AMBROSIUS CALEPINUS BERGOMENSIS PROFESSOR DEUOTISSIMUS...

Ambrogio Calepino

Digitized by Google

6 32 L 45

6 · 32 · L · 45

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

Digitized by Google

32.1.F.23

II II
9
B B

Ambroſius Calepinus

Bergomēſis profeſſor deuotiſſimus ordinis
Eremitarum ſancti Auguſtini obſeruantię:
Dictionum latinarum: & grecarum interpres
perſpicaciſſimus: omniumq; Uocabulorum
inſertor acutiſſimus: ita vt quicquid exquiſitio
ris eruditionis reconditū in Nicolai Peroti
Cornucopie: qcqd et penitioris doctrinę in li
bris Mar. Uarronis. Nonij Marcelli. Feſti
Pompeij. Seruij. Donati. Aſconij. Uallēſis
Joānis Aretini: diſpſuz erat: i vnū hūc coege
rit volumē. Suidę quoq; & Julij pollucis plu
rimū argiuo functus: offō: lr̄ariaq; paleſtra.

Ad Sextilium Aureliuz Rhoſellum. Lucij Pauli Rho/ſelli Epigramma.

Sextili requies curarum ſola mearum
Qui ſpes vna mihi: qui decus omne meum es.
En nouus: & ſimilis non vlla ex parte priori
En longe melior iam Calepinus adeſt.
Hunc equidē: vt potui: tibi multis vndiq; mendis
Purgaui: & placuit muneris eſſe loco.
Tu quodcunq;: igitur: fuerit laeto accipe vultu
Et tecum noſtri pignus Amoris habe.

Laus

Deo.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Ampliſſimo ac Reuerendiſ. dn̄o dn̄o Egidio. S. R. E. tit. ſan
cti Mathei preſbytero cardinali digniſſimo. Conuentus ſancti
Auguſtini Bergomi Eremitarum obſeruantię, S. P. D.

LOngum nimis & ſerū merito exiſtimari poſſit ſi nunc demū
repetamus quātum voluptatis oēs perceperimus: cum ad
ſummum iſtum eccleſiaſticae dignitatis gradū te iure ex ta
lit ſanctiſſimus pariter & ſapientiſſimus Pōt. Leo. x. cui: vt de ho
minum moribus: & ingenio verū indicaret cum naturae tum mul
tiplicis ſcientiae beneficio contigit: vt optimum queq̄ meritis ho
noribus afficere poſſet. Diuina indulgentia conceſſit: vt vero etiam
vellet: inſita bonitas perſuaſit: ſed vt tunc gauiſi ſumus: tantum ho
noris virtuti tuae ab optimo iudice: & ſupremo cenſore: delatū: ita
nunc quoq̄ gaudemus oblatam eſſe occaſionem: qua obſeruantiae
in te noſtrae memoria litterarū monumentis cōſecrata ad poſteros
trāſeat. Id quale ſit paucis intelligere ne graueris obteſtamur. Am
broſius Calepinus nobiliſſimo apud bergomates genere inſignis: diuinaq̄ religionis no
ſtrae obſeruantia & ſolida eruditionis gloria cōſpicuus ſubtiliſſimas vocabulo℞ interpre
tationes: quas ſumma diligentia pridē excuderat: incudi reddere neceſſariū putauit: cū ꝙ
multis in rebus ſententiā mutauerat: ſiue ab amicis admonitus: ſiue noua lectione inſtru
ctus: ſiue etiā ab aemulis excitatus. Neq̄. n. is erat: qui (vt flaccus ait) praue pudēs neſcire
mallet: q̄ diſcere tū vero ad id hoīem illud: vel maxime impulit: ꝙ cū eas imprimendas cu
raſſet: peſſimis auſpicijs in audaculū neſcio quē corruptorē incidit: qui & graeca plaeraq̄
nihil ad rem facientia: & cū plura veterū geographo℞ ſententijs ꝯria adijciens totum pene
opus ita infecit: vt ſine ſtudioſorū incomodo legi nequaq̄ poſſit. Qd vbi mitiſſimus ſenex
aiaduertit: doluit (vt par erat) & herculeo labore aduentitia oīa illa q̄bus opus infectū fue
rat: monſtra ſuſtulit: totūq̄ quā diligētiſſima potuit lima expoliuit. Vocabula inſuper am
plius mille & q̄ngenta annotatu alioq̄n digniſſima ad priorē cumulū ſuperadiecit: vt iam
liber hic quaſi fertiliſſimus quidē ager & flo℞ varietate diſtinctus: & beatiſſima frugū vber
tate refertus habeat ꝙ non ſolū Grāmatici & rethores decerpant: ſed plurima ēt que mathe
maticis: que philoſophis: queq̄ adeo ēt theologo℞ ſtudijs cognitu neceſſaria ſint: planeq̄
iam nemo ſit ex omni litterato℞ numero: qui non hinc plurima poſſit excerpere: que nō te
mere ſibi inueniſſet. Illud nemo iure negauerit: nullū hodie vel apud graecos: vel apud la
tinos copioſius vtilius ve lexicon inueniri: certe nō Eudemus: non Helladius: non Euge
nius Auguſtopolites: non zoſius gazeus: nō longinus: nō lupercus beritius: non pacatus:
non zopirō: ac ne pāphili quidē limō: aut Iulij pollucis: onomaſticō in hanc magnitudinē
excreuerit. Noſtros vero quid enumerē. M. Var. Varronis pauca admodū: adq̄ ea ipſa mu
tilata vix legi pn̄t. S. baſſi vocabulo℞ origines periere: niſi ſi quas feſtus Pompeius in epi
tomen ſuam cōtulit: Nonij Marcelli q̄ multa extēt norunt oēs. Seruij porro: Donati: &
Asconij que leguntur locis diſperſa ſunt. Ioānes Aretinus ortographa tantū ſectatur. At ſi dicat
aliquis Nicolai peroti Cornucopiae huic operi poſſe cōferri: dicat ſane. Sed ei copiae qu
deſit: quid inſit exquiſitioris doctrinae hoīes nō ignorant. Nos illud affirmare poſſumus.
Si qd erat in eo cornu recōditū: id in hunc librū eſſe collatū. Neq̄ ea mō que probe
fuerant ab his: qui vocabularia ad hanc diem cōpoſuere: huc eſſe cōgeſta. Sed ex totius li
nguae latinae fertili agro meſſem longe vberrimā eſſe collectā: & in Calepini nr̄i horreū ac
bonarū auiū eſcam tanta quidē diligētia & labore redactam: vt prę miſeratione: a pertinaci
illa: & iugi intentione: cui ſeneſcens impar eſſe iam ceperat hominē ſaepiſſime auocarem: us
cum idētidē ille nobis rn̄deret ſe non ſibi tantū. Sed & poſteris eſſe natum: tēporiſq̄ rōnē
eſſe reddēdam: atq̄ oportere vnūquēq̄ in vinea dn̄i quā poſſet opam pſtare. Hac ille tam
indefeſſa diligētia pfectū opus cū iam caſtigaſſet: atq̄ vberiorē nouae editionis foetum in
lucem emiſſurus hoīem alioquin noīs tui obſeruantiſſimū. Sed in ſumma eruditiōe nimis
verecūdū: Cōpulimus: vt opus iā totius pene europae ſuffragijs cōprobatū noī tuo di
ret. Qd ille cū feciſſet: nō ita multo poſt fato functus eſt. Cōmentarij apud nos relicti nunc
demū ſub noīs tui vmbra prodeūt: quos tn̄ quaſi pcipuū noſtrae in te obſeruantiae pignus
hylari fronte excipias. Et congregationē noſtram amplitudini tuae deuotiſſimā qua tu
ſoles clementia diligas humiliter obſecramus. Bergomi idibus. Ianu. M. D. xix.

Ambroſij Calepini Bergomatis Eremitani: dictionarium ex archetypo ipſius authoris manu paulo antequã ex hac vita decederet: lõgo caſtigatius ac locupleti⁹ ſcripto quã hactenus in publicum venerit. Cum Cornucopię ⁊ ceteris oĩbus linguę latinę authoribus quam diligentiſſime excerptum: incipit.

A Nomen eſt litteræ primæ hebreis etiam, græciſqꝫ, ſimiliter, & latinis, quę aſpirationem accipiens interiectio fit, quæ pars humanorum affectuum expræſſiua eſt: qui fere cõtentiore voce quod ſuum aſpirationis eſt, efferuntur. Aſpiratur itaqꝫ ah interiectio in fine, præter vocalium morem: quoniam græce ita ſcribitur cum φιλῆ καὶ περισπωμένη. eſtqꝫ particula indignantis hominis, vt Home. libr. iliad. ω compagina octaua. ἆ καὶ σουίδας ἐν αὐΧῇ φωνὴ ἐστὶ τυπτομένου καὶ κατὰ ... ὡς ... Itaqꝫ, vel negatiua, vel alia græca ē, ne forte latinam putares aſpirãdi vero cauſa fuit propter afflatum pronunciãdi & differentiam præpoſitionis. Et modo admirantis ē, vt apud Plau. Ah quid ais. Modo dolentis ſeu commiſerantis. Virgilius. Spem gregis, ah ſilice in nuda connixa reliquit. Et alibi, Ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas. Modo ridentis, Et duplicatur, triplicaturqꝫ interdum, Terent. in Eu. Ah, ah, ah, perij defeſſa tam miſera ſum te videre. Io. Aliquãdo dehortantis eſt ne quid fiat: vt eſt apud Hieremi. & Ezech. prophetas. Eſt & a præpoſitio ſed ſine aſpiratione ablatiuo per appoſitionem diſeruiens. Et ratio eſt, quoniam deſcendit ab græca, ἀπὸ remota vltima ſyllaba πὸ remanet in latino pſile eadem: ſi enim aſpiraretur eſſet contra græcam doctrinam. Et non ſolum a præpoſitio venit a græco, ſed etiam ab, quoniam ἀπὸ excludit o, preſertim in colliſionibus vocalium. Et remanet ἀπ: id eſt ap, ſed π tenuis vertitur latine in β ſuam mediam. Et dicitur ab. ... Et motum de loco ſæpe ſignificat: vt A ſummo ad imũ deſcendiſti. Quandoqꝫ ſignificat poſt. Pli. Et virus equi a coitu ſtatim collectũ hoc eſt ſtatim poſt coitum. Sic dicimus a partu, a tergo, a funere, a commeatu: quod eſt poſt partum: poſt tergũ. Poſt funus. poſt commeatũ. Sue. in Cęſare. Plębs ſtatim a funere ad domũ Bruti, Et Caſſij cum facibus tetendit hoc eſt, poſt celebratas exequias. Idem in Tiberio. A commeatu caſtra repetentes. ſic a ſomno. i. poſt ſomnum. Dicimus quoqꝫ ... ſecũdus a rege. i. poſt regē: vt ē in libris Heſter. Quandoqꝫ ſignificat de. Teren. A ulla mercennarium vidi. Quãdoqꝫ ſignificat qꝫ, vt eſt apud apoſtolum. Exiſtimo me nihil minus feciſſe a magnis apoſtolis. ſic ab, vt paulopoſt. Nihil minus feci ab his q ſunt ſupra modũ apoſtoli. Quandoqꝫ pro: vt Væ mundo a ſcandalis. i. propter ſcãdala, vel p ſcãdalis: Quandoqꝫ his vis defenſionis. Et ſignificat p, Ci in Bruto. Nec vero M. Celiũ pretereũdũ arbitror quęcũqꝫ eius in exitu, vel fortuna, vel mens fuit, q. quãdiu auctoritati meę paruit, talis tribunus ple. fuit, vt nemo contra ciuiũ perditorũ popularē: turbulentãqꝫ dementiã a ſenatu & a bonorũ cauſa ſteterit cõſtantius: vbi qđ a ſenatu ait & a cauſa bonorũ pinde ē ac ſi dixiſſet: p partibus ſenatus & bonorũ. Sic dicimus a q̃ſtibus, a teſtibus, a volũtate q̃ locutio creberrima ē apud idoneos auctores. Inuenit̃ et alijs modis poſitũ, vt cũ dicimus aliquẽ eſſe a ſtudijs, intelligit̃. q preęſt ſtudijs alicuius puta principis, vtpote vir erudituſſimus, cuius opera in ſtudijs litterarum vtatur. Conſimiliter ab epiſtolis, a rationibus, a libellis, qui epiſtolis, ratiõibus, libellis ſupplicibus preęſt. Suet. in Clau. Super hos Polybiũ a ſtudijs, narciſſum ab epiſtolis. Et pallantē a rationibus, quos decreto quoqꝫ ſenatus nõ premijs modo ingentibus: ſed & queſtorijs pretorijſqꝫ ornamētis ornari libēter paſſus eſt. A ſecreto, ſiue a ſecretis, q eſt ſecretarius. A cõmētarijs, qui preęſt cõmentarijs. Hiero. in li. ij. Rep. Ioſaphat erat a cõmētarijs hoc eſt ſuperat cõmentarijs: hunc Aſconius appellat commentarienſem. A batis qui preęſt mẽſuris: vel qui annonam mẽſuris diuidit. Batus enim vaſis genus eſt & grecũ eſt, βάτορος καὶ ἑλληνιστὶ: κάδος ... λέγεται καὶ βάτιος. eo qꝫ ſic portatile mõ huc, mõ illuc eat ab βαίνω ... καὶ ἐβάτος. Nõ. n. ab βαδίζω ortographiæ litteræ declarãt ſi ad formationē verba græca canonizent̃. Preterea Theodo. Gaza in pędia Cyri. a caliculis, qui præeſt caliculis, quæ ſunt vaſa. A punctis, qui præeſt redditui aquariorum vt eſt apud Frontonium libr. ij. de aquæ ductibus. A memoria cuius officium eſt ſuggerere principi res obeundas. Et quæ ſint agenda in memoriã illius reuocare ex preſcripto. A voluptatibus, qui ſtudiũ habet inueniendi voluptates. Nam olim Xerxes edixit ſe pmiũ ei daturũ, q nouũ voluptatis genus reperiſſet. Suet. in Tibe. Deniqꝫ officium inſtituit a voluptatibus prepoſito equite Ro. T. Ceſonio Priſco. A manibus ſiue a manu dicũtur ſcribę: quorum manu ad litteras ſcribendas principes vti ſolent. Sueto. in Ceſa. Nunquam necare ſuſtinuit Philomenem a manu ſeruum, qui necē ſuã per venenum inimicis pmiſerat. Hi alio nomine ad manũ dicuntur. Cic. lib. iij. de Orato. Liciniũ ſeruũ ſibi Grachus habuit ad manus. Similiter amanuēſes eos. Sueto. alibi vocat. A pedibus quoqꝫ vocantur, quorum pedibus ad eũdum vtimur. Cic. ad Atticum. Pollucem ſeruũ a pedibus Romã miſſum. Mar. Cur non menſa tibi ponit̃ a pedibus. Idem ad pedes eos appellat, cũ inquit, Illic retro flexus ad pedum turbã. Alibi: Lagœnam ad pedes replet. Et ſciendũ a pedibus per oēs caſus eadē terminatione dici. Recte enim interrogaueris, quid agunt a pedibus: intelligitur enim ibi ſerui a pedibus. Miſi a pedibus Dedi a pedibus meis. Hi etiam circũ pedes vocantur. Vnde ait. Agretius. Circũpedes ſunt obſequia ſeruorum: Antepedes amicorum. Cice. Circumpedes autem homines formoſos & litteratos ſuos eſſe dicebat. A pugione dicitur: qui principis pugiones geſtat, eiqꝫ ſemper preſto eſt. Lampridius in Cõ. Inter quos libertinus, qui apugiõe appellatus eſt. Multa ſunt alia huiuſmodi nomina, quę vt Taci. ſcribit, ſunt ſummę curę, & medicamenta. A compoſita plerũqꝫ ſeparationem ſignificat, vt Amoueo, auello. Quandoqꝫ priuationem: vt Amens, ſine mente. Sciendum ē, qꝫ licet a, ab: & abs eandem habeant ſignificationem, ſignificant enim id, quod apud grecos ἀπὸ in appoſitione tamē dicimus a domo nõ ab domo qꝫ a cõſonantibus, aut vocalibus vi conſonantiũ habentibus, vt a Cicerone a Ioue, a venere. Ab vero duabus liquidis & in conſonanti, vt Ab lege abire, ab Ioue licet quandoqꝫ etiam apud Liui. etiam conſonãtibus iungatur. Cõnectimus quoqꝫ a in compoſitionibus cũ m, & u cõſonãte. vt Amolior, auoco. Ab cũ a. d. e. f. i. l. n. o. r. & u. vt Abactor, abduco, aberro, abfore, abiuro, ablacto, abnuo, aborior, abrogo abundo. Notãtur auffero & aufugio, in quibus b euphonię cauſa mutatur in u.

Et in compoſitione quidẽ ab nõnunq̃ ſignificat priuationem, vt Abſimilis, non ſimilis. Nonnunquam ſeparationem, vt in ablacto, aufugio. Ponit̃ interdum pro extra, vt Abduco. Et pro contra, vt Abuſus ꝓ vſum. Aliqñ ſupflua eſt, vt apud Liu. Flauius ſupplemẽtũ ab Roma abduxerat. In appoſitione vero modo motus de loco denotat, vt ab Aethere Criſtus promicat. Modo ſumitur pro poſt. Iuuen. Exul ab octaua Marius bibit. Abs, tam in appoſitione, q̃ in compoſitione iungitur, vt abs te, abſtineo ſeparata etiã q. vt abſq;, abs quolibet, abs quiuis. Teren. Abs quiuis homine, cum eſt opus, beneficium, accipere gaudeas. Cõponitur autem cum c. vt abſcondo ſignificatq; retractionem in partem poſteriorem, ſicut in abſtraho. Et aliquãdo priuationem, vt in Abſtemius quaſi ſine te meto. Ab poſita pro exponi conſueuit. Teren. in Ecy. Ad ſeſe ſuam voluptatem vt expleat: Ex abs, fit compoſitum abſq;.

Aalma virgo abſcõdita:, vel abſcõſio virginitatis iterpretat̃.

Aaron. nomẽ ꝓpriũ fratris moyſi: interpretaturq; mõs fortis: ſiue montanus: eſt etiam genus herbę de qua in pãdectis, vbi de rebus medicinalibus tractatur.

A ante B

Abax acis, a cuius genitiuo grẽco formatus ẽ nominatiuus latinus abacus abaci, pe. cor. quo nomine ſignificatur coquorum tabula, & etiam mẽſa, qua, tam ad ędendum, q̃ ad bibendum vaſa exponuntur. In quem ſenſum Iuue. dixit. Vrceoli ſex ornamentum abaci. Eſt & mathematicorũ tabula in qua lineę numeri, & figuræ deduci ſolent. Perſ. Nec q abaci numeros, & ſecto in puluere metas, ſcit riſiſſe vafer. Apulę. I Magia. Verũetiã abaco, & puluiſculo. Deę dediſſes. Mar. lib. Geo. Abacus nũcupatur res depingendis, deſignandiſq; oportuna formis. Ponitur & pro calculis ſupputatorijs. Sunt etiam abaci columnarum ornamẽta: hoc eſt tabulæ quadrę, quę ſupponuntur epiſtilijs λέγεται γὰρ στῦλος καὶ μάζα columna, trabs, ptica poſtea cum στοά. Vnde Vitr. lib. iij. ſcribit, abacum debere eſſe longũ, & latũ, q̃ craſſa colũna ẽ. Huius diminutiuũ ẽ abaculus.

Abaculus diminutiuum ſumitur pro calculo. Pli. li. xxxvij. Veluti cum calculi fiunt, quos quidam abaculos appellãt.

Ab accidentibus, qui accidẽtia ſcribit, hoc eſt, cui datum eſt, vt occurrentia litteris mandet. Hiero. apud Eſdram.

Abarimon. ſcythię regio, in qua ſyluestres homines degũt, auerſis poſt crura plantis, qui maximam habent velocitatem, paſſimq; cum feris vagantur. Auctor Pli. li. vij.

Abalieno abalienas, remoueo, abſtraho. Plau. in cur. Nec prohibere, quid, nec prohibebit, niſi mors animum meũ abs te abalienauerit. Hinc abalienatus dicitur, quem, quis a ſe remouerit. Alienatus vero, qui alienus factus eſt.

Abana pe. cor. fluuius damaſci in radicibus libani exortus in ſyriacum effunditur mare.

Abenet penultima correp. cingulum ſacerdotale ſicut docet Hier. polymitra arte ex croco purpura, hyacinthoq; contextum ita, vt flores, atq; gẽmæ in eo viderent̃ eẽ diſtinctę.

Abania: pater gratus domino vel pater gratificis deum interpretatur.

Abbarim pe. cor. mons excelſus diuidens terram amon. & euphratis a terra promiſſionis contra Hierico Iordanem vſq; fluuium procedens radicem, inſignis eſt Moſis inclyti iudęorum ducis morte.

Abba per geminum bb, ſyra dictio eſt, latine dicitur pater, qđ apoſtolus expoſuit. In quo clamamus abba pater.

Abbas atis, ab abba ſimiliter pater dicitur. Quo etiam nomine ſignificatur ipſa abbatis dignitas. Sed in hoc diſputatio eſt inter doctiores linguarum, ꝙ vnico b ſcribi oporteat: contra vulgi opinionem.

Abbatiſſa ſę, ab abbatæ. Hier. de modo viuendi cũ a ſemitis iuſticię deuiant, ipſamet etiam abbatiſſa cognoſcat.

Abbatia æ, a recentioribus capitur tã pro abbatis dignitate q̃ ꝓ loco, in quo habitat abbas, iſ q̃ñ nimis male ſonat græcos imitatus per th. ſcribere ſemp abathia pen. longa.

Abas antis per vnũ b. nomẽ ẽ argiuorũ regis propriũ. Hic lyncei ex hypermeſtra cõiuge filius hõ bellicoſus: & acerrimi ingenij fuit. Et regnauit annis. xxviij. vt inquit Euſe.

Abantes populi ionum inter achiuos ſicut Hieroñ. ſcribit.

Abatos pen. cor. latine dicitur inacceſſibilis. Fit enim ab α priuatiua & βαίνω. aſcendo. Vnde abaton dicitur locus ad quẽ non datur acceſſus, loca que vel ex vſtione: vel aquis adiri non poſſunt a græcis dicuntur abata: latini vocant inuia. Oui. de parthis. Gens fuit: & terris & equis & tuta ſagittis. Et nõ acceſſis inuia fluminib⁹: in cui⁹ aoriſto ẽ ſine augmẽto more ionico βῆν βῆς βῆ: ὅθεν βάτος καὶ ἄβατος: eſt autẽ βαίνω verbũ anomalũ multa ſignificans, vado, aſcendo, venio, deſcendo, & pleraq; alia. Quo nomine dicta eſt inſula in extremi ægypti palude Memphitica poſita, ꝙ ad illam propter limi, & papyrorum copiam difficilimus ſit aditus, vbi primum nilus magno fragore deſcendit, dicente Luc. lib. x. Hinc abaton, quam noſtra colit veneranda vetuſtas. Terra potens. Hoc nomine etiam vocatus eſt locus vltra Aegyptum, & Aethyopas.

Abacti dicebant̃ magiſtratus, q coacti depoſuerãt imperium.

Abactores, qui ſunt quę re in dictione abigeus.

Abaphus pe. cor. latine dicit̃ nõ tinctus. Sic dibapha dicunt̃ bis tincta ἀπὸ τοῦ δευτερικὸν μόρφων καὶ. βάπτω τὸ λούω καὶ τὸ χρωματίζω ὅθεν βαπτιστὴς καὶ βάπται περὶ ὧν ἀριστοφάνης: quare baptę ſacerdotes vel baptiſta nihil aliud ſignificat q̃ immerſores.

Abauus penul. cor. dictus eſt pater proaui, ꝙ non longe ſit ab auo. Sic abauia mater proaui.

Abaſter vnus fuit ex equis plutonis quo ſignificat niger Nã tribus: fertur equis: vt eſt in fabulis: quorum primus metheus dicitur: qui interpretatur obſcurus: ſecundus Abaſter tertius nonius quod ſonat tepens.

Abdera pe. pro. vrbes trachiæ. Democriti philoſophi, & protagoræ ſophiſtæ patria: quam Diomedis ſoror condidit, & a ſe cognominauit. De hac Oui. Aut te deuoueat certis abdera diebus. Quidam autem autumant dici ab Abderito herculis delitijs a diomedis æqs dilacerato: & humanato dũ pugnaret Hercules cum diomede: ibiq; Abderam cõditam ab Hercule. Hęc poſtea collapſa, Clazomene. a clazomenijs ex aſia venientibus qui eam in maiorem formã redegerunt, vocata eſt, iuxta quam byſtonium ſtagnum fuiſſe dicitur, in quo cuncta natantia demerguntur, vnde nomen habet βυθίζω neco, demergo. Sciendum ab ephoro dici abdera numero tantũ plurali ſm Abderon ſingulari. Eſt etiam abdera nomen ciuitatis in hiſpania. Hinc fit nomen patrium abderita.

Abdico as. pe. cor. expello, quaſi lõge dico, amoueo. Vnde, & abdicare filium dicimus, quod eſt bõis priuare, & quaſi extra familiam abijcere, dum pater adhuc viuit. Exheredatio vero poſt mortem patrũ ꝓprie fieri dicitur. Lact. li. ij. Quę facta cum pater recognouiſſet, abdicauit, atq; expulit filium. Et abdicare eſt renũciare, quod pertinet ad magiſtratum. Liui. lib. iiij. Dictator bello ita geſto, vt non tam fortunę defuiſſe videret̃, fœlicitatẽ, q̃ gloria maior in vrbem redijt, magiſtratuq; ſe abdicauit. Item repudiare. Teren. Sed ex Cliterio natum vt vidit puerulum Chremes recuſat nuptias gener abdicat. Item negare. Pac. in Atlanta regno expellunt, conſanguineam ex ſe abdicant.

Abdico is. pe. pro. xi, tum, ſignificat abnego, deteſtorq;.

Abdias nomen eſt prophetę.

Abdo is. didi. itum. ex ab, & do, ſignificat abſcondo. Liuius li. ij. Abdito intra veſtem ferro ꝓficiſcitur. Virgi. ꝓ indudo poſuit. Sed pater oipotens ſpeluncis ſe abdidit atris.

Abdo indeclinabile nomen ꝓphetę eſt, & apud nos ſeruus eius interpretatur, debet pronunciari ſic ἄβδω.

Abdomen pe. pro. ſignificat pinguedinẽ, quę ſpinę adheret, & in qua renes iacent. dictũ ꝙ abdituũ ſit. Iuue. Montani quoq; venter adeſt abdominę tardus. Cor. Cel. li. iiii. Ipſa autẽ, ilia inter coxas, & pubem in imo vẽtre poſita ſunt, a quibus ac pube abdomẽ ſurſum verſus ad pręcordia peruenit. Plau. in Cur. Pernã, abdomẽ ſuis glãdiũ. Quidã abdomẽ intelligunt ſumẽtum, hoc eſt ſuillũ cũ lacte ſuo

mīmas a lacte iam fugato, & abdito ex vicino ſumpta oc caſione cū abdomē interius ſit. Sumen vero exterius. Pli. lib.xj. Huius, & ſumen optimum, ſi modo fetus non hau ſerit eiectitiæ deterrimum antiqui abdomen vocant.

Abduco is, pen.pro. ſignificat inde, ſeu extra duco. Saluſti. Reliquos Catilina per montes aſperos magnis itineribus in agrū piſtorieſem abducit. Lact.i.lib.iiij.pro violēter ducere poſuit, atq; abigere. Poſtremo capti, abductiq; Babylonem, pœnas impietatis ſuę graui ſeruitio perpenderunt. Sic Curtius cum iam, armentū omne abductū. Interdum abducere eſt a loco, vel a perſona abſtrahere, alienare. Qu. Metel. Me interea, nec domeſticus dolor, nec cuiuſq; iniuria ab repub.adducet. Cic.li.j. Tuſ. per tranſlationem dixit Magni eſt ingenij reuocare mentem a ſenſibus, & cogitationē a cōſuetudine abducere. Interdum ponit̃ pro ſimplici. Liui. Flau. ſupplementum omne ab Roma. abduxerat.

Abcedarius: qui per alphabetū aliquid ordinat. Aug. in expoſitione pſal. Quod multo diligentius factum eſt q̄; noſtri vel latine: vel punice quos abcedarios vocant pſalmos facere conſueuerunt.

Abellinæ pen.pro dictæ ſunt auellanæ, ab Abellino campaniæ oppido, vbi abundant.

Abel hebraice latine luctum dicere poſſumus. Nā quia primus olim hoīum luctus pentibus intulit. Hoc nomine ab eis diuina quadam prouidentia fuit appellatus.

Abeo is, iui, vel ij, itum, diſcedo. Liui.li.j. Hęc locutus ſublimis abijt. Inde Abitus, & abitio pro diſceſſu. Terenti.in heau. Propter eam hęc turba atq; abitio venit. Et abire dicitur, quod nos paulatim deſerit. Idem in Adelp. Menſes abierunt decem, ideſt effluxerunt. Et abi dicimus quaſi hęrenti, morantiq;. Idem. Vos iſtec intro auferte, abite. Quādoq; abire denota: motum ad quem quod eſt ire. q̄uis, & motum, de quo incluſum habeat. Hierony.lib.j. Regum. Abijt ergo Dauid, & viri eius in cellam.

Aberceo es, ex ab, & arceo, ſignificat prohibeo. Plau. Atq; eam abercet domo.

Ab epiſtolis, qui pręeſt epiſtolis vide in littera. A.

Aberro as, valde erro, longe digredior. Lac.lib.iiij. a quo hi duo riui, ſi aberrauerint, areſcant neceſſe eſt. Cic.lib.v. Tuſ. Sed redeat, vnde aberrauit oratio. Inde aberratio profugium. Idem Caſſio. Verumtamen aliam aberrationem a moleſtijs non habemus.

Aberunco cas, cōponitur ex duabus prępoſitionibus, ſcilicet e, cum runco, & ab, cū erunco. Runcare vero eſt vellere. Nā proprie de herbis dicitur cum euellunt̃. Columel.lib.ij. Frequentem tñ exigunt ſarritionem, & runcationē, vt herbis liberentur. Erunco ſimiliter. Idem de Medica. Cum ſeueris eam ſæpius irrigato. Paucos deinde poſt dies, vbi cœperit fruticare, omnes alterius generis herbas eruncato. Aberunco autem per tranſlationem. Cicero de fi.bo. poſuit p auerto, depello, euerto. Dij maluerunt meliora, atq; vtinā amentiam aberuncaſſent meam. Liui. lib.viij. Placuit ad aberuncandam deorum iram victimas cædi.

Abfore pen.cor. ſignificat abfuturum eſſe. Quæ duo per b. ſcribuntur, ne ſi per geminum ff. ſcriberent̃, cōpoſita quis crederet ex ad, quę oppoſitū ſignificaret. Nā, vt illa non futurū dicunt, cū ad tempus denegent, ſic iſta, cum aduenturū tempus deſignant. Oui. Eſſe quoq; in fatis reminiſcit̃ affore tempus. Licet Sta.li.j. The. accipere videatur in ſignificatione præſentis. Senſit manifeſto numine ductos affore, quos nexis ambagibus augur Apollo. Sic abforem pro abeſſem, afforem adeſſem. Virgil. Atq; vtinam rex ipſe noto compulſus eodem Afforet æneas. De alijs afore compoſitis, vide in dictione Forem.

Abgrego as pe.cor. ab grege duco, vel ex pluribus gregibus partes ſubduco. Huic contrariū eſt aggrego, qđ eſt addo, & quaſi in gregē duco. Diſgrego vero, & ſegrego, pro diſiungo poni ſolent. quibus contrarium eſt congrego.

Abhinc vna pars, & cum accuſatiuo, ſignificat ante hac. Teren. in And. Interea mulier quædam abhinc triennium ex andro commigrauit huic viciniæ. Sic dicimus. Abhīc decem annos pro ante decem annos.

Abhorreo, es rui modo cū accuſatiuo, modo cū ablatiuo iungit̃. Liui.li.iiij Parū abhorrens famā ampliatā. Suet. de Aug. Nam pumillos, atq; diſtortos, & oīs generis eiuſdē: vt ludibria naturę, maliq; omnis abhorruit. Lact.i.lib.iij. Non eſt ſapientia ſi cetum hominum abhorret. De ablatiuo abunde reperiunt̃ exēpla. Nec mirum ſi accuſatiuū regit, & ablatiuum, qm̄ eius ſimplex horreo duplici ſignificatione fungit̃, hoc eſt horridus ſum. Hiero. Horrebant ſacco membra deformia. Et timeo. Virgi.lib.iij. Geor. Nec varios horret ſtrepitus. Et in altera ablatiuo, in altera cōſtruitur accuſatiuo: hoc facit abhorreo, cuius ſignificatio duplex eſt, dupliciq; caſu cōſtruitur. Cum enim accuſatiuo iungit̃, in ſimili fere ſignificatione ſumitur, qua horreo. Tunc.n. quaſi rem proximā audire, vel aſpicere id pertimeſcimus execramurq;. Cum vero ablatiuo, tunc pcul nos eſſe ab eo, q̄d non placet, vel quod refugimus, demonſtramus, vt ſi dixero: hanc rem abhorreo, ſignificat execror, & pati nequeo. Abhorreo ab hac re.i. alienus factus ſum, vel pcul eſſe volo. A multis enim pcul eſſe volumus, vt a rebus venereis, licet noſtris ſenſibus plærūq; odioſæ non ſint, ſed animi moderatione ab illis abeſſe ſtudemus, ne nobis officiant. Forte decæpit Lau. vallā ab prępoſitio, quæ ablatiuum exigere videtur. Sed ſi hoc, in plæriſq; verbis fiat, non tamē in omnibus, ſicut in aboleo, abluo, & huiuſmodi. quæ accuſatiuū, non ablatiuum poſtulant. Amb.li.j.offi. hoc verbo vſus eſt abſolute cum inquit. Legimus officium dici a nobis poſſe, nec ratio ipſa abhorret, ideſt aliena eſt. Quandoquidem ab efficiēdo dictum putamus, quaſi efficium.

Abhorreſco, valde timeo ſeu in horrorē labeo: & quaſi videre nō patior. Lact.i. de ira. Quē terra cōtremiſcit, cœlūq;, & mare, & latebrę tartareę, & dęmones abhorreſcunt.

Abeſſa nomen eſt iudicis Iſrael.

Abiathar in ſacris litteris nomen eſt ſummi pontificis.

Abias nomen regis iudæ.

Abies abietis, pe.cor. arbor dicta, q̄ p̄ cęteris arboribus lōge eat. Hanc quidam gallicā vocant ꝓpter candorē. Hæc arbor pulcherrima in trabibus, vt inq̄t Pli.li.xvj. Præcipua autē dos eſt criſpantibus, & intorto quodā diſcurſu venarū præ doſis, pondus ſuſtinere in edificijs valida eſt. Abies etiā in tranſuerſum poſita renititur ponderi, nec temere rumpitur, priuſq; carinę, q̄; viribus deficit. Abies arborum altiſſima rectiſſimaq; eſt, cuius ps inferior enodis eſt, & ſapinus vocatur, ſuperior nodoſa duriorq; eſt, & ſuſternam vocant. Quando præcipit Cato prælum ex ſappino faciendū, intelligi vult ex abiete enodi, quæ pars a terra eſt. Huius diminutiuum eſt abiecula. Gręce dicit̃ ἐγάτη forſan ab ἐγάω: impello, produco prolongo.

Abiegnus, na, num, quod eſt materiatum ex abiete, vt abiegnæ trabes.

Abietarius, faber lignarius, negociator ab abietibus, & alijs lignorum generibus: vt apud Exod. Faciant opera abietarij. Hi etiam materiarij dicunt̃ a materie, cuius nomine ligna, quæ ad ædificandum fulciendumq; neceſſaria ſunt, intelligenda eſſe declarat iuriſconſultus.

Abijcio, cis, pe.cor. & per geminum ij, quia mutatur a in i, quę tamen in pręterito conuertitur in e. Eſt autem abijcere, a ſe longe iacere, reijcere, vilipendere. Lactan.lib.iiij. Docerentq; iuſtitiam, quam populus perfidus abiecerat. Vnde abiecti dicuntur viles, ac contempti.

Abiecto, tas, frequentatiuum, ſignificat frequenter abijcio.

Abigo, gis. pe.cor. ex ab, & ago, ſignificat rem odioſam, moleſtam damnoſamq;, a loco fugo, vt abigi canes a cœnaculo, & aues a ſegete. Quandoq; abigere eſt abducere & hoc ſiue vi, ſiue dolo fiat. Liui. Herculem in ea loca geryone interempto, boues mira ſpecie abegiſſe ferunt. Refertur q̄nq; ad homines, quandoq; ad res ſpirituales. Plau. Abigā ego

iam illum aduenientẽ ab ædibus. Leo papa. Abigatur pro pe terrenarum caligo rationũ. Huic ſimile eſt amoueo, ſed mitius. Plau. Amoui a foribus maximam moleſti.i. Quĩ doq; ſignificat ſimpliciter ante pellere, vt fit cum boues ad paſcua mittuntur. Var. lib. ij. Itaq; greges ouium longe abi/ guntur ex Apulia in ſamnium eſtiuatum..

Abigeus, & abactor, vtrunq; ab abigo. Et eſt abactor qui/ cunq; greges abducit. Nam abactores vocantur pecuariorũ animaliũ fures, latrunculiue. Abigei aũt(vt auctor eſt Vl pianus) proprie dicuntur, qui pecora de paſcuis vel ex ar/ mentis ſubtrahũt., & quodãmodo deprędanť, & abigẽdi ſtudium quaſi artem exercent, equos de armentis, vel oues de gregibus abducentes. Cęterum, ſiquis ouẽ oberrãtem: vel equos in ſolitudine relictos abduxerit, non eſt abigeus, ſed fur potius. Scribit & Claudius. Quantitas diſcernit: fu rem ab abigeo. Qui enim vnam ſuem ſurripuerit: vt fur cohercebitur. Qui gregem: vt abigeus.

Abigeatus tus. ipſe abigendi actus: ſiue crimen abactionis intelligitur.

Abyla, pe. pro. Põt eſſe tamen dichrona. Stephanus. Elegan tius multa in libro de populis & vrbibus. Et Dionyſius li/ bycus ἀλλ᾽ ἤτοι πῦμα τημεν ἀγαυοῦντ᾽ ἐπ᾽ ἰβήρων γείτων ὠκεανοῖο πρὸς ἑσπερίοισιν δὲ σ᾽ ἀ/ κρησυλα ὤν ἀβύλη κεῖται μί α της δ᾽ ὑπέρ θετα ρτησσος χαρί ετα: vbi multa Euſtachius ſcribit. Et notandum eſt alybã dici. agrecis, & non abylam: niſi dicamus eſſe metatheſin, ſed ſit vt lubeat, omnino per ypſilon ſcribi oportere, clarũ eſt: mons eſt excelſus calpe qui in Hiſpania eſt oppoſitus, quos ambos Herculis columnas dicunt.

Abiſon proprium nomen iudicis Iſrael.

Abimelech nomen eſt iudicis iſrael.

Abintegro penulti. corrp. ſignificat denuo: quaſi res perfecta rurſus inchoetur.

Abinteſtato aduerbium ſignificat ſine teſtamento.

Abiudico. as. pe. cor. ſignificat rem, de qua controuerſia eſt ꝑ iudicium, aufero, alienoue. Vnde ager abiudicatus a Liuio dictus, quem Romani per iniquũ iudiciũ intercœperant. eripuerantq;. Cic. in ver. acti. ij. Nulla res cuiuſq; tam pſta, atq; auita fuit, quę nõ imperio iſtius abiudicareť. Huic cõ trarius eſt abiudico, qđ eſt per ſniam, & iudiciũ tribuo aſſi gnoue, vt eſt illud. Et abiudicauit fieri petitionem eorum.

Abiungo, is, ſepo. Vir. lib. iij. Geor. It triſtis arator Mœrentẽ abiũgens fraterna cęde iuuencũ. Huic ꝯtrariũ eſt adiũgo, is.

Abiugo, as, pe. cor. ꝓprie a iugo alieno: ſed per tranſlationẽ ſignificat a re, cui dicatus ſum, diſiungo. Pac. Quę res a ſta/ bulis abiugat certus eſt loq. Huic cõtrariũ eſt adiugo, qđ eſt iuxta iugo: qđ fit cũ duo boues ad vnũ iugũ iunguntť. Plau. per tranſlationẽ dixit. Mater eſt anima, adiugat voluntatẽ, Et Lact. i. de opi. At enim ꝓuiſum eſt in ſingulis qbuſcũq; fingendis, quatenus: & miniſterio mẽbrorũ ad neceſſaria vitæ vtereť: & quatenus adiugatis corporibus: & lata ſo/ boles vniuerſas generatim conſeruaret animantes.

Abiuro, as, pe. pro. ſignificat rem mihi creditam iureiurãdo nego. Plau. in Cur. Egon a lenone quicq; mãcipio accipio, quibus ſui nihil eſt, niſi vna lingua, qui abiurauit, ſi qđ cre/ ditum eſt. Et abiurare eſt contra ius aliquid tenere. Virg. lib. viij. Abſtractęq; boues abiuratęq; rapinæ.

Abiurati dicunť, qui vinculo quodã amicitiæ aſtricti ſunt. Hi ab alijs deuoti appellanť. Pli. in ꝓlogo. Scito cõferentẽ me auctores deprӕhendiſſe ab abiuratiſſimis & proximis veteres tranſcriptos, neq; nominatos. i. coniunctiſſimis.

Ablacto, as, a lacte remoueo. Hierony. in lib. j. Regũ. Non vadam donec ablactetur infans.

Ablaqueo, queas, a laqueis expedio: ſed in frequentiore vſu ſignificat qđ vulgo diciť diſcalcio, qđ fit cum circũ arbores fodimus terram, & radices ſuperiores recidimus: vt magis fructificent. Colu. lib. iij. Vinea vetus, neq; ablaqueanda eſt ne radices, quas in ſummo habet inareſcant, neq; aranda, ne radices abrumpantur. Pallad. Ianuario menſe locis tem peratis ablaqueandę ſunt vites, quod Itali excodicare appel lant. i. circa vitis codices dolabra terram diligenter aperire vt ſolis temporibus: & imbribus prouocentur.

Ablatiuus caſus quandoq; pro genitiuo ponitur. Virgi. Illa ferax oleo eſt. Quandoq; pro accuſatiuo, vt Gratior & pul/ chro veniens in corpore virtus.

Ablego, as, pe. pro. Inde aliquo mitto. Liui. lib. j. Pueros ve/ natum ablegauit. Dicitur & de animalibus. Col. li. vij. Itaq; cum ablegabuntur, in ea loca perducenda erunt, qbus nul/ lum impaſcitur pecus.

Ablepſia: ἀβλεψία latine cæcitas: & inconſiderantia, & ha bet accentum in penultima λέγεται καὶ τυφλότης τι καὶ ἀβλεψία.

Abligurio abliguris, pe. cor. liguriendo abſumo. Terẽ. in Eu. Quidem patria qui abliguli erat bona.

Abluo, is, vide in dictione lauo, as. Similiter abluo quęre in eius ſimplici luo.

Abloco, as, pe. cor. alijs afficio. Vide in dictione loco.

Abnego, gas, pe. cor. maxime nego: quod maxime profiteri debeo: vt fidem, pietatem. & huiuſmodi, quod vulgo rene gare dicitur. Lactan. lib. v. Nec enim poterunt retinere pie/ tatem, qui cõmunem omnium patrem deum tanq̃ prodi gi, atq; rebelles liberi abnegaſſent.

Abnepos, pe. cor. filius ꝓnepotis, quaſi ſeiunctus a nepote. Eſt enim inter ipſum, & nepotem pronepos.

Abnormis, ſine norma. Ser. Ruſticus abnormi ſapiens.

Abnuo, abnuis, nui, nutum, ex ab, & nuo ſignificat capite aliquid ſemel nego, q̃uis: & oculis: & manibus id fieri poſ ſit. Nuere enim apud veteres pro velle ponebať. Vnde nu/ tus & numen: quod eſt dei nutus: hoc eſt imperiũ & pote/ ſtas: Vir. Meo ſine numine venti audetis. Nutus vero ſigni ficat quod fit oculis, vel capite, vel manibus. Idem annuit, & totum nutu tremefecit olympum. Ponitur & pro volũ tate, quæ ex huiuſmodi ſigno declinatur, ſiue affirmando, ſiue negando. Liui. Sub vmbra Scipionis ciuitatem domi nam orbis terrarum latere nutus eius pro decretis patrum, pro populi iuſſis eſſe. Pli. lib. j. epiſtolarũ, docet nutum dici quando annuimus, renutũ quando recuſamus. Sic. n. ait. Nã ego quoq; ſimili nutu ac renutu reſpondere voto tuo poſſum. Suet. vero in Veſpa. nutum accipit pro renutu, cũ ait. Adoleſcentulum fragrantem vnguento cum pro impe trata pfectura gratias ageret, nutu aſpernatus, voce etiã gra uiſſima increpuit. Maluiſſem alium aboluiſſes. Litteraſq; reuocauit. A nuo fit nuto nutas frequentatiuũ: qđ eſt ſæpe & capite huiuſmodi ſignũ facio. Quãdoq; etiã nutare po/ nitur pro moueri, & quaſi ruinas minari, tractum a motu capitis, qđ inclinando affirmamus concutiendo negare ſo/ lemus. Vnde nutare ædificia dicimus, cũ male ſolidata rui/ nam minitanť. Transfertur etiã ad animum: & pro titubа re. i. dubitare ſumitur in quã partem vertendum ſit. Abnu/ to pe. pro. eſt, ſępe ſigno capitis vicinis quidpiã nego. Plau. in capti. Quid mihi abnutas? Cõtraria huic verbo abnuo ſunt, nuo, annuo, pro aſſentior & nutu aſſenſum præſto, faueo. Innuo, quod eſt ſigno aliquo voluntatẽ meam oſtẽ do. ſiue affirmes, ſiue negem aliquid. Terẽ. Nihil niſi abiẽs mihi innuit. Renuo refuto. Nonius inter nutare, nuere, & nictare hoc intereſſe ſcribit, & nutare capitis ſit inclinãdo, aut in gyrum mouendo. Nuere narium: vel labiorum. Ni/ ctare oculorum pateſaciẽdo eos, aut claudendo vel vtrũq;: vel alterum. Plautus in Aſi. Nec illa vlli homini nutet, ni/ ctet, annuat. Hoc eſt. Nec capite ſignum faciat, nec facienti aſſentiatur, nec oculis quicq; indicet.

Abnuto, as, penul. pro. ſæpe ſigno quippiam nego. Plau. in cap. Quid mihi abnutas?

Aboleo aboles pe. cor. leui, vel lui, etum, vel itum, ſignificat caſſo, tollo, abrado, deſtruo, vt ne odor quidem eius relin/ quatur. Lactan. li. j. Decretum eſt vt hi libri abolerentur.

Aboleſco, ad nihilum redigor. Colu. li. iij. Eademq; nec im bribus putreſcit: nec ſiccitatibus aboleſcit.

Abolla, veſtis ſenatoria, quaſi abulla, q vndiq; ſit bullata. Alij accipiunt abollam pro veſte duplici panno confecta, vt ſcholaſtica. & græce diploide, quæ etiam quãdoq; p ve[ſte] militari ſumitur: vt eſt apud Iuue. Neſcit cui dederat ty[r]iam criſpinus abollam Q ſiqs pro veſte cynica philoſophi. Nam græci milites: & philoſophi palliati, ſeu chlamydati incedebant. Vnde Martianus de cynico philoſopho Ca[p]era quẽ nudi tegit vxor abolla grabati q̃uis χλαμὺς χλαμύδος λέγεται ἀπὸ τοῦ χλαίνειν τρόπην τουτέστι μ[...] σημαίνει δ᾽ ἱμάτια τινὰ δερμοτά. Ita ſcribit Nicola[us] Actiacus & Moſcopulus, & proprie chlæna dicit. i. ſagum, ſupra veſtiſqs, neqs chlamys ſignificat id genus indumenti: quod vulgus appellat ſupponem, nam græci non habebant: nec in græcia etiam iſtis temporibus vtunt. vt oſtẽdit Homerus vbiqs: & ideo vide ne erres, ſed vtebantur (vt ita dicam) vno correpto, vt videmus in Græcia.

Abominor, pen. cor. ex ab & ominor, de quo infra. Eſt autẽ abominari execrari: faſtidire: & quaſi pro malo omine habere. Pliny. Abominamur recedente aliquo ab epulis ſimul verri ſolum, aut bibẽte cõuiua menſam, vel repoſitorius tolli inauſpicatiſſimũ iudicat. Græce dr̃ βδελύττομαι. Et abominari eſt exheredare vt in Pſal. Virum ſanguinum & doloſum abominabitur dominus: vbi Augu. abominati dici ſolent exheredati.

Aborigines. penulti. correp. quaſi ſine origine dicti ſunt populi antiquiſſimi: qui tenuerunt agrum, qui nunc eſt populi Romani, quia vagi: & ſine laribus erant, aut quaſi, quod primi viſi ſint, tanq; editi ſine patribus, aut q ex varia gentium colluuione mixti erant. Hiero. poſtea aduentu Æneæ phrygibus iuncti. Latini vno nomine appellati ſunt. Poſſunt tamen & aliarum vrbium aborigines, dici primi cultores, ac ſi ſint terra geniti homines a principio ibi commorantes ἑλληνιστὶ προτερογενεῖς καλοῦνται πρότεροι καὶ γηγενεῖς λέγονται καὶ ἐγχώριοι.

Aborior eris, vel iris, abortiuum facio. Varro. Vinũ, quod ibi natum ſit in quodam loco, ſi pgnans biberit fieri vt aboriatur. Gel. li. xi. Nitunt, vt fœtus quoq; ipſi in corpore ſuo concępti aboriantur. Hinc abortus aborta abortũ, & abortus tus dictus: q non ſit tempeſtiue ortus. Pli. Extat in monumẽtis medicorum: & quibus talia ꝓſectari curæ fuit, vno abortu duodecim puerperia. Nonius. Abortor' & aborſum facit. quod tamen ab ordior magis eſt: & hanc inter abortus & aborſum ſignat diſtantiã, q aborſus ille dicẽdus ſit, qui eſt in primis mẽſibus cum ꝯceptui exordiũ factum eſt. Abortus ꝓpe tẽpus pariendi. tunc enim morit, quod naſcit, græce ἐκτιτρώσκω dicit. & inde ἔκτρωμα ἐκτρώματος abortiuus dicit, ab ἐξ καὶ τιτρώσκω. Differt & abortus ab electione, q hęc grandioris fœtus ſit, abortus intra. xl. diem contingit. hunc græci ἐκτρωσμόν.

Abortiuus. abortiua abortiuum, pe. pro. quod abortum facere poteſt. Plinius. Oſcitatio quidem in enixu lętalis eſt, ſicut ſternutaſſe a coitu abortiuum.

Abortium idem quod abortus. Hiero. ad Pamma. Dũ crebris abortus, & experta fœcunditate cõcępta iam deſperat liberos. paſſa eſt aliquid de Rachelis exemplo.

Abortio onis. idem quod abortiuũ. Gel. lib. iij. Cũ abortio quibuſdam non partus videretur intempeſtiuitas. Per tranſlationem Ci. pro Clue. poſuit. Sed hęc ſolutio legatorum non merces abortionis appellanda ſit.

Abortio, is, iui, itum, immaturum fœtum ędo. Colu. lib. viij. Nec tamen ea ſola cauſa abortit, ſed etiam glans, cum citra ſatietatem data eſt. Eſt & abortior deponens.

Aborto, abortas, eſt eiuſdem ſignificationis cum abortio, nam ſignificat abortiuum facere. Iulius firmicus libro. vj. matheſeos. Abortauit filios geminos.

Abraam: nomen primi patriarchę: & latine pater ſuperorum corporum interpretatur quũ deus ab ijs q̃ videntur ad inuiſibilia protrahẽs non vocaberis inqt Abram: ſed Abraam erit nomen tuum, qa mlta͡ꝝ te gẽtiũ patrẽ poſui. Scd̃m tamen declina. latinam Abraamus dicitur: ſed aſpiratur ab a quibuſdam.

Abrado, dis, pe. pro. de aliquo quidpiam aufero. Col. li. iij. Arida, & vetera, quę falce amputari nõ poſſunt acuta dolabra abradito.

Ab re, quaſi p̃. ex res, pręter rationẽ. Hoc eſt indecens pręter propoſitũ, ſine cauſa. Suet. in Auguſto. Et quando ad hoc ventum eſt, nõ abre fuerit ſubtexere, quæ ei, priuſq; naſceretur, in ipſo natali die deinceps euenerint. i. pręter propoſitum, ſine ratione, ſiue inconueniens. Liui. Hęc, ſi omnis diuini, humaniq; iuris memoria aboleuit, noua, peregrinaq; omnia priſcis, ac patrijs præferendo, haud ab re duxi verbis quoq; ipſis, vt tradita, nuncupataq; ſunt, referre.

Ab re tua, ſignificat a negocijs tuis familiaribus: ſeu contra cõmodũ tuũ. Terẽ. in Heau. Tantum eſt ab re tua tibi aliena vt cures: quæ nihil ad te attinent. Huic cõtrarium eſt ex re tua. qđ eſt ex vtilitate: & cõmodo tuo, ſicut e republica, ex vtilitate & cõmodo publico. Idẽ dr̃ e re, hoc eſt ex vtilitate, vt. ff. ſi cer. peta. l. ere eſt &c. Vbi miſere ſudat interpręs dubitans, an legendũ ſit here, ꝓ hereliter &c.

Abrenũcio, das ex ab, & re, & nuncio, ſignificat a me renũciando, amoueo, remouo. Et cũ datiuo, q; actõ iungitur.

Abripio pis. pe. cor. quaſi aufero eſt. Nã de his dicitur: quæ auferri poſſunt, vt veſtis, liber, & huiuſmodi. Cice. lib. iij. offi. Qui abripiunt ab alijs vt alijs largiantur. Aliquando abripere eſt vt abducere. vt virum, mulierem, iumẽta. Ter. in Eu. Ex attica hanc abręptam. Cice. ad quirites. Nec patiamini me a meis liberis abſtractum a coniuge abreptum, ab aris, ſociſqs innocentem proiectum vitã degere in exilio. Nam ab ꝓpriæ rei ablationem denotat: huic contrariũ eſt arripio, quod ex ad & rapio componitur, quę attractionem ſignificat. Vnde & pro accipio ponitur Cicer. in Catone. Non cani, non rugæ repente auctoritatem arripere poſſunt: ſed honeſte acta ſuperior ętas fructus capit auctoritatis extremos. Aliquando ſignificat vehementer ad me rapio, vt fit cum celeri quadam animi, corporiſq; vehemẽtia ad nos trahimus. Liui. lib. i. Tũ Tarquinius neceſſitate, iam etiam ipſa cogente vltima, audere, multo & ætate, & viribus validior medius Seruium arripit, elatũq; e Curia in inferiorem partem per gradus deijcit. Aliqñ ſubito eleuo. Plau. in Curcu. Vix foras me arripui. Aliquando celeriter rapere, inuadere. Virg. Hanc arripe velis.

Abrogo, gas, pe. cor. infirmo. Ser. Abrogat legi, cũ prorſus tollit lex, derogatur, cum pars ſuſtollitur. Cice. ad Her. Illa defenſio tenuis eſt: cum oſtenditur id factum eſſe quod ea lex ſanciat, cui legi abrogatũ vel derogatum ſit. Dicimus autem abrogatur legi, & abrogatur lex. Interdum abrogare per rogationem auferre, cui contrarium eſt arrogare. Liui. lib. iij. Vt quicquid vi tribunitia arrogatum eſſet, id comitijs ibi abrogaretur. Interdum ẽ ſimpliciter auferre. Cic. libr. i. ad Heren. Nam & periculoſum eſt nequando plus, minuſue dicamus, & ſuſpitionem affert auditori meditationis, & artificij, quæ res fidem abrogat orationi. Abrogati quoq; (vt ſcribit Gel.) dicuntur, qui cum ſui iuris ſunt. in alienam ſeſe poteſtatem tradunt, eiuſqs rei ipſi auctores ſunt. Sed arrogatos potius hos dicere oportet: quia & arrogatio dicitur ipſa actio.

Abrotanum pe. cor. herba calidæ virtutis. Hora. Abrotanũ ægro non audet, niſi qui didicit, dare. Sȝ Ædus æmilinus li. j. ſimplicium, multa de abrotano: & Galenus de ſimplici medicina: & Diaſcorides.

Abrodietas cognomen fuit Vlyſſis pictoris nobiliſſimi qđ latine ſignificat delicatum, atq; elegans, talem autem ſeipſe putauit. Herculemqs Lindyi fecit, aſſeuerans eum a ſe talem pictum, qualem ſæpe in quiete vidiſſet.

Abrotonion nomen mulieris, ab ἁβρὸν τὸ τρυφερὸν, qđ eſt glabrũ ſiue delicatum latine, amplexibus apta dicitur. In quo vocabulo id iubetur adnotari, quę apud græcos in on exeunt, apud nos in um, exire. In um autem exeuntia omnia eẽ neutra, pręter mulierũ propria, quæ fœminina ſunt, vt Glyceriũ, Philodum, Euſtochium, & ſimilia. Licet

ergo vtriq; ſexui conueniāt: vt ſcortū: & mācipiū: & plura lia in a ꝓ hominibus ponāſ: vt ſeruitia ꝓ ſeruis, miniſteria pro miniſtris. Et licet flumē nocent: vt rhenū, cruſtumium aut fructuū nomina ꝓ arborū nominibus ponanſ: vt poma apud Tibul. aut, q̄uis animalia (quę pauciſſima ſunt: & quæ maſculina, aut fœminina, aut cōia eſſe debent) ſignificent: vt oſtrea, tñ quia in um exeunt, aut ſingulariter per um, terminenſ, ſupra dicta omnia cenſebunſ neutra.

Abrumpo, incido, interrumpo, deſitio auello. Virg. lib. iij. Geor. Nec ſomnos abrumpit cura ſalubres. Vnde loca abrupta diuulſa, atq; ob id inuia dicuntur. Hierony. lib. j. Regum. Perrexit Saul ad inueſtigendum Dauid, etiam ſuper abrupriſſimas petras: quę ſolis ibicibus per vię ſunt. Huius ſignificationis eſt prærumpo.

Abs, ſignificat id quod apud græcos ἀπὸ. Et vt i littera a tactū ē, gaudet pręponi incipiētibus ab q. & t. Ter. Abs quis hoie bñficiū accipere gaudeas. Sic diligor abs te dicimus.

Abſcedo dis. pen. pro. ex abs, & cedo ſignificat recedo a quo abſceſſus: & abſceſſio, quæ fere idem ſignificant, cum tñ acceſſus, acceſſio ſæpe differant: nam acceſſus eſt aggreſſus acceſſio inſtrumentum, & interdum aggreſſio, de quibus alibi latius dicemus. Aliquando tamē abſceſſus dicitur cōcurſus mali humoris in aliquam partem corporis, ex quo ſupputatio fit: quam græci vocant apoſtema.

Abſcido, dis, pen. pro. ex abs, & cædo: ſed ac diph. vertitur in i, produc. ſignificat inde ſeco: vt eſt illud. Et abſcidit auriculam eius dextrā. Quod tñ media correpta quidā ꝓnunciāt, tanq̄; ab abſcindo ſit ꝑteritū cuius media interdū corripitur: vt Ænei. iij. Heſperium ſiculo latus abſcidit: aruaq;: & vrbes &c̄. Quinetiā frequentior ē vſus verbi abſcindo, q̄; abſcido, cū cōtra ꝑcido frequētius, ꝙ pręſcindo reperiaſ.

Abſcindo, abſcindis, inde ſcindo. Iuue. Quid tamen expectant phrygio, quos tempus erat iam More ſuperua cuaſ cultris abſcindere carnem?

Abſcio, ſcis. Abſcire eſt de memoria exire. Deſcire autē (vt ſuo loco dicemus) eſt ab obediētia prioris ducis diſcedere.

Abſcondo, dis, abſcondi, abſconditum: vel abſconſu. occulto. Vnde abſconſum, abditum, occultum.

Abſimilis, multū diſſimilis. Col. li. iiij. Materias fructūq; niſi, ꝙ duplicem nō abſimilem minor germanę terit. Frequens autem eſt huius vocabuli, cum negatione, vſus, vt haud: aut nō abſimilis &c̄. Quę locutio figurata eſt, & fere per liptoten plus innuit, cū minus dicat: vt hic. Nō abſimilem dixiſſe videtur pro plane: & multum ſimilem.

Abſentio, abſentis, abſenſi, abſenſum, ſignificat diſſentio: nam, qui minime conuenit, diſſentire videtur.

Abſynthiū, herba amara, a qua poopuli quidam cognomināti ſunt: q iuxta pontū habitāt, vbi mons eiuſdē nominis habeſ. Ouid. li. v. de triſtibus. Cana prius gelido deſint Abſynthia ponto, Græce ἀβσύνθιον του ἀβσυνθίου, vulgo dicunt medicum, vel aſſenzo, hortorum eſt.

Abſis, abſidos, ſiue græcorū apſis fornix, & curuatura proprie in curribus ἀπὸ του ἅπτειν. i. tāgēdo, licet multa ſignificet, qa rotę cum voluuntur contingant terrā. Sed in cęlo abſides capiunſ pro circulo ἄψις ἄψιδος pro macula rotas. Home. li. v. Iliados. Eſtq; curuatura rotę. ſ. lignum ſupra rotas tenens ſcalas. Immo curuatura rotarum, in qua figuntur radij: vt li. ij. Heſi. ἄξονα δ᾽ ἑπτάποδην μάλα γάρ νυ τοι ἄρμενος οὕτω εἰ δέ κεν ὀκτάποδην ἀπὸ καὶ σφῦραν κε τάμοιο τρισπίθαμον δ᾽ ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἀμάξῃ. i. & axem ſeptem pedum, valde enim vtiq; tibi ſufficiens ſic, ſi autem octopedalem, etiam malleum abſcinderes trium palmorum abſidem decē lignis cōpacto curru. Ita ſunt de verbo ad verbū traducta: ſed qm̄ locus iſte Heſiodi eſt dubius, videamus interpretes. Manuel ita moſcopulus interpræs ibi ſic ſcribit. εἰς κατασκευὴν δ᾽ ἄψιδος τέμνε ξύλον τριῶν σπιθαμῶν ἕνεκα ἀμάξης δεκαδώρου: ἤγουν πήχεος ἀμάξαν τοῦ τ᾽ ἐστὶ τὸν τρόχον τῆς ἀμάξης δεκαδώρων τὴν διάμετρον ἔχοντα. Sed demetrius moſchus dicit. Quid ē dicere hoc? Intellige autem tu textum: qui eſt clariſſimus ſic, trium ſpithamarum latitudine diametri in circūferentia rotæ, incide curuaturam rotarum: quia non ſunt graues bobus ad trahendum, incide dico currui compacto ex decem lignis idest qui currus fit ex pluribus lignis: & decanus eſt numerus: qui eſt perfectus. nam δόρυ dicitur lignum, ſed dorice ου vertitur in ω, & dicitur δῶρα lignum, q̄uis ſit etiaſ genus menſurę: ſpithama ē menſura a cuſpide pollicis, ad extremitatem annularis digiti.

Abſiſto, abſiſtis, a loco, ſiue inde diſcedo. Virgil. Nec prius abſiſtit, q̄; ſeptem ingentia victor. Corpora fundat humi. Huic contrariū eſt aſſiſto. ſed cū locus exprimitur abſcedo tm̄ ſignificat. Idē li. vij. Centū ęrei claudūt, vectes æternaq; ferri Robora, nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Q ſiq; abſiſtere ponitur pro deſiſtere, deſinere, abſtinere. Liui. lib. ix. Legatos miſere ad conſulem romanum: vt receptis equitibus, q cā belli eſſent, abſiſteret obſidione. Claudi. Abſiſte rogari. In quorum vltimo exemplo non videtur ita verbi proprietas obſeruata, vt in ſuperioribus. Nam ſiſtere non eſt abſolute ſtare, aut ꝑſentē eſſe: ſed facere ſtare, aut adeſſe. Vnde eſt illud poetæ. Annam chara mihi nutrix huc ſiſte ſororem. Quo circa abſiſtere, nō tā eſt deſinere: vt in Claudiani exemplo, pro quo ſępius deſiſtere vſurpatur: q̄; abſcedere: vt in liuiano dicto.

Abſoleo, es, pe. cor. Abſolere eſt ab vſu recedere: vnde abſoletus, locus neglectus, & ſordidus dicitur.

Abſoluo, uis, quod ligatū erat nō ligatū facio. Sʒ dicimus. A vinculis peccatorum noſtrorum abſoluat nos omnipotens & miſericors dñs. Interdum ſignificat perficio, finio. Gel. li. ij. Septima fere hebdomade. ſ. ix. & xl. die. totus homo in vtero abſoluitur. Item abſoluere eſt parcere: & prætio reddito dimittere. liberare. Liui. li. ij. Latæ deinde leges: quę conſulem regni ſuſpitione abſoluerent. i. liberarēt. Sed cum de peccato, ſiue de peccati pena agitur, genitiuū regere poteſt. Cicero. libr. ij. ad Herē. Cecilius iudex abſoluit iniuriaꝝ illū, q. L. Actium poetā in cœna noiatim læſerat. Pli. lib. xiiij. Inuenimus egnati vxorē, cū vinū bibiſſet e dolio interfectā fuiſſe a marito, eumq; cędis a Romulo abſolutum. Item euadere. Plau. in Amphi. Curauit vno vt fœtu fieret, vno vt labore abſoluat erumnas duas. Item expedire, vt apud eundem in Cur. Sequere hac te abſoluā, qua aduenisti gratia. Et in Epi. Te abſoluam breui.

Abſonus na, num, pe. cor. qđ ē pui ſoni, & fere ſine ſono, vel non recte ſonans, ſiue nihil cōgruēs, ſed aduerſans. Liui. lib. j. Hęc ferme romulo regnante domi, militięq; geſta quorum nihil abſonū fidei. Cicero ꝓprie. Sed ſunt qdaſ, aut lingua ita hæſitantes, aut ita voce abſoni.

Abſono, nas, pe. cor. diſſono, male ſono. Vide in Sono.

Abſorbeo, abſorbes, abſorbui, abſorbitus, & abſorbo, abſorbis, abſorpſi, ptum, valde, ſiue in totū ſorbeo. deuoro.

Abſq; prepoſitio ſeparatiua eſt: & abſq; pecunia difficile vitam traducas. Aliquando eſt aduerbium. Teren. in Hecyra. Quam fortunatus ſum cæteris rebus, abſq; vna hac foret hanc matrem hñs. vbi potius legeſ, abſq; vna hęc foret. q̄ hac foret. Nam ſenſus eſt, abſq;. i. niſi hęc vna. ſ. res, vide licet coniunx ex alieno (vt tunc putabat) pariens eſſet. Et licet abſq; eſt ſeparatiua prępoſitio, ab tamen, & abs paſſionem, aut diſceſſionem notāt: vt diligor abs te, diſcedo abs quolibet improbo. Ceterum ab, abs, & au, nihil differre videntur preterq̄; in cōſonantia: nā vni verbo in diuerſis tpibus non mutata ſignificatiōe ꝑpoſita p cōpoſitionem cōperiuntur. Dicimus in pñti, & eius tpibus, aufero, auferebam auferā, aufer. auferrem &c̄. In ꝑterito autem, & inde deductis, abs, vt abſtuli, abſtuleram abſtuliſſem, abſtulero abſtuliſſe. Porro in ſupino, & ab eo natis, ab, vt ablatum, ablatu ablatio &c̄. Mirum autem ē ꝙ, quę particula, quæ cum alijs ſignificatiōem auget, ſiue affirmatiuam, vt atq; ſiue negatiuam, vt neq;, cum abs poſita mutet, nā abſq; fere idem eſt, quod ſine. Sed de his ſatis eſt.

Abſtemius, qui ſe a temeto. i. vino abſtinet: cōponiſ ex abſtineo, &

Digitized by Google

ſtineo: & temeto. Sed nota q aliter ſentio, q̃ latini in hac dictiõe, qm̃ μέθυ grece dr̃ ebrietas. Vnde plerarus tranſpoſitionem addedo ton, latini dixerũt themetõ, ergo prima eſt longa: & eius th. ſcribi oportet, quia fortaſſe aliquis interrogaret, q̃reretq; inde θημιος cũ ἀπὸ: γίνεται ἀπο θημ: ος: ſed eiũs ò. vertit π tenuis in ſuã aſpiratã: & dicit ἀφθήμιος aphthemus, non ergo temeton dicitur, q tenet mentem, neq; ſic ſcribi debet, abſtemius, niſi ob eas regulam latinorum, q græca pte in latinum detorqueatur, poſtea in fœminino dicitur, abſthemia. Oui. lib. xv. Clitorio quicũq; ſitim de fonte leuauit. Vina fugit, gaudetq; meris abſthemius vndis.

Abſtemus a Cypriano ponitur pro excommunicato quum ait. Qui non tãtum ab his iſtic abſtemus: ſed abſte illic nuper de eccleſia pulſus eſt.

Abſterreo, res, ſignificat amoueo, repello, prohibeo.

Abſtineo, nes, pe. cor. ex abs: & teneo, ſignificat tempero: & fere contineo. Teren. non manum abſtines maſtigia. Iungitur q̃nq; genitiuo. Hor. lib. iij. Carmi. Mox vbi luſit ſatis abſtineto dixit iratum. Quandoq; ablatiuo cum prepoſitione. Plau. in Amphi. Qui poſſum hic fortis a me vt abſtineat manum. Iuſti. lib. j. ſine prepoſitione dixit. Contentiq; victoria imperio ab tinebant.

Abſtinẽtia eſt virtus, qua ab alienis abſtinemus, nihil cuiq̃ eripientes.

Abſto, abſtas, abſtiti, abſtitum, & aſtatũ, ſignificat lõge ſto. Oui. tñ li. x. Meth. Abſtit pro abſtitit dixit. Halcyone lachrymas, & q̃ par admonet abſtit. Ab vtiq; vel abs, ideo priuatione ſignificat, qm̃ quãtum poſſunt latini, vel a græcis accipiunt: vel grecos imitant. ὥσπερ τῶ παραδείγματι σιτον: καὶ σὺν ἀπὸ γίνεται ἀπόσιτος: οὐ ποιητικῶς ἀλλὰ κοινῶς οὕτως φορτίζω ἀπὸ φορτίζω φάσκω ἀποφάσκω. Et nota q iſto ſtas in cõpoſitione facit apud grauiſſimos auctores in præteritis in aui: vt reſto, reſtas, reſtaui. Vt Proper. Si quid reſtauerit vmbras. Sic etiam multi alij antiqui ſcriptores. Sed ne in tam friuolis lõgior ſim, p manifeſto, approbatoq; relinquimus, ſed ſit vt iubet manifeſtus eſt q abs venit ex græco. vt vidimus ſupra, & etiã ſto ſtas ab eodem fonte græcorum deducitur, vt ἵζω ἵζω κατὰ ἀφαίρεσιν, ſto latini dolauere.

Abſtraho, quaſi per vim, aut arte aliqua aufero. Cice. li. j. Tuſcu. Certe ſi tũc occidiſſemus, mors nos a malis nõ a bonis abſtraxiſſet. Huic contrarium eſt attraho.

Abſtractum: ab abſtraho fit. Vnde id dicitur qđ ab alio attraho ab alio trahit. Diffiniturq; a logicis hoc modo. Abſtractum eſt qđ ſignificat formã aliquã cũ excluſione ſubiecti vt albedo. Cõcretũ eſt qđ ſignificat eandem formã cũ heretibus ſubiecti: vt Albũ: a concreſco quod ſignificat con iungo in aliq̃ re. Et hęc aliter dr̃ denominãs: & denominatiuum: vt eſt apud Ariſt. in ante predicamentis.

Abſtrudo, abſtrudis, pe. pro. ex abs, & trudo, ſignificat abſcõdo: vel claudo. Sed Seruio auctore differunt: q abſcondere ſit de induſtria, abſtrudere a natura. Vir. Vt venis ſilicis abſtruſum excuderet ignem. Plau. in prolo. Aul. Atq; aule timens domo ſublatam varijs abſtrudit locis. Idem ibi in argumento. Auro formidat Euclio, abſtrudit fores, idest claudit.

Abſtulit ab aufero preteritum ẽ. ſignificatq; aſportauit ademit, eripuit, vel a tollo.

Abſum lõge ſum, diſcedo, eſt eadem rõ in hoc verbo cõpoſito, quã diximus in verbo illo abſto, abſtas: qm̃ abs more grecorũ mutat ſignificationem in dictionibus: & facit per cõtrariũ ſignificare. ſum. i. pñs exiſto, ſed abſum. i. non ſum hic. Sal. Neq; alius, neq; corpus a vobis aberit. Aliter Li. Alter romana caſtra inquit. xx. millium ſpacio aberant hoc mõ. Col. li. vj. Tabulata inter ſe, minus trinis pedibus abſint. i. diſtantes ſint. Hinc abſens, ſicut a preſum preſens. Vlpia. Abſentem accipimus eum: qui non eſt in eo loco, in quo petit. Nõ n. trans mare abſentem deſideramus. Et ſi forte extra continentiam vrbis ſit, abeſt, Ceterum vſq; ad continentiã non abeſſe videbit, ſi loco lateat. Abeſſe autẽ nõ videbit, q ab hoſtibus captus eſt, ſed q a latronibus detinet. Paulus. Abeſſe rem vr̃, ſi veſtimentũ ſciſſum reddat: vel res corrupta redditura ſit, veluti ſcyphi colliſi, aut tabula raſa. pictura qm̃ earũ rerũ preciũ, non in ſubſtantia: ſed in arte ſit poſitus. Item ſi eam dñs rem, quæ ſibi furto aberat, ignorans emerit, recte dicit res abeſſe, etiam ſi id poſtea ita eſſe ſcierit quia vr̃ res ei abeſſe, cui precium abeſt. Abeſt etiã (vt ſcribit Caius) quæ in rebus humanis non ſunt. Dicimus aũt more attico. Abſente nobis, & pſente nobis, pro abſentibus: & pſentibus nobis, ſicut aperte aliq̃s, ac tutum apud Terẽ. in Adel. Plau. in Am. Nec nobis pſente quiſq̃ aliquis auſi ſunt. Ab abſens fit abſentior: & abſentiſſimus. Aug. li. iiij. confeſ. Mente atq; ſenſu abſentiſſimus.

Abſentaneus, nea, neum, quod in abſentia fit. Abſentia vero ab abſens fit.

Abſento, tas, tem, facio ſeu abſis ſum. Clau. Et dura de me ſe queri quæ tale receſſu maluerit damnare decus, vetitamq; dearum colloquio patris procul abſentauerit aſtris.

Abſumo, mis, pe. pro. pfundo, conſumo, quaſi inde ſumo. Oui. lib. j. faſto. Q̃uerere, vt abſumant, abſumpta requirere certant. Pli. li. xxvj. Corpora defunctorũ condita in eo abſumi conſtat intra. xl. diem. Iuſti. Huius temporibus aquarum illuuies maiorem partem grecię abſumpſit. Augu. lib. iij. de ciui. dei, pro morior poſuit q qui moriũtur de medio tolluntur. Lucre. inquit. Anteq̃ annus terminaret abſumptus eſt. Huius contrariũ eſt aſſumo, quod eſt accipio, & ad me ſumo. Cice. Neq; id onus inuitus aſſumpſit. Per trãſlationem ſignificat attribuo: vt apud eundem. Si id mihi aſſumo, videor id mihi meo iure quodam vendicare.

Abſurdus, da, dum, quod eſt diſpar, diuerſum abhorrens, inconueniens, ſtultum, deforme, odioſum: iniquum. Cice. in Lel. Auaritia vero ſenilis: quid ſibi velit non intelligo. Poteſt enim quicq̃ eſſe abſurdius, q̃ quo minus vię reſtat, co plus viatici querere.

Abſyrtus colchorũ regis filius, quem Medea ſoror lacerauit iuxta fluuiũ Abſyrtum, in quẽ cõuerſum ferunt poetę. Sed aliud ſcribit Orphus in argonauticis lib. ij. & aliud Apolonius: & Lucil. Theon. & Sophocleus eius interpretes li. iiij. argonauticorũ. Plurimi fuerũt, qui apud græcos argonautica ſcripſerint: & dicunt Iaſona Medeã ad pheacas adduxiſſe adhuc intactam: & Abſyrtus frater grandi multitudine armatorum ſororem eſt: & Iaſona ſubſecutus, adeo q Arete vxor Alcynoi regis pheacum: & ipſe rex determinauerunt reddi, ſi intacta eſſet. Quo cognito ſecum dormiuit & eo modo habuerunt recedendi facultatẽ. Fuit inſup abſyrtus ſcriptor grecus mirificus: qui ſcripſit de medicĩdis equis, & de cura aĩaliũ: & eorũ medicina. eiuſq; & pulcherrimum: & emendatiſſimus habet. Antonius vicecomes vir vt magnificus, ita bonarum litterarum ſtudioſus in Mediolano, & ſtudioſorum fautor ſummus.

Abſyrtides inſulę ſunt in adriatico mari. Pli. hiſto li. iij. Abſyrtides a graijs dictæ a fratre medeę ibi interfecto nomine abſyrto. Pompon. in adriatico ſunt abſorus, celaduſa, abſyrtis, iſſa.

Abundo das, ex ab, & undo. vt quidã aiunt. Vnde fiunt & exundo: & inundo. Eſt aũt abundare affluere: & ſupra modum aliquem quippiam poſſidere. Tractum ab amnibus qui, quo magis augent imbribus, eo maioribus: & crebrioribus vndis eriguntur. Dicitur & qs abundare: qui ſucceſſu proſpero affluit. Terẽ. in Phor. Amore abundat antipho. Dicimuſq; ego abundo pecunia: & pecunia abũdat mihi. Augu. lib. confeſ. Nam id furatus ſum: qđ mihi abundat. Statius in Achilleide cus accuſatiuo. Modo ſanguine teucros Vndabit campos. Hinc abundãs pro diuite, pecunioſo, potente profluente.

Abundantia opulẽtia: ſatietas. Abũdanter ab abundãs aduerbium. Abunde ab abundo, ſignificat copioſe: ſatis ſuperq;. Exundare: valde vndare: ſiue alueum exire. Ambro. Cito lutum colligit amnis exundans. Inundare: intus vel

valde vndare.i.implere.Idem.Deniq; ebrij putabanť quibus ſpiritusſanctus inundabat.Quandoq; abſolute ponitur:pro creſcere, & extra alueum verſari. Pli. Anteq̃; nilus inundaret.Quandoq; pro abluere:& accuſatiuo iungitur. Idem. Agros & ſata inundauit. Hinc inundatio pro diluuio:& per tranſlationem pro abundantia:& multitudine vt apud Eſaiam. Inundatio camelorum operiet te.

Abutor,pe.pro.in vſum conſumo.Plau.in Aſina. Vbi illa: quæ dedi ante abuſa:nam ſi ea duraret mihi,mulier mutetur ad te. Sępius tamen in malã partẽ:& perperã,ſiue nimis licenter vtor ſignificat:vt fit cum vtimur aliqua re contra id,ad qđ eſt inſtituta:vt ſi in tẽplo negocia ſęcularia tractemus dicemur templo abuti. Cice.Noli abuti nimis patientia noſtra.Donatus.Vtimur cuȝ honore.Abutimur cũ iniuria. Vtimur his rebus:quæ nobis vtentibus permanẽt. Abutimur his:quæ nobis vtentibus pereunt.Ex quo vſus: & abuſus videnť contraria.Nã vſui eſt ager:domus,ab vſui vinum,oleũ:& huiuſmodi.Cice.Non debet inquit:ea mulier:cui vir bonorum ſuoꝝ vſum legauit:cellis vinarijs plenis relictis:putare id ad ſe pertinere.Vſus enim nõ abuſus legatus eſt.Per tranſlationẽ vero de tẽpore:& labore dicitur abuti:cũ tempus in aliqua re magno cũ ſudore poſituȝ fruſtra cõtriuimus.Terẽ.Nam in ſcribẽdis ꝓlogis opera abutitur.i.tẽpore:& labore.Dicimus aũt.Abutor hac re,& hãc rem.Plau.in Bac.Nos aurum abuſos.Hinc abuſus,abuſa, abuſum,abuſus,abuſus:& abuſio.Abuſiue aduerbiuȝ:qđ eſt improprie:& contra naturam,vſumq;.

Abydos,pe.pro.vrbs Aſię a Mileſijs condita.Gyge lydoruȝ rege permittente,qui totius Troadis imperium habuit. Cui ſeſtos in Europa opponitur,Intercedente anguſto mari,a caſu virginis Helleſponto nuncupato. Id cum Aſiam ab Europa diuidat.Xerſes ponte cõiunxit.Hinc Abydenus abydena,num,veluti. Leander abydenus dictus eſt.Vñ & Muſęus.σηστος ἔην:καὶ ἄβυδος ἐναντίον ἐγγυθι πόντου γείτονες εἰσὶ πόληες: Et ſubdit ἤ μεν σηστον ἔναιεν δ᾽ ἐπτολίεθρον ἀβύδου ἀμφοτέρων πολίων πε ρικαλλέ᾽ ἐταῖρες ἀμφω ηελοι ἀλλήλοισι.

Abyſſus eſt imenſa quædam ꝓfunditas:& incompenetrabilis:& incomprehenſibilis:& maxime in aquarum multitudine.Ibi.n.altitudo:inquit Auguſt.ibi ꝓfunditas,quæ penetrari vſq; ad fundum nõ poteſt.Omnis aqua:oĩs humida natura:atq; ſubſtantia circũquaq; diffuſa per maria: & flumia,& antra,& occulta:ſimul vno nõie abyſſus vocatur.Am.lib.Hexa.Abyſſum:& multitudinem:& ꝓfundum aquaꝝ dici lectio euangelica docet:vbi rogabãt ſaluatorem dęmonia,ne iuberet illis:vt in abyſſum irent.

A ante C

Ac cõiũctio copulatiua ẽ:vt doctus:ac iuſtus es.Aliquãdo aduerbiũ eſt:& accipitur ꝑ q̃; vt haud ſecus:ac iuſſi faciũt. Aliqñ(ſicut docet Dona.) ſignificat cõtra: q̃; Ter.in And. Neſcio quid tibi ſum oblitus hodie.ac volui dicere.

Acabo,pe.cor.aĩal multũ valẽs medicinę I deſertis arabię.

Achachia a grę̨cis dicitur ſuccus e pomis expreſſus arboris Silicon:quam corrupte vulgo ſiliquam appellant:quoniã ἀκακία dicitur innocentia.

Academia, locus nemoroſus ab athenis mille paſſibus diſtans, ab Academo heroe(vt Eupolidi placet) ſic appellatus gymnaſium.Plato.celebratiſſimũ.Hora. Atq; inter ſiluas Academi quęrere verum. Ibi natus eſt Plato. vbi cum philoſopharetur.ſtudendi vſu: & diſcipulorum frequentia,morũq; celebritate inſignis fuit.Vnde Academici phĩ: ſicut & areopagitæ ab Areopago. Fuit & Academia villa memoratu digna, ab Auerno lacu puteolos tendentibus impoſita littori: celebrata porticu: & nemore,quã Cicero academiam vocabat ab exẽplo Athenarũ, ibi cõpoſitis voluminibus eiſdẽ nõibus: in qua & monumẽtum ſibi extruxerat. Eratq; Academia gymnaſium inferius: cũ ſuperiori gymnaſio nomen eſſet lycęũ: quę & inferior ambulatio: & ſuperior dicebanť. Lyceum vero a nõie ſectæ ariſtotelicę.Huius nominis Academia penul.producit a Cicerone. Inq; academia vmbrifera nitidoq; lycęo. Sic & in alio verſu. Lauri Tullij. Atq; academiæ celebratã nomine villam. Verum alij eam corripiunt:vt etiam cõmunis vſus ſeruat. Clau. In latium ſpretis academia migrat Athenis. Sido. Obruet, & q̃q̃; totis academia ſectis. Ratio eſt:quoniã eſt vna de dichronis. Sic Virgilius deſycheo.

Achantus puer in florem ſui nominis conuerſus. Virgi. Et circumtextum croceo velamen Achanto. Pli.li.xxij.docet, achantum eſſe herbam topiariam:lato longoq; folio margines crepidinum veſtientem. Inde ponitur pro flexuoſo ornatu. Quidam putant herbam eſſe ſimilem ſpinæ albę, & habere folia minora,& aculeata lanugine. Seru.in Pollione dixit eſſe arborem ſemper florentem:quaſi ſpinis plenam. Nam eſt ſpinoſa,quæ & in Cyrenaica inſula abũdat. Virg.lib.ij.Geor.Et bacchas ſemper frondentis achanti.Eſt etiam hoc nomine oppidum in Macedonia,ſiue Ætolia, quæ eſt vrbs Acarnanũ:in qua mutas eſſe cicadas. Stephanus auctor græcus ſcripſit.

Achantis acanthidis,auis ſtridula:quæ & carduelis,quę ſpinis & carduis paſcit.Nã ἄκανθα acantha ſpina:ἀκάνθον ſpinetũ.Vir.li.iij.Reſonant acanthida dumi. Hęc Acanthilis vocaŕ,quę lymo intexit nidũ.Alij Argathylin vocant.

Acanthis leuce:latine ſpina alba.

Acapis pe.cor.fluuius Aſiæ,apud Lacos populos.

Acapna,dicuntur ligna quę ad ignem ſicca habentur.ꝙ ſine ſine fumo καπνός latine fumus.Hinc genus quoddã mellis:quod ar argentarias gignitur.Acapniſtum dicitur,ideſt a fumo purgatum.

Acaron pe.cor.ciuitas palęſtinę,quę Cęſarea vocatur.

Acara pe.cor.oppidum eſt in medio pannonię.

Acarnania Epiri pars,quam Achelous ab Ætolia diuidit.In hac eſt oppidum Leucas.Eſt & regio quædaȝ parua in ęgypto dicta Acarnania. Sicut ſcribit Ser.lib.v.Æñ. Et ciuitas non procul a ſyracuſis vt inquit Ci.in Ver.in qua olympij Iouis antiquiſſimum phanum fuit.

Acarpos latine infructuoſus. Acarpia fructuum priuatio dicitur,καρπός enim fructus eſt.

Acaliculis:qui præeſt caliculis quæ ſunt vaſa.

Acca,laurentia. Fauſtuli vxor:quæ romulum & remum lactauit:& materna ſolertia gubernauit. Hæc vocata eſt lupa eo ꝙ nobile ſcortum fuerit:& tales nuncupantur lupæ ob auaritiam:cauſa cuius pudicitiaȝ proſtruere. Et inde in hodiernum vſq; cellę tacium lupanaria dicuntur.

Acaſtus Pelię Theſſalorum regis filius.

Acaſta nympha Oceani,& Tethyos filia.

Acaſtos latine minime vſtus dicitur: nam καίομαι eſt ardeo.καῦμα calor intenſus.

Acatalectos,verſus,cui nulla ſyllaba deficit.

Acatalępſia,cũ accẽtu in pe.latine dr̃ incomprę̨henſibilitas.

Acatium,genus nauigij actuarij.Iulius Pollux ſcribit veloȝ in naui maximum eſſe,ſicut minimum dolonem tertiuȝ: quod retrorſum panditur Epidromum.

Accedo,dis,pe.pro.aduenio,appropinquo,quaſi iuxta eo: Cuius contrarium eſt abſcedo. Vir. Vos & ſcyllęam rabiẽ penituſq; ſonantis. Acceſtis ſcopulos. Accedere qñq; ẽ aures adhibere,curare,& plurimi facere. Nam non ſolũ corpore,ſed etiam aĩo accedere ſolemus:vt accedo ſñiæ tuę.i. adhęreo,tanq̃; bonę. Qñq; adiungere. Sed in tertia tantuȝ perſona ſingularis vel pluralis numeri, & in ſignificatiõe paſſiua,& hoc calamitatibꝰ meis:vel ad calamitates meas malum acceſſit. In quo ſignificato quandoq; ablatiuum, cum prępoſitione damus. Liui.Hæc tibi a me dotalia dona accedent. Ab accedo pro aduenio fit acceſſus: acceſſus. Ab accedit ꝑ adiũgiť fit acceſſio pro adiectione:& incremento:quorum cõtraria ſunt receſſus,& remiſſio. Seneca. Magna rebus nr̃is facta erit acceſſio,Inueniť & acceſſio pro aduentu,ſicut deceſſio ꝑ receſſu.Cicer. Eorũ, neq; acceſſione vitam meliorem fieri:neq; deceſſione peiorem.

Accelero,acceleras,pe.cor.propero,feſtino,celeriter vado:vt

A cceleraːvt eruas me.

A ccendo, dis, di, accenſum, ex ad. & cando, a, in c. mutata. Licet non ſit in vſu non a Cādeo, vt quidam putauerunt: ꝙ habeat ſignificationem neutralē. A ccendo vero actiuā. Neq; acendo, quod nuſq̄; legitur neq; eſſe pōt. Quoniam cum accēdo in eadē ſignificatiōe ſumaꝉ, cū cādeo: q̄uis illud in actiua, hoc in neutra. ex hoc candeo formatus eſſe oprotet a verbo, cui ſm analogiam aſſimiletur: igiꝉ cando eſſe conuenit, non cēdo, qm̄ ſi cendo eſſet: cendeo faceret, non candeo. Icarco, cū candeo habeamus. & accendo, ſicut & incendo: & ſuccendo ſimplex habere neceſſe ſit, neceſſario cando, a quo candeo ſit ipſorum ſimplex. Eſt quippe q̄ſi plęraq; huius naturę verba ſunt. vt ab albo albeo: a duro dureo, a pēdo pēdeo, & multa huiuſmodi, quę neutra deriuatiua, ab actiuis eorum: certus eſt, eſſe, vt apud Priſcia. & Diomedem cernere licet. Eſt autem accendere ignem excitare, inflammare: vt Virg. His accenſa ſuper. Per tranſlationem vero ſignificat animare, & inueſtigare. Vir. Martemq; accendere cantu.

A ccenſi (vt Marcel. ſcribit) generis militię erat adminiſtrātibus ꝓrimū, dicti, ꝙ ad neceſſarias res ſępius accirentur, velut accerſiti. Feſtus vero ſic. Accenſi dicebantur, qui in locū mortuorum militum ſubrogabanꝉ: & ad cēſus adijciebātur. Sed Varro rectius ſentire videtur: qui docet accenſos miniſtratores fuiſſe magiſtratuum, ab accīēdo dictos. i. vocando. Nam accenſus inſtar preconis acciebat, iuſſu cōſulis quirites ad contionē. Pli. li. vij. Poſt aliquot ānos adiectus eſt: & meridies accenſo conſulū id ꝓnūciāte. Erant ſinguli ꝓſidibus prouinciaꝝ accenſi: quod munus nemini, niſi libertis deferebatur: ſicut ſcripſit. Cice. ad Quintum fratrē: cuius hęc ſunt verba. A ccenſus ſit eo ēt numero, quo cum maiores noſtri eſſe voluerūt, qui hoc, nō in beneficij loco, ſed in laboris. ac muneris non temere: niſi libertis tranſferebāt. A ſco. autem ſic hebet. A ccenſus eſt nomen ordinis promotionis in militia: vt nunc dicitur princeps: vel commentarienſis: aut cornicularius.

A ccentus dr̄: quaſi ad cantus: hoc eſt iuxta cātū: qꝛ ad cantilenam vocis nos cognoſcere facit ſyllabas. Græci proſodiā dicūt ω᾽δὴ ἀπὸ τῆς αοιδῆς ἀπὸ τοῦ ἀείδειν καὶ πρὸς ᾶ καὶ ὀμικρὸν ἐις ὼ καὶ ὑπογράφεται i. A latinis etiā tonus: & tenor vocaꝉ: quia ibi ſonus creſcit: & deſinit. Definitur a qbuſdā ꝙ ſit anima verboꝝ. Ab alijs ꝙ ſit vox ſyllabę. Hos veteres nunc moderamēta, nunc accentiunculas, nunc vocaliationes appellabant. Sunt autem tres accentus. Acutus, grauis: & circunflexus. Acutus, dictus eſt, ꝙ acuat & erigat ſyllabam. Grauis, ꝙ deprimat: & deponat. Eſt. n. contrarius acuto. Circunflexus, qui de acuto & graui ꝯſtat. Incipiens enim ab acuto deſinit in grauem. De his apud Priſcia. & Tortel. tractatum eſt.

A ccerſo, accerſis, accerſiui, accerſitū, & arceſſo, arceſſis vtrūq; tertiæ coniugationis, poniꝉ pro euoco, ſeu ad vocandū eo. Actum enim corporis denotaꝉ, ſicut cętera in ſo terminata. Sed in pręterito, nō aūt in pſenti ſunt quartæ, quæ propterea deſideratiua a grāmaticis dicuntur, ꝙ nunq̄; fere eorum verborum actus ſine deſiderio fiant. Sueto. in Cęſare, A quo ad accerſendā claſſem in Bithyniam miſſus deſedit apud Nicomedem. Ter. in Andria. Obſtetricem accerſo. Fit autem accerſo ab accio, arceſſo vero ab arcio: qꝺ idem eſt, cum apud antiquos (vt Priſci. inquit) ar. pro ad poni cōſueuerit: vt Aruenas, aruectores, aruolare, pro Aduenas, aduectores, aduolare dicentes. Vnde oſtenditur recte arceſſo dici ab arcio: quod nos accio dicimus. Clau. lib. iij. Iuppiter interea cinctam thaumantida nimbis. Ire iubet, totoq; deos arceſſere mundo. Apud Vir. tamen lib. iiij. Georgi. pro attraho ponitur, eo modo, quo in Pſalmo. Os meū aperui: & attraxi ſpiritum. Hinc pecudes, armēta, viros, genus oē ferarum. Quęq; ſibi tenuis naſcentus arceſſere vitas. Ex accio ergo, ſiue arcio fiunt duo deriuatiua. Accerſo: & arceſſo q̄; q̄; & arceſſo ab arceo pro accuſo eſſe poſſit. Sal. in Iugur. Quo facilius, indicio regis. Scauri; & reliquorum, quos pecunię captę arceſſebant, delicta patefierent.

A ccerſio, ſis, quartę coniugationis: & verbum actiuum, qꝺ multi negāt inueniri: ſed falluntur parū ſcripturas attēdentes. Significatq; voco. Cice. lib. iiij. Tuſcu. Quē Cealius deū qui nō ſummum putet, aut ſtultum, aut rerū eſſe imperitum exiſtimet, cui in manu ſit, quem ſapere, quē ſanare quē in morbum inijci, quem contra amari, quem experi, quē accerſiri. Liui. quoq; lib. iij. ait. Placere itaq; patrem accerſite. Salu. circa finem Iugur. Poſtremo Syllam accerſiri iubet. Hiero. in Deute. Statimq; eum accerſiri facient. & interrogabunt. Et in actibus apoſtolicis. Accerſi Simonem quendā, qui cognominatur. Petrus. Sic & in multis locis, quos adducere ſuperfluum iudico.

A ccio, accis, acciui, vel accij, accitum, pe. pro. ex ad, & cio, ſignificat aduoco. Vnde accitus, aduocatus. Hiero. Accito notario inquit. Hinc accitus, accitus. Virgil. Regius accitu cari genitoris ad vrbem.

A ccido, accidis, pe. cor. ex ad, & cado, proprie iuxta cado. Et accidere eſt geſtum corporis in humilitatem cadentis oſtēdere. Sueto. in Cęſa. Ad genua vltro ſibi accideret. Salu. ſine præpoſitione dixit. Quo accidam. Iurecōſulti vſurpant accidere, ꝓ mori, vt ſi qd filio meo acciderit. H. ſeruus meus eſto. i. Si filius meus mortuus fuerit. In tertia perſona ſignificat præter ſpem euenire, & hoc tam in bonum, q̄; in malum. Teren. in And. Interea aliquid acciderit boni. Cic. Nihil mali accidiſſe. Scipioni putandum, eſt. Hinc ſit accidens participium: & accidens nomen.

A ccidens eſt quod adeſt & abeſt pręter ſubiecti corruptionē. Aliter Accidēs eſt terminus vniuocus prędicabilis de pluribus in eo qꝺ quale accidentale nō conuertibiliter.

A ccingo, accingis, iuxta cingo. Res vero, qua quis cingitur, in ablatiuo magis q̄; accuſatiuo poni ſolet. Et vltra ablatiuum, datiuum commode habere poteſt. Hiero. libro q̄rto Reg. Vir piloſus: & zona pellicea accinctus renibus. Interdum accingere eſt parare, ſiue expeditum, promptumq; ad aliquod agendum reddere. Virg. Illi ſe prædæ accingūt. Alio modo conſtruendi, q̄; deprecetur regula: vt accinctus renibus. Vnde accinctos vocamus induſtrios, expeditoſq; contra diſcinctos, ignauos, incōptos, negligēteſq; dicimus.

A ccipio, accipis, capio, q̄; q̄; ab inuicem ſeparentur, ſicuti in dictione, capio dicetur. Interdum accipere eſt audire. Cice. in Cato. Accipite veterem orationem Architæ. Interdum ſentire. Te. in Heautontimerumeno. Clinia aliter de amore tuo, atq; eſt accipit. Interdum cognoſcere: intelligere, vt accepi te in patriam reuerſurum. Interdum cōcipere. Virgi. libro quarto. Alij ventoſis follibus auras accipiunt. redduntq;. Interdum decipere. Lucil. Sic inq̄; veteratorem illū, veterem lupum. Hannibalem acceptum. Interdum tractare, tam in malum, q̄; in bonum. Terenti. Ego abs te miſeris ſum acceptus modis. Cice. Roga ipſum quemadmodum ego eum Arimini accepi. Huius compoſitū eſt præaccipio.

A cceptum dicitur gratum, iucundum, comprobatum. Inde. Acceptum fero, habeo pro accepto. & fateor me accepiſſe: quod non accepi cum nulla ſolutio interuenerit. Vnde acceptilatio dicta eſt liberatio, vt docet Modeſtinus, quę ſit per interrogationem: & reſponſionem, qua vtriſq; contingit ab eo nexu abſolutio. Dicendo enim. Quicquid tibi per ſtipulationem promiſi, vel ex ſtipulatu debui, habeſne acceptum? Et tu reſpondeas, habeo, acceptumq; fero, quaſi dicas. Perinde habeo, ac ſi accepiſſem a te per veram ſolutionem. Apotheca vero non alias, q̄; ſi pecunia ſoluta ſit: inquit Vlp. Acceptum refero, vide in dictione Refero.

A cceptabula ab acceptando dicuntur quo nomine continētur omnia vaſa: & quicquid aliqd tenet. Hierony. in libro Exo. Parabis acceptabula & phialas. Quintil. libro octauo Acceptabula quicquid habet: & pyxides cuiuſcunq; materiæ ſunt.

A cipenſer, ſeu aquipenſer, genus piſcis ꝙ frequens accipiatur menſis. Habet ſquamas ad os verſa, qui apud antiquos in magna æſtimatione fuit. Mar. Ad palatinas acipenſera

Digitized by Google

mittit: menſas Ambroſias, ornant munera rara dapes.

Accipiter, ab accipiendis malo modo alijs, auibus. Eſt enim auium rapax. Vide in Falco.

Accepſo veteres pro accœperim dixere. Pacu. Haud ſinam quicq̃ profari, priuſq̃ accepſo, quod peto.

Accline adiectiuum, pe. pro. dicitur flexũ incuruatũ, iacens, humile, & ꝓprie in deſcenſu dicitur. Hiero. Scabellum accline, & ex vna parte obliquũ. Dicitur & acclinus na. num, ſicut, & interclinus, quo vſus eſt. Ambro. in Egeſippo. Ciuitas inquit ꝑrupta vndiq; ꝓpe erat interclina rupibus. Vide in ſequẽtia quæ canitur pro defunctis. Oro ſupplex & acclinis: cor contritum quaſi cinis: nõ accliuis vt indocti male legunt, quũ ſit contrarius ſniæ quã auctor intẽdit aſſerere.

Acclino, as, pe. pro. ad aliquid flecto, inclino. Hiero. ad Dama. Acclinatio noſtra vmbroſa eſt. Et inclino pro inflecto. Declino, deorſum flecto, quæ a clino compoſita eſſe conuenit, licet eorum ſimplex non ſit in vſu.

Accliuis, ſiue accliuus, ua, uum, per u, pe. pro. quod eſt leuiter erectum, & acuminatum, & ꝓprie de aſcenſu dicitur, quaſi inclinum acuminatũ, & pendulũ ſurſus, cuius contrariũ eſt decliue, ſiue decliuum, quod eſt inclinatus, atq; incuruũ pendulum deorſum. Hinc accliuitas. Cęſar. Ab eo flumine pari accliuitate collis naſcebatur.

Accludo, is, pe. pro. vide in dictione Cludo.

Accolo, is pe. cor. apud ſiue iuxta colo, & de aquis, montibuſq; dicitur. Liui. lib. iiij. Hi dimiſſis circa oẽs populos legatis, qui Hetruſcũ mare, qq; Tyberim accolũt ad frumẽtum mercãdũ. Pli. li. iiij. Perſę rubrũ mare ſemp accoluere.

Accola. pe. cor. vicinus aduẽtitius ꝙ aduenienis terram colat idest habitet, vt accola mõtis: qui ꝓpe montẽ habitat. accola Padi. accola cãpi: qui iuxta padũ iuxta campus habet domum. Liui. li. j. Paſtor accola eius loci noĩe Cacus ferox viribus. Virg. li. vij. Amniſq; vadoſi accola Vulturni.

Accommodo, as pe. cor. adhibeo, applico, adapto, apte colloco. Cice. lib. ij. de ora. Aphricano illi ſuperiori coronã ſibi in conuiuio ad caput accõmodati. Item lib. j. offi. Qui ſe ad rempublicam, & ad magnas res gerendas accommodauere. Idem. Tantum dabit amicitię, vt naturam amici cauſam eſſe malit. vt orandę litis tempus, quoad leges liceat, accõmodet. Interdum accõmodatum ſignificat ꝓcliue, propenſum. Idem Ad ſummum græcorum ocium potius, q̃ ad illam vim, aut tumultum accommodati.

Accredo, dis pe. pro. ex ad, & credo, videtur ſignificare ad id quod creditur, accedo quale Aſſentior ſiue aſſentio, ad ſententiam accedo. Colu. lib. ij. Idq; etiam, non ſpernẽdus auctor rei ruſticę. Sarſenna: videtur accredidiſſe. Eſt & acredo nomen per ſimplex c.

Accreduo, duis, idem, quod accredo. Plau. Neq; diuini: neq; mihi humani poſthac quicq̃ accreduas Arthemona.

Acredo. inis. ſignificat acerbitates in fructibus nõ maturis.

Accumbo. bis. ꝓprie adiaceo, iuxta cubo Hiero. in Deutero. Quandoq; ſedens in domo tua: & ambulaueris, & accubueris: atq; ſurrexeris, ſcribes ea ſup poſtes. Fe li. ij. Regũ. Accubuit Ammon: & quaſi ęgrotare cœpit. Et accumbere eſt in conuiuio eſſe, cubabant enim antiqui veſcentes. Cic. Pęto. Accubueram hora nona, cum id litterarum exemplũ in codicillis exaraui. Aſſignant quidam differentiam, inter accumbere, diſcumbere: & recumbere, quę qm̃ apud auctores minus ſeruetur, eam omittendam cenſui.

Accumbere menſam eſt ſimul veſci: & in eadem menſa diſcumbere. Cice. Vatinium criminatur ꝙ atratus ad menſam accumbebat. Apul. Hæc menſam accumbas.

Accubo, bas. penul. cor. iuxta cubo. Sue. in Cęſare. Theatrum ſummę magnitudinis Tarpeio monti accubans. Alias ſignificat diſcumbo. Hinc Accubitor. accubitrix, & accubito accubitas. frequentatiuum: vt eſt illud. Dignatus noſtris accubitare thoris.

Accubitus, accubitus ipſæ accubandi actus, vt in Canticis. Dum eſſet rex in accubitu ſuo, nardus mea dedit odorem ſuauitatis.

Accubitum lectus, in quo cubatur interdiu. Vnde apud Lãpri. de commodo ſcribitur, ꝙ non accubuit, niſi in accubitis, quæ pilum leporinum habuiſſent, aut plumas perdicũ ſubalares. Hæc accubita alio nomine dicuntur anaclinteria & apud Florentinos tuſcanica.

Accumulo, accumulas, penul. cor. augeo, amplifico, & quaſi ad cumulum addo.

Accuro, ras, penul. pro. & per ſimplex r ſignificat ſtudioſe: & diligenter curo. Plau. in Epi. Remeabo intro, vt accurẽtur aduenientes hoſpites. Cice. in arte veteri. Melius accurrãtur: quę ſiue ꝯſilio adminiſtrant. Hic accuratus, ta, tũ, vbi magna apponitur cura. Gel. Cultu corporis nitido, venuſtoq; nimiſq; accurato fuiſſe. Hinc peraccuratus. Cic. Apio pul. Peraccurate quærebaris ꝙ eos tributa exigere vetarẽ.

Accurro, ris, per duplex rr, vide in dictione curro.

Accuſo. ſas, pe. pro. frequentatiuum eſt ab accudo, ſicut docet Priſcia. Componit enim ex ad: & cuſo quod a cudo deducitur: ex quo compoſita Incuſo, excuſo: & recuſo: q̃q̃ nõ deſunt: qui dicant accuſo, ex ad, & cauſa, ſeu cauſor cõponi. Sed magis audiendus eſt Priſci. quia magis cõmoda ſit compoſitio acuſo frequentatiuo verbi Cudo. quod cuſum ſupinum facit. Eſt aũt accuſare aliquẽ, quaſi eũ apud iudicẽ percutere. Et hoc per tranſlationẽ, quaſi malleo ad incudes percundere, vt in quã velit, is qui accuſat, formam redigatur, vnde ꝓprie eſt apud iudicem, vel alium: & aliq̃ apud illum quem accuſes, oſtendere aliquem peccaſſe. Dicimus autem. Accuſo te illi, apud illum, vel coram illo magni ſceleris, aut de magno ſcelere. Id obſeruatum fere comperi: vt quod peccati nomen exprimit gtõ, quod minus ablatiuo poneretur: vt te accuſaui homicidij: & alio ſcelere. Incuſare eſt alterius mores reprehendere: & plerũq; cum querela ꝙ ab illo iniuria ſis affectus. Qui dixerunt Incuſare de maioribus dici. Accuſare de paribus, vel minoribus, conuincuntur ab auctoribus. Cæſar in primo com. Omnium ordinum adhibitis ad id conſilium centurionibus, vehementer eos incuſauit. Diome. Incuſante. Cice. Catilina conuictus eſt. Cor. Taci. Intemperiem cœli incuſantes.

Accuſatorius vir: q alios accuſat. Accuſatorius liber, in quo continentur accuſationes.

Accuſatiuus, a, um per quod quis accuſatur. Vnde accuſatiuus caſus dictus eſt: quia per hunc vel accuſamus: vel laudare videmur. Vnde & laudatiuus dicitur.

Acelum, oppidum creditur in Taurisci agro. vnde Acelinus Romanus ſæuitia famoſus, inter recentiores hyſtorias auditur. hodie Aſulum dicitur nũc reginæ Cypri Corneliæ pretorium: ſed falluntur qm̃ eſt oppidum a Patauio ad decimum lapidem verſus Aceſtena & Montagnanam.

Acedia. grece ἀκηδία latinę pigritia, triſtitia, tedium, anxietas. Inde acedio, ias, quod ſignificat anxium eſſe, vnde locus Pſal. Et anxiatus eſt ſuper me ſpũs meus: ὅτι κήδω τὸ ἀλγέω· καὶ ἀσκέω χαλεπαίνω καί· θλίβω· λυπέω καὶ τὰ λοιπά· ὅθεν ἐπικήδιον λέγεται· καὶ ἀκηδεία ἀμέλεια· καὶ τὸ ῥῆμα ἀκηδέω· καὶ ἀκηδής. Et ꝓpterea eſt ſyllaba longa: quoniam eſt η greco.

Acedior, aris, tędio officior. Hiero. in eccle. Subijce humerum tuum: & porta illam: & ne accediaris vinculis eius.

Acephalus, pe. cor. latinę ſine capite dicitur. Nam α ſine, κεφαλή caput, vnde Acephali verſus ſine capite dicuntur qm̃ a breui ſyllaba incipiunt. Acephali heretici quidam dicti ſunt, quoniam nullus inuenitur auctor, a quo exorti ſint. Hi duarum in Chriſto ſubſtantiarum proprietates negãt, & vnam in eius perſona predicant naturam.

Aceſinus, penul. pro. fluuius Perſiæ: qui in indum fluuium cadit magnus, & nauigabilis circa quem ferunt harundines tantę magnitudinis naſci, vt ſingula ĩternodia in colus pręſtent vicem nauigij.

Acer, ris & aceris, is, fœminini generis, cuius prima ſyllaba corripitur, nomen eſt arboris, a quo ſit acernus, acerna, acernum, quod eſt materiatum ex acere. Virgil. Præcipue cum iam trabibus cõtexeret acernis ſtaret equus græce dicitur.

tur.δ'ξυ'ν. Dicta acer.ꝙ acria in ea artificum ingenia exerceantur. Eſt enim ampliſſima arbor, & opertum elegantia, ac ſubtilitate primum poſt citrum locum obtinet.

Acer, a, um, vel hic acer, hęc acris, & hoc acre: prima, pro.a quo acrio, & acerrimus, proprie ad vinum acetum, & huiuſmodi pertinet, nã ſaporis acetoſitatẽ ſignificat. Col.li.iiij. Radicetenus vitem preſcindito, plagam acri aceto pariter, ac lotio permixta terra linito, eodẽq; radices irrigato. Transfert ad alia, & modo ꝑ forti ponit. Virg.li.ix. Haud acrem dubites in ꝓlia poſcere turnum, Mõ ꝑ veloci. Idẽ li.iiij. At puer aſcanius medijs in vallibus acri. Gaudet equo. Idẽ, Calidúq; animis, & curſibus acrẽ. Mõ ꝑ acuto. Cice. Acri homo ingenio. Modo ꝑ vehemẽti. Idẽ in Hor. Aut Philippo breuius aut theopõpo acrius. Modo ꝑ diligente. Vir. Iam tum acer curas venientem extẽdit in annus. Mõ pro ſeuero. Cice.lib.j.offi. Sic nos, ſi acres, ac diligentes eſſe volumus animaduerſores vitiorum magna ſæpe ex paruis intelligemus. Modo pro aſpero. Idem in Lel. Nunc idẽ acerrimus inimicus. Ab acer fit compoſitũ pacer. Deriuata [illegible]do, acritudo, acritas, & acriter aduerbium.

Aceo, es, acui, acidus ſum, acorem ſapio. Cato de re ru. Vini quadragenę vrnæ dabũtur, quod neq; aceat, neq; muceat. Hinc componitur coaceo.

Aceſco, is, acidus fio. Hiero. ad furiam. Egeſſiſti aceſcentes, & morbidos cibos releuaſti ęſtuantem ſtomachum. Hinc coaceſco, quod eſt totus acidus fio.

Acerbus, ba, bum, quod nõ eſt coctum, ſed imaturus. Col. Vua primo eſt peracerba guſtatu. Deinde maturata dulceſcit. Sic acerbum vulnus: hoc eſt imaturum, vnde & robuſtorum iuuenus acerbã mortẽ dicimus, qui difficulter moriuntur. Vir.lib.xj. Pallas, quẽ non virtutis egentẽ Abſtulit atra dies, & funere merſit acerbo. Tractum a pomis, quæ imatura nõ niſi difficulter ab arboribus diuelluntur. Cice. in Cato. Quaſi poma ex arboribus cruda ſi ſint, vi auelluntur, ſi matura & cocta decidunt, ſic vitam in adoleſcentibus vis aufert, ſenibus maturitas. Per tranſlationem acerbus dicitur aſper, infeſtus. Ci. Lentulo. Eo die acerbum habuimus curionem.

Acerbitas, ſaporis amaritudo, cruditas, aſperitas, infeſtatio, ſęuitas. Cice. Qu. Valerio. Syllani temporis acerbitatẽ deorum immortalium benignitate ſubterfugere.

Acerbo, as, aſpero, abominabile facio, Clau.lib.ij. Nec patruo cędũt, ſtimulat cõmunis in arma. Virginitas, crimẽq; feri raptoris acerbat. Huius compoſitum eſt. Exacerbo, qđ eſt valde acerbo, vel aſpere turbo.

Acetũ, acre vinũ. vel qa acutũ ſit, vel quaſi aquatũ. Vinũ.n. aqua mixtũ cito in hunc ſaporem vertit. Vel dr̃ ab aceoes. Col.li.iiij. In fructuoſas vites fœcũdas facito: quę exiguum dant fructũ. Acetum agricolę cinere irrigato, ipſumq; codicẽ linito cinere. Hinc acetoſus, a, um. Acetoſitas, & acor.

Acetra dñr quę ſunt ſine punctis centriſue. Dr̃ & Acẽtreta.

Acetaria, a qbuſdam dicunt herbę, ſeu cibaria; quę ex aceto ſumuntur ad excitandũ appetitum, quales ſunt herbę virẽtes, quas aceto, oleoq; guttatim inſtillato concinnamus. Alij acci pẽdo hoc nomẽ deriuant, aut acetaria ſint horti: hoc eſt hortenſia, qm̃ expedita res, & parata ſemper ſit: etiã ſi gręci oxybaphon appellant, quaſi ab aceto tinctũ. ἐλλη νίσι γα`ρ ὁ ξο΄ σα`ξω΄ δης ὁ΄ινος: καὶ βέλτιςτω τὸ δ΄έυω.

Acetare, veteres pro commouere: & agitare poſuerunt.

Acor vini, aut mali punici: & ſimiliũ odoris, ſiue in guſtu ſaporis (vt ita dici) acuitas, ſiue aſpitas. Col.lib.iiij. Nos exiguũ admodũ cyrenaicum vino diluimus: & ita cacumina oblinimus, ea res ſeminio lauit acorem malorum.

Acidus, acida, acidũ pen.cor. quod acetũ factũ eſt, q̃uis & aſperũ dicat. Col.li.vj. Malũ punicum ſi acidũ, aut minus dulcẽ fructũ feret, hoc mõ emẽdabit. Hiero. in Eccle. Non acide feras, ideſt amare, ſeu aſpere. Huius diminu. eſt Acidulus. Compoſitum Subacidus, aliquãtulum acidus. Cato de re ruſt. Vinum poſito ſub diuo, poſtridie mane guſtato, ſi id ſapiet: quod in dolio eſt, ſcito id duraturũ, ſubacidum non durabit.

Acetabulum, vaſis genus, quam heminam etiam dicimus. Hiero. in lib. Exo. Parabis acetabula, & phialas.

Acere, pe.pro. vrbs Campaniæ non longe a Neapoli quam Clanius amnis pręterfluit. Vnde apud Vir. legitur. Vacuis clanius non æquus aceris. Hinc aceranus: qui eſt ex aceris, ſicut cumanus a cumis.

Aceris, pe.cor. palea miliacea, a quo aceroſus, a, um: vt frumentum aceroſum, quod eſt immundum, & non ſine paleis, a quo & panis: qui ex eo fit, aceroſus dicitur.

Acero, ras, pe.cor. ab acus: pro palea ſignificat paleis inficio, vnde aceratum lutum: quod paleis imixtum eſt ad tuguria facienda. Huius cõpoſitum. Obacero, quod eſt loquendo, alterius ſermonem moleſto, impedio, ori obijcio.

Acerra, arcula turaria, in qua thus reponi ſolet, quo dijs ſacrificat, turibulũ vulgo dr̃, gręci θυμιατήριον thymiateriõ dicũt. Alij putant eſſe aras, quę ante mortuũ poni ſolebat, in qua odores incendebant. Cornu. ſcribit eſſe pateram in qua libatur. Vir. Et pena ſupplex veneratur acerra.

Acerſecomes pe.cor. latine dicitur intonſus comas: & capillatus. Iuue. Nemo vendit acerſecomes, ab a priuatiua particula: & κέιρω καὶ κό΄μη tondeo. Hoc noĩe dictus eſt apollo, ꝙ nunq̃ radij poſſint a fronte lucis auelli.

Aceruus, mollis aggregatio: & cumulus, proprie minutarum rerum cõgeries: vt frumenti, leguminis. Plau. in pſcu. Quibus cunctus, montes, maximi aceruī frumenti ſunt domi: & aliquãto maiorum: vt aceruus ſcutorum, & fere ad omnia generale eſt. Strues prӕcipue lignorum. Strages cadauerum interfectorum vno in loco iacentium, ſiue humanorum, ſiue mutorum. Sarcina vtenſilium.

Aceruatim, per aceruos. Col. Cum eiuſmodi peſtis inceſſit [illegible]gis, aceruatim enectæ reperiuntur.

A[illegible], as, accumulo. Vir. ad crimen retulit pro amplifico. Vel cum ſe pauidum contra mea iurgia fingit. Artificis ſcelus: & formidine crimen aceruat. Hic cõponitur coaceruo: quod eſt totum: vel ſimul aceruo coniungo. Lactan.lib.v. Errores ſuos inſuper crudelibus factis coaceruauit.

Aceſtes, is, vel aceſte, nomen viri ſiculorum regis, cuius Vir. ſæpe meminit.

Aceſtis, is: fluuius Indiæ nauigabilis.

Acheus Iouis filius qui antiquiſſimus fuit meſſeniorum princeps. Hic quum apud eos pie vixiſſet factũ eſt vt totius prouinciæ quã hodie vſq; Achaiam nũcupamus: aut ſocietate: aut imperio potiretur, & ab eius nomine diceret achaia, & ab eo omnem grecię nobilitatem habuiſſe ferunt.

Achemenes, cũ diph. pe.cor. nomẽ primi perſarũ regis: vt ſcribit Hero. a quo reges oẽs: vſq; ad Darium deſcenderunt ex Achęmeniorũ familia reges a perſis electos ſcribit Hero. fuit alius xerſis frater hoc nomine.

Achaia, regio gręcię vndiq: circunſepta mari, ꝓterq̃; a ſeptẽtriõe, cuius caput ẽ Corinthus. Dicta achaia ab acheo xuti filio. Quæ primo Danaa. vt Hero. placet dicta fuit, vnde gręci achęi, atq; achiui: & danai, dicti ſunt. Nã achiui dicũtur, ę, diph. in i productas conuerſa, & u, digãma æolica interpoſita. Deinde Ægialea a rege Ægialio dr̃ Pli. Achaie nomẽ prouincię. Ab Iſthmo incipitante ęgialos vocabat propter vrbes ĩ littore diſpoſitas, gręci.n. αἰγιαλὸν ęgialon vocant litus. Eſt & alia Achaia in peloponeſo, habet ab ortu ſolis partem ęgei maris, ab occaſu Epirum, a ſeptẽtrione Macedonias, a meridie Creticũ pelagus, in ea ſunt Thebe bœotię, & megara quæ megaridi regioni nomen dedit. Declinaturq; Achaia, ę, dictio tetraſyllaba. Achais, idis, & achaida æ, ſicut perſis, & perſida thebais thebaida ptolemais ptolemaida. Ouid. Ah quoties dicens q̃; pauper achaia noſtra ẽ. Hinc gręci dicti ſunt achei, achiui ę, diph. in i, productam conuerſa & digamma eolica interpoſita. Sunt tamen qui vnam tantum eſſe Achaiam contendant.

Achar, nomen ciuitatis quæ nunc Niſibi appellatur.

Acharis, pe.cor.latine dici poteſt ſine gr̃a. Ingratus Χάρις charis enim gratia dicitur: & achariſtia ingratitudo.

Achariſtia. ingratitudo habet accentum in pe.

Achates, pe.pro. ἀπὸ τοῦ ἄχεος. i. a cura que regũ ſemp comes eſt: quo noĩe dictus eſt ẽneę comes, & lapis quidã preciosus in Sicilia apud achatem fluuium primum rep/ tus, poſtea plurimis in terris. eſt autem niger habens in me dio circulos nigros: & albos iunctos, & variatos ſimilis he matiti, hic tempeſtates auertere: & fulmina ſiſtere dicitur. In hoc lapide habuit pyrrhus epirotarũ rex muſas nouem naturales: & apollinem cum lyra.

Achatreon, velum maximum in media naui conſtitutum.

Acheron, tis, cũ diph. vt quidam volũt fœ.generis palus in fernalis dicit a poetis ab a, ſine χαίρων gaudẽs, q̃ ſit ſine gaudio: ſed conſtat locum eſſe ꝑpe Auernuʒ lacum. Stra. lib. vj. Acherontem fluuium eſſe tradit brutioꝝ ꝑpe pãdo ſiam vrbẽ, vbi alexander epirenſis a Lucanis trucidatus eſt. Dodoneo deceptus oraculo, quod iuſſerat, vt caueret ache/ ruſiam aquam: pandoſiã q; vrbem: cũ in epiro eſſet pãdo/ ſia: & Acheron amnis fugiens hæc loca in italiam venit, eũq; vadũ acherontis brutioꝝ egreſſum eminus veruto lu canus miles exultans confodit. Idẽ lib. viij. docet q̃ acherõ pro pylũ vrbem achaię fluit: alpheus ierat acherontiq; pro pter inferni ꝓprietatem inditũ eſt vocabulũ: q̃m in ea ora ceteris: ac proſerpinę: plutoniſq; templa magno in honore ſunt. Aliter deſcribitur ad heracleam ponti ab acheron: æ a quibuſdam tñ ſine diph. ſcribitur. Virg. Flectere ſi nequeo ſuperos, acherõta mouebo. ab α, & καιρὸς, quod eſt tem/ pus. Nam acherõ pro tpis labilitate ponit, eo q̃ tpis lapſu oĩa pereũt. Ideo fingitur vnuʒ ex fluminibus inferni: ſed po/ tius credo ab eo dici. ſ. ἀπὸ τοῦ ἄχεος τῆς λύπης· καὶ ἔσω ποταμὸς τῶν ἀλγέων. q̃m vbiq; ſine diph. ſcribitur. Ab Acherõ fiunt adiectiua. Acherontius: & acherõtinus. Vñ acherõtini populi oppidani: q iuxta acherõtẽ habitant. Aſco. Acherõ in noĩatiuo pe. breui. & ge. maſc. in vſu eſt.

Acherontia, ciuitas parua apulię in monte ſita.

Achelous, ętoliæ rex a quo fluuius eiuſdem noĩs a pindo mõte oriens, & ętoliã ab Acarnania diuidẽs in maleacũ ſi num defluit. Thoas antea appellabatur. Hinc fit acheloius, a, um, quod mõ poſſeſſiuuʒ eſt, mõ ꝓ aqueus ponit. Vir. lib. j. Geor. Poculaq; inuẽtis acheloia miſcuit vuis. Veteres enim aquam omnẽ acheloũ nuncupauere, q̃ primus poſt diluuium erupiſſe terram fertur, ſiue q̃ achelous in grecia: vbi tot ingenia floruerunt, omnium fluuiorum celeberri/ mus fuit. Hinc acheloides nymphę dicte ſunt.

Acheruſia, palus inter Capuam: & auerſam ꝑpta plana, vſq; prope Cumas diffuſa. Dio. ſic. in. ij. bibliotecę hyſtorię de ſepulchris ægyptiorum, qui heliopolim accolunt, hæc tradit paludem eſſe acheruſiam, in quã immittantur ca/ dauera in vlteriorem ripam deferenda, nauim vero ipſam qua traijcitur barim, hoc eſt onerariam appellari, inde na/ tam de charonte, qui animas trãſuehat ſtygem fabellã. Itẽ acheruſia ſpecus eſt iuxta Euxinum.

Achemenides fuit vnus ex ſocijs vlyxis: qui apud Virg. nar rat de polyphemo.

Achimenes filius bachemonis filij perſe q Achimenis po/ pulis nomen dedit in quibus imperauit: a quo Achime/ nia regio. Fuit & achimenes Ariobatis regis lyciæ filia & vxor Belorophontis.

Achillus pe.pro. qui ſine labris, ab α ſine χεῖλος chilos la/ brum, etiam margo: ſed achelus potius dici debet: quia eĩ in e longum vertitur: vt κυθέρεια.

Achilles, quod & achilleus dicitur: nam græce ἀχιλλεὺς nomen viri: apud Home. clariſſimi, cuius gr̃us tã in i, q̃ʒ in is, finit. Noĩa. n. in eus diph. finita apud antiquos termi nabant in es, vt Theſeus theſes: Tydeus tydęs, gr̃us erit in is, theſis, tydis vbi in fine carminis abijcitur s, vt theſi tydi. Remanſit conſuetudo in achilleus, & vlyſſeus Achylles, vlyſſes, quorũ genitiuus eſt achilli, vliſſi. in carmine. Virg. Troas reliquias danaũm, atq; ĩmitis achilli. Diſſolutõ ge/ nitiuo vſus eſt. Hor. Vlyſſei a nominatiuo vlyſſeus, naʒ & græci ὀδυσσεύς. Nec curſus duplices per mare vlyſſei. Hic pelei & Thetidis filio, & Chironi nutriendus datus eſt in/ ter filias licomedis ſub habitu muliebri abſconditus ex de idamia generat pyrrhum. Indignatus contra Agamẽnonẽ poſt mortem patrocli ſuſcepit a vulcano arma noua hecto rem occidit. A paride coniugum polyxenæ ſperãs tandem occiditur: & in ſige ſepelitur.

Acieris, ſecuris ærea, qua in ſacrificijs veteres ſacerdotes vte/ bantur.

Aciale, vel aciare, ferrum durum, eius materiæ apud Prixia/ nos maxima vis ſit.

Acidalus pe.cor. fons in orchomeno oppido Bœotiæ Ve/ neri ſacer, vnde venus acidalia dicta.

Acies tria ſignificat. ſ. acuitatem falcis cultri, & ſimiliũ, quæ ſecant. Col. li. v. Obtuſa enim hebeſq; & mollis falx puta/ torem moratur, eoq; minus laboris efficit, & plus laboris affert vinitori, nam ſiue curuatur acies: quod accidit mollis ſiue tardius penetrat quod euenit in retuſo: & craſſo fer/ ramento maiore nixu eſt opus: & ἀπὸ τοῦ ἀκονᾶν. i. ab acuendo dicitur, ſicut acumẽ & acuo: ſignificat & exercitus inſtructionẽ cũ ad dimicandum paratus eſt eo q̃ acuto fer ro armatus ſit. Vir. li. ij. Geor. Et campo ſtetit agmẽ aperto directeq; acies. Et acies quidẽ inſtructa his vocabulis voca/ ri ſolet. Frons, ſubſidia, cuneus, orbis, globus, forfices, ſer/ ra, ale, turres: & quędã alia. Tertio oculi lumen. Lact. i. lib. de opi. Acies enim. i. membrana illa perlucens, quã ſiccari: & obareſcere nõ oportet: niſi humore terſa pure niteat ob/ ſoleſcit. Per tranſlationẽ acies ſumitur pro ingenij perſpicui tate. Cice. in Cato. Nõne vobis videt animus. qui plus cer/ nit: & longius videt ſe ad meliora ꝓficiſci. Ille, autẽ, cuius obtuſior ſit acies, non videtur. Dicimus autẽ tam acie, q̃ʒ aciei in genitiuo. Salu. lib. j. Hiſto. Dubitauit acie pars, pro aciei. Cuius rei cauſam vide apud Gellium.

Aciem, trahere, dicuntur aquæ, pro eo quod eſt acuere. Simi liter aciem ferri exterimus: vt acuta ſit.

Acinacis pe.cor. gladius perſicus. Hora. lib. j. Car. Vino: & ri xis Medus acinacis. Hiero. contra Ioui. Extorſit acinaceʒ de manu: & latus eius tranſuerberauit.

Acini, pe.cor. inter fructus minutiores arborum, fruticũue denſius naſcuntur: vt vuę: grana: hederæ grana: ſambuci, cri buli, mali punici grana. Hiero. Nunc de acino vinacei diſſe ramus granum paruum eſt ita vt vix duobus digitulis te/ neri poſſit. Baccæ vero diffuſius: & rarius, vt fructus lauri, oliuæ, corni, loti, myrti, lentiſci. Nõnunquã acini, & baccę, indifferenter ponuntur. Virg. Sanguineis ebuli baccis, mi nioq; rubentem. Ab accinis vuę. Acinaticius, a, um, fit: vt Vinum acinaticium Vlpia. ff. de vino legato. Acinaticius plane vinum continebitur.

Acis, fluuius ſicilię ex æthna procedens ex cuius ripis fer/ tur Polyphemum ſaxum in Vlyſſem eiecıſſe. Acis enim græce latine ſagitta dicitur Claud. lucus erat prope flumen ad quod candida præfert, ſæpe mari pulchrorq; ſecat ga/ latea natam. Acis etiam nomen ſiculi adoleſcentis pul/ cherrimi quem ferunt adamatum a Galathea in fluuium transformatum.

Acletos. i. non vocatus qui citra vocationẽ ad conuiuiũ va/ dit: qđ amici faciũt. Aſymbolus dr̃ q nihil tradit: ad cenã.

Aclanes ἀκλαυής latine minime plorans dicitur.

Acleros, penul. produ. ſcribitur enis ἄκληρος. latine dicitur expers ſiue parte.

Aclydes pe.pro. putatur eſſe genus teli, per quod flagellum immenſum iaci poteſt. Vir. li. vij. Teretes ſunt aclydes illis Tella, ſed hæc lento mos eſt aptare flagello.

Acmon, latine incus. Vnde pyracmon vnus fuit ex vulca/ ni famulis. Virg. Ronteſq; ſteropeſq;: & nudus membra pyracmon: q̃ a calenti incude nunq̃ diſcederet.

Acœton ἀπὸ τῆς κοίτης quod lectum cubileq; ſignificat.

Vnde

vnde coeton.i.dormitorium. Acoeton ergo significat ſine retrimento ſedimentoue.

Acolutus,penul.produc.latinæ conſequens dicit:ἀπὸ τοῦ ἀκολουθεῖν.i.aſſequendo.

Acomentarijs,vide in littera.A.in prin.lib.

Acone latinę cos:græce ἀκόνη.

Acone.portus Bithiniæ eſſe fertur,qui prouentu malorum graminum,vſq; adeo celebris eſt,vt noxias herbas aconita nominemus.Sed vide in dictione Aconitum.

Acopa.pe.cor.dicuntur medicamenta quæ adhibent laſſis impoſito ex re vocabulo.Hinc Acopis quoq; gēma dicta eſt cũ qua oleũ ſub feruefactum punctis laſſitudinē ſoluit.

Acorus:radix plantę q̃ eſt ſicut papyrus oritur in locis aquoſis & in aquis,& ſuper hanc radicem ſunt nodi ad albedinem declinantes:vtuntur eo medici ad multa: nam inflationem reſoluit:& attenuat ventoſitates.

Acus quartæ decli.generis fœmi.inſtrumentum eſt,quo ſarcinatrix:& ornatrix vtitur ad diſcernendos capillos ab acuta cuſpide.Iuue.Ille ſupercilium madida fuligine tinctū. ... qua pducit acu.Marci.Figat acus tortas ſuſtineatq; comas.Hiero.in eſa.Habent acus:mulieres quibus ornatorũ criniũ compago retinetur ne laxius fluant:& in ſparſos diſpenſentur capillos.Paleę etiam frumenti acus dicuntur a ſimilitudine acus,qua ſuimus.Col.lib.ij.Nã ſemina excuſſa in area iacebunt,ſuperq; eodē modo reliqui faſciculi excutientur:ac duriſſimæ acus eiectæ,ſeparatæq; erunt a cudentibus.Similiter exercitus inſtructio acus dicit:q̃ ea militum pars vehementiſſima ſit ad hoſtem vulnerandum acumine telorum.

Acuncula dimi.ad acu,qua vtuntur mulieres ad ornandum, quale eſt diſcriminiculum:quod capillis diſcriminandis eſt accommodatum.

Acicula.formatione,non ſignificatione dimi.eſt ab acu.vt inquit Priſci.qua vtuntur mulieres ad ornatum capitis. Eſt & acicula piſcis tenuis,ac longus,qui & acus dicitur.

Acupictores:qui acu pingunt,alio nomine phrygiones appellantur,ab Phrygia regione Troię,vbi primum inuenta hæc ars dicitur,non autem compoſita,vt Phocylides, ... τε γαμοκλοπεῖν.

Acus,ci,generis maſc.qui & acicula dicit.vt paulo ſupra'piſcis genus,de quo Mar.Et ſatius tenues ducere credis acos. Hic etiam Bellona dicitur.Pli.Acus,ſiue bellone vnus piſcium dehiſcente propter multitudinem vtero perit.

Acus,aceris ge.neu.purgamentum frumenti.Colu.lib.viij. Nam ſuburbanis lactens porcus acere nutricandus eſt.

Aculeus,ſpiculum,vel res,ſeu oratio'pungēs. Col.lib j.Nec paludem quidem vicinã eſſe oportet ædificijs:nec iunctas militarem viam,q̃ illa caloribus noxium virus eructat:& in feſtis aculeis armata,culices,muſcas,tabanos,q̃ in nos denſiſſimis agminibus inuolant.Vnde & pro quodã tormenti genere ponitur:quo forte velut acu ſancti martyres pungebantur.Per trãſlationem vero canimus.Tu deuicto mortis aculeo,aperuiſti credentibus regna cœlorum. Cic. de optimo dicendi genere tranſtulit ad orationes. Horum oratio inquit,neq; neruos:neq; aculeos oratorios,ac forẽſes habet.Hinc fit aculeatus,ta,tum,quod aculeum: hoc eſt acutum aculei inſtar habet.Pliny.lib.xj.Sine ore eſt,pro eo quiddam aculeatũ linguis ſimile,& hoc in pectore quoq; eorem lambunt reliquorum quibuſdam aculeus in ore,vt a ſilo,ſiue tabanum dici placet.

Acumen,penul.pro.ſubtilitas alicuius rei:per tranſlationem ponitur pro ingenij perſpicacitate.Col.in pręfa. Facillimã eſſe:nec vllius acuminis ruſticationem,q̃ quæ in acumen terminent,interius magis penetrent,quomodo ſolēt perſpicatia ingenia penetrare.

Acumino,as,pe.cor.acutum facio.Lac de opifi. In quadrupedibus autem contextum ſpinę a ſummo capite deductũ longius extra corpus eduxit:& acuminauit in caudam : vt obſcœnę corporis partes:vel propter fœditatem tegerent, vel propter teneritudinem munirentur:vt animalia quædam minuta:& noceria motu eius arcerentur a corpore.

Acuo,is,cui,cutũ,proprie accõmodat ſala cultro: & huiuſmodi quæ acui poſſunt.Colu.lib.iij.Quotiens falcē acueris,ea pelle aciem detergito,atq; ita putare incipito. Per trãſlationem Hiero.ad Cteſi.ſtilo accommodauit.Forſitan inquit veſtra dicemus:& fruſtra ingenij acuetis ſtilum.i.exercebitis Ter.in Adel.opibus adhibuit cum ait. Attentiores ſumus ad rem omnes:q̃ ſat eſt,q̃ illos ſat ætas acuet.i.docebit.Virg.lib.j.Geor.in ſimili ſignificatione cordibus tribuit.Curis acuens mortalia corda. Cice.Trebonio viris appoſuit.In excitando autem:& in acuendo plurimum valet ſi laudes illum,quem cohortteris.Et lib.iij.offi.Duę res:quę languorem afferunt cæteris illum acuebant,ocium.& ſolitudo.i.incendebant.Idē in Lel.dictis attribuit. Multa eius & in ſenatu,& in foro,vel prouiſa prudenter:vel acta conſtanter,vel reſponſa acute ferebantur. Augu.lib.de vera religione prudentiæ applicauit. Acuit in tentationibus prudentiam:vt nõ ſolum in eas nõ inducatur:ſed fiat etiam vigilantior.Huius verbi cõpoſita ſunt exacuo,quod eſt valde,ſeu perfecte acuo. Virg.j Geor.Exacuunt alij vallos,furcaſq; bicornes.Per ſimilitudinem etiam addētes:& linguã transfertur.Idē lib.iij.Geor.Denteſq; ſabellicus exacuit ſus. Et in Pſal.Quia exacuerunt:vt gladiũ linguas ſuas.Præacuo priuſacuo.Cat.Vitem teneram præacuito.

Acutus,a,um,penul.pro.quod acumen habet,vnde gladiũ acutum dicimus,& palum acutum. Transfertur & ad incorporea:vt acutum ingenium,acutus niſus.Interdum ponitur pro aſpero.Virg.Et acuto murice,acutam autem vocem tenuem,& altam vocamus.

Acupedius dicitur ille,cui præcipuum eſt in currendo pedum acumen.

Aconitum.pe.pro.herba,quæ ex cerberi ſpuma conſperſa venenum,efficaciſſimum cõtraxit,quo tpe eũs Hercules ab inferis traxit.Dictum aconitũ ἀπὸ τῆς ἀκόνης: hoc eſt a cote.Iuxta Oui.dicentem.Quæ quia naſcuntur dura viuacia caute.Mortales aconita vocant.Sunt qui ab acone portu deriuant Heracleę Lyco flumini oppoſito qui prouentu malorum graminum:vſq; eo celebris fuit:vt noxię herbæ illinc aconita nominata ſint.Alij q̃ iuxta nullus puluis inueniat.Nã κόνις.i.puluis:ἀκόνιτι ſine puluere dicit. Nõnulli huius ratiõe attulere:qm eadem vis imotę eſſet huic:quæ cotibus ad ferri aciem deterẽdã,ſtatimq; admota velocitas ſentitur.Pli.lib.xxvij.ſcribit aconitum dictum q̃ in nudis cautibus:quas aconas vocant naſcatur:Vel quoniam ἀκονίζομαι eſt accelero:quoniam mortem accelerat. Sunt qui putant eam herbam eſſe,quam Napellum vocāt vulgo,ſed nõ eſt.Hæc ab Auicēna ſtrangulator dicit.Duæ ſunt ſpecies altera lycoronis.i.lupi ſtrãgulator.altera pardaliphontes.i.leopardi ſtrangulator.

Aconiti vicit prouerbij loco dicitur apud græcos quotiens quis ſine labore:& ſudore vicit:ſignificat enim ſine puluere quo pugiles in athletico certamine proſperẽ depugnãt: Pli.lib.xxxv.Alcimachus doximum:& pancratio olympię citra pulueris tactum quod vocant aconiti vicit.Quũ igitur luctator ſine puluere luctatur:ea in eructa pugna habetur ſolet.Econtrario coniti vicit dicitur quotiens cum labore fit victoria.Coniti ſignificat cum puluiſculo. Vnde Pli.ſcribit Dioxippum olympia inciſſe aconiti.i.ſine puluiſculo:eundem coniti ne mea.i.cum inſperſione pulueris.

Acquieſco proprie eſt accumbere.Sene. Nihilo miſerius ero ſi laſſa ceruix mea in manipulo ferri acquieſcat. Et acquieſcere eſt aſſentire aliorum dictis,vt eſt illud.Si te lactauerint peccatores,ne acquieſcas eis.

Acredula,penul.cor.putatur Luſcinia auis ſiue,quam vulgo Rauatinum dicimus.Cic.in Progne.Et matutinos exercet acredula cantus.

Acrimonia,aſperitas ad varias refertur res.Ca.de re ruſti.E ſi vlcus acrimoniam eius ferre non 'poterit ſatnam hor

deacetam miſceto. Col.lib.x. Abſtineat omnibus redolentibus eſculentis, vt ſunt ſalſamenta, & eoꝝ oĩa eliquamina. Item fętentibus acrimonijs a'ij, vel ceparum. Amb. Et ille quidẽ ſi adeo infectę res cellulę fuerint, ꝙ maculas ſola aq̃ non purgat, addunt molliciẽ olei, ſaponis etiã acrimoniã. Per tranſlationẽ ponit̃ pro vehementia. Cice.lib.iiij.ad Heren. Hæc exornatio, tum multũ venuſtatis habet, tum grauitatis & acrimoniæ plurimum. Item ponitur pro animi viuacitate, pro acumine ingenij, & mentis ſeueritate.

Acris, Italiæ fluuius eſt. Siciliæ.

Acropolis arx athenarum: ſed aliarum vrbium.

Acriſius. Abantis argiuorū regis filius, & pater Danaes hic quum apud argos annis.xxxj. regnaſſet: a pſeo nepote ſuo: licet nõ ſponte: occiſus eſt: a quo fit acriſioneus, a, um. Vir. Quam dicitur vrbem acriſioneis danae fundaſſe colonis, & patronymicum fœ. acriſione pro danae.

Acros, latinę ſummitas, & cacumen dicitur.

Acrocerauni montes excelſi inter armeniam & hyberniam, ſic dicti, ꝙ fulminibus ſępe infeſtent̃, nã κεραυνὸς fulmẽ, ἄκρος altus: q̃ſi mõtes ignitas hñtes a fulminib⁹ ſũmitates.

Acrocorinthus, mons peloponeſi excelſus inter duo maria egęum.ſ. & Ionium, ſtadiorum trium & dimidiati: ſub cuius radice in plano inſtar menſę loco tacet oppidum Corinthus. Vertex ipſę acrocorinthi Veneris ſacram habet ędiculam. Infra verticem pyrenem fontem haud affluẽtes, ſed perſpicuas aquas habentem.

Acrocomus penul.cor. latinę longam comam habens.

Achrocordones, verrucę ſunt noſtratis fabæ amplitudine, quæ pueros maxime infeſtant. dictę, quoniã in imo anguſtę ita ſunt vt pendere videantur.

Acraton, mel puꝝ atq̧ integrũ, q̃d nullũ contraxit vicium.

Acratiſmon, ſeu acratiſma, latinæ ienticulum dicitur ἀπὸ τοῦ ἀκράτου: ὅτι ἀσεβητικὴ ἐστί: καὶ κρατίω: hoc eſt a vino & non limphato. Nam in aurora meracius bibere & ſalubre putatur, & vſu receptum eſt.

Acromata, ſentẽtiæ ſubtiles inquiſitione & indagatione exquiſita, ab ἄκρος ſummus, & μέδομαι τὸ ῥητέω ingro.

Acromata gręci voces & auſcultationes vocãt. Ariſtoteles acromata nominauit cõmentationes ſuas, quas diſcipulis tradebat, in quibus pħia remotior ſubtiliorq̧ agitabatur huic diſciplinę, quæ Acromatice dicitur, tempus dabat in lyceo gymnaſio matutino. Lãp. accipere videt̃ pro ipſis hominibus acromaton recitãtibus, cum ait in Alex. Alexandrum nanos: & nanas, & moriones, & vocales exoletos, & oĩa acromata, & pãtomimos populo donaſſe. Similiter Pli. in epi. Interdum inq̃t audiebamus acromata, interdum iucũdiſſimis ſermonibus nox ducebat̃. Alij appellãt acromata feſtiuas recitationes ludicraſq̧ narrationes, q̃d ſignificat. Ci. pro ſignis, hic quia feſtiuuſ acroma: nec ſine corollario de cõuiuio diſcederet, ibidẽ cõuiuis inſpectantibus emblemata euellẽda curauit. Et Sueto. de Aug. ſcribit. Acromata, hoc eſt narratiões recitatiõeſq̧ ludicras, & mimicas ab Auguſto interponi ſolere cõuiuijs: ad conuictores oblectandos. Sic & Am.lib.Hexa. intellexit cum inq̃t. Omnes ſeinuicem diligant, omnes ſeinuicem foueant, & quaſi vnum corpus diuerſa membra ſuſtentent, quos nõ mortiferi cantus acromatum ſcęnicorū, qui mentẽ emolliant ad amores, ſed concentus eccleſię.

Acromaticus ca, cum: idem quod auſcultatorius.

Acta ſubſtantiuum nomẽ & gręcũ, vltima depręſſo accentu, ſignificat littus. Nã ἀκτὴ littus dicit̃, ἀκταῖος littoralis Vir.lib.v. At procul in ſola ſecretę troadis acta. Amb.lib. Hexa. de cetis loquens, quę non in acta inq̃t, nec in littoribus, ſed in athlantici maris profundo feruntur videri.

Acta ab ago is, dicunt̃ de rebus priuatis minoribus familiaribuſq̧ quę in vrbe fiunt, & in ſcripta rediguntur. Iuue. Hęc iſta palam, cupient & in acta referri. In quo ſenſu etiã actus dicimus. Cice. Quod ſi de mea vita atq̧ actib⁹ huic conuiſitatori reſpondeo. Geſta vero quæ fiunt in adminiſtratione magiſtratus, in bello & in rebus maioribus & ad repu. pertinentibus, vt geſta Cęſaris, geſta Pompeij. Acta diurna quę per ſingulos dies fiũt & ſcribunt̃, ea gręco vocabulo Ephemeris, Latinę Diarium dicebantur. Sueto. de Cęſa. Inito honore primus omniũ inſtituit, vt tã ſenatus, q̃; populi diurna acta cõficerent̃. Acta vero eius, qui togatus in repub. verſatus ſit cũ imperio ac poteſtate ſunt ꝓprię leges. Cic. Quęre acta Gracchi leges Sempronię ꝓferentur.

Actus, a, um, ponit̃ pro completo. Vir.lib.v. His actis ꝓpere exequit̃ ꝓcepta ſibyllę. Pro apulſo. Idem lib.ij. Siue errore vię, ſeu tempeſtatibus acti. Pro infixo. Idem lib.ix. Si viribus enſis adactus Tranſadigit coſtas. Pro admoto. Idem lib.xj. Accelerant acta pariter teſtudine volſci. Pro coacto territo, vt Prodigijs acti cęleſtibus oſſa piabunt. Alia ſignificata quęre in Ago.

Actus, us, quarti ordinis generali vocabulo dicitur omne, quod agitur aut dicitur. Sal. Cõſtituerat, vti cuꝫ Catilina in agrum feſſulanũ cũ exercitu veniſſet. L. beſtia tri.ple. cõcione habita de actibus Cice. quęreretur. i. de his quæ Cic. dixerat, aut fecerat, vt in plebis odium adduceretur. Interduꝫ actus dicitur hyſtoria. Hie.lib. De viris illuſ. Euãgeliũ ſicut audierat ſcripſit: actus vero apoſtolorum ſicut viderat ipſę compoſuit. In eo enim ope actus ipſorum virtutibus inſignes explicantur, qui magis geſtu corporis perficiuntur. Et partes comœdię ac tragœdię dicuntur actus a geſtibus hiſtrionũ, qui ex hoc ipſo actuoſi dicuntur. Et actus dicit̃ ſpacium in agro centũ viginti pedũ, ꝙ in eo boues agerentur, cum araretur vno impetu iuſto. Tres autẽ reperiunt̃ actus, minimus, quadratus, & quadratus duplicatus. Minimus quattuor pedes habet latitudinis, longitudinis pedes.cxx. quod ſpaciuꝫ in agris erat inter vicinos, quadratus, vndiq̧ centum viginti pedibus pręfinitur, quadratus duplicatuſ iugerum pręſtat, ruſus actus vt Modeſ. de ſerut. ruſticorum ſcribit: eſt vbi armenta trahere: & vehiculuꝫ ducere licet. Iter quo quis pedes, vel eques commeare poteſt.

Actum eſt, ſemper in malam partem accipitur, vt actum eſt de repu. i. de reſpu. extincta, deſperata, & perdita eſt.

Actio ab ago nomen verbale fit, multa ſignificat nã quandoq̧ pronunciationẽ. Ci. de opti. Eſt enim actio quaſi corporis quędã eloquentia, cũ cõſtet e voce atq̧ motu. Quid autem ſit ꝓnũciatio, ideꝫ li.j. ad Her. explicat. Pronũciatio eſt vocis, vultus, geſtus, moderatio cuꝫ venuſtate: quãdoq̧ actio ponit̃ ꝓ oratiõe ſcripta, q̃nq̧ ꝓ hyſtoria. Vnde Hie. Aliud quoq̧ volumẽ cõdidit egregiuꝫ, q̃d titulo apoſtolicarum actionum pręnotat̃, q̃nq̧ dicit̃ defenſio, ſiue oratio pro cauſę defenſione, aut alicuius rei de qua agitur. Ci. Q. Vale. Actionẽ meam. C. Cęſar primo ſuo conſulatu longe in agraria comprobauit. Et actio ius, quod ſibi debebat̃ in iudicio perſequendi, vt lib.j. ad Herẽ. Et a cã cadit is, qui agit niſi habeat actionem. Actionũ vero (ſicuti docet Vlpia.) ſunt duo genera. In rem, quę dicitur vindicatio, & in perſonã, quę cõditio appellat̃. In rem actio eſt ꝑ quã rẽ noſtram quę ab alio poſſidet̃, petimus, & ſemp aduerſus euꝫ eſt, q poſſidet. In perſonaꝫ actio eſt, qua cũ eo agimus, qui obligatus eſt nobis ad faciendum aliquid vel dandum. Et ſemper aduerſus eundem locum habet. Sumit̃ interdum actio pro beneficij accepti verborum grata redditione. Ci. Plãco. Quanq̃; gratiaꝝ actionem a te nõ deſiderabã. Interdum pro adminiſtratione. Lactan. lib. de ira dei. Dei vero actio, quæ poteſt eſſe niſi mundi adminiſtratio? Et generaliter capitur pro omni operatione atq̧ actu, vt apud C. lib.j. offi. Virtutis enim laus omnis in actione conſiſtit.

Actor, qui aliquid agit, Qui cauſam agit, vt orator. Qui geſtum vultus & corporis agit, vt mimus & hiſtrio, & qui comœdias & tragœdias agit, vt comœdus & Tragœdus. Pręterea actor dicitur Villicus, qui res noſtras curat, quem factorem ſolemus appellare, de quo Col.

Actor, oris pe.cor. nomen viri proprium. Vir.lib.xij. Actoris arunci ſpolium quaſſatq̧ frementem.

Actuarius, ab actibus actoris.i.hiſtrionis, dicitur. Et is ſignificatur, qui acta actioneq; deſcribit veloci ſtilo, eaq; deſcripta deinde recitat, quid ſignificare videtur Sene. his verbis. Multum viua vox facit, non quidem hæc, quæ alienis verbis commodatur. Et actuarij vice fungitur. Actuarius igitur tanq̃ notarius eſt. Sue. in Cæſa. Quas nõ immerito auguſtus æſtimabat magis ab actuarijs excæpta male ſubſequẽtibus verba dicentis, quam ab illo æditam. Et actuarius ẽ, qui acta publica ſcribit. Item qui aptus eſt ab vehendum. Vnde actuariæ naues paruæ dicte ſunt celeres, ꝙ cito agi poſſint. Sal. His actuariæ naues circiter triginta decem oneratæ erant. Similiter actuarius dicitur cuius actus eſt, ſicut fructuarius, cuius fructus eſt.

Actualia nomina, quæ ab actu deſcendunt, vt dux, rex curſor, nutrix.

Actualis ſcientia, quę prępoſitas res operatiõibus ſuis explicat, cuius partes ſunt tres, moralis. diſpenſatiua. Et ciuilis.

Actuoſus ab actu etiã deſcẽdit. Et ſignificat eũ, qui in actibus præſertim in geſtibus corporis abundat: & multum ſe exercet. Do. in Terenti. Hæc ſcæna actuoſa eſt magis in geſtu: quam in oratione conſtituta. Amb. lib. hex. Namq; iſtarum artium, aliæ ſunt actuoſe quæ, ſunt in corporis motu aut ſono vocis. Ponitur & actuoſus pro operoſo: qui ſemper aliquid facit. Se. Iracundos feruida natura animi facit. Eſt enim actuoſus & pertinax ignis.

Actuoſus factioſus, ꝙ vna quid agat faciatq;.

Actiuus qui agit: vnde actiuum verbum opponitur paſſiuo.

Acto, as, frequentati. ab ago non eſt in vſu, pro, eo vſurpamus actito actitas.

Actito as, pe. cor. frequentatiuũ oriundum, nõ ortũ ab ago Nã ſicut non eſt ſcriptito a ſcribo nec lectito a lego, nec factito a facio, quia nõ a ſupino primitiuorũ formantur, quę ſi formarentur acto, ſcripto, lecto. Et facto diceremus. Sed idcirco nõ ſic formantur, ꝙ male ſonarent, & ambigua forent. Igitur actito ab acto, as, frequẽtatiuo. Scriptito a ſcripto, lectito a lecto. Et factito a facto formari cẽſenda ſunt. Et proprie actitare dicitur in cauſis. Pli. Magis miraberis ſi ſcieris illum aliquãdiu cauſas actitaſſe. Sue. in Galba. Modiceq; in dicendo facultatis cauſas induſtrius actitauit. Augu. li. ij. de ciui. dei. ad ludos tranſtulit. Quis igitur in agẽda vita non potius ſectanda arbitretur, quæ actitantur ludis auctoritate diuina inſtitutis, q̃; ea quę ſcriptitantur legibus humano conſilio promulgatis.

Actutum pe. pro. aduerbium temporis ab actu, ideſt celeritate deriuatum. Significat enim confeſtim ſine dilatione. Teren. in Phor. aggredere actutum.

Acteon cũ diphthongo ariſtei filius a diana in ceruum cõuerſus, & a ſuis canibus dilaceratus. Eius fabula diffuſe ab Oui. narratur.

Actea græci Ebulum dicunt: & proprie chameacten niſi quis ſambucum pro actæa capiat: quam vocant acten: & fructum eius acteon.

Acteus, a, um, dicitur pro Athenienſi. Nam attica regio apud priſcos dicta eſt, nõ ſolum atthis idos ab athide Crani regis filia, vt inquit Euſtachius: ſed etiam acte, vt Pli. li. iiij. & Gel. teſtantur, vel Actæone, vel ab acteo rege indigena. Prius enim atticam regionem actem dictam Lycophron græcus poeta innuit, apud quẽ caſtor & Pollux ακτaιυος [illegible] appellatur, vel quia littoralis fere tota ſit colli & anguſto modo velut margine, vt auctor eſt Stra. Vnde Oui. j. Met. parat aonios acteis phocis [illegible]oris. Vult enim parnaſſum medium eſſe inter Boeotiam & athenas. Attica etiã regio quõdam Ionia eſt vocata a Ionio Apollinis & Creuſę Erichthei filio, vel vt inquit Stra. ab Ione xuthi filio.

Actius fuit Tragędiarũ ſcriptor, natus libertinis parẽtibus & inter colonos piſaurũ deductus eſt a quo & fundus Actianus iuxta piſaurũ dictus in ſcribẽdis tragędijs ſnlarũ grauitate, verborũ pondere, perſonarũ auctoritate clariſſimus.

Actium epiri promontoriũ. Vbi Augu. deuictis nauali prœlio Antonio & Cleopatra vrbem cõdidit, & neapolim a victoria nõiauit. Hinc Actius, a, um, & Actiacus, ca, cum. Virgi. Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis. Sappho ad phaonem. Cur nõ actiacas miſeram me mittis ad oras.

Actia, orum, ludi quinquennales actiaci Apollini actio dicati, qui prius & a finitimis agebantur: ſed ab Auguſto honorificentius celebrati fuerunt.

Acyros græce: latine improprie.

Acyrologia latine impropria locutio. Nam ἄκυρος acyros impropria & λέγω logia locutio, vt hũc ego ſi potui tm̃ ſperare dolores. Quia ſperare pro timere dixit. Nam ſperamus bona, timemus aduerſa. Et acyrologia eſt dictio minus cõuenienter elata, vel non ꝓprijs dictionibus obſcurata ſententia, vt Accede ad ignẽ hunc iam caleſces plus ſatis. Ibi enim nullus ſignificatur ignis ſed meretrix.

A ante D

Ad præpoſitio eſt, quæ tam in compoſitione, q̃; in appoſitione inuenitur. Et plęrunq; proximitatem ſignificat. Curtius. Erat ad ripam fluminis ingens arbor. Cice. Decem fiſcos ad Senatorẽ quẽdam relictos. Col. lib. j. Quicquid appoſueris fiſſus erit rimoſumq;, ideſt iuxta poſueris. Habet quoq; vim ſimilitudinis, vt ad vnguẽ, adequo. Habet vim intendendi, vt admodũ. i. valde. Adedo in totum edo. Denotat motum ad hominem. Terẽ. in Phor. Sed quid ceſſas hominem adire? Interdũ motum ad rem. Vir. Necdũ illis labra admoui. Interdũ ad locum. Salu. in Iug. Plęraq; loca hoſtiliter cũ equitatu accedit. Vbi ſciendũ, ꝙ licet ad Proximitatem ſignificet, ſępenumero tamen etiã locum appræhendit ſicut hic. Et Ci. Tyroni. Ego ad vrbem acceſſi. Importat quãdoq; contrarietatẽ, vt Ad illum mihi pugna eſt. i. cõtra illum. Cice. Ne ad ea meditere imparatum te offendam. Quandoq; cõparationem, vt Cæſar. Nihil ad equitatum tuum. i. in comparatione. Quandoq; additionẽ, vt ad hæc mala. Quãdoq; ad cauſam, vt Ad quid hoc feciſti. Capitur pro circiter, vt ad duo milia hominũ occiſa ſunt. Pro ſup. Ter. in And. Tum ſi quis magiſtrũ cœpit ad eam rem improbum ipſum, animũ ęgrotum ad deteriorẽ partem plærunq; applicat Do. ad eam rem ſuper eam rem, hoc eſt ſup amorem. Vſurpatur pro ante. Vir. Cunctantẽ ad limina templi. Item pro poſt, vt Ad hęc. i. poſt hęc. Signat & tẽporalitatem, & hoc duobus modis. Vno cum tẽporis cõditionẽ: vel neceſſitatẽ, vel oportunitatẽ importat. Quin. Fingere ni mirum ad tẽpus videor. Et rem nimiũ manifeſtam imprudenter cõprobare. Altero cum ſignificat tẽporis ſpacium, vt denotet vſq; ad: & includat tẽpus cui adiungitur, vt ſilebo ad annum, latebo ad tẽpus. Var. Qui cum ad tempus latitaſſet, tandem ſub ſponda iacens inuentus eſt. Ci. pro Ceci. Cum amicis ad diem venit in caſtellũ quod ſignificat die pręſtituto. Aliquando tamen ponimus ad, & vſq;. Salu. in Iug. Illiq; & vſq; ad noſtrã memoriã romani ſic laborauere. Cõpręhendit & numerũ, cui iungitur. Liui. lib. iij. Conſul romanus in algido cõſecutus ad vnũ omnes occidit. Plau. in epi. Quanti. n. præter minimo ad quadraginta fortaſſe eam poſſe emi minimo minas. Inuenitur quoq; ad abſolute poſitũ: vt apud Terẽ. in Adel. Vbi ad dianæ veneris; ſubintelligitur templũ ſed attice. Hora. in Ser. Ventum erat ad Veſte. Ceterum notandũ ꝙ ad in cõpoſitione cum iungitur dictionibus incipientibus, a, c, f, g, l, n, p, r, s, t, mutatur d, in litteras ſequentes, vt accurro, aſſero, aggrego, alligo, annumero, appono, arrogo, aſſiſto, attribuo. Excipiuntur agnoſco, in quo d, abijcitur euphoniæ cauſa, aperio, ſimiliter, ad ſum vbi d, remanet ſicut ſuo dicetur loco. Sed ſi cõponatur cum a, b, d, e, h, i, o, u, ſemper d, integra manet, vt adamo, adibo, adbreuio, adduco, adeo, adhibeo, adimpleo, adoleo aduoco. Si vero cum q, d, mutatur in c, vt acquiro.

Adam hębraica lingua, ſicut lib. j. Ioſephus ſcribit, idem eſt, quod rubrus: quoniam conſperſa rubra terra factus eſt. Talis enim eſt virgo tellus, & vera.

A darca ſpuma arundinis & ſalſilago quædã paluſtris me dicinæ vtilis naſcens e cortice arundinis paluſtris: vt inquit Pliny. libr. xvj.

Adamiani heretici ab Adã nominati cuius immitantur in paradiſo nuditatem: quę fuit ante peccatum. Credeb.it enis ꝙ nuptię funere non fuiſſent ſi nemo peccaſſet. Nudi itaq; mares fœmineq; conueniunt. Nudi lectiões audiunt: nudi orant: nudi celebrant ſacramenta.

Adaperio is, penulti. cor. a, quo adapertile. Quere in dictio ne aperio.

Adeque ſignificat peræque pariter. Plau. in caſ. Neq; eſt: neq; fuit me ſenex quiſq; amator adæque miſer. Apul. libr. iiij. Ecce plures numero iuuenes adueniunt. alij quas in côtan/ter adæque latrones arbitrare..

Adamaſtor nomen gigantis ſtaturoſi, & membratura im/mani conſpiciendi apud Claudia. Damaſtor dicitur in gi gantomahia. Sæuuſq; Damaſtor Ad depellendos iaculus dum quæreret hoſtes. De hoc Sidonius porphyrion Pan/gea rapit rhodopemq; adamaſtor.

Adamas, pe. cor. Lapis, quem indomitũ poſſumus appel/lare. Componitur enim ex a priuatiua particula, & δαμά ζω damaſo domo, eo ꝙ nulli cædat materię, nec ferro qui dem. Nam & ſi ponatur ſuper incudes & graui ictu feriat, ante incus & malleus vulnus accipiunt, q; adamas conte/rat. Cũq; ignis omnia domet & omnia metalla cõſumat, reddit adamantem puriorẽ, ſolo hyrcorũ calido ſanguine diſſoluitur. Sunt autem adamantium genera quattuor. ſ. indicus, arabicus, macedonicus, & cyprius. Qui in india naſcitur æque magnus eſt nucleus, ac auellane, cui ſimilis eſt arabicus, ſed aliquanto minor. Qui Macedonia in phi lippico auro inuentus eſt olim cucumeris ſemini par eſt magnitudine. Cyprius colorẽ aereum reprę̃ſentat, & in me dicamine plurimum valet. Eſt etiam adamas cognomine ſideres. ꝙ ferrei ſit ſplendoris. Ceteris adamantum gene/ribus ponderoſior, ſed diſſimili natura, vtpote que & fran gatur ictibus, & adamante alio perforetur: eo qui cyprius eſt. Volunt quidam in adamante indico qui olim prædo ſiſſimus eſt, tantam ineſſe vim, vt iuxta imaginem poſ/tus ferrum ab eo abſtrahi non patiatur: aut abſtractum ad ſe rapiat. Venena præterea lymphationes, metuſq; vanos abigit ex hominum mentibus. Eſt & adamas nomen flu/uij indici, in quo lapis adamãs reperitur.

Adamantinus a, um, penul. cor. quod eſt ex adamante. Pro per. Colchis flagrantes adamantina ſub iuga tauros.

Adamanteus, a, um, pe. pro. idẽ eſt, qđ adamantinus. Oui. lib. vij. met. Ecce adamanteis vulcanum naribus efflant.

Adamo, as, pe. cor. amatorie amo. Am. de diua Agne. Dus a ſcholis reuerteſ, a præfecti filio adamatur. Interdum ad amare eſt honeſte ac valde amare. & de quacunq; re dici/tur. Cic. lib. iij. de ora. Deinde ab Antiſthene, qui patientiã, & duritiam in Socratico ſermone adamarat. Hiero. Igitur adamato, quaſi ibidẽ ſibi offerreſ, habitaculo. Aug. lib. j. cõ. Adamaueră latinas litteras, non quas primi magiſtri ſed quas docent qui grammatici vocant. Inuenitur & ada mo as, cum h. de quo in dictione hamus.

Adagium dictuſ eſt prouerbium, quod facetis hominibus adſcribitur quaſi circũgium, ꝙ per hora hominum circũ/feratur. Gel. Hinc natum eſt frequens apud græ. adagium. Non cuiuis hominum contingit adire corinthum. Idem. Vetus adagium eſt. Nihil cum fidibus graculo.

Adagia, æ, mõ vetula recentis pcus dr̃, mõ ad agendũ apta.

Adagero ras, vide in dictione Agero, ras.

Adamuſſim, vide in dictione Amuſſis.

Adaquo, as, pe. cor. ex ad, & aquo. i. aqua reficio. Sue. in Gal. Ita decreuit, vt ad locum, vbi adaquari ſolebat iumentum duceretur capite inuoluto. Hiero. in lib. Geñ. Amoueamus lapidem, vt adaquemus gregem. Aquo, as, vero ab aqua fit, quod aquor aquaris dicitur, & magis in vſu, ſignificatq; aquã haurio: ſiue ſumo, Liui. lib. vigeſimoſeptio. Recepuit prope cecinit, & miſit ad flumen vnde aquabantur. Et lib. xxv. Ex eodẽ riuo vtriq; cum præſidio leuis armaturæ ſunt aquati. Aliquando aquari eſt aqua reficere. Saluſt. in Iugur. Aquatum eſt equos egreſſus.

Addico, cis penulti. produ. idem dico, & dicendo approbo, adiudico deſtino, deputo. Virgi. lib. iij. Huic me, quęcunq; fuiſſet, addixi. Vnde addictum, deuolutum, obnoxius, de/ſtinatum. Cice. lib. j. de offi. Et is, qui morti addictus eſſet. Aliquando adicere eſt in auctione vendere, & quod in hu iuſmodi venditione dicitur, liberare. Nam liberationis vo cabulum, vt Pau. inquit eandem vim habet, quas ſolutio/nis. Hoc autem fit cum multi ſunt emere volentes, & alius alio maius precium offert. Pli. Tabulas inde omnes ex pu/blico, propter æs alienum ciuitatis addictas ſcauri ædilitas Romã tranſtulit. Addictas, hoc eſt publice venditas. Hic ticulus eſt de die, in diem addictione. Quintil. Omnes fa/cultates in precia collegi, rus ſeruulos, & omnia vtilia a properanti feſtinatione parẽtus addixi. Pau. Si emptor alius non idoneus ſubiecit, eiq; fundus addictus eſt, non video quemadmodum prior ſit emptus, cum alia conditio, & vera ſubſecuta eſt: ſed ſi neuter ſubiecit emptorem maiori autem precio addictum eſt precium ei, qui ſoluendo non eſt, abitum eſt a priore emptore, quia ei melior conditio dicitur, quam venditor approbauit, cui licuit non addicere. Sueto. in Cæſa. Ampliſſima prædia ex auctionibus haſtæ minimo ſeu (vt quidam legunt) nummo addixit, & addi/cere prætor dicebatur, quando debitorem tradebat credi/tori, vt in eum, & vitæ, & necis haberet poteſtatem, cum ſoluendo non eſſet. Eſt enim vnum ex tribus verbis præto/rijs, quę ſunt hęc, do dico, addico. In diſciplina vero augu/rali aues dicuntur addicere, quando ratum faciunt auſpi/cium. Li. Fa. Auſpicanti aues ſemel atq; iterum non ad/dixere. Addiſco, is, per dd, ideſt bene diſco, vel ad ea quę di/diceram, addo.

Addiſco ſignificat ad ea quę didiceram addo.

Addo, is, adiungo, & dicimus hoc meis malis, vel ad mea mala additur. Cic. Appi pul. Illud, vel niſi habeas, intel/liges hac renouata additum potius aliquid ad meum erga te ſtudium, qui nihil videbatur addi poſſe, q; quicquas eſſe detractum.

Additus, a, um, penultima correpta, adiunctus, & quãdoq; inimicus dicitur, vt apud Virgilius. Nec teucris addita iuno vſq; aberit.

Addo, as, iuxta do. Pla. in Tru. tuo arbitratu quod iubebis addabitur.

Addoceo, etiam doceo. Hor. Sollicitis animis onus eximit, addocet artes.

Adduco, penultima producta, ad aliquem, ſeu ad aliquid duco, vt eſt illud. Adducunt illi mulierem in adulterio de/præhenſam. Teren. Adducimus tuam bacchidem. Inter/dum inuitum duco. Idem. Si illum poteſt, qui alluitus ref eſt, eum etiam nequidam adducere. Dicimus etiam. Ad/ducam te in meam ſententiam. Interdum adducere eſt con/trahere. Virgi. libro tertio Georgi. Vbi ignea venis omni/bus acta ſitis miſeros adduxerit artus. Hinc adductas fron/tem irati habere dicuntur, hoc eſt contractam, & conſtri/ctam. Interdum intorquere, rotare. Idem libro nono. Ipſe ter adductas circum caput egit habenas. Interdum cogere. Cic. nullo imbri, nullo frigore adduci poteſt: vt capite oper to ſit. Aliquando produco, extendo. Virgil. Ocyus adducto torquens haſtile lacerto.

Adedo, penul. corre. in totum edo conſumo, vnde adeſum conſumptum. Nam ibi ad auget. Virgil. Nam ſæpe fauis ignotus adedit ſtellio.

Adelphoi delphon, priſca lingua græcorum vnum ſignifi/cat: vnde Apollo delphion dicitur quaſi vnus. Et ſolus. Sic & fratres adelphoi, quia iam non ſoli. Vnde Teren. Come dias ſcribit adelphi, quia in ea tractat de duobus fratribus, ſed quomodo, quia non ſolus filius eſt Iouis, neq; a grecis ita dici

in ſtili vſq; memini, ſʒ bñ delphi. & delphicus Apollo a delphine dr̃ p̃grãdis teſtis ē. Home. His verſi. εὔχεσται δ' ἄπαντα παριστάμενοι περὶ βωμὸν ὡς μὲν ἐγὼ τὸ πρῶτον ἐν ἠεροειδεῖ πόντῳ εἰδόμενος δελφῖνι θοῆς ἐπὶ νηὸς ὄρουσα ὣς ἐμοὶ εὔχεσται δελφινίῳ αὐτὰρ ὁ βωμὸς αὐτὸς δελφεῖος, καὶ ἐπόψιος ἔσσεται αἰεί.

Adeo ſecũda ſyllaba breui aduerbiũ eſt. Et ſignat vſq; eo, vel in tm̃, nõ tm rõnem, qꝛ ad actõ accõmodat. Cõponit. n. ex ad, & eo is, vel ex ad, & eo relatiuo, ſiue aduerbio Qui. Nunq; adeo pro nobis ſollicita lex eſt, vt qđ p̃ſtet, extorqueat. Q ñq; ponit p valde, ſiue multũ. Terẽ. Iuuenẽ adeo nobilẽ Vir. li iiij. Nec me adeo fallit. Q ñq; p vſq; ẽt, ſiue ẽt vſq. Inſup Cic. in Cati. Eorũ aũt caſtrorũ imperatorem, ducẽq; hoſtiũ intra mœnia, atq; adeo in ſenatu videtis inteſtinã aliq; quotidie perniciẽ reip. molientem. Virg. li. ij. Ge. Adeo a teneris aſſueſcere multũ ē. i. vſq. q̃ñq; pro certe ſine dubio idẽ i eodẽ li. j. Multũ adeo raſtris glebas, quę frãgit inertes Vimineaſq; trahit crates. Q ñq; p mõ. Terẽ. in And. Tu te iam adeo eius audies verba. Aliqñ denotat ſimilitudinem, vt in Apocalypſi. Vidi ciuitatẽ ſanctã Hieruſalẽ nouã deſcendentem de cęlo adeo paratã ſicut ſponſam, niſi putamus hic adeo duas eſſe dictiones.

Adelphos, frater, ꝙ ſolus nõ ſit, bene Terẽ. comediã inſcripſit adelphi. qꝛ in ea tractat de duobus fratribus. Et ſol q apollo macrobij ſnĩa delphicus appellat, ꝙ ſit ſolus.

Adela ἄδηλα grecì dñt quę ſine auctore feruntur.

Adebreniamis hebraice grece liber deutronomij appellat.

Adeo, is, iui. vel adij, itum, pe. cor. i. accedo, vt adeo pretorẽ. Huius paſſiuũ protulit. Col. li. j. Sed granaria ſcalis adeant & modicis feneſtellis aquilonibus inſpirentur. Aliqñ adire eſt interpellare. Ter. in An. Aliquot me adierunt ex te auditũ eẽ. Lucil. lib. xxvij. Cum pacem peto, cum placo cum adeo. Et cũ appello meam. Aliqñ aggredi, adoriri. Cic. li. j. offi. Vix inuenitur, q laboribus ſuſceptis, periculiſq; aditis, non quaſi mercedem rerum geſtarum deſideret gloriã. Et adire eſt, quaſi ad prelium ire Teren. in Phor. Nũc prior adito tu, ego in inſidijs ero hic ſuccenturiatus, ſi quod deficies. Virg. Nec quiſq; ex agmine tanto audet adire virum.

Aditus us, ſignificat ingreſſum, per quem ingredimur. Et admittimur. Virgili. Aditumq; per auia quærit. Vnde quandoq; pro limine, ſeu ianua ponitur. Huius diminutiuum eſt aditiculus.

Aditio, aditionis, eſt acceſſio.

Adytum cum y pro. licet poetæ eam corripiant, locus eſt ſecretior templi, ad quem nulli eſt aditus, niſi ſacerdoti ab ἀ [illegible] δύω ingredior, quaſi in acceſſibile. Sic autem proprie ... proprie penetralia dicũtur adyta, vt ianua valuæ. Vir. ...ſq; adytis hęc triſtia dicta reportat.

Adito, as, pe. cor. frequentatiuum ab adeo, is. Diom.

Adeo, is, hoc iteramus, adito, as, dictitantes.

Adeps adipis, generale eſt ad oẽm pinguedinẽ, ſiue carnis, ... alterius rei. Ideo adipatũ pingue, & ſucculentum, tam de ſermone, q̃; de alijs rebus dicitur. Iuue. Feruent adipata veneno. Cic. Aſſuere ſuis artibus opimum quoddam & tanq; adipatæ dictionis genus, & in Pſal. Cibauit eos ex adipe frumenti. Reſtringit tñ q̃ñq;. Et ſignificat illud pingue ad ſimilitudinẽ reticuli inteſtina continens. Cel. li. iiij. Contegit vero oĩa hæc omentum exteriore parte leue, & ſtrictum ex ſuperiori mollius, cui adeps pars quoq; innaſcitur. Et eſt ge. tam maſcu. q̃; fœ. Pliny. lib. iij. Protinus vel ptiſane, vel alicæ, vel oricæ cremor dandus eſt, cum quo recens adeps cocta ſit. Idem. Folia cum vrſino adipe trita imponunt podagricis. Q ñq; ẽt adipum vocabulo, diuitię cõtinentur, vt in ſacris lr̃is. Vnde adipoſus non ſolum pro adipe pleno hoc eſt pinguedine, ſed etiam pro locuplete & opulento ponitur. ſicut & vulgus eum ita nominat.

Adipale, pe. pro. adiectiuum ab adipe, pro pingui. Vñ Feſtus adipales cœnas ſacerdotum vocat. Ambr. Tanq̃ adipale precationis genus.

Adeptus, a, um, aſſecutus, acquiſitus inuentus.

Ader locus iuxta Bethleem, vbi, vel angelorum grex in ortu domini cecinit, vel Iacob pecora ſua pauit, loco nomẽ imponens, vel quod verius eſt quodam vaticinio futurum, iam tum myſterium monſtrabat.

Adhabito, as. pe. cor. iuxta hito, vel iuxta me pono. Pli. in Cap. Ædepol nãq; ſi adhabites propius os delabit tibi.

Adipatus, a, um, dr̃ quod adito piugui factũ eſt ſuccoſum. Et pingue, vnde adipatę, dapes dicuntur.

Adhalo, as, pe. pro. afflo, aſpiro. Pli. Nũc quidem ſi ſerpentis iuxta fuerit, ſi pateſcentes primo adhalauerit capaci venenorum cognitione ad virus accipiendum.

Adhereo, es, fortius fixus maneo, arctiſſime inſideo adherens ſto, approximo, hinc adhereſco, adherens fio, vel idẽ eſt, quod adhereo. Cic. li. i. offi. Oĩnoq; iuſticię honeſtatiq; adhereſcet. Q õ tamen pro poſitiuo poſitum videtur.

Adhibeo es, pe. cor. appono. Cice. Fabio Adhibui diligentiam quodcunq; ſenatus fuit, vt adeſſem, plurimũq; in eo negocij habui. Et adhibere eſt prope habere. Terẽ. in Phor. Nunq; amittam ego a me quin mihi teſtes adhibeam, cum dem.

Adhoc, ſignificat præterea. Salu. cognoueram paruis copijs bella geſta, cum opulentis regibus, ad hoc ſæpe fortunæ violentiam toleraſſe facundia græcos, ſcientia belli gallos ante romanos fuiſſe.

Ad horam, ſignificat ad tempus conſtitutum.

Adhuc aduerbium compoſitum ex ad quæ ſignifi. vſq; & huc, vnde adhuc, vſq; huc, ſiue vſq; modo. Cice. lib. iiij. ad Heren. In his quattuor generibus exornationum, q̃ adhuc præpoſitæ ſunt, non inopia verborum fit. Vt ad idem verbum reuertatur ſæpius. Idem. Adhuc quæ dicta ſunt arbitror mihi conſtare, cum cæteris artis ſcriptoribus. Accipit quandoq; pro etiam Quint. Eſt adhuc alia in reſpondẽdo figura. Denotat autem q̃ñq; tpis continuationem, vt apud Hor. Grammatici certant & adhuc ſub iudice lis eſt quandoq; imperfectionem, vt in Pſalmo dum adhuc ordirer ſuccidit me, & in actibus apoſtolis Adhuc loquente Petro verba hæc cecidit ſpiritus ſanctus ſuper omnes.

Adiaceo, es, pe. cor. iuxta iaceo, adhereo. Col. in Præfa. An putem fortunatius catamito repulſus ianitore ſæpe nocte ſera foribus ingratis adiacere.

Adianœta, ad verbum transferri poſſunt nõ intelligibilia. Nam διανοέω ſignificat intelligo. Vñ διανοητὸν intelligibile, & ἀδιανόητον nõ intelligibile. Sũt aũt adianœta, vt Quin. lib. viij. ait quę verbis opera occultos ſenſus habent.

Adiaphora, pe. cor. latine dicuntur promiſcua, ſiue indifferentia, quibus, & bene poſſumus vti, & male, qualia ſunt bona corporis, ac fortunæ.

Adiatrepſia cũ accẽ. i pe. grę. dñt iuerecũdi. i. ἀπὸ τῆς ἀτρεπτικῆς καὶ διὰ καὶ τρέπω. μᾶλλον τρέπω τὸ πολύ ...

Adijcio, is, pe. cor. ex ad & iacio cuꝫ cęteris a iacio cõpoſitis per duplex ij niſi in poemate, vbi q̃ñq; primã ſyllabã cõtingit breuiari. Sta. Fontibus intentas abicit monſtraq; cruorem. Idem pectoraq; inuiſis obicit fumantia muris. Virg. Tityre paſcentes a flumine reice capellas. Tũc. n. altera abijcienda eſt, ne ſyllaba breuis poſitione. i. duplicis cõſonantis contra rõnẽ metri producat. In p̃terito vero per ſolã i, ſcribẽda ſunt, vbi a, in e, mutat, vt adieci abieci, Cõtingit nihilominus plęrũq;, vt quędã producant quæ a iacio ponunt. Virgi. li. iiij. Tu lachrimis euicta meis, tu prima Furentem his germana malis oneras. atq; obijcis hoſti. Ser. Obicis ob naturaliter breuis, ſicut re, & ad, ſed producunt plęrũq; hac rõne obijcio, abijcio, reijcio. Quia habent i, vocalẽ ſequentẽ, quæ per declinationem põt in conſonantis formam tranſire, vt obiecit, reiecit. Ergo etiã anteq;. i. fungatur offõ conſonantis. Et precedentem longam facit. Idem lib. x. Super verbo reiecit. Re naturaliter breuis eſt, & eam pro longa poſuit, ſicut alibi. Reijce ne maculis infuſcet vellera pullis. Quod licet poſſit excuſari. Quia eſt

ſidt reiecti i, inter duas vocales poſita producit ſuperiores, vt dicamus longam eſſe ſępe. Quia per declinationem lō/ga futura eſt. Tamen quia in hoc argumentum magis eſt, q̃; ratio, dicamus ectaſim factam, quæ poetis plerunq; cōceditur. Significat autem adijcere, adiungere accreſcere, vt adiecit claſſi remiges. Et adijcere, q̃ſi applicare, & iuxta ponere, vt ad virginem animum adiecit.

Adijciales cœnę adipaleſq; vocantur ſacerdotus, vt patet ex Feſto. Pliny. Sene. Var. lib. iij. re ruſ. Primus. Q. Hortenſius pauones augurali adijciali cęna poſuiſſe dicitur.

Adijcere oculum eſt inſpicere, conſiderare.

Adiectiuum ab adijcio, fit quaſi adiunctiuum, quia ſubſtātiuis adiungatur. Poſtulat autem infinitiuum, ſiue actiuū, ſiue paſſiuum. At ſubſtantiua magis geriundium, vt tu es dignus habere opes. Et es dignus honorari. Tempus ē eūdi, locus eſt ex poſtulandi.

Adigo, is penul. cor. ex ad, & ago ſigniſi. concito compello Lac. lib. iiij. Conquerentes prophanos homines ſacris intereſſe adegerunt principes ſuos in furorem, vt expugnarēt dei templum. Item. Adigo aſtringo. Liui. lib. j. Iureiurando adegit neminem Romæ regnare paſſuros. Item appello, adduco, ſiue ad aliquem locum ago Terē. in Eunu. Nam aut iam reuertere, aut mox noctu te adigent horſus in ſomnīa. Cice. de diui. ſic Appello vſus eſt, quemadmodum Teren. Adigo. Inquit. n. Viſum eſt in ſomnijs paſtorum ad me appellere duos cōſanguineos arietes. Itē affigo ſeu intus pono. Colu. Cuneum adige intra lignum cum findere velis.

Adimo, is, pen. corr. quaſi diminuo. Et aufero. Inde ademptus, ablatus. Adimere vero ius verborū in comitijs, ē ius ſuffragandi tollere. Et tanq̃; ſexagenarios, de ponte deijcere. Nam per pontem ſuffragia ferebantur, ab emo. Et ad, ita per Et amo perimo, quando quis malum aliquod ſibi ex culpa ſua adinuenerit.

Adinco, is, pen. cor. inlui, itū. i. intus, vel iuxta mitto. Colu. lib. iij. Cū ferula fuerit enata eam findito. Et in medullam eius nucem græcā, vel auellanam abſcondito. Et ita adinito. Hoc ante kalendas martias facito.

Adipiſcor, eris, ex ad, & apiſcor, quod non ē in vſu, a quo aptus participium nī fuiſſe, vnde adeptus. Feſtus aptus, cum propria ſignificatiōe intelligit, poni tñ ſolet pro adepto, ſicut aſpici, pro adipiſci. Nonius de priſcis dictiōibus. Apiſci adipiſci. Lucil. lib. xxvj. Vt ego effugiam quod ego te imprimis cupere apiſci intelligo. Dicitur etiam apiſcor, aris, apiſcatus. Lucil. Magnam inde apiſcatus infamiam. Inde etiam indipiſcor, quod ſignificat aſſequor. Plaut. tamen in Aul. Indipiſces dixit. Adipiſcor igitur quonīā plenius ſonat, q̃; apiſcor in vſus venit. Et ſignificat quādoq; conſequor, ſiue obtineo. Cicer. lib. iiij. ad Heren. Hæc omnia adipiſcemur ſi rationes preceptionis diligentia conſequemur, & exercitatione. Plaut. in tri. Paſſiue dixit. Non etate verum adipiſcitur ſapientia. Aliquando ſignificat cōuenio, peruenio, quando ſcilicet cum perſona iungitur. Idem in epiſt. Dij immortales infelicent te, vt tu es grandibus gradibus. Nam vt ad portum te conſpexi curriculo occepi ſequi vix adipiſcendi poteſtas modo fuit. Cice. Nam medio itinere eum adeptus, amplexus ſum, hoc eſt cum medio itinere ad eum perueniſſem.

Adiungo, is, alligo, addo, apto, accommodo: Teren. in An. Vt animum ad aliquod ſtudium adiungant.

Adiugo, as, penulti. cortep. ideſt coniungo, ad aliquid iūgo Plautus. Mater eſt terra ea parit corpus, mater anima adiugat voluntatem.

Adiudico, as. Vide in dictione Abiudico.

Adiuro, as, pen. produ. valde iuro. Nam ad auctiua eſt. Ser. Tunc nos adiuramus, cum aliquid feciſſe negamus. Terē. in Eur. Sancte adiurare eſt non poſſe apud Pamphilum ſe abſente perdurare. Item adiurare eſt incantationibus demones eijcere. Græci exorcizare dicunt vernacula nos lingua dicimus ſconzurare. Lactant. libro iiij. Quanto terrori ſit demonibus hoc ſignum, ſciet qui viderit quatenus adiurati per Chriſtum, de corporibus, quæ obſederint fugiant.

Adiuuo, as, penul. cor. opem fero. Hinc adiutor penul. pro. nomen verbale, quamuis iutor a iuuo raro legatur, & ponitur pro auxiliatore, participe, ſocio. Et quidē adiutores, vt ſcribit Dona. dicuntur in re bona, impulſores in mala. Terenti. in Adel. Poſtremo hodie in pſaltria iſtac emenda adiutor fuit. Adiutorium dicitur illud, quod ab adiutore præſtatur.

Adiumentum ſimiliter ponitur pro auxilio.

Adiuto, as, penulti. produ. frequen. ab abiuuo, vt eſt illud. O Tite, ſi quid ego adiuto.

Adlinio, is, penulti. correp. Vide in Lino.

Adliquidum duę partes ſunt, ſignificatq; clare, aperteq;. Hieronymus in Prolo, Eſaiæ. Ita vniuerſa Chriſti, eccleſiæq; myſteria ad liquidum proſecutus eſt vt non eum putes de futuro vaticinari, ſed de præteritis hyſtoriam texere.

Adlimina dicebantur ſerui, qui ad atrium, & aditum excubabant, ſicut ad pedes a memoria, a libellis, qui & Liminarchæ dicuntur. Apule. libro ij. de Aſi. Nam vt pueri ipſius ad limina credo, vt arbitrio nocturni gannitus ablegarentur humi, quam procul diſtractum fuerat grabatulum. Syl. Sæpe etiā famuli turbato ad limina ſomno. Expauere trucem, per vaſta ſilentia vocem.

Ad manum duæ partes in promptu, in proximo, & parabile. Seneca. Ad manum eſt, quod ſatis eſt. Pliny. in Epiſt. Statim omnia ac pene pariter ad manum ſenſus reconditi.

Admetus, penul. pro. nomen Theſſaliæ regis, cuius armenta pauit Appollo diuina poteſtate ſpoliatus, tamen Callimachus contra hanc inueteratam lectionem ita ſcribit in hymno Apollinis φοῖβον, καὶ νόμιον κικλήσκω μετά / ξ' ἐτι ἐξ ὅτ' ἀμφρύσω ζευγήτιδας ἔτρεφεν ἵππους, ἠϊθέου ὑπ' ἔρωτι κεκαυμένος ἀδμήτοιο.

Admetes pe. pro. fuit Oceani, & Thethyos filia.

Adimantus nomen viri Athenienſis.

Adminiculum auxilium ſuſtentaculū, vt vitis adminiculo religata.

Adminiculor, cularis, deponens, & adminiculo, culas, actiuum auxilior adminiſtro, ſuſtento. Cat. de lib. Edu. Quo ad potui adminiculaui tuam voluntatem in ſcribendo.

Adminiſtro, as, iuxta miniſtro, ſeruio, & guberno. Vide in dictione Miniſtro.

Admiro, penul. produ. Vide in dictione miror. Inde admiratio, vt inquit Auguſtinus non de cognitis, ſed de incognitis rebus naſci ſolet. Inde admirari pro neſcire. Vnde eſt illud. Propter admirari cœperunt philoſophari.

Admitto, admittis, recipio, aſſumo. Iuuenalis. Iam fas eſt admitte viros, dormitat adulter. Interdū admittere eſt intromittere. Mar. Ante fores ſtantem, dubitas admittere famam interdū iuxta ponere, adiungere. Iuſti. lib. i. Ibiq; equum equę admittit, ratus ex voluptate veneris futurum, quod euenit. Interdum acceptare ſuſtinere, Saluſt. Nonne emori per virtutem pręſtat, q̃; hanc vitam miſeram, atq; inhoneſtam, vbi alienæ ſuperbiæ ludibrio fueritis, per dedecus admittere. Interdum peccare. Teren. in Eunu. Si aliud admiſero vnquam occidito. Interdum conſulo. Plaut. in Aſina. Impetritum inauguratum quis admittit aues.

Admiſſionales dicuntur hi, quorū officium eſt admittere aulicos intra cubiculum ad principem ſalutandum Lampridius in Alexandro. Salutaretur nō quaſi vnus de Senatoribus patente velo admiſſionalibus remotis.

Admiſſarius equus dicitur, qui ad ſobolem procreandam equæ adiungitur.

Admiſſura tempus, & actio ipſa qua mariti gregum admittuntur ad coitum fœturæ cauſa. Syl. Expectat equus, cuius de ſtemmate longo fælix emeritos habet admiſſura parentes.

Admiſſuis

Admiſſiue aues dictę ſunt ab auguribus quæ conſulentem iuberent.

Admodum, pe. cor. aduerbiũ. i. valde. Ibi. n. ad intenſiuã eſt, vt vir admodũ fortis. Pli. li. xx. Huius cucurbitæ cõmandu catæ ſuccus ſtomacho admodũ prodeſt. Q̃ñq; ſignificat ali quãtum, ſiue ſatis, quaſi ƀm rõnem. Liui. Iam mitigati ad modum animi raptis erant. Cum aũt duæ partes ſunt, po nitur pro quaſi, tanq̃; vt ſcribis admodum docti viri.

Admolior, iris, vide in dictione Amolior.

Admoneo, es, pe. cor. idem pene, quod moneo, ſiue cõmo nefacio. Ci. pro Cel. illud tamen te admonitum eſſe volo primum qualis es, talem te eſſe exiſtimes. Et dicimus ad/ moneo te illam rem, & illius rei, pro eo: quod eſt admoni tionem tibi pręſto. A græcis traductum: qui cum ablatiuo careant: genitiuo vtunt. Sal. in Iug. Sed qm̃ tanti viri tẽpus admonuit. Vir. li. x. poſuit pro percutere. Leucagus: Vt pro/ nus pendens in verbera telo. Admonuit bijugos.

Admoueo, es, pe. cor. iuxta moueo, appono. Virg. Necdum illis labra admoui. Amoueo vero a loco moueo. Teren. in Adel. Age tunc hinc amouebo illum.

Adoleo, es, pe. cor. eui, & lui ultum. Vnde adultus. Adole/ ſco, adoleſcens, adoleſcentia, & dimi. adoleſcentibus. Eſt autẽ adolere ſiue adoleſcere, creſcere. Hierony. ad eu. Nolo ſinas cogitationes creſcere, nihil in te Babylonicum: nihil confuſionis adoleſcat, cum paruus eſt hoſtis interfice vt eli datur in ſemine. Aliquando dolere eſt propiciari: & ſuppli cationibus numen auctius facere, ſacrificare: & quaſi odo/ rem dijs præbere. Virgi. Verbenaſq; adole pingues: & ma/ ſcula thura. Quoniam vero ſacrificium igni fieri cõſueuit, adolere pro vrere, ſiue ligna imponere capitur. Var. Cuẽ in ſtina adoleuiſſent, partim dijs obtulerunt, partim ipſi con/ ſumpſere. Politianus tamen aduleſcens per u, produ. ſcribi præcipit non per o, qđ ille indicat verſus. At leuis ille deus cum ſemper aduleſcentum.

Adoleſchin q̃ gręce ἀδολεσχεῖν: ad animi exercitationem pertinet. Et ſæpe vitio deputatur: q̃uis alij ad exercitationẽ corporis pertinere dicant. Augu. q. lxix.

Adoleſcentia ab adoleſchia quæ nugatio eſt, ſicut & ab ado leſco, q̃ quędam loquendi luxuries, atq; impetus ea in æta te adoleſcat, vel, q̃ cum ſanguine ſimul perturbationes ani mi effrenatius adoleſcant.

Adoleſcentia vocatur ætatis lubricum in qua qui ſunt facile abutuntur. Quod verbum. Quinti. vſurpat.

Adoleſcentior, aris, ſignificat luxuriare. Var. Id quidẽ, vt fa ciat, cenſeo quoniam tu quoq; adoleſcentiaris.

Adoleſcenturio, is, adoleſcentium more facio, ſiue in adole/ ſcentiam redeo. Labe. Incipit adoleſcenturire: & neſcio quid nugarum facere.

Adonai nomẽ dei apud hebręos, quod generaliter interprę/ tatur dominus, q̃ dominetur creaturæ cunctæ.

Adonis, is, & idis, nomen filij Cynaræ cypriorum regis & Myrrhæ quem Venus in delitijs habuit formoſitate præ/ cellentem. Hic Apri dente ſub inguine percuſſus laceratuſq; proſternitur lecto. Venus miſerata in florem adonium qui ſanguineo eſt colore eum transformauit. Plin. lib. xxj. docet adonium florem eſſe alſioſum. Hunc Auſo. cum Plauto. vocant Adoneum. Fulgentius Adon. Adon gręce ſuauitas dicitur. Et quia myrrha odore ſuauis eſt, adonem dictur ge nuiſſe. Ideo autem Venerem amaſſe dicunt: q̃ hoc genus pigmenti ſit valde feruidum. Legitur apud Lucianuẽ Ado nium fluuium ex libano monte profluentẽ ſingulis annis ſanguinolentum fieri per eos dies quibus adonis fuit in/ fectus. Hie. in Eze. ſic habet quem nos adonidem inter/ pretari ſumus & hebreus & ſyrus ſermo thaniũ vocat: vñ quia iuxta gentilem fabulam in menſe iulio amaſius vene ris & pulcherrimus iuuenis occiſus: & deinceps reuixiſſe narratur. Eundem Iulium menſem eodem appellant no/ mine & anniuerſarium ei celebrant ſolemnitatem in qua plangitur quaſi mortuus & poſtea reuiuiſcens canitur atq; laudatum: vnde Eзec. ſcribit mulieres ſedebant plangentes adonidem. Macro. accipit adonidem pro ſole. Eſt etiã no mẽ piſcis, vnde Opianus l. b. de piſcibus, ita ſcribit. τὸν μὲ ῥοπῶν ἑτέροι μὲν ἐπικλείουσιν ἄδωνιν: Moſcopulus autem ἄδωνις παρὰ τὸ ἀδῶ τὸ ψάλλω τοῦ τοῦ ἐπα ρὰ τὸ ἀείδω ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ἱε χειπροσγεγραμμένον. & Theocrit. ἄδωνιν ἡ κυθηρηκὼς ἐδεν νεκρὸν ἀδησυγγαν ἔυντα χαίταν ὠχραντέτην παρειάν. ἄγειν τὸν ὗν πρὸς αὐτὴν ἔταξε τοὺς ἔρωτας διδ᾽ εὐθέως πετανοὶ πᾶσαν δραμόντες ὕλαν συγνὸν τὸν ὗν ἀνεῦρον δῆ/ σαν τεκ ἀπέδησαν χ᾽ ὡ μὲν βρόχω κατάψας ἔσυ/ ρεν αἰχμάλωτον δ᾽ ἐξόπισθ᾽ ἐλαύνων ἔτυπτε τόισι τόξοις ὁ θὴρ δ᾽ ἔβαινε δειλὸς φοβεῖτο γὰρ κυθήρην δ᾽ ἐιπεν ἀφροδίτα καὶ τὰ λοιπά. Scribit pauſanias ado nidis hortos lactucis & feniculis frequentes: ac veneri di/ catos fuiſſe in quibus ſemina de po. haud aliter q̃ intectis ſolerent eoq; rem in prouerbium abijſſe contra futiles, ac leuiculos.

Adonia orum: feſta adoni dicata. Scribit Amia. li. xxij. hiſt. adonia fuiſſe feſtiuitatem adoni dicatam dicens. Euenerat hiſdem diebus annuo curſu completo adonia celebrari ri/ tu veteri amato veneris vt fabulæ fingunt a pridente ferali deleto. Adonia cum planctu celebrantur ob planctum ve/ neris repręſentandum. Oui. Luctus monumentum mane bat. Apud Ezechielem quoq; prophetam ſcribitur. Ecce ibi mulieres ſedebant plangentes adonidem vbi intelligi vult fuiſſe idolatriam celebratam in honorem adonidis.

Adopto, tas. Vide in dictione opto.

Adoptiuus: qui ex adoptato natus eſt.

Adoptatitius, qui in adoptionem venit. Plau. in pœnu. Si/ quidem antidamarchi quæris adoptatitium.

Ador indeclinabile ƒm vſum, q̃uis apud aliquos inuenia tur declinatum. Vga. lib. ij. Illam ſpõte ſatos adoris ſtrauiſſe maniplos. Declinat etiam hoc adoreũ, vnde & adorea. Eſt aũt ador frumeti genus, vel farris, edor quõđ. i. appellatus ab edẽdo q̃ epulis: & immolationibus ſacris putabat piũ vel q̃ aduratur, vt fiat toſtum. Vnde in ſacrificio mola ſal ſa fit, vel dicitur ab adoro per Apocopen.

Adoreum idem quod ador. Var. libr. j. de re ruſ. In loco hu/ mido: ſed far adoreum potius ſerunt.

Adoreũ ſemẽ: vt Col. ait eſt idẽ qđ far cuius q̃ttuor ſunt di/ ſcrimina: cluſinum, vermiculum. Candidum. Trimeſtre.

Adorea & adoreola laus ſiue gloria bellica q̃ adorandi ſint qui laudẽ ex bello reportãt. Pli. li. xviij. Gloriã deniq; ipſas de farris honore adoreã appellabant. Fe. Adorea laus quia glorioſum putabant eſſe, qui farris copia abundabat, aut qui farre a populo donatus eſſet.

Adorea liba e farre facta, quibus in ſacrificijs vtebantur.

Adoro, as, penul. pro. ex ad: & oro: ſignificat ad plenuẽ oro veneror precor ſupplico, hinc Adoratio: quæ tria im/ portat, ſcilicet affectus deuotionem: quæ eſt interior men/ tis ad diuina intentio. Affectus attentionem, cum quis ſe deo offert. Et græce dicitur Theoſebia, ideſt diuinus cultus vel Euſebia, ideſt bonus cultus. Illud enim coli dicitur cui ſtudio intenditur & exteriorem exhibitionẽ. Quomodo ſeruitus appelletur. Seruire enim ex ea parte eſt ex qua ſer/ uilis actus eſt. Vnde adoratio vt ęſt motus expreſſus vel actus venerationis in corpore, in actu exteriori eſt, hanc ve ro triplicem eſſe Theologi autumant. Latriam: duliam: hy/ perduliãq;. Latria cultus honoro: eſt ex beneficio ſoli deo debitus, qualis eſt productio adeſſe: vel ex recognitione do minij diuini reſpectu omnis creaturæ. Dulia eſt cultus vel honor qui creaturæ conuenit ratione alicuius maioris di/ gnitatis a deo perceptæ, vt dignitas dominij cõuenit præla tis: dignitas ſapientię conuenit doctoribus: dignitas boni/ tatis conuenit ſanctis: ratione quarũ dignitatum debetur eis honor quæ dulia nominatur. Hiperdulia eſt honor qui debetur creaturæ propter ſingularem excellentiam quã illi deus participem efficit. Adorare etiam quandoq; ſignificat

Alloqui. Apul.li.ij.in fuſa aqua populum ſic adorat.

Adordior, iris, adorſus, alloquor, incipio. Ambro.lib.j.offi. Poſtea nunq̃, niſi conſulto domino bellum adorſus eſt.

Adorior, iris, vel eris, adortus eſt repẽte: & ex inſidijs aliquẽ inuadere. Ab eo quod corpora agredientium exurgant ſubito, atq; increſcant. Liui.lib.j. Timor deinde inceſſit, ne ciuitatem ſine imperio vis aliqua externa adoriretur. Differunt tamen: vt inquit Do. Adorior: & aggredior: quia aggredimur de longinquo, adorimur etiam de proximo. Dicimus autem adorior hunc: non orior ad hunc. Interdum adoriri eſt, incipere. Lactan.lib.iiij. Antequam præclarum hoc opus mundi adoriretur.

Adorno, adornas, pluſq; apparo, vide in dictione orno.

Ad plenum ſignificat perfecte. Hiero. Cum necdum poſſent ad plenum verba formare.

Ad primus: pe.pro. longe primus. Liui.in odiſ.xvj. Deniq; vir ſummus ad primus.

Adpulſus: & adpulſio, vibratio ſemminatioq;. Apul.libro ſexto. Et vnum blandientis ad pulſum linguæ, longe millitum. Alias ſignificat pecorum ad aquã acceſſum: vt apud Iuriſconſultos.

Ad quo, ideſt quãtum. Afra. Vt ſcire poſſis, ad quo te expedias loqui.

Adramis: & Adramin, pe.cor. nomen viri proprium.

Adraſtia cum accentu in pe. regio non longe a Troade, quæ eſt in Myſia ab Adraſto rege dicta: qui primus Nemeſi.i. Fortunę templum edificauit. Adraſtiamq; vocauit. Ibi etiã eodem nomine ciuitas fuit: quæ diruta lapides tranſuecti ſunt. Et ibi ara edificata Hermocreontis, opus magnitudine: & pulchritudine memorabile. eſt etiam quædam dea. ἡ περιαιρεῖ τὴν ἐσχάτην καὶ νοῦν ἀνθρώποις περὶ δὲ ταύτης ὁ μουσαῖος καὶ ἀριστοτέλης περὶ τοῦ οὐρανοῦ ἀδράστειαν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδράστου αἰτίαν οὖσαν κατὰ φύσιν αἰτίαν δὲ ἀεὶ οὖσαν.

Adraſtus nomen regis Arginorum qui fuit filius Thalaonis: & Eurinomes: habuit duas filias deiphylem: & argiam. Et deiphyle quidem Tideo nuptui tradita eſt: argia pollynici.

Adramelech Idolum aſſyriorum: quod etiam Samaritani coluerunt.

Adrepo. pis, pe.pro. ad aliquid repo. Pli.li.xxxv. Ad matris morientis ex vulnere mammam abrepens infans.

Adruo ris, ex ad: & ruo, ſeruat d, in cõpoſitione præter regulam aliorum propter euphoniam: & ſignat arando ſubruo. Colu.lib.ij. Diſiectam deinde protinus, fimum inarari: & adrui conuenit.i. ſubrui: & ſubigi.

Adſcire, ſignificat adiungere. Col.in Pręfa. Cum & hanc adſciuimus, quaſi agriculturę partem cum ſeparata ſit ab agricolatione paſtoralis ſcientia. Solet tamẽ ſcribi ſine d, & per duplex ſſ. De quo in dictione conſciſco.

Adrumo, as, pe.pro. rumorem facio, ſiue cõmurmuro.

Adſum, es, affui, ſignificat pręſens: vel prope ſum. Nam adeſſe etiam dicitur quod paulopoſt futurus eſt: aut quod aduentat. Vnde dicimus, adeſt ſcipio cum iam venit. Sed præſens eſt id quod iam venit. Et hoc naturaliter ſicq; cum datiuo, vel ablatiuo mediante in, conſtruitur. Cice. in Phil. Omnibus his pugnis Dolobella affuit. Et in Pauli pugna non affuit. Cic. Inter hominem: & beluas hoc maxime intereſt, q; hæc tantum, quãtum ſenſu mouentur ad id ſolum quod adeſt, quandoq; præſens eſt, ſe accõmodat, ideſt prope eſt. Quandoq; adeſſe eſt fauere in iudicio vel pſidio eſſe. Liui. de ſecundo bello punico. Sed pueri, fœminęq; ſupra animi corporiſq; vires adſunt pugnãtibus tela miniſtrãt. Ambro. Cur non affuiſti viduæ orphanis quoq; iniuriam patientibus? Do. Adeſſe cauſæ proprie dicuntur aduocati: & amici. Quandoq; ſumitur pro accedere. Virgi. Huc ades o Galathea. Sed hæc duo ſignificata magis per reflexum dicuntur. Sciendum, q; in adſum ſeruatur d, triplici ratione, ſcilicet differentiæ cauſa ab aſſus, ſa, ſum. Euphoniæ cauſa, q; plenius ſonet adſum, q̃ aſſum. Poſtremo, q; ipſa verbi declinatio d, repetit, tanq̃; in ſuum naturalẽ principium reuertens. Veteres tamen aſſus dicebant. Vnde aſſas dicebãt nutrices, q; adſint hijs quos nutriũt, nec ab eis: vel exiguo tempore diuellant. Plau. Nihil philon aſſum apud te ſecit.

Ad ſummam: & in ſumma ſignificat deniq;, ſiue ad poſtremum: & breuiter. Iuue. Ad ſummam non Maurus erat nec Sarmata nec Thrax. Cice. de offi. Ad ſummam nec agam de ſingulis. Quin. In ſumma non recedo, fas eſt mihi iam tis etiam parentibus pie facere. Idem in hunc ſenſum accipit ſemel, vt ibi. Vt ſemel omnia complectar.

Ad ſummum refertur ad numerũ. Cice. pro Mil. Vnus, aut Ad ſummum duo inuenti ſunt, qui Milonis cauſam non probarent.i. non plures: q̃; vnus, aut duo ex pluribus.

Ad tempus ſignificat per aliquod ſpatium temporis. Cice. lib.j.offi. vtrum perturbatione animi quæ plerunq; breuis eſt & ad tempus: an conſulto fiat iniuria. Et apud Sueto. legitur. Cæſarem extruxiſſe porticus ad tempus. Hoc idem ſignificat temporarium.

Adualla mons ex quo in ſeptentrionem rhenus excurrit: & diuerſa ex parte addua in lacum lariũ iuxta comũ intrans.

Adubanus, & adubanum, pe.produ. fluuius, qui & Iſter, & Danubius dicitur.

Aduenio, nis, pe.cor. ad aliquem locum venio. Cecil. Edepol ſenectus, ſi nihil aliud apportes tecum, quum aduenis. Et quãdoq; venire incipio, qđ & de inanimatis dicitur. Plau. Aduenienti morbo ſuccurre.

Aduento, tas, approximo. Gel. Sed poſtea cum Brundiſium aduentaremus, molliſq; eſſent venti maris: percunctatus eum ego ſum, quę nam ratio illa pauoris ſui eſſet. Cic. Nõdum erat auditum te ad Italiam aduentare, hoc eſt veniendo proximum eſſe.

Aduentito, tas, pe.cor. frequenter aduenio.

Aduentores qui prope peculiariter frequentant officinã quampiam: ac tabernam, quos materna lingua dicimus Auentori. Plau. in Tru. Si æquum facias aduentores meos non incuſes. Dicti Aduentores ab aduenienda.

Aduena, pe.cor. qui non eſt ciuis, aut ingilinus: ſed externus, & proprie, qui ex vno longinquo loco in aliquod oppidũ veniunt aduenæ dicuntur. Conuena, qui ex pluribus locis.

Aduenticius, qui non eſt loci illius, quẽ habitat, & qui caſu in aliquem locum venit non morandi gratia, neq; cõſulto.

Aduenticius morbus, qui forte nulla culpa venit.

Aduenticia bona, quę non ex recta ſucceſſione, puta patris, aut aui, ſi ex legatis, aut aliter caſu aliquo nobis adueniunt, In quibus veniens habet vſufructum: & liberam adminiſtrationem. Aduenticij morbi, qui forte: & nulla noſtrã culpa veniunt.

Aduerbium quaſi iuxta verbum dicitur: quia in oratione prope verbum ponitur. Nec enim poteſt verbi vis ſignificantius ſonare niſi iungatur aduerbium, vt puta dico nauigo. Hæc non plene ſignificationis ſunt, niſi adijciantur aduerbia, vt bene, male, docte, fœliciter facit, nauigat. Sic alia aduerbia iunguntur ad explendam verbi ſignificationem, vt ſunt locorum aduerbia: vt hic habito, eo intro. Eſt autem aduerbium pars orationis, quæ adiecta verbo ſignificationem explanat: atq; implet. Fiunt autem aduerbia quandoq; a nomine: vt a bonus bene, a verbo. vt a ſentio ſenſim, tracto tractim a nomine: & verbo: vt pedetentim, a pede: & tento. A participio, vt a ſtatus ſtatim. A pronomine, vt hic, illic, abhic, & illæ. A præpoſitione vt ab ex extra, & a ſub ſubter. Ab aduerbijs etiam, vt a prope propius.

Aduerto, tis, ad aliquem locum verto. Teren. in Eu. Illa ſeſe interea incommodum hoc aduerterat in hanc noſtras plateam. Aduerto oculos, animumue aliquo conuerto oculos vel animum.

Aduerſor cum datiuo ſignificat contrarius ſum, auerſor vero deteſtor, abominor iungitur cum accuſatiuo. Quod fit quotiens ab aliqua re, quam odio habemus vultum auertimus:

[...]midimus: vel illud repellere videamur. Ouid. in Faſt. Officioq; leuẽ non auerſatus honorem. Colu. Nam nec rubos auerſatur capra. Et in ſacris litteris. Gentes quas dominus auerſatur. Fit autem ab auertor, de quo infra.

Aduerſarius ab aduerſor pro repugno. Nam aduerſarij dicuntur ſibi inuicem repugnantes.

Aduerſus, ſa, ſum, contrarius. Vide in dictione auerſus.

Aduerſus, vel aduerſum prępoſitio ſignificat contra: & inimicitias diſſidia, contrarietatẽq; oſtendit ſicut cõtra: vt aduerſus, vel contra hoſtes bellum geritur. Aliquando pro erga ponitur: vt apud Teren. in Adel. Et id gratum fuiſſe aduerſum te habeo gratiam.

Aduerſitores ſunt ſerui qui eunt aduerſus dominis cœnantes foris ab aduerſus eundi apud Plau. in Muſ. Inducitur aduerſitor cuius peculiare miniſteriũ eſt ire ad herum foris cœnitatem: & eũ domũ reducere: ac commitari. Teren. in adel. Neq; ſeruulorum quiſq̃ aduerſum ierat. Vbi ait Do. proprie locutum terrentium eſſe dicendo aduerſum. Nam inde Aduerſitores dicuntur.

Adulor, pe. pro. vt quidã putant, ex ad: & aula, quia id aulici obſeruant, au, in u. producta in conuerſa. Oui. Agmẽ adulantum media procedit ab aula. Nonius. Adulatio eſt proprię canũ blandimentũ, quod ad hoĩes conſuetudine trãſlatum eſt. Vnde Speu. Sic diffinit. Adulatio eſt conuerſatio ad voluptatem abſq; rõne mali habitus ad oblectationem conſuetudinis tendens, mediocritatemq; trãſgrediens. Et eſt adulari inſeruire: & captare: vt fauorem emereamur, vel voce, vel geſtu, tractũ ἀπὸ τοῦ δούλου dulu quod eſt ſeruus. Eſt enim adulari ſeruile, non liberale: & ingenuum Apud Cice. lib. ij. Tuſ. Adulat pro adulatur ſanguinem, poſitũ, hoc eſt lambit, ebibit. Lucre. Longe alio pacto gannitu vocis adulant. Miror autem valde cum a greco veniat, quoniam δοῦλος dicitur ſeruus, inde dulor aris: & cum ad dicitur addulor aris, duplo, dd. quo pacto primam corripuerunt aliqui verſificatores.

Adulo, lis. Lucre. longe alio pacto gannitu vocis adulant. Sic Cice. lib. ij. Tuſ. Adulat poſuit.

Adulter, & adultera cõponi videnť ex ad: & alter, ſeu altera, q̃ ille ad alterã: & hęc ad alterum ſe conferat.

Adulterium, quod proprie cum nupta committitur, q̃uis ad alia transferatur.

Adultero as, pe. cor. & adulteror, aris, ſignat vitio, vel maculo quod etiam ad alia transfertur. Pli. Iuuat ipſa adulterare adulteria naturę, ſicut teſtudines tingere, argentũ auro confundere, vt Electra fiant. Cice. per tranſlationem in Lelio. Simulatio vitioſa. Apoſtolus adulterantes verbũ dei. Adulteratur verbum dei aut aliter de illo ſentiendo q̃; eſt ſentiendum: aut ex eo non ſpirituales fructus. Sed adulterinos fœtus: quærendo laudis humanæ auctor. Grego. in mora.

Adulterinus, na, num, pe, cor. Vnde adulterina ſigna dicuntur: quę ſunt alienis annulis facta.

Adultus: qui creuit. Vnde iuuenes dicuntur adulti: q in flore ætatis: & incremento ſunt poſiti.

Aduiuo, pe. m. pro. quaſi adhuc viuo. Hiero. ad Pãma. Ipſe ſi aduiueret Origenes iraſceretur nobis fautoribus.

Adumbro, bras: exprimo, repręſento, ſiue imitor, vti pictores: qui imagines planas adumbrant: vt ſolidæ videantur. Aliquã vmbram adhibeo: ſiue vmbram tegẽdo facio. Col. lib. xij. Adumbrantur, vel ſtramentis: vel alijs tegumentis vuę, ne ventis aut caloribus exareſcant. Ponitur etiam interdum adumbrare pro honorare.

Aduncus. Vide in dictione vncus. Vnde adunco aduncas, quod eſt curuo.

Ad vnguẽ ſignificat ad perfectiones. Tranſlatio ſumpta a marmorarijs, qui iuncturas marmorũ, tũc abſolutas exiſtimant cum vnguis ſuper ductus nihil offendit, vel cũ iuncturę ita exactę ſunt, vt vnguẽ nõ admittant. Per. Seueros excudet vngues. ſiue ab his qui magna diligentia: & conſideratione aliqd faciunt: & in ipſa cogitãda vngues mordent. Perſi. Nec demorſos ſapit vngues. Hora. li. j. Ser. Ferõteius ad vnguem factus homo.

Aduno, nas: pe. pro. Congrego. Hiero. Quando vos ad refectionem in debita adunauerit hora in cibis veſtris minime perfulgeat coquorum induſtria. Hinc adunati dicũtur ſimul congregati.

Ad vnum aduerbialiter ſumptum ſignificat omnes nullo excepto, vt in pſal. Non eſt qui faciat bonum, non eſt vſq; ad vnum. Curtius. Omnes ad vnum periere.

Aduoco, cas, pe. cor. ad me voco. Ter. in Phor. Ibo ad forũ, atq; aliquot mihi aduocabo amicos ad hanc rem. Huic cõtrarium eſt auoco. Et aduocare eſt in ſubſidium vocare ſeu aduocatum habere. Augu. lib. ij. de ciu. dei. Vt eiſ honoribus talibus aduocarent cultores ſui. i. aduocati haberent.

Aduocati dicũtur, qui alteri adſunt in cã. Plau. in Caſ. Stultus cõtriuit diẽ, dũ adſto aduocatus cuidam cognato meo quẽ hercle litẽ adeo perdidiſſe gaudeõe me nec quicq̃; ſibi hodie aduocauerit. Inter aduocatum: & patronũ hoc intereſſe Valla exiſtimat, q̃ aduocatus nomẽ ſit generalius: q̃; patronus: vt nõ tñ ſignificet eum: qui alterius cãm agit. ſed quidẽ quicunq; adeſt alteri in c. i officij gratia aduocatus appellet. etſi nihil dicat, neq; agat, ſed, q tñ paratus ſit defendere. Patronus ꝓprię, q agit cãm, ſed accuſati, nõ accuſantis.

Aduolo, as, pe. cor. iuxta, vel ad aliquem locũ volare: & cõſtruitur cũ accuſatiuo mediante ad, vel in: & aliquãdo datiuo. Pli. At in agrũ Volaterranũ palũbiũ vis e mari quotannis aduolat. Idẽ li. x. Platea noiať aduolãs ad eas: quæ ſe in mari mergunt. Idẽ. Caprarũq; vberibus aduolant.

Ad votũ aliqd habere: & ex ſniã, licet hoc videať rationis, illud cuiuſdã affectus, in eandẽ tñ veniunt ſignificationẽ. Quin. Habes ne vxores ex animi tui ſnia. Et alibi. Ad votum omne fluctuantem fortuna laſciuit ocium.

Adus. i. vſq; ad. Apul. Iam aduſq; amnem peruenianus.

A ante E

Æacus, penulti. cor. Iouis ex Europa ſiue ex ægyna filius, vt in Iliade inquit homerus. Hic apud œnopiã. (Sic qdẽ legiť niſi apud Stra. eſt mendũ œnonã legendũ eſt) regnaſſe dicitur qui ex noie matris æginam nominauit filius, quẽ tantæ iuſtitię fuiſſe dicitur, vt apud inferos animarũ creditus fuerit a Plutone delectus iudex: cũ minoe & Rhadamantho: & peccantium delicta diſcutere: & p meritis culpas inferre.

Æas, ęantis, fluuius Epiri ex Macedonia prius defluens & in mare Ionium cadens dicente Luc. lib. v. Purus in occaſum, parui ſed gurgitis Æas Ionio fluit inde mari.

Ædes, tam in ſingulari: q̃; in plurali, pro tẽplo, ſꝫ fere ſemper cum adiectione, vt ædes ſacra, vel ædes ſacræ: ædes Iouis, ædes deorum: ædes pacis: & huiuſmodi. Cicer. Ex eo die, quo in ędem Telluris conuocati ſumus. Val. Maxi. libr. j. Ea pontificum admonitione effectũ eſt: vt Marcel. ſeparatis ędibus honoris, ac virtutis ſimulachra ſtatueret: ſi vero abſolute dixerimus, ędes tñ domũ deſignamus, vt meas ędes non præſcribã. Ea ꝓpter apud iuriſconſultos pro omni ſpecie ędificij dici inuenitur: vnde & pro ſepulchro. Oui. poſuit. Eſt mihi marmorea ſacratus in ęde Sichęus. Pro cubiculo. Cur. Excubabãt principum liberi ſeruatis noctium vicibus, primi foribus ędis, in qua rex acqeſcebat. Idem pro cœnaculo poſuit cum ait. Stabant ad fores ędis eius: in qua rex veſcebatur. Fitq; ędes: Vt ſcribit Ser. ab ędo q̃ in ea ſacrificantes edere conſueuerint. Nam quædã ſunt nomina, quę initio diphthongantur: q̃uis a verbo non diphthõgato deriuentur: vt ędes, æſculus. Varro. Ab aditu fieri putat, q. ſ. plano pede adibant: vnde etiam primam diph. vocalem accepit. Feſt. Edes: q̃ in ędito poni ſolerent: alij ædem dici exiſtimant: q̃ in ea ęuum degatur.

Aedicula, æ, ubi deorum ſimulachra ſeruãtur. Pli. li. xxxvj. de Venere gnidia Ædicula eius tota aperitur: vt cõſpici poſſit vndiq; effigies Deę. Augu. lib. ij. de ci. dei. Nulla ædicula ſacra dignum putauerunt.

Aedificium ædis conſtructio: & ponitur pro omni ſtructura. Nam ædificij appellatione, nõ ſolum ſuperficiem ſignari, ſed ſolum quoq; ipſum, cui ędificium ſuperpoſitum eſt Vlpianus putat.

Aedifico, as, propriȩ ædẽ facio, q̃uis ad omne conſtructionis genus & ad naues pertineat, Cice. Qui cum maximas ædificaſſet inſtruxiſſetq; claſſes. Vnde videtur magis ſumi pro conſtruo, pręſertim cum et domus addit, q alıter fruſtra domũ iungeremus. Idẽ. Qui cũ ædificaſſet in palatio plenam dignitatis domũ. Huius cõpoſita ſunt coædifico ſimul ædifico, exædifico manifeſte, ſeu pfecte ędifico. Pli. de apibus. Domos primum plebeis exædificant, deinde regibus. Inædifico intus ædifico. Liui. li. j. Et, vt libera a cæteris religionibus ara eſſet tota Iouis templiq; eius, quod inædificaretur, exaugurate fana ſacellaq; ſtatuit. Proædifico, vnde pro ædificatum, q veteres dicebant, quod ex priuato loco proceſſerit in publicũ ſolum. Reędifico rurſus ædifico, ſuperædifico. Hiero. Si quis autem ſuperædificat ſuper fundamentum hoc aurum, argentum &c̃.

Aedepol, pe. cor. aduerbiũ iurandi, quod eſt quaſi per ædes Pollucis. Itẽ pol, & perpol, quę idem ſignificant.

Aediles, pe. pro. dicti ſunt ab eo, q ædes ſacras, & priuatas procurarent. Vel ab aditu, q facilis ad eos aditus eſſet. Primo ex plebe duo creati ſunt ædiles, deinde procedente tp̃e duo ex patricijs adiũcti ſunt, qui a ſolio eburno, quod eis datum ẽ. Curules dicti ſunt. Officium ędilium erat, ludos publicos exhibere, & ſacras, priuataſq; ædes procurare, totam vrbem tueri, vt cloacæ: & aquę ductus, & queq; publica ædificia munda, & integra eſſent, loca in Theatro aſſignare. Si quiſpiam ſeruum aut iumentum morboſum, vitioſumue pro integro, & ſanoq; vendidiſſet. ædicto ędiliũ emptori ſuccurrebatur. Idq; ædictum ædilitium dicebatur, ſiue æditiones ædilitie. Fiebant & alij ædiles, quæ frumento pręerant a Cęſare creati: & a Cerere cereales nominati ſunt, vt ſcribit Pompo. His cura rerũ vendendarũ, ne qua fraus fieret: & menſurarũ cõmiſſa erat. Scribit Diony. Haly. lib. vj. anti. Ad officium ædilium pertinuiſſe, vt curam haberent annonæ forenſis, copięqs cibariorũ æditiones ædi. hi apud græcos agoranomi vocãtur, a foro rerum venalium, cui regulam præſcribunt.

Aedilitas ipſa, dignitas. Suet. in Ceſ. Si quidem ante paucos dies: anteq̃; ædilitatem iniret.

Æditiũ idẽ, quod ædilitas, & magiſtratus. Cice. libr. ij. offi. Pub. Craſ. tũ cognomine diues, tum copijs functus eſt ędilitio maximo munere, idem ſignificat ædilitatus, us. Hoc tamen loco melius eſt ædilitio adiectiue dictum accipere: vt quum ac ædilitiũ edictum dicimus. Itaqs retractamus qui in priori editione ſcriptum fuerat & ędilitaus munus intelligimus q ædilis fuiſſet.

Aedilatas us, idem quod Ædilitas.

Aedilitius, a, um, nomen poſſeſſiuum, vt comitia, ędilitia, in quibus creabantur ædiles.

Aedelitius aędelitij qui ædilitate functus eſt.

Aedituus ædis tutor, ideſt curam gerens ab ædibus ſacris, quas tuetur.

Aedituor ædem tueor. Vnde æditueentes, pro ædes ſacras tuentes.

Aeditimus, pe. cor. Gellio actore ea forma dicitur, ſicut finitimus, legitimus pro eo, qui ædibus pręeſt, q̃ſi ędis intimus. Sic Clauſtritimus, qui clauſtris ianuę præeſt. Augu. lib. v. con. Sciuiſti eũ cõpręhendi ab ęditimis fori, tanq̃; furem. Cice. in Ver. Æditimi, cuſtodeſq; mature ſentiunt diuerſantem, in quodam tugurio extra vrbem. Sed pro eo nunc, vtimur ædituus: vt Var. lib. j. de re ruſti. & ſementinis ferijs in ædem telluris venera rogatus ab æditimo: vt dicere didicimus a pr̃ibus noſtris vt corrigitur a recẽtib⁹ vrbanis ab ęditiuo. Hoc gręci νεωκόρους neocoros vocãt.

Aedo. is, didi, itum ab e, quod eſt extra, quaſi extra do. Vnde ædere ſignificat emittere, promere, in lucem dare manifeſtare. Sic dicimus aliquem ædidiſſe librum. Vnde æditio publicatio. Et quia, quę generant in lucẽ promunt factum eſt. vt ędere ſit generare. Hor. libr. j. car. Mæcenas atauis ædite regibus. Et ædere eſt exhibere. quod eſt ſpectaculis commodatum. Suet. in Ceſ. Aedidit ſpectaculi varij generis munus gladiatorum. Vnde æditores ludorum exhibitores dicti. Sunt tamen qui ſine diph. ſcribant cum antiquitus inueniat per æ diph. ſcriptum.

Aedon græce ἀηδών. Luſcinia. Virgili Quodq; leues calami, quæ ſuauis cantat ædon.

Aeditus, a, um penul. cor. altus: & fortis dicitur. Hor in Ser. Viribus æditior cedebat, vt in grege taurus: & ædita quoq; loca dicuntur alta, ac ſe ſe oſtendentia. Scribiturq; cum diphthongo: vt differat ab edo pro comedo.

Aeditiius iudex, quẽ vna pars elegerit. Cice. pro Plan. Neq; enim quicq̃; aliud in hac lege, niſi ædititios iudices fuatis.

Aegeus Theſei pater Athenarum rex: a quo Ægeum mare, vt quidam putant.

Ægeum mare, vt quidam dici volunt: q Ægeus Theſei pater ex athenarum arce illuc deiecerit. Alij. q Aegea Amazonum regina in eo perierit. Strab. Ab Aegeis oppido in Euboea. Pliny. ab αἶγα capra deriuat, qui libr. iiij. ſic ſcribit. Plurimis inſulis conſperſum, cui nomen dedit ſcopulus inter Tenedum. & Chium verius, q̃; inſula αἲξ nomine a ſpecie capræ, qui a græcis ita appellatur repente e mari exiliens. Soli. Inter Tenedum: & Chium eſt Claros inſula, qua Aegeus ſinus panditur, ab dextra Antandrum ſaxum eſt. Hoc enim verius q̃; inſula cognominari meruit. Id quoniam viſentibus procul, capre ſimile credit, q̃; gręci Aegea nuncupant. Aegeus inquit ab eo ſinus eſt appellatus. Var. Aegeum inquit dictum ab inſula, q in eo mari ſcopuli in pelago vocantur a ſimilitudine caprarum æges. Pacu. Aeges ferme aderant æquore in alto ratibus repentibus.

Aegę pluralis numeri, vel Aege, es. vrbs Ciliciæ: Quo etiam nomine dicta eſt inſula in mari Aegeo.

Ægea nomen duarum vrbium, vt ſcribit Ptol. quarũ vna eſt in Emathia, alia in Mauritania. Auctor Ptol. Sunt & Aegeæ euboicæ a quibus ægeũ mare ſm Stra. dicitur ſunt & Achaicę ęgeę penes quas cratinuę amnis labitur.

Aegeon nomen gigantis: qui cœli terręq; filius briareus dictus fuit: & Neptuni antiquum cognomen.

Aegium: oppidum peloponeſi: quo in loco Iouem a capra nutritum ferunt. Vnde a loco nomen Æga. n. capras dñt.

Aegialeus nomen fuit medeę fratris.

Aegiale, es, ſiue Aegialea eę, nom̃ proprium vxoris Diome.

Aegialus, latine dici pōt litus. Quo nomine dicta eſt Achaia propter vrbes per ordinem poſitas.

Aegeria nympha fuit: quæ colebatur in Aricino lacu, cum qua Numa. Pompi. & connubium: & colloquium ſe habere ſimulauit ſuper cultum religionum quo armorum, & prædæ ſtudio flagrantem Po. Roma. abſtraheret. Vnde Ouid. Ægeria eſt, quæ præbet aquas dea grata camœnis. Illa Numæ coniunx, conſiliumq; fuit.

Aegis, idis, munimentum pectoris æneũ cũ Gorgonis capite. Quod ſi a pectore nummus ęgis. Si in corpore hoĩs Lorica dicitur. Et a capra nomen deductum ẽ, quia de corio eius fiebat. Et ideo Minerua habere Gorgona in pectore dicitur, quia prudentia ſua, quaſi alios ſaxeos reddit.

Aegiochus dictus eſt Iupiter, q corio capellæ Amaltheæ vſus fuerit pro ſcuto, quando contra Titanas dimicauit, vt inquit Lactantius li. primo.

Aegides, pe. pro. patronymicum eſt ab Aegeo Theſei patre. Oui. Perfidus Ægides ducentia fila ſecutus.

Ægylops, eſt abſceſſus inter nares: & angulum maiorem oculorum, per quẽ pituita aſſidue diſtillat: & ſi negligatur ad oſſa vſq; dehiſcit in fiſtulã. Differt ab Ægylope, id quod Crithen, hoc eſt Ordeum vulgo Ordeolum appellant: & Galenus Poſthiam Crite abſceſſus eſt puſillus, ob lõguſq; ſub ipſum palpebræ torulum, hoc eſt, vt ait Celſus ſuper pilorum locum, officit luminibus. Et quod vocat Ancyle pſ ſiue Ancyloblepharos, quo palpebræ coaleſcunt inter ſe,

apeririq;

apeririq; non poteſt oculus. Cui nõ admodum abſimilis eſt morbus, qui Encanthis vocatur, in ipſo angulo tuberculũ quod palpebras parũ diduci patitur. Sed & ſi membrorũ articuli ſic hęrẽt, velut compreſſi. Ancyla, & Ancyloſis vocatur. Eſt & ægilops apud græcos genus auenę.

Aegina pe.pro. fuit Aſopi Bœotię regi filia, a qua vrbs peloponeſo adiacẽs contra Atticã Ægina vocatur. Et a qua Æacus, eiuſq; poſteri genus duxiſſe feruntur. De hac Ouid. lib. vj. Metha. Enobium veteres appellauere: ſed ipſe Æacus Æginã genitricis nomine dixit. Hinc Æginenſes dicti ſunt & ęs ęgineticum. Sunt qui dicant Æginam inſulam pyreo portui propinquam. Diſtat enim ab eo. xij. mil. paſ. A qua ęginitę dicti ſunt eius incolę.

Aegineticũ, a, um, poſſeſſiuũ ab Ægina vt Ægineticũ ęs qđ olim fuit in pretio: ex quo eidẽ labrorũ ſupficiẽ elaborabant.

Aegyſthus Tyeſtis filius, qui a capris nutritus fuiſſe phibet.

Aegle nympha ſolis ex Neera filia, latinę ſplendor dicitur.

Aegloga pe.cor. caprarũ, ſeu rerum paſtoraliũ ſermo dicitur. Aegon. n. caprarũ, logos ſermo dr̃. At ecgloga ſine diph. electio, vel explanatio elegantia dicitur vt inquit. Pli. lib. iiij. epiſtolarũ, & Euſe. lib. iiij. eccl. hyſtoriæ contra Tortelium.

Aegon, nomen paſtoris: & caprile ſignificat. Quo etiam nomine promontorium Lemni dictum eſt.

Aegocephalus penul. cor. vt Ariſto. lib. ij. de animalibus inquit, auis eſt, quæ lienę omnino caret.

Aegonomus penul. cor. caprarũ ductor, qui & æpolus dicit̃. ὅτι αἶξ αἰγὸς καὶ νέμω τὸ βόσκω ὅθεν τὸ νέμος τοῦ νέμεος immo locus aptus capris depaſcendis, id oſtendit propria deriuatio.

Aegolethrõ, herba in põtho alba, dicta a capris interimẽdis αἶγα græci caprã noiant ὄλεθριον pnicioſum, exitiale.

Aegoceros otis, vel ęgocerõ pe.cor. animal, alio noĩe capricornus dr̃. Hiero. cõtra Iouĩ. Magna inſcitia nuptiarum, vt inter ſcorpios quidẽ, & cẽtauros, & cãcros, & piſces, & ęgocerotas. i. capricornos vxorem maritũq; cõſtituerint, λέγεται ὅτι τὸ κέρας καὶ αἴξ. Lũ. Ægoceron, cancrũq; tenet.

Aegos Thraciæ fluuius, ad cuius oſtia claſſis Athenienſium a Lyſandro capta fuit. Pli. libro. ij. Idq; factum interdiu in Thraciæ parte ad ægos flumen, cuius loci accolę Ægo potamitę nominantur.

Aegyla: inſula q̃ Pli. ſcribit diſtare a cythera. xv. mil. paſ.

Aegypanes ſunt nudi leues caprinos pedes habentes. Veteres, huiuſmodi mõſtra pro ſemideis, ſiue pro ſylueſtribus dijs coluerunt, quẽadmodum Faunos, Syluanoſq;. Faunos, ac Satyros nemorũ deos eſſe dicentes, Panas agrorum Syluanos ſyluarum. Vide in dictione Satyri. Ouidi. Sunt mihi ſemidei, ſũt ruſtica numina nymphę. Et fauni ſatyriq; & mõticulę ſyluani. Quos qm̃ cœli nondũ dignamur honore. Põp. mela ſcribit vltra Athlantẽ Mauritanię montẽ noctu perſepe viſa lumina: & crepitus cymbalorum, ac fiſtularum cãtus auditos, nec die repertum quemq;. Iccirco pro conſtanti habitum, hos faunos eſſe ac ſatyros.

Aegos thracię fluuius ad cuius hoſtia claſſis athenienſium a Lyſandro capta fuit. Pliny. lib. ij. Idq; factum interdiu in thracie parte ad Ægos flumen cuius loci accolę Ægopotamitę vocantur.

Ægy nomen proprium apud Plau. dictus ab ægyzo. quod ſignificat quatio, q multis eſſe concuſſus ærumnis: ægypios, & gypas græci vocant quos latini vultures.

Æger, a, um, ab ago, is, per cõtrariũ, q actione vacet, ſiue q qui morbo correptus eſt, grauius agitetur. Et dicimus hic ẽ æger pedibus: & hic ẽ pedibus ęgris. Vale. Maxi. li. v. dixit. Pulſu venarũ cõperit, cuius morbi ęger eſſet. Gel. cuz actõ iunxit dicens. Frontonem pedes grauiter ægrum.

Ægreo, es, ęger ſum, a quo Ægreſco quod magis eſt in vſu. æger fio. Pli. li. x. Corui ante ſolſticium generant. Item ęgre ſcunt ſexagenis diebus ſiti maxime, anteq̃ fici coquantur. Autumno.

Ægre aduerbium, ſignificat moleſte, dolenter, iniquo animo. Terentij. in Hecyr. Sed reprimam me, ne ægre quicq̃ ex me audiat. Item ſignificat male, difficulter. Virgi. lib. iij. Geor. Ergo ægre raſtris terras rimantur. Colu. libr. j. Seruos quoq; qui tracturi patremfamilias ſunt, non ægre pedibus ingredi, ideſt inuitus, vel difficulter.

Aegroto, as, penul. pro. Infirmus ſum, a quo ęgrotatio, quę ſic ab ęgritudine diſtinguitur, vt docet Hiero. ſuper Ioel. q ægritudinẽ animi dicimus, alioquin corporis non ęgritudo, ſed ægrotatio dicit̃. Idem ad Iulianũ diaconũ: q̃q̃ ita me iugis tã corporis ęgrotatio, q̃ aię ęgritudo conſumpſerit: vt morte imminente, nec mei penẽ memor fuerim. Cice. Sed pprie, vt ęgrotatio in corpore ſic ęgritudo i animo nominat̃. Vnde ipſe lib. iiij. Tuſ. Deffinit quid ſit ęgritudo. Stulta ęgritudo ẽ qua afficiunt̃ in malis opinatis, animoſq; demittunt, & cõtrahũt, rõni nõ obtemperantes. Inuenitur tñ ęger dici ẽt de corpore: & ægrotus de animo. Salu. Antonius pedibus ęger, qui prœlio adeſſe nequibat. Hora. in Ser. Quo me ægrotare putes animi vitio. Ab ægroto fit coęgroto. Hierony. Quod ſi ipſa langueris coęgrotãdum eſt: & nunq̃ ab eius lectulo cedendum.

Aegrimonia, pe.cor. idem eſt, qđ ægritudo. Plautus in Ru. Tantiſper dum abſcedat a me hęc ægrimonia.

Aegyptus regio ab aphrica, vt Pli. inquit canopico diſterminatur oſtio: ab aſia vero peluſiaco. Quãobrem quidã inter inſulas ægyptum computauere. Qui tamẽ aſiam dimenſi ſunt inter aſiæ regiones ęgyptum quoq; dinumerauerunt Aphricæ proxima ab Ægypto Danai fratre ſic appellata prius Aeria dicta. Hęc teſte Pli. li. v. ab oriente rubro mari. Aſſyrięq; coniungitur, ab occaſu Cyrenen: & Cphrycę reſiduum habet, a meridiæ vſq; in Æthiopiam protenditur, a Septentrione habet mare Ægyptium. Eius inſignes vrbes ſunt Thebę, Abedos, Alexandria, Babylon, & Memphis. In hac (vt Plato inquit) nunq̃ viſus eſt pluere, ſed Nili inũdatione fœcundatur. Eius figura triquetra eſt, q̃ efficit Nilus ita ſe diuidens. Ab ægyptus fiunt adiectiua. Ægyptius, a, um, & ægyptiacus, a, um.

Aegyptini, pe.pro. Æthiopes, Ægyptijs ſunt finitimi.

Aelius ſtilo: nomen auctoris de quo Pli. & Sue. hic præconius dictus a præcone.

Aelius, & Aelia noia ſunt ppria Rom. carent aſpiratione.

Aelia regio in Aſia inter Myſiam: & Ioniã. Eſt & vrbs quędam Calabriæ, a qua Ælianus, a, um.

Aelurus, pe.pro. latine Catus: & Felis dicitur. Ariſtoteles libro de animalibus. Aeluri: & Ichneumones tot numero pariunt, quot canes. Ælianus, ælurorum mas quidẽ libidinoſiſſimus eſt, fœmina aũt amantiſſima plis: fugit coitũ cum maribus, quoniã ſemen mittunt calidiſſimũ: & quaſi ignem genitalia adurens. Hoc cernens mas cõem fœtum dilaniat, illa vero prolis deſiderio mares libidine ardentes adit rurſus. Gel. lib. xix. Aelurorum quoq; oculi ad eaſdem vices Lunę maiores fiunt, aut minores.

Aeleon mons. i. olularum aileon.

Aelon gręce: ſuauitas latinę dicitur. αἴλον.

Aemiliã, gentẽ appellatam dicunt a Mamerco Pythagoræ philoſophi filio, cui propter vnicã humanitatẽ cognomẽ fuit ęmilius. Nã ęmiliã gręci ſermonis lepiditatem vocãt. Hæc familia ęmiliana Romæ hõeſtiſſima fuit, a q̃ Æmilianus appellatus eſt Scipio Africanus minor, quaſi ęmilij filius, qui per adoptionem inſertus fuit familię Scipionum. Æmilia via ab Æmilio conſule dicta eſt, quæ a Placentia. Ariminum vſq; perducta eſt.

Aemilia regio Italię: quę & flaminia, & Romãdiola ẽt dr̃. In qua ſunt vrbes Ariminum. Ceſena, Saſina, Rauenna. Fauentia, Immola, Forumliuij, Bononia. & Ferraria.

Aemiliana ędificia erant extra romam de quibus Cor. Tacitus plus in famię ad incẽdium habuit quia prędijs Tigilini ęmilianis proruperat.

Aemochares cognomẽ Martis fuit: quaſi ſanguinem gaudens: αἷμα latine ſanguis dicitur.

Aemonia, pe.cor. regio, quæ poſtea dicta eſt Theſſalia. Ab Æmone Deucalionis filio, prius Pyrrhea dicta a Pyrrha

Deucalionis vxore. Quidam tamen cum aſpiratione ſcribunt Hæmonia.

Aemulor.pe.cor.(vt Apuleius inquit)ab amo deſcendit, vnde & primam vocalem accepit, amare ſignificat inuidere per antiphraſim. Aemulari igitur, inuidere eſt a cõtrario ſenſu, vt in actibus apoſtolicis. Et patriarchę ęmulantes Ioſeph vendiderunt in Aegyptũ. In Eſaia. Effraim non ęmulabitur Iudã: & Iudas non pugnabit cõtra Effraim. Aliqñ æmulari ſignificat imitari. Vnde ęmulus dicitur eiuſdẽ rei ſtudioſus: & ſectator, hoc eſt, qui aliques imitat: & ſequit, quod non niſi amore fieri põ:. Cice.pro Marcel. Illo ęmulo atq; incitatore ſtudiorum meorum atq; laboꝝ. Differũt tamẽ æmulatio: & imitatio: ꝙ imitatio ſimplex eſt: & liuorem nõ admittit, æmulatio autẽ habet quidã imitandi ſtudium: ſed cũ malicię opatione, licet hoc ſine vitio eſſe poſſit, vt cum meliorem videamus conamur nõ inuidia: ſed amore ipſius virtutis reddere nos pares, aut ſuperiores. Vñ eſt illud Stimulos dedit æmula virtus. Aliquando æmulari eſt participẽ eſſe: vt Noli æmulari in malignantibus.

Aenna ciuitas eſt in meditullio, & vmbilico Siciliæ collocata, quę cum ob præfecti ſæuitiam a Romanis deſciuiſſet. Qui ad concionem conuocatos Aennenſes vltima internoctione dam ſubmiſſis militibus armatis deuenit.

Aeanum: oppidum macedoniæ quod acanus helymi filius Tyrrhenorum rex condiderit auctor Steph. a quo Aeanticus, ca, cum.

Aenienſes: populi ab Aenia periborũ oppido: quos in Epyro græci modo αἰνίους: modo αἰνιᾶνας nominant.

Aeneas, penul. pro. nomẽ viri troiani a Virgilio celebrati dictus Aeneas: vt quidam putant, ab αἰνέω εῖς quod eſt laudo. Nã αἶνος laus latinæ dicit, qui cũ procedere non potuerunt in rei veritate ſic (non dico citemus totam græciam) ſed vel ſolum verſiculum Homeri adduxerimus, quẽ volo legant τοῦ δ' ἐκ αἰνείας ὄνομ' ἔσσεται καί τε λοιπά. Ab Aenea dicti ſunt æneade Troiani.

Aenea vrbs regione Creſſæ. Liui. in lib. xl. Proficiſcuntur a Teſſalonica Aeneam ad ſtatutum ſacrificium.

Aenea ciuitas quæ poſtea dicta fuit Ianiculum cõdita a romulo Æneæ: vt inquit Dionyſius. Ianiculum vero dictum fuit: vt Feſtus ait, quia per eum populus Romanus tranſire cœperat in agrum æthruſcum. Nam & Ianus ab eũdo dictus eſt: vt Cice. lib. de natura de. ait.

Aenaria: inſula a ſtatione nauium ænee dicta: vt inquit Pli. Hæc & inarima pithecuſaq; dr: nunc Iſchiade noie: oppidi coxendicis imaginem preferentis in monte thracię.

Aeni vt auctor eſt. Ptol. inſula eſt iuxta Arabicum ſinum.

Ahenũ genus, vaſis ab ære, quod & Cacabus, ſeu caldaria dr. Diuidit qñq; diph. per dierefim: & tũc vt Ser. docet aſpiratio interponit: vt apud Hora. Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenũ. Virg. Aut folijs vndã tepidi deſpumat aheni. Huius diminutiuum eſt. Æhnulum.

Aheneus, enea, eneũ, pe. cor. Idem eſt: quod ęreus, & ſimiliter dierefim qñq; patitur. Hora. in epiſtolis. Si recte facies hic murus aheneus eſto. Aliquando ponitur pro forti. Horati. Incluſam Danaen turris ahenea.

Aenaricus, ca, cum ab vrbe Ænea thracię oppido: de q̃ Theophraſt. Circa Æneam inquit ficus arbor ſcabies nõ ſentit. Huius incolę dicuntur Æneades: & Æneatę.

Aeneatores dicti ſunt tubicenes ab Ænea tuba. Amianus li. xix. Cũ ſupereſſet exiguũ noctis ęneatorum clangore ductores vrbẽ: vt mox caſtram terribili corona cinxerunt. Et lib. xxiiij. Æneatorum accentu ſigno dato progrediendi ad pugnam ad arma concurſum eſt.

Ænobarbus dictus eſt Domitius: qm̃ Caſtor: & Pollux cũs de victoria nunciarent Domitio: ipſeq; minime credẽs narrantibus eſſet, malas, barbãq; manibus permulſerunt: & ęs ex fuſca in flauã cõuerterũt. Vñ a barba rutila, ęneiq; coloris ęnobarbi dicti. Q d poſtea Domitio p cognomẽ fuit.

Aeniſaricus, ca, cũ. fuit a populis perrębię quos ęniarias & æniadas: & ænienſes vocabant: porro Æpiadas, per æ diphtõ. ab ęniadibus per œ diuerſi habentur: ſicut Æneades ab æniadibus. Æneades ab ænea vrbe Thraciæ qui & æneatę nominantur.

Aenigma, atis, obſcura allegoria: vel quęſtio obſcura, quæ difficile intelligitur, niſi aperiatur: vt illud in libro Iudicum De comedente exiuit cibus: & de forte egreſſa eſt dulcedo. Ab αἰνίττω obſcure loquor innuo. Inuenitur enim quidam quod pluribus explicandum eſt.

Ænigmatiſtes, qui ęnigmata facit, ſeu proponit. Hier. contra Ioui. Sed quid ad noſtrum. αἰνιγματιστήν enigmatiſten cuius libros multo difficilius eſt noſſe: ꝙ vincere.

Ænigmaticus idem quod ænigmatiſtes.

Æolus, penul. cor. Iouis filius qui in hoſpites benignus fuit ſc: liparen & eolias ab eo nominatas inſulas in ora Siciliæ tenuiſſe perhibetur & in his ſtrongiles ex cuius fumo quinam flatus futuri eſſent in triduo prædicabat. Vnde ventorum rex putatus eſt. Fuit & alius Æolus thuſcorum rex Et latine Varius. ſiue doloſus dicitur.

Aeolia regio duplex eſt. Vna in Aſia gręcorum colonia media inter Myſiam: & Ioniam. Alia ab Aeolijs ſeptẽ inſulis intra Siciliã: & Italiã quarũ nomina ſunt hęc Hiera Strõgile, Didyme, Eriphuſa, Phœnicuſa: & euonymos. Stra. libr. vj. Pli. lib. iij Soli. de Æolijs, quę alijs nominibus a noſtris Vulcanie, Epheſtiades a græcis nuncupantur. Dicte Æoliæ ab Æolo Iouis filio. Dicitur etiam Lippara a Lipparo Auſonis regis filio, qui eam ante Æolum rexit.

Æolius, a, um. poſſeſſiuum vt.

Æolium mare dictum eſt: quod Aſiatico littori adiacet ab Æolijs pulſis olim colonis. Nam antea Myſium dicebat.

Aeõn græce. Æuum latinæ dicitur.

Aepolus, pe. cor. Caprarius. Æpolium Caprarum grex.

Aepy vrbs Neſtoris in montibus ſita: nam Aepy ſublime denotat. Aepys altus.

Æquus, a, um, planus ab aqua, ꝙ æquã ſuperficiem habere videatur, ita vt imaginem tanq; ſpeculum reddat. Per tranſlationem ponit pro iuſto: quia nullam in partem inclinat. Equus pro animali non diphthongatur. Æque aduerbium ſignificat iuſte. Seneca. Iudex, qui parte inaudita altera aliquid ſtatuit: etiam ſi æque ſtatuerit haud æquus fuit. Interdum ſignificat tam, vel tantum: vel ſimiliter: vt tu es æque bonus, ac doctus. Sue. in Ceſ. Nihil æque, ac iudicis acerbitas profuit. Virgi. li. ij Geor. Negant alios æque ſerpentibus agros Dulcem ferre cibum.

Æquo, as, explano. Pli. Æquato deinde pauimento infunditur oleum. Et æquare eſt cum ęquitate diuidere. Vir. Operumq; laborem partibus æquabat iuſtis. Aliquando cõtinuare. Idem. Fœlix ſi protinus illum æquaſſet nocti ludũ. Huius cõpoſita Adequo, as, coęquo, exęquo & perequo, quę ſignificant btm vim prępoſitionum.

Aequamentum ęquatio eſt: quod & libramentum dicitur. Nam aquimentum aliud ſignificat.

Aequanimis, pe. cor. qui ẽ ęqui animi, qui nec proſperis extollitur, nec aduerſis frangitur.

Æquanimitas, quæ ẽ fauor: & propitius aius. Ter. in Adel. Facie: ęquanimitas poetę ad ſcribẽdum augeat induſtriam

Æquanimiter aduer. ſignat moderatę, pariter, ęquo aio.

Aequi boniq; facio ſignificat in bonã partẽ accipio. Apul. li. j. de aſi. Iſtud quides quod polliceris ęqui boniq; facio. Põt ẽt accipi pro nõ magnipẽdo. Ter. Cęterũ ęguidẽ iſtuc chreme ęqui boniq; facio. Liui. Ne ſerpat latius contagio eius mali nos ęqui boniq; facimus. Cic. ad Atticum ſine copula dixit Æqui boni facit. Honeſta locutio quã veteres frequenter vſurpant ſine particulaq;: vel ac vt bonis malis bonũ ęquũ: ęqui boni conſulere: ac plura his ſimilia.

Æquitas mõ planiciem: modo iuſticiam ſignificat: qua btm deum bene viuimus: vt in pſal. Oĩa mandata tua ęguitas. Huius contrariũ eſt iniqtas. Eſt & ęqtas pars quædã pietatis: quã Ci. ęqualitatẽ vocat quũ oẽs coęquantur. Nã deus qui homines generat: & inſpirat oẽs ęquos i. pares eẽ voluit: eandẽ conditionẽq; viuẽdi omnibus poſuit oẽs in

mortalitatẽ

Mortalitatem ſpopondit: nemo apud deum ſeruus: nemo dñs vbi nõ ſunt vniuerſi pares: ęquitas non eſt: & excludit inęqualitas ipſa iuſticiam: cuius vis ois in eo eſt vt pares faciat eos qui ad huius vitę conditionem pari ſorte venerunt. Eſt etiam ęquitas quæ ad bene iudicandum ptinet. Speuſippus ait Æquitas eſt iuſtorum cõdecentiũq; remiſſio. Moderatio in cõmercijs: ordo naturalis animæ quoad honeſta: & turpia. De hoc etiam vide in dictione iuſtitia.

Aequęuus, coetaneus, ab ęqualitate ęui dicitur.

Aequalis, planus. Vnde ęqualis campus. Quandoq; pro ſimili ponit: & ex ęquo. Pli. Cũ & ipſe ęqualẽ fortunã expertus fuiſſem. Quãdoq; pro coętaneo. Cice. in Cato. Nec cum ęqualibus ſolũ, qui pauci ad modũ reſtant. Differunt tñ ab inuicem, ꝙ ęquales ſint eorundẽ annoꝝ. Coętanei in eodem tempore: ſed diuerſis annis: & diſparibus: vt Cice. & Auguſtus fuerunt coętanei: licet Cicero maior natu fuerit: ſed nõ ęquales. Hinc ęqualitas ſimilitudo, paritas ſeu ęquitas de qua paulo ante. Æequaliter, ſimiliter pariter.

Aequabilis idem, quod ęqualis. Cice. Et vox reducitur in ſonum quendam ęquabilem, atq; conſtantem: æquabilitas vitæ dicit in qua nulla eſt perturbatio: nõ varietas: & diſcrepantia quaſi æqualitas dicta.

Aequilaneũ, ex toto dimidiũ ſignificat, dictum a lotione lanę, quæ dr̃ ęglaneo redire cuꝫ dimidium decedit ſordibus

Aequimanus, penul. cor. qui vtraq; manu vtitur: & ita leua operatur, ſicut dextra.

Aequilibriũ ęquatio libræ, quod & ęquamentum: & libramentum dicitur Trutina cũ pro bilancis, ſeu ſtaterę lingua ſumitur. Gel. Nam cui mẽbrũ ab alio ruptũ eſt ſi ipſe idẽ rumpere per talionem velit, quero an efficere poſſit rumpẽdi pariter membri æquilibrium. In qua re primum ea difficultas eſt inexplicabilis. Quin ſi membrũ inquit, alter imprudens ruperit. Quod enim per imprudentiam fractum eſt retaliari per imprudentiam debet.

Aequinoctiũ ex æqualitate noctium dr̃, ꝙ tũc dies: & nox horaꝝ ſpatio æquales ſint. Duo ſunt autẽ æquinoctia Vernale. ſ. & Autũnale. i. Vernale fit quarto Idus Martias, vel circa. viij. Kalen. Aprilis: & in octaua parte Arietis conſiſtitur. Autũnale. xviij. Kalen. Octobris ad vergiliarum occaſum diebus. xl. quia annum olim in duas tantũ partes diuidebant: hoc eſt in æſtiuum: & hyemale ſolſticium.

Aequinoctiale adiectiuum ab æquinoctium.

Aequidiale dictum ab antiquis, quod nunc dicimus æquinoctiale: q̃ nox diei potius, q̃; dies nocti annumerari debet. Sic etiam æquidium, quod nunc æquinoctium.

Aequipolleo, es, per duplex ll, parem poteſtatẽ habeo. Vnde æquipollentia, æquiualentia.

Aequipero, as, pe. cor. ſignificat comparo, ſiue æquo.

Aequiualeo, æquiuales, æqualet, pe. cor. quaſi æque poſſum.

Aequiuocum pe. cor. eſt quod græci dicunt homonymõ. & a Martiano vocatur pluriuocum, quando pluribus rebus eadem eſt appellatio.

Aequor ab aqua nomen deductũ, ꝙ æquã ſuperficiẽ habeat cum non fluctuat: & ꝓprie denotat ſuperficies. Ambro. li. Hex. Et cum ſit altitudo diuerſa indiſcreta, tamẽ dorſi eius æqualitas. Vnde & ęquor appellatũ arbitror, ꝙ ſuperficies eius æqualis ſit: quia aquæ licet fluctuãtes velut mõtes erigantur, ſedatis ſurſum tẽpeſtatibus adæquantur. Hinc dicimus æquora campi & æquora põti. Cice. lib. ij. Acad. Ab æquo. i. plano vocabulo accepiſſe cõfirmat, ꝙ tam plane videt, q̃; mare ęquũ. De cãpo Vir. li. iij. Geor. At ꝓpus ignotam ferro, q̃; ſcindimus æquor. Idem. De mari ęquora põti. Nec ſolũ de mari, ſed etiã de fluuio dicit, vt apud eũdem Virideſq; ſecant placido æquore ſiluas. Accipitur tñ qñq; pro ipſo mari: vt Bis denis phrygium conſcendi nauibus æquor. Quandoq; pro aere, vt Aſpice biſſenos volantes æquore cygno: Ab æquor fit Æquoreus, a, um.

Aer ꝓprie dicitur medium ſpatiũ inter cœlũ, & terrã. Eſt. n. inanitas plurimum habens ad mixtſrantaris, q̃; cętera elementa. Virg. Lõga pinanes: Vel vt pleris ait. Aer eſt elementum cuius oẽs loci mutatiões ſm naturã ſunt. Dictus vt qdã autũnant ἀπὸ τοῦ αἴρειν: ab eo ꝙ ferat terrã, vel ꝙ ferat. Sed credo potius dici ἀεὶ ῥέω τι ἀν... : vnde ꝓducit vltimã. Luc. li. j. Aer & lõgi voluẽt titana labores, Hic aũt aer partim ad terrenam, ptim ad cœleſtẽ materias pertinet. Nã iſte ſubtilis vbi ventoſi, ac ꝓcelloſi motus non poſſunt exiſtere ad cœleſtem pertinet partem, iſte vero qui volucribus permeatur: & ſtadijs quadraginta: vt Poſſid. ait. A terra diſtat cum ſcit turbulentior & exhalationibus humidis corporeſcat terræ deputatur, qui ꝙ ex ſe multas ſpecies reddit. Nam commotus ventos facit, vehementius cõcitatus ignem, & tonitrua, contractus nubila conſpiſſatus pluuiam, congelatis nubibus niuem turbulentius cõgelãtibus denſioribus grandinem, diſtentus ſerenum efficit. Aliquãdo aer dicitur ventus, ſpiritus: vel flatus modicus. Vir. Aera dimouit tenebroſum: & diſtulit vmbras. Aliqñ dicitur ſonus. Var. Anima vt cõcluſa in veſſica. Aliquãdo eſt arcte ligata, ſi perculeris, aera reddet.

Aerius, a, um, per i, vel aereus per e, modo ſignificat altum, vt aẽria turris, modo, quod cõſtat ex aere, vt corpus aerius, fulgor aerius.

Aeripes pe. cor. celer: quaſi aerios pedes habens. Quidam tamen compoſitum nomẽ putant ab ęs, ęris. Virg. ſyneręſin fecit. Fixerit ęripidem ceruam.

Aerope pe. cor. Atrei vxor, ex qua Thyeſtes duos filios ſuſcepit. Et non eſt diphthõgus. Nam ſcribit a gręcis. ἀερόπη. Oui. lib. ij. de triſti. Si non Aeropen frater ſceleratus amaſſet. Conuerſos ſolis non legeremus equos.

Aerũna ἀπὸ τοῦ αἴρω tollo, leuo. Alij ab ęre deriuãt hoc eſt a pecunia ꝙ æris gr̃a labores & curas ſubeamus. Vir. Quid non mortalia cogis auri ſacra fames? Nã laborẽ & ſolicitudinem ſignificat. Proprie tñ ærũnæ & ꝓ dimiuutionem ęrũnulę vocant furcinulę qbus viatores ſarcinas ſuas religatas tabella interpoſita ferre conſueuerunt. Quæ quoniam a Mario inſtitutæ ſunt: Muli mariani poſtea vocati ſunt. Vnde Fronti. lib. iiij. ſtrategematon. C. Marius recidendorum impedimẽtoꝝ gr̃a qbus maxime exercitus agmẽ onerat vaſa & cibaria militũ in faſciculos aptata furcis ĩpoſuit ſub qbus & habile onus & facilis requies eſſet. Vnde & in ꝓuerbiũ tractũ eſt: Muli mariani. Hinc factum eſt vt labores oneroſi ærumnæ dicantur. Cice. lib. ij. de fi. Labores non fugiendos ærumnas nominauerunt. Vnde labores herculis ærumnæ ſunt appellatę. Plau. in perſa. Superauit ęrumnis ſuis ęrũnas herculis. Auſo. Prima cleonei tolerata ęrumna laboris. Cic. lib. iiij. Tuſ. Aerumna eſt ęgritudo laborioſa. ſiſr ærumna dicitur miſeria & calamitas.

Aerumnatus ærumnis vallatus. Plau. in cap.

Aerumnoſus qui eſt laboribus ac miſerijs afflictus.

Aerũnalis adiectiuum vt labor ærũnalis Apul. lib. j. de Aſi. Mox in vrbe latia aduena ſtudiorum quiritium indigenam ſermonem ærumnali labore aggreſſus excolui.

Aes, æris ſumitur pro omni metallo, ſed ꝓſertim pro eo, qđ eſt coloris rubri, deductum nomẽ putãt aliq ab auri ſimilitudine. Alij a gręco deriuãt αἶα terra. Var. ab aſſe, accipitq; pro pecunijs: qm̃ æs fuit in ꝓcio magis, aurũq; iacebat, vt ait Lucre. Nunc (verſa vice) iacet æs, aurum ſummo ſucceſſit honore. Et primo ex ære pecunia ſignata. Ouid. in Faſt. Aera olim melius, nunc nomen in auro eſt. Victaq; conceſſit priſca moneta nouæ. Cato. Fundum æribus ſuis emptum poſſidebant, Ser. rex primus poſt vrbem cõditam ſignare æs cœpit, cuius in altera parte nota fuit Ianus geminus, ex altera roſtrum nauis. Nam q̃a Saturnum claſſe deuectum hoſpitio Ianus acceperat: & ab illo peritiã ruris edoctus feram illam, ac rudẽ, ante fruges cognitas: vitã in melius redegerat, regni eũ ſociũ fecit: & qm̃ naui fuerat aduectus in ſignãdo ære, ex vna quidẽ parte ſui capitis effigiem ex altera nauis roſtrum impreſſit, vt animus in eo eſſet: Saturni memoriæ conſuleret, ne accepti beneficij immemor eſſe videretur. Ponit etiã qñq; pro tubis, qm̃ ex ære fiunt. Vir. Aere ciere viros. Vnde ænatores tubicines dicuntur.

Aereus,rea,um,quod ex ære.eſt ſicut Æneus.

Aera,æ,numeri nota eſt,puta in moneta notabatur numerus quem valebat. Lucil.Hęc eſt ratio perverſa,ęra numeri eſt ſubducta improbe. Aſtrologi quoq; initium,a quo ſupputationes incipiunt ęram vocant.Dicta ęra ex eo,ꝙ ois orbis æs reddere profeſſus eſt Reip. Aer etiam græca dictio eſt,quę apud nos loliū ſignificat,vt inquit Dioſco.

Æerineus,a,um,ꝙ ex ęre factum eſt. Dioſco.Panis vero cū melle:& ęrinea farina.i.loliacea.

Aerarius,a,um,quod eſt æris,ſiue ex ære. Pli.lib.xxxiij.Laudationem eandem in ærarijs metallis & proximam in argentarijs fieri compertum eſt.

Aerarij tribuni a tribuēdo ęre.Nam,vt Var.ſcribit.Tributa erat eis pecunia,quam militibus redderent,idq́;,quod attributum,dicebatur ęs militare.

Aerarij milites dicti ſunt ab ęre,ꝙ ſtipendium facerent,Æs enim ſtipem quoq; dicebant,vnde ſtipendium.

Aerarium,ęris,repoſitorium,hoc eſt nūmorum ſimiliūq́; rerum ꝑcioſarum,atq; opus:quę vtilitatem Reipub.allaturę erant,ſic dictum,ꝙ ęra in eo principaliter inferebantur.

Aere diruti milites vocabantur quibus propter ignominiā ſtipendium ſubtrahebatur.

Aero,as,ſignificat æs miſceo,ære adultero,ſiue ære orno. Vnde ærate fores apud Vir.Priſc.A metallorum quoq; noībus ſolent naſci verba,vt ab auro,auro,as.ab ære æro as,vñ auratus:& ęratus.Huius verbi cōpoſita ſunt Obęro & ſubæro.Perſ.Neq; ſubærato mendoſum tinniat auro.

Aeroſus,a,um,ex quo æs fit,vt Lapis æroſus,quem alio nomine Cadmiam nuncupant. Et ęroſa ab antiquis Cyprus inſula dicebatur,ꝙ in ea plurimum æris naſcitur,vel ꝙ primo ibi inuentum ſit ęs.

Aerificium,quod ex ære factum eſt.Var.Politæ enim quaſi ærificio videbantur.

Aeruſcare veteres dixerunt,pro fallacijs pecunias vndiq; colligere. Quod faciūt caldęi qui diuinando ęra lucrant̄:& ciibus q̃ſtūq; ex mendacijs captāt. A quo verbo fit ęruſcator.

Aerugo pe.pro.idem,quod rubigo,& proprie in ęre,vel argento,& virideſcit.Rubigo vero in ferro,& ſegetibus:de quo loco ſuo.Pli.lib.xxiij.refert æra exterſa cœlerius rubiginem trahere,q̃ neglecta,niſi oleo perungantur. Aeruginis in medicina magnus vſus cuius vis eſt colyrijs oculorum aptiſſima. Apud Hora.& Iuue.accipitur ærugo,pro pecunia,quę ex ęre fit.

Æruginoſus,a,um,quod eſt æruginе plenum. Sen.li.de breui vitę Maiorem dieꝝ pꝫtē in ęruginoſis lamellis cōſumit.

Aes,ęris,de quo ſupra accipimur pro oī metallo:& pro pecunia. Vnde cū dicimus Æs nřm dr̄,quod nobis alij debent. Æs alienum,qđ nos alijs debemus. Æs ſuum,qđ alij ei de quo loquimur debent. Æs ꝑmus,ex Ser.Tul.ſignauit nota pecudū.Vñ pecūia. Argēteus nūm⁹ pri̊o ſignatus eſt āno vrbis.ccccclxxxv.In cypro,inſula pri̊a æris inuentio.

Aes militare dicebatur,quod tribunis ęrarijs attributū erat,vt militibus redderetur.Plau.in Aul.Cedit miles,ęs petit.

Aes ductile,quod facile ducitur,attenuaturq́; in laminas.

Aes caldarium,quod funditur tantum,& malleis fragile eſt.

Aeſchines pe.pro.nomen proprium oratoris græci Demoſthenis ęmuli. Fuere etiā alij ſeptem hoc nomine vocati.

Aeſchylus penul.cor.nomen poetę tragici Hora. Poſt hunc perſonæ,pallæq; repertor honeſtæ Æſchylus,& modicis inſtrauit pulpita tignis. Hic cum eſſet caluus,& in aprico forte quieſceret,teſtudo ab aquila in altum delata cum decidiſſet,caput eius confregit,interemitq́;.

Aeſchyrō nomē auctoris præceptoris Galeni. Fuere & alij hoc nomine.

Aeſculapius.græce Aeſclepiades nomen eſt Apollinis filij,qui medicinam artem,vel laude,vel opere ampliauit. Ob eāq; rem in deorum numerum receptus fertur,cuius duo filij Podalyrius:& Machaon bello troiano Agamēnonem ſecuti non mediocrem opem cōmilitonibus attulere.

Aeſculus pe.cor.arbor glādifera,cui⁹ fructū cū ī priſca ętate homines veſcerentur,ab ędo,pro comedo deduci putat̄ q̃uis ędo primam breuē habeat,quidam tñ ſine diphthōgo ſcribunt ab,eſca nomen trahētes,ꝙ ante vſum frumenti hęc arbor mortalibus victum pręberat.

Aeſculeus,a,um,quod eſt materiatum ex ęſculo.Palla.Afferes quernę cum ęſculeis non miſceantur.

Aeſculū neu.ge.& ſine diphthongo ciuitas in agro Piceno.

Aeſis ciuitas Vmbrię,a qua Æſinates populi. Pli.lib.xj. Caſeum inquit eſinatem ex Vmbria. Ptol.quoq; hanc vrbem Æſiam ab Æſi fluuio nominat.

Aeſopus,penul.pro.Nam græci ſcribunt per ω,nomen fabulatoris clariſſimi.

Aeſopianus,a,um,poſſeſſiuum Hier.Iuxta Aeſopianā fabulam. Hic miſer vita,miſer morte:& miſer forma. Vnde Maxi.Planudius de ipſo ita ſcribit ἀίσωπος τὸ μὲν γένος ἦν ἐξ ἀμορίου τῆς φρυγίας τὴν δὲ τύχην γέγονε δοῦλος ἐτύγχανε δὲ ὢν οὐ μόνον δοῦλος ἀλλὰ καὶ φύσει δεσατα τῶν ἐπ' αὐτοῦ πάντων ἀνθρώπων ἔχε: καὶ γὰρ φοξὸς ἦν, σιμὸς τὴν ῥῖνα σιμὸς τὸν τράχηλον πρόχειλος μέλας ὅθεν καὶ τοῦ ὀνόματος ἔτυχε ταυτὸν γὰρ αἴσωπος τῷ αἰθίοπι.

Aeſtimo ęſtimas,pe.cor.ſignificat appretio,taxo compoſitum ab ęs,& τιμή ꝑcium,quaſi ęre taxo. Et cōſtruit̄ cum ablatiuo,vel gtō horū nominū tanti,quāti,quātiuis,tantidē,quātūcūq;,magni,parui,pluris,maioris,maximi,plurimi,nihili:& ſi qua huiuſmodi reperiunt̄:licet etiā ablatiuis hoꝝ nominū ſiue ſubſtantiuis iungi huic verbo inueniat̄. Boe.in plo.lib.topi.Ingratus,qdem ſi magna Trebatij merita,qbus ipſę vſus fuerit paruo ęſtimare videret̄,cum nullā eis gratiā reſtituendā putaret. Hier.in leui. Si ſtatim ab anno incipiētis iubilei vouerit agrū,quanto valere pōt,tāto ęſtimabit̄. Frequētius tñ cū genitiuis iungit̄. Cic.libro. Acad. Alia pluris eſſe æſtimanda alia minoris. Liui. Vtrūq; caſum cōplexus eſt mācipia minora annis.xx.quę poſt ꝓximum luſtrū decem milibus ęris,aut pluris venuſſent,ea quoq; decem tāto pluris:q̃ quāti eſſent,ęſtimarentur. Similē ſignificationē habent,pendo,facio,curo,eſt,intereſt,& refert cum ꝑcium iungitur,quia pro æſtimo,ſiue ęſtimat̄ ponunt̄:vt parui facio,nihili pendo,& huiuſmodi. Dicit̄ etiā ęſtimare rē alicuius dignitatis facere. Sene. Datam magno ęſtimas acceſſita paruo. Et in ti.de Ira. Magno ęſtimata ira deiecit. Inuenitur etiā ęſtimo ſine ablt̄ō,vel genitiuo. Hiero.in Leut. Si paup fuerit:& ęſtimationē reddere non valebit,ſtabit corā ſacerdote,& quātū ille ęſtimauerit,tm̄ dabit. Sciendū quoq; in ſacris litteris,vt Fulgentius docet duobus modis æſtimatio poni ſolet. Nā qui aliquid certiſſime ſcit,& qui putat aliqd eſſe:qđ nō eſt,ęſtimare dicitur. Ad ęſtimationē incertę ſcientię ſeu cognitionis pertinet,qđ dicit̄. Æſtimabat ſe viſum videre. Noīe autē ęſtimationis certiſſima ſcientia ponit̄ in libro ſapientię. Scit præterita,de futuris ęſtimat.i.certiſſime ſcit. Et apoſtolus. Æſtimo ꝙ nō ſunt condignę paſſiones huius tēporis ad futurā gloriā.i.certe ſcio. Ab ęſtimo fit exiſtimo diphthongo in ī longā conuerſa,quaſi ex ęſtimatione ſtatuo:atq; decerno. Prius enim res ęſtimamus.i.conſideramus,deinde quales ſit exiſtimamus.i.iudicamus. Teren. Nam ea res dedit exiſtimandi copiā quotidianę vitę conſuetudinem Quint. Veluit ei caput & ſuo cuicūq; animo dedit ęſtimandum.

Aeſtimabile quod facile ęſtimari pōt,cuius contrarium eſt ineſtimabile. Æſtimatio. Vide in ęſtimatione & ęſtimo.

Aeſtas,ſignificat tēpus,qđ īcipit ab Æquinoctio vernali,& finitur ęquinoctio autūnali cōſtatq; ſenis mēſibus,& totus annus in Æſtatē,Hyemēq; diuidit̄. Particularius tñ ponitur pro q̃rta anni parte,hoc eſt tribus mēſibus q idpiūt Sole Cācrū ingrediēte. Nā ſole ingrediēte Libras Autūnus eſt ingrediēte Capricornū Hyems ingrediēte Arietum Ver.

Aeſtiuus,a,um,pe.pro.quod eſt ęſtatis. Greg. Æſtiuum tempus quod corpori meo valde contrarium eſt.

Aeſtiua dicuntur loca vmbroſa,nemoroſa,in quibus per æſtatem vitatur ſolis ardor. Sta. Et vmbroſi patuere æſtiua

Lycei.

Lycei. Quandoq; ponitur pro ipſis gregibus in ęſtiuis commorantibus. Virg. lib. iij. Geor. Nec ſinguli morbi corpora corripiunt: ſed tota ęſtiua repente. Q ñq; ęſtiua appellantur loca in quibus: & armenta, & greges, & milites æſtate ſunt ſicut hyberna, vbi habitant hyeme. Quandoq; vocantur, quę ęſtate fiunt. Pli. lib. xviij. Æſtiua ęſtate, quę ante vergiliarum exortum ſeruntur, vt milium, panicum.

Aeſtiuo, as, ſicut hiberno, & eſt ęſtiuare, propter ęſtus euitãdum, alicubi morari. Pli. lib. xij. Intra ſepẽ eam ęſtiuant paſtores opacam pariter: & munitam vallo arboris.

Aeſtus, us, calor, & ſolis flagrantia. Virg. lib. iij. Georg. Aeſtibus in medijs vmbroſam exquirere vallem. Ponitur interdum pro ęſtiuo tpe. Idem. Propiuſq; ęſtus incendia volunt. Inde per tranſlationẽ. ęſtus qñq; dicit deſideriũ, cupiditas, libido, amor, & huiuſmodi. Pręterea: æſtus vocitur impetus marinus, vel cõmotio, ꝙ feruore quodam id fieri videatur: nam eſt maris acceſſus, vel receſſus. i. inquietudo. Sic etiã d̃r vis ventoꝝ, pcella, vel fluctus. Plau. in Aſi. Quo magis te in altum capeſſas, tam ęſtus te in portum refert. Luc. li. iiij. Frigus vt a pluuijs, calor ab ſole, æſtus ab vndis.

Aeſtuo, as, ferueo, flagro. Amb. Pſalmi de torcularibus inſcribuntur eo, ꝙ in his myſteria dñicę paſſionis, ſpiritu ſancto feruente, ardentius ęſtuarunt. Aliquãdo ęſtuare eſt fluctuare, agitari. Augu. lib. viij. de ci. dei. Omnes turbellas, & tempeſtates animi, quibus dęmones ęſtuare: atq; fluctuare aſſerit, nos vera religio deponere iubet. Huius compoſitum eſt exęſtuo: quod eſt extra æſtuo eundo incremento. Virg. Fundoq; exęſtuat imo. Iuſ. lib. j. Quę materia in illis locis paſſim e terra exęſtuat. Hiero. Ad coitum ſemper exęſtuant. Sue. Foſſas omnes, quas Nilus exęſtuat oblimitas longa vetuſtate militario opere detexit.

Aeſtuoſus, a, um, quod eſt calore plenum. Col. lib. iiij. Cœlum, neq; niuale vinea, nec rurſus æſtuoſum deſiderat.

Aeſtuaria loca dicuntur per quę mare viciſſim, tum accedit, tum recedit, ſiue quæ marinis aquis referta ſunt ex inundationibus pelagi. Pli. lib. iij. Illinc ora mille amplius inſulis frequentatur, natura vadoſi maris, ęſtuarijs tenui alueo interuſantibus clare ante oſtia Timaui calidorum, cuiꝰ ęſtu maris creſcentium iuxta Hiſtrorum agrum.

Aeſalon. pe. cor. genus accipitris: aliud q; buteo. Pli. Æſalon parua auis oua carni frangens.

Aethria: inſula quam & Chryſen vocatas ait Archilaus ob metallum auri quo prępollebat inſula.

Aetas gręcũ ẽ αἰών dicω voc:: id e latinę æuũ ęui, ęuitas. ętas per ſyncopam, ſed ętas plerũq; generaliter d̃r, vt ętas ſenectutis: ętas iuuentutis. Sex enim ſunt hoĩum ętatis gradus Infantia, pueritia, adoleſcẽtia, iuuentus, grauitas, atq; ſenectus, in his ſex ſpacijs Phi vitã deſcripſerũt humanam q̃bus mutatur: & currit: & ad mortis terminum peruenit. Var. quinq; gradus facit. In primo vſq; ad annum. xv. pueros dictos, ꝙ ſint puri. i. impuberes. Secũdo ad trigeſimum annum adoleſcentes ab adoleſcẽdo noĩatos. In tertio, quę erat vſq; ad quadraginta annos iuuenes appellatos, eo ꝙ Rempu. in re militari iuuare poſſent. In quarto aũt gradu vſq; ad ſexageſimum annum ſeniores nuncupatos, ꝙ tunc corpus ſeneſcere incipit. Inde vſq; in finem vitæ vniuſcuiuſq; quintum gradũ factũ, in quo, qui eſſent, ſenes appellatos, ꝙ ea ętate corpus iam ſenio laboraret. Horum tamẽ ſinguli trifariam diuidũtur, ſvt prima pars viridis ſit deinde adulta, poſtea pręceps. Vnde Virg. Viridiſq; iuuẽta. Alij aliter diuidunt ætates. Ætas vero mundi. Prima ab Adã, vſq; ad noe. Scđa a Noe, vſq; ad Abraã. Tertia ab Abraã, vſq; ad Dauid. Quarta a Dauid, vſq; ad tranſmigrationem Iudeæ in Babyloniam. Quinta deinde, vſq; ad aduentum Saluatoris in carne. Sexta, quæ nunc agitur, vſq; quo mundus iſte finiatur. Interdum ætas accipitur pro anno. Virgil. Vbi quarta acceſſerit ætas. Var. Ætatem vix decimam egreſſus. Interdum pro. xxx. annorum ſpacio. Cicero. Tertiam iam ætatem hominum viuebat. Sic Plut. oſtendit ætatem eſſe ſpacium. xxx. anno. ſm Heracletum. Interdum pro centum annis. Oui. Annos vixi bis centum: nunc tertia viuitur ętas. Ponit, & pro quouis tempore humanæ vitæ longiſſimo. Diciturq; ætas: vt inquit Apul. per ſyncopam quaſi æuitas ab æuum. Græci ætates γενεὰς dicunt: ætas mala dicta eſt ſenectus. Plau. Confectus ſum ſenectute, onuſtum gero corpus, vires reliquerunt: vt ętas mala eſt, mors mala eſt, ergo econtrario bona ætas iuuentus appellatur. Cice. Quod ipſis voluptatibus bona ętas fruit libentius primum paruulis fruitur rebus. Ætas media vocatur illa quæ eſt inter iuuẽtam & ſenectam: quam Auice. vocat ætatem pulchritudinis: quæ fere eſt a. xxx. vſq; ad. xl. annum. Eadem dicitur ętas conſiſtendi. Hippo. in aphor. Secundo conſiſtentes facile inediam ferre dicit.

Aetate aduerbium ſignificat diu. Plau. Ætate ambo ambobus ſint obnoxij. Idem Ætate velim ſeruire libanũ, vt conueniam modo.

Aetatula diminutiuum, ideſt ætas modica.

Aeternus, quaſi æui ternus, perpetuus, a quo ſempiternus, quaſi ſemper ęternus. Æternitas perpetuitas: quę nulla tpis quãtitate menſurari: nullo tẽporis ſpacio deſignari poteſt quus omne cõtineat ęuum: & cõtineatur a nullo. Differunt tñ ęternũ, & ſempiternũ, ꝙ ſempiternũ dicunt deum eſſe. qui ſemp fuit, eritq;. Æternos hoĩes, qui principiũ quidem habuerint: & tamen animo ſunt imortales, atq; perpetui.

Aeterno, as, perpetuum facio. Varro. Litteriſq; ac laudibus æternare. Sunt tamen, qui æternus: & æterno aſpirent, qſi ab ætherea deducant.

Aeta nomen eſt montis in Theſſalia.

Aetalia iſula in liguſtico mari. Vide iſra i dictione ethalia.

Aetiologia cauſæ redditio. Nam αἰτία cauſa eſt: & logia ratio. αἰτία ιτία καὶ αἰτιάομαι καὶ ἀπὸ τοῦ λέγω λόγος ὡς ἀπὸ τοῦ τρέχω τρόχος.

Aether ſummus eſt, vbi ſtellę ſunt. Græce αἰθήρ ponitur ab aliq̃bus pro elemẽto ignis. Nam ſm Var. Cœlũ diuidit in ęthera, & aera. Terra in aquã, & humũ, e quibus ſummum eſſe ęthera, ſm aera, tertiam aquã, infimã terrã eſſe ſcribit. Augu. lib. viij. de ciui. dei. Æther longe a terra, altæq; ſuſpenſus, aer vero ætheri, terræq; cõtiguus. Oui. lib. j. Meta. Hæc ſuperimpoſuit liquidũ: & grauitate carentem. Aethera, nec quicq; terrenæ fecis habentẽ ab αἴθω ardeo. Anaxag. Ætheris nomine ignem ſignificauit, quod ſuperiora igne plena ſint. Ariſto. Æthera cœlum dixit ex ἀεὶ ſemper: & θέω voluo, curro quaſi perpetuam volubilitatem indicet. Nam li. j. meteorologiæ ſic ſcribit. Corpus enim circulare ſemper currentes, ſimul diuinum quippiam ineſſe oppinãtes Ætherẽ noĩari ſtatuerũt. Vnde Oui. ad Ceſarẽ. Sic habites terras: vt te deſideret Æther. Alij accipiunt pro aere. Ap. A qua, tellus, æther, ignis. Virgil. Reſonatq; fragoribus æther. Ab æter fit Athereus, a, um, qđ eſt ætheris. Virg. Ærea quos lapſa plaga Iouis ales aperto Turbabat cœlo.

Aethera, ę, ge. fęmi. noĩatiuus formatus ab accuſatiuo gręco æthere, vel æthera, ſicut lãpas lãpadẽ: vel lampada: hæc lampada. Thorax thoracẽ, vel thoraca, hæc thoraca. Et ponitur pro aere. Vnde canimus. Quem terra, pontus, æthera colunt, adorant, prædicant.

Aęthra, æ, ſplendor ætheris: & pro aere ponit. Virgi. lib. iij. Nã neq; erant aſtrorũ ignes, nec lucidus æthra Sydera polus. Hoc etiã nomine dicta eſt Theſei mater. Alia fuit mater Pithei, de qua Ouid. in epiſtola Ariadnes.

Aethruſci dicti ſunt: vt quidã putãt ab Æthria ciuitate, qũã Diomedes condidit. Poſtea Atria dicta, ſiue ἀπὸ τῆς αἴθρας καὶ ἀσκεῖν ęthera: & aſchein ꝓpter auguriorũ peritiam: quaſi de cœlo ſeruãtes: & exercẽtes æthera. Alij. ἀπὸ τῆς αἴθρας æthras q̃ ſerenitatẽ ſignificat maxie ꝙ Æthruria ab oĩ aeris caligine, nebulaq; remota videaę. Ser. vero Hetruriã dicit eſſe Italię prouinciam ꝙ eius fines protenſi ſint, vſq; ad primam ripam Tyberis. Heteron, enim alterum, ὅρος finis dicit. Roma. n. antea vnam tantũ Tyberis

ripam tenebat. Vnde Iuue. Imperij fines. Tyberinum virgo natauit. Liui. lib. j. Pax inter hetruſcos, & Latinos ita cõuenerat: vt hetruſcis. Latiniſq; Albula, quam nũc Tyberim vocant, finis eſſet. Sunt tamen qui ſine diphongo & ſine aſpirationes ſcribant: qm̃ prima eius dictionis corripiatur Mar. Quãtum ſollicito fortuna parentis hetruſco.

Æthiopia, vt auctor eſt. Amb. lib. de paradi. vilis, & abiecta latina interpretatiõe ſignificatur, ab Æthiope, Vulcani filio, cui preefuit ſic dicta vt ait. Pli. Vel a græco αἴθω cremo ὤψ ops aſpectus facies. Nam ſolis vicinitate torret. Eſt. n. ibi iugis æſtus. Quicqd eius eſt, ſub meridiano cardine eſt. Circa vero occiduum montuoſa eſt, arenoſa in medio, ad orientalem plagam deſerta, cuius ſitus ab occiduo atlantes montes, ad oriẽtem vſq; in Ægypti fines porrigitur, a meridie oceano, a ſeptẽtrione Nilo flumine clauditur, plurimas habens gentes diuerſo vultu, & monſtruoſa ſpecie horribiles. Ferarum quoq;, & ſerpentum referta eſt multitudine. In ea enim Rhinoceros. Cameleõ. Pardus. Baſiliſcus. Dracones ingentes. Quidam biſariam diuidunt Æthiopiam: & vnam quidem Aſię, alteram Aphricę aſſignant. Altera ad orientem vergit. Altera eſt ſub ipſo meridie.

Aethiops vulcani filius, qui a ſe Aethiopias denominauit. Et æthiops dicitur, qui ex æthiopia eſt, qui & æthiopicus, & æthiopus dicitur ſm Ser. necnõ: & æthiopiſſa. Sunt qui æthiopes dictos putent a Cus filio Cham. Cus enim hebraica lingua æthiops interpretatur. Hi quondam ab Indo flumine cõſurgentes iuxta Ægyptum inter Nilum & oceanum in meridie ſub ipſa ſolis vicinitate inſederunt: quorum tres ſunt populi. Heſperi, Garamãtes: & Indi. Heſperi ſunt occidentes. Garamãtes tripolis. Indi orientes.

Aetius nomen auctoris in medicina cuius. xvj. libri extant & quędam epiſtolę dictus Ætius. i. aquilinus. Nam ἀετός aquila dicitur ab ἀΐξ aquila inde verbus ἀΐσσω. cum impetu irruo: fuit ex antiochia ſyrię diſcipulus. Eunomij temporibus Conſtãtini imperatoris. Atheos cognominatus: qm̃ diceret nullum eſſe deum: vt alij quidam antiqui phi.

Aetus, æti aquilę genus eſt.

Aetiõ: ſignificat cauſam. Vnde Ætia Callimachi. τοαίτιον quę noſtri eodẽ pœne argumẽto quo faſti cõſtab. Quin. lib. iij. Cã quoq; ex cã. i. αἴτιον. ex ἄιτιον. naſci videtur.

Aetna mons Siciliæ perpetuo clarus incendio, a poetis decantatus. In cuius aſcenſu eſt oppidum eiuſdem nominis quod montem aſcenſuros excipit, atq; trãſmittit, multũq; diſtat ab Enna ciuitate cũ mons littori adiaceat Catanẽſi. Enna vero in medio inſulæ ſit cõſtituta. Põpo. famã habet ob cereris templum. Enna pcipua montiũ. Hæc alio noie Adranũ dicit quã fluuius eiuſdem nois alluit: vt ait Stephanus. Quare aũt Aetna flammas euomat. Trogus lib. iiij. explicat. Sicilia terra eſt cauernoſa: & fiſtuloſa quo fit, vt ventorum flatibus pateat. Vnde ignis cõcipitur, intrinſecus ſulphur habetur: & bitumẽ, vbi ventus per ſpiramẽta cauernarum incumbit, diu luctatus concipit ignes. Sic Aetnę durat incendium. Motus ergo vẽtorum cauſa incendij eſt. Ab Aetna fit ætneus, a, um.

Aetolia gręcię regio in tertio ſinu Europę, epiro acarnanię, & locris finitima gręci αἰτωλίαν dicunt, vnde debet ſcribi ſine h. dicta ab Aetolo Martis filio. Hinc ętolus, a, um, pe. pro. Virg. li. xj. Nõ erit auxilio nobis. Aetolus, & Arpi. Similiter. Aetolicus: vt ager ætolicus.

Aethon equus Phebi dictus eſt, ſiue Hectoris, fuere autẽ (vt in fabulis fert) quattuor eq ſolis. Phlegon. ſ. Pyrois. Heous & Aethon: quibus ſignificantur quattuor diei horæ, nam flego inflammo ſignificat: pyrois ardens: heous ſplendẽs, æthon ardens vel ſplendidus.

A ante F

Affabilis pe. cor. ex ad, & fabilis, qui ſe facilem ad audiẽdũ prebet, hinc affabilitas.

Affatim aduerbium prima: non media acuta: vt Quintili. iiij. docet, ſignificat abunde, large non difficiliter. Liui. Affatim edi. bibi. Iuſi. Hiero. Affatim diues eſt, qui in Chriſto paup eſt. & h, ab affaris deducunt. de quo in dictõe faris.

Affabre pe. cor. aduerbiũ ſignificat artificioſe, ſicut infabre ſine artificio. Pacu. Barbariem peſſim noſtris nauibus obtulit noua figura factam commiſſam in fabre.

Affanię ſunt nugę verba futilia: ac nigra mendacia a fundo inclinatum nomen. Apul. lib. iiij. Hæc & alias ſimiles affanias fruſtra ablatrantes eos retrorſum adducunt pagani. Nenias quoq; vſurpant Sidonius & Hiero. non longe ab hac ſignificatione affaniarum.

Affigo, gis, vide in dictione Figo, gis.

Afficio, is, pe. cor. ex ad: & facio ſignificat affectionem quãdam, ſiue diſpoſitionem induco. Et ad animum: & ad corpus, ſiue in bonum, ſiue in malum pertinet, vt hęc res afficit me gaudio, ideſt affert mihi, vel inducit in me gaudiũ. Hęc res afficit me dolore. Affeci te lętali vulnere, ideſt intuli tibi, vel induxi in te lętale vulnus. Inuenit quandoq; abſolute poſitũ. vt multa ſunt, quę afficiunt hominẽ. i. affectiones, ſiue affectus inducũt. Cor. Cel. Pulmo totus afficit. i. macerat, leditur, corrũpitur. Et afficior quaſi animor, ideſt iſtius animi ſum. Cice. in Leli. Vt eodẽ modo erga amicus affecti ſimus, quo erga noſipſos. Poſtea ſequitur: vt quẽadmodum in ſe quiſq; ſit, in amicum ſit animatus.

Affectus, a, um, participium, cum abſolute ponitur, ſumit pro languente. Proper. Iuppiter affectæ tandẽ miſerere puellę. Liui. lib. v. Vires corporis affectæ. Affecta ædificia: & cętera huiuſmodi dicuntur, quę non ad finẽ ipſum, ſed proxime ad finem ſunt deducta. Cice. Bellum affectum videmus, & (vt vere dicam) pene confectũ. idem ſignificat profligatum. Et ædificia affecta: & cætera huiuſmodi: quę non ad finem: ſed proxime ſunt deducta.

Affectus, us, ſiue affectio eſt, vt lętitia, cupiditas, affectiones a Cice. affectus ab alijs appellantur. Et affectiones, ſi recte ſunt, virtutes vocantur, ſi a recta ratione auerſæ ſunt, vitia fiunt: & ptubationes. Cic. in rhe. diffi nit. Affectio eſt quędam ex tempore, aut ex negociorum euentu, aut adminiſtratione, aut hominum ſtudio, cõmutatio rerum. Aug. lib. ix. de ciui. dei. Quę ſunt ſententię philoſophorũ de his animi motibus, quos græci πάθη: noſtri autem quidam, ſicut Ci. affectiones, vel affectus. Quidam vero de græco expreſſius paſſiones vocant. Poetæ pro deſiderio accipiunt. Proper. Et tibi ad effectum vires det Cęſar: & eſt honeſta locutio Res tibi dantur ad effectum. i. quem admodum cupis. Iuue. Si res ampla domi ſimiliſq; affectibus eſſet.

Affecto, as: ſignificat cum affectu, & anxiæ quæro. Virgil. Viãq; affectat olympo. Cice. ad Heren. Non tam affectanda, q̃ ſuperiores: ſed tñ adhibenda nonnunq̃. Hinc affectata oratio, quæ nimis anxie, & curioſe quęſita eſt & affectatio curioſitas: & nimia diligẽtia. Affectate curioſe. Aliquando affectare eſt afficere. Plau. in Bac. Tria flagitia, aut damna, quibus patrem, & me teq;, amicoſq; omnis affectas tuos.

Affector deponens. Var. Affectatus eſt regnum.

Affectata fœmina vel in bonã partem dicit velut honorata: vel in malã quaſi ad extremum periculum adducta.

Affines, in agris vicini ſunt: in hoib' cõſanguinitate cõiũcti dñr ab eo, q̃ duę cognationes: quę diuerſę inter ſe ſunt, p nuptias copulantur & altera ad alterius cognationis finẽ accedit, ex ad & finis. Noĩa eorũ hęc ſunt. Socer, ſocrus, gener, nurus, vitricus: nouerca, priuignus, priuigna, gradus affinitatis. Et quidẽ viri pater, vxoriſq;, ſocer, mater eorum ſocrus appellat. Filij vxor Nurus. Filię vir. Gener. Vxor. liberis ex alia vxore natis. Nouerca dicitur. Matris vir ex alio viro natis. Vitricus appellat. Eorum vterq; natos aliunde priuignos priuignaſq; vocant. Viri frater eſt Leuir. Viri ſoror dicitur Glos. Duorum fratrum vxores Ianitrices dicuntur. Poteſt etiam ſic diffiniri. Socer eſt vxoris meæ pater, ego illius ſum gener. Socer magnus dicitur vxoris meæ

auus,

ſobis, ego illius ſum progener. Et retro. Pater meus vxoris meę ſocer. Hæc illi nurus. Et auus meus ſocer magnus eſt, illa illi pronurus. Item ꝓſocrus mihi vxoris meæ auia eſt, ego illius ſum ꝓgener. Et retro. Mater mea vxoris meæ ſocrus eſt, illa huic nurus. Et auia mea ſocrus magna eſt, vxor mea illi pronurus eſt. Priuignus eſt vxoris meæ filius ex alio viro natus. Ego illius vitricus. Et in cõtrariũ vxor mea liberis, quos ex alia vxore habeo nouerca dicitur. Liberi mei illi priuigni. Hos inter ſequia affinitatis cauſa parentum, liberorumq; loco habentur in matrimonio copulari nefas eſt.

Affirmo proprie iuxta firmo, q̃uis plerũq; ꝑ aſſeuero, poſito ponat, hinc affirmatio, q̄ eſt enũciatio alicuius de aliquo, vt Socrates eſt. Hiero. in prolo. Salo. Nonnulli ſcriptorum veterum. hunc eſſe iudęi Philonis affirmant.

Affligo, is, pe. p. Vide in dictione Fligo. Huius freq̄ntatiuũ eſt afflicto, as, quodẽ ſępe affligo, vnde & illud Architæ. O te infelicem, q̃; te afflictarem, niſi iratus eſſem. Cice. lib. iiij. Tuſ. Afflictatio, ęgritudo cum vexatione corporis.

Afflo, as, ad aliq̄d ſpiro. Liu. Afflabat vis frigoris acrior Vide latius in dictione Flo.

Affluo, abundo, vt Affluo diuitijs. Dicimus etiam diuitię affluunt mihi. Aliquando affluere eſt vehementer decurrere. Colu. lib. j. Ne cum a vertice torrens imbribus conceptus affluxerit, fundamenta conuellat.

Africa λέγεται δὲ: ὅτι α μόριον ἐςι ϛερητικὸν καὶ φρικὴ. καὶ φρίττω: ὅτι θερμότης μεγίςη καὶ τοῦ ἡλίου. ſed pe. cor. regio ſic dicta vt Ioſeph. lib. antiqui. inquit ab Afro vno ex poſteris Abraę de Cethura, qui dicit̃ duxiſſe aduerſos libyam exercitum. & ibi deuictis hoſtibus conſediſſe. Incipit a finibus Ægypti pergens iuxta meridies per Æthiopiam vſq; ad Atlantem montẽ, a ſeptẽtrionali parte mediterraneo mari coniuncta clauditur: & in Gaditano freto finitur. Habet prouincias Lybiam cyrenenſem, Pentapolim Byzãcium, Carthaginẽ, Numidiã. Sunt, quę Africã diuidant in maiorẽ: & minorẽ. Et minorem ab occaſu Numidiam habere, ab ortu Cyrenaicam, a ſeptẽtrione mediterraneo mari terminari. In eaq; olim fuiſſe Carthaginẽ, Vticam, Hipponẽ, Rhegium, & fluuium Bragadas. Maiorem vero eſſe, quæ a meridie incipit: & vſq; ad occaſum protenditur.

Africus ca, cum, vt Africus ventus. qui ab occidente flat cõtra Vulturnum, dictus ab Africa vbi primum incipit.

Africanus, a, um, vt gens africana: & Scipio africanus.

Afer dicitur qui ex affrica ortus eſt.

Africanę abſolute dicuntur pantheræ: quæ & variæ. qm̃ id genus in ea regione creberrimum fuit. Pli. ſenatuſcõſultũ fuit, ne liceret Africanas in Italiam aduehere.

Affrico, cas, pe. cor. vide in frico cas.

A ante G

Agamus, pe. cor. latine dicitur ſine viro, ſeu ſine vxore. gamos enim nuptię.

Agatocles, ſyculus tyrannus fuit: qui ex ſordido genere natus, patre. ſ. figulo: cum libidini latrociniocq; operã dediſſet gregariam militiam exercuit: in quo ꝙ manu ſtrenuus eſſet & in contionibus perfacundus, breui ex centurione tribunus militum euaſit. Et primo quidẽ bello ꝯtra hoſtes pugnans magna ſuæ virtutis prębuit experimẽta: adeo vt inde mortui regis locum fuerit ſuffectus. Nec ita multo poſt interfectus ſyracuſanis nobilibus cum carthaginenſibus bellum geſſit. Deinde ſpe ampliandi regni in italiam traiecit: vbi quũ deceptus fuiſſet ex indignatione morbus contraxit: exquo etiam vita functus eſt.

Agathos pe. cor. bonus latinę dicitur, inde dicitur Agatha.

Agalma, tis: apõ nos idicat ſimulachrũ, & laruã, & ſtatuã.

Agameſtor nomen eſt athenienſium regis.

Aganipe, es, fons Bœotię a Cadmo monſtratus, muſis ſacer, q̃ſi valde ab equo formatus ἄγαν agan valde hyppos equus, qui fons potus dictus eſt pręſtare facundiam. Hinc aganippis, idis, denominatiuum, & Aganippeus, a, um. Oui. lib. vj. faſtorum. Dicite, quæ fontes aganippidas hippocrenes. Grata Meduſęi ſigna tenetis equi. Prop. Par aganippeę ludere docta lyrę.

Agatho nomen filij priami.

Agapetus, penul. pro. nomen viri: & latinę dicitur dilectus ab ἀγαπάω diligo.

Agamemnon: proprium nomen argiuorũ regis quaſi valde menon: hoc eſt manens: perſeuerãter enim conſtanterq; in rebus permanſit.

Agape ἀγάπη. habet duo nomina apud latinos charitatẽ, ſcilicet: & dilectionem. Aug. de verbis domini loquens de epulone diuite contra raptores qui amore dei aliena diſtribuunt dicit in perſona talium: ego ſimilis illius diuitis nõ ſum agapes facio.

Agar nomen ancillę Abraę. & interpręta tur aduena: a qua agareni populi, qui nunc ſaraceni a Sarra vxore Abraæ dicti ſunt.

Agaricõ, penul cor. fungus eſt in arboribus naſcens colore candido, medicinę vim habens. Naſcitur circa Boſphorũ, q̃uis & in Gallia etiam ciſalpina inueniatur.

Agaſo, penul. pro. equorũ, vel aſinorũ ductor. Pli. lib. xxxv. Pinxit, & in vna tabula, quaq; maxime inclaruit, agaſonẽ cum equo. Liui. Acceptos ab Agaſonibus equos, cum rex aſcenſurus erat, admouebant. Eſt & Agaſo nomen ꝓpriũ ſerui. Hora. Si patinã pede lapſus frangat Agaſo.

Agathyrſi populi Scythis vicini, vt inquit Hiero. Qui multum habent auri, ſine auaritia, ſine inuidia. Hos Pli. ſcribit habere capillos ceruleos. Vnde & picti dicuntur, quoniaꝫ verſicoloribus veſtibus induuntur. Vir. libro quarto. Creteſq;, Dryopeſq; fremunt, pictiq; agathyrſi. Dicti agathyrſi ad Agathyrſo Herculis filio.

Agarus: vrbs & amnis in ſarmatia a quo & nomen Agarico radicidatum creditur.

Agathyrſum, ſiue Agathyrſa ciuitas. De qua Sirius. Deſuerãt agathyrſa magnus. geminoq; lacone Tindaris.

Agine nomen ꝓpriũ filiæ Cadmi & harmiones: & Echionis vxoris, quæ verſa in furiã pentheũ ꝓpriũ filiũ laniauit.

Agenealogetos, latinę ſine nuptijs dicitur imo vilis genere.

Agenetos, pe. cor. pro ἀγέννητος. ſignificat icreatũ: igenitũ.

Agenor, pe. pro. nomen regis phenicum, & Feli filij. Hic genuit Taygetã, & Europã filias, filios vero Cilicẽ. Cadmuꝫ: & Phenicẽ. Agenor etiam dictus fuit Anthenoris filius.

Agelaſtus, latinę mœſtus: & ſine riſu. Quo nomine dictus eſt Craſſus auus Craſſi prathis interempti, quem tradũt ſemel tm̃ in vita ſua riſiſſe. Quod factũ eſt, cũ vidiſſet aſinũ carduos comedentẽ, dixiſſetq; ob id ſimilẽ habent labra lactucã. Factũ hoc, dictũq; feſtiuiſſimũ riſus ſubſecutus eſt, qm̃ α ϛερητικὴ καὶ γελάω ὅθεν καὶ ἀγέλαςος.

Ageſilaus, lacedemonius Archidami filius poſt mortem Agidis fratris ſui rex conſtituus Thiſaphernem in aſia qui participatum tenebat inter perſas vicit: & athenięſes & bœtios apud coroneã vrbem pelopõneſi breui ſtatura corporis: & altero pede claudus fuit: ſed cũ virtute præditus fuit & proprium nomen Plutonis.

Agis vel agides Lacedemoniorum rex, qui cum athenienſibus cruentiſſima bella geſſit.

Agylla vrbs Tuſcię, alias Cerete vocata: & Agyllina a nomine conditoris, quam Virg. lib. viij. ex Lydia veniſſe oſtendit cum ait. Haud procul hinc ſaxo incolitur fundata vetuſto Vrbis Agyllinæ ſedes vbi lydia quondam Gens bello præclara iugis inſedit Hetruſcis.

Ago, is, egi, actum multa ſignificat. Nam agere eſt operari. Plau. in Amphi. Dum hæc aguntur. Virgi. libro tertio. Alpheum fama eſt huc Elidis amnem occultas egiſſe vias proprie tamen ad animum refertur. Vnde de rep. dicimus agere, quia vt inquit Var. in huiuſmodi re eſt cura animi. Quandoq; agere eſt inducere, ſeu impellerę. Lactan. libro

ſexto. Tres ſunt affectus, qui hoies in omnia facinora ꝑci/
pites agant, ira, cupiditas, libido. Quandoq; audire. Teré.
in An. Hoccine agis, an nō? id eſt audis, vt exponit Do. Sic
Plau. Vos agite ſpectatores. Quãdoqs ducere viuere. Teré.
in An. Primum hęc pudice vitas, parce, ac duriter agebat,
lana, tela, victum quęritans. Q ñqs dicere. Idem in Adel.
Sed eſt ne hic ipſius, de quo agebam. Quandoqs pronun/
ciare. Cicer. de opti gene. dicendi. Diſerti deformitatem
agendi: multi infantes putati ſunt, vt iam non ſine cauſa
Demoſthenes tribuerit primas: & ſecundas: & tertias ptes
actioni. Quandoqs cogitare. Vir. Id quidem ago & tacitus
Lycida mecũ ipſę voluto. Quandoqs effingere: vt Ago ſtul
tum. i. fingo, ſiue repręſento me ſtultum. Vnde actores co/
mediarum dicuntur, qui diuerſoꝝ hominum geſtus agũt
in ſcœna. Quandoq; ire, vt nudus ago. Pōpo. mella. Exer/
cent bellando animos, corpora ad cōſuetudinē laboꝝ ma/
xime ad frigora nudi agunt, anteq̃ puberes ſint. Idem pau
lopoſt. Lino alij veſtiuntur, aut lanis, quas (vt diximus) ſyl
uę ferunt, harundinuꝫ. Alij auium, ferarũq; pellibus, pars
nudi agunt, pars tm̃ obſcœna velant. Vale. Maxi. ſic locu/
tus eſt: ſed non in eo ſenſu experiri volui, an ſcires conſul
agere. i. fungi conſulis officio. Idem Pub. Rutil. non publi/
canus in Sicilia egit, ſed operas publicanis dedit. Cuꝫ accu/
ſatiuo vero frequentius. Vnde dicimus, agit publicanum,
agit ſenatorem, agit amicũ pro eo, quod eſt facit officium,
publicani, ſenatoris: & amici. Hora. Lętum agit conuiuaꝫ:
& ſubauditur ſe. Quod Vir. poſuit. Ecce gubernator ſeſe Pa/
linurus agebat. Eſt quando agere, ſignificat, extendere: por/
rigere: vt vera gloria, radices agit, atq; etiam porrigitur. Itē
ſurſum ducere ab imo pectore. Vnde & pro mori vſurpa/
tum eſt addendo animam. Seneca epiſt. xxvj. Quid egeris
tunc apparebit, cum animas ages. Item agitare. Plau. Æde/
pol. eam agam verberibus. Virg. Prodigijs actis cęleſtibus
oſſa piabunt. Itē tractare. Mar. Semper agis cauſas. Aliquã
do conſtruitur cum præpoſitione. Cice. in Lel. Cum enim
ſæpe mecum ageres, vt de amicitia aliquid ſcriberes. Et nō
agitur de pecunia, ſed de capite. Agis mecum tabellis obſi/
gnatis dicitur, quãdo quiſpiã diuerſa dicit ab ijs, quæ alias
approbauit. Tunc enim ſolemus tabulas illius manu ſcri/
ptas, obſignataſq; proferre ad coarguendum, quibus cōci/
netur, quid alio tempore ſenſerit. Quod eſt cōuincis me te
ſtimonio litteraꝝ mearum. Item ſuccedere, ſed in bona cō/
ditione eſſe, aut mala. Vale. Maxi. Bene egiſſent Athenien
ſes cum Melciade, ſi eum poſt trecenta milia perſarum Ma/
ratone deuicta in exilium protinus miſiſſent. Frequentius
per impersonale vtimur hoc modo. Bene, melius, optime
tecum agitur. Male mecum actum eſt & peius, peſſimeqs
cũ illo. Cice. Cũ illo vero, quis neſcit actum eſſe, præclare,
mecum incōmodius? Sed cũ dicimus actum eſt. Res acta
eſt, ſemper in malam partem ſumitur, vt actuꝫ eſt de repu/
bli. i. extincta eſt. Res mea, tua, illius acta eſt. i. aſſũpta, ſiue
deperdita, ſiue elapſa eſt. Teren. in Heau. Vnam ei cœnam,
atq; eius comitibus dedi, q ſi iterum mihi ſit danda, actũ
ſit. Idem acta hæc res eſt, perij. Actum agere prouerbium
eſt, quod in ſumma rerũ deſperatione ponitur. i. nihil age/
re. Idem in Phor. Actum aiunt ne agas. Quod enim iure
ſemel iudicatum ſcit reſcindi & iterum agi non poteſt. Po/
nitur interdũ agere pro vertere. Virg. Ipſę ter adducta circũ
caput egit harena, pro vrgere, perſequi. Idem. Paſtor agens
telis. Pro iurgari. Cice. Perinde, ac ſi furti cuꝫ eo egiſſet. Pro
Regere. Virg. Tros, tyriuſq; mihi nullo diſcrimine agetur.
Pro antepellere, vt Et potuꝫ paſtas age Tytire. Pro vehere ꝑ
ducere. Varro. Non hos Pactolus aureas vndas agens, eri/
peret vnq̃ emiſeris. Pro foras pellere fugare: vt Membris
agit atra venena. Pro rependere: & hoc dũtaxat verbis oſtē/
dere id habuiſſe gratum. Naꝫ gratias habere eſt in animo,
cum memorem accepti beneficij mentem, animumq; ha/
beo, & inuicem gratificãdi voluntatem. Referre eſt verbis:
ſed reddere gratias ē facto, vt ſi a me ſubleuatus aliquo be/
neficio, viciſſimq; aliquo modo me ſubleuaueris, gratias
retuliſti, reddidiſtiq;. Et licet Sene. nolit malas gratias refer/
ri poſſe, ſed reddi. Cice. tamen in Sal. ait. Nam q ista inuſi/
tata rabię in vxorem, & filiam meam inuaſiſti: quę ſe faci/
lius mulieres abſtinuerunt a viris, q̃ tu vir a viris, ſatis do/
ctę, ac perite feciſti, non enim ſperaſti me mutuam tibi gra
tiam relaturum, vt viciſſim tuos compellarem. Referre ta
men hic verbo etiam dicitur, non ſolum facta. Referre igi
tur gratiam, tam in malum, q̃ in bonum dicitur, cum ſe
facto, beneficium, aut iniuriam acceptam compenſare. Re
ctiuſq; huic verbo gratiam, q̃ gratias iungimus, cum habe
re, aut agere gratias non gratiam dicamus. Liui. Satiatus eī/
dem complexu filij renunciate inquit gratias regi me agere
referre gratiam aliam nunc non poſſe, q̃ vt ſuadeam, non
ante in aciem deſcēdat, q̃ in caſtra me redijſſe audierit. Ci/
ce. Cui pro me ſanatus gratias agendas putauit, ego a me
gratiam referendam non putē. Reſpondere quoqs officijs
eſt ſatiſfacere, gratiaſqs referre. Plan. Cice. Immortales tibi
ago gratias, agamqs dum viuam, nam relaturum me affir
mare non poſſum, tantis enim tuis officijs nō videor mi/
hi reſpōdere poſſe. Præterea agere pertinet ad omnes actus
humanos: naꝫ qui ſedet, qui ſtat, qui cogitat, qui iacet, quĩ
moritur, aliquid agere dicitur, ita vt nullus, qui modo vi/
uit eſſe vnq̃ poſſit ſine actiōe. Quippe viuere agere eſt, vn/
de & vitam agere dicimus. Componitur. Ago cum ad vt
Adigo, cuꝫ ab, vt abigo, cum am, vt ambigo, cum con, vt
cogo. Circũ, vt circum, ago. quod eſt circũduco. De, vt De/
go. Ex, vt Exigo. Per, vt perago. Pro, vt Prodigo. Re, vt Re/
digo. Sub, vt Subigo. a quo fit Proſubigo. Trans, vt Tran/
ſigo. Sunt etiam, qui putent caſtigo, fuſtigo, mitigo, leui/
go, litigo, Ac nego compoſita ab ago, vt ſit caſtigo, caſtæ
ago, mitigo mitem ago, leuigo leue ago. i. planum, fuſtigo,
fuſte ago, litigo lite ago.

Agere reum, eſt accuſare, peragere, reum, eſt condēnare.

Agere forum, eſt iura reddere: & cauſas audire.

Agere cum populo, eſt populuꝫ rogare, vt ſuffragijs ſuis qd
iubeat, aut vetet.

Age aduerbium adhortantis, ſingularem numerum deſide
rat agite pluralē agedũ vtrũq;. Quinti. Ageduꝫ, ſi videt, ex/
tra portas proſpicite. Prop. Nos agedum. Dicimus & Agi/
tedum, ſed in plurali ſemp Li. lib. vij. Agitedũ ita mecum.

Agedum & Agitedum: vide in dictione Age.

Agito, as, pe. cor. crebro facio. Salu. Ita varie per omnē exer
citum lętitia, męror, luctus, atq; gaudia agitabantur. Et agi
tare ſtimulare, compellere. quo pacto agi ſolent equi. cum
eos calcaribus vrgemus. Plau. Nam iam agitabo quadrupe
dem calcari. Item obſeruare. Virg. libro ſecũdo Georg. Ipſę
dies agitat feſtos. Itē Perturbare, moleſtare. Salu. Rēpub.
agitauere honeſtis cum nominibus, alij ſicuti populi iura
defenderent. Plau. in Cur. Tum te igitur morbus agitat He
patarius. Item ſectari. ſeu ſectando interdum pulſare. Vir.
libro primo Georg. Sępe oleo tardi coſtas agitator aſelli, vi/
libus aut onerat pomis. Itē inſectari, quod vernacula lin/
gua dicimus dar la caꝫa. Cice. libro tertio offi. Sunt ne igi/
tur inſidię tendere plagas, etiam ſi excitaturus non ſis, nec
agitaturus. Ipſę enim fere nullo inſequente ſæpe incidunt.
Item excitare. Lactã. Niſi virtus agitetur, proficimus parũ.
Item continuo ducere, ſeu facere. Sal. Iam tum vita homi/
num agitabatur ſine cupiditate. Item cruciare, vt apud eun/
dem. Agitabatur magis, magiſq; in dies ferox animus in/
opia rei familiaris, & cōſcientia ſceleꝝ. Item ſæpe admini/
ſtrare. Salu. In pace vero beneficijs magis, q̃ metu imperiũ
agitabant. Item ſæpe conſiderare, cogitare recogitareq;. Idē
Sed ea quæ mente agitaui omnes iam antea audiſtis. Terē.
in Phor. Ego quoq; id quidem agitans mecum ſedulo in/
ueni, vt opinor, remedium huic rei. Item ſollicitare. Salu.
Minari interdum ferro, niſi obnoxia foret. poſtremo fero/
cius agitare, q̃ ſolebat. Itē ſæpe oſtendere. Idē Ciceronem
ad cœlum tollere, veluti ſeruitute erepta gaudium, & læ/

dicium agitabat. Huius compoſitum eſt exagito.

Agea pen. pro. via in naui dicta, ꝙ in ea maxime quæq; res agi ſolerent. Ennius. Multa foro ponens, ageaq; longa repletur. Fori fororum dicuntur etiam.

Agya per y, ſequente i, latine dicitur via. Vnde fit Agyæus. Quo nomine dictus eſt Apollo, quia in vijs publicis ſolebant ſacrificare Apollini.

Agirium ciuitas Siciliæ a qua Agilini ſiue agilinenſes.

Agelas pe. cor. nomẽ ſtatuarij generoſi, & Polycleti magiſtri.

Ager ab ago, is, ꝙ in eo aliqd agatur, vel vt Do. inquit ꝙ in eo multa ſunt agenda. Quinti. aũt lib. j. ſcribit græcum eſſe. Nam ἀγρὸς latine rus dici poteſt. Significatq; ager. Q̃ſq; circũiectum territoriũ alicuius vrbis, ſeu ꝓuinciæ. Salu. Reliquos catilina per montes aſperos in agrum Piſtorienſem abducit. Vñ dicimus ager Cãpanus, ager Priuianus. Et includit in ſe nemora, ſaltus, paſcua, lacus, flumina, & oĩa q̃ in territorio illo ſunt & ſingularẽ tñ numerũ habet. Q̃ſq; ſignificat partẽ quãdam ipſius territorij vrbis, quę priuatim ab aliquo poſſidet̃, quã etiã poſſeſſionẽ dicerę ſolemus, vt cum dicimus, hic emit vnam pulchrã poſſeſſionẽ: & eſſe virus, in quo: & domus: & oĩa, quæ in agro ſunt, generaliter cõtinentur, i. quæ pro captu ipſius partis eſſe poſſunt. Et ſic agrum puto ſignificare rus. Vnde Terẽ. in Eu. Ex meo propinquo rure hoc capio cõmodi, & ſequitur. Neq; agri neq; vrbis odiũ me vnq̃ percipit vbi ſacietas cœpit fieri, cõmuto locũ. Idem in Heau. Agrũ in his regionibus meliorem, neq; precij maioris nemo habet. Et paulopoſt. Talenta xij. coegi, agrum hunc mercatus ſum, hic me exerceo. Ex his innuitur ſub agri nomine, & domum: & omnia alia quę in agro cõtinentur, cõprehendi: idemq; eſſe agrũ, rus, & poſſeſſionẽ. Notãdum tñ, ꝙ nec rus, nec ager villa eſt, ſed villa in rure, ſiue agro dicit̃ eſſe. Quãdoq; ager ſignificat locũ in rure, quẽ colimus, ſiue arando, ſiue cõſerendo, & ſingularẽ, pluralemq; numerũ habet. Colu. lib. j. Nam vbi ſedulo colitur ager plerunq; cõpendium nunq̃; niſi cœli maior vis, aut prędonis inceſſit detrimentũ affert. Liui. li. iiij. Peſtilentem annũ inopia frugum neglecto cultu agrorũ, vt plerũq; fit, excepit. Interdum tamen ager dicitur cãpus, quia (vt ait Var.) primũ ex agro plano fructus capiebant. Eſt aũt campus planicies terrę ampla, & grandis. Locus vero anguſtior area vocatur interdũ dicitur fundus, ꝙ pecudum, & pecunię videbatur eſſe fundamentum.

Agellus diminutiuũ ſignificat paruum agrum. Terẽ. in Adel. Agelli eſt hic ſub vrbe paulum, qđ locitas foris huic demus, qui fruatur, hinc fit aliud diminutiuũ agellulus ab agellus. Ambr. Qui fidei exercet militiã, ab omni vſu negociationis abſtinere debet, agelluli ſui contentus fructibus.

Agrarius ij qui agros poſſidet. Cice. in phil. Num rurſus reprobos decoriabit, num ſollicitabit rurſus agrarios? Agrarius a Liuio etiã dicitur ſuffragator legis agrariæ.

Agrarius, a, um, quod ad agros pertinet, vt lex agraria. Liui. lib. ij. Tum primum lex agraria promulgata eſt.

Agripetę pe. cor. qui petunt ex agrorum diuiſione portionẽ: quæ viritim dabatur.

Agreſte dicitur, quod ruſticũ eſt, & ad agros pertinet. Vnde Agreſte vocamus, quod in agris, non in ortis naſcit̃. Virg. Cuncta tibi Cererem pubes agreſtis adoret. Idem. Dicendũ & quæ ſint duris agreſtibus arma. Item agreſtis dicitur, qui ſilueſtrem vitam agit, & feram ſicut apud græcos dr̃ ferus. Vnde in compoſitione onager, dictus eſt aſinus ferus.

Agricola pe. cor. qui agricultor eſt. Idem agriculator dicitur.

Agricolator. Idem quod agricola.

Agger, eris, per duplex gg, maſcu. gene. ſignificat proprie lapidum, aut terræ coaceruationem, quæ facto vallo ꝓprius ponitur. Improprie dicitur cuiuſlibet rei coaceruatio, vñ foſſę: aut valles impleri poſſunt. Quin & muros, & munimẽta aggerem dici voluit. Serui. Virgi. Quin intra inter portas, atq; ipſis prœlia miſcent aggeribus. Et agger dicitur media viæ eminentia, i. ex aggeratis lapidibus ſtrata. Idem. Qualis ſæpe viæ deprenſus in aggere ſerpens.

Aggero, as pe. cor. ſignificat accumulo. Colu. Omnes arbores fructiferæ, circũfoſſæ aggerari debent. Ambro. Et enim dum augere opes, aggerare pecunias, occupare terras poſſeſſionibus cupimus, preſtare diuitijs, iuſticiæ formam exuimus. Hinc fiunt compoſita adaggero. Colu. lib. vj. Deinde terram circa arborem adaggerato, vſq; ad ipſum inſitum. Exaggero vehementer aggero, & per trãſlationem augmento, extollo ue ſignificat. Augu. lib. iiij de ciui. dei. Quid ſi cõmemorare voluiſſem, & exaggerare illa mala, non, quę ſibi inuicẽ homines faciunt, ſicut ſunt vaſtationes, euerſioneſq; bellantium, ſed quæ ex ipſius mundi elementis terrenis accidunt rebus.

Aggero, is, pe. cor. ſſi, ſtum, iuxta gero. Amb. li. j. of. Fouent ocium aſtutia, & imbrobitate, aggerunt diuitiarũ aceruos, ſed exoluent ſeram licet nequitię ſuæ pœnam.

Agilis pe. cor. leuis dexter, qui ſe facile agit, vel ꝓnus, aut voluntarius eſt ad agendum. Hora. Oderunt hilarem triſtes, triſtemq; iocoſi. Sedatum celeres, agilem, nauumq; remiſſi. Colu. Symmachus. Malo inquit vnius agilem induſtriã: q̃ decem hominum negligentem: & tardam operã. Hinc agilitas dexteritas, corporis celeritas. Colu. lib. j. Eiuſdem agilitatis homo frugi melius, q̃; nequã faciet.

Agina penulti. produc. Eſt in qua inſeritur ſcapus trutinę. i. in quo trutina agitur, & vertitur, ab agendo dicta.

Aginor penulti. produc. vilia negocior. Aginator qui paruo lucro mouetur.

Agyographa ſcriptura, ſacra ſcriptura. Agyos græce latine dicitur ſanctus: graphos ſcriptura.

Agglutino, as penul. cor. ad aliquid glutino, copulo. Plau. in Aul. Ita mihi ad malum malæ res plane ſe agglutinant.

Aggrauo, as penul. corep. valde onero, vel valde grauis ſum, a quo aggrauaſco, quod eſt valde grauis fio.

Aggrego, as penul. cor. Vide in dictione abgrego.

Aglyphos penul. corep. latine dicit̃ non ſculptus. nam α ſine γλύφω ſculpo.

Agnati pe. pro. dicunt̃, qui per virilis ſexus perſonas cognatiõe cõiuncti ſunt, quaſi a patre congeniti. Inquit Caius iurecõ. veluti frater eodem patre natus, filius fratris, nepoſue ex eo. Inter agnatos: & cognatos hoc intereſt, ꝙ in agnatis continent̃ cognati, in cognatis nõ vtiq; agnati, vt puta. Frater patris, i. patruus ẽ agnatus: & cognatus. Matris vero frater, i. auunculus cognatus eſt, ſed non agnatus. Gentilitas vero: & agnationem, & cognationem cõplectit̃. Agnatũ ẽt dicimus quicqd vltra debitũ natũ eſt. Vnde agneſcentia: & agnata mẽbra appellant̃, quę abũdãt Pli. Mẽbra aĩalibus agnata inutilia ſunt, ſicut ſextus hoĩ. ſemper digitus.

Agnata membra. Vide in dictione Agnati.

Agnomẽ pe. pro. dicit̃ ab Agnatione, in qua qs natus eſt.

Agnoſco: ex ad & noſco, ſed d, euphoniæ cauſa mutatur in g, licet annomino per duplex nn, ſcribat̃. Et agnoſcere quidem dicitur de propinquis: & ſanguine cõiunctis, vt Vir. Agnoſcitq; ſuos, lętuſq; ad męnia ducẽ ab γιγνώσκω γνώσω. De hoc etiam in dictione cognoſco.

Agmen ſignificat multitudinem. Vir. Vocat agmina ſæua ſororũ. Interdũ ordinatam multitudinẽ, vt eſt exercitus incedentis: vt Longum per valles paſcitur agmen. Interdum impetum: vt apud eundem. Et leni fluit agmine Tybris.

Aggredior ad aliquem gradior. Et hoc quãdoq; amice. Plau. in Aſi. Etiam tu here itunc amoue abs te, atq; me aggredere. Quandoq; hoſtiliter, vt ſit eggredi inuadere. Salu. Ex lateribus cæteros aggreditur. Iuſtinus. Quos ex improuiſo aggreſſus facile fudit. Eſt enim aggredi gradatim ire: & cum inſidijs, ꝓprium gladiatorum qui gradatim eunt ad dimicandum. Fit etiam quãdoq; aggreſſio verbis. Vir. Talibus aggreditur Venerem. Saturnia dictis. Aliqñ aggredi ponitur pro incipere. Lactã. li. v. Omnes tamen illud arguebãt, ꝙ illo potiſſimũ tẽpore id operis eſſet aggreſſus, quo furebat odioſi crudelitas. Aliquãdo ꝓ tentare. Salu. in Iugur. Omnes aſperitates ſuperuadere, naturam etiam loci vincere aggreditur. Sciendum eſt: ꝙ hæc verba Aggredio, adorior al

loquor & ſimilia, ad præpoſitone eis adiuncta cum acc. ſolo elegantius ponuntur, quam ſi ſimplicia eorum accuſatiua ad præpoſita iungantur: vt aggredior hominem: non gradior ad hominem. Dicimus etiã aggredior te dictis: quaſi cum calliditate. Virgili. Talibus aggreditur dictis.

Aglaophotis admiratio hominum latine dicitur φῶ'τας. græci enim homines vocant poetæ.

Agrigentum, vrbs ſiciliæ. Vnde Empedocles phs: & Phalaris tyrannorum ſæuiſſimus originem duxerunt.

Agrigentinus, a, um. poſſeſſiuum: vt ſal agrigentinus qui in igne fluit, & in aqua vel alio liquore crepitet veluti torreatur: vt ait Soli.

Agrippina nomen Neronis matris: & Caligulæ imperatoris coniunx. Alia fuit Agrippina octauiani auguſti filia. Eſt & agrippina nomen ciuitatis apud coloniam: quẽ ædificauit agrippinã neronis mater.

Agrippinenſis colonia dicta eſt ab Agrippina Neronis matre: quæ: vt vim ſuam externis quoq; nationibus oſtentaret: in oppidum Vbiorum: qui ſunt in germania inferiore, in quo genita erat, coloniam deduxit.

Agrippæ, ſeu Aægrippæ ab ægro partu: vt docet Gelli. dicunt: quorum in naſcẽdo, non caput: ſed pedes primi extiterunt: qui partus difficillimus: & ægerrimus habet: ab ęgritudine: & pedibus appellari. Cõnixos autem pueros eſſe in vtero. Varro ſcribit capite infimo nixos, ſurſum pedibus elatis, nõ vt homines natura ẽ: ſed vt arboris: nã pedes, cruraq; arboris appellant ramos, caput ſtirpem, atq; radices. Q m inquit ꝯtra naturã forte cõuerſi in pedes brachijſq; plęrũq; deductis retineri ſolẽt, ægrius tũc mulieres enituntur. Fuerũt autem multi ſic appellati quorum vnus fuit Meneuius romanus cognomento lęnatus: qui de ſabinis triumphauit: & populũ qui a patribus ſeceſſerat in gratiam reuocauit. Alter ſyluius Agrippa Herode. xj. latinorum rex: & regnauit annis. xl. Alius agrippa fuit Ariſtoboli filius & iudeorum rex: regnauitq; annis. vij. anno. i. C. Cęſaris. Hic dictus eſt Herodes agrippę: & res prędaras geſſit: vt Ioſe. retulit. Alius Herodes Agrippa ſecundus iudeorũ rex. Alius agrippa cognomento piſtor.

Agrios græce latinę dicitur agreſtis, ferox, immitis.

Agnus latine purus caſtus quod ſit hoſtia pura & imolationi apta. Vnde chriſtus ſaluator noſter agnus dei dicitur. Eſt & arbuſcula qua viæ omnes ornabantur athenis in feſto palladis dicta ab α priuatiua γεννάω genero: quoniam caſtitatem inducit. Vnde & nomen Agnus caſtus huius rami ſunt duri: & folia ſimilia folijs oliue quamuis leuiora ex quibus fiunt medicine: ſicut ex flore fructuq;.

Agnus caſtus arbor vide ſupra in dictione Agnus.

Agnes: nomen mulieris proprium, cuius vitam diuus Ambro. ſcripſit: & pius Pont. Maxi. verſibus exornauit interpretatur autem caſta.

Agnellus diminutiuum paruus agnus. Plau. in Aſi. Dic igitur meum paſſerculuz: gallinam: cothurnicẽ agnellum lacli dum: dic eſſe vel vitellum.

Agninus, a, um, quod eſt ex agno: vt Caro agnina. Sed hæc a nonnullis aſpirantur.

Agogus. penul. pro. latinę dicitur ductor, dux viæ ἀγωγὸς ἀπὸ τοῦ ἄγειν: ὃ πολλὰ σημαίνει. græci etiã agogas vocant fere quos nos iudices.

Agolum, pe. cor. paſtoralis baculus, quo pecudes aguntur.

Agon locus certaminis Romę, qui circus flaminius dicebatur. ponitur. pro ipſo certamine. Vt apud apoſtolũ omnis qui in agone cõtendit ab oibus ſe abſtinet quãdoq; etiam pro ſtudio. Eſt & Agon victimarij verbũ. pro agone. Oui. lib. i. Faſto. Qui calido ſtrictos tincturus ſanguine cultros. Semper agat ne rogat, nec niſi iuſſus agit: & Sene. li. iij. cõtrouerſiarũ. Carnifex manus tollat. deinde reſpiciat ad patrem: & dicat agon quod fieri ſolet victimis. Fuit quoq; proprium viri nomen ex Teio de quo Plutar. Agon inquit eius ſuffixas clauis argenteis crepidas ferebat.

Agonia pe. cor. orum: & agonalia, orum, vel ium. Ludi qui fiebant in honorẽ agonij dei ab α ſine: & γωνία angulus, quia locus, in quo huiuſmodi ludi fiebant erant ſine angulo. Oui. lib. j. faſt. Et prius antiquus dicebat agonia ſermo. Sunt qui agonia dici velint ſacrifici, quæ fiebant in mõte, quoniam agones montes vocitarent.

Agonia, e. pe. cor. hoſtia, quæ immolabatur. Antiqui enim agonias ab agendo hoſtias vocabant & ſic habet accentum in antepe. ſed & Agonia ἀγωνία cum accentu in pe. ſignificat timorem, ſollicitudinem: concertationem: vt in Euangelio. Et factus in agonia prolixius orabat. Rurſus agonia eſt quædam ſterilitas pariendi.

Agonus mons Quirinalis dictus eſt.

Agonenſis eſt porta: appellata eſt porta Collina.

Agonius dicebatur deus, qui præſideret rebus gerendis. Et agonius dies erat, quo rex agonias hoſtiam imolabat. Et agonius moleſtiam inferens dicitur.

Agoniſma, atis, certamen: vt de diuo Anaſtaſio legit. Suum agoniſma gratanter ſuſcępit. Proprie tamen palma, ſeu pręmium agoniſma dicitur.

Agoniſta, qui in agone cõtendit. Græce ἀγωνιστὴς certator.

Agoniſticus, ca, cum, certatorius, quod ad agones pertinet. Augu. in Pſal. interpretatione. Agoniſtica iſta vana: & ludicra non debet affectare chriſtianus. Et agoniſticus dicitur qui certat. Vnde monachi qui certant aduerſus diabolum & vincunt agoniſtici dicuntur.

Agonotheta pe. cor. quaſi agonis diſpoſitor, ſeu præfectus, qui præmium certantibus in quolibet ludoruz genere proponit, qualis Ænęas apud Virg. Spartianus in adriano pro agonotheta reſedit. Componitur eniz ſic ἀγὼν ἀγῶνος certamen & τεθεὶς τεθέντος poſitus diſpoſitor. Aug. Non audis athletam domini ab agonotheta petentez adiutoriũ pugnæ. Hiero. in eccleſiaſtico.

Agonizo, as, neu. & Agonizor depo. ſignificat dimico, contendo. Agonizare pro aia tua, pro iuſticia. Cypria. ad moyſen. Omnis, qui agonizatur in omnibus continens eſt.

Agoranomus, pe. cor. ædilem ſignificat: dictus a foro rerus venaliũ cui regulã pręſcribit. Nam ad præfectũ fori & opſoniorũ quæ in foro vendunt pertinet: vt iuſto & moderato precio diuendant. Hoſ. Pla. li. vj. de legibus curatores appellat rerũ venaliũ qui fori venditioniſq; curam habent. Plau. in cap. Euge edictiones ædilitias hic quidem habet, mirũq; adeo eſt, niſi hunc fecerunt ſibi Ætoli agoranomũ ἀγορὰ enim forũ νόμος quaſi qui fori ius haberet. Accipitur.

Agoreus, a nris nũdinarius, vilia emẽs, ab ἀγοράζω emo.

Agora forum venaliũ dicit, quod etiam pro cõcione, pro precio rei pro re vendita: & pro foro iudiciali quoq; ponitur.

Agraphus. pe. cor. latine non ſcriptus dicit, vel non pictus.

Agrippa ſyluius Tyberini filius ſummerſo patre ſucceſſit in regno: & cum. xl. annis regnaſſet moriens romulum filiuz regni reliquit heredem.

Agyrini, ſiue agyrinenſes, dicti ſunt populi ab vrbe Agyrio. ſiue augurio.

Agyrium: ciuitas Siciliæ a qua Agyrini: ſiue Agyrinenſes.

A ante H

Ahenus, na, num, idem, quod æreus. Virgi. Et luce coruſcus ahena.

Ahorta vena eſt. Nam duæ ſunt venæ primæ quæ ex corde ſanguinem recipiunt maior, ſcilicet & ahorta reliquę earuz ſoboles ſunt.

A ante I

Ai, αἴ: articulus græcus: & diphthongus qui reſoluitur in æ diphthongum latinum.

Aio, is, it, aiebam, bas, bat. ai, aiſti, ait, aimus, aiſtis. Augu. Vos adijcientes in malo aiſtis. Plau. in Aſi. Me voice vnuz ex oibus, atq; illam amare aiebas. Neuius. Vel ai, vel nega. Cice. de fi. bo. Quaſi ego id curem, quod ille aiat, aut neget.

Aius deus a Romanis dictus eſt ab eo, quod aiebat. Naz olim Romę audita vox eſt ſilentio noctis clarior humana voce,

quę iuberet magiſtratibus nunciari, gallos aduentare, & vt prouiderent ne Roma a gallis caperetur, ex eo dictus eſt deus Aius.i.loquens, ſicut docet. Cice.libr.ij.de diui.

Aizoon: herba quę latine ſemper viuum dicit̃ ἀεὶ ſignificat ſemper ζῶω.viuo a natura humida: & ſemper viridis durare poteſt folio carnoſo lęui, atq; oblongo duo eius genera ſunt: maius in fictilibus vaſculis ſerit̃: quod aliq buphthalmon.i.bouis oculus a ſimilitudine vocant: alij zoophthalmon.i.aialis oculũ. Ambitu.n.effigiẽ oculi immitit̃. Alij φ amatorijs conueniat erogenneton γέννω enim gigno ἔρως.amor. Alij hypogeſon: quoniam fere in ſubgrundijs naſcitur. Gręci enĩ partes tecti pminentes γεῖσα vocant. Hec a latinis etiam ſedum aut digitellum.

A ante L

Ala, eſt qua aues volant, a cuius ſimilitudine ala & dr̃ locus ille cõcauus ſubter brachiũ in homine: qa in eo pili, q̃ſi pennę naſcunt̃. Pli.lib.xj. Elephas tñ ſub armis duas.ſ.mammas, nec in pectore: ſed citra in alis occultas. Hinc hircinus odor ille cõcipit̃, ꝓprie tamen vocatur axilla, a qua fit ala. Cõtra Priſci.qui vult axillã per diminutionẽ fieri ab ala: & maxillam a mala. Cice.hęc ſunt verba. Quinetiam verba ſępe contrahuntur, non vſus cã, ſed aurium, qũo aũt veſter axilla ala factus eſt, niſi fuga litterę vaſtioris quam litteram etiã e maxillis: & axillis: & vexillo: & pauxillo conſuetudo elegãs latini ſermonis euellit. Sed hoc nomen quidã aſpirant dicitur & aſella: vt in ſacris litteris. Abſcondit piger manum ſub aſella. Prętera ala dicta eſt equitum turma, φ pedites tegat alarum vice. Nam in equitũ ordinibus circũ legiones dextra, ſiniſtraq; tanq̃; alę auiũ corporibus locabantur. Virg.libr.iiij. Dum trepidant alę, ſaltuſq; indagine cingunt. Alę etiam nauium dicuntur. vt velorum pãdimus Alas. Inde dicti ſunt equites alares: vel alarij.

Alarius, a, um, qđ eſt alę equitum turmę. Vñ alarij equites.

Alarius, a, um, ab ala auium. quod habet alas. Allatus vere per duplex ll, apportatus.

Alauda auis quę, olim galerita vocabatur: qa apicẽ habet. hoc eſt plumam elatã in capite ad ſimilitudinem galeri, ſiue galeę. Var. appellat galericum: & a gręcis corydalus dicitur. Poſtea gallico vocabulo. Alauda vocata eſt quędam legio apud Romanos. Galli.n.hoc noĩe vocant galeam. Vñ milites: qui galeis vtuntur dicti ſunt alaudę. Scribit. Pli.lib.xi. alaudam auiculas appellatã, quondã galericã gallico vocabulo & legioni nomen dediſſe. Ideoq; Cęſar: cum ex gallis legionem cõſcriberet, alaudam appellauit: de qua legione Cicer. ad Atticum ſic ſcribit. Antonius cum legione alaudarum ad vrbem pgere pecunias municipijs ĩperare. Militaria enĩ vocabula traducta ſunt ab ipſis rebus, quę ita nominantur proprie, quarum rerum in acie ſtruenda, ſui cuiuſq; vocabuli imagines oſtenduntur.

Alabarches, latine ſalis præfectus dicitur: vt eſt apud Ioſephum in vltimo antiquitatis libro. Et fuit apud Ægyptios: & Iudęos honoris appellatio.

Alabandæ Ionię ciuitas Apollonio rhetore nobilitata.

Alabandes: & alabandicus quæ ſic ab inuicem differunt: φ Alabandicus, ſiue alabandacus, a, um poſſeſſiuum. Vnde alabandiacos libellos pro barbaris: & ineptis, gręci capiũt.

Alabandes ciues oppidi dicuntur. Vnde carbunculos perfectos alabandes, quaſi municipes appellantur, impolitos, atq; rudes alabandicos.

Alabandica roſa dicitur quę eſt albicantibus roſis.

Alabaſtrũ genus marmoris plucidi: & coloribus diſtincti, ex quo fiebant vaſa vnguentaria. Mar. Quot Coſmi redolent alabaſtra, focięq; deorum. Dicitur & alabaſtrus, quem Pli. ſcribit ſeruandis vnguentis maxime idoneũ naſci circa Thebas. Egyptias. & Damaſcum Syriæ, quo priſci Romani, ſicut aliqui magnates nunc romę ſplẽdo p feneſtras lumine, vtebant̃. Similr̃ alabaſter dicitur. Cice.lib.ij. Acad. Quibus etiam alabaſter plenus vnguenti putreſcere vr̃. Et lapis alabaſtrites pe.pro. Pli.lib.xxxvi. Hunc aliqui lapidem alabaſtritẽ vocãt: quẽ cauant ad vaſa vnguentaria. Hunc lapidẽ & vocãt onycem. Sunt & mirothecia: & narthecia vnguentorum loculamẽta: ſed (vt puto) tales dictiones improprie capiuntur a latinis: græca.n. lingua manifeſta eſt ὅτι ἐσφέει καὶ λαμβάνω in numero plurali τὰ ἀλάβαστρα proprie pixides vnguentorũ & vnctionũ ſine anſulis. Calimachus tñ in hymno Palladis in ge.maſcu. poſuit, itaq; ab odoribus potius: q̃; odores lapide dicuntur.

Alabia græce ἀλάβια latine innocentia dicit̃. Sed eſt dictio in gręco: & in latino corrupta. Græce.n. ſcribi debet: ἀβλάβεια ὅτι βλάβη κακουργία ἐστὶ ἀπὸ τοῦ βλάπτειν. Et ideo latine, debet dici alabęa pen.pro. quoniam ει diphthongus mutatur in ę longum: vt κυθέρεια. Cytherea πηνελόπεια Penelopęa & ſignificat innocentiam.

Alacer: & alacris pe.cor. dr̃ is, qui ingentis eſt ſenſus, hoc ẽ: qui viget ſenſibus vniuerſis, vt inquit Aſcõ. quod eſt indiciũ erecti animi, atq; ſublimis: & cui ſenſus oĩs in ſuo loco degit, ſicut ecõtrario, lacer dr̃ amputatis in corpore mẽbris: hoc eſt auribus, oculis, manibus: quod & ad animus ſæpe trãſfert̃. Illud quoq; intelligit̃, aliud eẽ alacrem, aliud lætũ. Do. Alacer dr̃ non lętus, neq; triſtis. Interdũ ponit̃ pro celeri: & prompto, quaſi ſit alis acer. Teren. Quid tu es triſtis, quidue es alacris? Cice.li.i.ad Her. Si huic ſit remiſſum multos alacriores ad maleficia futura. Idem. Nam cũ feras, beſtias videamus alacres: & erectas euadere, vt alteri beſtię noceãt, non eſt incredibile putãdum. Aliquãdo pro lęto: & veluti in ſpecie aliq̃; geſtienti.

Alacritas vigor & aĩ erectio: nec non & lętitia geſtiens.

Alacritas, quę ſm Dona. proprie eſt mutatio quędam vultus geſtiẽtis in ſpem aliquã: & eſt media inter lætitiã atq; triſtitiã. Interdum dr̃ voluntaria celeritas, ſeu prõptitudo ardorue. Liui.li.iij. Poſtq̃; ingenti alacritate clamor eſt ſublatus (quod bene vertat) geſturum ſe illis morẽ, poſteroq; die in aciẽ educturũ affirmat. Cicer.lib.v.Tuſ. pro lætitia geſtiente quę malis habenda ſit accepit. Vir igitur temperatus, conſtãs ſine metu ſine ægritudine, ſine alacritate: vlla ſiue libidine nonne beatus.

Alania regio eſt Scythiæ Europeæ: quæ ad Meotidas paludes pertingit.

Alanus pen.pro. Scythię fluuius, a quo Alani populi dicti ſunt, iuxta quos ſunt Toxolani. Amianus ſcribit Alanos dici: quos priſci. Maſſagetas dixerunt. Hi carnibus veſcunt̃ & panes non mãducãt. Mar. Nec te ſarmatico trãſit Alanus equo. Iul. Capi. Alanos in parte Dacię collocat.

Alanorſi populi ad ſeptentrionem vltimi.

Alaricus: nomen gottorum regis qui romã obſedit deſtruxitq;. Fuit & alter Alaricus gottorum rex quartus creatus anno dñi. M.ccccccclxiiij. Qui & romanas vrbem cœpit. Sed poſtmodum per fraudẽ in die paſcę occiſi ſunt gothi.

Alba nomẽ eſt duarũ vrbiũ, quarũ vna eſt in Latio, a qua Albani populi: & Albanus mons, ſub quo Aſca. ciuitatẽ hãc Albã cõdidit, quę (vt. Liu. ſcribit) a ſitu porrectę in dorſo vrbis, lõga alba vocata eſt. Vulgatior fama eſt ab homine porcę ibidẽ inuẽte, dum a Troia cũ prẽ profugo veniſſet. Altera ẽ ad lacũ Fucinus, a qua albẽſes dicuntur: q̃; quis etiã albani qñq; vocent̃. Alba & ſacerdotis camiſia dicit̃.

Albana vrbs fœlicis Arabiæ eſt, ſicut docet Ptole.

Albanus nomen eſt montis: & lacus non procul ab vrbe, vnde vaticinium fuit nunq̃; Romanos veius capturos in primo ex albano lacu emitteretur aqua. Itẽ albanus nomẽ eſt duarum vrbium, quarum vna eſt in Macedonia mediterranea, altera ĩ maiori Armœnia, vbi diuus Bartho. fuit decorlatus. Hoc etiam nomine dictus eſt fluuius Albanię.

Albanus, a, um, quod eſt ab Alba Latij vrbe. Vnde Albani patres.

Albania regio in oriente a colore populi vocata, eo φ albo crine naſcant̃. Hęc ab oriente ſub mare Caſpium ſurgens per oram oceani ſeptentrionalis, vſq; ad Meotidas paludes per deſerta diſtenditur. In ea Albania ciuitas: & Albanus fluuius. Apud hãc habent̃ canes ferociſſimi, q tauros:

& leones occidunt. Hæc nomadico generi proxima eſt inter hiberiam: & mare caſpium ab ortu ſolis mari coniuncta: ab occaſu hiberiæ finitima Borreale latus munit cauſas is montibus hauſtrale a meniã contingit. Strab. xxvj. linguas albanorum fuiſſe tradit & totidẽ aliquãdo reges. Fuere: & ſub imperio perſarum poſtea macedonum: dein de romanorum. Sed Traianus imperator his reges dedit. Nunc ſub magno Cane degere creduntur ab his albani orti ſunt quorum pars hodie in peloponeſo: pars in macedonia ſedet iuxta Dirachium quorum dux fuit Georgius ſciderbech. qui multa ꝓ chriſti nomine aduerſus turcas pręlia geſſit.

Albia fluuius Boemiæ orit̃ in montibus, qui Morauiam. Boemiãq; diuidunt: & magno aquarũ iuctu mediam ferme diuidit Boemiã in occidentem prius, mox in ſeptentrionem fluens, vbi exit Boemiã, per anguſtas fauces mõtium in Saxoniam penetrat, & in oceanum voluitur.

Albius nomen imperatoris romani dictus ꝙ exceptus ſit vtero candidiſſimus contra conſuetudinẽ puerorum: qui naſcendo ſolent rubere quũ inuoluti ſecũdis rubentes erũpente menſtruo per liti profluuio ſanguinis pariter egredientis. Hinc illud Satyrici poetę. Modo primos incipientem ædere vagitus: & adhuc a matre rubentem.

Albus, a, um, a græco ἀλφὸς, quod cãdorẽ ſignificat. Sabini alpũ dicunt, eſt color, q opponit̃ nigro. Plau. in Mene. Dic mihi hoc, quod te rogo, albũ, an atrũ vinum potas? Interdũ albus ponit̃ ꝓ pallido, vnde & exalbeſco, pallidus fio. Interdũ ꝓ bono, ſicut ecõtrario nigrũ pro malo. Perſi. Per me equidẽ ſint oĩa protinus alba. Hor. Hic niger ẽ, hũc tu Romane caueto. Iuue. Maneant, qui nigrum in candida vertunt. Sed hęc per tranſlationem.

Albũ ſubſtantiuũ, dicitur quod græci vocãt λεύκωμα. tabula gipſata, in qua iudices notari, prętorũq; iura ſcribi ſolebãt. Si qs vero albũ corrupiſſet, puniebat̃: qꝛ pręoris maieſtas cõtempta videbatur. Pau. Si familia alicuius album corruperit: nõ ſimiliter hic edicit̃. vt in furto. Iudex inquit. Sene. lib. iij. de bñficijs, ex turba electorũ. quẽ cenſus in album: & equeſtris hęreditas miſit. Hoc & pictatiũ quoq; dr̃, vt in Alex. Cęſare Lãpridius, vulgo matrix appellata. Similiter, ea tabula dicitur album, in qua ſingulorum annorum acta litteris mandabantur a Pontt. maximo proponebaturq; domi eius, vt ptãs eẽt populo cognoſcẽdi. Hi quoq; nunc annales maximi noiantur. vt auctor eſt. Cic. li. ij. de Ora. Eſt & album decurionum & cytharœdorum, nã in digeſtis titulus eſt de albo ſcribendo, vbi docet Vlpia. quo ordine decuriones in albo ſcriptos eſſe oporteat. Hęc tabula alio nomine pictatium dicitur. Vide loco ſuo.

Albarium dicitur, quod illinitur tectorio, cum paries pungendus non eſt, quod fit ex calce.

Albidus, a, um, pe. cor. quod aliquantulũ albũ eſt, vt granũ extrinſecus albidum intus candidũ conſpicitur. Augu. li. xxi. de ciui. dei. pro albo poſuit. Lapides igne cãdente percocti: & ipſi fiunt candidi. Et q̃uis ille magis rubeat illi albido colore niteſcant, congruit tñ illi lud, quod albũ ẽ, ſicut nigrum tenebris. Hinc ſubalbidus parum, ſiue aliquãtulum albus. Pli. Ramos habet candidos, folia ſubalbida.

Albedo, albitudo: & albor pro candore accipiũtur. Plau. in Tri. Et item alterum ad iſtanc capitis albitudinem callidẽ aiebat vocari.

Albor, albedo. Hiero. in Leui. Quod ſi ſurſum fuerit in alborem cõuerſa, ſacerdos eum mundũ eſſe decernet. Alborem etiam Apitius vocat, quod eſt albũ in ouo, quod Pli. albuginem appellat, medici in albumen.

Albugo pe. pro. album in ouo & macula in oculo. Pli. lib. xxi. Qua alligata oculo albugines tolli dicuntur.

Albumen, pe pro. q̃ ẽ in ouo albũ. Vitellus vero croceus.

Albeo, albes, albus ſum, vt Campi niuibus albent. Hinc albeſco, albus fio. Virg. lib. j. Geor. Sæpe etiam ſtellas vento impendente videbis. Pręcipites cœlo labi. noctiſq; p vmbras. Flammarum longos a tergo albeſcere tractus. Huius compoſitum exalbeſco.

Albico, as pe. cor. aliquantum albus ſum. Pli. lib. xxij. ſolidum ſemen cõijcitur in oculũ: nec turbat, ſed in caliginem cõtrahit, mutat colores: ſed ex nigra albicare incipit. & tumeſcit. Simil̃r accipiuntur vellico, fodico, candio, nigrico, nutrico. quę formant̃ ab eoꝝ verbis in ſco deſinẽtibus diminutis litteris e, & s. & mutata e in i. vt albeſco, albico: candeſco, candico, deſcẽdũtq; ab actiuis, & neutris vt nutrio nutrico, vello vellico, fodio fodico. quæ ſine dubio, diminutiua ſunt: nam fodico minus eſt. q̃ fodio. quod non ſomniculoſe legentibus patebit. In ſignificatione verborum in ſco. Priſci. interpretatus eſt albuo, dicens albico pro albeſco: & Horatij affert exemplum. Nec prata canis albicant pruinis. Sunt, quia ea apparitiua nominent: quoniam apparentiam ſignificent.

Albo, as, albus facio, cuius paſſiuũ eſt albor, albus fio. Vñ & dealbo, & dealbor. Eſt ãt dealbare multum, ſiue a ſummo; vſq; deorſum albũ facere. Curius Cic. Nec ſolere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare. Et illud. Lauabis me. & ſuper niuem dealbabor.

Albo galerus, pileum capitis, quo flamines diales vtebantur. Flebant enim ex hoſtia alba Ioui cæſa.

Alburnus, Lucaniæ mons, a candore verticis appellatus & partus eiuſdem nominis apud lucaniam.

Alburnũ, adeps arboris. Pli. Humor: & corticĩ arborum eſt qui ſanguis eaꝝ intelligi debet. Eſt. n. in toto corpore arborum, & reliquorum aialiũ cutis, ſanguis, caro, neruus, venę oſſa, medullæ. Pro cute, cortex, humor, ſanguis, proximi plęriſq; adipes. Hi vocantur a colore alburnum. Hinc exalburno, as, quod eſt alburnum detraho. Pliny. Et reliquis arboribus ſiccãſſima lotos, deinde robur exalburnatum, cui nigricans color.

Albunea nemus & fons iuxta Æienen: ſiue a colore aquę ſulphureę: ſiue quod albunea latine ſit: quæ gręce dicitur leucothea. Virgil. libr. vij. Lucoſq; ſubalta. Conſulit albunea, nemorum que maxima ſacro fonte ſonat.

Albegmina partes extorum, quę dijs immolabantur, a candore eorum dicta.

Albula pe. cor. fluuius ab albo cãdore aquę qui poſtea Tyberis a Tyberino fluuio albanorum rege ibi extincto dictus eſt. Liui. Pax ita conuenerat. vt Hetruſcis Latiniſq; fluuius Albula (quẽ nunc tyberim vocant) finis, eſſet. Itẽ Albula dicta eſt aqua quędam in agro Tyburtino, quę, vt Strabo te ſtatur. vulneribus medetur. Mar. Canaq; ſulphureis Albula fumat aquis. Dicitur & Albulę plura'iter. Ides Quod ſic ex redolet palus lnãmę crudarum nebulę: quod Albularũ.

Albion inſula britannie, dicta ab alpis rupibus quas mare abluit. Poſtea Anglia dicta. Vide in Anglia. Eſt & albion Intemelium oppidum: cuius habitatores intementij vocantur inter monęci portũ: & Albigaunũ. Albera primo dicebat̃. Fuit & Albiõ nomẽ filij neptuni: quẽ inuaſit Here.

Albis fluuius qui in duo ſpada Germaniã diſterminãt: vt teſtat̃. Stra. lib. j. De hoc Luc. li. ij. Fundat ab extremo flauos aquilone Sueuos Albis: & indomitũ Rheni caput.

Albinga oppidũ liguꝝ colonia ad mare deducta, cuius incolę ligures iungauni vocantur. Ex hoc loco ad Monœci portum ſtadia ſunt. lxx. Dicitur & albigiunum.

Albeus, per diminutionem albeolus cũ accẽtu in antepe. tabula luſoria. Cic. de fi. bo. Aut albeolũ poſcere aut quærere quempiã ludũ. Pli. M. Meſſalla conſul pridie Calendas Octobris diem natalis ſui egit, tranſtulit Albeum, cũ teſſeris luſorum e gemmis duobus, latum pedes tres.

Alcamenes pe. cor. nomen ſculptoris qui phidiæ diſcipulus fuit. vt. Pli. lib. xxxiiij. ſcribit.

Alcęus cũ diphthõgo, nomẽ poetę lyrici Mytilenęi Hic magnificus, breuis, diligẽs, & plurimum Homero ſimilis.

Alces, is, ſeu Alces, egregiorũ more, aial eſt e Gallia tranſalpina figura colore & q̃ntitate mulę ſimilitudinem pretrahens ſed labium ſuperius adeo protenſum habet ꝙ niſi retrograde incedens herbas in terra capere non poſſit. Eſt inuentu

nentu rarum, olfactu e longinquo venatores ſentiens, ſta
timq; in ſpecus, & latibula ſe cōdens, media inter chame
lus: & ceruū ſimilitudine. Sed mares, ex his, in ſupercilijs
hn̄t cornua. De his animalibus Cęſar lib. vj. Et Iulianus ca
pitolinus mentionē faciunt. Pli. Septētrio fert & æquorū
greges ferorū, ſicut & aſinorum aſia & aphrica. prçterea al
cēni procerítas auriū & ceruicis diſtinguat iumento ſimilē.

Alceſte, es, ſiue Alceſtis, idis, fuit Perilai filia. Admeti Phe/
reorum regis coniunx, quæ maritum tanto amore dilexit,
vt pro eo perire non recuſauerit. Cum enim maritus, ęgro
taret, oraculo nūciatū eſt ei, poſſe eū adhuc viuere ſi foret
aliquis ex affinitate, vel amicitia, qui pro eo ſponte mortē
ſubiret: cæteris id abnuentibus, ſola vxor promiſit. Iuue.
Spectant ſubeuntē fata mariti Alceſtem. Hier. Acœſtin. fa/
bulę ferunt, pro Admeto ſponte defunctā. Sed m̄lta eēnt
dicēda, ſed vide tragediā Euripidis Alceſtim. q̄ impręſſa ē.

Alcyone pe. cor. duę fuiſſe leguntur. Altera Ceycis vxor quę
viſo cadauere mariti in littus eiecto, ſe deiecit in marę, iuſ
ſuq; Amphytrites in aues conuerſi fuerunt ambo. Altera
fuit Eueni fluminis filia, quę poſtea Marpeſia dicta eſt.

Alcedines ſunt quædam aues dictæ, quaſi algedines, q̄ fri/
gidis temporibus in mari pariant. Plau. Nā hercle tu periſti
niſi illā mihi tā tranquillā facis: q̄; mare eſt olim, cū alcedo
pullos educit ſuos. Dicta eſt a gręcis. Alcyone alcyones: vel
Alcyon alcyonis. Ambro. lib. j. Hexa. Alcyone eſt auis ma/
ritima, quæ in littoribus fœtus ſuos ædere ſolet, ita, vt in
harenis oua deponat medio fere hyemis, nam id tempo/
ris fouendis habet deputatum partibus, quando maxime
inſurgit mare, littoribuſq; vehementior fluctus illiditur,
quo magis repentine placiditatis ſolemnitate, auis huius
eluceret gratia. Namq; vbi vndoſum fuerit mare, poſitis
ouis, ſubito miteſcit, & omnes cadunt ventorum procellę:
flatuſq; aurarum quieſcunt, ac placidum ventis ſtat mare,
donec oua fouet alcyone ſua: ſeptem dies fœtus ſunt, qui/
bus decurſis educit pullos. Illico alios ſeptem adiungit dies,
quibus enutriat partus ſuos, donec incipiāt adoleſcere. tan
tam autem gratiam minuſcula auis diuinitus indultā ha/
bet, vt hos quattuordecim dies nautici pręſumptæ ſereni/
tatis obſeruent, quos & alcyoniadas vocāt, quibus nullos
motus procelloſæ tempeſtatis horreſcant. Ferunt hanc auē
paulo maiorem paſſere, pennis purpureis, candidis, admi
xtis, collo gracili: & procero roſtro ſub viridi lōgo & tenui
raro viſam. Ariſto. lib. viij. de animalibus. Alcyonum du/
plex genus eſſe ſcribit. Alterum vocale, harundinibus inſi
dens: alterum mutum, ampliori corpore. Ab alcyone fit al
cyonius, a, um, vt Alcyonij dies. Fitq; a græco ἅλς quod
mare ſignificat, licet aſpiretur.

Alchech, arabice eſt animal quod multi italici lyncē vocant
Naſcitur ex leone: & pardo: & nimium ferox eſt.

Alcman, e Lydia Sardenſis poeta lyricus, filius Damātis cla/
ruit, xxvij. olympiade, cum apud Lydos regnaret Ardis pa/
ter Aliate: & cum nimio amore puellam quandam depe/
riret, amatorios cantus primus inuenit. Fertur phthiriaſi
morbo interijſſe, quonias φθείρωδ᾽ θεν φθεῖρ φθειρὸς καὶ
φθείρι σαις, ideſt pediculis, quoniam ex putrefactione hu/
morum, in poris carnis oriantur.

Alcinous pe. cor. nomen iuſtiſſimi pheacum regis, a poetis
laudati, cuius ædes fuerunt magnificentiſſime extructæ: &
viridaria biſera erant. Vnde Papi. Quid biferam alcinoi re
feram pomaria, voxq;. Qui nunq; vacui prodiſtis in æthe
ra rami. Dicitur etiā Alcinus de quo in Odyſſea multa Ho/
merus: quæ nota ſunt.

Alcides pe. pro. Hercules græca ſignificatione a virtute appel
latur. Nas ἀλκὴ alce, virtus, robur, fortitudo dicitur. Vel di
citur Alcides vt Herod. ait ab Alcęo auo paterno androme
des: & perſei & Amphitrionis patre.

Alcibiades pe. cor. nomē Athenienſis imperatoris ſummi,
qui genere: & forma pręcipuus omnibus rebus aptus fuit.
Diues pterea, affabilis, patiens, & omni deniq; virtute pręe/
ditus. Et (quod mirum eſt) vitijs etiā pleniſſimus fuit. Eius
vitam Plu. luculenter ſcripſit. Proditum eſt. q̄ in illū vniuer
ſa ciuitas Athenienſium oculos in illū ſuſpenſa ora cōuer/
terant: & quaſi de cœlo miſſum cōtuentes admirabantur.
Fuit hic ex primatibus, qui cum eſſet pcliuis ad luxum, &
ad cæteras voluptates, ad bonam diſciplinas traductus eſt
a Socrate. Nam diſcendi ſtudio, & ſapientiæ amore pelle/
ctus, ex templo multis amatoribus adulatoribuſq; repul/
ſis, ad ſocraticam diſciplinam animum vertit, nunq; rece/
dens a latere philoſophi ſapientiſſimi.

Alcmena pe. pro. nomen propriū fuit matris Herculis. Ele/
ctionis filia Amphitrionis thebani vxor: quę Ioui Herculē
peperit: græce dr̄ ἀλκμήνη ἀπὸ τῆς ἀλκῆς. i. a robore:
qm̄ mulier multū pręſe tulerunt animi cōſtantię ad viros
proxime accedens. Aliquando poſt c, ponitur u, alcumęna
prout verſus exigit, de qua qui velit multa intelligere legat
τὴν ἀσπίδα τοῦ ἡσιόδου ἢ ὡς προλιποῦσα δόμους καὶ
πατρίδα γαῖαν ἤλυθεν ἐς θήβας μετ᾽ ἀρήιον ἀμφι/
τρύωνα ἀλκμήνη θυγάτηρ λαοσσόου ἠλεκτρύωνος.

Alcon nomen proprium cretenſis ſagittarij cuius quū filius
draco inuaſiſſet: tanta arte direxit ſagittam vt ea currens
in ſerpentis deficeret vulnere: nec tranſiret in filium. Fuit
hic Alcon Erichthęi athenienſium regis filius: qui ex attica
in euboeam fugit.

Alea, ludus tabulæ, ab Alea quodas milite in ocio troiano.
Hora. in epi. Ques dānoſa Venus, quē pręceps alea nudat.
Et cū alea dicat̄ omnis ludus in varietate fortunę cōſiſtens.
Vnde Mar. de nucibus. Alea parua nuces: & non dānoſa
videtur. Sępe tn̄ pueris abſtulit illa nates. Factum eſt, vt nō
ſolum pro fortuna: ſed etiā pro periculo, periculiq; dubita
tione ſumat̄: & ille dicatur aleā iacere, qui ſe periculo, for/
tuneq; cōmittit. Liui. In dubiā imperij, ſeruitijq; aleā imus.
Eſt & Alea nomen vrbis, ab Aleo cōditore. Papi. in ſiluis.
Aut aleæ lucis vidit tegeæa ſacerdos. Plu. In vita Cæſaris
ἀν᾽ ἐρρίφθω κύβος, ideſt iactus ſit taxillus.

Aleator, & aleo, onis, qui ſępe alea ludit. Catu. Niſi indicus:
& vorax: & aleo. Nunc aleator dicitur.

Aleatorum apud Sidonium ſumitur, pro ludo aleę. Ait. n.
Atq; illic aleatorium laſſis conſumpto ſphæriſterio ſatiat.
Sueto. vocat aleatorium forum.

Alecto vna eſt ex furijs infernalibus: & latine inceſſans in/
terpretatur: ab α priuatiua: & λήγω deſino: quia cupiditas
nunq; ſatiatur.

Allectorius, lapis, & allector qui in ventriculo galli inueni/
tur. Gallus enim græce ἀλέκτωρ dicitur. Pli. lib. vlt. Alle/
ctoras in ventriculis gallina eorum inuētas criſtallina ſpe/
cie magnitudine fabæ quibus in certaminibus milonem
inuictum fuiſſe videri volunt.

Ales, quęlibet auis, ab alis gerēdis, ſicut volucris oē volatile:
& tam maſcu. q̄; fœ. gene. pręfert. Vir. Namq; volans ful/
uus Iouis ales in æthra. Ponit̄ qn̄q; pro veloci, vt alite plā
ta. In genitiuo plurali alitū, & alituū ſm̄ Priſci. Virg. lib. xj.
Alituū, pecudūq; genus ſopor altus habebat. Auis eſt, quæ
parit oua & pennis eſt pędita: pręter veſpertilionem.

Alecula diminutiuum ab alec. Colu. lib. ix. Datur camarus:
& riualis alecula, vel ſi qua ſunt incrementi, parui fluuiorum
animalia.

Alec, vide infra in dictione halec.

Alemani pe. pro. populi inhabitātes iuxta Lemanū lacum.

Alexandria, vrbs Ægypti non longe a Nili oſtio: vt Soli. ait,
ab Alexandro macedone, vnde illi nomen, condita. Vrbs
fertiliſſima, quas Dinocrates architectus cōmenſuratus eſt
mirabili ingenio. xv. milium paſſuum laxitate, ad effigiem
macedoniæ chlamydis, orbe gyrato laciniosam anguloſo
dextra, lęuaq; pro curſu, mareotis lacus ad meredianas vr/
bis partem. euripo canopico oſtio, mittitur. Habuit olim
ſcholas omnius diſciplinarū liberalium. Fuitq; ob cōmo
ditatem, maximū totius orbis emporium. Conſtructum
autem fuit ante ſaluatoris aduentum an. xx. ſupra. ccc. intra
ſpacium. xvij. dierū: vt teſtatur Iuſti. li. xj. cum. vj. mil. muro/
rum paſſibus. Sunt & alię Alexandrię: vna in Scythia ſup

Tanaim, alia in aſia: & aliæ alibi ſm Ptole.

Alexāder & Alexandrus, nomē proprium: regis macedonici, cuius præclariſſima geſta & ab hiſtoricis & in ſacris literis traduntur. Hic lōge omnium excellentiſſimus fuit: cui ex rebus actis & auctis magnus inditū eſt nomē: ne vir vnicā gloriā adeptus ſine laude vnq̄; nominaretur. Naꝫ ſolus cōdito ęuo quātū hominum memoria eſt inexſuperabili imperio orbis auctus fortuna ſua maior fuit: ſucceſſuſq; eius ampliſſimos & prouocauit vt ſtrenuus: & æquiparauit vt meritus: & ſuperauit vt melior: ſoluſq; ſine æmulo clarus adeo vt nemo audeat virtutem eius vel ſuperare fortunam: vel optare. Fuere & alij Alexandri quorum vnus Aphrodiſeus interpres Ariſtotelis: ſed tali ingenuo vt Ariſtotelem carpat. De hoc Suidas & Stephanus meminere. Alius fuit Alexāder grammaticus ex oppido quod Coticon dr̄: qui de varia hiſtoria ſiue materia .xxiiij. volumina ſcripſit peritiſſimus ętatis ſuæ vir. Alius Alexander aſiæ rex & ſyriæ dictus Balam. Alius iudeorum rex qui aneus dictus fuit & regnauit annis .xxvij.

Aleopetra, inſula in Meotide.

Alexicacon, remediuꝫ: quod fit ad depellenda mala. Sic Hercules dictus fuit Alexicacos, ab eo, ꝙ defenſor eſſet hominum, hoc & amuletum dicitur.

Alexipharmaca: vt Suidas ait medicamenta ſunt auxiliatoria. Alexiteria idem quod Alexipharmaca.

Alga herba q̄ naſcitur in aquis marinis, dicta a mari: ab algore aquę, ſiue, ꝙ pedes alliget, quia craſſa ē folijs ex parte ſupernatantibus. Vir. libr. vij. Laterique illiſa refunditur alga.

Algor, oris, algus, us, & algus, gi, dolor, triſtitia, per tranſlationem ponit̄ pro frigore. Plau. in Aul. Inopiam, luctuꝫ, mœrorem pauperatatem, algum, famem. Lucr. libr. iij. ſollicite euolitāt morbis, algoq;, fameq;. Plau. in Ru. Vel ſuda vel peri algu, vel etiam ægrota.

Algeo, es, alſi, vel alxi, ſum, a grȩco ἀλγέω ἀλγῶ ὅθεν τὸ ἄλγος ἄλγεος, doleo patior: vt ſit frigus dolor, quidam membrorum rigore contractus. Ponitur tamen algere pro frigidum eſſe. Augu. libr. xxj. de ci. dei. In æſtibus dici, ſic alget, vt bibi non poſſit.

Algidus ſubſtantiuum, mōs ab Vrbe duodecim paſſuū milibus diſtans, ab aſſiduo frigore ſic dictus. Hor. Quęq; auētinum tenet. Algidūq;. Et ab hoc quoq;, ſilua Algida dicta eſt huic mōti ſubiacēs. In cuius ingreſſu, regillus lacus eſt.

Algedon, latine cruciatus dicitur.

Alguaſen: herba ſimilis lilio & dicitur lilialis: confert morſuræ canis rabidi propter quod græce Alguaſen dicitur.

Alius, a, ud, gtō alius penul. pro. vel alij, æ, ij: datiuo alio, ę, o. Cice. Si res totæ aliæ rei, neceſſe eſt ſimiliter ſit. Et idem eſt, quod diuerſus, vt alia eſt facies tua, a facie mea. Accedit quandoq; ad vim comparationis. Quintil. At quanto alius fuit ille infeliciſſimus iuuenis affectus. Quomodo autem differt ab alter, vide in dictione alter.

Alias res agis, ideſt non intendis ad id, quod dicitur: vt nulla ſit in eis attentio, aut nugatorias res agis.

Alias aduerbiū ſignificat alio in loco, vel aliter, vel alio tempore, vel aliquando. Pli. lib. xxxiiij. Alias fragile, & eroſuꝫ, rotarumq; vſibus: & clauis maxime fugiendum. Gel. Neq; id tamen ſemper eſſe fieri dixiſſet: ſed alias ocyus fieri, alias ſerius, ideſt aliquando.

Alienus, a, um, q̄nq; alienatus dr̄. Sal. Poſtq̄; alienū ſe videt. Q̄nq; pro diuerſus, diſſimilis, diſpar, diſſonus. Idem. Neq; ſoluꝫ illis aliena mens erat. Q̄nq; pro non cōſcius, vt apud eundē. Ille eos in domū Decij Bruti perducit, ꝙ foro ꝓpinqua erat, neqꝫ aliena conſilij propter Semporniam.

Alieno, as, alienum, vel aduerſariū facio, ſeu a propoſito remoueo repulſando. Plau. Me alienabis nunq̄;, quin noſter ſim. i. a propoſito remouebis. Salu. Neqꝫ falſa ſuſpitione alienatum, eſſe ſentiebā. i. repulſum. Terē. Ita nos alienauit ideſt aduerſarios fecit. Pau. iurecōſul. Alienationis verbo. vſucapionem cōtineri putat. Vix eſt enim vt non videatur alienare, quod patitur vſucapi. Euꝫ quoqꝫ alienare dicimus, qui non vtendo amiſit ſeruitutes. Huius verbi compoſitum eſt ab alieno, quod eſt abinuicem ſeparo. Cice. in ar. vet. Si auditoris ſtudium defatigatio abalienabit.

Alienigenus, a, um, pe. pro. nomē compoſitum a genere: & ſignificat, quod eſt externuꝫ, vel alieni generis, vel inter alienos genitus. Vale. lib. j. Adijci noſtris duo eiuſdem generis alienigena extra non abſurde poſſunt. Et lib. ij. Dandus eſt aliquid loci etiam alienigenis exemplis.

Alienigena cō. ge. vel ſm Probum, omnis generis, ſumitur in eodem ſignificato, cum alienigenus. Gel. libro. ij. c. xxiiij. Neqꝫ vitio alienigena: ſed patrio vſoroſo. Si eius cōpoſita a gigno: vt agmen troiugena.

Aliter aduerbium fit ab alis, huius alis: pro alius, ſicut declinabant antiqui: & ſignificat cōtrario modo. Vir. Dijs aliter viſum. Teren. in prolo. And. Verum aliter euenire multo intelligit, ideſt contra.

Alibi ſignificat alio loco.

Aliubi, pro alicubi. Nam dicimus ſolem totuꝫ aliubi, aliubi dimidium hominibus adimi.

Aliunde, ex alio loco.

Alioquin: ſeu vt quidam vſurpant. Alioqui: pe. pro. ſignificat aliter, quod ſi non: præter hoc vel etiaꝫ. Pli. Hos tibi dedicaui libellos. nam, nec ingenij ſunt capaces: quod alioqui nobis per quā mediocre erat.

Aliorſum, verſus alium locuꝫ, in aliam partem. Terē. in Eu. Vereor ne illud grauius tulerit, ne ve aliorſuꝫ, atqꝫ ego feci acceperit.

Aliquis, quaſi alius quis: & habet vim pluralem, q̄uis ſingulariter dicatur. non eniꝫ eſt aliquis niſi de multis. Vnde, & apud veteres vario genere, numeroqꝫ proferebatur. Teren. Aperite aliquis actutū oſtium. Ideꝫ eſt, dicendū de quiſqꝫ, quiſpiam: & vllus.

Aliquo, ad aliquē locuꝫ. Aliqua, per aliquē locum. Alicunde ex aliquo loco. Aliquorſum, verſus aliquem locum.

Aliquotiens, ſeu (vt quibuſdam videtur) aliquoties, ſine n, ſignificat aliquibus vicibus, ſiue aliquando.

Aliquot tantuꝫ pluraliter declinatur: & ſm Dona. ſignificat idem quod, nec multi, nec pauci.

Aliquantus, a, um, ponitur pro aliquot. Ambro. Factuꝫ eſt autem, vt per aliquantos annos ad conſtanciam hoc factū ab his, qui viderant, narraretur. Hiero. ad Pamma. Cum aliquanti ex vrbe venientes in eadem lectitarent: quæ ſero, me excepiſſe referebant.

Aliquantulus diminutiuum: quantitatem ſignificat. Augu. lib. j de ciui. dei. Ille autem infirmiores, qui terrenis his bonis q̄uis ea non pręponerent Chriſto: aliquantula tamen cupiditate cohærebant.

Aliquātum modo nomē eſt, vt aliquātum ocij, quaſi aliqua quātitas. Modo aduerbiū, vt tu es aliquātum ocioſus.

Aliquātiſper aduerbium, ſignificat aliquāto tempore.

Aliquādo ſm Priſci. habet accentuꝫ in antepe. ſed tēporibus noſtris nō ſeruatur, etiaꝫ a doctiſſimis viris, neq; in Virgi. vel in Oui. aut Luca. vel alijs poetis antiq̄s inuenitur in vſu illam correptā eſſe: habet aūt tria tēpora, p̄ſens, pręteritū: & futuruꝫ: & ſignificat aliquo tēpore, ſicut, & q̄nq;. Ponit̄ & pro tandem. Cice. Valerio. Aliquando nos reuiſas.

Aliquatenus ſignificat, vſqꝫ ad aliquā parteꝫ, ſiue ex aliqua parte, aut aliqua ratione. Quintil. Verum hoc aliquatenus temporum, mutatio eſt conditione. Aug. lib. xiij. de ci. dei. Corpus ideo eſt mortale, quoniaꝫ a vita, quā habet, deſeri poteſt: nec per ſeipſum aliquatenus viuit.

Aliquid ſubſtantiuum eſt, vt aliquid vtile. Aliquod adiectiuum, vt aliquod templum.

Alica pe. cor. potionis generis dictum ꝙ corpus alat. Hęc fit ex zea, quæ a noſtris ſpelta dicitur. Tunditur granum eius in pila lignea, vel lapidis duritia conteritur, excuſſis inde tunicis, conciditur medula.

Alicarius, qui alicam conficit aut vendit.

Alicaſtrum etiaꝫ videtur ea forma ab alica formari: ſicut ſiliquaſtrum a ſiliqua.

Alipedes pe.cor.eq veloces, quaſi alas in pedibus habẽtes.

Aliptes latine dr̃ vnctor: & is erat, cuius curę tradebantur hi: qui in ſacris certaminibus pugnarent. Dictus ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν.i.vngendo. ἀλείφω, vngo. Aliphe vnctio ſiue pingue dr̃, tñ grece dr̃ ἄλειφαρ ἀλείφατος καὶ ἄλειμμα. Mar. Nec capit immeritas ſordibus vnctor opes. Dicitur etiam aliptes: qui vulnera curat. At medicus qui male habentibus: & in lecto iacentibus medetur Clinicus appellatur. Item Aliptes fuit fons apud Epheſum.

Allia generis fœ. nomen fluuij, qui e Cruſtuminis montibus prealto defluens alueo Tiberino amni miſcetur. xl. ab vrbe lapide, vbi magna ſtrage Romani a Gallis profligati ſunt: hinc Allienſis dies dictus eſt, tanq̃ infauſtus. Huius noīs prima ſemp producitur. Sal. Maior: & horrificis ſeſe extulit Allia ripis. Oui. Hęc erat ĩ faſtis, cui dat grauis Allia nomẽ. Luc. Et damnata diu romanis Allia faſtis. Sic Vir. lib. vij. Quoſq; ſecans infauſtum interluit Allia nomen vbi Ser. dicit .l. eſſe interpoſitum. N.ĩ. ꝙ Luca. libr. vij. dicat. Non iſtas habuit pugnę Pharſalia partes, quas Alię clades, non de flumine Allia intelligendum eſt, cum ibi oſtẽdat omnes clades, quas Romani ſuperioribus temporibus paſſi ſunt, non eſſe cum Pharſalica clade comparandas, quæ alias ſuperauit. Alię igitur cum ibi prima breuis eſt ſic, eſt ab alius.

Alliũ genus holeris, quod comeditur, quod nomen quidã ab olendo, quidã ab alando deriuant. De quo in aſpiratis dictiõibus græce dr̃ σκόροδον & σκορόδιον, purgamẽta allij. Eſt & hoc noīe vrbus, inter Pyrgum: & Oſtiam.

Alliatum: ab allio pulmentarij: & intinctus genus eſt. Plau. Sine alliato fungi fortunas meas: Aſcen. Ego ſic intelligo. Sine.i.pmitte, mihi alliato, in allio nutrito, aut illito &c̃.

Alo, is, lui, alitũ, vnde alitus, vel altus, ſignificat nutrio alimentis ſuſtento. Salu. in Iugur. Et oẽm ætatẽ Arpini altus. Melius tñ alitus q̃; altus vt Diome. ait. In rebus tamẽ incorporeis alere frequentius pro creſcere ponitur. Quintil. Sed alere facundias, vires augere eloquentię. Vir. Hos ſucceſſus alit.i. augeſcere facit. Et licet altum, vel alitum ſupinum faciat, tamen, vt docet Diome. melius, dicitur alitus, q̃; altus, vitandę ambiguitatis gratia.

Alimentũ eſt quod datur ad vitę ſuſtentationem. Scribunt iureconſulti alimentis legatis cibaria: & veſtitus: & habitatio debebitur, quia ſine his ali corpus non poteſt.

Alimentarius, a, um, quod ad alimentũ pertinet, vt lex alimentaria: quę prouidebat, vt filij alerent parentes.

Alimonia pe. cor. idem eſt, quod alimentum.

Almus, ma, mũ, dr̃ oẽ quod nos alit ab alendo. Et proprie tellus alma eſt ab eo ꝙ nos alat. A bus ſiue & alijs numinibus datr̃ epitheton. Vnde & Ceres alma a Virg. dicitur cuius frugibus hoĩes alunt̃. Almus dies: ꝓ trãqllo dr̃. Virg. Preterea ſi noua diẽ mortalib' almũ aurora extulerit. Lux alma a donato illuſtris: & clara dicit̃: Alma apud hebreos nomen ambiguum eſt: ſignificat enim vt Hierony. inquit & adoleſcentulam: & abſconditam. Ergo Alma virgo abſcõdita: & ſecreta dicitur quę nunq̃; virorum patuerit aſpectibus ſed magna parentũ diligentia cuſtodia ſit ligata.

Altilis: & in plurali altilia, pe. cor. quicquid domi, vel in Villis, vel in viuarijs ſaginatur, ſiue ſit auis, ſiue quadrupes, ſiue piſcis, ab alendo quaſi alitilis. vt altilis: gallina quæ alita ẽ. Macro. Atilẽ ſanguinẽ; dixit non q aliter: ſed qui alit quaſi alentẽ. Et non ſolum: pro pingui: ſed etiam, pro opulento ponitur. Plau. in Ciſ. Prohibet diuitijs maximis dote altili atq; opima.

Alumnus dicitur filius, vel diſcipulus, qui ab aliquo velut a patre alitur, ſiue victu, ſiue moribus, ſiue doctrina. Cice. Dolobellæ. Mihi vero glorioſum te iuuenem conſulẽ florere laudibus, quaſi alumnum diſciplinæ meæ. Idem in Ver. Italia aũt alũnum ſuũ ſeruitutis extremo, ſummoq; ſupplicio fixum videret. Serui. pro educato, & educatore ponit ab alendo deductum nomen. Augu. li.i. de vera re. velint, enim nolint ue ipſi quoq; heretici & ſciſmatici alũni. Sic. Pliny. libr. iij. in actiua ſignificatione dixit de Italia, Terra omnium terrarum alumna, eadem: & parens numine deum electa. Cur. libr. vij. Oro, quæſoq;, ne humanarum rerum terminos adeuntem alumnum, commilitonem q; veſtrum (ne dicam regem) deſeratis. Fallitur ergo Valla ſuper alumni ſignificatione.

Alumnatus educatus Alumnari enĩ; alere: & enutrire ſignificat. Apud. lib. viij. de aſi. Quos ad tutelæ præſidia carioſe fuerant alumnati.

Alnus genus arboris fluuialis populo non abſimilis vt eadem credatur dicte ꝙ amne alatur. Naſcitur enim iuxta fluuios, quę aperta eſt nauigijs ꝙ aquis obruta: vt in ꝗ Vitr. diu non corrumpitur. Luc. & fluctibus aptior alnus. vnde & pro naui quandoq; poni ſolet. Virgili. Tum primum fluuij alnos ſenſere cauatas. Claud. Qui dubijs auſus committere flatibus alnum. Scribit Ariſto. Alnos in ſolacreta ſteriles non eſſe. In alnos ſorores phaetontis mutatas ait Virgili.

Aluus, locus corporis, ex quo ſordes defluũt ab aluendo: ꝙ in eum cibi, quibus alimur e vẽtre efluãt eluant̃ delabunt̃. Salu. Inſimulans ſibi aluum purgari. Interdum dicit̃ vas cauatum, vbi quid reponitur: & eſt tam maſcu. q̃; fœmi. gene. Cuius dimi. eſt aluulus.

Aluini dicti ſunt: lienterici ſiue cœliaci a grecis dicti: qui aluo langueſcunt. Pliny. libr. xxj. Vinea punica aluinis impoſita multum prodeſſe dicitur.

Aloe, aloes grecum eſt: & ſignificat herbam amariſſimi ſucci. Iuue. Plus aloes, q̃ mellis habet græce ἀλόη. herba reſiſtens vermibus & putredini ac viſui vtilis: gignitur in india & in arabia arbor odoris ſuauiſſimi.

Aloeus nomen gigantis, cuius filij Martem dicuntur vulneraſſe, a quo patronymicum Aloides.

Alogia cuius accentu in pe. dicitur quũ ita epulis indulget̃ vt a rõnis tramite deuietur: vnde animalia rõne carentia aloga dicunt̃ quibus ſimiles ſunt ventri dediti: ꝓpter quod immoderatum cõuiuiũ quo mens in qua rõ dñatur ingurgitatione veſcendi ac bibendi quodammõ obruitur alogia nuncupatur. Augu. ad Caſulanũ Attẽdite quẽadmodum dñici diei non puo prãdio reficiatur: ſed alogia delectetur.

Alot a Pli. dicitur animal eſſe mulæ prope modum ſimile carens flexura poplitum in anterioribus cruribus. Ideo inter dormiendum non cubat ſed innititur arbori.

Alogiani heretici fuerunt ſic vocati tanq̃; ſine verbo: logos enim græce verbum dicitur: quia domini verbum recipere noluerunt: Iohannis euangelium reſpuentes.

Alopecia, morbus in capite humano: & barba: ex vitio humorum: qui fit cum profluuio capillorum, dicta a vulpe, quam græci ἀλώπεκα ἀπὸ τοῦ ἁλῶναι, ideſt a capiendo, qm̃ difficilis ſit captu, cũ aĩal ſit aſtutiſſimũ. ꝙ ea crebro id genus morbi patiatur. Pli. Lingua herba eſt, q̃ circa fontes naſcit̃, cuius radix cõbuſta: & trita, alopecias emendat.

Allabor pe. pro. iuxta fluo, ſiue iuxta nauigo. Clau. Siculis allabitur oris. Hinc allapſus a, um, participium: & allapſus nomen.

Allapſus us, ab allabor. Aug. lib. x. confeſſio. Vbi per diem fuero, multi modo allapſu blanditur mihi.

Allegoria cuius accentu in pe. dicitur alieniloquiũ, vel potius inuerſio, vt aliud verbis, aliud ſenſu oſtẽdat. Vir. Clauditeiam riuos pueri, ſat prata biberunt. Hoc eſt. Deſinite iam plura canere: quia iã; ſatis audiuimus. Eius ſpecies, ſunt ſeptẽ. Ironia, Antiphraſis. Ænygma, Carientiſmos, Parœmia, Sarcaſmos, Aſteiſmos. dicta allegoria: quia ἄλλος ἄλλη ἄλλο καὶ ἀγορεύειν. hoc eſt ab aliud dicendo. Ideſt, aliud dicimus & aliud intelligimus.

Allego, gis, pen. cor. adſcribo, ãnoto, quaſi iuxta lego. Vnde apud Iul. Cap. ſcribitur. M. Anto. philoſophus, multos ex amicis in ſenatu allegiſſe cum edilicijs, ac pretorijs dignitatibus. Li. lib. x. Cæterũ, quia de plæbe allegebantur, eãdem ęgre paſſi patres. Hinc allecti.

Allectius ab allego fit. Vnde allecti dicebantur, q propter in

ſcriptum, ex equeſtri ordine in ſenatorum numerũ aſſumpti fuerant: nam patres dicebantur, qui erant patricij generis. Conſcripti, q ſenatui erant ſcriptis annotati. Allectus vero ab allicio, idem eſt quod attractus.

Allego, gas, pe. pro. ad aliquẽ locũ mitto ſeu ſimpliciter mitto. Plau. in Caſſi. Quin ea ipſa me allegauit: qui iſtam acceſſerem. Et allegare eſt adducere. Pliny. Tum multa allegauit: quę ad rem propoſitã pertinere minime videbant. Itẽ deputare, conſtituere, committere. Plau. in Caſ. Filius autem armigerum allegauit ſuũ, qui ſibi eam vxorem poſcat.

Alleluyia, duæ dictiones ſunt, quibus ſignificatur. Laudate dñm. Allelu. n. (vt Augu. ait) imperatiui modi ẽ, & ſignificat laudate, yia vero vniuerſalem, vel vniuerſaliter. ſ. deũ Hiero. yia apud hebręos, vnum eſt de decem nominibus. Et in illo pſalmo vbi legimus Laudate dñm, qm̃ bonus: eſt pſalmus: in hebręo ẽ alleluya, ſunt duę partes hebraicę.

Allicio, cis penul. cor. allexi, ctum. ex ad, & lacio, ſignificat attraho. Inuenitur & allicio ces, allicui in eadẽ ſignificatiõe. Piſo. li. hiſto. i. Auius vnius pmio multo allicuit animos. Sępius tñ in tertia cõiugatione, q̃; in ſecũda vtimur. In infinitiuo aũt difficulter cognoſcitur, cuius magis ſit ſignificationis, quale eſt illud. Ci. lib. j. Tuſc. Fieri autem põt, vt recte quis ſentiat: & id: quod ſentit, polite eloqui non poſſit: ſed mandare quenq̃; ſuas cogitationes qui eas, nec diſponere: nec accurate illuſtrare poſſit, nec delectatione aliq̃; allicere lectorẽ, hominis ẽ abutẽtis intẽpanter: & odio: & lĩis.

Allecto, as, frequentatiuum ab allicio ſignificat per blanditias attraho. Col. libr. ij. Ad aquam duci oportet, ſibiloq; allectari, quo libentius bibant.

Allicẽo es: allicui, vide in dictione Allicio is.

Allicefacio, eiuſdem ſignificationis eſt cum allicio, a quo allice fio. Sue. in Vitel. Pronus vero ad cuiuſq; & quacunq; de cauſa neceſſe, atq; ſupplicijs, nobiles viros condiſcipulos, equales ſuos omnibus blandicijs tantummodo ad ſocietatem imperij allicefactos, vario genere fraudis occidit.

Alleuo, uas, pe. cor. in altum tollo, vel de imo: & idẽ vbi qd iacet, atq; proiectum eſt, ſurſum leuo. Quin. Vidi multos, quorum ſupercilia ad ſingulos vocis conatus alleuarent. Inde per tranſlationem ad qualitatẽ fortunę, vt idẽ. Nõ petit, vt afflictum alleuetis, niſi & probauerit, ſe in fœliciorẽ. Eiuſdem ſignificationis eſt ſubleuo. Sue. Dumq; ſurgit, inter manus, ſubleuantium extinctus eſt.

Alleuio, as, ſignificat pondus aufero, diminuone.

Allex, & allux dicitur pollex ſcandens proximum digitum, q velut inſiluiſſe in alium videtur, nam græce ἀλλωμαι ſalio ſignificat.

Alleotheta latine dici poteſt aliter poſita. ἀλλως. n. aliter θετα poſita. a Priſci. dicitur variatio, nã alloeos diuerſus: & varius dr̃. ἀλλοιόω permuto ἀλλοίωσις ꝑmutatio. Cõfundit aũt numerum, vt, Pars in fruſtra ſecant. Caſus. vt Tu mihi quodcũq; regni ꝑ hoc regnum. Genus. Vt Dulce ſatis humor: depulſis arbutus hædis. Lęta ſalix fœto pecori, mihi ſolus Amynthas. Ad dulce enim: quod eſt neutrum, tam maſculina, q̃; fœminina Ver. reddidit.

Allido, dis pe. pro. impingo. quod eſt interficiendi cauſa cõtra aliquid iacio. Lactan. lib. iiij. Et in cõſpectu ſuo vexari acerbiſſime coniuges ſuas cernerent, violari, ac proſtitui virgines diripi pueros, allidi paruulos.

Alligo, gas pe. cor. ad aliquid ligo. Col. lib. iiij. Arbuſtinam vitem, anteq̃; putes, alligare diligenter oportet. Inde alligator: & alligatura. Idẽ. Infra inciſiones: & alligaturam falce, acuta leniter vitem vulnerato. Per tranſlationem dicitur alligari, obſtringi, obnoxium fieri. Teren. in Eu. Hic furti ſe alligat. Similiter quis dicitur alligari ad aliquid, ſine quo eſſe non poſſit: vnde dicimus adoleſcentes alligari ad amicam, qui vix ab ea diſcedit.

Allobroges pen. correp. populi Galliæ tranſalpinæ, qui Narbonenſibus aſcribuntur, quorũ metropolis eſt Viẽna. Hos quidam volunt eſſe, qui deprauato vocabulo, a Sabatijs montibus. Sabaudienſes, pro Sabatenſes appellantur.

Allophylos a, um: pe. pro. dici poteſt alienigena alterius tribus: nã cõponit ex ἄλλο, quod eſt aliud: & φῦλον. qđ eſt genus: gens, natio. Amb. li. offi. Aduerſarios ſuos hebręi allophylos. i. alienigenas latino appellabãt vocabulo. Hoc noĩe dicti ſunt Paleſtini, q & Piliſtẽi. Dicimur & Allophyli peregrini. Vnde in ſacris litteris. Non eſſe vexandos allophylos. Nam & vos peregrini fuiſti in alieno ſolo. Hiero. allophylos. i. alienigenas interpręati ſunt nõ generali nomine omnium gentium quæ non ſunt de genere iudeorum. Sed ſpeciali gentis ſuæ quæ nunc dicitur paleſtina mutata phe littere iuxta græcorum conſuetudinem in pi. ſicut & apud nos pro hebraicum faſcha græcum & latinum paſcha celebrat.

Allodium, hereditas, proprietas dicitur.

Allubeſco, ſiue adlubeſco lubens facio, fauco cõſentio. Vñ Allubeſcentia, obedientia.

Allucinor pe. cor. vana ſomnio, allucinatio, lucis alienatio vel aberratio, quod & ad oculos mentis transfertur, cum, minus recte intelligiẽ obducta quadaɜ caligine in aĩo. Fit aũt a græco ἀλύειν. qđ tarditatẽ ſignificat: & aĩ ſtupores.

Alludo pe. pro. blandior, cõgratulor. Lactan. li. iij. Aut homini alludũt aĩalia. Metaphorice alludere ẽ ea dicere, quæ ad alium ſenſum latenter referuntur. Virgi. Nec plura alludens, ea vox audita laborum. Prima tulit finem. Alludere vero ad hiſtoriam dr̃: hoc eſt, ad rei fidem verba compone re. Et alludere ſumitur pro eo, quod lingua vernacula dicimus vndeɜare. Tibul. Ima videbatur talis alludere palla.

Alludio, is, & alludior deponẽs, ex ad: & ludius: qui pro ioculatore capitur.

Alluo, is, iuxta luo, iuxta fluo, ſeu deorſuɜ aliqd lauo. Cur. Montem leniter alluit pręteriens amnis. Hinc fit alluuio, onis, alluuies: & alluuium, ꝑ immoderata aquarum violentia, vel fluuialiũ, vel pluuialiũ, ſimiliũq;, quę nõ tantuɜ agros cõfundit: ſed qñq; eripit: & nonnunq̃; funditus deſtruit, ſed cũ pars alicuius agri impetu fluminis aggeratur in aliũ agrũ, tunc cedit in poſſeſſionem eius, cuius eſt ager. Vnde Luca. Illos terra fugit dños, his rura colonis. Accedunt donãte Pado. Circuluuio aũt eſt, cũ partem alicuius agri rapidus amnis in alueum ſuũ impulerit: & in modũ inſulę circumuoluiẽ. iure viciniores erit. Val. Alluuies ſordida aqua, quæ abluit, vbi lutũ cũ aqua nõ multa. Liui. li. j. In ꝓxima alluuie, vbi nunc ficus ruminalis eſt, quam romularem vocatã ferunt: pueros expoſuiſſe: Proluuies proprie ſordis ꝓfuſis. Vir. li. iij. Fœdiſſima ventris profluuies Illuuies ẽt eſt immundicia in hoĩe, aut veſte, aut, re quauis alia inſita, ſeu iniecta. Teren. in Heau. Pãnis obſita: neglecta, immunda illuuie. Virgi. li. iij. Dira illuuies, immiſſaq; barba. Elluuies ꝓprie dr̃, quod expurgaẽ. pſertim aquaruɜ fluxu, q̃uis & alterius humoris dici poſſit. Plin. Quod in totis notatur oppidis, quæ minus quatiuntur crebris ad elluuiẽ cuniculi cauata. Lac. lib. vij. Elluuiẽ poſuit ꝑ aquarũ inundatione: cũ ait. Elluuiæ aquarum euertentur ciuitates. Elluuio p tranſlationẽ a Ci. poniẽ in ora, ꝑ domo ſua. Idcirco tu ad labẽ, atq; elluuionẽ ciuitatis ſine ſumma vi ꝑuenire potuiſti. Colluuies ſordes cęni, aut cuiuſuis rei coacte. Col. lib. j. Tu ẽt nantiũ, ſerpentiũq; peſtes hyberna deſtitutas vligine cęno, & fermẽtata colluuie venenatas emittit. Colluuio idem eſt, quod colluuies. Sed tñ p tranſlationem, q̃; proprie dixit. Cice. O pręclarum illum diem, cum in illud diuinus aiorũ cõciliũ, cœtũq; ꝓficiſcar, cũq; ex hac turba: & colluuione diſcedam. Proprie dixit Hiero. ad Helio. Neget, & ſacrilegiũ eſſe, qui in libidine ſedet: qui membra Chriſti, & hoſtiã viuam, placentẽ deo, cum publicarũ libidinũ victimis, nefaria colluuione violauit. Diluuium quod varie diluit. Et hæc noĩa a luo deſcendunt: & iuxta præpoſitiones eorum ſumuntur cum fluxu aquę, vel humoris alterius, commixto cœno aut alijs ſordibus.

Alnus, genus arboris, ex qua primum factæ ſunt lintres. Luc. Et fluctibus aptior alnus. Vnde & ꝑ cimba quãdoq; ponitur. Ver. Tum primum fluuij alnos ſenſere cauatas.

Naſcitur

Naſcitur hæc arbor in aqua:nec facile extra vndas viuit.

Aloſę piſces ſunt clupearum gñis Tyberi iuxta Ro.laudatiſſimi:qui alio nomine iuxta Ariſto.& Stra.Triſſæ dicunt.

Almopia macedoniæ pars.

Alpes a candore niuium dictæ ſunt:quia ꝑpetuis fere niuibus albeſcũt.Nã ἀλφος latine:macula,ſiue impetigo trãſfertur.Vñ Stra.lib.iiij.ſcribit alpes alio noĩe Albiũ vocari. gallica vero lingua Alpes(vt inqt Serui.)altĩ montes ſũt: qui Galliam tranſalpinam:a ciſalpina diuidebant. Nunc vero promotis finibus termini ſunt Italiæ.In longitudine centum milia paſſuũ patet a ſupero mari,ad inferũ,vt Celſus tradit.Liui.vero tria milia ſtadiorum.Hos primus Annibal fecit puios.Incipiunt(vt inquit Strabo)a Sabacijs. Apẽninus a Genua.Inter Genuam vero:& Sabaciam ducenta:& ſexaginta ſtadia interſunt.

Alpinus,na,um,pe.pro.quod eſt ex alpibus.Pli.Gentes alpine,& venti alpini,quia ab alpibus flant.Vnde & Ciſalpinus:& tranſalpinus cõdoſita.

Alpina arbor eſt laburnum:nec vulgo nota cãdida materie cuius florẽ cubitalem apes non attingunt.

Alphos latine,impetigo,ſiue vitiligo dr,maxime vbi color albus eſt fere ſubaſper:& nõ cõtinuus vt quędã quaſi macula diſperſe eſſe videantur candida eſt.

Alphabetum,nomen compoſitum,ex alpha:& beta,quæ ſunt primæ litteræ græce.

Alphoeſibęus,nomen paſtoris,ab alpho inuenio:quaſi inueniens boues.

Alpheus,nomen viri:& nomen fluuij Helidis Arcadię ſub mare in Arethuſam Sicilię deſinentis.Strabo.in.vj.ait Alphęum ſumere originem in peloponeſſo:& per mare ſubter terrã in arethuſam fontem terminet. Eſt etiã cognomẽ petri monachi viri tam græcis ꝙ latinis.litteris in primis eruditiſſimi.Finxerunt poetę Arethuſam fuiſſe venatricẽ: & amatã ab Alpheo:& fugiſſe volunt ſtuprũ per ſubterraneos cuniculos,in Ortygiã:& Alpheum fuiſſe inſecutũ. Alpheus fluuius ab alphis.i.vitiliginibus maculis dictus eſt:qa eius aqua maculas tollit.Pauſanias aũt,quaſi in principio libri qnti de gręcia illuſtrat vita ſcribit. τοῦ δ' ὕδατος ἐστὶν τοῦ ἀλφειοῦ πλῆθει τε πολὺ ἥδοντι καὶ ἥδισον:& ſubdit περὶ δὲ τούτου πολλὰ λέγεται ὅτι ἀνὴρ ἐ θηρευθὴς ἐρασθῆναι δὲ αὐτὸν ἀρεθούσης. Et multa alia ſcribens declarat hanc fictionem.

Alſioſi dicuntur,qui ſunt naturę frigentis,quiꝗ a frigore leduntur.Pli.Abrotonũ & adoniũ alſioſa eſſe memorãtur. Varro.Caprinum pecus ſtabulari melius ait,ad hybernos exortus,ſi ſpectat,propter quod eſt alſioſum.Idem. Quod eſt alſioſum,id,vt pleriꝗ lapide:aut teſta ſuſterni oportet caprilę,quo minus ſit vliginoſum.

Alter,alterius,vel alteri:re,ri.Teren.in Heau.hoc ipſum alterę dũ narrat,forte audiui. Et ad vnum de duobus dr, vt Annibal in tranſitu alpiũ amiſit alterum oculum. Siue ad vnam duarũ ptiũ.Cice.Duplices ſimilitudines eẽ debent. vnę rerũ,alterę verborũ.Sueto. Nec ceſſauit ex eo alterum alter criminari.Vir.Aurea mala decẽ miſi,cras altera mittam.Alius de pluribus, vt. Alij virtutes ꝓponunt,alij voluptatẽ,alij indolẽtiã. Interdũ tñ alius de duobus dr, vbi diuerſa cõſideruntur,vt alia eſt facies mea,alia tua. Alter ad vnum de duobus refertur.Itẽ alter ponitur,pro ſecũdo de duobus pluribusue,vt altero menſe repudiaui vxorem.Et Hic eſt alter annus belli punici.i.ſecũdus a belli punici origine.Aliqñ,ꝓ ipſis duobus,vt,vnus,aut alter.i.vnus,aut duo:& alter nõ eſt ſecundus,ſed tertius, ſicut docet Dona. Teren.in an.Sed poſtꝗ acceſſit amans precium pollicens vnus:& itẽ alter:nã tres ſimul aderãt.Et Vir. Alter ab vndecimo Aliqñ ponitur,pro alto. Pli. Tabulas plures pinxit,e quibus vnam in foro , alteram in comitijs, duas in Pompeij porticibus videmus. Aliquando pro aduerſo, & non bono,vt in augurijs,altera,cuꝫ appellatur auis, quæ vtiꝗ proſpera non eſt.

Altero,as,pe.cor.vario,& quaſi alterũ facio. Ouid.in Faſt. Ille ſuam facieꝫ trãſformat,& alterat alter.Sunt qui dicant hoc verbũ in oratorum vſu nõ eſſe,& pħis ęgre cõcedi extra,ꝙ pro eo,qđ eſt alterno,vt Oui.in Met.Alterat vndas.

Alter,eris,ſiue alteres,eris:penulti.pro.& gene.maſc.ſignificat maſſam plũbeam,qua ad exercenda corpora in gymnaſijs vtebantur. Mar. Quid pereunt ſtulto fortes altere lacerti.Exercet melius vinea foſſa viros.Dictus alteres a ἅλλομαι:quod eſt ſalio:nam circunducebant alteres dum ſaltando ſe exercerent.Solet tamen aſpirari.

Alternis aduerbium ſignificat viciſſim, nunc vnum, nunc aliud.Vir. Alternis dicetis amant alterna camœne.

Alterno,nas,viciſſim alterum duorum pono, quod vernacula lingua dicimus,mo luno,mo laltro ſcambiare.Col.lib. vj.Dabimus operam in ordinibus diſponendis, pari vernaculas,& acinas alternemus.Hinc alternatio per vicẽ ſucceſſio:& componitur ſubalterno.

Alternatim aduerbium ſignificat per vices.

Alteruter,quiuis e duobus,ſiue alter ex duobus:hoc eſt,o luno,o laltro.Cice.in ver.Video neceſſe eſſe alterutrum.Celius.Cice.Pompe.dicitur valde,pro Apio laborare,vt etiã putent alterutrum de filijs ad te miſſurum. Hiero.in gene. aliter poſuit cum ait. Diuiſiꝗ ſunt alterutrum a fratre ſuo. Augu.libro primo Aca.etiam aliter quare dehinc ꝑ alterutra parte ne a me quidquam expectetis, ideſt nec pro vna neꝗ pro alia parte.

Altrinſecus pe.cor.aduerbium ab alter formatum,ſignificat aliunde. Lac.lib.de opi. Aures duas,quarum duplicitas,incredibile eſt,quantam pulchritudinem pręſe ferant,ꝙ tum pars vtraꝗ ſimilitudine ornata eſt,tum vt venientes altrinſecus voces,facilius colligantur.Item ſignificat iuxta alteram partem.Plau.in Pſeu.Aſiſte altrinſecus,atꝗ onera hũc maledictis. Idem in Ru. In enſiculo mei nomen patris,poſt altrinſecus eſt ſecuricula,item aurea litterata. Hier.ad Pam. Vbi proprietas ſingulorum eſt,ibi altrinſecus diuerſitas. Quandoꝗ in altiori parte.Apul.lib.iij.Tectum ſcandulare conſcendit:quod altrinſecus ędium patere perflabili ad oīs orientales ꝓuium.Et li.v.Altrinſecus ędiũ horrea ſublimi fabrica perfecte:magniſꝗ congeſta gazis conſpicit.

Altercor,caris,ſignificat mutuo iurgia iactare,criminari:& clamoſe inficiari:& quaſi aduerſam partem tueri.

Altero,as.Teren.Scio,cum patre tuo dudum altercaſti.

Altercatio:quæ(vt docet Quintil.lib.vj.)conſtat,aut intentione,aut depulſione.

Altinum pe.pro.vrbs olim in littore Venetiæ florentiſſima fuit,a qua Altinates populi dicti ſunt.

Altus,a,um:põt eſſe participiũ,ab alo,is:& nomẽ,quo ſignificaẽ pars ſuperior:& qñꝗ inferior altitudo.n.nomẽ ẽ mẽſurę.Vñ dicimus,altũ cęlũ,& altũ mare.Quinetiã altũ poniẽ ꝑ cœlo:& mari.Vir.Hęc ait:& Maia genitũ demittit,ab alto.Idẽ.Vix e cõſpectu Siculæ telluris in altũ Vela dabãt læti.Et altũ vocamus profundiorẽ maris partem:& a terris remotiorẽ.Salu.Piſcatoria ſcapha in altũ nauigat. Per tranſla.quoꝗ poniẽ, pro excelſo,ac glorioſo.Vir.Te ſine nil altum mens inchoat.Et pro veteri.Idem. Altius oẽ expediã,prima repetens ab origine,factũ.Et pro magno, vt.Sic pater ille deum faciat,ſic altus Appollo. Et pro obſcuro,ac recondito,vt. Quid me alta ſilentia cogis rumpere.Et illud.Manet alta mente repoſtum Iudiciuꝫ Paridis.

Altiſonus,a,um.pe.cor.quod ex alto ſonat.

Altitonans penul.correp.qui ex alto tonat.Vnde deum altitonantem dicimus.

Altiuolans pe.cor.quod in altum volat.

Altanus pe.pro.ventus:qui in alto.i.pelago flat.

Altimeter pe.cor.inſtrumentum,quo metiuntur alta.

Altare,ab altitudine dictum eſt:nam antiqui, in ędificijs a terra eleuatis, ſacra faciebant dijs ſuperis, in terra:dijs terreſtribus,in effoſſa, dijs infernalibus. Altare ſuperis tantũ conſecratum erat.Ara tam ſuperis ꝙ inferis.

Althęa cũ diphthon.nã gręce ἀλθαία dicitur malua agreſtis,ſiue Maluauiſcus, qa glutinoſa eſt:dicta althea ex no/

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

mine plurium iuuamentorum. Dicitur a quibuſdam ariſthalthea ab excellentia effectus. Naſcitur in locis humentibus cuius radices decoctę. & diligenter mixtę porcino adipi: ad ſubleuandum dolores: vel tumores vulnerum, valde vtiles cōprobantur. Eſt & Althęa proprium Meleagri matris nomē. Sunt qui ſine h: & ſine diph. ſcribāt Altea caq; cauſa ſic appellari dicant φ in altum creſcat.

Alueus, ſiue aluus (vt Var. teſtat̄) eſt cauata cortex, vel vimineum vaſculum manu factum, in quo quid, propter concauitates, reponitur. Hiero. ad Deme. Habeto lanā ſemper in manib⁹: vel ſtaminis pollice fila deducito, vel ad torquēda ſubtegmina in alueolis fuſa vertantur: aliarumq; neta, aut in globum collige: aut texēda compone. Apud Iul. Capito. legimus: cum in Cęſariana familia paruuli in teſtudines alueis lauarentur. nato Albino Ceionum poſthumus eius patrem munere teſtudinis a piſcatore cum homine accepto illam ad excaldatiões puériles dicaſſe. Vnde & locus, vbi apes mellificant alueus. ſiue aluus dicitur a mellis alimonio: vt Var. exiſtimat. Pli. lib. xj. Alueos ex cornu ſpectatos eſſe. Lapum aluearia. Dicitur & alueus venter cuiuſlibet rei inanimatę. Vn̄ & pro fluminis foſſa, per quam labitur flumen quandoq; ſumitur. Vir. Aſſuetę ripis volucres: det fluminis alueo. Aliquando pro naui, ſiue pro ipſius nauigij receptaculo: vt apud Proper. Aut quid nam fracta gaudes Neptūne carina. Portabat ſanctos alueus ille viros. Liui. lib. xxj. Alueos informes raptim faciebant. i. nauiculas. Declinatur & hoc alueum. Feſt. Nauſtibulum alueum eſt: ad nauis ſimilitudinem factum.

Alueolus: & alueolum cum accentu in antepe. dimi. eſt pro vaſe cōcauo: vt eſt apud Danie. p̄phe. Abacuc intriuerat panes in alueolo, vt ferret meſſoribus. Item accipitur pro loco, in quo pullos pariunt columbe. Colu. lib. ix. Oua in alueolum ligneum cōferat. Item pro tabula luſoria, quę alio nomine dicitur latrunculária latrunculis. i. ſcachis, quibus hinc biſſeno puncto, illinc quadris diſcoloribus vtūtur ad ludum. Iuue. Laterna illud enim noſtris datur alueolis. Eadem dicitur Alleatoria ab aleis.

Aluearium: quod & alueare: & per apocopen aluear, ſumitur pro loco in quo ſunt aluei. Quādoq; etiam pro alueorum copia eodem in loco collocatorum mellificantium.

Aluus ab aluendo dicta eſt: & p̄prie dicitur, quia ſordes effluunt ſiue eluuntur. Pli. lib. xx. Pepones, qui vocantur refrigerant maxime in cibo: & emolliunt aluum. Quādoq; capitur pro ventre: qui apparet. Col. lib. viij. Niſi obeſam ingluuiem: atq; diſtentam in pabulis aluum demerſerit: & refrigerauerit. Item aluus, vbi apes mellificāt. Var. Si ex aluo minus frequentes exeunt.

Aluuies & aluuio. Quere in dictione Alluo.

Alumē pe. pro. ſalſugo terræ. Efficitur hyeme, ex aqua: & limo: & æſtiuis ſolibus maturantur, dictum a lumine: φ lumen coloribus tingendis pręſtet. Pli. Sale, aceto, & lumine poſtea exharenatur.

Alutha pe. pro. pellis a lutheo colore dicta. Ceſ. lib. iij. Anchorę, p̄ funibus, ferreis catenis reuinctę, pelles pro velis halutæq; tenuiter cōfectæ. Itē alutha dicitur pellis mollior & ad calceos, & ad cętera opera facienda concinnata. Sumitur etiam quandoq;, pro ſacculo, ſeu marſupio. Iuuen. Appoſitam nigrę lunam ſubtexit aluthæ.

Alutharius, coriarius: hoc eſt pelliū: & coriorū concinnator. Plau. Hic alutharius cerdo. Proprie tamen alutharij tenuiorum pellium dicūtur coriarij craſſiorum. Et alutharius piſcis vocatur a Pli. ob ſimilitudinem alutę pelis.

Aluthamen, aluthamentumue a veteribus dicebatur opus ex concinnatis pellibus factum.

Alyba, regio non longe a Myſia, vbi argenti, fodinæ eē ab Homero traduntur.

A ante M

Am præpoſitio gręca, quæ plærunq; compoſita inuēnitur ſignificatq; circū. Cato ſeparauit, cū dixit, Am terminum. Verum q̄ñ componit, cum dictione incipiente ab a, e, i, u, interponitur b, euphoniæ cā: vt Ambages ambio, ambeſus, ambigo, amburbiū, ambęualis, ambuſtus. Si vero cū c, h, f, q, mutat̄ m, in n: vt anciſus, anhelo, anfractus, angro, cum p, remanet integra, vt amputo.

Amalthea pe. pro. nomen fuit nutricis Iouis: nam ipſa, cum ſorore ſua Meliſſa Iouem puerum caprino lacte, ac melle pauiſſe feruntur. Fuit & nomen ſibyllę.

Amanuenſes, a manu vocabulū formatum, quo dicti ſunt ſerui, qui & a manu dicuntur, quorum opera: & manu in ſcribendo perinde, ac ſcribarum vtimur. Vide in littera A.

Amando, as, alio mando, ſiue alio deputo, cum quis alio mittitur: & a loco, vbi eſt, remouet̄. Ci. pro Roſcio. Amandauerat hunc ſic: vt eſſet in agro: ac tantūmodo aleretur ad villam: vt commodis omnibus careret. Admando vero ſignificat ad aliquem, vel aliquo aliquid cuipiam cōmitto. Plau. in Pe. Rem rtor rurſus denuo Carthaginem: ſi quid ad mandare vultis: aut curarier, argentum miſi, qui dederit nugas egerit.

Amantes populi ſunt in Aphrica. Troglodytis p̄ximi: apud quos tum ſalis, tum carbunculorū gēmarūq; copia eſt. Auctor Soli. vt ex ſale domos ſibi extruere dicuntur.

Amaracus pe. cor. Cynarę regis Cypri puer, qui caſu lapſus, dum ferret vnguenta, fregit alabaſtrum, deinde, cum nimio dolore contabuiſſet, verſus eſt, in ſanſucū, quæ ex eius nomine Amaracus cœpta eſt appellari. Vir. Vbi mollis amaracus, illum floribus: & dulci aſpirans complectitur vmbra. Herba eſt, quā vulgo maioranam vocant.

Amaracinum pe. cor. ſiue ſanſucinū oleum, quod fit ex amaraco. Pli. lib. xxj. de ſanſuco loquens. Fit ex ea oleum, quod ſanſucinum vocatur, ſiue amaracinum: ad excalefaciēdos, emolliendoſq; neruos. Lucre. Poſteſq; ſuperbos iūgit amaracino: & foribus miſer oſcula figit: & iterum ſicut amaracini blandum ſtacteq; liquorem.

Amaranthus flos eſt, ab imortalitate nomē trahens. Vnde immortales amaranthi dicuntur, nunq̄ enim marceſcit. Fit ab α priuatica particula: & μαραίνομαι, ſiccor tabeſco.

Amaritulos ſignificat inſuauitatem: aſperitatem: vt amaritudo mea amariſſima.

Amaror idē q̄d amaritudo: per tranſla. vero ſignifi. ai ſollicitudinē. Vir. ij. Ge. Triſtia tentantū ſenſu torquebit amaror.

Amarigma latine ſplendor dicitur Amariſſo ſplendeo.

Amarulētus, amaricatus, afflictus ex maliuolētia. Ge. Amarulentus librum maledicentiſſimum conſcripſit.

Amarico, cas, pe. cor. amarum, ideſt aſperum facio: & quaſi exacerbo. Aug. Ipſi amaricauerunt deum: qui peccando in eam ægritudinem deuenerunt.

Amareſcere, ideſt amarum fieri. Palla. Amygdalus, ſi rodatur, amareſcat.

Amaramis (vt refert Ioſephus) fuit nomen patris Moſis.

Amanus pe. pro. mons Cilicię, ſiue (vt quidā putant) Cappadocum: qui & Taurus dicitur.

Amath nomē filij Chanaam, qui auctore Ioſepho, Amathos inſtituit, qui & Amathi dicuntur.

Amaſenus pe. pro. fluuius Volſcorum. Eſt & alius in Sicilia eodem nomine, de quo Ouidi. xv. Metamor. Necnon ſicanias voluens Amaſenus arenas.

Amaſias nomen proprium Iudęorum regis, quo ſignificatur populum tollens.

Amaſis pe. pro. nomen proprium regis Ægypti, cuius tumulus fuit vna pyramidum dicente Luca. li. ix. Nō mihi pyramydum tumulus euulſus amaſis. Hic legem condidit vt quiſquis quotannis, apud præſidem, rationē vitæ redderet: demonſtraretq;, vnde viueret: aut quo queſtu ſuſtētaretur, qui hoc non faceret: morte afficeretur. Hanc legem Solon ab ægyptijs tranſtulit ad Athenienſes.

Amauroſes, latine dicuntur oculorū obſcuritates, cum, ſine vllo euidenti vitio, lumen eripitur, ſicut hebetudo.

Amaxa plauſtrū in cœlo. i. ſeptētriones: quia ſimile plauſtri videtur. Septentriones vero ruſtico vocabulo a latinis qui

boues

boues triones vocant quaſi teriones: hoc eſt colendæ terræ idoneos a iunctis bobus a figura ipſa quam efficiũt ſeptem ſtellæ: ſeu ꝙ ita ſitæ ſint: vt ternæ ſtellæ proximæ quæq; interſe faciãt trigona.i.triquetras figuras.

Amaxei, ſiue amaxarii: ſunt aurigæ: moderatoreſq; vehiculorum: nam græci ἄμαξαν currum appellant. Et quod nos ſeptentriones in cœlo vocamus, illi amaxan vocant: quia ſimile plauſtri hoc ſidus vocat. Scribit Iul. Capito. ꝙ Maximinus amaxas manibus attraheret rhedam: & onuſtam ſolus moueret.

Amaxobij populi inter Sarmatas.q & ipſi nomen acceperũt a plauſtris, quæ habẽt ꝓ ſedibus: & in qbus vitã degũt. Amaxan enim græci plauſtrum: & βίον vitam dicunt.

Amathus pen.correp.untis. Cypri ciuitas eſt: vt ſentit Pli. Veneri ſacra. Vir.lib.x. Eſt Amathus, eſt celſa mihi Paphos: atq; Cythera. Oui. Piſcoſamq; Gnidon, grauidamq; Amathunta metallis.

Amathunteus, a, um, pe. pro. poſſeſſi. Oui. lib. x. Luctantes vitulos. Amathunteaſq; bidentes.

Amathũſius, tia, um, idem quod amatũtheus. Vir. in Cirl. Nam te iactari non eſt Amathuntia noſtri.

Amazones, pe.cor. Scythicæ fœminæ iuxta Tanaim primum inhabitantes, deinde, ad loca iuxta Thermodoonta fluuium deuenerunt. quæ magnã Aſiæ partem occupauere dictæ amazones, eo ꝙ mammis careant, ab α ſine: & μαζὸς mamma. Mos enim fuit Amozonibus, interfectis maribus, quos genuiſſent, ſeruare fœminas, earumq; infantium mãmas dextras inurere, ne impedimento ſint ad pugnã conſerendã: & ne ſagittarũ iactus impediat. Vel dictæ ſunt amazones ab α & μάζης.i.pulte, ſeu panæ, quaſi ſine pane, eo ꝙ non pane veſcerentur: ſed carnibus. Alij ab amazone puella dianæ ſacerdote & regina epheſi. Alij ab ἅμα: & ζῆν: cum aſpiratione in principio: tanq̃ in commune viuentes, dictas putant. Harum regio Amazonia dicitur. Aliæ fuerunt Amazones, quæ in Aphrica floruerũt: quæ, ob id, libyæ dicuntur, de quibus ſcribit Diony. lib. iiij. quæ olim aduerſus Gorgonidas fœmineum duxerunt exercitum, eaſq; occiderunt. De his Æſchylus tragicus in Prometheo: ita ſcribit. ἔνθ' ἀμαζόνων στρατὸν ἥξεις στυγάνορ' αἳ Θεμίσκυράν ποτε κατοικιοῦσιν. Euſtathius multa in commentarijs Dionyſij lib ya: ſed Stephanus biſantius in libro de populis: & vrbibus aliam rationẽ dicit: cur vocentur Amazones. Ait enim. ἀμαζόνες δὲ ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς νύμφης Ἀμαζονίδος θυγατρὸς τῆς σαυρο νης, & multa alia.

Amaryllis, idis nomen fuit ruſticæ proprium, de qua Virg. latinæ autem dicitur amor.

Ambio, is, iui, vel ij: itum, ex am: & eo, is, per mutationem e in i, & b, interpoſita, ſignificat proprie circumeo, cõcludo. Vir. Quæ rapidus flammis ambit torrẽtibus amnis. Iul. Firmi. põpeij poſt tot triumphos ad Nili fluminis ripam ceruices inuictas: & regias: & quas totiens purpura triũphalis ambierat. Per tranſlationem vero ambire ponitur, pro blandiri, interpellare, circũuenire. Vir. lib. iiij. Quo nunc reginam ambire furentem audiat affatu. Quoniã vero Romani dum honores: & magiſtratus quærerent, circũire ſingulos ſolebant, præſentare dextras, rogareq;, vt ſe ſuffragijs adiuuarẽt: factus eſt, vt ambire capiatur, pro honores quærere. Interdum etiã ſignificat ſimpliciter deſiderare. Hiero. ad Dama. Campenſes cum Tharſenſibus hæreticis copulantur. Nihil enim aliud ambiunt q̃ vt auctoritate cõmunionis veſtræ fulti, tres hypoſtaſes cum antiquo ſenſu prædicent. Auguſt. libro. viij. confeſſi. Quæſo te omnibus iſtis laboribus noſtris: quo ambimus peruenire: quid quærimus. Teren. vero in An. Niſi vides, niſi ſenis amicos ores, ambis.i. nihil agis. Et ambire, rogare. Hora lib. car. Te pauper ambit, ſollicitat te ruris colonus.

Ambitus, ta, tum. pe. pro. participium, circuitus, vt Iuſtic. & ambitæ circundare littora terræ.

Ambitus, tus, penul. cor. nomen ꝓprie circũitus. Luca. lib j. Italiſq; ambitus vrbi. Dicitur & ambitus, locus inter vicinorum ædificia duorum pedum: & ſemis, ad circũeũdi facultatem relictus, ex quo, honoris ambitus dici cœptus eſt. Sal. Legibus, ambitus interrogati pœnas dederãt. Eſt enim ambitus crimen affectati honoris, nã qui vera virtutis via ad honorem aſpirare non poteſt, is ambitione contendit, quæ (vt inquit Sal.) multos falſos fieri coegit. Hinc latæ leges ad ambitum puniẽdum, qualis lex Calphurnia. Capitur interdum, pro ſpecie quadã fauoris: & captatione miſericordiæ. Quint. Si iuuenis innocentiſſimus iudices vti vellet, ambitu triſtiſſimæ calamitatis poterat allegare vobis amiſſam in oculis omnium cogitationum temeritatem, ideſt miſericordias captare, ex cõmemoratione malorum. Et ambitus dicitur, quod græci periodon vocãt, cum ſentẽtia certa quadã deſcriptione definitur. Sed hæc cõſtat ex membris, quæ cola dicuntur: & caeſis: quæ comata appellantur.

Ambitio, circuitio. Ambro. Sinus in quo Chriſtus requieſcit, non corporis gremio præparatur, nec veſtimentorum ambitione componitur, ſed virtutũ operatione colligitur. Sumit & pro honoꝝ: & laudis imoderata cupiditate. Et vt Dona. ait eſt magnarum rerum deſiderium & appetitus: eſt enim in animo, q̃uis etiam ipſa ambientis actio, ambitio dici poſſit. Quinti. lib. j. Et licet ipſa vitium ſit ambitio: frequenter tamen cauſa virtutum eſt.

Ambitioſus, qui imoderate appetit honores: & qui miſericordiã, fauorẽq; impartit. Quinti. lib. j. Non ſum ambitioſus in malis: nec lachrymas augere cauſas volo, vtinã eſſet ratio minuẽdi. Oui. lib. iij. de pon. Sed tñ hoc factis adiungo prioribus vnum. Pro noſtris vt ſis ambitioſa malis.

Ambages, penul. pro. ſignificat verborum circũitus. Vir. lib. ſecundo Geor. Nõ hic te carmine ficto. Atq; per ambages: & longa exorſa tenebo.

Ambagioſus, a, um, quod abundat ambagibus. Gel. Neq; præcepta dicunt, ſed lubrica, atq; ambagioſa coniectatione nitentes inter falſa: & vera.

Ambactus, circũactus circũductus: & lingua gallica ſeruus dicit. Cæſar. lib. vj. eorum vt quiſq; eſt genere copijſq; ampliſſimus: ita plurimos circũ ſe ambactos clienteſq; habet.

Ambeſus penul. pro. vide in dictione Edo.

Ambarualis, ex ambio: & arualis, quod ab aruis eſt compoſitum, ſacrificium dicitur ꝙ arua ambiat victima, quod fiebat de porca grauida. Virg. Terq; nouas circũ fœlix eat hoſtia fruges. Feſtus tamen ab ambo, videtur compoſitiones deducere dicẽs. Ambaruales hoſtiæ appellabãtur, quæ pro paruis, a duobus fratribus ſacrificabantur.

Ambiani, ſiue Ambianenſes, populi ſunt Galliæ narbonẽſis comatæ, quos Pli. lib. iiij. Belouacis iungit.

Ambigo, gis, pe. cor. ex am, & ago: proprie ſignificat circũago, circũdo. Aug. Quibus muris ambigare? Vnde ambactus: & ambages. Item ambigere eſt dubitare, vnde ambiguum. Itẽ diſcordẽ eſſe, litigare. Terẽ. in Heau. Simo. & Crito vicini noſtri hic ambigũt de finibus me accepe arbitrum.

Ambiguũ, dubiũ: quod in ambas agi partes animo põt, licet & de pluribus intelligi quãdoq; poſſit. Cice. lib. j. ad Herẽ. Ex ambiguo controuerſia naſcit, cũ ſcriptum duas ſententias: aut plures ſignificat, hoc modo. Tullius meus hæres Terentiæ vxori meæ. xxx. pondo vaſoꝝ argenteorum dato quæ volet, poſt mortem eius ꝑcioſa vaſa: & cælata magnifice petit mulier, filius ſe, quæ ipſe vellet in. xxx. pondo ei debere dicit, cõſtitutio eſt legitima ex ambiguo.

Ambo, ex græco ἄμφω videtur deductum: & nõ dicit, niſi quãdo ꝓferunt duæ dictiones: vt Plato: & Ariſto. ambo philoſophi. Vel cum hæc dictio duo: vt Vidi duos hoies ambos mihi amicos. Vel cum de his loquimur, quæ tantũ duo ſunt, vt perdidi ambos oculos: & ambas manus.

Ambidexter dicit, qui ita leua manu vtitur: vt dextra. Græce ἀμφοτερόδεξιος. Hieron. contra Ioui. Aioth ille iudex ἀμφοτερόδεξιος, ideſt ambidexter. Hi etiam ſceua dicitur a latinis. Scribit Alber. libro ſecundo de animalibus, cauſam, propter quam, quis agiliore ſit ſiniſtra, quã dextra: qa

videlicet epar: & cor virtutes ſuas mittunt in ſiniſtrum latus: & a dextro remouentur.

Ambracia, vrbs in Epiro Pyrrhi regia, ab Ambrace rege dicta: hanc Auguſtus Nicopolim a victoria nominauit: fuit hæc ciuitas ornatior reliquis ciuitatibus. Hinc ambracieñſis: & ambraciotes, ſiue ambrociota. Vñ Theombrotus ambraciota dictus eſt, qui cum Plato. librum de æternitate animarum perlegiſſet: præcipitem ſe dedit in mare.

Ambrices penul. cor. ſunt tegulę: quę tranſuerſę aſſeribus: & tegulis interponuntur, inquit Feſtus, vbi per aſſeres canterios etiam intelligimus. Imbrices vero tegulæ, quibus incuruis domus tegitur.

Ambryſus, penul. cor nomen eſt duarum vrbium, quarum vnam Stra. locat in Phocyde, alteram in Bœotia. Quidam etiam Ambryſum recte dici affirmant. Pauſa. ambroſon quandoq; vocauit, ab heroe ſumpto nomine.

Ambrones, gentes quædã gallicæ: quæ ſubita inundatione maris, cum ſedes ſuas amiſiſſent, rapinis ſe alere cœperunt hos cum Cymbris, Teutoniciſq; Marius deleuit. Hinc tractum eſt: vt turpis vitę homines, ambrones dicantur.

Ambrum, gemma nigri coloris.

Amburo, penul. pro. circumuro. Plau. in Epi. Nam ille quidem Vulcani irati eſt filius, quaqua tangit, omne amburit: ſi propius adſtes, æſtu calefacit.

Ambulo, as, notæ ſignificationis, vt. Qui ambulat in tenebris, neſcit, quo vadat. Aliquãdo ambulare eſt animi cauſa ſe exercere. Plau. Abijt ambulatum. i. abijt vt ſe exerceat animi cauſa. huius cõpoſita ſunt, ab ambulo, quod eſt aſcẽdo, anteambulo: ante alios ambulo, a quo anteambulones dicti ſunt ſtipatores: & ſatellites: qui honoris gratia aliquem comitando principem, ſolent præcedere. Sue. in Veſpa. Dum eum identidem: per contumeliam anteambulonem fratris appellat. Mar. Sum comes ipſe tuus, tumidiq; anteambulo regis. Deambulo, vide alibi. Inambulo, ſpacior: & proprie inambulare eſt peripateticorum: qui deambulantes diſputare cõſueuerũt. Obambulo, aduerſus alios ambulo: & quaſi ambulanti me oppono. Perambulo: per aliquid, ſiue ad finem vſq; ambulo.

Ambulator: qui huc & illuc ambulat. Col. Villicus (vt ait Cato) ambulator eſſe non debet.

Ambulatio, ambulãdi actus: & locus ad ambulandum, vel per quem ambulamus. Col. Ambulationes meridianorum Æquinoctiali ſubiectæ ſint: vt hyeme plus ſolis: & æſtate minimum recipiat. Huius diminutiuum eſt ambulatiuncula. Ci. Cum vna me hercle ambulatiuncula: atq; vno ſermone noſtro, omnes fructus prouincię non confero.

Ambulachra, penul. pro. ambulationes ſunt. Lactus ambulandi: & aliquãdo dicuntur ſpacia ad ambulandum, vbi cõmode ambulari poteſt ad ſatietatem propulſandam.

Ambubaię, porphyriõe auctore: ſunt mulieres vagæ, ac viles: quibus nomen ab ebrietate balbutientium verborum videtur eẽ inditũ. Nõnulli ambubaias tibicinas ſyriaca lingua putãt dici. Hora. Ambubaiarum collegia pharmacopolę.

Amemoria ſignificat eum cuius officium ſit ſuggerere principi res obeundas. Vide in littera. A.

Amen dictio hebrea, quã nos fideliter (ſm Aquilę interpretationem) dicere poſſumus, ductum aduerbium ex nomine fidei ſecundum vero ſeptuaginta interpretes: idem eſt, ac ſi fiat diceremus: vnde in fine librorum (In quinq; ſiquidem pſalterium apud Hebræos diuiſum eſt) Fiat fiat trãſtulerunt: quod in hebręo legitur. Amen amẽ: quo ea vere, quæ ſupra dicta ſunt memorentur. Vnde apoſtolus aſſerit non poſſe aliquem reſpondere amẽ. i. quæ dicta ſunt, niſi intellexerit prædicationem.

Ambroſia latinæ, immortalitas dicitur, ab α priuatiua: & βροτὸς mortalis: vel quia mortales eam non comedunt, vel quia, qui comederent, efficerentur mortales: ſed μ interponitur ad euphoniam. Fabulæ ferunt eſſe deorum cibum, nectarq; potionem: ex quo illud Epigrammatiſtę. Iuppiter ambroſia ſatur eſt & nectare viuit. Ci. li. j. Tuſcu. Nõ enim ambroſia deos, aut nectare, aut iuuentute pocula miniſtrãte lętari arbitror. Ambroſios diuinus: & immortalis dicit. Diaſcori. ambroſiam artemeſiã: cuius verba ſunt hæc αμβροσία ποι κεσὶ κυένιοι βοτρυν οἱ δὲ ἀρτεμισίαν καλοῦσιν. Alij apium ſiluaticum. Pli. Botryn vocat, odore non in iocũdo. Idem ſcribit herbã eſſe vagi nominis: & circa varias herbas fluctuantem.

Ambroſius proprium nomen diuinus immortalis dicitur: eſt & adiectiuum. Ambro. a, um, pro immortali. Ver. Ambroſięq; comæ.

Amella herba quæ naſcitur iuxta mellam Galliæ fluuium a quo nomen accepit. Amellus flos.

Amens, qui a mente ſua diſceſſit, hoc eſt, qui ſine conſilio animoq;, quo ſapimus. Lucre. Conſilium, quod nos animum, mẽtẽq; vocamus. Hinc amentia. Teren. in An. Cur meam ſenectutẽ ſollicito huius amẽtia. Quidã amentem a demente: ita diſtinguunt, φ demens ſit, qui non cogitat quid agat, aut loquatur. Amens, qui prorſus inſanit.

Amentum, omne ligamen ſignificat. Pli. Cornelię Gracchorum matri ſedens ſtatua poſita fuit, ſoleiſq;, ſine amẽto inſignis, in Metelli publici porticu. Amentum etiam dicit lorum, quo media haſta religatur: vt iaci longius poſſit. Syl. lib. xiiij. Haſta iuuatur amento.

Ametabaton ſine tranſitione ab a ſiue metabaſia.

Amentare iacere: circũdare, & amẽto munire. Lucre. Iaculũ amẽtauit habena. Hinc amẽtatas ſoleas, & amẽtata iacula.

Ames, itis, maſcu. generis, pertica aucupalis. Hora. In Epod. Aut amite leui parua tendit retia. Palla. Nunc in amitibus appetetur aucupium noctuę.

Amerinum, oppidum italiæ cuius crebram in Roſciana facit. Ci. mentionem. Vnde amerinus, na, num. Virg. Atq; amerina parant lentę retinacula viti.

Amerinæ, penul. produc. ab Amerino Italiæ oppido, vbi pluma erat ſalix amerina, quam nunc vulgus Agnum caſtum appellat.

Amineum, genus vitis a regione Aminea dictum: nã aminei fuerunt, vbi poſtea falernus.

Ameror, penul. pro. latinę dicitur: qui caret matre.

Ametros, latinę immenſus, immodeſtus. Ametria, imodeſtia, ab α priuatiua, & μετρέομαι καὶ τὸ μέτρον.

Ameria, ciuitas in Vmbria, ante pſicũ bellũ annis nongentis. lxxiij. condita. ibi fiebant ſalices amerinę dictę.

Amethyſthus: cum duabus aſpirationibus: & ypſilon: gemma purpurea, a colore violæ dicta, quaſi minimæ ebria: ab α priuatiua particula. & μεθυσθεὶς ebrius, ſiue μεθη ebrietas: tanq̃ amethyſthinus color ſit ſobrius. Ratio nois eſt, φ cum vſq; ad vini colorem accedat, prius tamen q̃ id deguſtet: in violã deſinit. Fulgor in ea purpurę eſt, nõ ex toto igneus: ſed in vini colorem deſinens: & violæ ſimilis.

Amethyſthinus, a, um, penul. cor. vaſa ex amethyſtho. Iuue. Vendunt amethyſthina. Pli. Amethyſthinum colorem dicimus, qui in viola: & ipſæ in purpureum micat, quemq; Ianthinum appellamus.

Amethyſtos etiam genus vuę. quoniã (vt ait Pli.) Sobria ſit & temulentiam ſola non faciat.

Amico, cis, penul. cor. iuſ, itum, ſupinum debet facere amixi etiam pręteritum: & ſupinum amictum facit: vnde amictus. Eſt autem amicire veſtire. Hora. Et piper. & quicquid chartis amicitur ineptis. Huius cõpoſita ſunt examicio: & circumamicio. Perſi. Iam reliqua ex amicis patruelis. Pſal. Circũamicta varietatibus. Veteres amicibor dicebãt. Plau. Subnixus alis me inferã: atq; amicibor glorioſe.

Amictus, ta, tum, participium, idem quod veſtitus. Ci. lib. ij. phi. Sedebat in roſtris collega tuus amictus toga purpurea: in ſella aurea coronatus.

Amictus, ctus, veſtis, quæ ſuperponitur alijs veſtibus, quaſi pallium. Tibul. Fruſtra iam veſtes, fruſtra mutantur amictus. Sunt qui amictũ accipiãt, pro veſte magis interiore.

Amiculum, genus veſtis, a circuitu dictus, φ inſtar pallij humeris circum inijcit. Vale. maxi. Detracto etiã Ioui olym⁄

pio.

pio magni pōderis aureo amiculo, iniectoq; ei laneo pallio: dixit, ęſtate graue eſſe aureum amiculū, hyeme frigidū: laneum autē ad vtrunq; tempus anni aptius. Amiculum nigellum dicitur a Varrone veſtitus lugubris. Amiculatus dicitur a Solino indutus amiculo.

Amicinum pe. pro. vteris pediculus: ex quo vinus diffundit.

Amiſon, pe. pro ciuitas Ponti nobiliſſima.

Amicto, dimitto, ſeu abire permitto. Plau. in Cap. Filius meus illic apud vos ſeruit captus Auiide, eū ſi reddis mihi poſtea vnum nūmum ne duis; & te, & hunc amittas: hinc alio pacto abire non potes. Oui. de pon. Nec nocet amiſſo ſubdere calcar æquo. i. laxis habenis ire permiſſo. Itē amittere ſignificat perdere. Sal. Iam pridem equidem nos vera rerum vocabula amiſimus, qa bona aliena largiri, liberalitas, malarum rex audacia: fortitudo vocatur. Itē amittere alio mittere. Teren. in Heau. Et prius pecuniam omnem, q̄ abs te amittas filium, hui qu ītī, feneſtrā ad nequitiā patefeceris. Itē ignoſcere. Idem in Eu. Vnā hic noxas amitte ſi alias admiſero vnq̄; occidito. Item adimere. Plau. in Aſi. Cur ergo minitaris, te tibi vitam eſſe amiſſurum.

Amiternū, vrbs Cāpanię: ex qua Salu. natus perhibetur.

Amita, e, pe. cor. patris mei ſoror: quia ſimiliter tertia a me ſit, atq; auia videri poſſit, vel q a patre meo amata eſt. nā plus ſorores a fratribus, q̄ fratres diligi ſolent propter diſſimilitudinē perſonarū: quæ ideo minus diſſenſionis habēt quo minus emulationis. Maior amita dicebat aui: & auiæ amita, ſicut & maior auūculus, aui: & auiæ auūculus.

Amitini. pe. pro. dicuntur qui ex ſorore: & fratre ꝓpagātur.

Amor plus eſt: q̄ beniuolentia: licet plerūq; pro eodē accipiantur: ex amore. n. naſcit beniuolentia, ſicut oſtendit Ci. Amor. n. ex quo amicitia nominata eſt: princeps eſt ad beniuolentiam cōiungendā. Differt etiā amor, a charitate, ꝙ amor ſit genus, charitas ſpecies: illę ad oēs pertinet: hæc ad homines tm̄. Eſt aūt amor, vt inquit Aug. lib. de amicitia: animę rōnalis affectus per quē ipſa aliqd cū deſiderio q̄rit & appetit ad fruendum per quem & fruitur eo cum quadam ſuauitate interiori amplectitur: & cōſeruat adeptum.

Amor ſingulari numero, plerūq; honeſtas eſt: vt amor fraternus amor patris in filius. Cice. incenſus ſum amore incredibilium virtutum tuarū. Poteſt tñ & in venereā partes accipi: & tunc ſm Auguſt. cupiditas: aut libido vocatur. Ver. Omne adeo genus in terris, hominumq; ferarūq;. Et genus ęquoreum, pecudes, pictęq; volucres. In furias ignēq; ruunt, amor omnibus idem. Amor (inqt Plau.) melle & felle fœcundiſſimus eſt, guſtu dulce dat, amarum ad ſatietatem vſq; aggerit. Amor formę (ait Sene.) rationis obliuio eſt: & inſanię proximus, fœdū, minimeq; cōueniens aīæ ſoſpiti vitiū: turbat cōſilia, altos: & generoſos ſpiritus frāgit, a magnis cogitatiōibus ad humillimas detrahit. Hinc amor pro cupidine: quē veteres amoris deū dicebāt: Prop. Quicunq; ille fuit puerū qui pinxit amores. Amores vero plerūq; nociui ſunt: licet aliq; ēt honeſta voluptate dicitur Cice. lib. j. offi. Formā quidē ipſam Marce fili: & tanq̄ faciem honeſti vides: quę ſi oculis cerneref: admirabiles amores ſui excitaret. De laſciuo: Hieron. de ſalomone loquens A moribus fœminarum infatuatur. Amor quoq; pro cupidine (quē veteres deum eſſe putauerūt) accipi ſolet. Pro. Quicunq; ille fuit: puerum qui pinxit amorem.

Amare maioris vis eſt q̄ diligere. Cice. Dolo. Quis erat qui putaret ad eū amorē, quē erga te habebā, poſſe aliquid accedere: tm̄ tñ acceſſit: vt mihi denīq; nunc amare videar, antea dilexiſſe. In eodē ſenſu: idem Cice. ad filium. Sed tñ: vt ſcires eū, non a me diligi ſolum: verūetiā amari. Teren. tamen contrariū poſuiſſe videt cū inquit. Nō pol. quo plus quē quā amē: aut plus diligam, habeo. Proprie tñ parentus eſt diligere: vt pater diligit filiū. Quod ſi amo abſolute ponatur. capitur pro amore captus ſum, hoceſt, eſſe inamorato. Plau. Amat filius certus eſt. Compoſita huius verbi ſunt, adamo, deamo, redamo: & peramo: pe. cor. quod eſt valde, vel vſq; ad finem amo. Cic. li. j. de legi. Vbi illa ſancta amicitia, ſi non ipſe amicus peramatur toto pectore.

Amator: & in bonā: & in malam partē accipitur. In bonā. Cice. ad Atti. Bibliothecā tuam caue cuiq̄; deſpondeas: q̄uis acrem amatorē inueneris. In malā: vt amator mulierū. Amator: qui ꝓcliuis eſt ad amandū naturaliter. Amans ex cauſa amat, amator fingi poteſt, amans vere amat.

Amatorculus diminutiuū. Plau. Nam qui ſedulo munditer nos habemus: vix ægre amatorculos inuenimus.

Amanter aduer. ſignificat beniuole, vel cū amore: vt expectatum meum aduentū abs te amāter videbā. Amice vero ꝙ amicus facit: vel facere debet: vt amice facis.

Amatorius, ria, rium: quod ad amores pertinet: vnde amatoria carmina.

Amatorie aduerbium: quod eſt ad ſimilitudinē amantis.

Amatorium ſubſtantiuū, genus quoddā veneni eſt amorē, vel inſaniā ingerentis: quæ & philtra græce dicimus.

Amatorie dicta fuit vna ex muſis, quæ Erato græce dicitur. Oui. Vilis Amatorie: vilis mihi candida Clio.

Amabile: quod eſt dignū amari. Plau. Compara labella labellis bella es, atq; amabilis. Cuius contrariū eſt inamabilis. Mart. Inamabilis ſciurus: & frequens phœnix.

Amabundus: qui abunde amat, copiā enim in bundus terminata denotant.

Amabo cum accentu in antepe. interiectio amantis eſt, ſicut ſonat verbum, comicis valde familiaris Plau. Noli amabo verberare lapidem ne des manum. Quidam exponūt gratum erit. Gel. lib. xij. Amabo mi fili quieſcas neq; differas, neq; criminare aduerſus iunonem.

Amaſius: vel amaſia: qui: & quę amat: vel amat, ſicut amās: cum eſt ſubſtantiuum.

Amicus ab amando dicitur: & honeſta in re eſt: eſt enim qui amat: & indiſſolubili familiaritatis iure coniunctus. Paul. Amicos appellare debemus: non leui notitia coniunctos: ſed quibus fuerint iura, cum patrefamilias honeſtis familiari atis quæſita rationibus. Augu. Amicoſſillos dicimus illos quibus cor noſtrum & quicquid eſt in illo committere non formidamus. Huius contrarius eſt inimicus. Amica, quando ad virum refertur, inhoneſta in re eſt: quaſi concubina. Tu vero non amicus es: ſed amator eius: qm̄ amator eſt: qui ad tēpus: & veneree amat: & amor huiuſmodi amatio dicitur. Teren. Here putaui hunc Pamphilum amicum amatorem virum. Dona. Amicus animi eſt: amator corporis. Amator ad tempus: amicus in perpetuum. Plau. Nimis pene inepta: atq; odioſa eius amatio eſt.

Amans participiū ſignificant eum vel eā qui vel quæ amat pudice vel impudice. Cice. Nihil difficile amanti puto amo autem: & ſemper amaui ignitū: ſtudia: mores tuos. Ter. in And. Poſtq̄ acceſſit amans vnus & item alter.

Amicus, ca, cum, ſi iungatur cū re inanimata, ſignificat vtile, ſiue gratū: vt amicus prati humor, amica frugibꝰ ęſtas, amicū plantis ſydus. Hinc fit comparatiuus amicior: non amicitior, ſuperlatiuum amiciſſimus. Itē amice, amicius, amiciſſime. Sic inimicus cior, ciſſimus.

Amiculus diminu. Hora. in Epo. Diſce docēdus adhuc: quę cenſet amiculus. Amicula diminu. ab amica. Pli. Miſerat etiam epiſtolas Romam ad amiculam quandam. Sue. in Cali. Quotiens vxoris: vel amiculæ collum exoſcularetur. Hæc enim diminutiua plena blanditiarum: & amatoribus accommodata ſunt,

Amicitia, ab amicus fit: amicus vero ab amore: quæ eſt ſtudiorum omnium, voluntatumq; conſenſus: cuius contrarium eſt inimicitia. Ennius. Amicitiam. Dioſ. ait genus eē odoratiſſimi atq; inimicitiam in fronte promptam gero: ſed in frequentiore vſu inimicitię dicuntur.

Amomum pen. pro. arbor eſt: vt Pli. lib. xij ſcribit, forma e vite labruſca frutice venoſo: palmi altitudine herbe folijs ſimilis brionię: & triplex eſt. Armenicum medicū & ponticum. Æ:ius tamē amedinus inſignis medicus, ita ſcribit. ἄμωμον ἔοικε τὴν δύναμιν ἀκόρῳ. πλὴν ὅτι ξηρότερον ἐστι τὸ ἄκορον θερμότερον δὲ πῶς τὸ ἄμωμον.

Amodo cum accentu in antepe. ſignificat poſt hac. Apu. Nemo me amodo tã mane egredientem ſolum videbit. Siue ab hoc tpe: vt in euangelio. Si me cognouiſſetis & patrem meum cognouiſſetis: & amodo cognoſcetis eum.

Amœbeus in prima cum œ: & in ſecũda cũ e, genus carminis: in quo qui canũt: vtuntur ęquali numero verſuũ: & ita ſe habet ipſa reſpõſio, vt aut maius: aut cõtrariũ aliqd dicãt vt eſt apud Virg. Vis ergo inter nos. Quoniã ἀμεί βομαι eſt adinuicem reſpondeo, retribuo: & migro: & plura ſignificat. Inde ἀμοιβαῖος, mutuus: viciſſitudinarius.

Amœnũ cum œ diphthongo locus voluptatis ab a ſine: & munus, ꝙ ſit res grata, ſed ſine fructu: vel (vt inquit Ser.) amœnio munio: vel fructum capio: vnde qui nihil pſtant ĩmunes vocãt. Feſt. ab amo deriuat: cũ ait amęna loca dũr quę ad ſe amãda alliciũt. Hinc amœnitas: & amœnitudo.

Amœno, nas, delectatione afficio. Cypri. ad Dona. Et dum in arbores: & vites: quas videmus, oblectãte proſpectu oculos amœnamus, animam, ſimul & auditus inſtruit: & paſcitur obtutus.

Amolior, iris, ex a: & molior: qđ eſt a mole ſignificat amoueo: & proprie de his dicitur: quæ cum magna difficultate ſummouentur. Teren. per trãſlationem in Andria pro recedo poſuit, cum inquit. Proinde hinc vos amolimini: nã mihi impedimento eſtis. Admolior cum d, ſignificat ſuppono.

Amorrhei: populi dicti ſunt ab Emor patre Sichen: vel ab Amorrheo filio Chanaam.

Amorphus: latinę dicitur informis ſine forma ἄμορφος.

Amoueo, ues, pe. ul. correp. i. de alio moueo. ſiue remoueo. Plau. in Amphi. per trãſlationem. Amoui a foribus maximam moleſtiã. i. abegi: ſiue abire cõpuli: quia prius dixerat abigam ego iã hunc venientem ab ædibus. Quo item modo. Teren. in Adel. vſus eſt. Ego hunc amouebo.

Amneſtia, cum accentu in pe. latinę pręterito℞ obliuio dicitur in perpetuũ, quaſi lex obliuionis. μνηστεῖα memoria dicitur: ab μνήμη memoria: & μνηω cum ἀμνηστέω.

Amnis fluuius, ab am circum: & nare fluere: quoniã flexuoſo meatu labitur: vel ab ambio: omnia enim flumina circueunt. ideoq; cornuta pinguntur. Tamen ego credo: ꝙ potius a greco deducatur, cũ & Calimachus dicat in hymno dianæ. δὸς δέ μοι ἀμφιπόλους ἀμνισίδας εἴκοσι νύμφας: q̃uis interpres Calimachi ita ſcribat: ἀμνισος ποταμὸς κρήτης ἀφ᾽ οὗ κρητικάς.

Amnicus, a, um, ſignat fluuiale vt ſtipes ãnica apud Apul.

Amneſes, vrbes ꝑpe amnes ſitę: vt a mari maritimæ: vnde inter amnes, quę iter amnes poſitę: vel auerſæ hñt amnes.

Ampelus, penul. pro. inſula ſeu promontorium eſt, ſicut ſcribit Strabo. in Samo ex aduerſo Drepani montis Icarij. Sꝫ & iuga omnia: quæ totam Samum faciunt montoſam: eodem nomine vocant in ſamo Ampelos.

Ampelos græce. vitis, vel vinea: cum accentu in antepenul. Tamen ἀμπελολευκή ampeloleuce: vel a qualitate coloris: vel ꝙ eius radix contrita: & corpori infricata: teneriorem & candidiorem cutem reddat: nam & ſuccus baccarũ eius lac vberibus ſiccis reddit.

Ampelos agria: labruſca. i. vitis agreſtis.

Ampelo melęna: vitis nigra: quam alij brioniã: alij chiramam. Alij Cynechanthen: aut Apronium vocant.

Amphi: latine circum, ſiue vndiq;: aut vtrinq; ſignificat: & inde multa componuntur.

Amphibolũ pe. cor. ambiguum dicit: ex ἀμφὶ vndiq;: & βουλὴ conſiliũ, ſenatus, conſiſtoriũ: vel ἀμφὶ καὶ βάλλεσθαι. i. vtrinq; petitur: vt The. gaza i qbuſdã locis Hom.

Amphibolia cum accentu in pen. cor. ambiguitas dicitur.

Amphibologia cũ accentu in pen. pro. dubiũ dictũ. Figura: quæ fit: vitio cõpoſitionis: cũ in ambiguo poſita ẽ ſnia. Et modo fit per accuſatiuũ: vt Aio te Æacida Romanos vincere poſſe: modo per verbũ cõe: vt cum dicimus. Cato iniuſte criminat: incertum eſt. n. an ipſe ab alio criminet: an ipſe aliũ. Modo per principiũ: vt vidi ſtatuã aureã haſtam tenentem. Modo per homonymia: vt ſi quis dicat aciẽ: n exprimat oculi: vel gladij: vel exercitus. Poteſt etiã fieri alijs modis. Componiturq; ex ἀμφὶ: & λόγια ſermocinatios quaſi ſermo ille ſententiam dubiam indicet.

Amphicyrthos nominatur luna vtrinq; gibbis prominentibus ſicut docet Marcellinus: hoc eſt cuꝫ in ſolis triquetro orbe ſemiambitur.

Amphilogos, ſimiliter ſermo dubius dicitur.

Amphibia, animalia in terris: vel in aquis viuentia. Amphibion græci dicũt: quod eſt duplicis vitæ. Col. lib. ix. Venio nunc ad aues: quas græci vocant ἀμφίβιοι: q̃ non tantũ terreſtria: ſed aquatilia quoq; deſiderant pabula: nec magis humo: q̃ ſtagno cõſueuerunt ab ἀμφὶ: & βίος vita: ꝙ in ambobus elemẽtis degant. Ambro. Quinetiã cum pleraq; pedes habeant: & ambulandi vſum: eo qđ ſunt amphibia: quæ, vel in aquis: vel in terris viuant: vt ſunt phocæ: crocodilli, equi fluuiales: ἀμφὶ circum βίος vita.

Amphibrachus, pe. cor. pes eſt ex vltima: & prima breuibus media producta: ſic dictus: ꝙ in vtraq; parte breueꝫ habeat: βραχύς enim breuis dicitur: vt cupido.

Amphimacrus: & amphimacer cum accentu in antepenul. pes ex tribus ſyllabis conſtans: prima: & vltima longis: media correpta: vt palladi, ſic dictus: ꝙ vtraq; parte longas habeat ſyllabã. μακρὸς enim longus, eſt enim cõtrarius Amphibracho.

Amphimacus pe. cor. nomen viri proprium.

Amphilochus pe. cor. philoſophus Athenienſis, qui de agricultura ſcripſit.

Amphitheatrum penul. produ. poteſt dici vndiq; ſpectaculum: ꝙ ex duobus theatris ſit factũ: nam duo theatra ſunt, theatrum enim hemicycli formam habet: ponitur autẽ pro loco ſpectaculi: vbi pugnabãt gladiatores: θεάομαι ſpecto: ἐλληνιστὶ δὲ θέατρον.

Amphitrite, es, pe. pro. Oceani & doridos filia: quæ fingitur ꝙ fuerit neptũni coniunx: & ſignificat mare ab amphi. circum: & τρεῖν terrere. Mare. n. circum ſe nauigantes ppetuum di terrore inſequitur. Heſiodus in theogonia.

Amphitryo. Alcmenæ herculis matris coniunx, ab amphi. circum & τρύζω gemo vel τρύχω vexo: q̃ſi hęc incurrit. Plau. tñ Amphitrio ſcribit: qa vetuſtiſſimi romani peregrinas litteras non admittebant vt phruges non phryges.

Amphitape: veſtes vtriq; villos habentes: ab ἀμφι: quod ſignificat duo. Var. Alterum bene acceptũ dormire ſub amphitapa bene molli.

Amphimala ſunt tunicę gauſapinę ex vtraq; pᷓte pilos hñtes quę & Gauſapia dicebantꝰ. Erantq; ſicut Amphitapetes.

Amphimaſcala ab axillis dicta ſunt ingenuis dicata ſicut heteromaſchala ſeruitijs. Auctor. Iul. pol. Nã ex altera tñ parte villoſum heteromalon vocabant & malloten.

Amphora, pe. cor. genus vaſis vinarij. duas anſas habentis ſic dicta: ꝙ ex vtroq; latere capta feratꝰ: ab amphi. & φορέω fero ꝙ ſit vas portatile & huc illucq; feratur. Sunt autem amphoræ: quas & ceramia: & metretas: & latine quadrantalia vocãt, alię minoris menſurę: vt Italicæ, alię minoris duplo: vt Antiochicæ. Cados autẽ a græcis quoq; pro amphoris: q̃q; acceptos fuiſſe ſcribit: nã & cadus antiochicus amphorã capiebat. Italicã Apud Feſtum capiebat cõgios octo. i. ſextarios. xlviij. Sextarius vncias. xx. ab ἀμφὶ καὶ φορέω τοῦτ᾽ ἔστι φέρω: quod ſit vas portabile huc & illuc. Verum aliter ab alijs traditꝰ. Quidã. n. aiunt Amphorã capere q̃tum teſſera quoq; verſus in area pedum. iiij. Pes ſedecim conſtat digitis. Duplex Amphora modius eſt: qui græce Medimnus dicitur. Eademq; triplex ſextarium efficit. Sextarij dimidiũ Cotula vocatur & Hemina. iiij. vero ſextarij Chenica complent. Ita ſex congij qui latine chus dicitur inde forſitã ſextarij nomen ꝙ eum ſexies congius capit. Scribit tamen Polux cotulam chenicas eẽ tertiam partem Chenicas octo &. xl. medimno contineri. ſed & hemina ſex impletur cyathis: Ciathi vero pondus fere dragmæ. x. Sicut Oxybaphi. xv. Ciathi pars quarta Miſtros huius

holus tertia Cyamę quę duo cochlearia capit. Sunt & Ar/tabæ quæ ternædenos capiunt modios & omnium ma/ximus Culleus quem.xx.amphorę complent.

Amphorarius: qui mercedis gratia amphorā portat, quem græci Amphoreophoron vocant.

Amphoteroderios, græci ἀμφοτεροδέξιος: latinæ am/bidexter.

Amphion, pe. pro. Iouis: & Antiopes: vel ſm aliquos. Mer/curij filius, a quo ſuſcepta lyra adeo dulciter canebat: vt ſa/xa ad ſtruendos muros Thebanos traxiſſe dicatur. Hor. Di/ctus & Amphion Thebanæ conditor vrbis Saxa moue/re ſono teſtudinis. Quod ideo fictum eſt quia eloquij ſua/uitate homines rudes: & incultis moribus ad obſequij ci/uilis pɐ'exit diſciplinam: quod idem Hora. expoſuit: nam quum dixiſſet ſono teſtudinis addidit: & prece blanda. Fe/runt hunc inueniſſe muſicam: de Amphione lib. j. Apol/lonius Rhodius in Argonauticis.

Amphyctiones, publicum græciæ conſilium: vnde decreta amphyctionum citat Demoſthenes in oratione pro Cteſi/phonte. Conſtabat autem Amphyctionū cōuentus: ex ſe/ptem græciæ ciuitatibus: vt docet Stra lib. ix. Vnde autem Amphyctionu nomen deducatur, docet Diony. lib. xiiij. Amphyctionem Heleni filium cōmentū eſſe amphyctio/nicum conſiliū, cui ab ipſius nomine nomen indiderunt.

Amphyctionicus, a, um.

Amphyctionicę leges erant quibus ad concordiam colen/dam inuitabantur.

Amphryſus, pe. pro. fluuius Theſſaliæ, iuxta quem: armen/ta regis Admeti Apollo pauiſſe traditur. Luc. lib. vj. Qui flumine puro irrigat aphryſus famulantis paſcua phœbi.

Amphryſiacus, a, um. Sta. Aut amphryſiaco paſtor de grami/ne carpſi. Eſt & nomen duarum vrbium. Vide ſupra in di/ctione Ambryſus.

Amphiſa, nomen vrbis in Locris ab Amphiſſa Macraris: & Apollinis filia.

Amphipolis ciuitas qua thraciam macedonia contingit: di/cta ꝙ eam Strymo amnis circunfluat.

Amphimerinon pe. cor. febris eſt quottidiana: & ex humo/ribus corruptis: præſertim pituita coaleſcit. Ephimerinon vero vnius diei febris eſt.

Amplector, teris, xus, a quo amplexor, aris: frequentatiuus: quod a Priſci. inter cōia numeratur. Eſt aūt cōplecti circū/nectere. Lucil. Qui amplexeř: qui veliť: ego non ſinam me amplectier. Ci. ꝓ Cluen. Auctoritatē cenſorum amplexa/tor. Dicitur & amplexor. Plau. in Ciſ. Anus ei amplexa ge/nua. Gel. Eumq; complexus, atq; exoſculatus eſt. Eſt & am/plexus, us, nomen.

Amplus, a, um: quod eſt magnū, ſpacioſum, qđ late patēs: & per multa diffundiť, quaſi omni ex parte, plus magnus dicitur, quod in cumulū ſui: & magnitudinem creſcit.

Amplitudo, vt Cice. lib. ij. artis veteris ſcribit, eſt potentiæ, aut maieſtatis: aut aliquarū copiarū magna abundantia.

Amplius aduerbium ſignificat plus: & qñq; iungiť ablati/uo. Ceſ. cōm. vij. Ita vt nō amplius quattuor digitis: ex terra eminerent. Quādoq; accuſatiuo. Virg. Noctē nō amplius vnā Falle dolo. Quādoq; noiatiuo. Ceſ. cōm. v. Amplius, octingente, quæ vno erant tempore: a littore diſceſſerant.

Amplio, as. & amplifico, as. pro augeo: ſumūtur pro traho Cice. lib. iiij. ad Herē. Aut iſtum hominē nefariū amplia/ueritis. Liui. lib. IIij. ab vr. ſcribit. Poſthumiā virginē veſta/lem ampliatā, deinde abſolutā: pro collegij pontificū, fuiſſe ſententia: hoc eſt, per ampliationē in ſecundā actionem, in/terpoſita dilatione, peractā, vt. ſ. bis cām dicere poſſet. Ro/mani enim iudicia hoc modo pageb.ãt: nō aūt ſtatim ſnīa dicebatur a iudicibus ſi abſoluēdus eſſet reus, aut amplius pronunciabatur, ſi videreť eſſe dānandus, & tūc iudices di/cebant. Nō liquet, hoc eſt obſcura cā eſt. Hinc ampliatio na/ſcebatur, quæ appellata ab eo videtur quaſi amplius dicen/di pronunciatio, quia qui ampliabať, interpoſita dilatiōe rurſus ad agendā cām redibat. De hac ampliatione intel/ligit Ci. iij. in ver. acti. cum ait. Et ſi lex ampliandi faciat po/teſtatem, tñ iſti ſibi turpe exiſtimēt. nō primo iudicare. Idē pro Cinna. Cū ampliādi poteſtas eſſet dixiſſe ſibi liquere.

Ampliuagus, ga, gū pe. cor. quod in amplum vagatur. Ci/ce. lib. iiij. ad Here. Ampliuagas imagines reddunt.

Ampluſtrę, in plurali ampluſtra, vel ampluſtria, & ſunt am/pluſtra nautis ornamenta. Sed contra cōmunem corrupte ſcriptum ſine m, ſcribēdum opinor, cum ab α priuatiua, deſcē/dat πλέω nauigo, quoniam ſine gubernaculo illo puppi, non ſit per mare nauigandum, præterea eſſet prima longa propter duplicem conſonantem, & ideo Cice. corripuit in Aratea. Nauibus abſumptis fluitantia quærere apluſtra. Itaq; ad indigentiam nauigationis, naui adhibentur. Feſt. Nauium ornamenta, quæ quia amplius erāt, ꝙ; neceſſaria eſſent, etiam ampluſtria dicebātur ſic apluſtra, vel apluſtria ſine m, & prima ad placitum. Idem. Fulgent Argoe ſtellis apluſtria puppis.

Ampulla ꝑ duplex ll, olearij vaſis genus, quo in balneis vte/bantur. Apul. in flor. Hippias prędicauit ampullam quoq; oleariam, quā geſtabat ſemet ſibi fabricatam. Cice. lib. iiij. de fi. Si ad illam vitā, quæ cum virtute degatur, ampulla, aut ſtrigilis accedat, ſumpturum ſapientem potius cui hęc adie/cta. Ampulla etiam vas quo vtebātur in itinere faciundo. Per trāſlationem dixit Hora. Proijcit ampullas & ſex quipe/dalia. Item verba pro eo, quod eſt verba turgentia, & ſuffla/ta abijcit. Sunt enim ampullæ ventroſę, & turgidæ, vas vi/treum eſt. Sue. in Domi. Pandebatq; ad ſatietatem, vt non temere ſuper cœnam præter matianum malum! & modi/cam in ampulla potiunculam daret.

Ampulor, aris, ab ampulla pro ſuperbia. Idem & ampulla/tur in arte.

Amputo as. pen. cor. circūputo, ſeu auſero. Hiero. ad Euſto. Aliæ virili habitu, veſte mutata erubeſcunt, fœminæ eſſe, quod natæ ſunt, crinem amputāt, & erigunt facies eunu/chinas. Idem in prolo. Iudith. Multorum codicū varietatē vitioſiſſimā amputaui. Sola ea, quę intelligētia integre ver/bis chaldęis inuenire potui, latinis expreſſi. Hinc ſit aliud compoſitum, quod eſt perampuro, & ſignificat perfecte, ſeu totum puto, incido. Col. lib. viij. Ferro q; cautiſſime circū/ſecari oportet, nedū amputatur etiā, quod infra eſt, animal vulneremus, id. n. cum ſauciať venenatā ſaniem mittit, q̄ re/preſſum vulnus ita inſanabile facit, vt totū pamputādū ſit

Ampron, ἄμπρον: latinę funiculus qui per iuga iumētoꝝ tenditur aut quo trahi ferriue ſolent a iumentis onera. Ver/bum autē ἀμπρεύειν: ꝓprie ſignificat iter curru facere, per abuſionem vero trāſlatum eſt ad veterina iumentaq;.

Amula, penul. cor. genus vaſculi ad aquam geſtandā, quod religionis, & expiandorum malorum gratia geſtatur, dictū quaſi amola. a moliendis periculis.

Amulula diminutiuum parua amula.

Amuletum penul. pro. omne genus remedij aduerſus cun/cta mala medicamenta, & præſertim contra veneficia puta/tur valentiſſimum, a moliendo, non ab amulo vaſe dictū. Pli. In fantibus alligatur ſuccinum amuleti ratione formā vaſculi habens. Græci ἀποτρόπαια: hæc vocant ἀπὸ τοῦ ἀποτρέπειν, quod eſt amolliri ſummouere depellere. Di/ctio frequens apud Pli.

Amurca, ſordes olei quæ præcedunt, nā quæ ſequuntur, fe/ces vocātur. Hoc nomen per c. ſcribitur, ſed profertur per g, vt ſit in Caius, & Cneus. Hinc examurcatus a. um: quod eſt ſordibus purgatum. Amurca cōtra culices, & limaces vim habet maximam.

Amuſſis per duplex ſſ, fabrorum, & lapicidarū regula, qua ad dirigenda ligna, ſaxaq; vtuntur, ſed late pro omni ordi/ne ponitur, vnde amuſſim aduerbium, & ab eo compoſi/ta adamuſſim, & examuſſim, id eſt recte caſtigate, regulari/ter. Gel. lib. j. Ad hęc ſcripta omnia antiquiora, tam curioſe expectabat, aut virtutes penſitabat, aut vitia rimabať, vt iu/dicium eſſe factum adamuſſim diceres. Plau. in Am. Si ve/ra hęc logť, examuſſim ē optuma. Hinc amuſſitata dicunť:

quæ ad amuſſim facta ſunt.

Amycle pluraliter, nomen eſt vrbis Laconicę. Tindari regio in qua nati ſunt Caſtor & Pollux. Alia eſt in Italia iter Terracinam: & fundos in paludibus, a Laconibus condita: vt inquit Seruius.

Amycleus, a, um quod eſt ex amyclis: vnde Amyclei ciues cum pythagoreas ſectã ſequerentur: vt abſtinerent cęde animalium: nec vicinæ paludis ſerpentes interimere: et ab illis deleti ſunt. Seu cum falſo nunciatus eſſet aduentus hoſtium poſtea cautum eſt, ne quis amplius nunciaret: inde ex improuiſo captę ſunt Amiclę. Hinc prouerbium. Loqui volo, nam ſcio amyclas tacendo perijſſe.

Amycus pe. cor. nomen fuit bebrycum regis: cuius meminit. Pli. lib. vj.

Amydon, onis, pe. pro. ciuitas Peonię, de qua Auxilia miſſa fuerunt troianis. Iuue. Eſt hic Amydone relicta.

Amygdala le. pe. cor. nux grę ca græcaq; eſt dictio, quæ & Thaſia dicitur. Hiero. in lib. nume. Qui folijs dilatatis in amygdalas deformati ſunt.

Amygdalum et neutro genere dicit, pro fructu. Palla. Græci aſſerunt naſci amygdala ſcripta, ſi aperta teſta nucleum ſanum tollas, & in eo quodlibet ſcribas: & iterum luto: & porcino ſtercore inuolutum reponas.

Amygdalus pro arbore. Colu. lib. iij. Amygdalus, ſi parum ferax fuerit, perforatã arborẽ lapidem adigito. Hiero. in Eccleſia. Amigdalus florebit & impinguabitur locuſta.

Amygdalinus na, num, pe. cor. Sere. Fertur amygdalinę ſuccus nucis eſſe bibendus.

Amyris genus arboris eſt. vt inquit Hiero. quod latini putantes myrrham dictũ, vnguẽta interpretati ſunt: de cuius arboris noticia, hoc ſolum ad nos peruenire potuit, quia odorem ſolum habeat ſuauem, nullum tamen afferat fructum.

Amylum pe. cor. latinę dr̃ ſine mola factũ, vulgo amydum dr̃. nã α priuatiua particula eſt. μύλος mola, quaſi ſine mola. Fit ex triticeo lacte expreſſo, cum triticum p aliquot dies in aqua purgatum fuerit.

Amythaon Melampodis pater fuit qui inter medicos prę clarus habitus eſt. Similiter & Chiron.

Amyſtis (vt aiũt) potio quædam eſt apud Thracas. Alij volunt eſſe ſpeciem poculi, eo ꝙ neceſſe ſit vno ductu potionem haurire. Hora. lib. j. car. Baſſum threicia vinat amyſtide. Forſan ab α priuatiua: & μιγνύναι miſceri: & ſic per i latinum in principio eſſet ſcribendum.

Amxyrus pe. cor. quaſi abſq; raſura: ab α ſine ξυρέω rado. Nam imberbis a campanis colebatur iuppiter. Sed iterponitur ad euphoniam: vt ἀμβροσία.

Amyrum theſſaliæ oppidum.

A ante N

An aduerbium interrogandi: & pro nunquid ponit. Cice. An vero Romulus ille, aut paſtores. aut conuenas congregaſſe: aut Sabinorũ connubia cõiunxiſſe, aut finitimorum repreſſiſſe eloquentia videtur. Sed aliqñ tranſit in vim coniunctionis, cum ſermo dubitatiuus eſt & tunc ferẽ ſubiunctiuo iungitur, vt, Neſcio an viuat pater: dubito, an viuat pater: dubito, an vera loquaris. Sed quando ſermo opinionis eſt per indicatiuum potius loquimur, vt opinor ꝙ pater, aut mortuus eſt, aut grauiter ęgrotat.

Anna per duplex nn, interiectio eſt deprecantis: & nomen mulieris proprium, quod interpretatur gratia eius.

Ana per ſimplex n, dictio græca eſt: & apud nos, modo ſurſum modo re ſignificat ἀνά.

Ana et aial eſt oriẽtis fortiſſimis dẽtibus acutis & lõgis & vnguibus diligens multum ea quę ſunt ſui generis: & gregatim vadens. quæ ſunt altius ſibi non permittẽs cõiungi.

Anabaſius. ἀναβάσιος latine aſcenſorius Hieron. contra Ruffinum. Iccirco ne cereales & anabaſij tui per diuerſas prouincias cucurrerunt: vt laudes meas legerent.

Anabathra pulpita. gradus ſuperiores ſciſſiles aut inſtrumẽta ſcabellorum, aut ſubſellia. Dicta anabathra ab ἀναβαίνω quod eſt ſurſum aſcendo. Iuue. Et quæ conducto pendent anabathra tigillo, ἀναβάθρα. ſcala vel pulpitum.

Anabolagium, ſiue anaboladiũ, græco vocabulo dicitur, eo ꝙ de inferioribus, ad ſuperiora eleuetur pectoriq; iungat, vnde & pro amictorio ponitur quo humeri operiuntur, quod ſyndonem vocãt ἀναβάλλομαι, veſte reijcior.

Anabula: vt ſcribit Pli. animal ethiopicũ capite camelli collo equi: cruribus bouis prętendens ſimilitudinem per totum corpus nitentem habens rubedinem: albis maculis immixtam. Et eſt miri decoris lõgi collo: & altis anterioribus & poſterioribus cruris.

Anaetis, idis, nomen deę cuiuſdã, quæ a Lydis colebat, quę a Stra. Anaitis dicitur. Erat & Anaitis quædã Armenię regio. Pli. lib. v. Fluit Euphrates Deryenę primũ, mox Anaiticam regionis, Armeniã a Cappadocia diſcludens.

Anauros fluuius Theſſalię, quaſi abſq; aura dictus. Luc. li. vj. Quiq; nec humentes nebulas, nec rore madentẽ Aera nec tenuem ventos aſpirat Anauros. De hoc fluuio, vel potius torrente Apollonius poeta in Argonauticis lib. iij. plura ſcribit. Fluit a principio ex pellio theſſaliæ monte: ſunt qui dicũt nilum hoc nomine vocari ꝙ ſit ſine aura.

Anacephaleoſis, pe. pro. ἀνακεφαλαίωσις breuis recapitulatio in qua repetitio rerum ſummatim fit. Hiero. cõtra Iouian. rurſum in iudicium volumine quaſi viuens reſurgenſq; deſcribitur: & ſub anacephaleoſi opera illius prædicantur. grę ce κεφάλαιον. caput dicitur in ea ſignificatione qua nõnulli capitulo vtuntur nomine in vſum recepto.

Anacharſis philoſophus ex Scytharum genere, ſapientię admirandæ: vt ſcribit Ci. lib. v. Tuſ. Apud ſordidiſſimos Scythas ſapiens floruit Solonis tẽporibus: cuius imaginibus inſcriptum eſt, lingua, ventre. pudendis abſtinẽdum eſſe. Pli. tradit. Anacharſim inueniſſe rotas figuli, cuius circuitu vaſa formantur. Sed ſi (vt inquit Sene.) apud Home. longe antiquior inueniatur figuli rota, nõ video quomodo Anacharſis eſſe auctor huius rei potuit. Ibat nudis pedibus, dormiebat in terra: & famem pro pulmento habebat. Hic leges araneis telis, q̃; ſimillimas eſſe dicebat. Interrogatus autem quo pacto abſtemius fieret. Reſpondit ſi ebrioſorum motus ſibi ante oculos ponat.

Anachoreta penul. pro. ἀπὸ τοῦ ἀναχωρεῖν ab eo ꝙ procul ab hominibus receſſerit. Eſtq; anachoreta ſeceſſor Anachoreſis ſeceſſus: vel ſeceſſio Caſſianus in col. Cuius ſectatores anachoretę. i. ſeceſſores merito nuncupãtur eo ꝙ nequaq̃; contenti hac victoria quæ inter homines occultans inſidijs diaboli calcauerunt aperto certamine ac manifeſto conflictu dęmonibus congredi cupientes vaſtos heremi receſſus penetrare non timent.

Anaclitterium, lectulus, vulgo Mataracius, ſuper quo quieſcimus interdiu, qualia celebrãtur Florentiæ Tuſcanica. Et apud Lampridium in Heliogaballo, accubita, ab alijs Sibadia dicũtur. ἀνακλιντήριον καὶ κλίνη λέχος. Spar. in Ceronio. Nam lectu eminentibus quattuor anaclitterijs fecerat minuto reticulo vndiq; incluſum.

Anadiploſis penul. produc. dici poteſt reduplicatio, ex ἀνά. quæ in compoſitione ſignificat re. & διπλωσις, a verbo διπλόω duplico duplicatio. Eſt enim congeminatio dictionis in vltima parte præcedentis verſus: & prima ſequẽtis. Vir Certet & cygnis vlulę ſit Tityrus Orpheus, Orpheus in ſiluis, inter delphinos Orion.

Anacreon nomen viri proprium poete lyrici: a quo metra anacreontica dicta ſunt. Teus patria fuit a Teo Ioniæ ciuitate: ex qua etiã Hechateus hyſtoricus amauit puerum nomine Patillum viſenda pulchritudine ſpectabilem: de quo Hora. Non aliter ſamio dicunt arſiſſe Patyllo Anacreonta teiũ. Periit acino vuę paſſę ſtrangulatus.

Anemos latinę exanguis dicitur nã αἷμα ſanguis a græcis dicitur. & a particula eſt priuatiua, inſeritur autem n ne collidant inter ſe vocales.

Anemos vero penul. cor. ventus eſt ἄνεμος.

Anamneſis, penul. pro. latinę commemoratio dicitur.

Anaglyphe

Anaglypha penul.cor.nomen habent ab aſperitate, vt Triglypha cęlaturis inęqualibus eminentibuſq;:ob id, quia nō ſunt leuia, ſeu aſpera: & plebea voce Releuia dicuntur ἀνὰ enim ſuper: γλύφω ſculpo. Hie.in Eſa. Sed & portas ſuſas anaglipliis.

Anaglyptes ſculptor.

Anaglyptice ars ſculpēdi. Pli. Nūc anaglypta, in aſperitateq; inciſa circūlata auro. Mar. Et menſis anaglipti paternis.

Anaglypticus, a, um, vñ Sido. anaglyptico metallo dixit.

Anagnoſtes latine lector dicitur. Nam ἀναγινώσκω lego.

Anagnoſis, recognitio, lectio.

Anagoge, ges, pe.pro. latine receſſus dicitur, ſubtilis, ſiue excelſa, aut ſuperior intelligentia: ab ἀνὰ καὶ ἄγω ὅθεν ἀναγωγὴ ductio.

Anaca vrbs cariæ contra Samius a qua fiunt adiectiua Anaiticus, a, um: ſiue Anaeticus, a, um, & Anæus, a, um. Vnde Menelaus Anæus peripateticę familię hiſtoriarum quoq; ſcriptor egregius. Et lacus anęiticus: & Anæus.

Anaitę: populi habitantes in anæa ciuitate.

Anagcæon. ἀναγκαῖον neceſſarium latine dicitur. Figura: cum volumus oſtendere neceſſitudinem aut naturę aut tēporis: aut alicuius perſonæ: quale eſt illud Demochariis. Nihil valebat aſſidua pro fratre ac miſericors deprecatio cum iudicaret tyrannus: cuius crudelitas omnem naturę neceſſitudinem extinguebat.

Analecta, purgamenta cœnarum: & quiſquiliæ ciborum, quas ſub menſa cadentes: vt aſportari poſſint ſcoparij verrentes pauimentū colligunt. Mar. in pręcio ſcopas teſtat palma fuiſſe. Ocia ſed ſcopis nunc analecta dabunt.

Analeſia dicta eſt, eo ꝙ ſanas partes capitis ſenſu priuet. Fit, aut naſcitur ex negligētia ſtomachi: aut ex nimio cibo aut ex luxuria, aut potus frigidos, vel nimium cogitando bibendo, vel ex indigeſtione ciborum.

Analetica, orum, reſolutoria. Vnde Ariſtoteles librum priorum, & librum poſteriorum in quibus reſoluuntur argumenta. Anelectica vocauit.

Analogos, latine proportionalis, ſimilis. Anologia pe.p. proprietas, proportio, ſiue conuenientia ſimilitudo. Cice. Quod analogiam ſtoici nos appellemus cōuenientiā, placet. Quinti.lib.j.inſti. Analogia pręcipuę, ſi quas proxime ex græco tranſſerentes in latinū proportionē vocauerunt, hæc eſt eius vis, vt id, quod dubius eſt, ad aliquid ſimile, de quo non quærit, referatur, vt incerta certis ꝓbet: vt ſi quæratur funis maſculini, an fœmi.ge.ſit, ex eius diminutiuo cognoſcitur, quia funiculus generis maſcu.eſt.

Anapęſtus pes ex duabus ſyllabis breuibus & tertia longa, componitur ex ἀνὰ re. & παίω ferio: eo quod repercutiat dactylum ſono reciproco, a græcis antidactylus, quaſi dactilo contrarius. Cice.lib.ij. Tuſcu. Non adhibetur Sparthis vlla, ſine anapeſtis pedibus exhortatio.

Anapis alis Anapus, pe.pro. ſicilię fluuius leuiter decurrens decem ſtadijs procul a ſyracuſis labitur vt ait Plutar.

Anaphe pe.cor. inſula in mari enata, vt ſcribit Pli.li.ij. Ammianus quoq;. Emerſerūt inquit Delos. & Hiera. & Anaphe: & Rhodus. Dicta anaphe ab argonautis, qa tēpeſtate laborantibus & intermeſtri luna ex inſperato cōparuiſſet.

Anapolegetos, latine inexcuſabilis.

Anaphora: ſeu Epanaphora, figura quam noſtri repetitionē ſiue relationem dicunt: quæ fit quotiens per ſingula membra eadem pars orationis repetitur, hoc modo. Verres calumniatores apponebat Verres de cauſa cognoſcebat. Verres pronunciabat. ἀνὰ enim re. & φορά latro. Anaphoricus relatiuus. Anapheto refero. Anaphore verbum e verbo ſcanſiones vocantur: ſiue vt recentioribus mos eſt ſcanſiones ſignorum ab oriente circūactu mundi quottidiano factæ quia non æquales vbiq; ſcanſiones ſunt ſed ex inclinatione cęliuaria nunc maiores nunc minores. Firmicus. Sed iſtis tam diu vitijs laborabit: quo ad ſigni eius fuerit anaphora completa.

Anathema, atis, pe.pro. ſeiunctio quędam dī: & alienatio, vt eſt apud Apoſtolum ad Ro. Optabam ego ipſe anathema eſſe a Chriſto pro fratribus meis. Rurſus anathema dicitur ab ἀνὰ καὶ τίθημι ἀνάθημα oblatio. ſacrificium.

Anathematiſo, ſas. deuouco, deteſtor.

Anarchus, ſine principe, vel principio. Amb.lib. Hex. Dedit ergo principium mundo, dedit etiam creaturę infirmitatē. ne anarchon, ideſt principio carentem crederemus.

Anaſtrophe pe.cor. inuerſio, vel reuerſio dicitur, eſt enim vt dicit Diomedes) duorum verborum ordo præpoſterus, vt Italiam contra, pro contra Italiam.

Anas fœmi.gene. Mar. Tota tibi ponatur anas, ſed pectore tantum. Et ceruice ſapit, cætera redde coquo. Dicta anas ab aſſiduitate natandi. Ex anatum genere quædam Germanię dicuntur, quod plus cæteris nutriunt. Eſt & Anas nomen fluuij in Hiſpania. Et anatem morbū dixerunt, quo vetulæ laborant. Sed nominatiuus anatis.

Anaticula diminutiuum. Plau.in Aſi. Dic igitur me anaticulam, columbam, vel catellum. Cice. vero lib.ij. de fin. maſculino genere dixit. Serpere anguiculos: volare merulas natare anaticulos, cornibus vti videmus boues.

Anatinus, a, um, penul.pro. Plau.in Ru. Vt fortunati ſunt fabri ferrarij, qui apud carbones aſſident, ſemper calent, vtinam fortuna anatina nunc vterer, vt cum exiſſem ex aquā, aerem tamen.

Anatarius, ria, rium, quod ex anate eſt, vt anatariæ plumę, & anatarium quod ad anates pertinet: vt anataria aquila, quæ anates venatur.

Anatarius anatarij, qui anates cuſtodit, paſcitur ue.

Anatomiam, vel anatomē, græci diſſectiones vel cōſectionem dicunt. Inde anatomiſa fieri dī, cum humanū corpus diſſecatur: vt venæ, nerui: & cætera a medicis conſpici poſſint, ab ἀνὰ, & τέμνω incido. Inde etiam ἐπιτομή.

Anauros fluuius theſſalię dictus quaſi abſq; aura. Luc.li.vj. Quiq; nec humentes nebulas nec ratione madentē. Aera nec tenues ventos aſpirat anauros. Fluit a principio ex Pelio theſſaliæ monte. Sunt qui dicant nilum hoc nomine vocari ꝙ ſit ſine aura.

Anaxarchus nomē proprium philoſophi Abderite, ſectatoriſq; Democriti. Hic habuit inimicum Nicocreontē Cypri tyrānum, a quo cōprenſus, coniectuſq; in pilam priſanæ, ſiue mortarium ſaxeum, quod græci ὅλμον vocant: ibiq; ferreis malleis cōtuſus, adeo toleranter pertulit aſperrimos illos cruciatus, vt verbum illud memorabile conduplicauerit. Tunde tundi Anaxarchi follem. Anaxarchus enim nō tundis. Ad vltimum amputationem linguæ minitante tyranno protinus dentibus abſciſſam: & cōmanducatā linguam in os eius ira patulum conſpuiſſe dicitur.

Anaxagoras Claſomenius philoſophus fuit in phyſicis pręcellens. Hic non modo generis gloria: & diuitijs verū animi quoq; magnitudine clariſſimus fuit, quippe, qui totus patrimonium ſuis ſponte reliquit: & cum ab eis negligentiæ inſimularetur. Quid ergo inquit, nōne vox iſta curatis? Mox abſcedens ad ſpeculandum rerum naturam, ſe contulit, ſtudio doctrinarum flagrans rei, & priuatæ: & publicæ omnino negligens: & incurioſus, adeo. vt cuidam ſe ita cōpellanti. Nulla ne tibi patriæ cura eſt? Dixit. Mihi vero patriæ cura: & quidem ſumma eſt, digitum in cœlum intendens. Hic cum poſt diutinam peregrinationem in patriam reueniſſet. poſſeſſioneſq; deſertas vidiſſet. Non eſſem inquit ego ſaluus, niſi iſtæ perijſſent, qui pluris faciens culturam ingenij, quam prædiorum, ſanugeratus fuit inter philoſophos. Lampſaci periJt.

Anaximander Mileſius philoſophus Thaletis ſodalis ꝓmus terræ mariſq; circuitus deſcripſit: & ſpheram inſuper conſtruxit: vt inquit Laer. Hic dixit finitam rerum omnium generationis atq; corruptionis cauſam eſſe. Pręterea cylindri formæ eſſe terram aſſerit tantæ ꝓfunditatis: vt ad altitudinem profunditas tertia pars inueniatur.

Anaxilides. nomen philoſophi. de quo Hiero. contra Ioui. ſcribit, ꝙ is lib.ij. ꝓſiæ ferat petitionem matrem Platonis

phantaſmate Apollinis oppreſſam: & ſapientię principes, non aliter arbitretur, niſi de partu virginis editum.

Anaximenes, pe. p. philoſophus fuit Emiſtrati filius Anaximandri diſcipulus ſucceſſorq;: qui eo die obijt quo ſardis capta fuit. Hic principiū rerum aera opinatus eſt quē genere infinitū qualitatibus finitum ait: cuius cōdenſatione: ac rarefactione cuncta gigni putauit. Motum vero ab ęterno eſſe dixit. Terram ex aere cōſtipato primum omniū factas latam: magnā icirco non abſq; rōne ſuper aerem cōtineri. Solem, lunam cęteraſq; ſtellas a terra ortum habere.

Anaxios: latine indignus vnde Anaxios ſtephanon, ideſt inſtignus corona.

Anaxus fluuius, qui fluit per feltrenſum agrum.

Ancęſa dicta ſunt ab antiquis vaſa, quæ celata vocamus, φ circūcedendo talia fiant, ipſumq; celare verbum ab eadem cauſa dictum eſt, d, cū l, permutata.

Anceps, a caput cōpoſitum eſt, cum genitiuum in tis faciat, ſicut alia cōpoſita biceps, itis, triceps, quatriceps, multiceps & pręceps: nā quę in pis exeunt, a capiendi ſignificatione veniunt, vt princeps, mānceps, municeps: & huiuſmodi. Dictus eſt ergo anceps, quaſi dubij capitis, eſt enim anceps duplex. Lucil. Nemo hos ancipites ferro efferri cardines. Interdum anceps dicitur, quod ex vtraq; parte acutum eſt. Idez Vecte, atq; ancipiti ferro effringam cardines. Interdum ponitur pro ambiguo. Vir. Ancepes pugna diu.

Anchiale ciuitas ciliciæ de qua Stra. Poſt zephirum, Anchiale ſupra mare Sardanapali opus. Ex hac vrbe fuit Athenodorus, qui non a Sardanapalo, ſed ab Anchiale Iapeti filia conditam vult Cydmi matre, a quo nomen vicino flumini.

Anchiſes, nomen proprium patris Aeneæ: & Capis filij.

Ancillæ dictæ ſunt ab anco Martio, φ is bello magnum fœminarum numerum cœperit, ſiue, φ antiqui anculare dicebant miniſtrare, ex quo dij quoq;, ac deæ ferunt coli, quibus nomina ſunt anculi: & anculę.

Ancillula diminutiuum eſt.

Ancillor, aris, miniſtro, vel dedico me ad miniſtrandum: ac ſeruiēdum more ancillarum, quę ſuis miniſtrant, ac ſeruiunt heris. Cice. in Sal. Non enim vni priuatis ancillatus ſum, ſed q̄tum' quiſq; reipu. ſtuduit, tantus mihi fuit, aut amicus, aut aduerſarius.

Ancile per ſimplex l, & pe. pro. ſcutuz breue, nō rotundum, ſed ita ex vtroq; latere erat reciſum, vt nullus angulus videri poſſet, & ſummū, infimūq; eius latus medio pateret, dictus ab am: & cęſum quaſi anciſum: vel ab ἀγκών quod eſt cubitus, vel ab ἄκης remediū, q̄m peſtilentię remediuz fuit, vel quaſi ἀμφικείλον. i. vndiq; labrū habens. Fertur. Numę pompilij tēpeſtate, de cœlo deſcēdiſſe. vnāq; ædiraz vocem, omniū potentiſſimā fore ciuitatem, q̄diu, id in ea manſiſſet, itaq; facta ſunt eiuſdez generis plura, quibus id miſceretur: ne internoſci cœleſte poſſet. De hoc Oui. lib. iiij. Faſto. Ecce leui ſcutum verſatū leniter aura. Decidit, a populo clamor ad aſtra venit. Et lib. v. Atq; ancile vocant, quod ab omni parte reciſum eſt. Quaq; oculis ſpectes, angulus omnis abeſt. Liui. lib. j. Alios item duodecim Marti Gradiuo legit, tunicæq; pictę inſignæ dedit, & ſuper tunicam æneum pectori tegmen, cœleſtiaq; arma, quæ ancilia appellantur, ferre, ac per vrbem ire, canentes carmina cuz tripudijs, ſolemniq; ſaltatu, iuſſit. Hora. lib. iij. car. Hoc ancilium declinauit magis auctoritate ſua fretus, q̄; regula declinandi ancíliorum nominis: & togæ. Iuue. vero aduectiuū poſuit, cum dixit. clypeis ancilibus.

Anculi, & anculę, dij, deęq; ancillarum putabantur.

Ancus, qui aduncū brachium habet & ex porrigi nō poteſt ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος. i. a cubito incuruo. Vnde quartus Romanorum rex Numæ ex filia nepos' ſic cognominatus eſt a cubito quem habebat incuruuz. Hic latinos bello domuit Auentinus & Martium mōtes vrbi addidit: noua mœnia oppido circūdedit & carcerem primus inſtituit.

Ancona, ſeu Ancon more græco, cubitus, vel curuus dicit. Quo nomine dicta eſt vrbs Piceni ſuper Adriatico mari poſita. habet portum quem Traianus inſigni ope extruxit. Soli. Anconem quis ignorat a Siculis cōditam. Pli. lib. iiij. A ſiculis Ancon colonia, ꝓmontorio chimerico appellata eſt in ipſo flectentis ſe ore cubito. Et ancones nō ſolum in hominibus: ſed & in parietibus: & promontorijs cōflexa in cubitos, aut cōfracta in humeros dicuntur. vt auctor eſt Victru. Nam de humeris Papi. Cōſedit virideſq; humeros. Sunt & in montibus articuli. Pli. in calce operis.

Anconici: ſunt qui vulgo ἀγκῶνες appellantur ſicut ſunt incolumis cellarum vinariarum quibus incumbunt ligna quæ cupas ferunt. Ducta eſt autem ſimilitudo verbi a cubitis vbi flectuntur manus quibus incumbunt recumbentes: qui grece ἀγκῶνες vocantur. Augu. Vnde in quibuſdā tranſlationibus apud Exodum ſic legitur. Facies duos anconicos columnę vni conſiſtentes.

Anchora, penul. corre. dens ferreus aſpirationem in græco non habet ſed in latino ſm Seruium. Sic enim inquit in primo æneidos. Anchora quum in græco aſpirationem non habeat: in latino aſpiratur: quod eſt contrarium. Nam magis græcorum eſt aſpiratio. Sed φ latine, cum ch. ſcribatur ratio eſt: quoniam κ tenuis vertitur in χ ſuam aſpiratam Anchoram primi Thyrrheni inueniſſe feruntur. Ser. lib. j. æne. ſic ſcribit.

Anchorarius, a, um: quod ad anchoram pertinet, vt funes anchorarij. Hircus. Storias autem ex funibus anchorarijs tres fecerunt. Anchorarius ij: qui curam anchoræ habet, vt eam vel demittat: vel eleuet.

Ancyra penulti. nomen duarum vrbium, quarum altera eſt Phrygiæ, altera Galatiæ. Hinc ſynodus ancyritana in iure pontificio ſæpe nominatur. Dicta ancyra, ab anchoris nauium captarum a Mitridate: quas Ptolemeus Ægypti Rex ſuppetias gallo græcis miſerat.

Anclabra vaſa ſunt quibus ſacerdotes vtebantur.

Andare: ſeu anthlare verbum grecum ſignificat haurire. Vñ exandare: ſeu exanthlare exhaurire. Nam ἀντλέω haurio. Liui. florem anthlabant liberi ex carcheſijs quum vinuz ſignare vellet expoculis hauriri.

Andrigo pe. pro. mulier animus virilem habens ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἄγειν ab homine agendo.

Andron ſpaciū inter duos parietes, in qđ pluuia deſcendit. Pli. Tā alti, abditiq; ſecreti illa ratio eſt, φ interiacēs andrō parietes cubiculi, hortiq; diſtinguit. Quidā accipiūt pro loco in domo anguſtiori, in quo viri plurimum verſant, vt gynæcium, in quo mulieres. Eſt etiaz hoc nomine (ſicut ſcribit Ptolo.) oppidum inferioris regionis Nili.

Andros inſula vicina ſamo cum oppido eiuſdem nominis quæ aſię adiacet ex oppoſito ad epheſum. de qua Oui. lib. xiij. me. Et totidem natis andros fraterna potita eſt. Hęc primo dicta fuit Cauros. Poſtea Antandros, Ab Andros fit adiectiuum. Andrius, a, um.

Andricus pe. cor. Cilicię mons, vt inquit Stra. Quo etiam nomine dictum eſt flumen apud Pli. lib. v.

Andronitis' pe. pro. locus in domo, vbi ſoli viri habitant, ſicut Gyneconitis, vbi ſolę mulieres. Victru. li. vj. Andronytes dicuntur: φ in his viri, ſine interpellationibus mulierū verſantur, quoniam ἀνὴρ ἀνέρος καὶ ἀνδρὸς virum denotat. vnde androgynus.

Androgynus pen. cor. qui vir eſt: & fœmina. Hermaphroditus. ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ γυνή. i. ab homine, & fœminina Augu. li. xvj. de ciui. dei. Androgyni, quos etiaz hermaphroditos nuncupant: q̄uis admodum rari ſint in quibus ſic vterq; ſexus apparet: vt ex quo potius debeant accipere nomen, incertum ſit.

Andragynę ſunt populi in Aphrica. vt li. vij. Pli. ſcribit verſuſq; naturę inter ſe vicibus coeūtes. Dextra mamam his virilis, læua muliebris.

Andrachne herba eſt quę portulaca dicitur.

Andegauia regio Galliæ. Turonibus, ac bituricenſibus finitima, octauoq; proxima.

Androclus nomē ꝓpriū filij Codri Athenienſium regis q Epheſum cōdidit: & Ionū regem ibi conſtituit.

Androdamas genus lapidis quo etiam noie dictus eſt lapis pyrites: & aurū illud quod appellant democritij chymi ſtę poculentum Androdamas vocari ſolet.

Andromon nomen eſt eius, qui Colophonem ędificauit.

Andabatę gladiatores erant qui oculis clauſis, digladiabātur. Ci. Treba. Quem antea ne andabatam quidem defraudare poteramus.

Andromache pe.cor. Hectoris troiani vxor, quę a virili pugna nomē ſortita eſt, nam viri pugna interpretatꝰ. ἀνδρὸς μάχη: quaſi virilis depugnās. Fuit enim virili animo ſepta, & veluti quędam virago.

Andromede pe.cor. Cephei, & Caſſiopes filia, a ꝑſeo amata, & in vxorem ducta. Quę mineruę beneficio inter aſtra collocata dicitur. propter Perſei virtutem ꝙ eam Ceto propoſitam a periculo liberarat. Oritur in parte piſcium duodecima.

Andronas: ſeu vt Stra. inquit Andrias epulas viriles vocāt gręci: nam virilia conuiuia a mulieribus erant diuiſa publico inſtituto: ne matres familias virorū moribus aſſuberent: & parthi: vt Trogus: ait fœminis non conuiuia: tātum virorum: ſed etiam conſpectum interdicebant.

Anethū, cū h, genus herbę boni odoris. Hęc ructus mouet: tormina ſedat: & ſingultus cohibet.

Anfractus ab origine duplici fluxum habet, hoc ē, ab ambitu & frangendo. Amb. Tenaces ſermonis accępti ipſos eſſe anfractus aurium, ipſe vſus nos docet, ſi quidem, vel in concauis montium, vel in receſſu rupium vel in anfractu fluminum vox auditur dulcior: & reſponſa ſuauia referens. Echo reſultat.

Anfractus: ſunt obſcuri cauernarū receſſus: & curui flexus in ſe recurrentes cuiuſmodi ſunt qui ſubterraneo meatu inopertos ſpecus deducūt: & flexus viarum ab ambitu: & frangendo: quod ad alia quoq; transfertur. Ambro. Tenaces ſermones accępti ipſos eē anfractus aurium ipſe vſus nos docet. Si quidem vel in cōcauis mōtium: vel in receſſu rupium: vel ī anfractu fluminum vox auditur dulcior: & reſponſa ſua referens echon reſultat.

Angaria pe.cor. dictio perſica: vt inquit Suidas, proprie ſeruitus coacta. Vnde ſi quis cogitur plus ſoluere publicanis ꝙ; liceat: angaria eſt.

Angario, as, cogo: vt illud ī euāgelio: & angariauerūt ſymonem quēdam cyrenēſem: vt tolleret crucem domini.

Angelus latine nūcius: nā officij nomē eſt, nō naturę. Sēper n. ſpūs ſunt: ſed cum mittūtur, vocantur angeli.

Anger genus ſerpētis qui cruciator: & ſpatarius dicitur, eſt & nomen fluuij in Illyrico.

Angor corporis, vel animi cruciatus. Sic anxietas: & anxietudo. Cic. lib. ij. de Rep. Quartaq; anxietudo prona, ad luctum: & mœrens ſemper ſeipſa ſollicitans.

Ango, is, xi, anctū facere debuit ſicut pl.igo. At Dio. Anxus preteritus ab angor dixit nō anxius qđ nomē eſt. Ideo anxum ab ango ſupinum eē cōuenit: qđ tamē minime legi. Eſt aūt angere cruciare ſuffocare, prēmere vexare. Et ad animum & ad corpus & ad vtrūq; promiſcue ptinet. Ad animum Gel. Milo ꝓſtabilis homo ſapiētię quo nā vſq; debuerit cōtra leges cōtraq; ius ꝓ amico progredi: eaq; res in fine quoq; vitę ipſo animū anxit. Ad corpus. Col. li. viij. Cauēdum eſt: vt tenerior ſeparetur a validioribus quia robuſtus angit imbecillum. Ad vtrūq; ꝓmiſcuū. Gel. Dū pyrrhus rex intra italiam eſſet & vnā atq; alterā pugnam proſpere pugnauiſſet: ſatiſq; angerent romani: & pleraq; italia ad regē deſciuiſſet. Plau. pro abſumere poſuit in aul. Tū angiſſe aquā ſi quis petet. Quidam hoc verbum ab an & ango compoſitum opinantur quod ſignificat crucior. Nā qui cruciantur in diuerſum agi videntꝰ. Alij a gręco ἄγχω. quod eſt ſuffoco ſtrangulo, a quo ſynanche deducitur morbus faucium acutus. Sortitur apud gręcos diuerſum nomen, ꝓut ſpecies diuerſe. Cuiꝰ. n. neq; rubor vllus apparet. corpus aridus eſt: vix ſpūs trahitur, mēbra ſoluuntur: a lue cui hic morbus cū hoie cōis eſt ſynāchen vocant cuiꝰ vero lingua facieſq; cū rubore intumeſcunt vox nihil ſignificat oculi vertuntꝰ facies pallet ſingultuſq; eſt a cane Cynāchen nominant ꝙ latrare qui id morbi patiꝰ nō loqui videatꝰ: vbi vero tumor tm̄ & rubor eſt: cętera non ſentiuntur. id paraſynāchen. i. circa Tynāchen appellant, a latinis vno nomine Angina dr̄. Dicimus autem Angonie animi & animo. Plau. in epi. Angas te animi.

Angina pe. produ. genus morbi accutiſſimi, quo fauces anguntꝰ, ac ſtrangulantur, qui & tonſillę dr̄. Imperitum vulgus medicorū ſquinantiā vocat, cū Hippo. & Gale. ſynanchen appellitarunt. Pli. Tonſillas ſe iūgit ab angina. Dicta angina, ꝙ angat. Plau. Vellem me in anginā verti vt huic anicule fauces ꝓoccuparem. Macer. Subuenit anginę vellit vinoq; iugate. Feſt. Anginam vinariam habere dicuntur qui vino ſuffocantur.

Angerona dea cui a romanis ſacra inſtituta ſunt, ad anginam propulſandam quum omne genus animaliū quodam tempore angina conſumaretur. Quę quidem ſacra Angeronalia dicebantur.

Angiportus quarti ordinis: & angiportū, vtroq; modo dicitur, quē alij dicunt eſſe viā, ſine exitu: alij vicū anguſtū: & flexuoſum in modus auguis. Varro. li. j. de lin. lati. Quod exitum non habet: ac peruium non eſt angiportum, & id anguſtū ab angendo: & portu. Alij a gręco anchi qđ ſignificat ꝓpe, quia nō longius extenditur. Alij ꝙ interportus ſit anguſtus locus, hoc eſt inter domos, quas, vel portus, vel inſulas veteres dixerunt. Alij arctas vias quas gręci Στενωποὺς appellant. Feſt. Angiportus eſt iter compendiariū in oppido quaſi anguſtus ad portū aditus. Nam quę ſunt latiores fereq; militares, prętorię, conſulares platee nominantur. vt inquit Vict. Vlp. Angiportum a portu dictum eſt, portus vero concluſus & munitus: locus eſt quemadmodum, & ſtatio, ab importandis exportādiſq; mercibus nomen habens. Terent. in Adel. Id quidem angiportum non eſt peruium. Et in Phor. Sed hinc concedam in angiportum hunc deſertum.

Anguſtus, a, um. quod eſt ſtrictum.

Anguſto, as, quod eſt ſtringo. Vnde & coanguſto: vt apud Euange. Et coanguſtabunt te vndiq;.

Anguſtia, ſtrictitudo, quę, tam ad animum, ꝙ; ad corpus pertinet. Amb. Et inter anguſtias animi: & corporis anhelo cruciabatur ſpiritus.

Angile populi in Aphrica apud Garamantas. Fertur eorum fœminas nocte, qua nubūt omnium ſtupro patere, in reliquum pudicas eſſe.

Angulus locus eſt, quem duo parietes iūgunt, dictus, ꝙ ibi anguſtus ſit locus. In geometria vero angulus eſt ad punctum vnum ab effrata ſuperficie aut linea abſoluta cōtractio: idioma aūt ſcripturarum eſt: vt angulū pro regno patent, eo ꝙ; populos continens quaſi in tota domo fortiſſimum ſit: vnde & Chriſtus duorum populorum parietes continens lapis dicitur angularis,

Angularis & hoc angulare qđ ē quadrū: vt lapis angularis.

Angulatim aduerbium ſignificat per angulos.

Anglia, quę Britannia ab eruditis dr̄, inſula eſt inſignis in oceano, quę vndiq; a circūfuſo mari cōplexa eſt, nulliq; iuncta cōtinenti: ſed ab omni orbe noſtro diuiſa, quę quondam, ab albis rupibus, quas mare abluit. Albion dicebatꝰ. Hanc primum Troes incoluerunt, qui Troia diſiecta fugerunt, excīſam patriā. Palladiſq; oraculo, claſſe in hāc inſulam migrauerunt, atq; Gygantes tunc inſulam tenentes, multis victos ꝓlijs expugnarunt. Hanc poſtmodum lōgo tēporū tractu. Saxones, qui ſunt illuſtres Alemanię populi oppreſſere, agroſq;: & opes inter legatos. Saxonum regina Angela diuiſit, atq;, vt linguę pariter, & gētis memoria, in deuicta inſula, ſempiternus foret, ab Angela cuius ductu victa eſt. Angliam tellurem illam vocauit, ꝙ;q; pleriq; Angliam, veluti noſtri orbis angulum, prędicēt dictā

ſitus ipſius eſt, vt contra aſpectū Galliæ: & Hiſpaniæ ſita ſit. Eius ambitus quadrageſies octies: & ſeptuagintaquinqꝫ millibus paſſuum conſtat. De hac inſula, vide in Britonum hyſtoria: & in dictione Britannia.

Anguis, tam fœ. ꝙ̄ maſcu. ge. pro ſerpente in aquis degēte. Val. lib. j. L. Sylla conſul ſociali bello, cū in agro Nolano ante prętoriū immolaret, ſubito ab vna parte aræ ꝓlapſam anguē ꝓſpexit. Frequētius tñ maſcu. genere ꝓfert. Vnde & anguiculus diminutiuum facit, vt apud Cic. Serpere anguiculos. Anguis quando ſenuerit perdit aſpectum: & ſi voluerit redire ad iuuentutē ieiunat. xl. diebus, vt laxetur pellis eius: & ſic anguſtum foramen inquirit, vt, dū nititur exire inde, pellem ſenectutis dimittat.

Anguimanus cum accentu in antepe. vocati ſunt elephanti: quia proboſcis, quā manū diximus vocari, ad oēm partes vertatur. Luc. lib. v. Anguimanus belli docuerunt vulnera pœni. Sufferre, & magnas martis turbare cateruas.

Anguifer pe. cor. qui a gręcis dicitur ὀφιοῦχος. ophiuchus.

Anguillę piſciū ſolæ exanimes non fluitant. Nō ouo, non coitu eas procreari ſcribit. Ari. Dictę anguillæ, ꝙ ſpecie anguem repręſentant. Var. Ex parte a ſimilibus aliqua rebus ſunt tranſlata vt anguilla: & lingula.

Anhelo, as, pen. pro. ex am: & halo, m. in n. mutata ſignificat anxie halo. Per tranſla. pro ardenter cupio poni conſueuit. Augu. Ibat ſpirans & anhelans cedes.

Anhelitus, us, pe. cor. ipſe ſpiritus anxie actus.

Anhelus, a, um, pe. pro. Vir. Et ſenibus medicātur anhelis. Ambro. Anhelo cruciabatur ſpiritu.

Anhelator, qui id vitij patitur, hoc eſt qui eſt ſuſpirioſus & aſmaticus, quod vitium conſiſtit in ſpirandi difficultate. Plin. lib. xxij. Anhelatoribus: & in tuſſi vetuſta cum porro ex aceto datur.

Animus: & anima in hoc differūt ꝙ aīa ſit vitę: aīus cōſilij licet hęc a poetis abuſiue vſurpentur. Nam aīa in hoīe eſt qua viuimus & ſentimus mouemur ita vt contineat vim vegetandi mouendi & ſentiendi quæ oīa cōīa ſunt nobis cum cęteris aīantibus. Nam ipſa alunt̄ creſcūt & gignunt mouentur prӕterea & ſentiunt. Animus vero eſt quo hoīes ſumus quo ſapimus & intelligimus. Quę vis nō eſt educta de potentia materię ſꝫ adeo in mortalis de nihilo creatur eodem tp̄e & infunditur in corpus noſtrum. Aug. Animus eſt ſubſtantia quędam rationis particeps regendo corpori accommodata. Cice. li. j. Tuſ. ſic diffinit. Animum alij aīam & fere noſtri declarāt noīari. Nam & agere animas & efflare aīam dicimus. Et aīos & bñ aīatos: & ex animi ſnīa. Ipſe aūt aīus ab anima eſt dictus. Sciendū tñ ꝙ aīus pro aīa plerūqꝫ ſumitur: vt apud eūdē in cato. Qui ſi ī hoc erro ꝙ animos immortales credā, libenter erro. Et iterum. Sic mihi perſuaſi ſic ſentio, cū tanta celeritate animorum. Eius contrarium eſt inanimis q anima caret. Similiter Exanimus ſeu Exanimis. Semiaīus: q ſemiuiuus eſt. Sumit̄ pro ingenio ſiue intellectu. Salu. Omnis hoīes q de rebus dubijs cōſulūt: ab omni odio amicitia ira atqꝫ miſericordia vacuos eē decet: haud facile animus verū ꝓuidet vbi illa officiūt. neqꝫ qſq̄ꝫ hominum libidini ſimul & vſui paruit. Vbi. n. intenderis ingenium valet. Si libido poſſidet ea dn̄atur, animus nil valet. Aliquando ponitur pro voluntate ſiue affectu & delectatione. Plaut. in epi. Captiuā adoleſcētulam de præda mercatus. Quid ego ex te audio? hoc qđ fabulor. Cur eas emerit? Animi cauſa. Quot illic aīos habet. Hinc fit vnanimis, qui vnius eſt animi. i. volūtatis. Quādoqꝫ pro ſpiritu ſiue flatu ac vēto. Lactā. libr. de opi. Alij ſanguinem aīam eſſe dixerūt: alij ignē: alij vētū. vnde aīa vel animus nomen accepit: ꝙ græce ventus ἄνεμος dr̄. Cice. lib. j. Tuſ. Si aīa aīus eſt fortaſſe diſſipabitur. i. vētus. Et iterum. Siue illi animi ſint animales. i. ſpirituales. Ter. in adel. Animū recipe. i. ſpiritū ſiue flatum recupera: ſeu qeſce. Nonnūqꝫ pro ira. Vnde illud. Pone aīos & pulſus abi. Sꝫ ꝯtius de anima dr̄. Plin. Ergo & hęc animi aſperitas ſiue potius aīę dulciore ſucco mitigat̄. Interdū pro memoria. Vir. Oīa fert ętas aīum quoqꝫ. Quādoqꝫ pro fortitudine. vñ Aioſus magnanimus puſillanimus. De aīa vero qua aīatur corpus & aqua aīus eſſe dicit̄. Sal. At nobis eſt domi inopia, foris ęs alienum mala res ſpes multo aſperior, denīqꝫ quid reliqui habemus prӕter miſerā aīam. Iuue. I nunc & ventis aīam cōmitte dolato ꝯfiſus ligno digitis a morte remotis. Quattuor aut ſeptem ſi ſit latiſſima theda. Similiter aīa capit̄ ꝓ mente. i. ꝓ aīo. Macro. Tunc. n. anima libera & nulla corporis cogitatiōe impedita. Aliqñ ꝓ vēto ſiue ſpiritu aut flatu: aut flatu & oris odore. Vir. Quantum ignes aīęqꝫ valent. Hor. Impellunt aīæ littora thracię. Plau. in aſi. Dic amabo an fœtet anima vxoris tuę? Vir. Aīas & olentia mędi ora fouent illo. Gręci aīam ψυχὴν vocant quaſi ἀναψυχὴ. ꝙ reſpirando refrigeret. Cū enim corporis viuendi: eſt reſpirandi & refrigerandi vim exhibens. Vel quaſi φυσικὴ. ꝙ. ſ. phyſim. i. naturam. Auctor. Pla. in crat. Teren. hoc vbi audiui ad fores ſuſpenſo gradu. placide ire perrexi. Acceſſi: aſtiti: animam compręſſi: aures admoui. Plau. Nequid emittat animæ dormiens. Et aīa ꝓ ira. Plau. Aīam comprime. Hinc Aioſus & aīatus pro iracundo. Sumitur & ꝓ aqua. Idem. Ni ego illi putteo ſi occepſo animam oēm inter traxero. Var. poſuit aīas pro ſono. Et phrygias audire animas. Virg. ꝓ ipſo homi. e. Ite ait egregias aīas quę ſanguine nobis hanc patriam peperere ſuo. Sciendum aūt in hoīe quattuor aīas eſſe. Vitalem. ſ. quę & in vermibus eſt qui tm̄ mouent̄. Senſualē vt in brutis aīalibus in qbus eſt ſenſus & timoris & gaudij. Intellectualem quę eſt in hoībus tm̄ qui: & cogitare & iudicare poſſunt. Et quę infra oēs eſt phyſicam. hoc eſt naturalem vt ea quę eſt in arboribus & herbis quę & ſi non mouentur vitem tñ habent cum naſcant̄ creſcent, & pereant. Prӕterea Anima teſte Augu. eſt ſpiritus intellectualis rōnalis ſemp viuens ſemper in motu: bone maleqꝫ volūtatis capax ſm benignitatem creatoris: ac ſm ſui operis officiū varijs nominibus dr̄. ſ. aīa dū vegetat. ſpiritus dū cōtemplatur. Senſus dū ſentit. Animus dū ſapit. Mēs dū intelligit. Rō dum diſcernit. Memoria dum recordat̄. Voluntas dū vult. Differunt iſta non ſubſtantia ſed nominibus. Vna anima eſt: ꝓprietates diuerſæ. In ſpiritu tñ & anima pōt eſſe differētia. Nam omnis anima ſpiritus: nō omnis ſpiritus anima.

Animula diminutiuum ab anima. Ser. Sul. In vnius muliérculæ animulę iactura facta eſt.

Animal ab anima eſt: & eſt ſubſtantia animata ſenſibilis.

Animalis: & hoc animale, quod ē ex animali, ſiue quod hēt animas. Vnde veteres animales deos dixerūt q de animalibus eſſent facti, vt pœnates. Et animalis dr̄ ſpūalis. Cice. li. Tuſc. Siue illi animi ſint animales. Huius contrariū eſt exanimalis, q nō eſt animal, vel ꝙ ſine anima eſt. Plau. in Bac. Nam, neqꝫ Bellona mihi vnqꝫ, neqꝫ Mars creduit, ni illum exanimalem faxo, niue exheredem fecero vitę ſuę. Hinc animalitas pro ipſa animalia eſſentia.

Animās generis fœ. & aliquando neutri. Cic. de natu. Animantium aliæ corijs tectę, aliæ villis veſtitæ. Et ſignificat quod habet animam. Differūt inter ſe aīantia: & aīalia: nā aīantia ſupiorē tenent locū: & animalia ſub ſe habent atqꝫ complectunt̄. tanqꝫ genus ſpeciem. Sunt. n. quędā, quę animā habent, nec ſunt animalia, ſed aīantia ſicuti ſatis: & arbuſtis animam habentē ineſſe tradūt, quā phi recētiores vegetatiuam appellant, itaqꝫ viuere, & mori illa dicimus: nec animalia tamē, ſed animantia nuncupant̄, vt docet. Sene. lib. viij. epiſtolarum. Interdum tamen animantia dicuntur animalia. Vnde dicimus animantium tria eſſe genera, terrenum, volatile, & aquatile.

Animequior qui eſt animę vel animi ęquoris. i. pacatioris. Fit ab animequius, a, um, quod eſt patiens & omnia aduerſa æquo fert animo.

Animoſus habens in ſe vehementiā animi, ſiue, qui eſt elati ſpūs. Oui. Pyrrhus Achilleides animoſus, imagine pris Cice. In Cato. Ex quo fit, vt animoſior & ſenectus ſit quam adoleſcentia. Et animoſus dicitur iracundus. Virgili. Quos

animoſi euri aſſidue, franguntq; feruntq;. Rurſus ea pars animę, in qua irę ſedes eſt, vocatur animoſa. Et animoſus pro nodoſo. Vir. Luxuriatq; toris animoſum pectus.

Animulus dimi. Plau. Mi animule, mi olympio.

Animoſitas: vt inquit ſpeu. eſt impetus violentus in rationalis animę abſq; ratione: & ordine mentis.

Animo, as, fortem reddo, & quaſi animũ induco, ſiue animum incito, & ſic ab animus deſcẽdit. Clau. lib. iij. Qualis peſtiferas animare ad pręlia taxos. Torua Megera ruit. Hiero. ad Euſto. Sic ordinata, ſic rationi conformia mandata ſororibus pręferas, vt etiã deprauatæ ſuperbia mentes animentur ad obedientię ſemitas. Macro. Animati ſunt ergo veteres ad faciendã diſcretionẽ. Aliqñ animare eſt animaʒ induere: & viuificare. Tuncq; ab anima, ſiue ab animo, cuʒ pro anima capiẽ fit. Lactã. lib. j. Id incõueniens eſt deo, qui verus pater eſt, per quem ſumus: & cuius toti ſumus: a quo fingimur, animamur: & illuminamur. Colu. lib. ix. Diebus quibus animanẽ oua: & in ſpeciẽ volucrũ conformantur. Inde fit animatus: & inanimatus. Ci. li. ij. offi. Partim inqͭ ſunt inanimata, vt aurũ, & argentũ. Apul. in flor. Primus duas tibias vno ſpiritu aĩauit. i. viuificauit: & ſonũ emittere fecit. Participiũ tñ pręſentis tẽporis animans, ſicut paulo ante dictũ eſt, ſignificat, qđ habet animã, vt apud eundem li. j. offi. Principio generi animantiũ omni a natura tributum eſt, vt ſe vitam, corpuſq; tueatur. Huius verbi cõpoſitum: & contrarium eſt exanimo, quod eſt anima priuo.

Animatus etiã ab animo fit, ſicut a tunica tunicatus, a galea galeatus, cũ animus ſumitur, pro volũtate. Cice. D. Bru. Ita paratus, ſeu animatus eſſe debet, vt nihil facias, niſi iuſſus ideſt eam voluntateʒ habere debes: & animatus qui habet animam ſicut pauloante dictũ eſt, cuius contrariũ eſt inanimatus: qui nõ habet animam. Aliqñ animatus dẽ iratus. Cic. Ego vero nihil, ita animato homine miſerius diceres.

Animaduerto. i. animum illuc verto, hoc eſt ſenſus in illud, quod fit, intendo, cogito, intueor, conſidero. Hiero. li. iiij. Reg. Animaduertite quot occaſiones quærat. Plau. Animaduertite hominem ſubalbidum. Cice. lib. j. de di. Experrecta nutrix animaduerdit dormientem, circũplicatum ſerpentis amplexu. Aliquando animaduertere ſignificat punire, oppugnare, verberare, iram exercere: ſed cum accuſatiuo mediante in, vt animaduerſum eſt in quoſdam inqͭ Suet. Inde animaduerſiones dictæ: & animaduerſi ipſi puniti. Pau. Corpora animaduerſorum quibuſlibet petentibus, ad ſepulturam danda. Pau. Is, cum in herũ animaduertiſſet grauius. i. iram conuertiſſet. Teren. in An. aliter poſuit. Ea primum animaduertenda iniuria eſt. i. caſtiganda: & vindicanda: Hinc animaduerſio, quod modo conſiderationẽ, modo punitionem ſignificat.

Animaduerſor, punitor. Apu. Exponam breuiter: quod animaduerſor meus fecit.

Aniũ, Romana mulier, quæ cum eam propinquus moneret: vt alteri viro nuberet: eſſe. n. ei, & ætatẽ integram: & faciem bonam. Nequaq̃; hoc faciam, inquit, ſi enim virum bonum inuenero, vt ante habui, nolo timere, ne perdã. Si malum quid neceſſe eſt poſt bonum peſſimum ſuſtinere.

Anio, anienis, nomen fluuij in agro Tyburtino, qui e ſublimi in vallem ſubiectam præceps fertur. Hora. Et præceps. Anio, & Tyburti lucus. Hinc anienus, a, um. Proper. Siue aniena tuos tinxerit vnda pedes. Anieni nomen indidit. Anius rex Hetruſcorum, qui inſequens Cethegum filiæ raptorem, cum eum aſſequi non poſſet: in fluuium inſilijt, ibiq; extinctus, & vt anio vocaretur, effęcit.

Annitor pe. pro. contra nitor, opitulor. Salu. Poſtea Piſo in citeriorem Hiſpaniam queſtor: proprętor miſſus eſt annitente Craſſo, qui eum infeſtum inimicum. Cn. Pompeio nouerat. Et annitĩ eſt valde, ſiue intentius niti: & conari incumbere ad aliquid agendũ. Ci. in Lel. Sic natura ſolitarius nihil amat: ſemperq; ad aliud, tanq̃; adminiculuʒ annitiẽ, quod in amiciſſimo quoq; dulciſſimum eſt.

Annaſcor, iuxta naſcor. Gel. Dentes quoq;, & in ſeptem primis menſibus: & geminos annaſci annis fere bis ſepteni ex vtraq; parte gigni: & cadere annis ſeptinis. Hic agnatus & agnatio, in quibus ſubtrahitur n, quæ pro d, poneretẽ, & ponitur g.

Annoto, as, pen. cor. iuxta, ſiue ad aliquid noto, intitulo, ſigno. Lactan. lib. v. Et auſus eſt libros ſuos nefarios, ac dei hoſtes annotare.

Annus, a circuitu tẽpis, cũ veteres am pro circũ ponãt: & nare fluere. Ser. ab anulo dici exiſtimat, q̃ in ſe redeat, quaſi anulus. Virg. Atq; in ſe ſua per veſtigia voluitur annus, ſed tunc Virgi. περιφρασικῶς expręſſit ἐνιαυτόν. nam menſibus in ſe currentibus voluiẽ, ſol enim per duodecim zodiaci ſigna excurrens annũ conficit, vnde apud Ægyptios ante inuentas litteras, dracone picto ſuã mordentẽ caudã, qui in ſe recurreret, indicabaẽ. Alij annuʒ ab annouatione deriuant ab ἀνὰ: & νεόω. renouo. quia ſemper renouatur. Alij a græco ἔννον. Vnde apud nos dicimus triennius, illi τρί εννον. Eſt autẽ triplex annus. Lunaris. xxx. dies habens. Solſtitialis, qui duodecim continet menſes, qui dicitẽ ſolis anfractus, cum pactis. ccclxv. diebus: & quadrante, ad eadẽ ſyderũ loca redit, qui etiaʒ annus vertens diciẽ. Et magnus annus, quẽ eſſe voluerũt omnibus planetis in eundẽ recurrentibus. Et hoc fit, ſm Cice. ad Hort. poſt annos. xij. millia noningentos. liiij. ſolſtitiales. Anni vero quatuor ſunt tẽpora diuiſa in ternos menſes: & ipſorũ temporũ faciunt talem diſcretionẽ: vt primo menſe veris nouũ dicatur. Virg. ſecundo adultũ: tertio pręceps: vel extremũ: vnde eſt extreme ſub caſum hyemis annuʒ primo. Eudoxus poſt hipparcus deinde Ptol. ad vltimum Cæſar depræhendit.

Annales dicuntur res geſtę, quę de anno in annum in hyſtorias rediguntur, noſtriq; tẽporis eſſe poſſunt. Vnde Virgi. Et vacet annales noſtrorũ audire laborum. Hyſtoria res geſtas narrat: & ab ętatis noſtrę memoria remotas. Cice. li. ij. de ora. Erat enim hyſtoria nil aliud niſi annaliũ confectio. Gel. ſic habet. Recte annales hyſtorias appellaueris: ſed nõ continuo, quicquid hyſtoria fuerit, annales appellare poſſis. Sunt enim vtreq; rerum geſtarum narratio. earũ tamen proprię, rerum ſic hiſtoria quibus gerendis interfuit is: qui narret. Annales vero, cum res geſtę plurium annorũ, ſeruato cuiuſq; anni ordine, memorię traduntur. Pręterea hiſtoria non ſolum res geſtas longo ordine explicat: ſed & conſilia quibus geſte ſunt ponit: & conciones facit: & acies inſtruit: & ſitus locorũ deſcribit. Annales ſinguloꝝ annorum geſta breuiſſime notant: vnde annales Piſonis & Saluſtij hiſtorias dicimus. Cum autem, non per annos: ſed per dies ſingulos res geſtæ ſcribuntur, diarium vocatur.

Annalis: & hoc annale: qđ ad annos pertinet, vnde legẽ annalem dixerũt, quæ pſcribebat legitimã ad petendũ magiſtratum ætatẽ. Cice. li. de legibus. Ciuitatem annali lege ſeruator. Diciẽ & tẽpus annale, qđ eſt anni. Var. Et qm̃ tẽpora duoꝝ generũ ſunt, vnũ annale, quod ſol circuitu ſuo finit. Alterum menſtruum, quod luna circũiens comprehendit.

Annarius, a, um, idem quod annalis, vt lex annaria ab antiquis dicebatur, qua finiuntur anni magiſtratus capiẽdi: vt inquit Feſtus.

Annilis, & hoc annile, pe. pro. dẽ, quaſi ſenilis: & ætate grãdi. Col. lib. j. Parentẽ omniũ terram, ſicut muliebrẽ ſexum ætate annili iam cõfectam, pro generãdis eſſe fœtibus inhabilem. Anilis vero per ſimplex n ab anu vetula fit.

Annicularis: & hoc anniculare, idem eſt quod annilis. Aug. Delyrare tibi videor auare cuʒ hæc loquor, annicularia tibi videntur hæc verba.

Anniculus, a, um, quod eſt vnius anni: vt anniculus puer, annicula puella, anniculũ iumentũ. Nec de aĩalibus tantũ: ſed etiã de inanimatis: vt anniculũ vinum. Pli. li. xiiij. Ergo plantaria inſtituẽe, anniculaſq; transferunt: & iterũ bimas. De pueris tamẽ magis dicitur per diminutiuũ, vt bimulus puer: quia intra hos annos adhuc paruus eſt.

Annuus, a, um, quod vnius anni ſpacio ↄtinetur: ſicut diurnus, a, um, qđ diei, annuum quoq; dicimus: qđ fit ſingulis

annis. Vir. Atq; annua magnę ſacra refert Cereri. Annua abſolute dicuntur alimenta in ſingulos annos. Iuue. Sunt quæ tortoribus annua præſtent. Vlp. Si cui annuum fuerit legatum relictus, ſine adiectione ſummę id videri relictū. Suet. de Tybe. Peculio conceſſo a patre, prabitiſq; annuis, fraudauit per ſpeciem publici iuris.

Anniuerſarius, a, um: quod ſingulis annis ſtatutis temporibus reuertitur ſicuti ſacra anniuerſaria. Scribit Vale. Maxi. ꝙ Antipater ſydonius poeta omnibus annis vno die natali tantum corripiebatur febre. Sue. de Aug. Quaſdam & anniuerſarias accerto tempore recurrentes experiebatur.

Annuatim per ſingulos annos. Pli. lib. ij. Hero. teſte qui tradit ſingula millia talentum annuatim thuris penſitaſſe Arabes regibus Perſarum.

Anniuerſalis: & hoc anniuerſale, anni circulus.

Annoſus, a, um: quod eſt vetuſtum: quaſi multoꝝ annorū.

Anno as, annum ago: a quo fit cōpoſitum perenno: quod ſignificat annum perficio.

Annona, ne: pe. pro. eſt ꝓuentus frugum vnius anni, quaſi alimonia, nō frumenti ſolū, ſed & aliarū rerum. Col. li. ix. Vel lactis annona pmittit, abuſiue eſt pro ipſo victu capit. Cice. lib. ij de diui. Putarē annonā in macello cariorē fore. Iuue. His opibus nunꝗ; cara eſt annona veneni.

Annonam etiam veteres menſtruū vel annuam mercedes, ac ſtipendiū nominarunt. Vege. de re mili. Torques aureus ſolidæ virtutis præmium fuit, quem, qui meruiſſet præter laudem, duplas conſequebatur annonas. Hinc annonaria prouiſio, & annonariæ leges dictæ ſunt.

Annonarius, a, um, quod ad annonas pertinet, vt lex annonaria quam Clodius tulit, & ſummæ popularis fuit Vegetius annonarias expenſas vocat eas frugum pabuliq; ſpēs, quas prouinciales militibus expendunt.

Annotinus, a, um pe. pro. Similiter quod ad annonas pertinet, vt naues annotinæ quibus annona comportatur, vt eſt apud Cæſa. in commen.

Anus, us, generis fœmi. & prima cor. vetula dr̄ ab annorū multitudine, cuꝫ antiqui cōſonantem nō geminarent. Vel ab α & νοῦς ſenſus, vel intellectus, ab νοέω intelligo, inde νόος, & per ſyneresim νοῦς, & iam fit ſine ſenſu. Hinc fit anilis, & hoc anile, quod eſt anus, vel quod ad anū ptinet.

Anicula dimi. pro vetula. Dicitur & anicilla, vt docet Var.

Anus, ni. gene. maſcu. & prima pro. pars poſterior verenda Hiero. apud lib. Reg. j. [illegible] per ſimilitudines anorum, quo nomine dictus eſt & fluuius quidam.

Annulus per duplex nn, paruus annus dr̄, per ſimplex aliud ſignificat. ſ. paruas nates, vt eſt diminutiuum ab anus ani.

Anulus per ſimplex n pro digitorum ornamento, a circuitu vocatus eſt, ſiue a rotūditate quaſi annus græcia digitis dactilon appellauerunt, a noſtris dr̄ etiaꝫ digitus. Plau. in pe. Atq; vt opinor, digitos in manibus nō habent, quid iaꝫ, quia incedunt cuꝫ anulatis auribus. Apud nos priſci vngulum, & vnguinū vocibant, poſtea, & noſtri, & græci ſymbolum dixere, nā ſymbolus nota eſt, & ſignū & anuli militię notę erant. Condulū quoq;, & cōdalium veteres anulum nūcupauere. Plau. in Tri. In thermopolio cōdalium es oblitus. Et paulopoſt. Inter eos ne homines cōdalium te requiri poſtulas. Mos fuit veterum gerere anulum in digito ſiniſtre manus, qui eſt minimo proximus. Cauſa eſt, quoniam (vt Macro. ſcribit) inſectis humanis corporibus, repertum eſt neruus quēdam tenuiſſimum, ab eo digito, ad cor hominis peruenire: & ideo viſum veteribus, vt ille digitus anulo tanꝗ; corona circundaretur.

Anellus diminutiuum ab anulo. Hora. in Ser. Sępe notatus cum tribus anellis: mō leua Priſcus inani. Cice. Cuius imaginem: non modo in tabulis noſtri familiares, ſed etiam in poculis, & in anellis habebant.

Anularius artifex qui annulos facit.

Anulare quod ad anulum pertinet, vt digitus anularis.

Anulatus anulis ornatus. Plau. Quid iam quia incedunt cū anulatis auribus.

Anomalus pe. pro. dicitur inęquale, quia diſſimile eſt ab α ſine νόμος lex, quaſi extra regulam. Anomaliā inęqualitas. Aliquando anomalum dicitur aſperum varium, eſt enim omalos planus equalis, omalon planus æquale vel potius ἀπὸ τοῦ ὁμαλοῦ, ideſt planum.

Anonymum pe. cor. ſine nomine, & obſcurum. Legimus autem populos eſſe in Aphrica, Atlantes dictos, qui ſunt anonymi, hoc eſt ſine proprijs nominibus, qui in vniuerſum Atlantes tantum vocitantur, ſic ſemper per ypſylon in penul. ὄνομα vertitur, vt Hiero.

Anophytus pe. cor. latine dicitur deſuper natus, ab ἄνω & φύω ὅθεν τὸ φυτόν.

Anochina vocantur, quę leuatione doloris, ſomnum accerſendo, molliunt, ab α priuatiua, & ὠδὶν dolor pariendi, ſed interponitur n, ne colliđantur vocales, vt reco, redeo.

Anibal nomen Carthaginenſis viri in re militari præſtantiſſimi qui. xj. annos natus a patre Amilcare aris admot odium in romanos perenne iurauit. Exinde ſocius & miles in caſtris patris fuit. Eo mortuo cauſam belli ꝗrens Saguntum romanis fœderatū intra ſex menſes euertit. Tum alpibus pateſactis in Italiam traiecit. Pub. Scipiones apud Ticinum Sempronium longutum apud Trebiam. Flaminium apud Tranſumenum Pau. & Var. apud cannas ſuperauit. Cumq; vrbem capere poſſet in campaniam diuertit. Cuius delitijs elanguit. Et cum ad tertium ab vrbe lapidem caſtra poſuiſſet tempeſtatibus repulſus primū a Fab. Max. fruſtratus deinde a Val. Flacco repulſus, a Graccho & Marcello fugatus, in aphricam reuocatus a Scipione ſuperatus ad Antiochum Syriæ regem confugit, eumq; hoſtem Romanos fecit. Quo victo ad bithyniæ regem conceſſit. Vñ romam legatione repetitus hauſto quod ſub gemma anuli habebat veneno abſumptus eſt.

Anquirere circumquerere eſt.

Anquina pe. pro. funes nauis, quo ad malum antenna conſtringitur, de qua Cinna. Atq; anquina regat ſtabilem fortiſſima curſum.

Anquiromachus pen. cor. genus nauigij dictus, ꝙ celeritate ſui anchoris, & inſtris reliquis nauiū, vehendi ſit aptus.

Anſa, vaſis auris vtrinq; prominens. Virgil. Et grauis attrita pendebat cantharus anſa. Anſa quoq; manubriū vel quicquid omninoa toto corpore exit. Vnde poſſis capere. Nam & ligulas calceorum. Gel. anſas vocat. Tibul. Anſaq; compreſſos alligat arta pedes.

Anſula pen. cor. diminutiuum ab anſa: quo vſus eſt Augu. libr. viij. con. pro, annulo: quo fiunt cathene: licet per tranſlationem. Ex voluntate (inquit) peruerſa, facta eſt libido: & dum ſeruitur libidini, facta eſt conſuetudo: & dum conſuetudini non reſiſtitur: facta eſt neceſſitas: quibus, quaſi anſulis quibuſdam ſibimet innexis: vnde cathenam appellaui: tenebat me obſtrictum dura ſeruitute.

Anſanctus dicitur omni ex parte ſanctus.

Anſer, ocha: ab anatando auis eſt: quę nocturnas excubias celebrat: vigilias enim ſuas cantus aſſiduitate teſtatur.

Anſerinus, na, nū: quod eſt anſeris. Pli. Tubera: & quecunq; emolliri opus ſit efficaciſſime anſerino adipe curantur.

Antanaclaſis ad verbum tranſferri poteſt ex aduerſo refractor: figura quū id quod ab altero dictum eſt: non ea mēte qua intelligitur: ſed in aliam: aut contrariam accipitur.

Antandros Phrygię vrbs ad meridiem poſita, quam habitauere Leleges finitimi Cilicibus ab origenes, olim cum habitarent Acarnanī, a duce Lelege, leleges appellati ſunt. Et ab eius nepote Teleboo. Telebos. Hi migrauerunt in Aſiā; & dicti fuere Cares. Sed de hoc latius in dictione leleges. de hac Vir. Claſſemq; ſub ipſa Antandro.

Antandrum ſaxū magis: ꝗ; inſula inter Tenedum: & Chiū: qua Ægeus ſinus panditur a dextra nauigantibus.

Antacites pen. cor. amnis Aſiæ: a quo piſces antacei ſalſamentum nobile. Importantur antacei & ex Boryſthene: vt inquit. Hero. & in hodiernum diem a mæoti laco præſtātiſſimi quot annis inuehuntur.

Ante modo

Ante, modo aduerbiū, mō ꝑpoſitio eſt, aduerbium: quādo nulli deſeruit caſui, & ſignificat antea. Virgili. Ante leues ergo paſcentur in ęthere ceruiihoc accidit.n. multis ꝑpoſitionibus, nec mirū. qn̄ aduerbijs ēt quibuſdā, liceat vim præpoſitionis aſſumere: vt pridie calendas: pridie nonas. Itaq; apud, circū, ante, poſt: & reliquę tunc ꝑpoſitiões iure appellan̄t: qn̄ caſibus adiuncte, tranſitionem facere oſtenduntur: quod eſt ꝓpriū ipſarū, qn̄ vero ſine caſibus ſunt, aduerbia. Sciendū ꝙ ante & poſt cum caſibus præponuntur actm̄ exigunt: vt ante multū: poſt multū. Cū vero caſibus ſubijciuntur ablatiuum vt paulopoſt. Plau. in aſi. Vix anno poſt exegi. Ante vero cū eſt prępoſitio ſeparari & cōponi ſolet. Separatam qn̄q; perſonam: qn̄q; locum, qn̄q; tēpus denotat: vt ante ora parentum. Ante templum, ante duos annos. Cōpoſita plęrūq; ſignificat ſicut ſonat. Componit̄ aūt cū dictione incipiēte ab a: vt Anteambulo. Cur antecapio. E vt anteeo. F vt antefero. G. vt antegradior. L vt ante Lucanus. P. vt antepono. S. vt anteſto. Deriuata ab eo ſunt Antica antiquus Antes Antēna & huiuſmodi.

Anti ꝑpoſitio gręca: quę in cōpoſitiōe plęrūq; cōtradicit: & aliqn̄ ſignificat re: & aliqn̄ pro, extra cōpoſitionē conſtruit̄ apud eos cum genitiuo: & tunc apud nos ſignificat pro.

Anterius, ante hac: & ab hoc tempore, fit enim ab ante: ſicut a poſt, poſterius: & a ſub ſubterius: quo vſus ē Boeti⁹. Sido. ad Domitium. Quæ nam potiſſimū anterius e aulibus noſtris culina fumaret.

Ante alios, ſuper alios, plus alijs, prius alijs, vel pręter alios.

Anteambulo, as, Vide in dictione ambulo.

Antarcticus. pe. cor. quartus circulus cœli, eo ꝙ contrarius ſit circulo, quem arcticū nominamus. A noſtris dicit̄ polus meridionalis.

Ante, arum, tantum pluraliter, oſtiorum latera dicuntur: a quibus antipagmenta.

Antea aduerbium eiuſdem ſignificationis: cum ante componitur ex ante: & ea, vt oſtendit Priſci. q̄uis tantummodo tempus denotet.

Anteeo, is, tam datiuo: q̄; accuſatiuo iungitur: & ſignificat ante vado præcello. Plau. in Am. Virtus omnibus rebus anteit. Saluſt. in Iugur. Et cum omnis gloria anteiret: omnibus tamen carus erat.

Antęus cum diph. & ſine h. fuit Gigantis nomen neptuni ex terra filij magno & procero corpore: quippe qui cubitis lx. adoleuerit in libya apud Lixū oppidū a flumine Mauritanię eiuſdem nominis ita vocatus. Qui locus antęi regia dr̄ robore ac fortitudine nemini cedētis. Quo dens membra labore defecta eſſent: tactu terræ recreabantur: quē hercules palęſtra pectori aſtrictum expirare coegit. Scribit Plutar. Sertoriū romanorū ducē apud Tygenā oppidū libyę effoſſo ſepulchro antęi cadauer inueniſſe. Apud nos Antęus idem eſt quod contrarius. Euſe. li. de epi. ſcribit antęū paleſtricę artis fuiſſe doctiſſimum, & quorūcunq; certaminum & ob id oſtēdit ſe arbitrari fictum ꝙ fuerit filius terrę & ꝙ viribus reſtauretur ab ea.

Antheus cum h. Antenoris filius fuit quem Paris amauit & imprudens interfecit. Quo noīe dictus ē vnus ex æneę ducibus: de quo Vir. Anthea ſergeſtumq; vocat.

Antarium, bellum, quod ante vrbem geritur.

Antecapio. is, ꝑuenio, anticipo. Sal. Cōſul optimū factu ratus, noctē: quæ inſtabat antecapere: ne qd ſpacio nouaret̄.

Antecedo: ꝑcędo, anteuado: & conſtruitur: tā cū accuſatiuo: q̄; cū datiuo. De. Brutus Cicer. Biduo me Antonius antecęſſit itinere, multo maiora fugiens: q̄; ego ſequens. Cicer. pro Archia Celeriter antecedere omnibus ingenijs ꝯtigit.

Antecello idem eſt: quod pręcello. Cice. Pro Cornelio. Qui eloquentia cęteris antecellis.

Antecœniū cibus, qui ante cœnā ſumit̄. Vulgo merenda. Apul. lib. ij Prorſus gladiatoriæ veneris antecœnia.

Anteceſſum ſiue anteceſſium dr̄ id quod prius dat̄ vt poſt aliquid recipiatur. Sene. lib. iiij. de bene. vnde vos apud me ſic expenſorum acceptorumq; rationes diſtinguunt̄. Ego quid cui debeam ſcio alijs poſt longam dies repono: alijs in anteceſſum eſt. Alibi. Sed non ero difficilis bene credi tibi ſcio: itaq; in anteceſſum dabo.

Antefero, antepono. Cic. Cecinnę. Cū: vel iniquiſſimā pacem iuſtiſſimo bello anteferrē Amb. Fuit ſapiētię deo credere. nec filij gratiam anteferre authoris præcepto.

Antefixa dicuntur: quæ ex opere figulino, ſub tectis affigūtur ſub ſtillicidio.

Antegradior. anteuado. Cice. Quicquid eſt: quod deceat: id apparet: cum antegreſſa eſt honeſtas.

Antegerio, veteres pro valde: & pro ſtatim vtebantur: quaſi antequam res gereretur.

Antehac ſignificat ante hoc tempus: vel hactenus ſiue vſq; modo: vt Teren. in And. Nā quod antehac fecit: nihil ad me attinet: interdū ſignificat ante illud tempus, ſicut poſt hac non tantum poſt hoc, verum etiā poſt illud tempus. Salu. Sic erat accenſa libidine vt ſæpius peteret viros: q̄; peteretur, ſed ea ſpe ante hac fidem perdiderat.

Antilena: qua pectus iumenti cingitur: ſicut poſtilena: quæ ſub cauda ponitur.

Anteloquor prius loquor: a quo antiloquium primus in dicēdo locus: ſiue prior locutio. Macro. Hic aſſenſi omnes prætexato anteloquium detulerunt.

Anteluco, antelucas: ſiue antelucor penultā produ. ſignificat ante lucem vigilo.

Antelucanus, a, um, quod eſt ante lucem. Cice. M. Cato. Ex antelucano tempore: vſq; ad horam diei decimā magna multitudine hoſtium occiſa. Item contra Catil. Quorum omnis induſtria vitæ: & vigilandi labor in antelucanis cœnis exprimitur.

Anteluculo aduerbium: ſignificat hora antelucana. i. matutina & ante ſolis ortū: quaſi ante lucē. Apul. li. j. Optimum itaq; factu viſum eſt anteluculo furtim euadere.

Antelucio aduerbium: idē qđ anteluculo: quaſi ante lucem.

Antelucani venti: qui aut ex fluminibus: aut ex aliquo ſinu feruntur.

Antica pe. cor. Vide in dictione poſtica.

Anticatones dicti ſunt duo libri: quos Cęſar contra Catonem ſcripſit. Suet. Reliquit & de analogia duos libros: & anticatones totidem. Nomē ē cōpoſitū ex gręco: & latino: nam vt Quinti. inquit. Ex peregrino: & noſtro componūtur dictiones: vt epitogium: & anticato.

Antemalorum, hyphen eſt. i. munio: quia ſub vno accentu due dictiones proferuntur. Eſt enim vnitas quaſi compoſitio: nam ſignificat pręteritorum malorum.

Antemon, pen. pro. velum: quod poteſt facilius obliquari: quo nautę in ſummo tempeſtatis diſcrimine vtuntur.

Antemnę, cū m, ante n, vrbs ante amnem dicta, ꝙ eā amnis pręterfluat: quaſi ante amnem poſitę. Virg. lib. vij. Antemnę tegmina tuta cauant lapidum.

Antēna, p duplex nn, lignum p trāſuerſum in malo poſitū in quo velū alligat̄. a circūtenendo dicta. Pli. lib. j. Nō antēna ſolum: verum ipſa nauigia contorta frangens.

Ante oculos minus eſt, q̄; coram: nam coram proximitatem ſignificat. ante oculos poteſt etiam lōge intelligi. Terē. in Eu. Quę mihi ante oculos coram.

Ante, lapides ſunt: qui vtrunq; latus oſtij muniunt: alio nomine paraſtadæ auctore. Vitruuio.

Antes nomen ab ante deductum: quo ſignificantur eminētes lapides, ſiue vltimæ columnæ quadratæ, quibus ſuſtinetur fabrica. Hinc dicti videntur antiani magiſtratus in vrbibus, qui ſemeſtres magiſtratū exercent: qui velut antes columnæ, totius vrbis onere incumbente eam ſuſtinent, ad quā ethymologiam, etiam extremos ordines vinearum poſſumus trahere q anteſtant. Vir. li. ij. Geor. Iā canit extremos effœtus vinitor antes. Alij maceriās accipiunt. qbus vineta clauduntur, quæ fiunt de ſiccis lapidibus, ſic dictæ a lapidibus eminentioribus, qui interponuntur ad maceriā ſuſtentandam.

Anciani vide in dictione Antes de quo modo.

Antepono,is,præſto.Cice.in Lel.Vt amicitias omnibus
rebus anteponatis.

Anteſignanus,ſignorũ hoc eſt vexillorũ propugnator:ſiue
defenſor:nam ſignum p vexillo ponit. Liui.lib.iiij.Signa
nunc reſiſtentia deferunt ab anteſignanis:nũc inter ſuos
manipulos recipiuntur. Signifer eſt, qui vexillum defert.
Ideo Liui.ibi nõ ſolum de anteſignanis:ſed ſignifero ita
loquit.Ita primo ſtatim p̄lio:cũ dictator equitatu immiſſo
anſignanos hoſtium turbaſſet, legionũ inde ſigna in fer/
ri prope iuſſit,ſigniferũq; ex ſuis vnũ cunctantẽ occidit.
Apud Vege.Ante ſignaui dicuntur campigeni:quoniam
eorum opera atq; virtute exercitij genus creſcit in campo.

Anteſto,ppe ſic ſonat.vñ Antiſtes & Antiſtitor:per tranſ/
la.ſignificat ancello.& conſtruit cũ datiuo.Gel.lib.ix.Qui
& viribus & magnitudine & adoleſcẽtia ſimulq; virtute
cęteris anſtabat.Cat.Anteſtas mihi milibus trecentis.

Antiſtitium:excellentia:& apex & quaſi dignitatis faſtigium.
Mar.capel.Antiſtitio præminebat athanaſia.

Antiſtes antiſtitis.ex ãte:& ſto,tã fœmi.q; maſcu.generis.
Dicitur & hic antiſtes & hæc antiſta:qui in aliqua re excel/
lit:vt ſi dicamus.Cice.eloquentię antiſtes:quaſi ante ſtans,
princeps.Val.ma.lib.j.Ne deę vetuſtis ritibus pita deeſſet
antiſtes.Liui.libr.j.poticij ab Euandro edocti antiſtites ſa/
cri.Plau.in Ru.venereęq; antiſtæ Antiſtites quoq; ſunt p̄/
marij ſacerdotes qui & prothomyſtæ & archiflamines &
archimandritæ ab eo q anñ ſtant & prepollent.

Antiſtitor pe.cor.quaſi anteſtator.Colu.lib.iiij.Neq; enim.
ſingulis totidem antiſtitores poſſit dare,qui obſeruent,qq;
præcipiant,ne acerbæ vuæ demetantur.

Anteſtor,aris:ante iudicem ſtatuo.

Antepagmenta ſunt valuarũ ornamenta q ante valuas ap/
pingantur.i.affigantur,vel q appingãtur valuis.

Ante expectatum:tota vna dictio aduerbium:& ſignificat
ante q; expectaretur eius aduentus.Virg.li.iiij.Geor.Ante
expectatum poſitis ſtat in agmine caſtris.

Anteuenio,præuenio.Salu.in Iugur.Ac per tramites occul/
tos exercitum Metelli anteuenit.Plau.in Tri.datiuo iunxit
pro coram, venio cum ait tempori huic hodie anteueni.

Anteuerto,is,p̄cedo,p̄uenio anticipo. Cic.in Lel. Idipſum
cũ tecũ agere conarer.Fãnius anteuertit.i.prefatus eſt.Am
bro.Ad Simpli.Ita mens boni ſpeculatrix conſiliorũ ſuo
rum eſt:priuſq; examinat quid decorum:atq; honeſtũ. Ini
quitas vero opere cogitationem anteuertit.

Anteurbanus,a,um:qđ eſt vrbi propinquũ. Vnde anteur/
bana prædia dicuntur:quæ ſunt vrbi propinqua.

Anticipo,as pe.cor.ancapio,præuenio:vt eſt illud. Strictior
æos præceſſerat aura iugales:æſtiuũ ſuadẽs anticipare diẽ.

Antiæ ſunt muliebres capilli in fronte demiſſi, q ante fa/
ciem ſiti ſint.

Antimum mel vocatur:quod vere factũ eſt: qm̃ ex floribus
faui conſtruant:quos græci τὰ ἄνθεα appellant. Mel vero
æſtiuũ vocat horeũ:qm̃ græci oẽs fructus æſtiuos noĩant
horeos:quia id tempus:per excellentiam: horam vocant.

Antiũ,vrbes Lati.Volſcorũ caput.Romanorũ colonia di/
ctum,q ante alias vrbes in ipſo littore ſita ſit ad ocium:re/
rumq; vrbanarum vocationẽ accommodata:hinc Antia/
tes populi dicti ſunt:diſtat ab hoſtia Tyberina ſtad.cclx. vt
inquit Stra.Ex hac oriũda fuit camilla volſcorum regina.

Antidora,pen.pro.ſunt remunerationes: Vlp.titulo de pe/
titione hereditatis.Plane ſi antidora acceperunt dicendum
eſt eatenus locupletiores factos quatenus acceperunt ve/
lut genus quoddam hoc eſſet permutationis.

Antidotum pe.cor.ex contrario datum remediũ:ſiue medi/
camentum:quod contra venena datur:nã & ipſa antidota
fere venena ſunt:vt ſit antidorum:quaſi venenũ,contra ve
nenum eſt ἀντὶ καὶ δίδωμι.nam contraria contrarijs cu/
rantur. Quintil.libr.vij.Tyrannus ſuſpicatus a medico ſuo
datum ſibi venenũ.torſit eũ: & cum id dediſſe ſe negaret
accerſit:alterum medicum ille datum ei venenũ dixit: ſed ſe
antidotũ daturus.Dicitur & antidotus genere fœminino.
Gel.libro.xiiij. Huius regis antidotus celebratiſſima: quæ
Mithridates vocatur.Hiero.contra Rufinum.Apud me/
dicos quoq; quędã antidotus noxios humores temperãs
ex amaritudine nominatur: quæ dulcis oſtenditur.

Antidotarius liber,in quo de antidotis tractatur.

Antidoſis pe.pro. latine dĩ retributio, ſignificat.n.qcquid
alicui ex aduerſo datur. eſt δίδωμι. μ. δώσω.

Antipodoſis: itẽ retributio:ex anti: & apo:quæ re indicant
& doſis datio. Figura eſt: cũ media primis: & vltimis cõ/
ueniunt:vt veſtrũ hoc factũ repræhẽdo.P.C.nõ meum,ac
pulcherrimũ quidẽ factũ,verũ:vt dixi: nõ meũ.ſed veſtrũ.

Anthichthones,populi qui habitãt in zona hyemali. Hos
Martianus ſe iungit ab Anticis & antipodibus:qui in fer/
natem nobis obuerſam habitant.

Antici:populi q habitãt contrariã zonã anthichthonibus.

Antichir.Græ.ἀντίχειρ. digitus pollex ab excellẽtia mẽſe.

Antiſterion appellat mẽſis Aprilis a copia florũ qui eo in
luxuriant.Alio noĩe & a græcis vocatur Targilion.

Antipelargoſis,pe.cor. Græce πελαργωσις. latine benefi/
ciorũ retributio dicitur. Vnde pelargos dicta eſt Ciconia
quem retribuat parentibus gratiam.

Antibacchus,pes bacchio contrarius,conſtat.n. ex duabus
longis: & vltima breui:vt natura.

Antigenes pe.cor.nomen proprium pueri ruſtici.

Antigonus pe.cor.nomen ppriũ regis Macedonũ. Et Ale
xandri magni frater qui primus poſt Alexandrum in aſia
regnare cœpit: & duo de viginti annis regnauit: hic multa
bella geſſit in qbus occubuit.Fuit alius antigonus rex aſię.
Alius antigonus tertius rex: eiuſdem nominis macedonũ
rex.Alius fuit Iudeorum rex.

Antilepſis græce dicitur quam latini interceſſionem:vel in/
teriectionem nominant.

Antilochus pen.cor. Neſtoris filius: quem in bello troiano
Memnon Aurorę filius interemit.Vnde, patris prece mo
tus Achilles Memnona occidit.

Antigraphium,latine exemplar dicitur.

Antilogia,dici poteſt contradictio refregatio: vel quaſi cõ/
traria oratio.

Antiaxona.pen.cor.quaſi contra axem poſita,anti contra/
ἄξις axis,Græci ἀντιάξονα.

Antimachus pe.cor.cũ ch.aſpiratio nomẽ viri, latine con/
tra puguans μάχη.n.pugnam ſignificat.

Antiquus ppriæ vetus.Virgi. Antiquaſq; domos auiũ de/
ductũ:vt Varro docet,ab ante:& æuum. Sed differunt ab
inuicẽ Nã antiquũ dicit quod eſt prioribus ſeculis factum:
vetus quia obſcurũ.Pla.in muſ.Antiquũ & vetus. Quo/
niam vero:quæ antiquiora ſunt:fere meliora eſſe conſue/
uerunt:vt mores vinũ: & ſimilia. Plau. Qui vtuntur vino
veteri,ſapientes puto: & qui libenter veteres expectant fa/
bulas.Ideo factum eſt:vt antiquius qñq;, pro melius vſur/
petur.Cice.in Lel.Hoc quidẽ eſt ppriũ amicitiæ: ſed anti/
quior: & magis a natura profecta. Et antiquus ponit pro
nobili,ac venerabili.Virg.Terra antiqua potens armis: &
exprimitur ſemper cum quadam dignitate: vel cum qua/
dam contumelia.Ab antiquus, fit antiquitas pro vetuſta
te.Antique: & antiquitus aduerbia.

Antiquarius,rerum antiquarum peritus.Iuuen. Ignotoſq;
mihi tenet antiquaria verſus.Item antiquarius dicitur,qui
verba ab vſu remota:& commentarios pontificũ:& vetu/
ſtiſſima fœdera:& exoletos ſcrutatur authores:vt ex his cõ
trahat:quę non intelligant: vt quædam ſolus ſcire videat.
Et antiquarius,idẽ:quod antiquus:& qui litteras antiquas
ſcribit.Aug.ſuper Luci.Quẽadmodum:qui videt litteras
in codice optime ſcripto:& non nouit legere:laudat quidẽ
antiquarij manum, admirans apicum pulchritudinem,
ſed neſcit:quid ſibi velint illi apices.

Antiquo,as,euacuo aboleo:Liui.Oium rerũ cã: vobis an/
tiquandas cenſeo iſtas rogatiões. Gel.facta mox antiqua/
tus legis. Item antiquare eſt ad ſtatutum priſtinum reuo/
care. Et antiquare eſt confirmare. Liui. De plebeio ſenatu
antiquabant.

andquabant.

Antiphates, penul. cor. nomen regis Leſtrigonum. De quo Virg. lib. viij. Et primum Antiphatem. is enim ſe primus agebat. Dicitur & Antiphateus.

Antiphona. pho. ſyllaba naturaliter pro: ſed accentus fit in antepe. Componitur enim ex ἀντὶ καὶ φωνή: vox quaſi vox reciproca duobus choris alternatim pſallentibus. Antiphonas græci primi compoſuerunt: & apud latinos diuus Ambro. inſtituit. Ex hinc in cunctis regionibus occiduis vſus increbruit.

Antiphraſis, penul. cor. ſermo per contrarium intelligẽdus: vt parcæ q̃a nemini parcant. Anti contra φράσις locutio.

Antiſtrophe ἀντιστροφή dicitur: cum inter coniuncta duo, quæ inter ſe pendeant: fit alterna conuerſio: vt ſeruus domini: & dominus ſerui.

Antiſtrephon: ἀντιστρέφον vitium argumenti.

Antipariſtaſis, pe. cor. a græcis dicitur per quã: vbi calidum eſt: inde frigus expellit. Vbi frigidũ eſt inde calor expellit. Hinc putei per hybernum tempus calent: quia illo ſe calor contulit, cedens frigori ſuperiora poſſidenti.

Antipodes, pe. cor. dicuntur, qui cõtra nos poſiti ſunt cõtrarijs veſtigijs, quos tñ Augu. lib. xvj. de ciui. dei negat eſſe, ſic ſcribens. Qui vero & antipodas eſſe fabulant. i. hoies a cõtraria parte: vbi ſol orit: qñ occidit nobis, aduerſa pedibus noſtris calcare veſtigia, nulla ratione credendum eſt.

Antiptoſis pe. pro. latinę dici poteſt pro caſu. Figura, quãdo caſus, pro caſu ponitur: vt vrbem, quam ſtatuo veſtra eſt. Componitur enim ex anti. pro, πτῶσις caſus πίπτω: καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ πέπτωκα.

Antitheſis pe. cor. figura, cum vna littera ponitur pro alia: vt olli, pro illi. Componitur enim ab ἀντί: quod eſt pro: & θέσις poſitio: quaſi pro altero poſitio.

Antiſtęchon item dicitur pro littera. Nã anti pro: & ſtęcon littera: vt ſella pro ſedda: & magalia ꝑ magaria l. pro r. nã magal pro magar dicitur, quod pœnorum lingua villam deſignat, græce: ἀντισοίχειον.

Antitheton. pe. cor. obiectum, vel contra poſitũ. Figura, cũ contrarijs opponuntur cõtraria: vt apud Oui. Frigida pugnabant calidis, humentia ſiccis. Mollia cũ duris, ſine pondere habentia pondus, nam anti. pro: vel cõtra, theton poſitum. Perſ. Carmina raſis librat in antithetis doctas poſuiſſe figuras. Augu. lib. xj. de ciui. dei. Antitheta: quę appellantur in ornamẽtis elocutionis, ſunt decẽtiſſima: quę latinę appellant oppoſita, vel: quod expreſſius dicit, cõtrapoſita: vt apud Apoſto. per arma iuſticiæ a dextris: & a ſiniſtris, ꝑ gloriam: & ignobilitatem ab ἀντί. καὶ τίθημι.

Anthypophora pe. cor. Figura: quæ fit cum tacite obiectiõi reſpondetur: nã anti contra: hypophero ſubduco: vel ſuffero: quaſi contraria ſubductio.

Antiſthenes. pe. cor. nomen philoſophi: & contra valentias ſignificat. Hic cum glorioſe docuiſſet rhætoricã audiſſetq; Socratem: dixiſſe fertur ad diſcipulos. Abite: & magiſtrus quærite, ego enim iam repperi. Statimq; venditis: quæ habebat: & publice diſtributis: nihil ſibi, pluſq̃; palliolum reſeruauit.

Antitypum, penulti. correp. latine exemplar, ſimilis formę: vel contrarium.

Anticyra. pe. cor. inſula ad ſinũ adiacens Maliacũ: & Oetam montem, cuius meminit ſtra. lib. ix. vbi authore. Pli. Elleborũ tutiſſime ſumitur. Oui. lib. iiij. de pon. Ibibe, dixiſſes purgãtes pectora ſuccos. Quicquid & in tota naſcitur anticyra. Vnde, quotiens inſanum hominem ſignificare voluerunt. Anticyra egere ſcribunt. Hora. in ar. poe. Si tribus Anticyris caput inſanabile nunq̃; Tõſori Licino cõmiſſerit. Eſt & Anticyra ciuitas iuxta Cirrhas in Phocide regione, in Corinthium cõuerſa ſinum: ab Anticyreo quodam Hercul. ętate. Capariſſus ab Home. dicta.

Antipater, pe. cor. nomẽ poetę Sidonij: ſeu ex tyro phœnicie ſtoicæ ſectæ qui poſt panetium de officijs ſcripſit. Hic quo die natus fuit: eodem ſemꝑ febre laborauit oibus annis. Et quum diu vixiſſet poſtq̃; ętatis ſuę tẽpus deſtinatus appropinquaſſet eo die: & eodem morbi genere conſumptus eſt. Hic Antipater nobili epygrammate in Sapho decimam inter muſas eam cooptat: fuere & alij antipatres inter quos fuit caſſandri macedonum regis filius.

Antinous Aegypti ciuitas ab Adriani Amaſio ſic dicta, vt ſcribit Hiero. lib. contra Iouinianum.

Anthæus gigas libycus, quem Hercules occidit: hunc fabulę fingunt: quaſi filius terræ fuerit: propter qđ, cadens in terram fortior ſoleret aſſurgere.

Antheus cum h, vnus fuit ex Æneæ ducibus. Virgi. Anthea. Sergeſtumq; vocat.

Antipathea, diſcordia, ſicut ſympatea concordia nobilius vt docet Pli. lib. xxxiij ὕπατος conſul.

Antypathus latine proconſul.

Antlia: vas ad hauriendi miſterium accommodatum. Mar. laboratas antlia tollit aquas.

Antonomaſia, cũ accentu in pe. dici põt pro nomine. i. vice nominis poſitio. Diome. Antonomaſia eſt vocabulus, qđ ſine nomine poſitum, loco eius fungit: vt eſt arma, viruq;. cano. vbi intelligitur. Æneas. Fit autem tribus modis. Ab animo: vt magnanimus Anchiſiades. i. Æneas. A corpore: vt ipſe arduus, ideſt Poliphemus. Extrinſecus, vt infœlix, puer, atq; impar congreſſus Achilli, hoc eſt Troilus: inde antonomaſticos denominatiue.

Antiochus nomen ſecundi regis ſyriæ Seleuci filij ſed huius nominis primi. Quo nomine dicti ſũt alij ſyriæ reges. Hic dictus eſt Antiochus ſother: & regnauit annis viginti, ſecũdus Antiochus huius filius dictus thrios & regnauit ãnis viginti veneno ab vxore laodicea extinctus. Tertius Antiochus galericus. Antiochus quartus Rex cognomento magnus regnauit annis. xxxvj. Dictus eſt etiam hierax: quẽ accipitris more in rapiendis alienis vicii duceret hic Ptolomęũ philometorem pręlio ſuperauit. Quintus Antiochus ſyriæ rex dictus nobilis ſiue illuſtris: qui regnauit annis. xj. Hic Hieroſolymã deſtruxit & multa mala intulit iudęis. Quintus Antiochus ſyriæ & aſiæ rex dictus eſt eupator. Fuit & alius Antiochus Aſcalonita philoſophus Ciceronis brutiq; præceptor.

Antimetabole, latine dici poteſt ex aduerſo mutatio. Figura qua verba declinata repetuntur: vt non vt edas viuo: ſed vt viuam edo.

Anthiochia vrbs in Syria: quę prius metropolis. Epiphanes & Reblata, ab alijs Teopolis, hoc eſt dei ciuitas appellata. hanc Seleucus Nicanor in ſuorum memoriam condidit olympiade. cxix. quam Orontes fluuius interfluit ab occidentali regione, lauat menia eius Farfar fluuius Strabo in ſeleucidia ſyrię quattuor inſignia ſunt oppida: ob id & tetrapolis dicta regio Anthiochia epidaphne cognominata. Item ſceleucia pieria. Item apamea: laodiciaq;. Alia eſt Antiochia ad perſicum littus ab Anthioco, cui ſother cognomen fuit, condita ab Antiochia fiũt adiectiua Antiochenus: & Anthiochenſis.

Antiopa Nictei filia: & lyci thebanorum regis vxor a quo repudiata in maximis calamitatibus fuit.

Antiphium nomen loci dictum: quia phio aduerſum ſit.

Antirreſis ἀντίρρησις, pe pro. latine contradictio dicitur.

Antinomia. i. græci vocant quod nos cõtrarietates dicimus.

Antonius nomen viri proprium & apud romanos.

Antoniorum familia Romæ nobiliſſima, vetuſtiſſimaq; fuit, vtpote, quæ ab Antone Herculis filio: & nominata: & oriunda proditur.

Antigenes pe. cor. i. ex ſe genitus.

Anthropus pen. prod. Nam grece ἄνθρωπος ὅτι ἄνω καὶ τρέπων latine homo dicitur.

Anthropophagi populi Scythię, qui humana carne veſcũtur, φάγω. n. comedo ſignificat. Hi populi ſunt ad orientẽ ac ſeptentrionem Maſſagetis: & circa hos triſtiſſima ſollicitudo: & mare: quod Tabin, vocant.

Anthropophormitę dicti ſunt, qui ſimplicitate ruſtica deũ

habere membra arbitrantur: vnde: & Anthropophormitica hæreſis.

Anthraces, pe. pro. latinę carbones ſunt. Sunt & antraces lapilli fulgidi atq; lucentes: vt inquit Hiero. quem nos carbũculum interpretamur.

Anthracתus carbonarius. Anthracia pruina.

Anthracinus color niger, a carbone, ꝙ carboni ſimilis ſit: ſiue, ꝙ hmói color ſit, ex tritis in mortario carbonib⁹. Varro. de vi. pa. Propinquę adoleſcétulę: & iã anthracinus proximo amiculo nigello capillo demiſſo, ſequuntur luctus.

Antlia, æ, machinula ad hauriendam aquã excogitata: nã ἀντλεῖν latinę haurire dicit. Mar. Cura laboratis antilia tollit aquas: & Feſtus Antlare haurire a græco ἀντλῶ καὶ ἐνθεν τὸ ἄντλημα καλέομεν deſcendit. Liui. Flores antlabant liberi ex carcheſijs.

Antrum, crypta latinę ſpecus, vel cauerna, quaſi atrum: vt inquit Amb. lib. Hexa. ꝙ atro exhorreſcat ſitu, atq; offuſcatione tenebrarum: nam atrum vocant ingenté quandam concauitatem in vrbem ductam. Sunt qui græcam dictioné petent. τὸ ἄντρον τοῦ ἄντρου. Eſt & nomé fluminis.

Antus animal: de quo Pli. lib. x. ſcribit, ꝙ equorum hinnitus imitetur.

Anthuſa, latinę florens dicitur.

Antipater nomen regis Macedonum qui filius fuit Caſſandri: fuit & alius Antipater philoſophus ſtoicus.

Anubis, penul. pro. genitiuum facit anubis, vel idis: & lingua ægyptiaca dicitur canis, in cuius forma colebatur Mercurius: vt inquit Ser. Vir. Omnigenũq; deum monſtra: & latrator Anubis. Oui. ſine ti. Per tua ſacra precor. per Anubidis ora verendi. Dio. ſcribit Anubim filium fuiſſe Oſiridis: qui canes geſtabat, tanq̃ armoꝝ inſignia ex quo ęgyptij canem venerantur, & a nubim deũ canino capite effingunt.

Anxius, a, um, pro ſolicito ponitur ac mœſto ab ἄγχω ἄγχω: vnde anxietas & anxietudo. Ci. Quartaq; anxietudo prona ad luctum & mœrens ſemper,

Anxifer, pe. cor. quaſi angorem, anxietatemq; ferens. Cice. libro ſecundo Tuſcu. Nunc dolorum anxiferi torquent vertices: nunc ſerpit ardor.

Anxirus, pe. cor. dr̃ quaſi abſq; raſura ab α fine: & ξυρέω rado: nam imberbis a campanis colebatur. Iuppiter enim interponitur ad euphoniam: vt ἀμβροσία.

Anxur, tam maſc. q̃; neu. gene. vrbs eſt, quam olim Trachinam, nunc Terracinam dicunt. Mar. Siue ſalutiferis candidus Anxur aquis. Hora. Milia tum prãſi tria repimus, atq; ſubimus Impoſitum ſaxis late cãdentibus Anxur. Dicitur autẽ anxur: vt Seruius docet: quia illic colebatur Iuppiter anxurus quaſi ἄνευ. i. ſine: & ξυρὸς nouacula: qa barbam nunq̃ raſiſſet.

Anyger: & Anygrus fluuius Theſſaliæ: de quo Oui. Fundit Anygrus aquas.

Anypodetos: ἀνυποδήτους græci vocant: qui pedibus ſunt nudis.

A ante O

Aonia regio Thracię, ab Aone rege. Neptuni filio deĩ quẽ factione ſuorum, ex Apulia pulſum in Bœotias tradunt veniſſe, ac de ſuo noïe montanam regionem Bœotię vocitaſſe Aoniam, Aoneſq; eius montes dicuntur.

Aonius, a, um, poſſeſſiuum. Ouid. Separat Aonios Acteis Phocis ab aruis.

Aonides patronymicum pro poſſeſſiuo. Iuue. Aptuſq; bibendis fontibus aonidum.

Aorſi populi non procul a Iaxarte fluuio, qui in hyrcanum mare influit, vt inquit Ptole. Alios Pli. in Europa collocat Aorſos. Scribit Strabo aorſos Thanaim accoluiſſe.

Aornos, fuit petra apud Indos ꝑceps: & inuia: monumẽtis hyſtoricorum celebrata, quaſi auibus inacceſſa: a. n. priuationẽ ſignificat ὄρνος auẽ. Scribit Plut. Alexandrum cũ intellexiſſet hanc petram teneri ab homine meticuloſo dixiſſe, nunc locus iſte faciliimus eſt captu.

A ante P

Apamea, inſula eſt a Tygri fluuio circũfuſa, ſic dicta, vt ſcribit Pli. ab Andochi matre. Eſt & apamea Bithynię oppidum, quã Nicomedes cognomẽto Epiphanes. Pruſiꝫ regis filius de matris Apames nomine, Apameã vocari voluit, quæ Myrlea a Myrlo Colophonio ꝑ duce dicebatur.

Apamia, cum i, vrbs minoris Aſię eſt: & vna phrygiarũ vrbium maxima fuit, vrbs fuit noïe Celenis, qua deſtructa Anthiochus ſother homines tranſtulit in eam, quæ poſtea Apamia dicta eſt: & vrbem appellauit de nomine matris Apamiæ Artabaci filiæ, quę Seleuco Nicanori nupta fuit. Eſt & alia vrbs eius nominis in Parthia.

Apage: & apagete dictio comica: aduerbialiter ſumpta dicta a verbo græco ἄπαγε quod ſignificat abduco abigo remouco. Plau. in cur. Apage hanc caniculas. Apul. Apagete fœtorem extremæ latrinæ.

Apageſis, pe. cor. aduerbium grecum comicum: familiariter corripientis: quod ſignificat abduc: ſi vis: & remoue. Apul. Apageſis iam crutitos deos.

Apanthropos pe. pro. latine inhumanus dicitur.

Apalactiʒo, as, caldbus inuado per tranſlatio. paruifacio cõtemno. Plau. in Epi. Auxilia mihi: & ſuppetiæ ſunt domi apalactiʒo inimicos omnis.

Apedes aues dictæ a paruitate pedum: quod genus auicularum pennis plurimum valet.

Apedibus dicuntur ij quorum pedibus adeundum. iiij. numero vide in littera. A. Hi etiam ad pedes vocantur.

Apellota ventus quem ſubſolanum dicimus.

Apalæſtros: græci vocant ignaros paleſtræ.

Apator ἀπάτωρ: latine dicitur ſine patre. Quo nomine dictus eſt deus pater ꝙ ex nullo ſit procreatus.

Apathes, latine dr̃ ſine paſſionibus, ſine vlla animi pturbatione impaſſibilis. Pli. ſcribit, quoſdã ſapientiæ ſectatores eſſe torrnitate quadam naturę dura: & inflexibili ꝑditos humanis affectibus caruiſſe: qui & ipſi apathes nominanť.

Apathia animi tranquillitas.

Apate: genus intubi ex Theophraſto quã Theodorus fraudẽ conuenit: quia guſtentes amaritudine decipiat.

Apanthropia inhumanitas.

Apella dici poteſt ſine pelle, quo nomine vocati ſunt iudæi circũciſi. Hora. li. Ser. Credat iudæus appella.

Appelles, is, vel etis ſm̃ Priſci. nomẽ pictoris eximij, patria Coi: qui omnes prius genitos, futuroſq; poſtea ſuperauit: & picturę plura ſolus prope cõtulit, qua cęteri. Fertur Alexan. macedonem a nullo pingi voluiſſe, quã ab Apelle. De hoc Oui. Si nunq̃ Venerẽ, Cous pinxiſſet Appelles. Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis. Fuit etiam apelles quidam hereticus a quo apellite: hic duos introduxit deos: vnũ bonum alterum malum.

Apenninus per duplex nn, a penna quæ eſt ſummitas: vel Apœninus cuꝫ œ dih. vt ſcribit Ser. quaſi alpes pœni: quẽ Annibal primus ſuperauit. Hic Italiam diuidit, incipitq; a Genua: & ſupra Carnos incumbit. Liui. lib. xxj. Pœninum dicit diſputans.

Aper. Porcus ſylueſter, ab ἀφρὸς ſpuma. ꝙ ſpumam ore emittat, vel dicitur a feritate, quaſi aſper, ꝙ hirſutus ſit ſeu ꝙ in locis aſperis habitet, vt inquit Var. vel a gręco remota prima littera, illi enim κάπρον dicunt.

Aperio, is, ex ad: & pario, vt inquit Priſci. abiecta d, quia ad ſequente, p, nõnunq̃ abijcitur: & ſignificat patefacio. Ter. Fores aperi. Habetq; a correptas. Iuue. Protulit vt mos eſt: & aperta palluit agna. Quandoq; detego. Hinc Macro. ait Iuniores ſolitos eſſe, non tam honoris, q̃; valitudinis cã, maioribus caput aperire. Stati. ſic fatus aperto enſe vocat ſocios. Per tranſlationem aperire ponitur, pro exponere. Plau. Age iam: & hoc ænigma aperi nobis. Item pro nudare. Cice. Verentur, enim ne, ſi quo caſu acciderit: vt partes corporis quędam aperianť: aſpiciatur nõ decorę. Item pro vulnerare. Iuue. Fuſte aperire caput, candelam appo/

nere

nere valuis. Huius verbi composita ſunt adaperio, quod eſt valde aperio: a quo adaptile pe. cor. quod aperitſ vel aperiri poteſt, vt verſatilis axis: qui verſatur, vel verſari poteſt. Oui. de triſt. Aſpicis a dextra latus, hoc adaptile tauri. Exaperio, foras, vel valde aperio.

Apeſus, untis pe cor. montis nomen ē: qui Nemeę ſuperiacet, vbi Theſeus Ioui primũ operatus creditur: pp qđ Apeſuntius quoq; dictus eſt Iuppiter. Dictus ab heroe, cui Aphesas nomen erat. Pap. Mons erat audaci ſeductus in æthera dorſo. Nomine lemci dicunt Apeſunta coloni. Cẽcibus argolicis olim ſacer.

Apes: vel potius apis in noīatiuo ſingulari. Col. lib. x. Nam quanto grandior apis, atq; rotũdior, tanto peior. Oui. lib. xiiij. Meta. Non apis inde tulit collectos ſedula flores. Hoc nomen compoſitum exiſtimant plęriq; ab a, ſine, & pes ꝙ ſine pedibus naſci videatur id genus volucris. Dicente Virg. Trunca pedum primo. Sed cuꝫ non ſeruet analogiã, ſicuti cętera cõpoſita, bipes edis, tripes edis, compes edis, magis ſimplex iudicandum eſt. Creantur apes ex bobus, ſicut ſcabrones ex equis, fuci ex mulis, veſpę ex aſinis.

Aphedantes populi in moloſſis inquit Stephanus ab rege cui aphędas nomen fuerit.

Aphrata per duplex. n. ſunt apta intectaq; nauigia. Ci. ad at. hos rhodiorum aphratis tranquillitates aucupaturi eramus.

Aphetaria gręcis dicunt carceres: vnde equi emittuntur ad curſum. Sunt & Apheteria: vt inquit Suidas organa ad expugnandas vrbes accommodata.

Aphedas nomen regis athenienſium.

Apis, idis, vel apis. Hic etiam dictus eſt ſerapis, a qbuſdam Oſiris. Augu. lib. xviij. deci. dei Res argiuorum Apis nauibus tranſuectus in Aegyptum cum ibi mortuus fuiſſet, factus eſt Serapis, omnium maximus Ægyptiorũ deus. Noīs aũt huius, cur non apis etiaꝫ poſt mortẽ, ſed Serapis appellatus ſit, facillimam rõnem Varro reddit, quia. n. arca, in qua mortuus ponitur: quod oẽs iam ſarcophagum vocant, σορὸς ſoros dicitur græce: & ibi eũ ſepultũ venerari cœperunt priuſq; templum eius eſſet extructus, velut ſoroſapis, vel ſorapis primo, deinde vna littera (vt fieri ſolet) commutata Serapis dictus eſt Apud ęgyptios etiam Apis bos dicitur. & pro numine colitur. Luc. Et ſacer in cineres magni mactabitur apis. Hunc enim. ęgyptus mirabili vanitate decepta: in honorem eius diuitijs afluẽtibus alebat: & quoniaꝫ eum ſine ſarcophago viuũ venerabatur apis non ſerapis vocabatur, quo boue mortuo, qm̃ quærebatſ: & reperiebatur vitulus coloris eiuſdẽ: mirũ quoddam: & diuinitus ſibi procuratũ eſſe credebant. Fuit ẽt nomen regis argiuoꝝ qui fuit filius Iouis & Niobis phoronei filię. Ferunt hunc poſt centeſimũ annũ regnaſſe apud argiuos: cũq; ſibi egialeum fratrem prefeciſſet ęgyptũ trãſfretauit: & mẽphim ciuitatẽ cõdidit accepta in cõiugẽ Iſide. ẽ ẽt Apis vicus in Aphrica, quia nobilis religione Ægypti locus eẽt.

Apianus, a, um, quod apes auide ſumunt, vñ apianę vuæ dictę ſunt quas: vt inqt Col. muſcę inſectantur, nunc vulgo a muſcis muſcatellę dicuntur. Græci ſticã vocant etiã a quodam ſapore, quaſi caſtorio. Pli. libro. xiiij. Apianę apes dedere cognomen pręcipue earum auidæ.

Apiarius, qui curat, ſiue q poſſidet apes. Pli. lib. xxj. Prouentum enim ſperant apiarij large floreſcente thymo.

Apiarium, locus, vbi apes cõſident: hoc eſt: vbi aluei apium tenentur: quod meliſſon a meliſſis: hoc eſt apibus: etiaꝫ & mellarium noīatur Col. lib. x. Non eſt dubitandũ, qn ędificio iunctuꝫ apiũ, maceria circũdemus: ſed in ea parte, quæ tetris latinæ ſunt ſterglinijq; Et balnei odoribus libera eſt.

Apicula dimi. parua apis. Pli. lib. vij. Quadrigam ex eadem materia, quã muſca integeret alis fabricatã, & nauẽ q̃; apicula pẽnis abſcõderet. Dicitſ etiã apecula ab apes ntõ, quæ merops etiam vocatur. Vir. Merops aliæq; volucres.

Apiaſtra illa auis dicitur, quæ apes comedit.

Apium herba folia habens petroſelino ſimilia, ſed maiora ex qua fiebãt apud antiquos coronę victorib⁹ ſacri certaminis Nemeę. Iuue. Gaudentis fœrro peregrina ad pulpita ſaltu. Proſtitui, graięq; apiũ meruiſſe coronę. Ab apij ẽt nũ corona, q̃; L. Apius in Achaia meruit, apiorum gentem Romę eſſe cognominatam legimus. Quidaꝫ hoc nomẽ ab Apice deducũt: quia antiqui apiceꝫ capitis apio coronabant. Vnde eſt illud dictuꝫ ꝙ apex hoc ferre ſolebat. Victoris veterum fieret dũ more triumphus. Ipſę ſibi taleꝫ prior impoſuiſſe coronã dſ alcides. Alij dicunt apiũ ꝙ apes vehementer illius flores decerpãt. Hanc herbam gręci ſelinõ dicunt, cuius multa ſunt genera: quod enim ſpõte in humidis naſcitſ, Heleoſelinũ dicitſ ἕλος enim dſ palus, vno folio eſt, nec hirſutũ. Quod in ſiccis hippoſelinũ, quo eq libẽter veſcuntur, pluribus folijs eſt ſimile heleoſelino, id & petroſelinum, & oluſatrũ, ſiue oliſatrũ nuncupatur. Tertium oreoſelinũ: quaſi montanũ apium dicitę folij radice tenui.

Aplas græce latinę arbor pyrus dicitur.

Apius cognomen fuit familię romanę ab apij corona quę Lu. Apius in Achaia & dici poteſt quaſi ſobrius ab α priuatiua gręcoꝝ & πίω εſὸ uhαιπίνω. Inde pyra apia vel nõ muſtoſa: vel valde ſuccoſa. Nam a eadẽ non ſolũ priuatiua eſt: ſed prolibito auget. Apius igitur. i. bibaculus muſtoſus.

Apiaſtrum herba eſt, quę a meliſſis meliſſephyllon appellatur, hoc eſt apium folium. Et a melle dicitur melliterna, nullo magis flore gaudent apes.

Apicę oues dictę ſunt, quę nõ amplo corpore ſint, nec multam lanam habent.

Apia via Romę, ab Apio claudio ſic vocata.

Apinę penul. cor. nuces vocitur, quę cutem verius putamẽ, adeo mollem habent, vt ſimul mandantur.

Apina arbor: quaſi minime pinus, quę pinus picea dicitſ ꝙ pice potius, q̃; pino ſimilis ſit. Apina etiã, Tricaq; duo oppida Apulię fuerunt, quæ Dio. euertit Tantali ignominia vt in ꝓuerbio ludibrium tranſierint, quotiẽs enim reꝫ nullius precij oſtendere volumus, Apinas, & Tricas nominamus, Mar. Sint Apinæ, tricæq; & ſi quid vilius iſtis.

Apidanus pe. cor. fluuius Theſſaliæ. Luc. lib. j. It gurgite vaſto Apidanus, nunq̃; celer niſi mixtus Enipeus.

Apithanon latinę inperſuaſibile. Auguſt. ad Deo gratias de Iona qui dicitur in ventre ceti triduo fuiſſe ꝙ ſatis apithanon eſt & incredibile.

Apex ꝓprie virga in ſummo flaminis pileo, in cuius extremo modica lana eſt qđ primũ cõſtat, ad Albã Aſcanium inſtituiſſe. Plærũq; tñ ſumitſ, pro ſumma verticis parte, ꝙ longe ſit a pedibus. Aliquãdo etiã pro cœli, ſiue galeri, ſeu montis, aut lſę ſummitate. Pro diſtinctionis nota, pro honore, vel pro aliqua re, cuius ſummitas eſt acuminata. Colu. lib. v. Eiuſq;, velut apex. ꝓnus īminens mucro vocatur. Ponitur & pro ſacerdotũ: ſeu põtificum inſula quã vulgo mitram vocant. Val. lib. j. At ſulpitio inter ſacrificandũ e capite apex pro lapſus, eidem ſacerdotium abſtulit. Cice. vero tranſtulit ad authoritatem magnã. Apex inquit ſenectutis eſt authoritas, quanta fuit in. M. Cęlio Metello.

Apiculus dimi. paruus apex, quod & apiculum dicitur Feſ. Apiculum filũ, quo flamines velatum apicem gerunt.

Apexabo, inteſtinũ ſanguine plenum admixto pingui ſic dictum, ꝙ in ſummitate qddaꝫ, quaſi in capite apicẽ habet.

Apion nomẽ fuit grãmatici celebris qui, vt Sen. ſcribit ſub C. Cæſa. tota circũlatus eſt græcia. Hunc T. Cæ. per contẽptum Cymbalum mundi appellabat qm̃ publicæ famæ tympanum potius videri poſſet immortalitate donari a ſe ſcripſit ad quos aliqua componebat. De hoc etiam Ioſephus ſcribit ꝙ eſſet malus & indoctus totiuſq; vitæ temporibus importunus calumniator omnium: cor aſini habens. Tu vide Ioſephum.

Aphæreſis, pe cor. & antepenul. cum æ diph. dici poteſt abſciſſio, Figura quæ a principio dictionis litterã vel ſyllabaꝫ aufert, vt ponemetũ ꝓ depone: εἴ ἀπὸ καὶ ἀἱροῦ μαι ω: εἰς φ κατὰ τὴν δασεῖαν, ἀποβολή τοῦ ο.

Aphrica, regio ab α ſine: & φρίκη frigus, quaſi ſine frigore. Hanc tertiam orbis partem plærīq; duxerunt.

Aphros, latinę ſpuma. Inde Aphroditem Venerē dicimus quia de maris ſpuma concepta fertur. Aphronitrum ſpuma nitri. Aphrodiſa dicuntur venereę voluptates.

Aplaſtos latinę dicitur ſimplex: vel ſine dolo.

Aphilos, pe. cor. dicitur: qui nullum habet amicum.

Aplanes, pe. pro. dī non vagus, inerrabilis. Macro. lib. j. de ſum. Hic enim cœlus: quod a planes ſphæra vocitet͂ partē vnam, ſeptem vero ſpæras quæ vagæ nominantur.

Applaudo ſignificat alliido. Apul. lib. vj. incuſſis in cauſa poſteriorum pedum calcibus ꝓtinus applaudo terrę. Aliquādo applaudere eſt alicui plaudere mēbro aliquo vel in laudem: vel in vituperium. Hierony. Quāq; labia torqueatis. trahatis capillum applaudatis pede fidem eccleſię apertiſſime confitebor.

Applodo, is pe. pro. Vide in dictione plodo.

Applodere fulgetris apud Pli. eſt fauere teſtariq; honorem illo motu.

Apluda pe. pro. a qbuſdam interpretatur furfur, a quibuſdā ſorbitionis genus liquidiſſimū. Pli. docet Appludā vocari purgamenta milij: & pānici: & ſiſame, cum in frumēto palea ducatur. Dicta apluda ab applodēdo: ꝙ propter tenuitatem (quia minutiſſima eſt) ſpiritu deijciatur. Neuius. Ne hercle apluda eſt hodie, q̄ tu, leuior.

Aphiſię: vocant͂ quædā ſpongiæ ſic dictæ: quia elui ꝓ̄ poſſunt. Nam dū viue: atq; illotæ ſunt nigricans color eſt illis.

Apocropus pe. cor. Firmi. lib. vij. Naſcentur ſerui miſeri apocrotioli gochronij & infelices.

Apocalypſis, latinę reuelatio: dicitur ex ἀπὸ: quæ re in compoſitione ſignificat: & καλύπτω velo.

Apocope penul. corre. amputatio, ex ἀπὸ, quæ re, vel ab: & κόπτω ſcindo, amputo. Figura quando vltima littera vel ſyllaba tollitur, vt peculi pro peculij.

Apocopi dicti ſunt a Iul. materno caſtrati quaſi abſciſſi amputati virilitate.

Apocryphus, a, um, penul. cor. latinæ abſcōditus ſecretus ex ἀπὸ: quæ exaggerat rem: & κρύπτω abſcōdo. Illa vero ſcriptura dicitur apocrypha, cuius occulta origo eſt: & in qua licet inueniatur aliqua veritas, tamen ꝓpter multa falſa: nulla eſt in eis canonica veritas. Qui vero ſunt apocryphi libri quære in decre. di. xv. c. ſancta romana eccleſia.

Apocriſarius, latinę dici pōt reſpōſalis, ex ἀποκρίνομαι. qđ ſignificat reſpōdeo: & ponit͂ pro legato. Apocriſis reſponſum.

Apodexis euidens probatio, demonſtratio, ſiue experimentum ἀπὸ τοῦ ἀποδείκνυειν: hoc eſt a demonſtrando: vnde Apodexes grāmaticæ vulgo dicuntur geometricæ probationes. Ambro. Crudeliſſima omnium fœminarū ad filium meum voluiſti apodexen tuæ artis magicæ demonſtrare. Gel. Apodexis, apodexim vtriuſq; callens, cū ea, quę dubia, aut obſcura ſunt, per ea: quæ ambigua non ſunt, illuſtrantur: ſed cū in lingua cōmuni ſcribatur δείκνυμι demonſtro per ει in principio: καὶ μ. δείξω. locus ille debet emendari apodexis per e, in penultima.

Apoditerium, latinę ſpoliatorium, Locus in quo loturi, aut ſudaturi veſtes deponebant, quas capſarij ſeruabant, nam ἀποδύειν exuere dicitur. Pli. ad Apoſti. Inde apodyterium balnei laxum: & hilare excipit cella frigedaria, in qua baptiſterium amplum, atq; oppacum. δύνω: καὶ δύω ingredior quaſi veſtem ingrediamur: ἀπὸ priuat. i. ex veſte exeo.

Apologus pe. cor. fabula in qua bruta animalia loq introducuntur. Nā eſt quędam ex humilibus rebus cōpoſita forma, ac ſpecies, ad videndū quæ & apologatio dicitur.

Apologia reſponſio vel ſatiſfactio, defenſio ſeu excuſatio, quæ & apologeticon: & apologema, dicitur: vnde apologeticus liber. i. ſatiſfactionalis. Hiero. ad Pam. Quis prudētior doctior, eloquentior Euſebio: & Didymo Aſſertoribus Origenis inueniri poteſt. quorum alter ſex voluminibus τὰς ἀπολογίας, ideſt defenſiones ſcribens: ita eū vt ſenſiſſe confirmat.

Apolatiſo, as, ſignificat calcitro contemno. Plau. in Epi. Auxilia mihi & ſuppetię ſunt domi apolactizo inimicos ōis.

Apophoreta, penul. pro. munera: quæ dari ſolebāt ſaturnalibus: quem morem hodie quoq; ſeruamus mēſe decēbri in natali ſaluatoris die. Suet. in domi. Dabat ſicuti ſaturnalibus viri apophoreta ita per Kalendas martias fœminis. Accipiuntur etiam non tam pro muneribus: quæ remittūtur ab ijs qui xenia q̄; vaſa & id genus alia quæ cōuiuis apponebantur vt ſecum poſt conuiuium ea auferret: donoq; haberent. Sic Ambro. Qui ad conuiuium magnum inuitabantur apophoreta ſecum ferre cōſueuerunt. Sue. in Cali. agitatori cidco comeſſatione quadā in apophoretis vicies ſeſtertium contulit. Dicta ab ἀποφέρειν: ꝙ ab ijs quos ſalutabant referrentur.

Apocleti, pe. pro. ſenatores: ſanctiuſq; conſilium quos ex delectis conſtat viris qui & decuriones dicuntur. De Apocletis frequens mentio fit apud Liuium.

Apocataſtaſis grece ἀποκατάστασις, latinę inſtauratio. Apocataſticus: inſtauratus.

Apophaſis, penul. cor. negatio abnuentia depulſio. Ex ἀπὸ re & φάσις reſponſio. Apophatica negantia: vt cum quis accuſatus ꝙ hominem occiderit. Reſpondit. Non occidi.

Apoſiopeſis, penul. cor. a Cic. dicitur reticentia: a celſo obticentia, alij interuptionem appellant, quod eſt ſileo: vel taceo: nam eſt quaſi interceptum ſilentium, figura indignantibus familiaris in qua verbum extrinſecus ſubintelligitur. Virgil. Quos ego deeſt enim puniam, vel aliquid ſimile. Quintil. libro nono. Omne in quo aliquid deeſt apoſiopeſis poterit appellari.

Apotheoſis, pe. pro. conſecratio, ſeu deificatio: ex ἀπὸ, quæ ab indicat: & θέωσις diuinitas, quaſi a diuinitate ꝓcedens vnde Ser. in Daphni apotheoſin dixit relationē in deos, cū hominem inter deos numeramus Apotheoo, deifico.

Apodes, pe. cor. aues quædā ꝙ careant vſu pedus, alio noīe Cypſelli dicuntur, ex hyrundinum genere, volant plurimū nidificant in ſcopulis, atq; in editioribus domib⁹. quies eis niſi in nido, nulla, aut pendent, aut iacent. Pli. lib. x. Plurimum volant, quæ apodes vocantur, quia carēt vſu pedū. Huius nominatiuus ſingularis eſt apus apodis.

Apodos, pe. pro. ſcribit͂. n. apud græcos per ω ἀπῳδός & eſt vox galli intempeſtiua ſiue imatura: & vox quoq; choro: neq; fidibus concordat. Eſt etiam cōmune.

Apologo gas poſtulo. Sene. epiſtola. xlvij. Et ſæpe illum inuicem apologauit.

Apollo, Apollinis, & Apollos. Apollo ſm græcam declinationē creditus fuit deus, quē græci etiā φοῖβον, hoc eſt ſolem appellant cui, vt Macrob. inquit variæ fuerūt poteſtates. Nā fuit author carminis, preſes vaticinij, ſagittādi peritiam habuit artem medicinæ pcalluit, & chordæ, vocalis. Idem dicit͂ liber. ꝙ libere vaget͂ p aeres. Dictus Apollo ab a, ſine: & polli multi. ꝙ ſolus ipſe luceat: porphyrius ait eūdem eſſe ſolem apud ſuperos: liberū patrē in terris. Apollinem apud inferos. Vnde etiā tria inſignia circa eius ſimulacrum videmus Lyrā quæ nobis cæleſtis harmoniæ imaginem monſtrat. Griteū quod terrenū numen oſtēdit ſagittas quibus infernus deus & noxius indicatur. Vnde & Apollo dictus eſt ἀπὸ τοῦ ἀπολλέιν. Euſebius de euang. pre. Apollo vocatur ꝙ a pallaci. Lab ægrotationibus hoīes ſaluat: atq; liberat, quamobrem ardentiſſimam etiam ſolem apollinis nomine appellant.

Appollinares ludi, qui in honorem Appollinis fiebant.

Appollinaris ſubſtantiuum nomen proprium viri.

Appollonius nomen philoſophi alabadenſis, ſiue Tianeſ: qui rhodijs vixit: vnde & rhodius appellatus eſt. Hic dictus eſt a Sueto. clariſſimus dicēdi magiſter, ſub quo, vt Plutar. ſcribit. Ci. & Cæſar cōdiſcipuli fuere. Hic Phytagoricus philoſophus dum Epheſi vitam ageret, & forte in multitudine diſputaret, per eam horam, qua Domitianus interficiebatur, defixus, & elinguis ſtetit. Tum autem exclamauit Euge Stephane pulchre, Stephane percute peccatorem, pulſaſti, vulneraſti, & interfeciſti.

Apollonia ciuitas Epiri, Corinthiorum colonia, optimis

olim inſtituta legibus. De hac Stra. Condiderūt Apolloniā corynthij coryceiq; ab Æante fluuio ſtadijs decem a mari lx. Hæc nunc ſole equata ſolo in loco campeſtri diſtat a mari. iiij. milli. paſ. Eſt & Apollinia inter inſulas thraciæ cis Iſtrum amnem locata. Eſt & Apollonia ciuitas in creta. Alia in ſyria.

Apollodorus nomen proprium Pictoris excellentis: & nomen oratoris pergameni.

Apolloniatæ populi Apolloniæ. Vale. Maxi. lib. j. Apolloniatæ quidem pœnitentiam egerunt.

Apollydes, pe. pro. latine depditi dici pñt. ἀπόλλυμι pdo.

Aponus penul. cor. fluuius, ſeu fons calidis aquis, haud longe a Patauio. Vel vicus, vbi balneę ſunt. Lu. lib. vj. Colle ſedens Aponus terris, vbi fumifer exit. Atq; antheno rei diſpergitur vnda Timaui. Apona autem non tam: quia contra morbos ſint, dicuntur, q̄; quia citra dolores, vllum afferant remediū, vnde patauini quoq; fontes appellati ſunt Aponi: vt Caſſiodoro placet ἐξ ἀσθενητικῆς καὶ πόνος τὸ ἄλγος καὶ μόχθισμός.

Apophthegma, atis, breuis & acuta ſententia: ſiue acutū dictum. Vnde plutarchi apophthegmata: hinc ἀποφθέγματα. Hinc ἀποφθεγματικόν. i. dicterium ex ἀποφθέγγεσθαι.

Apoplexia, ſiue apoplexis ſubita percuſſio, quā ſequit̃ mors ἐξ ἀποπλήττω, μ, ἀποπλήξω ictu conſterno.

Apoplectici ſunt, quos dicimus attonitos, quorum videlicet: & corpus: & mens ſtupet ictu fulminis: aut morbo. Hiero. in chronicis. Valentinianus ſubita ſanguinis corruptione mortuum ſcribit quæ græce apoplexis vocatur: perſuaſum autē vulgo eſt: cum qs repētina morte corruit: euenire id gutta ſanguinis e capite in cor delata. Quod quidem: & Spar. Capitolinuſue iam tūc credi paſſim demonſtrat.

Aporia, penuria indigentia: nam ἄπορος indigens: & pauper dr̃: aliqñ dr̃ ſapia: ſed qm̃ gloriā dixit eſſe oīum potentis: cuius gloria aporia dicitur. i. ſapientia: vt ait Auguſt.

Aporior, aris, conuicior: & quaſi pauper abijcior: ſordeo vt apud apoſtolus.

Aporrhoeas græci vocant defluxus quoſdam aerios qui ad terram labentes ſtellarum caſus imitantur.

Apoſtaſia, cum accentu in pen. elongatio, defectio, rebellio. Hierony. niſi venerit diſceſſio primum: quod græce dicitur ἀποστασία ἐξ ἵστημι, μ, στήσω.

Apoſtata ſiue apoſtaticus, rebellis.

Apophatica græce. i. negantia latinę vt dies eſt: dies non eſt.

Apogæum ędificium conſtructum ſub terris. i. antrum.

Apoſtato, as, penul. cor. rebello. Cypri. ad Cornelium. Intereſſe debet inter eos, qui velut apoſtatauerunt: & ad ſęculū, cui renūciauerāt, reuerſi gentiliter viuunt: vel ad hereticos tranſfuge facti, cōtra eccleſiam perniciolia arma ſuſcipiunt.

Apoſtatrix: quæ apoſtatauit. Hie. in Ezechiele. Mitto inquit ego te ad gentes apoſtatrices.

Apoſtema, atis, pe. pro. ἀπόστημα, vomica eſt, quę & ſuppuratio a latinis, cum concurſus mali humoris in aliqua parte corporis factus eſt. Sed proprie ἀπόστημα ſpatium, diſtantia, ἐξ ἀφίστημι, μ, ἀποστήσω.

Apoſtolus, latine miſſus, ſiue nūci⁹ dr̃, ἀποστέλλω mitto.

Apoſtolorum autem quattuor ſunt genera a deo nō p hominem: vt Moyſes. A deo ſed p hominē: vt ieſus naue per hominē tm̃ ſicut nr̃is tēpibus multi fauore vulgi in ſacerdotiũ ſubrogati ſunt. Ex ſe aūt ſicut ſunt ipſi pſeudo pphę.

Apoſtrophe pe. cor. dici poteſt conuerſio ſeu auerſio. Figura, cum ad aliquem per ſecundam perſonam fit conuerſio vt Te nunc alloquor africane, cuius mortui nomen ſplēdori: ac decori eſt ciuitati: Apoſtropho enim auerto: vnde per apoſtrophe. i. per auerſionem.

Apoſtrophus accentus colliſiuus in fine alicuius dictionis denotans vocalem præcedentis dictionis eliſam propter hiatum, vt ἀφ᾽ οὗ ν᾽ ἄν ἀμβροσίου κελεύσινοι.

Apotheca, cella vinaria ſeu ſtatio. In qua res venales apponuntur Plin. vina in apothecis canis ortu mutantur. Proprie tñ eſt, in qua vinū: & cōſeruat̃: & vendit̃. Idem tm̃ peculiarum detinent vini apothecę, nec alia res maius incrementū ſentit. Hie. lib. ij. paral̃. Apothecas quoq; frumenti: vini & olei & vrbes ſex hedificauit. Idē in Eſa. ſcribit. Apotheca eſſe locū quo ſeruatur omnis ſupellex cuius hęc ſunt verba. Et oſtendit oēs apothecas ſuppellectilis ſue & vniuerſa quæ inuenta ſunt in theſauris eius. Apud iuriſconſultos accipitur pro quodam obligationis genere.

Apotomia cum accentu in pe. maior pars ſemitoni, quæ a latinis diſceſſio pōt dici ἐξ ἀπὸ καὶ τέμνω ἔνθεν τομή.

Apoſima, aqua cocta, cum varijs condimentis.

Apoximenos græci vocant eos, qui e corporibus ſordes detergunt, quaſi diſtringentes.

Apparo, as: pe. cor. ſignificat ad dignitatē quādam: ac pompam me apto. Cic. li. iij. de Orat. Illa quæ in apparatu fori appellant̃ inſignia. Prępáro vero, antepáro quę vtilia mihi fore credo. Idem lib. j. offi. Facile totius vitę curſum videt, ad eamq; degendas pręparat res neceſſarias. Et q̄q; apparatus videatur vtrūq; ſignificare: vt apparatus belli: quaſi præparatio, id tamen potius eſt ex quadam conſequentia, q̄; proprietate: nam: vt dicimus naues non modo inſtructas: ſed etiam ornatas, quia vt inſtructiores ad bellum, eo pulchriores ſunt: ita apparatum belli vocamus: quæ ad bellum quodam decore: & ornatu aptantur.

Appareo, es, pe. pro. ſignificat videor. Virg. Apparet liquido ſublimis in aere niſus. Et apparere eſt de improuiſo ſe oſtēdere. Cice. Cum equites Antonij apparuiſſent. Item obedire: & pręſto eſſe ad obſequium. Virgi. li. xij. Hæ Iouis ad ſolium, ſæuiq; ad limina regis Apparent.

Apparitores dicti ſunt, q apparent: & pſto ſint ad obſequiū qui & ſtatores dñr, vt ſunt hi, qui magiſtratibus circūſtant parati ad obſequendū. Q ſiq; apparitores tabellariorū officio fungebant̃. Dabat̃. n. comes a magiſtratibus: qui & ſalarium a Repu. licet paruum accipiebat. Cice. in Ver. act. v. Tuus apparitor parua mercede populi cōductus.

Apparitura ipſum miniſterium, ſcribit Suet. li. de grāmaticis. Orbilium apparicurā feciſſe magiſtratibus, ſignificans eum fuiſſe apparitorem, miniſtrumq; magiſtratuum.

Apparitio, oſtenſio, quæ græce epiphania dicitur. Et apparitio pro ipſis apparitoribus accipitur, qui pręſto ſunt. Amb. Miſſa apparitione cum ingenti ſtrepitu: ſuis eam tribunalibus pręcepit ſiſti.

Apparitorium dicitur omne id, qđ paratur, vel adiutorium.

Appello, as, nomino. Cice. Pub. Scipionē: qui primus Africanus appellatus ſit. Quādoq; appellare eſt comiter, ſeu familiariter noīare vocare. Oui. li. j. faſ. Iamq; potens miſſo genitorem appellat amico. Sueto. in Cæſa. Appellatiſq; de Rep. pribus. i. nominatis, vocatiſq;. Itē inuitare. Vñ Vlp. de iniurijs appellare eſt blāda oīone alterius pudicitiam attentare. Amb. Per ſeipſum: & p notos: & per affines cępit aures virginis appellare. Interdū pro appellere. Afra. appellat huc ad mollē noſtram nauiculā. Interdū pro aduocare ideſt in iudicium vocare: vñ appellatus dr̃, ad quē facta eſt puocatio. Quin. lib. v. & pauper eras: & tu maxime appellabaris a creditoribus. ſ. vt ſolueret debitum. Et alibi nō debui tibi pecuniam nunq̄; me appellaſti. Interdum eſt poſt ſententiā: tanq̄; male latā, contra aliquem agere. Vñ Vlp. Qui appellat maiorē iudicem debet appellare. Dicimuſq; appello principem: & ad principem.

Appellare ex aduerſo eſt nomina: per antiſtrophen imponere: vt qui herbam illam, omni duritia carentem holoſteon vocauit: quo ſignificatur tota oſſea.

Appellatio, aduocatio, ſiue prouocatio. Et appelſo. (vt ait. Ser. eſt vt ppria noīa: vt hic Cato, ille Brutus, vocabulū ē quo res inanimales enūciant̃, Nomē ē: quod deus: vel homo.

Appello is per geminaū pp, appuli, appulſum, ſignificat cōduco vel adduco: vt cum e pelagis quis ad littus acceſſerit: vt ille appulit ad portum, vel in portum: vel portui. Virg. Hinc me digreſſum veſtris deus appulit oris. Quādoq; appellare ſignificat apponere, dirigere, & animum ad aliqd agendum intendere. Terent. Poſtquā poeta animum ad

ſcribendum appulit.i.poſuit.Plau.in aſi.Argenti viginti minę me ad mortem appulerunt.i.adduxerunt.

Appulſus,us,acceſſus pecoris ad aquam.Iuriſcóſultus.Totum corrumpat pecoris ad aquam appulſum.

Apello,is,per ſimplex p,apuli,apulſum,ex a:& pello ſignificat amoueo:vt apulſus ab vrbe.i.remotus. Sunt tamen, qui putent aſpello,non apello ſcribi debere:cóponi ex abs ſeu ab b,in s,mutata,ſicut fit in aſporto,quod ſm Priſci. non ab ad componit̃:ſed ex ab:& b,in s,ꝯuertit̃,ne,ſi apporto:& appello dicat̃,cum ad cópoſita exiſtiment̃:nã ita in captiuis Plauti legit̃.Hic eſt ille dies,nulla vitæ ſalus ſperabilis eſt mihi:neq; exiliũ exitio eſt:neq; adeo ſpes:quę mihi hunc aſpellat:& in Amphi.Inde optume aſpellã virum.

Appendo,is,di,ſum,ſuſpendo:quaſi ad aliquid pendo,vt appendi vuã ad tigna.Pli.atq; vuas iam maturas ad ſoles appendere:& appendere eſt ad ſtateram,lancemq; ponderare.Cice.in Anto.Vt tam appẽdatur pecunia,non numeretur.Conſtruit̃ quandoq; cum duobus accuſatiuis.Hiero.in lib.Geñ.Appendit pecuniam,q̃ Ephron poſtulauerat quadringentos ſiclos probatę monetę.Item appendere ſignificat iuxta dare.Lactan.libro quarto. Scilicet & aurum appendere debuit tanq̃; pro mortuo Hectoẽ.Et appendere adiungere:vnde appendix.

Appendeo es ſignificat iuxta ſeu ad aliquid pendeo.

Appendix dicitur:quod alij adiunctum eſt:quaſi ex alio pẽdeat.Cice.in Horten.Vidit:quod videndum fuit appendicem animi eſſe corpus.Huius dimi.eſt appẽdicula.Eſt & appendix genus ſpinę.

Apeſis mons prope nemiani.

Appeto,is,pe.cor.a venter cupio:& tam in bonũ,q̃; in malum,ſicut expeto,capitur:niſi ꝙ in expeto maior vis eſt:ꝓpter ex,quę maximã in ſe vim cótinet:vt,apud Curtiũ.Hęrebat inter cupiditatẽ,pudoremq;:& quo modeſtius,qđ expectebat,appeteret,ꝓnicatius oblaturos eſſe credebat.Fallũtur itaq;:qui differentiam aſſignant inter appetere:& expetere dicentes,expetere cum ratione eſſe,appetere qualitercũq; Expeto bona:ſineq; honeſta.Appeto vero,ex quo appetitus:quæ eſt imoderata cupiditas:quod conſtat falſum eſſe in vtroq; quãdo oſtendere licet:& appeto ad bona:atq; honeſta auctores vſos fuiſſe:& expeto ad inhoneſta:atq; mala.Cice.Caſio.De his:quæ propoſuerã,confirmatio noſtrę amicitię,de qua pluribus verbis nihil opus eſt:tu puer me appetiſti:ego autem ſemper ornamento te mihi fore duxi. Idem lib.iiij.Tuſcu.Q m:quæ vt bona natura appetimus: ſic & a malis natura declinamus.Et Aug.lib.ij.de ciui.dei. Non deorum pręcepta ſunt ſed hominum inuenta:qui vtcũq; conati ſunt ingenijs acutiſſimis prædi ti: ratiocinando inueſtigare,quid in rerũ natura latitaret, quid in moribus appetendũ eſſet:atq; fugiẽdũ.Hiero.cõtra Vigil. Rara virtus ẽ:nec facile a multis appetit̃.Cipri.ad pręſby. Quid cupidius appetere?quid magis velle:ac tenere nos cõuenit,q̃; vt radicibus fortius fixis: & domicilijs noſtris ſup petram robuſta mole ſolidatis:incõcuſſi ad ꝓcellas: & turbines ſeculi ſtemus.Idẽ in malũ. Nec periculũ ſui appetat,quæ ad meliora,& diuina ſe ſeruat. Quod aũt expeto etiã ad voluptates:& q̃ñq; ad maximũ malũ ꝑtineat.Cicer.oſtendit li.j.offi.Expetunt̃ diuitię,tum ad vſus vitę neceſſarios, tũ ad ꝑfruẽdas voluptates.Aug. Nouimus:quia mẽs humana in diuerſis mundi huius illecebris,& cõcupiſcentijs deuicta fugit laborẽ,expetit voluptates. Ad maximũ malũ. Cice.in Piſo.A me quidem etiam pœnas expetiſtis,q̃bus cõiuratorũ mentes mortuorũ expiaretis.i.requiſiſtis, ſiue flagitaſtis:Hier.ad Euſto.Et deuorato Iuda. ad cribrandos apoſtolos expetiuit poteſtatem.Nam expeto, quod eſt maioris vis ſi in malam ſumatur partem,eo magis a ratione deficit,& capitur pro ſumo,ſiue requiro.Ideo cum ablatiuo conſtruitur,ſicut apud Quin.li.x.Ex cognitione rerum exẽplorumq;,quibus in primis inſtructus debet eſſe orator,ne omnia teſtimonia expectat a litigatore. Aliquando tamen pro requiro, ſiue deſidero, ſolo accuſatiuo conſtentum eſt.Plau.in Caſi.Nos,poſtq̃; populi rumorem intelleximus ſtudioſe vos expetere Plautinas fabulas. Appeto vero,ꝑter eam:q̃; ꝓdiximus ſignificationẽ:ponitur pro adeo:quia ſicut dicimus adeo pręторẽ:ita appeto pretorem. Interdũ appetere ſignificat inſtare,appropinquare. Cæſar. li.vj.Dieſq; appetebat ſeptimus:quẽ ad diem Ceſar ad impedimenta reuerti cõſtituerat.Liui.Vbi mox appetit prope riuos aquarũ ſine munimẽto:paſſim ferarũ ritu ſternunt̃. Idem.Iam ver appetebat.Interdũ vulnerare. Idem lib.vij. Leuans ſe alis os:oculoſq; hoſtis roſtro:& vnguibus appetit.Hiero.cõtra Rufi. Ab alio appeteris.& illi tergũ obuertens:quieſcentẽ contra te ꝓuocas.Idem ad Vitalẽ,appetere:pro amare poſuit:cũ inquit. Impendio ꝓcor:vt in amore:quo nos appetere cœpiſti:ad finem vſq; perdures.

Appetitus,appetentia:& appetitio:pro deſiderio.Pli.lib.xix. A ſtomacho faſtigium auferunt.ſibiq; appetentiã faciunt lactucę.

Applico,as,pe.corre.aui,atum:& applicui,citum:ſignificat appello,adiungo,adnecto:& cõſtruitur cum datiuo vel accuſatiuo mediante ad.Iuſti.li.ij.Igitur cum Hercules ad littus Amazonum applicuiſſet.Virgi.Quæ vis in manibus applicitoris.Transfertur ad alia.Cic.Apio Pul.Omnes vires ciuitatis ſe ad pompei ductum applicauerunt.i.adiunxerunt.Idem li.j.offi.Itaq; ſe alij ad philoſophiam:alij ad ius ciuile:alij ad eloquentiã applicant.i.apponunt:vel ꝯferunt. Col.lib.v. Poterit ad hoc vniuerſa vinea ſub iugum mittiſi tamen prius trũco eſt applicitus.i.adiunctus. Cice.li.ij.ad Heren. Qui in itinere ſe,tam familiariter applicauerit.i.ſe ſociauerit.Teren.in An. Tum ille egens forte applicat primum ad Chryſidis patres.i.reducit:vel recipit. Hiero.in li. Re.Et applicuit Samuel omnes tribus Iſrael:& cecidit ſors ſuper Beniamin:qđ eſt quaſi ad ſe venire fecit.

Appoſitus,a,um,quod eſt iuxta,vel ad aliquid poſitus. Ci. in arte ve. Gladium prope appoſitũ e vagina eduxit:& illũ alterum occidit. Aliquando ſumitur pro eo:quod eſt conueniens:& propoſitum.Idem in eodem. Eam ipſam ſcripturam,in qua inerit illud ambiguum:de quo quæritur totam omnibus partibus pertentare,ſi quid:aut ad id appoſitum ſit:quod nos interpretemur:aut ei:quod aduerſarius intelligat:aduerſetur.Et lib.j.offi.Officius eius facultatis videtur dicere appoſite ad perſuaſionem.Alias ſignificationes quære in dictione Pono.

Aprudum.Italiæ regio inter Apuliam:& Picenum:quæ & Samnium dicebatur:vbi multi populi erant. In ea ſunt ciuitates Aquila, Adria,Sulmo, Ortona,Arpinum, Aquinum:& multæ aliæ.

Apprime,pe.pro.aduerbium ab apprimus: quod eſt longe primus:vt ſcribit Gel.Vnde apprime ſignificat imprimis, egregie,valde.Teren.in And. Id arbitror in vita apprime vtile eſſe.

Approbus penul.correp.valde probus. Gelli.Et in verſu eſt Cecilij poetæ Comici. Hierocles hoſpes mihi adoleſcens approbus.

Apricus penulti. produ. locus ſoli expoſitus: quaſi ſine frigore,a græco φρίκη: quod horrorem ſignificat:vnde etiã putatur Aphrica dici. Var. Aprica ſit terra, vbi ſeras violam: & hortos facias: ꝙ ea ſole nutricantur: ſed φ aſpirata conuerti tor in π ſuam tenuem.Apricus homo:& Aprica auis : quæ ſole gaudet.Virgilius.Et apricis ſtatio gratiſſima mergis.

Apricari:eſt in aprico loco eſſe:vel aeris amœnitate vti: vel caleſcere.Varro. in miniſterijs. Licet videre multos quotidie in hyeme:in ſole apricari. Pliny.li.xxxvj. de columbis. Apricantur aliæ ſcalpentes ſeſe.Cice.in Cato. vbi.n.poteſt illa ætas:aut caleſcere: vel apricatione melius : vel igni aut viciſſim vmbris:aquiſue refrigerari ſalubrius.

Aprilis menſis dictus eſt:quaſi aperilis:ꝙ terram aperiat:q̃a verna temperie plantarum germina aperiuntur. Vel dicitur aprilis: quaſi aphrilis: ab ἀφρός ſpuma cum ex maris ſpuma nata ſit Venus.

Apronare

Apronare ingenua dictus est pro eo quod est ingeniculari: vt antiq dicebant Apul. li. j. planiorē ripę marginē complicitus ingenua apronat ſe auidus affectans poculum.

Aproſopos pe. pro. latine impersonalis dicitur. τὸ πρόσωπον persona græce appellatur.

Apſorus: inſula in mari Adriatico adiacēs Liburniæ: in qua ciuitas eodem nomine: vt Ptolo. li. j. ſcribit.

Abſis, idis, curuatur rotę: vide in dictione abſis. Dicitur & abſide, æ. Augu. ad mari. In futuro xpī iudicio nec apſide gradatę: nec cathedre vellatę adhibebuntur.

Abſicon latine inalatum qđ eſt ſine ala: & ſpirare non pōt.

Aptera neu. generis vrbs in lycia: & oppidum in Creta a ſyrenibus vocatum: qꝑ victę ibi cantu a muſis pręmœrore exutę pennis in mare deſiluiſſent.

Aptus, a, um ſicut li. iiij. con. docet Aug. dicit, quod ad aliquid accōmodatum eſt. Perſi. Non ego cum ſcribo: ſi forte quid aptus exit. Interdum aptum dr̄, neceſſarius. Cice. lib. iij. de fi. Itaq; natura ſumus apti ad cœtus conſilia ciuitatis. Interdum elegans: vt apud eundem lib. ij. de Orat. Ita porro verbis eſt aptus: & pſſus: vt neſcias vtrum res orone: an verba ſententijs illuſtrentur. Et de offi. Vt. n. pulchritudo corporis apta cōpoſitione membrorum mouet oculos. Interdum cōnexus. Vir. li. iij. Geor. Ipſos e torquibus aptos iūge pares. Interdum adeptum. Var. Ea oibus oſtendat: quę bella aptus eſt. Huius compoſitum: & cōtrariū eſt ineptus.

Apto, as, conuenienter aliquid rei alicui iungo, ſeu accōmodo: & conſtruitur cū datiuo: vel accuſatiuo mediāte ad. Cic. lib. j. Phil. Cuius deniq; fortunę ſtudia tū laudi: ac gratulationi tuę ſe non aptarit. Amb. Ita ad menſuras corpuſculi eius aptauerat indumentum: & tā nimio fulgore cōſpicuum vt nullus dubitaret, hoc, niſi manibus angelicis pręparatum. Huius compoſita ſunt, adapto, & coapto.

Aptotum pe. pro dr̄ ſine caſu ab α ſine καὶ πτῶσις caſus ἀπὸ τοῦ πίπτω. μ. πεσοῦμαι πέπτωκα.

Apulia. Italię regio, mari Adriatico contermina. inter Dauniam: & Calabriam, quę & Iapygia a Iapyge Dędali filio q eam regionem tenuit, vſq; ad Dauniā dicta eſt, huius nominis prima cor. licet Appulus illā producat, & ob id per duplex pp. ſcribitur. Apulia p ſimplex. Et ſecunda in Apulus fit breuis, in Apulia producta. Iuue. Vendit agros, ſed maiores Apulia vendit. Luc. libro. v. Apulus hadriacas exit Garganus in vndas. Hora. tamen produxit ſecundam. Sed prius apulis iungetur caprea lupis.

Apunctis dr̄ qui preeſt reditui aquariorum vide in lra. A.

Apugione ſignificat eum qui principis pugiones geſtat eiq; ſemper præſto eſt.

Apud prepoſitio eſt, quę nunq̄ compoſita reperitur, appoſita vero caſualibus, q̄nq; locum denotat, vt apud Mantuā hęc ſcripſi. Q̄nq; perſonā, vt apud regem. Q̄nq; loci, & perſonę cōiunctionem, vt cœnaui apud Pompeium. Sed cum ad pſonā refert, plerūq; familiaritatem, ſignificat non dominium: vt fui apud te. i. tecū, vel domi tuę. Melius tn̄ locis ſeruit: vt apud forum te vidi. Ponitur interdum pro in, Ter. in And. Apud forum modo ibo. Penes vero: & ptātes: & pſonam: & dñium. Oui. lib. j. faſ. Me penes eſt vnum vaſti cuſtodia mūdi. Q̄nq; etiam ſine dñio: vt fides penes auctores eſt. i. apud. Relatum ad pſonā & interdū denotat vituperationem. Quinti. Culpa videat penes patrē. Interdum laudem. Cice. penes quos laus adhuc fuit. Interdum cōmodum: & incōmodum. Li. Penes eoſdem pericula belli, penes quos premia eſſent. Seruit etiam loco. Cice. ad Heren. Ita petulans eſt: atq; acer: vt, ne ad ſolarium qdem: vt mihi videtur: ſed penes ſcœnam: & in eiuſmodi exercitatus ſis locis. i. apud ſcœnam. Dicimus etiā penes te eſt laus mea, quaſi in manu tua: arbitrium vitę meę penes te eſt.

Apud ſe aliquando dicitur eſſe dum ommiſſis negocijs in ſeceſſum recipit. Cice. libro. j. de ora. Marcus vero ſcaurus quem non longe ruri apud ſe eſſe audio.

Apyrena, alij apyrina, mala dicuntur punica, ſiue granata pręter dulcia. Sene. ad Lucil. Sic imperturbatus ſapiens dicitur, quomō apyrena dicuntur: nō quibus nulla durida eſt granorum, ſed qbus minor. Dicunt autē granata a granis: punica a regione. Ariſto. tn̄ in fine lib. iij. meteorologicorum ἀλλ' ἔτι τοῦ ναρτίου τῆς πυκνότητος ἀναγκαῖον γίνεται τὴν ἔκθλιψιν οἷον οἱ πυρῆνες οἱ ἐκ τῶν δακτύλων πηδῶντες. i. ad cōtrariū inſpiſſationis neceſſariū eſt fieri extruſione: queadmodū ipſę bacc ę oſſa ceraſorum ex digitis exilientes: ſed ſunt Ariſto. traductiones mēdoſiſſimæ, forſan tn̄ p quandā ſimilitudinē grana: quia ignita pomorum illorum dicunt: & a modo priuat, modo auget ſignificatū.

Apyrotus pe. pro. gemma cui ignis nō nocet. Apyrotō etiā greci vas frigidarium qđ Home. apyron lebetē dixit.

Apyraſta carbunculus, qꝑ ignem non ſentiat.

A ante Q

Aqua, componi videtur ex a, & qua. quaſi a qua viuimus. Eſtq; elementus: quod ab ęqualitate dicitur, nihil eſt enim illa, dum quieſcit, ęquabilius.

Aquula dimi. Cice. lib. de Ora. Quæ mihi videtur: non tam ipſa aquula: quæ deſcribitur: q̄ Plato. oratione creuiſſe: & lib. ij. vbi non ſecluſa aquula teneatur, ſed vnde vniuerſum flumen erumpat.

Aquagium, quaſi aquę agium. Eſt enim aquęductus.

Aquarius, aquarij: vndecimū ſignum Zodiaci eſt: poſt capricornum. Hic fert Ganymedes, qui pocula dijs miniſtrat per quem Ianuarium intelligimus. xv. Calē. Feb. incipit exoriri. Hunc Iuppiter eius pulchritudine captus ab aquila in cœlū raptum: miniſtrum ſuum feciſſe exiſtimatur.

Aquarius, a, um, quod ad aquam pertinet: vt eos aquarias, res aquaria. Gel. Re aquaria defectos. Pli. lib. xxxiiij Quippe cū in exacuēdo oleares cotes: & aqrię differāt, oleo delicatior fiat acies. Aquarius ſulcus, qui aquā educit. Colu. lib. ij. Crebroſq; ſulcos aquarios, quos & nonnulli elices vocant.

Aquarium, ſiue aquariolum locus, in quem ſordida aqua iactatur, qui & lauatrina a lauando appellatur.

Aqueus, a, um, quod ex aqua eſt: vt color aqueus.

Aquatus, a, um, qđ eſt aqua infuſus: vt aquatū vinum. Hiero. Vinum, ſi aquatus bibit: calix frangit menſa ſubuertitur.

Aquaticus, a, um, quod in aqua degit, ſicut terreſtris: quod in terra viuit. Pli. terreſtres: & aquaticī piſces.

Aquatilis pe. cor. idem: quod aquaticus. Augu. lib. viij. de ciui. dei. Qui tamen longe pręponitur animalibus aquatilibus: cum ipſas aquas terris præponat Plato.

Aqualis generis maſcu. genus vaſis ad aquam tenendā quo aqua manibus datur. quod & matula dicitur Plau. Date iſti ſellam, vt ſedeat & aqualim cum aqua.

Aqualicus, pe. cor. aluus, vbi ſordes defluūt. Apicius. Reples aqualicū, ſicut laxamentū hēt, ne diſſiliat in coctura.

Aqualiculus dimi. ab aqualicus, vas vocatur, in quo porci ſorbent, per tranſlationem pro ventre, ſiue aluo ſumit, tāq occulta, q̄ apparente, in quā ſordes fluunt, de hoie dicitur Perſi. Nugaris cum tibi Calue Pinguis aqualiculus pro pēſo ſeſquipede extet. Hiero. Alius tumet aqualiculo mortes parturit, alius elinguis, & mutus. Idem. Protēſus eſt aqualiculus inſurgunt humeri, turget guttur.

Aquilex pe. cor. qui aquam colligit veſtigat & ducit. Var. At hoc pacto vtilior te Thuſcus aquilex. Pli. ſub eſſe aquis credunt, & hoc habent ſignum aquilegis.

Aquilegiū, aq collectio. Plau. ſi pluet, aqlegio me iuuabo.

Aquelicium dr̄, cū aqua pluuialis remedijs qbuſdā elicitur.

Aqleia vrbs Carnorum metropolis: iuxta q̄ defluit Timauus a legendis aquis dicta. Mar. Et tu lędeo fœlix Aquileia Timauo. Pli. Aquileiā collocat in decima regione Italiæ. Fuit autem Roma. colonia. xij. M. paſſibus a mari ſita. Ad eas flumine aduerſo, onerarijs nauigat nauibus: per Natiſonē fluuium. Ex hac orti ſunt Chromatius ad quē Hiero. ſępe ſcripſit. & Rufinus græce, latineq; eruditus: qui Ioſephum cōuertit in latinū, cuius originalis eſt Mediolani in ſancti Ambroſij fano, longobardis characteribus carioſiſſimus.

Aquitania regio: & tertia Galliæ pars, ab obliquis aquis

ligeris. Hęc a Circio oceanuſ habet, qui aquitanicus ſinus dicitur. Ab occaſu Hiſpani. i. A ſeptētrione Lugdunenſem prouinciam. In ea Lugdunus: & Burdegali ciuitates. Hinc aquitanus, na, num. Vnde Aquitani populi.

Aquiminaria dicunt oia vaſa, deferendis aquis deputata.

Aquor, aris, aquā haurio, ſiue aquam deferro: eo per aquā. Curtius. Cum miles aquatū profectus eſſet Vir. Sub mœnibus vrbis aquantur.

Aquoſus, a, um: quod copiam aquę habet: vt hyems aquoſa. Col. lib. .iij. de ficis. Locis, inquit, frigidis, & autumni temporibus aquoſis pręcoques ſerito. Huius compoſitus & contrarium eſt inaquoſus: vt in euangelio, Ambulat p loca arida & inaquoſa.

Aquę, arum, vrbs Gallię ciſalpinę: iuxta quam ſunt aquæ calidæ: quę ægros curare ſolent.

Aqua intercus: aquę intercutis: hydropum morbus: quaſi aqua inter cutem. Cice. lib. iij. offi. Si quis medicamētū cuipiam dederit ad aquā intercutē. Nā intercus dicitur aqua, quam græci hydropa vocant: vt ait Priſcia. Aqua. n. inter cutem male habet auctore Celſo: qui morbus acutus eſt Pli. hunc morbum aquę ſubter cutem fuſæ: nominat.

Aquilus, color fuſcus: & ſubniger ab aqua. Nam cus antīq duos oīno naturales colores noſcerent: album. ſ. & nigrus interuenerit aūt is quoq;, qui ita neutri ſimilis eſſet: vt tamen ab vtraq; proprietatē trahat. potiſſimuſ ab aqua cuſ nominauerunt: cuius incertus eſt color.

Aquilius, cognomen factum, a colore ſubnigro.

Aquila, auis ab aquę colore, ſiue ab acute vidēdo, dicta. Ferunt cum ſenuerit aquila grauātur pennę: & ipſius oculi, quęritq; fontem: & erigit pēnas, colligit in ſe colores: & ſic oculi eius ſanantur: & in fontem ſe ter mergit: & ita ad iuuentutem redit.

Aquiliferi dicti ſunt ſigniferi in Romana militia, ab aquila, quam Romanis legionibus Marius in ſecundo cōſulatu ſuo ꝓprie dicauit. Habuerūt & Romani quattuor alia ſigna, videlicet lupos, minotauros, equos, apros, quæ ſingulos ordines antcibant. ſcribit Vege. Primum ſignum totius legionis eſſe aquilam: quam aquilifer portat. Idē draconarios appellat ſigniferos, a draconibus, qui, per ſingulas cohortes: ferebantur ad prælium.

Aquilo, ventus dictus a vehementiſſimo volatu inſtar aquilę. Et boreas græce dicitur ſiccus: & frigidus. De quo Ouid. lib. vj. Meth. Apta mihi vis eſt, qua triſtia nubila pello. Et freta concutio, nodoſaq; robora verto. Induroq; niues: & terras grādine pulſo. Idem ego, cū fratres cęlo ſum nactus aperto. (Nam mihi campus is eſt) tanto molimine luctor. Vt medius noſtris concurſibus inſonet ęther. Exiliantq; cauis eliſi nubibus ignes. Idem ego, cum ſubij conuexa foramina terrę. Suppoſuiq; ferox imis mea terga cauernis. Sollicito manes, totūq; tremoribus orbem. Flat ab æſtiua: & ſolſtitiali plaga orientis, aquilones etiā dñr venti: qui octo ferme diebus: exortū caniculę antecedūt: & pflāt diebus. xl. quos vocāt: & Eteſias: & ꝓdromos: quaſi præcurſores.

Aquifolia, arbor ex gñe ilicis, quā græci ſimilaginē vocant.

A queſtionibus ſignificat euſ qui eſt pro queſtionibus quaſi ſit defenſor queſtionum.

A quo. Vide in dictione A dequo as.

A ante R

Ara, quaſi anſa (vt Varroni placet) dicta eſt. Vaſa. n. erāt quę tripodes dicebantur: ꝙ eſſet neceſſarium a ſacrificantibus teneri, anſis autē teneri vaſa ſolere, manifeſtum eſt. Q̄m vero: qui imolabant, non mō deos voce ꝓcabant: ſed etiā manibus aras appendebant, primo anſę dictę, deinde cōmutatione līaꝝ, arę vocari cępte. Hinc Vir. Talibus orantē dictis, araſq; tenentē. Sunt qui aras ab ardēdo deriuent, ꝙ in his victimę adolerentur. Alij ab ἀράομαι verbo gręco: quod eſt oro: & ἀρά oratio dicit: ꝙ in ſacrificando oretur: & habet primā produc. Alij a ꝑcibus quas græci ἀρας dicunt. Vnde contra imprecatio κατάρα dr. Eſt etiā Ara ciuitas Arabię regia: necnō & inſula Arabię adiacēs: vt ſcribit Ptolo. Hara vero cum h habet primā cor. & ſignificat porcorum, ſeu auium ſtabulum. Oui. Tertius immundę cura fidelis harę. Quidā etiam aiunt harā ſignificare auē quandā auguralem: vnde deducantur hariolus, hariolor, haruſpex: haruſpicium, haruſpicina: & haringa.

Arachoſia, regio maioris Aſię: in qua Alexandria: & Arachotus ciuitates: ἀραχωσία inquit Steph. σεμιραμιδος κτισθεῖσα καὶ κωφηνεκαλεῖτο.

Arabia regio inter Iudeam: & Ægyptum, ab Arabo Apollinis ex Babylone filio. Soli. Arabiam interpretantur ſacram. Eſt autem triplex Arabia (ſm Pli. lib. ij.) vna fęlix: altera petrea alia deſerta. Quidam Arabiā Panchaiā: & Sabeorum gentem eādem eſſe extiſtimant: in qua thus naſcit. Vir. Solis eſt thurea virga Sabeis. Idem Totaq; thuriferis Pancaia Pinguis arenis. In ea mons ſyna: qui & Oreb. in quo Moyſes legem accepit. In ea Phœnix auis naſcit: & ſardonis gēma. Ab Arabia fiunt adiectiua, arabs, arabius, arabus, arabicus pro eo ꝙ eſt ex Arabia. Vir. lib. vij. Hyrcaniſue Arabiſue parāt. Proper. Nec, ſi qua arabio lucet bombyce puella. Et alibi Et domus in terris te tremit Arabię: vbi videtur ꝙ debeat ſcribi per geminum, rr.

Arabice olere ſignificat bene alere & odoribus arabicis.

Arabarches, arabum princeps: vel ex primis Arabię ſicut lybiarches lybiæ princeps. Iuue. Atq; triumphale: inter quas auſus habere. Neſcio qs titulos Ægyptius, atq; arabarches: nam in arabia plures erant ꝑfecturę: quę ſuos archonctas, ideſt præfectos habebat.

Aragus, pe. cor. fluuius a caucaſo fluens in albaniam tēdit.

Arachthus fluuius molloſſorum cuius meminit. Strabo.

Arachne nomen mulieris lydę, quæ de lanificio auſa eſt: cū Pallade certare: ſed victrix dea arachnē percuſſam radio in araneam cōmutauit. Hoc a poetis fictus eſt, conſtat. n. (auctore Pli.) Arachnē linū: & retia inueniſſe: cuius filius Cloſter fuſos in lanificio inuenit: eſt etiam hoc noīe (vt ſcribit Liui.) ciuitas Theſſalię: cur autem dicatur: & qd ſit: magnis rationibus, mixiq; rerum ꝓprietatibus accōmodauerunt dīnominationes, nō aūt ad placitū. Vnde Suidas ita ſcribit ἀράχνειον νῆμα, καὶ μίτος ὁ λεπτότατος καὶ ἀράχνη θηλυκῶς, τὸ ὕφασμα ἀράχνης δὲ ἀρσενικῶς τὸ ζῶφιον, παρὰ τὸ ἀραιὰ τὰ χνοῦ ἔχειν.

Araneus maſcu. ge. animal. Aranea fœ. tēla: quæ araneus facit. Catul. Furis, quo neq; ſeruus eſt: neq; arca: nec cimex, neq; araneus: neq; ignis. Oui. lib. iiij. Metha. Stamina non ſummo: quæ pendet aranea tigno. Reperitur quandoq; tamen aranea, pro animali. Virg. lib. v. Geor. Laxos in foribus ſuſpendet aranea caſſes. Et Ouid. lib. vj. Metha. Stamē & antiq̄s exercet aranea telas: hinc & aragne: vel arachne dicitur ab ἀράω: quod eſt compono apto, cōgruo: vel vt ſupra: multa ſunt autem araneorum genera, omneſq; græco vocabulo: ſed apud latinos vſitato phalangia dicuntur. Vnum eſt genus formicæ ſimile: ſed multo maius, ruffo capite: reliqua corporis nigra: albis guttis reſperſum, viuit maxime circa furnos: & molas. Secūdum phalangi genus lupum vocant. Tertium lanuginoſum, capite magno, quo diſſecto inueniuntur duo vermiculi, qui concęptum impedire dicuntur alligari mulieribus in pelle ceruina, ante ſolis ortum ꝓpterea a totius dicitur. Gręci ἀτόκιον, παρὰ τὸ τίκτω, τέξομαι ἔτεκον, vocant omne medicamentum: quod ſterilitatem inducit. Alia ſunt etiam araneorum genera, de quibus apud Sipontinum abunde tractatur.

Araneolus cum accentu in antepe. dimi. eſt ab araneus. Vir. de culi. Atq; vt araneoli tenuem formauimus orſum.

Araris penul. cor. & p apocopē. arar fluuius Galliæ. Narbo. a monte vogeſo: per fines Heduorum: & Sequanorum in Rodanum fluens. Luc. libro ſexto. Rodanumq; fluentes precipitauit Arar.

Ararus penultima correpta: ſcytharum fluuius.

Araxis Armenię fluuius. Luc. libro. vij. Armeniumq; bibito Romanus Araxem: ibi arca Noe poſt diluuium reſediſſe ferunt

ſe ferunt

ſe ferunt:hic ab eodem mõte:quo Euphrates deſcendit.qui plane mons a Stra. Abon:ſiue Abam,a Pli.Agam vocat. Armeniam:& Atropatiam diſterminat.

Araxum (vt inquit Pli.)promontorium eſt Peloponeſi.

Aracynthus mons Ætholiæ, Mineruæ ſacer:vt teſtis eſt Pli. vel vt Martianus, Acarnaniæ illum tribuit.

Aratrum pe.pro.dictum ab eo:ꝙ eruat terram. Sed & græci ἄρατρον dicunt:vel ab aro verbu;. Sicut a lauacro lauacrũ & a ſimulo ſimulacrum.

A rationibus dicitur ille qui præeſt rationibus faciẽdis,vide in littera. A.

Arath:regio armeniæ cãpeſtris per quã araxes fluit incredibilis vbertatis ad radices tauri mõtis qui vſq; illuc extendit.

Arabis,ſiue Arbis fluuius eſſe videtur,qui,apud Plin.lib.ij. Sarbis ſcribitur,qui ab arianis montibus,per Drangas:& Gedroſios:in oceanum defluit.

Arbeę ciuitas Iudeę ſic dicta:quia ibi tres patriarchæ ſepulti fuere:& quartus Adam.

Arbiter pe.cor.iudex,non a lege:ſed ab his:qui litigant,electus:qui totius rei habet poteſtatem,dictus ab arbitrãdo, ideſt exiſtimando. Eius officium eſt exiſtimare.non prout iuris ſit:ſed prout ipſe æquum eſſe exiſtimet. Iudex vero ex officio dictus eſt. Aliquãdo arbiter dicitur ſpeculator. Plau. in Aul. Huic ego:& huc:& illuc potero, quid agant:arbiter. Et in Gene. Accidit autem:vt Ioſeph operis quidpiam abſq; arbitris faceret.

Arbitra,ę.Ambro.lib.j.offi. Conſcientia:quę innocentiu;, & flagitioſorum merita diſcernit,vera,atq; incorrupta pęnarum,præmiorumq; arbitra.

Arbitrium ſententia eſt,quæ ab arbitro ſtatuitur. Interdum dicitur poteſtas arbitro data:vnde arbitrium ſuſcepiſſe dicit: qui vim iudicis ſuſcepit. Interdum opinio:vt Omnia pro meo arbitrio facio.i.vt mihi videt:& vt opinor faciendũ. Interdu; dicitur ſpeculatus. Apul.li.ij.Nam & pueris extra limen credo:vt arbitrio nocturni gannitus ablegarent. Idẽ ſub arbitrio luminis recognoſcit omnia. Quidam arbitramentum pro arbitrio vſurpant:hoc eſt pro arbitri ſententia Arbitrarium dicit:cu; adhuc res apud arbitrum agitur:vel cu; in poteſtate arbitri,ſeu iudicis eſt,pro arbitrio,ideſt pro opinione ſua iudicare. Vnde arbitraria pœna dicitur,quæ non lege ſtatuta eſt,ſed iudicis arbitrio relicta.

Arbitramentũ vſurpatur pro arbitrio hoc pro Arbitri ſnīa.

Arbitrarium dicit cum adhuc res apud Arbitru; agitur:vel cum in poteſtate arbitri ſeu iudicis eſt pro arbitrio,ideſt ꝓ opinione ſua iudicare. Vnde Arbitraria pœna dicitur,quę non lege ſtatuta eſt:ſed iudicis arbitrio relicta. Martianus. Quam celebrem cuperet fictor arbitrarius variabat.

Arbitror,aris,exiſtimo vt eſt in frequentiori vſu. Quãdoq; inſpicio & ſpeculor quia.ſ.arbitratur.ideſt explorat diligenter cõtrouerſiam litigatorum. Apul.lib.iij. Ipſaq; primam hoſtiorum quãpiam iubet arbitrari quæ ſic geſta ſunt. Aliquando Auſculto. Et apud iuriſconſultos. Arbitrari pro iudicare ac ſententiam dicere ponitur.

Arbor:& arbos in nõiatiuo a robore:vt qdam putãt dicta eſt:cuius appellatione cõtinentur vites.arũdines:& hmõi. Sed cũ planta adeo tenera eſt:vt herba potius videat,arboris loco haberi non debet. Arborẽ fici ſicut arborem ficum dici poſſe oſtendit. Col.lib.vj. Cum ait in ſcrobẽ fici arbuſculam deponito:& paulopoſt. Tum arborẽ fici detrunca: qđ eſt contra Lau.Val.Dimi.ab arbos,eſt arbuſcula.

Arboreus,a,um,quod eſt arboris. Virgi.lib.j.Geor. Arborei fœtus alibi.

Arboretum vide in dictione arbuſta.

Arborator nomen verbale,ab arboro.as:& ſignificat eum qui arbores putat:qui & frondator dicitur.Pli.li.viij.Frondem medio die arborator ne cędito.

Arboreſcere,arborem fieri:vel in arborẽ creſcere. Pli.lib.xix. Tradũt authores in arabia maluas.vij.mẽſe arboreſcere.

Arbutus pe.cor.arbor folio citro ſimili:ſed raris frõdibus. Vir.Et quę vos rara viridis tegit arbutus vmbra.

Arbutum pomum rubrũ ſyluarũ: quod Pli.orodon vocat ꝙ aſperitate ſua plura edi non poſſint. Virgili.lib.ij.Geor. Dant Arbuta ſyluæ. Alio nomine dicitur vnedo:& a græcis comarus:tam pro arbore:ꝙ; pro fructu.

Arbuſta ſunt loca viti feris arboribus cõſita: in quibus extẽduntur & maritantur vites. Sen.epſa.lxxxvij. Illud & vidi vitem ex arbuſto ſuo annoſam trãſferri.Col.Qui vineam vel arbuſtum conſtituere volet ſeminaria prius facere debebit. Et lib.iij. Arbuſtum inter quadragenos pedes diſpoſitum eſſe conuenit. Sic enim & ipſe arbores & appoſitæ vites melius conualeſcunt.Et Arbuſtu; locus in quo ſunt arbores ad fructum conſitæ: ſicut Salicetum in quo ſunt ſalices. Quod & arboretũ ab aliquibus dicitur: vt ait Gel.

Arbuſtinum genus vitiũ,quod arboribus applicatur.Palladius. Locum:quem arbuſtiuis vitibus deſtinabis implere.

Arbuſto,as, agrum arboribus conſero ad maritandas vites.Plini. Tranſpadana Italia:præter ſupradicta: cornu:populo,tilia,acere,orno,carpino arbuſtat agros.

Arceo,es,cui,citũ,ſm analogiã compoſitoꝝ.facere debuit, qm̃ coerceo, coercitum, exerceo exercitum: ſed arcitum in vſu nõ ẽ:ſicut nec arctus:nec arciturus: & nihilominus ꝓ mẽbro artus:& arctus adiectiuum:pro ſtrictus:a quo formatũ eſſe conuenit:arcto,as:aut certe arcto,tanq; frequẽtatiuum ab arctũ:quaſi ſupino verbi arceo: vt arctũ:vel arcitũ fecerit:licet neutrũ eorũ reperiat: nã arceo ꝓ ſtringo in vſu eſt:vti apud Virgili. Teneras arcebant vincula palmas. Ita,vt nõ mirum ſit:ſi arctũ eius ſupinum fuerit:arcitũ vero facere debere eius compoſita declarãt. Interdũ etia; arcere ꝯtinere eſt. Vñ cohercere ꝯtinere dicimus & arcus in edificijs:ꝙ ſeipſe contineat.Interdũ procul.ſiue de longe vetare,ne accedãt:q veniũt. Vnde arx dicta eſt:ꝙ procul a ſe hoſtes remoueat.Transfertur & ad incorporea. Cicero in para. Quę vis eſt:q̃ magis arceat hoīes ab improbitate:q̃; ſi ſenſerint nullũ in delictis eſſe diſcrimẽ. Differunt aũt inter ſe. Arcere.Prohibere, Inhibere, Abigere: & vetare.Nam arcere:procul pulſare eſt:vel obſiſtere, ne aduerſarius nocere ꝓpe queat. Liui.lib.j. Ad arcendam vim aduenaru; armati ex vrbe:atq; agris concurrunt. Prohibere eſt de loco:vel de re aliqua detrudere:vel amouere dicto ſiue facto:ne quis obtineat:qđ vult.Inhibere eſt aliqđ cõceſſum:vel promiſſum reuocare:vel inceptum vetare:ne ꝓcedat. Abigere,de loco fugare:vel pecora:& huiuſmodi abducere. Vetare ꝓcipere: vel minari:vel facto ꝓhibere ne quid ſecus dicatur, aut fiat q̃; ipſe vult:& generale eſt ſignificatione verboꝝ ꝓdictoru;. Ponit tamen quãdoq; arcere pro fugare. Col.li.j. Sic enim munita ſola & latera horreoꝝ prohibent curgulionẽ:qđ genus exitij cũ incidit multi opinant arceri poſſe. Sciendu; eſt:ꝙ arceo vltra accuſatiuũ non ſolũ ablatiuũ cũ ꝓpoſitione:ſed etiã ſine ꝓpoſitione requirit:metri vel ornatus cã. Li.li.j. Cæteros metus:nõ curia mõ:ſed & foro arcebat. Et in eodem. Inde ad leuam verſi.quia dextra Tyberis arcebat,cum magna trepidatione agreſtium populabant. Huius verbi compoſita ſunt aberceo,coherceo,exerceo:& perarceo.

Arceſſo,is,ab arceo naſcit:& accuſo,ſiue ad accuſandu; eo ſignificat:etenim accuſare aliũ,eſt a maleficijs eus arcere:& hoc mõ conſtruit cũ gtõ:& aliqñ cum ablto. Cice.lib.j.ad Here. Arceſſit Cępio maieſtatis.Idẽ li.ij. Atq; & hoc ꝓceptũ officij diligenter retinendũ eſt,ne,quẽ vnq; innocentẽ iudicio capitis arceſſas. Eſt & arceſſo ꝓ aduoco:ſiue aduocandũ eo. Ab arceo d,in r,mutata:antiq.n.teſte Priſ.d litterã mutabant in r,nos in c. Interdũ arceſſere eſt ꝓoccupare vel aſſ tempus diſtrahere. Cice. Qñ arceſſent:quo genere vecturæ. Arca dicta eſt:vt inqt Var.ꝙ ab ea clauſa arceant fures.

Arcula dimi.parua arca:a quo arcella:ſed in freqẽtiori vſu eſt arcula. Cice.li.ij. offi.Prę mittebatq; de ſtipatoribus ſuis: qui ſcrutarentur arculas muliebres:& ne quod in veſtimẽtis telum occultaretur:exquirerent. Eſt & arcula auis quę in auſpicijs aliquid fieri vetabat.

Arcanus,a,um,dicitur ſecretũ,abſconſum. Ab arca:in qua: quæ clauſa ſunt:tuta manent. Poteſt & ab arce dici,quę tu

tiſſima pars vrbis eſt. Lact.lib.iiij.cum omnia ſic futura vt facta ſunt archane illorum litteræ continentur.

Arcera: ab arca deducit: & ſignificat plauſtrũ tectum vndiqꝫ ex tabulis: quaſi arca quædam magna veſtimendis inſtrata: vt inquit Aſco. Quo vehiculi genere ſenes: & ægroti cubantes vectabantur.

Archeſilas: & archeſilaus pe.cor.nomẽ philoſophi propriũ: qui ex Pythana Æolica ciuitate ortus: relicto genitali ſolo. Sardis perrexit: mox Athenas profectus: in Academiam ſe ad Cratonem contulit, quem platonicam philoſophiam omnino cõmutaſſe, nouamqꝫ quãdam conſtituiſſe ferũt, cauillator vocabatur, qui cum nihil ſe ſcire diceret, nec alios ſcire quicꝙ patiebaẽ omnes turbans ſophiſmatibus Obijt, cum merum immodice hauſiſſet, de hoc Perſius. Non ego curo eſſe, quod Arceſilas, ærumnoſiqꝫ Solones.

Archarius præfectus, & moderator dicitur. Pau.ad Roma. Salutat vos Eraſtus archarius ciuitatis.

Archos, latine princeps dicitur, a quo fiunt multa compoſita, vt patriarcha princeps patrum.

Archea noſtris principium, a quo ἄρχω, impero, præſum.

Archias nomen poetę, quod latinę ſignificatur principatus, de quo extat Ci.oratio. Alter fuit Tarentinus philoſophus pytagoricus, floruit Plato.tempore. Alius mityleneus muſicus. Alius de agricultura ſcripſit. Alius epigrãmatum ſcriptor. Alius de agricultura librum edidit.

Archiater medicorũ princeps ἰατρὸς medicus archos princeps, qui & protomedicus diciẽ Archiater dictus eſt Æſculapius tanꝙ præſes ducſqꝫ medicorũ eſſet. Vñ a Hier. dictus eſt Archiater ſeruator noſter ꝙ medicus eſt chriſtianorũ, & languentium animarũ preſentiſſimus opitulator. In codice imperatorio legimus priuilegiis impatorijs Archiatres decorari. Caſſio.ait. Archiatros eſſe ſalutis magiſtros.

Archontici heretici quidam a principe appellati vniuerſitatẽ quam deus condidit opera eſſe principum dicebant, & negabant reſurrectionem carnis.

Archigenes pe.cor.princeps generationis eſt & nomen celeberrimi medici. Sed pro greculis vel ſimilibus poni cõſueuit, qui ſe prę omnibus ſui generis ſciolos oſtendunt.

Archigrammathei dicti ſunt ſcribarum principes. Vnde ſcribit Plu. Eumenem Cardianum fuiſſe archigrãmatea Alexandri magni.

Archimedes pe.pro.nomẽ ꝓpriũ viri Syracuſij, qui geometrice, ac machinalis, ſyderaliſqꝫ ſcientie cõſultiſſimus fuit, & celeberrimus teſtimonio Liuij, Plinij, & Plu. Hic veluti de terrenus, mechanico, artificio ſpheram vitreas fecit, in qua mira cõuerſione diſſimili motus circulorũ viſebantur. De qua ſic ſcribit Claudi. Iura poli rerũqꝫ fidem, legẽqꝫ deoꝝ. Ecce ſyracuſius tranſtulit arte, ſenex. Percurrit propriũ mentitus ſignifer annũ. Et ſimulata nouo Cynthia mẽſe redit. Marcel.in expugnatione Syracuſarũ interdixit, ne Archimedes vnus violareẽ. Verum cum Syracuſe caperenẽ, & ipſe animo, ac oculis in terra defixis formas geometricas deſcriberet ab ignaro milite, quis eſſet, interfectus eſt.

Archilochus pe.cor.nomẽ poetæ Lacedemonij, floruit Romæ regnãte Tullo hoſtilio, in quo, vt Quin.inqꝫ, ſumma vis elocutionis fuit, de quo Hor. Archilochum proprio rabies armauit iambo. Alius fuit archilochus Neſtoris filius qui patrẽ in expeditione troiana ſecutus, a Mẽnone interfectus eſt. Alius fuit ſiculus, qui Aricias vrbem condidit.

Archetypus, pe.cor.latine diciẽ exemplaris, ex ἀρχὴ, quæ eſt principalis, & τύπος figura, quaſi ex principali, & natura ſi figura trahaẽ, nam eſt quodcũqꝫ ita primũ fabricatum eſt, vt exẽplar reliqs ſit. Pli.ad Antoniũ. Vt n. pictoris pulchrã. abſolutãqꝫ raro, niſi in peius effingunt, ita ego ab hoc archetypo labor, & decido. Aug.lib.xv.de ci.dei. Hinc primo exẽplo, & (vt græci appellant) archetypo, quæ ſui generis imago rñdit. Sunt qui exponant archetypos pro antiquis, ab eo qđ archeos antiquus diciẽ, & typos forma. Mar. Si tanꝙ tabulas, ſcyphoſqꝫ Paule, oẽs archetypos, habes amicos. Nec refert ꝙ ſecũdam ſyllabam Archeus producaẽ, & eandem archetypus corripiat, cum in plęriſqꝫ alijs idem ſoleat inueniri, vt in geometria, & acheronte.

Archelaus pſhus Athenienſis, ſeu mileſius, qui patrem habuit Apollodorũ, & fuit auditor, ſucceſſorqꝫ Anaxagore, a quo Socrates philoſophiã audiuit. Hic phiſicã phiam, ex Ionia Athenas inuexit, eſtqꝫ phiſicus appellatus, ꝙ in eo defecerit philoſophia naturalis. Socrate ethicẽ introducente, qꝫꝙ, ne hic quidẽ ethicę rudis fuit, qui de legibus, de honeſto, & de ęquo philoſophatus eſt. Fuit & alter Archelaus Antenoris troiani filius, quẽ Homerus ſcribit rei militaris peritiſſimũ fuiſſe. Alius fuit geographus, qui terrã omnem ab Alexandro peragratã deſcripſit. Alius de rerum naturis carmine ſcripſit. Alius oratoriam docuit.

Archeptolemus, filius Iphiti, auriga Hectoris enipeo interfecto a Diomede interfectus.

Archimandritę, pe.pro.dicuntur præpoſiti cõſectanteæ turbę haud longe diſſimiles, cum epiſcopali dignitate ꝙ principes mandrę, & agminis ſint. Mandra enim veterinorũ, & animantium brutorum agmen dicitur. Mar. Nec datur obſtantes mulorum ſcandere mandras.

Architectus, & architector noĩa compoſita, ex archos princeps, & τέκτων faber principalis, qui fabricãdi artẽ habet, vel qui ſtructuris ædificioꝝ pęeſt, & qui fabricanda pſcribit. Architectus vt inqꝫ Plato.lib.de regno manuũ miniſterio non vtiẽ, ſed vtentibus pſidet. Vnde Victru.lib.de archi.cõdidit. I.de ędificijs cõſtruendis. Et quicqd ita excellit hoc nomine nuncupaẽ vt Ariſto. Architectonicã in ethicis vocat ceteris eminentẽ, fabri aũt, qui aliqd manu faciũt in ędificijs, alteri iunguntẽ ingenio, alteri opera valent. Cice. Var. Si quis adhibere volet, non modo, vt architectos, verũ etiam, vt fabros ad ædificandam Rempublicam.

Architector, aris, compono. Cice.lib.ij.de fi. An ꝙ ita callidas, vt optime poſſit architectari voluptates.

Architectura ędificandi ſcientia, græce Architectonice diciẽ.

Architridinus pe.pro.qui principalis eſt in aula diſcumbentium. Cõpoſitum nomẽ ex ἀρχὴ & τρεῖς: & κλίνη. quæ lectos ſignificat. Nã in aula tres toros in tribus aule dimenſionibus collocabant, vbi cõuiuantes diſcumbere cõſueuerunt. Iuue. Tertia ne vacuo ceſſaret culcitra lecto. Architridini erat curare, vt edulium varioꝝ fercula ſeriatim, & in tpe conuiuis exhiberenẽ, vt recte omnia diſpoſita eſſent.

Archimagirus pe.pro. princeps, & magiſter coquorum, qui coquinę preeſt, μάγειρος enim latine coquus dicitur. Iuue. Pariter librarius archimagiri.

Archytas pe.pro. Tarentinus philoſophus pytagoricus fuere, & alij hoc nomine vocati.

Archiuum, pe.pro.armarium libroꝝ. Seu locus publicus in quo acta vrbis & ciuiũ recondi cõſueuerunt, ſicut Romani tabulariũ dicunt. Ioſephus lib.ij.poſt quod ignes archiuo, intulere volentes oĩa creditorũ documenta diſperdere, ne eſſet vnde creditæ pecuniæ ratio pateret. Et lib.vij. Archiua monumentoꝝ publicoꝝ receptacula exuſta eſſe ſcribit.

Archidamus pe.cor. nomen viri Spartani. Hic rogantibus ſocijs: qꝫtum pecuniarũ foret ſatis ad bellum peloponenſiacũ: ſcienter reſpondit. Bellum ordinata non quærit. Arichippus nomen philoſophi: qui Thebis ſcholas habuit: vt ſcribit Hiero. & pythagore auditor fuit.

Archemolus pen.cor. Rheti regis Marubiorum in Italia filius: de quo Virgili. Et Rheti degente vetuſta Archemolus thalamum auſum inceſtare nouercę.

Archemorus pen. corep. Lucurgi Thracum regis filius: qui a ſerpente occiſus fuit, vt apud Statiũ libro The. ſic dictus. ꝙ futurum apud Thebas regibus oſtenderit exit um. Hic Hypſiphilem nutricem habuit, que, cum ſitientibus qui ad thebaicam expeditionem proficiſcebantur: langias fontem oſtenderent. Archemorum puerum ſuper viridi herba depoſuit: qui a ſerpente vulneratus perijt: vnde fons ille Archemorus vocitatus eſt: & annuus agon in pueri illius memoriam celebrari cęptus.

Arcadia, Peloponneſi regio: & Achaie pars a mari vndiqꝫ remota.

remota. Sic appellata ab arcade Iouis filio ex Caliſtone lychaonis arcadię regis filia. Hęc vt Euſta. refert aliquãdo dicta eſt pelaſgia a pelaſgo rege magno & ſapiente viro qui vitę cultioris auctor eis fuit: & victum ex ſtirpibus herbarum arborũq; frondibus tranſtulit ad glandem maximeq; phagineam. Aliqñ & lychaonia. Aliqñ gigantida: & Aliqñ Parthaſia. Arcas autem cum plaſgos in deditionem redegiſſet eorum regionem Arcadiam nominauit. Scribit Pli. hanc totam montuoſam in qua ſunt aſini cęteris maiores ac praeſtantiores. In ea Erimanthus fluuius. Lerneapalus & lapis Aſbeſtos inextinguibilis.

Arcas, adis, nomen proprius Iouis filij. Et arcas qui ex Arcadia eſt.

Arcadicus, a, um, quod eſt ex Arcadia: vt arcadici mores.

Archander, Danai ſocer nomen proprium.

Archon ſummus principatus athenis ſicuti ſuffes: romę dictator enumerabatur aũt inter Theſmotetas hoc eſt legũ conditores qui erant ſex inter hos Archon Rex: & polemarchos. i. imperator Spartianus in hadriano athenis Archon fuit Trębellius pollio. Gallen⁹ apud athenas archon erat. i. ſumus magiſtratus.

Arctomys: animal habens ſimilitudines muris & vrſi ab arcto vrſa.

Arctos latine vrſa, quae: qa in modũ plauſtri vertiẗ, noſtri eã ſeptẽtrionẽ dixerunt: & inde arctous ſeptẽtrionalis: borealis. Et arcticus polus. i. borealis, de quo Cice. li. ij. de na. Hunc circũ Arctoę due feruntur nunq̃ occidentes. Ex his altera apud Graios Cynoſura vocatur, altera Elycę: nã elycę maior ẽ vrſa, quę & Caliſto vocata fuit. Cynoſura vero minor arctos, vnde Ouidi. lib. iiij. Faſt. Eſſe duas arctos, quarum Cynoſura petatur Sydonijs. Elycem graia carina notet. Artos vero ſine c panis dicitur.

Arctophylax, pe. cor. arctoe ſiue vrſę phylax. i. cuſtos. Cice. Arctophilax vulgo q dẽ eſſe bootes. N. ĩ adhibitus vt quidam cuſtos vrſe vẽ. Bootes iõ appelleẗ ꝙ in modũ bubulci plauſtrũ ſequaẗ quẽ ruſtici ſeptẽtriones vocant. Magnus ſyderis ambitus: alijs ad Icarũ alijs ad arcadem Iouis filius referentibus. Arctos. Sydus in quod caliſto lychaõis filia migrauit ex vrſa in quã iunonis indignatiõe cuius erat pellex mutata dicitur. Effigiatur autem. xiiij. ſtellis.

Arcturus, pe. pro. ſtella in ſigno Bootę poſt caudam maioris vrſę a cuius ortus: & occaſus tempeſtates facit: & dicitur vrſę cauda. Oriẗ a canicula, fere poſt diẽ quinquageſimum dicta arcturus quaſi ἀρκτοῦ οὐρά.

Arcton: mõs qui imminet Cyzico a iouis nutricibus quas illic in ἄρκτους. i. vrſas migraſſe tradunt.

Arctous, ab arcto, idẽ eſt quod ſeptentrionalis.

Arcticus ſimiliter latine dicitur ſeptentrionalis.

Arctus, a, um, ſtrictus: vt arcta eſt via: quae ducit ad vitam, ab arceo: es. Colu. lib. iij. In tribulum, fictilae: vel cornu arcte inſerito.

Arcto, as, frequentatiuum eſt ab arceo: es.

Arcus: ab arceo pro cõtinuo fornix ędificij eſt: ꝙ ſe ipſe cõtineat q̃uis ab ope erigẽdo in altitudinẽ qd ĩ dici velint. Ci. Iam. n. antriolũ & arcus duos abſoluerat. Et Arcus iris coeleſtis: & tã ſecũdę: q̃ quartę decli. eſt in vtraq; ſignificatione. Ci. de na. Cur aũt arci ſpẽs non in deorum numero reponaẗ. Hiero. in ezech. Vidi uelut aſpectũ arcus cũ fuerit in nubę in die pluuię. Fennius: ſcę. ꝓtulit. Formaẗ autem arcus coeleſtis hoc mõ. Dũ. n. ſol in nubibus rareſcẽtib⁹ ex aduerſo refulſerit: radioſq; ſuos directa linea humori nubilo trãſfundẽs impreſſerit fit repercuſſio ſplẽdoris eius ĩ nubibus ex qbus fulgor emicãs arcus ſpẽm format. Sicut. n. impreſſa cęra anulo imaginẽ exprimit: ſic nubes ecõtrario ex rotũditate ſolis figurã ſumẽtes orbẽ efficiũt & arcus effigiẽ fingũt. Apparet aũt hoc mõ ſemp: ſz cũ rareſcũt nubila cęli. Nã rurſus cũ coeũt in ſe nubes atq; dẽſanẗ cõfeſtiz arcus forma reſoluiẗ. In nubiũ. n. dẽſitate arcus imꝑfecto gyro cõplectiẗ. Deniq; ſine ſole & nubibus nunq̃ apparet arcus. Quadricolor autez eſt quia ex oĩbus elementis in ſe rapit ſpẽs. De coelo. n. trahit igneum colorem de aquis purpureum de aere albũ: de terris colligit nigrum. Arcus vero quo ſagittę iaciuntur quarte tm̃ decli. eſt ab arceo cũ ſignificat a longe veto: ꝙ miſſis ſagittis non ſinat hoſtẽ accedere. Quod nomẽ etiam p q, apud antiquos ſcribebaẗ arqus. Vñ Arquites arcu preliantes q & ſagittarij dicuntur Graece autem τὸ τόξον. latine diciẗ arcus. Inde Argytoxos apollo argenteum arcum gerens: & hippotoxotae equeſtres ſagittarij. Accipitur quandoq; Arcus pro membro virili vt illud. Cuius in indomito cõſtantior inguine neruus.

Arcuatus, a, um: quod eſt in modum arcus curuatum, ab arcuo, as. Pli. li. xxix. Illam aũt, quę arcuatur, gręci ſepã vocãt. Liui. lib. j. Ad id ſacrarium flamines bigis curru arcuato vehi iuſſiſti. Herony. In prologo Ioſ. Vnde ceſſet arcuato: vulnere contra nos inſurgere ſcorpius. Hinc arcuatim aduerbium ſignificat more arcus.

Arcatus, ab arcus, arci: quaſi in modum arci factus. Ouidi. xi. Meta. Iris: & arcato coelum curuamine ſignans.

Arquatus ab arquus: & is dicitur: cui color: & oculi virent a colore. ſ. arqui coeleſtis: quem morbum quidam appellant dęmoniacum, quidam aquarium, quidam auruginem, quidam regium, quidam icteritium.

Arculus dimi. ab arcus, a quo fit aliud dimi. arcellus: & arculus dictus eſt deus: qui tutelã gereret arcarum. Itẽ arculus dicebaẗ circulus: q capiti iponebaẗ ad ſuſtinẽda cõmodius vaſa: quę ad ſacra publica capite portabantur apud Atenas.

Arculata circuli: qui e farina in ſacrificijs fiebant.

Arcirna, genus modici plauſtri: quo homo geſtari ſolet.

Ardeo, es, ſi, ſum. quod & ardo, is dicitur notę ſignificatiõis eſt. Vir. Nãq; volans liquidis in nubibus arſit harundo. Et in euangelio. In ignem mittent: & ardet. Per tranſlationez ardere poniẗ: pro ardenter, ſeu impatiẽter amare: & ſic mõ cum accuſatiuo, mõ cum ablẽõ conſtruiẗ. Vir. Corydon ardebat Alexim. Hora. Non aliter ſamio dicunt arſiſſe Batillo Anacreonta teium. Interdũ pro feſtinare. Vñ ardẽs pro feſtinãte: ingenioſo: acutoq; poniẗ: ꝙ inſtar ignis oĩa penetret: ſicut ecõtrario ſegnis dicitur tardus: quaſi ſine igne. Vir. Inſtãt ardentes Tirij. Interdũ ꝓ fulgorem emittere. Idem. Tyrioq; ardebat murice lena. Vñ & ardens ꝓ candido, a cãdore flãmę. Idem ardẽteſq; auertit equos. Interdum prę dolore iraſci. Vir. li. x. Proxima queq; metit gladio, lateq; per agmen. Ardens, limitem agit ferro, te Turne ſuperbum. Caede noua querens. Interdũ ꝓ cõſumi. Ci. Q̃m nimio videndi te deſiderio ardebam. Interdum pro optare. Pli. Ardeo te videre. Virgi. Patrięq; mori ꝓ moenibus ardent. Huius compoſita ſunt exardeo: inardeo: & ardeo, in quibus prepoſitio auget vim ſignificationis.

Ardeſco, is ardens fio. Greg. Sed ad hęc audita inardeſcit anim⁹, iãq; illic cupit aſſiſtere: vbi ſe ſpat ſine fine gaudeẗ.

Ardelio, homo inquietus: & huc: atq; illuc ſemper volitãs: ſaliens: & omnibus negocijs ſeſe immiſcens. Mar. Vis dicam quid ſis magnus es ardelio.

Arduus, a, um, altus: & difficilis. Oui. Ardua prima via eſt.

Ardea, auis quaedam: quaſi ardua: qm̃ volando alta petit: a graecis dẽ ἐρῳδιός. Virg. Atq; altã ſupra volat ardea nubem. Huius diminutiuus eſt ardeola. Eſt & ardea nomen vrbis in latio: a feruore regiõis ſic dicta, quę. xviij. miliario ab vrbe eſt poſita. Mar. Ardea ſolſtitio: peſtanaq; rura petantur. Quiqz Cleoneo ſydere feruet ager. Dicta⁹ quoqz Ardea a Danae perſei matre: vel a Dauno piluni filio: qui eam condidit quidam exiſtimant.

Ardeates populi qui ardeam incolunt habet pe. pro.

Area dẽ locus purus in vrbe ſine ędificio: quem gręci plateam dicũt, dicta area: ꝙ ardorę ſolis ſit facta arida: & nõ poſſit qcq̃ generaẗ, quidã ab ara deducunt, ꝙ ſicut hęc ara pura ẽ: ita areę ĩ vrbe: ſine domo loca dura ſunt. i. ſine ędificio. Vel ꝙ, ſicut are flãmis. Ita areę ſolis arbore torrenẗ. Valla. Campus eſt planities ampla: & grãdis, ideoqz ſpacioſę platęę, areęue campi nomen accipiunt: vñ Romae cãpus Martius: nam locus huiuſmodi vocaẗ area. Sue. tñ in

Digitized by Google

Cęſa.poſuit areā, p loco puro accōmodato foro extruen/do,cū inq̄t.Forū de m mubijs inchoauit, cuius area ſuper ſeſtertium millies cōſtitit. Item area dr̄ ſolidum,terrenum, planities glabra,i.locus purgatus,coęquatuſq;, & cylindro conſolidatus plateis amplitudine ſimilis,vbi frumēta are/ſcunt: & teruntur: de qua Vir.lib.j.Geor. Area cū primum ingenti eſt ęquāda cylindro. Colu.lib.iij. Area quoq; ſi ter rena erit,vt ſit ad triturā ſatis habilis, primum raditur. Et area eſt per diminutionem areola ſubacta eſt terra probe, atq; ſata, ſeu ſerenda, quales ſunt in ortis, in quibus quadrata quędā, & bene ſubacta, atq; coęquata ſpacia,in quę mox ſemina iaciunt. Colu. Areæ ſic in formandæ ſunt, vt facile runcantium manus ad dimidiam partem latitudinis perueniant. Colu.lib.vj. Crebro putrem terram duos alte digitos inſternemus: & modice rigabimus:ſtramētiſq; areas cooperiemus. Ex huiuſmodi areis locatis magnī p ventus capiebantur. Cice.in Para. Etenim,ſi iſti calidi rerū eſtimatores prata: & areas quaſdam magni eſtimant, q̄ eius generi quaſi nocerent,nihil poteſt,&c. Apud Geometras Area ſumitur pro illo ſpacio vacuo ī aliqua figura: vt in triangulo: vel quadrangulo. Item area vocatur morbus in capite,cum capillorus profluuio. Eius duę ſunt ſpecies. Alopecia quæ fit in capillo & barba. Altera a ſerpentis ſimilitudine appellatur ophis: incipit ab occipitio duorum digitorum latitudinem non excedēs. Item Area,ſiue Aria media producta inſula eſt in Ponto verſus Colchos marti ſacrata.

Areola cum accētu in antepe.diminutiuū ab area. Col.lib. vj. Cum terram bn̄ ſubegeris,areolas facito. Hier.in Can. Gene illius,ſicut areole aromatum confictæ a pigmentarijs. Aliter accipitur a geometris.

Areator, qui aream purgat, & in ea frumentum triturat. Colu.lib.ij. Atq; hoc ſupremum areatoris emolumentum perſpiciendorum ſeminum,quę terræ crediderat.

Aridus,a,um,pe.cor.ſiccū: quod naturalem humorē amiſit. Ambro. Arida terra dicta eſt, non ſolū ad genus, ſʒ ēt ad ſpeciē terrarū refertur,vt ſit vilis,ſicca,habilis, & apta culturis. Arida autem expreſſio naturę eſt. Terra appellatio quędam ſimplex negocij. Interdum aridum ponit̄ pro puro: & lucido. Plau.in Rud. Argento arido. Interdum p horrifico,acuto,cū de ſono loquimur,quia ea, quæ arida ſunt,cū frāgi cęperint,nimiūq; ac horrificum ſonus edūt. Virgil.lib.j.Geor. Et aridus altis montibus audiri fragor.

Aridulus diminutiuum eſt.

Ariditas,quę & aritudo dicitur,pro ſiccitate. Var. Frigus calore,atq; humore aritudinem miſcet.

Areo,ares,arui,aridus ſum. Plau.in Rud. Vtinam fortuna nunc anatina vterer, vt cum exiſſem ex aqua arerē tamē. Quidā hoc verbū ab ara deducūt,in qua, quę dijs immolabantur,torreri ſolebāt. Alij vero ab ara, ſed per cōtrariū ſenſum: ἀπὸ τοῦ ἄρδειν: quod ſignificat irrigare, q̄ aridum minime ſit irrigatum. Huius cōpoſita ſunt adareo exareo,inareo,obareo,perareo,& ſubareo.

Areta fuit Ariſtippi phi filia quæ ei ſucceſſit in ſchola ſummū bonū in voluptateq̄ maxime ſenſus moueret poſuit.

Arege.i.poſt regem vt iſte eſt ſecundus a rege.i.poſt regem.

Areſco,is:aridus fio. Cice.lib.ij.ad Herē. Nihil lachryma citius areſcit. Adareſco probe areſco,ſicut exareſco. Cato de re Ru. Veſtimenta ne tineę tangant, amurcam decoquito ad dimidium, & vngito fundū arcæ, & extrinſecus, & pedes: & angulos,vbi ea adaruerit,veſtimenta condito. Inareſco intus,ſiue penitus areſco. Colu.lib.j. Deinde,cum p̄dictum tectorium inaruit.i. aridū intus,penituſue factus eſt. Obareſco circum,ſiue omnino areſco. Lactan.libr.de opifi. Ades.i.membrana illa perlucens: quā ſiccari: & obareſcere non oportet: niſi humore terſa purę niteat, obſoleſcit. Perareſco valde areſco.

Arefacio aridū facio. Cuius paſſiuū ē arefio: pro exiccor.

Arelate,ciuitas in mediterraneo Narbonenſis Galliæ a Pli. dicta colonia Sextanorū,quoniam ex ſexta legione coloni deducti ſunt.

Ares grece ἄρης,quatuor ſignificat,ferrū.ſ.bellū: aliqn̄ vulnus,ſępenumero Martē.quo noie: & nos: ferrum: & bellum: & vulnus ſignificamus. Ab ἄρης aries quaſi martialis,ſicut a Marte martius: nam & mathematici dicūt martis eſſe domū arietē: & ſcorpionē.vt & ob conuenientiam influxus,dicatur aries a Marte, a gręcis tñ deducendo.

Arete grece ἀρετή latine virtus; vnde Philaretus proprium nomen: & ſignificat amatorē virtutis. Eſt etiaʒ Arete nomen mulieris vxoris Alcynoi regis Phacacum.

Areopagus,pe.pro. Nā pagus primā pducit Oui.in faſt. Pagus agat: feſtū: pagū luſtrate coloni. Et dare paganis annua liba focis: nam ἄρειος Martis πάγος vicus: nā vicus erat Athenis a templo Martis ſic cognominatus, vbi primus iudicium capitis actum fuiſſe dicit. Pli.lib.vij. Et inde.

Areopagitę pe.pro.illi dicebantur, qui in templo Martis iudicabant: quod iudicium exquiſitiſſimū habebatur. Nam cū Mars,qui græce dicitur ἄρης, homicidij crimine reus fieret, iudicantibus duodecim dijs, in eo pago ſex ſententijs abſolutus eſt: vt Stepha. Byzantius docet: & multi alij gręci,verum,quid ageret̄ in Areopago Iulius Pollux lib. viij. ſcribit de magiſtratibus Athenieſium: & eorū locis. Areopagitarū magiſtratus erat iudicare de cede: & de ſtatu Reipu.prouidere: vnde ait: οἱ δ' ἐξ ἐννέα ἄρχοντες δικασθ' ἐν ἡ̃ν ... [illegible] τῦ φόνου: ſed multa eſſent dicenda: quę Pauſanias ſcribit de græcia illuſtrata: & alij.

Arethous rex fuit in Arna vrbe Boeotiæ.

Aretalogus,pe.cor. Porphi.teſte. garrulus: & loquax dicitur in oſtentatione virtutis,vnde nomen deducit̄ ἀρετή: quæ grece virtus: & logos ſermo,ſiue verbum, ſiu ratio,pſa, cura,ſtodiū: & multa alia. Sue.in Auguſto. Frequētius aretalogos: & feſtos: & ſolemnes,nonnunq̄ tantum ioculaticatem celebrabat. Iuue. Vt mendax aretalogus.

Aretalogus,ēt dr̄: qui fingendis mendacijs auditorijs: mouet arte verborū. Sed tūc eſſet contra Porphy. Non enim ab ἀρετή ſed ab ἀρέσκω placeo,ſit ἀρετός.i.placidus: & logos ſermo, quaſi aretalogos, vir placidi ſermonis, blādus multa delectatione,affabilis,mitis, & dulcis.

Arethuſa.pe.pro.virgo venatrix. Dianæ comes ab Alpheo amata,in fontem Sicilię apud Syracuſas conuerſa eſt. Vir. Et tandē poſitis velox Arethuſa ſagittis: vnde & Syracuſæ arethuſides dictę ſunt, ab arethuſa fonte, forma patronymica fœminina. Oui.lib.iiij.Faſt. Vtq; Syracuſas Arethuſides abſtulit armis Claud. Fuit & Arethuſius fons Smyrnę. Tertius in Chalcidia. Quartus in Ithaca. Redditur & in Euboea: & in bęotia prope thebas. Didimus octo memorat vt epitheton putet̄ eſſe cuiuſcunq; fontis ab ἀρέτω frequentatiuo quod ſignificat irrigo. Eſt & Arethuſa locus Syrię munitus iuxta Emeſam ſexdecim milibus paſſuum, a qua Arethuſij: vt inquit ſtrabo.

Aretium ciuitas Thuſciæ, a græcis condita eo tempore, quo populus Iſrael ſub iudicibus regebatur.

Aretiſſa lacus maioris Armenię de quo Pli. lib.vi. Tygris influit in lacum Aretiſſam,oia illata pondera ſuſtinentē. Soli.vocat eum Arethuſam. Strabo Arſenem.

Arena,tenuiſſimus puluis aridus: ideoq; ab ariditate deductum nomē quidam exiſtimant: caret enim omni humore: & ſucco. vnde & plurimum aquę ebibit: & ita ſine aſpiratione ſcribi debet, nec quenq̄ moueat, q̄ arena habeat primam breuem, areo vero productam: cum deriuatiua: non ſemper primitiuorum naturam ſeruent. Alij ab hærendo, q̄ ſibi inuicem propter tenuitatem cohæreant, vel q̄,cum calce parietibus inhæreat: ſicut ī fabricis videmus. & ſic cum h ſcribunt. Eius vero tres ſunt ſpecies: ſcilicet foſſitia,fluuiatica: & marina. Inter quas groſſior ſabulū nūcupatur. Quandoq; tamen Arena ponit̄ pro loco,in quo pugnabant gladiatores. Sueto.in Augu. Quodam autem muneris die parthorum obſides, tūc primum miſſos per

arenam

arenam mediam ad ſpectaculum induxit. Hinc arenarij dicti ſunt gladiatores, qui in arena depugnant. Quãdoq; ſorum arena dicitur: quia illic ſic depugnant actores cauſarũ, vt in arena gladiatores degladiabantur. Seneca. Hoc ita habitum eſt ſcolam, quaſi ludũ eſſe, forum arenam. Hinc Pli. Arenam ſuam appellat centũuiros, quoniam in iudicio, centũuirali certabat frequenter telis oratorijs. Hoc nomen licet pluralem numerum non habeat. Virgi. tamen dixit. Quam multæ Zephyro turbantur arenę.

Arenaceus, a, um, quod ex arena eſt.

Arenarius, a, um, qđ ad arenas ptinet: vt Iuppiter arenarius.

Arenarius, ij, qui in arena depugnat. Vide in Arena.

Arenoſus, a, um, quod arena abundat. Pli. Littus nõ arenoſum: ſed alga: & fluuiorum ſordibus plenum.

Arenatus, a, um, quod ex calce: & arena factum eſt ſicut marmoratum: quod ex marmore. Pli. In græcia tectorijs etiam arenatum: quod ducturi ſunt prius in mortario ligneis vectibus ſubigunt.

Arenula dimi. ab arena: quę eſt tenuiſſima. Pli. lib. xxx. Arenulæ, quæ inueniuntur in cornibus cochlearum, cauis dentium inditę ſtatim liberant dolore.

Argathon mons in myſia vbi raptus hylas iuxta Cum pruſiada vocatam: dictus ab Argathona Rheſi coniuge cui & Argathon vt monti quoq; nomen fuit. Vnde poſſeſſi. ἀργατωνιος vt a Cithęrone Citharoneus: auctor Step.

Arcenicum idem eſt quod Arſenicum & auripigmentũ cuiuſuis reprimi ac tolli excreſcentia dubium non eſt.

Areopolis. Ciuitas arabiæ quæ alio nomine dicitur moab: de qua in dictione Moab.

Areopolitæ pe. pro. qui habitant areopolim.

Arguo, guis, gui, tum, imputo, ſiue accuſo: & cũ gtõ ſępius, q; ablõ conſtruit. Curtius, Orſinẽ modo auaricię, interdũ & defectionis arguebat. Cic. li. ij. ad Herẽ. Vt ſi quiſq; furti arguat, dicat eũ eſſe hominẽ improbũ auarũ fraudulentũ. Similiter qñ ſignificat repręhendo cũ rõne: & argumentis, vt in Geñ. Certe mendacij nos arguere nõ poterit. Plau. in Am. Et eccus video: qui me miſerã arguit ſtupri dedecoris. Si vero id quo quis arguit, non exprimitur accuſatiuũ tantum habet. Lactan. li. iij. Tui ergo te libri arguunt. Proprie tamẽ arguere eſt oſtendere. Virg. Degeneres animos timor arguit. Aliquãdo in diſcrimẽ vocare. Feſt. Argutum iri. i. in diſcrimen vocari. Huius compoſita ſunt Coarguo: & redarguo. Salu. Lentulum diſſimulantẽ coarguunt ſermonibus quos ille habere ſolitus erat. Sciendũ eſt, ꝙ licet Arguo argutum ſupinũ faciet, ex quo argutus participiũ, tamẽ futuri temporis eſt arguiturus. Salu. lib. ij. hyſto. Quos aduerſum multi ex Bytinia volentes occurrere falſum filiũ arguituri. Nam (vt docet Priſci.) quædam ſunt verba in vtum ſupinũ formantia, quorũ participia futuri terminant in iturus: & verbalia in itio, vt argutũ, arguiturus, rutũ, ruiturus, ſputũ, ſpuiturus, ſpuitio, pluutum, pluiturus, pluitio.

Argutus, a, um, participiũ. Plau. in Pſeu. Argutus malorũ facinorũ. Qñq; vero eſt nomẽ, modo pro malicioſo & falſo qui cũ lepore quodã quę cupit, dicit, facitue: quaſi arguens acute: & inueſtigans. Modo pro canoro, reſonantiq;, vt arguta hirundo. Et arguti homines, qui multũ: & celeriter loquuntur ab argo naui quæ a celeritate dicta eſt: ἀργὸς. n. velox dicitur. Vir. Argutos inter ſtrepere anſer holores. Mõ pro exili breui: & quaſi acuto. Idem lib. iij. Geor. Argutũq; caput, breuis aluus, obeſaq; terga: vnde dicte ſunt argumẽta: arguere enim eſt acute oſtendere.

Argutia. e. dicit acute: & malicioſe dictum, vel factus. Plau. in Muſ. Exi a culina ſis foras maſtygia, qui mihi inter patinas exhibes argutias.

Argutor, aris, pen. pro. deponens, ab argutus fit: & ſignificat procaciter loquor. Neuius. Quando ad ludos venit, alij cũ tacerent, totum diem argutatur, quaſi cicada. Eſt & argutari ſubſilire. Titi. Terra hæc eſt noua quaſi vbi tu ſolitus argutari pedibus certandũ compeſcis, veſtimentaq; lauas. Reperitur & arguto in eadem ſignificatione.

Argutulus dimi. contemptui deriuatum: & non blandiendi cauſa: vt homunculus: & homulus.

Argumentũ (vt a Quinti. diffinitur) eſt rõ probationẽ præſtans, qua colligit aliud per aliud: & quæ: quod eſt dubium: per id, qđ dubiũ non eſt, cõfirmat. Sumit interdum etiam pro materia. Cice. Q ñ nullum ſcribendi argumentũ mihi relictum eſt. Interdũ pro cõiectura. Interdũ pro veriſimili probatione: vt ſunt argumenta comœdiarũ. Interdũ pro ſumma verſibus expoſita. Item pro ſentẽtia ab arguo pro demonſtro. Cice. li. offi. Tabulę vero noue quid habent argumenti: niſi vt emas meã pecunia fundũ. Ouidius. Quid latus argueret corneus arcus erat. Similiter argumentũ dicitur artificium: vnde rotarum argumenta.

Argumentoſus, ſa, ſum: quod eſt factũ magno argumento. Nam in picturis quoq; argumẽtoſa opera vocamus. i. ingenioſa. Et de diua Cecilia legimus, quaſi apis argumentoſa dño deſeruiret: quæ miro artificio animas lucrabat: quem Tiburtinam: & Almachiam ad martyrium concitauerit.

Argimiſſę ſunt tres inſulæ parue ante aſiam: ppe Mitillenẽ & leſbum continenti proximę vt inquit Strabo. lib. xiij.

Argyra ciuitas ſiciliæ: vnde ſe Diodorus ſiculus oriundũ facit: a qua Argirini.

Argumentatio eſt explicatio: & enarratio argumẽti. Accipit & pro eo: qđ mente concipit. Ambro. Cognito ꝙ Hellſeus eſſet: qui conſilijs: & argumentationibus eius obuiaret.

Argumentor, rationibus nitor ad aliquid probandum.

Argemmiſſa: vel Argemuiſſa, inſula ad continentẽ Troadis prope argenicum promontorium locata. Iuxta quẽ locum Alcibiades extinctus eſt.

Argenos, latine, dicitur albus, ſplendidus. Feſtus. Argenum argentum percandidum ἄργυρος.

Argetos ſignificat velocem: & candidum: ſplendidum: & ſtrenuum.

Argus nomen regis argiuorum qui fuit filius Apis ex cuius nomine Argi argiui appellati ſunt. Quo regnante cępit vti frugibus Græcia & hẽre ſegetes in agricultura delatis aliũde ſeminibus. Et poſt obitum deus haberi cœpit templo & ſacrificijs honoratus. Argus quoq; phryxi filius fuit. Fingitur etiam a poetis Argus totus oculeus, ideſt oculis plenus cuſtos adhibitus iunonis imperio. Inachi filiæ eius deæ pellici in bonis ſpeciem conuerſę. De quo Ouid. Centum luminibus cinctũ caput argus habebat. Hunc poſtea a Mercurio interfectum ferunt. Myſtice autem Argus eſt cœlum ſtellatum luce diſtinctum quibus ineſſe quædam ſpecies cęleſtium videtur oculorũ. Et Orgus vocitus fuit argo nauis Architectus. Item Argus albus dicitur & celer. Vnde Argiphontes Mercurius: dictus eſt ꝙ candida & apta omnia faciat oratio. Et ꝙ ſit celer deorum nuncius a poetis confingitur potiuſq; vt Argi dicatur interfector.

Argus adiectiuum: idem eſt quod Argiuus: vt apud Plau. Natus Amphitrio argis ex argo patre.

Argo generis fœ. nauis, quam Iaſon duxit ab argo architecto, de quo flaccus, ad Charum. Tritonia deuolat Argum molliri. Hunc pupem iubet: & demittere ferro robora. Seu ab Argon, quod eſt velox: vt inquit Diodo. Inde arguti (vt ſentit Probus) dicti ſunt, qui multum: & celeriter loquuntur. Alij autumant Argo nominatam eſſe ab Argiuis, hoc eſt grecis. Quod ſentire videtur Cice. lib. j. Tuſcu. cum ait. Et eas anguſtias per quas penetrauit ea: quæ eſt noiata Argo, quia argiui in ea delecti viri vecti petebant pellem inauratam arietis. Inde argonautę dicti ſunt. eſt & ſignum cęleſte argo nauis. Oritur pridie idus mar.

Argos in ſingulari eſt generis neu. in plurali maſ. vt hi. Argi. Hora. Aptum dicit equis argos diteſq; mycenas. Vir. lib. x. Herculis authorem comitem qui miſſus ab argis. Eſt autẽ peloponeſi ciuitas nobiliſſima: quod a ſiti diphion dictum eſt: apud quos erat magna ſocietas inter eos qui vno puteo vtebant. Vnde & Fratrias dixerũt ἀπὸ τοῦ φρέατος quos tribus vocamus. Cuius rex primus Phoroneus fuit: dicta argos ab argo rege, vt ſcribit Aug. lib. xviij. de ciui. dei. hinc

Digitized by Google

Argiui græci dicti ſunt: & Argolicus ſinus: & Argolici duces & Argolica regio. Alia eſt ciuitas argos theſſaliæ quod pelaſgicon dicunt a pelaſgis. Luc. vbi nobile quõdam nũc ſuper argos erat. Alia in achaia non longe a Mycenis: quæ & hippion vocat. Et in Acarnania Amphilochicus quod Alchmæon eiuſq; liberi condidere vt inqt Stra. Sunt & aliæ ciuitates hoc nomine quas exponit Stephanus. Eſt & Argos quædam regio pars græciæ. Nec non & omnis littoralis ora dicebatur Argos ab Argia matre pelaſgi: qui ei imperauit. Eſt Argos in italia quam Diomedes ędificauit: quę primo Argi poſt Argirippa poſt Arpi dicta fuit. Aliquando Argos canis nomen apud homerum qui fuit Vliſſis. Item Argos Agenoris equus a quo Argos iaſi non ciuitas dicta fuit: vt inquit helanicus. Præterea Argos dicit tardus ſegnis: vnde & cynos argos intemperans putẽ per quidam appellatus a quo locus dictus in quo ocioſi & intẽperantes homines ſolebant conuenire: vnde & prouerbium, I ad cinos argos. Inde vt Cice. li. de fato inquit. Argos logos, ideſt ignaua ratio. Hinc Iocus in endecaſyllabo. Mar. Non nautas puto vos ſed argonautas. Vbi alluſio eſt ad famigeratos nautas & intelligi tamen vult pigros nautas.

Argis aduerbialiter in loco. Pli. lib. xvj. Argis etiam olea durare dicitur.

Argeus, a, um: idem quod argiuus. Hora. lib. iiij. Car. Tibur. argeo poſitum colono, ab Argos vrbe. Et argeus mons eſt ab vna parte Cappadociam cingens.

Argei (teſte Varro.) dicebantur ſcyrpeæ effigies, quæ per virgines veſtales iaciebant ſingulis annis in Tyberim per põtem ſublicium.

Argia pe. pro. nomen Adraſti regis Argiuorum filię, quam conuerſam ferunt in fontem ſui nominis.

Argolicus, a, um: idem quod argiuus: vt regio argolica.

Argonautę dicti ſunt heroes illi: qui cũ Iaſone in Colchos profecti ſunt, ex qbus pręcipue fuere Caſtor: & Pollux. Telamon. Orpheus. Hercules: & Hilas puer ſic cognominati, a naue, qua innauigauerũt, qui fuerunt ſupra qnquaginta: vt Orpheos lib. j. & Apollonius in cathalogo heroum.

Argiletum, ab argo dictũ. q̄ is eo venerit, ibiq; ſepultus ſit: nam Argolus, ſiue Argus dux argeorum apud Euandrum hoſpitatus eſt. Cum in ſuſpitionẽ regni veniſſet, clam noctu ab arcadibus eſt interfectus, vt volunt, inſcio. Euandro. Cui Euander tumulũ fecit: & loco nomẽ impoſuit a læto, id eſt morte Argoli, ſiue Argi. Argiletum. Var. ſcribit Argiletum etiam dici ab argilla. i. creta, cuius copia illic erat. Erat autem Argiletum locus in vrbe prope Palatium, vbi tabernæ bibliopolarũ erant: quæ argilitanæ dicebant. Mar. Argilitanas mauis habitare tabernas.

Argilla, eſt terra cretoſa: & candida, qua figuli vtunt ad vaſa facienda. Iuue. Argyllam, atq; rotam citius properare.

Argema, morbus oculorum, cum vlcus circulum oculi infeſtat, quem græci Irim dicunt, ideſt arcus cœleſtis: dicitur extra rubens intra candidum. Latine albugo vocat: & leucoma etiam græce a candore. Videtur eſſe idem fere quod leucomata. i. albugines a candore.

Argyrippa, ciuitas in Apulia, quam Diomedes ædificauit, a qua argyrippini dicuntur.

Argyrion latine argentum, a quo argyrocopus.

Argyrocopus latine argentarius ἀ. γυρος καὶ κόπτω.

Argyrologus quęſtor quęrens argentum, ἀπὸ τοῦ λέγειν.

Argyrodes, Ætolię fluuius ꝓpter argenteũ aquę candorem.

Argyraſpidas dicimus eos, qui argentata ſcuta ferunt. Vñ (ſicut refert Lamp.) Alexander imperator Romanus, nõ ſolum fecit argyraſpidas: ſed & chryſaſpidas: ita ab aureis clypeis nominatos ἀσπίς.

Argyrotoxos, argenteus, arcum gerens, quo nomine dictus eſt Apollo. τὸ τόξον.

Argyrodamas: lapillus quẽ & Androdamanta vocant: q̄m impetus hominum: & iracundias domat.

Argentum poſt aurum precioſiſſimũ eſt: videtur autẽ a græco eſſe dictũ. n. ἄργυρον dicũt. Gignitur ex argento viuo & ſulphure albo: Balſamus & iaſpidis vim vehementer cõſeruat. Eius ſpuma vulnera ſanat neq; finit ſuperfluas carnes excreſcere: & ſordes cordis mundificat. Argentũ primo ſignatũ eſt anno vrbis. cccclxxxv. Quin. Fabio cõſule, qnq; annis ante bellum punicũ primũ nota argenti bigę: & quadrigę. Inde bigati: & quadrigati nũmi appellati ſunt. Aureus eo nũmus. lxij. anno, poſt argenteũ percuſſus eſt: in quo ꝓmo conſulum, deinde imperatorũ capita imprimi cœperunt: & ab his ſæpe nomina accepere. Argentũ candidũ eſt. Vnde & a græcis Argyros dici. In puteis reperit excoqui nõ poteſt niſi cum plũbo nigro aut cum vena plũbi quę iuxta argenti venas plærũq; reperitur. Gallenã vocant. Aliquãdo argentum ponit pro ſupellectili argentea puta ſcyphis cochlearibus aliiſq; quæ ad menſam: ornandam exhibentur. Plau. Tu eſto lectiſterniator: tu argentum eluito.

Argentarius, vulgo campſor, ſiue menſarius, a græcis collyniſta: & nũmularius: & trapezita dicitur: vñ Plau. in Cur. Trapezitam, & argentarium pro eodem accipit. Sed iuriſcõſultus. ff. de edendo oſtendit argentarios maiores menſarios qui multorum pecunias acceptas cuſtodiunt cuꝫ opus fuerit reddituri: & quorum officium, atq; miniſterium publicam habet cauſam. Hiq; rationes conficiunt. Auctor eſt Sene. Argentarios præeſſe publicis actionibus.

Argentariam facit qui argentarius eſt, ſiue Trapezitam ſiue nummularius.

Argeſtes, ventus occidentalis frigidus, de quo Plin. lib. ij. ab occaſu ęquinoctiali Fauonius, ab occaſu ſolſtitiali Corus, Zephyron: & Argeſten vocant.

Ariadne, nomen proprium eius, quam deſertam a Theſeo Bacchus rapuiſſe dictus eſt a poetis.

Aricia: vrbs in Italia, abeſt ab vrbe ad decimũ lapidem, quã ædificauit Hippolitus Theſei filius: & a nomine coniugis Ariciam appellauit.

Aricinum nemus erat iuxta ariciam: in quo Egeria nympha morabat cũ qua loq ſolitũ ferunt Numã Romano regẽ.

Aricinus lacus ſimiliter erat iuxta Ariciam quod ſpeculum Dianę vocabatur, in quo nunc quoq; inſulæ cum proceris arboribus mobiles conſpiciuntur.

Aricandos: amnis in lycia a qua & vrbs ibi Aricanda noĩe.

Aries, etis, penul. cor. qui inter oues integer eſt: & tenetur ad generandam ſobolem. Vervex vero, cui inuerſi, vel ademti ſunt teſticuli. Ab ara dictus aries, q̄ aris imponi ad ſacrificia ſoleret, a cuius ſimilitudine bellica machina appellatur, materia: ac tabulatis teſtudo contexitur, quæ ne flammis exuri poſſit, corio, ſiue cilicio veſtitur. Interius recipit trabem, quæ ſi adunco præfigitur ferro, falx vocatur ab eo quod incuruata eſt: vt ex muris lapides extrahat. Si vero caput ipſius ferro tegitur Aries appellatur: q̄ inſtar Arietum capitis fieri ſoleret: vel q̄ haberet duriſſimam frontem: qua ſubruat muros, vel q̄ more arietum retrocedit: vt vehementius feriat. Teſtudo autem a ſimilitudine naturæ teſtudinis vocabulum ſumpſit: quia ſicut illa modo reducit caput: modo profert, ita huiuſmodi machina interdum reducit trabem, interdum effert, vt vehementius feriat. Eſt & Aries cęleſte ſignum primum in Zodiaco. Aries etiã marinus piſcis, ſiue marina bellua candore tantum cornibus aſſimilatis, græce κριος dicitur. Sed rem mirificam tradit Ælianus diſcipulus Pauſaniæ. lib. vij. λέγουσι δ' ἄραβες ὅτι ἄρα καὶ αὐτοῖς ποίμνια πιαίνεται ὑπὸ μουσικῆς μάλλον ἢ ὑπὸ τοῦ χιλίου.

Arietinus, a, um, pe. produ. quod eſt ex ariete. Pli. Arietinum iecur ad id vtile eſt.

Arietarius, a, um: quod ad arietem pertinet ſeu quod eſt arietis. Victru. Conſtituebatur autem in ea arietaria machina quę grece criodocis dicitur.

Arieto, as, pe. cor. percutio: deiicio: ab Ariete tranſlatum: cuius firmiſſimum caput & ſolidiſſima cornua ſunt: vt magno impetu quicqd obieceris percutiat & deiiciat. Plau. in tru. Quis proterue noſtras ędis arietat? Curcus. Macedo gladium cœperat ſtringere quem occupatum cõplexi pedibus

bus

bus repente ſubductis, dioxippus arietauit in terram. Ci. lib. j. de. diui. Viſum eſt in ſomnis paſtor ad me compellere duos conſanguineos arietes: in eligi pecus lanigerum eximia pulchritudine prediariorem alterum immolare: de in eius germanum cornibus cõniticr in me arietare: eoq; iſtu me ad caſum dari ſancium reſupinum in cœlo contueri.

Arihel quidam putant eſſe Areopolim. ab idolo Martis, quod illic ſitum eſt. Interpretatur autem Leonem dei, Hieruſalem figuraliter ſignificans.

Arion cytharœdus optimus ex leſbo inſula: de quo herodotus ſcribit ꝙ quus a nautis coactus eſſet ſe e naui in pelagus demergi: vt eius opes quas cythara aſſecutus fuerat potirentur: ipſe poſtq̃ ab eis paulum temporis impetraſſet, cytharaq; optime ceciniſſet ſe in mare præcipitem dedit: ſed a delphyne dorſo exceptus in laconiam deuectus fuit anteq̃ nautæ illuc applicuiſſent. Sed hæc fabuloſa creduntur lege Herodotum.

Arius fluuius qui parthiam irrigat, a quo Ariani populi.

Arij populi ſunt vltra Indiani.

Ariminũ ciuitas Italię a flumine ꝓpinquo eiuſdẽ nominis ſic dicta. Hęc quõdam vmbrorũ colonia fuit, ſicut & Rauẽna, verũ vtraq; Romanos accępit inquilinos. Hẽt autẽ hæc ciuitas portum ędificata anno ante Chriſti exortum. cclxx. Ptole. Lagi filio ægyptijs imperante, Pub. Sẽpronio: & Apio Claudio conſulibus. Ad quam viſendam compoſitis Siculię rebus Sempronius nauigauit. Eas Octauianus ampliauit: & a Liburnis dirutam Diocletianus repoſuit, fuſiſq; Liburnis arcum triumphalem in ea extruxit.

Arimphęi ſunt populi Aſię ſeptentrionalis prope Ripheos montes, habẽt ꝓ domibus nemora, pro alimẽtis baccas, & tam fœminę, q̃; mares comam tondent. De his Amianus ſic habet: vbi montes ryphei deficiunt arymphęi inhabitant iuſti homines & morũ placiditate cogniti. Põpo. vltra arymphęos Riphæus mons ſurgit.

Arimaſphi populi Scythiæ Europæ verſus Aquilonis exortum, vt li. vij. refert Pli. qui vnicum in media frõte habent oculum: & cum gryphis continue præliantur.

Ariſtippus nomẽ philoſophi Cyrenaici: & apud nos dicit optimus equus. Hic dicere ſolebat, ꝙ lautior victus nullo erat impedimento ad bene viuendum. Hic ſocraticus auditor fuit, primus ſocraticorum mercede pſiatus ẽ, habuit ingenium ad oĩa ꝓ tpe, loco & pſona ſimulãda oĩno prõptum. Et ob hoc Dionyſio pręter oẽs erat charus. Et vt preſentibus voluptatibus libenter fruebat̃, ita & abſentes facile cõtemnebat Hic cum e patria in Gręciã philoſophandi cã proficiſceretur: iuſſit ſeruos auꝝ proijcere: vt expeditiores ad iter capeſſendum eſſent. Voluptatẽ bonoꝝ dolorem maloꝝ finẽ cõſtituit: cęteras ſcientias excluſit: illud ſolum vtile putans: vt q̃ras ſi qd domi mali aut boni tibi cõtingit. Summum bonũ poſuit in leui motu ad ſenſum emananti. i. in voluptate corporis ſenſus titillante. Qui ab eo fluxerunt: & in dogmate permãſerunt, ab hoĩs patria Cyrenaici ſunt appellati. Tradunt Platonem dixiſſe ſoli Ariſtippo: & chlamydem & pannũ ferre datum eſt. Hora. Oĩs Ariſtippum decuit ſtatus: & color & res hic dicere ſolebat ꝙ lautior victus nullo erat impedimento ad bene viuendũ. Fuit & alter Ariſtippus huius nepos, ex filia Metrodidactus μητροδίδακτος dictus quaſi a matre doctus. Hic in nauigio a tempeſtate deprenſus, timuit: & expalluit: & interrogatus, quare pſius timeret, cum ipſe contra nihil timeret, feſtiuiter rñdit non eandem eſſe ſibi: & illi cãm eſſe qm̃ is non eſſet magnope ſollicitus ꝓ aĩa nequiſſimi nebulonis, ipſum aũt ꝓ Ariſtippi aĩa timere.

Ariſtocratia latine dr̃ optimatuũ principatus, vbi optimates Rẽpub. tractant. ἄριστος καὶ κράτος ὑπὸ κρατεῖν.

Ariſtoclides pe. cor. Orcomeni tyrãnus, qui Stymphalidem virginem adamauit. Vide in dictione Stymphalus.

Ariſtologia: herba cuius duę ſunt ſpecies. Alia longa: alia rotunda. Aurium ſordes emundat: & cum melle miſta ſi in aures inſtillata fuerit: auditum iuuat.

Ariſtoteles, pe. cor. nomen phi peripateticorũ principis. Hic habuit patrẽ Nicomachũ medicum, matrẽ vero Phæſtiadem. Fuit paruus gibboſus & maleformatus balbuciẽſq;, ſed diues vt qui ſocius & pręceptor & ſecretarius Alexandri eſſet. De hoc Quinti. Quid ariſtotelem quẽ dubito ſciẽtia rerũ: an ſcriptorũ copia: an eloquendi ſuauitate: an inuẽtionum acumine: an varietate operum clariorem putẽ ab Ariſto. fiunt adiectiua Ariſtoteleus: & Ariſtotelicus.

Ariſtoxenus pe. cor. nomen proprium muſici: qđ apud gręcos cum x ſcribatur ἀριστόξενος.

Ariſtomenes pe. cor. nomen Meſſenij viri, qui iuſtiſſimus (vt ſcribit Hiero) victis lacedęmonijs: & quodam tpe nocturna ſacra celebrantibus: quæ vocabant hiacynthina, rapuit de choris ludentium virgines. xij. & tota nocte gradu concito fugiens, exceſſit de finibus Sparthanorum. Cũq; eas comites eius vellent violare, monuit quantũ potuit ne hoc facerent, & ad extremũ quoſdã nõ parcẽtes interfecit. Cęteris metu coercitis redemptę poſtea a cognatis puellę, cum ariſtomenem viderent, cædis reũ fieri, tamdiu ad patrias nõ ſunt reuerſę, q̃; ſiu iudicũ aduolutę genibus deſenſorem pudicitię ſuę cernerent abſolutũ. Hic dux tanta calliditate fuiſſe fert̃: vt ſępe athenienſes deciperet quorũ ſæpe vrbem ingreſſus: & aliqñ captus atq; in vincula cõiectus calliditate ſua aufugerit. Quod quum ſemel: atq; iterum & tertio feciſſet tandem occiſus eſt ab atheniẽſibus & execto corpore: inuentum eſt cor eius pilloſum eſſe.

Ariſto philoſophus cognomento ſepticus, quod latinę quęſtor: & conſiderator dicitur. Semper. n. in quærendo, cõſiderãdoq; fuit. Hic natiõe fuit Cous zenonis auditor apud hunc omnia indifferentia erant: vt inter optime valere: & grauiſſime egrotare nihil intereſſet, qui reiectus fuit naturam omnino relinquens.

Ariſtides pe. pro. princeps Athenienſis, cui cognomen fuit iuſtus, alter fuit pictor inſignis.

Ariſtophanes pe. cor. nomen philoſophi qui veteris comędiæ auctor. Eſt habitus cuius nouem comœdiæ ſunt impreſſæ. Alius fuit Ariſtophanes grãmaticus de quo Quinti. li. j. mentionem facit.

Ariſtobolus pe. cor. nomen proprium Iudæorum regis.

Ariſtomathetes, nomen vxoris Dionyſij tyranni: & vxoris Dionis.

Ariſtophorũ pe. cor. vas, quo prandium defertur, latine diſcus, ἄριστον enim prandium dicitur: φορῶ porto.

Ariſtophontes ariſtos optimus. phoneno occido quaſi optimatum occiſor.

Ariſta ab ariditate dicitur: ꝙ ſit oĩno arida. Eſt enim prima pars quæ primo areſcit: vel quia ſeges, cũ areſcat, ſecatur. Et proprie ariſte, quaſi tela ſpicę frumenti ſunt, ſiue ſpinę ſiue aculei, qbus a morſu auium minorum illa tueant̃. Cicer. In Cato. Fundit frugem ſpicę ordine ſtructam: & ꝯ auiũ minorũ morſus munit̃ vallo ariſtarũ. Põit tñ q̃nq; ariſta pro frumẽto. Vir. Chaonias pingui glandẽ mutauit ariſta.

Ariſtarchus: nomen grammatici. Alter tragicus cuius meminit. Hor. quum inqt fiet ariſtarcus. Alter mathematicus.

Arithmus, latine numerus Inde arithmetica.

Arithmetica, numeralis ſcientia, que tractat de numeris: & ſupputandi ratione. Hæc inter diſciplinas mathematicas prima eſſe dicitur, quoniã ipſa: vt ſic nulla alia indiget diſciplina. Muſica aũt: & Geometria: & Aſtronomia iſtius auxilio egent.

Armus, humerus. Vir. li. iij. Geor. Denſa iuba: & dextro iactata recumbit in armo. Differt tamẽ armus ab humero. Nam humeri proprie eorum ſunt, qui recte in cœlum ſpectant. Vnde ſoli homini humeros eſſe dicimus. Vir. Os, humeroſq; deo ſimiles. Armi vero ſunt brutorum: q̃uis de hominibus quandoq; dicantur.

Armigatus, ta, tum, quod eſt ad armum ligatũ. Hiero. li. ij. Reg. Et Dauid percutiebat in organis armigatus.

Arma, ab armis dicuntur. i. humeris dependentia: inqt Feſtus vt ſcutum gladius & ea qbus pliamur tela. Ser. aitaq;

ma eſſe quæ armos tegũt. Var. ab arcẽdo arma dicta exiſtimat: ꝙ his arceamus hoſtes vt fuſtes lapides & huiuſmodi. Quidã a verbo græco deriuant ἁρμόζειν .i. conuenire Inutilia.n. ſunt arma niſi ita quadrẽt corpori vt neq; anguſtiora neq; ampliora ſint: vt neq; corpus lædatur. Sꝫ reuera non ſolum hoc nomine bellica: ſed etiam cuiuſlibet exercitij inſtrũta. Sunt Martis arma inſtrũta oĩa qbus in bello vtimur: vnde fraudes & conſilia arma dicuntur. Virgi. & querere cõſcius arma. Arma ruſticorum: raſtra ligones & huiuſmodi. Idẽ dicendum & quę ſint duris agreſtibus arma. Arma coquinaria: lebes patella tripus olla. Plau. Quã doq; eleganter inſtructũ coquinarijs armis. Arma ſtudioſorum ſtylus pugillares libri. Pli. Cuius arma erant nõ venabulum & lancea, ſꝫ ſtylus & pugillares. Nautarũ quoq; & piſtorum inſtrũta, arma dicuntur. Vir. li. v. Colligere arma iubet validiſq; incumbere remiſ. Et lib. j. Cerealiaq; arma expediunt. Q nq; Arma ſumũtur pro bello, ſicut toga pro pace: vt Cedant arma togę. Q nq; dicunt̃ inſignia quale intelligunt nõnulli illud Virgilianũ. Armaq; fixit troia. Conſueuerant.n. antiqui ſuſpendere arma in poſtibus tẽplorũ. Eſt aũt hoc nomen arma pl'r tm̃ declinatuꝫ quoniã vniuocũ ſit & plures res ſignificet: quarum ſingulæ habẽt ſua noĩa vt gladius ſcutũ: & huiuſmodi. Vel ne ab armo corporis artu obliqui eius caſus proferri cenſeantur.

Armo, as armis induo ſeu munio. Lactan. lib. iij. Cum.n. natura hoĩs imbecillior q̃ cæterorum aĩalium: quę vel ad perferandam vim tẽporũ vel incurſiões a ſuis corporibus arcendas naturalibus munimentis prouidentia cęleſtis armauit. Liui. lib. ij. de bel. pu. Itaq; & muri reficiebantur: & pro pugnaculis armabantur. Huius verbi compoſita ſunt. Dearmo: quod eſt armis exuo. Idẽ li. iiij. Conſul triũphãs in vrbẽ redijt Cluilio duce volſcorum ante currũ acto: ſpla eiſq; ſpolijs qbus dearmatũ exercitum hoſtiũ ſubiugum miſit. Exarmo eiuſdem ſignificationis. Sue. in domi. Negantemq; vltra ſe tueri eũ poſſe ꝙ ex armata eſſet a Ioue. Exarmatas aũt feras dicimus manſuefactas. Lãpri. de helioga. Habuit leões & leopardos exarmatos quos edoctos permanſuetarios ſubito ad ſecundam & tertiam menſaſ iubebat accumbere. Obarmo, circũarmo. Hor. li. car. Mos vnde adductus ꝑ omne tp̃s Amazona ſecuri dextras obarmet. Perarmo perfecte armo. Curti. Hoc modo inſtructo exercitu ac perarmato babylone copias mouit.

Armatio: & armatura rem ipſam ſignificant. Armator: & armatrix verbalia ſunt.

Armati dicuntur non ſolum qui ſcutis teliſq; parati ſunt: ſed etiam qui glebis aut ſaxis, aut fuſtibus inſtructi fuerũt.

Armiger, qui lanceã, ſcutum galeamq; ferens armatũ eqtem in prelio ſequit̃. Et plane apud antiquos armigeri fuerunt ſummi viri: vt Patroclus fuit armiger Achillis. Pli. li. xxxv. Clytum, equo ad bellum feſtinantem: & ei galeam poſcẽti armigerum porrigentem. Armiger etiã dicitur qui cuipiã alij inferior ſuperiori ſuggerit. Plau. in Caſin. Filius autem armigerum allegauit ſuum.

Armarium, ab armis, locus, vbi cibaria, libri: & ſimilia recõdũt. Plau. in cap. Cellas refregit omnes intus, recluſitq; armarium. Et in Epi. Quin ex occluſo, atq; obſignato armario decutio argenti quantum mihi libet. Huius diminutiuum eſt armariolum.

Armamenta armorũ cõgregatio: vnde nauium inſtrũta, vel munimenta, ſicut funes, & vela q̃uis & muroꝝ eſſe poſſint & medicorum: & aliorũ inſtrũta armamenta dicuntur. Colu. li. v. Nonnulli ſtrenue fabricant nauigia: nec cõſummata perinde inſtruũt armamentis, miniſtriſq;. Hiero. ad Pãma. Et quia ſine emplaſtro venerat & medicorũ armamenta non habebat, idcirco medicina nõ profuit. Et Pli. de vinearum armamentis loquitur.

Armamentaria repoſitoria armorũ ſunt: & fere naualiuꝫ: quale fuit illud quod Athenis Philon fabricauit mille capax nauiũ. Pli. Armamentario mille nauiũ cõfecto. Liui. de bel. ma. Conflagrarunt: & horrea regia: & armamẽtariũ cũ ingẽti apparatu machinarum: & tormẽtorũ. Vale. maxi. Habebat armamentariũ omnis generis teloꝝ copia refertum. Deduciturq; hoc nomen ab armamentum.

Armentum (inquit Feſtus) id genus pecoris dicit̃, quod eſt idoneũ ad opus armoruꝫ: vt ſunt equi: & boues. Nã equis in bellum curritur. Clypei vero bouꝫ corijs armant̃. Varro aliter. Armenta, ꝙ boues ideo parabantur: vt inde digerentur ad arandum, inde aramenta dicta, quaſi aramenta poſtea tertia littera extracta. Vnde Colu. lib. vij. Iumenta: & armenta nomen a re traxere, ꝙ noſtrum laborem, vel onera ſubuectando: vel arando iuuarent. Pręcipue.n. ab equis: & bobus, alijſq; eiuſmodi, ceruos: & alia animalia grãdia armenta dici poſſunt, q̃uis elephanti, & equi, & huiuſmodi animalia ab armis, armatiſq; militibus ferẽdis armẽta appellari queant. Nã ceruí qui ad hoc nõ ſunt idonei, neq; etiam ad arandum inter armenta computant̃ a Vir. qui ait Hos tota armẽta ſequunt̃. De hoc etiam in dictõe Grex dr̃.

Armentarius rij, armentoꝝ cuſtos. Vir. li. iij. Geor. Omnia ſecum armentarius afer agit, tectumq;, laremq;. Item Armentarius equitij magiſter: equitiarius & equiſio dicitur.

Armentarius, a, um: quod ad armentum pertinet. Ambro. de Cain. Videt̃ & ſenſuũ noſtrorum quoddã genus aliud domitum, manſuetũ, aliud indomitum: quod armentario quodam motu mentis velut deſide, atq; diſſoluto prorũpit ad irrationabiles corporis delectationes.

Armillę ſunt ornamẽta in circulorum modũ, quę viri militares ab imperatoribus donati in ſiniſtris brachijs gerere cõſueuerunt. Hæc Priſci. brachialia vocat. Dicuntur autem armillæ ab armis, ꝙ antiqui humeros, cum brachijs armos vocabant. Vnde arma ab his dependentia ſunt vocata. Liui. lib. j. Additur fabulæ, ꝙ vulgo Sabini aureas armillas magni ponderis brachio leuo gemmatoſq; magna ſpecie anulos habuerunt. Hieron. lib. ij. Re. Tuli diadema, quod erat in capite eius: & armillam de brachio illius: & attuli ad te dominũ meũ. Hie. Tribuit armillas mãibus mulieꝝ cũ in Ezechiele dixit. Et dedi te armillas in manibus tuis.

Armille neu. ge. Inſtrũm & apparatus verſutiaruꝫ: ab armis pro dolis: & fraudibus. Apul. li. vj. Ad armille redit.

Armillatus dicitur, qui armillas habet. Pro. Atq; armillatos colli moluiſſe canes.

Armilatus nomen viri ſub Nerone. & Domitiano.

Armilum, vas vinarium in ſacris, dictuꝫ ꝙ armo: ideſt humero deportaretur.

Armiluſtrũ, feſtũ apud Romanos, quo res diuinas armati faciebãt: & ſacrificantes canebant tubis. Itẽ locus: in quo huiuſmodi ludi fiebant. Var. hoc nomẽ ab ambitu luſtri dictũ exiſtimat, ꝙ ibi circũfertur pompa: & equi currunt.

Armœnia: regio aſię inter taurũ & Caucaſum montes ſita: & a Cappadocia ad caſpiũ mare vſq; protenſa. Ab armæno theſſallo comite: vt inqt Stra. ſic appellata. Et vt Plin. lib. vj. auctor. eſt duplex eſt maior. ſ. & minor. Maior poſt mediã ad occidentẽ occurrit. Ea vt ai: Ptolo. a ſeptentriõe colchidẽ habet hyberiã & albaniam, ab occaſu magnum Euphratis curſum q cappadociã minorem armœniam & ſyriã comagenem relinquit a dextris. Ab oriente ptẽ hyrcani maris ac mœdiã qua mõtes caſpij aſſurgunt. A meridie meſopotamiã atq; aſſyriã. Montes in armęnia ſunt Moſchici qui ſupra partem ponti ad cappadociam ſe efferunt. Pariades in quo fontes habent. Euphrates & Arares. Antitaurus qui ab euphrate ſciſſus & mędiam percurrens poſtremo Albus appellat̃. Cordica ex quo Tygris oritur. Taurus ac niphates qui meſopotamiã atq; aſſyriam ab armęnijs diſterminant. Caſpij qui vergunt ad medos & Caucaſi, qui ſeptentrionalia hyberiã verſus albaniamq; cõcludunt. Flumina quattuor. Cyrus qui monte ortus caucaſo a ſiniſtris hyberiã albaniamq; dimittens armœniam a dextris in hyrcanum defertur pelagus. Araxes phaſis & lycus tygris euphrateſq;. In Armęnia precioſus inter reliqua aromata naſcitur amomum. Armęniam hebræi Ararab vocant. In ea ciuitas. Artaxata inſignis.

Armeniacus

Armeniacus dicitur: ꝙ primum genus eius ab Armenia ſit aduectum. Hoc aũt genus pomi Armeniacum dicit̃: quod precox pſicum ẽt dicit̃. Et: vt inquit Hippo. calidum eſt: & ſtipticum, ſtomacho vtilis in cibo ſumptus.

Armoracea, ę, vt inquit Palladi. agreſtis raphanus eſt. Dicit̃ a Col. etiam armoraceum armoraciorum cyma.

Amon (vt Ioſephus lib. iiij. ſcribit) fluuius eſt, q de montibus Arabiæ deſcendẽs, in ſtagnum Alphatiten erumpit, diuidens Moabitidem: & Amonitidem.

Arnogloſſa latine lingua agni: vl'go plãtago dr̃: ἀρνὸν græci agnus dñt: γλῶσσα: lingua quę & heptapleuros dr̃. i. habẽs ſeptẽ coſtas. Nam in folio ei⁹ ſunt ſeptẽ coſtæ hepta ſeptem pleuros coſta. Sũt. n. ſeptẽ nerui iſtar coſtaꝝ aĩalium.

Aro, as, ꝓprie ſignificat terram iam ꝓſciſſam rurſus vomere euerto. Pli. In arando magnope ſeruãdum eſt Catonis oraculum. Quid eſt primũ? Agrũ bene colere. Quid eſt ſecundum? bene arare. Quid eſt tertiũ? Stercorare. ꝑ tranſla. Arare ponitur ꝓ coire. Plau. fundus alienũ arat incultum familiarem deſerit. i. alienas mulieres ſubagitat vxorem ſuam deſerit. Cõpoſita huius verbi ſũt Dearo. Exaro Inaro, peraro, & Subaro. Pli. Sunt qui iam natas inarant ſegetes.

Arator ſumitur, tam pro boue, q̃ pro homine bouẽ ducente. Pli. Arator, niſi incuruus præuaricatur.

Aratrum, pe. pro. inſtr̃m, quo terra aratur, græci arotrõ dñt.

Aratro, tras, pe. pro. quaſi arando itero quod eſt ſegetes iam natas rurſus arando ꝓſcindo: qđ impinguandi agri cã fit.

Aros genus bulbi ſcylle proximus amplitudine folijs lapati: caule recto duorum cubitoꝝ baculi craſſitudine, radice mollioris naturæ. Quidam hanc Dracuntiũ eẽ dixerunt.

Aroma. pe. pro. Græce ἄρωμα odoramentũ dicitur latine.

Aromacopola, pe. pro. qui aromata vendit: quem nos aromatarium dicimus.

Arpe, falx, ſiue enſis falcatus. Vide infra in dictione Harpe, vbi harpia: & harpagones: quæ aſpirantur, quoniã, nunc in pſilem verſa eſt aſpirata.

Arpinum, pe. pro. ciuitas inter foras & aquinum porrectum in monte. Dicitur & Arpi. Huius incolæ Arpinates vocantur, quales fuere. M. Cice. Plau comicus: & C. Marius qui ſepties conſul fuit.

Aroſtema pe. pro. Grece ἀῤῥώστημα, latine ęgrotatio ἀῤῥωστέω ægroto, arroſtea ęgrotatio, arroſtos ægrotus.

Arrha: pars ſolutionis quę prius datur, vt reliqua reddatur.

Arrhabo, onis gręce ἀῤῥαβὼν. idem quod arrha. Ter. Ea relicta arrhaboni eſt.

Arrho, as, a quo Subarrho: quod eſt arrham facio. Ambro. Anulo ſuo ſubarrhauit me dominus Ieſus.

Arrenicum idẽ eſt: quod arſenicum: & auripigmentum, cuiuſuis reprimi: ac tolli excreſcentia dubium non eſt.

Arreptitius: q a demone rapit̃: q ẽt abreptitius dr̃. Veteres Arreptitium dicebant laruatum: quaſi a laruis arreptum.

Arripio, is, pe. pro. Vide in dictione Abripio.

Arrigo gis, pe. cor. vide in dictione Rego.

Arrogo, as, pe. cor. ſignificat tribuo. Hiero. in ꝓlo. Eſdrę. Interrogent hebræos: & ipſis auctoribus tranſlationi meæ vel arrogent: vel derogẽt fidẽ. Plerũq; arrogare ẽ nimium attribuere, ſeu arrogãter ꝑſumere: vnde arrogans dicit̃ qui ſibi temere, atq; inſolenter tribuit, quæ in eo nõ ſunt. Ariſto. in ethi. Arrogans pręclara & ea quę non inſunt & maiora quã inſint ſibi fingit diſſimulatorue aut ineſſe ſibi negat: aut imminuit. Et arrogantia. Per quã temeritas, atq; impudentia vanã ſibi cõparat auctoritatem. Itẽ Arrogare eſt in filiũ, ac familiarẽ aſciſcere: a quo fit arrogatio: quæ ẽ: cum is, q aſciſcit aliquẽ in filium, interrogat̃: an velit illum iuſtũ ſibi filium eſſe: & is: q aſciſcit̃ rogat: an id fieri patiat̃. Vel ideo arrogatio dr̃. ꝙ per populi rogationem fiat.

Arſenotheleas: deos antiqui dixerunt vtriuſq; ſexus participatione quaſi maſculo fœminos. Quo noĩe quędã quoq; animalia ab Ariſtotele nominantur ſemet in eũtia.

Arſenothelys dr̃ ſeipſum inſens: vt inter piſces Trochus.

Arſenocitas: græci vocant pueros concubinos catamitos.

Arrogans qui ſibi temere atq; inſolenter tribuit: quæ in eo non ſunt.

Arrogantia: ab Arrogans fit. Vide in dictione Arrogo.

Arrogatio. Vide in dictione Arrogo.

Arſinoe fuit filia Ptolemei Lagi filij, qui Aegyptum poſt Alexandrum tenuit: & fuit iuxta Lyſimachi regis Macedonię forma ꝓſtandiſſima, a cuius nomine Ptoleme⁹ philadelphus eius frater vrbem condidit in Cyrenaica regione.

Ars multipliciter dicitur: nam quędam eſt ars: quę in ſpeculatione tantum cõſiſtit: vt Aſtrologia: & Theorice. i. ſpeculatiua vocat̃: nullum exigens actum: ſed ipſo rei cuius ſtudiũ habet intellectum cõtenta. Quędam in agendo: quæ actu perficitur: & Practice. i. actiua dr̃: vt ſaltatio. Tere. in And. Quid eſt: qđ tibi ars mea efficere hoc poſſit amplius. Quædam in effectu: quæ operis: quod oculis ſubijcitur: & conſummationem: nõ finẽ accipit: qualis eſt pictura. Et ſic diffinit̃. Ars eſt recta rõ rerum faciẽdarum. Dicta ars. ἀπὸ τῆς ἀρετῆς. i. a virtute: quam græci vniuſcuiuſq; ſcientiam vocant. Eſt etiam ars, quę conſtat ex pręceptoꝝ collectiõe: ab arcto, tas, ꝙ artis pręceptis. i. anguſtis: & breuibus cõcta concludat: vt eſt ars Seruij, ars Donati, ars Priſciani Ars etiam aſtutia, ſiue ſit in virtute: ſiue in vitio dicitur qua quis non facile falli: ſed magis alios fallere poteſt, quę græce dicit̃ τέχνη techni: vt inſtructus arte pelaſga. Ab ars componuntur iners, ſolers, artifex. Huius diminuti. eſt articula.

Artifex, qui artẽ aliquã facit, dictus, ꝙ ſcientiã ſuã per artus exerceat, ſiue ꝙ apte operam inter ſe artent artifices.

Artificium, quaſi artis factio, quod ars ipſa operatur, vt, cum dicimus orationem magno artificio compoſitam.

Artificioſus, ſa, ſum, qđ cũ arte factũ eſt, vt oratio artificioſa.

Artitus pe. pro. dicitur bonis artibus inſtructus.

Artus ſunt qui alligant mẽbra membris ab artando: ſunt enim nodi, membra vero trunci. Vir. lib. v. Et magni mẽbroꝝ artus. Et dr̃ tantũ de animantibus, ptes ſunt corporis inter iuncturas, dicti, ꝙ inter ſe arctentur. Vnde minores partes ꝑ diminutionẽ articuli dicunt̃, quales ſunt digitoꝝ quaſi parui artus. Et diſtinguunt̃ artus a membris, quia artus dicunt̃ oſſa, cũ neruis, & venis. Membra aũt ꝓprie vocamus carnẽ artus tegentẽ: vnde membrana, ſuperior mẽbri pars, hoc eſt pellis: ſed ſępenumero cõfundunt̃. Apud Plau. in Mene. artua dicit̃. Ita mihi imperas: vt ego huius membra, atq; oſſa, atq; artua cõminuã illo ſcipiõe: quẽ ipſe habet. Hinc deducitur artuo, as, quod eſt per artus diuido.

Articulus dimi. ab artus eſt: & ponit̃ ꝓ iunctura, ſiue nodo, vel parte membri. Pli. Articulis membra diſtinxit: vnde articularis morbus. Sed & in vitæ dicuntur articuli de nodo ad nodũ. Cice. in Cato. Itaq; ineũte vere in his, quę relicta ſunt exiſtit, tanq̃; ad articulos ſarmentorũ, ea, quę gemma dicitur. Articuli ẽt in montibus dicunt̃: vt apud Pli. in calce operis. Sic articulos fidei, tanq̃; mẽbra religionis noſtræ dixerunt. Interdũ ponit̃ pro digito: vt apud Ouid. lib. ij. de pon. At reditus iam quiſq; ſuos amat: & ſibi quid ſit Vtile ſollicitis ſupputat articulis. Interdum pro momento: & tempeſtiua rerũ faciendarũ hora, ſiue puncto, ſeu alicuius rei, aut tpis particula. Teren. in Adel. Vide vt in ipſo articulo oppręſſit eam Hiero. ad Iul. Filius meus frater tuus Auſonius, in ipſo iam profectionis articulo, cum mihi pręſentiam ſuam tarde dediſſet & cito abſtuliſſet, atq; in puncto tpis ſalue, aueq; dixiſſet. Item articulus color ẽ de quo Cice. li. iiij. ad Herẽ. Articulus habetur, cum ſingula verba interuallis diſtinguuntur, cęſa oratiõe. Similiter articulus dicitur, quo genus diſcernitur.

Articularis: & articulare, quod ad articulos pertinet, vt articularis morbus qui & articularius dr̃, q per oẽs artus vagat̃, quo Enni⁹ laboraſſe fert̃. Sere. Si vero articulos tabes inimica per oẽs Hęſerit, ex ficu betas cũ melle iugabis. Vel pelagi latices, ſimul & baccheia dona, Sumere curabis, nimio ſed parco vino. Ennius ipſe pater dũ pocula ſiccat iniqua, hoc vitio tabes fertur meruiſſe dolores.

Articulo, las, ſignificat iungo: & quaſi articulũ. i. nodũ no

ĉo appono. Augu.lib.xiiij.de ciui.dei. Neq; ea ſola mēbra mouemus ad nutum, quæ compactis articulata ſunt oſſibus, ſicut pedes: & manus: & digitos.

Articulatim ſignificat per articulos.

Arto, tas, ſæpe vrgeo. Hiero.in ꝓlo. Iudith. Et ſepoſitis occupationibus, quibus vehementer artabar, huic vnam lucubrationem dedi. Hinc componiť coarto ſimul, cōtinentur arto, ſtringo. Lact.i.lib.vij. Tunc annus breuiabitur: & menſis minuetur: & dies in anguſtū coartabitur. Liui.lib.ij.de bel.pun. Anguſtæ fauces coartant iter. Inde ꝑcoarto, quod eſt maxime, vel perfecte coarto. Colu.lib.ij. Tūc demum conuertemus: & vtrūq; ſiccatus percoartabimus in ſtrigam, atq; ita manipulos vinciemus.

Artuo, as, ab artus fit: a quo Deartuo ꝙ eſt ꝑ artus diuido: Maternus lib.v. vt ſic artuatis viſcerum partibus membra omnia crudelis artificij præſidio proferantur.

Arſaces. pe.cor. nomen proprium Parthorū regis, cuius memoriæ hunc honorem Parti tribuerūt, ꝓpter, quæſitum, cōſtitutūq; regnum, vt oēs deinde reges ſuos Arſaces appellauerint, ſicut dicti ſunt Ægypti Ptolemei.

Arſis latinę, vocis eleuatio, ſicut & theſis poſitio vocis: vt arma, ar, eleuatio, ma, poſitio eſt. In his duobus, per diuiſionem pedes legitimi colliguntur.

Artaba, menſura apud Ægyptios ſextariorum.lxxij. compoſita ex numero, propter ſeptuagintaduas gentes, quæ orbē impleuerunt. Alij continere tres vrnas. Alij dicūt ternas capere denos modios.

Arthabanus, nomen Parthoꝝ regis, ex Arſacidarum genere, qui inimicus. Ty. Ceſa. Armeniam inuaſit.

Artanes, fluuius Scythiæ Thraciæ in Iſtrum defluens.

Artemiſius: mons Arcadiæ vt ſcribit Pliny.lib.iiij. in quo artemiſia herba naſcitur. Quo nomine apud Macedonius menſis malus dicitur.

Artemiſia Mauſoli Cariæ regis vxor, quæ in ſignis pudicitię fuiſſe perhibetur: & virū, vltra humanæ affectionis fidem, amaſſe creditur: nam cū nobilium poetaꝝ, atq; hiſtoricorum laudibus ꝑdiceť, in hoc, vel maxime, ꝙ defunctū maritum, ſic ſemꝑ amauit: vt viuū: & miræ magnitudinis extruxit ſepulchrum, intantum, vt vſq; hodie, oīa ſepulchra precioſa, ex noīe eius Mauſolea nuncupentur. Eſt & Artemiſia herba ab Artemiſia Mauſoli vxore: vel ab Artemide dea cognominata: eius duo ſunt genera. Altera latioribus folijs, altera tenerioribus: & nō, niſi in maritimis naſcēs. Sunt, qui in mediterraneis eodem nomine appellant ſimplici caule, minutis folijs, quā quidam bothryon, alij ambroſium vocant, quā Pli. ambroſiā putat, quæ in Artemiſio monte dr̄ abundare, a qua ētiā nomē ſortita eſt. Alij archemiſiam dici putant a diana quę græce ἄρτεμις: archemis dicitur quę etiam inuenit.

Artemiſiū (vt demoſthenes pro Cteſiphōte docet) promōtoriū Eubœę eſt: & Artemiſiū lucus ē prope Aricias Dianę ſacer, quaſi Dianū dictū, latini nemorenſe dixerūt, vñ & nemorenſis rex dictus eſt ſacerdos illius religionis.

Artemon, onis. pe.pro. nam græce ἀρτήμων ονος dr̄, ſiue artemon, quod eſt quidam malum, quidam velum intelligunt nauis ampliſſimū, quod extenditur, quaſi arrectus, temo, vt in Actibus apoſtolicis. Artomone leuato ſm auræ flatum, tendebant ad littus, ἀρτήμων, ονος, ἐξ ἀρτεῖν τοῦ τ' ἐπὶ τανεῖν, καὶ ἐμπεταννύειν. Victr. docet lib.x. Artemonē eſſe quā noſtri Trodeũ: gręci epagunta vocāt. Hæc aūt in nauibus funes ductarij trahuntur: & armamēta explicantur: vt merito additamentum, magiſq; pars nauis eſſe videatur. Ait idem ſcriptor machinas id genus tractorias ad onerandas naues eſſe accommodatas: fieriq; his Trodeis nauiū ſubductiones. Artemon etiam nomen eſt auctoris Artemona apud Plau. dicta eſt mulier: quia artiſo perficio ꝙ perficeret quę vellet qm̄ dotata mulier.

Artaxares, nomen ꝓprius Xerſis filij qui longimanus dictus fuit, qm̄ manū alteram haberet longiorem. Hic dicebat beneficium addere, longe magis regale eſſe, q̄; auferre. Fuit & alius Artaxerſes Cyri iunioris frater, cōgnomēto memor. Hic cum pauꝑ. qd.ā malū ingentis magnitudinis ei obtuliſſet, iucunde ſuſcepit, per ſolem, inquiens, hic is mihi videtur, quem vrbem quoq; ex parua, magnā reddere poſſe exiſtimem.

Artaxata, Armeniæ ciuitas.

Arteria latinę dicitur vena vitalis: ſeu ſemita in qua eſt vitalis ſpiritus. Cel. Arteria eſt conceptaculū ſpiritus naturalis miſti cōfuſiq; cū ſanguine in quo plus ſpūs q̄; ſanguinis: quę motu atq; pulſu habitū: & motū febriū demōſtrat antiquā arterias vocabant pulſus. Sup arterias locanť venæ ꝑ: terquā in dorſo: in quo magna arteria quæ trachea diciť eſt poſita ſuper venas. Arteria quæ tendit ad pulmonem eſt illa qua vox halituſq; tranſmittiť: vt accipiendi reddendiq; tantūmodo ſpūs officio fungať: ſicut venæ ſanguinis riui: vnde Cice. lib.iij. ad Heren. Leduntur arteriæ ſi antequā vox bene permulſa eſt acri labore cōpellitur: & interuallis longioribus vbi cōuenit. Recreať.n. ſpiritu vox: & arteriæ reticendo acquieſcunt. Itaq; arteriæ ſunt ſemitæ ſpiritus: venę autem ſanguinis riui: licet quādoq; vena pro arteria dicatur. Vena affert ſpiritum nutritiuus: qm̄ ſanguis eſt nutrimentū corporis. Neruus affert ſpiritum ſenſitiuus. Nerui magni ſunt quus motus totius corporis vbicūq; eſt vena ibi eſt neruus & arteria, licet qñq; vena pro arteria dicatur. Perſius. Tange miſer venam: & pone in pectore dextram nil calet hic. Celſus lib.iij. Si protinus venæ conciderint: & ſæpius eodem die ſi inter plures acceſſiones ſubinde ius corporis deeſt. Dicta eſt aūt Arteria ex ἀέρος καὶ τηρέω ἀρτηρεια γίνεται. vnde conſtat pe. eſſe productam.

Artocrea, eę, & artocreas, eę, maſcu. gene. epulum ex pane: & carne. Per. Artocreaſq; popello.

Artocopus pe.cor. piſtor, ſeu factor panis: ſed pro diſpenſatore ſiue conſeruatore accipi ſolet, quaſi, qui in pane laborat. Nam ἄρτος panis, κόπος labor.

Artoptitius panis qui ex fermento duriore conficitur torreturq; in artopta. Pli.lib.xviij. Siligineæ farinæ modius gallicæ vigintiduas libras panis reddit. Italicæ duabus tribusue amplius in artopticio pane. Nam furnaceis binas adijciunt libras in quocūq; genere. Dicitur etiam a græcis Artopticinus Atheneus ὁ ἀρτοπτίκιος φασὶν ἄρτος κλίβανίτου καὶ φουρνακίου διαφέρει.

Artopta, a quibuſdam dicitur mulier, quæ coquit panes in clibano: vel furno ὀπτάω coquo. Plau. in Au. Ego hic artoptam ex proximo vtendas peto. At Iul. Pollux dixit eſſe inſtrumentū artocopi, in quo panes torrebantur. Alij accipiunt pro vaſe in quo farine ſubigitur.

Artolaganus pe.cor. genus panis, ſiue placentæ ex ſimila in oleo coctę in patella. In eo poniť parū vini, cum pipere, & adipe: vel modico oleo: eſt.n. panis, qui habebatur in delicijs, a laganis nomen habens propter candorem.

Artotyritæ populi qbus oblatio eorum hoc nomen dedit: offerebant.n. panem & caſeū dicētes a primis hominibus oblationem de fructibus terrę: & ouiū fuiſſe celebratas.

Aruica pe.pro. genus frumenti.

Aruina pen.pro. durum pingue inter cutem: & carnem: vt auctor eſt Ser. Vir.li.vij. Pars leues clypeos: & lucida ſpicula tergent: Aruina pingui.

Arundo, aquaticus frutex omnibus notus. Et quoniam ex arundinibus fiebant ſagittę, quandoq; arundo poniť pro ſagitta. Virgi. Perq; ilia venit arundo.

Arūdineus, a, um, qđ eſt ex arūdine. Hiero.lib.iiij. Reg. An ſperas in baculo arūdineo: atq; confracto Ægypto.

Arundinetum, locus, vbi arundines conſitę ſunt, ſicut ſalictum oliuetum: & huiuſmodi: vt eſt illud. Fulgebunt iuſti: & tanq̄; ſcintillę in arundineto diſcurrent.

Aruſpex, vide infra in dictione Haruſpex.

Aruum, ab arando dictum, ager aratus necdum ſatus, quē tamen ſementi datur. Sal. Quia Numidæ pabulo pecoris magis, q̄; aruo ſtudent.

Aruiſius, a, um, idē quod chius: vt vina aruiſia apud Virgi. a promontorio

& promontorio chiri inſulę.

Arx ab arceo: quia arcet. i. prohibet hoſtes accedere. eſt. n. locus vrbis: vel in monte ſitus, natura munitus. Inde etiam ſummitates montium: & cuiuſcūq; altitudinis: ex qbus facile poſſint depelli hoſtes: arces dicuntur: vel vt Soli. inquit ab archadibus dicta ē ars: qui minuiſſimus quoſq; colles ſub euandro tenuerunt. Huius dimi. eſt articula. i. parua arx.

Arymphei, populi ſunt: de qbus Ammianus ſic habet: Vbi montes Ryphei deficiunt. Arymphei inhabitant: iuſti homines: & moru placiditate cogniti.

A ante S

As aſſis, libra a græcis, mna, mina a noſtris: interpoſitione i litteræ: quę ex. xcvi. drachmis conficitur: ſiue duodecim vncijs. Vncia vero ab vno dicitur. Sextans vncię duę: quaſi ſexta pars aſſis. Quadrans: vncię tres: quarta pars: qui & triuncium dicitur. Triens quattuor vnciæ tertia pars. Quincunx: vnciæ quinq;. Semis: vncię ſex dimidium aſſis, ſiue ſelibra. i. media pars librę: quaſi ſemis as. Septunx vncię ſeptem a ſeptē: & vncia. Bes. vncię octo, dēpto trientę: quaſi des. Dodrans: vncię nouem dempto quadrante: quem & nōnunciũ m dicimus. Dextās: vnde decē: dictus quaſi aſſi de eſt ſextans. Deunx: vncię vndecim: quaſi vncia, dēpta ex aſſe libra. Æris autem minima pars ſextula dicitur: q: ſit ſexta pars vncię. Semiuncia, q ſit dimidia ps vncię. Silicum dictum eſt, q: ſemiunciam ſecet. Et ſciēdum: q veteres volentes aliquid diuidere in partes ęquales: vt hæreditates, & quiduis ſimile, id aſſes appellauerūt: & partes vncias. Vnde illud Pli. de luna. Haud dubium eſt lucere dodrantis ſemiuncias horaꝝ ab ſecunda adijacentem: vſq; ad plenũ orbem. Vnde etiam habemus: ex aſſe hęredem fecit. i. totius hęreditatis. Sueto. in Cęſa. Nouiſſimo teſtamento tres inſtituit hęredes ſororum nepotes. Octauium ex dodrante. Pinarium & pedium ex quadrāte. Interdum dicitur nũmus aereus libralis q eſſet vnius librę: Inde dipōdius ex duabus libris. Et ſeſtertius duarum librarum & ſemis ex ęre deductum nomen. Hora. Quẽ ſi diminuas vilem redigatur ad aſſem. Similiter triens, quadrans. Interdum hę partes aſſis apud poetas accipiuntur, pro calicibus a menſura. Proper. Cum fuerit multis exacta trientibus hora. Mar. Te cōuiua leget muſto quincūce. Componitur autem as, cum eo qđ tres, & treſſis. Per. Hic dama eſt non treſſis agaſo. Octo: & as octuſſis. Hora. Quanti emptę parui: quanti ergo? octuſſibus. Et ſic per omnes numeros, vſq; ad centum, vt centuſſis. Per. Et centum græcos: vno centuſſe licetur.

Aſachæ populi ſunt, vt Pli. lib. vj. in mōtibus ethiopiæ qui abeſſe amari dicuntur dierum quinq; itinere viuentes elephātorum venatu. De his Pli. lib. viij. Aſachei vocantur ethyopes apud quos maxime naſcuntur dracones.

Aſiridon nomen regis aſſyriorũ qui patrem ſenacherib occidit. Hic fuit vltimus regum aſſyriorum.

Aſarotum. pe. pro. pauimentum picturę arte elaboratum, a græcis inuentum, ſic dictũ: q verri nō debeat. Nam deducitur ab α priuatiua particula, & σαίρω. μ. σαρῶ. π. σέσαρκα verro: ſcopo. Scopa quoq; a græcis ſaros dicit, καὶ τὸ καλλυντρον. Solebant quippe purgamenta cœnarum: quę analecta vocantur, in pauimento quoq; euerri: dum ſubtegulanea pauimenta in vſu erant. poſtea aſarotis inuentis ceſſauit vſus ſcopaꝝ manibus colligi purgamenta cœperunt pauimenta vero ſpongijs mundari. Xenodorus primus claruit in faciendis aſarotis: quæ miro artificio paruulis teſſulis in varios colores tinctis: & imagines pictis ſtrauit. Nã Pergami in aſaroto columbam eſſe ait bibentem: quę aquã capitis vmbra offuſcabat: alia cibi æſcam arripiente. Papi. li. Sil. Varias vbi picta per artes Gaudet humus ſuperantq; nouis aſarota figuris.

Aſbiſtę: populi Lybiæ: apud quos vulgatiſſimum templum inter medias arenas conditum eſt.

Aſbeſtus latinę inextinguibilis: & nomē lapidis eſt: qui cum ignem nō habeat proprium: alieno tamē ſic ardet: vt non poſſit extingui. Augu. lib. xxj. de ciui. dei. Aſbeſton arcadię lapidem propterea ſic vocari: q accenſus ſemel: iam non poſſit extingui. ἔξω καὶ σβεννύσω γίνεται.

Aſcalon, penul. cor. ciuitas Paleſtinæ: a qua Aſcalonitæ homines in ea nati.

Aſcalonia, cepe genus: q in aſcalone plurimum naſcatur. Vide in dictione Cepe. dicitur & aſcalonium.

Aſcalabotes: latinę ſtellio: ſiue tarātula: dicitur: q: apud gręcos aſcalos circulus eſt. Stelliones aũt circulis qbuſdã depicti ſunt: & veluti lucẽtibus guttis in modum ſtellarum.

Aſcanius: nomē Ænę filij: quo etiam nomine dictus eſt lacus in Phrygia: & fluuius ex eo oriēs Aſcania ciuitate: quã condidit Aſcanius Ænę filius.

Aſcania regio ab aſcanio fluuio dicta eſt: vt ſcribit Stra. lib. xij quæ gemina eſt, altera Phrygię: altera Myſię.

Aſcanicus mons aſię.

Aſcendo, dis, ex ad, & ſcando: ſed id, abijcitur: ſignificat ſurſum: ſiue ad aliquid ſcando. Hinc aſcenſio: & aſcenſus: pro aſcendendi actu.

Aſcenſio aſcendendi actus. Vnde aſcenſionem domini celebramus qua cœlos aſcendit. Aſcenſiones etiã ſunt: quæ a græcis ſyncatatheſes: hę ſunt ſine qbus multa compręhēdi: & percipi ſenſibus nō poſſunt: nec memoria quoq; nec noticię rerũ, nec artes ſine aſcenſione conſtare poſſunt. Per aſcenſionem enim cognita approbamus. Aſcenſiones has ſiue approbationes voluntarias eſſe ſcribit Gel. fieriq; hominum arbitratu, quibus viſa noſcunt: dijudicanturue.

Aſclepiades, nomen hyſtorici cyprij, qui fuit tpe, quo Pygmalion regnabat in oriente, quo etiã tpe, ſcribit, ęſum carnium nō fuiſſe. Alius fuit philoſophus cæcus, quē ferunt (vt Cice. lib. v. Tuſc. ait) Cum quidã quęreret, quid ei cæcitas attuliſſet, reſpōdiſſe, vt puero vno eēt comitatior. Fuit & alius. Aſclepiades Pruſienſis medicus, qui lapſu ſcalarum interijt. Fuit & alius Æſclepiades poeta a quo carmen, aſclepiadeum dictum eſt.

Aſcitę arabes dicti ſunt ab vtribus, quos græci Aſcos vocãt: quoniam bubulos (vt Plin. inquit) vtres binos ſternentes: pyraticam exercent.

Aſcopera penul. pro. Quo vocabulo vſus eſt Hiero. in lib. Iudith. c. x. quũ ait Impoſuitq; abrę ſuę aſcoperam vini, & vas olei, & polentam, & lapates, & panes, & caſeum, & profecta eſt. Significatq; Aſcopera ſacculum pelliceum. Compoſitumq; nomen græce eſt ex vtre, & ſacco. Suidas docet ſignificare marſupium. Apud Sueto. in nerone ſcribitur. Alterius collo aſcopera deligata. Ex quo datur intelligi culei ſymbolum fuiſſe deligatum neronianę ſtatuæ, quoniam matricida fuit.

Aſcra, vicus Bœotię in aſpero, & ſterili loco, in dextra parte Heliconis. Heſiodi patria. De quo idẽ lib. ij. Ge. Aſcræus miſerum prope hic elicona colebat Hyberno dirũ triſte æſtu optabile nunq̃. De Heſiodo multa ſcribunt græci, & quo pacto fuerit interfectus. Plu. in ſympoſijs lib. v.

Aſcia cum c, poſt s, ab aſcendendo, carpentariorum inſtrumentum eſt quo fabricę materiarię dolant qđ Hiero. dolatoria vocat adolãdo leuigandoq;. Huius dimi. eſt aſciola.

Aſcio, as, aſcia cędo. Auguſt. ſuper pſal. Et ſi adhuc nodoſum & curuum, & corticoſum: tamen q doletur, aſcietur, deplanetur, & poſſit venire ad aliquam fabricam vſus humani. Hinc fit compoſitum ex aſcio as, vnde exaſciatum opus dicitur a Plau. pro polito perfectoq;.

Aſia, ſine, c, nomen eſt tertię partis orbis, quo ad numerum. Nam quo ad magnitudinē dimidia reperitur. Eſt autē duplex, aſia. Maior. ſ. & minor: quę phrygia & lyda concluditur. Alij diuidũt eã vt vnam cōcludat ab oriente phrygia & lycaonia: altera ab oriēte determinetur armenia minore. Sunt qui primã & ſecundã aſię partem dicãt incipere in occidentali littore quę vſq; ad paludē Meotidem & amnem Thanaim extenditur inter mare ponticum iacens & oceanum ſeptētrionales. Dicta Aſia ab Aſia nympha oceani & tethyos filia iapeti cōiuge, ex qua prometheũ ortum ferunt.

Digitized by Google

Vel vt qdam volunt ab Aſio Manæi lydi filio. Eſt & Aſia nomen paludis in Myſia prope Cayſtron fluuium cuius prima producitur. Virg. Iam varias pelagi volucres & quæ aſia circum. Alias corripitur: vt Europa atq; aſia pulſus.

Aſius, a, um, poſſeſſiuum: ab aſia. Nam vt Priſci. ait. In multis prouinciarum nominibus ſimilia ſunt deriuatiua primitiuis: & appellatiua proprijs: vt Italus propriũ eſt & gentile. Similiter danaus latinus hiſpanus. Siculus & Sicanus.

Aſiaticus, a, um, ſimiliter poſſeſſiuum: q̃uis & ꝓprium inueniatur vt Scipio aſiaticus qui vicit Aſiam.

Aſianus, a, um, nomen gentile. quod eſt ex aſia.

Aſcribo, is, ex ad, & ſcribo, ſed d, abijcitur, ſignificat adiungo. Vnde aſcripti dicebantur: qui in colõias noĩa dediſſent: vt cæteris colonis adderentur. Item aſcripti milites: qui ſupplendis legionibus aſcribebantur: quos etiã accenſos dicebant licet accenſi aliud ſignificet: ꝙ ad legionũ cenſus eſſent aſcripti. Et velatos: quia veſtiti: inermes ſequebantur exercitum. Et ferentarios: quia de fundis lapidibus præliaturi: ea modo ferrent: quæ in hoſtes iacerent. Et rotarios ꝙ id hominum genus, anteq̃; acies coirent: in modum rotantis tẽpeſtatis dimicarent. Eſt & aſcribere, tribuere: & imputare. Cice. Neq; n. mihi negligentiã velim aſcribas. Sed hoc magis per tranſlationem: cuꝫ ꝓprie aſcribere ſit iuxta ſcribere.

Aſcriptitius: qui ad aliquã rem aſcriptus eſt: vel qui ex numero eorum eſt. qui ſe in alterius imperium dediderit.

Aſea fons in quem demergitur Eraſinus.

Aſcriptor: qui in exemplũ ducit ſcripta. Cice. in Clod. Deniq; ille nouitius ligur aſcriptor: & ſubſcriptor: tuus.

Aſecreto: vel a ſecretis: qui eſt ſocius ſecretorum conſiliarius.

Aſella põt eſſe dimi. ab aſina: ſicut aſellus ab aſinus. Sed & locus ſub brachijs cõcauus: aſella vocat̃: ſiue axilla. Vnde eſt in litteris ſacris. Aſcondit piger manum ſub aſella.

Aſembobiti: populi dicti: quaſi poſt ſembobotim inſulam: de qua Pliny.

Aſion, nocturarum genus maximum: quos græci quãdoq; ſcopas vocant. Aliquando nycticoraces. i. vlulas: & quandoq; otas: quaſi auritas: quoniam plumeas: & eminentes habent aures: quaſi auritus blatero hallucinatorq;.

Aſilus, pe. pro. græce œſtrus a ſono vocis: vulgo tabanus dicitur. Vir. Eſt lucos ſil ris circa, ilicibuſq; virentes Pluribus alburnũ volitans: cui nomen aſilo Romanus eſt: œſtrum grai vertere vocantes. Aſper acerba ſonans: quo tota exterita ſiluis Diffugiunt armenta. Naſcitur latruſculis quibuſdã beſtiolis quæ in fluuijs ſupernatant. Vnde circa aquas magna aſilorum copia vbi id genus beſtiolarum eſt.

Aſylũ cum ypſilon: inte merãtum templũ eſt cõſecrationis lege cõceſſum: ab α priuatiua particula: & συλάω rapio ſpolio: aufero: violo: ue. Alij (ſicut exponit Ser.) dicitur aſylum, quaſi aſyron, ꝙ inde extrahi nullus poſſet: nam in id fugiẽtes tuti erant: nec inde per vim extrahi poterãt: quod prius Athenienſes: poſt Romulus conſtruxit inter Capitolium: & palatium in ſacro luco: quod quercetum dicitur. Vnde pedianus. Totus populus Romano. a principio tres fuerunt tribus. Tacienſis vna a Tacio rege. Ramnes altera a Romulo. Luceres altera a Lucus mone: ſiue a luco: quẽ lucum Aſylum vocauerat Romulus. De hoc Vir. lib. viij. Hinc lucum quem Romulus acer Aſylũ retulit. Scribit Liui. lib. xxxvj. templum Apollinis delium fuiſſe. aſylus, atq; ſacra templa a græcis vocari aſylla.

Aſinus: animal notum: cuius fœ. eſt aſina: quod datiuum: & ablatiuus plurales: & in is: & in abus terminat. Hiero. lib. primo Re. De aſinis: quas nudiuſtertius perdidiſti: ne ſollicitus ſis: quia inuentæ ſunt.

Aſininus. a, um quod eſt aſini: vt caro aſinina.

Aſinarius ria rium. quod ad aſinos ptinet: vt mola aſinaria.

Aſinarius. qui aſinos paſcit: vel cuſtodit. Ca. Ager quando inſtruitur. ccel. iugerum villicum: villicam operarios bubulcos tres aſinarium.

Aſine, es pe. cor. oppidum Achaia. Luc. lib. viij. Quas aſine cautes: & quas Chios aſperat vndas.

Aſomatos. i. ſine corpore: & impalpabilis. ſic Orig. Somatõ appellat id quod ſolidum & palpabile eſt.

Aſopus: vel aſopis pe. pro. fluuius Achaiæ: ab Aſopo Æginæ patre ſic dictus.

Aſotus, pe. pro. laſciuus, prodigus, popino, belluo. Mar. Viuis aſotos. i. laſciue, incõtinenter. Aſotia, popinatio: incontinentia, luxus. Gel. Cedere equidem vobis debui: vt in tali aſotia. i. luxu. prodigalitate: atq; nequitia artium nos vinceretis ἐξανάκτοσθε.

Aſper, ra, rum, qđ viſu, vel guſtu, vel tactu, aliove ſenſu inſuaue eſt. Augu. quid ſit aſperum his verbis declarat. Aſperum diſcrepantia: coniunctarum partiũ facit. Aſperitatem nãq; non gignit: niſi inæqualitas partium: vt ſit lõgior vna altera inferior. Leue illud proprie videtur oſtẽdere: in quo poſitio partium ita apte pariliterq; digeſta eſt: vt nulla earum menſura vlterius emineat. Transfertur & ad alia: quæ dura ſunt. Teren. Aſperum pater hoc eſt aliud ſodes para. Vnde & pro nocente quãdoq; capitur. Virg. Aſper acerba ſonãs. Et pro iniquo. Idem. Tum aſpera Iuno. Ci. in Lel. Monere: & moneri proprium eſt veræ amicitiæ: & alterum libere facere: non aſpere: alterum libenter accipere, non repugnanter. Huius diminutiuum eſt aſperulus.

Aſper nummus videtur dici ab eo, ꝙ in aſperitatem cuſus, ſignificatuſq; eſt. Perſi. Quid aſper vtile nummus habet. Sueto. in Nero. Exegitq; ingenti faſtidio: & acerbitate nummi aſperum.

Aſpero, as, aſperum facio. Colu. li. ix. Iunctis parieti modicis aſſerculis: qui paulum formatis gradibus aſperantur: ne ſint volantibus lubrica. Virg. pro coagulum: ſiue durũ facio poſuit lib. iij. Et glacialis hyems aquilonibus aſperat vndas. Hinc cõponitur exaſpero: qđ eſt valde aſperum facio. Hiero. ad Helio. Mollẽ ocio manum durus exaſperat capulus. Per tranſlationem. Quinti. Rem verbis exaſperauit.

Aſparagus, penul. cor. dictus eſt: ꝙ ex aſperis virgultis legatur. Mar. Mollis in æquorea: quæ creuit ſpina Rauenna. Non erit incultis gratior aſparagis. Sunt qui: non ab aſperitate: ſed a lingua caldea deducant: quia chaldei aſparagos appellant herbam: quæ creſcit in virgulta & in caulem. Huius duo ſunt genera: hortenſe: & ſiluestre. Sed incultum gratius eſt.

Aſpergo, gis ſi, ſum ex ad: & ſpargo, quaſi ad aliquid ſpargo, vel aliquantulum madefacio. Plau. in Epi. Ab guttula pectus mihi ardens aſperſiſti. Virg. lib. iij. Geor. Aut tecto aſſuetus coluber ſuccedere: & vmbræ Peſtis acerba boum, pecoriq; aſpergere virus.

Aſpergo, inis, tam maſ. q̃; fœ. generis, gutta terræ cruore pmixta. Sta. lib. vij. Diraq; aſpergine latos, Mutat agros. Ambro. Et cautes niuea rorant aſpergine.

Aſpergillũ inſtrm, quo nos aquis ſacris aſpergere ſolemus.

Aſpernor, aris, ab aſpero ſit, ſignificatq; recuſo, auerto, non ignoſco, faſtidio.

Aſpernabilis: qui eſt dignus vt aſpernetur. Gel. Nonnunq; apud meipſum ſoleo res eiuſmodi paruas quidem: minutaſq;: & hominibus non bene eruditis aſpernabiles.

Aſpalatus genus fruticis eſt apud Pli. lib. xvj.

Aſphaltum latine dici põt tutamẽ: a verbo ἀσφαλίζω: qđ eſt tueor. Quo noĩe dictus eſt lacus Syriæ in prouincia quæ hactenus Pentapolis dicta fuit: ſic dictus: quia nihil viuum in eo ſubmergit: vnde mortuum mare ab hyſtoricis noĩatur. Aſphaltum & bitumen dicitur. Hinc aſphaltites lacus iudeæ dictus qui nihil gignit ex aſphalto & ſulphure ſit venenum quo media: vt ait Gale. vſa eſt ad vlciſcendam pellicem.

Aſpicio is, ex ad: & ſpecio, e, in i, mutata: q̃uis Priſci. aſpicio compoſitum dicat. Varro. n. habet Spectare dictum ab antiquo quo etiam Ennius vſus eſt. Vos epulo poſtq̃; ſpexit: & quod in auſpicijs diſtributum eſt: q habent ſpectionem: q̃; nõ habebant: & quod in augurijs etiam nunc augures dicuntur aues ſpecere. Cõſuetudoq; cum prepoſitio verbis cõiuncta fuit: ẽt ſeruat: vt aſpicio, cõſpicio. deſpicio, reſpicio.

reſpicio, ſic alii. In quo ſpecto: quod ſpectare volo. Hinc ſpecula: & ſpeculum, quod in eo ſpecimus imaginem. Feſtus quoq; ait. Auſpicium ab aue ſpecienda. Nam quod nos cū præpoſitione dicimus aſpicio, apud veteres dicebatur ſpecio: quod naturaliter ſpexi, ſpectum facit: quod ſpicio facere non poteſt: a cuius ſupino legitime ex analogia ſpecto frequentatiuū formatur: vnde expecto: & reſpecto: & alia huiuſmodi ſunt compoſita. Præterea deriuata nomina, ſpecula, ſpeculum: & ſpecimen: nō ſolum ſpecio ſignificationem præ ſe gerunt: ſed etiā analogiā eius ſeruant: naturāq; ipſius ſpecimen redolet, vt apud Plau. in Caſi. oſtenditur. Nunc amici, an inimici ſis imago Alceſime mihi ſciam, nunc ſpecimen ſpecitur: nunc certamen cernitur. Spicus vero ſpica, ſpiculum & ſpicile: quāuis cum ſpicio quandam ſimilitudinem habeant non tamen ſignificationem, ſi pro video ſumitur egerunt: nec vllo pacto attingunt. Miror igitur, cur Priſci. aliter ſenſerit præſertim cum in denoiatiuis dixerit. A ſimplici: quod in vſu non eſt ſpecio, is, ſpeculus pro ſpeciculū, per ſyncop. ici, euphoniæ cauſa. Et paulo infra. A ſpecio, is, vel a ſpecie, ſpecimen. Eſt autem aſpicere, ad aliquid oculos intendere. Plau. in Aſi. Si quem alium aſpexerit: cæca continuo ſiet.

Aſpecto, as, ſæpe: aut fixe aliquem intueor. Plau. in Am. Cælum aſpectat, obſeruabo quam rem agat.

Aſpectus, ſumitur pro viſu, intuitu cuiuſcūq; animalis: vt horridus aſpectu. i. viſu horribilis: & qui effigiē habet horridam. Transfertur etiā ad inanimata. Pli. Prærupta rupes: & aſpectu horrida.

Aſpiro, ras, pe. pro. ex ad, & ſpiro: ſed d abijcitur. Et proprie aſpirare ſignificat afflare. Vir. Aſpirant auræ in noctes. Per tranſlationem ſumitur pro olere. Amb. ſuper Lucā. Bonū odorem ſanctificationis aſpirant. Interdū pro auxiliū præbere, fauere. Vir. Aſpirat primo fortuna labori tractum a nauigantibus quibus ſpirantes auræ fauent. Interdum pro incumbere: & quaſi toto ſpiritu intentus eſſe: vt Scipio aſpirat ad conſulatum. Interdū pro iungere: iuxta accedere: ſeu prope tangere. Gel. lib. j. Ad horum aūt ſinceritatem, veritatem q; verborū: an aſpirauerit Cecilius, cōſideremus. Idem lib. xij. Atq; comicunda aſpirare poſſe neminem dicent. Cice. Treba. Vltro etiā accerſitū ab eo: ad quem cæteri: non propter eius ſuperbiam: ſed propter occupationē aſpirare nō poſſunt. Idē nunq; aſpirauit ad curiam. Et aliquādo ſignificat inuadere: ſeu quaſi ad aliquem ire: ſed ſine ad: vt de diuo Vincentio legitur. Cum apud Cæſar auguſtanam ciuitatem Datiano cuidam præſidi ſæuiendi in Chriſtianos rabies aſpiraſſet &c. Cice. Aliter nunq; (inquit) aſpirāt ad curiam. Quandoq; pro tribuere concedere. Quinti. in prologo. li. iiij. vt quantū nobis expectationis adiecit tantus ingenij aſpiret: dexterq; ac volens adſit.

Aſpis, idis, ſerpens paruus qui veneno ſuo quæq; viuentia concite occidit. oua gignit, ex quibus filij procreātur. Sunt aūt plures aſpidum ſpecies: diſpareſq; effectus ad nocendū vt ſcribit Soli. Appellaturq; ſomniculoſa aſpis: quod ſomnū letiferū percuſſis immittat. Eſt & nomen inſule prope Cycladas. Sunt & aliæ hoc noie in Lycia: & Caria. Eſt & nomen vrbis: quæ a Latinis Clypea dr. Sil. In clypei ſpeciem curuatis turribus Aſpis. Stra. Coſura inſula eſt ante aſpidē ſiue Carthaginenſem vrbem, quā Clypeam vocant.

Aſpidiſcas dicit Augu. in veſte ſacerdotali. q. d. verum ſentulas quæ a ſcuto Latine appellantur: quia & græci ſcutum ασπίδα appellant. An vero aſpidiſcas propter diligentes colligandam dicit ab aſpide ſerpente. Sicut etiam murenę appellantur incertum eſt.

Aſporto, quaſi hinc, alio porto. Cuius cōtrarium eſt importo: quod eſt aliunde: huc porto.

Aſſa nomen regis Iudæorum: qui nonnullas vrbes in iudæa condidit.

Aſſaradon, vltimus aſſyriorū rex: & Sēnacherib filius.

Aſſarius nummus, ſiue genus ponderis. Ioſephus libr. iij. Aræ dei aſſarium offerunt: & vnam dracham. Idē. Quatuor drachmis venderetur aſſarius.

Aſſaracus: auus anchiſę & pr Capys. Vir. Aſſaraci proles.

Aſſecla, ab aſſequendo nomen deductum: & ſignificat eum qui dominū ſequitur: & qui omnibus imperijs dominorum ſuorum adeſt: hoc eſt preſto eſt: vel qui iuxta voluntatē alterius: quid ſequitur. Liui. lib. v. Et eo deuolui rem: vt aut patritij: aut patriciorū aſſeclę habendi tribuni plę. ſint. Hiero. Seruus paternus: & alumnus: & formoſus aſſecla: & procurator calamiſtratus honorandus eſt.

Aſſector, comitatum preſto. Vide in dictione Deduco.

Aſſequor pe. cor. proprie ſignificat iuxta ſequor. Li. li. xxxviij. Tantū moratus dū Eumenes cū claſſe aſſequeretur. Samum petere intendit. Vide in dictione Reuolo, auctoritatē Cic. Quandoq; ponitur pro acquiro, obtineo, vt Hic aſſecutus eſt maximas dignitates. Quandoq; pro æquo, ſiue attingo. Cice. nullā partem videar tuorum meritorum aſſecutus.

Aſſentio, tis, ſi, ſum, cōſentio, cuius ſignificationis eſt & aſſentior. Lactan. cui opinioni poeta noſter aſſenſit. Cice. li. de Repu. In quibus aſſentior ſollicitam & periculoſam iuſticiam non eſſe ſapientis.

Aſſenſus, us. Idem quod conſenſus. Augu. Quæ ſingulari tuo aſſenſu mundo ſuccurriſti perdito.

Aſſenſor: qui alicui aſſentit. Cice. Toranio. Quotidie cōmemorabā te vnū in tanto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorem.

Aſſentari: ſignificat inſidioſe: & conciliandæ alicuius vtilitatis gratia effuſius: & plerunq; falſo quempiam laudare: & proprie aſſentamur voce adulamur geſtu: blandimur tactu.

Aſſero, is, penul. cor. aſſeui, aſſitum, iuxta ſemino: vel iuxta planto. Cato de re ruſti. Arbores facito: vti bene maturatæ ſint: viteſq; vti ſatis multę aſſerantur: & ſic: vbi opus erit: de arbore deijciantur.

Aſſero, ris, aſſerui, aſſertū, ſignificat affirmo, approbo. Hie. ad Dama. Primū. n. aſſerunt eius fuiſſe peccatū, quod non recte diuiſerit. Interdū ſignificat approprio: attraho vendico. Liui. lib. iij. M. Claudio clienti negocium dedit: vt virginem in ſeruitutē aſſereret. Item ibi. Cum repelleretur aſſertor virginis a globo multorum. Vbi aſſertor ſignificat illum clientem decēuiri, qui virginē aſſerere volebat in ſeruitutem. Hinc aſſertor. Aſſereres manū veteres dicebant cōprehendere, cum eam prendebant in libertatē. Hinc aſſerere etiā pro tueri: ac liberare, ſeu in libertatē reſtituere accipitur. Pli. Marco ſuo commendabat memoriam ſuam, orabatq;: vt ſe ab iniuria obliuionis aſſereret. Et aſſertor defenſor.

Aſſertor: qui aliquē in ſeruitutē vendicat. Li. li. iij. Cum repelleretur aſſertor virginis a globo multorum. Idem dr defenſor.

Aſſertor venias: ſatiſq; præſtes. Quemadmodum deſertor: qui patriam indefenſam reliquit: & quaſi proditor eſt. Idē. Qui loquitur Curios, aſſertoreſq; Camillos.

Aſſerculi, dimi. ab aſſis: aſſeris. Colu. libr ix. Iunctis parietū modicis, aſſerculis. Vide in dictione Aſpero, as.

Aſſiculi diminutiuum ab Aſſis. aſſis: vt apud Colu. lib. vij. prohibentibus aduerſis aſſiculis.

Aſſeres, tabulæ ſectiles, dicti ſunt ab aſſidēdo, quod admouean tur, hęreantq; parietibus, trabibuſq;. Huius nominatiuus ſingularis ē aſſis, aſſeris, ſicut puluis, pulueris. Pli. Vemiſq; aſſeribus contabulare pauimēta oportet. Hinc aſſo, as, de quo infra. Palladius fœmi. genere vſus eſt, cum ait Aſſeres inquit quernę, cum eſculeis non miſceantur. Aſſerum ſtructuram coaſſationem vocamus: & a tabulis tabulationē. Interdum aſſeres accipiuntur pro lignis: quibus vteb. ītur lecticarij. Sue. in Cali. Ad primum tumultum lecticarij cū aſſeribus accurrūt. Huius dimi. Aſſerculi: de quo exemplū habes in dictone Aſpero, as.

Aſſis, is, idem quod aſſis aſſeris Colu. lib. vij. Aſſibus roboreis compingitur ſolum: nec exire alia parte prohibentibus diuerſis aſſiculis. Varro. Aut ex aſſibus dentatis, cum orbiculis: quod vocant ploſtenū pęnicum: in eo quis ſedet: vt agitet: quę trahant iumenta. Hinc fit aſſula dimi.

Aſſeuero, as, a ſeuerus deducitur: & eſt aſſeuerare proprie inter ipſa argumenta, probationeſq; vim animi, motūq;

Digitized by Google

quaſi quandam ſeueritatem admiſcere. Quin. Altera ex aſſeueratione probatio eſt. Ego hoc ſed, tu mihi hoc dixiſti. Aliquando ponitur pro ſimpliciter affirmare.

Aſcio, perfecte ſcio, affirmo, vel attribuo, vt apud Colu. Vide in dictione Aſciſco.

Aſciſco, is, aſciui, aſcitum, ab aſcio: & accuſatiuum poſt datiuum ſemper ferme poſtulat: pro aſſumo, arrogo, attribuo. Quin. lib. viij. Quo in genere idē p̄cipue cuſtodiendū: ne id: quod ſimilitudinis gr̄a aſciuimus: aut obſcurum ſit: aut ignotum. Lact. lib. iiij. Et illos, qui temere ſapientum ſibi nomen aſciuerant, erroris, ſtultitiæq; dānarunt. Aliquā aſſciſcere eſt aggregare: admittere. Liui. lib. j. Ne quid diuini iuris patrios ritus negligendo, peregrinoſq; aſſciſcendo turbaretur. Cice. pro Archia. Quod ſi mihi a vobis tribui, cōcediq; ſentiam, perficiam profecto: vt aulū licinium: non modo non ſegregandum, cum ſit ciuis a numero ciuium: verūetiā: ſi non eſſet putetis aſſciſcendum fuiſſe. Huic cōtrarium eſt deſciſco, quod cum ablatiuo ſemper conſtruit̄ cum a, vel ab. Et vltra ablatiuum aliquā habet accuſatiuū mediāte ad. Et diſſentio, ſiue diſcedo: & ab imperio, ductuq; alterius ſubtraho, rebello, deficioq; ſignificat. Liui. lib. ij. Præneſte a Latinis ad Romanos deſciuit. i. rebellauit. Pro diſſentio Gel poſuit. Eam rem Cecilium non inconſiderate dixiſſe, neq; temere a Menandro: atq; a multorum opinionibus deſciuiſſe. Pro recedo. Lactan. lib. iiij. Deſciuerunt a te: & abiecerunt legem tuam.

Aſſido, is, & aſſideo, es, ambo habent penul. corre. amboq; actiua: & aſſedi, aſſeſſum faciunt, quoꝝ etiā reliqua, tēpora ſic ſimilia ſunt. vt nō facile dignoſcant̄, ſicut in imperatiuo, cum vtrūq; aſſide faciat. Differunt tñ inter ſe ꝙ aſſido ſit, quaſi aſſiſto, aſſideo, quaſi aſto. Aſſido ſemper cum motu eſt: & de loco ad locum quandoq; tendit: vt in quiete ſit: vt ſi quis eat: vt ſedeat: moret̄, hęreat, quieſcat, ſiue ſtet apđ aliquid. Aliquando etiā cum paruo motu: vt cū quis in pedes erectus eſt, ſi ſe ſeſſum apud aliquem ponat, hunc aſſidere: tertię coniugationis dicimus. De loco ad locū. Teren. in Heau. exemplum ponit, vbi Menedemus propter filij abitum anxius. Chremeti ait. Domum reuertor mœſtus animo pturbato, atq; incerto prę ęgritudine aſſido, occurrunt ſerui ſoccos detrahūt. De ſtantibus vero in pedes. Sal. de Cice. cum in ſenatu orationes habuiſſet, inquit. Sed vbi ille aſſedit Catilina: vt erat paratus ad diſſimulādo omnia demiſſo vulto, voce ſupplici poſtulare a patribus: ne quid de ſe temere crederent. Ci. in fragmento academi. Et ſimul aſſidamus inquā, ſi videtur, ſane iſtud quidem inquit: ſum enim admodum infirmus. Aſſideo autem: quaſi iuxta ſedeo, ſine motu: & in loco ſemꝑ eſt, aut hærens: aut ſedens apud aliquid. Hiero. ad Aug. Dum. n. languenti multo t̄pe aſſidemus. Cice. p̄ Planco. Huic aſſident: pro hoc laborāt. Plau. in Ru. Vt fortunati ſunt fabri ferrarij: qui apud Carbones aſſident. De his duobus, aſſide in imperatiuo facient̄ibus: hoc erit exemplum. Duo hic ſumus, ego ſedeo: & dico Platoni nō ſedenti, aſſide, tūc ab aſſido eſt. At ſi ambo ſedemus: & Plato aſſurgere cupiam velit nolimq; ego: vt aſſurgat, dicāq; ei, aſſide, tunc ab aſſideo fit. Et licet ſedeo neutrū ſit, aſſideo tñ actiuum eſt: ſ̄m Priſci. nam aſſideor facit paſſiuum. Salu. li. iiij. hyſto. Amiſſumq; aſſideri, ſine pręlio audiebat. Verum Cice. & Hiero. cū datiuo iunxere, ſicut mō mōſtratū eſt. Similiter Pli. lib. xxxiij. Nos vidimus Agrippinam Claudij principis edente eo naualis prælij ſpectaculū aſſidentē ei, indutam paludamento auro textili, ſine alia materię. Aſſido etiam tertię coniugationis. Sal. in Jugu. accuſatiuo iunxit. Sed Hiempſal, qui minimus ex illis erat, natura ferox, etiam antea ignobilitatē Jugurthæ deſpiciens. Atherbalem dextra aſſedit: ne medius ex tribus quod apud Numidas honori ducitur. Iugurtha foret. Videtur ꝙ aſſedit ſignificet iuxta ſe ſedere fecit. Sꝫ alio modo actiue capitur, ſicut ſi dicamus. Hiempſal Atherbalem dextra adijt: ita Hiempſal.

Atherbalem dextra aſſedit dictū eſt: ꝙ ita ſoluendo dareſcit Hiempſal ad Atherbalē. i. iuxta Atherbalem dextra ſedit. Sic etiā fit in illo Saluſtij exemplo. Aſſideri ſine prælio audiebat. i. iuxta oppidū amiſſum ſederi audiebat, hoc et oſtenditur in obſideo: & circūſideo: ſi ſoluant̄: vt obſideo pontem: ſignificat ſedeo, ſiue ſto circum pontē. In obſideo quoq; & circūſido fit, ſ̄m vim prępoſitionū: vt ſupra dictū eſt in Salu. Oppidum circūſedit. i. ſedit circum oppidū. Sed quia ſido actiuum, ſedeo vero neutrū, ideo inter ea: quæ a ſido: & ea, quæ a ſedeo cōponuntur: q̄uis in ſignificatione differant: hoc etiā intereſt, ꝙ in his: quæ a ſido cōponuntur, ſi p̄poſitiones eorū ſolutio fiat, omnino cōſtructio remanebit actiua, quia tunc ſido accuſatiuū in ſe incluſum gerit ſubaudiendū per tranſlationē reciprocam: qđ non fit in cōpoſitis a ſedeo, etiā ſi actiua erant: vt eſt aſſideo, obſideo. Quod ſi prępoſitionē ſoluamus. Amiſſum oppidum aſſideri audiebat: erit ſederi iuxta amiſſum oppidum. Hic nullus accuſatiuus incluſus ſubaudiendus exigitur: quia ſedeo neutrū eſt, & iuxta vim p̄poſitionis adiūgitur, & quieſcit. In aſſido ſi ſoluatur prępoſitio, alius accuſatiuus exponitur, q̄m a ſido actiuo cōponitur, vt Hiempſal dextra.

Atherbalem aſſedit. i. iuxta Atherbalem dextra ſeſſum locauit, vel dextra iuxta Atherbalem ſe ſtatuit.

Aſſeſtrix fœ. verbale ab aſſeſſor, qui iuxta ſedet, vt Da mihi ſedium tuarum aſſeſtricem ſapientiam. Nam verbalia fœminina ſi formantur a ſupinis in ſum deſinentibus aſſumunt t, cum alia ſine t, formentur, vt lectum lectrix, amatum amatrix, curſum vero curſrix. nemo dicit eſum eſrix, ſed iungitur t, vt extrix, tumſtrix aſſeſtrix.

Aſſideo, des. pe. cor. vide in Aſſido.

Aſſeſſor cuius officiū eſt aſſidere p̄ſidi, atq; cōſulere in cauſis poſtulationibus libellis, edictis, decretis epiſtolis.

Aſſiduus, ab aſſiduo iugis cōtinuus, ꝙ in ea re, quā quis frequenter agit, cōſediſſe videatur. Vñ aſſiduitas diligentia, & ē cōtrario, reſides dicuntur ſegnes, & ocioſi. Aliquādo aſſiduus dr̄ frequens, & aſſidue frequēter. Vir. Aſſidue veniebat. Aſſidui etiam dicebantur, qui locupletes erant, & facile, cum id tēpus poſtulabat, munera populo pręſtabant. Cice. in top. Lex Elia iubet vindicē aſſiduum eſſe aſſiduo. i. diti. Et aſſiduus qui aſſe ſuo. i. ſua pecunia & ſine ſtipendio militabat, & tunc ab aſſe. i. ęre dando deducitur.

Aſſidelę menſe, ad quas ſedentes flamines ſacra faciebant.

Aſſilio, is, pen. cor. ex ad, & ſalio, ſignifi. inuado, aggredior: Oui. lib. xj. Meta. Cum ſæpe aſſiluit defenſæ mœnibus vrbis. Et aſſilire dicitur de animalibus maribus, cū fœminas ineunt. Col. lib. vij. Nam, niſi prius ea marem conciuit, aſſilientem admiſſarium calcibus proturbat.

Aſſiſto ſignificat præſentē me exhibeo, ſiue coram me firmo Teren. in adel. Hic ꝓpter hunc aſſiſte. Virgil. Aclybiæ cimus aſtitit oris. i. p̄ſtauit. Item aſſiſtere eſt patrocinari qđ Priſc. adeſſe & ſuper eſſe dicebant. Sic. n. eleganter dicimus. Tibi adſum: & tibi ſuperſum: pro eo quod eſt aduocatus, cauſamq; tuam defendo. Vide in dictione ſiſto.

Aſſis, is, tabula ſectilis. Pli. Verniſq; aſſibus contabulare pauimenta oportet. Vide ſupra in dictione Aſſeres.

Aſſono, as, pe. cor. vide in Sono.

Aſſo, as, tabulo, a quo coaſſo, p̄ contabulo. Vitr. Cū aſſatum fuerit: ſuper altera coaſſatio ſtruatur: clauiſq; fixa duplicem prębeat cōtignationi loricationem. Pli. Neceſſarius binas per diuerſis coaſſationes ſuſterni: capita eorum pręfigi clauis: ne torqueantur. Eſt & aſſo, as, pro torreo, a quo aſſatus: vt de diuo Laurentio. Aſſatus ſum, iam verſa & manduca. Plau. tamen in Muſ. Aſſus dixit. Ne faxis: nam elixus eſſe: q̄; aſſus ſoleo ſuauior.

Aſſus, a, um, quod eſt: torrefactum: quod igni aſſuedeſcit, ſudando. n. aſſum diſtillat calorem. Vel dicit̄ aſſum: quaſi ſolum quemadmodum merum ſolum dicamus: quoniā in opſonijs ſiue pigmento ſaporis alieni aſſe carnes inferebātur. Vnde & aſſa vox dicta ore ꝓlata ſe ſicq; Nonius ait: nō admiſtis alijs muſicis cōcētibus. Var. In conuiuijs pueri modeſti vt cātarēt carmina antiqua: in q̄bus laudes

erant

trant malorum & aſſa voce & cum tibicine. Cato. de liberis educandis. Melos autem cãtibus eſt bipartitum. Vnus eſt quod eſt in aſſa voce: alterum quod vocant organicus. Feſtus interpretatur aſſa cantum tibiarum.

Aſſa vox. Vide in Aſſus, a, um.

Aſſula diminutiuum ab aſſis tabella, a quo fit Aſſulatim.

Aſſulatim aduerbiũ ſignificat minutatim. Plau. Priuſq; pulſando exitium foribus aſſulatim dabo. Idem in Mene. Faciam: quod iubes: ſecurim capiam ancipitem: atq; hunc ſenem exoſſem: niſi dedolabo aſſulatim viſcera.

Aſula per ſimplex s, oppidum in agro Prutiano.

Aſſę dicuntur ſicci lapides. Et aſſæ tibię quibus canitur ſine chori voce.

Aſſatura fruſtum carnis aſſæ. Hiero. lib. ij. Reg. Partitus eſt vniuerſę multitudini aſſaturam bubalę carnis. Flauius Vopiſ. ſcribit Aurelianum imperatorem conuiuium de aſſaturis maxime dediſſe.

Aſſuetus, vſitatus: ab aſſueſco, cis.

Aſſumo, is. pe. prod. modo ſignificat accipio. Cice. Neq; id onus inuitus aſſumpſit, modo nimium tribuo. Idem. Si id mihi aſſumo, videor id mihi meo iure quodammodo vindicare.

Aſſur, Iudeę ciuitas, quam ædificauit Salomon. Quo nomine dictus eſt filius Sem.

Aſſuerus (ſicut teſtaſ Ioſephus) fuit Cyrus Xerſis filius, qui poſt Darium patruum. Perſidę rexit imperium. Hunc Cyrum dixit Artaxerſem apud græcos vocari: qui lõgimanus cognominatus, regnauit. xl. annis.

Aſſos, ciuitas Troadis, arte & natura munita: de qua eſt illõ Stratonici dictum. Qui celeri paſſu Aſſum it: mortis periculum adit. In ea erat lapis qui ſcindebatur. Pli. in aſſo troadis ſarcophagus lapis fiſſili vena: ſcindiſ. Ex aſſo fuit Cleãtes philoſophus ſtoicus: qui Zenoni ſucceſſit. Altera fuit Aſſos miſię: vt inquit Stephanus. Alia in lydia in ſublimi loco. Alia in epyro ignobilis.

Aſſius, a, um, poſſeſſiuum, vt lapis aſſius qui perperã thaſſius apud Pli. legitur.

Aſos per ſimplex ſ, ciuitas Cretę vbi vetuſtiſſimum Iouis tẽplum fuit.

Aſſyria, regio Aſię maioris, quę nunc Syria dicif habens ab ortu Indiam, ab occaſu Tygrim fluuius, a meridie Mediã a ſeptentrione Caucaſum: vnde Aſſyrij: qui poſtea Syrij: & Syri. hanc Porphyrio: & Acron volunt prius dictas Syriã, poſtea vna addita ſyllaba Aſſyriã vocitatã: alij quadripertitã faciunt diuiſionẽ in Syrios. Aſſyrios. Leucoſyrios: & Celeſyrios. Pli. duplicẽ Syriam aſſignat: vnam Paleſtinam, alteram Antiochiam. Dicta eſt autem Aſſyria: vt docet Aug. lib. xv. de ciui. dei. ab Aſſur filio Sem.

Aſt coniunctio ponitur modo ꝓ ſed, modo ꝓ atq;, modo pro ergo, modo pro tam, modo pro tum, modo pro cũ.

Aſta, ciuitas, æſtuaria inter ſacrũ ꝓmontoriũ: & herculeas colũnas. & Aſta in Liguria, vrbs non longe a Nouaria diſtans. De hac Claudi. Nec plus pollentia rebus Cõtulit Auſonijs: aut mœnia vindicis Aſte. Meminit & Pli. lib. xxxv. Cum aſpiratione vero aliud ſignificat.

Aſtarcte ſyriorum numen erat: ſed non aliud ꝗ̃ veneris fortaſſe quam ſacræ litteræ Aſtarcten ſydoniorum deam vocant. Cui ſalomon rex vni palacarũ ſuarum obſequi volens altaria condidit.

Aſtonij: Indiæ ppľi ſine ore: habitu tm̃ viuentes: & odore.

Aſtu. gen. neu. vt cornu ꝓ ciuitate athenienſi quã ἄστυ vocabant: ſed a latinis mutatur y, in u. Et fit Aſtu. vt inquit Priſci. Teren. in Eun. An in aſtu venit? Probus Emilius in Alcibiade. Poſtq; aſtu venit concione aduocata verba ſic fecit. Hinc Aſtutiæ aſtus, aſtuti, qm̃ qui in vrbibus degunt: callidiores ſunt in agro degentibus. Interdum Aſtu aduerbialiter pro aſtu ponitur. Terẽ. in Eu. Quod ſi aſtu rem tractauit dij noſtram fidẽ ꝗ̃ta & ꝗ̃ veram laudẽ capiet ꝑme o. Apul. nomẽ poſuit cũ ait. Vlyſſi aſtu deſerta ſunt.

Aſtutus, ab aſtu vrbe cautus dicitur: in qua: qui aſſidue verſati ſunt, cauti fiunt. Vel aſtutus, quaſi tutus, ab arte: vt inquit Feſtus.

Aſtutia, quæ (vt auctor eſt Hiero.) eſt ſubtilitas cautelæ rudibus, incipientibuſq; neceſſaria, per quam ſophiſmatum dignoſcere: & querere verſutia poſſint: ne falſorum fraudibus argumentorum abducantur a ſimplicitate veræ ſapientiæ, quæ ducit ad vitam. Hinc fit aſtatulus diminutiuum.

Aſturia, ciuitas Hiſpaniæ, in qua aſturcones equi gignũtur.

Aſturcones equi, ab aſturia oppido Hiſpanię ita appellati: quibus non vulgaris incurſu gradus: ſed mollis alterno crurũ explicato glomeratio eſt. Pli. lib. viij. In Aſturia Hiſpanię gignere Theldones vocatos equini generis: qui quotiẽs minori forma ſunt aſturcones dicuntur. Syl. His paruus ſonipes, neq; Marti notus, at idem. Aut inconcuſſo glomerat veſtigia dorſo, aut molli pacata celer trahit eſſeda collo. Talem greſſum græci ἰύδρομον vocant: a bonitate curſus latini dicũt tollutarios equos a tollẽdis pedibus & glome. Ab aliquibus etiam ſtura dicit. Vnde Feſtus Stura flumẽ in agro laurenti eſt: quod quidam Aſturam vocant.

Aſtura, flumen: & oppidum maritimũ in Latio. Pli. lib. vj. Antium: inquit colonia flumen Aſtura: & inſula. Et libro xxxij. Tenuit & noſtra memoria nauium Caij principis ab aſtura antium nauigantis.

Aſtur: quod ab aſturia eſt. Mar. de aſturconibus. Hic breuis ad numerum rapidos: qui colligit vngues, venit ab armiferis gentibus Aſtur equus.

Aſtaroth, antiqua ciuitas Og regis Baſan, in qua habitauerunt gygantes: & poſtea cecidit in ſortem tribus Manaſſes regionis Bethaniæ. Sunt autem duo caſtella in Bethania hoc vocabulo: nouem inter ſe milibus ſeparata inter Adaram & Abellam vrbes.

Aſtages nomen proprium fluuij in mare defluentis.

Aſtaphis pe. cor. vua paſſa dicitur ἀσταφὶς græce.

Aſtigi: ciuitas bethycę: a quo aſtigitanus ager.

Aſtarte apud aſyrios dicta eſt Iuno. Aug.

Aſteiſmos: latinę vrbanitas: & eſt tropus multiplex numeroſeq; virtutis. Nã aſteiſmos putatur quicquid ruſtica ſimplicitate caret: & faceta ſatis vrbanitate exponif: vt apẽ Vir. Qui Bauiũ nõ odit, amet tua carmina Meui. i. pro pœna ei contingat: vt diligat Meuium peiorem poetas. Atq; idẽ iungat vulpes: & mulgeat hircos. i. faciat ea quæ contra naturã ſunt. Nam ἀστεῖος vrbanus, ἀστείζομαι vrbanus ſum.

Aſter, ſtella vna. Aſtrum latinę, ſidus: quod cõſtat ex pluribus ſtellis: quę aliquod ſignum componant: vt Gemini: libra: & huiuſmodi. Dictum aſtrũ ab ἀστράπτω quod eſt fulgeo. Et eſt aſter nomen ciuitatis. Sciendum ꝙ in aſter, a, um, terminata nomina imitatiua ſunt: vt paraſitaſter: qui imitaſ paraſitũ. philoſophaſter: qui eſt pħoꝝ imitator. Cice. Omnino ſolet eſſe Fuluiaſter. Surdaſter. dimi. eſt: q eſt aliquantulum ſurdus. Similiter recaluaſter, q non eſt toto capite caluus, ſed ſola fronte. Catulaſter. non paruum catulum ſignificat, ſed ipſum catulum. Pullaſtra, nõ paruã pullam, ſed paruã gallinam. Pullaſter, non paruum pullum, ſed ipſum pullum. Filiaſter. quo quidã vtunſ ꝓ priuigno, non paruum filium, ſed qui eũ imitatur ſic filiaſtra, oleaſter, pinaſter, mentaſtrum. Siliquaſtrum ꝙ ſilueſtria ſunt olea, pinum, mentam ſiliqamq; imitantia.

Aſtericus, ſeu aſteriſcus dimi. ab aſter, ſignum eſt ad ſimilitudinem paruæ ſtellæ, quo vtimur cum aliquid in ſcribẽdo omiſſum eſt. Hie. Qui ęditioni antiquę Theodotionis miſcuit aſterico, & obelo.

Aſtrale, quod ad aſtra pertinet. Vnde aſtralia fata dicta ſunt ab Augu. lib. v. de ciui. dei.

Aſtrolabium inſtrumentum, ex quo aſtrorum motus intelliguntur. ἐξ τῶν ἄστρων, καὶ λαμβάνω.

Aſtronomia cum accentu in pe. aſtrorum regula, νόμος latine lex, vel regula.

Aſtrologia, cum accentu in pe. aſtrorum ſermo, vel ratio. Aſtrologia de curſu aſtrorum loquitur. Aſtronomia de iudicijs ad vitam fortunãq; ptinentibus, Hinc aſtrologi:

Digitized by Google

& aſtronomi: qui aſtrorum ſcientiam profitentur.

A ſtragalus pe.cor.latine iunctura ſeu vertebra pedis: aut tiguli: vt eſt apud Home.lib.x.ody. qui ſcribit. Elpenora lapſus calarum examinatum eſſe, cu ſ fregiſſet aſtragalum. i.iuguli iuncturā: tū Apollonius in Argonauticis ponit pro ludo: qui vulgariter dicitur zoni.ſ.in lib.iij.pagina tertia. Sul. ait eſſe ſpōdyllon του τραχηλου: quē tū in ædificijs colūnarum ponitur a Vict. quum ait. Aſtragali faciēdi ſunt octauę partis. Inter herbas a Pliny. Sunt & aſtragali tali qui taxillorū gerunt effigiem q hominī negantur eſſe.

A ſtragalizo, as, talis ludo: & aſtragalizontes a Pli. dicuntur talis ludentes.

A ſteria, ę, & A ſterie, es, nomen Latonę ſororis proprium.

A ſterion fluuius Achaie. Sta.li.iiij. Theb. Cū dixit: & ęquis fluctibus A ſterion: Fuit & nomen vrbis.

A ſteriſcum herba, quæ & ſiderites dicit̄: naſcens in tegulis parietibuſq; folio ſimilis ozymo.

A ſteriſcus, ſignum ad ſtellę ſimilitudinem paruę: quo vtimur: cum aliquid in ſcribendo omiſſum eſt.

A ſtręus cum diphton. fuit vnus ex Titanibus: qui contra deos arma ſumpſit. Oui.li.v. Meta. Occidit Enceladus Medeſtus occidit A ſtręus. Ferunt hunc cū Aurora concubuiſſe ac ex ea ventos generaſſe.

A ſtręa cum diphton. A ſtręi ex aurora filia ſm aliquos Icari, ſm aliquos Iouis: & Thomidas. Et ponitur p iuſticia. Oui. Vltima cœleſtum terras A ſtręa reliquit. Quod ideo fictum eſt q illis tēpibus A ſtręus princeps eſſet: & propter equitatem eius, filia iuſticia dicta ſit: vt ſcribit Aratus. Nā cum adhuc terras habitaret. Nondum veſanos rabies nudauerat enſes. Nec cōſanguineis fuerat diſcordia nota. Sed poſtea creſcentibus vitijs euolauit in cœlum.

A ſthmaticus cū h, anhelus: & ſuſpirioſus: dicitur ἄσθμα anhelitas anxietas.

A ſtipulor pe.cor. vide in dictione Stipulor.

A ſto, aſtas, aſtiti: aſtitus, & aſtatum, ſignificat pſens, aut firmus: ſeu erectus ſto. Plau. in Cap. Ego miſer vix aſto præ formidine. Idem in Ciſ. adoleſcens aſta: atq; audi. i. ſta fortiter, atq; expecta. Et in Caſ. ſtultus cōtriui diem, dū adſto aduocatus cuidam cognato meo. Interdū ſignificat ſimpliciter ſto. Virg. Arrectiſq; auribus aſtant. Interdū ſum, cum de rebus loquimur: quę cadere non poſſunt: vt cum dicimus terram aſtare.

A ſtringo proprie iuxta ſtringo, vnio, cōiugo. Col. li.iij. Cū oēs ſurculos, quos arbor patiet dimiſeris: libro vimi, vel vimine arborem aſtringito. Vir. li.j. Geor. Seu durat magis: & venas aſtringit hiantes. Per tranſlationem aſtringere ponitur pro obligare. Et ſic genitiuo iungitur: ſicut Gel. notauit Sabinum ſcripſiſſe. Qui alienum, tacens lucri faciendi cauſa ſuſtulit, furti aſtringitur, ſiue ſcit: cuius ſit, ſiue non ſcit. Quandoq; pro promittere. Quia vincula fidei dicuntur. Teren. in Eunu. Meam aſtringo fidem.

A ſtrictorius, a, um: quod aſtringit. Pli. Folia aſtrictoriam vim habent.

A ſtruo, is, iuxta ſtruo: & ędificium ędificio, iūgo, fortifico. Colu. lib.j. Nā cum veteri aſtruit̄ recens ędificiū: quaſi ſurgēti reluctans oneri cędit. Amb. Nec putauit ortus ſui fidem matris iniurijs aſtruendam. i. firmandam. Hinc per tranſlationem aſtruere: pro affirmare ſumitur. Hiero. q̄uis nōnulli aſtruere velint eam iam reſuſcitatam: & beatā cum Chriſto immortalitate veſtiri.

A ſtrapeus dictus eſt Iuppiter ab A ſtrape quę eſt corruſcatio.

A ſtylus: nomen ꝓpriū curſoris crotomatę qui ter olympiæ vicit meminit eius Plato. in legibus: qui eū non tam curſu q̄; perpetua virginitate clarum prædicat.

A ſtyages: nomen proprium regis A ſſyriorum.

A ſtyanax: nomen filij Hectoris troiani ex Andromacha q̄ſi tutator vrbis. A ſty. n. vrbs: anax tutator: ſiue rex.

A ſtypalea, inſula in mari Ægeo. Oui. lib.ij. de arte. Cinctaq; piſcoſis A ſtypalea vadis.

A ſtypale, es, nomen eſt vrbis in eadem inſula.

A ſymphonia latinę inconſonantia. ἀσύμφωνος diſcors.

A ſymbolus, pe.cor. qui ſymbolum non dedit: & ſine collatione acceſſit ad comeſſationem.

A ſcyndeton: ſiue aſyntheton: ſiue dyaliton dici poteſt incōpoſitum ſiue in colligatum ab α ſiue σύνδετον: compoſitum: exornatio a noſtris dicitur diſſolutum: quādo oratio nulla coniunctione interpoſita ſimpliciter effertur: vt eunt quærunt inueniunt afferunt.

A ſyncheta Pli. appellat cryſtalla quæ pura ſunt: & ſine vitio: quaſi ſimplicia.

A ſyſtaton: genus quoddā phię: quod inſtabile latinę dr̄ vel incōſtāis poſſumus dicere. Hoc Archeſilas introduxit ignorantiæ magiſter: vt ſi nihil ſciri poteſt neceſſe eſt id ipſum ſciri quod nihil ſciatur. Si autem ſcitur poſſe nihil ſciri: falſum eſt quod dicitur. Nihil ſciri poſſe. Sic īducitur dogma ſibi ipſi repugnans ſeq; diſſoluens.

A ante T

A t principium increpationi aptū: & hoc: cū aut indignationem aut dolorē exprimere volumus, vt iræ ęſtum: aut quęrelas ſignificātius oſtēdere valeamus. Vir. At tibi pro ſcelere Ter. At tibi dij dignū factis exitum duint. Ser. ait nonno cōmentario eſſe incęptiuā particulā ad ornatū ptinētē. Q̄nq; dictoꝝ diſcretiuū: vt apud eundē. At mihi ſcrupulus vnus reſtat. Quādoq; rerum differentiam denotat: vt Scipio eſt bellator: at Cato orator. Quādoq; ponit̄ pro ſaltem. Oui. Crudeles ſomni, quid me tenuiſtis inertem? At ſemel ęterna nocte pręmenda fui. Quādoq; copulatiuum eſt: vt in atq;. Q̄nq; aduerſatiuum. Vir. At regina graui iamdudū ſaucia cura. Nam dum Æneas quieſceret: regina turbabat̄: quod eſt contrarium. Quandoq; eſt interiectio timoris. Teren. in Eu. At trmi homo formidoloſus es.

A tat interiectio eſt paulatim percępti: atq; intellecti mali. Teren. in Eu. Atat data hercle verba mihi ſunt. Ser. ī arte. Atat eſt aliquid de improuiſo depręhendentis.

A t contra ſignificat viciſſim. quod vulgo dicitur econuerſo.

A tqui tota vna dictio ſignificant certe.

A tq; coniunctio cōnexiua eſt: vt genus vnde latinū. Albaniq; patres, atq; altę mœnia Romę. Quandoq; aduerbiū eſt & pro q̄; poni ſolet. Per. Qui tu impunitior exis: atq; hic. Sue. in Cæſa. Velut grauius: atq; ipſæ ſenſiſſet. Quandoq; pro celeriter: & ſtatim. Virg. Atq; illū in pręceps prono rapit alueus amni. Quandoq; pro feſtine: & intrepide. Ennius: vt atq; aſcendit muros Troiana iuuentus. Quandoq; pro. pręterq̄;. Plau. in Am. Neq; ſe luna mutat quoq; atq; exorta eſt ſemel.

A talus. pen.cor. nomen Pergami regis pecunia ditiſſimi: & ſplendida: abundantiq; ſuppellectili qui aurū inuenit intexere veſtibus: & a quo oīa magnifica atalica dicta ſunt, vt inquit Pli. lib. viij. Pro. nec ſit in atalico mors mea nixa thoro. Fuit & Athalus nomen philoſophi.

A talanta, nomen mulieris, de qua Hiero. contra Ioui. Referunt fabulę Atalantā Calydoniā virginē ſemp in venatibus, ſemp in ſiluis: nō tumētes vtero fœminaꝝ: faſtidiaq; conceptuū: ſed expeditā: & caſtā amaſſe virtutē. Eſt & Atalanta fons in portu Cyphantaꝝ dictus: q̄ibi venatrix fœmina ſit: & ęſtu languida cōſederit: & petra venabulo eius percuſſa laticē præbuerit, ſicut ſcribit Pauſanias.

A tabulus. pe.cor. vētus in Apulia. Hora. Incipit ex illo mōtes Apulia notos Oſtentare mihi quos torret Atabulus. Ideo Atabulus apulus dicitur, tanq̄; peculiaris. Scribit Porphyrio. Atabulum ventum eſſe in Apulia feruentiſſimum: græca appellatione dictū, quaſi ἀπὸ τοῦ ἄτην βάλλειν. hoc eſt nocumentū, peſtilentiāq; inferentē. nam Atabuli flatus nimio calore Apulię peſtifer eſt: & grauis: eſt. n. frigidiſſimus: & ſi flauerit circa brumam, exurit frigore arefaciens: vt nullis poſtea poſſit ſolibus recreari.

A tamino, as, penul.cor. vide in dictione Contamino.

A tauus penul.cor. dictus eſt, q; ata ſit aui. i. pater: vt pueri dicere ſolent. Vide etiam in Auus.

Atax, fluuius ortũ habens ex Pyreneo monte: & in funditur in mare Tyrrhenũ, quidam tamẽ ſcribunt Athax per h.

Athacus pe.cor.genus volucris gradiens ſuper quattuor pedes longioraq; retro crura habens. De quo fit mentio apud Leuiticum.

Athanatos græce pe.cor.latine dicitur immortalis.

Attelanę fabulę latinę ſunt, quæ ab Atella Oſcorum ciuitate ſumptæ fuerunt, in quibus ridiculę perſonę inducebanť: & argumentis, dictiſq; iocularibus reſpondebant ſatyricis fabulis græcis. Proprie autem attellanicum dicebatur exodium. Liui.lib.vij. Iuuentus hyſtrionibus, fabellarum actu relicto ipſa inter ſe more antiquo ridicula intexta verſibus factitare cœpit: quæ exodia poſtea appellata, conſertaq; fabellis potiſſimum Atellanis ſunt, quod genus ludorum ab Oſcis acceptum tenuit iuuentus.

Attagen pe.cor.gene.maſcu. & attagenanæ: & attages, attagis, auis aſiatica inter nobiliſſimas habita, maxime, quę in Ionia naſcitur: & inter ęſculentiores aues præcipuo ſapore cenſebatur. Pli.lib.x. Attagen maxime Ionius celebrať vocalis alias, captus vero obmuteſcens quondam exiſtimatus inter raras aues. Hier. Attagen: & ficedula, mulus: & ſcarus in delitijs cõputantur. Mar. inter ſapores fertur alitum primus Ionicarum guſtus attagenarum.

Atechna.i.inartificioſa quæ non ab arte ſunt.

Ateſtibus ſignificat eum qui pro teſtibus eſt: & quaſi defendit teſtes.

Atellani ſiue Atellæ oppidum Campaniæ, quã nunc auerſam vrbem dicimus prope Neauolim. Cice. Cluuio. Locatus ſum de agro vectigalli municipij Attellani, qui eſſet in Gallia. Hinc Atellani qui apud Campanos inhoneſtiſſimi erant quorum luxuria in ludis nimia erat.

Ater, a, um, obſcurum nigrum. Vir. Quinquaginta atris immanis hyatibus hydra. Pla. Ita replebo atritate, vt atrior ſit, q̃ ægyptij. Interdum atrum capitur pro funeſto, vnde atri dies dicuntur vulgo ægyptiaci ab obſeruatione ægypto: & alio nomine cõmunes. Dictum atrum ab atterendo, qm̃ quæ atteruntur, liuorem contrahunt.

Atratus pe.pro.dicitur, qui lucubri veſte indutus eſt.

Atramentum ab atro colore diciť, cuius duo ſunt genera. ſ. ſcriptorium, quod & librarium dicitur: & tectoriũ a tectorijs, quo in ſcribendo: & pingendo vtimur. Eſt & ſutorium atramentum, quod in inficiendis pellibus ſutores coriarij vſurpant, vulgo hoc a vitri ſimilitudine vitriolum nominant. Pli.li.ix. Effuſo atramento, quod pro ſanguine his eſt offuſcata aqua abſconduntť. Idem li.xxxiiij. Gręci cognationem ęris fecerunt nomine, & atramento ſutorio.

Atramentariũ, vaſculum, quo attramentũ continetť. Hiero. in Ezech. Atramentarium ſcriptoris ad renes eius.

Atracius, nomen viri, qui primus dicitur artem magicam in Tracia inueniſſe.

Atrabilis eſt, quam gręci melancholiam vocant, nam bilis colera eſt.

Athenedorus pe.pro.philoſophus fuit, qui Auguſto documentum dedit, inquiens. Cum ira Cæſar, te cœperit, nihil prius, neq; dixeris, nec feceris, q̃ ipſa quattuor: & viginti elementa litterarum græcarũ tecum ipſe percurreris: & memoria recenſueris: vt ita cõcitatio illa, quæ momentoſa eſt mente alio traducta parui tẽporis interiectu langueſceret.

Atrium, prima pars domus, quæ continet mediam aream, in quam collecta ex omni tecto pluuia deſcendit: & in qua priſci. (vt ait Cato) aperto oſtio epulabantur, vbi etiam pecunias: & cætera prætioſiora ſeruabant, ſeruoſq;, quibus tanq̃ honoratioribus earum rerum cuſtodiam committebant, atrienſes appellabant. Victru.li.vj. In vrbe atria proxima ianuis eſſe debent. Et in Euang. Cum fortis armatus cuſtodit atrium ſuum, in pace ſunt omnia, quæ poſſidet. Hiero. Atria non ſunt quidẽ domus: ſed tamen aliqua habent fundamenta: & de atrijs intramus domum. Dictum atrium ab atriatibus Æturiæ populis: vt inquit Var.li.i.de lin.lati. quia id genus ædificij atriæ primum in æturia ſit inſtitutum. Vel q a terra oriatur, quaſi aterrius. Vel q atrũ ex fumo eſſet propter culinas, quia ex fumo culinę nigreſceret. In atrio enim tria erant habitacula, veſtibulum, locus ſportularum, qui & ipſe ſportula dicebať, vbi proponebanť eo die, quæ dono danda erant: & culina, q̃q; veſtibulum locus ſit ante ædes. Atrium græci αὐλὴν vocant propter qđ poetæ quandoq; aulam pro atrio vſurpant.

Atria vrbs a qua Atriaticum mare Stephanus. Atria æthruſcorum a Diomede condita eſt. Æthria primo nominata. Hinc & Æthruſcos dictos nõnulli exiſtimãt ſiue ἀπὸ τοῦ τηνἀιθέρα νασσειν propter auguriorum peritiam quaſi de cœlo ſeruantes & exercentes æthera. Euſta. Adriaticum & ab oppido: & ab amne appellatum ſcribit.

Atrienſis, is erat, cui credebatur cura atrij: & qui familię præeſt: ac diſpenſationi.

Atrici a iuriſconſultis dicuntur qui excubant ad atrium qui & ad limina & liminarche vocantur.

Atriolum, paruum atrium. Cice. ad Qu. fratrẽ. Quo in loco te in porticu ſcribere aiunt, vt atriolum fiat mihi: vt eſt magis placebat, neq; enim ſatis loci eſſe videbatur atriolo.

Atriplex, herba eſt ſilueſtris: & hortenſis fri. & humide ſubſtantie aluum mollit: & ictericis prodeſt: ab atro colore, vt quidam aiunt, q homines pallidos faciat. Macer. Atriplicẽ tritam cum nitro, melle: & aceto. Dicunt appoſitam calidã ſedare podagram: accuſatur herba hæc a pythagora q hydropicos homines faciat: & regium morbum inducat. Gręci Antaphraſin dicunt.

Atergatis, nomẽ fuit deæ. Stra. Trans Euphrate eſt Bambyce, quã Edeſſam: & Hierapolim vocant, in qua Atergatim ſyriam deam colunt. De hac & Macro, Cornu. Atergatim a grecis Rheam exiſtimari putat, coliq; eam abſtinentia piſcium, vnde nomẽ: vt Atheneus auctor eſt, quaſi ἀτεργάτιδος: hoc eſt ſyrorum lingua, ſine piſcibus.

Atrox, aſper, crudelis, q qui atro vultu ſunt, aſperitatẽ: & ſęuitiam prę ſe ferunt. Sunt qui a græco id nomen deriuent, quia illi ἀτρώμια apellant, q̃ cruda ſunt, ſiue ab eo, q atroces nihil de ſe timeant, τρεῖν.n. ſignificat timere. Vñ & pro conſtanti q̃ñq; poniť. Hora. Præter atrocẽ animi Catonis. Hinc atrocia: & atrocitas: & atrociter pro aſpere.

Atropos vna ex tribus pcis, latine imutabilis diciť, q in deprecabilis ſit, & flecti non põt quin filum trũcet ac humanam ſinat vitam. Si quidem ἄτρεπος, immutabilis. Vel ab α ſine τροπὴ conuerſio q ad nullius preces conuertať. Nam tres dicuntur ſorores quarum vna dicitur Clotho quæ colum baiulat, & fuſum torquendo ſuper eo filum trahit, atq; colligit κλώθειν græci dicunt torquere. Lacheſis altera ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν, quod eſt ſortiri. Nam ipſa net filũq; ducit. De his latius in dictione parca.

Atrophia, ſpecies tabis, qua corpus non alitur, ſed ſumma macies oritur, & niſi occurratur, interimit. Inde.

Atrophi pe.cor. qui atrophia laborant. Pli.lib.xxxvj. Eadẽ datur his, quos atrophos vocant interpoſitis diebus. Atrophiq; vocantur, qui ab imbecillitate vires vix recolligunt, vnde atrophos vocant non conualeſcentes, ab imbecillitate vires vix recolligentes.

Atrum olus, quod græci hipposelinum, & agrioſelinum.i. ingens apium ſiue agreſte apium, Altitudine enim reliquũ apium ſuperat.

Athrax fluuius Ætolie, a quo athraces populi, eſt & hoc nomine, vt teſtis eſt Stra. vrbs in Theſſalia. Et Atrax pater hypodamiæ qui primus artem magicam apud Theſalias cõſtituit. Hinc ars Athracia pro magia dicitur a Papinio qm̃ ait Athracia rubet arte labor.

Attero, is, pe.cor. Vide in dictione Tero.

Attenuo, as, ex ad: & tenuo, qđ a tenuis fit: & ſignificat ſubtilem facio, minuo. Cice.li.iij.ad Heren. Defenſoris narratio ſimplicem expoſitionẽ debet habere, cum attenuatione defenſionis. Hiero.li.ij. Re. Quare ſic attenuaris macie? Et cum ad animum refertur, defectum ſigni.

Arina pe.pro. ciuitas iuxta põtinas paludes dicta a morbis,

qui gr. τε ατα . o ſir quos paludis vicinitas erat.

Atramnum & Teramnum. Theophra pro coctili & incoctili ſaba accipit.

Atimus ignobilis & ſine honore.

Attentio: vt Speu. inquit eſt intentio animi ad diſcendum.

Attēdo, is, aduerto, cogito, cōſidero, & quaſi animum intēdo. Hiero. ad Helio. Attendis Petrum: ſed & Iudam cōſidera. Aliqñ addimus animum: & ꝓ intēdo ſumit. Cice. li. iij. offi. Et ſi cū animum attēderis turpitudinē videas adiūctā hoc ē animus intēderis: etiā ſi animus nō adimus. Teren. in Adel. Nimium ad rē in ſenecta attēti ſumus. Hinc attētos dicimus auditores, qui ad ea, quę dñr intēdūt animū.

Attente aduerbium. i. animo intento.

Attento, as, frequentatiuum, idem quod tento. Petronius Dulcibus, ac blandis verbis eius animum attentans.

Attinere, pertinere decere, conuenire. Teren. in Adel. Iā me ne vis dicere, quod ad te attinet? Aliquando ſignificat iuxta, ſiue in manibus tenere. Plau. In Cap. Nam ſenex eſt in tonſtrina, nunc iam cultros attinet.

Attingo, is, attigi, attactū, leniter tāgo. Minus eſt enim, q̄ tango vt inquit Do. Teren. in Adel. Tetigin tu aliquid? ſi attigiſſes, feres infortunium. Aliqñ attingere ponitur pro diſcere, legere, ſcribere, & hmōi. Lact. li. iij. Gręci, qui ſacras veritatis litteras non attigerant. i. didicerant. Hiero. Quod vtiq; genus docendi nondum attigerā. i. aggreſſus fueram, ſiue expertus. Vir. lib. ij. Geor. Sin has ne poſſim naturæ attingere partes. i. ſcire. Aliquando pro ingredi. Colu. lib. j. Nec dum ſenectutem attigerit.

Attigo, is, idem quod attingo. Nam ſicut tango, ita & tago dicimus. Plau. in Muſ. Abſcedite: telis ne attigant.

Attilus: pe. prod. piſcis ſatis grandis, qui in Pado inertia pingueſcēs, ad mille aliquādo libras captus eſt catēato hamo, nec niſi boum iugis extractus.

Attiguus proximus ab attingendo ſicut contiguus a cōtingendo. Apul. li. iiij. cōtra prodiiue montis attigui fuga me liberaui veteres attigere: pro contigere dicebant.

Attylla: pe. cor. ex ſcytarum genere fuit, qui ſubacta Pannonia Italiam ingreſſus, Aquileiā ſubuertit, & in Germaniā tranſiens plurimas vaſtitates edidit: qui domū reuerſus dū nouis nuptijs operā dat, vino plenus, effuſo enaribus multo ſanguine ſuffocatus eſt. Nico. autem Iſticus hyſtoriarum ſcriptor eius deſcribens ait. ὀφθαλμοὶ δὲ αὐτοῦ αἵματη ροι ἀλλ' ἀπεχηνότες καὶ μικρὸς καὶ θώραξ ὦδε αὐτοῦ ἀμφλεστον δέ καὶ τά πολλα περι αὐτοῦ.

Attæ ſunt qui per vitium crurum: aut pedum plantis inſiſtunt: & atterunt magis terras qui ambulent. Quod cognomen fuit Quintio Poetę.

Atys fluuius. Claud. Lucus erat prope flumen atym.

Attegiæ dñr tabernacula, vel vmbracula, vel magalia qualia Mauri colunt. Ruff. in li. Ioſephi hoc vocabulum vſurpat li. vij. de bel. Iudai. Cum ad feſtus diē veniſſet, quo attegias in honorem dei componi ab hominibus mos eſt.

Athenæ, arum, ciuitas atticę regionis quæ inter achaiam vel iſthmum: & Bœotiam poſita eſt, quæ regio attica dicit: ab Atthis Cranai filia athenarum regis, qui Cecropi in regno ſucceſſit. Hic Cecrops primus Athenas cōdidit, vnde & Cecropia dicta eſt. Poſtea a mopſo Mopſopia & a Ione Xuti filio Ionia, & a Minerua Athene. Græci enim Mineruam athenam dicunt ἀπὸ τῆς ἀθήνης. Tres autem (vt quidam aſtruunt) fuere Athenę, ab vnis athenei, ab alteris athenienſes, ab alijs atheneopolitę dicti ſunt.

Atheneum locus erat Mineruę dicatus, vbi profeſſores ſua ſtudia profitebantur. Iul. Capi. Poſtea vero, vbi adoleuit in atheneo controuerſijs declamauit audientibus etiam imperatoribus ſuis. Lampri. Ad atheneum audiendorum, & græcorum, & latinorum rhetorum, vel poetarū cauſa frequenter proceſſit.

Atheneus nomen auctoris Coſmographi græci.

Atheos dicitur qui negat deum eſſe.

Atheſis pe. cor. fluuius, qui ex tridentinis alpibus Tridentū alluit: & Veronam diuidit. Deinde per latus Padi paludes gradiens, non longe a brondulo in adriaticū mare influit.

Atheſinus pe. pro. fluuius effluens clara, qui in Apēnino eſt ſupra carnos incumbente: & labitur in Iſtrum.

Athleta pe. pro. pugil, & luctator dicitur: ἀθλέω enim certo ſignificat: vel qui athlos tam certamen q̄ certaminis præmium ſignificat. Scribit Iuriſconſul. athletas cum virtutis gratia athleticam exerceant, non eſſe ignominioſos. Tria autem fuerunt apud antiquos athletica certamina, videlicet curſorum, pugilum, & luctatorum. Iulius autem Pollux libro. iij. cuius ordinem immitatus eſt Perotus, τῶν δὲ ἀγώνων οἱ μὲν γυμνασικοὶ οἱ δε καλούμενοι σκηνικοὶ ὀνομασθεῖεν διονυσιακοί τε καὶ μουσικοί οἱ δὲ ἀττικοὶ οὐ ῥαδ ως λέγουσιν ἀγῶνας μουσικους ἀλλὰ μουσικὰς καὶ ἀθλητικὸν παλαιὸν ἥν.

Athlotheta: certaminum iudex. Quo verbo vtitur Sue.

Athos: & Athon vtroq; modo dicitur mons inter Macedoniam: & Thraciam altitudinis mirandæ: vt vſq; ad inſulā lennon vmbram porrigere dicatur: fuit & nomē gigantis: a quo mons nomen habet: habens in cacumine oppidum Acrocon. Vir. Quantus athos, aut quantus Eryx.

Atos ſine h, latine inſatiabilis dicitur.

Atlas antis, ſine h. Mauritanię rex fuit qui humeris cœlum ſuſtinuiſſe dicitur, ꝙ primus curſum ſolis, & lunę ſiderūq; omnium verſationum rationes vigore animi, ſolertiaq; curaſſet tradenda omnibus. Virg. Perſonat aurata docuitq; maximus Athlas. Hic fuit Promethei frater, qui cum monitus eſſet oraculo: vt caueret a Iouis filio, nullum hoſpitio ſuſcipiebat: quare Perſeus Iouis filius indigne ferens, oſtedit ei caput Gorgonis: & ſtatim athlas in montem conuerſus eſt, qui mons Mauritaniæ teres, & excelſus eſt, ita vt eius cacumen cerni nequeat. Fere e medio monte nubes incipiunt, hyeme: & æſtate niuem habet. Columnas cœli indigenæ appellant. Ab eo populi incolentes athlantes dicuntur, qui ſoli ſunt anonymi: hoc eſt ſine nominibus: nam in vniuerſum athlantes nominantur, ſingulis nullum nomen proprium imponitur. Solem orientem, occidentēq; dira imprecatione cōtuentur, vt exitialem ipſis, agriſq;. Nec inſomnia viſunt qualia reliqui mortales. Pli. Soli. Hero. auctores. Ex athlante ingentia flumina oriuntur, inter quę Nilus. Augu. lib. x. de ciuita. dei ſic habet. Frater Promethei Athlas magnus fuiſſe aſtrologus dicitur: vnde occaſionem fabula inuenit, vt eum cœlum portare confingeretur, q̄uis mons eius nomine nuncupetur, cuius altitudinem potius cœli portatio in opinionem vulgi veniſſe videatur. Plini. ſcribit Athlanta primum inueniſſe ſphęram: græci aiunt aſtrologiam ab Athlante inuentam fuiſſe. Euſeb. in præpara. dicit Enoch: & Athlantes eſſe eundem. De quo Diod. lib. iiij. Ferunt Athlantem Aſtrologie fuiſſe peritiſſimum, deq; ſphęra primus inter homines diſputaſſe, qua ex re viſus eſt cœlum ſuis humeris ſuſtinere, locum præbente fabulis ſphęre inuentione. Scribunt tamē quidam duos eſſe montes in Mauritania athlantes dictos alterus columnis Herculis viciniorem, alterum interiorem Libyæ. Remotior ab Athlante rege in eum conuerſus dictus eſt, quem cœli columnam nominant. Tres autē athlantes fuiſſe memorantur. Vnus rex Italiæ: & pater Electræ vxoris Coriti. Alter rex Arcadiæ: & pater Maiæ, ex qua natus eſt Mercurius. Tertius Maurus, qui dictus eſt maximus. Sumitur nō nunq̄; a poetis: hic primus nauim conſtruxit nauigauitq;. Athlas pro hominis ſimulachro ſuſtinente colūnas ędium, aut ipſum ædificium ad ſimilitudinem Athlantis cœlum humero torquentis, qui etiam latino vocabulo thelamones vocant. Et hi athlantes plærunq; gibboſi dicunt. Et (vt inquit Serui.) fiunt vt gibboſos imitantur dum onera ſuſtinent, qui interdum compares ſunt, interdum auerſi interdum ſeinuicem ſpectant. Mar. Non aliter ridet Athlas cum cōpare gibbo. Sunt qui dicant hoc nomine vocari fluuium ab Athlante rege Arcadiæ dictus, ex Eno monte in Iſtrum fluentē. Ab Athlas fit athlanticus, a, um, & athlantides

tides

ades patronymicum. Et licentia poëtica athlantiades.

Athletica: abſolute dicitur pro arte certandi: de qua dictum eſt a Iuriſconſulto. Nam Athleticus, a, um: adiectiuum eſt: vt Athletica certamina: quę fuerunt tria Curſorum pugilum & luctatorum.

Athlanticę inſulæ, quas beatas vocant duę quidem, hę ſunt paruo inter ſe diuiſę mari decem millibus ſtadiorum a Lybia diſtanti. Imbres illic rari, mediocreſq;. venti autem plurimum ſuaues, acroriferi. Solus vero pingue, nec arari modo, plātariue facile, ſed etiam ex ſe abſq; vllo humano ſtudio fructū p̄ducit dulcem, quidē: & ocioſam multitudinē nutrire ſufficientem. Aer ſincerus, ac temperatus: & mediocri mutatione per tp̄a cōtentus. Nam qui a terra pſlant vēti, boreaſq;: & aquilo, p̄pter longinquitatē vaſta: & inania incidentes ſpacia fatigantur: & deficiunt priuſq̄ ad eas inſulas peruenerint. Qui vero a mari perflant argeſtę: & zephyri refrigerantes raros: & temperatos imbres ex pelago afferunt. Plurima vero p̄ humiditatem aeris cū ſumma facilitate nutriunt: vt etiam apud barbaros increbuerit fides, ibi elyſios campos eſſe: & beatorum domicilia ab Homero: decantata.

Athlantides vergiliæ dictæ ſunt. Athlas. n. ex Pleione oceani filia, vt ait Higynius: vt alij Deucalionis habuit. xv. filias: quę vno vocabulo athlantidas dicunt. Verum quinq; ex eis hyades nominatę a fratre, qui fuit hyas, qui a ſororibus plurimum dilectus eſt, reliquæ pleiades a matre dictę Vergiliæ dicuntur, quia cum vere exoriuntur. Alexander ait hyadas dictas, quia fuerunt filiæ hyſes ex Bœotiæ. Et ſunt. vij. Vna vero quia Siſipho nupſit: nō videtur. Cice. ait hyadas a pluendo dictas. Noſtri ſuculas a ſuibus, quoniam ſues luto gaudent. Indicant enim pluuias Vide latius in dictio. hyades.

Atocius genus aranei liūgenoſi, de quo, i dictiōe Araneus.

Atocion dicitur omnis medicina quæ conceptum adimit hoc eſt ſpem partus intercipit.

Atomus pe. cor. ge. fœmi. tam apud græcos q̄ latinos corpuſculū minutiſſimū quę τομὴν. i. ſectionē nō recipit. Nā atomus inſecabilis dici pōt ab a particula priuatiua & τέμνω diuido ſeco: ατομος vnde & Atomi dictę ſūt: quas lucem minutiores dixit eſſe illis corpuſculis quę in fuſis per feneſtr. i radijs ſolis videmus. Atomus igiť, quę diuidi nō pōt. Nam vt Hiero. ait Punctus tp̄is eſt, quod ſecari: & diuidi non pōt: vnde Epicurus ſuis atomis mundum ſtruit: & vniuerſa cōformat. Sunt etiā atomi i corpore: vt lapis cum diuiditur, vſq; ad minutiam: quę diuidi: & ſecari nō poſſit ſimiliter in numeris. Vnus dicitur atomus, qui diuidi non poteſt. τομὴ enim inciſio. α ſine, quaſi ſine inciſione: & diuiſione.

Atthis, idis, Cranei filia, a qua regio attica, vt quidā exiſtimāt, dicta eſt, cū prius attica ab Acteone diceretur, ſiue ab Acteo rege: vt Fauorino: & Licophroni placet. Siue ab ἀκτὴ, qđ littus ſignificat, cum ea regio (ſicut ſcribit Stra.) magna ex pte littoralis ſit. Qua voce etiam vtuntur Latini. Vir. At procul in ſola ſecrete Troadis acta. In hac ſunt Athenę: & Marathon campus cum oppido eiuſdem nominis. Atthis quoq; a poetis q̄nq; Luſcinia vocatur, quaſi Attica. Mar. Sic vbi multiſona feruet ſacer Atthide lucus. In attica regione fuerunt Athenę ciuitas pħorum alumni, in qua primus omnium Cecrops regnauit.

Atticus, a, um, quod ex Athenis eſt, vel quod ad Athenas pertinet: vt regio Attica.

Atticiſſo, as, attice loquor. Plau. non atticiſſat, ſed, ſiciliſſat.

Atys: huius athyis, nomen cuiuſdam phrygij: & filij Creſi Lydorum regis, & nomen fluuij. Cla. Lucus erat prope flumen. Atyn. Hunc tamen acym appellat Euſta. a celeritate quaſi ſagittam.

Athrijs huius athryis, fluuius eſt Thracię, in Iſtrum fluens.

Atiſcodi, populi britannicis.

Atticiſmos eſt quędam peculiaris attici ſermonis elegantia.

Attollo, lis, eleuo, erigo. Lact. li. vj. qui non ad alienam felicitatē nō attollat oculos, opes non admiretur. Li. Cūq; ſe qſq; attollere, ac leuare vellet. Aliqū ponitur pro auffero. Pac. Cuſtodite vos, ne cum, quis attollat, neue quis attingat. Aliqū pro afferro. Plau. in Caſi. Quid ſi p̄prius attollamus ſigna, ſimuſq; obuii? Hoc verbum facit pręteritū attuli. Dioſn. Affero attuli, quoniam & fero tuli dicimus q̄q̄; & id perfectum, qđ eſt attuli, ex alio verbo proficiſci reperimus apud veteres ex eo quod eſt attollo.

Attonitus ſtupefactus. Et p̄prie vt Cor. Celſus ait: cuius & corpus & mens ſtupet. Ser. Attonitus dicitur cui caſus vicini fulminis & ſonitus tonitruum dant ſtuporem.

Attrecto, tas, ex ad, & tracto, ſignificat manibus tracto, palpo. Hiero. in Geñ. Si attrectaueris me pater meus.

Attribuo, is, impono, cōmitto, aſſigno. Liui. Cæterorum curam tuendorum. C. Flaminio queſtori attribuit. Cęſar lib. vlti. Noſtri ſicut ſuperioribus diebus, vt cuiq; erat locus attributus, ad munitionem accedunt.

Attropatia regio, & pars Medię, ab Attropato duce nominata, qui obſtitit ne ea macedonibus ſubigeretur. Is poſtea rex declaratus, regionem hanc a media, ſequeſtrauit, cuius ſucceſſores regnum continuantes, cum armeniorum regibus affinitatem contraxere.

A ante V

Au interiectio eſt conturbate mentis.

Auantici populi heluetiorum ab oppido Auantico.

Auarus, q auidus ęris ē, & nimiū pecunię cupidus, Et ſemper in rep̄nſione eſt: Auidus ab auēdo eſt: etiā honeſte cupiendo. Sal. Laudis cupidi pecunię liberales erant. Ab auarus fit auaricia cupiditas. Auare tenaciter. Auara terra dr̄, cū id, qđ in ſe recepit ampliore fœnore non reddit.

Auceps, qui, vel quæ aues capit. Aucupium, & aucupatio, ipſa auium captio.

Aucupor, pe. cor. depo. aues capio. Apud veteres etiam aucupo reperiť. Plau. in Tru. Lepide caſtor aucupaui. Per trāſla. vero ſignificat artificio quodam & ſolertia quęro, vt aucupor laudem.

Aucupatorius, a, um, quod ad aucupiū pertinet. Vnde aucupatorij calami viſcati, quibus vtimur ad capiēdas aues.

Auctio ab augeo, ſignificat augmentum. Vnde et poniť pro venditione, quę fit p̄ augmentum precij, cū fit publica rerum priuatarū vēditio, q emptor augeat, & vendentē, cui res tradiť plus offerenti. Iuu. ſi cōiugis auctio fiat. Plau. in St. de auctione paraſitica loquēs. Nūc auctionem inquit facere decretū eſt mihi. Auctio vero haſtę eſt vēditio publica bonorum eorū, q dānati proſcriptiue fuerūt: nā haſtæ ſubijciebant ea, quę publice venūdabāt ſicut in bello capta quia (vt ſcribit Feſt.) Signum pręcipuū ē haſta. Inde haſtas Cęſaris refrixiſſe ſcribit Cic. qui alibi ait. His iam vidimus haſtam in foro ponere, & bona ciuium voci ſubiacere p̄conis. Suet. in Cæſa. Ampliſſima prædia ex auctionibus haſtæ minimo addixit. Inde a Tertu. in Apologe. In haſtario vectigales ſumus.

Auctionor, per auctionem vendo.

Auctionarius, qui ſic vendit.

Aucto, as, frequentatiuum eſt verbi augeo. Plau. in Am. Et vt res veſtras, rationeſq; veſtrorū omnium bene expedire voltis peregre, & domi bono, atq; amplo auctare perpetuo lucro. Huius compoſitum ē adaucto. Accius. Quibus rē ſuam: & patriam noſtram quondam adauctauit pater.

Auctariū, quod ſuper menſuram adijcitur, aut pondus iuſtum vt cumulus adiectus in modio. Plau. Auctariū adijcito, vel mille nummum pluſquam poteſt.

Auctor nomen verbale ab augeo generis maſc. pro eo qui auget, cuius fœmi. eſt auctrix. Author vero, quem græci αὐθέντης dicunt, ſine c. ſcribendum ē. Licet iam vſus obtinuerit, vt per c, ſine h, ſcribatur, generis communis eſt; Oui. li. iiij. Faſto. Optima tu proprij nominis auctor eris. Figurateq; p̄ obliquos, ſicut alia verbalia in or deſinentia neutris iungiť. Vir. li. iij. Italiā petijs fans auctoribus eſto.

Eſt autem auctor quaſi operis factor. Vnde poetę, cęteriq; operum conditores, dicuntur auctores. Neq; ſolum, qui opus aliquod facit: ſed qui princeps eſt: & primus iubet: vt aliquid fiat, aut inductor, perſuaſorue auctor vocatur, vt ſiquis populum ad bella concitauit, vel qui concordiam perſuaſit, belli; vel concordię, auctor fuit. Cice, lib.iij.offi. Atq; huius deditionis ipſe Poſthumus, qui dedebatur ſuaſor: & auctor fuit, quaſi dixiſſet ſuaſor: & perſuaſor. Item auctor promiſſor: vt apud Liui. lib.ij. Auctores ſumus, tutam ibi maieſtatem Romani nominis fore. Item primus propugnator, ſiue defenſor, aut vindex. Ite3 ibi. Sed, vt inuentor legis volero, ſic lectorius collega eius auctor cum recentior, tum acrior erat. Item auctor, cui quis fide3 hēt. Ide3 ibi. Agitatus deinde conſilijs ex omni parte aſſentiendo multis auctoribus trepidauerat. Item primus denunciator. Idē ibi. Hiſde3 auctoribus cognitum eſt Equos, Volſcoſq; ſumma vi bellum apparare. Similiter ratificator, ſeu approbator auctor dicitur. Idem lib.iij. Multiq; erant, qui mollius conſultum dicerent, ꝙ legum ab eis latarum patres auctores fuiſſent. Is etiam in quo eſt ius, poteſtas: & dignitas, nec ab alio pendet, poteſt dici auctor, a quo auctoritas eſt appellata. Vnde illud apud Liuium. Decreuerūt, vt cum populus regem iuſſiſſet, id ſic ratum eſſet, ſi patres auctores fierent. Hoc eſt, ſi auctoritatem ſua3 interponerēt: & ratum haberent: & auctores ſententię ſunt, quorum ſententiam ſequimur. Et auctores pupilli ſunt, in quorū adminiſtratione res eius ſunt. Paul. Etiam ſi nō interrogatus tutor, ſiue auctor fuit, valet auctoritas eius, cum ſe probare dicit id, quod agitur, i. auctorem fieri. Pompo. Et ſi pluribus datis tutoribus vnius auctoritas ſufficiat, tametſi tutor auctoretur. Vnde apud apoſtolum. Quanto tempore hæres paruulus eſt, nihil differt a ſeruo, cum ſit dominus omnium, ſed ſub tutoribus: & auctoribus eſt vſq; ad pręfinitum tempus a patre, q̄q̄ ſint, qui auctoribus legant. Huius etiam nominis fœ. eſt auctrix, quod multi negāt, Sed falluntur mea ſnīa. Nam Aug. ſermone de beata virgine ſic ait. Auctrix peccati eua: auctrix meriti Maria. Sed cum Augu. inſcitiæ arguant aſſerentes eum dicere debuiſſe auctor ꝙ ſit generis commu. vt tam ad fœminas q̄ ad mares pertineat. Adducā Hiero. qui ꝗ eloquentiſſimus vt eruditiſſimus fuit. Iſq; ſic habet. Huiꝰ ſacrę virginis ptus nō ſolū reſtaurauit dirupta: ſed dona contulit ſempiterna. Et ideo pręconijs veneremur ſalutis auctricē quæ du3 auctorem ſuum cōcepit ex cœlo, nobis redemptorem oſtendit in ſęculo. Nō fuit igiť culpandus Augu. q latiniſſimus fuit: quando alia quoq; permulta eiuſmodi inueniri liceat quam ſunt hoſpes & leno: quę q̄uis communia ſint ſm Priſci. habent tamē fœmininum hoſpitam & lenam. Dimicent ergo in caprina lana vt volunt: & in cœlo os ſuu3 ponere non præſumant.

Auctoritas qn̄q; accipiť pro ſnīa, immitatiōe digna. Quandoq; ꝓ ptiīte. Liui. li. ij. Nec ante mouerūt de ſnīa conſulē: q̄ tribuni ſe in auctoritate patrū futuros eſſe polliciti ſunt. Qn̄q3 pro eſtimatione. Cic. lib. ij. phil. A vobis peto: vt ſi ſequi minus videbitis orationem mea, atq3 auctoritatem meā, benigne me tñ: vt feciſtis audiatis, qn̄q3 pro nōis dignitate. Idem in eodem lib. iij. Nūc primū ita cōuenimus, vt illius de beneficio poſſemus, quę ſentiremus libere dicere, tribuenda eſt auctoritas: vt Rempub. non modo a ſe ſuſceptā: ſed ēt a nobis commendatā poſſit defendere.

Auctorare eſt aliquem aut ſacramento: aut pręmio obligare. & habet to. ſyllabam productam.

Auctoramentū ſumiť ꝓ obligatione, nexuq3. ac veluti ſtipendio predoq3 eius, qui ſit auctoratus. i. obligatus. Cice. lib. j. offi. Mercedē ait eſſe auctoramētū ſeruitutis. Vbi auctoramentū capitur pro illa obligatione, qua mercenarius accepta mercede cogitur ſeruire, Sen. Ad finem operis magno auctoramento labo peruenit: merces igiť in ipſis mercenarijs eſt auctoramentum ſeruitutis: qm̄ mercenarij ad tēpus ſeruiunt: vt auctoramentu3. i. mercedem ſeruitutis, præmium conſequantur.

Auctoratus: auctoramento obligatus mercede conductus quod nomen ad gladiatores refertur qui ſe vendunt ludo quaſi addicti. Et proprie auctorati ad periculum cōducuntur. Contra exauctorati dicuntur milites quaſi exobligati ſolutiq; a militari, conſecratione: & obligatione: quoq; interdum per ignominiā: interdum citra ignominia3. Pli. li. xiiij. Vindemitorem auctoratū dixit mercede conductum & ſublimitate vitis periclitantem. Idem li. xxxvj. populum Ro. auctoratum appellat in ſpectaculis periclitantem inſtar gladiatorū. A Liuio Auctoratus proditor dictus quaſi obligatus Manlius. li. v. aſtronomicon Miniſtros perpetuo quaſi epitheto auctoratos vocat tanq̄ perpetuos mercenarios obligatoſq; dominis a quibus mercede comparantur. Sic enim ait. Atq3 auctoratos in tertia iura miniſtros. Sic Ser. dixit: ſolos parentes habere poteſtatē auctorandi. Quinti. in Milite mariano. Exauctoratas armis inanis agreſti labori ſubegit.

Auctolius nomen viri propriū: qui ex Mercurio: & lychione natus fertur. Hic genuit Symonem furem.

Audeo, es, auſi, vel auſus ſum. Oui. lib. vj. Meta. Et nihil ē: quod inopino captus amore Anſit: nec capiunt incluſas pectora flāmas. Eſt autem audere fidentem eſſe. Plau. Vix domo egredi audet. Aliquando temere præſumere. Virg. Hęc pręmia, qui ferro auſi tentare ferunt.

Audax modo fidens dicitur. Vir. Quiq; pedū curſu valet: & qui viribus audax. Modo temerarius. Plau. Pergin audax hoc facinus perſequi? Hinc audacia.

Audacia fiducia & temeritas. Cice. Nec vires eis, nec audacia: nec tela defuere. Salu. Audacia pro muro habetur. Audacia inquit Speu. eſt ſecuritas qua quis malum neq; futurum expectat: neq; pręſens horreſcit.

Audaciter: & audacter per ſyncopam. Cice. ꝓ Roſcio. Multa ſcelerate, multa audaciter, multa improbe feciſti.

Audaculus diminutiuum. Gel. Aderat repræhenſor audaculus verborum.

Auſio, auſus: & auſum, pro temere ꝓſumpto accipiuntur. Maro. Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor auſis,

Auſim, is, it, ponitur pro ſubiunctiuo, audeam, eas, eat.

Audio, dis, iui, itum, ꝓprie ſignificat auribus accipio. α᾽πὸ τῆς αὐδῆς. i. a voce, cuius ꝓprium eſt: vt audiať. Vir. audiendi vocabulum etiam ad ea tranſtulit, quę auribus: ſenſu carent cum ait. Et fruſtra retinacula tendens fertur equis auriga, neq; audit currus habenas. Aliquando audire eſt intelligere, aduertere. Vir. Progeniem ſed. n. troiano a ſanguine duci Audierat. Iuxta has duas ſignificationes ſcriptū eſt. Qui habet aures audiendi audiat, quia, vt Hiero. inqt. Vbicunq; hæc duo iuncta ponuntur, non ad ſimplicem tantum verborum ſonum: ſed ad reconditam quoq; dictorum intelligentiam pertinere intelligendum eſt. Interdum audire eſt audita petenti concedere. Virgil. Audijt: & genitor cœli de parte ſiniſtra Intonuit leuum. Interdū credere cedere. Cicer. in Tuſcu. Nec Homerum audio, qui Ganymedem a dijs raptum ait. Interdum, vt præcipienti parere. Et hoc tam cum accuſatiuo, q̄ cum datiuo. Cicero. Audies te, ideſt auſcultabis tibi. Na3 audire pręcepta alicuius dicimus, cum eis paremus. Cum datiuo. Idem. Et audiēs eſſet huic ordini, ideſt obediens. Inuenitur & audio cum aduerbio bene, quod ſignificat benedicor, laudor. Teren. Benedictis ſi certaſſet, audiſſet bene. Huius verbi compoſita ſunt. Exaudio, in audio, bene, vel perfecte audio. Plau. Inaudiſſe inquit, ideſt valde. Cic. Panſę pro ſimplici poſuit. Quorum erupit illa vox, de qua ego ex te primum inaudieram. Inauditus tamen pro non auditus dicitur, vt res inaudita Cice. Rem certe nouam: & ante hunc diem inauditam. Et inauditum quandoq3 dicitur quod non audit Var. Animalium aliud alio ſenſu caret. Quædam enim a natura gignuntur: aut inodora, aut inaudita. Obedio veteres obaudio dixerunt. Subaudio, quod modo partu3 audio ſignificat, modo intelligo.

Auditus, us, modo ſenſus audiēdi ſignificat: vt quinq; ſunt ſenſus, viſus, auditus, guſtus, odoratus, & tactus, modo id quod auditum eſt. Pli. Ego ex audita loquebar.

Auditio, ipſe audiendi actus: quę & audientia dicitur: vt eſt illud. In memoria ęterna erit iuſtus ab auditione mala nō timebit. Plau. Exurge preco, fac populo audientiam. Hoc eſt, fac vt populus audiat.

Auditorium, locus, vbi auditur pręceptor, aut orans, vel ipſa auditorum turba.

Aueo, as, verbum defectiuum, ſignifi. concupiſco. Cicero. lib. j. offi. Itaq; cum ſumus negocijs, curiſq; vacui, tum auemus aliquid audire: & diſcere. Auere etiam a nimia cupiditate pro gaudere ponitur. Vnde ſalutantes quoq; Aue dicimus. i. gaude & lętare.

Aueho, his, abduco, ſiue inde alio veho. Sue. in Cæſa. Stipendiarium quoq; pronunciatum, & abſtrahentibus ſtatim eripuit, occultauitq; apud ſe diu: & mox ex pręfectura proficiſcens in Hiſpaniam inter officium proſequentium faſceſq; lictorum lectica ſua auexit.

Auellana, ab auella oppido Campanię vbi abundat: & alio nomine corylus, ſeu etiam nux pontica, quod in Aſiam, gręciamq; primo e Ponto venit. Eadem & preneſtina dicitur, quod Preneſtini his abundent. Vnaqueq;.n. natio indit his nucibus nomen ex loco in quo copioſiores naſcuntur.

Auena dicta eſt, quod ad fructum non veniat. Eſt.n. frumenti vitium, quod ſole maxime, cœliq; humore accidit, aliquando etiā ſeminis imbecillitate, cū diutius terra retectus ē priuſq; erumpat, vel ſi carioſum fuit, cū ſereretur. Vel dicit auena a creſcendi auiditate. Ponitur interdum auena pro ſtipula, ſeu calamo, aut pro ſtilo, charactereq; poetico. Virgili. Silueſtrem tenui muſam meditaris auena.

Auenaceus, a, um: quod eſt ex auena Pli. lib. xxx. Vel cum farina ordeacea, vel auenacea.

Auentinus pen. pro. mons Romę tyberi imminens vel ab auibus, quod ſe a Tyberi ferrent aues, vel ab Auētino rege, qui ibi extinctus, ac ſepultus fuit, vel ab aduentu hominū, quod cōmune Latinorum ibi Dianę templum eſſet conſtitutum, eoq; olim paludibus ex vrberatibus aduehebantur. Vel ab Auente ſabinorum fluuio: vt Var. exiſtimat.

Auernus gene. maſc. in plurali auerna, orum, lacus Campanię prope Baias, quē locum plutoni dicatum opinabant. Hinc ad inferos introitum patere credebat, dictus quaſi ἄορνος ſine aue, hoc eſt auibus inacceſſus. ὅττα Σεπτὲς, καὶ ὄρνεον ἢ ὀρνίθων τοσοῦ ἐνεχθὲν τέως ἀριθμὸς. Lucr. lib. vj. Principio quod auerna vocant, nomē id ab re impoſitū eſt quia ſunt auibus contraria cunctis. Stra. lib. v. Contiguus Baijs Lucrinus adeſt ſinus intra quem Auernus eſt.

Auerni populi fuerunt Gallię aquetaniæ, qui frequenter cōtra Romanos bella geſſerunt, nam. cc. milibus bellatorum primo, deinde duplicatis aduerſus Cæſarem, cum Vergēto rege prælium commiſerunt.

Auerto, is, alio verto, amoueo. Vir. Nec poſſe Italia teucrorum auertere regem. Et cum dicimus. Auerto oculos, aut mentes, ſignificat aliunde remoueo. Aduerto vero oculos ideſt aliquo conuerto. Sunt enim cōtraria auerto: & aduerto. Inde auerſus: & aduerſus. Auertere de præda dicitur pro abigere. Virgi. lib. viij. Quattuor a ſtabulis præſtanti corpore tauros auertit.

Auerſo, ſas, frequentatiuum eſt ab auerto, is.

Auerſor, deponens, ſignificat dedignor, quod fit cum ex aliqua re quam deteſtamur, vultum auertimus. Boetius. Heu, heu, quam ſurda miſeros auertitur aurē, ideſt ſpernit, dedignatur, deteſtatur. Ponitur: & quandoq;, pro auerto. Col. li. xij. Somni: & vini ſit abſtinentiſſimus, quæ vtraq; ſunt inimiciſſima diligentiæ. Nam & ebrioſo cura officij pariter cum memoria ſubtrahit, & ſomniculoſum plurima effugiunt, quid enim aut ipſe agere, aut cuiq; dormiens imperare queat. etiam ſit a venereis amoribus auerſus, quibus ſi ſe dederit, non aliud quicq; poſſit cogitare, quam illud. quod diligit, nam vitijs euiuſmodi pellectus, nec præmium iucundius, quam fructum libidinis, nec ſupplicium grauius, quam fruſtrationē cupiditatis exiſtimat.

Auerſor, aris, vide in dictione Aduerſor.

Auerſus terga oſtendit. Aduerſus oppoſitus eſt, veluti oppoſito pectore, atq; obiecto. Cice. Auerſus: & aduerſus impudicus es, quod ē ex anteriore: & poſteriore parte muliebria pateris. Rurſus, quæ non viſuntur: & quæ latent auerſa dicimus. Quę vero patent: & conſpici tota poſſunt, aduerſa. Nec aliter fere Pli. appellat, quę gręci per diametron, hoc eſt per dimetientem lineam obiecta dicunt. Per tranſlationem auerſus dicitur iratus. Virgi. lib. iiij. Talia dicentem iamdudum auerſa tuetur. Nam ſi intueretur, quomodo auerſa, niſi intelligas iratam.

Auerſa Venus, dicitur pręposterus coitus, qui infandus eſt: & execrandus. Iul. Capitoli. de Clodio albino. Mulierarius fuit inter primos amatores auerſę veneris ſemper ignarus: & talium perſecutor.

Auer̄uncare: auertere propulſare.

Auer̄uncus deus dictus eſt: quod mala auertere putaretur.

Aufidus: pe. cor. fluuius Apuliæ, qui in Adriaticum mare influit: ab aliquibus Canna vocatus. Quo nomine vicus el ſuper eminens nominatur celebris Romanorum clade.

Aufugio, gis. pe. cor. alio fugio ex ab & fugio componitur b in u conuerſa: vt fieret vox pronunciatu: auditu q; leuior. Hierony. ad Helio. Dominus ne a turbis rex conſtitueretur aufugit.

Augeas eleorum rex inquit Stra. quem Hercules ſuſtulerit.

Auge a latinis dicitur aurora, ſiue ſplendor.

Augeo, ges, xi, ctum, accreſco, ſeu creſcere facio, amplifico. Lactan. lib. vj. Et dū voluerunt ſanare vitia auxerunt. Hinc componitur adaugeo: & exaugeo, quę vehementiam ſignificant. Teré. in Heau. Hoc timet, ne tua duricia antiqua illa etiam adaucta fiet. Idem. Ibi concurrunt multę opiniones: quę mihi animum exaugeant, occaſio, locus, ætas, mater, ſub cuius imperio eſt mala. Ab augeo fiunt aucto, tas, auctus, a, um, auctus, us, auctio, auctionor, auctor, & augeſco, augeſcis.

Augeſco, is, auctus, magnus, vel groſſus fio. Sumitur enim paſſiue. Pli. lib. xj. Augeſcunt corpora dulcibus, atq; pinguibus: & potu, minuuntur ſiccis: & aridis: & ſiti. Ci. in Cato. A qua oriens vna ſe oſtendit, quæ & ſucco terræ: & calore ſolis augeſcens, primo eſt peracerba guſtatu: deinde maturata dulceſcit. Inter augeſcere: & augere hoc intereſt, quod augeſcere intrinſecus augmentum ſuum operatur. Augere vero extrinſecus.

Augmento, as, idem quod augeo. Cice. in Lel. Sed viuendi eſt finis optimus, cū integra mente, cęteriſq; ſenſibus opus ipſe ſuum, quæ augmentauit natura diſſoluit. Hinc coaugmento. Lactan. de ira dei. Senſus, cogitatio, memoria, ingenium, quibus ſeminibus coaugmentari poſſunt.

Augiæ, vel Augeæ pluralis numeri. Verumtamē apud Stephanum id nomen ſingulari numero ſcriptum reperit duo autem ſunt huiuſce nominis oppida, alterum in laconia alterum in locride vti Homero placuit.

Augur gene. cōmu. quod & auger, eris, ſm Priſci. dicitur ab auibus, gerendoq;. quia per eum auium geſtus edicitur: vel ab auium garritu. Et is eſt, qui aures ſuas auiū vocibus accōmodans, futura pronunciat.

Augurium: quod & augur: & auguri dicitur, pro ipſa diuinatione, quaſi auigerium dictum, vel auigarium. Erant aūt tria diuinationis genera in auibus: nam aliæ volatu, aliæ cantu futura prædicebant: & illę quidem prępetes, iſtę oſcinę dicebantur. Erat & tertium genus ex illarum guſtatu cū pullis gallinaceis e cauea depromptis eſca porrigebat, vt tripudium ſoliſtimum inde eſſet, pernitieſq; protendebat, ſi eſcam non caperent. Quapropter infœlicem conflictum a Numantinis in Mācinum illatum prędixerunt pulli, qui eſcam non cœperunt: ſed ex cauea euolarunt.

Auguror pe. cor. deponē. augurium facio, diuino. Oui. li. [illegible] Meta. Iamq; dies aderit, quam non procul auguror eſſe

Compoſita ſunt inauguror: & exauguror: quæ ſunt cõtraria. Eſt enim inaugurari, non ſolum in numerus aſcribi: & coaptari: ſed etiam in aliud ſacerdotium conſecrari. Cice. de Antonio Cæſaris flamine. Quid igitur ceſſas? cur non inaugurare ſumme diem vide qui te inauguret.

Auguro, as. Idem quod auguror. Virg. lib. vj. Et, ſi quid veri mens augurat, opto.

Augurior, idem Hiero. in Geñ. Scyphus, quẽ furati eſtis, ipſe eſt, in quo bibit dñs meus: & in quo auguriari ſolet.

Auguſtus, locus religioſus, ſanctus, in quo augurato quid conſecratur, ab auctu, hoc eſt incremento. Vnde auguſtus, quaſi auctum Iouis ope imperium. Ad quod nomen alluſit. Oui. Augeat imperium noſtri ducis, augeat annos. Egeſip. quoq; lib. v. Auguſtum apud Romanos nomen imperij eſt, quod augeat ſuos, non quod alienos opprimat. Vel dicitur Auguſtus ab auium geſtu: ideſt qui ab auibus ſignificatus eſt. Vel ab auium guſtatu, a quo aues paſtę id ratum facere. Vnde auguſtum tectum dicitur augurio conſecratus. Ædes enim templaq; rite conſecrantes appellarunt auguſta. Vnde Ouidi. lib. j. Faſto. Vult auguſtum fuiſſe dictum, quaſi rite a populo, ſacerdotibuſq; dicatum, eadẽq; ab origine auguria dicta, quaſi ea Iuppiter manu ſua dare, & augere ſit viſus. Ait enim Sancta vocant auguſta patres: auguſta vocantur templa ſacerdotus rite ſacrata manu. Huius & augurium dependet origine verbi. Et quodcũq; ſua Iuppiter auget ope. Abuſiue tamen Auguſtus pro nobili, ſacro: & maieſtatis pleno ponitur. Virgi. li. Geor. Si quãdo ſedem auguſtam. Vnde auguſti dicti ſunt Romanorũ imperatores ab Octaui. Auguſto, qui primus meruit hoc cognomen. Et auguſtus menſis dictus eſt, qui antea Sextilis vocabatur, donec nomen auguſti daretur ex ſenatuſconſul. Nam Auguſtus Cæſar menſe ſextili primum conſulatum inijt, triumphos in vrbem intulit. Ex ianiculo legiones deductæ, ſecutęq; ſunt eius auſpicia. Sed & Ægyptus hoc mẽſe in poteſtatem populi Ro. redacta eſt, finiſq; ciuilibus bellis hoc mẽſe impoſitus. Atq; ob has cauſas hic mẽſis huic imperio fœliciſſimus fuerit, placuit ſenatui: vt hic menſis Auguſtus appellaretur.

Auguſtale, domus, in qua habitat magiſtratus: quæ & prætorium dicitur.

Auguſta cæſarea vrbs ſupra Iberum ſita. Diſtat a Numantia ad octoginta ſtadia.

Auguſta emerita, ciuitas Luſitaniæ, quæ ab emeritis conditoribus: & Auguſto nomen ſortita eſt. Nam (vt Diony. refert) Quo tempore Cæſar Auguſtus Cantabris: & Auſturibus deuictis in Italiam rediret, reliquit milites qui ſupra ætatem forent, atq; conceſſit ipſis, vt in Luſitania auguſtas emeritam conderent.

Auidus, cupidus, a non videndo, vt quidas putant, ꝙ propter nimiam cupiditatem non videat, quid agat. De hoc etiam in dictione Auarus.

Auis videtur compoſita dictio, quaſi ſine via, quia volatus ſciri non poteſt, nam aues vias certas non habent, ſed per auia quęq; diſcurrunt. Vel dicitur auis ab aduentu eius, qa inde veniat: vnde quis non ſuſpicetur, vel ꝙ ſingulis annis adueniat. Et proprie auis eſt, quæ oua parit, pennis prędita, præter vnum veſpertilionem, qui vtroq; caret. Volucris eſt quæcunq; volans, vt veſpa.

Auiarius, qui curam auium gerit. Colu. lib. ix. de gallinis. Sic tamen, vt illuſtria ſint loci, quę commodius habitet auiarius, qui ſubinde debet ſpeculari, aut incubantis, aut parturientis fœtus.

Auiarium locus ſilueſter ſine via. Ser. Auiaria ſecreta nemora, quæ aues frequentant. Virgil. lib. ij. Georgi. Sanguineis inculta rubent auiaria baccis. Ites auiaria dicuntur loca, vbi pennata nutriũtur, vel clauduntur, vel cuſtodiunt, vel quo ſe aues recipiunt: & columbi: & paſſeres, ſicut apiaria, quo apes, græce orinthones vocantur. Col. li. ix. Quæ nos ſimiliter appellamus apum cubilia apiaria: vel nantium volucrum, quæ ſtagnis, piſcinisq; letantur auiaria, vel etiam pecudum ſilueſtrium, quæ nemoribus clauſis cuſtodiuntur viuaria. Hoc modo auiarium: & auiarius ab auibus ſunt.

Auicula dimi. parua auis. Gel. lib. ij. Auicula eſt parua, nomen eſt Caſſita, nidulaturq; in ſegetibus. Item auicula diminutiuum eſt ab auia. Cice. pro. L. Flacco. Nunc deniq; materculæ ſuæ feſtinus filius auiculæ minimæ ſuſpicioſę purgat ſe per epiſtolam.

Auilla, quaſi ouilla, agnus recentis partus.

Auius, a, um, quod eſt ſine via: vt loca auia quaſi inacceſſibilia Luc. Auia pieridus peragro loca nullius ante trita ſolo. Salu. in Iug. Ipſe cum delectis militibus metallus ſequitur nocturnis & auijs itineribus ignoratus repente Romanos pallantes aggreditur. Homo auius: longe via & a ratione remotus. Luc. Auius a vera longe ratione vagaris.

Auia, æ, patris: vel matris mater, a qua proauia, abauia, & tritauia.

Auus ab æuo nominatus eſt, quia patre antiquior ſit, vel a græco ἀὐὸς reſonans, quia αὔω ſicco, clamoſtrepo, eſt enim quęrula illa ætas ab α priuatiua, ὕω pluo, vel dicitur auus, ꝙ ad patrem ſit additus. Et eſt patris, vel matris pater a quo Proauus aui paterni vel materni pater, ꝙ ſit prope auum. Inde abauus proaui paterni, vel materni pater, ꝙ ſit iam procul ab auo. Deniq; atauus, & tritauus quaſi tetrauus, quia quartus ſit ab auo, vel quaſi tertius pater, eſt enim atauus, ſiue tritauus abaui vel abauiæ pater. Poſt tritauum maiores dicuntur.

Auitus, a, um pen. pro. ab auo, ſiue ab auia fit: & ſignificat quod ad auum, ſiue ad maiores pertinet. Cice. in Ver. acti. ij. Nulla res cuiuſq; tam prima, atq; auita fuit, quę non ab eo imperio iſtius abiudicaretur. Liui. interuenit deinde his cogitationibus auitum malum regni cupido.

Auunculus non eſt dimi. quia non recte, formatur, ſed eſt matris meę frater, ſi dictus, ꝙ ęque tertius a me, vt auus eſt, ſed non eiuſdem iuris, Ideoq; vocabuli facta diminutio eſt, perinde, ac minor auus, vel dicitur auunculus ꝙ aui locum teneat: & proximitate tueatur ſororis filios, quemadmodum frater patris a patre patruus appellatur, ꝙ ſit quaſi alter pater, vñ & ipſi fratrum, ac ſororum filij, nepotes ex fratre: & nepotes, ex ſorore dicuntur. Auunculus maior eſt auiæ maternę frater. Perſi. Maior auunculus exit.

Aula a noſtris pars domus: quę vulgo ſala. ſeu atrium dicitur, αὐλὴ enim latine atrium dicitur. Antiqui aulas ollas dicebant. i. vaſa figlina, quibus cibaria coquuntur. Plau. in Am. Optimo iure infringatur aula cineris in caput. Eſt & aula principis domus, quę & regia dicitur. Sene. Notiſſima vox eſt eius: qui in cultu regum conſenuerat, cum quidam illum interrogaret, quo modo rariſſimam rem in aula cõſecutus eſſet ſenectutem? Iniurias inquit accipiendo: & gratias ſæpe agendo.

Aulula diminutiuũ eſt a quo Plautina fabula Aulularia vocitata eſt hoc eſt parua olla: in qua repoſitus erat theſaurus. Fit etiam aliud dimi. quod eſt auxilla.

Aulæa ę: & Aulæum. Sunt autem Aulæa vela picturata & verſicolori textura ſpectabilia: quæ a græcis peripetaſmata & periſtromata nominantur: quibus parietes obtenduntur quæ in aliquo apparatu ſolent adhiberi. Dicta aulæa. ab Aula atali aſiæ regis in aqua primus inuenta ſunt. Vñ etiam Atalica aulæa vocantur. Proper. Nobilis aulęis porticus atalicis. Refert Pli. Atalum primum inueniſſe aurus veſtibus intexere. Vnde eſt nomen atalicis. Beluata tapetia dixit. Plau. A textura beluarum quę in aulęis intexuntur. Sunt etias aulęa veſtimenta & quaſi militaria paludamenta. Virgili. Purpurea intexti tollant aulęa britanni. Dicta ſunt aulęa: eſt fœminino genere a Curtio. Ait enim. Ne quicq; eorum quæ inuicem iactata erant rex ignorabat cui poſt aulęam quę lectos obduxerat ſtaret.

Aulis, idis, vel aulis regiuncula eſt: vt ait Strab. Bœotiæ petroſa ex re ſortita nomen: nas ſignificat tentoriũ, vel locũ, quo quis caſtra metatus eſt. Eſt & ciuitas eiuſdem nominis cũ portu capace paucarũ nauiũ, vbi conuenere oẽs gręci &

coniungantur

Bœotia ſub Agamenone excidiũ troianũ. De hac Oui. li. xiij. Me. Bœotia: ꝙ tellus Aulide piſcoſa puppes tenuiſſet ĩ turas. Eſt aũt αὐλὶς ἡ κοίτη αὐλίς, ἰδος πόλις βοιωτίας. Hæc Suid. Home. aũt χθιζά τε καὶ πρωΐζ' ὅτ' ἐς αὐλίδα νῆες ἀχαιῶν: ἠγερέθοντο κακὰ πριάμῳ, καὶ τρωσὶ φέρουσαι, ἡμεῖς δ' ἀμφὶ περὶ κρήνην ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς ἔρδομεν. Et ſubdit. καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ. ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα δράκων. Et ſubdit ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοὶ νήπια τέκνα ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ πετάλοις ὑποπεπτηῶτες.

Aulicocia, exta: quę in aulis. i. ollis coquebanť hoc eſt elixa.

Aulę tibia. Et calamus tibialis auleticus dr̄: vt pote tibijs vtilior. Ille vero qui eſt fiſtulis accõmodatus ſyringa appellatur: vt inquit Pli. lib. xvj. Dicitur & Aulos ꝙ tibia.

Auletris αὐλητρίς mulier tibicina. Nam αὐλὸς tibia ẽ: ſi autem duo verba feceris aulater interpretatur.

Auxillam, ollam paruulam dicebant: vt inquit Feſtus.

Aulon mons Calabrię, contra Tarentinam regiones, ferax bõi vini. Mar. Nobilis & lanis: & baccho fertilis Aulon. In eo eſt & oppidum eiuſdẽ nõis. Eſt & nomen duarum vrbiũ, quarũ vna ẽ in Macedonia, alia in Cilicia. Pręterea aulon, vt ſcribit Hiero. cãnulę, aut chordulę, quę in organo reſonãt, aulæ tibia: & calamus tibialis auleticus dr̄, vt pote tibijs vtilior. Ille vero, qui phiſtulis eſt accommodatus ſyringa appellatur, ſicut ſcribit Pli. lib. xvj. Dicitur & hic aulos auli pro tibia. Inde choraules tibicen.

Auoco, as, pen. cor. alio voco, per tranſlationem vero pro abſtraho, ſiue diſiungo ſumitur. Lactan. libr. j. Et ad ſtudia pacis, a rebus bellicis auocauit.

Auoluntate: ſignificant eum qui pro voluntate eſt: & defendit voluntatem alicuius.

Auoluptate dicitur: qui ſtudium habet in veniẽdi voluptates: vide in littera. A.

Auolo, as, pe. cor. alio volo, ſiue alio ſubito diſcedo. Hie. in Leui. Dimittet paſſerẽ viuũ: vt in agrũ auolet. Augu. lib. vj. Cõ. ꝑ trãſlationem. Et ſi q̄d arriſiſſet ꝓſperũ appręhendere tedebat, q̄a pene, priuſq̃; teneretur auolabat.

Aura ventorũ vis, licet a vẽto diſtinguať, vt in naturalibus q̄õnibus. Sene. docet. ꝙ aura ſit leuior ventus vehemẽtior. Virgi. lib. iiij. ge. At illis. Dulcis cõpoſitis ſpirabat crinibus aura. Interdũ aura poniť ꝓ ſplendore. Idem in vj. Diſcolor vnde auri ꝑ ramos aura refulſit. Vnde aurũ, ſm̃ aliquos, dictũ eſt a ſplendore, qui in metallo eſt. Interdum ꝓ afflatu: & fauore, q̄a cũ flat in æſtate videť ęſtuantibus fauere. Idẽ ibidẽ. Tũ quoq; nũc nimiũ gaudẽs popularibus auris. Vnde aurarij dicunť fautores. Interdum pro facilitate, qua in amorẽ trahunť aliqui. Hora. lib. car. Tua ne tardet aura maritos. Fit aũt, vt quidam ſine gręco volunt, aura ab aere, ꝙ motus aer: & ſplendorem faciat: & ventum, immo gręcũ ẽ Suidas. αὔρα ἤτοι πνοή & in dictiõe χαγάνος, quia iſte dabat iuramenta ferre ventis.

Aurora ꝓpriũ nomẽ eſt, põetĩ & ꝓ die accipi: & tunc appellatiuũ eſt ab auro deriuatum, vel ab aura: nam ſurgente ſole puſilla quædam ſentiť aura, Proprie. n. aurora eſt ipſe ſolis aſcenſus. i. prima pars diei, ĩ qua ſolet pulſu ſolis aer commotus aurã facere. Alij aurorã ſplendorem ſolis exiſtimant, ſeu matutinũ ſplendorẽ ab eo ꝙ ab igne ſolis: vt auro aer aureſcit. Auroram etiam diluculum nũcupauere, ꝙ tum dies luceſcere inciperet. Aliter Speu. Aurora eſt diei principium, primum a ſole lumen.

Aurũ dictum eſt, ꝙ ꝑcipue cuſtodiať, gręce. n. ὁρεῖν cuſtodire dicitur. Vnde theſaurus dictus eſt: nam θήσω ponam, ὁρῶ cuſtodio. Hippocrates ab inuentoris nomine dictum putat, quẽ vocitatũ ait αὔριον. Quidã, a ſimilitudine auroræ coloris, nomen traxiſſe exiſtimant. Nonnulli ab auertendo quia hoiũm mentes auertat. Vir. Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Alij a Sabinis tranſlatum dicunt, quod illi auſum dicebant ſine r, poſtea mutata. Vel potius ab αὖρος dicitur diues: & abũdans. Sumiturq; aurum pro ipſa materia. Q̃nq; pro pecunie. ſ. ꝓ aureis nũmis. Quandoq; pro ornamento muliebri. Plau. in Muſ. Agedum contempla aurum: & palam ſatin hæc docent ſcapha. Teren. in Eu. Interea aurum ſibi clam mulier demit. Dat mihi: vt auferam.

Aurum & argentum factũ dr̄: quod neq; in maſſa: neq; in lamina neq; in ſignato: neq; in ſupellectili: neq; in mundo neq; in ornamentis ſit. Vlpianus. Si factũ aurũ eſt oẽ ad eũ pertinet cui legatum eſt. Ex quo auri aliquid eſt effectum. Virg. Sunt auri pondera facti infectiq; mihi Ser. Ita exiſtimat aurum vel argentum factum id videri quo cõmode vti poſſumus.

Aureus ſubſtantiuũ accipiť ꝓ ipſa pecunia. Pli. Immane tabulæ precium accępit aureos, menſura, non numero.

Aureus, a, um, quod totũ ex auro eſt auratum: quod in ſuperficie habet aurum: nam multi ſiunt anuli aurati, qui tamen aurei non ſunt. Abuſiue tamen dicitur domus aurea: & porta aurea, cuꝫ aurata dici debeat: vt eques auratus. Et auratum pro aureo. Sue. in Ner. Piſcatus eſt rete aurato, purpura coccoq; funibus nexis.

Auro, as, aurũ ſuperpono, a quo deauro: & inauro. Vñ auratum, deauratũ: & inauratũ. Pſal. in veſtitu deaurato.

Auriferus, a, um, quod affert aurũ: vnde aurifera flumina dicunť. Tagus in Hiſpania: Padus ĩ Italia. Hebrus in Thracia. Pactolus in Aſia. Ganges in India.

Aurarij, q aurum imponunt: & inaurant. Et aurarij fautores: qui fauoribus ſplendidos. i. claros faciunt ab aura.

Auraria fodina, vbi fodiť aurũ: quę & aurofodina dicitur.

Aurifex faber aurarius, qui auri laborandi artifex eſt. Pliny. Velut artificum arte alterius inter folia candicantibus margaridis.

Aurificina pro aurificis taberna.

Auricomus penult. correp. qui aureos crines, ſeu auream comam habet. Vnde phœbus vocatus eſt auricomus: gręce χρυσοκόμης.

Auramentum cum auro dicitur. Pliny. lib. xxxiij. Hiſpania ſtrigiles vocat auri paruulas maſſas, quod ſuper omnia ſolum in maſſa auramento capitur, cum cætera in metallis reperta igni perficiantur.

Aurichalcum ex auro: & ęre dictum eſt, χαλκός. n. ęs dicitur, quaſi ſit ęs aureum, habet. n. colorem auri. Siue ꝓpter cognationem quæ eſt inter au, & o, nam dicimus ploſtrũ & plauſtrum, cotes, & cautes, ſicut econtrario dixerunt auſculum, pro oſculum. Hiero. in apoc. Et pedes eius ſimiles aurichalco. Hoc ꝑcioſius omnibus metallis fuit ꝙ & ſplẽdorem auri: & ęris duritiam poſſideret. Dicitur & orichalcum quaſi ęs montanũ: q̄a in locis mõtoſis inueniť, ὄρος enim latine mons dr̄. Plau. ĩ Mi. Ego iſtos mores orichalco comparem. Sta. lib. x. The. Emicat effigies: & ſparſa orichalca renident. Vulgus Othonem vocat.

Auripigmentum in Syria fodiť ad pictorum vſuꝫ: in ſumma tellure auri colore, ſed fragili, lapidum ſpeculariũ mõ.

Aurilegus pe. cor. qui aurum legit. ĩ. furatur.

Aurigo pe. pro. morbus, qui & regius, a colore auri: quẽ bilis per totum corpus diffuſa reprę̈ſentat, hinc auriginoſus dicitur, qui eo morbo laborat.

Auriga pe. pro. & generis communis ſm̃ Priſci. qui, vel quę currum regit, ſic dictus, ꝙ ſplẽdorem ſibi agat auris, quaſi fauoribus populi. i. clamoribus. Quandoqꝫ gene. fęmi. ponitur pro ipſo curru.

Aurigor, aris, moderor rego.

Aurata piſcis ab auri colore nomẽ accępit, cui⁹ amator Sergius orata cognominatus ẽ: vt refert Macro. Nã orata ꝓus dictus, quaſi aurata ob oro, qđ vulgo pro auro dñt. Mar. Non omnis prætium, laudemqꝫ aurata meretur.

Aurelia familia apud Ro. ex Sabinis oriunda, a ſole dici creditur. cui peculiariter Romæ ſacra faciebat, antiquit⁹ dicti Auſelij: vt Valeſij, Papiſij, ꝓ Aurelij, Valerij. Papirij. Fuit & nomen proprium matris Cęſaris.

Auras fluuius ab Hemo, in Iſtrum defluens.

Aures ab hauriendis vocibus dictæ ſunt, detracta aſpira

Digitized by Google

dicſe. Virg. Voceq; his auribus hauſi. Aut quia græci voces ipſam αὐλὴν vocant, ab audiui, per mutationem litteræ aures, velut audes. Et tā cartilagines, q̄ foramina auriū di cunt̃ aures. Luc.lib.vj. Triſtæ ſuperciliū furioſus vultus, & acer. Sollidæq; porro pleneq; ſonoribus aures. Et tāde animantibus, q̄ de eis, quę carent anima recte dicuntur. Vir. In Geor. Pine aures duplici aptantur dentalia dorſo. Hinc inauris: & auritus.

Auricula non eſt parua auris, licet recte formet̃, ſed eſt exterior pars auris pte conſtat ſuperiore prima inferiore fibra: tota aūt ex carthilagine carneq; cōſtituta eſt. Hie. in Exo. & pones ſuper extremum auriculę dextrę Aaron, Idem contra Ioui. Si digitum amputes, ſi ſummitatem auriculæ, eſt quidem dolor, ſed non tm̄ damnum, nec tanta cum dolore deformitas, quāta ſi oculos eruas.

Auritus ꝑurbi dicimur: qn̄ audientes aliqd delectabile laboré pedū nō ſentimus, tanq̄ aures nos veant. Apul. Me vſq; ad iſtā ciuitatis portam meis auribus prouecto.

Auritus, a, um pe.pro. quod magnas habet aures. Vir. Auritoſq; ſequi lepores. Et auritus dicitur, qui bene audit. Hora.lib.Car. Doctus auritas fidibus canoris ducere quercus. Auritus populus Apud Plau. in aſi. ideſt populus auribus intentus.

Auricularius, a, um, ſecretarius, conſiliarius. Hierony.lib.ij. Regum. Fecitq; eum ſibi Dauid auricularium a ſecreto, & auricularius dicitur medicus.

Auricularius, a, um, quod ad aures pertinet. Vnde auricularium ſpecillum dicimus.

Auriculare adiectiuum: idē ꝙ auricularium: vt auricularis. Verminatio, cum putridę aures vermibus ſcatent.

Auriſcalpiū, inſtrumentū, quo aures equorum purgantur.

Aureæ ſunt freni, qui circa aures equorū religantur ſeu ꝑs habenæ, quę circa aures ponitur.

Aurunca barbæ caprarum. Vnde & pro barbatis hominibus poni ſolet.

Aurunca vrbs, quā condidit Auſon Vlyſſis: & Calypſoos filius, ſiue Circe.

Auſitis, idis, regio eſt quæ hebraice dicitur hus in qua natus eſt Iob.

Auſonia, olim pars Italię dicebatur, in qua ſunt. Beneuētū Tarracina, ab Auſone Vlyſſis: & Calypſoos filio, nunc aūt pro tota Italia ſumitur quæ Apēnino finitur.

Auſonius, a, um, poſſeſſ. & Auſon. ꝑeo, quod eſt ex Auſonia vt Auſonium mare pars Ionij eſt, Brutiū alluit, a Tarento incipit tamen, cur dicatur aliter ſcribit Suidas. αὐσονί τινι τάλων καὶ αὐσονες οἱ βασιλεῖς παρὰ τὸ αὐσω τὸ τολμῶ οἱ πάντα ἐπιτολμῶντες τῷ πρὸς ἀγμαίτι καὶ αὐσονιος ποντος ἤτοι σικελινὸς ἀπὸ αὐσονος τοῦ ὀδυσσέως καὶ καλυψοῦς υἱοῦ ἐκεῖ βασιλεύσαντος

Auſculto, as, cum accuſatiuo ſignificat audio q̄ diligenter attendo hinc illud Catonianū. Auditis. n. non auſcultatis tanq̄ pharmacopulam: aliquando obedio: ſed cū datiuo Plau. Tum illum ſummiſſe loquentem auſcultabam. Teren. In An. Pamphilum ne adiutem, aut auſcultem ſeni cē ſet. Item auſpicio cerno. Afra. Ludos hinc auſcultaui procul. Auſcultare autem veteres pro oſculari dicebant. Plau. Et inter ſe auſcultant: & columbatim os, cum ore conſerunt. Et tunc ab oſculum, hoc eſt ore deducitur, quod auſculum dicebant.

Auſpicium, quaſi auis ſpecium, ab auium ſpectione dicitur, ſicut augurium, quaſi auium garrium ab auium garritu: & voce: & garriendo. Auſpicium ab auius volatu fit. Duo ſunt auſpiciorum genera. Vnum ad oculos, alterum ad aures pertinens. Ad oculos volatus, ad aures vox auiū. Thireſias Thebanus primus auſpicia auium inuenit. Vir. Pro poteſtate poſuit. Communem hunc ergo populum paribuſq; rogamus Auſpicijs. Ab eo quod precedit, ad id quod ſequitur ꝙ ijſdem auſpicijs creati conſules parem habent poteſtatem. Auſpicium antiqui curioſiſſime obſeruabant, adeo, vt nihil publice ſine auſpicijs: nec domi, nec militiæ gereretur. Vnde auſpicium capitur quandoq; ꝑro ductu diſpoſitione: & fortuna, quia dux belli, anteq; irēt in expeditionem auſpicia capere ſolebat: Me ſi fata negant e paterentur durare vitam auſpicijs. Quandoq; capitur pro præſagio

Auſpices, qui auſpicio præſumit, quos idem eſſe quod augures. Cicero. his verbis declarat. Quid de augurijs loquar? tuæ partes ſunt. Tuum inquit auſpiciorum patrocinium eſſe debet. Quamobrem hi augures, auſpiceſq; dicebantur: & auſpices, qui præpoſiti celebrandis connubijs: ex parte viri, nam ex parte vxoris pronuba dicitur: quia auſpicium pro nuptijs capere ſolebant. Aliquando auſpex capitur, ꝑ eo, qui dux militiæ eſt. Hora. Nil deſperādus Teucro duce, & auſpice.

Auſpicor, aris auſpicium capio, vel incipio, tam in bonum, q̄ in malum: propterea, ꝙ nihil veteres rei magne ordiebantur, niſi auſpicato. Sue. in Augu. Militiam auſpicantibus, non tribunatum modo legionum, ſed etiam præfecturas alarum dedit. i. militiam incipientibus: & fœlici auſpicio inchoantibus. Pli. lib. vij. At homo in fœliciter natus iacet māibuſq; pedibuſq; deuinctis animal ceteris imperaturum a ſupplicijs vitas auſpicantur. Col. lib. xij. Poſſit ab idibus ianuarijs auſpicari culturarum officia. Hinc fit. Inauſpicatus non auſpicatus vſitatum eſt veteribus ſic dicere, ſi quid aliquando aliter euenniſſet, q̄ vellent. Auſpicatam rem ducebant, quæ auſpicijs probata eſt.

Auſpicato aduerbium ſignificat fœliciter. Terent. Haud auſpicato huc me appuli.

Auſpicatiſſimus, a, um, fœliciſſimus. Quin. Itaqz apud illos. Home. ſicut apud nos. Vir. Auſpicatiſſimum dederit exordium.

Auſter ventus & auſtratus: vide in dictionibus aſpiratis.

Auſter ventus meridionalis ab hauriendis aquis dictus, licet quandoqz non aſpiretur in principio, nam nebuloſus, atqz humectus eſt, qui etiam nothus græce eadem ratione appellatur, quoniam νοτις latine humor dicitur. Ponitur tamen quādoq; pro alijs ventis. Ab auſter fiunt duo adiectiua. Auſtrale: & auſtrinum. Sed hæc non abſurde per h, ſcribi videntur.

Auſterus, a, um, pe.pro. græca dictio, qua apud nos ſignificat acre, aſperum: & immitte. Hora. in Ser. Molliter auſterum ſtudio fallente laborem, gręce αὐστηρός.

Auſtro, auſtras, ſignificat humecto. Plautus Auſtrati ad ignem ſedent.

Auſtrum radius rotę. Lucre. libro. v. Vt fluuius verſare rotas, atq; auſtra.

Auſugani, populi ſunt inter Feltriam: & Tridentum ab Auſugo oppido dicti. Nunc vallis. Sugana vulgo appellari ſolet: vbi lanę copia fit.

Aut coniunctio ſeparatiua. Virg. Aut onera accipiunt venientum, aut agmina facto. Aliquando dubitatiua, vt aut librum volo, aut precium. Si ſemel ſubijciatur, diminutiua eſt: vt Aut age diuerſas. Quod enī grauiſſimum erat. Iuno optauit. Aliquādo cōiunctiua: vt Aut Da mihi tu magne pater diuum miſerere. Quandoq; ſignificat pro tempore: vt Aut ante ora deum pingues ſpaciantur ad aras: instauratq; donis epulas, ideſt nunc ante ora deum.

Autolicus, fur maximus ꝑhibetur auus Simonis: q equus in Troiam introduci fecit. Alter fuit pernaſi ſcola de quo Stra. lib. ix. ſcribit ꝙ furto vicinorum bona ſurripuerit.

Autochthones Epithetō Atticorum eſt quaſi indigenæ: & in eodem nati ſolo: & incolant eiuſq; terræ primi cultores: Non enim aduenę ſunt attici, neq; paſſim collecta colluuies originem vrbi dedit, ſed vt hiſtorici tradunt quę illis ſedes eadem origo eſt. Apud Cice. ad Atticum αὐτόχθον in hoīe vrbanitas ꝑ ingenita & natiua: non aūt inſitiua & alienigena. Suidas in ethimologico Autochthonas ſcribit dici præter athenienſes arcadas quoq; & Eginetas

Automedon pe.cor. nomen aurigę Achillis.

Autolecythus, pe.cor. mendicus ſcurra, græcum eſt αὐτολήκυθος

κυθος; ſed λήκυθος eſt: vt vrceolus olei αὐτος ipſe. quoniã nec aliud poſſidet ait Suidas. Ideo Iuuena. de codro. vrceoli ſex: & ſubdit καὶ γὰρ εικονέν ταις ληκύθοις ὰ φρύγια & multa alia.

Autographum dicimus propria ipſius manu ſcriptum. Græci αὐτὸν ipſum dicunt, γράφω ſcribo. Vnde autographa epiſtola apud Sue. in Aug. ipſius manu ſcripta ſignificatur. Antigrapha vero reſcripta.

Autocinetō penul. pro. Græce αὐτοκίνητον ſeipſum mouens & non ab alio mouetur.

Autodidactus, qui ſeipſum magiſtrum habet qualis fuit diuus Augu. eccleſiæ doctor eximius.

Automata ſunt inſtrumēta arte mechanica, ita ſubtiliter fabricata, vt ſua ſponte, nullaq; apparente cauſa moueantur: qualia ſunt horologia, machinæq; verſatiles. Automaton enim interpretatur vltroneum: & ſuæ ſpōtis. Scribit Vitru. hydraulicas machinas: & aquarum expreſſiones automatas a Ctesibio primo repertas fuiſſe: vbi automata appellat mechanica inſtrumenta, quæ per ſemetipſa mouentur. Mors naturalis: & fatalis dicit a Demoſthene αὐτόματος quaſi ſuæ ſpontis: & nulla extrinſecus vi coacta. Demetrius Moſch⁹ Laconicus λήγεται ὅτι μαι ὁμαι τὸ ἐασυμαι τι ποιεῖν.

Automolæ a græcis dicūtur profugæ. Pompo. ſcribit Æthiopum alios vocari a vitæ ſpacio Macrobios alios qa ex ægypto aduenere automolas. Ita. n. græci perfugas appellant.

Autonomus pe. cor. dicitur ille qui viuit ſuis legibus. Autonomia libertas viuēdis ſuis legibus παρὰ τὸ νέμω νόμος.

Auturgus artifex p ſeipſum faciens. Auturgia manualis operatio ab αὐτὸς καὶ ἐργάζομαι.

Autopyrus, penul. cor. fermētum dicitur, qui & cymitis, nō q fermentatus omnis græce dicatur autopyros: ſed q panis autopyros vtilior ad ea ſit quotiens fermentum: accepit. Igitur panis autopyrus qui & ſyncomiſtus dicitur ex eo nomen habet q non ex tritici parte fit: ſed ex ipſo plane toto: pyrmos & anarectos hippocrati vocatus.

Autoſchedios αὐτοσχέδιος forma rudis.

Autumo, as, pe. cor. exiſtimo cenſeo affirmo. Plau. Niſi hoc ita factum eſt perinde: vt factum eſſe autumo: non cauſas dico eum: quem ſimules probri.

Auctūnus ab augendo, q tunc maxime augeantur opes coactis agrorum fructibus. Ideo Cypri. ad demetrianum, neutro genere vſus eſt. Nec adeo arboreis fœtibus auctūna fœcunda ſunt. Hinc auctūnitas auctūni tempeſtiuitas: ſicut Oliuitas quando olea legitur. Hinc auctunnale adiectiuum: vt tempus autumnale: & ideo per c, autem ſcribendum eſt.

Auxilium ab augeo, qm augebātur numerus hij: q accedebāt alienigenæ. Proprie. n. dicit ſociorū, cū legiones ex Romanis cōſtent. Inde Vege. li. ij. de re mili. Auxiliares ex diuerſis locis veniunt: & legionibus ſemp auxilia, tanq̃ leuis armatura in legione iungebantur: vt in his præliandi magis adminiculū eſſet: q̃ principale. Inde apud hyſtoricos legionarij: & auxiliarij diſcretim ponuntur.

Auxiliaris idem qui & auxiliarius.

Auxiliarius: qui in auxilium alicuius vadit. Aſinius Pol. Militem non modo legionarium: ſed ne auxiliarium quidem vllum quoq; miſi.

Auxilior ſignificat adiuuor: auxilio ſum: & tūc accuſatiuo: q̃; datiuo conſtruitur, quandoq; etiam genitiuo Hiero. in Eſaia. In die ſalutis auxiliatus ſum tui.

Auximum pe. pro. Piceni vrbs, a qua Auximates populi dicti ſunt: vt inquit Stra. Vulgo oſmum dicitur.

A ante X

Axamenta carmina, quæ a ſalijs in vniuerſos homines cōponebantur.

Axinomantia cum accentu in pe. genus magicæ diuinationis per dolobellas, ſecureſq; factum: quas græci axinas vocant: vnde Pli. lib. xxx. ſcribit. Pelubus ſecuribus: ac multis alijs modis diuina magos promittere.

Axare antiqui pro nominare poſuerunt.

Axis in cœlo proprie ſignificat diametron mundi: eſt enim linea imaginaria: quæ ab vno mundi cardine in alterum tendit ad ſimilitudinem axis qui eſt in curru: qui per ipſum medius a rota ad rotam pertingit. Apul. in Coſmo. Eos polos dicimus, a quibus, velut a cardinibus, axis eſt ductus diuiſor: & diſcriminator mundi, orbem terre in medietate conſtituens. Duo ſunt autem axes, qui & cardines dicuntur: q circa eos rotari orbis videatur: & poli a græcis vocantur, nam (vt quidam putant) axis ab agendo, ideſt mouēdo deducitur. Et axit pro egerit veteres vſurpauere. Vnus auſtralis, ſiue Antarcticus, hoc eſt arctico oppoſitus: qui terre obiectu a nobis cerni non poteſt. Alter ſeptentrionalis, ſiue Arcticus, ſiue Arctous, aut Boreus, qui nunquā occidens ſemper conſpicitur. Vir. Hic vertex nobis ſemper ſublimis. At illum ſub pedibus ſtyx atra tenet, maneſq; profundi. Hinc pro ſeptentrionali parte ponitur, q hic polus dumtaxat nobis notus ſit, circa quem orbis vertitur. Item axis dicitur ſtipes, ſeu lignum teres, circa quem rota currus vertitur. Idem lib. iij. Geor. Poſt valido nitens ſub pondere faginus axis. Hunc græci ἄξονα dicunt. Licet quandoq; pro toto curru capiatur: vt apud Iuuena. Dignus Aricinos, qui mendicaret ad axes. Item axis dicitur totum cœlum, vt Axem humero torquet: ideſt cœlum ſuſtinet. Dicitur & axis, circa quem aliquid agitur: hoc eſt mouet. Vnde axioſi: Item axes tabulæ ſectiles ſunt inquit Feſtus: vnde coaxatio, ideſt contabulatio: aut ſtipites teretes. Et axis quoq; fera eſt in India, humili pelle, pluribus, candidioribuſq; maculis.

Axioſus factioſus: q vna quid ageret faceretq;.

Axilla locus concauus ſubter brachium, vbi naſcuntur pili. Inde fit ala, vt inquit Cice.

Axungia, interior porci pinguedo inueterata, ab axe plauſtrorum vngendo dicta, vt facilius circa eum rota vertatur. Hæc quanto vetuſtior, tanto vtilior eſt: & multas vires habere creditur, quoniam id animal herbarum radicibus veſcitur. Pli. Folijs cum axungia ſtrumas diſcutit. Dicitur & axugnia. Idem lib. xx. Et ſylueſtri ruta cum axugnia veteri illitos ramices ſanari produnt.

Axioma pe. pro a Varro. profatum: & proloquium dicitur, a Cice. lib. j. Tuſcu. Pronunciatum, ſiue proloquium. Et eſt ſententia, in qua nihil deſideratur, vt Annibal pœnus fuit. Scipio Numantiam deleuit. Et omnino quicquid ita dicitur plena, & perfecta verborum ſententia, vt id neceſſe ſit aut verum, aut falſum eſſe, id a dialecticis axioma appellatum eſt, alibi Cice. dixit. Fundamentum dialecticæ eſſe axioma, quod ait eſſe, quaſi effatum. Eſt præterea axioma, pronunciatum, quod alij adiunctū, alij connexū dixere, id tale eſt. Si Plato ambulat. Plato mouetur. Si dies ē, ſol eſt ſuper terram. De hoc Mar. Capella lib. dia. intelligi volēs, ſic ait. Quod fuerit ex nominatiuo caſu nominis: & tertia verbi perſona coniunctum, proloquium dicitur. Ergo miſer eſt. M. Craſſus ſed trahant alij, & vſurpent quitum velint huius dictiōnis ſignificationē. græce tamen dicitur ἀξίωμα. i. dignitas: & poſtulatio ἀξιόω probo, dignum facio, peto, dignor, rogo, volo, cenſeo.

Axius fluuius Paphlagonum per Mygdoniam fluens. Pli. lib. iiij. Mox antigono europus axium amnem eodē nomine alius, per quod Rhedias fluit.

Axium vrbs eſt in Media inferiore.

Axus Macedonum fluuius. Axos vrbs cheroneſi Thraciæ. Axos etiam græci crepidines vocant.

Axon Ionum fluuius in minore Aſia, Axona flumen in extremis Rhenorum, Axona græci vocant ſecundam ceruicis vertebram q ſit immobilis quaſi axis.

Axonos penulti. produ. Nam græce ἄξονος appellatur qui præcinctus hoc eſt ſtrenuus eſt.

A ante Z

Azana Æthiopiæ regio, quæ ſinum rubri maris barbari-

ſium appellatum obtinet, a qua aſatum mare dictum eſt a Pli. libro ſexto.

Aſanium fons quidam, vt inquit Eudoxus cuius aquam guſtantibus vini tędium veniat: intantum vt ne odor quidem eius feratur. Victr. & Pli. aſſerunt talem fontem ſiue lacum fuiſſe in agro citorio.

Aʒelos, pe. pro. latinę dici poteſt ſine amore. infœlix ſine liuidia ab a priuatiua ζῆλος etiam multa alia ſignificat.

Aʒymus penul. cor. cum y, apud nos dicitur ſine fermento ζύμη enim fermentum dicitur.

Aʒotus penul. pro. vrbs Syriæ a qua Aʒotius, a, um, vt ſint aʒotij: qui Aʒotum habitant.

B Littera muta eſt: que nõ in ſonum ſuum, ſed in ſonum e litterę finitur. Hanc greci vita nominant. Geritq; virtutem: & poteſtatem medias inter p. & ph. Quare nos ob litterarum affinitatem dictiones græcas tranducentes, nonnunq̃ p. & ph. in illam conuertimus, vt cum apud græcos πυξος ſcribatur, apud nos buxus. Et quod illi ἀμφω nos ambo tranſcribimus. At econtrario: quod illi cum b, ſcribunt, nos cum ph, traducimus, vt θρίαμβος triumphus. Conuertitur quãdoq; b, in u. euphonię, vel differentię cauſa: vt auſero pro abſero: auſugio pro abſugio. Tranſit etiam in f, vt ſuffido, in c, vt occurro, in g, vt ſuggero: in m, vt ſummitto: in p, vt nu bo nupſi.

B ante A

Baal ait Auguſt. eſt nomen apud aſſyrios quod datur Ioui. Nam baal punici videntur dicere dominum, vnde baalſamem quaſi dominum cœli dicũt: ſamẽ quippe apud eos cœlum appellatur.

Babylon penul. cor. nomen principalis vrbis in Chaldea. Et apud nos confuſio: vel tranſlatio dicitur: ꝓpter linguarum confuſionẽ, eorum qui ędificabãt turrim. Hebrei nãq; babel cõfuſionẽ appellant. Hæc vrbs adeo nobis fuit, vt Chaldea tota: & Meſopotamia a ſe Babylonia dicta fuerit. Et prius quidem diceoatur ciuitas regni Nembroth, in qua eorum, qui ædificauerunt turrim longe diuiſæ ſunt linguæ quorum principem fuiſſe Nembroth gigantem Ioſephus affirmat: poſtea a Nino: vel Semiramide inſtaurata mœnibus, ac hortis penſilibus: temploq; ac arce maxime fuit admirabilis. Hæc campi planicie vndiq; conſpicua, natura loci letiſſima caſtrorum facie mœnibus paribus per quadrũ diſpoſita, murorum eius, vix credibilis relatu firmitas: & magnitudo. i. latitudine cubitorum. L altitudine quater tantum. Ambitus eius quadringentis octoginta ſtudijs circũ uenitur. Murus coctuli latere: atq; interfuſo bitumine cõpactus. Quẽ tam latum fuiſſe quidem ſcribũt: vt quadrigæ ſibi inuicem occurrentes facile pertranſire poſſent. Vñ & inter ſeptẽ ſpectabula orbis numeratur. Foſſa extrinſecus late patens vice amnis circũfluit. A fronte murorum centũ portę ęreę: & Euphrates in ea fluit. Hæc vrbs cũ aliquando defeciſſet: & Semiramis circa cultũ corporis occupata eſſet: ſoluta adhuc altera crinium parte: ad eã recuperandam cucurrit: nec Prius decorẽ capillorum redegit in ordinem: q̃ vrbẽ in ſuam poteſtatẽ reſtitutã vidit. Babylon maxie celebrauit intexere colores diuerſos picturæ: & nomen impoſuit Babylonica enim appellanť. In babylonis regione eſt Seleucia: & berillus in ea reperitur.

Babylonius, a, um, vnde babylonij: qui ex babylone ſunt.

Babylonicus, a, um, vt captiuitas babylonica.

Babylonica ſubſtantiuum ſunt vela: varijs coloribus intexta: quoniam babylon ea intexuit primum.

Babe aduerbium grecum quo nos pro interiectione negligentis vtimur.

Babæ cautio eſt inuicem ſibi reſpondentium.

Bacca per duplex cc, continet intra ſui nois ambitũ fructus diuerſorũ generũ lauri oliuę corni myrti: & aliorum huiuſmodi. Eſt & bacca lapis precioſus: ſiue vnio.

Baccatus, a, um: quaſi baccis: hoc eſt lapillis ꝓcioſis: & margaritis ornatus. Vir. Colloq; monile baccatum.

Baccula diminutiuum parua bacca. Pli. lib. xxv. Omnes colore buxeo: caulibus paruis flore purpureo ferunt bacculas paruas, vt cappari.

Baccar: baccaris penulti. cor. generis fœminini herba eſt radicis odoratę ad cynnami ſimilitudinem, hædere pene folijs rotundioribus: mollioribuſq;: quidam nardum ruſticum vocant. Ex hac radice fieri ſolebat vnguentum: qđ baccaricum dicebatur. Valet herba contra faſcinationis. Vnde Virgi. Baccare frontem cingite: ne vati noceat mala lingua futuro.

Bacchar cum h: genus eſt vaſis vinarij: quod & bacchariũ dici poteſt.

Bacchus Iouis: ex Semeles filius: putatus eſt deus vini: & ꝓ ipſo vino poni conſueuit. Hic multinomius fuit. Nã Dionyſ. deinde Liber pater: poſtmodum cum bellaſſet in India: & multas ſecum habuiſſet fœminas: quæ bacchæ dicebantur. Bacchus idem. Oſiris, quãdoq; Priapus: quãdoq; Bromius: quãdoq; Brotinus dictus fuit: & Leneus. Hic orbes feræ terrarũ peragrauit: multas nationes domuit. Indos debellauit: & primus omnium triũphauit, vectus indico elephanto: vt Scribit Diod. Primus emere: ac vẽdere inſtituit: & diadema regum: ac triũphum inuenit. Dictus Bacchus ἀπὸ τοῦ βακχεύειν, id eſt ebrius ſum: & clamo ꝙ in bacchanalibus clamores fierent. Vel: vt ſcribit Diod. a mulieribus: quæ illum bacchantes, id eſt furentes ſequebantur. Vel ab in cõdito vlulatu quem lymphatæ mulieres in eius orgijs edebant adiecta, c, littera: quo vaſtior ille mœnadum ſonus in ipſo dei nomine redderetur inquit Euſta.

Baccha bacchi ſacrificula: quæ & bacchis, idis. Et bacchauilla quædam circa Meotidem.

Bacchius, a, um: poſſeſſiuũ eſt: a Baccho ſiue baccheus. Col. Pierij nemoris bacchea voce frementem.

Bacchius ſubſtantiuũ genus pedis eſt: ex tribus ſyllabis conſtans: quarum prima breuis eſt: reliquę longę: vt honeſtas. Hoc pedis genere vtebantur in carminibus ſacroꝝ bacchi. Cui contrarius eſt Antibacchius.

Bacchiũ genus vaſis vinarij: quo in ſacrificijs bacchi vtebanť.

Bacchanal vel bacchanale, locus, in quo bacchi feſta celebrabanť Plau. in aul. Ad bacchicas veni i bacchanal cognatũ.

Bacchanalia, quæ & Dionyſia, Bacchi feſta, in quibus viri ꝑ noctem fœminis: & tenere ætati turpiter miſcebantur per dolum. Vnde eſt illud. Qui Curios ſimulant & bacchanalia viuunt: hæc a multis Gręciæ vrbibus triennio quoq; celebrabanť. Sciẽdum eſt ꝙ noia dierũ feſtorũ tm̃ pluraliter declinanť: & genitiuus pluralem: tam in orum: q̃ in ium terminant: vt bacchanaliorum: & bacchanalium.

Bacchari ꝓprie ſignificat bacchanalia celebrare, per tranſlationem vero poniť pro furere, vagari, diſcurrere, veteres. n. quicqđ vehementius agitaretur bacchari dicebant a bacchãtibus. Virg. Totãq; incẽſa ꝑ vrbẽ bacchantur. Quinetiam loca ipſa, in qbus eſſet bacchatũ, bacchata vocabãt. Virgil. Virginibus bacchata lacænis taygeta. Hiero. ad Alraſias, bacchari, pro ſæuire poſuit. Proprio cõtra ſe furore bacchãtur. Aliquando etiam bacchatum dicitur baccho dedicatum. A bacchor componitur debacchor.

Bacchicus, a, um, idem quod bacchius poſſeſſiuum.

Bacchatim aduerbium ſignificat more bacchãtium. Apul. Quin igitur ſoror hunc primum bacchatim diſcerpimus.

Baccheius, a, um, poſſeſſiuũ. Virg. Bacheia dona tulerunt.

Bacchides, pe. cor. nomen proprium viri: quod apud nos luctus fortis: vel vetuſtas in vomini dici poteſt.

Bacchiadę dicti fuerũt: qui e corintho exules in Siciliam deuenerunt. & vrbem inter Pachinum: & Pelorũ ædificantes ſiculi facti ſunt.

Bacchilio fluuius: q de Vicentinis montibus defluit.

Bactra, orum. Scythię prouincia vltra Aſſyriam, a flumine Bactro cognominata. Virg. lib. ij. Geor. Neq; Bactra, neq; Indi

Indi Laudibus Italiæ centent: eſt & Bactra oppidum regionis ipſius caput, ſub monte Paropaniſo: quod antea Zariaſtes dicebatur. Eius ꝓuinciæ populi Bactriani vocati ſunt, quorum rex fuit Zoroaſtes magicę artis inuentor.

Bactrianum regnum: olim mille vrbibus inclytum fuiſſe ferunt. Huius gentis primus inſtitutor fuit: vt Ioſephus ſcribit. Geter filius Arā. Similiter Bactri idem dicuntur. Hier. Bactri canibus ad hoc ipſum nutricis obijciunt ſenes.

Bactrianus, na nū, quod eſt ex bactris: vt bactrianus populus bactrianę mulieres præſtanti ornatu atq; vnguentis vtuntur: & ab ancillis: & ſeruis multomagis q̃; earum mariti cultę ſingulari quadam pompa equitantes exeunt auro: atq; lapidibus ornatę: nec caſte viuunt, ſed tam ſeruis: q̃; conuenis permiſcentur: nec a viris accuſantur quum eorus dominari videantur.

Baculus: & baculum vtroq; modo dicit̃: nā apud grecos batron neu. gene. dr̃. Ouid. lib. xv. Metha. Eſſe ſolet, baculūq; tenens agreſte ſiniſtra. Hinc bacillus aliud dimi.

Bacillus & bacillum dimi. a baculus & baculum. Cice. lib. ij. de fi. bo. Bacillū aliud inflexum & incuruatū: aliud ita natum. A bacillus fit imbecillus, a, um, & imbecillis & hoc imbecille. Vnde imbecillitas pro infirmitate.

Badius equus dicitur, cui eſt phœnicis color.

Badiʒare ſignificat ire. Plau. in aſi. Demam hercle iaʒ de hordeo tolutim ni baptiʒas.

Bęlua immanis fera a vaſtitate: ſeu a valentia: vel a balatu, a quocūq; ſit primam vocalem trahit a principali, quidam a bellum deriuant.

Bæluinus, a, um, pe. pro. quod eſt beluæ: vt beluina rabies Amb. Tuʒ ipſa habitudo corporis ſuauis: & grata: vt neq; beluina vaſtitas horrori ſit, nec gracilitas infirmitati.

Belutus, a, um, pe. pro. quod eſt beſtiæ ſimile.

Bæluata dicta ſunt tapetia a Plau. beluarum figuris picta, intextaq;.

Bæluoſus, a, um, quod abundat beluis, vnde Oceanus dictus eſt beluoſus a bęluarum multitudine: & magnitudine quę ibi ſunt: nam inter bęlluas marinas ſunt balenę piſtris. Phyſeter & orcę.

Benacus, penul. pro. lacus. Ciſalpinæ galliæ: cuius littori ſalundium Prixianū oppidum adiacet. Hūc aiunt aureas arenas euoluere: & ex eis nutrire piſces, quos indigenę Carpiones vocāt nuſq̃; alibi repertos. Ex hoc Mincius fluuius excurrit in Padum. De hoc lacu. Virg. lib. ij. Geor. Fluctibus: & fremitu aſſurgens Benacę marino.

Bagous lingua perſica ſpado dicitur. Oui. Quem pœnes eſt dominas ſeruandi cura bagoe. Suidas autem noſter aff.rt rationem βαγώας ὄνομα κύριον ὃς ἦν εὐνοῦχος.

Bagrada, pe. cor. fluuius qui iuxta vticam labit̃ apud quem ab Atilio regulo & a toto exercitu cum baliſtis: & catapultis ſerpens centum &. xx. pedes longus occiſus eſt.

Bahal numero ſingulari inq̃t Hiero. Bahalim pluraliter eadem idola nominant̃ gene. maſcu. Vbiq; enim in fine hebraici ſermonis. m. ſyllabam legimus, numero plurali eſt ge. maſcu. Vbi autem oth, numero plurali gene. fœmi. Ergo cherubim: & ſeraphim plurali intelligimus numero, gene. maſcu. Interpręt atur autem bahalim apud nos aſcēdentes: vel ſuperiores. Tamen duodecim compoſitores Suida ſcribunt ſic βαάλ τυρίων ἡ υἱεύς.

Baiæ, arum, ciuitas Campaniæ, ſecus campanuʒ mare ſita, a Baio Vlyſſis ſocio illic ſepulto. In huius agro aquæ calidę ſunt: & ad voluptatem: & ad varios morbos cōmodę. Sylius. Primores ad ſunt Capuę, docet ille tepētes. Vnde ferunt nomen Baię, comitemq; dediſſe Dulychiæ pupis ſtagno ſua nomina mōſtrat. Hora. Nullus in vrbe locus Baijs prælucet amœnis.

Baianus, a um, quod eſt baiaruʒ vt ſinus Baianus: qui hinc Miſſeno monte, illinc Puteolis clauditur.

Bayę, cum y. græca. palmaꝝ folia dicūtur. Hiero. Cubile eis de folijs palmarum, quas bayis vocant, contextum erat.

Baiulus, penul. cor. operarius: & ꝓprie, qui vecturas oneruʒ corpore ſuo victus querendi gratia portat. Forte baiulo inde dictum: quia nutricius baiulus: & nutrix baila vulgo dicunt̃: & merito: q̃a baiulāt vlnis quos nutriunt.

Baiulo, as, porto Plau. in aſi. Ego baiulabo, tu, vt decet, domum ante me ito inanis.

Balius color a quibuſdā accipit̃, ꝓ vario, a q̃buſdā pro ſpadice, hoc eſt palmeo, qualis eſt equoruʒ: nam & baius vulgo dicitur is: quem ſpadices: hoc eſt palmaruʒ cum fructu ſuo termites græci vocant βαΐα.

Balanitę vuę a magnitudine.

Balanus penul. cor. genus glandis. Acron dicit eſſe herbam vnguentariam: & ab Hora. ꝓ vnguento myrobolano poſitam. Mar. Hoc ex vnguento. conſtat: & ex balano. Hinc fit balanatus, a, um, perſi. Tum cuʒ maxillis balanatum gauſapę pectis. Balanus etiā a glandis ſpecie dicitur id genus alui ſubducendę: quod clyſteris loco ſubditur, conſtabat (vt Iul. Pollux inquit) ex adipe, ac nitro parte plurima. Item Balanus nomen eſt vrbis in Epiro.

Balaninum vnguentum quod fit ex glande myrobolani.

Balęna cum diphthō. belua marina, quam alij piſtri. eʒ, alij cętum appellant. Gręci φάλαιναν phalenam dicunt: quaſi conſpicuam beluam, conuerſa φ in b, Iuue. Quantum delphinis balena Britannica maior.

Balauſtium flos mali punici, vtilis, non modo medicinis, ſed etiam tingendis veſtibus: quę ſibi concolores fiunt. Et color ipſę dicitur balauſtinus.

Balauſus herba, non multum diſſimilis narciſſo.

Balbus: qui vitio linguę, non bene poteſt exprimere verba & obſcure loquitur. Per. Rancidulam quiddam balba de nare locutus.

Balbutio, is, pe. producta. iui. vel balbutij itus. Et eſt balbutire quadam linguæ heſitatione. & confuſione trepidare. Hora. in Ser. Balbutit Scaurum prauis fultum male talis, Hiero. Experiar, quæ hortamini affectu infantium more Balbutientium qui quęcunq; audierint fari geſtiunt, cum necdum poſſint ad plenum verba formare.

Balbucinari ſignificat lingua balba loq̃: ſicut ſenes vt Cice. in Cato. de Metello.

Baleares duę inſulę in Hiſpania funda bellicoſę, a teli, fundęq; tactu: quod gręce βάλλειν dicimus, appellatę vel a Baleo Herculis comite ibi relicto. Gręci Gymneſias dixerunt. Has vulgus Maioricaʒ: & Minoricaʒ appellat. Apud quas primuʒ inuenta eſt funda, vt inquit Vege. Vnde Vir. libro primo. Georgi. Stupea torquentem balearis verbera fundæ.

Balare ꝓprium eſt vocis ouis. Hiero. vero in Tobia etiā hędis dedit. Cuius, cum vocem balantis, vir eius audiſſet, dixit, Videte ne forte furtiuus ſit, reddite eum dominis ſuis.

Balneum: & balnea dicunt̃ in priuatis In publicis vero fœ. ge. & numero plurali tantū, licet & balnea legatur: & balnearia. Cice. Eo latere, quod proximum eſt balnearijs colūnas poſuerat. Sunt enim aquæ calidæ, quæ cū aliæ ad aliū morbum idoneę eſſent, quibus vtebātur, multitudinis potius q̃; ſingulari vocabulo appellarunt. Differuntq; balneæ a thermis, ꝙ thermę dicantur, quæ natura ſunt calidę, balneę: quę a nobis calefiunt igni: & in eas deſcendimus: vt lauemur: nam thermę dicuntur a græco θερμὸν: quod calidum ſignificat. Ea quippe, quę aut calētibus aquis aut ſi fornace igni calefacto, lauandi ſudandiue vſibus deputata. Thermas vocauere. Thermę, balneęq; apud Romanos voluptatis: & munditiarum cauſa conſtitutę ſunt tam publicæ. q̃; priuatę. Balneis autem nomen inditum eſt: quia gręci balanion dixerunt, ꝙ anxietatem pellat ex animo, auctor. Augu. lib. ix. con.

Balineę ab antiquis balneæ dicebantur. Nam & græci βαλανεῖον vocant.

Balneator ge. cō. q̃uis: & balneatrix inueniatur, qui curam habet balnearum. qui & Mediaſtinus dicitur.

Balneatorius, a, um, quod ad balneandum pertinet. Marcia. Iuſcon. Inſtrumento balneatorio legato balneatores

continent, q̃m ſine is balneę vſum ſuũ ꝓbere nõ poſſunt.

Balneolum cum accentu in antepe. diminu. eſt. Iuue. Cum iam noti, celebreſq; poetę, balneolum Gabijs, Romæ cõducere ſurnos tentarent.

Balnearia dicuntur generaliter oĩa ad vſum balneoꝝ pertinentia: vt ſtrigilles: ampullę: Ollearia lintea. Apul. lib. iij. Milo iuſſit balnearibus aſſequi Balnearia ſubſtantiuum ſumitur pro balneis.

Balnearius, a, um, idem quod balneare. Vnde ſcribit Vlp. fures balnearios extra ordinẽ eſſe puniendos. i. qui in balneis aliquid furantur.

Baliſta, p geminũ ll, tormentũ muros cõcutiẽs a βάλλω iacio, vulnero. Oui. li. j. de triſt. Quam graue baliſtę mœnia pulſat onus. Luc. ꝓ inſtrumẽto haſtam quãdã iaciẽte poſuit. Neq;. n. ſolis excuſſa lacertis. Lancea ſed tenſo baliſtę turbine rapta. Hĩ vnum contenta, latus tranſire quieſcit Vale. max. li. j. in fine accipitur pro ſaxo maiori qđ machina mittitur: cum inquit ad vltimũ baliſtaꝝ tormentis vndiq; pectã ſilicum crebris & ponderoſis verberibus procubuiſſe lectum eſt: etiam baliſtas talentareas eſſe. Lxx. librarum ſaxa. Nonius baliſtam appellat: qua ſaxa maiora iaciuntur. Cic. libro. ij. Tuſ. Vt enim baliſtę lapidum ita reliqua tormenta teloꝝ. De haꝝ baliſtaꝝ confectione ſcribit Ve. li. x. q̃ ea magnitudine formentur: vt lapides. cxx. pondo eiaculentur. Sciendum ergo eſt q̃ baliſtarum quędam maior dicitur, quędã mi[illegible]r. Baliſtas maiorẽ Priſci. dixere trabem validam, ita libr[illegible], vt cũ pars denſior ponderibus attracta deſcenderet, cl[illegible]a ꝑceritas ſua funiculis, quos haberet alligatos fund[illegible] ſaxum maximi ponderis longe emitteret: eiq; maxime [illegible]ricolę nũc eſt appellatio: q̃; q̃; Onagrum maiorem ipſam machinam dixere, hãc baliſtam inuenerũt Phœnices: vt docet Pli. Baliſta minor, quę & manubaliſta dicta eſt, aliquando Scorpio: quæ haſtam iacit manu tractabilis eſt: & ſubtilibus, paruiſq; ſpicalis ſcorpionis inſtar infert mortem. Hinc exbaliſto, as. De his duob[us] baliſtarum generibus ſic ſcribit Vege. lib. de re mi. Baliſta, funibus, neruis, chordiſq; tenditur: quę quanto prolixiora brachiola habuerit, hoc eſt quanto maior fuerit, tanto ſpicula longius emittit: quę ſi iuxta artem mechanicam temperetur: & ab exercitatis hominibus, qui menſuram eius ante collegerint, dirigatur, penetrat quodcunq; ꝑcuſſerit. Onager aũt dirigit lapides: ſed ꝓ neruorum craſſitudine: & magnitudine ſaxorũ pondera iaculetur. Nã quanto maior fuerit, tanto maiora ſaxa fulminis more ꝓtorquet. His duobus gñibus nulla tormentoꝝ ſpecies vehementior inuenitur. Baliſta etiam dictus eſt mons apud Ligures.

Baliſtarij artifices baliſtarum dicuntur.

Balliſtarium locus, vbi ſita eſt Baliſta. Plau. Intenta eſt balliſta probe, q̃; ego haud multus poſt emittam e balliſtario. Vbi etiam balliſtam accipi videtur pro telo.

Ballote latinæ marubium. Dioſco. ballotem romani μαῤῥούβιον appellant.

Baltheus: & baltheum in ſingulari: in plurali neutrum tantum militare cingulum: vel ʒona bullis ornata. Varro ait. Qui gladiatores baltheum cingulũ ex corio habebant bullatum baltheum dictum.

Balſamum, arbuſcula ſola vni terrarum Iudeę quondã conceſſa neu. ge. viti ſimilior, q̃ myrto. Naſcitur in loco qui dicitur, oculus ſolis. Serit mallcolis: vt vitis: & collet implet vinearum modo, ſuſtinens ſeſe ſine adminiculis. Intra tertium annum eſt fructifera ꝓceritas intra bina cubita ſubſiſtit. Oppobalſamus ſuccus collectus ex arbore: Nã ὀπὸς dicitur ſuccus ꝓfertur oĩbus odoribus. Xylobalſamum lignum balſami. ξύλον. n. lignum. Incidit enim vitreo, lapide, oſſeiſue cultellis: & ſuccum emittit: quez oppobalſamũ dicunt eximiæ ſuauitatis. Summa oppobalſami probatio eſt: vt lac coagulet: & in veſte maculas non faciat. Hiero. tamen pro arboris ſucco balſamum dixit. Et quaſi balſamũ, non mixtum odor meus. Carpobalſamum fructus balſami. Carpos enim latinę fructus.

Bambatium, ſeu bambitium Cottonũ illud albiſſimũ, q̃ nent mulierculę ad telas texẽdas. Hoc fiunt veſtes: quę vulgo bombycinæ appellant, q̃uis ξυλινε, ſiue groſſipine: vel graſſampine dici debeant a fructice, qui id fert, qui ξύλον groſſpion, ſeu Groſſi pinus vocatur.

Bambilius animal volatile, qui vulgo barbellus dicitur. De quo Ambro. lib. Hexa. Fertur hic corniger vermis conuerti primũ in ſpeciẽ caulis: atq; in eã mutari naturã, inde proceſſu quodã fieri bambilius: nec eam tamen formam figuramq; cuſtodit, ſed laxis: & latioribus folijs pinnas videtur aſſumere. Ex his folijs mollia illa Seres depectunt vellera, quæ ad vſus ſibi proprios diuites vendicarunt.

Banauſus dicitur artifex qui apud ignem operatur: βαῦνος enim Caminus eſt: & qui ex hac artis vẽditione parat ſibi victum banauſus vocatur. Viles hoĩes græci βαναύσους noſtri mecanicos vocant: & opifices omnes qui in politica ſunt contemptibiles. Ariſto. lib. iij. poli. Optima ciuitas non fert banauſum: id eſt vilem artificem ciuẽ. Banauſus etiam ſeruus dicitur. Sed inter ſeruum & banauſum. Idem libro primo poli. hoc intereſſe atq; q̃ ſeruus ſit qui natura ſeruit: banauſus qui mercede.

Banchus piſcis aſelli genus alterum: in cuius cerebro lapillos molari forma contineri Pli. ſcribit: & banchus inter mugiles minimus quem Ariſto. Chelonem vocat.

Baphia dicuntur loca tincturę: in quibus tinguntur panni, nos tinctoria dicimus. Lamp. in Alex. ſcribit Probum fuiſſe baphis præpoſitum. Bapha dicuntur tincta: vnde dibaphaga biſtincta vocantur.

Baptiſmus: & baptiſmum: & baptiſma, atis, latinę imerſio vel intinctio dicitur a verbo grę̃co βάπτω imergo. Greg. Baptiſma grę̃co eloquio dicitur: quod latinę Tinctio: quia ibi homo ſpiritu grę̃ in melius imutatur: & lõge aliud q̃; erat efficitur. Prius. n. fœdi eramus deformitate peccoꝝ, in ipſa tinctione reddimur pulchri dealbatione virtutum.

Baptę dicebant viri tincti, fucatiq;, qui ſacris intererãt inſtar mulierũ. βάπτειν enim inficere, tingere, fucare. Præterea baptę fuit nomen Comœdię veteris ab Eupolide edita.

Baptiſteriũ, in quo quis lauatur, quaſi lauacrũ: & tinctoriũ: & piſcina ipſa, nam baptiſteria in domibus ſunt: veluti lacus quidam ex ligno, aut lapide ędificati, in quibus lauãdi gratia imergi ſolet. Hęc in cellis. i. in locis ſecretoribus ſolent conſtitui, quaꝝ aliæ caldariæ ſunt, in quibus calda lauamur, aliæ frigidariæ, in quibus lauamur frigida. Pli. ad Apollinarem. Cella frigidaria, in qua baptiſteriũ amplum atq; opacum. Idem ad Gallum. Inde balinei cella frigidaria ſpacioſa: & effuſa: cuius in contrariũ parietibus duo baptiſteria: velut eiecta ſinuantur abunde capacia. Hæc eadem piſcinę dicuntur latinę: & natatoria: & natationes. Sido. Piſcina ſeu ſi græcari volumus βαπτιστήριον.

Barach, nomen viri ꝓprium: & apud nos ſignificat fulmẽ.

Barachias, nomen proprium viri: & benedictus: ſeu fulgur domini interpretatur.

Barabbas per duplex bb. Et eſt ſyra dictio, ſicut & præcedentes duæ, qua apud nos ſignificatur filius patris. Componitur enim ex bar, quod apud illos filius dicitur: & abba pater. Sedulius. Tunc coluere bahal, tunc elegere barabbam.

Baratro, luxurioſus dicitur: vel guloſus qui in baratrum gulę mittit totum patrimonium.

Barathrũ, imenſę magnitudinis nomen eſt: qa βάραθρον ideſt graue in aſpiciendo. Nam baris trin, aſpicere. Ponitur pro loco imenſæ ꝓfunditatis apud inferos: & pro loco ꝓcipiti: vnde quis emergi non poſſit. Diome. docet eſſe proprie locum Athenis, vnde dãnati pręcipitabantur. Trãſfertur quoq; ad alia. Mar. barathrum fœmineum pro locis mulieribus dixit. Idem ſtomaci imum hiatum appellauit baratrum cum ait. Extremo ructus ſi venit a baratro. Hor. in Ser. vſurpat pro ingluuie & voragine. Sunt qui dicãt barathrum profunditatem eſſe a ſimilitudine loci qui eſt in Ægypto profundiſſimi cui nomen eſt barathrum. Apud demoſthenem ponitur pro pernicię.

Barba vtroq; numero, non ſolum hominum, ſed etiã brutorum quoq; & aliorum quadrupedũ eſt. Hora. lib. j. Ser. Vtq; lupi barbam, variæ cum dente colubræ. Pli. lib. xxx. Cum geminos trãſit ſol criſtis: & auribus: & vnguibus galinaceorum, ſi luna raſis barbis eorum. Idem libro. xxviij. Afferunt & magi ſua cõmenta, primum omnium rabiem hircorum, ſi mulceatur barba, mitigari. Silius numero plurali de homine & dici poſſe oſtendit lib. xiij. Indociles nũc ꝑpexis in pectore barbis. Vertere humũ. Huius nois compoſita poſſunt declinari ſm tertiam: & ſecundam declinationem, vt Imberbis: & hoc imberbe: & imberbus, a, um: quod eſt ſine barba.

Barbatus, a, um, q barbã hẽt. Et barbire eſt barbas emittere.

Barbatium ponitur pro barba Apul. Hircino barbitio philoſophum mentiebatur.

Barbo genus piſcis, ꝙ geminam barbam habeat in inferiore labro. Alio nomine Mulus dicitur. Hunc Cice. in parado. Barbatulos mulos nuncupauit. Græce Trigla vocatur: in viuarijs non creſcit.

Barbio, is, barbam emitto.

Barbitos, pe. cor. ge. maſcu. fœmininiq;: & hoc barbitum instrumẽtum muſicũ, quod pulſat plectro, vel calamo. Hor. Age dic latinum barbite carmen Leſbio primũ modulate ciui. fœmi. aũt gene. Sapho ad Phaonẽ. Nec facit ad lachrymas barbitos vlla meas, neutro Auſo. Hoc genere & chordas & plectra: & barbita cõdę. Græce βάρβιτον dicitur. βαρβιτα δωθυιος λυσης ως ᾳδβος του αθεος.

Barbari faſtidio nomine, inquit Strabo, dicti ſunt ab initio: qui difficulter aſpere, atq; duriter loquebantur quaſi duri loqui, & craſſilingues, quẽadmodum bleſi, atq; balbi dicuntur, qui lingua impediti ſunt. Oẽs igitur qui craſſe loquuntur, barbari dicunt, quales ſunt oẽs gentes ꝓter græcos. Pli. Plau. credo Neuium poetas latinum barbaꝝ dixit. Nunc etiã ad eos tranſlatũ eſt hoc nomẽ: qui nõ ſunt latini, ꝙ hi mitiorẽ linguã habeant, ac magis cultã. Quinetiã inter hos, ſi qs nõ recte proferat, barbare loqui dicit. Et per metaphoram barbari dicuntur illiterati, malis moribus, feri, crudeles. Interdum Barbarus ſumitur, pro horrido, feroq; intuitu. Pli. de quodam myrrhæ genere. Troglodytica myrrha aſpectu aridior eſt, ſordidaq;, ac barbara. ab voce βαρβαρ, quoniam in græciam aduentantes eam vocem facerent, cum pronunciare græce non poſſent.

Barbaculus, penul. cor. diminuti. eſt a barbarus.

Barbaria, penul. cor. barbarorum regio: & quandoq; accipitur pro gente ipſa fera. Hiero. contra Ioui. Arabes: & ſarraceni: & omnis eremi barbaria camelorum lacte: & carnibus viuit. Hoc etiam nomine dicta eſt inſula Gangetis Indię fluuij: vt ait Ptolomeus.

Barbaricus, a, um, pen. cor. eiuſdem ſignificationis eſt, cum barbarus, hoc eſt ferus: & malis moribus. Apul. Feris, ac barbaricis moribus.

Barbaricum neutri gene. clamor excitus dicitur, ꝙ eo vociferandi genere barbari vtantur.

Barbaries ad imitationem pertinet: & ſignificat ciuilitatem feritatemq;.

Barbarica pauimenta ſunt: quæ & ſubtegulanea vocantur ex teſtis tuſis, rudere: & calce, in Italia vero feſtucæ ſubijciebantur, propter quod carnea vocitata.

Barbariſmus eſt contra Romani ſermonis legem, aut ſcripta, aut pronunciata vitioſę dictio. Fit enim in vna parte orationis tm̃, latine diſſonans dr̃: & ꝓprie in ſoluta oratione fit, apud poetas metaplaſmus. i. transformatio vocatur. Fitq; barbariſmus duobus modis ſcripto: & pronunciatione. Et hoc quadripharîam adiectione, detractione, mutatione, transmutatiõe litteræ, ſyllabæ, temporis. Adiectione litteræ, vt Reliquias danaum pro reliquias ſyllabę, vt Mauors pro Mars, tpis, vt Italiã fato profugus, vbi prima ſyllaba cũ corripi debeat producit. Detractione litteræ fit barbariſmus: vt Infatibus pro infantibus. Syllabæ: vt ſalmentum pro ſalſamentum. Temporis, vt Feruere leucatẽ, auro q; effulgere fluctus. Mutatione litteræ fit barbariſmus, vt Olli pro illi. Syllabæ, vt Pernuces pro pernices. Tempore, vt Vnius ob noxam. Transmutatione litteræ fit barbariſmus, vt Tymbre pro tymber. Temporis, vt Dominus pe. pro.

Barbaralexis dictio peregrina eſt: vt gaza: & magalia.

Barbaricarij textores, artificeſq; linteæ veſtis qua ex auro: & coloratis filis effigies. hõiũ: & animaliũ exprimuntur.

Barce, vrbs in arida Libya, quã libes metropolim fic dicta regina eorum Barce, a qua Barcei dicti ſunt eius incolę. Hierony. ad Dar. Lateq; vagantes barcei, a barca oppido, quod in ſolitudine ſitum eſt, quos nunc corrupto ſermone Aphri baricianos vocant, hi ſunt, qui pro locorum qualitatibus diuerſis nominibus appellant: & a Mauritania per Aphricam: & Ægyptum, Paleſtinamq;: & Phœnicem, Celoſyriæ & Oſrhoenem, Meſopotamiam, atq; Perſides tendunt ad Indiam. Barce etiam ciuitas pentapoleon: quæ hodie Ptolomais dicitur.

Bardeſanes nomen propriũ hyſtorici babylonij, qui in duo dogmata apud indos gymnoſophiſtas diuidit, quorũ alterum appellat bragmanas: alterum Samaneos, qui tantę cõtinentię ſint, vt vel pomis arborum iuxta Gangem fluuium vel publico oriſæ: & farinæ alantur cibo. Et cum rex ad eos venerit, adorare illos ſolitus ſit. Hic doctrina cœleſtium omnium chaldæorum excellentiſſimus. Cuius mentionem facit Euſe. lib. vj. præparationis.

Bardus, ſtultus a tarditate ingenij. Cecil. nimis audacem, nimiſq; bardum. Gallice vero dicitur cantor: qui virorum fortium laudes canit, a gente bardorum, de quibus Luc. Plurima ſecuri fudiſtis carmina Bardi.

Bardiacus, veſtis eſt. Marti. Laſſi bardiacus, quod euocati.

Bardocucullus, genus veſtis omni tempore cõmode, cũ qua etiã cubare ſoliti erant imbrium tẽpore in caſtris milites: & in agris ruſtici. Mar. Gallia ſantonico veſtit te bardocucullo Cercopithecorũ penula nuper erat. Sunt qui dicãt hac docucullum eſſe tegmẽ capitis villoſum: cuius vſus tranſlatus ſit a populis galliæ qui dicuntur bardi.

Bargilia vrbs in caria a Bellerophontis comite bargylo quẽ Pegaſus occiderit. Vnde bargylietici campi.

Barrhus elephas, a cuius oſſis ſimilitudine dentes barrhi dicũt. Hora. Quid tibi vis mulier nigris digniſſima barrhis.

Barrire dicuntur elephantes, cum vocem emittunt.

Barrhitus, us, pe. pro. ipſa vox barrhij elephantis. Barrhitus etiam dicitur Romanorum clamor militũ, fit cum vtreq; acies ſe iunxerint, auctor Vegetius.

Barrho vir fortis, a quo fit diminutiuum barrunculus.

Barrhis, idis, lingua ęgyptia ſignificat cymbã, quę vectat cadauera Ægyptia ad ſepulchra. Proper. Barrhidos: & contis roſtra liburna ſequi. Alio nomine dicitur Epibatra. Barris etiam dicta eſt ciuitas Phrygię. Ptolo. ait eſſe oppidũ in piſidica pamphiliæ prę fectura. Significatq; id nomen apud græcos habitationum frequentiam: vſurpantq; id ſacræ interdum litteræ pro ædibus eburneis. Nam & poetę elephantos barrhos vocant. Præterea quidam indiæ fluuius barrhis dicitur.

Bariona pe. pro. dictio ſyriaca qua ſignificat̃ filius columbæ.

Baricianũ: vide in dictione barce.

Barnacida, ę: veſtis genus, quã nunc Guarnacias dicimus, forſan quoniã βαρνα ώς ἀλόμενος, inde puer verna.

Baſcanda, uas britãnicũ. Mar. Barbara depictis venit baſcãda Britannis. Sed me iam mauult dicere Roma ſuam.

Baſtagontas græci vocant baiulos & gerulos.

Baſia pudicorum affectuum, ſunt oſcula officiorum. Suauia libidinum, vel amorum.

Baſis a noſtris dici pot̃ ſuſtentamẽtum. Sunt. n. baſes ſeſſiones columnarum, ſtatuarum, ſeu fabricarum, quæ a fundamẽto cõſurgunt: & ſuppoſitę fabricę ſuſtinent pondus, a qua ſimilitudine orbiculi illi, qbus vaſa immenſis collocant, ne toralia polluantur, vocari ſolent. Treba. iuriſcon. de lega. libro. iij. Cui corinthia vaſa legata eſſent: & baſes:

ſtulc quoq; horum vaſoꝝ collocãdoꝝ cauſa paratus deberi reſpondit. Eſt & Baſis figura in narrationibus, cuꝫ omnia pedetentim inſinuandi gratia ꝓferuntur, vt apud Teren. in Eu. Matri mercator dono dedit, mater vbi accepit &c.

Baſilica proprie locus, in quo negociationes conſilia & iudicia exercebãtur quaſi regia. Grę. n. βασιλικὴν baſilicen regiam vocant, nam vt Vict. lib. v. ſcribit. Debẽt baſilicę adiũcte eſſe foro. Sene. Fremitu iudicioruꝫ baſilicę reſonabant. Pli. in epiſt. Deſcenderam in baſilicam iulii auditurus: quibus proxima comperendinatione reſpondere debebam. Iuſconſulti de verbo. ſigni. baſilicam publicis vſibus accõmodatam eſſe demonſtrãt. Quidaꝫ baſilicã accipiunt pro loco domi ampliore, in quo dominum expectant ſalutatores, clyentes, patronos ſerui dominos in quo etiam chorec: & conuiuia maiora fieri ſolent. Apud eccleſiaſticos baſilicę dicuntur ſacella numinibus dicata, quia ibi regi omnium deo cultus: & ſacrificia offeruntur.

Baſilicon. Plau. in Epi. vocat veſtimenti genus regium, cum ait. Suparum ſubmimũ, ricã baſilicũ, aut exoticum. Pli. Genus nucũ, quod optimũ eſt: & quaſi regium vocari ait baſilicam. Eſt enim baſilica nux, quam alio nomine Iuglandem appellamus, vide in dictione Iuglans. Celſus Emplaſtrum, ob excellentiam, baſilicon dictum ſcribit.

Baſilicus, a, um, regius, ſiue regalis dicit̃, vnde Plau. in Cap. Baſilicas edictiones, atq; imperioſas habet. Et in Pſeu. Baſilicus ſtatus: & baſilicus victus. i. regalis: & excellẽs i Perſa. Et baſilica facinora, pro regia. Idem Baſilicę ornatus incedit: & fabrę ad fallaciam. i. regie, & excellenter.

Baſileus, ſuſtẽtamentum populi dicitur. Nam baſis ſedes & laos populus ꝙ in rege populi animus conquieſcat: quanto enim quis magis præponitur, tanto amplius pondere laborum grauatur.

Baſilicanus, dicitur cuſtos baſilicę.

Baſiliſcus genus ſerpentis, ꝙ in capite album habeat inſtar diadematis, vel ꝙ reliqua ſerpentium genera eius virus fugiant. Hũc Regulũ vocant, qui teſte Pli. lib. viij. in ſolitudinibus Aphricę habitat cuiꝫ candida in capite macula, velut quodam diademate adornatus, acutiſſimum habet caput, rubeos oculos: & colorem ad nigredinem vergentem.

Baſilia inſula in Oceano ſeptentrionali, immenſæ magnitudinis: quæ diſtat a Scytharum littore tridui nauigatione: vt ait Pli. libro quarto.

Baſterna vehiculum itineris, quæ mollibus ſtramentis cõpoſita, a duobus aĩalibus deportat̃. Et proprie matronaruꝫ erat: Ammianus Matronę complures opertis capitibus: & baſternis pro latera ciuitatis cuncta diſcurrunt.

Baſternę populi vltra Danubium.

Baſilidij, ſunt populi Scythię Europeę: vt Põpe. refert qui ab Hercule deſcenderunt.

Baſſaris, is, vel idis, Bacchi ſacrificula, a Baſſareo Baccho, qui Baſſareus dictus eſt a veſtis genere, qua induebat̃ quæ baſſaris dicebatur, vt inquit Porphirio, quæ plane veſtis, vſq; ad pedes fluebat. Statius. Si decet aurata Bacchum veſtigia palla Verere. Et a beſſareo Lydie loco cognominata eſt. Hora. lib. car. Non ego te candide baſſareum inuitum quatiam. Rurſus baſſaris vacca mulſaria dicitur. Perſi. Et raptum vitulo caput ablatura ſuperbo baſſaris.

Baſilides nomen ꝓpriũ cuiuſdam heretici ꝙ trecẽtos ſexagintaquinq; cœlos eſſe credebat quo dierum numero annus includitur, Cuius ſectatores dicti ſunt baſilidiani.

Baſan: regio trans iordanem eſt quã duæ & dimidie tribus poſſederunt: & quę interpręṫatur vberrima: & pinguis.

Bathaui. Germanię ꝓuincia, quæ nunc baueria dicitur: & Bathauiũ oppidũ a βάτυ, quod altuꝫ ſignificat. Hinc bathauus, a, um, pe. indifferente. Luc. li. j. Vagiones, bathauiq; truces, quos ęre recuruo. Stridentes acuere tubæ. Cor. Taci. de ſitu Germaniæ. Omnium harum gentium, virtute præcipui bathaui non multum a ripa inſulam Rheni colunt. Hos auricomos. Sil. appellat.

Batrachus penul. cor. rana: & nomen proprium ſculptoris: & quidam Cyrenaicus portus.

Batrachomyomachia, ranarum & murum pugna.

Batis genus vaſis longioris manubrij, quod alij Trullam appellant.

Batus vt ſcribit Hierony. genus menſuræ eſt, quæ apud Hebræos dicitur Bath, decima pars chori eſt. & de ſpeciebus tantum liquidis dicitur, vini, olei, & huiuſmodi. Idem in Eſaia dicit Batum continere tres amphoras. Ser. li. de ponde. Continet amphoraꝫ vnam. Et Batus nomen viri proprium eius, qui Cyrenem condidit: quod lingua libyca regem ſignificat. Item Batus apud Pli. nomen piſcis. Itemq; Batis quam nos raiam vocamus.

Batis genus herbæ aculeatæ ſponte naſcentis: quæ & Marina eſt & hortenſis. Et Batis inter aues numeratur.

Battologia a noſtris multiloquium dici poteſt.

Battus per duplex tt, nomen eſt paſtoris.

Batuo, is, virgis verbero. Plau. in Caſi. Qui quæſo potius ꝙ ſculponeas, quibus batuatur tibi os ſenex nequiſſime. Sue. de Calig. Mirmilonem e ludo rudibus ſecum batuentem, & ſponte proſtratum, confodit ferrea ſica. Cice. Pęto, trãſtulit ad rem obſcœnam, cum inquit. Equidem iam etiam obſcœna verba, pro obſcœnis ſunt. Batuit enim impodẽter, depræſſit multo impudentius. At qui neutrum eſt obſcœnum.

Battillus, quoddam ignis recęptaculum ferreum, quo pruna colligitur, ad ſimilitudinem palę, vulgo bernacius dicitur, hoc enim cinerem e foco tollere ſolemus: vt alio transferamus. Apitius de petaſone. Et Armillam inquit illiſus candenti batillo vris: & melle contegis. Et de diuo Laurentio ſcribitur. Allati ſunt batilli cum prunis. Hiero. lib. Nume. genere neutro vſus eſt. Ignium recęptacula fuſcinulas: & tridentes vncinos: ac batilla. Item Battilus ſignificat fere bracteam: & laminam vnde nos vulgo quoq; ferrum tali forma nominamus batillum, ferreum inſtrumentuꝫ quo ad ſulcos foſſaſqꝫ faciendas ruſtici vtuntur.

Bathyllus cum th, aſpirato: & y græco fuit nomen adoleſcẽtis. De quo Hora. in Epo. Non aliter Samio dicũt arſiſſe Bathyllo Anacreonta Teium.

Bathynon pe. cor. interpręṫatur profundum.

Bathvochus profundus. Nam bathy profundum ſignificat: & ἔχω, habeo.

Battalus pe. cor. fuit cognomẽ demoſthenis: qꝺ ſigni. mollẽ & odioſum: & turpem a battallo quodam libyco.

Baubare, ạfficium verbum a voce canum, cum latrant, bau bau facientes. Lucil. lib. v. Et cum deſerti baubantur in ędibus omnes.

Bauli, villę nomen eſt, quæ inter promontorium Miſenuꝫ, Baiarumq; lacum flexo mari alluitur. Ser. cauſam nominis inde factam memorat. ꝙ olim Hercules iuxta baias fecit caulam bobus: & eam ſæpſit. Qui locus primo baulia dictus, mox dici cœpit Bauli.

Baxeę ſunt crepidę: & calciamenta & ꝓprię calcei pħorum: vt oſtendit Apul. li. vlti. de aſi. qui ait. Nec qui pallio baculoq;: & baxeis: & hircino barbitio pħm fingeret.

B ante D

Bdellium arbor nigra magnitudine oleæ, folio, & robore ſimilis caprifici. Naſcitur in Bactrianis: vt Pli. li. xij. ſcribit. Cuius etiam ſuccus bdellium dicitur.

B ante E

Beatus ab habendo dictus eſt. Qui ſint dicendi beati. Sene. lib. vj. epiſt. declarat his verbis. Hoc nos doce beatum non eum eſſe, quem vulgus appellat, ad queꝫ pecunia magna confluxit, ſed illum, cui bonum omne in animo eſt erectum: & excelſum, & mirabilia calcantem, qui neminem videt, cum quo ſe commutatum velit, qui hominem ea ſola parte exiſtimat: qua homo eſt, qui natura magiſtra vtitur: ad illius leges componit̃, ſic viuit quõo illa pſcripſit: cui bona illa nulla vis excutit: qui mala in bonum conuertit

certus

certus iudicij: incōcurſus, intrepidus, quẽ aliqua vis mouet, nulla perturbat, quẽ fortuna: cum in eum quod habuit telum nocētiſſimũ, vi maxima intorſit, pungit, nõ vulnerat. Cice. libro. v. Tuſc. Hos exiſtimo beatos, qui ſint in bonis nullo adiuncto malo. Apul. libro. de philo. Illũ omnibus beatum videri: cui & bona ſuppetunt: & quemadmodum carere vitijs debeat, callet. Foelices dicuntur bonorum oīum compotes. Alię quoq; res beatę fęliceſq; dici poſſũt: vt vox beata. i. plęna, ac pfecta. Et vocis foelicitas apud Quin. Interdum ponitur beatus pro nobili. Hora. libro. car. Neſcias ante generum beatę Phillidis flauę.

Beatulus dimi. Perſi. Tādẽq; beatulus alto cōpoſitus lecto.

Beatitudo vt inquit Speuſippus eſt bonum: & bonis omnibus accumulatum poteſtas ad bene viuendum ſeipſa ſufficiens: perfectio ſm virtutem ſufficiens vitę cōmoditas.

Bebryacũ, ſiue bebryacum vicus eſt inter Cremonam & Veronam: q vulgo dr̃ Labina, clarũ duabus cladibus romanoꝝ. Cornelij: & Tatij. In eo Vitel. cum Othone conflixit. Cor. Taci. Eo die quo Bebriaci certabatur, auem inuſitata facie apud regium lepidi celebri luce conſediſſe incolle: vt memorant, nec deinde coetu hoīum, aut volantiũ alitum territam, pulſamue: donec Otho ſeipſum interficeret. Hinc bebryacenſes dicti ſunt eius incolę.

Bebrycia regio, quę: vt Salu. docet maior Phrygia dicta eſt. Soli. in ponti exordio thracias ab oriente tangit prius bebrycia inde Mygdonia: poſtremo a rege bithynio bithynia. Hinc.

Bebrycius, a, um: & Bebryx, icis, pe. indifferente. Vale. Flaccus libro. ij. Bebrycis: & Scythici procul in clementia ſaxi. Luc. lib. vi. Pinguis Bebrycio diſceſſit vomere ſulcus. Sil. lib. iij. Poſſeſſus Baccho ſeua Bebricis in aula.

Becher, eris, pe. pro: & prima breui. natio ſcythica: quę quum ad italiam veniſſet cum Atila vinumq; guſtaſſet: omniũ bibaciſſima facta eſt.

Beęlsebub Idolum fuit Accaron, quod in regum volumine vocatur Idolum muſcę. Beel ipſę eſt Bel, ſiue Baal, sebub muſca. Et interpraetatur vir muſcarum.

Beelphegor interpraetatur vir habens hiatum: vel deus hiãs: vel ſimulachrum ignominiae. Idolum fuit Moab, vocabulo Baal, ſiue Beel, ſuper montem Phegor, quem Latini Priapum ferunt.

Beelſephon, vir habens arcana, vel dominus aquilonis, ſeu vetuſtus deus habens ſpeculam.

Beemoth, ex hebręa voce latinę animal ſignificat. Ideo autẽ diabolus beemoth. i. animal dicitur, ꝙ de excelſis ad terrena decidit. & pro merito ſuo: vt animal brutum effectus ſit. Ipſę eſt & Leuiathan.

Belbina. penul. pro. inſula Æginę proxima. Fuit & in continenti Laconię agro Belbina, vt inquit Stra.

Belial diabolus dicitur & interprętatur apoſtata praeuaricator & abſq; iugo, vel abſq; domino.

Belgę Gallię populi per. xv. gentes diuiſi intra rhenum ac lygerum vergentes in oceanum, a qua regio belgica dicta eſt, quaſi bellorum genus, vbi vehicula quędam primum inuenta fuere: quae Eſſeda dicuntur. Virgil. Belgica: vel molli melius feret eſſeda collo.

Belus, per ſimplex l, nomen proprium regis Aſſyriorum: & pater Nini, qui primus regnauit: & poſtea dictus eſt Bel. Vnde Beelsebub: nam eorum lingua ſol bel dicit̃: vnde. & helios. Ergo addita digãma: & facta deriuatiõe a ſole, regi nomen impoſitum eſt. Hoc etiam nomine dictus eſt fluuius Syriae: vbi primo compertum fuiſſe vitrum Pli. ſcribit lib. vj. Ioſephus lib. ij. belli Iudaici. Stadijs ait duobus a Ptolemaide Pelum amnem diſtare, iuxta quẽ ſepulchrũ Memnonis ſit: & vitrea in rotunda valle arena, quam venti ex circumdatis iugis cõgerũt inexhauſta ſęculis vi, ſed ante omnia mirabili natura mutandi alia quoq; in vitrum, quę attigerit metalla.

Bellus, a, um, per duplex ll, dimi. eſt a bonus. Var. ita cum eis bellum geras: vt bella omnia domum auferas. i. bona oīa. Idem Bellior pro melior poſuit. Venio nunc ad vltimum teſtamentum, quod dicit̃ phiſicon, in quo gręci belliores, q̃ Romani noſtri. Et qm̃ bonum quãdoq; pulchrũ ſignificat: vt apud Teren. Forma bona fortaſſe. Bellũ quoq; pro pulchro accipitur: vt bellus puer, bella puella, bellum corpus. Mar. Bella es nouimus: & puella verum eſt. Hinc belli homines aliquãdo boni: & prudentes, aliquãdo formoſi, atq; elegãtes dicunt̃. Et belliſſimus optimus, vel pulcherrimus. Teren. in Adel. Ego iam pſpiciam mihi atq; vnũquodq;, quod erit belliſſimum carpã. Naſcit̃ e palude quae vocatur Candabea in ea parte ſyrię quę foenicę dicitur finitima iudeę intra montis Carmeli radices.

Bellulus, a, um, dimi. formatũ a dimi. i. pulcherrulus, a quo aduerbium Bellule. Plau. Nã nurus bellule ſe habebat.

Bellatulus, la, lum, vocabulum blãdientis eiuſdẽ ſignificantię cũ bellulus. Plau. Cũ imus ergo cubitum bella bellatula.

Bella, ę, oppidũ campaniae. Virg. lib. vij. Moenia bellae.

Bellum proprie diſſenſio hoſtilis, per quã arma mouent̃: & ſignificat totũ tempus in quo ſunt in militia hoĩes, plium certamẽ ipſum. Pugna etiã citra arma fit nudis verbis. Vir. exemplum de bello, & plio poſuit. Infantẽ fugiens media inter praelia belli. Et Liui. refert populum Ro. nullo bello multis vero prelijs victum eſſe. Aliquãdo tñ bellũ capitur pro plio. Salu. In eo bello trecenti milites deſiderati. Dictũ bellum, vt Priſcia. ſentit, ab eo, quod eſt bonũ per antiphraſim dimi. ꝙ minime bonum ſit. Alij non per contrarium a bono deducunt, ꝙ boni gratia bella olim ſuſciperentur nec ad inferendam, ſed ad ppulſandã iniuriã pacemq; parandam. Quapropter hoſtes etiam ab ęquando dicti ſunt. Alij a duello deriuant abiecta d, & digãma in b, cõuerſo. Feſtus a beluis: quia beluarum pernicioſa ſit diſſenſio.

Bellicus, a, um, pe. cor. quod ad bellũ ptinet: vt arma bellica.

Bellica, ę, dicebatur. Colu. illa ante templum Bellonae, ſuper quam iacebant haſtam cum bellum indicerent.

Bellicoſus, ferox. Salu. in Iug. Lybes, quoniam Getuli minus bellicoſi erant.

Bellax adiectiuum, idem, quod bellicoſus.

Bello, as, oppugno, bellum gero, confligo. Pli. Romana arma primũ Claudio principe in Mauritania bellauere Ptolemeum regem a C. Cęſare interemptum. Eſt & bellor, aris, deponens. Virg. Et pictis bellantur Amazones armis. Cõpoſita ſunt debello, & rebello primum ſignificat expugno: vnde Debellatos hoſtes dicimus victos. Alterum repugno: vnde rebelles.

Bellator non mõ, qui bellum gerit: vt eſt homo: ſed etiam, per quem bellum gerit̃: vt equus. Vir. lib. x. Et inter bellatoris, equi caua tempora conijcit haſtam. Bellatrix, quae bellum gerit, ſeu bellicoſa eſt. Idem. Aurea ſubnectens exertae cingula mammae bellatrix.

Bellarius, a, um, quod bello aptũ eſt, vt arma, ſagittae: & huiuſmodi, quaſi inſtrumenta bellica.

Bellaria vero dicuntur res bellis aptę: vtpote arma, ſagittę & ſimilia: quaſi bellica inſtrumenta. Item bellaria cibi ſecũdae menſae a bonitate (vt Do. ait) ad irritandam gulã, quae Tragemata: aut pẽmata graeci: ea veteres noſtri bellaria dixere: vt inquit Gel. quae mellita eſſe conſueuerant. Macro. in ſatur. Adhuc dicente Furio ſecundae menſę illata bellaria nouo ſermoni principium dedere. Vina quoq; dulciora eſt. Inuenire in comoedijs antiquioribus hoc vocabulo appellata, dictaq; eſſe ea Liberi bellaria.

Belligero, as, bellum gero. Plau. in Cap. Belligerant. Ætholi: cum Aulidis. Hinc Belliger. Vnde Mars belliger dicitur a bello gerendo.

Bellipotens cum accentu in antepe. qui bello pollet.

Bellona pe. pro. bellorum dea. Martis ſoror, q̃uis quidam palladem dicant: cui proprio ſanguine ſacerdotes ſacrificabant: ante cuius templum colũnula erat: quę bellica dicebatur. Haec alio nomine Enyo a poetis vocatur.

Belone per ſimplex l. piſcis eſt: qui alio nõie dicit̃ acus: ſiue acicula ab acu. Gręci enim βελόνη παρὰ τὸ βάλλω: acſi

nomin.&c.Pli. Acus,ſiue belone vnus piſcium dehiſcente, ꝓpter multitudinẽ vtero partu,a partu coaleſcit vulnus qđ & in cęcis ſerpentibus tradũt. Vulgo anguſigula dicitur.

Bellerophontes,ſeu Bellerophon,tis,fuit Glauci regis Ephyre filius indyto decore conſpicuus: & virtutis maxime. Hic cum a Stenobea vxore Pręti ad coitum interpellatus eſſet, veritus hoſpitalis Iouis iram,laſciuam fœminam repulit. Vnde exardens repulſa mulier,viro innocentem hoſpitem accuſauit,qui hoſpitij iure motus illum domi non interficere ſuſtinuit,ſed datis codicillis,ad Iobatem ſocerum illũ in Lyciam miſit. Lectis ergo codicillis Iobates in vltionem criminis ad Chimeram & Solymos domandos Bellerophontem miſit,vt ſub prętextu memorabilis pugnæ interiret. Sed Chimera: & Soly.deuictis laudem retulit maximam. Hic primo Hipponus,poſt ab interfecto Corinthio Bellero. Bellerophontes dictus eſt,primę decli.ſicut Anchiſes. Hinc Bellerophonteus,a,um. Proper. Bellerophontei qua fluit humor equi. Pindarus in oda Xenophontis Corinthij ita ſcribit pulcherrime. πρίν γε οἱ χρυσάμπυκα κοῦρα χαλινὸν Παλλὰς ἤνεγκ᾽ ἐξ ὀνείρου δ᾽ αὐτίκα ἦν ὕπαρ φώνασε δ᾽ εὕδεις αἰολίδα βασιλεῦ ἄγε φίλτρον τόδ᾽ ἵππειον δέκευ.

Belos latinę ſagitta ἀπὸ τοῦ βάλλειν.qđ ſignificat iacere.

Bellouaci penul.corre.populi Galliæ,qui belli gloria Belgas omnes ſuperarunt,quos Cæſar duce eorum interfecto in poteſtatem redegit.

Belon per ſimplex l,vrbs: & nomen fluuij in Hiſpania.

Belbus:animal alio nomine dicitur hięna.

Beblosis βέβλωσις dicitur prophanati.

Bembina. Nemeę vicus,vnde Nemeęus leo a poetis bembinatis eſt dictus. Plau.in Mi. Bembinatidis belug iſtar,hoc eſt Nemeęi leonis inſtar.

Benę,aduerbium a bonus formatũ:vt deus bene omnia fecit. Aliquãdo ponit̃ pro cõmode,vt bene habito. Interdum pro prudẽter:pulchre,ꝓbe,ornate,honeſte,ꝓſpere,pro loco. Nõnũq̃; pro valde,vt bene nũmatus.i.pecunioſus. Ci. Habetis orationem bene longã. Nã bonus pro magno: & multo quandoq; capitur. Similiter male pro valde. Cice.in Bru. Credebat ſcriptores illos male mulctatos.

Bene iudico cenſeo,opinor,exiſtimo,ad meipſum referuntur,rectũqȝ conſilium oſtẽdunt: & ecõtrario Male iudico.

Bene cogito,vel male cogito referuntur ad alterum,ſignificantqȝ beneficium,aut perniciem. Pli. Hoc tuo ſtudio bene de te cogitantem liberaliorem reddes. Cice. Carthaginẽ diu male cogitantem,non prius timere deſinam q̃; excıſaȝ cognouero.

Bene vertere,eſt in vtilitatem vertere,ſicut male vertere eſt in perniciem.

Bene viuere inquit Augu.lib.de moribus eccleſiæ:eſt ad beatitudinem viuendi tendere.

Bene volo tibi,amo te. Hinc Beneuolus: & beneuolentia: quæ eſt inclinatio animi cum deſyderio benefaciendi.

Benedico,laudo,bene loquor. Teren.in Phor. Benedictis ſi certaſſet,audiuiſſet bene. Et conſtruitur cum datiuo,ſicut Maledico quando eſt vna dictio,hinc Benedicus qui bene dicit: & laudat,a quo aduerbium Benedice. Plau. Cum illiciebas me ad te blande,ac benedice.

Benefacio,nõ indicantis:ſed gratias agentis eſt. Teren.in Eu. Benefacis merito te amo.

Beneficus penul.cor.liberalis,qui beneficium præſtat: & cõparatiuum habet: & ſuperlatiuum aliquando etiam ſuum: vt beneficentior beneficentiſſimus: & beneficiſſimus: vt Mar. Cato de Ptolemeo rege optimo: & bñficiſſimo. Hinc beneficentia,liberalitas.

Beneficiarius,qui beneficium accepit. Vnde & a veterib9 beneficiarij dicti ſunt illi:quos imperator ſuo beneficio promouiſſet in militia. Cęſar lib.j. Pet.vero non deſerit ſeſe armat familiam,cum hac pręto ria cohorte certamen,barbariſqȝ equitibus paucis beneficiarijs ſuis.

Benignus a bonus deducitur: & ꝓprie qui bonis & dignis largitur:compoſita dictio ex bono & digno. Vnde benignam terram dicimus:fructus abunde reddentem. Pli.de Ægypto. Nulla eſt benignior tellus,nullus ager feratior. Teren.in Hecy. Benigne prębeatur,hoc enim eſt gratius,non ſolum pręberc,ſed etiã large. Dona. Benignitas eſt in quãtitate rerum,aut in facilitate pręſtandis. Nam plęrumqȝ ingrata dona ſunt in quibus benignitas non apparet.

Benna,lingua gallica,genus vehiculi. Vnde Combennones in eadem benna ſedentes.

Beneuentum Campanię vrbs,cum eo colonia deduceretur boni hominis gratiam vocari cœptum,nam antea:Maleuentum vocabatur. Hæc vrbs a Diomede condita fertur, apud quam.xxx.milia Samnitum cęſa fuerunt. Sulpitio: & Petilio conſulibus.

Beo,as,cõſolor: & beatum glorioſumqȝ facio. Plau.in Tru. Hoc me beat ſaltem:quoniam perduellis vicit,& domum cõpos laudis reuenit. Hinc beatus,beatior,beatiſſimus.

Berecyntus ſine h mons phrygię eſt: & nomẽ oppidi in quo Cybele mater deum priſcorum ritu colebatur. Vnde Berecynthia dicta eſt. Addimus autem aſpirationem quoties montem delicynthum dicimus.

Beronice,vel berenice,es,pe.pro.regina Ægypti ſoror Ptolomei: & Cleopatre,a qua Beronice vrbs in maiori ſyrte creditur appellata. Fuit & alia Beronice Herodis Agrippe Iudęorũ regis filia,de qua Iuue. Deinde adamas notiſſimus & Beronices. In digito factus præcioſior hunc dedit olim barbarus inceſtę dedit hunc agrippa ſorori.

Beryllus cum y,gręca lapis pallidus tranſparens,ex quo pocula fiebant gene.maſcu. & fœmi. Priſci.in perihegeſi. Beryllig ẽmas glauci,nitidũqȝ adamanta. Gignitur in india ſimil ſmaragdo,ſed cum pallore,ſemperqȝ berylli ſexãgula figura artificũ ingenijs poliuntur qm̃ hebeſcunt,niſi color repercuſſu anguloꝶ excitet̃. Orpheus in libro de gẽmis de beryllo nil meminit,ſed Euſta.multa in enarratiõe Dionyſij libici,qui ait. μὴν καὶ χρυσοῖο φέρειν χαρίεσσαν ἄλλου γ᾽ ὑγρῆς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον.

Berytus,cum y.pe.pro.vrbs eſt Phœnices Syriæ a quo Berytia vina qualis hodieq; nominatiſſima eſt.

Beroſus hyſtoricus fuit:qui hyſtoriã litteris caldeis ſcripſit.

Berſabee vrbs in terra Iuda,quę etiaȝ puteus iuramẽti vocata eſt,quia cum ibi habitaret Abraã cũ Abimelech datis ſeptem ouibus in fœdus,mutuo iurauerũt. Hęc terminus fuit terrę ꝓmiſſionis poſſeſſę a populo Iudęorum,poſt q̃ reuerſus eſt ex Ægypto: & tenditur vſqȝ ad Dan ſpatio in longum.clx.milium,ſicuti ſcribit Hiero.ad Dardanum.

Bes,is,vncię octo ab aſſe,ex eo,ꝙ bis triens ſit,q̃;uis dura compoſitio. Serui. Duos trientes beſſem vocabis. Antiqui Bes dicebant dempto triente.i.octo.

Beſſi populi Trachum,de quibus Oui.libro.iiij.triſ. Viuere,q̃; miſerum eſt,inter Beſſoſqȝ,Getaſqȝ.

Beſtia crudelitatem videt̃ exprimere belua magnitudinem & quaſi mõſtruoſitatem:fera opponit̃ cicuri. Vlp. Beſtias accipere debemus magis ex feritate,q̃; ex animalis genere, quę proprie morſu,vel vnguibus ſęuiunt:vt pardi leones, tygrides a vaſtando.

Beſtialis: & hoc beſtiale,quod eſt beſtię. Amb. Ipſum videt beſtialis naturæ poteſtati eſſe ſubiectum.

Beſtiarij dicebantur,qui cũ beſtijs depugnare damnati erant. Hinc a Sene.ludus beſtiarioꝶ nuncupatur,quo beſtiarij depugnabant. Tertu. Iuppiter eſt Romę,quem ludis ſuis ſanguine proluunt beſtiariorum.

Beſſyga,pe.cor. Emporium in India:vbi & amnis Beſſygas: Vnde Beſſygitę populi:qui humana carne veſcuntur.

Bethacarma,vicus inter hieroſolymam: & thecuã in monte ſitus compoſitũ nomen ex lingua ſyria & hebrea.

Beta,littera græca proxima primę quę in b,a latinis trãſfert̃ aliquando in u,vt bition vita. Eſt etiam hoc nomine herba,quę & bleta dicitur: & betatius: & betatium.

Beto,is,ſignificat vado quaſi bene ito. Var. Mulierem,ꝙ parere ea non poterat,foras betere iuſſit.

Bethania.

Bethania, villa ſecundo milia. ab Hieruſalem in latere montis olíueti.

Bethel, vrbs Samarię, quam Iebuſei condiderunt: quę prius vocabatur Luza.

Bethleem, nomen ciuitatis Dauid, quæ alio vocabulo dicitur Euphrata: nunc viculus eſſe dicitur, qui ab Ioppe. xlvi. milibus diſtat. In hac ciuitate ortus, atq; cõſumatus eſt Dauid. Ibi etiam dominus noſter ex ſpirituſancto genitus natus eſt. Ibi Rachel occubuit: vbi & ſepulchrum Ieſſe patris Dauid oſtenditur. Eſt autem hic locus in tribu Iuda. ſexto ab Hieruſale*ꝫ* miliario poſitus contra meridiẽ in itinere, quo pergitur hebrõ. Q*ꝛ* aũt Iacob ibi pecora ſua pauit loco Bethleem nomẽ impoſuit, quod domus panis interpꝛetatur, propter eum panem, qui ibi de coelo deſcendit. Hinc Bethlemitę pe. pro. dicti ſunt, qui eius incolæ ſunt.

Bethſamis pe. cor. nomen vrbis Galilę, vbi dominus perhibetur multa ſigna feciſſe, a qua Bethſamitę populi.

Bethſaida, piſcina in Hieruſalem, quę vocabatur Probatica: & a nobis dici põt domus pecuduꝫ, ſiue pecualis, q*ꝛ* oſtias in ea quõdam ſacerdotes lauabant. Eſt & nomen ciuitatis Galileæ, a qua Petrus, & Philippus ortum habuere.

Bethſura, & Bethſuræ tantum pluraliter pe. pro. Hier. lib. ij. mach. Et Bethſuræ, quod erat Iudæorum munitum præſidium, caſtra admouebat. Idem in eodem. Iterum rerũ ſermonem habuit cum his, qui erant Bethſuris. Et interpretatur domus muri, vel domus acerba.

Bethphage pe. pro. Syrum nomen, quod interpretatur domus oris, vel maxilla.

Bethys, fluuius Hiſpanię vlterioris, a quo Bethyca Hiſpanię regio dicta eſt, quę ab accolis Tudertana vocatur incole Tudertani, & Turduli dicuntur. Ea nunc granata dicitur a grano, quod græci coccum vocant, nam in Bethyca fere tota copioſum coccum gignitur. Accipitur etiam pro Hiſpania, ꝙ Bethys eam diuidat. Hic fluuius occidit in oceano occidentali, dictus bethys παρά τὸ βαθυς α είς η quod eſt profundũ. In quo lanas pulchro colore tingi oſtẽdit. Mar. cum ait. Bethys oliuifera crinẽ redimite corona. Aurea qui nitidis vellera tingis aquis, ſed tamen quotquot græcos viderim, ſcribunt per ai diph. in prima, vt Stephanus biſantius noſter, & Euſtathius in commẽtarijs Diony. ſed mihi viſus ſum ſequi aliam opi.

Betula pe. cor. genus arboris eximij candoris, ex qua fieri ſolent circuli vaſis vinarijs idonei.

Betulus Hiſpaniæ fluuius eſt, cuius aqua ad ferri temperamenta fertur aptiſſima.

B ante I

Bianor nomen viri: qui & Ocnus dictus eſt filius Mantus faddicę: & Thuſci flu. qui Mantuam a nomine matris dixit. Fuit & alius Troianus princeps.

Bias, antis, nomen philoſophi Prieneniſis: qui fuit vnus ex ſeptem græcie ſapientibus. Hic Laertio teſte, vir fuit totus regius: & ciuium ſuorum princeps, quos diu aduerſis periculis tutatus eſt. Sed tandẽ capta patria cum fugientibus cunctis onuſtis ſarcinulis præcioſarum rerum ſuarum: & ipſe interrogaretur cur ex bonis ſuis ſolus nihil ſecum ferret: reſpondit omnia bona mea mecuꝫ porto. Suidas, βίαντος πριηνέως δίκη οὗ τος εἷς τῶν ἑπτά σοφῶν λέγεται χαρείς τάς δίκας δεινότατος γεγονέναι εἰπεῖν τ᾽ ἀγαθοὺς μαντοιτή των λόγων ἰχυιςκρῦτο.

Bibo, is, bibi, itum, potum haurio. Et ea omnia dicunt bibere: quæ hauſtus habent. Vir. lib. xi. etiam his iunxit, quæ non habent hauſtum. Haſta ſub exertam donec perlata papillam Heſit, virgineumq; alte bibit acta cruorem. Huius cõpoſita ſunt Adbibo, quod ſignificat iuxta, ſeu etiam bibo Teren. in Heau. Is pater mihi vbi adbibit plus paulo, ſua q̃ narrat facinora. Combibo ſimul bibo. Plau. in Cur. Foribus dat aquas combibant: vnde & Combibones dicunt. Cice. Peto. In his controuerſijs, quas habeo cum tuis cõbibonibus epi. cureis, optima opera vti eius ſoleo. Ebibo, extrabibo, exhaurio. Plau. in Am. Factus illud eſt, vt ego illic vini hyrneaꝫ ebiberim meri. Prębibo, antebibo. Hiero. Nec venena iam metuam: cum antidotum prębibero. Per tranſlationem ebibere ponitur pro conſumere. Idem in eadem. Non ego cum vino ſimul ebibi imperium tuum. Imbibo inſumo, intus concipio. Cice. in Ver. An nunq̃ iſte bonam de ſe ſpem habuiſſet, niſi de nobis opinionem imbibiſſet. Aug. Vt poeta optimus, maximus teneris ebibitus annis, non facile memoria aboleretur. Perbibo multũ bibo. Lac. lib. ij. infecti ſunt enim perſuaſione, ac penitus eoruꝫ mentes ſuccum ſtulticiæ perbiberunt. Subibo parũ bibo. Suet. in Nero. Si paulum ſubbibiſſet, aliquid ſe ſufferri diuinitum græco ſermone pmiſit. Et hæc omnia habent pe. cor. Inuenitur etiam paſſiuum huius verbi bibo in tertia perſona. Iuue. Sed nulla aconita [illegible]untur.

Bibax, qui eſt bibendi auidus, vel nimius potator.

Biboſus. Idem quod bibax laber. Non mammoſa, non annoſa, non biboſa, non procax.

Bibulus, a, um pe. cor. quod facile ſorbet. Virgi. ad Meſſalam. Inuerſo bibulam reſtinguens lumen oliuo: quia lumẽ bibit oleum, ideſt ardendo conſumit. Vnde & Bibulorum cognomen dictum eſt: & bibula papyrus, quæ ſorbet atramentum. Luc. Conficitur bibula mẽphitis carta papyrus. Hor. paſſiue dixit. Et poteris bibuli media de nocte falerni. oderunt porrecta negantem pocula.

Bibaculus poteſt eẽ dimi. a bibax: quo nomine vocatus fuit poeta quem Hiero. in chronicis Cremonę natũ ſcribit paulo minorem Cicerone.

Bibliolathas dictus eſt Didymus quoniam mille quingentos libros ſcripſit.

Bibile: quod facile bibi poteſt.

Biblos, latine papyrus, iuncus, liber: cuius diminutiuum eſt biblion, libellus.

Bibliographus, librarius, bibliacus libroſus βίβλιον καὶ γράφω.

Bibliopola pen. pro. qui libros vendit. Mar. Non habeo, ſed habet bibliopola Triphon. Componitur aũt ex βίβλιον: quod eſt liber: & πωλῶ vendo.

Bibliotheca tam librorũ per ſe magnus numerus, q̃; locus, vbi libri ſunt, appellatur, vt li. xxxij. digeſtorũ ſcribit Vlpia. Auſo. Emptis ꝙ libris tibi bibliotheca referta eſt. Nam biblos liber eſt: & theca repoſitoriũ, a latinis libraria dicitur. Gel. Forte in libraria ego: &. L. Paulus poeta vir memoria noſtra doctiſſimus cõſederamus. Eſt & bibliotheca titulus, ſiue inſcriptio, qua Diodorus hyſtoriaꝫ ſuam nominauit. A græcis inflectitur bibliothecæ, es. Pli. Apud græcos deſiit nugari. Diodo. & bibliotheces hyſtoriam ſuam inſcripſit. Bibliothecę, vt inquit Vitru. ad orientes ſpectare debent, vſus enim librorum matutinum expoſtulat lumen.

Bibliothęcalis: & hoc bibliothecalæ: quod eſt bibliothecæ vt apud Martianum: bibliothecalis copia.

Biblia vxor Diulij romani: qui primus Romę nauali certamine triũphauit, quę tantę pudicitiæ fuit vt illo ſeculo pro exemplo fuerit ꝙ in pudicitia monſtrum erat, non vitium.

Biblio, lis, factum eſt a ſimilitudine ſoni, qui fit innaſe Neuius biblit amphora.

Bis aduerbium ſignificat, id quod gręci dicunt δίς, & multa habet compoſita.

Biceps, quod habet duo capita.

Bicorpor, quod habet duo corpora.

Biclinium duo lecti ex latino & græco vocabulo, bis latinũ κλίνη gręcũ quod ſignificat lectum dictũ ꝙ cliuo ſimplex in vſu ſit apud græcos, ſicut apud nos decliuo & inclino.

Bidentes quidam intelligunt oues, aut beſtias, quę per ętatẽ duos dentes altiores habent. Nam Hyginius dicit. Quæ bidens oſtia oportet dentes habeat octo, ſed ex his duos cæteris altiores, per quos appareat ex minore ætate in maiorem tranſcendiſſe. Alij oſtias bimas, ideſt duos annos habentes, quod in cõmentarijs ad ius pontificiuꝫ pertinentibus, legatur. Bidentes primo dictas, d, littera ex ſuperfluo

interiecta, ſicut in redeo ad hiatum duarum vocalium præcauentes. Ergo bidentes primo dictæ ſunt, quaſi biennes, & longo vſu loquendi corrupta eſt Vox ex biennibus, & bidentibus dicta. Eſt etiam bidens inſtrumentum ruſticum. Iuue. Viue bidentis amans: & culti ruſticus horti.

Bidental locus, vbi mons erat apud priſcos: cum aliqđ ædificium e cœlo fulminabatur, ſacerdos aduocabatur, qui in eo loco ouem imolatam comburebat, ibiq; eius reliquias ſepeliebat, ab oue bidente ibi immolata. Hora. An triſtę bidental moueris inceſtus: certe fuerit. Nonius Mar. Bidental dici vult, q᷑ binę pecudes maſtentur.

Biduum ſpacium duorum dierum, a quo biduanus.

Biduanus, a, um. adiectiuũ a biduum: vt biduanę induciæ.

Biduo continenti ſignificat duobus diebus continentibus. Sue. in Cali. Per hunc pontem, vltro, citro cõmeauit biduo continenti.

Bigon dictum eſt a cura: quia multum in eo cõdendo laboris adhibeat. Siue quia violentum ſit: & efficax cõtra morbos: ſiue a feſtinatione: atq; impetu. Pli. Triticum non põt videri quod bigon appellauimus.

Biennium ſpacium duorum annorum eſt.

Bifariam triforiam & ſimilia aduerbia ſunt, quibus ſignificatur quod binis, vel tribus modis, vel quod in duas, vel tres partes fari poteſt. ſic multifariam, omnifariam, plurifariam, ſignificant multorum generum, omnis generis, ſiue in multas in omnes, & in plures partes, ſiue quod multis omnibus: & pluribus modis fari poteſt. Dicimus etiam bifarie, trifarie, multifarie &c.

Bifarius, a, um. Sue. Gladiatoria munera plurifaria: ac multiplicia exhibuit. Apul. Omnifario ſermone depinxit.

Bifidus, a, um: pe. cor. quod in duas partes fiſſum eſt.

Bifores pe. cor. quæ habent duas ianuas.

Bigamus penul. cor. qui duas vxores duxit, a quo bigamia, γαμος enim nuptiæ dicuntur.

Bigeminis vitis: quæ habet duas gemmas. Colu. lib. vj. Pro materijs longioribus pollices quaternum, aut quinũ gemmarum relinquuntur. pro cuſtodibus autem bigemmes reſeces efficiunt in ea.

Bigę per ſyncopam dictæ ſunt, quaſi bijuge, currus duobus equis vecti, q᷑ duorum equorum iugo agantur, equi vero bijugi, bijugeſue dicuntur. Sic quadrigę a quattuor, quod a quattuor equorum iugo: & equi quadrijugi. Auguſti. lib. xix. de ciui. dei. Iunctos duos equos bigas vocamus. Apud veteres tamen bigam: & trigam: & quadrigam inuenimus. Suet. in Tibe. Vix vnius bigę adiectione honorarij paſſus eſt. Papi. in The. Roriferum gelida tenuauerat aera biga. Pli. In ſummo Mauſoleo eſt quadriga marmorea, quam fecit Pythis. Bigas primum iunxerunt Phrygij. Quadrigas Erictonius.

Bigenera animalia ex diuerſo genere nata, vt Leopardus ex leone: & panthera.

Biheres dicitur, qui duas hereditates conſecutus eſt.

Bilans, cis: quod duas babet lances.

Bilibris duarum librarum.

Bilinguis, qui duas habet linguas, hoc eſt, qui modo vnum, modo aliud loquitur, vel qui aliud dicit: & aliud retinet. Et quandoq; accipitur pro fallaci. Hoc vitium ad mentem referendo: & qui diffuſe varia loquitur.

Bimeſtris duos menſes habenas, aut duos annos a luna cõputatos. Hora. libro Car. Et porco bimeſtri cum famulis operum ſolutis. Sic trimeſtris, quadrimeſtris, quinqs meſtris. Plini. caſtrari agnos, niſi quinqs meſtres præmaturum exiſtimant.

Bimus, a, um: trimus, quadrimus, qmus quod habet duos tres: quattuor aut quinqs annos. Sue. in Auguſt. quadrimus patrem amiſit: bimatus, trimatus, quadrimatus, quimatus pro ſpacio duorum, trium, quattuor aut quinqs annorũ. Pli. Vita fœminis quindecim annis longiſſima, maribus viginti, robur in quimatu.

Bimulus qui in bimatu eſt. i. qui duos annos ętatis habet.

Bina, q̃uis Serui. doceat de his tantum dici, quæ ſunt pluralis numeri, duo quę ſunt ſingularis, vt dicamus binas literas, duas epiſtolas. Inuenitur tamen bina iungi cum his, quę ſingulariter declinantur. Cice. Mario Reliquę ſunt venationes binę per dies quinqs magnificę. Idem binos tabellarios inquit Plin. lib. xij. Ergo in vtraq; gente, bina laudaui genera terrenum, & factitium. Eſt autem binus, a, um idem quod duo. Siſen. Ad binum milium numero ſaucijs vtrinq; factis. Inde fit Combino, as, pe. pro.

Binomius dicitur, qui geminum habet nomẽ, vt Iulius Cęſar, Numa Pompilius.

Biothanathos græca dictio, ex βία violentia, & θάνατος mors, ideſt violenter mortuus, vt eſt, qui ferro, vel alia vi interficitur, & non ſua, ideſt naturali morte moritur, quæ naturaliter contingit. Et mors ipſa biothanata dicitur, quæ per vim infertur: de qua intellexit Virg. cum dixit. Nam quia nec fato merita nec morte peribat. Sed miſera ante diem. Ambr. de duo Prothaſio. Miſer vel tu viuere ſtude: & noli biothanatos fieri, ſicut: & frater Geruaſius. Hinc biothanati viri: & biothanatæ fœmine, qui violenta morte pereũt. Firmi. li. vij. Biothanata morte faciunt interire. Scribit Lãpri. prędictum fuiſſe Heliogabalo, ipſum biothanatum futurum, hoc eſt: q᷑ violenta morte erat moriturus. Idem. Si luna inquit applicuerit ſe Saturno deficiens lumine, faciet matres biothanatas interire. Seruius ait. Biothanatarũ animas non recipi in originem ſuam.

Biochreſta, ideſt vite vtilia.

Bipalium, inſtrumentum ad fodiendum. Var. Si locus humectus ſit, ibi cacumina populorum ſerunda, & arundinetum, id prius bipalio vortito, ibi oculos arundinis pedes ternos alium ab alio ſeri aptam eſſe vtriq; eandẽ ſere culturam.

Biparus, a, um. pe. cor. quæ bis peperit.

Bipatens pe. cor. quod ex vtraq; parte aperitur.

Bipartior in duas partes diuido, a quo bipertitum: & aduerbium bipertito.

Bipes, qđ habet duos pedes, a quo fit bipedalis adiectiuũ.

Bipedanus, a, um. Colu. Frumentis autem ſat erit, ſi æque bona ſuberit bipedana humus.

Bipedaneus, a, um. Col. lib. v. Cenſuiſſem fieri ſcrobes adiecto dodrante, ſuper altitudinem bipedaneam.

Bipennis, a penna deriuatur: ſeruauit enim antiquitates, quia veteres pennas dicebant: non pinnas, ideo fœmi. Vir. vero loco adiectiui vſus eſt lib. xj. Ferro ſonat alta bipenni Fraxinus & proprie ſignificat, quod eſt duarum pennarũ. Pli. lib. xj. Nullus eorum pennę reuiuiſcunt auulſæ nullum, cui aculeus in aluo bipenne eſt, quibuſdam pennarum tutelæ cruſta ſuperuenit: vt ſcarabeis, quorum tenuior, fragiliorq; penna. his negatus aculeus. Per tranſlationem ſignificat quicquid vtranq; partem acutam habet, vnde & pro ſecuri ſepenumero ponitur.

Biremes, naues, quæ habent duorum remorum ordines q̃s conſtat. Erithreos primos fediſſe. Triremes Amocles Corinthius. Quadriremes Carthaginenſes. Onerariam Hippius tyrius inuenit.

Birotum pe. pro. genus vehiculi duas rotas habentis.

Biſſextus, quaſi biſſextus, quia duobus diebus cõtinuis biſſexto dicimus calẽdas martias, duos videlicet dies pro vno computantes. Vnde qui eſt natus biſſexto Calendas nihil refert (vt inquit Celſus) vtrum priore, an poſteriore die natus ſit, cum illud biduum, pro vno tantum die habeatur. Eſt autẽ biſſextus, per quattuor annos vnus dies adiectus. Creſcit enim per ſingulos annos quarta pars aſſis. At vbi quarto anno aſſem cõpleuerit, biſſextum vnum facit. Nã Caius Cæſar, ne quadrans deeſſet, ſtatuit: vt quarto quoq; anno ſacerdotes diem vnum intercalarent, eumq; biſſextum vocauerunt.

Biſulcus, qui vngulas non ſolidas habet: ſed ſciſſas. Itẽ quicquid in duas acies ſciſſum eſt, biſulcum dicitur. Pli. li. x. Solidipedes: & biſulci ſiues omni cibatu: & radicibus aluntur

& diſulcus

& diuiſus porcus, cum in ceruice ſetas diuidit.

Biuiū, quod duas vias habet. ſic triuiū, quadriuium &c.

Biuiras pe.pro. vidua q̃ duas viras habuit, alteras coniugalem celibem alteram. Var. Ad biuiratem venio.

Bilbilis oppidum Hiſpanię, a quo Mar. poeta origenē duxit, ſic dictum a Bilbili fluuio, ei propinquo.

Biblo, is, factum eſt a ſimilitudine ſoni, qui fit in vaſe. Neuius. Biblit amphora.

Bilia vxor Duilii Romani, qui primus Romæ nauali certamine triumphauit, tantæ pudicitię fuit, vt illo quoq; ſeculo pro exemplo fuerit, quo impudicitia monſtrus erat, non vitium.

Bilis atra, melācholia dr̄. Et eſt humor, qui in folliculo fellis eſt: & p̄ ſui cōditione hoīem trāſmutat. Et hęc inſaniā facit. Plau. in Am. Delirat vxor, atra bili percita eſt. Hæc ſanatur atro veratro, qđ hr̄ Helleborus. Eſt & bilis, quā gręci cholerā dicunt. Cōe inteſtinorūq; vitiū: vt inquit Celſus bilis ſupra infraq; rumpit interdum alba nōnunq̄; nigra vel varia qſq; citrina & vitellina & rubra & aduſta & praſina. Plato in Timeo. Bilem morborum cauſas eſſe refert quę cum expirat extrinſecus varios tumores producit: intrinſecus vero cohabita vrentes edaceſq; morbos multos procurat. Neuius bilitem mihi nuper excitauit. Quoniam autem animus quandoq; corporis inclinationem ſequit, ad mores, iracundiamq; & indignationem trāſfertur. Pli. lib. xj. Hinc & in mores crimē bilis nomine adeo magnū eſt in hac parte virus, cum ſe fundit in animum: & hominem & exciā deſcendia dicitur.

Bilioſus, qui bile laborat. Cor. Aut liuidum aut bilioſum. Cel. Sputum etiam bilioſum, aut purulentum.

Bilutes veteres dixerunt beſtijs ſimiles, quaſi belutos.

Biſaltę populi Scythici, de quibus Vir. lib. iij. Geor. Biſaltæ quo more ſolent acerq; Gelonus. Cum fugit in Rhodopen, aut in deſerta Getarum. Pli. libera Gens biſaltæ a fluuio biſaltæ ſiue a biſalto ſolis & terræ filio: vbi lepores duplici iecinore ſunt.

Bion boryſthenites philoſophus fuit: & ſophiſta callidus, q philoſophiā vario oratiōis flore veſtiuit. Fuere & alij Biones nouem, vt teſtatur Laertius. Fertur hic dixiſſe ad eum, qui fundos ſuos ingluuie vorauerat. Terra Amphiaraum abſorbuit, ſed terram tu.

Biſon, tis, animal deforme prolixitate iubarum: & reliquo corpore, ſed ferum, ceruī figura, media fronte inter aures vnum cornu habens. Mar. Illi ceſſit atrox bubalus, atq; biſon.

Biſtonis pe.cor. ciuitas: & ſtagnus in Thracia Abderæ vrbi propinquum, a quo Thracia Biſtonia dicta eſt. Vnde biſtonius, a, um, & biſtonicus, a, um, quod Thracem ſignificat, ſicut ab Ionia Ionius: & Ionicus. Oui. Feſſaq; biſtonia membra lauabis aqua. Similiter Biſtōs vnde Thraces, teſte Solino, Biſtones dicuntur. Idem. Tuta tamen bello Biſtonijs ora fuit. Sunt qui velint: & ſtagnum: & prouinciam a Biſtona rege nomen accepiſſe.

Bithyas cum y. græca, gentem in Thracia eſſe commemorant quorum auctor Bithys fuerit Martis: & Setæ ſororis Rheſi filius.

Bitias vero ſine h, & i, latino, fuit vnus ex Carthaginenſiū principibus.

Bitia Pharaonis filia, quæ Moſen adoptauit.

Bithynnia regio minoris Aſiæ aduerſa Thraciæ: & proxima Troadi, quæ (vt Soli. ſcribit: & Serui.) primū Bebricia poſtea Mygitonia, deinde a bithynnio, bithynnia dicta fuit. Hęc etiam auctore Euſebio pōtus eſt dicta. In bithynnia libyſſa eſt, vbi Annibal ſepultus eſt. Sunt qui ſcribant Thynos populos tranſiſſe ex Europa, a quibus Bithynni dicuntur: & Bithyonia. Clau. Thini Thraces arant, quæ nunc Bithyonia fertur. Hinc Bithynnus, a, um, & bithynnicus, a, um, Iuue. Quanquā & Capadoces faciant, equiteſq; Bithynni. Marti. Iam tetem factam bithynnice credis habere. Ex Bithynnia fuerunt viri in diſciplinis memorabiles. Xenocrates philoſophus: & Diony. dialecticus: & Hiparchus: & Theodoſius: & filij eius mathematici: & Cleophanes orator ex Mirlea: & Aſclepiades medicus pruſienſis: & Dion.

Bithynnius ciuitas in Bithynnia, a quo bithynniatę: & bithynnenſes populi dicti ſunt.

Bitumen pe.pro. genus cretę, quod ſi quādo accendit extingui non poteſt: & de natura ſulphuris eſt. Dicit fieri ex fulmine. Vnde iuxta Babyloniam, quia frequentia cadūt fulmina, hac re lacus abundat, adeo: vt inde fabricaſſe muros Semyramis dicatur: verum vt quidā tradunt Aliud eſt aridū: aliud liquidum. Aridū gignitur in iudęa Phenice & ſidonia: liquidum in Babylonia appollonia & ſicilia lacus eſt aſphaltes apud iudęam quod bitume egerit quod a lacu & aſphaltū nominant: liquor eſt acer natura ſua & ſparſo aceto concreſcit. De hoc Stra. lib. vj. & Pli. lib. xxxv.

Bitumino, as, bitumine linio. Ambro. lib. Hexa. Fac tibi arcam ex lignis quadratis nidos facies in arca: & bytuminabis eam intus: & foris bitumine.

Biſen ciuitas thracię. Stephanus βίζην πόλις θρᾴκης τὸ τῶν ἀσῶν βασίλειον. Pli. lib. iiij. Biſian vocauit. Bizia inquit arx regum thraciæ a Terrei nefaſto crimine inuiſa hirundinibus.

B ante L

Blatta, vermis, qui aluearia lędit, a βλάπτω noceo. Colu. lib. x. appellat lucifugas blattas. Mar. tantus poſuit pro verme, libros: & veſtes rodente, vt in hendecaſyllabo. Conſtrictas niſi das mihi libellos, admittā tineas, truceſq; blattas. Hora. in Ser. Vnde octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis, Blattarum, ac tinearum epulæ putreſcat in arca. Blatta etiam ponitur pro purpura. Sido. in panegy. Pontus caſtorea, blattam Tyrus, æra Corin. Blattam recentiores ſcriptores vermiculum bombycem intellexerunt, cuius textu veſtes ſericę conficerentur. Vnde blattea veſtis: & blatteum paludamentum apud Lampri. Capitolinumq; p̄ ſerica, & precioſa, vel: vt Pau. Egi. pro purpura, qm̄ indicum cōchilium vulgo blatta dicitur. Sic Caſſio. in epiſto. p̄ purpureo cœpit: Chameleon inquiens modo veneta modo praſina, modo cyanea, modo blattea varietate ſe commutat. Eutropius ſcribit. Neronem ſolitus piſcari rete blatteis funibus annexo. Cum ab Oroſio dicat purpureis, a quo colore blatta frumentum quod rubidum ſit ſementi accōmodatius in purpuram declinans.

Blatero as: pe. cor. vide in Blatio.

Blatteus, a, um, accipitur pro purpureo. Caſſiodo. in epiſto. de Chameleonte. Colores ſuos multifaria qualitate commutat modo veneta, modo blattea, modo praſina, mō cyanea. Eutropius. Nero inuſitata luxuria fuit, vt qui exemplo Caligulę frigidis: & calidis, lauaretur vnguētis, hamis aureis, argenteiſq; piſcaretur, quę blatteis funibus extrahebantur. Quos Sueto. & Oroſius interpręttantur purpureos. Ille piſcatus inquit eſt rete aurato purpura coccoq; funibus nexis. Oroſius, Luxurię, inquit, tam effrenatæ fuit Nero: vt retibus aureis piſcaretur, quę purpureis funibus extrahebantur.

Blax, ſtolidus, mollis, delicatus, laſciuius, qui neſcit res diſcernere: & qui ſe inaniter iactat.

Blaptigonia pe. cor. quaſi detrimētū, ἀπὸ τοῦ βλάπτω noceo: & γόνος fretus, cū apes morbo ignauia, aut in fecūditate naturali fœtum non peragunt. Idē derus dicitur.

Blaſcorum: inſula in rhodani hoſtio Metina etiam dicta.

Blatio, is: & blatero, as, veteres dicebant pro incondite: & inaniter loqui, vt ſunt qui extra p̄poſitū loquunt, vel verba immoderata emittunt. Gel. li. j. Fauorinum ego audiui dicere verſus iſtos Euripidis non de his tm̄ factos accipi debere, qui impia, atq; illicita dicerent, ſed vel maxime de hoībus quoq; poſſe dici ſtulta: & immodica blatterantibus: quo lingua, tā p̄diga, in frenisq; ſit, vt fluat ſemper & ęſtuet colluuiōe verborum teterrima. Et paulopoſt. Neq;

minus inſigniter veteres quoq; noſtri hoc gen' homines in verba proiectos locutuleios, & blaterones: & linguaces dixerunt. Plau. in Am. Qui malũ intelligere quiſq; potis eſt, ita nugas blatis. Idem. Vbi tu es, quæ blaterauiſti iam vicinis omnibus me, meę filię daturũ dotem. Sunt autem factitia verba a Camelorum voce tracta, qui cum, vocem edũt, blaterare dñr. Quidã tñ a græco deducũt apud quos βλαξ dr, qui ſe inaniter iactat: & blatta iactatio. Quapropter c, litterã addẽtes, blacteronem: & blacterare exiſtimãt ſcribẽdũ. Oui. de Philo. pro dux. Blacterat hinc aries: & pia balat ouis. Hora. I Ser. ſine c. & prima cor. Audit cũ magno blateras clamores, furiſq;.

Bleſus, qui in ſermone tardus eſt a blattero ſit, vel qui in ꝓnunciatione aliquam excludit litteram. Sunt. n. multi, q non poſſunt proferre quaſdam litteras. Quidam accipiunt bleſum pro paralitico: vnde Iuue. pro titubante poſuit: & bleſis, atq; mero titubantibus.

Bletra gręci appellare ſolent offendentia præſertim pedes.

Bletes: ſpecies calciamenti dicta ꝙ pedes offendat.

Blandiri ẽ blãditias dicere, adulari, aſſentari: & pertinet ad oẽs ſenſus: & nonnũq; ad aium. Quinti. Blandiar paulisper calamitatibus meis. Huius cõpoſitũ eſt Blãdior. Colu. l. ix. Sed ne hęc tñ aliena ẽ agricolæ captãtis vndiq; voluptates acquirere, quibus ſolitudines ruris eblandiantur.

Blanditia, ę, & blãditiæ, arũ, adulatio, popularitas. Plau. in Bac. Viſcus merus noſtra eſt blanditia.

Blandicus pe. cor. qui blanditur, a quo blandiculus: & blãdicellus dimi. Vnde blandicella verba legimus.

Blandidicus, q blande loquit. Plau. Nũc mihi blandidicus es, heri in tergo meo tris facile corios contriuiſti bubulos.

Blaſphemo, as, pe. pro. gręcum eſt: & ſignificat execro maledico: & verbis calumniam infero, ac dignitati, honoriq; alterius derogo.

Blaſphemia maledicentia blaſphemus qui maledicit: & gręcum eſt βλασφημος.

Blenij populi Aphricæ, ſine capitibus, habentes in pectore vultum, vt lib. j. auctor eſt Pomponius.

Blepharo dicitur ſuperciliosſus homo qui hz ſuper alia magna: Blephera ſupercilia. Plau. in Am. Raptãt ꝓ mœchis: Blępharo captus arbiter.

Blittus duplicato ττ, ſcrib. Sui. βλίττος εἶδος βοτάνης. Herba ſatiua, beta, dicta iners, ac ſine ſapore. Pallia. lib. iiij. Blittus ſeritur ſolo qualicunq; ſed culto.

Blitteus, a, um, quod eſt inutile, ac nullius pręcij. Plau. Blittea meretrix a græco dicitur, quod eſt blax ſtupidus. Dicitur & blittus, pro herba.

Blitere oppidũ de quo Pompo. i. Septimanorũ blitteræ. Idẽ ſm inquit bliteras obris fluis Stepha. tamen Baeteræ:

B ante O

Boa: & boua vtroq; modo dr ſerpẽtis genus, vel ꝙ primo bubuli lactis ſucco alatur, vel ꝙ inſtar bouis, turgeat, ſeu a voce bouis. Vaſtat autem omnes regiones, in quibus habitat. In cuius vtero, tpe Claudij imperatoris, integer infans inuentus eſt, cũ eſſet occiſa. Eſt etiam boua morbi genus, cũ corpora papularũ multitudine rubent ad ſimilitudinẽ eorũ, qui boa ſerpente icti turgeſcunt. Vel a fimo bubulo, cuius litu maxime tollit. Pli. Ebuli folia cõtrita: & e veteri vino impoſita boam ſanant. i. rubẽtes papulas.

Boalia: quę & bupetię dicunt ludi bouum gratia inſtituti.

Boo as, & boo is mugio, clamo, a βοάω: vel a bouũ mugitibus. Plau. in Am. Tela frangunt, boat cœlum fremitu virum. Huius compoſitum eſt reboo.

Boarium forum Romæ dicebat. ꝙ ibi boues venderẽtur.

Boebeis. idis, ſiue boebias lacus in Theſſalia. Luc. li. vij. Ire per Oſſeam rapidus Boebida. Val. Flac. Perderet: & pingui miſeros in Bœbide crines.

Boemia regio Myſię europæ, vltra Danubium ſita. Cuius metropolis eſt Praga inſignis ciuitas. Dicta Boemia a Bęmor principe, opulẽtiſſima ẽ arboribus fœcũda, fluminibus irrigua. Hãc nõnulli Germanię partem eſſe dixerunt.

Bœotia, nõ boetia. vt Hermolaus, vna cũ Politiano ſentiũt qui ſe vidiſſe Antonini itineris vetuſtũ codicem aſſerit, in quo ita ſcriptum erat Bœotię Aulis, in qua gręci aduerſus troianos cõſpirauerũt, ſed & ratio exigit gręca, apud quos βοιωτία: nec aliter. Eſt aũt regio Europę a boue, quẽ Cadmus Agenoris filius Thebarũ conditor immolauit, añq; vrbẽ cõderet. Oui. Mœnia fac cõdas Bœotiaq; illa vocato. Dio. tamen eam dicit appellatam a Bœto, quem Neptunus genuit ex Arne filia Aeoli. In ea Thebe ciuitas, quam Amphion muris ornauit: & mons Citheron.

Bedromion menſis eſt qui a noſtris dicitur Auguſtus.

Bogudo oppidũ in Aphricæ: & regis nomen in ge. maſcu.

Bodellium genus gummi odoratum, quod arbor in Bactriana regione producit.

Boie genus vinculorum, tam lignéorum, ꝗ; ferreorum, ſeu torquis damnatorum, qđ quaſi iugum in boue ſit.

Bolis, idis, dici põt iaculuz παρα τὸ βάλλω, ad cuius ſimilitudinẽ faces quędã ignę bolides vocantur. Pli. lib. ij. Duo genera earũ lampades vocant, plane faces alterũ bolidas, quale Mutinenſibus malũ viſus eſt, diſtant ꝙ faces veſtigia longa faciunt priore ardente parte, bolis vero perpetua ardens longiorem trahit limitem.

Bolus, cuiuſq; rei fruſtrum. Vnde bolum terrę glebam dicimus, bolum argenti maſſam argenteam.

Bolos vero a gręcis iactus eſſe dicitur.

Boij ppſi fuerũt gallię ciſalpinę inter Padũ: & Trebiam ſiti.

Boletus genus fungi.

Bocchoris pe. pro. nomen viri qui in egypto iuſte ſinceriterq; indicaſſe fertur vt eius nomen in prouerbium venerit iuſtiſſima iudicantium.

Bocas inquit feſtus genus piſcis a boando. i. dẽ vocẽ emittendo dictus.

Bombus, ſonus tubarum, raucus, nec valde acutus, tractus ab ipſo ſonitu, ſicut mugitus boũ. Perſi. Torua mimalloneis implerunt cornua bõbis. Sic bombeo apud græcos ſignificat ſono. Et bombus ſonus, quem faciunt apes.

Bombitatio, ſonus apum.

Bombyx per y, vermis, qui primo eruca eſt: & apud Indias Æthiopiam: & ſeres in aranearum morẽ tenuiſſima fila ducit ad veſtem faciendam. Primum Bombylius, deinde Necydalus, demũ Bombyx appellatus. De hoc Ariſtote. & Pliny. fere idẽ tradunt in ſex mẽſibus bombices telas araneorum mõ detexunt, ad veſtem, luxumq; fœminarum, quę bombycina appellantur, primo eas in filum retorquere, rurſuſq; texere inuenit mulier Pãphilę Platis filia. Amb. de bõbyce lib. Hexa. Bombyx vermis indicus ex cuius tera bombycinum conficitur. Fertur hic corniger vermis cõuerti. Vide ſupra in dictione Bambilius. Rurſus bombyx frutex bombacij eſt.

Bombycinus: & bombycinũ pe. cor. pro veſte ex ſerico confecta, ſeu ꝓ panniculo rubedine infecto: & mulierum genas tingente. Iuue. Delitias: & panniculus bõbycinus vrit. Mar. Fœmineũ lucet ſic per bõbycina, qui & bombyx dicitur. Proper. Nec ſi qua arabio lucet bombyce puella.

Bomolochus pe. cor. dictus eſt apud gręcos, qui facilis: atq; idem humilis omnia lucri gratia perfert iocando, cauillãdoq;. Et apud nos ſcurra appellatur, qui, vt ſumptuoſioribus cœnis interſit, nullo ſe ſcurrilitatis genere cõtinet. Sed proprie puer, qui altari inſidiatur: vt furetur cãdelas βωμος και λοχάω ὅθεν βωμολόχος.

Bonaſus pen. pro. fera eſt, quę (vt ſcribit Ariſto.) in monte Meſapo, qui Peonię, ac Medię limes eſt, inuenit: & a Peonibus Monapon vocat. At Soli. circa Lydiam. Phrygiãq; haberi hoc animal tradit. Habet caput taurinum corpus vero & iubas ſicut equus: latiore tamen corpore eſt quam bos ſed pillo molliore q; iuba equina: & compoſitiore: color pilli totius corporis flauus: iuba prolixa: & ad oculos vſq; demiſſa. Cornua adunca multi flexu in ſe recuruata: & pugnæ inutilia gerit magnitudine palmari. Vocem ſimilem

mſlem boni emiſit. Caret ſuperiore dentium ordine Crura hirſuta & biſulca.

Bonum dicit, qđ opponit malo. Vnde eſt illud. Vidit deus cuncta, quę fecerat, & erant valde bona. Et bonũ eſt quicqd eſt. Quãobrem & apud dialecticos bonũ, cum ente cõuerti dicit. Quod.n.eſt, id quoq; bonũ ſit neceſſe eſt. Bonum dicit id quod omnia appetunt. Ariſto.primo.&.x.Ethi. Ex ſnia antiquoꝝ. Vnde Speuſippus bonuꝫ quod ſuĳpſi gratia expetendũ. Bonum dupliciter dr̃, nam & id qđ eſt vere bonũ, & id qđ ſolum bonũ apparet illud ſimplr̃ dr̃ bonũ quod ſtudioſo vr̃ bonũ. Ariſt.j.&.iij.ethi. Bonũ etiaꝫ dicit, quod honeſta pariter, & vtilia cõplectitur, vt bonuꝫ animi bonũ corporis, bonũ fortunæ.j.Ethi. Vnde bona dicũtur rerũ ſubiecta, ꝙ ſint vtilia. Pau.iuriſcon. Bona vocari affirmat, quę deducto ære alieno ſuperſunt. De his Vlp.ſic ſcribit. Bonorũ poſſeſſionẽ ita recte diffiniemus. Ius perſequẽdi, retinendiq; patrimonĳ, ſiue rei, quæ cuiuſq;, cuꝫ morit fuit, bona autem, vt plerũq; ſolemus dicere, ita accipienda ſunt vniuerſitatis cuiuſqꝫ ſucceſſionẽ, qua ſucceditur in ius mortui, ſuſcipiturq; eius rei cõmodum, & incõmodum. Nam ſiue ſoluendo ſunt bona, ſiue nõ, ſiue dãnum habẽt, ſiue lucrum, ſiue in corporibus ſunt, ſiue in actionibus, in hoc loco ꝓprie bona appellabunt. Et bonum dicit, quod exequit officiũ ſuum. Hinc ſi virũ bonũ dicimus, intelligimus ꝓbum. Si bonuꝫ militẽ, fortẽ. Si bonum imperatorẽ prudentẽ. Si bonũ grãmaticũ, litteratũ. Si bonũ oratorẽ, facundum. Si bonũ iudicẽ, iuſtum. Sic ecõtrario malum generale nomẽ, & turpia ſimul, & detrimẽtoſa cõplectẽs. Vñ malum virũ dicimus, flagitioſum, malũ militẽ, imbelleꝫ, & ſic de reliqs. Aliqñ bonũ ſumit pro bonitate. Nam cuꝫ dicimus de ęquo, & bono, nõ de ſummo iure, ſed de bona æquitate loquimur. Aliqñ pro magno. Salu. Bona pars militũ inde diſceſſerat. Aliqñ pro non vili, quia vt Dona. ait. Boni nõ ſunt viles. Vnde & ſuperlatiuus gradus optimates facit. Nam bonus, melior, optimus. Teren.in Phor. Illam ciuẽ eſſe atticam bonaꝫ bonis ꝓgnatam. Aliqñ pro vtili, vt bonũ eſt pecunię parcere. Itẽ pro ocio, & qete, ſicut maluꝫ pro labore. Sene.delicatus, & bono ſẽp aſſuetus. Item ꝓmitti, & fauente. Sta. Tu corda parũper huc aduerte libens, atq; has bonus accipe voces. Iteꝫ pro pulchro. Ter. Et forma fortaſſe bona. Augu.li.xv.de ci.dei. Conſuetudo ſcripturæ eſt etiã ſpecioſos corpore bonos vocare. Vnde in gene. Videntes angeli dei filias hominuꝫ quia bone ſunt, ſumpſerunt ſibi vxores. Item pro apto & idoneo. Virgi. Et bona bello cornus. Itẽ pro docto. Hora. Quãdoq; bonus dormitat Homerus. Præterea bonus dicit humanus, beniuolus, tranquillus, liberalis, ſimplex, apertus, comis, facilis, ſuauis, tractabilis, indulgens: & huiuſmodi. Vir. Adſit lętitiæ bacchus dator & bona iuno.i.liberalis.

Bona dea, quam veteres Faunam, ſiue Fatuam, ſiue Sentaꝫ dixere. Hanc Varro ſcripſit tantæ pudicitiæ fuiſſe, vt nemo illam, dum vixit præter virũ, mas viderit, nec nomen eius audierit, propter quod illi in operto mulieres ſacrificabãt, & bonam deam appellabant.

Boni conſulat, hoc eſt bñ ſtatuat, in bonaꝫ partem (vt aiũt) accipiat. Colu. vt boni conſulat.

Bona caduca, facultas, quæ heredem nõ habet, vel quę non habet firmitatẽ. Et bona caduca dicunt res damnatorum.

Bona venia dicimus, qđ eſt ſine ira, ſine diſcordia. Teren.in Phor. Adoleſcens primum abſte bona venia peto.

Bonę fidei poſſeſſor eſſe videtur, qui rem poſſidet, nõ ſuam quã tamen ſuam eſſe putat: & eum, qui vendidit, ius vendendi habuiſſe, puta procuratorem, aut tutorẽ fuiſſe. Contra vero malæfidei poſſeſſorẽ eſſe dicimus, qui nec rem ſuã poſſidet, & eam ſcit ſuam non eſſe.

Bonę frugi hominem dicimus, vtilem & bonum cũ laude. Apul.lib.iiij. Statui iam dolis abiectis aſinum me bonæ frugi dominis exhibere. Redire ad bonaꝫ frugem, ideſt ad bonos mores probitatemq;.

Bonitas capitur pro virtute, ſiue honeſtate, atq; iuſticia. Ci.li.offi. Cum.n.fidem aliqui, bonitateq; laudant. Huic contraria eſt a malo malicia. Sene. In hoc ſumma bonitas, in illo extrema malitia. Frequentius tñ bonitas pro benignitate: & quadam ingenĳ ſimplicitate ponit. Pli. Bonitas, ac ſimplicitas vxoris. Malitia econtrario ꝓ verſutia. Vñ malicioſum callidũ, ac verſutum dicimus. Cic. Virtutis contraria eſt vicioſitas, ſic enĩ ꝫ malo, q̃; maliciã appellare, q̃; greci κακίαν caciã appellãt. Nam malicia certi cuiuſdaꝫ vitĳ nomẽ eſt, vicioſitas omnium. Eſt & alia bonitas, nõ ex induſtria, ſed ex natura proueniens. Cice. Quæ & bonitate naturæ multi aſſequuntur.i.excellentia: & dote naturæ. Huic ſimiliter contraria malicia eſt. Plini. Quod modo cœli, modo terræ malitia facit.

Bootes, otis, vel bootes, otæ, vel bootus, oti, a boue deductum nomen, latine bubulcus cœleſte ſydus, quod Arctophylax vocatur: & more bubulci plauſtrum ſequi videtur. Oui. Arctophylax formam terga ſequentis habet. Iuue. Frigida circũagunt pigri ſarraca Boote. Habet quatuor ſtellas in dextera manu: quæ non occidunt.

Boo, boas, & boo, bois, vtroq; modo dr̃ a boũ mugitu dici vident. Var. Exeunt cid, ſtrepũt, bount. Hinc roboo, as.

Boreas, ventus, aquilo, qui ab hype, boreis montibus flat. Vnde & frigidus. Dictus boreas ἀπὸ τοῦ βοᾶν καὶ ῥέω quoniam, vt violenti flatus eſt, ita etiã ſonori fuit: & Strymonis filius orithyæ raptor.

Boryſthenes pen.cor. fluuius Scythiæ maximus, cuius aquæ ad potandũ ſunt ſuauiſſimę: & magnos piſces alunt nulla habentes oſſa. Inde populi Scythici Boriſthenidæ dicũtur. Proper. Gloria ad hibernos lata Boriſthenidas. Eſt etiã Boriſthenes oppidum. Martia. Nec procul fluuius lacus, oppidum, ſub vno cuncta nomine. Boriſthenes quoq; Inſula eiuſdem nominis eſſe fertur in ponto.

Borith herba fullonum: quæ iuxta ritum prouinciæ paleſtinę in virentibus: & humectis naſcitur locis: & ad lauandaꝫ ſordes eandem vim habet q̃; nitrum.

Bos generis cõis datiuum: & ablatiuum plurales bobus, per ſyncopam facit: & more veterum bubus. Colu.lib.ij. Nihil dubiuꝫ, quin equis melius, q̃; bubus res conficiatur. Fitq; a gręco, qđ eſt βοῦς hoc autem ἀπὸ τοῦ βόσκω: quod eſt paſco ꝙ homines paſcat laboribus ſuis. Inde latine iuuencos dixere, ꝙ non paſcerent, ſed homines iuuarent.

Bouinus, a, um, poſſeſſiuuꝫ a bos: vt caro bouina. Cuius diminutiuum eſt bouillus.

Boarius, a, um, adiectiuum ã bos: vt forum boarium, vbi vendebantur boues.

Bouilia dicuntur loca, in quibus boues morant, ſicut ouilia in quibus oues. Col.li.ij. Dominis armentis duplicia bouilia ſint, hiberna, atq; ęſtiua. Eadem etiã bubilia dicuntur.

Bouillę, arũ, oppidulũ fuit in Latio, nõ ꝓcul ab vrbe Roma via, quæ Ariciam ducebat, vt inquit Aſco. Nam ad bouillas interfectus eſt Clodius Aritia rediens. Dictum bouille, quaſi bouis hille, ꝙ eo vulnerata bos ſua trahens inteſtina deuenerit. Vnde populus bouillanus dictus eſt.

Bouillus, a, um, ideꝫ eſt, quod bouinus, licet ſit diminu. Pli. Bouille carnis iure facile curatur.

Bouinor, aris pe.pro. conuicior: & quaſi in aliquem mugio. Vñ bouinatores dicti ſunt, quos nunc deriſores dicimus: & bouinatio conuicium. Lucil. Hic ſtrigoſus: bouinatorq; ore improbus duro.

Boſtar locus, vbi boues ſtare conſueuerunt.

Boſphorus pe.cor. a bouis meabili tranſitu dictus eſt ꝓpter anguſtias freti (vt Pli. Solinuſq; docent) quaſi bouis tranſitus. Duo ſunt autem Boſphori, alter iuxta Byzantium, qui Thracius dicitur oſtiuꝫ ponti, per quod in Propontida influit pontus. Hunc Boſphorus. Vale. Flac ſcribit dictum a traiectu, Iouis in vaccam deformati. Sic enim li.iiij. Argonauticon. Alter in introitu Meotidos paludis: & per quem palus meotica in pontum defluit. Ouid. Boſphorus, & Tanais ſuperat. Scythiæq; paludes. Hic etiam Cimmerius Boſphorus dicitur a cimmerĳs populis, qui eius partem ſtigi

diſſimam incolunt. Vnde qui terras frigoribus occupatas habitant Cimmerij appellant, de hoc tractatur in dictione propontis. Inter Boſphorum thracium: & Cimmerius, vt Martia. ſcribit, iter patent milia quingenta Boſphorus tracius, teſte Pompo. ſtadijs quinq; Europam ab Aſia diſterminat. In Boſphoro cimerio erat Boſphorus ciuitas Boſphoropolis dicta. βοῦς καὶ πορεύομαι το ἔρχομαι. A ſcen. Tortel. Boſphorus ſcribit a φορω.

Boſra non eſt altera ciuitas, vt multi putant, ſed Idumęa iuxta illud. Quis eſt iſte, qui venit de edon tinctis veſtibus de boſra.

Boſtryx, ycis, & boſtrycus dicitur capillus: & cęſaries. Firmicus lib. iij. venus criſpos crinium facit boſtrychis comatos, ideſt capillis muliebribus: cęſariatos.

Botryx, dici pôt racemus integer vuæ, q & botryon. Græci. n. βότρυας παρατὸ βοῦ το πατῶ ait Moſcopolus & βοτρυόνας vocant. Vſurpat idē vocabulū Hier. pro racemis.

Botillus diminutiuum, paruus botrus.

B ante R

Brabeuthę a græcis dicuntur iudices ſpectaculorum, qui victoribus in certamine exhibent pręmium: & coronas. Qui vero pręfectus eſt certaminis, agonitheta dr̄. Græci, auctore Philoſtrato, ludis olympicis decem iudices pręficere ſolębant, Sueto. de Nero. Nec aliter certamina gymnica Græcia tota ſpectauerat. quā brabeutharum more in ſtadio humi aſſidens. Suidas. βραβευτής διοικητής, ὁρισής καὶ βραβεῖον ἐπινίκιος ἀμοιβή.

Braccę a quibuſdam accipiuntur veſtes fluxę, intonſęq; ac varij coloris, quibus vtebant frigidioris plagę gētes, vt inquit Dio. lib. vj. Et a quibus braccata Gallia vocata eſt: qm̄ Galli veſtes ferunt intonſas. & varij coloris. Bracas vſos fuiſſe Scythas, docet Oui. ſic ſcribens. Pellibus: & laxis arcent mala frigora braccis. Et pôp. Mella. Braccati ſunt inquit, totū corpus Sarmatæ, & niſi qua vident, etiam ora veſtiti. Sue. in Cæſa. Idem in curia Galli brachas depoſuerunt, latum clauum ſumpſerunt. Cor. Taci. li. xviij. ſic ait. Ornatum Cecinnæ municipia: & coloniæ in ſuperbiā trahebāt, ꝙ verſi colori ſagulo, braccas barbarus tegmē indutus togatos alloqueretur. Hier. tñ ad Fabiolā de veſte ſacerdotali, pro fœminalibus accipit, quibus pudibūda velant, ſicuti vulgariter appellari ſolent, ſcribenſq; ipſarum braccarū formam & quos vſus in tegēdo corpore braccę pſtant, exponit his verbis. Diſcamus primū cões ſacerdotū veſtes, atq; pontificus lineis fœminalibus: quę vſq; ad genua: & poplites veniūt, verecūda celant: & ſuperior pars ſub vmbilico vehementer aſtringit, vt ſi quādo expediat mactant victimas, tauros, & arietes trahūt, portantq; onera & quę in officio miniſtranda ſunt, etiā ſi lapſi fuerint, & femora reuellauerint, nō pateat, qđ opertū eſt. Inde & gradus altaris prohibent fieri ne inferior populus aſcendentiū verecūda ꝓſpiciat, vocaturq; lingua hebrea hoc genus veſtimenti machinaſſe, grece περισκελῆ, a noſtris fœminalia, vel femoralia bracchę vſq; ad genua pertingētes, a Chaldęis Saraballa. Sic Amb. lib. j. offi. Sacerdotes, inquit, veteri more bracchas accipiebant, ſicut ad Moyſen dictum eſt a dño. Et facies illi braccas lineas, vt tegatur turpitudo pudoris a lūbis, vſq; ad fœmora erunt. Vocant etiā alijs noībus. Nam ſubligaria, ſeu ſubligacula, campeſtria, ſuccinctoria lumbaria & periſomata.

Bracharij bracharum veſtium confectores ſcribit Lampridius: ꝙ Alexander imperator vectigal inſtituit bracchario ꝝ linteonum: & pellionum.

Brachiū grecū es βραχίων, βραχίονος. Aliqñ brachiū totum membrū, cum manu cōprehēdit. Vir. li. v. Et euinctis tollit brachia palmis. Aliqñ vocat ab humero, ad cubitū. i. pars ſuperior, quæ armus dr̄. Nam armos, humeros cum brachijs ſed non ecōtrario dicimus. A cubito vero, vſq; ad vertebrā manus, lacertus nuncupat. Oui. li. j. Me. laudat digitoſq; manuſq;. Brachiaq; & nudos media plus parte lacertos. Dicitur tamē quandoq; brachiū de mari, de montibus: & de arboribus. In brachijs magna vis conſiſtit. Vnde apud antiquos, ornari brachia armillis conſueuerunt, ac ſi ipſa victoriam peperiſſent. Et in ſacris litteris brachium, pro potentia vſurpatum eſt, ac fortitudine.

Brachiale dicit nodus quo manus cuꝫ brachio iungitur coartaturq;. Brachialia brachiorū ornamenta: & tegumenta, ſicuti ventralia, ventris, frontalia frontis, tibialia tibiarum: & alia hmói. Pli. lib. xxviij. Lais: & ſalpe canum rabioſorū morſus: & tertianas, quartanaſq; febres aiunt leniri, menſtruo in lana arietis nigri, argento brachiali incluſo.

Brachioniſter, eris, dici poteſt armilla.

Brachiatus, a, um, quod eſt ad brachiorum modum factū, & ad vites præcipue pertinet. Colu. lib. vj. Alij capitatas vineas: alij brachiatas magis ꝓbant, quibus cordi eſt in brachia vitem componere.

Brachylogia latine breuiloquium per y, chy.

Brachycatalectō breuis terminatio verſus, cui deſunt in fine ſyllabæ. Nam in eo, vt perfectus ſit, deeſt integer pes. Et dicitur metrum brachycatalecticum.

Bracmanę gymnoſophiſtæ: & philoſophi apud Indos fuerunt, vt Hiero. li. ij. cō. Ioui. Quorū princeps Iarcas nominabatur, eo tēpore, quo Apollonius Thyaneus diſcēdi, viſendiq; ſtudio ad illos ſe cōtulerat. Ferunt etiā bracmanas eſſe populos apud indos qui tam traditione patrum q̄ legibus nec ſimulachra colunt: nec animatum aliquid comedunt, vinum aut ceruiſiam nunq̄ bibunt. Ab omni demū malignitate abſunt: ſoli deo attendentes.

Bractea, & lamina inquit Lau. Val. ſic differunt, ꝙ lamina craſſior ſit, ex qua armamētatura conficitur: & qua incenſa olim homines torquebant. Et poteſt eſſe ferrea, ęrea argentea, electrea, aurichalcea plūbea, aurea, lignea, cornea, ſiue ex alia materia. Pli. lib. xvj. Vrorū cornibus barbari ſeptentrionales potant: & mox apud nos in laminas ſecta tranſlucent. Bractea tenuis magis eſt: & ſua ſponte plicabilis, q̄ crepitat. Virgi. lib. vj. Ilice ſic leni crepitabat bractea vento. Bracteis inaurari ſimulachra ſolebant, ſed vnguibus plærunq; auferebantur. Mar. An magis aſtuti deraſa eſt cute, miniſter bractea. Et ſeruus, qui bracteam deraſerat, apud Sue. damnatus eſt. Hiero. tamē ad Fabiolam oſtendit bracteam, & laminam idem eſſe, cum inquit Auri laminæ, ideſt bracteæ mira tenuitate tenduntur dicta bractea vꝫ βράχειν. ideſt ex reſonando.

Bracteola cū acc̄. in aſipe. di. i. folliculus auri, aliūue metalli.

Bractearius, qui bracteas facit. Cuius ars bractearia & bracteatum: quod bracteis tegitur.

Bracteator idem quod bractearius. Firmicus. Quicunq; habuerunt horoſcopum. in. xvij. parte Scorpij: erit aurifex inaurator: & bracteator.

Branchię dicunt in piſcibus ſm̄ ceruicē follium more hiantes partes, qbus anhelitū reddere, ac per vices recipere exiſtimantur. Pli. li. ix. Branchię non ſunt balenis, nec delphinis Hæc duo genera fiſtulis ſpirant, quæ ad pulmonem pertinent, balenis a fronte, delphinis a dorſo.

Bragada. pe. cor. fluuius qui iuxta vticam labitur, apud quē ab Attilio regulo: & a toto exercitu cum baliſtis: & catapultis ſerpens centum & viginti pedes longus occiſus eſt.

Braſſica quaſi pſeca a pſecādo pe. cor. Vulgo caulis dr̄: quaſi paſſica inqt Var. Vel a pſecando, quia ex eis ſ abo minutatim pſecat. Var. Ex ſemine braſſicæ vetere ſato naſci. aiunt, rapa, & contra ex raporū braſſicas. Cato braſſicarū tria facit genera, vnā extēſis folijs caule magno alterā criſpo folio, q̄ apianum vocat, & Selinada. Tertiam minutis caulibus.

Branchus morbi genus, cuꝫ catharro guttur, & arteria corripitur, ob id & arteriacum quandoq; id vicium appellant.

Brauium pręmiū ſignificat, qđ. nomen quidā dicunt habere pe. pro. qm̄ apud grecos per ei diph. ſcribatur βραβεῖον.

Breue dicitur, qđ opponitur longo, a quo breuiter: & breui aduerbia. Ci. Apio. Faciendum mihi putaui, vt tuis litteris breui reſponderem. Sciendum eſt breuis: & breue maſc. & neu. genere latine dici in eo ſignificato, quo vulgus vſurpat

breuem

breue apoſtolicū noiando. Lāprid. Milites ſuo ſic vbiq; ſci/ uit, vt in cubiculo hēret breues: q̄; numerū: & tpa militan/ tiū. Flaui. Vopiſcus in Aurelia. Breuenoium conſcripſit.

Brephotrophia, latine paruulorum hoſpitalitia, quibus in/ fantes expoſitij alunt̄ βρέφος græco vocabulo infans no minatur, τροφὴ educatio. De quibus in decretis. xxiij. q̄ō. viij. βρέφος καὶ τρέφω.

Breuiarium compendium ſummarium. Pli. li. xviij. Verū vt pariter omnis culturę breuiarium peragatur.

Briareus cœli: & terræ filius Briaros latine fortis dicitur.

Britannia p duplex nn, inſula in oceano ſeptētrionali, quæ nunc Anglia dr̄: & a Britāne rege Britānia dicta, cū prius Albion diceret̄, ab albis mōtibus, q ad eam nauigātibus primo apparent. Hæc ab ortu Germanico oceano ab oc/ caſu Hibernico alluit̄, ab oi cōtinēte diuiſa: vt Ptole. lib. ij. refert. Porrigitur in longū octingentis milibus paſſuū. In ea Gargates lapis, q ardet in aqua: & oleo reſtringuit̄: nul/ lus anguis: auis rara inſit. Gens in hoſpita & bellicoſa. Ibi Londinū oppidū, nūc Londra copia negociatoꝝ celebre. Inter ſeptētrionē, & occidentē celebres geographi tradunt, duę ſitę ſunt inſulę, Britannia, & Hybernia paulo maior Britānia vltra quas ſunt. xl. inſulę Orcades appellatę, mo dicis ſpacijs inter ſe diſtinctę. Apud Britānos longiſſimus dies. xvij horarū deprehendit̄: & ęſtate lucidę ſunt noctes auctore Pli. Hęc a poetis dicitur alter orbis.

Britannus, Britannicus: & Brito eiuſdē ſignificationis ſunt Virgi. Et penitus toto diuis orbe Britannos. Iuu. Quantū delphinis balena britannica maior. Idem. Qua nec terribi biles Cimbri, nec Britones vnquam.

Britanneum, deambulatorium marmoratum.

Brito martes nomē eius quem diana fertur vnice dilexiſſe. Cuius patria fuit Gortyna Cretę vrbs.

Bryſſo, as, foras exprimo. Vnde bryſſeus dictus eſt Bachus. Et briſſam vuam, tunc dicimus: cum pedibus ad exprimē/ dum vinum calcatur.

Brionia, vitis alba.

Briſſea vrbs Aonię, a qua Bacchus: vt qdā autumāt Bry/ ſeus cognominatus eſt, ꝙ ibi coleret̄. Quidā tn̄ Bacchum bryſeū dici putant ab antiquo verbo βρύω, quod eſt ſca/ turio, qm̄ ex aluearibus mella, vel ex vuis multa exprime/ re primus docuit. Alij Byrſeū potius, q̄; Bryſeum volūt co/ gnominatum, a byrſa pelle, quam in bello induebat. Nā apud Diodo. li. v. Bacchum in pręlijs pardalorū pedibus vſum conſtat. Byrſa autem corium, ſignificat.

Bryſſare eſt foras exprimere, Bryſſam vuam tūc dicimus cū pedibus ad exprimendum vinum calcatur.

Bromi⁹, bacchi cognomē: ἀπὸ τοῦ βρέμειν. i. a fremēdo. Vel a bronte tonitru, eo ꝙ natus ſit eius genitrice perēpta.

Bronci ſiue brochi q ꝓducto ore: & dentibus ꝓminētibus ſunt. Lucil. in ſaty. Brōcus nouit lanius dēte eminulo. Hic eſt Rhinoceros. Varro. de re ruſti. li. ij. non bruncos, ſꝫ bro chos canes vocat. Duobus (inquit) dentibus dextra: & ſini/ ſtra paulo eminus ſuperioribus directis porrusq; brochis. Hinc brochitas. Pli. li. xj. Senectus in equis: & cęteris vete/ rinis intelligitur dentium brochitate, ſuperciliorū canitie.

Bronteus dictus eſt iuppiter a bronte: quod eſt tonitrus.

Brontes, a gręcis tonitrus dicitur.

Broncocoela, tumor magnus: & rotūdus in ceruice inter cu/ tem. & aſperā arteriā, qua mō caro hebes, mō humor ali/ quis includitur, interdū ēt minutis oſſibus, ꝓpili immixti.

Brucus, a βροῦχος gręce, qm̄ βρούχω comedo rodo ge/ nus vermis volucris diuerſum a locuſtarū genere: ſed nō diſſimile, herbas erodens, ſine alis tamen. Hoc gręci Atte/ balum vocant.

Bruma dicitur, q̄diu diminuit̄ dies quę finit̄ octauo kalen. Ianua. quo fit in capricorno hyemali ſolſtitium, & ponitur qn̄q; pro mēſe Decēbri, qn̄q; pro hyeme. Vir. lib. ij. Ge. & ri/ gida ſub terra tumidum, quem bruma tegebat. Dicta bru ma, quaſi βραχυμέριον. i. breuis dies.

Brunduſium ciuitas, quæ a Pli. ponit̄ in tertia Italię regio/ ne a gręcis condita portu nobilis ex quo traiſitus eſt in græ ciam, ſic dicta ꝙ Meſapiorū lingua Brunduſiū cerui caput dicat̄. Sic enī eſt ciuitas cū portu capiti ceruino par ſimilis, cum cornua, & caput, & linguā habere videat̄ Gręci βρεν τέσιον vocant. Ex hac Pacuuius poeta ortum habuit.

Brutus, dicitur ſtupidus grauis tardus hebes inſenſatus. Cui ſapiens opponit̄. Cypri. ad Demetrianum: Nullus effectus offerre lumē cęcos ſermonē ſurdo: ſapientiā bruto: cū nec ſentire brutus poſſit: nec cęcus lumen admittere: nec ſurdus audire. Hor. lib. car. dixit bruta tellus pro graue & tarda: qđ terræ perpetuum eſt. Inde bruta animalia pro tardis: & ir/ rōnabilibus. Pli. Bruta exiſtimant̄ animalia qbus cor durū riget. vbi bruta accipit ꝓ hebetioris tardioriſq; intellectus:

Brucij Italiæ populi vltimi Siciliam verſus. Lucanis vicini, dicti quaſi bruti, & obſceni ſint. Fuerunt autē brutij ſerui: & paſtores lucanorū, qui inde aufugere: & furtim in regio/ ne cōſederūt: vbi Coſentia eſt, quę fuit eorū metropolis. Quam regionem prius Auſones habitauerunt. Hi multo poſt tpe: & ab Annibale: & a Romanis propter eorū per/ fidiam pœne deleti fuere, ſine dignitate, ſine honore ad ſer uilia opera ſemper coacti. Hæc regio vt auctor eſt Stra lib. vj. Oenotria quondam dicta fuit. Supra Coſentiā eſt Pan doſia, vbi moloſſorum rex Alexander trucidatus eſt. Eſt & Rhegium ciuitas olim potentiſſima.

Brutiani q magiſtratibus parebāt vicē lorariorū implētes. Vi/ de Gel. Serui. laconum Ilotæ. Theſſalorum vero Peneſtię.

B ante V

Bu, ſyllaba quam antiqui rebus præponebant cum eas ma/ gnas ſignare volebant.

Bua puerū infantiū potio eſt. Cato. Cum cibū, ac potionē papas, & buas docēt: & matrē mammam, & patrē tatam.

Bubalus pen. cor. generis cōis ſicut Chamælus. Vnde fœta chamęlus: & fœta bubalus dr̄, animal eſt ſimile boui, vel ſilueſtris bos colore niger fortiſſimis cruribus & breuibus reſpectu ſui corpis. Cornua hēt lōga & vallicoſa & nigra: parui pili & paruę caudę. Hinc Buualinus, a, um.

Bubalus, a, um, pe. cor. idem, quod bouinus. Vnde lac bu/ bulum, ex quo nomē eſt butyro. Imperiti bubulū inclina/ rī putant a bubalo. Pli. Stomachum exulceratum lactis aſi nini: & bubali potus reficit. Colu. lib. vij. Defricare bubula vrina conuenit. Idem ſignificat bouillus.

Bubile pe. pro. locus, vbi boues morantur. Plau. in Perſa. Metuo vt poſſim in bubile reijcere, ne vagentur. Colu. lib. ij. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decē: vel minime no/ uem. Hoc idem dicitur bouile.

Bubſequa pen. cor. bubulcus. qui boues ſequitur. Sido. ad Eutropium. Si relinquare inter buſequas ruſticanos, ſu/ bulcoſq; runcātes, tunc eſt tibi ſumma votorū beatitudo. Apul. li. j. flor. Nihil aliud plæriq; callebant q̄; virgilianus opilio ſeu bubſequa.

Bubulcus, q bobus arat, ſiue q boues fundi aratorios paſcit.

Bubulcito, as, pen. cor. bubulci officium facio. Pla. Decet me amare, & ꝙ bubulcitare. Apul. in flor. Eſt apud illos gēs quę nihil ampli⁹ q̄; bubulcitare nouere, idq; ad cognomē illis bubulcis indītū. Aliqn̄ bubulcus adiectiuū eſt a boue ſicut bouillus. Plin. Bouille carnis iure facile curatur. Idem ſtomachū exulceratū lactis aſini. & bubulci potus reficit.

Bubetię ludi, quos veteres a bobus pecoreq; appellarūt: qui

Bubetij, q ludos celebrāt. (& bouilia boum gr̄a inſtituti.

Bubaſtis ciuitas Ægypti, vbi conuentus quotānis agebatur in honore Dianæ. Bubaſtis etiā dea quæ colitur in Ægy/ pto, quę (vt ait Hero.) apud gręcos Diana eſt.

Bubaſtites, pe. pro. prefectura ęgypti. Nam ęgyptus diuide/ batur in præfecturas oppidorum quas nomos vocant.

Bubona pe. pro. boum dea, ſicut Pomona pomorū: & mel lona mellis dea eſt.

Bubo, onis gene. maſ. & fœmi. ſm Priſcia. A bouis quoq; mugitu: dicta eſt auis feralis, debilis ad volandum, in ca/ uernis cōmorās. Oui. lib. viij. Meta. Ignauus bubo dirum

mortalibus omẽ. Vir.li.iiij. ſolaq́; culminibus ferali carmine bubo. Bubones & abſceſſus ſunt circa inguem maxime, a quo & nomẽ vitio, nã & inguina ipſa græci bubones vocant vulgo quoq; noſtri collectiones: & inflammationes eius partis inguinarias appellant. Eſt & bubo ciuitas Lyciæ. Pli. Naſcitur & in lycia creta circa bubonem.

Bubino, as, pe.pro. Menſtruo mulierũ ſanguine inquinor. Cuius cõpoſitũ eſt imbubino. Lucil. Hęc inq̃ imbubinat: at cõtra te imbulbitat. N i imbulbitare ẽ pueri ſtercore fœdare. Tractũ a fimo q̃d βιλβιτον Bilbeton græci vocant.

Bucca, eſt os. i. ipſa cõcauitas interior, intra malas faciei a mẽto ad oculos, quę ſpiritu a pulmõe reuocato, & oppreſſis labijs retẽto, inflat, non ora labiorum. Hora. lib. j. Ser. Quid cauſæ merito, quin illis Iupiter ambas. Iratus buccas inflet? Pla. in Tru. p maxillis exterioribus poſuit. Quę iſtas buccas tã belle purpuris ſatas habes. i. vtruq; lat⁹ oris. Et ſonus ille, qui ex inflatione buccarus erũpitur, fictitio noie ſclopus dr̃. Perſi. Nec ſclopo tumidas intendis rumpere buccas. Hiero. ad Pauli. Vnde accidit: vt omiſſa compoſitione verborum ſcribentium ſollicitudine, dicte quicquid in buccam venerit. Quandoq; tamen bucca accipit, pro ipſo ore. Et bucca tuba dicitur. Iuuen. Et phrygia veſtitur bucca tiara.

Buccina pe.cor. dimi. a bucca, pro tuba, ſiue pro cornu. Hiero. ad Darda. Bucca vocatur tuba apud hæbreos, deinde per diminutionẽ buccina dr̃. Secundũ aliquos paſtoralis: & cornu recuruo efficitur. Col. li. vij. Ad quẽ ſature pabulo libenter recurrũt, cũ paſtorali ſigno quaſi receptui canit. Nam id quoq; ſemper crepuſculo fieri debet, ad ſonũ buccinę pecus, ſi quod in ſiluis ſubſtitit, ſæpta repetere conſueſcat. Apud Varro. videtur eẽ inſtrm quod inflari poſſit, cũ inq̃t. Orphea vocari iuſſit, q cũ eo veniſſet, ſtola: & cythara cantare eſſet iuſſus, buccinã inflauit, vbi tantus circũfluxerit mox ceruorũ, aprorũ, & ceterarũ quadrupedum multitudo, vt non minus formoſum mihi ſit viſum ſpectaculũ, q̃; in circo maximo ędiliũ, ſine aphricanis beſtijs cũ fiunt venationes. Apud Vege. dicitur tuba quę in ſemet ipſam ęreo circulo flectitur: ea eſt qua ſignum dat buccinator. Tuba ex ęre, vel argento, quę in bellis, & ſolẽnitatibus cõcrepat Tubã & buccinã diuerſa eſſe oſtendit. Apul. li. iij. flor. cum ait. Si quidẽ vocẽ hoĩs & tuba rudore toruior: & lyra cõcentu variatior & tibia queſtu delectabilior: & fiſtula ſuſurru iucundior: & buccina ſignificatu longinquior: eſt etiã buccina genus conche ſicut & purpura. Varro de ſuibus loquens, Subulcus debet conſuefacere, omnia, vt faciant ad buccinam.

Buccino, as, pe.cor. ſignificat buccino cano: vt Buccinate in neomenia tuba. Vnde buccinator a vocis ſimilitudine: & cantu: & pro laudatore transferri ſolet. Cic. Tironi. Quare q pollicetis te buccinatorem fore.

Buccinũ apud Pli. lib. ix. eſt tuba vbi ait Buccinũ minor cõcha ad ſimilitudinẽ eius buccini quo ſonus editur.

Buccina nomen oppidi in Sicilia: vt meminit Diony. quo noie & deã ẽ inſula Põtiani põtificis exilio: & morte clara.

Buccinator, qui buccina canit. Vege. Buccinatores ornamẽtum erant totius legionis in ingreſſu cõflictus & eius reditu p trãſlationẽ ſumit p laudatore, ac pcone. Ci. fili⁹ ad Tironẽ. Quod policeris te buccinatorem fore exiſtimationis meę firmo id conſtantiq; animo facias.

Buccea, a bucca fit p ore: & ſignificat fruſtulum alicuius rei ęſui aptę, q̃tũ. ſ. bucca cõmode capit. Vulgo bolus dicitur. Aug. Cęſar ad Tyberi. Ne iudęus quidem mi Tyberi, tam diligenter ſabbatis id ieiunium ſeruat: q̃; ego hodie ſeruaui, qui in balneo demum poſt horas primã noctis, duas bucceas manducaui, priuſq; vngi inciperem. Marci. Buccas dixit pro bucceas, vel buccellas.

Buccella dimi. a buccea. Hier. in prouer. Melior eſt buccella ſicca cum gaudio, q̃ domus plæna victimis cum iurgio.

Buccellatũ: panis caſtrenſis, & frumẽtacei genus: dictus eſt ex eo q in buccellas & quaſi teſſelata fruſtra confectũ ſit. de quo. xij. codicis volumine legimus milites expeditionis tpe buccellatum primis diebus: mox lardum & carnem veruecinã accipere debere. Spartia. ſcribit Poſcenniũ imperatorẽ prohibuiſſe piſtores exercitũ ſequi ac iuſſiſſe milites oẽs buccelato in locis pacatis accepto eſſe contentos. Ammia. vero ſic habet. Viginti dierum frumentum ex eo quod erat in ſedibus conſumendum ad vſus diuturnitatem excoctum buccellatum: vt vulgo appellant humeris impoſuit libentium militum. Vbi buccellatum accipere videtur pro eo quod biſcoctum diximus quod teſſelatim formatur.

Buccones, qui ingentes buccas habẽt: & p ſtultis accipiunt. Plau. in Bac. Stulti, ſtolidi, fatui, fungi, barbi, blemni, buccones, ſolus ego omnes ante eo ſtultitia. Hi a phyſiognomis habentur leues & futiles.

Bucculentus, qui magnam habet buccã. Plau. in Merca. Ego dicam tibi canum, varum, ventroſum, bucculentum.

Bucca p ſimplex c, folliculus grani fabę interior, q albus ẽ.

Bucerus, a, um. pe.cor. adiectiuum a boue. Vnde bucerum pecus, quod de bobus dicitur. Et buceriæ boum armenta, παρὰ τὸ βοῦς καὶ κέρας, quaſi armenta, vel boues cornuti. Ouid. Meta. Armentaq; bucera pauit.

Bucẽtes taban⁹ a pũgẽdis bobus. κέντειν. n. pũgere ſignificat.

Bucentium ſtimulus. Græci βούκεντρον dicunt.

Bucephalus quaſi bouis caput. Quo noie dictus eſt equus Alexandri, ab aſpectu toruo, ſeu ab inſigni taurini capitis armo impreſſi. Ex cuius nomine vrbẽ bucephalon Indiæ ſepulchro circundedit. Eſt & portus, qui ab alijs Bucephala, ab alijs Bucephalas, ab alijs bucephalon dicitur.

Buccula per duplex cc, dimi. eſt a bucca, que oris pars ẽ. i. buſilla bucca. Apu. lib. vj. de aſi. Tunc Iupiter perpræſſa cupidinis buccula, manuq; ad os ſuũ relata conſauiauit. Vnde & q̃ñq; ponit pro parte caſſidis, perquã mittit ſpiritus quę buccam tegit. Nam caſſis caput, buccula vero barbatas partes armat, vel in qua defigunt criſtę in ſummo galeę cono. q bucce paruæ habeat ſimilitudinem. Iuue. Lorica: & fracta de caſſide buccula pendẽs. Vnde in comme. Cęſaris legitur Buccarum tegmen.

Bucula per ſimplex c, dimi. eſt a boue. Pli. Fides morbo buculę iecur contritum prodeſt. Vir. li. i. Geor. Aut bucula cœlum ſuſpiciens, patulis captauit naribus auras.

Buculus, bos, iuuenculus. Col. li. vij. Cũ deinde buculos cõprẽhẽderis, pducito ad ſtabulum, & ad ſtipites religato.

Bucarcha lapillus bubulo cordi ſiſs, in Babylõe tm̃ naſcẽs.

Bucentaurus compoſita dictio a bu, quod magnum quiddam ſignat: & centaurus nauis. i. magna nauis centauro inſignita. Veteres enim ſolebãt magnis rebus bu ſyllabas præponere a magnitudine: ſcilicet bouis.

Bucolica, orũ, a cuſtodia boũ dicta ſunt. i. ἀπὸ τῶν βουκόλων, qui dicuntur armentarij, q pręcipua ſint animalia apud ruſticos boues.

Bugloſſa. ſiue bugloſſus herba ſatiua: & ſilueſtris eſt. Satiuã quã boraginẽ vocãt. Latini ab aſperitate linguã bouis nominãt, q folia aſpera ad modũ linguę bouis habeat, optimę virtutis. Ferũt hãc herbã in vinũ deiectã al voluptates augere: & ob id Euphraſinũ vocari, quaſi ſit herba letificãs. Eſt & hoc nomine piſcis, qui alio noie putatur ſolea dici. Ariſto. Cartilaginea ſunt bos paſtinaca torpedo, ſquatina rana, bugloſſa pſitta. Pſeuſippus. Germana, inquit, genera ſunt pſitta. Bugloſſus: tenia, dorion.

Buſo rana terreſtris nimię magnitudinis. Virgi. Inuentuſq; cauis buſo.

Bupodes pe.cor. magni pedes. Bupedas gręci magnos pueros dñt, q ſecerũt finem excreſcẽdi: latini vocant exoletos.

Bubito, as, penulti. corre. puerili ſtercore fœdo. Vide in dictione bubino.

Bugones a gręcis dictę ſunt apes, quoniam ex boue putrefacto naſci perhibeantur. auc. Var. lib. de re ruſti.

Bulbus Dioſcorides βούλβος ρωμαιοι ἄλλιουμ ἀγρεστε μοι δὲ ἄλλιουμ μαρινουμ φύλλα ἔχει καυλὸν δ' ἐμωκρινω. Genus cepę nõ abſimile aſcalonię Venerẽ impẽdio excitat.

dio excitat. Mar. Cũ ſit anus coniux, cũ ſint tibi mortua mẽbra. Nil aliud bulbis, q̃ ſatur eſſe potes. Col. lib. vj. Quæq; viros acuunt armantq; puellas. Iam Megaris veniant genitalia ſemina bulbi. Generaliter vero apud idoneos auctores bulbi ſunt radices rotundę, tunicatę, quales ſunt croci, narciſſi, colocaſię, ſquillę: & harundinum. Palla. Nunc & liliorũ bulbos ponemus, vel lilia antehabita ſarriemus ſumma diligentia, ne oculos circa radices naſcẽtes: & minores bulbos ſauciemus qui a matre ſubtracti, atq; digeſti ordines, noua lilieta formabunt. Idem violarum plantę: & croci bulbi ſerendi ſunt. Varro & Apicius ita ſcribunt. A qua decoquant bulbos, qui veneris vſum quęrunt. Bulbi autem megarici, quos Cato celebrat, dicti ſunt, ꝙ Megaris ciuitate Gręcie venirent. Sed bulborũ nobiliſſima eſt ſcilla. Col. lib. v. Bulbus trſpedaneis inter vacantibus ſpacijs obrutus anno celerius maturam perticam præbet.

Bulla aurea inſigne erat triumphantium, quã in triumpho prę ſe gerebant, incluſis intra eam remedijs, quæ crederent aduerſus inuidiam valẽtiſſima. Hinc deductus mos, vt prętexta, quę magiſtratuum erat: & bulla in vſum puerorum nobilium vſurparentur ad omne: & vota conciliandę virtutis ei ſimilis, cui primis in annis munera iſta ceſſerunt. Erat hæc bulla rotunda, vt Macro. inquit in cordis figuras formata, quã ante pectus annectebãt a collo, vt bullas inſpicientes, ita demũ ſe homines eſſe cogitarent, ſi corde pſtarent. Romani depoſita adoleſcentia eam exuebant. Libertinorum vero filij, lorũ in collo, pro bullę decore, geſtabant. Aſco. Bulla ſuſpendi in collo infantibus ingenuis ſolet aurea, libertinis ſcortea, quaſi cõmuniens pectus puerile. A cuius rei ſpeciem Plutar. auctore in ꝓble. dicta eſt bulla tumor quidã excreſcens, tã in aqua, cũ bullit, q̃; in vrina, cum ſpumas facit, & repente euaneſcit. Cornutus. Ebulire ꝓprie dicitur expirare, metaphora ſumpta a bullis, quæ in aqua fiunt: & cadentibus guttis rumpuntur. Ex quo etiam puerbialiter apud Var. dicitur homo bulla eſt, qa. ſ. ſimilis bullę vita hoĩs ſit, fluxa: etiã momẽto caduca. Plau. in Aſi. Accepit bullam pro capite clauoꝝ. Iuſſiſti in ſplẽdorẽ dari bullas has foribus noſtris? Nam clauoꝝ capita more bullę, quaſi turgentia formata ſunt: & ſplẽdent ad fores decorandas. Sic Cic. tradit Verrẽ bullas aureas ex valuis templi magnificẽtiſſimis abſtuliſſe. Apud Apul. lib. vj. Accipitur pro ornamentis illis orbicularis extuberantibuſq; quibus tanq̃; oculis ephippia equoꝝ & pectoralia & habenę exornari ſolent. Ait enim bullis multis aureis in occulatum veluti ſtellis relucentem. Bulle etiam dicuntur ornamenta, quibus cingula decorant̃. Calphur. in Buc. Alternat vitreas lateralis cingula bullas.

Bullula, dimi. parua bulla. Cel. li. ij. de vri. Aut ſi quaſdam, aut maculas repręſentat: ſi bullulas excitat.

Bullo, as bullas facere ſignificat, hoc ẽ tumorẽ illũ excreſcẽtẽ q ſpiritu in aqua, vel vrina excitat̃. Cato de re ruſt. In ahenum, aut plũbum infundito, ignem ſubdito, vbi bullabit vinum ignem ſubducito. Pliny. li. xviij. Item maris ipſius tranquillus ſonitus ſpumę aut aquę bullantes. Idem Magna ſigna ſunt vrinę bullantis: & craſſæ.

Bullatus ta, um, bulla inſignitus, vt veſtis bullata, in qua erat bulla. Et bullatus tumidus excreſcens. Perſi. Non eqdẽ hoc ſtudeo bullatis: vt mihi nugis Pagina turgeſcat.

Bulgę auctore Pompeio ſacculi ſcortei ſunt ad ferenda numiſmata, ſiue cætera ad inter neceſſaria, quas alij Vulgas appellant. Sene. ab equis, quibus portãtur hippoperas vocat. Cuius hęc ſunt verba ex li. epiſt. ad Lucil. xiij M. Cato Cenſorius, quem tam neceſſariũ Reipu. fuit naſci, q̃; Scipionem. Alter. n. cum hoſtibus noſtris bellum, alter cum moribus geſſit, canterio vehebatur: hippoperis quidẽ impoſitis, vt ſecum vtilia portaret.

Bulima dici poteſt quaſi magna fames: nã cõponit̃ ex bu voce quę cũ admiratione apud antiquos noſtros magnũ qd indicabat: vt ſupra diximus & λιμος fames: vñ Var. in lib. quos de re ru. ſcripſit a magnitudine: inqt, bouũ q in italia erant conſuetudinem factam fuiſſe: & prępoſita hac voce bu magnam quidãs ſemper denunciaretur. Inde dici bulimam magnam famem.

Bullio, is, iui, itum, ſigni. ferueſcere: & bullam facere. Cuius compoſitus eſt ebullio, quod eſt valde, ſeu extra bullire, extra fundere, ſicut aqua in aheno calefacta ebulliens, non ſe ipſa capit: ſed intumeſcit, & funditur. Cice. lib. iij. Tuſ. Qui ſi virtutes, ebullire volent: & ſapientias nihil aliud dicent. Vnde etiam accuſatiuũ habet. Hier. in Exo. Ebulliet fluuius ranas. Et ebullire eſt expirare. Vide ſupra in bulla. Cornutũ. Hiero. lib. ij. Mach. pro ſcaturire poſuit. Ipſe ebulire ſicut de Perſide eos, qui pugnauerunt contra nos.

Bullis nomen ciuitatis a Bullone conditore ſic dicta, a qua Bullij: & Bulliẽſes. Ci. in Piſ. Parthemij: & Bullienſes illuſt.

Bulimon græci magnam famem dicunt.

Bupeda magnum puerum.

Bupho genus herbæ, quæ a bobus deuorata, anginam procreat, eoſq; necat. Græce quippe βοῦς bouis dicitur, φόνος mors. Hanc herbam quidam Chameleonem vocant. Alij Cinozoor, ꝙ fetore eius ricini e canum auribus decidant, κύων enim canis, ὄζειν fetere.

Bupæda dicit̃ puer qui creſcendi finem fecit quem latini exoletum dicunt.

Bumaſtos magna mãma. Quo noĩe dictũ eſt genus quoddam vuæ groſſioris, ꝙ tumeat ad ſimilitudinẽ mãmarum bouis, βοῦς bouis. μαζός mãma, quæ & bumãma dicit̃.

Bupręſtis, vt inqt Pli. animal eſt ſcarabeo logĩpedi ſimile. venenatũ eſt. Ratũ in Italia fallit, inter herbas bouẽ maxime. Vnde & nomẽ inuenit. Apud Iuſcon. titulo ad legem Corne. ſcribitur. Si cui temere pigmentarij dederint pytiocampas, aut bupręſtes, quæ ambo venenata ſunt teneri pęna legis corneliæ de ſicarijs: & veneficis. Eſt & bupræſtis herbæ genus, quã in laudibus ciborum habuere.

Bura, ſiue buris pars aratri poſterior decuruata, ꝙ ſit in ſimilitudinẽ caudę bouis, quaſi bouis vra, quæ bouis caudas ſignificat, quę manu bubulci tenet̃. Var. li. j. de re ruſ. Et ſæpe fracta bura relinquũt vomeres in aruo. Vir. li. j. Geor. Continuo in ſyluis magna vi flexa domatur. In burim.

Buris vrbs mediterraneæ Achaiæ, de qua Oui. lib. v. Met. Si queras helicen: & burim achaicas vrbes.

Burrhũ, qđ nũc dicimus ruffum pari mõ rubens cibo, ac potatione, burrhus dr̃ qđ a græcis πύῤῥον ſcribit̃. Hinc burrhę dicuntur veſtes ruffe. Sunt tamẽ qui byrrhũ ſcribant.

Burrhanica genus potionis Lac ſapa mixtum, a ruffo colore nomen ductum.

Burrhanicum, genus veſtis.

Burdo dicitur, qui ex equo, & aſino natus eſt. Hiero. lib. iiij. Reg. Obſecro cõcede mihi ſeruo tuo: vt tolleramus duorũ burdonum de terra.

Burgũdia Galliæ ꝓuincia Celticę ducatus titulo inſignis, cũ antea ſub regibus fuerit, a qua Burgũdij: & Burgũdiones.

Burcana inſula, vt li. iiij. docet Pli. I oceano germanico: quę nũc ſabaria a frugis ſĩitudie ſpõte ꝓuenĩẽtis, ſic appellata.

Buſiris pe. pro. Neptuni, & Libyes filius, & deus lini appellatus. Oui. lib. Heroi. Si te vidiſſet cultu buſiris in iſto. Sta. tñ corripuit li. xij. the. Nõ trucibus mõſtris Buſirim infandumq; dediſti. Huius gtũs ẽ buſiris, vel buſiridis. Vir. Aut illaudatim neſcit Buſiridis aras. Hic rex fuit Ægypti, qui, cum ſuſceptos hoſpites immolaret, ab Hercule interẽptus eſt, cũ & eũ occidere voluiſſet. Eſt & buſiris nomẽ vrbis in Ægypto a Buſiride condita, in qua fuit templum magnus Iſidis, quę quidẽ vrbs ab Ægyptijs ſolis vrbs a gręcis vero thebę dicitur. Hinc buſirica præfectura.

Buſicos, mareſca ficus a magnitudine vocatur.

Bulimes, magna fames.

Bupina: magna ſitis.

Bucẽtaurus: magnus cẽtaurus. Eſt. n. cẽtaurus nomẽ nauis.

Buſicon ficum mariſcam dicunt, quę magna erat.

Buſtũ, ſi Seruio credit̃ vocat̃ iam exuſtũ cadauer. Quod & Virgil. ſenſiſſe videtur, cum inquit. Semiuſtaq; ſeruant buſta. Liui. quoq; lib. v. ſcribit locũ fuiſſe iuxta Equi melium

nomine buſta gallica, quoniam illic aceruatos cumulos ſuorum defunctorum, ex peſtilentia uſſerant, galli. Cice. vero lib. ij. de legibus putat buſtum appellari tumbã, aut monumentum. Pœnaq; fuit Solonis lege conſtituta, ſiquis buſtũ: aut violaſſet, aut deieciſſet. Sue. in Cęſa. poſuit pro ſepulchro Iudęi: qui etiã noctibus cõtinuis buſtum frequentarunt.

Buſtuarij gladiatores dicti ſunt, qui ante ſepulchra in honorem defuncti digladiabantur. Cice. in Piſo. Si mihi cum illo buſtuario gladiatore. & tecum: & cum collega tuo decertandum fuiſſet.

Buteo ex accipitrum genere auis eſt, quã græci a numero teſtium triorché vocãt, ὄρχις. n. apud eos teſticulus dicitur. Fertur phemonoem apollinis filiã, Huic aui nomen dediſſe. Tradunt & hiſtorici buteonem ſediſſe in naui Fabij ducis auſpicio proſpero. Vnde fabia gens buteonum cognomen adepta: vt ait Pli. li. x.

Buttubata veteres vſurpauerunt pro eo, quod nugatorium eſt: & nullius valoris.

Buthyſiam magnũ ſacrificiũ appellauere, qualis eſt hecatõbe: & immolatio magnarum hoſtiarum. Sue. in Nero. Gymnica inter buthyſię apparatum barbã primam poſuit. Gręci enim thyſiã dicunt ſacrificium: & pponentes bu ſignificãt magnũ ſacrificiũ. Et Plu. Buthytas appellat ſacerdotes.

Buthytę ſacerdotes appellantur.

Butyrũ, pe. pro. bouis caſeus, βοῦς. n. bouis: & τυρὸς caſeus, quia vt plurimum, ſicut inquit Pli. lib. xxviij. fit ex bubulo lacte, quãq; aũt ſit lactis natura, eo iam pinguior, & craſſior & ſolidior materia eſt, quod aut frequenti agitatione aut concuſſione aſſidua cohibet in ſe, atq; conſolidatur.

Buxus, vel buſſus arbor exigua ſemper virẽs: & tonſilis. Producit ex ſe viſcum: & ſemen, ſeu granũ, quod cartegon dicunt. Buxũ, vel buſſum materia ipſa. i. lignum. Nam in plęriſq; nominibus arbores ſunt fœ. ge. fructus vero & ligna neu. Vir. Dant arbuta ſyluę, cruentaq; myrta: & cerea pruna, volubile buxum quandoq; tamen buxus dicitur pro ligno. Idẽ lib. ix. Buxuſq; vocat berecythia matris. Ex buxu fiunt tibię multiforatiles: & pectines ad capillos explicandos: & pyxides ad vſus plurios. Græce πύξον. quod π plęrũq; in b. conuertit. Vñ buxulũ, græce pixis, idis.

Buxeus, a, um, quod eſt materiatum ex buxo.

Buxeta loca buxis conſita, & buxolus.

Buxentum oppidũ quod græci pyxunta vocant in ſinu poſſidoniatę a buxo arbore: quæ copioſa illic prouenit.

B Ante Y

Byzari: & budici vulgo putantur imaginoſi: & qui a conſuetudine cæterorum viuendi receſſerunt. Hi apud græcos byzeres: & buzeres dicuntur.

Byzeres, & buzeres pe. pro. populi ſunt. Vale. Fla. Buzereſq; vagi. Pomp. & Pli. Buzeros appellat. Ab his portus quidã in ponto appellabatur byzanicus.

Byrſeus coriarius a byrſa corio nomen inclinatum.

Byrſa, corium, ac tergus. Vir. Mercatiq; ſolũ facti de nomine byrſam Taurino quãtum poſſet circundare tergo, Quo nomine etiam dicta eſt arx in media Carthagine. A byrſa corio, fit byrſeus pro coriario.

Byſtonis pen. cor. ciuitas & ſtagnũ in thracia a quo Thracia biſtonia dicta eſt. Vnde byſtonius, a, um, & byſtonicus, a, um quod thracẽ ſignificat. Ouid. Feſſaq; byſtonij mẽbra lauabat aqua. Similiter byſton. Vnde Thraces teſte Solino byſtones dicuntur. Idẽ. Tuta tamen bello byſtonis ora fuit. Sunt qui velint & ſtagnum & prouinciam a byſtone rege nomen accępiſſe.

Byſſus, genus lini ſubtiliſſimi. Itẽ lana cõchis adherens, colore luteo, ac perlucido. Ex hoc fiunt pcioſiſſime veſtes byſſinę appellatę. Et byſſinũ eiuſmodi color appellat, qui aliquñ dr byſſus, hoc fit. ſi cocco tinctum tyrio tingatur. Multa ſunt genera byſſi. Vide phyloſtratum. Qui ait: & byſſum ex quadã arbore naſci quæ altitudinę populos ęquat folijs autem ſalicibus equiparatur. Quam quum vidiſſet

Apollonius byſſum gauiſus eſt, qꝫ fuſco amictui quem geſtabat non diſſimilis admodum eſſet. Byſſum aũt dicũt in Ægyptum ex india deferri qꝫ illa in pleriſq; ſacris vtantur ægyptij. Stra. & refert in deſcriptiõe indię quibuſdã arboribus indię lanam innaſci. Ex qua nearchus ait Stradonas texi: & macędonas ea pro tomento vſos ſagula confeciſſe.

Byzantium vrbs Thracię quondam a Pauſania Spartanorũ rege condita, a qua bizantę populi dñr. Poſtea a Conſtantino in maius aucta, glorioſiſſimi impij ſedes ẽ, & totius caput orientis a qua bizantæ ppſi. Eſt alia ciuitas in Aphrica, quam quidã Byzaciũ appellant: & populos byzantas. Mar. Qui Byzantium incolunt in Aphrica, meſſes cẽteſimo incremẽto fœnerantur. Stra. Biſatium per c, vnde byzacenus ager apud Soli. Ptole. quoq; regionem byzacis in. Stepha. biſſacitas: & byſſacenos. Suidas, τὸ Βυζάντιον ἐπὶ σεβήρου τοῦ βασιλέως ῥωμαίων τετείχιστο γενναίῳ τείχει πεποιημένῳ μυλίτῃ λίθῳ, καὶ ταλοῖς.

C Littera muta eſt: Quę ante n, ſequente vocali in eadem ſyllaba ponitur: ſed pfertur ſub voce g, ob cognationẽ lrarũ, vt Cnidus. Cneus. Tranſit ẽt per cõpoſitiones: & deriuationes in g, vt Gneus quadringẽti, pro quadrincẽti. In s, vt parco, parſi. In x, vt duco, duxi, noceo, noxa.

C ante A

Caballus equus. Sene. epiſ. lxxxvij. O quãtum erat ſeculi decus imperatorius triumphale, cenſoriumq; ſuper omnia, hoc eſt Catonem vno caballo eſſe contentum.

Caballinus, a, um: quod eſt caballi. Perſius. Nec fonte labra prolui caballino.

Caballij populi ſunt aſiatici.

Cabiria ciuitas eſt inferioris aſyæ cappadocum quãq; Cabirij populi ſunt in bœotia.

Cabile vrbs in thracia vt inquit Polybius.

Cacabus pe. cor. nomẽ a ſono factum, quẽ ſupra ignẽ poſitus facit, a noſtris dicit olla, in qua pulmẽtarũ coquimus. Pau. Iuſcon. Inter ahenũ, quod ſupra focum pendet: & cacabum nõ multum intereſt. Nam hoc pulmentariũ coquit. in illo aqua ad potandũ calefit. Apicius. Capita porrorũ ſimul elixabis in cacabo nouo, vt aqua ad tertium deferueat Antiqui. n. calidam: & frigidam in cœnis adhibuere.

Cacus, vt fabule ferunt) Vulcani filius fuit, ore ignem euomens: & in vaſta ſpelunca habitans, vaſtus corpore pręde, ac latrocinijs ſemper intẽtus, cuius ſoror Caca vocabatur. Quem hercules claua interfecit.

Cacabo, as. pe. cor. pprium eſt vocis perdicum. Oui. Cacabat hinc perdix, hinc glacitat improbus anſer.

Cacos latine mõ malus, mõ deformis, mõ timidus dicit. Et barbara eſt dictio, vt ait Theo. Gaza lib. v. Iliados.

Cacia gręce κακία, quã latinus vertit in malicias: vt inquit Hiero. apud gręcos duo ſignifi. & maliciã: & afflictionem, ſeu anguſtias, quã κάκωσιν Græci dicũt: & hoc magis, pro malicia tranſferri debuit. Cl. vitioſitatẽ interpręttari mauult q; maliciã. cũ vitioſitas nomen ſit generalius ad oĩa vitia ptinẽs, malitia ſpãlius. Apud veteres malicia, τῶν μέσων quaſi ſit & bona, & mala, vt dolus bonus: & malus. Vñ apud Pla. dr cũ laude. Te ciuem ſumma omni malicia.

Cacephaton, vel potius cacophaton dici põt mala locutio, vel mala conſonantia. Cacon. n. malum dicit, phaton dictum. Fit aũt cum particulam m, ſequitur n, vt numerus cum nauibus ęquat. Itẽ cum ſequẽs dictio duas habet ſyllabas duabus pcedentibus ſimiles: vt O fortunatã natam me conſule Romam. Huic contra eſt Euphonia.

Cacoſyntethon mala, ſeu deformis compoſitio, σύνθετον enim compoſitum dicitur: vt apud Vir. Verſaq; iuuencum Terga fatigamus haſta.

Cacoblepha inquit Albertus magnus eſt animal modicum in ripis nili iuxta fontem: qui dicitur niger: habitans adeo ſubtilis ſpiritus venenoſi i oculis: vt q in oculos eius offen derit ſtatim moriatur.

Cachola dicuntur illa quæ malum ſuccum habent: quibus contraria ſunt Euchyla.

Cacohethos ge. neutri malus mos, dictio tetraſyllaba, κακὸν malum, ἦθος mos. Nā ἦθος conſuetudo. Vitium cura tu difficillimum, cum vlcus quidē preſſum eſt, ſed quæ circa ſunt intenduntur: & intumeſcunt: vt inquit Celſus. Pli. Caro vituli recentia vulnera nō patitur intumeſcere, fimus bubulum, cum melle fœminus vituli cinis vlcera ſordida, quæ cacohethe vocant lacte mulieris ſanant. Iuue. pro am bitione ſumpſiſſe videtur per tranſlationem quæ cum ſemel animo inſederit nō facile amoueri poteſt. Tenet ingt inſanabile multos ſcribendi cacohethes.

Cacologus, penul. cor. maledicus, Cacologia maledictio.

Cacobaſilea malum regnum.

Cacodęmon infœlix.

Cacozelus penul. produc. dicitur ineptus imitator. Cacozelia κακοζηλία.

Cacecia, ſiue cacexia, vel cacexia, ſpecies eſt phtiſis, quaſi malus corporis habitus, quo alimenta corrumpūtur, quod fit cum longo morbo viciata corpora, etiam ſi illo vacauit, refectionem tamen non accipiunt.

Cachinnus ſolutus riſus, a ſono riſus fictum vocabulum. Iuue. Sed facilis cuiuis rigidi cenſura cachinni. Perſi. Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos. Hinc Sene. pręcipit, vt riſus ſit ſine cachino, vox ſine clamore. Apud antiquos: non de riſu tantū dicitur, ſed & de ſono vehementio re. Catul. Procedūt, leuiterq; ſonant clāgore cachinni. Apō Ariſto. aliud ſignificat.

Cachinnor depo. & cachinno, as, neu. pro immoderate rideo. Lucre. lib. iiij. Quam famulæ multæ fugitāt, furtimq; cachinnant. Dicitur & de ſono vehementiore. Accius ſęua ſonando crepitu clangentes cachinnant. Venit tamen ex græco καχάζω.

Caco, as, vētris onus depono, excreſco. Mar. Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro. Baſſa bibis vitro, carius ergo cacas.

Cacaturio, is, idem Mar. Cœnaturit non cacaturit.

Cacula, pen. cor. militis ſeruus. ἀπὸ τῶν καλῶν. i. a lignis. Erant enim caculę militū ſerui fuſtibus, clauiſq; ligneis armati, ad tutelam dñorum. Plau. Video caculam militarem.

Cacumen, penul. pro. vertex, ſummitas montis.

Cacearia inſula in Ponto, q̄ Poni. lib. ij. Colliſariā vocat.

Cado, is, cecidi, caſum, ſignificat ruo. Augu. ſuper Ioannem. Qui nō intrat per oſtiū in ouile ouiū, ſed aſcendit aliūde, veh miſero mihi, quia caſurus ſum. Interdū cadere eſt euenire. Cice. lib. iij. offi. Nec pręter ſapientem cadere in quēq; poteſt. Interdū occidere: & mori. Virg. Cadit. & Rhiphens iuſtiſſimus vnus. Et cadere dicunt illi, qui leuati a ſummo ad iferiora labunt. Cadere a cauſa eſt aduerſario in cauſas concedere, quod plęriq; faciunt, ne in maiora incurrant dāna, quod eſt litem perdere. Huius cōpoſita ſunt Accido, cōcido, decido, excido, incido, intercido, occido, procido, recido: & ſuccido, quæ habent pe. cor. Deriuatiua ſunt caſa, caſo, as, & caſito, de quibus infra.

Cadauer, pe. pro. a cadendo. Aug. Et qm̄ cadit, cadauer vocatur. Nā diſcedēte anima cadit corpus. Hiero. Ab eo, q̄ poſt mortem ceciderit, cadauer dicitur. Et proprie de corporibus mortuis, q̄uis & de oppidis ad ſolū deductis quandoq; dicatur. Ser. Sul. Ci. Tot oppidorū cadauera proiecta iacent.

Cadauerinus, a, um, qđ eſt ex cadauere. Aug. lib. ix. de ci. dei. Si tantis ſacrificio℞ cadauerinis nō cōtaminant nidorib⁹.

Caducus, a, um, pe. pro. non ſolum momentaneum ſignificat, q̄ facile cadat, ſed etiā q̄ cadere faciat. Vñ morbus caducus. Firmicus lib. vij. Si luna in horoſcopo fuerit inuēta ſtultos lentos fatuos: & caducos efficiet. q̄ facile cadat. Pli. lib. xvij. In drupis quoq; quæ matureſcentes tunc ſunt pręcipue caducę, id riguis magis euenit, etiam ſi nō ceciderint faſtidiēdis. Q̄nq; caducus mortuus dicit. Vir. lib. vij. Hinc multum fleri ad ſuperos, belloq; caduci Dardanidę. Vnde & cadauera: & caducum, quod ſub aliqua conditione legatum eſt. Caduca hęreditas dicitur, cum hęredes ceciderunt. Et caducarij: qui huiuſmodi hęreditatē accipiunt. Iuue. Legatum omne capis, necnon & dulce caducū.

Caduca auſpicia veteres dicebant, cum aliquis in templo ex cidit, veluti de manu virgæ.

Caduca hęreditas dicitur cum hęredes ceciderunt.

Caducarij qui huiuſmodi hęreditatem accipiunt: vt apud Iuue. Et caducarij dicuntur qui morbū caducum habēt. Aug. de beata vita. Iſti homines caducarij ſunt quo noie vulgo apud nos vocantur: quos comitialis morbus ſubuertit.

Caducor, eris, præcipitor. Var. Et frigido nymbo aqua iacta caducimur.

Cadulę guttæ, quæ de carne pingui cadunt dum aſſatur.

Cadiuus, a, um, pe. pro. quod p ſe cecidit. Vñ cadiua poma dicuntur, quæ non ſunt manu collecta, ſed ſua ſponte in terram ceciderunt. Et cadiua folia, quæ per ſe ex arboribus cadunt. Pli. Colligi mala poſt equinoctium autumnale, cadiua ſeparari ſtramentis, florijs, paleiſue ſterni.

Cadus vas vinariū quo vinū cōdit, inqt, Acron, Cuius prima cor. Mar. In vaticanis condita muſta cadis. Continet vrnas duas, vel (vt aliqui volunt) tres quæ ſunt modij decem & ſemiſis. Primi in alpibus ruſtici cados ligneos circulis cinctos excogitarunt: & grecum eſt, κάδος.

Caduceus, & caduceum, virga Mercurij erat, qua pax ſignificabatur. Nam quia mercurius orationis deus eſt, & deorū nuncius (vt gentilium more loquamur) merito a dijs mittebatur, vt diſſidentium aios oratiōe ſedaret. Et caduceum ipſum Apollo inuenit: eoq; Mercurium donauit, a quo ipſe lyra donatus ſit.

Caduceatores dicunt legati pacem petentes a caduceo, quem manu geſtabant. Cato. Caduceatori nemo nocet.

Cadurcum tentoriū, ſiue culcitra, qua merces tegunt, a Cadurcis Gallię populus, vt inquit Pli. apud quos lini p̄ſtantia palmam obtinet in culcitris. Iuue. Inſtitor hibernę tegetis, niueiq; cadurci. Sunt qui putent cadurcum eſſe inſitam, quę ſupra lectum obtenditur, & tegit vndiq; & cum corpus dñi noſtri, aut ſancti alicuius viri oſſa per vrbes cō portantur, cadurco. i. ſuperne, qđ plures ſuſtinent operiūt. Iuue. Violato pœna cadurco.

Cadiſcus, vaſculum quo ſuffragia colliguntur, græce καδίσκος diminutiuum a cadus.

Cadmeus, a, um, poſſeſſiuum a cadmus. Mar. Te cadmea Tyrus. Et thebe cadmeę dicuntur a Cadmo cōditore. Prop. Cum tibi cadmeæ dicuntur pontice Thebe. Cadmus nomen proprium Phœnicū regis Agenoris filij qui fuit tyrius Ferunt Cadmum. xvj. litteras e phœnice in Gręciam detuliſſe. α. β. γ. δ. ε. ι. κ. λ. μ. ν. ο. π. ρ. σ. τ. υ. His Palemedē troiano bello. iiij. adiecisse. ξ. θ. φ. χ. Aiunt quoq; Cadmū hyſtoriā inueniſſe: & primū p̄ſaicā orationē inſtituiſſe. Apu le. vero hoc aſcripſit Phœrecidi. Fertur item inueniſſe auri metalla, atq; conflaturā. Eſt & Cadmus mons, q Laodicę imminet, ex quo Lycus fluuius fluit. Nā aūt Suidas ita ſcribit de Cadmo. κάδμος ὁ μιλήσιος εὑρετὴς τῶν γραμμάτων ἐπιγράμματι ἦν ὥνος καὶ δμος πανδίονος μιλήσιος ἱστορικὸς ὃς πρῶτος κατά τινας συγγραφὴν ἔγραψε καταλογάδην μικρῷ νεώτερος ὀρφέως & ſubdit ἅπερ γράμματα πρῶτοι φοίνικες εὗρον.

C ante Ae

Cęa nomen inſulę maris Ægei, a Cęo Titani filio ſic dicta. De qua Pli. lib. iiij. Inſulę Cez quattuor fere partibus: quæ ad Bœotiam vergebant eodē mari deuoratis, hāc Ptolo. & vulgus nauticum ceas noiant. Hinc cęus, a, um. Vñ Eraſiſtratus e Cęa natus inſula cęus dictus eſt. Et veſtis cęa quę ab aliquibus coa dr̄. Pli. lib. iiij. ſcribit, ex Cęa inſula p̄fectā delectationi fœminarū veſtem: auctor eſt Varro. Eſt autem

cęa veſtis bombycina tenuiſſima deraſſis velleribus a paruis animãtibus confecta, ibi primum inuenta. Hanc primã texiſſe dicatur Pamphila platis filia ſiue vt Ariſto. inqt a πασαφιλη. Paſiphiæ Latoi filia incoo inſula. De hoc ẽt in dictione coos.

Cęcias, ventus, qui ita flare dicitur ab Ariſto. non vt nubes propellat, ſed vt ad ſe vocet. Flat inter Aquilonem, & exortum equinoctialem.

Cęcubium vinum ſic dictum, a Cęcubijs Campanię populis, apud quos naſcitur. Pli. lib. iiij. Setini: & cęcubij obtendantur agri. His iunguntur Falerni, Calenſ. Mar. Cæcuba fundanis generoſa coquuntur amicis.

Cęcus quaſi oculis captus, vel quaſi oculis conciſus: vel oculis carens. Et cęcus dicitur inſidioſus, occulte malus, latens, tacitus, qui videri nõ põt. Colu. lib. j Ex quibus ſæpe cõtrahuntur cęci morbi: quoꝝ cauſas, ne medici quidẽ perſpicere queunt. Sic dicimus cęcã noctem, in qua non videmus. Vir. Cęca tegens filo veſtigia: & locus cęcus dicitur in quo nõ videmus: cęce foſſe: cęci auditus qui ſint obſepti. Transfertur etiam ad animum. Vnde cęci dicuntur improuidi. Hinc cecitas, tam animi, q̃; corporis orbitas.

Cæculus dimi. a cęco. Eſt & nomen proprium eius, qui pręneſte condidit, a quo Cęcilios ortos putant: quorum familia Romæ nobiliſſima fuit: dictus eſt autem cæculus: ꝙ minoribus oculis fuerit.

Cęcilia genus ſerpentis cæci. Col. lib. vij. Eſt & magnorum animalium noxium virus. Nam & vipera: & cæcilia ſępe, cum in paſcuo bos improuide ſupercubuerit, laceſſita onere morſum imprimit.

Cæcutio, is, parum video: & cęcutiens, quaſi ſemicęcus. Var. Vtrum oculi mihi cæcutiunt, an ego vidi ſeruos in armis contra dominos. Hiero. ad Pau. Vt carus ſit, qui nõ in earum cæcutiat lectione.

Cæculto, as, obtuſam aciem habeo: & q̃ſi cęco ſimilis ſum. Feſt. Cæcultare eſt cæcos imitari. Cæcultant cæci ſimiles ſunt, oculorum acie obtuſa. Plau. Num nam mihi oculi cęcultant: eſt ne hic noſter Hermio.

Cæcilius poeta dictus (vt inquit Feſt.) a Cęculo pręneſtinæ vrbis conditore vel vt qudã aiunt, a cæcutientibus oculis.

Cæco, as, cecum facio. Cuius compoſita ſunt excæco, quod eſt valde, vel perfecte cæco. Pli. Vt cum lauatur ſi oculos attingat, excæcet. Obcæco, de quo infra.

Cæcum vallum, in quo prę acuti pali affixi herbis, vel frõdibus occuluntur. Item cæcum inteſtinum, quod a dextera parte incipiens in ſiniſtriorem peruium: & longũ eſt. Ideoq; dicitur cæcum, quia id, quod peruium eſt latæ fuſum, ac ſeminatum ab vtraq; parte huc, atq; illuc volutum.

Cęcinos amnis vocat, qui Rheginũ agrũ, a Locrẽſi diuidit. Eſt & oppidũ Italiæ, haud procul a Sicilia Cęcinũ dictum.

Cædes mors ferro, aut alia vi illata, pręſertim ab eo, qui occidere, aut ferire volebat. Inde dicimus aliquẽ cõmiſiſſe cędẽ. Et nõ ſolum de animalibus dr̃: ſed etiaꝫ de capillis quũ ſuccidũtur: vt apud Apul. lib. iij. Et de lignis: vt apud Gellium. Et cur tantam ligni cędem facis.

Cædicula, diminuti. eſt a cædes.

Cædo, is, cæcidi, pe. pro. cæſum verbuꝫ actiuũ, cuius paſſiuũ eſt cędor. Et eſt cędere flagellare. Teren. Verberibus te cęſuꝫ in piſtrinum Daue dedã. Iteꝫ excidere. Cic. Aut eius partes, quaſi membra quædam cædenda. Item percutere. Iuuena. Ebrius: & petulans, qui nullum forte cecidit. Item. Occidere. Vir. Cæduntur vigiles. Per tranſlationem vero ponitur quãdoq; pro imolare: vt apud eundẽ. Cędũt binas de more bidentes. Itẽ pro Frãgere. Cice. Cędere ianuam ſaxis inſtare Ferro. Huius cõpoſita ſunt. Abcido, concido, circũcido, decido, excido, incido, intercido, occido, pręcido, recido: & ſuccido, quorum pe. ꝓdu. At cędo ſine diph. ceſſi prę teritum: & ſupinũ ceſſum facit, multaq; ſignificat. Nã quãdoq; cędere ſignificat abire: & locum victori dare. Cic. Cui quidem exercitus noſtri. Imperatoreſq; ceſſerũt. Quãdoq; diſcedere, euitare, atq; ſubtrahere. Plau. Cædamus imbri. Lucil. Quandoq; pudor expecto receſſit. Hinc cædere ire dicimus, dicimus dare locuꝫ ire: & quaſi ab ira diſcedere. Cędere bonis: diſcedere a bonis: & quicquid noſtrum erat tradere creditori. Cedere iuri, diſcedere a iure: & ius, quod habebamus alteri tradere. Quod & de iure cedere dicimus: & cedere eſt in ius alicuius venire: vt cędunt mihi ea bona, id eſt in ius meum veniunt. Et cum accuſatiuo mediante in. Hierony. ſuper Matth. Ita fiebat, vt oblatio liberorum ſub occaſione tẽpli: & dei in ſacerdotum lucra cęderet. Rurſus cædere ponit̃ pro dare. Ennius. Saluete optima corpora, cędite manus veſtras, meaſq; accipite. Pro cõcędere, obſequi, non repugnare. Vir. Cędo equidem, nec nate tibi comes ire recuſo. Pro ſuccedere, ſeu in ſorteꝫ contingere. Ideꝫ. Ceſſerit Auſonio ſi ſors victoria Turno. ꝑ incedere. Plau. in Aul. In hoſtem abſolutus cędas. Inuenitur etiam cædo Imperatiuum pro dic: & nonnunq̃; pro da, nec hẽt aliam perſonã, niſi tantũ cædite pluraliter, habetq; primam cor. Teren. in And. Cædo culum pueꝝ. Lac. lib. iij Cædo igitur quid didiceris. Cice. in Cato. Cędo, qui veſtram Rempu. tantam amiſiſtis. i. dic. Teren. in Phor. poſuit ꝓ da, Quin tu mihi argentum cędo Phor. Immo vero, vxorẽ tu cędo. Huius verbi compoſita ſunt abſcedo, accedo, concedo, decedo, diſcedo, excedo, incedo intercedo, precedo, procedo, recedo, retrocedo, ſecedo: & ſuccedo, quę habent pe. pro.

Cædere dieꝫ inquit Vlp. ſignificat incipere deberi pecuniaꝫ, ſicut venire diem, ſignificat eum diem veniſſe, quo pecunia peti poſſit.

Cædua ſilua, quæ relinquitur, vt ex ea ligna cędantur.

Cæſim aduerbium ſigni. cędendo ſiue per inciſionem gladij, ſicut punctim pungendo: & cæſim dr̃ vno ictu. Col. lib. v. Maior aũt pars operis in vineã ductim, potiuſq̃; ceſim facienda eſt. Hinc ductim ſignificat cum mora. Ceſſi. ſine diphthon. aliud ſignificat.

Cælus cognomen indigenæ fuit qui ex terra ſorore ĩn matrimonium ducta Saturnũ Eęillũ Dogana & Athalãta genuit. A cuius noĩe mira varietatem formoſiſſimuꝫ ſuprę mum corpus cœlum dicunt fuiſſe appellatum.

Cœlum inſtrm̃ quo vtuntur argentarij dũ vaſa ſculpũt: vt eſt illud. Celo fabricata myrõis. Specus: ait Cælum eſt oĩa complectẽs corpora ꝑter ipſum ſuprẽmũ aerẽ. Et cælũ vocatur, quod alio mõ dr̃ mundus, cuius circũflexu cuncta teguntur: & ſtellis ſplendet, quaſi quadam cælatura, a cælo ſculpo, eo ꝙ ſit celatum, hoc eſt ſyderibus ſculptum, ſiue ſignatum. Et ſic cum æ diph. ſcribitur. Amb. li. Hexa. Cęlũ dicitur, quaſi impreſſa ſtellaꝝ lumina. velut ſigna habeat, tanq̃; cęlatum appellatur ſicut argentum, quod ſignis eminentibus refulget cælatum dicimus. Var. A cauo deriuat, κοῖλον enim concauum dicũt, quia. ſ. id neceſſario in ſculptura exigit̃. Et ſic cum œ diph. ſcribi debet. Quidam ſine diph. ſcribunt a celando a cõtrario nomine: ꝙ apertum ſit. Sciendum eſt autem ꝙ phi oẽs noueꝫ cælos eſſe dixerunt quorum ſeptẽ a planetis appellauere. Octauum ſyderum ſeu ſtellaruꝫ: nouũ vero, quẽ neſcirent cuius cõditiõis eſſet vocauerũt primum mobile quum ſm̃ ſanctoꝝ ſn̄ias dicatur cælum aqueũ criſtallinũue non a frigiditate ſed a trãſparentia: decimũq; affirmant eſſe cæluꝫ illud empyreũ appellãtes: quaſi igneum nõ a calore ſed a ſplẽdore: in quo angeli & beatoꝝ conſtitute cõtemplatiõe inhærent animæ: idq; inimobile eſſe dicunt idẽ doctores ſancti. Sunt igitur decem cæli. ſ. Cælũ empyreuꝫ. Cælũ criſtalinum primum mobile: cęlum ſtellatum. Cælum ſaturni. Cælum Iouis. Cælum martis. Cælum ſolis. Cælũ veneris. Cælũ mercurij. & Cælum lunę. Si quis hanc materiam videre cupit: diffuſius Egidium romanũ comentis ſecũdi libri ſentẽtiarum di. ij. ꝑlegat. Interdũ cœluꝫ ſumitur pro aere. Vir. Maria ac terras, cœlumq; ꝓfundum. Pli. lib. ij. Et hoc cœlũ appellauere maiores, quod alio nomine aera. Hinc grãdines ſunt: & pruinæ, hymbres, procelle, turbines ventorum hoc regnum ſupra lunam pura omnia ac diuturnę lucis plena. Aug. Huic aũt cœlo, in quo ſunt luminaria, ita vicinus eſt

der, vt & ipſe coeli nomē acceperit, nōn ſolum ſermone cō muni, ſm quē dicimus ſerenum, vel nubilū coelū, ſed etiaꝫ noſtraꝝ ipſaꝝ conſuetudine ſcripturarum, cū dicunt volati lia coeli, cum aues in hoc aere volare manifeſtuꝫ ſit. Ariſt. accipit coelū pro octaua ſphęra, quandoq; pro corpore qn to, quādoq; pro toto vniuerſo. Dicitur prӕterea coelum pa latum oris. Pli. Cerebrum viſcerum excellentiſſimus eſt ꝓ ximumq; coelo capitis, ſine cruore, ſine ſordibus.

Cęleſte, quod e coelo eſt. Vnde cęleſtia numina: & cęleſtia auguria, quӕ a coelo fiunt, cum vel fulminat, vel tonat.

Cęlicus cęlica cęlicū, idem eſt quod cęleſte, vt regna cęlica.

Coelitus pe. cor. aduerbiuꝫ ſignificat e coelo, ſicut diuinitus a deo. Hiero. Tandem cęlitus inſpiratus pręciſaꝫ morſu lin guam in oſculandis ſe faciem expuit.

Cęlites dij cęleſtes, qui in ӕthere ſphęreq; ſuperioris ambitu vſq; ad ſolarem circulū demeant qui & Apathes dicuntur qm nō admodum eos mortaliū curarum vota ſolicitant. Aug. lib. de gram. Cęles cęlites, qui iter ſibi faciūt ad coelū.

Cęlicola pe. cor. qui, vel quӕ coelum colit. i. habitat.

Cęlebs generis cōmunis, qui nunq; duxit vxoreꝫ, ſeu qui eā amiſit. Dictus cęlebs, vt inquit Hiero. ꝙ coelo dignā vitam agat, qui coitu careat. Aug. Cęlebs, qui non habet vxorem vel quӕ non habet maritū, qualia ſunt numina in coelo, quӕ abſq; coniuge ſunt, ſi agapetas non attendamus. Pri ſcia. Cęlebs dicitur, quaſi coeleſtiū vitam ducēs. Hi accipiūt cęlibem, nō tam pro vxore carēte, ꝙ pro caſto: & omni ve nere abſtinente. Sed ꝓprie dr̄ cęlebs, qui vxorē non habet etiam ſi cōcubinas habeat. Nam cęlebs: & maritus relatiua ſunt. Quinti. Nam clarus, an obſcurus magiſtratus, an pri uatus ciuis, an peregrinus, liber, an ſeruus, maritus, an cę lebs, parens liberorum, an orbus ſit. Cic. lib. de legibus. Cę libes eſſe prohibito. Dicimus tamē thorum cęlibem, & vi tam cęlibem actam in cęlibatu. Oui. Quӕ ſi non fuerat cę lebs te vita deceret.

Cęlibatus, tus, pro vita, quę agit̄ ſine vxore. Martia. Conſti tuit Mercurius pellere cęlibatum. Hiero. ad Tranquillum. Nihil prodeſt abſq; operibus cęlibatus: & nuptię, cum etiā fides, ſi opera non habuerit, mortua eſſe dicatur. Suet. Ve rum amiſſa vxore lepida, duobuſq; ex ea liberis manſit in cęlibatu.

Cęlſus, a cęlo. i. altus: & ſublimis, a quo fiunt excelſus: & pręcelſus: in quibus prӕpoſitiones habent vim augendi. Ex celſitas. Cice. Etenim magis eſt ſm naturam excelſitas ani mi: & magnitudo. Quidam tamē hoc nomen ſine dipthō go ſcribunt.

Cęlibaris haſta dicebatur, qua caput nubentis comebatur, quӕ in corpore gladiatoris occiſi ſteiſſet: vt ſicut illa con iuncta fuerat cum corpore gladiatoris ſic cum viro noua nupta ſit copulata.

Cęlius, mons vrbis Romę, ex ſeptē, a Cęlio Vibeno nobi liſſimo ducę tuſco dictus, ꝙ Romulo aduerſus Latinum regem, cum auxiliaribus venerit indytus. Hunc montem Tul. Hoſt. vrbi addidit, ibiq; ipſe habitauit, quo frequenti us habitaretur, vt inq̄t Liui. In eo habitauit. Ennius poe ta. Fuit & cęlius nomen patris Saturni.

Cęlo, as, ſculpo, ſiue ſigno, a quo cӕlata vaſa dr̄, quę vete res anceſa vocabant, ꝙ circū cędēdo fiant. Et coelum ipſuꝫ quo cęlant. Pli. li. xxxiij. conſtruxit hoc verbum inſtar eorū quӕ precium ſignant. L. Craſſus inquit Orator duos ſcy phos mentoris artificis manu cӕlatos ſeſtertijs centū, con feſſus eſt tñ nunq; ſe his vti, propter verecundiam auſuꝫ.

Cęllo, is, per duplex ll, frāgo, ſiue cędo, quo verbo non vti mur, niſi in compoſitiōe. Eius cōpoſita ſunt, excello, ꝓ ex tollor & ſupero, antecello, ꝓcello, percello, ꝓcudo, euerto. Procello eiuſdem ſignificati, a quo procellā. Recello redi nor, humilis fio. Interdum etiam actiue ponitur, pro redi no. Varro. Alius teneram abietem ſolus percellit.

Cęliſtomia pe. pro. dicitur, cum vox, quaſi in receſſu oris au ditur, ſtόμα enim os dicitur. Fit a cęlo oris, ꝙuis: & ab oris concauitate dici poſſit, κοῖλον enim concauū dicunt. Et ſic per oe ſcribendum erit.

Cęmentū a cędo, is, vt quidam putant. Sunt. n. cęmenta oīs rudior materia, qua ӕdificia conſurgunt, ꝓprie cęſi lapides apti ad ӕdificandū exciſo monte aliquo, vel effoſſo. Fodi nas quoq; ruſtici Campaniӕ cęmentarias appellant. Liui. Nec erat difficile murū ſubruere, ꝙ cęmenta, non calce du rata erant, ſed interlita luto ſtructurę antiquę genere. Colu. lib. ix. ſub porticibus quadratӕ harę cęmentis, vel etiā la terculis extruunt̄. Idem ibi. Modus ſiluę, pro cuiuſq; facul tatibus occupat̄, ac ſi lapidis, & opere vilitas ſuadeat, haud dubie cęmētis: & calce formatus circūdatur murus. Aliqñ ponit̄ pro ipſo opere. i. ӕdificio quod ſtructo lapide erigit̄. Pli. Pallidus lapis in cęmento raro vtilis. Licet enim cōtra iniurias fortis, ad ſtructuraſ tamen infidelis eſt, niſi multa ſuffrenatione deuinctus. Hiero. in inſtrumento veteri po ſuit pro calce, aqua, ſabuloq; fermētata cū ait. Habuerūtq; lateres, pro ſaxis: & bitumen, pro cęmento.

Cęmentarij dicunt̄ cęmentoꝝ, hoc eſt ӕdificioꝝ, quę ex lapi dibus ſunt ſtructores, quos fabros murarios appellāt. Hie. ad Pauli. Agricolӕ cęmentarij, fabri metallorū lignorumq; cęſores, lanarij, qui vilia opuſcula fabricant̄. Hi de precio to tius operis faciūdi, ſi cum dño cōuenerint, ędificandumq; id conduxerint redemptores vocitantur.

Cęmentitius, a, um: qđ ex cęmento eſt, vt parietes cęmētitij.

Cęnos grӕce, latine nouus dicitur.

Cęne vrbs circa ſinum laconicū. Tenaron ante vocata. Hinc Cęnites portus apud Pli. libro quarto. Et Cęneus Iuppiter dictus eſt. Ouidi. Victor ab Oechalia Cӕneo ſacra parabat vota Ioui.

Cępe ge. neutri, & indeclinabile, a capitis magnitudine dr̄. Vnde & primā diph. vocalem accępit. Hiero. Impelle pelu ſtotem: vt cedat cępe. Dicit̄ & cępa. pę. Oui. Cędenda eſt hoc tis eruta cępa meis. Inuenit̄ etiā ſm Priſci. Cępitius, & hoc cępitiū. Cӕparuꝫ plura ſunt genera, nobiliſſima aſcalonia, ab oppido Iudeӕ. Nam vt refert Strab. lib. xvj. Aſcalonen ſium regio ꝓcipue fert cӕpas. Col. Pompeiam vel Aſcalo nium cӕpam eligito: & cōponito in fidelia. Optimӕ ſunt rotūdiſſimӕ, ruffӕ acriores, ꝙ candidӕ, ſiccӕ, ꝙ virides. Cę pa oculos mordet. Vñ a gręcis nomē impoſitū Cromyon: quaſi pupillam oculi cōprimi cogeret: ſicut ſcribit Ariſto. in proble. Vnde lachrymoſa dicitur a Colu.

Cępula dimi. a cӕpa. Pal. Hoc menſe cępulas ſeris.

Cępi ꝓteritū, a capio cū ӕ diph. ſcribit̄, cū eius cōpoſitis. Ac cępi, cōcępi, recępi, ꝓcępi. Cępi vero defectiuū cum œ a cę pio pro incipio format̄, qđ apud antiquos in vſu erat. Te ren. in Adel. Sed totis menſibus olfeciſſem, ꝙ ille quicquā cęperet. Cato. Cӕpiā ſeditioſa verba loqui. Nūc aūt ꝓteri to eius, ꝓ pñti vtimur, cū ſuis deriuatis. Cęperā cępiſſem, cępero cępiſſe, cęptū ire: & cęptū cœpi. Hoc eſt principium Oui. Dij cęptis (nā vos mutaſtis & illa). Aſpirate meis.

Cęruleus color viridis & ſubniger, qualis in mari cōſpicit̄. Vnde Cęrula maria a poetis dicta. Ob id thalaſſicus quaſi marinus dr̄: & gręco verbo a latinis Glaucus quem latini Cęſiū vocāt. Et Cęſiā latini dicunt quę a Grecis glaucopis dicitur: vt Nigidius ait de colore cęli quaſi cęlia. Gel. li. vij. Pupillę color vel niger eſt vel cęſius cū ſumma tunica tota alba ſit. Hunc quoq; venetū colorē & ferrugineum & Cya neum & Cumatilem: quoniam gręci κύματα fluctus vo cant. Dictus cęruleus quaſi cęluleus, a cęli colore. Cӕruleū arena eſt cuius tria ſunt genera, ęgyptiū: Scythicum: & Cy prium. Poſtea probatum eſt atticum marmoroſum & Sy ricum ſiue preſſum. Vide Pli. li. xxxiij.

Cęra, licet a grӕco nomen habeat, κηρὸν. n. grӕci fauum dicunt, qđ abſq; diphthō ſcribit̄. tñ Apuleio teſte cōſuetu do cōuertit η, in ę. diphthō. Quidā ēt a careo deducunt, eo ꝙ mellis pfuſione careat. Vnde ēt primā diphthō. vocalē aſſumpſiſſe dr̄. Eſt aūt cęra quę fit expreſſis fauis. Cęra ali qñ pingere ſolebant, quapropter: & tabellę ita pictę cęrӕ vocabantur. Oui. Perlege diſpoſitas generoſa per atria cӕ ras. E cӕra etiam fiebāt pugillares, in quibus ſcribere mos

ſtat. Vnde & pro epiſto. & pro pugillaribus pónit̃ q̃nq;.
Oui. Nõne libet medio cęras implere capaces Quadriuio.
Q ñq; pro cęrati tabula. Vnde dicitur in prima cęra: & in
ſecunda cęra, ima cęra: & extrema cęra. Nam Romani te/
ſtamenta ſcribebant in tabulis cæratis. Sue. in Cæſa. Quin
tum. Pedium ex quadrante hæredem inſtituit, reliquos in
ima cęra. i. vltima pte tabule teſtamentarię. Hinc ſyncerus,
a, um, & procęrus a, um.

Cęro, as, cęras impono. Colu. libr. vlti. Sexta quaq; oliuitate
dolia cærare oportet. Huius compoſitus eſt Incæro. Perſi.
Genua incærare deorum.

Cæratura: æ: ipſa cæratio. Colu. Vetera non credideram, p/
pter olei ſuccum cæraturam pati.

Cæreus, a, um, qḋ ex cæra eſt, vt imago cærea. Sumitur quã
doq; pro molli, ac facili. Hora. Cęreus in vitium flecti mo
nitoribus aſper. Idem Cærea telephi laudas brachia. Quã/
doq; propingui A ctius. Pinguem turturem, cæreamq; fi/
cedulam, a cære videlicet colore. Quãdoq; proũcto. Mar.
Cærea ſi pendet iubis: & trita lacerna.

Cæratum videt̃ eſſe ſicut vulgo appellatur, quod vulneribus
ſuperponi ſolet. Hiero. ad Cteſiphontem. Denią;: vt omnẽ
ſtulticiam meam diligentius recognoſcas, etiaſ ſtomachũ
meum, poſt illud ſuſceptum cæratum tuum te abſente cu
raui. Cõſtat ex rebus ſiccioribus: & igni appoſitũ molleſcit:
ſed appoſitum corpori dureſcit: & pertinatius hæret. Dictus
a cærea, quæ fere omnibus cæratis adhiberi ſolet. Quidam
non cæratum, ſed cærotum appellant a græco κήρωτον.

Cæreſolium genus herbę. Palla. Cæreſolium locis frigidis
ſeratur.

Cæreus, cærei, funale eſt. Mar. Hic tibi nocturnos præſtabit
cæreus ignes.

Cæreolus dimi. paruus cæreus. Hier. Magnum honore pre
bent huiuſmodi homines beatiſſimis martyribus, quos
putant de viliſſimis cæreolis illuſtrandos.

Cærulus, a, um, penul. cor. Catul. Cęrula vertentes abiegnis
æquora palmis.

Cæruleus, a, um, idem quod cæreus. Proper. Cæruleus cu/
cumis, tumidoq; cucurbita ventre.

Cærinus, a, um pe. pro. eiuſdem eſt ſignificantiæ.

Cæroſus, a, um quod habet admixtam cæram. Vnde mel
cæroſum dicitur nondum depuratum. Pli. Liquore veluti
mellis cæroſi.

Cærium, vel cæris, genus quod faui ſimilitudinem habeat.
Pli. Ramorum fici teneri cauliculi, cũ melle vlceribus, quæ
cæria vocantur, illinuntur.

Cæroma, atis, & cæromatum a cæra fit. Significatq; oleum
cęnumq;, quibus pmixtis vngebant̃ athletę cũ eſſent certa
turi. Inde Iuue. Cęromatico collo dixit. Dictũ nõ ꝙ cęro/
to ſimile ſit. ſed græcus eſt κηρωματος. Significatq; apud
græcos tabulã cęratas, in qua ſcribi eſſet ſolitum. Hæc in/
ſperſio haphe dicebat̃. Mar. Et flaueſcit haphe. Nas ea in/
ſperſione perfuſa obluctantium corpora, quodammodo
flaueſcebant, lepras patientibus ſimilia. Fiebat ex oleo, ter
raq;, nec ex omni terra: ſed ex quibuſdam eius generibus,
quibus robuſtiora fieri corpora: & ad tolerãdos ęſtus, atq;
algores firmiora arbitrabãtur, vt erat albida quædam ter/
ra pertenuis ex albano agro: & rubrica: & baianus puluis.
Adhibebatur quippe oleũ, tum ad agilitatem præſtandã,
vt corpora lubrica, fierent, tum ꝙ natura olei eſt tepeface/
re membra, & contra algores munire. Terra vero ad indu
randos magnos artus: & aduerſus æſtum firmandos ad/
iungebatur. Sta. de Paleſtritis. Poſtq; oleo gauiſa cutis pe/
tit æquor vterq;: Procurſus mediũ, atq; haſta veſtitur are/
na. Tũ madidos artus alterno puluere ſiccant. Collaq; de/
merſere humeris: & brachia late Vaſſa tenent. Ponitur &
pro loco, in quo paleſtritæ vngebantur. Pli. Idem. Paleſtras
athletarum imaginibus: & cęromata ſua exornant. Sunt
& qui dicant etiam cęroma ſignificare, tabellam cęratam,
in qua olim ſcribere conſueuerunt.

Cęrete generis neutri ciuitas Tuſciæ, quæ, Stra. teſte. Agilla
dicebatur. Declinatur & Cęres cęretis pẽnulti. cortep. Virg.
Eſt ingens gelidus lucus prope Cęritis amnẽ. Feſtus. Cære
neutro ge. declinat, ſic inquiens. Cærimoniarum cauſam.
alij ab oppido Cęre dictam exiſtimant græci cærea dicunt
σιυ´ραια. Nomen ab hoc patrium eſt hic & hęc Cęres cęre
tis: pe. pro. Virg. lib. x. Qui cęrete domo, qui ſunt minonis
in aruis. Poteſt etiam declinari ſm̃ Priſci. hic & hæc cęritis
pe. cor. vel hic & hæc cęretis pe. pro.

Cærimoniæ pe. cor. vel ab oppido Cęrete, vel a carendo di/
ctæ ſunt. Nam vrbe a Gallis capta, cum veſtales virgines ſi/
mulachra deorum, ex hoſtibus erepta traducerent in oppi/
dum Cærete potiſſimum conuenere, vbi benigne fuerunt
hoſpicio ſuſceptę, donec a gallis ciuitas per Camillum libe
rata fuit. In cuius beneficij memoriam Romani præſtite/
runt, vt omnis diuinus cultus cærimoniæ a Cærete dice/
retur. Liui. lib. v. ſcribit. L. Albinium de plebe virum virgi/
nes, ſacerdotes: ſacraq; plauſtro Cęre inuexiſſe. Vnde Cæri
monijs ſit enatum nomen.

Cerinthe es: genus herbæ mellis cum cæra miſti ſaporẽ ha/
bens. Virgi. lib. iiij. Geor. Et cerinthe ignobile gramen: ha/
bet folium candidum incuruum cubitalis capite concauo
cuius florum auide ſunt apes. A cæra deriuatur. Dicitur: &
cærinthus: & a Diaſcoride Ceranthenis. Ab Ariſtotele Eri
thace. ſeu Rithace: vulgo eam vocare ſolent Carbinam in
Ethruria: & Lyguria credo quia flatu africi naſcatur: quẽ vt
inquit Vitruuius Carbam: nautæ Carbinus cognominãt.
Fit quidem nigrior ab ventis. Quidam tamen Cerinthe ſine
diph. ſcribunt.

Cericas græci dicunt horas tẽporales, quæ & vulgares. Nam
apud veteres ſolaria in horas tam noctis: q̃; diei tẽporales
non equinoctiales diuiſa proponebantur. Ita ſinguli dies
noctesq; horis condiuebantur duodecim. Et quod ſequẽs
eſt meridiem hora diei ſexta deſignabat.

Cæſim aduer. ſignifi. per inciſionem gladij, ſiue incidendo.

Cæſar cognomen Iuliorum eſt. Ille enim qui primus Cæſa
ris nomen adeptus eſt, ab eo dictus fertur, ꝙ cæſo matris
vtero ſit natus. Vel ab elephanto in pugna occiſo. qui lin/
gua Maurorum Cæſar appellatur. Vel ꝙ oculis cæſijs: hoc
eſt glaucis fuerit. Vel a Cæſare, cum qua natus prodit̃. Pli.
lib. vij. ſcribit Scipionem Aphricanũ, primum fuiſſe dictũ
Cæſarẽ, a cæſo matris vtero. Qua de cã: & Cæſones appel/
lati. Iulius autẽ Cæſar, a quo familia Cæſarum poſtea pro/
rogata eſt, non eſt natus cæſo vtero materno, qui matrem
Aureliam habuit, quã amiſit, cum in gallia bellum gereret.
Cuius etiam pater Cæſar eſt nuncupatus, qui prætura fun
ctus Piſis obijt. Rarum facinus ſcribit de Cęſare Dion. Hi/
ſtoricus grecus, cuius v̇ba greca ſubieci. τον δε δακτυ´λιον
τοῦ ρωμαίοις τὴν ρώμην ἀφελόμενος ἐπεμψε/
να πιστεύσειαν αὐτοῦ τὴν αναίρεσιν. αὐτὸς δε ἐνεχρό/
νισε τῇ αἰγύπτῳ διὰ τοὺς κλεοπάτρας ἔρωτας ἦν
γαρ καὶ σαρέρωτικώτατος καὶ πλεῖσταις καὶ ἄλλαι/
ις δ´ταις ποὺ περι τύχοι σύνγεγένετο κλεοπάτρα δε καὶ
περικαλεστάτη γυναικῶν ἐγένετο καὶ τὸ φθέγμα ἀ/
ξιοτατον εἶχε. Hic Iulius Cæſar oẽm galliã quæ a ſaltu
pyreneo alpibuſq;: & monte Gebenna fluminibuſq; rho/
dano: & rheno cõtinet̃ nouẽ annis in ꝓuinciæ formã re/
degit. Hic germanos qui trans Rhenũ incolũt primus ro
manorũ ponte fabricato agreſſus, maximus affecit cladi/
bus: Aggreſſus eſt & britãnos: ignotos antea: ſuperatiſq;
pecunias: & obſides imperauit. In italia, picenum: vmbria
ethruriam: occupauit. Appellatis de rep. patribus validiſſi/
mas pompei copias quę ſub tribus legatis. M. petreo. &. L.
affranio. Et. M. Varro. In hiſpania erant inuaſit. In Mace/
donia deuicit Pompeium, cum Ptolomęo rege. In põto
deuicit Mitridatẽ. In aphrica deuicit Scipionem: & iubam.
In hiſpania liberos pompeij. Triumphauit quinquies, pri/
mum de gallia, poſtea de alexandria: deinde de ponto: de
aphrica: & de hiſpania: liberaliſſimus fuit omnib᷒: & maxi/
me poſt hos triumphos de quibus Sue.

Cæſarea vrbs Paleſtinæ, in littore maris magni, quæ turę
ris

ris ſtratonis vocabatur, ſed poſtea ab Herode in honorem Cęſaris nobilius ędificata Cęſarea eſt appellata, in qua idē Herodes in honore Cęſaris magnificam domū albo marmore conſtruxit, vbi nepos eius Herodes ab angelo percuſſus, eo ꝙ nō dediſſet honorem deo, conſumptus a vermibus expirauit. In hac Corne. cēturio a Petro baptizatus eſt. Altera Phillippi a Phillippo Herodis filio in honorem Cęſaris ad radices montis Libani ædificata, vbi duo fontes Ior. ſ. & Dan oriuntur. Tertia cappadocię. Ioſep. Moga primus dicebatur, quæ poſtea Cappadocia, nunc autem Cęſarea a Cęſare. Quarta Mauritanię.

Cęſarauguſtana vrbs Hiſpanię Taraconenſis, de qua habetur in geſtis diui Vincentij.

Cæſareus, a, um, & Cæſarianus, na, num, adiectiua ſunt a Cęſar: vt veſtis Cęſarea & milites cęſariani.

Cęſaries coma a crebra cęſione. Ideoq; proprie virorum eſt. Vnde Cæſariati comati dicuntur. Plau. in mili. Cæſariatus miles.

Cęſenna vrbs flaminiæ prouinciæ a cedendo ꝙ exiguo amnæ cæſa. ſ. diuiſa ſit. Vel ꝙ ager eius duobus fluminibus Sapi. & Rubicone ſit diuiſus. Hinc cæſennates dicti ſunt cęſennam habitantes: & cęſennatia vina: quæ inter generoſa numerabantur.

Cęſa gallicum telū. Varro. Qui gladijs cincti, ſine ſcutis cum binis cęſis eſſent. Hæc & gęſa dicuntur gallica lingua. Vnde & viros fortes galli gęſos vocant. Vir. lib. viij. Alpina choruſcat gęſa manu. Et cęſa particulæ orationis, quæ græci comata vocant, differuntq; a membris, quæ græci dicūt Cola. Membrum enim eſt pars orationis ex pluribus verbis, abſolutę aliquid ſignificās. Hoc modo. Et ſi vereor iudices, ne turpe ſit, pro fortiſſimo viro dicere incipientes timere. Cęſum autē pars orationis eſt, nondum ex duobus, aut ex pluribus verbis quicꝗ̄ abſolute ſignificans. Hoc modo. Et ſi vereor iudices, ne turpe ſit. Aliquando tamen cæſa oratio dicitur, cum non efficiuntur membra ex cōnexione verborum, ſed ſingula verba aliquid ſignificantia proferūtur, hoc modo. Quis eſt iſte Gellius: armiger Catilinę, ſtipator tui corporis conductor tabernariorum, latrator fori. Eadem & incifa dicuntur.

Cęſura proprie inciſura. Pli. lib. xvij. Ante kalen. Mar. creſcit ad brumam vſq;, deſinitq;, cum dureſcere incipit. Hoc ſignum, ꝙ tempeſtiuam habet cęſurā. Et cęſura a cędēda voce, quę diffinitur, ꝙ ſit decora terminatio vocum in medio verſuum notata. Hęc quadrifariam diuiditur. Alia pentimemeris dr̄, ſiue ſemiquinaria. Alia heptimemeris, ſiue ſemi ſeptenaria. Tertia trochaica. Quarta bucolica. Pentimemeris eſt, quū poſt duos primos pedes ſuperās ſyllabas inuenitur, quę dictionem terminet, vt Arma virūq; cano, & Italiam fato, habet enim ex quinq; dimidium. Heptimemeris eſt, cum poſt tres pedes ſimiliter ſyllaba inuenitur: vt arma virūq; cano troię. Continet enim ſeptenarij medietatem. Trochaica eſt, cum poſt duos pedes Trocheus partē orationis perficit: vt Nil noſtri miſerere Buccolica Cū poſt quattuor pedes ſyllaba ſuperat in partem orationis deſinēs vt inuenitur. Trochęus partē orationis terminans, vt Omnia vincit amor: & nos cędamus amori.

Cęſtrum inſtrm̄, quo cauatur ebur. Alij qui putāt eē genus teli, perſico bello inuenti. Iul. Pol. pro ſtimulo, ſiue ſtilo accipit cęſtrum. Pręterea Sphyrenā piſcem, attici cęſtrā vocant latinę. Sudin appellatam: quia roſtratus ſit, & ſimilis belone. Habetur & herba cęſtron, pro betonica, ceu a varietate remediorum: & efficacia nomine impoſito. Sed & mugil piſcis ideo cęſtreus videtur a gręcis appellatus, quia teli mō publica Athenienſium poena inuret adulteros. Vtcūq; hoc genus miſſilis: quod gręci cęſtron vocant, noſtri Viriculū. Nam & terebram vulgo ita dicimus. Sed hoc nomen ſine diphthongo ſcribitur.

Cęſuratim ſignificat ſuccincte, breuiter, per cæſurę comata. ſido. Claudiano Tota ab illo dicto ſit cæſuratim ſuccincta ſi profluens.

Cęſuratum vas appellatur, cęſim orificatum.

Cęſitium lintheolus erat purus: & candidus, dictus ꝙ cędendo ad candorem perueniret, vel ꝙ oras circuncilas haberet. Plau. in epi. Lintheolum cęſitium.

Cęſius color, qui ſpeciem coeli habet. Vnde oculus Cęſius dictus, quaſi Cęlius, hoc eſt cianei coloris, gręce γλαυκῶπις glaucopys ab oculis noctuaꝝ γλαυξ. n. noctua dr̄, ὄψις viſus. Vnde a noſtris glaucus vocat̄. Hic glauci equi, qui felineis oculis ſunt, vulgo glaucioli ducūt̄. Alij cęſium intelligunt lentiginoſum. Alij cęruleum. Teren. in Eu. Ruffam ne illam virginem. Cęſiam. Et in Hecy. magnus, nil incundus, criſpus, craſſus, cęſius. vbi Dona. Cęſius glaucis oculis, quaſi felis oculos habens.

Cęſones, pe. pro. qui cęſo matris vtero nati ſunt.

Cęſpes gene. maſcu. a cędo fit: & ſignificat terram, cum herbarum radicibus circūciſam ferramentis, ſeu in modum lateris cęſam. vel dicitur frutex reciſus, ac trūcatus, ꝙ pedetim cędet. Ex ceſpite agger caſtrenſis fit. Luc. Stetit ager fulti ceſpitis intrepidus, circūciditur autem ferramentis, contineturq; herbarum radicibus terrarum, docet Vege. libro tertio qua altitudine, ac latitudine ceſpes circuncidi hēat. Hinc ceſpiticius, a, um,

Cęſpiticius, tia, um, quod fit ex ceſpitibus. Vnde tribunal ceſpiticium vocatur ſuggeſtum ex ceſpitibus factum. Flauius Vopiſcus. Deinde concurſus ad ceſpiticium tribunal. Et Arę ceſpiticiæ dictę ſunt Iul. Capi. Centum aræ vno in loco ceſpiticiæ extruuntur.

Cęſpito, as. penul. cor. pede, aliquid percutio, quo quaſi ruere cogar, vt ſit ceſpitare, quaſi, ceſpitem offendere, vel in ceſpitem ferri. Vnde ceſpitatores equi, qui ſæpe in ceſpitē vel lapidem, vel aliquid huiuſmodi impingunt.

Cęſtus, us, genus claue, pilas plumbeas loris bubulis appenſas habens, a cędendo dictus, quo Darethē: & Entellum pugnaſſe legimus. Vir. lib. v. Sin crudo fidit pugnam cōmittere cęſtu. Et a cædendo fit. Cęſtus vero, cæſti ſine diphthon. ſumitur pro cingulo: quo vxor a marito cingebatur in fide maritali: & eſt fœ. gene. ꝗ̄uis & maſcu. reperiatur, a varijs punctis ſic dictus. κεντεῖν enim pungere eſt: & picturare. Vnde cingulum illud Veneris, quo ipſa Martem: & Iuno Iouem conciliabāt, a poetis cęſtus dicitur. Mar. Vt Martis reuocetur amor, ſummiq; Tonantis, A te Iuno petat cæſton: & ipſa Venus, ſed & lorum, aut opus interpunctum, acuue pictum: & Veneris item ornamentum: & in cōmune fœminarum cęſton gręci vocant. Proinde Celſus Aphricanus, contra quē ſcripſit Origenes. xxiiij. libros edidit quos a rerum varietate Cęſtos appellauit. A cęſtus pro cingulo fit incęſtus: & cęſtulus dimi. Home. multa in lib. iij. Iliados & Euſtathius: ſed Ariſtophanis Interpręs in veſpis comędia οκεσρευς τοῦ κεσρέος ἐδοσιχθονος τὸ κέφαλος καὶ μεγάλην λιπιδα ἔχον. pagina. xix.

Cęter aliū ſignifi. a quo fit cęterū coniunctio, ſiue aduerbiū: pro ſed ſiue id quod dicere ſolemus: quod reliquum eſt.

Cętera quandoq; aduerbium capitur pro deinceps: vt Cætera parce puer bello.

C ante A

Caicus nomen eſt fluuij in Phrygia: & labit̄ per Myſias: & Pergamū p campū, qui Caicus appellatur. Arrhianus autem li. v. de geſtis: & vita Alexandri magni καὶ κου ἄλλο ἐν μυσια καὶ μαιανδρου τοῦν καρικοῦν καὶ τα λοιπα

Cain apud hebręos inuidiam ſignificat. Arſit enim inuidia fratris.

Caius cognomē a parentum gaudio ſumptū. Et eſt dictio, triſyllaba. Mar. Nō maius ꝗ̄ ter Caius eſſe tuus. Scribitur autem per c, ſed pfert̄ p g & notat̄ per c, q̄ inuerſa c mulierem declarat. Apud priſcos autem pro domino ponebatur, ſicut & Caia pro domina.

Cala fuſtis, ſiue claua lignea. Lucil. Scinde calam, vt caleas, ideſt ſcinde lignum: & focus accende: vt te calefacias. Cale, arum: ciuitas in India: & gręcum eſt τὸ καλὸν, τοῦ καλοῦ.

Calabra:penul.cor.dicebatur curia vbi tantũ ratio ſacrorũ gerebatur Macro. Et ipſi curię ad quas vocabantur calabrę nomen datum eſt.

Calabria:pe.cor.inſula e.³ quam veteres Meſapiam a duce. Priſci. Peucetias a paucetio Oenotri fratre dixere. Eſtq; ora Italię proxima Sicilię,a qua Pharo breui maris tractu diſiungitur. Ex quo nomine declarantur bona ciuitatis καλὸς ἡ ὂν bonus,a,bonum.βρίθω de grano more arborum degrauatarum pondere fructum quonĩ ſit regio plena omni genere bonorum. In ea ſunt Brunduſium,hydrus mons,& ſalentini campi.

Calaber,a,um,vel hic calaber hęc calabris & hoc calabre ad iectiuum a calabria.Oui.lib.iij.de Arte.Ennius emeruit calabris in montibus hortos.

Caladrius,& Caladrion auis eſt albi coloris.

Calagurius Ciuitas Hiſpanię in Vaſconibus collocata.Hinc calaguritani,qui in ea habitant.

Calaitis gẽme genus a colore calaino q turbidus eſt. Vnde veſtes calainę a veneto colore.Pli.Amplitudine conſpicua ſed fiſtuloſa & ſordium plena eſt calais.

Calais nomen ſtatuarij qui ab aliquibus dicitur calamis qui in fingendis equis magius erat artifex. Oui.Vendicat vt calais laudem quos fecit equorum.

Calamis,idis,nomen ſtatuarij,qui equos abſolutos,& perfectos effinxit.

Calamintha,ſeu calamẽthus herba nota,q̃ Ariſt.ſcribit in mentam cõmeare.Hanc latinę nepetã,qdam dici putant.

Calamus pe.pro.fuit pͥus vnus ex gymnoſophis excellentiſſimus qui tempore Alexan.magni ſemetipſum viuus vltroneus cremauit.De cuius morte hęc produntur Secutus Alexan.magnum extra Indię fines,pręter communẽ aliorum philoſophorum conſuetudinem: qui regi aſſiſtunt cũ apud paſargadas ęgrotare cępiſſet,ſeipſus extulit anno ętatis ſuę.lxxiij.cum aluo vexaretur.Facta enim pira & au realectica ſuper impoſita,in ea cubãs cõbuſtus eſt,ſtraminis opertus.Macedoneſq; rogauit vt illum letitię diem cũ rege ſimul potantes exigerent. Sunt qui dicant eum in lignea domo frõdibus plena,& pyro ſuper tecto cõſtructa,incluſum ſe,vt trabem in ignem iniecaiſſe,& cum domo deflagraſſe.Fertur,cum Alexan.magnus rogaret eum,ſi quid vellet,dixiſſe,propediente videbo.Quod ita cõtigit,nam in Babylone paucis poſt diebus Alexãder mortuus eſt.Arianus autem gręcus hyſtoricus de grecis Alexandri ita ſcribit,grece ὡ βασιλεῦ ἀλέξανδρε ἄνθρωπος μὲν ἕκαστος τοσοῦτον δὲ τῆς γῆς κατέχει ὅσον περὶ τοῦ τοσῦν βέβηκε μὲν ἤτοι ἐφ' τῷ δὲ ἀνθρωπος ὤν παραπλήσιος τοῖς ἄλλοις.Et multa alia de collocutione:& morte ipſius.Calanus autem nõ eſt nomen illius.Sed cur ita fuerit cognominat⁹ ſcribit.Suidas noſter.ὅτω δὲ πάντας σοφὸν αἰτοί προσαγορεύουσιν.

Calamus pe.cor.grecũ eſt,κάλαμος τοῦ καλάμου harũdo magis,minuta habẽs internodia lõga,& recta,ex qua ſagittę apud diuerſas gentes fiebãt.Virg.Cum daphnidis arcum fregiſti,& calamos.Pli.li.xvj.Calamis populi oriẽtis bella conficiunt.Capitur qñq; p ſegetis culmine: quia in illis internodia caua ſunt vt calamis.Arundo velut genus eſt cuius duę ſunt ſpecies.Calamis qui gracilior & cãna quę groſſior.Eſt & Calamus,quo ſcribi ſolet.Mar.Dat chartis calamos habiles Memphitica tellus,Texantur reliqua tecta palude tibi.Itẽ calamus dicitur concauus,fiſtulis accõmodatus,quem Syringam vocant.Eſt & Calamus auleticus qui tibijs vtilis eſt.Virg.Nec calamis ſolum ęquiparas:ſed voce magiſtrũ.Et calamus virga,cui hamus filo longo ligatur ad capiendos piſces.ſimiliter virga ad capiẽdas aues viſco illinita,calamus dr̃.Mar.Galbana decipitur calamis:& retibus ales.Aliquando calamus accipitur pro ſtipula,& pro quacũqs re tereti,ac fiſtuloſa ad ſimilitudinẽ harundinis.Vnde arborum quoqs,ac vitium calamos dicimus.i.teretes particulas.& virgas ad ferendum in terra aptas.Pli.Qui ſi longius afferantur pomoꝝ calami,raptis in fixos,optime cuſtodire ſuccum arbitrantur.Item accipitur pro arbore aromatica,a ſimilitudine calami vſualis,ſimulans guſtu caſiam.Hiero.in Exo.Sume tibi aromata calami.ſiclos caſię:quingentos ſiclos pondere ſanctuarij.gignitur in India multis nodis geniculatus,fuluus flagrãs ſpiritus ſuauitatem,qui cũ frãgitur in multas fit partes ſciſſibiles.Et Calamus menſura eſt ſex cubitorum,& palmi.

Calos grece latinę pulchritudo honeſtas.

Calidorus,quaſi munus pulchritudinis:καλὸς pulchritudo,δῶρον donum.

Calophanta,deriſor,calon.pulchrum:pheno oſtẽdo. Plau. in Cur.Calophantam an ſycophantam.

Calama,me,pe.cor.ge.fœ.eſt haſta ipſius frumenti.Suidas καλάμη σάχυς τουτὶ τοῦ ἀπὸ καλοῦ τουτέστι τὸ δὲ ἀπὸ τῆς καύστος.

Calamarium theca.i.repoſitorium calamorum.

Calamitas,proprie ruſtici grãdinem dicũt calamitatẽ,q cõminuat calamos,hoc eſt culmos:& ſegetes.Tere.I Eu.Ipſa egreditur noſtri fundi calamitas.Accipitur etiam pro miſeria:& ęrũna.Vnde calamitoſum dicimus malis,ac calamitatibus ꝑgrauatũ.Cic.Et honoris ampliſſimi puto eſſe,& accuſare improbos:& miſeros,calamitoſoſq; defendere.

Calamiſtrum acus maior,qua calefacta:& adhibita criſpãtur capilli.Vnde Calamiſtratus puer pro criſpulo cirratoq; qui annullatos capillos habet.Cice.Calamiſtratam comã vocat.Varro refert.Calamiſtrum parari ob ornatum quod calefactum in cinere capillos ornat.Qui autem calamiſtrũ adminiſtrat a cinere Cinerarius:& ciniflo vocatur Hiero. Procurator calamiſtratus.

Calantica tegmen muliebre,quod capiti innectitur. Cice.in Clod.Tum mecum vincerentur pedes fuſcis,cum calanticam capiti accomodares.

Calatores dicebant̃ ſerui,a καλεῖν:qđ eſt vocare qui ſemper vocabantur ob neceſſitatem ſeruitutis:vel dicebantur appa ritores,qui preſto adſunt,vt euocatũ quẽpiam mittantur. Calo.enim voco ſignificat.

Calones miniſtri militũ,caſtra ſequentes,qui clauas ligneas gerebant,vel qui militibus ligna ſubminiſtrabãt a calãdo ideſt vocando,quia vocantur ad miniſterium,ſm Acronẽ vel a calendis,quia eo die cibaria accipiunt:vt inquit Porphirio:vel potius ἀπὸ τῶν κάλων lignum:ſunt etiã Calones calcei lignei.

Calathus pe.cor.& aſpirato,grecum eſt κάλαθος:& ab aliquibus qualus,& quaſillus.Ab aliquibus Fiſcella vas vimineum,ſm Porphi.in quo mulieres penſa.vel tramã reuoluunt.Iuxta quas ſignificationes ait Virg.in Alexi.Tibi lilia plenis.Ecce ferũt nymphę calathis.Hiero.in Hiere.Calathus vnus ficus bonas habebat,nimis:vt ſolẽt ficus eſſe primi temporis.Sed quid opus tot?Magis calathus dicitur ciſtella.Ouid.lib.iiij.Faſt.Hęc implet calathos lento de vimine nexos.Hęc gremiũ laxos degrauat illa ſinus.Accipitur interdum pro calice ad ſacrificium apto. Virg.Vina nouum fundam calathis Aruiſia nectar.Ser.ait eſſe vas ęneum,in quo lac,vel recens caſeus diſtrahitur.

Calata comitia,quere in dictione Comitium.

Calathis,pe.cor.nomẽ ciuitatis ſicuti.Ptole.& Stra. ſcribit a calatho,ibi inuento.Inde fuit Hiſter poeta,qui de tragœdia inſignem librum condidit.

Calathe,quam alij calathuſas vocant,nomen vrbis ad Herculis columnas ſitę.

Calx,pro calcaneo,qui eſt extrema pars pedis qui & perſimus appellatur.Virg.Calcemq; terit iam calce diores.Vnde & pro fine ſępenumero ponitur:vt a vertice ad calcem ideſt a principio ad finem.Quod perinde eſt ac ſi diceretur ad pedes.Cice.pro meta:& pro fine vſurpauit cuꝫ ait. Quẽ ſumus ab ipſa calce eius interpellatione reuocari. Hinc calceus:pedis indumentum.Aliquãdo pictu calcis & percuſſione pedum plagaq;.Teren.in Phor.Namqꝫ inſcitia eſt aduerſum ſtimulos calces.Iuue.Aut dic,aut accipere calcẽ. Et tam pro calcaneo q̃ pro percuſſione:mõ maſ.mõ fœmi.genere

nere vſurpari ſolet. Sil. Iam compos voti ferrata calce cruẽtat cornipedem. Vir. Cornipedemq; citum ferrato calce fatigat. A calcando. i. nitendo dictus calx.

Calx fœ. ge. ſeu calcs, lapis coctus ſic dictus, ꝙ in ædificijs calcetur. Nam ita lapides ſimul aſtringit, vt calcati videantur. Pallo. Calx, que erit ex ſpiſſo: & duro ſaxo ſtructuris cõuenit, ex fiſtuloſo vero, aut moliori lapide tectorijs adhibetur vtilius, Fit autem de albo, ſpiſſo: & duriore ſaxo. Coquitur fornace calcaria,

Calcata ædificia dicuntur calce contecta: quæ & loricationem: & tectorium appellant: & præcipue ſi leue: politum ne fuerit: ut ſuperinduci poſſit penicullis: vel albarium, vel pictura ad venuſtandam ſtructuram.

Calcaria fornax: in qua calx coquitur, ſicut ſulphuraria in qua ſulphur. Plini. Nuper repertum oleas gaudere maxime cinere e calcarijs fornacibus. Eſt autem adiectiuum calcarius, ria, rium.

Calcarius ij: qui præeſt fornaci calcariæ. Cato de re ruſti. Calcarius ligna conficit ad fornacem.

Calcaneus: & calcaneū vtroq; modo dr̃, ꝓ parte poſteriore pedis imi. Virgi. Continuis rimis calcanea ſciſſa regebant.

Calceus pedis indumentum, quod fit ex pellibus animaliũ a calce ſic. Cicero. libro. j. ar, ve. Si multus erit in calceis puluis, ex itinere conuenire oportebat

Calcearium, idem, quod calceus. Vlp. titu. de alimentis leg. Diarijs, vel cibarijs relictis, neq; habitationem, neq; veſtiarium, neq; calcearium deberi palam eſt.

Calceolarius, qui calceos conficit. Plau. in Aul. Pro polęlinteones calceolarij.

Calceo, as, raro vſos auctores inueni ſemel cum accuſatiuo eius rei, qua quis calciatur apud Pli. li. xxxvj. reperi, ſed pro impono vel indutum dictum eſt. Arceſilaum quoq; magnificat Var. cuius ſe marmoream habuiſſe leenam tradit, alligeroſq; ludentes: cum ea cupidinem, quorum alij religatam tenerent, alij e cornu cogerẽt bibere, alij calciarent ſoccos omnes ex vno lapide. Ablatiuo autẽ li. vij. Nos quoq; vidimus athanatum noie prodigioſe oſtentationis, quinquagenario thorace plumbeo indutū, cothurniſq; pondo calciatum, pro ſcenam ingredi. Gel. Die feriato tunicis: & lacernis indutos: & gallicis calciatos, huius compoſitum eſt excalceo. Sueto. in Vitel. pro maximo munere a Meſſalina petijt: vt pedes præberet ſibi excalciandos.

Calceamen: & calceamentū pro ipſo calceo. Pli. li. xix. Hinc calceamina: & paſtorum veſtis.

Calceatus, us, idẽ quod calceamen. Pli. Itaq; longo itinere, ſine calceatu atteruntur pedes.

Calcar ferreus ſtimulus, ad vrguẽdos equos, ſic dictũ, ꝙ ad calcem alligetur.

Calcitro, as: pe. cor. pede percutio: a quo recalcitro.

Calcitro, nis, dicitur equus qui calcibus infeſtat. Gel. Equus mordax: & calcitro. Huius compoſitum eſt recalcitro,

Calcitroſus, qui ſæpe calcibus ferit. Col. lib. ij. Iuuencumq; recte tractum, calcitroſumq; eum reddit.

Calculus a calcando genus lapidis duriſſimi: & rotũdi, ſicut ait Hier. ad Dama. qui calce preſſus offendit. Oui. Per quas numerabilis alte calculus omnis erat. Et calculus lapillus in corpore, ex quo aſperrimus cruciatus gignitur, qui autẽ eo morbo laborant calculoſi dicũtur, a græcis lithanici. Pli. lib. xx. Vtile alopetias ad lithanicos, opiſthotonicos. Itẽ calculus dicitur quem latronem, ſeu latrunculũ antiqui appellarunt, iuniores ſcacum vocant. Mar. Hic mihi biſſeno numeratur teſſera puncto. Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Quoniam autẽ calculis ſacere rationẽ ſolemus calculus quandoq; pro ratione ponitur. Cice. Itaq; tibi cõcedo, vt ſi te alicuius dati peniteet. ad calculũ reducas. Rurſum calculus minima pars ponderis dicitur. Et culter lapideus. quo Eſaiæ prophetæ labia mundata fuere.

Calculoſus qui calculis. i. lapillis in corpore abundat. Quo nomine vſus eſt Pli. Et calculoſus locus, qui calculis abundat. Colu. lib. iij. Loca aprica calculoſa, glareoſa interdum: & ſaxoſa amat ficus.

Calculo, as, rationem facio. Vnde calculator a calculis, ideſt lapidibus, minutis, quos antiqui in manu tenentes numeros componebant.

Calco, as, cõprimo: qđ & ad animũ transfert, vt calcauit paſſiones, cuius compoſita ſunt cõculco, inculco: & proculco.

Caliga, ę pe. cor. tegumentũ tibiarũ. Cuius dimi. eſt caligula. Ambro. Colobio, & pallio indutos, caligulis calciatos. A quo militari calciamento Germanici filius Caius Ro. Imperator cognomẽ ſortitus eſt, quoniã in exercitu natus ſit. Auſo. Caius, cognomen Caligę cui caſtra dederunt.

Caligatus caligis indutus. Caligaris: idẽ qđ caligatus. Iuue. Veniam caligatus in agros.

Caligula dimi. caligæ: & cognomen Caij imperatoris: qui ædificauit ciuitatem: quam Calipolim nominauit.

Caligo pe. produ. vmbra eſt de ſpiſſitudine aeris effecta, quã aeris colore gignat. Hinc caliginoſus, a, um, pro obſcuro.

Caliginoſus, a, um, idem quod caliginoſus, vt apud Hiero. Anteq; offendant pedes noſtri ad montes caliginoſos.

Caligo, as, pe. pro. caliginem induco obſcuro. Hiero. in Exo. Oculi eius caligauerant.

Calaris ciuitas in Sardinia, vide in dictione Sardinia.

Calchas, antis, nomen proprium græci auguris.

Calor: & caliditas idem ſignificant.

Caldor idem quod calor. Var. Olea lecta ſi nimiũ diu fuerit in aceruis caldor fraceſcit: & oleum fetidum fit.

Caleo, es, calui, per ſimplex l, ferueo calidus ſum. Lactã. lib. de opi. Qui autem ignẽ putauerunt, hoc vſi ſunt argumẽto, ꝙ præſente anima corpus caleat, recedente frigeſcat. In quo oſtenditur primitiui, & deriuatiui diuerſa ſignificatio, vt caleat intelligatur, calidum ſit, frigeſcat frigidum fiat, cõpoſita ſunt concaleo: & incaleo.

Caletur verbum imperſonale. Plau. in Capti. Cum caletur. i. cum calor per æſtatem viget.

Caleſco, is, calidus ſio, a quo concaleſco: & incaleſco.

Calefacio: & calfacio calidum reddo. Plin. lib. xxj. Chryſocomę radix calfacit & ſtringit. Hinc excalfacio, a quo excalfactorius, a, um. Idem. Excalfactorias habet vires Concalfacio, incendo. Cice. Et ait idem, cum brachius concalfecerit, tum ſolere pugnare.

Caleſio habet ſignificationem paſſiuas illatam, vt hic calefit igni. A quo concalfio: & excalfio.

Calidus, a, um, a calore ſit: & modo ferucotem ſigni. Virg. Voluitur ille vomens calidum de pectore flumen. Modo ferocem incõſultum. Pacu. Caueręs ſis nimis calide loquaris: & turbam concites. Modo velocem. Var. Cum hæc dixiſſet, ecce calidis pedibus quidam nauicularis, irrumpit in curiam. Dicitur & caldus per ſyncopam. Mar. Frigida non deerit, non deerit calda petenti. Sunt tamen, qui differentiã faciant, inter calidum: & caldum, vt ſit calidũ ſponte, nullo extrinſecus calorem, ſuggerente, vt ignis: & ſpiritus noſter qui corpus animat. Caldum vero aliunde. Quomodo locutus eſt Pedianus. Corpus nudum caldatū, ſicut in lecto erat poſitum, vt vulnera videri poſſent, in forũ detulit: ſed confunditur apud auctores.

Calorificus, a, um, quod calorem facit, ſicut a frigore frigorificus, a, um.

Callus, & callum vtroq; modo dicitur pro duricie illa, quæ in manibus, vel pedibus ex labore naſcitur. Plau. in Perſa. Plus calleo, q̃ aprugnum callum callet. Eſt autem callum aprugnũ caro apri calloſior, ob id ſaporis iucũdioris. Quidam accipiunt pro plumbo. Et in Cap. Quãta ſummi abſumendo, quanto callo callamitas.

Callidus per duplex ll, aſtutus. Differtq; a verſuto, ꝙ callidus ſit ille (vt ſcribit Cice.) cuius animus vſu, vt manus opera concalluit. Verſutus, cuius mens celeriter verſetur.

Calliditas, quæ ſm Ariſto. eſt quædam prudentiæ pars, quę ita verſatur in paruis, vt prudentia in magnis.

Calleo, es, calui. proprie calloſus ſum, ſiue callus facio. Plau. in Pſeu. Neq; ego hoies magis aſinos nunq; vidi, ita plagis

coſtæ callent, quos, dum ferias, tibi plus noceas. Tranſfert & ad animum. Idē. Occaluit animus. Cic. ſulpi. Aut qui non in illis rebus exercitatus animus callere iam debet. Interdum callere eſt perfecte ſcire, quod ſicut pes, vel manus ex longo labore callum facit, ita mens, longa experientia facit habitum quendam rerum, in quibus verſatur. Et ſic neutrum tranſitiuum eſt, vt dicenda, ſilendaque calles. Et illud Legitimumque ſonum digitis callemus, & aure. Huius verbi compoſitum eſt. Occalleo, a quo occaleſco. Plau. in aſi. Qui latera conteram tua, quæ occalluere plagis.

Calliſcere eſt callum fieri. Cato. Aures nobis calliſcerunt ad iniurias.

Calendę, prima dies menſis α καλέω καλω voco quia calata .i. vocata in capitolium plebe quot dies à calendis ad nonas ſupereſſent pronunciaret. Et quia primus dies ex his qui calarentur kalendas vocari placuit. Minor autem pontifex numerum dierū qui ad nonas ſupereſſent calādo prodebat quo primus noua lunam exponebat vt nonarū die populares qui in agris eſſent confluere in vrbē oporteret futuros quid eſſet eo menſe faciendum. Hinc nonas quidam dictas putant quaſi nonæ initium obſeruationis, vel quod ab eo die ad idus nouem putentur dies: ſicut apud thuſcos nonæ plures habebantur quod ih nono quoque die regē ſuum ſalutarent & de ſuis conſulerent negocijs.

Cales calium fœ. ge. oppidū in Gallia. aliud in Campania, a quo cales populi iuxta falernos & Maſſicos, de quibus Virgili. Æquora quique cales linquunt. Hinc Calenum vinum: & calenus ager. Vale. libr. j. Quare alteram in macedonia: alteram in caleno agro aquā proprietatem vini qua homines inebrientur poſſidere voluerint.

Calendaris: & hoc calendare, quod ad calendas pertinet, vt Iuno calendaris.

Calendarius, a, um, idem eſt, vt calendarius liber. Vide in ephemeris.

Calepium: Græce καλέπιον: oppidum in Cenomanis, ad xiiij. lapidem a bergomo brixiam verſus ad colles in ſiniſtra parte poſitos bonitate vini denominatum grece ſignificat: quod & nunc & amœnitate & vinorum cęterorumque fructuum præſtantia viget καλὸς καὶ πίω τὸ πίνω bibo. At Chalepi aliud ſignificat. Vide infra.

Callis via calſo perdurata. Virgili. libr. vij. Rara per occultos ducebat ſemita calles.

Callimachus pe. cor. nomē poetę Cyrenēſis qui princeps inter Elegiacos habetur. Fuit & alius hyſtoricus Aegyptius, de quo Suidas noſter υἱὸς βάττου, καὶ μεσατιμας μαθητὴς ἑρμοκράτους: & multa: & quot fuerint lōge proſequitur.

Calliſthenes pe. corre. nomen philoſophi: & apud nos pulchritudinis potentia dicitur. Hic fuit Olinthius Alexandro magno familiaris ex condiſcipulatu, apud Ariſtote. acciuiſque ab ipſo rege. ad prodenda memoriæ geſta eius aſiatica. Huic nocuit Immodica libertas, grauitaſque inuiſa regi, cum haud quaquam male aſſentantium accōmodatus ingenio eſſet. Nā cū Alexander magnus ex perſico bello ſuperbiæ regiæ more, adorari vellent, acerrimus inter recuſantes Calliſthenes fuit, palam dictitans Alexandrum non adorandum eſſe. quæ res: & illi: & multis principibus Macedonū exitium fuit. Siquidem Alexander Calliſthenem, propter adorationis perſice interpellatum morem, coniurationis conſciū fuiſſe criminatus eſt, eūque truncatis membris, abſciſiſque auribus, ac naſo, labijſque deformatum, cum cane in cauea clauſum circumferri iuſſit, diuque tortum tandem necauit. De hoc Sen. libr. vj. queſtio. naturalium. Fuit Calliſtheni nobile ingenium: & furibundi regię impatiens, hoc eſt Alexandri crimē ęternū, quod nulla virtus, nulla bello felicitas redimet. Nam quotiens dicetur. Occidit perſarum multa milia, opponeretur: & Calliſthenē. Quotiens dictum fuerit. Occidit Darium, dicetur. Sed & Calliſthenem occidit.

Caliſto vna ex nymphis: & pulcherrima dicitur. Fuit & Lycaonis Arcadię regis filia, ex qua ortus eſt Arcas, a quo Arcadia. Quæ poſtea verſa eſt in vrſam, quæ dicit Arctos: & iuxta borealem polum ſita.

Calypſos inſula cōtra Trogloditas ſita. Eſt & nympha Oceani: & Tethyos filia. Regnauit in Ogygia inſula: & Vliſſem naufragum hoſpitaliter ſuſcepit. Ouid. Ah quotiens illum doluit properare Calypſo.

Calyptra, ę, genus veſtimenti, quo mulieres capita tegebāt, a καλύπτω tego.

Calliope pe. cor. vna muſarum: & pręſtantiſſima, quę etiam calliopea dicit, ſicut & penelope, penelopea a pulchro ore dicta ὤψ ὀπὸς: vultus: & facies dicitur καλὸς pulchritudo. Præeſt heroicis verſibus.

Calix genus poculi, quo bibimus, quod eo calidam habebant, vt inquit Var. Nam & calidā, & frigidā cōuiuijs veteres adhibebant. Iuue. Calide: gelidæque miniſter. Quādoque ponit pro maiori vaſe. Cice. lib. iij. Tuſ. Quid hic calix mulſi impingendus eſt, vt plorare ſe deſtinat. Quāque pro vaſe, in quo legumina: & holera coquunt. Oui. lib. v. Faſt. Stant calices minor inde holus alter habebat. Var. calix a caldo, quod in eo calida puls apponebat, calices fictiles cululli dicuntur.

Calyx cum y, ſignificat folliculum, quo fructus arborum operitur a καλύπτω cooperio, ponitur: & pro operimento: & tectorio ex luto. Græci quoque accipiunt calicē pro galero: & vmbraculo fœminarum vt inquit Iul. Pol. Chalix cum h aliud ſignificat. Vide infra.

Calliblepharon medicamen accōmodatum vitijs oculorum pręſertim cū palpebrę cohęreſcunt & vlcera oculorum male curata ſunt: nomen habet a pulchritudine genarū καλὸς pulchritudo βλέφαρα: genę dicunt. Pli. lib. xviij. Calliblephari pari modo fuligo in hoc vſu temperatur. Et Calliblephara vocantur quæ pillos: in genis: & oculis honeſtant.

Callirhoe: fons apud athenas. Papi. lib. xij. Th. Et quos Callirhoe nouies errantibus vndis implicat. Hic poſtea a tyrannis reparatus Enneacrunos dictus eſt, ideſt ſalientes noue. Martianus de hoc fonte. Fontes multi atticæ inter quos Callirhoe prædicatur.

Calydon pe. corre. ſeu Calydonia Ætholorum ciuitas regia Oeneni patris Meleagri: & regio vicina. diſtat a mari ſeptē milium quingentorum paſſuum ſpacio, per quod Euenus fluit. Luca. Et Meleagreon maculatus ſanguine Neſſi. Euenos Calydona ſecat. Hinc calydonius, a, um, vt calydonius aper famigeratus: & Calydonis, idis. Oui. Plangunt ſe matres calydonides. Idem Clydonia ſylua Britānię, vnde ſeui leones mittebantur, a qua Britanni quandoque Calydonij vocantur, ſecūda ſyllaba longa: & tertia breuis. Mar. Nuda calydonio ſic viſcera præbuit vrſo. Idē. Quinte calydonios Ouidi viſuræ Britannos. Cum autem de Ætolico agro intelligimus ſecūda breuis, tertia longa: vt ſupra apud Lucre. & Oui. Tradidit Aonio pauidam calydonida Neſſo.

Calodion græcum eſt ſignificat funiculum.

Calydna inſula quā quidam vnam eſſe, cū Calymna putāt, alij Calydnas duas Ierō. & Calymnā, quę ſunt circa Rhodum. Stra. alias ab his calydnas prope tenedum conſtituit.

Calipolis vrbs Thraciæ in extremo Helleſpō. a Caio Caligula ædificata, a quo nomē ſumpſit, hoc eſt caligulę polis.

Callipidę pe. cor. populi ſcythici, hipanum fluuium incolētes, vt auctor eſt Herodotus.

Calliſtratus pe. cor. nomen viri proprium.

Calippo philoſophus qui honeſtati voluptatē adiunxit ſicut & Dinomachus.

Calingi populi in India auctore Pli. Caligij vero in arabia.

Calypſo eſt nympha Oceani: & Thetyos filia. vel vt aliquibus placet Athlantis. Hæc de ſui nomine inſulam in Ionico mari cognominatam tenuit propinquam promontorio: vt ſentire videtur. Pli. lib. iij. na. hiſt. vel vt alijs placet in mari aphrico.

Calon latine bonum, ſiue pulchrum ſiue honeſtum. Et Calon lignum: & calon nomen ſtatuarij.

Calones calcei ex ligno. Quo & nomine ſerui militum caſtra ſequentes dicuntur, qui clauas ligneas, vel fuſtes gerebant vel quā

vel qui militibus ligna ſubminiſtrabant. Hora. Hunc per minxerunt calones, atq; caballi. Quidam tamen calones a calando deriuant, q ad miniſterium aduocentur. Alij a calendis, q calendarus die cibaria caperent, pro toto menſe.

Calopodium calciamenti lignei genus, quod alio nomine dicunt soccum: & per diminutionem ſocculum.

Calophanta deriſor: calon pulchrum pheno: oſtendo. Plau. in cur. Calophantam: an ſycophantam.

Calopus: animal ſyriæ iuxta Euphratem habitans aſtutum & velox cornibus longis quibus arbores deicere fertur.

Calenū cū œ diph. oppidum Cāpaniæ. xuij. paſſuū milibus a Capua diſtans. In cuius agro vinū optimū: & dulce naſcitur. Stra. Calenus vrbs in Campania, in primis eximia adiuncta Caſelino. Vnde Hor. Prælo domitas calæno tu bibes vuam. Quidam etiam calænum vinum accipiunt a Calibus oppido Campaniæ. Alij a καλὸς, quod eſt bonū: & οἶνος vinū. Iuue. Occurrit matrona potens, quæ molle calenum. Et ſic ſcribi poteſt cum œ diph.

Calpar dolium. Var. li. j. de vi. pa. Quia anteq; nomen dolij prolatum eſſet, id genus vaſorum calpar diceretur. Feſtus docet eſſe genus vaſis fictilis, ſeu vinū nouū, quod ex dolio demittitur ſacrificij cauſa, anteq; deguſtetur.

Calpe Hiſpaniæ mons, circuitu non magno, altitudine ingens oppoſitus abilę monti vna ex columnis Herculis, in cuius radicibus vrbs ē nomine Calphe, vt inqt Stra. quo etiam nomine dicta eſt inſula in occaſu, poſt Gades angu ſto diſcreta freto ἀλλὰ καὶ λόγις ὕδρια ἐστί.

Caltula veſtis. Vide in dictione Calta.

Calua, dicitur os capitis, vbi capilli eſſe conſueuere. Mar. Pſilotro, faciemq; lauas: & dropace caluam.

Caluus dr̄ a cuius capite capilli defluxerūt, ſiue q ſine capillis nati ſunt. Vnde Pli. li. xj. docet eſſe gentes naturaliter caluas, quales Myconij qui capillo carentes gignuntur. Hie. in leui. Vir de cuius capite capilli fluunt, caluus: & mundus eſt. Hinc fiunt compoſita pr. caluus: & recaluus, qui & recaluaſter dicitur de quibus infra.

Caluities: & caluitiū vtroq; modo dicitur pro defluuio capillorū a capite, vel pro loco quo capillorū defluuium eſt. Hiero. Si autem in caluitio, ſiue in recaluatione albus: vel ruffus color fuerit exortus: & hoc ſacerdos viderit, condēnabit eum haud dubię l pr̄ ęque orta eſt in caluitio. Sue. Apud antiquos autem barbe capitiſq; raſura luctus inditium fuit. Caluitij vero deformitatē iniquiſſimæ ferebat: ſæpe obtrectatorum iocis obnoxiam expertus: ideo deficientem capillum reuocare a vertice conſueuerat.

Caluitium. Vide in dictione Caluities.

Caluo, as, caluū facio, a quo decaluo: & recaluo. Primus ſignificat valde caluo. Secundū ab anteriore capitis parte caluo. Hiero. in Eſa. Decaluabit dn̄s verticem filiarum Syon: & dominus crinem earum nudabit. Idem in leui. Si autē in recaluatione albus, vel ruffus color fuerit.

Calueo, es caluus ſum. Pli. li. xj. Et quędā aīaliū naturaliter caluent, ſicut ſtrutio, cameli. & corui aquatici. Hinc cōponitur recalueo, quod eſt rurſus in caluitiem reuertor.

Calueſco caluus fio. Col. li. vij. Potior tn̄ eſt ratio cuſtodiēdi ne naſcatur, neue in colla calueſcant. Pli. libr. xj. proprium his calueſcere omnibus annis, cum ſeritur rapa. Dicitur & de agris. Colu. li. v. Propter mures atq; talpas ſæpe nouella caſtanetа calueſcunt, ideſt rareſcunt.

Caluata vinea, apud Cato. & Pli. ſignificat, in qua vites quidem ſunt, verum paucę rareq; vt in caluitio capilli. Nam & gręci loca ſatis, fructibuſq; nuda phalacras, quaſi caluata appellant.

Caluaria totū caput: & carne nudū: & tā de brutis, q̄ de hominibus dr̄. Palla. Eque caluaria, ſed non virginis intra ortum ponenda eſt, vel potius aſinę. Credunt. n. ſua præſentia fœcundare, quæ ſpectant. Celſ. lib. viij. Vbi capitis oſſa: & ipſam caluariam deſcribit. Et Caluariæ loca ſepulturæ publica, quas græci vocāt polyandria, ſeu loca, vbi decollabantur homines damnati. Hier. Extra vrbes: & foras portē loca ſunt, in quibus truncant capita damnatoꝝ caluarię. i. decollatorum ſumpſere nomē. Propterea aūt ibi crucifixus eſt dn̄s, vt vbi prius erat area dānatorum, ibi erigerentur vexilla martirij. Et qm̄o ꝑ nobis maledictum crucis factus eſt: & flagellatus: & crucifixus, ſic ꝑ omnium ſalute quaſi noxius inter noxios crucifigeretur. Si autē quiſpiam contendere voluerit, ideo ibi dominus crucifixum, vt ſanguis ipſius ſuper Adā tumulū diſtillaret, interrogemus eū, quare & alij latrones in eodem loco crucifixi ſunt. Et quo apparet Caluariā, non ſepulchrum primi hominis: ſed locum ſignificare decollatorum, vt ibi abundauit peccatum, ſuperabundaret & gratia. Adam vero ſepulchrum iuxta Ceron: & Arbeę in Ieſu filij naue volumine legim⁹. Aug. vero ſic hoc antiquorum relatione refertur, q & Adam primus homo in ipſo loco vbi crux fixa eſt fuerit aliquando ſepultus. Et ideo caluarię locū dictū eſſe quia caput humani generis ibi dicitur eſſe ſepultum. Et vere fratres non incongrue creditur: quia ibi erectus ſit medicus vbi iacebat ęgrotus: & dignū erat vt vbi occiderat humana ſupbia ibi ſe inclinaret diuina miſericordia: & ſanguis ille precioſus etiam corporaliter puluerem antiqui peccatoris dum dignatur ſtillando contingere redemiſſe credatur. Caper tamen caluam appellat. Græci Cranon.

Caluo, caluis, decipio, fruſtror, cuius paſſiuū eſt caluor. Tractum a caluis militibus, qui oībus ſolēt eſſe fruſtratui. Pacu. Sentio te pater vocis calui ſimilitudine. Inuenitur etiam caluor deponens. Plau. in Caſi. Nam vbi domi ſola ſum, ſoror mi anus caluitur, ideſt decipit.

Calumnia calliditas & vexatio alicuius in litibus, per fraudem: & fruſtrationem. Cice. Exiſtunt ſępe iniuriæ, calumnia quadā: & nimis callida, atq; malitioſa iuris. Sæpe optimas cauſas ingenij calumnia ludificari ſolet. Aliqn̄ calūnia dr̄, cum alicui crimen falſo imponitur. Hiero. Calumnia eſt cum iuſtis hominibus crimen impietatis obijcitur.

Calumnioſus, qui calumniam inferre ſolet. Augu. Nemo illi calumnioſus tendiculas verborum requirit.

Calumnior ſignificat per fraudem: & ſubdolā rōnes cā vincendi in litibus, mendacijs alios vexo: & calumniari ē falſa crimina intendere: & mō cū accuſatiuo, mō cū datiuo cōſtruit. Hie. li. j. Re. Si quenq; calumniatus ſum. Aug. lib. j. de ci. dei. Et Chriſtianis tpibus nō calūnient. Hinc calumniator, qui calūniā facit. i. q falſum crimē obijcit. Vnde in lege. xij tabula. Calumniator idem patiat. quod reus, ſi cōuictus fuerit. Ponitur etiam quandoq; pro fallaci, & doloſo.

Caluinarius porcus, qui cibo permixto ex colluuiæ hyeme nutritur.

Calaſtri pueri dicebantur canoram vocem habentes, inquit Victru. qui a regibus ad hoc munus queri ſolebant.

Calta herba naſcens in ſegetibus, flore lutheo. Virgil. molli a lutheola pingit vaccinia calta. Hinc veſtis caltula dicta eſt coloris caltæ.

Cambio, bis, pſi, pſum, ſignifi. commuto. Apud antiquos vero cambire accipit propugnare. inter inchoare, flectere. Inde campſores vulgo qui collibiſte & trapezitæ.

Campſo, as, quod eſt iter flecto.

Cambyſes penulti. pro. nomen regis perſæ, cui Aſtyages filiam dedit in coniuges, ex qua natus eſt Cyrus, qui poſtea regnauit. Eſt etiam hoc nomine fluuius Hyrcanię ortum habens in montibus Caucaſi.

Camera pen. cor. a noſtris teſtudo, ſeu fornix dicitur: & ipſa pars ſuperior. ſ. tectū deuexū, & incuruū ſolarium a forma teſtudinis, quaſi camure. i. incurue: vt inquit Feſt. Camyros enim latine curuus dicitur. Papi. in ſil. Effulgent camerę vario faſtigia vitro. In ſpecies animoſqs nitent. Virgil. lib. iij. Geor. Camuris hirtę ſub cornibus aures. Cameræ igit tecta incuruate formata. Et camuri boues a curuatione. Pli. lib. xx. Velocitas permixta leui vmbra cameras: & pergulas operientes.

Camerare eſt camerā facere. i. fornicem: & teſtudinē, a quo concamero. Pliny. li. xxxiiij. Dinocrates architectus Alexan/

ſi Arſinoes tēplū cōcamerare inchoauerat: vt in eo ſimu lachrū eius e ferro pēdere in aere videret. Inde concamerata loca dicimus teſtudinea, hoc eſt quæ fornicibus cōſtant.

Camerinum penulti. pro. Piceni Vrbs præclara, a curuitate ſitus ita appellata. Ab ea camertes dicti ſunt. Eſt etiam camerinum ciuitas in Sicilia quæ & camarina dicitur.

Camertes populi Picentini, a Camerino dicti. quos Liui. ſcribit pub. ſcipioni in armāda claſſe quam in africā duxit cohortem vnius ſexcentorū militū armatorum prębuiſſe.

Cameria oppidum: & palus eiuſdem nominis in Sicilia.

Camedreos latine Calamandra herba cal. & ſic. in. iij. gra.

Camarina herba peſſimi odoris quæ concuſſa nauſeam facit: vnde prouerbium Caue moueas camarinam.

Camillus ꝓprie puer ingenuus, qui flamini diali ad ſacrificia miniſtrabat. Antiq enim camillos: & camillas vocabāt miniſtros: & miniſtras impuberes in ſacris. Vnde Mercurius etruſca lingua Camil. dicit, quaſi deorum miniſter. fuit & Camillus nomen Romani viri: qui Gallos expulit ab vrbe. Itē genus quoddā vaſis camillū dicebant: quod opertū in nuptijs, ferebāt, quod alio nomine cumera vocabat.

Camemellum herba ab odore mali dicta quam vulgus camomillam vocat, ab aliquibus melanthion dicitur.

Camilla nomen Volſcorum reginæ: quæ turno contra Æneam auxilio venit.

Caminus pe. pro. latine fornax dicitur. Vir. li. iij. Ruptis flāmam expirare caminis. Accipitur qñq; pro ſtructura, quæ fumum excipit. Sueto. in Vite. Nec ante in prætorium redijt: q; flagrante triclinio ex conceptu camini. Cicero ny. ad Atticum. Luculento camino vtendum cenſeo.

Caminata loca dicuntur teſtudinata: & ad fornacis ſimilitudinem facta. Pliny. libr. xvij. Scrobes vbiq; caminata foſſura, ore compreſſiore ſint.

Camœnę cum ę, diph. quaſi canentes amœne. Amœnum vero ab amando, iucundum dicimus. Canunt enim antiquorum laudes. Var. Camœnę ab antiquis Carmœnę: vel caſmœnę dictę ſunt: nunc abiecta r. vel s, camœnæ vocitur. Alij camœnas dicunt, ꝙ ſint caſtę mentis ꝓſides. Sunt autem camœnę idē, quod muſę. Muſa vero ſigni. cātum.

Campana inſtrumentum, ad pulſandū idoneum. A quo Hiero. formauit dimi. campanula. Cum ad Euſto. ſcribit. Quo vſq; campanula in clauſtro pulſabit. Ariſtophanes autē comicus in ea comœdia, quę εἰρήνη inſcribit. κώδω να πρὸς ἀγορεύει, καὶ ῥόπαλον αὐτοῦ, καὶ παλαιὸν τατὸν εἶναι, ita ꝙ malleus campanę dicitur ropalum, li, & etiā inſtrumentum, quo pulſatur oſtium. ropalū

Campania regio Italię ſic dicta, ꝙ campeſtris ſit, a qua Cāpani, qui in ea habitant. Ea nunc dicitur terra laboris fertiliſſima, vbi Capua: & Neapolis: & Cume.

Campus eſt grande, atq: amplū ſpatiū terrę, quæ plana ſit. Vnde ſpatioſæ plateæ, areæue cāpi dicunt. Hier. ſup Cāt. Campus planities terræ dicit, cui cultura adhibet: & excolitur ab agricolis. Et campus ſolet accipi, pro qualibet re, in qua quis ſtudium habeat. Dictus campus a capiendo, ꝙ animalium, ſeu rerum multitudinem facile capiat, ſeu ꝙ veteres ex agro tantum plano capiebant fructus.

Campeſtria loca plana, a campo deductū nomē, vt in campeſtribus inquit Hier. Et apud Eſaiam. Et erunt campeſtria in caulas gregum: & vallis achor in cubile armentoꝝ populo meo. Sic campeſtres operę dicebant hi, qui in campo Martio ſeruilem operā candidato impendebant: & ludi qui fiebant in campo martio: & cāpeſtria dicebant genitalium ſuccinctoria, eo ꝙ ludētes in campis, veſtibus oībus exuebantur: & nudi ludebāt ſolis cāpeſtribus tecti virilia. Hor. Penula ſolſtitio campeſtre niualibus auris. Aug. lib. xiiij. d. dei. Campeſtria latinum verbū eſt, eo dictum, ꝙ iuuenes, qui nudi exercebantur in campo pudenda operiebant. Vñ qui ita ſuccincti ſunt campeſtratos vulgus appellat. Hæc etiam brachæ fœminalia, vel fœmina, periſomata, ſuccinctoria, ſubligacula appellantur: & lumbaria.

Campariusꝰ cuſtos camporum.

Cāpigeni ante ſignani. Vide in dictione. Ante ſignanus.

Campſores. Vide ſupra in dictione Cambio.

Cāpe vermis genus hortenſes herbas: & arborū frōdes infeſtans, a verbo greco κάμπτω: quod ē flecto ꝙ ſeſe cōtorqueant. Col. Nec ſolū teneras audēt erodere frōdes Implicitus conchę limax, hirſutaq; cāpe. Hinc hippocāpe piſces, q & equi appellant a flexu caudarū, quę piſcoſę ſunt.

Camus κημὸς apud grecos genus vinculi vt in pſal. in camo & freno maxillas eorū cōſtringe &c. Plau. in Caſſi. poſuit ꝓ fune quo dānati alligant furce: quū ait camum & furcam feras. Apud aliquos ponit pro ſpē freni: ſignificat etiam cōtextū figurę coni, quod inſtar calculi indices iaciebant in cadū. Itē equorū retinaculū: & muliebre ornamentum. Eſt & genus tibię pabuli & lilij & quędam herba. Eſt & mechanicū inſtrm̄ igniferū. Chamos aſpiratum idolum eſt quod alio nomine dr̄ Beelphegō: vt inquit Hier.

Cana grece latine camiſtra; & per dimi. caniſtella. Hinc caniphori quaſi ceſtiferi: qui in ciſta baiulabāt ſecreta ſacrorū.

Canabus pe. cor. cella vinaria. Aug. Multa ſunt quę de horreo canabo: vel cellario aliquotiens ꝓferre nō poſſumus.

Caniceps genus animalis: quod alio nomine cynocephalus dicitur: faciem caninam habens.

Canaſtreum promontorium eſt proximum pallenę.

Canaan nomen filij Cham, a quo cananeus, a, um, vt mulier cananeæ.

Canna per duplex nn. harūdo licet minor ſit: & maior calamo. Colu. lib. v. Ea eſt aūt ſenectus, cū vel exaruit ſitu: & inertia pluriū annorū: vel ita denſatū eſt: vt gracilis: & cānæ ſimilis arundo prodeat. Idem lib. viij. Degener arūdo, quam vulgus cannam vocat. Et canna vas, in quo ferebatur oleum. Idem Vrcei, quibus oleum progeritur cānæ tegetes, quibus oliua excipitur. Stra. ſcribit in Aphrica ad cubitos quinos longas, craſſitudine vero digiti minoris cānas naſci. Quare mirum non videtur ſi in eis Romā cōportatum oleum ſit. Præterea canna vicus Galilææ eſt: & vrbs Lycaoniæ.

Cannætum, vbi cannarum copia eſt. Palla. illigata cannæta ponenda ſunt.

Cannitum. canna harundo. Aug. ſuper pſal. Noſtis quēadmodum ſibi faciunt de cannitijs ſagittas infantes. Cannitia etiam dicuntur cameræ in agreſtibus ędificijs ex cannis conſtructæ: vt eſt apud Palla.

Cannę cannarum tantum pluraliter. Vicus in Apulia. Romanorum clade illuſtris.

Cannalis a canna ſit, vna littera detracta. Et tā maſ. quā fœ. ge. eſt Feſt. Canales, ꝓ quos aqua cōfluit in vijs lapideſtratis. Vir. Currentem ilignis potare cannalibus vndam. Eſt autem cannalis lignum ad cannæ ſimilitudinem cauatū, a quo aqua deducitur. Dicitur etiam hoc cannale. Sta. lib. j. ſyl. Flumina demerſo trahit intemerata cannali.

Canalicula dimi. A canalis in gene. fœ. canalis. Eraſiſtratus medicus docet duas eſſe, canaliculas, vel phiſtulas, quæ a faucibus deorſum proficiſcuntur, per alterā in ſtomachum delabunt omnia eſculenta: & poculenta, per alteram ſpiritus ab ore in pulmonem, atq; rurſum in os: & in nares cōmeat perq; eandem meatus vocis ſit: & græce nominatur τραχεῖα ἀρτηρία. i. aſpera arteria. Lact. hanc arteriam appellat fiſtulā ſpiritalem, alio nomine Curgulio nominat.

Canaliculus dimi. a canalis in maſculino genere. Vict. lib. vij. Canaliculus earum qui ſtrigix appellatur. Colu. lib. ix. Longiore cibo celerius pingueſcit, ſemper, tamen etiā canaliculi milio repleti apponuntur.

Canaliculatus, a, um, quod eſt in canalis modum factum. Pli. lib. xix. Quibuſdam anguſta: & canaliculata, vt cuminæ paucis foliacea: & lata: vt atriplici.

Canalicolæ. pe. cor. forenſes homines pauperes dicti, ꝙ circa canales fori conſiſterent.

Cānabis pe. cor. herba, ex qua ſiūt chordę. Perſi. Tunc mare trāſilias tibi torta cānabe fulto. Dicitur & cannabum. Pal. Hoc tempore cannabum ſeris. Hinc cannabacus, a, um.

Cannabinus

Cannabinus,a,um.quod eſt ex cannabe.Col.libr.vij.Cannabiniſq; funibus cornua iuuencorum ligato.

Cancelli ligna inter ſe modicis interuallis in tranſuerſum, inſtar retis inuicem annexa,quibus ſcenę,& tribunalia,atq; feneſtræ muniri ſolent, quos præterire non licet. Et apud priſcos fere ſemper fuerunt ę.ei quorum multi extant,per baſilicas diſtributi,ad lignorum ſimilitudinem fabrefacti, quorum lineolę altrinſecus in quinicunces ſuperpoſitę,foramina linquūt,quibus cum aer,aſpectuſq; admittatur,ꝓhibet,acceſſus,ſeruatq; vſus eiuſmodi clauſtra vineis,pro valuis,foribuſqꝫ apponit.Cice.in Quin.Ab his cancellis, quibus me circumſcripſi, declinauero. Sic dicti ꝙ frequentia foraminæ habeant qualia ſunt quæ in corpore efficit morbus qui cancer vocaſ. Vnde Apul. vocat orci cancros ꝓ faucibus & tenacibus ſtationibus. Sūt & cācelli loca cancellatim,hoc eſt teſſellatim tranſuerſarijs lignis accommoda ſeſſui. Oui. Cancellis primos impoſuiſſe pedes. In ſacris litis cancelli vocanſ ſpecilla foraminibus plena,& trāſuerſim plagulis feneſtrata,quas vulgus zelotypias vocitat. Vnde in prouerbio.De feneſtra domus meæ, per cancellos proſpexi iuuenem,:& video paruulos. Hos cancellos delitioſos. Cice.libr.de perſe.ge.di.appellat tranſennas, ab oculorum videlicet,& foraminum tranſitu.Ait enim quaſi per tranſennam prætereuntis ſtrictum aſpicimus. Et cancellis diſtincta eſt cutis elephantorum:quaſi teſſelatim cōquadrata,& in modum capſularum facta.Inde cancellata cutis dicta eſt a Pliny.libr.ix.cuius verba hec ſunt, Elephanti cācellata cutis,& inuitās in genus animaloſin odore,Ergo cum extenta cute recepere examina arctatis in rugas repente cācellis comprehenſas enecāt.Pręterea cancellus poteſt eſſe dimi.a Cancer.Cancello,as,concido,dilanio,diſpūgo,erado,deleo. Cācellatim aduerbium, ad ſimilitudinē cācelli.

Cancellarij vocantur ſcribæ: quorum officium eſt ſcribere & ſcripta delere cancellareqꝫ.Fla.Vopiſcus in Carino.Præfectum vrbis vnum ex cancellarijs ſuis fecit.

Cancello,as:concido dilanio diſpūgo erado deleo caſſo.Nā ſicut ex tranſuerſo ducuntur ligna in cancellis. Ita delendis ſcripturis tranſuerſo calamo notæ lineæqꝫ atramentariæ. Iuſcon.ti.de his quæ in teſtamento delentur. Cancellabat quis teſtamentum vel induxerat.

Cancer,cancri genus piſcis,& ſignum cœli, qui & Carcinus dicitur.Luc.libr.ix.Pargeminis Chiron,& id, quod Carcinus ardens.Cancri in ſyderibus a gentibus inde dicti ſunt, eo ꝙ ad illud ſignum menſe Iunio,ſol,dum venerit retrogradiſ in modū cancri,longioreſqꝫ dies faciat.Et in vtroqꝫ ſignificatu eſt generis maſcu.Ferunt ad hunc cancrum a Iunone miſſum fuiſſe lernæum, qui ex Lerna palude exijt, & dum Herculis pedem momordit pugnanti contra hydrā in ſydus tranſlatum fuit.Cancri etiam ab antiquis dicebātur clauſtra & ſcepta qui nunc cancelli per diminutionem.

Cancer,canceris,neu.ge.morbus eſt.Ouid.Vtqꝫ malum late ſolet immedicabile cancer Serpere,& illeſas vitiatis addere partes.Hierony.contra Ruffi.Nemo vnquam ſuā carnem odit,cum morbo regio laborātes,phtiſi,& cācere & deſtillationibus mortem vitę pręferant.Naſcitur hic morbus fere in omnibus corporis partibus:ſed maxime in mamillis mulierū,quę nō purganſ menſtruo naturali. Legitur & cancer,cancri,genere maſcu.pro morbo,vt apud Cato.de re ruſt.Eadem braſſica vulnera putrida,cancroſq; purgabit, ſanoſq; faciet. Dictus cancer a cancri rubore,ſeu ſimilitudine.Nam ſicut illi pedes,ita huic vene ꝓtenſe ex vtraq; parte cernuntur.Hic alio nomine dicitur carcinoma,& gręce carcinus dicitur.Suidas autem dicit Cancrum poetam tragicū fuiſſe alterum etiam poetam atticum,qui multa ſcripſit.

Cangrena pe.produ.ſpecies morbi alia a cancro, quę,vt ait Pli.ſanari poteſt,in hoc cancer, & cangrena conueniūt,ꝙ vtrunq; carnē exedit. Naſcitur cangrena,nō omnibus partibus corporis,ſicut cancer:ſed in prominētibus mēbris.i. inter vngues,& alis,& inguina.Sunt etiā qui dicant cancrenam eſſe quando vnum mēbrum aptum eſt vt putreſiat. Aſtachilus quando eſt putrefactum:ſed non habet omnes partes putrefactionis. Eſtiomenus quando habet oīs gradus putrefactionis.

Candax,acis,pe.cor.nomen reginæ Æthiopum.Iuue. Candacis Æthiopum dicant arcana. Sic alia terminata in acis corripiunt pe.vt Salmacis pro fonte.Oui.lib.xv.Meta. Cui non audita eſt obſcœna Salmacis vnda.Idem libro primo de arte.Atracis ambiguos traxit in arma viros.Hoc eſt Hippodamia ab Atracia.

Candeo,des,candiu,albicans ſum : vt candens roſarium:vt apud Apul.lib.iiij.Cice.lib.j.offi.Quid enim cenſemus ſuperiorem illum Diony.quo cruciatu timoris angi ſolitum, qui cultros metuens tonſorios,candente carbone ſibi adurebat capillum.Et candere ſignificat candidū eſſe Vir.li.iiij. Candentis vaccæ media inter cornua fundit.A candeo fit candeſco,quod eſt ignitus fio. Compoſita,excandeo:& incandeo,a quibus candeſco excandeſco,& incandeſco,quæ proprie ſignificant accendor ignitus fio:ſiue vehemēter incendor,inflāmorqꝫ. Transferuntur etiā ad iram,ꝙ ea eſt velut ignis,animū incendens:& vultū hominis quodam candore perfundens:ſed nō temere,cum.n.ignis obſtancia exuperat,ac fumum vincit,candorē laminę concipit. Vel quia vt ſol quāto candidior tanto ardentior,ita animus,dum ita cōcitatus eſt,inflāmatus,incenſus:& excandeſcens diciſ,vt tanta mentis cōmotio ſignificeſ.Cel.Cice.Id poſtq; reſcijt, excanduit:& me cauſam inimicitiarū querere clamitant.i. ira vehementer incēſus eſt.Cato de re ruſti. Nam ſi tecto coquas cum bitumen:& ſulphur additū eſt,excandeſcet.i.incendetur & inflāmabitur. Hinc excandeſcentia:quæ eſt,vt Cice.lib. Tuſ.inquit ira naſcens, & ſine modo exiſtens. Ex quo conſtat flāmam ignis candidā eſſe,vnde Oui.lib.vij. Meta.de incandeſco aperte demonſtrat. Non ſecus exarſit, quā cum balearia plumbum.Funda iacit,volat,& incādeſcit eundo,& quos non habuit,ſub nubibus inuenit ignes. Augu.ſuper Io.cum accuſatiuo iunxit.Quā totam repleuerat ſpiritusſancti gratia,totam incanduerat diuinus amor. Eſt & recandeo,a quo recandeſco,quod eſt ruſus candeſco. Oui lib j.Me. Ergo vbi diluuio tellus lutulenta recenti.Solidus ætherijs,altoq; recanduit æſtu.

Candeſco is,ignitus fio,a quo Excandeſco, Incandeſco, & Recandeſco.

Candefacio,candidus facio.Plau.in Muſ.Quid cęruſa opus eſt?Nam qui malas oblinā vna opera ebur atramento candefacere poſtules.Hinc excandefacio. Var.lib.iij.de re ruſti. Cœne collegiorum excandefaciunt annonam macelli. Aliquando etiam Candefacere eſt candentem,hoc eſt ignitum reddere,& excandefacere ira,valde inflammari,& excandefactus,præter modum iratus.

Candor ipſe ſplendor,vt candor eſt lucis æterne.

Candidus,a,um,quod ex luce,ita nitet,eūq; colorem habet, qualis eſt flāma ignis,cum tñ & de albedine dicatur,vt eſt illud Amb. Agnus niue candidior,licet aduerbiū candide pro benigne,& pure ſumatur.Celius Cice.Cauendum tibi erit,ne parum ſimpliciter,& candide poſuiſſe inimicitias videans.Hora. Albi noſtrorum ſermonum candide lector. Interdum candidus ponitur pro fœlici. Tractum a Thracibus,qui diem fortunatum albo,aduerſum nigro lapillo deſignarunt. Catul.Fulſere candidi tibi.Hora lib.ſer.Huccine ſolem tam nigrum eſſe mihi.i.triſtem,& exitioſum. Differt tamen candidus ab albo,ꝙ candidus eſt,qui quadam latenti luce perfuſus eſt.Albus qui pallori vicinus eſt.

Candido,as,candidus facio,vnde candidatus candidus factus.Pompo.Veſtem liſciuio candidans.

Candidatus,qui luce quadam nitente perfuſus eſt.Lact.lib. vj.per tranſlationem. Quod ſi hoc ille faciebat homo nō a cœleſti tantum,ſed a publica quoq; ciuiliq; iuſticia remotiſſimus,quāto magis id nos facere debemus,qui immortalitate veluti candidati ſumus?Candidati etiam dicebantur, qui in alicuius magiſtratus,aut dignitatis petitione verſabantur,a tunica candida,quā per id tēpus induebant,ſiue

ad denotandum integritates, q̄ ſolus hic color ſincerus, ac purus: & minime ingnatus eſt, ſiue, vt pſpici ab ominbus poſſet, eos pecunli non habere, q̄; ciues, corrumperent. Ire aūt candidati per comitia ſolebant ſuadēdo, rogando, ſubmittēdo ſe omnib⁹: & nudato ēt corpore cicatrices oſtēdēdo. Inde per tranſlationē aliorū quoq; rerus petitores, ſicuti a Quinti. cādidatus eloquētię qui eloquentiā auſpicatur a Pli. in panegy. cādidatus glorię: & immortalitatis, a Hie. candidatus fidei nuncupaſ: qui ad fidem inſtruiſ. Candidatus crucis: qui petit crucem: hoc eſt qui futurus eſt: tā iā cruci fixus: & vt veteres dicebant directus. Apul. libr. j. Vel certe deſtinate iam crucis candidatus. Candidatus ſacerdotij, qui petit ſacerdotium: ex quibus oſtenditur candidatus conſtrui cum genitiuo, vt ſit candidatus conſulatus, prætur e, quęſturę, qui petit conſulatum, preturam, quęſturam.

Candidatorius, a, um, qđ ptinet ad candidatos, vñ candidatoriū munus qđ capiſ pro oi officio ac labore petitorio.

Candico, as, pe. cor. candorē habeo, ſiue dealbo, albus facio. Pli. lib. viij. Inſignæ ei in dextero latere candicans macula. Idem. Cuius radice vtuntur ad candicandos capillos.

Candicantia, æ, pro albedine. Pli. lib. xxxvij. Fictitię ſacrificationis candicantiam fugiunt.

Candifico, as, candidum facio. Aug. li. xxj. de ci. dei. De igne fulgido, q̄ certum ſuum fulgorem lapides coquēdo candificet. Neut. Pollens ſeſe: & ſuccis herbarus candificans cutē.

Candela a candore luminis dicitur. Sunt autes candelę quacunq; conſtent materia ſcirpis, teda, ſeuo, cera.

Candelabrum: in quo candelę figuntur. Varro. Candelabra a cādela, in his enim funiculi ardentes figebantur. Mar. de candelabro Corinthio. Nomina candelę nobis antiqua dederunt. Non norat parcos vncta lucerna patres.

Candebæa palus fuit, de qua Pli. lib. vj. Pars eſt, inquit. Syriæ, quæ Phenicæ diciſ, finitima Iudeæ intra monds Carmeli radices, paludem habens, quæ Candebæa nominatur. Ex ea creditur naſci belus amnis.

Canus, a, um, quod eſt ſenex, a cādeo, vt quidam putāt. Vir. Cana fides: & veſta. i. antiqua, vetuſtate enim caneſcimus.

Cani vero ſubſtantiuū accipiūtur, pro capillis albis pręſeneſtute, vt eſt illud. Intempeſtiui funduntur vertice cani.

Canicies: & canitudo pro ipſa tali albedine. Pliny. Et ipſa iam canicie venerabilis.

Caneo, es, canui, canus ſum, a quo caneſco, canus fio. Incaneo, incaneſco, valde canus fio. Hierony. libr. j. Reg. Ego ſenui: & incanui.

Caniſtrum: & caniſter, fiſcella, ciſta viminea. Virgil. Cereremq; caniſtris expediunt. Græce. κανασρον, a in i, mutata. Palladius. Salignis caniſtros fieri debere virgultis, quia genus hoc oleum dicitur adiuuare.

Caniſera, mulier quę fert canum. i. qualū quod eſt ciſtæ genus. Nas cana gręci nos caniſtra: & per diminutionē caniſtella. Cuius diminutiuus: eſt caniſtellum: & caniſtellus.

Canephora pe. cor. virgo dicitur, quę more attico ſacra in ciſtulis repoſita capite ſuſtinebat, cana enim gręci dicūt quæ nos caniſtra κανηφορει: & per diminutionem caniſtella. Vnde canephoræ appellantur, quæ ſacra huiuſmodi vaſculis recondita. capite ferebant. Cice. in. vj. Verri. Habe canephoras, deorum ſimulachra reſtitue.

Canis generis cōmu. animal latrabile, piſcis marinus, ſignū cęleſte: & ludi telaris ſignum, quod vnus dūtaxat punctū cōtinebat. Ideo dānoſus erat. Proper. Semper dānoſi ſubſiluere canes. Perſi. Dānoſa canicula quantum Raderet anguſtę collo, nō fallier orcę. Canis animal a canendo dr. q̄ noctu in cuſtodia: & in venando ſignum voce det. Colu. Quis hominum clarius, aut tāta vociferatiōe beſtiam, vel furē predicat, q̄; iſte latratu? Quis famulus amātior domini? quis fidelior comes? qs cuſtos incorruptior? quis excubitor inueniri poteſt vigilantior? qs deniq; vltor. aut vindex conſtantior? Canum aūt triplex eſt genus. Villaticum Paſtorale & venaticum. Venatici bifariā diuiduntſ in eos qui feros ſectanſ & capiunt: & eos qui odoratu veſtigant quos odori ſequos vocant. Cice. ſagaces quaſi acute ſentientes. Sagire. n. ſentire eſt. Virg. Odoros & odora canum vis.

Canis ſydus leporē fugientē ſequitur, habet in lingua ſtellam vnā, quæ ꝓprie appellaſ canis, magna quidē & ſplendida, in capite alteram, quā nonnulli Siroon dicunt. Sunt ergo duo canes in coelo, maior. ſ. & minor. Sed canem dicendo maiorē intelligimus. Minor. n. canis canicula diciſ, quę, quia integrū diem in ortu, atq; occaſu canem ꝓcedit, a græcis ꝓcyon vocaſ. Nam pro ante, κυων canem ſignificat. Hæc etiā anticanis: & ſyrius diciſ. Cice. Anticanē procyon graio qui nomine fertur. Oritur. vij calendas Auguſti. Occidit, ſed non tota, poſt dies. xl. Hæc ſtella canis æſtiuis menſibus in medio centro coeli eſt. Et dum ſol ad eam aſcenderit, coniuncta cum ſole. Duplicat calorē: & diſſoluunſ corpora: & vaporantur. Latine canicula diciſ. Vnde ex ipſa ſtella dies caniculares; dicuntur, qñ moleſtæ ſunt purgatione. Dicta canis, q̄ corpora morbo afficiat, vel propter flāmæ candorem, q̄ eiuſmodi ſit, vt prę cęteris lucere videatur.

Canicula dimi. a canę, cum eſt fœmi. generis. Et accipiſ pro ſigno coeleſti. Colu. lib. x. Cumq; peracto ſolſtitio, vſq; ad ortum caniculę, qui fere dies. xxx. ſunt.

Caniculus catulus, diminutiuum a canis ge. maſcu.

Caninus, a, um, quod eſt ex cane. Pli. Sanguine canino nihil contra toxica pręſtantius eſt. Canini vero dentes ſunt poſt primores. Vide in dictione dentes.

Canicas appellant furfures farris a cibo canum.

Caniceps genus animalis, quod alio nomīe Cynocephalos dicitur faciem caninam habens.

Canatim aduerbium ſignificat ad ſimilitudinem canis.

Canarius a, um, quod ad canē pertinet, vt canaria lapa, quę canibus adhęret. Apud Pli. li. xviij. Augurius canarium legitur: & apud Ateium Capitonem. Canario ſacrificio, pro frugibus depręcandę ſęuitię cauſa ſyderis caniculę.

Canatius dicitur: pro clara, ceu præconis voce. Apul. in flo. Canatius inquit linguam dabo, vt per omnes ꝓuincias eas. Sed hoc a canando, ideſt ciulando videſ dictum. Nam Var. ſcribit conſuetudinis fuiſſe: vt claſſicus in arce, circūq; muros canatum iret.

Canarij populi circa Athlantem Aphricę montem habitantes q̄ victus eius animalis his promiſcuus ſit.

Canicularis adiectiuum, a canicula coeleſti ſigno dictus, vñ Caniculares dies.

Cano, is, cecini cantum, & canitum, a quo Hiero. formauit participium cum in Apocaly. inquit. Qui erant tuba canituri. Sed eius compoſita faciunt pręteritū in vi diuiſas ſyllabas, ſignificatq; proprie canere, voce modulari. Hinc canere poetę dicuntur. qm̄ verſus rythmica ratione cōpoſiti ſunt, & cantando ꝓnunciari cōſueuerunt. Virg. Arma, virumq; cano. Canere etiā is diciſ, qui non tantus ore, ſed qui fides, organaue pulſat, aut qui tibias inflat. Vñ Canere receptui, quod ſignificat poſt cōflictum milites a pugna eſſe reuocādos recipiendoſq; in tutū, quod fit cantu tubarū: & clangore, ſicut canit belicū, cum initiatur cōflictus: & milites in pugnam ꝓdeunt. Vege. Tubicines ad bellum vocant milites, rurſum receptui canentes reuocant. Sed quia veteres laudare: & vaticinari verſibus ſolebant, factum eſt, vt canere pro laudare capiatur. Virgi. Regēq; canebant. Et pro vaticinari. Idem. Ipſa canas oro. Quādoq; pro pdicare: & cum quodā vt exaudiri poſſit canore proferre. Mar. Quicquid fama canit donat arena tibi. Huius verbi compoſita ſunt Accino, quod eſt ad aliquid, vel iuxta cano. Concino ſimul cano. Circōcino. Excino extra, vel valde cano. Incino intus cano. Intercino inter agendus aliquid cano. Occino, ſiue occano conuicium facio. Percino canendo perſeuero. Porcino canendo profero. Pręcino prędico, prædiuino: & antecano. Recino rurſus cano. Hora. lib. car. Quē deum cuius recinet iocoſa nomē imago. Interdum ſignificat in cōtrariū cano. Idem lib. j. carmi. Nunc ego mitibus mutare quæro triſtia, dum mihi fias recantatis amica. Eſt & ſuccino, qđ eſt ſummiſſa voce cano, Et omnia habent pe. cor.

Cantito,as,frequentatiuum,a quo cantatio,cantatus,cantator:& cantatrix.Compoſita mutant a in e,vt Accento,as, vnde accentus.Concento,a quo concentus.Occento:& ſuccento.Excanto vero incanto:& recanto ſeruant. Aliquando tamen cantare ponitur pro incantare.Virgili. Frigidus in campis cantando rumpitur anguis.

Cantito,as,frequentatiuum a frequentatiuo formatũ. Apu.Quales poetarum noſtrorum carminibus canticitur.

Cantus,us,a cano fit, & eſt inflexio vocis. Et pro cantione cuiuſcunq; rei dicitur. Virgi. Cantuſq; dedere.

Cantio idem,quod cantus.Cuius dimi.eſt cantiuncula. Aliqñ cantio pro incantamẽto ponit.Apul.Quod cõſiliũ virtutibus cantionum dum vertit:eſt exultatio mentis habita de eternis in vocem prorumpens.

Cantilare eſt canere. Apul.in flo. Anacreonteum amicicię gratia cantilat.

Cantamẽ Incãtatio dicitur. Apul.in apol. Veteres medici & carmina remedia vulnerũ nominant: vt omnis vetuſtatis certiſſimis:auctor homerus docet qui facit vlyſſide vulnere ſanguinem profluentem ſiſti cantamine.

Canticus proprie eſt elegans:& laſciuus cantus. Quinti. ſit poetę lectio cũ ſuauitate quadã grauis:& non quidem proſę ſimilis,quia carmẽ eſt:& ſe poetę canere teſtantur, non tamen in canticum diſſoluta, graeci canticum hymnum vocant. Item pſalmum. Sed proprie hymnus dicitur, qui voce naturali fit,pſalmus,qui aliquo muſico inſtrumẽto. Apud eccleſiaſticus:non ſic diffinire canticum.

Cantilena,cantici compoſitio.

Canor cantus eſt elegantia quędam:& conſonantia quędã, Quint. Vocis rationem Ariſtoxenus muſicus diuidit:ῥυθμὸν,καὶ μέλος ἔμμετρον, quorũ alterũ in modulatione eſt, alterum canore, ac ſonis conſtat. Oui.libr.v.Me. Nec tamen ille canor mulcendas natus ad aures.

Canorus,a,um,quod eſt ſuaue & dulce.

Canoroſus,a,um,quaſi ſonoroſus.Gel.Collectã coactãq; vocem:& magis claros,canoroſoſq; ſonitus facit.

Canon latine regula,a quo canonicus,a,um,quod eſt regulare, Aug.lib.iij.de ci.dei.Quam ſolis obſcurationem,nõ ex canonico ſyderum curſu accidiſſe ſatis oſtendunt.Et canon eſt interior ſcuti locus,quo brachia immittunt.

Canoniſo,as,latine regulo. καὶ ἐλληνισί κανὼν καὶ κανονίσματα.

Canopus pe.pro.ciuitas Ægypti diſtans ab Alexandria.cxx. ſtad.ex qua ortum ferunt Claudia.poetam dicta quaſi Canobus a Canobo Amydeo Menelai nauis gubernatore ibi ſepulto. Nam deuicta Troia in Ægyptum vuentorum delatus,cum Helena, gubernatorem ictu ſerpentis, quem Hemorohida vocant,amiſit.in eiuſq; memoriam vrbem condidit,relictis ibi his,qui ad nauigandũ inutiles erant. Hęc ſalubris aeris benignitate hoies allicit.Et ibi Nili oſtiũ quod canopicum vocant.

Canopicę pe.pro.dicti ſunt,qui canopum habitant.

Canopicus,a,um,pe. cor.poſſeſſiuum a canopo. Var.Nobis ſaperde videmur,cum ſimus canopici.

Cantabri pe.cor. Hiſpanię ppopuli ſũt in extremis luſitanis, finitimi his,qui tractum trans durium ſeruant.Hi efferi ſunt:& nullam vitam ſine armis eſſe exiſtimãt.De qbus. Syl.Cantaber ante oĩs,hyemiſq;,æſtuſq; familq;.Inuictus. Et mox.Nec vitam ſine marte pati,quippe omnis in armis Lucis cauſa ſita eſt:& damnatum viuere paci. Memorię proditũ eſt cãtabros ſolitos canere pęana lętitię ſuffixos cruci ab hoſtibus.

Cantabria,cantabrorum regio.Sue.Domuit autem partim ductu,& partim auſpicijs ſuis cantabriam.

Cantabrius,a,um:vt gens cantabria. Florus lib.iiij.Totam amplexus cantabriam efferam gentem ritu ferarum,quaſi indagine debellabat.

Cantabricus,a,um,idem quod cantabrius.Sue.in Aug.Extrema bella duo oino p ſe geſſit dalmaticũ & cãtabricũ.

Cãtharus pe.cor.& cum th.aſpirato græcũ,eſt quo ſignificat poculũ vinariũ, quod Baccho tribuitur,ſicut ſcyphus Herculi dictus a cantharo, quod erat nauigij genus, vel a ſonitu quem ex infuſo vel effuſo humore facit: vt inquit Alexander. Vlpi.ſcribit cantaros eẽ, per quos aquę ſaliũt. Et cantharus aĩal eſt, cuius foemina non inuenitur. Col. li.ix.Nã & alecula mõ capta:& cãtharus,exiguuſq; gobio quiſq; deniq; eſt incrementi minuti piſcis maior eſt alit. Et cantarus latine ſcarabæus dicitur. Vnde cãtharolethros locus eſt paruus in Thracia,vt Pli.lib.xj.ait, in qua vnum hoc aĩal necat a pernicie ſcarabeorum ὄλεθρος pernities dr.Itẽ Cãtharus ſignũ in coelo tribus ſtellis pſitis in aquario.Scribit Laer.deorũ colloqa fieri p cãtharũ & accipitrẽ.

Cantharis,idis,vel cãtharida,ę, vermis terreñ viridis aurĩ colore,ſuperlucens,q naſcitur in ſummitate ramorũ fraxini:& oliuæ,cuius ſuccus in venas ingreſſus, vt venenus interimit:& humano corpori applicatus veſicas plenas humore facit.Oui. Cantharidum ſuccos dante parente bibas. Hiero.Ne magnopere glorieris,ſi facias,quod ſcorpiones facere poſſunt:& cantharides.Cantharides etiam ficorum vermiculi dicuntur: & pyri:& pinus.

Cantharias:gemma ab effigie ſcarabei cognominata.

Cantherius,equus,cui teſtes amputati ſunt,qui ideo fit mãſuetior. Var.Et ideo q ſemine carent ij cãtherij appellãtur, diſtantq; ab equo,ſicut capus a gallo. Et Cãtherij ſunt,qui a ruſticis fere noiantur cabali, quia ipſos equos cãtherios vocantus,qui ſubijci ſolent a fabris materiarijs, dum moles arborum ſecant.Item cantherij tigna dicuntur. Victru. lib.v.Et cantherij prominentes ad extremam ſuggrundationem,ſupra cantherios templa. Item cantherius: vt auctor eſt.Var.mons eſt in Sabinis. Et cãtherius genus iugi in vinea dicitur.

Cantherius quę ſimplici iugo cõſtat ordine porrecto. Seneca.epiſtola.lxxxvij. Mar. Cato cenſorinus cantherio vehebatur Æthiopico. Colu.li.v. Si regioni cõditio pmittit deponemus haſtilia,quibus adnectuntur ſingulę tranſuerſæ perticę in vnam partẽ ordinis,quod genus iugi cantheriũ vocant ruſtici. Idẽ. Is vt dixi cantherius propius a terra, q̃ vitibus ordinarius ſummittendus eſt.

Cantheriatus,a,um.Col.lib.vj.Quę pedaminibus adnixæ ſingulis iugis imponuntur eas ruſtici cãtheriatas appellãt.

Cantherium vehiculi genus,de quo Sen. epl'a.lxxxvij. M. Cato Cenſorinus cantherio vehebatur ęthyppico.

Canthus,cũ th.aſpirato,ferrum,quo rotę extremitates vinciuntur. Perſi. Vertentem, ſeſe fruſtra ſectabere canthum. Hier.lib.iij.Re. Et axes earũ:& radij:& canthi: & modioli omnino fuſilia: Canthos etiam gręci angulos oculorum vocant,ſeu palpebrarum pilum.

Canthes ſunt organorum fiſtulæ.

Canuſium Apulię oppidum,vbi lana laudatiſſima fit,quę Canuſina dicitur,cuius color ẽ rutilus: vnde Canuſinatus dicitur,qui ẽ indutus canuſina veſte. Mar. Vt canuſinatus noſtro ſyrus aſſere ſudet.

Cappa nomen litterę grecę, p qua latini vtuntur c. Quo nomine gręci (vt Suidas docet) cũ malus, hominem volunt prouerbio ſignare vnum cappa, cum peiorem duo, cum peſſimum tria habere cappa dixerunt, volentes eum intelligi eſſe Cretẽſem, Cilica, Cappadoca, qui ſingularis fuiſſe improbitatis exiſtimantur.

Capparis pe.cor.in Salomone fruticis genus eſt in oriente, ſimile lentiſco,calidę:& ſiccę virtutis, naſcitur pręcipue in parietinis,hoc ẽ muris veteribus:& ſpleneticis prodeſt. Seritur quoq; in locis ſiccis area circum effoſſa, ſtructis vndiq;,aut ex natura ripis, aut ex artificio lapidum, vt luxuriari permittatur. Columel. Capparis:& triſtes inule, feruleq; minaces. Dicitur & Cappar. Palladius. Hoc menſa mẽtha:& paſtinaca,thymum:& origanus: & cappar. Suidas κάππαρις παρὰ τὸ ἐν τῷ κάμνω ἀνίεσθαι τῆς, ἐστὶ βοτάνης ὀνομα...

Cappadocia Pontica regio eſt, vt ſcribit Soli. a cappadoce Nini filio, vel a Cappadoce amne dicta, quæ læuo latere

vtraſq; Armenias, Comagenemq; tãgens dextro multis Aſiæ populis circũfuſa, ad tauri iuga: & ſolis ortus attollitur. Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit. Appia. minoris Armeniç partem. Ptole. vero minorem Armeniam: hæc ante Leucoſyria vocata eſt: vnde Cappadoces Leucoſirij. Stra. lib. xij. ſcribit cappadociam diuiſam fuiſſe in decem ſtratageas hoc eſt prçfecturas. Olim cappadociæ ſerui vtiles deportabantur vçnales quos cappadocas appellant poetæ.

Cappadox, ocis, pe. cor. pro eo, qui eſt ex Cappadocia. Luc. li. ij. Cappadoces mea ſigna timent.

Cappadocus, a, um, poſſeſſiuum. Perſi. Nec ſit prçſtantior alter cappadocas rigida pingues clauſiſſe cataſta. ſui. κα π-πα δοκια κρῆτα, καὶ κιλικια.

Cappadocius, a, um, Apud Apul.

Caper mas inter capras caſtratus. Mar. Dum iugulas hyrcus factus es ipſe caper. Nam Vir. improprie caprũ pro hyrco poſuit, cum dixit. Vir gregis ipſe caper, ſicut & improprie brutum aial virũ appellauit. Ponitur tñ qñq; pro maſculo caprarum: & Aries pro maſculo ouium, dũ ſunt adulti, nec tñ coierunt. Nam qui minores ſunt inter capras, hædi inter oues, agni dicuntur. Sed qui, poſt kalendas Auguſti concçpti ſunt, vocant̃ ſocordes. Et dicitur caper, ſiue capra a carpendis virgultis. Rodit. n. omne virgultum: & in primis vites, propter quod Baccho immolari caper ſolebat. Eſt & caper nomen proprium grammatici.

Capra, quaſi carpa, ꝙ virgulta carpat, vel ꝙ captet aſpera, vel a crurũ crepitu. Vnde & crepas eas antiqui vocabant. Sunt aũt capre domeſticç, caprç ſilueſtres. Et capra a capro caprea a capreo, qui nõ ſit in vſu. Cuius dimi. ẽ capreolus.

Capros grçce apud nos ſignificat aprum.

Capreolatim aduerbium ſignificat annexa implicare dictũ a capreolis viригineis. Apul. libr. vlti. Tortuoſis capreolatimq; condenſis apicibus.

Capreus, a, um, qđ ex capro, ſiue capra ẽ: vt pellis caprea.

Caprinus, a, um, idem quod capreus, vt caprinum ſeuum.

Caprilus, a, um, idẽ caprinus, ſicut ab oue ouillus, Var. ſcribit ſtercus caprillum: & ouillum, & aſininum tertio ordine in agris ponendum.

Caprea penul. cor. animal ſilueſtre, quantum ad græca vocabula nomen a videndo, atq; clarius aſpiciendo, inquit Hier. ſortitum eſt. Nam in natura ſua habet, vt nõ ſolum ipſa videat ſed perſpiciat acerrime, ſed & alijs viſus pbeat. Aſſerunt enim hi, quibus medicinæ peritia eſt, huic animali intra viſcera humorem quendã ineſſe, qui caliginem depellat oculorum & obtuſiores quoſq; viſus exacuat. Caprearum genera compluruma enumerat. Pli. li. viij. Eſt Dama, quç raro manſueſcit, nebros etiã appellata. Sunt Ibices maxime pniciatis. Sunt Rupi capreæ. Sunt Pigardi. Sunt Origes ſoli ꝯrio pilo veſtiti: & ad caput ve[illegible]. Sũt Strepſicerotes: & platicerotes: hi a cornibus latis, illi a contortis nomen adepti. Eſt & caprea vitis dicta, vt inquit Var. ꝙ pariat capreolum. Et capreç inſula vltra Surentum Campaniæ vrbem: circiter octo milia paſſuum nobilis cõturnicum multitudine, quæ ex Italia volantes, illic principio autumni capiuntur.

Capree inſule. Vide in dictione caprea.

Caprarius cuſtos, ſeu exercitator caprarum, ſic & capraria.

Caprimulgi, auçs ſunt merulç, aſpectu aliquanto grandiores, fures nocturni, interdiu non videntur, nec ipſi vident intrant ſtabula, caprarumq; vberibus propter ſuccum aduolant, q̃; iniuria emoriuntur vbera. Hos Ariſto. a caprarum mammis Ægotelas vocat.

Capraria inſula in mari Tuſco. ſeu Liguſtico capris abundans, quam grçci Ægilon dicunt.

Capreolus cũ accentu in antepe. animal ſilueſtre dimi. a capreus. Prçterea duo, nec mihi tuta valle reperti capreoli. Eſt & capreolus colliculus intortus in vitibus: vt cincinnus, Is enim vites capit. Vnde & a capiendo capreolus eſt dictus, græci hunc helicem, noſtri etiam pampinum, & clauiculam appellant. Et capreolus, vt lib. xij. Col. author ẽ, genus eſt bicornis ferramenti.

Capellus a capro. Capella a capra diminutiua ſunt.

Caprigenus, a, um, pe. cor. quod eſt ex caprarum genere.

Caprile penulti. produ. locus, vbi caprç ſeruantur, ſicut ouile, vbi oues, equile vbi equi.

Capricornus, cœleſte ſignũ, quod Pana fuiſſe exiſtimãt, qui poſteriorem ptem in effigiem piſcis, priorem vero in formã hirci commutauit. Cuius ingenium admiratum Iouem ferunt: hanc figuram in cœlum tranſtuliſſe. Stellam habet in naſo, in pectore duas, in pede duas, inter ſcapulas ſeptem, in ventre ſex, in cauda duas.

Caprificus a carpẽdo, ꝙ parietes, ac muros carpat. Mar. Marmora Meſſalæ ſcindit caprificus. Eſt enĩ e ſilueſtri ficus genere, nullo vnq̃; tempore matureſcens, quæ fere ruptis ſaxis ſolet erumpere. Teren. in Adel. Illic etiam vbi caprificus magna eſt. Caprifici etiam appellati ſunt, caniculares dies, ꝙ eo fere tempore libere ſimul, atq; ancillç ſub arbore caprifico ſacra faciebant.

Caprificatio a Plin. vocatur in arboribus, quotiens illarum cortex, per ver cultello finditur. vt cõmodius prorumpãt arbores, atq; creſcit ſimilitudine caprifici, quæ ruptis muris intumeſcens exit. Sunt tamen qui eam ſacrificationem appellandam cenſeant.

Capero, as, pe. cor. frontem rugis contraho: & aſperitatem vultus contraho, quod a criſpis caprorum frontibus, vel a cornuum caprinorum ſimilitudine tractus eſt. Vnde & caperatum rugoſum dicitur. Plau. Quid illud eſt, ꝙ ille caperat frontem ſeueritudine.

Caphareus Euboiç mons altiſſimus, verſus Helleſpontum, apud quẽ plurima grçcorũ claſſis afflicta eſt, propter Palamedis necem. Vnde & Caphareum mare dictum eſt.

Capis, idis, poculi genus a capiẽdo, cuius dimi. eſt capidula.

Capys. is, nomẽ fuit pater ęneę, eius qui Capuã ędificauit Vir. lib. x. Et capis, hinc nomen capuanæ dr̃ vrbi, de quo dictis cretenſis: & dares phrygius: & interpres. Q. Calabri poetç lib. xij. q cũ maieſtate Homeri vr̃ quaſi contendere.

Capio, is, cœpi, cçptũ ſignificat accipio. Virgi. lib. iiij. Geor. Cape ſacra manu, cape robora paſtor. Sed differunt quia capere eſt cũ effectu. Accipere, cum quis non ſic accipit, vt habeat. Ideo vt Vlp. ſcribit, non vr̃ qs capere, quod eſt reſtiturus. Et capere eſt ſponte, vel non ſponte. Accipere tãtũ ſponte. Vnde dicimus cçpi labores, cçpi moleſtiam cœpi vel ſuſcçpi inimicitias, accçpi calamitatem cladem, contumeliã, vulnus. Val. maxi. Vt non coactus enſem accipere, ſed ſua ſponte ſumere videret̃. Habet interdum reciprocũ vſum, vt idem ſit cçpi voluptatem: & cœpit me voluptas. Qñq; capere eſt delectare, ineſcare, irretire: ex tranſlatione ferarum, venatuſq;. Hor. in ſer. Te cõiunx aliena capit, meretricula Dauũ. Qñq; propiciari. Luc. li. ij. Nec bene ꝓ meritis capitur, nec tãgitur ira. Qñq; decipere. Vir. Captiq; dolis, lachrymiſq; coacti. Quãdoq; eligere. Terẽ. in Hecy. Cũ illum gnatum cçpimus. Quãdoq; perpeti, vt apud eundẽ in Heau. Dũ abs te abſum, omnes mihi labores quos cçpi leues. Quãdoq; tenere. Teren. in Eu. Dij boni, quid turbæ? ędes noſtre vix capient. Quãdoq; detinere occupare. Cic. Nauem quandã piratarum prçda onuſtam cœpere. Var. Quid hic venator non cœpit? Hinc vincti captiui dicuntur, ꝙ non ſui iuris ſint, ſed in poteſtatem aliorum redacti, quoniam autem qui ita capti ſunt, non ſunt amplius ſui iuris, ſꝫ libertate priuati ſunt: ideo captus quãdoq; pro priuatos, ſiue impeditos accipimus. Hinc mente capti dicuntur amentes, hoc eſt qui mentis compotes nõ ſunt. Capti oculis, qui officio oculorum priuati ſunt. Et capere ẽ amore accendere. Vnde capti amãtes dicuntur. Lucil. Ne aſpectu. & forma capiare aliena. Multa alia ſignificat ꝓ diuerſitate rerum, cum quibus iungitur, vt capere manu eſt cõprendere. Capere oculis videre. Capere auribus audire. Capere mente intelligere. Capere conſilio eligere. Capere aſtu. vel dolis decipere. Capere cantu, aut voluptate delectare. Virgil.

re. Virgili. Carmina, quo captæ. Capere conſilium eſt deliberare. Cicer. Cum autem conſilium hoc princeps cœpiſſet. Capere rationem eſt modum inuenire. Plau. Rationem, cœpi, vt & amandũ obſequerer, & patrem non offenderem. Præterea Capere ſignificat facere. Teren. Non ſi capiundos mihi ſciã inimicos omnes homines. Huius verbi compoſita ſunt Accipio, a quo præcipio, cõcipio, decipio excipio, incipio, intercipio, percipio, præcipio, recipio, ſuſcipio, & vſucapio, quæ ci, ſyllabã cor. habent. Deriuata ſunt Anceps, Forceps, Princeps, & quæ ſequuntur.

Capto, as. frequentatiuum, a quo Captiuo aliud frequentatiuum, licet non ſignificent frequenter capere, ſed blãdicijs illecebris, & huiuſmodi aliquid venari, vt hic obſequendo captat aurã popularem. Mar. Capto tuã pudet, heri: ſed capto maxime cœnam. Tu captas alias, i. ſumus ergo pares. Hinc captator venator: & captatio venatio. Ci. Captator illæ popularis auræ. Aliquãdo captare capere decipere. Idem. Si captare feras aucupis arte placet.

Captatio calliditas inſidiæ fraus.

Capeſſo, is, ſſi, ſſum, ſm Diom. vel capeſſiui, itũ, ſm Priſci. verbum actiuum. Nã dicimus Capeſſo, or, & ſignificat capio, ſiue ad capiendum eo. Sal. lib. ij. hyſto. Diuerſa vti ſolet rebus perditis capeſſiuit. Liui. lib. j. Tãtum pro capio poſuit. Ergo vt ſegregaret pugnã, capeſſit fugã. ſimiliter Apul. Dum ſimul illi, & gratias agerem, & dona capeſſerem. Aliquãdo ſignificat perfero ſeu exequendum ſuſcipio. Virg. Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Aliquãdo cõfero. Plau. in Aſi. Nunc pergam hera imperium exequi: & me domum capeſſam. Aliquãdo immitto. Idem in Aſi. Quo magis te in altum capeſſis tam æſtus te in portum refert.

Captiuus, quaſi capite diminutus, qui ingenuitatis fortuna excidit, cum non ſui iuris: ſed in alioꝝ poteſtates redactus.

Captiuo, as quod eſt captiuũ facere. Captiuitas ipſa detẽtio, græce aũt αἰχμαλωτος αἰχμαλωσία ἡ αἰχμαλωσίαν.

Captus, a, um. participium eiuſdẽ ſignificãtiæ, cum ſuo verbo. Et quãdoq; pro priuato, ſiue impedito ponitur. Vnde mente capti, capti oculis, qui officio mentis, vel oculorum priuati ſunt. Et capti dicũt amatores a tranſlatione ferarũ Teren. Captus eſt pro eo, quod eſt tenetur: & irretitur.

Captus, us, ſors intelligitur. Terẽ. in Adel. Præterea, vt captus eſt ſeruorum non malus, hoc eſt, vt ſe habet ſeruorum conditio, ſicuti exponit Do. Aliquãdo Captus deceptio, cuius dimi. eſt captiuncula, quæ & captio dicitur. Item Perceptio, quod homo capere poteſt. Sene. Quod captu quidem difficile eſt: ſed facile memoria retinetur. Vnde & pro capaci ponitur quandoq;. Cic. lib. ij. Tuſcu. Græci prudenter, vt eſt captus hominum. i. tam prudentes, q̃; capax prudentiæ eſt hominum natura. Apul. dixit ſupra captum cogitationis pro eo quod eſt ſupra, quã quiſpiã cogitatione capere: & complecti poſſit. Item delectatio Cicer. Non poſſum abduci, & ſuſcipere e pecunia captum.

Captio ipſe actus capiendi, ſeu decipiendi, ſeu id per quod quis capitur.

Captiũcula dimi. Gel. Quid aũt legis iſtius propugnatores in illa captiũcula facient: in qua hẽ eſſe neceſſum eſt.

Captioſus, a, um, quod capit ſeu decipit & dolis plenũ eſt: quod vernacula lingua dicimus da prendere. Hier. contra Vigil. Captioſa eſt iſta concluſio. Gel. Rhetori conceſſum eſt ſententijs vti falſis audacibus, vel ſubdolis captioſis ſi modo veriſimiles ſint.

Captura detentio: vnde in Euã. legitur. In captura piſcium. Aliquãdo dicitur locus capiendis piſcibus aptus.

Capax, quod aliquid capit, ſeu continet, aut continere poteſt. Eius contrarium Incapax.

Capſa, a capio, q̃ res in ſe reconditas capiat, vel α κάμπτω quod eſt curuo: cuius diminutiuum eſt capſula, a quo capſella. Hier. lib. j. Re. Vaſa aurea, quæ exoluiſtis ei pro delicto ponetis in capſellas: ſed tamen quid ſit capſa: & vnde dicatur Suidas noſter ita ſcribit κάψα λέγεται κυβίον ἢ κίσθη καὶ θήκη.

Capſarius, qui mercedis gratia ſeruandi in balneis, veſtimenta ſuſcipit, cuſtos capſarum. Et capſarius, qui portat libros. Augu. in Pſal. interpretatione. Modo nobis ſeruiunt Iudæi, tanquam capſarij noſtri, ſunt qui ſtudentibus codices portant.

Capſus, carruca vndiq; tecta.

Capſaces, pe. cor. lechytus, oleiq; vas. Cypri. li. iij. Epi. Fidelia farris, non deficiet, & capſaces olei non minuetur. Sic Hier. ad Euſto. Vidua ſarreptana ipſa, cũ filijs nocte moritura Prophetam paſcit eſurientem, & mirum in modum capſace completo, qui alendus venerat alit.

Capedo pe. pro. dicitur ſpacioſum aliquid, & rei alicuius capax. A quo fit intercapedo, & diſcapedino, as.

Capeduncula diminutiuum: quod a Cice. accipi videtur pro vaſe vel armario traditionum numorum.

Capula vas vinarium, quo veteres vtebantur, q̃ facile capi poſſet. Var. Capis, & minores capulæ a capiendo nominãtur, q̃ anſatæ ſint. Vel a græco q̃ Calpim: & Calpium digitatos anſatoſq; crateras erythris fingi ſolitos philemon & pamphilus ſcripſere.

Capulator, qui capulis oleum deplet ac tollit in torculario ex labris plumbeis & in labra fictilia diffunditur.

Capulus, & capulum dicitur quicquid rem aliquam intra ſe capit. Col. lib. v. Neq; enim canterius ædidior eſſe debet pedali altitudine: vt ſit quæ teneri adhuc pampini capulis ſuis prolixius illigent. Vnde & id, quo mortui efferuntur. Capulus dicitur hoc eſt pheretrum. Inde Capularis ſenex: & Sarcophagum, ideſt ſepulchrum Capulum dicitur, q̃ corpora capiat. Apul. lib. iiij. Meta. Ibi capulos carie, & vetuſtate ſemitectos, qbus inhabitabant pulueri: & cineroſi mortui paſſim ad futuræ prædæ receptacula referamus. Et capulus manubrium gladij, quod manu capiatur. Virgili. Capulo tenus abdidit enſem. Sueto. in Cal. Veniam inquit veniam, & hic mecum capulum gladij crebro verberans, quo cinctus erat.

Capularis ſenex, ideſt capulo intimus, vel morti contiguus, & mox capulo efferendus. Reumq; capularem dicebant q̃ capulo dignus eſſet.

Caplum nodi genus in fune, quo indomita iumenta capiuntur.

Capiſtrum capitis vinculum, quod equis, & huiuſmodi animalibus adhiberi ſolet, ne fugiant. Mar. Paret purpureis aper capiſtris. Colu. libro quĩnto vitibus attribuit, cum inquit. Quare cum ad ſummum palum recta vitis extenta eſt capiſtro conſtringitur, ne fetu grauata ſubſidat, curuetur q̃. Et capiſtrum dicitur, quod circa os brutorum inuoluitur, ne cibos decerpant.

Capiſtro, as capiſtrum impono. Pli. Sed inter arbores, viteſq; aretur fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant.

Capiſterium genus vaſis ruſtici. Quod Grego. oſtẽdit fuiſſe fictile & ad purgandum triticem idoneum. Quod tamen, vt Georgius Merula inquit, Schaphiſterium melius dicitur.

Caput dicitur totum illud quod collo ſuſtentatur: inde dictum q̃ ab eo initium capiant ſenſus & nerui. In ſummo enim a natura collocatum ẽ, vt in quo futurum erat totius animatis. Alij a græco deducũt α᾽πὸ τῆς κεφαλῆς quod eſt caput: vel α᾽πὸ τῆς κάρας eiuſdẽ ſignificationis. Vnde nucem. Iuglandem κάρυον nominant a capitis grauedine q̃ arborum ipſarum foliorumq; iures in cerebrum penetrent. Partes capitis diſtinguntur. Nam eminẽtior pars vertex appellatur. Tum corona capitis diuiditur in frontem anteriorem & occiput poſteriorem partẽ: media vero ſunt tempora quibus aures inherent. Aliquando Caput dicitur origo: & principium, Virgi. Olatij caput horum & cã malorum. Aliquãdo pro vita ponitur. Nam maxime vita indicatur: vnde ſenſus omnes. Aliquãdo pro ſumma prima i pecunia aqua ſœnus aut alius quæſtus fit veluti rei principium, ſed hanc etiam ſortes dicunt. Et caput initia par/

vtraſq; Armenias, Comagenemq; tãgens dextro multis Aſiæ populis circũfuſa, ad tauri iuga: & ſolis ortus attolitur. Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit. Appia. minoris Armeniȩ partem. Ptole. vero minorem Armeniam: hæc ante Leucoſyria vocata eſt: vnde Cappadoces Leucoſirij. Stra. lib. xij. ſcribit cappadociam diuiſam fuiſſe in decem ſtratageas hoc eſt præfecturas. Olim cappadociæ ſerui viles deportabantur venales quos cappadocas appellant poetæ.

Cappadox, ocis, pe. cor. pro eo, qui eſt ex Cappadocia. Luc. li. ij. Cappadoces mea ſigna timent.

Cappadocus, a, um, poſſeſſiuum. Perſi. Nec ſit pręſtantior alter cappadocas rigida pingues clauſiſſe cataſta. sui. καππαδοκια πρϊτο, και κηλικια.

Cappadocius, a, um, Apud Apul.

Caper mas inter capras caſtratus. Mar. Dum iugulas hyrcus factus es ipſe caper. Nam Vir. improprie caprũ pro hyrco poſuit, cum dixit. Vir gregis ipſe caper, ſicut & improprie brutum aial virũ appellauit. Ponitur tñ qñq; pro maſculo caprarum: & Aries pro maſculo ouium, dũ ſunt adulti, nec tñ coierunt. Nam qui minores ſunt inter capras, hædi inter oues, agni dicuntur. Sed qui, poſt kalendas Auguſti concepti ſunt, vocant ſocordes. Et dicitur caper, ſiue capra a carpendis virgultis. Rodit. n. omne virgultum: & in primis vites, propter quod Baccho immolari caper ſolebat. Eſt & caper nomen proprium grammatici.

Capra, quaſi carpa, ꝙ virgultus carpat, vel ꝙ captet aſpera, vel a crurũ crepitu. Vnde & crepas eas antiqui vocabant. Sunt aũt capre domeſticȩ, caprȩ ſilueſtres. Et capra a capro caprea a capreo, ls nõ ſit in vſu. Cuius dimi. ẽ capreolus.

Capros grȩce apud nos ſignificat aprum.

Capreolatim aduerbium ſignificat annexa implicare dictũ a capreolis viriginels. Apul. libr. vlcl. Tortuoſis capreolatimq; condenſis apicibus.

Capreus, a, um, qđ ex capro, ſiue capra ẽ: vt pellis caprea.

Caprinus, a, um, idem quod capreus, vt caprinum ſeuum.

Caprilus, a, um, idẽ caprinus, ſicut ab oue ouillus, Var. ſcribit ſtercus caprillum: & ouillum, & aſininum tertio ordine in agris ponendum.

Caprea penul. cor. animal ſilueſtre, quantum ad græca vocabula nomen a videndo, atq; clarius aſpiciendo, inquit Hier. ſortitum eſt. Nam in natura ſua habet, vt nõ ſolum ipſa videat ſed perſpiciat acerrime, ſed & alijs viſus pbeat. Afferunt enim hi, quibus medicinæ peritia eſt, huic animali intra viſcera humorem quendã ineſſe, qui caliginem depellat oculorum & obtuſiores quoſq; viſus exacuat. Caprearum genera compluri ma enumerat. Pli. li. viij. Eſt Dama, quȩ raro manſueſcit, nebros etiã appellata. Sunt Ibices maxime pnicitatis. Sunt Rupi capreæ. Sunt Pigardi. Sunt Origes ſoli ꝯrio pilo veſtiti: & ad caput ve[illegible]. Sũt Strepſicerotes: & platicerotes: hi a cornibus latis, illi a contortis nomen adepti. Eſt & caprea vitis dicta, vt inquit Var. ꝙ pariat capreolum. Et caprȩ inſula vltra Surentum Campaniæ vrbem: circiter octo milia paſſuum nobilis cõturnicum multitudine, quæ ex Italia volantes, illic principio autumni capiuntur.

Capreę inſule. Vide in dictione caprea.

Caprarius cuſtos, ſeu exercitator caprarum, ſic & capraria.

Caprimulgi, auẽs ſunt merulȩ, aſpectu aliquanto grandiores, fures nocturni, interdiu non videntur, nec ipſi vident intrant ſtabula, caprarumq; vberibus propter ſuccum aduolant, ꝙ iniuria emoriuntur vbera. Hos Ariſto. a caprarum mammis Ægotelas vocat.

Capraria inſula in mari Tuſco. ſeu Liguſtico capris abundans. quam grȩci Ægilon dicunt.

Capreolus cũ accentu in antepe. animal ſilueſtre dimi. a capreus. Pręterea duo, nec mihi tuta valle reperti capreoli. Eſt & capreolus coliculus intortus in vitibus: vt cincinnus, is enim vites capit. Vnde & a capiendo capreolus eſt dictus, græci hunc helicem, noſtri etiam pampinum, & clauiculam appellant. Et capreolus, vt lib. xij. Co. author ẽ, genus eſt bicornis ferramenti.

Capellus a capro. Capella a capra diminutiua ſunt.

Caprigenus, a, um, pe. cor. quod eſt ex caprarum genere.

Caprile penulti. produ. locus, vbi caprȩ ſeruantur, ſicut ouile, vbi oues, equile vbi equi.

Capricornus, cœleſte ſignũ, quod Pana fuiſſe exiſtimãt, qui poſteriorem ptem in effigiem piſcis, priorem vero in formã hirci commutauit. Cuius ingenium admiratum Iouem ferunt: hanc figuram in cœlum tranſtuliſſe. Stellam habet in naſo, in pectorȩ duas, in pede duas, inter ſcapulas ſeptem, in ventre ſex, in cauda duas.

Caprificus a carpẽdo, ꝙ parietes, ac muros carpat. Mar. Marmora Meſſalæ ſcindi caprificus. Eſt enim e ſilueſtri ficus genere nullo vnq; tempore matureſcens, quæ fere ruptis ſaxis ſolet erumpere. Teren. in Adel. Illic etiam vbi caprificus magna eſt. Caprifici etiam appellati ſunt, caniculares dies, ꝙ eo fere tempore libere ſimul, atq; ancillȩ ſub arbore caprifico ſacra faciebant.

Caprificatio a Plin. vocatur in arboribus, quotiens illarum cortex, per ver cultello finditur. vt cõmodius prorumpãt arbores. atq; creſcit ſimilitudine caprifici, quæ ruptis muris intumeſcens exit. Sunt tamen qui eam ſacrificationem appellandam cenſeant.

Capero, as, pe. cor. frontem rugis contraho: & aſperitatem vultus contraho, quod a criſpis caprorum frontibus, vel a cornuum caprinorum ſimilitudine tractus eſt. Vnde & caperatum rugoſum dicitur. Plau. Quid illud eſt, ꝙ ille caperat frontem ſeueritudine.

Capharcus Euboiȩ mons altiſſimus, verſus Helleſpontum, apud quẽ plurima grȩcorũ claſſis afflicta eſt. propter Palamedis necem. Vnde & Capharcum mare dictum eſt.

Capis, idus, poculi genus a capiẽdo, cuius dimi. eſt capidula.

Capys. is, nomẽ fuit pater ęneȩ, eius qui Capuã ędificauit Vir. lib. x. Et capis, hinc nomen capuanæ dr̃ vrbi, de quo dictis cretenſis: & dares phrygius: & interpręs. Q. Calabri poetȩ lib. xij. q cũ maieſtate Homeri vr̃ quaſi contendere.

Capio, is, cœpi, cęptũ ſignificat accipio. Virgi. lib. iiij. Geor. Cape ſacra manu, cape robora paſtor. Sed differunt qa capere eſt cũ effectu. Accipere, cum quis non ſic accipit, vt habeat. Ideo vt Vlp. ſcribit, non vr̃ qs capere, quod eſt reſtituturus. Et capere eſt ſponte, vel non ſponte. Accipere tãtum ſponte. Vnde dicimus cępi labores, cępi moleſtiam cœpi vel ſuſcępi inimicitias, accępi calamitatem cladem contumeliã, vulnus. Val. maxi. Vt non coactus enſem accipere, ſed ſua ſponte ſumere videret. Habet interdum reciprocũ vſum, vt idem ſit cępi voluptatem: & cœpit me voluptas. Qñq; capere eſt delectare, ineſcare, irretire ex tranſlatione ferarum, venatuſq;. Hor. in ſer. Te cõiunx aliena capit, meretricula Dauũ. Qñq; propiciari. Luc. li. ij. Nec bene p meritis capitur, nec tãgitur ira. Qñq; decipere. Vir. Captiq; dolis, lachrymiſq; coapti. Quãdoq; eligere. Terẽ. in Hecy. Cũ illum gnatum cępimus. Quãdoq; perpeti, vt apud eundẽ in Heau. Dũ abs te abſum, omnes mihi labores quos cępi leues. Quãdoq; tenere. Teren. in Eu. Dij boni, quid turbę? ędes noſtre vix capient. Quãdoq; detinere occupare. Cice. Nauem quandã piratarum pręda onuſtam cœpere. Var. Quid hic venator non cœpit? Hinc vincti captiui dicuntur, ꝙ non ſui iuris ſint, ſed in poteſtatem aliorum redacti, quoniam autem qui ita capti ſunt, non ſunt amplius ſui iuris, ſi libertate priuati ſunt: ideo captus quãdoq; pro priuatos, ſiue impeditos accipimus. Hinc mente capti dicuntur amentes, hoc eſt qui mentis compotes nõ ſunt. Capti oculis, qui officio oculorum priuati ſunt. Et capere ẽ amore accendere. Vnde capti amãtes dicuntur. Lucil. Ne aſpectu. & forma capiare aliena. Multa alia ſignificat p diuerſitate rerum, cum quibus iungitur, vt capere manu eſt cõprendere. Capere oculis videre. Capere auribus audire. Capere mente intelligere. Capere conſilio eligere. Capere aſtu. vel dolis decipere. Capere cantu, aut voluptate delectare. Virgil.

ut. Virgili. Carmina, quo captæ. Capere conſilium eſt deliberare. Cicer. Cum autem conſilium hoc princeps cœpiſſet. Capere rationem eſt modum inuenire. Plau. Rationem, cœpi, vt & amandi obſequerer, & patrem non offenderem. Præterea Capere ſignificat facere. Teren. Non ſi capiundos mihi ſcii inimicos omnes homines. Huius verbi compoſita ſunt Accipio, a quo præcipio, cōcipio, decipio excipio, incipio, intercipio, percipio, præcipio, recipio, ſuſcipio, & vſucapio, quæ ci, ſyllabā cor. habent. Deriuata ſunt Anceps, Forceps, Princeps, & quæ ſequuntur.

Capto, as. frequentatiuum, a quo Captiuo aliud frequentatiuum, licet non ſignificent frequenter capere, ſed blādicijs illecebris, & huiuſmodi aliquid venari, vt hic obſequendo captat aurā popularem. Mar. Capto tuā pudet, heri: ſed capto maxime cœnam. Tu captas alias, ii ſumus ergo pares. Hinc captator venator: & captatio venatio. Ci. Captator illе popularis auræ. Aliquādo captare capere decipere. Idem. Si captare feras aucupis arte placet.

Captatio calliditas inſidiæ fraus.

Capeſſo, is, ſſi, ſſum ſm Diom. vel capeſſiui, itū, ſm Priſci. verbum actiuum. Nā dicimus Capeſſo, or, & ſignificat capio, ſiue ad capiendum eo. Sal. lib. ij. hyſto. Diuerſa vti ſolet rebus perditis capeſſiuit. Liui. lib. j. Tātum pro capio poſuit. Ergo vt ſegregaret pugnā, capeſſit fugā. Similiter Apul. Dum ſimul illi, & gratias agerem, & dona capeſſerem. Aliquando ſignificat perſero ſeu exequendum ſuſcipio. Virg. Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Aliquādo cōfero. Plau. in Aſi. Nunc pergam heræ imperium exequi: & me domum capeſſam. Aliquādo immitto. Idem in Aſi. Quo magis te in altum capeſſis tam æſtus te in portum refert.

Captiuus, quaſi capite diminutus, qui ingenuitatis fortuna excidit, cum non ſui iuris: ſed in alioꝝ poteſtates redactus.

Captiuo, as quod eſt captiuū facere. Captiuitas ipſa detētio, græce aūt αἰχμάλωτος αἰχμὴ καὶ αἰχμαλωσία.

Captus, a, um participium eiuſdẽ ſignificādi, cum ſuo verbo. Et quādoq; pro priuato, ſiue impedito ponitur. Vnde mente capti, capti oculis, qui officio mentis, vel oculorum priuati ſunt. Et capti dicunt amatores a tranſlatione ferarꝝ. Teren. Captus eſt pro eo, quod eſt tenetur: & irretitur.

Captus, us, ſors intelligitur. Terē. in Adel. Præterea, vt captus eſt ſeruorum non malus, hoc eſt, vt ſe habet ſeruorum conditio, ſicut exponit Do. Aliquādo Captus deceptio, cuius dimi. eſt captiuncula, quæ & captio dicitur. Item Perceptio, quod homo capere poteſt. Sene. Quod captu quidem difficile eſt: ſed facile memoriæ retinetur. Vnde & pro capaci ponitur quandoq;. Cic. lib. ij. Tuſcu. Græci prudenter, vt eſt captus hominum. i. tam prudentes, q̄ capax prudentiæ eſt hominum natura. Apul. dixit ſupra captum cogitationis pro eo quod eſt ſupra, quā quiſpiā cogitatione capere: & complecti poſſit. Item delectatio Cicer. Non poſſum adduci, & ſuſcipere e pecunia captum.

Captio ipſe actus capiendi, ſeu decipiendi, ſeu id per quod quis capitur.

Captiūcula dimi. Gel. Quid aūt legis iſtius propugnatores in illa captiūcula facient: in qua hæc eſſe neceſſum eſt.

Captioſus, a, um, quod capit ſeu decipit & dolis plenū eſt: quod vernacula lingua dicimus da prendere. Hier. contra Vigil. Captioſa eſt iſta concluſio. Gel. Rhetori conceſſum eſt ſententiis vti falſis audacibus, vel ſubdolis captioſis ſi modo veriſimiles ſint.

Captura detentio: vnde in Euā. legitur. In captura piſcium. Aliquādo dicitur locus capiendis piſcibus aptus.

Capax, quod aliquid capit, ſeu continet, aut continere poteſt. Eius contrarium Incapax.

Capſa, a capio, q̄ res in ſe reconditas capiat, vel α κάμπτω quod eſt curuo: cuius diminutiuum eſt capſula, a quo capſella. Hier. lib. j. Re. Vaſa aurea, quæ exoluiſtis ei pro delicto ponetis in capſellas: ſed tamen quid ſit capſa: & vnde dicatur Suidas noſter ita ſcribit κάψα λέγεται κυβὶ ως κίστη καὶ θήκη.

Capſarius, qui mercedis gratia ſeruandi in balneis, veſtimenta ſuſcipit, cuſtos capſarum. Et capſarius, qui portat libros. Augu. in Pſal. interpretatione. Modo nobis ſeruiunt iudæi, tanquam capſarij noſtri, ſunt qui ſtudentibus codices portant.

Capſus, carruca vndiq; tecta.

Capſaces, pe. cor. lechytus, oleiq; vas. Cypri. li. iij. Epi. Fidelia farris, non deficiet, & capſaces olei non minuetur. Sic Hier. ad Euſto. Vidua ſarreptana ipſa, cu filijs nocte moritura Prophetam paſcit eſurientem, & mirum in modum capſace completo, qui alendus venerat alit.

Capedo pe. pro. dicitur ſpacioſum aliquid, & ſeu alicuius capax. A quo fit intercapedo, & diſcapedino, as.

Capeduncula diminutiuum: quod a Cice. accipi videtur pro vaſe vel armario traditionum numūm.

Capula vas vinarium, quo veteres vtebantur, q̄ facile capi poſſet. Var. Capis, & minores capulæ a capiendo nominātur, q̄ anſatæ ſint. Vel a græco q̄ Calpim: & Calpium digitatos anſatoſq; crateras erythris fingi ſolitos philemon & pamphilus ſcripſere.

Capulator, qui capulis oleum deplet ac tollit in torculario ex labris plumbeis & in labra fictilia diffunditur.

Capulus, & capulum dicitur quicquid rem aliquam intra ſe capit. Col. lib. v. Neq; enim canterius ædidior eſſe debet pedali altitudine: vt ſit quæ teneri adhuc pampini capulis ſuis prolixius illigent. Vnde & id, quo mortui efferuntur. Capulus dicitur hoc eſt pheretrum. Inde Capularis ſenex; & Sarcophagum, id eſt ſepulchrum Capulum dicitur, q̄ corpora capiat. Apul. lib. iiij. Meta. Ibi capulos carie, & vetuſtate ſemiſectos, q̄bus inhabitabant puluerei: & cineroſi mortui paſſim ad futuræ prædæ receptacula referamus. Et capulus manubrium gladij, quod manu capiatur. Virgili. Capulo tenus abdidit enſem. Sueto. in Cal. Veniam inquit veniam, & hic mecum capulum gladij crebro verberans, quo cinctus erat.

Capularis ſenex, id eſt capulo intimus, vel morti contiguus, & mox capulo efferendus. Reumq; capularem dicebant q̄ capulo dignus eſſet.

Capulum nodi genus in fune, quo indomita iumenta capiuntur.

Capiſtrum capitis vinculum, quod equis, & huiuſmodi animalibus adhiberi ſolet, ne fugiant. Mar. Paret purpureis aper capiſtris. Colu. libro quīto vitibus attribuit, cum inquit. Quare cum ad ſummum palum recta vitis extenta eſt capiſtro conſtringitur, ne fœtu grauata ſubſidat, curueturq;. Et capiſtrum dicitur, quod circa os brutorum inuoluitur, ne cibos decerpant.

Capiſtro, as. capiſtrum impono. Pli. Sed inter arbores, viteſq; arcetur fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant.

Capiſterium genus vaſis ruſtici. Quod Grego. oſtēdit fuiſſe fictile & ad purgandum triticum idoneum. Quod tamen, vt Georgius Merula inquit, Schaphiſterium melius dicitur.

Caput dicitur totum illud quod collo ſuſtentatur: inde dictum q̄ ab eo initium capiant ſenſus & nerui. In ſummo enim a natura collocatum ē, vt inquo futurum erat totius animatis. Alij a græco deducūt α̉πὸ τῆς κεφαλῆς quod eſt caput: vel α̉πὸ τῆς κάρας eiuſdē ſignificationis. Vnde nucem. Iuglandem κάρυον nominant a capitis grauedine q̄ arborum ipſarum foliorumq; iures in cerebrum penetrent. Partes capitis diſtinguntur. Nam eminētior pars vertex appellatur. Tum corona capitis diuiditur in frontem anteriorem & occiput poſteriorem partē: media vero ſunt tempora quibus aures inherent. Aliquando Caput dicitur origo: & principium, Virgi. Olatij caput horum & cā malorum. Aliquādo pro vita ponitur. Nam maxime vita indicatur: vnde ſenſus omnes. Aliquādo pro ſumma prima i pecunia aqua fenus aut alius quæſtus fit veluti rei principium, ſed hanc etiam ſortes dicunt. Et caput initia par

na in libris, quod capitulus apud vulgares dicitur, Gel. Q d in capite ſuperiore a Critolao ſcriptum eſſe diximus Caput facere dicitur de ſuppurationibus cum apoſtemata frãguntur. Pli. de furunculis. Remedio ſunt quæ diximus ſolia trita cum polenta ſi non caput fecerint.

Capitis diminutio, eſt prioris ſtatus permutatio. Cuius tria ſũt genera. vt ſcribit Paul. Maxima, minima, media. Tria enis ſunt quæ habemus libertatẽ ciuitatem, familiam. Igitur cum hęc omnia amittimus, maximam eſſe capitis diminutionem: vt deportatio. Cũ vero amittimus ciuitates: & libertatem retinemus, mediã eſſe capitis diminutionẽ, vt eſt in colonias latinas tranſportatio. Cus libertas: & ciuitas retinetur: & familia tantum mutatur, minimas eſſe capitis diminutionem conſtat, velut adoptatio.

Capitulum dimi. ſignificat paruum caput. Plau. Meus capitulum, meus ocellus. Teren. O lepidum capitulum. Q nq; dr paruum capitium. Plau. in cur. Vbi qd ſurripuere operto capitulo Gręcorus nimos eſt petaſatos incedere. Aliqñ dicitur interdum ſententię, ꝙ principia ſentẽtiarum, per methaphoram etiam capita vocitur. Item capitulum dicitur caput columnarum. Pliny. lib. xxxvj. Proximum columnis ſpurę, ſubditę: & capitula addita.

Capitellum dimi. eſt a capitulum, quod modo ſignificat paruum caput. i. groſſiorem ſummitatem cuiuſcunq; rei. Pliny. Herba impia vocatur roriſmarini aſpectu, thyrſi mõ veſtita, atq; capitata. Inde ramuli aſſurgunt ſua capitella gerentes ob id impiam appellauere. Et capitellus dicitur Epiſtylium. i. caput columnarum. Nam baſis inferior pars eſt. Hoc & Capitulum vocatur: græce βα σις.

Capitulatim ſignificat per ſingula capita.

Capitulo, as, capitulum appono. Vnde capitulatum dicitur quod veluti capitulum quoddã, in ſummo habet. Pli. Folia bouis, linguę ſimilia, minora, ſubcandida: & in cacumine capitulata. Capitulare etiam eſt per capita diſtinguere. Et capitulata dicuntur ſcripta, quæ per capita diſtincta ſunt. Vnde & Recapitulare eſt breuiter, quæ dicta ſunt per capitula recenſere.

Capitatus, a, um, quod in caput latius creſcit. Vnde capitatum porrum. Colu. lib. xij. Cultus autem porri capitati aſſidua ſarritio: & ſtercoratio eſt. Item capitata vinea ab eodem dicitur, ſicut & brachiata.

Capitoſus, a, um, quod magnum caput habet. Interdus dicitur, quod eſt duri capitis, qui & ceruicoſus appellatur.

Capitale: & per apocopen capital dicitur facinus, quod capitis pœna luitur. Plau. in Mene. Tametſi capital fecerit facile aſſeruabis. Nonius docet capital eſſe capitis periculum. Var. vero faſciolã, qua capillos nectimus. Alij linteolum quo ſacerdotali in ſacrificijs capita tegebant.

Capitalis homo, non ſolũ ꝑ ſcelesto, qui eſt dignus puniri capite, vt apud Cice. li. v. Phil. Ad quendã ſeptimum capitalem hominem, collegam ſuum miſerat, ſed etiam qui eſt prorõpus ad cædem, vt idem ad Treba. Tres viros vites cenſeo, audio capitales eſſe. Capitalis oratio eſt. Cicer. j. offi. Eſt ad æquationem bonorum pertinens. Capitalis ira ab Hora. dicitur pro mortifera. Capitale odium. Capitalis morbus ꝙ caput, & vitam hominis petant. Capitalis locus dicebatur, vbi, ſi quid violatum erat, capite violatoris expiabatur. Capitale pactum. Capitale vitium, ideſt propter quod debeat quis ad pœnam capitis peti: ſeu a quo multa alia naſcuntur vitia. Capitalis fraus admittitur quum aliquid perpetratur propter quod quis capite puniatur.

Capite cenſi dicebantur, qui in plebe Roma. perq̃; pauco, aut nullo ęre cenſebantur, a cenſione capitum, ꝙ ſolis capitibus cenſerentur, quibus proletarij nomen impoſitum a munere: officioq; prolis edendę, ꝙ cum re familiari parua minus poſſent Rempu. iuuare ſobolis tamen gignendæ copia ciuitatem frequentarent.

Capitolium locus Romę ſic dictus, a capite hominis ibi reperto, dum fodderent fundamenta. Ante enim Tarpeius mons dicebatur a virgine veſtali Tarpeia, quæ ibi a Sabinis necata, atq; ſepulta fuit.

Capitolinus fuit cognomen eius, qui caput inuenit, cus Capitolium extruendum eſſet. Quo etias cognomine dictus fuit Auctor quidam qui de cęſaribus ſcripſit.

Capitium capitis tegmen a capite. Alij a Capio, ꝙ capiat. i. comprehendat pectus. Var. de vi. pa. Tunicas nec capitia, nec ſtrophia.

Capidulum, idem quod capitium.

Capitones dicuntur duri qui nunq̃ de ſua ſententia imitantur, vt apud Plau. in perſa.

Capillus, quaſi capitis pilus, q̃uis & pro omni pilo ſumat. Oui. Quot ſunt mencula, quos habet capilli. Gellius capillum pro hedino pilo poſuit quum ait. Nam ſi ouium lacte hedi aut caprorum alerent conſtat fermæ in his lanam duriorem in illis capillum gigni duriorem. Capillus veneris herba ſic dicta, ꝙ delapſos poſt alopeciam capillos recreat, ſiue ꝙ capillorum fluores coercet.

Capillotenus pe. cor. ſignificat vſq; ad capillos.

Capillare eſt capillos facere. Pli. Polithrix in viridi capillaturs ſed defluuia comarum facere dicitur.

Capillatus, a, um, quod crines longiores habet. Cice. Capillatior ſolito.

Capillamentum quãdoq; capillo diciter. Apul. lib. ij de aſi. Tanta eſt capellamenti dignitas, vt q̃uis auro, veſte, gemmis, omniq; cętero mundo exornata mulier incedat, tamẽ niſi capillum diſtinxerit, ornata non poſſit videri. Pli. li. xxj. Herba croci eſt, folio anguſto, pene in capillamenti modũ Transfertur quoq; ad herbas, & arbores. Colu. lib. v. Qui non ſolum in eo errabant, ꝙ primi anni capillamenta ſeminum, intacta patiebantur, ſed poſt biennium cum viui radix recidenda erat, omnem ſuperficies amputabant, ſolo tenus iuxta ipſum articulum.

Capillacia vella dicuntur vella cilicina. Aug.

Capillatium, idem quod capillamentum. Sic enim a capillo capillitium dicitur: vt a famulo famulicium, a ſatellite ſatellitium. Vnde Apul. Fluuum capillitium dixit.

Capua a camporum latitudine, in quibus ſita eſt, dicta eſt, vt inquit Cato. Liui. a Capy Samnitũ duce qui lingua illa falco, a pede introrſus curuato, vocatas ait, ſub cuius augurio creditur condita. Virgi. a Capy Æneæ cõmolitone, qui eam cõdidit. Strabo ꝙ eſſet. xij. vrbium caput, hoc eſt ipſa duodecima reliquis. xj. pręeſſet. Quidã a capacitate, ꝙ omnem vitæ fructum capiat. Euſtathius etiam ab vrbe, cui nomen campus eſſet, vel a camporum planitie ſeu abundantia, vt Diod. qui. M. Genutio: & Agrippa Curtio Chilone Coſ. ex ędificatam eam tradit. Ab hac regio Campania dicta eſt, a qua campani populi.

Capus: & Capo, Varro. Ex gallo gallinaceo caſtrato fit capus.

Capſis, antiqui dicebant pro eo quod ẽ Cape ſi vis, ſicut Sodes pro ſi audes.

Capharnaus ciuitas nobilis totius galilęę metropolis quã dominus noſter propter ciuium multitudinem frequentauit: & venit in ciuitatem ſuam.

Capnos, latine fumus. Quo etiam nomine dicta eſt herba naſcens in ſegete hordeacea, quę lachrymas, vt fumus prouocat, Hinc a capna dicta ſunt ligna ſicca, quæ ſine fumo ardent. Et vinum capnias hoc eſt fumoſum.

Caprooeæ iubæ, ſeu comæ, in fronte deuexæ quaſi a capite pronæ, Lucil. libro ſeptimo ſaty. Aptari caput, atqs comas fluitare caproneas altas, frontibus immiſſas, vt mos fuit illis. Hæ alio nomine dicuntur Antiæ & Anteuentuli & Propenduli.

Capruncululum vas fictile ſic dictum, ꝙ capax ſit.

Capena pe. pro. oppidum vicinum Romæ, iuxta fontem Ægerię a qua capenas atis, eſt & Capena porta Romæ a Capena vrbe, quã Italus rex ędificauit, vt inquit Soli. Hæc etiam porta Apia dicta eſt, per quã Capuam itur, vt Fronti. libro de aquæ ductibus teſtatur.

Carambis

Carambis promontoriũ troię magnę, ad ſeptentrionẽ porrectę, arietinæ frontis habẽs formã, quod lõgo ſpacio pelago incũbens ſcytię obiectum peninſulę euxinũ pontus bimarem videtur efficere. Diony. Libycus ἀείσφος βορέην τε καὶ ἀντολίην δ᾽ ὤσαι μέσσαι δ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα δύω ἀνέχουσι κολῶναι ἡ μὲν ὑπερνοτίη κτὴν δὲ κλεισσι κάραμβιν. & Euſtathius eiuſdẽ interpręs multa ſcitu digniſſima.

Carabus penultima correpta, genus piſcis.

Carbaſus pe.cor.generis fœmi.ſm Priſci.generis maſ.ſm Phocam. Probus vero: & Caper dicunt eſſe maſcu. & fœmi.in ſingulari.neu. vero in plurali, genus lini eſt miræ tenuitatis, in Hiſpania primus repertum, vt ſcribit Pli. Ex carbaſo fiebant vela nauium, quæ & ipſa carbaſa dicuntur. Cic. de ſuppli. Taberna carbaſeis intenta velis. Carbaſinis veſtibus Indi & Arabes corpora velant, quę ſunt auro, purpuraq; diſtinctæ ait. Curtius vero docet carbaſus eſſe palliũ: quo flaminæ amiciuntur opulentiæ cauſa, vt ſerico, aut tenui lino. Vale. Maxi. libro. j. Maxime vero virginis Æmiliæ diſcipula, extincto igne, tutaꝫ ab omni repræhenſione veſte, numen pręſtitit. Qua adorante, cum carbaſum, quẽ optimũ habebat foculo impoſuiſſet, ſubito ignis emicuit. Hinc carbaſeus & carbaſinus aduerbia.

Carbo dicitur, cuꝫ extincta fuerit pruna. Perſi. Illa prius creta, mox hęc carbone notaſti. i. nigro, & extincto. Aliquãdo dicit̃ carbo, cũ eſt ignitus. Pli. lib. xviij. Et cum cinis in foro concreſcit, & cum carbo vehementer perlucet. Gręce Anthrax dicitur. Eſt & Carbo viri cognomen.

Carba, ventus aphrycus, dicitur a Victr. nautæ carbinũ nominant, quem libicum hodie vel rura vocant.

Carbatinæ: ſeu carbaſinę: & Carpatinæ crepidæ. Vide infra in dictione carpatinæ. Ariſto. lib. ij. de animalibus ſcribit Camelos calceari carbanus ne. ſ. in exercitu longiore itinere fathiſcant.

Carbunculus dimi. paruus carbo: & carbunculus tuber, ſeu vitiuꝫ ex inflãmatione proueniens. A cãdenti carbone dictus, propter inflãmationem. Celſus. Nõ aliud carbunculo peius eſt. Eius hæ notę ſunt rubor eſt, ſuperq; eum non nimium puſtulę eminent, maxime nigrę, interdum ſubliuidæ aut pallidæ. In his ſanies eſſe videtur, Infra color eſt niger, ipſum corpus aridum: & durius. q̃ naturaliter oportet. Prætẽrea carbunculus vitium eſt in vitibus, atq; arboribus cum quodam, quaſi vredinis carbone vuę, & fructus vruntur. Terra. n. ſole perferuet, ita vt radices ſatorus comburat. Pli. libro. xviij. Plęriq; dixere rorem, inuſtum ſole rubiginis cauſam eſſe: & carbunculi viribus. Solet id accidere vuis tertio: & ſexto Idus Auguſti, ſub decretorio illo ſydere, quod caniculam appellant. Varro libro. j. de re ruſt. vbi terrarum genera diuidit, ait. Lapis, marmor rudus, arena ſabulum, argylla, rubrica, creta, carbunculus. Pli. Sic aſſligit: & vitem carbunculus, quæ terra ita vocatur. Eſt & carbunculus gemma, propter colores. ꝙ ſit ignitus vt carbo, cuius fulgor, nec nocte vincitur, adeo, vt flãmis ad oculos vibret. Gignitur in libya apud Trogloditas. Pli. libro. xxxvij. Principatum habent carbunculi a, ſimilitudine ignium appellati, cum ipſi non ſentiant ignes. Vnde & a quibuſdam carbunculi dicuntur Apyraſtę. Sumitur quãdoqꝫ carbunculus, pro terra, vbi teſſellę lapideę: & nigrę reperiunt̃. Palla. in Ianuario menſe, Carbũculus, niſi ſtercoretur, macras vineas reddit. Pli. lib. xvj. Maximeqꝫ ſabulum humidum, aut carbunculum, aut tophaceam formam.

Carbunculare eſt carbunculum pati. Pli. lib. xxiij. Succus eorum carbunculãtibus circa oculos vlceribus excreſcentibus: & puſtulis efficax. Et carbunculare eſt more carbonꝭ fieri. Idem lib. xij. Verum & his ſua iniuria eſt, atqꝫ cœli intemperie carbunculantur, fiuntqꝫ ſemina caſſa: & inania.

Carchoquios: genus ramunculi cerulentum in dorſo habẽtis in ventre croceas maculas.

Carchedon pe.pro. græce Carthago dicitur. Inde carchedonius carthaginenſis. Vnde a Plauto dictũ eſt. Carchedonius vocatur hęc comœdia, latinę pœnulus. Et carbũculos auctore Pli. carchedonios vocauere, propter opulentiam Carthaginis magnę. Dicta Carchedon a Carchedone conditore. cuius meminit Api. Sed vulgatior fama eſt conditam fuiſſe a Didone. Euſtathius multa in Dionyſio, Suidas καρχηδὼν ἡ ἀφρικῆς ἧς ὁρμώμενος ὁ μέγας κυπριανὸς ταύτην σκιπίων καθεῖλεν εἰς ἔδαφος μετὰ τὸν πρῶτον συνοικισμὸν ἑπτακόσια ἔτη κρατήσασα τῶν περιοίκων.

Carcer locus, in quo ſeruantur noxij, vel vndecũq; quis exire prohibetur, quaſi coarcer a coercendo, vt docet Varro, ꝙ vincti in ea cuſtodiuntur: & prohibentur exire. Eſt enim cuſtodiæ locus, quæ græce philaca dicitur. Vnde & in circo, vnde emittebantur equi carceres ſunt appellati, ꝙ coerceantur equi, ne inde exeant, anteq̃ magiſtratus ſignum miſerit. Et licet quidam dicant in ſingulari cãtum ſignificare cuſtodiam publicam, in plurali currentium equorum repagula, vel funes qui equis ad metam currere volentibus opponuntur. Cice. tamen vtrũq; indifferenter poſuit. Naꝫ in Cato. ſic inqt. Nec vero velim, quaſi decurſo ſpacio ad carceres a calce reuocari. Et libro quarto ad Heren. Quaſi ſi qs ad olympiacum curſuꝫ venerit: & ſteterit, vt emittatur, impudenteſq; illos dicat eſſe, qui currere cœperint, ipſę intra carcerem ſtet. Quod autem carcer pro facinoroſorum cuſtodia a coarcẽdo dicatur, patet ex verbis Liuij libro primo ſcribentis. Cum in tanta multitudine hominum diſcrimine recte, an perperam facti confuſo facinora clandeſtina fierent, carcer ad terrorem increſcentis audacię media vrbe imminens foro ędificatur. Carceres tamen interdum pro furibus, ſeu captiuis poni ſolet.

Carcerarius, a, um, quod ad carcerem pertinet. Plau. in Cap. Ægre mihi eſt hunc queſtum facere carcerarium.

Carcereus, a, um, quod eſt carceris. Amb. li. de ratione. In exitu ipſo videmus quẽadmodum anima diſcedentis paulatim ſoluat ſe vinculis carnis & ore emiſſa euolet tanq̃ carcereo corporis huius gurguſtio exuta.

Carcinus penul.correp. cancer animal: & ſignum cœleſte: & morbus. Vide in dictione cancer. Luca. xiiij. Ter geminus chiron. Et idẽ. Quod carcinus ardẽs humidus Ægroceros.

Carcinoma ſimiliter cancer: & carcinus. Vide in cancer.

Carcina, penul.corre. ciuitas eſt, a qua ſinus carcinites, vbi & carcinitus amnis, vt auctor eſt Ptolemeus.

Carcinoma, atis, penul.correp. cancer morbus. Pli. libro. xx. A qua quoqꝫ eius decocta neruos articuloſqꝫ mire iuuari ſi foueant vlcera & recentia & vetera carcinomata quæ nullis alijs medicamentis ſanari poſſunt. Ca. de re ruſti. Et ſi quid in mãmis vlceris natum & carcinoma braſſicam tritã opponito ſanum faciet. Celſus tria eius facit genera. Primum Cacoethes cum vlcus quidem præſſum, ſed quæ circa ſunt intumeſcunt. Secundum ſine vlcere. Tertium qđ Thymiũ vocat̃ gręce carcinus dicitur.

Cardia latinę cor dicit̃ inde cordiacus: & cordiacus ἀπὸ τῆς καρδίας, ideſt a corde, ſiue ab ore ſtomaci, quod cardiam quoq; gręci vocant, non ꝙ paſſionem illã cor ſuſtineat, ſed ſtomachus & periculum ſit, ne cor attingit. Cor. Cel. Cardiacus morbus ex nimia imbecillitate corporis: & languẽte ſtomacho ſudore nimio naſcitur. Iuuena. Cardiaco cyathum non porrecturus amico. Eſt & cardia nomen vrbis in Thracia a cordis ſimilitudine vocata. Soli. Cardia, ꝙ in cordis facie ſita ſit dicitur.

Cardiacus pe.cor. Vide in dictione Cardia.

Cardopos ſignificat arcam panariam.

Cardinum penul.cor. herba ſuauis odoris, a quibuſdã Naſturtium dicitur.

Carduus herba vulgo nota, a qua carduellis auis appellata eſt.

Carduelis auis parua, a capite rubro alis luteis, albo, nigroqꝫ diſtinctis, dicta, ꝙ carduorum ſemine paſcatur.

Cardo, inis, dicitur, quaſi cor ianuę. quo. ſ. illa mouet̃, nã vt animantia motũ a corde ſuſcipiũt, ita fores a cardine. Vir.

foribus cardo ſtridebat ahenis. Hinc apud Romanos dea cardea, quę cardinibus pꝛęerat q̄ſi cardina. Cardines & dr̄ altiſſimę cœli partes, quas græci polos: & latini vertices etiā dicunt a ſimilitudine eorum, circa quos valuæ voluuntur. Cardo in agrorū limitatione appellat̃ limes, q̄ p agrum currit a mane ad ſeptentrionem ſicut decumanus vocat̃ limes ille qui ſecat agrū ab exhoriu ad occaſum: vt inquit Pli. & Colu. Ponitur interdū cardo ꝓ oportūitate. Vir. Haud tanto ceſſabit cardine rerum. Quod Ser. inde tractū exiſtimat, quod in prouerbio dicitur. Res in cardine eſt. Et circa id verti cardinem dicimus, in quo ſumma rei eſt.

Cardineus, a, um. poſſeſſiuum & ordo cardineus aliquādo pro pręcipuo poni ſolent.

Cardinalis: & hoc cardinale. Idem quod cardineus. Cardinales in eccleſia vocantur hi circa quos xp̄i fides vertitur.

Cardea romanorū dea quæ cardinibus pręeſſe putabatur.

Careo, es, carui, & caſſus ſum, caritum, & caſſum ſm̄ Priſc. Et eſt proprie carere re᷑ deſideratā non habere. Ineſt enim velle: & deſiderare in carendo. Et carere in bono dicitur, nō in malo: videturq; eſſe de his commodis, quæ olim poſſedimus, quibus indigemus. Nā qui priuatus eſt, nec vnq̄ regnauit ſatis recte nō poteſt dici carere regno, cum id elocutionis genus pertineat ad eos, q̄ olim fuerunt reges: & poſtea regno expulſi ſunt. Quod accidit Tarquino ſupbo. Conſtruitur hoc verbum cū ablt̄ō, licet cū accuſatiuo iunctum inueniatur. Plau. in Mene. Dare vna opera penſum poſtules, inter ancillas ſedere iubeas lanam carere. Quod eſt a carendo, ꝙ eā tū purgant: & deducunt, vt careat ſpurcitia, Ex quo carminare dicitur. Differūt. n. ab inuicē careo, & indigeo, ꝙ indigemus rebus neceſſarijs, vt vacemus literis. ſ. pecunia. & liberis. Caremus vero, non indigemus honoribus, dignitatibus: & huiuſmodi, quæ non ſunt neceſſarię: & tn̄ vellemus. Et caremus multis ſeruis, q̄uis eis non indigeamus. Improprie tamen dicimus Careo damno, careo culpa, careo febre, ſignificare volens me non febricitare. Eſt enim Acyrologia. i. impropꝛius ſermo. E contrario dicimus habere febrem, cum illa nos habeat.

Carex. fœmi. generis herba acuta: & duriſſima, ſimilis aſparago Vir. Et carice paſtus acuta.

Carectū locus caricib᷒ plenus. Idē. Tu poſt carecta latebas.

Caries vetuſtas, vel putilago. Lucil. lib. vij. Ne auriculam obſidat caries ne. vermiculiq;. Auſo. Itineas, cariemq; pati te charta neceſſe eſt. Sunt. qui cariem interpretentur vermiculum illū, qui ligna rodit: & vulgo carolus dicit̃. Col. lib. xij. Omnis materia in ędificia ſuccidi debet luna decreſcente, ab viceſima vſq; in triceſimam, quia ſic cęſa iudicatur carie non infeſtari. Pli. Cedri oleo peruncta materies, nec tineā nec cariem ſentit. Idē pro carolamēto li. xij. accępiſſe videtur, cum inquit. Celeriter ea cariem ſentit.

Carioſus, a, um: quod eſt carie plenum: per tranſla. Carioſi artus dicunt̃ ſenio corroſi ac putidi.

Caras nomē propriū regis, qui regiōi Carię nomē indidit.

Cares numero plurali populi ſunt qui & carrę de q̄bus mō dictum eſt. Cares vero ſingulari numero fuit nomē ſtatuarij Liſippi diſcipuli Cares ſub Minoe fuerunt: & tunc Leleges dicebantur: & inſulas habitabant, poſtea facti ſunt cōtinentis habitatores, multumq; maritimæ oræ, & mediterranę occupauerunt.

Caria regio minoris Aſię, inter Lyciam: & Ioniā, Stra. Cariam a Borea Meandri flumine clauſit ab occidente Ionio & myrthoo pelago, a Meridie rhodienſi, ab ortu᷒ lycijs: & alijs gentibus, magnāq; tauri montis partem in Caria cōcluſit, oēm orā rhodiā ei attribuens, quæ meridionalis eſt dicta caria a Cara rege, qui primus auguria auium dicitur inueniſſe. Cuius populi carre dicti, q̄ peculiariter ſunt barbari nominati. Cariæ olim imperauit Mauſoleus, in qua Halicarnaſſus metropolis fuit, & mauſoleus illud celebratiſſimum, quod inter ſeptem miracula numerari ſolet.

Caricus, ca, cum, penul. cor. quod eſt ex caria.

Caria ciuitas peloponenſis, quæ cum pſis hoſtibus ꝯtra grę ciam cōſenſit q̄ poſtea a gręcis deleta fuit. Auctor Vict. li. j.

Carra, ę, ciuitas Arabiæ ad rubrum mare, a qua carrei dicti ſunt populi. Pli. Carreis latiſſimos: & fertiliſſimos agros, ab oppido Arabię quod Carra dicitur.

Carrę, rum, ciuitas Meſopotamię trans Edeſſam. Craſſi: & Romani exercitus cruore nobilis. Vnde Lu. Aſſyrias Latio maculauit ſanguine Carras.

Carrus, & carrum vtroq; modo dicit̃, a cardine quattuor rotarum, vel ꝙ currēdo ſonet. Cęſar. Inter carros impedimētiq; pręlium cōmiſerunt Hircius Pompeius ea die per viarum anguſtias carra complura, multoſq; laniſtas retraxit.

Carrucha, penul. pro. genus vehiculi. i. currus.

Carrucharius, qui carruchas agit.

Carrucharius, a, um, q̄ð ad carruchā pertinet. Pōpe. Pigraſq; multas carrucharias tales eſſent, vt trāſire plaga nō poſſent.

Carico, as, penul. cor. quod lingua vernacula dicitur caricare Hier. expreſſit ſic ſcribens. Origenes maiora cogitans, propriumq; ingenium ferre non ſufficiens, oneribus maioribus caricabat ſe, & cum ſic incedere non poſſet, ruina magna deuolutus eſt.

Caros latinę crapularis redundātia, a κaρόω perturbo, vero agito, ſeu a κaρόομαι, quod eſt capite aggrauor, & oblido, velut ab oppręſſura capitis, & ingenij offenſione.

Caryatides ſtatuæ muliebres in ædificijs, vt ait Victru. ſicut viriles, quæ mutulos, aut coronas ſuſtinent. Telamones a noſtris, atlātes a gręcis appellatę. Nam deſtructa carya: & interfectis viris matronę in ſeruitutem adductæ fuerunt nec ſunt paſſi ſtellas deponere, vt æterno ſeruitutis exēplo graui contumelia pręſſe pœnas pendere videntur pro ciuitate. Ideo qui tunc architecti fuerunt earum imagines ędificijs publicis deſignauerunt oneri ferendo, vt etiā poſteris pœna caryatidum memoriæ traderetur. Alij a carya laconicę terræ oppidi.

Cariſſam antiqui pro vafro vſurpabant.

Caritas ſine h, a careo ſignificat inopiam. Liui. lib. xj. Caritas primum erat annonæ, ex incultis per ſeceſſionem Plebis agris. Vnde & carus in ſignificatione, qua opponit̃ vili. Differunt tamen caritas, & inopia, ꝙ caritas ſit rerum penuria quæ adhuc extāt, inopia earum, quæ non extant. Cic. pro domo ſua. Qua ex re primum notare deinde inopia caritas annonę eſt, inopia, ſeu pęnuria aliarum rerum. Charitas cum h, latinæ amor dicitur, a χάρις gratia, & amor. Et eſt quidem caritas amoris ſpecies, quæ ad homines tm̄ ſpectat pro dignitate, & qualitate perſonarū, amor ad omnia. Nam maxima charitas debetur parentibus, proxima filijs & deinceps reliquis. Sic charus, cum ſignificat gratum, & amore deuinctū. Vel charitas vt Speuſi. ait eſt integra animi declaratio ciuilis ſcientia honeſtorum atq; vtilium.

Carinę, arum, nomē vici Romani. in quo fuit domus Pōpei. Vir. Lautis mugire carinis. Varro carinas dici putat ab eo ꝙ hinc orit̃ caput ſacrę vię, κάρα. n. latinę caput dicitur.

Carina penul. pro. infima trabs vbi nauis fundatur. Oui. li. iiij. de pon. Dū mea puppis erat valida fundata carina. Aliquādo dicit̃ pars nauis, & ipſa nauis concauitas, licet quādoq; per tota naui ponatur.

Carino, as, in modum carinę formo. Pliny. libro nono. Saliunt pectines, & extra volitant, ſeq; & ipſa carinant. Et carinatum concauum. Aliquando carinare eſt probra obijcere, ꝙ carinantes, ideſt probra obijcientes ſint infimę ſortis homines, ſicut & carina.

Carinatim aduerbium ſignificat ad ſimilitudinem carinæ.

Carmania regio maioris Aſię cuius metropolis eſt Carmania & populi carmani, qui teſte Pōpo. ſine veſte, ac frugæ, ſine pecore, ac ſedibus corijs piſcium veſtiuntur.

Carmelus, penul. pro. latinę. & græce dicitur. Hebrayce vero Chermel. Et ſunt duo montes auctore Hiero. qui hoc nomine vocantur. alter Galilęę prouincię, in quo fuit Nabal Carmelus maritus Abigail, ad auſtrales plagā. Alter iuxta Ptolemaidem, mari imminens, in quo Helias propheta flexis genibus pluuiam impetrauit.

Carmon eſt locus in Meſſenia, & templum Appollinis in Laconia, & in Archadia flumē & mons in Peloponeſſo.

Carmen, quaſi canimen a canendo dici poteſt quicquid eſt metrice ſcriptum. Vnde Vir. verſum vnum carmē dixit. Et rem carmine ſigno. Et duos ſimiliter cum ait. Tumulo ſuperaddite carmen. Tota inſuper Æneis heroicum carmen dicitur, & carmen bucolicum, vt Tale tuū carmē &c. Quādoq; carmen dicitur incātatio, vt carmina de cœlo poſſunt deducere lunam.

Carmenta, & carmentis, Euandri mater a carminibus, quibus dabat reſponſa, cum proprie Nicoſtrata vocaretur. Erat hæc rerum futurarum admonitrix, quæ Phœbo dedicata carminibus oracula ſignificabat.

Carmentalis porta Romę. Vir. Et Carmentalem Romano nomine portam. Poſtea vero ſcelerata dicta eſt ꝙ per eam ſex & trecenti Fabij, cum clyentibus quinq; milibus egreſſi aduerſus Hetruſcos, ad amnem, Cremeram omnes interfecti ſunt. Oui. Carmentis portæ dextro eſt via proxima Iano, Ire per hanc noli quiſquis es, omen habet. Illam fama refert Fabios exiſſe trecētos. Porta vacat culpa: ſed tamē omen habet.

Carmino, as pe. cor. pectino. Pli. lib. ix. Iuſtus eſt e quinquagenus faſcium libris quinas denas carminari. Et li. xj. Hāc ab his quoq; gigni, ſubigiq; vnguibus carminatione, mox trahi, inter ramos tenuari, ceu pectine.

Carminarij vocant lanarū purgatores qui a ſpurcicijs purgāt.

Carius nomen filij Iouis & danais qui diuinos honores in Lydia aſſecutus eſt. qui etiam monti nomen indidit.

Carus, a, um, in ea ſignificatione eſt qua opponit vili. Charus cum h ſignificat gratum & amore deuinctum.

Caro proprie mortuorum dicta eſt, ꝙ careat aīa, inquit Do. vel r, pro d. ponitur, vt ſit caro quaſi cado, qrī, cū ſine aīa eſt, cadit. Virg. Belloq; caduci Dardanidę. At Hie. inter carnem, & pulpam ſic diſtinguit, vt caro ſit, quæ ſanguine venis oſſibus, neruiſq; cōſtringitur. Pulpa, quæ māducatur eo ꝙ pulſetur, & condiatur. Et nō ſolum de animalibus ſed etiam de piſcibus, pomiſq; caro dicitur. Quidā hoc nomen a gręco deriuāt κέρας, a quo fit creo. Caruncula vero a carnis Nominatiuo ſm antiquos.

Caruncula a nominatiuo caro diminutiuum eſt.

Carniuora pe. cor. dicūtur animalia quę carnes vorāt. Vnde dicimus aquilam carniuorā. Pli. libr. x. Serratorum dentiū carniuora ſunt omnia.

Carneus, a, um, quod ex carne eſt, vt fruſtrum carneum.

Carnoſus, a, um, quod eſt pinguę, carnoſitas, pinguedo.

Carnarius, ij, q carnis vēdit. Similiter, q in ędēda carne delectatur, carnarius vocatur. Mar. Carnarius ſum pinguarius non ſum.

Carnarius, a, um, quod ad carnem pertinet, vt carnaria taberna, vbi carnes venduntur.

Carnarium proprie locus, vbi caro ſalſa ſuſpenditur, ſeu reponitur. Pli. Quippe e macello aut carnario videndum ē. Q ſiqſ etiā dī locus, vbi carnes tantummodo venduntur. Plaut. Cœnā e carnario emit i. ī factus ſatur. Var. tabernā carnariam vocat. Qui vero carnes a carnario vendunt etiā lanij appellantur, & carnarij Interdum carnariū accipit pro ipſa carne, ſicut cibarius, pro ipſo cibo. Plau. Qui mihi carnarium parauit ridiculus ad lentandū. Et carnariū inſtrm dicitur cū pluribus vncinis, quibus ſuccidię appenduntur.

Carnifex, qui carnes ex hominibus facit. Hinc excarnifico, pro excrutio. Teren. in Heau. Huiuſmodi ſemper comminiſcere, vbi me excarnifices.

Carnificor, is: deponens. ſignificat carnificis officium ago.

Carnificium ipſe actus carnificis, quod & carnificina dicit.

Carnificina æ. penul. pro. locus publicus, in quo iuſſu magiſtratus homines ſontes a carnificib' occidunt. Plau. Quid ſi deſperatis rebus carnificinam petat. Suet. de Tiberio. Carnificinę eius oſtenditur locus capreis: vnde damnatos poſt longa, & exquiſita tormenta præcipitari corā ſe in mare iubebat. Et carnificina dicitur carnificis officium, ſeu excarnificatio, & cruciatus. Plau. in Capi. Vel carnificinam hunc facere poſſum perpeti. Cypri. ad Deme. Quæ hæc eſt inſanabilis carnificinæ rabies? quæ inexplebilis libido ſæuitiæ? Cato carnificinas dixit plurali numero pro tormentis, & crudelitatibus. Vbi ſocietas inquit, vbi fides malorum inſignitas iniurias, plagas, verbera, vibices, eos dolores atq; carnificinas, per dedecus, atq; ignominiam te facere auſus eſſe. Plau. in Ciſ. ſingulari vſus eſt. Credo ego amorem primum apud homines carnificinam cōmentum. Cice. li. iij. Tuſ. Per tranſlationem dixit. Nam cum omnis perturbatio miſeria eſt, tum carnificina eſt ęgritudo, quia inſtar carnificis cruciat, laniat præcordia lacerat animum, excarnificatūq; conficit. Poſſet tñ hic carnificina accipi, veluti pro fœmina excarnificante, ſicut a Plauto dicitur fœmina opificina.

Carnificinus, a, um: ponitur pro crudeli, & carnifice digno. Cice. Carnificina eſt iſta crudelitas.

Carna, dea, quæ vitalibus humanis, ſeu cardinibus præeſſe exiſtimabatur. Vnde Oui. li. vj. Faſt. Prima dies tibi Carna datur dea cardinis hæc eſt. Hæc ſtriges nocturnas puerorum: vt dicebant, cunis infeſtantes a limine ſummouebat.

Carnuntij populi a Carnūto dicti de quibus Pli. li. iiij. Superiora inter danubiū & hircinium ſaltum vſq; ad pānonica hiberna Carnuntij tenent Germanorūq; ibi confinium eſt.

Carnuntum: oppidum quod germaniæ finis eſt. Pli. li. viij. abeſt centum. M. paſſuum a Carnunto littus Pānonię quo a germania ſuccinum importatur.

Carni populi ſunt ſupra quos appeninus mons incūbit lacum habens in amnem Iſaram confluentes qui rapto ſecū Atage fluuio altero effertur in adriaticum ſinum.

Carpathos, pe. cor. Inſula cōtra Ægyptum media inter Rhodum, & Cretam. cc. ſtadio. circuitū habens quatuor olim inſignis vrbibus, a qua vicinum mare ad Ægyptū vergens, Carpathium dictum eſt.

Carpatine calciamentum ruſticum, a caribus appellatum, & fiebant ex recentibus corijs bubalis.

Carpentum, vehiculi genus dictum, quaſi carmentum a Carmenta Euandri matre. Ouidi. lib. j. Faſto. Nam prius auſonias matres carpenta vehebant. Hæc quoq; ab Euandri dicta parente reor.

Carpentarius, faber, qui carpenta facit. Et carpentarius faber lignarius. Hiero. Carpentarius artifex fecit ſcamnum. Carpentarius equus, qui carpentum ducit. Carpentarius opus, quod ad Carpentarium fabrum pertinet. Hiero. in Exo. Et opere carpentario.

Carpophorus, pe. cor. nomen viri proprium, & latine dicit fructifer. græca enim καρπὸν fructum, φορεῖν ferre dicūt. Hier. ad Eu. de morte Paulę. Salue Efrata regio vberrima, atq; καρποφόρα, cuius ſterilitas deus eſt.

Carpo, is, pſi, ptum, decerpo. Vir. Inſere Daphni piros, carpent tua poma nepotes. Itē carpere eligere. Teren. in Adel. Vnūquodq;, quod erit belliſſimum carpa. Item reprendere. Mar. Carpere vel noli noſtra, vel ęde tua. Itē Frui. Virg. Carpamus dum mane nouum, dum flumina creſcunt. Itē ledere, vt Carpit enim vires paulatim, vritq; videndo Fęmina. Carpere vias eſt ambulare. Carpere vitales auras eſt haurire. Carpere lanam eſt attenuare. Virgi. li. j. Geor. Nec nocturna quidem carpentes penſa puellæ. Neſciuere hyemen. Carpere linum eſt euellere. Pli. Herbaſq; cum ſemine & radicibus carpunt. Carpere cibum eſt paſci. Compoſita ſunt, decerpo, excerpo, & diſcerpo. De quibus locis ſuis.

Carpocrates nomen cuiuſdam heretici q negabat mundum a deo factum.

Carptim aduerbium ſignificat hinc, atq; illinc carpendo nō ipſam ſeriam ſequendo.

Carpinus penulti. correp. genus arboris notæ. Columel. li. vj. Quin etiam cornus, & carpinus, & ornus nonnunq;, & ſalix a pleriſq; in hoc ipſum diſponitur. Palla. Carpinus vltima arbor.

Carta nomen fuit vnus ex Darij principibus.

Charta fuit vrbs haud procul a Tyro. vnde fortaſſe: & Car-

thago habet aſpirationem.

Carthago vrbs Aphricę celebris, quæ poſt troianum bellum, vt docet Euſe. a Didone condita fuit: & apud nos nouam ciuitatem ſignificat. Hanc C. Gracchus Romanã coloniam fecit: deductis italicis & Iunoniã nuncupauit. Hæc appellatur magna cum altera hiſpaniæ ſpartaria dicta ſit græce καρχηδὼν: quã Haſdrubal condidit, quæ noua perpetuo epitheto dicitur, ad differentiam Carthaginis lybicæ. Hoc nomen quidam a Charta oppido dici putant. Cic. vero li. ſecundo de natura ſcribit dictam a Carthagine herculis filia cum Byrſa prius diceretur.

Carthaginenſis dictio ſex ſyllabarum eſt, nã auctore Priſ. inter n: & e, interponitur. Ait enim lib. iiij. Si tertiæ ſint declinationis abijciunt extremã l. ſ. genitiui: & aſſumũt enſis, vt piſtor, piſtoris, piſtorienſis. Carthago, carthaginis, carthaginenſis. Ennius. Hoſtem qui feriet mihi erit carthaginenſis: ſed hunc cathalogum ſyllabarum doctiores deſiderent: & græci.

Carthallum Caniſtrum. Hier. in Deutero. Tolles de cunctis frugibus tuis primitias: & pones in carthallo.

Carthilago, penul. pro. eſt cõcauitas illa, quæ eſt circa aures.

Carteia oppidum eſt Hiſpaniæ. Carteſios a græcis dicitur. Vnde cartheſius, a, um, vt Littus Cartheſium: in quo freti anguſtię ſunt.

Caryca pe. cor. eſt genus ficuũ a loco ſic dictarũ vt docet Iul. Pol. Apud multos tamen pro ficu ſicca accipitur. Oui. lib. j. Faſt. Quid vult fama ſibi, rugoſaq; carica dixi. Tamẽ Suidas, imo. xij. illi Suidę, compoſitores alter interpretãtur. ſ. καρύκη ἔδεσμα τῶν πολλῶν συγκείμενον βρῶμα λύδιον ἐξ αἵματος καὶ ἄλλων ἐδεσμάτων ἀφ' οὗ καὶ τὸ συνταράττειν τι καὶ ἀναδεύειν καρυκεύειν φασί. Eſt igitur de ethymologijs græcarũ dictionum græcis credimus, farcimen illud, quod vulgo dr̃ baldoni, farcimẽ ex ſanguine: & alijs ęſculentis, quod lydij primi inuenerunt.

Carybdis: & Scylla duo monſtra ſunt in freto ſiculo, de quibus. Vir. Dextrum Scylla latus, læuum implacata Charybdis Obſidet. Eſt autem locus, ſicut ſcribit. Salu. iuxta Tauro minitanum littus, extatq; fabula Carybdim mulierẽ fuiſſe rapaciſſimam, quæ cum Herculis vaccas rapuiſſet, a Ioue fulminata eſt: & in hoc monſtrum conuerſa. Eſt igitur charybdis mare periculoſum nautis, quod contrarijs fluctuum curſibus colliſionem facit: & rapta quæq; abſorbet & reijcit. Ouidi. Et vomit epotas ſęua Charybdis aquas. Sene. ad Lucil. Scyllã ſaxum eſſe: & quidem terribile nauigantibus optime ſcio. Charybdis an reſpõdeat fabulis pſcribi mihi deſidero. Fac nos certiores vtrum vno tantum vento agatur in vertices, an omnis tempeſtas æque mare illud cõtorqueat: & an verum ſit quicquid illo freti turbine arreptum eſt, per multa millia trahi. Thucydides libr. iiij. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς ἡ μεταξὺ ῥηγίου θάλασσα καὶ μεσσήνης ᾗπερ βραχύτατον σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει καὶ ἔστιν ἡ χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο.

Caryõ nux dr̃ a capitis grauedine, pp odoris grauitatem.

Carynon dicit̃ oleũ, quod fit ex nucibus iuglãdibus: & alopecijs vtile eſt, tarditatiq; auriũ infuſum, cæterum ſapore graui. Vnde apud nos ęſculentis non admiſcetur.

Caryopon nucis ſuccum ſignificat, vt inquit Pli. lib. xij.

Caryotæ, ſiue caryotides e palmis naſcunt̃, quas alij dactilos, alij palmulas, alij magaridas appellãt. Pli. Caryotas inter palmas celebratas, cibo quidẽ: & ſucco vberrimæ, ex quibus precipua. Var. lib. ij. Nõ ſcitis palmulas caryotas Syriã parere inuectas in Italiã non poſſe. Papi. in Syl. Pręgrãdes vina capiti inimica caryotides cadebant.

Caryſte es: & Caryſtos, ſti, inſula vna ex cycladibus, ſita in Euboitico mari, varij marmoris ferax, excidebãtur enim ibi columnę marmoreę, quę a loco & Caryſtea appellabãtur Luc. li. v. Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa Sene. Cavros Sene. Ferax varij lapidis Caunorum. Eſt etiã ciuitas eiuſdẽ nominis in Eubœa: vt lib. iij. Prolo. ſcribit.

Caryſteus, a, um. Oui. lib. iij. Faſt. Quaq; caryſteis frangitur vnda vadis.

Caryum laconię oppidum a quo diana Caryatis, ꝙ illic colletetur. Victru. Caryam vocat. Vnde ſint. Caryatides colũnę in antiquis ſubſtructionibus celebratę.

Caſa, domus a cauatione dicta, nam antiqui cauatas rupes inhabitabant. Vel dicitur a facile cadendo: & minor eſt ꝙ domus quæ facile male ſuffulta cadere põt. Quippe a cado fit frequentatiuum caſo, as, dimi. a caſa eſt caſula.

Caſula pe. cor. Diminutiuum parua caſa.

Caſo, as, frequentati. eſt a cado, is, a quo fit aliud frequenta.

Caſito, as, pe. cor. verbũ iuriſconſultorũ frequẽtatiuũ a caſo, as. Pau. Si antea ex tegula caſſitauerit ſtillicidium poſtea, vel ex tabulato: vel ex aliqua materia caſitare non poteſt.

Caſaria dicitur mulier, quæ caſam cuſtodit.

Caſabundus, a, um: quod frequenter cadit.

Caſſus, a, um: qđ eſt inane: & vacuũ, fragile, atq; oĩ re carẽs: irritum inefficax ab aranearũ caſſibus ducto vocabulo, ꝙ ſint leues & nullius põderis. Vel a careo carui caſſus. Apul. Sed fruſtra fletibus caſſum tumultum cõmouebat: & caſſa nux a Plauto: & Horatio dicta. Luc. Caſſa fraude parat. Plau. in Aul. Virginẽ habeo grandẽ, dote caſſam, atq; illocabilem. Virg. Lumine caſſum: & æthere caſſos dixit pro vita priuatos: & vacuos. Vnde & caſſis: & per diminutionẽ caſſiculus. Hinc in caſſum aduerbium.

Caſſo, as, ſignificat deleo: vt de euangeliſta Ioãne legitur. Ex totius ſenatuſconſulto definitũ eſt vt quicquid Domitianus fieri voluiſſet, caſſaretur. Et caſſare contundere. Virgil. Caſſataq; rates.

Caſa inſula a Caſo Cleomachi patre dicta, ab hac & Caſius mons in Syria colonis eo deductis..

Caſos: inſula a Caſa Cleomachi patre dicta colonis eo deductis. Huius nominis prima breuis eſt. Ab hac & Caſſius mons in Syria. Sunt autẽ multæ Caſorum inſulæ per ambitum a quibus veſti nomen Caſiaca quod & nunc quoq; durat vulgo græcis mulieribus Caſuuam. Euſta. appellat a monte Caſio.

Caſcus, a, um, ſignificat vetus. Cuius verbi origo ſabina eſt. Ennius. Quam primum caſci populi genuere Latini. Manilius ait caſcum duxiſſe caſcam: non mirabile eſt, ideſt vetulam nupſiſſe ſeni.

Caſinum oppidum dictum eſt ꝙ ſit vetus. Et caſſinum forum vetus appellant.

Caſuar Gallorum lingua ſenex dicitur.

Caſius, mons in finibus Ægypti. Arabiæ conterminus magni Pompeij tumulo clarus. Eſt & in Syria antiochena Caſius mons, ſuper Seleuciã cognomine Pieriam, vt auctor eſt Pli. quæ cognomen dedit auibus.

Caſium, ij, mõs apud Euphratem: vbi Traianus dicauit crateras argenteos in templo Iouis Caſij, cum epigrammatę quod Suidas proſequitur.

Caſius, a, um, adiectiuum a caſius. Luc. lib. x. Lucifera caſia proſpexit rupe diemq;.

Caſia per ſimplex s, frutex eſt, amplitudine cubitorũ trium ſuauiſſimi odoris: & virtutis cynamomi. Hie. appellat herbam, cũ in canticis inquit. Caſia quoq;, qm̃ id genus herbæ aquis indeſinentibus nutriri dicit̃: & coaleſcere, redẽptionẽ humani generis per aquas baptiſmi indicat datam qui vt Pli. li. xij. ſcribit iuxta Cynami cãpos in Æthiopia ſit in montibus craſſior ſarmento, tenui cute verius, ꝙ; corticẽ naſcit̃. Sunt tñ qui dicãt caſiã eſſe nomẽ herbę atq; arboris, ſicut balſamus herba: & arbor balſami. Virgi. Tum caſia, atq: alijs intexens ſuauibus herbis. Hęc alio nomine dicitur fiſtula: vt auctor eſt Hiero. in explanatione pſal. Fructauit vocales in laudes dei: ꝙ omnes pituitas: & rheumata voluptatum ſuo calore excoquens.

Caſeus a coacto lacte (vt inqt Varro.) ſiue a coeũdo. Nam fit lacte coagulato hędino imprimis, vitulorũue coagulo. Caſeus muſteus. i. recẽs & mollis eſt magis alibilis ꝙ; vet* & arid*. Caſe* oxygalacticus cõmẽdat̃ a Galeno, dicq; ꝗſi acetoſum Lac. Nã greci τὸ ὄξος acetũ vocãt & γάλα lac.

Vnde

Vnde Galactopotę dicti ſunt populi qbus lac victus pſtat.

Caſſes recia ſunt, ꝙ vacuas habeāt maculas. Vnde & caſſus, pro inani: & vacuo: & in caſſus pro fruſtra, quaſi abſq; caſſibus, ſine qbus venatio eſt inanis, tractum ab areneãrum caſſibus: ꝙ ſint leues, & nullius ponderis. Sunt etiam caſſes galeę, ꝙ vacua ſint ad capita recipienda. Sed differũt genere: & diuerſum habent genitiuum. Cum enim ſignificat laqueum, vel rete, eſt ge. maſ. & habet genitiuũ nominatiuo ſimilē, vt caſſis, is Oui. Incidit ĩ caſſes pda petita meos. Pro galea fœ ge. & caſſidis genitiuum facit. Iuuena. Lorica & fracta de caſſide buccula pandens.

Caſſida, ę, idem quod galea. Proper. Aurea cui poſtq̃ nudauit caſſida frontem.

Caſſiculus dimi. a caſſis pro rete. Hier. Nequaq̃ araneãrum mihi opponas caſſiculos. Dicitur & caſſiculum neut. gene. Feſt. Caſſiculum reticulum a caſſibus per dimi. dictum.

Caſſita, pe. pro. auis, quã alij alaudã, alij galericum dicunt.

Caſſiteros penul. corre. latinę ſtãnum, vel plumbum dicitur. Inde Caſſiterides.

Caſſiterides inſulę decē in Indico oceano: vnde plũbũ candidũ effoditur. Pli. lib. iiij. Ex aduerſo Celtiberię complures ſunt inſulę caſſiterides dictę a grecis a fertilitate plumbi.

Caſſiope, ſiue caſſiopea. Cephei regis Æthiopũ vxor: & Andromedes mater: quæ cũ nereidibus de pulchritudine certauit pro quo facto inter ſydera conſtituta fertur. Eſt autem ſydus ita figuratum, vt in ſella ſedeat. Conſtat ſtellis. xiij. occidens cum ſcorpione, capite cum ſedili reſupina ferri perſpicitur. Exoriri autem cum ſagittario.

Caſpiũ mare dicit, quod inter Caſpios montes eſt, a quibus nomē accepit: & hyrcanos: & imenſum occupat ſpacium.

Caſpię portæ tantũmodo illæ appellant quæ apud medos exiſtunt ſicut ex Ptolo. Pli. Strabonæq; licet intelligi: ac per has trãſitus eſt a babylone & perſide ad mare caſpiũ. Aliæ etiã dicuntur caſpię portę vt illę per quas amazones egreſſę ad Alexandrum in Hyrcaniã veniſſe ferũtur: ſed illę Caucaſię fuerunt per quas trãſitus eſt ex hyberia in ſcythiã. Neronis quoq; principis cõminatio ad caſpias portas vt inquit Pli. ad eum trãſitum reſpiciebat qui per hyberiã ducit in ſarmatas. Verum Taurus mons tribus in locis interruptus quaſi portis quibuſdã pertranſitur in Armæniam: in ciliciam & in mediã. Caſpia iuga procul ſunt a caſpijs portis & ad Armœnios: vlterioreſq; populos pertinent. Portę caſpiæ vt inquit Pli. pſciduntur itinere manu facto: milibus octo paſ. longo. Latitudo vix eſt plauſtro permeabilis: ad quas accedere non niſi hyeme cõceditur qm̃ ſerpentes vndiq; gendum conuenæ a verno ſtatim die illuc confluunt.

Caſtaneę nuces heracleoticę dicũtur ſardibus hę primo prouenere vnde greci ſardianas balanos vocãt. Opius lib. de arboribus Heracleotica nux quã quidã caſtaneã vocãt.

Caſtalius, fons caballinus: & Libethris dicitur. Eſt in radicibus Parnaſi, muſis ſacer, a virgine Caſtalia, quæ Apollinē fugiẽs precipitata, & in fontem verſa eſt, cuius aquã dicũtor bibere poetę. Hunc fontem dicit Acron fuiſſe in Lycia vbi armenta Apollo fertur pauiſſe.

Caſteria ſignificat locum, vbi, cũ nauigatio cõquieſcit, remi. & gubernacula reponuntur. Plau. Quin ſi pol repoſui remum ſola ego in caſteria, vbi quieſco, oĩs familiæ cã conſiſtit tibi. Caſteria etiam auctore lactantio dicitur ptica quã in naui hortator remigum tenet quaſi inceſſerit remiges nõ deſinunt. ſi depoſuerit conquieſcunt a labore.

Caſtrum numero ſingulari, locus eſt muris munitus dictũ a caſa, ꝙ ſit coniunctio quædam caſarum.

Caſtra plurali numero appellantur exercitus, cum in procinctu pergunt, aut incerto quolibet loci itinere demorantur. Similiter locus, in quo milites tentoria fixerunt, vel ipſa tētoria in qbus milites diuerſant, vnde & de nauibus Vir. dixit. Nos caſtra mouem⁹, quoniam in illis milites eſſent. Dicta caſtra, quaſi caſta: & caſtrata, ꝙ ibi caſtretur libido. Inde. n. mulieres abeſſe iubebat militaris diſciplina. Vel a caſtri ſimilitudine, ꝙ foſſa, valloq;, q̃ſi muro circundari ſolent.

Caſtrametor, pe. pro. caſtra loco, vulgo acampare dicitur.

Caſtellum, paruus vicus muris circundatus, dimi. a caſtro. Et caſtellum dicitur receptaculum illud, quod aquam publicam ſuſcipit; ex quo fluit aqua fiſtulis. Frõti. Omne plumbum: & omnes impenſæ ad aqueductus: & caſtella: & lacus pertinentes inde erogantur.

Caſtellani. ſunt caſtelli habitatores ſicut oppidani ab oppido. vrbani ab vrbe vicini a vico: non autem præfecti arcium vt vulgus vſurpat. Liui. Illotarum deni quidam hi ſunt iam Inde antiquius agreſte genus. Item ſtipem a caſtellanis colligens.

Caſtellatim aduerbium, quaſi turmatim per caſtella diſiectũ. Liui. lib. vij. Vt hoſtes: & nocturno pauore attonitos: & circa collem caſtellatim diſſipatos aggrederentur.

Caſtrare proprie eſt virilia amputare. Iuue. Nullus ephæbum deformē ſæua caſtrauit in arce Tyrannus. Licet & de quacunq; truncatione, ſiue priuatione qñq; dicatur. Pacu. Vt eſſet aliquis, qui linguam eius caſtraret. Quidam caſtratos, ſpadones: & eunuchos ita diſtinguunt, vt caſtrati ſint: quibus teſtes naturaliter deſunt. Spadones quibus violenter detracta eſt virilitas. Eunuchi a dominis caſtrantur, vt diutius eis abutantur, inde nomen ευνὴ, καὶ ἔχω ἀλλὰ σπάδω euello, inde ſpadones. Vlpi. tamē ſpadonum nomine omne genus curatorum comprehendi ſcribit.

Caſtrenſis: & hoc caſtrenſe, quod ad caſtra pertinet: vnde caſtrenſes vigiliæ: & caſtrenſe peculium eſt, quod a parentibus, vel cognatis in militia agenti donatum eſt, vel quod ipſe filiuſfamilias in militia acquiſiuit, quod niſi militaret: non acquiſiturus fuiſſet. Et quaſi caſtrenſia bona dicuntur, quæ licet in militia, filio familias non acquiruntur, ita tamē fiunt ipſius, ac ſi acquiſita in militia fuiſſent, vt ſunt ea, quæ ex officijs acquiruntur.

Caſtigo, as, pe. pro. proprie verbis repꝛhendo, quaſi caſtum, ideſt honeſtũ ago: & ad verba & ad verbera refertur. Virg. Hic grauis Entellus dictis caſtigat Aceſtes, Apul. li. vij. Frõdoſoq; baculo ſubinde caſtigans panem de meo ſibi parabat corio. Quod eſt contra eos qui dicũt. Caſtigare ad verborum repræhenſionem tantum pertinent. Sed tamen ſępius ad verba quam ad verbera referri ſolet. Quãdoq; caſtigare eſt vindicare, punire. Idem lib. vj. Caſtigatq; dolos, ſubigitq; fateri. Hinc caſtigatum dicimus correctum, emēdatumq;.

Caſtigatio: vt Speu. ait eſt curatio aię ob commiſſa ſcelera.

Caſtitas: & pudicitia pia putantur, cum ſit pudicitia ab iniuria turpium libidinũ libera. Caſtitas ab his ↄtingi ē remota. Vir. li. ij. Geor. Caſta pudicitiam ſeruat domus.

Caſtum dicitur immaculatũ, quaſi caſtratũ, n. ĩ caſtrare ē pudenda amputare. Qui vero ſine pudendis eſt, neceſſario caſtus eſt. Per trãſlationem caſtus capitur pro honeſto: & cõtinenti: vt ſit caſtus, quaſi vacuus. Plau. in penu. Vt deceat nos eſſe a culpa caſtas. Vnde dicimus vxorem caſtam, & caſtum cantum, in quo nihil eſt laſciui: & caſtum manus, quæ ſe ab alienis continet. Item pro pio, & religioſo. Vir. Quiq; ſacerdotes caſtidum vita maneret.

Caſtor animal, latinę fiber ponticus, cuius teſticulos, medici caſtorum vocant, a caſtrando dictus ꝙ ob caſtrationes maxime quæratur poſteriores pedes anſerinos habet ad notandum: anteriores vt caniſ eo ꝙ in terra frequēter ambulat. Hic comprehenſa hominis parte, non anteq̃ concrepuerint oſſa, morſu reſoluit habet caudam piſcium: cætera ſpecies Lutre: pillus mollior pluma ex genere amphiblo eſt: cui in aqua: & terra victus eſt. Et licet ſint qui dicant Caſtora caſtrare ſe ne a venatoribus capiatur quam ſciat ſe expeti propter teſticulos qui medicinis adhibentur. Sextius tamē diligentiſſimus medicinę cõditor negat teſtes amputari ab ipſo Caſtore quum capitur: quinimio paruos eſſe ait: ſubſtrictoſq;: & adherentes ſpinæ: nec adimi ſine animalis vita poſſe: verum ſolliculos geminos ex vno nexu, dependētes qui amputantur quorum vis medica ſit.

Caſtor vero: & Pollux fratres, quos Tindaridas vocãt ſicut,

& Helena eorum ſoror Tindaris nuncupata, græce diſcuri appellantur. Hi poſt mortem inter nouiſſima ſydera conſtituti fuere. Quod plane ſignum gemini dicitur, & a gentibus pro dijs habiti ſunt. Vnde Romæ in foro erat edes Caſtoris: & pollucis, quoniam ſicut Diony. lib. vj. antiquita. ſcribit in pugna ad lacũ Regillum apparuerunt forma auguſtiori, ducentes equitatum Romanũ aduerſus Latinos: qui haſtis feriebant, propellebãtq; aduerſarios, ſocios, vero cohortabantur. Quę potiſſima cã fuit, vt Latini fugarentur: & caſtra caperentur. Idẽ. Mox viſi ſunt ſudorem equorum abluentes iuxta fontem Iuturgæ. Deinde conſpectu mortaliũ ſe ſubduxerunt. Caſtor quoq;: & mecaſtor: & per ęcaſtor aduerbia iurandi ſunt quaſi per ędem Caſtoris.
Caſtoreum, teſticuli caſtoris animalis dicitur.
Caſterochiras ventri mauos vocãt, quoniam ſuo artificio viuant.
Caſtula palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas precingebantur. Var. Caſtulas mulier ſumpſerat, pro ſuccula. Hęc & periſonium: & pręcinctorium appellatur.
Caſus modo fortuna eſt, vt Boe. lib. v. de cõſola. Mõ inopinatus euẽtus. Se. Multa enim caſu potius, quam rõne, eueniũt. Modo ruina. Curtius. Inopinato rhedæ caſu, oppręſſus. Modo calamitas: & infortunium. Vir. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros. Et breuiter Troiæ ſupremum audire laborem. Et caſus dicuntur vocabulorum formæ, qa in aliam, atq; aliam cadunt effigiem. Et caſum veteres antiquum vocabant, quaſi iam cadentem.
Caſos inſula iuxta mare Carpathium ambitu octoginta ſtadiorum in qua eſt oppidum eiuſdem nominis.
Caſura, ę, caſus, ſeu cadendi actus. Hiero. Ante mentis noſtræ oculos ſemper euãgelicum illud appareat ſtolidiſſimi viri, qui ędificium, quod ſummopere fecerat, ingruẽtibus fluminibus, flatibus ventis: & imbribus, inundationibus pluuijs totũ, amiſit in caſura, qđ erat ædificatum in ſabulo.
Cata prępoſitio gręca in cõpoſitione ſignificat in, aduerſus, de, dis, ex, circũ, vndiq;, ſub, iuxta, p, ſm, Catho, vero cum aſpiratione, veluti, ſicut tanq̃ & quemadmodum.
Catabaſis inferior ſolis meatus deſcenſus.
Catabathynon dici poteſt demerſum, cauum: & profundũ ex κατα καὶ βάθυον profundum.
Catabathmus oppidum in Aphrica: & vallis repẽte cõuexa, vt ſcribit Pli. Pompo. Catabathmos vallis deuexa in Ægyptum finit Africam ἀπὸ τοῦ καταβαίνειν. Et ſignificat catabathmus locum decliuem, atq; deuexum.
Catacliſmus diluuium: & inundatio dicitur. Hiero. contra Ioui. Primus Lamech ſanguinarius: & homicida vnam carnem in duas diuiſit vxores. Fratricidium: & digamiam eadem cataclyſmi deleuit pœna.
Catacliſta, veſtis vndiq; clauſa quales hodie ſacerdotes in põpa ſacrificali induunt dicta a verbo græco κατακλείω: qđ ſignificat claudo: vel a κατακλάω frigo tãq̃ ſit veſtis ſine manicis mutila quam: & colobiam vocant: antiqui enim colobijs vtebantur. Et vt inqt Gellius Tunicas citra humerum deſinentes ſine manicis habebat: quod genus gręci dicunt. Exomidas. Suidas aut Catadyſtas dici θρόνους, ideſt ſedilia ad menſam parata.
Catharſis: κάθαρσις, purgatio dicitur.
Catachlyſis effuſio caliginis: & tenebrarum. Nã caligo a græcis ἀχλὺς & ἀχλὺς dicitur κατάχλυσις.
Catadytum, locus cauus ab aqua cadẽte: ἀπὸ τοῦ κατὰ, καὶ κλύζομαι. Amb. lib. Hexa. Nilus fluuiorũ maximus, eo loci, vbi ſe excelſiſſimis montibus in catadyta illa pręcipitat, magnitudine fragoris ſui aures accolarum obſtruit.
Catillare eſt per alienas domos gyrare.
Catharoe qui ſeipſos iſto nomine quaſi propter mundiciã ſuperbiſſime, atq; odioſiſſime nominãt: ſecundas nuptias non admittunt: pœnitentiam denegant nouatum ſectantes hereticum: vnde etiam nouatiani appellantur.
Catiphora. i. grauis ſomnus qui hebraice dicitur thardema: quem in adam miſſum adeo ſcriptura cõmemorat quando de coſta lateris eius mulier effecta eſt. Et Iona hoc idem ſomno ſtertebat in naui.
Catabanes: vt inquit Strabo tertium genus arabum vſq; ad anguſtias: & traiectum arabici ſinus pertinentes eorumq; regia vocatur Tamna.
Catachreſis, pe. pro. tropus, q̃ nos abuſiones, vel vſurpationem dicimus, cum alienis abutimur, perinde ac ppris, cum ppria deficiunt. vt facies ſimillima lauro, nã facies hoĩs eſt κατὰ contra Χρῆσις d̃r vſus. catachreſticus abuſiuus.
Catacheſis latine inſtructio dicitur.
Catachizo, as, inſtruo, doceo, erudio, vt eſt apud apoſtolum. Cõicet autẽ is, qui catechiſatur ei, qui ſe catechiſat.
Catecuminis inſtructus, ſeu audiens dicitur.
Catacriſis, condẽnatio, vel diiudicatio, κρίσις, n. iudicium.
Catadromum pe. cor. latine decurſorium, κατὰ δρόμω. n. decurro. Sue. in Nero. Nouiſſimus eques Ro. elephanto ſuper ſedens per catadromum decurrit.
Categoria pe. pro. κατηγορία, ας, accuſatio, prędicamentũ. κατηγορέω accuſo pdico κατήγορος accuſator. Vnde categoriæ ſiue categoremata Ariſtotelis. i. pdicamenta. Et pro poſidonum quędã a dialeticis categoriæ nominantur. quas pdicatorias latine dicere poſſumus. Sunt autem decẽ pdicamenta, circa quæ verſari videtur oĩs quæſtio οὐσία. i. eſſentia qualitas, q̃titas, ad aliqd, agere, pati, vbi, qñ ſitus habere. Appellatas vero categorias conſtare, vt inqt Auguſt. in dial. ppterea qđ non poſſunt, niſi a ſubiectis agnoſci. Quis enim quid ſit homo poſſit agnoſcere, niſi ſibi hominẽ ponat ante oculos, quaſi ſubiectum homini.
Catagrapha, pe. cor. quę vocitur pictores modo ex certa appellant a breuitate imaginum, quas ita repræſentari, cum ſunt obliquæ: poſtulat pha accipiuntur pro ratio.
Cataglypha idem quod catagrapha.
Catalepſis occupatio, depręhenſio.
Catalexis terminatio.
Catalyſis diſſolutio.
Catalyma, atis, refectio diuerſorum.
Catalogus, pe. cor. ratiocinium & numeratio ſeu ſermo, vel ſcriptura, quæ numerũ vel ordines deſignat. Vnde Home. Catalagus vbi enumerantur: qui ad accidendã troiam peruenere. Hier. ad Oceanum. Vbi catalogus deſcribitur omnium manſionum.
Catalecticum metrum dr, cui vna tñ deeſt ſyllaba, vt apud Hora. Mea renidet in domo lacunar. Eſt enim ſenarius iãbicus pfectũ vna ſyllaba minus. A catalecticũ dr qđ legitimo fine clauditur, vt Nec fonte labra prolui caballino.
Catamithus cum i latino producto, puer meritorius, quo quis abutitur, μισθὸν græci mercedem dicunt, quaſi κατὰ μισθὸν, ideſt pro precio.
Cataphratus, vndiq; munitus, ex κατὰ vndiq;: & φρακτὸς munitus, a φράττω, qđ eſt munio. Ser. in. xj. lib. Æne. Cataphracti equites, qui & ferro muniti ſunt, & equos ſimiliter munitos habent, Salu. Et ſequebantur equites cataphracti. Eſt etiam cataphracta lorica, ſiue thorax militaris. Vnde Veg. ſcribit exercitum Romanum dudum cataphractis: & galeis fuiſſe munitum. Et Liui. lib. xxxvij pedites loricatos, cataphractos vocat. Cataphractæ autem naues pro tectis nauibus accipiuntur.
Cataphractarij, qui cataphractis muniti ſunt. Lãpri. de Alex. Cataphractarios, quos illi clybanarios vocant, decem milia in bello interemimus.
Catapulta iaculum celere: vel ſagitta. Plau. in Cur. Atq; ita te neruo torquebo, vt catapultę ſolent. Græci Cattapultes dicunt genere maſculino.
Cataplaſma, atis, emplaſtrum, ſiue malagma, quòd conſtat ex floribus, eorumq; ſurculis: & axungia.
Cataploos græce. latine nauigatio.
Cataphrigæ, heretici qui in Phrigia fuerunt, vt Montanus, Priſcilla: & Maximilla. Hi aduentum ſpiritusſancti, non in apoſtolis, ſed in ſe traditũ aſſerunt, dicti ſunt cataphrigæ a phrigia, quia ibi extiterunt ibiq; vixerunt: lege Augu. lib. de hereſibus.

Catana ciuitas. Vide in dictione Catina.
Catapotia pilulæ dicunt, ἀπὸ τοῦ καταπίνειν, qđ eſt deuorare, vel bibere, qm̃ neq; eſtur, neq; lingitur id genus deuoratur, vel φ καταπότις λέγεται λάρυγξ λάριγγος.
Cataractas, quidam cœli feneſtras, quidam nubes, quidam ſubterraneas ſpecus interpretant. Alij a deſcendendo, pro pendulis portis ſumunt, ex ligno, ferroue, quæ demitti, ac tolli poſſunt. Liui. Pendulas: & recidentes portas cataractas. Idem Porta cataracta deiecta clauſa erat. Eam partim funibus ſubducunt in tantũ altitudinis, vt ſubire recte poſſet, dictę cataractę, φ ex alto defluere videantur. Gręci enim καταρεῖν defluere dicunt. Vnde cataractæ etiam dicuntur e terra exeuntes aquæ, & ita ex alto defluentes, vt ruere potius q̃ defluere videantur, quales eſſe in Ægypto Nili cataractas legimus. Ita loca ipſa, e quibus exeunt cataractæ dicuntur. Vnde in maximis imbribus apertas eſſe cœli cataractas dicere ſolemus.
Cataractes etiam dicitur in eodẽ ſignificato. Eſt & nomen fluuij. Stra. Poſt Olbiam Pamphilię Cataractes eſt fluuius, magno ſtrepitu, ex alta rupe deiectus, vnde & nomen.
Catarrus latine fluctio, ſeu diſtillatio. Differt a coryza: & brãcho. Coryza dicitur cum pituita nares tantum obſidet, grauedo latine dicta. Catarrhus vero, cum fauces, palatũq;. At branchos, cum & guttur, & arteria corripitur, ob id & arteriacum quandoq; id vitiũ appellant. Omnia hæc tamẽ Hippocrates coryzas vocat, noſtri diſtillationes: quia græce catastagmi nominantur in cõmune. Dictus eſt autẽ catarrhus, a καῤῥέω fluo diſtillo, ex κατὰ καὶ ῥέω fluo.
Catarytus, latine irriguus dicit ex κατὰ ſm & ῥύαξ riuus, quaſi iuxta riuos. Pli. lib. v. Hypponem oppidum Aphricæ Catarytum a græcis dictum, propter aquarum irrigua.
Catapeplaſmenon: obſtruſum dicitur, atq; obturatum: καταπλάσμειν enim ſignificat obſtruere.
Cataplexis: κατάπληξις latine terror dicitur ac terrefactio.
Catapteomantia cũ accentu in pe. diuinatio quæ fit per ſpecula. Vide in dictione Magia.
Cataſcopus pe. cor. ſpeculator, eſt. n. σκοπεῖν ſpeculari dr̃.
Cataſcopiũ gen° nauigij exploratorij φ circũquaq; ſpeculet.
Cataſtrophe pe. cor. latine ſubuerſio volumen dicitur.
Cataſtroma pe. pro. nauis partẽ ſeu pauimentũ ſignificat.
Catorthoma pe. pro. græcẽ κατόρθωμα opus virtutis rectũ Amſi. lib. j. offi. Hoc eſt perfectum officium, qđ catorthoma græci dixerunt: κατὰ circũquaq;, ὀρθὸν rectum. Cice. lib. j. offi. Recte factum interpretat. Catorthoſis recta effectio. Catorthoo, egregie, cum virtute aliquid facio.
Catatypoſis latine dicitur ſm figuras, quod fit cum aliquid iuxta alterius formam deſcribit, vt apud Vir. li. iij. Omnia Mercurio ſimilis, vocemq;, coloremq;.
Cataſta, locus erat, vbi venales ſerui exponebantur, a καθίσω verbo græco, quod ſignificat expono. Tibul. Nota loquor regnum ipſe tenet, quem ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Eſt & cataſta machina lignea, qua ſerui vincti tenebant. Pli. Tandem in cataſta videre griſogonum ſyllę. Hanc & longam: & magnam cõpedem vocant.
Cathartica dicuntur purgatoria, a καθαρῶ purgo. Hęc cidia phinicon atq; diarhodon vocamus.
Catorthoſis, recta effectio. Catorthoo egregie cũ virtute aliquid facio.
Cathedra dicunt ſubſellius ἀπὸ τοῦ κατὰ καὶ τῆς ἕδρας ἕδρα ſedes eſt, ſeu ſella. Et ſcribitur cum h, quia hedra incipit ab h, abiecta a, vt fit in Methodus ephœbus: & multis alijs. Et proprie magiſtrorum: & doctorum eſt: ſicut Thronus regum: tribunal iudicum.
Catexochen, ſignificat per excellentiam.
Caterua proprie Galloꝝ legio, ſicut phalanx Macedonũ, quę certo numero conſtat. Nam auctore Vege. in caterua erant ſena militũ millia. Plerũq; tamen pro multitudine ſumit.
Cateruarij cateruatim cõglobati. Sue. in Aug. Sed & cateruarios opidanos inter anguſtias vicorũ pugnantes temere.
Cateruatim per ſingulas cateruas. Sciendũ eſt: φ omnia fere aduerbia in tim finita, ſignificãt, ſicut de cateruatim dictũ eſt, vt turmatim per diuerſas turmas, vicatim oppidatim, manipulatim, regionatim, gregatim, domeſticatim, municipatim, prouinciatim, & ſic de ſingulis. Sunt tamen aliqua, quæ nihil ab alijs differunt, vt priuatim, nihil differt a priuate, nec ſeparatim, a ſeparate, nec properatim a properanter, nec raptim, a feſtinanter, nec affatim, ab abundanter, nec vbertim, a copioſe.
Catena dicta eſt, φ ſe capiẽdo teneat, quia in ea anulus anulum capit. Quidam hoc nomen a cane deduci putant: & proprie dici, qua venatici canes vincti tenentur, ſed largius ſumitur. Sene. ad Lucil. Vna eſt catena, quæ nos alligatos tenet, amor vitę.
Catillus pars ſuperior molę, ſicut meta pars inferior. Et catillus diminutiuum eſt a catinus.
Catillones, qui catillos liguriunt, & ꝓ guloſis accipi ſolent. a carne catulina, quam comedere ſolebant romani. Pli. li. xxix. ſcribit catullos lactentes exiſtimatos eſſe adeo puros ad cibum, vt etiam placandis numinibus hoſtiarum vice vterentur his.
Catinus, quod & catinum dicitur. penul. pro. vas in menſa eſcaria, vbi pultem, aut iurulenti quid ponebant a capiendo appellarunt. Var. ſcribit ſiculos vas, in quo ponebant ęſculenta catinon appellari. A catinus fit diminutiuum catillus. A catinum catillum, vel catinolium.
Catina pen. cor. vrbs Siciliæ Silius libr. xiiij. Tum Catinæ nimium ardenti vicina Tiphęo. Pli. lib. iij. Fauilla tauromi nium & catinaꝫ vſq; peruenit feruens. Stra. Tñ Diodorus: & Ptole. non Catinam, ſed Catanam ſcribunt. vnde Cataneus charundas, qui leges athenienſibus dedit, ἀπὸ τοῦ κάτω καὶ ἄνω dicitur, quia cũ ignes ex ęthna erumpant, ſuperiora ima fiunt.
Cathinea terra, quæ in es conuertitur, vt fiat aurichalcum.
Catinia apud nos dicitur adoleſcẽtula: & eſt nomẽ mulieris
Cattiteros, latine plumbũ candidũ. Cattitera inſula in qua effoditur plumbum candidum. Plini. tamen Caſſiterides appellat vide ſupra.
Catogeon, domicilium ſubterraneum.
Catonium quaſi infernus ab aduerbio gręco, κάτω, quod ſignificat infra. Cice. ad Fabium gallum. Vereor ne in catonium cato nos mi galle trudat.
Catemidari ſignificat nudata inferiori parte corporis oſtentari: vel in ima amphitheatri ſede nudari.
Cacontum, malorum domicilium.
Catheton, latine perpendiculum.
Caturiges: q & Catu rigi ppl̃i in grais alpibus, vt inq̃t Ptol.
Catoptrica, dicuntur a græcis ſpecularia.
Catholicus, a, um: quod eſt vniuerſale. Quintil. li. ij. propter quę mihi ſemper moris fuit q̃ minime alligare me ad pręcepta quæ καθολικὰ vocant, id eſt vt dicamus quomodo poſſumus vniuerſalia: vel perpetualia.
Cazaca, ſeu Gazaca Cappadocię pars eſt a qua Cazaceni.
Caunaces pe. cor. Gręci καυνάκης ſignificat certamẽ ſtudiũ: & ſpẽm pallij quod & perſida vocitant: vt inq̃t Suidas.
Caudo, caudoos: vel caudus inſula prope cretam vbi aſini maximi naſcuntur.
Cato, cautus: & acutus, catũ. n. Sabini acutũ dicunt: & aſtutum. Plau. in epi. Dederim nobis cõſilium catus qđ laudetis. Et catadita accipienda ſunt acuta dicte. Var. Porphurio tñ horatianus interpręs catum exponit, pro experto: & docto, cũ ait Hora. Poſt hæc ille catus, q̃uis ruſticus ibit. Et Pli. Catos a ſapiẽtia dictos intelligi vult ſicut corculos. Hora. Catus decorę more paleſtræ. Cice. Sed hõ catus nunquã terminat nec magnitudinis, nec diuturnitatis modus, duo aũt fuere. Catones celebratiſſimi, ſenior videlicet q & Porcius: & Cenſorius dictus eſt, alter vticẽſis, qui ſeipſum Vticæ interfecit, ne in Cæſaris manus viuus veniret. Hic viua virtutũ imago vocat a Sen. & exẽplar viri ſapiẽtis, de quo Quinti. Hic inquit, niſi credit fuiſſe ſapiens, vix ſcio, qui reliquerit huius nominis locũ. De cenſorio. Sene. ad Luc. M.

Cato cenſorius, quem tam neceſſarius Reipu. fuit naſci, q; Scipionem. Alter enim cum hoſtibus noſtris bellum, alter cum moribus geſſit. Dio. hiſtoricus grecus τὴν τε γένος ... Hic fuit optimus orator: optimus ſenator: optimus imperator, qui librũ de re ruſti. origenes, & orationes ſcripſit, fertur a Plutarcho, φ. M. Cato vxorẽ: & filium perdiderit induta noua, victus: & medicinę formula.

Catoblepas: modica fera cæteris membris iners caput præ graue ęgre ferens, idq; deiectum ſemper in terram.

Catus, a, um, ſignificat acutum. Vide in dictione Cato.

Catus ſubiunctiuum animal muriceps fœ. ge. fm Ser. li. de græcis, latiniſq; nominibus.

Cati etiam populi ſunt Germanię, Sicambris, vt inqt Stra. finitimi.

Catulus pe. cor. proprie ſignificat Cati, hoc eſt fœlix filium, propter ſagacitatẽ. Var. Catulus a ſagaci ſenſu: & acuto. Sed ponit̃ large pro omni ferarũ filio, ſiue imanium, ſiue mitium, vnde de colubro. Virg. Catulos tectis, atq; oua relinquens, & de leonibus. Pli. Raptor, appropinquante tigrides fremitu, abijcit vnũ ex catulis. Pli. Simiæ geſtant catulos, quos manſuefactæ intra domos peperere. Idẽ. Murus quoq; catuli oſtentũ faciunt. Idem Delphinũ catulos nominat. Lacertarũ quoq;: & cæterorum ſerpentiũ filij, catuli dicuntur. Accipit̃ qñq; catulus pro ipſo cane. Apul. Catulos ſecũ ducens venaticos, atq; ſagaces. Interdum pro quodam vinculi genere, quod etiã canis dicit̃. Plau. Faciam te delicatum catulo, vt accubes ferreo. Et Catulus nomen fuit viri Ro. De quo Lu. lib. ij. Vt Catulo tacuit Lepidus.

Catulaſter Catuli imitator, ſicut ab Antonio Antoniaſter. Catulaſter etiam ſignificat ipſum catulum, hoc eſt paruum canem, ſiue canis filium.

Catullus per duplex ll, nomen eſt Veronenſis poetæ. A catulo (vt Varro inquit) fit canis animal latrabile.

Catellus diminutiuum eſt a catulo animali.

Catulinus, a, um, quod ex catulo, vnde Plau. Catulinas carnem eſitauiſſe Romanos oſtendit.

Catularia porta Romæ dicta eſt, qa non longe ab ea ad placandũ canículę ſidus frugibus inimicus ruſę canes imolabant, vt fruges flaueſcentes ad maturitatẽ perducerentur.

Catulire eſt geſtire: & coitũ maris appetere. Var. Feturę principium admittendi faciunt veris principio, tum. n. dicunt̃ catulire. i. oſtendere ſe velle maritari. Plau. Quin meas vxorem vidi catulientem. Hinc catulitio, quæ dicitur, cũ canes maritari quærunt, quo etiam tempore terra aperit̃. Pli. Catulitionem ruſtici vocant geſtiente natura ſemina accipere, eaq; animam inferente omnibus ſatis.

Caua ẽ foramen, in quo aues nidificant. Pli. Multo tamen efficaciſſime ripariarum pulli, ita vocant in riparum cauis nidificantes.

Cauus, ua, uum, proprie concauum, vacuum, a chaos, quod quaſi vorigo quædam erat inanis, vel a caueo φ ab eo cauendum ſit ne quis in illud incidat. Virgi. Tum dea nube caua tenuem ſine viribus vmbram.

Cauus locus cauatus, ſeu el buſo vulgo dicit̃ concauus. Var. Facere his cauos oportet laxiores, vbi pullos parere poſſint. Colu. lib. xij. Deinde cauum, quem feceris ſurculo obturato. Idem ſcribit cauum eſſe locum, qui inter ædium parietes relinquebatur patulus, vt eſſet.

Cauedium, vt Pli. iunior in epiſtolis dictione mutilata, ſiue cauum edium, vt Var. dictione integra. Locus eſt ſub dio vacuus, cinctus vndiq; porticibus ad cõem omnium vſus. Huius tria ſunt genera. Tuſcanicum. Corinthium: Tetraſtylon: diſpluuiatum, & teſtudinatum.

Cauo, as, fodio, euacuo. Pli. libr. xxxvj. In ſyphno lapis eſt, qui cauat̃, tornaturq; in vaſa coquendis cibis vtilia, huius compoſita ſunt concauo, excauo, & recauo pe. cor. Oui. li. ij. me. Eſt locus in geminos vbi brachia cõcauat arcus. Hic, ad Euſio. Quot petras excauet: & habitet coluber in foraminibus earum.

Cauea a cauo fit, ſignificatq; locum ſub terra vacuum, atq; obſcurum. Quoniam vero in huiuſmodi locis eſſe conſueuerunt ferarum cubilia caueas, pro ipſis ferarum receptaculis vſurpamus. Apul. Beſtiam factum immittimus caueæ. Sue. Beſtiarum more quadrupedes cauea coercuit. Et ab harum ſimilitudine, pro ſeptis ex ligno, ſiue ex ebore, aliaue materia factis, in quibus auiculas tenemus, quas vulgo & caueas vocant. Augu. lib. iij. de ciuita. dei. Volauerant pulli de cauea, & Mancino conſuli augurium malum fecerant. Plau. in Cur. Quia enim in cauea ſi forent concluſi itidẽ, vt pulli gallinacei. Item Cauea eſt area in medio theatri, in qua equitũ ſubſellia conſtituta eſſe pſueuerunt, φ velis tecta, caueæ ſimilitudinem haberent: vel φ incluſos teneat ſpectatores inquit Do. Virgi. Hic totum caueæ conſeſſum. Plau. in Amphy. Vt conquiſitores ſinguli in ſubſellia eant, per totam caueam ſpectatoribus. Quandoq; ponitur pro populi conſeſſu.

Cauerna dicitur, quia caua græce crypta dicitur, hoc eſt concauitas quædam terræ vacua, atq; obſcura.

Cauernoſus, ſa, ſum, pro loco paſſim vacuo: & veluti cauernis pleno.

Caucaſus penul. corre. mons Indiæ æditiſſimus ad ſeptentrionem verſus Sythas, Indiam ab Scythia dirimens aſper: & inhoſpitalis. Virg. Sed duris genuit te cautibus horrens caucaſus. Hic fertur ſyderibus proximus, vnde aſtra maiora viſuntur: & eorum ortus, occaſuſq; diligenter perſpiciuntur. A Caucaſo fit Caucaſeus, a, um. Virg. caucaſeaſq; refert volucres.

Cauda, quã veteres etiam codam dicebant. Inde caudati, & codati dicuntur, qui caudas habent. Interdum ponitur cauda, pro virili membro. Hora. in Ser. Quęcunq; excæpit patienter verbera caudæ. Idem lib. j. Accidit, vt quidam teſtes. Caudamq; ſalacem demeteret ferro.

Caudacus pe. pro. ſignificat ſuauem: & manſuetum.

Caudex pro cautex. d. pro t. poſito. Similiter & codex dicitur prima pars arboris, cui radices adhærent: & qñ ſupra terras ſimplex aſſurgit. Liber. ſiue tabula. Lac. Caudice deſecto lachrymat ſua gaudia palmes. Virgi. Quinet. & codicibus ſectis mirabile dictu. Et caudex eſt plurium tabularum contextus, vnde tabulæ codices dicuntur: & naues, quibus cõmeatus ſubuehuntur caudicariæ, ſiue codicariæ appellantur. Vnde Apius Claudius Caudex cognominatus eſt, qñ primus Romanis perſuaſit nauem conſcendere. Seneca de bre. vitæ. Claudius is caudex fuit ob hoc ipſum appellatus, quia plurium tabularum contextus caudex apud antiquos vocatur. Vnde publicæ tabulæ codices dicuntur. Ponitur & pro duro ſedili, ſeu pro ſede meretricia, quæ plærunq; ex truncis fieri ſolet. Iuue. Horrida quale facit reſidens in codice pellex.

Caudicalis, ad caudices ſcindendos idoneos. Pla in Pſe. Te cum ſecuri caudicali præficio prouinciæ. i. præpono te oneri ſcindendorum lignorum craſſiorum quæ caudicis nomine appellantur.

Caudis oppidus Samnij. Vñ caudinę furce, & caudinę fauces nobilitatæ inſigni clade, & ignominia, q; romani exercitus ſub Sp. Poſthumio, a Samnitibus acceperunt.

Caudinus, a, um, pe. pro. quod eſt ex Caude oppido.

Caudicari quæ commeatus per Tybrim ſubuehunt, φ ex lignis groſſioribus cauatis fierent. Fitq; a caudice, dum φ trunco, ſeu tabula ponitur quæ & codicariæ dicuntur.

Caueo, es, caui, cautũ, ſignificat fugio vito. Ambro. Caueatur iracundia, aut ſi præcaueri non poteſt, cohibeatur. Interdum cauere eſt attendere: & diligenter prouidere, vt Caue tibi. i. attende: & prouide, ne quid mali tibi accidat. Vale. Ma. Caue tibi Roma. Plau. Caue nemo id intelligat. Inde Cautela. Interdum ſignificat abſtinere. Et tunc cum ablatiuo mediante præpoſitione conſtruitur, quãuis in ſenſu idẽ ſit cum fugio, vt Caue ab illo. Caue ab errore quod eſt

abſtine

abſtine ab errore, ſeu fuge errores. Et ſic ſemper habet in ſe negationē, ſicut alia verba prohibitiua, vnde rectius dicit Caue facias, q̄ caue ne facias, cum tamē idem ſit, & vtroq; modo dictum reperiatur. Cice. Treba. Tu qui cæteris ne ab eſſedarijs decipiaris caueto. Proper. Tu caue ne triſti cupias pugnare puellæ, dicimus etiam Caue, vt facias hoc. Inuenitur & cauo, is, in eadem ſignificatione. Hor. in Ser. Vade, vale, caue, ne titubes, mandataq; frangas. Vbi ne ſyllaba exiſtente breui imperatiui modi. Caue coniugationis tertiæ eſſe conuenit, nam caue a caueo, producitur. Hinc ponitur præcaueo: quod eſt diligenter caueo. Terenti. Hoc tempus præcauere mihi me monet.

Cautum eſt ſignificat prouiſum ē. Cautio eſt Cautione opus eſt, ſeu prouidendum eſt.

Cautus: & per ſyncopam catus, ſumitur pro homine prudente, qui ſibi ſcit prouidere & cauere. Et nonnunq̄ pro re, cui cauetur. Cice. pro Ceci. Quo res mulieri eſſet cautior. Vnde incautus, qui neſcit ſibi cauere. Liui. lib. iij. In incautum hoſtem de cumana porta erupit.

Cautes, vide in dictione cos, cotis.

Caurus ventus ab occaſu flans, qui & corus dicitur. Rectius tamen per h. Chaurus ſcribitur: quoniam apud græcos.

Cauilla, e, Cauillū: & Cauillæ, irriſio quedā iocoſa, vulgo ſcitiū, ſiue calmo dicit. Plau. Pone hoc ſis, aufer cauilla. Idē in Tru. Poſtq̄ in vrbem crebro hic factus ſum, cauillator probus. Quid. i. amabo. Iſthec ridicularia cauillationes, vis opinor dicere, ita, vt paulillum differat a cauillibus.

Cauillo, as: & cauillor, aris, deponens a caluo, is, fit i. littera abiecta, ſignificatq; fallacia: & dolo vtor. Vnde Boe. ſuper Topi. ſcribit cauillationes partem quādam logices eſſe, cum inquit, Colligendi facultas triplici diuerſitate tractat aut enim veris: & neceſſarijs argumentationibus diſputatio decurrit: & diſciplina, vel demonſtratio dicitur: aut tantūs probabilibus: & dialectica dicit, aut apertiſſime falſis: & ſophiſtica: & cauillatoria phibet. Sic a Sene. & Cice. Cauillationes dixerunt: quę grece ſophiſmata nuncupantur. Vlp. Cauillationis natura, quam græci ſophiſticā appellauerunt, hæc eſt, vt ab euidenter veris per breuiſſimas mutationes diſputatio perducat. Caius iuriſcon. diffinit ꝙ ſit ſubdola ratio, quā coſcrij, nobis mēdacij vincēdi, tñ cauſa proferimus. Cic. li. ij. de ora. Accipit cauillationes ꝑ generali quodam facetiarum genere, tanq̄ ſcōmate faceto: & cauillo dicaculo, & faceta vrbanitate, cum inquit. Cū duo ſint facetiaꝝ genera. Alterum ęqualiter in omni ſermone fuſum. Alterum peracutum, & breue, ſuperior cauillatio, altera dicacitas nominata eſt. Idem lib. iij. de na. deoꝝ. Cauillari ꝑ cauillum dicere accipit. Atq; ēt in eo cauillatus eſt, ęſtate grauem eſſe aureū amiculū, hyeme frigidum. Sue. in Veſpa. Et maxime tamē dicacitatem in deformibus lucris affectabat vt inuidiam aliqua cauillatione dilueret, transferretq; ad ſales, alias ſignificat irriſionem.

Caula munimentū ouium: in quo oues recondunt. Vir. cū fremit ad caulas ventos perpeſſus & vmbres: vbi Dona. exponit ambitum quo tutę oues aduerſus inſidias cōtinentur. Gręcum nomen eſt littera detracta. Nam gręci αυλας vocant non ſolum atria vel aulas: ſed & ſtabula: & omnia ſeu aīalium receptacula: quas noſtri caulas. Feſtus a cauo caulam deriuat, ꝙ antiqui ante vſum tectorum oues in antra ducebant: ſed verius: ἀπό τοῦ καυλων. Nā etiam nunc fiunt, ex viminibus.

Caulis, in herbis dicitur ipſum robur, ſiue ſtipes. i. ea herbæ pars, vnde ſe producunt folia, aut ramuſculi. Pli. lib. xviij. Sed maior pars malunt fabalia mature ſationis, q̄ trimeſtrem fructum eius. Nāq; ſiliquę, caulesq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori. Et accipit ſiliquas pro corticibus, caules pro ſtipitibus: Idē de gentiana. Folio fraxini, ſed magnitudine lactucę. Caule tenero pollicis craſſitudine cauo & inani ex interuallis foliato trium aliquando cubitorum. Sed qm̄ nulla penę herba maiorem caulem habet, q̄ braſſica, ideo pro braſſica ponit. Similiter in arboribus: & in vitę. Caulis dicitur robur, ad quem alimentum defert: & intelligitur: quod ſupra terrā exurgit. Planta eſt radix, vnde alimentum attrahit a terra. Ramus: quod a caudice exit. Surculus qui e ramis oritur. Var. Ex ſarmento caules, qui nati ſunt de his plurimum valent. Virg. lib. xij. Puberibus caulē folijs. Ponitur & pro quibuſcūq; holeribus. Iuue. Spes homini, caulis miſeris, atq; ignis emādus, qnq; pro cauda. Pli. li. xj. Boum cauis, longiſſimus caulis, atq; in ima parte hirtus. Idem Aſinus lōgior, q̄ equis, ſed ſetoſus veterinis leoni infima parte, vt bobus: & Sorici, & pantheris, non item vt vulpibus: & lupis villoſus, ſues intorquent. Canum degeneres ſub aluum reflectunt. Quandoq; ſicut docet Ser. ſumitur pro virili membro. Qnq; pro ferro: & pro quolibet haſtili. A caulis fiunt compoſita vnicaulis: & multicaulis. Idem lib. xxj. Eſt & illa differentia, ꝙ quędā in his multicaulia, ramoſaq; ſunt, vt carduus.

Cauliculus diminutiuum. Pli. Hic eſt quidam ipſorum caulium delicatior, teneriorq; cauliculus.

Caulesco, is, a cauleo eſſe conuenit.

Caulescere eſt virgam fieri, licet quandoq; ponatur pro folia ꝑducere. Vnde & decaulescere: quod ſignificat ſine folijs fieri. Pli. lib. xix. Raphanus, vti iucundior detractis folijs, anteq̄ decauleſcat.

Caulon oppidum, quod a Pli. collocatur in prima regione Italię. Et Stra. in vj. Cauloniam appellat a Locris conditā, vbi vinum optimum naſcitur. Aulon vero eſt mons Calabrię contra Tarentinam regionem: vt inquit Porphi. ferax bōi vini, cuius meminit. Mar. Nobilis: & lanis: & baccho fertilis aulon.

Cauma, atis, latine calor. ἐκ τοῦ καὶ ομαι λέγεται. Cauſis combuſtio: & cauſon ęſtus, ſeu ardor.

Caus alias cauſea, tegmen capitis aptum calori pileus. Vale. Maxi. lib. j. Quemadmodū Antigonus caput Pyrrhi texit cauſia, qua velatum caput more macedonum habebat.

Cauſis enim græce, latine combuſtio.

Cauſon æſtus. Inde ab Hippocrate: & Auicenna cauſon febris æſtuans appellatur.

Caunus inſula in mari oceano: & ęſtate: & auctumno peſtilens propter ęſtus, ac pomorū copiam. Vnde Caunij colore admodū viridi, pallenteſq; exiſtūt, in quos olim Stratonicus citharedus verſu Homerico ita iocatus eſt. Tale quidem genus eſt hominū quale ē foliorū. Ab hac inſula aduehebant ſici cauneę dictę. Ci. lib. ij. de diui. Cū M. Craſſus exercitum brūduſij imponeret, quidā in portu caryotas Cauno aduectas vendens cauneas clamitabat.

Caupo ge. cōis tabernarius, hoc eſt ęſculentorū poſculentorūq; etiam venditor. Vlpi. Caupones: & ſtabularios ęque eos accipiemus, qui cauponam, vel ſtabulum exercent.

Caupona vocatur tam mulier quæ vinum vendit, q̄ ipſa taberna vinaria.

Cauponius, a, um, quod ad cauponem pertinet: vt ars cauponia. Iuſti. lib. j. Iuſſitq; cauponias: & ludicras artes & lenocinia exercere.

Cauponaria, ę. ars ipſa cauponandi.

Cauponor pe. pro. ſignificat lucri cā. quaſi ad cauponem vēdito. Ennius. Non cauponantes bellum, ſed belligerantes. Ferro non auro vitam cernamus vtriq;.

Cauſa proprie dr̄ id, ex quo, vel ꝑpter quod, vel per quod, vel a quo aliquid fit. Vnde quatuor cauſarum genera ſcripſit. Ari. Materialē ex qua aliquid fit. Formalē ꝑ quā aliqd tale fit. Efficientē a qua aliquid fit. Et finalem cuius gratia aliquid fit. Per tranſlationē tñ cā dicitur omnis actio. quā in ſenatu: vel in foro habemus. Vnde tria eſſe cauſarum genera ſcribit Cice, demonſtratiuum deliberatiuum: & iudiciale. Ex his tñ magis proprie cauſa dicitur, quæ iudicialis eſt. Vnde & cām, ꝑ lite ac cōtrouerſia ponimus: vt Cic. diligenter egit cām Milonis. Hinc cauſidici dicuntur patroni, qui in cauſis, iudicijſq; verſantur. Interdum cauſa dicitur occaſio. Teren. in Eu. Iam diu aliquam cauſam quærebat, quāobrem aliquid inſigne faceret. Interdum dicitur

excuſādo: vt honeſta eſt cauſa mei diſceſſus. Interdum ra/ tio. Oui.lib.j.Faſt. Tpa cum cauſis Latiū digeſta per annū. Interdum dicitur origo. Vnde & quidas cauſam a caſu di/ ctam exiſtimant, ꝙ initia: & origenes rerū. quæ cauſę ſunt caſu eueniant. Nonnulli a chaos detracta aſpiratione, ꝙ cō fuſa illa materia prima omnium cauſa fuerit. Alij a græco καῦσις quod ardorem, ſed incendium ſignificat, ꝙ cauſa ſit, quę nos accendit ad aliquid agendum. Alij a cauendo, ꝙ ea ſit, quę cauet, vt aliquid agatur, aut nō agaī. Et cauſa pars appellatur. Luc.li.j. Victrix cauſa deis placuit, ſſ victa Catoni, diminutiuum a cauſa eſt cauſula.

Cauſatiuus, a, um, quod eſt cauſa, vt aliquid fiat, vt nimia repletio eſt cauſatiua infirmitatis: ꝗuis etiā aliquando cau ſatiuum dicatur quod antecedentē cauſam ſignificat.

Cauſale quod antecedentem cauſam ſignificat: vt coniun/ ctiones cauſales, ſeu cauſatiuę.

Cauſarij milites dicunī a Liui.li.vij.q ꝑpter honeſtā cauſas puta valitudinē a militia ſoluunī, quaſi valitudinarij, ſiue ſontici, aut qui ocio cām: & admonitionem habebāt ex morbo, ſenectuteue. Tertius, inquit, exercitus ex cauſarijs, ſenatoribuſq; a.T. Quintio cōſcribaī, qui vrbi, mœnibuſq; pręſidio ſit. Sic cauſaria miſſio dī, per quā milites ſoluun/ tur a ſacramento militari. Vlp. Cauſaria, inquit, miſſio ē, quę propter valitudinē laboribus militię ſoluit.

Cauſo, as, induco, efficio. Hierony. ad Euſto. Sæpe etenim in fabis, & ordeaceis panibus nimia auiditas grande pec/ catum cauſat.

Cauſor, aris, deponens, ſignificat rei geſtę cām affero, ſeu re perio: & excuſationem adduco. Sue.in nero. Cauſatus nō/ dum eſſe fatale horam. Idem Syllanū. item ſocerum ad ne cem, ſe cindaſq; nouacula fauces cōpulit, cantus, ꝙ ſe in/ greſſum turbidius mare non eſſet ſecutus. Gel. Negocium ſibi eſſe cauſatus. Vir. Cauſando noſtros in lōgum ducis amores. Cauſari & culpare eſt. Hie. contra Vigil. Cauſabā/ tur quondam apoſtoli, ꝙ periret vnguentum, ſed domini voce correcti ſunt. Idem contra Rufi. Quicquid enim me non feciſſe cauſaris, quare non ipſe feciſti?

Cauſificor, cām dico: vel cām reijcio. Plau. in Aul. Non cau/ ſificor, quin ego illam habeam potiſſimum.

Cauſatio quandoq; ponitur pro vitio interiore: & egritudi/ ne Palla.li.j. Si ſaluo capite in pulmonibus ac thorace: aut nulla eſt, aut rara cauſatio.

Cauterium inſtrm̄ quo notę imprimuntur & caſtratorius ferramentum atq; tōſoriū a quo morbi alioquin inſana/ biles iuri ſolēt a græco καυτω. Cuius futurū καυσω. Et a ptō paſſiuo. Cauterium. Hiero. Putride carnes ferro curātur & cauterio. Preterea. Cauterium in pictorū inſtrumentis cō/ tinetur quo bituminationes: & fortiores quęq; congluti/ nationes cōcoquunī, & maxime in ea pictura quę encau/ ſtice appellatur, quę fit carbonibus inuſtis reſolutis igne ęe ris. Martianus titulo de fundo inſtructo ſic refert. Pictoris inſtrumento legato, ceræ colores ſimiliaq; horum legato cedunt. Item penicuili & cauteria & conchę.

Cauteriatus, a, um, quod eſt cauterio notatū. Vnde ab apo/ ſtolo cauteriata conſcientia dicta eſt, quaſi cauterio nota/ ta, qualis in hippocritis eſt.

Cauteres, idem quod cauteria, quos Palladius habendos eē inſtrumento ruſtico precipit.

Cauton: latine dicitur vſtile. Pliny. Quartum cautum ad el/ lychnia.

Cauſtica medicamenta ſunt hn̄tia vim cauſticā. i. mentem.

Cauſidicus pen.cor. dī ꝑ̄onus quaſi cā's iudicijſq; verſaī.

Cauſaria miſſio dī cum quis vitio animi vel corporis mi/ nus idoneus milicię renunciat & ſoluitur ſacramento mi litari. Inde Cauſarij milites dicti ſunt valitudinarij qui a la boribus militiæ ſoluti ſunt. Spartianus in Adriano. Poſt hæc profectus in gallias cāſarios liberalitatibus ſubleuauit. Cauſaria, ę ipſa miſſio ſimpliciter vt apud Codicem li.xij. vbi ſic legitur. Cauſaria miſſus nulla exiſtimationis nulla macula aſpergitur.

Cauſarij ſunt qui & valitudinarij ſiue ſontici, aut qui ocio cām & admonitionē hn̄t ex morbo ſenectuteue. Liui.lib. vij. Tertius exercitus ex cauſarijs ſenioribuſq;.

Cayſter fluuius Lydiæ Sardibus proximus, ἀπὸ τοῦ καί εσθαι, hoc eſt amburi, qm̄ ꝑpinquus ſit catace caumenę, quę pars eſt Epheſię ꝑorridę, & deuſtę ſimilis nulla pręter vitē arbore, ſed vino ꝑſtantiſſimo, quod Vict. & Pli. cata/ cecaumenitem ex hac origene denominant. Hinc Cayſtra/ rius cāpus. Stra. Poſt egreſſum Cayſtri amnis lacus eſt Se/ lenuſius cognomine in alterum ſtatim lacum interfluēs.

Cayſtrus fœmi.gene. vrbs eſt Cilicię mediterranea.

C ante E

Ceſyllabica adiectio. Quęre infra in dictione Met.

Ceus, a, um, poſſeſſiuum. Vide in dictione Cea.

Cecrops, primus Athenieſium rex, qui annis quinquagin/ ta regnauit: hic Athenas inſtaurauit.

Cecropius, a, um, poſſeſſiuum. Virg.lib.iij.Geor. Cecropias innatus apes amor vrget habendi.

Cecropis pe.cor. idis, patronymicū fœmininū. Et cecropi/ dę Athenieſes dicti ſunt, Sui.n.ī, κέκροψ γὰρ αὐτόχθων τὸ γένος ἄνησε ἀθηναίων κεκροπίδαι οἱ ἀθηναῖοι.

Cecryphalea promontoriū, ſeu inſula in Peloponneſo, vbi Athenienſes ab ęgynetis prelio ſuperati fuerunt.

Cedo, is, ſſi, ſſum, vide ſupra in dictione Cedo, is.

Cedrus, arbor maxima, quę in ędificijs vtilitatē ꝑſtabat, eo ꝙ huiuſmodi materies, & procera ſit, nec onerosa parieti/ bus. Eius folia ad cupreſſi ſimilitudinē rn̄dent: ligni nitor iu/ cundi odoris eſt: & diu durans, nec a tinea vnq; extermina tur. Vir.li.ij. Geor. Dant alij fętus, dant vtile lignum Naui/ gijs, pinnos domibuſq; cedrūq; cypreſſos. Ex hac arbore naſcitur oleū, quod cedreū dī: vt Vict.ij. inquit. Quo reli/ quæ res, cū ſunt vnctę vti et libri a tineis, & carie non le/ duntur. Iuxta quem ſenſum Perſi. dixiſſe videtur. Et cedro digna locutus. Scribit Theophr.li.iij. Cedrum eſſe iuniperi non abſimilem, ſed folio maxime diſtare.

Cedrinus, a, um, pe.pro. quod eſt ex cedro.

Cedria primus ſudor qui defluit in canali, dum pix fit, cui tanta eſt vis vt in Ægypto corpora hominum defuncto/ rum ea perfuſa ſeruentur.

Celena, penul.produ. locus campaniæ iunoni ſacer, Virg.li. vij. Atq; arua celenę.

Celenę pluralis numeri tantum, fuit vrbs Phrygię. Luc. Lu gent damnatę Phebo victore Celenę. Poteſt tamen decli/ nari ſingulari numero Celena, ę.

Celeno cum diph. fuit vna ex harpyis: & atrū, ſeu tenebro/ ſum ſignificat, græce κελαινός.

Celebris: & hoc celebre penulti.correp. adiectiuum eſt: & di ſtinguitur a frequenti, ꝙ frequens dicaī creber de loco, ſiue de re animata, vt frequens miles, frequens ſenatus. i. cre/ ber, copioſus, multus, frequētes domus. i. crebrę, multæ. Aliquando dicitur, ꝙ ab alijs frequētatur, vt frequens lo/ cus, frequens templum, in quod multi conueniūt. Et in/ frequens parū frequentatū, vt infrequens forum, in quod pauci, vel raro conueniunt. Phœnix infrequēs auis. i. quę rara reperitur. Ci. Rei. militaris te infrequentē tradidiſti. i. fugientem a ſignis, & raro in pugna intereſſentem. Cele/ bris vero proprie dī velox. Actius. Celebri gradu celer iſſe decet. Quoniam vero accelerare gradū, frequentare eſt, fa ctum eſt, vt celebre pro frequentati accipiaī, & qui in ōīū ore verſatur. Et hoc paſſiue tam ad rem, q̄; ad perſonas re/ latum. Cice.li.ij. ad Here. Locus quęritur celebris ne ſit, an deſertus. i. qui celebratur. Hinc celebritas frequentia. Quin/ ti. Ante omnia futurus orator, cui in magna celebritate, & in media Repu. viuendum eſſe aſſueſcat a puero non reformidare homines.

Celebro, as, frequento. Var. Cui non tam cura erat, vt tem/ pli deorum q̄; vt popinas celebraret. Per tranſlationem tn̄, qm̄ quæ frequentamus & colimus, celebrare pro colere: & venerari ponitur: & celebritas pro cultura, atq; honore.

Hinc

Hinc celebrare laudibus: & virtutum celebritatem dicimus. Item celebriorem: & celeberrimum, pro honoratiorem: & honoratiſſimum.

Cedar regio arabiæ vt apud Eſayam auferet oīs gloria cedar. Nam vt inquit Hie. ex hiſmaele cedar & aggarenos q per/uerſo nomine ſaraceni vocantur eſſe generatos dicimus.

Cedo, is, ſſi, ſſum. Vide ſupra in dictione Cædo.

Cedrium, oleum quod naſcitur ex cedro.

Cedrides, pe. cor. fructus cedri.

Cedropolis: oppidum in Caria a quo Cedropolitę: hæc vrbs cum ab athenienſibus defeciſſet.

Cedreas aliud oppidum Carię, a quo cedreatę cedreiq̨.

Celebriter aduerbium ſignificat cum cultu: & honore.

Celebreſcere eſt celebrem fieri. Actius. Et qualiſcunq̨ fama celebreſcat tua.

Celetes, pe. p. grece ὀτιμελίυω κέλητες, exhortor, vocanť equi qui ad curſum ſoli adhibenť, ſiue bigis, vel quadrigis, etiā nauigia, vt his tēpibus fieri ſolet. Nam qui bigis, quadrigiſue adhibebanť ad curſum deſultorij dicebantur. Pli. anti qui celetas tantum dicebant in ſacris. Poſtea vero & qui bi/gis, vel quadrigis viciſſent latine dicuntur deſultorij, ꝙ ex his facile deſilitur. Celetes etiam teſtudines dicuntur.

Celer idem eſt, quod velox, a quo celerrimus: & celeriſſimus fiunt ſuperlatiua bm Priſci.

Celero, as, penul. cor. celeriter aliquid facio, a quo Accelero as, fit compoſitum.

Celeuſma, atis, clamor nautarū: & aliorū, cum vno aliquid iubente omnes vniformiter reſpondent, quaſi ſibi inuicem iubentes. Hiero. apud Hiere. Celeuſma, quaſi calcantium cō cinetur aduerſus omnes habitatores terræ.

Cello, as, abſcondo, ſiue ſciri nolo. Et cōſtruiť modo cū vno dūtaxat accuſatiuo. Lactā. li. v. Vtrū ne profitebiť fugitiuum ſe, vel peſtilentē domū vendere, an cellabit emptorem. Mō cum duobus. Plau. in Bac. Ædepol feciſti furtū ę tati malū, cum iſtec flagitia me cellauiſti: & patrem tuum. Modo cum ablatiuo mediante ꝓpoſitione. Ci. Treb. Sed Baſſus noſter, de hoc me libro cellauit. At cum paſſiue ponitur res, ſicut perſona, per quas quis aliquem cellauit poniť in noīatiuo. Teren. in Eunu. Vbiubi eſt diu cellari non poteſt.

Cello, is, qūo, veteres vtebanť pro cędo, nūc cōpoſitis tantū vtimur excello, & precello, quod eſt excedo & antecedo.

Celſus, a cello, altus ſublimis, excellens. A quo celſitudo, pro excellentia.

Cellatim aduerbium ſignificat abſcondite. Gel. Quam maxi me cellatim poterat in inſidijs duo diſponit.

Cella dicta eſt, ꝙ in ea celentur, quæ eſſe volumus occulta. Græci Apothecam dicunt, in qua res eſculente, & poſcu/lentę reponunť, & ꝗuis proprie apotheca, cella vinaria ſit. Capit autem cella ſignificationes vt illi adiectiua iunguntur, vt cella vinaria, cella carnaria, cella olearia, cella farinaria, cella pomaria, cella lignaria, cella libraria, cella caſearia. Et omnis locus, in quo quid reponitur cella dicitur. Vnde Virgil. Fauorum cauernas cellas vocauit, cum ait. Diſtendunt ne/ctare cellas. Item loca, in quibus lauamur, aut vngimur in domo, cellæ, dicuntur: & loca, quæ religioſi ſe ad quieſcen/dum conferunt, cellæ vocantur. A quo nomine Hiero. for mauit diminu. Vnaquæq̨, inquit, cellulam adeat, benedi/ctione matris ſuſcepta. Et cella pars templi erat ſacratior, in quam ingredi fas non erat. Vnde apud Gel. legitur Sci/pionem in capitolium veniſſe, iuſſiſſeq̨ cellam Iouis opti mi maximi aperiri, ibiq̨ ſolum demoratum fuiſſe. Liui. li. iij. In cella Iouis optimi maximi habitaret exul.

Cellarium videtur ea figura dici, qua granariū panarium, vt procella, ac repoſitorio accipiatur. Sed eſt paucorū dictū, pe nus longi tēporis. Hanc cęt̄iā promptuariū, ſeu ꝓmptuariū appellant, in quo conduntur, & ex quo ꝓmunť ad victus neceſſaria Hie. Conſiderate coruos, qbus non eſt cellarium neq̨ horreū, & deus paſcit illos. Vnde in ſacris literis cella/ria pro ſepulchris poni ſolent, vt eſt illud Propheticū popu/lus meus intra in cellaria tua, aliquātulum, donec ira mea tranſeat, vbi Hier. Cellaria ſepulchra ſignificant, de quibus hoc vtiq̨ profertur, quod conditum fuerit. A penore etiam is locus penarius, & penuaria, ſeu penaria cella nuncupať. Cice. in Ver. M. Ca. Sapiens cellam penuariam Reipu. no ſtre nutricem plebis Ro. ſicillam nominauit.

Cellariolum diminutiuum paruum celarium. Hier. Sunt & culinę in templo, ſunt & cellariola.

Cellarius, qui in cella ꝓpoſitus eſt, vt rōnes ſaluę ſint, aut pe/noribus recondendis. Col. Vt cibus: & potus ſine fraude a cellarijs præbeatur. Plau. in cap. Pro me quiduis, te facio cellarium. Idem cellarios, promos, & cōdos vocat, ꝙ deintus ꝓmant, & intus cōdant. Ait. n. in Pſeu. Promus: & cō/dus ſum ꝓcurator peni. Auſo. Promuſq̨ condus magis.

Cellula, diminutiuum. Hiero. Vnaquæq̨ cellulam adeat be/nedictione matris ſuſcepta.

Cellaria, locus, vbi conditur vinum. Plau. in mil. Ego eijciar cellaria. Et cellaria quæ præeſt in cella. Idem in eadem. Suc cenſet Cellaria.

Celox genus nauiculę breuis a celeritate. Apul. lib. de Repu. Qui celocem regere nequit, onerariam petit. Hanc & celo/tim vocant, & oxyam. Hanc Rhodij inuenerunt.

Celte populi Gallię. qui cum veniſſent ad Iberum Hiſpanię fluuium, ibiq̨ conſediſſent retenta primi nominis parte: & aſſumpta parte fluminis, iuxta quod conſederant. Celtiberi dicti ſunt: & regio eorum Celtiberia. Vnde Luc. lib. iij. Pro/fugiq̨ a gente vetuſta Gallorum celtę miſcentes nomē Iberis. Vnde Sirius. Venere & Celtę ſociati nomē Iberis. Luc. Gallorum Celtæ miſcentes nomen Iberis. Stra. Quadrifa/riam diuidit Celtiberos.

Celtiberi populi in Hiſpania a celtis gallis & hiberis Hiſpa/niarum conſociati dicti ſunt.

Celtibericus, a, um, nomen poſſeſſiuū, vt bellū celtibericū.

Celticum promontoriū Hiſpanię in Oceanum procurrens.

Celiaci dicuntur, qui ventris fluxum patiuntur. Varro. Qui ex floribus nucis græcę: & cornu fiunt celiacas fieri, atq̨ vri na pota reſid.

Celydrus: ornatus muliebris. Iuue. donat arcana celydros.

Celſus, altus ἀκέλης, qui ſublimis equo vehitur.

Celtiberia dicta eſt, Celtiberorum regio.

Cemellio oppidū ligurię in alpibus ſitū, quod a Pto. Cemeneleō dicitur, quaſi a Cemeno monte videri pōt appellatū.

Cemenos greci eos montes vocant quos noſtri, Gebennas longe ab alpibus ſummotos. A cemeno alpium monte Varus amnis in narbonenſem verſus delabitur.

Cenchris auis genus, & latine tinnunculus dr̄ a tinnitu vo/cis, ex accipitrū genere, quē Ariſt. li. vj. de animalibus ſolū ex adunco genere quaterna, & eo plura oua parere dicit, Dicta cenchris, quaſi miliaria. Plini. Fimum cenchridis albu gines extenuat: eſt & cenchris, vt inquit Hierony. locus Corintho vicinus, immo portus ipſius Corinthi, vt eſt illud Apoſto. Commendo vobis Seben ſororem noſtram mi/niſtram Eccleſię, quę eſt Cenchris. Pli. lib. iiij. Lecheę hinc: cenchreę illinc anguſtiarum termini. Et cenchris genus ſer/pētis maculis plene thebano marmori ſimilis. Luc. Et ſem per recto lapſurus limite Cenchris pluribus ille notis va/riatam tingitur aluum.

Cencron græce, latine milium.

Cenina, ciuitas italiæ a qua Ceninenſes populi.

Cęnomani pe. pro. fuerunt populi galliæ ciſalpinæ, quorum caput vrbs Prixia fuit.

Cenos latine vacuus, vnde cenodoxia inanis gloria. Nam cęnodoxia cum æ diphthō. noua gloria. καινὸς. n. nouū dicitur, δόξα gloria. Cenodoxia cōmunis gloria.

Cenotaphium vacuum ſepulchrū ὅτι κενὸς λέγεται καὶ θα´φος ἀπὸ τοῦ θάπτειν. ſunt enim, vt capſa, quę poni tur in templo ad officia mortuorum.

Cenſeo, es, ſui, cenſum: & Cenſo, is, cenſui, cenſitum, penul. pro. ſignificat exiſtimo. Liui. li. vj. de bel. pu. Cenſet eo ve/terum obuiam pergi. Item Conſtituere deliberare. Nam ſenator cenſet cum ſententiam dicit de eo; quod ſibi videť

Aſſentitur cũ alienam approbat. Vnde dicimus Senatus aliquid cenſuit, vnde et cenſoris nomen tractũ videtur. Itẽ in ęſtimatione & precio eſſe. Sene. Virtus ſuper iſta conſiſtit ſuo ęre cenſet. Boe. in topi. Quoniã faciendi liberi tres partes ſunt. Vna quidẽ vt cenſu liber fiat. Cenſebant̃ enim antiquitus ſoli ciues romani. Aliqñ ſignificat ſuccenſere. Var. Ne nobis cenſeã ſi ad me referetis. Huius compoſita ſunt Accenſeo, percenſeo quo eſt perfecte cenſeo numero. Col. Ruſticationis magna & diffuſa materia eſt: parteſq; ſi velimus eius percenſere vix numero comprehendimus. Recenſeo & Succenſeo.

Cenſeo, is, cenſui, itum, penul. pro. a quo Recenſeo. Ouid. Priſca recenſitis euoluere ſæcula faſtis.

Cenſeo, is, iui, itum.

Cenſor, qui cenſurã gerit. Cenſores magiſtri morũ erant a cenſendo. i. arbitrando dicti, ꝙ illis ſummũ arbitriũ erat aliorum morũ. Var. Cenſor, ad cuius cenſionẽ. i. arbitriũ, cenſeretur populus. Feſt. Cenſores dicti ꝙ quiſq; tanti ſua ęſtimaret, q̃tum illi cenſuiſſet. quod nõ abſurdum videt̃, quia: & rerum: & morum cenſores erant. Vnde Plu. in Æmilio. Cenſura maxime omnium magiſtratuũ reuerẽtiæ, plurimę p̃tãtis tũ in alijs rebus, tũ maxime ad morũ emẽdationẽ. Nam ſenatores e ſenatu remouere põt equites ex plebeis ærarios facere notare infamia, cenſum. agere luſtrũ condere. Erant autẽ duo cenſores, qui quinto quoq; anno creabantur.

Cenſorius vir, qui cenſor fuit, vel qui dignus eſt, vt cenſor ſit, propter morum grauitatem, qui alios vindicet. Frequẽter tamen iungitur rebus, vt cenſorium dictum, qđ eſt cenſoris, ſeu quod ad cenſorem pertinet.

Cenſuales qui cenſoribus aſſiſtunt: & famulantur. Sido. ad namatium. Miſtus turmę cenſualium, æmulatorum conſulis proxime proximus eram.

Cenſio, caſtigatio, vnde cenſionem facere dicebantur cenſores, cum mulctam equiti irrogabant.

Cenſura cenſoris dignitas, ſicut a prætore prætura, ſicut cuius dicimus. Cenſor, qui gerit cenſuram. Accipitur interdum pro ſeueritate, correctione, decreto: & lege.

Cenſus, us, annuus redditus: & quicqd fortunarum aliquis habet. Quin. Abiere vires, cenſus, meus. Vnde qui centum milia ęris in ꝓfeſſionẽ detuliſſent, cenſi dicebant̃. Cenſus equeſtris cõſtabat ex ſeſtertijs. cccc. Item cenſus dicebat̃ ęſtimatio rerũ, ac bonorũ facta, ſm quã tributa pendebant̃. Vnde cenſum agere eſt recenſere hoium facultates. Et cenſus dicebatur, quod principi, aut ærario ſoluebat̃ viritim.

Cenſus, cenſi ſignificat eum, cuius bonis factus eſt cenſus. Vnde capite cenſus: & capite cenſi.

Cenſum. Euboee promontoriũ in ſeptentrionẽ directum.

Centauri Theſſalię populi, ſecus Pelium montẽ habitantes, qui a poetis finguntur eſſe media parte viri: & media equi, originẽ ab Ixione trahentes, agreſtes admodũ. Qui primi pugnare ex ęqs cęperunt: & a ſtimulando calcaribus equos centauri dicti ſunt, ἀπὸ τοῦ κεντεῖν: quod eſt pugnare: & ſtimulare, quia furentẽ taurorũ gregem telis confecerunt, propter quod hippocentauri. i. equi ſtimulatores appellati ſunt. His ꝓximi erant Lapithę iuxta Othrin montẽ eiuſdẽ prouinciæ, cũ quibus bella geſſerunt. Centauros ab Hercule victos interfectos oſtendit Diodo. Dicti ſunt nubigenæ, quaſi filij nubis, qm̃ in caſtello habitauerunt nomine nephelæ, νεφέλη: quod ſignificat nubes. Centauri a latinis breuitatis cã dicti: nam hyppocentauri dici debuerũt. Nam hippos equus, κεντεῖν pungere, ῥύμα rota calcaris, qa cum ſuperius eſſent homines, inferius erãt equi. Sed diuus Hie. de Paulo primo eremita, oſtendit. Centauros animalium genera eſſe, cũ inquit. Etiam media dies coquente iam ſole deſuper feruebat, nec tamẽ a cœpto itinere abducebatur, dicens. Credo in deum meũ, ꝙ ſeruum, quẽ mihi promiſit oſtendet, nec plura his cõſpicit hominẽ equo mixtum, cui opinio poetarũ centauro vocabulũ indidit. Quo viſo ſalutaris ſigni armat frontem. Et infra. Verum hoc vtrum diabolus ad terrendum eum ſimulauerit, an, vt ſolet eremus monſtruoſoꝝ animalium ferax, iſtam quoq; gigneret: & beſtiam, incertũ habemus. Centaurus etiã gene. fœ. genus nauis eſt: vt apud Vir. li. v. Centauro inuehitur magna.

Centaurea, ſiue centaurion genus herbę, cuius duę ſunt ſpecies, maior & minor. Naſcitur in fine veris. Ambę calidæ & ſicc cõplexionis in ſecũdo gra. Aetius aũt grecus medicus κενταύριον τοῦ μεγάλου ῥίζα: & ſubdit, προσφέρου σα καταμήνια καὶ ἔμβρυα νεκρὰ κατασπῶσα κενταυ ρίου δὲ μακροῦ ῥίζα ἰσχυροτέρα: & multa alia.

Cento velum laneum, quod lana, aut tomento conſertum, vt ictus, nullos patiat̃. Cæſar. Eamq; contabulationẽ ſummam lateribus, lutoq; conſtrauerunt, ne quis ignis hoſtiũ nocere poſſet, centoneſq; iniecerunt, ne, aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis lateritium diſcuterent. Siſen. lib. iij. Hyſto. Aceto madefactis centonibus integuntur, quos ſupra perpetua claſſi ſuſpenſa cilicia obteguntur. Quidam centonem, pro ſtragulę genere: ſuper quo cubare ſolent. Cato li. j. de re ruſt. Centonem poſuit pro veſtimento ruſtico, hoc eſt pro interiore veſtimẽto, quod ſuperſubucula ſuperindui ſolet, bombyce inſerta: Tres inquit centones quęris, ſex culcitras: nouem inſtragula. Similiter & Macro. dum ſtopham ſub centonibus iacere ſcribit, ruſticam veſtem eſſe declarat. Fieri autem centones conſtat ex pannis diuerſoꝝ colorum, vel lanis in vnũ condenſatis, atq; conſutis. Vnde Homerocentones: & Virgiliocentones qualis fecit Proba Falconia, definit Auſo. poeta quid ſit cento, varijs de locis, ſenſibuſq; diuerſis quędam carminis ſtructura in vnum ſolidata verſum, vt coeãt, aut cæſi duo, aut vnus: & ſequens, cum medio. Nam duos iunctim locare ineptum eſt.

Centrum punctum ſpheræ, aut orbis mediũ certiſſima obſeruatione diſtinguit̃. Nam in oĩ orbe, vel ſphera medietas centrum vocatur. Aug. lib. xiij. de ci. dei. Hanc animã Plato ab intimo terræ medio, qđ geometræ centrũ vocant per omnes partes eius, vſq; ad cœli ſumma diffundi: & extẽdi per numeros muſicos opinatur. Apul. in coſmo. cardines, mundi. Sic enim dixerim centrum habet tellus.

Centralis adiectiuum a centrũ. Pli. li. ij. Quin decies: & pluribus ſuberit: ꝙ terra centralis interueniat.

Centum nomen numerale: & indeclinabile. Vltra centũ variatur, vt ducenti, trecenti, quadringenti, quingenti, ſexcẽti, ſeptingenti, octingenti, noningenti. Hinc centenus, a, um, vt centena milia, ſic ducentenus, trecentenus, quadringentenus, quingentenus: ſexcentenus, ſeptingentenus, octingẽtenus, noningentenus. Centuplus, ducentuplus, trecentuplus: & reliqua. Centeſimus: & deinceps. Centies quoq; aduerbium, ducenties, trecenties, quadringenties, quingẽties, ſexcenties, ſeptingenties, octingenties: noningenties. Centenarius, ducentenarius: & reliqua.

Centuria in re mili. centum continet homines, qui ſub vno centurione ſint quoꝝ centenarius iuſtus eſt numerus. Hier. li. j. Re. Satrapę philiſtym incedebant in centurijs: & millibus. Centuriæ in agris ſignant ducenta iugera. Centuria a centum iugeribus vocabatur: ſed mox duplicata nomen retinuit: vt inquit. Colu. lib. vj. Sicut tribus dictæ primum a partibus populi tripertito diuiſi, quæ tamẽ nunc multiplicatæ priſtinum nomen poſſident.

Centurio: qui & centurionus dicitur, qui centum peditibus præeſt, quia ſingulę centurię centum militibus cõſtabant. In exercitu enĩ miles. Centurioni. Centurio Tribuno. Tribunus Legato, Legatus Cõſuli obediebat. Sed ſeorſum magiſter equitum ſolum dictatori obtemperabat. Centurio autem dicebatur primipilus. Liui. Centurio erat, quẽ nunc primipilũ appellamus. Veteres cum viderent cõmiſſo ꝓlio acies facile turbari: vt hoc incõmodum euitarent cohortes in centurias diuiſere: & in ſingulis centurijs ſingulos centuriones prefecerunt, qui primo centurioni vocabantur, quẽadmodum a decuriones, decurioni. Cohortes in exercitu decem erant in ſingulis legionibus: ſed prima, reliquas & numero,

numero militum: & dignitate pręcedebat, aquilam habebatq́ꝫ quod pręcipuū erat ſignū Romanorū. Centuriões huius cohortis cęteris centurionibus digniores habebantur. Prima centuria Primipilum vocabatur, quod circa ſigna grauis armatura conſtituta erat. Cēturio. ipſe primipili cēturio dicebatur: & primipilus vocabatur. Hic non modo aquilę pręerat, ſed quattuor centurias, hoc eſt quadringentos milites in prima acie gubernabat: & tanq̄ princeps totius legionis merita conſequebat: & commoda. Mar. Grata pudens meriti tulerit cum prœmia pili.

Centum capita, herba q̄ gręci hecatoncephalon nominant ex aculeatarum genere. Et alio nomine Erynge alba, ſiue Eryngin.

Centones, ſtragula groſſiora vilis paſſim pendentibus tomento vel lana infarcita quibus lecti viliſſimarū pſonarū ſternunt & tabernacula omnisq́ꝫ caſtrēſis ſupellex pluuioſo tpe velantur ꝫ vilorum multitudine numerus finitus p infinito. Vel quia cento gręce ſignificat pungo. Plau. in epi. Tu alium quæras cui centones ſarcias. Sunt etiam veſtes groſſiores ac viliores ex pānis diuerſorum colorū in vnū cōſutis quarum vſus in re militari apud veteres fuit frequētiſſimus ad arcendū incendiū. Vnde Vege. lib. iiij. pręcipit turres & vineas centonibus eſſe extrinſecus operiendas ne immiſſo incēdio cōcrement. Cęſar. in ſecūdo cō. ſcribit in oppugnatione Maſſiliæ turrim a ſuis ſtructam fuiſſe cui centones inſuper iniecerunt: ne aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis lateritium diſcuterent. Siſen. li. iij. hiſt. Aceto madefactis centonibus integuntur: quos ſupra perpetua daſſi ſuſpenſa cilicia: obteguntur. Cato. li. j. de re ruſ. poſuit centones pro veſtimentis ruſticis: hoc eſt pro interioribus veſtimentis, quæ ſuper ſubucula ſuperindui ſolent bōbyce inferta & quę fieri ſolent ex veſtimentis familię veteribus, cum ait. Quotienſcunq́ꝫ tunicam aut ſaga familiæ dabis, prius veterem accipito vnde centones fiant. Macro. libr. j. ſatur. accipit centones pro veſte ſtragula & lecti opertmēto: cū inqt Scrophę cadauer ſub centonibus collocat ſup quos vxor cubabat. Apud Iuue. capitur pro veſte familiari craſſa & ſordida. Intrauit calidum veteri centone lupanar. Et apud grammaticos Cētones dicuntur verſus homeri vel Virgilij hincide excerpti: & in vnū opus coacti. Vnde homerocentones & Virgiliocentones quales fecit pba falconia, Definit Auſo. poeta quid ſi cento. Varijs de locis ſenſibuſq́ꝫ diuerſis quædā carminis ſtructura in vnum ſolidatur: verſum vt coeant: aut cęſi duo: aut vnus & ſequens cum medio. Nam duos iunctim locare ineptum eſt.

Centuculus, dimi. pro vili ac ſordida veſte. Sene. lib. xi. epiſtolarum. Diurnum accipit in cētuculo dormit. Liui. & Frōti. accipere videntur pro dorſualibus & inſtratis iumentorum a ſimilitudine veſtis centuli.

Centunculus: herba quam Pli. penulā vocat li. xxiiij. his verbis. Itali centūculum vocāt roſtratis folijs ad ſimilitudinē capitis penularum iacentem in aruis.

Centipellio. venter vocatur quartus venter: qui & Abomaſus dicitur, quod genus edulij Iul. pollux Taconas a Cratete comico putauit appellatum.

Centurio, as, in centurias ordino, vt ager cēturiatus, qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus. n. centenis ciuibus ducenta iugera diſtribuit. Et milites centuriati qui in centurias ordinabantur. Liui. lib. xxix. Scipio poſtq̄ in Siciliam traiecit voluntarios milites ordinauit, centuriauitq́ꝫ. Centuriata comitia: vt Aſco. ſcribit, dicuntur, cuꝫ ex ſexu: & ętatę fertur ſuffragiū, quia per centenas turmas diuiſus erat populus Ro. Hinc ſuccenturio, a quo ſuccenturiati dicuntur milites, non primę, ſed ſecundę centurię vbi ad inſidiandum maxime collocabantur. Ex quo in ſuccenturijs. quaſi in inſidijs quempiā poſitum appellamus. Teren. in Phor. Nunc prior adito tu, ego in inſidijs ero hic ſuccenturiatus, ſi quid deficies. Proprie autem ſuccenturiare ſignificat explēdę centurię gratia, numerum ſupplere.

Centuriatim ſignificat per centurias, ſiue abūndanter: copioſeq́ꝫ a centurijs, quę in comitijs ferebant ſuffragia.

Centumuiralia iudicia dicta ſunt a centū viris. Nam cum eſſent Rome. xxxv. tribus quæ & curie ſunt dictę, terni ex ſingulis tribubus ſunt electi ad iudicandum, qui centū viri appellati ſunt. Et licet quinq́ꝫ ſupra centum fuerint tamē, quo facilius numerentur, centumuiri dicti ſunt.

Centuſſis, a decem decuſſibus dr, quę ſunt librę centū, vel a centū aſſibus, qui erāt nūmi breues ex ęre: vt cētuſſe licet, ideſt centum libris vendit per auctionem.

Cephalea morbus, quo totum caput infeſtatur. Nam hemicranici ab hemicrania ſunt dicti qui dimidia parte capitis laborant. Sed & celſus cephaleam acutum quoddam, peſtilenſq́ꝫ malum appellat.

Cephale, ſiue cephalis penuld. cor. ſignificat caput. Cephalicus capitalis.

Cephalus pen. cor. nomen viri. & nomen piſcis. Amb. Ille ſinus maris cephalos alit, lupos ille, ille ſaxatiles.

Cephalene, ſiue Cephalenia cum .e, poſtil. inſula Ionij maris a Cephalo Amphitryōis ſocio: vel a Cephalo deionei filio dicta. De hac Stra. lib. x. Nō dubitauere plęriq́ꝫ cephaleniam eandem & dulychium appellare & Taphium. Alij & Taphios cephalenios eoſdem dixere Teleboas, & aduerſus illos amphitryonem exercitum ductaſſe aſſumpto ſocio deionei filio Cephalo ex athenis profugo. Inſula deinde amphitryonem potitum eā cephalo tradidiſſe ab eoq́ꝫ nomē habuiſſe inſulam. Hinc populi cephalenos. Home. Verum magnanimos cephalenas agebat Vlyſſes.

Cephiſus pe. pro. fluuius Bœotię, qui magna ex parte torrētis, inſtar labitur in Phalerium pelagus. Oui. lib. iij. Me. In vada Cephiſi, panopeſq́ꝫ euaſerat arua.

Cephiſia Attica regio. Nam Cecrops Athenarum conditor, omnem eius regionis multitudinem in. xij. vrbes digeſſit. Sed Theſeus poſtea has omnes in vnam Athenienſium ciuitatem cōgregauit. Dicta Cephiſia a Cephiſſo amne. Eſt & Cephiſia fons Atticę, ſicut latine callirhoe.

Cepos latine hortus: & vrbs boſphori vt inquit Suidas κῆπος πόλις κατὰ βόσπορον καὶ κῆπος εἶδος κουρᾶς δύο γάρ εἰσι κουραὶ σκάφιον καὶ κῆπος τὸ μὲν οὖν τὸ ἐν χρῷ ὁ δὲ κῆπος τὸ προμετώπιον κομᾶν. Vnde apparet in vocabulario gręco non eſſe bene interpretatam hanc diſtinctionem σκαφίον.

Ceporos: hortulanus Gręce κηπουρός.

Cephalo cruſtes: vermis qui in folijs perſici inuoluitur.

Cepio nomen romani ciuis: qui cum druſo inimicitias habuit vnde origo ſocialis belli & exitia rerū vt Aſco. & Val. maxi. teſtātur fuere & alij Cepiones. Nam & Catonis vticenſis frater Cepio dictus eſt. Et Cepio Seruilius is cuius culpa ro. exercitus a cimbris deletus ē: & exilio perijt. Fuit & Q. Cepio Seruilius qui de cilicibus triumphauit, ſꝫ poſtea reus damnatuſq́ꝫ in Gemonijs ſcalis manu carnificis laceratus traditur a Vale. maxi.

Cephiſſodorus fuit Praxitelis filius qui & ipſe pictor. Cuius meminit Pli.

Ceramicus locus erat athenis in quo interfecti in bello ſepeliebantur de quo late ſuidas: eius meminit etiā Pli. cuius ex trigeſſimo ſexto verba hec ſunt: opa praxitelis ſunt athenis in ceramico, poteſt autem videri ex eo deriuatū quod κέραμος tegulam ſignificat.

Ceraſtra dicta eſt Cyprus, quoniam homines ceraſtris cornibus inſignes olim tenuiſſe quidam ſcribūt. Alij q pro currentibus promōtorijs velut infeſtis cornibus aſſurgāt.

Cercitam Pauſanias grammaticus ait vocari temonis genus a populis inuentoribus qui cercitæ appellabantur, in terra india.

Ceramides ſignificat colorem figlini qualē in plumis quorundam anſerum aſpicimus. Vnde nomen quoq́ꝫ gemmarum vni ceramites.

Ceratinæ apud Quint. ſpēs eſt ratiocinationis inexplicabilis dictę a cornibus; hoc eſt a materia ipſa, qua vtetenus

vtraſq; Armenias, Comagenemq; tãgens dextro multis Aſiæ populis circũfuſa, ad tauri iuga: & ſolis ortus attol/litur. Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit. Appia. minoris Armeniæ partem. Ptole. vero minorem Arme/niam: hæc ante Leucoſyria vocata eſt: vnde Cappadoces Leucoſyrij. Stra. lib. xij. ſcribit cappadociam diuiſam fuiſſe in decem ſtrategeas hoc eſt præfecturas. Olim cappadocia ſerui viles deportabantur venales quos cappadocas ap/pellant poetæ.

Cappadox, ocis, pe. cor. pro eo, qui eſt ex Cappadocia. Luc. li. ij. Cappadoces mea ſigna timent.

Cappadocus, a, um, poſſeſſiuum. Perſi. Nec ſit præſtantior alter cappadocas rigida pingues clauſiſſe cataſta. ſui. κατα/πα δοκια πρῶτῳ, καὶ κιλικια.

Cappadocius, a, um, Apud Apul.

Caper mas inter capras caſtratus. Mar. Dum iugulas hyrcus factus es ipſe caper. Nam Vir. improprie caprũ pro hyrco poſuit, cum dixit. Vir gregis ipſe caper, ſicut & improprie brutum aïal virũ appellauit. Ponitur tñ quãdoq; pro maſcu/lo caprarum: & Aries pro maſculo ouium, dũ ſunt adul/ti, nec tñ coierunt. Nam qui minores ſunt inter capras, hæ di inter oues, agni dicuntur. Sed qui, poſt kalendas Augu ſti concepti ſunt, vocant̃ ſocordes. Et dicitur caper, ſiue ca/pra a carpendis virgultis. Rodit. n. omne virgultum: & in primis vites, propter quod Baccho immolari caper ſole/bat. Eſt & caper nomen proprium grammatici.

Capra, quaſi carpa, ꝙ virgultus carpat, vel ꝙ captet aſpera, vel a crurũ crepitu. Vnde & crepas eas antiqui vocabant. Sunt aũt capræ domeſticæ, capreæ ſilueſtres. Et capra a capro caprea a capreo, ls nõ ſit in vſu. Cuius dimi. ẽ capreolus.

Capros græce apud nos ſignificat aprum.

Capreolatim aduerbium ſignificat annexa implicare dictũ a capreolis viriginei s. Apul. libr. vlti. Tortuoſis capreola/timq; condenſis apicibus.

Capreus, a, um, qđ ex capro, ſiue capra ẽ: vt pellis caprea.

Caprinus, a, um, idem quod capreus, vt caprinum ſeuum.

Caprilus, a, um, idẽ caprinus, ſicut ab oue ouillus, Var. ſcri bit ſtercus caprillum: & ouillum, & aſininum tertio ordi/ne in agris ponendum.

Caprea penul. cor. animal ſilueſtre, quantum ad græca vo/cabula nomen a videndo, atq; clarius aſpiciendo, inquit Hier. ſortitum eſt. Nam in natura ſua habet, vt nõ ſolum ipſa videat ſed perſpiciat acerrime, ſed & alijs viſus ꝓbeat. Aſſerunt enim hi, quibus medicinæ peritia eſt, huic ani/mali intra viſcera humorem quendã ineſſe, qui caliginem depellat oculorum & obtuſiores quoſq; viſus exacuat. Ca prearum genera compluríma enumerat. Pli. li. viij. Eſt Da/ma, quæ raro manſueſcit, nebros etiã appellata. Sunt Ibices maxime pnicitatis. Sunt Rupi capreæ. Sunt Pigardi. Sunt Origes ſoli ꝯtrario pilo veſtiti: & ad caput ve[illegible]. Sũt Strepſi/cerotes: & platicerotes: hi a cornibus latis, illi a contortis nomen adepti. Eſt & caprea viris dicta, vt inquit Var. ꝙ pariat capreolum. Et capreæ inſula vltra Surentum Cam/paniæ vrbem: circiter octo milia paſſuum nobilis cõtur/nicum multitudine, quæ ex Italia volantes, illic principio autumni capiuntur.

Capreæ inſulæ. Vide in dictione caprea.

Caprarius cuſtos, ſeu exercitator caprarum, ſic & capraria.

Caprimulgi, aues ſunt meruleæ, aſpectu aliquanto grandio res, fures nocturni, interdiu non videntur, nec ipſi vident intrant ſtabula, caprarumq; vberibus propter ſuccum ad/uolant, ꝗ iniuria emoriuntur vbera. Hos Ariſto. a capra/rum mammis Ægotelas vocat.

Capraria inſula in mari Tuſco. ſeu Liguſtico capris abun/dans, quam græci Ægilon dicunt.

Capreolus cũ accentu in antepe. animal ſilueſtre dimi. a ca preus. Præterea duo, nec mihi tuta valle reperti capreoli. Eſt & capreolus coliculus intortus in vitibus: vt cincinnus, Is enim vites capit. Vnde & a capiendo capreolus eſt dictus, græci hunc helicem, noſtri etiam pampinum, & clauicu/lam appellant. Et capreolus, vt lib. xij. Col. author ẽ, genus eſt bicornis ferramenti.

Capellus a capro. Capella a capra diminutiua ſunt.

Caprigenus, a, um, pe. cor. quod eſt ex caprarum genere.

Caprile penulti. produ. locus, vbi capræ ſeruantur, ſicut oui/le, vbi oues, equile vbi equi.

Capricornus, cœleſte ſignũ, quod Pana fuiſſe exiſtimãt, qui poſteriorem ptem in effigiem piſcis, priorem vero in for/mã hirci commutauit. Cuius ingenium admiratum Io/uem ferunt: hanc figuram in cœlum tranſtuliſſe. Stellam habet in naſo, in pectore duas, in pede duas, inter ſcapu/las ſeptem, in ventre ſex, in cauda duas.

Caprificus a carpẽdo, ꝙ parietes, ac muros carpat. Mar. Mar mora Meſſalæ ſcindit caprificus. Eſt enim e ſilueſtri ficus ge nere, nullo vnq; tempore matureſcens, quæ fere ruptis ſa xis ſolet erumpere. Teren. in Adel. Illic etiam vbi caprifi/cus magna eſt. Caprifici etiam appellati ſunt, caniculares dies, ꝙ eo fere tempore liberæ ſimul, atq; ancillæ ſub arbo re caprifico ſacra faciebant.

Caprificatio a Plin. vocatur in arboribus, quotiens illarum cortex, per ver cultello finditur. vt cõmodius prorumpãt arbores, atq; creſcit ſimilitudine caprifici, quæ ruptis mu/ris intumeſcens exit. Sunt tamen qui eam ſacrificationẽ ap/pellandam cenſeant.

Capero, as, pe. cor. frontem rugis contraho: & aſperitatem vultus contraho, quod a criſpis caprorum frontibus, vel a cornuum caprinorum ſimilitudine tractus eſt. Vnde & caperatum rugoſum dicitur. Plau. Quid illud eſt, ꝙ ille ca/perat frontem ſeueritudine.

Caphareus Euboiæ mons altiſſimus, verſus Helleſpontus, apud quẽ plurima græcorũ claſſis afflicta eſt, propter Pala medis necem. Vnde & Caphareum mare dictum eſt.

Capis, idis, poculi genus a capiẽdo, cuius dimi. eſt capidula.

Capys, is, nomẽ fuit pater æneæ, eius qui Capuã ædificauit Vir. lib. x. Et capis, hinc nomen capuanæ dr̃ vrbi, de quo dictis cretenſis: & dares phrygius: & interpres. Q. Calabri poetæ lib. xij. q cũ maieſtate Homeri vr̃ quaſi contendere.

Capio, is, cœpi, cęptũ ſignificat accipio. Virgi. lib. iiij. Geor. Cape ſacra manu, cape robora paſtor. Sed differunt quia ca pere eſt cũ effectu. Accipere, cum quis non ſic accipit, vt ha beat. Ideo vt Vlp. ſcribit, non vr̃ qs capere, quod eſt reſtitu turus. Et capere eſt ſponte, vel non ſponte. Accipere tãtũ ſponte. Vnde dicimus cœpi labores, cœpi moleſtiam cœpi vel ſuſcepi inimicitias, accepi calamitatem dãdem contu meliã, vulnus. Val. maxi. Vt non coactus enſem accipere, ſed ſua ſponte ſumere videret̃. Habet interdum reciprocũ vſum, vt idem ſit cœpi voluptatem: & cœpit me voluptas. Qñq; capere eſt delectare, ineſcare, irretire ex tranſlatione ferarum, venatuſq;. Hor. in ſer. Te cõiunx aliena capit, me/retricula Dauũ. Qñq; propiciari. Luc. l. ij. Nec bene ꝓ me/ritis capitur, nec tãgitur ira. Qñq; decipere. Vir. Captiq; do lis, lachrymiſq; coacti. Quãdoq; eligere. Terẽ. in Hecy. Cũ illum gnatum cœpimus. Quãdoq; perpeti, vt apud eundẽ in Heau. Dũ abs te abſus, omnes mihi labores quos cœpi leues. Quãdoq; tenere. Teren. in Eu. Dij boni, quid turbæ? ædes noſtræ vix capient. Quãdoq; detinere occupare. Cice. Nauem quandã piratarum præda onuſtam cœpere. Var. Quid hic venator non cœpit? Hinc vincti captiui dicun/tur, ꝙ non ſui iuris ſint, ſed in poteſtatem aliorum redacti, quoniam autem qui ita capti ſunt, non ſunt amplius ſui iuris, ſi libertate priuati ſunt: ideo captus quãdoq; pro pri uatos, ſiue impeditos accipimus. Hinc mente capti dicun/tur amentes, hoc eſt qui mentis compotes nõ ſunt. Capti oculis, qui officio oculorum priuati ſunt. Et capere ẽ amo re accendere. Vnde capti amãtes dicuntur. Luci. Ne aſpe/ctu. & forma capiare aliena. Multa alia ſignificat ꝓ diuer/ſitate rerum, cum quibus iungitur, vt capere manu eſt cõ/prendere. Capere oculis videre. Capere auribus audire. Ca pere mente intelligere. Capere conſilio eligere. Capere aſtu. vel dolis decipere. Capere cantu, aut voluptate delecta/re. Virgil.

æ. Virgili. Carmina, quo captæ. Capere conſilium eſt deliberare. Cicer. Cum autem conſilium hoc princeps cœpiſſet. Capere rationem eſt modum inuenire. Plau. Rationem, cœpi, vt & amandi obſequerer, & patrem non offenderem. Præterea Capere ſignificat facere. Teren. Non ſi capiundos mihi ſciã inimicos omnes homines. Huius verbi compoſita ſunt Accipio, a quo præcipio, cõcipio, decipio excipio, incipio, intercipio, percipio, præcipio, recipio, ſuſcipio, & vſucapio, quæ ci, ſyllabã cor. habent. Deriuata ſunt Anceps, Forceps, Princeps, & quæ ſequuntur.

Capto, as. frequentatiuum, a quo Captiuo aliud frequentatiuum, licet non ſignificent frequenter capere, ſed blãdicijs illecebris, & huiuſmodi aliquid venari, vt hic obſequendo captat aurã popularem. Mar. Capto tuã pudet, heri ſed capto maxime cœnam. Tu captas alias, & ſumus ergo pares. Hinc captator venator: & captatio venatio. Ci. Captator illę popularis auræ. Aliquãdo captare capere decipere. Idē. Si captare feras aucupis arte placet.

Captatio calliditas inſidiæ fraus.

Capeſſo, is, ſſi, ſſum ſm Diom. vel capeſſiui, itũ, ſm Priſci. verbum actiuum. Nã dicimus Capeſſo, or, & ſignificat capio, ſiue ad capiendum eo. Sal. lib. ij. hyſto. Diuerſa vti ſolet rebus perditis capeſſiuit. Liui. lib. j. Tãtum pro capio poſuit. Ergo vt ſegregaret pugnã, capeſſit fugã. ſimiliter Apul. Dum ſimul illi, & gratias agerem, & dona capeſſerem. Aliquando ſignificat perfero ſeu exequendum ſuſcipio. Virg. Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Aliquãdo cõfero. Plau. in Aſi. Nunc pergam heræ imperium exequi: & me domum capeſſam. Aliquãdo immitto. Idem in Aſi. Quo magis te in altum capeſſis tam æſtus te in portum refert.

Captiuus, quaſi capite diminutus, qui ingenuitatis fortuna excidit, cum non ſui iuris: ſed in aliorũ poteſtates redactus.

Captiuo, as quod eſt captiuũ facere. Captiuitas ipſa detentio, grece aũt αἰχμαλωτος αἰχμὴ καὶ αἰ'ρουμαι ἁλωμην.

Captus, a, um. participium eiuſdẽ ſignificãdi, cum ſuo verbo. Et quãdoq; pro priuato, ſiue impedito ponitur. Vnde mente capti, capti oculis, qui officio mentis, vel oculorum priuati ſunt. Et capti dicunt amatores a tranſlatione ferarũ. Teren. Captus eſt pro eo, quod eſt tenetur: & irretitur.

Captus, us, ſors intelligitur. Terẽ. in Adel. Preterea, vt captus eſt ſeruorum non malus, hoc eſt, vt ſe habet ſeruorum conditio, ſicuti exponit Do. Aliquãdo Captus deceptio, cuius dimi. eſt captiuncula, quę & captio dicitur. Item Perceptio, quod homo capere poteſt. Sene. Quod captu quidem difficile eſt: ſed facile memoriæ retinetur. Vnde & pro capacitate ponitur quandoq;. Cic. lib. ij. Tuſcu. Græci prudenter, vt eſt captus hominum. i. tam prudentes, q̃ capax prudentiæ eſt hominum natura. Apul. dixit ſupra captum cogitationis pro eo quod eſt ſupra, quã quiſpiã cogitatione capere: & complecti poſſit. Item delectatio Cicer. Non poſſum abduci, & ſuſcipere e pecunia captum.

Captio ipſe actus capiendi, ſeu decipiendi, ſeu id per quod quis capitur.

Captiũcula dimi. Gel. Quid aũt legis iſtius propugnatores in illa captiũcula facient: in qua hęc eſſe neceſſum eſt.

Captioſus, a, um, quod capit ſeu decipit & dolis plenũ eſt: quod vernacula lingua dicimus da prendere. Hier. contra Vigil. Captioſa eſt iſta concluſio. Gel. Rhetori conceſſum eſt ſententijs vti falſis audacibus, vel ſubdolis captioſis ſi modo veriſimiles ſint.

Captura detentio: vnde in Euã. legitur. In captura piſcium. Aliquãdo dicitur locus capiendis piſcibus aptus.

Capax, quod aliquid capit, ſeu continet, aut continere poteſt. Eius contrarium Incapax.

Capſa, a capio, q res in ſe reconditas capiat, vel ά κα'μπτω quod eſt curuo: cuius diminutiuum eſt capſula, a quo capſella. Hier. lib. j. Re. Vaſa aurea, quę exoluiſtis ei pro delicto ponetis in capſellas: ſed tamen quid ſit capſa: & vnde dicatur Suidas noſter ita ſcribit κα'ψα λε'γεται κυβὶ ως κιςυ καὶ θη'κη.

Capſarius, qui mercedis gratia ſeruandã in balneis, veſtimenta ſuſcipit, cuſtos capſarum. Et capſarius, qui portat libros. Augu. in Pſal. interpretatione. Modo nobis ſeruiunt iudæi, tanquam capſarij noſtri, ſunt qui ſtudentibus codices portant.

Capſus, carruca vndiq; tecta.

Capſaces, pe. cor. lechytus, oleiq; vas. Cypri. li. iij. Epi. Hidelia farris, non deficiet, & capſaces olei non minuetur. Sic Hier. ad Euſto. Vidua ſarreptana ipſa, cũ filijs nocte moritura Prophetam paſcit eſurientem, & mirum in modum capſace completo, qui alendus venerat alit.

Capedo pe. pro. dicitur ſpacioſum aliquid, & rei alicuius capax. A quo fit intercapedo, & diſcapedino, as.

Capeduncula diminutiuum: quod a Cice. accipi videtur pro vaſe vel armario traditionum numũm.

Capula vas vinarium, quo veteres vtebantur, q facile capi poſſet. Var. Capis, & minores capulæ a capiendo nominãtur, q anſatę ſint. Vel a græco q Calpim: & Calpium digitatos anſatoſq; crateras erythris fingi ſolitos philemon & pamphilus ſcripſere.

Capulator, qui capulis oleum deplet ac tollit in torculario ex labris plumbeis & in labra fictilia diffunditur.

Capulus, & capulum dicitur quicquid rem aliquam intra ſe capit. Col. lib. v. Neq; enim canterius ædidor eſſe debet pedali altitudine: vt ſit quæ teneri adhuc pampini capulis ſuis prolixius illigent. Vnde & id, quo mortui efferuntur. Capulus dicitur hoc eſt pheretrum. Inde Capularis ſenex; & Sarcophagum, ideſt ſepulchrum Capulum dicitur, q corpora capiat. Apul. lib. iiij. Meta. Ibi capulos carie, & vetuſtate ſemiſectos, qbus inhabitabant puluerei: & cineroſi mortui paſſim ad futuræ prædę receptacula reſeramus. Et capulus manubrium gladij, quod manu capiatur. Virgili. Capulo tenus abdidit enſem. Sueto. in Cal. Veniam inquit veniam, & hic mecum capulum gladij crebro verberans, quo cinctus erat.

Capularis ſenex, ideſt capulo intimus, vel morti contiguus, & mox capulo efferendus. Reumq; capularem dicebant q capulo dignus eſſet.

Caplum nodi genus in fune, quo indomita iumenta capiuntur.

Capiſtrum capitis vinculuſ, quod equis, & huiuſmodi animalibus adhiberi ſolet, ne fugiant. Mar. Paret purpureis aper capiſtris. Colu. libro quĩto vitibus attribuit, cum inquit. Quare cum ad ſummum palum recta vitis extenta eſt capiſtro conſtringitur, ne fetu grauata ſubſidat, curueturq;. Et capiſtrum dicitur, quod circa os brutorum inuoluitur, ne cibos decerpant.

Capiſtro, as capiſtrum impono. Pli. Sed inter arbores, viteſq; aretur fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant.

Capiſterium genus vaſis ruſtici. Quod Grego. oſtẽdit fuiſſe fictile & ad purgandum triticem idoneum. Quod tamen, vt Georgius Merula inquit, Schaphiſterium melius dicitur.

Caput dicitur totum illud quod collo ſuſtentatur: inde dictum q ab eo initium capiant ſenſus & nerui. In ſummo enim a natura collocatum ẽ, vt inquo futurum erat totius animatis. Alij a græco deducũt ά πὸ τῆς κεφαλῆς quod eſt caput: vel ά πὸ τῆς κα'ρας eiuſdẽ ſignificationis. Vnde nucem. Iuglandem κα'ρυον nominant a capitis grauedine q arborum ipſarum foliorumq; iures in cerebrum penetrent. Partes capitis diſtinguntur. Nam eminẽtior pars vertex appellatur. Tum corona capitis diuiditur in frontem anteriorem & occiput poſteriorem partẽ: media vero ſunt tempora quibus aures inherent. Aliquando Caput dicitur origo: & principium, Virgi. Olatij caput horum & cã malorum. Aliquãdo pro vita ponitur. Nam maxime vita indicatur: vnde ſenſus omnes. Aliquãdo pro ſumma prima i pecunia a qua fenus aut alius quęſtus fit veluti ea principum. Sed hanc etiam ſortes dicunt. Et caput initia par

na in libris, quod capitulus apud vulgares dicitur. Gel. Q̃ ꝫ in capite ſuperiore a Critolao ſcriptum eſſe diximus Caput facere dicitur de ſuppurationibus cum apoſtemata frã guntur. Pli. de furunculis. Remedio ſunt quæ diximus foſſi a trita cum polenta ſi non caput fecerint.

Capitis diminutio, eſt prioris ſtatus permutatio. Cuius tria ſũt genera, vt ſcribit Paul. Maxima, minima, media. Tria enis ſunt quæ habemus libertatẽ ciuitatem, familiam. Igitur cum hęc omnia amittimus, maximam eſſe capitis diminutionem: vt deportatio. Cũ vero amittimus ciuitatẽ: & libertatem retinemus, mediã eſſe capitis diminutionẽ, vt eſt in colonias latinas tranſportatio. Cũ libertas: & ciuitas retinetur: & familia tantum mutatur, minimã eſſe capitis diminutionem conſtat, velut adoptatio.

Capitulum dimi. ſignificat paruum caput. Plau. Meus capitulum, meus ocellus. Teren. O lepidum capitulum. Q̃n̄ꝗ; dr̃ paruum capitium. Plau. in cur. Vbi qd ſurripuere operto capitulo Gręcorũ nimos eſt petaſatos incedere. Aliqñ dicitur initium ſententię, ꝙ principia ſentẽtiarum, per methaphoram etiam capita vocitur. Item capitulum dicitur caput columnarum. Pliny. lib. xxxvj. Proximum columnis ſpirę, ſubditę: & capitula addita.

Capitellum dimi. eſt a capitulum, quod modo ſignificat paruum caput. i. groſſiorem ſummitatem cuiuſcunq; rei. Pliny. Herba impia vocatur roriſmarini aſpectu, thyrſi mõ veſtita, atq; capitata. Inde ramuli aſſurgunt ſua capitella gerentes ob id impiam appellauere. Et capitellus dicitur Epiſtylium. i. caput columnarum. Nam baſis inferior pars eſt. Hoc & Capitulum vocatur: græce βά σις.

Capitulatim ſignificat per ſingula capita.

Capitulo, as, capitulum appono. Vnde capitulatum dicitur quod veluti capitulum quoddã, in ſummo habet. Pli. Folia bouis, lingue ſimilia, minora, ſubcandida: & in cacumine capitulata. Capitulare etiam eſt per capita diſtinguere. Et capitulata dicuntur ſcripta, quæ per capita diſtincta ſunt. Vnde & Recapitulare eſt breuiter, quæ dicta ſunt per capitula recenſere.

Capitatus, a, um, quod in caput latius creſcit. Vnde capitatum porrum. Colu. lib. xij. Cultus autem porri capitati aſſidua ſarritio: & ſtercoratio eſt. Item capitata vinea ab eodem dicitur, ſicut & brachiata.

Capitoſus, a, um, quod magnum caput habet. Interdũ dicitur, quod eſt duri capitis, qui & ceruicoſus appellatur.

Capitale: & per apocopen capital dicitur facinus, quod capitis pœna luitur. Plau. in Mene. Tametſi capital fecerit facile aſſeruabis. Nonius docet capital eſſe capitis periculum. Var. vero faſciolã, qua capillos nectimus. Alij linteolum quo ſacerdotali in ſacrificijs capita tegebant.

Capitalis homo, non ſolũ ꝓ ſceleſto, qui eſt dignus puniri capite, vt apud Cice. li. v. Phil. Ad quendã ſeptimum capitalem hominem, collegam ſuum miſerat, ſed etiam qui eſt proróptus ad cædem, vt idem ad Treba. Tres viros vites cenſeo, audio capitales eſſe. Capitalis oratio eſt. Cicer. j. offi. Eſt ad æquationem bonorum pertinens. Capitalis ira ab Hora. dicitur pro mortifera. Capitale odium. Capitalis morbus ꝙ caput, & vitam hominis petant. Capitalis locus dicebatur, vbi, ſi quid violatum erat, capite violatoris expiabatur. Capitale pactum. Capitale vitium, ideſt propter quod debeat quis ad pœnam capitis peti: ſeu a quo multa alia naſcuntur vitia. Capitalis fraus admittitur quum aliquid perpetratur propter quod quis capite punitur.

Capite cenſi dicebantur, qui in plebe Roma. perq̃; pauco, aut nullo ære cenſebantur, a cenſione capitum, ꝙ ſolis capitibus cenſerentur, quibus proletarij nomen impoſitum a munere: officioqꝫ prolis edendę, ꝙ cum re familiari parua minus poſſent Rempu. iuuare ſobolis tamen gignendæ copia ciuitatem frequentarent.

Capitolium locus Romę ſic dictus, a capite hominis ibi reperto, dum fœderent fundamenta. Ante enim Tarpeius mons dicebatur a virgine veſtali Tarpeia, quæ ibi a Sabinis necata, atq; ſepulta fuit.

Capitolinus fuit cognomen eius, qui caput inuenit, cuꝫ Capitolium extruendum eſſet. Quo etiaꝫ cognomine dictus fuit Auctor quidam qui de cęſaribus ſcripſit.

Capitium capitis tegmen a capite. Alij a Capio, ꝙ capiat. i. compræhendat pectus. Var. de vi. pa. Tunicas nec capitia, nec ſtrophia.

Capidulum, idem quod capitium.

Capitones dicuntur duri qui nunq̃; de ſua ſententia imitantur, vt apud Plau. in perſa.

Capillus, quaſi capitis pilus, q̃;uis & pro omni pilo ſumat. Oui. Quot ſunt mentula, quos habet capilli. Gellius capillum pro hedino pilo poſuit quum ait. Nam ſi ouium lacte hedi aut caprorum alerent conſtat fermæ in his lanam duriorem in illis capillum gigni duriorem. Capillus veneris herba ſic dicta, ꝙ delapſos poſt alopeciam capillos recreat, ſiue ꝙ capillorum fluores coercet.

Capillotenus pe. cor. ſignificat vſq; ad capillos.

Capillare eſt capillos facere. Pli. Polithrix in viridi capillatum ſed defluuia comarum facere dicitur.

Capillatus, a, um, quod crines longiores habet. Cice. Capillatior ſolito.

Capillamentum quãdoq; capillo dicitur. Apul. lib. ij de aſ. Tanta eſt capellamenti dignitas, vt q̃;uis auro, veſte, gemmis, omniq; cętero mundo exornata mulier incedat, tamẽ niſi capillum diſtinxerit, ornata non poſſit videri. Pli. li. xxj. Herba croci eſt, folio anguſto, pene in capillamenti modũ Transfertur quoq; ad herbas, & arbores. Colu. lib. v. Qui non ſolum in eo errabant, ꝙ primi anni capillamenta ſeminum, intacta patiebantur, ſed poſt biennium cum viui radix reddenda erat, omnem ſuperficieꝫ amputabant, ſolo tenus iuxta ipſum articulum.

Capillatia vella dicuntur vella cilicina. Aug.

Capillatium, idem quod capillamentum. Sic enim a capillo capillitium dicitur: vt a famulo famulitium, a ſatellite ſatellitium. Vnde Apul. Fl. uuum capillitium dixit.

Capua a camporum latitudine, in quibus ſita eſt, dicta eſt, vt inquit Cato. Liui. a Capy Samnitũ duce qui lingua illa falco, a pede introrſus curuato, vocataꝫ ait, ſub cuius augurio creditur condita. Virgi. a Capy Æneæ cõmolitone, qui eam cõdidit. Strabo ꝙ eſſet. xij. vrbium caput, hoc eſt ipſa duodecima reliquis. xj. pręeſſet. Quid. ĩ a capacitate, ꝙ omnem vitæ fructum capiat. Euſtathius etiam ab vrbe, cui nomen campus eſſet, vel a camporum planitie ſeu abundantia, vt Diod. qui. M. Genutio: & Agrippa Curtio Chilone Coſ. ex ędificatam eam tradit. Ab hac regio Campania dicta eſt, a qua campani populi.

Capus: & Capo, Varro. Ex gallo gallinaceo caſtrato fit capus.

Capſis, antiqui dicebant pro eo quod ẽ Cape ſi vis, ſicut Sodes pro ſi audes.

Capharnaum ciuitas nobilis totius galilee metropolis quã dominus noſter propter ciuium multitudinem frequentauit: & venit in ciuitatem ſuam.

Capnos, latine fumus. Quo etiam nomine dicta eſt herba naſcens in ſegete hordeacea, quę lachrymas, vt fumus prouocat, Hinc a capnia dicta ſunt ligna ſicca, quæ ſine fumo ardent. Et vinum capnias hoc eſt fumoſum.

Caprooeæ iubæ, ſeu comæ, in fronte deuexæ quaſi a capite pronæ, Lucil. libro ſeptimo ſaty. A peari caput, atqꝫ comas fluitare caproneas altas, frontibus immiſſis, vt mos fuit illis. Hę alio nomine dicuntur Antiæ & Anteuentuli & Propenduli.

Capruneulum vas fictile ſic dictum, ꝙ capax ſit.

Capena pe. pro. oppidum vicinum Romæ, iuxta fontem Ægerię a qua capenas atis, eſt & Capena porta Romæ a Capena vrbe, quã Italus rex ędificauit, vt inquit Soli. Hæc etiam porta Apia dicta eſt, per quã Capuam itur, vt Fróti. libro de aquæ ductibus teſtatur.

Carambis promontoriũ troię magnę,ad ſeptentrionẽ por/rectũ,arietinæ frontis habẽs formã,quod lõgo ſpacio pe/lago incũbens ſcythię obiectum peninſulę euxinũ pontuſ bimarem videtur efficere. Diony. Libycus κάραμβος βορέ/ην τε καὶ ἀντολίην δύο σώσαι μέσσαι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα δύω ἀνέχουσι πολώναι μὲν ὑπερφρονέ τινὴν δε κλει/σισι καρ... & Euſtathius eiuſdẽ interpreſ multa ſci/tu digniſſima.

Carabus penultima correpta,genus piſcis.

Carbaſus pe.cor.generis fœmi.ſm Priſc.generis maſ.ſm Phocam.Probus vero:& Caper dicunt eſſe maſcu.& fœ/mi.in ſingulari.neu.vero in plurali,genus lini eſt miræ te/nuitatis,in Hiſpania primuſ repertum,vt ſcribit Pli.Ex car/baſo fiebant vela nauium,quæ & ipſa carbaſa dicuntur. Cic.de ſuppli.Taberna carbaſeis intenta velis.Carbaſinis veſtibus Indi & Arabes corpora velant,quę ſunt auro,pu/raq; diſtinctæ ait.Curtius vero docet carbaſuſ eſſe palliũ: quo flaminæ amiciuntur opulentiæ cauſa,vt ſerico,aut te/nui lino.Vale.Maxi.libro.j.Maxime vero virginis Æmi/liæ diſcipula,extincto igne,tutaſ ab omni reprehenſione veſte,numen præſtitit.Qua adorante,cum carbaſum,quẽ optimũ habebat foculo impoſuiſſet,ſubito ignis emicuit. Hinc carbaſeus & carbaſinus aduerbia.

Carbo dicitur,cuiſ extincta fuerit pruna.Perſi.Illa prius cre/ta,mox hęc carbone notaſti.i.nigro,& extincto.Aliquãdo dicit̃ carbo,cũ eſt ignitus.Pli.lib.xviij.Et cum cinis in foro concreſcit,& cum carbo vehementer perlucet.Gręce An/thrax dicitur.Eſt & Carbo viri cognomen.

Carba,ventus aphrycus,dicitur a Victr.nautæ carbinũ no/minant,quem libicum hodie vel tura vocant.

Carbatinæ:ſeu carbaſinę:& Carpadnæ crepidæ. Vide infra in dictione carpatinæ.Ariſto.lib.ij.de animalibus ſcribit Camelos calceari carbanus ne.ſ.in exercitu longiore itine/re fatiſcant.

Carbunculus dimi.paruus carbo:& carbunculus tuber,ſeu vitiuſ ex inflãmatione proueniens.A cãdenti carbone di/ctus,propter inflãmationem.Celſus.Nõ aliud carbunculo peius eſt.Eius hæ notę ſunt rubor eſt,ſuperq; eum non ni/mium puſtulę eminent,maxime nigrę,interdum ſubliui/dæ aut pallidæ.In his ſanies eſſe videtur,Infra color eſt ni/ger,ipſum corpus aridum:& durius.q̃ naturaliter opor/tet.Præterea carbunculus vitium eſt in vitibus,atq; arbo/ribus cum quodam,quaſi vredinis carbone vuę,& fructus vruntur.Terra.n.ſole perferuet,ita vt radices ſatorus com/burat.Pli.libro.xviij.Pleriq; dixere rorem,inuſtum ſole ru/biginis cauſam eſſe:& carbunculi vitibus.Solet id accide/re vuts tertio:& ſexto Idus Auguſti,ſub decretorio illo ſy/dere,quod caniculam appellant.Varro libro.j.de re ruſt. vbi terrarum genera diuidit,ait.Lapis,marmor rudus,are/na ſabulum,argylla,rubrica,creta,carbunculus.Pli.Sic aſ/fligit:& vitem carbunculus,quæ terra ita vocatur.Eſt & car/bunculus gemma,propter colores.q̃ ſit ignitus vt carbo, cuius fulgor,nec nocte vincitur,adeo,vt flãmis ad oculos vibret.Gignitur in libya apud Troglodiťas.Pli.libro.xxxvij. Principatum habent carbunculi a,ſimilitudine ignium ap/pellati,cum ipſi non ſentiant ignes.Vnde & a quibuſdam carbunculi dicuntur Apyraſtę.Sumitur quãdoq; carbun/culus,pro terra,vbi teſſellę lapideę:& nigrę reperiunt̃.Pal/la.in Ianuario menſe,Carbũculus,niſi ſtercoretur,macras vineas reddit.Pli.lib.xvj.Maximeq; ſabulum humidum, aut carbunculum,aut tophaceam formam.

Carbunculare eſt carbunculum pati.Pli.lib.xxiij.Succus eo/rum carbunculãtibus circa oculos vlceribus excreſcentibus: & puſtulis efficax.Et carbunculare eſt more carbonuſ fieri. Idem lib.xij.Verum & his ſua iniuria eſt.atq; cœli intem/perie carbunculantur,fiuntq; ſemina caſſa:& inania.

Carchoquios:genus ramunculi cęnulentum in dorſo habẽ/tis in ventre croceas maculas.

Carchedon pe.pro.græce Carthago dicitur.Inde carchedo/nius carthaginenſis.Vnde a Plauto dictũ eſt,Carchedonius vocatur hęc comœdia,latinę pœnulus.Et carbũculos au/ctore Pli.carchedonios vocauere,propter opulentiam Car/thaginis magnę.Dicta Carchedon a Carchedone condito/re.culus meminit Api.Sed vulgatior fama eſt conditam fuiſſe a Didone.Euſtathius multa in Dionyſio,Suidas παρ Χηδὼν ἡ ἀφρικῆς ἧς ὡρμᾶτο ὁ μέγας κυπριανὸς τα/ύτην σκιπ ων καθεῖλεν εἰς ἔδαφος ἡ μετα τὸν πρῶ/τον συνοικισμὸν ἑπτακόσια ἔτη κρατήσασα τῶν πε/ριοίκων.

Carcer locus,in quo ſeruantur noxij,vel vndecũq; quis exi/re prohibetur.quaſi coarcer a coercendo,vt docet Varro,q̃ vincti in ea cuſtodiuntur:& prohibentur exire.Eſt enim cu/ſtodiæ locus,quæ græce philaca dicitur.Vnde & in circo, vnde emittebantur equi carceres ſunt appellati,q̃ coercean/tur equi,ne inde exeant,anteq̃; magiſtratus ſignum miſe/rit.Et licet quidam dicant in ſingulari tãtum ſignificare cu/ſtodiam publicam,in plurali currentium equorum repa/gula,vel funes qui equis ad metam currere volentibus op/ponuntur.Cice.tamen vtrũq; indifferenter poſuit.Nas in Cato.ſic inqt.Nec vero velim,quaſi decurſo ſpacio ad car/ceres a calce reuocari.Et libro quarto ad Heren.Quaſi ſi qs ad olympiacum curſus venerit:& ſteterit,vt emittatur,im/pudenterq; illos dicat eſſe,qui currere cœperint,ipſę intra carcerem ſtet.Quod autem carcer pro facinoroſorum cu/ſtodia a coarcẽdo dicatur,patet ex verbis Liuij libro primo ſcribentis.Cum in tanta multitudine hominum diſcrimi/ne recte,an perperam facti confuſo facinora clandeſtina fierent,carcer ad terrorem increſcentis audacię media vrbe imminens foro ędificatur.Carceres tamen interdum pro furibus,ſeu captiuis poni ſolet.

Carcerarius,a,um,quod ad carcerem pertinet.Plau.in Cap. Ægre mihi eſt hunc queſtum facere carcerarium.

Carcereus,a,um,quod eſt carceris.Amb.li.de ratione.In exi/tu ipſo videmus queadmodum anima diſcedentis paula/tim ſoluat ſe vinculis carnis & ore emiſſa euolet tanq̃; car/cereo corporis huius gurguſtio exuta.

Carcinus penul.correp.cancer animal:& ſignum cœleſte.& morbus.Vide in dictione cancer.Luca.xiiij.Ter geminus chiron.Et idẽ.Quod carcinus ardẽs humidus Ægroceros.

Carcinoma ſimiliter cancer:& carcinus.Vide in cancer.

Carcina,penul.corre.ciuitas eſt,a qua ſinus carcinites,vbi & carcinitus amnis,vt auctor eſt Ptolemeus.

Carcinoma,atis,penul.correp.cancer morbus.Pli.libro.xx. A qua quoq; eius decocta neruos articuloſq; mire iuuari ſi foueant vlcera & recentia & vetera carcinomata quæ nullis alijs medicamentis ſanari poſſint.Ca.de re ruſti.Et ſi quid in mãmis vlceris natum & carcinoma braſſicam tritã op/ponito ſanum faciet.Celſus tria eius facit genera.Primum Cacoethes cum vlcus quidem præſſum,ſed quæ circa ſunt intumeſcunt.Secundum ſine vlcere.Tertium qđ Thymiũ vocat grece carcinus dicitur.

Cardia latinę cor dicit̃ inde cordiacus:& cordiacus ἀπὸ τῆς καρδίας.ideſt a corde,ſiue ab ore ſtomaci,quod cardiam quoq; gręci vocant,non q̃ paſſionem illã cor ſuſtineat,ſed ſtomachus & periculum ſit,ne cor attingat.Cor.Cel.Car/diacus morbus ex nimia imbecillitate corporis:& languẽ/te ſtomacho ſudore nimio naſcitur.Iuuena.Cardiaco cya/thum non porrecturus amico.Eſt & cardia nomen vrbis in Thracia a cordis ſimilitudine vocata.Sõli.Cardia,q̃ in cordis facie ſita ſit dicitur.

Cardiacus pe.cor.Vide in dictione Cardia.

Cardopos ſignificat arcam panariam.

Cardinum penul.cor.herba ſuauis odoris,a quibuſdã Na/ſturtium dicitur.

Carduus herba vulgo nota,a qua carduellis auis appel/lata eſt.

Carduelis auis parua,a capite rubro alis luteis,albo,nigro/q; diſtinctis,dicta,q̃ carduorum ſemine paſcatur.

Cardo,inis,dicitur,quaſi cor ianuę,quo.ſ.illa mouet̃,nã vt animantia motũ a corde ſuſcipiũt,ita fores a cardine.Vir.

foribus cardo ſtridebat ahenis. Hinc apud Romanos dea cardea, quę cardinibus pęerat quaſi cardina. Cardines ét dicunt altiſſimę cœli partes, quas græci polos: & latini vertices etiã dicunt a ſimilitudine eorum, circa quos valuæ voluuntur. Cardo in agrorum limitatione appellatur lines, q̃ p agrum currit a mane ad ſeptentrionem ſicut decumanus vocat limes ille qui ſecat agrũ ab exhortu ad occaſum: vt inquit Pli. & Colu. Ponitur interdũ cardo ꝓ oportũitate. Vir. Haud tanto ceſſabit cardine rerum. Quod Ser. inde tractũ exiſtimat, quod in prouerbio dicitur. Res in cardine eſt. Et circa id verti cardinem dicimus, in quo ſumma rei eſt.

Cardineus, a, um. poſſeſſiuum & ordo cardineus aliquãdo pro pręcipuo poni ſolent.

Cardinalis: & hoc cardinale. Idem quod cardineus. Cardinales in eccleſia vocantur hi circa quos xp̃i fides vertitur.

Cardea romanorum dea quæ cardinibus pręeſſe putabatur.

Careo, es, carui, & caſſus ſum, caritum, & caſſum ſm Priſc. Et eſt proprie carere, rẽ deſideratam non habere. Ineſt enim velle: & deſiderare in carendo. Et carere in bono dicitur, nõ in malo: videturq; eſſe de his commodis, quæ olim poſſedimus, quibus indigemus. Nã qui priuatus eſt, nec vnq̃ regnauit ſatis recte nõ poteſt dici carere regno, cum id elocutionis genus pertineat ad eos, q̃ olim fuerunt reges: & poſtea regno expulſi ſunt. Quod accidit Tarquino ſupbo. Conſtruitur hoc verbum cũ ablcõ, licet eſt accuſatiuo iunctum inueniatur. Plau. in Mene. Dare vna opera penſum poſtules, inter ancillas ſedere iubeas lanam carere. Quod eſt a carendo, q̃ eã tũ purgant: & deducunt, vt careat ſpurcitia. Ex quo carminare dicitur. Differũt. n. ab inuicẽ careo, & indigeo, q̃ indigemus rebus neceſſarijs, vt vacemus litteris. ſ. pecunia. & liberis. Caremus vero, non indigemus honoribus, dignitatibus: & huiuſmodi, quæ non ſunt neceſſarię: & tñ vellemus. Et caremus multis ſeruis, q̃uis eis non indigeamus. Improprie tamen dicimus Careo damno, careo culpa, careo febre, ſignificare volens me non febricitare. Eſt enim Acyrologia. i. improprius ſermo. E contrario dicimus habere febrem, cum illa nos habeat.

Carex. fœmi. generis herba acuta: & duriſſima, ſimilis aſparago Vir. Et carice paſtus acuta.

Carectũ locus caricib⁹ plenus. Idẽ. Tu poſt carecta latebas.

Caries vetuſtas, vel putilago. Lucil. lib. vij. Ne auriculam obſidat caries ne. vermiculiq;. Auſo. Itineas, cariemq; pati te charta neceſſe eſt. Sunt. qui cariem interpretentur vermiculum illũ, qui ligna rodit: & vulgo carolus dicit. Col. lib. xij. Omnis materia in ędificia ſuccidi debet luna decreſcente, ab viceſima vſq; in triceſimam, quia ſic cęſa iudicatur carie non infeſtari. Pli. Cedri oleo peruncta materies, nec tineã nec cariem ſentit. Idẽ pro carolamẽto li. xij. accępiſſe videtur. cum inquit. Celeriter ea cariem ſentit.

Carioſus, a, um: quod eſt carie plenum: per tranſla. Carioſi artus dicunt ſenio corroſi ac putidi.

Caras nomẽ propriũ regis, qui regiõi Carię nomẽ indidit.

Cares numero plurali populi ſunt qui & carrę de q̃bus mõdictum eſt. Cares vero ſingulari numero fuit nomẽ ſtatuarij liſippi diſcipuli Cares ſub Minoe fuerunt: & tunc Leleges dicebantur: & inſulas habitabant, poſtea facti ſunt cõtinentis habitatores, multumq; maritimæ oræ, & mediterraneę occupauerunt.

Caria regio minoris Aſię, inter Lyciam: & Ioniã, Stra. Cariam a Borea Meandri flumine clauſit ab occidenti Ionio: & myrthoo pelago, a Meridiæ rhodienſi, ab ortu lycijs: & alijs gentibus, magnãq; tauri montis partem in Caria cõcluſit, oẽm orã rhodiã ei attribuens, quæ meridionalis eſt dicta caria a Cara rege. qui primus auguria auium dicitur inueniſſe. Cuius populi carre dicti, q̃ peculiariter ſunt barbari nominati. Cariæ olim imperauit Mauſoleus, in qua Halicarnaſſus metropolis fuit, & mauſoleum illud celebratiſſimum, quod inter ſeptem miracula numerari ſolet.

Caricus, ca, cum, penul. cor. quod eſt ex caria.

Caria ciuitas pelopõnenſis, quæ cum pſis hoſtibus ꝯtra gręciam cõſenſit q̃ poſtea a grecis deleta fuit. Auctor Vict. li. j.

Carra, ę, ciuitas Arabiæ ad rubrum mare, a qua carrei dicti ſunt populi. Pli. Carreis latiſſimos: & fertiliſſimos agros, ab oppido Arabię quod Carra dicitur.

Carrę, rum, ciuitas Meſopotamię trans Edeſſam. Craſſi: & Romani exercitus cruore nobilis. Vnde Lu. Aſſyrias Latio maculauit ſanguine Carras.

Carrus, & carrum vtroq; modo dicit, a cardine quatuor rotarum, vel q̃ currẽdo ſonet. Cęſar. Inter carros impedimẽtaq; prelium cõmiſerunt Hircius Pompeius ea die per viarum anguſtias carra complura, multoſq; laniſtas retraxit.

Carrucha, penul. pro. genus vehiculi. ſ. currus.

Carrucharius, qui carruchas agit.

Carrucharius, a, um, qđ ad carruchã pertinet. Põpe. Plęraſq; multas carrucharias tales eſſent, vt trãſire plaga nõ poſſint.

Carico, as, penul. cor. quod lingua vernacula dicitur caricare Hier. expræſſit ſic ſcribens. Origenes maiora cogitans, propriumq; ingenium ferre non ſufficiens, oneribus maioribus caricabat ſe, & cum ſic incedere non poſſet, ruina magna deuolutus eſt.

Caros latinę crapularis redundãtia, a καρόω perturbo, vero agito, ſeu a καρόομαι, quod eſt capite aggrauor, & oblido velut ab oppręſſura capitis, & ingenij oſtenſione.

Caryatides ſtatuæ muliebres in ædificijs, vt ait Vitru. ſicut viriles, quæ mutulos, aut coronas ſuſtinent. Telamones a noſtris, atlãtes a gręcis appellatę. Nam deſtructa carya: & interfectis viris matronę in ſeruitutem adductæ fuerunt nec ſunt paſſi ſtellas deponere, vt æterno ſeruitutis exẽplo graui contumelia pręſſe pœnas pendere videntur pro ciuitate. Ideo qui tunc architecti fuerunt earum imagines ędificijs publicis deſignauerunt oneri ferendo, vt etiã poſteris pœna caryatidum memoriæ traderetur. Alij a carya laconicę terræ oppidi.

Cariſſam antiqui pro vafro vſurpabant.

Caritas ſine h, a careo ſignificat inopiam. Liui. lib. xj. Caritas primum erat annonæ, ex incultis per ſeceſſionem Plebis agris. Vnde & carus in ſignificatione, qua opponit vili. Differunt tamen caritas, & inopia, q̃ caritas ſit rerum penuria quæ adhuc extãt, inopia earum, quæ non extant. Cic. pro domo ſua. Qua ex re primum notare deinde inopia caritas annonę eſt, inopia, ſeu pęnuria aliarum rerum. Charitas cum h, latinæ amor dicitur, a χάρις gratia, & amor. Et eſt quidem caritas amoris ſpecies, quæ ad homines tm̃ ſpectat pro dignitate, & qualitate perſonæ, amor ad omnia. Nam maxima charitas debetur parentibus, proxima filijs & deinceps reliquis. Sic charus, cum ſignificat gratum, & amore deuinctũ. Vel charitas vt Speuſi. ait eſt integra animi declaratio ciuilis ſcientia honeſtorum atq; vtilium.

Carinę, arum, nomẽ vici Romani, in quo fuit domus Põpei. Vir. Lautis mugire carinis. Varro carinas dici putat ab eo q̃ hinc orit caput ſacrę vię, κάρα. n. latinę caput dicitur.

Carina penul. pro. infima trabs vbi nauis fundatur. Oui. li. iiij. de pon. Dũ mea puppis erat valida fundata carina. Aliquãdo dicit pars nauis, & ipſa nauis concauitas, licet quãdoq; per tota naui ponatur.

Carino, as, in modum carinę formo. Pliny. libro nono. Saliunt pectines, & extra volitant, ſeq; & ipſa carinant. Et carinatum concauum. Aliquando carinare eſt probra obijcere, q̃ carinantes, ideſt probra obijcientes ſint infimę ſortis homines, ſicut & carina.

Carinatim aduerbium ſignificat ad ſimilitudinem carinæ.

Carmania regio maioris Aſię cuius metropolis eſt Carmania & populi carmani, qui teſte Põpo. ſine veſte, ac frugæ, ſine pecore, ac ſedibus corijs piſcium veſtiuntur.

Carmelus penul. pro. latinę. & græce dicitur. Hebraycę vero Chermel. Et ſunt duo montes auctore Hiero. qui hoc nomine vocantur. alter Galilęę prouinciæ, in quo fuit Nabal Carmelus maritus Abigail, ad auſtrales plagã. Aliter iuxta Ptolom idem, mari imminens, in quo Helias propheta flexis genibus pluuiam impetrauit.

Carmon eſt locus in Meſſenia,& templum Appollinis in Laconia,& in Archadia flumē & mons in Peloponeſſo.

Carmen,quaſi canimen a canendo dici poteſt quicquid eſt metrice ſcriptum.Vnde Vir.verſum vnum carmē dixit. Et rem carmine ſigno.Et duos ſimiliter cum ait.Tumulo ſuperaddite carmen. Tota inſuper Æneis heroicum carmen dicitur,& carmen bucolicum,vt Tale tuū carmē &c̄.Quādoq; carmen dicitur incātatio,vt carmina de cœlo poſſunt deducere lunam.

Carmenta,& carmentis,Euandri mater a carminibus,quibus dabat reſponſa,cum proprie Nicoſtrata vocaretur. Erat hæc rerum futurarum admonitrix,quæ Phœbo dedicata carminibus oracula ſignificabat.

Carmentalis porta Romę.Vir.Et Carmentalem Romano nomine portam.Poſtea vero ſcelerata dicta eſt ꝙ per eam ſex & trecenti Fabij,cum clyentibus quinq; milibus egreſſi aduerſus Hetruſcos,ad amnem Cremeram omnes interfecti ſunt.Oui.Carmentis portæ dextro eſt via proxima Iano,Ire per hanc noli quiſquis es,omen habet. Illam fama refert Fabios exiſſe trecētos.Porta vacat culpa:ſed tamē omen habet.

Carmino,as pe.cor.pectino.Pli.lib.ix.Iuſtus eſt e quinquagenis faſcium libris quinas denas carminari. Et li.xj. Hinc ab his quoq; gigni,ſubigiq; vnguibus carminatione, mox trahi,inter ramos tenuari,ceu pectine.

Carmiarij vocant Ianæ purgatores qui a ſpurcicijs purgāt.

Carius nomen filij Iouis & danais qui diuinos honores in Lydia aſſecutus eſt,qui etiam monti nomen indidit.

Carus,a,um,in ea ſignificatione eſt qua opponit vili. Charus cum h ſignificat gratum & amore deuinctum.

Caro proprie mortuorū dicta eſt, ꝙ careat aīa,inquit Do. vel r,pro d ponitur, vt fit caro quaſi cado,qm̄,cū ſine aīa eſt,cadit. Virg. Belloq; caduci Dardanidę. At Hie.inter carnem,& pulpam ſic diſtinguit,vt caro ſit, quæ ſanguine venis oſſibus,neruiſq; cōſtringitur. Pulpa, quæ māducatur eo ꝙ pulſetur,& condiatur. Et nō ſolum de animalibus ſed etiam de piſcibus,pomiſq; caro dicitur.Quidā hoc nomen a gręco deriuāt κρέας,a quo fit creo.Caruncula vero a carnis Nominatiuo ſm̄ antiquos.

Caruncula a nominatiuo caro diminutiuum eſt.

Carniuora pe.cor.dicūtur animalia quę carnes vorāt.Vnde dicimus aquilam carniuorā.Pli.libr.x.Serratorum dentiū carniuora ſunt omnia.

Carneus,a,um,quod ex carne eſt, vt fruſtrum carneum.

Carnoſus,a,um,quod eſt pinguę,carnoſitas,pinguedo.

Carnarius,ij,q carnis vēdit. Similiter,q in ędēda carne delectatur,carnarius vocatur. Mar. Carnarius ſum pinguarius non ſum.

Carnarius,a,um, quod ad carnem pertinet, vt carnaria taberna,vbi carnes venduntur.

Carnarium proprie locus,vbi caro ſalſa ſuſpenditur, ſeu reponitur.Pli. Quippe e macello aut carnario videndum ē. Q ſiq; etiā d̄r locus,vbi carnes tantummodo venduntur. Plaut. Cœnā e carnario enim iā factus ſatur. Var.tabernā carnariam vocat.Qui vero carnes a carnario vendunt etiā lanij appellantur,& carnarij Interdum carnariū accipit̄ pro ipſa carne,ſicut cibarius,pro ipſo cibo. Plau.Qui mihi carnarium parauit ridiculus ad lentandū.Et carnariū inſtrm̄ dicitur cū pluribus vncinis,quibus ſuccidię appenduntur.

Carnifex,qui carnes ex hominibus facit.Hinc excarnifico, pro excrucio.Teren.in Heau.Huiuſmodi ſemper commiſcere,vbi me excarnifices.

Carnificor,is:deponens.ſignificat carnificis officium ago.

Carnificium ipſe actus carnificis,quod & carnificina dicit̄.

Carnificina æ.penul.pro.locus publicus,in quo iuſſu magiſtratus homines ſontes a carnificib⁹ occidunt̄.Plau. Quid ſi deſperatis rebus carnificinam petat.Suet.de Tiberio. Carnificinę eius oſtenditur locus capreis:vnde damnatos poſt longa,& exquiſita tormenta præcipitari corā ſe in mare iubebat.Et carnificina dicitur carnificis officium, ſeu excarnificatio,& cruciatus.Plau.in Capi.Vel carnificinam hunc facere poſſum perpeti.Cypri.ad Deme. Quæ hæc eſt inſana bilis carnificinæ rabies? quæ inexplebilis libido ſæuitiæ? Cato carnificinas dixit plurali numero pro tormentis, & crudelitatibus.Vbi ſocietas inquit, vbi fides malorum indignitas iniurias,plagas,verbera,vibices,eos dolores atq; carnificinas,per dedecus,atq; ignominiam te facere auſus eſſe.Plau.in Ciſ.ſingulari vſus eſt. Credo ego amorem primum apud homines carnificinam cōmentum.Cice.li.iij. Tuſ. Per tranſlationes dixit.Nam cum omnis perturbatio miſeria eſt,tum carnificina eſt ęgritudo,quia inſtar carnificis cruciat,laniat præcordia lacerat animus,excarnificatūq; conficit. Poſſet etī hic carnificina accipi,veluti pro fœmina excarnificante,ſicut a Plauto dicitur fœmina opificina.

Carnificinus,a,um:ponitur pro crudeli, & carnifice digno. Cice.Carnificina eſt iſta crudelitas.

Carna,dea,quæ vitalibus humanis, ſeu cardinibus præeſſe exiſtimabatur. Vnde Oui.li.vj.Faſt. Prima dies tibi Carna datur dea cardinis hæc eſt.Hæc ſtriges nocturnas puerorū: vt dicebant,cunas infeſtantes a limine ſummouebat.

Carnuntij populi a Carnūto dicti de quibus Pli.li.iiij.ſuperiora inter danubiū & hircinius ſaltum vſq; ad pānonicę hiberna Carnuntij tenent Germanorūq; ibi confinius eſt.

Carnuntum:oppidum quod germaniæ finis eſt. Pli.li.vlti. abeſt centum.M.paſſuum a Carnunto littus Pānonię quo a germania ſuccinum importatur.

Carni populi ſunt ſupra quos appeninus mons incūbit lacum habens in amnem Iſaram confluentes qui rapto ſecū Atage fluuio altero effertur in adriaticum ſinum.

Carpathos,pe.cor.Inſula cōtra Ægyptum media inter Rhodum,& Cretam.cc.ſtadio.circuitū habens quattuor olim inſignis vrbibus,a qua vicinum mare ad Ægyptū vergens, Carpathium dictum eſt.

Carpatinę calciamentum ruſticum,a caribus appellatum,& fiebant ex recentibus corijs bubalis.

Carpentum,vehiculi genus dictum,quaſi carmentum a Carmenta Euandri matre.Ouidi.lib.j.Faſto. Nam prius auſonias matres carpenta vehebant. Hæc quoq; ab Euandri dicta parente reor.

Carpentarius,faber,qui carpenta facit. Et carpentarius faber lignarius.Hiero.Carpentarius artifex fecit ſcamnum. Carpentarius equus,qui carpentum ducit.Carpentarius opus, quod ad Carpentarium fabrum pertinet. Hiero.in Exo. Et opere carpentario.

Carpophorus,pe.cor.nomen viri proprium, & latine dicit̄ fructifer.græca enim καρπὸν fructum,φορεῖν ferre dicūt. Hier.ad Eu.de morte Paulę.Salue Efrata regio vberrima, atq; καρποφόρα,cuius ſterilitas deus eſt.

Carpo,is,pſi ptum,decerpo. Vir.Inſere Daphni piros carpent tua poma nepotes.Itē carpere eligere.Teren.in Adel. Vnūquodq;,quod erit belliſſimum carpa. Item reprendere. Mar.Carpere vel noli noſtra,vel æde tua.Itē Frui.Virg. Carpamus dum mane nouū,dum flumina creſcunt.Itē ledere,vt Carpit enim vires paulatim,vritq; videndo Fęmina.Carpere vias eſt ambulare. Carpere vitales auras eſt haurire.Carpere lanam eſt attenuare.Virgi.li.j. Geor.Nec nocturna quidem carpentes penſa puellæ. Neſciuere hyemen. Carpere linum eſt euellere.Pli.Herbaſq; cum ſemine & radicibus carpunt.Carpere cibum eſt paſci. Compoſita ſunt,decerpo, excerpo,& diſcerpo.De quibus locis ſuis.

Carpocrates nomen cuiuſdam heretici q negabat mundum a deo factum.

Carptim aduerbium ſignificat hinc,atq; illinc carpendo nō ipſam ſeriam ſequendo.

Carpinus penulti.correp.genus arboris notæ. Columel.li. vj.Quin etiam cornus, & carpinus, & ornus nonnunq; & ſalix a pleriſq; in hoc ipſū diſponitur. Palla. Carpinus vltima arbor.

Carta nomen fuit vnus ex Darij principibus.

Charta fuit vrbs haud procul a Tyro.vnde fortaſſe: & Car

thago habet aſpirationem.

Carthao vrbs Aphricę celebris, quæ poſt troianum bellum, vt docet Euſe. a Didone condita fuit: & apud nos nouam ciuitatem ſignificat. Hanc C. Gracchus Romanã coloniam fecit: deductis italicis & Iunoniã nuncupauit. Hæc appellatur magna cum altera hiſpaniæ ſpartaria dicta ſit græce καρχηδών: quã Haſdrubal condidit, quæ noua perpetuo epitheto dicitur, ad differentiam Carthaginis lybicæ. Hoc nomen quidam a Charta oppido dici putant. Cic. vero li. ſecundo de natura ſcribit dictam a Carthagine herculis filia cum Byrſa prius diceretur.

Carthaginenſis dictio ſex ſyllabarum eſt, nã auctore Priſ. inter n: & e, interponitur. Ait enim lib. iiij. Si tertiæ ſint declinationis abijciunt extrem. i. ſ. genitiui: & aſſumũt enſis, vt piſtor, piſtoris, piſtorienſis. Carthago, carthaginis, carthaginenſis. Ennius. Hoſtem qui feriet mihi erit carthaginenſis: ſed hunc cathalogum ſyllabarum doctiores deriderent: & græci.

Carthallum Caniſtrum. Hier. In Deutero. Tolles de cunctis frugibus tuis primitias: & pones in carthallo.

Carthilago, penul. pro. eſt cõcauitas illa, quæ eſt circa aures.

Carteia oppidum eſt Hiſpaniæ. Carteſios a græcis dicitur. Vnde carthesius, a, um, vt Littus Carthesium: in quo freti anguſtię ſunt.

Caryca pe. cor. eſt genus ficuũ a loco ſic dicta, vt docet Iul. Pol. Apud multos tamen pro ficu ſicca accipitur. Oui. lib. j. Faſt. Quid vult fama ſibi, rugoſaq; carica dixi. Tamẽ Suidas, imo. xij. illi Suidę, compoſitores alter interpretãtur. ſ. καρύκη ἔδεσμα ἐκ πολλῶν συγκείμενον βρῶμα λύδιον ἐξ αἵματος καὶ ἄλλων ἐδεσμάτων ἀφ' οὗ καὶ τὸ συνταράττοντι καὶ ἀναδεύειν καρυκεύειν φασί. Eſt igit̃ de ethymologijs græcarũ dictionum græcis credimus, farcimen illud. quod vulgo dr̃ baldoni, farcimẽ ex ſanguine: & alijs ęſculentis, quod lydij primi inuenerunt.

Carybdis: & Scylla duo monſtra ſunt in fræto Siculo, de quibus. Vir. Dextrum Scylla latus, leuum implacata Charybdis Obſidet. Eſt autem locus, ſicut ſcribit. Salu. iuxta Tauro minitanum littus, extatq; fabula Carybdim mulierẽ fuiſſe rapaciſſimam, quæ cum Herculis vaccas rapuiſſet, a Ioue fulminata eſt: & in hoc monſtrum conuerſa. Eſt igitur charybdis mare periculoſum nautis, quod contrarijs fluctuum curſibus colliſionem facit: & rapta quæq; abſorbet & reijcit. Ouidi. Et vomit epotas ſęua Charybdis aquas. Sene. ad Lucil. Scyllã ſaxum eſſe: & quidem terribile nauigantibus optime ſcio. Charybdis an reſpõdeat fabulis pſcribi mihi deſidero. Fac nos certiores vtrum vno tantum vento agatur in vertices, an omnis tempeſtas acmare illud cõtorqueat: & an verum ſit quicquid illo freti turbine arreptum eſt, per multa millia trahi. Thucydides libr. iiij. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς ἡ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης ᾗπερ βράχυτατον Σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει καὶ ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο.

Caryõ nux dr̃ a capitis grauedine, pp odoris grauitatem.

Carynon dicit̃ oleũ, quod fit ex nucibus iuglãdibus: & alopecijs vtile eſt, tarditatiq; auriũ infuſum, cæterum ſapore graui. Vnde apud nos ęſculentis non admiſcetur.

Caryopon nucis ſuccum ſignificat, vt inquit Pli. lib. xij.

Caryotæ, ſiue caryotides e palmis naſcunt̃, quas alij dactilos, alij palmulas, alij magaridas appellãt. Pli. Caryotas inter palmas celebratas, cibo quidẽ: & ſucco vberrimæ, ex quibus precipua. Var. lib. ij. Nõ ſcitis palmulas caryotas Syriã parere inuectas in Italiã non poſſe. Papi. in Syl. Pręgrãdes vina capiti inimica caryotides cadebant.

Caryſte es: & Caryſtos, ſti, inſula vna ex cycladibus, ſita in Euboitico mari, varij marmoris ferax, excidebãtur enim ibi columnę marmoreę, quę a loco & Caryſteæ appellabãtur Luc. li. v. Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa Sene. Cavros Sene. Ferax varij lapidis Caynorum. Eſt etiã ciuitas eiuſdẽ nominis in Eubœa: vt lib. iij. Ptolo. ſcribit.

Caryſteus, a, um. Oui. lib. iij. Faſt. Qua q; caryſteis frangitur vnda vadis.

Caryum laconię oppidum a quo diana Caryatis, q illic colleretur. Victru. Caryam vocat. Vnde ſint. Caryatides colũnę in antiquis ſubſtructionibus celebratę.

Caſa, domus a cauatione dicta, nam antiqui cauatas rupes inhabitabant̃. Vel dicitur a facile cadendo: & minor eſt q̃ domus quæ facile male ſuffulta cadere põt. Quippe a cado fit frequentatiuum caſo, as, dimi. a caſa eſt caſula.

Caſula pe. cor. Diminutiuum parua caſa.

Caſo, as, frequentati. eſt a cado, is, a quo fit aliud frequenta.

Caſito, as, pe. cor. verbũ iuriſconſulto p. frequẽtatiuũ a caſo, as. Pau. Si antea ex tegula caſſitauerit ſtillicidium poſtea, vel ex tabulato: vel ex aliqua materia caſitare non poteſt.

Caſaria dicitur mulier, quæ caſam cuſtodit.

Caſabundus, a, um: quod frequenter cadit.

Caſſus, a, um: qđ eſt inane: & vacuũ, fragile, atq; oĩ re carẽs: irritum inefficax ab araneарũ caſſibus ducto vocabulo, q ſint leues & nullius põderis. Vel a careo carui caſſus. A pul. Sed fruſtra fletibus caſſum tumultum cõmouebat: & caſſa nux a Plauto: & Horatio dicta. Luc. Caſſa fraude parat. Plau. in Aul. Virginẽ habeo grandẽ, dote caſſam, atq; illocabilem. Virg. Lumine caſſum: & æthereæ caſſos dixit pro vita priuatos: & vacuos. Vnde & caſſis: & per diminutionẽ caſſiculus. Hinc in caſſum aduerbium.

Caſſo, as, ſignificat deleo: vt de euangeliſta Ioãne legitur. Ex totius ſenatuſconſulto definitum eſt vt quicquid Domitianus fieri voluiſſet, caſſaretur. Et caſſare contundere. Virgil. Caſſataeq; rates.

Caſa inſula a Caſo Cleomachi patre dicta, ab hac & Caſius mons in Syria colonis eo deductis.

Caſos: inſula a Caſa Cleomachi patre dicta colonis eo deductis. Huius nominis prima breuis eſt. Ab hac & Caſſius mons in Syria. Sunt autẽ multæ Caſorum inſulæ per ambitum a quibus veſti nomen Caſiaca quod & nunc quoq; durat vulgo græcis mulieribus Caſianam. Euſta. appellat a monte Caſio.

Caſcus, a, um, ſignificat vetus. Cuius verbi origo ſabina eſt. Ennius. Quam primum caſci populi genuere Latini. Manilius ait caſcum duxiſſe caſcam: non mirabile eſt, ideſt vetulam nupſiſſe ſeni.

Caſinum oppidum dictum eſt q ſit vetus. Et caſſinum forum vetus appellant.

Caſuar Gallorum lingua ſenex dicitur.

Caſius, mons in finibus Ægypti. Arabiæ conterminus magni Pompeij tumulo clarus. Eſt & in Syria antiochena Caſius mons, ſuper Seleuciã cognomine Pieriam, vt auctor eſt Pli. quæ cognomen dedit auibus.

Caſium, ij, mõs apud Euphratem: vbi Traianus dicauit crateras argenteos in templo Iouis Caſij, cum epigrammatę quod Suidas proſequitur.

Caſius, a, um adiectiuum a caſius. Luc. lib. x. Lucifera caſia proſpexit rupe diemq;.

Caſia per ſimplex s, frutex eſt, amplitudine cubitorũ trium ſuauiſſimi odoris: & virtutis cynamomi. Hie. appellat herbam, cũ in canticis inquit. Caſia quoq;, qm̃ id genus herbæ aquis indeſinentibus nutriri dicit̃: & coaleſcere, redẽtionẽ humani generis per aquas bapiſmi indicat datam qui vt Pli. li. xij. ſcribit iuxta Cynami cãpos in Æthiopia ſit in montibus craſſior ſarmento, tenui cute verius, q̃; cortice naſcit̃. Sunt tñ qui dicãt caſiã eſſe nomẽ herbę. atq; arboris, ſicut balſamus herba: & arbor balſami. Virgi. Tum caſia, atq; alijs intexens ſuauibus herbis. Hęc alio nomine dicitur fiſtula: vt auctor eſt Hiero. in explanatione pſal. Eructauit vocales in laudes dei: q omnes pituitas: & rheumata voluptatum ſuo calore excoquens.

Caſeus a coacto lacte (vt inqt Varro.) ſiue a coeũdo. Nam fit lacte coagulato hędino imprimis, vitulorũue coagulo. Caſeus muſteus. i. recẽs & mollis eſt magis alibilis q̃; vet⁹ & arid⁹. Caſe⁹ oxygalacticus cõmẽdat̃ a Galeno, dr̃q; q̃ſi acetoſum Lac. Nã gręci ὀξύς acetũ vocãt & γάλα lac.

Vnde

Vnde Galactopotę dicti ſunt populi qbus lac victus pſtat.

Caſſes retia ſunt, ꝙ vacuas habeāt maculas. Vnde & caſſus, pro inani: & vacuo: & in caſſus pro fruſtra, quaſi abſq; caſſibus, ſine qbus venatio eſt inanis, tractum ab arenearum caſſibus: ꝙ ſint leues, & nullius ponderis. Sunt etiam caſſes galeę, ꝙ vacua ſint ad capita recipienda. Sed differūt genere: & diuerſum habent genitiuum. Cum enim ſignificat laqueum, vel rete, eſt ge. maſ. & habet genitiuū nominatiuo ſimilē, vt caſſis, is Oui. Incidit i caſſes pda petita meos. Pro galea fœ. ge. & caſſidis genitiuum facit. Iuuena. Lorica & fracta de caſſide buccula pandens.

Caſſida, ę, idem quod galea. Proper. Aurea cui poſtquā nudauit caſſida frontem.

Caſſiculus dimi. a caſſis, pro rete. Hier. Nequaq̃ aranearum mihi opponas caſſiculos. Dicitur & caſſiculum neut. gene. Feſt. Caſſiculum reticulum a caſſibus per dimi. dictum.

Caſſita, pe. pro. auis, quā alij alaudā, alij galericum dicunt.

Caſſiteros penul. corre. latinę ſtānum, vel plumbum dicitur. Inde Caſſiterides.

Caſſiterides inſulę decē in Indico oceano: vnde plūbū candidū effoditur. Pli. lib. iiij. Ex aduerſo Celtiberię complures ſunt inſulę caſſiterides dictę a gręcis a fertilitate plumbi.

Caſſiope, ſiue caſſiopea. Cephei regis Æthiopū vxor: & Andromedes mater: quæ cū nereidibus de pulchritudine certauit pro quo facto inter ſydera conſtituta fertur. Eſt autē ſydus ita figuratum, vt in ſella ſedeat. Conſtat ſtellis. xiij. occidens cum ſcorpione, capite, cum ſedili reſupina ferri perſpicitur. Exoriri autem cum ſagittario.

Caſpiū mare dicit, quod inter Caſpios montes eſt, a quibus nomē accepit: & hyrcanos: & imenſum occupat ſpacium.

Caſpię portæ tantūmodo illæ appellant quæ apud medos exiſtunt ſicut ex Ptolo. Pli. Strabonæq; licet intelligi: ac per has trāſitus eſt a babylone & perſide ad mare caſpiū. Aliæ etiā dicuntur caſpię portę vt illę per quas amazones egreſſę ad Alexandrum in Hyrcaniā veniſſe ferūtur: ſed illę Caucaſię fuerunt per quas trāſitus eſt ex hyberia in ſcythiā. Neronis quoq; principis cōminatio ad caſpias portas vt inquit Pli. ad eum trāſitus reſpiciebat qui per hyberiā ducit in ſarmatas. Verum Taurus mons tribus in locis interruptus quaſi portis quibuſdā pertranſitur in Armæniam: in ciliciam & in mediā. Caſpia Iuga procul ſunt a caſpijs portis & ad Armœnios: vlterioreſq; populos pertinent. Portę caſpiæ vt inquit Pli. pādūtur itinere manu facto: milibus octo paſ. longo. Latitudo vix eſt plauſtro permeabilis: ad quas accedere non niſi hyeme cōceditur qm̄ ſerpentes vndiq; gentium conuenæ a verno ſtatim die illuc confluunt.

Caſtaneę nuces heracleoticę dicūtur ſardibus hę primo prouenere vnde gręci ſardianas balanos vocāt. Oplus lib. de arboribus Heracleotica nux quā quidā caſtaneā vocāt.

Caſtalius, fons caballinus: & Libethris dicitur. Eſt in radicibus Parnaſi, muſis ſacer, a virgine Caſtalia, quæ Apollinē fugiēs prędpitata, & in fontem verſa eſt, cuius aquā dicūtor bibere poetę. Hunc fontem dicit Acron fuiſſe in Lycia vbi armenta Apollo fertur pauiſſe.

Caſteria ſignificat locum, vbi, cū nauigatio cōquieſcit, remi. & gubernacula reponuntur. Plau. Quin ſi pol repoſui remum ſola ego in caſteria, vbi quieſco, ois familiæ cā conſiſtit tibi. Caſteria etiam auctore lactantio dicitur ptica quā in naui hortator remigus tenet quaſi inceſſerit remiges nō deſinunt. ſi depoſuerit conquieſcunt a labore.

Caſtrum numero ſingulari, locus eſt muris munitus dictū a caſa, ꝙ ſit coniunctio quædam caſarum.

Caſtra plurali numero appellantur exercitus, cuꝫ in procinctu pergunt, aut incerto quolibet loci itinere demorantur. Similiter locus, in quo milites tentoria fixerunt, vel ipſa tētoria. in qbus milites diuerſant, vnde & de nauibus Vir. dixit. Nos caſtra mouem⁹, quoniā in illis milites eſſent. Dicta caſtra, quaſi caſta: & caſtrata, ꝙ ibi caſtretur libido. Inde. n. mulieres abeſſe iubebat militaris diſciplina. Vel a caſtri ſimitudine, ꝙ foſſa, valloq;, q̃ſi muro circundari ſolent.

Caſtrametor, pe. pro. caſtra loco, vulgo acampare dicitur.

Caſtellum, paruus vicus muris circundatus, dimi. a caſtro. Et caſtellum dicitur receptaculum illud, quod aquam publicas ſuſcipit: ex quo fluit aqua fiſtulis. Frōti. Omne plumbum: & omnes impenſæ ad aqueductus: & caſtella: & lacus pertinentes inde erogantur.

Caſtellāni. ſunt caſtelli habitatores ſicut oppidani ab oppido. vrbani ab vrbe vicini a vico: non autem præfecti arcium vt vulgus vſurpat. Liui. Illotarum deni quidam hi ſunt iaꝫ inde antiquitus agreſte genus. Item ſtipem a caſtellanis colligens.

Caſtellatim aduerbium, quaſi turmatim per caſtella diſiectū. Liui. lib. vij. Vt hoſtes: & nocturno pauore attonitos: & circa collem caſtellatim diſſipatos aggrederentur.

Caſtrare proprie eſt virilia amputare. Iuue. Nullus ephæbuꝫ deformē ſcæna caſtrauit in arce Tyrannus. Licet & de quacunq; truncatione, ſiue priuatione qnq̃ dicatur. Pacu. Vt eſſet aliquis, qui linguam eius caſtraret. Quidam caſtratos, ſpadones: & eunuchos ita diſtinguunt, vt caſtrati ſint: quibus teſtes naturaliter deſunt. Spadones quibus violenter detracta eſt virilitas. Eunuchi a dominis caſtrantur, vt diutius eis abutantur, inde nomen ευνὴ, καὶ ἔχω ἀλλὰ σπάω euello, inde ſpadones. Vlpi. tamē ſpadonuꝫ nomine omne genus eulratorum comprehendi ſcribit.

Caſtrenſis: & hoc caſtrenſe, quod ad caſtra pertinet: vnde caſtrenſes vigiliæ: & caſtrenſe peculium eſt, quod a parentibus, vel cognatis in militia agenti donatum eſt, vel quod ipſe filiuſfamilias in militia acquiſiuit, quod niſi militaret: non acquiſiturus fuiſſet. Et quaſi caſtrenſia bona dicuntur, quæ licet in militia, filiofamilias non acquiruntur, ita tamē fiunt ipſius, ac ſi acquiſita in militia fuiſſent, vt ſunt ea, quæ ex officijs acquiruntur.

Caſtigo, as, pe. pro. proprie verbis rephendo, quaſi caſtum, ideſt honeſtū ago: & ad verba & ea verbera refertur. Virg. Hic grauis Entellus dictis caſtigat Aceſtes, Apul. li. vij. Frōdoſoq; bacculo ſubinde caſtigans panem de meo ſibi parabat corio. Quod eſt contra eos qui dicūt. Caſtigare ad verborum repræhenſionem tantum pertinent. Sed tamen ſępius ad verba quam ad verbera referri ſolet. Quādoq; caſtigare eſt vindicare, punire. Idem lib. vj. Caſtigatq; dolos, ſubigitq; fateri. Hinc caſtigatum dicimus correctum, emēdatumq;.

Caſtigatio: vt Speu. ait eſt curatio aię ob commiſſa ſcelera.

Caſtitas: & pudicitia pia putantur, cum ſit pudicitia ab iniuria turpium libidinū libera. Caſtitas ab his pungi ē remota. Vir. li. ij. Geor. Caſta pudicitiam ſeruat domus.

Caſtum dicitur immaculatū, quaſi caſtratū, n. ā caſtrare ē pudenda amputare. Qui vero ſine pudendis eſt, neceſſario caſtus eſt. Per trāſlationem caſtus capitur pro honeſto: & cōtinenti: vt ſit caſtus, quaſi vacuus. Plau. in penu. Vt deceat nos eſſe a culpa caſtas. Vnde dicimus vxorem caſtam, & caſtum cantum, in quo nihil eſt laſciui: & caſtum manuꝫ, quæ ſe ab alienis continet. Item pro pio, & religioſo. Vir. Quiq; ſacerdotes caſtidum vita maneret.

Caſtor animal, latinę fiber ponticus, cuius teſticulos, medici caſtorum vocant, a caſtrando dictus ꝙ ob caſtrationeꝫ maxime quæratur poſteriores pedes anſerinos habet ad notādum: anteriores vt cauſis eo ꝙ in terra frequēter ambulat. Hic comprehenſa hominis parte, non anteq̃ concrepuerint oſſa, morſu reſoluit habet caudam piſcium: cætera ſpecies Lutre: pillus mollior pluma ex genere amphibio eſt: cui in aqua: & terra victus eſt. Et licet ſint qui dicant Caſtora caſtrare ſe ne a venatoribus capiatur quam ſciat ſe expeti propter teſticulos qui medicinis adhibentur. Sextius tamē diligentiſſimus medicinę cōditor negat teſtes amputari ab ipſo Caſtore quum capitur: quinimo paruos eſſe ait: ſubſtrictoſq;: & adherentes ſpinæ: nec adimi ſine animalis vita poſſe: verum folliculos geminos ex vno nexu, dependētes qui amputentur quorum vis medica ſit.

Caſtor vero: & Pollux fratres, quos Tindaridas vocāt ſicut,

& Helena eorum ſoror Tindaris nuncupata, græce diſcuri appellantur. Hic poſt mortem inter nouiſſima ſydera conſtitui fuere. Quod plane ſignum gemini dicitur, & a gentibus pro dijs habiti ſunt. Vnde Romæ in foro erat edes Caſtoris: & pollucis, q̄m ſicut Diony. lib. vj. antiquita. ſcribit in pugna ad lacū Regillum apparuerunt forma auguſtiori, ducentes equitatum Romanū aduerſus Latinos: q haſtis feriebant, propellebātq; aduerſarios, ſocios, vero cohortabantur. Quę potiſſima cā fuit, vt Latini fugarent: & caſtra caperentur. Idē. Mox viſi ſunt ſudorem equorum abluentes iuxta fontem Iuturgæ. Deinde conſpectu mortaliū ſe ſubduxerunt. Caſtor quoq;: & me caſtor: & per ęcaſtor aduerbia iurandi ſunt quaſi per ędem Caſtoris.

Caſtoreum, teſticuli caſtoris animalis dicitur.

Caſterochiras ventri mauos vocāt, q̄m ſuo artificio viuant.

Caſtula palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas precingebantur. Var. Caſtulas mulier ſumpſerat, pro ſuccula. Hęc & periſonium & precinctorium appellatur.

Caſus modo fortuna eſt, vt Boe. lib. v. de cōſola. Mō inopinatus euētus. Se. Multa enim caſu potius, q̄; rōne, eueniūt. Modo ruina. Curtius. Inopinato rhedæ caſu, oppreſſus. Modo calamitas: & Infortunium. Vir. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros. Et breuiter Troiæ ſupremum audire laborem. Et caſus dicuntur vocabulorum formæ, qa in aliam, atq; aliam cadunt effigiem. Et caſum veteres antiquum vocabant, quaſi iam cadentem.

Caſos inſula iuxta mare Carpathium ambitu octoginta ſtadiorum in qua eſt oppidum eiuſdem nominis.

Caſura, ę, caſus, ſeu cadendi actus. Hiero. Ante mentis noſtræ oculos ſemper euāgelicum illud appareat ſtolidiſſimi viri, qui ędificium, quod ſummopere fecerat, ingruētibus fluminibus, flātibus ventis: & imbribus, inundationibus pluuiæ: totū amiſit in caſura, qđ erat ædificatus in ſabulo.

Cata prępoſitio gręca in cōpoſitione ſignificat in, aduerſus, de, dis, ex, circū, vndiq;, ſub, iuxta, p, ſm, Catho, vero cū aſpiratione, veluti, ſicut tanq̄; & quemadmodum.

Catabaſis inferior ſolis meatus deſcenſus.

Catabathynon dici poteſt demerſum, cauum: & profundū ex κατα καὶ βάθυνω profundum.

Catabathmus oppidum in Aphrica: & vallis repēte cōuexa, vt ſcribit Pli. Pompo. Catabathmos vallis deuexa in Ægyptum finit Africam ἀπὸ τοῦ καταβαίνειν. Et ſignificat catabathmus locum decliuem, atq; deuexum.

Cataclyſmus diluuium: & inundatio dicitur. Hiero. contra Ioui. Primus Lamech ſanguinarius: & homicida vnam carnem in duas diuiſit vxores. Fratricidium: & digamiam eadem cataclyſmi deleuit pœna.

Catadiſta, veſtis vndiq; clauſa quales hodie ſacerdotes in pōpa ſacrificali induunt dicta a verbo græco κατακλείω: qđ ſignificat claudo: vel a κατακλάω frigo tāq̄; ſit veſtis ſine manicis mutila quam: & colobiam vocant: antiqui enim colobijs vtebantur. Et vt inqt Gellius Tunicas citra humerum deſinentes ſine manicis habebat: quod genus gręci dicunt Exomidas. Suidas aūt Catadyſtas dici θρόνους, ideſt ſedilia ad menſam parata.

Cathartiſis: καθάρτισις, purgatio dicitur.

Catachlyſis effuſio caliginis: & tenebrarum. Nā caligo a græcis ἀχλὺ & ἀχλὺς dicitur κατάχλυσις.

Catadytum, locus cōcauus ab aqua cadēte: ἀπὸ τοῦ κατὰ, καὶ κλύζομαι. Amb. lib. Hexa. Nilus fluuiorū maximus, eo loci vbi ſe exaltiſſimis montibus in catadyta illa p̄cipitat, magnitudine fragoris ſui aures acolarum obſtruit.

Catillare eſt per alienas domos gyrare.

Catharoe qui ſeipſos iſto nomine quaſi propter mundiciā ſuperbiſſime, atq; odioſiſſime nomināt: ſecundas nuptias non admittunt: pœnitentiam denegant nouatum ſectantes hereticum: vnde etiam nouatiani appellantur.

Cataphora. i. grauis ſomnus qui hebraice dicitur thardema: quem in adam miſſum adeo ſcriptura cōmemorat quando de coſta lateris eius mulier effecta eſt. Et Iona hoc idem ſomno ſtertebat in naui.

Catabanes: vt inquit Strabo tertium genus arabum vſq; ad anguſtias: & traiectum arabici ſinus pertinent: eorumq; regia vocatur Tamna.

Catachreſis, pe. pro. tropus, q̄; nos abuſionem, vel vſurpationem dicimus, cum alienis abutimur, perinde ac ꝓprijs, cū ꝓpria deficiunt. vt facies ſimillima lauro. nā facies hoīs eſt ex κατὰ contra χρῆσις dr̄ vſus. catachreſticus abuſiuus.

Catacheſis latinę inſtructio dicitur.

Catachizo, as, inſtruo, doceo, erudio, vt eſt apud apoſtolus. Cōicet autē is qui catechizatur ei, qui ſe catechizat.

Catecuminis inſtructus, ſeu audiens dicitur.

Catacriſis, condēnatio, vel diiudicatio, κρίσις. n. iudicium.

Catadromum pe. cor. latinę decurſorium, καταδρομέω. n: decurro. Sue. in Nero. Nouiſſimus eques Ro. elephanto ſuper ſedens per catadromum decurrit.

Categoria pe. pro. κατηγορία, ας, accuſatio, prędicamentū. κατηγορέω accuſo p̄dico κατήγορος accuſator. Vnde categoriæ ſiue categoremata Ariſtotelis. i. p̄dicamenta. Et propoſitionum quędā a dialeticis categoriæ nominant, quas p̄dicatorias latinę dicere poſſumus. Sunt autem decē p̄dicamenta, circa quæ verſari videt̄ oīs quæſtio οὐσία. i. eſſentia qualitas, q̄ritas, ad aliqd, agere, pati, vbi, qū ſitus habere. Appellitas vero categorias conſtare, vt inqt Auguſt. in dial. ꝓpterea ꝙ non poſſunt, niſi a ſubiectus agnoſci. Quis enim quid ſit homo poſſit agnoſcere, niſi ſibi hominē ponat ante oculos, quaſi ſubiectum homini.

Catagrapha, pe. cor. quę vocitur pictores modo ex curta appellant a breuitate imaginum, quas ita repræſentari, cum ſunt obliquæ: poſtulat pha accipiuntur pro ratio.

Cataglypha idem quod catagrapha.

Catalepſis occupatio, depręhenſio.

Catalexis terminatio.

Catalyſis diſſolutio.

Catalyma, atis, refectio diuerſorum.

Catalogus, pe. cor. ratiocinium & numeratio ſeu ſermo, vel ſcriptura, quæ numeꝝ vel ordinem deſignat. Vnde Home. Catalagus vbi enumerantur: qui ad accidend. i. troiam peruenere. Hier. ad Oceanum. Vbi catalogus deſcribitur omnium manſionum.

Catalecticum metrum dr̄, cui vna tm̄ deeſt ſyllaba, vt apud Hora. Mea. renidet in domo lacunar. Eſt enim ſenarius iābicus pfectū vna ſyllaba minus. A catalecticū dr̄ qđ legitimo fine clauditur, vt Nec fonte labra prolui caballino.

Catamithus cum i latino producto, puer meritorius, quo quis abutitur, μισθὸν græci mercedem dicunt, quaſi κατὰ μισθὸν, ideſt pro precio.

Cataphratus, vndiq; munit⁹, ex κατὰ vndiq;: & φρακτὸς munitus, a φράττω, qđ eſt munio. Ser. in. xj. lib. Æne. Cataphratti equites, qui & ferro muniti ſunt, & equos ſimiliter munitos habent, Salu. Et ſequebant̄ equites cataphratti. Eſt etiam cataphratta lorica, ſiue thorax militaris. Vnde Veg. ſcribit exercitum Romanum dedeſtrem cataphrattis: & galeis fuiſſe munitum. Et Liui. lib. xxxvij pedites loricatos, cataphrattos vocat. Cataphrattæ autem naues pro tectis nauibus accipiuntur.

Cataphrattarij qui cataphrattis muniti ſunt. Lāpri. de Alex. Cataphrattarios, quos illi clybanarios vocant, decem milia in bello interemimus.

Catapulta iaculum celere: vel ſagitta. Plau. in Cur. Atq; ita te neruo torquebo, vt catapultę ſolent. Græci Cattapultes dicunt genere maſculino.

Cataplaſma, atis, emplaſtrum, ſiue malagma, quod conſtat ex floribus, ceterumq; ſurculis: & axungia.

Cataploos græce, latinę nauigatio.

Cataphrigæ, heretici qui in Phrigia fuerunt, vt Montanus, Priſcilla: & Maximilla. Hi aduentum ſpiritusſancti, non in apoſtolis, ſed in ſe traditū aſſerunt, dicti ſunt cataphrigæ a phrigia, quia ibi extiterunt ibiq; vixerunt: lege Augu. lib. de hereſibus.

Catana ciuitas. Vide in dictione Catina.

Catapotia pilulæ dicunť, ἀπὸ τοῦ καταπίνειν, qđ eſt deuorare, vel bibere, qđ neq; eſtur, neq; lingitur id genus deuoratur, vel φ καταπότις λέγεται λαρυγξ λάρυγγος.

Cataractas, quidam cœli feneſtras, quidam nubes, quidam ſubterraneas ſpecus interpretanť. Alij a deſcendendo, pro pendulis portis ſumunt, ex ligno, ferroue, quæ demitti, ac tolli poſſunt. Liui. Pendulas: & recidentes portas cataractas. Idem Porta cataracta deiecta clauſa erat. Eam partim funibus ſubducunt in tantũ altitudinis, vt ſubire recte poſſet, dictę cataractę, φ ex alto defluere videantur. Greci enim καταρρεῖν defluere dicunt. Vnde cataractæ etiam dicuntur e terra exeuntes aquæ, & ita ex alto defluentes, vt ruere potius φ́; defluere videantur, quales eſſe in Ægypto Nili cataractas legimus. Ita loca ipſa, e quibus exeunt cataractæ dicuntur. Vnde in maximis imbribus apertas eſſe cœli cataractas dicere ſolemus.

Cataractes etiam dicitur in eodẽ ſignificato. Eſt & nomen fluuij. Stra. Poſt Olbiam Pamphilię Cataractes eſt fluuius, magno ſtrepitu, ex alta rupe deiectus, vnde & nomen.

Catarrus latine fluctio, ſeu diſtillatio. Differt a coryza: & brãcho. Coryza dicitur cum pituita nares tantum obſidet, grauedo latine dicta. Catarrhus vero, cum fauces, palatũq;. At branchos, cum & guttur, & arteria corripitur, ob id & arterium quandoq; id vitiũ appellant. Omnia hæc tamẽ Hippocrates coryzas vocat, noſtri diſtillationes: quia græce catastagmi nominantur in cõmune. Dictus eſt autẽ catarrhus, a καῤῥέω fluo diſtillo, ex κατὰ καὶ ῥέω fluo.

Catarytus, latine irriguus dicitur ex κατὰ ſm & ῥύαξ riuus, quaſi iuxta riuos. Pli. lib. v. Hypponem oppidum Aphricæ Catarytum a græcis dictum, propter aquarum irrigua.

Catapeplaſmenon: obſtruſum dicitur, atq; obturatum: καταπλάσσειν enim ſignificat obſtruere.

Cataplexis: κατάπληξις latine terror dicitur ac terrefacio.

Catapteomantia cuius accentu in pe. diuinatio quæ fit per ſpecula. Vide in dictione Magia.

Cataſcopus pe. cor. ſpeculator, eſt. n. σκοπεῖν ſpeculari dr.

Cataſcopiũ gen᷒ nauigij exploratorij φ circũquaq; ſpeculeť.

Cataſtrophe pe. cor. latine ſubuerſio volumen dicitur.

Cataſtroma pe. pro. nauis partẽ ſeu pauimentũ ſignificat.

Catorthoma pe. pro. græci κατόρθωμα opus virtutis rectũ Amſi. lib. j. offi. Hoc eſt perfectum officium, qđ catorthoma græci dixerunt: κατὰ circũquaq;, ὀρθὸν rectum. Cice. lib. j. offi. Recte factum interpretaŧ. Catorthoſis recta effectio. Catorthoo, egregie, cum virtute aliquid facio.

Catatypoſis latine dicitur ſm figuras, quod fit cum aliquid iuxta alterius formam deſcribiť, vt apud Vir. li. iiij. Omnia Mercurio ſimilis, vocemq;, coloremq;.

Cataſta, locus erat, vbi venales ſerui exponebantur, a καθίστάω verbo græco, quod ſignificat expono. Tibul. Nota loquor regnum ipſe tenet, quem ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Eſt & cataſta machina lignea, qua ſerui vincti tenebanť. Pli. Tandem in cataſta videre griſogonum ſyllę. Hanc & longam: & magnam cõpedem vocant.

Cathartica dicuntur purgatoria, a καθαρῶ purgo. Hęc cidia phinicon atq; diarhodon vocamus.

Catorthoſis, recta effectio. Catorthoo egregie cuius virtute aliquid facio.

Cathedra dicunť ſubſelliuʒ ἀπὸ τοῦ κατὰ καὶ τῆς ἕδρας ἕδρα ſedes eſt, ſeu ſella. Et ſcribitur cum h, quia hedra incipit ab h, abiecta a, vt fit in Methodus ephœbus: & multis alijs. Et proprie magiſtrorum: & doctorum eſt: ſicut Thronus regum: tribunal iudicum.

Catexochen, ſignificat per excellentiam.

Caterua proprie Gallo℞ legio, ſicut phalanx Macedonũ, quę certo numero conſtat. Nam auctore Vege. in caterua erant ſena militũ millia. Plerũq; tamen pro multitudine ſumiť.

Cateruarij cateruatim cõglobati. Sue. in Aug. Sed & cateruarios opidanos inter anguſtias vicorũ pugnantes temere.

Cateruatim per ſingulas cateruas. Sciendũ eſt: φ omnia fere aduerbia in tim finita, ſignificãt, ſicut de cateruatim dictũ eſt, vt turmatim per diuerſas turmas, vicatim oppidatim, manipulatim, regionatim, gregatim, domeſticatim, municipatim, prouinciatim, & ſic de ſingulis. Sunt tamen aliqua, quæ nihil ab alijs differunt, vt priuatim, nihil differt a priuate, nec ſeparatim, a ſeparate, nec properatim a properanter, nec raptim, a feſtinanter, nec affatim, ab abundanter, nec vbertim, a copioſe.

Catena dicta eſt, φ ſe capiẽdo teneat, quia in ea anulus anulum capit. Quidam hoc nomen a cane deduci putant: & proprie dici, qua venatici canes vincti tenentur, ſed largius ſumitur. Sene. ad Luci. Vna eſt catena, quæ nos alligatos tenet, amor vitę.

Catillus pars ſuperior molę, ſicut meta pars inferior. Et catillus diminutiuum eſt a catinus.

Catillones, qui catillos liguriunt, & ℘ guloſis accipi ſolent, a carne catulina, quam comedere ſolebant romani. Pli. li. xxix. ſcribit catullos lactentes exiſtimatos eſſe adeo puros ad cibum, vt etiam placandis numinibus hoſtiarum vice vterentur his.

Catinus, quod & catinum dicitur, penul. pro. vas in menſa eſcaria, vbi pultem, aut iurulenti quid ponebant a capiendo appellarunt. Var. ſcribit ſiculos vas, in quo ponebant ęſculenta catinon appellari. A catinus fit dimìnutiuum catillus. A catinum catillum, vel catinolium.

Catina pen. cor. vrbs Siciliæ Silius libr. xiiij. Tum Catinæ nimium ardenti vicina Tiphęo. Pli. lib. iij. Fauilla tauromi nium & catinas vſq; peruenit feruens. Stra. Tñ Diodorus: & Ptole. non Catinam, ſed Catanam ſcribunt. vnde Cataneus charundas. qui leges athenienſibus dedit, ἀπὸ τοῦ κάτω καὶ ἄνω dicitur, quia cuius ignes ex ęthna erumpant, ſuperiora ima fiunt.

Cathimea terra, quæ in es conuertitur, vt fiat aurichalcum.

Catinia apud nos dicitur adoleſcẽtula: & eſt nomẽ mulieris.

Cattiteros, latine plumbũ candidũ. Cattitera inſula in qua effoditur plumbum candidum. Plini. tamen Caſſiterides appellat vide ſupra.

Catogeon, domicilium ſubterraneum.

Catonium quaſi infernuʒ ab aduerbio greco, κάτω, quod ſignificat infra. Cice. ad Fabium gallum. Vereor ne in catonium cato nos mi galle trudat.

Catemidari ſignificat nudata in feriori parte corporis oſtentari: vel in ima amphitheatri ſede nudari.

Cacontum, malorum domicilium.

Catheton, latine perpendiculum.

Caturiges: q & Catu rigi pp̃li in graiis alpibus, vt ingt Ptol.

Catoptrica, dicuntur a græcis ſpecularia.

Catholicus, a, um: quod eſt vniuerſale. Quintil. li. ij. propter quę mihi ſemper moris fuit φ́; minime alligare me ad pręcepta quæ καθολικὰ vocant, ideſt vt dicamus quomodo poſſimus vniuerſalia: vel perpetualia.

Cazaca, ſeu Gazaca Cappadocię pars eſt a qua Cazaceni.

Caunaces pe. cor. Greci καυνάκης ſignificat certamẽ ſtudiũ: & ſpẽm pallij quod & perſida vocitant: vt ingt Suidas.

Caudo, caudoos: vel caudus inſula prope cretam vbi aſini maximi naſcuntur.

Cato, cautus: & acutus, catũ. n. Sabini acutũ dicunt: & aſtutum. Plau. in epi. Dederim nobis cõſilium catus qđ laudes. Et catadita accipienda ſunt acuta dicte. Var. Porphirio tñ horatianus interpręs catum exponit. pro experto: & docto, cũ ait Hora. Poſt hæc ille catus, φ́; uis ruſticus ibit. Et Pli. Catos a ſapiẽtia dictos intelligi vult ſicut corculos. Hora. Catus decorę more paleſtræ. Cice. Sed hõ catus nunquã terminat nec magnitudinis. nec diuturnitatis modus, duo aũt fuere. Catones celebratiſſimi, ſenior videlicet q & Porcius: & Cenſorius dictus eſt, alter vticẽſis, qui ſeipſum Vticæ interfecit, ne in Cæſaris manus viuus veniret. Hic viua virtutũ imago vocaŧ a Sen. & exẽplar viri ſapiẽtis, de quo Quinti. Hic inquit, niſi credit fuiſſe ſapiens, vix ſcio, cui re liquerit huius nominis locũ. De cenſorio. Sene. ad Luc. M.

Cato cenſorius, quem tam neceſſarius Reipu. fuit naſci, q̃; ſcipionem. Alter enim cum hoſtibus noſtris bellum, alter cum morlbus geſſit. Dio. hiſtoricus grecus τήν τε γῆν ἑαυτῶν δηώσεων περιέλαβε καὶ κατεφίλησε καὶ ἀνεβόησας εἶπεν ἐχθροῖς ἀφθονίαν ἔχον δὲ αὐτὴν τότε καὶ των καὶ σκιπίων καὶ τὸν ἰόβαντον λιβύην ἔχοντες σύμμαχον. Hic fuit optimus orator: optimus ſenator: optimus imperator, qui librũ de re ruſti. origenes, & orationes ſcripſit, fertur a Plutarcho, ꝙ. M. Cato vxorẽ: & filium perdiderit induta noua, victus: & medicinę formula.

Catoblepas: modica fera cæteris membris iners caput præ graue ęgre ferens, idq; deiectum ſemper in terram.

Catus, a, um, ſignificat acutum. Vide in dictione Cato.

Catus ſubiunctiuum animal muriceps fœ. ge. fm Ser. li. de græcis, latiniſq; nominibus.

Cati etiam populi ſunt Germanię, ſicambris, vt inqt Stra. finitimi.

Catulus pe. cor. proprie ſignificat Cati, hoc eſt fœlix filium, propter ſagacitatẽ. Var. Catulus a ſagaci ſenſu: & acuto. Sed ponit̃ large pro omni ferarũ filio, ſiue imanium, ſiue mitium, vnde de colubro. Virg. Catulos tectis, atq; oua relinquens, & de leonibus. Pli. Raptor, appropinquante tigrides fremitu, abijcit vnũ ex catulis. Pli. Simiæ geſtant catulos, quos manſuefactæ intra domos peperere. Idẽ. Murus quoq; catuli oſtentũ faciunt. Idem Delphinũ catulos nominat. Lacertarũ quoq;: & cætterorum ſerpentiũ filij, catuli dicuntur. Accipit̃ qñq; catulus pro ipſo cane. Apul. Catulos ſecũ ducens venaticos, atq; ſagaces. Interdum pro quodam vinculi genere, quod etiã canis dicit̃. Plau. Faciam te delicatum catulo, vt accubes ferreo. Et Catulus nomen fuit viri Ro. De quo Lu. lib. ij. Vt Catulo iacuit Lepidus.

Catulaſter Catuli imitator, ſicut ab Antonio Antoniaſter. Catulaſter etiam ſignificat ipſum catulum, hoc eſt paruum canem, ſiue canis filium.

Catullus per duplex ll, nomen eſt Veronenſis poetæ. A catulo (vt Varro inquit) fit canis animal latrabile.

Catellus diminutiuum eſt a catulo animali.

Catulinus, a, um, quod ex catulo, vnde Plau. Catulinas carnem eſitauiſſe Romanos oſtendit.

Catularia porta Romæ dicta eſt, qa non longe ab ea, ad placandũ canicule ſidus frugibus inimicus rufę canes imolabant̃, vt fruges flaueſcentes ad maturitatẽ perducerentur.

Catulire eſt geſtire: & coitũ maris appetere. Var. Feturę principium admittendi faciunt veris principio, tum. n. dicunt̃ catulire. i. oſtendere ſe velle maritari. Plau. Quin meas vxorem vidi catulientem. Hinc catulitio, quæ dicitur, cuꝫ canes maritari querunt, quo etiam tempore terra aperit̃. Pli. Catulitionem ruſtici vocant geſtiente natura ſemina accipere, eaq; animam inferente omnibus ſatis.

Caua ę foramen, in quo aues nidificant. Pli. Multo tamen efficaciſſime ripariarum pulli, ita vocant in riparum cauis nidificantes.

Cauus, ua, uum, proprie concauum, vacuum, a chaos, quod quaſi vorago quædam erat inanis, vel a caueo ꝙ ab eo cauendum ſit ne quis in illud incidat. Virgl. Tum dea nube caua tenuem ſine viribus vmbram.

Cauus locus cauatus, ſeu el buſo vulgo dicit̃ concauus. Var. Facere his cauos oportet laxiores, vbi pullos parere poſſint. Colu. lib. xij. Deinde cauum, quem feceris ſurculo obturato. Idem ſcribit cauum eſſe locum, qui inter ædium parietes relinquebatur patulus, vt eſſet.

Cauedium, vt Pli. iunior in epiſtolis dictione mutilata, ſiue cauum edium, vt Var. dictione integra. Locus eſt ſub dio vacuus, cinctus vndiq; porticibus ad cõem omnium vſuꝫ Huius tria ſunt genera. Tuſcanicum. Corinthium: Tetraſtylon: diſpluuiatum, & teſtudinatum.

Cauo, as, fodio, euacuo. Pli. libr. xxxvj. In ſiphno lapis eſt, qui cauat̃, tornaturq; in vaſa coquendis cibis vtilia, huius compoſita ſunt concauo, excauo, & recauo pe. cor. Oui. li. ij. met. Eſt locus in geminos vbi brachia cõcauat arcus. Hic, ad Euſto. Quot petras excauet: & habitet coluber in foraminibus earum.

Cauea a cauo fit, ſignificatq; locum ſub terra vacuum, atq; obſcurum. Quoniam vero in huiuſmodi locis eſſe conſueuerunt ferarum cubilia caueas, pro ipſis ferarum receptaculis vſurpamus. Apul. Beſtiam factum immittimus caueæ. Sue. Beſtiarum more quadrupedes cauea coercuit. Et ab harum ſimilitudine, pro ſeptis ex ligno, ſiue ex ebore, aliaue materia factis, in quibus auiculas tenemus, quas vulgo et caueas vocant. Augu. lib. iii. de ciuita. dei. Volauerant pulli de cauea, & Mancino conſuli augurium malum fecerant. Plau. in Cur. Quia enim in cauea ſi forent concluſi itidem, vt pulli gallinacei. Item Cauea eſt area in medio theatri, in qua equitũ ſubſellia conſtituta eſſe ꝯſueuerunt, ꝙ velis tecta, caueæ ſimilitudinem haberent: vel ꝙ incluſos teneat ſpectatores inquit Do. Virgi. Hic totum caueæ conſeſſum. Plau. in Amphy. Vt conquiſitores ſinguli in ſubſelia eant, per totam caueam ſpectatoribus. Quandoq; ponitur pro populi conſeſſu.

Cauerna dicitur, quia caua græce crypta dicitur, hoc eſt concauitas quædam terræ vacua, atq; obſcura.

Cauernoſus, ſa, ſum, pro loco paſſim vacuo: & veluti cauernis pleno.

Caucaſus penul. corre. mons Indiæ æditiſſimus ad ſeptentrionem verſus Sythas, Indiam ab Scythia dirimens aſper: & inhoſpitalis. Virg. Sed duris genuit te cautibus horrens caucaſus. Hic fertur ſyderibus proximus, vnde aſtra maiora viſuntur: & eorum ortus, occaſuſq; diligenter perſpiciuntur. A Caucaſo fit Caucaſeus, a, um. Virg. caucaſeaſq; refert volucres.

Cauda, quã veteres etiam codam dicebant. Inde caudati, & codati dicuntur, qui caudas habent. Interdum ponitur cauda, pro virili membro. Hora. in Ser. Quęcunq; excæpit patienter verbera caudæ. Idem lib. j. Accidit, vt quidam teſtes Caudamq; ſalacem demeteret ferro.

Caudacus pe. pro. ſignificat ſuauem: & manſuetum.

Caudex pro cautex, d, pro t. poſito. Similiter & codex dicitur prima pars arboris, cui radices adhærent: & q° ſupra terras ſimplex aſſurgit. Liber. ſiue tabula. Lac. Caudice deſecto lachrymat ſua gaudia palmes. Virgi. Quint. & codicibus ſectis mirabile dictu. Et caudex eſt plurium tabularum contextus, vnde tabulæ codices dicuntur: & naues, quibus cõmeatus ſubuehuntur caudicariæ, ſiue codicariæ appellantur. Vnde Apius Claudius Caudex cognominatus eſt, qm̃ primus Romanis perſuaſit nauem conſcendere. Seneca de bre. vitæ. Claudius is caudex fuit ob hoc ipſum appellatus, quia plurium tabularum contextus caudex apud antiquos vocatur. Vnde publicæ tabulæ codices dicuntur. Ponitur & pro duro ſedili, ſeu pro ſede meretricia, quæ plærunq; ex truncis fieri ſolet. Iuue. Horrida quale facit reſidens in codice pellex.

Caudicalis, ad caudices ſcindendos idoneos. Pla in Pſe. Te cum ſecuri caudicali præficio prouinciæ. i. prępono te oneri ſcindendorum lignorum craſciorum quæ caudicis nomine appellantur.

Caudis oppiduꝫ Samnij. Vñ caudinę furce, & caudinę fauces nobilitatæ inſigni clade, & ignominia, q̃; romani exercitus ſub Sp. Poſthumio, a Samnitibus acceperunt.

Caudinus, a, um, pe. pro. quod eſt ex Caude oppido.

Caudicari quæ commeatus per Tyberim ſubuehunt, ꝙ ex lignis groſſioribus cauatis fierent. Fitq; a caudice, dum ꝓ trunco, ſeu tabula ponitur quæ & codicariæ dicuntur.

Caueo, es, caui, cautũ, ſignificat fugio vito. Ambro. Caueatur iracundia, aut ſi pręcaueri non poteſt, cohibeatur. Interdum cauere eſt attendere: & diligenter prouidere, vt Caue tibi. i. attende: & prouide, ne quid mali tibi accidat. Vale. Ma. Caue tibi Roma. Plau. Caue nemo id intelligat. Inde Cautela. Interdum ſignificat abſtinere. Et tunc cum ablatiuo mediante præpoſitione conſtruitur, quãuis in ſenſu idẽ ſit cum fugio, vt Caue ab illo. Caue ab errore quod eſt

abſtine

abſtine ab errore, ſeu fuge errores. Et ſic ſemper habet in ſe negationẽ, ſicut alia verba prohibitiua, vnde rectius dicit Caue facias, q̄ caue ne facias, cum tamẽ idem ſit, & vtroq; modo dictum reperiatur. Cice. Treba. Tu qui cæteris ne ab eſſedarijs decipiaris caueto. Proper. Tu caue ne triſti cupias pugnare puellæ, dicimus etiam Caue, vt facias hoc. Inuenitur & cauo, is, in eadem ſignificatione. Hor. In Ser. Vade, vale, caue, ne titubes, mandataq; frangas. Vbi ue ſyllaba exiſtente breui imperatiui modi. Caue coniugationis tertiæ eſſe conuenit, nam caue a caueo, producitur. Hinc ponitur præcaueo: quod eſt diligenter caueo. Terenti. Hoc tempus præcauere mihi me monet.

Cautum eſt ſignificat prouiſum ẽ. Cautio eſt Cautione opus eſt, ſeu prouidendum eſt.

Cautus: & per ſyncopam catus, ſumitur pro homine prudente, qui ſibi ſcit prouidere & cauere. Et nonnunq̄ pro re, cui cauetur. Cice. pro Ceci. Quo res mulieri eſſet cautior. Vnde incautus, qui neſcit ſibi cauere. Liui. lib. iij. In incautum hoſtem de cumana porta erupit.

Cautes, vide in dictione cos, cotis.

Caurus ventus ab occaſu flans, qui & corus dicitur. Rectius tamen per h. Chaurus ſcribitur: quoniam apud græcos.

Cauilla, e, Cauillũ: & Cauille, irriſio quedã iocoſa, vulgo ſeritiũ, ſiue calmo dicit. Plau. Pone hoc ſit, aufer cauillã. Idẽ in Tru. Poſtq; in vrbem crebro hic factus ſum, cauillator probus. Quid. i. amabo. Iſthec ridicularia cauillationes, vis opinor dicere, ita, vt pauxillum differat a cauillibus.

Cauillo, as: & cauillor, aris, deponens a caluo, is, fit i. litera abiecta, ſignificatq; fallacia: & dolo vtor. Vnde Boe. ſuper Topi. ſcribit cauillationes partem quãdam logices eſſe, cum inquit, Colligendi facultas triplici diuerſitate tractat aut enim veris: & neceſſarijs argumentationibus diſputatio decurrit: & diſciplina, vel demonſtratio dicitur: aut tantum probabilibus: & dialectica dicit, aut apertiſſime falſis: & ſophiſtica: & cauillatoria phibet. Sic a Sene. & Cice. Cauillationes dixerunt: quę gręce ſophiſmata nuncupantur. Vlp. Cauillationis natura, quam græci ſophiſticã appellauerunt, hæc eſt, vt ab euidenter veris per breuiſſimas mutationes diſputatio perducat. Caius iuriſcon. diffinit q̄ ſit ſubdola ratio, quã coſterij, nobis mẽdacij vincẽdi, tñ cauſa proferimus. Cic. li. ij. de ora. Accipit cauillationes p generali quodam facetiarum genere, tanq; ſcõmate faceto: & cauillo dicaculo, & faceta vrbanitate, cum inquit. Cũ duo ſint facetiarũ genera. Alterum ęqualiter in omni ſermone fuſum. Alterum peracutum, & breue, ſuperior cauillatio, altera dicacitas nominata eſt. Idem lib. iiij. de na. deorũ. Cauillari p cauillus dicere accipit. Atq; ẽt in eo cauillatus eſt, ęſtate grauem eſſe aureũ amiculũ, hyeme frigidus. Sue. in Veſpa. Et maxime tamẽ dicacitatem in deformibus lucris affectabat vt inuidiam aliqua cauillatione, dilueret, transferretq; ad ſales, alias ſignificat irriſionem.

Caula munimentũ ouium: in quo oues recondunt. Vir. cũ fremit ad caulas ventos perpeſſus & vmbres: vbi Dona. exponit ambitum quo tutę oues aduerſus inſidias cõtinẽtur. Gręcum nomen eſt littera detracta. Nam gręci αυλας vocant non ſolum atria vel aulas: ſed & ſtabula: & omnia ſeu aĩalium receptacula: quas noſtri caulas. Feſtus a cauo caulam deriuat, q̄ antiqui ante vſum tectorum oues in antra ducebant: ſed verius: ἀπὸ τῶν καυλων. Nã etiam nunc fiunt, ex viminibus.

Caulis, in herbis dicitur ipſum robur, ſiue ſtipes. i. ea herbæ pars, vnde ſe producunt folia, aut ramuſculi. Pli. lib. xviij. Sed maior pars malunt fabalia mature ſationis, q̄ trimeſtrem fructum eius. Nãq; ſiliquę, caulesq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori. Et accipit ſiliquas pro corticibus, caules pro ſtipitibus: Idẽ de gentiana. Folio fraxini. ſed magnitudine lactucę. Caule tenero pollicis craſſitudine cauo: & inani ex interuallis foliato trium aliquando cubitorum. Sed qm̃ nulla penę herba maiorem caulem habet, q̄ braſſica, ideo pro braſſica ponit. Similiter in arboribus: & in vitę. Caulis dicitur robur, ad quem alimentum defert: & intelligitur: quod ſupra terrã exurgit. Planta eſt radix, vnde alimentum attrahit a terra. Ramus: quod a caudice exit. Surculus qui e ramis oritur. Var. Ex ſarmento caules, qui nati ſunt de his plurimum valent. Virg. lib. xij. Puberibus caulẽ foliis. Ponitur & pro quibuſcũq; holeribus. Iuue. Spes homini, caulis miſeris, atq; ignis emãdus, qñq; pro cauda. Pli. li. xj. Boum cauis, longiſſimus cauſis, atq; in ima parte hirtus. Idem A ſinis lõgior, q̄ equis, ſed ſetoſus veterinis leoni infima parte, vt bobus: & Sorici, & pantheris, non ite vt vulpibus: & lupis villoſus, ſues intorquent. Canum degeneres ſub aluum reflectunt. Quandoq; ſicut docet Ser. ſumitur pro virili membro. Qñq; pro ferro: & pro quolibet haſtili. A caulis fiunt compoſita vnicaulis: & multicaulis. Idem lib. xxj. Eſt & illa differentia, q̄ quędã in his multicaulia, ramoſaq; ſunt, vt carduus.

Cauliculus diminutiuum. Pli. Hic eſt quidam ipſorum caulium delicatior, teneriorq; cauliculus.

Cauleſco, is, a cauleo eſſe conuenit.

Cauleſcere eſt virgam fieri, licet quandoq; ponatur pro folia pducere. Vnde & decauleſcere: quod ſignificat ſine folijs fieri. Pli. lib. xix. Raphanus, vti iucundior detractis folijs, anteq; decauleſcat.

Caulon oppidum, quod a Pli. collocatur in prima regionę Italię. Et Stra. in vj. Cauloniam appellat a Locris conditi, vbi vinum optimum naſcitur. Aulon vero eſt mons Calabrię contra Tarentinam regionem: vt inquit Porphi. ferax bõi vini, cuius meminit. Mar. Nobilis: & lanis: & baccho fertilis aulon.

Cauma, atis, latine calor. ἐκ τοῦ καίομαι λέγεται. Cauſis combuſtio: & cauſon ęſtus, ſeu ardor.

Caus alias cauſea, tegmen capitis aptum calori pileus. Vale. Maxi. lib. j. Quemadmodũ Antigonus caput Pyrrhi texit cauſia, qua velatum caput more macedonum habebat.

Cauſis enim græce, latine combuſtio.

Cauſon æſtus. Inde ab Hippocrate: & Auicenna cauſon febris æſtuans appellatur.

Caunus inſula in mari oceano: & ęſtate: & autumno peſtilens propter ęſtus, ac pomorũ copiam. Vnde Caunij colore admodũ viridi, pallenteſq; exiſtũt, in quos olim Stratonicus citharedus verſu Homerico ita iocatus eſt. Tale quidem genus eſt hominũ quale ẽ foliorũ. Ab hac inſula aduehebant ficũ caunę dictę. Ci. lib. ij. de diui. Cũ M. Craſſus exercitum brũduſij imponeret, quidam in portu caryeas Cauno aduectas vendens caunebs clamitabat.

Caupo ge. cõis tabernarius, hoc eſt ęſculentorũ poſculentorũq; etiam venditor. Vlpi. Caupones: & ſtabularios ęque eos accipiemus, qui cauponam, vel ſtabulum exercent.

Caupona vocatur tam mulier quæ vinum vendit, q̄ ipſa taberna vinaria.

Cauponius, a, um, quod ad cauponem pertinet: vt ars cauponia. Iuſti. lib. j. Iuſſitq; cauponias: & ludicras artes & lenocinia exercere.

Cauponaria, ę. ars ipſa cauponandi.

Cauponor pe. pro. ſignificat lucri cã. quaſi ad cauponem vẽdito. Ennius. Non cauponantes bellum, ſed belligerantes. Ferro non auro vitam cernamus vtriq;.

Cauſa proprie dr̃ id, ex quo, vel ppter quod, vel per quod, vel a quo aliquid fit. Vnde quattuor cauſarum genera ſcripſit. Ari. Materialẽ ex qua aliquid fit. Formalẽ p quã aliqd tale fit. Efficientẽ a qua aliquid fit. Et finalem cuius gratia aliquid fit. Per tranſlationẽ tñ cã dicitur omnis actio. quã in ſenatu: vel in foro habemus. Vnde tria eſſe cauſarum genera ſcribit Cice. demonſtratiuum deliberatiuum: & iudiciale. Ex his tñ magis proprie cauſa dicitur, quæ iudicialis eſt. Vnde & cãm, p lite ac cõtrouerſia ponimus: vt Cic. diligenter egit cãm Milonis. Hinc cauſidici dicuntur patroni, qui in cauſis, iudicijſq; verſantur. Interdum cauſa dicitur occaſio. Teren. in Eu. Iam diu aliquam cauſam quærebat, quãobrem aliquid inſigne faceret. Interdum dicitur

excuſatio: vt honeſta eſt cauſa mei diſceſſus. Interdum ratio. Ouid. lib. j. Faſt. Tpa cum cauſis Latiū digeſta per annū. Interdum dicitur origo. Vnde & quidam cauſam a caſu dictam exiſtimant, φ initia: & origenes rerū, quæ cauſę ſunt caſu eueniant. Nonnulli a chaos detracta aſpiratione, φ cōfuſa illa materia prima omnium cauſa fuerit. Alij a greco καῦσις quod ardorem, ſed incendium ſignificat, φ cauſa ſit, quę nos accendit ad aliquid agendum. Alij a cauendo, φ ea ſit, quę cauet, vt aliquid agatur, aut nō agat. Et cauſa pars appellatur. Luc. li. j. Victrix cauſa dijs placuit, ſi victa Catoni, diminutiuum a cauſa eſt cauſula.

Cauſatiuus a, um quod eſt cauſa, vt aliquid fiat, vt nimia repletio eſt cauſatiua infirmitatis: φuis etiā aliquando cauſatiuum dicatur, quod antecedentē cauſam ſignificat.

Cauſale quod antecedentem cauſam ſignificat: vt coniunctiones cauſales, ſeu cauſatiuę.

Cauſarij milites dicunt a Liui. li. vij. q ꝓpter honeſtā cauſā puta valitudinē a militia ſoluunt, quaſi valitudinarij, ſiue ſontici, aut qui oīo cām: & admonitionem habebāt ex morbo, ſeneƈtuteue. Tertius, inquit, exercitus ex cauſarijs, ſenatoribuſq; a T. Quintio cōſcribat, qui vrbi, menibuſq; pręſidio ſit. Sic cauſaria miſſio dī, per quā milites ſoluuntur a ſacramento militari. Vlp. Cauſaria, inquit, miſſio ē, quę propter valitudinē laboribus militię ſoluit.

Cauſo, as, induco, efficio. Hierony. ad Euſto. Sæpe etenim in fabis, & ordeaceis panibus nimia auiditas grande peccatum cauſat.

Cauſor, aris, deponens, ſignificat rei geſtę cām affero, ſeu reperio: & excuſationem adduco. Sue. in nero. Cauſatus nōdum eſſe fatale horam. Idem Syllanū, item ſocerum ad necem, ſecundaſq; nouacula fauces cōpulit, cantus, φ ſe ingreſſum turbadus mare non eſſet ſecutus. Gel. Negocium ſibi eſſe cauſatus. Vir. Cauſando noſtros in lōgum ducis amores. Cauſari & culpare eſt. Hie. contra Vigil. Cauſabātur quondam apoſtoli, φ periret vnguentum, ſed domini voce correcti ſunt. Idem contra Ruſi. Quicquid enim me non feciſſe cauſaris, quare non ipſe feciſti?

Cauſſicor, cām dico: vel cām reijcio. Plau. in Aul. Non cauſſicor, quin ego illam habeam potiſſimum.

Cauſatio quandoq; ponitur pro vitio interiore: & egritudine Palla. li. j. Si ſaluo capite in pulmonibus ac thorace: aut nulla eſt, aut rara cauſatio.

Cauterium inſtrm̄ quo notę imprimuntur & caſtratorius ferramentum atq; tōſoriū a quo morbi alioquin inſanabiles iuri ſolēt a greco καυτήρ. Cuius futurū καύσω. Et a pcō paſſiuo. Cauterium. Hiero. Putride carnes ferro curātur & cauterio. Pręterea. Cauterium in pictorū inſtrumentis cōtinetur quo bituminationes: & fortiores queq; conglutinationes cōcoquunt, & maxime in ea pictura quę encauſtice appellatur, quę fit carbonibus inuſtis reſolutis igne cęris. Martianus titulo de fundo inſtructo ſic refert. Pictoris inſtrumento legato. cęræ colores ſimiliaq; horum legato cedunt. Item peniculi & cauteria & conchę.

Cauteriatus, a, um, quod eſt cauterio notatū. Vnde ab apoſtolo cauteriata conſcientia dicta eſt, quaſi cauterio notata, qualis in hippocritis eſt.

Cauteres, idem quod cauteria, quos Palladius habendos eē inſtrumento ruſtico pręcipit.

Cauton: latine dicitur vſtile. Pliny. Quartum cautum ad ellychnia.

Cauſtica medicamenta ſunt hñtia vim cauſticā. i. urentem.

Cauſidicus, pen. cor. dī pronus quaſi cāſ iudicijſq; verſat.

Cauſaria miſſio dī cum quis vitio animi vel corporis minus idoneus milicię renunciat & ſoluitur ſacramento militari. Inde Cauſarij milites dicti ſunt valitudinarij qui a laboribus militiæ ſoluti ſunt. Spartianus in Adriano. Poſt hæc profectus in gallias cāſios liberalitatibus ſubleuauit.

Cauſaria, ę ipſa miſſio ſimpliciter vt apud Codicem li. xij. vbi ſic legitur. Cauſaria miſſus nulla exiſtimationis nulla macula aſpergitur.

Cauſarij ſunt qui & valitudinarij ſiue ſontici, aut qui oīnd cām & admonitionē hñt ex morbo ſeneƈtuteue. Liui. lib. vij. Tertius exercitus ex cauſarijs ſenioribuſq;.

Cayſter fluuius Lydiæ Sardibus proximus, ἀπὸ τοῦ καίεσθαι, hoc eſt amburi, qm̄ ꝓpinquus ſit catace caumenę, quę pars eſt Epheſię ꝑ orridę. & deuſtę ſimilis nulla pręter vitē arbore, ſed vino pſtantiſſimo, quod Vitr. & Pli. catacecaumenitem ex hac origene denominant. Hinc Cayſtrarius cāpus. Stra. Poſt egreſſum Cayſtri amnis lacus eſt Selenuſius cognomine in alterum ſtatim lacum interfluēs.

Cayſtrus fœmi. gene. vrbs eſt Cilicię mediterranea.

C ante E

Ceſyllabica adiectio. Quęre infra in dictione Met.

Ceus, a, um, poſſeſſiuum. Vide in dictione Cea.

Cecrops, primus Athenieñſium rex, qui annis quinquaginta regnauit: hic Athenas inſtaurauit.

Cecropius, a, um. poſſeſſiuum. Virg. lib. iij. Geor. Cecropias innatus apes amor vrget habendi.

Cecropis pe. cor. idis, patronymicū fœmininū. Et cecropidę Athenieñſes dicti ſunt, Sui. nī, κέκροπιδαι γύπτιος ὤν τὸ γένος οἱ ἤκησε Ἀθήναζε ὅθεν κεκροπίδαι οἱ Ἀθηναῖοι.

Cecryphalea promontoriū, ſeu inſula in Peloponneſo, vbi Athenienſes ab ęgynetis pręlio ſuperati fuerunt.

Cedo, is, ſſi, ſſum, vide ſupra in dictione Cedo, is.

Cedrus, arbor maxima, quę in ędificijs vtilitatē pſtabat, eo φ huiuſmodi materies, & procera ſit, nec oneroſa parietibus. Eius folia ad cupreſſi ſimilitudinē rñdent: ligni iu cundi odoris eſt: & diu durans, nec a tinea vnq̄ extermina tur. Vir. li. ij. Geor. Dant alij ſętus, dant vtile lignum Nauigijs, pinnos domibuſq; cedrūq; cypreſſos. Ex hac arbore naſcitur oleū, quod cedreū dī: vt Vit. ij. inquit. Quo relique res, cū ſunt vnctę vt ēt libri a tineis, & carie non læduntur. Iuxta quem ſenſum Perſi. dixiſſe videtur. Et cedro digna locutus. Scribit Theophr. li. iij. Cedrum eſſe iuniperi non abſimilem, ſed foliæ maxime diſtare.

Cedrinus, a, um pe. pro. quod eſt ex cedro.

Cedria primus ſudor, qui defluit in canali, dum pix fit, cui tanta eſt vis vt in Ægypto corpora hominum defunctorum ea perfuſa ſeruentur.

Celena, penul. produ. locus campaniæ iunoni ſacer, Virg. li. vij. Atq; arua celenę.

Celenę pluralis numeri tantum, fuit vrbs Phrygię. Luc. Lugent damnatę Phebo victore Celenę. Poteſt tamen declinari ſingulari numero Celena, ę.

Celeno cum diph. fuit vna ex harpyis: & atrū, ſeu tenebroſum ſignificat, græce κελαινός.

Celebris: & hoc celebre penulti. correp. adiectiuum eſt: & diſtinguitur a frequenti, φ frequens dicat creber de loco, ſiue de re animata, vt frequens miles, frequens ſenatus. i. creber, copioſus, multus, frequētes domus. i. crebrę, multæ, Aliquando dicitur, φ ab alijs frequētatur, vt frequens locus, frequens templum, in quod multi conueniūt. Et infrequens parū frequentatū, vt infrequens forum, in quod pauci, vel raro conueniunt. Phœnix infrequēs auis. i. quę rara reperitur. Ci. Rei. militaris te infrequentē tradidiſti. i. fugientem a ſignis, & raro in pugna intereſſentem. Celebris vero proprie dī velox. Actius. Celebri gradu celeriſſe decet. Quoniam vero accelerare gradū, frequentare eſt, factum eſt, vt celebre pro frequentati accipiat, & qui in oius ore verſatur. Et hoc paſſiue tam ad rem, q̄ ad perſonas relatum. Cice. li. ij. ad Here. Locus quęritur celebris ne ſit, an deſertus. i. qui celebratur. Hinc celebritas frequentia. Quinti. Ante omnia futurus orator, cui in magna celebritate, & in media Repu. viuendum eſſe aſſueſcat, a puero non reformidare homines.

Celebro, as, frequento. Var. Cui non tam cura erat, vt templi deorum q̄ vt popinas celebraret. Per trāſlationem tñ, qm̄ quæ frequentamus ēt colimus, celebrare pro colere: & venerari ponitur: & celebritas pro cultura, atq; honore.

Hinc

Hinc celebrare laudibus: & virtutum celebritatem dicimus. Item celebriorem: & celeberrimum, pro honoratiorem: & honoratiſſimum.

Cedar regio arabiæ vt apud Eſayam auferet oīs gloria cedar. Nam vt inquit Hie. ex hiſmaele cedar & aggarenos q per/uerſo nomine ſaraceni vocantur eſſe generatos dicimus.

Cedo, is, ſſi, ſſum. Vide ſupra in dictione Cędo.

Cedrium, oleum quod naſcitur ex cedro.

Cedrides, pe. cor. fructus cedri.

Cedropolis: oppidū in Caria a quo Cedropolitę: hæc vrbs cum ab athenienſibus defeciſſet.

Cedreas aliud oppidum Carię, a quo cedreatę cedreiq;.

Celebriter aduerbium ſignificat cum cultu: & honore.

Celebreſcere eſt celebrem fieri. Actius. Et qualiſcunq; fama celebreſcat tua.

Celetes, pe. p. grece ὅτι κελεύω κέλητες, exhortor, vocanť equi qui ad curſum ſoli adhibenť, ſiue bigis, vel quadrigis, etiā nauigia, vt his tēpibus fieri ſolet. Nam qui bigis, quadrigiſue adhibebanť ad curſum deſultorij dicebantur. Pli. antiqui celetas tantum dicebant in ſacris. Poſtea vero & qui bi/gis, vel quadrigis viciſſent latine dicuntur deſultorij, ꝙ ex his facile deſiliatur. Celetes etiam teſtudines dicuntur.

Celer idem eſt, quod velox, a quo celerrimus: & celeriſſimus fiunt ſuperlatiua ſm Priſci.

Celero, as, penul. cor. celeriter aliquid facio, a quo Accelero as, fit compoſitum.

Celeuſma, atis, clamor nautarū: & aliorū, cum vno aliquid iubente omnes vniformiter reſpondent, quaſi ſibi inuicem iubentes. Hiero. apud Hiere. Celeuſma, quaſi calcantium cō/cinetur aduerſus omnes habitatores terræ.

Cello, as, abſcondo, ſiue ſciri nolo. Et cōſtruiť modo cū vno dūtaxat accuſatiuo. Lactā. li. v. Vtrū ne profitebiť fugitiuus ſe, vel peſtilentē domū vendere, an cellabit emptorem. Mō cum duobus. Plau. in Bac. Ædepol feciſti furtū ętati malū, cum iſtec flagitia me cellauiſti: & patrem tuum. Modo cum ablatiuo mediante ꝑpoſitione. Ci. Treb. Sed Baſſus noſter, de hoc me libro cellauit. At cum paſſiue ponitur res, ſicut perſona, per quas quis aliquem cellauit poniť in noīatiuo. Teren. in Funu. Vbiubi eſt diu cellari non poteſt.

Cello, is, q̄uo, veteres vtebanť pro cędo, nūc cōpoſitis tantū vtimur excello, & precello, quod eſt excedo & antecedo.

Celſus, a cello, altus ſublimis, excellens. A quo celſitudo, pro excellentia.

Cellatim aduerbium ſignificat abſcondite. Gel. Quam maxime cellatim poterat in inſidijs duo diſponit.

Cella dicta eſt, ꝙ in ea celentur, quæ eſſe volumus occulta. Græci Apothecam dicunt, in qua res eſculente, & poſcu/lentę reponunť, q̄uis proprie apotheca, cella vinaria ſit. Capit autem cella ſignificationes vt illi adiectiua iunguntur, vt cella vinaria, cella carnaria, cella olearia, cella farinaria, cella pomaria, cella lignaria, cella libraria, cella caſearia. Et omnis locus, in quo quid reponitur cella dicitur. Vnde Virgil. Fauorum cauernas cellas vocauit, cum ait. Diſtendunt nec/tare cellas. Item loca, in quibus lauamur, aut vngimur in domo, cellæ, dicuntur: & loca, quæ religioſi ſe ad quieſcen/dum conferunt, cellæ vocantur. A quo nomine Hiero. formauit diminu. Vnaquæq;, inquit, cellulam adeat, benedi/ctione matris ſuſcepta, Et cella, pars templi erat ſacratior, in quam ingredi fas non erat. Vnde apud Gel. legitur Scipionem in capitolium veniſſe, iuſſiſſeq; cellam Iouis optimi maximi aperiri, ibiq; ſolum demoratum fuiſſe. Liui. li. iij. In cella Iouis optimi maximi habitaret exul.

Cellarium videtur ea figura dici, qua granariū panarium, vt procella, ac repoſitorio accipiatur. Sed eſt paucorū dierū, penus longi tēporis. Hanc cęllā promptuariā, ſeu ꝓmptuariū appellant, in quo conduntur, & ex quo ꝓmunť ad victus neceſſaria. Hie. Conſiderate coruos, q̄bus non eſt cellarium neq; horreū, & deus paſcit illos. Vnde in ſacris literis cella/ria pro ſepulchris poni ſolent, vt eſt illud Propheticū popu/lus meus intra in cellaria tua, aliquātulum, donec ira mea tranſeat, vbi Hier. Cellaria ſepulchra ſignificant, de quibus hoc vtiq; profertur, quod conditum fuerit. A penore etiam is locus penarius, & penuaria, ſeu penaria cella nuncupať. Cice. in Ver. M. Ca. Sapiens cellam penuariam Reipu. noſtre nutricem plebis Ro. ſiciliam nominauit.

Cellariolum diminutiuum paruum celarium. Hier. Sunt & culinę in templo, ſunt & cellariola.

Cellarius, qui in cella ꝑpoſitus eſt, vt rōnes ſalue ſint, aut pe/noribus recondendis. Col. Vt cibus: & potus ſine fraude a cellarijs præbeatur. Plau. in cap. Pro me quiduis, te facio cellarium. Idem cellarios, promos, & cōdos vocat, ꝙ deintus ꝓmant, & intus cōdant. Ait. n. in Pſeu. Promus: & cō/dus ſum ꝓcurator peni. Auſo. Promuſq; condus magis.

Cellula, diminutiuum. Hiero. Vnaquæq; cellulam adeat be/nedictione matris ſuſcepta.

Cellaria, locus, vbi conditur vinum. Plau. in mil. Ego eijciar cellaria. Et cellaria quæ præeſt in cella. Idem in eadem. Succenſet Cellaria.

Celox genus nauiculę breuis a celeritate. Apul. lib. de Repu. Qui celocem regere nequit, onerariam petit. Hanc & celo/tim vocant, & oxyam. Hanc Rhodij inuenerunt.

Celte populi Gallię qui cum veniſſent ad Iberum Hiſpanię fluuium, ibiq; conſediſſent retenta primi nominis parte: & aſſumpta parte fluminis, iuxta quod conſederant. Celtiberi dicti ſunt: & regio eorum Celtiberia. Vnde Luc. lib. iij. Pro/fugiq; a gente vetuſta Gallorum celtę miſcentes nomē Iberis. Vnde Sirius. Venere & Celtę ſociati nomē Iberis. Luc. Gallorum Celtæ miſcentes nomen Iberis. Stra. Quadrifa/riam diuidit Celtiberos.

Celtiberi populi in Hiſpania a celtis gallis & hiberis Hiſpa/niarum conſociati dicti ſunt.

Celtibericus, a, um, nomen poſſeſſiuū, vt bellū celtibericū.

Celticum promontoriū Hiſpanię in Oceanum procurrens.

Celiaci dicuntur, qui ventris fluxum patiuntur. Varro. Qui ex floribus nucis grææ: & cornu fiunt celiacas fieri, atq; vrina pota reſici.

Celydrus: ornatus muliebris. Iuue. donat arcana celydros.

Celſus, altus ἀκέλης, qui ſublimis equo vehitur.

Celtiberia dicta eſt, Celtiberorum regio.

Cemellio oppidū ligurię in alpibus ſitū, quod a Pto. Cemeneleō dicitur, quaſi a Cemeno monte videri pōt appellatū.

Cemenos greci eos montes vocant quos noſtri, Gebennas longe ab alpibus ſummotos. A cemeno alpium monte Varus amnis in narbonenſem verſus delabitur.

Cenchris auis genus, & latine tiniunculus dr̄ a tinnitu vo/cis, ex accipitrū genere, quē Ariſt. li. vj. de animalibus ſolū ex adunco genere quaterna, & eo plura oua parere dicit, Dicta cenchris, quaſi miliaria. Plini. Fimum cenchridis albugines extenuat: eſt & cenchris, vt inquit Hierony. locus Corintho vicinus, immo portus ipſius Corinthi, vt eſt illud Apoſto. Commendo vobis Seben ſororem noſtram mi/niſtram Eccleſię, quę eſt Cenchris. Pli. lib. iiij. Lechęę hinc: cenchreę illinc anguſtiarum termini. Et cenchris genus ſer/pētis maculis plene thebano marmori ſimilis. Luc. Et ſemper recto lapſurus limite Cenchris pluribus ille notis va/riatam tingitur aluum.

Cencron græce, latine milium.

Cenina, ciuitas italiæ a qua Ceninenſes populi.

Cęnomani pe. pro. fuerunt populi galliæ ciſalpinæ, quorum caput vrbs Brixia fuit.

Cenos latine vacuus, vnde cenodoxia inanis gloria. Nam cęnodoxia cum æ diphthō. noua gloria. καινὸς. n. nouū dicitur, δόξα gloria. Cenodoxia cōmunis gloria.

Cenotaphium vacuum ſepulchrū ὅτι κενὸς λέγεται καὶ τάφος ἀπὸ τοῦ θάπτειν. ſunt enim, vt capſa, quę ponitur in templo ad officia mortuorum.

Cenſeo, es, ſui, cenſum: & Cenſo, is, cenſui, cenſitum, penul. pro. ſignificat exiſtimo. Liui. li. vj. de bel. pu. Cenſet eo ve/turum obuiam pœni. Item Conſtituere deliberare. Nam ſenator cenſet cum ſententiam dicit de eo; quod ſibi videť

Digitized by Google

A ſſentitur cũ alienam approbat. Vnde dicimus Senatus aliquid cenſuit, vnde & cenſoris nomen tractũ videtur. Itẽ in ęſtimatione & precio eſſe. Sene. Virtus ſuper iſta conſi/ſtit: ſuo ęre cenſet. Boe. in topi. Quoniã faciendi liberi tres partes ſunt. Vna quidẽ vt cenſu liber fiat. Cenſebant enim antiquitus ſoli diues romani. Aliqñ ſignificat ſuccenſere. Var. Ne nobis cenſeã ſi ad me retuleritis. Huius compoſita ſunt Accenſeo, percenſeo quo eſt perfecte cenſeo numero. Col. Ruſticationis magna & diffuſa materia eſt: parteſq; ſi velimus eius percenſere vix numero comprehendimus. Recenſeo & Succenſeo.

Cenſeo, is, cenſui, itum, penul. pro. a quo Recenſeo. Ouid. Priſca recenſitis euoluere ſęcula faſtis.

Cenſeo, is, iui, itum.

Cenſor, qui cenſurã gerit. Cenſores magiſtri morũ erant a cenſendo. i. arbitrando dicti, q̄ illis ſummum arbitriũ erat aliorum morũ. Var. Cenſor, ad cuius cenſionẽ. i. arbitriũ, cenſeretur populus. Feſt. Cenſores dicti q̄ quiſq; tanti ſua ęſtimaret, q̄tum illi cenſuiſſet. quod nõ abſurdum videt, quia: & rerum: & morum cenſores erant. Vnde Plu. in Æ/milio. Cenſura maxime omnium magiſtratuũ reuerẽtię, plurimę ptãtis tũ in alijs rebus, tũ maxime ad morũ emẽ/dationẽ. Nam ſenatores e ſenatu remouere põt equites ex plebeis ærarios facere notare infamia, cenſum. agere luſtrũ condere. Erant autẽ duo cenſores, qui quinto quoq; anno creabantur.

Cenſorius vir, qui cenſor fuit, vel qui dignus eſt, vt cenſor ſit, propter morum grauitatem, qui alios vindicet. Frequẽter tamen iungitur rebus, vt cenſorum dictum, qđ eſt cenſoris, ſeu quod ad cenſorem pertinet.

Cenſuales qui cenſoribus aſſiſtunt: & famulantur. Sido. ad namatium. Miſtus turmę cenſualium, æmulatorumq; conſulis proxime proximus eram.

Cenſio, caſtigatio, vnde cenſionem facere dicebantur cenſo/res, cum mulctam equiti irrogabant.

Cenſura cenſoris dignitas, ſicut a prætore prætura, ſicut cuſ dicimus. Cenſor, qui gerit cenſuram. Accipitur interdum pro ſeueritate, correctione, decreto: & lege.

Cenſus, us, annuus reddit{us}: & quicqd fortunarum aliquis habet. Quin. Abiere vires, cenſus, meus. Vnde qui centum milia ęris in ꝓſeſſionẽ detuliſſent, cenſi dicebant. Cenſus equeſtris cõſtabat ex ſeſtertijs. cccc. Item cenſus dicebat ęſti/matio rerum, ac bonorũ facta, ſm quã tributa pendebant. Vnde cenſum agere eſt recenſere hoium facultates. Et cen/ſus dicebatur, quod principi, aut ęrario ſoluebat viritim.

Cenſus, cenſi ſignificat eum, cuius bonis factus eſt cenſus. Vnde capite cenſus: & capite cenſi.

Cenſum. Euboee promontorium in ſeptentrionẽ directum.

Centauri Theſſalię populi, ſecus Pelium montẽ habitantes, qui a poetis finguntur eſſe media parte viri: & media equi, originẽ ab Ixione trahentes, agreſtes admodum. Qui primi pugnare ex ęqs cęperunt: & a ſtimulando calcaribus equos centauri dicti ſunt, ἀπὸ τοῦ κεντεῖν: quod eſt pugnare: & ſtimulare, quia furentẽ taurorum gregem telis confecerunt, propter quod hippocentauri. i. equi ſtimulatores appellati ſunt. His p̄ximi erant Lapithę iuxta Othrin montẽ eiuſdẽ prouinciæ, cum quibus bella geſſerunt. Centauros ab Her/cule victos interfectos oſtendit Diodo. Dicti ſunt nubige/næ, quaſi filij nubis, qm̃ in caſtello habitauerunt nomine nephelæ, νεφ᾽λη: quod ſignificat nubem. Centauri a latinis breuitatis cã dicti: nam hyppocentauri dici debuerũt. Nam hippos equus, κεντεῖν pungere. ſ(ε)ρα rota calcaris, qa cum ſuperius eſſent homines, inferius erãt equi. Sed diuus Hie. de Paulo primo eremita, oſtendit. Centauros animalium genera eſſe: cũ inquit. Etiam media dies coquente iam ſole deſuper feruebat, nec tamẽ a cœpto itinere abducebatur, di/cens. Credo in deum meũ. q̄ ſeruum, quẽ mihi promiſit oſtendet, nec plura his cõſpicit hominẽ equo mixtum, cui opinio poetarũ centauro vocabulũ indidit. Quo viſo ſalu/taris ſigni armat frontem. Et infra. Verum hoc vtrum dia/bolus ad terrendum eum ſimulauerit, an, vt ſolet eremus monſtruoſoꝝ animalium ferax, iſtam quoq; gigneret: & beſtiam, incertũ habemus. Centaurus etiã gene. fœ. genus nauis eſt: vt apud Vir. li. v. Centauro inuehitur magna.

Centaurea, ſiue centaurion genus herbę, cuius duę ſunt ſpe/cies, maior & minor. Naſcitur in fine veris. Ambę calidæ & ſic cõplexionis in ſecũdo gra. Aetius aũt gręcus medicus κενταύριον τοῦ μεγάλου ῥίζα: & ſubdit, [Greek text illegible] ſa κατα μ[illegible] κα[illegible] ῥίζα ἰνφατινή: & multa alia.

Cento velum laneum, quod lana, aut tomento conſertum, vt ictus, nullos patiat. Cæſar. Eamq; contabulationẽ ſum/mam lateribus, lutoq; conſtrauerunt, ne quis ignis hoſtiũ nocere poſſet, centoneſq; iniecerunt, ne, aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis la/teritium diſcuterent. Siſen. lib. iij. Hyſto. Aceto madefactis centonibus integuntur, quos ſupra perpetua claſſi ſuſpen/ſa cilicia obteguntur. Quidam centonem, pro ſtragulę gene/re: ſuper quo cubare ſolent. Cato li. j. de re ruſt. Centonem poſuit pro veſtimento ruſtico, hoc eſt pro interiore veſtimẽ/to, quod ſuperſubucula ſuperindui ſolet, bombyce inſerta: Tres inquit centones quęris, ſex culcitras: nouem inſtragu/la. Similiter & Macro. dum ſcopham ſub centonibus iace/re ſcribit, ruſticam veſtem eſſe declarat. Fieri autem cento/nes conſtat ex pannis diuerſoꝝ colorum, vel lanis in vnũ condenſatis, atq; conſutis. Vnde Homerocentones: & Vir/giliocentones qualis fecit Proba Falconia, definit Auſo. poeta quid ſit cento, varijs de locis, ſenſibuſq; diuerſis quę/dam carminis ſtructura in vnus ſolidata verſum, vt coeat, aut cæſi duo, aut vnus: & ſequens, cum medio. Nam duos iunctim locare ineptum eſt.

Centrum punctum ſphæræ, aut orbis mediũ certiſſima ob/ſeruatione diſtinguit. Nam in oi orbe, vel ſphera medietas centrum vocatur. Aug. lib. xiij. de ci. dei. Hanc animã Plato ab intimo terræ medio, qđ geometræ centrum vocant per omnes partes eius, vſq; ad cœli ſumma diffundi: & extẽdi per numeros muſicos opinatur. Apul. in coſmo. cardinem, mundi. Sic enim dixerim centrum habet tellus.

Centralis adiectiuum a centrum. Pli. li. ij. Quin decies: & plu/ribus ſuberit: q̄ terra centralis interueniat.

Centum nomen numerale: & indeclinabile. Vltra centũ va/riatur, vt ducenti, trecenti, quadringenti, quingenti, ſexcẽti, ſeptingenti, octingenti, nongenti. Hinc centenus, a, um, vt centena milia, ſic ducentenus, trecentenus quadringen/tenus, quingentenus: ſexcentenus, ſeptingentenus, octingẽ/tenus, nongentenus. Centuplus, ducentuplus, trecentu/plus: & reliqua. Centeſimus: & deinceps. Centies quoq; ad uerbium, ducenties, trecenties, quadringenties, quingẽties, ſexcenties, ſeptingenties, octingenties: nongenties. Cen/tenarius, ducentenarius: & reliqua.

Centuria in re mili. centum continet homines, qui ſub vno centurione ſint quoꝝ centenarius iuſtus eſt numerus. Hier. li. j. Re. Satrapę philiſtym incedebant in centurijs: & milli/bus. Centuriæ in agris ſignant ducenta iugera. Centuria a centum iugeribus vocabatur: ſed mox duplicata nomen re/tinuit: vt inquit. Colu. lib. vj. Sicut tribus dictæ primum a partibus populi tripertito diuiſi, quæ tamẽ, nunc multipli/catæ priſtinum nomen poſſident.

Centurio: qui & centurionus dicitur, qui centum peditibus præeſt, quia ſingulę centurię centum militibus cõſtabant. In exercitu enim miles. Centurioni. Centurio Tribuno. Tri/bunus Legato, Legatus Cõſuli obediebat. Sed ſeorſum ma/giſter equitum ſolum dictatori obtemperabat. Centurio autem dicebatur primipilus Liui. Centurio erat, quẽ nunc primipilũ appellamus. Veteres cum viderent cõmiſſo ꝑlio acies facile turbari: vt hoc incõmodum euitarent cohortes in centurias diuiſere: & in ſingulis centurijs ſingulos centu/riones prefecerunt, qui primo centurioni vocabantur, quẽ/admodum a decuriones, decurioni. Cohortes in exercitu decem erant in ſingulis legionibus: ſed prima, reliquas & numero,

numero militum: & dignitate precedebat, aquilam habebat: qđ precipuũ erat ſignũ Romanorũ. Centuriões huius cohortis ceteris centurionibus digniores habebantur. Prima centuria Primipilum vocabatur, ꝙ circa ſigna grauis armatura conſtituta erat. Cẽturio. ipſe primipili cẽturio dicebatur: & primipilus vocabatur. Hic non modo aquilę preerat, ſed quattuor centurias, hoc eſt quadringentos milites in prima acie gubernabat: & tanq̃ princeps totius legionis merita conſequebat: & commoda. Mar. Grata pudens meriti tulerit cum premia pili.

Centum capita, herba ꝙ greci hecatoncephalon nominant ex aculeatarum genere. Et alio nomine Eryngealba, ſiue Eryngin.

Centones, ſtragula groſſiora vilis paſſim pendentibus tomento vel lana infarcita quibus lecti viliſſimarũ pſonarũ ſternunt & tabernacula omnisq; caſtrẽſis ſupellex pluuioſo tpe velantur a vilorum multitudine numerus finitus p infinito. Vel quia cento grece ſignificat pungo. Plau. in epi. Tu alium quæras cui centones ſarcias. Sunt etiam veſtes groſſiores ac viliores ex pãnis diuerſorum colorũ in vnũ cõſutis quarum vſus in re militari apud veteres fuit frequẽtiſſimus ad arcẽdũ incẽdiũ. Vnde Vege. lib. iiij. precipit turres & vineas centonibus eſſe extrinſecus operiendas ne immiſſo incẽdio cõcremenť. Cęſar. in ſecũdo cõ. ſcribit in oppugnatione Maſſiliæ turrim a ſuis ſtructam fuiſſe cui centones inſuper iniecerunt: ne aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis lateritius diſcuterent. Siſen. li. iij. hiſt. Aceto madefactis centonibus integuntur: quos ſupra perpetua claſſi ſuſpenſa cilicia: obteguntur. Cato. li. j. de re ruſ. poſuit centones pro veſtimentis ruſticis: hoc eſt pro interioribus veſtimentis, quæ ſuper ſubucula ſuperindui ſolent bõbyce inferta & quę fieri ſolent ex veſtimentis familię veteribus, cum ait. Quodenſcunq; tunicam aut ſiga familiæ dabis, prius veterem accipito vnde centones fiant. Macro. libr. j. ſatur. accipit centones pro veſte ſtragula & lecti opertimẽto: cũ inqt Scrophę cadauer ſub centonibus collocat ſup quos vxor cubabat. Apud Iuue. capitur pro veſte familiari craſſa & ſordida. Intrauit calidum veteri centone lupanar. Et apud grammaticos Cẽtones dicuntur verſus homeri vel Virgilij hincĩde excerpti: & in vnũ opus coacti. Vnde homerocentones & Virgiliocentones quales fecit pba falconia, Definit Auſo. poeta quid ſi cento. Varijs de locis ſenſibuſq; diuerſis quædã carminis ſtructura in vnum ſolidatur: verſum vt coeant: aut cęſi duo: aut vnus & ſequens cum medio. Nam duos iunctim locare ineptum eſt.

Centuculus, dimi. pro vili ac ſordida veſte. Sene. lib. xi. epiſtolarum. Diurnum accipit: in cẽtuculo dormit. Liui. & Frõti. accipere videntur pro dorſualibus & inſtratis iumentorum a ſimilitudine veſtis centuli.

Centunculus: herba quam Pli. penulã vocat li. xxiiij. his verbis. Itali centũculum vocãt roſtratis folijs ad ſimilitudinẽ capitis penularum iacentem in aruis.

Centipellio. venter vocatur quartus venter: qui & Abomaſus dicitur, quod genus eduij Iul. pollux Taconas a Cratete comico putauit appellatum.

Centurio, as, in centurias ordino, vt ager cẽturiatus, qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus. n. centenis ciuibus ducenta iugera diſtribuit. Et milites centuriati qui in centurias ordinabantur. Liui. lib. xxix. Scipio poſtq̃; in Siciliam traiecit voluntarios milites ordinauit, centuriauitq;. Centuriata comitia: vt Aſco. ſcribit, dicuntur, cuꝫ ex ſexu: & ętatę ſertur ſuffragiũ, quia per centenas turmas diuiſus erat populus Ro. Hinc ſuccenturio, a quo ſuccenturiati dicuntur milites, non primę, ſed ſecundę centurię vbi ad inſidiandum maxime collocabantur. Ex quo in ſuccenturijs. quaſi in inſidijs quempiã poſitum appellamus. Teren. in Phor. Nunc prior adito tu, ego in inſidijs ero hic ſuccenturiatus, ſi quid deficies. Proprie autem ſuccenturiare ſignificat explẽdę centurię gratia, numerum ſupplere.

Centuriatim ſignificat per centurias, ſiue abũdanter: copioſeq; a centurijs, quę in comitijs ferebant ſuffragia.

Centumuiralia iudicia dicta ſunt a centũ viris. Nam cum eſſent Rome. xxxv. tribus quæ & curie ſunt dictę, terni ex ſingulis tribubus ſunt electi ad iudicandum, qui centũ viri appellati ſunt. Et licet quinq; ſupra centum fuerint tamẽ, quo facilius numerentur, centumuiri dicti ſunt.

Centuſſis, a decem decuſſibus dr̃, quę ſunt librę centũ, vel a centũ aſſibus, qui erãt nũmi breues ex ęre: vt cẽtuſſe licet, ideſt centum libris vendit per auctionem.

Cephalea morbus, quo totum caput infeſtatur. Nam hemicranici ab hemicrania ſunt dicti qui dimidia parte capitis laborant. Sed & celſus cephaleam acutum quoddam, peſtilenſq; malum appellat.

Cephale, ſiue cephalis penuld. cor. ſignificat caput. Cephalicus capitalis.

Cephalus pen. cor. nomen viri. & nomen piſcis. Amb. Ille ſinus maris cephalos alit, lupos ille, ille ſaxatiles.

Cephalene, ſiue Cephalenia cum e, poſtil. inſula Ionij maris a Cephalo Amphitryõis ſocio: vel a Cephalo deionei filio dicta. De hac Stra. lib. x. Nõ dubitauere plęriq; cephaleniam eandem & dulychium appellare & Taphium. Alij & Taphios cephalenios eoſdem dixere Teleboas, & aduerſus illos amphitryonem exercitum ductaſſe aſſumpto ſocio deionei filio Cephalo ex athenis profugo. Inſula deinde amphitryonem potitum eã cephalo tradidiſſe ab eoq; nomẽ habuiſſe inſulam. Hinc populi cephalenos. Home. Verum magnanimos cephalenas agebat Vlyſſes.

Cephiſus pe. pro. fluuius Boeotię, qui magna ex parte torrẽtis, inſtar labitur in Phalerium pelagus. Oui. lib. iij. Me. Iam vada Cephiſi, panopeſq; euaſerat arua.

Cephiſia Attica regio. Nam Cecrops Athenarum conditor, omnem eius regionis multitudinem in. xij. vrbes digeſſit. Sed Theſeus poſtea has omnes in vnam Athenienſium ciuitatem cõgregauit. Dicta Cephiſia a Cephiſo amne. Eſt & Cephiſia fons Atticę, ſicut latine callirhoe.

Cepos latine hortus: & vrbs boſphori vt inquit Suidas κῆπος πόλις κατὰ βόσπορον καὶ κῆπος εἶδος κουρᾶς δύο γάρ εἰσι κουραὶ σκάφιον καὶ κῆπος τὸ μὲν οὖν τὸ ἐν χρῷ ὁ δὲ κῆπος τὸ προμετώπιον κόμης μιλοθαι. Vñ apparet in vocabulario greco non eſſe bene interpretatam hanc diſtinctionem σκάφιον.

Ceporos: hortulanus Grece κηπουρός.

Cephalo cruſtes: vermis qui in folijs perſici inuoluitur.

Cepio nomen romani ciuis: qui cum druſo inimicitias habuit vnde origo ſocialis belli & exitia rerũ vt Aſco. & Val. maxi. teſtãtur fuere & alij Cepiones. Nam & Catonis vticenſis frater Cepio dictus eſt. Et Cepio Seruilius is cuius culpa ro. exercitus a cimbris deletus ẽ: & exilio perijt. Fuit &. Q. Cepio Seruilius qui de cilicibus triumphauit, ſꝫ poſtea reus damnatuſq; in Gemonijs ſcalis manu carnificis laceratus traditur a Vale. maxi.

Cephiſſodorus fuit Praxitelis filius qui & ipſe pictor. Cuius meminit Pli.

Ceramicus locus erat athenis in quo interfecti in bello ſepeliebantur de quo late ſuidas: eius meminit etiaꝫ Pli. cuius ex trigeſſimo ſexto verba hec ſun: opa praxitelis ſunt athenis in ceramico, poteſt autem videri ex eo deriuatũ quod κέραμος tegulam ſignificat.

Ceraſtra dicta eſt Cyprus, quoniam homines ceraſtris cornibus inſignes olim tenuiſſe quidam ſcribũt. Alij ꝙ procurrentibus promõtorijs velut infeſtis cornibus aſſurgãt.

Cercitam Pauſanias grammaticus ait vocari temonis genus a populis inuentoribus qui cercitæ appellabantur, in terra india.

Ceramides ſignificat colorem figlini qualẽ in plumis quorundam anſerum aſpicimus. Vnde nomen quoq; gemmarum vni ceramites.

Ceratinæ apud Quinti. ſpẽs eſt ratiocinationis inexplicabilis dictę a cornibus: hoc eſt a materia ipſa, qua vtereniur

verborũ vt apud Sene.li.v.epiſtolarum. Sederẽ ocioſus & eiuſmodi queſtiunculas poneret. Quod nõ perdidiſti habes: cornua: non perdidiſti, cornua ergo habes.

Cerealia, orum, dies Cereri dicatus.

Ceruchus pe.pro.latine dicitur cornutus: ponitureꝗ; ꝓ cornibus nimalibus.i.extremis antẽnis, quæ in vtrunq; veli latus diffunduntur de quibus Virg. Cornua velatarum obuertimus antẽnarum. Quidam ceruchos accipiunt pro crucea illa quæ in faſtigio nauigij ſuſtollitur effigie cornicu lata. Vale. Flac.lib.j.argo. Temperet vt tremulos ſetes fraterq; ceruchos.

Cerofērarij: dicti ſunt a deportandis cereis quando legendum eſt euangelium.

Cerofērarium: inſtrumentũ quo cereus fixus continetur. In decretis canonicis diſt.xxiij. Acolytus accipiat cerofērarium cum cereo vt ſciat ſe ad accendenda lumina mancipari. Sed hęc videntur ſcribi debere, cum diph. quoniam a cera deducuntur.

Ceſſim ire, ſignificat regredi retrocedere. Iuſti.li.ij. Cõmiſſo prelio ite ceſſiſ: inhibete remos & a bello diſcedite. Et apud legis cõſultos.ti.ad legem Aquiliã. Interim ſuperius plauſtrum ceſſim ire cœpit. Fit aũt a cedo eſt: & ceſſim a cędendo.i. feriendo contrarium aduerbio punctim, vt Ceſſim ferire hoc eſt per aciem gladij ceſſim potiusꝗ; punctim ferientes romani ſolebant illudere.

Ceſtus ceſti. Vide ſupra in dictione Cæſtus.

Ceſtron, inquit Suidas genus erat teli perſico bello inuenti. Ceſtron quoq; herba betonica a varietate remediorum & efficatia genus miſſilis quod greci Ceſtron appellant noſtri viriculum. Nam & Terebram ita vulgo dicimus.

Ceſtras Sophocles dixit pro ſtimulo ſiue ſtilo. Auctor. Iul. pol. Sphyrenã quoq; piſcẽ, attici Ceſtrã vocãt latini Sudin quia roſtratus ſit & ſimilis belonæ: vt inquit Athenęus.

Ceſtreus dictus eſt a grecis mugil piſcis quia teli modo publica athenienſium poena intret adulteros.

Cepurica greci appellant, quę noſtri hortenſia holera.ſ.quæ in horto ſeruntur. Vnde Sabinus tyro librum cepuricon ſcripſit: hoc eſt hortenſium, quem Mecœnati dicauit.

Cepheus (teſte Oui.) Æthiopum rex fuit. Andromadæ pater, quã ceto ꝓpoſitã fabulę dixerunt. Hanc autem Perſeus a periculo liberatam, vxorem duxiſſe. Itaq;, vt totus hoc genus perpetuo maneret, ipſum Cephea inter ſydera collocatum eſſe perdiderũt vna cum vxore Caſiopeia: & Andromada filia: & genero Perſeo. Oritur Cepheus in.xv. parte Capricorni. Hoc ſydere nati erunt ſeueri, ſicut Catones.

Ceraſtes latine cornutus, genus eſt ſerpentis, qđ, teſte Pliny. li.viij. quadrigemina cornua ꝓfert ſimillima arietum. Nã κέρας, ατος, ſimili modo ceruus dicitur. In genitiuo ceraſtis: & ceraſte. Luca. Spinaq; vagi torquente ceraſtę.

Ceraſphoros pe.cor.a noſtris corniger dicitur.

Ceraſus, ceraſi pe.cor.arbor nota, a Ceraſunte Ponti ciuitate ſic dicta. Quã cũ Lucullus deleuiſſet, inde illam tranſtulit: & a ciuitate Ceraſus appellauit. Sane arbor ceraſus, pomum vero ceraſum. Oui.de nuce. Audiat hęc ceraſus ſtipes inanis eram: dicitur & ceraſum pro arbore. Colu. Ceraſa, & tuberes: & armeniacæ: atq; amygdalę, quę prime florẽt poſſunt inſeri commode. In plurali ceraſa, ceraſeorũ, Pli. li.xiiij. Ceraſeorum Aproniana maxime rubent. Inter ceraſa principatũ obtinent Duracina. Actia nigerrima ſunt: & Iuliana teuerrima.

Ceraſus, untis: & Ceraſunta, ſeu ceraſuntia pro vrbe in Põto. Hier. ad Marcel. Accepimus: & caniſtrũ ceraſis refertũ, talibus: & tam virginali verecundia rubentibus: vt ea nũc a Lucullo delata exiſtimarẽ. Si quidẽ hoc genus pomi Põto, & Armenia ſubiugatis, de Ceraſunte primus Romã pertulit. Vnde & de patria arbor nomen accepit. Pompo. Rarę vrbes Ceraſunta: & Trapezus maxime illuſtres.

Cerates genus ponderis, quod eſt medius obolus.

Ceraunus pen.pro.cognomẽ cuiuſdam. Quo noĩe ſignificatur fulmen, quod græci dicunt κεραυνόν. Vnde ceraunii montes ſunt Epiri, a Crebris fulminibus. Plin.l.in Armenia maiore pro illis accipit, qui Caſpius: & Niphates a Ptolemeo nominãtur, quibus videlicet ab ortu ſolis finit̃ Armenia. Huius rei cauſa ẽ, ꝙ Taurus mons ſimulatq; frangi cœpit: & innumeras obire gentes ceraunus in vniuerſum vocatur: etiam ſi nominibus populorum, per quos meant laciniæ, diſtinguitur. Alio nomine dicuntur acroceraunia. Hor. Infames ſcopulos acroceraunia. Sic iuppiter dictus eſt. Ceraunius ꝙ fulgure emittat.

Ceramicum, latine tegularium, vel figulariũ, nam deriuat̃ a κέραμις, qđ eſt tegula. Erat locus Athenis, de quo Pli. libr.xxxvj. Opera Praxitelis ſunt Athenis in ceramico.

Cerberus pe.cor. interpretat̃ terra, quę omnia cõſumit, inferni cuſtos, quaſi κρεοβόρος.i. vorans carnẽ, κρέας. n. græci carnem dicunt, βορόντα edacẽ. Caniſtriceps Cerberum ab inferis traxiſſe Herculem in fabulis eſt. Fertur ꝙ hic fuerit ſerpens in Tenaro Laconiæ promontorio, cuius veneno mortales extinguebantur. Et quoniam in Tenaro ad inferos dicitur eſſe aditus. Ditis canem dixerunt, quem, cum hercules trucidaſſet nata eſt fabula canem tricipitem interemiſſe, quia omnes cupiditates: & cuncta vitia terrena cõtempſit: ac domuit. Cerberus etiam dictus eſt canis Alexãdri epiroticus, leonibus congrediens.

Cercopythecus pe.pro.nomen compoſitum ex κέρκος, quæ dicitur cauda, & πίθηκος ſimia, quaſi ſimia caudata, quẽ maimonem vulgo dicimus. Plini. lib. viij. Cercopythecos nigris capitibus, pilo aſinino: & diſſimiles cæteris voce ſunt. Mar. Callidus enixas elidere ſimius haſtas. Si mihi cauda foret cercopytheus eram.

Cercyra pe.cor. olim pheane nomen fuit, nunc autem vulgo dicitur Corfu corrupte.

Cerdos latine dicitur lucrum. Vnde cardones dicti ſunt Lucriones. Sunt aũt artifices ſordidi quorum frequens mentio apud poetas & oratores. Vulgus cerdonem vocat ſutorem veterum calceorũ, qui a Suetonio Veteramẽtarius appellatur. Cerdo ẽt fuit nomen heretici a quo cerdoniani q xp̃m nec natum a fœmina neq; habuiſſe carnes nec vere mortuum vel quicquã paſſum ſed ſimulaſſe paſſionem.

Cerdiſtos latĩe ſigni. acutiſſimum, pindeq; prudẽtiſſimum.

Cerion κηρίον græci dicunt fauum. Vnde & pro ſuaui: & iucundo poni ſolet.

Cerebrum inquit Pli. eſt viſceꝝ excelſiſſimũ, primũq; cœlo capitis, ſine carne, ſine cruore, ſine ſordibus. Hic habet ſenſum acrem, hic culmen altiſſimum, hic mentis eſt regimen. Auicenna ait cerebrum eſſe principiũ virtutis ſentiẽdi: & mouendi. Ambro.li.vi.Hexa. Initium inq̃t neruorum: & oĩum ſenſuũ volũtariẽ cõmotiõis cerebrũ ẽ, a cerebro ꝓficiſcitur ſomnus. Quę cerebrũ nõ hñt, nõ dormiũt.

Cerebellum diminutiuum ſignificat paruum cerebrum.

Cerebroſus dicitur homo ad inſaniã facilis, cui cerebrũ mouetur, vel a peruerſo cerebro, q totus ſuo conſilio hęret: & obſtinatus a nemine pſuadetur: & q eſt ſui capitis. Plau. in Muſ. Hic cerebroſus eſt certe: & iracundię obtẽperans, ſine rõne fertur. Hora. libr.j.Ser. Donec cerebroſus ꝓſilit vnus. Dicitur & de brutis. Colu. lib. ij. Quod eo tempore ſatum pecori ſit noxium: & precipue bobus, quos pabulo ſuo cerebroſas reddit.

Ceres dea frugum putabatur, a creando dicta, Saturni: & Opis filia, vnde alma Ceres, quia nos alit, vel, vt Cice.lib. de na.deo. ſcribit. Ceres dicta eſt, tanq̃ geres a gerendis frugibus caſu prima lr̃a immutata a grecis Δημήτρα q̃ſi γημήτρα hoc eſt terrę mr̃, ꝙ cũctaꝝ frugũ creatrix, ſit: & alimenta largiatur. Vel vt Fulgentius ait. Ceres ex eo dicta eſt ꝙ grece Χαρά gaudium dicitur. Et ideo illã frumenti deã haberi: ꝙ vbi plenitudo fructuum ſit gaudia ſemper ſuper abundent. neceſſe eſt. proſerpinam vero quaſi ſegetẽ.i. terram radicibus pro ſerpentem, quę &, hecate dr̃ Hecatõ.n. grece centum. Et ideo hoc illi nomen imponunt quia centuplicatum ceres proferat frumentum. Hęc eadẽ; luna dr̃, ſicut liber pro ſole. Vir. Vos o clariſſima mũdi lumina labentem

bentem cœlo quæ ducitis annum, Liber, & alma Ceres. Ponitur interdum Ceres pro ipſo pane, ſicut liber pro vino. Ter. Sine cerere & baccho friget venus.

Cereale, quod ad Cererem pertinet: vt cerealia arma.

Ceritus, pe. pro. quaſi cereritus, hoc eſt cereris, ira, & indignatione vexatus. Nam in Cereris ſacris furore corripiebátur. Et ſicut a Baccho bacchantem dicimus, ſic a Cerere, ceritũ. Hor. in Ser. Ceritus fuit, aut cómotę criminine mentis. i. inſanus: & furioſus. Vnde qui emotę mentis ſunt, ceriti nũcupari ſolent. Plau. in Amph. Tu certe laruatus es, aut ceritus. Idem. Iube hanc pro cerito circunferri.

Cerus genus arboris glandiferę, a quo cereus, a, um.

Ceretum, penul. pro. oppidum Vmbriæ inter Spoletum: & Nurſiam, a quo.

Ceretanus, a, um, nomen poſſeſſiuum. Nam illa videntur prodigialiter in noſtris ceretanis accidiſſe, vt aliqua vitis apud te excederet vuarum numerum duorum milium.

Cerinthe, es, genus herbę mellis, cum cera mixti ſaporẽ habens. Virg. lib. iiij. Geor. Et cerinthe ignobile gramen, habet folium candidum incuruum cubitalis, capite cócauo, cuius florum auidiſſimę ſunt apes, a cera deriuatur.

Ceretani populi Hiſpani, vt auctor eſt Pli. & Stra. apũ quos generoſa vina naſcebantur, quæ ceretana dicebantur. Mar. Ceretana nepos ponat ſetina putabis. Sunt & ceretani populi, ex Cereto Vmbriæ oppido, qui totum orbem vino quodam, ac turpi ſuperſtitionis genere ludificant.

Ceroſtrotum pe. pro. compoſitus a græco. Nã κέρας latinę cornu, ςρωτὸς ſtratus dr̃: & eſt picturæ genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur varijs coloribus. deinde vermiculatim ligno inſeruntur. Principio hoc ex ligni bracteis fieri cœptum. Poſtea cœpere tingi animalium cornua, détes elephantorum ſecari, lignumq; ebore diſtingui, mox totus operiri. Pli. lib. xj. Nunc cincta, nunc ſublita nunc quæ ceroſtrota picturę genere dicuntur. Proprie tamen dicitur ceroſtrota, cornibus ſtrata, ſicut lithoſtrata lapidibus ſtrata.

Cerno, is, creui: & ſm aliquos, cerni. Liui. libro. vij. Et quod haud minus timendum erat ſtolide ferocem viribus ſuis cerneret ſupinus cretũ facit & ſignificat video. Fitq; a creo: quia cum quid creatũ eſt: tunc deniq; videtur Virgi. Cernimus aſtantis ne quicq̃ lumine toruo. Qandoq; cernere eſt cõſiderare, vt cerno, ꝙ populus iſte duræ ceruicis ſit. Quãdoq; iudicare, ſtatuere, deliberare. Cic. lib. iiij. de legi. Quod cũq; ſenatus creuerit, populuſue iuſſerit, tot ſunto, regio iperio duo ſunto. Lucil. Poſtq̃ pręſidium caſtris educere creuit. Pacu. Et ęquum: & rectum eſt, quod poſtulas, iurati cernant. Quandoq; diuidere, ſecernere, cribrare: quod & incernere dr̃. Vnde & incernicula cribros vocamus. Pli. lib. xviij. Rurſus, quæ tranſit arctiore cernitur. Vnde & crines dicti ſunt, ꝙ ſint diſcreti. Qñq; dimicare. Plau. Pro patria amphitrio dum cernit. Quãdoq; cedere. Vnde cernere hęreditatem filij parentibus dicti ſunt, hoc eſt cedere. Actius Regnum tibi permitti malunt, cernam, tradam exercitus. Compoſita huius verbi ſunt concerno, quod Aug. lib. v. cõ. pro coniungo poſuiſſe videtur, cum inquit. Talẽ naturam naſci non poſſe de Maria virgine arbitrabar, niſi carni concernerentur. Concerni aũt: & non coinquinari non videbam, ꝙ mihi tales figurabam. Decerno, diſcerno, excerno, incerno, ſecerno: & ſuccerno, quod ẽ ſubdiuido. Pli. Farinario cribro ſuccernunt.

Cernulus a cerno formatiuũ, q̃ſi dimi. a cernus, quod nuſq̃ legi. Hiero. contra Ruffi. Quanq̃; tu occupatus in ſenſibus: & ad inſtruendam mihi calumniam cernulus grammaticorum: & oratorum pręcepta contempſeris.

Certo, as, ſignificat altercor cótendo. Inde certamẽ: & certatio. Interdũ prouoco. Terẽ. in Phor. Benedictis ſi certaſſet, audiſſet bene. Hinc cóponuntur decerto: & concerto.

Certatim aduerbium ſignificat ſingulariter, vnũ cum altero, quiſq; pro viribus ſtudioſe inter ſe contendentes: aſtrigo luno de l'altro: fare chi ne po piu. Virg. lib. viij. Tunc lecti iuuenes certatim, aræq; ſacerdos: viſcera toſta ferunt taurorum. Sueto. in Augu. Senatus: & in funere ornando: & in memoria honoranda eo ſtudio certatim ꝓgreſſus eſt. Hie. in lib. Iudi. Igitur certatim ramos de arboribus præcidentes ſequebantur ducem.

Cere oppidum fuit Tuſcorũ, non longe a Tarquinijs a grecis cerea. Vide in dictione Cerete.

Certamẽ conflictus, qui fit inter duos, aut plures. Gręca certamina celebratiſſima, qui & ludi funebres dicti ſunt, hæc fuerunt Olympia, Phthia, Iſthmia: & Nemea, in qbus gręci magnos honores cõſtituerunt victoribus athletis. Nam olympica, quæ in Olypo Arcadiæ monte, iuxta Piſam: & Helidem quinto quoq; anno, in honorem Olympij Iouis celebrabantur: & qui viciſſet corona oleagina donabatur. Inſtitutaq; ſunt anno mundi quadringenteſimo ſupra. iiij. milia, in eoq; certamine Hercules primus coronatus eſt. Phthia Apollini ſacra erant, quorum victor poma referebat. Iſthmia ab Iſthmo parte Arcadiæ, vbi celebrabant̃ in honorem Palemonis, quem latini portunũ dicunt: & qui viciſſet coronas ex apio reportabat. Nemea a Nemea ſylua in memoriam Archemori Lygurgi filij fiebant, quorũ victores pinu coronati abibant. Hæc certamina, etiã ludi plurali numero dicuntur, & ſpectacula.

Certus, ponitur pro claro: & indubitato a cerno pro video, quia ea, quæ cernimus clara: & indubitata ſunt. Vnde facio te certiorẽ dicimus, hoc eſt declaro: & affirmo tibi ita eſſe. Gel. Certi ſumus nõ ignorare te, quid vena appellat̃. Hinc fit incertus, dubius. Incerto, as. Certitudo. Interdum certus dicitur conſtitutus, hoc eſt tantus, ac talis, q̃tum, ac quale volumus. Vnde certum vulnus, feciſſe aliquẽ dicimus, nec cum plus, nec minus fecit, q̃ voluit. Mar. O q̃ certa fuit librato dextera ferro. Sic certa manus dicitur, cuius ictus nõ oberrat: ſicut incerta quæ non ſemper ferit. Quinti. lib. iiij. Vt certa manus vno telo poſſit eſſe contenta incerte plura ſpargenda ſunt. Aul. libr. iij. Certa manu percuſſum fœliciter proſterno. Interdum diſcretus. Hinc certos fere numero plurali dicimus, pro eo, quod eſt quoſdam, quaſi a cæteris diſcretos. Cice. Is enim cum certis alijs ad Cæſarẽ miſſus, pauloante diſceſſerat. Salu. Apud latebra certos locauit. Item certus firmus, non vacillans. Oui. Da mihi quid petitur certo contingere telo. Et certum dicimus deliberatum, in quo plærũq; adiungitur datiuus cum infinitiuo, vt Certum eſt mihi in Aſiam nauigare. Vir. Certum eſt in ſiluis, inter ſpelea ferarum Male pati.

Certe aduerbium, qđ cum affirmatiuũ ſit, aliqñ etiam pro ſaltem ponitur. Cice. Marcel. Victi ſumus igit̃, aut ſi vinci dignitas non põt, certe fracti, & abiecti iungit̃ qñq; cum & ſemperq; affirmat. Cice. Et certe contra Cęſarẽ: & ingreſſus armatus. Si autem iungatur cum verbo ſcio, vel ſimilibus e, in o, mutari ſolet. Cic. Et ſi certo ſcio.

Certiſſo, as, certuſſio. Pacu. Vocãt cocos, vnde certiſſent.

Cernuus proprie inclinatus, quaſi qui terram cernat. Virg. lib. x. Erectoq; incumbit cernuus armo. Cernuus equus q cadit in faciem quaſi in eam partem quã cernimus.

Cerui aialia, ꝙ magna cornua gerũt, quaſi gerui, g, in c, mutata. Vel ἀπὸ τῶν κεράτων. Hoc eſt a cornibus, quæ primũ binis oriuntur, ſimplicia quidem, & recta ad ſubularum ſimilitudinẽ, quàobrẽ ſubulones per id tp̃s appellant̃. Hinc ceruinus, a, um. Mar. Ceruinus gelidũ torquet ſic halitus anguẽ. Et cerui dicunt̃ furcę, quę ad caſę ſuſtentationẽ figuntur ad ſimilitudinem cornuum cerui. Virgi. Atq; humiles habitare caſas: & figere ceruos.

Ceruiſia decoctio ex fermentis: & ſorbis confecta, quã Bacchus inuenit. Virg. Et pocula leti fermẽta, atq; Acidis imitatur vitea ſorbis.

Ceruix poſterior colli pars, quæ ab occipitio incipit: & tendit ad ſpinã, nã, quę anterior eſt gula dr̃. Ceruicis hæc cõmoditas ẽ, vt ad dexterã ſiniſtrãue prorſum, retroſumq; vertatur. Conſtat. n. ex oſſibus orbiculatim vertebratis, ex quibus fit ad circũſpectum facilis. Hinc eſt ꝙ, qui flecti nec erigi poſſunt ceruicis durę perhibẽtur. Vnde dicimus ho/

hominem duræ ceruicis, quaſi indomabilem: & contumacẽ. Antiqui vero (vt Quin. ait) ceruices dicebãt, primuſq; Hortenſius ceruicem dixit. Cice. in Vati. Inflato collo, tumidis ceruicibus intuliſti. Cato. Si caput, aut ceruices dolent, ea lotio caldo lauito. Amb. de diue Agnete. Quomodo poſſum ad iniuriam ſummi dei ceruices meas lapidibus indinare.

Ceruicoſus pro duro: & inexorabili ſumitur.

Ceruicale. & per apocopen cerulcal pe. pro. denominatiuũ a ceruicibus, ſignificat ceruicis ſuſtentamentum: & munimentum. Hoc enim inſtrumento delicatorũ ceruices cõfouentur. Iuue. Conducit comites, ſellam ceruical, amicas. Mar. Tinge caput nardi folio, ceruical olebit.

Ceruſſa pe. pro. eſt quam græci pſymithion vocant ex plũbo in acuto aceto ſoluto comparatur. Vitr. docet quo mõ fiat, dicens. Rhodij dolijs ſarmenta collocantes aceto ſuffuſo ſupra ſarmenta collocant plũbeas maſſas: deinde ea operculis obthurãt ne ſpiramẽtũ obthurata emittat. Poſt certum tp̃s aperientes inueniunt e maſſis plũbeis ceruſſas. Eadem rõne lamellas ęreas collocantes efficiũt ęruginem quę ęruca appellatur. Ceruſſa vero cum in fornace coquitur mutato colore ad ignis incẽdium efficitur ſandaraca. Id autem incendio factum ex caſu didicerunt hoĩes ex eo multo meliorem vſum pſtari q̃ quę de metallis per ſe nata foditur. Vtrũq; igitur ita ceruſſa comparetur neq; acutum neq; lancinãs quidq̃; habet neq; diſtrahens ſed emplaſtirum ac refrigerans. Vſta autem inquit Aetius pura ceruſſa mutatur in id quod ſyricum nuncupatur quem medici ſandica vocant. Hier. ad Furiam. Quid faciat ceruſa in facie chriſtianæ.

Ceryx latinę preco: & caduceator. Vnde Euſe. ſcribit a Nerone cerycas fuiſſe certamine ſuperatos. Sene. ad Serenũ. Nõ vis, niſi cõſul, aut prytanis, aut ceryx, aut ſuffes adminiſtrare rẽp. hoc eſt caduceator: & magiſtratus ad rẽp. gerendam. Eſt aũt græcum κήρυξ ἐξ τοῦ κηρύττειν καὶ κηρυκεύω eſt ſuidas κήρυξ ἐν πολέμῳ, πρέσβυς ἐν εἰρήνῃ.

Ceſſo, as abſtineo ab opere vaco. Ceſſant enim ij quibus a laboribus ocium eſt. Vir. Et ſi qd ceſſare potes requieſce ſub vmbra. Item Ceſſare eſt tardare remorari. Ideſt Ceſſas in vota preceſq; .i. tardus es in vota faciendo. Teren. in Eu. Paululum ſi ceſſaſſem pithias domi non offendiſſem. Et Ceſſare dicimus eos quorum officium deſyderamus. Gel. Amici iſti magnam in partem ceſſatores ſunt. Huius compoſitum, eſt Conceſſo Plau. Poſtq̃ aurora eſt nũquã conceſſauimus lauari aut fricari aut ornari.

Ceſſare agrum dicitur cum non laboratur.

Ceſtium lintheolum purum, & candidum. Vide ſupra qa ſcribitur cum diph. Cęſtium.

Cęſa, cęſius: & ceſtus: & cęſtiũ. Vide ſupra in diphthõgatis.

Cetus, ceti ſine diph. piſcis maximus in Atlãtico mari. Hie. Sicut fuit Ionas in ventre ceti. Ambr. lib. Hexa. Virtute mitigauit mare, diſciplina ſtrauit cetos. Dicitur a Cete, neu. genere. & numero plurali, Hie. in Gen. Creauit deus cete grandia. Vir. lib. v. Æñ. Immania cete. Sunt autem cete maiores piſces non ouum ſed animal gignentes, tantę magnitudinis, quę ſi quando ſupernatant fluctibus, annare inſulas putes, montes altiſſimos ſummis ad cœlũ verticibus eminere Hi etiam teſtudines marinę dicũtur, a diuo Hier. in epi. ad Preſidiũ diaconẽ, ſicut in dictione teſtudo videre potes. Cœtus autem cum œ diph. conuentum, ſeu cõgregationem ſignificat, a coeũdo, ideſt cõueniendo in vnus. Sene. li. iij. decla. Qui cœtũ fecerit capitalis. Qui eleganter ait cetum nomen eſſe magnę multitudinis coeuntis ex cõſenſu quodam. Saltem digne exprimit. Suidas. κῆτος θαλάσσιον θηρίον πολυειδὲς ἐστι γὰρ λέων συγγεναπάρδαλις φύσαλος πρῆστις λεγομένη μᾶλλον δὲ καὶ συνταγωνίζον ἐστι καὶ κριὸς ὁ δεινὸς χερσαῖον ζῶον.

Cetarij dicunẽ maiores piſces capientes, ſeu vendentes, dicti ab eo, φ cetę in mari maiora ſunt piſciũ genera. Colu. libr. ix. Salſamentorũ oĩum purgamenta, quæ cętariorum officinis euerruntur, præberi conuenit. Var. A duertiſ cetarios, cũ videre volunt in mari turmas aſcendere in malum alti, vt penitus per aquam perſpiciant.

Cetariæ loca iuxta mare, ſtagnante lacu, in qbus Thynni & alij hmõi piſces capiunẽ: & ſaliunẽ. Pli. Carteiæ in cętarijs aſſuetus polypus exire, atq; ibi ſalſamenta populari.

Cetra ſcutum breue loreum, quo (Serui. auctore) vtuntur Aphri: & Hiſpani. Virgi. Leuas cetra tegit. Hinc cetrati dictiſunt milites cetris muniti, de quibus fit mẽtio apud Cęſarem: & Liuium.

Ceuere penultima correpta eſt clunes mouere, quod fit, aut adulando, aut in re venerea turpia operando, & proprie de maribus dicitur. Criſſari vero de mulieribus. Perſius. An non Romule ceues.

Ceuetes auctore. Probo molles: & obſcęni dicuntur.

Cetus mons inter noricum & pannoniam.

C ante H

Chabrias, Athenienſis philoſophus: & Imperator inclytus. Hic dicere ſolebat terribiliorem eſſe exercitum ceruo ꝑ duce leone, q̃ leonum duce ceruo.

Chęre, ſalue, hoc Syro Hebraicoq; ſermone appellatur Salomlac ſiue Salomalac .i. pax tecum. Χαῖρε.

Chalaſis pe. cor. tunicę genus, quod Χαλασὰν vocant, a laxitate, vel vt quidam dicunt, modus tunicę muliebris, quo connexa, circa ceruicem tunica ſummittitur.

Chalaſtra vrbs ad Termeum ſinum inquit Stra a Chalaſtra proximo portu dicta hic Chalaſticus, a, um, adiectiuum.

Chalepi græcè Χαλεποὶ, dicuntur duri aſperi ac placatu difficiles, qualis eſt verſus Virgilianus. Quadrupedante putrem ſonitu quatit vngula campum.

Chalaza, collectio ſub cute, buboni, & Ægyptiæ fabæ ſimilis, dolores. ſi tangatur, afferens. A latinis grando dicitur.

Chalceutice Χαλκευτικὴ ærraria fabrica. Χαλκός, οῦ, ęs dr̃ Vnde chalceus faber ęrarius excuſſorq; latine appellatur.

Chalcedonia, ſiue Chalcedõ vrbs fuit in Aſia iuxta Boſphorum thracium, ex oppoſito ad Byzantium Hanc Megarenſes condidere, cęci appellati, qui non potius oppoſitum litus elegere, in quo iacet Conſtantinopolis, optimo loco. Hinc olim magna ſynodus celebrata eſt, quę inter octo numeratur, quibus Romana eccleſia præcipuum impartitur honorem.

Calcis vel calchis, idis, vrbs metropolitana in Euboea regione, inſula iuxta Euripum. Vnde chalcidicus & calchidicus, a, um. Alia eſt in chalcidica regione Syriæ, alia eſt in Ætholia. Eſt & chalcis auis.

Chalcidius, a, um, nomẽ gẽtile. Chalcidius ẽt nomen phi.

Chaldea, cum ę, diph. Aſię maioris regio. Arabię cõterminã, plana, fontium indiga in qua Babylon ciuitas magna Chaldeos Arphaxat inſtituit, & a ſe arphaxatcos nolauit, vt inquit Ioſephus. Chaldęi aſſyriorũ magi ex gentis vocabulo dicunẽ qui diuturna obſeruatione ſyderũ ſcientiã putanẽ effeciſſe vt predici poſſet quid cui euenturus: & ex quo quiſq; ritu natus eſſet, Chaldeorũ aſtronomicorum multa ſunt genera. Nã quidã Orcheni dñr: qdã borſipenĩ & alij cõplures qui per ſectas diſtincti ſunt. Hi Geneathliaci quoq; appellantur & mathematici.

Chalix lapidis genus, ex quo deducitur ignis.

Chaleſtra vrbs Theſſaliæ littoralis, iuxta quam Axius fluuius in mare Ægeum deſcendit.

Chalame ciuitas perſidis, quę nunc appellatẽ Ætiſiphon.

Chalybes cum y, cor. populi in Ponto. iuxta Thermodõtem fluuiũ. ſicut Stra. & Pli. teſtanẽ. Hi ferrũ nudi effodiunt, dicente Virg. India mittit ebur molles ſua thura Sabæi. At Chalybes nudi ferrum. Callimachus ſcribit hos primos ferrum inueniſſe: & primos ferrum fabricaſſe vt inquit Arrhianus. Ponitur tamen quandoq; chalybs pro ipſa ferri materia. Ouid. lib. iiij de faſt. Æs erat in precio, chalybis tam maſſa placebat. Quandoq; pro inſtrumento, ex chalybe facto. Virg. Vulnificuſq; chalybs, Luc. Chalybẽ, frenoſq;

noſq; momordit. Eſt & chalybs fluuius in hiſpania: vt ait Trogus, qui ſui nominis populos alluit, qui cęteros ferri preſtantia ſuperat.

Chamus genus freni, dictus, q̄ ſit breuis Χαμος .n. breuis dicitur. Hierony. in pſal. In chamo & freno maxillas eorum conſtringe.

Chamedracontes genera ſerpentium ſunt.

Chamecyſſos, gen' hedere, quę nunq̄; ſe ab humo attollit, compoſita dictio ex chame Χαμαι, quod eſt infimus, & κισσος hedera.

Chameplatani vocantur hūiles platāi, & coactę breuitatis

Chamæ daphne puſilla laurus ſic Chamæceraſi breues ceraſi. Sunt autem eius duo genera: vt ait Plin. lib. xvj. ſcilicet. Siluestris frutex: & Alaxandrina: vt intelligas duo eſſe genera. Alterum eſt Camędaphne quam latini laureolam appellant. Alterum laurus alexandrina.

Chamelus per ſimplex l, generis cōis, aīal quadrupes, quod crura prolixa, collum longum habet. Sitim ſuſtinet per triduum. Sed cum inuenit aquam tantum bibit, vt pteritę & futurę ſiti ſufficiat. Hie. in geñ. Separauit chamelos foetas, cum pullis ſuis. Bactri chamelos mittūt, & Arabia, vt ſcribit Diod. Sed in hoc differunt q̄ arabici vna in dorſo habent tubercula, hos dromedarios vocant, ſingula bactriani. Chamelus vero pro fune nautico, quo nautæ marinas anchoras ligant, generis maſcu. eſt, vt apud euangelium. Facilius eſt chamelum per foramen acus intrare, quam diuitem &c̄.

Chamęleuce herba quæ tuſſilago dicitur.

Chanaan dicta eſt Arabia: a Cham qui in ea cōſedit: a qua Chananei, hæc fuit prima gens quę deum ignorauit: quoniam princeps eius & conditor cultum a patre non accepit maledictus ab eo. Itaq; ignorantiam diuinitatis minoribus reliquit.

Chaonides dicti ſunt lupi ceruarij.

Chananitis, penul. pro. gentiuum, idis, adiectiuū eſt a chanaam vt regio chananitis.

Chameleō, tis, quaſi paruus leo, animal diuerſa varietate cōſperſum, vt pardus: & ad colores, quos videt conuerſione facillima variatur. Naſcitur in India figura & magnitudo eſt lacertę, q̄ niſi crura habet recta, & excelſiora latera duo ſuperducta ventri iungūtur, vt piſcibus: & ſpina ſimili modo eminet, roſtrum ſimile ſuillo, cauda prelonga in tenuitatem deſinens, & implicans ſe viperinis orbibus, vngues adunci, motus tardior, vt teſtudini, aſperum corpus, vt crocodilo: habet oculos corpori concolores, nunq̄; eos operit. Solus animalium, nec cibo, nec potu alitur, nec alio, quam aeris alimento, latet hyeme: vt lacerta. Ab Auicēna dicitur ſtellio, ſed diuerſum eſſe Hier. in Leui. oſtendit cum inquit. Megale chameleō: & ſtellio: & lacerta: & talpa, omnia hæc īmunda ſunt. Eſt & genus herbæ a foliorum varietate, mutat enim cum terra colores, ad ſimilitudinē chameleontis animalis. Hanc quidam buphonem vocant.

Chametere quæ & chametęride a gręcis humiles: & depræſſe imagines. i. pediſſequæ & quaſi ſeruę a pedibus. Chame enim græcorum aduerbium, latinæ ſignificat humi. Scribit Pliny. libro. xxxvj. ſcopam feciſſe Apollinem palatinū, veſtam ſedentem laudatam in ſeruilianis hortis, duaſq; chameteras circa eam. Χαμαὶς θεὸς ἥν τυρίων καὶ ἀμυντόρων ὥσπερ ἀστέρ τὴ θεὸς σιδονίων ἡ ἐλάτρευον σολομων.

Chamelopardalis, penul. cor. animal, cuius ad magnitudinem chameli proceritas, color pelliſq; pantheræ, maculis veluti florentibus variegata, poſtremæ infra aluum partes humi ſubſident, ſicuti in leonibus videmus, humeri. pedeſq; priores, atq; item pectus, præter cęterorum membrorum rationem procera tenuis ceruix, chamelo caput ſimile. Eſt animal collo ſimilis equo, pedibus: & cruribus boui, capite chamelo, albis maculis rutiliū colorē diſtinguētib'.

Chananęa habet diph. in pe. Eſt autem Chananęa Syria regio a Chananęo filio Cham, qui eam regionem, quæ nūc Iudęa nuncupatur inhabitans, a ſe Chananęam nuncupauit, vt lib. j. antiqui. Ioſephus refert.

Chaonia pars alpeſtris Epiri, licet quādoq; ſumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones populi a Troiano Heleni fratre Chaone nominati. Hi Moloſſi etiam, vt ſcribit Stra. appellati ſunt a Moloſſo Pyrri filio. Vir. Chaoniamq; omnem, Troiano a Chaone dixit.

Chaos Heſiodus omnium rerum initiū vocat, q̄ ante omnes deos, deaſq; natum ſit. In theogonia. ſ. & Orpheus in principio argonauticorū. ἀρχαίου μὲν πρῶτα χάους ἀμέγαρτον ἀνάγκην κρονόν τε ὥσπερ ἐλοχευσεν ἀπειρεσίοισι ὑπ' ὁλκοῖς αἰθέρα καὶ διφυῆ περίωπτα κυδρὸν ἔρωτα. Et iterum appellat confuſam quandam ab initio vnitatem hyantem, patētemq; in profundum. Alij appellant materiam coeli: & terrę cōfuſam atq; informē, quæ primum ex nihilo facta eſt, de qua poſtmodum omnia ſigillatim, per ſpecies varias, formaſq; proprias pdiderūt. de qua ſcriptura loquitur. Qui feciſti mundum de materia informi. Lactan. vero ſic habet. Chaos eſt rudis, inordinateq; materiæ confuſæ congeries. Nec audiendi ſunt poetæ, qui aiunt chaos in principio fuiſſe. i. confuſionem rerum, atq; elementorum, poſtea vero deus diremiſſe omnem illam congeriem, ſinguliſq; rebus ex confuſo aceruo ſeparatis: in ordinemq; deſcriptis, inſtruxiſſe mūdum pariter, & ornaſſe. Omnia enim deus fecit ex nihilo. Simplicius in cōmentarijs de coelo. Ariſto. ἤκουσα δὲ ἐγὼ τοὺς μὲν διγυπτίους ἀστρώας τηρήσεις οὐκ ἐλαττόνων ἐτῶν μυριάδων & multa alia. Et autem hoc nomen græcum q̄d declinatur prima declinatione contractorū hoc mō τὸ χάος τοῦ χάεος καὶ χάους τῷ χάει καὶ χάει τὸ χάος ὦ χάος. Et apud latinos chaus chai chao ſicut Pri. declinauit. Virgil. libro quarto Ge. Atq; chao denſos diuum narrabat amores. Oui. lib. xiiij. Metha. Et noctem noctiſq; deos herebiq; Chaoq;. Dictū chaos a χέω fundo q̄ fuerit fuſio. i. confuſio elementorum omnium.

Characias genus thytimali, herba ramis digitali craſſitudine, cuius ſemen cum melle decoctum in vſu eſt ad catapodia, hoc eſt pilulas faciendas ſoluendi alui gratia, hanc medici corrupto vocabulo cataputiam vocant.

Charcheſia genus poculi apud græcos, forma procera: & circa mediam partem compreſſa, anſata mediocriter, anſis a ſummo ad imū pertingentibus. Et tribuitur Ioui, ſicut Scyphus Herculi, cantharus Libero. Virg. Hinc duo rite mero libans charcheſia Baccho. Hoc genere poculi aurei donata eſt Alcmena a Ioue, pro precio concubitus: & a Plau. patera dicitur Aſclepiades autem vir, inter græcos apprime doctus, charcheſia a nauali re exiſtimat dicta. Ait enim Naualis veli partem inferiorem paternam vocari. At circa mediam fere partem trachelon dici, ſummam vero partem charcheſium nominari: & inde diffundi in vtrūq; veli latus ea, quæ cornua vocantur. Sunt etiā, qui putent charcheſia eſſe foramina, quæ in ſummo malo funes recipiūt. Catul. Lucida, qua ſumma ſplendent charcheſia mali.

Charta cum ch, aſpirato. Eſt enim dictio gręca: & proprie fit ex papiro Apud gręcos pro eo poni conſueuit quod nos librum dicimus. Ouid. libro. iij. de Triſ. Nullus in hac charta verſus amare docet. Ponitur quādoq; pro folijs ſeu philuris in qbus ſcribimus ſeu ſint papiracea ſiue mēbranæ aut ex pergameno aut ex alia materia. Quint. Cum apto codice chartas explicaret. Vnde Sue. in nero. Plumbeā chartam ſupino pectore ſuſtinuit. Vide ſupra in Cartha.

Chartaceus, a, um, quod eſt ex charta. De lega. lib. iij. Quod ſi in codicibus ſint membranęis vel chartaceis, vel etiam eboreis vel alterius materię.

Chartula diminutiuum Hier. Volo in chartulis meis ineptias ſcribere.

Charachate vinec. i. pedatę, vallatę a græco. Χάραξ, κος vallum, Χαράττω ſculpo, ſigno fœ. ge. dumtaxat pedamentū vitis ſignat. Col. li. vj Quę defixis. arūdinib', circūiunctę p ſtatumina calamorū, materijs ligans i orbiculos gyroſq;

Digitized by Google

. flectuntur, eas nonnulli charheatas vocant.

Character latinę notamen, vel liniamentum, vel littura, ſignum figura, ſtilus dicēdi. Vñ litterę characteres dicuntur.

Characteriſmos deſignatio effictio dicitur: vt apud Iuuena. Et caluo ſeruiret Roma Neroni. Figura qua orator vitas eorum de quibus loquitur deformat.

Charadrus auis maritima magna & ingluuioſa quas aſpicientes icterici liberantur. ſ. Suidæ creditur cum Pli. de ictero aut hoc affirmet.

Charybdis & Scylla duo mōſtra ſunt in freto ſiculo de quibus Vigil. Dextrum ſcylla littus leuū implicata charybdis obſidet. Eſt autem locus vt ſcribit Sal. iuxta Tauronimitanum littus: extatq; fabula charybdim mulierem fuiſſe rapaciſſimam quę cum herculi vaccas rapuiſſet: a Ioue fulminata eſt, & in hoc monſtrum cōuerſa. Eſt & charybdis mare periculoſum nautis qui contrarius fluctuum curſus colluſionem facit & rapta quæq; abſorbet ac reiicit. Ouidi. Et euomit epotas ſęua charybdis aquas. Sene. ad Lucil. ſcyllam fanem eſſe & quidem terribile nauigantibus optime ſcie. Charybdis & reſpondeat fabulis perſcribi mihi deſidero fac nos certiores vtrum vno tm̄ vento agatur, in vertices an omnis tempeſtas ad mare illud cōtorqueat. Et an rerum ſit quicquid de illo freti turbine arreptum eſt per multa milia trahi?

Charopus. penul. cor. latinę amabilis blandus gratioſus dicitur a χάρις gratia ὠπὸς aſpectus.

Chariſius nomen cuiuſdam grāmatici quem Priſci. allegat. Eſt & panis ſeu vt Suidas ait placentulæ ſpecies.

Charis latinę gr̄a, a quo chariſma, atis, in eadē ſignificatiōe.

Cariſma, atis, idem quod gratia.

Charites gratiæ tres fuerunt. Aglea. ſ. Talia: & Euphroſine tres Iouis filię.

Chariſteus genus aromatis, a χάρις gratia, ꝙ eius color gratus ſit aſpicientibus.

Chariophilon genus aromatis, & naſcit in India grandius: & fragilius granis piperis, vt teſtatur Pli. Habetq; capitella dentata, ac odoris, medicinęq; gratia ad nos aduehitur a χάριν gratioſum: & φίλον amicum, carum.

Charientiſmos dici pōt gratificatio. Nam a χάριεν, quod eſt gratiam, vel gratioſum. Figura eſt cū dura dictu, mitius & gratius proferuntur: vel dictio p̄ea quę grata ſunt auribus, aliud ſignificans: vt cum interrogamus nomini quis nos quaſi erit. Et reſpondet: bona fortuna quo intelligitur neminem quęſiſſe.

Chariſtia neu. gene. & numeri pluralis feſta vocabātur, quibus cognati conueniebant, & munera mutuo mittebant. Oui. lib. faſt. Proxima cognati dixere chariſtia, a χάρις gratia. Et chariſtia latinę etiam dicitur gratificatio. Vale. lib. ij. Conuiuium ſolemne maiores noſtri inſtituerūt idq; euchariſtiam appellauerunt.

Charitas. Vide in dictione Caritas.

Charon, tis, a poetis dicitur, qui tria inferni flumina Acherontem. Stygem. & Cocytum obſidet, quin & defunctorū animas ad aliam ripam deuehit.

Chartophilacium latinę ſcrinium dicitur. Nam φυλακὴ cuſtodiam, φυλάττω cuſtodio.

Chaſma, atis, latinę hiatus, fiſſura, rictus, ὅτι χαίνω, ἔνθεν καὶ χάσμα, χαίνω eſt hio. Fit aūt chaſma non ſolus in cœlo de quo Pli. Fit & hiatus cœli, quem vocāt chaſma, ſed etiam in terra. Vnde ait Iuriſcon. ti. de cenſibus. Si agri portio chaſmate perierit debebit per cenſitorem releuari. Ammianus eleganti vocabulo chaſmatieum appellat terręmotum, quo patefactis ſubito voraginis, terrarum partes per hiatum abſorbentur.

Charmaſynum genus ſerici, ex eo. ꝙ aſpicientes delectet.

Charūda nomē viri qui Athenieſibus leges dedit qui, a Canana ciuitate vñ originem habuit: Catanceus eſt appellatus.

Chanona. i. placenta.

Chelę, ſcorpionum: & cancrorꝝ brachia, tñ grece χηλὴ dicitur vngula, ſed ſciſſa, vt Theod. gaza li. ſecūdo pedię Cyri. Vir. Qui locus Erigonem inter, chelaſq; ſequentes. Am. de cāncro loquens. Et periculoſum eſt, in quo ſi chelī eius includat. Chelę ſignum celeſte, & dicunt prima pars ſcorpij.

Chelys animal, teſtudo eſt ꝓprie, ſed capitur pro cythara, ex qua mere vrius eā fecit ἀπὸ τῆς χελώνης: hoc eſt a teſtudine. Naꝫ ex teſtudine primo facta eſt, cythara a Mercurio, conſumpta iam carne, ſed ſuperſtitibus neruis, ꝓprie ergo chelys teſtudo, chelyon operimentum teſtudinis.

Chelydros teſtudo marina quaſi cherſidios: quia in aquis & terris degit. Nā cherſum terrā ὕδωρ aquā dicimus quidam accipiunt pro ornatu, quo donabātur mulieres. Iuue. Donat archana chelydros. Ita enim exponit ab eruditis ꝗuis nōnulli legant cylindros, cum cylindrus aliud ſignificat.

Chelydonia, de quo infra, herba viſui ſaluberrima ab hirundine monſtrata. a gręcis χελιδὼν: & a noſtris hirundo trāſfertur, a qua chelydonia herba dicitur, ꝙ eo auium genere adueniēte, naſcatur: & diſcedēte extinguatur, ſiue ꝙ hirūdines reſtituāt oculos pullis ſuis excęcatis ea herba. Itē Chelydonia vocatur Fauonius vētus ab octauo Idus Martias flans ab hirundinis viſu. Chelydonia etiam eſt oculus indicę teſtudinis, qui eſt lapillus. Itē genus ſerpentis, ſeu aſpidis vt Galenus auctor eſt.

Chelone. Grece χελώνη a latinis dicitur teſtudo.

Chelonephagi pe. cor. teſtudinum comeſtores. Nā χελώνη teſtudo dicitur, φαγοὶ comeſtores. Sunt autē populi Carmaniæ vt inquit Soli. qui non alia, ꝗ̄ teſtudinum carne viuunt. Et earum ſuperficie caſas tegunt tātæ apud illos magnitudinis reperiuntur teſtudines.

Chenotrophia χηνοτροφία nantium volucrum auiaria.

Chenoboſcion locus, vbi anſeres aluntur. Nā χὴν, χηνὸς anſer dicitur.

Chenopus latinę anſeris pes dicitur. Quo nomine dicta eſt herba, quæ habet affigiem anſerini pedis.

Cherroneſus ἀπὸ τοῦ χέρρου καὶ νήσου dicitur. Eſt autē χέρρος terra perinde ac χέρσος. Scribitur igit per duplex rr. vnum. ſ. terra eſt fere vndiq; mari cincta νῆσος Inſula dr Et ob excellentias ponit pro pelopōneſo. Dicit & cheronea: quę fuit patria, clade totius Grecie clariſſima. Verus totius Cherroneſi triplex ptitio videt. Prior: & nobilior pars eſt Aſia quę ab helleſpōto, vſq; ad Halyn & Cappadociā porrigitur: & a monte Tauro in ſeptentrionē verſa ponto procumbit Euxino. Altera eſt Cappadocia, quæ incipiens vbi Aſia deſinit, orientem verſus: ad euphrates vſq; procurrit, & ab Euxino, vſq; ad Taurum: & Amanū montē in meridiem extendit. Tertia eſt omnis plaga: quæ a ſummis tauri iugis, vſq; ad mare in Auſtrum vergit.

Cherſoneſus idem, quod Cherroneſus. Nam χέρσος terra manufacta, νῆσος inſula.

Cherſidros ſerpens, qui tam in aquis ꝗ̄ in terris moratur. nam componitur ex χέρσος terra, ὕδωρ aqua, quaſi viuēs in terra: & in aqua.

Cherubin generis neutri: & pluralis numeri pro illo angelorum choro. Cherub vero, ſeu cherubim per m, tam maſculini, ꝗ̄ neutri generis eſt.

Cheruſci populi germanię.

Cheramides: genus lapilli precioſi: qui vt Stra. refert in mauritanię campeſtribus naſcitur.

Cheoſpes Ægypti rex, qui celeberrimam illam pyramidem ſtruxit, habuitq; in ea tam multa hominum milia opus illic tot annis facientium vt pro apio cępa alio expenſa fuerint mille: & ſexaginta talenta.

Chennis inſula eſt: vt Pompo. ſcribit, in quodā lacu Ægypti.

Cheniſcus pars prore aqua dependent anchorę quæ carinæ ſit principium Alij puppis faſtigium appellant dictus cheniſchus quoniam anſeris caput armantis nauium fabricatores ipſi faſtigio poſuerunt: vel boni augurij gratia naues anſeri aſſimilantes cheniſcum appellarunt: ꝙ vndis more anſeris non madefactā ſupernatet. Apul. Et pupis intorta cheniſco.

Chiduci populi iuxta pontum.

Chidorus Macedoniæ fluuius.
Chilias,adis,numerus,qui mille continet. Chilia mille.
Chiliarchus:latinę millenarius:qui pręeſt mille hoibus. Curtius lib.ix. Nouem qui fortiſſimi iudicati eēnt ſingulis militum milibus præfecti erant chiliarchas vocabant. Sed in Roma.hyſtorijs pro tribuno militum,ita ſemper accipit: vt De marchus pro tribuno plebis. Nam auctore Ioſepho ordo in Roma.militia hic erat, vt milites ad centuriones, illi ad tribunos,quos grę̃ci chiliarchos vocant,mane conuenirent ſalutatum. Ecatonarchos ſupra centum: Penteconſtarchos ſupra quinquagenos. Decaſtarchus ſupra dēos.
Chilon vnus ex ſeptem ſapientibus,dicunt græci labium.
Chilos latine labrum. Inde chilones:qui labra improbiora habent. Vide in dictione Cilones.
Chimęra cum æ diph.cuius prima corripitur,latinę capella mons in Lycia leonibus: & ſerpentibus inhabitabilis,qui etiam flāmam ad modum Æthnę in Sicilia emittit e ſummo vertice. Qđ vtrūq; dedit cauſam fabulę, vt chimera mōſtrum dicatur tria capita habēs,vnum leonis,aliud chimere,aliud draconis:cuius capita ignem efflant. Lucr. Prima leo,poſtrema draco,media ipſa chimera. Oui.li.vj. Mate. Quoq; chimęra iugo medijs in partibus hircum Pectus, & Braleę caudā ſerpentis habebat. Heſio. τῆς δ᾽ ἦν τρεῖς κεφαλαί,μία μὲν χαροποῖο λέοντος.
Chimerinos penul.cor.vnus ex cœli circulis,qui Capricornum cōtingit,in quo,cum ſol eſt,dies breuiſſimi ſunt, & hyemalis interpretatur. Mar. Si daret autūnus mihi nomē opertinos eſſem. Horrida ſi brumę ſyderę,chimerinos. Duę etiam ſunt plagę orbis habitabiles. Quæ a nobis habitantur, θερινὴ a ſcriptoribus nominatur. Alteram quam incolunt Antichones,chimerine,a nobis hyemalis,quæ ad hauſtrum deflexa,hauſtralis quoq; nuncupatur,cuiꝫ noſtra ſeptentrionibus ſuppoſita ſit.
Chimum appellant decoctum,quod per venas diſcurrēs in id membrum conuertitur cui adhæret & reſtaurat qđ inde ex calore perierat. Nam alimentum,quod ſumimus quarto intra nos decoquitur. Primo in ſtomacho. Secundo in epate. Tertio in cordis epatiſq; opera,ac poſtremo,quarto perficitur in venis.
Chios inſula in Ægeo,ſeu Pamphilio noningentorum ſtadiorum ambitu,in qua naſcitur maſtix. Hęc olim dicta eſt Æcholia, Cleobolus Chias appellauit a Chione nympha. In hac templum Apollinis. Vnde chius Apollo. Et chij in ea habitantes. Et promontorium Aruiſius,a quo Aruiſia vina. Et penulti.corrept.habet. Lucil.libro octauo. Quas A fine cautes, & quas Chios aſperat vndas. Sunt qui quadrigeminam chium eſſe putent. vt Prima ſit Chios inſula. Secunda Carie vrbs ſub mōte Pelleneo. Tertia in Euboea. Quarta in Cherroneſſo Rhodiorum iuxta Triopiam. A chios fit chius,a,um,pe.produ. Tibul.lib.ij. Nec mihi fumoſos veteris proferte phalernos. Conſulis, a chio ſoluite vincla cado. Hęc inſula protulit memorabiles viros. Ionem tragicum. Theopompum hyſtoricum, & Theocritum ſophiſtam.
Chius lapis colore nigro igneus, & inter carbunculos propter id a Theophraſto numeratur.
Chiragra,pen.cor.manuū dolor. Χεὶρ manus, ἄγρα dolor,atrocitas. Mar. Si nil porrigit hęc,chiragra eſt.
Chirager: & chiragriſcus,qui chiragram habet.
Chirocrates pe.cor.nomē architecti celebris,qui ab aliq̃bus Dinocrates dici ſolet,apud Pli.lib.xxxiiij.
Chirographus, & chirographū manus inſcriptio, γράφω. ſcribo, Chirographa ſunt quę nos perſcripſimus in fidem alicuius. Aſco.ſcribit chirographa dici: in quibus tantum quę geſta ſcribi ſolent. In ſyngraphis etiam contra fidē veritatis pactio venit, & non numerata pecunia,aut non integre numerata pro tēporaria voluntate hominum ſcribi ſolet. Iuue. Vana ſuperuacui dicunt chirographa ligni.
Chirographarius a iureconſultis ponitur ꝓ eo, qui ſuo chirographo ſcripſit ſe debitorem in codice.

Chiridota,pe.pro.tunica prolixa, vltra brachia:manus operiens. Alio nomine Macrochera dicit. Vnde Scipio Gallo homini delicato obiectat ꝙ cum chiridota tunica.i.manicata accubuerit,has veſtes Plau.vocat manileatas. Dicta eſt autem chiridota ἀπὸ τῶν χειρῶν. Hoc eſt a manibus quas promiſſiores habent. Sunt chiridotæ dalmatarũ veſtes manicatæ ſericæ infectę colore quo vtebantur dalmatę quem hodie dalmaſcum vocāt. Quibus veſtibus indutus, Dalmaticatus appellatur. Lampri.in cōmodo Dalmaticatus in publicum proceſſit.
Chiromantia cum accētu in pe.manibus diuinatio, νομάω enim moueo cum quadam arte, vel μαντεία, καὶ χείρ.
Chironomia cuiꝫ accentu in pe.manuum motus latine dr̄. Quinti.legem geſtus interpretat Chironomia a χεὶρ manus: & νόμος lex. Sunt.n.motus quidam pſcripti:quibus ſaltantes manibus vtunt. Quod poſitū in græcoꝝ vſu fuit. Apud Ro.aūt,integris,adhuc vrbis moribus:in ſolo theatro exercebatur: & maxime pyrrichia ſaltatio.
Chironomus,pe.cor.q manibus geſticulat, & ludit. Vñ & pro ſtructore ponit a Iuue.q lege quadā manuum diuidit aues, &c. eſculenta,cū inqt Spectas chironomanta volanti.
Chirotheca manuum vagina,quæ etiam manica dici ſolet. Cice.in Phi. Solet enim cito ipſe accipere manicas:nec diutius obſidionis metum ſuſtinere.
Chirotheſia manuum impoſitio.
Chirurgia manuum operatio, ἔργα enim operatio dicitur, quaſi manuum opus,eo ꝙ manibus hæc ars exerceatur.
Chirurgus,medicus vulnerarius. Mar. Chirurgus fuerat,nūc eſt veſpilo diaulus.
Chirurgicus idem quod Chirurgus.
Chirogylius echinnus terreſtris, vt eſt apud Leui.ca.xj.
Chiron,nomē medici pſtantis,a cuius noīe herba quoq; dicta eſt centaurea, & chironiū vlcus,qđ maxime fit in pedibus, & cruribus,hñs duas oras callentes,tumenteſq; dolore modico,dictuꝫ,ceu Chironis operam deſideret. Fuit hic Chiron centaurus, & Achillis magiſter, Saturni, & Phillire filius Oceani filiæ,dimidius hō, reliqua pte equus,qui a m̄re Phillyrides eſt dictus. Hic vniuerſos ſuæ ætatis hoīes bonitate, & iuſticia ſupauit. Nauigauit cū argonautis,quorum medicus fuit. Medicinā, & herbarū vires inuenit. Medicinā Æſculapius,cytharam Achilles,aſtrologiā Hercules, ab eo didicerūt. Tandē deoꝝ miſeratione cum ex vulnere obijſſet,relatus ad aſtra,ſagittarium conſtituit.
Chlamys,idis: & chlamyda,ę proprie veſtis militaris:vt inquit Caſſio.in epiſtolis. Pallio pœne aduerſa,cum breuior multos:ac ſtrictior ſit. Plau. Puer cape chlamydem, & dapalium. Idem ad ornatus militis ait opus eſſe chlamyde,machera, & petaſo:ſiꝯr Iul. Pollux.de proprietate vocabulorū, inter apparatus militares nūmerat chlamyda:iureCō.vero, inter veſtimenta puerilia numerant chlamydes.
Chlamydatus,qui ē chlamyde indutus. Plau.in Pſeu. Quis hic hō chlamydatus eſt: aut vnde eſt,aut quem quęritat?
Chlamydula diminutiuum. Plau. Tu ſume chlamydulam. Suid. Χλαμὺς νουμᾶς δευτέρος ῥωμαίων βασιλεύς προσβὰς σταυρῶν δεξάμενος καὶ τὸ σχῆμα τῆς φορεσίας αὐτῶν καταμαθὼν ἐξ αὐτῶν λαβὼν ἐφόρει τὴν χλαμύδος ςολήν. Et multa ſubdit.
Chlæna genus veſtimenti,quod ſuper alia portabatur. Poſtea læna dicta.
Chlorites pe pro.genus lapilli coloris herbacei a quo: & veſtium genus chloreæ vocantur apud Flauium vopiſcum.
Choa nomen eſt menſuræ.
Chodago eſt cauum commune ſub carthilagiꝫ & ilium.
Chœnix vaſis ſeu mēſurę nomē qua ſeſtarij, quattuor cōtinent. Priſ. ſeſtarius vnus q quater aſſumptus fit graio nomine chœnix. Ponit & ꝓ cibo diurno,de quo eſt illud pythagoricum ænigma. Super chœnice non ſedendum, quo ſignatur de craſtino non cogitandum.
Chondros latine granum thuris dicitur.
Chobar proprium nomē fluminis. Et quia graue interpre

...tur ſignificat. Tigrim: & Euphrates omnia magna: & graviſſima flumina: quæ in terra Chaldęorum eſſe phibent.

Corus. Vide infra in dictione Corus.

Cholera plurali numero: & cholere morbi genus eſt præcipitis. in quo & vomitus: & deiectio ſimul fiūt. Vnde cholerici apud Cel. accipitur, & pro bile. Lampri. Alexāder. inquit, Cæſar iudices, qui furtorū fama laboraſſent ſi caſu aliquo videret commotionem animi, & ſtomacho cholleram euomebat.

Choragus pe. corepta. choreę princeps, & expenſę ſuppeditator: & chori: conuiuijq; magſter. Vide in Choragium.

Choraula. appellatur ars tibicinia. Vnde Strab. culpat Ptolemæum ægypti regem ꝙ prĕter alia flagitia ẽt choraulam exercuerit. Apul. Erat quidē iuuenis ſatis corpulentus choraula doctiſſimus.

Choraules a choro, & tibijs dicti ſunt, qui modulantur ad choros, vel qui in choro fiſtulas inflant Χόρος nāq; chorū & tripudium ſignificat, αὐλος vero fiſtulam: ſeu tibiā: qui in tibijs ad choreas canunt. Apul. Erat quidam iuuenis ſatis corpulentus: choraula doctiſſimus. Vnde apud nos vſitatum nomen pro latino auledus, Cice. Qui citharędi eſſe non poſſunt: auledi fiunt.

Choraules monumentarij ſunt tibicines: qui ad ſepulchra defunctorum canebant quales priſci ſiticinas vocant: qui apud ſitos. i. defunctos canunt.

Chorocithariſtę: qui chorocithariſant, ſicut pſallocithariſtę, qui pſallunt. i. canunt ad citharam. Sueto. in Do. Certabat etiam, & proſa oratione grçce. latineq;. ac pter citharędos, chorocithariſtæ quoq;, & pſallocithariſtæ.

Chorea a Χορεύω ſalto. Virg. pars pedibus plaudūt choreas & carmina dicunt. Idem. Immemores noſtri feſtas duxere choreas.

Corda, latine funis. Nam græcum eſt: vt inquit Iul. Pol. Cordum vero ſine h: aliud ſignificat.

Choriambus pes ex pma, & vltima productis, duabus medijs breuibus, vt ſiſolus. Dictus choriambus, ꝙ iambicas deſinentiam habeat, & in choris apud veteres celebratiſſimus extiterit.

Choragium generali vocabulo dicitur inſtrumentum & cuiuſlibet rei apparatus. Cice. libro quarto ad heren. Aut aliquod fragile falſæ choragium gloriæ comparetur. Apul. libro quinto de Aſi. Iam feraliū nuptiarum miſerrimæ virgini choragium ſtruit. Feſt. Choragium eſt ſcenicū inſtrm quo. ſ. ſcęna inſtruit, & apparat: cuius pręfectus dr choragus. Plau. i pſa. πρόθεν. i. vſi ornaměta ab chorago ſumito dare debet, pbenda ędiles locauere. Et in tri. Ipſa ornaměta a chorago hæc ſumpſit ſuo periculo. Vitru. libro quinto. Poſt ſcænam porticus ſunt conſtituendæ: vticum imbres repětini ludos interpellauerint: habeat populus, quo ſe recipiat, ex theatro choragiaq; laxamentum habeant ad cōparandum: vti ſunt porticus pompeianæ. Dictum choragium a verbo græco Χορηγεῖν, quod eſt ſuppedito expenſas.

Choranuei genus quoddam hominum ſyluestrę, in Perſia tantæ velocitatis: vt ceruos comprehendant curſu.

Chorobates pen. cor. eſt regula longa circiter pedes. xx. quæ habet tranſuerſaria.

Chorius pes: qui alio nomine dicitur Trochæus conſtat enim ex duabus ſyllabis prima longa: & ſecunda breui. vt Meta.

Choritus pen. pro. arcus theca, aliquando, & ſagittarum: vt inquit Ser. Paruulus ex humero chorytos, & aureus arcus: Pendenteſq; ſonant aurata lyncę pharetrę.

Chortos gramen in cōe ſignificat, ſed præcipue fœnum.

Chreſis, latine vſus dr. Vnde catachreſis: abuſio.

Chreſtus nomen atheníenſis auctoris probatiſſimi cuius meminit Columel.

Chria ẽ commemoratio alicuius dicti vel facti: vel vtriuſq; ſimul celerem habens demonſtrationem: vt Iſocrates dicebat virtutis radices amaras: fructus vero dulces. Eſt, n. vna ex quattuor exercitationibus quas Fabius grammatico tractandas permittit. Dicta Chria ꝙ maxime ſit vtilis, & neceſſaria Χρεία. n. & vſum: & neceſſitatem ſignificat.

Chriſis, latine vnctio dicit. Vnde chriſtus vnctus. Ideo autẽ nos vnxit, quia luctatores contra diabolum fecit.

Chriſma, atis, vnguentum latine dicitur.

Chryſa ciuitas Phrygię. Chryſa inſula Indię. quā aureū ſolū habere proditum eſt. Et Chryſa fluuius agri ſyracuſani.

Chryſos latine dicitur aurum, a quo multa deducuntur.

Chryſomalon gręci appellant arietem illum: qui, vt eſt in fabulis, lanam auream habebat.

Chryſomela mala aurea Χρύσον aurum melon pomū, quę alio nomine dīr armeniacę, ꝙ colorem aureum habeant.

Chyſoceras latine auricornu, oppidum eſt apud Byſantius europę latere Chalcedoni, vt inquit Strabo.

Chryſolithus pe. cor. lapis pręcioſus: aureo nitore trāſlucens Χρυσὸς aurum, λίθος lapis, quaſi aureus lapis. Ouidi. Per iuga chryſolitō: poſitæq; ex ordine gemmæ.

Chryſelectrus in colorem lutei coloris electri declinans.

Chryſendetum pe. corre. dici poteſt auro ligatum. Mar. Siq; videri potes miſeri chryſendeta dnnæ.

Chryſophis. pe. cor. dicitur cui videtur aurum ineſſe.

Chryſogonus nomen viri proprium, cōpoſitum ex Χρυσὸς aurum: & Χόνη ſętum, ꝙ aurum vndecunq; pariat. Iuue. Sunt qui Chryſogonum cantare vetant.

Chryſolampis, lapillus noctu ignei coloris, is die palleſcat.

Chryſoſtomus latine aureum os, Στόμα ατος. os dicitur.

Chryſocola humor, q in aurifodinis, per venas auri defluit, & craſſeſcente humore: rigoribus hybernis, vſq; in duritiā pumicis induratur: quæ ſubtiliſſimæ contuſa auri picturas præbet. Pli. ſcribit hæc lib. xxxiiij. Et infra Chryſocolas aurifices ſibi vendicant ad glutinandus aurum. Vnde & ipſa appellata eſt, ideſt auri cola: & glutem. Chryſocolam terræ genus eſſe quidam dicunt, quas e Macedonia apportari, & illic fodi auctor eſt Vitru.

Chryſocomus pe. cor. comas aureas hñs, quo noīe dictus eſt Apollo a fulgore radiorum, quæ comæ ſunt ſolis aureæ.

Chryſippus phs Aſianus ſtoicorū, cum Zenone princeps. Hic Zenonis diſcipulus fuit acutus ſane, vt qui multis pręceptoribus repugnauerit, ſtatuā habuit Athenis in Ceramico poſitam. In dialecticis clariſſimus fuit, ita, vt non illepide dicerent quidam. Si apud deos dialectica haberetur, non temere alia eſſet: q; quę a Chryſippo inuenta fuit. Scripſit librorū volumina ſupra quinq;, & ſeptingenta. Ferūt Carneadem phm cyreneū, perlectis Chryſippi libris, ita dixiſſe. Niſi Chryſippus eſſet, ego non eſſem. Componiturq; hoc nomen ex Χρυσὸς aurum, & ἵππος equus, quaſi aureus equus. Suidas Χρύσιππος ἀπολλωνίου σολεύς ἢ ταρσεὺς φιλόσοφος μαθητὴς κλεάνθους καθηγησάμενος τῆς στωικῆς σχολῆς μετὰ κλεάνθην.

Chryſopaſſus lapis auro aſperſus. πάσσω. n. ſpgo ſigñat.

Chryſopraſus pen. cor. lapis auro admixtus, & porri viriditatem habens. Nam πράσον ſignificat porrum. Vnde & praſinus pro viridi.

Chryſoaſpide appellati ſunt milites a clypeis auro celatis.

Chryſorrhoe populi dicti: ꝙ in his locis: vt inquit Stra. auriferi torrentes ſunt. Vnde fabulis occaſio de vellere apud colchos aureo.

Chryſes nomē ppriū vatis Iunōis cuius filia fuit Chryſeis.

Chryſæ nomen eſt multarum vrbium.

Chryſeis fuit Chryſę ſacerdotis filia, quæ a græcis rapta in prędę diſtributione Agamemnoni contigit. Homerus auctor lib. i. Iliados.

Chromaticus, qui nulla verecundia colorem mutat: & magis ad verbum coloratus dici poteſt.

Chronica, orum. generis neu. non chronica, cę, vt indocti vſurpant, latine temporalia dicuntur, proprie annales.

Chroniſmos, ideſt temporalitas latine dicitur, qa Χρόνος tempus eſt.

Chronicus, a, um, temporalis, Augu. lib. iiij. de ciui. dei. Nā ſicut ſcribunt,

ſicut ſcribunt qui chronicam hyſtoriam proſecuti ſunt.

Chronici. qui de temporibus ſcribũt. Pli.lib.xxv. Quod & ipſius Timagoræ carmine vetuſto, apparet, Chronicorum errore non dubio.

Chronon Χρόνον latinę tempus dicitur.

Chteſiphon, penul.cor.nomen Architecti qui templuʒ dianæ epheſiæ traditur extruxiſſe: opus mirabile: & toto orbe celebratum. Quod poſtea ab Heroſtrato incenſuʒ fuit hac tantum de cauſa: vt ob aliquod facinus nominaretur. Vide in dictione Epheſus. Fuit & Chteſiphon locus parthoꝝ. Strab.lib.xvj. prope ſeleuciam vicus maximus eſt nomine chteſiphon in quo parthorum reges hyemabant. Hic vicus ciuitatis potentiam: ac magnitudinem habet adeo: vt parthorum multitudinem: & apparatum omnem recipiat ac venalia: neceſſariaqʒ artificia illis ſuppeditet. Quin & Chteſiphontem Babylonici regni caput fuiſſe Pliny.libro ſexto ſcribit.

Chytra: & chytron latinę olla.

Chytrapos: odis olla quæ pedes habet: quæ & chytrapida, ę, dicitur.

Chus idem quod congius qui ſexies capit ſextarium.

Chytus cyʒici portus.

C ante I

Cibus, & victus differunt ſm Do. q cibus etiaʒ delicatis pbetur. Victus in paruis: aridiſqʒ alimonijs eſt conſtitutus. Teren. in An. Lana: ac tela victum quęritãs. Quidam hoc nomen cum y ſcribunt: & a κύβησις: quæ eſt pera, deriuant: eo: q pera cibum miſceant.

Cibo, as, cibum infero. Col.lib.ix. Atqʒ ea genera: quę intra ſepta villę cibantur: fere perſecuti ſumus.

Cibarium non ſignificat locũ: vbi reponuntur cibi: ſed ipſuʒ cibum: vt in pſal. cibaria miſit eis in abundantia.

Cibarius, a, um, qđ ad cibum pertinet. Et non ſolũ de pane ſordido plebeioqʒ: qui & ſecũdarius dr̃: ſed etiã de alio indigno dici ſolet. Cice.lib.j. Tuſ. Cui cũ peregrinãti in Ægyptum comitibus: non ſecutis: cibarius in capſa panis datus eſſet: nihil viſum illo pane iucũdius. Hiero. contra Iouil. Nã cum monachum eſſe ſe iactitet, & poſt ſordidam tunicaʒ, & nudos pedes: & cibarium panem: & aquæ potum ad cãdidam veſtem: & nitidam cutem ad mulſum: & elaboratas carnes ad iura Apicij: & paxãij ad balneas quoqʒ, & fricticulas & popinas ſe cõferat. Cibarium vinum pro ignobili. Var. Potus meus vinum cibariuʒ. Sic cibarius homo ab eodem dicit̃ pro ſordido, & plebeio. Ac enim tuus frater cibarius fuit Ariſtoxenus.

Cibale: quod ad cibum pertinet. Var. Eſt enim lac omnium rerum: quas cibali cauſa cupimus liquentium maxime alibile. Et id ouillum: inde caprinum.

Cicada dicta eſt: quaſi cito cadẽs. Viuit enim rore, & cito dedit. Cicada ex oĩbus: quę viuũt ſine ore eſt pro eo: aculeatum quiddam in pectore habet, linguę ſimile, quo rorem lambit, & pectus ipſum, fiſtuloſum, quo voceʒ emittit. Cicadaꝝ autem duo genera. Minores quæ primę: & nouiſſimę pereunt. Sunt autem mutę inquit Pli. Itẽ maiores quę canunt vocantur Achetæ.

Cicatrix ꝓprie eſt ſignum vulneris obducti, quaſi circa cutẽ, vel quaſi occecatrix. Eſt enim caro calloſa, pro cute inducta vbi hiatus vulneris, quod iam coiuit, fuerat.

Cicatrico, as. pe. pro. quod eſt cicatricem induco.

Cicer genus leguminis.

Cicercula leguminis genus. ſimilis piſo, vt inquit Colu.

Cicera genus leguminis. Pallad. libro. iiij. Cicera ſeritur, quæ diſtat a cicercula ſolo colore.

Cichorea, & cichoreum vtroqʒ modo dicitur pro herba ſatis nota. Hora.lib.j.car. Me cichoreę, leueſqʒ maluę. Pli.lib. xx. Cichoreum refrigerat in cibo ſumptum.

Ciclicus, penul.cor. vide in dictione Circulatores.

Cicina. pe. auis nocturna.

Cicindula pe.cor. ſeu cicindella: genus muſcarum, quod noctu lucet igníum modo: laterum: & clunium colore: a gręcis lampyris dicta. Quidaʒ noctilucam: alij nitedulam vocant: non ante matura pabula: aut poſt defecta cõſpicitur: nunc pennarum hiatu refulgens: nunc compreſſu obumbrata. Ab hac lychnus penſilis, quem vulgo lampadeʒ vocant cicindella appellatur: quæ nocte tota ſeruatur accenſa: & lampyridis inſtar lucet.

Cicindele: lichnus penſilis quem vulgo lampadem vocant quę nocte tota ſeruatur accenſa & lampyridis inſtar lucet. Aug. in quodam ſermone. Quę poſſunt aut cereolos: aut oleum in cicindelibus mittatur exhibeant.

Cicones pe.cor. populi Thracię iuxta Hebrum fluuiũ inhabitantes. Tibul. Naʒ ciconũ manus aduerſis repulit vndis.

Ciconia auis: quę ſerpentibus pullos nutrit. Quo etiam nomine vocatur lignum roſtratuʒ, quo e puteis hauriri aqua ſolet, apud Hiſpanos: quod & ciconium a nonnullis dicit̃. Hiſpani telonem dicunt. Item ciconia menſuræ genus eſt. Colu.lib.quarto. Si huic operi exigendo: quaſi quandam machinam commenti: maiores noſtri regulam fabricauerunt, in cuius latere virga prominens ad eam altitudinem, qua deprimi ſulcum oportet: contingit ſummam eiꝰ pe partem: Id genus menſuræ ciconiam vocant ruſtici.

Ciconius nomen fuit eius: qui Brixiam vrbem condidit.

Cicum membranula tenuis malorum punicoruʒ.

Cicur animal, quod ex fera factum eſt manſuetuʒ: vt aper, ceruus: leo: & quicquid cicurari. i. mãſuefieri poteſt. Quod enim a fero diſcretum eſt: id cicur dicitur. Cic. Alię ſunt feræ: aliæ cicures: aliæ natantes: aliæ volucres. Cicur ingeniũ dicitur mite, ac mãſuetum. Et a cico membrana tenui deriuari videtur. Hinc vecturij quoqʒ nobiles nominati ſunt cicures.

Cicuro, as, penul.pro. manſuefacio verbuʒ vetus: quod alio verbo dicitur exarmo.

Cicuta, penul.pro. herba venenoſa, caulę viridi: & geniculato: altior ſæpe binis cubitis, in cacuminibuſq; ramoſa, folijs coriãdri tenuioribus graui odoratu, ſemine aniſo, craſſiore: radice concaua nullius vſus. Nam ſemini tantum, & folijs Arabico ſuccara dicitur. Eius frigiditas vim interimẽdi habet, ſed vino meraco & calefacto huic malo ſubuenitur. Ser. docet cicutam eſſe, qđ eſt inter cãnarum nodos. Vir. Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta cicutis: Fiſtula.

Cidaris tegumentum capitis pe.cor. Quidam pilleum regũ perſarum cidarim eſſe dicũt: alij Thiaram, ſeu mitram: alij coronam: alij Strophium ſacerdotale. Vnde in leuitico Cidari quoq; texit caput. Apud græcos ſcribitur κίδαρις. Auguſt. ſuper Exo. ſic habet. Cidaris non eſt interpretatuʒ: nec in vſu modo eſt, puto tamen nõ eſſe capitis tegmẽ, vt nõnulli putauerunt. Neq; enim diceret Circũdabis eis niſi tale aliquid eſſet quod non capiti, ſed corpori vſui eſſet. Ideʒ ſuper leuit. Quid eſt q Aaron & duos filios eius mortem reliquorum duorum lugere prohibentur, dicit Caput veſtitum Cidara non denudabitis, vbi certe oſtendit Cidaras tegmina capitũ fuiſſe niſi quia illud faciebant lugentes: quę conſuetudini ornatus eſſent contraria. Origenes etiam ſic ſcribit ſuper leuit. Propterea accipit primo cidarim qđ eſt vel operimentum quoddam capitis: vel ornamentum, & poſt hoc ſuper imponitur ei myrra ante faciẽ. i. fronte põtificis. Idẽ infra Cidaris qđ dicitur ornatus quid. ĩ eſt qui capiti ſuperponit̃: quo vtit̃ pontifex in offerendis hoſtijs.

Cieo, es, & cio, is, ambo ciui, citũ faciunt. Sed cuʒ a cieo: es, fit citum pe.cor. A cio vero producitur. Ouid.lib.ij. M. Nec fruitur ſomno vigilantibus excita curis. Idem lib.j. de triſt. Accitus totiens in genus omne ioci. Et cieo qdeʒ ſignificat moueo, Virg. Cœluʒ terr.iq; ciebo. Cio vero voco ꝓprie, q̃uis & pro cõmoueo vſurpet̃. Liui.li.j. Principes vtrinqʒ pugnã ciebãt. Proprie aũt dixi, qm̃ vocare aliquo mõ mouere eſt, ſicut & mouere vocare, adeo, vt alteꝝ ꝓ altero quãdoq; ſumi poſſe videat̃, vt illud Virg. Miſſenum Æolideʒ, quo non præſtantior alter. Aere ciere viros. Martemqʒ accendere cantu. Columel. libro ſeptimo. Cio, is. poſuit pro

Digitized by Google

commoueo. Nullo, inquit, tempore, & minime eſtate vtilius eſt boues in curſum concitari. Nam ea res, ciet aluum. A cieo igitur promoueo fit citus ideſt velox, & cōcitus cōmotus, & pcitus in furorem, iracundiam ve motus. Cito as, frequentatiuum, a quo concito, excito, incito, recito, ſuſcito, reſuſcito, exuſcito, oſcito, pcito. Similiter concieo, & excieo, & ſi qua ſunt alia compoſita Primum ſignificat commoueo. Liui. Galli, quos prede, populationumq; cōciuerat ſpes. Secundum foras moueo. & excutio. A cio fit excio. Sta. lib. iij. th. Suus excit in omni arma antiquā Tyrintha deus. A cio, ſiue arcio procio. prouoco, ſiue a lōge voco. Percio, pulſo, tango, percutio, & valde commoueo. Concio ſimul voco, vel ſimul commoueo, cōgrego. Ex quibus etiā fiūt Cōcito, excito. pcito, frequētatiua. Porro ꝙ pterita & ſupina eadem amboꝝ ſimpliciū ſunt. Itēq; compoſitorum orta eſt, nō pua interſcīdi ea verba difficultas. Nam cito, as, frequentatiuū eſt amboꝝ primitiuoꝝ cio & cieo. Ideo aliquādo vocito, aliqñ freqnēter, moueo ſignificat. Pro vocito. Cice. in Ver. acti. iiij. Citatur reus, cauſa agitur. Pro crebro moueo. Colu. li. viij. Ne immaturis herbis citetur aluus, eoq; vitio pecus emacietur. Igitur non ſomniculoſe ſpectanda ſunt frequentatiua compoſita preterita participiaq; compoſitorū, vt que vocationis magis proprietatem habēt a cio. Que vero motiōis, a cieo ſumant.

Cileo, les, luis, ſignificat moueo. Vnde & furcille, ꝙ his frumenta cileantur. i. moueantur.

Cyllenus penul. produ. & per duplex ll, & cum y, dictus eſt, Mercurius, ꝙ omnem rē ſermone, ſine manibus cōficiat, qbus partibus corporis, q carent vocanf κυλλοι. i. mutilati, vulgo ſtrupiatij dicuntur. Siue ꝙ in Cyllene monte ſit nutritus Arcade, aut a cyllena nympha ſit educatus.

Cillibe pe. cor. menſe rotunde. Var. ſcribit cillibam menſas quadratam eſcariam, q̄ ēt nūc in caſtris a cibo cilliba dicta poſtea rotunda facta, hec & ciliabtū dr̄ a cilice poculo greco. i. calice dictum.

Ciliaci dicuntur qui ex vitio ſtomachi. i. vētris ꝑ fluuiū patiuntur. Pli. lib. xx. Hippocra. ciliacis, & diſſintericis bis coctum cū ſale. Celſus lib. iiij. In ipſius vero ventriculi porta conſiſtit is qui & lōgus eſſe cōſueuit. Ciliacus a grecis nominatur. Sunt qui hoc nomē cū œ diphth. ſcribūt a Cœlia. i. ventriculo ſtomachi: ꝙ his morbus in ipſius vētriculi porta conſiſtat: que pylluros greci nominaf: vñ medicamenta quedam huic vitio cōtraria cœliace dicuntur.

Cilicia regio eſt (vt Pli. lib. v. teſtaf) in minori Aſia Syrie ꝓxima. plurima iacens campo. Tauro monti ſubiecta, quæ a Cilice nomen ſortita eſt, quoniā priſtina etas pœne vltra euum memorie abſcōdit, phenice ortus, qui apud gētiles antiquior Ioue, de primis, terre alumnus habebatur. Hæc regio ab oriente Amano claudiur, a ſeptentrione Tauri iugis, ab occidēte Pamphylia. Huius metropolis eſt Tharſos, quam interſecat Cydnus amnis.

Cilibentum. vide in dictione cilibæ.

Cilicium a cilicibus populis dictū eſt, apud quos, vt inquit Var. Cilicia primum confecta ſunt. Fiunt aūt ex villis hircorum, atq; caprarum, que adhibentur, vt Vege. inquit, ad excipiendum impetum ſagittarum. Aſco. ſcribit cilicia tecta eſſe de pilis in caſtrorum vſum atq; nautarum.

Cilix nomen proprium Phenicis filij a quo Cilicia, & cilix adiectiuum dicitur homo, qui e cilicia ortus eſt. cilices pyrate fuerunt quos Cn. Pompeius funditus deleuit.

Cilium folliculus ſuperior quo oculus integif, ꝙ cilere mouere ſit dum frequenter tegit retegitq; oculum. Vel quaſi celium a celando, ꝙ oculum celet. Inde fit ſupercilius, quod pilis obtegitur, cuius prima cor. Vnde eſt illud in Pria. Cōueniens latio pone ſupercilium. Nā teſte Pli. lib. xj. Extreme ambitum gene ſuperioris antiqui cilium vocauere.

Cilones dicti ſunt quorum capita oblonga, & compræſſa ſunt, vel quibus frons eminentior eſt, ita vt a dextra ſiniſtraq; reciſa videatur. Chilones vero cum h, ex græco a labijs improbioribus, quæ illi vocant Χιλα. Chila vnde & piſces improbius labrati chilones dicuntur.

Cimas inſula inter Iſtri oſtia, quæ vt Pompo. ſcribit, vrbes habet, quā quia bithini colunt, Bithinida appellatur.

Cimacia: ſunt que in quadratura extant per quattuor pedes ſicut menſe quadre fieri ſolent. Aug.

Cimbri populi, qui nunc flamingi, germani, lingua gallica latrones, qui inundatione oceani fugati, cum gallias, atq; Italiam adijſſent, ſedes a ſenatu Ro. petierunt, a quo repulſi, armis petere conſtituerunt, quod precibus impetrare nequiuerant. Actū erat de Romanis, niſi Marius illo ſeculo contigiſſet, a quo primus apud aquas Sextias, mox ꝓpe Atheſim debellati, & ad internetionē redacti ſunt, hi etiā vt docet Dio. vocati ſunt Cimerij, qui qm̄ remotiores ſunt a nobis apud inferos eſſe putantur. Sed Home. dixit Cimerios populos in Aſia. Amazonibus proximos qui ex vltimo occidentali oceano aduenerunt. Ferf a Vale. Ma. Cimbros, & Celtiberos in acie gaudio exultare cōſueuiſſe, tāq̄ glorioſe, & fœliciter vita eſſent exceſſuri. Lamētari vero in morbo, quaſi turpiter perituri.

Cimerij populi Scythici, a quibus Boſphorus Cimerius vocatus eſt, in cuius oſtio fuit oppidum Cimerion. Hoꝝ dyma obſcurum eſt, de quibus Home. Illis ſol nunq̄; Phaetō ſua lumina ſpargit. Pernicioſa ſuper nox ſemper tenditur iſtis. Hinc deductum eſt prouerbium, vt dicantur tenebræ cimeriæ. Vnde Lactan. lib. iiij. O cecum pectus, o mentē cimerijs (vt aiunt) vmbris atriorem. Ephorus ſcribit Cimerios in Italia quoq; fuiſſe iuxta lacum Auernum, eoſq; in ſubterraneis habitaſſe domicilijs, quorum morem patriū eſſe, vt nemo ſolem aſpiciat, noctu vero egrediantur. De cimerijs ita ſcribit Feſ. Cimerij dicuntur homines, qui frigoribus habitatas terras incolunt, quales fuerunt inter Baias & Cumas in ea regione, in qua conuallis ſatis imminenti iugo circūdata eſt, quæ neq; matutino. neq; veſpertino tēpore ſole contegitur. Cimerij olim maximam in boſphoro habuere potētiam a quibus cimericus appellatus: cuius longitudo eſt ſtadiorum. ccxx.

Cimolia creta ab inſula Cimolo, qua vtūtur fullones in veſtibus abluendis. Hanc nunc vulgus terram ſaponariā vocat. Hæc & medicamentis apta eſſe dicitur.

Cinedus cum æ diph. puer ad patiendū aptus, a κινέω moueo, vel experior, αἰδοῖα verēda. Gel. Nihil īτereſt quibus membris cinedi ſitis poſterioribus: an prioribus. Alij cinedos pudore vacuos appellant. κενὸς enim vacuus, αἰδὼς pudore. Alij interpræctanf ſaltatores, vel pātominos ἀπὸ τοῦ κινεῖν, ꝙ libidine omnibus anteirent, qui choros ducebant & nimie agilitate ſe exercebant: quos alio vocabulo petauriſtas: eo ꝙ ſaltibus leuioribus mouerentur: vt nulla durities in corpore videref. Plau. in Aul. Ita fuſtibus ſum mollior magis. q̄; vllus cinedus. Cinedus etiam genus piſcis de quo Pli. lib. xxxix.

Cinædus. a, um, pe. cor. adiecti. a cinædus. Plau. in Sti. Lepidam & ſuauē cantationem aliq̄; occupito cinedicam.

Cinedie: lapilli qui inueniūtur in cerebro piſcis eiuſdem nominis Pli. lib. vlti.

Cinnabary, per duplex nn, latinæ cinnabaris, & cinnaber, vt piperinos piper. Pli. lib. xxix. Et calore dilutum cinnabari clariorem fieri. Dioſcor. Cinnabarin inquit aliqui ſanguinem draconum eſſe. Venditur hodie magno precio in officinis ſanguis draconis, quū ſyncerus eſt quem pleriq; cinnabari exiſtimant.

Cinnamomum frutetū odoratiſſimū in ethiopia quod ſitum breui naſcitur fiſtule duplo duorum cubitoꝝ altitudine ꝓcipua bonitas eſt intenuiſſimis virgultorum partibus: viliſſimum qđ radicibus ꝓximū. ſumma gr̄a in cortice. Ipſum lignum in faſtidio eſt, quod xylocinnamum dicitur. Naſcitur & in ſabeis & in India quæ hauſtralis eſt.

Cinnamum ſimilis eſt arbuſcula cum cinnamomo, vel eadem eſt, quæ & cinnamomum, de qua Ouid. lib. iij. Faſt. Cinnamitum primum, captiuaq; thura dediſti.

Cinna: ciuitas Theſaliæ a Cinno gigante: & Coci fratre dicta eſt,

dicta eſt. Et nomen Romani viri crudelitate inſignis qui flagitioſiſſimus ſumma crudelitate rempu. vaſtauit primo conſulatu ſeruis ad pileum vocatis aduerſarios vicit Octauium interfecit ianiculum occupauit. Iterum & tertio conſulem ſe fecit. Quarto conſulatu, cum bellum contra Syllam pararet Ancone ob nimiam crudelitatẽ lapidibus ab exercitu occiſus eſt.

Cinnus per duplex nn, capillus dicitur. Plau. in Tru. Tinctos, compoſitos, criſpos, cinnos tuos, vnguentatos. Proprie tamen cinnus eſt plurimorum commixtio. Nam ab aliquibus potionis genus ex multis liquioribus confectus dicitur. Cice. li. de ora. Cinnus vtriuſq; priceps, vel vtriuſq; querimus expers. Vnde concinnus, a, um, & concinno, as fiunt, de quibus alibi.

Cincinni per duplex nn, a κίκι ſpecie olei, vt quibuſdam videtur eoſq; dumtaxat capillos ſignificant, qui ita criſpi intorti ſunt, vt oleo perfuſi madeſcant. Inde cincinnati dicuntur qui ita capillos habẽt. Iuue. Altior hic quare cincinnus. Plau. in Tru. Iam ego iſtos fictos, compoſitos, criſpos cincinnos tuos, vnguentatos vſq; ex cerebro expellam. Hos capillos. Mar. anulos vocat. Ait enim. Vnus de toto peccauerat orbe comarum anulus. Var. Cincinnum ſignificat eſſe intortum capillum ſic ſcribens. Is eſt colliculus viteus intortus: vt cincinnus.

Ciner: & cinis, tam maſc. q̃; fœmi. generis, puluis, in quem materia vſta redigitur. Cinis aſinina & epatis eius cu; oleo valet ſuper ſcrophulas.

Cinereus, a, um, poſſeſſiuum, vt color cinereus. Similiter.

Cineraceus, a, um, quod eſt ex colore cineris. Pli. li. xxxiij. Terra eſt alia ruffa, alia cineracea.

Cinericius, a, um, vt panis ſubcinericius, qui coctus eſt ſub cinere.

Cinefactus, a, um, quod eſt in cinerem diſſolutum, a cinefacio quod eſt in cinerem reduco. Figuratio, vt tepefactum, & labefactum. Lucil. lib. iij. Ad vos horrifico cinefactum te prope cubet.

Ciniflones a cinere dicti ſunt: & cinelones, & cinerarij, pro paraſitis ab officio calamiſtrorum, in cinere calefaciendo y: quibus matronæ capillos criſpabant. Hora. Cuſtodes lecticę ciniflones paraſiti.

Cingo, is, xi, ctum, poſt accuſatiuũ ablatiuo iungitur. Gel. Scuto pedeſtri: & gladio hiſpanico cinctus, contra Gallum conſtitit. Per tranſlationem cingere ponitur, pro circuire: & circũſepire. Liui. lib. j. Nam & muro lapideo, cuius exordiũ operis Sabino bello turbatum erat, vrbem quam nõdum munierat, cingere parat. Aliquando tamen accuſatiuo ſolum contentum eſt. Pli. Cum eum ſaltum venatores cinxiſſent. Dictum cingo, quaſi circũago. Huius compoſita ſunt Accingo. circũcingo, diſcingo, de quo in accingo. Incinctus. Liui. lib. x. Incinctum gabino cinctu, ſuper telum ſtantem. Intercingo. Plini. Thebaicus intercinctus aureis guttis inuenitur in Aphricæ parte. Præcingo, idem, quod cingo. Plau. in Bac. Inde hippodromo: & paleſtra, vbi reueniſſes domum cincticulo pręcinctus, in ſella apud magiſtrũ aſſidens, tum librum legens ſi vnam peccauiſſet ſyllabam fieret corium, tam maculoſum, quã eſt nutricis pallium. Interdum pręcingere eſt præparare. Vnde p̃cinctos ſtrenuos, & expeditos dicimus Procingo, cingo, apparo, a quo procinctus apparatus bellicus: & expeditus. Oui. Hæc in procinctu carmina facta puta. Plini. Vinum curas, vigoremq; animi impedit ad procinctum tendentibus. Et procincta claſſis vocabatur, cum exercitus cinctus erat confeſtim pugnaturus. Recingo, retrocingo, vel pro ſimplici ponit. Oui. lib. Me. Velantq; caput tunicaſq; recingunt. Succingo ſubtus cingo: & ad cingulum alligo. Cice. lib. xij. Phil. Ser. Galbam eodem pugione ſuccinctum in caſtra videtis. Et ſuccingere eſt cinctu veſtes ita colligere, vt breuiores videãtur, fiatq; homo ad agendum promptior. Vnde & ſuccinctas orationes, breuem dicimus, & ſuccincte breuiter. Hinc ſuccingulum balteum dicimus ſuccinctoriũ veſtis genus breuiſſimũ quo venter: & verenda teguntur, quod & ſemicinctum vocatur, q̃ medium hominem cingat. i. veſtiat.

Cinctus, us, a cingendo, ſicut cingulum, q̃uis & pro veſtitu ſumatur. Virgi. Cinctuq; gabino. Vnde & Porphyrio docet cinctum tunicę genus eſſe infra pectus aptatę: a quo cinctutos cethegos Hora. nominauit.

Cingulus hominis cinctoriũ dicitur: & pro anulo quãdoq; ponitur, quod digitum circuit.

Cingula, æ, qua cinguntur iumenta. Ouid. de reme. Et noua velocem cingula lędat equum.

Cincticulus diminu. a cinctus, amiculi genus quod fere ſub vmbilico præcingitur: & ad dimidiam crus porrigit. Plau. in Bac. Cincticulo præcinctus.

Cio, cis, vide in cieo es.

Ciperum eſt radix plantæ ſimilis porro quod miſtum cum croco abradit pilos, extrahit lapidem & frangit & conſolidat ea quæ ſunt difficilis conſolidationis.

Cippus inſtrumentum ad colligandos pedes. Terra quoq; in tumulum coaggerrata dicitur. Cippus quandoq; etiam ſepulchrũ. Hora. in Ser. Mille pedes in fronte trecentos, cippus in agrum hic dabat. Prætetea cippus columnam ſignificat. Et eſt nomen viri proprium. Vale. Maxi. lib. vj. Genutio cippo prętori paludato, portam egredienti, ſubito, velut cornua emerſerunt.

Circa præpoſitio eſt, quę quandoq; componitur: & poſtpoſita inuenitur ablatiuo loco coniunctionis cauſalis. Virgi. Quo circa capere ante dolos. Interdum poſtponitur circus, vt circum circa. Sed cum præponitur ſignificat iuxta: & tam locum, q̃; numerum deſignat, vt circa forum viſus es. Et circa tres annos tecum manſi.

Circiter a circa fit, idemq; ſignificat. Et refert modo ad tempus: vt circiter kalendas Iunias. Modo ad locum. Caſ. Hemina. Lapidem fuiſſe quadratũ circiter in media arce iunctum, candeliſq; verſum. Modo ad numerum, quem attenuare videtur, vt circiter duo hominum millia cęſa ſunt.

Circum prępoſitio acuto accentu deſignat in vltima, ne accuſatiuus nominis circus, vel aduerbium eſſe putetur. Hęc & componi ſolet: & ſeparari. Separata locum tantum ſignificat, ſicut & compoſita. vt circum theatrum. Quandoq; loco aduerbij ponitur. Virgili. An ne vides toto properari littore circum. Componitur autem cum dictionibus, ab a incipientibus, vt Circumago c vt circuncido d. vt circũduco, e, vt circumeo, f, vt circumfluo, i, vt circũiicio, a quo circũiectus, l, vt circumlinio, m, vt circummunio, n, vt circumnaſcor. p, vt circumpono, q, vt circumquaq; s, vt circũſcribo, t, vt circumtuli, v, vt circumuenio. Verum iuncta vocalibus integra ſcribi: ſed non proferri debet, vt circũago, circũeo, ſcribantur, ſed proferantur, circuago, circuo. Vnde Priſcia. ait. Circũeo: & circũago: & ſimilia, non paterentur eliſionem in pronũciatione, ſi tranſiret in ſequentem ſyllabam, m. Si vero iungatur cum c, d, f, q, t, mutat m, in n, vt circuncido, circũdo, circũfero, circũquaq; circũtuli. Cum alijs remanet m, integra, vt circũſcribo circũuolo.

Circumago ſignificat circumduco. Apul. Nudumq; hominem circumagens omnibus oſtendebat. Interdum inſequor. Curti. Nec vulneratum: & fere ſeminecem circumagere deſtiterunt. Interdum retrouerto conuerto. Plini. In ponte prætenui, duabus capellis obuijs, e diuerſo cum circumactum anguſtiæ: non caperent, nec reciprocationem longitudo.

Circumcelliones dicti ſunt qui circumcellas vagantur. Solent enim ire hac, atq; illac nuſq̃; habentes ſedes.

Circumcido pen. pro. Circumſeco. Colu. lib. iij. Eiuſdem ſpacij corticem circumcidito: & materiam delibrato.

Circumcolo pen. cor. circumhabito. Liui. lib. v. Excepto Venetorum angulo, qui ſinum circumcolunt maris.

Circundo as, ex circum & do. Et dicimus Circundo colum vellceribus: & circundo vellera collo. Virgili. Taurino quan

tum poſſit circundare tergo. Mar. Quin recitaturus circun/dat vellera tergo,

Circunduco, & circumeo, inter ſe differunt, quoniam dici/mus Herculem circuiuit terram, non circundedit: & annu/lus circundat digitum, non circuit. Circuitus tamen vtrun⁊ complectitur. Cice. Catoni. Vallo, & foſſa circundedi.

Circunfero pen. cor. Circumporto, circunduco. Salu. Fuere item ea tempeſtate, qui dicerent Catilinam oratione ha/bita, cum ad iuſiurandum populares conſcios ſceleris ſui adigeret, humani corporis ſanguinem vino permixtum pateris circuntuliſſe. Per tranſlationem circunferre poni/tur pro purgare. Virgil. lib. vj. Idem ter ſocios pura, circum tulit vnda. Spargens rore leui. Nam luſtratio a circunlatio ne dicta eſt.

Circunfluo, abundo Cice. in Lel. Et circunfluere omnibus bonis, copijs, atq; in omni rerum abundantia viuere. Pro/prie tamen, circunfluere eſt circum aliquid fluere ſeu decur rere. Plini. id oppidum circunfluit amnis. Interdum con/currere. Idem. Poſtquas variæ vndiqs gentes circunfluxere. Hinc circunfluxus pro concurſu. Et circunfluxus qui circun fluit.

Circunfluus, a, um quod circunfluit non ꝙ circunfluitur,

Circunforani, ſeu circunforanei, qui circa fora crebro, ver/ſari ſolent: quales nugatores impoſtoresqs qui fucis & ſtro phis captant quæſtum. Hierony. Garrulum neſcio quem rumigerulum circunforaneum. Et qui circa forum vendi/tant ante ruunt. ſciſcitanturue. Circunforanei dicuntur.

Circũforaneæ hoſtiæ dicuntur non tam quæ circum fora, ꝙ quæ circum agros & vrbes in ambaruali amburbarba/li ne ſacrificio circunferuntur a circunferendo dictæ.

Circũforanea domus apud Apul. a corporaliter: pro ea quę mobilis & ambulatoria eſt faciliſq; ad circunferendum.

Circũlatio circumpono. Aug. in ſer. de Ioanne baptiſta. Ne ceſſe eſt cũ ſummo labore ex hoc mundo rapere palmam ſalutis: & quaſi excubantibus: & circunlectis hoſtibus ob/ſeſſos fructus peruigili intentione decerpere.

Circũmitto, Liui. lib. ij. Vincebatq; auxilio paucitas in iu/go circummiſſus, veiens in verticem collis.

Circummunio, circũſæpio, circũroboro. Col. lib. ſij. Priuſꝙ pomarium conſtituas, ꝙ magnum habere voles circum/munito macerie: aut foſſa, ita, vt nõ ſolum pecoris: ſed nec homini tranſitus ſit.

Circunnaſcor. Pli. lib. j. Lacus amaus in Aſia, circunnaſcen/te Abſynthio, inficitur.

Circunſido, is, ad obſidẽdus eo, ſeu me pono. Sal. in Aug. Igitur Iugurta oppidum circunſedit: & vineis, turribus: machinis ominum generum expugnare aggreditur.

Circumſideo obſeſſum teneo. Liui. lib. iij. In nos viri arma ti eſtis, agite dum vbi hic curiam circunſedertis.

Circunſto, circundo. Vir Circunſtant animę dextra, leuaq; frequentes. Auguſt. ad Hiero. paſſiuo vſus eſt, ꝙ; ꝙ nos, in/quit, negociorum alienorum, eorumq; ſæcularium curis circũſtemur, in gẽtibus, tamen epiſtolæ tuæ breuitati faci le non ignoſcerem.

Circũſtantię dictę ſunt:, quæ in vnaquaq; cõtrouerſia quęri ſolent: & quaſi quæſtionem circũſtant.

Circunſiſto, is. pro circundo ponitur, ſiue ad obtinendum defendendum, ſeu offendendum circum me pono. Liui. libro primo. Centuriones armati ſuetium circunſiſtunt. Cæſar. Si quis grauiori vulnere accepto deciderat, circũſte/bant, ideſt firmabant ſe circunfauentes ei: & tela ab eo ar/centes. Vir. Vt feſſi tandem duces infanda furentem. Ar/mati circũſiſtunt.

Circũlitiones politiones ſunt cum operibus perfectis ma/nus vltima admouetur: quas greci ϖεριχϱίϛα και λιβλε/ϖεϱα appellant.

Circũſcribo ſignificat, prout ſonat. Per tranſlationem circũ/ſcribere eſt dolo in re contrahenda, atq; cõmertijs, aliques bonis priuare, vt apud Sene. de eo, qui fratrem circũſcri/pſit in diuiſione hæreditatis, cum ex altera parte matrem fratris: ex altera omnia bona poſuiſſet. Ambro. pro decipe re ſimpliciter poſuit, cum inquit. Sicut Adam mulier circũ ſcripſit, ita apoſtolum fœmina circũuenit. Aliquando in bonam partem pro colligere: & compræhendere. Lactan. Cuius ſcientiæ ſummam breuiter, circũſcribo: vt neq; reli/gio vlla ſine ſapientia ſit: nec vlla ſine religione probanda ſapientia. Colu. Diophanes bithynus vticenſem totũ Dio/ny. peni magonis interpretem, per multa diffuſum volu/mina ſex epitomis circũſcripſit.

Circũſecus, pen. cor. ſignificat in circuitu a lateribus. Apul. lib. v. Quiq; circũſecus venantur.

Circũſpicio. Iuſti. lib. j. Primo latebras circũſpicit.

Circũſpecto, as, frequentatiuum. Teren. in Eu. Et properans venit, neſcio quid circũſpectat.

Circũſpectus, qui in omnem partem circũſpectat: hoc eſt pru/dens: & ſagax. Colu. libro primo. Nam illa ſolemnia ſunt omnibus circũſpectis: vt ergaſtuli mancipia recognoſcant: vt explorent an diligenter vincta ſint, an ipſę ſedes cuſtodię ſatis tutæ ſint.

Circũſpicuus componitur ex circum: & ſpicuus: & eũ ſigni/ficat qui circũaſpicitur.

Circũuado pe. pro. Liui. de ſecundo bel. maced. Repente an/ceps terror, hic muros aſcẽdentibus Romanis, illic arce ca/pta barbaros circũuaſit.

Circumuento idem, quod circundo. Liui. libro primo. Sed conſilium & imperij ſimulatio fuit, vt nec vobis ignoran tibus deſeri vos auerteretur a certamine animus: & hoſti/bus circumueniri ſe a tergo ratis, terror, ac fuga inijceretur. Aliquando ſignificat circũmunio. Salu. Præterea conſula/tum petere. Cice. Anto. quem ſibi collegam fore ſperabat, hominem nobilem familiarem, & omnibus neceſſitudi/nibus circũuentum. Aliquando decipere, ſeu inſidijs inuo/luere. Tractum a venatoribus, qui feras laqueis, retibus, & canibus circũuenire ſolent. Cice. lib. ij. offi. Suum quiſq; te neat: & neq; tenuiores propter humilitatem circũueniant, nec locupletibus ad ſua, vel tenenda, vel recuperanda ob/ſit inuidia. Aliquando opprimere. Salu. Cuiq; optimo li/teras mittit, ſe falſis criminibus circũuentum. Liui. libro j. An placeret fœnore circũuentam plebem in potius ꝙ ſor/tem creditam ſoluat.

Circũuehor, is, a quo frequentatiuus circũuecto, as, quod eſt ſæpe circũfero. Virgi. lib. iij. Georgi. Singula dum carptim circũuectamur amore.

Circũuolito proprie. Virgi. lib. j Ge. Aut arguta lacus circũ/uolitauit hirundo. Colu. per tranſlationẽ pro crebro viſo, ſeu pro celeriter circundo, vſus eſt. An honeſtius dixerim mercennarij ſalutatoris mendaciſſimum aucupium circũ/uolitantis limina potentiorum.

Circe Solis: & Perſes nymphę filia & Oete ſoror fuit quę ha bitauit non longe a Caieta vrbe campanię, in monte quo/dam olim inſula. Qui ab ea circeus, ſiue circei: & circeum oppidum. Circe autem ideo ſolis fingitur filia quia clariſſi ma meretrix fuit: & nihil ſole clarius. Hæc autem libidine ſua & blanditijs homines inferiori vitam ab humana de/ducebat: vt libidini & voluptatibus operam darent: vnde fabulę datus eſt locus.

Circeienſes qui habitant circeios oppidum. Liui. lib. vj. Ad hoc latini Hernicięq; acceſſerunt: & circeienſium quidam. Cice. lib. iij. de natu. deorum. Circem quoq; coloni noſtri Circeienſes religione colunt.

Circeus mons vt inquit Ser. non longe a Caieta qui diceba/tur Æææus ab horrore tranſeuntium quo homines muta/bantur in feras.

Circeum oppidũ quod & circei dicebatur (nam vtroq; Liui. dicit) erat in ſummo montis. Et vt Pli. li. iij. auctor eſt: Cir/cei quondam inſula, immenſo quidem mari circũdatur, & Homero credit, vbi Latium antiquus terminabatur. Stra. lib. v. Poſt antium. Circeium eſt ſtad. cc. & xc. mons mari, & paludibus

& paludibus inſtar habens inſulæ, Habet caſtellum: & circes ſacellum: & Mineruæ aram. Virgili.lib.vij. Proxima circeæ raduntur littora terræ. Diues inacceſſos vbi ſolis filia lucos Aſſiduo reſonat cantu. Homerus lib.x. Odyſſeæ late proſequitur: & quod Mercurius dedit, antequam iret ad Circem. ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί: & ſubdit καὶ τότ' ἐγὼ κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς ἀμφὶ πολλαὶ δ' ἄρα τέως μὲν ἐνὶ μεγάροισι πένοντο τέσσαρες.

Circius ventus nulli violentia inferior, ſic dictus, quod omnia turbet, ac circumuertat. Hic peculiaris eſt Galliæ Narbonenſis, de quo Gel. Galli ventum ex ſua terra flantem, quem ſæuiſſimum patiuntur. Circium appellant a turbine, opinor, eius, ac vertigine. Luc. Solus ſua littora turbat Circius: & tuta prohibet ſtatione Monæci. Ventus Circius, cum loquare, buccam implet, armatum hominem: & plauſtrum oneratum percellit. Cato Certium non circium appellat.

Circus omnis in gyrum ambitus, a circuo ſm Ser. Eſtque figura plana, vna tantum linea contenta, in cuius medio punctus eſt, a quo omnes lineę ad circumferentiam ductę, inter ſe ſunt ęquales. Et differt circus a globo, quod circus eſt planicies rotunda: vt circinus. Globus ſoliditas vndique rotunda, vt eſt ſphæra: & ſtaminum glomera. Cicero. de na. deo. Cumque duę formę preſtantiſſimę ſint ex ſolidis globis. sic.n. ſpheram interpretari licet. Ex planis autem circus, aut orbis. Vir. lib.v. Mediaque in valle theatri circus erat. Et.vj. Lucenteque globum lunę. Titaniaque aſtra: Circus etiam dicitur locus muris ſpatioſus & capax turbæ horum ad ludos ſpectandos dictus: vel a circuitu: vel a circe ſolis filia quos ſoli patri inſtituerat edidit. Fueruntque tres circi Romę. Circus maximus inter palatium & auentinum circus flumineus, qui & Apollinaris: & circus Neronis in vaticano.

Circenſes ludi dicti ſunt, quod in circo fierent, ſiue quaſi circuenſes. Nam ante facta ſpectacula. vt quidam aſtruunt, inter enſes: & flumina locis virentibus agebantur: & medio in loco munera ponebantur, equi vero iunctis curribus a circi carceribus diſcedentes, ex vno latere recurrentes, ad primam metam reducebantur. Nam circus oblongus, in hemicycli ſpeciem deſinebat, vbi reuoluebantur equi.

Circulus: & per ſyncopen circlus, paruus circus.

Circulus terrę ſm Heratoſthenem conſtat.cclij.mil.ſtadio.

Circulo, as, circundo. Sene. Apion totam circulatus eſt grę ciam.i.obiuit omnes oras grecię.

Circulare adiectiuum, quod ad circulum pertinet. Colu.libro.xij. Iſque debebit circulari foſſula quæ repleantur lapidibus & calce.

Circulatores dicuntur circumforanei qui ſua carmina coronæ recitant Pli.in epiſtolis circulatores eum intelligit qui in foro in corona popularium legendo canendoque oblectat, Tales ab Hora. vocantur Cidici. Et qui corona hoium aliquid agunt circulatores dici pnt, ſic Apul.lib. Preſtigiatorem ſtipatum mortalibus ſuas fallacias admirantibus vocat circulatorem, cum inquit. Circulatorem aſpexi equeſtrem ſpatham præacutam mucrone infeſto deuoraſſe. Pau.iuriſcon.digeſ. de extraordinarijs criminibus eſt circulatores qui ſerpentes circumferunt & proponunt, ſi cui ob quorum metum damnum datum eſt, pro modo admiſſi actio dabitur Hiero. Puerilia ſunt & circulatorum ludo ſimilia. Dictus Circulator a circulo & circunferendo.

Circulatori⁹.a,um, quod ad circulatores ſpectat. Vn̄ Quin. precipit nobis parandam vim orandi, non circulatoriam voluptatem ſpectantibus.

Circulatim ſignificat per circulos. Sue. In ſummo publico luctu exterarum gentium multitudo, circulatis ſuo quęque more lamentata eſt.

Circulatrix ea dicitur quę lucri cauſa vrbem circuit & ſaltando, alioue ludi genere mercedulam aucupatur.

Circuitores, docet Vlpi. vulgo appellari, quibus veſtiarij, vel lintearij dant veſtem circunferendam, vel diſtrahendam.

Circitores publici vrbis cuſtodes, Iure militari vero qui vigilias circumeunt vt renuncient ſi quæ emerſerit culpa, quos olim Circuitores appellabant, Vlpi. de Inſtitoria actione. Circitores eos dici vulgo oſtendit quibus veſtiarij dant veſtem circumferendam & diſtrahendam.

Circites pe.cor. circuli ex ęre facti.

Circinus pe.cor. inſtrumentum, quo circuli vertendo deſignantur, Vulgo ſextus dicitur.

Circino, as, rotundum facio. Oui. Inclinat curſus, & eaſdem circinat auras. Hinc contrarium eſt decircino.

Cirri appellantur capilli contorti, ac proinde criſpati, quales Picus martius: & alauda: & grues in capitibus gerunt Oui. Cirris: & attonſo nomen ſortita capillo. Oſtreorum etiam capillamenta dicuntur cirri. Mar.lib.vij. Et oſtreorum rapere liuidos cirros. Alij cirros capillos capitis attonſos putant, a græco κείρω attondeo, incido. Cato de lib. edu. Itaque arbitrare primum capillum puerilem demptum, item cirros ad Apollinem ponere ſolent.

Cirratus, vel capillatus: vel qui cum comam nutrierit eam Veneri conſecrat detonſam. Perſius. Ten cirratorum centum dictata fuiſſe pro nihilo pendas. Per. Cirratos vocat pueros, qui cum comam nutrierunt eam veneri conſecrant detonſam.

Cirres ſunt oſtrea quędam capillata, Mar. Teque iuuare cirres & pelle malandria cana.

Cirnea, vas vinarium. Nam κιρνάω miſceo ſignificat. Plau.in Am. Inde impleui cirneam.

Circerus pe. nauis aſiana pręgrandis: vt inquit No. Plau. In Sti. Cum per cunctos portitores ęque nauis venerit ex aſia, negat veniſſe conſpicatus ſum interim circerum quo ego me maiorem non vidiſſe cenſeo.

Cirſas vocat Hyppocrates varices. Ariſto. vero Ixias.

Ciricus inſula fuit in Myſia quingentorum fere ſtadiorum ambitu, admodum ferax: & duobus pontibus iuncta continenti, quæ iuxta pontem eiuſdem nominis vrbem habuit, & portus duos clauſos: & naualia.

Cis genus vermiculi qualis hordeari⁹ triticariuſque a quo vermiculus pumex a grecis Ciſſeris dicitur quod nihil aliud fere quam pertuſum eroſumque ſignificat. Et Cis nomen patris Saul: vt habetur in lib.j.Regum.

Cis: & citra ſic differunt, quod cis magis proprijs nominibus fluminum vel montium præponi ſolet, reliquis magis citra: vt cis Rhenum, cis Padum, cis alpes. Citra cruorem, citra forum, citra templum. Et habet quidem cis, ſicut & citra contrariam ſignificationem de vltra. Nam hæ particulę Citra, intra, vltra: vt docet Gel. apud veteres ſingularibus ſyllabis appellabantur. Cis, & vls. Dicebaturque cis. Tyberim & vls Tyberim, mox dici ceptum eſt citra Tyberim: & vltra Tyberim: & intra calendas, citra calendas. Componique poteſt cis: & ſeparari: vt Ciſalpina gallia: & cis padum. Sciendum eſt autem, quod quamuis cis habeat vim localem, per tranſlationem tamen: & in tempore: & in alijs rebus vti poſſumus, vt cis definitum tempus a nobis datum veniſti, Cis naturæ leges, hoc eſt minus, quam patiuntur nature leges. Aliquando ponitur pro vltra. Salu. Cis Rhenum, atque intra mare noſtrum: & oceanum, niſi qua in paludibus via fuit perdomita. Citra etiam quandoque pro ſine ponitur. Col. In agricultura voluntas, facultaſque citra ſcientiam ſępe magnam dominis afferunt iacturam. Sueto. in Cæſa. Alijs citra ſenatus, populique auctoritatem, ideſt ſine auctoritate. Quinti. libro primo. Tum neque citra muſicem, grammaticæ poteſt eſſe perfecta. Pliny. libro tercio. Citra faſtidium nominentur. Sene. Ede citra cruditatem, bibe citra ebrietatem. Quandoque ponitur pro ante, vt citra calendas, ideſt ante calendas. Sueto. in Augu. Solebat etiam citra ſpectaculorum dies, ſi quando quid inuſitatum, dignumque cognitu &c. Fit autem citra: & cis, a citra, citer, citerior, citimus.

Ciſalpina gallia, quę & citerior gallia: & gallia togata dicitur a fluuio Rubicone finitur. Cuius baſim alpes efficiunt.

Ciſterna locus, in quo colligitur aqua pluuia per euripos

& caniculos ſub ſtillicidio poſitos, ad imbres ſuſcipiendos. Vlpi. Ciſterna aquam viuam non habet. Et quidem ciſternę imbribus concipiunt, ſed per glaream immiſſas, in ſpõgias purificatis. Dicta ciſterna q̃ ſit cis. i. infra terras.

Ciſta genus vaſis, cuius dimi. ẽ ciſtula, a quo fit aliud dimi. ciſtella. Cice. li. j. ad Herẽ. Ciſtellã p̃ vaſe poſuit, quo ſuffragia populi in creandis magiſtratibus, legibuſq; ferẽdis colligebantur, cum ait Saturninus legem ferre cœpit, collegę intercedere, ille nihilominus ciſtellam detulit.

Ciſium genus vehiculi birotĩ, Cice. Detulit in quadam cauponula, atq; ſe ibi occultans perpotauit ad veſperum, inde Ciſio, domum venit capite inuoluto.

Ciſiarius qui Ciſium regitur. Iurecon. lib. xx. ff. Si ciſiarius dũ ceteros tranſire contẽdit, ciſium euertit, & ſeruũ quaſſauit, vel occidit, puta ex locato eſſe in eum actionem.

Ciſſeus rex Thraciæ, pater Hecubæ vxoris Priami. A quo Ciſſeis patronymicũ. Euripedes in tragoedia, quę ἑκάβη inſcribit, πολύδωρος ἑκάβης παῖς γεγὼς τῆς κισσέως πριάμου τε πατρὸς ὅς μ' ἐπεὶ φρυγῶν πόλιν κίνδυνος ἔσχε δορὶ πεσεῖν ἑλληνικῷ δείσας ὑπεξέπεμψε τρωϊκῆς χθονὸς πολυμήστορος πρὸς δῶμα θρηκίου.

Ciſſos hedera rigens quæ ſtat ſine adminiculo. Quæ vero humi ſerpit Chamediſſos dicitur.

Ciſſoides lineæ apud geometras ſunt cõmentes ad punctus ſicut hederę folia: vnde cognominate ſunt angulũ fecerint.

Ciſeris latine pumex a cis vermiculo dictus. Nihil. n. aliud fere q̃; pertuſum, eroſumq; ſignificat.

Ciſpius mons in vrbe Roma exquilina in regione, de nomine Hiſpi hominis dictus. vt inquit Feſt. Var. li. j. de lin. latin. Exquilinus eſt Ciſpius mons ſexiceps, apud ædem Iunonis lucinæ.

Cithara, ę, pe. cor. ṫħ κιθάρα ἐξ τοῦ κιρτάειν. Inſtrũ muſicum, alio noĩe lyra appellatur, quã Hiero. ſcribit effictã in modũ deltę litterę, cũ cordis vigintiquattuor: & per digitos varijs vocibus, tinnuliſq; ictibus ĩ diuerſis modis cõcitari, de qua in dictione pſalteriũ nõnulla dicuntur.

Cythera cum y, & e, ante r, pluralis tm̃ numeri: & neutri ge. inſula eſt contra Cretam, vt ſcribit Sera. in quã ferunt Venerem primus vectam concha marina. Vnde & cytheræa dicti eſt cuius ſecunda cor. cum in primitiuo producatur. Virgi. lib. x. Eſt paphos, Idaliumq; mihi, ſunt alta cythera. Idem Parce metu cytheræa manent. Hanc Soli. cytherę as a cytheræo Phœnicis filio vocauit. Porphyruſſam Ariſto. a præſtantia purpurarum. Sed porphvrida Pliny. Eſt & cythera vna ex cicladibus inſulis. Et (vt Laer. ſcribit) Laconię inſula. Cytheron vero mõs Bœotiæ longe a Thebis. Oui. lib. iij. met. Vadit vbi feſtus faciendã ad ſacra cytheron. Cãtibus: & clara bacchantum voce ſonabant. De hoc tamen in dictione Parnaſſus: & in Helicone.

Citharœdus, qui cythara canit. Iuu. Accipis vxorem de qua cytharędus Echion.

Citharędicus, a, um, poſſeſſiuum. Sue. in Nero. Itẽ ſtatuas ſuas citharędico habitu.

Citharistria, q̃ cithara canit, ſicut a tympano tympaniſtria.

Cithariso, as, cithara cano. Hiero. in Apoca. Sicut cytharędorum citharisantium in citharis ſuis.

Citharistæ promontorium, auctor Ptol. & Antonius qui ab eo maſſilia vſq; nauigio. xxx. M. paſ. facit.

Citharis penult. correp. pileus, vel mitra pontificalis, græce κίταρις.

Cithiſſus, ſiue cithiſſum arbuſcula, quę facile vbiq; p̃uenit vtilis omni genere pecudum, vt inquit Col.

Citra prepoſitio. Vide in dictione cis.

Citrus arbor nobiliſſima quę ſola apud Athlantem montem in Mauritania naſcitur Romanis quõdam gratiſſima. Nam afferabatur ad ornamenta menſarũ: & lectulorum. Non multũ creſcit: & folia habet maiora, q̃; laurus. Alterius tamen generis ſunt citri athlanticę: ex quibus mẽſe fierent, q̃; noſtrates citri, vnde mala medica naſcuntur, Hæ folio ſpectantur arbuti fere, aut lauri Athlanticæ cupreſſo fœminę ſiluestri folio odore caudicę. Dicitur & citrum neutro genere, pro ligno.

Citreus, ea, um, vt citrę menſę. Apud Dionẽ cedrus: & pomacędria, p̃ citro: & citris appellata inueniuntur.

Citreum: vt Cloatius ſcribit, eſt pſicũ malũ: de quo Vir. Fœlicis mali, quo non preſtantius vllum Oppius lib. de ſyluestribus arboribus. Citra idem malus: & pſica, altera generaſ in Italia: & in Medis altera. Et paulopoſt de Citreo, Eſt aũt odoratiſſimum, ex quo interiectum veſti, tineas necat. Fertur ẽt venenis contrariũ, quod tritum cum vino purgatiõe bidentes ſeruat viribus ſuis. Generantur autem in Perſide mala citrea, quę vulgo narrantia dicuntur.

Citus celer quaſi citatus. Salu. Citus mõ modo tardus incesſus. Hinc Citior citiſſimus. Plau. Nullam ergo rẽ citiores apud hoĩes eſſe q̃; famam reor. Habetq; pe. cor. Virg. Haud p̃cul inde citę metium in diuerſa quadrigę. Qñ vero habet pe. pro. ſignificat diuiſus, vt ait Ser. in. viij. eñ. Vt eſt inquit in iure erecto non cito in p̃rimonio vel hereditate non diuiſa. Priſ. vero Cire quarte coniugationis excitũ cõci: ũ pe. pro. Ciere autem ſe. pe. cor.

Cito, as, frequentatiuum a cio, quod eſt voco. Ci. in Ver. Citat reum, nõ r̃ñdet. Vide in cieo. Huius compoſita ſunt cõcito pe. cor. quod ſignificat ad irã prouoco. Hinc concitatus, iratus. Gel. Erat. n. aliquãto concitator. Incito, recito, excito, ſuſcito, & c̃. quę ſunt in dictione cieo.

Citatus, vocatus. celer. Apul. Citato: non teſtudineo greſſu.

Citimus pe. cor. ſuperlatiuum a cis: & idem eſt: quod extremus. Et citima vocantur: quę cœlo Proxima ſunt. Cice. Quibus erat ea minima, quę vltima cœlo, citima terris luce lucebat aliena.

Citorus pe. pro. mons qui abundat buxis. Inde pectem citoriacus quaſi buxeus dicitur a citoro monte. Oui. lib. iiij. Me. Sępe citoriaco deducit pectine crines.

Citta auis pica: quoniam vt Galenus ait terrã auis illa mãdat: aut quia vt colores habet pica diſpares: ita grauide varios appetunt.

Citium oppidum cypri: vnde Citieus zeno.

Ciuis vrbis colonus, a coeundo dictus, q̃ vinculo quodam ſocietatis in vnum coeat cœtum, e ſub legibus viuat. Sciẽdum, q̃ a ciuis, non fit conciuis, licet conſuetudo inualuerit vt conciues paſſim dicamus municipes noſtros: & populares conteraneos, & malelitterati compatriotam dicant dictione prorſus barbarica cum tamen rectius dicatur, hic meus ciuis eſt, ſiue meus municeps. Sic Cicero. ciues ſuos dicit nuſquam conciues. Nam apud tertiam. Tuſculanam legimus (inquit) librum citomachi, quem ille euerſa cartagine miſit conſolandi cauſa, ad captiuos ciues ſuos.

Ciuitas, quæ proprie eſt collecta ciuium multitudo ad iure viuendum. Apul. Quod omnis ciuitas approbauit. Aliquando ciuitas dicitur ius ciuium. Cicero. Qui ciuitate donatus eſt. Vſurpatiue dicitur vrbs, hoc eſt ipſa mœnia: & ędificia. Sic dicimus apud ciuitatem Mantuã diuum fam bonum natum eſſe, ibiq; miraculis florere.

Ciuilis: & hoc ciuile, pen. pro. quod eſt ciuis, ſeu quod ad ciuem pertinet: vt ciuilis mos, ciuile ius. Hinc ciuilitas, quę eſt quaſi ciuilis mos: & accipitur pro moderatione quadam, atq; modeſtia magis ciui hominiq; politico, q̃; imperatori conueniente, quam in Auguſto fuiſſe ſcribit. Sueto. Clementię ciuilitatis, quæ inquit, eius multa & magna documenta ſunt. Iul. Capitoli. laudat Antoninum pium, q̃ imperatorium faſtigium ad ſummam ciuilitatem deduxerit, Spartianus de Adriano. In colloquijs etiam humiliorum fuit ciuiliſſimus.

Ciuilis homo dicitur qui eſt peritus eorum quæ ad adminiſtrandam rempu. pertinent.

Ciuilitas vide in dictiõe ciuilis. Hęc græce πολιτεία, dicitur cuius ſpẽs ſunt. ſ. Alia democratia. i. popularis qui plato in his ciuitatibus ait eſſe: in q̃bus ad imperium multitudinis geritur res: eiuſq; nutu magiſtratus eliguntur. alia ariſtocratia

vbi

vbi neq; diuites neq; pauperes dñantur: ſed ſoli optimi in ciuitate adminiſtrãt. Alia ὀλιγαρχία qñ a ciuibus magratus eligunt. alia monarchia q̃ in regnũ tyrãnidéq; diuiſa eſt.

Ciuicus, a, um, pe. cor. Idem quod ciuilis, vt ciuica corona, quã ciuis ciui, a quo ſeruatus fuiſſet in prelio teſtẽ vitę dare ſolebant ex fronde quernea, quem cibus antiquiſſimus e quercu capi conſueuerant. Aug. li. xviij. de ci. dei. Satis apparet conſequẽs: vt ad pacẽ ciuicã pax domeſtica referatur.

Cius fluuius Thraciæ, ex Peonibus: & Rhodope monte profluens.

Cizycus ciuitas in aſia minore.

C ante L

Clades a calamis, quaſi calamides, hoc ẽ calamitas, vel q̃ſi cades a cadendo, vel a κλαδάω, quod eſt amputo, frãgo.

Claſma, atis κλάσμα fragmentum: & confractio.

Clemẽs, a claritate mentis, quaſi cœli mens: & is dicit, qui ẽt remittit de eo, quod poſſet proſequi. Differt pro Donati ſententia placido, q clemens ſit circa recte agentes, placidus circa delinquentes. Et clementis eſt nulli os ledere placidi arridere omnibus, clemẽs animo, placidus vultu. Ter. in adel. Ille ſuã ſemper egit vitã in ocio, cõuiuis, clemens, placidus, nulli ledere os, arridere omnibus. Sunt ẽt q clementem ideo dici putent, q colat mentes, nec eã vexet iraſcendo. Hinc clæmentia: & aduerbium clæmenter, quibus contraria ſunt inclementia, & inclementer.

Clam prepoſitio ſeparatiua eſt: & caſualibus tñ præponit, vt clam patre hoc egiſti. Quñdoq; reperitur loco aduerbij poſita. Vir. Clam ferro incautum ſuperat ſecurus amorus. Sed oratores prepoſitionem potius accipiunt, ſiue iungatur ablatiuo, vt Priſci. ſentit, ſiue accuſatiuo, vt Dona. opinatur, vt clam me profectus eſt. i. me neſciente. Hinc compoſitus fit per clam, quod eſt valde occulte.

Clanculum dimi. eſt. Terenti. in Eu. In cellulam ad te patris penum omnem congerebam clanculum.

Clandeſtinus, a, um, pen. pro. occultus. quaſi clam de aſtu. hoc eſt vrbe Mãli. lib. j. Et clandeſtinis ſurgentia fraudibus arma. Syl. lib. vij. Ceu clãdeſtino traheretur fœdere bellum.

Clandeſtino, as, Lucil. Ait cum dicit clandeſtino tibi quod commiſſum fuerat.

Clamare eſt vociferari. Vnde exclamatio. Quandoq; vocare Plau. Plaudũt partim, clamitãt me, vt reuertar. Huius compoſita ſunt acclamo, conclamo, declamo, exclamo, inclamo, pclamo, pclamo, reclamo: & ſucclamo, q̃ hñt pe. p.

Clamor vox, quę clamãdo fit. & pprie calamorum ſonus, quaſi calamo. Cum. n. arundines vento agitantur magnã vocem emittunt. Dicitur & clamos, ſicut arbos, honos.

Clamoſus, a, um, a nominatiuo clamos, quod clamore obſtrepit, vociferaturq;. Iuue. Securum iubeant clamoſo inſiſtere circo. Quintil. Nõ turbidus, nõ clamoſus ſit altercator.

Clango, is, xi, vel gui. tuba. cano, grecum κλάγγω. Clãgor enim vox tubarum eſt. Hiero. in li. numero. Si ſemel clangueris, venient ad te principes. Et in Eſaia. Et erit in die illa clangetur in tuba magna. Interdum additur tuba, vt in eodem. Filij Aaron ſacerdotis clangent tubis. Hęc enim tria idem ſignificat. Clango tuba cano: & tuba increpo.

Clangor vox tubarum eſt, licet & de ſono anſerum: & aliarum rerum conſtrepentiũ. Cice. li. ij. Tuſc. De aquila. Iouis ſatelles paſtu dilaniat fero, tum iecore opimo farta: & faciata affatim clangorem fundit vaſtum. Col. de anſeribus lib. ix. Eiuſq; generis anſer precipue ruſticis gratus eſt. q nec maximam curam poſcit: & ſolertiorem cuſtodias præbet, q̃; canis. Nam clangore prodit inſidiantem.

Clanius fluuius Campaniæ, iuxta Acerras vrbem dictus, a κλάνιον, quod eſt viola, quia illius ripæ abundare dicuntur, vel (vt Macro. exiſtimat) a clanio gygante. Stephanus. Glanius dicitur qui & clanis fluuius, eſt cumę a quo piſcis vocatur clanius qui & ſilurus vocatur.

Clarium oppidum in confinio Colophoniorum, qđ non longę ab Epheſo eſſe perhibetur.

Clarius fluuius, a cacuminibus alpium, per plures valles excurrens, in Iſtrum intrat.

Claro, as, clarum facio. Auſo. pollet Ariſtides veteres qui clarat athenas. Hinc declaro, as.

Claros Ioniæ ciuitas apollinis oraculo nobilis iuxta Colophonem. Eam Manto Tireſię filia condidit fugiens thebanorum victores epigonos. Quę cum patrię cladem lugeret & ſuam manantibus vbertim lachrymis fontẽ fecit, vnde claros, ἀπὸ τῶν δακρύων locus appellatus. Nearchus dicit id nomen datum, q apollini per ſortem claros obtigit q̃; κλῆρον: græci nominant. Hinc Clarus dictus eſt: & illic fanum habuit quo reſponſa epota aqua ędebantur.

Clarus, a, um, proprie dicit, quod eſt lucidũ, non obſcurus, vt clara dies. Figurate tñ pro inſigni, atq; excellenti accipit. & eo, qui veluti fulgore quodã famę reſplendet, qui & inclytus dr̃, q̃uis plus ſit inclytus, q̃; clarus, ppter in, quæ ibi auget. Hinc clarũ hominẽ, & clara geſta dicimus. Itẽ qm̃, quæ clara ſunt ab omnibus cernunt. Clarũ etiã, pro apto, & manifeſto ſumit, vt clarus ſermo, clara oratio. Interdum ponitur pro audibili. Teren. Dic clare, a clarus fit. Compoſitum. Pręclarus, quod eſt valde clarus. Cice. O pręclarũ cuſtodem ouium, vt aiunt, lupum. Aliqñ ſumitur pro bono ſeu pro optimo. Idem in Lelio. Actum eſt pręclare.

Claritas luciditas, vt claritas ſolis. Aliquando excellentia, & ſplendor. vt claritas generis, claritas rerum geſtarum. Interdum facilitas, vt claritas orationis.

Claritudo idem qđ claritas. Salu. Cum pſertim tam multę, varięq; ſint artes animi, quibus ſumma claritudo paratur.

Clarifico, as, clarum facio, illuſtro.

Clareo, res, rui, clarus ſum, vel manifeſtus, ſeu notus ſum, Turpil. In prima ſercatione. Cuius aductu hodie claret Cypros. Hinc fit compoſitus inclareo, quod eſt valde clareo, a quo inclareſco, quod eſt valde clarus fio. Hie. in Exo. Iamq; aduenerat tertius dies, & mane inclaruerat.

Clareſco, clarus fio. Augu. lib. vj. con. Grandior erat, tanquã ſi iſta multoq; clarius clareſceret, totũq; occuparet magnitudine.

Clarigo, as. penul. cor. clare reppeto, a vocis claritate dictum. qua vtebatur pater patratus, aut a ἀπὸ τοῦ κλήρου. Hoc eſt a ſorte. Nam bellica ſorte inuadebant agros hoſtiles, vñ clero nome dicuntur qui iure ſortiuntur bona defuncti. Plin. lib. xxij. Hac ſemper, & legati, cum ad hoſtes, clarigatumq; mitterentur vſi, ideſt res raptas clare repetitum. Nam cum Romani bellum indicere alicui volebant, pater patratus proficiſcebatur ad hoſtium exercitum & præfatus quædam ſolẽnia verba, clara voce dicebat, ſe bellum indicere ob certas cauſas.

Clarigatio, pręter dictam ſignificationem, accipitur pro talea nummaria, maxime, quæ principis, vel reipubli. edicto cõceditur. Liui. lib. viij. Veliterninis deiecti muri, ipſi vrbem abducti, iuſſi trans Tyberim habitare, vti eius, qui cis Tyberim captus fuiſſet, ad mille paſſ. hoc eſt pondo clarigatio eſſet. Nec priuſq̃ ære perſoluto is qui cępiſſet extra vincula captum haberet.

Claſſis æquiuocum nomen eſt, ſignificat enim nauiũ multitudinem, ἀπὸ τῶν κάλων: hoc eſt a lignis, quãuis abuſiue, pro vna tantum naui ponatur. Virgi. lib. vj. Lyciæ ductorem Claſſis Orontem. Significat & hominus collegia. Nam Liui. de Tul. Seruil. rebus geſtis. ſcribit vrbes in quinq; claſſes diuiſam, cenſumq; ab eo inſtitutum fuiſſe, rem ſaluberrimam tanto futuras imperio, quo pacis, belliq; munia, non viritim, vt antea ſed pro habitu pecuniarum fierent, tum claſſes, centuriaſq; hunc ordinem ex cenſu deſcripſit. Qui centum millia æris. aut maiorem cenſum haberent, inter primarios numerabantur, & ſub prime claſſis titulo. Ex his octoginta fecit centurias. xl. ſenium. xl. Iouenus. Seniores ad vrbis cuſtodiam, iuniores, vt foris bellus gererent. Arma his. galea, clypeus, ocreę, lorica, omnia ex ęre. hæc, vt tegumenta corporis eſſent. Prætera tela in hoſtem haſtę, & gladius. addite ſunt fabrum, duę centurię, quę ſine

armis ſtipendia facerent, datum munus: vt machinas in bello ferrent. Intra centum: &.lxxv. millia cenſus. Secunda claſſis, ex quibus.xx. centuriæ ſeniorum.xx. & iuniorum. Arma, vt in ſuperiore, præter loricam. Tertia claſſis a.lxxv. ad quinquaginta millia cenſus. Arma, vt in ſuperiore, præter ocreas. In quarta claſſe a quinquaginta, ad.xxv. millia cenſus centuriæ.xx. ſeniorum.xx. iuniorum. Arma mutata nihil, præter haſtam, & verutũ datum. Quinta claſſis centurias.xxx. habuit fundas, lapideſq; miſſiles gerẽtes. In his accenſi cornicines, tibicines in tres centurias. Ex.xj. poſtea milibus vna centuria. Et fuit hec immunis militia. Significat & claſſis equitum ordines. Vir. Scio me danais: & claſſibus vnum. Vnde & claſſis procincta dicitur, exercitus inſtructus. Apud antiquos claſſes clypeatæ dicebantur, quos nunc exercitus vocamus. Sonitus quoq; tubarum: & ipſa tuba, claſſica nominantur, ſicut a Virg. pro vtroqȝ vſurpatum eſt lib. vij. Claſſica namqȝ ſonant. Liui. lib. v. Vocatis claſſico ad conſilium militibus. Et alibi. Concionem claſſico aduocari iuſſit. Capitur quandoqȝ pro ſigno bellico. Sue. Et ingenti ſpiritu claſſicum exorſus pertendit ad alterã ripam. Vege. ſcribit claſſicum dici, quod buccinatores per cornu dicunt, hoc inſigne videtur imperij, quia claſſicũ canitur imperatore præſente, vel cum in militem capitaliter animaduertitur, quia hoc ex Imperatoris legibus fieri neceſſe eſt. Ites claſſis teſtes vocabantur: qui & claſſici. a Sene. dicuntur ſcriptores primæ & ſecundæ claſſis: hoc eſt primi & ſecundi ordinis. Claſſis quoqȝ in ſcholis ſunt ordines diſcipulorum. Quinti. auctor eſt, a præceptoribus ſuis pueros in claſſes diſtributos ordinemqȝ dicendi ſm vires ingenij datum.

Claſſicus, a, um, quod eſt claſſis, vel quod ad claſſem pertinet, vt claſſicum bellum, bellum nauale. Proper. lib. ij. Et canerem ſiculę claſſica bella fugę.

Claſſici dicebant, non omnes, qui in claſſibus erant, ſed primę tm̃ claſſis homines, qui centũ millia ęris, aut amplius cenſi erant. Vnde per tranſla. Claſſici ſcriptores pro claſſis accipiuntur: & Claſſici etiam dicebant pręcones, qui tuba, vel cornu iuſſu magiſtratuũ ex arce, vel circum muros populum, & comitiũ vocabant, dicti a calando. i. vocando, ſiue a clangore. Vnde claſſica pro ipſis tubis. Infra claſſem vero cęterarũ claſſium, qui minore ſumma ęris, q̃; qui in prima claſſe cenſebant. Et claſſici (vt docet Feſtus) dicebantur teſtes, qui ſignandis teſtamentis adhibebantur.

Claſſicum canere dicebantur cum ſignum dabant quo milites pugnam inirent. Cum autem reuocabantur canere receptui dicebant.

Claſſiarius idem eſt, quod aſſiduus, & diligens, quia oĩum claſſium ciues ſemper parati erant ad omnem Reip. neceſſitatem propter qđ ab aſſedando aſſidui dicebant. Apule. Et laudum eius claſſiarius, atqȝ aſſiduus pręco. At qui priuatim quoſcunqȝ in iudicius vocabant, iuſſu magiſtratuuȝ dicebantur Liburni, ꝙ fere e Liburnia eſſent.

Clathrus, & clathrum, vtroqȝ modo dicitur. Sunt autem clathra ligna quibus tranſuerſis aliquid munimus, ſepimus ue, vt feneſtras, quæ ob id clathrę nunc vulgo ferrate dicũtur. A græcis dicitur clethron: quod dictum eſt quaſi clauſura ab eo quod eſt cliſo quod ſignificat clauſam per ſyllabæ mutationem ei in diph. abuſiuam. Hora. Obiectos caueæ valuit ſi frangere clathros.

Clathro, as. ſignificat clathris claudo. Nã in milite Plau. ait. Mirum eſt facinus, qũo hęc hic tranſire potuerit. Nã certo, neqȝ ſolarium apud nos, neqȝ hortus vllus, neqȝ feneſtra, niſi clatratha. Colu. lib. ix. Spiſſi deinde clathrum marginibus infiguntur, qui ſuper aquã ſemper emineant etiã cum maris ęſtus intumuerit. Idem paulopoſt. Satis eſt vacerras, inter pedes octonos defigere, ſeriſqȝ ita clathrare, ne ſpatiorum laxitas pecudi præbeat fugam. Cato clathros poſuit, pro lignis quibus caueæ muniuntur.

Clathra etiam ſunt ligna cancellatim compacta apud Col. quibus glebę contunduntur hirpicem Varro appellat.

Claua teli genus: quo hercules vtebatur. Eſt enim fuſilis teres ad claui ſimilitudinem capitatus. Plini. de lino. Iterum deinde in filo politur, illiſum crebro in ſilice, ex aqua, textumq; rurſus tunditur clauis ſemper iniuria melius.

Clauator qui huiuſmodi claua vtebatur.

Clauis eſt, qua oſtia arculæ: & id genus multa & clauduntur: & aperiuntur, a clam, ꝙ quæ celare volumus, hac claudere, ſoleamus. Vñ conclauia loca, quæ ſub vna, eademq; claue, clauſa ſunt. Et conclauatus locus, vna claue clauſus. Clauem Theodorus ſamius primo monſtrauit, a qua faber clauicularius.

Clauicula dimi. a claui, vł a claua virga. Pli. Clauiculę quoqȝ ipſæ, quibus repunt vites terrę, & ex aqua potæ ſiſtunt vomitionum conſuetudinem.

Clauicularius, qui clauiculam. i. virgam, vel clauem gerit.

Clauiger, vel clauigerius. Oui. Clauiger inuidit Vulcani occumbere prolem.

Clauatus, a, um: qđ eſt clauorum aculeis modo prominẽtibus circundatum. Nã & clauatæ veſtes hinc vocanł, quas vulgus a verrucis clauo ſimilibus, verrucatas appellat.

Clauus dictus eſt ꝙ claudat figat atq; cõtineat: vt clauus quo figuntur aſſeres a claudendo. Nam ideo clauum figimus, vt claudat ſeu contineat aliquid. Et Clauus nauis gubernaculum, ſiue temo, ꝙ eam dirigat, rectamq; teneat. Cice. in Ca. Ille autem clauum tenens quietus ſedet in puppi. Et clauus grææ ἧλος, genus tuberculi, quod vulgo callus dicitur, rotunda ſpecie coloris albi, fit in plantis, digitiſq; pedum maxime. Sic appellatus, quia ita pungit, vt quaſi clauus ferreus infixus videatur. Nam caro dureſcit in callum, ſemper fere pungentem. Quo morbo Silius Italicus interijſſe fertur. De quo Pli. lib. iij. Epi. Modo nunciatus eſt Silius Italicus in nedia finiuiſſe vitam Cauſa mortis valitudo erat, illi natus inſanabilis clauus cuius tedio ad mortem irreuocabili conſtantia decurrit. Pli. lib. xix. Clauis pedum illini item lienis, & temporum doloribus. Fiunt & calloſa quædam in candido oculi tubercula, quæ claui nominantur oculorum. Arbores quoqȝ clauum huiuſmodi patiuntur, qui & fungus, & patella dicitur: vt inquit Pli. lib. xvij. Idem ſcribit clauos innaſci natibus & purgari ſucco pixachati. Sunt & claui calligares a calligis militaribus quibus ſuffigebantur. Idem lib. ix. exiſtunt ſquammis conſpicui crebris atqȝ paucis clauorum caligularium effigie. Præterea claus eſt veſtimenti genus, veluti quibuſdam clauis aureis diſtinctum, quod, & a plumarum ſimilitudine, plumatile vocabatur, & a verrucis clauo ſimilibus, verrucata veſtis, ꝙ ſi latior ipſa veſtis erat, latus clauus dicebatur. Hac ſoli ſenatores, & patricij induebantur. Vnde laticlauos appellari ſenatores legimus. Hora. lib. j. ſer. deſcribere volens ſenatorem dixit. Et latum demiſit pectore clauum. Suet. de Nero. A laticlauo, cuius vxorem attrectauerat, cæſus. ab Ouidio. Clauus ſimpliciter dicitur, pro ſenatoria dignitate illo verſu. Curia reſtabat claui menſura coacta eſt. Sueto. de Aug. Clauo nec lato, nec anguſto. Aliquando etiam ſacerdotes & pontifices lato clauo induebantur. Silius. Sacrificas lato veſtem diſtinguere clauo. Præclauum pars veſtis erat, quæ ante clauum texebatur. A fra. totum diem præclauum vnũ texere. Hinc etiam clauata dicuntur, vel veſtimẽta clauis intexta, vel calciamenta clauis confixa. Et clauati ſocci, ꝙ ſola habeant clauis interexta. Clauata vero ſunt veſtimẽta: etiam ſi non ex auro: ſed aut ex cocco, aut alijs coloribus clauos: & verrucas habeant. Lam. in Alex. Conuiuiũ, neq; opimus, neq; nimis parcũ: ſed nitoris ſummi fuit, ita tamẽ, vt pura mantilia mitterentur ſępius cocco clauata, aurata vero nũquaȝ. Quę aũt cũ auro Auroclauata dicuntur & auroclauatæ veſtes a textura aureorum clauorum. Vnde Tacitus imperator interdixit auroclauatis veſtibus. A clauus etiam fit præclauum de quo alibi. Clauus annalis qui figebatur in parietibus ſacrarum ædium per annos ſingulos: vt per eos numerus colligeretur annorum. Apud Liui. ſcribitur dictatorem creatum fuiſſe cauſa tantum figendi claui ad peſtilentiam

ſentētiam ſedandam.

Clauiculus dimi.a clauo. Quo noīe etiam vocat̄ capreolus
in viteꝑ. Col.li.v. Ac ne quę relictę ſunt procellis ventorū
decurriantur, molli & laxo vinculo, ad ſurgentis ſubſequi
conueniet, dum clauiculis ſuis, quaſi quibuſdam mani/
bus adminicula comprehendantur. Hic etiam pampinus
a noſtris & a gręcis helix dicitur.

Clauarius nomen eſt officij, quo appellatus eſt Suetonij pa
ter, ab eo ꝙ prefectus fuerit donatiuo imperatorio inter
milites diſpertiendo. Vnde Cor. Taci. ſcribit clauariū do/
natiui nomen eſſe, qui ait Seditioſe militum voces terre/
bant, clauarium, donatiui nomen eſt.

Claudia nomē virginis veſtalis, quę cū in ſuſpitionem ſtu/
pri veniſſet & ſimulachrum Matris Ideæ in vado tyberis
hęreret ad cōprobandā pudiciā ſuā, fertur cingulo duxiſſe
nauem, quā multa hominum milia trahere nequiuerant.

Claudius: nomē roma. imperatoris: & Caligule patrui. Hic
britanniam inſulā in deditionem accepit & orchades in/
ſulas Romano adiecit imperio. Poſtmodum ab Agrippi/
na vxore veneno ſublatus eſt, vt Nero filius imperio poti/
ri poſſet. Fuit & alius Claudius romanorum. Item impe
rator qui Gothos illyricū vaſtantes bello adortus in credi/
bili clade ſuperauit. Vnde in curia clypeū aureum & in ca/
pitolio auream ſellā habere ꝓmeruit. ſed cū duobus fere
annis imperaſſet apud Smyrnam morbo interijt.

Claudianus poeta ęgyptius, vt gręci: & latini eius patriā affir
mant: & ipſe de ſe ſic ſcribit, contra vulgi errorem, floruit
ſub Theodoſio: & Honorio Auguſtis, eius opera in lucē:
& priſtinum nitorem redegit, Pōtius Viminius de vtraq;
lingua benemeritus tēpibus noſtris: & multa vir humani/
tate, qui vt alia, quę plurima ſcripſit, de rebus nouis & in/
ſolitis aliqñ nobis commentarios in eūdem poetam ple/
nos omni genere diſciplinarum oſtendit: & quantum pōt
curat imprimere magnos & diffuſos.

Claudus, quaſi pedibus clauſus.i. impeditus, q ex pedibus
aut cruribus, fœmoribuſue viciatis, nō poſſunt paſſus fa
cere, nam eos claudunt.

Claudeo, es, claudus incedo, quod claudicare dicere ſolemus,
quāuis pro errare quandoq; ponatur pro metaphoram.

Claudicas ipſa claudicandi actio. Pli. Repulſu durioris ma/
teriæ claudicatem illico affert.

Claudo, is, ſi, ſum, includo. Vir. lib. iij. Geor. Aut intus clau
ſos ſecū ad ꝑſepia ſeruant. Interdū claudere ponitur ꝓ cir/
cuire. Idem. Claudite nymphę, dictęę nymphæ nemorum
iam claudite ſaltus. Interdum pro obſiſtere, arcere, vt apud
eundē lib. x. Ecce maris magna claudit nos obice pontus
Vlpia. Clauſos pro vinctis accipit, ſi modo ita vincti ſint
vt omni modo erumpere non poſſint. Interdum pro clau
dicare. Salu. Nihil ſocordia claudebat. Idem in hyſto. Equi
prę labore claudunt.

Clauſtrum in plurali, tam maſcu. ꝗ̄ neu. gene. eſt pro loco,
in quo quid clauditur. Apud antiquos cloſtra pro clauſtra
dicebantur.

Clauſtrarius, q claues: & cętera ad claudendum opera facit.

Clauſtrinus pe. pro. qui clauſtri ianuę preeſt.

Clauſtrinus, a, um, quod eſt clauſtri.

Clauſula vocatur ſententia. Hanc græci periodon dicunt a
breuitate: & concluſione.

Clazomene pe. pro. vrbs Ionię aſiaticę, quā ꝯdidit Paralus.
Hęc prius Grina nominabatur vicina Colophoni. Vnde
& Apollo Grineus dictus, eſt apud Vir. quoniam ibi eſſet
eius oraculum.

Clazomenia inſula, quę Marathuſa dicit̄, a qua Clazome/
nij, quos in Meonia ſitos eſſe conſtat.

Cleantes nomen philoſophi exciplo, qui zenoni citieſis au/
ditor fuit. Hic Phanij Aſij filius, egregius pugil, cū Athe/
nas veniſſet: & zenoni adherens generoſe philoſophatus
eſt. & in hiſdes permanſit dogmatis. Celebratus maxime
fuit in labore. Nam cum valde pauper eſſet, mercenarius
vitam agebat: & noctu qdem in hortis aquam hauriebat
per diem vero in ſermonibus exercitabatur. Vnde phreā/
thes appellatus eſt: quaſi puteos hauriens. Tradunt illum,
quæ a zenone audierat, oſſibus boum: & teſtis fictilibus
perſcribere ſolitum, cum pecunia nō ſuppeteret ad char/
tas emendas.

Clearchus philoſophus fuit, cuius meminit Hiero. contra
Ioui. Fuit & alius hoc noīe macedemoniorū dux hic di/
cebat exercitui imperatorem pluſꝗ̄ hoſtem metui debere.

Cleone mediocre oppidum, diſtat ab Argo ſtad. cxx. a Co/
rintho. xc. Vnde Cleoneus, a, um, vt leo cleoneus, qui &
nemeus. Luc. Ille cleonei proiecit terga leonis.

Clepo, is, pſi, tum, furto ſurripio, tractum a κλέπτω ver/
bo gręco. Vnde cleptum furto ſublatum. Liui. Si quis cle/
pſit, ne populo ſcelus eſto, neue, cui cleptum erit. Plau. Ra
pe. Clepe. harpaga. Cice. de repub. Non modo, vt parte ra
pere: vbi & pueri clepere diſcunt.

Clepres latine fur dicitur.

Clepſydera pe. cor. κλέπτω: & ὕδωρ aqua. Nam proprium
furacis hois, qui cleptes dr̄, eſt velare: & abſcondere, quæ
dam & per inſidias ſurripuerit. Clepſydra vero duo ſigni
ficat, fontem. ſ. & horologiū aquarium, horas, a qua dime
tiens. Eſt. n. fons Athenis in arce illa Mineruæ quondam
nunc beatæ Marię virgini conſecrata. Is per alueū ſubter/
raneum, latenterq; fluens ſtadia. xx. ſurgit tādē in riuos, ad
vicū Phalereū. Erat ꝑterea vas, quoddam vitreū, gracilitee
fiſtulatū, quod æqualibus dimenſionibus ſignatas horas
oſtenderet. Ad cuius & fundū erat foramen, quod aquam
guttatim emitteret. Et ita horę ꝑ aquæ diminutionē, quot
eſſent, videri poterant. Itaq; nō abſurde, ſiue de fonte, ſiue
de horologio accipias clepſydra nolatur ab aquæ furto, ꝙ
aquam, aut velet, aut furetur. Cęterū Cice. in. ij. Tuſcu. pro
horologia capit, cum inquit. Cras ad clepſydram. Conſi/
milia ſunt hoc tēpore clepſydris vaſcula illa apud nos vſi/
tatiſſima, quæ in medio inſtar duorum turbinum coar/
ctantur, ex quibus puluiſculum per foramen minutum
ſenſim dilabitur ex parte ſuperiore, in inferiorem, atq; ita
legitimum tempus horæ metitur, vulgo dr̄ horologium
puluiſculi. Apud veres oratoribus acturis cauſas forenſes,
preſcribebatur tempus dicendi datis clepſipris, quibus ex
hauſtis amplius dicere vetebantur. Pli. in Epiſt. Dixeram
horis pene qnq;. Nam tribus clepſydris, quas ſpatioſiſſime
acceperam, ſunt addite quattuor.

Cleros latine ſors, ſiue ſorte electus. Vnde clerici, apud gręꝭ/
cos inuenitur κλήρους accipi pro habetis.

Clericus ſortitus latine dici poteſt. Nam, vt Hier. ad Nepo.
ſcribit. Propterea vocantur clerici, quia de ſorte ſunt dñi,
vel quia dñs ipſe ſors. i. pars clericorum eſt. Et quia vel ipſe
pars dñi eſt, vel dñm partem habet, talem ſe exhibere de/
bet, vt & ipſe poſſideat dñm, & ipſe poſſideatur a dño.
Huic a cleros quod eſt ſine ſorte. Clerus etiam vermiculus
eſt aluearibus noxius: ſpecie aranei: hunc alij pyrauſtas vo/
cant: qui ſibi ſimilem forma aranei parit in fauo: & facit
vt examen ęgrotet. Ariſto. Examina infeſtantur clero, ſic
enim vocant vermiculos, qui in pauimento naſcuntur, ex
quibus creſcentibus, velut aranea obducitur alueo, & faui
carie pereunt. Hinc morbus quoq; huiuſmodi clerus vo/
catur, hoc eſt fauus, cum fętu putrefactus. Cum vero mor
bo, aut ignauia, aut infœcunditate naturali fœtum non
peragunt.

Cleronomus: hęres. Cleronomia hereditas, a cleros pro he/
reditate. Et ſortes ex promiſſione dei partes hereditatis vo/
cant̄ quę populo ſunt diſtribute. Vnde trib⁹ leui precepta
eſt non habere ſortem inter fratres ſuos ꝙ eorum decimis
ſuſtētaretur. Nā & cleros & clericos: Hinc appellatos puto,
qui ſunt in eccleſiaſtici miniſterij gradibus ordinati: quia
Matthias ſorte electus eſt, quem primum per apoſtolos le
gimus ordinatum.

Cleombrotus: pauſanię filius lacedemoniorum dux qui cli/
mens ne videretur cis, Epaminunda hoſte ſentire temere
cū eo pugnauit ſeq; & patriā iꝑceps dedit. Nā vulneratus

occubuit & exercitus deletus.

Cleodamas thaſius philoſophus platonis tempore in Geometria floruit.

Clibanus, κλίβανος ἑλληνιστὶ λέγεται, pe.cor. nõ ẽ proprie furnus, ſed forte quid ſimile furno, vel inſtrumentum, quo aliquid coquitur ſub teſto, quod ex ære, ſeu ferro fieri ſolet, ſępe etiã opere figlino. Plini. lib. xix. Cortices quoq; decuſſi clibanis, & furnis præbent vſum. Vnde panis teſtaceus is dicitur apud nos, quem illi clibanitin. Et apud Origenem ſuper Leuiticum videtis accipi pro vaſe profundo Magiſq; ſartago ſit. Sic enim ſcribit tria itaq; ſunt in quibus domini ſacrificia videre præparari. In clibano in ſartagine ita craticula & puto ꝙ clibanus ſecundum ſui formam profundiora & ea que ſit inenarrabilia ſignificent in ſcripturis diuinis: In ſcriptura tamen ſacra præſertim apud prophetas accipitis fere ſemper pro furno. Scribitur a nonnullis cum y, κλύβανος. De hoc etiam in dictione furnus. Col. li. iij. ſcribit ſcrobẽ clibano ſimilem eẽ, vt imus: ꝙ ſummus patẽtior ſit, vt latius radices vagent.

Clibanarius, q bene ferro & armis munitus certamẽ iniit. Nasarius in panegyrico ad conſtantinum. Operimento ferri equi atq; homines pariter obſepti clibanariis in exercitu nomen eſt. Dicti clibanarij, quoniam more teſtudinis arcuatis armis quę clibani forma eſt.

Cliens, quaſi colens, quia dꝫ dominum honorare, & eſt correlatiuum patroni. Nam patronus defenſor cauſe eſt, dictus quaſi pater. Cliens autem defenſione indigens .i. litigator, qui patronum colit, & ſequitur, vt ab eo defendatur. Aliquando tamen cliens ponitur pro ſectore, & qui ſub tutela alterius, & pene famulus eſt.

Clientulus diminutiuum eſt.

Clientela, clientũ multitudo, necnon & eorum, qui potentem aliquem ciuem, principemue fauore proſequuntur, & cuius dignitatem, factionẽq; tutantur, ducti aliqua mercede, vel beneficio. Similiter clientela dꝛ clientium officiũ erga patronos. Item dicitur clientium, ſiue clientarum genus. Cato enim Clienta fœmina dixit.

Clima is, regio. Et clima apꝺ Var. quo verſus pedum eſt. lx.

Climax, latine ſcala, & figura, quæ dꝛ gradatio, vt eſt apud Ouid. Videt hanc, viſamq; cupit. potiturq; cupita. Pli. lib. vij. Climateras nuncupauit legẽ ſcanſilem. Scanſili, inquit, annorum lege occidua, quam climateras appellant. Alij climatera periculoſum eſſe dicunt annum ſexageſimum tertium. Vnde Auguſtus ad Caium nepotem. Nam vt vides climatera communem ſeniorum omnium tertium: & .lx. annum euaſimus. Si quis hanc materiam diffuſius noſcere cupit, Cenſorium adeat.

Climactericus, a, um, ſcalarius. Pli. ad Caluiſium. Habes climactericum tempus ſed euades. Pli. lib. vij Climactericum tempus dubioſum dicitur, qꝛ Chaldei climateras appellant pericula vitę, fortunarũq; hoīum, quę fieri grauiſſima in ſeptenarijs dicuntur. Nam ſeptimum quemq; annum periculoſum eſſe, Cenſorinus autumat.

Cline latine lectus, lectica, menſa. Inde Hexaclines torus diſcubitorius, qui ſex capiebat. Mart. Et teſtudineũ menſus quater hexaclinon.

Clinopale paleſtra lecti dicit, κλίνη grece lectus πάλη paleſtra, ſiue lucta. Sue. in Domi. Aſſiduitatem concubitus, velut exercitationis genus, clinopalem vocabat. Sic Virgi. nocturna bella, nominat colluctationes venereas, & ab Apuleio militia amatoria dicitur.

Clinidion, diminutiuum: quod greci lectulum vocant.

Clinipodion herba quædam quæ ſpeciem lectipedum prębet, vt inquit Pli. li. xxiiij.

Clinicus pe. cor. medicus, qui curat medicamentis, dictus a lectis egrotantium, quos frequentare ſolet, quaſi lecticalirius. Mar. Sorę filia clinici .i. medici. Idem. Cœpit quo poterit clinicus eſſe modo. Dꝛ & clinici, q ita morbo affecti ſunt, vt ſurgere lecto non poſſint, nullaq; amplius δ eo ꝓ ſalute ſpes eſt. Vnde legimus Petronillam voluntate Petri apſi clinicam factam, quaſi paraliticam ſyderatamue propterea q; decũbentes grabato, quẽ gręci clinem vocant.

Clino, as, gręcum eſt: & ſignificat inclino, lꝫ non ſit in vſu, eius tamen compoſita vſurpentur, quæ ſunt acclino, declino, inclino, & reclino, penul. pro. Virg. lib. xij. Defigunt tellurí haſtas: & ſcuta reclinant.

Cliſis græce latine Inclinatio.

Clio vna muſarũ, ἀπὸ τοῦ κλέους, a gloria, ꝙ poetis gloria a compoſitis naſcatur libris. Heſiodus in Theogonia, ἐννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαυῖαι κλειώ τ' εὐτέρπη τε θάλειά τε μελπομένη τε τερψιχόρη τ' ἐρατώ τε πολύμνιά τ' οὐρανίη τε καλλιόπη θ' ἣ δὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.

Cliſius nomen fluuij in agro Brixiano.

Cliduchus ſignificat clauigerum, κλειδοῦχος.

Clitorius, fons Archadiæ, qui ſemel potus, vini odium facit. Ouid. lib. xv. Met. Clitorio quicunq; ſitim de fonte leuauit, Vina fugit.

Clitomachus, pe. cor. philoſophus Carthaginenſis, q Athenas venit annos natus. xl. audiuitq; Carneadem cuius & ſucceſſor fuit, tres ſectas ſectatus, academicorum, peripateticorum, & ſtoicorum. Supra quadraginta volumina cõdidit, De quo Cicer. lib. iij. Tuſcu. mentionem facit. Interpretaturq; egregie pugnans.

Clitellę dꝛ, non tñ, quibus ſarcinę colligatæ mulis, & id genus veterinis portant, qui vulgo baſti vocantur, dictæ ꝙ huiuſmodi aĩalis ornamẽtũ ſit. Hor. in ſaty. Hinc muli clitellas tpe ponunt. Sed etiam locus Romę pp ſimilitudinem. Et in via flaminea loca quędã decliuia ſubinde, & acclinia: quo etiã noĩe appellatur quodam tormenti genus.

Clitellarius, qui clitella vtit. Vñ clitellarij muli dꝛ, q neq; ephippiati ſunt, neq; deſultorij, nec bigas, aut quadrigas, aut currus ducunt, ſed clitellati ferunt onera. Plau. in Mus. Muliones mulos clitellarios habẽt, ego habeo homines clitellarios, magni ſunt oneris, quicquid imponas vehũt.

Clitũnus Vmbrie fluuius apud Meuaniam fluens ex quo ſi vacca vel ouis poſt conceptum biberit albos parit, vt inquit Pli. lib. xij. ꝙ animalia, quę cum potauerint, albos fœtus creant. Dictus clitumnus a κλειτός celebris, quaſi celebris, amnis. Silius. Et lauat ingentem perfuũdens flumine ſacro, Clitumnus taurum.

Cliuia auſpicia, inquit Feſtus, quę aliquid fieri prohibebãt. Nam & omnia difficilia, & ardua nominabantur cliuia.

Cliuus, qui eſt locus molliter arduus, & pro colle ponitur. Hiero. li. ij. Re. Porro Dauid aſcendebat cliuum oliuarum. Eſt & cliuus, cuius compoſita poſſunt eſſe, tam ſcđe q̃ tertię declin. vt Accliuus, a, um, & Accliuis, & hoc accliue. Decliuus, & decliuis. Procliuus, & procliuis, quæ habent pe. pro. Dictus cliuus a clino pro inclino.

Cloace, pe pro. loca caua, per quę colluuies fluit, a cloacare, quod eſt inquinare, ſiue a colluendo, quaſi colluacę. Fiſtulę quoq; foſſę vbi & vię ille ſubterranę parietibus in modũ aquęductuum munitę, per quas aquę pluuię extra vrbes, vel in fluuium delabuntur, cloacę dicuntur, ꝙ vrbem immundicijs purgent, a Clodio albanorum duce dictę. Plau. vero in Cur. Per ſtomachũ immundæ vetuſtę aluũ cloacã nominauit. Age effunde hoc cito in barathrum, propere prolue cloacam.

Cloacare inquinare. Vnde cloaca dicta eſt vt inquit Feſ.

Cloris, nympha quę zephyro nupta quaſi dotis loco id accepit muneris a marito vt haberet omniũ florum ptãtes. Eſt & cloris auicula ꝗ Theo. Luteũ & luteolã cõuertit.

Cloſter, latine filum, vel nexus dicitur.

Cloſtra a claudendo: quaſi clauſtra.

Clorio: latine Vireo dicitur auis genus apud Plin. lib. xviij.

Clotho vna ex furijs infernalibus, græce κλώθω circumuolo, neo, deſtruo. Orpheus in hymnis aliqua dicit, ſed in magica ſua multa, & obſcura, vt mihi vir diuinus videatur. Heſiodus autem in Theogonia dicit Themidos filias & iouis clotho, lacheſin, & atropõ, μοίρας τῆς πλεῖστην τιμὴν

τιμὴν πορὲ μητιέτα ζεὺς· ἠλαθώς τι λαχεσίντε καὶ ἀτροπον αἴτε δίδουσι θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.

Cludo, is, idem quod claudo, quo veteres vtebantur. Vnde in veteribus numiſmatibus legimus Janum, clufit. Huius compoſita magis ſunt in vſu. f. Accludo, vt in Geñ. Egreſſus ad eos Loth. poſt tergum accludens hoſtiũ, ait. Concludo, circũcludo, excludo, includo, interdudo, introcludo occludo. Plau. Occluſit oſtium ancillę. Precludo antecludo. Colu. libro ſeptimo. Hirudo adhęrens faucibus ſanguinẽ ducit: & incremento ſuo tranſitum cibis precludit. Recludo aperio. Vir. Veteres tellure recludit theſauros. Secludo ſeorſum claudo. Subterdudo, quæ habent pe. pro.

Clumę ſunt folliculi hordei.

Clunes nates, ſiue natium tumor, tã maſcu. q̃ fœmi. gene. Plau. Quaſi lupus ab armis valeo, clunes ĩfractos gero. Sic Iuue. Tremulum deſcendit clunę puellę. Hora. Quod pulchre clunes, breue caput, ardua ceruix. Ab hoc ſimias clunas appellatas volunt, ꝙ clunes tritas gerant.

Clunicule dimi. paruę clunes. Gel. Cęterarum autem, atq̃ altilium, niſi tantũ apponatur, vt a cluniculis inferiore parte ſaturi fiant.

Clunici dici videntur a clunibus qui ſunt ea parte morboſi. vnde cyprianus videtur accipere clunicũ pro paralytico illo debili in lecto iacente: cuius mentio in euãgelio eſt: ex eo ꝙ infirmus clunibus in lecto cubet: quũ pedibus nequeat inſiſtere. Apud Pli. legit clunicis medetur in hoc ſignificatu, q̃uis quidam corrigant clinicis.

Clunaculum, culter ſanguinarius, ꝙ ad clunes dependeat, vel quia clunes beſtiarum diuidat.

Cluere, perhiberi putari. Plau. in Epi. Cluet is etiaꝫ ſeſe ſapere memorat malleum. In qua ſignificatione ſæpe Lucre. Pliny. tamen ait veteres cluere in certandi ſignificatione poſuiſſe. Vnde Clypeus.

Clupea ciuitas Aphricę vicina Carthagini.

Clymene, penul. corre. Promethei mater. Oceani filia: & Iapeti vxor.

Clypeus: & clypeum, ſiue clupeus y, in u. conuerſa proprie Clypei ſcuta maiora ſunt: & tantum peditum, ſicuti docet Ser. Scuta equitum. Liui. libro ſexto. Clypeis ante Romani vſi ſunt, deinde poſtq̃ ſtipendiarij facti ſunt, ſcuta pro clypeis fecere. Dicti clypei, ꝙ celent totum corpus, vel a clepere, quod eſt furari ab ictibus. Var. a cauus deriuat. Pliny. libro. xxxv. ἀπὸ τοῦ γλυφεῖν hoc eſt a ſculpendo, celandoq̃ deducit, ita, vt dicatur clypeus, quaſi γλυπτός, ideſt ſculptus g. in c. mutata. Scutis enim qualibus pugnatum eſt apud Troiam, continebantur imagines. Vnde & nomen habuerunt clypeorum, vel quia κλόπτω furor: & cœlo quia totum hominem tegat.

Clyſter, eris, pe. ul. pro. quod & clyſterium dicitur ἀπὸ τοῦ κλύζειν, quod eſt abluere. Nam clyſtere aluũ ęgrotantium lauare, ſeu purgare ſolemus. Pli. Cucurbita infuſa clyſteribus inteſtinorum omnium vitijs medetur. Macer tamen pe. corripuit. Appoſit' digitis aut ictus clyſtere fuſis. Quod autem in orificium durum ponitur ad excrementum prouocandum: & vulgo ſuppoſitorium dicitur, docti a glandis ſpecie balanum dixerunt.

Clyſmus latine purgatio, ſiue lotio dicitur. Cliſmata clyſteria & enemata quibus aluus citat.

Clytemneſtra nomen proprium mulieris, quę ob amorem adulteri virum occidit. De qua Euripi. in Oreſte: & Homerus in Odiſſęa, quę nota ſunt.

C ante N

Cnidos eſt vna ex quinq̃ cycladibus inſula.

Cneus per C ſcribitur ſed profertur per G, appellatus ẽ autem ob inſigne neui.

C ante O

Coaceſco, is, ex con, & aceſco, ſed n, abijcitur: & ſignificat coaceſcere, ſimul, ſeu totum acidum fieri. Cic. in Ca. Vt. n. non omne vinum, ſic, non omnis ętas naturæ vetuſtate coaceſcit. Hie. per tranſlationem in prologo, Salo. Neq̃. n. ſic noua cudimus: vt vetera deſtruamus, & tamẽ, cum diligentiſſimę legerit, ſciat magis noſtra ſcripta intelligi: quæ non in tertium vas tranſfuſa coacuerint: ſed ſtatim de ꝓlo puriſſimę cõmendata teſte ſuum ſaporem ſeruauerint. Coacuerint. i. corruptionem ſenſerint.

Coagmenta coniunctiones arctæ: & compares a cogendo, ideſt ſtringendo.

Coagmento, as, coniungo: & cõparens cõiunctiones cogo, ac ſtringo. Cice. in Ca. Viuendi finis eſt optimus, cum integra mente, cęteriſq̃ ſenſibus opus ipſa ſuum eadem, quæ coagmentauit natura diſſoluit. Pli. paſſiuum protulit. Mox pluribus coagmentatur nucleis, & his ſeparatim veſtitis.

Coagulum cogendo, ideſt colligendo, ſiue ſtringendo, dicitur ea pars viſcerum, qua ad denſandum lac vtimur. Tibul. Et miſcere nouo docuiſſe coagula lacte. Quicquid denſat, ac coniungit coagulum dicitur. Gel. Vinculum illud coagulum animi, atq̃ amoris. Et coagulum herba eſt, ſeu potius ſpongia aquarum dulcium, quã alij ſtrunium, alij ſtrugnõ, alij conſeruam vocant.

Coagulo, as, cogo, conſtringo, verbum actiuum, vt eſt illud Coagulatum eſt, ſicut lac cor eorum. Gel. Semen in vtero mulieris primis ſeptẽ diebus conglobat, coagulatur, fitq̃ ad capiendam figuram idoneum.

Coaleſco, is, coalui, ſignificat concreſco. Liui. lib. j. Vocata ad concilium multitudine, quę coaleſcere in populi vnius corpus nulla re, præterq̃ legibus, iura dedit. Salu. Hi poſtquã conuenerunt in vna mœnia, diſpari genere, diſſimili lingua, alij alio more viuentes, incredibile memoratu eſt, quã facile coaluerunt. Coaluerunt non eſt a coalo, quoniaꝫ ſignificatio actiua ſenſui orationis repugnaret, neq̃ a coaleo, quod neſcio, an reperiatur. Eius ſimplex protulit Var. lib. j. de re ruſti. Quemadmodum quicquã ſeri, aut aleſcere aut meti poſſit.

Coaſpis fluuius Medorum, qui apud Perſas in Tigrim decurrit, cuius aqua tam dulcis eſt vt perſici reges: q̃diu intra ripas Perſidis fluit, ſolis ſibi ex ea aqua pocula vẽdicauerint.

Coaſſo, as, per duplex ſſ, ſicut aſſamenta: & aſſulę. Quod & coaxo dicitur pro contabulo. Vnde coaxatio contabulatio ab axibus. Nam aſſeres tabulæ non ſunt. Sed craſſior: & anguſta in modum paruę trabis materia ab aſſidendo parietibus, atq̃ tignis appellati: vt inquit Feſt.

Coaxare ſignificat contabulare: & coaxare proprium eſt vocis ranarum.

Coaxo, as. Vide in dictiõe Coaſſo. Ariſtophanes ἐν τῷ βατράχῳ τοῦ διονύσου βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

Cocus per ſimplex c. Nam primã corripit, ſiue coquus, per q, Nam & coquo, is, dicimus. Mar. Qui propter cœnam ruſtice cedo coquum. Eſt autem cocus, qui cibos coquit, ac vendit. Cocorum tamen alij priuati, qui alicui ſeruientes coquinariam exercent: vt idẽ. Non ſatis eſt ars ſola coco ſeruire palato. Nãq̃ cocus dñi debet habere gulaꝫ. Alij publici, q. vt dapes vendant, publice popinã tenent, hoc ẽ tabernã, in qua dapes coctę: & vina venduntur. A qua popinones dicti: & ipſi coci, ac popinariam exercentes: & luxurioſi, ac in popinis, viuentes.

Coculus pe. cor. dimi. eſt.

Coculũ vas eneũ coctionibus aptũ. Plau. Æneis coculis ex cocta eſt mihi omnis materia, alij cocula accipiunt ꝑ lignis minutis, quibus facile decoquuntur obſonia.

Coculare: & per apocopen cocular, idem eſt, quod coculus.

Cocus per duplex cc, ſumitur pro purpura.

Coccum eſt rubens granũ, in maxima laude, vulgo granũ dicitur. Anniculo cocco languidus eſt ſuccus. Idẽ poſt qua driennium euanidus. Itaq̃ nec recenti vires nec ſeneſcẽti. Laudatiſſimum naſcitur circa emeritam Luſitaniæ ciuitatem, vt docet Pli. lib. ix.

Coccinus penul. cor. color eſt purpureus, quo pãni inficiu

bantur. Hiero. lib. ij. Re. Filie Iſrael flete ſuper Saul, qui veſtiebat vos coccino. Hic color exuberantiam quandam, ac ſplendoré ruboris oſtendit. Qui & ſpadicus, & phęniceus, & roſeus vocatur.

Coccina ſubſtantiuum pe. cor. veſtis coccinea. Mar. Coccina famoſę donas, & ianthina mechę.

Coccineus, a, um, quod eſt grano infectus. Hie. in Cā. Sicut vitta coccinea labia tua.

Cocceus, a, um, idem quod coccineus: ſcribit Lamp. Diadumenum indumenta coccea primum accepiſſe.

Coccinati dicuntur, qui coccineis veſtibus ſunt induti.

Cottię dictę ſunt alpes a Cottio Rege Gallorum domitore, qui in amicitiā Octauij receptus eſt. Incipiunt a Seguſia oppido. Et a Tacito cottianę appellantur.

Coccentum genus edulij ex melle, & papauere factum, ſic dictum, ꝙ ad ignem coquatur.

Cocyx, ygis, auis temporaria, quæ in trium auium nidis oua generat palumbarum alaudę, & chloridus, hęc alio nomine dr̄ cuculus. Cuius vox cocytus quoq; dr̄. Ex accipitrum genere eſt, licet vngues aduncos non habeat, procedit vere, occultatᷓ caniculę ortu. Suidas. κοκκυξ εἶδος ὀρνέου παρ ἡμῖν κοκκυξ λέγεται ἀπὸ τῆς φωνῆς ἀγαν͂ῆς.

Cocytus, penul. pro. latinæ dicitur luctus. Quo nomine dictus eſt inferoꝝ fluuius ſeu palus a ſtyge profluēs, κωκυειν enim gemere ac lamentari ſignificat. Virg. Nec procul hinc partem fuſi monſtrantur in oēm Lugentes campi, ſic illos nomine dicunt. Hinc pluto quoq; cocytus dictus eſt. Quidam a Cocyge aue, quā vulgo Cuculum vocant, quā in cocyti ripis luctiferæ auis vlulatus audiri fingatur. Claud. Cocytus tacitis acheron obmutuit vndis.

Cocynthum: italiæ promontoriū inquit Pli. Item Polybius lib. ij. promontorium italiæ cocynthos vocari tradit ab indigenis ꝙ meridianam plagam ſpectans ionium, & ſiculum mare diſcriminat.

Cocytia ſacra erant, quæ fiebant in honores Proſerpinę quā Pluto rapuit.

Cochlea proprie teſta limacis, licet quandoq; pro ipſa limace, quæ teſtam habet, ſumatur. Limax proprie quæ eſt ſine teſta. Pli. xviij. Naſcuntur in vicia, & aliquando e terra cochleę minutę erodentes eā Cochleę tam terreſtres: q̄; aquatiles exerentes ſe domicilio, binaq; veluti cornua pręten dētes retrahenteſq;. Ideo corniculis prætentare iter putantur, quia oculis carent. Cochleę etiam lapides ſunt ex flumine rotundi ad cochlearum ſimilitudinem quæ & cochlacę dicuntur. Similiter cochlea, ſiue cochlis, is, turris dicitur, ſiué ſcala rotunda, qua turrim per circuitum a cochlearum ſimilitudine conſcendimus, quēadmodum Torcularia ad inſtar cochlearum facta cochleæ nominantur.

Cochleola diminutiuū eſt, ſignificat paruam cochlęam.

Cochleare, & per apocopen cochlear, & cochlearius genus menſuræ, ſeu inſtr̄m, quo cochleæ, & alia huiuſmodi veſcendo ſumuntᷓ. Mar. Sum cochleis habilis, ſed nō minus vtilis ouis. Nunquid ſcis potius cur cochleare vocer.

Cochlides pe. cor. ſcalæ rotundę, quæ per circuitum ſcādūtur. Quo etiam noīe dictę ſunt gemmę in Arabia.

Cochliū etiam ſcala rotunda. Stra. li. viii. Hæc eſt etiam pānium altitudo quædam manu facta, turbinea: petroſæ ripæ per ſimilis, in quam per cochlium aſcenditur.

Cochlacæ, quæ & cochleę lapides ex torrente rotundi.

Coclites pe. cor. luſcos dixerunt antiqui, hoc eſt, qui vnum tm̄ hn̄t loculū quaſi oclites. Nā & cyclopas coclites legimus vnū oculū hn̄tes: & Hor. Cocles dictus eſt, q in ꝓlio oculū amiſit, quaſi Ocles ab oculo. Plau. in Cur. Vnocule ſalue. Ex coclitū ꝓſapia te eſſe arbitror, nā ſic ſunt vnoculi.

Coctus, a, um, a cogendo, quia coquendo cotrecetur: vt ad vtilitatem veſcentium perducatur. Et coctus dicitur: quod eſt multi temporis: recoquere eſt ad iuuenilem ętatem reuocare. Vnde & recocti homines ipſo vſu: & frequentia, & longitudine temporis cautiores, exercitatioreſq; facti dicuntur. Hora. in Ser. Plerunq; recoctus ſcriba ex quinq; viro coruum deludet hiantem.

Coctilis, & hoc coctile pe. cor. accipitur pro re, quę cocta eſt, & non cruda, ſicut fictile, quod factū eſt a figulo. Pli. li. vij. Epigenes apud Babylonios. lxx. viginti annoꝝ obſeruationes ſyderum, coctilibus laterculis inſcriptas docet.

Coctiuus, a, um, pe. pro. quod facile coquitur, vel maturatᷓ, vt coctiua poma, coctiuum legumen.

Coctona, vide in dictione Coctones.

Codex arboris robur. Vide in dictione Caudex.

Codiculus diminu. a codex, dum pro libro ponitur.

Codicillus dimi. a dimi. codiculus. Sunt autem codicilli litteræ breues, hoc eſt epiſtolæ. Sulp. Ciceroni Puer. Accidimi mihi obuiam venit, cum codicillis. Iuriſconſulti accipiunt pro quodam inſtrumentorum genere.

Codicarię naues dicte ſunt a codice, dum codex pro trunco arboris, ſeu tabula ſumitur, quæ & caudicarię dicuntur ꝙ e caudicibus, hoc eſt lignis groſſioribus factæ ſunt. Var. Q̄ð antiqui pluris tabulas coniunctas codices dicebant, eaſ in Tyberi naues codicarias appellamus.

Codrus nomen proprium regis Athenienſium, qui propter patriam ſeruandā ſe morti obiectauit. Reſponſum enim acceperant Peloponenſes, tunc demū ſe ſuperaturos, ſi eorū regem nō occidiſſent. Fefellit ergo eos habitu pauperis apparendo ad hoſtium vicina tentoria: & in ſuam necē, per iurgia prouocando: & a nullo cognitus fecit locū oraculo. Vnde Virg. Et iurgia Codri. Fuere & alij Codri, hinc apud athenienſes in prouerbium venit codridarum genus, vt cū nobiliſſimum vellent quempiam dicere, Codro nobiliorē eſſe prędicarent.

Codononia īſula, quā Teuthonici tenēt ex q̄ codoni⁹ ſinus.

Celiaci a celia, id eſt ventriculo ſtomachi vocatur. ꝙ morbus is, atq; dolor in ipſius ventriculi porta conſiſtat quæ pyloros græce nominatur. Vnde medicamenta quædam huic vitio contraria celiacę dicuntur.

Cœloſyria caua Syria, ex κοῖλη caua: & Syria.

Cœmentum, vt aliquibus videtur cum œ diphtō. a κοινὸν quaſi cœnimentum. Vide in dictione cœmentum.

Cœmiterium græce, κοιμητήριον a κοιμάω ſopio, quia ibi mortui dormire dicuntur, quaſi mortuorū dormitorium.

Cœnomia, vt inquit Hier. omne genus muſcarū intelligit.

Cœna veſpertina a κοινὸς, quod eſt cōmunis: quia multi in cōmune cœnare conſueuerunt. Quę ſit cœna recta vide in dictione recta. A cœna fiunt domicœnium, quo vſus eſt Mar. Plau. In cœnem dixit ſine cœna.

Cœnula dimi. Hie. Cōmunem cœnulam breuemq; ad refocillationem potius corporis, q̄; ad delectationem.

Cęno, as, aui, & cęnatus ſum, a quo fit frequenta. cœnito.

Cœnatio, locus ad cęnandū aptus, qui in imo domus: & potentiorū erat. Vnde Iuu. Et algentē rapiat cœnatio ſolē. Sue. in Nero. Pręcipua cœnationum rotunda, quæ perpetuo diebus, ac noctibus vice mundi circū ageretur.

Cœnaculum a cęnando nomen aſſumpſit, locus ad cęnandum idoneus. Var. Sicut penarium, vbi penus, vbi cubabant, cubiculum: ita vbi cęnabant, cęnaculū. Sed poſtq̄; in ſuperiori parte cęnitare cęperunt: ſuperior domus vniuerſa cęnaculum dicta. Feſt. Cęnaculum dicitur ad quod ſcalis aſcenditur. Solent tamē Cœnatio, & cęnaculum, & dicta accipi pro loco in quo ęſtate cęnatur.

Cœnipeta pe. cor. qui libenter petit alienas cœnas: & paraſiti ſæpe perſonam induit.

Cœnacularia, ę, ars locandi cœnacula. Vlpi. ſi quis cœnaculariam exercens modicum hoſpitium ſibi retinuerit, reſiduum locauerit pluribus omnes tenebuntur, quaſi in hoc cœnaculo habitantes, vnde deiectum, effuſumue eſt.

Cœnacularius homo, qui cœnaculum conduxit. Idem de pigno. actione. Videtur autem tacite, & cum dn̄o ędium hoc conueniſſe, vt non pactio cœnacularij proficiat, dn̄o.

Cœnatorius, a, um, quod ad vſum cœne pertinet. Vt cęnatorium inſtrumentum.

Coeten græci dicūt thalamū. Vnde procetion antithalamū.

Cœnobium locus, vbi cōmunis vita ducitur κοινὸς enim communis, βίος vita.

Cenobitę, penul. pro. monachi, qui in communi viuunt.

Cęnus lutū a κοινῶ inquino a quo obſcęnū, vt qdā volūt.

Cœpi verbum defectiuum, vide ſupra in dictione cœpi.

Cœtus conuentus. vide in dictione cœtus.

Coeo, is, ij, iui, itum, ex con, & eo ſed n, abijcitur, & eſt tā actiuum ꝙ neu. ſignificatq; conuenio, coniungo, aduno, contraho, ſocio, colligo, congrego. Vir. lib. xj. Coeant in fœdera dextrę, qua datur. Lactan. de ira. Deniq; ſi atomorum coitio: & conglobatio efficeret omnia. Ci. acto vſus eſt lib. ij. phil. Vtinam Cn. Pompei. cum. C. Cęſare ſocietatē, aut nunꝗ; coiſſes, aut nunꝗ; diremiſſes. Gel. protulit paſſiuū Coibatur ſocietas inſeparabilis. Nā proprie coiri ſocietas dicitur. Sic ab Vlpiano ſocietas coita pro contracta: & collecta accipitur. Coire etiam aliquando cōcumbere dicitur. Lactan. lib. iij. Quid ego de cynicis loquar, quibus in propatulo coire cum coniugibus mos fuit. Hinc coitus pro cōcubitu. Aliquando congredi. Teren. in Phor. Vide quid agas, prima coitio eſt acerrima, ſi eam ſuſtinueris, poſt illa iā, vt lubet ludas licet. Vbi Do. Tranſlatio a prælio, nam & congredi milites: & coire dicuntur. Proprium autem coire eſt ſimul ire. Cice. libro. iij offi. Solus neglexit fidem, ſurrexit inſimulauit, ne coiret inſtitit.

Coerceo, es, ex con, & arceo: ſed n, abijcitur: & a, in e, mutat: ſignificatq; reſtringo, refreno, contineo. Cice. in Lel. Quā ſerpentem multiplici lapſu, & erratico ferro amputans coercet ars agricolarum. Item refrenare continere. Lactan. lib. iij. Illud ſatis eſt ad coercendum furioſi hominis errorem. Item colligere, ſiue ſimul ſtringere. Oui. lib. j. Metha. Vita coercebat poſitos ſine lege capillos. Itē compellere. Ci. lib. iiij ad Herē. Prudentiæ partibus vtemur in dicendo, ſi cōmoda cū incōmodis cōferemus, cum alterum ſequi, alterum vitare coercemur. Sed hęc fere in idem recidunt.

Cœus per œ diphthon. fuit cœli, ac terræ filius. Hinc Cœa inſula in Ægeo.

Cognati ab eo dicti putantur, quaſi vna, cōmuniterue nati.

Cognomen, vide in dictione nomen.

Cognomines, qui eiuſdem nominis ſunt: a con, & nomen n, in g, mutata. Sic a Plauto duo ſorores bacchides nominate. vocitur cognomines. Declinatur ꝙ hic & hęc cognominis. Nā apud Plau. lectū eſt. Illa mea cognominis fuit.

Cognomino, as, cognomen impono. Hiero ad Da. Iunxit ſe principi mundi huius. i. diabolo rectori tenebrarum, quē nunc inimicum hominem, nunc iniquitatis iudicem, nūc draconem, nunc ſathan, nunc malleum, nunc perdicē, nūc bellal, nunc rugientem leonem, nunc leuiatham: & multis alijs vocabulis ſcriptura cognominat: fit autē ex con, & nomino: n in g, mutata.

Cognoſco, is, ex con, & noſco mutata n, in g, vt fiat conſonantior vox. Et eſt cognoſcere noſcere eos: qui prius incogniti erant, cum agnoſcere ſit olim notos. Virgi. Incipe parue puer riſu cognoſcere matrem. Var. Vereor ne me quoq; dum reuertar, pręter canem agnoſcat nemo. Confunduntur tamen hæc ſæpenumero. Interdū Cognoſcere eſt diligenter, attenteq; conſiderare. Teren. in Eu. Poſtq; ipſę ſeſe: & illam: & hanc, quæ domi erat, cognouit ſatis. Interdū intelligere. Cice. in Hor. Vnde autem facilius, ꝙ ex annaliū monumentis aut bellicę res, aut omnis reipub. diſciplina cognoſcitur. Teren. Eo pacto: & gnati vitam, & conſilium meum cognoſces. Interdum approbare, laudare, placere. vt apud pſal. Declinantem a me malignum non cognoſceb. i. Interdum concumbere, vt in Euange. Et non cognoſcebat eam, donec ꝑ ꝑit filium. Auguſti. libro decimo cō. Prӕter eam concupiſcentiam carnis, quæ ineſt in delectatione omnium ſenſuum: & voluptatum, ineſt animæ per eoſdē ſenſus corporis, quædam ſe non oblectandi in carne, ſed experiendi per carnem vana: & carioſa cupiditas, nomine cognitionis: & ſcientiæ palliata. Interdū iudicare. Inde cognitio iudicium iudicado. Cice. libro ſecundo offi. Adhibuit ſibi in conſilium. xv. principes cum quibus cauſas cognouit. Aliquando ſignificat credere, vt in Euangelio: vt cognoſcat mundus, quia tu me miſiſti. Huius verbi compoſita ſunt præcognoſco, anteſcio. Pli. Ci. Quod ſi latro præcognito noſtro aduentu rurſus in Italiam ſe recipere cœperit. Recognoſco quo, alibi, ꝑ cognoſco. Plau. i Tru. Vtroſq; per cognoui probe.

Cognitor, qui cognoſcit, ꝗuis proprie is dicatur, qui litem alterius coram eo, qui datus eſt agit, procurator autem abſentis nomine actor fit.

Cognobilis, q cognoſcitur. Gel. His ſolis cognobiles erūt.

Cogo, is, coegi, coactū, ex con, & ago, in quo a, & n, abijciuntur, niſi in ſupino. Eſt aūt Cogere in vnum colligere. Cice. lib. j. Tuſc. Cœlum hoc, in quo nubes, imbres, venti ꝙ coguntur. Ter. in eu. Quaſi talenta ad quindecim coegi. Qn̄q; vrgere. Idem lib. iij. offi. Diogenes contra nimium te ſoluere coegit. Quandoq; mulgere, Virgi. Cogite oues pueri, ſi lac perceperit æſtus: Quandoq; ſtringere, denſare, ſiue dureſcere. Idem lib. iiij. Geor. Nam frigore membra cogit hyems, eademq; calor liquefacta remittit. Quādoq; imprimere, ſeu intus ponere. Idem. Quadrifidas quercus cuneis, & forte coactis ſcindebant. Quandoq; in ordines ponere, vt omnes arbores in ſulcum cogendę ſunt. Qn̄q; reponere, reducere, vt opes noſtræ in deum cogendę ſunt. Quandoq; adiuuare, vt hominum cogente opera, multæ herbę naſcuntur. Quandoq; cum feſtinatione mittere, vt medicum ad egrotum coegi.

Cogito, as, frequentatiuum a cogo, is, ꝙ mēs plura in vnū cogit, vnde elicere poſſit. Aug. lib. x. con. Quam multa huiuſmodi geſtat memoria mea, quę iam inuēta ſunt, quaſi ad manum poſita, quæ didiciſſe: & noſce dicimur ꝗ, ſi modo iſtis temporum interuallis recolere deſinero, ita rurſus demerguntur: & quaſi remoti oraculi penetralia dilabuntur: vt denuo, velut noua excogitanda ſint. In ideā iterum. Neq; enim alia regio eorū: & cogenda rurſus, vt ſciri poſſint. i. velut ex quadam diſperſione colligēda. Vnde dictum eſt cogitare. Nam cogo: & cogito, ſic eſt, vt ago: & agito, facio: & factito. Verumtā ſibi animus hoc verbum proprie vēdicauit, vt nō quod alibi, ſed quod in aīo colligitur, cogitari proprie iam dicatur, cogitare itaq; eſt cogere ad aliquid inueniendum. Vnde cogitatio ꝗ eſt dicta, velut coagitatio. i. longa eiuſdem rei agitatio, in eadem mora conſilij explicandi A cogito fiunt compoſita excogito, quod eſt perfecte cogito licet pro inuenio ſumatur. Sed idcirco fit, ꝙ cū quis perfecte cogitat aliquid ex eo, quod cogitat, elicit: & inuenit. Cice. lib. j. Tuſcu. Quid illa vis, quæ tandem eſt, quæ inueſtigat occulta, quæ inuentio: & cogitatio dicatur. Pręcogito prius cogito. Quin. lib. xij. Licet tū pręcogitare plura: & animū ad cauſas cōponere. Recogito iterum, cogito. Hiero. in vita Antonij. Quæ: & quāta ſpes hiſdem poſita eſſet in cœlis recogitans.

Cogitatim aduerbium. pro cogitate ponitur.

Cohibeo, es, penul. cor. ex con, & habeo, ſignificat conſtringo, contineo, freno. Pli. Et impetum furentis blanda oratione cohibuit.

Cohors, a cohortando dicta eſt, ꝙ tribunus eam, vt ſequatur, hortari ſoleat, ſeu ꝙ ipſa ſuſe mutuo frequenter ad pugnam hortetur. Eſt & cohors, qui & cohors locus cinctus parietibus. quo gallinas, anates, & id genus reliqua habere in villa ſolemus. Var. de re mili. Cohors ꝙ vt i villa ex pluribus tectis coniungūtur, ac quiddam fit vnum. ſic ex manipulis pluribus copulatur cohors. Oui. Abſtulerat multas illa cohortis aues. In villa vero cohors dicitur. ꝙ circa eum locum pecus cohercetur. Dicitur & chors in hac ſignificatione. Varro. In vrbana quoq; domo chortem facere poterimus in qua paſcere: ciconias: grues: pauones: gallinas: anſeres: & ſimilia dabitur ad vſus quotidianos. Mar. Raucę chortis aues.

Cohortalis: & hęc cohortale, quod in cohorte alitur. Vnde gallinæ vocantur apud rei ruſtice ſcriptores, quæ in chor/

te domi aluntur. Poſſunt et dici cohortales ab horto. Nã cum veteres hortos vicos dicerent, q qui arma ferre poſſent, ibi naſcerentur. Inde cohortẽ dixerunt manũ boũm ex eodem vico ad pugnã exeuntiũ, q illi eſſent ex eodem horto. i. vico geniti. Nam & galli (vt eſt apud Cęſarem) hoc mõ pugnabant. Quiſq; enim pagus per ſe pugnã capiebat. Chortalis etiam dicitur: vt apud. Colu. in Præfa. Et vt a pecoribus recedam, quorum in parte auium chortalium, & apium cura poſita eſt.

Co. inſula Icarij maris. Vide in dictione Coos.

Cois veſtis ſubtiliſſimæ genus, a Co. vt quidam volunt. Alij tamen Ceam eam dici putant. Vide in dictione Cea inſula dicta, vbi Pamphila Platis filia prima eius telæ fila retorquere, ac inde texere cœpit, Hora. Altera nihil obſtat cois tibi.

Coix, icis, genus ſtirpis cuius folia ad textũ ſunt vtilia. Stra. κοίκινα πλέγματα αἰγυπτιακὰ φύτου τινὸς ὅμοια σχοινίνοις ἢ φοινικίνοις, hoc eſt coicinia texta in egypto fieri e quodam frutice ſimilia iunceis, atq; palmeis.

Collatitius, a, um, quod collatum eſt. Apul. li. iiij. Coraula doctiſſimus collatitia ſtipe de mẽſa paratus, pecunia enim quę confertur a populo collatitium dicitur.

Collatio dicitur quod in vnum confertur, vt in lib. machabeorum. Vir fortiſſimus Iudas collatione facta. xij. millia dragmas argenti miſit hieroſolymam &c.

Collatis ſignis ſignificat vnum in locum ad pugnã platis.

Collax gręce, latinę aſſentator dicitur. & eſt nomen paraſiti ab aſſentando. Eſt enim κολακεύω adulor.

Cohum lorum, quo temo buris cum iugo colligatur, a cauo dictum vt inquit Var. quaſi cahum, cohon etiã poetę cœlum dixerunt a chaos, ex quo putabant formatum.

Coinquino, nas. pe. cor. Hor. Merdis coinquinere albis Oui. li. iiij. Faſt. Quid tamen hoc refert vidio tibi gratior ipſa eſt, Quid facis amplexus inquinat illa tuos. Vide in dictione inquino.

Colaphus: & colaphum pe. cor. gręce κόλαφος.

Colaphiſo, as, ἐκ κολαφίζω cum pugno clauſo verbero. Teren. Pluſq; quingentos colaphos infregit mihi. Alapam incutere eſt manu extenſa verberare.

Colcho ſiue colchis idis, regio iuxta pontum, regnum Oetę regis: & habet in ſe iuga Caucaſi: atq; hinc Caſpium & hyrcanum mare habet. Hinc mœotim. Ferunt Iaſonẽ theſſalum cum argonautis eo nauigaſſe, vt velus aureum raperet. In ea Sibaris colchorum regia eſt. Hęc vt Ptol. ait monte coraxe a ſeptentrione clauſa eſt: q eſt Caucaſi pars: & nomades excludit ab oriente hyberia a meridie phaſis & armenię montibus, ab occidente Euxino ponto.

Colchicus, a, um, poſſeſſiuum. Hor. lib. ij. Car. Ille venena colchica.

Colchiacus, a, um, idẽ quod Colchicus. Propertius. Colchis colchiacis vrat ahena focis.

Colus maſcu. ge. tormenti genus, quod fit ex corio, ſicut ait Feſtus. Colus fœmi. ge. tam quartę, q̃ ſecundę decli. inſtrumentum, quod penſa continet, a quo fuſo fila ducuntur. Habetq; penul. corrrep. Ouid. libro quarto Metha. Et colus: & fuſus digitis cecidere remiſſis. Sta. Extrema iam fila colu datus ordo ſenectę.

Collus per duplex ll. apud Plau. pro collo legitur.

Colum per ſimplex l. & pe. pro. genus vaſis vinarij viminibus cõtexti ſeu vas linteũ per quod vinum defluens percolatur. Figuratur a ſummo patulum in imo faſtigitur: quaſi in metę modum: & a colando dicitur. Virgil. Colaq; prelorum fumoſis deripe tectis. Dicitur & ab aliquibus colus.

Colon, eſt craſſius inteſtinum tubulatũ, ex quo excrementa eam accipiunt formam quę egeruntur plurimas cellulas, atq; cauernas habens, ad renẽq; ſiniſtrum religatur. Vnde verbum κολάζειν. pro eo, quod eſt torqueri, cruciariq;. Hinc colicus dolor. Serenus. Cum colon inuiſum morbi genus intima carpit. Mande galeritam volucrem, quã nomine dicunt. Aut pauidi leporis madefacta coagula pota. Hic morbus & chordaſos: & cordapſos dici ſolet. Dicitur etiã colon membrum orationis. Hiero. in Eſe. prologo. Legite igitur: & hunc iuxta tranſlationem noſtram, quia per cola ſcriptus & cõmata manifeſtiorẽ ſcripturam legentibus tribuit. Preterea, quæ nos crura, & lacertos dicimus, gręci eodem verbo κῶλα nuncupant. Vnde monocolon metrum dicitur vnimẽbre, dicolon bimẽbre, tricolon trimẽbre. Et in primo ſignificatu habet pe. cor. in alijs productam.

Collus per duplex ll, pars corporis quod a colo, is, vt quidã putant, quia hæc præcipue pars torquibus, ac monilibus ornari conſueuit. Hinc fiunt decollo: & ſubcollo, de quibus ſuis locis. Legitur & collus apud Plau. in hoc ſignificatu.

Collum obſtrictum, ſeu collũ obtortũ verbum eſt iuris: nam in ius collo conſtricto quoq; rei trahebantur. Plau. in Cur. Collum obſtringe abduce iſtum in malam crucem. Hiero. Obtorto collo me in ius trahis.

Collaria ę, vinculum colli. Plau. in Cap. Collus collaria caret.

Colos gręce, latine podex dicitur.

Coleus teſtis a colo, is, q colat mulieris pubem. Vnde illud in Pria. Stamus ſub Ioue coleis apertis. Dicitur etiã culeus. Mar. Cum depilatos Chreſte culeos portas.

Collidos pen. cor. inſula in oceano Indico, veneri ſacra, quæ tantę altitudinis eſſe perhibetur, vt illuc aues non aduolent.

Collare, vinculi genus, quo canũ colla aſtringuntur: & meliũ vocauit antiquitas. Fit ex corio firmo, cũ clauis capitatis.

Coloſſus per duplex ſſ. ſtatuę moles, turri par a colon membrum, ſeu ἀπὸ τοῦ κολάζειν, quod eſt cruciare, & modũ excedere in aliqua re. Nam propter magnitudinem inæſtimabilis erat ob ſumptus magnitudinem. Statuam ſolis, ſeu (vt quidam aiunt) Iouis, apud Rhodum centum: & quinq; pedes altam ex ęre Cares Liſippi diſcipulus feciſſe traditur. Quæ poſtea poſt. lvj. annum ex terremotu fractis genibus corruit: nec Rhodij ipſam attollere auſi ſunt oraculo quodam prohibiti. Hoc inter ſeptem miracula maximum oẽs confeſſi ſunt. Soldanus Ægypticum inſulam inuaſiſſet, ex ęre huius ſtatuę, quam confractam repperit noningentos chamelos oneraſſe fertur, atq; in Alexandriam terreſtri itinere tranſmiſiſſe. Eius digiti maiores fuerũt, q̃ pleręq; ſtatuæ. Duodecim annis perfectum fuiſſe tradunt, trecentorum talentorum Precio. Ab hoc colloſſo Rhodij Coloſſenſes appellati ſunt, quibus ſcribit Apoſto. Dicitur etiam coloſſeus. Pliny. libro. xxxv. Nero princeps iuſſerat coloſſeum ſe pingi. cxx. pedes in linteo incognitum ad hoc tempus. Lãpri. in Alexandro. Statuas coloſſas in vrbe multas locauit. Vi et. coloſſicas vſurpauit. Alioquin Romæ amphiteatrum ipſum, hodie colloſſeum vulgo dicitur a coloſſo. Mar. Hic vbi ſidereus propius videt aſtra coloſſus. Auriſtides autem in oratione ad Coloſſenſes præclara ſcribit incipiens, vſq a primis habitatoribus Rhod. Suidas. κόλασσος ὁ γιγάντειος ὥσπερ ὁ ῥοδίων κολοσσὸς διὰ μέγεθος κατὰ πάντα ἀνθρώπινον ἢ οὐ ὑπερφύσιος, οὗτος οὐ δι' ὀστῶν ἀλλὰ διὰ τὸ ἀμφίλογον χρῆμα τὸ θαυμάσιος ἦν.

Colophon, penul. cor. latinę altum locũ ſignificat. Quo nomine dicta eſt inſula, de qua Hor. lib. epiſto. Quid tibi viſa chios bullati notaq; Leſbos. Smyrna quid & Colophon. Eſt & vrbs Ionica, nobilis oraculo Apollinis. Colophonij nauales, opes ſatis amplas habuere: & in equeſtris certaminibus tantum excelluere, vt victoriam inde futuram ſperarent, vnde Colophonius pugnaret equitatus. Et in prouerbijs dicerent, colophonem addidit cum ſumma operi manus imponebatur. Ex colophone fuit Mimerius tibicen: & poeta. Xenophanes phyſicus, qui poemata de pſilis edidit. Polymaſtus muſicus. Sunt etiam qui Homerum colophonium faciunt.

Colis per ſimplex l, ſignificat pampinum. Vnde Pampinare eſt ſarmento coles, qui nati ſunt de his, qui plurimum valent ad ſecundũ nõnunq; etiam tertiũ relinquere, reliquos decerpere, ne relictis colibus ſarmentum nequeat miniſtrare ſuccum. Itẽ colis dicitur, quaſi caulis pro haſta: & fuſte mẽbri virilis. Hier. in Ioſue. Eo tẽpore ait dñs ad Ioſue. Fac tibi

cultros

cultros lapides, & circuncide ſecundo filios iſrael in cole preputiorum. Cel.libro.iiij. Tus in maſculis iter vrinę ſpacioſius, & compreſſius a ceruice huius deſcendit ad colem. Hinc colei, quáuis, & a colendo quidam deducant. Huius ſuprema pars glans appellatur, & Pellicula, quę glandem tegit preputium dicitur. Item colis dicitur caulis. Horat.li. ij.Ser.Cole ſuburbano nihil eſt elutius orto. Sic dicimus ploſtrum pro plauſtrum, clodius pro claudius.

Collis per duplex ll. minor mons, & quaſi monticulus, Vnde Roma ſeptecollis dicta eſt, ꝙ ſeptem habeat colles, Pallatinum, Quirinalem, Auétinū, Cœlium, Viminalē, Exqlinum, & ianicularem. Et a colendo dicit. Var. Quod primum ex argo fructus capiebant, campus dictus eſt. Poſteaꝙ ſuperiora loca colere cœperunt, a colendo colles appellarunt. Sed metri gratia a poetis l. interpoſitum eſt. Colles etiam dicuntur dorſa. Nam ſpina humilis vallecula eminentes pulpę ab vtroq; latere ſpeciem hñt collium.

Collina porta Romę, a colle Quiriali ſic appellata. Oui. Tēpla frequentari collinę proxima portę. Nunc decet a Siculo nomina rege tenet. Eadem nunc ſalaria vocatur quod nomen quoq; vię eſt, in quam exit. Cor. Tacitus, Tertium agmē per ſallariam collinę portę appropinquabat, per eā ſal ſabini deferebant. Ideo ſalaria vocata.

Colina per ſimplex l, a colo, is, quam poſtea culinā, deíde a coquiendo coquinam vocauere, ꝙ ibi colebant ignem locupletiorem.

Colliculus per duplex ll ſignificat paruum collem. Apul. libro. j. Flor. Colliculus ſepimine conſecratus. Colicus per ſimplex l. eſt exiguus, ac tener braſſicę, vel vitis caulis, Var. Capreolus eo colliculus viteus, intortus, vt ciannus.

Colluuio nis, & colluuies ei. Vide in dictione alluuies.

Colluuiariū dicta eſt in ductibus aquarum, per quam colluuies, & imundicię eiectantur. Victr. lib. viij. Etiam in ventre colluuiaria ſunt facienda, per quę vis ſpūs relaxetur.

Colluuiaria porcus dr, qui in colluuie nutrit cibo pmixto.

Colo, as, pe. producta. Manil. Et colare vagos inductis retibus amnis. Eſt aūt colare pauxillatī liquorem aliquē ſtillatimq; emittere. Apul. lib. flo. de gymnoſophiſtis. non illi norant aruum colere vel auꝝ colare vel, equū domare: vñ & cola dicta per quę liquor emittitur. Inde compoſitum p colo. Col. lib. viij. Nam maxime refert primo quoq; tempore ſerum percolari.

Colo, is, colui, cultum, adoro, veneror. Vir. lib. ix. Summe deum ſancti cuſtos Soractis Apollo. Quei colimus. Aug. lib. x. de ci. die. Dicimur colere homines, quos honorificatione, vel recordatione, vel pręſentia frequentamus. Plau. Ego te ſemper, vt patrem colui. Colimus pares amore, & officio, minores humanitate, & bñficijs, hoc ē amamus. Hinc cultus, & cultura quā gręci latriā vocant. Item colere exercere. Liui. li. i. Abi nuncia Romanis, cęleſtes ita velle, vt mea Roma caput orbis terrarum ſit, proinde rē militarem colant. Item habitare. Plau. in aul. Hanc domum iam multos annos ego poſſideo, & colo. Vnde & cęlicolas dicimus, ꝙ cœlum colant inhabitando, tāq; cœli colonos. Item diligere. Ter. in heau. Quippe forma impulſi noſtra, nos amatores colunt. Item ducere. Virgi. lib. ij. ge. Hanc olim veteres vitam coluere Sabini. Item arare, ſeu quoquomodo terras aptare. Col. lib. j. Nam vbi ſedulo colitur ager, plerunq; compendium, nunq̄; niſi cœli maior vis, aut prędonis inceſſit, detrimentum affert. Hinc agricola, agricultor agricultura, agricolatio, & colonus. Item ornare. plau. Quin tute colis, anteq̄; exeas domum. Ci. Erat enim non tā grauis, q̄; elegans, & faceta, & culta oratio. Hinc cultus corporis dicitur ornatus. A colo fiunt compoſita accolo, circumcolo, incolo, excolo, percolo, intercolo, & recolo, quorum pe. cor. eſt.

Colonus, a colendo. i. habitando, terraſue aptando. Nā coloni erant ciues Ro. ad aliquam vrbem habitandū miſſi, qui non proprijs, ſed populi Ro. legibus viuebant. Vnde & colonia dicta eſt. Virgi. Vrbs antiqua fuit Tyrij tenuere coloni. Ab incolendo enim, non ab agricultura colonos vocauit. Quandoq; tamen coloni, agrorum cultores dicuntur. Item vt quáuis auido parerent arua colono. Colu. lib. j. vi detur accipere colonos pro his, qui non ſuus, ſed alienum agrum colunt partem tamen fructuus domini daturi. Colonus a gręcis editus locus apud athenieſes dicebatur: vbi Neptunnus colebatur.

Colonię gentes ad habitandum aliquā terram miſſe, dictę, ꝙ populum Ro. colerent, vel ꝙ ad eas Romani proficiſcerentur. Liui. lib. j. Vtręq; colonię miſſe. Aug. lib. x. de ciui. dei. Ciuitates a maioribus ciuitatibus, velut populorū examinibus conditę colonię nuncupantur. Colonię iura, inſtitutaq; populi Roma. habebant, vt eſſent, quaſi effigies Ro. populi, quarum aliquę ex Romanis ciuibus Roma ſumptis, aliquę partim ex Romanis veteribus, partim ex Latini nominis, ciuibus Romanis, aliquę ex ſolis Latinis deducebantur. Vnde Liui. lib. xxxviij. Illud agitabant, vti colonia deduceretur, nec ſatis conſtabat verum latinam, an ciuium Ro. deduci placerent, Bononia latina colonia, Mutina, & Parma Ro. ciuium. Erat & aliud genus coloniarū, quales olim Pompeius ſtrabo tranſpadanas colonias traduxerat. Non enim nouis colonis eas conſtituit, ſed veteribus incolis manentibus ius dedit Latij, vt poſſent habere ius, quod cęterę latinę colonię, ideſt ius petendi magiſtratus in ciuitate Romana, adipiſcerentur. Erant pręterea colonię, quibus ius Italię dabatur. Erant & latinorum, quę & latij veteris appellantur, quales in Hiſpania multas fuiſſe refert Pli. Cum enim in vrbe Roma multos ex veteribus, nouiſq; incolis paupertate premi intellectū erat, adeo vt cenſui ſoluendo, non ſufficerent, triūuiri a ſenatu creabantur, qui locis primum conſideratis, in quibus Reipub. expediret propugnaculum conſtitui, nouum edicta proponebant danda eſſe nomina ab illis, qui in nouam coloniam deduci vellent ſic ꝙ vrbs pauperibus exonerabatur, & rei familiaris pondere grauati, ad nouas, quibus indigerent, diuitias gratis datas, cum familia accedebant. Accipiebant enim duo, quatuor. vj. aut. vij. agri iugera, & quādoq; plus. Colonia etiam dicitur quę colit agrum, ſicut colonus. Plau. li. xix. Colonus ſi ei frui non liceat, totius quinquennij nomine ſtatis recte aget. Et ſi reliquis annis dominus fundi frui patiatur. Hęc enim ſemper liberabitur dominus, eo quod ſecundo vel tertio anno patietur fundo frui. Nam & qui expulſus a coniunctione in aliam ſe coloniam cōtulit non ſuffectarus duabus. Et colonia locus qui colitur. Plau. in Pſeu. Det nomen ad molariam coloniam.

Colonicum pecus dicitur hirſutum, cum molle dicat tectum vt eſt apud Columel.

Colonicus, a, um, quod eſt coloni, ſeu quod ad colonum pertinet. Var. Atq; etiam leges colonicas tollis.

Colicę vocant maiores ſulci in quibus aqua, ſi redundat, excolet. Dicuntur & elices foſſę quędam in eundem fere vſum. Col. vocat coliquias lib. ij. cum ait. Cauebitur, vt patentis liras, crebroſq; ſulcos aquarios, quos nonnulli elices vocant, faciamus, & omnem humorem in colliquias, atq; inde extra ſegetes deriuemus.

Collatina porta Romę, a Collatio oppido dicta, ppe Romā. Collatina dea quę collibus pręſidebat.

Colladum ſacrificium, quod ex collatione offertur.

Collatiuum, ventrem magnū, & turgidus. Plau. dixit, quia in eum omnia edulia congeruntur.

Collactaneus, qui eiſdē mammis eſt nutritus. Collacteus vero, qui vno, & eodem lacte. Iuue. Quid dicat notę collactea maure. Martianus. ſed ꝙ ſororis eius collactea & indiſcreto amica ſędere videretur.

Colymbus latine nummus dicitur. Suidas. κόλλυμβον εἶδος νομίσματος Iul. pollux. Colybos eſt permutatio pecunię, a quo qui id exercent colybiſtę vocantur. Cic. in ver. acti. v. Colybus eſſe qui poteſt cum vtātur omnes vno genere nummorum.

Colybiſtes, nummularius, a Colybis nummis, vt Iul. Pol.

ait. Hiero. vero Colybiſtas a Colybijs vocatos tradit Colybiæ vero vt ipſe ait ſunt quæ tragemata bellariaq; dicuntur ciceris frixi: vuarumq; paſſarum vilia munuſcula: vnde Colybiſtę pro nũmularijs fœnus minutatim exercentibus Theophra. lib. de gẽmis colymbon vocari tradidit genus ponderis hoc modo minimum pondus eſt hordeus ſequens colymbus.

Coliphium panis genus ἀπὸ τοῦ κόλλικος forma diminutiua. Eſt enim colix ſubcinericius panis. Plau. Coliphia mihi ne incocta deris.

Collibrum, genus pœnę, vel pecunię.

Collyrida, panis triangulus, & modicus, qui alibi dicit Torta panis. Hiero. lib. iij. Re. Et partitus eſt tam viro q̃ mulieri ſingulis collyridam panis vnam.

Collyrium medicamentum plerũq; oculorum, q̃uis & ad alia transferatur. Aug. Cecus, quando vngitur collyrius in manu medici non videt. Hora. Oculis collyria lippis. Et nõ ſolum oculis adhibetur, ſed aluo quoq; ſubijcitur in cura equorum, vt auctor eſt Col. qui lib. vij. ſcribit. Salis ſextis, cum decem corpis conteritur: & admixto melle decocto, collyria immittuntur aluo, atq; ita dicatus bos agetur. Idem. Mellę decocto, & ſale collyrium tenue inditur foramini, quo ineat vrina collyrium inſeritur naturalibus.

Colligo, is, pe. cor. in vnum redigo. Virg. Colligere arma iubet, validiſq; incumbere remis. Inde collectio quãdoq; aufero. Lucil. Ruis huc, & colligis omnia furtim. Quandoq; lego. Virg. Collige virgo roſas Cus vero dicimus colligo me colligis te, colligit ſe, tunc pro reficere, ex quaſi dilapſus ſpiritum in vnum redigere ponitur. Cic. ſed manifeſto fuit perturbatus vbi ſe collegit. Idem lib. iiij. Tuſcu. Quid eſt autem ſeipſum colligere niſi diſſipatas animi partes rurſum in ſuum locum congerere. Quod ſi allum caſum addamus, vt collegit ſe in arma, idem eſt, quod parauit, muniuitq;. Collegit ſe in iras. s. excitauit. Vir. Subſtitit Æneas, & ſe collegit in arma.

Collecta ſeu collectanea dicuntur ſcripta, quæ ex pluribus excerpta locis, in vnum lecta ſunt.

Collectiuus, a, um, quod collectum eſt. Cice. Mario. Signa & tyrone, & collectitio exercitu, cum legionibus robuſtiſſimis contulit.

Collectiuus humor q collectus eſt: vel collectiõi paratus eſt.

Collegę, pen. pro. dicuntur duo eiuſdem peritis ſimul miſſi. Vnde & collegium, quod eſt proprie collegarum ſocietas, q̃uis de alijs etiam dicatur. Liui. proprie dixit. Conſulũ collegium, qui duo erant improprie. Neratius iuriſconſultus, qui exiſtimat tres collegium conficere.

Collegium proprie collegarum ſocietas.

Colligo, as, pe. cor. ſimul ligo Plau. in Am. Neq; eum colligare quiuit quiſq̃ in cunabulis.

Colligas docet Plin. lib. xxxj. vocari quaſdam ſpeluncas, in quibus amphronitrum inuenitur.

Collido, is, pe. pro. ſimul percutio. Lactan. de ira. Duriſſimi rigoris materię. ſi ictu vehementiore collidant, ignis excitatur. Hiero. ad Helio. Super nudam metuis humus exeſa membra ieiunis collidere, ſed dominus tecum iacet. Hinc colliſio, quę eſt duorum corporum ſonus.

Collinio, as, ad lineam rectus facio. Aug. Cor tuum, q̃diu prauũ eſt, & diſtortũ, non põt collineari rectitudine dei.

Collutilo, as. pen. cor. fœdo dedecoro. Pacu. Hęc famigeratio, te honeſtet, & me collutilet, ſi ſine dote duxeris.

Colluco, as. pe. pro. apud Catonem ſignificat profanæ ſyluę ramos decido officientes lumini.

Colobium genus tunicæ, quo antiqui romanorum vtebãtur, ſic dictum, q ſine manicis eſſet, ac mutilatum. Nam κόλοβον breue, mutilatum, truncum ſignificat. κολοβὸω mutilo, de quo in decretis. xix. q. iiij. q paulus Eremita in teſtamento colobium ſuum Athanaſio reliquit: tunicam vero beato Antonio. Hæc & Caracaſta veſtis dicitur.

Colocaſia herba in Ægypto quã aliqui Cyamon. vt Pliny. ait i. i. fabã Ægyptiacam, de qua Palla. Hoc menſe collocabis bulbos ponẽmus. Amant humidum locum pinguem maxime irriguus. Frondere prope ſemper poſſunt ſi tanq̃ citreta tegumentis defendantur a frigore.

Collocynta, quę a noſtris Coloquinta agreſtis cucurbita ſm Dioſco. Hæc & colocynthis, idis, vel idos, ſicut legimus li. iiij. Re. Et collegit ex ea colocyntidas agri. Hanc Pli. minore eſſe ait q̃ ſatiuam.

Coloſtrum & coloſtrale, ſpõgioſe lactis denſitas a partu prima, hoc eſt illud lac qđ ſtatim poſt partum prouenit: nihil valens cum ſit matricis purgamentum. Mar. Surripuit paſtor quæ nondum ſtantibus hædis. De prima matrum lacte coloſtra damus. Palla. Coloſtram vocant paſtores illud exiguũ lactis, in quo eſt ſpiſſior natura. Eſt & coloſtra morbus, quo lactentes tentantur, ſi biduo a partu maternũ lac guſtauerint. Qui coloſtrati dicuntur denſato in caſei ſpecies lacte. Ideo in fantibus nutricis, non matris lac exhibere conuenit, quia matris exitioſum eſt.

Coloquinta herba. Vide in colocynta.

Color dicitur id, quo aliquid coloratur. Et duo ſunt principales colores album, ſcilicet & nigrum. Alij non dicuntur colores, niſi per participationem. Colores etiam apud rethoricos, dicuntur ornamẽta orationis, ideſt figuræ, quę a græcis ſchemata dicuntur cum a rhetoricis vocetur alicuius facti probabilis cauſæ. Nam vt ſcribit Cice. ſunt actori, vt pictori colores ad narrandum. Iuue. Dic quintilianæ colorẽ. Ab hoc nomine fiunt compoſita. Concolor eiuſdem coloris. Diſcolor, verſicolor, diuerſi coloris. Decolor, quod eſt colore viciato. Et habet pe. cor.

Colorificus, a, um, quod colorem facit.

Coloriæ veſtes ſunt, quæ ex lana non tincta, hoc eſt natiuo colore factæ ſunt.

Coloro, as, penultima producta colorem induco. Cuius cõtrarium eſt decoloro. Sene. Fulmen, aut colorat, aut decolorat. Decoloratur id cuius color viciatur, non mutatur. Coloratur id, cuius alia fuit, q̃ ſit facies. Inde decoloratæ manus dicuntur maculoſæ. Fronti. lib. primo. Strategematõ. Quod ab itinere ſtrigoſiores notabat equos & coloratiora hominum, vt ex via corpora, ideſt fuſca. Claudi. ad Stiliconem. Quomodo montibus idæ nigra coloratus produceret agmina memnon.

Colorbaſus nomen heretici qui vitam omnium hominum in ſeptem ſyderibus conſiſtere affirmabat.

Colora latinæ camarus Apicius lib. ij. vel camerum defrutũ mittas quod romani coloram vocant.

Coloton, pe. pro. κωλώτην. Ariſto. lacerte genus facit. Alij coloten. Alioquin quę nos crura & lacertos dicimus, grecį κῶλα dicunt.

Colotes nomen viri Teij qui pictor fuit. Cuius meminit Quinti. lib. ij.

Colpus appellatur ſinus.

Columbus, & colũba in ſingulari. In plurali magis fœmi. genere vtuntur auctores. Virg. Præcipites atra ceu tempeſtatę columbæ. Mar. Nec violes teneras præduro dente columbas. Quidam hoc nomen a colendo deducunt, q lũbos colant. Var. lib. iij. a culminibus q colmina. i. culmina villę ſumma petant. Nam propter naturalem pauores altæ nidulantur. Et de domeſticis quidem & agreſtibus columbi. Palũbes dicuntur tantum de ſylueſtribus. Var. Duo genera earum in periſterotrophio eſſe ſolent. Vnum agreſte, quod habet in turribus, ac culminibus villæ, a quo appellatę columbæ, quæ propter timorem naturalem ſumma loca in tectis capiunt. Alterum columbarum genus eſt dementius, quod cibo domeſtico intra limina paſcit. Columbæ agreſtes a colore Liuię dicũtur quaſi liuidę. Domeſticæ vero cellares. Ex columbo agreſti, & columba domeſtica, vel econtrario naſcitur genus tertium columbarum, quæ a noſtris miſcellæ dicuntur, ob duorum generum cõmixtionem.

Columbarius, qui colũbas curat. Var. Ipſe pp pullos, quos habent vtiq; redeunti, niſi a coruo occiſæ aut ab accipitrę,

interceptæ,

interceptę quos colūbarij ſolent interficere.

Colūbarium, ſiue colūbaria, æ proprie locus, vbi habitant columbæ agreſtes. Nā domeſticarium, quę græcę periſteræ dicuntur periſteriones vocamus Palla. Columbarium põt accipere ſublimis vna turricula in prætoria conſtituta, leui gatis, & dealbatis parietibus. Col. libro. ix. Qualia columbariæ tectis ſuperponuntur, græcę periſterotrophia columbaria dicuntur. Proprie tñ columbarium loculamentum in periſterotrophio, ſingulis columbarũ paribus præparatum. Var. lib. iij. Singulis paribus columbaria fiunt rotunda in ordine crebra. Colūbaria ſingula eſſe oportet, vt os habeant, quo introire, & exire poſſint. Columbaria etiam inſula eſt in mari Thuſco.

Columbare poſſeſſiuum nomen eſt. Colu. lib. ix. Cæterum cibos iuxta parietem conueniet ſpargi, quoniam fere partes hę columbari carent ſtercore. balla. Colūbari cellæ duo ſubiecta cubicula fiant.

Colūbar genus vinculi. Plau. in rud. Illic ī colūbus credo leno vortitur. Nam in colūbari collus haud multo poſt erit.

Columbatim aduerbiū ſignificat ad ſimilitudinē colūbæ.

Columbinus, a, um, quod eſt ex columbis. Pli. Columbinus fimus in aqua decoctus.

Coluber pen. cor. ſerpens, qui vmbras nemorum incolit. Anguis, & hydrus, qui in aqua, ſerpēs, qui in terra ſerpit, draco templi, ſed ſæpe confunduntur. Hiero. ad præſidiū de colubro ſcribit. Coluber ad bibendum veniens in aqua venenum deponit, ne eum venenum aqua concretum occidat nudum hominem timet, veſtitū perſequitur, caput tamen ſuum celat, vbi ſcit eſſe mortem ſuam. Serpens quidem, ſi ſemel calamo percutiatur moritur. Sin vero iterum percutiatur confirmatur. Brumali tempore infirmior efficitur, & a ſoricibus vincitur. Igiī ante hyemem circa ſe colligit ſegetes, vt illis eſcam præbeant.

Columis, & incolumis, penul. cor. vtrūq; ſumitur pro ſano. Plau. in Tri. Neq; ita, vt ſit data columen te ſiſtere illi: & detraxiſſe autumetur. Ci. lib. j. ad Herē. Caſu & fortuitu nauis in portum incolumis delata eſt. Hinc columitas: & incolumitas pro ſalute. Idem Treb. Itaq; ſiquis erit mihi aditus de tuis fortunis. i. de tua columitate. Et lib. iij. ad Herē. Dicebant nullam, vtiliorem eſſe incolumitate.

Columen pe. cor. Terē. in Phor. Eho bone cuſtos, ſalue columen noſtræ familiæ, cui commendaui filium hinc abiens meum? Vbi Do. Columen familiæ ſuſtentatio, vel decus. vnde colūnæ dictæ. Plau. in Caſ. Sed eccum egreditur ſenati columen præſidium populi.

Colūnæ dictæ ſunt, ꝙ culmina ſuſtineant. Hinc intercolūnium, quod eſt ſpatium inter columnas. Cice. libro. iiij. ad Heren. Ædes intercolūnium angulum fornicem. Colūnarum tria ſunt genera. Teretes quadrangulæ, ſtriatæ. Quæ ſuperponuntur colūnis Epiſtylia, hoc eſt capitella. Quę ſupponuntur baſes, ſiue ſpiræ dicuntur. Sciendum auctore. Quin. Antiqui columā dicebant detracta n, littera pro colūna. Vnde per diminutionem columella dicitur pro colūnella. Apud veteres ſerui maiores in familia dicti ſunt columelle, vel a colūna, vel columine ſicut columen familiæ apud Plau. & Teren.

Colūnatio a columno, as. Vide in dictione marmoratio.

Colūnæ Herculis duæ eſſe perhibentur in occidente, quia ex oceano mare noſtrum intrantibus, duo montes occurrunt quorum alterum in africa Abylā vocant, alterum in Europa Calpē. Hos quodam iunctos perpetuo iugo fuiſſe finxerunt, ſed Herculem diremiſſe colles. Aliqui tamen hos montes procul ſpectantibus, geminas columnas videri dicunt. Alij dicūt columnas Herculis in Gaditana inſula fuiſſe ex ære octo cubitorum, ad quas proficiſci ſolebant qui nauigationem abſoluiſſent, tanquam Herculi ſacra facientes.

Colūna regia ciuitas in Bratio, vt eſt apud Pompo. Hūc locum græci ſtylida vocant. i. columnellam. Ea turriculæ modo erecta ex aduerſo turrem in peloro ſitā reſpicit, hodieq; a multis appellatur Stylarion.

Columella pro. nomē auctoris, qui de agricultura tam metro, q̄ proſa eloquentiſſimæ ſcripſit. Quo nomine ſignificatur maior ſeruus in familia, & videtur diminutiuum a columna, quaſi Columæ, & columina domus qualis in magnis domibus erant a Trienſes quibus tutela familiæ permittebatur. Lucil. Columella hic ſitus etrophanes.

Columellares dentes a Pli. dicti ſunt in equis. Var. libro ſecundo de re ruſti. Incipientes quartū agere annum itidem eijciunt, & totidem eijciunt proximos eorum, quos amiſerunt, & incipiunt naſci, quos vocant columellares.

Collabefactari teſtula ſignificat eijci ex vrbe, per ſigna teſtarum.

Colurnus, a, um, dicitur, quod eſt ex materia coryli.

Colurus penul. pro. dicitur finis ille qui viſum noſtrum mutilat. Fit enim a græco κολοβόω, mutilo trunco ſunt autē duo circuli in ſphera maiores qui dicuntur coluri quorum intereſt diſtinguere ſolſtitia & æquinoctia. Truncus dicitur hic circulus, q̄m ſolum vna eius medietas apparet, alia nobis occultatur, ex ab interſectatione quā facit, nomē quoq; ſortitur. Colura in alia ſignificatione græci animalia cauda non habentia, vel mutilam caudam habentia, quæ in ſacrificijs nō offerrebantur. Accipitur pro horizonte: qui eſt circulus diuidens inferius hemiſphærium a ſuperiore.

Coma, ę, breuis capillorū ornatus, ἀπὸ τοῦ κόπτειν, qđ eſt incidere, ſicut apud latinos a cędendo cęſaries.

Comare eſt longiorem comam habere Gel. Equum fuiſſe dicunt magnitudine inuſitata, ceruice ardua, colore phæniceo, flaua, & cōmanti iuba. Hinc comatus ſicut a capillo capillatus. Hinc datum eſt nomen galliæ comatæ. Per tranſlationem etiam de arboribus, herbiſq; dicitur. Virgi. libro quarto Georg. Nec ſera comantem narciſum, id eſt florem habentem.

Comata gallia, omnis tranſalpina Gallia vno nomine dicta eſt, quæ in tria populorū genera diuiſa eſt, Belgica, Celtica, & Aquitanica. Dicta comata a coma, quia natio illa erat intonſa. Pli. lib. xj. In capite, cunctorū animalium homini plurimus pilus iam quidem promiſcue maribus, ac fœminis apud intonſas vtiq; gentes, atq; etiam nomina ex eo capillatis alpium incolis galliæ comatæ.

Comatulus pen. cor. diminutiuum a comatus. Vnde Hier. comatulos, pueros dixit.

Cōma, atis, per duplex mm, latinæ inciſio dicitur ἀπὸ τοῦ κόπτω incido, genus diſtinctionis, quando poſt duos, vel tres pedes ſupereſt ſyllaba, quę partem terminet orationis, vt Arma, virūq; cano Troię. Quando vero poſt duos pedes nihil remanet, colon dicitur, vt apud Hora. Terruit vrbem. Quę tamen nomina apud oratores indifferenter ponuntur, qui integram ſententiam periodon appellant, vt ne tibi profuit nocturnum præſidium palatij, nihil vrbis vigiliæ, nihil timor populi, nihil concurſus omnium bonorum. Partes autem cola, & cōmata vocāt, vt apud Apoſtolum. Suſtinetis enim, ſi quis vos in ſeruitutem redigit, ſi quis deuorat, ſi quis accipit, ſi quis in faciem vos cędit.

Commata dicuntur aggeres, qui oppoſiti ſunt coercendo euagandi nilo quos qui ruperit extra ordinem plectitur, vt eſt apud Vlpi. titulo de extraordinarijs criminibus.

Comata paſtoris nomen apud Theocritum.

Como, is, pſi, ptum, ſignificat compono, orno, quoniam in capillo plurimum homini ornatus ſit. Oui. lib. ij. de amo. Comere ſed ſolas digna eſt paſſi deas. Teren. Anteq; molliantur, anteq; comantur annus eſt.

Comptus compta comptum participium, idem eſt quod ornatus politus.

Comptus, us, pro ornatu. Do. in Eu. Teren. Vt eo magis hęc amanda ſit, q̄ naturæ beneficio, nō factis comptibus, aut induſtria facta eſt pulchra.

Comptulus us, Diminutiuum eſt a comptus a, um.

Comptum genus libaminis quod farina cōſperſa faciebāt.

Comarus, pe. cor, arbutus, & genus mori, græce. κόμαρος.

Comagena,penul.produ.regio Syriæ,quæ propius adiacet Amano monti. Vnde comagenum medicamentum dictum,quod fit ex adipe anſerum,cum cinnamo.caſia,pipere albo,& herba,quæ comagene vocatur,vtiliſſimum ad multos morbos.

Comes dicitur,qui ſequendo aliquem ſe maiorem comitatur.Cice.Non comitem,ſed ſe ducem præbuit. Socius par eſt.Ponitur tamen qnq; comes pro ſocio.Idem in Rheto. Qui cum ante lucem ſurrexiſſet,comitem ſuum inclamauit.Et antea dixit.Et ſecum aliquantum nũmorum ferentē eſt comitatus. Comes quoq;,qui vtcũq; alterius ſequit̃ ductum. Socius plerũq; in negocijs,ſerijſq; rebus,& fortunę arbitrio ſubiectis. Sodalis in leuioribus,ac ſępe voluptuoſis.Cice.Epulabar modice cum ſodalibus. Et ſodales ſunt eiuſdem collegij.Vnde Cice.Narbonum quæſtorem ſuus appellat ſodalem.Comes vero pro dignitate gene.com.eſt q̃uis apud vulgus comitiſſa dicat̃. Vnde ab Amiano largitionum comes dictus eſt,qui preerat largitionibus imperatorijs.Alij pro dignitate comarchum vſurpant.

Comitor,aris,deponens,a comes fit.Et eſt proprie minorũ erga maiores.

Comito,as,pe.cor.actiuum.Ouid.lib.ij.de pon.Quem pia nobiſcũ proles comitauit euntē. Et lib.xiiij.Me. Noſtraq; adulantes comitãt veſtigia donec.Eſt & comitor paſſiuus.

Comitatus actiue:& paſſiue dicitur.Actiue.Pliny. Quicũq; enim comitati fuerant.Paſſiue. Cice.libro.ij.in Cati. Illud etiam moleſte:ꝙ ex vrbe parum comitatus exierit. Virgil. Ipſę vno graditur comitatus achatæ.Idem in ſignificatione paſſiua incomitatus poſuit,cum ait.Sępius Andromachę ferre incomitata ſolebat.

Comitatus,us pro comite.Saluſt. Cice.per legatos cuncta edoctus.L.Valerio Flacco,Cn.prõptino prætoribus imperat,vt in ponte Miluio per inſidias Alobrogum comitatus deprehendant.

Comis,benignus,facilis:& ſuauis,qui erranti comiter mõſtrat viã,benigneq;,nõ grauate alijs inſeruit. Hinc comitas humanitas:& mo ſuauitas. Comiter,ſuauiter:manſuete.

Cometes,penul.pro.gene.maſcu.latinę crinitus dicitur. Eſt enim ſtella crinita. Luc.lib.j.Ignota obſcuræ viderunt ſidera noctes,Ardentemq; polum flammis:cœloq; volãtes. Obliquas per inane faces:crinẽq; timendi, Syderis:& terris mutantem regna cometes.

Comitium,conuentus populi,quod fiebat quãdo magiſtratus creabantur a ſimulitando,ꝙ eo multi comearent. Differtq; a concilio,ꝙ comitium fit,cum vniuerſus populus conuenit.Concilium cum populi pars. Fuerunt autem comitia conſularia.prætoria,quæſtoria,tribunitia,ædilitia: & omnium deniq; magiſtratuum:qui ſuffragijs conſularibus crearent̃. Ille enim coitiones populi ad creandos magiſtratus,& ad leges ferendas dicebantur comitia,quorum alia calata:alia centuriata:alia curiata. Calata comitia vocabantur,quæ pro collegio pontificum haberi ſolebant,aut regis,aut flaminum inaugurandorum cauſa. Curiata:quæ ex curijs.i.tribubus,quæ.xxxv.erant,& ex cenſu:& ætate p liſtorem curiarum procalari.i.conuocari ſolebant. Centuriata:quæ habebantur in creandis conſulibus,cum centuriatim.i.per ſingulas centurias calculus vnus pro ſuffragio ferebatur.Et hæc per cornicinem ex regionibus:& locis cõſtibant.Diony.libro ſeptimo hyſto.ſcribit. In comitijs curiatis omnem poteſtatem creandi magiſtratus fuiſſe pœnes populum.In centuriatis pœnes diuites.Comitij nomine:vt inquit Gel.intelligitur locus coeundi,qui pro Aſconij ſententia,in foro prope ſenatum erat,quo eqtibus romanis populoq; Ro.licebat coire ibiq; ſtans populus ſuffragia ferebat.Cice.pro Sex.Cum forum:comitium:curiã multa de nocte armatis hominibus,ac ſeruis pleroſq; occupauiſſent impetum faciunt in Fabricium. Tempus comitiorum habendorũ id erat:quod augures deſignabãt. Comitia pro hominibus.Cice.ibi poſuit.Venio ad comitia,ſiue magiſtratuum:ſiue legum.

Comitiatus,us,dicitur ipſa comitiatis congregatio.

Comitialis,& hoc comitiale:quod ad comitium pertinet vt dies comitialis,qui comitij geredis aptus,ſiue dicatus eſt,quo cum populo agi licebat vt inquit Macrobius: & quo populus Roma.conuenire ſolebat ad ſuffragium ferendum.Cice.ad Quin.fratrem.Conſecuti ſunt dies comitiales:per quos ſenatus haberi non poterit. Liui.lib.xxv. Dictator,primo comitiali die creauit conſules:Ioue autem tonante:aut fulgurante comitia populi habere nefas erat.

Comitialis homo,qui comitiali morbo laborat.Pli.Fel teſtudinum naribus illitum comitiales erigit,attolliq;. Dictus comitialis.ꝙ comitia vitiare diceretur.Interrumpebãtur enim comitia:quo die aliquis concidiſſet.Cato.Quod comitia prohibere ſolet,nec id quidem mihi vitium fuit. Serenus.Eſt ſubiti ſpecies morbi,cui nomen ab illo.Quod fieri nobis ſuffragia iuſta recuſat. Sæpe etenim membris acri languore caducis. Concilium populi labes horrenda diremit.Ipſæ deus memorat dubiæ per tempora lunæ.Cõceptum talis:quem ſæpe ruina profudit.Hic morbus alio nomine dicitur Sacer morbus:maior,propter grauitatem: quoniam homo ſubito concidit:& ſpumę ore mouentur. Docet etiam Ariſtote.hunc morbum a priſcis Herculeum fuiſſe nominatum:quia Hercules eo laboraſſe fertur,idq; ex atrabile pleriſq; conſiſtere tradit Plato & Apul.diuinus nuncuparunt,ꝙ animi partem rationalem:quæ longę ſanctiſſima eſſe videtur.Græci epilepſiam vocant,hoc eſt contractionem.Contrahũtur enim hoc morbo nerui. Pliny. Folia heliotropij contractionibus medentur,etiam ſi id comitialiter accidat.i.etiam ſi contractiones fiant ex morbo comitiali.Vulgo caducus dicitur:ꝙ cadere faciat. Plau. tamen comitiales homines in penulo appellat litigioſos: qui in comitio,propter lites,quaſi habitare dicuntur,inquietantes tribunal prætoris,qui ſi nihil eſt litium:lites ſerunt.Hic etiam a nõnullis lunaticus dicitur,cum tamẽ ab inuicem ſeparentur:ꝙ eum,qui interlunio natus eſt,hunc morbum fere pati compertum eſt.

Cõmeſſationes,ppriedr̃ cibi,potuſq;,qui poſt cœnam ex luxu ſumuntur,ſicut merenda cibus:qui ante cœnã ſumitur:& ientaculum ante prandiũ.Comeſſari.n.eſt poſt cœnam epulari.Sueto.in Domi. Conuiuabatur frequẽter:& large:ſed pœne raptim,certe non vltra ſolis occaſum:nec vt poſtea cõmeſſaretur.Idem in Vitel.Epulas triſariã ſemper:interdum quadrifariam diſpertiebat in ientacula,prandia:cœnas:& comeſſationes. Liui.lib.xl.refert. Demetrius poſt cœnam:qua ſodales acceperat:dixiſſe. Quin comeſſatum ad fratrem imus? Interdum comeſſationes generali vocabulo epulationes,compotationeſq;:cum luxuria:& crapula:quacũq; hora,veluti voragines menſarum dicuntur.Vnde comeſſabundus Alexandri magni exercitus dicitur a Curtio,quaſi indulgens præter modũ prodigis epulis,apud Ariſto.accipiuntur tanq̃ ſint cõuiuia ex collatione,ſymboliſq; confecta:quæ Lacedæmonij phiditia,Cretenſes andria nuncupauerunt.Vnde ai: lib.ij pol.Comeſſationes phiditia nominãt Lacedęmonij:apud quos vnuſquiſq; cõferre habet:etſi ſint pauperrimi.Qui vero comeſſationum eſſe participes nequeunt hi ad Reip.gubernationem non admittuntur.Ideo autem phiditia dicuntur, q ſcilicet phidlas.i.amicitiæ & humanitatis ea ſint. δ‾ pro λ‾ accipiendo:ſiue ꝙ ita conſueſcerent ad parſimoniam quæ græce dicitur φειδώ. Andria vero Cretenſes dixerũt quaſi virilia,ex eo,ꝙ viri adultæ ætatis ad ea vocabantur, habetq; hoc nomen comeſſatio.primam pro. Mar.Non albana mihi ſit comeſſatio tanti.Dicta comeſſatio a vicis, quos græci κώμους vocant:& ęſum ſapino.Veteres enim vicos habitantes:antequam oppida conderentur:alij alios cauſa victus inuitabant.

Comũ ciuitas Gallię ciſal. inſ iuxta Larium lacum:hęc mediocris erat colonia trans Padum. Sed Pompeius:poſt Scipio,ac poſtmodum diuus Cæſar eam auxerunt. Hinc Comenſes dicti ſunt eius incolę. Cumæ arum ciuitas

Campaniæ condita ab his, qui ex Chalcide vrbe Euboeæ venerunt. Hęc ab vndis nomẽ traxit. Nam τὸ κῦμα τα vndas significat, y autẽ latini in v cõuenerunt, vt byrrhia burrhia. Inde cumani, & cumei, quãuis & cumei, & cumani etiã dicuntur a cuma ciuitate Æolicarum maxima: & optima: & omniũ fere metropolis, quas numero.xxx. fuisse tradũt, & quarũ pars maxima corruit, A qua, vt quidã aiunt Cumęa ſybilla dicta est. Et ex hac ortus est. Ephorus vir ſine controuerſia clarus, & Iſocrati oratori familiaris, & hyſtoriæ conſcriptor: ſed ante ipſum, non tñ ex hac vrbe Heſiodus poeta, qui patrem ſuum relicta Æolica Cuma in Bœotia migraſſe dicit. Plutar. quoq; in ſimpoſijs, multas, & ſuidas ἡσίοδος κυμαῖος υἱὸς δὲ κομισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς δίου καὶ μητρὸς πυκιμήδης ἐν ἄσκρῃ τῆς βοιωτίας: & ipſemet Heſiodus de ſe ita ſcribit, de patre ſuo. qui κύμην αἰολίδα προλιπὼν ἐν νηὶ μελαίνῃ οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον ἀλλὰ κακὴν πενίην τὴν ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσι νάσσατο δ᾽ ἄγχ᾽ ἑλικῶνος ὀιζυρῇ ἐνὶ κώμῃ ἄσκρῃ χεῖμα κακῇ θέρει δ᾽ ἀργαλέῃ οὐδέ ποτ᾽ ἐσθλῇ.

Commalaſſo, as. Vide in dictione Malaſſo.

Cõmendo, as: ex cõ, & mando ſignificat laudo & tribus cõſtrui ſolet modis. Nã qñq3 actĩm tantũ habet. Val. Ma. li. x. Quapp non ludricã artem cõmendauit. Q ñq3 vltra actĩm conſtruit cum alio actõ mediante apud, & huiuſmodi, vt Cõmẽdauit te apud prętorẽ. Et ſic ſumit pro laudo. Q ñq3 poſt actĩm iungit datiuus, & ſignificat quaſi charũ quid cõmitto, ſed non recedit a ſignificatione laudo. Semper enim fit cũ charitate, & laude eius qui cõmendat. Pla. Quali ne amico mea comendaui bona? Probo, & fideli, & fido. Ci. Petis a me, vt te q̃ diligentiſſime Bibulo cõmendem.

Commendatitius, a, um, quod cõmendari ſolet, vel id quo quis, vel quid cõmendari ſolet. Cice. Et ſi ſtatueram nullas ad te litteras mittere, niſi cõmendatitias.

Commentaculũ inquit Feſt. virga, qua in ſacris vtebant ad ſacrificia pergentes, vt a ſe obuios homines amouerent.

Commentari frequentatiuum eſt a cõminiſcor: & ſignificat cogitare, agitare, tractare, mentiones facere, diſputare. Cice. in Lel. Cum hortos. D. Bruti cõmentandi cauſa: vt aſſolet, veniſſemus, hoc eſt tractandi, vel diſputandi. Idem. Quæ poteſt eſſe in vitio cõmentatio. i. cogitatio. Interdum ſignificat fingere. Interdum cõmentarium ſcribere.

Commentum expoſitio, a con, & mente quidam compoſitum: & deductus volunt, cum ſit cõmonitio mentis. Aliquando accipitur pro fictione, & tunc a cõminiſcor fit. Teren. Commentum non placet.

Cõmentitius, a, um, ſignificat partim fictũ, & ad tẽpus cõmentũ & excogitatũ, partim nouũ. Aug. li. iiij. de ciui. dei. Videtis ne igitur, vt a phiſicis rebus bene, atq; vtiliter inuẽtis: non ſit tracta ad cõmentitios: & fictos deos.

Cõminiſcor, cõuentus ſum: a con, & mente dictum eſt cum finguntur in mente, quæ non ſunt, ſeu magis a con, & miniſcor: vnde & reminiſcor, quod eſt, cum, quę tenuit mens a memoria: cogitandoq3 repetuntur. Significatq3 cõminiſci dicere, fingere, diſputare, tractare, animo cõpręhendere. Teren. in Hecy. Aliquid tuliſſe cõminiſcentur mali. Plau. Fac ſis cõmentus, id eſt memineris.

Cõmentarius, cõmentarius, & cõmentarij plurali numero: pro vna, eadẽq3 ſignificatione ſumunt. f. pro libris: in qbus non late, diffuſeq3 res: ſed breuius: q̃ poterant explicantur: cum in his ſimpliciter: & quaſi per capita deſcribunt. Ci. in Bruto. Non eſt oratio: ſed quaſi capita rerũ: & orationis cõmentariũ paulo plenius. Sic Cæſaris cõmentarij dicunt: in quibus ad exequẽdam hyſtoriã alijs videt materiam ſubieciſſe. Vnde Sene. lib. iij. decla. sine cõmentario nunq̃ dixit Seuerus Caſſius, nec hoc cõmentario cõtentus erat: in quo nude res ponunt. Hi aũt, ſi ſinguli fuerint, cõmentariũ: vel cõmentarius, vel liber dicit: ſed ſi ex multis, longiſq3 tractatibus: breuiora coaceruentur cõpendia: cõmentarij etiã dici poſſunt: vel primus, & ſecũdus cõmentarius. Dicitur etiam cõmentarius, vel cõmentariũ: vel cõmentaria pro auctorũ expoſitione. Gel. Eſt adeo probi grammatici cõmentarius ſatis curioſe factus. Et iterũ. Nõnulli grãmatici, qui cõmentaria in Virg. cõpoſuerunt. Idẽ. Noſter Taurus in primo cõmentariorũ: quos in Gorgiam Platonis cõpoſuit, ſcriptum reliquit. Quidam etiã huiuſmodi cõmentum vocauerunt. Pręterea cõmentarius qñq3 dicitur cõmentator, hoc eſt qui commentarium: ſiue cõmentum compoſuit. Ser. ſuper primo ge. Superfluam mouent quęſtionem cõmentarij.

Commentariolum, dimi. paruum commentum.

Commeo, as, ex con: & meo, q̃q̃ alij ex con, & eo, is cõponi velint. Vñ remeare pro redire. Eſt aũt commeare vltro citroq; ire. Inde cõmeatus dari dr̃. i. tempus, quo ire, & redire cõmode poſſit. Et cõmeare eſt ire, ſeu ſe conferre. Lac. li. iij. Quid ergo interfuit, quo aio pl'is ad meretricẽ famoſiſſimã cõmearet. Teren. in Hecy. Hic raro in vrbẽ commeat.

Cõmeatus, us, licentia, ſiue, qð dr̃ ſaluus conductus: quem dat impator militi, ꝓpoſitus inferiori eundi, quo velit ad pręſcriptum dies reuerſuro. Cic. ad Teren. Ille, qui ad diem cõmeatus, non venit, q eum aquę interclusiſſent. Liui. lib. xxiij. Magna pars ſine cõmeatibus dilabebatur. Q ñq3 accipitur pro itione & trãſitu multitudinis. Apul. li. viij. Sed cuneatim ſtipato commeatu difficultates tranſabiremus. Et in eodem. Per oẽm nr̃am cõmeatum morſibus ambulare cernens. Et pro itione nauiũ. Cæſar duobus commeatibus exercitum reportare conſtituit. Aliqñ accipitur ꝓ cibarijs, ad alimoniam exercitus: & Reip. aut multitudinis alicuius, vel etiam priuatim. Salu. Si vincimus omnia, nobis tuta erunt, commeatus abunde. Cicero. pro lege Manilia. Iam commeatu, & priuato: & publico prohibemur.

Cõmemoro, as, pe. cor. cõmonefacio, in memoriã reduco. Cice. in Cato, Pythagoreorũq3 more exercendę memoriæ gratia: quid quoq3 die dixerim, audierim, ẽgerim, cõmemoro veſperi. Hie. in eccleſiaſtico genitiuo iũxit. Sed in die tribulationis commemorabit tui. Et commemorare eſt dicere, recitare, narrare. Cic. Quę nam ſit iſtius veteris, quã cõmemoras academicoꝝ, & de finibus bonoꝝ. pipateticorũ ſententia? Teren. in Phor. Quid ego nunc ea commemorem Demipho ſigillatim, qualis ego in hunc fuerim.

Commeto, as, pe. cor. cõmeo hoc eſt me confero. Neuius. Cum ad lupam noſtram tam multi commetant lupi.

Commereo, es, totus vel in totum triſtor. Plau. in Epi. Neſcio ædepol, quid tu timidus es, trepidas Epidice ita voltus video videre commeruiſſe.

Commereo es, pe. cor. committo. Teren. in phor. Si ſenſerit te timidum patrem, arbitrabit commeruiſſe, culpã. Et cõmere eſt meritare, ſed in malum. Idem in Hecy. Quę nunquã quicq̃ erga me cõmerta eſt, qð nollẽ, & ſępe, qð vellẽ meritam ſcio. Do. Mereri bona, commereri dicimus mala.

Cõmilitões dñr q ſimul ſũt in militia, qui & cõmilites dñr, gręci συστρατιώτας, ſynſtratiotas dicunt. Ita. n. dñr cõmilitones, ſicut condiſcipuli. Sue. in cęſa. Nec milites ſuos ꝓ concione. Sed blandiori nomine cõmilitones appellabat, tanquam & ipſe vnus eſſet ex numero militum.

Commilitium ipſa belli ſocietas. Iuſt. lib. v. Deinde cogitationes legũ ſacrarũ, tum vetuſti p tot bella commilitij orat' mi ſeratur ciuium exulum. Apul. etiã commilitia, ę, vſurpat.

Comminus, pe. cor. ſignificat ſtatim, ſine intermiſſione. Vir. li. j. Geor. Quid dicã iacto, qui ſemine cõminus aruo. Cõminus etiam a loco propinquo. Vide in Eminus.

Cõbino, as, pe. pro. ſignificat, qð lingua vernacula dicimus acobiare. Aug. in expõne pſalmorũ. Nõ cõbinata eſt cũ electis eorũ, & lib. viij. conf. Illic vt forte cõbinati ſpatiabant vnum ſecũ ſeorſum: & alios duos iidẽ ſeorſum pariterq3 digreſſos. Hinc Combinatio, quam gręci Epizeuxin vocant, quum in oratione eadẽ dictio ſine medio duplicatur. Vir. Me me adſum qui feci.

Commigro, gras, Vide in dictione Migro.

Cõmitto, aliorum fidei trado. Teren. Quem lupo commiſiſti. Q ñq3 committere eſt iniũgere aliquid faciẽdum: & q̃ſi

commendare, vt Rex mihi hoc negocíũ commiſit. Q̃ſiqꝫ peccare. Vnde cõmiſſa dicunt peccata. A ſco. Cõmiſſa dr̃ facta cõtra voluntatẽ conductoris. Q̃ſiqꝫ ſociare, cõiungere. Vir. Delphinũ caudas vtero cõmiſſa lupoꝝ. Q̃uãdoqꝫ donare, relinquere. Cice. in Ver. act. ij. Is caluniatores ex ſinu ſuo oppoſuit: qui illam hęreditatẽ Veneri Ericinę cõmiſſas eſſe dicerent. Q̃uãdoqꝫ facere. Sal. Sempronia, quæ multa ſępe virilis audaciæ cõmiſerat. Q̃uãdoqꝫ incipere. Vir. li. v. Et tuba cõmiſſos medio canit aggere ludos. Salu. Quibus dictis mox prælium cõmiſere. Q̃uãdoqꝫ poteſtatem dare, ſeu permittere: & cauſam prębere: & in malam partẽ. Sed hoc pcedente negatione, & ſequente vt: vel q̃obrem. Terẽ. in Hecy. Nunq̃ tam dices cõmode: vt tergum meum tuas in fidem cõmittam. Cice. Nihil tibi eſſe cõmittendum cõſiderare debes, q̃obrem eorũ, quos laudas te non ſimilimus prębeas. Aliqñ etiã ſine negatione. Idem lib. ij. offi. Periculoſum ipſi eſt, tum etiam ſordidũ ad famam cõmittere. vt accuſator nomineť. Q̃ſiqꝫ cõparare, & in contentionẽ deducere cõfligere. Suet. in Cali. Nec ceſſauit ex eo criminari alterum alteri, atqꝫ inter ſe omnes cõmittere. i. in certamen mittere. Hiero. lib. ij. Macha. Rex cõmiſit cũ Iuda, & ſuperatus eſt. Proprie tñ ratione prępoſitionis cõ, ſignificat ſimul mittere, ſiue ſimul iungere. Gel. Gordius nomen eſt vrbis, quã Sangarius amnis interfluit magna ex parte cingit fluctibus, ſpeciem inſulæ præbet, ac niſi tenue diſcrimẽ obijceret maria, quæ nunc diuidit, committeret.

Cõmiſſurę iuncturę, quales ſunt tabularũ: & aliarum rerum.

Committile, pe. cor. compoſitum.

Commitigo, as, pen. cor. ſignificat tundendo deprimo, atqꝫ depono. Teren. in Eunu. Tibi vtinam commitigari videas ſandalio caput.

Cõmodum, pe. cor. fit a modo, & ſignificat vtile emolumẽtum. Cuius contrariũ eſt, Incõmodũ pro dãno. Cice. lib. ij. ad Herẽ. Cauſa eſt ea quæ induxit eum cõmodorũ ſpe, aut incõmodoꝝ vitatione. Et infra. Hic accuſator in ſpe cõmodi cupiditatem oſtendet aduerſarij, in vitatione incõmodi formidinem augebit. Q̃ſiqꝫ cõmodum dicit bonũ aptum, cõueniẽſqꝫ, quaſi cũ modo: & rõne, incõmodum: malũ, ineptum, atqꝫ incõueniens. Sic cõmoditas: & incõmoditas, cõmode, & incõmode ſumi poſſunt. Teren. in And. Nẽpe incõmoditas deniqꝫ huc omnis redit, ſi euenerit, quod dij prohibeant, diſſenſio. At ſi corrigatur: quot cõmoditates vide Principio amico filium reſtitueris, tibi generũ firmum: & filiæ inuenies virũ. Aliquãdo vtrouis modo accipi poſſunt, vt apud eundẽ in Hecy. Multa ex quo fuerint cõmoda, eius incõmoda æquum eſt ferre.

Commodus, a, um, quod eſt vtile ſiue aptum, a quo fit accõmodus: & incõmodus. Ambro. lib. Hexa. Nam qui leuibus accõmodus eſt, fit incõmodus grauioribus elementis. Teren. in And. Ego cõmodiorem hominem &c. Cor. Celſus. Sed inter omnia maxime commodum eſt modice exerceri. Plau. in Sti. diminutio vſus eſt. Pro opibus noſtris ſatis cõmodule nucibus fabulis ficulis.

Cõmodum aduerbiũ ſignificat iam, ſeu tunc id tpis, eo momento. Apul. Intuli me: eũqꝫ accubantẽ exiguo admodum grabatulo: & cõmodum cęnare incipientem inuenio. Idem lib. j. Igitur inefficaci celeritate fatigatus cõmodum veſpera oriente ad balnea pceſſeram. Gel. li. ij. Taurus ſectatoribus cõmodum dimiſſis ſedebat pro cubiculi foribus. Cice. ad Atticum. Cõmodum diſceſſeras heri. cum Trebatius venit. Quod ſignificat vix, & tũc. Do. enarrans illud Terentianũ ex Phormione. Id cum hoc agebam cõmodum aduerbium eſſe temporis, & tantũ ſignificare. Idem alibi exponit. Cõmodum huc aduerterat, ipſo eodem tempore.

Cõmodo, as, pe. cor. vtile, & cõmodũ facio. ſeu cõmoditatẽ preſto, qđ dicimus Far aconзo. Cice. ad filiũ. Cui ego quibuſqꝫ rebus potero libentiſſime cõmodabo, ſicut e contrario incõmodo, moleſtus ſum, & noceo ſignificat. Teren. in And. Magis adeo, vt mihi incõmodet, q̃ vt obſequať. Ci. Cæſari. Quicquid ei cõmodaueris, erit mihi gratum. Et cõmodare eſt mutuo dare, hoc eſt alicuius rei vſum ad tẽpus concedere. Cice. Dando, & accipiendo, mutuandiſqꝫ facultatibus, accõmodandis nulla re egemus. Nec rei tantũ mobilis cõmodatio dicitur, vt Vlpi. exiſtimauit, ſed etiã ſoli. Plau. Cum ędes paupęri cõmodaſſet. Cice. lib. iiij. ad Herẽ. Ait quidam ædes maximas ad nuptias cõmodaſſe. Et licet, vt multi afferunt, cõmodentur, quæ redduntur in eadem numero: & ſpecie: vt veſtis, equus, liber: mutuãtur. quæ nõ redduntur eadem: eadem numero, ſed ſpecie: vt vinum frumentum nũmi. Cice. tamẽ in Ver. acti. vj. Cõmodari vſus eſt ad ea: quæ redduntur ſimilia. Ait enim. At publice cõmodaſti: non ſine magno quidem prouinciæqꝫ Siciliæ detrimento tritici modios ſexaginta. Sumitur nõnunq̃ ſimpliciter pro impẽdere. Hiero. de diuo Antonio. Auditioni etiam ſcripturarum ita ſtudium cõmodabat: vt niſi ex eius anima laberetur. Hinc fit accommodo.

Cõmodata res pprie intelligiť ſi vlla mercede accepta: vel cõſtituta vtẽda res data eſt. Nã cõmodatũ debet eſſe gratuitũ.

Commodatarius: qui commodatum accepit.

Commodo, onis. Idem quod Commodatarius.

Commoneo, nes, pe. cor. idem quod admoneo, nes, quod aliquando conſtruitur cum genitiuo. Quin. Grammaticos ſui officij cõmonemus. Pli. in epiſtolis. Rei admoneor.

Commercium, eſt libera cõmeandi contrahendiqꝫ facultas ab ijs qui merces vltro citroqꝫ conuehunt. Aliter Cõmercium eſt viciſſitudo dandi & accipiendi, a con, & merces, mercium cõmutatio quæ victus cã inuenta fuit: vt inquit Pli. Accipiť & pro vſu & conſuetudine. Suet. Clau. Gratam ſibi prouinciam ait cõmunium ſtudiorum cõmercio.

Comœdia, apud latinos, pe. cor. dicta ἀπὸ τῆς κώμης, i. a vico, & ᾠδή cantilena genus poematis, qđ in initio in vicis iuuenes, quęſtus gratia cantare ſoliti eſſent, crebro cõuenientes, vel a comeſſando. i. epulando. Comœdia eo cõfecta crediť, vt affectus noſtros monens in alienis perſonis. Expręſſamqꝫ imaginem noſtram vitę quottidianæ videremus. Eſt autẽ poema, in quo humiles fere perſonæ induci ntur: & amoris virginũqꝫ raptus deſcribunť. Huius nois pe. cor. apud latinos. Suidas. κωμῳδ- αἱ ὕβρεις διασυρμοί ἐμπαίγματα καὶ κωμῳδός ὁ τοῦτα πράττων.

Comœdus: qui repręſentat comœdias: ſicut Caliopus.

Comicus, pe. cor. qui componit: vt Terentius.

Comœdice aduerbiũ ſignificat manſuete, ſuauiter, ſicut tragice crudeliter. Plau. Euge aſtitiſti, & dulce, & comœdice.

Comœdior, aris ſignificat ridicule, ac loquaciter loquor.

Cõmotriæ ſubminiſtre, & ornatrices Romæ quidẽ vt Feſt. ait, ſex veſte ſacerdotes cõſtitute ſunt: vt ppľs pro ſua quaqꝫ parte hĩret miſtrã ſacroꝝ, qa citas romana in ſex eſſet diſtributa ptes, hinc & inſtrm muliebre cõmotriũ apud Iul. pol.

Cõmoueo, es, pe. cor. perturbo. Teren. Cõmoui hominem. Interdũ ſignificat a pꝓpoſito deflecto, & qđ volo, pſuadeo. Cic. Viſi ſumus ſenatũ cõmem oratione tuæ volũtatis erga illum cõmouere. Interdum ledere. Col. lib. ij. Ne in radicem maiore nixu vomis impactus, colla cõmoueat. Interdũ recedere. Ci. Tori. Tu & cura vt valeas, & te iſtinc ne temere commoueas: proprie tñ commouere eſt ſimul mouere.

Cõis, ex cõ: & munis, qđ eſt munus, quaſi cum munere, ſicut immunis, ſine munere. Ille aũt cõis dr̃, qui oĩum eſt, quaſi omnibus cõſentiens, a quo cõmunitas, & aduerbium cõmuniter pro qbus veteres munitas & muniter vſurparũt. Si quidẽ apud veteres munes, & munifici non a largitione, quæ ignota erat, dicebanť, ſed ita appellabanť conſentientes ad ea, quæ amici vellent. Pac. Nam qa tam largitio multis ignota erat munificus nemo putabať, niſi pariter volẽs. Luci. Munifici, comeſq; amicis nſis videamur viri. Didimus aũt ĩi eſt cõe oĩum: & oĩbus. i. indiuiſum. Similĩ etiã cõe pro imũdo: vt in actibus apłicis: cõe & imũdum nõ intrabit os meũ. Et hoc eſt cõe mihi, tecũ vel cũ cęteris.

Cõia verba ideo dr̃: quia cõiter ſimul tenenť ſub vno ſono actiuũ: & paſſiuũ quo mõ in noĩbus genus cõe diciť: qđ & maſcu. & fœ. ſub vno ſono tenet, vt ſacerdos: canis homo,

Communico,as,pen.cor.ex con,& munico componitur. Munico autem a munis fit. Et eſt cõicare participare, qſi quod eſt, aut eẽ poteſt: priuatim fit vniuerſorum. Sal. Alienum ſuis rónibus exiſtimans videri cũm dubium cum ſeruis fugitiuis cõicaſſe. Per tranſlationem ſignificat coinquinare, vt in euã. Quod procedit ex ore hoc cõicat hominẽ. Nam populus Iudeorũ partem dei ſe eſſe iactitans: cões cibos vocat: quibus omnes vtuntur homines: vt ſuillam carnem, oſtreas, lepores, & hmõi animantia: quę vngulas nõ findunt: nec ruminãt: nec ſquamoſa in piſcibus ſunt. Vnde in actibus apſtis ſcribit. Quod deus ſanctificauit: tu cõe ne dixeris. Commune ergo quod cęteris hoibus patet & quaſi non eſt de parte dei pro immundo dicitur.

Commuto,as,pe.pro. ſignificat ſimul, vel contra: vel totus ſimul muto, quod fit, cũ vna res pro alia datur. Et ille commutat, q alteri: quod habet concedit: vt aliud quippiã aſſequatur. Amb. Raro q̃uis excelſa virtus futuris commutat pñtia. Commutare aũt verba eſt altercari & iurgia habere. Teren. in And. Nunq̃ hodie tecum commutaturum patrem vnum eſſe verbum. Et commutare verba eſt pro bonis dictis mala ingerere. i. iracũdia in maledicta compelli.

Compago, & compages, pe.pro. vtroq; modo: pro coniunctione: & compoſitione. Oui. Atq; ita diſparibus calamis compagine cęre. Inter ſe iunctis nomen tenuiſſe puellæ, Pacu. Saluete geminę mei compages ſanguinis.

Compagino,as,pe.cor. cõiungo, copulo ꝙ pagines ſimul iunguntur. Augu. Vt autem ſimus membra eius, vnitas nos compaginauit.

Compar idẽ eſt: quod par. Liui. Comparem cladẽ ad egeſtis inſulis Carthaginenſium prælio nauali acceptam, qua fracti Sicilia, ac Sardinia ceſſere. Compar & nr̃ ſodus, ſeu ęqualis. Hier. lib. ij. Re. Apprehenſoq; vnuſquiſq; capite, comparis ſui defixit gladium in latus contrarij, & ceciderunt ſimul. Rhetores compar id eſſe dicũt: qđ duabus: aut pluribus ſentẽtijs breuibus, & inter ſe paribus exigitur.

Comparo,as penul.cor. ſignificata de quo. Teren. in Eunu. Haud ne comparandus hic quidem ad illum eſt. Item cõſtituo, adapto. Ambro. lib. j. offi. Ita te compara: vt quaſi puer iniuriam non teneas, malitiã non exerceas. Item pręparo: Cic. in Ver. actione ij. Vt erat inter ſuos copioſus, conuiuium cõparabat. Item Do. vt apud eundem ibi. Et omni gemitu ac dolore certa merces comparabatur. Itẽ ſocio cõiungo. Plau. in Aſi. Prẽhẽde auriculis cõpara labella labellis. Itẽ compono, machinor. Siſen. li. iiij. hyſt. Eos qui hoc malum publicum dideſtinis conſilijs cõparauerint. Et cõparare emere licet. Hier. in Ruffi inuenire deneget. ſed nemo eſt: qui incuria non aliqñ labatur: vt verum ſit: quod Hora. inqt. Q ñq; bonus dormitat Home. Cato. de re ruſt. Prædium cum comparare cogitabis: ſic in animo habeto. Liui. lib. ij Annonæ in primis habita cura: & ad frumẽtũ comparandum miſſi, alij in Volſcos, alij cumas.

Comparatiuus,a,um, quod comparat adęquat. Vnde dicimus comparatiuum gradum, cuius proprius eſt ſuperare poſitiuum in ea qualitate, quã obtinet licet qñq; pro poſitiuo ponat. Fit autem comparatio: vt docet Priſci. ad vnũ vel ad plures, tam ſui generis, q̃ alieni, q̃uis greca honoris cauſa ſuæ gentis magis: q̃ ratione veritatis dicit nõ poſſe ad multos ſui generis fieri comparationem. Sta. li. viij. th. Sed pectora flectas: & melior ſis quæſo deis. Vale. Maxi. lib. iiij. Idẽ ſenſit Fabricius Luſcinus honoribus: & auctoritate omni due temporibus ſuis maior. Et lib. vj. Tertius te importuniorem ſuperiorem habere cœpimus rectores. Comparatiua: & ſuperlatiua: quæ a præpoſitionibus veniunt præter ſuã conſtructionem ablatiui: & genitiui aliquando accuſatiuo iunguntur. Cice. Ad Octa. Propius vrbem. Saluſti. Proximi Hiſpaniam Mauri ſunt. Conſiderãdum vero, vt Augu. ait, comparatiuum gradum non ſemper quod ante poſitum eſt augere. Sed aliquãdo contrario ſuperferri, vt apud Apoſtolum ad Hebræos, quum loqueretur de benedictione terræ, quæ accepta pluuia fructum reddit deinde ſubiecit. Proferẽs aũt ſpinas & tribulos reproba: & maledictioni proxima eſt cuius finis in exuſtionẽ. Quod ne illis quibus loquebatur optaſſe videretur. Confidimus autem inquit de vobis fratres chariſſimi meliora & hęrentia ſaluti.

Compactum dicitur quod inter aliquos conuenit. Plau. Rẽ de compacto geris: ideſt ex eo quod interſe conuenerat.

Compaſco,is, ſimul paſco. Vnde compaſcuus ager: qui relictus eſt ad paſcendum communiter vicinis.

Compeſco,is, compeſcui, quaſi eodem paſcuo contineo.

Compedes,pe.cor. a ſingulari compes fit, qđ nõ eſt in vſu: vinculi genus eſt cuius arctura rei cuſtodiuntur: a cõpedio, is, qđ ex con, & pedio componit. Et eſt tam maſcu. q̃ fœ. generis. Hierony. in Hiere. Aggrauauit compedem meum. Genere compedum ſunt. Numellę boię pedicę neruus.

Compedio,as, occido. Augu. ſuper Neuiter. Solet & vulgo apud nos dici compediauit illi: quod eſt occidit illum.

Combani Sabini vocant, quam militares lecticam.

Comburo,is,pen.pro. ex con, & vro, b, interpoſita ſignificat, ſicut ſuum ſimplex, vel ſimul cum alijs vro, licet qñq; pro conſumo ponatur, vt eſt illud in veteri teſtamento. Videbat ꝙ rubus arderet, & non combureretur.

Comedo,is, & Comedo,es, eſt. Plau. in Tri. Quod ebibit, quod comeſt. quod facit ſumpti. Cice. Sed ad extremum pollicetur prolaturum ſe: quę comeſt. Supinum Comeſus, & comeſtum. Salu. Comeſta matrimonia: comeſa patina. Auguſti. in manuali. Paſſiuum protulit. Quotidie inquit comederis: & ſemper integer manes

Comedo, onis, & comœdus: pe.cor. q bona ſua conſumit.

Compeditus,a,um, pen.pro. a compedio fit, & ſignificat, quod compedibus illigatum eſt. Var. Domo exeo intro, & pedes corrigijs compedio. Hiero. contra Ruffi. ad linguam tranſtulit. Compeditam putas linguam eius: & inextricabilibus nodis ligatam, vix in humanum ſonum erumpere.

Compello,is, conſtringo. Hiero. ad Helio. Vt hæc tibi frater dicerem: compulit me tua dilectio. Et compellere eſt ſimul iungere. Plau. in Aſi. Quæ volet faciemus, qui hoſce amores noſtros diſpulſos compulit. Quod & de animalibus brutis dicitur cum in vnum locum, vel diuerſa aut diuerſorum animalia congregantur. Virg. Compulerantq; greges, Corydon, & Thyrſis in vnum. Proprie vero eſt ſimul pellere, collidere.

Compulſo,as ſępe collido. Colu. lib. j. Eadem, quę ſemper mare conſpicit compulſatur ac fluctu conſpergitur.

Compello,as, ad aliquem loquor: Virg. lib. ij. Vltro fles ipſe videbar Compellare virum. Aliquando infamo, accuſo. Suet. in Cęſa. Eodem modo Nonius queſtores: eo ꝙ compellari apud ſe maiorem poteſtatem paſſus eſſet.

Compendium, a compendo: quod non eſt in vſu: cum tamen compenſo eius frequentatiuũ inueniat. ꝙ prima compenderet. Et eſt id: quod parſimonia quadam ſeruamus, ſicut econtrario diſpendium, quod vel incuria: vel immoderatione diſpendimus. Pli. Bubulas carnes caulas caprifici magno lignorum compendio percoquunt. Idem Magno id lignorum diſpendio fit addito ſale. Nam percoq integro die vix poſſunt. Compendiũ etiam dicitur vtilitas, lucrum. Et diſpendium damnum. Tibul. Nec vagus ignotis repetens cõpendia terris, Preſſerat externa nauita merceratem. Cic. lib. iiij. ad Heren. Due res ſunt, quæ poſſunt homines ad turpe compẽdium commouere inopia: atq; auaritia. Et compendium breuitas: in qua tamen vtilitas fit, quales ſunt libri, in quibus breuiter materia colligitur. Vnde Plau. in mili. Quam potes tam verba confer ad cõpendiũ. Vnde & cõpendij via, breuis via dicitur. Hie. li. ij. Re. Currẽs achimas per viam compendii tranſiuit Cuſi.

Compendifacio: duco ad compendium: ideſt breui vtor oratione. apud Plau.

Compendioſus,a,um: quod eſt valde vtile. Columel. lib. j. Quod & ſi per partes nonnunquam damnoſum eſt, in ſumma tamen fit compendioſus. Interdũ dr̃ valde breue:

quod ea, quę ſimul penduntur celerius expediantur.
Compendiarius, a, um, quod eſt breue, & ſummum, ſiue optimum. Cic. lib. ij. offi. Præclare Socrates hanc viam ad gloriam proximam: & quaſi compendiariam dicebat eſſe ſi quis id ageret: vt qualis haberi vellet talis eſſet.
Cōpēſo, as, quaſi ſimul pondero, retribuo. Hier. in prolo. Amos. Sterilitas terrę cōpenſat pecorū multitudine. Val. Max. Tarditatē ſupplicij grauitate cōpenſat. Modeſti. Cōpenſatio eſt debiti: & crediti inter ſe contributio.
Cōperendino, as, pe. cor. ſignificat in longum de die in dies differo. Hiero. ad Pauli. Quo detentus opere implere non potui, quod promiſeram tibi, & Danielē nſm rurſus cōperēdinaui. Inde Cōperendinatio, q̄ eſt, ſicuti docet Aſco. ab vtriſq; litigatoribus inuicem ſibi denunciatio in perendinum diem. Nam cum rem aliquā agerent litigatores: & pœna ſe ſacramenti peterent, poſcebāt iudicem, qui dabat poſt trigeſimū diem. Quo dato inter ſe comperendinus: vt ad inuicem venirent, denunciabant. Quo cum eēt ventum, anteq̄; cā ageretur, quaſi per iudices rem exponebāt. Quod ipſum dicebatur cāę coniectio, quaſi cauſę ſuæ breuis coactio. Cice. in Ver. acti. iij. Vt his ludorū diebus interpoſitis nemo iſtum comperendinatum iudicaret.
Cōperēdinaria dies dicebat iudiciū in diē certiū cōſtitutus.
Comperendini, dies quibus vadimonium iubere licet: vt inquit Macro.
Comperio, & comperior deponens, ſi Diomedi credit differunt, Quod comperiri eſt: ex opinione colligere: & pro explorato compertum habere. ſaluſti. in Iugur. Sed ego cō perior Bochum magis punica fide, Comperire ab alio cognoſcere.
Compertum eſt mihi, & exploratum eſt mihi: hoc eſt per inueſtigationem.
Compernes dicuntur homines genibus plus iuſto coniūctis, vel qui longos habent pedes.
Competo, is, pe. cor. ſignificat honores: vel coniugium: vel quoduis aliud aduerſus alios peto: quaſi ſimul peto. vnde Competitores dicti ſunt: & ſic actiuū ē. Aliqn̄ competere eſt par eſſe: cōtingere: cōuenire (vt eſt apud Hiero.) Poſſide agrū meū, qa tibi cōpetit hæreditas. Vnde in æſtimatione rerū dicimus, hoc illi competit. Seneca. Nihil ei magis cōpetebat. Aliqn̄ ſignificat ſufficere Col. lib. ij. Nec omnino cūctabimur, quo minus ſub tectū congeratur: vel ſi non competet: vt aut in villam fœnum portetur, aut in manipulum colligatur. Certe, in metas extrui conueniet.
Competentia pro conuenientia: Gel. lib. j. Comprehēſa aūt menſura herculani pedis, ꝑm debitam membrorum omnium competentiam modificatus eſt. Accipitur etiā quādoq; cōpetere, pro conſtanter valere. Saluſti. lib. j. hyſto. Si vero, quaſi formidine attonitus, neq; animo, neq; aurib9 aut lingua competeret. Et ſic eſt neutrum.
Competitores dr̄: qui honorē vel coniugius: vel quoduis aliud aduerſus alium petunt: quaſi ſimul petitores.
Compita pe. cor. dicuntur loca, ad quę petunt homines per diuerſas vias. Sunt. n. quadriuia: & quaſi in vnum petunt locum. Vel a coeundo: quod multæ vię in vnum coeant. Vel a compitando, quod ibi ruſtici ſacrificare ſolerent. Ouid. Seruet vt internas compita ſecta vias.
Compitalia feſta, quę in compitis peragebantur.
Compitalitius dies: in quo compitalia celebrabantur.
Compilo, as pe. pro. vndiq; ſurripio. Vnde cōpilare: & expilare hæreditatem dicimus, hoc eſt fraudare, & diripere. Et compilati dicuntur furtum paſſi, quod qui e domo ſupellectilem detrahūt, ęquare: & complanare oīa videntur. Hora. Ne me cōpilaſſe putes Criſpini ſcrinialippi. Dctū a πιλῶ qđ eſt cōplano, non a pilis vellendis, cuius prima correpta eſt. Interdum Compilare eſt cogere, & in vnum condere. Vnde compilatores, qui multa in vnum cogunt.
Cōpingo, is, contrudo. Plau. in Am. Quid faciam nunc ſi tres viri me in carceres compegerint. Interdū cōpono, cōiungo. Hiero. De quorum vitiis: moribuſq; mirificis, quæ luculenter ipſe cōſpexi, libellum compegi. Idem in Eſaia. Argento & auro decorauit illud clauis: & malleis cōpegit vt non diſſoluatur. Vir. Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta cicutis Fiſtula. Vnde incompactum iunctum, male compoſitum. Et ſic componitur ex con, & pāgo, poteſt ēt eſſe compoſitum a pingo. Lact. lib. vij. Vt ſummā illam, quę cōtinet vniuerſa, & cōpingerent: & adimplerent Hie. in prolo. lib. Re. Deinde ſubtexunt ſophin. i. iudicum librum: & in eodem compingunt ruth. i. immittunt.
Complano, as, pe. pro. Quere in dictione Plano.
Complector ſimul, vel in totum amplector, cōtineo. Ter. in and. Accurrit, mediā mulierē complectitur. Cicero. pro Roſcio. Quo vno maleficio ſecula omnia complexa eſſe videatur. Complector te amore, ſignificat amo te. Et ſine ablatiuo. Cice. Curioni. De. T. Annio tantū tibi polliceor, te maioris animi erga te, ſi complecti, homines volueris, habiturum eſſe neminem. i. armare, defendere. Complector cogitatione cogito, Complector animo: conſidero. Cic. in Cato. Et enim, cum complector animo, quattuor reperio cauſas: cur ſenectus miſera eſſe videatur.
Compleo, ex con, & pleo, ſignificat ad ſummū, ſeu vndiq; impleo. Gel. Ventus a latere ſeruiens nauem vndis cōpleuerat. Reperit ēt ſine ablt̄uo. Cice. li. vj. de Rep. Quis eſt: qui cōplet aures meas tantus: & tā dulcis ſonus? Per trāſlationem complere ponitur pro viuere, finire. Idem in Cato. Leontius Gorgias cētum, & ſeptem compleuit annos. Hiero. Necdum verba compleuerat. Interdus ponitur pro ſupplere: perficeræ, integrare. Salu. Duas legiones inſtituit, cohortes pro numero militum complet, ſed oīno ex grego venit, πλέος γαρ λέγεται, καὶ πλεος καὶ πλείων.
Complodo, is. pe. pro. vide in dictione Explodo.
Compluries aduerbius factum ab eo: qđ eſt cōpluria, ſignificat ſępe. Cato. cōtumelias dixiſti mihi compluries. Complura. Vide in dictione Plus.
Compluuium, a pluuia dicitur, quo de diuerſis tectis aqua pluuialis defluit in eundem locum.
Compluuiata victis dicta eſt a cauis ędius compluuijs quę quadruplici perticarum ordine inſtructa eſt.
Compono, nis, ſimul pono, coniungo. Virgil. Componēs manibuſq; manus, atq; oribus ora. Aliquando componere eſt diſponere, conſtituere: quaſi ſimul ponere. Componere. n. & ædificare reciproce dicuntur cōponuntur ſi quidem orationes: ædes ædificantur. Et tamen dicuntur ædificari orationes: & ædes componi. Vir. li. iij. Quā tuta poſſis vrbem componere terra. Quandoq; Componere, cōparare dicimus: quoniam quæ comparantur: iuxta ſe ponuntur. Saluſti. Vbi Metelli dicta cum factis componit. Vir. ſic paruis componere magna ſolebam. Quandoq; ornare. Idem lib. iiij. Georg. Dulcis compoſitis ſpirauit crinibus aura. Nam compoſitio ornatum facit. Quandoq; colligere. Cice. in Ver. Si ab iſto libro, quem tibi magiſter ludi neſcio quis, ex alienis orationibus compoſitum dedit. Quandoq; reficere, recreare. Vt vix defeſſa ſenem paſſus componere membra. Quandoq; lenire. Ambro. li. j. offi. Cauere debemus: ne in perturbationem prius inddamus: q̄; animos noſtros ratio componat. Quādoq; finire, claudere. Virgi. Ante diem clauſo componet veſper olympo. Quandoq; concordare. Plaut. in Cur. Si poſſum hæc inter vos componere. Quandoq; compoſito redimire. Salu. lib. j. hyſto. Cum lenones: & vinarij, lanij, quorum præterea vulgus indies vſum habet: precio compoſiti: hoc eſt, facta precij redempti compoſitione. Quandoq; conuenire: paciſci. Pli. Nihil non ex compoſito fecimus, pactum ſeruauimus. Quandoq; fingere, ſimulare. Saluſti. Non ſunt cōpoſita mea verba, parui id facio: ipſa ſe virtus ſatis oſtēdit. Plau. Quas iſte fabellas compoſuit.
Compoſito. ſignificat ex pacto. Et ponitur ſine præpoſitione. Non enim dicimus ex compoſito. Teren. in Phor. Cōpoſito factum eſt, quo modo hanc q̄; amas habere poſſis ſine dote.

Compoſito,

Compoſitio, mō ſtructurā, mō ornatum, mō pactū ſignat.
Compos dicit̃, ꝙ habet, vel aſſecutus eſt aliquid. Vale. Max. lib. j. Imperatores cōpotes victoriarum. Plau. in Cap. Atq; ita me rex deorū, atq; hominū faxit patriæ cōpotem. i. obtentorem. Impos, qui non pōt aliquid. Compos animi. i. cōpetentis animi, vel qui habet ſanum animū. Impos animi, qui animi vi potens nō eſt. Leo papa. Fandi impotem dixit, qui fari nōdum poſſet. Salu. Neq; anuuo, aut lingua ſatis cōpotem. Cum de amente Septimio loqueret̃. Teren. in Adel. Vix ſum compos animi, ita ardeo iracūdia. Plau. in ca. Eripite iſti gladium, quæ ſui eſt impos animi. Sic cōpos voti, & impos voti. Cice. Nam quo modo victores dicimus voti cōpotes, qui quicq̃d volunt̃ faciunt. Sic victos ecōtrario voti impotes, qui non poſſunt facere, qđ volunt. Quidam intelligunt cōpotem, cōpoſitum animū, & tam in bonam, q̃; in malā partem. Plau. in Epi. Cedo manum accipe ærūnarū, & miſeriarum cōpotem. i. qui ſimul tecum ærūnas, & miſerias habet. Sunt aūt cōpos, & impos generis cōis cōpoſita a pos, nō a potis, vt voluit Ser. Licet pos, non ſit in vſu, ſed potis. Non. n. dicimus cōpotis, & impotis in noīatiuo, cuiꝰ tñ ſic dicendū eſſet, niſi pos inueniret̃, vñ & poſſum, & poſſideo. Nam poſſuꝰ ex pos, & ſum cōponitur, poſſideo ex pos, & ſedeo, mutationem, e, in i. Pos autē, idem, qđ potens, vt ſit poſſum potens ſum, poſſideo potens ſedeo. Eſt igit̃ potis genitiuus a pos, licet loco nominatiui ponat̃. Perſ. Nec potis es nigrū vitio ꝓfigere theta. Vir. Nec potis ionios fluctus ęquare ſequendo. Nec pote in neutro genere (vt voluit Priſci.) inuenit̃, quia cōpote, & impote nuſq̃; inueniunt̃: neq; in plurali cōpotia, & impotia. Potis tñ neu. ge. legit̃ apud Teren. in Phor. vbi ait. Adoleſcens primū abs te hoc bona venia peto, ſi tibi placere potis eſt, vt rſideas mihi. Potis eſt pro pōt, ſiue poſſibile eſt, capitur, cui ſubintelligit̃ iſtud pro nominatiuo, vt rſideat potis neu. ge. quod ſumit̃ pro poſſibile, & verbū ſuum habet eſt vnde regit̃. Quod aūt Perſ. dicit. Qui pote vis dicā nugaris cū tibi calue. Pinguis aliqualiculus ꝓtento ſeſquipede extet. Pote pro potis accipit̃ metri cā. Similiter Proper. Qui pote quiſq; in ea cōterat arte diem. Iungit̃ q̃nq; cōpos cum ablatiuo, vt apud Liui. li. iij. Prędaq; ingenti cōpotem exercitum ſuis etiā rebus recuperatis, quæ populatione agrorū amiſſę erant, reducit. Quo in loco cōpotē, quaſi affluentem, & lętū ſignificare puto. Sępius tñ genitiuo iungitur.
Comprimo, is, pe. cor. ſimul pręmo, vt Vuę comprimūtur, quo vinum deſfluat. Item cohibeo, contineo. Terē. in He. At tu tibi iſtas poſt hac cōprimito manus. Plau. in amph. Ego tibi iſtam hodie ſceleſte, comprimam linguam. Item Vitio. Mar. villica, vel duri cōpręſſa eſt nupta coloni. Incaluit, quotiens ſaucia vena mero. Vnde cōpręſſus, us, & cōpręſſio pro coitu. Plau. Nunc ad amicam decimo die Athenas viſo, quā grauidam hic reliqui compręſſu meo. Idem dulces amantium compręſſiūculæ.
Compręſſus, us, & cōpręſſio, vide in dictione Comprimo.
Cōpungo, is, totū pungo, ferio. Ambro. li. j. offi. Repetebat filius appellatione paternam, cōpungebat paterna viſcera, ſed non minuebat deuotionē. Vide in dictione Pungo.
Compunctio, in ſcripturis diuinis q̃nq; ſumit̃ pro pęnace animi habitu, & ad malum imutabili, vt apud apoſtolū.
Compunctus, ſignatus. Cice. li. ij. offi. Compunctum notis treicijs diſtricto gladio iubebat anteire.
Compſotes pe. pro. latine dicitur artificioſiſſimus.
Computo, as pe. cor. ſimul puto. Quod & ad arbores, & ad mentem referri poteſt, cum ad mentem refertur, pro exiſtimo, ſiue iudico accipi poteſt. Ambro. In infantia quidem cōputabatur in annis, ſed erat ſenectus mentis immenſa. Et computare connumerare eſt, ſiue quod vulgo dicitur, computum facere. Hie. ad Dama. Computa ergo a Phares, vſq; ad Naaſon, & inuenies generationes quinq;. Idem ad Paulinum, quicquid in ſumptus de tuo tuleris, pro lucro computa, id eſt pone, vel habe, vel tene reputa. Lac. lib. iij. Eamq; hominum ſapientiā, pro ſumma ſtultitia computat, id eſt ponit. Interdū pro imputare, vt apud Plau. In Mer. Cōputat vxor. ἐλλην ςὶ δὲ λογρομαι καὶ λογιςὴς καὶ συμψηφίζω μεταφορικῶς λέγεται.
Compromitto, & cōpromiſſum. Vide in dictiōe ꝓmitto.
Con, & cum idem ſignificant. Sed cum ſeparati, con vero ſemper cōpoſita reperitur, & ſignificat ſimul, vt coniungo. Interdum cōtra, vt cōtendo. Interdum valde, vt concrepo. Et eſt ſciendū, ꝙ quādo componit̃ cum dictione a vocali, vel ab h incipiente, ſemper n abijcitur, vt Coapto, coapoſtolus, cohæreo, cohortor, cohibeo. In comedo vero n mutatur in m. In cogo, n, & a tollunt̃. Q̃ñ componit̃ cum b, m, & p, tranſit n, in m, vt Cōbibo, cōmoneo, cōpareo. Cū c, d, f, g, q, s, n, t, i, & u, cōſonantibus, manet. n. integra, vt Concurro, cōdo, confugio, cōgero, cōiectio, cōquiro, conſequor, cōnecto, contineo, cōuenio. In reliquis, n, mutat̃ in ſequentem litteram, vt colligo, colluuies, corrigo.
Concerno, is. Vide in dictione Cerno.
Concedo, is, do, permitto. Terē. in Adel. Hui metuiſti nūc, ſi de tuo iure conceſſiſſes paululum. Cice. in Ver. act. ij. Da mihi hoc, cōcede qđ facile eſt. Aliq̃ñ concedere eſt recedere. Teren. in Hecy. Hic video me eſſe inuiſam īmerito tēpus eſt cōcedere. Aliq̃ñ ire, reducere, & ſe retrahere. Liui. de ſecūdo bel. pu. Annibal Sagunto capto Carthaginē nouam in hiberna cōceſſerat. Idem lib. iiij. ab vrbe cōdi. Quæ cum agerentur, hoſtes in loca altiora conceſſere. Aliquādo credere, cōſentire. Terē. in Phor. Nunq̃; ne hic hodie cōcedes mihi, neq; intelliges? Cice. in Lel. Quod ſi rectū ſtatuerimus, vel concedere amicis quicq̃d vel impetrare ab his quicq̃d velimus, perfecta quidem ſapientia ſumus.
Concido, dis, pe. produ. concidi, ſum, ſimul, vel minutatim cædo. Pli. Caro eius conciſa, ac decocta adhibenda eſt. Cōcidere etiam, frangere dicitur. Idem. Et nucleus Ab hoc cōciſa oratio dicitur, quæ non continua, ſed veluti membratim cæſa eſt. Et conciſus ſonus fractus vocatur. Hiero. in li. Numeri. Si autem prolixior, atq; cōciſus clangor increpuerit, mouebunt caſtra primi.
Concido, dis, pe. cor. cōcidi, ꝯcaſum, ſignificat in totū cado. Lac. lib. vij. Et muri omnium ciuitatum concident. Plau. in Amph. Vt quiſq; inſtiterat concidit crepitu. Et cōcidere eſt in totū mori. Col. li. vij. Atq; alia genera pecoꝝ, cū peſtilentia vexantur, prius morbo, & languoribus maceſcunt, ſolę capellæ: q̃uis opimæ: atq; hilares ſubito concidunt.
Conciſus ſonus. Vide in Concido, de quo modo.
Cōcilius, a concal.ido. i. vocādo. Vel, vt Var. ait, a coactiōe. Seu ſm Feſtū, a ꝓpli cōſenſu. Et ꝓprie viri cōuocati concilium dr̃. Vir. Cōciliūq; vocat diuū pr̃, atq; hominum rex.
Conciliabulum locus, in quē concilium conuenit. Plau. in Bac. Quid ſi apud te veniat de ſubito prandium: aut potatio forte, aut cęna: vt ſolet fieri in iſtis conciliabulis.
Concilio, as, beniuoluꝫ facio: aut amore coniūgo. Liui. li. j. Æneas aduerſum tanti belli terrorē, vt animos ab originū ſibi conciliaret. Hierony. Vera illa neceſſitudo eſt, & Chriſti glutino copulata, q̃; non vtilitas familiaris ſed dei timor: & diuinarum ſcripturarum ſtudia conciliant. Reconciliare vero quis dr̃ cum poſt inimicitias, rurſus aliquē in gr̃am recipit̃. Aliq̃ñ tñ conciliare eſt cōtrahere, ſeu comparare. Et hoc tā in malū: q̃; in bonū. Plau. in Tri. Meus gnatus me ad te miſit inter ſeatq; tuos affinitatē, vt cōciliares: & gratiā. Terē. in Heau. Exeo ergo, vt pacem cōciliē. Sic dicimus. Cōcilio mihi odiū, inimicitias, qđ eſt quaſi cōparo: acquiro. Silr̃ ſumit̃ reconcilio pro cōparo, acquiro. Quint. Nā & plus auctoritatis afferūt ea quę non pręſentis gr̃a litis ſūt comparata: & laudē ſępe maiorē. q̃ñ nr̃a ſint, reconciliant.
Conciliatus pro empto. Teren. Prodi male conciliatæ: id eſt magno pręcio emptę & conciliatio ꝓ conuentione. Plau. Extat conciliatio, ſeruanda promiſſa.
Conciliatrix dicitur mulier, quæ viros mulieribus, & vxores viris conciliat.
Concretum id dicitur auctore Dona. quod ex minutis multis in vnam cogitur maſſam.

Concio, is, conuoco. Liui. lib. j. Deinde ne vana vrbis magnitudo eſſet, adijciendę multitudinis cauſa vetere conſilio vrbes, qui obſcuram, atq; humilem condendo ad ſe multitudinem natam e terra ſibi prolem ementiebantur.

Concito, as, pe. cor. ad iras prouoco. Hinc Cócitatus iratus. Gel. Erat enim aliquanto concitatior.

Concio, nis, a concio, is, tria ſignificat. ſ. locū, ſuggeſtūq;, vbi verba fiunt. Liui. li. j. Vocato ad conciliū populo, ſummiſſis faſcibus, in concionē aſcēdit, multitudinem populi aſſiſtentis conuocatam: vel ex magiſtratus iuſſu, vel publici ſacerdotis, vel ſua auctoritate: & proprie ad audiendum oratorem concionantem in bonum publicū. Cice. in Lel. Cōcio, quæ ex imperitiſſimis conſtat, tñ iudicare ſolet. Salu. Itaq; concione aduocata hmōi orationem habuit. Et orōnem ipſam, quæ ad populum habetur. Cice. Dolobellæ. Legi concionem tuam, nihil illa ſapientius.

Cócionor, naris, orationem hēo. Idem cornifi. Hos hinc cū homine gladiatore oīum neqſſimo collega nrō Antonio bellum gerimus. Sed nō pati contentione arma verbis. At ēt de te cócionatus ē. Hinc cócionator, q orōnē hēt. Hie. in prolo. Salo. Eccleſiaſtes a gręco appellatus: quia cętum. i. eccleſiā, quē nos nūcupare poſſumus cócionatorē, φ loquat̃ ad pplm: & ſmo ſit, non ſpāſr ad vnum: ſed ad vniuerſos.

Concionalis, qui idoneus eſt ad concionandum, aut qui cócionari conſueuit, qualis hodie vulgo prędicator appellatur. Curius. Cice. Quod quidem ſi inter vos ſenes cócionales venale pręſcripſerit, egerit non multum.

Concionatorius, a, um, quod ad concionem pertinet. Gel. Ecce autem pro tibicina laconica tibia quoq; illa concionatoria in mentem venit, quam. C. Graccho cum populo agente prę. iſſe: ac pręmonſtrāſſe modulos ferunt.

Concha genus piſcis ex cancrorū genere. Conchę: & oſtrea dicuntur firmioris teſtę piſces. Conchę quę teſtam leuem, ac politam habent: ſiue vniformiter rugatam. Et teſte ipſe du riores proprie cóchę dicunt̃: quales ſunt coclearū: atq; concharum. Ouidi. Oſtrea quæ in cóchis tuta fuere ſuis. Colu. Implicitus conchę limax. Vñ vaſis quoq; genus concauū: ac ſuperius patulum, ab huius ſimilitudine cóchę, cócham vocamus. Pli. Rurſus tundit̃, deinde lauatur in cóchis, ſiccaturq;. Alio nomine alueos: & alueolos dicimus: & præſertim in longus porrectos ligno excauato, vt monoxyla. Eſt & concha genus vaſis vinarij: in qđ e dolio hauritur vinum. Iuue. Cum bibitur cócha. Dicitur & conchus. Aliqñ concha ponitur pro tuba. Virgi. lib. vij. Sed tum forte cauadum perſonat æquora cócha. Ouid. lib. j. Meta. Cæruleum tritona vocat conchaq; ſonaci inſpirare iubet. His buccinis vtebant̃ Tritanes qui erant tubicines neptūni. Ser. hoc nomen a græco κόγχη trahit. Alij latinum putant a cócauitate deductum, atq; ſine h, ſcribunt. Ælianus autem lib. iij. ἔχει γλῶτταν πορφύρα καὶ διὰ ταύτης ἕλκει δόσα ἐσθίει καὶ διὰ ταύτης ἁλίσκεται. Poſtea de margaritis ſcribit κόγχη δὲ ἀφροδίτῃ ἱερᾶται καὶ τὰ κογχύλια μέγιστα εὐ τα πρὸ βάντι δι καὶ ἰνδοῖς.

Conchus, lapis quidam in cócha piſce, qui a nónullis vnio, ab alijs margarita, ſiue perula dicitur.

Conchyle, pe pro. & Cóchylium genus piſcis ex cócharum genere, vt ait Pli. li. ix. in mari aſſyrico: & medico: quē muricem, & ſarras, & oſtrum appellant: ex cuius inciſa cócha colligit̃ ſuccus tingendis veſtibus expetitus. Ex eo enim inficitur purpura, qui color auſterius in glauco eſt, & iraſcenti ſimilis mari. Vnde cóciliata veſtis dr̃ purpurea a cóchylijs. Ci. in phil. Cóchiliata piſtromata appellat: quæ infecta erāt ſucco cóchylior. Ponit̃ qñq; cóchyliū pro ipſo colore, ſicut purpura murexq;. Pli. Concharū ad purpuras: & conchylia eadē eſt materia. Ites pro genere ipſo cóchauū: a qbus nomen ſumpſit. Idem Lingua purpurea longitudine digitali, qua paſcit̃ perforando reliqua cóchylia. Cruor cóchylij: ſiue muricis oſtrum dr̃ ab oſtris. Quapropter cóchilium, muricem, oſtrum in eadē ſignificatione accipimus. Virgi. Tyrioq; ardebat murice læna. Idem. Vt gēma bibat: & ſarrano dormiat oſtro. Iuue. Horum ego non fugiam cóchylia, hoc eſt, luxurioſas veſtes, & murice infectas.

Conchyliata veſtis. Vide in dictione Conchyle.

Cóchis, fabę genus, ſiue eduliū ex faba. Iuue. Cuius conche tumes. Sunt q dicant eſſe fabam cū ſuo cortice elixam ad differentiam fabę frixę: q̄ ſine cortice coquit̃ a ſimilitudine cócharū: φ fracto cortice, velut implicita cóchis ſuis carūcula videatur. Mar. Si ſpumat rubra cóchis tibi pallida teſta Lautorū cœnis ſępe negare potes. Huius diminutiuū eſt cóchicula.

Concino, is, pe. cor. cócinui, cócentum, ſimul cano. Cic. li. j. Aca. Qui cum ſimilitudine cócinere maxime ſibi vident̃. Per tranſlationem ponitur pro conuenire. Concinit enim qui conſonat. Et ſic cum datiuo conſtruit̃. Aug. Quædam exemplaria habent. Ecce generationē filiorum tuorum: cui concinui, ideſt cui congrui: cui accómodatus ſum.

Concento, as, frequentatiuum eſt a concino, is.

Concentor in decretis canonicis dicit̃ is: qui conſonat & cócinit canenti, ſicut ſuccentor: qui voce ſubſequens canendo reſpondet. Pręcentor: qui vocem pręmittit in cantu.

Concentus, us, ſimul cantus, cantus mixtus, ideſt ſymphonia: & diuerſarum modulatio vocum: vt cum e multis diuerſis vocibus vnus efficitur ſonus. Virgi. lib. j. Geor. Hinc ille auium concentus in agris.

Concinno, nas, per duplex nn, facio cóſentio: apte cópono. & quaſi cóuenire facio, quod vernacula lingua dicimus cóciare, vt Pellis cócinnata eſt ad calceos. Plau. in Am. Lachrymantem ex habitu cócinnas tu tuam vxorē. i. facis. Idem. Auceps quando cócinnauit aream eſcas effudit. Hiero. Lucernas cócinnant, vel ſuccendunt focum.

Concinnus, a, um, ideſt qđ cópoſitus & ornatus. Ex con, & cinnus. Cinnus aūt potionis genus eſt ex multis liquoribus cófectū, vt Cócinna oratio. i. cópta & apte cópoſita. In quo ſenſu accipi pōt. Cócinus quod a Concino fit.

Concinus, a, um. pe. cor. a Cócino. is, Vide in Cócinnus.

Concinnitudo, cóuenientia. Cic. li. ij. artis rete. Splendoris, & feſtiuitatis, & cócinnitudinis minimum.

Concinnentia, cócinentia, ſeu cóuenientia. Sido. ad Cóſentium. Quod domicilium parietibus attollitur ad cócinnentiam. ſ. architonicam fabrefactis.

Concinnaticius, a, um, quod breuiter collectum, & apte factum eſt. Nam cócinnare eſt apte cóficere, & quaſi in arctum breueq; colligere. Apul. lib. ij. Nam Milonis boni cócinnaticiam menſulam rogatus accubueram.

Concipio, ſimul capio, apprehendo. Vnde cócipere mulieres dicuntur, cum genitale ſemen apprehenditur ad fętum faciendum, & cóceptus fętus, dum genitura coaluit. Lactā. lib. iij. Quid φ vxor poteſt eſſe cómunis, filius non poteſt, quoniam cócipi, niſi ex vno, neceſſe eſt. Transfertur ad animum. Quintil. Nec tantum cócipere animo ſcelus potuit. Hinc conceptus mentis dicuntur, quæ comprehendimus, & imaginamur. Et apud Geometras, cómunes animi cóceptiones vocantur quæ omnes tanq; vera, & indubitata profitent̃, vt Omne totum eſt maius ſua parte. Et ſi ab ęqualibus æqualia demas, quæ remanent, inter ſe ęqualia ſunt. Interdum concipere eſt deliberare, ac deſtinare. Senec. Iamdudum animo conceperat, quid eſſet acturus. Vnde conceptum dicimus prędeſtinatum. Virgi. Aut tu bellacie, cóceptumq; excute fœdus. Interdum cógregare in vnū reducere. Col. lib. j. Ne cum a vertice torrens imbribus cóceptus affluxerit, fundamenta cóuellat. Idem. Sed ampla ſtabula ſic ordinent̃, vt ne quis humor influere poſſit, & vt quiſq; ibi cóceptus fuerit, q̄; celerrime dilabatur, vt nec fundamēta parietum corrūpantur, nec vngulæ pecudum.

Conceptio, apud grāmaticos ſchema eſt: cum vnum genus concipit: hoc eſt ſimul apphendit aliud genus: vel vna perſona aliam perſonam.

Conceptus, a, um, participium ſignificat, qđ appręhenſum: ſiue deſtinatum, aut congregatum eſt.

Conceptus, us, nomen, quod & conceptum, dicitur de his, quæ in ventre fœminæ, & in animo fiunt.

Concep:abulū,

Conceptabulum, aliter cōceptaculū: quod aliquid cōtinet: vt vena eſt conceptaculū ſanguinis.i.in qua ſanguis cōtinet.
Conceptiuæ feriæ, quæ certis diebus: quotannis obſeruabantur: vt ſementinæ: & compitalitiæ.
Concepta verba ſunt quæ prout enunciantur ita perſcribi ſolent: nec aliquid præpoſtere dici fas eſt. Sæpe iuſiurandum offerri ſolet conceptis verbis. Plau. in aſina. Vbi verbis cōceptis quod aliud ſciens periuraris.
Cōclamatum eſt, quod trāſactum: & finitum eſt: vt Cōclamata corpora: quæ nihil reliqui iam hñt ad vitæ officia. Aut conclamatū eſt.i. ſatis deploratum, ſatiſq; vociferatū eſt. Luc. Corpora nondū conclamata iacent. Hinc tractum dr̄, ꝙ cum vitalis ſpūs interclusus homines fallere ſoleat: aqua frigida ablui conſueuerūt: & per interualla conclamari. In quo cum liberari nequirent, poſt vltimam conclamationem, quaſi rebus deſperatis comburebantur.
Conclaue pen. pro. neutri gene. & conclauis fœminini generis, locus ſecretior i interioribus tectis, vbi colloquia fieri ſolent. Hēt q; vnam clauem cōmunē domeſticis ꝙ intra eum multi loca clauſa ſint adhærentia triclinio. Ci. Conclaue triclinium interpretatus eſt. Hor. in Ser. Currere ꝑ totum pauidæ conclauia, magiſq;. Et conclauia loca ſunt: quę vna claue clauduntur.
Conclauatus locus dicitur vna claua clauſus.
Conclauo, as, cuius paſſiuum eſt conclauor.
Conclauium, genus anuli eſt.
Concludo, dis pe. pro. ſimul claudo, a quo concluſus anulus dr̄. Per tranſlationē concludere eſt porare.i. orationem terminare. Vñ cōcluſio dicit̄, quā grēci Epilogon, nō ſolū ꝑ orationē, sed cumulū vocāt. Nā cumulus ꝓprie aceruus eſt. Et in cōcōne omnia: quaſi in vnum aceruū colligunt.
Concorporo, ſimul corporo, quod fit cum duę, pluresue res mixtæ vnum quod efficiunt. Plini. Semper mulſum ex vetere, vino, facillimeq; cum melle concorporatur.
Concors, a coniunctione cordis dicit̄, qui vnius cordis ſiue vnius animi eſt. Inde concordia, concorditas, cōcorditer, & concordo, quibus contraria ſunt diſcors, diſcordia diſcorditer, & diſcordo.
Concordia, non ſolum eſt, quæ diſcordiæ contraria eſt: vt apud Salu. Concordia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur, ſed & quæ dea a Romanis credita fuit, cuius templum non lōge a lacu Curtio in Palatino mōte.
Concordare eſt concordem eſſe. Teren. in Phor. Si concordabis cum illa, hēbis: quę tuam ſenectutem oblectent.
Conchon: grēci appellant vas: ſeu canum oculorum auctor Iul. pol.
Concredo, dis, Vide in dictione Credo.
Conciſpulo, as, apud Neuius ponit̄ ꝑ corrūpo, & inuiolo.
Concretum. Vide in dictione Abſtractum.
Concrepo, pas, pe. cor. perſono. Et plus eſt: q̄ ſono. Nam cō ibi auctiuum eſt. Teren. Sed hoſtium concrepuit.
Concubo, as, ſimul dormio, ſimul quieſco. habet pe. cor. Per tranſlationem de re venerea dicitur. Vnde & concubinus, & concubina: ꝙ ſimul cubent.
Concubitus, us, & concubitus. Augu. lib. v. de ciui. dei. Nunquid & in conceptu: vbi & vnum concubitus manifeſtus eſt: & tanta naturæ vis: vt cum conciperet fœmina: deinde alterum cōcipere oīno non poſſet.
Concumbo, is, idem quod Concubo, as.
Concubium, a concubitu dormiendi cauſa dicitur. Et ſunt concubia noctis primi ſomni: ſeu intempeſta nox, quia tunc tp̄s agendi eſt nullum ꝙ fere omnes cubent. Alij ab eo, ꝙ ſiletur, ſilentium noctis, quod Plau. conticinium vocat. Siſen. lib. iij. Hyſto. Ipſi legati concubia nocte oppido digreſſi iam ſupra hoſtium munitionem ſuccedunt.
Concutio, is, pe. cor. ſſi, ſſum, ex con & Quatio. vide in dictione Quatio.
Concupiſco, is, vide in dictione Cupio. Hinc cōcupiſcentia quę eſt bonarum ęque ac malarum rerum appetitus.
Concurro, ris. Vide in dictione Curro.
Concuro, as. Vide in dictione Curo.
Cōdemno, nas, ex con, & dāno, ſignificat iudico. Et cōſtruitur cum ablaō: vel gtīo. Cicer. Curioni. Quare ſi iniquus in me iudex, condemnabo eodem ego te crimine. Idem Tironi. Etiam ſceleris condemnat generum ſuum.
Condico, cis, pe. pro. ſimul dico, ſimul determino, cōſtituo. Iuſt. lib. iij. Nam inducias, quas proprio nomine condixerant, ex ſociorum pſona rumpebant. Vnde condictus, ſimul dictus, & promiſſus. Et condicere eſt repetere. Iulius. Si alienā rē mortis cā donauero, eaq; vſura parta ſit, verus dominus ei condicere non poteſt. Itē condicere ponitur pro contradicere. Paulus. Hic ſcit poſſe ſibi condici, ſi conualuerit donator. Itē ꝑm iureconſultos pro dicendo dēū dare, ſed proprie, quando actio dat̄ in perſona. Hiero. in Exod. Clamauit Moyſes ad dñm ꝑ ſponſione ranarum, quam condixerat Pharaoni. Sue. in Tibe. Cœnam ea lege condixit, ne quid ex conſuetudine immutaret.
Condictū, quod in cōmune eſt dictum, id eſt promiſſum, ſeu pactum inuicem factum. Hier. in ii. Gen. iuxta condictum reuertar ad te.
Condictio, & pronūciationem quandam, & actionem ſignificat. Eſt & condictio (vt docet Feſtus) in diem certum eius rei, quæ agitur denunciatio. Cōdicere enim priſca lingua eſt dicendo denunciare.
Condicio ſine c, a condo, is, fit, & pro fortuna, ac ſorte fortunarum tēporū, & rerū poni ſolet. Cice. O miſerā conditionē adminiſtrādi cōſulatus. Aug. Ea temporum conditio erat vt ne conqueri quidē de iniurijs fas eſſet. Et apud Liuium legimus cōditiones pacis oblatas. Et hō bonæ cōditionis dicitur qui in bona fortuna eſt, hoc eſt, qui diues eſt. Aliqñ electionem: & conuentionē denotat. Ter. Amatores chryſidis tulerunt cōditionē, ſi vellet eis morē gerere ſe daturos illi preciū, ipſa vero accepit conditionem, id eſt pactioni, promiſſioniq; conſenſit. Et apud Liui. legimus conditiones pacis oblatas.
Condio, is, condiui, vel cōdij, conditū pe. pro. ſapidū facio qđ fit cū epulę ſale, aut pinguedine, ſeu aromatibus condiuntur. 'uue. Et quadringentis nūmis cōdire guloſum fictile. Hinc cōdimenta dñr, quę ad cōdienda obſonia fiūt. Ci. li. iij. offi. Nā vt tribuamus aliqđ voluptati cōdimēti.
Cōdire eſt præparare & cibaria ad longū vſum, vt fit quum nuces & huiuſmodi quas confectiones vulgus vocat.
Condimentum, quod condit: vide in Condio, is.
Conditura, ræ, idem, quod condimentum. Hieron. contra Ioui. Porri ſi alimenta coquorum arte mutantur in melius: & fit aliquid ſuauius conditaris: huiuſmodi cibi: non naturæ ſatis faciunt: ſed voluptati.
Condylus pe. cor. iunctura, & nodus articulorum in digitis, & eminens. ſtricta in pugnum palma. Nā quattuor digiti (vt ſcribit Ariſt.) ternos hñt cōdylos, pollex vero duos. Greci & condylon pugnū vocant, q fit complicatis digitis in cōdylos, & tuberculum. Vnde Plut. ſcribit eum, quem Caſtor condylo percuſſiſſet: ſtatim mortuū in cicoteliam incidit. Martianus in primo. Caput illi virga comminuēs eidem: quibus fuerat eblandita ictibus crebris, complicatiſq; in condylos digitis vulnerabat.
Cōdyloma, tis. pen. pro. κονδύλωμα morbus (vt Iul. pol. inqt) q naſcit̄ circa coronā ani: ſiue podicis tuberculū inſanabile. Et circa ſedē fiunt cōdylomata magna: ſed nō laborioſa. Naſcunt̄ ex inflammatiōe: nec ſunt hemorroides, ſed eminētes tumores, nūc molles, nūc duri, figura rotunda: & nihil eminētes. Sunt aūt tria morborū gn̄a: vt ſcri. Cel. li. vj quæ anus recipit. Primū morbū dicit eſſe Rhagadia, qñ pluribus locis cutis ſcindit. Scd̄m Condyloma. Tertiū hemorroides, cū ora venarum ſanguinem fundunt.
Condo, is, di, tū pe. cor. ſignificat in vnum interiorē locū ad cuſtodiam do, vt fit cum quępiam compeditum in carcerem condimus, & abſcondimus. Vir. Et nota condunt̄ in aluo. Plin. Si libeat credere: vt ſub vna fico turmæ condantur equitum. Quandoq; conſtituo, ædifico, quaſi ſimul

do, vt Troiani Romam condiderunt. Et Cicer. multos libros condidit. Hinc inconditus pro inornato, incompoſito. Q ñq; repono. Pli. Formicę cōdunt ęſtate fructus, q bus hyeme fruantur. Quandoq; compono. Pli. Opus cōdidit perpetuo omnibus legendum. Quandoq; recondo, ſepelio. Idem. Poſt conditum monumento corpus. Quādoq; potior. Vir. li. vij. Optato condūtur Tibridis alueo. Huius verbi cōpoſita ſunt abſcondo, & recondo.

Condulus: & Condalius annulus. Pli. Id græci a digitis cōdulum quoq;: & condalium annulum dixerunt ꝙ in illo digitus recondatum forte inſtrumentum quo ſutores vtūtur ne digitos offendāt. Plau. in tri. Inter eos ne homines condalium redipiſci poſtulas. Hunc etiam ſymbolum & vngulum priſci dixerunt.

Conditor, pe. cor. qui aliquid facit. Conditor, pe. pro. a condio, dis, qui fercula condit.

Condalius, Idem quod Condulus. i. annulus.

Conditaneum modo a condendo, modo a condiēdo fit: ſignificatq; qd̓ condi, vel condiri poteſt. Vnde apud Varro. Conditaneam oleas in agro craſſo: & calido maxime ſerere conuenit.

Condis. Vide infra Dictione pronus.

Conditorium, a condendo ſepulchrus dr̄. Pli. Tam rara in amicis fides, tam parata obliuio mortuorum, vt ipſi nobis debeamus conditoria cōſtruere, omniumq; hæredus officia pſumere. Sueto. appellat cōditoriū illū alueolū, & locumentum, in quo reconditum erat corpus Alexandri magni, qd̓ aureū erat. Ammianus vocat cōditorium muraliū tormentorū: repoſitorium machinarū. Petronius: Arbiter accipit pro ſepulchri repoſitorio: cū ait. In cōditorius etiā pſecuta ē defunctū, poſituq; in hypogeo, gręco more corpus cuſtodire cępit. Hypogea. n. græca dn̄c ſubterranea.

Condiclus, a, um, qd̓ conditū eſt: & ſeruatū. Col. lib. ix. de columbis. Duobus, aut tribus menſibus acceptant cōditicia cibaria, ceteris ſeipſas paſcunt ſeminibus agreſtibus.

Cōditiuus. a, um, qd̓ apte cōdi pōt. Var. li. j. de re ruſti. Cōditiua mala ſtructea cotonea ſcātiana ſcidiana, muſtea in loco arido, & frigido ſuprapoſita palea ſeruari recte putāt. Aliqñ cōditiuū dr̄. qd̓ cōditum: & ſeruatū eſt. Col. lib. viij. Itaq; mane, priuſq; pcedant in paſcua conditiuis cibis ſuſtinendę ſunt, ne immaturis herbis citetur aluus.

Cōdocefacio, inſtruo. Cice. lib. v. Tuſc. Nemo eſt. n. q eorus bonorū animū putet eſſe iudicem, eūq; condocefaciat, vt ea, quæ bona, malaue audiantur: poſſit contemnere.

Conduco, cis, pe. pro. ſimul duco; vel pro ſimplici ponitur. Plau. in epi. Mane me iuſſit ſenex cōducere aliq; fidicinas ſibi huc domū. Interdū ſignificat aliqd precio accipio, qd̓ vulgo dr̄ affi ctio, ſeu ad appēſionē, vel ad militiam ſumo Cice. Tiro. Huic ego locum in proximo conduxi. Plau. in pſeu. Quātulo argenti te conduxit pſeudolus? Interdum colligo, congrego. Var. Mane ſuſcitat roſtra: populum in foro cōducit. Interdum emo. Plau. Cedendū conduxi ego illum. Interdū cōuerto. Lucil. Et virtute tua: & claris cōducere chartis. In tertia aūt perſona: vel infinito ſignificat vtile eſſe. Et ſi de homine loquamur: cum datiuo tantum cōſtruitur. Colu. lib. j. Hā id minime cōducit agricolę. Si aūt de re alia, tunc quandoq; accuſatiuum cum prępoſitione, quandoq; datiuum exigit. Plau. in cap. Vt potiſſimum: qd̓ in rem recte conducat tuam id petam, id proſequarq; corde, animo, atq; viribus. Et iterum ibi. Nam ſi ea memorē: quę ad ventris victum conducunt mora eſt. Cic. Lentu. Et Reip. rationibus putem conducere.

Conductus, us, ipſa conductio.

Conducibile, quod vtile eſt. Plau. in Bac. Non ego iſtuc facinus mihi conducibile eſſe arbitror. Poteſt etiam dici conducibile, quod conduci poteſt.

Conducticius, a, um, quod conduci ſolet, vel conducit: ſiue ex eorum numero eſt, quę conducuntur. Plau. in epi. Sed vna me res turbat, ratioq; apocidi, quo modo oſtendam fidicinam aliquā cōducticiā. Conducticia domus tū dr̄: quę conducta eſt. ſic cōducticia opera dicitur mercenaria quę conducta eſt. Var. omnes hi agri colunt hominibus ſeruis, aut liberis: aut vtriſq;. Liberis aut cum ipſi colunt: vt plęriq; pauperculi, cum ſua progenie: aut mercennarijs: & conducticijs operis liberorum.

κνδφιτος gręce: latine Panis cibarius interpretatur.

Confarreatio, Vide in dictione Diſfarreatio.

Confarreo. Apu. formauit participium confarreaturus. Talis: inq: mulieris publicitus matrimoniū confarreaturus.

Confero, pe. cor. ſimul pono, καὶ ἐν Ἑλληνιστὶ φέρω, φέρεται καὶ φορέω: φορῶ. Ci. lib. iij. offi. Oēs curas, cogitationeſq; meas conferebam. Ponitur qñq; pro confero. Virg. lib. ix. Et ſi conferre manum furor iraq; monſtrat. Q ñq; pro tribuo. Ambro. Magna fœmīna: quæ multo amplius inuenit: qd̓ imperatori cōferret, q; qd̓ ab imperatore acciperet. Quandoq; pro contollo. Vir. Et cōferre gradus: & pcedere longius audet. Q ñq; pro diſputo: ſeu in comparatiōem deduco. Hiero. in prolo. Paralippo. Quendam auctorem, qui apud Hebręos in admirationibus hēbatur: aſſumpſi: & contuli cum eo a vertice (vt aiunt) vſq; ad extremū vnguem. Et ſic confirmatus auſus ſu; facere: quod iubebatis. Et dicimus, confero te illi: & cu; illo. Oui. Cōfer Amycleis medicatum vulnus ahenis, Murice cum tyrio turpius illud erit. Q ñq; pro paro, diſpono. Plau. in Cur. Ita tuū conferto amorē ſemp ſi ſapis: ne id qd̓ ames: populus ſi ſciat: tibi ſit pbro. Q ñq; pro impono: inijcio. Idem in Amph. Ne poſterius in me culpas cōferas. Q ñq; pro facio. Terē. in Heau. Syrus cū illo veſtro conſuſurrat: cōferuntq; conſilia adoleſcentes. i. ſimul faciunt. Quādoq; p coniungo. Ci. ad Octa. Nam, vt ordiar a principio: & perducam ad extremum: & nouiſſima conferam primis. Q ñq; pro trāſfero, traduco. Teren. in Eu. Metuet ſemper: que; ipſa nunc capit fructum, neq ſi iratus tu alio cōferas. Idem ibi. Vſq; adeo ego illius ferre poſſum ineptias: & magnifica verba: dum ſint. Verum. n. ſi ad rē conferent: vapulabit. i. deducentur. Quādoq; pro contra fero. Liui. lib. j. Aliquotiens latinus exercitus cominus cum Romanis ſigna contulerat. Quādoq; pro valeo, ſeu proſum. Colu. lib. j. Cęterum ad ęſtiuos temperandos calores plurimum conferunt ſalientes riui. Conferre in pauca eſt concludere inq. C. i. lib. iij. offic. Conferre verba in pauca eſt reducere. Plau. Nunc verba in pauca conferam. Colu. lib. j. Sitq; vtriq; proximū horreū: quo conferatur ruſticum inſtrumentum. i. in vnum reducatur. Et conferre donare: vt Multa contuli in Catonem. i. multa donaui Catoni. Similiter comferre ire: vt Contuli me domum: & Contuli me ad Catonem.

Confercio, is, ex cō, & farcio, ſumitur, ſicut cōpleo. Cic. in Catil. Vino languidi: cōferti cibo ſertis redimiti vnguentis obliti.

Confertus, ta, tum. i. plenus a quo ſuperlatiuum Confertiſſimus pro frequētiſſimus, ſiue creberrimus. Liui. lib. ij. In confertiſſima turba prope regium tribunal conſtitit.

Confiſcari eſt in publicum ius ęrarij redigere. Vide in Fiſci.

Conficio, cis, pe. cor. finio, perficio. Cice. Nam ſi hoc expectandum ſit: dum totum bellum conficiam. Et in paſſiua voce: vt Vir inops fame, frigore, dolore conficitur: i. deſt cōſumitur: & fere perit. Cice. Plagis confectum ante oculos tuos cecidiſſe. Lactan. li. ij pro deſtruo: ſiue occido poſuit. Ignis quidem permiſceri cum aqua non poteſt: quia ſunt vtraq; inimica. Et ſi cominus venerint alterutrum: quod ſuperauerint, conficiat alterum neceſſe eſt. Idem ibi. Cum Annibal duos exercitus populi Romani aſtu: & virtute confecit. Et hoc eſt ex vi prępoſitionis con, quæ & in bonam: & in mali partem accipi ſolet: vt conficere pro perficere: & pro conſauciando trucidare. Inde confectores ferarum. Sueto. In Tito. Nouiſſima hieroſolymorum oppugnatione. xij. propugnatores totidem ſagittarum confecit ictibus. Item conficere eſt facere. Teren. in Phormio. Bonas me abſente hic confeciſtis nuptias. Item explicare. Cic. lib. ij. offi. Honeſtatis pars confecta eſt, quam tibi cupio

eſſe

eſſe notiſſimam. Item ex quo, vt apud eundẽ. ſi me amas confice, quicũq; ei fidem dederis preſtabo. Item colligere. Per magnum (inquit idem in Ver.) dices ex illa re pecunias confici poſſe. Item frangere. Pli. Nucem dentibus conficere, ac plagę imponere. Item conſumere. Teren. Quid hic nõ videant conficere argentum ſuum. Cice. lib. ij. offi. Nec me languoribus dedi: quibus eſſem confectus. Item ſimul facere. Cice. Confeci quæ iuſſiſti omnia. Feſtus. Confecerunt vna fecerunt. Lactan. lib. ij. Quomodo poteſt ex multorum deorum aceruo vnus deus confici? Confectus etiam defeſſus dicitur.

Confio fis. Vide in dictione Fio.

Confido, is, penul. pro. credo, & certus ſum. Et tum de præterito, tum de præſenti, tum de futuro tempore dicitur. De preterito. Cice. Quoniam probatam rationem officij mei vobis eſſe confido. De præſenti. Idem. Quãq̃ a Cratippo noſtro principe huius memoriæ philoſophorum hæc te aſſidue audire confido. De futuro, vt apud eũdem. Ita fore confidimus. Et dicimus, Confido tibi, & in te. Virgil. Et afflictis melius confidere rebus. Aliquando cõfidere ſignificat audere, quod in bonam, & in malam partem accipitur. In bonam. Cice. libro tertio de legibus. Vir excellens, & fortis confidere ſibi debet: & ſuæ vitæ: & actę: & conſequenti. In malam etiam accipitur. Vnde confidentem dicimus, qui leges, iuraq; contemnit, & nihil timet. Quãobrẽ & pro temerario impudenti: & improbo poni conſueuit. Teren. in Phor. Homo confidens ꝙ illum dij omnes perdant. Cic. Qui fortis eſt idem fidens, qm̃ cõfidens mala cõſuetudine loquendi in vitio ponitur. Virg. Nam quis te iuuenum confidentiſſime noſtras Iuſſit adire domos. Hinc confidentia, quæ ſicut docet Dona. eſt audacia cum improbitate. Teren. in And. O ingentem confidentiam. Aliquãdo tamen confidens ponitur pro conſtanti, & graui. Idem ibi. Neſcio quis ſenex venit modo, eſtum, confidẽs. Dona. Confidentem pro conſtanti, nõ in mala ſignificatione poſuit, & confidentia, conſtantia duricia, patientia. Plau. in aul. Scapularum confidentia virtute vlmorum freti. Et cõfidenter: conſtanter. Plau. Quæ non deliquit decet audacem eſſe confidenter. Quandoq; etiam temerarię. Accius. Qui in puellę domum tam confidenter irrupit.

Confidens, confidentia & confidenter. Vide in confido.

Confiteor, eris, cõfeſſus, verbum cõmune: ſignificat ſimul, aut totum ſimul fateor, ſeu affirmo. In ſignificatione actiua. Lact. i. lib. quinto. Vt doceret, quibus pœnis affici oporteret: qui ſe cultores dei confiterentur. In ſignificatione paſſiua, vt in diuo Gorgonio martyre legitur. Vt quid in illo crimen inducitur, quod a nobis omnibus cõfitetur. Duobus autem modis apud ſacras litteras capitur confiteri. Eſt enim confeſſio laudantis, ſeu gratias agentis. Eſt & confeſſio gementis. Confeſſio laudantis ad honorem pertinet eius: qui laudatur. Confeſſio gementis ad pœnitentiã pertinet eius, qui confitetur. Confitentur, enim homines: cũ laudant deum, confitentur cum accuſant ſe. Sed cũ ad pęnitendam refertur: cum accuſatiuo conſtruitur: & quandoq; vltra naturam eius datiuo: vt in Pſal. Dixi confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam domino. Cum autem ad laudem, ſeu gratiarum actionem: datiuum tãtum exigit: vt in euange. Confiteor tibi domine rex cœli: & terrę. Solet aſſignari differentia inter confiteri, & profiteri, ꝙ illud neceſſitatis ſit: hoc voluntatis. Cic. pro Mani. Hoc ego nõ ſolum confiteor: verum etiam profiteor.

Confeſſor, proprie, qui confitetur rogatus, non qui alterius peccata audit.

Conflare, ſimul flare, quod proprie dicitur venti facere: cum ſunt diuerſi. Interdum eſt ſufflare, Pliny. Philiſcus officiũ pinxit pictoris, ignẽ cõflãte puero. Interdũ ſignare, qa hoc non niſi cõflato igne fieri põt. Vnde conflatã pecuniã dicimus, hoc eſt ſignatã. Interdũ cõgitare, cõtrahere. Et vt plurimum de malis dr. Dicimus. n. Tu tibi hodie conflaſti inuidiam, inimicitias, odium. Salu. Magnam illi inuidiam conflauerant: vſq; adeo, vt nõ nulli equites populi Romani qui præſidij cauſa, cum telis erant circum ædem Concordiæ. Dicimus duoq;. Mihi conflaui ęs alienum, quod eſt, feci me debitorem alienæ pecuniæ. Idem. Alienum ęs grande conflauerat: quo flagitium: aut facinus redimeret. Idem dicitur per cõtraho: quibus correſpondet. Diſſoluo æs alienum: qđ eſt, æs alienum, qđ conflaueram reſtituo. Quinti. Non ego æs alienum luxuria contraxi. Cice. Patri perſuaſi, vt æs alienum filij diſſolueret. Interdum congregare. Lactan. libro. ij. Ita conflauit ex his omnibus populus. Interdum conficere, creare. Idem libro ſeptimo. Et quicquid eſt in hoc opere mundi, conflauit: ac perfecit ex nihilo. Virgi. lib. i. Geor. Et curuæ rigidum falces curuantur in enſem. i. cuduntur.

Conflages pen. pro. dicuntur loca, in quæ diuerſi confluunt venti, a conflo, as.

Conflatile pe. cor. quod cõflando factum eſt. Hiero. in Exo. Fecerunt ſibi vitulum conflatilem.

Confinis, is, pe. pro. qui ſimul finit. Vnde confines agros dicimus, qui eodem loco finiunt. Vide in dictione Finis.

Confinium, idem qđ confinis. Col. li. iiij. Mediocritas in electione loci maxime ꝓbatur: qm̃ in confinio boni: maliq; poſita eſt. Lac. Ex quorũ cõfinio naſus exoriens ęquali porrectus iugo, vtranq; adem ſimul, & diſcernit, & munit.

Confligo, is, pe. pro. angor, pugno, cum dimicãdo hoĩes ſe inuicẽ ſternunt. Salu. Optimũ factu ratus in tali re fortunã belli tentare ſtatuit, cum Antonio, q̃primum cõfligere.

Conflicto, as, quod eſt frequenter pugno, percutio, ſimul affligo. Cice. lib. ij. ad Heren. Magno malo eſt hoſtibus auaritia, iccirco ꝙ homines magnis, & multis incõmodis conflictantur. i. concutiuntur, concertantur, vexantur.

Conflictor deponens. Terẽ. in And. Nam qui cum ingenijs conflictatur huiuſmodi: ideſt atteritur.

Confluere, concurrere, conuenire, & proprie de riuis dicitur, q̃uis ad alia transferatur. Apul. Pleriq;: qui ad mercatũ confluxerant, interuenere. Plau. in Epi. Id ego experior, cui multa in vnum confluunt, quæ meum pectus pulſant.

Confluuium, vbi multi riui ſimul fluunt.

Confluus, a, um, quod ſimul fluit.

Confluges pe. pro. loca ſunt, in quæ riui diuerſi defluunt.

Conforme quod eſt eiuſdem formæ. Ambro lib. j. offi. Vt quod habes largiaris pauperi, & conſortem, & conformẽ tuum adiuues. Per tranſlationem ſumitur pro cõuenienti: & congruo. Vnde conformo, as.

Conformare eſt conuenire adaptare aſſimulare, vt apud Apoſt. Nolite conformari huic ſæculo. Proprie tamen ſignificat in formam fieri & configurari. Col. lib. ix. Diebus quibus animantur oua in ſpeciem volucrum conformantur. Vide in dictione Formo, as.

Conforto, as, animo, accendo. Hierony. li. ij. Reg. Conforta bellatores tuos aduerſus vrbem vt deſtruas eam: qđ eſt anima, & accende. Et illud, Confortare: & eſto robuſtus.

Confundo, is, perturbo: & oĩa in vnũ miſceo. Aliqñ confundere eſt terrere. Liui. li. vj. Cõfuſam eã ex recẽti morſu animi, cũ pr̃ forte vidiſſet. Vide in dictione fundo.

Confuto, as, pe. pro. ſicut & refuto pen. pro. ex con, & futo ſignificat redarguo. Vnde confutatio: interdum: opprimo: conuinco: conficio: Teren. in Phor. Confutauit verbis admodum iratum pr̃em. Et confutare commouere, Titi. Coquus magnum ahenum, qñ feruit paula confutat trua.

Confutatio inquit Cicer. lib. j. ad Heren. eſt contrariorum locorum diſſolutio.

Confugio, ſimul fugio concurro, aut ſimul totum reduco, & auxilij gr̃a ad aliquẽ concurro, Lact. li. ij. conſtituit aſylum, eo paſſim cõfuge ex finitimis locis peſſimi. Liui. Inde Turnus rutuliq; diffiſi rebus ſuis ad florentes, ethruſcorum opes Mezentiumq; regem eorum confugiunt. Virg. Ad te confugio: & ſupplex tua numina poſco. Hinc Confugium & confugela.

Congrus & cõger, vtroq; modo dr̃ ꝓ quodã piſcis genere.

Google

Congero,is,penul.cor.congrego, & coaceruo.Tib.Diuitias alius fuluo ſibi congerat auro.Hinc congeſtitius.

Congeſtidus,a,um,quod congeſtus eſt. Columel.libro.ij. Non deterius tamen etiam pinguibus arenis,vel congeſtitia humo proueniunt.

Congius,menſuræ genus capax ſex ſextariorum,vt inquit Priſcia.Et eſt pars amphore.Congius enim cum deeſt,efficit quidem,vt ne ſit iuſtę menſurę amphora,ſed cum accedit,& additur,non ille vnus facit amphoram,ſed ſupplet. Veteres ſextario & dimidio conſtare voluerũt. Secundum Dioſco.x.libras continet,& latinę dicitur chus.

Congialis & hoc congiale quod capit cõgium. Plaut.in aul. Mulſi congialem plenam faciam tibi fideliam.

Congiarium,munus imperatorium,ſiue donatio imperatoria,vt ſcribit Sene.libro quarto de bene.Hoc donabatur populus,ſicut donatiuo milites donabantur.Sic Pli.in panegyrico laudat Traianum:q̃ congiarium populo dediſſet,quo locupletatę ſunt tribus,cum donatiuus milites acœpiſſent.Huius congiarij diuerſæ fuerunt ſummæ. Tiberius enim congiarum populo trecentos nũmos viritim dedit.Calligula congiarium populo bis dedit tricentis ſeſtertijs.Nero quadragenos nũmos populo diuiſit. Eſt & congiarium mẽſuræ genus,vt apud Paulum iuriconſul.Quintil.libro ſexto.Cõgiarium commune eſt liberalitatis,atq; menſuræ.

Conglobo,bas,pen.cor.a globus fit,ſignificatq; coaduno. Hierony.lib.ij.Reg.Et conglobati in vnum cuneum ſteterint in ſummitate tumuli.Hinc conglobatim aduerbium, quod ſignificat per globos.Auſtu.lib.vj.cõfeſ.Ipſa occurrebant vndiq; aceruatim:& cõglobatim cernenti.

Congredior,ſimul gradior.Var.Omneſq; in vnam domus congreſſi ſimul diſcubuere.Ambro.lib.offi.Qui ſapientibus congreditur,ſapiens erit.Et congredi eſt ad obſiſtẽdũ, vel pugnandum vel diſputandum ire.Gel.Quiter cum hoſte congreſſus victor rediijt.

Congreſſus,us,p̃ pugna.Sal.Multi in eo cõgreſſu periere͂t.

Congrex dicitur græci copulatus commixtuſq;.Apul.libro vij.Namq; me congregem paſtor egregius aliquando permiſit.Sic dicitur ſegrex a grege ſeparatus ob excellentiam. Seneca in Hippolito.Segregem ſparſi peragros.

Congrego,as,pe.cor.coniungo proprie gregi accumulo.

Congilis,pe.cor.apud Colu.accipitur pro rapa,congilis illuſtri mittit quam nurſia campo.

Congruo,is,grui,conuenio,tractum a gruibus,quæ nõ ſe ſegregant,ſiue cum volant,ſiue cum paſcunt.Plau.in Cur. Sane illi inter ſe congruunt concorditer. Vnde congruus: & incongruum:congruuens & incongruens. Lacti.lib.ij. Eſt autem peruerſum.& incongruens:vt ſimulachrum hominis a ſimulachro dei colatur.

Conijcio,cis,pe.cor.ex con,& iacio, multis accommodatur ſignificationibus.Ci.M.Cęlio. Sin ſe in intimũ conijcere vellent,non ſatis cõmode calciati,& veſtiti id facere poſſent.Item ibi.Atq; illo repẽtino holuim impetu ſe in fugam conieciſſe.Salu.Ex eo numero complures.Q.Metellus celer prætor ex ſenatuſconſulto cauſa cognita in vincula coniecerat.Plau.in Epi.Orna te epidice.& palliolum tuum in collum tuũ conijce.Teren.in Heau.Hæc vbi aperuit oſtium,continuo hic ſe coniecit intro.Et ibi.Syre mi obſecro ne me in lętitiã fruſtra conijcias.Et in Phor.Hinc me conijcerem protinus in pedes.In q̃bus ſignificatio eſt, quod vernacula lingua dicimus buttare.Interdũ in hoc verbo cõ auget,vt ſit conijcere ſimul,vel omnes iacere. Liui. lib.ij.Clamore ſubito vndiq; in vnum hoſtem tela conijciant.Cęſar lib.j.Pro vallo,carros obiecerãt.& e loco ſuperiore in n̄ros venientes tela conijciebant.Per tranſlationem vero ſignificat interpretari,cogitare,colligere,diuinare,Iccirco tum non exigit actũm cum prępoſitione,ſed naturali contextum ẽ,neq; tamẽ a prima ſignificatione alienũ.Nã cũ quis aliq̃d conijcit.i.ſimul iacit,confert quę agẽda ſunt:& ſic cogitat:& colligit,& interpretat̃:diuinatq; q̃d agere debeat.Terẽ.in Phor.Tu conijcito cętera.Et in Eunu. Quid illud mali eſt,nequeo ſatis mirari,neq; ꝯijcere.Plau. in Cur.Mane ſis dum huic cõijcio ſomnus.Pro diuinare. Cice.Poſuit lib.de diui.Num igit̃,aut haruſpex,aut augurs aut vates q̃s,aut ſomnians melius cõiecerit:aut ex morbo euaſurũ ęgrotũ,aut ex periculo nauem,aut ex inſidijs exercitum:q̃; medicus:q̃; gubernator,q̃; imperator.

Coniecto,as:frequentatiuũ,ſignificat exiſtimo,iudico.Terẽ. in Eunu.Neq; ſcio quid dicam,aut quid coniectam.

Coniector,interpres ſomniorũ,& omniũ a coniectura,hoc eſt directione quadam rationis ad veritatẽ.Cice.Defert ad coniectores quidam ſomniaſſe ſe ouum pendere ex faſcia lecti cubicularis.Hiero.in ꝓlo.lib.Reg.Interroga quẽlibet Hebręorũ,cui magis debeas accõmodare fidem.Et ſi noſtra firmauerit,puto q̃ eum non æſtimes coniectorem,vt in eodem loco ſimiliter diuinaret.

Coniectus,us,directio quædam rationis ad veritatẽ,a quo dicta eſt coniectura.

Coniectura,vt ait Pſeu.eſt rei latentis indiciũ,& eſt id:quod quis per rõnes,& ſigna:& tempora:& huiuſmodi cõijcit.i. cogitat:& colligit.Cic.Cornifi.Quitum copiarũ haberes, cui ipſe cõiectura cõſequi poterã tum ex l̃ris tuis cognoui. Quint.li.iiij.Coniectura dicta eſt a cõiectu,ideſt directione quadam rationis ad veritatem.Vnde etiam ſomniorũ,atq; omnium interpretes,coniectes vocamus.

Coniecturale adiectiuum:quod per coniecturam colligitur: & proponitur.Cice.lib.j.ad Heren.Coniecturalis eſt,cum de facto controuerſia eſt.Hoc modo Aiax in ſilua.Poſtq; reſciuit,quæ feciſſet per inſaniam gladio occubuit.Vlyſſes interuenit,occiſum conſpicatur,corpore telum cruentum educit.Teucer interuenit,cum fratrem occiſum inimicum fratris,cuſ gladio cruento videt capitis arceſſit.Hic quoniã coniectura verum quæritur:de facto erit controuerſia:& ex eo conſtitutio coniecturalis nominatur.

Coniectarium,efficax,atq; perfectum.Cice.Illud vero mihimet coniectarium.

Conium:genus herbę noxius,quę cum tritico naſcit̃.Amb. Cum tritico conium quod inter alimenta vitę noxium reperitur:& niſi præuiſum fuerit:conſueuit ſaluti nocere.Et paulopoſt.Sturni veſcuntur conio,quoniam qualitate ſui corporis venenum ſucci læthalis euadunt.

Coniugo,as,pe.cor.ſimul iugo,quaſi in vnũ iugus iungo.

Coniugatio in verbis dicta ẽ apud grammaticos,q̃ ſibi ad vnum ſonum multa cõiungat.& quaſi vno iugo aſtringat Cice.in Cato.ꝓprie dixit.Adminiculorũ ordines capitum coniugatio,& religatio,& ꝓpagatio vitium ſarmentorum.

Coniugata apud rectores dicuntur,quæ ab vno genere:veluti iugo flectuntur,vt a iuſtitia iuſtus:iuſta:iuſtum. Hinc locum a coniugatis dicimus,cum ita argumentamur. Si riſus gaudium eſt:ergo & ridere gaudere.

Coniunx,ſm Priſcia.& coniux ſine n ſm Phocam:a coniugo,gas,abiecta go ſyllaba:& addita x.Iugum enim inſtrm eſt,quo boues iugantur.i.iunguntur.Vnde iugari dicimus:qui maritali iugo inſtar boum colla ſubijciũt.Hora.Diua producas ſobolem:patrumq; proſperes Decreta, ſuper iugãdis feminis.proliſq; nouę feraci lege merita.Fędera quoq; matrimonij vincula iugalia dicuntur.

Coniugium,matrimonium connubio legunt.

Coniungo,is,x,ctũ copulo,tractũ a iugo.Inde coniũctura,coniunctio,coniuctiuus,a,um.& coniũctis aduerbiũ.

Coniugus,ga,gum,pe.cor.quod eſt coniũctum.Marianus de nup.Similiq; perſuaſione tranſduci ope coniuga.

Coniuro,ras,penulti.produ.quaſi contra iuro,frequenter in malum dicitur,ſicut & conſpiro.Saluſti.Sed ante coniurauere pauci,in quibus Catilina fuerat.Terent.Quæ eſt hæc coniuratio:vt omnes mulieres eadem æque ſtudeãt: In bonum cum honeſta cauſa fit.Vnde Mutius Scæuola.Trecenti inquit coniurauimus principes iuuentutis Romanæ,vt in te hac via graſſaremur.Horat.Coniuras amice.

Conniueo,es,& conniuo,is.pe.cor.iul,vel.ad.ctum.Con/niuere eſt oculos genis integere.Pli.lib.xj.Grauiores alitus interiore gena conniuent.Idem.Colūbę,& ſimilia vtraq; gena conniuent.Transfertur etiam ad alia.Gel.li.xv.dixit. Cōniuere cāna ventris,& ſtomachi pro ſtipari,claudi,& contrahi.Hinc conniuere quaſi pro tranſire,& non videre per tranſlatio.ponit quandoq;.Cic.in Phil.Quibuſdam in rebus etias cōniueo.Idem pro Cælio.Pro dij immortales,cur interdum conniuetis in hoſum ſcelenbus maximis? Sue.in Cęſa.Delicta neq; obſeruabat omnia,neq; p modo exequębatur,ſed deſerto℞,ac ſeditioſorum inquiſitor,ac punitor acerrimus conniuebat in cæteris.i.reliqua vitia oculis veluti clauſis pręteribat tanq; diſſimulāter illa contueret.Habet hoc verbum in ſyllabam pductas.Econ/trario.Inconueniens dicit qui oculis eſt vigilantibus ſiue nictatione.Gel.de Socra.Incōueniens immobilis hiſdem in veſtigijs perſtabat.Incōniua vigilia dicitur quādo nuſq; oculi cōniuent:ſed aperti peruigilant.Sillius.Conniuent, ſolemq; pauent deprendere viſu.

Connubiū,ius,legitimi matrimonij,a nubo,cuius prima producit.Cū in cōnubio qnq; ppter metri neceſſitatē corripiat.Virg.Cōnubio iūgā ſtabili.Eſt.n.Siſtole.

Conon,nomen proprium Athenieſis ducis ptiæ ſtudioſi qui Lacædemonios profligauit,& Athenas in propriam libertatem reſtituit priſtinā.Fuit & alius Conon Samius aſtrologus,de quo Proper.Me creat Architæ ſoboles Babylonius orops Oron,& a pauo ducta Conone domus. Hic.vij.libros de aſtrologia edidit.

Conopæum tentorium,ſeu velum,& papilio ille lineus, vel laneus,ſeu bombycinus,qui toro circundatur ad arcē/dum culices,quo maxime vtuntur Alexandrini,ꝙ ex Nilo culices confluant,quos græci κωνώπα conopas dicunt.Proper.lib.iij.Fœdaq; tarpeio conopęo tendere ſaxo. Suidas. κωνωπηπόλις κaiκώνωφ θηλυκώς παρὰ αρ'ισοφάνειὐ πλοσ'τω ειδος μυι ας.

Conquiniſco,is,conquexi.caput indino incuruo.Plau.Faciendū eſt puerile offm̄ conquiſcā ad ciſtulam.

Conſalutare,eſt vltro,citroq; ſalutationem dare.Cic.lib.ij. de ora.Qui cum inter ſe,vt ipſorum vſus ferebat,amiciſſime conſalutaſſent.

Conſanguinei dicuntur qui ſanguine inter ſe connexi ſunt. Et conſanguinei dicuntur fratres.Virg.Et cōſanguineus leti ſopor.Nam ſomni ſoror mors eſt.

Conſcius proprie,qui rem ſcit.Ci.M.Rutilio.Cuꝯ & mihi conſcius eſſem,quanti te facerem.Nonius tamē de verborum differentijs ait.Scius ſecum,conſcius cū alio ſcius eſt. Licet conſcium indifferenter legamus.Salu.Populares cōſcios ſceleris ſui.

Conſcientia,ſcientia.Ci.Nulla re tam lętari ſoleo,ꝗ̄ officiorum meorum conſcientia.

Conſciſco is,conſentio,ſiue ſciens,cōſentienſq; infero. Ci. Mario.Mortem mihi cui conſciſcerem,cauſa non eſt viſa, cur optarem multæ.Aliquando conſciſcere eſt propter cōſenſus,ſiue conſcientiæ effectum conſtituere,aut decernere.Liui.lib.j.Cenſuit,conſenſit,conſciuit,vt bellum cum priſcis latinis fieret.Nec mirum.Scio enim ſiue ſciſco decerno ſignificat.Plau.in cur.Rogationes plurimas ꝓpter vos populus ſciuit quas vos rogatas rumpitis.Cice.libro tertio offi.Durius etiam Athenienſes ſciuerunt,vt Æginitæ,qui claſſe valebant pollices præciderentur.Hinc ſcitum,ſtatutum ſiue decretum,Liui.libro primo.Cętera quoq; omnia publica,priuataq; ſacra pontificis ſcitis ſubiecit.Inde plebeſcitum.plebis decretum.Ci.lib.j.ad Heren.In rem confertur,vt ſi quis ex teſtamento:quod facere iuſſus eſt ex plebeſcito vetetur.Per tranſlatio.conſciſcere ponitur pro contrahere.Col.lib.viij.Diligenſq; paſtor ſtabulum quottidie cōuertit,nec patitur ſtercus humorem cōſciſcere,luminue capris inimica.Sciendum ꝙ conſciſco,aſciſco deſciſco,pręciſco,& reſciſco,faciunt præterita in iui,ſicut eorum primitiua:vt Pri.ſ.quoq; de aſciſco,& deſciſco ſentire videtur.Et vō ſcio quidem deſcio,& reſcio raro ſunt in vſu:ſed magis cōſciſco,deſciſco,& reſciſco.A ſcio & præſcio inueniuntur. Quis aſſcio non ita frequenter,ſicut præſcio,aſciſco,& pręſciſco,licet magis aſciſco ꝗ̄ pręſciſco:eo ꝙ aſſcio minus in vſu ſit,præſcio vero magis.Cum ergo conſciſco,deſciſco, & reſciſco vſurpentur,non mirum eſt:ſi conſcio deſcio:& reſcio obſoluerunt,quoniam fere ſuperfluum eſſet in eadem ſignificatione vtraq; haberi.Ediuerſo autem ſcio ſæpiſſime reperitur & non ſciſco.Apud Plau.tamē legitur ſciſcam in amphy.Ocius accurro:vt ſciſcam quid velit.Præſcio in vſu eſt.Pręſciſco minus.Vir.libro quarto Geor.Cōtinuo animos vulgi & trepidantia bello.Corda licet longe præſciſcere.Aſcio apud Colu.in præfa.Et pecoribus parandis,conſeruandiſq; quando & hanc aſcimus,quaſi agri culturæ partem.

Conſcribo:vide in dictione Scribo.

Conſcripti:qui in ſenatu ſcriptis annotati erant,qui per inopiam ſenatorum ex equeſtri ordine in ſenatorum numerum recipiebantur.Liui.lib.ij.Deinde quo plus viriū in ſenatu frequentia etiam ordinis faceret cædibus regis diminutum patrum numerus primoribus equeſtris gradus allectis ad trecentorum ſummā expleuit.Traditum inde fertur:vt in ſenatu notarentur,qui patres:quiq; cōſcripti eēnt conſcriptos:videlicet in nouum ſenatum appellabāt Gel. Sic patres conſcripti ſunt ſenatores ꝙ non ſecus patriæ curam haberēt:ꝗ̄ patres omnium filiorum habent.

Conſecro,as,pe.cor.vide in dictione Sacro.Cic.lib.ij.Tuſc. Quaſi addicti,& conſecrati.

Conſecranei a Tertuliano dicunt qui cōſecrati ſunt:& quaſi mancipati vni ſectę.Eſt autem conſecraneum vocabulum fere in caſtris repertum.qualia ſunt conterraneum,cōmilitaneum,militaneum,ſuffraneum,limitaneum.Iulius Capitoli.in concione quadam Maximini cæſaris.Cōmilitones,inquit,ſacrati.imo vero conſecranei.Alio loco.Nullam ciuitatem æque militaneum eſſe dixit.

Conſenſio,vt Speu.ait cōmunio rerum omnium cogitationum ſuſpicationumq; concordia.

Cōſentio,is,& ꝯſentaneus,a,um,Quære in dictiōe Sētio.

Conſentaneus quis dr̄ eſſe ſibi in quo nihil eſt repugnans.

Conſentia ſacra,quæ ex conſenſu multorum ſunt inſtituta.

Conſequor penul.cor.Imediate ſequor.Virgi.lib.v.Quem deinde cloanthus conſequitur.Gel.libro ſecūdo.Vtrū dies natalis haberi,appellariq; debeat is,in quem nox ea conſecuta eſt,an qui dies noctem conſecutus.Et conſequi obtinere adipiſci.Cice.in Ver.acti j.Quod ego meo labore & vigilijs conſecutus ſum.Item exprimere.Idem.Cæſari iuniori.Extrema vero quanta & qualia ſint,verbis conſequi non poſſum.

Conſequiæ ſequelę a conſequēdo ſicut ab exequēdo exequię. Apul.lib.x.Nouiſſimis trahebantur conſequijs.

Conſequentia eſt,quæ ex præcedentibus infertur.

Conſector,in totum,vel ſæpe ſequor.Lactan.lib.iij.Quæras ab his quid ſibi velint,cum fœminas tam rabide conſectantur,vt vix diuelli queant.

Conſectaneus accipitur pro eo,qui in eadem hęreſi eſt.

Conſero,is penul.cor conſerui,conſertum,ſimul miſceo. Lactan.lib.v.Tum inter ſe manus conſerere cœperunt,& inſidiari,& gloriam ſibi ex humano ſanguine comparare.Vnde milites conſerti dicuntur dum pugnant.

Conſero,is.penul.cor.conſeui ſitum ſimul ſero,dum pro planto,ſeu ſemino ponit.Virg.En quis ꝯſeuimus agros? Lactan.libro ſecundo.Quem in partibus orietis omni genere ligni,arborumq; conſeuit.Col.libro ſecūdo.Celerius etiam ſi eodem tempore ſtercores,& lupino,vel faba conſeras.Inde conſitio.Ci.in Cato.Nec conſitiones modo delectant:ſed etiam inſitiones.

Conſido,is,pe.pro.ſignificat me cum alijs ad ſedēdum,ſeu ad habitādū colloco.Liui li j.Cōſederāt vtrinq; pro caſtris duo exercitus periculi magis pſentis,ꝗ̄ curæ expertes.Col.li. viij.Neq; aut recubet,aut cōſidat.i.ponat ſe ad ſedendum.

Digitized by Google

Hiero. Hæc in mentem eius cogitatio incidit, nullum vltra ſe monachorum in eremo conſediſſe.

Conſeſſus non eſt conſeſſio, ſed homines in vno loco ſedẽtes: ſicut conuentus nõ eſt conuentio, ſed homines, qui in vnum locum conueniunt.

Conſydero, as, a ſyderum contemplatione dictum eſt.

Conſyderatus dicitur, qui agenda conſyderat. Conſyderate, cum conſyderatione.

Conſilio, is, pe. cor. conſilui, vel ꝯſiliui, cõſultũ, ſimul ſalio.

Conſilium (vt inquit Cic. lib. ij. artis vete.) eſt aliquid faciendi, non faciendiue ratio excogitata. Et conſilium eſt, quod conſiliarius præbet. Quandoq; conſilium ſumitur pro iudicibus deputatis. Cic. pro Roſcio. Qui ex ciuitate in ſenatum propter dignitatem, ex ſenatu in hoc conſilium delecti eſtis ꝓpter ſecuritatem. Et infra. Dij prohibeant iudices: vt hoc, quod maiores cõſilium publicum vocari voluerũt, præſidium ſectorum exiſtimetur. Dictum conſiliũ (vt quidam putant) a con, & ſileo: ꝙ vno conſulente cæteri conſileant. Vel a concilio: vt ſit conſilium, quaſi concilium. Sed magis a conſilio fieri exiſtimo, quod ex cõ, & ſalio componitur: eo ꝙ in vnam ſententiam plurium mentes cõſiliãt: & conueniant. Vt enim exilium ab exilio: is: ita cõſilium a conſilio, is, deſcẽdit. Conſilium dare eſt ſuadere. Quintil. Cum Ciceroni dabimus conſilium, vt Antonium roget.

Conſiliarius: qui conſilium præbet.

Conſilior, aris, conſilium capio, vt in Pſal. Accipere animã meam conſiliati ſunt.

Conglobatim. Vide in dictione Conglobo.

Conſulo, lis, conſului, conſultum, pe. cor. cu ꝫ accuſatiuo ſignificat cõſiliũ peto, vt conſului doctos, id eſt a doctis conſilium petij. Quintil. Ego aures conſulens meas. Poteſt etiã in hac ſignificatione habere duos accuſatiuos, vt conſulo te bonum conſilium. Et aliquando genitiuum cum accuſatiuo. Macro. Conſulo te boni. Aliquando genitiuũ ſine accuſatiuo. Pli. lib. xxxiij. Quærebat argentum auaritia. Boni conſuluit interim inueniſſe minimum rubẽtiſq; terræ excogitauit vſum. Cum datiuo neutrum eſt, & ſignificat cõſilium do, vt Medicus conſulit mihi. Interdu ꝫ prouideo, proſpicio: & præſidiũ fero. Sed hoc ſæpius in rebus inanimatis ſit, vt Conſule honori tuo. Conſule rebus tuis. Cõſule ſaluti tuæ, i. prouide. Cic. Conſuli quidem te a Cæſare ſcribis: ſed ego tibi ab illo conſuli malem. Hoc eſt. Mallem ꝙ Cæſar prouideret tibi, ꝗ̃ te interrogaret. Ambro. Nec inuerecũda petitio, quæ non ſibi: ſed liberis conſulebat. Aliquando poſt datiuum iungimus accuſatiuum, vt Conſulo tibi cõmodum tuum. Hoc eſt, Do tibi conſilium: quod ſit futurum cõmodum. Quandoq; ablatiuum cũ in quãdo ſignificat contra. Teren. Peſſime iſtuc in te: atq; illum cõſulis. Interdu ꝫ conſulere eſt deliberare, ſed in plurali tm̃: & abſolute: vt Conſulunt ſenatores, i. deliberant. Huius verbi compoſitum eſt perconſulo: quod eſt optime conſulo. Teren. in Phor. Adeon rem rediſſe: vt qui mihi perconſultum optime velit eſſe.

Conſulere cogitationes, eſt habere cogitationes in conſilio tanꝗ̃ conſiliarias. Boni conſulas, i. iudices. Nam vt Quintil. lib. j. ait. Veteres cõſulere qđ iudicare dixerunt. Vnde adhuc remanet illud. Rogat boni cõſulas, i. bonum iudices.

Conſulto, as, conſilium frequẽter capio: vel conſiliũ frequẽter do, ſiue frequẽter delibero: Saluſt. Delecti, qbus corpus annis infirmũ, ingenium ſapiẽtia validum erat Reip. conſultabant. Liui. libro. j. Ad hæc conſultanda.

Conſultor, qui alium conſulit, i. qui conſilium ab alijs inquirit. Cice. pro Cor. Balbo. Et enim ſi. Q. Scæuola ille augur, cum de iure prętorio conſuleretur. Iuriſconſultiſſimus cõſultores ſuos nonnunꝗ̃ ad Furium, & Camillum reijciebat. Idem pro Mure. Vigilas tu de nocte, vt conſultoribus tuis reſpondeas. Accipitur quandoq; pro eo: qui alij conſulit. vt apud Saluſt. in Iugur. ſimul ab eo petije vt fautor cõſultorq; ſibi adſit. Et in illo verbo prouerbiali. Conſilium malum conſultori peſſimum eſt.

Conſultus quando participium eſt, ſignificat eum, qui conſulitur: hoc eſt: a quo conſilium petitur: vt Medicus cõſultus dixit te febribus laborare. Quandoq; nomen eſt: & ponitur pro prudenti, atq; ſapienti. Oui. lib. j. de arte. Sit tibi credibilis ſermo: conſultaq; verba. i. prudentia: ac ſapientię plena. Eſt autem nomen duobus modis. ſ. cũ per ſe ponitur. Hora. Fris tu: q mihi modo miles: Mercator: tu cõſultus: modo ruſticus. Vel quando habet genitiuum. Liui. libro. x. Callidos ſolerteſq; iuris: atq; eloquentiæ cõſultos. Hinc dicimus conſultus iuris: & iuriſconſultior, & conſultiſſimus. Idem lib. j. Conſultiſſimus vir: vt illa quiſq; ętate eſſe poterat. Augu. Quanto conſultius reges: nõ ſicut Herodes: interficere quęrunt, ſed ſicut magi potius adorare. Sic inconſultus poteſt eſſe participium, & nomen.

Conſultus, tus, & conſultum pro re, quę conſulitur. Hora. in epi. Qui conſulta patrum, qui leges, iuraq; ſeruat. Et cõſultum, decretum, ſtatutum, quod aliquando reſoluitur in infinitum, vt illud Salu. Nam & priuſquam incipias conſulto, & poſtquam conſulueris, matureſacto opus eſt, id eſt cõſulere, ſiue vt conſulas.

Conſulto aduerbium, id eſt quod deliberate.

Conſus, conſiliorum deus putabatur, qui ideo templum ſub tecto circo habebat, vt oſtenderetur tectum eſſe debere conſilium.

Conſualia feſta, quæ fiebãt in honorem Conſi. Liui. lib. j. Ludos ex induſtria parat Neptuno ęqueſtri ſolemnes, conſualia vocant.

Conſul, a conſulendo, ꝙ conſuleret populum: & ſenatum. Nam ex hoc conſulere veteres vocauerunt. Vnde adhuc remanet illud, Rogat bonum conſulitis: id eſt iudicatis. Poteſt etiam dici conſul a conſilio, is, ſicut exul ab exilio is, & præſul a præſilio: mutatione i, in u. vt in Inſulto: exulto. & reſulto patet. Conſulo autem a conſul. Nec obſtat, ꝙ cõſul a conſulendo dicatur, qm̃ ideo conſul creabatur, vt conſuleret, vtpote, qui conſilium haberet in ſe præcipuum. Prius enim in omnibus exigitur, qui conſulat, ꝗ̃ actus conſulẽdi fiat. Non ergo a conſulendo nominatus eſt conſul, quia a conſulo deriuetur, ſed ꝙ ab ipſo conſule verbum conſulo exercetur. Et ideo ab ipſo, qui conſulit deriuari conſulo ęquiſſimum eſt. Var. Conſul nominatus, quia conſuleret populum, & ſenatum. Et eſt conſul, qui magiſtratus gerit.

Proconſul, qui cum poteſtate extraordinaria ad aliquã prouinciam adminiſtrandam mittitur.

Conſulatus, officium, vel dignitas, ſiue tempus, quo conſul in officio eſt.

Conſularis vir, qui conſulatum geſſit, vel qui conſulari dignitate dignus eſt. Cice. Lentulo. Q. Maximo, qui filium conſularem amiſit.

Conſeptum, & conſepio dicitur quod vndiq; clauſum munitũq;. Liui. lib. x. Ibi medijs fere caſtris locus eſt conſeptus cratibus: pluteiſq; ex lineis contectus.

Conſiſto, conſtanter, & audacter ſto, firmo, quod eſt audacis, & robuſti hominis. Plau. i Cur. Nec vobis quiſq; in foro frugi conſiſtere audet. i. ſe firmare. Liui. lib. j. Cu ꝫ inſtructę acies conſtitiſſent. Ites erigor. Virg. Conſtitit in digitos.

Conſiſtorium, locus, in quo conſultãdi gratia homines cõſiſtunt. Poteſt etiã poni pro conſiſtentiũ multitudine. Idem conſiſtoria dr̃ archiua cęſarea, & imperatoris Palatinę domus, quæ etiam vocantur Auguſtalia.

Conſiſtoriani a Diuo Ambroſio dicuntur, qui ſenatorij ordinis, vel ampliſſimi ſunt, qui ad principale conſilium eligebantur, & Suidas κονσισόριον παρὰ ῥωμαίοις οὕτω λέγεται τὸ συνέδριον καὶ τὸ οὗ συνάγονται περὶ τῶν ἐπειγόντων βουλεύοντες.

Conſolida, herba eſt quæ & conſerua, & coagulum dicitur: & græce ſtrygnon.

Conſobrini, qui ex duabus ſororibus ſunt editi quaſi cõſororini. Amitini, qui, quęue ex ſorore & fratre ꝓpagantur. ſed fere vulgus oẽs iſtos cõmuni appellatione cõſobrinos vocat. Item: qui ex fratribus patruelibus: aut conſobrinis propagantur,

Propagantur, vel amicus: conſobrini vocantur: patrueles qui ex fratribus nati ſunt.
Co, inſula Icari maris. Vide in dictione Coos.
Coaceruo, as, ex con, & aceruo, ſed ſonoritatis cauſa enim abijcitur. Vide in aceruo.
Coapoſtolus, ſimul, apoſtolus, ex con, & apoſtolus. Nã cõ, in compoſitione ſequente. Vocali enim ſubtrahitur.
Coenolexia, latinę dicitur communis ſermo.
Cœnaticus, a, um, quod ad cœnam pertinet. Var. Erat inter adoleſcentes ſermo cœnaticus. Plau. Eſt illic mihi vna cœna cœnatica. ſic dicimus apparatum cœnaticum. Et apud in Capi. Spes cœnatica dicitur. i. ſpes coenandi.
Colicus, a, um, poſſeſſiuus a colon pro inteſtino. vt dolor colicus. Vide in dictione Colon.
Coloſſenſes rhodij dicti ſunt a Coloſſo. V. in Coloſſus.
Coloſſeus, amphitheatrum Romæ. Vide in Coloſſus.
Coloſſicus, a, um, poſſeſſiuum, apud Victruuium.
Collimare, quandoq; ferire ſignum deſtinatum oculis, colli matis. Ci. lib. ij. de diui. Neq; eſt enim qui totũ diem iaculans nõ aliquãdo collimet, apud Plau. ſignificat obliqs oculis aſpicere. Collimatis inquit oculis adumbram meam.
Cõmanducatus cibus, dicitur a Plin. multa iteratione mollitus, ac prope liquefactus: quem Manſum. Quin. vocat. Et cõmãducare idem ferme: quod vulgo dicitur Maſticare.
Conſolor, penul. produc. ſolatium pręſto, & proprie verbis fit conſolatio. Ci. Sulpi. Dices quid me iſta res conſolatur, in tantis tenebris, & quaſi perpetuis Reip. Eſt omnino vix conſolabilis dolor. Solatium fit re. Solamen poeticum eſt. Virgi. Solamenq; mali de colle fiſtula pendet. Inuenitur & in ſignificatione paſſiua. A ſinius. Sed cum ob ea, quæ ſperaueram, dolebam, conſolabar ob ea, quæ timui.
Conſolatorius conſolatoria conſolatorium quod conſolatur, vt Epla conſolatoria.
Conſono, as, penul. cor. ſimul ſono. Var. de apibus. Cũ iam euolaturę ſunt, aut etiã inceperunt, conſonant vehementer, perinde, vt milites faciunt, cum caſtra mouent. Inde cõſonantes dictæ ſunt, ꝙ cum vocalibus ſonent, non per ſe. Per tranſlationem conſonare ſignificat concordare. Hiero. ad Aſellam. Anteq; domum ſanctę Paulę noſceres, totius in me vrbis ſtudia conſonabant: omnium pœne iudicio dignus ſummo ſacerdotio decernebar.
Conſonantia vocũ cõcordantia quæ græce euphonia dicit.
Conſonantes dictæ ſunt ꝙ cum vocalibus nõ per ſe ſonẽt.
Conſors eiuſdem ſortis. i. conditionis, & fortunę, & qualitatis in omni re & negocio. Vnde conſortem patriæ: conſortem iure conſortem fori: dixit. Oui. Sapho ad Phaonem. Non tñ Alceus, conſors patrięq; lyręq; Laudis habet. Cõſors etiam dicitur qui tantũdem ſortis attulit ad ſocietates mercaturę: quantum ille, cum quo ſocietas eſt. Conſortes, Proper. poſuit pro ſimili cum inquit. Tu qui conſortem properas euadere caſum.
Conſortium, ipſa ſocietas, quamuis & de alijs ſocietatibus dici poſſit.
Conſortio, onis, idem quod conſortium. Vnde Liui. li. vj. Quęnam iſta ſocietas, quęnam conſortio eſt?
Conſpicio, cis, pen. cor. video. Vnde cõſpectus pro aſpectu. Virgil. Vix e conſpectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti.
Conſpectus, us, Vide in dictione Conſpicio.
Conſpico, as. pe. pro. & conſpicor deponens, a cõ, & ſpico, vel ſpicor cõponitur. Spicor autẽ a ſpica, vel a ſpiculis. Vñ & deſpico, cor. inſpico, cor. pſpico, cor. ſuſpico, cor. Eſt aũt conſpicari cõſpicere, ſeu in conſpectu habere. Teren. In Eu. Cur te ego in his conſpicor regionibus. Sal. in Iugur. Cum interea Metellus monte digrediens conſpicatur primo dubius: quid nam inſolita facies oſtenderet. Inſpico protulit Virgi. lib. j. Georgi. Peruigilat. ferroq; faces inſpicat acuto. Nec Priſcia. audiendum puto, qui vult hæc verba a Spicio fieri, quoniam ſi a Spicio eſſent, non conſpicor, ſed conſpicior faceret. Sicut conſternor, & aſpernor, a ſterno: & a ſperno ſm ana logiam, licet coniugationẽ mutent. A ſcẽ Nihil tamen conſpicor pro conſpicio commune habet cũ ſpica, pręſertim cum ſecundam corripiat, licet inſpico pro acuo a ſpica eam producat.
Conſpicuus, a, um, a cõſpicor, ſicut perſpicuus a perſpicor, mõ ſignificat ſagaces, pſpicacem acutum. Quint. Conſpicuus, ſagax, callidus, modo clarum: & qui ab omnibus cõſpicitur. Vnde Mar. conſpicuũ amphitheatrum appellat.
Conſpicilium dicitur vnde clanculũ conſpicere poſſis. Plau. In conſpicilio aſſeruabam. Eſt & conſpicilium quod oculis adhibemus vt melius intueamur: vulgo ocularia dicitur. Idem, Cedo vitrum, neceſſe eſt conſpicilio vti.
Conſpiro, as, pe. pro. ſimul ſpiro, ſicut conflo proprie ſumitur. Gel. lib. j. Si enim acheos Homerus pugnam indipiſci ait, non fidicularum, tybiarũq; concentu conſpiratas. Col. lib. iiij. Cęleſtes, admittat imbres: eoſq; alendis ſeminibus diſpenſet, ac ſuis omnibus partibus ad educandam prolem nouam conſpiret. Per tranſlationem conſpirare ſumit: pro faueo. Leo papa. Quam conſpirante gratia dei facilius aſſequemur, ſi conſiderationem noſtram ad ea quæ paulo ſuperius ſunt natura rata referramus. Vnde conſpiratio, quę & in bonum, & in malum capitur. In bonum Cice. pro ligario fratrum conſpirationem dixit quaſi vnanimitates. Idem lib. ij. offic. Magnas vtilitates adipiſcimur conſpiratione hominum, atq; conſenſu. Et pro domo ſua. Hanc noſtram conſpirationem in Rep. bene gerenda certi homines fictis ſermonibus diremerunt. Pli. in epi. proinde conſpirate, conſentite: maioremq; animum ex meo ſumite. Colu. lib. xij. Nihil quod aut maritus: aut fœmina propriũ eſſe iuris ſui diceret: ſed in cõmunę conſpirabatur ab vtroq; in malum. Conſpirareq; ponitur pro conuoluere dictum a ſpiris quę ſunt reuolutiones ſiue circuli: qui in ſe ipſos nõ recurrunt: vt fit in ſerpentibus. Plin. de viris illuſtribus. Romani ob peſtilentiam reſponſo manente ad Æſculapium Epidauro arceſſendum decem legatos principe. Q. Volumnio miſerunt. Qui cum eo veniſſent: & ſimulachrum ingens mirarentur anguis e ſedibus eius elapſus venerabilis non horribilis per mediam vrbẽ cum admiratione omnium ad nauem romanam perrexit, & ſe in Volumnij tabernaculo conſpirauit. Aliquando pro conſentio cum plures in vnum ſpirantur: ideſt conſentiunt. Quæ res coniuratio dici ſolet.
Conſpondeo, es, quęre in dictione Spondeo.
Conſterno, as, aui, atum, ſignificat deijcio. Salu. Qua victoria elati hoſtes, noſtri territi, atq; animis conſternati diſceſſere. Idem. Et qui ſine rectoribus exterriti, aut ſaucij cõſternantur. Inde conſternatio: quę eſt concitatio quędã ſubita ex aliquo metu. Et a ſternutamento deducti videtur: ꝙ eo toto concitimur corpore.
Cõſterno, is, aui, & cõſternui diuerſum eſt: & ſignificat impleo. Vir. It ſtridor: & alte Cõſternunt terram concuſſo ſtipite frõdes. Et cõſternere eſt ſilicare, & pauimentum ſuprefacere. Colu. lib. j. Area ſi cõpetit: ita cõſtituenda eſt: vt vel a dño, vel certe a paratore deſpici poſſit: eaq; optima ẽ. ſ. conſtrata, ꝙ & celeriter frumenta deteruntur: nõ cædente ſolo pulſibus vngularum: tribularum, & eadẽ euentilata mundiora ſunt, lapilliſq; carent: & glebulis.
Cõſtituo, diſpono. Virgil. Qui teneant (nam inculta videt) homine, ne fere, ne quęrere cõſtituit. Aliqñ locum: ſiue tẽpus determino. Cice. Mario. Quare ſi quid cõſtitutum cum podagra habes: fac vt in alium differas diem. Q ñq; ſignificat conuenio: & pactum facio, Teren. in Hecy. Nam conſtitu cum quodam hoſpite me eſſe illum conuenturam. Quandoq; formo & quaſi bonam diſpoſitionem infundo: vnde Cice. lib. ij. Tuſcu. Metrodorus: cum perfecte putat beatum: cui corpus bene conſtitutum ſit: & exploratũ edita ſemper fore: quod medici recentiores barbare dicunt bene complexionatum. Aliquando conſtituere eſt gubernare, moderari. Cic. Ineuntis enim ætatis in ſcitia ſenum cuſtodienda, & regenda eſt prudentia. Interduꝫ inſtituere

Hiero. Hæc in mentem eius cogitatio incidit, nullum vltra ſe monachorum in eremo conſediſſe.

Conſeſſus non eſt confeſſio, ſed homines in vno loco ſedẽtes: ſicut conuentus nõ eſt conuentio, ſed homines, qui in vnum locum conueniunt.

Conſydero, as, a ſyderum contemplatione dictum eſt.

Conſyderatus dicitur, qui agenda conſyderat. Conſyderate, cum conſyderatione.

Conſilio, is, pe. cor. conſilui, vel ꝯſiliui, cõſultũ, ſimul ſalio.

Conſilium (vt inquit Cic. lib. ij. artis vete.) eſt aliquid faciendi, non faciendiue ratio excogitata. Et conſilium eſt, quod conſiliarius præbet. Quandoq; conſilium ſumitur pro iudicibus deputatis. Cic. pro Roſcio. Qui ex ciuitate in ſenatum propter dignitatem, ex ſenatu in hoc conſilium delecti eſtis ꝓpter ſeueritatem. Et infra. Dij prohibeant iudices: vt hoc, quod maiores cõſilium publicum vocari voluerũt, præſidium ſectorum exiſtimetur. Dictum conſiliũ (vt quidam putant) a con, & ſileo: ꝙ vno conſulente cæteri conſileant. Vel a concilio: vt ſit conſilium, quaſi concilium. Sed magis a conſilio fieri exiſtimo, quod ex cõ, & ſalio componitur: eo ꝙ in vnam ſententiam plurium mentes cõſiliãt: & conueniant. Vt enim exilium ab exilio: is: ita cõſilium a conſilio, is, deſcẽdit. Conſilium dare eſt ſuadere. Quintil. Cum Ciceroni dabimus conſilium, vt Antonium roget.

Conſiliarius: qui conſilium præbet.

Conſilior, aris, conſilium capio, vt in Pſal. Accipere animã meam conſiliati ſunt.

Conglobatim. Vide in dictione Conglobo.

Conſulo, lis, conſului, conſultum, pe. cor. cum accuſatiuo ſignificat cõſiliũ peto, vt conſului doctos, ideſt a doctis conſilium petij. Quintil. Ego aures conſulens meas. Poteſt etiã in hac ſignificatione habere duos accuſatiuos, vt conſulo te bonum conſilium. Et aliquando genitiuum cum accuſatiuo. Macro. Conſulo te boni. Aliquando genitiuũ ſine accuſatiuo. Pli. lib. xxxiij. Quærebat argentum auaritia. Boni conſuluit interim inueniſſe minimum rubetiſq; terræ excogitauit vſum. Cum datiuo neutrum eſt, & ſignificat cõſilium do, vt Medicus conſulit mihi. Interdũ prouideo, proſpicio: & præſidiũ fero. Sed hoc ſæpius in rebus inanimatis fit, vt Conſule honori tuo. Conſule rebus tuis. Cõſule ſaluti tuæ. i. prouide. Cic. Conſuli quidem te a Cæſare ſcribis: ſed ego tibi ab illo conſuli mallem. Hoc eſt. Mallem ꝙ Cæſar prouideret tibi, q̃ te interrogaret. Ambro. Nec in verecũda petitio, quæ non ſibi: ſed liberis conſulebat. Aliquando poſt datiuum iungimus accuſatiuum, vt Conſulo tibi cõmodum tuum. Hoc eſt, Do tibi conſilium: quod ſit futurum cõmodum. Quandoq; ablatiuum cũ in quãdo ſignificat contra. Teren. Peſſime iſtuc in te: atq; illum cõſulis. Interdũ conſulere eſt deliberare, ſed in plurali tñ: & abſolute: vt Conſulunt ſenatores. i. deliberant. Huius verbi compoſitum eſt perconſulo: quod eſt optime conſulo. Teren. in Phor. Adeon rem rediſſe: vt qui mihi perconſultum optime velit eſſe.

Conſulere cogitationes, eſt habere cogitationes in conſilio tanq̃ conſiliarias. Boni conſulas. i. iudices. Nam vt Quintil. lib. j. ait. Veteres cõſulere qđ iudicare dixerunt. Vnde adhuc remanet illud. Rogat boni cõſulas. i. bonum iudices.

Conſulto, as, conſilium frequẽter capio: vel conſiliũ frequẽter do, ſiue frequẽter delibero: Saluſt. Delecti, qbus corpus animus firmũ, ingenium ſapiẽtia validum erat Reip. conſultabant. Liui. libro. j. Ad hæc conſultanda.

Conſultor, qui alium conſulit. i. qui conſilium ab alijs inquirit. Cice. pro Cor. Balbo. Et enim ſi. Q. Scæuola ille augur, cum de iure prętorio conſuleretur. Iuriſconſultiſſimus cõſultores ſuos nonnunq̃ ad Furium, & Camillum reijciebat. Idem pro Mure. Vigilas tu de nocte, vt conſultoribus tuis reſpondeas. Accipitur quandoq; pro eo: qui alij conſulit. vt apud Saluſt. in Iugur. Simul ab eo petijt vt fautor cõſultorq; ſibi adſit. Et in illo verbo prouerbiali. Conſilium malum conſultori peſſimum eſt.

Conſultus quando participium eſt, ſignificat eum, qui conſulitur: hoc eſt: a quo conſilium petitur: vt Medicus cõſultus dixit te febribus laborare. Quandoq; nomen eſt: & ponitur pro prudenti, atq; ſapient. Oui. lib. j. de arte. Sit tibi credibilis ſermo: conſultaq; verba. i. prudentia: ac ſapientię plena. Eſt autem nomen duobus modis. ſ. cũ per ſe ponitur. Hora. Fris tu: q mihi modo miles: Mercator: tu cõſultus: modo ruſticus. Vel quando habet genitiuum. Liui. libro. x. Callidos ſolerteſq; iuris: atq; eloquentiæ cõſultos. Hinc dicimus conſultus iuris: & iurconſultior, & conſultiſſimus. Idem lib. j. Conſultiſſimus vir: vt illa quiſq; ętate eſſe poterat. Augu. Quanto conſultius reges: nõ ſicut Herodes: interficere quęrunt, ſed ſicut magi potius adorare. Sic inconſultus poteſt eſſe participium, & nomen.

Conſultus, tus, & conſultum pro re, quę conſulitur. Hora. in epi. Qui conſulta patrum, qui leges, iuraq; ſeruat. Et cõſultum, decretum, ſtatutum, quod aliquando reſoluitur in infinitum, vt illud Salu. Nam & priuſquam incipias conſulto, & poſtq̃ conſulueris, maturefacto opus eſt, ideſt cõſulere, ſiue vt conſulas.

Conſulto aduerbium, ideſt quod deliberate.

Conſus, conſiliorum deus putabatur, qui ideo templum ſub tecto circo habebat, vt oſtenderetur tectum eſſe debere conſilium.

Conſualia feſta, quæ fiebãt in honorem Conſi. Liui. lib. j. Ludos ex induſtria parat Neptuno ęqueſtri ſolemnes, conſualia vocant.

Conſul, a conſulendo, ꝙ conſuleret populum: & ſenatum. Nam ex hoc conſulere veteres vocauerunt. Vnde adhuc remanet illud, Rogat bonum conſulitis: ideſt iudicatis. Poteſt etiam dici conſul a conſilio, is, ſicut exul ab exilio is, & præſul a præſilio: mutatione i, in u. vt in Inſulto: exulto. & reſulto patet. Conſulo autem a conſul. Nec obſtat, ꝙ cõſul a conſulendo dicatur, qm̃ ideo conſul creabatur, vt conſuleret, vtpote, qui conſilium haberet in ſe præcipuum. Prius enim in omnibus exigitur, qui conſulat, q̃ actus conſulẽdi fiat. Non ergo a conſulendo nominatus eſt conſul, quia a conſulo deriuetur, ſed ꝙ ab ipſo conſule verbum conſulo exercetur. Et ideo ab ipſo, qui conſulit deriuari conſulo ęquiſſimum eſt. Var. Conſul nominatus, quia conſuleret populum, & ſenatum. Et eſt conſul, qui magiſtratus gerit. Proconſul, qui cum poteſtate extraordinaria ad aliquã prouinciam adminiſtrandam mittitur.

Conſulatus, officium, vel dignitas, ſiue tempus, quo conſul in officio eſt.

Conſularis vir, qui conſulatum geſſit, vel qui conſulari dignitate dignus eſt. Cice. Lentulo. Q. Maximo, qui filium conſularem amiſit.

Conſeptum, & conſepio dicitur quod vndiq; clauſum munitũq;. Liui. lib. x. Ibi medijs fere caſtris locus eſt conſeptus cratibus: pluteiſq; ex lineis contectus.

Conſiſto, conſtanter, & audacter ſto, firmo, quod eſt audacis, & robuſti hominis. Plau. i Cur. Nec vobis quiſq̃ in foro frugi conſiſtere audet. i. ſe firmare. Liui. lib. j. Cũ inſtructę acies conſtitiſſent. Itẽ erigor. Virg. Conſtitit in digitos.

Conſiſtorium, locus, in quo conſultãdi gratia homines cõſiſtunt. Poteſt etiã poni pro conſiſtentiũ multitudine. Idem conſiſtoria dr̃ archiua cęſarea, & Imperatoris Palatinę domus, quæ etiam vocantur Auguſtalia.

Conſiſtoriani a Diuo Ambroſio dicuntur, qui ſenatorij ordinis, vel ampliſſimi ſunt qui ad principale conſilium eligebantur, & Suidas κονσιστόριον παρὰ ῥωμαίοις οὕτω λέγεται τὸ συνέδριον καὶ τὸ σύσχημα ἔνθα περὶ τῶν ἐπειγόντων βουλεύονται.

Conſolida, herba eſt quæ & conſerua, & coagulum dicitur: & græce ſtrygnon.

Conſobrini, qui ex duabus ſororibus ſunt editi, quaſi cõſororini. Amitini, qui, queue ex ſorore & fratre ꝓpagantur. ſed fere vulgus oẽs iſtos cõmuni appellatione cõſobrinos vocat. Item: qui ex fratribus patruelibus: aut conſobrinis propagantur,

Propagantur, vel amitinus: conſobrini vocantur: patrueles qui ex fratribus nati ſunt.

Co, inſula Icari maris. Vide in dictione Coos.

Coaceruo, as, ex con, & aceruo, ſed ſonoritatis cauſa enim abijcitur. Vide in aceruo.

Coapoſtolus, ſimul apoſtolus, ex con, & apoſtolus. Nã cõ, in compoſitione ſequente. Vocali enim ſubtrahitur.

Coenolexia, latinę dicitur communis ſermo.

Cœnaticus, a, um, quod ad cœnam pertinet. Var. Erat inter adoleſcentes ſermo cœnaticus. Plau. Eſt illic mihi vna cœna cœnatica. Sic dicimus apparatum cœnaticum. Et apud in Capi. Spes cœnatica dicitur. i. ſpes cœnandi.

Colicus, a, um, poſſeſſiuus a colon pro inteſtino. vt dolor colicus. Vide in dictione Colon.

Coloſſenſes rhodij dicti ſunt a Coloſſo. V. in Coloſſus.

Coloſſeus, amphitheatrum Romæ. Vide in Coloſſus.

Coloſſicus, a, um, poſſeſſiuum, apud Victruuium.

Collimare, quandoq; ferire ſignum deſtinatum oculis, colli mattis. Ci. lib. ij. de diui. Neq; eſt enim qui totũ diem iaculans nõ aliquãdo collimet, apud Plau. ſignificat obliqs ocu lis aſpicere. Collimatis inquit oculis adumbram meam.

Cõmanducatus cibus, dicitur a Plin. multa iteratione mollitus, ac prope liquefactus: quem Manſum. Quin. vocat. Et cõmãducare idem ferme: quod vulgo dicitur Maſticare.

Conſolor, penul. produc. ſolatium preſto, & proprie verbis fit conſolatio. Ci. Sulpi. Dices quid me iſta res conſolatur, in tantis tenebris, & quaſi perpetuis Reip. Eſt omnino vix conſolabilis dolor. Solatium fit re. Solamen poeticum eſt. Virgi. Solamenq; mali de colle fiſtula pendet. Inuenitur & in ſignificatione paſſiua. Afinius. Sed cum ob ea, quæ ſperauerim, dolebam, conſolabar ob ea, quæ timui.

Conſolatorius conſolatoria conſolatorium quod conſolatur, vt Epſa conſolatoria.

Conſono, as, penul. cor. ſimul ſono. Var. de apibus. Cũ iam euolaturę ſunt, aut etiã inceperunt, conſonant vehementer, perinde, vt milites faciunt, cum caſtra mouent. Inde cõ ſonantes dictæ ſunt, ꝙ cum vocalibus ſonent, non per ſe. Per tranſlationem conſonare ſignificat concordare. Hiero. ad Aſellam. Anteq; domum ſanctę Paulę noſceres, totius in me vrbis ſtudia conſonabant: omnium pœne iudicio dignus ſummo ſacerdotio decernebar.

Conſonantia vocũ cõcordantia quæ græce euphonia dicit.

Conſonantes dictæ ſunt ꝙ cum vocalibus nõ per ſe ſonẽt.

Conſors eiuſdem ſortis. i. conditionis, & fortunę, & qualitatis in omni re & negocio. Vnde conſortem patriæ: conſortem lyre conſortem fori: dixit. Oui. Sapho ad Phaonem. Non tñ Alceus, conſors patrieq; lyręq; Laudis habet. Cõ ſors etiam dicitur qui tantũdem ſortis attulit ad ſocietates mercaturę: quantum ille, cum quo ſocietas eſt. Conſortes, Proper. poſuit pro ſimili cum inquit. Tu qui conſortem properas euadere caſum.

Conſortium, ipſa ſocietas, quamuis & de alijs ſocietatibus dici poſſit.

Conſortio, onis, idem quod conſortium. Vnde Liui. li. vj. Quęnam iſta ſocietas, quęnam conſortio eſt?

Conſpicio, cis, pen. cor. video. Vnde cõſpectus pro aſpectu. Virgil. Vix e conſpectu Sicilæ telluris in altum Vela dabant læti.

Conſpectus, us, Vide in dictione Conſpicio.

Conſpico, as. pe. pro. & conſpicor deponens, a cõ, & ſpico, vel ſpicor cõponitur. Spicor autem a ſpica, vel a ſpiculis. Vñ & deſpico, cor. inſpico, cor. pſpico, cor. ſuſpico, cor. Eſt aũt conſpicari cõſpicere, ſeu in conſpectu habere. Teren. In Eu. Cur te ego in his conſpicor regionibus. Sal. in Iugur. Cum interea Metellus monte digrediens conſpicatur primo dubius: quid nam inſolita facies oſtenderet. Inſpico protulit Virgi. lib. j. Georgi. Peruigilat. ferroq; faces inſpicat acuto. Nec Priſcia. audiendum puto, qui vult hæc verba a Spicio fieri, quoniam ſi a Spicio eſſent, non conſpicor, ſed conſpicior faceret. Sicut conſternor, & aſpernor, a ſterno: & a ſperno ĩm ana logiam, licet coniugationẽ mutent. A ſiẽ Nihil tamen conſpicor pro conſpicio commune habet cũ ſpica, preſertim cum ſecundam corripiat, licet inſpico pro acuo aſpica eam producat.

Conſpicuus, a, um, a cõſpicor, ſicut perſpicuus a perſpicor, mõ ſignificat ſagaces, pſpicacem acutum. Quint. Conſpicuus, ſagax, callidus, modo clarum: & qui ab omnibus cõ ſpicitur. Vnde Mar. conſpicuũ amphitheatrum appellat.

Conſpicilium dicitur vnde clanculũ conſpicere poſſis. Plau. In conſpicilio aſſeruabam. Eſt & conſpicilium quod oculis adhibemus vt melius intueamur: vulgo ocularia dicitur. Idem. Cedo vitrum, neceſſe eſt conſpicilio vti.

Conſpiro, as, pe. pro. ſimul ſpiro, ſicut conflo proprie ſumitur. Gel. lib. j. Si enim acheos Homerus pugnam indipiſci ait, non fidicularum, tybiarũq; concentu conſpiratas. Col. lib. iiij. Celeſtes, admiſtat imbres: eoſq; alendis ſeminibus diſpenſet, ac ſuis omnibus partibus ad educandam prolem nouam conſpiret. Per tranſlationem conſpirare ſumit: pro faueo. Leo papa. Quam conſpirante gratia dei facilius aſſequemur, ſi conſiderationem noſtram ad ea quæ paulo ſuperius ſunt natura rata referamus. Vnde conſpiratio, quę & in bonum, & in malum capitur. In bonum Cice. pro ligario fratrum conſpirationem dixit quaſi vnanimitates. Idem lib. ij. offic. Magnas vtilitates adipiſcimur conſpiratione hominum, atq; conſenſu. Et pro domo ſua. Hanc noſtram conſpirationem in Rep. bene gerenda certi homines fictis ſermonibus diremerunt. Pli. in epi. proinde conſpirate, conſentite: maioremq; animum ex meo ſumite. Colu. lib. xij. Nihil quod aut maritus: aut fœmina propriũ eſſe iuris ſui diceret: ſed in cõmunę conſpirabatur ab vtroq; in malum. Conſpirareq; ponitur pro conuoluere dictum a ſpiris quę ſunt reuolutiones ſiue circuli: qui in ſe ipſos nõ recurrunt: vt fit in ſerpentibus. Plin. de viris illuſtribus. Romani ob peſtilentiam reſponſo manente ad Æſculapium Epidauro arceſſendum decem legatos principe. Q. Volumnio miſerunt. Qui cum eo veniſſent: & ſimulachrum ingens mirarentur anguis e ſedibus eius elapſus venerabilis non horribilis per mediam vrbẽ cum admiratione omnium ad nauem romanam perrexit, & ſe in Volumnij tabernaculo conſpirauit. Aliquando pro conſentio cum plures in vnum ſpirantur: ideſt conſentiunt. Quæ res coniuratio dici ſolet.

Conſpondeo, es, quęre in dictione Spondeo.

Conſterno, as, aui, atum, ſignificat deijcio. Salu. Qua victoria elati hoſtes, noſtri territi, atq; animis conſternati diſceſſere. Idem. Et qui ſine rectoribus exterriti, aut ſaucij cõſternantur. Inde conſternatio: quę eſt concitatio quędã ſubita ex aliquo metu. Et a ſternutamento deduci videtur: ꝙ eo toto concutimur corpore.

Cõſterno, is, aui, & cõſternui diuerſum eſt: & ſignificat impleo. Vir. It ſtridor: & alte Cõſternunt terram concuſſo ſtipite frõdes. Et cõſternere eſt ſilicare, & pauimentum ſuprę facere. Colu. lib. j. Area ſi cõpetit: ita cõſtituenda eſt: vt vel a dño, vel certe a paratore deſpici poſſit: eaq; optima ẽ. ſ. conſtrata, ꝙ & celeriter frumenta deteruntur: nõ cædente ſolo pulſibus vngularum: tribularum, & eadem euentilata mundiora ſunt, lapilliſq; carent: & glebulis.

Cõſtituo, diſpono. Virgil. Qui teneant (nam inculta videt) homine, ne feræ, ne quærere cõſtituit. Aliqñ locum: ſiue tẽpus determino. Cice. Mario. Quare ſi quid cõſtitutum cum podagra habes: fac vt in alium differas diem. Qñq; ſignificat conuenio: & pactum facio, Teren. in Hecy. Nam conſtitui cum quodam hoſpite me eſſe illum conuenturam. Quandoq; formo & quaſi bonam diſpoſitionem infundo: vnde Cice. lib. ij. Tuſcu. Metrodorus: cum perfecte putet beatum: cui corpus bene conſtitutum ſit: & exploratũ edita ſemper fore: quod medici recentiores barbare dicunt bene complexionatum. Aliquando conſtituere eſt gubernare, moderari. Cic. Ineuntis enim ætatis in ſcitia ſenum cuſtodienda, & regenda eſt prudentia. Interdum inſtituere

Digitized by Google

decernere: a quo conſtitutiones decreta dicuntur. Aliquando. Nonnunq̃; parare. Cice. Tametſi erat ignarus: q̃tũ ſibi: ac liberis ſuis: iam tum mali cui conſtitueretur.

Conſtitutus, a, um, participium: cõſtitutus, tus, nomẽ quo hominum conſiſtentium multitudo ſignificatur.

Cõſtitutio modo decretum: modo corporis complexio ſeu diſpoſitio: modo ſtatus: quæ in cauſis potiſſima eſt: cuiꝫ ſit prima cauſaꝫ ꝯflictio: & qua in dictione Status.

Conſto, as, conſtiti, conſtitum, & conſtatũ. Luc. lib. ij. Conſtatura fides ſuperum. Mart. Cõſtatura fuit megalenſis purpura centum. Eſt autem cõſtare conſtanter permanere, perſeuerare, ratum habere. Ci. Qua in ſententia, ſi conſtare voluiſſent, ſuam auctoritatem, cum ſalute recuperaſſent. Idem lib. j. Tuſcu. Et ſi tibi quidem conſtare vis: oẽs: quicũq; nati ſunt, eruntue, nõ ſolum miſeri, ſed etiam ſemp miſeri. Hoc eſt. Si hanc ſententiam, ꝙ mors malum ſit firmam: ratãq; habere vis. Dicimus etiam, cõſtat pedibus, cõſtat animo ꝓ firmat. Virg. Et paribus Cyllenius alis conſtitit. Interdum conſtare, valere. & paſſiue ſumitur pro empto, aut vẽdito. Pli. lib. xxxiij. Et omnibus pene annis mutari, put nauigationes cõſtiterint, aut vt quiſq; mercatus ſit, aut aliq̃s ꝑualens manceps annonam flagellet. Cic. Quod mihi conſtat charius, q̃; ſi in foro emiſſem. Interdum ſtare cõſiſtere. Idẽ lib. j. Tuſcu. Animus, qui ſi eſt hoꝝ quattuor generuꝫ vnde omnia conſtare dr̃. Interdum compoſitum eſſe. Ideꝫ. Vt hæc elementa, ex quibus oĩa conſtant. Interdum ſimul ſtare, Siſen. lib. iiij. hyſto. Multitudinem procul hoſtium conſtare viderunt. Plau. in Cur. Conſtant cõſerunt ſermones inter ſe. Interdum ſuppeditare. Iuue. Quis ferat vxoreꝫ, cui conſtent omnia. In tertia perſona ſumitur pro manifeſtum eſt. Cic. lib. ij. ad Cæſa. Iunio. Cum conſte lupercis id vectigal dediſſe: qui ante poterat id conſtaret. Rurſus pro conuenit, vt dicitur eſſe concordes, vt Hoc mihi t. cum cõſtat. i. ꝯuenio tecum in hoc, & aſſentior tibi. Cice. lib. j. ad Heren. Adhuc: quæ dicta ſunt arbitror mihi conſtare, cum cæteris artis ſcriptoribus. Rationẽ conſtare ſignificat equã: legitimãq; rationem, aut oſtendi: aut apparere oſtendi poſſe. Vlpi. Plane ſi defendendi gratia aliquid fecerit, rationes ei conſtare oportet. I. rationem eum iuſtam, aut oſtendere, aut facile poſſe oſtendere. A conſto quãtum ad primam ſignificationem fit conſtans pro eo qui firmus eſt: & tenax propoſiti, nec aliqua perturbatione a ſtatu mẽtis tranq̃llæ deducitur: ad oĩa tollerãda paratus: a quo ꝯſtãtia & conſtãter, q̃bus ꝯtraria ſunt inconſtãs, ĩconſtãtia: & inconſtãter. Vnde. Cic. lib. iij. ad Heren. Inconſtanti geſtu teſtimonioꝝ inconſtantiam: & inconſtanter locutum eſſe dixit.

Conſtas, & conſtantia. Vide in Conſto.

Conſtruere, ſimul ſtruere, ordinare, fabricare. Cice. in Cato. Vt nauem: aut ædificiũ idem deſtruit faciliime: qui cõſtruxit, ſic hominem eadem optime, queꝫ conglutinauit, natura diſſoluit.

Conſueſco, is, eui, & conſuetus ſum, etiam in bono: & in malo dicitur. In bono, cum familiaritatem: & cõuerſationem quãpiam cum aliquo hẽre ſignificat, vt conſueſcere: ſimul ſueſcere. i. ſimul conuerſari. Plau. in Aſi. Bene ſalutãdo conſueſcunt compellando blanditer. Terent. in Adel. Quid illi tandẽ credis fore animi miſero, qui cum illa cõſueuit. i. conuerſatus eſt. In malo cum de venerea dicitur. Idem in Phor. Cum eius conſueuit oliꝫ matre in Lemno clanculum. i. coiuit. Similiter conſuetudo de familiaritate: & de re venerea dicitur, vt apud eũdem in Phor. Dum expecto: q̃ mox veniat, qui hanc mihi adimat conſuetudinem. Et conſueſcere eſt accipere in conſuetudinem ſumere pigliar in vſanza. Colu. lib. ij. Iumentis præbeas medicar: ſed inter initia parcius: duꝫ conſueſcant, ne nouitas pabuli noceat. Item conſueſcere eſt viuere. Colu. lib. ix. Nec magis humo: q̃; ſtagno conſueuerunt.

Conſuetudo, de familiaritate: & de re venerea dicitur. Terẽ. in Phor. Dum expecto quem ita mox veniat: qui hãc mihi adimat conſuetudinem.

Cõſuo, is, ſimul ſuo, compono, coniungo. Plau. in amphi. Adueniſti audaciæ columen conſutis dolis, immo equidẽ tunicis conſutis huc aduenio, non dolis.

Conſumo, is. pe. pro. in nihilũ redigo. Soli. Sunt etiaꝫ in Lycia ſaxa: quę viuẽtiũ quoq; corpora adalligata cõſumunt.

Conſummo, as, per duplex mm, ſummã ſimul capio. Lac. lib. vij. Q tñ, nec rationem totius myſterij magni conſummauerat, in vnũq; collegerat, nec ſummum bonũ comprehenderat. Colu. lib. ij. Hac conſummatione operum colligitur poſſe agrum ducẽtorum operuꝫ ſubigi duobus iugis boum, totidem bubulcis. Et conſummare eſt perficere: ꝙ quę perfecta ſunt: omnia ſibi ſumpſiſſe videantur. Lac. li. vij. Mundum deus: & hoc rerum naturæ admirabile opus ſex dierum ſpacio conſummauit. Vnde & conſummatus homo perfectus dicit. Mar. Quod magni Traſeę cõſummatiq;. Catonis. Colu. Nullus eſt conſummatę ſapientię.

Contagium: & contagio: & contages pe. pro. morbus, q ex contactu contrahitur, ex con, & tago, is, Quod eſt tango. Virgili. Dira per incautum ſerpant contagia vulgus. Iuue. Cretice polluces, dedit hęc contagio labem. Lucre. lib. iiij. Quę contage ſua, palloribus omnia pingunt.

Contamino, as, pen. cor. ex con, & tamino. Et eſt proprie contaminare, ſm Don. i. cum res rei, ita immiſcetur. vt neutra incorrupta maneat: ſed ſit in vtroq; corruptio. Sunt qui dicant contaminare, manibus lutulentis qcq; tangere: ob hoc pro fœdo: & maculo ponitur. Qua rõne Teren. cõtaminare fabulas dixit. Ambro. proprie ſuper Lucam. Hos ſacerdos repudiat, ne alios quoq; eorum lepra contaminet. Liui. lib. iiij. pro dedecoro poſuit dicens, Contaminari ſanguinem ſuum pr̃es: confundiq; iura gentiũ rebant: quod plebs ęgerrime ferens: nobilitateꝫ arguebat, eodem loco dicens, An eſſe vlla maior, aut inſignior contumelia põt, q̃; partem ciuitatis: velut cõtaminataꝫ indignã connubio haberi. A contaminatus fit cõpoſitũ incontaminatus, de quo ibi, Quas, q̃ſq; res. C. Camuleium aggreſſum colluuionem gentium: perturbationem auſpiciorum publicorũ, priuatorũq; afferre: ne qd incontaminati ſit. Sũt & attamino: & intamino, quæ ſunt contraria. De primo Ambro. lib. j. offi. Ne tetigeritis: ne attaminaueritis: ne guſtaueritis: quæ ſunt omnia ad corruptelam ipſo vſu. De ſecundo Hora. Virtus repulſæ neſcia ſordidæ intaminatis fulget honoribus: ideſt incorruptis: & indiminutis.

Contemno, is pſi. ptum, ſperno, vilipendo: & minus eſt q̃; deſpicio. Cice. in Ver. acti. iij. Quemq; contempſerit: deſpexerit liberuꝫ eſſe dixerit vnq̃; Componitur, ex con, pro valde: & temno reijcio.

Contemptus, us, deſpectio. Vt tu es omnibus contemptui ideſt deſpiceris ab omnibus.

Contempto, as, frequentatiuum a contemno. Plau. Mirari noli, neq; me contemptarier.

Cõtemplor, aris, a templo dr̃. i. a loco, qui ab omni parte conſpici põt: vel ex quo omnis pars põt videri: quem antiqui tẽplum nominabant. Significatq; diligenter intueor: & cõſidero. Lact. li. vi. Vel ſi cœleſte lumẽ: qd̃ dicimus ſolem contẽplari velint. Enni. Contempla: & templũ Cereris ad leuam, aſpice. Inuenit: & contẽplo, as. Plau. in Aſi. Hera meũ capit contempla: ſi quidẽ ex te conſulcas tua.

Contendo, is, contra tendo: quod eſt contra proficiſcor. Cęſar lib. j. cõ. ipſe de quarta vigilia eodem itinere: quo hoſteꝫ ierant ad eos contendit. Et contendere quoq; certare. Vir. lib. iiij. Quis talia demens abnuat, aut tecum maluit contendere bello? Item ſignificat contendendo: ſiue cum conatu: ac nixu petere: ſeu aliquid aliud agere. Vnde contenta corpora dicimus: quę omni nixu intenduntur aduerſus labores: vt in arcu neruus. Cice. lib. ij. Tuſcu. Sunt quędam animi, ſimilitudines cuꝫ corpore: vt onera: cõtemptis corporibus: facilius feruntur: remiſſis opprimunt. Cicer. lib. i. offi. Miſerrima oĩno ambitio, honorumq; contentio. Eſt enim contentio oratio acris ad confirmandum: e confutandum accommodata. Vnde a Pli. dicta eſt in epiſt. oratio pugnax.

tio pugnax: & contentioſa. Apud rectores cõtentio dicitur exornatio ex contrarijs verbis cõcinnata, quæ Antitheton idest cõtrapoſitum dicitur, vt illud pro Cluen. Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. Item cõtinuare, vt lib. iij. de ora. Cic. Nihil pernicioſius: q̃ ſine intermiſſione cõtentio. Item Ire. Salu. in Iugur. Et prælio fugit in prouinciam, ac deinde Romam cõtendit. Item Feſtinare. Virg. Quę littora proxima curſu contendunt petere. Itẽ aſtringere, intorquere: vt libro tertio Geor. Tanto nate magis contende tenacia vincla. Item comparare. Cic. lib. j. ad Heren. Si noſtram cauſam laudãdo extollemus, & aduerſariorum per contentionem deprimemus. Item extẽdere: vt apud eundem. Ex cõtentione vocis, & ſummiſſione facile diiudicabimus. Item extorquere. Cice. Et extremi autẽ præceptum in beneficijs, operaq; danda ne quid cõtra ęquitatem contendas. Item Iacere, dirigere. Virgil. Qui tamen aerias telum contendit in auras. Item intẽdere. Cic. Magna eſt animi contentio adhibenda. Idemq; fere eſt contentio: & intentio: cũ vehementiam quãdã ſignificent in voce. Tracta ſimilitudine ab arcu: ſeu cythara: cuius nerui q̃to vehementius intenduntur: tanto vehementiorem ſonum efficiũt.

Contineo, es, pe. cor. cohibeo, ſeu abſtineo, aut contra volũtatem me retineo, vt cum quis ob pudorẽ domi ſe cõtinet. ſeu ob paupertatem interdicit ſibi acceſſum in publicũ. Teren. in Phor. Domi ſe continebat. Pro cohibere. Amb. lib. j. offi. Reuera iure ea fortitudo vocatur, quãdo vnuſquiſque ſeipſum, propter Chriſtum vincit: iram cõtinet: nullis illecebris emollitur. Vnde continens pro abſtinente: & integro. Cuius contrarium eſt incontinens. Lac. lib. iij. Da libidinoſum adulterum: Ganeonẽ: iam ſobrium: caſtum, cõtinentem videbis. Et continere eſt intra ſe tenere. Sic dicimus vrbem continere homines: & locum continere locatum. Itẽ continuare. i. ſimul tenere. Vnde & cõtinens dr̃ cõtinuatũ. Liui. Continens imperium, vſq; ad nos habebitis. Cic. lib. ij. offi. Nec. n. vlla res vehementer Rempu. cõtinet: q̃ fides, quæ eſſe nulla põt: niſi erit vicaria ſolutio rerum creditarum. Sueto. in Cali. Per hunc pontem vltro, cõmeauit biduo cõtinenti. i. continuo. Curtius. Omnia, velut continenti incẽdio ardere viſa. Ceſa. lib. j. Tuſcu. Sed nihil te interpellabo, continentem orationem audire malo. Idem lib. ij. offi. continere pro ſimul tenere poſuit, & quaſi initum tenere.

Continens participium ea poteſt ſignificare, quæ contineo. continens fœminini ge. ſumitur pro terra: quæ nõ eſt inſula: quã vulgo terram firmã appellant, qualis eſt Italia, vt ex Sicilia: ad continentem parum intercapedinis eſt. Nam inſula eſt: quæ mari circũdatur, vt Sicilia, Sardinia, Iſthmos ita vndiq; mari cingitur: vt tamen in aliqua parte continẽti iungatur. Scribit Vlpi. continentes ꝓuincias accipi debere eas, quæ Italiæ coniunctę ſunt, vtputa Gallias. Cõtinẽs neutri ge. a rhetoribus accipitur, pro firmamento cãſis.

Continentia fit a continens: de qua Cic. lib. ij. offi. Sed valitudo ſuſtentatur noticia ſui corporis: & obſeruatione earum rerum: quę aut prodeſſe ſoleant: aut obeſſe. Et continentia in omni victu, omniq; cultu corporis tuẽdi cã: & in pretermittendis voluptatibus. Eius contraria eſt incontinentia.

Continenter aduerbium modo ſignificat parce. Plau. Quã illum pater arcte, & continenter hẽt. Modo coniũctę, iugiterq;. Idem. Trium dierum ſitim continenter tulit. Cæſar. Belgę, cum germanis bellum continenter gerunt.

Contentus, ta, tum, cum eſt participium a contineor: paſſiue ſignificationis eſt, nõ actiue ſicut putauit Valla: quoniã ablatiuum habet, vt is accipiatur, qui continetur ab eo, qđ animo ſuo ſatiſfacit: ſiue etiam a ſeipſo continetur. Nõ. n. ſicut compos, qui poſſeſſor: ſiue obtẽtor alicuius rei eſt, ita contentus accipitur, quũ, qui contentus eſt ab eo poſſeſſus eſt: a quo, vel quo contẽtus eſt: quia neceſſe eſt: vt aliquid ſit a quo quis contineatur: vt contẽtus dicatur: vt apud Terẽ. in Eunu. Nec; tu vno contenta eras. neq; ſolus dedit. Quis hic exponit. Neq; tu vnum continebas. qui animo ſatiſfaceret tuo. Continere enim cohibere eſt, ſiue te, ſiue alium: ne quid fiat reprẽhenſione dignum: & ad virtutem ferme ſemper pertinet. Hoc autem loco culpatur meretrix, non q ſe a libidine non contineret: ſed q vno non contẽta erat. i. vno non continebatur: vt ab alijs abſtineret. Id etiam oſtẽditur per affirmationem. Plau. in Mer. Nam vxor contenta eſt: quæ bona eſt, vno viro. Nec hic vxor bona continet vnum virum: ſed ſe continet, ſiue continetur vno viro: aut ab vno, viro. Similiter Lac. de prophetis loquens. Contenti temporali cibo, quem deus ſubminiſtraſſet. i. ſatiſfacti: vt nihil amplius expeterent. Plau. in Mer. Immo dicamus ſenibus leges, Cenſeo prius habeamus: quas leges teneãt: cõtentiq; ſint. i. contineantur: vel pacati: vel ſedati ſint. Quæ tamen omnia paſſiue ſumuntur. Eſt etiam contentus participium a Contendo.

Continuo aduerbium ſignificat ſtatim. Aliquando Iccirco. Quinti. lib. ix. Sed eſto voluerit continuo ne ſi ille ſtulte cogitauit: nobis quoq; ſtulte dicendum eſt.

Continuus, a, um, quod eſt ſine interuallo, a quo fit Continue aduerbium, qđ ſignificat perſeueranter aſſidue.

Continuo, as. perſeuero, perago. Apul. Scaphas aſcendere, mariter continuare.

Conteſtari litem, dicũtur duo, aut plures aduerſarij: q ordinato iudicio vtraq; pars dicere ſolet, Teſtes eſtote. De hoc verbo conteſtor: vide in dictione Teſtor.

Conticeo, es, pe. cor. Conticere eſt ſimul, vel omnes tacere. Vt conticuere omnes.

Conticeſco, is, quod eſt cum alijs tacitus fio. Pli. lib. xj. Tunc repente omnes conticeſcunt.

Conticinium, noctis primum tempus, quo omnia quieſcendi gratia conticeſcunt.

Contigno, as, Vide in dictione Tignus a quo Cõtignatio.

Contignatio eſt ſolarium domus. ſiue ſtratum ſit cemẽto, lateribuſue: ſiue non ſtratum, qualia fere ſunt ſolaria domorum in Apulia. Eoq; pro miraculo apud Liui. infertur bouem in tertiam contignationem conſcendiſſe. Pli. Seſquipedalis paries non plus: q̃ vnam contignationem tolerat. Eſt enim ſuperior: & inferior Contignatio.

Contingo, gis, contigi, contactum, idem, quod tango. Colu. li. j. Plurimiſq;: & his anguſtis illuſtratum feneſtris: atq; a terra ſic editis, ne manu cõtingi poſſint. Virgil. Funemq; manu contingere gaudent. Et in tertia perſona ſignificat aliquid per ſortem venire in portionem. Hiero. ad Damaſus. Pater da mihi protionem ſubſtãtię: quæ mihi contingit. in Euang. autem ſcribitur, quę me contingit. Ponitur & p accidere, ſeu euenire. Cic. libro. v. Tuſc. Quod non modo ſingulis hominib', ſed potiſſimis philoſophis ꝯtigit. Impeſonale vero cum infinito: vt contingit mihi eſſe fœlici, vel fœlicem. Quandoq; abſolute, vt apud Teren. Hanc mihi expetiui, contigit, conueniunt mores. Ex quo datur intelligi, non ſemper ſeruari, quod aiunt: Contingere eſſe de malis: quę ſumus veriti: obtingere de optatis, accidere de inopinatis, tam bonis, q̃ malis.

Contus, ſudes ſiue haſta longior, duriorq; ad pcutiendum apta. Virg. Aſſuetl longo muros defendere conto. Vnde contatos milites Vege. appellat. Accipitur & pro pertica exploratoria ferrum in capite habente: qua nautę vtuntur ad loca nauibus oportuna exquirenda a quo percontor Donatus educit. Virgil. Ipſe ratem conto ſubigit. Et græcum nomen oſtendit Suidas.

Contor, aris, vide in dictione Cunctor.

Contortę, res dicuntur perplexę. & perturbatę, & ſibijpſis minime cohærentes. Et contortum dicitur, cum id, quod ſequitur, nõ conuenit cum ſuperiore. Cic. lib. j. de orato. Cõtortas res, & ſępe difficiles neceſſario perdiſcimus.

Contechnor, aris a Technis. i. aſtutijs. Plau. in pſeu. Sit contechnatus quidpiam. Technę enĩ a gręcis dicuntur artes.

Contra prępoſitio eſt: quę & ſeparatur: & componitur ſignificatq; aduerſum, locum, vel perſonam deſignãs. Separata eſt apud Virg. Contra Neptunum. & Venerẽ contraq; Mineruam. Componitur aũt cum dictionibus incipientibus

bus a d, vt Contradico. E, vt contraeo. V, vt contrauenio.
Inuenitur etiam contra aduerbij loco poſitus, ſignificans
e regione, ſiue ex oppoſito, vt Stat contra, ſtarſq; iubet. Et
contra elata mari rñdet Gnoſia tellus. Plau. in Amphi. Ho
ſtes crebri cadunt, nr̃i contra ingruunt. Aliquando ponitur
pro viciſſim. Teren. in Adel. In eo me oblecto: ſolum. i.
chaꝝ mihi, ille vt item contra me habeat, facio ſedulo.

Contradico, Aug. lib. ij. de ciui. dei. Dum quocunq; modo
noſtris diſputationibus contradicant.

Contraeo, is, vado contra. Gregor. Quia mundi huius po/
teſtatibus contraire non pręſumerent, niſi eos ſancti ſpiri/
tus fortitudo ſolidaſſet.

Contraho, his, colligo, & omnes in vnum congrego. Lac.
lib. iij. Pręterea vt ad ſe multitudinem contrahat. Virg. Cõ
trahimuſq; viros. Quandoq; compono, confluo, vt Æs
alienum cõtraxit. Quandoq; cõmitto. Cic. ad Q. Fratrem.
Ea moleſtiſſime holes ferre debent, quę ipſoꝝ culpa con/
tracta ſunt. Q ñq; contrahere eſt vltro citroq; ſe obligare.
Paciſci, & conuentionem facere, vt fit in emendis, vendē/
diſq; mercibus. Idem libro. iij. offi. Tollendum eſt igitur ex
rebus contrahendis omne mendacium. Et lib. j. Nulla vitę
pars, neq; publicis neq; priuatis, neq; forenſibus, neq; do/
meſticis in rebus, neq; ſi tecum agas quid, neq; ſi cum al/
tero contrahas vacare officio põt. i. conferas, vel inuicem
agas. Inde contractus. Quandoq; conſtringere: retrahere,
puta cum nerui contrahuntur, & colliguntur rigore aut
metu, ita vt extendi nequeant. Vnde contractio. Idem lib.
j. Tuſc. Sed eo, ꝙ in hoc eſt oĩs animi contractio ex metu
mortis. Et lib. iiij. Aioſq; demittunt, & cõtrahunt. ſ. timo/
re. Quandoq; conquirere. Liui. lib. iiij. Bonaq; contracta
precij regni mercandi publicarentur. Cice. lib. j. ad Heren.
A noſtra perſona beniuolentiam contrahemus, ſi noſtrũ
offm̃ ſine arrogantia laudabimus.

Contrahere frontem, eſt fronti rugas inducere, quod ver/
nacula lingua dicimus arufare. Plau. in Amphi. Quid cõ/
traxiſtis frontem, quia tragędiam dixi hanc.

Contractę res dicuntur ſtipulationibus: & a ſtipulationibus
obligatę. Res contracta vt matrimonium & ſocietas. Rõ
contracta eſt pactum quod fit in his contractibus.

Contractio. Vide in dictione Contraho.

Contractus, us eſt, illa conuentio: quę fit in emendis ven/
dendiſq; mercibus.

Contracto, tas, ſimul tracto, frequentatiuum a contraho.
Lact. de opi. poſuit pro compręhendo. Queꝫ a nobis lon/
ge, remote, neq; oculis contractari, neq; tangi manu: neq;
percipi ſenſibus poſſunt.

Contraſto, as, vide in dictione Sto.

Contribulare apud Catonem. & Pli. pro agitare ponitur.

Contrauenio, Cice. lib. j. Tuſc. Ego vero facile ſuꝫ paſſus, ne
in mentem mihi aliquid contrauenirer: ita iſti faueo ſen/
tentię.

Controuerſus, a, um, quaſi aduerſus, Gel. Argumenta au/
tem cēſebat, aut ꝓbabilia eſſe debere, aut perſpicua, & mi/
nime controuerſa. Et controuerſa res dicitur illa, de qua eſt
controuerſia.

Controuerſia, eſt certarum perſonarum, de re propria con/
tentio. Cic. Elio procõ. Nullã oĩno arbitramur de ea hęre/
ditate controuerſiam eum hodie habiturum. Sine contro/
uerſia ſignificat, ſine dubio. Idem lib. iij. offi. Pauci ius qui
ſine controuerſia de officijs, accuratiſſime diſputauit.

Controuerſioſus, litigioſus. Liui. li. iij. Quę. n. hoc priuatę
rei iudicem feciſſe, vt ſine cõtrouerſioſam adiudicaret rē.

Controuerſor, aris, ex contra, & verſor per mutationem a
in o ſignificat contendo, verbum deponens ab actiuo ver
ſo factum. Cic. in Protagora. Nunc a vobis, o Protagora,
& Socrates poſtulo, vt de iſto concedatis alter alteri, & in/
ter vos de huiuſmodi non controuerſemini.

Contubernium, verbum caſtrenſe, ſicut ſcribit libro. ij. de re
mili. Vege. vocabatur manipulus, ab eo, ꝙ coniũctis ma/
nibus pariter dimicabant. Et ꝓprie deceꝫ milites ſub vno
papilione degentes dicebantur contubernium, ꝗbus prę/
erat decanus, qui caput erat contubernij. Centuria in deceꝫ
contubernia diuidebatur. Vnde accipitur pro conuictu, &
ſodalitate. Inde contubernales vulgo ſodales dicũtur. Et cõ
tubernalitatem Cyprianus appellat ſodalitatem. Dictum
contubernium a tabernis. Tabernæ vero domus, quæ fie/
bant ex tabulis. Vnde & tabernacula dicta ſunt licet ex ten
torijs, & pellibus fiant. Et contubernales dicti ſunt, ꝙ hiſ/
dem tabernis vtantur. Columel. libro primo. Sed quali/
cunq; villico contubernalis mulier aſſignata eſt, quæ con/
tineat eum.

Cõtubernales & contubernalitas, vide in Contubernium.

Contumax, penul. cor. qui per tumoreꝫ inobediens eſt: qui
tribus propoſitis edictis, vel vno pro tribus, qđ vulgo per/
emptorium appellatur, iris euocatus pñtiam ſui facere cõ/
temnit. Hinc contumacia. Dicitur quãdoq; etiam in bonaꝫ
partem. Cor. Taci. Contumax etiam aduerſus tormẽta, ſer
uorum fides ſupremę, clarorum virorum neceſſitates.

Contumelia, conuicium a contendo, ſeu, vt Vlpia. & ſecu
aiunt, a contemptu. Cui aſtipulatur Speu. ſic contumeliaꝫ
diffiniens eſt iniuria quæ per contemptum diſcitur.

Contumelioſus, qui contumeliam inferre ſolet.

Contundo, is, contudi pe. indifferenter contuſum, ſignifi/
cat ſimul ſiue totum tundo, frãgo, comminuo, percutio.
Hora. lib. j. Epi. Speratum mortis duram, qui contudit hy/
dram. Inde contuſum, confractum. Col. lib. vij. plus etiaꝫ
eiuſdem radix contuſa prodeſt.

Conuallis, planicies ex omni parte compręhenſa montibus
collibuſq; dicta (vt inquit Var.) quaſi cauata vallis. Vallis
vero ex duobus montibus incluſa planicies. Vel conuallis
dicitur arta vallis: & quaſi coniuncta: quales ſunt quas me
taphorice fauces appellamus. Vnde conuallis appellat̃ ſciſ
ſio terrę manufacta ad deducendam aquam. Pli. Flumina
ad lauandam hanc materiam iugis montium duxere. Cor
rugos vocant a corriuatione pręcepiſſe libramẽto oportet:
vt fruaris quando influat. Itaq; altiſſimis partibus ducitur
conuallis, & interualla ſuſtructis canalibus iungitur.

Conuaſo, as, penul. pro. ſignificat furto omnia colligo. Te/
ren. in Phor. Aliquid conuaſaſſem, atq; hunc me protinus
conijcerem in pedes.

Conuenire, ſimul venire, ſeu in vnum locuꝫ congregari: coi/
re. Liui. Poſtera die arma capiunt, quo miſſi erant, conue/
niunt. Saluſt. Poſtq̃; vnum in locum oẽs conuenere. Hinc
conuentus. Per trãſlationem quandoqꝫ concordare. Oui.
Non bene cõueniunt: nec in vna ſede morantur Maieſtas
& amor. Quandoqꝫ interpellare, ſeu in iudicium vocare.
Cice. in Ver. acti. ij. Non dubitat, quin ſi ipſę Verrem con/
ueniat equitate cauſæ, auctoritate ſua cõmouere homines
poſſit. Quandoqꝫ ſtatuere. Apul. Conuenimus ad portus
q̃; primum ire. Quandoqꝫ alloqui non inuenire: & videre
tantum. Teren. in And. Conueni hodie adueniens quen/
dam mei loci hinc, atqꝫ ordinis hominem. Quãdoqꝫ ap/
tum, conueniens: & decens eſſe. Cic. in Hort. Nam quid ve
reris: ne non conueniat noſtris ætatibus iſta oratio: quæ
ſpectat ad hortandum. Quandoqꝫ placere, pactum facere,
& controuerſia carere. Sed in tertia perſona frequẽtius. Ci.
libro quinto de fi. Hoc mihi: cum tuo fratre conuenit: id eſt
ſine controuerſia eſt, & concordes ſumus. Dicimus etiam
conuenit hoc inter nos, conuenit mihi tecum, cõuenit tibi
mecum, quod dixiſti. i. in hoc, quod dixiſti inter me: & te
ſine controuerſia eſt. Conuenit nobis inter nos. i. concor/
des inuicem ſumus. Iuuena. Sęuis inter ſe conuenit vrſis.
Item. Non conueniunt hæc fratri mecum. i. diſſentimus
abinuicem in his: & diſſimiles ſumus. Teren. Hęc mihi fra
tri mecum non conueniunt. Nonnunq̃; ſine ſuppoſito, ſed
ſubintellecto. Auguſt. libro nono confeſſ. Conuenerat in/
ter nos ne paſſim cuiq̃; effunderetur. Plau. in Cap. Nunc ita
conuenit me: atqꝫ hunc Tindare. Et iterũ. Dicito patri, quo
pacto mihi conuenit de huius filio. Sic dicimus: de precio
conuenit. i. concordes fuimus.

Conuenire in manum: vel in manum venire, eſt vxorem fieri. Duobus aũt modis fit.ſ. vſu: & coemptione quæ in manum per coemptionem conuenerat: ea materfamilias vocabatur. Quæ autem vſu nequaq̃. Coemptio autem certis ſolemnitatibus fiebat, & ſeſe coemendo inuicem interrogabant. Vir ita. An mulier ſibi materfamilias eſſe vellet? Illa reſpondebat velle. Item mulier interrogabat virum, vtrum ſibi paterfamilias eſſe vellet? Ille reſpõdebat velle. Ita q; mulier conueniebat in manum. Et vocabantur hæ nuptię per coemptionẽ. Et erat mulier materfamilias. Gel.lib.xviij. Matremfamilias inquit appellatam eam eſſe ſolam quæ in mariti manu eſſet a matris nomine nuncupata

Conuento opus eſt: Id eſt opus eſt: vt conueniam.

Conuenæ, pen.cor.dicuntur: qui ex diuerſis populis gentibuſq; in vna mœnia conuenerunt, ſimulq; coaleſcunt. Hier.contra Vigi. Nimirum rñdet generi ſuo: vt qui de latronum: & conuenarũ natus eſt ſemine, quos conſul Põpeius edomita Hiſpania de Pirenei iugis depoſuit: & in vnum oppidum cõgregauit, vñ & cõuenarũ vrbs nomẽ accepit.

Conuentio, nomen generale eſt ad omnia pertinens: ſicuti ſcribit Vlpi. de quibus negocij contrahendi, tranſigendiq; cauſa cõſentiunt: qui inter ſe agunt. Nam ſicut cõuenire dicuntur: qui ex diuerſis locis in vnum locum cõueniunt, ita qui ex diuerſis animi motibus cõſentiunt: & in vnam ſententiam cõcurrunt. Adeoq; cõuentionis nomen generale eſt: vt nullum eſſe cõtractum: nullam eſſe obligationẽ dicat: quę nõ habeat in ſe conuentionẽ: ſiue verbis: ſiue re fiat.

Conuentus dr̃, cum homines ſimul venerint. Fit aũt quattuor modis. Vno cum quẽlibet hominẽ ab aliquo cõuentum eſſe dicimus. Altero cum ſignificat multitudo ex pluribus hominũ generibus cõtracta in vnum locũ. Tertio cũ a magiſtratibus iudicij cã populus cõgregatur. Erant.n. in prouincijs ſtatuti cõuentus per rectores earũ ad iudicia facienda. Vñ Pli. de Hiſpania. Nunc vniuerſa ꝓuincia diuidit in ſeptem cõuentus. Idẽ li.iij. ſcribit in Bethica fuiſſe iuridicos cõuentus quattuor, videlicet Gaditanũ, Cordubenſem, Aſtyſitanũ, Hiſpalenſem. Quarto, cum aliquẽ in locum frequentia hominũ ſupplicationis, aut gratulationis grã: colligitur. Ponitur interdũ pro cõiugio. Iuue. Conuentũ tamẽ: & pactum: & ſponſalia noſtra Tempeſtate paras.

Conuenientia, ę. non ſolum pro cõgruentia ponit, ſed etiã pro conuentu. Plau. in mili. Facerent conuenientias.

Conuentum neutri generis, conuentionem ſignificat.

Conuenticulum plerunq; in malam partem accipit. Hoc eſt pro conuentu ſeditioſorum, aut ſceleratorũ. Cice. pro Sex. Conuenticula hominum, quæ ciuitates nominarunt.

Conuerto, & conuertor pro eodem accipiunt. Plau. in Amphi. Sed tamen fuga in ſe nemo conuertitur.

Conuexum, curuũ: ex omni parte declinatũ, qualis eſt natura cœli: q.d. ex omni parte ad terras verſus declinatũ eſt. Vir. Aſpice cõuexo nutantẽ pondere cœlũ. Hinc cõuexitas: ipſa porrectio aduerſus nos tractũ a cõcauitate nauiũ, quæ extrinſecus hmõi formam habet: quæ alio nõie carinata dr̃.

Conuicium, cõtumelia, inquit Labeo iuriſcon. quaſi cõuocium, mutata lr̃a a concitatione, vel a cõuentu.i. collatione vocum. Cum.n. in vnum cõplures voces cõferuntur: cõuicium dr̃. Cum aũt nec in cętu, nec vociferatione dicit: non proprie cõuicium nominat. Feſtus eẽ a vicis: in qbus primo habitũ eſt, deriuat, alij dicunt cõuitium eſſe maledictũ: cum cõtumelia, & a vitio deriuari. Cice. Maledictum autẽ nihil habet propoſitũ, præter cõtumeliam, quæ ſi petulantius iactatur, cõuitium, ſin facetius: vrbanitas nominatur.

Conuincior, aris, contumelia afficio, vt apud Euang. Et qui cum eo crucifixi erant: conuinciabantur ei.

Conuicinium: dicitur vbi plures inter ſe vicini ſunt.

Conuiuium a viuo fit, de quo Ci. Bene maiores noſtri accubationem epularum, quia vitæ coniunctionem haberent: conuiuium nominauerunt.

Conuiuari eſt cõuiuium facere: aut ſimul cibum ſumere. Teren. in Heau. Scortari volunt: crebro conuiuarier.

Conuiuator dicitur, qui parat conuiuium. Scaurum conuiuatorem appellat. Liuius elegantem, & nitidum in apparatu conuiuali. Grę ci: vt puto melius: συμπόσιος ἐκ τοῦ πίνω πώσω πέπωκα πότιον καὶ σύν. Suus enim videtur eſſe comeſſatio: vnde & grę cus ſermo ſeruatur vulgariter.

Conuiue, pe.pro. & ꝯuictores qui ſunt inuitati ad cõuiuiũ.

Conuictor dr̃ quotidianus cõuiua: & qui nobiſcũ viuit familiariter. Hora. Nunc quia ſum tibi Mecœnas cõuictor. Sue. in Tibe. Nihilo lenior in cõuictores gręculos.

Conuiuale, quod ad conuiuium pertinet. Liui. Multaq; conuiualia ex auro: & argento vaſa.

Conuiuiones, a conuiuendo compotores dicuntur.

Conuinco, ſignificat certa ratione vinco. Quintil. Conuincam huius quoq; amentiam. Alibi. Quam vt plurimis argumentis conuincendus ſit.

Conuoluolus, pen.cor. vermis multipes in vineis ſe inuoluens in folijs qui prę rodit teneros pampinos. Et a Plau. Inuoluolus, a Col. Inuoluola, a Suida Iulus appellatur.

Conuoluolus, pe.cor. vermiculi genus minoris erucæ: corrodens pubeſcentes vuas, quem alij volucem appellant a cõuoluendo: quia ſe inuoluit in pampino.

Conus proprie nux picea. Col. lib. vij. Remedio ſunt cupręſſini quindecim coni, totidẽq; Gallę, propter qd̃ geometræ eiuſmodi figuram conũ appellant. Hinc conus dr̃ cuniatura: quę in ſummitate galeę ꝓminet, ſuper quã criſtę ponuntur: licet q̃q; pro criſta ponat: quẽ lingua vernacula: pinatium vocamus. Et coniferę arbores, quę conos: hoc eſt nuces pineas ſimiles ferunt. Oui. Et coniferæ cypariſſę. Quicquid præterea tali forma eſt Conoides dr̃. Vnde cupręſſus fœmina Conoides eſt: quæ in faſtigium cõuoluitur. Quidam etiam conum accipiũt, pro capitio acuminato. Eſt & conus muſicus. Boe. in muſica. Si conum, quẽ turbonem vocant, quis diligenter extornet.

Conoides arbor cupræſſus fœmina: nam a rotunditate in acumen leuatur.

Coos, ſiue Cos ſiue Coum, ſiue Co, inſula in mari Ægeo, ſeu (vt quidam aiunt) in Icario, Rhodo proxima, & Carię oppoſita, quę olim magna fuit: & optime habitata, & aſpectu iucundiſſima his: qui eo nauigabant. Ambitus eius quingentis: & quinquaginta ſtadijs clauditur: tota fertilis: & optimo vino abundans. Eſt & vrbs eo nomine antiquitus Aſtipulea vocata. Dicta a Coo Meropis filia: quę ibi regnauit. Strabo ſcribit nouem gentes: & quinq; millia oppidorum eſſe, quorum nullum ſit minus Coo Meropide. Hinc cous, a, um pe.pro. Vnde Hippocrates medicus diuinus: & Apelles pictor egregius coi dicti ſunt, cum in ea nati perhibeantur. Oui. Si Venerem Cous nunq̃ pinxiſſet Apelles. Illa ſub æquoreis menſa fuiſſet aquis. In primitiuo primi corripitur. In ſuburbano Coi Eſculapij templum fuit valde inſigne: & multis donis opulentum: inter quę nuda Venus erat: quæ poſtea Iulio Cęſari Romę dicata eſt. Sunt qui dicant, apud hanc inſulam fieri veſtes tenuiſſimas: ad fœminarum ornamentum. Vt Ariſto. quas Pli. & Var. in Cea inſula originem habuiſſe tradiderunt. Vnde Ouid. de arte. Siue erit in tyrijs, tyrios laudabis amictus. Siue erit in cois, coa decere puta. Suid. κῶς ἡ νῆσος ὅθεν ἱπποκράτης ὁ ἰατρὸς ἥτις καὶ μεροπὶς λέγεται. Poſtea alibi ſubdit κῶος πρὸς χῖον ὁ μὲν γαρ κῶος ἐδύνατο ἐνδον ὁ δὲ κῶος ἔξω.

Coniferus, a, um, penul. corre. quod nuces pineas fert, vide Conus.

Copia, a con, & ope, vel a capio, vt ſit copia, quaſi capia: q̃ multa capiat: & in ſingulari quidem abundantiam: eloquentiam, facultatem, poteſtatẽq; ſignificant: vt Faciam tibi copiam ſpectandi ludos. Ouid. Ante ait emoriar: q̃ ſit tibi copia noſtri. Neq; apud oratores cum alio verbo iungit. Poetæ cum do iungunt, Virgi. Poſtq̃ introgreſſi: & coram data copia fandi. Cum alijs vrbis abundantiam ſignificat. Vt magna copia frumenti aucta eſt. Copia pecuniarum, &

copia orationis. Copia etiam dicitur eloquentia: quæ conſtat verborum copia. In plurali pro eodem ſignificato quandoq; ſumitur, vt Noui copias tuas: & omnium rerum copias habeo. Peculiariter tamen ſignificat exercitus multitudinem, vt copiæ Pompeij: copiæ Cæſaris. Aliquādo etiam in ſingulari ponitur pro multitudine Pompeius ad Domid. Nec ſolus cum iſta copia tantam multitudinē ſuſtinere poteris. Idem. Etiam, atq; etiam hortor. vt cum omni copia q̄ primum ad me venias.

Copioſus, ſa, ſum pro abundanti.

Copiola diminutiuum ſignificat paruam copiam.

Copio, as, q̄ eſt copias augeo, ſiue cogo, ſicut lignor, aquor, quæ ſunt verba caſtrenſia.

Copem veteres pro copioſo poſuerūt. Plau. Atq; ego nūc vt glorioſum faciam: & copi pectore. Hinc copones, qui & caupones, & Copona primum: deinde caupona: taberna vinaria, propter copiam rerum, quæ ibi venduntur.

Copones, & copona. Vide in dictione Copem.

Coniſcare apud Quint. ſignificat arietare. & fronte frontem percutere. Et ſatiati agni ludunt, blandeq; coniſcant.

Coppe, locus in Græcia apud Orchomenon Bœotiæ iuxta Cephiſum amnem: qui lacū Coppaidē nominatū efficit.

Cophinus, pe. cor. latine corba. Iuue. Cum dedit ille locum: cophino, fœnoq; relicto.

Copula, quæ copulat. i. cōiungit quales ſunt apud grāmaticos. &. q;. & hmōi. Accipitur, & pro nexu & vinculo a copulando. i. nectendo. Apul. lib. ix. Copulæ ſparteæ tritura continua exulcerati. Nam iumenta ceruicibus exulcerata & colla detrita ob iugum videmus. Ouid. Copula detrahitur canibus. i. vinculum colli. Plau. in epi. poſuit copulas pro loris ad colligandū accōmodatis cum ait. Quæritant me in manibus geſtant copulas. Dicitur & copula cuiuſlibet rei duplex numerus, vnde dicitur copula matrimonij.

Copulare, eſt coniungere.

Copulatiuus, a, um, quod copulat, vel copulare poteſt. Vñ coniunctio copulatiua.

Coquo, is, xi, ctum. a cogendo, quoniam coctum, cogendo coercetur: vt ad vtilitatem veſcendi perducatur. Et duo ſignificat: coquere. ſ. per ignem, vnde aliquid dicitur coctum: vt carnes coctæ. Et maturare, ideſt maturum facere. Pli. Ægreſcunt ſexagenis diebus ficu maxime, antequā fici coquantur Autūno. Ambro. in Hexa. Vnde aut arbores geminarent, aut frumenta, vel ſata prorūperent, vel orta coquerentur. niſi ea interior ignis animaret? Huius cōpoſita ſunt cōcoquo, ſimul coquo, ſeu digero. Vnde concoqui dicitur cibus calore ſtomachi. Pli. lib. xxvij. Theophraſtus celerius concoqui dextri lateris incubitu, difficilius in ſupinis. Decoquo in totum coquo. Vide alibi. Excoquo perfecte coquo, digero. Hierony. contra Iouin. Immolatus eſt pro nobis agnus: & aſperſi calidiſſimo rore hyſopi: omnem pituitam noxiæ voluptatis excoximus. Colu. Proprie cum ait, Vis frigoris excoquit terram. Incoquo, coquendo applico. Nam cum metallum aliquod deplumbamus, vel deargentamus, vel deauramus incoquere dicimus. Vnde vaſa ænea: ſtannea ad ignem ſita: incoctilia dicuntur. Pli. Deinde & argentum incoquere ſimili modo cœpere, equorum maxime ornamētis iumentorumq; iugis. Proprie tamē incoquere eſt intus coquere. Virgi. lib. iiij. Georg. Huius odorato radices incoque Baccho. Percoquo: valde, ſeu perfecte coquo. Plin. libro xxiij. Bubulas carnes additi caules, magno ligni compendio percoquunt. Similiter diſcoquo. Idem lib. xxix. Denas virides lacertas. in decem ſextarijs olei veteris diſcoquunt. Præcoquo, antecoquo vel ante maturo. A quo præcox fructus: & præcoqua vua dicitur, ideſt præmatura. Recoquo, rurſus coquo. Pli. An ſatis recoctum ſit. Et omnia habent penultimam correptam.

Coquito, as pe. cor. frequentatiuum eſt a Coquo.

Coquina pe. pro. a coquendo locus, in quo dapes coquuntur: quæ & culina, a colendo, quaſi colina. Et dum publica eſt, popina dicitur.

Coquinari, eſt coquinariam artem exercere. Plau. Neq; ego vnquam, niſi hodie ad bacchas veni in Bacchanal coquinatum.

Coquus, vel cocus: qui cibos coquit: ac vendit: qui & coquinarius dicitur.

Coquinarius, a, um, quod ad coquinam pertinet. Vnde vaſa coquinaria dicta.

Coquinaria, æ. ars coquendi, quæ ad victum ſpectant.

Cor, vnum eſt ex viſceribus. Nam omnia interiora viſcera dicuntur. In quo (vt inquit Pli.) habitat mens. Et ſm Ariſto. Cor fons eſt venarū: arteriarum: & ſenſuū. Et ſicut ait Auic. Eſt principium virtutis vitalis, fons vitæ, & radix dicitur ab interprete Galeni. Aliquādo tamē accipitur pro mente. Cice. lib. j. Tuſcu. Cor ipſum animus videtur. Vnde cōcors, diſcors, excors, ſocors, vecors: grauicors: & cordatus.

Cordi eſt. i. delectat: & placet. Cice. Ideoq; eo mihi magis eſt cordi. Teren. Si hæ nuptiæ ſunt tibi cordi. i. iucundæ.

Corculum dimi. Plau. Meum corculum, meus molliculus caſeus. Et corculum acutum: quaſi cor ſapiens. Feſtus. Corculum dicebant antiqui ſolertem, & acutum. Cice. li. j. Tuſ. Et Maſſica ille prudens bis conſul corculum appellatus. Pli. lib. vij. Catos corculos apud Romanos cognominatos eē refert: qui ſapientia præſtiterunt.

Cordatus homo, ideſt inſignis corde: & præſtans memoria: qui ſolertia multa pollet: & ingenio: quemadmodū: & corculum. Aug. lib. j. de ci. dei. Non itaq; cum de dijs victis illa conſcriberentur, poetis libuit mentiri: ſed cordatos homines cogebat veritas confiteri. Lac. lib. iij. Nō inficior fuiſſe illum paulo cordatiorem: q̄ cęteros: qui naturam rerum putauerunt. ingenio poſſe comprehendi.

Cordolium, commiſeratio: & quaſi dolor cordis: quod vocabulum in quotidiano ſermone eſt vſitatiſſimum: quo & vetuſtiſſimi ſcriptores vtuntur, Plau. Mihi cordolium eſt. Idem in pen. Vbi tibi erit cordolium, ſi quam ornatam melius forte aſpexeris. Idem ſcribit mulieri non eſſe cordolium: tanq̄; mulier nulla cordicitus doleat: & ex animo.

Cora ciuitas quam Dardanus edificauit, a qua Coriolani eius incolę dicti ſunt.

Cordapſus morbus tenuioris inteſtini: quem iuniores iliacum nominant.

Corchorus pen. cor. vile olus apud Pli. Vnde prouerbium apud eos: qui magnis honoribus inhiant: cum ipſi ſint nihili, κόρχορος ἐν λαχάνοις. ideſt corchorus inter olera. Capitur apud Pli. pro piſciculo.

Corduba, ciuitas Hiſpanię, Senecę. & Lucani patria.

Corgo aduerbiū apud veteres: quaſi ex corde ago. i. loquor.

Cordus, a, um, quod ſerotina ſatura natum eſt: vt cordū fœnum autūnale: quod autūno ſecatur. Colu. Aluntur oues cōmodiſſime autūnali fœno: quod cordum vocatur. Idē. Corda frumenta dicta ſunt: quæ ſero matureſcunt. Et cordi agni ſerotini: qui poſt tempus debitum naſcuntur: quos vulgus vocabulo inde deducto cordiſcos nominat. Pli. li. viij. Gerunt partum diebus. cl. poſtea concepti inualidi cordos vocabant antiqui poſt id tempus natos. Eſt ergo cordus cognomen eorum: q tarde naſcuntur. Vñ apud Suet. Cordus cremutius legitur. Quo nomine etiam dictus eſt alius ſcriptor hyſtoriarum, quem ſequi ſe ait Iul. Capito. in vita Gordianorum. Vnde Quint. i. lib. i. præcipit ſcrutandas eſſe a ſubtili præceptore origines nominum, Vñ Agrippa: & oppiter. & Cordus, & Poſthumus dicantur.

Corallium lapis rubei coloris. Amb. lib. Hexa. Quomodo etiam: non indecorus lapis corallium in mari herbaſcit ſi in aerem transferatur. lapidis firmi ære ſolidetur. Pli. Coralium religioſum in primis geſtamen eſſe exiſtimant a moliendis periculis. Gignitur in mari rubro: & in perſico: & circa Orchadas inſulas: & in ſiculo circa drepanum. Forma ei eſt fruticis color viridis, baccæ calidæ, ſub aqua: & molles: exemptæ confeſtim durantur: & rubeſcunt: quaſi cornu. Diaſcorides τὸ δὲ κοράλλιον, ὅπερ ἔνιοι λιθόδενδρον καλοῦσι δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον. Theophraſtus

phraſtus autem in libro de gemmis. τὸ γὰρ κουράλιον καὶ γὰρ τοῦτ' ὥσπερ λίθος φύεται δ' ἐν πόντῳ ... λίθος γίνεται. Huius nominis quidam primã producunt. Ouid. li. iiij. Meta. Nunc quoq; coralijs eadem natura remanſit. Alij breuiant. Claud. Mergit ſe ſubito, vellicatq; corallia Clotho.

Coraxis, mons, qui a ſeptentrione Colchidẽ claudit. Eſt & fluuius eiuſdem nominis qui ex mõte ſui nominis orit.

Coram præpoſitio eſt: quę contrariã habet ſignificationem a clam, vt coram ſermonẽ habui. Differt tñ a palam, ꝙ coram magis ad perſonas certas, palã ad omnes refertur. Coram indiget actione, palam nõ indiget. Etiã differt ab ante oculos, ꝙ ante oculos longe intelligi poteſt: coram proximitatem ſignificat. Teren. in Eunu. Quæ mihi ante oculos, coram amatorem adduxit tuum.

Corax a latinis dicitur coruus. Cice. lib. de ora. Quare cora cem veſtrũ iſtum patiamur? Hinc cõponit nocticorax: ſeu nycticorax. Corax nycterinos. i. coruus nocturnus.

Coracinus, pe. pro. coruinus. Pliny. & piſcem quendam coracinum appellauit, non a coruo: ſed vt Atheneus inquit ἀπὸ τοῦ σύχνως κόρας κινεῖν: quaſi genimouus.

Corambla, herba, quæ oculos recudit: & hebetes facit. Ideo dicta corambla. Nam κόρα pupillam ſignificat, ἀμβλὺς dicitur retuſus: & hebes.

Corbes, vaſa ex viminibus facta, cuius ſingularis ẽ hæc corbis, tam maſcu. q̃ fœmi. gene. ſm Priſc. Cicero. pro Sex. Meſſoria ſe corbe contexit. Dicta corbis ſm Var. ab eo: ꝙ ſpicas, aliudue, quid eo corruebant. Minores dictæ corbulæ. Cato villicum dixit habere oportere corbulas amerinas quattuor.

Corbula dimi. minor corbis. Colu. vero ait. Corbulæ decẽ modiæ, trimodiæ.

Corbitę, pen. pro. naues onerariæ, dictæ, ꝙ in earum malo ſummo, pro ſigno corbes ſolerent ſuſpendi. Plau. Tardiores: q̃ corbitę ſunt etiam in tranquillo mari.

Corbonam, pe. cor. iudęi ſacrum theſaurarium dicunt. Auctores Ioſephus: & Euſebius.

Corcyra, penul. pro. inſula in Ionio mari, olim Phæacia a Phæaco dicta cuius filius fuit. Luc. libro. ij. Hinc late patet omne fretum, ſeu vela ferant in portus Corcyra tuos, ſeu leua petat Illyris. Home. autem lib. ... πὰρ δ' ἄρ' ἔμ' ... χέρμα καὶ εἰμὸς γαμβρὸς καλέσθαι ... δ' ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην εἴ κ' ἐθέλοντι μένοις ... ὅντα ... οὔ τις ... φαίηκων. Ita. n. ſp vocat Hõe.

Cordula. pe. cor. genus piſcis habentis pedes quibus natat: & caudam ſimilem ſiluro.

Corbitare, eſt auide deuorare. Vnde Plau. Corbitant dixit: ideſt auide deuorant.

Corinthus, vrbs Achaiæ, fere in medio Iſthmi pelopone/ ſiaci ſita. Iſthmos græci vocant anguſtias peninſularum, inter quas nobilitate peloponeſiacæ prætexuntur. Corinthus primo, a Siſypho latrone Eoli filio fertur cõdita fuiſſe & Corcyra nominata auctore Strabo. poſtea Ephyre. Deinde euerſa: & inſtaurata a Corintho Oreſtis, ſiu Iouis filio Corinthus eſt appellata, olim celeberrima: & ditiſſima. Hæc habet arces quæ Acrocorinthus dicit. Apollodorus ait: hoc nomine ciuitates dictas: quarum vna fuit in theſalia. Altera in epiro. Tertia in Elide.

Corinthius, a, um, corinthij qui corinthum habitant, ſeu qui ex corintho nati ſunt.

Corinthienſes qui alibi nati ſunt, ſed negociãtur corinthi.

Corinthia vaſa dñr: ex ære corinthio fabrefacta, ꝙ auro, argentoq; cũ ipſo ęre cõfuſis fiebant. Nam ęs corinthium maxime laudabatur. Vnde factum eſt, vt oĩa vaſa ex ære eleganti a corinthia ſunt appellata: peopter quæ apud veteres tanto in precio fuerant ęris metalla, vt argenti quoq;, atq; auri precium tranſcenderint. Tria autem ſunt genera corinthij ęris, vt docet Pli. Candidum, qđ nitore accedit, q̃ proxime argẽto. Alterũ in quo auri fuluus color cõſpicitur. Tertium, in quo ęqualis temperies omnium fuit.

Corinthiacus, a, um, quod ex corintho eſt. Oui. li. iij. de triſti. corinthiacis primum mihi cognita terris.

Corinthiarius, a Suet. poſitũ eſt pro amatore nimio corinthiorum vaſorum.

Corycius, le bolſę da caualcare. Suidas. κωρύκιον κώρικος θυλάκιον τὸ παρ' ἡμῖν βουλγὶ διον ... ἐστι κὸν ... τον.

Coriago, morbus, quo boues laborant. Colu. lib. vij. Eſt & in ſeſtis peſtis bubulo pecori. Coraginem ruſtici appellant cũ pellis ita tergori adhęret, vt apprehẽſa manibus deduci a coſtis non poſſit. Ea res nõ aliter accidit: q̃ ſi bos, aut ex languore aliquo ad maciem perductus eſt, aut ſudans in ope faciendo refrixit, aut ſi ſub onere pluuia madefactus eſt.

Corium aĩalium eſt, præſertim eorũ: quæ craſſiorem pelles habent, ac duriorem, q̃uis quandoq; pro quacũq; pelle dĩ ciſ: et rerũ inaĩatarũ: & quandoq; tergus. Virg. Tergora diripiunt coſtis. Apud Pliny. corium terrę eſt, non tam cutis eius, facieſq; ſumma, q̃ tectoriũ, & ſtatum ẽ qđdã craſſius cui & aliud quoq; ſubeſſe poteſt corium. Nam in parietibus ſtruendis, ordines ipſi laterũ coria a Victruuio dicuntur, hoc eſt, quæ vulgo turba opificũ appellat curſus. A corium fit excorio as, qđ eſt corium detraho.

Corius, maſcu. genere Plau. in penu. Heri in tergo meo: tris facile corios contriuiſti bubulos.

Coriarius, qui coria concinnat præſertim craſſiora.

Corycum, pe. cor. nomen eſt vrbis, & montis excelſi in Ciliciã, optimum crocum ferentis. A quo coricius, a, um, vt Crocum coricium. Mar. Quod de coricio: quæ venit aura croco. Coricus etiam portus.

Coriza, morbus, cum humore obturatur naſus, latine grauedinem vocant.

Corycei dicũr curioſi. Cic. ad Atti. Oẽs. n. corycei ſubauſcultare videntur: quod loquor. Nam tota Corycei montis aſtuciã, ſeu (vt quidam dicunt) promontorij in Creta: præter naufragio, latronibus plena fuit, qui diſperſi per portus ad mercatores furtim accedebant: & ſubauſcultabant: quid rerum ferrent: & quo nauigarent. Poſtea illis diſcedentibus adoriebantur eos: ac diripiebant. Ex quo factum eſt, vt omnes curioſa, & ſecreta auſcultantes corycei dicerent: & in prouerbio diceretur. Hũc ergo coryceus auſcultauit, cuius conſilia ſecreta patefacta ſunt.

Corythus. pe. pro. ſunt thecę arcuum, ſiue ſagittarum, q̃uis ſagittarũ pprie dicantur pharetrę. q̃uis Nonius corycũ legit. Sta. lib. ix. the. Cœleſtibus implet corython telis. Virg. lib. x. Coriđq; leues humeris & letifer arcus. Sil. Paruulus ex humero coritos & aureus arcus. Pendenteſq; ſonant aurata lyncę pharetrę.

Corythus, pe. cor. oppidum Thuſciæ prope Aretium: in paruo colle eiuſdem nominis ſitum, a Corytho rege poſitus Virg. libr. ix. Nec ſatis, extremas Corythi penetrauit ad vrbes. Eſt & oricus mõs, & nomen patris Dardani. Virgil. x. Venerat antiq; coriti de finibus acron.

Cornelia Romana Gracchorum mater, & maioris Aphricani filia: & Sempronij Gracchi vxor, Tyberijq; & C. Gracchi mr, quę a Vale, Maxi. laudatur: ꝙ matronę Campanę ornamenta ſua perulcherrima oſtentãti non aurum non gemmas, non deniq; veſtes oppoſuerit, ſed liberos, qui maxima ſunt matronarum ornamenta. Huius epiſtolæ elegantes ad Quint. vſq; tempora extabant de qua ſic ait. Nam Gracchorum eloquentiæ multum contuliſſe accepimus Corneliam mrem: cuius doctiſſimus ſermo in poſteros quoq; eſt epiſtolis traditus.

Corna, n æ nomen eſt duarum vrbium.

Cornus ſæ generis tam quartę: q̃; ſecundę declina. ſm Priſci. Arbor eſt habens ramos duricię: & rigiditate cornib⁹ ſimiles: fructum circa ſolſtitia facit, primo candidum: poſtea ſanguineum. Virg. libro. ix. Contecto ſtetit iaculo volat Itala cornus. i. telum ex corno factum. Cornus generis neutri, fructus. Idem. Baccę, a'pidoſaq; corna.

Corneus, nea, um, quod ex cornu eſt. Plau. Duram ac cor/

neam virgam. Poteſt etiam eſſe a corno arbore deriuatiuũ
nomen. Vnde hybernę coronę: cornee dictę ſunt, quoniã
neq̃ tũ flores terra laminis e cornu tinctis fieri ſolebant.

Cornetũ, locus, vbi ſũt freq̃ntes corni, ſicut a pino pinetũ.

Cornu. & cornũ: & hic cornus ſm Priſci. a curuore: vt inq̃t
Var. Pli. Dẽtes mobiles cõfirmat ceruini cornus cinis. Idẽ
Oibus fere caua ſunt cornua, ceruis tñ ſolida, & ſingulis
annis decidua. Hinc fiunt vnicornium, bicornium, tricor/
nium, quadricornium. Per trãſlationem cornua fluminũ
dñr flexus, & curuitates alueorũ: q̃ multis in locis, ad cor/
nuum ſimilitudinem flectantur. Item cornua antẽnarũ ſigni/
ficant vtranq; pertem antẽnę. Vir. Cornua velatarum ob/
uertimus antennarũ. Similiter in prælio. Cornua dicuntur
vtraq; pars exercitus. In exercitu enim eſt dextrum & ſini/
ſtrum cornu, & quod inter vtrunq; eſt, dr̃ medium. Item
cornu genus eſt tubę obtortę, a quo cornicines dicti ſunt.

Cornicen, pe. cor. qui cornu canit. Iuue. Quadraginta de/
dit Gracchus ſeſtertia dotem Cornicini, ſiue his recto can/
tauerit ære. Dictum ita, quia, quod nunc ex ęre eſt, tunc fie/
bat bubulo cornu.

Corniger. pe. cor. gerens cornua. Vnde Bacchus corniger di
ctus eſt: quia ſimulachro Liberi patris cornua adijciebãn/
tur, q̃ vini inuẽtor fuerit. Homines enim nimio vini potu
truces redduntur.

Cornigenus, a, um, pe. cor. quod eſt ex genere cornua ha/
bentium, ſicut caprigenum, quod eſt ex genere caprarum.

Cornupeta, pe. cor. animal, quod cornibus petit. i. ferit.

Corniculum, dimi. a cornu. Quo ẽt nomine vocatum eſt
oppidum iuxta Tarquinios, a quo oppidani, corniculani
appellati ſunt: & corniculum ornamenti genus quo dona
bantur milites ab impatoribus pro re bene geſta.

Cornipes. pe. correpta. animal pedes habens, ſicut equus: &
capra: & huiuſmodi, vnguium aut pedum aialia. Oui. lib.
ij. Faſto. Cornipedi Fauno cæſa de more capella. Nã Fau/
nus caprinos pedes habere fertur.

Cornutus, ta, tum, quod habet cornua, vt Facies Moyſi cor
nuta erat. Poteſt etiam dici cornutum: qđ procedit ex cor/
nu. Mar. Occubuit tandem cornuto ardore petitus. Cor
nutę quadrupedes, a veteribus dicebantur elephanti. Nam
quod in his dentes multi dicunt, cornua ſunt. Sed mirum
eſt: quod ſcribit Suidas de cornuto: & dicit duos mirabi/
les viros fuiſſe, vnum Liuium: & Cornutum.

Cornicularius, nomen eſt ordinis in militia, ſicut cõmen
tarienſis: & accenſus. Docet Aſco. perinde, ac cornicularius
a corniculo ſit inclinetur, vt a cornu cornicen. Nã qui cor
niculo militabat, is cornicularius dicebatur. Liui. lib. x. ſcri
bit. Papirium conſulum equites omnes, ob inſignem in
bellis operam donaſſe corniculis, Armilliſq; argenteis:
tanquam cornicula ſint, inter donatiua: ornamenta mili/
taria. Sunt qui dicant cornicularium nomen eſſe prefecti
rationum principis, qui rõnator appellatur in militia. Ma
ternus videtur oſtendere Cornicularius offm̃ fuiſſe ſuper
ſentẽtijs dĩnatorũ, cũ ait lib. ij. Quod ſi in his locis mars
ſe aliqua ſocietate coniunxerit: vel ſi cum his fuerit inuen/
tus erunt homicidijs publicis prępoſiti & exceptores ea/
rum ſententiarum: quæ de hominum capitibus pferunt:
aut cornicularij: aut commẽtarienſes. ſed q̃bus iura com/
mittantur: aut clauicularij: aut carcerum cuſtodes: aut qui/
bus publicarum cathenarum vincula committantur.

Cornix, auis, que dux auium ẽẽ dr̃. Vnde & cornices accipi
ſolent pro his, qui ſe ſapientiores, ac duces aliorũ videri vo
lunt. Vnde Hiero. in quodã prolo vtit: & Cic. pro Muręa.

Cornicula, Dimi. parua cornix. Hiero. ad Paulinum. Malo
alieni operis interpres exiſtere: q̃ (vt quidam faciunt infor
mes cornicule) alienis me coloribus adornare.

Cornicor. pe. pro. deponens, ſignificat more cornicum gar/
rio. Perſius. Neſcio quid te graue cornicaris inepte.

Corona eſt, q̃ greci ϛέφανον vocant: a nr̃is olim ſtrophia a
ϛρέφειν quod eſt vertere. Poſtea: per diminutionem ſtro/
phiola appellata. Cum vero ex floribus fierent ferta a ſeren/
do. Seruiæ appellabantur. Et cum videatur corona a cho/
ro dicta, caret tamen aſpiratione. Fuerunt autem apud Ro/
manos: diuerſorum generum coronæ in magno precio
habitæ: ſcilicet Triumphalis, quæ fiebat ex lauro, & triũ/
phanti dabatur, quoniã ea arbor precipuę eſt letitię, victo
riarumq; nuncia. Obſidionalis, quã liberati ab obſidione
dabant ei: qui ipſos liberauerat: ex gramine decerpto inde,
vnde obſeſſos ille ſeruaſſet. Nã (vt ait Pli.) ſummũ apud
antiquos ſignũ victorię erat, victos porrigere herbã e ter/
ra. Ciuica q̃; ciuis ciui, a quo ſeruatus eſt in prelio, teſtem
vitæ, ſaluſq; percepte dat, & hæc huiuſmodi erat. Primo
iligena, poſtea magis placuit ex quercu: quia ante eã vitæ
in hac arbore hoibus fuit, qui glandibus veſcebãtur, etiã
ex ilice. Muralis erat, qua donabatur ab imperatore: q pri/
mus murum ſubijt, inq; oppidum hoſtium per vim aſcẽ
dit: & aurea erat. Vallaris: quæ & Caſtrenſis dicitur, ſimi/
liter aurea, habẽs inſigne valli: hac donabatur, qui primus
hoſtium caſtra pugna introiuit. Naualis quoq; aurea, quaſi
roſtris auium inſignita: qua donari conſueuerat, qui pri/
mus maritimo prelio in nauem hoſtium vi trãſiliat. Oua
lis myrtea erat, qua vtebantur imperatores, qui ouantes
introibant ciuitatem, quando bellum leuiter: & ſine cruo/
re perfeciſſent. Corona ẽt dr̃ ornamentum muliebre. Ho/
ra. lib. j. Car. Et ſcindet hærentem coronam crinibus. Et co
rona ponitur pro conuentu hominum circunſtante. Itẽ
pro circulo circa lunam. Item pro ſigno cœleſti Adriadnę
Minois filia, quę conuerſa eſt a Baccho. Virgi. lib. j. Geor.
Cnoſiaq; ardentis decedat ſtella coronæ. Ferũt Adriadnã
coronam dono accepiſſe a Theſeo, inde nupſiſſe, Libero
patri, & poſt eius mortem. Liber pater coronam in cœlo
collocauit. Alij dicunt hãc coronã dediſſe Bacchũ Adriad
nę, cum ad Minoem in Creta venit. Alij dicunt coronam
fuiſſe datam a Venere Baccho in nuptijs deorum. Hæc
Cancro: & Leone ex oriente occidit: exoritur cum Scorpio
nonis Octobris, hñ ſtellas nouem in rotundo diſpoſitas.

Corolla, dimi. parua corona propter gracilitatem nomina/
ta. Vnde & Corollarium. Proper. Me iuuet externis poſitũ
languere corollis.

Coronula ſimiliter dimi. Hiero. li. iij. Re. Et ſculpturæ inter
iuncturas: & inter coronulas.

Corono, nas, ſignificat coronam capiti impono.

Coronarius, qui coronas conficit. Pli. Factum, ideſt ex inge
nio Glycerę coronarię dilectę illi.

Coronarius, a, um, quod ad coronas pertinet. Vnde aurũ
coronarium.

Coronamentum, coronarum multitudo. Pliny. Atria qp/
pe coronamentis referta, aliquãdo accipitur pro floribus,
frondibuſq; & alijs, ex quibus coronę fiunt. Idem. In hor
tis ſeri: & coronamenta iuſſit. Cato inenarrabili florũ ma
xime ſubtilitate.

Corolarium (Auctore Var. lib. j.) ſignificat id qđ additum
eſt, pręterq̃; qđ debitum, tanq̃; auctarium quoddam, & id
quod ſupra menſuram: vel pondus iuſtum adijcitur: a co/
rollis nomen deductum, q̃ hę, cum placuerant auctores,
in ſcenadari ſolitę ſint. Vnde & corollaria dicuntur ipſę co
ronæ ſeu munuſculum vltra legittima præmia exhibitũ:
& quoddam quaſi additamentum debite mercedis. Suet.
in Aug. Itaq; corollaria: & pręmia alienis quoq; muneri/
bus ac ludis, & crebra, & grandia de ſuo offerebat. Cum
aũt hmõi corollaria parui precij fuerint factum eſt, vt co/
rollarium pro leuiori re vſurpet: ac a pendiculo. Pli. lib. ix.
At illa corollarium id eſſe ſumpturũq; ea in cœna taxatio
nem confirmans. Idem lib. xxj. auctor eſt corollaria coro/
nas dici. Aternim. Hæc paulatim & Romæ ſubrepit ap/
pellatio corollis inter initia, propter gracilitatem, nomina
tis, mox & corollarijs: & poſtq̃; e lamina aerea tenui inau/
rata, aut inargentata dabantur. Cicer. in frumentaria. Noli
hos colligere: qui nummulis corogatis de nepotum bo/
nis, ac de ſcenicorum corollarijs decimam emerũt. Apul.
ſymbolicos corollarium vocauit poſticum cum concubi/

tum, cum

tum, cum ait, Mihi iam fatigato: de ꝓpria liberalitate: photis puerili obtulit corolarium.

Coronę vrbs in Peloponneſſo Meſſeniorum: a qua Coroneus ſinus dictus eſt.

Coronea vrbs eſt in Bœotia. Papi. Meſſe coroneam bacchogliſſanta colentes.

Coronis, idis, roſtrum nauis, finis, extremitas, apex, cornu, arcus: & huiuſmodi.

Corpus, non ſolum pro maſſa cōpacta ex artubus: & membris. Sene. Corpore truncato, caput abeſt. Sed etiā pro ſola carne ponit̃. Cic. Gal. Ego hic cogito cōmorari: quo ad me reficiam, nam & vires: & corpus amiſi. Oui. vtranq; ſignificationes poſuit. Viuebant laceri mēbris ſtillantibus artus, Inq; omni nuſq̄; corpore corpus erat. Hinc corpulentos dicimus, obeſi corporis homines. Et corpus dicit̃: qđ eſt cōpoſitum ex materia & forma. Corpus (inquit Hiero.) q̄q̄; caro dicatur: interdū tamen æthereū: vel aereus nominat̃: qđ tactui, viſuiq; non ſubiacet: & plerunq; viſibile eſt: atq; tangibile. Vnde Apoſtolus corpora cęleſtia appellat: & corpora terreſtria. Cœleſte corpus: ſolis lunæ: ſtellarum Terreſtre: ignis, aeris, terrę, aquę: & reliquorū: quæ abſq; anima his ſentiunt̃ elementis. Corporum tria genera Pompo. eſſe affirmat. Vnum: qđ vna ſpecie continet̃: vt homo, lignū: lapis. Alterū quod ex cōtingentibus, hoc eſt pluribus inter ſe cohęrentibus cōſtat: vt ędificium, nauis armariū. Tertiū: quod ex obſtantibus cōpactum eſt: vtputa ex pluribus corporibus: vni nomini ſubiectis: vt populus, legio: grex: vel aliter diſtinguit̃: quia aliqua ſunt inanimata: vt lapis: quædam animata anima vegetatiua: vel ſenſibili: vt planta vel leo, quædam anima rationali anima vt homo.

Corporeus, a, um, quod eſt ex ſubſtantia corporis: vt lapis. E diuerſo incorporeum, vt virtus.

Corpulentus. Vide in dictione corpus.

Corporale, qđ eſt: vel habet corpus. Incorporale cōtrarium.

Corporo, as, interficio: & corpus: ſine anima relinquo. Ennius. Corpus cōtemplat̃: vnde corporet vulnere. Hinc fiunt compoſita, Concorporo: & incorporo.

Corporatura, corporis q̄titas: hoc ē habitus, & ſtatus ipſius corporis. Vege. lib. j. ſcribit corporaturam boni tyronis implere ſex pedum longitudinem. Col. lib. vij. Habilis & modica corporatura pecoris operarij debet eſſe, neruiſq;: & muſculis robuſta: non adipibus obeſa. Vict. lib. vj. Sed ex cęlo roſcidus aer in corpora fundens humorem efficit ampliores corporaturas.

Corporatio, idem quod corporatura. Colu. lib. vij. Cuſtodiendum eſt: ne incorporatione: vel ſtatura: vel viribus impar: cum valentiore iungatur.

Corrado, dis, pe. pro. ſimul: ſiue totus rado, aufero, vendo, alieno. Teré. in Heau. Nihil relinquo in ędibus, nec vas, nec veſtimentum, corraſi omnia. i. vendidi, vel alienaui. Lac. li. v. Non propter humanitaté, quæ nulla in his erat, ſed vt oīa cupiditatis, & auaritiæ inſtrumenta corraderent.

Corrigo, gis, pe. cor. ex cō, & rego, ſignificat emendo. Lac. li. iiij. Anteq̄; mores aliorum corrigas, tuos corrige.

Corripio, pis, pe. cor. reprehendo. Multi enim corripiuntur, qui tamen nō corriguntur. Aug. li. j. de ciui. dei. Ea ipſa tñ, quæ cum eis nō perpetrant, nolunt plerūq; corripere, cum fortaſſe poſſint aliquos corripiendo corrigere. Proprie aūt corripere, eſt aliqđ celeriter rapere. Virgi. Hic arcūq; manu, celereſq; ſagittas Corripuit. Adaptatur hoc verbum ad oēs actus humanos, vt corripitur ſomno, corripitur febribus, & multa alia huiuſmodi. Corripere viam eſt officiū eundi celeriter arripere. Neq; enim via corripitur.

Corrūpo, pis, contamino, vitio, deſtruo. Et tam ad animū, q̄; ad corpus refertur. Vnde corruptor, & corruptela. Teren. in Adel. Piſces ex ſententia nactus ſum, hi mihi ne corrūpantur cautio eſt. Lactan. lib. iiij. Cœleſtes litteras corruperunt, vt nouam ſibi doctrinam, ſine vlla radice, ac ſtabilitate componerent. Aliquando corrumpere eſt ſubornare, inuitare, & illicere. Plinius lib. vij. Aduerſis ſtudijs copia odorum corruptum criminantibus.

Corruda, pen. pro. ſilueſtris aſparagus vocabatur. Cato. In harundineto corrudam ſerito: vnde aſparagi fiant. Var. lib. j. rei ruſt. Idem olera: quę arida loca ſequunt̃ ſicut vmbroſis locis alta feras: vt corruda nō noceat: ꝙ ita petit aſparagus.

Cors, cortis. vide in dictione Cohors.

Corſica: pen. cor. inſula: quæ (vt docet Strabo) diſtat a Sardinia ſtadijs. lx. Hanc græci Cyrnum appellant. Hęc malignę colit̃: ꝙ aſpera ſit. & multis in locis inacceſſibilis. In ea ſunt caſtella Bleſini, carax, Emicome: vapanes. Huius inſulæ longitudinem aſſerunt milliaria centum ſexaginta: latitudiné. lxx. A Cyrno Herculis filio dicta eſt Cyrnus vt placet Fabio pictori. A Corſica vero muliere: cuius taurus: cū ex continenti in inſulam tranaſſet, nomen: quod habet: retulit. Scribit Stra. lib. v. captos a Romanis inſulæ huius alpeſtres in admiratione fuiſſe: ꝙ viri: hiſpidi: inhumani: ferino aſpectu viderentur. Hanc Romanis Mauri abſtulere: q̄; poſtea Acadenarcus in claſſe Genuéſi imperator recepit.

Cortina pe. pro. multa ſignificat. Nā cortinę ſunt vaſa: in q̄bus pigmenta: coloreſq; coquunt̃: quibus lanę tingunt̃: & vela pinguntur immerſa. Pli. lib. xix. Fere die liquatis cortina velus: elutriatum mergitur in expimentum. Et li. xxxv. Hoc, cum fecere, non apparet in velis: ſed in cortina pingi: mirūq; cus ſit vnus in cortina colos ex illo alius: atq; alius ſit in veſte accipientis medicaminis. Serui. accipit cortinā pro tripode Apollinis: vnde oraculum. Vel q: Apollinis tripos corio Pythonis ſerpentis tectus ſit: vel certa illic reſponſa fundantur, quaſi certina. Virg. Neq; te Phœbi cortina fefellit. Vel quia illic cor vatis tenetur. Illuc. n. raptæ Phœbades vaticinabantur. Cum autem hæ cortinę Apollini delphico antiquus dedicarent̃, alio nomine Delphicę ſunt nūcupatæ. Pli. lib. xxxiiij. Ex ęre factitauere, & cortinas tripodas nomine delphicas, quādo donis, maxime Apollinis delphici donabantur. Var. li. iij. Cortina dicta eſt: quod eſt inter terram: & cœlum a ſimilitudine cortinæ Apollinis. Ea a corde, ꝙ inde ſortes primum extimatę. Cato. Cortinā plumbeam accipit pro vaſe: quo oleum fluit, vbi oleum in torculario factores præmunt. Ait enim. Cortinam plumbeam in lacu ponito, quo oleum fluat. Item Cortinæ dicuntur aulea, & vela ad locum contegendum, prout vernacula lingua appelitamus. Vnde Hierony. ſuper Exo. decem cortinas facito de byſſo retorta. Hæ quoq; velaria, ſeu velares a velis dictæ ſunt. Nam velum, plagæ, & ſtragula inter ſe germana ſunt. Item locus velatus in theatro, ex quo egrediuntur recitatores, & mimi Cortina dicitur. Vir. Magni cortina theatri.

Cortinale, a cortina fit & ſumit̃ pro loco, in quo ſunt cortinę, hoc eſt vaſa quibus ſapa decoquit̃. Col. lib. j. Cortinale, vel defrutum fiat, nec anguſtum, nec obſcurum ſit, vt ſine incōmodo miniſter, qui ſapam decoquit verſari poſſit.

Cortex, tam maſculini, q̄; fœminini generis eſt, veluti coriū cuiuſq; rei, vt in arboribus liber, & in cæteris rebus cruſta quædam ad tegendum data. Nam corium proprie animalium eſt. Ouid. lib. j. Meta. Sentit adhuc trepidare nouo ſub cortice pectus. Virgili. Raptus de ſubere cortex. Idem muſco circundat amare corticis. Hinc decortico, as, & excortico penul. cor.

Corticula dimi. parua cortex. Col. Corticulus reſolutis.

Corton, gręci ſortium dicunt.

Cortona, ciuitas Tuſciæ, a qua cortonenſes. Dionyſius vocat eam Cortonias: quia inde cortonienſes formauit. Hæc ante Corton dicebatur. Liui. lib. ix. Itaq; a Peruſia, & Cortone, & Aretio, quę ferme capita Hetrurię populorū erant.

Corybantes, a pupillis oculorū, ſiue genis dicti ſunt. Græci κορυβαντιᾶν eos dicunt, qui ad ſimilitudines leporum, oculis patentibus dormiunt, quod etiam quidam coribantire dixerunt. Qui cum cuſtodes Iouis eſſent, nō modo excubare ſed etiam apertis oculis dormire cogebantur. Iuue. De cōnuia corybanta videbis. Hi in Ida monte Phrygię ſaltando & cantando ſacra Cybeles faciebant, & ſacerdotes

excisis teſtibus degebāt. Alii Coribātes, q̄ κορυβαντιᾶν eos greci dicunt, vt Strabo dicit, qui capita ſaltādo iactent, furijſq; agitentur. Diodo. Corybantū ſcribit Iaſonis, & Cybeles filium fuiſſe, ac ſimul cū Dardano ſacra matris deū in Phrygiam detuliſſe, eoſq; qui in ſacrificijs eius deæ incūbere voluerunt, de ſuo nomine appellaſſe. Alij a Galea dictos volunt, quæ græce κόρυς dicitur, quod galero quodā capita tecti inſaniendo luderēt. Suidas κορύβαντες ἔνιοι τοὺς κούρητας καὶ τοὺς κορύβαντας τοὺς αὐτοὺς ὑπειλήφασιν ἦσαν δὲ διὸς τροφεῖς οὗτοι καὶ φύλακες τινὲς δὲ αὐτοὺς δέκα φασὶ, οἱ δὲ ἄλλοι ἐννέα. ἦσαν δὲ τῆς ῥέας παῖδες καὶ κορύβαντος αὐτὸς τοῖς κούρησιν οἳ ἦσαν τοῦ διὸς τροφεῖς καὶ διδάσκαλοι καὶ τῆς ῥέας παῖδες.

Coridalus, pe. cor. græce κορυδαλὸς: auis eſt a galea dicta, κόρυς enim latine galea. Vnde etiam noſtri galeritam, niſi potius a galero, & alaudam dicunt.

Corydalla, vrbs Lydiæ.

Coros mons qui in hyrcaniam prętergreſſus promontoriū a ſe dimittit: quod ad hyrcanum mare procumbens margianam ab hyrcania ſeparat. Ipſi inter margianam Ariam dilapſus ſariphus appellatur.

Corus ſine h, ventus ab occaſu ſolſtitiali flans. græce Argeſtes dicitur, qui ex aduerſo vulturni ſpirat: vt Plin. inquit: & producit primam. Iuue. Atq; habites coro ſemper tollendus, & auſtro. Quandoq; mutamus o in au, & Caurus dicimus. Vir. Semper hyems, ſemper ſpirantes frigore cauri. Et corus eſt menſuræ genus quadragintaquinq; modios continentis, modius vero capit vigintiduo ſeſteria. Chorus cum h, conuentum, & multitudinem ſignificat: & veluti coronam eorum: qui ad ludos conueniunt: ſiue ſaltantium, atq; canentium. Nam multorum vocibus: & cōcentu conſtat. Ita vt ex plurimis ſona reddatur: fiatq; concentus ex diſſonis. Augu. Chorus eſt conſenſio cantantium in choro cantantium quiſquis voce diſtrepauerit offendit auditum & perturbat chorum. Sene. & Macro. ſic re. Non vides quam multorum vocibus chorus conſtet, vnus tamen ex omnibus ſonus redditur. Aliqua illic acuta eſt. Aliqua grauis. Aliqua media. Accedunt viris fœminæ interponūtur tibiæ ſingulorum illic latent voces omnium apparent. Fit concentus ex diſſonis. Et apud priſcos ex ſeruis ſymphoniacis comparabatur. Vnde apud Iuriſconſultos lib. iij. de legatis. Si chorus legetur, perinde eſt: ac quaſi ſinguli homines legati ſint. Hiero. Vbicunq; chorus eſt: ibi diuerſæ voces in vnum canticum congeruntur. Quomodo enim diuerſæ chordæ vnam vocem efficiunt cantici: ſic & diuerſæ voces, cum ſimul fuerint congregatæ: chorum domini efficiunt. Et a χαρὰ ſm Plato. lib. ij. de leg. quæ eſt lætitia deducitur. Feſtus a corona deriuat, habetq; primam cor. Vir. lib. vj. Veſcentes, lætumq; choro peana canentes. Idem. Omnis quam chorus: & ſocij comitantur ouantes. Hinc Chorea: & choraules. Hierony. ad Dardanum ſcribit Chorum eſſe muſicam inſtrumentū ex ſimplici pelle: cum duabus cicutis fereis, q̄ per primam inſpiratur: & per ſecundā vox emittitur.

Coruſcare, non ſolum ſplendere, ſed etiam vibrare crebro mouere ſignificat. Vir. Talia vociferans ſequitur, ſtrictūq; coruſcat Mucronem. Et criſpare. Idem. Tum ſyluis ſcena coruſcis.

Corylus, pe. cor. arbor, & fructus a noſtris dicitur Auelana. Virgi. lib. ij. Geor. Plantis edurę coryli naſcuntur. Coryletū, locus conſitus corylis.

Corylurnus, a, um: vt opera corylurna: quæ ex corylo arbore facta.

Corymbi, vuæ hederarū, quibus coronabatur Bacchus. Tibul. Sed varij flores: & frons redimita corymbis.

Corynephoros, pe. pro. latine dicitur clauam ferens.

Coryphas, antis, locus in æolide. Pli. lib. v. Heracleoticus, inquit tractus & coryphas. Strabo appellat Coryphantis. Eſt & Coryphas oppidum bithynię: a quo Coryphantenus, a, um, vt apud Pli. lib. xxxij.

Cos cotis, fœmini. generis, lapis, quos cultri acuuntur. Proprie tamen cos, ſiue cotes, cauteſue, Dicitur ſaxum aſperū, atq; abruptum. Virgi. Quam ſi: dura ſilex, aut ſtet marpeſia cautes. Sed quod nos cotem, vel cautem dicimus, græci ἀκόνην dicūt in vtroq; ſignificato. Hinc cotes, ſiue aconas olearias, & aquadicas dicimus, q̄ illas ad ferrum oleo, has aqua madefacimus. Eſt & Cos nomen ciuitatis, ſeu inſulæ: de qua ſupra in dictione. Coos. A cotes fit compoſitus Decotes. pe. pro.

Coſſi, vermes in ligno editi, qui apud Phryges, & in Ponto pro delicatiſſimis cibis ſumuntur. Hierony. contra Ioui. In Ponto, & Phrygia luxuria eſt comediſſe xylophagion: ita. n. appellat coſſos vermes obeſos, ex lignorū carie naſcentes: qui apud illos a patrefamilias in magnis redditibus computantur. Sic Pli. lib. xvij. Luxuria coſſos doborum delicatiores adhibere in cibo. A ſimilitudine horum coſſorum, homines rugoſi corporis ab antiquis coſſi dicti ſunt. Vñ & Coſſutiorum familia apud Romanos dicta eſt. Ex qua Coſſutia vxor Cęſaris, cuius meminit Sue. in vita Cęſaris. Sic Coſſuuij & Coſſuuiani.

Coſſutia Romana familia. Vide in Coſſi.

Coſmus, nomen proprium: & latine dicit ornatus: & mūdus. i. orbis, a κοσμέω, orno: & decoro. Ponitur interdum pro ipſo vnguento, quo quis ornat. Mar. Qui coſmi redolent alabaſtra: ſociqs deorū. Fuit. n. Coſmus nobilis vnguētarius: a quo vnguēta coſmiana dicta sūt. Petronius. Affer nobis, inquit, alabaſtrus coſmiani. Microcoſmus, minor mundus, quo nomine vtitur Ariſto. pro homine.

Coſmoticum, medicamentum ad capillos venuſtandos.

Coſmiana vnguenta. Vide in dictione. Coſmus.

Coſmicus, a, um, pe. cor. idem eſt quo mundanus.

Coſmographia, cum accentu penu. mundi deſcriptio.

Coſmographus, pe. cor. deſcriptor mundi.

Coſmeta pe. pro. ornator, ſiue ancilla ſeruiens dr̄ ę ad ornatū. Iuue. Ponunt coſmetę tūicas. Et coſmeta imperator dr̄.

Coſtus fœmi. generis, & coſtum radix magni odoris, ſeu arbuſcula aromatica. Hierony. contra Ioui. Quomodo autem virginitati animę non præiudicat imitatio virginum diaboli, ita & veris ieiunijs coſtū Iſidis, & Cybele: & quorundam ciborum in æternum abſtinentia.

Coſta, Vir. Et pede ſubigit terram, fricat arbore coſtas.

Coſſyros, pe. cor. nomen inſulæ in libyco mari non longe a Sicilia cui vicina eſt melitem. Ouidi. lib. iij. Faſto. Fertilis melite ſterili vicina coſyræ Inſula quā libycū verberat vnda freti. Vnde coſſirij dicuntur. Coſſyra vero: vnde coſyrei. Aphricana inſula eſt. Sunt tamen, qui vnam inſulam eſſe velint.

Cotabium: præmium qđ in potu vincentibus prębebatur.

Cotię, alpes dictæ ſunt a Cotio rege, qui perdomitis Gallis eas extruxit molibus magnis: compendiarias: & viātibus oportunas.

Coticula, diminutiuus eſt a cote, licet non ſeruet ſignificatū primitiui. Non. n. eſt parua cos, ſed lapis: quo fit auri: vel argenti experimentū. Modicus quidem eſt: & raro quaternas vncias longitudinis, binaſq; latitudinis excedens.

Cotile pe. cor. græce κοτύλη: omne cōcauum poculi: & mēſuræ genus ſextarius, iunctura coxæ cum natibus, & pondus nouem vnciarum.

Cotylum, ſcribit Strabo, vocari locum in Ida monte, vnde Scamandri, & Granici, & Æſopi fluminum origo. xv. mil. paſ. a ſcepſi, & inde nomen Cotylo, quaſi conceptaculum, & acceptaculum ſignificet.

Cotyla, eſt vas, ſiue poculum ad potandum, quo Diogenes cynicus vſus eſt: antequā vidiſſet puerum: manu concaua bibentem.

Cottabus vas.

Cotidie, q̄ſi a quoto, & die cōponatur, per c, & non per q, ſcribendū eſſe quidam exiſtimant, quia tanta eſt affinitas inter c, & q, vt q, in c, mutari facile patiat: vt ſequor ſecutus; loquor

loquor locutus, quis, cuius. Vnde Quinti. li. j. Insti. Frigi/
diora his alia, vt quicquid c, quartam haberet, ne interro/
gare bis videremur, & quotidie, nõ cotidie, vt ſit quot die
bus. Verum hęc iam etiã inter ipſas ineptias euanuerunt.
Victorinus quoq; libro de Orthographia, per c, capitalem
litteram ſcribere præcepit, ſic inquiens. Quamuis enim
cocus a coquendo, & cotidie a quoto, & die deriuata ſint,
per c, & non per q, ſcribenda ſunt.

Cotones pe. cor. a Coton portus in mari arte, & manu fa/
cti. Qui etiam Cotonia ſm Seruium dſr. Coton etiã no
men vrbis eſt in Syria, a qua hæc cotana, vel coctana plu/
ralis tantum numeri dicta ſunt, pro quodam ficus paruę
genere. Martia. Paruaq; cum canis venerũt cotana prunis.
Pli. lib. xiij. Syria in ficorum genere habet caricas, & mino
res eius generis, quę cotana vocant.

Coturnix, auis, aduena, terreſtris magis, quaſ ſublimis no
ſtri, qualeam dicunt, gręce ortyx. Vnde ortigometra. Dicta
coturnix auctore Feſto a ſono vocis.

Coctonum, nonnulli bambacium, vulgares indocti bom
bicem, litterati xylon. ſiue goſſipion appellant, genus illud
lini candidiſſimi ex Ægypto.

Cotula dimidium ſextarij, quę & hemina dr̃. Scribit tamẽ
polux Cotulam chenicas eſſe tertiam partem chenicas. xl/
viij. medimno contineri.

Cothurni, tragica calciamenta, quibus calciantur tragędi, q
in theatro dicturi ſunt alta voce. Suidas. κόθορνος ὑποδημα ἀμφοτεροδέξιον. Eſt autem calciamẽti genus humile
modum crepidarũ, ſed tale ẽ, vt dextro, & leuo pedi conue
niat. Aliqñ capitur pro calciamẽto ſubleuato ſubere, quo
mulieres grandiores appareant. Iuue. Si breue parui ſorti/
ta eſt lateris ſpacium, breuiorq; videt. Virgine pigmea nul
lis adiuta cothurnis. Aliqñ pro alto dicendi genere. Virgi.
Sola ſophocleo tua carmina digna cothurno.

Cothurnatus, a, ũ, Mar. Grãde cothurnati põe Marõi opus.

Cotte, p duplex tt. ab iracundia: & oris toruitate dicti ſunt.

Cotana, pen. cor. ſunt e genere ficorũ, Mar. Hæc tibi q̃ torta
venerũt cõdita meta. Si maiora ferent cotana ficus erant.

Couinum rheda. Vnde Couinarius eques a Tacito nun/
cupatur: q ex equo couino depugnabat. Sunt q equos cõ/
uinarios cataphrattos intelligunt. Idem in vita Agricolæ.
Media cãpi couinari⁹ eques ſtrepitu, ac diſcurſu cõplebat.

Coxendix, idem quod coxa. Var. lib. j. de re ruſti. Lato fron
te, naribus ſimis, lato pectore, craſſis coxendicibus. Sunt
qui coxendicem intelligant coxarũ vertebrum: quo femo
ra vertunt: quod græce ἰσχίον. Vnde Iſchiadici dicuntur
coxendicibus laborantes. Pliny. lib. xxv. Coxendicibus, &
articulis omnibus, cum axungia vtiliſſima. Cato incanta
mentum docet ad ſanandas coxẽdices luxas. Hoc eſt, loco
ſuo motas. Sueto. de Auguſto. Colxendices, & femore: &
crure ſiniſtro non perinde valebat: vt ſæpe etiam inde clau
dicaret.

Coxæ ſunt quę proxime ſunt genibus, vt inquit Cel. li. iiij.
Pli. in epſ̃is. Hunc dum ſequitur, colligitq; per lene: & lu/
bricum pauimentum, fallẽte veſtigio cecidit, coxamq; fre/
git, quæ parũ apte collocata, reluctante ętate male coijt.

C ante R

Cragus mons in lycia, cui ex aduerſo mons alter eſt Anti/
cragus, a Crago Tremide.i: & praxidicę nymphę filio. Vbi
& deorum ſylueſtrium ſpecus poetæ celebrant.

Cranon, oppidum in Theſſalia iuxta tempe: vt Hæcateus
in magneſia: vt pliny. & Stra. vbi nunquam plurales duo
bus corui ſunt. Fuit & in Epiro Cranon Quint. Vrbes in
qua triclinium illud ſupra conuiuas corruit. Vnde ars me
morię inuẽta ſic tradit Aliopharſalum.

Cranos, ſiue Cranion, apud græcos, ſignificat capitis calua
riam: quod & Caper grammaticus teſtatur.

Crãtor, Solenſis academicus philoſophus: fuit Xenocratis
Platonis diſcipuli, condiſcipulus Polemonis: q nouis opi
nionibus academiam Platonicas repleuerunt. Hic ſcripſit
librum de conſolatione: quem Cice. æmulatus eſt Periję
aquę intercutis morbo. Taxauit ſtoicorum indolentiam,
quę eſſe nullo modo poteſt: niſi plane, hominem ſaxeum
eſſe velimus: & omni ſenſu carentem.

Cras, non ſolum ſm conſuetudinem accipiatur pro die pro/
xime futuro: ſicut Heri pro die proxime elapſo, ſed etiam
pro futuro tempore, vt in ſacris litteris loquitur phitoniſ
ſa ad Saulem. Cras eris mecum. Et libro. Gene. dixit Iacob.
Exaudiet me cras iuſticia mea.

Carſtinus, a, um, pe. cor. a cras fit, ſicut ab heri heſternus: vt
Dies craſtina. Et non ſolum pro die ſequenti hodiernum.
ſed p quolibet alio. Virg. Si vero ſolem ad rapidum, lũaſq;
ſequentes Ordine reſpicies, nunq̃; te craſtina fallet hora.

Craſtino aduerbium, idem, quod cras. Gel. Si dominus meſ/
ſium ad amicos reiecit, craſtino ſeges non metetur.

Craſtino, as, pe. cor. ſignificat diem de die traho: & differo.
Hinc procraſtino: & recraſtino, quę magis ſunt in vſu &
idem ſignificat. Hiero. ad Pauli. Scilicet, niſi tu ſemper re/
craſtinans: & diem de die trahens: caute: & pedetentim tuas
poſſeſſiunculas vendideris: non habet Chriſtus: vnde alat
pauperes ſuos.

Craſpedon lacinia veſtis. Vnde apud Pli. Sinus craſpedites
dictus eſt: quoniam oppidum id velut in lacinia erat.

Craneum, gymnaſium erat apud Corinthum.

Craſis, latine dici põt temperamentum: complexio: mixtio.

Crambę, braſſicæ genus tenuioribus folijs: vt eſt apud Pli.
& ſimplicibus denſiſſimiſq;. Iuue. Occidit miſeros cram/
be repetita magiſtros. Vnſ poeta prouerbio græco quo
iteratũ olus id mortem afferre dicitur.

Craſſus: pinguis: groſſus: ac ponderoſus. Hinc craſſicies: &
craſſitudo pro pinguedine.

Craſſare, pinguem facere, vt Incraſſatus, impinguatus re/
calcitrauit. Graſſor vero per g. aliud ſignificat.

Craſſamentum, groſſicies. Gellius. Surculi duo erant tere/
tes, oblonguli: pari craſſamento. eiuſdem longitudinis:
deraſi: atq; ornatu ſimiles. Sic Colu. Craſſamentum vini
feculenti dixit. Idem lib. vlti. Craſſamen. Semper inquit in
requieta aqua craſſimen aliquod in imo reperitur.

Craſſeſcere, eſt pingues fieri. Colu. lib. ix. de turribus. Nec qz
tritico, vel alijs frumentis minus craſſeſcant: verum q̧ ſemi
ne eius maxime delectantur Interdum eſt groſſus, ſiue den
ſum fieri. Pli. lib. j. Qui neq; in nebulam denſetur: ne craſ
ſeſcat: ideſt groſſus fiat. Augu. Incorporeus carne veſtitur,
ſermo craſſeſcit.

Cratos latine: dicitur potentia, imperium.

Craton nomen philoſophi, qui floruit tempore Dmitiani.

Cratęis fuit nomen matris Scyllæ.

Crater, eris. penul. pro. Virgili. Crateresq; duos ſtatuam tibi
pinguis olIui. Cupa grandis ac patens. ἀπὸ τοῦ κρατεῖν
quod eſt tenere capere. Vel potius quod eſt miſceo. Quidaz
aiunt tres vrnas continere. Vrnaz vero quartarium dici cer
tum eſt. q̧ quattuor ſextarios contineat. Ab huius vaſis ſi
militudine. Crater in monte ætna appellatus eſt foramen
illud per quod ignis euomitur. Ouidi. Et pro nos currus
medio cratere recepit. Crater quoq; in fontibus dicitur re/
ceptaculum: quod & labrum appellatur ex quo fiſtulis aqua
decurrit: ſicut & caſtellum. Et Crater ſignum cœleſte: quod
oritur. XVI. kalendas Martij veſpere.

Cratera, ę, nominatiuus latin⁹ ab acuſatiuo gręco formatus
maſc. generis pro vaſe patente. Sta. lib. x. th. Et bacchus in
altos crateras. Dicitur & hæc cratera. Liuius lib. v. Auream
crateram fieri placuit.

Cratippus, fuit, teſte Plutarcho, philoſophus peripateticus
de quo Cice. lib. iij. offi.

Cratylus, cum y, nomen philoſophi, cui Plato librum de ſi/
gnificatione nominum inſcripſit.

Cratinus, penulti. produ. fuit poeta comicus, clarus apud
Athenienſes: de quo Hor. Eupol, atq; Cratinus, ariſtopha/
neſq; poetæ.

Crates, is, notam habet ſignificationem a κρατεῖν, quod

eſt teneo: quia inuicem ſe tenent. Vnde cratitius, a, um, qđ eſt factum ex cratibus. Crates etiam nomen eſt philoſophi Thebani, qui, vt philoſophiæ vacare poſſet proiecto in mare non paruo auri pondere, Abite, inquit, peſſum malę cupiditates, ego nos mergam, ne ipſe mergar a vob. neq; putauit ſe poſſe: & virtutes, & diuitias ſiſ poſſidere.

Crathis, cũ th. aſpirato, nomen eſt duorũ fluuiorũ, quorum vnus eſt apud Achiuos, alter apud Calabros. Oui. lib. xv. Meta. Crathis, & hinc Sybaris nſis cõterminus oris Electro ſimiles faciunt, auroq; capillos. Et lib. Faſt. iij. Eſt ꝑpe piſcoſos lapidoſi Crathidis amnes Paruus ager.

Craterus, pe. cor. nomen viri proprium, de quo Perſi. in. iij. ſaty. Et quid opus Cratero magnos promittere montes.

Cratio, is, cratibus operio. Pli. li. xviij. Vtiliſſimũ ſiſ: & herbę arare, deinde cratire, ſerere florẽ ex fœnilibus: atq; ex ꝑſepibus fœno dilapſum ſpargere, priuſq; cratiantur.

Crapula. pe. cor. græce κραιπάλη, ſiue quaſi lucta capitis. Dolores, enim: & vertigines in eo vinum facit, reſinatum maxime. Nam & medicamẽta, quibus vini leuitas excitaſ crapulæ dicunſ. Siue ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, qua voce (vt Photion ait) poetæ vinum ſignificant, quia πάλλειν. i. vibrare faciat. Ariſto. in proble. Crapula eſt feruor quidam & inflammatio quę plus conflictat q̃ temulẽtia, q illa mẽtem quatit & alienat. Crapula vero mente conſtante dolorem admouet. ἀπὸ τῆς κάρας. i. a capitis dolore. Crapulam ſedat braſſica. Cato. lib. de re ruſti. Si voles in cõuiuio multum bibere cœnareq; libẽter ante comedito braſſicam crudam quãtum voles ex aceto. Et item. Vbi cœnaueris comeſto aliqua folia, quę reddent te: quaſi nihil ederis biberiſq;, bibeſq; quantum voles.

Crea, prior pars tibię: poſterior Sura.

Creber, a, um, frequens. Hierony. Quam creber in oratione eſſet. Hinc aduer. Crebro, crebritas, & crebritudo ꝑ frequẽtia. Inuenitur etiam crebra pro crebro nomen pro aduerbio. Virgi. Et pede terram crebre ferit.

Crebreſco, is, crebui, celebris fio: & diuulgor, a quo per crebreſco.

Credo, is, credidi, ditum, ex cre, & do, ſm Priſcia. quaſi a cerum, & do. Et ſignificat dictis, vel factis fidẽ habeo. Cice. lib. iiij. ad Heren. Nimium. Quirites creditis vnicuiq;, cum eſtis ſimplicibus, & manſuetis animis. Nonnunquam credere eſt confidere. Virgi. Nimium ne crede coloris. Saluſti. Virtuti ſatis credebant. Aliquando fidei cõmittere, ſeu ſeruandum tradere. Plau. in Aul. Vbi is obijt mortem, qui mihi id aurum credidit. Cic. li. iiij. ad Heren. Nam cum canes funguntur officijs luporum, cui nam prędidio pecuaria credemus? Et non ſolum tradere, ſed etiam reuelare, ac manifeſtare ſignificat. Lactan. li. iiij. Iudęis quoq;, quibus ſolis arcanum dei creditum fuerat. Interdum mandare. Colu. lib. ij. Vt iam perceſeamus, quot operis in aream perducantur ea, quę terrę credidimus. Quandoq; mutuare. Mar. Dimidium donare lino, q̃; credere totum. Qui mauult, mauult perdere dimidium. Hinc creditor, & creditum. Et ſi conſtruatur, cum accuſatiuo mediante in, ſignificat immittere inijcere. Vir. lib. ij. Geor. Inq; nouos ſoles audent ſe gramina tuto Credere. Inter credere deo, credere deum: & credere in deum, eccleſiaſtici hoc intereſſe putant, q credere deum, eſt credere deum eſſe. Credere deo. eſt fidem habere deo, ſiue verbis eius. Credere in deum, ẽ fide bona ſe conijcere in deum. Primum bonum. Secundum melius. Tertium optimum. Huius verbi compoſita ſunt Accredo, concredo, quod eſt omnino credo, ſiue committo. Colu. in pręfatione. Iamq; qui ædificare velint fabros: & architectos aduocent. qui nauigia mari concredere gubernandi peritos. Apul. Cui bono periculo totas domus fortunam concrederet. Aliter apl's. Nunc autem propior eſt noſtra ſalus, q̃; concredidimus. Veteres creduas. pro credas dicebant. Plau. Ioſus, nec amat, nec tu creduas.

Creditor dr, cui debeſ ex quacũq; actione, vel perſecutione: vel iure. Caius de verbo. ſignifi. Creditorum appellatione, nõ hi tm̃ accipiuntur, qui pecuniam crediderunt, ſed oẽs quibus: ex qualibus cauſa, debeſ, ſi cui exempto, vel ex locato, vel ex alio vllo contractu debetur.

Creditum appellatur id: quod nobis debetur.

Credulus, qui omnia facile credit. Vir. Sed non ego credulus illis. Hinc credulitas, credendi facilitas. Incredulus: qui non facile credit.

Credibile, qđ ita veriſiſe eſt, vt facile credi poſſit. Huius cõtrarius eſt. Incredibile. Credibilium: vt Augu. ait tria ſunt genera. Alia quæ ſemp credunſ, & nunq̃; intelliguntur: ſicut oĩs hiſtoria tpalia: & humana geſta percurrens. Alia mox vt credũtur intelliguntur: ſicut ſunt oẽs rõnes humanę, vel de numeris, vel de quibuſlibet diſciplinis. Tertium quę primo credunſ poſtea intelligunſ qualia ſunt ea quæ de diuinis rebus nõ pñt intelligi niſi ab his q mũdo ſunt corde, qđ fit ꝓceptis ſeruatis: quę bñ viuendo accipiuntur.

Cremaſteres, pe. pro. nerui, a qbus teſtes dependent. Colu. lib. vij. Priuſq̃; ferrum admoueas, duabus anguſtis ligneis regulis, veluti forpicibus appræhendere: & ipſos neruos, quos gręci κρεμαστῆρας, ab eo appellant, q ex illis genitales partes dependent, comprenſos pręcipit.

Cremera. pe. cor. fluuius, apud quem Fabij a Veientibus occiſi fuere. Iuue. Quid Cremere legio.

Cremo. as, cuius paſſiuum eſt Cremor in ſignificatione ardeo. Hiero. in Leui. Cũq; cremati eſſent adipes ſuper altare. Huius compoſitũ eſt Concremo. pe. cor. quod eſt ſimul ardeo. Liui. Induſi cum coniugibus, ac liberis domos ſuper ſeipſos concremarunt.

Cremor, ris, apud Catones accipitur, pro lacte expreſſo. ex grano aqua macerato. Celſus. Morbus ipſe nõ patiſ inuicem eius cremor ptiſanę ſumendus eſt.

Cremiũ a qbuſdã putaſ eẽ frixoriũ, a cremo, mas. q ſit arridum, vt eſt illud in ꝑs. Et oſſa mea ſicut cremiũ arruerunt. Ab alijs crediſ eſſe illud, qđ in frixorio remanet durum. Sz ego puto ſaluo aliorum iudicio q ſit caro frixa in frixorio, quę quo magis torreſ eo magis virtus eius: & humore vacuatur, ſicq; ſententię pſalmographi quadrare videtur.

Creare proprie ẽ, de nihilo aliquid facere, qđ ẽt ad homines pertinet, nõ ſolũ ad deũ. Augu. lib. iij. de ciui. dei. Alba illa: q̃ filius Æneæ creauit Aſcanius Romæ mr̃. Hinc creator, creatio. creatrix, creatura. Compoſita, pro creo, qđ pro ſimplici ponitur. Recreo pro inſtauro: & quaſi nouam carnem facio. Pliny. Sic enim defecta longis ægritudinibus corpora recreantur.

Crepida, dæ, & Crepis, idis, teſte Seruio, Thuſcum calciamentum, qđ corrigijs ligabatur. Suidas, κρηπὶς θεμέλιον ἢ εἶδος ὑποδήματος ἢ τοὺς πόδας κρατοῦσα ὑπόβαθρα. Miror, q quidam poeta primam corripuerit: ſed fuit, quia η. in ε mutauit ſm Dialecticos linguarum. Perſi. vero oſtendit fuiſſe græcum, cum ait. Non hic, qui increpidis graiorum ludere geſtit. Huius diminutiuum eſt crepidula. Gel. li. xiij Crepidas: & crepidulas id genus calciamẽti appellarunt, quod græci κρηπῖδας vocant. Et paulum ſupra. Omnia inquit, ferme id genus, quibus plantarum calces tantum in fine teguntur, cętera prope nuda: & teretibus habenis iuncta ſunt, ſoleas dixerunt nonnunquam voce græca, crepidulas. Hora. in Sermo. Criſippus, dicat, ſapiens crepidas ſibi nunq̃; Aut ſoleas fecit. Quidã hoc nomen a crepitu, hoc eſt ſono, quem ambulando reddunt, dicunt appellatum.

Crepidarius, rij, qui crepidas conficit.

Crepidarius, a, um, quod ad crepidas pertinet. Gel. Sempronius aſellio li. rerum geſtarum. xiiij. Crepidarium, inquit, cultellum rogauit, a crepidario ſutore.

Creophilus. pen. cor. nomen poetæ, qui homeri hoſpes, & æmulator fuiſſe fertur. Vide Apul. in floridis.

Crepido, pen. pro. ſignificat oram terrę, quã aqua alluit, ea hoc appellata, q ibi aqua alluens crepitat cũ currit, aut vndas appellit. Col. lib. ix. Pręiaciunſ in gyrum moles. Sic. n. maris atrocitas obiectu crepidinis frangitur: & in tranquillo

quillo conſiſtenſ piſcis, ſedibus ſuis non exturbatur. Per tranſlationem vero, & putei extremam orā: quę ad ipſm puteum reſpicit, quæ vulgo os putei dicif, & editioris cuiuſq; loci extremitatem ſolemus crepidines appellare: vt a Hiere. in crepidine vię. Sene. Quis crederet iacentem ſuper crepidinem marium, aut fuiſſe, aut futurum conſulem? Vnde etiam pro abrupti ſaxi altitudine ponitur. Vir. lib. x. Forte ratis celſi coniuncta crepidine ſaxi. Expoſitis ſtabat ſcalis: & ponte parato.

Crepo, as, pui, itum, Vñ crepitus. Crepare, ſonare. Plau. in mene. Dic mihi nunq̃; tibi inteſtina crepant. Cui ille reſpõdet. Vbi ſatur ſum, nulla crepitant, quando eſurio, crepitant. i. murmurant, & ſonant, id quod inteſtinis inanibus accidere ſolet. Idem maius crepabũt manibus malę tibi. Per tranſlationem ponitur pro dolere, queri, accuſare. Hora. li. primo Car. Quis poſt vina grauem militiam: aut pauperiem crepat. Item pro ferire. Cic. lib. iiij. offi. Itaq; ſi vir bonus habeat hanc vim: vt ſi digitis concrepuerit, poſſit in locupletum teſtamenta nomen eius irripere. Item pro frãgi. Virg. Et acuto murice remi obnixi crepuere. Item pro incitare. Turpil. Age tu hymeneum increpa. Hinc componunf concrepo, perſono. Hiero. in Ioſue. Buccinis omnia concrepant. Percrepo, valde crepo. Cice. in Ver. Locum iſtum litoris percrepare totum mulierum vocibus cantuq; ſymphoniæ. Increpo de quo alibi. Et habent pe. cor.

Crepito as, pe. cor. dicitur Cymbalis, & hmōi dicif, quãuis & de alijs rebus dici poſſit pro crepitum facere. Aug. li. xxj. de ciui. dei. Eundẽq; faceret aqua, velut in igne crepitare.

Crepitus ſonitus, & concuſſio: qui ex impulſu reſultat, vt pedentis, quos ſtoici liberos eſſe aiunt. Plau. in Cur. Vbi quid ſurripuere operto capitulo calidius bibũt triſtes, atq; ebrioſi incedunt, eos ego, ſi offendero, ex vno quoq; eorum eijciã crepitũ polentarium. Et crepitus plagaꝝ dixit Cic. in ver.

Crepitaculum, ſiſtrum Inſtrumentum, quod manibus percuſſum reddit ſonum.

Crepitulum, ornamentum capitis, quod in capitis motu crepitum facit.

Crepus, a, um, pen. cor. idem, qđ dubius. Vñ crepeꝝ: bellum anceps, & dubiũ, & ſenes decrepiti in dubio vitę cõſtituti.

Crepuſculũ, lux dubia, quę fit añ ſolis ortũ, & ante occaſus, a Crepo, quia tũc multis dubium eſt, an ſit iã nox. Pli. Oriẽte ſole, aut occidente matutini, veſpertiniue cognominari: prout alterutris eorum mane, vel crepuſculo pungit. Col. lib. vij. Iuxta conſeptum ſaxis, & canalibus ſal ſuperiectus, ad ques ſaturæ pabulo libenter recurrunt, cum paſtorali ſigno, quaſi receptui canitur. Nam id, quod ſemꝑ crepuſculo fieri debet, vt ad ſonũ buccinę pecus, ſi quod in ſiluis ſubſtiterit, ſepta repetere conſueſcant. Luc. Longa repercuſſo mittere crepuſcula Phœbo.

Crepuſci apud Sabinos noĩati, qui eo tempore erant nati. Et Sidonius horã veſpertinã crepuſculas centum dixit.

Crepũdia dñr prima munuſcula, quæ dãtur pueris: vt ſunt faſciolę, linteoli, veſtes, bullę coralia, enſiculi, crepitacula: & puerilia ornamenta hmōi, qbus pueri nutricanf, a crepãdo. i. tinniendo dicta, qm̃ infantes hmōi crepitaculis maxime gaudent. Plau. Sunt crepundia? Ecca, video, qua facie ſunt? Enſiculus aureolus primum litteratus: poſt altrinſecus ſecuricula anceps. Item aurea litterata, poſthæc ſitula argenteola & duę connexę maniculę: & ſucula, & bulla aurea eſt: quã pater dedit mihi natali die. Pli. lib. xi. Semeſtris locutus eſt Crœſi filius in crepundis, quo prodigio totum id concidit regnum. i. incunabulis.

Creſco, creſcis, creui, ſicut cerno, creſcere augeri eſt. Iuue. Creſcit amor nũmi: q̃tum ipſa pecunia creſcit. Hinc crementum pro augmẽto. Huius compoſita ſunt Accreſco, adaugeor. Concreſco, ſimul creſco, & cõiungor. Vnde cõcretus, cõglutinatum. Virg. Multa diu concreta modis inoleſcere miris. Idem. Cõcreſcũt ſubitæ currẽti in flumine cruſtæ. i. congelaſcunt. Decreſco, diminuor. Hiero. lib. ij. Regũ. Domus Dauid proficiens, & ſemper ſeipſa robuſtior, domus autem Saul decreſcens quotidie. Excreſco, Increſco, valde creſco. Item lib. j. Reg. Increuerunt ſerui, qui fugiunt dominos ſuos. Vnde incrementum. Recreſco, rurſus creſco. Pli. lib. ix. Circa toronem veſci illis auulſas etiam aiunt, & ex relictis radicibus recreſcere. Succreſco inferius: vel paulatim creſco, ſupercreſco.

Creta, ę, & crete, es, inſula in medio ponto centum vrbiũ, fama clara, quę (vt ſcribit Stra.) a ſeptentrione Ægeo alluitur, ſimul & Cretico pelago, ab Auſtro aphro, ad occidentem Ægilam, & Cythera ſpectat. Ad orientem Carpathon. Habet in longitudine. cclxx. millia paſſuum, in latitudine quinquaginta millia. Circũitus eius. dlxxxviij. millia paſſuum cõplectitur. Inſignes in ea vrbes ſunt Cortina Cydonia, Gnoſum, Minois regia. & Strabonis coſmographi patria. Nullũ in Creta animal noxium eſt, optimiq; vini feraciſſima eſt. De qua Virg. Creta Iouis magni medio iacet inſula ponto. Mons ideus vbi: & gentis cunabula noſtræ. Centus vrbes habitant magnas, vberrima regna. Dicta eſt Cureta ab habitantibus Curetibus: & per ſyncopin Creta. Alij dicunt Cretam dictam a Crete quodã Iouis filio Curetus rege. Alij a crete nimpha Heſpidis filia. Arrianus nõ a crete, ſed a Cres, cretis genitiuũ faciente nominatas dicit ab eo, qui Iouem abſcondit in monte Lyceo. Vnde Creſſa tantũ fę. ge. i. cretenſis. Similiter Creſſeus, & Creſſius. Sunt autem hęc nomina, quę ex maſcu. fœmininũ ad ſimilem formam mittunt. ſ. Cres, creſſa, Libyx, libiſſa. Phęnix, Phęniſſa. Magnes, magneſſa. Traix, traiſſa. Tibul. Etiam Phœbo gratiſſima dona Cres tulit. Auſo. Perpetibus pẽnis ſuꝑ aera vectus homo cres. A crete vero fiunt Creticus, & cretẽſis. Eſt & creta oppidũ ſcythiæ. Val. Flac. li. j. Quotiens paucos ad litoris ictus deficiam ſcythicus metuens pontumq; Cretamq;. Creta etiã dicif terra tenax a creta inſula, in qua melior eſt, vel a creſcendo: quoniã proprietas eius eſt, vt in macerando creſcat, qđ in primis cretæ vmbricæ accidit, q̃ vocant ſaxum, quæ nõ, niſi poliendis veſtibus adhibebaf, dũtaxat candidis. Erant, & Cimoliæ cretæ duo genera: candidum vnum: & alterũ ad purpuriſſum inclinans. vtrunq; veſtibus aptum, hac medici aduerſus morbos vtunf. Laudatur & creta theſſalica. Item quæ argentaria appellaf nitorem argenteũ reddens. Viliſſima creta, qua pedes venalium trans mare ad vectorem notare mos erat. Vñ creatus. Iuue. Nuper in hanc vrbem pedibus, qui venerat albis.

Cres, & creſſa. Vide in dictione Creta.

Cretſius, a, um, quod ex creta inſula eſt, ſicut & cretenſis. Vñ dicimus creticum pelagus, ſiue cretenſe.

Creticus, ſubſtantiuus genus pedis eſt, qui conſtat prima, & tertia longis. Alio nomine Amphimacrus.

Creteus, a, um, quod ex creta terra eſt. Oui. ſtrataq; creteam belua ſtrauit humum.

Cretatus, ta, tum, quod eſt Creta inſperſum. Pli. Tantumq; non cum laureatis faſcibus remitti illo, vnde Cretatis pedibus aduenIſſent.

Cretoſus, a, um, quod eſt creta plenum.

Crene græce, fons latine. Vnde hyppocrene, equi fons dr̃.

Crenę ſunt inciſurę, a qbus crenata herbarũ folia vocantur. Hoc ẽ ſerrata, ſectaq; per ambitũ. Hodie quoq; multis locis ſigna: quibus agreſtes numerũ aliquem in ferulis deſcriptum habent. Crenę appellanf. In ſagitta quoq; partis extremę ſectio: in quã neruus inſeritur arcũ tendere volentibus, crena dr̃. Sꝫ & i ipſo arcu ſumma cornua crenas ſuas habent, in quibus collocatur: ſedetq; neruus.

Creontes, nomen Corinthiorum regis: qui Creuſam filiã Iaſoni deſpõſauit. De quo Senec. in Medea. Aliter fuit Thebanus: Iocaſtæ Oedippi regis Thebanorum vxoris pater. Fuerunt & alij hoc nomine.

Cribrum, inſtrm̃, ex pellibus ſuillis, vt plurimum crebris pertuſum foraminibus, ad frumenta purganda: græce dr̃ λικμος: καὶ λικμάω. Apul. Aſpernati latrones clamorẽ abſonũ meũ cędẽtes hincinde miſerũ corium, nec cribris iã idoneũ relinquũt. Sunt & cribra, q̃ ex ſetis equorũ fari/

nae a furfuribus ſeparandę gratia, facta ſunt. Farinaria ſetacei, & ſubcernicula dicuntur. Sunt excuſſoria elino, & polinaria a poline, quę a nonnullis ab incernendo cremicula dicta ſunt, quibus frumenta emundantur.

Cribro, as, purgo. Cribramus enim triticum: & hmői. vt a puluere, & rebus immundis ſecernatur. Iuxta illud euangelicum. Expetiuit vos ſathan, vt cribraret ſicut triticum.

Cribrarius, a, um, qđ ad cribros pertinet. Pli. lib. xviij. Itẽ cribraria: quæ ſimili modo in tertio remanſit cribro.

Crimiſſus, Siciliæ fluuius, gręce κριμισσος.

Crimen proprium delictum. Sene. Vitam agens ſimplicem rectam, ſine crimine. Aliquando crimen appellatur id, qđ per contentionem alicui obijcitur: & obtrectatio. Vnde criminari dicimus. Cic. Hęreditates mihi negaſti obueniſſe, vtinam hoc tuum verum crimen eſſet. Et ſic dicitur a Cerno, ſicut a diſcerno diſcrimen. Vir. Diſijce compoſitam pacem, ſere crimina belli. i. contentiones: & iurgia: ex quibus bellum oriatur. Aliquando ponitur pro falſa ſuſpitione. Idem. Formidine crimen acerbat. Aliquando pro cauſa, vt apud eundem. Et crimine ab vno diſce omnes.

Criminoſus, a, um, contentioſum, cõtumelioſus, & crimẽ inferens. Augu. lib. x. confeſ. Nec illa res me copioſum faciat, nec illa criminoſum. Colu. lib. j. Criminoſum tamen ſenatori fuit, ſupra quinquaginta iugera poſſediſſe.

Criminale, quod eſt criminis: vt criminalis cauſa.

Criminari, eſt culpare, accuſare, contumelioſe reprehendere. Et dicimus, Criminor te furti illi, vel apud illum. Te. Hanc metui, ne me criminaretur tibi.

Crines, capilli a diſcretione dicti, ꝙ ſint diſcreti, huc eſt: ἀπὸ τοῦ κρίνειν, quod eſt diſcerno.

Criniculi (vt docet Auguſt. ſuper Pſal.) ſunt, qui fiunt in torquendo. Ambro. lib. de paradi. Nam ſi Eua, hoc eſt ſenſus primę mulieris, accenſas habuiſſet faces, nunq̃ꝫ præuaricationis ſuę criniculis nos implicaſſet.

Crinio, is, crines emitto. Vnde crinitus, a, um, quod multos, ſiue longos crines habet. Virg. Crinitus Topas. Transfertur etiam ad arbores. Vnde a Papinio dictum eſt. Crinitur arbos pro eo, quod eſt frondeſcit.

Crios, græce latinæ aries dicitur quo nomine dictus eſt Eginita quidam luctator cantatiſſimus apud gręcos.

Criſis, latinę dici poteſt iudicium. Vnde Catacriſis: dijudicatio. Chryſos cum h, & y, ſignificat auꝝ, vt Chryſoſtomus, quaſi os aureum. Cryſos ſine h, abſconditum denotat.

Criticus, pe. cor. iudicans, ſiue arguens ἀπὸ τοῦ κρίνω delibero, iudico. Vnde poetarum interpretes, quos poſtea grãmaticos dixerunt, critici. i. iudiciales dicebantur. qui iudicabant de poematibus, quaſi iudicantes, & arguentes. Vnde Ser. ſuper. xj. Æne. dicit. Critici culpant hoc loco. Et critici dies vocãtur a medicis iudiciarij, in quibus de ęgritudinis rõne ferri iudiciuꝫ poteſt, quos nr̃i decretorios vocare pñt.

Criſſare, pedicare, & ceuere, non niſi magno cum pudore exponi poſſunt. Eſt enim primum mulierum apte ſe mouentium, dum in re venerea ſunt. Iuue. Frictum criſſantis adorat. Alterum maſculorum dum pedicantur. Mar. Sed pedicantur ſed pulchrę Neuole ceues. Ceuere etiam adulantiũ geſtus ſignificat. Per. An Romulæ ceues.

Criſa, nomẽ oppidi, quod Criſus Phod filius cõdidit. Hinc criſeus ſinus. Sunt & alię vrbes hoc noie appellatę.

Crito, nomen philoſophi Athenienſis, qui ita Socratem amauit, vt nunquam aliquid ex his, quę ſunt ad vitam neceſſaria ipſi deeſſe paſſus fuerit.

Critobolus, fuit medicus, de quo Pli. lib. vij. inqt. Magna & Critobolo fama ẽ extracta Philippi regis oculo ſagitta, & deformitatem oris curata orbitate luminis.

Critias philoſophus fuit, q dixit animam eſſe ſanguinem: ſicut & multi alij. Vnde Vir. Purpuream animam nominauit. Orige. lib. ij. periarchon, ſanguinem omnium animalium animam ipſorum eſſe euidentiſſime demõſtrat, ex illo quod ſcribitur. Non manducabitis ſanguinem, qa anima totius carnis ſanguis eſt.

Crobilon græci appellant reticulum ſeu reticulum quod comam continet.

Crocus venator fuiſſe dicitur. precibuſq; muſarum in aſtrã relatus, & pro ſagittario ponitur. Et crocus flos qui ſophranum dicitur lutei coloris. i. gialdi. Idem color Flammeus vocatur. Pli. Lutei video honorem antiquiſſimum in nuptialibus flameis totum fœminis conceſſum.

Croceus, a, um, quod eſt ex croco: vt veſtis crocea.

Crocito, as, pe. pro. frequentatiuuꝫ eſt verbi Crocio.

Crocitus, us, pe. pro. ipſa vocis corui prolatio.

Croceatus, a, um, quod eſt croci coloris. Vnde dicimus pãnum croceatum.

Crocotulæ, veſtes ſiue crocote quæ ſunt croci coloris. Plau. Pathagiatam caltulam, aut crocotulam. Hæ veſtes etiã crocotæ appellantur.

Crocinus, a, um, pe. cor. idẽ, qđ croceus, qđ eſt lutei coloris.

Crocinum, pen. cor. vnguentum quod crocomagma dicitur. Fiebat ex croco trito, & vino, præcipue dulci, & crocino nares murrheus vngat onyx. Hoc Romani non ſolum corpora: ſed & pulpita ſpargebant. Proper. Pulpita ſolennes nõ oluere crocos. De hoc Pli. lib. xiij.

Crocomagma: fex & retrimentum croci cuius vſus ẽ in medicinis efficax. Cel. lib. v. Crocimagmatis: quod quaſi retrementum eius eſt.

Crocopeplon poetæ græci auroram vocant a veſte coloris crocei.

Crocotirium genus operis piſtorij.

Crocuta auctore Pli. eſt fera naſcens in Æthiopia dentibus omnia frangens, protinuſq; deuorata ventrali calore conficiens ex cane, & lupo cõcepi tradunt Spartianus edita munera in quibus elephantos, & crocutas exhibuit.

Croton nomen propriũ ſagittarij eius qui in cœlum relatus eſt, de quo Sido Falciferi crotõ neſcius per ſumma poloꝝ.

Cronia, orum. Saturni feſta erant. Nam Cronos Saturnus dictus eſt. Vnde Cronia nuncupata. Horũ Macro. Late meminit citata: etiã antiqui poetæ authoritate apud quem legerat. Maxima pars graium Saturno: & maxime athenę cõ celebrant ſacra: quæ cronia eſſe iterantur ab illis.

Crocotarius, huiuſmodi veſtium infector. Plau. Qui incedunt infectores crocotarij.

Crocodilus: pen. pro. animal quadrupes, quaſi croceus: quia croci coloris eſt, vel ꝙ crocum fugiat, ac eius odores reformidet, ꝙ mella cõficientes in Ægypto ſternunt: ne mel abſumant crocodili, quoniam mirum in moduꝫ eo delectantur. Ex genere amphibio eſt. Viuit enim in terra & in aqua. Huius ſtercus medicamentum eſt faciei. Crocodileam vocant: vt Pli. & Gal. teſtantur. Hic præ omnibus ex minimo fit maximus. Ex ouo enim ad duo: & viginti cubitos excreſcit. Quattuor menſes hyemales non comedit: & ſola beſtiarum non habet linguam. De hoc Hora. Stercore fucatus crocodili, iamq; ſubanda.

Crocodilon oppidũ Arſinoe: poſtea dictuꝫ: ſiſt & flumen.

Crocotillum, veteres valde exile dicebant. Plau. Extortis cruſ crocotillis cruſculis.

Crocare: & crocire: verba facticia a voce corui: a quibus crocatio, & crocitus, us, pe. pro. Et crocito, tas, frequentatiuũ. Plau. Simul radebat pedibus terrã: & voce crocibat ſua.

Crotalũ, pe. cor. græce κρόταλον crepitaculuꝫ. Inſtrũm muſicum quo ægyptij in deorũ cęrimonijs vtebant̃, a pulſatiõe dictũ. Pulſant̃ aũt laminis qbuſdã crotala ex ęre rotũdis ſeu orbiculis ſonũ colliſiõe reddentibus. Græci κρότον plauſum, ac ſtrepituꝫ dicunt κροτέω plaudo. κροταλίζω. ſtrepo. Inde crotalorum nomen. Vir. Criſpum ſub crotalo docta mouere latus. Pliny. lib. ix. docet crotala appellari margaritas quaſdã reſonantes, quaꝝ ſono gaudebãt, apud gręcos crotalon ſignificat calamum diuiſum præparatũq; ad muſicum modulatum. Crotalus vero maſc. genere dicitur homo ſonora voce pronuncians.

Crux, furca, ſiue patibulũ: in quo dãnati figunt̃: hãc veteres gabalũ vocauere. Var. Nos barbari, ꝙ innocentes in gabalum ſuffigimus

lus ſuffigimus hoĩes, vos nõ barbari ꝙ noxios abſoluitis.
Crucio, as,
Cruciſalus, penul. cor. dicitur a Plau. candidatus crucis, quaſi in crucem ſaliens.
Cruciatus, us, tormentum.
Crucifigo, is, penul. pro.
Crucium, vinum inſuaue, ꝙ bibendo cruciet.
Crudus, a, um, recens, atq; acerbum, vt crudum vulnus. i. recens, & quaſi adhuc cruentum, a quo recrudeſcere dicimus quaſi renouari, & ad priſtinam acerbitatem redire. Et crudum dicimus in paſſiua ſignificatione, quod nõ eſt coctũ, a ſimilitudine crudę carnis, quæ adhuc cruenta eſt. Similiter cruda poma dicuntur, quæ acerba: atq; immatura ſunt. Cice. Poma, quæ cruda ſunt, vt auelluntur: quæ autem cocta, & matura, decidunt. Item Crudi cibi: qui indigeſti, & nõdum concocti ſunt in ſtomacho. Iuuena. Et crudum pauonem in balnea portas. In actiua vero ſignificatione, vt Crudus homo cuius ſtomachus nõ facile cõcoquit. Quin. Crudo oratori declamandum nõ putat. Cic. Quod in cœnam non veniret, ꝙ eſſet crudior. Et crudus dicitur, qui eſt truci aſpectu. Hinc cruditas. Col. li. vij. cruditatis ſigna ſunt crebri ructus, ac ventris ſonitus, faſtidia cibi.
Crudeſcere, eſt crudum fieri, a crudeo, des. Vnde incrudeſco, vt recrudeſco.
Cruor, ſanguis qui ex aliquo vulnere ſpargitur.
Cruento, as, cruore inficio. Hierony. Pauimenta patris ſanguine cruentata.
Cruentus, ta, tum, quod cum cruore eſt, vt Cruẽta victoria. Salu. Cauete ne animam amittatis, neu capti potius, ſicut pecora trucidemini, q̃; virorum more pugnantes cruentĩ, atq; luctuoſam victoriam hoſtibus relinquatis. Huius cõtrarium eſt incruentus ta, tum, quod eſt ſine ſanguine. Idẽ. Neq; tamen exercitus populi Romani lętam aut incruentam victoriam retulit. Aliquando cruẽtus ponitur pro crudeli, vt cruenta vox, & cruenta oratio.
Crudelis, a cruore dicitur qui eſt immitis, aſper.
Crudaria, argenti vena, quæ in ſummo reperta eſt.
Crumena, pe. pro. loculus. a κρεμάω ſuſpendo: ꝙ plærũq; ſuſpenſa a pectore geſtetur. Quidam cum h, ſcribunt ἀπὸ τοῦ χρήματος, quæ eſt pecunia. Iuuena. Quis enim te deficiente crumena, id eſt pecunia, cõcinens pro cõtento. Crumenula diminutiuum eſt.
Crus, tybia, ꝙ illo curramus. Sunt autẽ crura a genibus: vſq; ad inferiorem pedem, non ęquali modo ducta, ſed teretibus ſuris extantib' ſenſim q; tenuatis firmata. Tibia eſt os. Sura, caro poſterior, crus ex ſura: & tibia conſtat.
Cruſculum, diminutiuum paruus crus. Mar. Pectus, ᵭcad ę: cruſculumq; formicę:
Cruſtuminum, oppidũ iuxta Veios, a quo Cruſtumini dicti: & cruſtumina tribus: & cruſtumina pira, quæ & cruſtumia dicuntur.
Cruſtum a pira ſunt, quæ ex parte rubentia putitur. Glaciola nunc dicta, a Cruſtumino oppido, ſic appellata. Vir. lib. ij. Geor. Cruſtumijs, ſirijſq; piris, grauibuſq; volemis.
Cruſta, eſt pars exterior eorum, quæ nõ comeduntur: vt vitri, marmoris, ligni, gelu, & huiuſmodi. Vnde incruſtare marmore dicimus parietes, qui externę tabulis marmoreis veſtiuntur. Virg. libro quarto Geor. Concreſcunt ſubitę currenti in flumine cruſtę. Pli. Cruſtas parietum exciſa tabulis marginatis incluſas eſſe. Cruſta etiam dicitur, quam vulnus, ſeu vlcus ducit, quando ſolidatur: qua detracta fere remanet cicatrix.
Cruſtula diminutiuum. Iuuena. Nos colaphum incutimus labenti cruſtula ſeruo.
Cruſtum, eſt eorum, quæ comedũtur, vt ſit pars panis, vel placentę: vel alterius ædulij. Virgi. Patulis, nec parcere quadris fatalis cruſti. Inuenitur tamen cruſta: & cruſtula dici de his quæ comedũtur. Hiero. in Exo. Tolle panes acymos, & cruſtulam, abſq; frumento.
Cruſtulum, dimi. Hora. Vt cruſtula blandi doctores elemẽta velint: vt diſcere prima. Quod genus dulciarij eſſe putat porphyrio, hoc eſt ædulij melliti: operiſq; piſtorij. Var. de ling. lati. Cruſtulum a cruſta pultis eo ꝙ vt corium exuritur cruſta dicta.
Cruſto, as, cruſtam duco, ſeu applico. Vnde cruſtati parietes. i. cruſta marmoris intecti. Secabãtur. n. marmora in laminas, & parieti apponebantur. Prim' apud Romanos Mamura eques, domus ſuę parietes legitur e Formijs in Celio monte operuiſſe. Hinc vaſa: quæ vitreis cruſtis tecta ſunt: cruſtata dicuntur.
Cruſtarius, qui incruſtat. Pliny. Habuit & teucer cruſtarius famam.
Cruſtarius, a, um, qđ ad cruſtas pertinet. Vnde cruſtariæ tabernæ, quibus cruſtaria opera venduntur.
Cruſtulata, tę. Idem quod cruſtulum. Spartianus pentapharmacum ędulij genus eſt ex quinq; confectum, qđ reperiſſe dicitur helius verus. Ro. Imperator hoc eſt ſummę phaſianus, pauo, cruſtulata, & a pruna.
Cripta, ſubterranea cauerna: vel teſtudo, ab κρύπτω quod eſt occulto. Iuue. Et ſolitus medię cryptã penetrare ſuburrę.
Crypto porticus, nomen compoſitum ex grꝗco, latinoq;: & ſignificat ſubterraneas porticus, cum amplis feneſtris, quibus, refrigerandi gratia, per ęſtatem vtimur. Poteſt etiã dici porticus vndiq; ſepta: & quaſi ſapimento parietũ abſcõdita: tãq̃; ſubterranea. Pli. in epi. Subeſt crypto porticus ſubterraneę ſimilis ęſtate incluſo frigore riget, contentaq; aere ſuo, nec deſiderat auras, nec admittit.
Cripticus, a, um, quod ſignificat occultum: & ſubterraneus. Sidonius. Potens antiquitus cripticis arcubus fornicauit. Iul. Firmicus crypticos homines appellat ſecreta fideli taciturnitate cuſtodientes.
Cryſtallus, fœ. gene. & Cryſtallum dicitur, ex κρύος quod eſt gelu στέλλω contraho, ita vt gelu concretum cryſtallum dicatur. Nam vt ſcribit Pli. ex gelu vehementiore concreto, naſcitur. Non alibi certe reperitur, q̃; vbi hibernæ niues rigẽt, glaciemq; eſſe certum eſt. Auguſt. in expoſitione pſal. Nix multorum annorum tempore durata & ſerię ſęculorum cryſtallum dicitur.
Cryſtallodes, penul. pro. latinę glacialis appellatur.
Cryſtallinus, a, um, pe. cor. quod eſt ex cryſtallo. Mart. Frangere dum metuis cryſtallina frangere peccas. Iuuena. Grandia tolluntur cryſtallina maxima rurſus. Murrina deinde adamas notiſſimus: & beronices.

C ante T

Ctenos κτῆνος latinæ iumentum dicitur. Vnde cteniatrus.
Cteniatri ſunt medici iumentorum: & pecorum quos Mulomedicos interpretantur verbum e verbo trãſferẽtes. Firmicus cẽtauro oriente, qui natus fuerit, aut auriga erit: aut equorum nutritor, aut mulomedicus: aut eqtiarius. Hũc Colu. & Var. Veterinariũ vocant vulgus Mareſcalcũ appellat.
Ctenes: ſunt quattuor dentes medij: qui in prima digeſtione terunt cibum. Nam quũ duo & triginta dentes ſint in homine anteriores dicũtur Gelaſini poſtea verſus maxillares tomes dicuntur. i. inciſiui: etiam dichaſteres, pe. pro.
Cteſiphon. Vide ſupra in dictione, Chteſiphon.

C ante V

Cubo, as, bui, itus, quãuis cubatio, nõ cubitio, ſicut & eius compoſita: quę tam primæ: q̃; tertię coniugationis inueniuntur: vt Accubo, bas, & accumbo, bis decubo, bas, & decumbo, bis, incumbo, bas, & incubo, bis, recubo, bas, & recumbo, bis, occubo, bas, & occumbo, bis. Virg. Nec adhuc crudelib' occubat vmbris: id eſt iacet mortuus. Idẽ Seu verſare dolos, ſeu certe occumbere morti. Secubo, as, & ſecumbo, is, quod eſt ſeorſum, & ſeparatus cubo. Proper. Miles depoſitis annoſus ſecubat armis. Liuius libro xxxix. per locum adoleſcens vetat eã mirari, ſi per aliquot noctes ſecubuiſſet religionis ſe cauſa: vt voto: pro valitudine ſua facto; liberetur. Habet tamen cumbo aliqua cõpo-

ſta, quę non hēt cubo, & diſcūbo, quod eſt, cibī capiendi gra, iaceo, non diſcubo. Procumbo, non procubo. Similiter cubo habet aliqua compoſita, quę non habet cumbo, vt excubo, non excumbo. Supercubo, non ſupercumbo. Eſt autem cubare, iacere, & proprie ęgrotorum eſt. Hor. Cubat hic in valle Quirini. i. ęgrotat, ſicut interpretes exponunt. Idem. Trans Tyberim longe cubatis, prope Cęſaris hortos. Cic. libro. ij. Tuſc. Itaq; narrabat eum grauiter, & copioſe de ipſo nihil eſſe bonum, niſi quod honeſtum eſſet, cubantem diſputaſſe.

Cubitor, qui cubat. hoc eſt iacet. Colu. libro. vij. cubitorem bouem appellat, qui ſępe decumbit ex peruicaci contumacia. Quod quidez vitium fame, & ſiti tollendum eſſe cenſet, non igni, alijſue tormentis.

Cubito, as, pe. cor. frequenter cubo. Cic. pro Celio. Et propter nocturnos quoſdam manes metu tecum ſemper pu ſio, cum maiore ſorore cubitaui.

Cubatus, us pro cubacione. Pliny. Si in cubatu tonuerit omnia pereunt.

Cubile, lectus, ꝙ in eo cubetur. Et cubilia, loca, in quibus feræ cubant.

Cubiculum, locus, in quo cubile ſternitur, vt ibi ſupercubetur. Sene. ad Lucil. Quid ꝓſunt multa cubicula? in vno iacetis. Dicitur, & de ſtructura. Pli. lib. xxxvj. Ea inquit maxima moles fuit: nec ſedit in cubili. Vtitur hac voce Victru. libro ſecundo.

Cubile ſalutatorium dicitur in quo ſimulachra deoruz imponi ſolent. quod & lararium alio nomine dicitur.

Cubicularius, qui in cubiculo miniſtrat. Cice. Hunc veſtri ianitores, hunc cubicularij diligunt.

Cubiculare, quod ad cubiculum pertinet, vt Veſtis cubicularis, q; i cubiculis vtimur, & cubicularis lectus apud Cic. lib. v. Tuſcu. legitur.

Cubitus, & cubitum vtroq; modo, dicit̄ curuatura brachij, vbi lacerto iungitur. Et accipitur a Pli. lib. vij. Inuenimus in monumentis Salamine Cautimenos filium in tria cubita triēnio accreuiſſe, pro menſura cubiti. Hierony. lib. iij. Regum. Domus, quā ędificauit rex Salomon domino, habebat ſexaginta cubitos in longitudine. Augu. Qui inde, nō videntur computare, niſi trecenta cubita longitudinis. Cōſtat autem cubitum, ex ſex palmis, digitiſq;. xxiiij. vt auctor eſt Victru. lib. iij. Seſquipes, hoc eſt pes vnus: cuz dimidio, facit cubitū. Pes eſt ſexta pars altitudinis in corpore noſtro, cubitus quarta. Eſt pręterea cubitus regius, qui maior eſt cōmuni cubito, tribus digitis, ſicut refert Herodo. lib. j. Eſt & cubitus geometricus: qui tm̄ valet, quantum ſex noſtra cubita: vt Origenes, Auguſtinuſq; tradiderūt. Cubitus in corpore humano eſt, in quo decens flexura brachiorum, ſic dictus, ꝙ ſupra eum cubare ſoleamus.

Cubitalis & hoc cubitale a cubitus fit cum ſignificat menſuram cubiti.

Cubitale ſubſtantiuum, pro ornamēto cubiti. Hora. in Ser. Ponas inſignia morbi. Faſciolas cubitale ſocalia.

Cubus. eſt figura ex omni latere quadrata quales ſunt teſſeræ, quibus in alueolo luditur, ex quo ipſæ appellatę κύβοι. in numerus etiam cubus dicitur cum omne latus eiuſdez numeri ęqualiter in ſeſe ſoluitur, ſicut fit, quando ter terna ducuntur, atq; idem ipſę numerus triplicatur.

Cucubo, as proprium eſt vocis noctuæ. Ouidi. Noctua luci fuga cucubat in tenebris.

Cucurio, is, pe. cor. Gallorum proprium eſt, vt Cucurire ſolet gallus, gallina gracillat.

Cuculus, pe. corre. & Cuculls per duplex ll, auis nota. & alio nomine dicit̄ Icterus. Mart. Quāuis per plures cuculus cantauerit annos. Hora. in Ser. Cui ſępe viator ceſſiſſet magna compellans voce cucullū: hunc gręci coccyga vocant.

Cucullus etiā genus veſtis eſt. Iuue. Sumere nocturnos meretrix anguſta cucullos. Sunt qui accipiūt cucullum pro nautico, aut ruſtico tegmine, ad arcendas pluuias. Col. Cultas, veſtitūq; familiam magis vtiliter, q; delicate hēat munitam diligenter a vento, pluuiaq;, quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis centonibus confectis, vel ſagis cucullis. Iuuena. Cōtentuſq; illic veneto, duroq; cucullo. Suidas, κουκούλιον, ὁ φορούμενον παρ' ἡμῖν κουκούλιον. Itaq; cum cucus grecum ſit nomē, cucculus eſt dactylus duplo cc, in prima.

Cucullio (vt Iul. capitol. docet) eſt genus pilei viatorum, quo capite obtecto, vagari nocte ſolent, apud Catonem de re ruſt. videtur accipi pro cucullo, cum inquit. Quæ opera per imbrem fieri potuerint, nouos fieri cētones, cucculioneſue familiam oportuiſſe ſarcire.

Cucumę, pe. cor. vaſa Ænea ſunt ad calefaciendam aquam idonea. Ambro. in diua Agnete. Dij tui, aut ærei ſunt, ex quibus cucumę melius fiunt ad vſus hominuz. Petro. arbiter in Cucumam grandem foco appoſuit.

Cucumion, dimi. gręca forma. Latinę vero Cucumula.

Cucurbitula, non tam paruam cucurbitam quam vaſculuz ſignificat in quod detrahitur ſanguis.

Cucurbitarium locus, in quo ſeruntur cucurbitę.

Cucurbitarius, amator cucurbitarum.

Cucumer, & cucumis, pe. cor. a curuore dicit̄. Virg. in Geor. Creſceret in ventrem cucumis, nec ſera comantē: Cucumeres, quaſi curui meres. Hi pepones etiam dici putantur, quī in cibis impenſius refrigerant, aluūq; molliūt. Sed Hiero. in lib. Numeri diuerſos oſtendit cucumeros, & pepones, cum ait. In mentē nobis veniunt cucumeres, & peponēs. Eſt & cucumis piſcis, vt apud Pli. lib. ix.

Cucumerariū, locus, in quo ſunt cucumeres, vt apud Eſaiā. Derelinquetur filia Sion, vt vmbraculum in vinea, & ſicut tuguriuz in cucumerario. Pro tugurio Cyprianus cuſtodiarum poſuit. Solet enim fieri tuguriaculuz: in quo cuſtos vigil obſeruat, ne cucumeres auferantur ex cucumerario.

Cucurbita, proprie anguria eſt. Sed apud Celſum cucurbitā, & per diminutionem cucurbitulam eam appellari legimus, quæ nunc vulgo ventoſa dicitur. Hac vtuntur medicī ad ſanguinem leui ſcarificatione educendū. Ait enim vſus cucurbitulæ præcipuus eſt, vbi non in toto corpore, ſed in parte aliqua vitium eſt.

Cudo, is, cuſi, & cudi, a cedendo, vt quibuſdam videt̄. Vir. Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates. Ser. i. feriendo elicit. Nam cudere ferire eſt. Vnde & incus dicitur: ꝙ illic aliquid cudamus. i. feriamus. Cuditur pecunia dum imprimitur. Teren. in Heau. Argētum cudo: quod tibi dem. Hiero. per tranſlationem cudere, pro componere vſus eſt. Cum & eadem, inquit, in multis feſtiuitatibus multoruz ſanctorum patrum ſtudia, miro cuderint eloquio. i. compoſuerint. Teren. in Eu. At enim in me iſtæc cudetur faba. Quod eſt in me hoc malum recidet, in me hæc vindicabitur culpa. Vt laborat ſolum, in quo cuditur: ideſt batuitur faba, cum ſiliquis exuitur. Vel quod quidam male coctam fabam: & quæ nō maduerit: ſed dura permanſit, ſupra caput coqui: velut ipſi irati granum ſaxo comminuſſe, tum vniuerſum malum ad coquum peruenit. Huius compoſita ſunt, accudo, excudo, incudo, procudo, percudo, & recudo, quod eſt iterum cudo. Var. Vt hi ſolent, qui vetera metalla recudunt: & habent penul. pro.

Cuias, ſignificat vnde: & non tantum patriam gentem, nationemq; innuit: vt apud Cice. libro quinto. Tuſcu. Socrates quidam cum rogarētur cuiatem ſe eſſe diceret. Mundanum, inquit. Totius enim mundi ſe incolam: & ciuem arbitrabatur: ſed etiam partes, & ſectam: vt Cuiates philoſophi vos eſtis, ſtoici ne, an epicurei? Dicitur & cuiatis communi genere. Vnde apud Plau. frequenter legitur, Cuiates eſtis? ideſt cuius patriæ: & gentis. Aelius. Qui neq; cuiatis eſſet: nūquam potuimus multa rogitando ſcire. Antiqui enim vt Priſci. ait nominatiuum proferebant: cuius & cuiatis, communi genere.

Cuius, a, um, quod antiqui per q. quis ſcribere ſolebant, refertur ad perſonam hominis. Virg. Dic mihi Dameta, cuium pecus? an Melibei?

Culcitra, a conculcando ad quietem paratur: dicta ꝙ in

ea conculcū

ca tomentum: vel ſagum: aliudue quid inculcetur. Non eſt ergo: quæ ſuper nos habetur, cum dormimus, ſed ſuper quam quieſcimus. Cicero. libro quarto Tuſcu. Erip iamus huic ęgritudinem, quo modo collocemus inculcatra pluma pſaltriam abducamus.

Culex generali nomine vermiculi parui alati, culices dicuntur. Hos gręci conopas vocant. Vnde & conopeum.

Culleus: vter: ſiue ſaccus lino: vel canabe: vel corio factus ab occulendo. i. claudendo dictus. Eo vtimur ad portāda frumenta. Pli. libro ſeptimo. Iunius valens meruit in prætorio diui Augu. centuno vehicula cum culleis donec exinanirentur ſuſtinere ſolitus. Factus eſt etiam Culleus in pœna parricidarum. Nam parricidæ ſanguineis virgis verberati in culleo ſuuntur cū cane & gallo & vipera: & ſimia. Deinde in mare, aut in flumen deijciuntur. Iuuena. Quis tā perditus vt dubitet Senecam præferre Neroni cuius ſupplicio non debuit vna parari ſimia, nec ſerpens vnus, nec culleus vnus. Eſt & Culleus nomen menſurę. xx. amphorarū capacis, vel. xxx. modiorum. Nam duo cullei vt Iunius baſſus ait, modij. lx. ſunt Priſcia. Culleus hac nulla eſt maior mēſura liquoris, vel. xl. vrnas, vt eſt apud Pli. & Colu. Hinc Seſquiculeare dolium apud Col. eſt. xxx. amphorarum, quaſi vnum & dimidiatum. A gręco id nomen tractum. Vaginas enim κουλεοὺς appellant.

Cullulus calix fictilis, quo in ſacris vtebantur pontifices, & veſtales virgines. Accipitur & pro vrceolo. Hora. Reges dicuntur multis vrgere culullis. Et torquere mero: quem perſpexiſſe laborent.

Culleola ſunt Cortices nucum viridium, a ſimilitudine culleorum: quibus oleum, aut vinum continetur. Quod & diminutiuum a culeum videtur.

Culus anus, pars poſterior, & proprie inter clunes: & nates. Virg. ſeu magis Ouid. in Priap. Vt culum rugam non habuiſſe putes. Mar. Cum ſit & hic culo tritior ipſæ tuo. Hic alio nomine Podex dicitur. Iuuena. Et podice leui cęduntur tumidę medico ridente mariſcę. Culum autem dici putant, quaſi culeon. i. vaginam. Vnde in Priap. legimus. Et quod nos culum culeon ille vocat. Quidam a colendo, ꝙ fœdo libidinis prurītu colatur.

Culigna vas proprie vinarium.

Culina, penul. produc. locus, in quo coquuntur epulę, quaſi colina a colo, is, vt Var. ait, ꝙ locupletiorē in ea ignem colamus. Iuuena. continens pro contento poſuit, ſcilicet culinam pro cibis coctis, cum inquit. Sequitur ſua, quemq; culina. Inde Culinarius.

Culinor, aris, quod eſt cuculinam exerceo.

Culmē, quod culmis tegitur, & ab antiquis culmina dicta ſunt tecta, quia ædificia de culmo. i. paleis e meſſibus contegebant.

Culmus frumenti calamus a radice, vſq; ad ſpicam dictus: ꝙ colatur, qui & calamus dicebatur. Vnde & columē primo, poſtea culmen. Stipula ipſa folia, quę ambiūt culmū. Dicuntur etiam culmi, vt docet Var. qui in ſummo campo naſcuntur, ꝙ ſummum culmen teneant.

Culpa, vt Do. inquit, eſt eius, qui neſciens aliquem leſit.

Culter, & Cultrum dr̄ pro inſtrumento quo vtimur in mēſa ad incidendum. Proper. Et canis in noſtros nimis experrecta dolores. Cum fallenda meo pollice cultra forent. Teſtus. Clunaculum eſt cultrum ſanguinarium. Hinc Cultellum: & cultellus diminutiua. Iuu. Spectas, & chironomūta volanti Cultello: donec pgant dictata magiſtri Omnia, nec ſane minimo diſcrimine refert. Quo geſtu lepores: & quo gallina ſecetur.

Cultrarius, miniſter. qui victimas cultro victimat: qui alio nomine dicitur victimarius. Suet. in Cali. Admota altaribus victima ſuccinctus pomparum habitu, elato alte malleo cultrarium mactauit.

Cultus, us ornatus a colo, is cuius contrarium eſt Incultus Ambro. libro. Hexa. Ea prima eſt gratia: quæ ſi deſit tota domus deformi horret incultu. Cultus dicitur quicquid adhiberi poteſt ad curam corporis pręter cibum.

Cum præpoſitio copulatiua quādoq; iungit notanti ſocietatem: & coniunctionē animi, vt Summa cum beniuolētia, ſumma cum hilaritate illum excepi. Item iungit ablatiuo: ſi comite aliqua perſona aliqs fecerit quippiā, vt cum Socrate profectus ſum. Et mihi cum illo negocium eſt. Et cum hoſte pugno. In compoſitione vero poſtpoſita inuenitur, vt mecum, tecum, ſecum, quicum, quibuſcū. Interdū ornatus, vel metri cauſa. Aliquādo aduerbium eſt, & accipitur pro quando. Quod quidam quum ſcribunt. Et apud veteres quom ſcribebant. Virgi. Cum faciam vitulam pro frugibus ipſe venito. Non nihil me conſolatur, cū recordor quanta me complecteris beniuolentia. Iungitur modo indicatiuo. Vt cum dico, cum dicebam, cum dixi cum dicas. Modo ſubiunctiuo, vt cum dicerem. Interdū ponitur pro dum. Ci. Cum me in Aphricam cōtuliſſem. Interdum pro ꝗuis & exigit tamē, iungiturq; ſubiūctiuo. Ci. pro Deiotaro. Cum in omnibus cauſis grauioribus initio dicēdi cōmoueri ſoleam, tamē in hac multa ita me perturbant. Aliquando pro quoniā, ſiue pro cauſa. Et ſimiliter ſubiūctiuo iungitur, vt cū inueniam latinos ꝓprio ſermone hęc paruꝫ attigiſſe, conatus ſum pro viribus. Iungunt quādoq; cum, & tum, quę licet idem fere ſignificent, diuerſo tamē modo ordinant. Nam in cū eſt quiddam minus, in tum quiddaꝫ maius, & hoc duobus modis fit, vt aut generale præcedat, ſequatur ſpeciale, aut ambo ſint ſpecialia. Primo modo ſic. Quin. Quod cū omnibus confitendū eſt, tum nobis pręcipue qui rationē dicendi a bono viro nō ſeparamus. Idem omnibus, multū mihi aūt maxime. Altero mō. Idem. Quod opus Marcelle victori tibi dicamus. quē cum amiciſſimū nobis, tum eximio litterarū amore flagrantē digniſſimuꝫ hoc mutuæ inter nos charitatis pignore iudicabamus. i. multum, ꝓter amorē tuum in nos. plus tñ propter amorē litterarū. Aliqñ etiam cum, & tum cōiunctiuo iunguntur. Cice. Graui teſte priuatus ſum amoris erga te mei patre tuo clariſſimo viro, qui cū ſuis virtutibus, tum vero te filio ſuperaſſet omniū fortunas, ſic ante vidiſſet, ꝙ; e vita decederet Quādo aūt fit ſub duobus verbis, fieri debet ſub codeꝫ modo, & tēpore, vt Ci. in principio li. de na. deo. Cuꝫ multæ res in philoſophia nequaquā ſatis adhuc explicatæ, tum difficilis Brute, qō tu minime ignoras, quæſtio eſt de natu. deo. Ponitur quandoq; tum, ſine cum, geminatum, vel triplicatum in rebus paribus. Quin. Nec indignetur Herodotus ęquari ſibi Titum Liui. tum in narrando mire iucūditatis clariſſimiq; candoris, tum in concionibus ſupra quaꝫ enarrari pōt, eloquentē, ita dicunt omnia, tum rebus tum perſonis accōmodata. Ponitur nōnunq; tū pro aliqñ. Cic. Tum hoc, tum illud argue. i. mō hoc, modo illud. Qñq; pro tunc. Vir. Tum primum noſtri Cacum videre tremētem. Qñq; eſt aduerbiū ordinis pro deinde. Idem. Æneas matri Eumenidum, magneq; ſorori Enſe ferit ſterilemq; tibi Proſerpina vaccam. Tū ſtygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoq; pro præterea. Idem lib. iij. Tum vox tetrū inter odorem. Sunt qui diſtinguant: vt quando prępoſitio eſt, cum c, ſcribi debeat, quando aduerbium, ſe coniūctio cum q qum. Et apud veteres quom ſcribebant. Verum qa ratio non ſit ſatis ponderoſa: tam doctorum vſus obtinuit vt cum c, ſemper ſcribatur. Quare vnuſquiſq; prout voluerit, ſcribet.

Cum dicto ſignificat ſtatim poſt verba, & Vix dum finito ſermone. Apul. Et cum dicto ſutili centuculo faciem ſuā iam dudum pumicantem pre pudore obtexit.

Cum maxime vna pars eſt, & ſignificat nimis. Terē. in Hecy. Hanc Bac hidem amabat: vt cum maxime, tamen Pāphilus eum pater vxorem vt ducat orare cœpit.

Cum poteſtate eſt: dicebatur de eo: qui a popolo alicui ꝓferebatur negocio, ſeu qui magiſtratum gerebat. Cice. li. ij. artis ve. Fœlix, an Infœlix, priuatus, an cum poteſtate ſit. Cū imperio ē dicebat, cui noiatim dicebat a pplo impiū. Cuꝫ primis ſignificat imprimis. Apul. Hic cum primis no

bilis ac facundus. Sic dicitur cum prime.
Cuma vrbs in locrensi agro, qui est Ioniæ Asiæ minoris, a qua Cumea ſybilla, quã aliqui a vicinitate loci Erithream appellarunt. Hæc profecta in Italiam, multa de Romanis vaticinata eſt.
Cumæ. arum. Vide in dictione Comum.
Cumatilis, penul. cor. color, qui & Ceſtus, Ceruleus alio nomine dicitur. Nam græci κύματα fluctus vocãt. Plau. Cumatilem togam, aut Plumatilem.
Cumera penul. cor. vas ingens vimineum, vel etiam fictile: quo frumenta conduntur, vt inquit Acron. Modo dicitur vas, quod capit quinq; vel ſex modios, quod lingua ſabinorum Trimodiũ vocatur. Hora. lib. Ser. Cur tua plus cumeris laudes granaria noſtris.
Cumerũ, vas nuptiale a ſimilitudine cumerarum dictum.
Cumulus, penul. cor. aceruus proprie dicitur, q̃uis Virg. cumulũ pro altitudine, & quaſi acumine aquæ poſuerit. Inſequitur cumulo prẽruptus aquæ mõs. Et cumulus eſt: quẽ additur menſurẽ planẽ: vt inquit Feſtus.
Cumulare implere, coaceruare, & quaſi ad cumulum addere. Tractum a menſuris, quibus nihil poteſt addi. Et dicimus cumulo tibi honores, & cumulo te honoribus. Ambro. lib. j. offi. Honoribus te cumulaui.
Cumulatim, aduerbium, aceruatim, cumulate abundanter.
Cuminum. Vide in dictione Cyminum.
Cune, & cunabula pro eodem accipiuntur dicta, quaſi Cyne, & Cynabula. Nam κυεῖν græci eniti dicunt: & parere υ in u latine conuertitur, ἀλλὰ κύω δέ τὸ ἔγκυμα. Sunt enim lectuli, in quibus infantes ſolent iacere: vel loca in q̃bus naſcuntur, quæ etiam incunabula dicũtur. Vnde ſæpe legimus. Ab incunabulis. Nã in hoc loco nihil ſignificat: ſicut & in aliq̃bus dictionibus, vt colũnis, & incolumis. Sunt qui cunabula, & incunabula a cunis deducũt, & ea ꝓprie dici exiſtiment, quæ ad cunas muniẽdas: & ornandas ꝑtinent, in q̃bus iacet: & conditur infans. Plau. in Amph. Sed puer ille, quẽ ego laui, vt magnus eſt, & multũ valet, nec eum quiſpiã colligare quiit in cunabulis. Et in Tru. Faſcijs opus eſt puluinis cunis. Incunabulis per tranſlationeꝫ variæ ſumuntur. Idem in Pſeu. Sed iſtic ſeruus Cariſto huc qui aduenit quid ſapit vſq; a cunabulis. i. vſq; ab infantia, vel vſq; a puero. Hoc eſt ab ea ẽtate: quæ incunabulis agitur. Colu. Cum a primis cunabulis Simo liberis parentibus eſt oriundus audiſſe potuerit. Liui. libro quarto. Ab incunabulis imbutum odio tribunorum. Virg. lib. iij. Cunabula pro initijs poſuit: q̃m cunabula lectuli ſunt in quibus infantes iacent: quẽ q̃a educationis principia ſunt ꝓ primordijs quoq; aliarũ rerũ ponunẽ. Mons ideus: vbi & gentis cunabula noſtræ Centum vrbes habitant. Similiter Cice. lib. de opti. ge. di. Non fuit de oratoris, quaſi incunabulis dicere. Hiero. Habitatio deſerti, & incunabula monachorum talibus inchoantur alimentis. Cice. in Saluſti. poſuit pro nutrimentis cum ait. An vllũ exiſtimas poſſe fieri ciuem egregium: qui non his artibus: & diſciplinis ſit eruditus? An vlla alia putas rudimenta: & incunabula virtutis, quibus animi ad gloriẽ cupiditatẽ aluntur? Nam rudimenta pro initijs: & incunabula pro nutrimentis dixit. Quandoq; incunabula vocamus nutricationem puerileꝫ a cunabulis. Sue. de Veſpa. Quare princeps quoq;. & locũ incunabulorum aſſidue frequentauit. Cunabula verboruꝫ pro primordijs & originibus. Apud iuriſconſultos cunabula legum pro inſtitutionibus & primitijs legalibus.
Cunabula, & incunabula. Vide in dictione. Cunæ.
Cuncti ſignificat quidem omnes, ſed qui ſint coniuncti. Omnes etiam ſi ſunt diſiuncti, & diuerſis locis.
Cunctor, aris, cum c, ante t, a cũctus fit. Contor, aris, cum o ſine c. a contus, quæ eſt pertica, ambo ſignificant immorari differre ab eo, ꝙ cuncti ſimul ſine difficultate moueri non poſſunt. Vel ab eo, ꝙ qui contis vada rimantur paulatim procedunt. Liui. libro. j. Alij dum conctantur in ripis inter pugnæ, fugæq; conſilium oppreſſi. Colu. Nam diſpendioſa eſt contatio, primum ꝙ auibus prædam: cæteriſq; animalibus præbet. Ponitur quãdoq; cunctari pro dubitare. Suet. de Aug. Cunctari ſi, ne ſi ſupereſſet, eriperet legibus reum. Quandoq; pro manere. Virg. Reginam thalamo cunctantẽ. A cunctor fiunt compoſita: percunctor, & recunctor: quod eſt iterum moror. Aug. Tum me recunctantem abripere, atq; excutere ab eis, & tranſilire, quo vocabar. Cunctatio mora, ſeu dubitatio.
Cunctanter, ſignificat cum mora. Cuius contrarium eſt incunctanter. Liui. lib. j. Tum illum haud cunctanter diſcidiſſe cotem ferunt. Aug. li. vj. con. Quod violari non pōt incunctanter præponebam violabili.
Cune°, ἐλλήνισι λέγεται σφὴν ξυλοφῶν ἐν τῇ παιδείᾳ ἀλλὰ σφὴν τὸν ξύλον σχίζειν, inſtrumentum: q̃d ad ſcindenda ligna adhiberi ſolet. Huius prima pars acutior eſt, vt q̃uis rimulam facile intret, ſequens autem latior: & amplior. Virgil. Nam primi cuneis ſcindebant fiſſile lignum. Per tranſlationem cuneus ſumitur pro peditum multitudine in cunei formam redacta: quæ cuncta in acie primo anguſtior, deinde latior procedit, vt Vege. li. iij. ſcribit. Hunc ſimplicitas militaris porcinum caput appellat. Ab huius etiam cunei ſimilitudine, dicta ſunt loca in theatro. i. graduum ordines, in quibus vulgo ſpectatores ſtabant inter ſedentium ſubſellia. Iuue. Digna tuo cuneis an habent ſpectacula totis. Quod ſecurus ames. Vitru. lib. v. Cunei ſpectaculorum in theatro ita diuidantur: vt anguli trigonorũ qui currunt circa curuaturam circinationis dirigant aſcenſus, ſcalaſq; inter cuneos ad primam precinationem. Inde theatrum eleganti epitheto cuneatuꝫ dicitur. Virg. Cuneatĩ hinc læta theatri. Excuneati ab Apuleio dicti ſunt, quibus ſedendi locus non fuit in cuneis conſertis. Sed & conſtipatam turbam cuneos dicimus. Cypria. Stipatus clientum cuneis. Virgi. lib. iij. Geor. Per cuneos geminatus enim: populiq;, patrumq;. Et cuneus dictus eſt ager in Hiſpania contiguus ſacro promontorio.
Cuneatus, a, um, quod eſt in formam cunei factum. Vnde a Liuio forma ſicuti cuneatior appellatur, cuius ſummum latius: imum ſtrictius erat. Et cuneatus ager apud Columellam in cunei formam factus, vtputa cum eſt longus pedes centum, latus ex vtraq; parte pedes viginti, & altera pedes decem apud Plin. lib. iij. Hiſpania cuneatur anguſtijs. i. in cunei formas efficitur. Hinc excuneatus & diſcuneatus, de quo infra.
Cuneatim aduerbium ſignificat per cuneos. Ammia. Imperator cuneatim ſtipatus.
Cuniculus animal lepori ſimile, qui ſubter effoſſa terra latere ſolitus eſt. Mar. Gaudet in effoſſis habitare, cuniculus antris. Item cuniculus diminutiuum eſt a cuneo: a quo cuniculus animal appellatus eſt vt inquit Var. Iteꝫ cuniculus foramen ſub terra occultum: quod ẽ neu. gene. Feſtus. Cuniculum protulit: ex quo vapor trahitur in balnearibus vaporibus.
Cunina dea: quam priſci coluerunt: quæ cunis infantium præſidere putabatur.
Cunire eſt ſtercus facere: dictum a cunis infantium, quẽ ſæpe ſtercore fedantur.
Cunila, quæ & cunilago quandoq; a Pli. dr̃. ab Ariſto. Coniſa herba eſt, quam Theodorus Caſa publicarem cõuertit, quia pulices necat. Colu. lib. x. Cunile noſtratis: quam ſatuream ruſtici vocant. Huius vero herbẽ multa ſunt genera. Nam quædam Bubula appellatur: & ſemen pullegij habet: quod contra ſerpentes in vino bibitur. Quædaꝫ ſatureia a grẽcis. Origanum Heracleoticum. Tertia a græcis. Maſcula a noſtris cunilago odoris fœdi. radicis lignoſẽ. folijs aſperis: cuius manipulum: ſi quis in domo poſuerit omnes a tota domo blattas ad eam tradunt conuenire. Prodeſt aduerſus omnia venenata.
Cunnus per duplex nn, pars mulieris pudenda.
Cupe, vaſa vinaria maiora, quẽ vulgo Vegetes appellanẽ. Luc. Namq; ratem vacuẽ ſuſtentant vndiq; cupæ. Cupis

enim naues

enim naues in mari ſuſtinentur, cum ipſarum latera: carinæq; reſarciuntur. A priſcis cupæ dictæ a cauo. Vnde Caupones a cupis.

Cupes, Cupedia: & Cupedula ab antiquis dicebantur lautiores cibi, ſiue cupiditas lautiorum ciborum, quod rebus cupidinis alimenta præbeant. Gel. Cõiectabamus ad cœnulam, nõ cupedulas ciborum: ſed argutias quęſtionũ. Cic. Ambitio: mulieroſitas, peruicatia, liguritio, temulentia cupedia.

Cupedinarij, qui eſculenta & poſculenta vendunt. Nam Numerius cupes: ſiue Cupedius. & Macellus conſules romani ob latrocinium damnati actiq; in exilium ſunt bona eorum publicata & ędes dirutę. Ibiq; ędificatus eſt locus in quo vendebantur ea quę veſcendi cã in vrbem erant allata. Itaq; ab altero Macellum ab altero forum cupedinis dici autũant locum vbi eſculenta: & poſculenta veneunt. Alij forum piſcarium hoc nomine ſignificari volunt. Teren. In Eu. Ad macellum venimus: concurrunt mihi læti obuiam Cupedinarij omnes Cetarij lanij coqui.

Cupedo apud Lucre. non capacitatem, ſed cupiditatem gulam. deſyderium ſignificat. Vt Cupedia Ciceroni: ſed prima longa: quoniam a Cupedo equite romano deducitur.

Cupedinarium forum, & Cupedinis forum: a Cupiditate: vel quod ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis.

Cupio, is, ui, vel cupij, itum, pe. pro. ſm quartam coniugationem, quod apud antiquos proferri ſolebat. Ouid. li. Faſto. Mars videt, viſamq; cupit, potiturq; cupita, Luc. libro j. Effringere vt alta naturę primus terrarum clauſtra cupiret. Eſt autem cupere optare: q̃uis abinuicem ſeparentur: quia cupimus, quę in ſpe ſunt, optamus, quę non ſperamus. Cic. in Ora. Neq; vero cupientibus nobis, atq; exoptantibus fructus ocij datus eſt. Et cupere minoris vis eſt, q̃ deſiderare. Teren. in Heau. Quanto diutius abeſt: tanto magis cupio, tanto magis deſidero. Huius verbi compoſita ſunt Concupio: a quo Concupiſco, quod eſt in uſu frequentiori, & ſignificat vehementer cupio. Iuſt. libro. ij. Nihil victores præter gloriam concupiſcunt. Salu. Nam vt quiſq; domum, aut villam, poſtremo vas: aut veſtimentũ alicuius concupierat, dabat operam, vt is in proſcriptorum numero eſſet, hinc concupiſcentia, quę eſt bonarum ęque, ac malarum rerum appetitus. Diſcupio, valde, ſeu varijs modis cupio. Celius ad Cicero. Te videre: & omnia intima conferre diſcupio. Habeo autem q̃ multa. percupio valde cupio. Plau. in Aſi. Percupio obſequi gnato meo. Dicimus etiam bene cupio: & male cupio.

Cupidus, auidus. Teren. in Adel. Tace. Egomet conueniam ipſum, vt cupide accipiat. i. bene, & libẽter. Hoc eſt magna auiditate. Accipitur interdum pro amatore: ſicut cupere pro amare. Teren. in And. Vel quod ipſi bene cupio Glycerio. Ponitur tñ conſequens pro antecedente. Optime enim amamus aliquos, cum illis bene cupimus.

Cupido, maſcu. ge. accipitur pro deo, qui filius Veneris fuiſſe fingitur a poetis, a quo Cupidineus, a, um, Cupido vero fœ. ge. p cupiditate q̃uis cupiditas leuior ſit, q̃ cupido. Lucil. lib. xix. Cupiditas ex homine cupido, ex ſtulto nũq̃ tollitur: quod cupiditas pars quædam ſit temperatior defluẽs a cupidine. Inueniť etiam Cupido, maſcu. ge. accipi pro cupiditate. Hora. At bona pars hominũ decepta cupidine falſo. Et alibi. Cupido ſordidus aufert.

Cuprę ſſus. Vide in dictione Cypariſſus.

Cuprium genus quoddam ęris. Vnde apud Palla. Cuprini claui dicuntur. Legimus quoq; Cyprium.

Cur aduerbium ſignificat quare, licet quidam per q ſcribendum putent, & a quare per ſyncopen, atq; apocopen deductum, a & e litteris detractis.

Cura eſt flagrans in corde ſtimulus. Vnde dicta eſt ſolicitudo, anxietaſq;, quaſi cor edat. quod coredat: & excrudet. Virg. Quã hæc te cura remordet. Qñq; ponitur pro ſtudio: & diligentia vt Salus tua eſt mihi curę. i. ad ſalutẽ tuam ſtudium adhibeo. Quãdoq; pro opere: quod adhibita cura fit Mar. neq; piget curæ præmia ferre tuæ, id eſt præmia operis abs te facti. Quandoq; pro amore. Virgil. At regina graui iamdudum ſaucia cura. Idem etiã apud inferos inter mõſtra habitantia in faucibus inferorum ponit curas, quaſi deas aliquas. Et vltrices poſuere cubilia curæ. A cura fiunt compoſita Tricurus, & Securus.

Curioſus, a multa cura dicitur, ſiue in bonum, ſiue in malũ. In malum quotiens plus diligentię, q̃ oporteat rebus, vel noſtris, vel alienis adhibetur. In bonum cũ cura ſupra modum vtimur ad res bene gerendas. Eſt igitur curioſus: qui multum, ſiue diligẽter aliquid curat. Cic. A pro. pul. Ita eſt homo, non modo prudens, verũetiam ęquus vir, & curioſus. Et pro Sex. Etenim animus eius vultu, flagitia parietibus tegebantur. Sed hęc obſtructio: nec diuturna eſt; neq; obducta, ita vt curioſis oculis perſpici non poſſit. In bonum quoq;. Colu. libro. iij. vſus eſt aduerbio. ſin autem ipſam vitem ſternere voles iuxta radicem, ita ne ipſam lædas curioſe fodito. Similiter Incurioſe. Gel. ſiquis non incurioſe legat. Non eſt igitur curioſus a parua cura, vti Valla putauit: ſed a diligẽti: & optima. De deriuatione quoq; cur dicat. Curioſus non tam a cura, q̃ a curia videtur deſcendere: cuius compoſitum magis eſt in vſu. Incuria. i. negligentia, tametſi curia a cura dicatur, non ei aſſentio. Neq; de cõpoſitione, vt a curia componatur incuria. Sed dico ita venire curioſus a cura per adiectionem litteræ. i. quẽadmodum & curia, niſi a curio ſumere velimus. Vtrũq; Plau. in Aulul. poſuit. Etiam agnũ miſi, quo quidem agno ſat ſcio magis curioſam nuſq̃ eſſe vllam beſtiam: volo ego ex te ſcire, quid ſit agnus, curio, quia oſſa, & pellis totus eſt: ita cura macet: quin exta inſpicere in ſole licet, ita is pellucet, quaſi laterna punica. Feſtus exponit, Curionem agnum: quaſi confectum, & extenuatum curis. Similiter incuria per adiectionem i, liquet, non a curia, ſed a cura componi: quod ſignificatio eorum aperte declarat. Nam cura: & incuria diuerſa ſunt, & oppoſita, ex aduerſaq; eorum ſignificatione facile monſtratur incuria a cura componi, qm̃ in negatiue ſtat: & alterius ſignificatio ex contrario alterius edocetur, eo quod ſicut cura diligentia eſt, ita incuria negligentia, vt Cice. in Lel. oſtendit, Vituperanda eſt rei maxime neceſſariæ tanta incuria. Quod non ſignificaret: ſi a curia componeretur. Nam eſſet locus a curia diuerſus, qm̃ curia locus erat: vbi curas publicas gerebant, & vbi cura ſacrorum publica. Nec per adiectionem litteræ i, incurioſus: & incuria; niſi euphonię cauſa factam. Puto quod non recte ęſonet curoſus, & in cura. Curia vero accepiſſe arbitror. i. vt aliam a cura ſignificationem caperet, & nihilominus primitiui naturam ſemper oleret. A curioſus fit curioſitas pro affectatione: & diligentia. Ab incuria incurioſus. Amb. libro. j. offi. Incurioſus ſalutis, gloriæ cupidus. Pli. Rebellat ſæpe humor incurioſe datus Aliquãdo incurioſus capitur pro pingui, vt apud Apuleium.

Curioſitas. Vide in dictione Curioſus.

Curia a cura dicta eſt. Curiarum duo genera erant Romę. Nam locus: vbi ſenatus Remp. curat, curia dicitur. Et vbi cura ſacrorum tractatur: curiam appellamus. i. vbi vel ſacerdotes res diuinas: vel magiſtratus humanas curat. Et non ſolum pro loco, ſed etiã pro hoĩbus curia ſumitur. Luc. Victo iure minax iactatis curia Gracchis. Curię etiã noĩatur, in quibus vniuſcuiuſq; partis populi Roma. quid geritur, quales ſunt hę: in quas Romulus populũ diſtribuit numero. xxx. quas qm̃ tunc Reipu. curã per earum partium ſñiam expediebat, curias appellauit His poſtea additę alię quinq; fuere: ita, vt in ſua qſq; curia ſacra publica faceret, feriaſq; obſeruaret. Curia, in qua habebatur ſenatus, tẽplum erat. Habebatur autem modo in ęde Apollinis, modo in delubro Concordiæ modo in hoc, modo in illo templo.

Curiales dicũtur, qui ſunt eiuſdẽ curiæ, ſicut Tribules eiuſdẽ tribus. Curiales flamines curiarum ſacerdotes. Curiales menſę in quibus imolabatur Iunoni quę curis eſt appellata. Romulus. n. hoc modo inſtituit diuiſa omni multitudine trifariam ſingulis partibus duces ſingulos pręfecit tribuſq; eas

appellauit. diuiſitq; eas tribus in denas equales partes: vocauitq; eas curias illiſq; etiam duces ſingulos præfecit duces tribuum tribunos. Curiarum vero curiones noiauit. Inde curiales ſunt qui & tribules & contribules ex eadem tribu ſiue curia. hęc Diony. Hali.

Curiata Comitia: conuentus: qui litium cã in curijs fiebant.

Curiones a curijs dicti ſunt, in qbus ſacerdotes, ita res diuinas curabant: ſicut ſenatus res humanas in curia hoſtilia curare ſolebat, vt inquit Varro. Et curiones dicunt præcones. Iul. capitol. Ille q curionem dici iuſſit, imposturam fecit, & paſſus eſt. Euſeb. libro. iiij. eccleſia. hyſto. Miſſo curione ad populum iubet voce maxima ꝓteſtari Polycarpum tertio cõfeſſum ſe eē Chriſtianum. Apul. li. i. de aſi. procurioſo curionem appellauit cum ait. Non quidez curio ſum: ſed qui velim ſcire: vel cuncta: vel certe plurima. Plau. vero in Aul. agnum curionem appellat macilentuz, tanq̃ ob curam ſit emaciatus. Vnde a contrario. Apul. in floridis agnum opimũ, & pinguem dicere volẽs. appellauit incurioſum. Et curiones ſunt quidam Romani ciues.

Curionatus, us ipſe magiſtratus appellatur.

Corionia, ſacra quę a curionibus in curijs fiebant.

Curionum dicebatur es, quod dabatur Curioni ob ſacerdotium curionatus.

Curo, as, a cura fit. Et eſt curare operam dare. Cic. Cura, vt valeas. Aliquando incumbere, & curam habere Plau. Tu quæ agenda ſunt cura. Sed in idem recidunt. Aliquando mederi. Cice. Difficilius alij alijs morbis curantur. Aliquã do reficere. Vnde curare corpus dicimus, cum de hominibus loquimur. Quod eſt cibo lauacro, & his ſimilib⁹ operam date. Virg. Corpora curamus, feſſos ſopor irrigat artus. Teren. in Adel. Ædepol Syriſce te curaſti molliter. i. cibaſti, vel refeciſti. Cum vero de apibus: & huiuſmodi animalibus: cibo tm̃ accipimus. Cato boues curatiores dixit pro pinguiores. Huius verbi compoſita ſunt Accuro: vnde accuratus, concuro. Plau. in Fac. Magis vnum in mente eſt mihi nunc ſatis, vt cõmode pro dignitate obſonij, hæc concuret coquus. Procuro, de quo alibi. Percuro perfecte curo. Colu. lib. vij. Hic idem ſanguis, niſi miſſus fuerit, ſaniẽ creabit. Quod ſi ſuppurauerit, tarde percurabitur.

Curator, qui pupillis, loco tutoris datur, dictus, ꝙ pupillarium bonorum curam gerat. Et curator dicitur, qui rei frumentariæ: & agris diuidundis prępoſitus eſt. Et a Gel. Catulus dicitur curator reſtituendi capitolij. Et generali vocabulo curatores dicuntur præpoſiti. Vnde & a Frontino de curatoribus aquarum ſcriptum eſt. Sueto. in Cali. Curatorem munerum: ac venationum, per continuos dies in cõſpectu ſuo catenis verberatum, non prius occidit, q̃; offenſus putrefacti cerebri odore.

Curatorius, a, um, quod ad curatorem pertinet, vt Curatoria actio.

Curatio, inquit Do. medicorum eſt, cura mentis, curatura diligentiæ. Inuenitur etiam curatio pro iniunctione muneris. Plau. Quæ mea curatio eſt. Liui. libro ſecũdo. Quod facile appareat, nõ tam ad honorem eius curatio altior faſtigio ſuo data, eſſet factum.

Curius nomen Romani ciuis exactiſſima frugalitate, & perſpecta fortitudine. Hic cum in ſcamno ſederet, & rapas in focho coqueret. Samnitum legati magnum auri pondus publice miſſum attuliſſent, inuitarẽtq;, vt eo vti vellet, reſpondit, M. Curius malle imparē locupletibus, q̃; locupletem fieri. Et qui acie vinci nõ potuit: eum pecunia corrumpi non poſſe. Triumphauit de ſamnitibus & de Sabinis tertio de Lucanis ouans vrbem intrauit. Pyrrhumq; ex Italia pepulit. Et cum intermiſſe pecuniæ argueretur cadus ligneum quo vti ad ſacrificia conſueuerat in mediũ ꝓtulit: iuratq; ſe nihil amplius depreda hoſtili domũ conuertiſſe.

Cures tm̃ pluralis numeri, Sabinorum oppidum, cui imperabat. T. Tatius, cuius ciue Quirites dicebantur: conueneruntq; Romulus: & Tatius in hanc ſententiam, vt e duobus populis, vnus efficeretur: & Sabini Romas migrarẽt, Romaq; nomen retineret, ſed Romani, & Sabini Quirites appellarentur. Ouid. li. lib. ij. Faſt. Te Tatius paruiq; Cures: Ceninaq; ſenſit. Hinc etiam populi cures. Virgil. lib. ix. Tacioq; ſeni: curibuſq; ſeueris.

Curis lingua ſabinorum haſta dicitur. Vnde Iuno dicta eſt Curitis, quia eandem haſtam ferre putabant.

Curetes, quidam Cretæ populi, de quibus Ouid. lib. iiij. Metha. Largoqʒ ſatos Curetas ab imbri. Alij fuerunt ſacerdotes Cybeles: qui & Coribantes dicuntur, qui ad ſacra Cybelis admiſſi ſunt caſti: & puri, illicqʒ ſaltant armati. Dicti a κορυβαν, quod iactationem ſignificat capitis: ꝙ capita ſaltando iactent furijſqʒ agitentur. Alij fuerunt populi in Dalmatia. Luc. Illuc bellaci confiſus gente Curetum. Itẽ curetes ſunt partes ętolorum: & Stra. ſcribit eandem eſſe cureticam oram: quæ & pleuronia.

Curculio per c, non per g, vt patet ex Plau. qui comœdiam inſcripſit curculionem prologum, per primas litteras verſuum Curculio ſcripſit: animal paruum frumentum corrodẽs, quaſi gurgulio, eo, ꝙ nihil in eo pœne aliud, q̃; guttur videtur. Eſt enim gurgulio via patens, ſeu fiſtula ſpiritalis: qm̃ ſpiritus a ſummo ore in pulmonem, atqʒ inde, rurſum in os & in nares cõmeat, perqʒ eandem viam vocis quoqʒ fit meatus. Hanc græci tracheam arteriam. Hoc eſt aſperam arteriam vocant. Is conſtat ex oſſibus flexuoſis: & mollibus: quaſi ex annulis in catenę modum compactis: & imperfectis κώναιδες.

Curro, is, cucurri, curſum. Cuius compoſita quandoqʒ geminant ſyllabam, quandoqʒ non. Virg. libro quarto. Decurrere iugis aliũ de parte patentes. Tranſmittũt curſu campos. Liui. lib. xxij. Quacuiqʒ proximum fuit decurrerunt. Cato contra Piſonem. Video hac tempeſtate concurriſſe omnes aduerſarios. Teren. in Hecy. Vna illarum interea propere præcurrit. Currere vero proprie in terra dicimus. Vnde fit curſus. Sed figurate & in mari naues velociter volantes currere dicuntur. Virgi. Sed tibi, qui curſum venti: quo fata dedere. Apul. Et inopinati auium curſus terrorem adiecere. Et habet paſſiuus in tertia perſona: vt inquit Priſcia. ſicut multa alia. Nam dicimus Curritur ſpacium. Aratur terra. Inſeritur arbor. Teren. in Adel. Decurſo ſpacio: bibitur vinus &c. Compoſita huius verbi ſunt Accurro, quod eſt ad aliquem locum: vel hominem auxiliandi, complacendiue cauſa curro. Teren. in And. Ibi tum exanimatus Pamphilus bene diſſimulatum amorem: & celatum indicat, accurrit: mediam mulierem complectitur. Cõcurro ſimul curro: & Concurrere ſimul omnes currere. Lactan. libro ſecundo. Tum vero alacres ad deorum templa concurrunt. Aliquando ſignificat contra: ſiue aduerſus currere. Naz cũ duo exercitus collatis ſignis pręlium ineunt: concurrere dicuntur. Virg. Audetqʒ viris concurrere virgo. Salu. Maximo clamore: cũ infeſtis ſignis concurrunt. i. ſimul omnes aduerſus currunt. Circũcurro a quo Circũcurſo. Ambro. Diſcite virgines non circũcurſare per alienas ædes. Decurro deorſum curro. Diſcurro, per diuerſa loca: aut huc: & illuc curro. Liui. lib. i. Signoq; dato iuuentus Romana ad rapiẽdas virgines diſcurrit. Excurro extra curro. Cice. Apio pul. Mandaui vtriq; eorũ: vt ante ad me excurrerent vt tibi obuiam prodire poſſem. Aliquando de malo intelligitur: vt cum fiunt excurſiones a militibus: quæ idem ſunt: quod incurſiones. Nam excurſiones vocantur reſpectu illorum: a quibus recedunt. Incurſiones reſpectu illoruz in quos incurritur. Liui. lib. j. In fines romanos excurrerunt populabundi magis q̃; iuſti more belli. Incurro Introcurro, intercurro: qđ eſt inter medium curro. Cice. lib. j. ad Herẽ. Alterum genus narrationis eſt: quod intercurrit nõnunq̃; fidei, aut criminationis: aut tranſitionis aut alicuius apparitionis cauſa. Occurro, pręcurro: qđ eſt antecurro: ſiue cito ante eo. Plau. in Amph. Me captas: quia tute ab naui clanculus alia via pręcucurriſti. Teren. in Eunu. Abi præcurre: vt ſint domi parata. Procurro, percurro, perfecte, ſiue ad finem vſq; curro. Recurro retrocurro, aut cito ſequor. Plau. in Ciſ.

Ego ad

Ego ad animi recurro rurſum. Terent. in Adel. Vbi me illic non videbit, iam huc recurret ſat ſcio. Cice. Terentiæ. Et ſi Deſippo quoq; ita imperaui ſtatim: vt recurreret. ideſt ſubito reuerteretur. Hinc Recurſo, as, quod eſt ſæpe curren do, & recurrendo, aut voluendo: & reuoluendo eo. Virg. Vrit atrox Iuno, & ſub noctem cura recurſat. Sucurro, tranſcurro, quod eſt vltra: vel de loco ad locu ſubito vado Terenti. in Eu. Tu abi: atq; obſera oſtium intus, dum ego tranſcurro ad forum.

Curſo, as, ſępe curro, vel continuo ſępe vado, Cice. in Cato. Alij ſcandant malos, alij per foros curſent. Terenti. in Hecy. Trepidari ſentio: & curſari horſum ſurſum.

Curſito, as, frequentatiuum a curſo frequentatiuo. Diome. ſunt quędam iteratiuorum: & iteratiua ſępe in tres gradus deducunt verba, quale eſt. Video, deinde Viſo, & quod plus eſt Viſito. Item Curro, deinde curſo: & curſito. Teren. in Hecy. Hodie mihi aut' poteſtas data eſt: ita curſitando, atq; ambulando totum hunc contriui diem.

Curſus, us, & Curſio currēdi actum ſignificant, quod & de nauigante: & equitante poteſt intelligi.

Curſura, æ, idem: quod curſus. Var. Equi alij ſunt idonei ad rem militarem. Alij ad vecturam. Alij ad dimiſſuras. Alij ad curſuram. Apud Plau. in Tri. ponitur curſura pro currendi conſuetudine.

Curſorius, a, um: q̄ð ad curſum pertinet, vt nauis curſoria. Sidonius. Tiphim curſoriam aſcendi.

Curſor, qui currit. Et curſor tabellarius dr̃ a celeritate eundi. Mar. Curſorem ſexta tibi Ruſe remiſimus hora.

Curſim aduerbium ſignifica: currendo: & in curſim celeriter. Cecil. Nullus ſum, niſi meam rem ꝓpero in curſim perdere. Plau. in pſeu. Curſim curram, q̄ð eſt currendo curram.

Currus, currus, cuius diminutiuum eſt curriculus: vel curriculum: q̃ eo veteres ad curſum in ludis vterentur.

Curriculus, vel curriculum breuiſſimū vehiculi genus. Curtius lib. viij. Aliorum turbati equi in amnes pręcipitauere curricula. Eſt etiam curriculum curſus. Iuue. Et totas effudit habenas curriculo, quęs ſi reuoces, ſubſiſtere neſcit. Cic. pro Rabi. Exiguum nobis vitæ curriculum natura circūſcripſit, immenſum gloriæ. Plau. in Epi. Nam: vt apud portus te conſpexi, curriculo occepi' ſequi vix modo adipiſcendi poteſtas data eſt. Item curriculum ſignificat tempus. Virgi. lib. viij. Curriculo expulerat ſomnum, cum fœmina primum, ideſt medio tempore. Et curriculus locum denotat, ſiue interuallus vbi curriť a carceribus ad calcem, qui gręce ϛαδιόδρομος λέγεται ἑλληνιϛὶ. Apule. Quos ſæpe in curriculo vectores fuiſſe conſtat.

Curriculo aduerbium, ſignificat curſim: ſtatim: celeriter.

Curule pen. cor. neutri gene. per ſimplex r. Et curulis fœmi. gene. ſedes ex ebore: qua maiores magiſtratus vtebantur in curru. Hora. lib. j. Epiſto. Cuilibet hic faſces dabit, eripietq; curule. Cui volet importunus ebur. Nam ſenatores, qui curulem magiſtratum hoc eſt qui maiorem honorem geſſiť ſicut honoris gratia in curias vehi ſoliti erant curru: in quo ſella eſſet ſupra quam conſiderent. Curules etiam dicebanť equi quadrigales: vel magiſtratus: qui curulibus vehebanť. Luc. lib. iij. Prætor adeſt, vacuæq; loco ceſſere curules.

Curruca, pe. pro. parua auis, quæ alienos pullos ꝓprios putans, nutrit. Iuue. Tu tibi tunc curruca places.

Curuus, a, um, quod eſt inflexum, ac contortum, a quo incuruum pro valde curuum. Teren. in Eu. Incuruus tremulus, labijs demiſſis. Do. incuruus valde curuus. ſicut infractus valde fractus. Procuruus. Virgi. Neq; ille procuruas expectant falcem. Recuruus,

Curuum etiam diciť buris. quę quaſi temo eſt inter boues.

Curuo, as, flecto deorſum aſpicio, capite deflexo. Lactan. li. ij. Quia curuant cœleſte animal ad veneranda terrena. Idē in eodem. Ille vobis ſublimem vultum dedit, vos in terrā curuamini. Huius compoſita ſunt Accuruo: quod eſt iuxta curuo. Colu. lib. iiij. Nam fragilis eſt ea parte materia, quæ torta, & accuruata, cum deponeretur, cœperat vitium. Recuruo rurſus curuo. Idem lib. iij. Omnis nux vnam radicē mittit: & ſimplici ſtilo prorepit, cum ad ſcrobem ſolidum radix peruenit, duricia humi coercita recuruatur. Incuruo eſt eiuſdem cum ſimplici ſignificationis.

Curueſco, curuus fio. Ambr. Olearū non curueſcentiū vbertate baccarū. Huius cōpoſitum eſt Incurueſco, q̄ð protulit. Cic. in tuſc. Ramos baccarū vbertate incurueſcere.

Curuamen ipſa curuatio. Ouid. lib. ij. Meta. Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes. Gel. Sub alio, atq; alio cęli curuamine.

Curtus, a, um, incultus, quaſi mutilus. Hora. Nūc mihi curto ire licet mulo, vel ſi libet, vſq; Tarentum. A Mar. Dictus eſt curtus calix. i. fractus. Et a Perſio curta ſuppellex.

Curto, as, a quo decurto. Vide in dictione Decurtatus.

Cuſpis poſterior pars haſtæ, licet q̄nq; pro ipſa haſta, q̄nq; pro ſummitate haſtæ ponatur. Hinc cōponitur tricuſpis.

Cuſpido, as, pe. cor. acutum ſiue in cuſpidem formo. Pliny. lib. xj. Vrorum cornibus barbari' ſeptentrionales potant, vrnaſq; binas, capitis vnius cornua implent, alij præfixa his pila cuſpidant.

Cuſo, as, frequentatiuum a cudo a quo accuſo: excuſo, incuſo: & recuſo.

Cuſtos, qui rem aliquā tuetur: & curat. Vnde cuſtodem oſtij dicimus, qui curat, ne quis iniuſſus ingrediatur. Cuſtodes horti, qui prohibet aliquem in eum ingredi, vel damnum facere. Cuſtodem ſacrorum: qui ſacra miniſtrat, atq; obſeruat. Vir. At domus Herculei cuſtos pinaria ſacri. Cice. li. ij. offi. Malus enim cuſtos eſt diuturnitatis metus.

Cuſtodio, is, iui, itum obſeruo. Gel. lib. j. Parſimonias apud veteres Romanos: & victus, atq; cœnarum tenuitas, non domeſtica ſolum obſeruatione, ac diſciplina: ſed publica quoq; animaduerſione, legumq; compluríum ſanctionibus cuſtodita eſt.

Cuſtoditum dicitur, quod cum cuſtodia eſt Incuſtoditus, q̄ð ſine cuſtodia eſt. Mar. Incuſtoditis, & apertis Leſbia ſemp Luminibus peccas.

Cuſtodia, obſeruatio, Vt a cuſtodia matutina &c̄. Quādoq; etiam ponitur. pro eo, qui cuſtodit. Tibul. Sed precium ſi grande feras, cuſtodia victa eſt. Quandoq; pro eo, qui cuſtoditur. Su·t. in Domi. Nec niſi ſecreto, atq; ſolus pleraſq; cuſtodias, receptis quidem in manu catenis audiebat. Et de geſt. de reorum cuſtodia ſcribitur. Ne quis receptam cuſtodiam ſine cauſa dimittat. Et alibi. Si cuſtodia ſe interfecerit: vel præcipitauerit militis culpæ aſcribiť. Item cuſtodia carcer appellatur. Col. lib. j. Nam illam ſolemnia ſunt omnibus circūſpectis, vt ergaſtuli mancipia recognoſcant, vt explorent, an diligenter vincta ſint, an ipſe ſedes cuſtodiæ ſatis tutæ, munitæq; ſint.

Cuſtodia libera dicitur quando quiſpiam vel in oppido: in aliena domo coercetur, vt libere intra præſcriptos terminos poſſit ambulare, nec poſſit effugere. Saluſt. Senatus decreuit vti abdicatus eſſet a magiſtratu lentulus. itemq; cęteri in liberis cuſtodijs haberenť. Liui. Libera cuſtodia, haud procul a caſtris placere in aliqua fida ciuitate eus ſeruari, per belli tempus.

Cuſtodia lignea ſumitur pro vinculis ex ligno factis quibus homines coerciti cuſtodiuntur.

Cuſtodiarium, locus, in quo quis aliqd cuſtodit. Cyprianus Derelinquetur filia Syon, ſicut caſa in vinea, & ſicut cuſtodiarium in cucumerario, ideſt tugurius. Solet enim fieri tugurium in quo cuſtos vigil obſeruat ne cucumeres auferātur a cucumerario.

Cuſtoditio, eſt opera ad aliquid cuſtodiendum ſumpta.

Cutis, pellis, ſiue corium. Pli. Ergo cutis ipſa ſenſu caret, maxime in capite, vbi cunq; per ſe, ac ſine carne eſt vulnerata, nō coit, vt in bucca, alioq;. Compoſita ſunt. Intercus morbus. Intercutaneum, quod intra cutem eſt. Subcutaneum, quod ſub cute eſt. Subtercutaneum, quod ſubter cutem eſt. Recuti etiam a cute dicuntur Iudæi in circuncīſi, & cute hoc eſt præputio priuati.

excen graia carina notat.

Cynoſſema a græco ſermone dicitur canis ſepulchrum. Quo etiam nomine eſt dictus tumulus Hecubę vxoris Priami: quę ex dolore impatibili, poſt cladem, exitiumq; patrię, ac ſuorum in canem conuerſa fertur. Pli. Cynoſſema ita vocatur hecubæ tumulus.

Cynthus deli mons: ſed & ipſa quãdoq; delis dicta ẽ a cyntho Oceani filio: vt ait Stepha.

Cynthia Diana dicta a Cyntho monte in Delo inſula: in quo nata cum Phœbo eſt. Vnde & Apollo Cynthius, & a quo ipſa inſula Delos cynthia vocata eſt. Qui mons tantę celtitudinis fertur, vt vmbra ſua totius inſulę ambitus tegat. Cynthia ẽt locus Romæ, vbi cynthiorum monumentum fuit. Et a Diana, Proper. amicã ſuã Cynthiã: ob pulchritudinem vocauit, quę prius hoſtilia vocabatur.

Cypſeli aues, quæ & hirundines dictę ex eo, ꝙ nidum ſpecie cypſeli, id eſt caſtellę ex luto fingunt. Fuit & Cypſelus tyrannus apud Corinthum, etiam a ciſtula nomen acceptũ quã græci cypſelon vocant, in qua delituit occultatus a matre: cum ad perniciem veſtigaretur.

Cyphi genus ſuauiſſimi odoris. Hiero. Odoris autem ſuauitas, & diuerſa thymiamata, & amomum cyphi, ęnãthe, muſcus, & peregrini muris pellicula, ꝙ diſſolutis: & amatoribus conueniant, nemo, niſi diſſolutus negat.

Cypariſſus fuit nomen pueri Telephi filij, quem Apollo amauit, poſtea in ſui nominis arborem conuertit. Cypariſſus, & per ſinereſin Cypreſſus deinde conuerſione y. in u cupreſſus dr̃. Virg. Aereę quercus, aut comiſere cypariſſi. Idem. Et teneram ab radice ferens Syluane cupreſſum. Dicta cypariſſus, ꝙ corpus eius a rotunditate in aerem erigitur. Vnde & conos dr̃ alta rotunditas, & fructus eius conos appellatur. Hęc arbor natu moroſa ẽ, & Plutoni ſacra quia ſucciſa, nõ regerminat. Ideo funebri ſigno ad domos defunctorum illam poſuere maiores Petro. in ſaty. Gaudent ferali circũ tumulata cupreſſu. A cypariſſus fit cypariſſinus, & a cupreſſus cupreſſinus deducitur.

Cypiron, penulti. corre. genus eſt herbæ plauſtris ſeu iunci, quæ & cyperus.

Cypirus alia herba eſt, quæ gladiolus dicitur, radice bulboſa: & odore vicino nardo.

Cyperis. pe. cor. herba indica gingiberis effigie, commãducata croci vim reddens.

Cyprus. Inſula in Carpathio mari inter ciliciam & ſyriam. diues, luxui dedita. Vnde & Veneri ſacra. Hora. Sic te diua potẽs cypri. a cypro vrbe in ea ſic appellata. In ea mercatus erat quondam nouem regnorum ſedes. Vrbes in ea pręclarę Cythera a qua venus cytherea dicta eſt. Paphos. palepaphos, & Salamina. Hæc inter maiores noſtri maris inſulas primum locum ſibi vendicat. Cuius ſeptentrionales partes Trachea ciliciæ oppoſitæ ſunt. Ibiq; continenti proxima eſt. Orientales iſſico ſinui. Occidentales pamphiliũ alluit pelagus. Auſtrales Ægyptum. Ambitus inſulę triũ millium quadringentorum ac viginti ſtadiorum. Hãc quãdoq; Citi eam vocant ab vrbe Citio. Vnde Zeno, vt inquit Cirillus. Quãdoq; Ceraſtin. ſiue Ceraſtiada. quoniã promontorijs multis quaſi cornibus in feſtis aſſurgat. Quandoq; etiam Sphecꝛam & Meionida. Præterea Cyprus dicitur vua florens, & ſpecies quędam extrinſecus virgulti in Ægypto ferens etiam floridum quendam fructum in modum florentis vuæ prolatum. Sed videtur magis vt inquit Hierony. ad fructum vitis reſpicere cum dicitur in canticis. Botris cypri fraternus meus mihi in vineis engaddi. Pliny. lib. xij. circa finem dicit arborem odoratam in Ægypto folijs & ſimilis ſemini coriãdro. Coquitur in oleo & exprimitur.

Cyprius, a, um. nomen poſſeſſiuum a cypro inſula. Vnde tres partes inſulæ huic propinquę Cyprię nominantur. Et Venus cypria. quia primum in cypro templum ſit conſtitutum. Vel quia parientibus præſideat. Nam græce κύειν. parere eſt. Fuit etiam Romæ Vicus nomine Cyprius. ꝙ ibi ſabini bono omine conſederunt. Nam Ciprium ſabini bonum dicunt.

Cypricus, a, um, ſimiliter nomen poſſeſſiuum a Cypro.

Cyprianus, nomẽ viri, ꝓpriũ. ñr a Cypro iſula deductum.

Cyprinum, pe. pro. quod & Cyprus dicitur vnguentum regale. Vnde in Canticis ſcribitur. Cypri cum nardo nardus & crocus fiſtula & cynamomum cum vniuerſis lignis libani. Naſcitur in multis locis, ſed in Cypro inſula odoris ſuauitate pręſtat. Ideo Cyprus eſt appellata.

Cyprinus genus piſcis. de quo Pli. & Ariſtoteles.

Cyprogenia, dicuntur quę ſunt ex Cypro genita.

Ciprium ęs, dicitur quod vulgari vſu nominatur cuprius, vnde cuprini claui.

Cyrcea, pe. nauis aſiana pręgrandis. Plau. Cum percunctor portitores: & quę nauis venerit: ex Aſia negant veniſſe, Conſpicatus ſum interim cyrceam, quo maiorẽ non cẽſeo.

Cyrene: es, & Cyrene tñ pluraliter. pe. pro. oppidum Lybię inclytum, potenſq;. ꝯditum a Batto Laconico, quem Callimachus progenitorem ſuum fuiſſe tradit. Ab hac Cyrene tota Libya Cyrenia dicta eſt. a Cyrene, quæ & cyrenia, virgine Penei regis Arcadię filia, quam rapuit Apollo e monte Pelio & in Aphricam, quę vergit in Ægyptum tranſtulit, ex qua filios ſuſcepit quattuor. Ariſteum. Nomium. Anteum, & Argum. Hanc regiones Pli. appellat pentapolitanam, a numero quinq; vrbium: quibus maxime inclyta eſt: quarum hęc ſunt nomina. Beronicæ, Arſinoe, Ptolomais, Apollonia, ipſaq;. Cyrene ſcribit Saluſt. Cirenenſes magnum: & diuturnum bellum geſſiſſe, cum carthaginenſibus de finibus agrorum. Eſt & Cyrene nomen vrbis in Cypro inſula: quam Cyrus condidit, ex qua natum putant Simonem patrem Alexandri: & Ruffi, vt eſt apud Euange. Aug. lib. de paſtoribus, ſcribit Simonem cyreneum, qui angariatus eſt, vt Chriſti cruces tolleret, fuiſſe aphrum: & hanc Cyrenem Aphricę contiguam eſſe. Ex Cyrene Lybie natus ẽ Hegeſias philoſophus: de quo Cice. lib. primo Tuſcu.

Cyrenaicus, a, um, vt regio cyrenaica, & philoſophia cyrenaica, quam Ariſtippus ſocraticus cyrenenſis inſtituit.

Cyreneus, a, um, quod eſt ex Cyrene: vt homo cyreneus qui natus ex cyrene eſt.

Cyrenenſis ſimiliter vt homo Cyrenenſis.

Cyrnus, græce κύρνος inſula eſt in mari Liguſtico: quam Latini Corſicas dicunt. Dicta cyrnus a Cyrno corſicę rege, prius Terannæ nominata, quia ibi teranneſ populi Theſſalię habitauerunt, longa paſſuum, cl. milia, lata maiore ex parte. l. Circuitu. cccxxij. millium, diſtans a vadis Volaterranis lxij. millibus paſſuum. Hinc Cyrneus, a, um, Virgil. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Cyrnea vaſis vinarij genus, Plau. Cadus erat vini inde impleuit cyrneam.

Cyrnij ſunt ꝓpli q longiſſimo ęuo vtuntur a Cyrno inſula.

Cyrrha iugũ Parnaſi montis Bœotię Mart. Quid tibi cum Cyrrha quid cum permeſidos vnda?

Cyrrhea vero vrbs in Helicone iuxta Nyſam. Luc. Sed mihi iam numen, nec ſi te pectore vates Accipiam, cyrrhea velim ſecreta mouentem Sollicitare deum, Bacchumq; auertere Nyſa.

Cyrios, latine proprius authenticus dominus. Vnde Cyriacus proprium nomen.

Cyrus primus ex regibus perſarum fuit, vt Iuſti. lib. j. ſcribit qui deuicto Aſtyage vltimo Medorum rege imperium medorum tranſtulit in perſas. Et ſubacta Aſia totum orientem in poteſtatem redegit. Poſtremo cum bellum ſcythis intuliſſet: eoſq; clade magna affeciſſet Thamyris eo tempore ſcytharum regina compoſitis inſidijs ducenta millia perſarum cum ipſo rege trucidauit, ita vt neq; nuncius tãtę cladis ſuperfuerit. Caput Cyri amputatum in vtrem humano ſanguine repletum coniectum fuit cum hac exprobratione. Satia te ſanguine quem ſitiſti.

Cyrus nomen duorum fluuioꝝ, quorum vnus Armenię

& hiberiæ

& hyberiæ fines interluit, & per Albaniam labitur. Oritur in monte Caucaſo. Alius eſt in media.

Cyrreſtica regio a cyrro dicta eſt vbi Cyrreſtis dea colebatur quam mineruam interpræetantur.

Cyrphis, rupes quædam parnaſi montis.

Cyſſus genus hædere, quæ ſola ſine adminiculo ſtat: a græcis orthocyſſos dicitur. Quo etiam nomine vocatus eſt fluuius quidam.

Cytheron pe. pro. Vide in dictione cythera.

Cytiſus, penultima correpta, genus fruticis inter campos, & ſyluas, ouium pabulum quod lac auget: vt philoſophus lib. de animalibus. iij. ſcribit. Inuentus primo in cytiſſo: inſula vt ait Pli. Inde tranſlatus in omnes cycladas & vrbes græcas. Colu. lib. iij. Cytiſum, quem græci, aut ʒeas: aut carnicin: aut trifarin vocant, quàplurimum habere expedit, ꝙ gallinis, apibus, ouibus, capris: & omni genere pecudum vtiliſſimus eſt. Idem lib. x. vtraq; cytiſus. Eſt enim ſatiua: & altera ſuæ ſpontis.

Cythoris nomen meretricis nobilis, quo tempore Origo & Arbuſcula meretrices fuerunt.

Cytorus, pe. pro. mons in aſiatica regione, quę Paphlagonia nuncupatur. In eo buxus plurima naſcebatur. Vnde & buxifer a Catullo dicitur. Virgi. Et iuuat vndantem buxo ſpectare cytorum. Fuit & Cytorus, ſiue Cytorum ciuitas, Synopenſium emporium a Cytoro Phryxi filio condita, & appellata, vt teſtatur Strabo.

Cytinus flos ſatiuę punicę: vt balauſtus ſylueſtris: vt eſt apud Dioſc. Pli. vero cytinum interpræetatur pomum ipſum immaturum & primum partum eius florere incipientis, flores vero ipſos in ipſo Cytino erumpentes Balauſtia naturę aſtringentis. Solet tamen appellatio hæc & ad alia quoq; genera congruere. Dioſco. Apollinaris herbæ flores cytinos appellauit.

Cythnos inſula vna ex cycladibus a cythno primo habitatore ſic appellata. Alio nomine Ophiuſa, ac dryopis. Hinc Cythnus, a, um, poſſeſſiuus vt Timantes pictor Cythnius dictus eſt.

Cytheris nomen fuit libertæ Volumnij: quã Gallus amaſſe dicitur. Virgi. eam Lycorim nominat.

Cythęra, penultima producta, tantum pluraliter, ſicut hæc ſolyma & Artaxata. Inſula Veneri conſecrata contra Cretam, in quam primum delata eſt Venus. Vnde Cytherea dicta. Feſtus ſcribit Cythεream dictam Venerem ab vrbe Cythera in quam primum deuecta dicitur concha: cum in mari eſſet concepta. Solinus. Cytheream appellat a Cythero phœnicis filio. Hanc inſulam porphyruſſam a præſtantia purpurarum Ariſtoteles vocat. Sed porphyrida Plinius.

Cytheriacus, a, um, nomen poſſeſſiuum: vt nectar cytheriacum quod pro ſuauitate venerea ponitur.

Cyzicus, ſiue cyzicum, penultima correpta inſula in propontide, duobus pontibus coniuncta continenti, habens vrbem eiuſdem nominis mœnibus: arce, & turribus marmoreis: cui nomen indidit Cyzicus rex quem Iaſon per imprudentiam interemit. De hac Ouidius libro primo. Faſto. Hinc propontiacis herentem Cyzicon oris: Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus. Fuit hæc ciuitas magnitudine: & pulchritudine cum primis Aſiæ vrbibus comparanda, paci: & bello apta: tribus armamentarijs inclita: quorum aliud armorum, aliud inſtrumentorum: aliud frumenti erat receptaculum. Huius habitatores Cyziceni appellantur. Verum Pius Papa in Aſia, hanc cyricum appellat, non Cyzicum. Et de Cyzico ſic ſcribit. Nunquid Cyzicus nobis non ſatis conſtat: adeo claritatem rebus adimunt tempora: & nos homunciones diuturnam quærimus in hoc ſæculo gloriam, quam potiſſimæ ciuitates retinere non potuerunt.

Cyzicenus Athenienſis philoſophus in mathematica, & in cæteris ſcientijs excellentiſſimus præcipue in Geometria.

D Littera quandoq; pro th aſpirato ponitur: vt theos deus. Quandoq; cõuertitur in b, vt quod olim duellum, nos iam bellum dicimus. Et duellona bellona. Quandoq; in l, vt a ſedeo, olim ſedda dicebat: quę nũc ſella. Quãdoq; in r, vt meridies ab eo: quod eſt medius dies. Interponit nõnunq; in cõpoſitis hiatus prohibendi cauſa: vt in prodeſt: redarguo. Subtrahit, quando ſequens ſyllaba ab s, cum alia cõſonante incipit: vt aſcendo, aſpicio. Quando autem conuertatur in alias litteras dictum eſt ſupra in ad.

D ante A

Dacia per c, regio in Scythia, quam quidam Thraciæ partem quidam cõterminam dicunt. Alij prouinciam citra: & vltra Iſtrum eſſe autumant. Hæc vt Pli. & Ptole. ſcribit, a ſeptentrione pte Sarmatiæ: a Carpato monte: a meridie Danubio terminatur: quam nõnulli Valachiam magnã eſſe voluerunt. Cuius populi Daci. & Dacę dicuntur: qui olim Stra. teſte Daui appellati ſunt. Ex quo apud Atheniẽſes Dauorum nomina ſeruilia plurimum abundabant. Hinc factum eſt vt in comedijs ſerui introducantur Daui nominati, qui alio nomine Gethæ dicti ſunt.

Dacus, a, um: quod eſt a dacia. Spartianus. Ad bellum dacum Traianum familiarius proſecutus eſt.

Dacicus, pe. cor. dictus eſt: qui Daciam vicit: ſicut a Germania germanicus. Iuue. Cum lance beata Dacicus, & ſcripto radiat germanicus auro.

Dactylus, pe. cor. a latinis dicitur digitus. A cuius ſimilitudinem metri pes vocatur. Item dactyli carycę, id eſt fructus palmæ. Apitius. Et croci dragme ſingulæ dactylorum, oſſibus torridis quinq;, his deniq; dactylis nunc mollitis eſt. Eſt & dactylus vuæ genus in longum porrectæ, quę a Col. Dactylides dicuntur vuæ.

Dactylides vocantur vuæ a digitali gracilitate.

Dactylion gręci annulũ dicunt a digito qui gręce δακτυλος dicit. Vnde & Dactylotheca pro annullo ꝑ repoſitorio.

Dæmon, latine ſciens dicitur adeo quod eſt intelligo ſcio. Aug. lib. ix. de ciui. dei. Dæmones dicuntur: quoniam græcum vocabulum eſt ob ſcientiam nominati. Noſtrę religionis homines appellant ſpiritus in cœlo a deo creatos, qui de cœlo deiecti partim in terræ infimo partim in hoc aere damnati ſunt. Euſe. vero ſic habet. Dęmones ſi nominis poteſtatem dicere licet non quia dæmones ſint: quod latine ſcientes dicere poſſumus: ſed qa dimænin ſoleant pulcherrime appellantur. Id autem latine tum timere: tum terrere ſignificat. Græci etiam dæmonas vocant deos puta genios quondam minus lucidæ ſplendentiſq; naturæ: q; illi cœleſtes probantur latini medioximos dicunt. Hinc Eudęmon & Cacodæmon pro bono & malo dęmone. Dęmon etiã animus humanus dicitur in corpore ſitus.

Dæmonium, idem quod dæmon: a quo Dæmonioſus.

Dæmonioſus dicitur, qui a dęmonioſo poſſidetur. Vnde de apoſtolo Thoma ſcribitur ꝙ dæmonioſi liberabant. Idem ſignificat Dæmoniacus.

Dæmogorgon: latine dr deus terre. Num dæmon deus, vt ait Lactan. Gorgon terra ſeu potius ſapientia terrę cũ ſæpe dæmon ſciens: vel ſapientia exponatur.

Dædalus pen. cor. dici poteſt ingenioſus. Quo nomine dictus eſt Athenienſis faber egregius. Icari pater, qui ſerram, aſciam: perpendiculum, terebram, glutinum, lithocollam inuenit: malumq; & antemnam naui impoſuit. Hic accuſatus, ꝙ Perdicam ſororis filium interemiſſet, iudicij metu in Cretam fugit: vbi Labyrinthum fabricauit, vbi Minotaurus includeretur, opus portentiſſimũ humani ingenij. Dictus Dædalus (vt quidam exiſtimant) ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν: quod eſt variare. propter qđ gręci δαίδαλον variu m

dicunt. Et Lucre. terram ob rerum, artificiorumq; varietates dædalam nominat. Ennius ſimili modo Mineruã. Virgi. Circen. Plau. Logo dædalos vocant, qui dolum colunt ſermonis ornatu. Ad verbum autem transferri poteſt ſermonis variator.

Dædala, orum, vrbs Lyciæ, a monte Lyciæ, ſeu a Dædalo ibi ſepulto, quem coluber aquaticus, ex amne Nino in paludẽ, q̃ Dædalus cõmeabat, egreſſus momordiſſet.

Dęmonicus, a, um, quod eſt dęmonis. Lactan. li. iiij. in fine. Sed illi dæmonicis fraudibus irretiti diuinum nomẽ cultumq; perdiderunt.

Dalmacia, regio Illyrica, contermina Liburniæ verſus occaſum a qua dalmatę dicti ſunt populi, qui, vt Apianus ſcribit, domiti ab Auguſto fuere. In ea Iadera ciuitas inſignis, rerum abundantia, & Raguſium olim Epidaurus dicta. Dalmatę vtebantur chirodotis: quæ ſunt veſtes manicatæ colore quem hodie dalmaſcum vocant.

Dalmaticus, a, um, poſſeſ. Sueto. Extrema bella duo per ſe geſſit, dalmaticum adoleſcens adhuc, & cantabricum.

Dalmaticatus dalmatarum veſtibus indutus. Lampri. in cõmodo. Dalmaticatus in publicum proceſſit.

Dama genus capræ ſylueſtris, tam maſcu. q̃; fœmi. generis. Virg. Cum canibus timidi venient ad pocula damæ. Mar. Dente timetur aper, defendunt cornua ceruum. Imbelles damæ quid, niſi præda ſumus.

Damula, pe. cor. diminutiuum parua Dama.

Damaſcus vrbs nobiliſſima: & caput Syrię.

Damaſcena pruna a damaſco, vt inqt Pli. li. xv. dicta ferunt.

Damon nomen philoſophi pythagorici, qui cum phynthia arctiſſimo amicitiæ vinculo conſtrictus fuit.

Damocles nomẽ propriũ vnius: ex aſſenatoribus Dyoniſij.

Damœtas cum diph. œ, nomẽ paſtoris de quo Vir. in Buc.

Damnum, a demptione, quaſi diminutione, cuius minus de re factum eſt, q̃; quanti conſtat.

Damnoſus, a, um, quod eſt cum damno. Col. li. j. Quod & ſi per partes nõnunq̃; damnoſum eſt in ſumma tamen cõpendioſum. Aliquando ſumitur actiue, vt res damnoſa, quæ damnum infert. Aliquando paſſiue, vt apud Plau. in Epi. Damnoſo ſene pro eo qui damnum ſubeat.

Damno, as, damno afficio. Vnde indemnis, qui nullo afficitur dãno. Sed cum de peccato, vel de peccati pœna agitur, quandoq; ablatiuo, quandoq; genitiuo iungitur. Ci. li. iiij. ad Heren. Maiores noſtri, ſi quam vnius peccati mulierem damnabant, ſimplici iudicio, maleficiorum multorum cõuictam oportebat. Quo pacto? Quoniam, quas impudicam iudicarant, eam veneficij quoq; damnatam exiſtimabant. Et lib. j. Tuſc. Sed plurimi contra nituntur, animoſq;, quaſi capite dãnatos, morte mulctauit. Quando vero non apponitur precium, vel peccatũ, pœnaq; peccati accuſatiuo tantum iungitur, & ſignificat culpo. Hiero. in præfa. penta. Quid igitur damnamus veteres? minime. Sed poſt priorum ſtudia in domo domini, quod poſſumus laboramus. Cic. lib. iiij. Tuſcu. Rerum naturam, quã errorem damnare voluimus. Interdum damnare accipitur pro exhęredare. Vnde e duobus filijs alterum hęredem inſtitutum, alterum damnatum legimus. Interdum pro compellere, obligare, & neceſſitate aſtringere. Teren. Tuus eſt damnatus gnatus, nõ tu. Interdum pro liberare. Virgi. Damnabis tu quoq; votis. Et eſt tranſlatio, quaſi, vt damnari cõpelluntur maleficijs eorum pœnis luere, ita tu votis ſupplicum compelleris eos exaudire. Huius compoſita ſunt. Condemno & prædãno quod eſt ante damno. Liui. li. iiij. Totam culpam eius temporis in prędamnatum collegam transferentes omnes tribus abſoluerunt. Lactan. li. v. Nec prędamnari quemq̃; incognita cauſa licet. A participio damnatus fit compoſitum Indemnatus, qui indicta cauſa, ideſt non defenſa, aut incognita. Damnatus eſt. Salu. Hi primo cępere quẽq; peſſimũ, & omnibus inuiſum indemnatum necare. Aliquando indemnatus dicitur non damnatus. Liui. lib. ij. Eum indẽnatum in dicta cauſa non debere violari.

Dan vicus eſt, in quarto a Paneade miliario euntibus Tyrũ; qui vſq; ſic hodie vocatur terminus Iudeæ prouincię contra ſeptentrionem. De quo, & Iordanis flumen erumpens, a loco ſortitus eſt nomen. Ior quippe piſpon. i. fluuiũ, ſiue riuum Hebręi vocant. Eſt etiam dan nomen patriarchę, a quo tribus & locus in quo habitauit dan nominatus eſt.

Daniſta, fœnerator, creditor. Plau. Morrigerus eſt mihi daniſta, qui de me argentum non petit. Dictus Daniſta a dando, q᷑ det fœnori, vel a gręco ἀπὸ τοῦ δανείζειν qđ eſt mutuare. Daniſticus fœneratorius. Daniſma mutuum, vſura.

Danunt q̃nq; a veteribus dicebatur pro dant, & duis pro dederis. Plau. Cui ſe virtutem dij danunt lenoniam.

Danubius, & Danubium dicit. Ser. Iſter fluuius eſt Scythiæ: qui & Danubius nominatur. Salu. Nomenq; Danubium habet in iugis Germaniæ montis Sarnobæ oritur, per innumeras gentes, dicitur Danubius, vbi Illyricum attigit Iſter ſexaginta amnibus acceptis in mare inuoluitur. Ambro. lib. Hexa. Danubius de occidentalibus partibus barbarorum, atq; Romanos interſecans populos, donec ponto ipſe condatur.

Danaus Ægypti frater, Argiuorum rex, qui anno egreſſionis populi Iſrael. xxxvij. Sthelẽo rege expulſo, Argos tenuit, ibiq; quinquaginta annos regnauit. Genuit quinquaginta filias: quę Belides dictę ſunt. Hę vna nocte viros ſuos Ægypti filios, præter vnam, interfecerunt.

Danaides patronymicum fœmininum. Sene. in Hercule. Vt neq; fruſtra Danaides plenas ferunt.

Danae cum ę, ſed non diphtõ. gręce Δανάη nomen Acriſij filiæ. Aliquando tamẽ diuiditur, vt apud Oui. li. ij. de triſt. Quid Danaen, Danaeſq; nurus, matremq; Lygi.

Dapes ſunt magnifici, & oppipari apparatus. Mar. Illa quidem lauta eſt, dapibuſq; inſtructa ſuperbis. Sed nihil omnino te recitante placet.

Dapalis cœna dicitur quæ diuerſis, & amplis dapibus conſtat. Pli. Pauonem cibi gratia Romę primus occidit orator Hortenſius dapali cœna ſacerdotij.

Dapaticus, a, um: quod eſt amplum: & magnificum: vt negocium dapaticum.

Dapſa, apud veteres genus ſacrificij, quod fiebat, aut hyeme ſementi: aut vere, a gręcis δαψ vocatur.

Dapſilis, pe. cor. largus abundans, liberalis. Græci δαψιλῆ largum dicunt. Colu. lib. iiij. At ſpionia dapſilis muſto δαψίλειαν largitatem, abundantiam rerum, liberalitatemq;. Vnde noſtri quoq; dapſiles aliquando lautos: & liberales appellant. Plau. in Aul. Iſtas magnas factiones: dotes dapſiles, nihil moror. i. affluentes: & largas.

Dapſile aduerbium ſignificat abundanter. Sue. in Veſpa. Sed & conuiuabatur aſſidue, ac ſępius recte: ac dapſile.

Daphnis, latine laurus. Fuit (teſte Seruio) Mercurij filius formoſiſſimus. Fuit & daphnis Antiochiæ ſuburbanum q᷑ octoginta ſtadiorum ambitu claudebatur: vt ait Stra. Lycię pręterea ſolum daphe fuit, & in ipſis ponti faucibus ad dexteram nauiganti pontus auctore Steph. daphnas ad hoſtiũ nili peluſiacum reddit Herod.

Daphne propriũ nomen puellę nymphę amata ab Apolline quę in laurum mutata. Et Daphnę, vt docet Stra. nemus apud Antiochenſes, vide in dictione Epidaphne.

Dapino, as penul. pro. ſignificat exhibeo, a dapibus. Plau. in Cap. Tibi dapinabo.

Daphnitas. pe. pro. dicitur apollo ammonius.

Dardanus nomen, Electrę, Iouiſq; filij. Qui cum Iaſium fratrem interemiſſet, inde fugiens Samothraciam deuenit. Vnde Virgili. His ortus in agris Dardanus Ideas phrygiæ penetrauit ad vrbes, Threiciamq; Samon, quæ nunc Samothracia fertur. Et ab ipſo Dardano Dardania regio in Phrygia vocata eſt: & poſtea Samothracia dicta. Salu. tamen a rege dardanorum Mida, qui phrygiam tenuit dictam ait. & dardanidæ populi. Hic Erichthonium genuit, qui filium habuit Troem: qui Troiam, quæ prius Dardania appellabatur, a ſuo nomine vocauit, hic filios habuit

Aſſaracum

Aſſaracum: & Ilum qui vrbem regiam a ſe Ilion nominauit. Huius filius fuit Laomedon Priami pater.

Dardanum genus ornamenti quod lacertis adhibebatur. Pli. li. xxxiij. cuius ſceleris nos coarguimus illum primus: qui auro dignitatem per annulos fecit, vt habeant in lacertis iam quiddam & iuri quod e Dardanis venit: & dardanum vocabatur.

Darideus nomen regis Perſarum, tempore Tiberij: Caij: & Claudij Imperatorum.

Darius nomen regis perſarũ, qui. xxxvj. annos regnauit, cui Xerſis filius, ex Atoſa Cyri filia, ſucceſſit in regno. Hoc nomen hẽt, pe. pro. qm̃ apud gręcos ſcribit̃ p ei diphthõgũ.

Daricus, pe. cor. nũiſma perſicum, Darij imagine pcuſſum.

Darmentius fluuius. Meduallorum ſeſe per confragoſa loca, in Rhodanum præcipitans.

Daſcia denſitas, ſpiritus: & ſignum eſt vocalis aſpiratæ.

Dardanarij dicunt̃ propolę: qui omnia prę emũt: vt demũ carius vendant. Dicti a Dardano quodã cõtaminatiſſimo & profligatiſſimo Mago, a quo & dardanię artes a Col. vocantur magicæ. Eius ſunt verba. At ſi nulla valet medicina repellere peſtem, Dardanię veniunt artes

Dardaniæ artes, vocantur artes magicę.

Datatim aduerbium ſignificat in vicem dando. Plau. Tum iſti: qui pila ludunt ſerui ſcurrarum datatim in via. Pompo. in lecto. Datatim luſi tecum. i. coeundo. Nam datatim ludere eſt mutuo coitu vti.

Datarius. qui in poſtulationibus, ac lr̃is manu põtificis maximi ſubſcriptis dit̃: & locus notat q̃bus datę ſunt litteræ:

Datarius, a, um, quod eſt dandum. Plau. Eho an non prius ſalus? Nulla eſt mihi ſalus dataria.

Daunia Apulia. ſeu pars Apuliæ: a Dauno Illyricæ gentis duro, viro qui eam condidit.

D ante E

De præpoſitio eſt, quę ſeparata, modo ſignificat ἀπὸ. Hoc eſt a, vel ab, vel ex, vt audiui de patre meo. Modo περὶ: vt cum dicimus de partibus orõnis. περὶ μερῶν τοῦ λόγου. Modo ꝓpter. Ter. in Eu. Quãtum me amas de fidicina hac. Mõ deorſum, ſicut ſus ſurſum. Vnde ſuſq; deq; fero veteres dicebãt. Hoc eſt ſurſum, an deorſum res feratur, paruifacio. Modo memoratiuam vim habet: vt Cic. ſcripſit de offi. Modo ſignificat non, vt delumbe, quod eſt non habẽs lumbos. Compoſita interdum auctiua eſt: ſiue intentiua: vt deamo, depr auo. Interdum diminutiua, vt decreſco, deferueſco. Interdum priuatiua: ſiue negatiua, vt deſperatus, demens, dedecet. Interdũ localem vim obtinet: vt deambulo, deſcendo. Interdum deficientem vim ſui ſimplicis indicat: vt diſco dediſco, tego, detego, doleo, dedoleo. Interdum eſt honoris exhibitiua, vt defero, deduco. Significat quandoq; in totum, vel omnino, vt demando. Quandoq; aperte, ſeu palam: vt demonſtro. Quandoq; denotat diuerſitatem: vt in denomino. Componitur autem cum dictione incipiente ab a, vt deamo, b, vt debacchor, c, vt decerno, d, vt deduco, e, vt deerro, f, vt defero, g, vt deglutio, h, vt dehiſco, o, vt deijcio, l, vt delabor, m, vt demiror, n, vt denudo, o, vt deoſculor, p, vt depellor, q, vt decutio, r, vt deriuo, ſ, vt deſudo, t, vt detraho, u, vt deuenio. Patitur tamẽ nonnunq̃; elliſionem metri gratia, ſicut in deinde: & dehinc. Vir. Oſcula libauit natæ, dehinc talia fatur, vbi eliditur e, & dicimus dehinc.

Dehẽo, es, ſignificat non habeo. Hiero. ad Euſto. Ita ille moderatur vniuerſa, vt nemo quid poſtulet, nemo dehabeat.

Deamo. pe. cor. valde amo, quod vulgo dr̃ cordialr̃ amo. Teren. in heau. Næ ego ſum fortunatus deamo te Syre.

Deambulo, de loco ad locum ambulo: vt fit ſalutis: vel relaxationis cauſa. Teren. in adel. Deambulare huc libitum eſt. Aug. libro. v. con. Ante tribunal deambulabat ſolus.

Deambulatorium locus, in quo deambulamus.

Deartuo: as, quaſi per artus incido. Plau. in Cap. Tum igitur: ego denunciatus deartuatus ſum miſer.

Deauro, as, a ſummo, vſq; ad imum auro, vnde deauratus.

Debacchari, proprie eſt præ ebrietate valde furere. Teren. in adelph. Satis debacchatus iam leno es, audi ſi vis nũc: ego ne debacchatus ſum in te, an tu in me? Per tranſlationem vero dicitur, cum quis ira percitus furit.

Debello, as, bello vinco, vel capio, & ꝓprie debellamus homines, expugnamus caſtra, vrbes, naues, & hmõi. Pli. lib. vj. Darium Alexander debellauit. Liui. li. viij. Debellatũ eſt cum gręcis. i. finitum eſt bellum.

Debilis, ex de, & habilis, quaſi parũ habilis: hoc eſt malæ habitudinis. i. infirmus. Hinc debilitas: & debilito, as.

Debeo, es, debui, itum pertinet ad omnia: quibus deuincti ſumus, quod vulgo teneor, ſeu debitor, ſiue obligatus ſum dicitur. Cicero. Planco. Perfice: vt ne minus Reſp. tibi: q̃; tu Reipu. debeas. Idem Seruio, Homo, & maximis meis beneficijs deuictus: & prope omnium: qui mihi debere aliquid videntur: gratiſſimus. Aliquando debere eſt dare debere. Plau. in Cur. Beatus mihi videor, ſubduxi ratiunculam, quantum ęris mihi ſit, quantumq; alieni ſiet, diues ſum, ſi non reddo eis, quibus debeo. Saluſti. Res autem opportuna videbatur: q eis priuatim egregia liberalitate, publice maximis muneribus, grandem pecuniam debebat. Sed cum accipitur pro eo quod vernacula lingua dicimus douere: verbum familiarium eſt: vt religioſus virtuti operam dare debet.

Debitor proprie dicitur is, a quo inuito exigi pecunia põt inquit Modeſtinus.

Debitio ipſe actus debendi. Cicer. Pręq̃; diſſimilis eſt pecuniæ debitio: & gratię: nam qui pecuniam diſſoluit ſtatim, non habet id, quod reddit. Qui autẽ debet ęs, retinet alienum. Gratiam autem: & qui refert, habet, & qui habet in eo ipſo: quod habet refert.

Debitum: & participium: & nomen eſſe poteſt. Quãdo nomen eſt, ſignificat id: quod debetur: vt omne debitum dimiſi tibi. Quando participium dicitur obligatum. Liui. li. xxij. Cum Romanus plures, q̃; Pęnus recepiſſet: argentũq; pro eis debitum ſæpe iactatum in ſenatu re: quam tunc cõſuluiſſent patres, tardius erogaretur.

Debrior, aris: idem eſt q ebrior nunquid vnus: quia debriatur & turpis videtur.

Deca ſtomata: decem ora.

Deca γλῶσσαι decem linguæ.

Decacumino, as, pen. cor. cacumen præcido, ſiue cacumine priuo. Col. li. vj. Poteſt etiam vulnus ſic diſponi, vt adhuc tenera decacuminetur, ne altitudinem. xv. pedum excedat.

Deca græce δέκα, latine decẽ. Decatos decimus, a quo fiũt multa per deriuationem.

Decas, adis, numerus denarius: ſeu quicquid numerum denarium continet, vnde Liui. lib. ſuos decadas nuncupauit q decem volumina ſingulæ continerent. Item decadas decemnalia ſpacia nuncupamus.

Decadarchus dicitur ille qui pręeſt decem hominibus: quẽ latini Decurionem vocant.

Decapolis, pe. cor. Iudeę regio eſt decem vrbium trans Iordanem. Hanc multi Cęſaream eſſe dixerunt.

Decapulo, las, pe. cor. depleo: euacuo: a capulis deductus quę ſunt vaſa anſata. Vnde & capulator: de quo ſupra.

Decachinari: eſt derideri: vt eſt apud Tertullianum.

Decarchon græci eum appellant, q decem pęeſt equitibus.

Decachordium inſtrm̃ muſicum decem chordas habens.

Decalogus penulti. cor. ſacrum volumen: quod decem legis præcepta continet.

Decaphorus. penul. cor. lectica: quæ fertur a decem hominibus, ſicut hexaphorus: quæ a ſex.

Decadoros: penul. pro. longus decem palmis.

Decalicatum: quod eſt calce litum.

Decaluo, as. Vide in dictione caluo.

Decedo, is, ſignificat diſcedo, proprie vero a mandato cuſtodiæ loco recedo: vt conſules de prouincia dicuntur decedere: & præſides de vrbibus. Et decedere eſt deorſum ire,

ſiue minui. Lactan.libro.j. Id autem ſolidum exiſtimandum eſt, cui nihil decedere.id perfectum, cui nihil poſſit accedere. Item decedere ponitur pro mori: & per ſe plenus eſt: vt ſubintelligatur vita tanquam de cuſtodia: & gubernatiõe corporis proficiſci: vt eo mõ dicatur deceſſit: quod functus eſt. Cicer.tamen in Cato.dixit. Vetat Pythagoras, ſine iuſſu Imperatoris,dei de præſidio: & ſtatione vitę decedere, pro diſcedere; ſed ſemper ablatiuus deſiderat, vt deceſſit e vita.

Decedere via, eſt per errorem: ſiue honoris gratia digredi. Sueto.in Cęſa. Et cum luminibus extinctis deceſſiſſet via diu errabundus,tandem ad lucem duce reperto per anguſtiſſimos tramites pedibus euaſit. Plau.in tri. Decedas ego de via de ſemita de honore populi.

Decerno,is, proprie ſtatuo,cõſtituo,definio,ſiue de magnis rebus certam ſententiam profero. Vnde & ſenatus decretum. Cice.lib.j.offi. Quare expectanda quidem magis eſt decernendi ratio,q̃; decertandi fortitudo. Teren. Quicquid peperiſſet, decreuerunt tollere.i.deliberarunt. Interdum eſt ex poteſtate conſtituere. Vnde decreta fatorum & ſyderus ſcribit Firmicus ſydera decernere fœlicitates,infœlicitateſq; mortalibus. Interdum dimicare. Liui.libro.j. Obuiam egreſſi, vt potius acie decernerent, q̃; incluſi de tectis dimicarent.

Decerto,as, frequentatiuum ſignificat ſæpe decerno. Ambro. Vnguentari ſpectare ſolent,non decertare.

Decermina dicuntur, quæ purgandi cauſa decerpuntur.

Decretum nomen,id ſignificat,quod definitur. Vnde decreta pontificum,conſtitutiones dicuntur. Decretum participium, vt cum dicimus Decretum eſt.i.ſtatutum: & definitum. Decreta ſenatus a conſultis,ſic diſtinguuntur ab aliquibus, vt decretum dicant particulare quandam eſſe ſenatuſconſulti, vt cum prouincia alicui decernitur, tanquã decreta ſint ſpecialia, conſulta generalia.

Decretorius,a,um,ponitur pro iudiciario,in quo,ſcilicet iudicium fieri poteſt, vt dies decretorius,qui & criticus. Aliquando dicitur,quod eſt decretum,firmatum,extanſq; ad aliquid arguendum.iudicandumue, Quint. At quidam litigationibus ſuis,illum modo ambitioſum declamandi ſudorem præſtitiſſe contenti cum turba laudatium deſtituunt,ſubſellia,pugnamq; illam decretoriam imperitis ac ſępe pullatæ turbæ relinquunt. Decretorium ſydus, & tempus decretorium dicitur id: ex quo de prouentu aliquarum rerum futuro ſumitur iudicium. Pliny. lib.xviij. Res ſumma victum agitur decretorio vnius ſydere illo, quod caniculã appellauimus. Vñ carbunculare dicitur: vt quodam vredinis carbone exuſtæ. Idẽ. Aquila exoritur veſperi decretorio die: florentibus oleis.

Decerpo,ex de: & carpo. ſignificat detraho: ſiue inde carpo.

Decet conuenit, honeſtum eſt, aptum eſt, conſentaneus eſt. Cice.li.de opti.di.genere. Dicere,inquit, quaſi aptum eſſe, conſentaneumq; temporis, ac perſonæ. Quod tum in factis ſępiſſime,tum in dictis valet. In vultu deniq;: & geſtu & inceſſu. Contra: itemq; dedecere. Et modo perſonale ẽ. Ouid.de Reme. Lude decent animos mollia regna tuos. Modo impersonale,quod nonnunquã,cum datiuo conſtruitur. Teren. Facite ita, vt vobis decet. Plau. Nobis decet eſſe bonis. Saluſt. Locum editio res qui victoribus decet. Huic contrarium eſt dedecet, quod eſt inconueniens, ineptum, turpe, ſiue inhoneſtum. Oui.lib.vj. Meta. Admonuiq; preces, quarum me dedecet vſus. A decet fiunt decẽs conueniens, decentia, decenter, decus decor, decorus, decorum: & decoro. Compoſita ſunt condecet, indecet, & dedecet, penulti.cor.

Decitat. pe.cor. frequentatiuum eſt a decet. Apul.lib.ij. plãtis roſcidis decitantes hoc eſt decorantes.

Decircino,as, penulti.correp. contrarium eſt ſuo ſimplici circino: quod ſignificat aliquid rotundũ facio, a circino Circinus fit. Manil. libro tertio. Quam tereti natura ſoli decircinat orbem.

Decor,oris.penul.pro.maſc. generis eſt, quaſi pulchritudo quædam. Virgi.lib.v. Et Dorycli coniunx diuini ſigna decoris. Hinc decorus pulchrum, & decore pulchre. Decoro,as,penulti. pro. quod eſt pulchrum viſu, aut auditu facio ſiue orno. Vnde decorum, & indecorum ſubſtantiua deducuntur. ſignificatq; decorum decentiam quandam, rebus, perſonis,locis,ſiue in agendo,ſiue in loquẽdo, accommodatam. Vnde ſi quis inducat agricolam,ea loquẽtem, quę ad philoſophum pertinent,hunc non ſeruare decorum dicimus. Aliquando etiam ad virtutes transfertur, & appellatur decorum: non tam ipſum honeſtum, q̃; quod hominibus, & communi opinioni hominum videt: & pulchrum: & approbabile. Cice.de opti.ge.di. Atq; illud indecorum,quod,quale ſit,ex decore debet intelligi. Eſt & decorus,a,um, & Indecorus,a,um, penul.pro. Quinti.lib. iij. Cuncta corrumpit, ac prope modum perdit indecora, vel voce,vel geſtu pronunciatio.

Decor, oris, penulti. correp. & adiectiuum a decus deriuatur. pro decorus,a,um. Saluſti.lib.iij. Equis, & armis decoribus vultus. Inde fiunt compoſita indecor, & dedecor. Virgil.lib.x. Nec tamen indecorem tua te regina reliquit. Sta.libr.iij.the. Legimus indecores. Inuenitur tamen hic, & hæc indecoris. Accius. Cuius ſit vita indecoris mortem fugere haud conuenit. Virgi.lib.xij. Nec genus indecoris; ſine me hæc: haud mollia facta. Vbi patet indecoris ſubſtantiuum eſſe. Nam ſi adiectiuus eſſet indecore dixiſſet. Iungitur enim neutrum communi, vt paupere regno. Saluſti.libro tertio.hiſto. Dedecores, militiq; terga ab hoſtibus cędebantur. Aſcen. Nonius quidem indecoris: ſed plures legunt indecores, vt ſit indecores genus per ſynecdochen dictum.

Decorus,a,um,penul.produ.idem eſt quod pulchrum.

Decoro.as.penul.produ. pulchrum facio ſeu orno: vt apud Quintil.lib.iij. Cuncta &c̃.

Decus,oris,penulti.cor. & generis neutri ſignificat honorificentia ex rebus geſtis. Virg.lib.v. Oblitus, decoriſq; ſui ſociumq; ſalutis. Huius contrarium eſt dedecus, quod pro ignominia: ſiue infami turpitudinis genere ſumitur. Capitur quandoq; etiam decus, pro honeſto, cum quid honeſte fit: & dedecus pro inhoneſto. Hinc decoro.as, penulti. cor. quod eſt honeſto: ſeu honorifico. Hora. At bene nummatum decorat Suadela, Venuſq;. Gel. Leonides laudatur qui ſimile apud Thermopylas fecit, propter eius virtutes omnis Grecia gloriam, atq; gratiam pręcipuam claritudinis inclytiſſime decorauere monumentis, ſignis, ſtatuis, elogijs: hiſtorijs, alijſq; rebus gratiſſimum id factum habuere. Vnde decora militiæ: laudes,honores: honeſtamenta militi in bello comparata. Sta.lib.the. Terrarum decora alta viri: decoriq; iugales. A decoro fit condecoro pro honeſto. Dedecoro pro vitupero, ſiue turpifico. Ter. in Hecy. An quicquam pro iſtis factis dignum te dici poteſt, quæ me: & te: & familiam dedecoras. Ex his omnibus patet: ꝙ plus eſt decus: q̃; decor: & plus eſt dedecus q̃; indecorus: & decoro penulti.cor. q̃; decoro: penulti.prod. Quoniam decoro, pe cor. ſignificat honorifico. Decoro penul.pro. pulchrum viſu, aut auditu reddo. Vnde decorum, & indecorum minus eſt: q̃; decus: & dedecus. Cice.lib.j.offi. Sin aliquando neceſſitas nos ad ea detruſerit: quæ noſtri ingenij non erunt: omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia: vt ea, ſi non decore, at quam minime indecore, facere poſſimus.

Decoro.as, penul.cor. ſignificat honorifico: a quo dedecora. Vide in decus.

Decorum: & indecorum ſubſtantiua: ſimiliter penul.prod. pro decentia quædam rebus perſonis: & locis accommodata: de quibus modo indecor. Hoc græci prepon dicunt, cuius vis ea eſt: vt ab honeſto nequeat ſeparari. Nam & qđ decet honeſtum eſt: & quod honeſtum eſt, decet. Decorum inquit Cicero. libro de offic. id eſſe: quod conſentaneum ſit hominis excellentiæ: quod ad prudentiam: ad

fortitudinem

fortitudinem, ad iuſticiam, ad temperantiam pertinet: & in omni honeſtate verſat. Eſt & decorum, qđ & poetę ſequuntur, cum id, quod quaq; perſona dignum eſt, & fit, & dr.

Decem, a gręco δέκα fit, a quo componũtur vndecim: duodecim, &c. Deriuata ſunt decimus: a quo vndecimus: duodecimus, cum reliquis. Denus, a quo vndenus: duodenus. Denarius, a quo vndenarius, duodenarius, decennarius, & quæ ſequuntur.

Decies aduerbium, a quo vndecies, duodecies, &c.

Decenus, a quo vndecenus, &c. Col. li. iiij. Vt ego exiſtimo tricenas, vt decenas certe amphoras percipient.

Decimus a decem a quo vndecimus, duodecimus cum reliquis, & non ſolum numerum, ſed quandoq; etiam magnitudinem ſignificat, vt decimum quodq; ouum: decimus quiſq; fructus. i. præcipuus magnitudine.

Decimanus, ſiue decumanus. i. magnus. Vñ decumana porta caſtrorum, quæ in his maxima eſt, & decumanus limes in limitatione agrorum a magnitudine: & lõgitudine dictus putatur, qui agrum ab exortu ęquinoctiali, ad occaſum ęquinoctialẽ ſecat. Nã alter ex tranſuerſo occurrens, cardo appellatur. Decumani etiam, vt Aſco. docet, vocantur publicanorum principes, a qbus decumę ſiue decimę exigebantur.

Decima, ę, ſignificat portionem vnam ex decẽ. Plau. Vt decimam ſolueret Herculi.

Decimo, as, pe. cor. decimam partẽ capio detraho. Vñ apud Euãg. Veh vobis, qui decimatis mentham: & omne holus. Et decimari legiones dicunt, quando decimus qſq; ſupplicio afficit ab imperatore. Liui. lib. ij. Cętera multitudo ſorte decimus qſq; ad ſuppliciũ lecti. Sic vigeſimare. & centeſimare dicit. Huius verbi cõpoſita ſunt ad decimo: & ex decimo. Hiero. lib. j. Reg. Greges vros addecimabit. Ab ex decimo, qđ ſignat eligo. Vñ ex decimatum electum.

Decemiugis, currus, quem decem equi iuncti trahunt.

Decẽpeda, pe. cor. ptica, q̃; menſurat terra, a numero pedum dicta, ſicut quncupeda, a qnq; pedibus. Cic. Vrbẽ iam peritus metator: & callidus decempeda ſua ſaxa diuiſerat.

Decẽpedator, qui decempeda menſurat. Cice. Cauebat etiã L. Antonio: qui fuerat æquiſſimus agri priuati & publici decempedator.

Decendium, ſpacium decẽ dierum. Nam decennium, eſt ſpacium: decem annorum.

Decẽnale, quod eſt decẽ annorum: vt bellum decẽnale.

Decuſſis a decem aſſibus, quæ dictio in omni denario nũero mẽſurę: & põderis valet. Fuit cõſuetudo apud maiores, vt ſra in vocabuli compoſitione poſtponerent, ſicq; ſemiſqntus, ſemiſquartus, ſemiſtertius pnũciabant. Dipõdium a duobus ponderibus, & vnũ põdus fuit. Aſſipondiũ, q̃ſi librę vnius põdus. Reliq̃ deinceps a nũero dicebant: vſq; ad cẽtuſſis. Et a tribus aſſibus treſſis, & piter, vſq; ad decẽ cõputabant. Ab inde ſumebat cõpoſitio ad decẽ. A duobus decuſſibus viceſſis. deinde triceſſis, vſq; ad centuſſis.

Decuplatus, a, um, vt numerus decuplatus: qui decies reſumitur. Aug. Centũuiginti decuplato numero apoſtolorum duodecim. n. elegit: & in centũuiginti ſpiritum miſit.

Decurio dictus eſt auctore Vlp. Quod in initio, cum deducerentur colonię, cõſilij publici gra, decima pars deductorum conſcribi ſolita ſit. Vnde Cic. in orationibus citat decreta decurionũ. Col. Claſſes ẽt, nõ maiores, q̃; denum hominũ facundę quas decurias appellauerunt antiqui. Fuẽt tñ alij vrbani alij municipales decuriones. Vrbanus decurio turmę pręerat, quæ duobus, & triginta equitibus conſtabat. Var. aũt tradit in ſingulis turmis equitũ decuriões eſſe ternos. Itaq; cum turma in tres decurias diuidat ſingularum decuriarum pręfecti decuriones dicti ex eo ꝙ denis equitibus pręſint. Eſt autem decurionis militaris officium conto ſcienter vti: & turmales ſub ſua cura poſitos erudire ad oĩa quę ęqueſtris pugna depoſcit. Neq; vero belli ſolũ, ſed domi quoq; pro eo qui pręeſt cubicularijs. Sueton. in Do. Saturius decurio cubiculariorum. Decurio quoq; palatij dictus eſt ab Ammiano, qui præpoſitus erat palatio, qui eſt ordo dignitatis. In municipijs aũt decurio, idem credit: q & ſenator Romę. Cice. Recita quęſo Sexti, quid decreuerunt Capuę decuriones. Hoc etiam patet ex epiſtola Plinij, qui ait. Eſſe aũt tibi centum milliũ nũmum ſatis indicat, ꝙ apud nos decurio es. Igitur vt te non decurione ſolũ, verũetiam eqte Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equitis Romani facultates, trecenta millia nummum. Siũr decurio ordo dicitur. Vnde latine poteſt decuria cubiculariorum, ſicut decuria iudicum: & ſcribarum cuius princeps decurio nominatur. Cuius dignitas decurionatus dicitur, ſicut a Centurione centurionatus.

Decuria in re militari dr cui præeſt decurio, hoc eſt decem eqtibus in turma. Põt etiã dici decuria cubiculariorum, ſicut decuria iudicũ & ſcribarum cuius pricęps decurio nominat.

Decurionatus, us, dignitas decurionis, ſicut a centurione Centurionatus.

Decuriare eſt decurionis officium exercere. Vnde decuriata comitia, ſicut a centurione centurio, as, A quo centuriatus ager: & centuriata comitia.

Decido, is, pe. pro. deorſum ſeco, vt fit, cum ex lardo fruſtũ incidimus. Per tranſlationem vero ſignificat determino: & liti fines impono. Hora. Et poſt decisa negocia campo. Vñ decidere dubia dicimus, quaſi amputando ſuperflua, quod integrum eſt oſtendere.

Decido, is, pe. cor. deorſum cado, a quo fit deciduus, a, um.

Decij, tres pater, filius, & nepos niures dicti fuere, qui pro pria ſe deuouerunt. Pr bello & gallico, filius bello ęthruſco. nepos bello pyrrhi. qđ geſſit pro Tarentinis. Vnde Cic. li. j. Tuſ. Si mors finiretur nõ cũ latinis pr decius decertãs. fili⁹ cũ ęthrucis, cũ pyrrho nepos ſe hoſtiũ telis obiecisſent.

Decidua dicuntur illa, quæ cadunt: vt folia. Pli. li. xj. Omnibus autem caua, & in mucronem demum concreta ſunt ceruis tantum ſolida, & omnibus annis decidua.

Decipio, is, pen. cor. ſignificat defraudo. Vnde & decipula.

Decipula, ę, quoddam laquei genus ad decipiendas, capiendaſq; aues.

Decipulum idem quod decipula. Apul. li. viij. Oportunum decipulum nactus.

Declamo, as, pen. pro. in ficto themate me exerceo. Caluus ſcribit declamationem eſſe domeſticam exercitationẽ, quę res plurimum conducit eloquentiæ. Solebant enim Romani adoleſcentes eloquẽtię ſtudioſi, exercendi ingenij gratia inuehi orationibus in eos: quos ſcirent aliquo crimine poſſe notari. Vnde Senecę: & Quinti. declamationes: quæ ſunt præludia quędam orandi. Hiero. ad Dama. Nec aures Quintiliani floſculis, & ſcolari declamatione mulcendæ. Sene. lib. j. Declamationis nomen apud nullũ auctorem antiquum, añ ipſum Cice. inueniri poteſt. Idem lib. j. Decla. Declamabat Cic. non quales nunc controuerſias dicimus.

Declamatorius, a, um, quod ad declamandum pertinet, vt declamatorius liber, qui declamanda continet.

Declamatorie aduerbium ſignificat declamando. Hie. More eorum, qui declamatorie loqui ſolent ad populum.

Declarare eſt aperte monſtrare. Nam plus eſt, q̃; ſignificare: & tam ad facta, q̃; ad dicta pertinet. Cic. Luceio. Itaq; hoc ſępius dicendum, vbiq; non ſignificandum, ſed etiam declarandum arbitror. Idem Declarauit id modo temeritas. C. Cæſaris, qui omnia iura diuina, & humana peruertit. Quandoq; etiam ponitur pro ſignifico.

Declino, as, penul. produ. cum accuſatiuo ſignificat deuito, & proprie motu corporis & geſtu, licet plærũq; ad animũ transferatur. Cicero. libr. j. offi. Declinareq; ea, quæ nocitura videntur. Ambro. lib. j. offi. Ipſe ſibi ſilentio legem poſuit innocentiæ: vt tacendo culpam declinaret: q̃; vix effugere poſſet loquendo. Cum ablatiuo ſignificat caueo, q̃uis in ſenſu idem ſit, cum deuito. Cicer. lib. iij. Tuſcu. Quæ quoniam: vt bona natura appetimus, ſic a malis natura declinamos: quæ declinatio: ſi cum ratione fiat: cautio appellatur, eaq; intelligitur in ſolo eſſe ſapiente. Interdum ponitur pro deflecto: ſeu recedo. Idem in Leli. Declinandum

eſt de via, modo hoc ne ſumma turpitudo ſequatur, vt in Ver. acti. v. Qui ſibi ſumpſit, vt corrigat mores aliorum: ac peccata reprehendat, quis huic ignoſcat, ſiqua in re ipſe ab religione officij declinarit. Interdum pro deduco. Liui. lib. j. Nec ea culpa, quã arguo omnium Albanorum ducem ſecuti ſunt, vt & vos, ſi quo ego inde agmen declinare voluiſſem, feciſſetis. Interdum pro alieno eximo. Teren. in Hecy. Neqꝫ declinatam quicquam ab aliarum ingenio vllam reperies. Interdum pro depono: vt lib. ij. Reg. Extendit oza manus ad arcam dei: & tenuit eam: quoniam calcitrabant boues, & declinauerunt eam.

Decollo, as, collum trunco. Feneſtella lib. ij. Quemadmodũ Cęſar a piratis captus ſit, vtqꝫ eos poſtea ceperit, & decollauerit. Veteres autem ſecuri cęſos dicebant. Ennius. Quod in collo tuo eſt decolles caue. i. ex collo ne deponas. Item decollare eſt decipere. Plau. Vna eſt, quæ decollauit. Lucil. lib. xij. Quibus fructibus me decollauit.

Decolor, pe. cor. adiectiuum: & ſignificat, quod colore vitiato eſt, vel ſine colore. Hier. ad Ocea. Aperuit cũctis vulnus ſuum, & decolorem in corpore cicatrices fles. Roma cõſpexit.

Decoloratus, a, um, pe. pro. eiuſdem ſignificationis. Amb. Sed ea propriam quoddam genus habent, non ex tritici ſemine, in aliud genus ſeminis decolora mutatione tranſlata degenerem traxere naturam.

Decoloro, as, pe. pro. colore priſtino priuo, aut colores vitio. Cic. libro. ij. ad Heren. Mortuum, deformatum, tumore perditum, decoloratum corpore cõſtat eſſe. Et in canticis. Nolite me cõſiderare, quod fuſca ſim, quia decolorauit me ſol.

Decoquo, is, pe. cor. in totum, vel vehemẽter coquo. Vnde decocta aqua. Pli. lib. xxij. decoquere pro conuertere accipere videt. Si. n. clarigarls clauus ſi ferri, vel chalybis aliqua rubigo aut p ini marcor affuerit, omnem illico ſuccũ alienũ, ſaporemqꝫ in venenum decoquit. Quandoqꝫ decoquere ſumitur pro perfecte digerere. Hyſopum, inquit Hiero. pariter tonſus ſumebant in cybo: vt eſcam grauiorem illius calore decoquerent. Quandoqꝫ pro ſubſtantiam conſumere ſeu ſolutione creditoribus impedita, fidem cõcidere. Quod ſæpe euenit ijs, qui gulę oĩa dedunt, aut qui ſcorta ſectantur. Vñ decoctores dicũtur, qui patrimonio abſumpto, ad inopiam ſunt redacti. Scribit Spartia. Hadrianum ſenatoribus, qui nõ vitio ſuo decoxerant patrimonium pro modo ſenatoriæ pfeſſionis expleuiſſe. Colu. lib. xij. Nam quãuis interdum emẽdatum ſit perperam factum, vel imprudentia, vel negligentia, res tñ ipſa iam domino decoxit. i. detrimentum dedit. Tale quid in ſe habet defrigo, vt hic defrixit. i. bona conſumpſit.

Decoctores. Vnde in dictione Decoquo.

Decortico, as, pe. cor. corticem detraho.

Decotes pe. pro. dictæ ſunt togæ attritæ: quaſi cotibus detritæ, atqꝫ conſumptæ ſint.

Decrepiti dicuntur ſenes: quaſi clamoſi a crepitu. Nam crepare ſonare eſt. Clamoſos autem & querulos eſſe ſenes notum eſt. Alij decrepitos dici volunt, quaſi in dubio vitę cõſtitutos a Crepero quod anceps & dubium ſignificat.

Decreſcere eſt diminui. Amb. Cuius opes nunquam deficiunt, cuius diuitię nunquam decreſcunt.

Decubo, as, penul. cor. iaceo, quaſi deorſum cubo. Apu. Decubantem excitaui feram.

Decumbo, is, idem, quod decubo. Hiero. Quintum iam diẽ decumbens lectulo nimia feſtinatione dictaui. Colu. lib. vij. Eſt etiam poſt domituram mollioris generis bos qui decumbit in ſulco. Aliquñ decumbere ſignat mori. Cice. li. ij. Tuſc. Mittunt & vulneribus cõfecti ad dños, qui quærant quid velint, ſi ſatiſfactum ijs ſit: ſe velle decumbere.

Deculco, as, ex de, & occulco: in quo abijcitur o: & c.

Decurro, is, & decurri: & decucurri, decurſum, deorſum curro. Vir. Summa decurrit ab arce. Per tranſlationem decurrere eſt a principio ad finem, vſqꝫ currere. Lactan. libr. uij. Quæ oratio tantæ affluentiæ vbertate decurrens. Itẽ Pręterire vt apud eundem libro. vij. Decurſo temporum ſpatio. Auguſti. libro ix. Con. Tolerabam illud interuallum temporis, donec decurreret.

Decurtatus participium a decurto, idem eſt, quod mutilatus breuiatus. Cice. Mutila ſentit quædam: & decurtata. Et a Hiero. Decurtatus liber dicitur. i. breuiatus.

Decuſſare eſt in decuſſes formare, atqꝫ diuidere, & per integram longitudinem diſſecando trahere, diuidendoqꝫ a numero denario. Decuſſis enim dicitur a decem aſſibus. Nam numerus denarius perfectus: & abſolutus eſt. Vnde & decumanus limes, & decumanus fluctus. Colu. lib. iiij. Nam duas regulas eius latitudinis, quo paſtinator ſulcum facturus eſt, in ſpeciem græcæ litteræ decuſſabimus. Idem ſignificat in decuſſis ducere: & decuſſatim producere.

Decuſſatim ſignificat per decuſſes: Colu. li. vi. Rapas in alueo, aut ſera componito, deinde, ſicut conſueuerunt ſalgamarij decuſſatim ferramento lunato inciduto.

Decutio, is, pe. cor. ſſi, ſſus, ex de, & quatio ſignificat deijcio deorſum quatio, demeto, decido. Liui. lib. j. Rex, velut deliberabundus in hortum ędium ſequente nuncio filij, ibi inambulans tacitus ſumma capitum papauera dicit baculo decuſſiſſe. Hiero. per tranſlationem ad Dardanum dixit. Vt decutiam ſupercilium Iudęorum, qui ſynagogę anguſtias, latitudini eccleſiæ præferunt.

Dedecus dedecet dedecoro, as, vide in decet, & decor.

Dedignor, aris. Vide in dictione dignor.

Dediſco is, dedici. Vide in dictione diſco.

Dedico, as, pe. cor. per verba cõſecro: ſiue honoris gratia depuco, aut dicendo defero. Cecil. lib. j. annalium, Legati: qui miſſi ſunt, veniunt, dedicant mandata.

Dedo, is, dedidi, tum, ſignificat in perpetuum do: vel totum ſubdo, ſiue in manus: poteſtatemue: & arbitrium do. Vnde dedere ſe hoſtibus dicit, qui ſe in hoſtium poteſtates tradit. Et traditio ipſa deditio dicit. Et qui ita ſe dedunt, dedititij vocantur. Plau. in Am. Conuenit vti victi ſint eo prælio vrbes: agros, aras, focos, ſeqꝫ vti dederent. Liui. lib. j. Sic ad ſupplicium Numitori Remus deditur. Cæſar lib. j. Heluetij omnium rerum inopia adducti, legatos de deditione ad eum miſerunt. Et dedere eſt ſimpliciter dare. Teren. Verberibus te cęſum in priſtinum Daue dedam. Forma deditionis deſcribitur apud Liuium in deditione Collatiæ. Ita. n. rex interrogauit. Eſtis ne vos legati, oratoreſqꝫ miſſi a populo Collatino: vt vos: populumqꝫ Collatinum dederetis? Sumus. Eſt ne populus collatinus in ſua poteſtate? Eſt. Deditis ne vos, populumqꝫ Collatinum, vrbem, agros, aquam, terminos, delubra, vtenſilia diuina, humanaqꝫ omnia in meam: populiqꝫ Roma. deditionem? dedimus. Et ego recipio.

Deditus, a, um, in totũ, vel valde datus. Ter. in Hecy. Priuſquam hanc vxorem duxi, habebam alibi animum amori deditum.

Dedita opera. i. data opa, ſiue accurata opera, ſeu de induſtria, vel ex cõpoſito data opa: quaſi cura adhibita: & labore impenſo. Terẽ. in Eu. Apud Antiphonem vterqꝫ pater: & mr quaſi dedita opa erant, vt nullo mõ introire poſſem, quin viderent me. Feſt. Deditum interpretatur valde datum.

Dedititius, a, um, a deditus fit: & is eſt, qui ſe in alterius imperium dedidit. Curtius. Multitudo dedititiorum incolis nouarum vrbium, cum pecunia capta dono data eſt. Per abuſionem tamen dicimus, ego ſum dedititius tuus. id eſt tibi deditus. & tuo imperio obnoxius.

Dedocere eſt ſecus ab eo, quod quis doctus ẽ, docere: vel falſum id eſſe oñdere. Quintil. lib. ij. Quãta in eluẽdis: quę ſemel inſederũt vitijs difficultas conſequatur, cum geminatũ onus ſuccedentes premat. Et quidẽ dedocẽdi genus, pluſqꝫ docẽdi propter quod Timoth. clarũ in arte tibiarũ: ferũt duplices ab ijs: quos alius inſtituiſſet, ſolitũ exigere mercedes, quam ſi rudes traderentur. Grece διδάσκω, ὅθεν διδάσκαλος.

Dedoleo, es, pe. cor. nõ doleo, vel dolore me priuo. Oui. lib. iij. Faſt. Quid me in deſertis moriturã Liber harenis, Seruabas, potui dedoluiſſe ſemel.

Dedolo, as, penul. pro. ſignificat dolabra, vel eiuſmodi ferramento deorſum, vel pulchre dolo, cędo. Colu. lib. v. Hæc

eorumqꝫ

torumq; ſimilia pedamēta, poſt putationem retractanda ſunt, parteſq; eorum putres dedolandę.

Deduco, is, pe. pro. ꝓprie deorſum duco. Virg. Carmina, de cœlo poſſunt deducere lunam. Q ſig; deducere eſt de loco ad locum, ſiue de re ad rē ducere. Idcirco ei ablcūs daſ, nō/ nunq; ſeparatiuus, actūs vero ſimiliter. Et tam in paſſiua, q; actiua ſignificatione, qđ pręmouendum eſſe duximus, ne qs in paſſiua ablcōs hmōi putet eſſe agentes, niſi in exē/ plo Cice. quod dicemus. In actiua Plau. in Cur. Deduco, pe des de lecto clam, mileſne ſentiat. Hic ponitur pro detra/ ho. In paſſiua. Hiero. ad Helio. Vbi quies nō eſt, ibi mens a propoſito ſæpe deducitur. i. reuocatur: ſiue remouetř. Ides in Paulo. Nec tñ accepto itinere deducebatur. Lactā. lib. iiij. pro deriuare, ſeu deſcendere poſuit. Diximus nomē religio nis a vinculo pietatis eſſe deductum, ꝙ hominē ſibi deus religauerit. Cic. Teretię. Neq; legis improbiſſima pœna de/ ductus eſt, quo minus hoſpitij: & amicitię ius, officiumq; pręſtaret. Hic deductus pro deterritus ſumiř, & ablatiuus pœna agens eſt, licet ſine prępoſitione ſit. Nam hoc fit iter/ dum, in alijs. Aliquādo ſine ipſo abltūo ſeparatiuo, & cus actūo mediante prępoſitione ponitur pro delabi, vt apud Lactan. lib. ij Homines aūt ipſos ad tātam cęcitatem eſſe deductos, vt viuo, ac vero deo mortuos pręferrant. Proprie in ſignificatione ſua: cum accuſatiuo, mediante prępoſitio ne Cæſar in. j. cōmen. Cæſar vna æſtate duobus maximis bellis confectis maturius paulo, q; tēpus poſtulabat: in hy berna in Sequanos exercitu deduxit. Virg. lib. Geor. pro di uertere, ſine ablatiuo & accuſatiuo poſuit. Riuos deducere nulla religio vetuit. Sumitur & deducere pro in tenuitateſ ducere. Pō. Vocem deducas oportet, vt mulieris videantur verba, quare & pro ſubtili, & nihil ſub ruſticū proferre po/ nitur. Hora. Cum lamētamur nō apparere labores nřos, & tenui deducta poemata filo. Virg. etiam deductū carmē ſignificatiſſime dixit, ꝙ quaſi filus de inuentione deducať Tractum a lana, quæ purgatur, & in fila trahitur. Inde etiā pro imminuere, & detrahere, & deductio pro iminutiōe, vt inquit Aſco. Interdū pro mouere. Saluſt. Arma depone re pręſidia de locis deducere. Interdū pro officij: vel hono/ ris gratia, alicui comitatū pſtare, & fit fere cū pompa qua/ dam: & ſępe cus multo populo. Ambro. Deduximus frēs hoſtiā viuam, dñm: & fratrem meū Satyrum. Hiero. ad Iu lianum, ꝙ ſanctiſſimam ꝯiugem tuā, non quaſi mortuā, ſed quaſi proficiſcētem deduxeris. Liui. Frequentes eū de/ duxerunt domū. Cuius contrariū eſt reducere. Cic. in Cato. Hæc enim ipſa honorabilia, quę videntur leuia, atqs cōia, ſalutaria, appeti, decedi, aſſurgi, deduci, reduci, conſuli. Co mitari eſt minoꝝ, tas paucoꝝ, q; multoꝝ. Virg. Ipſæ vno graditur comitatus Achate. Et magna comitante caterua. Aſſectari fere, quaſi per vrbem, vt fit cus quis amicitia, vel propinquitate, vel diſcendi ſtudio, vel alicuius commodi aſſequendi gratia, quempiā aſſectatur, quaſi iuxta illū pręe/ euntem ſectatur, vt puer herū, filius patrem, diſcipuli pręe/ ceptorem, clientes patronū. Cic. lib. de Orato. Cūqs maior natu, & conſularis Sergius Galba aſſectaretur. Eſt & proſe quor, quod eſt, quaſi deduco, ſed in itinere cum quēpiam aliquātum longe comitamus. Liui. lib. ij. Decedentem do/ mū cū fauore: & laudibus proſequuti ſunt. Hiero. Quo ge/ mitu te abeūtē proſecutus ſim, iſte quoqs litterę teſtes ſunt.

Deerrare eſt de via, ſiue ratione declinare. Cic. Si tranſitioni/ bus nullis vtemur: & ſi non deerrabimus a propoſito.

Defamo, as, pe. pro. fama priuo, ſicut diffamo. Gel. Vt vo/ cabula eoꝝ quoqs defamata, atqs deformia cum ipſis vide rentur. Sed ex græco omnino veniunt. φημί: καὶ φήμη.

Defæco, as, cū æ diphthongo, ſignāt a fæce purgo, quaſi fe/ cem detraho. Pli. lib. xv ij. Per brumam vitē ne colito: vina tñ defæcari etiā diffūd: Higinius ſuadet. Vnde omnia pu ra inturbata: & ſine ſordibus: ac vinum ſine fecibus defæ cata dřr. Plau. in Aul. Nūc defæcato demū animo egredi/ or domo. i. ab angore purgato. Proprie Col. lib. vlď. Et de/ fæcatum vinum in amphoras bonas adijcito.

Defendo, is, di, ſum, ex de, & fendo, vnde & offendo, q̄uis fendo non reperiatur, ſignāt tueor. Lact. i. Qui ſæpe ēt ma/ las copioſe defendiſti cauſas. Duobus aūt modis ab aliquo defendi dicimur, vel cum ille nos defendit, vel cum ipſi de fendimus, nos, vel alius defendit nos ab illo, tanq; iniu/ riam inferēte: vt ſi nobis aduerſenť iudices: & Cicero tuea/ tur. Recte dicemus defendit nos a iudicibus, non ꝙ illi nos defendant, ſed ꝙ pręſidio Ciceronis, ab illorum iniu ria defendamur. Differt tamen defendere a propugnare: qa defenſio eſt quoquo modo fiat: propugnatio non niſi per contentionem. Rurſus defendere eſt auertere depellere pro hibere. Gel. Q. Claudius hoſtes defendebat a finis facilli/ me. Cice. lib. iij. offi Etenim, ſi quis non defendit iniurias neq; propulſat a ſuis, cum poteſt, iniuſte facit. Sic intelligi tur ille verſus. Quo poſſint inopem defendere vitam. Hoc autē fit ex vi pręp oſitionis de, quæ duplicem facit ſignifica tionem. Cum enim tueor ſignificat: tunc deauget. Quādo vero prohibeo protectionis detractionem: & negationeſ facit. Dicimus autē Defendo frigus tibi, & defendo te a fri gore. Virg. Solſtitium pecori defendite, iam venit æſtas. Et alibi. Hic ego dum teneras defendo a frigore myrtos.

Defenſito, as, frequentatiuum eſt. Cice. lib. j. offi. ſi igitur nō poterit, ſiue cauſas defenſitare, ſiue populum concionibus tenere, ſiue bella gerere, illa tamē pręſtare debebit: quæ erūt in ipſius poteſtate.

Defero, penul. cor. ſignificat: affero. Virg. lib. iiij. Celeris mā/ data auras detulit. Aliqñ denūcio. Ci. Ruf. Scito contuber nales dūtaxat meos delatos eſſe. Idem Sulpitio. Eiq; nec opinanti voluntatem tuam per litteras detuliſſe. Aliquan do in accuſationē defero. Vnde delator occultus accuſator, calūniator. Sueto. in Dom. Princeps, qui delatores non ca ſtigat, irritat. Aliquando prodo: quod celatum eſt. Hiero. Sed forte cōqueſta me delatorem, ꝙ te prodiderim dama bis. Pertinet etiam ad dignitatem: & honorem: & venera/ tionem: & officium varijſq; modis ponitur, ac conſtruiř. Ad dignitateſ. Liui. lib. j. Omnes Numę Pompilio regnū deferendum decernunt. i. offerendum, atq; tradendū. Cic. Octauio. Quæ tibi, non anteq; poſtulares, maiora, q; vel/ les, plura, q; ſaperes, detulit ſenatus. Ad venerationem, & officium. Amb. Nouerit deferre ſenioribus. i. venerationeſ exhibere, inſeruire, & ſubuenire. Aliquando deferre eſt tri/ buere. Hiero. ad Nepo. Honorent clericos, & ipſi a clericis, quaſi epiſcopus honor deferatur. Scitum eſt illud oratoris Domitij Cur ego, inquit, te habeam vt principem, cum tu me non habeas, vt ſenatorem? Habeo hic ꝓ Honoro, ſeu accipio ſignificat. Aľs pro loco. Cice. Treba. Vniuerſum ſtu dium meum: & beniuolētiam ad te defero. i. tibi attribuo. Nauis in portū delata eſt. i. deuecta. Hic delatus eſt lectica. i. deportatus. Ille detulit argentum. i. de loco tulit. Et diuos honores pentibus detulerūt. i. dederunt, ſeu celebrauerunt.

Deferueſcere ſignificat decreſcere. Cic libro. iiij. Tuſc. Aut ro/ gandi, orandiq; ſunt, vt ſi quā hſit vlciſcendi vim, differāt in tempus, dum deferueſcat ira. Deferueſcere autes certe ſi/ gnificat ardorem animi inuita ratione excitatum. Ex quo illud laudatur Architæ: qui cum villico factus eſſet iratior: quo te modo, inquit, accepiſſem, in iratus eſſem? Sed hoc per tranſlationem, quaſi ira ſit ignis: quidam animū incē dens. Colu. proprie deferueſcere, pro refrigerari poſuit. lib. ij. de fœno loquens. Prudentes agricolę, q̄uis iam illatus tecto, non ante componunt, q; per paucos dies temere cō/ geſtum in ſe concoqui: & deferueſcere patiantur.

Deficio, is, ex de, & facio conſtruitur cum datiuo, & ſignifi/ cat deeſſe, vel non ſufficere. Cice. in Ver. acti. iij. Verebar, ne mihi crimina non ſuperpeterent, ne oratio deeſſet, ne vox, vireſq; deficerent. Idem Ser. Sul. Sed opprimor inter/ dum: & vix reſiſto dolori, ꝙ ea mihi ſolatia deficiunt, quæ cæteris, quorum mihi exempla propono, ſimili in fortu/ na non defuerunt. Et more ſuo hic ſecit Cice. vt per deſum deficio exp oſuerit. Hinc defectus pro priuatione dedu citur. Legimus etiam deficere abſolute poſitum pro deeſſe.

ſita, quę non hēt cubo, & diſcūbo, quod eſt, cibū capiendi gra, iaceo, non diſcubo. Pracubo, non procubo. Similiter cubo habet aliqua compoſita, quę non habet cumbo, vt excubo, non excumbo. Supercubo, non ſupercumbo. Eſt autem cubare, iacere, & proprie ęgrotorum eſt. Hor. Cubat hic in valle Quirini. i. ęgrotat, ſicut interpretes exponunt. Idem. Trans Tyberim longe cubatis, prope Cęſaris hortos. Cic. li. bro. ij. Tuſc. Itaq; narrabat eum grauiter, & copioſe de ipſo nihil eſſe bonum, niſi quod honeſtum eſſet. cubantem diſputaſſe.

Cubitor, qui cubat. hoc eſt iacet. Colu. libro. vij. cubitorem bouem appellat, qui ſępe decumbit ex pertinaci contumacia Quod quidē vitium fame, & ſiti tollendum eſſe cenſet, non igni, alijsue tormentis.

Cubito, as, pe. cor. frequenter cubo. Cic. pro Celio. Et propter nocturnos quoſdam manes metu tecum ſemper puſio, cum maiore ſorore cubitauit.

Cubatus, us, pro cubatione. Pliny. Si in cubatu tonuerit omnia pereunt.

Cubile, lectus, ꝙ in eo cubetur. Et cubilia, loca, in quibus ferę cubant.

Cubiculum, locus, in quo cubile ſternitur, vt ibi ſupercubetur. Sene. ad Lucil. Quid ꝓſunt multa cubicula? in vno iacetis. Dicitur, & de ſtructura. Pli. lib. xxxvj. Ea inquit maxima moles fuit: nec ſedit in cubili. Vtitur hac voce Vitru. libro ſecundo.

Cubile ſalutatorium dicitur in quo ſimulachra deorū imponi ſolent. quod & lararium alio nomine dicitur.

Cubicularius, qui in cubiculo miniſtrat. Cice. Hunc veſtri ianitores, hunc cubicularij diligunt.

Cubiculare, quod ad cubiculum pertinet, vt Veſtis cubicularis, q̄; i cubiculis vtimur, & cubicularis lectus apud Cic. lib. v. Tuſcu. legitur.

Cubitus, & cubitum vtroq; modo, dicit̄ curuatura brachij, vbi lacerto iungitur. Et accipitur a Pli. lib. vij. Inuenimus in monumentis Salamine Cautimenos filium in tria cubita triēnio accreuiſſe, pro menſura cubiti. Hierony. lib. iij. Regum. Domus, quā ędificauit rex Salomon domino, habebat ſexaginta cubitos in longitudine. Augu. Qui inde, nō videntur computare, niſi trecenta cubita longitudinis. Cōſtat autem cubitum, ex ſex palmis, digitiſq;. xxiiij. vt auctor eſt Victru. lib. iij. Seſquipes, hoc eſt pes vnus: cū dimidio, facit cubitū. Pes eſt ſexta pars altitudinis in corpore noſtro, cubitus quarta. Eſt pręterea cubitus regius, qui maior eſt cōmuni cubito, tribus digitis, ſicut refert Herodo. lib. j. Eſt & cubitus geometricus: qui tm̄ valet, quantum ſex noſtra cubita: vt Origenes, Auguſtinuſq; tradiderūt. Cubitus in corpore humano eſt, in quo decens flexura brachiorum, ſic dictus, ꝙ ſupra eum cubare ſoleamus.

Cubitalis & hoc cubitale a cubitus fit cum ſignificat menſuram cubiti.

Cubitale ſubſtantiuum, pro ornamēto cubiti. Hora. in Ser. Ponas inſignia morbi. Faſciolas cubitale ſocalia.

Cubus, eſt figura ex omni latere quadrata quales ſunt teſſeræ, quibus in alueolo luditur, ex quo ipſæ appellātę κύβοι. in numerus etiam cubus dicitur cum omne latus eiuſdē numeri ęqualiter in ſeſe ſoluitur, ſicut fit, quando ter terna ducuntur, atq; idem ipſe numerus triplicatur.

Cucubo, as proprium eſt vocis noctuæ. Ouidi. Noctua luci fuga cucubat in tenebris.

Cucurio, is, pe. cor. Gallorum proprium eſt, vt Cucurire ſolet gallus, gallina gracillat.

Cuculus, pe. corre. & Cucullus per duplex ll, auis nota, & alio nomine dicit̄ Iſterus. Mart. Quāuis per plures cuculus cantauerit annos. Hora. in Ser. Cui ſępe viator ceſſiſſet magna compellans voce cucullū: hunc gręci coccyga vocant.

Cucullus etiā genus veſtis eſt. Iune. Sumere nocturnos meretrix anguſta cucullos. Sunt qui accipiāt cucullum pro nautico, aut ruſtico tegmine, ad arcendas pluuias. Col. Cultas, veſtitāq; familiam magis vtiliter, q̄; delicate hēat munitam diligenter a vento, pluuiaq;, quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis centonibus confectis, vel ſagis cucullis. Iuuena. Cōtentuſq; illic veneto, duroq; cucullo. Suidas, κονκουλλίον, ὁ φρεουδρίσαρ ἡμῖν κουκουλλίον. Itaq; cum cucus grecum ſit nomē, cucculus eſt dactylus duplo cc, in prima.

Cucullio (vt Iul. capitol. docet) eſt genus pilei viatorum, quo capite obtecto, vagari nocte ſolent. apud Catonem de re ruſt. videtur accipi pro cucullo, cum inquit. Quæ opera per imbrem fieri potuerint, nouos fieri cētones, cucullioneſue familiam oportuiſſe ſarcire.

Cucumę, pe. cor. vaſa Ænea ſunt ad calefaciendam aquam idonea. Ambro. in diua Agnete. Dij tui, aut æreī ſunt, ex quibus cucumę melius fiunt ad vſus hominū. Petro. arbiter in Cucumam grandem foco appoſuit.

Cucumion, dimi. gręca forma. Latinę vero Cucumula.

Cucurbitula, non tam paruam cucurbitam quam vaſculū ſignificat in quod detrahitur ſanguis.

Cucurbitarium locus, in quo ſ runtur cucurbitę.

Cucurbitarius, amator cucurbitarum.

Cucumer, & cucumis, pe. cor. a curuo redicit̄. Virg. in Geor. Creſceret in ventrem cucumis, nec ſera comantē: Cucumeres, quaſi curui meres. Hi pepones etiam dici putantur, qui in cibis impenſius refrigerant, aluūq; molliūt. Sed Hiero. in lib. Numeri diuerſos oſtendit cucumeros, & pepones, cum ait. In mentē nobis veniunt cucumeres, & pepones. Eſt & cucumis piſcis, vt apud Pli. lib. ix.

Cucumerariū, locus, in quo ſunt cucumeres, vt apud Eſaiā. Derelinquetur filia Sion, vt vmbraculum in vinea, & ſicut tugurium in cucumerario. Pro tugurio Cyprianus cuſtodiarum poſuit. Solet enim fieri tuguriaculū: in quo cuſtos vigil obſeruat, ne cucumeres auferantur ex cucumerario.

Cucurbita, proprie anguria eſt. Sed apud Celſum cucurbitā, & per diminutionem cucurbititulam eam appellari legimus, quæ nunc vulgo ventoſa dicitur. Hac vtuntur medici ad ſanguinem leui ſcarificatione educendū. Ait enim vſus cucurbitulæ præcipuus eſt, vbi non in toto corpore, ſed in parte aliqua vitium eſt.

Cudo, is, cuſi, & cudi, a cędendo, vt quibuſdam videt̄. Vir. Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates. Ser. i. feriendo elicit. Nam cudere ferire eſt. Vnde & incus dicitur: ꝙ illic aliquid cudamus. i. feriamus. Cuditur pecunia dum imprimitur. Teren. in Heau. Argētum cudo: quod tibi dem. Hiero. per tranſlationem cudere, pro componere vſus eſt. Cum & eadem, inquit, in multis ſeſtiuitatibus multorū ſanctorum patrum ſtudia, miro cuderint eloquio. i. compoſuerint. Teren. in Eu. At enim in me iſtæc cudetur faba. Quod eſt in me hoc malum recidet, in me hæc vindicabitur culpa. Vt laborat ſolum, in quo cuditur: ideſt batuitur faba, cum ſiliquis exuitur. Vel quod quidam male coctam fabam: & quæ nō maduerit: ſed dura permanſit, ſupra caput coquī: velut ipſi irati granum ſaxo comminuūt, tum vniuerſum malum ad coquum peruenit. Huius compoſita ſunt, accudo, excudo, incudo, procudo, percudo, & recudo, quod eſt iterum cudo. Var. Vt hi ſolent, qui vetera metalla recudunt: & habent penul. pro.

Cuias, ſignificat vnde: & non tantum patriam gentem, nationemq; innuit: vt apud Cice. libro quinto. Tuſcu. Socrates quidam cum rogarētur cuiatem ſe eſſe diceret. Mundanum, inquit. Totius enim mundi ſe incolam: & ciuem arbitrabatur: ſed etiam partes, & ſectam: vt Cuiates philoſophi vos eſtis, ſtoici ne, an epicurei? Dicitur & cuiatis communi genere. Vnde apud Plau. frequenter legitur. Cuiates eſtis? ideſt cuius patriæ: & gentis. Attius. Qui neq; cuiatis eſſet: nūquam potuimus multa rogitando ſcire. Antiqui enim vt Priſc. ait nominatiuum proferebant: cuiatis & cuiatis, communi genere.

Cuius, a, um, quod antiqui per q, quis ſcribere ſolebant, refertur ad perſonam hominis. Virg. Dic mihi Dameta, cuium pecus? an Melibei?

Culcitra, a conculcando ad quietem paratur: dicta ꝙ in ea conculcetū

ta tomentum: vel ſagum: aliudue quid inculcetur. Non eſt ergo: quæ ſuper nos habetur, cum dormimus, ſed ſuper quam quieſcimus. Cicero. libro quarto Tuſcu. Eripiamus huic ęgritudinem, quo modo collocemus inculcatra plumea pſaltriam abducamus.

Culex generali nomine vermiculi parui alati, culices dicuntur. Hos gręci conopas vocant. Vnde & conopeum.

Culleus: vter: ſiue ſaccus lino: vel canabe: vel corio factus ab occulendo. i. claudendo dictus. Eo vtimur ad portãda frumenta. Pli. libro ſeptimo. Iunius valens meruit in prætorio diui Augu. centurio vehicula cum culleis donec exinanirentur ſuſtinere ſolitus. Factus eſt etiam Culleus in pœna parricidarum. Nam parricidæ ſanguineis virgis verberati in culleo ſuuntur cuꝫ cane & gallo & vipera: & ſimia. Deinde in mare, aut in flumen deijciuntur. Iuuena. Quis tã perditus vt dubitet Senecam præferre Neroni cuius ſupplicio non debuit vna parari ſimia, nec ſerpens vnus, nec culleus vnus. Eſt & Culleus nomen menſurę. xx. amphorarũ capacis, vel. xxx. modiorum. Nam duo cullei vt Iunius baſſus ait, modij. lx. ſunt Priſcia. Cullens hac nulla eſt maior mẽſura liquoris, vel. xl. vrnas, vt eſt apud Pli. & Colu. Hinc Seſquiculeare dolium apud Col. eſt. xxx. amphoraꝝ, quaſi vnum & dimidiatum. A gręco id nomen tractum. Vaginas enim κουλλεοὺς appellant.

Cullulus calix fictilis, quo in ſacris vtebantur pontifices, & veſtales virgines. Accipitur & pro vrceolo. Hora. Reges dicuntur multis vrgere cullullis. Et torquere mero: quem perſpexiſſe laborent.

Culleola ſunt Cortices nucum viridium, a ſimilitudine culleorum: quibus oleum, aut vinum continetur. Quod & diminutiuum a culeum videtur.

Culus anus, pars poſterior, & proprie inter clunes: & nates. Virg. ſeu magis Ouid. in Priap. Vt culum rugam non habuiſſe putes. Mar. Cum ſit & hic culo tritior ipſæ tuo. Hic alio nomine Podex dicitur. Iuuena. Et podice leui cęduntur tumidę medico ridente mariſcę. Culum autem dici putant, quaſi culeon. i. vaginam. Vnde in Priap. legimus. Et quod nos culum culeon ille vocat. Quidam a colendo, ꝙ fœdo libidinis pruritu colatur.

Culigna vas proprie vinarium.

Culina, penul. produc. locus, in quo coquuntur epulę, quaſi colina a colo, is, vt Var. ait, ꝙ locupletiorẽ in ea ignem colamus. Iuuena. continens pro contento poſuit, ſcilicet culinam pro cibis coctis, cum inquit. Sequitur ſua, quemq; culina. Inde Culinarius.

Culinor, aris, quod eſt cuculinam exerceo.

Culmẽ, quod culmis tegitur, & ab antiquis culmina dicta ſunt tecta, quia ædificia de culmo. i. paleis e meſſibus contegebant.

Culmus frumenti calamus a radicę, vſq; ad ſpicam dictus: ꝙ colatur, qui & colamus dicebatur. Vnde & columẽ primo, poſtea culmen. Stipula ipſa folia, quę ambiũt culmũ. Dicuntur etiam culmi, vt docet Var. qui in ſummo campo naſcuntur, ꝙ ſummum culmen teneant.

Culpa, vt Do. inquit, eſt eius, qui neſciens aliquem leſit.

Culter, & Cultrum dr̄ pro inſtrumento quo vtimur in mẽſa ad incidendum. Proper. Et canis in noſtros nimis experecta dolores. Cum fallenda meo pollice cultra forent. [illegible]e ſtus. Clunaculum eſt cultrum ſanguinarium. Hinc Cultellum: & cultellus diminutiua. Iuu. Spectas, & chironomõta volanti Cultello: donec pgant dictata magiſtri Omnia, nec ſane minimo diſcrimine refert. Quo geſtu lepores: & quo gallina ſecetur.

Cultrarius, miniſter. qui victimaꝫ cultro victimat: qui alio nomine dicitur victimarius. Suet. in Cali. Admota altaribus victima ſuccinctus pomparum habitu, elato alte malleo cultrarium mactauit.

Cultus, us ornatus a colo, is cuius contrarium eſt Incultus Ambro. libro. Hexa. Ea prima eſt gratia: quæ ſi deſit tota domus deformi horret incultu. Cultus dicitur quicquid adhiberi poteſt ad curam corporis pręter cibum.

Cum præpoſitio copulatiua quãdoq; iungit̃ notanti ſocietatem: & coniunctionẽ animi, vt Summa cum beniuolẽtia, ſumma cum hilaritate illum excepi. Item iungit̃ ablatiuo: ſi comite aliqua perſona aliqs fecerit quippiã, vt cum Socrate profectus ſum. Et mihi cum illo negocium eſt. Et cum hoſte pugno. In compoſitione vero poſtpoſita inuenitur, vt mecum, tecum, ſecum, quicum, quibuſcũ. Interdũ ornatus, vel metri cauſa. Aliquãdo aduerbium eſt, & accipitur pro quando. Quod quidam quum ſcribunt. Et apud veteres quom ſcribebant. Virgi. Cum faciam vitula pro frugibus ipſe venito. Non nihil me conſolatur, cũ recordor quanta me complecteris beniuolentia. Iungitur modo indicatiuo. Vt cum dico, cum dicebam, cum dixi cum dicaꝫ. Modo ſubiunctiuo, vt cum dicerem. Interdũ ponitur pro dum. Ci. Cum me in Aphricam cõtuliſſem. Interduꝫ pro ꝙuis & exigit tamẽ, iungiturq; ſubiũctiuo. Ci. pro Deiotaro. Cum in omnibus cauſis grauioribus initio dicẽdi cõmoueri ſoleam, tamẽ in hac multa ita me perturbant. Aliquando pro quoniã ſiue pro cauſa. Et ſimiliter ſubiũctiuo iungitur, vt cũ inueniam latinos ꝓprio ſermone hęc paruꝫ attigiſſe, conatus ſum pro viribus. Iungunt̃ quãdoq; cum, & tum, quę licet idem fere ſignificent, diuerſo tamẽ modo ordinant̃. Nam in cũ eſt quiddam minus, in tum quiddaꝫ maius, & hoc duobus modis fit, vt aut generale præcedat, ſequatur ſpeciale, aut ambo ſint ſpecialia. Primo modo ſic. Quin. Quod cũ omnibus confitendũ eſt, tum nobis pręcipue qui rationẽ dicendi a bono viro nõ ſeparamus. Lomnibus, multũ mihi aũt maxime. Altero mõ. Idem. Quod opus Marcelle victori tibi dicamus, quẽ cum amiciſſimũ nobis, tum eximio litterarũ amore flagrantẽ digniſſimuꝫ hoc mutuæ inter nos charitatis pignore iudicabamus. i. multum, ꝓpter amorẽ tuum in nos plus tñ propter amorẽ litterarũ. Aliqñ etiam cum, & tum cõiunctiuo iunguntur. Cice. Graui teſte priuatus ſum amoris erga te mei patre tuo clariſſimo viro, qui cũ ſuis virtutibus, tum vero te filio ſuperaſſet omniũ fortunas, ſic ante vidiſſet, ꝙ; e vita decederet. Quãdo aũt fit ſub duobus verbis, fieri debet ſub codeꝫ modo, & tẽpore, vt Ci. in principio li. de na. deo. Cuꝫ multæ res in philoſophia nequaquã ſatis adhuc explicate, tum difficilis Brute, qđ tu minime ignoras, quæſtio eſt de natu. deo. Ponitur quandoq; tum, ſine cum, geminatum, vel triplicatum in rebus paribus. Quin. Nec indignetur Herodotus ęquari ſibi Titum Liui. tum in narrando mire iucũditatis clariſſimiq; candoris, tum in concionibus, ſupra quaꝫ enarrari põt, eloquentẽ, ita dicunt̃ omnia, tum rebus tum perſonis accõmodata. Ponitur nõnunꝗ; tũ pro aliqñ. Cic. Tum hoc, tum illud argue. i. mõ hoc, modo illud. Qñq; pro tunc. Vir. Tum primum noſtri Cacum videre trementem. Qñqꝫ eſt aduerbiũ ordinis pro deinde. Idem. Æneas matri Eumenidum, magneqꝫ ſorori Enſe ferit ſterilemqꝫ tibi Proſerpina vaccam. Tũ ſtygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoqꝫ pro præterea. Idem lib. iij. Tum vox tetrũ inter odorem. Sunt qui diſtinguant: vt quando prępoſitio eſt, cum c, ſcribi debeat, quando aduerbium, ſe coniũctio cum q qum. Et apud veteres quom ſcribebant. Verum qa ratio non ſit ſatis ponderoſa: iam doctoruꝫ vſus obtinuit vt cum c, ſemper ſcribatur. Quare vnuſquiſqꝫ, prout voluerit, ſcribet.

Cum dicto ſignificat ſtatim poſt verba, & Vix dum finito ſermone. Apul. Et cum dicto ſutili centuculo faciem ſuã iam dudum pumicantem pręſ pudore obtexit.

Cum maxime vna pars eſt, & ſignificat nimis. Terẽ. in Hecy. Hanc Bacchidem amabat: vt cum maxime, tamen Pãphilus cum pater vxorem vt ducat orare cœpit.

Cum poteſtate eſt: dicebatur de eo: qui a popolo alicui ꝓferebatur negocio, ſeu qui magiſtratum gerebat. Cice. li. ij. artis ve. Fœlix, an infœlix, priuatus, an cum poteſtate ſit. Cũ imperio ẽ dicebat̃, cui noĩatim dicebat̃ a pplo impiũ.

Cuꝫ primis ſignificat imprimis. Apul. Hic cum primis no-

bilis ac facundus. ſic dicitur cum prime.

Cuma vrbs in locrenſi agro, qui eſt Ioniæ Aſiæ minoris, a qua Cumea ſybilla, quã aliqui a vicinitate loci Erithream appellarunt. Hæc profecta in Italiam, multa de Romanis vaticinata eſt.

Cumæ. arum. Vide in dictione Comum.

Cumatilis, penul. cor. color, qui & Ceſtus, Ceruleus alio nomine dicitur. Nam græci κύματα fluctus vocãt. Plau. Cumatilem togam, aut Plumatilem.

Cumera penul. cor. vas ingens vimineum, vel etiam fictile: quo frumenta condiuntur, vt inquit Acron. Modo dicitur vas, quod capit quinq; vel ſex modios, quod lingua ſabinorum Trimodiũ vocatur. Hora. lib. Ser. Cur tua plus cumeris laudes granaria noſtris.

Cumerũ, vas nuptiale a ſimilitudine cumerarum dictum.

Cumulus, penul. cor. aceruus proprie dicitur, q̃uis Virg. cumulũ pro altitudine, & quaſi acumine aquæ poſuerit. Inſequitur cumulo preruptus aquæ mõs. Et cumulus eſt: quę additur menſurę planę: vt inquit Feſtus.

Cumulare implere, coaceruare, & quaſi ad cumulum addere. Tractum a menſuris, quibus nihil poteſt addi. Et dicimus cumulo tibi honores, & cumulo te honoribus. Ambro. lib. j. offi. Honoribus te cumulaui.

Cumulatim, aduerbium, aceruatim, cumulate abundanter.

Cuminum. Vide in dictione Cyminum.

Cunæ, & cunabula pro eodem accipiuntur dicta, quaſi Cyne, & Cynabula. Nam κυεῖν græci eniti dicunt: & parere ῡ in u latine conuertitur, ἀλλὰ κύω ἐστὶ τὸ ῥῆμα. Sunt enim lectuli, in quibus infantes ſolent iacere: vel loca in quibus naſcuntur, qui etiam incunabula dicũtur. Vnde ſæpe legimus. Ab incunabulis. N. in in hoc loco nihil ſignificat: ſicut & in aliq̃bus dictionibus, vt colũnis, & incolumis. Sunt qui cunabula, & incunabula a cunis deducũt, & ea ꝓprie dici exiſtiment, quæ ad cunas muniẽdas: & ornandas ꝑtinent, in q̃bus iacet: & conditur infans. Plau. in Amph. Sed puer ille, quem ego laui, vt magnus eſt, & multũ valet, nec cum quiſpiã colligare quit in cunabulis. Et in Tru. Faſcijs opus eſt puluinis cunis. Incunabulis per tranſlationem variæ ſumuntur. Idem in Pſeu. Sed iſtic ſeruus Cariſto huc qui aduenit quid ſapit vſq; a cunabulis. i. vſq; ab infantia, vel vſq; a puero. Hoc eſt ab ea ętate: quæ incunabulis agitur. Colu. Cum a primis cunabulis Simo liberis parentibus eſt oriundus audiſſe potuerit. Liui. libro quarto. Ab incunabulis imbutum odio tribunorum. Virg. lib. iij. Cunabula pro initijs poſuit: q̃m cunabula lectuli ſunt in quibus infantes iacent quę q̃a educationis principia ſunt ꝓ primordijs quoq; aliarũ rerũ ponunt. Mons ideus: vbi & gentis cunabula noſtræ Centum vrbes habitant. Similiter Cice. lib. de opti. ge. di. Non fuit de oratoris, quaſi incunabulis dicere. Hiero. Habitatio deſerti, & incunabula monachorum talibus inchoantur alimentis. Cice. in Saluſti. poſuit pro nutrimentis cum ait. An vllũ exiſtimas poſſe fieri ciuem egregium: qui non his artibus: & diſciplinis ſit eruditus? An vlla alia putas rudimenta: & incunabula virtutis, quibus animi ad glorię cupiditatẽ alantur? Nam rudimenta pro initijs: & incunabula pro nutrimentis dixit. Quandoq; incunabula vocamus nutricationem pueriles a cunabulis. Sue. de Veſpa. Quare princeps quoq;, & locũ incunabulorum aſſidue frequentauit. Cunabula verborum pro primordijs & originibus. Apud iuriſconſultos cunabula legum pro inſtitutionibus & primitijs legalibus.

Cunabula, & incunabula. Vide in dictione. Cunæ.

Cuncti ſignificat quidem omnes, ſed qui ſunt coniuncti. Omnes etiam ſi ſunt diſiuncti, & diuerſis locis.

Cunctor, aris, cum c, ante t, a cũctus fit. Contor, aris, cum o ſine c. a contus, quæ eſt pertica, ambo ſignificant immorari differre ab eo, ꝙ cuncti ſimul ſine difficultate moueri non poſſunt. Vel ab eo, ꝙ qui contis vada rimantur paulatim procedunt. Liui. libro. j. Alij dum conctantur in ripis inter pugnæ, fugæq; conſilium oppreſſi. Colu. Nam diſpendioſa eſt cunctatio, primum ꝙ auibus prædam: cæteriſq; animalibus præbet. Ponitur quãdoq; cunctari pro dubitare. Suet. de Aug. Cunctari ſi, ne ſi ſupereſſet, eriperet legibus reum. Quandoq; pro manere. Virg. Reginam thalamo cunctantem. A cunctor fiunt compoſita: percunctor, & recunctor: quod eſt iterum moror. Aug. Tum me recunctantem abripere, atq; excutere ab eis, & tranſilire, quo vocabar. Cunctatio mora, ſeu dubitatio.

Cunctanter, ſignificat cum mora. Cuius contrarium eſt incunctanter. Liui. lib. j. Tum illum haud cunctanter diſcidiſſe cotem ferunt. Aug. li. vj. con. Quod violari non põt incunctanter præponebam violabili.

Cuneꝰ, ἐλλήνισί λέγεται σφὴν ἀπὸ τοῦ σφηνοῦν ἐν τῇ παιδείᾳ ἀλλὰ σφὴν τὸ ὑπὸ ξύλον σχίζειν, inſtrumentum: qđ ad ſcindenda ligna adhiberi ſolet. Huius prima pars acutior eſt, vt q̃uis rimulam facile intret, ſequens autem latior: & amplior. Virgil. Nam primi cuneis ſcindebant fiſſile lignum. Per tranſlationem cuneus ſumitur pro peditum multitudine in cunei formam redacta: quæ cuncta in acie primo anguſtior, deinde latior procedit, vt Vege. li. iij. ſcribit. Hunc ſimplicitas militaris porcinum caput appellat. Ab huius etiam cunei ſimilitudine, dicta ſunt loca in theatro. i. graduum ordines, in quibus vulgo ſpectatores ſtabant inter ſedentium ſubſellia. Iuue. Digna tuo cuneis an habent ſpectacula totis. Quod ſecurus ames. Vitru. lib. v. Cunei ſpectaculorum in theatro ita diuidantur: vt anguli trigonorum qui currunt circa curuaturam circinationis dirigant aſcenſus, ſcalaſq; inter cuneos ad primam precinationem. Inde theatrum eleganti epitheto cuneatus dicitur. Virg. Cuneati hinc læta theatri. Excuneati ab Apuleio dicti ſunt, quibus ſedendi locus non fuit in cuneis confertis. Sed & conſtipatam turbam cuneos dicimus. Cypria. Stipatus clientus cuneis. Virgi. lib. iij. Geor. Per cuneos geminatus enim: populiq;, patrumq;. Et cuneus dictus eſt ager in Hiſpania contiguus ſacro promontorio.

Cuneatus, a, um, quod eſt in formam cunei factum. Vnde a Liuio forma ſicut cuneatior appellatur, cuius ſummum latius: imum ſtrictius erat. Et cuneatus ager apud Columellam in cunei formam factus, vtputa cum eſt longus pedes centum, latus ex vtraq; parte pedes viginti, & altera pedes decem apud Plin. lib. iij. Hiſpania cuneatur anguſtijs. i. in cunei formas efficitur. Hinc excuneatus & diſcuneatus, de quo infra.

Cuneatim aduerbium ſignificat per cuneos. Ammia. Imperator cuneatim ſtipatus.

Cuniculus animal lepori ſimile, qui ſubter effoſſa terra lateræ ſolitus eſt. Mar. Gaudet in effoſſis habitare, cuniculus antris. Item cuniculus diminutiuum eſt a cuneo: a quo cuniculus animal appellatus eſt vt inquit Var. Item cuniculus foramen ſub terra occultum: quod ẽ neu. gene. Feſtus. Cuniculum protulit: ex quo vapor trahitur in balneatibus vaporibus.

Cunina dea: quam priſci coluerunt: quæ cunis infantium præſidere putabatur.

Cunire eſt ſtercus facere: dictum a cunis infantium, quę ſępe ſtercore fedantur.

Cunila, quæ & cunilago quandoq; a Pli. dr̃. ab Ariſto. Coniza herba eſt, quam Theodorus Gaza publicarem cõuertit, quia pulices necat. Colu. lib. x. Cunile noſtratis: quam ſatuream ruſtici vocant. Huius vero herbę multa ſunt genera. Nam quædam Bubula appellatur: & ſemen pulegij habet: quod contra ſerpentes in vino bibitur. Quædam ſatureia a gręcis, Origanum Heracleoticum. Tertia a græcis, Maſcula a noſtris cunilago odoris fœdi, radicis lignoſę, folijs aſperis: cuius manipulum: ſi quis in domo poſuerit omnes a tota domo blattas ad eam tradunt conuenire. Prodeſt aduerſus omnia venenata.

Cunnus per duplex nn, pars mulieris pudenda.

Cupe, vaſa vinaria maiora, quę vulgo Vegetes appellant. Luc. Namq; ratem vacuę ſuſtentant vndiq; cupæ. Cupis

enim naues

enim naues in mari ſuſtinentur, cum ipſarum latera: carinæq; reſarciuntur. A priſcis caupæ dictæ a cauo. Vnde Caupones a caupis.

Cupes, Cupedia: & Cupedula ab antiquis dicebantur lautiores cibi, ſiue cupiditas lautiorum ciborum, quod rebus cupidinis alimenta præbeant. Gel. Cōiectabamus ad cœnulam, nō cupedulas ciborum: ſed argutias quæſtionū. Cic. Ambitio: mulieroſitas, peruicatia, liguritio, temulentia cupedia.

Cupedinarij, qui eſculenta & poſculenta vendunt. Nam Numerius cupes: ſiue Cupedius: & Macellus conſules romani ob latrocinium damnati: actiq; in exilium ſunt bona eorum publicata & ædes dirutæ. Ibiq; ædificatus eſt locus in quo vendebantur ea quæ veſcendi cā in vrbem erant allata. Itaq; ab altero Macellum ab altero forum cupedinis dici autūant locum vbi eſculenta: & poſculenta veneunt. Alij forum piſcarium hoc nomine ſignificari volunt. Teren. in Eu. Ad macellum venimus: concurrunt mihi læti obuiam Cupedinarij omnes Cetarij lanij coqui.

Cupedo apud Lucre. non capacitatem, ſed cupiditatem gulam. deſyderium ſignificat. Vt Cupedia Ciceroni: ſed prima longa: quoniam a Cupedo equite romano deducitur.

Cupedinarium forum, & Cupedinis forum: a Cupiditate: vel quod ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis.

Cupio, is, ui, vel cupij, itum, pe. pro. ſm quartam coniugationem, quod apud antiquos proferri ſolebat. Ouid. li. Faſto. Mars vidit, viſamq; cupit, potiturq; cupita, Luc. libro j. Effringere vt alta naturæ primus terrarum clauſtra cupiret. Eſt autem cupere optare: quāuis abinuicem ſeparentur: quia cupimus, quæ in ſpe ſunt, optamus, quæ non ſperamus. Cic. in Ora. Neq; vero cupientibus nobis, atq; exoptantibus fructus ocij datus eſt. Et cupere minoris vis eſt, quam deſiderare. Teren. in Heau. Quanto diutius abeſt: tanto magis cupio, tanto magis deſidero. Huius verbi compoſita ſunt Concupio: a quo Concupiſco, quod eſt in uſu frequentiori, & ſignificat vehementer cupio. Iuſt. libro. ij. Nihil victores præter gloriam concupiſcunt. Salu. Nam vt quiſq; domum, aut villam, poſtremo vas: aut veſtimentū alicuius concupierat, dabat operam, vt is in proſcriptorum numero eſſet, hinc concupiſcentia, quæ eſt bonarum æque, ac malarum rerum appetitus. Diſcupio, valde, ſeu varijs modis cupio. Celius ad Cicero. Te videre: & omnia intima conferre diſcupio. Habeo autem quam multa. percupio valde cupio. Plau. in Aſi. Percupio obſequi gnato meo. Dicimus etiam bene cupio: & male cupio.

Cupidus, auidus. Teren. in Adel. Tace. Egomet conueniam ipſum, vt cupide accipiat. i. bene, & libēter. Hoc eſt magna auiditate. Accipitur interdum pro amatore: ſicut cupere pro amare. Teren. in And. Vel quod ipſi bene cupio Glycerio. Ponitur tn̄ conſequens pro antecedente. Optime enim amamus aliquos, cum illis bene cupimus.

Cupido, maſcu. ge. accipitur pro deo, qui filius Veneris fuiſſe fingitur a poetis, a quo Cupidineus, a, um, Cupido vero fœ. ge. pro cupiditate. quāuis cupiditas leuior ſit, quam cupido. Lucil. lib. xix. Cupiditas ex homine cupido, ex ſtulto nūquam tollitur: quod cupiditas pars quædam ſit temperatior defluēs a cupidine. Inuenit etiam Cupido, maſcu. ge. accipi pro cupiditate. Hora. At bona pars hominū decepta cupidine falſo. Et alibi. Cupido ſordidus aufert.

Cupreſſus. Vide in dictione Cypariſſus.

Cuprium. genus quoddam æris. Vnde apud Palla. Cuprini claui dicuntur. Legimus quoq; Cyprium.

Cur aduerbium ſignificat quare, licet quidam per q ſcribendum putent, & a quare per ſyncopen, atq; apocopen deductum, a, & e litteris detractis.

Cura eſt flagrans in corde ſtimulus. Vnde dicta eſt ſolicitudo, anxietaſq;, quaſi cor edat. quod cor edat: & excrudet. Virg. Quæ nūc te cura remordet. Quādoq; ponitur pro ſtudio: & diligentia vt Salus tua eſt mihi curæ. i. ad ſalutē tuam ſtudium adhibeo. Quādoq; pro opere: quod adhibita cura fit Mar. Nec piget curæ præmia ferre tuæ, idest præmia operis abs te facti. Quandoq; pro amore. Virgil. At regina graui iamdudum ſaucia cura. Idem etiā apud inferos inter mōſtra habitantia in faucibus inferorum ponit curas, quaſi deas aliquas. Et vltrices poſuere cubilia curæ. A cura fiunt compoſita Incurus, & Securus.

Curioſus, a multa cura dicitur, ſiue in bonum, ſiue in malū. In malum quotiens plus diligentiæ, quam oporteat rebus, vel noſtris, vel alienis adhibetur. In bonum cū cura ſupra modum vtimur ad res bene gerendas. Eſt igitur curioſus: qui multum, ſiue diligēter aliquid curat. Cic. A pio. pul. Ita eſt homo, non modo prudens, verūetiam æquus vir, & curioſus. Et pro Sex. Et enim animus eius vultu, flagitia parietibus tegebantur. Sed hæc obſtructio: nec diuturna eſt; neq; obducta, ita vt curioſis oculis perſpici non poſſit. In bonum quoq;. Colu. libro. iij. vſus eſt aduerbio. Si autem ipſam vitem ſternere voles iuxta radicem, ita ne ipſam lædas curioſe fodito. Similiter Incurioſe. Gel. ſiquis non incurioſe legat. Non eſt igitur curioſus a parua cura, vti Valla putauit: ſed a diligēti: & optima. De deriuatione quoq; cur dicat. Curioſus non tam a cura, quam a curia videtur deſcendere: cuius compoſitum magis eſt in vſu. Incuria. i. negligentia, tametſi curia a cura dicatur, non ei aſſentio. Neq; de cōpoſitione, vt a curia componatur incuria. Sed dico ita venire curioſus a cura per adiectionem litteræ. i. quēadmodum & curia, niſi a curio ſumere velimus. Vtrūq; Plau. in Aulul. poſuit. Etiam agnū miſi, quo quidem agno ſat ſcio magis curioſam nuſquam eſſe vllam beſtiam: volo ego ex te ſcire, quid ſit agnus, curio, quia oſſa, & pellis totus eſt: ita cura macer: quin exta inſpicere in ſole licet, ita is pellucet, quaſi laterna punica. Feſtus exponit, Curionem agnum: quaſi confectum, & extenuatum curis. Similiter incuria per adiectionem i, liquet, non a curia, ſed a cura componi: quod ſignificatio eorum aperte declarat. Nam cura: & incuria diuerſa ſunt, & oppoſita, ex aduerſaq; eorum ſignificatione facile monſtratur incuria a cura componi, quoniam in negatiue ſtat: & alterius ſignificatio ex contrario alterius edocetur, eo quod ſicut cura diligentia eſt, ita incuria negligentia, vt Cice. in Lel. oſtendit, Vituperanda eſt rei maxime neceſſariæ tanta incuria. Quod non ſignificaret: ſi a curia componeretur. Nam eſſet locus a cura diuerſus, quoniam curia locus erat: vbi curas publicas gerebant, & vbi cura ſacrorum publica. Nec per adiectionem litteræ i, incurioſus: & incuria; niſi euphoniæ cauſa factam. Puto quod non recte ſonet curoſus, & in cura. Curia vero accepiſſe arbitror. i. vt aliam a cura ſignificationem caperet, & nihilominus primitiui naturam ſemper oleret. A curioſus fit curioſitas pro affectatione: & diligentia. Ab incuria incurioſus. Amb. libro. j. offi. Incurioſus ſalutis, gloriæ cupidus. Pli. Rebellat ſæpe humor incurioſe datus Aliquādo incurioſus capitur pro pingui, vt apud Apuleium.

Curioſitas. Vide in dictione Curioſus.

Curia a cura dicta eſt Curiarum duo genera erant Romæ. Nam locus: vbi ſenatus Remp. curat, curia dicitur. Et vbi cura ſacrorum tractatur: curiam appellamus. i. vbi vel ſacerdotes res diuinas: vel magiſtratus humanas curat. Et non ſolum pro loco, ſed etiā pro hoībus curia ſumitur. Luc. Victo iure minax iactatis curia Gracchis. Curiæ etiā noiantur, in quibus vniuſcuiuſq; partis populi Roma. quid geritur, quales ſunt hæ: in quas Romulus populū diſtribuit numero. xxx. quas quoniam tunc Reipu. curā per earum partium ſniam expediebat, curias appellauit His poſtea additæ aliæ quinq; fuere: ita, vt in ſua qſq; curia ſacra publica faceret, feriaſq; obſeruaret. Curia, in qua habebatur ſenatus, tēplum erat. Habebatur autem modo in æde Apollinis, modo in delubro Concordiæ modo in hoc, modo in illo templo.

Curiales dicūtur, qui ſunt eiuſdē curiæ, ſicut Tribules eiuſdē tribus. Curiales flamines curiarum ſacerdotes. Curiales menſæ in quibus imolabatur Iunoni quæ curis eſt appellata. Romulus. n. hoc modo inſtituit diuiſa omni multitudine trifariam ſingulis partibus duces ſingulos præfecit tribuſq; eas

Digitized by Google

appellauit.diuiſitq́; eas tribus in denas equales partes: vo/
cauitq́; eas curias illiſq́; etiam duces ſingulos præfecit du/
ces tribuum tribunos. Curiarum vero curiones noīauit.
Inde curiales ſunt qui & tribules & contribules ex eadem
tribu ſiue curia. hęc Diony. Hali.

Curiata Comitia: conuētus: qui litium cā in curijs fiebant.

Curiones a curijs dicti ſunt, in qbus ſacerdotes, ita res di/
uinas curabant: ſicut ſenatus res humanas in curia hoſti/
lia curare ſolebat, vt inquit Varro. Et curiones dicunť præ
cones. Iul. capitol. Ille q curionem dici iuſſit, impoſturam
fecit, & paſſus eſt. Euſeb. libro. iiij. eccleſia. hyſto. Miſſo cu/
rione ad populum iubet voce maxima ꝓteſtari Polycar/
pum tertio cōfeſſum ſe eē Chriſtianum. Apul. li. i. de aſi.
procurioſo curionem appellauit cum ait. Non quidē cu/
rio ſum: ſed qui velim ſcire: vel cuncta: vel certe plurima.
Plau. vero in Aul. agnum curionem appellat macilentū,
tanq̃ ob curam ſit emaciatus. Vnde a contrario. Apul. in
floridis agnum opimū, & pinguem dicere volēs. appella/
uit incurioſum. Et curiones ſunt quidam Romani ciues.

Curionatus, us ipſe magiſtratus appellatur.

Corionia, ſacra quę a curionibus in curijs fiebant.

Curionum dicebatur es, quod dabatur Curioni ob ſacer/
dotium curionatus.

Curo, as, a cura fit. Et eſt curare operam dare. Cic. Cura, vt
valeas. Aliquando incumbere, & curam habere Plau. Tu
quæ agenda ſunt cura. Sed in idem recidunt. Aliquando
mederi. Cice. Difficilius alij alijs morbis curantur. Aliquā
do reficere. Vnde curare corpus dicimus, cum de homini
bus loquimur. Quod eſt cibo lauacro, & his ſimilib⁹ ope/
ram dare. Virg. Corpora curamus, feſſos ſopor irrigat ar/
tus. Teren. in Adel. Ædepol Syriſce te curaſti molliter. i. ci/
baſti, vel refeciſti. Cum vero de apibus: & huiuſmodi ani/
malibus: cibo tm̄ accipimus. Cato boues curatiores dixit
pro pinguiores. Huius verbi compoſita ſunt Accuro: vn/
de accuratus, concuro. Plau. in Pac. Magis vnum in men/
te eſt mihi nunc ſatis, vt cōmode pro dignitate obſonij,
hæc concuret coquus. Procuro, de quo alibi. Percuro perfe
cte curo. Colu. lib. vij. Hic idem ſanguis, niſi miſſus fuerit,
ſaniē creabit. Quod ſi ſuppurauerit, tarde percurabitur.

Curator, qui pupillis, loco tutoris datur, dictus, ꝙ pupilla/
rium bonorum curam gerat. Et curator dicitur, qui rei fru
mentariæ: & agris diuidundis prępoſitus eſt. Et a Gel. Ca/
tulus dictator curator reſtituendi capitolij. Et generali voca/
bulo curatores dicuntur præpoſiti. Vnde & a Frontino de
curatoribus aquarum ſcriptum eſt. Sueto. in Cali. Curato/
rem munerum: ac venationum, per continuos dies in cō/
ſpectu ſuo catenis verberatum, non prius occidit, q̃; offen
ſus putrefacti cerebri odore.

Curatorius, a, um, quod ad curatorem pertinet, vt Curato/
ria actio.

Curatio. inquit Do. medicorum eſt, cura mentis, curatura
diligentiæ. Inuenitur etiam curatio pro iniunctione mu/
neris. Plau. Quæ mea curatio eſt. Liui. libro ſecūdo. Quod
facile appareat, nō tam ad honorem eius curatio altior fa/
ſtigio ſuo data, eſſet factum.

Curius nomen Romani ciuis exactiſſima frugalitate, &
perſpecta fortitudine. Hic cum in ſcamno ſederet, & rapas
in focho coqueret. Samnitum legati magnum auri pon/
dus publice miſſum attuliſſent, inuitarētq́;, vt eo vti vel/
let, reſpondit. M. Curius malle imperare locupletibus, q̃; lo
cupletem fieri. Et qui acie vinci nō potuit: eum pecunia cor
rumpi non poſſe. Triumphauit de ſamnitibus & de Sabi/
nis tertio de Lucanis ouans vrbem intrauit. Pyrrhumq́; ex
Italia pepulit. Et cum intermiſſe pecuniæ argueretur cadus
ligneum quo vti ad ſacrificia conſueuerat in mediū ꝓtulit:
iuratq́; ſe nihil amplius depręda hoſtili domū conuertiſſe.

Cures tm̄ pluralis numeri, Sabinorum oppidum, cui impe
rabat. T. Tatius, cuius ciue Quirites dicebantur: conuene/
runtq́; Romulus: & Tatius in hanc ſententiam, vt ē duo/
bus populis, vnus efficeretur. & Sabini Romam migrarēt,
Romaq́; nomen retineret, ſed Romani, & Sabini Quiri
tes appellarentur. Ouid. li. lib. ij. Faſt. Te Tatius paruiq́; Cu/
res: Ceninaq́; ſenſit. Hinc etiam populi cures. Virgil. lib. ix.
Tacioq́; ſeni: curibuſq́; ſeueris.

Curis lingua ſabinorum haſta dicitur. Vnde Iuno dicta eſt
Curitis, quia eandem haſtam ferre putabant.

Curetes, quidam Cretæ populi, de quibus Ouid. lib. iiij. Me
tha. Largoq; ſatos Curetas ab imbri. Alij fuerunt ſacerdo/
tes Cybeles: qui & Coribantes dicuntur, qui ad ſacra Cy/
belis admiſſi ſunt caſti: & puri, illicq; ſaltant armati. Dicti
a κορυβαν, quod inflationem ſignificat capitis: ꝙ capi/
ta ſaltando iactent furijſq; agitentur. Alij fuerunt populi
in Dalmatia. Luc. Illuc bellaci confiſus gente Curetum. Itē
curetes ſunt partes ętolorum: & Stra. ſcribit eandem eſſe
cureticam oram: quæ & pleuronia.

Curculio, per c, non per g, vt patet ex Plau. qui comœdiam
inſcripſit curculionem prologum, per primas litteras ver/
ſuum Curculio ſcripſit: animal paruum frumentum cor/
rodēs, quaſi gurgulio, eo, ꝙ nihil in eo pœne aliud, q̃; gut
tur videtur. Eſt enim gurgulio via patens, ſeu fiſtula ſpirita
lis: qm̄ ſpiritus a ſummo ore in pulmonem, atq; inde, rur
ſum in os & in nares cōmeat, perq; eandem viam vocis
quoq; fit meatus. Hanc græci tracheam arteriam. Hoc eſt
aſperam arteriam vocant. Is conſtat ex oſſibus flexuoſis: &
mollibus: quaſi ex annulis in catenę modum compactis:
& imperfectis κώνοιδες.

Curro, is, cucurri, curſum. Cuius compoſita quandoq; ge/
minant ſyllabam, quandoq; non. Virg. libro quarto. De/
currere iugis aliude parte patentes. Tranſmittūt curſu cam/
pos. Liui. lib. xxij. Quacuiq; proximum fuit decurrerunt.
Cato contra Piſonem. Video hac tempeſtate concurriſſe
omnes aduerſarios. Teren. in Hecy. Vna illarum interea p/
pere præcurrit. Currere vero proprie in terra dicimus. Vn/
de fit curſus. Sed figurate & in mari naues velociter volan
tes currere dicuntur. Virgi. Sed tibi, qui curſum venti: quo
fata dedere. Apul. Et inopinati auium curſus terrorem adie
cere. Et habet paſſiuus in tertia perſona: vt inquit Priſcia. ſi/
cut multa alia. Nam dicimus Curritur ſpacium. Aratur ter
ra. Inſeritur arbor. Teren. in Adel. Decurſo ſpacio: bibitur
vinus &c. Compoſita huius verbi ſunt Accurro, quod eſt
ad aliquem locum: vel hominem auxiliandi, complacen/
diue cauſa curro. Teren. in And. Ibi tum exanimatus Pam
philus bene diſſimulatum amorem: & celatum indicat,
accurrit: mediam mulierem complectitur. Cōcurro ſimul
curro: & Concurrere ſimul omnes currere. Lactan. libro ſe/
cundo. Tum vero alacres ad deorum templa concurrunt.
Aliquando ſignificat contra: ſiue aduerſus currere. Nam cū
duo exercitus collatis ſignis prelium ineunt: concurrere di/
cuntur. Virg. Audetq; viris concurrere virgo. Salu. Maxi/
mo clamore: cū infeſtis ſignis concurrunt. i. ſimul omnes
aduerſus currunt. Circūcurro a quo Circūcurſo. Ambro.
Diſcite virgines non circūcurſare per alienas ædes. Decurro
deorſum curro. Diſcurro, per diuerſa loca: aut huc: & illuc
curro. Liui. lib. i. Signoq́; dato iuuentus Romana ad rapiē/
das virgines diſcurrit. Excurro extra curro. Cice. Apio pul.
Mandaui vtriq́; corſi: vt ante ad me excurrerent vt tibi ob
uiam prodire poſſem. Aliquando de milo intelligitur: vt
cum fiunt excurſiones a militibus: quæ idem ſunt: quod
incurſiones. Nam excurſiones vocantur reſpectu illorum: a
quibus recedunt. Incurſiones reſpectu illorum in quos in/
curritur. Liui. lib. j. In fines romanos excurrerunt popula/
bundi magis, q̃; iuſti more belli. Incurro Introcurro, inter
curro: qđ eſt inter medium curro. Cice. lib. j. ad Herē. Alte/
rum genus narratiōis eſt: quod intercurrit nōnunq̃; fidei,
aut criminationis: aut tranſitionis aut alicuius apparitio/
nis cauſa. Occurro precurro: qđ eſt antecurro: ſiue cito ante
eo. Plau. in Amph. Me captas: quia tute ab nauti dariculas
alia via precucurriſti. Teren. in Eunu. Abi præcurre: vt ſint
domi parata. Procurro, percurro, perfecte, ſiue ad finem
vſq́; curro. Recurro retrocurro, aut cito ſequor. Plau. in Ciſ.

Ego ad anum recurro curſum. Terenti. In Adel. Vbi me illic non videbit, iam huc recurret ſat ſcio. Cice. Terentiæ. Et ſi Deſippo quoq; ita imperaui ſtatim: vt recurreret. ideſt ſubito reuerteretur. Hinc Recurſo, as; quod eſt ſæpe curren do, & recurrendo, aut voluendo: & reuoluendo eo. Virg. Vrit atrox Iuno, & ſub noctem cura recurſat. Succurro, tranſcurro, quod eſt vltra: vel de loco ad locus ſubito vado Terenti. in Eu. Tu abi: atq; obſera oſtium intus, dum ego tranſcurro ad forum.

Curſo, as, ſępe curro, vel continuo ſępe vado. Cice. in Cato. Alij ſcandant malos, alij per foros curſent. Terenti. in Hecy. Trepidari ſentio: & curſari horſum ſurſum.

Curſito, as, frequentatiuum a curſo frequentatiuo. Diome. ſunt quędam iteratiuorum: & iteratiua ſępe in tres gradus deducunt verba, quale eſt. Video, deinde Viſo, & quod plus eſt Viſito. Item Curro, deinde curſo: & curſito. Teren. in Hecy. Hodie mihi aut poteſtas data eſt: ita curſitando, atq; ambulando totum hunc contriui diem.

Curſus, us, & Curſio currēdi actum ſignificant, quod & de nauigante: & equitante poteſt intelligi.

Curſura, æ, idem: quod curſus. Var. Equi alij ſunt idonei ad rem militarem. Alij ad vecturam. Alij ad dimiſſuras. Alij ad curſuram. Apud Plau. in Tri. ponitur curſura pro currendi conſuetudine.

Curſorius, a, um: qđ ad curſum pertinet, vt nauis curſoria. Sidonius. Tiphim curſoriam aſcendi.

Curſor, qui currit. Et curſor tabellarius dr̄ a celeritate eundi. Mar. Curſorem ſexta tibi Rufe remiſimus hora.

Curſim aduerbium ſignificat currendo: & in curſim celeriter. Cecil. Nullus ſum, niſi meam rem ꝑpero in curſim perdere. Plau. in pſeu. Curſim curram, qđ eſt currendo curram.

Currus, currus, cuius diminutiuum eſt curriculus: vel curriculum: ꝙ eo veteres ad curſum in ludis vterentur.

Curriculus, vel curriculum breuiſſimū vehiculi genus. Curtius lib. viij. Aliorum turbati equi in amnes pręcipitauere curricula. Eſt etiam curriculum curſus. Iuue. Et totas effudit habenas curriculo, ques ſi reuoces, ſubſiſtere neſcit. Cic. pro Rabi. Exiguum nobis vitæ curriculum natura circūſcripſit, immenſum gloriæ. Plau. in Epi. Nam: vt apud portus te conſpexi, curriculo occepi ſequi vix modo adipiſcendi poteſtas data eſt. Item curriculum ſignificat tempus. Virgi. lib. viij. Curriculo expulerat ſomnum, cum fœmina primum, ideſt medio tempore. Et curriculus locum denotat, ſiue interuallus, vbi curritr̄ a carceribus ad calcem, qui gręce ſαδιόδρομος λέγεται ἐλληνισί. Apule. Quos ſæpe in curriculo vectores fuiſſe conſtat.

Curriculo aduerbium, ſignificat curſim: ſtatim: celeriter.

Curule pen. cor. neutri gene. per ſimplex r. Et curulis fœmi. gene. ſedes ex ebore: qua maiores magiſtratus vtebantur in curru. Hora. lib. j. Epiſto. Cuilibet hic faſces dabit, eripietq; curule. Cui volet importunus ebur. Nam ſenatores, qui curulem magiſtratum, hoc eſt qui maiorem honorem geſſiſſent honoris gratia in curias vehi ſoliti erant curru: in quo ſella eſſet: ſupra quam conſiderent. Curules etiam dicebantr̄ equi quadrigales: vel magiſtratus: qui curulibus vehebantr̄. Luc. lib. iij. Prætor adeſt, vacuæq; loco ceſſere curules.

Curruca, pe. pro. parua auis, quæ alienos pullos ꝓprios putans, nutrit. Iuue. Tu tibi tunc curruca places.

Curuus, a, um, quod eſt inflexum, ac contortum, a quo incuruum pro valde curuum. Teren. in Eu. Incuruus tremulus, labijs demiſſis. Do. incuruus valde curuus. ſicut infractus valde fractus. Procuruus. Virgi. Neq; ille procuruas expectant falcem. Recuruus.

Curuum etiam dicitr̄ bura, quę quaſi temo eſt inter boues.

Curuo, as, flecto deorſum aſpicio, capite deflexo. Lactan. li. ij. Quia curuant cœleſte animal ad veneranda terrena. Idē in eodem. Ille vobis ſublimen vultum dedit, vos in terrā curuamini. Huius compoſita ſunt Accuruo: quod eſt iuxta curuo. Colu. lib. iiij. Nam fragilis eſt ea parte materia, quæ torta, & accuruata, cum deponeretur, cœperat vitium. Recuruo rurſus curuo. Idem lib. iij. Omnis nux vnam radicē mittit: & ſimplici ſtilo prorepit, cum ad ſcrobem ſolidum radix peruenit, duritia humi coercita recuruatur. Incuruo eſt eiuſdem cum ſimplici ſignificationis.

Curueſco, curuus fio. Ambr. Olearū non curueſcentiū vbertate baccarū. Huius cōpoſitum eſt Incurueſco, qđ protulit. Cic. in tuſc. Ramos baccarū vbertate incurueſcere.

Curuamen ipſa curuatio. Ouid. lib. ij. Meta. Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes. Gel. Sub alio, atq; alio cęli curuamine.

Curtus, a, um, incultus, quaſi mutilus. Hora. Nūc mihi curto ire licet mulo, vel ſi libet, vſq; Tarentum. A Mar. Dictus eſt curtus calix. i. fractus. Et a Perſio curta ſuppellex.

Curto, as, a quo decurto. Vide in dictione Decurtatus.

Cuſpis poſterior pars haſtæ, licet, q̄n̄q; pro ipſa haſta, q̄n̄q; pro ſummitate haſtæ ponatur. Hinc cōponitur tricuſpis.

Cuſpido, as, pe. cor. acutum ſiue in cuſpidem formo. Pliny. lib. xj. Vrorum cornibus barbari⁹ ſeptentrionales potant, vrnaſq; binas, capitis vnius cornua implent, alij præfixa his pila cuſpidant.

Cuſo, as, frequentatiuum a cudo a quo accuſo: excuſo, incuſo: & recuſo.

Cuſtos, qui rem aliquā tuetur: & curat. Vnde cuſtodem oſtij dicimus, qui curat, ne quis iniuſſus ingrediatur. Cuſtodes horti, qui prohibet aliquem in eum ingredi, vel damnum facere. Cuſtodem ſacrorum: qui ſacra miniſtrat, atq; obſeruat. Vir. At domus Herculei cuſtos pinaria ſacri. Cice. li. ij. offi. Malus enim cuſtos eſt diuturnitatis metus.

Cuſtodio, is, iui, itum obſeruo. Gel. lib. j. Parſimonias apud veteres Romanos: & victus, atq; cœnarum tenuitas, non domeſtica ſolum obſeruatione, ac diſciplina: ſed publica quoq; animaduerſione, legumq; complurium ſanctionibus cuſtodita eſt.

Cuſtoditum dicitur, quod cum cuſtodia eſt Incuſtoditus, qđ ſine cuſtodia eſt. Mar. Incuſtoditis, & apertis Leſbia ſemp Luminibus peccas.

Cuſtodia, obſeruatio, Vt a cuſtodia matutina &c̄. Quādoq; etiam ponitur. pro eo, qui cuſtodit. Tibul. Sed precium ſi grande feras, cuſtodia victa eſt. Quandoq; pro eo, qui cuſtoditur. Suet. in Domi. Nec niſi ſecreto, atq; ſolus pleraſq; cuſtodias, receptis quidem in manu catenis audiebat. Et di geſt. de reorum cuſtodia ſcribitur. Ne quis receptam cuſtodiam ſine cauſa dimittat. Et alibi. Si cuſtodia ſe interfecerit: vel præcipitauerit militis culpæ aſcribitr̄. Item cuſtodia carcer appellatur. Col. lib. j. Nam illam ſolemnia ſunt omnibus circūſpectis, vt ergaſtuli mancipia recognoſcant, vt explorent, an diligenter vincta ſint, an ipſe ſedes cuſtodiæ ſatis tutæ, munitæq; ſint.

Cuſtodia libera dicitur quando quiſpiam vel in oppido: in aliena domo coercetur, vt libere intra præſcriptos terminos poſſit ambulare, nec poſſit effugere. Saluſt. Senatus decreuit vti abdicatus eſſet a magiſtratu lentulus. itemq; cęteri in liberis cuſtodijs haberentr̄. Liui. Libera cuſtodia, haud procul a caſtris placere in aliqua fida ciuitate eus ſeruari, per belli tempus.

Cuſtodia lignea ſumitur pro vinculis ex ligno factis quibus homines coerciti cuſtodiuntur.

Cuſtodiarium, locus, in quo quis aliqđ cuſtodit. Cyprianus Derelinquetur filia Syon, ſicut caſa in vinea, & ſicut cuſtodiarium in cucumerario, ideſt tugurius. Solet enim fieri tugurium in quo cuſtos vigil obſeruat ne cucumeres auferātur a cucumerario.

Cuſtoditio, eſt opera ad aliquid cuſtodiendum ſumpta.

Cutis, pellis, ſiue corium. Pli. Ergo cutis ipſa ſenſu caret, maxime in capite, vbicunq; per ſe, ac ſine carne eſt vulnerata, nō coit, vt in bucca, ciliaq;. Compoſita ſunt. Intercus morbus. Intercutaneum, quod intra cutem eſt. Subcutaneum, quod ſub cute eſt. Subtercutaneum, quod ſubter cutem eſt. Recuti etiam a cute dicuntur Iudæi incircunciſi, & cute hoc eſt præputio priuati.

Cuticula. Diminutiuum. i. parua cutis.

Cutiones dicti videntur a cōtractatione, q in emendis, ven dendiſq; mercibus, tardi perueniant ad iuſti precij finem.

C ante Y

Cyame, tertia pars cyathi, quæ duo cochlearia capit. Sex aūt cyathi implent heminam.

Cyamus, ſignificat fabam. Suidas κύαμος εἶδος ὀσπρίου, & magicalis eſt.

Cyane, es, pe. indifferente, nympha ſicula fuit quæ ex oraculo Cyanippum patrem mactauit, & ſe. Extinctæ diuinos honores ſyracuſani ſanxerunt q eius morte ſedata peſtis eſſet, a cuius nomine perennis & ingens fons appellatus eſt iuxta ſyracuſas proſerpinæ ſacer. Ouidi. lib. ix. Met. Cognita cyane præſtanti corpore nympha. Et libro de ponto. Quaq; ſuis cyaneu: miſcet anapus aquis.

Cyaneus, color ceruleus. Var. Cyanea penula amictus graſſatur. Dicitur & Cyanus. Pli. in nomine. Eſt & Cyanicolos Græci κυανοῦς dicunt.

Cynum, metallum.

Cyaneæ, ſiue cyanitæ inſulæ, ſeu magis ſcopuli ſub Thracio boſphoro, quæ ſpeciem habent, inter ſeſe concurſitantium, quæ naues fluctibus imergant ob aduerſos in ſe ventos confligentes, quæ & a complodendo ſunt etiās Symplegades appellatæ.

Cyathus, pe. cor. paruum poculum quo bibimus. Iuue. Cardiaco nunq̄ cyathum miſſurus amico. Ad cyathum ſtare. dicuntur Pincernæ regibus, quibus cyatiſſant: hoc eſt in cyatho vina miniſtrant. Sueto. in Ceſ. Sed. C. Mem. etiam ad cyathum, & vinum Nicomedi ſtetiſſe obiecit. ἑλληνιστὶ κύαθος λέγεται ὅτι κύω ἐστὶ τὸ φιλέω καὶ παρ' οὕτως εἰς τὴν φιλίαν ἐρχόνται ὡς ὠνήθην εἰκαίσουις ἄς ἔφη κύαθος οὖν παρὰ τὸ χύω χύαθος ἤτοι τὸ χέω. Eſt etiam cyathus genus quoddas menſuræ: quo cibaria gallis dari ſolebant. Col. li. ix. Nam ſingulis capitū, quaterni cyathi diurna cibaria ſunt, cū magis terni, vel bini p̄beant. Pli. li. xxij. ſcribit cyathum per ſe pendere drachmas. x.

Cyatiſſo. as, ſignificat ad cyathum ſto, & cyatho vina miniſtro. Et fungor pocullatoris officio.

Cybele, es, & Cybeles, is, vel ę. pe. cor. Nam, vt docet Serui. anapeſtus eſt in hac dictione cybele, hæc fuit vxor Saturni a Cybelo Phrygię monte, ſeu oppido, vbi eius ſacra primo ſunt inſtituta. Scribit Feſtus Cybelen a nonnullis ideo appellatam: quia ageret homines in furorem: quod græci κυβισᾶν dicunt, id eſt attesare dela perſona, geſticulari, vt Home. lib. xvj. Iliade, pagina penulti. Sacerdotum enim Cybeles proprius eſt caput rotare. Suidas κυβέλην ῥέα παρὰ τὰ κύβηλα ὄρη· ἡ γὰρ ἡ θεὸς διὸς καὶ ἐποχεῖται λεόντων ζεύγει καὶ κῖναι δοι κυβέλης ἱεροί εἰσιν. Hęc primū ops, & terra dicta fuit, q ſit dea telluris: quę & veſta dicitur, propter quod curru vehi a poetis fingitur: quia terra pendet in aeræ: & rotis ſuſtineri, quia rotatur: & ſemper voluitur mundus. Mater deum quia omnia gignit. Et mater alma ab alendo. Et mater Phrygia a monte phrygiæ: quem plurali numero Dindyma vocant. In eo ſacra ſibi per corybantes inſtituit, a quo Dindyme: & Dindymene a nōnullis vocatur. Et Berecinthia a monte phrygię: qui βερέκυνθος appellatur. Et Pales q ſit pabulorus dea. Rhea ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo, q terra affluens ſit omnium rerum. Dicta eſt & Idea & Phrygia, & Peſſimuntia, de qua Clau. Turrigenamq; petit Cybelem ſinuoſa draconem. Mar. & Cybeles picto ſtat corybante tholus. Ex Apulei ſententia eadem erat dea Cybele Bellona, & Iſis. Quandoq; metri gratia ſcribitur per duplex ll, & fit Cybelle bacchius pes ex prima breui, & duabus longis. Proper. Vertice turrigero inſtar dea magna cybelle. Luc. li. j. Et lotam paruo reuocant admone cybellem.

Cybeleius. a. um, poſſeſſiuum a cybele, vt tympana cybeleia apud Marianum.

Cybium. piſcis genus, quod ita ſciſſum eſt, vt medius æque pateat in omnes partes ad ſimilitudinem theſſerarū. Pli. lib. xxxij. Cybium eſt conciſa pelamis. Cybia etiam dicunt ſalſamenta macra: vide in Horeum.

Cyborium, genus pomorum alexandrinorum. Hora. Obliuioſo leuia maſſico cyboria. Acron. Cyboria Alexandrina poma, quæ habent ſimilia colocaſijs folia, in quorum ſimilitudinem facta pocula, eodem nomine appellantur. aut certe pro cibis poſuit: tanq̄ cibum poculis compenſaret. Cyborium quoq; nunc dicitur ſtructura quædam altare cooperiens, qualia multa Romæ a ſummis pōtificibus extructa fuere. Vnde ſcribitur diuum Gregorium feciſſe ad beatum Petrum: ſuper altare cyborium: cum colūnis quatuor, ex argento puro.

Cyclas, adis, veſtis fœminea rotūda. Nam græci κύκλον circulum, καὶ κυκλόω circundo dicunt. Iuue. Hę ſunt, quę tenui ſudant ex cyclade. Et videtur veſtis tenuiſſima, explicatilis, & ſpacioſa. Proper. Et longa cyclade verrit humum.

Cyclades, penultima correpta, inſulæ in Ionio mari: quibus ab ortu ſolis Ægeum mare eſt, ab occaſu Myrtilum occupant ad ſeptuaginta millia. Dictę cyclades, quod in cydi formam diſponantur. Nam a promontorio Geſteo, circa Delum in orbem ſitæ ſunt. Alij dicunt vocari cyclades, non quia in rotunditatem ſitæ ſint, ſed quod longo ordine eas circūire neceſſe ſit, propter promontoria, vnde & Virgil. Sparſaſq; per æquor dixit cyclades. Sunt autem numero quinquaginta tres.

Cyclus rotundum ſignificat quaſi circulus. Cycli erant Athenis loca, vbi aliqui venibant. Id autem nomen eſt tractus a circulari circunſtantia vendendorum. Quare Menander ait. Itaq; ego mihi videor per deos immortales videre, me ipſum indutum currere circum: ac venire.

Cyclopes, penul. pro. gigantes, ſeu reges antiquiſſimi in ſicilia iuxta Æthnam vno oculo in fronte. Cyclops quaſi circularis oculus: κύκλος enim rotundum: & circulum dicit ὢψ oculum.

Cycnus, latine holor: auis candida anſere maior, argutā vocem habens: & cum ad mortem peruenit, maximo dolore angitur: adeo vt flere videatur. Ouid. Dulcia defecta modulatur carmina lingua. Cantator cycnus funeris ipſe ſui. Ful: autem cygnus Phætontis amator. Poſt illius interitū, diuino fletu in hanc auem mutatus eſſe dicitur in fabulis. Fuit inſuper cygnus filius Martis, vt ſi Heſiodus in aſpide. ἔνθ' ἤτοι κύκνος μὲν ὑπέρμενέος διὸς υἱὸν κτεινέμεναι μεμαὼς σακέϊ ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος.

Cycneus, a, um, vt vox cycnea: quæ eſt cycni. Aliquando cycneus dicitur candidus.

Cycnologo, is, apud Martianū ponitur p dulciter canens in ſimilitudinem cycni: qui moriturus amœne canit.

Cydarum, penultima correpta, genus nauiculæ.

Cydon inſigne Cretæ oppidum: a quo malus cydonium, pomum: quod dicitur codoneum. Pli. His p̄xima amplitudine mala: quæ vocamus cotone: & græci cydonia ex Creta inſula aduecta. Serenus. Aut quæ poma Cydon cretcis miſit ab oris. Inde cydonitē appellat Palladius cibum, ex cydonijs decoctis: & melle confectus. Cotonatum vulgo dicitur. Eſt & Cydon nomen viri proprium; & Cydones populi cretenſes.

Cydonitis, pe. pro. cibus ex cidoys cotonatum dicitur.

Cydnus fluuius Ciliciæ: qui Tharſum apli Pauli vrbem diuiditur cuius aqua contra podagras: teſte Pli. valet. A tauro ortum habet: vt inquit Stra. ab vndarus colore ſic dictus. Nam quicquid candidum eſt Syrij cydnum vocant.

Cylydros genus ſerpentis ex κυλίω voluo ὕδρος ſerpens: quaſi volubilis: q eundo ſæpe ſe inuoluat.

Cylindros, columnella lapidea rotatilis, qua rei ruſticæ ſcriptores aream æquari iubent. Virg. Area tum primum ingenti eſt æquanda cylindro. Cato. Aream, vbi frumentus teratur ſic facies. Confodiatur minute terra, amurca bene conſpergatur, & combibat plurimum: comminuito terras. & cylindro: aut pannicula coequato. Tractum nomen ἀπὸ τοῦ κυλίειν, i. a voluendo. Preterea cylindrus dicitur

omne,

omne, quod rotatu facile eſt. Cic. de fato. Sed reuertatur ad cylindrum: & ad turbinem ſuam, quæ moueri incipere, niſi impulſa non poſſunt. Id autem cum accidit ſuapte natura, quod ſupereſt: & cylindrum volui, & verſari turbines putat. Sunt & cylindri lapides teretes. Hoc ē oblongi, atq; volubiles, quibus mulieres: & donabantur & ornabant. Pli. lib. vlti. de beryllis, qui mira longitudine placebant, ait ideo cylindros quidam ex his facere malunt, q̃; gemmas, quoniam eſt ſumma commendatio in longitudine. Ex quibus verbis colligitur cylindros oblongos eſſe, gēmas vero quadratas, aut rotundas. Soli. ſimiliter inquit. Indici reges hoc genere gemmarum in longiſſimos cylindros amant fingere. In qua ſignificatione quidam chelydros ſcribi debere putant: quaſi genus illud ornatus, ſimile eēt ſpiris ſerpentium, quos chelydros appellant.

Cylindraceus, a, um, quod eſt factum ad ſimilitudinem cylindri, hoc eſt teres: & oblongū. Pli. ſcribit ſiliquas piſo, q̃d genus leguminis eſt cylindraceas eſſe. Et Anaximander, dixit terram eſſe formę cylindraceę.

Cyllenius Mercurius dictus eſt: q̄ oēm rē ſermone ſine manibus cōficiat, quibus partibus corporis: q carēt κυλλοὶ: ideſt mutilati: vulgo ſtrupiati vocantur, Ideo quadratum eius fingunt. Alij volūt q̄ in cyllenia via ſit enutritus. Alij q̄ in monte Arcadiæ Cyllenæ. Alij q̄ a cyllenæ ſit nympha educatus.

Cylindroides vocatur figura columnæ, quę iacitur.

Cylix gręce poculum, & calix latine dicitur.

Cyliſma, atis, volutabrum: volutatio.

Cyllene mons Arcadiæ: vbi enutritus fertur Mercurius.

Cymatia dicūtur ea quę in quadratura extant per quattuor partes, ſicut menſæ quadrę fieri ſolent.

Cyma, æ, fœtus: partuſq; braſſicę, quaſi κύημα, quod in fętum ſignificat. Celſus. Mali eſt ſucci braſſica, magiſq; etiā cyma eius. Pli. lib. xx. Ex omnibus braſſicę generibus ſuauiſſima eſt cyma, ſiue quyma: & ſi inutilis habetur. Colu. Maior pars eius braſſicę in cymam proſilit. Cymata etiam dicuntur, hę: a Colu. quę vere proximo poſt primam ſectionem a caulibus colliguntur, vel, vt alij dicunt, teneriores cauliculi. Cyma etiam oppidum eſt Aeolicum.

Cyme, es, latine dicitur vnda. Et id quod e caulibus colligitur ſic ut modo dictum eſt.

Cymatilis veſtis illa dr̄ quę inſtar vndarum fluctuat ab vndis, & fluctibus quę cymate nominantur. Nam cymatilis ex eo nomen accępit, q̄ fluctuum ſimilis. & textura ipſa fluctus imminetur qualia hodie veſtimenta ſymbalota nominant: quę magis cymbalota dici debent.

Cymba genus nauis. Iuuena. Atq; vna tranſire vadum tot milla cymba.

Cymbium genus poculi vinarij procerum: ac cymbæ ſimile: quæ græce κύμβις dicitur. Virgi. lib. iij. Inferimus tepido ſumantia cymbia lactæ. Videturq; diminutiuum a Cymbia. Alij Cymbium, quaſi cyſſimbium per ſyncopen dici volunt a cyſſos hædera: q̄ ex ligno hederæ fieret. Sed & ab Apuleio, Cymbium dicitur: quod latine Seruius: ſitulam vocat.

Cymbalum, Inſtrumentum muſicum, quod in ſacris matris deum cum tympanis habebatur.

Cymbaliſtę, q pulſant cymbala, ſicut tympaniſtæ: q tympana pulſant. Apul. d̄ deo Socratis. Barbara aūt ſtrepitu cymbaliſtarum: & tympaniſtarum, & choraulium.

Cymei, ſiue cynei a Cyno Locrorum oppido, Vnde in Var. Cynicus Antigonus mēdoſe legit̄ p̄ Cymneus, cyneuſue.

Cyminus, pe. cor. Æthrurię lacus eſt monti ſuppoſitus. De quo Virgi. lib. vij. Et cymini cum monte lacum.

Cyminum pe. pro. quod nos y. in u vertētes cuminum dicimus. Eſt autem cyminum. & ſatiuum: & ſylueſtre, quaternis, aut quinis folijs, veluti ſerratis multis ægritudinibus magno vſui: ſed pallorem bibentibus gignit. Perſius. Et pallentibus grana cymini.

Cymodoce, pen. cor. dicta, q̄ vndas maris quieſcere faciat.

Cynethium, vt ſcribit Diony. lib. j. antiqui. eſt ciuitas in Arcadia, ab Ænee ſocio ibi vita functo, Sepultoq;. Hinc Cynethę: ſiue cynetenſes populi, quos tamen alij a Cynetho Lychaonis filio putant appellatos.

Cynos, latine canis. Quo nomine ēt dicta eſt ciuitas in Locride. Liui. li. viij. iij. deca. Cynū Locridos emporiū. Ptole. in Locride Cynos, & Callianos ἐυθύια κύων κυνός.

Cynici, pen. cor. cuiuſdam ſectę philoſophi, eius principes Antiſthenes, Hercules. & Diogenes fuere, ſic dicti, vl̄ a Cynos archæ gymnaſio, vbi verſabatur Antiſthenes, vel a κυνὸς canis, quaſi canini: quia eſſent in cauillis: caſtigationibuſq; more canum mordaces contra vitia: vel quia obſcenitate, licentiaq; ſermonis rabiem quandam caninam reprę ſentarent. Vel q̄ nequaq̄; vt canes adularentur, ſ; oratione ac geſtu in delinquentes inueherentur.

Cynegetica dicuntur volumina de venatiōe conſcripta. κυνηγὸς καὶ κυνηγέτης. venator Flauius vopiſcus refert olympium nemeſianum ſcripſiſſe cynegetica.

Cynocaumata, latine æſtus caniculares quibus canes potiſſimum aguntur in rabiem.

Cyniphs, ſiue Cyniphos fluuius Aphricæ. a quo & regio eo nomine dicta eſt in qua maximi ſunt hirci. Hinc Cynipheus, a, um. vt Vir. lib. iij. Geor. Cyniphei tonderet hirci. Dicitur & Cyniphius. vt grex cyniphius. i. grex hircorum, & cyniphia pellis hircina. Martia. de Vdonibus. Non hos lana dedit: ſed olentis barba mariti Cyniphio poterit plica latere ſinu.

Cynopus, canis pes. genus piſcis.

Cynops vero canis oculus.

Cynoſbatos latini dicunt ſentem canis dr̄ & cynachante.

Cynachante arbuſcula, quæ acinos: veluti vuę, producit, latini caninā ſentem, & vulgo vnā ſpineam nominant.

Cynanche a canibus dicta, quos infeſtat pręfocatio eſt nocturna maxima pituita craſſa: & lēta in fauces, ceruiceſq; delata ἀπὸ τοῦ κύων, καὶ ἀνάγχω, quod eſt angere. A quo & anguſtus, & angor: & angiportus.

Cynomia, muſca canina, κύων κυνὸς canis μυῖα muſca: quæ ſanguinem ab animalibus exugit. Hæc præcipue canum auribus inſidet: & vulnerat eas.

Cyniſes, is, pe. cor. muſca minutiſſima, longis cruribus, in capite habens roſtrum, quo perforat pellem hominis. Naſcitur ex humore, & iuxta aquas abundat.

Cynopolis, pe. cor. canum ciuitas, in qua Annubis colitur: & honor: & ſacer quidam cibus eſt canibus cōſtitutus. Ab hac cynopolitana præfectura appellata eſt. Qui in ea habitant Canarij dicuntur.

Cynocephalea, herba canino capiti ſimilis. Nā κεφαλὴ caput dicitur.

Cynocephali. pe. cor. beſtię ſimiles ſimijs, præter capita canina, In Æthiopia violenti ad ſaltum, feri morſu. Augu. lib. xvj. de ciui. dei. Quid dicam de cynocephalis: quorum canina capita atq; ipſe latratus magis beſtias: q̄; homines confitentur. Pli. lib. vij. Gens nomadum minorum appellata animalium: quę cynocephalos vocamus lacte viuunt.

Cynogloſſa herba, quę dicit̄ lingua canis, γλῶσσα enim lingua dicitur.

Cynorhodos pen. cor. roſa ſilueſtris, ideſt canis roſa, ſic dicta: quia eius radix ad morſum canis rabbidi vnicum remedium, oraculo quodam compertum fuit. Quidam dicūt eſſe lilij genus rubeum.

Cynoſorchis, quaſi caninus teſtis, herba, quæ & orchis: & cynoſolonia dicitur folijs oleę mollibus ternis.

Cynoſarges: gymnaſiū: a quo Cynica ſecta: vt inquit Laer.

Cynoſura pe. pro. canis vra, ideſt cauda: & minor vrſa dicitur. Luc. li. ix. Te ſegnis cynoſura ſubit, tu ſicca profundo mergi plauſtri putas. Sunt autem duæ arcti, quarum vna dicitur maior vrſa, quam græci elicen dicunt. altera minor vrſa. Cynoſura a græcis dicta. Nam populi græciæ eā notare ſoliti. Hanc ſydonij aſpicientes continue nauigant, Qui eſſe duas arctos, quarum cynoſura vocatur. Sydonis

eſcen graia carina notat.

Cynoſſan i greco ſermone dicitur canis ſepulchrum. Quo etiam nomine eſt dictus tumulus Hecubę vxoris Priami: quę ex dolore impatibili, poſt cladem, exitiumq; patrię, ac ſuorum in canem conuerſa fertur. Pli. Cynoſſema ita vocatur hecubæ tumulus.

Cynthus deli mons: ſed & ipſa quãdoq; delis dicta ẽ a cyntho Oceani filio: vt ait Stepha.

Cynthia Diana dicta a Cyntho monte in Delo inſula: in quo nata cum Phœbo eſt. Vnde & Apollo Cynthius, & a quo ipſa inſula Delos cynthia vocata eſt. Qui mons tantę celtitudinis fertur, vt vmbra ſua totius inſulę ambitus tegat. Cynthia ẽt locus Romæ, vbi cynthiorum monumentum fuit. Et a Diana, Proper. amicã ſuã Cynthiã: ob pulchritudinem vocauit, quę prius hoſtilia vocabatur.

Cypſeli aues, quæ & hirundines dictę ex eo, ꝙ nidum ſpecie cypſeli, id eſt caſtellę ex luto fingunt. Fuit & Cypſelus tyrannus apud Corinthum, etiam a ciſtula nomen acceptũ quã græci cypſelon vocant, in qua delituit occultatus a matre: cum ad perniciem veſtigaretur.

Cyphi genus ſuauiſſimi odoris. Hiero. Odoris autem ſuauitas, & diuerſa thymiamata, & amomum cyphi cenãthe, muſcus, & peregrini muris pellicula, ꝙ diſſolutis: & amatoribus conueniant, nemo, niſi diſſolutus negat.

Cypariſſus fuit nomen pueri Telephi filij, quem Apollo amauit, poſtea in ſui nominis arborem conuerſit. Cyparciſſus, & per ſinereſin Cypreſſus deinde conuerſione y. in u cupreſſus dr̃. Virg. Aereę quercus, aut comiferæ cypariſſi. Idem. Et teneram ab radice ferens Syluane cupreſſus. Dicta cypariſſus, ꝙ corpus eius a rotunditate in aerem erigitur. Vnde & conos dr̃ alta rotunditas, & fructus eius conos appellatur. Hęc arbor natumoroſa ẽ, & Plutoni ſacra qm̃ ſucciſa, nõ regerminat. Ideo funebri ſigno ad domos defunctorum illam poſuere maiores Petro. in ſaty. Gaudent ferali circũ tumulata cupreſſu. A cypariſſus fit cypariſſinus, & a cupreſſus cupreſſinus deducitur.

Cypiron, penulti. corre. genus eſt herbæ plauſtris ſeu iunci, quæ & cyperus.

Cypirus alia herba eſt, quæ gladiolus dicitur, radice bulboſa: & odore vicino nardo.

Cyperis. pe. cor. herba indica gingiberis effigie, commãducata croci vim reddens.

Cyprus. Inſula in Carpathio mari inter ciliciam & ſyriam. diues, luxui dedita. Vnde & Veneri ſacra. Hora. Sic te diua potẽs cypri. a cypro vrbe in ea ſic appellata. In ea mercatus erat quondam nouem regnorum ſedes. Vrbes in ea prędarę Cythera a qua venus cytherea dicta eſt. Paphos. palepaphos, & Salamina. Hæc inter maiores noſtri maris inſulas primum locum ſibi vendicat. Cuius ſeptentrionales partes Tracheę cilicię oppoſitæ ſunt. Ibiq; continenti proxima eſt. Orientales iſſico ſinui. Occidentales pamphilicũ alluit pelagus. Hauſtrales Ægyptum. Ambitus inſulę triũ milium quadringentorum ac viginti ſtadiorum. Hãc quãdoq; Citi eam vocant ab vrbe Citio. Vnde Zeno, vt inq̃t Cirillus. Quãdoq; Ceraſtin. ſiue Ceraſtiada. quoniã promontorijs multis quaſi cornibus in ſeſtis aſſurgat. Quandoq; etiam Sphecεam & Meionida. Præterea Cyprus dicitur vua florens, & ſpecies quędas extrinſecus virgulti in Ægypto ferens etiam floridum quendam fructum in modum florentis vuæ prolatum. Sed videtur magis vt inq̃t Hierony. ad fructum vitis reſpicere cum dicitur in canticis. Botris cypri fraternus meus mihi in vineis engaddi. Pliny. lib. xij. circa finem dicit arborem odoratam in Ægypto folijs & ſimilis ſemini coriãdro. Coquitur in oleo & exprimitur.

Cyprius, a, um. nomen poſſeſſiuum a cypro inſula. Vnde tres partę inſulæ huic propinquę Cyprię nominantur. Et Venus cypria. ꝙ ei primum in cypro templum ſit conſtitutum. Vel quia parientibus præſideat. Nam græce κυέιν. parere eſt. Fuit etiam Romæ vicus nomine Cyprius. ꝙ ibi ſabini bono omine conſederunt. Nam Ciprium ſabini bonum dicunt.

Cypricus, a, um. ſimiliter nomen poſſeſſiuum a Cypro.

Cyprianus, nomẽ viri, ꝓpriũ. ſ. & a Cypro iſula deductum.

Cyprinum, pe. pro. quod & Cyprus dicitur vnguentum regale. Vnde in Canticis ſcribitur. Cypri cum nardo nardus & crocus fiſtula & cynamomum cum vniuerſis lignis libani. Naſcitur in multis locis, ſed in Cypro inſula odoris ſuauitate pręſtat. Ideo Cyprus eſt appellata.

Cyprinus genus piſcis. de quo Pli. & Ariſtoteles.

Cyprogenia, dicuntur quę ſunt ex Cypro genita.

Ciprium ęs, dicitur quod vulgari vſu nominatur cuprius, vnde cuprini claui.

Cyrcęꝝ. pe. nauis aſiana pręgrandis. Plau. Cum percunctor portitores: & quę nauis venerit: ex Aſia negant veniſſe, Conſpicatus ſum interim cyrcεꝝ, quo maiorẽ non cẽſeo.

Cyrene: es, & Cyrene trũ pluraliter. pe. pro. oppidum Lybię inclytum, potenſq;. ꝯditum a Batto Laconico, quem Callimachus progenitorem ſuum fuiſſe tradit. Ab hac Cyrene tota Libya Cyrenia dicta eſt. a Cyrene, quæ & cyrenia, virgine Penei regis Arcadię filia, quam rapuit Apollo e monte Pelio & in Aphricam, quę vergit in Ægyptum tranſtulit, ex qua filios ſuſcepit quattuor. Ariſteum. Nomium. Anteum, & Argum. Hanc regiones Pli. appellat pentapolitanam, a numero quinq; vrbium: quibus maxime inclyta eſt: quarum hęc ſunt nomina. Beronicæ, Arſinoe, Ptolomais, Apollonia, ipſaq;. Cyrene ſcribit Saluſt. Cirenenſes magnum: & diuturnum bellum geſſiſſe, cum carthaginenſibus de finibus agrorum. Eſt & Cyrene nomen vrbis in Cypro inſula: quam Cyrus condidit, ex qua natum putant Simonem patrem Alexandri: & Ruffi, vt eſt apud Euange. Aug. lib. de paſtoribus, ſcribit Simonem cyreneum, qui angariatus eſt, vt Chriſti cruces tolleret, fuiſſe aphrum: & hanc Cyrenem Aphricę contiguam eſſe. Ex Cyrene Lybie natus ẽ Hegeſias philoſophus: de quo Cice. lib. primo Tuſcu.

Cyrenaicus, a, um, vt regio cyrenaica, & philoſophia cyrenaica, quam Ariſtippus ſocraticus cyrenenſis inſtituit.

Cyreneus, a, um, quod eſt ex Cyrene: vt homo cyreneus qui natus ex cyrene eſt.

Cyrenenſis ſimiliter vt homo Cyrenenſis.

Cyrnus, græce κύρνος inſula eſt in mari Liguſtico: quam Latini Corſicam dicunt. Dicta cyrnus a Cyrno corſicę rege, prius Terannæ nominata, quia ibi teranni populi Theſſalię habitauerunt, longa paſſuum, cl. milia, lata maiore ex parte. l. Circuitu. cccxxij. millium, diſtans a vadis Volaterranis lxij. millibus paſſuum. Hinc Cyrneus, a, um, Virgil. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Cyrnei vaſis vinarij genus, Plau. Cadus erat vini inde impleuit cyrneam.

Cyrnij ſunt ꝑp̃li q longiſſimo ęuo vtuntur a Cyrno inſula.

Cyrrha iugũ Parnaſi montis Bœotię Mart. Quid tibi cum Cyrrha quid cum permeſidos vnda.

Cyrrhea vero vrbs in Helicone iuxta Nyſam. Luc. Sed mihi iam numen, nec ſi te pectore vates Accipiam, cyrrhea velim ſecreta mouentem Sollicitare deum, Bacchumq; auertere Nyſa.

Cyrios, latine proprius authenticus dominus. Vnde Cyriacus proprium nomen.

Cyrus primus ex regibus perſarum fuit, vt Iuſti. lib. j. ſcribit qui deuicto Aſtyage vltimo Medorum rege imperium medorum tranſtulit in perſas. Et ſubacta Aſia totum orientem in poteſtatem redegit. Poſtremo cum bellum ſcythis intuliſſet: eoſq; clade magna affeciſſet Thamyris eo tempore ſcytharum regina compoſitis inſidijs ducenta millia perſarum cum ipſo rege trucidauit, ita vt neq; nuncius tãtę cladis ſuperfuerit. Caput Cyri amputatum in vtrem humano ſanguine repletum coniectum fuit cum hac exprobratione. Satia te ſanguine quem ſitiſti.

Cyrus nomen duorum fluuioꝝ, quorum vnus Armenię & hiberiæ

& hyberiæ fines interluit, & per Albaniam labitur. Oritur in monte Caucaſo. Alius eſt in media.

Cyrreſtica regio a cyrro dicta eſt vbi Cyrreſtis dea colebatur quam mineruam interpretantur.

Cyrphis, rupes quædam parnaſi montis.

Cyſſus genus hædere, quæ ſola ſine adminiculo ſtat: a græcis orthocyſſos dicitur. Quo etiam nomine vocatus eſt fluuius quidam.

Cytheron pe. pro. Vide in dictione cythera.

Cytiſus, penultima correpta, genus fruticis inter campos, & ſyluas. ouium pabulum quod lac auget: vt philoſophus lib. de animalibus. iij. ſcribit. Inuentus primo in cytiſſo: inſula vt ait Pli. Inde tranſlatus in omnes cycladas & vrbes græcas. Colu. lib. iij. Cytiſum, quem græci, aut ſeas: aut carnicin: aut triſarin vocant, quamplurimum habere expedit, ꝙ gallinis, apibus, ouibus, capris: & omni genere pecudum vtiliſſimus eſt. Idem lib. x. vtraq; cytiſus. Eſt enim ſatiua: & altera ſuæ ſpontis.

Cythoris nomen meretricis nobilis, quo tempore Origo & Arbuſcula meretrices fuerunt.

Cytorus, pe. pro. mons in aſiatica regione, quę Paphlagonia nuncupatur. In eo buxus plurima naſcebatur. Vnde & buxifer a Catullo dicitur. Virgi. Et iuuat vndantem buxo ſpectare cytorum. Fuit & Cytorus, ſiue Cytorum ciuitas, Synopenſium emporium a Cytoro Phryxi filio condita, & appellata, vt teſtatur Strabo.

Cytinus flos ſatiuę punicę: vt balauſtus ſyluestris: vt eſt apud Dioſc. Pli. vero cytinum interpretatur pomus ipſum immaturum & primum partum eius florere incipientis, flores vero ipſos in ipſo Cytino erumpentes Balauſtia naturę aſtringentis. Solet tamen appellatio hæc & ad alia quoq; genera congruere. Dioſco. Apollinaris herbæ flores cytinos appellauit.

Cythnos inſula vna ex cycladibus a cythno primo habitatore ſic appellata. Alio nomine Ophiuſa, ac dryopis. Hinc Cythnus, a, um, poſſeſſiuus vt Timantes pictor Cythnius dictus eſt.

Cytheris nomen fuit libertæ Volumnij: quã Gallus amaſſe dicitur. Virgi. eam Lycorim nominat.

Cythera, penultima producta, tantum pluraliter, ſicut hæc ſolyma & Artaxata. Inſula Veneri conſecrata contra Cretam, in quam primum delata eſt Venus. Vnde Cytherea dicta. Feſtus ſcribit Cytheream dictam Venerem ab vrbe Cythera in quam primum deuecta dicitur concha: cum in mari eſſet concepta. Solinus. Cytheream appellat a Cythero phœnicis filio. Hanc inſulam porphyruſſam a præſtantia purpurarum Ariſtoteles vocat. Sed porphyrida Plinius.

Cytheriacus, a, um, nomen poſſeſſiuum: vt nectar cytheriacum quod pro ſuauitate venerea ponitur.

Cyzicus, ſiue cyzicum. penultima correpta inſula in proponitide, duobus pontibus coniuncta continenti, habens vrbem eiuſdem nominis mœnibus: arce, & turribus marmoreis: cui nomen indidit Cyzicus rex quem Iaſon per imprudentiam interemit. De hac Ouidius libro primo. Faſto. Hinc propontiacis herentem Cyzicon oris: Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus. Fuit hæc ciuitas magnitudine: & pulchritudine cum primis Aſiæ vrbibus comparanda, paci: & bello apta: tribus armamentarijs inclita: quorum aliud armorum, aliud inſtrumentorum: aliud frumenti erat receptaculum. Huius habitatores Cyziceni appellantur. Verum Pius Papa in Aſia, hanc cyricum appellat, non Cyzicum. Et de Cyzico ſic ſcribit. Nunquid Cyzicus nobis non ſatis conſtat: adeo claritatem rebus adimunt tempora: & nos homunciones diuturnam quærimus in hoc ſæculo gloriam, quam potiſſimæ ciuitates retinere non potuerunt.

Cyzicenus Athenienſis philoſophus in mathematica, & in cæteris ſcientijs excellentiſſimus præcipue in Geometria.

D Littera quandoq; pro th aſpirato ponitur: vt theos deus. Quandoq; cõuertitur in b, vt quod olim duellum, nos iam bellum dicimus. Et duellona bellona. Quandoq; in l, vt a ſedeo, olim ſedda dicebatur: quę nũc ſella. Quãdoq; in r, vt meridies ab eo: quod eſt medius dies. Interponitur nõnunq; in cõpoſitis hiatus prohibendi cauſa: vt in prodeſt: redarguo. Subtrahitur, quando ſequens ſyllaba ab s, cum alia cõſonante incipit: vt aſcendo, aſpicio. Quando autem conuertatur in alias litteras dictum eſt ſupra in ad.

D ante A

Dacia per c, regio in Scythia, quam quidam Thraciæ partem quidam cõterminam dicunt. Alij prouinciam citra: & vltra Iſtrum eſſe autumant. Hæc vt Pli. & Ptole. ſcribit, a ſeptentrione pte Sarmatiæ: a Carpato monte: a meridie Danubio terminatur: quam nõnulli Valachiam magnã eſſe voluerunt. Cuius populi Daci. & Dacę dicuntur: qui olim Stra. teſte Daui appellati ſunt. Ex quo apud Athenięſes Dauorum nomina ſeruilia plurimum abundabant. Hinc factum eſt vt in comedijs ſerui introducantur Daui nominati, qui alio nomine Gethæ dicti ſunt.

Dacus, a, um: quod eſt a dacia. Spartianus. Ad bellum dacum Traianum familiarius proſecutus eſt.

Dacicus, pe. cor. dictus eſt: qui Daciam vicit: ſicut a Germania. germanicus. Iuue. Cum lance beata Dacicus, & ſcripto radiat germanicus auro.

Dactylus, pe. cor. a latinis dicitur digitus. Ad cuius ſimilitudinem metri pes vocatur. Item dactyli carycę, id eſt fructus palmæ. Apitius. Et croci dragme ſingulæ dactylorum, oſſibus torridis quinq;, his deniq; dactylis nunc mollitis eſt. Eſt & dactylus vuæ genus in longum porrectæ, quę a Col. Dactylides dicuntur vuæ.

Dactylides vocantur vuæ a digitali gracilitate.

Dactylion gręci annulũ dicunt a digito qui gręce δακτυλος dicitur. Vnde & Dactylotheca pro annullorum repoſitorio.

Dæmon, latine ſciens dicitur adeo quod eſt intelligo ſcio. Aug. lib. ix. de ciui. dei. Dæmones dicuntur: quoniam græcum vocabulum eſt ob ſcientiam nominati. Noſtrę religionis homines appellant ſpiritus in cœlo a deo creatos, qui de cœlo deiecti partim in terræ infimo partim in hoc aere damnati ſunt. Euſe. vero ſic habet. Dęmones ſi nominis poteſt item dicere licet non quia dæmones ſint: quod latine ſcientes dicere poſſumus: ſed qa dimænin ſoleant pulcherrime appellantur. Id autem latine tum timere: tum terrere ſignificat. Græci etiam dæmonas vocant deos puta genios quondam minus lucidæ ſplendentiſq; naturæ: q̃; illi cœleſtes probantur latini medioximos dicunt. Hinc Eudęmon & Cacodæmon pro bono & malo dęmone. Dęmon etiã animus humanus dicitur in corpore ſitus.

Dæmonium, idem quod dæmon: a quo Dæmonioſus.

Dæmonioſus dicitur, qui a dęmonioſo poſſidetur. Vnde de apoſtolo Thoma ſcribitur ꝙ dæmonioſi liberabantur. Idem ſignificat Dæmoniacus.

Dæmogorgon: latine dicitur deus terre. Nam dæmon deus, vt ait Lactan. Gorgon terra ſeu potius ſapientia terrę cũ ſæpe dæmon ſciens: vel ſapientia exponatur.

Dædalus pen. cor. dici poteſt Ingenioſus. Quo nomine dictus eſt Athenienſis faber egregius. Icari pater, qui ſerram, aſciam: perpendiculum, terebram, glutinum, lithocollam inuenit: malumq; & antemnam naui impoſuit. Hic accuſatus, ꝙ Perdicam ſororis filium interemiſſet, iudicij metu in Cretam fugit: vbi Labyrinthum fabricauit, vbi Minotaurus includeretur, opus portentoſiſſimũ humani ingenij. Dictus Dædalus (vt quidam exiſtimant) ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν: quod eſt variare. propter qđ gręci δαίδαλον varie m

dicunt. Et Lucre. terram ob rerum, artificiorumq; varietates dædalam nominat. Ennius ſimili modo Mineruã. Virgi. Circen. Plau. Logo dædalos vocant, qui dolum colunt ſermonis ornatu. Ad verbum autem transferri poteſt ſermonis variator.

Dædala, orum, vrbs Lyciæ, a monte Lycię, ſeu a Tędalo ibi ſepulto, quem coluber aquaticus, ex amne Nino in paludẽ, q̃ Dædalus cõmeabat, egreſſus momordiſſet.

Dęmonicus, a, um, quod eſt dęmonis. Lactan. li. iiij. in fine. Sed illi dæmonicis fraudibus irretiti diuiuum nomẽ cultumq; perdiderunt.

Dalmacia, regio Illyrica, contermina Liburniæ verſus occaſum a qua dalmatę dicti ſunt populi, qui, vt Apianus ſcribit, domiti ab Auguſto fuere. In ea Iadera ciuitas inſignis, rerum abundantia, & Raguſium olim Epidaurus dicta. Dalmatę vtebantur chirodotis: quæ ſunt veſtes manicatæ: colore quem hodie dalmaſcum vocant.

Dalmaticus, a, um, poſſeſ. Sueto. Extrema bella duo per ſe geſſit, dalmaticum adoleſcens adhuc, & cantabricum.

Dalmaticatus dalmatarum veſtibus indutus. Lampri. in cõmodo. Dalmaticatus in publicum proceſſit.

Dama genus capręſ ſylueſtris, tam maſcu. q̃ fœmi. generis. Virg. Cum canibus timidi venient ad pocula damæ. Mar. Dente timetur aper, defendunt cornua ceruum. Imbelles damæ quid, niſi præda ſumus.

Damula, pe. cor. diminutiuum parua Dama.

Damaſcus vrbs nobiliſſima: & caput Syrię.

Damaſcena pruna a damaſco, vt inqt Pli. li. xv. dicta ferunt.

Damon nomen philoſophi pythagorici, qui cum phynthia arctiſſimo amicitiæ vinculo conſtrictus fuit.

Damocles nomẽ propriũ vnius: ex aſſentatoribus Dyoniſij.

Damœtas cum diph. œ, nomẽ paſtoris de quo Vir. in Buc.

Damnum, a demptione, quaſi diminutione, cuꝫ minus de re factum eſt, q̃ quanti conſtat.

Damnoſus, a, um, quod eſt cum damno. Col. li. j. Quod & ſi per partes nõnunq̃ damnoſum eſt in ſumma tamen cõpendioſum. Aliquando ſumitur actiue, vt res damnoſa, quæ damnum infert. Aliquando paſſiue, vt apud Plau. in Epi. Damnoſo ſene pro eo qui damnum ſubeat.

Damno, as, damno afficio. Vnde indemnis, qui nullo afficitur dãno. Sed cum de peccato, vel de peccati pœna agitur, quandoq; ablatiuo, quandoq; genitiuo iungitur. Ci. li. iiij. ad Heren. Maiores noſtri, ſi quam vnius peccati mulierem damnabant, ſimplici iudicio, maleficiorum multorum cõuictam oportebat. Quo pacto? Quoniam, quaꝫ impudicam iudicarant, eam veneficij quoq; damnatam exiſtimabant. Et lib. j. Tuſc. Sed plurimi contra nituntur, animoſq;, quaſi capite dãnatos, morte mulctauit. Quando vero non apponitur precium, vel peccatũ, pœnaq; peccati accuſatiuo tantum iungitur, & ſignificat culpo. Hiero. in præfa. penta. Quid igitur damnamus veteres? minime. Sed poſt prioruꝫ ſtudia in domo domini, quod poſſumus laboramus. Cic. lib. iiij. Tuſcu. Rerum naturam, quã errorem damnare volumus. Interduꝫ damnare accipitur pro exhęredare. Vnde e duobus filijs alterum hęredem inſtitutum, alteruꝫ damnatum legimus. Interdum pro compellere, obligare, & neceſſitate aſtringere. Teren. Tuus eſt damnatus gnatus, nõ tu. Interdum pro liberare. Virgi. Damnabis tu quoq; votis. Et eſt tranſlatio, quaſi, vt damnari cõpelluntur maleficijs eorum pœnis luere, ita tu votis ſupplicum compelleris eos exaudire. Huius compoſita ſunt. Condemno & prædãno quod eſt ante damno. Liui. li. iiij. Totam culpam eius temporis in pręd amnatum collegam transferentes omnes tribus abſoluerunt. Lactan. li. v. Nec pręd amnari quenq̃; incognita cauſa licet. A participio damnatus fit compoſitus Indemnatus, qui indicta cauſa, ideſt non defenſa, aut incognita. Damnatus eſt. Salu. Hi primo cępere quẽq; peſſimũ, & omnibus in riſum indemnatus necare. Aliquando indemnatus dicitur non damnatus. Liui. lib. ij. Eum indẽnatum in dicta cauſa non debere violari.

Dan vicus eſt, in quarto a Paneade milliario euntibus Tyrũ, qui vſq; ſic hodie vocatur terminus Iudeæ prouincię contra ſeptentrionem. De quo, & Iordanis flumen erumpens, a loco ſortitus eſt nomen. Ior quippe piſpon. i. fluuiũ, ſiue riuum Hebręi vocant. Eſt etiam dan nomen patriarchę, a quo tribus & locus in quo habitauit dan nominatus eſt.

Daniſta. fœnerator, creditor. Plau. Morrigerus eſt mihi daniſta, qui de me argentum non petit. Dictus Daniſta a dando, q det fœnori, vel a gręco ἀπὸ τοῦ δανείζειν qđ eſt mutuare. Daniſticus fœneratorius. Daniſma mutuum, vſura.

Danunt q̃ſq; a veteribus dicebatur pro dant, & duis pro de deris. Plau. Cui ſe virtutem dij danunt lenoniam.

Danubius, & Danubium dicit. Ser. Iſter fluuius, eſt ſcythiæ: qui & Danubius nominatur. Salu. Nomenq; Danubium habet in iugis Germaniæ montis Sarnobæ oritur, per innumeras gentes, dicitur Danubius, vbi Illyricum attigit Iſter ſexaginta amnibus acceptis in mare inuoluitur. Ambro. lib. Hexa. Danubius de occidentalibus partibus barbarorum, atq; Romanos interſecans populos, donec ponto ipſe condatur.

Danaus Ægyſti frater, Argiuoruꝫ rex, qui anno egreſſionis populi Iſrael. xxvij. Sthelẽo rege expulſo, Argos tenuit, ibiq; quinquaginta annos regnauit. Genuit quinquaginta filias; quę Bellides dictę ſunt. Hę vna nocte viros ſuos Ægyſti filios, præter vnam, interfecerunt.

Danaides patronymicum fœmininus. Sene. in Hercule. Vt neq; fruſtra Danaides plenas ferunt.

Danae cum ę, ſed non diphtõ. gręce δανάη nomen Acriſij filiæ. Aliquando tamẽ diuiditur, vt apud Oui. li. ij. de triſt. Quid Danaen, Danaeſq; nurus, matremq; Lyęi.

Dapes ſunt magnifici, & oppipari apparatus. Mar. Illa quidem lauta eſt, dapibuſq; inſtructa ſuperbis. Sed nihil omnino te recitante placet.

Dapalis cœna dicitur quæ diuerſis, & amplis dapibus conſtat. Pli. Pauonem cibi gratia Romę primus occidit orator Hortenſius dapali cœna ſacerdotij.

Dapaticus, a, um: quod eſt amplum: & magnificum: vt negocium dapaticum.

Dapſa, apud veteres genus ſacrificij, quod fiebat, aut hyeme ſementi: aut vere, a gręcis δαψ vocatur.

Dapſilis, pe. cor. largus abundans, liberalis. Græci δαψιλῆ largum dicunt. Colu. lib. iiij. At ſpionia dapſilis muſto δαψίλειαν largitatem, abundantiam rerum, liberalitatemq;. Vnde noſtri quoq; dapſiles aliquando lautos: & liberales appellant. Plau. in Aul. Iſtas magnas factiones: dotes dapſiles, nihil moror. i. affluentes: & largas.

Dapſile aduerbium ſignificat abundanter. Sue. in Veſpa. Sed & conuiuabatur aſſidue, ac ſępius recte: ac dapſile.

Daphnis, latine laurus. Fuit (teſte Seruio) Mercurij filius formoſiſſimus. Fuit & daphnis Antiochiæ ſuburbanum qđ octoginta ſtadiorum ambitu claudebatur: vt ait Stra. Lycię pręterea ſolum daphe fuit, & in ipſis ponti faucibus ad dexteram nauiganti pontus auctore Steph. daphnas ad hoſtiũ nili peluſiacum reddit Herod.

Daphne propriũ nomen puellę nymphę amata ab Apolline quę in lauruꝫ mutata. Et Daphnę: vt docet Stra. nemus apud Antiochenſes, vide in dictione Epidaphne.

Dapino, as penul. pro. ſignificat exhibeo, a dapibus. Plau. in Cap. Tibi dapinabo.

Daphnitas. pe. pro. dicitur apollo ammonius.

Dardanus nomen, Electrę, Iouiſq; filij. Qui cum Iaſium fratrem interemiſſet, inde fugiens Samothraciam deuenit. Vnde Virgili. His ortus in agris Dardanus Ideas phrygiæ penetrauit ad vrbes, Threiciamq; Samon, quæ nunc Samothracia fertur. Et ab ipſo Dardano Dardania regio in Phrygia vocata eſt: & poſtea Samothracia dicta. Salu. tamen a rege dardanorum Mida, qui phrygiam tenuit dictam ait. & dardanidæ populi. Hic Erichthonium genuit, qui filium habuit Troem: qui Troiam, quæ prius Dardania appellabatur, a ſuo nomine vocauit, hic filios habuit

Aſſaracum; & illum qui vrbem regiam a ſe Ilion nominauit. Huius filius fuit Laomedon Priami pater.

Dardanum genus ornamenti quod lacertis adhibebatur. Pli.li.xxxiij. cuius ſceleris nos coarguimus illum primus: qui auro dignitatem per annulos fecit, vt habeant in lacertis iam quiddam & auri quod e Dardanis venit: & dardanum vocabatur.

Darideus nomen regis Perſarum, tempore Tiberij: Caij: & Claudij imperatorum.

Darius nomen regis perſarũ, qui.xxxvj.annos regnauit, cui Xerſis filius, ex Atoſſa Cyri filia, ſucceſſit in regno. Hoc nomen hẽt, pe. pro. qm̃ apud græcos ſcribit̃ p ei diphthõgũ.

Daricus, pe.cor. nũiſma perſicum, Darij imagine pcuſſum.

Darmentius fluuius. Meduallorũ ſeſe per confragoſa loca, in Rhodanum præcipitans.

Daſcia denſitas, ſpiritus: & ſignum eſt vocalis aſpiratæ.

Dardanarij dicunt̃ propolę: qui omnia prẽmũt: vt demũ carius vendant. Dicti a Dardano quodã cõtaminatiſſimo & profligatiſſimo Mago, a quo & dardanię artes a Col. vocantur magicæ. Eius ſunt verba. At ſi nulla valet medicina repellere peſtem, Dardanię veniunt artes

Dardaniæ artes, vocantur artes magicę.

Datatim aduerbium ſignificat in vicem dando. Plau. Tum iſti: qui pila ludunt ſerui ſcurrarum datatim in via. Pompo. in lecto. Datatim luſi tecum.i.coeundo. Nam datatim ludere eſt mutuo coitu vti.

Datarius. qui in poſtulationibus, ac lr̃is manu põtificis maximi ſubſcriptis dic̃: & locus notat qbus datę ſunt litteræ:

Datarius, a, um, quod eſt dandum. Plau. Eho an non prius ſalus? Nulla eſt mihi ſalus dataria.

Daunia Apulia. ſeu pars Apuliæ; a Dauno Illyricæ gentis claro, viro qui eam condidit.

D ante E

De præpoſitio eſt, quę ſeparata, modo ſignificat ἀπὸ. Hoc eſt a, vel ab, vel ex, vt audiui de patre meo. Modo περὶ: vt cum dicimus de partibus orationis. περὶ μέρων τοῦ λόγου. Modo ꝓpter. Ter. in Eu. Quãtum me amas de fidicina hac. Mõ deorſum, ſicut ſus ſurſum. Vnde ſuſqs deqs fero veteres dicebãt. Hoc eſt ſurſum, an deorſum res feratur, paruifacio. Modo memoratiuam vim habet: vt Cice. ſcripſit de offi. Modo ſignificat non, vt delumbe, quod eſt non habẽs lumbos. Compoſita interdum auctiua eſt: ſiue intentiua: vt deamo, deprauo. Interdum diminutiua, vt decreſco, deferueſco. Interdum priuatiua: ſiue negatiua, vt deſperatus, demens, dedecet. Interdũ localem vim obtinet: vt deambulo, deſcendo. Interdum deficientem vim ſui ſimplicis indicat: vt diſco dediſco, tego, detego, doleo, dedoleo. Interdum eſt honoris exhibitiua, vt defero, deduco. Significat quandoqs in totum, vel omnino, vt demando. Quandoqs aperte, ſeu palam: vt demonſtro. Quandoqs denotat diuerſitatem: vt in denomino. Componitur autem cum dictione incipiẽte ab a, vt deamo, b, vt debacchor, c, vt decerno, d, vt deduco, e, vt deerro, f, vt defero, g, vt deglutio, h, vt dehiſco, o, vt deijcio, l, vt delabor, m, vt demiror, n, vt denudo, o, vt deoſculor, p, vt depellor, q, vt decutio, r, vt deriuo, ſ, vt deſudo, t, vt detraho, u, vt deuenio. Patitur tamẽ nonnunqꝫ eliſionem metri gratia, ſicut in deinde: & dehinc. Vir. Oſcula libauit natę, dehinc talia fatur, vbi eliditur e, & dicimus dehinc.

Dehẽo, es, ſignificat non habeo. Hiero. ad Euſto. Ita ille moderatur vniuerſa, vt nemo quid poſtulet, nemo dehabeat.

Deamo. pe.cor. valde amo, quod vulgo dr̃ cordialr̃ amo. Teren. in heau. Næ ego ſum fortunatus deamo te Syre.

Deambulo, de loco ad locum ambulo: vt fit ſalutis: vel relaxationis cauſa. Teren. in adel. Deambulare huc libitum eſt. Aug. libro. v. con. Ante tribunal deambulabat ſolus.

Deambulatorium locus, in quo deambulamus.

Deartuo: as, quaſi per artus incido. Plau. in Cap. Tum igitur: ego denunciatus deartuatus ſum miſer.

Deauro, as, a ſummo, vſqꝫ ad imum auro, vnde deauratus.

Debacchari, proprie eſt præ ebrietate valde furere. Teren. in adelph. Satis debacchatus iam leno es, audi ſi vis nũc: ego ne debacchatus ſum in te, an tu in me? Per tranſlationem vero dicitur, cum quis ira percitus furit.

Debello, as, bello vinco, vel capio, & ꝓprie debellamus homines, expugnamus caſtra, vrbes, naues, & hmõi. Pli. lib. vj. Darium Alexander debellauit. Liui. li. viij. Debellatũ eſt cum gręcis.i. finitum eſt bellum.

Debilis, ex de, & habilis, quaſi parũ habilis: hoc eſt malæ habitudinis.i. infirmus. Hinc debilitas: & debilito, as.

Debeo, es, debui, itum pertinet ad omnia: quibus deuincti ſumus, quod vulgo teneor, ſeu debitor, ſiue obligatus ſum dicitur. Cicero. Planco. Perfice: vt ne minus Reſp. tibi: qꝫ tu Reipu. debeas. Idem Seruio. Homo, & maximis meis beneficijs deuictus: & propeomnium: qui mihi debere aliquid videntur: gratiſſimus. Aliquando debere eſt dare debere. Plau. in Cur. Beatus mihi videor, ſubduxi ratiunculam, quantum ęris mihi ſit, quantumqꝫ alieni ſiet, diues ſum, ſi non reddo eis, quibus debeo. Saluſti. Res autem opportuna videbatur: ꝙ eis priuatim egregia liberalitate, publice maximis muneribus, grandem pecuniam debebat. Sed cum accipitur pro eo quod vernacula lingua dicimus douere: verbum familiarium eſt: vt religioſus virtuti operam dare debet.

Debitor proprie dicitur is, a quo inuito exigi pecunia põt inquit Modeſtinus.

Debitio ipſe actus debendi. Cice. Perqꝫ diſſimilis eſt pecuniæ debitio: & gratię: nam qui pecuniam diſſoluit ſtatim, non habet id, quod reddit. Qui autẽ debet ęs, retinet alienum. Gratiam autem: & qui refert, habet, & qui habet in eoipſo: quod habet refert.

Debitum: & participium: & nomen eſſe poteſt. Quãdo nomen eſt, ſignificat id: quod debetur: vt omne debitum dimiſi tibi. Quando participium dicitur obligatum. Liui. li. xxij. Cum Romanus plures, qꝫ Pœnus recepiſſet: argentũqꝫ pro eis debitum ſæpe iactatum in ſenatu eſſet: quam tunc cõſuluiſſent patres, tardius erogaretur.

Debrior, aris: idem eſt ꝙ ebrior nunquid vnus: quia debriatur & turpis videtur.

Deca ſtomata: decem ora.

Deca γλῶσσαι decem linguæ.

Decacumino, as, pen.cor. cacumen præcido, ſiue cacumine priuo. Col. li. vj. Poteſt etiam vulnus ſic diſponi, vt adhuc tenera decacuminetur, ne altitudinem.xv. pedum excedat.

Deca græce δέκα, latine decẽ. Decatos decimus, a quo fiũt multa per deriuationem.

Decas, adis, numerus denarius: ſeu quicquid numerum denarium continet, vnde Liui. lib. ſuos decadas nuncupauit ꝙ decem volumina ſingulæ continerent. Item decadas decemnalia ſpatia nuncupamus.

Decadarchus dicitur ille qui pręeſt decem hominibus: quẽ latini Decurionem vocant.

Decapolis, pe.cor. Iudeę regio eſt decem vrbium trans Iordanem Hanc multi Cęſaream eſſe dixerunt.

Decapulo, las, pe.cor. depleo: euacuo: a capulis deductus quę ſunt vaſa anſata. Vnde & capulator: de quo ſupra.

Decachinari: eſt derideri: vt eſt apud Tertullianum.

Decarchon græci eum appellant, q decem pẽeſt equitibus.

Decachordium inſtrm̃ muſicum decem chordas habens.

Decalogus penulti. cor. ſacrum volumen: quod decem legis præcepta continet.

Decaphorus. penul. cor. lectica: quæ fertur a decem hominibus, ſicut hexaphorus: quæ a ſex.

Decadoros: penul. pro. longus decem palmis.

Decalicatum: quod eſt calce litum.

Decaluo, as. Vide in dictione caluo.

Decedo, is, ſignificat diſcedo, proprie vero a mandato cuſtodiæ loco recedo: vt conſules de prouincia dicuntur decedere: & præſides de vrbibus. Et decedere eſt deorſum ire,

ſiue minui. Lactan. libro. j. Id autem ſolidum exiſtimandum eſt, cui nihil decedere. id perfectum, cui nihil poſſit accedere. Item decedere ponitur pro mori: & per ſe plenus eſt: vt ſubintelligatur vita tanquam de cuſtodia: & gubernatiõe corporis proficiſci: vt eo mõ dicatur deceſſit: quod functus eſt. Cicer. tamen in Cato. dixit. Vetat Pythagoras, ſine iuſſu Imperatoris, dei de præſidio: & ſtatione vitę decedere, pro diſcedere, ſed ſemper ablatiuus deſiderat, vt deceſſit e vita.

Decedere via, eſt per errorem: ſiue honoris gratia digredi. Sueto. in Cęſa. Et cum luminibus extinctis deceſſiſſet viã diu errabundus, tandem ad lucem duce reperto per anguſtiſſimos tramites pedibus euaſit. Plau. in tri. Decedas ego de via de ſemita de honore populi.

Decerno, is, proprie ſtatuo, cõſtituo, definio, ſiue de magnis rebus certam ſententiam profero. Vnde & ſenatus decretum. Cice. lib. j. offi. Quare expectanda quidem magis eſt decernendi ratio, q̃ decertandi fortitudo. Teren. Quicquid peperiſſet, decreuerunt tollere. i. deliberarunt. Interdum eſt ex poteſtate conſtituere. Vnde decreta fatorum & ſyderus ſcribit Firmicus ſydera decernere fœlicitates, infœlicitatesq; mortalibus. Interdum dimicare. Liui. libro. j. Obuiam egreſſi, vt potius acie decernerent, q̃ incluſi de tectis dimicarent.

Decerto, as, frequentatiuum ſignificat ſæpe decerno. Ambro. Vnguentari ſpectare ſolent, non decertare.

Decermina dicuntur, quæ purgandi cauſa decerpuntur.

Decretum nomen, id ſignificat, quod definitur. Vnde decreta pontificum, conſtitutiones dicuntur. Decretum participium, vt cum dicimus Decretum eſt. i. ſtatutum: & definitum. Decreta ſenatus a conſultis, ſic diſtinguuntur ab aliquibus, vt decretum dicant particulare quandam eſſe ſenatuſconſulti, vt cum prouincia alicui decernitur, tanquã decreta ſint ſpecialia, conſulta generalia.

Decretorius, a, um, ponitur pro iudiciario, in quo, ſcilicet iudicium fieri poteſt, vt dies decretorius, qui & criticus. Aliquando dicitur, quod eſt decretum, firmatum, extanſq; ad aliquid arguendum, iudicandumue. Quint. At quidam litigationibus ſuis, illum modo ambitioſum declamandi ſudorem præſtitiſſe contenti cum turba laudantium deſtituunt, ſubſellia, pugnamq; illam decretoriam imperitis ac ſępe pullatæ turbæ relinquunt. Decretorium ſydus, & tempus decretorium dicitur id: ex quo de prouentu aliquarum rerum futuro ſumitur iudicium. Plini. lib. xviij. Res ſumma victum agitur decretorio vnius ſydere illo, quod caniculã appellauimus. Vñ carbunculare dicitur: vt quodam vredinis carbone exuſtæ. Idẽ. A quila exoritur veſperi decretorio die: florentibus oleis.

Decerpo, ex de: & carpo. ſignificat detraho: ſiue inde carpo.

Decet conuenit, honeſtum eſt, aptum eſt, conſentaneum eſt. Cice. li. de opti. di. genere. Dicere, inquit, quaſi aptum eſſe, conſentaneumq; temporis, ac perſonæ. Quod tum in factis ſępiſſime, tum in dictis valet. In vultu deniq; & geſtu & inceſſu. Contra: itemq; dedecere. Et modo perſonale ẽ. Ouid. de Reme. Lude decent animos mollia regna tuos. Modo impersonale, quod nonnunquã, cum datiuo conſtruitur. Teren. Facite ita, vt vobis decet. Plau. Nobis decet eſſe bonis. Saluſt. Locum editio rex qui victoribus decet. Huic contrarium eſt dedecet, quod eſt inconueniens, ineptum, turpe, ſiue inhoneſtum. Oui. lib. vj. Meta. Admonuiq; preces, quarum me dedecet vſus. A decet fiunt decẽs conueniens, decentia, decenter, decus decor, decorus, decorum: & decoro. Compoſita ſunt condecet, indecet, & dedecet, penulti. cor.

Decitat, pe. cor. frequentatiuum eſt a decet. Apul. lib. ij. plãtis roſcidis decitantes hoc eſt decorantes.

Decircino, as, penulti. correp. contrarium eſt ſuo ſimplici circino: quod ſignificat aliquid rotundũ facio, a circino Circinus fit. Manil. libro tertio. Quam tereti natura ſoli decircinat orbem.

Decor, oris penul. pro. maſc. generis eſt, quaſi pulchritudo quædam. Virgi. lib. v. Et Dorycli coniunx diuini ſigna decoris. Hinc decorus pulchrum, & decore pulchre. Decoro, as. penulã. pro. quod eſt pulchrum viſu, aut auditu facio ſiue orno. Vnde decorum, & indecorum ſubſtantiua deducuntur, ſignificatq; decorum decentiam quandam, rebus, perſonis, locis, ſiue in agendo, ſiue in loquẽdo, accommodatam. Vnde ſi quis inducat agricolam, ea loquẽtem, quę ad philoſophum pertinent, hunc non ſeruare decorum dicimus. Aliquando etiam ad virtutes transfertur, & appellatur decorum: non tam ipſum honeſtum, q̃ quod hominibus, & communi opinioni hominum videt: & pulchrum: & approbabile. Cice. de opti. ge. di. Atq; illud in decorum, quod, quale ſit, ex decore debet intelligi. Eſt & decorus, a, um, & Indecorus, a, um, penul. pro. Quinti. lib. iij. Cuncta corrumpit, ac prope modum perdit indecora, vel voce, vel geſtu pronunciatio.

Decor, oris, penulti. correp. & adiectiuum a decus deriuatur pro decorus, a, um. Saluſti. lib. iij. Equis, & armis decoribus vultus. Inde fiunt compoſita indecor, & dedecor. Virgil. lib. x. Nec tamen indecorem tua te reginæ relinquit. Sta. libr. iij. the. Legimus indecores. Inuenitur tamen hic, & hæc indecoris. Accius. Cuius ſit vita indecoris mortẽ fugere haud conuenit. Virgi. lib. xij. Nec genus indecoris, ſine me hæc: haud mollia facta. Vbi patet indecoris ſubſtantiuum eſſe. Nam ſi adiectiuus eſſet indecore dixiſſet. Iungitur enim neutrum communi, vt pauperẽ regno. Saluſti. libro tertio. hiſto. Dedecores, militiq; terga ab hoſtibus cędebantur. Aſcen. Nonius quidem indecoris: ſed plures legunt indecores, vt ſit indecores genus per ſynecdochen dictum.

Decorus, a, um, penul. produ. idem eſt quod pulchrum.

Decoro, as. penul. produ. pulchrum facio ſeu orno: vt apud Quinti. lib. iij. Cuncta &c.

Decus, oris, penulti. cor. & generis neutri ſignificat honorificentia ex rebus geſtis. Virg. lib. v. Oblitis, decoriſq; ſui ſociumq; ſalutis. Huius contrarium eſt dedecus, quod pro ignominia: ſiue in fami turpitudinis genere ſumitur. Capitur quandoq; etiam decus, pro honeſto, cum quid honeſte fit: & dedecus pro inhoneſto. Hinc decoro. as, penulti. cor. quod eſt honeſto: ſeu honorifico. Hora. At bene nummatum decorat Suadela, Venuſq;. Gel. Leonides laudatur qui ſimile apud Thermopylas fecit, propter eius virtutes omnis Gręcia gloriam, atq; gratiam pręcipuam claritudinis indvtiſſime decorauere monumentis, ſignis, ſtatuis, elogijs: hiſtorijs, alijſq; rebus gratiſſimum id factum habuere. Vnde decora militiæ: laudes, honores: honeſtamenta militi in bello comparata. Sta. lib. the. Terrarum decora alta viri: decoriq; iugales. A decoro fit condecoro pro honeſto. Dedecoro pro vitupero, ſiue turpifico. Ter. in Hecy. An quicquam pro iſtis factis dignum te dici poteſt, quæ me: & te: & familiam dedecoras. Ex his omnibus patet: q; plus eſt decus: q̃ decor: & plus eſt dedecus q̃ indecorus: & decoro penulti. cor. q̃ decoro: penulti. prod. Quoniam decoro, pe cor. ſignificat honorifico. Decoro penul. pro. pulchrum viſu, aut auditu reddo. Vnde decorum, & indecorum minus eſt: q̃ decus: & dedecus. Cice. lib. j. offi. Sin aliquando neceſſitas nos ad ea detruſerit: quæ noſtri ingenij non erunt: omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia: vt ea, ſi non decore, at quam minime indecore, facere poſſimus.

Decoro, as, penul. cor. ſignificat honorifico: a quo dedecora. Vide in decus.

Decorum: & indecorum ſubſtantiua: ſimiliter penul. prod. pro decentia quadam rebus perſonis: & locis accommodata: de quibus modo indecor. Hoc græci, prepon dicunt, cuius vis ea eſt, vt ab honeſto nequeat ſeparari. Nam & qđ decet honeſtum eſt: & quod honeſtum eſt, decet. Decorum inquit Cicero. libro de offic. id eſſe: quod conſentaneum ſit hominis excellentiæ: quod ad prudentiam: ad

fortitudinem

fortitudinem, ad iuſticiam, ad temperantiam pertinet: & in omni honeſtate verſat. Eſt & decoꝝ, qđ & poetę ſequũtur, cum id, quod quaq; perſona dignum eſt, & fit, & dr̃.

Decem, a græco δέκα fit, a quo componũtur vndecim: duodecim, &c. Deriuata ſunt decimus: a quo vndecimus: duodecimus, cum reliquis. Denus, a quo vndenus: duodenus. Denarius, a quo vndenarius, duodenarius, decennarius, & quæ ſequuntur.

Decies aduerbium, a quo vndecies. duodecies, &c.

Decenus, a quo vndecenus, &c. Col. li. iiij. Vt ego exiſtimo tricenas, vt decenas certe amphoras percipient.

Decimus a decem a quo vndecimus, duodecimus cum reliquis, & non ſolum numerum, ſed quandoq; etiam magnitudinem ſignificat, vt decimum quodq; ouum: decimus quiſq; fructus. i. præcipuus magnitudine.

Decimanus, ſiue decumanus. i. magnus. Vñ decumana porta caſtroꝝ, quæ in his maxima eſt, & decumanus limes in limitatione agroꝝ a magnitudine: & lõgitudine dictus putatur, qui agrum ab exortu ęquinoctiali, ad occaſum ęquinoctialẽ ſecat. Nã alter ex tranſuerſo occurrens, cardo appellatur. Decumani etiam, vt Aſco. docet, vocantur publicanorum principes, a qbus decumę ſiue decimę exigebantur.

Decima, ę. ſignificat portionem vnam ex decẽ. Plau. Vt decimam ſolueret Herculi.

Decimo, as, pe. cor. decimam partẽ capio detraho. Vñ apud Euãg. Veh vobis, qui decimatis menthã: & omne holus. Et decimari legiones dicunt, quando decimus qſq; ſupplicio afficit ab imperatore. Liui. lib. ij. Cętera multitudo ſorte decimus qſq; ad ſuppliciũ lecti. Sic vigeſimare. & centeſimare dicit. Huius verbi cõpoſita ſunt ad decimo: & ex decimo. Hiero. lib. j. Reg. Greges vr̃os addecimabit. Ab ex decimo, qđ ſignat eligo. Vñ ex decimatum electum.

Decemiugis, currus, quem decem equi iuncti trahunt.

Decẽpeda, pe. cor. ptica, q̃ menſurat terra, a numero pedum dicta, ſicut qnqupeda, a qnq; pedibus. Cic. Vrbẽ iam peritus metator: & callidus decempeda ſua ſaxa diuiſerat.

Decẽpedator, qui decempeda menſurat. Cice. Cauebat etiã L. Antonio: qui fuerat æquiſſimus agri priuati & publici decempedator.

Decendium, ſpacium decẽ dierum. Nam decennium, eſt ſpacium: decem annorum.

Decẽnale, quod eſt decẽ annoꝝ: vt bellum decẽnale.

Decuſſis a decem aſſibus, quæ dictio in omni denario nũero mẽſurę: & põderis valet. Fuit cõſuetudo apud maiores, vt ęra in vocabuli compoſitione poſtponerent, ſicq; ſemiſqntus, ſemiſquartus, ſemiſtertius pnũciabant. Dipõdium a duobus ponderibus, & vnũ põdus fuit. Aſſipondiũ, q̃ſi librę vnius põdus. Reliq̃ deinceps a nũero dicebant: vſq; ad cẽtuſſis. Et a tribus aſſibus treſſis, & piter, vſq; ad decẽ cõputabant. Ab inde ſumebat cõpoſitio ad decẽ. A duobus decuſſibus viceſſis. deinde triceſſis, vſq; ad centuſſis.

Decuplatus, a, um, vt numerus decuplatus: qui decies reſumitur. Aug. Centũuiginti decuplato numero apoſtoloꝝ duodecim. n. elegit: & in centũuiginti ſpiritum miſit.

Decurio dictus eſt auctore Vlp. Quod in initio, cum deducerentur colonię. cõſilij publici gr̃a, decima pars deductorum conſcribi ſolita ſit. Vnde Cic. in orationibus citat decreta decurionũ. Col. Claſſes &, nõ maiores, q̃; denum hominũ facundę quas decurias appellauerunt antiqui. Erãt eñ alij vrbani. alij municipales decuriones. Vrbanus decurio turmę pręerat, quæ duobus, & triginta equitibus conſtabat. Var. aũt tradit in ſingulis turmis equitũ decuriões eſſe ternos. Itaq; cum turma in tres decurias diuidat ſingularum decuriaꝝ pręfecti decuriones dicti ex eo ꝙ denis equitibus pręſint. Eſt autem decurionis militaris officium conto ſcienter vti: & turmales ſub ſua cura poſitos erudire ad oĩa quę ęqueſtris pugna depoſcit. Neq; vero belli ſolũ, ſed domi quoq; pro eo qui pręeſt cubicularijs. Sueton. in Do. Saturius decurio cubiculariorum. Decurio quoq; palatij dictus eſt ad Ammianо, qui præpoſitus erat palatio, qui eſt ordo dignitatis. In municipijs aũt decurio, Idem creditur: q & ſenator Romę. Cice. Recita queſo Sexti, quid decreuerunt Capuę decuriones. Hoc etiam pate: ex epiſtola Plinij, qui ait. Eſſe aũt tibi centum milliũ nũmum ſatis indicat, ꝙ apud nos decurio es. Igitur vt te non decurione ſolũ, verũetiã eqte Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equitis Romani facultates, trecenta millia nummum. Siſr decurio ordo dicitur. Vnde latine poteſt decuria cubiculariorum, ſicut de curia iudicum: & ſcribarum cuius princeps decurio nominatur. Cuius dignitas decurionatus dicitur, ſicut a Centurione centurionatus.

Decuria in re militari dr̃ cui præeſt decurio, hoc eſt decem eqtibus in turma. Põt etiã dici decuria cubiculario ꝝ, ſicut decuria iudicũ & ſcribaꝝ cuius pricęps decurio nominat.

Decurionatus, us, dignitas decurionis, ſicut a centurione Centurionatus.

Decuriare eſt decurionis officium exercere. Vnde decuriata comitia, ſicut a centurione centurio, as, A quo centuriatus ager: & centuriata comitia.

Decido, is, pe. pro. deorſum ſeco, vt fit, cum ex lardo fruſtũ incidimus. Per tranſlationem vero ſignificat determino: & liti fines impono. Hora. Et poſt deciſa negocia campo. Vñ decidere dubia dicimus, quaſi amputando ſuperflua, quod integrum eſt oſtendere.

Decido, is, pe. cor. deorſum cado, a quo fit deciduus, a, um.

Decij, tres pater, filius, & nepos niures dicti fuere, qui pro pr̃ia ſe deuouerunt. Pr̃ bello & gallico, filius bello ęthruſco. nepos bello pyrrhi. qđ geſſit pro Tarentinis. Vnde Cic. li. j. Tuſ. Si mors finiretur nõ cũ latinis pr̃ decius decertãs. fili° cũ ęthrucis, cũ pyrrho nepos ſe hoſtiũ tel obiecíſſent.

Decidua dicuntur illa, quæ cadunt: vt folia. Pli. li. xj. Omnibus antem caua, & in mucronem demum concreta ſunt ceruis tantum ſolida, & omnibus annis decidua.

Decipio, is, pen. cor. ſignificat defraudo. Vnde & decipula.

Decipula, ę, quoddam laquei genus ad decipiendas, capiendaſq; aues.

Decipulum idem quod decipula. Apul. li. viij. Oportunum decipulum nactus.

Declamo, as, pen. pro. in ficto themate me exerceo. Caluus ſcribit declamationem eſſe domeſticam exercitationẽ, quę res plurimum conducit eloquentiæ. Solebant enim Romani adoleſcentes eloquẽtię ſtudioſi, exercendi ingenij gratia inuehi orationibus in eos: quos ſcirent aliquo crimine poſſe notari. Vnde Senecę: & Quinti. declamationes: quæ ſunt præludia quędam orandi. Hiero. ad Dama. Nec aures Quintiliani floſculis, & ſcolari declamatione mulcendæ. Sene. lib. j. Declamationis nomen apud nullũ auctorem antiquuꝫ, añ ipſum Cice. inueniri poteſt. Ideꝫ lib. j. Decla. Declamabat Cic. non quales nunc controuerſias dicimus.

Declamatorius, a, um, quod ad declamandum pertinet, vt declamatorius liber, qui declamanda continet.

Declamatorie aduerbium ſignificat declamando. Hie. More eorum, qui declamatorie loqui ſolent ad populum.

Declarare eſt aperte monſtrare. Nam plus eſt, q̃; ſignificare: & tam ad facta, q̃; ad dicta pertinet. Cic. Luccio. Itaq; hoc ſępius dicendum, vbiq; non ſignificandum, ſed etiam declarandum arbitror. Idem Declarauit id modo temeritas. C. Cæſaris, qui omnia iura diuina, & humana peruertit. Quandoq; etiam ponitur pro ſignifico.

Declino, as, penul. produ. cum accuſatiuo ſignificat deuito, & proprie motu corporis & geſtu, licet plærũq; ad animũ transferatur. Cicero. libr. j. offi. Declinereq; ea, quæ nocitura videntur. Ambro. lib. j. offi. Ipſe ſibi ſilentio legem poſuit innocentiæ. vt tacendo culpam declinaret: q̃; vix effugere poſſet loquendo. Cum ablatiuo ſignificat caueo, q̃uis in ſenſu idem ſit, cum deuito. Cicer. lib. iij. Tuſcu. Quæ quoniam: vt bona natura appetimus, ſic a malis natura declinamos: quæ declinatio: ſi cum ratione fiat: cautio appellatur, eaq; intelligitur in ſolo eſſe ſapiente. Interdum ponitur pro deflecto: ſeu recedo. Idem in Leli. Declinandum

eſt de via, modo hoc ne ſumma turpitudo ſequatur, vt in Ver. acti. v. Qui ſibi ſumpſit, vt corrigat mores aliorum: ac peccata reprehendat, quis huic ignoſcat, ſiqua in re ipſe ab religione officij declinarit. Interdum pro deduco. Liui. lib. j. Nec ea culpa, quã arguo omnium Albanorum ducem ſecuti ſunt, vt & vos, ſi quo ego inde agmen declinare voluiſſem, feciſſetis. Interdum pro alieno eximo. Teren. in Hecy. Neqꝫ declinatam quicquam ab aliarum ingenio vllam reperies. Interdum pro depono: vt lib. ij. Reg. Extendit oza manus ad arcam dei: & tenuit eam: quoniam calcitrabant boues, & declinauerunt eam.

Decollo, as, collum trunco. Feneſtella lib. ij. Quemadmodũ Cęſar a piratis captus ſit, vtqꝫ eos poſtea cœperit, & decollauerit. Veteres autem ſecuri cęſos dicebant. Ennius. Quod in collo tuo eſt decolles caue. i. ex collone deponas. Item decollare eſt decipere. Plau. Vna eſt, quæ decollauit. Lucil. lib. xij. Quibus fructibus me decollaut.

Decolor, pe. cor. adiectiuum: & ſignificat, quod colore vitiato eſt, vel ſine colore. Hier. ad Ocea. Aperuit cũctis vulnus ſuum, & decolorem in corpe cicatricem fles. Rõa cõſpexit.

Decolorus, a, um, pe. pro. eiuſdem ſignificationes. Amb. Sed ea proprium quoddam genus habent, non ex tritici ſemine, in aliud genus ſeminis decolora mutatione tranſlata degenerem traxere naturam.

Decoloro, as, pe. p. colore priſtino priuo, aut colorem vitio. Cic. libro. ij. ad Heren. Mortuum, deformatum, tumore ǫditum, decoloratum corpe cõſtat eſſe. Et in canticis. Nolite me cõſiderare, ꝙ fuſca ſim, quia decolorauit me ſol.

Decoquo, is, pe. cor. in totum vel vehemẽter coquo. Vnde decocta aqua. Pli. lib. xxij. decoquere pro conuertere accipere videt. Si. n. clarigatis clarus ſi ferri, vel chalybis aliqua rubigo aut p ini marcor affixerit, omnem illico ſuccũ alienũ, ſaporemqꝫ in venenum decoqt. Q ſiqꝫ decoquere ſumitur pro perfecte digerere. Hyſopum, inqt Hiero. pariter conſumebant in cybo: vt eſcã grauiorem illius calore decoquerent. Q ſiqꝫ pro ſubſtantiam conſumere ſeu ſolutione creditoribus impedita, fidem cõcidere. Qđ ſæpe euenit ijs, q gulę oĩa dedunt, aut qui ſcorta ſectant. Vñ decoctores dicũtur, qui patrimonio abſumpto, ad inopiam ſunt redacti. Scribit Spartia. Hadrianum ſenatoribus, qui nõ vitio ſuo decoxerant patrimonium pro modo ſenatoriæ pfeſſionis expleuiſſe. Colu. lib. xij. Nam quiſquis interdum emẽdatum ſit perperam factum, vel imprudentia, vel negligentia, res tñ ipſa iam domino decoxit. i. detrimentum dedit. Tale quid in ſe habet defrigo, vt hic defrixit. i. bona conſumpſit.

Decoctores. Vnde in dictione Decoquo.

Decortico, as, pe. cor. corticem detraho.

Decotes pe. pro. dictæ ſunt togæ attritæ: quaſi cotibus detritæ, atqꝫ conſumptę ſint.

Decrepiti dicuntur ſenes: quaſi clamoſi a crepitu. Nã crepare ſonare eſt. Clamoſos autem & querulos eſſe ſenes notum eſt. Alij decrepitos dici volunt, quaſi in dubio vitę cõſtitutos a Crepero qđ anceps & dubium ſignificat.

Decreſcere eſt diminui. Amb. Cuius opes nunquam deficiunt, cuius diuitię nunquam decreſcunt.

Decubo, as, penul. cor. iaceo, quaſi deorſum cubo. Apu. De cubantem excitaui feram.

Decumbo, is, idem, quod decubo. Hiero. Quintus iam diẽ decumbens lectulo nimia feſtinatione dictaui. Colu. lib. vij. Eſt etiam poſt dominturam mollioris generis bos qui decumbit in ſulco. Aliqñ decumbere ſignat mori. Cice. li. ij. Tuſc. Mittunt & vulneribus cõfecti ad dños, qui quærant, quid velint, ſi ſatiſfactum ijs ſit: ſe velle decumbere.

Deculto, as, ex de, & occulto: in quo abijcitur o: & c.

Decurro, is, & decurri: & decucurri, decurſum, deorſum curro. Vir. ſumma decurrit ab arce. Per tranſlationem decurrere eſt a principio ad finem, vſqꝫ currere. Lactan. libr. uij. Quæ oratio tantæ affluentiæ vbertate decurrens. Itẽ Pręterire vt apud eundem libro. vij. Decurſo temporum ſpatio. Auguſti. libro ix. Con. Tolerabam illud interuallum temporis, donec decurreret.

Decurtatus participium a decurto, idem eſt, quod mutilatus breuiatus. Cice. Mutila ſentit quædam: & decurtata. Et a Hiero. Decurtatus liber dicitur. i. breuiatus.

Decuſſare eſt in decuſſes formare, atqꝫ diuidere, & per inte gram longitudinem diſſecando trahere, diuidendoqꝫ a numero denario. Decuſſis enim dicitur a decem aſſibus. Nã numerus denarius perfectus: & abſolutus eſt. Vnde & decumanus limes, & decumanus fluctus. Colu. lib. iiij. Nam duas regulas eius latitudinis, quo paſtinator ſulcum facturus eſt, in ſpeciem græcæ litteræ decuſſabimus. Idem ſignificat in decuſſis ducere: & decuſſatim producere.

Decuſſatim ſignificat per decuſſes: Col. li vi. Rapas in alueo, aut ſ ra componito, deinde, ſicut conſueuerunt ſalgamarij decuſſatim ferramento lunato inciduto.

Decutio, is, pe. cor. ſſi, ſſus, ex de, & quatio ſignificat deijcio deorſum quatio, demeto, decido. Liui. lib. j. Rex, velut deliberabundus in hortum ędium ſequente nuncio filij, ibi inambulans tacitus ſumma capitum papauera dicit baculo decuſſiſſe. Hiero. per tranſlationes ad Dardanum dixit. Vt decutiam ſupercilium Iudęorum, qui ſynagogę anguſtias, latitudini eccleſiæ præferunt.

Dedecus dedecet dedecoro, as, vide in decet, & decor.

Dedignor, aris. Vide in dictione dignor.

Dediſco is, dedici. Vide in dictione diſco.

Dedico, as, pe. cor. per verba cõſecro: ſiue honoris gratia depuro, aut dicendo defero. Cecil. lib. annalium, Legati: qui miſſi ſunt, veniunt, dedicant mandata.

Dedo, is, dedidi, tum, ſignificat in perpetuum do: vel totum ſubdo, ſiue in manus: poteſtatẽue: & arbitrium do. Vnde dedere ſe hoſtibus dicit, qui ſe in hoſtium poteſtates tradit. Et traditio ipſa deditio dicit. Et qui ita ſe dedunt, deditiij vocantur. Plau. in Am. Conuenit vti victi ſint eo prælio vrbes: agros, aras, focos, ſeqꝫ: vti dederent. Liui. lib. j. Sic ad ſupplicium Numitori Remus deditur. Cæſar lib. j. Heluetij omnium rerum inopia adducti, legatos de deditione ad eum miſerunt. Et dedere eſt ſimpliciter dare. Teren. Verberibus te cęſum in priſtinum Daue dedam. Forma deditionis deſcribitur apud Liuium in deditione Collatiæ. Ita. n. rex interrogauit. Eſtis ne vos legati, oratoreſqꝫ miſſi a populo Collatino: vt vos: populumqꝫ Collatinum dedere tis? Sumus. Eſt ne populus collatinus in ſua poteſtate? Eſt Deditis ne vos, populumqꝫ Collatinum, vrbem, agros, aquam, terminos, delubra, vtenſilia diuina, humanaqꝫ omnia in meam: populiqꝫ Roma. deditionem? dedimus. Et ego recipio.

Deditus, a, um, in totũ, vel valde datus. Ter. in Hecy. Priuſqꝫ hanc vxorem duxi, habebam alibi animum amori deditum.

Dedita opera. i. data opa, ſiue accurata opera, ſeu de induſtria, vel ex cõpoſito data opa: quaſi cura adhibita: & labore impenſo. Terẽ. in Eu. Apud Antiphonem vterqꝫ pater: & mř quaſi dedita opa erant, vt nullo mõ introire poſſem, quin viderent me. Feſt. Deditum interpretatur valde datum.

Deditius, a, um, a deditus fit: & is eſt, q ſe in alterius imperium dedidit. Curtius. Multitudo dedititiorum incolis nouarum vrbium, cum pecunia capta dono data eſt. Per abuſionem tamen dicimus, ego ſus dedititius tuus, ideſt tibi deditus, & tuo imperio obnoxius.

Dedocere eſt ſecus ab eo, qđ quis doctus ẽ, docere: vel falſum id eſſe oñdere. Quintil. lib. ij. Quãta in eluẽdis: quę ſemel inſederũt vitijs difficultas conſequat, cum geminatũ onus ſuccedentes pmat. Et quidẽ dedocẽdi genus, pluſqꝫ docẽdi propter qđ Timoth. clarũ in arte tibiarũ: ferũt duplices ab ijs: quos alius inſtituiſſet, ſolitũ exigere mercedes, ꝙ ſi rudes traderentur. Grece διδάσκω, ὁθεν διδάσκαλος.

Dedoleo, es, pe. cor. nõ doleo, vel dolore me priuo. Oui. lib. iij. Faſt. Quid me in deſertis morituram Liber harenis, Seruabas, potui dedoluiſſe ſemel.

Dedolo, as, penul. pro. ſignificat dolabra. vel eiuſmodi ferramento deorſum, vel pulchre dolo, cędo. Colu. lib. v. Hæc

corumqꝫ

eorumq; ſimilia pedamẽta, poſt putationem retractanda
ſunt. parteſq; eorum putres dedolandę.

Deduco, is, pe. pro. ꝓprie deorſum duco. Virg. Carmina, de
cœlo poſſunt deducere lunam. Q ſig; deducere eſt de loco
ad locum, ſiue de re ad rẽ ducere. Idcirco ei ablt ũs daſ, nõ/
nun q̃; ſeparatiuus, actũs vero ſimiliter. Et tam in paſſiua,
q̃; actiua ſignificatione, qđ prę mouendum eſſe duximus,
ne qs in paſſiua ablẽós hmõi putet eſſe agentes, niſi in exẽ/
plo Cice. quod dicemus. In actiua Plau. in Cur. Deduco, pe
des de lecto clam, mileſne ſentiat. Hic ponitur pro detra/
ho. In paſſiua. Hiero. ad Helio. Vbi quies nõ eſt, ibi mens
a propoſito ſæpe deducitur. i. reuocatur: ſiue remoueſ. Ides
in Paulo. Nec tñ accepto itinere deducebatur. Lactã. lib. iiij.
pro deriuare, ſeu deſcendere poſuit. Diximus nomẽ religio
nis a vinculo pietatis eſſe deductum, ꝙ hominẽ ſibi deus
religauerit. Cic. Terẽtię. Neq; legis improbiſſima pœna de/
ductus eſt, quo minus hoſpitij: & amicitię ius, officiumq;
pręſtaret. Hic deductus pro deterritus ſumiſ, & ablatiuus
pœna agens eſt, licet ſine prępoſitione ſit. Nam hoc fit iter/
dum, in alijs. Aliquãdo ſine ipſo abltũo ſeparatiuo, & cus
actũo mediante prępoſitione ponitur pro delabi, vt apud
Lactan. lib. ij Homines aũt ipſos ad tãtam cęcitatem eſſe
deductos, vt viuo, ac vero deo mortuos pręferant. Proprie
in ſignificatione ſua: cum accuſatiuo, mediante prępoſitio
ne Cæſar in. j. cõmen. Cæſar vna æſtate duobus maximis
bellis confectus maturius paulo, q̃; tẽpus poſtulabat: in hy
berna in Sequanos exercitu deduxit. Virg. lib. Geor. pro di
uertere, ſine ablatiuo & accuſatiuo poſuit. Riuos deducere
nulla religio vetuit. Sumitur & deducere pro in tenuitates
ducere. Põ. Vocem deducas oportet; vt mulieris videantur
verba, quare & pro ſubtili, & nihil ſub ruſticũ proferre po/
nitur. Hora. Cum lamẽtamur nõ apparere labores nr̃os,
& tenui deducta poemata filo. Virg. etiam deductũ carmẽ
ſignificatiſſime dixit, ꝙ quaſi filus de inuentione deducaſ
Tractum a lana, quæ purgatur, & in fila trahitur. Inde etiã
pro imminuere, & detrahere, & deductio pro iminutiõe,
vt inquit Aſco. Interdũ pro mouere. Saluſt. Arma depone
re pręſidia de locis deducere. Interdũ pro officij: vel hono/
ris gratia, alicui comitatũ pſtare, & fit fere cũ pompa qua/
dam: & ſępe cus multo populo. Ambro. Deduximus frẽs
hoſtiã viuam, dñm: & fratrem meũ Satyrum. Hiero. ad Iu
lianum, ꝙ ſanctiſſimam ꝯiugem tuã, non quaſi mortuã,
ſed quaſi proficiſcẽtem deduxeris. Liui. Frequentes eũ de/
duxerunt domũ. Cuius contrariũ eſt reducere. Cic. in Cato.
Hæc enim ipſa honorabilia, quę videntur leuia, atqꝫ cõia,
ſalutaria, appeti, decedi, aſſurgi, deduci, reduci, conſuli. Co
mitari eſt minoꝝ, tas paucoꝝ, q̃; multoꝝ. Virg. Ipſæ vno
graditur comitatus Achatę. Et magna comitante caterua.
Aſſectari fere, quaſi per vrbem, vt fit cus quis amicitia, vel
propinquitate, vel diſcendi ſtudio, vel alicuius commodi
aſſequendi gratia, quempiã aſſectatur, quaſi iuxta illũ pręe/
euntem ſectatur, vti puer heꝝ filios patrem, diſcipuli præ/
ceptorem, clientes patronũ. Cic. lib. de Orato. Cũqꝫ maior
natu, & conſularis Sergius Galba aſſectaretur. Eſt & proſe
quor, quod eſt, quaſi deduco, ſed in itinere cum quẽpiam
aliquãtum longe comitamus. Liui. lib. ij. Decedentem do/
mũ cũ fauore: & laudibus proſequuti ſunt. Hiero. Quo ge/
mitu te abeũtẽ proſecutus ſim, iſte quoqꝫ litterę teſtes ſunt.

Deerrare eſt de via, ſiue ratione declinare. Cic. Si tranſitioni/
bus nullis vtemur: & ſi non deerrabimus a propoſito.

Defamo, as, pe. pro. fama priuo, ſicut diffamo. Gel. Vt vo/
cabula eoꝝ quoqꝫ defamata, atqꝫ deformia cum ipſis vide
rentur. Sed ex græco omnino veniunt. φημί: καὶ φήμη.

Defæco, as, cũ æ diphthongo, ſignat a fæce purgo, quaſi fe/
cem detraho. Pli. lib. xv ij. Per brumam vitẽ ne colito: vina
tñ defæcari etiã diffundi Higinius ſuadet. Vnde omnia pu
ra inturbata: & ſine ſordibus: ac vinum ſine fecibus defæ
cata dñr. Plau. in Aul. Nũc defæcato demũ animo egredi/
or domo. i. ab angore purgato. Proprie Col. lib. vid. Et de/
fæcatum vinum in amphoras bonas adijcito.

Defendo, is, di, ſum, ex de, & fendo, vnde & offendo, q̃uis
fendo non reperiatur, ſignat tueor. Lactã. Qui ſæpe et ma/
las copioſe defendiſti cauſas. Duobus aũt modis ab aliquo
defendi dicimur, vel cum ille nos defendit, vel cum ipſi de
fendimus, nos, vel alius defendit nos ab illo, tanq̃; iniu/
riam inferẽte: vt ſi nobis aduerſenſ iudices: & Cicero tuea/
tur. Recte dicemus defendit nos a iudicibus, non ꝙ illi
nos defendant, ſed ꝙ pręſidio Ciceronis, ab illorum iniu
ria defendamur. Differt tamen defendere a propugnare: qa
defenſio eſt quoquo modo fiat: propugnatio non niſi per
contentionem. Rurſus defendere eſt auertere depellere pro
hibere. Gel. Q. Claudius hoſtes defendebat a pinis facilli/
me. Cice. lib. iij. offi. Etenim, ſi quis non defendit iniurias
neq; propulſat a ſuis, cum poteſt, iniuſte facit. Sic intelligi
tur ille verſus. Quo poſſint inopem defendere vitam. Hoc
autẽ fit ex vi prępoſitionis de, quæ duplicem facit ſignifica
tionem. Cum enim tueor ſignificat: tunc deauget. Quãdo
vero prohibeo protectionis detractionem: & negationes
facit. Dicimus autẽ Defendo frigus tibi, & defendo te a fri
gore. Virg. Solſtitium pecori defendite, iam venit æſtas. Et
alibi. Hic ego dum teneras defendo a frigore myrtos.

Defenſito, as, frequentiuum eſt. Cice. lib. j. offi. Si igitur nõ
poterit, ſiue cauſas defenſitare, ſiue populum concionibus
tenere, ſiue bella gerere, illa tamẽ pręſtare debebit: quæ erũt
in ipſius poteſtate.

Defero, penul. cor. ſignificat affero. Virg. lib. iiij. Celeris mã/
data auras detulit. Aliqñ denũcio. Ci. Ruf. Scito contuber
nales dũtaxat meos delatos eſſe. Idem Sulpitio. Eiq; nec
opinanti voluntatem tuam per litteras detuliſſe. Aliquan
do in accuſationẽ defero. Vnde delator occultus accuſator,
calũniator. Sueto. in Dom. Princeps, qui delatores non ca
ſtigat, irritat. Aliquando prodo: quod cęlatum eſt. Hiero.
Sed forte cõqueſta me delatorem, ꝙ te prodiderim clama
bis. Pertinet etiam ad dignitatem: & honorem: & venera/
tionem: & officium varijſq; modis ponitur, ac conſtruiſ.
Ad dignitates. Liui. lib. j. Omnes Numę Pompilio regnũ
deferendum decernunt. i. offerendum, atq; tradendũ. Cic.
Octauio. Quæ tibi, non anteq̃; poſtulares, maiora, q̃; vel/
les, plura, q̃; ſaperes, detulit ſenatus. Ad venerationem, &
officium. Amb. Nouerit deferre ſenioribus. i. venerationes
exhibere, inſeruire, & ſubuenire. Aliquando deferre eſt tri/
buere. Hiero. ad Nepo. Honorent clericos, & ipſi a clericis,
quaſi epiſcopus honor deferatur. Scitum eſt illud oratoris
Domitij Cur ego, inquit, te habeam vt principem, cum tu
me non habeas, vt ſenatorem? Habeo hic ꝓ Honoro, ſeu
accipio ſignificat. Als pro loco. Cice. Treba. Vniuerſum ſtu
dium meum: & beniuolẽtiam ad te defero. i. tibi attribuo.
Nauis in portũ delata eſt. i. deuecta. Hic delatus eſt lectica.
i. deportatus. Ille detulit argentum. ſ. de loco tulit. Et diuos
honores pentibus detulerũt. i. dederunt, ſeu celebrauerunt.

Deferueſcere ſignificat decreſcere. Cic libro. iiij. Tuſc. Aut ro/
gandi, orandiq; ſunt, vt ſi quã hñt vlciſcendi vim, differãt
in tempus, dum deferueſcat ira. Deferueſcere autes certe ſi/
gnificat ardorem animi inuita ratione excitatum. Ex quo
illud laudatur Architæ: qui cum villico factus eſſet iratior:
quo te modo, inquit, accepiſſem, in iratus eſſem? Sed hoc
per tranſlationem, quaſi ira ſit ignis: quidam animũ incẽ
dens. Colu. proprie deferueſcere, pro refrigerari poſuit. lib.
ij. de fœno loquens. Prudentes agricolę, q̃uis tam illatus
tecto, non ante componunt, q̃; per paucos dies temere cõ/
geſtum in ſe concoqui: & deferueſcere patiantur.

Deficio, is, ex de, & facio conſtruitur cum datiuo, & ſignifi/
cat deeſſe, vel non ſufficere. Cice. in Ver. acti. iij. Verebar,
ne mihi crimina non ſuperpeterent, ne oratio deeſſet, ne
vox, vireſq; deficerent. Idem Ser. Sul. Sed opprimor inter/
dum: & vix reſiſto dolori, ꝙ ea mihi ſolatia deficiunt, quæ
cæteris, quorum mihi exempla propono, ſimili in fortu/
na non defuerunt. Et more ſuo hic fecit Cice. vt per deſum
deficio expropoſuerit. Hinc defectus pro priuatione dedu
citur. Legimus etiam deficere abſolute poſitum pro deeſſe.

eſt de via, modo hoc ne ſumma turpitudo ſequatur, vt in Ver. acti. v. Qui ſibi ſumpſit, vt corrigat mores aliorum: ac peccata reprehendat, quis huic ignoſcat, ſiqua in re ipſe ab religione officij declinarit. Interdum pro deduco. Liui. lib. j. Nec ea culpa, quã arguo omnium Albanorum ducem ſecuti ſunt, vt & vos, ſi quo ego inde agmen declinare voluiſſem, feciſſetis. Interdum pro alieno eximo. Teren. in Hecy. Neqꝫ declinatam quicquã ab aliarum ingenio vllam reperies. Interdum pro depono: vt lib. ij. Reg. Extendit oza manum ad arcam dei: & tenuit eam: quoniam calcitrabant boues, & declinauerunt eam.

Decollo, as, collum trunco. Feneſtella lib. ij. Quemadmodũ Cęſar. a piratis captus ſit, vtqꝫ eos poſtea cœperit, & decollauerit. Veteres autem ſecuri cęſos dicebant. Ennius. Quod in collo tuo eſt decolles caue. i. ex collo ne deponas. Item decollare eſt decipere. Plau. Vna eſt, quæ decollauit. Lucil. lib. xij. Quibus fructibus me decollauit.

Decolor, pe. cor. adiectiuum: & ſignificat, quod colore vitiato eſt, vel ſine colore. Hier. ad Ocea. Aperuit cũctis vulnus ſuum, & decolorem in corpe cicatricem fles. Rõa cõſpexit.

Decoloratus, a, um, pe. pro. eiuſdem ſignificationes. Amb. Sed ea propriam quoddam genus habent, non ex tritici ſemine, in aliud genus ſeminis decolora mutatione tranſlata degenerem traxere naturam.

Decoloro. as, pe. p. colore priſtino priuo, aut colorem vitio. Cic. libro. ij. ad Heren. Mortuum, deformatum, tumore õditum, docoloratum corpe cõſtat eſſe. Et in canticis. Nolite me cõſiderare, qꝫ fuſca ſim, quia decolorauit me ſol.

Decoquo, is. pe. cor. in totum, vel vehemẽter coquo. Vnde decocta aqua. Plí. lib. xxij. decoquere pro conuertere accipere videt. Si. n. clarigaris clauus ſi ferri, vel chalybis aliqua rubigo aut p ini marcor affuerit, omnem illico ſuccũ alienũ, ſaporemqꝫ in venenum decoqt. Qñqꝫ decoquere ſumitur pro perfecte digerere. Hyſopum, inqt Hiero. pariter tonſi ſumebant in cybo: vt eſcã grauiorem illius calore decoquerent. Qñqꝫ pro ſubſtantiam conſumere ſeu ſolutione creditoribus impedita, fidem cõcidere. Qđ ſæpe euenit ijs, q gulę oĩa dedunt, aut qui ſcorta ſectant. Vñ decoctores dicũtur, qui patrimonio abſumpto, ad inopiam ſunt redacti. Scribit Spartia. Hadrianum ſenatoribus, qui nõ vitio ſuo decoxerant patrimonium pro modo ſenatoriæ pfeſſionis expleuiſſe. Colu. lib. xij. Nam quiſquis interdum emẽdatum ſit perperam factum, vel imprudentia, vel negligentia, res tñ ipſa iam domino decoxit. i. detrimentum dedit. Tale quid in ſe habet defrigo, vt hic defrixit. i. bona conſumpſit.

Decoctores. Vnde in dictione Decoquo.

Decortico, as, pe. cor. corticem detraho.

Decotes pe. pro. dictæ ſunt togæ attritæ: quaſi cotibus detritæ, atqꝫ conſumptę ſint.

Decrepiti dicuntur ſenes: quaſi clamoſi a crepitu. Nã crepare ſonare eſt. Clamoſos autem & quęrulos eſſe ſenes notum eſt. Alij decrepitos dici volunt, quaſi in dubio vitę cõſtitutos a Crepero qđ anceps & dubium ſignificat.

Decreſcere eſt diminui. Amb. Cuius opes nunquam deficiunt, cuius diuitię nunquam decreſcunt.

Decubo, as, penul. cor. iaceo, quaſi deorſum cubo. Apu. Decubantem excitaui feram.

Decumbo, is, idem, quod decubo. Hiero. Quintum iam diẽ decumbens lectulo nimia feſtinatione dictaui. Colu. lib. vij. Eſt etiam poſt domituram mollioris generis bos qui decumbit in ſulco. Aliqñ decumbere ſigñat mori. Cice. li. ij. Tuſc. Mittunt & vulneribus cõfecti ad dños, qui quærant, quid velint, ſi ſatiſfactum ijs ſit: ſe velle decumbere.

Deculco, as, ex de, & occulco: in quo abijcitur o: & c.

Decurro, is, & decurri: & decucurri, decurſum, deorſum curro. Vir. Summa decurrit ab arce Per tranſlationem decurrere eſt a principio ad finem, vſqꝫ currere. Lactan. libr. uij. Quæ oratio tantæ affluentiæ vbertate decurrens. Itẽ Prę/terire vt apud eundem libro. vij Decurſo temporum ſpatio. Auguſti. libro. ix. Con. Tolerabam illud interuallum temporis, donec decurreret.

Decurtatus participium a decurto, idem eſt, quod mutilatus breuiatus. Cice. Mutila ſentit quædam: & decurtata. Et a Hiero. Decurtatus liber dicitur. i. breuiatus.

Decuſſare eſt in decuſſes formare, atqꝫ diuidere, & per integram longitudinem diſſecando trahere, diuidendoqꝫ a numero denario. Decuſſis enim dicitur a decem aſſibus. Nã numerus denarius perfectus: & abſolutus eſt. Vnde & decumanus limes, & decumanus fluctus. Colu. lib. iiij. Nam duas regulas eius latitudinis, quo paſtinator ſulcum facturus eſt, in ſpeciem græcæ litteræ decuſſabimus. Idem ſignificat in decuſſis ducere: & decuſſatim producere.

Decuſſatim ſignificat per decuſſes: Colli vl. Rapas in alueo, aut ſera componito, deinde, ſicut conſueuerunt ſalgamarij decuſſatim ferramento lunato inciduto.

Decutio, is, pe. cor. ſſi, ſſum, ex de, & quatio ſignificat deijcio deorſum quatio, demeto, decido. Liui. lib. j. Rex, velut deliberabundus in hortum ędium ſequente nuncio filij, ibi inambulans tacitus ſumma capitum papauera dicit baculo decuſſiſſe. Hiero. per tranſlationes ad Dardanum dixit. Vt decutiam ſupercilium Iudęorum, qui ſynagogę anguſtias, latitudini eccleſiæ præferunt.

Dedecus dedecet dedecoro, as, vide in decet, & decor.

Dedignor, aris. Vide in dictione dignor.

Dediſco is, dedici. Vide in dictione diſco.

Dedico, as. pe. cor. per verba cõſecro: ſiue honoris gratia deputo, aut dicendo defero. Cecil. lib. j. annalium, Legati: qui miſſi ſunt, veniunt, dedicant mandata.

Dedo, is, dedidi, tum, ſignificat in perpetuum do: vel totum ſubdo, ſiue in manus: poteſtatẽ: & arbitrium do. Vnde dedere ſe hoſtibus dicit, qui ſe in hoſtium poteſtatem tradit. Et traditio ipſa deditio dicit. Et qui ita ſe dedunt, dediticij vocantur. Plau. in Am. Conuenit victi ſint eo prælio vrbes: agros, aras, focos, ſeqꝫ vti dederent. Liui. lib. j. Sic ad ſupplicium Numitori Remus deditur. Cæſar lib. j. Heluetij omnium rerum inopia adducti, legatos de deditione ad eum miſerunt. Et dedere eſt ſimpliciter dare. Teren. Verberibus cęſum in priſtinum Daue dedam. Forma deditionis deſcribitur apud Liuium in deditione Collatiæ. Ita. n. rex interrogauit. Eſtis ne vos legati, oratoreſqꝫ miſſi a populo Collatino: vt vos: populumqꝫ Collatinum dederetis? Sumus. Eſt ne populus collatinus in ſua poteſtate? Eſt. Deditis ne vos, populumqꝫ Collatinum, vrbem, agros, aquam, terminos, delubra, vtenſilia diuina, humanaqꝫ omnia in meam: populiqꝫ Roma. deditionem? dedimus. Et ego recipio.

Deditus, a, um, in totũ, vel valde datus. Ter. in Hecy. Priuſqꝫ hanc vxorem duxi, habebam alibi animum amori deditum.

Dedita opera. i. data opa, ſiue accurata opera, ſeu de induſtria, vel ex cõpoſito data opa: quaſi cura adhibita: & labore impenſo. Terẽ. in Eu. Apud Antiphonem vterqꝫ pater: & mr̃ quaſi dedita opa erant, vt nullo mõ introire poſſem, quin viderent me. Feſt. Deditum interpręta tur valde datum.

Dediticius, a, um, a deditus fit: & is eſt, q ſe in alterius imperium dedidit. Curtius. Multitudo dediticiorum incolis nouarum vrbium, cum pecunia capta dono data eſt. Per abuſionem tamen dicimus, ego ſum dediticius tuus, ideſt tibi deditus. & tuo imperio obnoxius.

Dedocere eſt ſecus ab eo, qđ quis doctus ẽ, docere: vel falſum id eſſe oñdere. Quintil. lib. ij. Quãta in eluẽdis: quę ſemel inſederũt vitijs difficultas conſequat, cum geminatũ onus ſuccedentes pmat. Et quidẽ dedocẽdi genus, pluſqꝫ docẽdi propter qđ Timoth. clarũ in arte tibiarũ: ferũt duplices ab ijs: quos alius inſtituiſſet, ſolitũ exigere mercedes, qꝫ ſi rudes traderentur. Gręce διδάσκω, δθεν διδάσκαλος.

Dedoleo, es, pe. cor. nõ doleo, vel dolore me priuo. Oui. lib. iij. Faſt. Quid me in deſertis morituram Liber harenis, Seruabas, potui dedoluiſſe ſemel.

Dedolo, as, penul. pro. ſignificat dolabra. vel eiuſmodi ferramento deorſum, vel pulchre dolo, cędo. Colu. lib. v. Hæc

eorumq; ſimilia pedamẽta, poſt putationem retractanda ſunt, parteſq; eorum putres dedolandę.

Deduco, is, pe. pro. ꝓprie deorſum duco. Virg. Carmina de cœlo poſſunt deducere lunam. Q ſiq; deducere eſt de loco ad locum, ſiue de re ad rẽ ducere. Idcirco ei abltũs daẽ, nõnunq; ſeparatiuus, actũs vero ſimiliter. Et tam in paſſiua, q; actiua ſignificatione, qđ pręmouendum eſſe duximus, ne qs in paſſiua abltõs hmõi putet eſſe agentes, niſi in exẽplo Cice. quod dicemus. In actiua Plau. in Cur. Deduco pedes de lecto clam, mileſne ſentiat. Hic ponitur pro detraho. In paſſiua. Hiero. ad Helio. Vbi quies nõ eſt, ibi mens a propoſito ſæpe deducitur. i. reuocatur: ſiue remouetur. Idem in Paulo. Nec tñ accepto itinere deducebatur. Lactã. lib. iiij. pro deriuare, ſeu deſcendere poſuit. Diximus nomẽ religionis a vinculo pietatis eſſe deductum, q̃ hominẽ ſibi deus religauerit. Cic. Terẽtię. Neq; legis improbiſſima pœna deductus eſt, quo minus hoſpitij: & amicitię ius, officiumq; pręſtaret. Hic deductus pro deterritus ſumitur, & ablatiuus pœna agens eſt, licet ſine prępoſitione ſit. Nam hoc fit interdum, in alijs. Aliquãdo ſine ipſo abltũo ſeparatiuo, & cum actũo mediante prępoſitione ponitur pro delabi, vt apud Lactan. lib. ij Homines aũt ipſos ad tãtam cęcitatem eſſe deductos, vt viuo, ac vero deo mortuos pręferant. Proprie in ſignificatione ſua: cum accuſatiuo, mediante prępoſitione Cæſar in. j. cõmen. Cæſar vna æſtate duobus maximis bellis confectis maturius paulo, q̃ tẽpus poſtulabat: in hyberna in Sequanos exercitum deduxit. Virg. lib. Geor. pro diuertere, ſine ablatiuo & accuſatiuo poſuit. Riuos deducere nulla religio vetuit. Sumitur & deducere pro in tenuitatem ducere. Põ. Vocem deducas oportet; vt mulieris videantur verba, quare & pro ſubtili, & nihil ſub ruſticũ proferre ponitur. Hora. Cum lamẽtamur nõ apparere labores nr̃os, & tenui deducta poemata filo. Virg. etiam deductũ carmẽ ſignificatiſſime dixit, q̃ quaſi filus de inuentione deducatur Tractum a lana, quæ purgatur, & in fila trahitur. Inde etiã pro imminuere, & detrahere, & deductio pro iminutiõe, vt inquit Aſco. Interdũ pro mouere. Saluſt. Arma deponere pręſidia de locis deducere. Interdũ pro officij: vel honoris gratia, alicui comitatũ pſtare, & fit fere cũ pompa quadam: & ſępe cum multo populo. Ambro. Deduximus frẽs hoſtiã viuam, dñm: & fratrem meũ Satyrum. Hiero. ad Iulianum, q̃ ſanctiſſimam ꝯiugem tuã, non quaſi mortuã, ſed quaſi proficiſcẽtem deduxeris. Liui. Frequentes eũ deduxerunt domũ. Cuius contrariũ eſt reducere. Cic. in Cato. Hæc enim ipſa honorabilia, quę videntur leuia, atq; cõia, ſalutaria, appeti, decedi, aſſurgi, deduci, reduci, conſuli. Comitari eſt minoꝝ, tas paucoꝝ, q̃ multoꝝ. Virg. Ipſæ vno graditur comitatus Achate. Et magna comitante caterua. Aſſectari fere, quaſi per vrbem, vt fit cum quis amicitia, vel propinquitate, vel diſcendi ſtudio, vel alicuius commodi aſſequendi gratia, quempiã aſſectatur, quaſi iuxta illũ pręeuntem ſectatur, vt puer heꝝ filius patrem, diſcipuli pręceptorem, clientes patronũ. Cic. lib. de Orato. Cũq; maior natu, & conſularis Sergius Galba aſſectaretur. Eſt & proſequor, quod eſt, quaſi deduco, ſed in itinere cum quẽpiam aliquãtum longe comitamus. Liui. lib. ij. Decedentem domũ cũ fauore: & laudibus proſequuti ſunt. Hiero. Quo gemitu te abeũtẽ proſecutus ſim, iſte quoq; litterę teſtes ſunt.

Deerrare eſt de via, ſiue ratione declinare. Cic. Si tranſitionibus nullis vtemur: & ſi non deerrabimus a propoſito.

Defamo, as, pe. pro. fama priuo, ſicut diffamo. Gel. Vt vocabula eoꝝ quoq; defamata, atq; deformia cum ipſis viderentur. Sed ex græco omnino veniunt. φημί: καὶ φήμη.

Defæco, as, cũ æ diphthongo, ſigñat a fæce purgo, quaſi fæcem detraho. Pli. lib. xv ij. Per brumam vitẽ ne colito: vina tñ defæcari etiã diffũdi Higinius ſuadet. Vnde omnia pura inturbata: & ſine ſordibus: ac vinum ſine fæcibus defæcata dñr. Plau. in Aul. Nũc defæcato demũ animo egredior domo. i. ab angore purgato. Proprie Col. lib. xij. Et defæcatum vinum in amphoras bonas adijcito.

Defendo, is, di, ſum, ex de, & fendo, vnde & offendo, q̃uis fendo non reperiatur, ſigñat tueor. Lactã. Qui ſæpe et malas copioſe defendiſti cauſas. Duobus aũt modis ab aliquo defendi dicimur, vel cum ille nos defendit, vel cum ipſi defendimus, nos, vel alius defendit nos ab illo, tanq̃ iniuriam inferẽte: vt ſi nobis aduerſentẽ iudices: & Cicero tutatur. Recte dicemus defendit nos a iudicibus, non q̃ illi nos defendant, ſed q̃ pręſidio Ciceronis, ab illorum iniuria defendamur. Differt tamen defendere a propugnare: quia defenſio eſt quoquo modo fiat: propugnatio non niſi per contentionem. Rurſus defendere eſt auertere depellere prohibere. Gel. Q. Claudius hoſtes defendebat a pinis facillime. Cice. lib. iij. offi. Etenim, ſi quis non defendit iniurias neq; propulſat a ſuis, cum poteſt, iniuſte facit. Sic intelligitur ille verſus. Quo poſſint inopem defendere vitam. Hoc autẽ fit ex vi prępoſitionis de, quæ duplicem facit ſignificationem. Cum enim tueor ſignificat: tunc deauget. Quãdo vero prohibeo protectionis detractionem: & negationem facit. Dicimus autẽ Defendo frigus tibi, & defendo te a frigore. Virg. Solſtitium pecori defendite, iam venit æſtas. Et alibi. Hic ego dum teneras defendo a frigore myrtos.

Defenſito, as, frequentatiuum eſt. Cice. lib. j. offi. Si igitur nõ poterit, ſiue cauſas defenſitare, ſiue populum concionibus tenere, ſiue bella gerere, illa tamẽ pręſtare debebit: quæ erũt in ipſius poteſtate.

Defero, penul. cor. ſignificat affero. Virg. lib. iiij. Celeris mãdata auras detulit. Aliqñ denũcio. Ci. Ruf. Scito contubernales dũtaxat meos delatos eſſe. Idem Sulpitio. Eiq; nec opinanti voluntatem tuam per litteras detuliſſe. Aliquando in accuſationẽ defero. Vnde delator occultus accuſator, calũniator. Sueto. in Dom. Princeps, qui delatores non caſtigat, irritat. Aliquando prodo: quod cęlatum eſt. Hiero. Sed forte cõqueſta me delatorem, q̃ te prodiderim clamabis. Pertinet etiam ad dignitatem: & honorem: & venerationem: & officium varijſq; modus ponitur, ac conſtruitẽ. Ad dignitatem. Liui. lib. j. Omnes Numę Pompilio regnũ deferendum decernunt. i. offerendum, atq; tradendũ. Cic. Octauio. Quæ tibi, non anteq̃ poſtulares, maiora, q̃ velles, plura, q̃ ſaperes, detulit ſenatus. Ad venerationem, & officium. Amb. Nouerit deferre ſenioribus. i. venerationem exhibere, inſeruire, & ſubuenire. Aliquando deferre eſt tribuere. Hiero. ad Nepo. Honorent clericos, & ipſi a clericis, quaſi epiſcopus honor deferatur. Scitum eſt illud oratoris Domitij. Cur ego, inquit, te habeam vt principem, cum tu me non habeas, vt ſenatorem? Habeo hic ꝓ Honoro, ſeu accipio ſignificat. Als pro loco. Cice. Treba. Vniuerſum ſtudium meum: & beniuolẽtiam ad te defero. i. tibi attribuo. Nauis in portũ delata eſt. i. deuecta. Hic delatus eſt lectica. i. deportatus. Ille detulit argentum. i. de loco tulit. Et diuos honores pentibus detulerũt. i. dederunt, ſeu celebrauerunt.

Deferueſcere ſignificat decreſcere. Cic libro. iiij. Tuſc. Aut rogandi, orandiq; ſunt, vt ſi quã hñt vlciſcendi vim, differãt in tempus, dum deferueſcat ira. Deferueſcere autem certe ſignificat ardorem animi inuita ratione excitatum. Ex quo illud laudatur Architæ: qui cum villico factus eſſet iratior: quo te modo, inquit, accepiſſem, in iratus eſſem? Sed hoc per tranſlationem, quaſi ira ſit ignis: quidam animũ incẽdens. Colu. proprie deferueſcere, pro refrigerati poſuit. lib. ij. de fœno loquens. Prudentes agricolę, q̃uis iam illatum tecto, non ante componunt, q̃ per paucos dies temere cõgeſtum in ſe concoqui: & deferueſcere patiantur.

Deficio, is, ex de, & facio conſtruitur cum datiuo, & ſignificat deeſſe, vel non ſufficere. Cice. in Ver. acti. iij. Verebar, ne mihi crimina non ſuppeterent, ne oratio deeſſet, ne vox, vireſq; deficerent. Idem Ser. Sul. Sed opprimor interdum: & vix reſiſto dolori, q̃ ea mihi ſolatia deficiunt, quæ cæteris, quorum mihi exempla propono, ſimili in fortuna non defuerunt. Et more ſuo hic ſedit Cice. vt per deſum deficio ex propoſuerit. Hinc defectus pro priuatione deducitur. Legimus etiam deficere abſolute poſitum pro deeſſe.

Hircius. Quare, neq; tanti ſum animi: vt ſine ſpe caſtra oppugnanda cenſeam, neq; tanti timoris: vt ipſæ deficiam. Aliter alibi dixit Marcius Rufus q̄ſtor in caſtris relictus a Curione, cohortatus ſuos, ne animo deficiãt.i.terreanť: & animus deſit. Inueniť ēt cuꝫ actõ pro derelinquere poſitũ, q̄q; in ſenſu idem ſit, cũ deeſſe. Cice. Prudentia nunq̄; deficit oratorem. Cęſar. Fruſtra meę vitę ſubuenire conamini, quem iam ſanguis, vireſq; deficiunt. Sal. in Iug. Deſero vſus eſt in ſimilibus. Sed de ſtudijs partiũ, deq; oĩbus ciuitatis moribus. ſi ſigillatim, atq; pro magnitudine par eſt diſſerere, tps, q̄; res maturius me deſeret. Accommodatur hmõi noĩatiuus rebus inaĩatis, vt Dies me deficiet: vox te deficit, & oro illum deficit. Lact. li. ij. Nõ.n. verendũ eſt, ne te in tam bona cã deficiat oro: qui ſæpe ēt malas copioſe: ac fortiter defendiſti. Cęſar. lib. ij. cõ. Ipſos res frumentaria deficere cœpit. Si quis tñ in his datiuo, pro accuſatiuo vtatur: nõ culpandus erit. Frequentius tñ cuꝫ actõ vſurpať. Et notanter dixi rebus inanimatis accõmodari in hac ſignificatione, qa non recte dixeris vxor: vel reſp. me deficit: ſed a me defecit. Itẽ deficere cũ accuſatiuo, ſignificat nõ ſuggerere. Virg. Cũ iam glandes, atq; arbuta ſacrę deficerẽt ſyluę.i. non ſuggererent glãdes: atq; arbuta. Interdum abſolute ponitur pro finiri deſinere deficiſci: vt hic prę merore defecit. Martianus. Tum demũ id agere cõſilium erat, cũ vita defecit. Aug. cũ infinito poſuit in quodã ſermõe. Nunqd deus defecerat paſcere deſierat ſeruũ ſuum Heliam? Nõne illi, cui deerant hoĩes, alites miniſtrabant. Cõſtruiť qñq; cũ abltõ ſine præpoſitione, & ſic ſumiť pro carere: ſiue priuari. Col. lib. iij. de vitę loquens. Cum tranſtuleris: inquit, de humido in aridum locum, vide, ne priſtino alimento deficiat. Idem. Cõmode fluunt, nec deficiunt macro ſolo. Et lib. iij. paſſiuo vſus eſt. Iugatum quadam parte deficitur, quadam ſuperat. Et lib. viij. Qui ſi memoria deficitur, quo minus agnoſcat cuiuſq; progeniem, pice liquida eandem notam ſcrofæ: & porcis innotat. Capiť & pro diſſentire, recedere, ſeu rebellare: & tunc abltõ iungiť cum præpoſitione Salu. in Iug. Quod oppidũ primũ omnium poſt malã pugnã ab rege defecerat. Deficere enim dicunť: qui ab ijs, quorꝫ ſub imperio ſe deſiſcũt, & in hoſtium numerũ ſe cõferunt. Cic. in Lel. Difficile eſt amicitiam manere, ſi a virtute defeceris. Liui. libro. ij. Eodem anno duę coloniæ Pometia: & Chora ad Auruncos deficiũt. Sub intelligitur.n. a Romanis deficiunt, tranſeũtes ad Auruncos. Inde defectores: qui tranſeunt de vno exercitu ad alium.

Defectio, receſſio ſeu rebellio, vel militum ab Imperatore: vel ciuitatis a domino, qui dicuntur deficere, cum ab eorũ gubernatione diſcedunt. Liui. lib. j. Ob reſiduas bellorum iras maxime ſolicitati ad defectionem voluntarios traxere. Ci. lib. iiij. Tuſcu. Omnium aũt perturbationuꝫ fontem eſſe dicunt intemperantiã quæ eſt a tota mente, a recta rõne defectio. Aliqñ diciť diminutio & decretio. Ideꝫ in Cato. Q m̃ delectabãt ad defectiones ſolis & lunę multo nobis ante predicere. Sunt & defectiones in corpore humano, quales mulieribus a cõceptu accidere ſolent: vt eſt illud apud pſalmographum. Defectio tenuit me pro peccatoribus Derelinquẽtibus legem tuã. Quod genus etiam malaciam p̄gnãtib⁹ vocare Pli. ſolet. Eſt.n. malacia in ſtomacho debilitas, & in mari malacia pro tranquillitate capitur.

Defectus, a, um, participiuꝫ a deſio, vel deficio hẽt ſignificationem actiuam in voce paſſiua. Col. Diligẽtis patriſfamiliæ eſt, primã q̄q; arborẽ ſenio defectã tollere.i. quæ defecit. Quintil. lib. iij. Vt ſi obſeſſi & impares: & aqua: ciboq; defecti de facienda ad hoſtem deditione diliberẽt.i. qui defecerunt. Hinc fit comparatiuum defectior, & ſuperlatiuuꝫ defectiſſimus. Col. in prefa. Sed ſiue fundum locuples mercatus eſt e turba pediſequorum, lecticariorum oꝫ, defectiſſimum annis: & viribus in agrum relegat. Defectos auteꝫ dicimus exhauſtos lãguentes debilitatoſq; & ſine viribus quos græci παρέτους dicunt, quaſi reſolutos, & reſolutionem ipſam παρεσιν λέγουσι. Qui & ſyntecticí vocanť, & ſyntexes defectiones. Pli. Genus vini quod bion vocamus prodeſt ſtomacho diſſoluto. prægnantibuſqꝫ & defectis. Mar. Dulcia defecta modulatur carmina lingua. Cantator Cygnus funeris ipſę ſui.

Defectus nomen, ſignificat penuriam, non vitium: aut culpam: aut morbum, vt defectus ciborꝫ dedimus nos hoſtibus. Liui. lib. iiij. Defectus alibi aquarum circa torridos fontes, riuoſq; ſtragem ſiti pecoꝝ morientium dedit. Interdum defectus dr̃ diminutio. Gel. libro. ij. Sed de lunæ motibus, ſoliſq; defectibus. Pli. lib. j. Defectus auteꝫ ſuos: & ſolis itẽ in tota ꝯtemplatione naturæ maxime mirã: & oſtento ſimilem. Defectus animi, ſiue defectus aĩæ: vt Celſo moris eſt loq lipothymia: & lipoſychia grece diciť: a noſtris ēt animi deliquium: & verba linq aĩo: & intermori: & deficere: & extinctæ animę ſpẽm præbere: quos Pli. & defectos animo quandoq; appellat. Defectata vero corpora & defecti ſunt: quos græci παρέτους, quaſi reſolutos dicunt: & reſolutionem ipſam παρεσιν λέγουσι.

Defectiuus, a, um, quod eſt mancum. Cic. lib. j. offi. Et enim cognitio: contemplatioq; naturæ manca. ideſt defectiua quodam modo.

Defectores qui de vno exercitu ad alium tranſeunt.

Defetiſcor, eris. defeſſus, inquit Priſci. cõpoſitũ a fatiſcor feſſus, quod qdã a Fatior deriuari volũt. Sed Diõedi aſſentiendũ puto, q ait. Feſſus appellatio eſt: poſtea ſeqtur. Differt aũt fatigatus a feſſo: q fatigatus dr̃: cum qs p alliũ laborare cõpellitur: vt laſſatus. Feſſus vero: cũ qs labore deficit: vt laſſus. Feſſus igitur nomẽ eſt: non pticipiũ qa ſicut laſſus non eſt participiũ, ita nec feſſus: quod eoꝝ ſignificatio: quaſi eadem plane oñdit: q̄; verius docuit: ex quo oſtẽditur non eſſe idem feſſus: & fatigatus, igiť neq; a fatiſcor feſſus, neq; a defetiſcor defeſſus: quia feſſus nomen eſt: & eius cõpoſitũ eſt defeſſus, ipſaq; verba ſupinis, atqꝫ pteritis carere exiſtio, quẽadmodum: & fatiſco. Et qm̃ fatiſco ĩ vſu eſt, nimiꝝ fatiſcor obſoleuit, cõpoſituꝫ tñ defetiſcor remanſit, & in eadeꝫ pene ſignatiõe ſumiť: qua fatiſco qd̃ deficio ſignificat: defetiſcor ṽo ceſſo: ſiue deficio. Et ſic duo verba nobis relicta ſunt. Alterum neutrum ſimplex. & alterum deponens cõpoſitum. Defatiſco Colu. lib. ij. Sed oĩ ſolo, qd̃ pdictoꝝ leguminũ ſegetibus fatiſcit, vna pñs medicina ē: vt ſtercore adiuues: & abſumptas vires: hoc velut pabulo refoueas. Virg. libro. j. Geor. Neu puluere victa fatiſcat. De defetiſcor. Teren. in Phor. Iſtæc res mihi ſolicitudini eſt, neqꝫ defetiſcar, vnquaꝫ ego experier: donec tibi id: quod pollicitus ſum: effecero.

Defeſſus ex de & feſſus nomẽ eſt. ideꝫ quod laſſus. Terẽ. in adel. Defeſſus ſum ambulando. Eius contrarium Indefeſſus. Clau. lib. iij. Accingar luſtrare diem, per deuia rerũ. Indefeſſa ferar: nulla ceſſabitur hora. Non requies, non ſomnus erit: dum pignus ademptum inueniam.

Defigo, is. pe. pro. deorſum figo, planto mittoue. Colu. lib. iij tum in terram bene paſtinatã, & ſtercoratã rectũ ſarmẽtum defigito. Virg. lib. ij. Geor. Altius & penitus terrę defigitur arbos ęſculus in primis. Lactã. lib. ij. Oculos ſuos ab alto deijciunt, ſoloq; defigunt. Aliquãdo pro ferio, vel trãſfodio. Perſius. Ore teris modico pallẽtes radere mores Doctus & ingenito culpam defigere ludo. Aliquando valde figo. Vnde eſt illud. Abominatio eſt domino defigens oculum. Aliquãdo defatigor ac viribus attonitoꝝ modo linquor vt apud Pli. lib. vij. Defigatur poſtremo expiret.

Definio is pe. pro. termino decerno, & quaſi finem do. Vnde definitio quæ & diffinitio: & Finitio appellatur. Et conſtat ex genere & differentijs. Eſt autem oratio quę id quod definiť explicat quid ſit, vt homo eſt animal rationale & mortale. Quintil. Finitio eſt rei propoſitæ propria, & dilucida: & breuiter comprehenſa verbis enunciatio. Alias deſcriptio dicitur, & fit multis modis.

Defiocalus dicitur qui eſt captus vno oculo, quem luſcum alio nomine vocitamus.

Defit deeſt, cum datiuo conſtruiť. Terẽ. in Hecy. Nihil apud

me tibi

me ibi deſeri patiar, qn, qđ opus ſit, benigne præbeatur. Vir. Lac mihi non æſtate nouũ, nõ frigore deſit. Priſ. hoc loco ait, deſicio aũt loco paſſiui deſio facit: & inde defectus.

Deflagro, as, pe. pro. vehementer comburor. Ideo cũ ablť conſtruitur. Cic. li. iij. offi. Ictu fulminis deflagrauit.

Deflecto, is deorſum flecto. Col. lib. iij. Cu iã ſatis amplũ incrementũ ſuſceperit, ramus oliuę deflecte, & ad crus ar/boris ficulneę religa. Cic. lib. iij. offi. pro declino per tranſ/lationem poſuit. Hoc aũt, de quo nũc agimus idipſum eſt: quid valeat in quo verbo lapſa conſuetudo de via deflexit.

Deflaco, as, attero. Tractum a veſtibus, ſiue a flaccco: vt ait Nonius.

Defleo valde fleo. Cic. lib. j. Tuſcu. Non exercitu amiſſo nu/dus in ſeruorum ferrum: & manus incidiſſet, nõ liberi de/fleti: nõ fortunę oẽs a victoribus poſſiderent. Deflere ocu/los: eſt tãdiu deflere: vt lumen amittant oculi. Quintil. in declam. viri ſepulti. Cognita clade rariſſimi vxor exempli totos defleuit oculos. Apul. Defletis pœne ad extremum captiuitatem oculis ſuis: &c.

Deflorere eſt ſine floribus eſſe: quod fit: cum flores decidũt. Vnde & deflorescere, qđ eſt ſine floribus fieri. Pli. lib. xvij. Peſſimum eſt inter oĩa cũ deflorescentẽ, vitẽ & oleã percu tit, imber, qm ſimul defluit fructus. Cic. ad Here. p trãſla/tionem dicit. Formæ dignitas, aut morbo defloreſcit, aut vetuſtate. Eiuſdem ſignificantię eſt Efflorere, vt in pſal. Dies eius, tanq̃ flos agri, ſic efflorebit. Aliqñ etiã Deflorere eſt flores emittere. Col. lib. iij. Et cum totam ſpicã edidit, octo diebus defloreſcit, ac deinde grandeſcit diebus. xl. quibus poſt florem ad maturitatem deuenit. Sic effloreſcere eſt val de floridum fieri. Cic. in Lel. Quæ tamen effloreſcit ami/citia: etiam ſi tu minus eam ſecutus ſis.

Defluere deorſum fluere: & ꝓprie de fluminibus dicit. Per tranſlationem ſignificat decurrere, delabi. Cic. in Lel. Ad le/ues amicitias defluxit oro. Sal. in Iug. Vbi per ſocordias vi res, tẽpus, ingenium defluxere. Quod eſt quaſi cecidere: & periere. Nauis ſine gubernatore abit peſſum: & corpus reli/ctum ab aĩa defluit. Q̃ñq; ponit pro valde fluere, abun/dare. Ambro: Peccator q̃uis foris abundet: & delicijs de/fluat, odoribus fragret, in amaritudine animę ſuæ vitam exigit. Quãdoq; pro ſubtus fluere. Vir. lib. iij. Geor. Vdiſq; aries in gurgite villis merſat: miſſuſq; ſecto defluit amni. Defluere et dr, qđ ętate, morboue ſoluit. Vñ defluere capil/los dicimus, & q ita defluit. dr defluus, & defluuiũ capil/(loꝝ fluxus.

Defluuus nomen: idem, quod defluuium.

Defluus, a, um. quod decidit: aut decidere ſolet. Plin. lib. xx. Hippocrates capillos mulierum defluos fricari raphanis iubet. Ambro. Improprie. Alliga ſenſum tuum non ſit re miſſus ac defluus.

Defluuium ipſe decidendi actus. Plin. Sed defluuia coma/rum facere dicitur.

Defodio, is, pen. cor. ſepelio, obruo. Liui. Fuerantq; defoſſi annis. xv. ſupra qngẽtos: & durauerant. ſ. libri. Plau. Domi ſuæ defoſſam multis cum opibus aulã inuenit. Col. vero lib. viij. p fodiẽdo facio poſuit, cũ dicit. Confeſtim ſcrobẽ defodiamus in limine ſtabuli: & viuã pecudes, quę ſit pu ſtuloſa reſupinã obruamus. Et defodere ẽ infra, ſiue deor ſum fodere. Idem lib. xj. Paſtinatur terreni iugerum: ita: vt ſolum in altitudinem trium pedum defodiatur.

Defœtus, a, um, per œ. diph. idem, qđ deſtitutus: ſicut effe/tus fœtu deſtitutus. Oui. in Ibin, Sic quoq;, qđ rarum eſt ſolito deſerta fauore Fortunæ facies inuidioſa tuæ. Hinc Defœtiſſimus. Colu. Sed ſiue fundũ locuples mercatus eſt e turba pediſſequorum, lecticariorũq;, defœtiſſimũq; an/nis: & viribus in agrum relegat. Sunt tamẽ qui legant de/feſſiſſimum. De quo paulo ſupra.

Deformę turpe, quaſi ſeorſum a forma. a quo Deformitas pro turpitudine.

Deformo, as, deſtruo: & quaſi de forma deijcio: & ab ali/qua forma muto. Cic. Qui ſunt q Itali deformauerunt? Carthaginienſes. Apul. lib. j. de Aſi. Alius luxore ac miſe/ra macie deformatus. Hiero. Licet longa macientt ieiunia, abiecta & nigra veſtis deformet. i. maculet & turpẽ faciat. Sic Lact. de opi. Quã mirabili q̃ diuina rõne molitus eſt: vt tamẽ hiatus ipſe naſi oris ſpẽm non deformaret. Item deformare eſt figurare: & noua forma inſignire. Vitru. li. v. Tragicę ſcenæ deformant columnis ſignis & regalibus re/bus. Hiero. in li. numeri. Turgentibus gẽmis eruperant flo res qui folijs dilatatis in amygdalus deformati ſunt.

Deformicatum. Vide in dictione formicatio.

Defrico, as pe. pro. valde frico. Col. lib. ij. Totum eorum ſup palatum ſale defricato.

Defrigo, is, xi pe. pro. Vide in dictione decoquo.

Defringo, is, deorſum, vel valde frigo, ſiue decerpo, decido. Col. li. vj. Plerũq; fit, vt aut crure, aut cornibus boũ ramuli vitiũ defrigant. Vir. Aut ſũmas defringe ex arbore plãtas.

Defraudare ſignificat per fraudem aliquid decerpere: vel fru/ctum diminuere, aut priuare: vt eſt illud. Qui ſophiſtice lo quitur odibilis eſt: in omni re defraudabitur. Defraudare vero genium eſt interrumpere voluptatem.

Defrugo, as, pe. pro. omnẽ fructũ exhaurio. Defrugare ſege/tem vr, qui, vel nimia fœtura exinanit agros, vel per inſci/tiam, aut negligentiã perdit, laceſſitue fruges: oĩno, cum vel feſtinata ſementis eſt, vel ſerotina ꝓpropereq;, aut ꝑpoſte/re quid agit, defrugari ſegetem cõtingit. Pli. lib. xviij. Oracu lum illud magnopere cuſtodiendus, ſegetem ne defruges. Colu. Conſtat ſegetem nimia defrugatione exinaniri.

Defrudare ſegetem idem fere ſignificat. Cato. Segetes inquit ne defrudet villicus. Nam id infœlix eſt. Sequitur. n. opus inquit omne ruſticum facere vti ſciat.

Defrutum a deferuendo, vt inqt Palla. vinum decoctum. Pli. auctore, vſq; ad mediã partẽ. Sappa vero a ſapiditate: mu/ſtum eſt ad tertiã partẽ decoctũ. At Colu. aliter. Muſtum, inquit, q̃ dulciſſimũ decoquit ad tertias, & decoctum: ſicut ſupra dixi, defrutũ vocatur. Sic Nonius. Sappa: quod nunc mellatiũ muſtum ad mediam partẽ decoctum defrutum: ſi ex duabus partibus ad tertium redigatur.

Defrutare muſtum decoquere: vt inde defrutum fiat. Col. li. ij. Sed defrutum quoq; & defrutare vinum licet.

Defrutarius, a, um, qđ ad defrutandum pertinet. Vñ vaſa de/frutaria apud Col. dñr, quę ſunt ad defrutum idonea.

Defugere, recuſare, in totũ fugere. Lac. li. v. Non defugi hunc laborem, vt implerẽ materiã, q̃ Cypria. non eſt executus.

Defundo deorſum fundo. Cato pe re ruſti. A quam defun/dito: non omnem eo: addito oleum.

Defungor, eris. Vide in dictione fungor.

Defreno, as. Vide in dictione Freno, as.

Degener, pe. cor. q maiorum ſuorum moribus non reſpõdet. Ponit q̃q; p ignobili: & vili. Virg. Degeneres aĩos timor arguit. Eſt aũt ge. oĩs. In ablťo degener: vel degeneri. Luc. Si me degeneri ſtrauiſſent fata ſub hoſte.

Degenero, as, a genere deſciſco: & de genere ex eo. Hiero. ad Dama. Hic obruta ſulcis frumenta in lollium: auenaſq; degenerant. Virgi. libr. ij. Geor. Pomaq; degenerant ſuccos oblita priores. i. deteriorant in ſapore. Proper. Dij mihi ſunt teſtes, non degeneraſſe propinquis. Dicimus autẽ degene/rare: tam a malo, q̃ a bono. Liui. li. ix. Ne degeneraueris a familia imperioſiſſima: & ſuperbiſſima.

Dego, is: Ex de: & ago: ſed abijcitur, a, preteritum facit degi ſu pinum dactum ſm analogiã: ſed nuſq̃ legi: neutrum eſt: ſed in tertia perſona paſſiue eo vti poſſumus. Et q̃q; ab/ſolute: q̃q; cũ actõ, ſignatq; deduco: ſiue ad finẽ vſq; du/co: & ago. Lac. lib. v. Quo rectius vita degat: nõ eſt neceſſe oĩa circuire. Itẽ degere eſt viuere. Idẽ in eodem. Idcirco eum voluit ſub aliena ditione: atq; imperio degere, ne rerum proſperitate corruptus: in luxuriam laberetur. Itẽ expellere detrahere. Plau. in Aul. Nunc ego iſtum ſoror laborẽ degã & diminuã. Et in epi. Degitur corium de tergo meo.

Deglabrare: depilare: & glabrum facere.

Degrummari ſignificat a grumma menſura dirigere Lucil. Viamq; degrummabis: vt in caſtris menſor facit olim.

Degulo,as,pe.cor.gulę trado.Plau.Poſtq̃ degulato patrimo
nio pauper eſt factus.
Dehinc,dequi,in andi.Ter.in An.Dehinc,vt quieſcant,por
ro moneo.Item ſignificat a p̃ſto,vt ſit aduerbiũ ordinis.Sa
lu.Imprimis arduũ videt̃ res geſtas ſcribere,primus q̃ fa/
cta dictis exequenda ſunt,dehinc quia plęriq; delicta:quæ
tu rep̃hẽderis maliuolentia,atq; inuidia putãt eſſe dicta.
Dehoneſto,as,contrarium eſt verbi honeſto,qđ ſignificat
honore affido.Augu.lib.v.con.Quid nocuerunt tibi,in
quo imperium tuum dehoneſtauerunt.
Dehoneſtamentum cicatrix eſt:vultus hominis dedecoris,
aut oculi effoſſio.Gel.lib.ij.Quo dehoneſtamento corpo/
ris maximę lętabatur.
Dehoneſtus,ſta,ſtum,quod eſt valde honeſtum.Gel.deho/
neſtum deculpatumq; verbum.
Dehiſcere valde hiſcere,ſiue deorſum,peſſumue aperiri.Hic
enim deauget.Pli.lib.ix.Acus,ſiue belone vnus piſciũ de/
hiſcente,p̃pter multitudinẽ vtero parte.i.ſe aperiente.
Deiero,as,penul.cor.valde,vel ſcẽ,ſeu libere iuro.Hiero.li.
Reg.Et addidit Ionathas deierare Dauid,eo,q̃ diligeret eũ
Gel.lib.j.Nam cum amicus eum rogaret,vt pro re,cauſaq;
eius filium deierarer his ad eum verbis vſus eſt.Tertul.in
Apol.Sacra faciebant pro ſalute imperatoris,& genium
deierabant.
Deiurus,penul.pro.qui ſanctę,ac valde iurat.
Deiurium,ſcm̃ iuſiurãdum.Gel.Octo ad hoſtes redire vo/
luerũt:q̃ deiurij vincti forẽt,duo reliqui Romę mãſerunt.
Deijcio,is,pe.cor.deorſum iacio,vel deorſum mitto.Plau.
in Aſi.Iuſſin colũnis deijci operas araneaꝝ.Virg.Toto ge/
nitrix,quæ plurima cœlo,deijcit in terras.Liui.lib.ij.pro
iaciendo defigo poſuit:cum ait.Dum intentus in eum rex
totus aduerteret,alter elatam ſecurim in caput deiecit.Per
tranſlationem ponitur pro auerto.Cice.in Phil.Nec vero
vſq;,nec a Rep.oculos deijciebam.Item pro depellere,vt
apud eundem.Si me ędilitate deieciſſet.
Deiectus,us,pro deiectione.
Dein.ex de & in,ſignificat poſtea ſiue deinde.Exin.exinde
proin.proinde & ſubin.ſubinde.Et eſt vna pars orationis,
vt inquit Ser.Et in tertia a fine accentum habet licet penul.
produc.ſit.Quod ideo factum eſt,vt oſtẽderetur vna pars
eſſe orationis ne prępoſitio iungeretur aduerbio quod vi/
tioſum eſſe videtur.
Deinceps proprie ſignificat gradatim per ordinem,ſiue per
vices,ſiue quod dicere ſolemus,vnum poſt aliũ.Liui.lib.j.
Ita duo deinceps reges,alius alia via,illę bello,hic pace ciui
tatem auxerunt.Cic.Ther.Sed tamen tres fratres ſummo
loco natos promptos nõ indiſertos,quos video deinceps
tribunos ple.per triẽnium fore,te nolo h̃re iratos.Col.li.
vj.Quod qũo:& qualis gñis faciendum ſit,non pigebit
deinceps pręcipere.i.per ordinem.Interdum ſumitur pro
deinde,ſiue poſtea.Hier.Verſa eſt & ipſa ſine coitu in ma
trem,vt non ſit tam admodum,qđ fuerat,ſed purpura ve/
riſſima ad indumentum:& gloriam ſummi regis diuini
tus aptiſſime dedicata:vt nulli deinceps ea vti vſu fœmi/
neo licuerit,niſi deo.Interdum ſignificat præterea.Liui.Ex
templo concilio ſcelera in ſe fratris originem nepotum:vt
geniti:vt educati,vt cogniti,cędem deinceps tyranni,ſeq;
eius auctorem oſtendit.
Deinſuper pe.cor.ſignificat deſuper.Salu.lib.j.hyſto.Ad me
dium deinſuper aſtantium manibus in murum attollit.
Deintegro aduerbium ſignificat totum denuo,ſiue a priu/
cipio ad finem.Teren.in An.Poſt hac quas faciet de inte
gro comedias.
Deintegro,as,pe.cor.ſignificat diminuo.
Deiphobus pe.cor.nomen filij Priami,ex Hecuba.
Deiphobe nympha fuit Glauci filia.Virgi.Deiphobe glau/
ci.fatur quæ talia regi.
Deiphylus,penulti.cor.fuit Steneli filius,Capanei in bello
amiciſſimus.
Deiphile,pen.cor.nomen Adraſti regis filię:& Tydei vxo/
ris matris Diomedis.Non ſcribitur cum aſpiratiõe:q̃a tũc
ſcriberet̃ cum vltima,p.Eadem rõne qua & Allophylus
& Emphylus:& Omphylus:Eodem modo & Deiphile.
Deiopeia,ſiue deiopeia nympha.λέγεται δι' ὅ σωματι δη
ια'ειν ἐςὶ ἐφί μαζον τὸν ἔρωτα ἐφίημι ηκὶ ϳ'πων φω/
νὴν.Ita:vt ab hac proprietate nominauerit,ventorum fla
tibus conueniente.
Deiugo,as,pe.cor.diſiungo,cui contrarium eſt coniugo,as.
Delabor.pe.pro.demittor.Liui.li.j.Cœlo repente delapſus.
Quandoq; cõſumor:& ad nihilũ redigor.Cice.lib.ij.offi.
Habenda eſt aũt ratio rei familiaris.q̃;quidẽ delabi ſinere,
flagitioſiſſimum eſt.Quandoq; decido.Virg.Serta procul
tantum capiti delapſa iacebant.i.quæ deciderant.
Delachrymare eſt lachrymas,vel aquas more lachrymantis
demittere.Col.lib.v.de vitæ loquens ait.Vt interdum po
tius deuexa,q̃; in germine delachrymet.
Delanico,as,pe.pro.diſcindo:& quaſi lanam traho.Vnde la
nius,qui pecus diſcindit.
Delapidata dicuntur lapide ſtrata,quales ſunt viæ in Bergo
menſi vrbe.
Delaſſo,as,valde laſſo.Plau.in Aſi.Eum etiam hominem
in ſenatu dare operam,aut clientibus ibi labore delaſſatus
totam noctem ſtertere.
Delecto,as,& oblecto,as,frequẽtatiua ſunt:& compoſita a
Lacio,is.Delecto.n.a delicio,& oblecto ab oblicio,qđ ex
de,& lacio cõponit̃.Vñ fit lacto,as.Delecto ſępius i tertia
perſona auctores vtunt̃.Cic.Ruſo.Itaq; me & ſuperiores
lrę tuę admodũ delectauerũt,qbus expectatũ meũ aduen/
tũ abs te amãter videbã.Et hẽt nihilominus in ſe ſigñatio
nem actiuã,q̃ſiq; & paſſiuã,eodẽq; mõ p̃ſtruit,quẽadmo/
dũ oblecto.Idẽ Peto.Plures tã pauones cõfeci,q̃; tu pullos
colũbinos,tute iſthic Atheniano iure delectato:ego me ſi
Hirciano.Oblecto vero plerũq; in ſe ſigñationẽ paſſiuã ha
bet,q̃;uis & actiuã.Et licet paſſiuã hẽat,tñ regit actũm,nõ
alterius p̃ſone,aut rei,q̃; eius.q ſe oblectat.Et vltra actũm
ablcũm poſtulat.Ex quo paſſiua eius ſigñatio monſtratur.
Terẽ.in Eu.Me ſpes,me te oblectes.Quo itẽ mõ delecto
ſumit̃ ex ſupiore.Cic.auctẽ.Idẽ in actiua ſigñatione ſum/
pſit,cũ in Catone ait.Quas ſi exeq neſcirẽ,tñ me lectulus
meus oblectaret,qđ eſt q̃ſi delectaret.Et p̃ Archia.adoleſcẽ
tiam agunt,ſenectutẽ oblectant.ſ.lrę.Q ñq;,cũ ablcõ me/
diante in.Et hoc,vt oñdat̃ maior vis delectationis.Teren.
In Adel.In eo me oblecto,ſolus.i.charũ mihi,vt ſit q̃ſi in
eo p̃ſito,tanq̃; in delectatione mea p̃cipua.Si.n.dixiſſet eo
me oblecto,tũc id ptẽ quãdã p̃tineret oblectationis,q̃; de
illo,nõ in illo ſumit.Sic Lac.lib.ij.in q̃ illos nõ diſputare,
vt doceant,ſed vt ſe oblectent in ocio.Et ſicut a delecto fit
delectatio,delectamẽ:& delectamẽtũ,ſic ab oblecto oble
ctatio,oblectamẽ:& oblectamentũ.Delectare vero p̃prie
ſigñat attrahere,ducere.Ennius.Et me Apollo ipſe delectat
adducat Delphicus.Quadrigarius.Fabius de nocte cœpit
hoſtiũ caſtra oppugnare,hoſtẽ delectare.Et qm̃,quę grata,
ac iucũda ſunt;nos attrahere ſolent.factũ eſt,vt delectare
ſit gratũ eẽ,ac iucũditate afficere.Legimus etiam delector,
qđ qdã deponẽs putauerũt,cũ paſſiuũ ſit:licet nõ habeat
ablcũm cũ p̃põne.Col.li.i.Iucundius vtiq; viro,ſi ẽt mſo
na conitat̃,cuius,vt ſenus,ita animus eſt delicatior amenitate
aliq̃ delectãda erit.quo patientius moret̃ cũ viro,qđ i alijs
etiã verbis fieri ſolet:vt deſideriũ tẽ me,ego teneor deſide/
rio.Sic oblector,& hmõi,q̃ ſigñationẽ paſſiuã innatã ha
bẽt.Lac.li.ij.Auro:& gẽmis:& ebore delectant̃.Idẽ.Oble
ctat̃ friuolis:& ſpẽ ſimulachrorũ capit̃.Cice.Celio.In cõi/
bus mihi ijs hac tñ oblectabar ſpecula.Differũt tñ delector
& oblector,a delecto:& oblecto,q̃;uis eandẽ ſignificatio/
nẽ paſſiuã innatã hẽant,q̃ hęc actm̃ euſdẽ p̃ſone,extra in/
ſecus volũt,cuius ablcõ ſine p̃põne:vt delecto,ſiue oblecto
me hac re.Illa vero ſine actõ ipſi p̃ſonę,cũ ablcõ tñ eius
qua delectantur,vt delector,ſiue oblector tua p̃ſuetudie.
Delectatio inq̃t Cic.li.iiij.Tuſ.ẽ voluptas ſuauitate auditus
animum deliniẽs.& qualis ẽ hæc,auriũ,tales ſunt oculorũ &
tactuum:

tactuum: & odorationum: & ſapoꝝ: quę ſunt oēs vnius ꝓgñis ad perfundendum aīum tanq̃; illę: quæ factæ volu ptates, Secundum hanc diffinitionē delectatio a delecto eſt. Item oblectatio, eſt ab oblecto: cum actiue ſignificationis ſunt. Cū vero delectatio, aut oblectatio ſumitur ꝓ voluptate eius: q eiuſmodi, q̃ dicta ſunt a Cic. aut alijs delectatur: ſiue oblectaſ: tūc a delector: oblectorue erit: q̃uis a delecto: vel oblecto in paſſiua ſignificatione ēt ſumi poſſint.

Delectamen: & delectamentum, idem quod delectatio.

Delicium in ſingulari: & deliciæ in plurali oblectamentū, oblectamentaue: quę nobis voluptati ſunt a delicio quod ex de & lacio componitur. Mar. Stellę delicium mei colūba, Verona licet audiente dicam, vicit maxime paſſerem Catulli. Sue. Titus amor: ac deliciæ generis humani: Dicitur ēt delicia, fœ. genere. Plau. Mea voluptas, mea delicia.

Delicia, ę, idem quod delicium. Quo nomine, etiam tigni genus appellatur: quod a culmine ad tegulas angulares infimas: verſus faſtigiatum collocatur.

Deliciatum tectum a delicia tigni genere dicitur: Sic deliciares: vel colliciarię tegulę.

Delicias facere ſæpe legimus, pro eo, quod eſt ferme laſciuire: ac luſitare: & ſe quodāmodo faſtidire: ac ſuperiorem eſſe verbis, aut geſta oñdere: quod aliter dicitur deliciari. Plau. Eia delicias facis mi Menecmę quin amabo is itro.

Deliciari eſt delicias facere. Hiero. ſuper cantica. Deliciabitur autem non in vno ſolo ædendi: guſtandiq; ſenſus ſed & auditu deliciabitur: & viſu.

Delicatus, a delicium: ſiue a delinquendo fit: & idem eſt: qđ plenus delicijs: ſeu qui in delicijs viuere aſſuetus eſt. Et per metaphoram mollis, ac tener dicitur. Colu. Cultam, veſtitamq; familiam vtiliter magis habeat: q̃; delicate. Dictus delicatus quaſi luxui dicatus.

Delico, as pe. cor. Indico explano. Teren. Quid iſtuceſt, aut iſte vult ſermo mater delica. i. explana. Veteres etiam delicaer pro dedicare quandoq; dicebant.

Delego, as, pe. ꝓ. deputo: prę ficio: vt: cum quempiā alicuius loco officio: negocioue exequendo aliqs prę ficit. Col. lib. iiij. Immo qs non imprudētiſſimū queq; ēt eum q nihil aliud operis facere valeat: huic negocio delegat. Cice. poſt delegatam mihi hāc ꝓuinciā. i. poſt onus mihi impoſitū. Hinc ſubdelegare dicimus delegatas nobis a principe cāſ: alteri cognoſcēdas iniūgere. Delegare etiam ſignificat legatos mittere. Liui. Decernūt, vt duodecim delegarētur ad regem. Veteres delegare pro diſcedere: & diſpartire poſuerūt. Plau. in Am. Si cui fautores delegatos viderint, & delegata dixerunt dijs conſecrata: quæ nunc dedicata dicimus.

Deleo, es, eui, etū, ex de: & leo: vt inqt Priſc. Vnde lætum ſignificat deſtruo: & refertur ad lineam: & ad notā. Tractum a tabella geometrica: nam ibi ſcribunt, ſeu lineas faciunt: quas poſtea delent: vt aliæ ſuperſiant. Aliquando delere eſt in totum leuarē: & remouere. Terē. Delebo omnes de hinc ex animo mulieres. Diōē. vero. Deleor delitus: & deletus. Var. Delitę litterę. Quod tñ a delino eſſe poteſt.

Deletilę penul. cor. quod delet. Var. Si diſplicet tibi: tam magnum ſumam ſpongiam deletilem. Interdum deletile: ſeu deleticium eſt deletum: vt cartha deletilis ſeu deleticia: quæ abraſis prioribus litteris reſcribitur. Alio nomine palimpſeſtus vocatur.

Delebile: quod deleri poteſt. Cuius cōtrarium eſt indelebile.

Deligo, as, penul. cor. deorſum, vel valde ligo. Liui. lib. ij. ſtabant deligati ad palum nobiliſſimi iuuenes. Colu. libro ſexto. Si tradux traducem non contingit, media virga inter eas deligetur.

Deligo, is. penul cor. de maxis idoneis aliquem lego ad aliquid agendum: vt populus delegit imperatorem ad bella: & imperator milites ad arma. Plau. Continuo delegit viros Amphitrio: primorus princeps eos legat Telebois hoſtibus. Vnde delectus militum dicitur. Eligere eſt de quouis numero: & quiuis multitudine electionem facere ad emolumentum: vel dignitatem: vt q̃; optimam ſibi manſionem elegit. Hinc electio: & elegantia, & poſtulat duplicem accuſatiuum, ſed vltimum cum in, vt cardinales elegerunt Alexandrum in pontificem. Cooptare dicitur inter collegas: aut fere pares. Cice. in Bruto. A quo in collegium augurum fueram cooptatus.

Delectū reꝝ hīc eſt inter res ipſas circa q̃s humana vita verſaſ. Delectus. n. fit a deligo qđ eſt ſeligo: & dñiam facio.

Deliberare dictū eſt a libella: qua qd ꝓpendiſ, & ſignat definire. Cic. in Ver. Deliberatū eſt. i. firmum: & decretus eſt. Aliqñ dubitare. Cic. lib. iij. offi. Eſt. n. totū ſceleratū: & implū, qui deliberauit: vtrum id ſequanſ: qđ honeſtū eſſe videant.

Deliberatiuum genus eſt: quod in conſultationem poſitum habet in ſe ſuaſionem: & diſſuaſionem.

Delibro, as, pe. cor. decortico. Colu. lib. iij. In ea nitidiſſimū ramum elegito: & eiuſdem ſpacij corticē circūcidito: & materiam delibrato. Idem lib. v. Cortex quoq; aridus, fiſſuſq; per ſumma trunci dependens deliberandus eſt. Eſt & delibro a libra deductum: & compoſitus a libro, as, cuius pe. pro. de quo in dictione libro.

Delibo, as, pe. pro. ſignificat more religioſo libo: & oſculor. Interdum violo: deſtruo: vitio. Col. lib. ij. Neue aut cornubos ad ſtipites vehemētius offendat: aut extremo iugo trūcum delibet: deplantetq;. Gel. lib. j. Rependitur quippe: & compenſatur leue damnum delibatę honeſtatis. i. viciatæ. Et delibare eſt deguſtare, ſacrificare: & aquam ſulco deriuare. Sed cum græcum ſit: vide qd ſignificet λείβω.

Delibatorium: locus delibationis accōmodatus. Pli. lib. xvj. Fuit & memoria nr̃a in porticibus ſeptorū a. M. Agrippa relicta: æque miraculi cauſa: quæ deliberatorio ſuperfuerat xx. pedibus breuior ſeſquipedali craſſitudine.

Deleterion δηλητήριον: latinę dicitur venenum.

Delibutus: vnctus: & vnguento nitēs, licet qñq; ad animū transferaſ. Ter. in Phor. Satim eſt ſi delibutū gaudio reddo. Cice. lib. iiij. ad Herē. pro conſperſus poſuit. Aut ſi quā rem deformabimus turpem: vt ſi cruentam, aut cœno oblitā, aut rubrica delibutam inducamus. Eſt autem participium ſine verbo, nec ſcio an compoſitum ſit.

Delinquo, is, fallo, ſeu a bono deficio, ꝑtermitto. Pla. in ani. Ex me quęris qd deliquęris. Qm̃ vero ꝑtermittere ea: quæ ꝑteriri peccare eſt. delinquere pro peccare ponit. Sed ꝓprie delinquere: vt Auguſt. in pſal. interpretatione inquit: eſt tāquam de liquido quodam defluere a ſtabilitate firmamēti virtutis: atq; iuſticię.

Deliquum defectus, vt deliquum ſolis: cū ſol in curſu ſuo deficit. Et deliquum animi cum animus linquitur: & aīo deficit.

Delictum pctm̃ a delinquo, is, ꝙ qui peccat delinquat officium ſuum. Nam proprie delictum eſt: cum nō fiunt, quæ fieri debent peccatum: cum fiunt: quæ fieri nō debent.

Delinio, is, pe. pro. valde linio: vngo: ſeu frico. Cic. per tranſlationem vſus eſt ad Caſ. lib. j. Iam eſt biēnium cum virtuti nuncium remiſiſti, delinitus illecebris voluptatis. Et delinitus diciſ mente alienatus. Plau. in Amphi. Delinitus ſum profecto ita: vt me qui ſim neſciam.

Delinimentū, oblectamētū. Lact. lib. vj. Vitia vero qbuſdā delinimētis naturalib' allicere aīos hoīu & laniū iucūditatū ſpē captos ad acerbas amaritudines, miſeriaſq; ꝑducere.

Delino, is, pe. corre. delini: deliui: & deleui, delitum, pe. cor. Vnde delitus pro fœdatus Cic. Caluo. Tuli moleſtæ: ꝙ litterę delitę mihi a te redditę ſunt.

Delinio, as, Ex de & linio, qđ a linea fieri certum eſt, ſignatq; deſigno: vt fit, cū articulatim hoīes, aut res a pictoribus initianſ. Pli. de Apelle. Arrepto carbōe extincto e foculo imaginē i piete deliniauit. Vñ & liniamēta dcā ſūt. Idē paulo poſt. Nec q ſuccederet opi ad ꝑſcripta liniamēta iuētus eſt.

Delenio, is. pe. ꝓ. ꝑmulceo: ac valde placo. cuius paſſiuū protulit. Colu. lib. x. vt ſcire liceat aliud eſſe delenio: aliud delinio. Sed tñ, inquit, iracūdia notę melioris facile deleniſ aſſiduo interuētu eoꝝ qui curāt aluearia. Plau. in sti. Senex caſtigat filias: ꝙ hę viros tā ꝑſeuerēt peregrinantis paupes ita ſuſtinere frēs: neq; relinq̄re: ꝓtaq; verbis deleniſ cōmodis.

Delimo,as,penul.pro.deorſum,ſeu de aliqua materia limo. polio,Pli. Alij delimatā ęris,ſcobē aceto ſpargunt. Apul. lib.Flo. Solus apelles coloribus delimaret: Solus pyrgote/ les cęlamine:excluderet.Delimatum poſuit pro delinito. Anus inquit muneribus delimata ꝯſenſit.Eiuſdē ſignifica tionis eſt Elimo.Pli.lib.xxxiiij Alij elimatam ſcobē ī fictiₗ li cado coquūt in caminis,donec pcoquat figlinum.

Deliro,as,pen.pro.exorbito,a propoſito & a recto recedo Tranſlatio ab aratore.Nam lira eſt recta foſſa,quæ contra agros tuendos ducitur: & in quā vligo terræ decurrit.Et qa rectus eſt ſulcus delirare dicuntur,qui vltra ſulcum.i.a recta via declinant.Hor.Quicqd delirant reges plectunt achiui. Eſt autem cōpoſitū ex de,& liro quaſi deorſum liro. Lirare vero eſt agros in ſulcos dirigere.Sunt qui legāt Delero.p.e. Vnde Pompo.in proſtibulo ſimplex poſuit. Nū quis hic reſiſtit,qui nondum ab eis lerarit,mihi.i.confoderit.Var/ ro Iacto ſemine boues lerare dicuntur.

Delirus,pe.pro.qui a ratione diſcedit.Ratio enim eſt via re/ cta,per quam omnes ducuntur.Vide in dictione Lira.

Delirus,penul.cor.qui inſanit.i.qui ridicula dicit. Luc. Qđ facit hic idem per delirus eſſe videtur. Nam contra ſenſus a ſenſibus ipſę repugnat.

Delíteo,es,pe.cor.ex de,& lateo ſignificat deorſum latens ſto.Sed non inueni,niſi in pręterito.Virg. Limoſoq; lacu per noctem obſcurus in vlua Delitui.

Deliteſco,is,quod eſt eo,vt lateam.

Deltoton,pe.pro.dictus eſt triāgulus,ſeu trigonū ſignus in cœlo ꝙ habeat formam deltæ litteræ grææ. Manil.lib.j. Conſpicitur partibus deltoton nomine ſydus.

Delos græce,latine manifeſtus.Quo nomine dicta eſt inſu la in Ægeo omnium cycladum clariſſima,aliūna Apollinis templo,& mercatu celebris.Dicta delos,vt docet Ariſt.ꝙ cum merſa eſſet ſubito apparuit. Nam δηλόω oſtendo ſi/ gnificat.Hęc Pyrpile dicta eſt ab igne ibi primū reperto. A qbuſdā Cynthia,ab alijs Aſteria,ab alijs Cynetū,ſed in pri mis ortygia:qm̄ in ea primum coturnices inuentę ſunt,q̄s græci ortygas vocant.Alij ab ortygia oppido ætoliæ dictā putant,vt Nicāder.Virg. Linquimus Ortygiæ portus. Inter pres cillimachi καὶ θουνῦ δῆς σεισμὸν γενόμενον μέγα βοηθόμενος ἐξηγήσασθαι φησὶν ὅτι τοσοῦ τον ἦν μέγας ὥς τετὴν δῆλον νῆσον σεισθῆναι.

Delius,a,um,quod eſt ex delo:vt Apollo delius. Pōt etiā di ci delius ab eiuſdem nominis mōte laconię ꝓpe Tegyram ad cuius radices apollinis fauum vaticinijs clarair.

Deliacus,a,um,eiuſdem ſignificationis.Vnde deliaca dicta ſunt vaſa ex ære preſioſa ab inſula delo,vbi fuit prima no bilitas ęris.Pli.lib.xxxiiij. Antiquiſſima ęris gloria deliaci fuit mercatus in delo concelebrante toto orbe. Cice.pro Roſcio.Domus chryſogoni referto vaſis corinthijs:& de liacis.Ex ęre deliaco fiebant pedes tricliniorū,fulcraq;.

Delphi tam pro oppido q̄ pro oppidanis populi tm̄ nume ro:ſicut Gabij.Leontini puteoli.Eſt autem ciuitas in bœo/ tia iuxta parnaſum dicta a Delpho neptuni filio ex Melā/ tho,Deucalionis filia ſuſcepto.Delphis oraculū fuit apolli/ nis in phocyde.Vnde & Delphicus Apollo,q̄q̄ Macro. aliorſum nominat.Delphos.n.græca priſcaq; lingua ſolus dicit.Vnde & adelphos frater:quia nō ſolus quoniā inter cętera ſydera ita eminet:vt ꝓpe modum ſolus hic poteſta/ tem videatur.Eadem ratione & a latinis ſol dictus.

Delphicus,a,um,penul.cor.quod eſt ex delphis,vt Delphi/ ca laurus,ꝙ victores delphis ea coronarentur. Et eſt viri/ dior laurus.

Delphin,& delphinus,penul.pro.genus piſcis,vel potius maris belua.hēt os mulcum infra roſtrum in medio ven tre:parit catulos decimo menſe,interdum binos nutrit vbe/ ribus: ſicut balena:& decem annis ad ſummam magnitu/ dinem peruenit.Hi etiā ſimones dr̄,ad quod nomen vo cati accurrere feruntur. Ferunt delphinū nō modo omniū marinorū:ſed ēt terreſtriū animaliū velociſſimū:pœne vo/ lucri ęquantem,& ad puerorum amorem q̄uđ ſolere,Lin gua eſt his contra naturam aquatiliū mobilis ſuillæ ſimi/ lem:pro voce gemitus humano ſimilis,dorſum repandū. mulcetur muſica arte pręſertim ſimphoniæ.

Delubrū locus,in quo dei ſimulachrū eſt delibratum. Nam fiebant antiquus ex ligno decorticato,παρὰ τὸ θεοῦ λαμβάνειν λέγεσθαι φασίν:q̄ſi deū capiēs vel dei repoſitoriū: ſicut cādelabrū:in quo ponitur candela.vñ Hiero.ſup Iod poſuit pro tēplo.Vniuerſa,inqt,donaria in delubro eius cōſecrarūt:alij accipiūt delubrum pro loco añ aras,vbi aqua decurrit a diluendo.Religio.n.ſacrificij apud antiquos exi/ gebat,vt añ ſacrū ſacrificulus manus ablueret,alij delubrū dei ſimulachrū accipiunt a delibrato ligno ita dictū.Ser.ait delubrū eſſe,qđ vno tecto plurima complectitur numina.

Deludo,is,pe.pro.Vide in dictione Ludo.

Delumbe adiectiuum,quo ſignificat,nō hñs aliqd lūborū idest virtutis.In lūbis.n.virtus corporis ſita eſt.Nam de hoc loco ſignificat nō,vt ſit delūbis hō effœminatus:& mol/ lis ob nimiā Venerē,qui effractis pudoris clauſtris in ve/ nerem ſoluit.Perſi.Summa delumbe ſaliua hoc natat in labijs.Hinc delumbe carnē,pro laſciuo,minimeq; virili.

Deluo,is,lui,lutū,depurgo diligenter lauo.Cato.Laſerpitium aceto deluito.Et deluere eſt malefaciendo aliqd delere.Var. Oborteq; interlegendū lachrymę litteras deluebant.

Deluto,as,pe.pro.ex de,& luto,qđ a lutū fit.Cato.granariū totum oblinito craſſo luto poſtea conſpergito amurca oē qđ lutaueris:vbi aruerit eo frumentū condito,nō nocebit. Lutum.n.aluo,q̄uis eius ſupinū nō inuenerim,cū tñ Col. lib.vij.ſupinū oſidat dicēs.Et eluta:& ſiccata vinaceaue de/ lorea eximunt.Eſt aūt delutare,vſq; deorſum luto aſpergere. Cat.hitationē delutare terra q̄; maxīe cretoſa,vl' rubicoſa.

Demādo,as,in totum cōmitto.Hiero.ad Sabi. Et omni or/ dini pręuidebat,præcipueq; ordinibus,quorum ei cura ā Barnaba fuerat demandata.

Demarchus,pnceps populi dicit.Spartianus in vita Adria ni.Fuit demarchus in patria ſua:Athenis archon.

Demarathus pe.nomē Spartanoꝝ regis,qui ob indignatio nem ad regē perſaꝝ diffugit.Alius fuit,vt ſcribit Liui. Co/ rinthius negociator diues,qui ob ſeditiōes domo ꝓfugus tyrānidem Cypſelli fugiens in ethruriam cōmigrauit com portatis opibus luculentis:qui a Tarquinienſibus ethruriæ populis exceptus Tarquinium priſcum regē populi Roma/ ni ex illuſtri ethruſca vxore genuit. Hūc comitati ſunt duo ex Corintho fictores.Eucirapus:& Eugrāmus:a qbus Ita/ liæ traditam plaſticē,hoc eſt figlinam artem ferunt.

Demeare eſt deorſum penetrare diſcedere. Apul. Quæ ſuis pedibus ad tartarum demeare cogeretur.

Demeaculum,deſcenſio ad loca ſubterranea.Sic remeacula a remeando.Apul.lib.vj.Et illuminarus proſerpinę nuptia rum demeacula.

Demeter pe.pro.dicta eſt Ceres quaſi Gemeter.i.terræ ma/ ter.Hinc apud Galenum lib.ij.de alimentis legimus demete tria ſemina.i.cerealia:& frumentaria.

Demergo,is.Vide in dictione Mergo.

Demens,qui eſt mente diminuta,a quo Dementia.

Dementio.is,de mente ex eo,deliro,inſanio. Lact.i.lib.iiij. Ecce aliquis inſtinctu dęmonis percitus dementit:effertur: inſanit.Lucre.Dementit enim,deliraq; fatur.

Demēto.as,eiuſdē ſignificationis. Apul.in magia Confeſ/ ſa eſt ſeſe mea magia in amorē inductā demētare.Illud & in actibus apoſtolicis,non tam ſignificat dementē eſſe q̄ dementē facere.Sic.n.ſcriptum eſt.Attendebant eum pro/ pter multo tempore magicis ſuis dementaſſet eos.

Demenetus nomē viri proprium,apud Plau.in Aſi. ab eo qđ demos.i.populus:& ſignificat popularē:& idiotam.

Demipho:vir popularis: demos populus.phos vir dicitur.

Demetior,diligenter,& quadam ratione metior.Cice.Quæ non inſidijs ſed aperte,& palam laborat:& verba verbis, quaſi demenſa,& paria reſpondeant.

Demenſum,quaſi menſuratum,vel æquatum. Et ideſt: quod ſeruis dabatur ſingulis menſibus,vnde viueret, Te/ ren.Quod

ten. Quod ille vnciatim, vix demenſo ſuo, ſuum defrau/ dans genium comperſit miſer. Serui enim quaternos fru/ menti modios accipiebant, in menſe. Quod vtrum a men/ ſe, an a metiendo deducatur, incertum eſt.

Demeto, is, pe. cor. Vide in dictione Meto.

Demereo, es, rui, itum, quaſi lucror. Gel. Thais Corinthia ob elegantiam, venuſtateq́ grandem pecuniam demerebat.

Demereor, de aliquo bene mereor, cōcilio, deuincio, placo, beniuolum facio, beneficium præſto, & exigit accuſatiuum. Oui. Dic mihi, quid feci, ſi nō te ſemper amaui. Crimine te potui demeruiſſe meo. Quinti. Simul, vt pleniori obſequio demererer amantiſſimos mei. Lactan. de ira. Votis dona offerunt iuſtis, ac bonis operibus, demereri eū laborantes. Sueto. de Aug. Profectum mox auunculum in Hiſpanias aduerſus. Cn. Pompei liberos, vix tn̄ firmus a graui mul/ titudine per infeſtas hoſtibus vias, pauciſſimis comitibus, naufragio etiā facto ſubſecutus magnopere demeruit. Eſt & demereri valde mereri. Lactan. lib. iiij. Si vna hoſtia pla cabilis placabiliores vtiq́ hoſtiæ plures, quia multiplicata demerentur potius, q̄ offendunt.

Demetrius nomen Seleuci filij. Fuit & alius Demetrius pha lereus Theophraſti diſcipulus, q ob eximias virtutes, Athe nienſibus præfuit annis decem, trecentiſq́ ſexaginta ſtatuis æreis honoratus eſt. Hic, vt Plutar. inquit, monebat Ptolo/ mæum regem, vt de regno, imperioq́ libros ſibi compara ret, atq́ perlegeret. Quæ enim amici non audent monere reges, hæc in libris ſcripta ſunt. Hic primus apud græcos de/ clamare docuit. Fuere & alij demetrij vocati.

Democedes, pe. cor. fuit Crotoniata medicus illuſtris: qui cū inter Darij captiuos eſſet, & Darius ipſe ob inuerſum pedē grauiter ęgrotaret, ita vt iam ſeptem dies in ſomnis egiſſet, nec a medicis vllis iuuaretur, ductus in medium Democe/ des victis compedibus, Darium penitus liberauit, dehinc ſummo in honore apud regem habitus eſt.

Demiror, pen. pro. valde miror. Teren. in Hecy. Sed demiror quid ſit quāobrem tantopere hoc oēs nos cęlare volueris. Aliquando demirari ponitur pro neſcire, quia vt Do. inqt Admiratio ignorantiam facit. Teren. Quid mihi dicent: & quam cauſam reperient, demiror.

Demigro, as. Vide in Migro, as.

Demitto, deorſum mitto, vt Cælo demittitur alto. Item de/ mittere eſt humiliare, & quod vulgo dicitur sbaſſare. Vir. lib. iij. Geor. Demiſſæ aures incertus ibidem ſudor. Et alibi Vultum demiſſa profatur. Item defodere: vt lib. iij. Georg. Alteq́ iubebis in ſolido puteum demitti, omnemq́ repo nes rurſum humum.

Demiſſiciæ tunicæ dictæ a Plau. longę: & demiſſæ ad talos: & nulla zona ſuccinctę. Ait enim, Sane genus hoc mulie/ roſum eſt tunicis dimiſſitijs.

Demogorgō: magus fuit tam excellens, vt poſſe laruis dicat, & illas pro nutu cogere: & ſi errent acerrime plectere.

Demolior, iris, a mole deductum eſt, & ſignificat diruo deij cio. Cice. lib. de offi. Demoliri ea, quorum altitudo officeret auſpicijs. Inuenitur & demolio. Lactan. lib. iiij. Dereliquer/ runt te filij Iſrael, & altaria tua demolierunt.

Demonſtro, as aperte, vel palam monſtro. Plau. in Aſi. Et ædes demonſtraui noſtras. Demonſtrationem dialectici diffiniunt eſſe cum certis, ac neceſſarijs rationibus aliquid probatur.

Demonſtratiuus, a, um, quod demonſtrat: vel demōſtratur: vel aptum eſt demonſtrari: vt genus demonſtratiuum cauſę eſt ab oratore accipitur: in quo orator demonſtrat, qđ ſit in alicuius perſonæ laudem: vel vituperium.

Demoror, pe. cor. multum moror, ſeu detineo. Lactan. lib. iiij. Cum Moyſes dux eorum aſcendiſſet in montem, atq́ ibidem. xl. diebus demoraretur. Col. lib. iiij. Prudentis ma/ giſtri eſt eiuſdem nomen elationis aucupio: quo potiri ne/ queat, ſtudioſos non demorari.

Demorior, in totum morior. Colu. lib. v. Siue enim caput de/ mortuum eſt, duo induantur ſtatim nomina.

Demo, is, pſi, ptum, ex de, & emo abiecta e, ſignificat detraho.

Demos græce latine populus. Vnde cōponuntur multa no/ mina δῆμος ἐπιδημία καὶ τὰ λοιπά.

Demoſthenes, pe. cor. nomen oratoris clariſſimi, & græcorū omnium oratorum principis: & latine robur populi dicit, δῆμος enim populus, σθένος τοῦ σθένεος robur. Hic na/ tus patre, qui cultellarius cognominatus eſt, q̄ ſcilꝫ domum haberet officinam: & operarios cultellorum. Relictus puer in hereditate locupleti tutorum fraude: & negligentia, dire/ ptis bonis vix habuit, vnde præceptoribus mercedem ſol/ ueret. Verum cum multo ſtudio: & laborioſo peruigilio in clariſſimum oratorem euaſiſſet, libertatis Græcie defenſor publice grauibus concionibus Philippum inſectatus eſt, vt pote publice libertatis inſidiatorem, poſt cuius mortem pa/ tria pulſus tandem reuocatus eſt. Sed iam mortuo Alexan dro: & Antipatro rebus græcis præpoſito, cum apertas cę/ dem videret, relictis Athenis in Calabriam inſulam: vbi aſylum erat Neptuno ſacrum: conceſſit, hauſtoq́ veneno ſe necauit. Sunt tamen qui hoc modo finiſſe vitam dicunt. Cum poſt mortem Alexandri nunciatum eſſet. Antipatrū Athenas aduentare Demoſthenes ex vrbe profugit. Miſſi ſunt ab Antipatro ſatellites: quorum Archias tragœdiarum actor princeps erat: quum templum ingreſſus fuiſſet quo confugerat Demoſthenes primo ei ſuadere cępit: vt vna ſe/ cum ad Antipatrum conferret nihil moleſtiæ ab illo per/ peſſurus. Cui reſpondit Demoſthenes. Nihil eſt Archia qđ coneris. Neq́ in ſcęna mihi vnquam placuiſti mimus: neq́ nunc perſuadebis legatus. Cum autem Archias ſe per vim detracturum minaretur. Tandem inquit Macedonica ora/ cula aperuiſti. Nam prius quidem tanq̄ hiſtrio ſimulabas, verum age parumper expecta dum pauca domeſticis ſcri/ bo. Hæc locutus ſumpto libro tanq̄ ſcribere vellet calamū ori admouit: deinde caput veſte tegens ſe inclinauit. Cūq́ ab ara retraheretur cecidit, ſuſpiranſq́ animam emiſit. Hic eloquentiæ ſtudio flagrans, iugiter lucubrabat, adeo vt ſe duos, vel tres menſes continuos domi incluſus, ſine inter/ miſſione ſtuderet, abraſa parte capitis vt exeundi facultatem ſibi præriperet. De hoc Hier. Demoſthenes plus olei, q̄ vini expendiſſe dicitur: & omnes opifices nocturnos ſemper vi gilijs præueniſſe. Mortuus eſt, ſicut Suidas ἐτελεύτησε φυγὼν εἰς Καλαυρίαν ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ διὰ τὸν Μακεδόνα Ἀντίπατρον προσενεγκάμενος φάρμακον τὸ ἐν τῷ δακτυλίῳ ἔτη βιώσας δύο ἑξήκοντα.

Democritus, pen. cor. nomen phi Abderitæ, qui diuiſa ſub/ ſtantia duobus fratribus, peregrinatus eſt in varias orbis terraꝝ ptes, quo ſcientiam pciperet. Poſtea in pſiam reuer/ ſus. cum ſumma inopia in hortulis iuxta ſue vrbis muros ſe ad ſolas reꝝ naturas cōtēplandas contraxit. Fertur q̄ quo cunq́ fortunę caſu: & mutabiliū rerū audito in riſum ſol/ uebat, ſicut heraclitus i fletū. Vn̄ Gelaſinus nominatus eſt. Tandem teſte Cice. lib. v. Tuſc. ſe occecauit, vt naturę ſecreta ſubtilius rimaretur. Agebat. cix. annos cum mortuus eſt. Hic dixit omnia ex athomis fieri: īfinitūq́ eſſe vniuerſum: qđ a nullo creatum, immutabile ēt eſſe. Eorū vero quę nūc gignunt nullū hēre principium: ſed ex infinito tpe cuncta ſimpſr quæ ſunt: quę fuerunt: quæq́ futura ſunt neceſſita/ te predeſtinata fuiſſe. Ferūt Theologiam, ac Aſtrologiā di/ diciſſe a magis, & Chaldeis, cum gymnoſophiſtis quoq́ cōgreſſus eſt. In pſiia vero adeo profecit, vt pentathlos, ſiue qnquertio. i. qnq3 certaminum dici poſſet. Nāq́ naturalia moralia, mathematica, liberales diſciplinas: artiūq́ oium peritiam callebat. Hūc Pli. virū ſagacem: & vitæ vtiliſſimū fuiſſe refert, ſed nimio iuuandi mortales ſtudio plapſum. Conſtat hunc delitijs opulentum fuiſſe in tantum: vt pater Xerſis exercitui epulum hoſpitaliter dederit.

Demodocus nomen citharœdi apud Home. Cōponitur ex δῆμος: & δοκιμος eſtimatio. quaſi populi æſtimatio.

Democratia principatus populi. Democraticus: qui fouet principatum populi. παρὰ τὸ δῆμος, καὶ κρατέω.

Demophoon nomen Theſei ex Phędra filij:qui etiam Athenarum rex fuit.

Demochariſ pe.cor.latine populo gratioſus.

Demarchus,latine populi princeps:& accipitur pro tri.ple. Demarchia ipſe tribunatus.Spar.in Hadriano. Apud Neapolim Demarchus in prima ſua quinquennalis.

Demulceo valde ſeu leniter mulceo,ſicut fit catulis cum manus ſuper eos tractamus. Teren.in Heau.Non poſſuz pati, quin tibi caput demulceam.

Demum ſignificat ad poſtremum.Virgi. Tum demum optata gemini ſuper arbore ſidunt.Terē.in Adel. Ego nouus maritus anno demum quinto,& ſexageſimo fiam. Ponitˀ etiam pro dumtaxat,vel omnino,pręſer.tim quando iungitur cum is,ea,id,vel ita.Cice.in Sal.Ea demū magna voluptas eſt æqualem,ac parem verbis vitam agere.i.ſolum. Pli.Ea demū ſola auium,non niſi volatu depaſcitˀ.Quint. Ita demum mihi ſatiſfacies:ſi apud patrem fuiſti.

Demuſſata contumelia,ideſt diſſimulata:& cuz ſilentio indignationeq; tranſmiſſa,vt apud Apul.libro.iij. Muſſitare enim proprie eſt diſſimulandi cā tacere dictuz:vel a muto: vel ab.m.quæ littera eſt nimium preſſę vocis:ac pene nullius.Teren.in Adel.Accipienda:& muſſitanda iniuria adulescentium eſt. Vbi Do.exponit. Patienda,& cum ſilentio perferenda.

Denarius,a,um,Idem,qđ decennarius.Vnde denariæ cærimoniæ dicebantˀ:ſicut tercenariæ:quibus ſacra adituris decem cōtinuis rebus,vel.xxx.certis quibuſdā rebus carenduz erat.Hinc vndenarius,duodenarius,& huiuſmodi.

Denarius ſubſtantiuum genus monetæ argenteæ,quod denas libras,æris valeret,vt inquit Var. Dicitur & denarium neu.genere.Plau.in Rud.Quis me eſt mortaliuz miſerior: qui viuat alter hodie quem ad recuperatores modo damnauit centum denaria philippea.Verum Annibale romano ſurgente placuit denarium is aſſibus permutari:quinarium octonis. In militari tamen ſtipendio ſemper denarius pro decem aſſibus datus.Nota denarij argentei fuere bigę,atq; quadrigę.Inde bigati:quadrigatiq; dicti. Fuit & Victoriatus nummus argēteus victoriæ nota inſignitus.Vñ & nomen.

Denarro,as per ordinem narro.Gel.lib.ij. Hæc nobis fauorinus ſumma cum elegantia verborum,totiuſq; ſermonis comitate,atq; gratia denarrauit.

Denaſo,as,penul.pro.naſum aufero. Plau.in Cap. Namqz ędepol,ſi habites propiꝰ,os denaſabit tibi mordicus,ideſt deſtruet.

Denato,as,pe.cor.frequentatiuum eſt verbi deno,as,qđ eſt deorſum nato.Aug.per tranſlationē dixit.Quanto humilius ſedebat,tanto amplius capiebat. Confluit.n.aqua:ad humilitatem conuallium denatat de tumoribus collis.

Denego.as pe.cor.dare nego,ſeu non do.Lactan.li.ij. Si alimenta frugibus longa ſiccitas denegauit.

Denigro,as,penul.cor.nigrum facio.Plini. Capillum denigrat ſuffitu.

Deniqz ſignificat ad extremum:vt cum plura ſunt enumerata,ſubiungitur deniqz ſignando vltimum omnium. Cice. Cum ſibi non multitudinem militum,non idoneos Imperatores:non pecuniam ſibi præſto viderent,non deniqz vllam rem quæ pertineat ad bellum adminiſtrandū. Fitqz a denus:ſiue vt quidam volunt a denuo. Ponitur interduz pro omnino.Oui. Si qua metu dempto caſta eſt:ea deniqz caſta eſt.

Denomino,as,ex de,& nomino,hic.n.de ſignificat diuerſitatem,vt ſit,quaſi de alio nomine:vt homo albus.

Denobilito,as,vitupero,dedecoro.Terē.in Eu. Tu iam pendebis,qui ſtultuz iſtum adoleſcentulū denobilitas flagitijs.

Denoto,as,pe.cor.culpo,increpo.Cypri.Nam cum denotarentur diſcipuli eius,ꝙ ederent,nec prius manus lauiſſent. Aliquando ſumitur pro ſimplici.

Dens ab edendo,quaſi edens,ſed potius græcum eſſe quis neſcit? ἕλληνες γὰρ ὀδοὺς ὀδόντος ἐξ ἔδω λέγουσι. Sed & omne:quo aliquid teneri,vel execari pōt ſolet dens appellari. Virg.lib.vj. Tum dente tenaci anchora fundabat naues.Hinc bidens,tridens:& huiuſmodi.Dentes diuerſa ſortiuntur nomina. Qui enim prius apparent apertis labijs,primores vocantur,lati,& acuti,quibus fit morſus. Ipſi enim vt Pli.lib.vij.ait, nec cibo tantum: & alimentis neceſſarij:quippe vocis:ſermoniſq; regimen primores tenent concentu quodaz excipientes ictum linguę. Qui vero ſequuntur:quaſi rotunda ſpecie acuti in modum ſerræ ſerrati dicuntur,ab antiquis canini appellantˀ in quocunq; animali. Pli.lib.xj. Lupi dextræ caninus in magnis habetˀ operibus. Sequuntur maxillares,qui duplices ſunt:cibumq; cōficiunt. Iuue. Interq; molares difficili creſcente cibo.Genuini nouiſſimi naſcuntur homini,vt ait Pli. Dentium etiam quidam dicuntur ſerrati a ſimilitudine ſerrę: qui pectinatim coeunt,ne contrario occurſu atterantur:quales habent piſces:& canes.Quidā cōtinui vt homini,& equo. Quidā exerti:hoc eſt extra os producti,vt apro,& elephanto.

Dentio,is,dentes emitto.Plau.in mili.Venter creat omnes has erumnas,auribus peraudienda ſunt,ne dentes dentiant. Hinc dentitio,dentiuz emiſſio.Pli.li.xviij.Infantibus nihil butyro vtilius per ſe,& cum melle priuatim:& in dentitione,& ad gingiuas,& ad oris vlcera.Dens lupi adalligatus infantibus prohibet pauores,dentientiq; morbos.

Dentatus,qui magnos habet dentes,qui & dentoſus dicitˀ. Pli.tamen dentatum dictum fuiſſe. M. Curium.li.vij.ſcribit,quoniam cum dentibus natus fuerit.Hinc edentatus, qui eſt ſine dentibus. Macro.edentatę beluæ morſus. Similiter edentulus.

Dentoſus:idem quod dentatus.

Dentale lignum,quo vomer arandi cauſa inducitur,ſed pro vomere poni ſolet.Col.li.vij. Et dentalibus terraz ſubigere, quo minoris bubus id adminiſtrari poſſit. Dicitˀ etiā dens: vt Var.inquit,ꝙ eo:quaſi dente molleretur terra.

Denticulus paruus dens.

Denticulo,as,dentes imprimo.

Denticulatus,a,um,qđ eſt ad ſimilitudinē denticuli factuz.

Dentatim:& denticulatim ſigñant ad ſimilitudinē dentiuz.

Dentifricium medicamentuz,quo dentes fricantur,vt fiant candidi.Plini.docet ex pumicibus fieri dentifricia.Apul.in magna.Primo igitur legere e ludicris meis epiſtoliū de dentifricio verſibus ſcriptum.

Dentiſcalpium inſtrumentum,quo ſcalpuntur dentes.

Dentifragimbulū.Plau.in Bac.Nę tibi hercle haud longū es ab infortunio,ita dentifragimbula meis manibus geſtiūt.

Dentiloquus,qui loquitˀ dentibus. Quo nomine dicti ſunt Macedones.

Dentex genus eſt piſcis.

Dendrites.pe.pro.genus lapilli.Martianus.Hyacinthus Dendrites:& heliotropios vtrinq; compacti.

Denſum coarctatio nimia cōiunctarū partiū. Rarum cōtra in quo interuallis frequētibus laxior,partiū vī eſſe cōiunctio. Hinc denſitas:& denſitudo. Compoſitum cōdenſus.

Denſo,as,cogo ſpiſſo.Luc.li.iiij. Denſaturq; globus quantum pede prima relato.Hinc condenſo.Col.li.viij.Torrido ſale conſtringitur,rurſuſq; ponderibus condenſatur.

Denſeo,es,a quo denſeſco,is,quod eſt denſus fio.

Denubo,is.Apul.in oratione ſecūda Apol. At tu dum tam putas etiam nunc claro fratri tuo de nupturaz falſa ſpe inductus filioq; eius pontano auctor aſſentiendi fuiſti.

Denudo,as pe.pro.ſpolio,nudum reddo.

Denuncio,as,vide in dictione Indico.

Denuo aduerbium,ſignificat rurſus,quaſi de nouo.

Denominatiua dicuntur quæcunqz ab aliquo ſolo caſu ſunt differentia:& ſm illudꝰ nomen habent appellationem:vt a grāmatica grāmaticus. Nomen enim denominatiuū debet cōmunicare cuz nomine vniuoco in principio:ſed differre in fine:vt a grāmatica grāmaticus,in denominatione aūt tria requiruntur.ſ.denominans:denominatum: & denominatiuū.Denominans eſt forma accidentalis:quę importatur per

tatur per

...ſpēr nomen abſtractum: & dr̄ denominans quaſi de ſe aliud nominans. Quia de ſe dat concreto q̄ predicat̄ & denominet ſubiectū. Sed denominatum eſt accidēs q̄ꝺ ꝑdicat̄ denominatiue de ſuo ſubiecto, vt album, vel nigrum.

Depalmo, as, palma percutio. Gel. Quęcūq; depalmauerat numerari ſtatim ſerui. xij. tabulas. xx. &. v. aſſes iubebat.

Deparcus. Vide in dictione Parcus.

Depango, is, planto, ſeu defigo. Colu. lib. iiij. Deinceps paſtinatur malleolus vitibus inſerendus, cumq; ſat erit medio ſpacio, quod vacat inter vites per vnam lineam depangere. Inde depactus.

Depaſco paſſiuū: vt Ager depaſtus eſt. i. paſcendo conſumptus. Eſt & deponens, vt bos depaſtus eſt agrum qui cibū ex agro ſumpſit. Vide in dictione paſco.

Depecto, is, xi, vel xi, xum, diligenter pecto. Oui. lib. iij. Faſto. Interea liber depexos crinibus Indos Vicit: & eoo dites ab orbe redit. Pli. lib. xix. Ars depectendi: digerendiq; iuſtum eſt e quinquagenis faſciis libris, quinas denas carminare. Per tranſlationem: & in malam partes. Teren. in Eu. Egone, ſi viuo, adeo exornatum dabo adeo depexum: vt dum viuet meminerit ſemper mei. i. ornatum, cultū, dictum a cōtrario ſenſu. Q ꝫ ſi depeſſum legamus a potior, ſiue a pādo ſign̄ it laceratū. A depecto fit depexo, as.

Deperdo, is. Vide in dictione perdo.

Depeciſcor, ex de & paciſcor. ſignificat ſicut ſimplex: & tam in bonam, q̄; in malam partem accipitur. Teren. in Phor. Ita me dij bene ament, vt mihi liceat tam diu q̄ꝺ amo frui iam depeciſci morte cupio. Cicero. Quidam cum circunſederetur, neq; effugere vllo modo poſſet depectus eſt cum hoſtibus vt arma & impedimenta relinqueret: milites educeret.

Depeculor, penul. pro. ex de & peculor: quod a peculium deducitur. Peculius vero ſignificat lucrū: vel quicquid ſua induſtria quis acquiſiuit. Qui aūt peculium ſiue quid peculij ſurripuerit depeculator dicet̄: q̄q; ſint qui dicant depeculari ꝓprie eſſe furari ea quę ad Remp. ſiue principem: ſiue ad ſacra pertinent. Sed Cice. lib. j. ad Herē. docet aliud eſſe furtum, aliud peculatum. Si qs inquit peculatus accuſatur q̄ vaſa argentea publica, de loco priuato dicatur ſuſtuliſſe poſſit dicere cum diffinitione ſit vſus, quid ſit furtum: qd ſit peculatus, ſecus furti agi, & non peculatus oportere. Et in ver. acti. i., Quibus in prouincijs multas domos plurimas vrbes, omnia fana depeculatus.

Depello, is, depuli, ſum, deorſum pello. Lactan. li. ij. Inueteratos depulimus errores. Quandoq; abduco remoueo. Vir. Dulce ſatis humor depulſis arbutus hedis. Nam depulſis proprie poſuit q̄ agnos quadam vi ab vberibus matrum pelli cōſtat dum repugnant ne inde amoueantur.

Dependo, is, fere ꝓ ſimplici pendo eſt, q̄ꝺ varie ſumit̄, vt pecuniam: vel tributum pendere eſt dare, vel ſoluere: ſeu pati pœnam. Sed de hoc in pendo. Apul. lib. viij. Precio de pē ſo, ideſt ſoluto.

Dependeo, es, deorſum pendeo. Colu. li. iiij. Sed ſi per vnum quemq; pampinum maior numerus vuarum dependeat. Aliquando dependere eſt ſuſtentari. Cic. Omnis illorū ſalus a noſtra ſalute dependebat.

Depereo, is, pe. cor. ex de, & pereo accipitur ꝓ morior. Col. lib. iiij. Nos tamen plus quattuor milibus conſ rimus: qa negligentia cultorum magna pars deperit. Quandoq; deperire eſt impacienter amare. Plau. in Ca. Hic ipſius Caſtnam deperit. Hiero. li. ij. Reg. Accidit, vt Thamar. adamaret Amnon, & deperiret in eam valde.

Depiles, pen. cor. q ſunt ſine pilis. Var. lib. j. de vi. pa. q̄ ludis pręſulis pueri eſſent glabri, ac depiles, propter ętatem.

Depilo, as, penulti. cor. pilos detraho. Mar. Cum depilatos chreſtæ coleos portes. Et depilo rareſacio. Lucil. Depilati omnes ſumus.

Deplanto, as. Vide in dictione Planto.

Deplano, as, pe. pro. in planum deduco. Lactā. lib. iiij. Ego ante te ibo & montes deplanabo.

Depleo, ēs, Col. Conchæ quibus depletur oleum.

Deploro, as, propter actum plorationis, qui in re miſerabili exigitur ſi lachrymę manant, tunc ꝓprie. Si non manāt tunc ſignificat, quaſi plorando lamentor. Cic. in Cato. Nō libet deplorare mihi vitam, quod multi, & indocti fecerunt. Et lib. ij. offi. Admonebat me res: vt hanc quoq; intermiſſionem eloquentiæ deplorarem, niſi vererer, ne de meipſo, aliqua viderer queri. Aliquando deplorari eſt plorandi finem facere. Vnde deplorata cadauera dicebantur, quibus vltimus luctus perſolutus erat. Et Remp. deploratam dicimus iam verſam. Ab hoc tractum fertur. Conclamatum eſt: quando affines eiulantes conclamabant. Diciturq; in omni re iam deperdita: quia poſt lachrymas affinium mortuus plane cadauer erat. Inde & in de ploratum dicitur Oui. in Ibin. Indeploratum proijcere caput.

Depontanus, pe. pro. Vide in dictione Pons.

Depono, is, deorſum pono, vt Depone ſarcinam. Cice. per tranſlationes dixit pro dimitto. Exiſtimaui honeſtiſſime moleſtias poſſe deponi, ſi me ad philoſophiam retuliſſes. Aliquando depono ſignificat priuare. Plau. Vt me deponat vino eam affectat viam. Sue. Ne imperio turpiter depoſitus, priuatus viueret. Aliquādo derelinquere: & quaſi deſperare. Vnde depoſiti deſperati dicuntur. Virg. Ille vt depoſiti proferret fata parētis. Cic. in ver. acti. i. Itaq; mihi videor iudices magnam: & maxime ęgram, & prope depoſitam Reipu. partem ſuſcepiſſe. Aliquando ſignificat apud aliquem quicq̄; ſeruandum, ſeu pro pignore ponere. Habet. n. de hoc loco vim augendi: vt oſtendatur totum fidei eius commiſſum, quod ad cuſtodiam rei pertinet. Vir. Ego hanc vitulam, ne forte recuſes. Depono. Ad ſeruandū vero vt gladium, pecuniam. Cicero. lib. iij. offi. Si gladium quis apud ſe ſana mente depoſuerit, repetat inſaniens reddere, pctm̄ ſit officium non reddere.

Deponēs verbum. Ideo dr̄, quia deponit aliquid de q̄titate cōmunis verbi. ſ. futurum participium in dus a ſignificatione paſſiua. Nam cum participia quatuor hēat verbum cō. vt criminans, criminaturus, criminatus: & criminandus. Hoc non hēt deponēs. ſ. futuꝝ a paſſiua ſignificatione, vt mīor, minās, minaturus, & minatus, nō minādus.

Depoſitum, quod deponitur, hoc eſt, quod alicui ſub fide traditur: vel quod pignoris loco dimittit̄, vel q̄ꝺ ſequeſtro a pluribus in ſolidum, certa conditione cuſtodiēdū, reddendumq; cum fuerit de iure diſcuſſum traditur. Et ſic eſt nomen. Cice. Quid ſi quis apud te pecuniam depoſuerit, bellum p̄tiæ inferat, reddes ne depoſitum? Non reddere depoſitum maxima iniuſticia eſt.

Depoſitorius, qui aliquid deponit.

Depoſitarius, qui depoſitum accipit.

Depopulari, eſt deſtruere, ſiue deprædari. Apud āatiquos etiā depopulo dicitur.

Depoſcere, eſt multum deſiderare, ſiue ratione quadam exigere, Col. lib. ij. Canabis ſolum pingue ſtercoratumq; & riguum, vel planū, atq; humidū, & alte ſubactū depoſcit.

Deportare eſt de aliquo loco aliquid portare. Colu. libro. v. Nec procul a mari, vel nauigabili flumine, quo deportari fructus, & per quod merces vehi poſſint. Vnde deportati dr̄r, quibus aqua: & igni interdictum eſt, vel quibus princeps prouinciam annotauit. Transfert̄ ēt ad ea, quæ delectationem, laudē, & vitupationem habēt, quę noſtra opa ſumus aſſecuti, vt cum inde reuertimur, quo profecti fuerimus, aut cum vbi inde quicq̄; deportat̄. Cic. Treba. Mihi crede, nihil ex iſta prouincia potes, quod iucundius ſit: deportare. Idem in Cato. Teq; non cognomē ſolū Athanis deportaſſe. Vitupationem, vt deportauit Verres amicam, ꝓ deporto, vulgo reporto dicit̄, cū reporto retroporto, ſeu reueho, reduco: ac q̄ꝺ portatum, ſiue delatū, aut deductum fuerit, Lac. li. iiij. Repēte viribus roborati ipſi lectulos ſuos reportarēt, quibus fuerant paulo ante delati. Hierony. ad Dama. Et inuentum ſuper humeros reportat ad caulam. Cic. ꝓ. ſe. Itaq; Pub. Lentuli bñficio excellenti,

atq; diuino, nõ ſolum reducti ſumus, ſ; equis inſignibus & curru aurato deportati. Transfertur etiam ad verba, cum quis pro verbis: verba reportat. Virgil. Is adytis hæc triſtia dicta reportat.

Deprauo, as, pen. pro. prauum facio, vitio, vt cum quid eſt ſcriptorum, aut maledictorum vitio corruptus. Teren. in Phor. Nihil eſt tam bene dictum: quin male narrãdo poſſit deprauarier.

Deprecio, as, deſpicio. Ambro. lib. de reſurrectione. Merito igit depreciauit: & de honeſtauit hoc corpus: corpus mortis appellans.

Deprendo, is, ſignificat caute, vel incautum quẽpiam capio vt deprenſus in adulterio, in ſcelere, in ſermone: deprẽſus ab hoſtibus a tempeſtate. Vir. Deprenſis olim ſtatio tutiſſima nautis. Hora. in Ser. Deprenſi non bella eſt fama Treboni. Interdum deprendere eſt animaduertere, cognoſcere Lactan. lib. j. de Ioue loquens. Nonne a ſua prima pueritia impius: & pene parricida deprẽditur. Ambro. li. j. offi. Qui ea, quæcunq; vana ſunt deprendit, ea, quæ ſancta ſunt, neſcit.

Deprenſa genus aiaduerſionis militaris, qui certo in errore deprenſi fuiſſent caſtigatione maior ignominia minor.

Deprecor, penul. cor. quandoq; ponitur pro ſimplici. Vnde Hierony. Noluit inquit veniam deprecari. Quandoq; deprecari eſt impetrare. Idem apud Exo. Aſcendam ad dñm ſi quomodo qui vero eũ deprecari ꝓ ſcelere veſtro. Quandoq; vehementiam ſupplicationis denotat, vt ſit deprecari vehementer, ſiue ſuppliciter precari. Sueto. in Cęſa. Satis conſtat Sillam cum deprecantibus amicis: & ornatiſſimis viris aliquãdiu denegaſſet, atq; illi pertinaciter contenderent expugnatum tandem proclamaſſe. Cic. in Lel. At C. Bloſius cumanus, hoſpes familiæ noſtrę Scęuola, cum ad me, qui aderam, cum Lenatę: & Rutilio conſulibus in cõſilio deprecatum veniſſet. Et lib. j. ad Heren. Deprecatio, cũ & peccaſſe, & conſulto feciſſe reus confitetur: & tamẽ poſtulat: vt ſui miſereatur. Hiero. libr. iij. Reg. ablt͠ũo iunxit. Petitionem vnam paruulam ego deprecor a te, ne confundas faciem meam. Habet qñq; contrarias ſuo ſimplici ſignificationem, & precis negationem ſeu detractionẽ importat, ſicut i dedecet deſpero: & hmõi. & ſic deprecari ſignificat recuſare. Aſinius Ciceroni. Nec periculum eſt vllũ, quod pro libertate, aut refugiam: aut deprecer. Vir. Equidẽ merui, nec deprecor inquit. Oui. lib. j. de pon. Sæpe precor mortem, mortem quoq; deprecor idem, Ne mea Sarmaticum contegat oſſa ſolum, hoc eſt non precor, nollem, recuſo, & quod vernacula lingua dici ſolet. Non te prego de queſto, maio te ne deſprego. Liui. de bel. Mace. Ego ſi quid ſcelerate in fratrem admiſi, nullam deprecor pœnã, ſi innocens ſum, ne inuidia conflagrem, cum crimine nõ poſſim, deprecor. Quandoq; deprecari eſt depellere, abigere, propulſare, ſiue redarguere prece adhibita, vel quouis alio modo. Inde dicimus ignominiam, & inuidiam, & pœnam deprecatus eſt. Sueto. in Augu. Cum lectorius adoleſcens patricij gñis in deprecanda grauiore, adulterij pęna allegaret ſe eſſe poſſeſſorem Cicer. lib. iiij. ad Heren. Audes verbum facere? audes quicq̃; petere? Audes ſupplicius deprecari? Non ſignificat recuſare: neq; precari, ne de ſe ſupplicium ſumatur. ſed depellere, ſiue redarguere. Quin. lib. iiij. ſcribit deprecationem depulſionem eſſe. Itẽ Cic. in Catil. lib. j. Nunc vt a me. P. Cõ. quandam prope iuſtam quęrimoniam deteſter, atq; deprecer, percipite quæſo, quæ dicam. Idem pro Balbo. Quiddam de communi aditione omnium noſtrum deprecandæ maliuolẽtię cauſa breuiter commemorandum videtur. Qua de re ſi Cel. ſcripſit deprecari ſignificare execrari, deteſtari, depellere, vel abominari: non fuit culpandus a Lauren. Valla, cum depello hiſce. Ciceronis exemplis probe conueniat, & deprecor maxime congruat. propter præpoſitionem de, quę ambobus præpoſita eſt. Execror vero: deteſtor, abominor, cum pœne idem ſignificent, quod recuſo etias ipſi verbo deprecor conueniunt in ea ſignificatione, qua ſupra. Mortẽ quoq; deprecor idem, diximus accipiendum, vt & illud Cicero. lib. vj. de Rep. Etiam in Claudij inuidiam Gracchi charitas deprecabatur, ideſt propulſabat: & defendebat. Sal. in Iugur. Sed quoniam eo natus ſum, vt Iugurthæ ſcelerum oſtentui eſſem, non iam mortem, & ærumnas tantummodo imperium inimici, & cruciatus corporis deprecor, eſt autem deprecor quandoq; verbus commune, vt apud Aug. qui ad Hier. ſcribens ait. Vnde agnoſco dominum a me potius deprecandum, vt tuę voluntati det facultatem mittendi qđ reſcripſeris.

Deprimo, is, pen. cor. deijcio, humilio, defigo. Var. Ab eo depreſſus, a quo erigi, extolliq; ſperabam. Lactan. lib. iij. Ita dum hominem quęrit extollere rem ipſam depreſſit, ideſt in imo fixit, humiliauit. Idem lib. vj. Altera, quæ ad inferos deprimat. i. deorſum præmat, ſvel mittat. Cicero. lib. iij. ad Heren. quã maxime ſedata: & depreſſa voce principia dicemus, ideſt demiſſa.

Depromo, is, pſi, ptum. Vide in dictione Promo.

Depſo, is, ſignificat ſubigendo manibus aliquid molle facio, & tenerum reddo. Quo verbo vtitur Cato libr. de re Ruſti. Cuius compoſitum eſt Condepſo: & deriuatiuum Depſiticus, a, um.

Depudico, as pe. pro. violo ſtupro, & pudicitiam aufero.

Depuber, pe. pro. dicitur, qui ad pubertatis annos, non potuit peruenire. Hinc depuberem porcum dicimus: quem lactentem occidimus.

Depudet, pen. cor. pudorem abijcit. Ouid. Depuduit, profuguſq; pudor ſua ſigna reliquit. Aug. li. viij. con. Depuduit vanitatem: & erubuit veritati.

Depudeſco, is, pudorem habeo. Hierony. ad Euſto. Non depudeſco, inquit, infœlicitatis meæ, quin potius plango, non eſſe, quod fuerim.

Depugno, probe pugno. Lactan. libr. v. Retinuit id, quod erat ei contrarium, cum quo depugnare poſſet.

Depuo, is. Vide in dictione Pauio.

Depurgo, as, probe, vel deorſum purgo. Cat. de re Ru. Terram cum ſtercore bene permiſceto, depurgato ab herba, graminibuſq;.

Deputo, as. pen. cor. proprie deorſum puto. Colu. lib. iij. In agro macro, & ſicco vineam imbecillẽ in brumã amputato, quã partem, non deputaueris circa kalendas, Feb., repetito, & deputato. Ambro. in Ser. de. xl. Modo ferrum geſtans agricola, ſarmenta deputat vinearum. Item deputare eſt exiſtimare, cenſere, iudicare, quod vulgo dicitur Reputare, non, vt multi putant, delegare. Terẽ. in Hecy. Ædepol, ne meam eſſe herus operam deputat parui pretij qui ob rem nullam me miſit fruſtra, vbi totum deſedi diem. Plau. in Amb. Inde cras e promptaria cella depromar ad flagrum: nec eũm liceat dicere mihi, neq; in hero qcq̃; auxilij fiet, nec quiſq̃; ſit, quin me omnes eſſe dignum deputent. Item Aſſignare, attribuere, Hier. ſuper Matth. Phariſei opera dei principi dęmoniorum deputabant.

Derbices, ſeu derbice: & derbij ſunt populi Hyrcanis propinqui. De quibus Hiero. Maſſagetę, & Derbices miſerrimos putant: q ægrotatione moriantur, & parentes, cognatos, propinquos: cũ ad ſenectã venerint, iugulatos deuorant, rectius eſſe dicẽtes, vt a ſe potius, q̃; a vermibus cõedant.

Derbenſes populi, ex quorus numero fuit Timotheus apoſtoli diſcipulus.

Dercetum, pe. cor. nomen cuiuſdam deæ, de qua Diodo. li. iij. Iuxta Aſcalonem lacus eſt, vbi templum inſignis deæ, quam ſyrij vocant δερκετουν. muliebri facie, reliquũ vero corpus figura piſcis cuius filia Semiramis a columbis educata ſit. Ob id ſacras genti aues eas eſſe. Tibul. Alba palęſtino ſancta columba ſyro.

Derelinquo, is, prorſus: ſeu in totum relinquo.

Derepente, tota vna dictio, quia. vt docet Do. aduerbijs prępoſitionem ſeparatim non addimus, ſi enim ſeparaueris non eſt latinum de repente. Terent. in Hecy. Ita corripuit

derepente

derepente tacitus ſeſe obuiam.

Derideo,es,pe.pro. ſignificat cuꝫ alterius contemptu rideo.

Deripio,is,pe.cor. tam in bonum,q̃ in malum ſumi pōt. In bonum. Virg.lib.ij. Geor. Colliq; prælorum fumoſis deripe tectis.i. confeſtim defer. In malum. Lactan.lib.v. Quomō ſe rapinis, & fraudibus abſtinebunt, q Mercurij furta nouerūt? docentis non fraudis eſſe diripere,ſed aſtutiæ.i.ſurripere.Deripere vero in malū eſt,cū ſignificet,ac diuerſa diuerſe rapere,vt fit in vrbiū expugnatione.Gel. Naꝫ cum oppidū Toloſanū in terra Italia.Q. Cepio cōſul diripuiſſet,multūq; auri in eius oppidi tēplo fuiſſet quiſq; ex ea direptione aurū attigit miſero,cruciabiliq; exitu perijt.

Deriuo,as,pe.pro.a riuus deſcēdit.cū aqua deflectit aliquo. Vnde & deduco riui more,ſiue deflecto ſignificat.Per trāſlationem pleriq; vſi ſunt. Teren.in Phor. Quid vis,niſi vt maneat fanum,atq; ex crimine hoc Antiphonem eripiaꝫ, atq; omnem in me deriuem iram ſenis;ideſt deflectā.Do. Deriuatio dicitur inflexio criminis ab eo,ad quem pertineat ad eum,ad quem non pertinet. Cice. in ver.acti.iiij. Quid eſt,q̃obrem putes te tuam culpam,non modo deriuare in aliquem,ſed cōmunicare cum aliquo poſſe.Amb. Pleriq; varias ſignificationes,de vineæ appellatione deriuant.Colu.lib.j.Proprie dixit. Crebroſq; ſulcos aquarios, quos nonnulli elices vocant,faciamus, & omnem humorem in cloacas,atq; inde extra ſegetes deriuemus.Cice.pro mil.poſuit pro deuitare. Fecerunt id inquit ſerui Milonis dicam enim non deriuandi criminis cauſa, ſed vt factum eſt,neq; imperante,neq; pręſente domino,qđ ſuos quiſq; facere ſeruos voluiſſet..

Deriuatiuus,a,um,quod ab alio deducitur.

Derogo,as,pe.cor.detraho,,quod patet ex eius cōtrario Arrogo.Hiero.in plo.Eſdre.Interrogent Hebręos & ipſis auctoribus tranſlationi meæ vel arrogent,vel derogent. Feſtus.Derogare cum quid ex lege veteri,quo minus fiat,ſancitur lege noua.Cice.lib.ij.ad Herē.Cum duæ leges inter ſe diſcrepant.videndū eſt primum num abrogatio:ant derogatio ſit. Quid eſt ergo derogatio,niſi detractio aliqua legis.Abrogatio ipſius legis ablatio. Illa partis legis,hæc totius ſublatio eſt. Derogo igitur detraho:quod ſimiliter fit, cum dignitati honoriq; alterius detrahitur.

Derſęi,cum æ,diphtō,populi ſunt græcorum in littoribus Thraciæ,ſicuti Herodotus oſtendit.

Deruo,is,deorſum ruo cado. Apul.Prolapſus deruiſſe.

Deruncinare:diſſecare, & diſſipare tractum a runcinis: quæ maiores ſerre dicuntur quibus fabrilignarij maiora ligna ſecant.

Deſmoterion Græci vocant carcerem.

Deſeuio,is.valde ſeuio,quod Hiero.ad dicta tranſtulit cum in lib.Re.inquit. Latrantes canes,qui aduerſus me rabido ore deſęuiunt.

Deſcendo,is,ex de,& ſcando,proprie ſignificat de loco excelſo ad imus deuenio,cuius cōtrarium eſt Aſcendo.Liui.li.j. Tenuere tñ arcem Sabini,atq; inde poſtero die:cū Romanus exercitus inſtructus,q Palatinum,Capitolinūq; collē Campi cōpleſſet non prius deſcenderūt in equum,quam ira:& cupiditate recuperandę arcis ſtimulante animos Romani aduerſum ſubiere. Per tranſlationem vero dicimus. Deſcendo in prælium deſcendo in campū,deſcendo in forum,& hmōi alia,quia de quiete ad laborem,de loco tuto ad periculū,de vita ad mortē eſt iſte deſcenſus,ſiue ad animam,ſiue ad corpus ſiue ad vtrūq; ſpectet. Perſi.deſcendere pro humiliare poſuit Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere nemo. Sed pręcedenti ſpectatur mantica tergo.

Deſcio,ſcis,non ſcio.Plau.in Mer Athene deſciuerunt.

Deſciſco,is Vide in dictione Aſciſco.

Deſcobinatus,ſaucius,abraſus,ſectus.Var.in Melea.Sinaūt delectationis cā venamini,quāto ſatius eſt ſaluis cruribus circo expectare,q̃; his deſcobinatis in ſylua currere.

Deſcribere proprie ſignificat de exemplari ſcribere, in qua ſignificatione etiam ſunt Exſcribere, & Tranſcribere. Cice. Cornifi. Sed proxime ſcripſi de optimo ge.di.in quo ſępe ſuſpicatus ſum te a iudicio noſtro ſic,vt doctum hominē a non indocto paulus diſſidere. Huic tu libro maxime velim examina.ſi minus gratiæ ſuffragere dicam tuis:vt eum ſi velint,deſcribant,ad teq; mittant. Per tranſlationē vero ponit pro diſponere,ſeu deſignare. Idem in Lel. Mei ſunt ordines,mea eſt deſcriptio.Item pro pingere.Plau.in Aſi. Non potuit pictor rectius deſcribere eius formam. Itē pro denunciare. Lactan.lib.v.Quod prophetæ multo ante deſcripſerant.Licet & pro accurate ſcripſerant,intelligi poſſe. Nam hoc verbum etiam ſcriptoribus, ideſt condentibus aliquid conuenire poteſt cum eius deſcriptio pro diſpoſitione, & accurata ſcriptione operis ponit,vt Terē.in Phor. Ego deſcripſi porro illis,quibus debui.Virg.Immo hęc in viridi nuper,quæ cortice fagi Carmina deſcripſi:& modulans alterna notaui. Experiar. Lactan.lib.v. Quid eſt enim cur illam,vel in carminibus,vel in omni ſermone deſcribant conquerentes eius abſentiam,cum ſit facillimum bonos eſſe,ſi velint.Et hoc ex vi præpoſitionis de quæ diligētiam ſcriptoris præ ſe fert.De excribo Gel.Haud quicq̃; dubitauimus,quin ea Plauti foret,& omnium maxima germina,ex qua duos hos verſus excripſimus, De tranſcribo. Hiero.in præfa.pſal.Vnde conſueta pręfatione cōmoneo. tam vos,quibus forte labor iſte deſudat,q̃; eos qui exemplaria iſta habere voluerint:vt quæ diligenter emendaui,cum cura:& diligentia tranſcribantur, Scribere proprium eorum eſt qui aliquid condunt.

Deſeco,as.pe.cor.ferro incido. Colu.lib.iij. Et ſi fieri poteſt, iuxta aliquem modū ſerrula deſecato.Idem lib.xij. Bonus operarius prati iugerum deſecat.

Deſero,is,pe.cor.derelinquo,deficio.Hinc deſertor.

Deſertores dicuntur milites qui patriam deſerunt quaꝫ defendere deberent.Virgi.Deſertorem Aſiæ. Sueto.in Cæſa. Deſertorum,ac ſeditioſorum inquiſitor,ac punitor acerrimus,conniuebat in cæteris.Hinc deſertum locum appellamus inhabitatum, quaſi ab hominibus derelictum,quem græci ęremum nominant. Quomodo autem differat deſertor ab Emanſore.Vide in dictione Emanſor.

Deſertum,& participium:& nomen eſſe poteſt. Participiuꝫ, idem eſt,qđ derelictum:& quādoq; aſperū,atq; incultum. Virg.Rupe ſub aduerſa deſerti ad Strimonis vndam.Nomen ſumitur pro loco inhabitabili:qđ grece ęremū nominant:vt in hymno.Antra deſerti teneris ſub annis,ciuium turmas fugiens,petiſti,ſed æremus producit pe.qđ ignaris gręcarū litterarū res noua videbitur qm̄ eſt:ἔρημος ἐρήμου καὶ ἐρημόω τὸ ἀπολείπω καὶ μόνος διηγῶ εἶσι καὶ λαοφῶς καὶ ἐρέμια λέγεται παρὰ τὴν ἔραν.

Deſerto,as.frequentatiuū eſt.Actius. Cum me ſoluꝫ vterq; parens deſertaſſet.

Deſeruire,eſt obtemperare,ſeu diligenter,humiliterue,ſeruire.Cice.Tyroni. Indulge valitudini tuæ:cui quidem tu adhuc,dum mihi deſeruis. Seruiſti non ſatis fac bellus reuertare. Poteſt etiam ſignificare male ſeruire,quod vulgo dicitur deſeruire.

Deſedeo,es,& deſido,is,pe.cor.ſicut in aſſideo dictum eſt. Primum cum quiete ſedeo,quod eſt cōtinue ſedeo,ſeu ſedendo tempus conſumo.Sueto.in Cæſa. A quo ad accerſendam claſſem in Bithyniam miſſus,deſedit apud Nicomedem.i.manſit,cōmoratus eſt. Secūdum cuꝫ motu procedo,vt quieſcam,ſiue morer. Terē.in Hecy. Vbi totuꝫ deſedi diem Mikonium hoſpitem dum expecto. Feſtus Picena regio,in qua eſt Eſculum dicta,q Sabini dum Æſculum proficiſcerentur vexilo eorū picus deſederat.Quod eſt a deſido.i.deſcenderat,vt moraretur.

Deſes idis,a deſedeo,qui nihil agit, & ocioſus ſedet:vel qui ſtat ſæpius ad ſedendum ſuper his,quæ tranſigenda ſunt propere forent. Liui.lib.j.Deſidem romanum regem inter ſacella:& aras actuorum eſſe regnuꝫ rati.Et lib.iij. Sedemus deſides domi mulierum ritu inter nos altercantes.

Deſidioſus,qui deſidia plenus eſt.Oui. Quæritur Ægyſtus q̃re

ſit, factus adulter. In promptu cauſa eſt, deſidioſus erat.

Deſidia eſt vitium ignauiæ. Salu. Non fuit conſilium, ſocordia, atq; deſidia bonum ocium conterere.

Deſilio, is, pe. cor. deſilui, deſultum. Vide in dictio. Salio.

Deſignare eſt, deſcribere, quaſi per ſigna demonſtrare. Ceſar lib. j. Cæſar hac oratione liſci Dimo regem Dumarici fratrem deſignari ſentiebat. Sed q pluribus preſentibus eam rem iactari nolebat, celeriter conſilium dimittit. Aliquando ſignificat deputare, decernere, ſeu deligere. Salu. Catilina nihilominus in proximum annũ ↄſulatum petebat, ſperans, ſi deſignatus foret, facile ſe ex voluntate Antonio vſurum. Colu. li. iij. Ipſum aũt agrum, quem ſeminario deſignaueris planum, & ſuccoſum ſit. Aliqñ ſignificat rem nouam facere in vtranq; partem bonam, & malam. Vnde & deſignatio contractio, ↄductioq; populi in vnum. Hoc enim ei cõtingit, q aliquo flagitio populi in ſe oculos: & ora conuertit: & ſpectaculo eſt vulgo: quẽadmodum deſignatores, curatores funerum: qui ludis funebribus preerãt: & multitudinem retinebant ob eam cãm, q in his ludis fiant noua: & ſpectanda. Sene. de benefi. An tu Aruncium, & Aretium: & cæteros, qui captandorum teſtãorum artem profeſſi ſunt, non putas eadẽ hẽre: quæ deſignatores: & libitinarios vota illi quorum merces optẽt, neſciunt. Hi familiariſſimum quemq;, ex quo ꝓpter amicitiam rei plurimum eſt, mori cupiunt. Teren. Modo quid deſignauit.

Deſioculus dicitur, qui vno eſt captus oculo: qui & luſcus dicitur. Mar. Hinc deſioculus: & hinc lippus.

Deſipio, is, pe. cor. deſipui, deſipiui, & deſipij, ex de: et ſapio, ſignificat inſipienter ago: ſiue de ſapientia decido: vel aliqd a cõmuni ſenſu, ſapientiaq; minus habeo: & conſtruitur cum ablatiuo. Cice. M. Cello. In quo, cum obiurgarer: qꝫ nimio gaudio pene deſiperem. Plau. in Epi. genitiuo iunxit. Deſipiebam mentis, cum illa ſcripta mitterem. Auguſt. lib. j. de ciui. dei docet, minus eſſe deſipere, q̃; inſanire. Porro, inquit. Si quis hoc aggrediendum, & ſuadendum putat, non dico deſipit, ſed inſanit. Lactan. li. ij. Deniq; poeta maximus homo in cæteris prudens: in hoc ſolo, non poetice: ſed aniliter deſipuit, ideſt more anili inſipienter egit. Huius contrarium eſt Reſipiſco. Nam reſipio in vſu raro eſt. Reſipiſco frequenter. Apud Pli. Sæpe legitur pro redoleo reſipio. Deſipio in vſu eſt, deſipiſco non. Et hæc omnia ad mẽtem proprie pertinent. Eſt. n. reſipiſcere ad mentem redire. Lactan. de ira dei. Iddirco non ad præſens noxium quẽq; punit, vt homo habeat homo reſipiſcendi, ſui facultatem. Et lib. vj. diui. inſti. Reſipiſcit. n. ac mentem ſuam: quaſi ab inſania recipit, quem errati pudet, caſtigatq; ſeipſum demẽtiæ: & confirmat animum ſuum ad rectius viuendum.

Deſino, is, penul. cor. ex de, & ſino, ſignificat omitto, finio, ceſſo: vt Deſine pluri loqui. Conſtruitur interdum cum accuſatiuo. Cice. Mario. Libenter me hercle artem deſineres, tecumq;: & cum ſimilibus noſtri viuerem. Eſt enim deſinere artem: renunciare arti. artemq; relinquere. Vnde ars deſita dicitur relicta: & omiſſa. Gel. libro. xv. Omnium tamen Athenienſium conſenſu, diſciplina tibijs canendi deſita eſt. Apul. lib. iij. Deſine ſcelus.

Deſinentia, æ. finis terminus.

Deſiſto, is, ceſſo. Virg. Me ne incœpto deſiſtere victam. Deſiſtere (inquit Vlpi.) eſt a negocio abſtinere, quod calũniandi animo inſtituerat. Inde deſti. iſſe is videtur, non qui diſtulit: ſed qui liti renunciauit in totum.

Deſolor, penul. produ. deponens: a Solor compoſitum eſt: & contrarium ſuo ſimplici habet ſignificantiam. Sed per tranſlationem in ſignificatione differt. Cum enim quis aliquem ſolatur: quaſi de ſolo ipſum in ſolum: ſiue ſoliditatẽ alleuat. Paſſiue tamen deſolatus accipitur apud Hiero. ad Tyra. Sola ſeparatione dormientis æſtuans deſolatus ſolatio pij pignori[illegible]or.

Deſolo, as [illegible]o. a ſolo: quod terram ſolidam ſignificat: pro deſtruo, ſiue de ſoliditate deijcio. Colu. lib. j. Quia flagitioſum, quos hoſtis profligando deſolaſſet agros nouo more emere romanum, ſupra vires patrimonij. Virg. li. xj. Vidimus ingentes, & deſolauimus agros.

Deſolatorius, a, um, qꝫ deſolat. i. deſtruitur ꝑs. Sagitæ potẽtis acutę cũ carbonibus deſolatorijs. i. vaſtatoribus.

Deſpero, as pe. pro. non ſpero, extra oẽm ſpem ſum. Hic. n. denegat. Cice. in Lel. Cuius aures clauſe ſunt veritati, vt ab amico verum audire nequeat, huius ſalus deſperanda eſt. Dicimus autem, deſpero ſalutem: & de ſalute. Ambro. Nemo veterum cõſcius delictorum, præmia diuina deſperet. Deſperatus in morbo dicitur, de quo nulla ſalutis ſpes habetur. Hiero. in lib. Reg. Percuſſitq; dominum paruulum: & deſperatus eſt. I. ẽ deſperatus dicitur: qui nullam habet ſpẽ. Vnde vetus prouerbium, non eſſe cum deſperatis certandũ. Deſperatio (vt inquit Cice. li. iij. Tuſ.) eſt ægritudo ſine vlla rerum expectatione meliorum. Salu. Ne forte deſperatione adducti, vitæ mortem preferrent.

Deſpeſco, is, cui, ſignificat pecus deduco, vt cõpeſco vna duco, & paſco: & in vno loco contineo.

Deſpicio, cis, pe. cor. deorſum aſpicio. Colu. lib. j. Area ſi cõpetit ita conſtituenda eſt, vt vel a domino, vel certe a procuratore deſpici poſſit. Per tranſlationem ponitur pro cõtemno, ſiue paruifacio. Nam cum quis alium cõtemnit, deſpicere videtur, quaſi infra ſe aſpicere, quẽadmodum ſuſpicio, eius contrarium, ſurſum aſpicio, & per tranſlationem veneror, quaſi ſupra nos aſpiciamus illum eſſe collocatum. Cice. lib. ij. offi. Deſpiciunt autem eos: & contẽnunt in quibus nihil virtutis neruorum putant.

Deſpectus, a, um participium ſignificat qꝫ eſt cõtemptum. Deſpectus, us, ponitur pro ipſo actus deſpiciendi.

Deſpectio, idem, qꝫ deſpectus cum eſt nomẽ. Cice. in Horten. Conſolabitur eam magnitudo animi: & humanarum opinionum alta quædam deſpectio.

Deſpicientia, deſpectus ſiue deſpectio: & in ſe plus continet q̃; contẽptio: vt apud eundem lib. j. Tuſc. Totam vim bene viuẽdi in animi robore, ac magnitudine: & in omni rerum humanarum contemptione, ac deſpicientia ponamus. Et illuſio plus eſt, q̃; cõtemptio: deſpicientiaq;, vt in Cato. idẽ Cice. Contemni ſe putant: deſpici, illudi.

Deſpecto, as, ſæpe deorſum aſpicio. Clau. lib. iij. Deſpectant vertice lucum. Virg. Nunc terras ordine longo. Aut capere: aut captas iam deſpectare videntur.

Deſpicor, penult. corre. deſpicio. Teren. In Eu. Quæ nos, noſtramq; adoleſcentiam habent deſpicatam. Do. Deſpicatam contemptam: atq; deſpectam, a deſpicor. Hierony. Ieſſe filius Dauid, non primus, aut ſecundus, aut terius: ſed omnium vltimus vngitur a propheta: & deſpicabilior cũctis eligitur in regem.

Deſpicabilis, contemptibilis, a quo Deſpicabilior: & Deſpicabiliſſimus.

Deſpoliare eſt exuere. Hiero. ad Euſto. Non neceſſe eſt: vt dicas. Deſpoliaui me tunica, quomodo induam illam?

Deſpondeo, es, ex de, & ſpondeo. Spondeo autem a ſponte fit, quod veteres pro dico vſurpabant, quia qui ſpondet, ſponte, ideſt voluntate dicit, vnde reſpondeo factum eſt, quod eſt poſteriore loco dico. Poſtea vero ſpondere vſurpari cœptum eſt, pro ſponte promittere, vnde qui puellam ſpondet: ſponſor: quæ ſpondetur puella: ſponſa: cui ſpondetur: ſponſus: qua rogatur pecunia dotis a ſponſo: ſponſio: hoc eſt promiſſio appellatur. Et dies: qua puella promittitur, ſponſalis. Et ſponſalia mentio: & promiſſio futurarum nuptiarum. Eſt autem deſpondere promittere, quod ad nuptias proprie pertinet: & ad eum præcipue, cuia intereſt locare mulierem viro, ſiue virum mulieri. Teren. Nam alias pater ei deſponderat gnatam Chremetis. Deſpondere animum ille dicitur: qui ſuæ ſponſis ſtatuit finem: & quaſi ex deſperatione mori decreuit. Var. li. iij. de re ruſti. Ne reliquæ ſi videant: deſpondeant animum: atq; alieno tempore venditori moriant. Liui. li. iij. Nec ipſi ſolum deſponderant animos, ſed contẽni cœpti erant a finitimis populis. Plau. in Mili. Ne lamentet: neue animus deſpondeat. Apud Sene. & Colu.

& Col. ſine animi adiectione legitur deſpōdere. Nam de turdis ſic ait. Difficulter in aliā regionem transferunt, qui captiuis diu ſi plurimi deſpondent. Simr dicimus deſpōdere ſapientiam illum, qui deſperat ſe poſſe ad ſapientię faſtigium peruenire. Et ob hoc deſiſtit ab incœpto. Nam lib. xij. Col. inquit. Quā pbabilis ratio eſt obmuteſcendi: quia nequeas orator eſſe perfectus, aut in ſocordia compelli, quia deſponderis ſapiam. Magnæ rei quantumcunq; poſſederis fuiſſe participem: nō minima eſt gloria. Deſpondet animum aquis. i. nauigat. Deſponſus ſacris. i. promiſſus & obligatus. Et deſponſa quę promiſſa vxor eſt.

Deſponſo, as, a deſpondeo fit. Ambro. Et bene vtrunq; poſuit ſcriptura, vt deſponſata eſſet: & virgo.

Deſpumo, as, pe. pro. ſpuma priuo. Virg. lib. j. Geor. Et folijs vndam tepidi deſpumat aheni. Per tanſlationem deſpumare ponitur pro decoquere. Hiero. ad Ocea. Venter. mero ęſtuans, cito deſpumat in libidines. Perſius. Sterti/mus indomitum, quod deſpumare falernum Sufficiat.

Deſpuo, deorſum ſpuo, ſeu ſpuendo execrationem demonſtro, vt apud Perſium. Eſt prope te ignotus cubito qui tangat, & acres Deſpuat in mores.

Deſtino, as, pe. cor. ex de & ſtino. Vnde & perſtino. Eſt autē deſtinare deliberare, aſſignare deputare parare eligere Col. lib. ij. Itaq; conſiderandum erit: vt ſolum quod excolere deſtinamus pingue ſit. Cic. lib. v. Tuſc. Ad horam mortis deſtinatam. Sueto. de Cæſa. De ampliando imperio plura ac maiora in dies deſtinabat. i. parabat conſtituebat deliberabat. Aliquando in hac ſignificatione ponitur abſolute. Iuue. Laudo tamen vacuis ꝙ ſedem figere cumis deſtinet. Pli. in pana. Deſtinatio conſulatus. i. electio. Quandoq; ponitur pro alligare. Apul. li. iiij. de Aſi. Arreptum me loro q̃ſ valido ad anſulam quandam deſtinatum. Quandoq; pro Mittere. Iuue. Deſtinat hoc monſtrum cimbæ liniq; magiſter pontifici ſummo. Aliquando pro Emere. Plau. in Perſa. Dij, deæq; te agitant irati, & ſcelus qui hanc non properes deſtinare. Interdum pro Taxare: ſiue pro precio deputare. Idē in Rud. Minis triginta ſibi puellam deſtinat, datq; arrhabonem & iureiurando alligat. Hoc idē ſignificat Perſtino. Apul. Et percontato precio ꝙ centum nummis indicaret aſpernatus viginti denarijs perſtinaui. A deſtino componitur. Prædeſtino: quod eſt præordino, præmitto. Aug. Prædeſtinatio a præmittendo & præueniendo: vel præordinando futurum aliquid dicitur. Sunt qui prædeſtinatum intelligi volunt oſtenſum, indicatū́q;: vt eſt illud apoſtoli. Qui prædeſtinatus eſt filius dei. Eſt & Præſtino. as de quo alibi.

Deſquammo, as, ſquammis exuo. Plau. in Aul. Deſquamma Piſces.

Deſtituo, is, ex de, & ſtatuo, ſignificat derelinquo, dimitto. Virg. Et freta deſtituent nudos in littore piſces. Interdum deſtituere eſt priuare: & ſic conſtruitur cum ablatiuo Col. lib. iiij. Rurſus nimium ſiccit item deſtituere plantas naturali alimento. Interdum diſſoluere. Næuius, Multo nauem iubet deſtitui anchoris. Interdum ſtatuere. Cecil. Deſtituit omnes ſeruos ad menſam ante ſe.

Deſtringo is, deorſum, ſiue de alijs ſtringo, colligo, aut excido. Col. lib. xij. Tum & olea deſtringenda eſt: ex qua velis viride oleum efficere. Mar. Pergamus has miſit curuo deſtringere ferro. Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Deſtruo, is, ctum, ſignificat qđ ſtructum ē: vt nō ſtructum ſit efficio: ι̉λλωνιςὶ ἀν'ασκευάζω ἀποβάλλω. καὶ λυμαί/νομαι καὶ πολλὰ ἀν'τὶ παντοδαπῶν πραγματοιν.

Deſtructile, pen. cor. qđ deſtrui poteſt: & deſtruetur in fine Lac. li. de ira dei. Deſtructilia ſūt omnia, quæ manu fiunt.

Deſudo, as, pe. pro. valde ſudo. Sudo vero a ſudus: ſi Nonio creditur fieri conſtat. Tñ deſudare per tranſlationem ponitur pro laborare Hiero. in prolo. lib. Salomo. Mittitis ſolatia ſumptuum notarios noſtros: & librarios ſuſtentatis, vt vobis noſtrum potiſſimum deſudet ingenium.

Deſueſco, ſcis, deſueui, & Deſueo, es, eui. Primum neutrū: ſm actiuum. Vnde Nonius in priſcis dictionibus. Deſueui illum, pro deſueſeci illum. i. conſuetudinē illi abſtuli. Titi. Paraſitos amoui. lenonē ędibus abſtruxi: deſueui, ne quo ad cœnam iret extra conſilium meum. Hic deſueui, a deſueuo in actiua ſignificatione accipit. Niſi q̃ſuis Priſci. conſueſco cōſueui, tuus ſum dicat. Addit tñ Chariſius. Conſueto ponit. Idcirco priſco more iuxta Chariſium: iuxtaq; ſignificationem actiuam quę in pręterito deſueui a Nonio prolata eſt: neceſſe ē: vt Sueo ſit: vnde formatur Sueſco, ex quo componūtur Conſueſco, deſueſco, aſſueſco, inſueſco, quę ſignificationem paſſiuam innatam habent: vti caleſco: rubeſco, & augmentatiuam, vt oleſco, adoleſco, cum tamen oleo: & adoleo actiuam, ſiue neutralē habeant. Itē a Sueo conſueo, deſueo, actiuam, ſiue neutralem habere cōuenit. Ea. n. q̃ſdum intelligo, iam obſoluere: propterea in eorum locum ſucceſſiſſe conſuefacio, aſſuefacio: & hmōi puto. Simplicis aūt Sueſco, præterita ſunt, quæ dicam. Clau. li. iij. de rap. Poſt hæc cunabula dulci ferre ſinu. ſummoq; Ioui deducere paruam Sueuerat: & genibus ludētem aptare paternis. Cice. Metello. A te id: quod ſueſti peto, me abſentem diligas, atq; defendas. Quandoq; deſueſcere. non per negationem: ſed per affirmationem ex vi præpoſitionis deponitur, quaſi pro deorſum ſueſcere: ſiue deſcendere ſueſcere. Plau. in Aſi. Auceps quando concinnauit aream, effundit cibum, aues deſueſcunt, neceſſe eſt facere ſumptū: qui quęrit lucrum. Quandoq;. Deſuetus dicitur valde ſuetus. Virg. lib. iiij. Æne.

Deſuetudo, a deſueſco, ſicut conſuetudo a cōſueſco: quæ cōtraria ſunt. Liui. lib. j. Mitigandum ferocem populum, armorum deſuetudine ratus.

Deſidero, as, ex de, & ſidero. Sidero vero a ſidus deducitur. Dictum deſiderare pro cupere: ꝙ veluti lucē ſideris: qđ amamus: optemus per tranſlationē ponitur pro deficere, ſeu mori. Macro. Ne quid ad perfectionem cętus deſideretur inuitandos adhuc cōgreſſum, cōuentumq; cenſeo. Curti. In eo prelio trecenti capti, quinquaginta deſiderati ſunt.

Deſiderium modo pro vehemēti amore: vt apud Iuue. Cum deſiderio bibulę Sertorius ardet. Modo pro nimia cupiditate videndi eum, q abeſt. Et ꝓprie de rebus gratis, optatis, aut amiſſis dr̄. Hinc dicimus poſt pugnam deſiderari milites, qui perierunt. Ci. in Lel. Ego ſi Scipionis deſiderio me moueri negē, q̃; id recte faciam viderint ſapientes.

Deſideratiua verba ſunt: quę a Priſ. meditatiua vocantur. Ea terminant in rio: vt Eſurio, parturio. Nam deſiderium magis, q̃; meditationem denotant. Cicer. lib. ij. phil. Vtinam aliqñ dolor populi Roma. pariat, quod iam diu parturijt. Pli. lib. xxxvj. Et ite omnes adalligati mulieribus: vel quadrupedibus in pelliculis ſacrificati vteri animalium continent partus, non, niſi parturiāt remouēdi: alioquin vulue excidium fit. Sed niſi parturientibus auferantur, oīno nō pariunt. De hoc tñ loco ſuo ē aliter exponitur. Scaturio ꝓ primitiuo capitur ſcateo. Non. n. deſideratiuum eſt ſignificatione: ſed voce tñ. A maturio autē lecturio: dicturio, cum amaſco: & legiſco: qbus placent relinquimus. Ipſa quidē cęteraq; eiuſmodi, niſi apud auctores approbatos inueniātur, non in gregem deriuatiuorum verborum in ſco, & rio terminatorum aſcribenda cenſemus.

Deſum dees, ſignat deficere. Seneca. Fœlix eſt: cui nihil deeſt ad bene, beateq; viuendum.

Deſultores, qui equos eligunt, alunt, ac docent, quorum ars eſt binos trahere equos, & alternatim ex vno in alterum mira celeritate tranſultare. Liui. li. xxiij. Nec omnes Numidę in dextro locati cornu, ſed quibus deſultorum in modum binos trahentibus equos inter acerrimam ſępe pugnam in recētem equum ex feſſo armatis tranſultare mos erat: tanta velocitas ipſis: tamq; docile equorum genus. Var. lib. ij. de re ruſti. Peritus belli alios equos eligit, ac docet aliter quadrigarius: ac deſultor.

Deſultori ipſi equi duo ſine ephippijs a græcis, κέλης κέλητος, καὶ κελητίζω. Item, dicti ꝙ ex his facile deſilit

deſultores: qui ſingulis equitibus pſto erant, exercitatis, ita militibus: vt altero de via feſſo deſilire poſſent in recentẽ. Sue. de Cæſare. Quadrigas, bigaſq; & ęquos deſultorios agitauerũt nobiliſſimi iuuenes. Caſſio. vero in epiſt. diuerſum ab hoc genus ita noĩat in ludis circenſibus. Equi, inquit, deſultorij ſunt: per quos circenſium miniſtri miſſos denunciant exituros: vt luciferis quadam in aſtris ſimilitudine pręcurſorias, velocitates imitari videantur. Per trãſlationem Apul. lib. j. de Aſi. Iam hęc quidẽ ipſa vocis immutatio deſultorię ſcientię, ſtilo, quem acceſſimus reſpõdet. Deſultoria ſcĩa p tranſla. dr̃ ludicra voluptariaq; veluti deſiliens a priſtino ſtudio ſeueriore. Similiter Martianus de nuptijs philologię. Leuitate pernix deſolutoria geſtiebat.

Detego, is, pe. cor. aperio, nudo. Lactan. lib. ij. Nunc interim falſa detegamus.

Deteſtor, meo teſtimonio rem abominor, improbo, execro, deponẽs, q̃uis: & cõe reperiat̃. Hora. lib. j. Car. bellaq; mr̃ibus deteſtata. Lactan. li. vj. Hinc eſt illa Plauti deteſtanda ſnĩa. Male meret̃, q mẽdico dat, qd̃ ędat, nam & illud, qđ dat pit, & illi pducit vitã, atq; miſeriã. Apud iuriſcõſultos. Deteſtari ponitur pro abſenti denunciare.

Deteſtatio, execratio, & aliquando denunciatio facta cum teſtatione: vt docet Vlp. Aliquando genitalium abſciſſio. Apul. lib. vij. Ob id truces, veſanoſq; adhibita tali deteſtatione manſuetos exinde factos.

Deteſtabile, abominabile.

Deterreo, es, valde terreo: & quaſi terrore quodã prohibeo, remoueoue. Cice. lib. j. Tuſcu. Itaq; non deterret ſapientẽ mors, quę pp incertos caſus, quo cotidie imminet. Idẽ de optimo di. ge. Nec vero Ariſt. in philoſophia deterruit a ſcribendo amplitudo Platonis, nec ipſe Ariſto. admirabili copia cęterorum ſtudia reſtrinxit. Nec ſolum ab optimis ſtudijs excellentes viri deterriti non ſunt: ſed ne opifices quidem ſe actibus ſuis remouerunt.

Detero, is, pe. cor. ex de, & tero, ſignificat proprie terẽdo deijcio, quod & trituro dr̃. Nam ſpicas percuſſis frumenta in illis diſpoſita deterũtur, cum grana in terrã minuta diſſiliunt. Colu. lib. j. Area optima eſt in ſilice conſtructa: φ & celeriter frumenta deteruntur. Per tranſlationem Hiero. in prolo. Iob. Qui & hebręorũ ſermonẽ experte didicimus, & in latino pene ab ipſis cunabulis inter grãmaticos, & rhetores detriti ſum9. i. exercitati, quaſi a ſimili, vt gladius exercitatus, & ipſo nimio vſu comminutus. Idem poſuit pro eo, quod eſt damnũ infero, & vulgo fruſto dr̃. Veſtitus inquit pariter non deterit̃, capilli ſimul non augentur: barba in cõe non creſcit, calciamenta ex ęquo oſbus durãt. Lactan. lib. vj. Quos aũt primi aditus difficultas detriuerit eos in illam vitiorum viam labi: atq; deflectere: quæ primo ingreſſu ſit. quaſi amœna multoq; tritior. Detriuerit pro defregerit, ſiue deijciendo fregerit. i. remouerit. Tritior vero pro vſitatior. Vnde tritum verbum pro vſitatum.

Deter, ſiue deterus, a, um, pen. cor. dr̃, cui aliqđ deeſt, vt q̃; ſit detritum, ne bonũ ſit. A quo deterior deterrimus.

Detergeo es, & detergo, is, pro depurgo. Colu. lib. iiij. Quotiens falcem acueris, ea pelle aciem detergito. Idem li. viij. Aut cortu aut vngula tundunt, aut arbori affricant, parietibuſue detergent.

Determino, definio. Lact. i. lib. iiij. Determinanda eſt nobis veritas breuiter: & in ſuo proprio domicilio collocanda. Sed hoc per trãſlationem proprie vero determinare ſignificat diuidere: ſeparare. Hiero. ad Dama. Et quia pro facinoribus meis ad eam ſolitudinem cõmigraui quæ ſyriã iuncto barbariæ fine determinat non poſſum ſctm̃ domini.

Detexo, is, valde texo, perficio. Vir. Viminibus, molliq; paras detexere iunco. Nam de augendis eſt.

Detineo, es, pe. cor. ꝓprie ad eos ptinet: qui prius non tenebantur: & quouis mõ detinent̃: ſiue capiũtur ne abeant in iuſſu eius: q detinet. Lact. i. lib. vij. Oĩs in vna, cõiq; cuſtodia detinent̃. Teren. in eu. Detineo te fortaſſe, tu profecturus alio fueras. Retineo vero pertinet ad eos, qui prius tenebantur: & ne abeant, retinent̃. Et hęc tam in bonam q̃ in malam partem aſſumi poſſunt. Per tranſlationem aũt Teren. in Phor. Pol me detinuit morbus. Salu. Me ambitio mala detinuerat. De Retineo vide loco ſuo.

Detento, as, frequentatiuũ eſt: qđ ſignificat ſæpe detineo.

Detondeo, es, detondi, q̃uis tondeo, totondi faciat. Antiqui tñ geminabant: & ſignificat a ſummo, vſq; deorſum tondeo. Colu. lib. viij. Et eſt modus optimus conſiderare tẽpeſtates, quibus ouis: neq; frigus ſi lanã detraxeris, neq; æſtum, ſi non dum detonderis, ſentiat.

Detono, as, pe. cor. valde tono. Hierony. E: cum perſecutionis detonaret procella: in villam remotiorem ſeceſſit.

Detorqueo, es, ſi, ſum ſignificat deflecto. Col. lib. iiij. Sed quod in ſalicto conſerendo vitauerimus, id ſequamur in eiuſmodi malleolo, quem eſt neceſſe longiorem facere, ſi volumus detortum pangere. Cice. per tranſlationem li. ij. offi. poſuit. Nam & voluptates blandiſſimę dominæ maiores partes animi a virtute detorquent.

Detraho, is, cum actõ proprie ſignificat exuo id, qđ quis induit, ſiue q̃cquid manu contingit: & detrahi poteſt: vt Detrahe veſtimenta, ſoccos, palmites: & huiuſmodi. Terẽ. in Heau. Aſſido: accurrunt ſerui, ſoccos detrahũt. Plau. in Aſi. Nudo detrahere me veſtimenta iubes? Interdum detrahere ponitur pro remouere. Hiero. lib. j. Reg. Detrahebant homines a ſacrificio domini. Aug. ſuper Ioannem. Detrahe verbum: & qđ eſt aqua, niſi aqua? Accedit verbum ad elementum: & fit ſacrm̃. Interdũ pro auferre. Ambro. li. iij. offi. Quod ſi non licet non dare, quomodo detrahere licet? Per tranſlationem vero cum fama, gloria: honor: opinio detrahuntur: & tunc cum dtĩuo cõſtruit̃. Hiero. ad Euſto. Dicat aliquis: & audes nuptijs detrahere: quæ a deo benedictę ſunt: non eſt detrahere nuptijs: cum illis virginitas antefertur.

Detractores dicuntur, qui famę alicuius derogant.

Detracto, as, frequentatiuum, ſignificat defugio, deuito, recuſo, nego. Virg. lib. iij. Geor. Nec mihi diſpliceat maculis inſignis & albo. Aut iuga detractans, interdumq; aſpera cornu. Iuſti. Nec ipſe detractauit certamen. Aliquando detractare eſt male tractare, ſeu maledicere.

Detrimentum, dãnũ dcm̃, ſm̃ Varã detritu. φ ea quę trita ſunt, minoris pcij ſint. Sic iteruncũ ab eo, φ duo inter ſe ſint diminuta. Differũtq; ab inuicem: φ detrimentum: vt Pedia. inqt: vel vnius ptis dici põt. Intrimẽtum vero ad vtriuſq; partis ſpectat, dantis, accipientiſq;, commodum.

Detrudo, is, pe. pro. deorſum trudo, ſiue trudendo deijcio. Liui. lib. ij. Iam impetu conabantur detrudere virum. Per tranſlationẽ. Cice. lib. j. offi. Sin aliquando neceſſitas nos ad ea detruſerit: quæ noſtri ingenij non erunt.

Detrunco, as, truncando deijcio, ſiue in trunco, aut de trunco ſeco: vt hic detruncatus eſt: arborem detruncate, partem voluminis detruncauit. Diſtrunco autem in diuerſas partes trunco. Plau. in Tru. Iam ego te hic agnum faciam, & medium diſtruncabo.

Detrullare, eſt de trulla in trullam deplere, quo vſus eſt Apitius. Quod ipſum & diffundere auctore Pli. vocatur.

Deturgeo, es, deturſi, Vide in dictione Turgeo.

Deturbo, as, fere, ſicut detrudo ſumitur, niſi φ in deturbo maior ſit violentia: q̃; in detrudo. Eſt. n. deturbare deorſum cum violentia deijcere. Virg. Puppi deturbat ab alta. Col. vero li. v. ad pampinationem tranſtulit cum ait. Vinitor: q ante ferro, nunc manu deputet, vmbriſq; compeſcat: ac ſuperuacaos pampinos deturbet. Ci. Cn. Pompeio aliter. Sed hoc ſcito tuos veteres hoſtes nouos amicos, vehementer litteris tuis piculoſos, atq; ex ſpe deturbatos iacere.

Deueho deorſum veho. Hiero. Ad Ruſti. Et multa genera pigmentorum de paradiſi dicitur fonte deuehere. Cice. li. j. ad Heren. pro defero poſuit. Qui parentem necaſſe iudicatus erit: is obuolutus. & ligatus corio: deuehatur in profluentem.

Deuenio, is, pe. cor. de loco, editiore deſcendo. Virg. lib. iiij.

ſpeluncam Dido dux: & Troianus eandem deueniunt. Per tranſlationem vero cũ de diuitijs in paupertatem: de gloria ad ignominiam, de iuſtitia ad iniquitatem: de proſperis in aduerſa cadimus. Cic. lib. iiij ad Heren. Videtur eſſe arrogantia illa relinquere: & ad ſua deuenire. Plau. in Aſi. Quid ſi forte in inſidias deuenero.

Deuenuſto, as, deturpo. Gel. Tanquam pulchritudinis ſibi inſignia deuenuſtet.

Deucalion, nomen proprium filij Promethei: quem ferunt in fabulis iactu ſaxorum genus humanum: cuꝫ vxore Pirrha recuperaſſe.

Deuergo: & Deuergentia. Vide in dictione Vergo.

Deuerto, ſignificat diuertor, accedo ad diuerſorium.

Deuerro, is, probe verro: ſiue de loco verro. Colu. lib. viij. Stabula vero frequenter deuerrenda: & purgãda: humorq; omnis vrinę deuerrendus eſt.

Deuerra, dea ab antiquis putata eſt ab officio ſcoparũ, q̃bus pauimenta verruntur: quę dea mulieri fetę adhibebatur. Hinc venerabantur, vt ſcopis domum verrere poſſent.

Deuerbero, as, valde verbero. Teren. in Phor. Quot meceũ ſes homines iam deuerberaſſe: vſq; ad necem hoſpites: tuꝫ etiam dues?

Deueſtio: veſte exuo. Apul. lib. iij. Iamprimum omnibus laciniis ſe deueſtit.

Deuexo, as, valde vexo. Lac. lib. v. Et cum corpora hominuꝫ occupant, animoſq; deuexant, adiurantur ab his, & nomine veri dei fugantur.

Deuexus, a, um, a vexus conuenit eſſe compoſitum. A quo vexo, xas, eſſe videtur. Vnde & ꝯuexus. Et ponitur ꝑ decliui: ac deflexo. Colu. lib. j. Parte campeſtri, parte alia collibꝰ vel ad orientem, vel ad meridiem molliter deuexis.

Deuincio, is, ꝑfecte vincio, vehementer ligo. Plau. in Cap. Aduorte animum: ſis tu iſtos captiuos duos heri: quos emi de prę da de queſtoribus his iudico cathenas ſingularias iſtas maiores: quibus ſunt deuincti, demitto. Per tranſlationem. Teren. in Heau. Verum vbi ſemel aĩus cupiditate deuinxit mala neceſſe eſt conſilia conſequi conſimilia.

Deuinco, is, perfecte vinco.

Deuirgino, as, virginitate priuo. Hiero. ad Saluinam In Aegypto primum deuirginata eſt: & ibi fractę mammę eius. A 's deuirgiati dicebanť pueri cum ex ephebis deceſſerãt.

Deuius, a, um, quod a recta via recedit. Cice. in Lel. ꝑ tranſlationem, Quid põt eſſe tã flexibile, tam deuium: q̃ animus eius q ad alterius, nõ modo ſenſum, ac volũtatem, ſed etiam vultum: atq; nutum ꝯuertitur? Dicimus etiam iter deuium: quod eſt a recta via remotum. Hiero. lib. ij. Reg. Populus multus veniebat per iter deuiuꝫ. Vnde Ci. Anagninos vocat deuios, ꝙ eſſent extra viam militarem collocati. Et Hora. ſcortum deuiũ dixit, quod eſt a via remotum. Proper. Lector, ꝙ ſine me deuia rura colis.

Deuio, as, ex de: & vio, as, a recta via recedo. Abuſiue ꝑ deflecto ſumitur. Hiero. paſſiuũ ꝑtulit li. Nume. Vbi nec ad dexterã, nec ad ſiniſtraꝫ poterat deuiari, obuius ſtetit.

Deuito, as, pe. pro. declino. Terẽ. in An. Poſthac incolumẽ ſatis ſcio fore, hoc nunc ſi deuito malum.

Deuoco, as, pe. cor. vocando deduco: ſiue inde, aut deorſum voco. Liui. libro. iiij. Cum a fauctis hoſtibus ſciſcitando compeiiſſet caſtra Volſcorum deſerta eſſe, lętus a tumulo ſuos deuocat. Cicero. lib. Tuſcu. per tranſlationem dixit. Socrates primus philoſophiam deuocauit: e coelo: quod eſt quaſi deduxit.

Deuolo, as, pen. cor. de alto volo. Plau. in Am. Poſtq̃; in cunis conditus, deuolant angues iubati deorſum impluuiuꝫ duo maximi. Per tranſlationem ponitur pro decurro. Liui. lib. iij. Alij inter tumultum præcipites pauore in foruꝫ deuolant. Idem libr. ij. pro deſilio poſuit. Deuolant de tribunali: vt lictori auxilio eẽnt. Aliquãdo deuolare eſt: alio volare: hoc eſt diſcedere. Cice. Ad Heren. Ite falſi amici, ſereno vitæ in tempore præſto ſunt, ſimul, atq; hominem fortunæ viderint, deuolant omnes.

Deuoluo, is, omnibus aptatur, quæ a ſummo deorſuꝫ decidunt, ſeu delabuntur, vt ſaxa: vt aqua: ſiue cum hoĩes inde præcipitanť. Colu. li. j. Huic proxima fluens aqua e montibus oriunda: quæ per ſaxa præceps deuoluitur. Liui. lib. ij. de bel. pu. Saxa ingentia in agmen deuoluunt. Per tranſlatioem vero dicimus. Deuoluta eſt res. deuoluta eſt hæreditas: quod vulgo dicitur de manu in manum. Idem lib. v. Et eo deuolui rem: vt aut patricij: aut patriciorũ aſſeclę habendi tri. plebis ſint. Hiero. Illa interim cõiunx egregia: & quæ de fontibus tullianis hauſerat ſapientiam, nupſit Saluſtio inimico eius: & tertio Meſſale coruino: & quaſi per quoſdam gradus eloquentiæ deuoluta eſt.

Deuoro, as, pe. cor. vorando deijcio. Cato de re ruſti. Bos ſi ægrotare cœperit, dato continuo ieiuno ouum gallinaceũ crudum, integrum facito deuoret. Refertur etiam ad alios ſenſus. Mar. Oculis deuorãtibus draucos. Plau. Auſcultate, atq; operam date, & mea dicta deuorate. Illud. n. oculorũ hoc aurium auiditatem ſignificat.

Deuoueo, es, pe. cor. ſignificat ſolẽniter voueo. Vouere autẽ eſt aliquid ſanctæ promittere. Virgi. lib. xij. Quorum ſe deuouet aris. Cice. lib. iij. offi. Quid Agamẽnon cum deuouiſſet Dianæ, quod in ſuo regno pulcherrimũ natum eſſet illo anno: imolauit Iphigeniam. Item Deuouere eſt mortũ exponere. Vnde dicebanť milites deuoti qui pro ſalute imperatoris mortem ſubire parati erant. Liui. lib. ix. Equidem mortem pro patria perclaram eſſe fateor: & me: vel deuouere pro populo Roma. legionibuſq;, vel in medios me mittere hoſtes paratus ſum. Item deuouere eſt, diris imprecationibus malum alicui optari. Vnde Ser. Deuotiones interpretatur imprecationes. Hinc Deuotor & deuotrix qui imprecantur diris incantationibus magiciſq; carminibus. Suet. in Cali. Lenis adeo: & innoxius: vt piſoni decreta ſua reſcindenti non prius ſuccenſere in animum induxerit: q̃ veneficijs, quoq;: & deuotionibus impugnari ſe comperiſſet. Hę deuotiones tales erant: quales diræ fuerunt apud priſcos: quæ talem habere poteſtatem credebantur: vt nemini fas eſſet: qui in eas incidiſſet, euadere. Inter carmina magica, duo erant apud maiores maxime religionis, quorũ altero dij tutelares vrbium euocabantur ab hoſte victore, ne deos captiuos ducere viderentur. Altero deuouebantur. i. morti dedebant vrbis exercituſ, hominuꝫ capita: qui ſe tradere ent iræ numinum pro ſalute aliena quale fuit carmen duorum Deciorum: qui ſe pro patriæ ſalute deuouerunt. Liui. lib. ix. Equidem mortem pro patria præclaram eſſe fateor: & me: vel deuouere pro populo Roma. legionibuſq: vel in medios me mittere hoſtes. Ouid. in Ibin: Illum ego deuoueo, quem mens intelligit.

Deuotus, deſtinatus. & ad proſperum aduerſumq; trahitur. Var. Tum deuoto tibi animo vtere. Vir. Præcipue infœlix peſti deuota futurę. Accipiť & pro diro, & execrãdo. Oui. Viuite deuoto fœmina virq; thoro.

Deuoto, tas, pe. pro. frequentatiuum. Cicer. Cocl ites contra omnes copias hoſtium tenuit in ponte ſolum, quę patrẽ decium, quæ filium deuotauit.

Deuotorius, a, um, vt carmina deuotoria apud Liuium. & Macro. quibus homines, vrbeſq; deuouẽtur: quibus Decij pater filius: & nepos ſe deuouerunt.

Deuotiones. Vide in dictione Deuoueo.

Deus varie a varijs deduci ſolet. Nam quidam a θεὸς deriuãt, quod deus ſignificat. Alij ἀπὸ τοῦ θεῶ. Moſcopolus θεὸν λέγεσθαι ὅτι θέω τὸ τρέχω θεοὺς γὰρ ἕλληνες τὰ ςοιχεῖα ἔλεγον ἀεὶ κινεῖσθαι. αλij ἀπὸ τοῦ θεῶ μαι. ſpeculor, ꝙ in maieſtate diuina, tanq̃ in ſpeculo cuncta reſultent, aut q̃a cuncta intueãť: vel potius τὸ δέος τοῦ δέος φόβος λέγεται ὅτι αὐτοῦ οὐδεν μεῖζον. Vñ Sta. Primus in orbe deos fecit timor. Quidam a dando, ꝙ hoĩbus det q̃cq̃d eſt cõmodũ. Nonnulli deum dici putant: ꝙ nihil ei deſit. Et licet deus diffiniri nequeat, tamẽ ita deſcribi poteſt. Deus eſt mens vniuerſi: vel deus eſt animus per immenſas mundi partes, omnemq;

naturam cōmeans, atq; diffuſus: ex quo omnia, quæ naſcuntur animalia vitā capiunt. Vel deus eſt infinita mens, quæ per ſeipſam mouetur. Speuſippus phs. sic ait. Deus viuens, immortale per ſeipſum ad bonum ſufficiens, eſſentia ſempiterna, ipſius boni cauſa. Augu. vero. Deus eſt ſicut hoſtibus videt, ſpūs, natura, ſimplex, lux inacceſſibilis, inuiſibilis, ineſtimabilis, infinitus, pfectus, nullius egens.

Deitas, quæ & diuinitas dicitur. Auguſt. lib. vij. de ciui. dei. Hanc diuinitatem, vel (vt ſic dicam) deitatem. Nam & hoc verbo vti iam noſtros non piget, vt expreſſius e græco trāſferant, quod illi theoteta appellant.

Deum, & diuum quidam indifferenter accipiunt. Alij deos volunt perpetuos eſſe, diuos vero ex hominibus factos.

Deuteria a græcis dicuntur vina aqua mixta, hoc eſt ſecūdaria. Nam δεύτερον δm dicitur. Fit ex maceratis aqua vinaceis, poſt muſtum acinis expreſſum.

Dextera, vel dextra manus, quæ qm̄ validior eſt ſiniſtra, dare dexteram dicimus, non modo manum porrigere: ſed etiam auxilium præſtare. Virg. Da dextram miſero Dexterā Numa Pompili. (vt ait Liui.) fidei conſecrauit. Dextera ſe antiqui venerabantur per dextram iurabant tanquā fidei ſedem: & virtutis miniſtram.

Dexter, tri, vel dexteri, qui dextræ partis eſt. Virg. Quo tandē mihi dexter abis. Interdum dicitur aptus, conueniens, agilis: ab aptitudine dextræ manus. Sta. lib. iij. ſyl. Signa frenaſ moderatus al paſture dextro. Hinc dexterior fit, ac dextertimus, pro aptior, & aptiſſimus, dexteritas, aptitudo. Antiqui dextimū, & ſiniſtimum, pro dextro: & ſiniſtro dicebant. Aliquando etiam dexter dicitur proſper propicius. Virg. lib. viij. Et nos, & tua dexter adi pede ſacra ſecundo.

Dextrorſum aduerbiū, ſignificat verſus dextram partem.

Dextrale ornamentum dextræ, commune viris: & mulieribus. Hiero. in Exo. Viri cum mulieribus præbuerūt armillas: & inaures, anulos: & dextralia.

Dextraliolum diminutiuum, vt in lib. Iudith dicitur. Induit ſandalia in pedibus ſuis, aſſumpſitq; dextraliola: & in aures. Dextrocherium, muliebre brachiorum ornamentum: quod ex auro in anuli lati, formam gēmis præcioſiſſimis integebatur. Iul. Capito. ſcribit, maximinum pollice fuiſſe tam vaſto, vt vxoris dextrocherio vteretur pro anulo.

Dextrarij, dicuntur equi maxime bigarij.

Dextro, ras, ſignificat equos bigarios iungo. Solinus. Tarpeium Iouem terna dextratione luſtrauit. Lau. Valla. Triūphaſſe exiſtimas Cæſarem quotiens domo prodibant, vt nunc ſolet papa præcedentibus albis equis quos ſtratos famuli dextrant.

D ante I

Dia prępoſitio græca apud nos per, & propter ſignificat. Eſt & nomen duarum inſularum, quarum vna Cretæ adiacet, alia in mari Tyrrheno, quę alijs nominibus Naxos & Strongylos vocatur. De qua Oui. Qua breuis ęquoreis dia feritur aquis. Dia etiam dicta eſt Hebe dea quędam: & dia actūis græcus, quo Iouem ſignificamus. Huic Flamen dialis dictus a Ioue cui ſacra facit.

Di, & dis præpoſitiones eiuſdem ſignificationis ſunt, quia ambæ ſeparatiuæ: qꝫ in compoſitione ſolum reperiuntur. Componitur autem di cum dictionibus incipientibus a d, vt Diduco g, vt Digero. i, vt dijudico. l, vt Diluo. m, vt Dimitto. n, vt Dinumero. u, vt Diuerto, & vbiq; producitur niſi in dirimo: & diſertus. Dis vero modo negationem denotat, vt diffidis, diffido. Modo diuerſitatem: vt diſſideo. Modo diuiſionem, vt diſſocio diſiungo. Modo ſignificat: valde, vt diſcrucior, diſcupio. Modo varie ſiue in diuerſas partes, vt diſpono, diſſemino. Modo male: vt diſpereo male pereo. Componiturq; cum c, vt diſcumbo. f, vt diffundo, vbi s, mutatur in f, euphoniæ cauſa. p, vt diſputo. q, vt diſquiro. R, vt diſraro. s, vt diſſimulo. t, vt diſturbo. i, conſonante, vt diſiungo. Eſt quando di græca dictio eſt. & ſignificat bis: vel duo: vt digamus, didrachma.

Diabete inſulę dicta ſyme ſunt. Eſt & hoc homine noſtri maris inſula occidētalior qꝫ ſardinia, & corſica: vt inqt Steph.

Diabolus latine calūniator dicit, qꝫ crimina ſ quæ illiſit ad deum deferat. διαβολὴ calūnia, διαβάλλω criminor.

Diacodion, medicamentum quod ex capitibus papaueris fit.

Dialogus græce, penul. corre. latine diſputatio, ab διαλέγομαι, quod eſt diſputo, ex διὰ per, λέγομαι ſermocinor, vł diſputo. Logos ſermonem: & orationem comprehendit. Et eſt dialogus oratio: vbi diſputantes introducuntur quot quot auctori libuerit, non autem dia, a duo λόγος qđ ſit ſermo duorum, cum tamen ſint quinq;, aut ſex, aliquādo plures, vt Plato, ſed ſomniant.

Diacon, diaconos, os in us fit diaconus, a diaconeo miniſtro. Eſt enim diaconus miniſter, diaconia miniſteriū. Nos diaconium miniſterium dicimus: & diaconatum pro ordine diaconi.

Diacton, quaſi internūtius: qđ nomen datum eſt mercurio.

Diadema. atis, & apud veteres diadema ę, ſicut Syrma. ſchema Apul. lib. x. caput ſtringebat diadema candida. Plau. in Amphi. Cum ſeruili ſchema. Huius penulti. producitur, quod quidam cum diphton. ſcribunt. Eſt autem diadema faſcia candida quæ capiti regio circūligatur a verbo græco διαδέω circum ligo. Suidas dicit eſſe regium indumentū ſine corona.

Diadematus, diademate ornatus. Cice. in oratione ad populum. Non, vt pro. Q. Metello viro clariſſimo, iam ſpectata ætate filius, non. L. Diadematus conſularis ſumma auctoritate, non. Q. Metellus cenſorius.

Diereſis dicit pōt diuiſio. Figura cū vna ſyllaba in duas diuiditur, vt apud Hor. Nunc mare, nunc ſiluę: quod triſſyllabū eſt. Dieretus diuiſibilis. Diereo diuido.

Dięta, cœnaculum, in quo æſtate cœnatur ad vmbram, hyeme ad ſolem, quod & cœnatio dicitur, ſiue cœnaduncula. Pli. in Epiſto. Ex triclinio ad diætam ſiue cœnatiunculam tranſitus. Sceuola de lega. li. iij. Liberto meo ex domo mea, quam libertis meis dedi diæta in qua habitaui. Hic locus etiam zeta & zetula vocatur. Hoc nomen quidam a græco deriuant διαιτάομαι viuo: & conuerſor. In his enim cœnaculis viuimus: & verſamur. Vnde etiam dięta nominatur victus: & medicinæ pars diętetica nuncupatur, quæ victu medetur. Cice. ad Atticum. Dięta curari incipio chirurgiæ tędet. Var. vero qꝫ in ea per diem edatur dia exiſtimat. In hortis vero ædificari ſolebat, licebatq; teſtatori diætā in hortis vxoris ædificatam, diruendam legare, ſi id fieri ſine fundi detrimento poſſet. Apud græcos ſumitur pro iudiciorum loco: & pro loco, quo arbitri conueniunt. Et tūc dięctura διαιτέω iudico, vt arbiter. Ab aliquibus accipit pro diario, hoc eſt vnius diei cibo.

Dietarij vocabantur miniſtri dietæ ſeruientes, quorum meminit Vlpi. de fundo inſtructo. Et diętarij dicitur, qui in aliena cœnacula furādi gratia ſe dirigebant, quos Vlpia. ſcribit plus qꝫ fures eſſe puniendos. Itaq; aut ad tps relegādos, aut in opus publicū dandos, aut fuſtibus cædendos.

Diętitę a gręcis appellantur arbitri.

Diętetica, medicina dicitur quę victu medetur. Nam in tris partes medicina deducta eſt: vt vna ſit quæ victu: altera quę medicamentis: Tertia q̄ manu. Primā διαιτητικήν, ſecundam pharmaceuticam, tertiam chirurgicam.

Diagramma, atis, geometria deſignata, ſiue quadrangulus, ſiue triangulus: vel inſcriptio libri.

Diagoras, nomen phī, q Atheos cognominatus ē. i. negās deos. Hic cum Samothraciam veniſſet, atq; ei quidā amicus dixiſſet. Tu qui deos putas humana negligere: nonne aduertis ex tot tabulis pictis, qꝫ multi votis vim tempeſtatis effugerit, in portūq; ſalui peruenerint. Ita fit inqt. Illi. n. nunq; picti ſunt: q naufragia fecerunt, in mariq; perierūt.

Dialectos græci vocāt loquēdi genera, ſicuti docet Quinti. lib. j. quæ apud illos quinq; ſunt. ſ. Ionica, Dorica, Attica, Aeolica, & communis lingua.

Dialectica, latine diſputatoria dicitur, a διαλέγομαι. diſſputo, διὰ

ſputo, διὰ enim per, λέγομαι ſermocinor: quia p ſermocinationem diſputatio proſequit. Dialectica, orum. Cice. lib. j. offi. Ipſi cognouimus multos in dialecticis plures in iure ciuili.

Dialecticus, ca, cum, Hiero. contra Ruf. ſeptem modos conclusionum dialectica me elementa docuerunt.

Dialyſis, pe. cor. latine diſſolutio dicitur. διαλύω. diſſoluo.

Dialyton, pe. cor. dici poteſt diſſolutum. Figura cum ſine coniunctionibus dictiones proferuntur punctatim. vt Ite ferte citi ferrum: date tela, impellite remos.

Dialexis latine diſputatio.

Dialis. Iouis. ἀπὸ τοῦ διός. i. a Ioue, vt flamen dialis. Et dialis pro aere quod & diualis dicitur. Vnde ſub dio: ſiue ſub diuo: quaſi ſub Ioue. i. coelo. Et ſubdiales, ſiue ſub diuales dictę ſunt ambulationes apud Pli. quę apte ſunt & oſtētę ſoli atq; ſub coelo quas grę ci auctore Vitru. hypetras vocant, quaſi ſub ęthra. i. ſub coelo. Pli. li. xxxiiij. Illa ſuper terram ex ſubdialibus petris cędiitur: hęc ex obrutis. Idem. Subdialia p uimenta grǽci inuenere. i. quæ permanēt ſub dio. Dialis quoq; a die dici poteſt, vt cōſul dialis qui vno tm̄ die conſulatum peregit. Hinc ſcōma illud Ciceronis in conſulem qui vno tm̄ die conſul fuit. Solēt inquit eſſe flamines diales: modo conſules diales habemus.

Diallage, διαλλαγὴ a noſtris transfertur conciliatio, figura eſt quum plura argumenta ad vnum effectum deducūtur: auctor. Quintil. lib. ix.

Diameter. pe. cor. mēſura, ſiue linea dimetiens, a gręcis diametros dicitur. Colu. lib. vj. Eſto area rotūda, cuius diametros, ideſt dimenſio habeat pedes lxx.

Diadumenus, quaſi vittatus: diadematuſq;, quo nomine dictus eſt iuuenis quidam ſpecioſus.

Dianęa, a noſtris dicitur mens: ſiue ītellectus. Vnde ab oratoribus ponitur pro quadam figura: quæ ſenſu magis, q̄ verba deſignat. Quintil. lib. j. Figuras, quæq; lexeos: quæq; dianęas vocantur.

Diana, a διός. i. Ioue, quaſi iouiniana, Iouis filia: ex Latona: quæ & Luna, ſic dicta ꝙ quaſi diem noctu efficiat. Vel ꝙ noctu ſola luceat, quaſi lucens vna. Quapropter & noctiluca in palatio vocabatur, ꝙ ibi noctu templum eius luceret, vel quaſi deuiana, quia venantes per ſiluas deuiare ſolent. Ab ea Dianus dicebatur locus ei conſecratus. Eandem eſſe Lucinā dicunt: & Iunonem: Iunonē a iuuando: Lucinam ꝙ partum in lucem prodat, quam in pariendo innocant. Vir. Caſta faue Lucina tuus, iam regnat Apollo. Siue vt Pli. ſentit, ꝙ oculis pſit: & luci. Siue a luco: quem Romę in exquilijs habebat. Dicta eſt & Proſerpina: vt infra dicet. Et dictinna, ꝙ dum Minoem regem vim ei inferre volentem fugeret: in mari ſe pręcipitem: dedit cadauerq; eius a piſcatoribus inuentum, propter quod a retibus: quæ græce δίκτυα dictia dicuntur, nomen ei impoſitum. Præterea Hecate dicta fuit: vel ꝙ centum victimis placaretur, vel ꝙ centum annos errare faceret in ſepultos. Dicta eſt & Pergea a perga Pamphilię oppido, in quo templum habuit inſigne. Plures tamen dianas fuiſſe. Cice. lib. de natu. deo. ſcribit. Sed illa nominatiſſima eſt: quę eodē partu: cum Apolline ex Ioue, & Latona nata eſt. Hæc ob virginitatis amorem fertur hominum conſortia aufugiſſe: & vt a ſe libidinis pruritū amoueret: venando ſiluas incolebat, paucarum virginum comitatu cōtenta. Arcum ferebat, & pharetram ſuccincta ſemper incedens, & cothurno induta, ob hāc cauſam, ſiluarum, & nemorum dea putabatur.

Diaphora pe. cor. latinę differentia. Diaphorus, diuerſus.

Diaphoretica, tis diſcuſſoria, hoc eſt diſſolutoria, diſcutiuntur incipiētia tubercula, emittunt cōcocta: & ſuppurantia.

Diaphonia cū accētu in pe. diſſenſio, diſcordia, διαφωνέω diſcordo, diſſono.

Diaphanum pe. pro. latinę dr̄ traſparēs ſicut eſt cryſtallum.

Diaphragma, atis, dicitur omne medium: & narium diuiſio. Vnde & pro pariete, ſeu membrana quadam tenui in retis ſimilitudinem facta in corpore: quę veluti paries quidam cor, pulmonemq; ſæpiat: & a iecore, lyeneq; ſeparet. Nam φράττω latinę: ſęplo: & obſtruo dicitur. Hāc membranam latini tranſuerſum ſeptum appellant. Cor. lib. iiij. At ſub corde: atq; pulmone tranſuerſum et valida membrana ſeptum eſt.

Diaporeſis, penul. pro. latinę dubitatio dicitur figura oratoria: quæ fit quoties omnia, & magna videtur: & paria, ita, vt orator neſciat, a qbus potiſſimū dicere incipiat. Terē. in Eu. Quid cōmemorē primum: aut laudē maxime illum: q dedit mihi conſilium vt facerem, an ne qui auſus ſim incipere: an fortunam collaudem. quæ gubernatrix fuit.

Diapſalma, atis, quid ſignificet, docet Hiero. ad Marcellam ſcribens, cuius ſunt hæc verba. Quidam diapſalma cōmutationem metri dixerunt eſſe, alij pauſationem ſpiritusſancti, nōnulli alterius ſenſus exordium. Sunt qui rithmi diſtinctionem. Et qa pſalmi tūc tēporis iuncta voce ad organum canebant, cuius cā muſi. ę. varietatis exiſtiment ſilentium, nobis nihil hoꝝ videt cum Aquila, qui verboꝝ hebręoꝝ diligētiſſimus explicator eſt Sela, hoc eſt diapſalma ſemp tranſtulerit. Et inuentamus in pſalmorum quoq; fine diapſalma poſitum, vt eſt in tertio. Dentes peccatoꝝ contriuiſti. Dn̄i eſt ſalus, & ſuper populum tuum benedictio tua. Sela. i. ſemp. Et quis eſt iſte rex gloriæ? dn̄s virtutum ipſę eſt rex glorię ſemper. Hoc verbū ſuperiora pariter, & inferiora cōnectit aut certe docet ſempiterna eſſe. quæ dicta ſunt vt eſt illud. Multi dicunt animę meę, non eſt ſalus illi in deo ſuo ſemp. Et rurſum. Voce mea ad dn̄m clamaui, & exaudiuit me de monte ſancto ſuo ſemper. Scire aūt debemus apud hebręos in fine libroꝝ vnum e tribus ſolere ſubnecti: vt aut Amē ſcribāt: aut Sela: aut Salem, quod exprimit pacem. Igit, vt ſolemus nos cōpletis opuſculis, ad diſtinctionem rei alterius ſubſequentis, mediū interponere. Explicit, aut foeliciter, aut aliquid hmōi, ita: & hebręi, vt quę ſcripta ſunt roborent, facere ſolent, vt dicant amen, aut in ſempiternū, & ſcribenda cōmemorant, vt ponant Sela, aut tractata foeliciter proteſtantur pacem in vltimo ſubnotantes.

Diarium a die fit, & ſignificat victum quotidianum. i. quod in vnius diei cibum datur. Mar. Sed lupus vſuras, pueriq; diaria poſcunt. Sumitur & pro libro, ſeu hyſtoria, quæ per ſingulos dies ſcribitur, & a græcis dicitur Ephemeris.

Diarrython latinę aquis circundatum, & madentem plauſtri ſalo. Quo nomine dictus eſt Hyppon.

Diaſtaſis, penul. cor. latinę diſtantia ex διά, quæ aliquando ob, & longe deſignat, & στάσις diſtantia.

Diaſtole, penul. cor. diſtinctio, vel dilatio, figura, cum vna dictio, vel ſententia ab alia diſtinguitur, vel cum breuis ſyllaba producitur: διαστέλλω: διαστολή.

Diaſtrophos, penul. cor. latinę peruerſus dicit: ex διαστρέφω.

Diapaſon, penul. corre. muſicę artis ſymphonia, conſtans ex quinq; tonis, & duobus ſemitonis. i. de diapēte, & diateſſaron dicitur διά: καὶ πασῶν ἀπὸ πᾶσιν πάσις.

Diapente.

Diateſſaron latinę ſignificat de octo, quia octo voces habet.

Diaſatirion, compoſitio quædam medicorum, ad excitandam Venerem.

Diapaſma, atis, inſpergimen, quo ad ſudores coercendos vtimur: cuiuſmodi ſunt, quæ ſiccis odoribus conſtant, vt inquit Pli. lib. xiij. dicitur ἀπὸ τοῦ διαπάσσω iſpergo. Martia. Quid quod ſolet grauius mixtum diapaſmate virus.

Diaſtema, atis, latinę ſpacium, habet penul. pro. Nam grę ce διάστημα. Vnde erruit Sidonius, qui eam corripuit. Sic placidam Paphien ſeruare diaſtema quintum.

Diatheſis, penul. cor. affectus, & vnum ex accidentibus verbi, quod latini genus vocant.

Diatypoſis, pe. pro. latinę formatio dicitur. τύπος τυπόω: καὶ τύπωσις.

Diaſyrmos, dici poteſt diſtractio, ab διασύρω diſtraho. Figura cū vna dictio ad duo diuerſa ſignificata diſtrahit Vir.

. Interſtrepere anſer olores.i.malus poeta inter bonos. Fit etiam qñdo quis magna cóminuit, & minima extollit.

Diaulos a græcis certamen vel curſus vocatur: & ſpatium quod pedes habet,mille ducentos. Nam ſtadium a diaulo differt,diaulos a dolicho,dolichus a milio. ſtadium vt heroni placet pedes in longitudinem ſexcentos habet,diaulos mille ducétos. Miliũ ſtadia.viij.dolia ſtadia.xij.

Dibapha,pe.cor.purpura biſtincta. Vnde & preciosior,qua/ li vtebantur magiſtratus in prætexta. Nã δὶς bis,βάφη baphe tincturam ſignificat,βάπτω tingo,βάπτης tinctor Cic.Cælio. Curtius noſter dibaphum cogitat,ſed eum infector moratur,cum ſignificare vellet, Curtium hominem minimi precij aſpirare ad magiſtratum. Ponitur etiã pro veſte delicatiore:& digniore:quæ bis tincta ſit. Scribit Seruius. dibapha loca Tyri, vbi repetita infectura lanæ tingebantur.

Dica,carta,Teren.in Phor. Et vnᵭ iniuriarum audiſti mihi ſcriptam dicam. Cic. Scribitur heraclio dica. Interdum dicitur iudicatio:& accuſatio crimen. Nam δίκη iudicium & accuſatio. Plau.in Aul. Scribam dicam.

Dicaſterium locus vbi ſummi magiſtratus iudiciũ exercent.

Diceoſine iuſticia:ſiue iuſti intelligentia. Menander poeta comicus, δικαίαν γῆν.i.iuſtam terram nominat:quæ tãtũdem reddit quantum accepit.

Dicea vrbs eſt in theramaico ſinu a diceo neptuni filio.

Dicearchus,iuſtus princeps ex δίκαιος iuſtus,ἀρχὸς princeps. Eſt nomẽ philoſophi Meſenij auditoris Ariſtotelis: de quo Cice.lib.Tuſcu. Hic opinatus eſt hominum exordium nullum extitiſſe:tanᵭ ſemper fuerit humanum genus. Compoſuit tres libros,in quibus ſuam ſuper anima declarauit ſententiam,qui animam nihil aliud eſſe arbitrabatur:ᵭ vim quandam,atq; potentiam æquabiliter fuſas, tam in corporibus brutorum:ᵭ hominum,quæ a corpore foret inſeparabilis,vt a morte nullus ſenſus ſupereſſet: ſed totum:cum animal commoreretur.

Dicearchia,quæ nunc Puteolis:q ea ciuitas quondam iuſtiſſime regebatur. Nam græci δίκην iuſticiam vocant, & ἀρχὴν principatum. Quidam ſcribunt dicarchea. Sido. apollinaris. Nam q; dicarcheæ tranſlatus puluis arenæ.

Diceologia græce δικαιολογία:iuſtificatio dicitur. Figura eſt quã equitatẽ cauſæ ᵭ maxime breuiſſime cóplectimur.

Dico,as ad obſequium do conſecro,offero. vnde in vſu eſt Sacerdos dicatus eſt numini. Cic. Cælio lib.j. Balbum quã ti faciam:quãq; me ei totus dicauerim ex ipſo ſcies. Huius verbi compoſita ſunt, Abdico,dedico,indico,iudico,prædico,vendico, & vindico,quæ habent pe.cor.

Dico,is xi,ctum proprie ſignificat loquor,vt ſiquis me roget,quid dicis?ego ita reſpondeam,nihil dico. Apud oratores.vero loqui,eſt qualitercũq; verba proferre,dicere vero eleganter:& facunde. Quintil.libro decimo. Nam mihi ne dicere quidem videtur,niſi qui diſpoſite,ornate,copioſe dicit. Hinc dictio vocatur oratoria,& facunda oratio. Nam ab illo generali huius verbi ſignificato fit dictio pro vocabulo ſeu verbo. Dicere etiam vocare nominare eſt. Virg. Eſt locus Heſperiam Graij cognomine dicunt. Quandoq; ponitur pro conſtituere. Teren.in An. Hic nuptijs dictus eſt dies. Quandoqȝ pro indicare. Virg. Dic mihi Dameta cuium pecus an Melibœi? Quandoqȝ pro denunciare. Teren.in An. Sed dico ne temere facias. Quandoqȝ pro promittere. Pompo.in victoribus. Nũmos certos dico quinquaginta millia. Saluſt.libro ſecũdo hiſt. Eodem anno in Macedonia. C. Curio in principio veris cum exercitu profectus in Dardaniam,quibus potuit pecunias dictas coegit. Quandoqȝ pro affirmare. Mar. Cum verus patriæ diceris eſſe pater. Quandoqȝ pro dare. Cic.libro ſecũdo offi. Commode autem quicũq; dixit pecuniam. Sic etiam dare pro dicere ſumitur Virg. Sed tamen iſte deus. qui ſit,da Tytire nobis. Quandoqȝ pro dicare. Idem. Iunoni infernæ dictus ſacer. Quandoqȝ pro velle ſignare. Teren.in Eu. At neſciebam id dicere illam. Et alibi. Quaſi tu dicis factum id meo conſilio. Quandoq; pro aſſignare,vt Ille dixit diẽ mihi ad populum:ideſt aſſignauit diem ad reſpondendũ. Quandoq; pro defendere:vt Cice.dixit cauſam Milonis. Quandoqȝ pro cantare. Virgil. Alternis dicetis,amant alterna camenæ. Quandoq; pro intelligere ab eo,quod præcedit ad id,quod ſequitur. Teren. Dum cum idem faciunt ſæpe,vt poſſis dicere,hoc licet impune facere huic,illi non licet. Quandoqȝ pro pronunciare. Hinc dicere ſententiam dicimur,cum tanᵭ conſiliarij,quid nobis videtur,pronunciamus. Licet quandoq; dicere ſententiam,ſit proferre ſententiam hoc eſt pronunciare:& determinare. Quintil. Apud iudices quidem ſm legem dicturos ſententiam de confeſſis præcipue,ridiculum eſt. Dicere leges,aliud eſt,ᵭ ferre leges. Feruntur enim leges ad ſuos,dicuntur fere ad victos,vt dicere leges ſit imperare. Liui. Quandoq; perinde ac victo iam ſibi leges dicerentur. Dicere diem eſt accuſare. Nam qui accuſat,diem reo denunciat,quo ad cauſam defendendam preſto ſit. Huius verbi compoſita ſunt. Addico:condico,contradico,edico,indico,interdico prædico, prodico,benedico,maledico,& redico,quę habẽt pe.pro.

Dicto,as,frequentatiuum eſt a dico,is. Eſt enim dictare:dicere:& enunciare,quod alius excipiens notet. Vnde dictata dicuntur veluti themata,atq; præſcripta,quæ magiſter ludi pueris præbere conſueuit,vt Cice.in quadam epiſto. ad Atti.teſtatur ſe illa non ſcripſiſſe:ſed reparandi lateris gratia deambulantem dictaſſe. Nec in litteris tantum,ſed in alijs quoqȝ artibus dictata dicuntur:vt illud Iuuena. Peragit dictata magiſtri omnia. Sueto.in Cæ. Vt diſciplinam ſingulorum ſuſciperent,ipſiq; dictata ſuſciperent. Ibi loquitur de gladiatoribus. Perſius. Ten cirratorum centum dictata fuiſſe pro nihilo pendas? Hic gladiatoria themata,documentaq; ſignificantur. Et dictare eſt auctoris verba,ſenſumq; excutere. Vnde dictata dicuntur interpretamenta,quæ a magiſtris in ludo litterario de aliquo auctore traduntur,vt perdiſcantur,eademqȝ ipſi poſt paulum, ita reddantur,vt tradita ſunt. Hora. Sic iterat voces, & verba cadentia tollit Vt puerum ſæuo credas dictata magiſtro. Ideo autem frequentatiuum dixi,quoniam,quæ docemus ſæpe inculcamus,vt poenitus excipiantur, & ediſcantur. Dicimus ratio dictat,quod eſt præſcribit:ſuadet commouet. Apul.libro tertio. Patere oro tedium dictat occaſio. Alias ſignificat componere:quale eſt illud Plinya.in epiſto. O ſilua,o littus,quam multa componitis,ᵭ multa dictatis,ſuggerunt ſanæ camenę littus,ac ſolitudo tacite nobis,quod ſcribamus,queadmodum ratio: & non nunᵭ indignatio dictat.

Dictio quo ad grammaticos eſt vox cum aliqua ſignificatione ex qua inſtituitur oratio,& inquam reſoluitur. Aliquã do ponitur pro enunciatione. Teren.in Phor. Cauſam orare non ſinunt,neqȝ teſtimonij dictio eſt. Accipitur & pro vocabulo ſeu verbo. put dico ſignificat generaliter loqui. Item pro facunda & oratoria oratione. Cic libro ſecundo Tuſcu. Itaqȝ cum ante meridiem dictioni operam dediſſemus. Dictioni accidunt quattuor:tenor:ſpiritus:paſſio.numerus ſyllabarum.

Dictito,as.pe.cor.a dicto aliud frequẽtatiuum. Et ſignificat frequentibus temporibus,ac frequentibus locis dicere.

Dicturio,ris pe.cor.dicere cupio ſiue dicẽ molior. Macro. Sed perge Auiene,ne vltra te dicturiẽtem retardem.

Dicothomos græce penul.cor.apud nos idem eſt quod dimidiata,ſiue diuidua,qualis ſeptimo quoqȝ die poſt plenum orbem luna viſitur.

Diochomenos ideſt ſemiplena luna.

Dictum,& nomen,& participium eſſe poteſt. Teré. vtrũqȝ complexus eſt,cum dixit, Nullũ eſt iam dictum quod non dictum ſit prius. Nam primum eſt nomen,ſm participiũ. Et ſciendum ᵽ licet dicta de omni ſermone dicant,apud veteres tñ pro facetijs,& iocis poni ſolent. Ci.li.ij.ad Cor.

nepo

nepo. Itaq; noſtri cu3 omnia dixiſſemus, dicta, eſſentq; fa
cete, & breuiter: & accurate iocati, ea proprio nomine ap/
pellari dicta voluerunt.

Dicteria, ſunt breuiter: & acute dicta vel q̄ſi dicta non ſeria.
Alio noie Scómata & apophthegmata a græcis dicuntur.

Dicax: qui malignis ſalibus maledicit. Ideo Demoſthenē vr
banum fuiſſe dicunt dicacem negant. Hinc dicacitas, quæ
eſt ſermo cum riſu aliquos inceſſens.

Diciculus, & dicacula diminutiua ſunt Plau. in Am. Satis
dicacula ex amatrix.

Dictamen a dicto, as, ſignificat id, quod dictatur.

Dictatio idem ꝙ dictam a quo dictiuncula diminutiuum.
Hiero. Auctores ſunt huius dictatiunculę meæ ſancti prę
ſbyteri. Riparius: & Deſiderius.

Dictator qui dictat, & qui dictaturam gerit, ꝙ a cōſule dice/
retur, cuius dicto audiētes oēs eſſent. Creabat̄. n. viua voce
nō pręſufragia, & durabat per ſex menſes. Et quia ſumma
ptās erat dictatoris in populum, is quoq; magiſter populi
appellatus, eſt, vt ſcribit Var. erat autē extraordinarius: ma/
giſtratus, cuius ſumma erat ptās hñs ius aīaduertēdi in cu
iuſq; ciuis Romani caput, nec ab ea prouocandi ius erat.
Nec alio pacto creari ſolebat: q̄; cum vis aliqua maior repē
te oborta, ingentē vrbi cladē minitari videret̄. Dictatori cę
teros magiſtratus eligere licebat: a quibus dictandis quidā
dictatorem appellatum nōnulli volunt.

Dictatura, ipſa dictatoris dignitas. Liui. Dictaturæ ſemper a
tius faſtigiū fuit. Nā a dictatorib' nō erat ius ꝓuocādi qbus
etiā animaduerſio capitis data eſt. Magiſter equitum ſecun
dum: poſt dictatorē dignitatē gerebat: & ab ipſo dictatore
eligebat̄. Dictus magr̄ eqtū. ꝙ ſumma ptās huius erat ſeq
tes & acceſos. Et magr̄ eqtū ſic iūgebat̄ dictatori: qūo regi/
bus tribunus. Iuue. Famoſus eqtū cū dictatore magiſtros.

Dictatorius, a, um, ꝙ ad dictatorē ptinet, ſeu qđ eſt dictato/
ris. Liui. Poſtremo dictatorium fulmen in ſe intentatum.

Dictę, vna eſt ex quattuor ꝑcipuis vrbibus cretæ. Vnde Di/
cteus cretēſis Virg. Dictęo coeli regem pauere ſub antro.

Dictynnus, mons: in quo Dianæ templum ſitum erat.

Dictyneum cum vpſilon, promontorium in creta ſimiliter
& delubrum: vt inquit Stra.

Dictamus. & dictamum. pe. pro. herba medicinalis: qua la/
certę ſe refouēt, quotiēſcūq; cū ſerpētibus pugnā habuerint
Vir. lib. xij. dictamum genetrix cretęa carpit ab Ida.

Dictima. p. ꝑ. vt qdā putant cognomen eſt diā a ꝓpterea ꝙ
retia inuenerūt q̄ græce dr̄ δίκτυα Scribit Diodo lib. vj.
bibli dictynā ex Ioue genitā in creta cōſuetudine dianę fa/
miliariſſime vſam eſſe, quæ res cauſas ꝓbuit vt qdā dicty/
nam dianāq; eādē eē exiſtimarent. Callimachus ait dicty/
nam a retibus piſcatorijs denoīatā intraq; fugiēs euaſerit
violētiā Minois regis ex libidinis eā inſequētis. (ceptor.

Didaſcilia: latie doctrina. διδάσκω. n. doceo didaſcalus ꝑ/

Dido quæ Eliſa proprio noie dicebat̄. ſed cognomento di/
do ꝙ interpretat̄ virago qa fortiter fecerit. ſeipſam potius
interimēs q̄; libidini indulgēs. Hęc fuit beli filia, & ſoror
Pigmaliōis q̄ multo auri, & argēti pōdere ꝯgregato aphri
cā adnauigauit, ibiq; vrbē carthaginē ꝯdidit. Et cū a hiarba
Lybię rege in cōiugiū peteret̄: paulisper diſtulit nuptias do
nec conderet ciuitatē. Nec multo poſt extructā, in memo/
riā mariti quōdam Sichei. pyra maluit ardere, q̄; nubere.

Didracma, bis drachma ſ ꝗ δὶς καὶ δραχμαὶ, nummus eſt
duas drachmas cōtinēs. Gręci δίδραχμον dicūt. Am. in
epiſtola ad iuſtum. Eſt aūt dimidiū didrachmi drachma &
paulo poſt. Didrachma neut. genere ꝓtulit. Hoc eſt igitur
didrachma: quod exigebatur ſm̄ legem.

Diduco varie duco. Colu. lib. vj. Validam vitem in ramos
diducere cenſeo. Perſius. Cūq; iter ambiguū eſt: & vitę ne/
ſcius error Diducit trepidas ramoſa in compita mentes.
Q nq; diducere ē detrahere, diuidere. Vir. li. ij. Geor. Quiq;
paludis Collectum humorē bibula diducit arena. Proper.
Non ego complexus potui diducere veſtros.

Didymæ, es, pe. cor. inſula in mari Siculo vna ex Æolijs.

Didyme, arum, inſulę Aphrycę, quę Egypto adiacent.

Didymi, ſunt montes fœlicis Arabiæ.

Didymus latine geminus dr̄. Gręci enim δίδυμον geminū
vocant. Didymi etiā dicunt̄ teſticuli qm̄ pares ſint. Pli. lib.
xxiiij. Medet̄, & attritis ꝑtibus. Quo noie vir Alexandrinus
dictus eſt: qui licet a parua ætate oculis captus foret: diuinas
tñ lr̄as optimæ callebat: & inter eccleſiaſticos ſcriptores il/
luſtris fuit. De quo, Hie. Qui cū ꝑp cęcitatē ēt elementorū
ignarus eſſet tantū, miraculum ſui oībus ꝓbuit, vt geome
triam: quæ vel maxime, viſu indiget: vſq; ad perfectū didi
cerit. Fuit & alter didymus alexandrinus ſalſamētarij filius:
quo nemo vt Quin, ingt plura ſcripſit grāmaticus fuit &
ad auguſti vſq; tēpora peruenit: quæ ob aſſiduas circa libe/
ros moram. Χαλκέντερον hoc eſt æneum calcar fuit appel/
latus. Nā ad tria milia librorꝫ ex qngētos ſcripſiſſe dr̄. Fuit
etiā alius grāmaticus Alexandrinus: q romæ docuit. Alius
poeta qui Georgicam ſcripſit. Alius phs academicus.

Didymæus Apollo dictus eſt, ꝙ geminā ſpeciem ſui numi
nis ꝓferat illuminādo: formādoq; lunam. Ex vno. n. fonte
lucis gemino ſidere ſpacia diei: & noctis illuſtrat, vnde &
Romani (vt ingt Macr.) ſolē Didymei Apollinis appella/
tione venerant̄. Dictum eſt & Didymeū templum Apollini
dicatum apud Miletum, qđ prius oraculum brancidarū (vt
auctor eſt Pli.) appellatū eſt. De hoc templo ſic ſcribit Stra.
lib. iiij. Poſt Poſſidiū milleſium eſt oraculū. Apollini Didy/
meo ſacrum apud Brancidas ad decē: & octo ſtadia aſcen
denti. Id a Xerxe incenſum eſt: quēadmodū cętera tēpla oia,
Epheſio excępto. Poſtea Milleſij tēplum cōſtruxerunt oīum
maximū: qđ ꝓpter magnitudinē remanſit ſine tecto: varijs
antiquarū artium donis ſumptuoſiſſime honoratum.

Didoron duorum palmorum. Vide in doron.

Diamaſtigoſis latine diſflagellatio dicitur.

Dies tam maſcu. q̄; fœ. generis eſt numero ſingulari plurali
vero tantū maſc. Dictus ꝙ diuini ſit operis. Siue a Διὸς. i.
Ioue, qui eius putabat̄ rector A ſpeu. autē ſic diffinitur: dies
eſt ſolis iter ab ortu ad occaſum lumē nocti cōtrariū, ſcien
dum eſt ſm̄ Pedianus ꝙ dies fœ. ge. ſignificat tēpus inter/
minatū. Et ideo dimi. eius eſt diecula: qđ ſignificat breue tē/
pus: & morā. Dies vero. xij. horarū generis maſcu. eſt, quod
eſt tempus terminatum. Vnde hodie dicitur: quaſi hoc die.
Et Heſterno die ad te veni. Sic dicimus. Ad diem non ve/
nit quod eſt: præſtituto tempore non venit. Iuuena. Longa
dies quid. contulit, ideſt longum tempus. Vir. Multa dies:
variuſq; labor mutabilis æui. Rettulit in melius. Et iuriſ/
conſulti bima. trima, quadrima die pro tempore vſurpant
biennij. triennij quadriennij. Sed confunditur, quandoq;
hæc differentia. Virgil. Iamq; dies infanda aderat. Finitur
dies Romano more ſecundum Macro. a media ad me/
diam noctem: & ſequentis noctis media parte, quæ dica/
tur mediæ noctis inclinatio. Deinde gallicinium ꝙ tum
galli cantent. Inde conticinium cum & galli conticeſcunt
& homines, etiam tunc quieſcunt. Plau. in Aſi. Videbitur
factum volo reddito conticinio. Deinde diluculum qđ eſt
cum, incipit dignoſci dies. Inde mane cum dies eſt clarus.
Inde meridies diei medium. Inde iam ſupra vocatur occi/
duum tempus, quod & ſerum diei dicitur, & mox ſuprę/
ma tempeſtas: hoc eſt diei nouiſſimum tempus: ſicut ē ex/
preſſum in duodecim tabulis. Solis occaſus ſuprema tem
peſtas eſto. Poſt ſupremam tempeſtatem dicitur veſpera a
ſtella quam græci heſperam. Plau. Veſperuginem. Ennius
veſperum. Marti. Phoſphorum. Virgi. Heſperō. appellant
inde. Crepuſculum a crepero quod dubium ſignificat tāq;
lux dubia: vt incertum ſit id tempus noctis an diei exiſtat.
Poſt Crepuſculum prima fax dicitur a luminibus accenſis
deinde concubia ꝙ fere omnes tunc cubent. Alij ab eo ꝙ
ſileretur id tempus ſilentium noctis appellarunt: ſicut Liu.
ſilentio noctis eductas copias ſcribit. Nouiſſimo loco in/
tempeſta nox diciturq; non habeat idoneum tempus re/
bus agendis, & eo tempore nil agi tempeſtiuum eſt. Caſ/
ſius. Nocte intempeſta noſtram deuenit domum. In has

partes diſtribuebant diem qui conſtat ex.xxiiij.horis, & lucem tenebraſq; continet. Nam & nox pars diei. Dicimus autem diem a parte meliore. Vnde & vſus eſt vt ſine commemoratione noctis numerum dicamus dierum.

Dies ſm Ægiptyos inuocat̃ ab occaſu ſolis, ſm pſas ab ortu ſolis. ſm Hetr. & Athenienſes a ſexta hora diei. vt Ci. in auguralibus, & Gel. plene exequit̃. Interdũ diẽ dicimus vt ſol. i lucẽ intelligamus, tenebras vero ſub noctis noĩe. Vir. Noctes atq; dies patet atri ianua Ditis. Et dies quidem qui fit horis.xxiiij. naturalis dicitur. Qui autem ab ortu ſolis ad occaſum conficitur, artificialis appellari ſolet. Dies totius anni ex inſtitutiõe Numæ, aut feſti erant: aut profeſti: aut interciſi: aut comitiales: aut comperendini: aut ſtati, aut præliares. Erant & atri dies de quibus locis ſuis. Huius nominis genitiuus eſt diei: dij: dies: & die. Cic. pro ſex. Equites non daturos illius dies pœnas. Virgil. Libra dies. ſomniq; pares, vbi fecerit horas. Idem. Munera lętitiãq; dij. Sal. in Iug. Vix.x parte die: pro diei. Ablatiuus die vel diu. Idem. Diu noctuq; labora. Deriuata a die ſunt Quotidie pridie. meridies. nudiuſtertius nudius quart' diartũ: dieta: æquidialæ. equidium: diluculum: & perdius.

Diecula, diminutiuum a die generis fœ. ſignificat tempuſculum. Et accipit̃ pro mora: quod eſt hæc dies parua. Ter. in An. Non ſatis habes, ꝙ dieculã addo. i. aliq̃ tpis dilationẽ A pu. poſuit ꝓ die cuius dixit. Ad vnã ſaltẽ dieculã ſufficiẽs.

Dieſcit dies fit, ſicut Nocteſcit, nox fit quę carent ſuppoſito, & appoſito.

Diem de die ducere, eſt rem in longum protrahere.

Diem dicere alicui, eſt cõſtituere tp̃s: quo vel in iudicio comparare, vel aliquid aliud agere debeat, vt Nuptiarum diem dixit hoc eſt, tempus conſtituit: quo nuptię fieri debeant.

Diequarti, & diequartæ pro diequarto. Diequinti, & diequintæ, & deinceps, pro die quinto. Die priſtini, vel priſtinæ, pro die priſtino, quod nos conuerſo compoſitionis ordine dicimus pridie. Die craſtini pro die craſtino, & alia multa. Videntur autem veteres differentiam feciſſe inter dieq̃rto: & diequartę, vt illud pro præterito ſit: quod nos nudiuſquartus dicimus: hoc de futuro. Sunt autẽ hæc omnia compoſita, & pro aduerbijs accipiuntur.

Dieſpiter tris & teris, diei pater. i. Iuppiter ſicut dij ouis, q̃ſi diem iuuans: ꝙ hoĩes die: & luce: q̃ſi vita ipſa iuuaret. Hor. lib. Car. Namq; dieſpiter igni corruſco nubila diuidẽs. Macro. Ipſi quoq; Romani Dieſpitrẽ Iouem appellabant.

Directi, a die vocati ſunt crucifixi, quaſi ad diem prꝑſtitutam dãnationi erecti: a dierego, is. Feſtus ſcribit dierectus per antiphraſim dici apud veteres, volentes ſignificare malum diem. Vnde dierecta aduerbialiter dicimus Plau. Quintu dierecta, cum ſucula, & cum porculis. Deierecta inquit: quaſi in malam diem.

Dieteris. pen. cor. tp̃s duorũ anno. ſicut Trieteris triũ anno. pẽte eteris quinq; τὸ ἔτος τοῦ ἔτεος annus τρεῖς tres.

Diffamo, as, pen. pro. per diuerſas partes famam diuulgo: Aug. lib. iij. de ciui. dei. Romanum imperiũ tã longe, lateq; no poſſet augeri, & tam grandi gloria diffamari. In malam ptẽ ponitur apud Luc. Homo quidam erat diues qui habebat villicum, & hic diffamatus eſt apud illum.

Difareatio, ſacrificij, genus inter virum & vxorẽ quaſi diſſolutio. Confarreatio, q̃ fiebat farreo: libo adhibito.

Differo penul. cor. ſpatium temporis do. Vir. lib. vj. Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem. Vnde dilatio temporis prorogatio, ſiue extenſio dicitur. Interdum differre eſt in diuerſa loca ferre. Plau. in Ru. Nos cum ſcapha tempeſtas dextro verſum differt ab illis. Idem in Curti. Iam ego te faciam: vt hic formicæ te fruſtillatim differant. Interdum diffamare: diuulgare. Luc. Gaudes cum de me iſta foris ſermonibus differs: Plau. in Tri. Nolo ego mihi te tam proſpicere: qui meam egeſtatem leues: ſed, vt inops infamis ne ſim, ne mihi hanc famam differant: meam germanam meam ſororem in concubinatum magis: q̃ in matrimonium. Interdum diuidere, ſcindere, diſſipare. Terent. in Adel. Me miſeram differor doloribus. Interdum in ordinem ponere. Virgil. libr. iiij. Geor. Ille etiam ſeras in verſum diſtulit vlmos. Interdum diſtare. Cicer. in Verrem. At vide: quid differat inter meam opinionem & tuam. Hinc differentia, & indifferens.

Differitas pro differentia, quo antiqui vtebantur.

Diffibulare, eſt exinuare, aperire, diſcingere & fibulam reſoluere. Sta. li. vj. th. Et torto chlamidem diffibulat auro.

Diffido, dis, pe. pro. nõ fido credulitatem depono. Sene. Nec ſecundis rebus nimis fidendum nec aduerſis diffidendum eſt. Dicimus autem, diffido tibi: & diffido de te. Serui. Sul. Cice. Plura me ad te de hac reſcribere pudet: ne videar prudentiæ tuæ diffidere. Cice. ad Heren. Et de nobis non diffidimus.

Diffiteor ex dis, & fateor, ſignificat nego, non fateor. Hie. Nõ diffiteor oẽs nos, qui Chriſto credimus de idolatriæ errore veniſſe. Non.n. naſcimur. Sed renaſcimur chriſtiani.

Difficilis non facilis vide in eadem dictione facilis.

Diffinio, nis, pe. pro. ex dis, & finio eſt quaſi diſperiendo, diſtinguo, vnde diffinitio quæ: & diffinitio & finitio appellatur cõſtans ex genere & differentijs: vt homo eſt animal rõnale mortale. Quin. Finitio eſt rei ꝓpoſitę ꝓpria & dilucida & breuiter cõprehenſa verbis enũciatio. Dicta autẽ eſt diffinitio breuis oratio: per quã rei ius naturãq; cognoſcit̃ ſumpta trãſlatione ab his qui fundos prædiaq; diſpeſcunt alia ab alijs. Nam ſicut illi agrus ab agro diffiniunt atq; habitam de finibus controuerſiam diſtinguunt.

Diffluo, is, vide in dictione Fluo.

Diffugio in diuerſas partes fugio. Vir. li. iij. Geor. Quo toto exterita ſiluis Diffugiunt armenta.

Diffundo varie fundo hoc eſt hinc inde ſpargo. Amb. Ergo patris ſui venena diffundunt. Colu. lib. ij. Nam vel reſpuit duriciam ſoli dens aratri vel ſi qua parte penetrauit, nõ mutue diffundit humum.

Diffingo, is. Vide in dictione fingo.

Diffindo in diuerſas partes findo. Vir. Et media liquæfacto tempora plũbo diffidit ac multa porrectus extendit arena.

Digamus pe. cor. idem qꝫ bigamus: qui duas duxit vxores. Hiero. contra Ioui. Non damno digamos.

Digama mulier dicitur, quæ duos habuit maritos. Hiero. contra Ioui. Si clericus monogamus fuerit, & vxor eius digama: noli eum miniſterio applicare.

Digamma per duplex mm, bis, aut duplex gamma quæ eſt tertia Alphabeti græci littera. Vnde f, noſtrum digamma dicitur: quia figuram duplicis gamma detinet.

Digero, is, pe. cor. ſſi, ſtum, ordino, diſpono. Virg. Digerit in numerũ. Vnde digeſtio ſic dicit̃ a Pli. i. ordinatio. Q ſiqs dilucido interpretor. Idem lib. ij. Ita digerit omnia. Calchas. Quandoq; diuido: diſtinguo. Pli. li. xviij. Poma ſerantur, inſeranturq; vineæ paſtinentur ſemina digerantur. Hier. ad Dama. Vt ꝙ ne epiſtolari breuitate ſententias tibi velis digeri: aut ſingulorum libros cõfici. Quandoq; concoquo vnde & digeſtio, vt Digere pauliſper vinum, quo mades Mac. Igitur in ventre fit prima digeſtio. ſed ad primum ſignificatum reduci poteſt, cum digeſtio ſit diſtributio cibi ordinata: nam frigida lienem petunt tanq̃ frigoris domicilium, ſicut iecur caloris, quo calida confluunt.

Digeries diſpoſitio diſtributio. Mac. Nec mirum: ſi digeries morſu reprehenſionis caruit.

Digitus a digerendo quidam deriuari putant, ꝙ natura miro decentiq; ordine digitos digeſſerit. i. depoſuerit Digitorum nomina ſunt hęc. Pollex, Index. Infamis, ſiue famoſus. Medicus. i. medicinalis, ſeu anularis. Minimus. Auctore Porphyrio, Indicem, qui pollici proximus eſt, alio nomine ſalutarẽ veteres vocauerunt. Martia. lib. de nupt. phil. Quidam redimitus puer ados compreſſo digito ſalutari, ſilẽtium commonebat. Medius digitus alia habet nomina. Nã dictus eſt Verpus a verrẽdo podice. Ob quã etiam cauſam impudicus, ꝙ infamis vocatus eſt. Et quãdo porrigebatur ſignum deriſionis; & contumeliæ erat.

Mar. Oſtendit digitum: ſed impudicum alconte, dahoq;
ſymmachoq;. Iuue. Ipſe minaci pberet laqueũ, mediumq;
oſtenderet vnguẽ. pſi. Frõte: atq; vda labella infami digito
& luſtralib⁹ añ ſaliuis expiat. Hui⁹ diminutiuũ ẽ digitulus.

Digitum tollere ſignificat fauere, ſuffragari ſicut digitum de/
primere ſuffragium derogare. Hora. Vulgus vtroq; ſuum
laudabat pollice ludum. Iuue. Et verſo pollice vulgi quem
libet occidunt populariter. In emptione etiam digitus poſt
licitationem leuatur, ſignificantes quemq; emptioni ad lu
beſcere. Mar. Iam meares digitum ſuſtulit hoſpitibus. Vn/
de manceps eſt appellatus, qui quidpiam conducens, ma/
num tollebat ſe ſignificans emptorem. Hoc erat apud ve/
teres micare. per digitorum leuationem diſtrahere. Quod
emptio fieret per eleuationem digiti, oſtendit Amb. ad
Simpli. Sed non illud ſolum liber: qui dominum licitato/
rem nõ ptulit, aut tollentem digitum non vidit.

Digitale, quod eſt digitorum. Pli. lib. xxij. Et aricuſe radix in
vſu eſt digitali craſſitudine.

Digitale ſubſtantiuum, digitorũ tegmenta dicuntur. Var.
lib. de re ruſti. Olea manu ſtricta melior ea quæ digitis nu/
dis laudabilior, q̃ illa, quæ cum digitalibus.

Dignus, a, um, quod meretur: vt dignum laude, dignum ca
ſtigatione, quod meretur laudem, quod meretur caſtigatio
nem. Cuius contrarium eſt indignũ. Mar. Digna tuo cur/
ſis, indignaq; nomine dicam. Hoc eſt, dicam cur merearis,
& non merearis hoc nomen. Digna ſignificat pro meritis,
indigne præter merita. Ouid. Leniter ex merito q̃cquid pa/
tiare ferendum eſt. Quæ venit indigne pœna dolenda ve/
nit. Quidam etiam dignanter vſurpãt: quod eſt vel digne,
vel ſm materiam. Indignanter per indignationẽ.

Dignitas, a Dignus fit: & ſignificat, quod dignus eſt, ſeu ho/
norem alicui propter merita, vel impenſum, vel debitum.
Gelius. Cuius dignitas, nec augeri laudibus: nec minui de/
tractionibus poteſt. Accipitur quandoq; pro magiſtratuũ
adminiſtratione: & honore. Cice. Termo, Vt omnibus in
rebus ei te cõmodes, quo ad fides, dignitaſq; tua patietur.
Interdum ſumitur pro virili pulchritudine. Idem libro. j.
officio. Pulchritudinis duo ſunt genera. Vnum muliebræ,
quam venuſtatem appellamus. Alterum virile: quam digni
tatem dicimus. Sermonis etiam geſtus, vociſq; dignitas
dicitur: vt apud eundem ad Heren. Sermo diuiditur in par
tes quattuor, dignitatem demonſtrationem, narrationes,
iocationem, Dignitas oratio eſt cui aliqua grauitate: & vo/
cis remiſſione. Huius contrarium eſt Indignitas pro dede/
core ſiue ignominia: & quod indignum eſt, ſiue quod eſt
contra dignitatem. Ci. libro quarto ad Heren. Nequeo ver
bis conſequi indignitatem rei. Idem. Q. Ligario Cum ad
ſecundo kalendas inter calares priores rogatu fratrum tuo
rum veniſſem mane ad Cæſarem, atq; omnem adeundi,
atq; conueniendi illius in dignitatem: & moleſtiam per/
tuliſſent. Dicitur etiam indignitas, vt opponitur dignitati
virili. ſ. pro indecentia de qua lib. iij. ad Heren. Acuta excla
matio fauces: & vocem vulnerat eadem lædit auditorem.
Habet enim quiddam illiberale: & ad muliebrem potius
vociferationem, q̃ ad virilem dignitatem in dicendo ac/
cõmodatum.

Digno, as, dignum puto pertinetq; ad facilitatem & huma/
nitates. Pacu. Quis deos infernos, quibus cæleſtes dignet
honoribus. Huius paſſiuum eſt Dignor quod eſt dignus
habeor. Vir. Coniugio Anchiſa Veneris dignate ſuperbo.
In frequentiore vſu eſt Dignor deponens pro dignum iu/
dico, ſeu habeo Sue. in Auguſt. Vniuerſum deniq; genus
operas aliquas publico ſpectaculo prebentium, etiam cu/
ra ſua dignatus eſt. ideſt dignum iudicauit, & dignatione
ſua proſecutus eſt. Cice. in economico. Homo ex eo nume
ro hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur. i. di/
gni habentur. Huius contrarium eſt dedignor, quod non
eſt dignor vel indignum reputo contemno. Virg. Quos
ego ſum totiens iam dedignata maritos. Indignor vero
iraſcor, ſeu moleſte fero, quaſi ea patiens, quibus nõ ſum
dignus. Serui. Sul. Hem nos homunculi Indignamur, ſi q̃s
noſtrum interierit. Aliquñ cõſtruitur cũ datiuo. Hiero. ſuper
Mat. Decem apoſtoli non indignantur matri filiorũ Zebe
dei. Aliquando cũ ablatiuo, mediante de: vt apud Euãg. Et
audiẽtes decẽ indignati ſunt de duobus fratribus.

Dignatus participium modo actiue ponitur: vt prima Syra/
cuſio dignata eſt ludera verſu: modo paſſiue: vt Coniugio
Anchiſa veneris dignata ſuperbo.

Dignatio apud eccleſiaſticos pro manſuetudine & lenitate,
facilitate capitur. Apud Liui. pro familiaritate: ſiue gratia,
cum lib. ij. iquit Api. interpres lectus, haud ita multo poſt
in principum indignationem peruenit, Indignatio, ira.
Iuue. Si natura negat facit indignatio verſum.

Digladiari, eſt varie gladijs certare. Cice. per tranſlationem
pro diſſentire, cõtendere: & veluti gladijs dilaniari poſuit
cum ait, Quid ãtipr digladiar cũ carneade tot voluminibus.

Dignoro, s, ſigna i pmo: vt fieri ſolet ipecorib⁹ vt dignoſcar.

Dignoſco, diuerſe noſco, diſcerno. Lactã. lib. vj. Inuicemq;
ſe diſgnoſcunt.

Digredior, diſcedo. Virg. Hos ego digrediens, lachrymis af/
fabar obortis. Cic. cornifi. Et ſi per iniquo patiebar animo
te a me digredi. Inde digreſſio: & digreſſus, pro diſceſſu.

Dijambus ex dis: & iambus: ſed s, abijcitur. Pes eſt ex duo/
bus iambis conſtans: vt amœnitas.

Dijudico, diligenter, ſeu diuiſim iudico. Cice. in Tuſcu. Ve/
rum igitur inter has ſententias dijudicare malimus, an ad
propoſitum redire.

Dilacero, as, vide in dictione Lacero.

Dilato, as. pe. pro. latum facio, vt eſt illud, Dilatãt philateria.

Dilabor, pe. pro. deorſum ſeu variæ labor, corruo. Lactã. lib.
iij. Domus ab habitatore deſerta dilabitur. i. corruit. Cic. in
Lel. Iam. n. a ſapientium familiaritatibus ad vulgares ami
citias oratio noſtra dilabitur. i. deſcẽdit decurrit. Aliquãdo
dilabi eſt deficere. Lactã. lib. vij. Deſcribentes quaſi fatigati
& dilabentis mundi ſenectutem. Item diffugere ſeu diſce/
dere. Cice. lib. j. Tuſ. ſed neſcio quomodo dũ lego aſſen/
tior. Compoſui librum: & mecum ipſæ de immortalitate
animorum cœpi cogitare aſſenſio illa omnis dilabitur.

Dilapido, as, diſperdo. Teren. in Phor. Conueniẽdus Phor/
mio eſt prius q̃; dilapidet noſtras triginta minas. Hie. in
bonum vſus eſt Oceano ſcribens. Omnem cenſum diſtri/
buit, dilapidauit, ac vendidit, & in pecuniam congregatũ,
vſibus pauperum præparauit.

Dilẽma, atis, & Dilẽmatũ per duplex mm, argumẽtum eſt,
qđ vtrinq; aduerſariũ capit. Hiero. cõtra Ruffi. Hoc eſt ve/
rum dilẽmatũ tuum, non ex dialectica arte, quam neſcis,
ſed eſt carnificum officina, & meditatione prolatum.

Diligo is, xi ctum, ſignificat amo q̃uis minoris vis ſit: vt
ſupra in dictiõe amo dictũ eſt. Q ñq; diligere ſignificat di/
uidere. Pla. in cur. Clypeatus elephas vbi machera diligit.

Diligens a legendo dicitur ſtudioſus, q eorum, quæ ama/
mus ſtudioſiſſimus. Hinc diligentia quæ ad corpus: & ad
animum refertur cura ad animum, opera ad corpus. Ideo
in oratione cũ ſæpenumero iſta ponantur, diligẽtia ſemp
in fine ponitur. Aliquando etiam ponitur pro dilectione.
Horũ contraria ſunt negligens, & indiligens, negligentia,
& indiligentia. Cic de opti. ge. di. Sed quædam etiã negli/
gentia eſt diligens. Teren. in adel. Ingenium tuum noui li/
ber ile: ſed vereor indiligẽs nimiũ ſies. Idem in Phor. Pol.
mei patris parta bene indiligenter curantur.

Dilogia cum accentu in pe. figura eſt cum ambiguum dictũ
duas res ſignificat. ἀπό τοῦ δὶς καὶ λόγος.

Dilorico, as ex dis: & lorico diſcindo dilacero. Cice. lib. ij. de
Ora. Qui in cauſa perorãda nõ dubitauit reum exire cõ/
ſularem: & eius diloricare tunicam: & iudicibus cicatrices
aduerſas ſenis imperatoris oſtendere. Alibi idem exemplũ
memorans dixit. Tunicam a pectore diſcidit vt intelliga/
mus idem eſſe dilloricare: & diſcindere. Egeſſippus libro
quarto. Momentanei bellatoris: gladios occullentes quẽ/
cũq; reperiebãt diloricabãt: qđ eſt quaſi loricã diſſoluebãt

ſicut diffibulare eſt diſcingere: & fibulam reſoluere.

Dilucidus, clarus, dilucido, clarum facio, vide in Lucido.

Diluculum ante ſolis ortum, aurora, quaſi parua diei lux ꝙ tum dies luceſcere, incipit Hie. ad Euſt. Horam tertiam, ſextam, nonam, diluculum quoq; : & veſperam, nemo eſt qui neſciat.

Diluculo aduerbium, ſignificat ſummo mane.

Diluculo, as, ſignificat diluculum fieri. Gel. Die craſtino vbi primum diluculabit, fac amicos adeas: & roges veniant.

Diluculaſcit, diluceſcere incipit.

Diluceſcit, dies fit.

Diludia, ludorum intermiſſio.

Diluo, is, lui, tum, ex di, & luo, ſignificat lauo, purgo, reſoluo. Ci. lib. iij. Quæ cogitatio vna maxime omnes moleſtias extenuat: & diluit. i. reſoluit: & eneruat, quẽadmodum vinum aqua dilutum ſubneruatur. Per tranſlationem diluere etiam crimina dicimus. i. purgare & refellere. Et oratores diluere dicuntur quando refellunt obiectiones aduerſarij. Et diluere eſt aqua vinum: vel alium liquorem miſcere, temperare: & rem duriorem ſpiſſioremq; miſto humore liqueſacere Virgi. Cui tu lacte fauos: & miti dilue Baccho. Et Perſ. Diluis helleborum, dixit pro eo: quod eſt, medicamentis temperas.

Dilutus, um, pe. pro. quod eſt mixtum. Vnde vinum aqua mixtum dicitur dilutum. Mar. Diluti bibis vnciam falerni. A quo dilutius: & dilutiſſimum, prout minus, pluſue aquę admixtum fuerit. Vnde Celſus pręcipit hyemne meracius eſſe bibendum: ęſtate dilutius. Hiero. Vinum dilutius vocat aquatius. Vinum inquit: ſi aquatius bibitur, calix frãgitur: menſa ſubuertitur. Meracius vinum dicitur quod minus dilutum, ſiue aquatum eſt. Conſtat, qui lymphatum vinum dicunt, nõ ſatis recte dicere, ꝙ lymphatus aliud ſignificet. Dilutus color dicitur, cui veluti aqua adhibita: minus eſt intenſus. Gel. Lutheus color rufus eſt dilutior. Dilutum etiam neu. genere vocatur id liquidum, in quo aliqd certo tempore infuſum fuit. vt ſi in vas vini appoſitum abſynthium fuerit, deinde poſt interiectum tẽpus abſtractũ, id vinum abſynthij dilutũ dicetur. Pli. Bibitur & madefacti abſynthij dilutum. Ita enim appellatur hoc genus. Et lucre. Dilutũ abſyntium dixit in potionem reſolutum.

Diluuium, qđ varię diluit. Nam diluuium diuerſorũ purgamentũ fuit, oia diluens, quando. ſ. imodicis imbribus: vel vexatur terra: vel obruitur: quæ & inundatio dicitur.

Dimano, as, penul. cor. diuerſę, ſiue diuiſim mano, defluo. Cice. pro. M. Celio. Equidem: vt ad me reuertar, ab his fontibus profluxi ad hominum famam: vt meus hic forensis labor, vitęq; ratio dimanauit ad exiſtimationem hominũ paulo latius a iudicio meorum.

Dimenſum, qđ & Demenſum dicitur, vide in Demetior.

Dimergo, is, vide in dictione Mergo.

Dimico, as, penul. cor. pugno, quod proprie fit re. Cõtendo vero verbis tm̃. Ci. li. iij. de ora. Quapropter tot, tãtaſq; cauſas clariſſimorum hominum: atq; optimorum virorum me ſemper ab omni cõtentione, ac dimicatione reuocaſti.

Dimidius, a, um, quaſi per medium diuiſus. Et dicitur de rebus: quæ ſeparatę ſunt. Nam eſt pars altera ex dimidiato. Mar. Dimidium donare lino, q̃; credere totũ. Qui mauult mauult perdere dimidium.

Dimidiatus, a, um, dr̃ de rebus: quæ continue ſunt: & non ſeparantur: quaſi diſmediatus: & in partes duas partes diuiſus. Vñ Cice. in Tuſc. dimidiatum menſem dixit. Et qui ex mille denarijs: qui ei debebantur quingentos recepit: dimidium ſe recepiſſe dicet: non dimidiatum. Et ſi cui cyphus argenteus cum alio cõmunis in partes duas diuiſus ſit: dimidiatum dicemus: non dimidium cyphum.

Diminuo, is, quaſi in diuerſas partes minuo. Te. in Adelp. Diminuetur tibi celebrum.

Dimitto, tis, diuerſę mitto Liuius Igitur. C. Manlium Feſulas, atq; in partem Ethrurie Septimium quendam camertem in agrum picenũ. C. Iuliũ in apuliã dimiſit. Aliquãdo dimittere eſt abire permittere, licentiam dare, caſſare. Cice. lib. j. offi. Cum autẽ Pompilo videret vnam dimittere legionem Salu. Deinde eos pollicitus operam ſuam domum dimiſit. i. licentia. Aliquando mittere. Virgi. Equidem per litora certos dimittam. Inde dimiſſi legati dicuntur. Aliquando dare. Virg. Dimiſſaq; nomina gẽtis Ab Ioue. Aliquando eſt permittere in poteſtatem dare. Cice. lib. j. de Repu. Tum annui conſules, cum dimiſſi populo faſces. Aliquando derelinquere. Lau. Dimitto te diſcedens. i. relinquo dimitto te diſcedentem. i. abire permitto. Aliquando humiliare. Virg. Deiecit vultũ: & dimiſſa voce locuta eſt. Aliquando porrigere producere. Var. Cum etiam Thais Menandri tunicã dimiſſam habeat ad talos. Aliquãdo dimittere, hoc eſt deſuper mittere. Virg. dimiſſum lapſi p funẽ. Sal. Cum ſtrepitu dimiſſum victorię ſimulachrum.

Dimiſſus quandoq; pro abiecto ponitur. Cic. Timido aio humili, dimiſſo. Quandoq; pro humili, & miſerabili.

Dimiſſorię lr̃ę inquit, Modeſtinus. Sunt quę vulgo ep̃lę ꝙ per eas cãs ad eum, qui appellatus eſt dimittitur.

Dimulgo, as, diuerſe publico. Cice. Apio. Quare viſum eſt occultius agendum, neq; vllo modo dimulgandum.

Dindymus, pe. cor. in ſingulari maſc. generis. i plurali neu. iuga ſunt montis Idę phyrgię matri deum dicata. Proper. Dinſdimus: & ſacra fabricata inuenta Cybille. Vir. Ite per alta dindyma. Dicta dindyma vt phylo ſtephis inquit ꝙ illic vltra extiterint gemina quę dinchyma graeci vocant. Stra numero plurali tm̃ declinat. Alij quoniã didymis. i. duobus iugis aſſurgat alij a puella quę geminos vno partu illic enixa eſt quos didymos græci vocant.

Dinoſis, pe. pro. græce δείνωσις latinę grauitas appellatur.

Diobolares, meretrices dicuntur quę duobus obolis ducũtur, Sunt qui ſcribant Diolares, hoc eſt viliſſimę meretrices, que ſub dio paruo ſtipendio proſtant.

Diocles, nomen viri proprium: quaſi Iouis gloria διὸς Iouis κλέος gloria.

Diœceſis, cum œ diph. pe. pro. latinę gubernatio, adminiſtratio, diſpoſitio, ſiue iuriſdictio, a διοικέω guberno tueor. Sunt autẽ diœceſes pontificum in quas adminiſtrandi officium, ſui liberam habent poteſtatem, propter quod diœceſani epiſcopi vocantur.

Diogenes, pe. cor. nomen philoſophi cynici famoſiſſimi. Antiſthenis diſcipuli, de quo ſcribitur, ꝙ cum antiſthenes nullum diſcipulorum reciperet: & perſeuerantem Diogenem remouere non poſſet, nouiſſime claua minatus eſt, niſi abiret. Cui ille ſubiecisse dicitur caput, atq; dixiſſe. Nullus tam durus baculus erit: q me a tuo poſſit obſequio ſeparare. Vtebatur Diogenes palliolo duplici propter frigus. Peram pro cellario habuit ſecumq; portauit clauã ob corpuſculi fragilitatem, qua iam ſenex membra ſuſtentare ſolitus erat, ἡμερόβιος vt inqt Hiero. ideſt diarij victus vulgo appellatus fuit, in pręſentem horam poſcens a quolibet: & accipiens cibum. Habitauit autem in portarum veſtibulis: & porticibus ciuitatum. Cũq; ſe contorqueret in dolio: volubilem ſe habere domum iocabatur: & ſe cum temporibus immutantem. Frigore enim os doliũ vertebat in meridiem, ęſtate ad ſeptẽtrionem: & vtcũq; ſol ſe inclinauerat. Diogenis prætorium ſe vertebatur. Ferunt accedẽtem Alexandrum rogaſſe: ne ſibi apricanti a ſole obſtaret. Obijt ferme nonagenarius. Aiunt quidam: cum moreretur mandaſſe: vt cadauer ſuum in ſepultum proijceretur: vt omnes beſtiæ participes ipſius eſſent. Fuerũt alij quattuor Diogenes: quorum vnus fuit Apolloniata Anaximenis auditor temporibus Anaxigore. Alius Sicyonius, qui peloponeſiaca ſcripſit. Alius Stoicus ex Seleucia: q Babylonius ob vicinitatem dictus fuit. Alius Tharſenſis: quęſtionum poeticarum ſcriptor: ſed in cynicum Nicanor tale ex pigrãma iſcripſit, διογένεος γε λέγετι σοφῶς. quod & Suidas repetit, τὸ δε ἐπίγραμμα διὰ βραχέων.

Diogenetus fuit vnus itinerum Alexandri regis menſor. Alius fuit ætate Cæſaris Antonini phi pictor egregius

de quo Iuli. Capi. Alius Clitonachi pater illius peni, qui ſucceſſit Carneadi, vocatus Ante haſdrubal. Fuere & alij huius nominis. Familiare græcis vocabulum.

Diodorus, pe. pro. nomē philoſophi Socratici, de quo Hier. ſic ſcribit. Diod. Socraticus quinq; filias dialecticas inſignis pudicitiæ habuiſſe narratur, de quibus & Philocarneardis magiſter pleniſſimā ſcribit hiſtoriā. Hic putauit ſummum bonū carere omni moleſtia cū honeſtate. Fuit & Diodorus Siculus hyſtoricus, & Diodorus ſtoicus phs cæcus. De quo Ci. in Bruto ſic ait. Eram cum ſtoico Diodoro, qui cū habitauiſſet apud me, cus Quinto vixiſſet, nuper eſt domi meæ mortuus, a quo cum alijs rebus, tum ſtudioſiſſime in dialectica exercebar. De hoc etiam in. v. Tuſcu.

Diomedes rex Æcholiæ Tidei, & Deiphiles filius qui fortiſſimus danaum appellatus eſt. Fuit & alius Diomedes Trachum rex truculentus, qui equos ſuos aduenarus carnibus in Tyrida oppido paſcebat, ſed poſtea ab Hercule equis ſuis impabulum appoſitus fuit. Fuit & alius Diomedes grammaticus multi ingenij vir.

Diomedei, campi vocati ſunt in Apulia, qui in diuiſione regni, quā cum Dauno feciſſe dicitur Diomedi ceſſerunt.

Diomedeæ inſulæ duæ e regione Gargani ſunt, quarū altera habitatores habet, altera deſerta eſt, vbi diſparuiſſe aiūt Diomedem, & ſocios eius ob dolorē in aues cōuerſos, quę ob id Diomedeæ vocitatæ ſunt. Has Iuba cataractas appellat, dentes eius eſſe dīr, oculi igneo colore, cętero corpore candidę ſunt, quæ in ſola Diomedea inſula viſuntur.

Diomeda Phorbantis filia fuit, quam Achilles, & Leſbo raptam concubinam habuit.

Dion, nomen proprium Syracuſani nobilis, qui adeo Platonem amauit, vt ſe eidem totum traderet. Hic patriā aſſeruit in libertatē expulſo Dionyſio tyranno. De quo Plutar. refert, ꝙ cum calippum, cui omniū vni maxime fiderēt, inſidias ſibi tendere, accepiſſet, eum arguere paſſus non eſt, mori inquiens longe pſtare ꝙ̄ viuere, vbi nō hoſtes ſolus, ſed etiā amicos cauere oportuerit. Alter fuit Dion pruſeus orator, cui ob elegantias chryſoſtomo cognomen fuit, ſed tamen Dion ita de ſeipſo ſcribit λέγω γαὶ πρότου τὸ οὐ ἡ τιῶς ὅσ δίων ὁ προυσαεὺς ὅε ἐπὶ τοῦ στενῆρου καὶ ἀλεξανδροῦ τοῦ αὐτοκρατόρου γενομένος ἀλλαὸς ἰωάννης ὁ ξιφιλῖνος ἀδελφὸς παῖς ὢν ἰωάννου πατρὶ ἀρχοῦ ἐπὶ δὲ μιχαὴλ αὐτοκράτορος τοῦ δουκᾶ τὴν ἐπιτομὴν ταύτην τῶν πολλῶν βιβλίων τοῦ δίωνος συντατόμενος.

Dione, es, vna ex nymphis Oceani, & Tethyos filia, vt quidam perhibent, a qua Venus ex Ioue nata ſit vt inquit Heſio. vnde & Dionęa dicta eſt. Virgi. Sacra Dionęę matri. Et alibi. Ecce dionęi proceſſit Cęſaris aſtrum.

Dionyſius dictus eſt Bacchus, & dionyſia bacchanalia Bacchi feſta. Fuit & hoc nomine philoſophus Heracleotes. Zenonis ſtoici auditor, qui cum renum morbo laboraret, cruciareturq; cruciatu impatibili, ſuccūbens dolori clamabat falſa eſſe quæ a Zenone didicerat, zeno enim & ſtoici hoc omnes habent dogma dolorē. ſ. non eſſe malum, ſed adiaphoron, hoc eſt indifferentē. Fuit & Dionyſius tyrannus ſyracuſanus ſuffectus Dionyſio ſeniori, qui cum ciuitatem ſyracuſanas cædibus repleſſet, expulſus eſt, iterūq; receptus cum crudelior in dies eſſet rurſus extorris Corinthiū in exilium proficiſcit, vbi in ſordidiſſimū vitæ genus deſcendit, in popinis, lupanaribuſq; reſidens, vt contēnendus magis, ꝙ̄ metuēdus videret. Nouiſſime ſe ludi magiſtrus pfeſſus, pueros in triuio; docebat, vt qm̄ viris imperare non poterat, ſaltē pueris imperaret. Erat. n. eruditus, vtpote Platonis auditor. Olim interrogatus iam exul, quid ſibi phia pfuiſſet ſcienter rſdit, vt ęquo animo ferrē talem fortunę mutabilitatē. Regnauit ħ annis. xxxviij. Plutar. auctor eſt regiam Dionyſij pulueruientā fuiſſe ppter eorum multitudinē, qui geometricas in puluere figuras deſcribebant. Ambo th. & pater, & filius phi Platonē pręceptorē audierunt. Et pſ quidem manu fortis & bello gitus fuit. Et qd in tyrāno non facile reperitur: non libidinoſus: non auarus, nullius rei cupidus niſi ſingularis perpetuiq; impij, & ob id crudelis. Plato aūt iunior λίθος ἐσ' ἀμέθισος ἐγὼ δ' ὁ πότας διονυσος, ἢ πειθέτω νήφειν ἢ μαθέτω μεθύειν. idēſt hic lapis eſt ametiſtus, ego aūt bibulus bacchus, vel crede ſobrium eſſe, vel diſce inebriari: quia erant duo cōtraria ſimul, lapis contra ebrietatem: vnde habet nomē, & bacchus. q. d. crede, ꝙ vnus noſtrum vincet, ſed melius eſt bibere.

Diophanes, pe. pro. nomen viri bithynici, de quo colu. diophanes bithynius vti cenſem totum Dionyſium peni magonis interpretem per multa diffuſum volumina ſex epitomis circūſcripſit.

Diopatra, Inſtrumentum geometricum, ab explorando perſpiciendoq;. In qua ſignificatione vtitur Ptole. Sed Vitru. lib. viij. accipit pro regula ad liberandas aquas, cum ait. Libratur aqua diopetris.

Dioryges, ſunt foſſę manu factę, qua dictione vtitur Pōp.

Diorictos: ſignificat abſciſſam cōtinenti: & eſt nomē inſulę.

Dioſpolis, Ægyptij ciuitas, quæ Iouis ciuitas Hecatompylos quandoq; dicta fuit. Sunt & alię locis alijs hoc nomine in Ægypto quattuor, præter hanc, puſilæ ciuitates. Item in Lydia, & in palæſtina.

Diotę ſunt vaſa ſeu dolia fictilia duas anſas habentia: & ad ſeruanda vina accōmodata. Hora. Deprome quadrimum ſabina o thaliarche metæ diota.

Dioxippus nomen pugilis nobilis apud græcos Alexandri magni ætate qui ſibi poſtea mortē conſciuit lege curtium.

Dipelus, vir cretenſis Scyli frater, qui ambo teſte Plin. Primi omnium marmore ſculpendo claruere.

Diphilus pe. cor. Iouis amicus dicitur.

Dyſphylus, malus amicus.

Diphthongus, eſt conglutinatio duarū vocalium vim ſuam retinentium, ex δίς & φθόγγος qui vocalis eſt ſonus. Et ſciendum, ꝙ vbicūq;, a, vel e in omnibus ante finalē reperiunt, fere vbiq;, a, & u, vel e, & u, diuidunt, vt Nicolaus, Archelaus, alueus, cereus. Excipiunt laus, fraus, & heus, in quibus eſt diphtongus. In gręcis vero dictionibus aliqñ habentur diphthongi. Virg. Orpheus in ſiluis inter delphinas orion. Et oīs diphthongus, aut eſt in principio, vt Æneas aut in meſſo, vt coquus, aut in fine: vt muſę.

Diphtera, alio nōīe beta, veſtis paſtoritia ex pellibus ouium: aut caprarum conſutis.

Diplois dis, proprie dī duplicitas ab δίς bis vel duplois ab δύω γ in u, mutata & πλέκω plico pōt tamen dici omne indumentum ſuffultum pelle vel panno.

Diplomata, genus tabellarum. Seruius ſcribit diploma eſſe epiſtolam, vel ſcripturam aliquam ad alium miſſam, a verbo græco διπλῶ duplico. Inde diploma, duplicatio litteræ: eo quod duplicentur. Alij putant diplomata eſſe ſingularium virorum & vicorum priuilegia in tabellis ſcripta: & in quibus principis nomen ad ſcribitur. Vulgus bullas: ſemidocti ſupplicationes: docti ſupplices libellos vocant: quę & breues dicuntur. Cicero. Apio. Diploma ſtatim non eſt datum, ꝙ mirifica eſt improbitas in quibuſdam, qui tuliſſent acerbius. Et pro cor. Balbo. Mitto diplomata tota, in prouincia paſſim data. Suet. de Augu. In diplomatibus, libelliſq; & epiſtolis ſignandis initio ſphinghę vſus eſt mox imagine magni Alexandri. Gręci διπλόως dicunt duplū, tanq; duplices illę tabellę dici poſſint diplomata.

Dipondium, & dipondius, ſiue dupondium, & dupondius a duobus ponderibus dicitur. Nam, vt Var. docet, duos aſſes pendebat. As verro nummus libralis: & dupondium nummus bilibris dicebatur.

Dipſas, adis, latine ſitis dicit. Et eſt genus aſpidis cuius morſu incredibilis ſitis inducitur. Luc. li. viij. In medijs ſitiebāt dipſades vndis. Et in dente. Scorpio, & dipſas. Luc. autem. τὸ δὲ δὴ πάντων ἑρπετῶν δεινότατον ὁ ἠ ψάμμος τρέφει ἡ δίψας ἐστὶ ὄφις ἡ πάνυ μέγας ἐχ δυη σ μοιος: & plurima dicit.

Diptota, pe. pro. dicunt nomina duos tantū caſus hñtia ſic

tetraptota, pentaptota, quæ hñt quattuor, & quinq; caſus.

Diptychum, pe.cor. dicit duplicatũ. Amb.li. Hexa. Explorat ſi qñ oſtreum in remotis ab omni vento locis cõtra ſolis radios, dipthycum illud ſuum aperiat, & reſeret clauſtra teſtarũ, vt libero aere viſceris ſui voluptatẽ quãdam capiat.

Dirrachium ciuitas tarento proxima: quæ nunc durachius, antea Epidamnus. Dicta a durachio qui portum vrbi adiecit. Vel quaſi diſrachiõ. hoc eſt difficilis exitus. Mutatur ſ, in r, ſicut fieri ſolet in multis. Euſta. vero ait diſrachium dici propter aſperitatẽ peninſulæ in qua ſita eſt. Rachis. n. græce ſpinam dicit. Eſt aũt nodis confragoſa inſtar ſpinæ.

Dirum, crudele, infeſtum, quaſi deorũ ira immiſſum. Virg. Priuſq; Dira per incautũ ſerpant cõtagia vulgus. Huic diræ furiæ, quaſi deorũ iræ. Aliqñ accipitur pro magno. Idem. Iam tum religio pauidos terrebat agreſtes Dira loci.

Diritas, crudelitas. Cice. Intelligi põt ex his fratribus, qui in adelphis ſunt, quãta in altero diritas, in altero comitas.

Diræ execrationes, & imprecationes ſunt, quę in maliuolos effundebant horrendæ deos quoſdas inauditos cõpellantes, quibus quiſqs obnoxius erat, neceſſe erat illũ maximo affici infortunio. Hora. Diris vos agam dira deteſtatio. Et diræ dicunt furie in vita quaſi deorũ iræ. Virgi. Vltriceſq; ſedent in limine diræ. Et pprie in cœlo ſunt diræ furiæ in terris Eumenides ad inferos. Vnde & tres eſſe dicuntur.

Dirce nomen mulieris Lyci Thebarum regis vxoris, quam poetæ fingunt cõuerſam in fontẽ ſui nominis cum Amphione tauris alligata & diſcerpta fuiſſet: a quo fonte thebani ſunt appellati dircæi. Alia fuit dirce Babylonia, q̃ ſua forma tumens in piſcem cõuerſa eſt. Oui. li. iiij. Met. Dirce, quam verſam ſquãmis velantibus artus.

Dirceus, cum ę diphthon. dicitur Aonius, ſiue Thebanus. Nam pars Bœotiæ, in qua fons eſt dirceus, dircea cognominata eſt. Et apud Virg. Amphion dirceus dictus eſt, ideſt Thebanus.

Diribitorium, locus erat, in quo recenſebantur exercitus, & ſtipendia militiæ numerabant, a diribendo, hoc eſt diſtribuendo. Pli. in epiſtolis pedagium appellat id, qđ diribitorium dici vt, ἀπὸ τῶν παίδων. i. a pueris, & miniſtris.

Diribitores, diſtributores. Cice. de reditu ſuo ad ſenatum. Quando, inquit, vlla dignitate tot rogatores, diribitores, cuſtodeſq; vidiſtis. Hoc eſt diuiſores, diſtributoreſq;, qui inter tribus viritim pecunias diuiderent. Quos Plau. in Aul. curiarum magiſtros appellauit. Qui diſtribuerent argenti minas in viros. Ex hac ſimilitudine ſtructores epularum, & omnino præpoſiti negocijs, vocabulum id quãdoq; accipiunt pro loco, in quo miniſtri diuerſantur. Apul. lib. ij. de Aſi. Frequens, inquit ibi epulonũ diribitores pluſculi ſplẽdide amicti fercula copioſa ſcitulæ ſubminiſtrata.

Dirigo, is, pe. cor. ex di, & rego, ſignificat obliquum emẽdo. Plau. ad Ciceroni. Vtinam iter dirigerem. Apud Plautus inuenitur dirigere pro diffidere.

Dirigeo, ges, gui, ſignificat præ frigore, aut timore, aut alio caſu viribus deſtituor & inflexibilis maneo. Vir. Diriguit viſu in medio, calor oſſa reliquit. i. diuerſis modis rigidus factus eſt, quia præ formidine contractus eſt.

Dirimo, is, penul. cor. emi, emptum, ex di, & emo, & interpoſita, ſiue ex dis, & emo, s in r, mutata cõponi videtur. Et ſignificat diuido. Hiero. in vita patrum. Ob hoc autem dirimuntur habitaculis, vt ſilentij ſui quiete, & intentione mentis diuina ſectãtes, nec vox aliqua, nec occurſus vllus, aut ſermo aliquis ocioſus perturbet. Aliquando dirimere ponitur pro deſtruere. Salu. Quia nondum frequentes armati conuenerant, ea res conſilium diremit.

Diripio, is, pe. cor. vide in dictione Deripio.

Dirumpo, is, vide rumpo, ſeu violẽter ſcindo. Plau. in Cur. Geminos in ventre videor habere filios, nihil metuo, niſi medius dirumpar miſer. Refertur quandoq; ad animum. Cicer. Dirumpor dolore.

Diruncino, as vide in dictione Runcina.

Diruncio, is, ſignificat depurgo, & quaſi dirum eijcio.

Dis præpoſitio diſiunctiua, de qua ſupra dictum eſt.

Dis ditis, diuitiarum, & inferorũ deus, vt inquit Stra. Græce Pluto dicitur, quia terrenam omnem vim, atq; naturã diti patri dedicatam putabant, q̃ diuitię omnes e terris oriant, & in terras recidãt. Nã πλοῦτος, τοῦ latine diuitię. Quintamen lib. j. a cõtrario interpretatur, quia minime diues eſt. Ponitur etiã dis pro diuite. Plau. in Au. Dites diuitijs, qui aureos montes colunt, ego ſolus ſupero. Teren. in Adel. Dis quidem eſſes de mea, ac rem tuam cõſtabiliſſes. Hinc ditior, & ditiſſimus. Dito, as, & ditio pro imperio.

Diſcapedino, as, pe. cor. a capedine fit, ſignificatq; refero apia Apul. Hyagnis primus in canẽdo manus diſcapedinauit.

Diſcerpo, is, pſi, ptum, ex dis, & carpo, varie cedo, diſtraho, diſcindo. Liui. li. j. Fuiſſe tum quoq; aliquos, qui diſcerptũ regem patrum manibus taciti arguerent. Var. Duabuſqs admotis quadrigis alligatum corpus equis in diuerſum ter concitatus diſcerpſere.

Diſcindo, is, diſcindi, penul. cor. a dis, & ſcindo. Diſcidi vero penul. pro. fit a dis, & cędo. Teren. in Adel. Vide, vt diſcidit mihi labrum.

Diſſecatus, a, um, quod eſt per anatomen exẽteratus. Quod enim gręci τὴν τομὴν, nos diſſectionem: & con fectionẽ vocamus, vt apud Pli. & Celſum accipi poteſt. Ariſt. Chamæleon, diſſectus totus ſpirare præterea diu poteſt. Fit aũt a Diſſeco, as, pen. cor. qđ eſt dilanio, & varijs modis ſeco, ſiue in varias partes diuido. Vnde diuiſiones patrimonio p inter conſortes dicuntur diſſectiones.

Diſcepto, as, a dis, & cepto, is diſputo, contendo, diſcordo, & proprie verbis. Certa re vero armis. Hiero. in Eſaia. Adhuc iudicio contendam vobiſcum & cum filijs veſtris diſceptabo. Aliquando etiam moderor diſcrimino, cõpono. Cice. li. iiij. Tuſcu. Itaqs illius veræ, elegantiſqs philoſophię, quę ducta eſt a Socrate in peripaticis adhuc permanſit, & idem alio modo dicentibus Stoicis, cum Academici eorum cõtrouerſias diſceptarent nulla fere ſunt, aut pauca admodũ latina monumenta. Hinc diſceptator, dicitur rei, ſententięqs moderator & qui iudice ad lites dirimendas interuenit: vt docet Cice. in partitionibus ad filium.

Diſcedo, is, recedo. Pli. Faceſſite hinc: atqs a nobis diſcedite. Aliqñ tacetur locus, de quo, & ponitur locus ad quẽ. Aug. Dñs diſceſſit trans Iordanem. Aliqñ vtrunqs ponimus, vt Non diu eſt, ex quo ille hinc rus abijt. Interdũ diſcedere ponitur pro excipere, vt ſi dicam. Cum diſceſſi a parentibus nemo eſt mihi te carior, ideſt parentibus exceptis. Cic. Len. Cum a vobis ſalutis meæ auctoribus diſceſſerim, velim te exiſtimare neminem eſſe, cuius officijs me tam eſſe deuinctum non ſolum cõfitear, ſed etiam gaudeam. Interdũ pro diſtendor, diuidor. Idem lib. iij. offi. Hinc ille Giges inducitur a Platone, qui cũ terra diſceſſiſſet, magnis quibuſdã imbribus deſcendit in illum hiatũ. A diſcedo fit diſceſſus, pro receſſu, & diſceſſio, pro diuiſione, & hiatu.

Diſcordia quaſi cordium diſſenſio ſeditio ſeorſum eũdo cum populo ſecum diſcordante res ad manus vocat. Hinc Diſcordo, as.

Diſcerno, is, diſcreui, etum, ſeparo. Hiero. ad Tyraſium. Gaudent, tam parentes a filijs, q̃ filij a parentibus, prouocante diabolo ſeparari, ad indulgentias percipiendam nolunt ab inuicem deo vocante diſcerni. Quandoq; ſignificat certo. Apul. armis potius diſcernere, q̃ iure vti voluerunt. Quandoq; diſtincte cognoſco. Teren. in Adel. Quid hoc malũ infelicitatis nequeo ſatis diſcernere, niſi me credo huic eſſe natum rei ferundis miſerijs.

Diſcretus a um, participium paſſiuę ſignificationis: vt apud Colu. Diſcreta fœmina i. ſeparata. Amb. Quid longius eſt, q̃ a ſe recedere, nec regionibus, ſed moribus ſeparari ſlud lis eſſe diſcretum, non terris? Huius compoſitum producit Pli. Indiſcreta prope ſpecie fuere. i. indifferenti. Valla expeniẽ actiue fic. Diſcretus, qui qualitates perſonarũ, ac rerum momenta diſcernit. Sed nullum attulit exemplum, nec vllum afferri poſſe arbitror, niſi in paſſiua ſignificatione.

Diſcretio

Diſcretio, ſeparatio. Lac.lib.vij. Cum vis aliqua vtrunq; diſcreuerit, quę diſcretio mors vocatur. Cic.li.iiij.ad Heren. ſic diffinit. Diſcretio nominatur, quę rerus conſequentiũ cõtinet perſpicuam: & dilucidam, cum grauitate expoſitionẽ.

Diſcrimen, ſeparatio, dr̃ia. Cice. Totumq; diſcrimen ſummi boni in ea rerum comparatione poſitum putat. Salu. Laudamus diuitias, proſequimur inertiam, inter bonos: & malos nullum eſt diſcrimen. Vnde & p diuiſione, & capillorũ dimidiatione ſumitur, quę fit diſcerniculo, quo mulieres in primis vtunt. Oui. Compoſitum diſcrimen erit: diſcrimina lauda. Et diſcrimen, certamen. Virgi. Poſt hos ęquo diſcrimine piſtrix, centaurusq; locum tendunt ſuperare priorem. Rurſus diſcrimen periculum dr̃. Idem lib.i. Per tot diſcrimina rerum Tendimus in Latium.

Diſcrimino, as, diuido. Cice.in Phil. Ethruriã diſcriminat Caſſus. Hier.in li. Iudith. Et diſcriminauit crinẽ capitis ſui.

Diſcriminatim aduerbium ſignificat differenter. Var.libr. j.de re ruſt. Eadem de cauſa ſunt: quę non poſſunt viuere: niſi in loco aquoſo, aut etiam in aqua: & diſcriminatim. Et alia in lacubus: vt arundines in Areano, alia in fluminibus: vt in Epiro arbores vlmi. Huius contrarium eſt indiſcriminatim quod ſignificat promiſcue: & indifferenter.

Diſcriminale, acus eſt, quę crines diuidit ad concinnandum caput, vt apud Eſaiam. Diſcriminalia: & periſcelides: & murenulas: & olfactoriola.

Diſcerniculum idem quod diſcriminale. ſignificat & diferentiam, atq; diſcrimen. Gel. Tum comperi duas ſpẽs helleborí eſſe diſcerniculo coloris inſignes candidi & nigri.

Diſcrepo, as, pe.cor. diuerſo mõ crepo.i.ſono & crepitum facio. Vnde pro diſcordo, & non conuenio. Et ad multa transfertur. Cice.li.j.offi. Vt in fidibus, aut in tibijs q̃uis paulũ diſcrepent, tñ id aſciente animaduerti ſolet. Liui.lib. xxxviij. poſuit impſonale. Nec inter ſcriptores rerum diſcrepat ſolũ, ſed orones quoq; ſi mõ ipſorũ ſũt quæ ferunt.

Diſco, is, didici proprie rem ignotas aſſequor meditando: vel ab alio diſcendo. Huius compoſita ſunt. Addiſco, condiſco. Hor. Anguſtam amice pauperiem pati robuſtos acri militia puer cõdiſcat. Dediſco, quod didici obliuiſcor, ſeu a mente reijcio. Plau.in Am. Haud ęquus facit, qui, quod didicit, id dediſcat. Ediſco, memoria complector. Quintil. Illud ex conſuetudine mutandum prorſus exiſtimo, ne omnia: quę ſcripſerint ediſcant: & cætera, vt moris eſt dediſcant. Perdiſco, perfecte diſco.

Diſciplina dicit, prout a diſcipulo percipitur. Nam vt Augu. in dialecticas docet, diſcibilis rei diſciplina dicit, quę quarumcunq; rerus ſcientia eſt. Doctrina eſt prout a doctore traditur: & eſt media dictio.

Diſciplina etiam dr̃ bonus viuendi modus in Rep. Vnde Cice. querit ſe incidiſſe in perturbatione veteris diſcipline. Vñ diſcipuli dñr immitatores. Iuu. In tabulã ſyllem ſi dicant diſcipuli tres. i. q ſeq̃bant ſyllã in pſcribẽdis ciuibus.

Diſcipulus dicitur iſte qui diſciplinam percipit.

Diſciplinoſus, q tã bonas: q̃; malas artes facile diſcit. Hinc in rephenſiõe dictus eſt diſciplinoſus gladiator a Catone.

Diſcinctus, diſſolutus, negligens. Perſius. Nõ pudet ad morem diſcincti viuere nactę. Antiqui negligentes: & deſides appellabant diſcinctos. Contra Accinctos, ſolertes, ſtrenuosq; vocabãt. Quod a re ipſa deductum eſt. Molles.n. demiſſis, diſcinctiſq; veſtibus vti ſolent. Strenui vero, atq; induſtrij, quo ſint ad res exequẽdas promptiores, ſuccincti incedunt. Ser. Diſcincti inhabiles ſunt militię: omnes.n. q militant cincti ſunt, vnde diſcincti inefficaces & ignaui dicuntur, ſicut econtrario precinctos ſtrenuos vocamus.

Diſcludo, is, excludo diſſeparo. Cic. Se notas a mente & diſcluſas putat. Luc. Cum pibus iũgi res & diſcluderẽ mũdũ.

Diſcrucior, aris, valde crucior.

Diſcõuenio, nõ ɔuenio. Hor. Et vitę diſcõuenit ordine toto.

Diſcumbo, is, diuerſis locis accumbo. Gel. apud cœnam fauorini philoſophi, cum diſcubitum fuerit, cœptuſq; apponi cibus, ſeruus aſſiſtens menſæ legere incęptabat.

Diſcuneatus, quaſi immiſſo cuneo apertus, ac patens, ſicut ligna diducta fiunt: & hiantia adactis cuneis. Plin.lib.ix. Conchę contrahunt: ſed fruſtra diſcuneatæ.

Diſcurro, is, in diuerſas partes curro. Liui.lib.j. Signo dato iuuentus Romana ad rapiendas virgines diſcurrit.

Diſcurſo, as, frequentatiuum. Lactã.lib.de Opi. Totos dies in huiuſmodi diſcurſatione conſumunt.

Diſcus, uas latum (vt Iul. Pol.) inquit, ad portãdas carnes aptum, forte Lanx. Apul. Cœnatum reliquis diſcus ornatus. Vnde a Hiero. dictus eſt Diſcophorus ille, qui Danieli prandium portauit. Talem.n. inquit, diſcophorum inedia meruerat hebdomadis eſt & diſcus genus ludi: hoc eſt rotũda moles ſaxea, vel plumbea, ſiue ferrea, cuius iactu iuuenes inter ſe certabãt, fortior iudicãdus: qui aut altius in ſublime, aut longius in tractum vltra deſignatum ſpacius proieciſſet, ita & miſſilibus contendebãt. α δισκω, iacio. Hora.lib.Car. Sæpe diſco, ſępe trans finem iaculo nobilis expedito. Mar. Splendida cum volitem ſpartaui põdera diſci, eſt e paul pueri, ſit ſemil illi noſcens. Sunt ẽt q dicant diſcum fuiſſe metallica figura: vt nobis ſolis corpus appareret. Ideo etiam græci ſolare corpus diſcum dicunt.

Diſcophorus, penulti.cor. qui in diſco in menſam prandiũ defert. Vnde Hie. appellat diſcophorum abacuc qui prandium Danieli portauit, talem, enim inquit diſcophorum inedia meruerat hebdomadis.

Diſcobolus, pe.cor. qui diſcu iaculatur ἀπὸ τοῦ βάλλειν τον δισκον. i. a iaciẽdo diſco. Quinti.li.ij. Quid tam diſtortum: & elaboratum q̃; eſt ille diſcobolos myronis.

Diſcutio, is, penulti.cor. ſſi. ſum, ex dis: & quatio: proprie ſignificat in diuerſas partes quatio: & deijcio. Liui. Tribus arietibus aliquantum muri diſcuſſit. Per tranſlationẽ mõ ponitur pro remoueo: ſeu reſoluo. Colu.lib.vij. Etiam lãguor: & nauſea diſcutitur: ſi integrum gallinaceum crudũ ouum ieiuni faucibus inſeras. Modo varijs modis examino, inueſtigo. Lactan. Hęc.n. prauitatis eſt cauſa, ignoratio ſui, q̃; ſi quis cognita veritate diſcuſſerit, ſciet quẽadmodũ ſibi vita degenda ſit. Hinc diſcuſſum dicimus, qđ examinatum: aut iudicatu eſt. Et actus ipſe diſcuſſio. Et diſcuſſor, q diſcutit. A diſcutio fit aliud cõpoſitũ: qđ eſt ex diſcutio: & ſignificat per varios modos concutio, extra eijcio. Hier. ad Ceſi. Cus hęc ſecta habeant, prouoco aduerſarios, vt oẽs retro chartulas ex diſcutiant, etſi quid in meo ingeniolo vitij repererint, proferant in medium.

Diſijcio, is, pe.cor. in diuerſas ptes iacio. Vir. diſiecitq; rates.

Diſiungo, is, ſeparo, a quo diſiũctio, ſeparatio, vt cum alter ab altero abeſt. Ci. Neq;.n. non põt mihi non moleſtiſſima eſſe diſiũctio noſtra in tanta rerũ omnium varietate.

Diſiũctiuus, a, um, qđ diſiũgit. Vñ diſiũctiue cõiũctiões: q̃ res, vel pſonas diſiũgũt: vt hoc, vel illud meũ, vel tuũ erit.

Diſertus a diſſero, q̃uis diſſero per duplex ſſ, ſcribat. Et is ẽ qui probe diſſerit, q vel ornatiſſimis verbis abundat. Eloquẽs, cuius orõ eſt grauibus ſentẽtijs referta, & ornatis diſtincta verbis. Vnde. M. Antonius apud Cic. ait a ſe diſertos viſos eſſe multos, eloquentem vero neminem.

Diſpalo, as, pen.pro. ex dis, & palo. Palare vero eſt vagari: & errare ſignat, a palis caſtrorũ, hoc eſt ſudibus, mõ huc, mõ illuc trãſlatis. Diſpalare itaq; eſt paſſim digredi: vel ſeparare. Siſen.li.iij.hy. Diſpalati ab ſignis digreſſi omnes: ac diſſipati. Gel.lib.j. Ea pręcentione tranquilla: & venerabili ad quãdam, quaſi militaris muſicę diſciplinam vis: & impetus militum, ne ſparſi, diſpalatiq; proruerent, cohibeatur.

Diſpaleſcere eſt paſſim omnibus innoteſcere.

Diſplodo, is, in diuerſas partes plodo pedes iacto. Var.li. ij. de re ruſt. Diſtantibus inter ſe. Pedibus non latis, neq; ingredientibus q diſplodent, nec cuius vngulæ diuaricent.

Diſpello, is, diſpuli, ſum: varijs locis: varijſue modis pello. Liui.lib.v. Cum duę acies duo diuerſa prælia circũuentos Etruſcos: & a fronte: & a tergo vrgerent, caſtra neq; in retro, neq; in montes, vnde ſe nouus hoſtis obiecerat, inter fugę eſſet, & equitem paſſim liberis frœnis diſpuliſſent eq:

Veientium maxima pars Tyberim effuſi petunt. Cice. lib. j. Tuſcu. Eademq; ab animo, tanq̃ ab oculis caliginem di ſpulit. Vir. Teucrorumq; alios acer, quos ęquore turbo Di ſpulerat. i. diſiecerat, ſiue ſegregauerat.

Diſpendo, is, varie pendo. i. expendo, diſtribuo, a quo di ſpendiū, & diſpenſo, ſas. Colu. lib. iiij. Cœleſtes admittat imbres, eoſq; alẽdis ſeminibus diſpẽſet, ac ſuis omnibus partibus, ad educandam ꝓlẽ nouā cõſpiret. Aliqñ ſignifi cat expando, & tũc, nõ a pendo, ſed a pãdo, componitur. Plau. Vbi ludet, diſpẽdite hoiem diuerſum, atq; diſtẽdite.

Diſpendiū dr̃, qđ incuria, vel negligentia, aut immoderatio ne diſpẽdimus. Pli. Magno id lignorū diſpendio fit addi to ſale. Aliqñ dr̃ damnū, qđ in diſpendendo ſolet minus fieri. Eſt. n. contrarium compendio. Ter. in Hecy. Quid eſt, quod mihi malim, q̃ ꝙ huic intelligo euenire: vt gratiam ineat ſine ſuo diſpendio: & mihi proſit.

Diſpendioſus, a, um, quod eſt damnoſum. Col. lib. ij. Nam diſpendioſa eſt cunctatio. Primum ꝙ auibus predam, cę teriſq; animalibus prębet. Deinde ꝙ grana, & ipſę ſpicę cul mis arentibus: & ariſtis celeriter decidunt.

Diſpenſo, ſas, frequentatiuus a diſpendo, quod magis vſur patur, quam diſpenſo.

Diſpenſator, q ęs penſans, expendit, & neceſſaria in fami liam diſtribuit, q grece οἰκονόμος appellatur. Nam apud Romanos, cum aſſes librales eſſent, appẽdebant. Quin etiam ſtipis ponderandę pẽſatores libripendes dicti ſunt.

Diſpenno, is, expando, tractum a pennis: & volatu auium Plau. in Mil. Diſpennite hominem.

Diſpepſia, difficilis, & ægra concoctio. Dis difficile. πέπτω concoquo.

Diſperdo, is, diſperdi. Vide in dictione Perdo.

Diſpergo, is, ſi, ſum, vide in dictione Spargo.

Diſpereo, ris, ex dis, & eo cõponit, ſignificatq; vario modo aut in totū pereo: & deficio. Mar. Diſperẽi, ſi non hic decla nus erit. Lact. Cū terram: & aquā, & ignẽ, diſperire, conſu mi, extinguiq; videamus, quę mundi ſunt partes.

Diſpertio, is, huic, & illi partes do, Plau. in Aul. Herde iniu ria diſperti, iuſti, pinguiq; ignum habent.

Diſpeſco, ſcis, ſcui, quaſi pecus a paſtione deduco, ex dis & paſco: ſed a mutatur in e.

Diſpicio, is, diſcerno. Quintil. lib. ij. Nam proprietates inge niorum diſpicere prorſus neceſſariū. Et diſpicere, diuerſe: diligenterue inquirere, conſiderare, ſeu mente circūſpicere: & prouidere: & tanq̃ in omnem partem lumina mentis intendere. Cice. lib. j. Tuſcu. Tamen acie mentis diſpicere cupiebant. Col. in præfa. At ego, cum aut magnitudinem totius rei: quaſi quandam vaſtitatem corporis: aut partiu eius, velut ſingulorum ſubtilitatem diſpicio, vereor. ne ſu premus ante medies occupet, q̃ vniuerſam diſciplinam ruris poſſim cognoſcere.

Diſpicientia, quæ eſt circumſpectio, & prouidentia: vel cõ ſideratio diligens.

Diſpondeus, quaſi bis ſpondeus, pes qui cõſtat ex quattuor ſyllabis longis: vt oratores.

Diſpono, is, Vide in dictione Pono.

Diſputo, as, pe. cor. & cõputo, ex prępoſitione putandi: qđ valet purū facere. Var. Ideo ratio putari dicit: in qua ſum ma fit pura, ſic ſermo, in quo pure diſponuntur verba ne ſit confuſus, atq; vt diluceat, dr̃ diſputatio. Lactan. li. vij. Immortales eſſe alas Phęrecides: & Plato diſputauerunt.

Diſpungere. Vide in dictione Expungo.

Diſquiro, is, pen. pro. p oẽs ptes, & p diſiuncta loca quæro: vt inquirendo nihil me lateat. Aug. lib. ij. de ciui. dei. Vnde poſtea nobis erit in dei veri dñi volũtate diſquirẽdi: ac diſ ſerẽdi locus. A quo diſquiſitio, q̃ ẽ inqſitio volũtatis: iudi cijq; diuerſorū. Sue. In Ceſa. Prio ꝓturę die. Q. Catulus de refectione Capitolij, ad diſquiſitionem populi vocauit.

Diſſaro as. penulti. pro. ſignificat caſtro: & diuerſis modis: qđ ſpiſſum erat rarum facio. Colu. lib. v. Sed illud de in tegro refodi debet. Hoc poteſt intercidi, & diſſari, quod opus ruſtici caſtrationem vocant.

Diſſauior, aris, cum leticia: & voluptate multa oſculor. Et dis, & ſauior, ὥσπερ ἑλληνιστὶ λέγεται φιλῶ κυρί ως ἀλλὰ κυκῶ τὶ ἄλλο σημαίνει. Sauior aūt a ſauiū: ſiue a ſuauium per diminutionem u. De ſauio Gel. li. iij. Dia goras tres filios adoleſcentes habuit, vnum pugilem, alte rum pancratiaſtem, tertium luctatorem, eoſq; omnis vidit vincere, coronariq; eodem olympię die. Et cum ibi: tres eū adoleſcentes amplexi: coronis ſuis in caput pris poſitis, ſauiarentur: cūq; populus gratulabundus flores vndiq; in eum iaceret, ibidem in ſtadio, inſpectante populo in ocu lis: atq; in manibus filiorū animam efflauit. Plau. in Fac. Quis iſtic habet: amor, voluptas, venus, venuſtas, gaudiū iocus, ludus, ſermo ſuauis, ſauiatio. Dediſſauior Cice. Ty roni. Ego vos ad quarto kalendas videbo: tu oſq; oculos etiam, ſi te veniens in medio foro videro: diſſauiabor. i. multum ſępiuſue ſauiabor.

Diſſentio, is, quaſi diuerſe, ſeu aliter, q̃ alij ſentio. Auguſt. Quid eſt diſſentire niſi non vnum ſentire. Vnde diſſen ſio, quę eſt ſententiarū diuerſitas. Diſcordia vero eſt diſcor tio aliquorum: quos amoris vinculum colligauit.

Diſſenſio. Vide in Diſſentio.

Diſſentior eiuſdem ſignificationis eſt cum diſſentio.

Diſſentaneum, diſſentiens, non conueniens, ſicut ꝯſenta neum ꝯueniens. Nigidius. Eum locum facit diſſentaneū.

Diſſepto, tas, frequentatiuum eſt a diſſepio, is, a quo diſ ſeptatio quę dicitur diſputatio: & quaſi colluctatio. Hiero. in Eſaia. Adhuc iudicio contendam vobiſcum: & cū filijs veſtris diſſeptabo.

Diſſero, is, pe. cor. rui, tū, varie ſemino. Col. Panax vtroq; tpe leni: & ſubacta terra rariſſime diſſeritur. Per trãſlatio nẽ Diſſerere ſignificat diſputare, enarrare, declarare. Var. Nam, vt olitor diſſerit, in areas ſui cuiuſq; gñis res: ſic in orone q facit, diſſertus dr̃. Hier. in ꝓlo. Eccleſiaſtes. Roga tus ab ea, vt in morẽ cõmẽtarioli obſcura quęq; diſſererẽ.

Diſſerto, tas, frequentatiuum a diſſero. Gel. Cum de antiq tate quorundam verborum, diſſertaremus.

Diſſertio, diuiſio patrimonij inter conſortes.

Diſſideo, es, pe. cor. ꝓpter diſſidium alienus ſum. Cice. in Lęli. Cum is tribunus plę. capitali odio a. Q. Pompeio diſ ſideret, qui tum erat conſul. Transfertur etiam ad inani mata: & pro diſcordo, ſeu non conuenio ponitur. Pli. li. xxxvij. Adamas diſſidet cum magnete lapide: in tantum vt iuxta poſitus, ferrum non patiatur abſtrahi.

Diſſidiū, ſegregatio, diſcordia. Terẽ. Valeant, qui inter nos diſſidium quęrunt. Oui. li. xiiij. Meta. pro diſceſſu poſuit a ſeorſum ſedendo. Nõ bñ diſſidium phrygij latura mariti.

Diſſilio, is, pe. cor. ex dis & ſalio, ſignificat loco moueor. Apul. Veſtibulo oſſa diſſilierant. Proprie aūt diſſilire eſt in diuerſas partes ſalire. Pli. li. xxxvj. Lunenſem ſilices ſer ra ſecari, at tuſculanum diſſilire igni. Aliquando ponitur pro crepare, frangi. Virg. Atraq; diſſiliunt vulgo.

Diſſulto, frequentatiuum, componitur ex dis, & ſalto, qđ eſt quaſi diuerſe ſalto. Pli. li. xxxvij. Iucudibus hi depren duntur: ita reſpuentes ictum: vt ferrum vtrinq; diſſultet, incudeſq; etiam ipſe diſſiliant.

Diſſipo, as, pe. cor. ex dis: & ſipo, ſignat diſpergo, diuulgo. Colu. li. ij. Sin aūt proximę meſſis occupandum erit reſti bile, defectis ſtramentis q̃ttuor: & viginti vehes ſtercoris in iugerum diſponemus, diſſipabimuſq;. Vide in Sipo.

Diſſonus, a, um, pe. cor. quod non eſt conueniens.

Diſſono, as pe. cor. varie ſono: per tranſlationem ponitur pro diſcordo.

Diſſimulo, as, diligẽter & aſtute cęlo ſiue tego, ne quid no ſci poſſit vel itelligi, cuius contrarium eſt ſimulo. Simula mus. n. falſa, diſſimulamus vera. Simulamus eſſe: q̃ non ſunt, diſſimulamus nõ eſſe, q̃ ſunt. Ab his fiūt aduerbia, Simulanter. & diſſimulãter, ſimulatim: & diſſimulatis.

Diſſitus, pe. cor. diſiuſus diuaricatus diſtãs remotum: quaſi procul ſitus: cuius contrarium eſt adſitus, quod eſt iuxta ſi tus Apul.

Agoſtino tiradno sie morto alli lo ch Legio a orra

2.

tus. Apul. in flo. Hæc duo velut inter ſe cōtraria oppoſuit: atq; diſſeparauit ſic ſcribens. Homines neq; longule diſſita: neq; proxime adſita poſſumus tenere.

Diſſoluo, is, quod ligatum erat, non ligatum facio, deſtruo. Lactan. lib. j. Diſſoluat hoc argumentum, ſi quis poteſt. Et lib. vij. Vtrum ne anima maneat poſt mortem, an diſſoluatur. Et diſſoluere, expedire. Teren. in Heau. Diſſolui me otius: operam vt tibi darem, ideſt expediui. Item diſſoluere ſignificat diuerſis perſonis, ſeu varia debita ſoluere. Cicero lib. ij. offi. Nunquā, nec maius eſt alienum fuit nec melius, nec facilius diſſolutum eſt. Dicimus autē, Diſſolui ęs alienum, ideſt quod contraxeram æris alieni reſtitui: & pluribus ſolui, vel quaſi cathena, qua ſoluebar, me ſoluendo, pecuniam diſſolui.

Diſtędet, multum, aut varie tędet.

Diſtendo, in diuerſas partes tēdo. Leo papa. Quāuis multis aucta victorijs ius impij tui terra, mariq; diſtēderis, minus tamen eſt, qd̄ tibi bellicus labor ſubdidit, q̄ qd̄ pax xp̄iana ſubiecit. Colu. lib. v. Stabilior eſt vinea: quæ ex vtraq; parte iugo deuincta, pari libramento: velut anchoris quibuſdā, diſtenditur. Eſt & diſtendere varie implere, tractū ab vtre, qui cum plenus eſt, tenditur, cum vacuus, relaxatur. Virgil. Et dulci diſtendunt nectare cellas.

Diſtento, as, valde tento. Virgil. Sic dehiſo diſtentant vbera vaccæ.

Diſtentus plenus. Pli. Diſtentus ſolitaria cœna. Transfertur quoq; ad animū, vt apud eundem. Diſtentus impij curis.

Diſtero, is, multum, ſiue crebro tero, quod fit cum aliquid ſubtiliter teritur. Cato. Libū hoc modo facito. Caſei. p. ij. bene diſtere in mortario.

Diſtichon, penul. cor. geminus verſus, δὶς bis: ςίχον verſum græci dicunt. Sic tetraſtichon dicimus quattuor verſus: hexaſtichon ſex.

Diſtillo, as, a quo diſtillatio, q̄ græci catharrum: coryzam, vel branchum vocant. Vide infra in dictione Stillo.

Diſtillarius. Vide infra in dictione Stillo.

Diſtineo, es, pe. cor. variæ, ſiue diuerſis rebus, cauſiſue impeditum teneo. Ci. Mario. Nos hic multitudine: & celebritate iudiciorū: & nouis legibus ita diſtinemur: vt quottidie vota faciamus, ne intercaletur. vt q̄primum te, videre poſſimus. Et diſtinere, arcere, repellere. Vir. li. xj. Dum diſtinet hoſtem Agger murorum, neq; inundant ſanguine foſſæ.

Diſtare ſignificat differre. Lac. li. ij. Alioqn inter deū, hominemq; diſtaret nihil, ſi cōſilia: & diſpoſitiones illius maieſtatis ęternę cogitatio aſſequeret̄ humana. Item abeſſe. Pli. Quod circiter quinq; millia paſſuū diſtat ab vrbe. Hinc diſtantia, quę modo differētiam, modo interuallum ſignificat.

Diſtito, as, pe. cor. frequētatiuum. Col. li. vij. Diſtitent inter ſe aliquāto ſpacio, ne in colluctatione alter alteri noceat.

Diſtinguo, is, xi, tū, diuido. Col. li. j. Sed & lateribus diſtinguunt granaria, vt ſeparatim quęq; legumina ponantur.

Diſtringo, valde, ſeu varie ſtringo. Ci. li. iij. offi. Fraus diſtringit, non diſſoluit periuriū. Quādoq; defrico, ſeu radendo ſordes detergo. Vnde diſtringentes vocamus: qui ſe poliūt, & ſordes corporis radunt. Id quod fere poſt quietē ſolent omnes. Pli. de Liſippo. Plurima ex omnibus ſigna fecit fœcundiſſimæ artis, inter quæ diſtringentem ſe. Mar. Pergamus has miſit curuo diſtringere ferro. Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi. Quādoq; ſignificat intendere, minitari, tractum a gladiatoribus, qui contra aduerſarium ſuum enſem ſtringunt. i. nudant. Cice. lib. iij. offi. At ille, vt ingreſſus eſt cōfeſtim gladium diſtrinxit, iurauitq; ſe illum ſtatim interfecturum, ſic dicit̄ Diſtrictus enſis, ideſt euaginatus. Quandoq; colligere. Colu. lib. vlti. Sereno cœlo manibus diſtringi oliuam oportet: & ſubſtratis tegetibus: aut cannis cribrari: & purgari. Hierony. Amos propheta paſtor: & ruſticus mora ruborum diſtringens: paucis verbis explicari nō poteſt. Quandoq; diſtraho. Quintil. Quibus componendis paulo pluſquā biennium tot alio qui negocij diſtrictus impendi, ideſt diſtractus: & impeditus.

Diſtraho: diuerſe traho: diuido. Teren. Quod ſi eo meæ fortunæ redeunt abſte vt diſtrahari. Virgi. lib. vj. Turbatus diſtractus equis. Refertur plęrunq; ad animum cum varias ſententias: & occupationes trahitur. Per transla. ponit̄ pro vendo. Vlp. ti. de tranſactionibus. Si vni pluribuſue fundus ad alimenta fuerit relictus, velintq; eum diſtrahere, neceſſe eſt prætorem de eius diſtractione: & tranſactione arbitrari. Apul. li. j. Caſeus recens erat, & ſciti ſaporis ad modum cōmodus precio diſtrahi. Item pro Compono ſedo finio. Sue. in Cæſa. Apud eandem longo tēpore ſacrificare: vota ſuſcipere cōtrouerſias quaſdam interpoſito per Cæſarem iureiurando: diſtrahere perſeuerauit.

Diſtorqueo, es, diuerſe torqueo. Teren. In Eu. Ah illud vide os, vt ſibi carnifex diſtorſit.

Diſturbo, diſijcio. Ci. pro domo ſua. Etiam ſe videre diſtrahi a complexu ſuorum, diſturbari tecta, diripi fortunas.

Diſtribuo diuerſis modis tribuo. Teren. in Adel. Argentum annumerauit, ilico dedit. Pręterea in ſumptum dimidium minæ id diſtributum eſt ſane ex ſententia.

Dito, as, a dis, ditis fit, ſignificatq; ditem facio.

Diteo, es, diues ſum, a quo diteſco, diues fio. Augu. lib. j. de ciui. dei. Vt bonus ſeruus magnas facultates haberet: ipſam domini voluntatem: cui pediſſequus mente diteſceret, nec contriſtaretur eis rebus viuens relictis: quas fuerat & moriens relicturus.

Dityrambus, vir theſbiacus: a quo creditur genus illud verſuum fuiſſe cognominatum: in honorem Bacchi factus.

Ditrocheus pes, bis trocheus. Conſtat enim ex duobus trocheis: hoc eſt ex longa: & breui: & iterum longa: & breui: vt Catilena.

Diuagor, pe. cor. varie vagor. Lactan. lib. iiij. Vbi animus in multa diſperſus huc atq; illuc diuagatur.

Diuarico, cas, pe. corre. ex di: & varico, ſicut: & Præuaricor ex præ. & varicor. Vnde & actiuum Varico intelligimus, & Varicor deponens: licet non ſint in vſu. Et a varicibus dicuntur. Significatq; Diuaricare diuidere, quod quidem faciunt, qui ſtat diducti. Quin. Varicare: inquit ſupra modū: & in ſtando deforme eſt: & accedente motu prope ſœnicū. Hiero. ad Eu. Sedebit ad aquas ſolitudinis poſita: vaga: & diuaricabit pedes ſuos omni tranſeunti: & vſq; ad verticem polluetur. Cato arbores hoc modo putentur: rami diuaricentur: quos relinques: hoc eſt: & in diuerſas partes brachia diſponantur. Nonius. Diuaricari dictus eſt diſtendi ab his: qui vitio naturæ: ita ſunt pedibus diſcretis: vt eos in diuerſum habeant ſeparatos.

Diuendo, diuiſim: vel varie vendo: vt ſit: huic: & illi: modo hoc: modo illud. Liuius lib. j. Cum diuēdenda præda. xl. talenta argenti effeciſſet.

Diuerbia, partes comœdiarum: vbi plures perſonæ verſantur. a perſonarum varietate dicta. Liui. Inde ad manū cantari hiſtrionibus cœptum, diuerbiaq; tantum ipſorum voci relicta. Serui. Diuerbium primus actus comœdiæ. Græce protheſis. Namq; libet comœdiæ diuiditur in prologum protheſim epitaſin: & cataſtrophen.

Diuerto: de vna re ad aliam verto. deflecto: vt Cum q̄s corpi relinquo: vt alludā ad iam. Siue alio aut ad diuerſa me verto. Lactan. lib. viij. Sed huc neceſſario diuertendū fuit, vt oſtenderem tot: ac tanta ingenia in rebus falſis eſſe conſumpta. Et diuertere eſt hoſpitari: & in hoſpicium ire. Col. li. j. Hæc autem prætereuntium viatorū populationibus: & aſſiduis hoſpitijs diuertentium infeſtat rem familiarem. Dicimuſq; elegantes diuerto ad te. & apud te.

Diuerſito, tas, frequētatiuum a diuerto pro deflecto. Gel. Ad ipſa Platonis penetralia, ipſarūq; rerum pondera, & dignitates pergendum eſt, non ad vocularū eius amœnitatem, nec ad verborum venuſtates diuerſitandum.

Diuerſor, aris, modo diuerto, ſignificat. Vale. li. j. Tabernāq; in qua is diuerſabatur petere conatus. Modo Conuerſor.

Diuerſor, qui in cauponi hoſpitatur. Cice. libro. ij. artis ve. Caupo cum quibuſdā diuerſoribus illū, qui ante exierat,

di ueſpere 1603 del santo del suo nome

conſequitur. In itinere hominum compræhendit, homo in vrbem ab illo dedit.

Diuerſorum, a diuertendo accipit pro villa, & quaſi pro hoſpitio, ꝙ ibi magis nos recipimus: & cómorantur: q̄; habitemus. Cice. in Cato. Ex vita iſta diſcedo tanq̄; ex hoſpitio non tanq̄; ex domo. Cómorandi enim natura diuerſoriũ nobis, non habitandi dedit. Idem Fabio. Gallo. Ne ego libentius emerim diuerſorium Tarracinæ, ne ſemper hoſpiti moleſtus ſim. Proprie autem capitur pro hoſpitio: vt apud eundem. Quieſcam in Cæſaris ſermone, quaſi in aliquo opportuno diuerſorio.

Diuerſorius, a, um, in quod diuertere ſolemus: vt Taberna diuerſoria. Sueto. in Nero. Diſpoſitæ per littora: & ripas diuerſoriæ tabernæ.

Diuerticulum, eſt via, per quas a militari via, ſiue de itinere noſtro diuertimus. Nam vñ diuertimus in aliam partem diuerticulũ ſic quo diuertimus diuerſoriũ. Teren. in Eu. Cuž ſenſi redeo rurſus, male vero me habens, vbi ad ipſuž veni diuerticulum, cóſtiti. Serui. Diuerticulũ ſunt ſemitæ tranſuerſæ: quæ ſunt a latere viæ militaris. Hiero. per ſimilitudinem, ita accepit li. de natiuitate virginis. Deniq; inquitum recordari poſſum, nó verba, ſed ſenſum ſcriptoris ſequẽs, & nunc eadem ſemita, non hiſdem veſtigijs incedens, nũc quibuſdam diuerticulis ad eandẽ viam recurrens, ſic narrationis ſtilum tẽperabo, vt non alia dicam, q̄; quæ, aut ſcripta ſunt: aut cóſequenter ſcribi potuerunt. Diuerticula etiaž dicuntur domicilia in via ad quæ diuertendum ſit.

Diuerſus, non ſolũ pro vario, ſed etiam pro ſeparato ponit.

Diuortium, ſeparatio: & proprie diſtractio matrimonij: inquit Modeſti. quod inter virum: & vxorem fieri dicit: quãuis ad alia etiam transferatur. Cice. Sic doctrinarum facta diuortia. Virg. Obijciunt equites ſeſe ad diuortia nota: ideſt ad flexus viarum.

Diuello, is, ſi, ſum, varie vello. Salu. Rapi virgines, pueros, diuelli liberos a complexu parentum ἐλληνιστὶ σπαράττω λέγουσι καὶ σπαράττω καὶ τὰ πολλὰ ἔχουσιν.

Diues, a diuo fieri dicit, ꝙ qui diues eſt, quaſi deus nihil indigere videtur. Et modo conſtruitur cum genitiuo, vt inſula diues opum. Modo cum ablatiuo. Cice. lib. ij. offi. Pub. Craſſus tum cognomine diues, tum copijs functus eſt edilitio maximo munere. Et eſt generis omnis: facit accuſatiuum diuitez: & hoc diues. Oui. lib. j. de ar. Addidit externo marmore diues opus. Vale. lib. ij. Diues & prępontes naturæ regnum ſcrutatus iniiciam ſtilus tam noſtræ vrbis: quã cæterarum gentiuž priſcis, ac memoralibus inſtitutis. Hinc diuitior comparatiuum. Cice. Inde ille licentior: & diuitior fluxit dithyrambis.

Diuito, as, diuitẽ facio. Acci. Nihil credo auguribus, q aures verbis diuitant alienas, ſuas, vt auro locupletent domos.

Diuitiæ, numero tantum multitudinis, ita ab opibus differre extſtimẽtur: ꝙ diuitiæ ſint, quibus vtamur, opes, vt alijs opitulemur. Cice. Sunt ergo diuitiæ ad neceſſariuž vſum, opes vero ad magnificentiam.

Diuexo, as, varie vexo. Lac. li. vij. Vt, ſi qui forte tum fuerint boni prędę ſint ſceleratis, ac diuexent vndiqž.

Diuido, is, ſi, ſum, compoſitum videt licet eius ſimplex non legerim. Et eſt diuidere, ſeparari, partiri. Virg. Diuiſum imperium cuž Ioue Cæſar habet. Ponit & pro pedicare. Plau. in Aul. Me quidem hercle dicam palam, non diuides. Qđ & præcidere dicitur apud Martialem.

Diuiſio: vt Cice. lib. j. ad Heren. ea eſt: per quam aperimus: quid conueniat: quid in controuerſia ſit: vel per quam exponimus: quibus de rebus dicturi ſumus. Inter diuiſionem: & partitionem hoc intereſſe putatur: ꝙ diuiſio eſt genus in ſpecies partitio autez eſt totius in partes diſtributio. Genus plura complectitur, vt animal, hominem, leonem, equũ, & huiuſmodi. Totum vero eſt quædam res vna domus, quæ conſtat ex pluribus partibus. Quinti. lib. vij. Sit igitur diuiſio rerum plurium in ſingulas. Partitio ſingularum rerum in partes diſcretus ordo.

Diuiſor cum ſit verbale nomen, a diuido plerũqž apud Ciceronem criminis eſt, hiqž antiquitus diuiſores vocabantur: qui pecunias inter tribus viritim candidatorũ nomine diuidebãtur in creandis magiſtratibus, quos Plau. curiarum magiſtros vocat. Conſueuerant enim petitores magiſtratuum apud Romanos pecunia, largitioneqž ſibi ſtudia cóciliare ſuffragatorũ: & per centurias, tribuſqž diuidere nummos. Cice. pro Plan. Quã tibi cómodum eſt vnam tribũ, deligito, doce id: quod debes, per quem ſequeſtrem: quo diuiſore corrupta ſit. Eſt & diuiſor: qui pueros corrumpit. Cic. Peto. Quid enim non honeſtum eſt verbũ diuiſor? At ineſt obſcenus, cui reſpondet intercapedo. Sunt ergo diuiſores, nó ſolum criminoſi, ſed etiam obſcœni, tanquã in obſcœno coitu, præpoſteraqž libidine nates diuidantur. Qui & cunnilingi, ſculatores, & pedicones dicuntur.

Diuiſo, as, pe. pro. crebro, ſiue more conſueto, vt partes mihi capiam, diuido. Cice. lib. ix. Phil. in Galliam inuaſit. Antonius in Aſiam, Dolobella in alienam vterqž prouinciam alteri ſe Brutus obiecit, impetumqž furentis, atqž omnia diripere cupientis vitæ ſuæ periculo colligauit.

Diuidium a diuiſione, ſicut dimidium a dimenſione. Terẽ. in Adel. Totum diuidium face: & pro eo dimidio.

Diuidia, æ, moleſtia tędium. Actius. Huius me diuidia cogit plus: q̄; eſt par loqui. Interdum etiam dicit diſcordia.

Diuidicula, caſtella: ex quibus a riuo cómuni aquam quiſq; in ſuum fundum ducit.

Diuiduum: quod ſeparabile, & ſeparatum eſt. Cuius cótrarium eſt indiuiduum. Plau. in Ru. Diuiduum talentum faciam. i. in duas partes diuiſum. Hinc diuidue: quod vernaculo ſermone dicimus per la meitade. Idem in Caſ. Nam quod tibi ægere eſt: idem mihi eſt diuidue.

Dius dicitur generoſus. ἀπὸ τοῦ διός. ideſt a Ioue. Virgil. lib. xj. Quas ipſa decus ſibi dia Camilla. Dius in compoſitione accipitur pro die: vt perdius.

Dium ſubſtantiuum, diurnum ſub cęlo lumen. Cœlũ græci διον dicunt. Vnde adhuc ſub dio, fieri aliquid dicimus, cũ non fit ſub tecto.

Diuus, a, um, idem quod diuinus, qđ etiam dium dicimus; quaſi ἀπὸ τοῦ διός, hoc eſt a Ioue genitum: vel quia veteres in ſingulari dium, dicebant, hoc eſt deum. Vnde nũc quoq; in plurali dicimus a dio, dij, ſicut a deo, dei. Cum autem dicimus diuam fœminam intelligimus eam: quæ ſua virtute diuinitatem meretur. Sic dicimus duos imperatores: etiam dum ſunt in vita.

Diuinus, a, um, quod eſt dei, vel quod ad deum pertinet: vt opus diuinum, res diuinæ: quæ vt ait Augu. lib. j. Acade. inquit, dicuntur, per quas homini diuinatio ipſa cóntingit. Hinc diuinitas, ſicut a deo deitas.

Diuinus: qui diuinat homo eſt prædicit, vt apud Hieremiã. Non vos ſeducant prophetæ veſtri, qui ſunt in medio veſtrum: & diuini veſtri.

Diuinitus aduerbium: ſignificat a diuinis, ſiue a deo ſicut humanitus ab humanis rem demonſtrat. Diuinę vero & humane, ad deorum, atq; hominum ſimilitudinem.

Diuinipotens: qui in diuinis poteſtatem habet: Apul. Sagaž & diuipotens cœlum deponere.

Diuino, as, pe. pro non tantum de pręterito dicitur: ſed etiã de præſenti pro verum dico. Vnde prouerbium, aiunt diuinare ſapientes, quia, qui dicit verum de his, diuinus eſt. Terenti. in Hecy. Plane hic diuinat, Nam ideſt. Plerunq; tamen diuinare eſt augurari, a quo diuinatio pro videntia futurorumq;: quandoq; etiam dicitur iudicium. Nam, cuž de conſtituendo accuſatore quęritur iudicium, quod ſuper eare redditur, cuinam potiſſimum ex duobus: pluribuſue accuſatiuo in reum permittatur. ea res diuinatio apellatur. Et, vt ait Caius Baſſus id iudicium diuinatio appellatur: quoniam diuinare iudicem quodammodo oporteat: quam ſniam ſeſe ferre parſit. Alij diuinationez appellatam eſſe putant: q̄ñ cum accuſator: & reus duę res: quaſi cognatę: coniunctæqž ſint: neqž vna ſine altera conſtare poſſit. In

hoc tamen

Quot tamen cauſæ genere reus quidem iam eſt: ſed accuſator nondum eſt: & ideo diuinatione ſupplēdum eſt, quiſnā accuſator futurus ſit. Ita Ciceronis prima verrinarum diuinatio inſcribitur; q̄a non de facto, ſed de futuro queritur, quæ eſt diuinatio, vter debeat accuſare Cic. an Cecilius. Alij putāt diuinationem dici, q̄ res agatur ſine teſtibus, & ſine tabulis, & his remotis argumenta leuia ſequantur: & iudices quaſi diuinent. Huius compoſitus eſt prediuino: q̄d Pli. poſuit pro præſentio, cū ait lib. x. Tum vniuerſæ prouolant, ſi dies mitis futurus eſt. Prædiuinant, enī ventos, imbreſq̄, & tunc ſe continent tectis.

Diu aduerbium pro die, a quo fit Interdiu. Plau. Nec noctu nec diu quietus. Interdum ſignificat lōgo tempore. Vnde fit diutius, longiori tempore.

Diutiſſime, longiſſimo tempore. Tandiu, tanto tempore: quādiu quanto tempore. Iamdiu, olim.

Diutile, pe. cor. aduerbium diminutiuum, ſignificat aliquādiu. Gel. Cum diutile tacitus cogitando fuiſſem. Apul. in Flor. At non itidem maior meus Socrates: q cū decorum adoleſcentem: & diutile tacentem conſpicatus foret.

Diutinus, a, um, pe. cor. longus, ſeu continuus. Ci. Libertatis deſiderio, tedioq; diutinę ſeruitutis.

Diuturnus, a, um, idem, quod diutinus, a diu deriuatum. Cice. Diuturni ſilentij.

Diurnus, a, um, a die fit, ſicut nocturnus a noctu. Vnde, & diurni dicuntur libri, in quibus ſcribuntur geſta ſingulorū dierum, vulgo jornales dicuntur. Iuue. Longi relegit trāſacta diurni. Alias diurnum accipitur pro victu, atq; mercede vnius diei. Seneca. Diurnum accipit: in cēticulo dormit. Idem lib. ij. contro. Conſors modo omnis fortunæ diurnum petram.

Diurno, as, diu viuo, ſicut perenno, as.

Diunt, ideſt dant: vt apud Plau. & Lucre.

D ante O

Do, das, dedi, datum. Cuius compoſita ſi ſint ex monoſyllabis prępoſitionibus, ſunt tertię cōiugationis: & preteritum geminant, vt reddo, dis, reddidi, perdo, is perdidi. Excipitur ſedo, as, aut, ex ſe, & do. Et dr̄ verbum datiuum, quoniam vltra actūm poſtulat dtūm. & quiſq̄; dare ſedulo reperiē. Et ita dtūo delectatur: vt qñq; duos dtūos exigat pro adſcribere ſeu imputare, q̄q̄; alter eorum non ſemper ponat, ſed ſubintelligit. Cic. lib. ij. offi. Ne Marco quidem Seio vitio datū, q̄ in charitate annonę eſſe modius dedit populo. Terē. vnum tm̄ expreſſit. Nunc quā rem vitio dēt queſo animaduertite, ſubintelligit poetę. Plau. in Amphi. Nūc tibi hanc pateram, quę dono mihi, ob virtutes data eſt. Alcmena tibi dono. Hic dono, vtrum caſus datiui, an ablatiui ſit, dubium videtur. Vtroq; modo ſumi poſſe cenſeo. In dtūo pro dedico capitur. Si autem ablūm eſſe velimus, vt dono ſit, quaſi hoc dono, tūc do a propria ſignificatiōe nō recedit. In qua, Plau. tn̄ ipſi v̄bo actm̄ vltra actm̄ ſine præpoſitione dedit, ſed appoſitiue. Sic. Eſt ager ſub vrbe. Hic vobis eum dabo dotem ſorori. i. vt ſit dos, vel nomine dotis; vel pro dote. Aliqñ vltra dtūm ponitur actūs cū ad Cicer. Cornifi. Līas ad te, nunq̄; habui, cui darem, quin dederim. Idem ad. Q. Fratrem. Oculos autem natura nobis, vt equo: & leoni ſetas, & caudā, & aures ad motus animorum declarandos dedit. Aliqñ preter dtūm ponitur actūs, cum in Terē. in Phor. Dic quid velis dari tibi in manū, vt herus his deſiſtat litibus. Nōnunq̄; actūs ponitur, cū ad, & dtūs remouetur. Cic. lib. ij. Phil. Ad ſepulturam corpus victimā ſui negat a me datum. Interdum ipſe actūs cum in ponitur. Plaut. in Cap. Hoc ſi faxis dabo in caueam. Cice. Terentiæ. In viam: q̄d tedes hoc tpe nihil eſt, ideſt ponas, ſeu inducas. Quandoq; regit ablūm: cū præpoſitione, poſt dtūm: vt fit qñ damus per aliques aliquid alicui ab aliquo. Plau. in Cap. Sequere me vlticum: vt dē, a trapesita tibi eadem opera, a prętore ſumas ſingraphus. Quandoq; non per ablūm: ſed per actūm cum per. Col. lib. xix. Aſcenſus deinde, quibus ad tabulata per vtraſq; cellā dat. Sępius tn̄ poſt actūm dtūm: regit & hoc varijs actibus applicari ſolet. Plau. in Epiſt. Si equū ſit me plus ſapere q̄; vos, dederim vobis conſilium cautum: q̄d laudetis. In Cur. Nunc rei diuine operam dabo. In Mer. Metorico mora dabo. In Cap. Do tibi operam, ſi quid eſt, quod me velis. Gel. Cretenſes quoq; prelia ingredi ſolitos, memoriæ datum eſt. Capitur ēt: ſicut vendo: vt q̄ in charitate annonę aſſe modiū populo dederit. Itē dare eſt offerre. obijcere. Teren. in Hecy. Profecto hoc ſic eſt, vt puto omnibus nobis, vt res dant ſeſe, ita magni: atq; humiles ſumus. Itē accipere. Idem in eadem. Dabo iuſiurandū nihil eſſe iſtorum tibi. Item inferre, inducere. Virgi. Magnam dabit ille ruinam Arboribus. Item promittere. Ter. in Hecy. Si mihi fidem das: te taciturum dicam. Item permittere, vt apud Apoſtolum ad Roma. Dedit illis deus ſpiritum compunctionis, ideſt permiſit: vt haberent ſpiritum compunctionis. Itē dicere. Teren. in Heau. Nunc q̄; obres has partes didicerim: paucis dabo. Item obtemperare, vt in Adel. Da te mihi, ideſt accommoda te meę voluntati. Itē proſtituere. Mar. Caſta igitur nulla eſt? caſtæ ſunt mille, q̄d ergo caſta facit? non dat: non tamen illa negat. Item facere. Teren. in Adel. O Æſchine pol haud paternum iſtuc dediſti. Itē cōdtare: vt apud eundem in Eu. Ludus, locumq; dices fuiſſe illum alterum: preut huius rabies, quæ dabit Dare pœnas eſt ſuſtinere. Lactan. lib. vij. Sed tamen docent nos ſanctæ lrę, quemadmodum pœnas impij ſunt daturi. Dare veniā eſt concedere: q̄d petitur. Terent. Da veniam quæſo filio tuo. Cice. de ora. Dabis hanc veniam mi frater. Dare operam, eſt adiuuare, inſeruire. Teren. in Por. Nos operam dabamus Phedriæ. Dare ptātem: eſt rem in alterius arbitrio permittere. Pli. Vt quiq; ſuarum omnium rerum poteſtatem auunculo dederat. Dare fidem, eſt aliquid ſanctę promittere. Dare in manum, ſignificat ſeparatim: & ſine arbitro, aut interprete, vt cum p̄uaricator, aut iudex corruptus accipit pecuniam. Do me in diſciplinam: ſignificat do operam diſciplinę. Ambro. Sed relictis oībus in diſciplinam ſe propheticam daret. Datum eſt. i. fato: decretoq; cōceſſum eſt, vt Non dabitur regnis iſtoc p̄hibere latinis. Huius verbi compoſita ſunt Abdo, addo, condo, circundo, credo, dedo, ędo, indo, obdo, perdo, prodo, prędo, a quo: & Prędor paſſiuum: de quo alibi. Reddo, ſubdo, ſedo, ſatiſdo, peſſundo, venundo, trado: & mando.

Doceo, ces, cui, doctum, cuiuſq; rei cognitionem do, conſtruiturq; cum duobus accuſatiuis, vt Doceo te litteras. Aliquando cum vno tm̄, licet alius poſſet intelligi. Aliqñ ſ[illegible]cium exprimit in ablt̄uo: vel gtō. Cic. lib. ij. Phil. Iam inuideo magiſtro tuo, q te tanta mercede, quanta iam proferā nihil ſapere docuit. Iuue. Tenta Griſogonus quāti doceat: vel Pollio quanti. Aliqñ cum ablatiuo. Cice. Pęto. Socratē fidibus docuit. Virgi. li. iiij. Paucis aduerte, docebo. Aliqñ cum abltō cum de Salu. in Iugur. Tametſi legatos miſerat: q ſenatum de cęde fratris, de fortunis edocerent. Aliqñ abſolute. Virgi. Docuit poſt exitus ingens. Ponitur etiā docere pro monere, q̄d q̄dam barbare dicunt aduiſare. Cice. Apio Apul. Ne litteras quidem vllas accępi, quę me doceret, quid ageres: aut vbi te viſurus eſſem. Huius verbi cōpoſita ſunt Addoceo, dedoceo, edoceo, perdoceo: q̄ ambo ſignificant perfectę doceo. Salu. Cicero per legatos cuncta edoctus. Plau. in ſti. Nam illa omnes artes perdocet. Prędoceo, prius doceo. Salu. in Iugur. Cęterū illi, q centurijs prę erant, prędocti a duce, arma, ornatumq; mutauerāt. Subdoceo loco alicuius doceo. Aug. lib. viij. Cōfeſ. Nebridius amicitię noſtrę ceſſerat: vt omnium noſtrum familiariſſimo. Vereundo mediolanēſi: & ciui: & grammatico ſubdoceret vehementer deſideranti.

Doctus dr̄, q rōnem rei tantum tenet. Peritus, qui cum ratione experientiam: & cōſuetudinē tenet. ἀπὸ τοῦ πεῖρας ideſt experientia. Itaq; minus eſt doctus, q̄; peritus. Cicer. in Saluſt. Satis docte, atq; perite feciſti. Idem libro iij. offi.

Itaq; cum ſint docti a peritis, deſciſcunt facile a ſententia. Maiorem tñ vim hẽt doctus: q̃ eruditus. Idem lib. j. offi. Nec ſolum viui, ac preſentes ſtudioſos diſcendi erudiunt: atq; docent, ſed hoc idem etiam poſt mortem monumentis literarum aſſequuntur. Nec mirum eſt ꝙ minus ſit eruditus, q̃ doctus qñ rudis: & eruditus contraria ſunt. Pli. Se/dere cœpit ſententia hæc, pariterq; & eruditũ vulgus: & rude in eam curſu vadit. Quintil. lib. j. A pedagogis exigat, vt ſint eruditi, quo adoleſcentes erudire queant, aut ſe non eruditos eſſe ſciant, ne mala pro bona illos imbuant literarum eruditione, eos inſuper redargues: ꝙ cedere preci/piendi peritis indignantur, vt aĩaduertatur, ſi pedagogos decet eſſe eruditos, profecto preceptores par eſt: non ſolus eruditos, ſed doctos, atq; peritos eſſe debere. Aliquando eruditus dicitur qui ſuaſ doctrinã ornate affert. Vnde multi ſunt docti non tamen eruditi. Cic. lib. j. offi. Occurritur nobis: & quidem a doctis: & eruditis. Doctus, cum quo componit indoctus, nomen eſt, tametſi participium eſſe poſſit, ſed tñ ablatiuum regit. Cic. lib. ij. offi. Nec me angoribus dedi, quibus eſſem ꝯfectus, niſi reſtitiſſem, nec rurſum indignis docto homine voluptatibus. Idem Cornifi. Sed proxime ſcripſi de optimo ge. di. in quo ſæpe ſuſpicatus ſum te a iudicio noſtro, ſicut doctum hominem a non indocto paulum diſſidere. Semidoctus ſſr. & participium: & nomen eſſe poteſt. Plau. in Aſi. Tua iſta culpa eſt, quę diſcipulum ſemidoctum abs te amoues.

Docilis, q attente vult audire, inqt Cic. lib. j. ad Heren. Vel docilis, qui facile docet. Lac. de opi. Nam ſi te in iſtis nihil aliud: q̃ linguam inſtruentibus, auditorem ſatis ſtrennuũ prębuiſti quanto magis in his veris: & ad vitam pertinentibus docilior eſſe debebis. Var. lib. j. ad re Ru. Caſſius ſcribit hęc operarios parandos eſſe, qui laborem ferre poſſint, ne minores annoꝝ. xxij. & ad agriculturam dociles.

Docilitas, aptitudo, qua qs facile docetur, Pli. lib. viij. de elephantis. Nam quo ad docilitatem attinet regem adorant.

Docibilis, qui idoneus eſt, vt doceatur, vt li. iij. Regũ. Dabis igitur cor docibile ſeruo tuo, vt iudicare poſſit populum tuum. Hiero. Ingenium, & ſine doctore docibile eſt. Lauren. Val. contra Priſc. ita differit. Docilis qui facile docetur, & qui natura aptus eſt doceri. Sic Cyprianus. Docibilis eſt: qui eſt ad diſcendi patientias lenis. & mitis. Aug. Omnes regni illius hoies docibiles dei erũt nõ ab hoibus, audiẽt.

Docimuſiam gręci dicunt indicaturam hoc eſt precium rei, probationemq;.

Doctrina dicitur, vt a doctore proficiſcitur, diſciplina, vt a diſcipulo comprẽditur.

Documentum a preterito docui fit, ſicut a monui, monumentum. Et eſt id, quod nos docet, ſiue ex quo, quid doceamur. Salu. Quarum rerum ego maxime hæc documenta habeo, ꝙ in bello ſępius vindicatum eſt in eos, qui contra imperium in hoſtem pugnauerant.

Docus, latine tignus, vel trabes. Pli. lib. ij. Trabes igneę: quas docos vocant.

Dodone Iouis & Europę filia: quę & Dodon dicitur. Eſt & nomen loci quem Deucalion ex oraculo condidit collectis his qui ſuperfuerant diluuio, dodonemq; appellauit ab oceani filia dodone. Vnde Dodonius, a, um.

Dodona, pe. pro. ciuitas Epiri, iuxta quã propinquum erat nemus Ioui ſacrum, vbi quercus vocales fuiſſe dicunt.

Dodoneus, a, um, poſſeſſiuum. Auſo. Nec dodonei ceſſat tinnitus aheni. Virg. lib. iij. Stipatq; carinis Ingens argentum, dodoneoſq; lebetas.

Dodrãs dr̃ dempto quadrante ex vncia nouem partes aſſis

Dogma, atis, & Dogmatum gręci dicunt. δοκέω τὸ δέω ἐστι δεῖν δόγματα ἔρχεται, noſtris modo decretum, modo ſcitus, modo placitus appellant. Sunt. n. dogmata vniuſcuiuſq; ſectę decreta, quæ vt inquit Cic., prodere ſcelus eſt nõ minus, q̃ prĩam, ſine quibus nec ſectæ philoſophorum, nec religionum vires cõſtare poſſunt. Vnde Laertius ait. Sectam eam non appellari, quę dogmata non habet. ſcribit Aug. lib. de ciui. dei. Se & Var. philoſophia collegiſſe, dogmata fuiſſe ſolo habitu inter ſe diuerſa. Vñ etiam dogmata illa dicuntur: quæ ſynodus ſanctorum ſciuit: & Athanaſius conſcripſit. Artes quoq; liberales habent decreta ſua, non tantum præcepta, ſicut Medicina. Itaq; eſt alia Hippocratis ſecta, alia Aſclepiadis, alia Theſſonis. Præterea nulla ars contemplatiua, ſine decretis ſuis eſt. Pli. frequenter placita appellat: vt illud ex lib. ij. Babyloniorum placita, motus terræ: hiatuſq;: & cætera omnia vi ſyderum exiſtimant fieri. Idem magorum placita appellat.

Dogmatiſtes, qui alicuius dogma ſequitur. Hie. Nunc vero cum interpręs magis Apoſtoli fuerim, q̃ dogmatiſtes.

Dolare ſignificat aſcia, vel dolabra: vel falce cędere. Proper. Stipes acernus eram properanti falce dolatus. Huius compoſita dedolo, & edolo. pe. cor.

Dolio, is, liui, itum. Eiuſdem ſignificationis. Var. in Agr. Nunquam cœlatus in manu dextra ſcyphus cœlo dolitus artem oſtentat mentoris.

Dolabra pen. cor. inſtrumentum fabrorum: quo ligna dolant. Colu. lib. iij. Quæ falce amputari non poſſunt, acuta dolabra abradito.

Dolobella diminutiuum a dolabra. Idem li. v. Semper circa crus dolobella dimouenda eſt terra. Hoc etiam nomine dictus fuit Romanus ciuis.

Dolabro, as. aſcia, vel dolabra diminuo.

Dolor eſt animi, vel corporis cruciatus, a dolãdo. i. minuẽdo. Augentur. n. corpora ſętitia, dolore minuuntur.

Dolentia. idẽ, qđ dolor, cuius cõtrariũ ẽ indolẽtia. Cic. Vt q rem expetendam: vel voluptate, vel indolẽtia metiuntur.

Doloro as, pe. pro. dolore afficio.

Dolorificus, a, um, quod dolorem facit.

Doleo, es, dolui, itũ, vnde doliturus. Aug. lib. xxj. de ci. dei. Queadmodũ dicimus, hoium corpora viua futura quæ ſemp arſura, atq; dolitura, nec tñ aliqñ ſint moritura. Hoc verbum, ſi ad corpus referatur neutrũ: acqſitiuum ẽ vt oculi dolent viro tuo. ſi in de rebus alienis, effectiuum eſt: vt I oleo tuis rebus aduerſis. Aliqñ etiam cum actõ: vt Doleo tuam miſeriam. Salu. Quaſi dolens eius caſum. Huius cõpoſita ſunt, Condoleo: quod eſt ſimul, vel in totum doleo. Plau. in Tru. Date iã ſoleas, atq; intro me ducite actutum nam mihi de vento miſere condoluit caput. Dedoleo, de quo alibi.

Dolus, a, delendo, vel a dolando. i. lędendo: & minuendo. Sed græca dictio eſt δόλος, & apud dr̃ illos δόλιο της, dolus vel doloſitas, & accipitur pro fraude, & machinatione, quæ fit ad fallendum aliquem. Eſt. n. dolus cum aliud agitur: aliud ſimulatur. Veteres tamen etiam in bonã partem accipiebant pro ſolertia: & calliditate, quæ aduerſus hoſtes adhibetur. Vnde nunc quoq; dolum malum dicimus, quoniã & bonus dolus dicebatur: a dolus fiũt. Subdolus, pe. cor. pro occulto deceptore a ſub: ideſt ſubtus doloſus. Dolus etiam proprium nomen fuit auctoris Mendeſij Cuius meminit Colu. lib. viij.

Doloſus qui eſt plenus dolis: qui frequẽter alios fallit: Quãdoq; etiam pro inuidioſo ponitur.

Dolon, nomen proprium viri troiani, egregia pedum pernicitate præditi.

Dolones a fallẽdo dicti ſunt, ingẽtes cõti ferro breuiſſimo ꝙ decipiũt: cũ ſpẽm præferant ligni, intus aũt ferrũ acutus habeat. Virg. lib. vij. Sſuoſq; gerunt in bella dolones. Vbi Seruius ait dolonẽ flagellũ eſſe, intra cuius virgã lateat pugio. Apud Liuiũ accipi videnſ dolones ꝓ armamẽtis nauualibus: vbi ſcribiſ. Sublatis raptim dolonibus Epheſum petit fuga. Sunt. n. minuſcula nauiũ vela quę vulgus trincheta appellat, ſicut velũ maximũ. Acateon tertiũq;. quod retrorſum pãdiſ in pupi poſitum. Epedremon, nautę vocant Meſanam. Liui. lib. xxxvj. Dolonibus erectis altum petere intendit. Nã in nauigijs ſunt maiora & minora vela alia in proris: alia in puppibus pandunſ. Suid. tñ δόλο

νες μικρὰ τὰ ἱστία. Χαλάσαντες τὰ μεγάλα, μικρὰ τοῖς μικροῖς δ' ἤδη δόλωνες καλοῦσιν ἕπεσθαι καὶ αὖθις δόλωνες προβαλόμενος τοῦ παντὸς στόλου ναῦς ὀλίγας ταύταις τοὺς δόλωνας ἐμφραξάμενος ἔπλευσε δὲ Ῥωμαίοι πλουσίον γενόμενοι καθεῖλον τοὺς δόλωνας.

Dolia ſunt vaſa grandia: quibus vinum reconditur. Teren. Repleui omnia dolia, omnes ſerias. Veteres dolia fictilia in cellis vinarijs ſeruabant. Quæ ſi duas aures habuiſſent, diotę dicebantur. Iuriſconſulti ſcribunt vino legato: cuis vaſis dolia legata non ſunt, quia. ſ. ea mente vinum in dolia condimus: vt ex his poſtea in amphoras, vel cados diffundimus. Et hoc eſt vinum: quod diffuſum nominaſ. Iuue. Ille capillato diffuſum conſule potat. Idem iuriſconſulti de fundo inſtructo indicant dolia defodi ſolita ſcribentes inſtrumento cõſeruãdo, dolia licet defoſſa nõ ſint accedunt.

Doliola, dimi. a dolis. Vnde & locus ĩ vrbe fuit ſic vocatus, quia inuadentibus Gallis ſenonibus ſacra Romanorum in eodem loco doliolis condita: illic defoſſa fuerunt a flamine quirinali: ſicut Liui. lib. v. ſcribit.

Doliaris, & hoc doliare, quod ad dolia pertinet. Vñ Plau. in pſeu. feſtiuiter appellat anum ventroſam doliarem.

Doliarium, quod apud iuriſcon. poni videtur pro dolio, vel cella in qua dolia vinaria ſint. Sic enim ſcriptus eſt. Si ex doliario pars vini venierit veluti metretę centum.

Dolichus continet ſtadia. xij. Dialos: mille ducentos. Milius ſtadia octo.

Doliche inſula eſt e regione chimerę lycij montis.

Dolopes. pe. cor. populi Theſſaliæ: vt oſtendit Lu. Pli. vero ſcribit eſſe populos Ætoliæ.

Doma, atis, tectum ἑλληνιστὶ γὰρ τὸ αὐτὸ λέγεται, καὶ δόμος καὶ τὸ δῶματος, Nam (vt inqt Hiero.) in Ægypto. & in Paleſtina, vbi vel ſcripti diuini libri, vel interpretati ſunt, non habent in tectis culmina, ſed domata: quæ Romæ, vel ſolaria, vel mediana vocanſ. i. plana tecta, quę tranſuerſis trabibus ſuſtentantur. Deniq; & Petrus in actibus apoſtolorum: quando aſcendit in doma. in tectus edificij aſcendiſſe credendus eſt. Et quando præcipitur nobis, vt faciamus domati noſtro coronam, hoc pręcipitur, vt in tecto faciamus per circuitum quaſdam eminentias, ne facilis in præceps ſit lapſus. Et in euangelio. Quæ audiſtis in aure, dicite ſuper domata.

Domus, proprie edificium ad habitandum factum, quod ex tecto: & parietibus conſtat, ὁ δόμος ἑλληνικὰ λέξις ἐστί. Improprie pro quocũq; habitaculo. Vnde & templa, & auium nidi, domus dñr. Virg. li. vj. Oſtia iamq; domus patuere ingentia centum Spõte ſua. Idem. Antiquaſq; domos auium, cum ſtirpibus imis Eruit. Aliqñ domus dr̃ familia. Idem li. v. Sergeſtuſq; domus tenet: a quo Sergia nomen. Aliqñ ſumitur pro vna tota gente. Idem. Cum domus Aſſaraci: volens intelligi Romanos: qui de Aſſaraco, per Troianos originem ducunt. Et in ſacris litteris: domus Iacob dicitur iam ingens hebręorum populus. Aliquãdo pro patria: vt Da propriam Tymbrę domum, da mœnia feſſis. Et ſciendum, ꝙ domus facit gtũm domus & domi. Dtũm domui. Actũm domum. Vtũm domus. Ablťm domo. Sed cũ dicimus domi, locum ſignificamus: in quo qs manet: vt domi ſus. Et inde domos abeũt non domus. Cum vero domus, tunc ędificium: quod ex tecto: & parietibus conſtat, vt Domi maneo, nõ domus. Et partem domus demolitus ſum, non domi. Et ſuperiora domus aſcendi, non domi. Domi & in domo idem ſignificat. Quin. In domo furtus factũ ab eo, q domi fuit. Dicimus &, Reuertor domũ, & ad domum. Exeo domo. vel e domo. Et quando iungitur cum his pro nominibus mea, tua, ſua, noſtra: & veſtra: & vni noĩ aliena. Non ẽ dicendũ: ꝙ domus ſit aduerbiũ: vt eram domi meę. Tu eras domi tuę: & ſic de cęteris. Cicer. Qui cum iſta ętate: & forma alienę domi nolo dicere: ꝙ ſi non ponanſ: hec ꝓnoĩa ſubintelliguntur: vt domi ero, i. meę, hui' nõis diminutiua ſunt. Domuſcula, domuncula, & domundo. Apule. Iam deniq; nec larem requiro, nec domuitionem paro.

Domeſticus, a, um, quod ad domum pertinet, vt domeſtica negocia. Aliquãdo domeſticus dr̃ mãſuetus, ac mitis. Pli. Mite animal, atq; domeſticum. Hĩ domeſtici dicunſ, qui ex eadem domo ſunt, & nobiſcum habitant.

Domeſticatim, ſignificat per varias domos, ſiue per domeſticos. Sueto. in Cæſare. Quorus, vt q̃; maxime expectatio eſſet ea, quæ ad epulum pertinerent, q̃uis macellarijs oblocata, etiam domeſticatim apparabat.

Domicœnium capitur pro cœna domeſtica apud Martialem. Si triſti domicœnio laboras.

Domicilium, habitatio longi tpis. Vnde mutare domiciliũ dñr, qui migrant, vt aliam vrbes habitent, tanq̃; illius ciues futuri. Naꝫ qui ad tps habitat mox inde diſceſſurus, domũ quidem põt habere, quã conduxit domicilium aũt non habet. Gel. Qui domicilium in Italia non haberet.

Domo, as, domui, itum, vel domaui, atus. Vnde domitor, & domator. Oui. de triſti. Quid tibi de tetrico referam domitore chymere. Tibul. Te duce non alſ conuerſa terga domator. Nam, vt docet Priſci. Verba primæ coniugationis formantia præteritum in vi diuiſas, antiqui tertia declinatione declinare ſolebant. Ex quo patet, ꝙ a prima coniugatione pręteritum terminatur in aui, ſupinum in atum, deriuatiua in ator, atio. Quæ autes in vi diuiſas, a tertia ſumptum eſt, q̃uis vtplurimum in prima cõiugatione declinetur. Eſt aũt domare, quaſi ſub domo, & poteſtate, vel mea, vel alicuius facere, ſiue manſuefacere, & domeſticum reddere. Vnde equoꝝ domitores dicuntur, & domiti. atq; indomiti equi. Indomite gentes feroces. Per tranſlationẽ domare ſignificat vincere, a quo domitos hoſtes dicimus. i. victos, & domitos populos in poteſtatẽ redactos. Hinc componitur perdomo, pe. cor. qđ eſt valde domo, vel ad finem domo. Iuſti. li. j. Terminos vſq; Libyæ perdomuit.

Domitura. ræ, domandi actus. Pli. Domitura boum in trimatu optima. Col. li. vij. Curandum ne in domitura bos calce, aut cornu quem q̃; contingat.

Domitalis qui eſt aptus ad domandum.

Domuitio dictio compoſita ex domo, & itio. i. reuerſio ad domum. Apule. lib. iij. Deniq; nec larem requiro, nec domuitiones paro. Itiones aũt dici ſicut reditiones, & abitiones, teſtis eſt Ter. qui in Phor. ait. Hęc cinere erãt itiones crebræ, & manſiones diutinæ. Cice. lib. j. de diuina. Sed rhodiorũ claſſis ꝓpinquũ reditum, ac domuitionẽ dari.

Dñs a domo fit, & is proprie dicit, qui domui præeſt, & q domus imperium habet. Item dñi appellatio ad eos extenditur, qui rei alicuius proprietatẽ habent, etiam ſi vſuſfructus alienus ſit. Abuſiue tñ, & filijs familias: & cęteri liberi, qui in poteſtate ſunt: & vſufructuarij dñi dicunſ. Item dñs vocatur, cui ſeruitur, & cui populi ſubſunt. Vir. Romanos rerus. dños. Hinc dñium pro imperio: & vita dominorum. Rurſus dñs dr̃ maritus. Idem lib. iiij. Connubia nr̃a reppulit: ac dñm Æneam in regna recepit. Item mulieꝝ amator: & domina pro amica: ſeu amante dicit Oui. Hæc tibi ſub dño eſt Pyrrhæ puella ſuo. Et iterum. Nam furor in dñam temeraria brachia mouit. Item ponitur ꝓ cõuiuij exhibitore. Var. Aut dñm: aut vinum: aut aliud qd laudato. Dñs quoq;: & dña ſumi ſolent: pro deo ac dea. Oui. Et dño ſoluere vota Ioui. A Dñs fiunt deriuatiua, Dominicus, Domitius: & Domitianus.

Dominor, aris, impium gero. Et mõ genitiuum regit. Hiero. in eccleſiaſtico. Et dominatus eſt beſtiarum. Mõ datiuum. Virg. Victis dominabitur Argis. Mõ accuſatiuum: cum in Oui. lib. j. Meta. Et ꝙ dñari in cętera poſſet, natus homo. Cice. Fœlix ſenectus: ſi vſq; ad vltimum ſpiritum dominabitur in ſuos. Mõ abltũm ſiſr: cum in Ser. Sul. Ciceroni. Quem caſus: & natura in bonis dominatur. Vir. lib. ij. Incenſa Danai dominantur in arce.

Dominium ſignificat dominorum imperium: & Dominatio principatus.

Dona ſunt, quę aut propiciandis dijs dantur, aut hoſtibus pro benefactis, quę nulla neceſſitate ſui iuris, ſed ſponte pręſtantur. Ouidi. Munera (crede mihi) placant hominesq; deosq;. Placatur donis Iuppiter ipſę ſuis. Aliquãdo donum dicitur de rebus pernicioſis. Virgi. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit. Donum honorarius eſt, illud, quod datur patrono. λέγεται καὶ δῶρα.ρ.εἰς.ν̄.dorium.

Dono, as, vnde donatio, q̃; Vlpi. dici proprie exiſtimat, cum quis ea mente dat, vt ſtatim velit accipientis fieri, nec vllo caſu ad ſe reuerti: & propter nullam aliam cauſam faciat, q̃; vt liberalitatem, & munificentiam exerceat. Quod ſi ſub conditione fiat, nõ eſt vera donatio. Et dicimus: Dono tibi munus, & dono te munere. Huius verbi compoſita ſunt. Condono quod quãdoq; pro ſimplici ponitur. Quãdoq; ſignificat quicq̃; ad alioꝝ petitionem do, & quãdoq; ignoſco. Teren. in Phor. Argentum quod habes condonamus tibi. Salu. Haud facile alterius libidini malefacta condonabam. Redono ponitur pro ſimplici. Augu. Redona, qđ rogamus, excuſa, quod timemus. Et habent pe. cor.

Donare ciuitate aliquem eſt ipſum efficere ciuem: & ei iura ciuium dare.

Donatus dicitur, cui aliquid dono datum eſt. Cuius contrarium eſt indonatus. Virgi. Nemo ex hoc numero mihi nõ donatus abibit.

Donaria, loca vbi reponuntur dona, quæ deo offerũtur. Abuſiue ipſa templa. Virg. lib. iij. Geor. Tempore non alio dicunt regionibus illis. Quęſitas ad ſacra boues Iunonis, & vris Imparibus ductos alta ad donaria currus. Gel. lib. ij. Vbi reponi ſolerent vetera, quę ex eo templo collapſa eẽnt & alia quædam religioſę donarijs conſecrata. Apul. Ibi donarium deæ perq̃; opulentum plurima auri, & argenti ratio in lancibus, ſpectaculis, poculis: & huiuſmodi vtenſilibus. Quod eſt cõtra Lau. Val. qui Seruium culpat. Aliquãdo donaria dicuntur ipſa dona. Vnde Spartia. ſcribit Antonium dediſſe populo congiarium: & militibus donarium. Hiero. in Ioel. Veſpaſianus, & Tytus. Romæ templo Pacis ędificato, vaſa templi Hieroſolymitani: & vniuerſa donaria in delubro illius conſecrarunt.

Donatiuus: qui donare poteſt. Paulus iuriſconſul. Si duobus debitoribus mortis cauſa donatiuus creditor vni acceptum tulit: & conualuerit, eligere poteſt vtri condicat.

Donatiuum dicitur munus, quod a principe vel imperatore donatur. Augu. Magnũ quippe donatiuum ſuis militibus attulit quo eos, non ſolum copioſę ditauit, ſed etiam ad certandum inuictiſſimę cõfortauit. Aliquãdo dicitur qđ diſpoſitum eſt donationi: ſiue deputatus. Sueto. in domi. An duplum donatiuum militi donaret. Et in Galba dicit eum pollicitum donatiuum. Significant enim talia nomina quandoq; actum: quandoq; diſpoſitionem.

Donax, latine harundo. Hinc apud Pli. Calamus fruticoſiſſimus donax dictus eſt.

Donaticę coronę quibus dicebantur veteres in ludis vtebantur.

Donec aduerbium, modo tempus finitum deſignat, vt Dormiam donec exciter ab aliquo. Modo infinitum: vt apud Apoſtolum. Oportet illum regnare, donec ponat omnes inimicos ſub pedibus eius. Nũquid tandiu regnaturus eſt donec incipiant eẽ ſub pedibus eius inimici: & poſtq̃; fuerint ſub pedibus, tunc regnare deſiſtet? cum vtiq; tũc magis regnare incipiet cum inimici cœperint eſſe ſub pedibus eius? Et in pſal. ſicut oculi ancillæ in manibus dñę ſuę: ita oculi noſtri ad dominum deum noſtrum: donec miſereatur noſtri. Ergo tamdiu oculos habebit ad deũ, donec miſericordiam impetret: & poſtq̃; impetrauerit, oculos torquebit ad terras? cum alibi dicat. Oculi mei defecerunt in ſalutare tuum? Iungitur autem donec, tam indicatiuo, q̃; ſubiunctiuo, cum ſignificat tempus finitum, vt Seruiam tibi, donec viuo, ideſt q̃; diu viuo. Seruiam tibi donec moriar, ideſt vſq; ad mortem.

Donyſa: inſula eſt in mari Ægeo.

Dorcas, adis, animal dama, ſeu caprea, ab eo, q acute videat hoc eſt ἀπὸ τοῦ ὀξέως δέρκειν.

Dormio, is, verbum abſolutum, q̃;uis accuſatiuũ quãdoq; habeat. Amb. li. j. offi. Saporẽ quietis habere non poſſit, quem ille dormiuit, qui reſurrexit. Huius compoſita ſunt, addormio, a quo addormiſco, qđ eſt cõtrarius verbi Expergiſcor. Sue. de Clau. Et quotiens poſt cibum addormiſceret: qđ ei fere accidebat, olearum, ac palmularũ oſſibus inceſſebatur. Obdormio, qđ modo dormio modo ſoporor ſignificat. Prædormio, antedormio. Redormio: euigilo. Pli. In redormitione varia fuiſſe ſomnia apparet.

Dormito, tas. penul. pro. frequentatiuum eſt, q̃;uis diminutionem ſignificati quandoq; habeat. Hora. Quandoq; bonus dormitat Homer. Eſt autem proprie Dormitare ſomno detineri. Plau. in Am. Te dormitare aiebas: menſa ablata eſt: cubitum hinc abimus. Et in Pſal. Ecce non dormitabit: neq; dormiet.

Dorſum, & dorſus, us, ſm Probum, dicitur tota poſterior pars q ea pars corporis deuexa ſit deorſum. Hiero. in Ezechie. Inter veſtibulum: & altare quaſi. xxxv. viri dorſa habentes contra templum domini, & faciem ad orientem. Eſt enim tergum qđ non ſolum dicitur de hominibus, cæteriſq; animalibus, ſed etiam de inanimatis: vt de littoribus, aquis: montibus: & huiuſmodi. Vir. Dorſum imane mari ſummo. Idem. Namq; inflexa vadis dorſo dum pendet iniquo. Significat enim duriorem arenam, vt inquit Ser. quæ remeantibus fluctibus: & euntibus denſatur: quod a nautis puluinus vocatur. Antiqui tamen doſſum docebant quod nunc dorſum dicimus. Et ita vulgo vſurpat. Inde doſſuaria iumenta a Varro. dicta quæ doſſo vehunt.

Dorſualia, & doſſualia dicuntur velamenta ſiue operimenta: quibus equi: & boues teguntur. Iul. Capi. Proceſſerunt centeni albi boues cornibus auro iugatis: & dorſualibus apricis: diſcoloribus præfulgentes.

Dorſuarius, a, um, quod dorſo aliqd fert. Var. Greges fiunt fere mercatorũ: & eoꝝ qui e Brunduſio, aut Apulia aſellis dorſuarijs comportant ad mare oleum, aut vinum.

Doſſum: & Doſſuarium. Vide in dictione Dorſum.

Doris nympha quędam maris Oceani, & Tethyos filia: quã Nereo fratri vxorem dedit. Et interpręcatur amaritudo. Vñ & a poetis ponitur pro mari. Virgil. in Gallo. Doris amara ſuam non intermiſceat vndam.

Doriſcus, vrbs litoralis Thraciæ fere ex oppoſito ad Samothracium: & a dori nympha: hoc eſt dea marina nominatur. Iuxta hanc, Herodoto teſte: campus eſt magnus eiuſdẽ nominis per quem Hebrus amnis defluit.

Doria & Dorica nomina ſunt partis Achaiæ, quæ ppinqua eſt Athenis, dicente Plato. li. iij. legum. Dori pro Achiuis, mutato nomine, appellati, propter Dorium, a quo exules reſtituti fuerunt. Ser. vero ſuper. ij. Æne. Dorica, inquit, a Doro Neptuni filio dicitur.

Dories ſunt populi Doricę, iuxta Æoliam.

Dory, cum y. nomen oppidi Pontici, quod apud nos lanceam ſignificat. Vnde Doryphorus.

Dorydus nomen filij Priami: & interpraetari poteſt lanceæ gloria δόρυ lancea, vel aſta κλέος gloria.

Doryphorus, pe. cor. latine ſpiculator, vel ſatelles dicitur portans lanceam. Et eſt nomen viri proprium, de quo Quintil. lib. v. Curtius li. j. Cognatorum Darij regis turbam. xv. M. hoiũm fuiſſe muliebriter prope modum culta: luxu: magis: q̃; decoris armis cõſpicua doryphoriæ vocabantur. Peculiare. n. erat illius agminis inſigne.

Doron. δῶρον græce latine donum. Vnde Antidora remunerationes. Doron quoq; palmum appellant. Vnde Tetradoron didoron: & pẽtadoron, pe. pro. lateres inſtructoris ędificiorũ noiantur. Nam quod eſt quoquo verſus quattuor palmorum tetradoron; qđ quinq; pentadoron dicitur, quod duorum didaron. Id autem eſt ſexquipes. i. cubitus vnus, nam Romanus pes. xvj. digitis conſtat.

Dorophorus, pe. cor. latine dona ferens dicitur.

Dorylaus, nomen fluuij in Phrygia.

Dorcium

Dorcium apud comicos nomen fœminæ diminutionis, ſiue adulationis cauſa ſic prolatum, a δῶρον, quaſi dolce amabile donum.

Dorodoche, nomen proprium vxoris Icari.

Dos dicitur, cum datur, & accipitur. Niſi enim acciperetur, dos non eſſet. Et datione, & acceptatione firmatur. Nec poteſt videri datum id, quod ſit acceptum. Et non ſolum ea, quæ marito ab vxore dantur, ſed etiam quicquid alicui datum eſt, vel a natura, vel ab hominibus. Vnde dotes animi dicuntur, prudentia, iuſtitia, fortitudo: & huiuſmodi. Et dotes corporis, pulchritudo, robur, incolumitas: & his ſimilia.

Dotale, quod ad dotem pertinet, ſiue, quod vulgo dicitur, per dotes. Vnde dotalia bona dotales fundi. Plau. in Aſi. Dotalem ſeruum Saureā vxor tua adduxit, cui plus in manu ſit, q̃ tibi. Idem in mili. Haſce ędis dicas dotales tuas. Liui. Hæc tibi a me dotalia dona accedent.

Doto, tas, dotem do. Hier. in Exo. Dotabit eam, & homo habebit eam in vxorem vide in marito. Vnde dotatus hominem dicimus, qui dotem habet. & indotatum qui dotem non habet. Plau. in Aſi. Hæ ſunt, atq; aliæ multæ in magnis dotibus incommoditates, ſumptuſq; intolerabiles. Nam quæ indotata eſt, ea in poteſtate eſt viri. Dotatæ mactant, & damno, & malo viros.

Doxa latinę, maieſtas, & opinio dicitur. Vnde & paradoxa quæ ad miratione digna ſunt, & opinionem hoīum ſuperant. Interdum dicitur gloria. Vnde Eudoxa vera gloria.

Doxon opinabile. δοξάω opinor.

D ante R

Drachma, ę, ſeu drachma ch, in g, mutata genus ponderis ex. xviij. ſiliquis. i. tribus ſcrupulis conſtans. Eſt & genus nūmiſmatis. i. nummus argenteus. Vñ Iul. Pollux. Drachmō Athenis nummiſma, quod etiam bos dicebatur, quia boue ſignatus erat.

Dragma, is, δράσσω τὸ ... ὅθεν τὸ δράγμα ὅτι ... apud grecos dr̄, q̄d nos rapinā ſiue manipulum dicimus.

Drama, atis, ſine ch, & ſine g, dicitur, vt in ſcenis agi fabula ſolet, vbi diuerſæ perſonæ introducuntur: & alijs accedentibus, alijs autem diſcedentibus a diuerſis, & ad diuerſos textus narratiōis expletur, ſicut in Comędijs, quod genus carminis, inquit Hier. cantari ſolebat. Vnde etiā apud Cātica ſcribitur. Ante thorum huius virginis frequentate nobis dulcia cantica dramatis.

Dramaticus ſtilus dicit̄, qui mixtus non eſt, vbi poeta nuſq; loquitur, vt ſunt Comedię, & Tragedię ex egymaticus in quo ſolus poeta. Mixtus, vbi promiſcue, & poeta, & perſona. Dictus dramaticus. i. actiuus, a δράω facio.

Draco, genus animalis venenoſi. Pli. li. viij. ſcribit veris draconibus ora parua eſſe, & admodum non dehiſcentia, ſed artas fiſtulas, per quas trahunt ſpiritus, & lingua exerunt. Apud Indos & Æthiopas dracones ſunt. xv. cubitorum. Dictus draco a δέρκω video. Nam ſunt oculorum acię acutiſſima Dracones etiā dicuntur a Pli. lib. viij. ex tortuoſitatū ſimilitudine palmites emeriti. pluribuſq; annis īdurati.

Dracunculus, dimi. ſignificat paruum draconem.

Dracæna draconis fœmina, quæ & draca quoq; dici pōt.

Dracontium herba hortenſis.

Dragūtea, herba quæ & lingua colubrina dicitur ꝙ colubro ſimilis maculoſo corti.e ſurgat.

Drangiana prouincia in Aſia maiori. Quam Ptole. ab occaſu, & ſeptentrione Aria, & Bagao monte terminari ait ab oriente Arachoſia.

Drapetę fugitiui. Dro. a. miniſtro & fugio ſignificat, & peto. volo, as, a quo Drapetes a græcis: a noſtris drapeta.

Drauois, vide in dictione Pathicus.

Drepanum pe. promontorium, ſiue vrbs a curuoſitu inſtar falcis. δρέπανον enim falx dicitur. Non longe abeſt ab Ericę monte trans Lilybeum. Vel ab eo, ꝙ Saturnus amputatis virilibus paternis illuc falcē proiecerit. Ouid. lib. de Faſt. Quiq; locus curuę nomina falcis habet.

Dryades, nymphæ ſiluarum ab arboribus. Nam apud græcos δρῦς oīs arbor dicebatur, quamuis poſtea pro quercu vſurpata ſit. Hæ enim ſiluas habitare dicuntur.

Dryas, nomen ꝓprium viri Theſſali amici Neſtoris.

Dryopes, populi epirotici. De quibus Virg. lib. iiij. Cretesq; Dryopeſq; fremunt, pictiq; Agathyrſi. Alij dicunt eē populos ad parnaſum quibus apollinis & dię lychaonis filius nomen dedit.

Dryidæ ſiue druydæ dicti ſunt quidam gallorum religioſi & ſapientes a quæercubus δρῦς enim quercus. Pli. lib. xvj. Nihil habent dryidæ, ita enim galli ſuos appellāt magos. Cęſar. libro ſexto cō. Druydæ rebus diuinis inter ſunt, ſacrificia publica ac priuata procurant, religiones interpręētātur. Ad hos magnus aduleſcentium numerus diſciplinæ cauſa concurrit: magnoq; ſunt apud eos honore. Nam fere de omnibus controuerſijs publicis priuatiſq; conſtituunt. Et ſi quod admiſſum eſt facinus, ſi cęde facta, ſi de hereditate de finibus controuerſia eſt ijdem diſcernunt, præmia pœnaſq; conſtituunt, & multa refert quæ breuitatis cauſa omittimus, hanc religionem inquit. Sueto. ſub auguſto interdictam. Claudius imperator quintus penitus aboleuit. Suidas δρυῒ δαι ... γαλάταις οἱ φιλόσοφοι καὶ σεμνόθεοι.

Drylon, fluuius Dalmatię, qui mediam Myſiam pergens in Danubium influit.

Dromos: latinę curſus. Et accipitur non ſolum pro actu currendi, ſed etiam pro loco, vbi curritur. Sue. in Nero. Elephāto ſuperſedens peragratum dromorum decucurrit.

Dromedarius, animal a currendi velocitate dictum, naſcitur in regione ſabba.

Druſus vir romanus genere & eloquentia magnus ſed ambitioſus & ſuperbus Edilis munus magnificentiſſimum dedit. Et ibi Re minimo collegę quędam de vtilitate reipu. ſuggerenti. Quid tibi inquit cum rep. noſtra. Quæſtor in aſia nullis iſignibus vti voluit ne quid ipſo eſſet inſignius Tribunus ple. latinis ciuitatem plebi agros equitibus iudicia permiſit. Nimiæ liberalitatis fuit ipſę etiam ꝓfeſſus.

D ante U

Dubius, dicitur, qui duas vias habet, & vtram eligat neſciens, ſicut ambiguum, quod in ambas agi partes poſſit. Cice. lib. j. ad Heren. Dubium genus eſt, cum habet in ſe cauſam, & honeſtatis, & turpitudinis partem.

Dubiare eſt in dubio eſſe. Plau. Dubiat quid agat.

Dubiare, idem, quod dubiare. Cuius compoſita ſunt Addubito, quod eſt etiam, vel ad aliquid dubito. Liu. li. ij. Proditoribus extemplo in vincula coniectis: delegatus paululum addubitatus eſt. Cice. Cecinnæ. Habes augurīū meum, quo, ſi quid addubitarem, non potius vterer q̃ illa conſolatione. Subdubito parum dubito. Cic. Celio. Hæc pluribus ſcripſiſſꝫ mihi ſignificabant litterę tuæ ſubdubitare, qua eſſem erga illum voluntate. Dubitanter aduerbium a participio dubitans. Cecil. imperator clamat de medio: vt velites a ſiniſtro cornu remouerant & Gallis non dubitanter immittant.

Dubitatim aduerbium, a Dubitatus ſiſcen. Quod hoſtem non dubitatim cum pluteis & ſcalis iter facere cernebat.

Ducenarius: qui duas centurias. i. ducentos milites ducebat in acie ſecūda: qui & primus haſtatus dicebatur apud Sue. legitur quartam iudicum decuriam ab Auguſt. Cæ. additāg eſſe: quæ ducenariorum diceretur: iudicaretq; de leuioribus ſummis. Ducenarij autem videntur nominati a cenſu ducentorum ſeſtertiorum.

Duco, cis, xi, tum proprie ducimus volentes, trahimus inuitos. Seneca. Fata volentem ducunt. nolentem trahunt. Quandoq; ducere ſignificat reſpicere, iudicare, exiſtimare. Cice. Ego ſi mei commodi rationem ducerem: te meum eſſe maxime vellē. Vir. libro decimo. Tantū me crimine dignum duxiſti. Quandoq; ineſcare, allicere & delectatione

quadam demulcere. Cl. in ver. ac. ij. Si qs honore: aut gloria ducitur. Quandoq; voluere, pertractare. Virgi. lib. ſexto Sic equidem ducebam animo, rebarq; futurũ. Quandoq; nudare, educere. Idem lib. xij. Ille tamen clypeo obiecto cõuerſus in hoſtem Ibat, & auxilium ducto mucrone petebat. Quandoq; contrahere. Idem. Aſtrus, quo ſegetes gauderent frugibus, & quo Duceret apricis in collibus vua colorem. Quãdoq; agere, ſeu pati. Idem. Nate dea, pote hoc ſub caſu ducere ſomnos. Quandoq; ſtruere, erigere. Idẽ. Pars ducere muros, molirq; arcem. Quandoq; auertere, ſiue contrahere. Mar. Qui ducis vultus, & non legis iſta libenter. Quandoq; in longum protrahere. Ci. ad Cęſarem iuniorem lib. j. Ne res duceretur, fecimus, vt Hercules Antarius in alium locum trãſferetur. Quandoq; dimittere, deſcendere. Plau. in Au. Vbi ille abiit, ego me duco ab arbore. Quandoq; gerere, Virgi. libro nono. Hi bellum aſſidue ducunt cum gente Latina. Quandoq; ad ſepulturas efferre. Perſius, Nerio iam tertia ducitur vxor. Quandoq; ad ſupplicium ducere, vt apud Curtium ait Hermolaus ad Alexandrum. Nos duci iube. Dicitur & de re obſcęna. Pla. Si tenetis, ducite ne diſrumpamini. Hinc etiam ductor pro vibratore, & lumborum ad concinniorem venerem pręſtandas quas ſone. Huius verbi compoſita ſunt. Abduco, adduco, quæ ſunt contraria. Conduco, circunduco, deduco, diduco, educo, induco introducco, obduco perduco, produco, reduco, ſeduco, ſubduco, ſuperduco, & traduco, Quæ habent pe. p.

Ducto a, ſæpe duco, aut huc, illucq; duco, guberno. Salu. Huc accedebat, q L. Sylla exercitum, quem in aſia ductauerat, quo ſibi faceret contra morem maiorum, luxurioſę, nimiſq; liberaliter habuerat. Pla. in Capi. Me. vt ibi tum eſt, ductauit dolis. Ductare etiam apud Plau. eſt ſcortum conducere: qui pudendam eſſe vocem oſtendit dicens. Errabo potius, q̃ quis me ductet. Et Quin. ait. Ductare exercitum non ſine rubore dici.

Ductito, as, pe. cor. ſæpe circunduco. Teren. in Adel. Tu inter eas reſtim ductitans ſaltabis.

Duco, as, guberno. Var. Ab eo, q fit ducare, qui eſt dux, aut ductor, qui ita inducit, vt doceat.

Ducatus, us, ipſa ducandi actio, vt eſt illud. Si cęcus cęco ducatum pręſtet: ambo in foueam cadunt. Et ducatus dicitur regio, cui dux dominatur, vel etiam ipſa ducis dignitas, præfectura, & imperium militare a duce: vt principatus a principe. Tribunatus a tribuno. Flauius vopiſcus in aureliano habuit multos ducatus: multos tribunatus. Iul. Capi. Petenti ſignum prima die tribuno dedit militi munus exprobans vtiq; ſegniciem temporum ſuperiorum, quod quidem etiã ante in omnibus ducatibus dederat. Scribit Lampri. Heliogabalum prępoſituras, & ducatus, & officia palatina vendidiſſe. Hoc nomen peculiariter datũ eſt Spoletanę vrbi, cuius regio Vmbria dicit ab auctoribus. Eius finis a fonte Tyberis, vſq; ad Anienis fluuij ſiniſtram ripam, vbi videlicet Anio Tyberim illabitur.

Ducatus, ati, eſt aureus nummus ducalis.

Ductus, tus, ipſa ductio. Vnde aquę ductus, aquarum deductio.

Duces dicti ſunt, qui alios ducunt. Vnde & ducem belli dicimus, & ducem gregis. Ductor, & ductrix, nomina verbalia. Virg. Ductores Danaum.

Ductarius, a, um, vnde ductarius funis dictus eſt, qui per orbiculos trocleę traijcitur.

Ductile, penul. cor. quod facile ducitur, attenuaturq;. Vnde ęs ductile, quod malleis obſequitur, attenuaturq; in laminas Ductilis ſcęna dicebatur, cuius tractis tabulatis hac, atq; illac ſpecies picturę interior videbatur.

Ductim aduerbium, ſignificat cum mora.

Dudum, quaſi diu, dum eandem vim habet, quam iam dudum, ita, vt quandoq; diem non tranſcendat. vt dudum intraui, dudum te expecto. i. hora eſt, vel duę, vel tres, ex quo intraui, & ex quo te expecto. Quandoq; etiam tranſcẽdit diem. Pliny. lib. iiij. Fabri, qui dudum aſſueti apud penos. Et lib. xix. Nam dudum ex eadem Hiſpania coeleſte venit in Italiam plagis vtiliſſimum.

Duelum, bellum, q duabus partibus de victoria contendẽtibus dimicatur, nõ tantum duorum, vt quidam exiſtimãt: ſed multorum & ipſorum exercituum, Alioquin non diceretur a Plauto duellum inter Thebanos, & Theleboas, Et ab Horacio. Gratia barbarię lento colliſa duello. Hinc Perduellis: & perduellio.

Duello, as, bello. Vnde Duellator, qui duellum peragit, Plau. in Cap. Domi belliq; duellatores optimi.

Duellicus, ca, um, in bellicus. Nam duelum bellum: vt plau. in Epi.

Duella, duæ ſextulæ ſunt. Sextula vero, cõtinet drachmam & ſcrupulum.

Duillus nomen ciuis romani: qui primus romę nauali certamine triumphauit. Is iam ſenex & tremenſi corpore in quodam iurgio audiuit exprobari ſibi os fœtidum: & triſtis ſe domũ contulit. Cũq; vxori queſtus eſſet: quare nũq̃ ſe monuiſſet: vt huic vitio mederetur, feciſſent inquit illa niſi putaſſem omnibus viris ſic os olere.

Dulce, ſuaue, quod quidam a Delicio deducũt, q dulcia maxime alliciant. Eius compoſita ſunt prædulce, valde dulce. Sub dulce, aliquantulum dulce.

Dulciloquus, pe. cor. dulciter loquens.

Dulcifluus, dulciter fluens.

Dulciſonus, pe. cor. dulciter ſonans.

Dulcidulus, a, um, diminutiuum eſt.

Dulcedo, dulcitas, dulcitudo, & dulcor, in eodem ſenſu accipiuntur. Pli. Cõtracta dulcorem amittit. Neuius. O ſuauis linguę ſonitus. O dulcitas animæ. Actius. Tanta hinc in corda dulcitudo inuaſit.

Dulciarius panis, qui conficitur ex zuccharo: & nucibus pyneis, vel amygdalis ad lenticula: vt eſt: qui vulgo dicit Marzapanus, piſtor dulciarius, qui panes: & mellita condimat ædulia, de quo Marti. Mille tibi dulces operum manus iſta figuras. Extruit, huic vni parca laborat apis. Lampri. de Heliogabalo. Dulciarios habuit, qui de dulcibus exhiberent quæcũq; coqui de diuerſis ędulibus exhibuiſſent. Vbi dulciarius ſignificat ſimpliciter concinnatorem ędulium mellitorum: & operis piſtorij dulcedine conditi.

Dulceo, ces, cui. A quo dulceſco, is, dulcis fio. Cicero. in Ca. Primo vua, eſt peracerba guſtatu, deinde maturata dulceſcit, Huius compoſitum eſt obdulceſco, quod eſt in totum dulcis fio. Augu. lib. vij. cõ. Nam ſi primo ſanctis tuis litteris informatus eſſem: & in earum familiaritate obdulcuiſſes mihi: & poſt in illa volumina incidiſſem, fortaſſe abripuiſſent me a ſoliditamento pietatis.

Dulco, as, dulce facio. Sidonius Apul. ad Agricolam, Pareo libens laudaturus vitæ tam dulcatæ ſollicitus ingenuitatem. Hinc Edulco, cas, quod eſt valde dulco. Cn. Martius. Quapropter edulcare conuenit vitam, curaſq; acerba ſenſim gubernare.

Dulcacidum pe. cor. quod dulciſſimis rebus eſt illitum.

Dulia, cum accentu in penul. latine hominis ſeruitus dicitur δοῦλος ſeruitus δούλη ancilla δουλικὸς ſeruilis. Hinc fit compoſitum hyperdulia.

Dulichium, inſula in Maliacho mari, ſeu (vt quidam aiũt) Ionco vna Echinadum. Corintho proximo, ante Leucada, in qua regnauit Vliſſes. Inde fit Dulchius, a, um, Propert. Aut Dulichias pallas ſpaciatur ad aras. Elanicus volute eandem eſſe cephaleniam: & dulichium: a quo diſcordat Home. dulichium nãq; ſub negete fuiſſe perhibuit, ſicut & echinades reliquę.

Duma, eſt non tam idumea prouincia, ſed quædam eius regio quæ ad hauſtrum vergit & ad vrbem paleſtinam quæ hodie dicitur Eleutero polis, viginti diſtat milibus iuxta quam ſunt montes ſeir. ſumpto ab auctore nomine.

Dum aduerbium temporale eſt, & modo pro quando,

ponitur

ponitur vt Dum dormis, fures domum intrant. Modo pro donec. Sal. Poſtremo: neq; ſumptui, neq; modeſtiæ ſuæ parcere: dum illos obnoxios, fidoſq; ſibi faceret: idest donec: velut. Modo pro poſtq̃. cum coniungitur præterito ſubiunctiui. Mar. Audieris dum grande ſophos, ideſt poſtq̃ audieris. Et poſita poſt: nec vel non: vel haud ſemp aduerbium tẽporis eſt: vt necdũ nõ, dũ haud dũ, pro nõ adhuc. Eſt etiam cõiunctio: & ſignificat modo pur che. Salu. Neq; id: quibus modis aſſequeretur, dum ſibi regnum pararet, quicq̃ penſi habebat. Aliquãdo dummodo domẽte che. Hiero. Dum perſecutionis finem prẽſtolatur, neceſſitatem in voluntatem vertit. Ponitur nonnunq̃ pro expletiua. Terẽ. Ades dum: paucis te volo. Componitur autẽ cum qui: vt quidum. Cum age, vt Agedum. Cum modo: vt dummodo, & cum Taxat, vt Dumtaxat.

Dumtaxat componitur, ex dum aduerbio: & taxo, as, pro æſtimo. Et nõ recipit, ſed etiam. Cice. pro deiotaro. Quod ipſum, & ſi iniquum eſt in tuo dumtaxat periculo. Solum vero: & tantum, & modo recipiunt.

Dumus generis maſc. dicitur omnis ſpina. A quo dumoſus a, um, frondoſus, ſpinoſus, vepribus plenus. Virg. Dumoſa pendere procul de rupe videbo.

Dumetum, locus vbi ſunt dumi. Antiqui dumecoſum locum dicebant, pro dumoſo. Et quæ nos dumeta, appellabant dumetica.

Duo, is, dui, dutum, ſignificat do. Plau. in Cap. At ob eam rem mihi libellum, pro eo argenti, ne duis.

Duo, & ambo, ſicuti docet. Priſcia. genitiuos: & accuſatiuos ſm ſecundam declinationem: proferunt duorum amborum, duos ambos, q̃uis in neutro differentiæ cauſa duus ſoleat dici: vt duum, millium amphorarum. Necnõ & accuſatiuus maſculinorum eſt quandoq; ſimilis nominatiuo profertur in neutro more grẽco. Hora. Duo ſi diſcordia vexet inertis. Virg. Si duo prẽterea tales Idea tuliſſet terra viros. i. duos. A duo fit. xij. a quo. xij. & duodenus, duodenarius, duodeuiginti, & huiuſmodi, ducenti, ducentenus duodecies, duodeuigicies: ducenties: duodeuiceſimus, ducenteſimus.

Duplaris numerus, dicitur i quo minor bis numeratur, Duplares: ſiue duplarij torquati dicebantur milites: qui in legione Romana, ob virtutem, duplas conſequebantur annonas, ſicut ſimplares, qbus vna, & ſemis ãnona dabat.

Duplex quandoq; ſignificat duo. Virgil. Duplices tendens ad ſidera palmas. Cicer. libro q̃rto ad Heren. Duplices ſimilitudines eſſe debent. Quandoq; latum. Virgi. Duplici aptantur dentalia dorſu. Duplices tantum numero plurali: & genere maſcu. tabellarũ genus eſt, in quibus litterẽ ſcribi ſolebant. Quẽ quidem aliquando etiam triplices erant, in quibus res amatoriẽ ſcribebantur. Mar. Tunc triplices noſtros non vilia dona putabis. Cum ſe venturam ſcribet amica tibi. Sic duplices, triplices, quadruplices, & qncuplices porticus dicuntur, in quibus ordines columnarus duplicati, triplicati, quadruplicati, & qncuplicati ſunt. Vitr. lib. v. In duplici paleſtrarum porticu collocanda eẽ cum plura membra ſcribit.

Duplico, as, duplicem facio, gemino. Hier. Duplicauit annonam. Interdum Augere. Salu. Et maurus victus duplicauerat bellum. Virgil. Et ſol creſcentes decedens duplicat vmbras. Hinc Conduplico: & Reduplico componuntur.

Duram quidam putant eſſe nomen fluuij. iuxta quem gygantes turrem Babel fecerunt. Alij volunt eſſe campum. Vnde apud Danielem. In campo Durã ſtatuit Nabuchodonoſor ſtatuam.

Duria, ſiue durias, nomen fluuij Valentiẽ proximi: vt ſcribit Pompo. Hunc Saluſt. vocat Turiam. libr. iiij. hyſt. Inter leua mẽnium dextrum flumen Turia, quod Valentiam paruo interuallo prẽterfluit. Clau. Floribus, & roſeis formoſos turia ripis Grãmatici formoſum legerent, q̃ vnus amnium. Turia neutro gene. proferri putent. Auguſt. Priſcianoq; auctoribus Ptoleme. hac parte Turulim vocat amnem. Eſt in Luſitania quoq; durius. Quem Strabo duriam, multi Doriam appellant. Silius Durius, ait enim. Hinc certant Pactole tibi, Duriuſq; Taguſq;.

Duro, as, durum facio, firmo, ſolido. Colu. lib. vij. Annicula mula recte a matre repellitur, & amota montibus, aut feris locis paſcitur: vt vngulas duret, ſitq; poſtea longis itineribus habilis. Per tranſlationem Quinti. li. j. Multa linguæ vitia, niſi primis annis inemendabili in poſterũ prauitate durantur. Et durare eſt tolerare. Virg. Durate, & voſmet rebus ſeruate ſecundis. In qua ſignificatione quãdoq; contra naturas iungitur accuſatiuus maxime apud poetas. Hora. libro. j. Car. Vix durare carinæ poſſunt imperioſius æquor. Nam ſicut dicimus clamare hominem ideſt cum clamore vocare, ſic durare æquor, ideſt per duriciem ferre. Item ſignificat perſiſtere perſeuerare. Plau. in Am. Durare nequeo in ædibus, ita me probri dedecoris a viro, argutas meo. Huius compoſita ſunt, Eduro quod eſt valde durum facio: & quaſi ad laborem aſſuefacio. Colu. Quare docendus, & a pueritia ruſticis operibus edurandus futurus villicus. Induro quaſi intus duro: vt Indurabo cor Pharaonis. Obduro quod ferre: idem cum ſimplici ſignificat: vt eſt apud Deut. Non obdurabis cor tuum. Præduro, cito duro. Colu. Verum eſt in opere difficilior, q̃ neq; humentem fodere poſſis, quod ſit glutinoſiſſima nec nimium ſicca: quia nimium prædúratur. Perduro, valde, vel ad finem duro. Idem lib. viij. Eſt etiam non ingratis ſaporis iniuria perduratus. Teren. in Hecy. Sancte adiurat non poſſe apud nos Pamphilo ſe abſente perdurare. Reduro, quod eſt aperio, contra id, quod dicitur. Obduro, vt inquit. No. Et hæc omnia habent penul. produ.

Dureo, res, durui, durus ſum. A quo Dureſco, durus fio. Colu. lib. ix. Plumulæ ſub cauda clunibus detrahendæ ne ſtercore coinquinatæ dureſcant. Lu. tamen totoſq; induruit artus ab induteo in eadem ſignificatione: qua induro protuliſſe videtur. Sed huiuſmodi præterita raro a Dureo compoſitis reperiuntur, ſæpe autẽ ab his, quæ a Dureſco ſunt. Indureſco. Virgi. lib. iij. Georgi. Styriaq; impexis induruit horrida barbis, ideſt valde dura, ſiue in ſe dura facta eſt. Colu. li. ij. Iuſta enim fieri nequeunt, cum indurauerit ager. Obdureſco, vndiq; durus fio. Cice. M. Celio. Magno dolore me affeciſſent litteræ tuæ: niſi & ratio ipſa depuliſſet omnes moleſtias, & diuturno deſperatione rerum obduruiſſet animus. Perdureſco, valde durus fio. Colu. lib. vij. Verus neq; ante tertium, neq; poſt quintum annus iuuencos domare placet, cum illa ætas adhuc tenera eſt, hæc iam præduruit, ideſt nimis dura facta eſt.

Durus, a, um, quod eſt ſolidum, ac firmum, & firmitate naturæ corruptionem ſui non facile admittit. Cuius contrarium eſt molle, in quo eſt natura luxurioſior, nec ad cõtraria repellenda ſufficiens, Virgilius. Sz durus genuit te cautibus horrens. Caucaſus, per tranſlationes capitur modo pro patiente, ac tollerante laborum ides. Scipiadas duros bello. Et Gens dura, & aſpera cultu. Modo pro aſpero: & nocente. Idem. Aut durum tineæ genus. Modo pro crudeli, quoniam nulla humanitate molleſcit: vt apud eundez. Quid iuuenis magnum, cui verſat in oſſibus ignez Durus amor?

Dure, & duriter aduerbia, ſic inter ſe differunt, ſm Dona. q̃ duriter ſit ſine ſenſu laboris, Dure, crudeliter. Illud ad laborem, hoc ad ſeuitiam refertur. Sed dure in alterum, duriter in nos aliquid facimus. Terẽ. in An. Primum hæc pudice vitã parce, ac duriter agebat, lana, & tela victũ quẽritans.

Duritia, & durities, æque dicuntur de firmitate, aſperitate, crudelitateq;. Cice. in Cato. Quanta in altero comitas, in altero durities.

Durabile, quod durare poteſt. Oui. Q̃d caret alterna requie durabile non eſt.

Duramen, & durametum brachium vitis. Col. li. v. Sed vt caput trũci pedali fere ſpacio ſit inferius iugo, quaterniſq; brachijs, quæ duramenta quidam vocant, diuidatur in to/

iidem partes: alio nomine duramina nuncupantur. Idem Conſiderandum erit cuius longitudinis ſint duramina: quæ excedant prædictam menſuram.

Duracinæ vuæ dictæ, quæ duram: & firmam corticem habent: a duriciæ, vel a duris acinis. Auguſti. in Epiſtolis. Dū lectica ex regia redeo; panis vnciam cum paucis acinis vuę duracinæ comedi.

Duracina perſica dicuntur: quę habent corpus adhęrens ligno: auelliq; nequit. Pliny. libro quinto. Sed perſicorum palma duracinis.

Durateus, a, um, idem quod ligneus. lucre. lib. j. Nec cum durateus troianis pergama partus, inflammaſſet, equis nocturno graiugenarum.

Duricoria dicuntur, quæ ſunt duri corij. Vnde ficus duricoriæ: quæ habent duram corticem.

D ante Y

Dya apud latinos ſignificat duo. Dias dualitas.

Dynaſtia, vis potentatus: Dynaſtes: dominus regni potens, optimas, ἀπὸ τοῦ δύνασθαι, vt hi, qui magiſtratus gerunt: & iudicijs præſunt. Scribit Strabo reges Dynaſtas vocari, propterea, ꝙ plurimum poſſunt, pollentq;: & populos, quo velint, aut vi, aut perſuaſione perducant. Ci. ad Atti. Erit nebulo iſte cum iſtis dynaſtis in gratia.

Dyrrachium fuit ciuitas in Epyro, quæ prius Epidamus vocabatur. De qua Luca. in principio. Dyrrhachij rapiendas rēdit ad arces. Dicta Dyrrhachium a nomine Dyrrhachij: qui portum vrbi adiecit. Vide in dictione Epidamum.

Dys præpoſitio græca: quæ in compoſitione malus: vel difficile aut impoſſibile ſignificat.

Dyſcolus, pe. cor. difficilis, malus ve, ſiue pniciosus: ex δυς. & κέλομαι iubeo, ita vt dyſcolus dicitur, cui difficiliter iubetur, Dyſcolia, difficultas.

Dyſenteria, dici poteſt inteſtinorum exulceratio, ex δύς qđ malum denotat: & ἔντερον inteſtinum. Et latinę Tormina, auctore Celſo dicuntur. Vide in dictione Tormina.

Dyſuria: & Stranguria: difficultas vrinæ dicitur. Quæ vt Galenus inquit, fit ex veſicæ paſſionibus vrinam ſupprimēs. Quod quidem ſine calculis: & inflāmatione non pōt accidere. Hoc cato ſignificat: cum ait. Quibus ægre lotium it.

Dyſphylus, pe. cor. quaſi malus amicus. Iu. Non eſt Romano cui quam locus ħ vbi regnat Prothogenes aliquis, vel dyſphilus.

Dyſpepſia latinę difficilis concoctio. δύς difficilis πέπτω. concoquo.

Dyſpnea: ſpirandi difficultas. Docet Hippocrates in Aphoriſmis, in ſenectute ſtragurias, dyſpneas: dyſurias, cacheſias eſſe frequentes. δύς ἐστὶ μόριον κακοῦ καὶ πνέω πνοή.

E et ex p̄poſitiōes: ſunt quæ, & ſeparantur: & componuntur. Separatæ modo temporales ſunt, vt Ex illo celebratus honos. Modo locales: vt E cœlo. Modo ponuntur pro a, vel ab: vt Audiui e patre meo. Modo ſignificant pro vel ad: vt ex dignitate: ex vſu: ex vtilitate, hoc eſt pro dignitate, vel ad dignitatem. E republica pro Republica. Modo ſm̄ vt Ex Plat. ſententia: ideſt ſm̄ Plato. ſententiam: ſiue ꝑ Plato. ſententia. Modo in Cicer. E renibus laborabat: ideſt morbum patiebatur in renibus. Compoſitæ quandoq; priuationem indicant: vt E linguis: exanguis. Quandoq; vehementiam, vel perfectionem, vt eludo: exoro. Quandoq; extra: vt educo: Excludo. Quandoq; ſuperflue ponitur: vt emortuus. Componitur autem E, cum b, vt Ebibo. D, vt Educo. G, vt Egredior. I, vt Eijcio. L, vt Eludo. M, vt Emitto. N, vt Enitor. R, vt Erigo. V, vt Eueho. Ex vero cōponitur cum A, vt Exaudio. C, vt Excurro. E, vt Exeo. F, vt Efficio. O, vt Exoleo. H, vt exhorreo. P, vt Expello. Q, vt Exquiro. S, vt Exequor. T, vt Extendo. V. vt Exuro. Verum quando poſt ex ſequitur f, mutatur x in f, vt Effundo. Cū vero ſequitur x, abijcitur s, vt Exequor, & exicco. In alijs integra manet.

E ante A

Eantes, nomen proprium hiſtorici Cizyceni: qui fuit ætate: qua Pygmalion in oriente regnabat.

Ear latine, ver, A quo Earinus, vernus.

Eatenus pe. cor. ſignificat vſq; eo, vel ad eum modum. Cui reſpondet. Quatenus: vſq; quo. Hierony. Quia & ſi in ſanctis patribus: & prophetis gratia fuiſſe creditur nō tamen eatenus plena. Sue. in Tyber. Ac primo eatenus interueniebat: ne quid perperam fieret.

E ante B

Ebenus: vel Ebenum: pe. cor. nomen græcum, & Arabicanus dr̄. Lignum nigrū eſt, ſolidū, pulchrū: aptumq; ocularibus medicinis. Hæc arbor naſcit̄ in India, quæ cæſa dureſcit in lapidem: vriturq; odore iucundo. Vir. lib. ij. Geor. Sola India nigrū fert ebenum. Aetius amelinus ita ſcribit ἔβενος ξύλον ἐστὶ τῶν ἰσχυρῶν ἀναλυομένων ῥυπτικῆς καὶ λεπτομεροῦς ἐστὶ δυνάμεως ὅθεν καὶ τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα περὶ σεύτει ῥύπτειν τὰ τε ἄλλαις ὀφθαλμικαῖς μιγνύντας δυνάμεσιν.

Ebrius: & Ebria, a bria, vt qdam volunt qđ eſt vas vinarum. Alij ab auriendo potu deriuāt, vñ & cū aſpiratione ſcribūt ebri᷑. Eſt. n. ebrius: q nimio potu alienatus eſt mente. Cuius contrarius eſt ſobrius, quaſi ſine ebrietate: qui in cibo. & potu temperans eſt, & qui non eſt actu ebrius. Vnde non ſobrius pro ebrio ſumitur. Mar. Et non ſobria verba ſubnotaſti. Hinc Ebrietas: quā Cato dicebat nihil aliud eſſe, q̄; inſaniam voluntariam. Interdum ebrius ponit̄ pro pleno, & abundanti. Plau. Facite mihi, cœna, vt ebria ſit, ideſt abundans: & opipare parata.

Ebrioſus, qui ſæpe fit ebrius. A quo ebrioſitas. Huius cōtrarium eſt Sobrioſus, ſobrietatis affectator, quo vſus eſt Cypria. Inter ebrius, & ebrioſum hoc intereſt. Nam poteſt qui ebrius eſt tum, primus eſſe, nec hīc hoc vitiū & qui ebrioſus eſt, ſæpe extra ebrietatē eſſe. Sic ebrietas ab ebrioſitate ſeiungitur, ꝙ alterum affectionis ſit, alterum habitus.

Ebrio, as, ſiue ebrior ebrium facio. Vnde & inebrio, verba actiua. Hiero. li. iij. Reg. Et inebriauit eum. Plau. in Aul. Nō ebriatus ſomno ſanari ſolet. Aliquādo, ebriari ſeu inebriari ſumitur pro impleri, ſeu quaſi ſatiari, vt apud Apoſtolū. Nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria. Huius verbi cōpoſita Debrior & inebrior quæ idem ſignificant.

Ebriulo, as, pe. cor, ebrium facio. Sunt tamen, qui hęc aſpirent ab hauriendo potu illa deducentes.

Ebron, mons paleſtinorum, haud longe a Gaza Syriæ ciuitate.

Ebur, & ebor, vtroq; modo dicit̄, pro elephanti dente quaſi e barrho. i. elephāto. Hora. Quid tibi vis mulier nigris digniſſima barrhis.

Eburneus, a, um, quod eſt ex ebore, aut quo inſtar eboris album eſt, ſit Eburnea facies. Oui. li. iij. Metam̄. Impubeſq; genas: & eburnea colla, decuſq;. Gręce. ἐλεφάντινος.

Eburnus, a, um. idem, quod Eburneus, Tibul. Hanc primus veniens plectro modulatus eburno. Luc. li. ij. Legitimęq; faces, gradibuſq; acdiuis eburnis.

Eboreus, a, ū, ab ebor fit, ſicula marmor marmoreus. Eburneus vero, & eburnus ab Ebur. Et ſignificat, qđ eſt ex ſolido ebore. Quinti. li. vj. Cum in triumpho Cæſaris eborea oppida eſſent tranſlata.

Eboratus, ta, tum, quod extrinſecus ex ebore eſt, Quod & eburatum dicitur. Pla. in Perſi. Lectos eburatos, auratos.

Ebudes. pe. inſulę ſunt quinq; numero in oceano britannico: anguſto freto diuiſſæ, cuius incolę (vt ſcribit Solinus) lacte ſolum, & piſcibus vitam agunt.

Ebulum penult. cor. herba eſt, faciens bacchas in ſimilitudinem ſambuci. Colu. lib. ij. Sed citra hoc experimentum multa ſunt, quę, & dulcem terram, & frumentis habilem

ſignificent,

ſignificent, vt iuncus, & calamus, gramen, & triſolium, ebulum, rubi, pruni ſilueſtres, & alia complura, Idem, Et rutilas ebuli creat vuida becca. Legiẗ & ebulus.

Ebulo, las, erumpo, crepo. Tractum a bulla, que eſtiuo tẽpore, ex aqua pluia fingitur in ſpeciem Pile, & facile rumpitur. Perſius. O ſi ebulli patrui prędarum funus.

Ebuleus iouis & Proſerpine filius.

Eburones populi Galie, qui per fraudem multos ex Ceſaris exercitu trucidarunt.

Ebuſus, inſula hiberico, quæ cuniculos non habet. Pompo. Ebuſus aĩalium q̃ nocẽt adeo expers, vt ne ea quidem: q̃ de agreſtibus mitia ſunt, generet, aut inuecta ſuſtineat.

E ante C

Ecbatana nu. plu. pe. cor. metropolis eſt Mediæ. vel vt quidam exiſtimant regionis magnæ nomen eſt. Stra. lib. xi. Media eſt in partes duas diuiſa. quarum alteram maiorẽ vocant cuius metropolis fuit Ecbatana ciuitas & medici imperij caput qua nunc etiam parthi regia vtuntur. Eſt & Ecbatana vrbs in ſyria quæ Epiphania quandoq; vocata fuit, ac per. g. etiam ſcribi poſſe quidam teſtantur. Egbatana. Alij Ecbatam appellant quã Pli. a Seleuco rege conditã ſcribit a caſpijs portis. p. xx. mi. paſſuũ diſtantem.

Ecbaſis, pe. cor. latine dici poteſt excurſus. Nam componitur ab ἐκ & βάσις μα καὶ ἀλλα ἐκ τοῦ βαίνω quod eſt egreſſus, vt Virgi. lib. j. Geor. deſcribens tempeſtates prę cauendam a ruſticis.

Ecce aduerbium demonſtrandi, quod apud Virgi. aliquid repentinum, inſperatumq; ſignificat, vt ecce autem gemini, a Tenedo tranquilla per alta (Horreſco referens), Scribit Aſconius etiam hoc proprium eſſe Cice. vt in rebus improuiſis hac particula vtatur: cum apud alios interdus in rebus lętis vſurpetur. Oui. Ecce Corina venit, & modo accuſatiuo modo nominatiuo iungitur.

Eccere pe. cor. iuſiurandum eſt ac ſi dicatur per cererem vt ecaſtor edepol. Alij eccere accipiunt pro ecce. Ecechirian grę ci inducias vocant.

Echemythia ab ἐχεμυθέω, latinę taciturnitas.

Eccũ, eccã, eccos, eccas, quaſi ecce eũ, ecce eã: ecce eos: ecce eas. Sic ellum ecce illum. Ellam ecce illas Ita exponit Do. Teré. in An. Eccum video. Alij exponunt Eccum, ecce hic ſubintellige virum de quo agebamus. Eccam ecce hic ſubintellige fœminam, de qua agebamus. Ellum ecce illic. ſ. virum reſoluendo, per aduerbia: non per nomina: vt apud eũdẽ. Eccum me, quod non licet exponi ecce eum me.

Eccubi. Per duplex cc, & pe. cor. Cõponiẗ ex ecce, & vbi.

E. quis, ex en, pro ecce, & quis, vbi enim ratione. q. ſequentis mutatur in. c. Ex quo oſtenditur eandem vim habere. c. & q. Et ſignificat nũquis. Nam particula ec. iuncta dictionibus incipiẽtibus a q, interrogatiuę poſitis ſignificat an, vel ne, vel nũ, vt Ecqd, nõne, nũquid. Teré. in Eu. Ecqd nos amas de fidicina: hac. i. aliquantulum ne amas propter fidicinam. Oui. lib. ij. Faſt. Ecqd in officio torus eſt ſocialis, & Ecquid coniugibus noſtris mutua cura ſumus.

Ecquando. i. numquando, vel an aliquando, & aliquo tpe.

Eccleſia, latinę Cœtus, concilium, concio, congregatio, vt eſt in pſalmo. Odiui eccleſiam malignãtium & cum impijs non ſedebo: in decretis canonicis ſummitur quãdoq; pro fidelium omnium congregatione. Sic dicimus Chriſtum eſſe caput eccleſię. Eccleſiaſtes concionator.

Echinades pe. cor. Inſulæ ſunt Her. teſte in Maleaco, mari, ex oppoſito ad oſtius Acheloi. De quibus Luc. Craſſis oblimat Echinadas vndis. Seneca in Troade, declinat Echina, æ, pe. pro. Quolibet vento faciles Echinæ.

Echinus, pe. produc. Tegmen ſpinoſum, quo ſeruantur caſtaneę, vulgo Riciũm vocit. Vnde caſtaneæ echinatæ. Pli. nuces vocamus, & caſtaneas, q̃q̃ accommodatiores glandium generi, armatum his echinato cortice vallus eſt, Ab huius tegminis ſimilitudine dictus eſt echinus piſcis quidam, quem Pli. ſcribit eſſe cãcrorum genus, in quibus ſpinę pro pedibus ſunt, Ingredi: huic eſt in orbes volui. Grę ci enim ἐχῖνον hirtum vocant. Mar. iſte licet digitos teſtudine pungat acuta. Cortice depoſito mollis echinus erit, ſaxa petit, inter quæ ſe locat, ne a fluctibus iactetur. De hoc Amb. lib. hexa. ſic ſcribit Echinus animal exiguum vile, ac deſpicabile maritimum loquor, plęrunq; index futuræ tẽpeſtatis, aut tranquillitatis annuncius ſolet eſſe nauigãtibus. Deniq; cum procellam ventorum pręſenſerit calculum validum arripit, eumq; velut ſaburram vehit, & tanq̃ ancoram trahit, ne excutiatur fluctibus. Itaq; non ſuis ſe librat viribus, ſed alieno ſtabilitur, & regitur pondere. Quo inditio nautę, velut ſignum futurę perturbationis capeſſunt, & ſibi præcauent, ne eos imparatos turbo improuiſus inueniat. Hic alio nomine a latinis erinaceus dictus eſt. Eſt & echinus apud gręcos terreſtre animal, cui eſt apud noſtros Hericio nomen, quod ipſum ad herendo deductum eſt, & ęque pinis hirſutus eſt, atq; maritimus echinus. De quo Amb. eodem lib. Echinus iſte terrenus, quem vulgo hericium vocant, ſi quid inſidiarum præſenſerit ſpinis ſuis clauditur, atq; in ſua arma ſe colligit. Præterea echinus genus vaſis ænei eſt, in quo calices lauantur quam alij ampullam dicunt eſſe vitream. Hora. in Ser. Pocula cum cyatho duo ſuſtinet, aſtat echinus. Et Echinus: echini: & echinuntis ciuitas fuit: de qua Cice. in Arato. Dicitur excelſis errans in collibus amens. Quos tenet Ægeo defixa in gurgite Echinus. Hoc etiam nomine dicta eſt alia ciuitas in Phthiotide, in faucibus Sęchij amnis, vt inquit Pliny. vna cum Ptolomeo.

Echineis, genus piſciculi quem ferunt, per aquam ſiſtere nauem: quamuis immenſam: & velo: & remis concitatam ne poſſit iter inſtitutum peragere, ἀπὸ τοῦ ἔχω habeo, teneo: & ναῦς, ſiue ab ἔχομαι hereo ναῦς nauis, q̄ nauẽ teneat, vel naualibus tabulamentis adhærens remorari compellat. Pli. libro nono. Eſt paruus admodum piſcis aſſuetus petris echineis appellatus. Hoc carinis adhærente naues tardius ire creduntur. Inde nomine impoſito, Remora a morando dicitur latinæ. Ob quam rem a græcis ita dicitur a noſtris Remora. Remiligoq; nominaẗ Luc. libro ſexto. Non puppim retinens Euro tendente rudentes in medijs echeneis aquis. Amb. Alios in exiguo corpore tantum validitatis aſſumere, vt maximas nautus plenis, currentes velis in medijs fluctibus ſiſtant, ſicut breuis piſciculus echeneis tanta facilitate memoratur nauem, ingẽtem ſtatuere: vt quaſi radicatam mari hærere videas, nec moueri. Aliquandiu enim immobilem ſeruat. Ferunt hunc piſcem fluxum grauidarum vtero ſiſtere, partuſq; ad puerperium continere.

Echion: medicamentum quoddã dictum a vipera quã grę ci echin nuncupant.

Echidna, latinę vipera ſummitur q̄ pro omnigeno genere ſerpentum Ouid. lib. iij. Faſt. Sãguine centauri. Lernę ſanguis echidnæ. Mixtus ad auxilium tẽpora nulla dabat. Vide in dictione Excetra.

Echo ſoni, vel vocis repercuſſio, Gręce ἠχὼ ſonus, & ἠχέω reſono. Ouid. lib. iij. Metha. Planxerunt Dryades: plangentibus aſſonat Echo. Fit enim in conuallibus, & locis concameritatis vbi ſcinditur reſultans aer, in quibus acceptæ voces numeroſiore repercuſſu multiplicentur, nomenq; echo eiuſmodi voci a græcis datum eſt: vt Pli. lib. xxx. ſcribit, quoniam non eſt vagandi liberrimus campus: ſed ob iectu reflectitur. Quæ cauſa etiam multas voces multis in locis reciprocas facit: ſicuti in vrbe Cyzico turres ſeptem acceptas voces multiplicant. Et Olympiæ porticus fuit, quas heptaphonon appellant: quoniam ſeptiẽs eadem vox redditur. In hanc ſententiam ait Lucr. Sex etiam, ac ſeptem loca vidi reddere voces. Vnas cum iaceres ita colles collibus ipſi Verba repulſantes iterabant verba referri, hæc echo a latinis dicitur imago Valerius Flaccus libro tertio argo. Ruſus Hylan, & rurſus Hilan per longa reclamant Auia reſponſant ſyluæ, & vaga certat imago. Horatius.

Quem deum cuius retinit iocoſa nomen imago:vbi Porphirio expoſuit.ꝙ imago dicit̃:quaſi imitago:ſcribit Oui. lib.iij. Metha.Echo nympho fuiſſe reſtitiſſeq; et vocem ſolum & oſſa:oſſaq; lapidis traxiſſe figuram.

Echos ἠχοῦς,quaſdam græci vocant argutas valles ab ἠχῶ: vt inquit Colu.lib.x.

Eclegma,atis,latinę linctum dicimus frequentiſſimum medicis omnibus,ſunt enim edegmata:quæ fiunt lingendi gratia non ædendi:neq; deuorandi,hoc eſt,cum aliquid in ore tenentes paulatim diſtillando ſorbemus.ἀπὸ τοῦ ἐκ καὶ λείχω γίνεται ἐκλέγματα.

Econas vocant imagines,ex membris aliquorum ſimilitudine expreſſas:inquit Pli.lib.xxxiij. Vnde & Econcula diminutiuum.Sue.in Nero. Pro ſummo inquit numine,tribuſq; in die ſacrificijs colere perſeuerauit econcuilam puellarem.Dicitur etiam Icona:& Iconcula.

Eclypſis:latinę dicit̃ defectio.Eclypticus defectiuus,ἐκλείπω.deficio.

Ecthlipſis,latinę Eliſio Ceſura eſt quam,cum vocali eliditur.Ab aliquibus Elepſis.A Quinti.Detractio transfertur. ὑποκηκὶ θλίβω.

Ectaſis dici poteſt productio.Figura eſt,qua ſyllaba naturaliter correpta producitur.Ab ἐκτείνω produco.Dicitur a nõnullis Extaſis,vt Italiam fato profugus.

Ectaſis,latinę ſtupor,græce.ἔκστασις.Augu.in pſal.interpretatione.Extaſis exceſſum mentis ſignificat,quæ fit,vel pauore,vel aliqua reuelatione,in quã omnes ſancti fuerunt,quibus arcana dei,mundum iſtum excedentia reuelata ſunt:ita,vt de eorum memoria laberentur interna.

Ecloga,electio explanatio,ab ἐκλέγω.quod ẽ eligo.Vñ & Exceptus dicitur,ſicut teſtat̃ Euſeb.lib.de eccle.hiſto.neq; ſermonem de capris ſignificat.Tunc enim eglogo dicitur.

Ecphraſis eſt mera,puraq; enarratio.

Echionij dicti ſunt thebani a rege echione,qui fuit vnus ex quinq; iuuantibus cadmum ædificare thebas.

Ectrapelli,quaſi horrentes,& aduerſarij communem,& vſitatum naturę modum.

Ectropium dicitur,cum inferior palpebra parum ſurſum attollitur,ſed pendens hyat,nec cum ſuperiore committitur Lagopthalmos vero.cum ſuperior palpebra nõ deſcendit.

Ecyra.pe.cor.ſocrus latinę d̃r.Vnde Teren.fabula.Similiter ἑκυρός ſocer,pater viri.Sunt tñ,qui hoc nomen aſpirent.

Eculeus vide in dictione Equuleus.

E ante D

Edo,es,eſt,edi,æſum,vel eſtum.Dicitur & Edo,is,it correpta prima Syllaba abἔδω:quod ſignificat Veſcor. Virgi. Eſt mollis flamma medullis.Infinito Eſſe Ab edo es,edere vero ab edo is fit.Sed eſſe pro pręſenti vtimur vt volo eſſe:volo comeſſe.Nam in defectiuis tempora pro tẽporibus ponimus,vt ſi dicas odiſſe noſſe meminiſſe:etiam pro pręſenti ponuntur in paſſiuo Edor,eris eſtur præteritũ eſus,Pli.lib.xx.Et in Ægypto.propter eius amaritudinem non eſtur.Quandoq; Edo ſignificat conſumo.Huius cõpoſita ſunt Adedo,quod eſt conſumo.Virg.Nam ſæpe fauos ignotus adedit ſtellio.Ambedo circũedo.Idem.Ambeſas malis abſumere menſas.Comedo a quo Ex comedo,Exedo.Obedio.Peredo.& Superedo:quæ habent pe. cor.quorum etiam paſſiua leguntur.Plau.in Epi.Expectãdo exedor miſer.Ab ędo deducuntur Eſito,as,& Eſurio, & quæ ſequuntur.

Edax vorax conſumptor,a quo Edacitas,pro ingluuię.

Edo,onis pe.cor.idem qđ ędax,qui,& manduco dicitur.

Edeatre dicti ſunt qui præſunt regijs epulis.

Edilia dicuntur omnia,quę ad ęſum pertinent.Gel.quod ex ſalutis vſu foret:vt edilia quides omnia defenderet ab arteria,depelleretq; in ſtomachum,& pulmonem.

Edones,penul.cor.ſunt populi Thraciæ maritimi,ꝗ̃ꝗ̃ apđ gręcos per ω ſcribatur.

Edoni etiam Thraciæ populi maditerranei.Virgi.Ac velut Edonijboreę.

Edonus mõs apđ eoſdẽ populos,a quo dicti ſunt edonij.

Edonides mulieres baccantes,quæ furore diuino agitatæ myſteria Bacchi celebrabant,varijs autem nominibus appellabantur huiuſmodi bacchantes.Nam & euantes Thiades,& mimalonides,& Menades,& Baſſarides.De his Oui.prodinus in ſyluis matres Edonidas omnis.

Edeſſa nomen ciuitatis,quo ſignificatur aquarum impetius. Hinc Edeſſenſes populi.Stra.Trans Euphratem eſt Bambyce,quã Edeſſam,& Hierapolin vocant,in qua A tergatim ſiriam deam colunt.

Edico,edicis penul.produ.ſignificat Iubeo,pronuncio,decerno & eſt proprie magiſtratuum.Vnde edicta,quę ſunt Conſulum prætorum,& ædilium litteræ,quibus aliquid imperatur Mandare eſt gerendum aliquid,aſſequẽdumq; committere.Præcipere magiſtrorum,ſeu magiſtratuum & ſuperiorũ,Iubere frequenter pro imperare.Edicere etiã eſt oſtendere,& declarare,quaſi extradicere. Vnde legimus de apoſtolo Ioanne,ꝙ compulſus fuerit diuinam natiuitatem edicere.

Ediſſero,is,pe.pro.extradiſſero,explano,declaro.Pacu. Ediſſere fabulam hanc.Vir.lib.ij.Mihiq; ediſſere vera rogãti.

Edolo,as,penul.cor.perfecte dolo,polio.Nonius. Edolare fabrorum eſt,cum materiarũ complanatur aſperitas.Vñ ſunt eo verbo laudandi ſcriptores vetuſtatis,etiã ad alias fabricas rerum Var.Vnum ego libellum non edolem.

Edum Eſau dictus eſt ob coctionem rufę lentis,cuius edulio primogenita perdidit.Hæbrei namq; vt Ioſephus lib. ij.ſcri.Edom rubeum dicunt.Vnde & regio,in qua regnabat Eſau,Edom dicta eſt,quam Græci honeſtius Idumeã nominauerunt.Hæc,nunc regio,inquit Hier.Gebalena dicitur,quæ eſt in finibus Eleuteropoleos,vbi habitabant antechorei,qui interprætantur liberi.Vnde & ipſa vrbs poſtea ſortita vocabulum eſt.Nunc viculus Paleſtinę eſt a conditore ſic impoſito nomine.alio nomine dicitur Seir, piloſus,& hiſpidus.Vnde & montes Idumeorum appellantur montes Seir.

Edẽtare:dẽtibꝰ ꝑuare:& edẽtulũ facere excuſſis dẽtius Plau. in ru.Nimis velim improbiſſimo hoi malas edẽtauerint.

Edentulus qui ſine dentibus eſt.

Eden.interpręrtatur voluptas.

Educo,is,penul.pro.extra duco.Liui.lib.j.In aciem copias eduxit.Virg.pro extraho poſuit.libro.x.hoc dicens. Eduxit corpore telum.Aliquando educere eſt erigere.Item lib.vj. Aramq; ſepulchri congerere arboribus,cœloq; ęducere certant.Aliquando Nutrire.Teren.in Adelph.Inde ego hũc maiorem adoptaui mihi,eduxi a paruulo,habui,amaui pro meo.Sed nos magis educare dicimus,ꝗ̃ educere.Vir. lib.vj.Quattuor hic iuuenes totidẽ,quoseducat,Vfens.

Educo,educas penul.cor.nutrio.Vnde liberorum educatio.

Edurum non durum,quaſi extra durum.Ibi enim e,priuationem ſignificat,vt in enode.Nam eduras corylos dicimus.Hoc eſt non duras.

Edulis,penul.producta,quod manducari poteſt.Hora. Vlnea ſummittit capreas non ſemper edulis.

Edulium dicitur quicquid ad prandium,cœnamq; edendi gratia apponitur,&ſumimus pręter panem.Hiero.cuius edulio primogenita perdidit.

E ante E

Eetion nomẽ patris Andromaches.qui apud Ciliciã Thebas ĩperabat.Ho.lib.Iliad.xxj.ἠὲ δ᾽ ἐμὸν θ᾽ ὅρκον οἷ οἱ ὡς κε χρυσοῦ ἀφροδίτη ἤματι τῷ ὅτε μιν κορυθαίολος ἠγάγεθ᾽ ἕκτωρ.ſed nota Caſſandram in prædam veniſſe Agamẽnoni eiuſq; concubinam fuiſſe.vnde Euripdes in Hecubę tragœdia πρὸς σοῖ σι πλευροῖς ὡσ ἐμοὶ κοιμῆται φοιβάς ἥν καλοῦσι κασσάνδραν φρύγες.

E ante F

Effarcio,is,maxime impleo.Caſſa.Hæc autem,quæ diximus

ximus interualla grandibus in fronte ſaxis effarciuntur.

Effata ſunt vltimæ precationes augurum, quas poſt fines auſpiciorum extra vrbes ſunt effati, vt Var. & Serui. aiunt. Vnde ager poſt pomœria vocabatur effatus: vbi captabãt auguria. Effari enim proprie eloqui eſt. Vir. Sic effatus veſtigia preſſit.

Effaxillo, as, ab Axilla venit: & ſignificat extero, quod exerto brachio axilla oſtendatur.

Effero, ers, extra fero ſed omnino græcum eſt φέρω, φέρεις καὶ μέλλων οἴσω, εἰ γὰρ ἀνώμαλον. Virgil. libro. ij. Mene efferre pedem genitor. Hinc efferri cadauer dicit̃ cũ celebratur funus: vel dum ſepelitur: quaſi extra domũ ferri. Siquidem veteres ſolebant extra vrbem ſepeliri, niſi fuiſſet magiſtratus. Honeſtiores tamẽ circa vias. Vnde frequẽter epitaphij ad viatores diriguntur. Luc. Depugnabũt pro te ipſi: & morientur, ac ſe vltro efferent. Et efferri dicuntur mala, quæ patiendo vincimus & quaſi tumulamus. Cice. lib. iiij. Tuſcu. Neq; tam terribilis vlla fandi ratio eſt, neqꝫ ſors, neqꝫ ira cœlitum inuentum malum, quod non natura humana patiendo hæc efferat, ideſt vincat, ſubdat, ſepeliat. Interdum Efferre eſt prouehere, exaltare. Vir. Extulit hęc Decios, Marios, magnoſqꝫ Camillos. Interdum Laudare, quãuis ad idem reduci poſſit. Nam cum dicimus. Effero illius facta cum euehimus ab humiliori gradu ad altiorẽ. Sed hæc per tranſla. Nam proprie idem alibi. Oſtendit dextram inſurgens Entellus, & alte extulit. i. in altum leuauit. Interdum proferre, vt apud eundem, vt Belli ſignum Laurenti Turnus ab arce extulit. Interdũ Eleuare, minuereqꝫ, quaſi extra ferre, hoc eſt euacuare. Cice. li. ij. de ora. Illa aũt, quę aut conciliationis cauſa leuiter, aut permotionis vehementer aguntur: contrarijs cõmotionibus efferenda ſunt, aut odio, beniuolentia: miſericordia inuidia tollatur.

Effero, as, pe. cor. efferum, hoc eſt crudelem, inſtar fere facio. Sta. li. achil. Et raptum ſuperis Mars efferat aurũ. Am. Efferauerat. Herodes vniuerſos. Hier. in Danie. deponenti vſus eſt, cum inquit. Cum propinquaſſet: pro arietem efferatus eſt in eum. Efferare etiã eſt quod vernacula lingua dicimus In ſaluatichire. Liui. lib. ij. Obſita erat ſqualore veſtis, fędior corporis habitus, pallore, ac maciæ perempti. Ad hęc promiſſa barba, capilli efferauerant ſpeciem oris. Lactan. li. iij. Nam, ſi homo ad aſpectum alterius hominis efferaretur, quod facere videmus animantes, quorum natura ſoliuaga eſt, nulla eſſet hominum ſocietas: efferare quoqꝫ ferarũ imagines effingere.

Efficio, is, penul. cor. perfectionem denotat. Teren. in And. Quid eſt, quod mea ars efficere hoc poſſit. Inde effectus, & efficientia.

Efficax, dicitur qđ ad agendum aliquid vim habet, ac maxime conducit. Hinc efficacia, quæ eſt vis.

Effingo, gis, valde fingo. Ex enim auget, vel quaſi naturalia formo, & ad alterius formã fingo: & qualem volo fingendo formã repręſento. Quin. Nam mihi vr. M. Tul. cum ſe totum ad imitationeꝫ græcorũ contuliſſet, effinxiſſe vim. Demoſthenis, copiam Platonis, iucunditatem Iſocratis.

Effigies, ſignum eſt ad viuam alterius ſimilitudinem: vel ad veritatis imaginem factum, tam in picturis, q̃; in ſculpturis. Ponitur & quandoqꝫ pro aſpectu. Effigia, æ, ideꝫ quod effigies. Plau. in ru. Veneris effigia hæc quidem eſt.

Effigio, as, ad effigiem formo. Aug. lib. viij. de ciui. dei. Quid ſunt idola, niſi ꝙ oculos habent: & non videbunt: & quicquid tale de materijs, licet a fabro effigiatis: tamen vita, ſenſuq; carentibus, dicendum fuit. Ineffigiatus auteꝫ, qui non habet aliquam formam.

Effilatum. Vide in dictione Filo.

Efflagito, cum clamore, ſeu cũ magna inſtantia flagito. Vir. Ille ſimul fugiens. Rutilos ſimul increpat omnes, Nomine quemqꝫ vocans, notumqꝫ efflagitat enſem. Quin. ad Tripho. Efflagitaſti quotidiano conuicio, vt libros: quos de inſtitutione oratoria ſcripſeram, iam emittere inciperẽ, tamen a flamma componitur.

Efflictim aduerbium ſignificat valde. Plau. in pe. Earus hinc adoleſcens ad terram efflictim petit.

Efflo, as, extra flo, ſpiro. Var. lib. j. de re ruſti. Præterea, ꝙ ab ſole toto die illuſtrat̃ ſalubrior eſt, ꝙ & beſtiolę: ſi quę ꝓpe naſcuntur, aut inferuntur: aut efflantur: aut aritudine cito pereunt. Vnde efflare animam dicimus. Suet. Priuſq; efflaret animam: pro mortuo deferi iuſſit.

Effloreo, es, a quo Effloreſco. Vide in dictione defloreo.

Effluo, extrafluo effundor. Lactã. li. j. Siue igitur a Meliſſeo ſicut Didymus tradidit colendo ꝑ deo ꝛ ritus effluxit.

Effodio, is, penul. cor. extra fodio. Plau. in Cur. Eſterquilinio effoſſa tua illic præda eſt.

Effœmino, as, in muliebrem mollitiem, atqꝫ laſciuiam cõuerto. Sal. Ea quaſi venenis malis imbuta corpus, animũqꝫ virilem effœminat. Cice. lib. j. Tuſcu. Cogitationibus moleſtiſſimis effœminamur. Vnde & effœminati molles: & laſciui dicuntur.

Effœta, cum œ, diphton. ſignificat, quæ fœtum emiſit etiam Col. lib. viij. Primus effœte partus amouendus eſt, quoniã tyruncula, nec recte nutrit. Iteꝫ ſumitur effœtus pro fœtu, qui emiſſus eſt. Idem li. ix. Pullos non oportet ſingulos: vt quiſqꝫ natus ſit, tollere, ſed vno die in cubili ſine cũ matre: & aqua, cibo ꝙ abſtinere: dũ omnes excludant. Poſtero die cum grex fuerit effœtus, hoc mõ deponatur. Effœta quoqꝫ dicit̃: quę non amplius parit, quaſi frequenti partu laſſata. Pli. eſt aũt tanta gallinis fœcunditas: vt aliquæ: & ſexagena pariant oua: aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquę in tantum: vt effœtæ moriantur. Hinc effœtus fœtu deſtitutus, eneruatus: exhauſtus, & laſſatus. A ſimilitudine mulierũ: quas partus debiles reddit. Vir. Frigentqꝫ effœte in corpore vires. Similiter effœtam tellurẽ dicimus & effœtas arbores quę ſterileſcunt, vt idem li. j. Geor. Effœtos cinerẽ immundum iactare per agros. Vbi Ser. Continua fertilitate laſſatos, ſicuti etiam frequenti partu effœta dicitur mulier. Col. in pręfatione. Quod exiſtiment vbertate nimia prioris ęui defatigatum: & effœtum ſolum nequire priſtina benignitate prębere mortalibus alimẽta. Ci. in Cato. Libidinoſa: & intẽperans adoleſcentia effœtũ corpus tradit ſenectuti. i. debile: & infirmũ, quia vacuum viribus: & eneruatum.

Effrenus, a, um. Vide in dictione Frenum.

Effringo, is, vide in dictione Frãgo.

Effugio, is, pe. cor. extra fugio euado. Vnde effugium: & effugia. Vide in dictione Fugio.

Effundo, is, extra ſpargo. Lactan. lib. j. Nam præter verborũ licentiam, quibus obſcęnitas omnis effunditur. Plau. Totamq; effudit fideliam, ideſt ſparſit quicquid in fidelia erat. Per tranſlatio. Effundere ponitur pro cõſumare. Cic. lib. ij. offi. Multi patrimonia effunderunt inconſulte largiendo. Quãdoq; pro emittere. Vir. Ruuntq; effuſi carcere currus. Quandoq; proſternere: profligare. Sal. Effuſo, ac ꝓfligato peditatu: paulatim retrocedere cœperunt.

Effundo, das, vide in dictione fundo, das.

Effutio, is, pe. pro. inepta, & incõſulte eloquor, euacuo. Trãſlatio a vaſe fictili: quod patulo ore, fundo acuto inſtabile nihil in ſe contineat. Et ipſe futilis dicitur, qui nihil intra ſe continet, & ſemper inanis eſt. Hora. Effutire leues indigna tragœdia verſus. Var. Euax verbum nihil ſignificat, ſed Effutitum naturaliter eſt. Nonius. Effutire exponit pro dicere cũ mendacio: adducitq; Cice. li. v. Tuſcu. vbi ſic ait. Nec hoc ſic agit: vt ex tempore quaſi effutire videatur.

E ante G

Egelaſte oppidum in hiſpania citeriore vnde ſunt egelaſtani.

Egelidor, pen. cor. regelor, geluq; diſſoluor. Sidoni. Egelidarent fibræ glaciales.

Egeo, es, egui, alicuius rei neceſſitatẽ habeo: & tam genitiuo, q̃; ablatiuo iungit̃. Plau. in aſi. Quia tui abeũtis egeo. Lact. li. v. Tantam eſſe innocentię vim, vt non egeat, nec armis: nec viribus. Hinc componit̃: Indigeo. Deriuatiua vero ſunt Egeſtas, paupertas: Egens, egentior, egentiſſimus. Aug. lib. j.

con. Opibus egentiſſimo.

Egenus, pe. produ. qui aliud habet, & aliquo indiget: pauper qui nihil habet. Inops ſine ope.

Egeſtas: paupertas. Hanc aiunt herebi & noctis filiam non eam ꝙ plurimi arbitrantur. ſ. oportunis carere, quã viri fortes tolerantia ſuperauere vt in arenis libycis. Cato. ſed eam potius cui abundantes falſo iudicio tracti ſuccumbunt, vt auri cuſtos Midas phrygum rex qui dum omnia quæ tangebat iuxta votum verterentur in aurum fame peribat.

Egeſtoſus, ab egeſtate formatur, ſicut a ſobrio ſobrioſus. Ciprianus. Cum nulla fuerit oportunitas ſcandali, vbi tranſeunter ꝙ peius eſt, egeſtoſam habuerit manſionem.

Egeria nympha, cui ſacrificabant prægnantes, ꝙ eam putabant facile fœtum aluo egerere.

Egero, is, pe. cor. ſſi. ſtum. Vide in dictione Gero.

Egilops latine Auena dicitur, ſerpit inter ſegetes cum folijs tritico ſimilibus, ſimplicibus quidem ſed hirſutis.

Egeſta ciuitas in ſicilia ꝙ æneas cõdidit, & ab Aceſtis matre Egeſta eam noīauit q̃ poſte ſegeſta vocata eſt. Fuit & Egeſta nomẽ mulieris troianę, q̃ Aceſtẽ genuit crīniſo fluuio.

Egregius, a, um, excellens, quod ex toto grege eligit̃. Et egregius eminens, & pręſtans. Teren. in An. Forma egregia, & ætate integra. Hinc contra grãmaticorum regulas. Iuue. formauit comparatiuum. Egregius cœnat, meliuſq; miſerrimus. Sic Lucre. Nam nihil egregius, ꝙ̃ res ſecernere apertas a dubijs. Egregiæ aduerbium. Excellenter, ꝙ̃uis etiam vſurpetur pro valde nimis, vt apud Teren. in An. Horum ille, nihil egregie, præter cętera ſtudebat.

Egredior, extra gradior, exeo. Lact. i. li. ij. Ille vero cũ egreſſus eſſet ex archa. Dicimuſq; egredior tẽplo, & templo, & templum. i. extragradior templum. Inde egreſſus, & egreſſio.

Egurgito, as, pe. cor. ſignificat exhaurio. Plautus in Epi. Atq; egurgitem domo prorſus.

E ante H

Eho Interiectio eſt ad ſe vocantis, vel nutus eſt intentionem depoſcens eius, cum quo vult loqui. Teren. in An. Ehodum ad me, Alias interiectio admirantis, vt apud eundem. Eho, an tute intellexti, hoc aſſimulariter.

E ante I

Ei, datiuus ab is, ea, id, aliquando habet qualitatis vim. Teren. in An. Ei ne ego, vt aduerſer: hoc eſt tali, tam bono. In metro plærunq; monoſyllaba dictio eſt, ſicut cui, & huic, licet quãdoq; etiam duarum ſyllabarũ reperiatur, vbi e modo corripitur, modo producitur. Iuue. Iuuenes hortant̃, vt illas Ire viam pergant, & eidem incũbere ſectæ. Luc. lib. vj. Scilicet, & fluuius qui viſus maximus ei.

Eia, modo adhortantis eſt. modo corripientis, ἀλλ᾽ εὐ... [illegible]

Eijcio, is, pe. cor. extra iacio excludo. Vir. Nec nõ Tarquinium eiectus Porſenna videbat accipere. Quãdoq; extendo. Idẽ. Eiectoq; incũbit cernuus armo. Eiectum quoq; pro naufrago idem poſuit. Eiectum littore egentem excepi.

Eiectitius, a, um quod eijcit. Pli. Vulua eiecto partu melior, ꝙ̃ edito Eiectitia vocatur illa, hæc porcaria.

Eiurare, eſt extra ius facere, quẽadmodũ exaugurare extra augurium facere. Vale. li. ij. ignominioſa conſulũ eiuratione.

E ante L

Elęa ciuitatis nomẽ, a q̃ Elaiticus ſinus dictus eſt de qua Pli. li. v. Haud ꝓcul Elęa ꝙ̃ in littore diximus ꝑgamena vocat̃.

Elabor pen. pro. extra labor effugio, eo modo, quo lubricus anguis aut anguilla manu prenſa lapſu fugit. Vir. Ecce aũt lapſus Pyrrhi de cęde Polytes. Plau. in capi. Ea ſpes lapſa eſt idest effugit. Hie. in prolo. Iob. Vt ſi velis anguillas aut murenulam ſtrictis tenere manibus, quanto fortius preſſeris, tanto citius elabitur. Cice. per tranſla. Hic fratri ſuo cenſore, qui proximus ante me fuerat, elapſus eſt, hoc eſt accuſatorem, veluti preſſentium manus effugit.

Elaboro, as. Vide in dictione laboro.

Elacatena, genus ſalſamenti piſcis de quo Col. li. ix. Scõbri carchari elacatenęq; ventriculos, & ne ſingula enumerem ſalſamentorum omnium purgamenta.

Elamitę, pe. pro. dicti ſunt perſarum principes, ab Elam filio Sem, vt ait Ioſephus.

Elaphebolion dicitur menſis Februarius.

Elaphos, pe. cor. latine, ceruus. Vnde Tragelaphus Hircinus ceruus.

Elatus, ſublimis, excelſus, eminens ſuperbus, ab effero, rs.

Elaps ſerpens.

Electra, teſte Heſiodo, nympha oceani, & Tethyos filia, vxorq; Atlantis cuius filia qdã et Electra dicta fuit, q̃ Ioui Dardanũ peperit, dicente Vir. li. viij. Dardanus Iliacę primus pr̃ vrbis, & auctor Electra, vt graij phibent, atlanti decretus. Et ſubdit. Electram maximus atlas ædidit ethereos humero, qui ſuſtinet orbes. Alia fuit electra oreſtis ſoror.

Electryon Amphitryonis frater, & filius Alcæi.

Eleale, nomen ciuitatis regionis moabitide. i. arabiæ.

Electrum, ſuccus ex arboribus vt quidã aiunt, pinei generis profluens vt gũmi in ceraſis, reſina in pineis erũpit humoris abũdantia, denſat̃ deinde frigore aut tpe. Naſcit̃ vt inquit Pli. in inſulis ſeptẽtrionalis oceani. Et a germanis appellat̃ gleſſum a latinis ſuccinũ. Ferunt fabule ſorores Phetontis cum ille padũ fulmine ictus cecidiſſet illi flentes aſtitiſſe & in arbores cõuerſas gumi qđ electrũ facit ex ſe emittere, diciturq; electrũ ꝙ ἥλιος. i. ſol earũ pr̃ fuerit electrũ et mixtura eſt q̃ ex parte quadam auri & argenti cõficit̃, dicente Pli. li. xxxiij. aurũ in quo quinta argenti portio eſt electrũ vocatur.

Elemoſyna munus, qđ inopi dat̃, ab ἔλεος, qđ miſerationẽ ſignificat. Quod nomẽ apud gentiles raro legit̃, cum apud Chriſtianos frequẽtiſſimũ inueniatur. Spartia. de caracalla. Non tenax in largitionem, non lentus in elemoſynam.

Elegans, p. c. nomẽ eſt, nõ pticipiũ ab eligo, vt Ci. de opti. dicen. ge. innuere vr̃, cũ inqt. Nisi ſi, vt in epularũ apparatu magnificẽtia recedẽs, nõ ſe parcũ ſolũ, ſed et elegantẽ videri vollet, eliget, qbus vtat̃. ſunt. n. pleręq; aptę huius ipſius oratoris, de quo loquor pſimoniæ. Eſt igit̃ elegans idẽ qđ cultus ornatus, politus, quaſi, q eligere ſciat, aut q ipſe ſibi ſit eligẽdus. Ter. Regẽ elegantẽ narras. Gel. elegans hõ non dicebat̃ cum laude ſed id fere verbũ ad ętatem. M. Catonis vitij nõ laudis fuit. Cato lib. de moribus. Auariciam omnia vitia habere putabant, ſumptuoſus cupidus elegans vitioſus irritus qui habebatur is laudabatur.

Elegantia dicta eſt: ꝙ ſit electa: & ſeparata a vulgari opinione: & accipit̃ pro cultu, & ornatu, quæ tñ apud veteres nõ ad ingenij opera, ſed dũtaxat ad nimis amęnus: lętũq; cultum, ac victus applicabat̃. Nec ſine vitio erat nunc elegans ſolum laudando dr̃, vt elegans oratio. Eſt & elegantia elocutionis pars, quæ facit: vt vnũq̃q; verbũ pure, apteq; dici videatur. Huius duæ ſunt partes latinitas: & explanatio. Latinitas, quæ ſermonẽ purum ſeruat ab oĩ vitio. Explanatio eſt: quæ reddit apertam, & dilucidã orationẽ. Ea duabus rebus cõparat̃. ſ. vt vſitatis verbis vtamur: & proprijs. Vſitata ſunt: quę verſant̃ in cõſuetudine quotidiana. Propria ſunt quę eius rei, de qua loquimur verba ſunt: aut eſſe poſſunt.

Elegia: pe. cor. verſus vel a laude mortuorũ vt inquit Cice. li. de legibus his verbis. Laudes in cõcione memorato, eaſq; etiã ad cantus ad tibicinẽ proſequant̃. Qđ quidẽ genus carminis romani neniã nuncupauerũt. Vnde tractũ vt epitaphia quoq; defunctoꝝ elegijs verſibus ſcribant̃. Oui. Flebilis indignos elegeia ſolue capillos Animus ex vero nũc tibi nomen erit. Alij opinant̃ a cõmiſeratione nomẽ obtinuiſſe. Nam ἔλεος dicit̃ cõmiſeratio. Ab elegos, fit Elegia, cuius pe. pro. a poetis. Mar. Detineat cultis aut elegia comiſ. Sta. lib. j. ſyl. Quas inter multum petulans elegia propinquat. Oui. de re. Blanda pharetratos elegeia cantet amores. Huius metri princeps fuit Callimachus, Secũdus philetas. Ab elegus fiunt adiectiua. Elegius, a, um, & Elegiacus, a, um. Elegiographus qui elegia ſcribit.

Elementa ſunt principia omnium rerum, a quibus ſumitur incrementum

incrementum: & in quibus reſoluuntur. Vnde notas lſe/ terarũ ſcriptores elementa vocant, eo ꝙ ſint principia ora/ tionis. Nam ex dictionibus ſyllabæ: ex ſyllabis litteræ fiũt ad ſimilitudinem mũdi elementorũ. Sicut.n. illa coeuntia omne corpus efficiunt, ſic hę coniunctę litteralem vocem quaſi corpus aliquid componunt. Inde elemẽtariæ lrę di/ ctæ ſunt primitiue. Iuli. Capito. Puer, inquit, lſis elemen/ tarijs: & calculo imbutus. Sic lex Moyſi: & omne vetus te/ ſtamentum elemẽtũ dr̃ ab apoſtolo: quibus, quaſi ab ele/ mentis: & religionis exordijs: deũ diſcimus. Quo elemẽ/ ta appellaſ litteræ, per quas ſyllabas, ac verba coniũgimus & ad texendam orationem longa meditatione procedi/ mus. Ars quoq; muſica habet elementa ſua. Et Geome/ trica ab elemẽtis incipit linearũ. Et dialectica: atq; medici/ na hſit. ισαγωγας iſagogas ſuas: ſic elemẽtis veteris teſti, vt ad euãgelicam plenitudinem veniat ſancti viri eruditur infantia. A Seneca ſenex elementarius dr̃: cũ ait lib. v. epi/ ſtola. Turpis: & ridicula res eſt elementarius ſenex. Sunt aũt quattuor elementa rerũ principia. Aer. Ignis. Terra. Aq̃ ꝙ oĩa ex his gignuntur, aluntur q; ab alendo dicta, vel po/ tius, vt Hie. ſcri. in commentarijs epiſtolæ ad hebręos ele menta, quaſi eleuamenta, eo ꝙ ex ipſis cætera origines ſu/ mant, initia videlicet: & fundamẽta creaturã. A quibuſdã etiam dicuntur Elimenta per i, lſam, quaſi fabricamenta, ab eo: qđ eſt elimo, as, ꝙ ex eis fabricata ſint omnia. De his quattuor elementis, ſic ſcribit Am. li. Hexa. Eſt autem terra arida, & frigida. Aqua frigida: & humida. Aer cali/ dus: & humidus. Ignis calidus: & ſiccus. Et ſic per has iuga les qualitates ſingula miſcentur elementa. Nam terra cum ſit aridæ, & frigidæ qualitatis, cõnectitur aquæ per cogna/ tionem qualitatis frigidæ. Et per aquã aeri, quia humidus eſt aer. Aqua ergo: tanq̃ brachijs quibuſdam duobus rigo ris: & humoris, altero terrã altero aerem vr̃ amplecti. Fri gido terram: aerem humido. Aer quoq; medius inter duo compugnantia per naturã: hoc eſt inter aquam: & ignem vtrũq; illud elementũ cõciliat ſibi: qa & aquis humore, & igni calore cõiungiſ. Ignis quoq; cũ ſit calidus, & ſiccus na tura calore aeri connectiſ, ſiccitate autem in cõionẽ terrę, ac ſocietatem refunditur, atq; ita ſibi per hunc: & chorum quendam concordiæ, ſocietatiſq; cõueniunt. Vnde & græ ce στοιχεῖα dñr, q̃ latine elementa dicimus: ꝙ ſibi conue/ niant: & concinent. Pythagoras, cęteriq; phyſici principia quattuor elementa propoſuerunt: ex quibus animalia cõ/ ſtant: quæ in corporibus noſtris euidenter, apparent car/ nes, & oſſa terrena ſunt, humor, & ſudor aquatici: reſpira tio ex aere. Calor ex igne. Ab elementis habemus corpus a deo animum, vt inquit Vitru. quũ tñ multi diſſentiant.

Elementarius, a, um, quod eſt elementi, vel qđ ad elemẽtũ pertinet. Vnde Elementarie litteræ dictæ ſunt primitiue. Iul. Capi. Puer. litteris elementarijs & calculo imbutus. A Sene. Senex elementarius dicitur li. v. epiſtolarum. Turpis & ridicula res eſt elementarius ſenex.

Elenchos latine reprehenſio argumentum, & idem fere qđ συλλαβὸς, quaſi cõprenſio: ſicut Cic. ad Atti. ſcribit. Sed latini indicẽ dñt. Et enim quõ librorũ indices: & pulchri/ tudine & varietate colorum & magnitudine lſarũ libros exornãt & res alias ſut indices: ita hi geſtãtiũ hĩtũ illuſtra/ re: & quaſi indices eoꝝ videnſ eẽ. ἀπὸ τοῦ ἐλέγχειν, qđ ſigſit arguere ac patefacere id qđ ſolẽt indices ab indican/ do noíati. Sunt.n. elenchi margaritæ petiores faſtigiata longitudine. Pli. Elenchos appellant faſtigiata longitudi/ ne alabaſtrorũ figura in pleno deſinẽtes orbẽ. Iuue. Auri/ bus extẽſis magnos cõmiſit elẽchos. Et hi quidẽ bini: aut terni fœminarũ auribus ſuſpẽdebantur. Itẽ cauillatorium dictũ elenchos appellaſ. Vñ & p quodam argumenti ge/ nere ſumiſ. Vñ ſophiſtici elenchi apparentes redargutiui.

Elei pen. pro. ppſi in peloponeſſo clariſſimi pp delubrũ Io/ uis olympij: ludoſq; olmpicos quorum præfecturam. Elei habuerunt. Vnde Elei equi, & Eleus carcer ſæpe leguntur. Luc. Quantum clamore iuuatur Eleus Sonipes.

Elephas, tis. & elephãtus, ti, anĩal notũ, ꝗſiis p ebore hoc & elephanti dente qñq; ponatur. Vir. li. Geor. In foribus pu gnam ex auro: ſolidoq; elephanto Elephanti biẽnio vtero graueſcunt, nec amplius: q̃ ſemel gignũt. nec plures: q̃ ſin gulos. Viuũt annos. ccc. Hos primum vidit Italia Pyrrhi regis bello in Lucanis, & boues lucas nominauit Boues a magnitudine. Q ñ nři maximam q̃drupedẽ, quã haberẽt vocarũt bouẽ. Lucas a lucanis. Alij luci, quaſi lybicum di/ ctã volunt, ꝙ ex Aphryca hm̃oi beluæ, primo fuerint in Italiam ductę. Var. A luce lucas appellatas exiſtimat, ꝙ ele phãti relucebãt: pp inauratos regios clypeos, qui in turri/ bus his erectis cõſpiciebantur. Neuius. Atq; prius locu/ ſta pariet lucam bouẽ. Auſo. Vt lucas boues olim reſum/ pto prę feroces prelio fugit iuuentus Romula. Pręterea Elephas ponitur pro morbo, de quo mox. Serenus. Eſt ele phas morbis triſti quoq; munere dirus.

Elephantes zographi a Plutar. in pictis vita vocantur picto/ res ebore ἐλεφαντης ζωγραφοι.

Elephãtius, a, ũ, pe. cor. nomẽ poſſeſſiuũ vt pellis elephãtia.

Elephãtia: ſiue elephãtiaſis, & Elephas, eſt ceu lepręquoddã genus elephãtorum, cuti ſiſe crebris ſumma corpis pte ma culis, ac tumoribus rubore paulatim ſe in atrum vertẽte. His nõ ora tm̃: atq; manus ſed ſurę, ac pedes inflantur, vt hinc receptio ꝑ plęriq; nõ alios putẽt eſſe elephãtiacos q̃ qui bus crura ſic intumeſcũt: vt pedes elephãtorum hẽre videã tur. Origo morbi exatrabile, nõ qdes omni ſed retorrida, morbus inexpugnabilis, atq;, vt cãcer vnius partis: ſic ele/ phas totius corporis, quaſi cancer exiſtimatur, Caſſiodo/ rus. Cudis aĩalis elephãti vlceroſis vallibus exaraſ aq̃ trãſ/ portãeorũ: nefanda, inquit, paſſio nomẽ accępit. Pli. xxvj. Elephantioſis non fuit in Italia ante Cn. Pompei tẽpora.

Elephantioſus. Vide in dictione Elephãtia.

Elephantiacus, qui morbum elephantię habet.

Elephantina vrbs, quæ diſtat a Thebis Ægyptijs viginti, & octingentis ſtadijs.

Elephãtis, idis, nomen viri poete q libellos ſcripſit: quibus varia genera concubitus: varioſq; coeundi modos com/ plexus eſt. Mar. Nec molles Elephantidis libelli.

Elephantini libri: apud priſcos fuerũt in qbus ſenatuſcon/ ſulta ſcribebantur, quæ ad principes pertinebant.

Eleo, es, maculo. Lucil. Si hic veſtimenta eleuit luto ab eo riſum magnum ad cachinnum imprudens ſubijcit.

Eleuies purgatio. Lucil. Vt eleuiem facere per ventum velis.

Elea ciuitas Lucaniæ, quã quidã Helas a fonte noĩauerunt. Alij a palude dictam opinantur: quę grece ἕλος dicitur.

Eleatę, pe. pro. ppſi eleã habitantes, dicti ſunt quos Parme/ nides phs: & zeno Pythagorici ambo, per quos Eleas inſti/ tutis, legibuſq; bñ formatum fuiſſe autumat. Stra. lib. vj.

Eleus dictus Bacchus: quaſi pius pater: ꝙ libertatem homi/ nibus præſtet. græci ἔλεον miſericordem dicunt.

Eleuſis, & Eleuſin ciuitas i attica, puĩcia nõ longe ab Athe/ nis in qua regnauit Eleuſius a quo tota puincia Eleuſina dicta eſt. In ea Triptolemus natus eſt. Hęc myſterijs Cere/ ris indyta fuit. De qua Stra. Eleuſin ciuitas i attica vbi Eleu ſinę cereris templum extat & fanum myſticum quod Di/ ctinus extruxit turbę theatralis capaciſſimum Hic cuiꝰ. Ce/ leus regnaret & Cererem filium quęrentem liberaliſſime hoſpitio ſuſcepiſſet: illa pro munere oſtẽdit ei omne gñs agriculture filium etiam eius triptolemum recens natum per noctem igne fouit per diem diuino lacte nutriuit & eum alatis ſerpentibus ſuperpoſitum per totum orbem miſit ad vſum frumentorum hominibus indicandum. Stephanus byzantius πόλις ἐστ' ὀνομασθεὶ δι' ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἑρμοῦ, καὶ πολλὰ περὶ τῆς δήμητρος.

Eleuſius nomen viri, quem Ceres docuit omnem agricul/ turam. A quo Eleuſis ciuitas nominata eſt.

Eleutheſium latine vnctuarium: & ſumitur pro loco, in quo vnctores vngere ſolebant corpori poſt lauationem.

Eleutherius nomẽ viri quo ſignificatur apud nos liberalis ingenuus ſeruator, liberatorq;.

Eleutheria liberatoria libertatis ſolemnia. Plau. in perſa. Baſilice agito eleutheria.

Eleutheros fluuius. Pliny. lib. ix. Teſtudines Phœnicio mari vltro veniunt ſtatuto tempore amni in amnem eleutherũ effuſa multitudine.

Eleuo, as, pen. cor. ſurſum leuo, in altum tollo. Plau. Capedum lapidem hũc, atq; eleua. Item ſignificat aufero: vnde eleuatum pro ablato ponitur. Item extra leuo imminuo: extenuo: & res geſtas verbis deprimo. Tractum a re ponderoſa: quæ, vt par ſit eleuatur, ideſt imminuitur. Liui. lib. iij. Maior inquit: ſi vana noſtra. P. C. auctoritas ad plebes eſt: vos eleuatis eam: quippe quia plebs ſenatuſconſultum in continuandis magiſtratibus ſoluit. Idem lib. xxviij. Q. Fabius res geſtas in Hiſpania eleuauit. i. depreſſit. Quinti. lib. v. Gentium ſimul vniuerſarum eleuata teſtimonia ab oratoribus ſcimus.

Eleucus fluuius: qui Mediæ magnam partem irrigat.

Elicio, is, pe. cor. cui, itum, vel xi, ctum, ſignificat educo extraho, vnde illecebræ argentariæ dictæ ſunt meretrices ab eliciendo argento.

Electo, as, frequentatiuum formatum ab electum ſupino. Plau. in Aſi. Ibo. aduerſum, atq; electabo quicquid illud ſit. Hoc eſt mulcebo: & bono modo ſæpe foras exire faciam.

Elicito, as, frequentatiuum formatum a ſupino elicitum.

Elices, pen. cor. ſulci aquarij, per quos aqua collecta ex agro educitur ob eliciendo dicti.

Elico, onis, pe. cor. Inuerſor, & inuolutor rerum.

Elido, is, pe. pro. ſi, ſum. effringo, exprimo, excludo, præfoco, diſſipo, occido. Ci. lib. ij. Tuſcu. Hæ ſunt illæ fibræ ſtirpium, quas initio dixi perſequendæ: & omnes elidendæ: ne vlla vnquam poſſit exiſtere. Plau. in Ru. Iubeo oculos elidere. Sue. in Cæſa. Ac ſæpe præ turba eliſi, examinatiq; ſunt. Vir. Geminoſq; premens eliſerit angues. Item elidere eſt colligere. Idem lib. iij. Ter ſpumam eliſam, & rorantia vidimus aſtra.

Eligo, is, pe. cor. Vide in dictione Deligo.

Electio eſt recta approbatio.

Elimino, as, extra limẽ eijcio: excludo. Actius. Egredere, exi, effer te, elimina vrbe.

Elis ciuitas Arcadiæ, iuxta quã Alpheus fluuius orit. Hinc eleus, a, um. Virgi. li. iij. Geor. Hic vel ad elei metas, & maxima campi. Sudabit ſpacia.

Elinguis: q ſine lingua eſt. Itẽ, q mutus ẽ: & loqui non põt: etiam ſi linguam hẽat. Amb. Mutus es, elinguem te feci.

Elinguo, as, linguã extraho, ſeu lingua priuo. Plau. in Aul. Si herde ego te non elinguandã dedero vſq; ad radicibus impero, auctorq; ſum, vt me cuiuis caſtrandum loces.

Eliquo, as, pe. cor. Vide in dictione Liquo, as.

Eliſſa fuit nomen proprium Didonis. Nam Dido lingua phœnicea, latine virago dicitur.

Eliſphagus a græcis dicitur ſaluia herba hortenſis.

Elyſium. Locus vbi piorum aĩæ habitãt, ἀπὸ τῆς λύσεως a ſolutione. Nã animæ poſt ſolutionem vinculi corporei deueniunt ad elyſios campos. Hunc locum alij in ſerorus ſuis fœlicitatibus plenus, alij fortunatas inſulas. Alij circa lunarẽ circulũ dicũt vbi iã aer purior ẽ. Sunt & elyſij cãpi in bœotia in cãpo thebano: vt inqt lycophron. Plu. celebrat in inſulis britãnicis ad oceanũ cui aſtipulatur homerus: in arcadia etiam redduntur & in hiſpania.

Elimo, as. Vide in dictione Delimo.

Elixum dicitur aqua coctũ: q lix ignis cinis appellatur. Nã cinere ollæ ſuppoſito, coqui ſolent carnes: non aſſandæ. Var. autem per tranſlationem calceos elixos ſcribit, quaſi madefactos, vt eſt caro, quæ elixatur.

Elixo, as, aqua coquo Lau. Valla. Quod in prandio carnes quaſdam parum elixaſſet.

Elobla genus maurium, inquit Iul. pol. a fibris aurius quas græci λοβοὺς vocant.

Elogium teſtificatio de aliquo honoris: vel vituperationis cauſa. Et aliquando ſimplex teſtificatio ſententiæ: vt Cice. Solonis quidem ſapientis elogium eſt, quo ſe negat velle ſuam mortem dolore amicorum: & lachrymis vacare. Vituperationis. Quinti. Non eſt, iudices: q putetis: ideo nullum adiectum ad exhæredationem iuuenis elogium: quia de ſcelere conſtaret. Honoris. Cic. in Ca. Quanta in Atil. Calatino, in quem illud elogium vnicum plurimæ: conſentiunt gentes populi primarium fuiſſe virum. Sene. Deceſſit negociator teſtamentum omnium bonorum ſuorum reliquit formoſam vxorem hæredem: & adiecit elogium. Quia pudicam comperi. Dicitur etiã elogius: ſicut epitaphium: & epitaphius.

Elychnium; dicitur funiculus ille papyraceus: ſiue ſparteus canabinuſue, aut ſtupeus: qui ſtans in oleo perurit: quẽ & thryallida: & phlomõ quoq; græci appellant. Plin. Et e medulla eius elegantium lucernarum elychnia fiunt.

Eloquor, pe. cor. ſignificat: ſicut ſuum ſimplex. Quinti. Eloquor cum omnia, quæ mente conceperim promo. Atq; ad audientes profero. Virgil. Eloquar, an ſileam? Plau. in Amb. Reſq;, vt facta ẽ, eloquar. Quaſi aperte loquar. Aliquando eloqui eſt dicere: qḋ proprium eſt oratoris: a quo eloquentes dicunt: qui in dicendi ratione perfecti ſunt.

Eloquentia dictio ex omni parte perfecta: totum rhetoricæ corpus continet.

Elocutio, quę ab elocutum ſupino ſit: eſt idoneorum verborum, ac ſententiarum ad inuentionem accommodatio.

Eloquium, modo ſermonem, modo facundiam: modo elogium ſignificat. Plau. Dulci, ac blando eloquio amicas ſolatus. Apul. platonis, eloquio monitus non nobis ſolis nos natos eſſe.

Elpes nomen proprium Boetij vxoris. De qua epitaphium eſt. Elpes dicta fui ſiculæ regionis alumna. Quã procul a patria coniugis egit amor. Quo ſine mœſta dies, nox anxia, flebilis hora. Nõ ſolumq; viro ſpiritus vnus erat. Lux mea non clauſa eſt tali remanente marito. Maioriſq; animæ parte ſuperſtes ero. Porticibus ſacris iam nunc peregrina quieſco, Iudicis æterni teſtificata thronum: Neue manus buſtum violet: ne forte iugalis. Hæc iterum cupiat iungere membra cinis.

Elongo, as, longe facio remoueo, vt elongaſti a me amicus & proximum. Aliquãdo protraho, differo. Pli. Quo maxime tempore dies elongantur.

Elonginquo, as, idem, quod elongo. Aug. Domine ne elõginquaueris miſericordias tuas a me.

Elorus, pe. pro. Siciliæ vrbis, ab eloro amne: qui campis ſuperfunditur ſicut Nilus dicta, proxime pachynum in quo piſces cibum manu capiunt: vt teſtatur. Pliny. lib. xxxij. De hoc Sil. ſidonios deprane, atq; vnda damoſus elorus. Vir. lib. iij. Exupero præpingue ſolum ſtagnãtis Elori. Sunt tamen, qui hoc nomen aſpirent.

Elotæ: ſeu elotiã ſua publica appellant mancipia famulitiæ lacedemonij. i. publicos miniſtros: vt ſunt apparitores: lictores. Apud Teſalos peneſtræ a græcis εἱλῶτης.

Elpenor, pen. pro. nomen comitis Vlyſſis, qui a Circe: cum alijs ſocijs in porcis cõuerſus fuit. Iuuena. Et cum remigibus grunniſſe elpenor a porcis. Home. facit lib. xj. odyſ. Per necromantiam interfecti elpenoris Vlyſſem ire ad inferos. Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος οὔτε τι λίην ἄλκιμος ἐν πολέμῳ & ſubdit ἀλλὰ κατ' ἀντικρὺ τέγεος πέσεν ἐκ δέ οἱ αὐχὴν ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' ἄϊδος δὲ κατῆλθε.

Eluum, penul. pro. languidum: vel hallucinatorem: aut nugarum amatorem: ſiue halonem: hoc eſt heſterno vino lãguentem ſignificat.

Elucifico, as, luce priuo. quamuis. No. interpretetur lucidare Laberius. Volo elucificare exitum ætatis meæ inducit. n. diues auarus popinationem filij deplorans qui ait vellet ſe Democriti exemplo luminibus oculorum priuare ne videat filium luxu patrimonium prodigentem.

Eluceſcere ſignificat valde lucidum fieri. Hie. Qḋ, vt clarius eluceſcat: ſumamus exẽplus ab his corporalibus ſenſibus.

Eludo

Eludo, is, pe. produ. manifeſte, ſeu perfecte dirideo, decipio. Cice. Sed vos ab illo irridemini, & ipſi illum viciſſim eluditis. Eſt & eludere, vt Do. ſcribit, ludo finem dare. Tere. in Eu. Eludet, vbi te victum ſenſerit.

Elumbus: & elumbis: qui euulſum habet lumbum: vel qui præ lumbi debilitate ſeſe erigere non poteſt.

Elugeo: es: pe. pro. Vide in dictione lugeo.

Eluo, is, elui, elutum ſignificat lauo: ſeu lauando exhaurio: extra purgo. Colu. lib. j. Quod etiam venenati liquoris eluit perniciem. Idem Villica debet curam adhibere, vt ſi quæ feces: aut amurcæ in fundis vaſorum ſubſederint ſemel: ſtatim emundentur: & non calidiſſima lixiuia: ne vaſa ceram remittant: ſemel: atq; iterum eluentur. Lactan. lib. v. Quanto ſatius eſt mentem potius eluere: quæ malis cupiditatibus ſordidatur.

Eluo, as gulæ inſeruio: ſeu luxurioſe me effundeo. Cice. pro Sex. Quid tu meo periculo gurges: ac vorago patrimonij eluabare, ſed hoc aſpirari ſolet.

Eluuies ſpurcitia & cloacalis feculentia. Vide in dictione. Alluo, is.

Eluto, as, pe. pro. a luto fit: & ſignificat exprimo: extramitto foras: aquam colo: ſeu quid ſimile ex luto: aut alia re fœda. Vir. li. ij. Geor. A qua elutabitur omnis. i. exprimetur.

Elutrio, as, de vaſe in vas transfero. Quod quidem: & tranſuaſo dicitur: ſed rarius. Forte a lura: quæ os culei eſt. Vnde lurcones capacis gulæ homines.

Elurus, pe. pro. alii a græcis dictus apud Latinos felis, Gel. li. xix. Eluro quoq; oculi ad eaſdẽ vices lunæ maiores fiũt: aut minores: ſcribit cum diph. Ælurus: de quo ſupra.

Eluſcare eſt luſcum facere. Apud Iuriſconſul. titulo, ad legem Aquiliam ſcribitur: aquilia eum teneri qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina.

Eluſco, as. Vide in dictione Luſcus.

E ante M

Emancipo, as, pe. cor. manumitto: libero. Vnde emancipati quaſi emiſſi a patria poteſtate qui duobus modis intelligũtur. Aut hi: qui ex patris iure exceſſerũt: aut qui aliorũ fiunt domini. Aliquando emancipatus idem eſt: quod deditus: & veluti in mancipium adſcriptus. Cice. in Cato. Ita ſenectus nimis honeſta eſt: ſi ſeipſam defendit: ſi ius ſuum retinet: ſi nemini emancipata eſt: ſi vſq; ad vltimum ſpiritum dominatur in ſuos. Apul. lib. x. Et aſſumpto ſtatim nequiſſimo: & ad omne facinus emancipato quodam dotali ſeruulo perfidiæ ſuæ conſilia communicat.

Emanſor dicitur: qui diu vagatus ad caſtra regreditur: ſicut Deſertor: qui per tempus longum vagans reducitur Erroneus: qui non quidem fugit: ſed frequenter ſine cauſa vagatur: & temporibus in res nugatorias conſumptis: ſerius ad dominum redit.

Emano: as: pe. pro. extra mano: exeo. Col. li. vij. Et ſale cum adipe defricatur, dum ſanies vis emanat.

Emargino, as. penul. cor. ſignificat extremitates ſuperuacuas auſero recedoq;, & margines vlcerum erodo. Quo verbo vtitur Pli. lib. xxviij.

Emaus cuius Lucas in euangelio meminit, eſt quæ nunc Nicopolis, inſignis ciuitas Paleſtinæ, apud quam in fractione panis cognitus dominus eſt.

Emaſculo, as, caſtro, & virilitatem depono. Serui. ait. Apud quoſdam populos ſacerdotes ſolitos ſe quibuſdam herbis emaſculari vt venerem arcerent & coire non poſſent. Item Emaſculari eſt puerum ſtuprare, vt apud Apul. ſæpe.

Emath, ciuitas, quæ nũc Antiochia noĩatur, & duæ ſunt, vt inquit Hie. Magna. ſ. & minor. Magna Antiochia minor appellat, Epiphania. Vñ vſq; hodie pergentibus. Meſopotamiam prima manſio Emas corrupto quidẽ vocabulo, ſed priſtini nominis veſtigia retinens. Cuius regio appellatur. Reblata, in qua præſente Nabuchodonoſor regis iudeæ Sedechiæ interfecti ſunt filij & oculi eius excæcati. Hemath to in principio aſpiratum, regio Allophilonum eſt.

Emaciatus, ta, tum, ab emacio, as, quod eſt macrum facio. Col. li. ij. de medica herba. Deinde quater interdum etiam, ſexies demetitur, q agrum ſtercorat, q omne emaciatum ex ea pingueſcit egrotanti pecori remedium eſt, q iugerum eius toto anno tribus equis abunde ſufficit. Et alibi ſolet vniuerſum pectus ita egrotare vt emacretur.

Emathia regio in macedonia, quæ alio noĩe Pharſalia dicta eſt, ſeu campi philippici. Dicta emathia ab Emathione rege fratre Memnonis, qui fuit filius Auroræ, & Tithoni.

Embamma, atis, condimentũ. quod ad cõdienda obſonia fit. ἔμβαμμα καὶ ἐμβαπτιστὼ λέγεται. Col. Hoc ſi cũ napi ad embãmata, non ſolum idoneo, ſed etiã ſpecioſo, veteris. Quidam embammata intelligunt immerſiones, quæ intingimus, vel panem, vel opſoniũ in vaſculis impletis reliquida, a græco ἐμβάπτειν fieri vt, qđ eſt imergere intingere. Vñ & latine intinctus, Hoc eſt liquores ſapidiſſimi, vulgus ſapores appellat gulæ prorſus irritamento.

Emblemata ſunt opera, quæ ex teſſerulis ſtructa ſunt, quale eſt muſcatum in parietibus, ſeu pauimentis, & tarſeatũ in lignis ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω, quod eſt initio immitto interſero. Inuecta namq; & affixa videntur. Emblematũ quædam dicunt vermiculata, ſiue muſcata, vt q̃ in parietibus fiunt, quædam ſegmentata, quæ in lignis, & quædam teſſalata, quæ in pauimentis. Sed ſæpe confunduntur. Vnde a quibuſdam accipiuntur emblemata pro ſigillis ex auro, vel argento vaſis impreſſis, illigatiſq;. Cice. de ſignis taxat Verrẽ, q vim emblematum coaceruauerit, quæ omnia vaſis ſiculorum cælatis impudenter abſtulerat. Vir. Cratera impreſſum ſignis, a græco ἐμβάλλω in primo vel infigo. Pli. li. xxxiij. Scribit. Pitheam feciſſe phialam in cuius emblemate erant vlyſſes & Dio. palladium ſurripientes.

Embolus ἀπὸ τοῦ καὶ βάλλω, vnde embolaria mulier dr, quaſi argumentum, & ingreſſus quidam ſcenicus, quale ſub Domitiano repræſentatus eſt ſi Martiali credimus. Victam paſiphaem dictæo credite tauro vidimus accepit fabula priſca fidem. Ci. ad Atti. Emboliũ nouum cogito. Idem pro Sex. Ille inquit ipſe maxime ludijs, non ſolũ ſpectator, ſed actor, & Acroama, qui omnia ſororis embolia nouit. Qui in idem multi pro pſaltria, inquit, adducit, vt ridiculi ſint, qui embolariã ex artis genere accipiunt. Vñ etiã emblemata, quaſi ab interſerẽdo, vt quæ phrygionũ opus, aut plumarile cõficiat. Dicitur & ſtabilitas ipſa emboló, & roſtra quoq; nauiũ appellant embola. Sed & acies in rumbi mõ inſtructa noĩatur embole, ſicut & pars arietis extrema machinæ muralis, qua ingruit. Ipſa quoq; fibula rotarum axibus firmandis immitti ſolita quã ruſtici clauiculã appellant, græce nomẽ habet emboliũ. Nam & dies intercalares embolimei, & ipſa intercalatio empoliſmus appellatur.

Embryo. græce ἔμβρυον ἐμβρύονος τὸ παιδάριον ἐν τῇ μήτρᾳ.. neutro genere dicunt pro intus, germinante, ac ſcaturiente, & accipitur pro eo, quod in vtero matris viuit, anteq; lineamenta ſuæ ſpeciei accipiat, ex ἐν quod ſignificat intus, & βρύω germino emmio.

Emereor manifeſte, ſeu perfecte mereor, aut ſolutus liberque ſum. Vnde Emeriti milites dicuntur qui completis ſtipendijs militiæ ſacramento ſoluti ſunt. Sic emeritos dicimus officio perfunctos, Et Virgi. Emeritos boues dixit qui vacationem habent. Lactan. lib. iiij. Etenim, cum conſtet homo ex carne, ac ſpiritu, & oporteat ſpiritum iuſticiæ operibus emereri, vt fiat æternus. Clau. li. ij. Ducunt Emeritos ad paſcua nota iugales.

Emerita. Auguſta. Hiſpaniæ, oppidum eſt, ad Luſitaniam ſpectans.

Emedullo, as per duplex ll. vide in dictione Medulla.

Emendo as, corrigo, auſero, & ab emenda deducitur. Plin. libro. xxiiij. Succus hederæ tedia narium, grauæolentiamq; emendat præcipue albæ fatiuæ. Hiero. ad Augu. Et vel noſtrum emendemus errores, vel alium fruſtra reprehendiſſe doceamus.

Emendico, as, pe. pro. ſignificat more mendicantium expe

to. Suet. in Cęſa. In Hiſpania a Procōſule, & a ſocijs pecu/nias accepit emendicatas in auxilium æris alieni.

Emergo, is, ſi, ſum. Vide in dictione Mergo.

Emitto, is, extramitto. Hora. Neſit vox emiſſa reuerti. Vnde & emittere Ponitur pro manifeſtare, publicare. Item emittere eſt a ſeruitute liberare. Plau. in Cap. Non erit tam auarus, quin te gratis emittat manu. Teren. in Adel. Haud dubium eſt, quin emitti æquum fiert. i. liberum fieri. Aſcon. Hora. habet vox miſſa, &c.

Emiſſarius, qui ante exercitum emittitur, vel ad explorandum, vel ad prælium laceſſendum, vel qui dominum cir/cōſtat, vt eius iuſſu optēperet, & Præſto eſt, vt emitti poſ/ſit. Hierony. in lib. Reg. Et ait rex emiſſarijs, qui circumſtabant eum. Emiſſarius quoq; q mittitur a ſuperiore foras negocij alicuius obeūdi cā. Sue. in dom. Arretinū demētē vnū ex familiaribus & emiſſarijs ſuis capitis cōdēnatum is in eadē vel etiā maiore grā habuit. Et emiſſarius cuſtodiē dorum agrorū cā. Ci. ad Tyro. Nullo emiſſario nulla materia nulla cauſa. Item qui paratus eſt inuehi in aliquem emiſſarius dicitur. Cicer. Mario. Perſuaſſeratq; nonnullis inuidis meis in me emiſſarium ſemper fore. Item emiſ/ſarius, ſicut Aſco. docet, eſt furtorum conciliator, atq; internuncius, quæ a magiſtratibus, vel a dominis committuntur. Cice. in ver. acti. v. Dubitaturus quemq; exiſtimas, qui illis emiſſarijs hæc tibi omnis pecunia quæſita ſit. Et emiſſarius Vocatur equus, aries, & huiuſmodi, qui emiſ/ſus ſit in ſolitudine, vel qui ad gerendam ſobolem emittitur. Sed videtur ratio velle, vt dicatur admiſſarius, q ad ſobolem procreandā fœmine adiungatur. Vnde ad miſ/ſura, quandoq; mares brutorum admittuntur ad fœminas. Sed vſus magis emiſſarius habet. Hierony. in Leui. Cuius exierit ſors domino offerret illum pro peccato. Cu/ius autem in capram emiſſarium ſtatuet eum viuū corā domino. Pli. Emiſſarium appellat palmitem, qui emiſſus ex putatione infertur imis ſcamnis, ac per ſingulos annos ad ſuperiora ſcandit. Sic enim lib. xvij. ſcribit. Relicto ſemper duramento, in ſingulis tabulatis, & emiſſario vno, qui ſubeat vſq; quo placuerit.

Emiſſariū, locus, per quē aqua e lacu, aut ſtagno emitit. Sueto. fecit & emiſſariū Fucini lacus, portūq; Hoſtienſem.

Emiſſicius explorator quaſi ad perquirendū miſſus: & oculi emiſſicij, apud Plau. in Am. extra educti.

Emaneo, extra maneo, a quo Emāſor, de quo ſupra hitū ē.

Emineo, es, pe. cor. eminui, quaſi extra alios vel præ alijs & ſupra alios maneo. Is enim eminere dicitur qui cęteris al/tior eſt. Aug. li. viij. de ciui. dei. Thales philoſophus, vt ſuc/ceſſores etiam propagaret, rerum naturas ſcrutatus, ſuaſq; diſputationes litteris mandans, eminuit. Interdū eminere eſt reſpirare. Plau. in cap. Ita me miſerum reſticando, retinendoq; laſſum reddiderunt vix exgratulando miſeriam eminebam tandem ab ij ad prætorem, ibi vix requieui. Huius verbi compoſita ſunt, præemineo, vel prēmineo, quodam anteſto. pręſum, quaſi ante alios maneo. Hiero. Non quærat obſecro filia regis filiam militis præminere pom/pis terrenis in Chriſti, & apſtolorum cōſortio. Promineo porrigor, ſupermineo.

Eminus, pe. cor. ſignificat a longinquo loco quaſi ab extra, m ınente. Et differt a longe. q nō recte dixeris. Eminus habito, vt longe hab to. Sed eminus iacula mittebat. Similiter cominus a loco ꝓpinquo non in loco ꝓpinquo. neq; prope vt Cominus te percutiam non cominus ſedeo.

Eminulus, parū eminens, ſeu parū a longe. Varro: Vt hēant inferiorē partē frequētibus pilis ſubcriſpis, cruribus potius minoribus. rectis genibus, eminulis diſtātibus inter ſe. Idē de canibus. Spina, neq; eminula, neq; curua.

Emmanuel per duplex mm, interpretatur nobiſcum deus. Græce. ἐμμανουὴλ λέγεται.

Emodus mons qui circa finē in diē in duos ramos diuidit. Alteri ortorocoras nomen eſt: alteri ſæmantinus.

Emolumentum vtilitas quam ex opera, & labore aſſequi/mur. Et a molimine deſcendit. Cic. lib. iij. offi. Si ſic erimus affecti vt propter ſuum quiſq; emolumentum ſpoliet, aut violet alterum, dirumpi neceſſe eſt eam, quæ maxime ſm naturam humani generis eſt ſocietatem.

Emo, is, emi, emptum, comparo. Conſtruiturq; cum ablatiuo, vel genitiuo horum nominū tanti, quanti, pluris, minoris, & huiuſmodi. Cice. lib. iii. offi. Emit homo cupidus tanti, quanti pythius voluit. Gelius. Libros plurimos ære pauco emi. Eius compoſita ſunt. Ab emo, adimo, coemo ſimul emo, vel ex omnibus locis emo. Eximo. Interimo, perimo, & redimo. quæ habent pe. cor.

Emptito, as, pe. cor. frequenter emo vel frequenter mercāri, ſeu acquirendi vſum habeo. Pli. li. xxxiij. Alios corijs, alios ferro, capitiuiſq; rebus emptitaſſe tradit.

Emptitius, a um, qui eſt de numero eorum qui empti ſunt ſiue emi ſolent. Hiero. in Geñ. Omne maſculinum in generationibus veſtris, tam vernaculus, q; emptitius circūdetur Var. lib. iij. de re ruſti. Hic aprum glans cum paſcat emptitia, facit pinguem illic gratuita exilem.

Emax generis cōis, qui, vel quæ facile inclinat ad emendum. Hinc emacitas facilitas, & inclinatio voluntaria emendi. Col. li. v. Quoſdā emacitas in armētis, quoſdam exercet in cōparandis mancipijs curam. De tuendis nulla cura tangit.

Empiſtotonus, vide in dictione Tetanicū.

Emporium locus mercatus & nundinarū latine dicit emptorium vbi res venales exponuntur, ab ἐμπορεύω. lucror negocior liui. Genua ligurne nobile emporium ἔμπορος. mercator. Emporeuma acit. negociatio. Et emporium oppidum Maſſilienſibus conditum, vt inquit Stra. li. iij.

Emporetica charta dicta eſt qua merces inuoluuntur a mercatoribus inutilis inſcribendo.

Empedocles, pe. cor. nomen phī quē neſcias vtrum ne inter poetas an inter phos anumeres, qa de rerū natura verſibus ſcripſit vt apud romanos Lucr. Hic vt auctor eſt Hie. omne qđ viuit & mouet nō putauit edendū ſicut & pythagoras. Et ex lite amicitiaq; inter ſe diſſidētibus cūcta cōſtare dixit. Et a prima elementorū cōplexione ſegregatus aera cōtendit poſt quē ignem erupiſſe. Cumq; alium locū non reperiret ſurſum a frigore aeris repulſum. Circa terrā aūt duos circū/ferri dimidiatos orbes: alterū ex igne totum: alterū ex aere maxime ac ex igne admodum exiguo & illum diem hunc noctem eſſe putat. Initium vero noctis a die, propter im/petum ignis ſolem natura non eſſe ignem ſed ignis reper/cuſſionem ei ſimilem quam aquis fieri cernimus. Lunam ex relicto ab igne aere congelato ſicut grando congelat per ſe factam lucem a ſole recipere. Mentem non in capite nec in pectore ſed in ſanguine diſſeminatam eſſe: ac illis parti/bus homines magis ſentire qbus plus mentis ineſt. Ferunt hunc Agrigentinum fuiſſe, qui cum lacum Aethne montis inueſtigare contenderet decidit in foueam igneam, & incendio conſumptus eſt. Hic ſapientiæ præcepta verſibus com/plexus eſt de quo Lucr. Carmina quin etiam diuini pectoris eius, vociferantur, & exponunt præclara reperta, vt vix humana videatur ſtirpe creatus. Quid de dijs ſentiret ita ſcribit Suid. θεοὺς τὰ ἤδη καὶ τὰ ὀνόματα οὕτω τοῖς ἀνθρώπους γινώσκειν δηλοῖ τὸ χαίρετ' ἐγὼ δ' ὕμμιν θεὸς ἄμβροτος οὐκέτι θνητὸς ἐνὶ δὴ γὰρ ποτ' ἐγὼ γενόμην. κούρητε κό ροστε καὶ οἰνόλυμπια βοῦς ὃν λέγετο ἱπτήματα πωλούμενος θυσαι.

Emphaſis, pe. cor. expreſſio, ſignificatio, demōſtratio. Figura eſt, qua latens aliquid ex aliquo dicto eruitur. Cuius duo ſunt genera. Alterum q plus q̄ dicit. Alterum qđ etiam id qđ non dicit vel cum malus dicit ſub quo etiā minus volumus intelligere. vir. li. j. Geor. cum iam ſacræ deficerent ſyluæ, hoc eſt non ſolum aliæ ſed etiam ſacræ.

Emphraxis latine opilatio, quę ſanguinis & aliorum humorum ebullitionem excitat.

Empyreum latine igneum a πῦρ, quod eſt ignis. Vnde cœ/lum empyreum.

Empanda veterū dea, quæ rebus patētibus præeſſe putabatur.

Emperici

Empirici, pe.cor. dicuntur medici in arte experti. Empiricus experimẽtator, ab ἐμπειρία, quod eſt experimentum ἔμπειρος expertus, ἐμπειρικὴ pars medicinę ẽ, quę per experientiã curat. Sunt enim, qui medicinam diuidant in empiricen, logicen, & methodicem. Apollinaris ad Remigium. Ad hoc obortunitas in exemplis, fides in teſtimonijs, proprietas in empiricis, vrbanitas in figuris, virtus in argumẽtis, pondus in ſenſibus, flumen in verbis, fulmẽ in clauſulis.

Empidometici qui habent ſub ſe menſuratores qui menſurant hoſpitia & in alto loco ſcribunt nomina eorum q ibi hoſpitari debeant.

Emphonos, penul. pro. latine dicitur canorus, vocalis.

Emplaſtrũ, latine fictũ, vel īformatũ, ex ἐν ppoſitiõe, quę ſignificat in, & πλάττω fingo, ſeu formo. Vnde ex diuerſis rebus cõfingi, & formari cõſueuit, quod nũc vulgo vnguẽtum dicitur. Id vero quod vulgo emplaſtrum dicitur, a doctis vocat cataplaſma. Imponũtur emplaſtra vulneribus Malagmata, ſuper integram cutem inijciuntur. Paſtilli aut illinuntur, aut alicui molliori ceratone miſcentur. Sunt & alia horum inter ſe diſcrimina.

Emplaſtratio in arboribus dicit, cũ cortex eximitur inoculationis gratia, vt aptari queat cortex par ex altera arbore. Col. libr. iij. Tertiũ cum gẽmas cũ exiguo cortice in partẽ ſui delibratam recipit, quã vocant agricolæ, emplaſtrationem. Idem li. vj. Tertiũ genus, quo ipſas gẽmas, cum exiguo cortice in partẽ ſui delibratã recipit, vel, vt quidã inoculationem. Idẽ vſurpauit Emplaſtraturus, cum ait. Delibrato item alteram arborem quam emplaſtraturus es.

Emproſtoton. Vide in dictione Opiſthoton.

Emortualis dies dicitur in quo quis mortuus eſt: ſicut natalis in quo quis natus eſt. Plau. certũ eſt mihi hũc emortualem facere ex natali die.

Emopthoici dicuntur qui cruorem ſpuunt.

Emphitheoſis latine melioratio: quia ab initio ſterilia tñ p hũc cõtractum concedebant: vt is q acciperet res in meliorem ſtatum reduceret. Hinc Emphitheota.

Emphratta: nauigia tecta a verbo græco ἐμφράττω obthuro Ediuerſo Ephratta aperta intectaq; nauigia apud Iuſconſul. ti. de exercitoria actione. Quædas naues onerariæ: quædam emphrattæ.

Empuſa genus laruę & terriculamenti dicatum hecatę vno pede in cedens. Vnde & nomen Auctor Euſtathius.

Emungo, is, xi, ctum: nares purgo, quod fit, cum pus ex his detrahit. Mũgo enim eſt quaſi, mucũ ago enaribus. Mucus vero eſt narium humiditas. Hora. per trãſlationẽ, de Lucilio Emũctæ naris inquit, pro eleganti, & faceto. Emũgere lucernam dicimus lychnum proferre. Quandoq; etiam de pecunijs dicit. Terenti. Emunxi argento ſenes. i. exhauſi. Vnde emunctus exhauſtus & pecunia denudatus. Plau. in Bac. Miſerum me auro eſſe emunctum.

Emunctorium inſtrumentum ad emungendum. Hiero. in Exo. Emunctoria quoq; & vbi ea, quæ emuncta ſunt: extinguuntur, fiant de auro puriſſimo.

Emuſicata: quid ſignificent. Vide in dictione. Amuſſis

E ante N

En, ſignificat ecce: & nominatiuo pariter, & actõ iũgit, vel indicando. vt En priamus, vl exprobrãdo, vt En agros, & quę bello Troiane petiſti Heſperiam metire iacens. Oratores per nominatiuum frequentius. Cice. En crimen. Eſt & en præpoſitio græca, quæ ſignificat in.

Enantha auis quædam quaſi vitiflora.

Enanthropeſis, pe. cor. Incarnatio hominis dicitur.

Encęnia, orũ, cũ ę, diph. Innouatio ab ἐν & καινίζω nouo. Aug. Encęnia feſtiuitas erat dedicatonis templi. Græce. n. καινὸν dicit nouũ. Qñcũq; enim nouũ aliquid fuerit dedicatum Encęnia vocantur. Iã & vſus habet hoc verbum, ſi quis noua tunica induatur, encęniare dicitur.

Encauſtes dicitur qui igni adhibito, aliquid fingit, ἀπὸ τοῦ καίω. μ.κα΄υσω λέγεται, καὶ ἐγγίνεται.

Encauſtum opus igni pictum. Pli. Figlinum opus encauſto pinxit, latine dicitur inuſtum, hoc genus picturæ primus Nicia in vſum habuit. Hinc ortum: vt vulgus atramentum librarium appellare cœperit encauſtum.

Encauten ſimiliter picturam, inuſtam dicunt. Pliny. picturæ ſuæ inſcripſit encauten.

Encithis, morbus, oculorum, cum in ipſorũ angulo tuberculum eſt, quod palpebras parum diduci patitur.

Enchiridion dimi. a manu dictũ: quaſi prõptuarium, & qđ ad manũ ſp̃ hẽri debeat ceu in enſe capulus, genus libelli parui: quod manuale latini dicunt, quod ἐν χειρί i. in manu contineri poſſit, quale eſt libellus Augu. q græce enchiridion latine manuale dicitur. Sed & gladiolũ, ſeu militarem pugniculum ſignificat: & remi partem illam quam nautæ manu comprę̃hẽdunt enchiridion vocari. Iul. Pol. tradit.

Enchiros animal orientis ad magnitudinem tauri: ſimile aliquantulum tauro, ſed ſunt in eo longi crines deſcendẽtes ad duas ſcapulas. Color eius eſt inter nigrum: & ruffus ad nigredinem declinans: vox quaſi tauri, & cornua multum adintus inflexa: caret dẽtibus ſuperioribus.

Encliſis, inclinatio, & vnum de accidentibus verbi, quod latini modũ dñt. Hinc encliticus inclinatiuũ. Vnde enclitice coniunctiones quæ ue, ne, qñ inclinant ad ſe accentum.

Encyclopedi. pen. pro. alij poeſim heroicam appellant. Alij muſicẽ, quod muſica omnes cõplectatur diſciplinas. Quod oſtendit Plato. lib. j. de legibus dicens muſicam ſine vniuerſa diſciplina tractari non poſſe. Alij, vt Quin. omnem artem atq; ſcientiam in vnum quaſi corpus bene compactum, & membris pluribus conſtans confluentem encyclopediam dici volunt, quaſi doctrinarum orbes. vt apud Plutar. vbi de muſica ſcribens, inquit. Nõ ſolum circa muſicam, verum & circa aliam encyclopediam, quod mens noſtra potentijs intelligendi circulariter circa ſcibile tanquã circa centra moueatur.

Encliticus, a, um, pe. cor. Vide in dictione Encliſis.

Encyclias. Ariſtoteles in ethicis commentationes intelligit quas Gel. extrarias, hoc eſt exotericas. Martia. Cyclicas, cuiuſmodi: & problematũ: ſunt libri: & quæ populare, a Cicero, ac Themiſtio quæſtiones appellantur, quod de rebus oĩbus, tanq̃; in circulo paſſis quæreretur. Encyclias quoq; doctrinas veteres dicebant, quaſi orbiculares, quoniam connexæ, & coagmentatæ ſunt, vti corpus vnum. Annuum etiam ſtipendium encycliũ: dicitur, quod in ſua terga voluatur annus. Alij exponunt encyclium pro pœna.

Encyclios latine dicit orbis doctrinarũ oĩum, vnde Victru. li. v. Grãs agit parẽtibus quod ſe erudiẽdum curauerint encyclio doctrinarum omnium: diſciplina. Sene. quoq; Encyclias liberales artes appellari teſtatur a græcis.

Enchriſta, apud Cel. medicamenta ſunt liquida: q̃ illiniunt.

Encryphia dñr azima ſubcinericia. Ambro. lib. de caym Tenuerunt, & patres: qui coxere cõſperſum, qđ extulerant de Ægypto ſubcinericia facientes azima, quę græce encryphia dicuntur, eo, quod abſcondũtur in cinere. Aug. Interea conſpergitur ſimilago fiunt Encriphię mactatur vitulus.

Encolpie, vt ait Ariſt. vẽti ſunt, q e mari veniunt per ſinus.

Encyon græci dicunt fœtum: & habens verum.

Endelechia per d, vt Ci. li j. Tuſ. ſignificat: continuationẽ: & perpetẽ quẽdam actum ſiue motionem, qualis in anima cognoſcitur. Endelechiſimos continuata mobilitas.

Entelechia per t, ſignificatur perfectio quędã & cõſumatio.

Enteleches perfectus. Sciẽdũ tñ vt hermolaus inquit tantas inter d, & t, eſſe germanitatẽ vt in pleriſq; mutuo ſe impellant ellidãtq;. Nam & atraphaxim vocamus herbam quæ adraphaxis ab Hyppocrate dicebatur. Et Entelechiam Ariſtote. per endelechia vſurpat.

Endiadis, figura, cum duo diuerſa nomina in vnas conuenientium iunguntur, & vt apud Virgi. Molemq;, & mõtes inſuper altos, id eſt moles montium.

Endromys: idis, veſtis gallica hirſuta: & villi longioris, nomen tñ græcum ſortita: quæ potiſſimũ attẽdo frigori cõ/

ueniebat. Iune. Endromydas tyrias, & fœmineus ceroma. Mar. Hanc tibi ſequanicæ pinguem textrias alumnam: Quæ lacedemonium barbara nomen hēt. ſordida ſed gelido non aſpernanda decembri. Dona peregrinam mittimus endromyda. Hanc athletæ poſt curſus certamina induere ſolebant. Dicta endromis: quod, ἐν δρόμῳ hoc eſt in curſu: eam habeant.

Endymion: nomen proprium eius qui primus lunæ curſum inuenit. Appollonius. lib. iiij. argonauticorū. οὐ κατ' ἐγὼ γούνην μετὰ λάτμιον ἄντρον ἀλύσκω οὐδ' οἱ καλῷ περὶ δαίομαι ἐνὶ μιν ἔνι, ſcribunt āt rē mirādā. Theō Lucillus, & Sophocleus interpres Apollōij his ūbis ἐν δὲ ταῖς ἠοίαις μεγάλαις λέγεται τὸν ἐνδυμίωνα ἀνενεχθῆναι ὑπὸ διὸς εἰς οὐρανὸν ἐρασθέντα δὲ ἥρας εἰδώλῳ παραλογισθῆναι τὸν ἔρωτα νεφέλης καὶ ἐκβληθέντα κατελθεῖν εἰς ἅδου.

Endeploro, imploro, quod eſt cum quæſtione inclamo, & cum fletu rogo: quod eſt proprie vapulantis.

Enargia pe. pro. græce ἐνάργεια latine euidentia: ſiue repræſentatio illuſtratioue cuꝫ res ita deſcribit vt cerni videatur.

Energia: cum accentu in pe. latine efficacia, ſeu operatio. Hiero. Habet neſcio quid latentis energiæ viuæ vocis actus. Componitur autem ἀπὸ τοῦ ἐνεργεῖν καὶ ἐργάζομαι καὶ τὸ ἔργον λέγεται, agilitas quædam & operatio interior: quę eſt veluti via ac due ad exteriorem corporis actionem.

Eneruo, as, quaſi ſine neruis facio, debilito. Cice. in Cato. Non plane eneruauit ſenectus, non afflixit. Lactan. lib. v. Hæc præſentia terrę bona virtuti contraria ſunt, & vigorem mentis eneruant.

Eneruus, a, um, ſicut eneruis: quaſi ſine neruo: vnde eneruæ ſaltatio apud apul. q̄ ſinuoſis flexibus, & corpe plicatili fit.

Enforiæ aues dicuntur regionales. Nam Auium quædam ſunt enforiæ quędam alienigenæ.

Engaddi: in tribu Iudæ, vt ſcribit Hiero. vocatur vſq; hodie vicus ꝑgrandis Iudeoꝝ: iuxta mare mortuum: vnde opobalſamum venit, quas vineas Engaddi Salomon in canticis nominat. Idem alibi Engaddus ager eſt terræ Iudeæ, non tantum vineis, q̄ balſamis florens.

Engonaſis: ſignum in cœlo quod latina ingeniculus vocatur. & eſt hercules qui dextro genu nixu ſiniſtro pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur. Vnde Oui. li. viij. me. Qui medius nixiq; genū ē angueq; tenētis & dr̄ Engōaſis nixu gēu. ἐν γουνασι ὄμαι. n. ē flecto genua.

Enhydris enhydridis coluber in aqua viuens.

Enim cāſis cōiunctio: vt Cole pudicitiam: hæc. n. homines vēdicat a ſcelere. Q̄ñq; eſt copulatiua. Vir. progeniem ſed n. troiāo a ſanguine duci audierat. Quādoq; affirmatiua. Terē. Enim nō ſinā. Iuncta aūt cum vero ponitur ꝑ at Ci. Hic cum alijs ex alia parte. enim vero ferendum aſtu.

Enipeus. pe. pro. fluuius Theſſaliæ, iuxta ques fuit prelium inter Cæſarem: & pompeium. Luc. lib. vij. ſanguine Romano q̄; turbidus ibit Enipeus.

Enitor, pe. pro. a quo enixus. Vide in dictione Nitor.

Enixum aduerbium pro enixe. Ci. Ego illos malos & audaces ſemper enixum contra fortunas: atq; honores huius ordinis omnia feciſſe ſentio.

Eniteo es: pen. cor. vide in niteo.

Enna ciuitas Siciliæ ædito in loco, & vndiq; præcipiti ſita: & a ſyracuſanis condita: quæ vmbilicus Siciliæ dicitur ꝙ in medio inſulæ conſtituta ſit. Hæc imminet circunſtitis campis vbertate, & florus varietate conſpicuis. In hac templum Cereris fuit vetuſtiſſimum, vbi dea præcipua veneratione colebatur, ad quam propitiandam. xv. viros legatos miſere Romani: De hac vrbe Soli. ſic ſcribit. Campus Ennēſis in floribus ſemper, & omni vernus die. Stra. Intra inſulam eſt Enna modicis quidem poſſeſſa inquilinis: ſuper colles iacens: in qua ſacra Cereri ædes eſt. Hinc raptam a plutone proſerpinam Cereris filiam dixit antiquitas. Hanc vulgus hodie Annam appellat: vbi qui regis locum tenet ob loci commoditatem totius inſulæ ſolet cōuentum habere. Stepha. bizantius. ἔννα πόλις σικελίας κτίσμα συρακουσίων μετὰ ο. ἔτη συρακουσῶν ὅ πολίτης ἐνναῖος καὶ ἐνναία παραγεται.

Ennius poeta antiquiſſimus apud romanos: Q. Valerio. & C. Mamlio cōſulibus natus fertur. Hic Tarentinus ſi euſebio credimus, fuit. At Mela Pomponius ſcribit Rodias apuliæ ſeu calabriæ oppidum ennio due eſſe nobiles. Cui aſtipulatur Sil. cum ait. Miſerunt calabri rudiæ genuere vetuſtæ. Hic centurio in ſardinia ſub torquato militauit & ſuis annalibus bella itala cecinit. Primū lſis græcis operā dedit: & africanum maiorem mirifice dilexit: a quo multis muneribus donatus eſt. Primus apud latinos hexametrum carmen fecit. Deceſſit articulari morbo poſt. lxx. an. Scripſit in omni poematum genere. ſed annales magis ꝓbati fuere. Lucr. li. j. Ennius vt noſter cecinit q primus amęnam detulit ex helicone perenni flore coronam. Fuit non multo poſt alius ennius Tarētinus qui primus de litteris ſyllabis & metris librum edidit.

Ennam ſignificat etiam ne.

Ennunq; ſignificat ecquando.

Ennea gręce latine nouem.

Enneaphonos, pe. pro. habens nouem voces.

Enneacrunos nomen fontis apud athenas a pyſiſtrato conditi a numero ſalientium dictus: quos gręci, κρουνοὺς appellant hoc eſt fiſtulas aquę ductuſue: noſtri vero ſaliētes.

Eneaphtōgon cheli apud Mar. legimus. i. q̄ hēbat voces. ix.

Enode, pe. pro. qđ ē planū: ſine nodo. Virgi. Enodes trūci ꝑ trāſlatio. Amb. li. j. offi. ſtatimq; ipſe queſtionē enodē reddidit ſubijciens ꝙ extinguatur lucerna impiorū. Enodē dixit planā, & manifeſtā, q̄ nullū hēret nodū. i. difficultates.

Enoch. nomē viri in ſacris lr̄is q ſignificatur gratia dei.

Enos latine verus hō interpretatur. nemine. n. putat vere eē hoiem ꝓter eū q verū deū. & cognoſcat: & pie colat. Alios vero nihil a pecoribus differre arbitrant, qa videlꝫ veluti beſtiæ ad terrā ꝓni vētri & veneri obediūt: ꝓprie ꝟo enos ſi verbū de verbo latine exprimas obliuiſcētē denotare vr̄ qualis nā rōnalis corpi alligata efficit. Q̄ð. n. vere icorporeū diuinū rōnaleq; ē nō ſolū trāſacta recordat: ſꝫ futuroꝝ ꝑp ſublimitatē ſpeculatōis hꝫ cognitiōes. Q̄ð aūt carni ꝯiūctū ē, qđq; magno corpis pōdere ꝓmit ignorātia obliuiōe ꝙ inuolutū recte iudꝑoꝝ ſmo enos. i. obliuiſcētē appellauit.

Enodo, as. pe. ꝓ. q̄ſi ſine nodo facio, vide i dictiōe Nodus.

Enorme dicitur magnum ſine immenſura nimium: eo ꝙ normam & menſuram excedat.

Ennoſigeus dictus eſt neptunus, ꝙ terram quatiat. Nā ennoquatio. Gea terra.

Enſis gladius: mucro. ſpatha, idem ſignificant. Ab enſis fit diminutiuum, Enſiculus.

Entheca: accipitur pro gaſe repoſitorio. Aug. lib. de vita deri. Entheca nobis hr̄e non licet. Nō eſt epi ſeruare aurum. Hæc recēſentur in decretis canonicis. xij. q. j. Fulgētius ponit entthecā memoriæ pro theſauro: & cella.

Enthecarium qđ eſt in repoſitorio conditum.

Enteron, latine inteſtinum. Hinc quidam exenterare, pro euiſcerare & inteſtina detrahere.

Enterocela: dr̄ cū inteſtina dilabuntur in ſcrotū. Epiplocele cū omētū: hygrocela, cū in alteꝝ e teſtibus humor cōfluit. Oīſq; has ſpēs nři vocāt hermias: inqt Cel. Ramices vero qui ſequūtur. Porocela: cū ex abſceſſu aliquo circa ſcrotum mā ſubduruit. Sarcocela, cū i ipſo ſcroto cōcreuit caro. Cirſocela cū venæ intumuerunt tunicis teſtiū integris: vel in ipſo ſcroto: vel cū bubonocela dr̄ i inguine. Eſt tñ: vbi Pli. Enterocelam dixerit ramicem, vt in medicinis compreſſi.

Entheſis: pe. cor. latine interpoſitio dicitur.

Entheon: medicamentum a pręſtantia remedij dictum.

Entherione penulti. produ. ſcribitur enim ἐντεριώνη latine medullam ſignificat.

Entole. Latine dicitur præceptum. Augu. ſuper Ioan. ſuper illo verbo. Hoc ē ꝑceptū meū: ſiue dicat ꝑceptū, ſiue mandatū ex vno verbo græco vtrūq; interpretat: qđ ē ἐντολή.

Entheus

Entheus: diuinus & numine afflatus. Entheos latini dicunt fanaticos. Firmicus, erunt enthei vates diuini qui horoſcopum habebũt in prima parte geminorum. Et Enthei pithomici qui apollinis ſpiritu repleti præbebant oracula.

Enthymema pe. cor. & Enthymematum ἐνθύμημα ἀπὸ τοῦ ἐνθυμεῖσθαι qđ eſt mente cõcipere: aĩaduertere, cõſiderare: vñ cõmentũ, vel cõmẽtationẽ. Quin. interpretatur. ꝙ mentis a ſ̃io omnis: atq; ſententia enthymema nominetur, ſicut docet Cice. in Top. Poniturq; pro argumento ex vno aſſumpto concludente. Hinc imperfectus ſyllogiſmus dicitur: vt homo eſt ſubſtantia: ergo animal eſt ſubſtãtia. Nam vt inquit Ariſto. fit ex vocibus, & ſignis idest ex probabilibus: & neceſſarijs propoſitionibus. Iuue. Aut curtum ſermone rotato Torqueat enthymema.

Enucleo, as, aperio, & nucleum extraho. Nucleus vero a nuce deducitur quod tenerum in nuce includitur. Per tranſlationem enucleare ſignificat declarare: & explanare. Enucleate aduerbium: purgate, exquiſite, ac ſine aſperitate: ab eo, ꝙ nucibus ſeparatis a teſtis nucleorum vſus vtilis ſit. Ci. libi quarto Tuſcu. Habes ea, quæ de perturbationibus enucleate diſputant.

Enyo, penul. pro. dea bellone ſeu furor belli. Mar. in primo. Nec te decipiat ratibus naualis enyo.

Enthuſiaſmos afflatus poeticus furoris diuinus.

Entoma inſecta habet pe. cor.

E ante O

Eo, is, iui, vel ij, itum, cum omnibus compoſitis, ſignificat iter capio, a græco ἐῶ, quod eſt omitto, quia eundo locũ omittimus, in quo eramus. Virg. It triſtis arator. Interdũ ire ſignificat venire. Terẽ. in Adel. Quæſo, vt vna mecum ad matrem virginis eas. Interdum recedere. Aug. lib. ij. cõ. Hei mihi, & audeo dicere tacuiſſe te deus meus, cum irem abs te longius. Ire autem in ſentẽtiam pedibus, eſt alterius ſententiæ non verbo, ſed corpore accedere. Liui. Qui hoc ſentitis in dexteram partem, pedibus tranſite. Quæ maior pars erit, eo ſtabitur conſilio, deinde frequenter omnes in dextram pedibus tranſierunt. Hæc ratio inuenta eſt, ꝙ nõnunq̃; longum eſt audire ſingulos, dum plurimi ſunt, vel duo capita ſententiarum ſunt, vt res expeditiores fiant. Aliquando ne pedibus præ multitudine ad ſententiam ire poſſumus. Ideoq; manu ſententiam ſignificamus. Quod Quintil. intelligit, vbi ait. Manibus, pedibuſq; imus in ſententiam neceſſitatis. Huius verbi futurũ indicatiui modi, tam in am, q̃; in bo, cũ ſuis compoſitis facit, licet Diome. tñ in bo dicat. Aug. Prodiet tanq̃; ex adipe iniquitas eorũ. Sciendum quoq; eſt ꝙ eo cum ſit neutrum, in cõpoſitiõe tamẽ plerũq; mutat terminationẽ. vt Adeo, adeor, Obeo, obeor, Intereo, intereor. Subeo, ſubeor. Iuue. Q̃ ſi ſubeuntur proſpera caſtra. Claudius. Pugna acriter commiſſa ac multis vtrinq; interitis. Virg. li. ix. Morte obita, qualis fama eſt volitare figuras. Componit eo, cum ab vt Abeo cum, ad vt Adeo, am vt Ambio, in quo b, interponitur euphoniæ cauſa. Ante vt anteo, Con vt coeo, in quo abijcitur n, Contra vt contraeo, Circus vt circumeo. Ex, vt exeo. In vt ineo. iter vt itereo. Intro vt introeo. Ob vt obeo. Per vt pereo, Pro vt prodeo, in quo d, interponitur ſonoritatis gratia. Præ, vt preeo. Præterut pretereo. Re vt redeo. Se vt ſedeo, quaſi ſeorſum eo. Sub vt ſubeo. Super vt ſuperbio, vbi interponitur b, & e, mutatur in i. Trans vt trãſeo, Venum vt veneo. A ſupino itum itu. fit itus, us: & Itio. Cic. Quid noſter itus, & reditus. Idem. Nam plura de obuiam itione ſimile locuti fueramus.

Eo pro tanto, ſicut & quo, pro quanto ponitur, vt eo magis, quo magis. Saluſti. ſatis res geſtas populi Romani carptim vt quæq; memoria digna videbuntur, perſcribere, eo magis, ꝙ mihi a ſpe metu partibus Reipu. animus liber erat. Quandoq; ponitur. Pro ideo, vel propterea. Terẽ. In Eu. Eo ne es ferox? Et in eadem. Eo ad eas non admiſſa ſum. Aliquando ſignificat huc, vel vſq; illuc. Liui. lib. ij. Ipſa veſtigia quærentem dominum eo deductura erant. Aliquãdo id, vel vſq; ad id, vt apud eundem: quæ ab exiguis profecta initijs eo creuit: vt iam magnitudine laboret ſua. Sic dicimus eo magnitudinis, qđ eſt ad eam magnitudinem. Eo ſapientiæ deuenit. i. ad eam ſapientiam.

Eo venum dictum eſt ab antiquis pro vendor. Gel. ſues aut fœminas ſi ſteriles eſſent veniſſent exedicto ædilium poſſe agi. Maluit compillari q̃; venire.

Eouſq; in tantũ Val. maxi. lib. j. Natam vitẽ eouſq; creuiſſe donec ætas cunctas dominationis ſue partis inumbraret.

Eous, prima ſyllaba pro. oriẽs dicitur ab ἠώς, qđ eſt mane, & aurora. At eous, prima cor. a lumine appellatus, ẽ vnus ex equis ſolis, quaſi lucifer, ac orientalis ꝙ mane aſſurgens orbes illuminet, ἠώς enim græce lux dicitur, pro quo nos dicimus eorũ. Virg. lib. j. Georg. Aut cum ſole nouo terras irrorat Eous. Et Oui. lib. iiij. met. Modo ſurgis eo temporius coelo modo ſerius incidis vndis.

E ante P

Epaminũdas thebanus vir fuit, honeſto genere natus, patre Polymno, citharizare, & cantare ad chordarũ ſonũ doctus eſt a Diony. Carmina cantare tibijs ab Olympiadoro. Saltare a Caliphrone, in Phia pceptores habuit Lyſiam pythagoreum. Hic fuit modeſtus, prudens, grauis, peritus belli, fortis manu, animo maximo, adeo veritatis diligẽs, vt ne ioco quidem mentiret. Vide Plutar. Hic cum apud leutra, Lacedemonios plaga peſtifera adeo affeciſſet, vt ex eo tempore Lacedemoniorũ opes corruerint, principatus græciæ amiſſum vltra reparare nequerint, dicere, ſolebat, orbũ ſe, non tñ ſine liberis mori, & ex ſe natã relinquere pugnam leuctricã, hic poſt facinora edita extremo tpe apud Mantineam cum acie inſtructa, & ducis optimi, & militis fortiſſimi officio fungit ſpto agreſti telo percuſſus ictu mortifero, relatuſq; in caſtra ſemianimis requiſiuit a circũſtantibus, ſaluus ne eſſet clypeus. Cus ſaluũ eſſe flentes ſui reſpondiſſent, allatus veluti ſocium laborũ, gloriæq; oſculatus eſt. Iterum quæſiuit eſſent ne fuſi hoſtes? Cumq; id quoq; vt cupiebat audiuiſſet, euelli tum deniq; ſpiculus iuſſit. Ita multo ſanguine profuſo in letitia, & in victoria mortuus eſt. Cuius morte Tebanorũ vires hebetatæ ſunt, vt nõ tã illũ amiſiſſe q̃; cũ illo interijſſe oẽs viderent. Nam ante Epaminundam Thebani alieno imperio paruerunt poſt interitum eiuſdẽ in ſeruitutẽ priſtinã reuoluti ſunt, vt manifeſtũ ſit gloriam thebanam, cum illo natam, & cum illo extinctam fuiſſe.

Epacta ab ἐπάγω, quod eſt addo ex ἐπί & ἄγω cõpoſitũ.

Epagon, ontis, artemo a nr̃is vocat. Trocleæq; id genus eſt, quę in machinis, tertia dicitur. ꝙ & ergeta dicitur a Victruuio. Idq; vernacula ſimplicitas appellat Arganum.

Epanalepſis replicatio, vel repetitio: reaſſumptio ab ἐπί & ἀνά, quę duo ſimul & re, & iterũ denotant. atq; λῆψις acceptio. Figura, quæ fit qñ vna dictio in principio verſus ſumpta iterum in fine verſus ponitur. Iuue. Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit.

Epanaphora pe. pro. latine repetitio.

Epanados pe. cor. reditus vel regreſſio: ex ἐπί & ἀνά quæ retro indicãt & ὁδός via, q̃ſi retro poſt viã, vt principatus bonus: non autem bonus, qui in tyrannidẽ commutatur.

Eparchia ꝓuincia. Epchiotes ꝓuincialis, epchus pſes ꝓuincię.

Epar vulg' ficatũ appellat, latini dñt iecur. Aſp'rat cñ a plęriſq;. Eſt & dictio gręca. Eſt ẽt Epar genus piſcis hoc ẽ iecur marinũ quem & Epaton vocant Ariſt. & oppianus.

Epaphroditus, penul. cor. dicitur venuſtus, iucundus.

Epauxis dici poteſt incrementum.

Epaphus iouis filius qui memphim in Ægypto condidit.

Eparges gręce candida ſignificatur.

Epectaſis pe. cor. latine dici põt porrectio. Figura, qua i medio dictionis littera, vel ſyllaba interponitur, vt in duperator pro imperator: ex ἐπί ſuper ἐκτείνω extendo.

Epentheſis, pe. cor. Interpoſitio ex ἐπί, & ἐν quæ dicunt inter, & θέσις poſitio: vt religio,

Digitized by Google

Epeus, penulti. produc. Endymionis filij: & Peonis fratris, a quo Epeę ciuitas in græcia ἐπειός hic equum ligneum extruxit: quo Troia perdita eſt. Virgi. Et ipſe doli fabricator Epeus.

Ephebus, penul. pro. latinę pubes dicitur, quia iam ſit in pube & ad annos pubertatis peruenit, ex ἐπί: & hebe pubertas. Iuue. Armenius Zelotes cunctis narratur ephebis. Teren. in An. Nam is poſtquam exceſſit ex ephebis Soſia, liberius viuendi fuit poteſtas: ideſt poſtquam exceſſit ex ea ętate, qua pubem primo emiſit. Declinatur, & hic & hæc ephebis: & hoc ephebe: vt dicatur animus ephebis.

Ephebia, pubertas dicta eſt: ideſt prima ætas adoleſcentiæ. Adoleſcentia vero extrema pueritiæ; inquit Do. Cenſorinus ſeparat ephebos: ab exephebis, tanquam ephebi dicantur in. xvj. ætatis anno. Exphebi vltra illud tempus appellantur. Inde ephebeum dictum paleſtre membrum: in quo ephebi exercentur: de quo Vitru. lib. v. ſic inquit. In duplici porticu collocentur hæc membra ephebæum in medio. Hoc autem eſt exedra ampliſſima, in libro ſecũdo macha. Ephebia fœ. genere, dicitur: vbi ſcriptum eſt. Super hoc promittebat, & alia talenta centum quinquaginta ſi poteſtati eius concederetur gymnaſium: & ephebiam ſibi conſtituere. Et paulopoſt. Etenim auſus eſt ſub ipſa arce gymnaſium: gymnaſium conſtituere: & optimos quoſq; ephe borum in lupanaribus imponere, quæ ἐπὶ καὶ ἀκμὴ θεᾶ τῆς ἑλληνίας.

Ephigeſis, penul. correp. græce ἐφήγησις, latinę expoſitio prioris dicti.

Ephemeris, penul. correp. liber, in quo res geſte per ſingulos dies ſcribuntur. Latinę acta diurna: & diarius dicitur. ἐφημερὶς ἴδος quottidian⁹: ab ἐπί, & ἡμέρα dies mos fuit romanis: vt ſinguli rerum ſuarum tabulam conficerent. Vnde Iuuena. accipit pro libro: in quo diurnales diuinationes erant, cum ait. In cuius manibus ceu pinguia ſuccina tritas cernis ephemeridas. Propertius vero pro libro ſęneratoris: in quo ſummas pecunię mutuaticæ, ſęneratęq; perſcribit, & ratiunculam per ſingulos dies expenſi, acceptiq; ſubducit: & lucra, dãnaq; computat. Dicit enim: me miſerum his aliquis rationes ſcribit auari, & ponit duras inter ephemeridas. Sene. vocat id genus librorum kalẽdariũ libro de beneficijs. Nemo beneficia in kalendario ſcribit. Et alibi. Kalendarium verſat, fit ex dño procurator.

Ephemerinos. penul. febris, vnius diei eſt. Amphemerinos vero quottidiana eſt, & ex humoribus corruptis: pręſertim pituita coaleſcit.

Ephemerõ animal ortum, apud Hippanem fluuium: apud Boſphorum Ariſto. lib. v. animalium. A vita nomen hẽt: quoniam die vno dumtaxat viuit. Habet quattuor pedes & totidem pinnas.

Epheſus, pe. cor. vrbs Ioniæ, ſeu Lydiæ celeberrimo dianę tẽplo: clara: ab Amazonibus condita. Hoc templum ducentis viginti annis a tota Aſia factum fuit in ſolo paluſtri, ne terræmotus ſentiret. In eo centum vigintiſeptem colũnæ fuerunt a ſingulis regibus factæ, ſexaginta pedum altitudine, inter quas triginta ſex cælatæ fuerunt miro artificio. Hæc ciuitas nauale, & portum habuit: & loci opportunitate multum creuit: & maximus citerioris Aſiæ emptorium fuit. Ex Epheſo Heraclitus cognomento Scotinus fuit: & Hermodorus, qui propter excellentiam ingenij: & doctrinam: & quia frugi erat in exilium miſſus fuit. Hypponax poeta: & Parrhaſius pictor, & Apelles: & Alexander orator: & Theodotion iudæus: qui ſacram ſcripturam interpratatus eſt.

Ephelis, pe. pro. Nam ſcribitur ἐφηλίς. eſt aſpredo quædã cutis mali odoris in facie quemadmodum & vari.

Epheſtius: latine domeſticus, familiaris dicitur.

Epheſtris, idis, a græcis dr̃ veſtis, quæ armatis ſuperinduitur.

Ephi, ẽ mẽſura triũ modiorũ de: qua fit mẽtio i ſacris liis.

Epheſtiades inſulę quæ a latinis Vulcaniæ, & Æoliæ, quod Eolus. illiacis temporibus illic regnauerit. De quibus i dictione Æolus.

Ephippia equorum ornamenta ἀπὸ τοῦ ἐπί, καὶ ἵππος græci equum dicunt, proprie tegmina, ſeu ſtragula, quibus equi ſternuntur, vel ſellæ equis ad inſidendum impoſitæ Ca. Mihi puero modica fuit vnã tunica, i. toga ſine faſceis calciamenti, equus ſine ephippio. Hinc equites ephippiati qui ephippia habent in equis. Cæ. non eorũ moribus turpius, aut inertius habetur, quam ephippijs vti itaq; ad quẽuis numerum ephippiatorum, quamuis pauci adire audent. Equi ſine ephippijs deſultorij dicuntur, quod ex his facile deſiliant. Et equi ephippiati, quibus ſellæ imponuntur, propter molliorem vecturam. Generaliter autem omnia, quæ mulis, equis, aſiniſue inſternuntur ſtrata dixere, & equos ſtratos, ac inſtratos eis ornatos. Vide in dictione Strata.

Ephialtes a noſtris dicitur incubus.

Ephyra, æ. ſeu ephyre es, pe. cor. vrbs Achaię quæ nunc Corinthus dicit. Luc. li. vj. Aut Pelopis latis Ephyrẽ abrumpere regnis. Sic dicta ab Ephyra Oceani filia. Hinc ephyreus, a, um. Proper. Non ita cõplebant Ephyreæ laidos ædes. Luc. lib. vj. Inſedit caſtris, Ephyreaq; mœnia ſeruat. Nam Virg. Ephyreia æra pro chorinthijs dixit lib. ij. Ge.

Ephyræ, arum, nomen vrbium in teſſalia. Epiro Arcadia in campania Teſprotis, Ætolis, & pheredis, a quibus Ephyri populi vocantur.

Ephod dictio hebrea, qua ſignificatur ſuperumerale pontificis veſtimentum.

Ephodius, ſiue ephodion. viaticum, quod itineris cauſa paratum eſt quaſi ἐπὶ ἐν τῇ ὁδῷ.

Ephorus, pe. cor. nomen proprium hiſtorici Cumani & latine ſuper inſpector, pręſes præfectus epiſcopus, ab ἐπί & ὁράω. aſpicio. Vnde. Ephori prouiſores prouidebant. n. rebus quæ reges faciebant, & eas pro arbitrio ſuo vel laudabant vel refellebant. Quo vocabulo Cic. vtitur pro quodam lacedęmoniorum magiſtratu. Erant enim ephori qui vicem regum gerebant, iuſq; dicebant cum reges bello implicati eſſent. Nam vt Plutar. in Cleomenis vita inq̃t prius duo reges regnabant qui quoſdam ſeniores ad conſultandum adhibebant. Inde reges cum diu abeſſent quoſdam ex amicorum numero elegerunt qui domi apud ciues vices gerentes ephori ſunt appellati miniſtri regum. Hi a Theopompo ſic appoſiti regibus ſunt vt apud Romanos conſulibus, tribuni. Vt enim a conſulibus ad tribunos prouocare ſe quiſq; poterat, ſic lacedæmones a regibus ad ephoros. Satis conſtat ab ephoris reges electos alios fuiſſe, alios interemptos. Olim pro miniſtris regum fuerunt: paulatim deinde omnem potentiam in ſe transferentens ad id licẽtiæ peruenerunt, vt ſenſim a rege magiſtratum proprium conſtituerint nomine Ephoriam.

Ephoria tutela: & lacedemonium, magiſtratus ab ephoris conſtitutus.

Epi præpoſitio græca, quæ quandoq; ad quãdoq; in, quãdoq; ad verſus: vel contra, quandoq; ſupra ſignificat.

Epialos genus febris, ex pituita frigida, ſed vitrea, putrefactaq; nomen dedit ei placida pelacia ponti ſubdola, quas græci ἅλς ἀλοχ ποιεῖται: quoniam agitatum ex trãquillo difficillimus efficitur; vel ἀπὸ τοῦ ἠπίως ἀλεαίνειν quia blande, ac modice calfaciat.

Epibatę ſunt bellatores in re nautica Hircius in commen. belli Alexandrini. Capta eſt vna hoſtium quadriremis, depreſſa eſt altera, alteraq; perturbata, deinde omnes epibatis nudatæ. Idem in com. belli Aphrici. Remigum partes ex claſſe Gallorum, Rhodiorum epibatarum armata Vitruuius tũ artemiſiæ cum eſſet renunciatum in eo portu abſtruxam eſſe claſſem celladis remigibus & epibatis cõparatis & reliquos ciues in muros eſſe iuſſit ἐπιβάτης tamen proprie aſcenſor dicit. ἀπὸ τοῦ ῥήματος βαίνω

Epibathra, æ penultima producta ſcala nautica.

Epicharida, penulti. correpta genus nauiculæ.

Epicheremata, argumentationes ſunt, quæ nonnulli rationes appellauerunt Cicero ratiocinatiua epicherema ἀπὸ τοῦ

τοῦ ἐπιχειρεῖν: hoc eſt ab aggrediendo ſiue conando. Hie. ad Auguſt. Ego ſimpliciter fateor dignanoi tuæ, licet ſtilus, & ἐπιχειρήματα tua mihi viderent, tamen nō te mere exemplaribus litterarum credendum putaui.

Epicænō, latinę cōmune promiſcuū, ἐπὶ κοινὸν, quod eſt commune intereſt autem inter genus commune & epicęnon, quia in genere communi, & homines ſunt, & pecora, in epicæno pecora tantum. Et in genere communi ambo articuli ſunt. Hic & hæc cum nomine communicant, vt hic, & hæc canis. Epicænon autem cum articulo vno maſculino communicant nomen fœmininum, vt hic paſſer: ſub quo intelligitur fœmina. Et ſub neutro intelligitur fœmina: vt hoc pecus, vt Virg. Lenta ſalix fœto pecori: ideſt grauido.

Epicarmus: nomen philoſophi Siculi eruditione præcellentis: & acumine ingenij præditi. Cuius mentionem facit Cice. li. j. Tuſcu. q. Suidas ἐπίχαρμος τιτύρου ἢ χειμάρρου καὶ σικυωνίδος φιλόσοφος ὃς εὕρετο κωμῳδίαν καὶ γελοῖα. Hic elegantiſſimus comędiarum ſcriptor iocoſus & facetus quē Plau. imitatus eſt: vnde Hora. plautus ad exemplum ſiculi properare epicarmi.

Epiſtrophea, & ſtrophea nominant græci primam ceruicis ex ſeptem vertebram, quā Hyppocrates adonta vocat.

Epicurus, penul. pro. nomen philoſophi voluptarij. A quo dicta eſt ſecta Epicureorum, qui ſummum bonum in voluptate collocant. De quibus Sidonius. Aſt epicureos eliminat vndiq; virtus. Hic fuit Athenienſis pago Gargetius hortorum magiſter. Vnde a Papinio in ſyluis dicitur. Mallet deſerto ſenior Gargetius horto. Hic neoclis athenienſis filius maieſtati deorum detrahere conatur nec aliquid & non eme fieri aſſerit: ac ſemper vniuerſum ſic ſe habuiſſe: neq; aliquid noui fieri pręter id quod tempore infinito iam factum eſt, corpuſq; eſſe vniuerſum non ſolum immutabile verum etiam infinitum finem bonorum voluptatem ſtatuit ſcribitur græce cum ου diph. ἐπίκουρος ἀπὸ τοῦ ἐπικουρεῖν.

Epichriſta apud Galenum in eundem fere vſum accipiunt quo circūlitiones q̃s Dioſc. περιχρίσματα καλλιβλέφαρα appellant a circūlinendo quod eſt expolire. Nam & in pictura circūlitionem vocat ipſęcus operibus iam perfectis manus quædam ſalutatrix admouetur vltima.

Epicheia latinę equitas dicitur.

Epictetus, penul. pro. nomen philoſophi ſtoici: qui ex Hieropoli Phrigiæ vrbe originem ducens. Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari ſeruiuit. Atq; ad Marci. vſq; Antonini tempora peruenit. Domitiano autem imperante eius dominatu offenſus. Roma Hieropolim migrauit, ratus verum eſſe, quod eſt tragicum: patriam eſſe cuiuſq;: vbi quis recte ageret. Tanta vero apud omnes homines eius vitæ admiratio extitit: vt Lucianus ſyrus Epicteti lucernam fictilem, tribus drachamarum milibus: ob eius auctoritatem: veniſſe tradat. Hic Enchiridiō ſcripſit, opus vtile, quod angelus Poli. nuper latinum fecit.

Epicrocum, penul. cor. genus veſtimenti croceo colore infectum: cuius meminit Varro.

Epichiſis vaſis genus ab epicheo quod ſignificat in fundo ergo infundibulum a nobis eſt dictum.

Epicnomus. recognitor. Nam epicnoſis recognitio dicitur.

Epicedion Carmen, quod dicitur cadauere nondum ſepulte: epitaphion poſt completam ſepulturam.

Epidamnus: ciuitas ſicilie proxima tarento, ab Epidamno rege barbarorum. Sed Romani coloniam deducentes: vt inquit Pli. Dyrachium dicere maluerunt, propter inauſpicatum nomen Epidamni: tanquam a damno dicatur. Epidamnum: ad quod alluſit Plau. in Meñ. cum ait. Ne mihi damnum in Epidamno duas: tanquam nomen inditum ſit Epidamno: q̄ illuc nemo ſine damno diuertatur. De hac Luca. lib. x. Ad campos Epidamne tuos. Apianus ſic habet. Epidamnus rex vrbem condidit: quæ ab ipſo nomen aſſumpſit. Huius ex filia nepos Dyrrhachus portum vrbi adiecit, quod dyrrhachium appellatur. Hæc nunc ſegeſta dicitur q̃; videtur Æneas cōdidiſſe præpoſito ibi egeſto qui eam egeſtam nominauit, ſed prępoſita eſt ei litteras ne obſcęno appellaretur nomine.

Epidaphne duæ dictiones, quaſi ad daphnem, locus in Siria, de quo Stra. in Seleucide Syriæ quattuor inſignia ſunt oppida: ob id & Tetrapolis dicta regio Antiochia. Epidaphne cognominata, Eſt autem Daphne antiochenſibus vicinum: & amœnitate inclytum nomen octaginta ſtadiorum ambitu, quo loco Antiochenſium conuentus agitabatur. Dictum a Daphne Ladonis filia Iul. Capi. Verius poſteaq̃; in Syriam venit in delicijs apud Antiochiam, & Daphnem vixit. Ammianus Tunc apud daphnes amœnum illud: & ambitioſum Antiochiæ ſuburbanum.

Epidaurus, ciuitas in Peloponneſo. vt Ptol. inquit, a Strabo. Epidaura dicta. Pliny. Epidaurum oppidum Æſculapij templo celeberrimum. Hoc etiam nomine dicta fuit Inſula iuxta Dalmatiam in Illyrico mari ſita. De qua Luc. lib. ij. Illyris Ionias vergens Epidaurus in vndas.

Epidromes, pe. pro. dicuntur funes, quibus retia tenduntur circa ſummam: & imam partes, q̄ in his retia diſcurrant. ἐπὶ enim ſignificat in δρομῶ curro. Quidam accipiunt pro anulis: quibus cortina chorbæ appendit. Alij Epidromon vocant velum quod in pupi panditur, quod nautæ meſanam vocant, Sunt. n. tria genera velorū. Dolon. Acation Epidromon.

Epidicticon dicitur demonſtratiuum. Nā ἐπιδείκνυω oſtēdo ac demonſtro ſignificat.

Epigamia, æ, connubium affinitas, cum alijs gentibus.

Epigenes pe. cor. nomen philoſophi Biſantini.

Epigoni dicti ſunt auctores ſecundi belli Tebani quaſi fœtus illorum, qui primum confecerant bellum, græce enim ἐπιγονὴ fętus appellatur, & qui poſt gignitur. Inde Euripides tragicus, tragædiam, hoc argumento compoſitam, epigonos inſcripſit: quæ agi expoſcebat voce magna ſcænicorum, & ſonora. Ob hoc dixit Cice. lib. j. offi. Quod hyſtriones voce freti agunt Epigonos, Medeamq;, Erant qui exiſtimant Epigonos apud Stra. eſſe populos, a quibus, fabulæ nomen inditum ſit, cum epigoni dicti ſint generali vocabulo, omnes illi, qui ex diuerſis populis conflati, ſm bellum Tebanū duce Alcmeone confecerunt, quaſi poſt geniti, & filij illorum. qui in primo bello ad Thebas mortem oppetierant. Nam ex Statij lectione conſtat bellum Thebanum, & nomina ducum, qui in eo bello occubuerunt. Quorum filij, vt mortem parentum vlciſcerentur, cōmuni conſilio contra Thebanos iterum arma mouerunt, qui acceperant reſponſum ab Apolline eam ſe ciuitatem expugnaturos, ſi alcmeonem Amphiarai filiū imperatorem rei bellicę feciſſent, Igitur Alcmeon exercitu ex græcis collecto, contra Thebas duxit copias, acerrimeq; commiſſa pugna potitus eſt victoria, & Thebæ, captæ, ac dirutæ ſunt. Epigoni etiam dicti ſunt ſucceſſores Macedonum veteranorum, qui ſub Alexandro magno, ex aſiaticis fœminis ſobolem ſuſceperunt. Quæ ſoboles, vt hyſtorici memorant nomen habuit Epigoni, qui in caſtris nati in armis educati a paruula ætate periculis exercitati, laboribus durati, prorſus in victi extiterunt.

Epigramma, atis, ſeu epigramatum, ati, dicitur inſcriptio, vel ſupſcriptio, ab ἐπὶ. ſupra, γράμμα littera, vel ſcriptio. Hinc epigrammatarius, & epigrammatiſta pro eo, qui grāmata componit.

Epigraphe, penultima correpta titulus, iſcriptio, cenſus, ideſt dinumeratio, ciuium luſtrum.

Epigryphus. penul. cor. dicitur, qui habet aduncum naſum.

Epicloſſis: ſiue epiloctis idis, lingula inter cibalem & ſpiritualem fiſtulam, quæ inter edendum bibendumq; aperit cannaliculam ſpiritalem ne cibus potuſue in alterum deerret tramitem & hominem torqueat.

Ephilepſia, ἐπιληψία cū accentu in pe. latinę correptio, ſeu appręſſio dicitur. Morbus eſt, ſic dictus, q̄ mentem appre/

Digitized by Google

dens, corpus pariter poſſideat ex melancolico humore. Cōtrahuntur enim nerui ex hoc morbo. Dicitur & morbus caducus, Vulgus appellat lunaticum. Idem. Comitialis appellatur eo, quod ſi cuiq; in comitijs contigiſſe deprehenſum fuiſſet, dimittebantur comitia. Sunt etiam huius morbi alia nomina: de quibus in dictione Comitialis.

Epilepticus: qui ex Epilepſia laborat.

Epilogus, penul. cor. latinę concluſio. Nam, quas nos cōcluſiones dicimus, græci epilogos appellant, ab ἐπὶ, quæ diminutionem hic denotat: & λόγος ſermo. Epilogus eſt pars nouiſſima orationis, quā quidam cumulum, quidā per orationem vocant. Rhetorici tripartitum epilogum faciunt, conſtantem ex numeratione, amplificatione, & cōmiſeratione. Per enumerationem fit rerum repetitio, quæ græce dicitur anacephaleoſis. i. recapitulatio. Per amplificationem concitantur animi auditorum. Per cōmiſerationē flectuntur ad miſericordiam.

Epilogiſmus, cogitatio, computus.

Epimacus, penultima correpta nomen proprium viri, & latinę facilis expugnatu dicitur.

Epimenides, pe. cor. nomen philoſophi Cretenſis contemporanei pythagorę, qui multa, & verſu, & proſa ſcripſit, vixitq; annis. clxxix. vel ſm aliquos. ccxcix. Vide Laer.

Epimendium, vt Pli. ſcribit eſt tertius bulbi genus, cibis gratum, anguſtius folio, minuſq; aſpero.

Epimone, penul. cor. latinę perſeuerantia. Figura, quando ad maiorem certitudinem, in eadem dictione perſeueratur, vt apud Virg. Sic ſic iuuat ire per vmbras. Hæc etiam epizeuxis vocatur.

Epimythion nominatur in fabulis Eſopi particula nouiſſima qua vtilitas ipſius fabulæ declaratur, quod noſtri affabulationem interpretantur.

Epinyctides puſtulę minutę ſeu vari dicti a nocte i qua maxime proueniunt. Iul. pol. Epinyctis puſtula, ſubliuida modice humeſcens & plena ſanguinis in tibijs & pedibus.

Epinicia, orum, græci vocant pręmium, & celebritates: pro parta victoria, ἐπινίκιος ἐπὶ καὶ νικάω ὅθεν παράγεται καὶ νικητὸς. Victorialis. Hiero. libro. ij. machabe. Et cum epinicia ageret in Hieroſolymis: ideſt ſolemnitates de victorijs. Sueto. vero accipit, pro carminibus ac laudationibus compoſitis: cum in Nerone ſcri. ſequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia, quæ iam nunc ſibi componi oporteret.

Epiphania græce apparitio, ſeu manifeſtatio latinę dicitur: φαίνω enim manifeſto. Hiero. Dies epiphaniorum græco ſermone ſic vocatur. Quod enim, apud nos apparitiones vel oſtenſionem dicimus: græci epiphaniam vocant. Hoc autem ideo quia dominus noſter hodie ſaluator apparuit in tenebris. Licet enim olim natus eēt ex Maria: & triginta annorum expleſſet ætatem tamen ignorabatur a mundo, eo tempore cognitus eſt, quo ad Ioannem Bap. vt in Iordane baptizaretur: aduenit: & vox de cœlo patris intonantis audita eſt. Hic eſt filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui. Quem pater de cœlis monſtrauerat voce, hunc ſpiritusſanctus verſus in columbam, & ſuper caput illius ſedens: tactu quoq; ipſo voluit demonſtrare, ne quis alius dei filius putaretur ex populo. Epiphania quoq; vocatur, cum latitudo menſuratur, cum longitudine. Vide in dictione Grame.

Epiphanes, penul. produ. latinę illuſtris. ἐπὶ ſuper φανὸς clarus. Vnde Antiochus epiphanes: ideſt illuſtris ac fama celebratus qui fuit crudeliſſimus omnium tyrannorum.

Epiphora penul. cor. morbus oculorum: quē vulgo lachrymam latini grauedinem vocant: cū deſcenſus humori oculos: & nares angit. ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν. hoc eſt ab inferēdo. Pliny. Caro peponum epiphoris oculorum: & doloribus prodeſt. Colu. libro ſeptimo de maguderi. Eadem radix contuſa & cum oleo lentiſci inuncta vitium expurgat: epi... ...m ſupprimit, polenta conſperſa mulſa aqua dici... ...x de alijs membris. Pliny. Teſtium vero epiphoris cuſ

ramis laureę teneræ adeo peculiaris eſt.

Epirhedium, rheda, compoſitum nomen, ex Græco, & Gallico. ἐπὶ: & rheda gallicum, latini epirhedium dixerunt. Iuue. Triſtoq; trahunt epirhedia collo.

Epirus, penul. pro. continens dicitur, hoc eſt firma terra: regio: q̄ Moloſſa dicta eſt, & a Chaone Heleni fratre, Chaonia, nunc vero Albania vocatur. Terminatur Epirus a ſeptentrione Macedonia: ab oriente Achaia: ab occidente Ionio mari. In ea ſunt ciuitates Nicopolis, & ambracia. Hic Epirota, qui ſunt ex Epiro.

Epiodium: ſeu Epicedium: canticum: quod dicitur cadaueri nondum ſepulto, alio nomine nęnia dicitur ex ἐπὶ ſuper & ᾠδὸν canticum.

Epiſcopus, penul. cor. græcum, inde dictum: q̄ ille, qui perficitur ſuperintendit: curā eorū gerens ἐπὶ ſuper, σκοπὸς intentio ſpeculatio conſideratio. Nam ideo altior locus poſitus eſt epiſcopis: vt ipſi ſuperintendant & tanq̄ cuſtodiant populū. Ergo ἐπισκοπεῖν, latinę ſupintendere poſſumus dicere: vt intelligat: non ſeipſum, qui præeſſe dilexerit: non prodeſſe. Apud latinos dicitur inſpectio: ſpeculator: cuſtos: conſultatorq; & vltor, ac propoſiti compos. Et apud Homerum eodem epiſcopum eſſe nomine regemq; appellatum eſſe nouimus ſcribit ſe per epiſcopum a pompeo deſtinatum eſſe oræ campanæ: & maritimæ in principio ciuilis belli. i. exploratorem ſpeculatoremq;. Et proprie dicitur: qui pręeſt pani cæteriſq; venalibus rebus, ciuitatibus: ob quotidianum victum, neceſſarijs, eps dicitur.

Epiſcopum ſubiunctiuum epiſcopi habitatio dicitur.

Epiſcopatus, us, ipſius epi officium dignitaſue.

Epiſcopaliter, ſignificat int nte. Augu. libro quinto con. Suſcepit me paterne ille homo dei & peregrinationem meā ſatis epiſcopaliter dilexit.

Epiſcopius, a um, ponitur per exploratorio. Ci. ad atticum conſcendi in phaſellum epiſcopiū. i. nauem exploratoriā.

Epiſpaſtica medicamenta quæ pertinent ad vlcus purgandum, puſq; extrahendum.

Epiſtola: ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν. quod eſt mittere. quia ad abſentes mittitur. Hinc epiſtolare, quod ad epiſtolam pertinet. Hie. Neq; enim epiſtolaris anguſtiam euagari longius patiebatur. Libanius autem in libello epiſtolandi: ἀρίστα δ' ἄν τις συνήθει καὶ ἐπιστέλλει ἄγροικη τί ἐστιν ἐπιστολή καὶ τί λέγειν ἐν αὐτῇ θέμις ἢ εἰς ὅσα προσαγορίας διαιρεῖται. ἐπιστολή μὲν οὖν ἐστιν ὁμιλία ἐγγράμματος ἀπόντος πρὸς ἀπόντα γινομένη καὶ χρείαν σκοπὸν ἐκπληροῦσα. ἐρεῖ δ' ἔτι ἐν αὐτῇ ὡς παρὼν παρόντι πρὸς ἀπόντα διαιρεῖται δὲ εἰς συχνά τε καὶ παμπόλλας προσηγορίας. Ammonius autem ait epiſtolam dici a ſτέλλω nauigo. Inde ſτόλος claſſis nauigans in aliquam expeditionem. Inde ἐπιστολή, quaſi claſſicula commiſſa contra aliquem, quæ quoniam ſolet afferre litteras: & noua. Ideo per quādam ſimilitudinem dicunt mittam dicunt. Mittam epiſtolam quaſi claſſiculā ferentem noua.

Epiſtilium: capitellum: quod ſuper columnam ponitur, ſeu potius traps quæ ſuper colūnas ponitur, auctor feſtus.

Epiſtates. græce dicitur: qui a nobis villicus, procuratorq; ac præpoſitus rei faciendæ vocatur.

Epiſtolium. parua epl'a. Catul. Conſcriptum hoc lachrymis mittit epiſtoliū. Et quia ſtello non modo mitto ſignificat, ſed etiam orno, inde ſtola corporis ornamentum.

Epiſtomium dicitur in fontibus manu fabrefactis: in quibus ſunt fiſtulæ plures aquā tranſmittentes, Sene. ad Lucil. Niſi aquam argentea epiſtomia effuderint, & adhuc plebeias fiſtulis eloquor. Varro. libro tertio. de re ruſti. Cum & aqua calida, & frigida: ex orbe ligneo: menſaq; quam dixi in primis radijs eſſe epiſtomijs verſis ad vnum quęq; factum ſic, vt fluat in conuiuam.

Epiſchidion apud Vict. accipitur: pro cuneo.

Epiſynalipha. conglutinatio duarum ſyllabarum in vnam quod in diphthongo: & ſynæreſi fieri contingit. Nam

συναλιφη, conſlarictio dicitur.

Epithaphium, latine ſupra ſepulchrũ. ταφος. n. ſepulchrum, & ſumitur pro laude poſt ſepulturam: Eſt enim elogium, qđ in ſepulchris marmoreis inciſu:n videmus completa ſepultura. Accipitur, & ꝓ titulo: & pro oratione funebri.

Epithalamium ſacer hymnus: qui in ſponſalicijs canitur.

Epiteſis, penul. cor. impoſitio, impoſtura, aggreſſus.

Epithetes, modeſtus, impoſtor, fundator.

Epitheton, penul. cor. a Quin. dicitur appoſitũ, ab alijs adiectiuum, ab ἐπὶ quod ſignificat in: & τίθημι quaſi impoſitum. Epitheta tribus de cauſis noĩbus adduntur. Diſcretionis, vt phrigię molimur mõtib⁹. Idẽ. Proprietatis: vt terribili ſpexũ: ſetaq;, & dẽtib⁹ atris. Ornatus vt alma. Venus.

Epithome, es, pe. cor. breuiarium, vel inciſio dicitur, & cõpendium, ab ἐπὶ ſuper, & τομή, inciſio, vel interſectum.

Epitogium, genus palli, quod ſupra togam ferebatur. Cõpoſitum nomen ex græco, & latino.

Epithima. pe. pro. dici poteſt ſup impoſitũ, operculũ, θῆμα poſitũ dicit, quicquid alicui, rei imponit, ex quo, & medicamẽta, quę ad refrigerãdũ cor iponũt Epithimata, dicũt.

Epithymia, ę, cum accentu in pe. latinę dicitur concupiſcentia deſiderium, vaporatio ſacrorum.

Epityrum pe. cor. cibus quo frequentius ſicilia quam Italia vſa eſt. Plau. in mili. Si vnum epityrum edam apud illum eſuriens. Dictum epityrum a Caſeo, ex quo fit id cibi genus perinde ac caſeatũ ſit. τυρὸς enim caſeus dicitur. A pð Col. lib. xij. Epithyrum vocatur genus condituræ ex oliuis fractis concinnatum, quod quidam pithyrum dicere maluerunt. Nam πιθυρίς oliua dicitur.

Epitragus, pe. c. genus piſcis ab hirci ſterilitate ſic appellatus.

Epitrope, penul. correp. latinę procuratio & tutela. Epitropas procurator.

Epitrapeſia dicuntur generaliter menſis apta, quæ ſunt vaſcula, & potoria, & eſcaria, ab ἐπὶ. & trapeza menſa.

Epitritus, pe. cor. pes ex quattuor ſyllabis conſtans, quarum vna ſemper ab alijs tribus diſcrepat, primus conſtat ex iãbo, & ſpondeo, ideſt ex prima breui, & tribus lõgis, vt ſacerdotes. Secundus ex trocheo, & ſpondeo. i. ex ſecũda breui, alijs longis, vt conditores. Tertius ex ſpondeo, & iambo. i. ex tertia breui, alijs longis, vt hæreditas. Quartus ex ſpondeo, & trochæo, ideſt ex quarta breui, cæteris longis, vt Celeſtinus. Et epitritus eſt qui habet totum aliquem numerum & euiſdem partem tertiã, vt quattuor ad tres. duodecim ad nouem. xl. ad triginta.

Epitrociſmos, verborum ſuper ſe inuicẽ effuſio, vel ſuper menſio, quæ fit aduerſarij turbandi cauſa.

Epiceuxis latine cõbinatio. Figura, cuꝫ dictio in verſu abſq; medio aliarum cõbinatur. Vir. Me me ad ſum qui feci.

Epoptea ἐποπτεία latine dicitur iſpectio: mediatioq; in qua voce poſſis, & ſpectacula accipere qñquidẽ ipſas ſpeculas grę́ci ἐπωπὰς & ἐπωπίδας. vocãt, ab epopda ſiue a verbo ἐποπτεύειν. Dicuntur etiam epopte inter myſtas Eephori quoqꝫ dicti: quoniam poſt annum quã iniciati eſſent admitterentur ad ſpectandum ſacra.

Eporhedicæ, a gallis dicũtur, boni equorũ domitores: vnde vrbi eporhedię inditum nomen.

Epos carmen heroicum diuinarum rerum, & heroicarum, humanarumqꝫ comprehenſio. Mar. Scribamus epodos, cęptiſti ſcribere, ceſſi, Æmula ne ſtarent caneant carmina noſtra tuis. Compoſitum cum ὠδὴ: qui & cantus apud nos dicitur. Epodus quaſi carminis cantus. Et inde epod on diminutiuum. i. paruum carmẽ: quod a lyricis clauſula breuis dicitur, quaſi preciſos verſus integris ſubijciat vt apud Hor. Beatus ille: qui procul negocijs. Deinde ſequitur preciſus, vt priſca gẽs mortaliũ & ſic deinceps alterni quibus aliqua pars deeſt, & ſunt ipſis precedentibus ſimiles.

Epulæ ab opulentia, ſiue ab edendo: quaſi edipulæ ſunt cibi miniſterio hominum, in noſtrum vſum comparati. Epulum vero ſignificat ſolemniores: & proprie publicum cõuiuium, in propatulo ciuibus exhibitum, ſiue in dedicatione templi: ſiue in triũpho ſiue in funere, ſiue ludorum cauſa quale imperatores apud romanos, & quale factum eſſe conſtat a pluribus: qui teſtamento legauerunt epulum quotannis ad ſepulhcrũ: roſis. & varijs reſperſum odoribus: pro hæreditatum facultatibus: exibendum. Iuue. Vñ æpulum poſſis centum dare pythagoreis. Sed confunduntur qñq;. Nam epulum pro priuato conuiuio inuenitur: & epulæ pro conuiuio. in cõmuni. Cice. Pro. L. plan. Sepulchrum. L. Catiline floribus ornatum, hominũ audaciſſimorũ, ac domeſticorũ hoſtiũ ꝯuẽtu, epuliſq; celebratũ eſt.

Epulari eſt in conuiuio eſſe, ſeu conuiuari. Liui. libro xxv. Vulgo apertis ianuis in propatulo epulati ſunt. Conſtruit qñqꝫ cuꝫ accuſatiuo, quaſi pro comedo. Amb. Nõ ſtatim, inquit, epulamur omnia, neqꝫ, potamus, omnia.

Epulones, dicti ſunt conuiue: & conuictores. Vnde & coepulones qui ſimul epulant. Antiqui Epulonos dicebant quos nunc epulones, & ſignificabantur ij qui habebant poteſtatem indicendi epulas Ioui cæteriſqꝫ dijs. Pontifices vt inquit Cice. lib. iij. de ora. tres viros epulones eſſe voluerunt a quibus fieret ludorum epulare ſacrificium, mox numerus epulonum auctus & pro tribus ſeptem eſſe cœperunt. Vnde Pli. iunior ſcribit Marium bęthyeum fuiſſe ſeptem virum epulonum. Augu. lib. de ciui. dei. aſſerit epulones perpetuos fuiſſe qui ad auream Iouis menſam ſtatuæ appoſitam perpetui erant conuiuæ: vt minorum potius & paraſitorum contubernia q̃ dei ſacra celebrarentur. Cępulonus dicitur a Plau. in perſa conuictor & hiſdẽ epulis veſcens. Ait. n. O mi Iuppiter terreſtris & epulonus.

Epulare, quod ad epulas pertinet, vt epulare ſacrificium: epularis ſermo: qui in conuiuio fit. Apule. lib. ij. Iam illatis luminibus epularis ſermo. percrebruit. Epulares etiam vocabantur, qui in ſacris epulabantur. Var. Dum epulares nocte epularentur.

Epulatorius, a, um, quod aptus eſt, vt in epulis comedatur. Amb. ad Simpli. Bona opera epulatoria dicimus, quę ſũt eſui. Et paulopoſt, Epulatoria: & refectoria requies in deo: quæ facit animi tranquilitatem.

Epulis dr̃ quotiens iuxta dentes in gingiua caro excreuit.

E ante Q

Equus animal quadrupes: qui: & caballus ab æqualitate dictus: detracta prima littera: quæ diphthon. faciebat: quia pares eligebantur, qui bigis, quadrigiſq; iungerent. Equorum: alij gradari qui molli gradu: & ſine ſuccuſura incedũt. Contra ſuccuſſores ſeſſorem frequenter inquietant. Alij dicuntur Veredi: in curſu velociſſimi: quibus maiores vſi ſunt in venatione.

Eques: generis commu. ſignificat hominem equo inſidentem. Vnde equites a peditibus diſtinguntur. Vir. lib. ix. Interea præmiſſi equites ex vrbe Latina. Sumitur quandoqꝫ pro ipſo equo. Idem. Dorſoq; equites docuere ſub armis Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos, & eques dicitur, qui equeſtrem dignitatem adeptus eſt.

Equeſter: ab eques fit: ſicut a pedes pedeſter. Vnde pedeſtres: & equeſtres copie. Equeſtrem vero ordinem mediũ fuiſſe conſtat inter patricios: & plebem. Hi olim ſub Romulo: regibuſq; celeres dicebantur: a Celere Remi interfectore: deinde a flectendis animis: quoniam iudices erãt: ſiue potius a flectendis equis flexumines vocitati, poſtea Troſſuli a troſſulo oppido thuſciæ: ꝙ id ſine vllo, peditum adiumẽto: equites cepiſſent.

Equeſtre, æs, dictum eſt: quod equiti dabatur.

Equeſtria loca erant: in quibus ſedebant equites. Sene. lib. vij. de benefi. Equeſtria omnium equitum Romanorum ſunt. Et iterum. Sꝫ cum in theatrũ veni: ſi plena ſunt equeſtria: & iure habeo locũ illic: quia ſedere mihi licet. Sic popularia dicebantur: vbi plebs ipſa in theatro ſedebat. Sue. in Domi. Et, quia pars maior intra popularia deciderat, quinquagenas teſſeras in ſingulos cuneos equeſtres, ac ſenatorij ordinis pronunciauit.

Quem deum cuius rednit iocoſa nomen imago: vbi Porphirio expoſuit. q imago dicit: quaſi imitago: ſcribit Oui. lib. iij. Metha. Echo nympho fuiſſe reſtituiſſetq et vocem ſolum & oſſa: oſſaq lapidis traxiſſe figuram.

Echos ἠχοῦς edam græci vocant argutas valles ab ἠχέω: vt inquit Colu. lib. x.

Eclegma, atis, latine linctum didmus frequentiſſimus medicis omnibus, ſunt enim edegmata: quæ fiunt lingendi gratia non ædendi: neqz deuorandi, hoc eſt, cum aliquid in ore tenentes paulatim diſtillando ſorbemus. ἀπὸ τοῦ ἐκλείχω γίνεται ἐκλέγματα.

Econas vocant imagines, ex membris aliquorum ſimilitudine expreſſas: inquit Pli. lib. xxxiiij. Vnde & Econcula diminutiuum. Sue. in Nero. Pro ſummo inquit numine, tribuſqz in die ſacrificijs colere perſeuerauit econcuilam puellarem. Dicitur etiam Icona: & Iconcula.

Eclypſis: latine dicit defectio. Eclypticus defectiuus, ἐκλείπω. deficio.

Ecthlipſis, latine Eliſio Ceſura eſt quam, cum vocali elidit. Ab aliquibus Elepſis. A Quinti. Detractio transfertur. ὑποθλίβω.

Ectaſis dici poteſt productio. Figura eſt, qua ſyllaba naturaliter correpta producitur. Ab ἐκτείνω produco. Dicitur a nõnullis Extaſis, vt Italiam fato profugus.

Ectaſis, latine ſtupor, græce. ἔκστασις. Augu. in pſal. interpretatione. Extaſis e, ceſſum mentis ſignificat, quæ fit, vel pauore, vel aliqua reuelatione, in qua omnes ſancti fuerunt, quibus arcana dei, mundum iſtum excedentia reuelata ſunt: ita, vt de eorum memoria laberentur interna.

Ecloga, electio explanatio, ab ἐκλέγω. quod ẽ eligo. Vñ & Exceptus dicitur, ſicut teſtat Euſeb. lib. de eccle. hiſto. neqz ſermonem de capris ſignificat. Tunc enim eglogo dicitur.

Ecphraſis eſt mera, puraqz enarratio.

Echionij dicti ſunt thebani a rege echione, qui fuit vnus ex quinqz iuuantibus cadmum ædificare thebas.

Ectrapelli, quaſi horrentes, & aduerſati communem, & viſitatum naturę modum.

Ectropium dicitur, cum inferior palpebra parum ſurſus attollitur, ſed pendens hyat, nec cum ſuperiore committitur Lagopthalmos vero cum ſuperior palpebra nõ deſcendit.

Ecyra, pe. cor. ſocrus latine dr. Vnde Teren. fabula. Similiter ἕκυρος ſocer, pater viri. Sunt qui hoc nomen aſpirent.

Eculeus vide in dictione Equuleus.

E ante D

Edo, es, eſt, edi, æſum, vel eſtum. Dicitur & Edo, is, it correpta prima Syllaba ab ἔδω: quod ſignificat Veſcor. Virgi. Eſt mollis flamma medullis. In finito Eſſe Ab edo es, edere vero ab edo is fit. Sed eſſe pro pręſenti vtimur vt volo eſſe: volo comeſſe. Nam in defectiuis tempora pro tẽporibus ponimus, vt ſi dicas odiſſe noſſe meminiſſe: etiam pro pręſenti ponuntur in paſſiuo Edor, eris eſtur præteritũ eſus, Pli. lib. xx. Et in Ægypto. propter eius amaritudinem non eſtur. Quandoqz Edo ſignificat conſumo. Huius cõpoſita ſunt A dedo, quod eſt conſumo. Virg. Nam ſæpe fauos ignotus adedit ſtellio. Ambedo circũedo. Idem. Ambeſas malis abſumere menſas. Comedo a quo Ex comedo, Exedo. Obedio. Peredo. & Superedo: quæ habent pe. cor. quorum etiam paſſiua leguntur. Plau. in Epi. Expectãdo exedor miſer. Ab ędo deducuntur Eſito, as, & Eſurio, & quæ ſequuntur.

Edax vorax conſumptor, a quo Edacitas, pro ingluuię.

Edo, onis pe. cor. idem qđ edax, qui, & manduco dicitur.

Edeatre dicti ſunt qui præſunt regijs epulis.

Edilia dicuntur omnia, quę ad ęſum pertinent. Gel. quod ex ſalutis vſu foret: vt edulia quidẽ omnia defenderet ab arteria, depelleretqz in ſtomachum, & pulmonem.

Edones, penul. cor. ſunt populi Thraciæ maritimi, q̃q̃ apđ grecos per ω ſcribatur.

Edoni etiam Thraciæ populi maditerranei. Virgi. Ac velut Edonij boreę.

Edonus mõs apđ eoſdẽ populos, a quo dicti ſunt eodonij.

Edonides mulieres baccantes, quæ furore diuino agitatæ myſteria Bacchi celebrabant, varijs autem nominibus appellabantur huiuſmodi bacchantes. Nam & euantes Thiades, & mimalonides, & Menades, & Baſſarides. De his Oui. protinus in ſyluis matres Edonidas omnis.

Edeſſa nomen ciuitatis, quo ſignificatur aquarus impetius. Hinc Edeſſenſes populi. Stra. Trans Euphratem eſt Bambyce, quã Edeſſam, & Hierapolin vocant, in qua A tergatim ſiriam deam colunt.

Edico, edicis penul. produ. ſignificat Iubeo, pronuncio, decerno & eſt proprie magiſtratuum. Vnde edicta, quę ſunt Conſulum prætorum, & ædilium litteræ, quibus aliquid imperatur Mandare eſt gerendum aliquid, aſſequẽdumqz committere. Præcipere magiſtrorum, ſeu magiſtratuum & ſuperiorũ, Iubere frequenter pro imperare. Edicere etiã eſt oſtendere, & declarare, quaſi extradicere. Vnde legimus de apoſtolo Ioanne, q compulſus fuerit diuinam natiuitatem edicere.

Ediſſero, is, pe. pro. extradiſſero, explano, declaro. Pacu. Ediſſere fabulam hanc. Vir. lib. ij. Mihiqz ediſſere vera rogãti.

Edolo, as, penul. cor. perfecte dolo, polio. Nonius. Edolare fabrorum eſt, cum materiarũ complanatur aſperitas. Vſi ſunt eo verbo laudandi ſcriptores vetuſtatis, etiã ad alias fabricas rerum Var. Vnum ego libellum non edolem.

Edum Eſau dictus eſt ob coctionem ruſę lentis, cuius edulio primogenita perdidit. Hæbrei namqz vt Ioſephus lib. ij. ſcri. Edom rubeum dicunt. Vnde & regio, in qua regnabat Eſau, Edom dicta eſt, quam Græci honeſtius Idumeã nominauerunt. Hæc, nunc regio, inquit Hier. Gebalena dicitur, quæ eſt in finibus Eleuteropoleos, vbi habitabant antechorei, qui interprætantur liberi. Vnde & ipſa vrbs poſtea ſortita vocabulum eſt. Nunc viculus Paleſtinę eſt a conditore ſic impoſito nomine. alio nomine dicitur Seir, piloſus, & hiſpidus. Vnde & montes Idumeorum appellantur montes Seir.

Edẽtare: dẽtib' ꝑuare: & edẽtulũ facere excuſſis dẽtibus Plau. in ru. Nimis velim improbiſſimo hoi malas edẽtauerint.

Edentulus qui ſine dentibus eſt.

Eden. interpretatur voluptas.

Educo, is, penul. pro. extra duco. Liui. lib. j. In aciem copias eduxit. Virg. pro extraho poſuit. libro. x. hoc dicens. Eduxit corpore telum. Aliquando educere eſt erigere. Item lib. vj. Aramq; ſepulchri congerere arboribus, cœloq; ęducere certant. Aliquando Nutrire. Teren. in Adelph. Inde ego hũc maiorem adoptaui mihi, eduxi a paruulo, habui, amaui pro meo. Sed nos magis educare dicimus, q̃; educere. Vir. lib. vj. Quattuor hic iuuenes totidẽ, quos educat, Vfens.

Educo, educas penul. cor. nutrio. Vnde liberorum educatio.

Edurum non durum, quaſi extra durum. Ibi enim e, priuationem ſignificat, vt in enode. Nam eduras corylos dicimus. Hor eſt non duras.

Edulis, penul. producta, quod manducari poteſt. Hora. Vlnea ſummittit capreas non ſemper edulis.

Edulium dicitur quicquid ad prandium, cœnamq; edendi gratia apponitur, & ſumimus pręter panem. Hiero. cuius edulio primogenita perdidit.

E ante E

Eetion nomẽ patris Andromaches. qui apud Ciliciãe Thebas ĩperabat. Ho. lib. Iliad. xxj. [Greek text, partly illegible] Hectorꝭ. ſed nota Caſſandram in prædam veniſſe Agamẽnoni eiuſq; concubinam fuiſſe. vnde Euripdes in Hecubę tragœdia [Greek text, partly illegible] Φρύγες.

E ante F

Effarcio, is, maxime impleo. Caſa. Hæc autem, quæ diximus

ximus interualla grandibus in fronte ſaxis effarciuntur.
Effata ſunt vltimæ precationes augurum, quas poſt fines auſpiciorum extra vrbes ſunt effati, vt Var. & Seruius aiunt. Vnde ager poſt pomœria vocabatur effatus: vbi captabāt auguria. Effari enim proprie eloqui eſt. Vir. Sic effatus ve/ ſtigia preſſit.
Effaxillo, as, ab Axilla venit: & ſignificat exero, quod exerto brachio axilla oſtendatur.
Effero, ers, extra fero ſed omnino græcum eſt φέρω, φέρεις καὶ μέλλων οἴσω, εἰ γὰρ ἂν ἔφαλον. Virgil. libro. ij. Mene efferre pedem genitor. Hinc efferri cadauer dicit cui celebratur funus: vel dum ſepelitur: quaſi extra domū ferri. Siquidem veteres ſolebant extra vrbem ſepeliri, niſi fuiſ/ ſet magiſtratus. Honeſtiores tamē circa vias. Vnde frequē/ ter epitaphij ad viatores diriguntur. Luc. Depugnabūt pro te ipſi: & morientur, ac ſe vltro efferent. Et efferri dicuntur mala, quæ patiendo vincimus & quaſi tumulamus. Cice. lib. iiij. Tuſcu. Neq; tam terribilis vlla fandi ratio eſt, neqꝫ ſors, neqꝫ ira cœlitum inuentum malum, quod non natu ra humana patiendo hæc efferat, ideſt vincat, ſubdat, ſepe/ liat. Interdum Efferre eſt prouehere, exaltare. Vir. Extulit hęc Decios, Marios, magnoſqꝫ Camillos. Interdum Laudare, quiuis ad idem reduci poſſit. Nam cum dicimus. Effero illius facta eum euehimus ab humiliori gradu ad altiorē. Sed hæc per tranſla. Nam proprie idem alibi. Oſtendit de/ xtram inſurgens Entellus, & alte extulit. i. in altum leuauit. Interdum proferre, vt apud eundem, vt Belli ſignum Lau/ renti Turnus ab arce extulit. Interdū Eleuare, minuereqꝫ, quaſi extra ferre, hoc eſt euacuare. Cice. li. ij. de ora. Illa aūt, quę aut conciliationis cauſa leuiter, aut permotionis vehe menter aguntur: contrarijs cōmotionibus efferenda ſunt, aut odio, beniuolentia: miſericordia inuidia tollatur.
Effero, as, pe. cor. efferum, hoc eſt crudelem, inſtar fere facio. Sta. li. achil. Et raptum ſuperis Mars efferat aurū. Am. Effe/ rauerat. Herodes vniuerſos. Hier. in Danie. deponenti vſus eſt, cum inquit. Cum propinquaſſet: pro arietem efferatus eſt in eum. Efferare etiā eſt quod vernacula lingua dicimus In ſaluatichire. Liui. lib. ij. Obſita erat ſqualore veſtis, fœdior corporis habitus, pallore, ac maciæ peremipti. Ad hęc pro/ miſſa barba, capilli efferauerant ſpeciem oris. Lactan. li. iij. Nam, ſi homo ad aſpectum alterius hominis efferaretur, quod facere videmus animantes, quorum natura ſoliua/ ga eſt, nulla eſſet hominum ſocietas: efferare quoqꝫ ferarū imagines effingere.
Efficio, is, penul. cor. perfectionem denotat. Teren. in And. Quid eſt, quod mea ars efficere hoc poſſit. Inde effectus, & efficientia.
Efficax, dicitur qđ ad agendum aliquid vim habet, ac maxi/ me conducit. Hinc efficacia, quæ eſt vis.
Effingo, gis, valde fingo. Ex enim auget, vel quaſi naturalia formo, & ad alterius formā fingo: & qualem volo fingen do formā repręſento. Quin. Nam mihi vī. M. Tul. cum ſe totum ad imitationes græcorū contuliſſet, effinxiſſe vim. Demoſthenis, copiam Platonis, iucunditatem Iſocratis.
Effigies, ſignum eſt ad viuam alterius ſimilitudinem: vel ad veritatis imaginem factum, tam in picturis, q̄ in ſculptu/ ris. Ponitur & quandoqꝫ pro aſpectu. Effigia, æ, ideſt quod effigies. Plau. in ru. Veneris effigia hæc quidem eſt.
Effigio, as, ad effigiem formo. Aug. lib. viij. de ciui. dei. Quid ſunt idola, niſi ꝙ oculos habent: & non videbunt: & quic/ quid tale de materijs, licet a fabro effigiatis: tamen vita, ſen ſuq; carentibus, dicendum fuit. Ineffigiatus autē, qui non habet aliquam formam.
Effilatum. Vide in dictione Filo.
Efflagito, cum clamore, ſeu cū magna inſtantia flagito. Vir. Ille ſimul fugiens. Rutilos ſimul increpat omnes, Nomine quemqꝫ vocans, notumqꝫ efflagitat enſem. Quin. ad Tri/ pho. Efflagitaſti quotidiano conuicio, vt libros: quos de inſtitutione oratoria ſcripſeram, iam emittere inciperē, ta/ men a flamma componitur.

Efflictim aduerbium ſignificat valde. Plau. in pe. Eatus hinc adoleſcens ad terram efflictim petit.
Efflo, as, extra flo. ſpiro. Var. lib. j. de re ruſti. Præterea, ꝙ ab ſole toto die illuſtrat ſalubrior eſt, ꝙ & beſtiole: ſi quę ꝓpe naſcuntur, aut inferuntur: aut efflantur: aut aritudine cito pereunt. Vnde efflare animam dicimus. Suet. Priuſq; effla ret animam: pro mortuo deferri iuſſit.
Effloreo, es, a quo Effloreſco. Vide in dictione defloreo.
Effluo, extra fluo effundor. Lactā. li. j. Siue igitur a Meliſſeo ſicut Didymus tradidit colendo ꝗ deo ꝗ ritus effluxit.
Effodio, is, penul. cor. extra fodio. Plau. in Cur. Eſterquilinio effoſſa tua illic præda eſt.
Effœmino, as, in muliebrem mollicidem, atqꝫ laſciuiam cō/ uerto. Sal. Ea quaſi venenis malis imbuta corpus, animūqꝫ virilem effœminat. Cice. lib. j. Tuſcu. Cogitationibus mo/ leſtiſſimis effœminamur. Vnde & effœminati molles: & laſciui dicuntur.
Effœta, cum œ, diphton. ſignificat, quæ fœtum emiſit eam Col. lib. viij. Primus effœtę partus amouendus eſt, quoniā tyruncula, nec recte nutrit. Itē ſumitur effœtus pro fœtu, qui emiſſus eſt. Idem li. ix. Pullos non oportet ſingulos: vt quiſqꝫ natus ſit, tollere, ſed vno die in cubili ſine cū matre: & aqua, cibo ꝙ abſtinere: dū omnes excludant. Poſtero die cum grex fuerit effœtus, hoc mō deponatur. Effœta quoqꝫ dicit: quę non amplius parit, quaſi frequenti partu laſſata. Pli. eſt aūt tanta gallinis fœcunditas: vt aliquæ: & ſexagena pariant oua: aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquę in tan tum: vt effœtę moriantur. Hinc effœtus fœtu deſtitutus, eneruatus: exhauſtus, & laſſatus. A ſimilitudine mulierū: quas partus debiles reddit. Vir. Frigentqꝫ effœtę in corpo/ re vires. Similiter effœtam tellurē dicimus & effœtas arbo res quę ſterileſcunt, vt idem li. j. Geor. Effœtos cinerē īmun dum iactare per agros. Vbi Ser. Continua fertilitate laſſa/ tos, ſicuti etiam frequenti partu effœta dicitur mulier. Col. in pręfatione. Quod exiſtiment vbertate nimia prioris ęui defatigatum: & effœtum ſolum nequire priſtina benigni tate prębere mortalibus alimēta. Ci. in Cato. Libidinoſa: & intēperans adoleſcentia effœtū corpus tradit ſenectuti. i. debile: & infirmū, quia vacuum viribus: & eneruatum.
Effrenus, a, um. Vide in dictione Frenum.
Effringo, is, vide in dictione Frigo.
Effugio, is, pe. cor. extra fugio euado. Vnde effugium: & ef/ fugia. Vide in dictione Fugio.
Effundo, is, extra ſpargo. Lactan. lib. j. Nam præter verborū licentiam, quibus obſcœnitas omnis effunditur. Plau. To/ tamq; effudit fideliam, ideſt ſparſit quicquid in fidelia erat. Per tranſlatio. Effundere ponitur pro cōſumare. Cic. lib. ij. offi. Multi patrimonia effunderunt inconſulte largiendo. Quādoq; pro emittere. Vir. Ruuntq; effuſi carcere currus. Quandoq; proſternere: profligare. Sal. Effuſo, ac ꝓfligato peditatu: paulatim retrocedere cœperunt.
Effundo, das, vide in dictione fundo, das.
Effutio, is, pe. pro. inepta, & incōſulte eloquor, euacuo. Trāſ latio a vaſe fictili: quod patulo ore, fundo acuto inſtabile nihil in ſe contineat. Et ipſe futilis dicitur, qui nihil intra ſe continet, & ſemper inanis eſt. Hora. Effutire leues indigna tragœdia verſus. Var. Euax verbum nihil ſignificat, ſed Effu titum naturaliter eſt. Nonius. Effutire exponit pro dicere cū mendacio: adducitq; Cice. li. v. Tuſcu. vbi ſic ait. Nec hoc ſic agit: vt extempore quaſi effutire videatur.

E ante G

Egelaſte oppidum in hiſpania citeriore vnde ſunt egelaſtani.
Egelidor, pen. cor. regelor, geluq; diſſoluor. Sidoni. Egelida/ rent fibræ glaciales.
Egeo, es, egui, alicuius rei neceſſitatē habeo: & tam genitiuo, q; ablatiuo iungit. Plau. in aſi. Quia tui abeſſis egeo. Lact. li. v. Tantam eſſe innocentię vim, vt non egeat, nec armis: nec viribus. Hinc componit: Indigeo. Deriuatiua vero ſunt Egeſtas, paupertas: Egens, egentior, egentiſſimus. Aug. lib. j.

con. Opibus egentiſſimo.

Egenus pe. produ. qui aliud habet, & aliquo indiget: pauper qui nihil habet. Inops ſine ope.

Egeſtas: paupertas. Hanc aiunt herebi & noctis filiam non eam q̃; plurimi arbitrantur. ſ. oportunis carere, quã viri fortes tolerantia ſuperauere vt in arenis libycis. Cato. ſed eam potius cui abundantes falſo iudicio tracti ſuccumbunt, vt auri cuſtos Midas phrygum rex qui dum omnia quæ tangebat iuxta votum verterentur in aurum fame peribat.

Egeſtoſus, ab egeſtate formatur, ſicut a ſobrio ſobrioſus. Ciprianus. Cum nulla fuerit oportunitas ſcandali, vbi tranſeunter ꝙ peius eſt, egeſtoſam habuerit manſionem.

Egeria nympha, cui ſacrificabant prægnantes, ꝙ eam putabant facile fœtam aluo egerere.

Egero, is, pe. cor. ſſi. ſtum. Vide in dictione Gero.

Egilops latine Auena dicitur, ſerpit inter ſegetes cum folijs tritico ſimilibus, ſimplicibus quidem ſed hirſutis.

Egeſta ciuitas in ſicilia q̃; æneas cõdidit, & ab Aceſtis matre Egeſta eam noiauit q̃ poſte ſegeſta vocata eſt. Fuit & Egeſta nomẽ mulieris troianę, q̃ Aceſtẽ genuit criniſo fluuio.

Egregius, a, um, excellens, quod ex toto grege eligitur. Et egregius eminens, & pręſtans. Teren. in An. Forma egregia, & ætate integra. Hinc contra grãmaticorum regulas. Iuue. formauit comparatiuum. Egregius cœnat, meliuſq; miſerrimus. Sic Lucre. Nam nihil egregius, q̃; res ſecernere apertas a dubijs. Egregie aduerbium. Excellenter, q̃uis etiam vſurpetur pro valde nimis, vt apud Teren. in An. Horum ille, nihil egregie, præter cętera ſtudebat.

Egredior, extra gradior, exeo. Lact. i. li. ij. Ille vero cũ egreſſus eſſet ex archa. Dicimuſq; egredior tẽplo, & templo, & templum. i. extragradior templum. Inde egreſſus, & egreſſio.

Egurgito, as, pe. cor. ſignificat exhaurio. Plautus in Epi. Atq; egurgitem domo prorſus.

E ante H

Eho Interiectio eſt ad ſe vocantis, vel nutus eſt intentionem depoſcens eius, cum quo vult loqui. Teren. in An. Ehodum ad me, Alias interiectio admirantis, vt apud eundem. Eho, an tute intellexti, hoc aſſimulariter.

E ante I

Ei, datiuus ab is, ea, id, aliquando habet qualitatis vim. Teren. in An. Ei ne ego, vt aduerſer: hoc eſt tali, tam bono. In metro plærunq; monoſyllaba dictio eſt, ſicut cui, & huic, licet quãdoq; etiam duarum ſyllabarũ reperiatur, vbi e mõ corripitur, modo producitur. Iuue. Iuuenes hortantur, vt illas Ire viam pergant, & eidem incũbere ſectæ. Luc. lib. vj. Scilicet, & fluuius qui viſus maximus ei.

Eia, modo adhortantis eſt. modo corripientis, ἀλλ᾽ ἄγε δή ... εἶα, καὶ ... [illegible]

Eijcio, is. pe. cor. extra iacio excludo. Vir. Necnõ Tarquinium eiectus Porſenna videbat accipere. Quãdoq; extendo. Idẽ. Eiectoq; incũbit cernuus armo. Eiectum quoq; pro naufrago idem poſuit. Eiectum littore egentem excepi.

Eiectitius, a um quod eijcit. Pli. Vulua eiecto partu melior, q̃; edito Eiectitia vocatur illa, hæc porcaria.

Eiurare, eſt extra ius facere, quẽadmodũ exaugurare extra augurium facere. Vale. li. ij. ignominioſa conſulũ eiuratione.

E ante L

Elęa ciuitatis nomẽ, a q̃ Elaiticus ſinus dictus eſt de qua Pli. li. v. Haud ꝓcul Elęa q̃; in littore diximus pgamena vocatur.

Elabor pen. pro. extra labor effugio eo modo, quo lubricus anguis aut anguilla manu prenſa lapſu fugit. Vir. Ecce aũt lapſus Pyrrhi de cęde Polytes. Plau. in capi. Ea ſpes lapſa eſt ideſt effugit. Hie. in prolo. Iob. Vt ſi velis anguillas aut murenulam ſtrictis tenere manibus, quanto fortius pręſſeris, tanto citius elabitur. Cice. per tranſla. Hic fratri ſuo cenſore, qui proximus ante me fuerat, elapſus eſt, hoc eſt accuſatorem, veluti preſſentium manus effugit.

Elaboro, as. Vide in dictione laboro.

Elacatena, genus ſalſamenti piſcis de quo Col. li. ix. Scõbri carchari elacatenęq; ventriculos, & ne ſingula enumerem ſalſamentorum omnium purgamenta.

Elamitę, pe. pro. dicti ſunt perſarum principes, ab Elas filio Sem, vt ait Ioſephus.

Elaphebolion dicitur menſis Februarius.

Elaphos. pe. cor. latine, ceruus. Vnde Tragelaphos Hircinus ceruus.

Elatus. ſublimis, excelſus, eminens ſuperbus, ab effero, rs.

Elaps ſerpens.

Electra, teſte Heſiodo, nympha oceani, & Tethyos filia, vxorq; Atlantis cuius filia quoq; & Electra dicta fuit, q̃ Ioui Dardanũ peperit, dicente Vir. li. viij. Dardanus Iliacę primus pr̃ vrbis, & auctor Electra, vt graij phibent, atlanti decretus. Et ſubdit. Electras maximus atlas ædidit ethereos humero, qui ſuſtinet orbes. Alia fuit electra oreſtis ſoror.

Electryon Amphitryonis frater, & filius Alcæi.

Eleale, nomen ciuitatis regionis moabitide. i. arabiæ.

Electrum, ſuccus ex arboribus vt quidã aiunt, pinei generis profluens vt gũmi in ceraſis, reſina in pineis erũpit humoris abũdantia, denſatur deinde frigore aut tpe. Naſcitur vt inquit Pli. in inſulis ſeptẽtrionalis oceani. Et a germanis appellatur gleſſum a latinis ſuccinũ. Ferunt fabulę ſorores Phetontis cum ille padũ fulmine ictus cecidiſſet illi flentes aſtitiſſe & in arbores cõuerſas gumi qd̃ electrũ facit ex ſe emittere, diciturq; electrũ ꝙ ἥλιος. i. ſol earũ pr̃ fuerit electrũ ẽt mixtura eſt q̃ ex parte quadam auri & argenti cõficitur, dicente Pli. li. xxxiij. aurũ in quo quinta argenti portio eſt electrũ vocatur.

Elemoſyna munus, qd̃ inopi datur, ab ἔλεος, qd̃ miſerationẽ ſignificat. Quod nomẽ apud gentiles raro legitur, cum apud Chriſtianos frequẽtiſſimũ inueniatur. Spartia. de caracalla. Non tenax in largitionem, non lentus in elemoſynam.

Elegans, p. c. nomẽ eſt, nõ pticipiũ ab eligo, vt Ci. de opti. dicen. ge. innuere vr̃, cũ inqt. Nã ſi, vt in epularũ apparatu magnificẽtia recedẽs, nõ ſe parcũ ſolũ, ſed ẽt elegantẽ videri volet, eliget, qbus vtatur. ſunt. n. plereq; aptę huius ipſius oratoris, de quo loquor pſimoniæ. Eſt igitur elegans idẽ qd̃ cultus ornatus, politus, quaſi, q eligere ſciat, aut q ipſe ſibi ſit eligẽdus. Ter. Regẽ elegantẽ narras. Gel. elegans hõ non dicebatur cum laude ſed id fere verbũ ad ętatem. M. Catonis viti nõ laudis fuit. Cato lib. de moribus. Auariciam omnia vitia habere putabant, ſumptuoſus cupidus elegans vitioſus irritus qui habebatur is laudabatur.

Elegantia dicta eſt: ꝙ ſit electa: & ſeparata a vulgari opinione: & accipitur pro cultu, & ornatu, quæ tñ apud veteres nõ ad ingenij opera, ſed dũtaxat ad nimis amęnum: lętũq; cultum, ac victus applicabatur. Nec ſine vitio erat nunc elegans ſolum laudando dr̃, vt elegans oratio. Eſt & elegantia elocutionis pars, quæ facit: vt vnũqdq; verbũ pure, apteq; dici videatur. Huius duæ ſunt partes latinitas: & explanatio. Latinitas, quæ ſermonẽ purum ſeruat ab oi vitio. Explanatio eſt: quæ reddit apertam, & dilucidã orationẽ. Ea duabus rebus cõparatur. ſ. vt vſitatis verbis vtamur: & proprijs. Vſitata ſunt: quę verſantur in cõſuetudine quotidiana. Propria ſunt quę eius rei, de qua loquimur verba ſunt: aut eſſe poſſunt.

Elegia: pe. cor. verſus vel a laude mortuorũ vt inquit Cicer. li. de legibus his verbis. Laudes in cõcione memorato, eaſq; etiã ad cantus ad tibicinẽ proſequantur. Qd̃ quidẽ genus carminis romani neniã nuncupauerũt. Vnde tractũ vt epitaphia quoq; defunctoꝝ elegijs verſibus ſcribantur. Oui. Flebilis indignos elegeia ſolue capillos Animus ex vero nũc tibi nomen erit. Alij opinantur a cõmiſeratione nomẽ obtinuiſſe. Nam ἔλεος dicitur cõmiſeratio. Ab elegos, fit Elegia cuius pe. pro. a poetis. Mar. Detineat cultis aut elegia comiſ. Sta. lib. j. ſyl. Quas inter multum petulans elegia propinquat. Oui. de re. Blanda pharetratos elegia cantet amores. Huius metri princeps fuit Callimachus. Secũdus philetas. Ab elegus ſiunt adiectiua. Elegius, a, um, & Elegiacus, a, um. Elegiographus qui elegia ſcribit.

Elementa ſunt principia omnium rerum, a quibus ſumitur incrementum

incrementum: & in quibus reſoluuntur. Vnde notas litterarũ ſcriptores elementa vocant, eo ꝙ ſint principia orationis. Nam ex dictionibus ſyllabæ: ex ſyllabis litteræ fiũt ad ſimilitudinem mũdi elementorum. Sicut.n. illa coeuntia omne corpus efficiunt, ſic hę coniunctę litteralem vocem quaſi corpus aliquid componunt. Inde elemẽtariæ lrę dictæ ſunt primitiue. Iuli. Capito. Puer, inquit, lris elementarijs: & calculo imbutus. Sic lex Moyſi: & omne vetus teſtamentum elemẽtũ dr ab apoſtolo: quibus, quaſi ab elementis: & religionis exordijs: deũ diſcimus. Q ũo elemẽta appellaſ litteræ, per quas ſyllabas, ac verba coniũgimus & ad texendam orationem longa meditatione procedimus. Ars quoq; muſica habet elementa ſua. Et Geometrica ab elemẽtis incipit linearũ. Et dialectica: atq; medicina hñt. ισαγωγας iſagogas ſuas: ſic elemẽtis veteris teſti, vt ad euãgelicam plenitudinem veniat ſancti viri eruditur infantia. A Seneca ſenex elementarius dr: cũ ait lib. v. epiſtolarum. Turpis: & ridicula res eſt elementarius ſenex. Sunt aũt quattuor elementa rerũ principia. Aer. Ignis. Terra. Aq̃ ꝙ oĩa ex his gignuntur, aluntur q; ab alendo dicta, vel potius, vt Hie. ſcri. in commentarijs epiſtolæ ad hebręos elementa, quaſi eleuamenta, eo ꝙ ex ipſis cætera origines ſumant, initia videlicet: & fundamẽta creaturã. A quibuſdam etiam dicuntur Elimenta per i, lram, quaſi fabricamenta, ab eo: qđ eſt elimo, as, ꝙ ex eis fabricata ſint omnia. De his quatuor elementis, ſic ſcribit Am. li. Hexa. Eſt autem terra arida, & frigida. Aqua frigida: & humida. Aer calidus: & humidus. Ignis calidus: & ſiccus. Et ſic per has iugales qualitates ſingula miſcentur elementa. Nam terra cum ſit aridæ, & frigidæ qualitatis, cõnectitur aquæ per cognationem qualitatis frigidæ. Et per aquã aeri, quia humidus eſt aer. Aqua ergo: tanq̃ brachijs quibuſdam duobus rigoris: & humoris, altero terrã altero aerem vr amplecti. Frigido terram: aerem humido. Aer quoq; medius inter duo compugnantia per naturã: hoc eſt inter aquam: & ignem vtrũq; illud elementũ cõciliat ſibi: qa & aquis humore, & igni calore cõiungiſ. Ignis quoq; cũ ſit calidus, & ſiccus natura calore aeri connectiſ, ſiccitate autem in cõſonẽ terrę, ac ſocietatem refunditur, atq; ita ſibi per hunc: & chorum quendam concordiæ, ſocietatiſq; cõueniunt. Vnde & græce στοιχεῖα dñr, q̃ latine elementa dicimus: ꝙ ſibi conueniant: & concinent. Pythagoras, cęteriq; phyſici principia quattuor elementa propoſuerunt: ex quibus animalia cõſtant: quæ in corporibus noſtris euidenter, apparent carnes, & oſſa terrena ſunt, humor, & ſudor aquatici: reſpiratio ex aere. Calor ex igne. Ab elementis habemus corpus a deo animum, vt inquit Vitru. quũ tñ multi diſſentiant.

Elementarius, a, um, quod eſt elementi, vel qđ ad elemẽtum pertinet. Vnde Elementarie litteræ dictæ ſunt primitiue. Iul. Capi. Puer. litteris elementarijs & calculo imbutus. A Sene. Senex elementarius dicitur li. v. epiſtolarum. Turpis & ridicula res eſt elementarius ſenex.

Elenchos latine repręhenſio argumentum, & idem fere qđ σύλλαβος, quaſi cõprẽhenſio: ſicut Cic. ad Atti. ſcribit. Sed latini indicẽ dñt. Et enim qũo librorũ indices: & pulchritudine & varietate colorum & magnitudine lrarũ libros exornãt & res alias ſut indices: ſet hĩ geſtãtiũ hñtũ illuſtrare: & quaſi indices eorũ videnſ eẽ. ἀπὸ τοῦ ἐλέγχειν, qđ ſignĩt arguere ac patefacere id qđ ſolẽt indices ab indicando noĩati. ſunt.n. elenchi margaritæ pretiores faſtigiata longitudine. Pli. Elenchos appellant faſtigiata longitudine alabaſtrorũ figura in pleno deſinẽtes orbẽ. Iuue. Auribus extẽſis magnos cõmiſit elẽchos. Et hi quidẽ bini: aut terni fœminarũ auribus ſuſpẽdebantur. Itẽ cauillatorium dictũ elenchos appellaſ. Vñ & p quodam argumenti genere ſumiſ. Vñ ſophiſtici elenchi apparentes redargutiui.

Elei pen. pro. ppli in peloponeſſo clariſſimi pp delubrũ Iouis olympij: ludoſq; olmpicos quorum prefecturam. Elei habuerunt. Vnde Elei equi, & Eleus carcer ſæpe leguntur. Luc. Quantum clamore iuuatur Eleus ſonipes.

Elephas, tis: & elephãtus, ti, anĩal notũ, ẽ quis p ebore hoc ẽ elephanti dente qñq; ponatur. Vir. li. Geor. In foribus pugnam ex auro: ſolidoq; elephanto Elephanti biẽnio vtero graueſcunt, nec amplius: q̃ ſemel gignũt, nec plures: q̃ ſingulos. Viuũt annos. ccc. Hos primum vidit Italia Pyrrhi regis bello in Lucanis, & boues lucas nominauit Boues a magnitudine. Qm̃ nři maximam q̃drupedẽ, quã haberẽt vocarũt bouẽ. Lucas a lucanis. Alij luci, quaſi lybicam dictã volunt, ꝙ ex Aphryca hmõi beluæ, primo fuerint in Italiam ductę. Var. A luce lucas appellatas exiſtimat, ꝙ elephãti relucebãt pp inauratos regios clypeos, qui in turribus his erectis conſpiciebantur. Neuius. Atq; prius locuſta pariet lucam bouẽ. Auſo. Vt lucas boues olim reſumpto prę feroces prelio fugit iuuentus Romula. Pręterea Elephas ponitur pro morbo, de quo mox. Serenus. Eſt elephas morbis tri'ti quoq; munere dirus.

Elephantes ʒographi a Plutar. in pictis vita vocantur pictores ebore ἐλεφαντῆς ζωγράφοι.

Elephãtius, a, ũ, pe. cor. nomẽ poſſeſſiuũ vt pellis elephãtia.

Elephãtia: ſiue elephãtiaſis, & Elephas, eſt ceu leprę quoddã genus elephãtorum, cuti ſiſe crebris ſumma corpis pte maculis, ac tumoribus rubore paulatim ſe in atrum vertẽte. His nõ ora tñ: atq; manus ſed ſurę, ac pedes inflantur, vt hinc rectio p plęriq; nõ alios putẽt eſſe elephãtiacos q̃ quibus crura ſic intumeſcũt: vt pedes elephãtorum hẽre videãtur. Origo morbi exatrabile, nõ qdes omni ſed retorrida, morbus inexpugnabilis, atq;, vt cãcer vnius partis: ſic elephas totius corporis, quaſi cancer exiſtimatur, Caſſiodorus. Cutis aĩalis elephãti vlceroſis vallibus exaraſ aq̃ trãſportiẽorũ: nefanda, inquit, paſſio nomẽ accepit. Pli. xxvj. Elephantioſis non fuit in Italia ante Cn. Pompei, tẽpora.

Elephantioſus. Vide in dictione Elephãtia.

Elephantiacus, qui morbum elephantię habet.

Elephantina vrbs, quæ diſtat a Thebis Ægyptijs viginti, & octingentis ſtadijs.

Elephãtis, idis, nomen viri poete q libellos ſcripſit: quibus varia genera concubitus: varioſq; coeundi modos complexus eſt. Mar. Nec molles Elephantidis libelli.

Elephantini libri: apud priſcos fuerũt, in qbus ſenatuſconſulta ſcribebantur, quæ ad principes pertinebant.

Eleo, es, maculo. Lucil. Si hic veſtimenta eleuit luto ab eo riſum magnum ad cachinnum imprudens ſubijcit.

Eleuies purgatio. Lucil. Vt eleuiem facere per ventum velis.

Elea ciuitas Lucaniæ, qã quidã Helias a fonte noĩauerunt. Alij a palude dictam opinantur: quę grece ἕλος dicitur.

Eleatę, pe. pro. ppli eleã habitantes, dicti ſunt quos Parmenides phs: & zeno Pythagoriciambo, per quos Eleas inſtitutis, legibuſq; bñ formatum fuiſſe autumat. Stra. lib. vj.

Eleus dictus Bacchus: quaſi pius pater: ꝙ libertatem hominibus præſtet græci ἔλεον miſericordem dicunt.

Eleuſis, & Eleuſin ciuitas i attica puĩcia nõ longe ab Athenis in qua regnauit Eleuſius a qua tota puincia Eleuſina dicta eſt. In ea Triptolemus natus eſt. Hęc myſterijs Cereris inclyta fuit. De qua Stra. Eleuſin ciuitas i attica vbi Eleuſinę cereris templum extat & fanum myſticum quod Dictinus extruxit turbę theatralis capaciſſimum Hic cũ. Celeus regnaret & Cererem filiam quęrentem liberaliſſime hoſpitio ſuſcepiſſet: illa pro munere oſtẽdit ei omne gñs agriculture filium etiam eius triptolemum recens natum per noctem igne fouit per diem diuino lacte nutriuit & eum alatis ſerpentibus ſuperpoſitum per totum orbem miſit ad vſum frumentorum hominibus indicandum. Stephanus byzantius πόλις ἐστὶ ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Ἑρμοῦ, καὶ πολλὰ περὶ τῆς Δήμητρος.

Eleuſius nomen viri, quem Ceres docuit omnem agriculturam. A quo Eleuſis ciuitas nominata eſt.

Eleutheſium latine vnctuarius: & ſumitur pro loco, in quo vnctores vngere ſolebant corpora poſt lauationem.

Eleutherius nomẽ viri quo ſignificatur apud nos liberalis ingenuus ſeruator, liberatorq;.

Eleutheria liberatoria libertatis ſolemnia. Plau. in perſa. Ba/ ſilice agito eleutheria.

Eleutheros fluuius. Pliny. lib. ix. Teſtudines Phœnicio mari vltro veniunt ſtatuto tempore amni in amnem eleutherũ effuſa multitudine.

Eleuo, as, pen. cor. ſurſum leuo, in altum tollo. Plau. Cape/ dum lapidem hũc, atq; eleua. Item ſignificat aufero: vnde eleuatum pro ablato ponitur. Item extra leuo imminuo: extenuo: & res geſtas verbis deprimo. Tractum a re pon/ deroſa: quæ, vt par ſit eleuatur, id eſt imminuitur. Liui. lib. iij. Maior inquit: ſi vana noſtra. P. C. auctoritas ad plebes eſt: vos eleuatis eam: quippe quia plebs ſenatuſconſultum in continuandis magiſtratibus ſoluit. Idem lib. xxviij. Q. Fabius res geſtas in Hiſpania eleuauit. i. depreſſit. Quinti. lib. v. Centum ſimul vniuerſarum eleuata teſtimonia ab oratoribus ſcimus.'

Eleucus fluuius: qui Mediæ magnam partem irrigat.

Elicio, is, pe. cor. cui, itum, vel xi, ctum, ſignificat educo ex/ traho, vnde illecebræ argentariæ dictæ ſunt meretrices ab eliciendo argento.

Electo, as, frequentatiuum formatum ab electum ſupino. Plau. in Aſi. Ibo. aduerſum, atq; electabo quicquid illud ſit. Hoc eſt mulcebo: & bono modo ſæpe foras exire faciam.

Elicito, as, frequentatiuum formatum a ſupino elicitum.

Elices, pen. cor. ſulci aquarij, per quos aqua collecta ex agro educitur ob eliciendo dicti.

Elico, onis, pe. cor. Inuerſor, & inuolutor rerum.

Elido, is, pe. pro. ſi, ſum, effringo, exprimo, excludo, preſſo/ co, diſſipo, occido. Ci. lib. ij. Tuſcu. Hæ ſunt illæ fibræ ſtir/ pium, quas initio dixi perſequendæ: & omnes elidendæ: ne vlla vnquam poſſit exiſtere. Plau. in Ru. Iubeo oculos elidere. Sue. in Cæſa. Ac ſæpe præ turba eliſi, examinatiq; ſunt. Vir. Geminoſq; premens eliſerit angues. Item elidere eſt colligere. Idem lib. iij. Ter ſpumam eliſam, & rorantia vidimus aſtra.

Eligo, is, pe. cor. Vide in dictione Deligo.

Electio eſt recta approbatio.

Elimino, as, extra limẽ eijcio: excludo. Actius. Egredere, exi, effer te, elimina vrbe.'

Elis ciuitas Arcadiæ, iuxta quã Alpheus fluuius orit. Hinc eleus, a, um. Virgi. li. iij. Geor. Hic vel ad elei metas, & ma xima campi. Sudabit ſpacia.'

Elinguis: q ſine lingua eſt. Itẽ, q mutus ẽ: & loqui non põt: etiam ſi linguam hẽat. Amb. Mutus es, elinguem te feci.

Elinguo, as, linguã extraho, ſeu lingua priuo. Plau. in Aul. si herde ego te non elinguandã dedero vſq; ad radicibus impero, auctorq; ſum, vt me culuis caſtrandum loces.

Eliquo, as, pe. cor. Vide in dictione Liquo, as.

Eliſſa fuit nomen proprium Didonis. Nam Dido lingua phœnicea, latine virago dicitur.

Eliſphagus a græcis dicitur ſaluia herba hortenſis.

Elyſium. Locus vbi piorum aiæ habitãt, ἀπὸ τῆς λύσεως a ſolutione. Nã animæ poſt ſolutionem vinculi corporei deueniunt ad elyſios campos. Hunc locum alij in ſ. torus ſuis fœlicitatibus plenus, alij fortunatas inſulas. Alij circa lunarẽ circulũ dicũt vbi iã aer purior ẽ. Sunt & elyſij cãpi in bœotia in cãpo thebano: vt inqt lycophron. Plu. cele/ brat in inſulis britinicis ad oceanũ cui aſſipulatur home/ rus: in arcadia etiam redduntur & in hiſpania.

Elimo, as. Vide in dictione Delimo.

Elixum dicitur aqua coctũ: q lix ignis cinis appellatur. Na cinere ollæ ſuppoſito, coqui ſolent carnes: non aſſandæ. Var. autem per tranſlationem calceos elixos ſcribit, quaſi madefactos, vt eſt caro, quæ elixatur.

Elixo, as, aqua coquo Lau. Valla. Quod in prandio carnes quaſdam parum elixaſſet.

Elobia genus maurium, inquit Iul. pol. a fibris aurius quas græci λοβοὺς vocant.

Elogium teſtificatio de aliquo honoris: vel vituperationis cauſa. Et aliquando ſimplex teſtificatio ſententiæ: vt Cice. Solonis quidem ſapientis elogium eſt, quo ſe negat velle ſuam mortem dolore amicorum: & lachrymis vacare. Vt tuperationis. Quinti. Non eſt, iudices: q puteris: ideo nul/ lum adiectum ad exhæredationem iuuenis elogium: quia de ſcelere conſtaret. Honoris. Cic. in Ca., Quanta in Atil. Calatino, in quem illud elogium vnicum plurimæ: con/ ſentiunt gentes populi primarium fuiſſe virum. Sene. De ceſſit negociator teſtamentum omnium bonorum ſuo/ rum reliquit formoſam vxorem hæredem: & adiedit elo/ gium. Quia pudicam comperi. Dicitur etiã elogius: ſicut epitaphium: & epitaphius.

Elychnium; dicitur funiculus ille papyraceus: ſiue ſparteus canabinusue, aut ſtupeus: qui ſtans in oleo peruritur: quẽ & thryallida: & phlomõ quoq; græci appellant. Plin. Et e medulla eius elegantium lucernarum eilychnia fiunt.

Eloquor, pe. cor. ſignificat ſicut ſuum ſimplex. Quinti. Elo/ quor cum omnia, quæ mente conceperim promo. Atq; ad audientes profero. Virgil. Eloquar, an ſileam? Plau. in Amb. Reſq; vt facta ẽ, eloquar. Quaſi aperte loquar. Ali/ quando eloqui eſt dicere: qđ proprium eſt oratoris: a quo eloquentes dicũt: qui in dicendi ratione perfecti ſunt.

Eloquentia dictio ex omni parte perfecta: totum rhetoricæ corpus continet.

Elocutio, quæ ab elocutum ſupino fit: eſt idoneorum verbo/ rum, ac ſententiarum ad inuentionem accommodatio.

Eloquium, modo ſermonem, modo facundiam: modo elogium ſignificat. Plau. Dulci, ac blando eloquio amicas ſolatus. Apul. platonis, eloquio monitus non nobis ſo/ lis nos natos eſſe.

Elpes nomen proprium Boetij vxoris. De qua epitaphium eſt. Elpes dicta fui ſiculæ regionis alumna. Quã procul a patria coniugis egit amor. Quo ſine mœſta dies, nox an/ xia, flebilis hora. Nõ ſolumq; viro ſpiritus vnus erat. Lux mea non clauſa eſt tali remanente marito. Maioriſq; ani/ mæ parte ſuperſtes ero. Porticibus ſacris iam nunc peregri na quieſco, Iudicis æterni teſtificata thronum. Neue ma/ nus buſtum violet: ne forte iugalis. Hæc iterum cupiat iun gere membra cinis.

Elongo, as, longe facio remoueo, vt elongaſti a me amicus & proximum. Aliquãdo protraho, differo. Pli., Quo ma/ xime tempore dies elongantur.

Elonginquo, as, idem, quod elongo. Aug. Domine ne elõ ginquaueris miſericordias tuas a me.

Elorus, pe. pro. Siciliæ vrbis, ab eloro amne: qui campis ſu/ perfunditur ſicut Nilus dicta, proxime pachynum in quo piſces cibum manu capiunt: vt teſtatur. Pliny. lib. xxxij. De hoc Sil. ſidonios depræne, atq; vnda clamoſus elorus. Vir. lib. iij. Exupero prepingue ſolum ſtagnãtis Elori. Sunt ta/ men, qui hoc nomen aſpirent.

Elotæ: ſeu elotia ſua publica appellant mancipia famulitia: lacædemonij. i. publicos miniſtros: vt ſunt apparitores: li/ ctores. Apud Teſalos peneſtræ a græcis εἵλωτες.

Elpenor, pen. pro. nomen comitis Vlyſſis, qui a Circe: cum alijs ſocijs in porcos cõuerſus fuit. Iuuena. Et cum remigi/ bus gruniſſe elpenor a porcis. Home. facit lib. xj. odyſ. Per necromantiam interfecti elpenoris Vlyſſem ire ad infe/ ros. ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος οὔτε τι λίην ἄλκιμος ἐν πολέμῳ & ſubdit ἀλλὰ κατ' ἀντικρὺ τέγεος ποτὶ αὐχὴν ἐάγη. . . ἄϊδος δὲ κατῆλθε.

Eluum, penul. pro. languidum: vel hallucinatorem: aut nu/ garum amatorem: ſiue halonem: hoc eſt heſterno vino lã guentem ſignificat.

Eluciſico, as, luce priuo. quamuis. No. interpretetur lucidare Laberius. Volo eluacificare exitum ætatis meæ inducit n. diues auarus popinationem filij deplorans qui ait vellet ſe Democriti exemplo luminibus oculorum priuare ne vi/ deat filium luxu patrimonium prodigentem.

Eluceſcere ſignificat valde lucidum fieri. Hie. Qđ, vt clarius eluceſcat: ſumamus exẽplum ab his corporalibus ſenſibus.

Eludo

Eludo, is, pe. produ. manifeſte, ſeu perfecte dirideo, decipio. Cice. Sed vos ab illo irridemini, & ipſi illum viciſſim eluditis. Eſt & eludere, vt Do. ſcribit, ludo finem dare. Teré. in Eu. Eludet, vbi te victum ſenſerit.

Elumbus: & elumbis: qui euulſum habet lumbum: vel qui prelumbi, debilitate ſeſe erigere non poteſt.

Elugeo: es: pe. pro. Vide in dictione lugeo.

Eluo, is, dui, elutum ſignificat lauo: ſeu lauando exhaurio: extra purgo. Colu. lib. j. Quod etiã venenati liquoris eluit perniciem. Idem Villica debet curam adhibere, vt ſi quæ feces: aut amurcæ in fundis vaſorum ſubſederint ſemel: ſtatim emundentur: & non calidiſſima lixiuia: ne vaſa ceram remittant: ſemel: atq; iterum eluentur. Lactan. lib. v. Quanto ſanius eſt mentem potius eluere: quæ malis cupiditatibus ſordidatur.

Eluo, as gulæ inſeruio: ſeu luxurioſe me effundeo. Cice. pro Sex. Quid tu meo periculo gurges: ac vorago patrimonij eluabare, ſed hoc aſpirari ſolet.

Eluuies ſpurcitia & cloacalis feculentia. Vide in dictione Alluo, is.

Eluto, as, pe. pro. a luto fit: & ſignificat exprimo: extramitto foras: aquam colo: ſeu quid ſimile ex luto: aut alia re fœda. Vir. li. ij. Geor. A qua elutabitur omnis. i. exprimetur.

Elutrio, as, de vaſe in vas transfero. Quod quidem: & tranſuaſo dicitur: ſed rarius. Forte a lura: quæ os culei eſt. Vnde lurcones capacis gulæ homines.

Elurus, pe. pro. ailã a græcis dictus apud Latinos felis. Gel. li. xix. Eluro quoq; oculi ad eaſdẽ vices lunæ maiores fiũt: aut minores: ſcribit cum diph. Ælurus: de quo ſupra.

Eluſcare eſt luſcum facere. Apud Iuriſconſul. titulo, ad legem Aquiliam ſcribitur: aquilia cum teneri qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina.

Eluſco, as. Vide in dictione Luſcus.

E ante M

Emancipo, as, pe. cor. manumitto: libero. Vnde emancipati quaſi emiſſi a patria poteſtate qui duobus modis intelligũtur. Aut hi: qui ex patris iure exceſſerũt: aut qui aliorũ fiunt domini. Aliquando emancipatus idẽ eſt: quod deditus: & veluti in mancipium adſcriptus. Cice. in Cato. Ita ſenectus nimis honeſta eſt: ſi ſeipſam defendit: ſi ius ſuum retinet: ſi nemini emancipata eſt: ſi vſq; ad vltimum ſpiritum dominatur in ſuos. Apul. lib. x. Et aſſumpto ſtatim nequiſſimo: & ad omne facinus emancipato quodam dotali ſeruulo perfidiæ ſuæ conſilia communicat.

Emanſor dicitur: qui diu vagatus ad caſtra regreditur: ſicut Deſertor: qui per tempus longum vagans reducitur. Erroneus: qui non quidem fugit: ſed frequenter ſine cauſa vagatur: & temporibus in res nugatorias conſumptis: ſerius ad dominum redit.

Emano: as: pe. pro. extra mano: ex eo. Col. li. vij. Et ſale cum adipe defricatur, dum ſaniei vis emanat.

Emargino, as, penul. cor. ſignificat extremitates ſuperuacuas aufero recedoq;, & margines vlcerum erodo. Quo verbo vtitur Pli. lib. xxviij.

Emaus cuius Lucas in euangelio meminit, eſt quæ nunc Nicopolis, inſignis ciuitas Paleſtinæ, apud quam in fractione panis cognitus dominus eſt.

Emaſculo, as, caſtro, & virilitatem depono. Serui. ait. Apud quoſdam populos ſacerdotes ſolitos ſe quibuſdam herbis emaſculari vt venerem arcerent & coire non poſſent. Item Emaſculari eſt puerum ſtuprare, vt apud Apul. ſæpe.

Emath, ciuitas, quæ nũc Antiochia noſatur, & duæ ſunt, vt inquit Hie. Magna. ſ. & minor. Magna Antiochia minor appellat̃. Epiphania. Vñ vſq; hodie pergentibus. Meſopitamiam prima manſio Emas corrupto quidẽ vocabulo, ſed priſtini nominis veſtigia retinens. Cuius regio appellatur. Reblata, in qua præſente Nabuchodonoſor regis iudeæ ſedechię interfecti ſunt filij & oculi eius excæcati. Hemath to in principio aſpiratum, regio Allophilorum eſt.

Emaciatus, ta, tum, ab emacio, as, quod eſt macrum facio. Col. li. ij. de medica herba. Deinde quater interdum etiam, ſexies demetitur, q agrum ſtercorat, q omne emaciatum ex ea pinguefcit egrotanti pecori remedium eſt, q iugerum eius toto anno tribus equis abunde ſufficit. Et alibi ſolet vniuerſum pecus ita egrotare vt emacretur.

Emathia regio in macedonia, quæ alio noĩe Pharſalia dicta eſt, ſeu campi philippici. Dicta emathia ab Emathione rege fratre Memnonis, qui fuit filius Aurorę, & Tithoni.

Embamma, atis, condimentũ, quod ad cõdienda obſonia fit. ἔμβαμμα καὶ ἐμβαπτήριον λέγεται. Col. Hoc ſi ca napi ad embãmata, non ſolum idoneo, ſed etiã ſpecioſo, veteris. Quidam embammata intelligunt immerſiones, qſi intingimus, vel panem, vel opſoniũ in vaſculis impletis reliquida, a græco ἐμβάπτειν fieri vl̃, qđ eſt imergere intingere. Vñ & latine intinctus. Hoc eſt liquores ſapidiſſimi, vulgus ſapores appellat gulę prorſus irritamento.

Emblemata ſunt opera, quæ ex teſſerulis ſtructa ſunt, quale eſt muſcatum in parietibus, ſeu pauimentis, & tarſeatũ in lignis ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω, quod eſt initio imitto interſero. Inſecta namq; & affixa videntur. Emblematũ quædã dicunt̃ vermiculata, ſiue muſcata, vt q̃ in parietibus fiunt, quædam ſegmentata, quæ in lignis, & quædam teſſulata, quæ in pauimentis. Sed ſæpe confunduntur. Vnde a quibuſdam accipiuntur emblemata pro ſigillis ex auro, vel argento vaſis impreſſis, illigatiſq;. Cice. de ſignis taxat Verrẽ, q vim emblematum coaceruauerit, quæ omnia vaſis ſiculorum cęlatis impudenter abſtulerat. Vir. Cratera impreſſum ſignis, a græco ἐμβολεύω in primo vel inſigo. Pli. li. xxxiij. Scribit. Pitheam feciſſe phialam in cuius emblemate erant vlyſſes & Dio. palladium ſurripientes.

Embolus, ἀπὸ τοῦ καὶ βάλλω, vnde emboliaria mulier dr̃, quaſi argumentus, & ingreſſus quidam ſcenicus, quale ſub Domitiano repræſentatus eſt ſi Martiali credimus. Vitã Paſiphaen dicteo credite tauro vidimus accepit fabula priſca fidem. Ci. ad Atti. Emboliũ nouum cogito. Idem pro Sex. Ille inquit ipſe maxime ludijs, non ſolũ ſpectator, ſed actor, & Acroama, qui omnia ſororis embolia nouit. Qui in idem multi pro pſaltria, inquit, adducit̃, vt ridiculi ſint, qui embolariã ex artis genere accipiunt. Vñ etiã emblemata, quaſi ab interſerẽdo, vt quę phrygionũ opus, aut plumarile cõficiat. Dicitur & ſtabilitas ipſa emboló, & roſtra quoq; nauiũ appellant̃ embola. Sed & acies in rumbi mõ inſtructa noĩatur embole, ſicut & pars arietis extrema machinæ muralis, qua ingruit. Ipſa quoq; fibula rotarum axibus firmandis imitti ſolita, quã ruſtici clauiculã appellant, græce nomẽ habet emboliũ. Nam & dies intercalares embolimei, & ipſa intercalatio empoliſmus appellatur.

Embryo. græce ἔμβρυον ἐμβρύονος τὸ παιδάριον ἐν τῇ μητρί. neutro genere dicunt pro intus, germinante, ac ſcaturiente, & accipitur pro eo, quod in vtero matris viuit, anteq; lineamenta ſuę ſpeciei accipiat, ex ἐν quod ſignificat intus, & βρύω germino emano.

Emereor manifeſte. ſeu perfecte mereor, aut ſolutus liberue ſum. Vnde Emeriti milites dicuntur qui completis ſtipendijs militiæ ſacramento ſoluti ſunt. Sic emeritos dicimus officio perfunctos. Et Virgi. Emeritos boues dixit qui vacationem habent. Lactan. lib. iiij. Etenim, cum conſtet homo ex carne, ac ſpiritu, & oporteat ſpiritum iuſticiæ operibus emereri, vt fiat æternus. Clau. li. ij. Ducunt Emeritos ad paſcua nota iugales.

Emerita. Auguſta. Hiſpaniæ, oppidum eſt, ad Luſitaniam ſpectans.

Emedullo, as. per duplex ll. vide in dictione Medulla.

Emendo as. corrigo, aufero, & ab emenda deducitur. Plin. libro. xxiiij. Succus hederæ tedia narium, graueolentiamq; emendat præcipue albæ fatiuæ. Hiero. ad Augu. Et vel noſtrum emendemus errores, vel alium fruſtra reprẽhendiſſe doceamus.

Emendico, as, pe. pro. ſignificat more mendicantium erpe

to. Suet. in Cęſa. In Hiſpania a Procõſule, & a ſocijs pecunias accepit emendicatas in auxilium æris alieni.

Emergo, is, ſi, ſum. Vide in dictione Mergo.

Emitto, is, extramitto. Hora. Neſit vox emiſſa reuerti. Vnde & emittere Ponitur pro manifeſtare, publicare. Item emittere eſt a ſeruitute liberare. Plau. in Cap. Non erit tam auarus, quin te gratis emittat manu. Teren. in Adel. Haud dubium eſt, quin emitti æquum fiet. i. liberum fieri. A ſcen. Hora. habet vox miſſa, &c.

Emiſſarius, qui ante exercitum emittitur, vel ad explorandum, vel ad prælium laceſſendum, vel qui dominum circunſtat, vt eius iuſſu optẽperet, & Præſto eſt, vt emitti poſſit. Hierony. in lib. Reg. Et ait rex emiſſarijs, qui circumſtabant eum. Emiſſarius quoq; q mittitur a ſuperiore foras negocij alicuius obeũdi cã. Sue. in dom. Arrecinũ clemẽtẽ vnũ ex familiaribus & emiſſarijs ſuis capitis cõdẽnaturus in eadẽ vel etiã maiore gr̃a habuit. Et emiſſarius cuſtodiẽdorum agrorũ cã. Ci. ad Tyro. Nullo emiſſario nulla materia nulla cauſa. Item qui paratus eſt inuehi in aliquem emiſſarius dicitur. Cicer. Mario. Perſuaſſeratq; nonnullis inuidis meis in me emiſſarium ſemper fore. Item emiſſarius, ſicut Aſco. docet, eſt furtorum conciliator, atq; internuncius, quæ a magiſtratibus, vel a dominis committuntur. Cic. in ver. acti. v. Dubitaturus quemq̃; exiſtimas, qui illis emiſſarijs hæc tibi omnis pecunia quæſita ſit. Et emiſſarius Vocatur equus, aries, & huiuſmodi, qui emiſſus ſit in ſolitudine, vel qui ad gerendam ſobolem emittitur. Sed videtur ratio velle, vt dicatur admiſſarius, q; ad ſobolem procreandã fœmine adiungatur. Vnde ad miſſura, quandoq; mares brutorum admittuntur ad fœminas. Sed vſus magis emiſſarius habet. Hierony. in Leui. Cuius exierit ſors domino offerret illum pro peccato. Cuius autem in capram emiſſarium ſtatuet eum viuũ coram domino. Pli. Emiſſarium appellat palmitem, qui emiſſus ex putatione inſertur imis ſcamnis, ac per ſingulos annos ad ſuperiora ſcandit. Sic enim lib. xvij. ſcribit. Relicto ſemper duramento in ſingulis tabulatis, & emiſſario vno, qui ſubeat vſq; quo placuerit.

Emiſſariũ, locus, per quẽ aqua e lacu, aut ſtagno emitit. Sueto. fecit & emiſſariũ Fucini lacus, portũq; Hoſtienſem.

Emiſſitius explorator quaſi ad perquirendũ miſſus: & oculi emiſſitij, apud Plau. in Am. extra educti.

Emaneo, extra maneo, a quo Emãſor, de quo ſupra hitũ ẽ.

Emineo, es, pe. cor. eminui. quaſi extra alios vel præ alijs & ſupra alios maneo. Is enim eminere dicitur qui cęteris altior eſt. Aug. li. viij. de ciui. dei. Thales philoſophus, vt ſucceſſores etiam propagaret, rerum naturã ſcrutatus, ſuaſq; diſputationes litteris mandans, eminuit. Interdũ eminere eſt reſpirare. Plau. in cap. Ita me miſerum reſitando, retinendoq; laſſum reddiderunt vix exgratulando miſeriam eminebam tandem ab ij ad prætorem, ibi vix requieui. Huius verbi compoſita ſunt, præemineo, vel pręmineo, quodam anteſto, pręſum, quaſi ante alios maneo. Hiero. Non quærat obſecro filia regis filiam militis præminere pompis terrenis in Chriſti, & apſtolorum cõſortio. Promineo porrigor, ſupermineo.

Eminus, pe. cor. ſignificat a longinquo loco. quaſi ab extra, m inente. Et differt a longe, q nõ recte dixeris. Eminus habito, vt longe habito. Sed eminus iacula mittebat. Similiter cominus a loco ꝓpinquo. non in loco ꝓpinquo, neq; prope vt Cominus te percutiam non cominus ſedeo.

Eminulus, parũ eminens, ſeu parũ a longe. Varro: Vt hẽant inferiorẽ partẽ frequẽtibus pilis ſubcriſpis, cruribus potius minoribus, rectis genibus, eminulis diſtãtibus inter ſe. Idẽ de canibus. Spina neq; eminula, neq; curua.

Emmanuel per duplex mm, interpretatur nobiſcum deus. Græce. ἐμμανουὴλ λέγεται.

Emodus mons qui circa finẽ in dię in duos ramos diuidit. Alteri ortorocoras nomen eſt: alteri ſæmantinus.

Emolumentum vtilitas quam ex opera, & labore aſſequimur. Et a molimine deſcendit. Cic. lib. iij. offi. Si ſic erimus affecti vt propter ſuum quiſq; emolumentum ſpoliet, aut violet alterum, dirumpi neceſſe eſt eam, quæ maxime ſm naturam humani generis eſt ſocietatem.

Emo, is, emi, emptum, comparo. Conſtruiturq; cum ablatiuo, vel genitiuo horum nominũ tanti, quanti, pluris, minoris, & huiuſmodi. Cice. lib. iij. offi. Emit homo cupidus tanti, quanti pythius voluit. Gelius. Libros plurimos ære pauco emi. Eius compoſita ſunt. Abemo, adimo, coemo ſimul emo, vel ex omnibus locis emo. Eximo. Interimo, perimo, & redimo. quæ habent pe. cor.

Emptito, as, pe. cor. frequenter emo vel frequenter mercãdi, ſeu acquirendi vſum habeo. Pli. li. xxxiij. Alios corijs, alios ferro, captiuiſq; rebus emptitaſſe tradit.

Emptitius, a, um, qui eſt de numero eorum qui empti ſunt ſiue emi ſolent. Hiero. in Geñ. Omne maſculinũ in generationibus veſtris, tam vernaculus, q; emptitius circũdetur. Var. lib. iij. de reruſti. Hic aprum glans cum paſcat emptitia, facit pinguem illic gratuita exilem.

Emax generis cõis, qui, vel quæ facile inclinaẽ ad emendum. Hinc emacitas facilitas, & inclinatio voluntaria emendi. Col. li. v. Quoſdã emacitas in armẽtis, quoſdam exercet in cõparandis mancipijs curam. De tuendis nulla cura tangit.

Empiſtotonus, vide in dictione Tetanici.

Emporium locus mercatus & nundinarũ latine dicẽ emptorium vbi res venales exponuntur, ab ἐμπορεύω. lucror negocior liui. Genua liguriẽ nobile emporiũ ἔμπορος. mercator. Emporeuma atiſ. negociatio. Et emporium oppidum Maſſilienſibus conditum, vt inquit Stra. li. iij.

Emporetica charta dicta eſt qua merces inuoluuntur a mercatoribus inutilis inſcribendo.

Empedocles, pe. cor. nomen pħi quẽ neſcias vtrum ne inter poetas an inter pħos anumeres, qa de rerũ natura verſibus ſcripſit vt apud romanos Lucr. Hic vt auctor eſt Hie. omne qđ viuit & moueẽ nõ putauit edendũ ſicut & pythagoras. Et ex lite amicitiaq; inter ſe diſſidẽtibus cũcta cõſtare dixit. Et a prima elementorũ cõplexione ſegregatũ aera cõtendit poſt quẽ ignem erupiſſe. Cumq; alium locũ non reperiret ſurſum a frigore aeris repulſum. Circa terrã aũt duos circũferri dimidiatos orbes: alterũ ex igne totum: alterũ ex aere maxime ac ex igne admodum exiguo & illum diem hunc noctem eſſe putat. Initium vero noctis a die, propter impetum ignis ſolem natura non eſſe ignem ſed ignis repercuſſionem ei ſimilem quam aquis fieri cernimus. Lunam ex relicto ab igne aere congelato ſicut grando congelaẽ per ſe factam lucem a ſole recipere: Mentem non in capite nec in pectore ſed in ſanguine diſſeminatam eſſe: ac illis partibus homines magis ſentire qbus plus mentis ineſt. Ferunt hunc Agrigentinũ fuiſſe, qui cum lacum Aethne montis inueſtigare contenderet decidit in foueam igneam, & incendio conſumptus eſt. Hic ſapientiæ præcepta verſibus complexus eſt de quo Lucr. Carmina quin etiam diuini pectoris eius, vociferantur, & exponunt præclara reperta, vt vix humana videatur ſtirpe creatus. Quid de dijs ſentiret ita ſcribit Suid. θεῶν τὰ εἴδη καὶ τὰ ὀνόματα οὐ πω τοὺς ἀνθρώπους γινώσκειν δηλοῖ τὸ χαίρετ' ἐγὼ δ' ὔμμιν θεὸς ἄμβροτος οὐκέτι θνητὸς καὶ ἦδη γὰρ ποτ' ἐγὼ γενόμην. κοῦρη τε κόρος τε καὶ ἐν ὀλυμπίᾳ βοῦς ὁ ὢν λέγεται ἐπέμμα ποιησάμενος θῦσαι.

Emphaſis, pe. cor. expręſſio, ſignificatio, demõſtratio. Figura eſt, qua latens aliquid ex aliquo dicto eruitur. Cuius duo ſunt genera. Alterum q plus q̃ dicit. Alterum qđ etiam id qđ non dicit vel cum malus dicit ſub quo etiã minus volumus intelligere. vir. li. j. Geor. cum iam ſacræ deficerent ſyluæ, hoc eſt non ſolum aliæ ſed etiam ſacræ.

Emphraxis latine opilatio, quę ſanguinis & aliorum humorum ebullitionem excitat.

Empyreum latine igneum a πῦρ, quod eſt ignis. Vnde cœlum empyreum.

Empanda veterũ dea, quæ rebus patẽtibus pręeſſe putabatur.

Emperiã

Empirici, pe. cor. dicuntur medici in arte experti. Empiricus experimentator, ab ἐμπειρία, quod eſt experimentum ἔμπειρος expertus, ἐμπειρική ps medicinę ē, q̄ p experientiā curat. Sunt enim, qui medicinam diuidant in empiricen, logicen, & imethodicen. Apollinaris ad Remigium. Ad hoc obortunitas in exemplis, fides in teſtmonijs, proprietas in empiricis, vrbanitas in figuris, virtus in argumētis, pondus in ſenſibus, flumen in verbis, fulmē in clauſulis.

Empidometici qui habent ſub ſe menſuratores qui menſurant hoſpitia & in alto loco ſcribunt nomina eorum q ibi hoſpitari debeant.

Emphonos, penul. pro. latine dicitur canorus, vocalis.

Emplaſtrū, latine fictū, vel iformatū, ex ἐν ꝓpoſitiōe, quę ſignificat in, & πλάττω fingo, ſeu formo. Vnde ex diuerſis rebus cōfingi, & formari cōſueuit, ꝙ nūc vulgo vnguētum dicitur. Id vero ꝙ vulgo emplaſtrum dicitur, a doctis vocatur cataplaſma. Imponūtur emplaſtra vulneribus Malagmata, ſuper integram cutem inijciuntur. Paſtilli aut illinuntur, aut alicui molliori ceratone miſcentur. Sunt & alia horum inter ſe diſcrimina.

Emplaſtratio in arboribus dicitur, cū cortex eximitur inoculationis gratia, vt aptari queat cortex par ex altera arbore. Col. lib. iij. Tertiū cum gēmas cū exiguo cortice in partē ſui delibratam recipit, quā vocant agricolæ, emplaſtrationem. Idem li. vj. Tertiū genus, quo ipſas gemmas, cum exiguo cortice in partē ſui delibratā recipit, vel, vt quidā inoculationem. Idē vſurpauit Emplaſtraturus, cum ait. Delibrato item alteram arborem quam emplaſtraturus es.

Emproſtoton. Vide in dictione Opiſthoton.

Emortualis dies dicitur in quo quis mortuus eſt: ſicut natalis in quo quis natus eſt. Plau. certū eſt mihi hūc emortualem facere ex natali die.

Emopthoici dicuntur qui cruorem ſpuunt.

Emphitheoſis latine melioratio: qa ab initio ſterilia tm̄ p hūc cōtractum concedebant: vt is q acciperet res in meliorem ſtatum reduceret. Hinc Emphitheota.

Emphratta: nauigia tecta a verbo græco ἐμφράττω obthuro E diuerſo Ephratta aperta intectaq; nauigia apud Iurecōſul. ti. de exercitoria actione. Quædam naues onerariæ: quædam emphrattæ.

Empuſa genus larūę & terricula menti dicatum hecatę vno pede in cederis. Vnde & nomen Auctor Euſtathius.

Emungo, is, xi, ctum: nares purgo, ꝙ fit, cum mucus ex his detrahit. Mūgo enim eſt quaſi, mucū ago e naribus. Mucus vero eſt narium humiditas. Hora. per trāſlationē, de Lucilio Emūctæ naris inquit, pro eleganti, & faceto. Emūgere lucernam dicimus lychnum proferre. Quandoq; etiam de pecunijs dicit. Terenti. Emunxi argento ſenes. i. exhauſi. Vnde emunctus exhauſtus & pecunia denudatus. Plau. in Bac. Miſerum me auro eſſe emunctum.

Emunctorium inſtrumentum ad emungendum. Hiero. in Exo. Emunctoria quoq; & vbi ea, quæ emuncta ſunt: extinguuntur, fiant de auro puriſſimo.

Emuſicata: quid ſignificent. Vide in dictione. Amuſſis

E ante N

En, ſignificat ecce: & nominatiuo pariter, & acc̄ō iūgit, vel indicando. vt En priamus, vel exprobrādo, vt En agros, & q̄s bello Troiane petiſti Heſperiam metire iacens. Oratores per nominatiuum frequentius. Cice. En crimen. Eſt & en præpoſitio græca, quæ ſignificat in.

Enantha auis quædam quaſi vitiflora.

Enanthropeſis, pe. cor. Incarnatio hominis dicitur.

Encenia, orū, cū e, diph. Innouatio ab ἐν & καινίζω nouo. Aug. Encenia feſtiuitas erat dedicationis templi. Græce. n. καινὸν dicit nouū. Q ſicūq; enim nouū aliquid fuerit dedicatum Encenia vocantur. Iā & vſus habet hoc verbum, ſi quis noua tunica induatur, encæniare dicitur.

Encauſtes dicitur qui igni adhibito, aliquid fingit, ἀπὸ τοῦ καίω. μικανῶ λέγεται, καὶ ἐγγράφειν.

Encauſtum opus igni pictum. Pli. Figlinum opus encauſto pinxit, latine dicitur inuſtum, hoc genus picturæ primus Nicia in vſum habuit. Hinc ortum: vt vulgus atramentum librarius appellare cœperit encauſtum.

Encauten ſimiliter picturam, inuſtam dicunt. Pliny. picturæ ſuæ inſcripſit encauten.

Encithis, morbus, oculorum, cum in ipſorū angulo tuberculum eſt, quod palpebras parum diduci patitur.

Enchiridion dimi. a manu dictū: quaſi prōptuarium, & qd ad manū ſp hēri debeat ceu in enſe capulus, genus libelli parui: ꝙ manuale latini dicunt, ꝙ ἐν χειρί i. in manu contineri poſſit, quale eſt libellus Augu. q græce enchiridion latine manuale dicitur. Sed & gladiolū, ſeu militarem pugniculum ſignificat. & remi partem illam quam nautæ manu compręhēdunt enchiridion vocari. Iul. Pol. tradit.

Enchiros animal orientis ad magnitudinem tauri: ſimile aliquantulum tauro, ſed ſunt in eo longi crines deſcendētes ad duas ſcapulas. Color eius eſt inter nigrum: & ruffus ad nigredinem declinans: vox quaſi tauri, & cornua multum adintus inflexa: caret dētibus ſuperioribus.

Encliſis, inclinatio, & vnum de accidentibus verbi, quod latini modū dñt. Hinc encliticus inclinatiuū. Vnde enclitice coniunctiones quæ ue, ne, q̄m inclinant ad ſe accentum.

Encyclopedi. pen. pro. alij poeſim heroicam appellant. Alij muſicē, ꝙ muſica omnes cōplectatur diſciplinas. Quod oſtendit Plato. lib. j. de legibus dicens muſicam ſine vniuerſa diſciplina tractari non poſſe. Alij, vt Quin. omnem artem atq; ſcientiam in vnum quaſi corpus bene compactum, & membris pluribus conſtans confluentem encyclopediam dici volunt, quaſi doctrinarum orbes. vt apud Plutar. vbi de muſica ſcribens, inquit. Nō ſolum circa muſicam, verum & circa aliam encyclopediam, ꝙ mens noſtra potentijs intelligendi, circulariter circa ſcibile tanquā circa centra moueatur.

Encliticus, a, um, pe. cor. Vide in dictione Encliſis.

Encyclias. Ariſtoteles in ethicis commentationes intelligit quas Gel. extrarias, hoc eſt exoterias. Martia. Cyclicas, cuiuſmodi: & problematū: ſunt libri: & quæ populare, a Cicero. ac Themiſtio quæſtiones appellantur, ꝙ de rebus oībus, tanq̄ in circulo paſſis quæreretur. Encyclias quoq; doctrinas veteres dicebant, quaſi orbiculares, quoniam connexæ, & coagmentatæ ſunt, vti corpus vnum. Annuum etiam ſtipendium encycliū: dicitur, ꝙ in ſua terga voluatur annus. Alij exponunt encyclium pro pœna.

Encyclios latine dicit orbis doctrinarū oīum, vnde Victu. li. v. Grās agit parētibus ꝙ ſe erudiēdum curauerint encyclio doctrinarum omnium: diſciplina. Sene. quoq; Encyclias liberales artes appellari teſtatur a græcis.

Enchriſta, apud Cel. medicamenta ſunt liquida: q̄ illiniunt.

Encryphia dñr azima ſubcinericia. Ambro. lib. de caym Tenuerunt, & patres: qui coxere cōſperſum, qd extulerant de Ægypto ſubcinericia facientes azima, quę græce encryphia dicuntur, eo, ꝙ abſcondantur in cinere. Aug. Interea conſpergitur ſimilago fiunt Encriphię mactatur vitulus.

Encolpie, vt ait Ariſt. vēti ſunt, q e mari veniunt per ſinus.

Encyon græci dicunt fœtum: & habens verum.

Endelechia per d, vt Ci. li j. Tuſ. ſignificat: continuationē: & perpetē quēdam actum ſiue motionem, qualis in anima cognoſcitur. Endelechiſmos continuata mobilitas.

Entelechia per t, ſignificatur perfectio quędā & cōſumatio.

Enteleches perfectus. Sciēdū tñ vt hermolaus inquit tantas inter d, & t, eſſe germanitatē vt in pleriſq; mutuo ſe impellant ellidātq;. Nam & atraphaxim vocamus herbam quæ adraphaxis ab Hyppocrate dicebatur. Et Entelechiam Ariſtote. per endelechia vſurpat.

Endiadis, figura, cum duo diuerſa nomina in vnaſ conuenientiam iunguntur, & vt apud Virgi. Molemq;, & montes inſuper altos, idē moles montium.

Endromys: idis, veſtis gallica hirſuta: & villi longioris, nomen tñ græcum ſortita: quæ potiſſimū accēdo frigori cō

uenicbat. Iune. Endromydas tyrias, & fœmineus ceroma. Mar. Hanc tibi ſequanicæ pinguem textrias alumnam: Quæ lacedemonium barbara nomen hēt. Sordida ſed gelido non aſpernanda decembri. Dona peregrinam mittimus endromyda. Hanc athletæ poſt curſus certamina induere ſolebant. Dicta endromis: quod, ἐν δρόμῳ hoc eſt in curſu: eam habeant.

Endymion: nomen proprium eius qui primus lunæ curſum inuenit. Appollonius. lib. iiij. argonauticorū. οὐκ ἄρ' ἐγὼ μούνη μετὰ λάτμιον ἄντρον ἀλύσκω οὐδ' οἴη καλῷ περιδαίομαι ἐνδυμίωνι, ſcribunt āt ē mirādā. Theō Lucillus, & Sophocleus interpres Apollōij his vbis ἐν δὲ ταῖς ἠοίαις μεγάλαις λέγεται τὸν ἐνδυμίωνα ἀνενεχθῆναι ὑπὸ διὸς εἰς οὐρανόν ἐρασθέντα δὲ ἥρας εἰδώλῳ παραλογισθῆναι τὸν ἔρωτα νεφέλης καὶ ἐκβληθέντα κατελθεῖν εἰς ᾅδου.

Endeploro, imploro, quod eſt cum quæſtione inclamo, & cum fletu rogo: quod eſt proprie vapulantis.

Enargia pe. pro. grece ἐνάργεια latine euidentia: ſiue repręſentatio illuſtratioue cuꝫ res ita deſcribit̄ vt cerni videatur.

Energia: cum accentu in pe. latine efficacia, ſeu operatio. Hiero. Habet neſcio quid latentis energiæ viuæ vocis actus. Componitur autem παρὰ τοῦ ἐν καὶ ἐργάζομαι καὶ τὸ ἔργον λέγεται, agilitas quædam & operatio interior: quę eſt velut via ac due ad exteriorem corpis actionem.

Eneruo, as, quaſi ſine neruis facio, debilito. Cice. in Cato. Non plane eneruauit ſenectus, non afflixit. Lactan. lib. v. Hæc præſentia terrę bona virtuti contraria ſunt, & vigorem mentis eneruant.

Eneruus, a, um, ſicut eneruis: quaſi ſine neruo: vnde eneruata ſaltatio apud apul. q̄ ſinuoſis flexibus, & corpe plicatili fit.

Enforiæ aues dicuntur regionales. Nam Auium quædam ſunt enforiæ quędam alienigenæ.

Engaddi: in tribu Iudæ, vt ſcribit Hiero. vocatur vſq; hodie vicus pgrandis Iudeoꝝ: iuxta mare mortuum: vnde opobalſamum venit. quas vineas Engaddi Salomon in canticis nominat. Idem alibi Engaddus ager eſt terræ Iudeæ, non tantum vineis, q̄; balſamis florens.

Engonaſis: ſignum in cœlo quod latina ingeniculus vocatur. & eſt hercules qui dextro genu nixu ſiniſtro pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur. Vnde Oui. li. viij. me. Qui medius nixiq; genū ē angueq; tenētis & dr̄ Engōaſis nixu gēu, ἐγγονάζομαι. n. ē flecto genua.

Enhydris enhydridis coluber in aqua viuens.

Enim cāſis cōiunctio: vt Cole pudicitiam: hæc. n. homines vēdicat a ſcelere. Q̄ſiq; eſt copulatiua. Vir. progeniem ſed n. troiāo a ſanguine duci audierat. Quādoq; affirmatiua. Terē. Enim nō ſinā. Iuncta aūt cum vero ponitur p ac Ci. Hic cum alijs ex alia parte. enim vero ferendum aſtu.

Enipeus. pe. pro. fluuius Theſſaliæ, iuxta ques fuit prelium inter Cæſarem: & pompeium. Luc. lib. vij. Sanguine Romano q̄ turbidus ibit Enipeus.

Enitor, pe. pro. a quo enixus. Vide in dictione Nitor.

Enixum aduerbium pro enixe. Ci. Ego illos malos & audaces ſemper enixum contra fortunas: atq; honores huius ordinis omnia feciſſe ſentio.

Eniteo es: pen. cor. vide in niteo.

Enna ciuitas Siciliæ ædito in loco, & vndiq; præcipiti ſita: & a ſyracuſanis condita: quæ vmbilicus Siciliæ dicitur q̄ in medio inſulæ conſtituta ſit. Hæc imminet circumſtātibus campis vbertate, & floribus varietate conſpicuis. In hac templum Cereris fuit vetuſtiſſimum, vbi dea præcipua veneratione colebatur, ad quam propitiandam. xv. viros legatos miſere Romani: De hac vrbe Soli. ſic ſcribit. Campus Ennēſis in floribus ſemper, & omni vernus die. Stra. Intra inſulam eſt Ennamodicis quidem poſſeſſa inquilinis: ſuper colles iacens: in qua ſacra Cereri ædes eſt. Hinc raptam a plutone proſerpinam Cereris filiam dixit antiquitas. Hanc vulgus hodie Annam appellat: vbi qui regis locum tenet ob locī commoditatem totius inſulæ ſolet cōuentum habere. Stepha. biſantius. ἔννα πόλις σικελίας κτίσμα συρακουσίων μετὰ ο. ἔτη συρακουσῶν τὸ πολίτης ἐνναῖος καὶ ἐνναία παρά γεται.

Ennius poeta antiqſſimus apud romanos: Q. Valerio. & C. Manlio cōſulibus natus fertur. Hic Tarentinus ſi euſebio credimus, fuit. At Mela Pomponius ſcribit Rudias apuliæ ſeu calabriæ oppidum ennio due eſſe nobiles. Cui aſtipulatur Sil. cum ait. Miſerunt calabri rudiæ genuere vetuſtæ. Hic centurio in ſardinia ſub torquato militauit & ſuis annalibus bella itala cecinit. Primū Iſis græcis operā dedit: & africanum maiorem mirifice dilexit: a quo multis muneribus donatus eſt. Primus apud latinos hexametrum carmen fecit. Deceſſit articulari morbo poſt. lxx. an. Scripſit in omni poematum genere: ſed annales magis pbati fuere. Lucr. li. j. Ennius vt noſter cecinit q primus amęnam detulit ex helicone perenni flore coronam. Fuit non multo poſt alius ennius Tarētinus qui primus de litteris ſyllabis & metris librum edidit.

Ennam ſignificat etiam ne.

Ennunq̄; ſignificat ecquando.

Ennea gręce latine nouem.

Enneaphonos, pe. pro. habens nouem voces.

Enneacrunos nomen fontis apud athenas a pyſiſtrato conditi a numero ſalientium dictus: quos greci, κρουνοὺς appellant hoc eſt fiſtulas aquę ductuſue: noſtri vero ſaliētes.

Eneaphtōgon chelī apud Mar. legimus. i. q̄ hēbat voces. ix.

Enode, pe. pro. qđ ē planū: ſine nodo. Virg. Enodes trūci p tr̄ſlatio. Amb. li. j. offi. ſtatimq; ipſe quęſtionē enodē reddidit ſubijciens q̄ extinguatur lucerna impiorū. Enodē dixit planā, & manifeſtā: q̄ nullū hēret nodū. i. difficultates.

Enoch. nomē viri in ſacris lrīs q ſignificatur gratia dei.

Enos latine verus hō interpretatur. neminē. n. putāt vere hoiem pter eū q verū deū. & cognoſcat: & pie colat. Alios vero nihil a pecoribus differre arbitrant̄, qa videls veluti beſtiæ ad terrā pni vētri & veneri obediāt: pprie vo enos ſi verbū de verbo latine exprimas obliuiſcētē denotare vr̄ qualis nā rōnalis corpi alligata efficit̄. Q̄ ꝯ. n. vere icorporeū diutnū rōnaleq; ē nō ſolū trāſacta recordat̄: ſꝫ futuro ꝑ pp ſublimitatē ſpectātiōis hs cognitiōes. Q̄ ð aūt carni piūctū ē, q̄ōq; magno corpis pōder pmit̄ ignorātia obliuiōe q̄; inolutū recte iudoꝝ ſmo enos. i. obliuiſcētē appellauit.

Enodo, as. pe. p. q̄ſi ſine nodo facio, vide i dictiōe Nodus.

Enorme dicitur magnum ſine immenſura nimium: eo q̄ normam & menſuram excedat.

Ennoſigeus dictus eſt neptunus, q̄ terram quatiat. Nā ennoquatio. Gea terra.

Enſis gladius: mucro. ſpatha, idem ſignificant. Ab enſis fit diminutiuum, Enſiculus.

Entheca: accipitur pro gaſe repoſitorio. Aug. lib. de vita cleri. Entheci nobis hr̄e non licet. Nō eſt epi ſeruare aurum. Hæc recēſentur in decretis canonicis. xij. q. j. Fulgētius ponit enthecā memoriæ pro theſauro: & cella.

Enthecatum qđ eſt in repoſitorio conditum.

Enteron, latine inteſtinum. Hinc quidam exenterare, pro euiſcerare & inteſtina detrahere.

Enterocela: dr̄ cū inteſtina dilabuntur in ſcrotū. Epiplocele cū omētū: hygrocela, cū in alteꝝ e teſtibus humor cōfluit. Oiſq; has ſpēs nr̄i vocāt herniās: inqt Cel. Ramices vero qui ſequūtur. Porocela: cū ex abſceſſu aliquo circa ſcrotum mā ſubduruit. Sarcocela, cū i ipſo ſcroto cōcreuit caro. Cirſocela cū venæ intumuerunt tunicis teſtiū integris: vel in ipſo ſcroto: vel cū bubonocela dr̄ i inguine. Eſt tn̄: vbi Pli. Enterocelam dixerit ramicem, vt in medicinis cupreſſi.

Enthēſis: pe. cor. latine interpoſitio dicitur.

Entheon: medicamentum a pręſtantia remedij dictum.

Entherione penulti. produ. ſcribitur enim ἐντεριώνη latine medullam ſignificat.

Entole. Latine dicitur præceptum. Augu. ſuper Ioan. ſuper illo verbo. Hoc ē pceptū meū: ſiue dicat̄ pceptū, ſiue mandatū ex vno verbo greco vtrūq; interpretat̄: qđ ē ἐντολή.

Entheus: diuinus & numine afflatus. Entheos latini dicunt fanaticos. Firmicus, erunt enthei vates diuini qui horoſcopum habebūt in prima parte geminoꝝ. Et Enthei pithonici qui apollinis ſpiritu repleti præbebant oracula.

Enthymema pe.cor. & Enthymematum ἐνθύμημα ἀπὸ τοῦ ἐνθυμεῖσθαι qđ eſt mente cōcipere: aīaduertere, cōſiderare: vñ cōmentū, vel cōmētationē. Quin. interpretatur. ꝙ mentis actio omnis: atq; ſententia enthymema nominetur, ſicut docet Cice. in Top. Poniturq; pro argumento ex vno aſſumpto concludente. Hinc Imperfectus ſyllogiſmus dicitur: vt homo eſt ſubſtantia: ergo animal eſt ſubſtātia. Nam vt inquit Ariſto. fit ex vocibus, & ſignis ideſt ex probabilibus: & neceſſarijs propoſitionibus. Iuue. Aut curtum ſermone rotato Torqueat enthymema.

Enucleo, as, aperio, & nucleum extraho. Nucleus vero a nuce deducitur quod tenerum in nuce includitur. Per tranſlationem enucleare ſignificat declarare: & explanare. Enucleate aduerbium: purgate, exquiſite, ac ſine aſperitate: ab eo, ꝙ nucibus ſeparatis a teſtis nucleorum vſus vtilis fit. Ci. lib. quarto Tuſcu. Habes ea, quæ de perturbationibus enucleate diſputant.

Enyo, penul. pro. dea bellone ſeu furor belli. Mar. in primo. Nec te decipiat ratibus naualis enyo.

Enthuſiaſmos afflatus poetica furoris diuinus.

Entoma inſecta habet pe. cor.

E ante O

Eo, is, iui, vel ij, itum, cum omnibus compoſitis, ſignificat iter capio, a græco ἐῶ, quod eſt omitto, quia eundo locū omittimus, in quo eramus. Virg. In triſtis arator. Interdū ire ſignificat venire. Terē. in Adel. Quæſo, vt vna mecum ad matrem virginis eas. Interdum recedere. Aug. lib. ij. cō. Hei mihi, & audeo dicere tacuiſſe te deus meus, cum irem abs te longius. Ire autem in ſentētiam pedibus, eſt alterius ſententiæ non verbo, ſed corpore accedere. Liui. Qui hoc ſentitis in dexteram partem, pedibus tranſite. Quæ maior pars erit, eo ſtabitur conſilio, deinde frequenter omnes in dextram pedibus tranſierunt. Hæc ratio inuenta eſt, ꝙ nōnunꝗ longum eſt audire ſingulos, dum plurimi ſunt, vel duo capita ſententiarum ſunt, vt res expeditiores fiant. Aliquando ne pedibus præ multitudine ad ſententiam ire poſſumus. Ideoq; manu ſententiam ſignificamus. Quod Quintil. intelligit, vbi ait. Manibus, pedibuſq; imus in ſententiam neceſſitatis. Huius verbi futurū indicatiui modi, tam in am, ꝗ; in bo, cū ſuis compoſitis facit, licet Diome. tñ in bo dicat. Aug. Prodiet tanꝗ; ex adipe iniquitas eorū. Sciendum quoq; eſt ꝙ eo cum ſit neutrum, in cōpoſitiōe tamē pleruq; mutat terminationē. vt Adeo, adeor, Obeo, obeor, Intereo, intereor. Subeo, ſubeor. Iuue. Q̄ ſi ſubeuntur proſpera caſtra. Claudius. Pugna acriter commiſſa ac multis vtrinq; interitis. Virg. li. ix. Morte obita, qualis fama eſt volitare figuras. Componit̄ eo, cum ab vt Abeo cum, ad vt Adeo, am vt Ambio, in quo b, interponitur euphoniç cauſa. Ante vt anteo, Con vt coeo, in quo abiicitur n, Contra vt contraeo, Circuꝫ vt circumeo. Ex, vt exeo. In vt ineo. Iter vt itereo. Intro vt itroeo. Ob vt obeo. Per vt pereo, Pro vt prodeo, in quo d, interponitur ſonoritatis gratia. Præ, vt preeo. Præterut preterreo. Re vt redeo. Se vt ſedeo, quaſi ſeorſuꝫ eo. Sub vt ſubeo. Super vt ſuperbio, vbi interponitur b, & e, mutatur in i. Trans vt trāſeo, Venum vt veneno. A ſupino itum itu. fit itus, us: & Itio. Cic. Quid noſter itus, & reditus. Idem. Nam plura de obuiam itione ſimile locuti fueramus.

Eo pro tanto, ſicut & quo, pro quanto ponitur, vt eo magis, quo magis. Saluſti. ſtatuꝫ res geſtas populi Romani carptim vt quæq; memoria digna videbuntur, perſcribere, eo magis, ꝙ mihi a ſpe metu partibus Reipu. animus liber erat. Quandoq; ponitur. Pro ideo, vel propterea. Terē. in Eu. Eo ne es ferox? Et in eadem. Eo ad eaꝫ non admiſſa ſum. Aliquando ſignificat huc, vel vſq; illuc. Liui. lib. ij. Ipſa veſtigia quærentem dominum eo deductura erant. Aliquādo id, vel vſq; ad id, vt apud eundem: quæ ab exiguis profecta initijs eo creuit: vt iam magnitudine laboret ſua. Sic dicimus eo magnitudinis, qđ eſt ad eam magnitudinem. Eo ſapientiæ deuenit. i. ad eam ſapientiam.

Eo venum dictum eſt ab antiquis pro vendor. Gel. ſues aut fœminas ſi ſteriles eſſent veniſſent exedicto ædilium poſſe agi. Maluit compillari ꝗ; venire.

Eouſq; in tantū Val. maxi. lib. j. Natam vitē eouſq; creuiſſe donec ætas cunctas dominationis ſue partis inumbraret.

Eous, prima ſyllaba pro. oriēs dicitur ab ἠῶς, qđ eſt mane, & aurora. At eous, prima cor. a lumine appellatus, ē vnus ex equis ſolis, quaſi lucifer, ac orientalis ꝙ mane aſſurgens orbeꝫ illuminet, ἠὼς enim græce lux dicitur. pro quo nos dicimus eorū. Virg. lib. j. Georg. Aut cum ſole nouo terras irrorat Eous. Et Oui. lib. iiij. met. Modo ſurgis eo temporius coelo modo ſerius incidis vndis.

E ante P

Epaminūdas thebanus vir fuit, honeſto genere natus, patre Polymno, citharizare, & cantare ad chordarū ſonū doctus eſt a Diony. Carmina cantare tibijs ab Olympiadoro. Saltare a Caliphrone, in Phīa pceptoreꝫ habuit Lyſiam pithagoreum. Hic fuit modeſtus, prudens, grauis, peritus belli, fortis manu, animo maximo, adeo veritatis diligēs, vt ne ioco quidem mentiret̄. Vide Plutar. Hic cum apud leutra, Lacedemonios plaga peſtifera adeo affeciſſet, vt ex eo tempore Lacedemoniorū opes corruerint, principatuꝫ græciæ amiſſum vltra reparare nequerint, dicere, ſolebat, orbū ſe, non tñ ſine liberis mori, & ex ſe natā relinquere pugnam leuctricā, hic poſt facinora edita extremo tpe apud Mantineam cum acie inſtructa, & ducis optimi, & militis fortiſſimi officio fungit̄ ſpto agreſti telo percuſſus ictu mortifero, relatuſq; in caſtra ſemianimis reqſiuit a circūſtantibus, ſaluus ne eſſet clypeus. Cuꝫ ſaluū eſſe flentes ſui reſpondiſſent, allatuꝫ veluti ſocium laborū, gloriæq; oſculatus eſt. Iterum quæſiuit eſſent ne fuſi hoſtes? Cumq; id quoq; vt cupiebat audiuiſſet, euelli tum deniq; ſpiculuꝫ iuſſit. Ita multo ſanguine profuſo in lętitia, & in victoria mortuus eſt. Cuius morte Tebanorū vires hebetatæ ſunt, vt nō taꝫ illū amiſiſſe ꝗ; cū illo interijſſe oēs viderent̄. Nam ante Epaminundam Thebani alieno imperio paruerunt poſt interitum eiuſdē in ſeruitutē priſtinā reuoluti ſunt, vt manifeſtū ſit gloriam thebanam, cum illo natam, & cum illo extinctam fuiſſe.

Epacta ab ἐπάγω, quod eſt addo ex ἐπί & ἄγω cōpoſitū.

Epagon, ontis, artemo a nr̄is vocat̄. Trocleæq; id genus eſt. quę in machinis, tertia dicitur. ꝙ & ergeta dicitur a Victruuio. Idq; vernacula ſimplicitas appellat Arganum.

Epanalepſis replicatio, vel repetitio: reaſſumptio ab ἐπί & ἀνά, quę duo ſimul & re, & iterū denotant. atq; λῆψις acceptio. Figura, quæ fit qñ vna dictio in principio verſus ſumpta iterum in fine verſus ponitur. Iuue. Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit.

Epanaphora pe. pro. latine repetitio.

Epanados pe. cor. reditus vel regreſſio: ex ἐπί & ἀνά quæ retro indicāt & ὁδός via, q̄ſi retro poſt viā, vt principatus bonus: non autem bonus, qui in tyrannidē commutatur.

Eparchia puincia. Epchiotes puincialis, epchus pſes puīcię.

Epar vulgꝰ ficatū appellat, latini dn̄t iecur. Aſpirat̄ tñ a pleriſq;. Eſt & dictio gręca. Eſt ēt Epar genus piſcis hoc ē iecur marinū quem & Epaton vocant Ariſt. & oppianus.

Epaphroditus, penul. cor. dicitur venuſtus, iucundus.

Epauxis dici poteſt incrementum.

Epaphus iouis filius qui memphim in Ægypto condidit.

Eparges gręce candida ſignificatur.

Epectaſis pe. cor. latine dici pōt porrectio. Figura, qua in medio dictionis littera, vel ſyllaba interponitur, vt in duperator pro imperator: ex ἐπί ſuper ἐκτείνω extendo.

Epentheſis, pe. cor. Interpoſitio ex ἐπί, & ἐν quæ dicunt inter, & θέσις poſitio: vt religio,

Epeus, penult. produc. Endymionis filij: & Peonis fratris, a quo Epeę ciuitas in græcia ἔπειος hic equum ligneum extruxit: quo Troia perdita eſt. Virg. Et ipſe doli fabricator Epeus.

Ephebus, p. nul. pro. latinę pubes dicatur, ꝙ iam ſit in pube & ad annos pubertatis peruenit, ex ἐπὶ: & hebe pubertas. Iuue. Armenius Zelotes cunctis narratur ephebis. Teren. in An. Nam is poſtquam exceſſit ex ephebis Soſia, liberius viuendi fuit poteſtas: ideſt poſtquam exceſſit ex ea ętate, qua pubem primo emiſit. Declinatur, & hic & hæc ephebis: & hoc ephebe: vt dicatur animus ephebis.

Ephebia, pubertas dicta eſt: ideſt prima ætas adoleſcentiæ. Adoleſcentia vero extrema pueritiæ; inquit Do. Cenſorinus ſeparat ephebos: ab exephebis, tanq; ephebi dicantur in. xvj. ætatis anno. Exphebi vltra illud tempus appellantur. Inde ephebeum dictum paleſtre membrum: in quo ephebi exercentur: de quo Victru. lib. v. ſic inquit. In duplici porticu collocentur hæc membra ephebæum in medio. Hoc autem eſt exedra ampliſſima, In libro ſecũdo macha. Ephebia fœ. genere, dicitur: vbi ſcriptum eſt. Super hoc promittebat, & alia talenta centum quinquaginta ſi poteſtati eius concederetur gymnaſium: & ephebiam ſibi conſtituere. Et paulopoſt. Etenim auſus eſt ſub ipſa arce gymnaſium: gymnaſium conſtituere: & optimos quoſq; ephe borum in lupanaribus imponere, quæ ἐπὶ καὶ ἥβη διὰ τῆς ἑλληνίας.

Ephigeſis, penul. correp. græce ἐφήγεσις, latinę expoſitio prioris dicti.

Ephemeris, penul. correp. liber, in quo res geſte per ſingulos dies ſcribuntur. Latinę acta diurna: & diarius dicitur. ἐφημερὶς εἶδος quottidian': ab ἐπὶ, & μέραν dies mos fuit romanis: vt ſinguli rerum ſuarum tabulam conficerent. Vnde Iuuena. accipit ꝓ libro: in quo diurnales diuinationes erant, cum ait. In cuius manibus ceu pinguia ſuccina tritas cernis ephemeridas. Propertius vero pro libro fęneratoris: in quo ſummas pecunię mutuaticæ, fęneratęq; perſcribit, & ratiunculam per ſingulos dies expenſi, acceptiq; ſubducit: & lucra, damnaq; computat. Dicit enim: me miſerum his aliquis rationes ſcribit auari, & ponit duras inter ephemeridas. Sene. vocat id genus librorum Kalẽdariũ libro de beneficijs. Nemo beneficia in kalendario ſcribit. Et alibi. Kalendarium verſat, fit ex dño procurator.

Ephemerinos, penul. febris, vnius diei eſt. Amphemerinus vero quottidiana eſt, & ex humoribus corruptis: pręſertim pituita coaleſcit.

Ephemerõ animal ortum, apud Hippanem fluuium: apud Boſphorum Ariſto. lib. v. animalium. A vita nomen hẽt: quoniam die vno dumtaxat viuit. Habet quattuor pedes & totidem pinnas.

Epheſus, pe. cor. vrbs Ioniæ, ſeu Lydiæ celeberrimo dianę templo: clara: ab Amazonibus condita. Hoc templum ducentis viginti annis a tota Aſia factum fuit in ſolo paluſtri, ne terræmotus ſentiret. In eo centum vigintiſeptem colũnæ fuerunt a ſingulis regibus factæ, ſexaginta pedum altitudine, inter quas triginta ſex cælatæ fuerunt miro artificio. Hæc ciuitas nauale, & portum habuit: & loci opportunitate multum creuit: & maximus citerioris Aſiæ emporium fuit. Ex Epheſo Heraclitus cognomento Scotinus fuit: & Hermodorus, qui propter excellentiam ingenij: & doctrinam: & quia frugi erat in exilium miſſus fuit. Hyponax poeta: & Parrhaſius pictor, & Apelles: & Alexander orator: & Theodotion iudæus: qui ſacram ſcripturam interpretatus eſt.

Ephelis, pe. pro. Nam ſcribitur ἐφηλις, eſt aſpredo quædã cutis mali odoris in facie quemadmodum & vari.

Epheſtius: latine domeſticus, familiaris dicitur.

Epheſtris, idis, a græcis dr̃ veſtis, q̃ armatis ſuperinduitur.

Ephi, ẽ mẽſura triũ modiorũ de: qua fit mẽtio i ſacris lr̃is.

Epheſtiades inſulę quæ a latinis Vulcaniæ, & Æoliæ, ꝙ Eolus. illacis temporibus illic regnauerit. De quibus i dictione Æolus.

Ephippia equorum ornamenta ἀπὸ τοῦ ἐπὶ, καὶ ἵππου græci equum dicunt, proprie tegmina, ſeu ſtragula, quibus equi ſternuntur, vel ſellæ equis ad inſidendum impoſitæ. Ca. Mihi puero modica fuit vna tunica, i. toga ſine faſceis calciamenti, equus ſine ephippio. Hinc equites ephippiati qui ephippia habent in equis. Cæ. non eorũ moribus turpius, aut inertius habetur, q̃; ephippijs vti itaq; ad quẽuis numerum ephippiatorum, q̃uis pauci adire audent. Equi ſine ephippijs deſultorij dicuntur, ꝙ ex his facile deſiliant. Et equi ephippiati, quibus ſellæ imponuntur, propter molliorem vecturam. Generaliter autem omnia, quæ mulis, equis, aſiniſue inſternuntur ſtrata dixere, & equos ſtratos, ac inſtratos eis ornatos. Vide in dictione Strata.

Ephialtes a noſtris dicitur incubus.

Ephyra, æ, ſeu ephyre es, pe. cor. vrbs Achaię quæ nunc Corinthus dicit. Luc. li. vj. Aut Pelopis latis Ephyrẽ abrumpere regnis. sic dicta ab Ephyra Oceani filia. Hinc ephyreus, a, um. Proper. Non ita cõplebant Ephyreæ laidos ædes. Luc. lib. vj. Inſedit caſtris, Ephyreaq; mœnia ſeruat. Nam Virg. Ephyreia æra pro chorinthijs dixit lib. ij. Ge.

Ephyræ, arum, nomen vrbium in teſſalia. Epiro Arcadia in campania Teſprotis, Ætolis, & pheredis, a quibus Ephyri populi vocantur.

Ephod dictio hebrea, qua ſignificatur ſuperumerale pontificis veſtimentum.

Ephodius, ſiue ephodion, viaticum, quod itineris cauſa paratum eſt quaſi ἐπὶ ἐν τῇ ὁδῷ.

Ephorus, pe. cor. nomen proprium hiſtoricĩ Cumani & latine ſuper inſpector, pręſes præfectus epiſcopus, ab ἐπὶ & ὁράω. aſpicio. Vnde. Ephori prouiſores prouidebant. n. rebus quæ reges faciebant, & eas pro arbitrio ſuo vel laudabant vel refellebant. Quo vocabulo Cic. vtitur pro quodam lacedęmoniorum magiſtratu. Erant enim ephori qui vicem regum gerebant, iuſq; dicebant cum reges bello implicati eſſent. Nam vt Plutar. in Cleomenis vita inq̃t prius duo reges regnabant qui quoſdam ſeniores ad conſultandum adhibebant. Inde reges cum diu abeſſent quoſdam examicorum numero elegerunt qui domi apud ciues vices gerentes ephori ſunt appellati miniſtri regum. Hi a Theopompo ſic appoſiti regibus ſunt vt apud Romanos conſulibus, tribuni. Vt enim a conſulibus ad tribunos prouocare ſe quiſq; poterat, ſic lacedæmones a regibus ad ephoros. Satis conſtat ab ephoris reges electos alios fuiſſe, alios interemptos. Olim pro miniſtris regum fuerunt: paulatim deinde omnem potentiam in ſe transferentens ad id licẽtiæ peruenerunt, vt ſenſim a rege magiſtratum proprium conſtituerint nomine Ephoriam.

Ephoria tutela: & lacedemonium, magiſtratus ab ephoris conſtitutus.

Epi præpoſitio græca, quæ quandoq; ad quãdoq; in, quãdoq; ad verſus: vel contra, quandoq; ſupra ſignificat.

Epialos genus febris, ex pituita frigida, ſed vitrea, putrefactaq; nomen dedit ei placida pelacia ponti ſubdola, quas græci ἅλς ἀλὸς ἠπίοιτα: quoniam agitatum ex trãquillo difficillimus efficitur; vel ἀπὸ τοῦ ἠπίως ἀλεαίνειν: quia blande, ac modice calfaciat.

Epibatę, ſunt bellatores in re nautica Hircius in commen. belli Alexandrini. Capta eſt vna hoſtium quadriremis, depręſſa eſt altera, alteraq; perturbata, deinde omnes epibatis nudatæ. Idem in com. belli Aphrici. Remigum partes ex claſſe Gallorum, Rhodiorum epibatarum armata Viruuius cũ artemiſiæ cum eſſet renunciatum in eo portu abſtruxam eſſe claſſem celladis remigibus & epibatis cõparatis & reliquos ciues in muros eſſe iuſſit ἐπιβάτης tamen proprie aſcenſor dicit. ἀπὸ τοῦ ῥήματος βαίνω

Epibathra, æ penultima producta ſcala nautica.

Epicharida, penult. correpta genus nauiculæ.

Epicheremata, argumentationes ſunt, quæ nonnulli rationes appellauerunt Cicero ratiocinatiua epicherema ἀπὸ τοῦ.

τοῦ ἐπιχειρεῖν: hoc eſt ab aggrediendo ſiue conando. Hie. ad Auguſt. Ego ſimpliciter fateor dignatiōi tuæ, licet ſtilus, & ἐπιχειρήματα tua mihi viderent, tamen nō te mere exemplaribus litterarum credendum putaui.

Epicœnō, latinę cōmune, promiſcuus, ex ἐπὶ καὶ κοινὸν, quod eſt commune intereſt autem inter genus commune & epicœnon, quia in genere communi, & homines ſunt, & pecora, in epicœno pecora tantum. Et in genere communi ambo articuli ſunt. Hic & hæc cum nomine communicant, vt hic, & hæc canis. Epicœnon autem cum articulo vno maſculino communicant nomen fœmininum, vt hic paſſer: ſub quo intelligitur fœmina. Et ſub neutro intelligitur fœmina: vt hoc pecus, vt Virg. Lenta ſalix fœto pecori: id eſt grauido.

Epicarmus: nomen philoſophi Siculi eruditione præcellentis: & acumine ingenij præditi. Cuius mentionem facit. Cice. li. j. Tuſcu. q. Suidas ἐπίχαρμος τιτύρου ἢ χείμαρρου καὶ σικυώνιος, ὃς εὗρε τὴν κωμῳδίαν καὶ τελοις τᾶ. Hic elegantiſſimus comœdiarum ſcriptor iocoſus & facetus quē Plau. imitatus eſt: vnde Hora. plautus ad exemplum ſiculi properare epicarmi.

Epiſtrophea, & ſtrophea nominant græci primam ceruicis ex ſeptem vertebram, quā Hyppocrates adonta vocat.

Epicurus, penul. pro. nomen philoſophi voluptarij. A quo dicta eſt ſecta Epicureorum, qui ſummum bonum in voluptate collocant. De quibus Sidonius. Aſt epicureos eliminat vndiq; virtus. Hic fuit Athenienſis pago Gargettius hortorum magiſter. Vnde a Papinio in ſyluis dicitur. Mallet deſerto ſenior Gargettius horto. Hic neoclis athenienſis filius maieſtati deorum detrahere conatur nec aliquid & non eme fieri aſſerit: ac ſemper vniuerſum ſic ſe habuiſſe: neq; aliquid noui fieri præter id quod tempore infinito iam factum eſt, corpuſq; eſſe vniuerſum non ſolum immutabile verum etiam infinitum finem bonorum voluptatem ſtatuit ſcribitur græce cum ου diph. ἐπίκουρος ἀπὸ τοῦ ἐπικουρεῖν.

Epichriſta apud Galenum in eundem fere vſum accipiunt quo circūlitiones q̄s Dioſc. περιχρίσματα καλλίβλεφαρα appellant a circūlinendo quod eſt expolire. Nam & in pictura circūlitionem vocat ipſe cuius operibus iam perfectis manus quædam ſalutatrix admouetur vltima.

Epicheia latinę equitas dicitur.

Epictetus, penul. pro. nomen philoſophi ſtoici: qui ex Hieropoli Phrigiæ vrbe originem ducens. Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari ſeruiuit. Atq; ad Marci. vſq; Antonini tempora peruenit. Domitiano autem imperante eius dominatu offenſus. Roma Hieropolim migrauit, ratus verum eſſe, quod eſt tragicum: patriam eſſe cuiuſq;: vbi quis recte ageret. Tanta vero apud omnes homines eius vitæ admiratio extitit: vt Lucianus ſyrus Epicteti lucernam fictilem, tribus drachamarum milibus: ob eius auctoritatem: veniſſe tradat. Hic Enchiridiō, ſcripſit, opus vtile, quod angelus Poli. nuper latinum fecit.

Epicrocum, penul. cor. genus veſtimenti croceo colore infectum: cuius meminit Varro.

Epichiſis vaſis genus ab epicheo quod ſignificat in fundo ergo infundibulum a nobis eſt dictum.

Epicnomus, recognitor. Nam epicnoſis recognitio dicitur.

Epicedion Carmen, quod dicitur cadauere nondum ſepulto: epitaphion poſt completam ſepulturam.

Epidamnus: ciuitas ſicilie proxima tarento, ab Epidamno rege barbarorum. Sed Romani coloniam deducentes: vt inquit Pli. Dyrachium dicere maluerunt, propter inauſpicatum nomen Epidamni: tanquam a damno dicatur. Epidamnum: ad quod alluſit Plau. in Mech. cum ait. Ne mihi damnum in Epidamno duas: tanquam nomen inditum ſit Epidamno: q illuc nemo ſine damno diuertatur. De hac Luca. lib. x. Ad campos Epidamne tuos. Apianus ſic habet. Epidamnus rex vrbem condidit: quæ ab ipſo nomen aſſumpſit. Huius ex filia nepos Dyrrhachus portum vrbi adiecit quod dyrrhachium appellatur. Hæc nunc ſegeſta dicitur q̄; videtur Æneas cōdidiſſe præpoſito, ibi egeſto qui eam, egeſtam nominauit, ſed præpoſita eſt ei litteras ne obſceno appellaretur nomine.

Epidaphne duæ dictiones, quaſi ad daphnem, locus in ſiria, de quo Stra. in Seleucide Syriæ quattuor inſignia ſunt oppida: ob id & Tetrapolis dicta regio Antiochia. Epidaphne cognominata, Eſt autem Daphne antiochenſibus vicinum: & amœnitate inclytum nomen octaginta ſtadiorum ambitu, quo loco Antiochenſium conuentus agitabatur. Dictum a Daphne Ladonis filia Iul. Capi. Verius poſteaq; in Syriam venit in delicijs apud Antiochiam, & Daphnem vixit. Ammianus Tunc apud daphnes amœnum illud: & ambitioſum Antiochiæ ſuburbanum.

Epidaurus, ciuitas in Peloponneſo. vt Ptol. inquit, a Strabo. Epidaura dicta. Pliny. Epidaurum oppidum Æſculapij templo celeberrimum. Hoc etiam nomine dicta fuit inſula iuxta Dalmatiam in Illyrico mari ſita. De qua Luc. lib. ij. Illyris Ionias vergens Epidaurus in vndas.

Epidromes, pe. pro. dicuntur funes, quibus retia tenduntur circa ſummam: & imam partes, q in his retia diſcurrant. ἐπὶ enim ſignificat in δρομῶ curro. Quidam accipiunt pro anulis: quibus cortina chorbæ appendit. Alij Epidromon vocant velum quod in puppi panditur, quod nautæ meſanam vocant. Sunt. n. tria genera velorum, Dolon. Acation Epidromon.

Epidicticon dicitur demonſtratiuum. Nā ἐπιδείκνυμι oſtēdo ac demonſtro ſignificat.

Epigamia, æ, connubium affinitas, cum alijs gentibus.

Epigenes pe. cor. nomen philoſophi Biſantini.

Epigoni dicti ſunt auctores ſecundi belli Tebani quaſi fœtus illorum, qui primum confecerant bellum, græce enī ἐπιγονὴ fetus appellatur, & qui poſt gignitur. Inde Euripides tragicus, tragædiam, hoc argumento compoſitam, epigonos inſcripſit: quæ agi expoſcebat voce magna ſcænicorum, & ſonora. Ob hoc dixit Cice. lib. j. offi. Quod hyſtriones voce freti agunt Epigonos, Medeamq;, Erant qui exiſtimant Epigonos apud Stra. eſſe populos, a quibus, fabulæ nomen inditum ſit, cum epigoni dicti ſint generali vocabulo, omnes illi, qui ex diuerſis populis conflati, finibellum Tebanus duce Alcmeone confecerunt, quaſi poſt geniti, & filij illorum qui in primo bello ad Thebas mortem oppetierant. Nam ex Statij lectione conſtat bellum Thebanum, & nomina ducum, qui in eo bello occubuerunt. Quorum filij, vt mortem parentum vlciſcerentur, cōmuni conſilio contra Thebanos iterum arma mouerunt, qui acceperant reſponſum ab Apolline eam ſe ciuitatem expugnaturos, ſi alcmeonem Amphiarai filiū imperatorem rei bellice feciſſent, Igitur Alcmeon exercitu ex græcis collecto, contra Thebas duxit copias, acerrimeq; commiſſa pugna potitus eſt victoria, & Thebæ, captæ, ac dirutæ ſunt. Epigoni etiam dicti ſunt ſucceſſores Macedonum veteranorum, qui ſub Alexandro magno, ex aſiaticis fœminis ſobolem ſuſceperunt. Quæ ſoboles, vt hyſtorici memorant nomen habuit Epigoni. qui in caſtris nati in armis educati a paruula ætate periculis exercitati, laboribus durati, prorſus in victi extiterunt.

Epigramma, atis, ſeu epigramatum, ad. dicitur inſcriptio, vel ſuſcriptio, ab ἐπὶ. ſupra, γράμμα littera, vel ſcriptio. Hinc epigrammatarius, & epigrammatiſta pro eo, qui grāmata componit.

Epigraphe, penultima correpta titulus, Iſcriptio, cenſus, id eſt dinumeratio, ciuium luſtrum.

Epigryphus penul. cor. dicitur, qui habet aduncum naſum.

Epigloſſis: ſiue epiglottis idis, lingula intercibalem & ſpiritualem fiſtulam, quæ inter edendum bibendumq; aperit canaliculam ſpiritalem ne cibus potuſue in alterum deerret tramitem & hominem torqueat.

Ephilepſia, ἐπιληψία cū accentu in pe. latinę correptio, ſeu apprēſio dicitur. Morbus eſt, ſic dictus, q mentem appre/

dens, corpus pariter poſſideat ex melancolico humore. Cō trahuntur enim nerui ex hoc morbo. Dicitur & morbus caducus, Vulgus appellat lunaticum. Idem. Comitialis ap pellatur eo, q̄ ſi cui q̄; in comitijs contigiſſe depręhenſum fuiſſet, dimittebantur comitia. Sunt etiam huius morbi alia nomina: de quibus in dictione Comitialis.

Epilepticus: qui ex Epilepſia laborat.

Epilogus, penul. cor. latinę concluſio. Nam, quas nos cōclu ſiones dicimus, gręci epilogos appellant, ab ἐπὶ, quæ di minutionem hic denotat: & λόγος ſermo. Epilogus eſt pars nouiſſima orationis, quā quidam cumulum, quidã per orationem vocant. Rhetorici tripartitum epilogum fa ciunt, conſtantem ex numeratione, amplificatione, & cō miſeratione. Per enumerationem fit rerum repetitio, quæ græce dicitur anacephaleoſis. i. recapitulatio. Per amplifica tionem concitantur animi auditorum. Per cōmiſeratiōnē flectuntur ad miſericordiam.

Epilogiſmus, cogitatio, computus.

Epimacus, penultima correpta nomen proprium viri, & la tinę facilis expugnatu dicitur.

Epimenides, pe. cor. nomen philoſophi Cretenſis contem poranei pythagorę, qui multa, & verſu, & proſa ſcripſit, vi xitq; annis. clxxix. vel ſm aliquos. cciiij. Vide Laer.

Epimendium, vt Plu. ſcribit eſt tertius bulbi genus, cibis gra tum, anguſtius folio, minuſq; aſpero.

Epimone, penul. cor. latinę perſeuerantia. Figura, quando ad maiorem certitudinem, in eadem dictione perſeuera tur, vt apud Virg. Sic ſic iuuat ire per vmbras. Hæc etiam epiſeuſis vocatur.

Epimythion nominatur in fabulis Eſopi particula nouiſſi ma qua vtilitas ipſius fabulæ declaratur, quod noſtri affa bulationem interpretantur.

Epinyctides puſtulę minutę ſeu vari dicti a nocte ĩ qua ma xime proueniunt. Iul. pol. Epinyctis puſtula, ſubliuida mo dice humeſcens & plena ſanguinis in tibijs & pedibus.

Epinicia, orum, græci vocant premium, & celebritates: pro parta victoria, ἐπινίκιος ἐπὶ καὶ νικᾶ ὠδὴν παρά γε ται καὶ νικητιος. Victorialis. Hiero. libro. ij. machabe. Et cum epinicia ageret in Hieroſolymis: ideſt ſolemnitates de victorijs. Sueto. vero accipit, pro carminibus ac laudatio nibus compoſitis: cum in Nerone ſcri. ſequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia, quæ iam nunc ſibi com poni oporteret.

Epiphania græce apparitio, ſeu manifeſtatio latinę dicitur: φαίνω enim manifeſto. Hiero. Dies epiphaniorum græco ſermone ſic vocatur. Quod enim, apud nos apparitiones vel oſtenſionem dicimus: græci epiphaniam vocant. Hoc autem ideo quia dominus noſter hodie ſaluator apparuit in tenebris. Licet enim olim natus eſſet ex Maria: & trigin ta annorum expleſſet ætatem tamen ignorabatur a mun do, eo tempore cognitus eſt, quo ad Ioannem Bap. vt in Iordane baptizaretur: aduenit: & vox de cœlo patris into nantis audita eſt. Hic eſt filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui. Quem pater de cœlis monſtrauerat voce, hunc ſpiritus ſanctus verſus in columbam, & ſuper caput illius ſedens: tactu quoq; ipſo voluit demonſtrare, ne quis alius dei filius putaretur ex populo. Epiphania quoq; vo catur, cum latitudo menſuratur, cum longitudine. Vide in dictione Grame.

Epiphanes, penul. produ. latinę illuſtris. ἐπὶ ſuper φανος clarus. Vnde Antiochus epiphanes: ideſt illuſtris ac fama celebratus qui fuit crudeliſſimus omnium tyrannorum.

Epiphora penul. cor. morbus oculorum: quē vulgo lachry mam latini grauedinem vocant: cū deſcenſus humori ocu los: & nares angit. ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν, hoc eſt ab inferē do. Pliny. Caro peponum epiphoris oculorum: & dolori bus prodeſt. Colu. libro ſeptimo de maguderi. Eadem ra dix contuſa & cum oleo lentiſci inuncta vitium expurgat: epi[illegible] [illegible]m ſupprimit, polenta conſperſa mulſa aqua dici [illegible] & de alijs membris. Pliny. Teſtium vero epiphoris cu[illegible]

ramis laurę teneræ adeo peculiaris eſt.

Epirhedium, rheda, compoſitum nomen, ex Græco, & Gal lico. ἐπὶ: & rheda gallicum, latini epirhedum dixerunt. Iuue. Triſtiq; trahunt epirhedia collo.

Epirus, penul. pro. continens dicitur, hoc eſt firma terra: re gio: q̄ Moloſſa dicta eſt, & a Chaone Heleni fratre, Chao nia, nunc vero Albania vocatur. Terminatur Epirus a ſe ptentrione Macedonia: ab oriente Achaia: ab occidente Io nio mari. In ea ſunt ciuitates Nicopolis, & ambracia. Hic Epirota, qui ſunt ex Epiro.

Epiodium: ſeu Epicedium: canticum: quod dicitur cadaueri nondum ſepulto, alio nomine nęnia dicitur ex ἐπὶ ſuper & ᾠδὴ canticum.

Epiſcopus, penul. cor. græcum, inde dictum: q̄ ille, qui præ ficitur ſuperintendit: curā eorū gerens ἐπὶ ſuper, σκοπὸς intentio ſpeculatio conſideratio. Nam ideo altior locus po ſitus eſt epiſcopis: vt ipſi ſuperintendant & tanq̄ cuſto diant populū. Ergo ἐπισκοπεῖν, latinę ſupintendere poſ ſumus dicere: vt intelligat: non ſeipſum, qui præeſſe dilexe rit: non prodeſſe. Apud latinos dicitur inſpectio: ſpecula tor: cuſtos: conſultatorq; & vltor, ac propoſiti compos. Et apud Homerum eodem epiſcopum eſſe nomine regemq; appellatum eſſe nouimus ſcribit ſe per epiſcopum a pom peo deſtinatum eſſe oræ campanæ: & maritimæ in prin cipio ciuilis belli. i. exploratorem ſpeculatoremq;. Et pro prie dicitur: qui pręeſt pani cæteriſq; venalibus rebus, ciui tatibus: ob quotidianum victum, neceſſarijs, eps dicitur.

Epiſcopium ſublimctiuum epiſcopi habitatio dicitur.

Epiſcopatus, us, ipſius epi officium dignitaſue.

Epiſcopaliter, ſignificat int nte. Augu. libro quinto con. Su ſcepit me paterne ille homo dei & peregrinationem meā ſatis epiſcopaliter dilexit.

Epiſcopius, a um, ponitur per exploratorio. Ci. ad atticum conſcendi in phaſellum epiſcopiū. i. nauem exploratoriam.

Epiſpaſtica medicamenta quæ pertinent ad vlcus purgan dum, puſq; extrahendum.

Epiſtola: ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν. quod eſt mittere. quia ad abſentes mittitur. Hinc epiſtolare, quod ad epiſtolam per tinet. Hie. Neq; enim epiſtolaris anguſtiam euagari lon gius patiebatur. Libanius autem in libello epiſtolandi: ἀριστα δ᾽ αὐτὶς συνηθει κὴ πισειλαι ἔγνοί ητίες ἐπι σολὴ καὶ τί λε γειν ἐν αὐτῇ δεῖ μιςῆ ἐσ ὅσα προσα γορίας διαιρεῖται, ἐπισολή μεν οὖν ἐστὶν ὁμιλία ἐγ γράμματος ἀπόντος πρὸς ἀπόντα γινομένη καὶ κρεδνω σκοπὸν ἐκπληροῦσα ἐρεῖ δέ τις ἐν αὐτῇ ὡς παρὼν παρόντι πρὸς ἅπαντα διαιρεῖται δὲ εἰς συχ νὰ ρ τε καὶ πεπεσμένας προσηγορίας. Ammonius au tem ait epiſtolam dici a στέλλω nauigo. Inde στόλος claſſis nauigans in aliquam expeditionem. Inde ἐπισολή, quaſi claſſicula commiſſa contra aliquem, quæ quoniam ſolet afferre litteras: & noua. Ideo per quādam ſimilitudinem dicunt mittam dicunt. Mittam epiſtolam quaſi claſſiculã ferentem noua.

Epiſtilium: capitellum: quod ſuper columnam ponitur, ſeu podius traps quæ ſuper colūnas ponitur, auctor feſtus.

Epiſtates. græce dicitur: qui a nobis villicus, procuratorq; ac præpoſitus rei faciendæ vocatur.

Epiſtolium. parua epſa. Catul. Conſcriptum hoc lachrymis mittit epiſtoliū. Et quia ſtello non modo mitto ſignificat, ſed etiam orno, inde ſtola corporis ornamentum.

Epiſtomium dicitur in fontibus manu fabrefactis: in qui bus ſunt fiſtulæ plures aquā tranſmittentes, Sene. ad Lucil. Niſi aquam argentea epiſtomia effuderint, & adhuc ple beias fiſtulas eloquor. Varro. libro tertio. de re ruſti. Cum & aqua calida, & frigida: ex orbe ligneo; menſaq; quam dixi in pri mis radijs eſſe epiſtomijs verſis ad vnum quęq; factum ſic, vt fluat in conuiuam.

Epiſchidion apud Vitr. accipitur: pro cuneo.

Epiſynalipha. conglutinatio duarum ſyllabarum in vnam quod in diphthongo: & ſynæreſi fieri contingit. Nam

συναλιφη, conluctatio dicitur.

Epithaphium, latie ſupra ſepulchrū. ταφος, n. ſepulchrum, & ſumitur pro laude poſt ſepulturam: Eſt enim elogium, qđ in ſepulchris marmoreis inciſum videmus completa ſeplutura, Accipitur, & ꝑ titulo: & pro oratione funebri.

Epithalamium ſacer hymnus: qui in ſponſalicijs canitur.

Epiteſis, penul. cor. impoſitio, impoſtura, aggreſſus.

Epithetes, modeſtus, impoſtor: fundator.

Epitheton, penul. cor. a Quin. dicitur appoſitū, ab alijs adiectiuum, ab ἐπὶ quod ſignificat in: & τιθήμι quaſi impoſitum. Epitheta tribus de cauſis noibus adduntur. Diſcretionis, vt phrigię molimur mōtib⁹. Idē. Proprietatis: vt terribili ſpexū: ſetaq;, & dētib⁹ atris. Ornatus vt alma. Venus.

Epithome, es, pe. cor. breuiarium, vel inciſio dicitur, & cōpendium, ab ἐπὶ ſuper, & τομή, inciſio, vel interfectum.

Epitogium, genus palli, quod ſupra togam ferebatur. Cōpoſitum nomen ex græco, & latino.

Epithinia, pe. pro. dici poteſt ſup impoſitū, operculū, θημα poſitū dicit, quicquid alicui, rei imponit, ex quo, & medicamēta, quę ad refrigerādū cor iponūt Epithimata, dicūt.

Epithymia, ę, cum accentu in pe. latinę dicitur concupiſcentia deſiderium, vaporatio ſacrorum.

Epityrum pe. cor. cibus quo frequentius ſicilia quam Italia vſa eſt. Plau. in mili. Si vnum epityrum edam apud illum eſuriens. Dictum epityrum a Caſeo, ex quo fit id cibi genus perinde ac caſeatū ſit. τυρος enim caſeus dicitur. A pđ Col. lib. xij. Epithyrum vocatur genus conditurę ex oliuis fractis concinnatum, quod quidam pithyrum dicere maluerunt. Nam πιθυρις oliua dicitur.

Epitragus, pe. c. genus piſcis ab hirci ſterilitate ſic appellatus.

Epitrope, penul. corre. latinę procuratio & tutela, Epitropas procurator.

Epitrapesia dicuntur generaliter menſis apta, quæ ſunt vaſcula, & potoria, & eſcaria, ab ἐπὶ. & trapeza menſa.

Epitritus, pe. cor. pes ex quattuor ſyllabis conſtans, quarum vna ſemper ab alijs tribus diſcrepat, primus conſtat ex iābo, & ſpondeo, ideſt ex prima breui, & tribus lōgis, vt ſacerdotes. Secundus ex trocheo, & ſpondeo. i. ex ſecūda breui, alijs longis, vt conditores. Tertius ex ſpondeo, & iambo. i. ex tertia breui, alijs longis, vt hæreditas. Quartus ex ſpondeo, & trochæo, ideſt ex quarta breui, cæteris longis, vt Celeſtinus. Et epitritus eſt qui habet totum aliquem numerum & euſdem partem tertiā, vt quattuor ad tres. duodecim ad nouem. xl. ad triginta.

Epitrocismos, verborum ſuper ſeinuicem effuſio, vel ſupermenſio, quæ fit aduerſarij turbandi cauſa.

Epiceuxis latine cōbinatio. Figura, cū dictio in verſu abſq; medio aliarum cōbinatur. Vir. Me me ad ſum qui feci.

Epopteia ἐποπτεία latine dicitur iſpectio: mediatioq; in qua voce poſſis, & ſpectacula accipere qñquidem ipſas ſpeculas gręci ἐπωπὰς & ἐπωπίδας. vocāt, ab epopda ſiue a verbo ἐποπτεύειν. Dicuntur etiam epoptę inter myſtas Eephori quoqs dicti: quoniam poſt annum quā iniciati eſſent admitterentur ad ſpectandum ſacra.

Eporhedicæ, a gallis dicūtur, boni equorū domitores: vnde vrbi eporhedię inditum nomen.

Epos carmen heroicum diuinarum rerum, & heroicarum, humanarumqs compręhenſio. Mar. Scribamus epodos, cepiſti ſcribere, ceſſi, Æmula ne ſtarent carent carmina noſtra tuis. Compoſitum cum ᾠδή: qui & cantus apud nos dicitur. Epodus quaſi carminis cantus. Et inde epod on diminutiuum. i. paruum carmē: quod a lyricis clauſula breuis dicitur: quaſi preciſos verſus integris ſubijciat vt apud Hor. Beatus ille: qui procul negocijs. Deinde ſequitur preciſus, vt priſca gēs mortaliū & ſic deinceps alterni quibus aliqua pars deeſt, & ſunt ipſis pręcedentibus ſimiles.

Epulæ ab opulentia, ſiue ab edendo: quaſi edipulæ ſunt cibi miniſterio hominum, in noſtrum vſum comparati. Epulum vero ſignificat ſolemniores: & proprie publicum cōuiuium, in propatulo ciuibus exhibitum, ſiue in dedicatione templi: ſiue in triūpho ſiue in funere: ſiue ludorum cauſa quale imperatores apud romanos, & quale factum eſſe conſtat a pluribus: qui teſtamento legauerunt epulum quotannis ad ſepulchrum: roſis. & varijs reſperſum odoribus: pro hæreditatum facultatibus: exibendum. Iuue. Vñ æpulum poſſis centum dare pythagoreis. Sed confunduntur qñq;. Nam epulum pro priuato conuiuio inuenitur: & epulæ pro conuiuio. in cōmuni. Cice. Pro. L. plan. Sepulchrum. L. Catiline floribus ornatum, hominū audaciſſimorū, ac domeſticorū hoſtiū ꝯuētu, epuliſqs celebratū eſt.

Epulari eſt in conuiuio eſſe, ſeu conuiuari. Liui. libro xxv. Vulgo apertis ianuis in propatulo epulati ſunt. Conſtruit qñqs cū accuſatiuo, quaſi pro comedo. Amb. Nō ſtatim, inquit, epulamur omnia, neqs, potamus, omnia.

Epulones, dicti ſunt conuiuæ: & conuictores. Vnde & cœpulones qui ſimul epulant. Antiqui Epulonos dicebant quos nunc epulones, & ſignificabantur ij qui habebant poteſtatem indicendi epulas Ioui cæteriſqs dijs. Pontifices vt inquit Cice. lib. iij. de ora. tres viros epulones eſſe voluerunt a quibus fieret ludorum epulare ſacrificium, mox numerus epulonum auctus & pro tribus ſeptem eſſe cœperunt. Vnde Pli. iunior ſcribit Marium bęthycum fuiſſe ſeptem virum epulonum. Augu. lib. de ciui. dei. aſſerit epulones perpetuos fuiſſe qui ad auream Iouis menſam ſtatuæ appoſitam perpetui erant conuiuæ: vt minorum potius & paraſitorum contubernia q̄; dei ſacra celebrarentur. Cępulonus dicitur a Plau. in perſa conuictor & hiſdē epulis veſcens. Ait. n. O mi Iuppiter terreſtris & epulonus.

Epulare, quod ad epulas pertinet, vt epulare ſacrificium: epularis ſermo: qui in conuiuio fit. Apule. lib. ij. Iam illatis luminibus epularis ſermo, percrebruit. Epulares etiam vocabantur, qui in ſacris epulabantur. Var. Dum epulares nocte epularentur.

Epulatorius, a, um, quod aptus eſt, vt in epulis comedatur. Amb. ad ſimpli. Bona opera epulatoria dicimus, quę ſūt eſui. Et paulopoſt, Epulatoria: & refectoria requies in deo: quæ facit animi tranquilitatem.

Epulis dī quotiens iuxta dentes in gingiua caro excreuit.

E ante Q

Equus animal quadrupes: qui: & caballus ab æqualitate dictus: detracta prima littera: quæ diphthon. faciebat: quia pares eligebantur, qui bigis, quadrigiſq; iungerent. Equorum: alij gradari qui molli gradu: & ſine ſuccuſura incedūt. Contra ſuccuſſores ſeſſotem frequenter inquietant. Alij dicuntur Veredi: in curſu velociſſimi: quibus maiores vſi ſunt in venatione.

Eques: generis commu. ſignificat hominem equo inſidentem. Vnde equites a peditibus diſtinguntur. Vir. lib. ix. Interea præmiſſi equites ex vrbe Latina. Sumitur quandoq; pro ipſo equo., Idem. Dorſoq; equites docuere ſub armis Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos, & eques dicitur, qui equeſtrem dignitatem adeptus eſt.

Equeſter: ab eques fit: ſicut a pedes pedeſter. Vnde pedeſtres: & equeſtres copię. Equeſtrem vero ordinem mediū fuiſſe conſtat inter patricios: & plebem. Hi olim ſub Romulo: regibuſq; celeres dicebantur: a Celere Remi interfectore: deinde a flectendis animis: quoniam iudices erāt: ſiue potius a flectendis equis flexumines vocitati, poſtea Troſſuli a troſſulo oppido thuſcię: ꝙ id ſine vllo, peditum adiumēto: equites cepiſſent.

Equeſtre, æs, dictum eſt: quod equiti dabatur.

Equeſtria loca erant: in quibus ſedebant equites. Sene. lib. vij. de benefi. Equeſtria omnium equitum Romanorum ſunt. Et iterum. Sz cum in theatrū veni: ſi plena ſunt equeſtria: & iure habeo locū illic: quia ſedere mihi licet. Sic popularia dicebantur: vbi plebs ipſa in theatro ſedebat. Sue. in Domi. Et, quia pars maior intra popularia deciderat, quinquagenas teſſeras in ſingulos cuneos equeſtres, ac ſenatorij ordinis pronunciauit.

Equiſſor, qui ambulat pedibus equinis.i.qui equitat:ſicut qui in lectica geſtatur ambulat pedibus lecticariorum.

Equito, as, dicitur de homine equo inſidente, & de equo. Lucil.de equo. Nempe hunc currere equum nos, atq; equitare videmus. Huius compoſita ſunt Adequito, quod eſt iuxta equito Liui. Adequitauit deinde ſenſim portis. Obequito, circumequito. Idem. Obequitare iubet hoſtium portas. Perequito, ſicut peragro, vt apud eundem. Cum perequitaſſet aciem, tantum iniecit ardoris, vt cum vltra ſuſtinuerint impetum equi.

Equitatus, modo equitum turmam ſignificat, ſicut peditatus, pro pedeſtribus copijs, modo actum equitandi, Plinyus.libro.xxxiij. Fœmina equitatu atteri, & aduri ſolet modo ordinem equeſtrem. Idem lib.xxxiij. Quinetiam ipſum equitum nomé ſæpe variatum eſt in ijs quoq;, qui ad equitatum trahebantur.

Equarius, a, um, quod ad equum pertinet, vt equarius medicus, qui equis medetur. Vale.maxi.lib.vlti. Helophilus equarius medicus. C.Ma.ſepties conſulem auum ſibi vendicando ſe excudit.

Equiferus, penul.cor.equus ferus.i.non domeſticus. Pli.lib. xxviij. Imprimis efficax equiferorum ſanguis.

Equinus, a, um, poſſeſſiuum. Hora. Humano capiti ceruicé, pictor equinam, Iungere ſi velit.

Equio, is, de equis dicitur, cum coitum appetunt, ſicut catulio de canibus, & subo de ſuibus. Col.lib.ſeptimo Equientí mulæ cruda braſſia datur.

Equimentum merces, quæ datur pro admiſſura equi. Var. An ſi equam emiſſes quadrupedem, vt meo aſino reatino admittens, quantum popoſciſſes: dediſſem equimentú.

Equitium, equorum mandra, Vlpia. Equitij vſu legato videndum, an & dócare poſſit, & ad vehendum ſubiugo vti.

Equitius nomen viri proprium, & cognomen familiæ Romanæ ab equo deductum.

Equile, penul.prod.ſtabulum equorum: ſicut ab oue, ouile: vnde Var. Suadet frenos in equili ſuſpendendum, vt oculis equuleorum conſueſcant videre eorum faciem, & e motu crepitus audire: cú iam ad manus accedere conſueuerint, interdum imponere his puerum.

Equiſo equorum domitor. Var. Nam, vt equus, qui ad vehendum eſt natus tamen traditur magiſtro, vt equiſo doceat tollutim incedere. Et nó tantum equorum magiſtrus, ſed etiam omnium rerum, quarum ei regimen cóceditur, equiſo deſignat.

Equitabilis, locus, in quo equi facile inambulare poſſunt Liui. Oportuna explicandis copijs, regio erat: equitabilis, & vaſta planicies. Idem contrariú poſuit cú inqt Imber violétius: quã alias fuſus, campos lubricos, inequitabiles fecerat.

Equuleus diminutiuum ſumitur pro pullo equino: & nouellio. Cice.in horten. Vt igitur domitores equorum: non verba ſolum adhibent ad domandum, ſed cibum etiam ſæpe ſubtrahunt: vt fame debilitetur, equuleorum nimis effrenata vis. Eſt & equuleus tormenti genus: quod quidá ardentem laminam eſſe tradunt, qua homines crucíabiliter torquentur. Alij materiam quandam in equi formam aiunt: in quem conijciebantur rei ab equo diminuto vocabulo, Sene.li.ij.epi. Seuicia commenta eſt equuleos cruces vncum & tunicam illam alimentis ignum illitam & intextam. Ci.lib.v.tuſ. Hæc etiam in equuleú cóiciuntur, quo vita non aſpirat beata. Idé de fi.li.iiij. Nec ſi ille ſapiés ad tortoris equuleum: a tyranno ire cogatur: ſimilem habeat vultum vt ſi ampullam perdidiſſet.

Equulus etiam diminuti. Cic. de ſignis. Equulos argenteos nobiles, qui maximi fuerút: auſert. Et li.iij. de natura deo. Omnia in pfectis, & maturis docet eé meliora vt in equo ꝙ in equulo: in cane, ꝙ in catulo, i viro, ꝙ in puero. Var. ait equulum poſt annum: & ſex menſes domari poſſe huius fœ.eſt equula. Idem. Nemo eſt tam negligés, qn ſumma diligentia eligat aſinum, qui ſuam ſaliat equulam.

Equiria ludi, quos Romulus Marti inſtituit. In his, enĩ ludis currere in Martio campo equi ſolebant.

Equidem: non ego: & quidem compoſita, coniunctio, ſed ſimplex eſt, Saluſti. Ego equidem ſic exiſtimo. Nam ſi eſſet compoſita, non ſubiungeretur ego, ꝙ; ꝙ apud Vir. vbiq; ego quidem ſignificet, Equidem merui, nec deprecor, inquit Perſius poſuit pro quidem. Non equidem hoc dubites amborum fœdere certo Conſentire dies.

Equiceruus, animal in oriéte hñs cornua & iubas poſt colú deſcédentes vſq; poſt ſcapulas: & barbã ſub méto: & ſoleas ſicut equus. & corpus ad cerui quantitatem.

E ante R

Eraſiſtratus nomen medici eximij, ex Ariſto. familia nati, ἔρος amorem ςρατὸς exercitum ſignificat.

Erate, es, pe.cor. nympha. Oceani. & Thetios filia, ab ἔρος quod eſt amor.

Eratæ numero plurali vrbs Corytanorum.

Erato. pe.cor. vna muſarum, ab amore dicta ἔρος ἐραμαι amo, ꝙ præſit his. qui amoris face rapiuntur. Virgili.lib. x. Nunc age, qui reges Erato, quæ tempora rerum, Quis latio antiquo fuerit ſtatus.

Eratoſthenes, pe.corre. nomen philoſophi, qui orbis terrarum menſor appellatus eſt, hic vixit annis, lxxxi. ſicut & Plato. & Diogenes cynicus, & Xenocrates platonicus. ἐρατὸς ἐραμαι καὶ τὸ σθένος δύναμις καὶ ἡρακλῆς λέγεται καὶ ἰατρὸς περὶ συμὸς καὶ μαθηματικός.

Eraſinus pe.pro. fluuius in argolica. Papi. Ruit agmine facto Inachus & gelidas ſurgens eraſinus ad arctos. Alter eſt qui ſecat Arcadiæ tractus. Tertius qui præterfluit Eretrios in Bœotia.

Ercinia multis ſyluis nomen, eſt inditum. Sed apud Romanos maxime, quæ apud græcos Ordinia dicitur. Ab Heluetijs ad nemetum taurinorumq; fines protenditur & ad Dacos, & Danubius, inde ad alias gentes longitudine ſex dierum: multis feris abundans, & proceris frequens arboribus. Sunt qui hoc nomen aſpirent & cum y ſcribant.

Erciſcere: priſca lingua: ſignificat, diuidere. Inde familiæ erciſcundæ.i. rei familiaris diuidendæ. Quidam erciſcundú ab ercius antiqua dictione dici volunt, a coercendo. Vnde & Iouem ercium puto dictum, ꝙ mala crederetur arcere.

Erebus: pe.cor. fluuius inferorum. Virgi. Magnos Erebi tranauimus amnes. Quandoq; pro obſcuriori inferni parte, vt Imas Erebri deſcendit ad vmbras. Varro ex Erebo natã noctem ait. Vnde & illud, erebo creatam fuſcis crinibus noctem inuoco.

Ere nata ſignificat ex occaſione rei præſentis capto conſilio. Et aliquando dicitur abſolutæ. Ere nata. Et aliquando cú cóiunctio vt Erenatú exordiú dixit. Quin. intelligi volens ſubito inuentú Apul. Erenata fallacia ſignificat.n. muliebris dolus ad fallendú ſubito excogitatus, non domi ante cópoſitus: ſed ex ipſa re & negocio expromptus.

Erebi populi in Arabia, q prærupta ſaxa nudi inhabitant.

Eregione, ex aduerſo, ex oppoſito.

Ere mea, ere tua. Vide ſupra in E, & Ex.

Erepublica.i. ex vtilitate, & cómodo: publico. Sue. in Cæſa. Plæriq; pecunias contulerunt: ne Catone quidem abnuéte, eas largitionem e Republica fieri. Econtrario dicimus ab re eſt: pro eo, quod eſt contra commodum.

Eremus: penulti. produc. contra vſum communem. Nam apud græcos, per η ſcribitur ἔρημος. Solet tamen ab aliquibus corripi: propter inopiam litterarum græcarum, vt præpotens martyr eremiq; cultor. Eſt & generis fœmini. Hier. Inter multos ſæpe dubitatum eſt, a quo dubitari cœpta ſit eremus Significatq; eremus ſolitudinem. Hinc eremitæ, & eremitani. Vnde eremitæ ſolitarij in ſolitudine viuentes.

Ermodicium apud iuriſconſul. dicitur, quaſi deſolatum ac deſertum, ſeu deſertio cauſæ abſentia ſeu negligentia partium facta. Dicitur autem Ermodicium iudicium in quo reus abfuit: quaſi deſertum: quamuis mendoſe legatur

Hermodicium:cum aſpiratione.Contrahitur autem Eremodiciū triennij.aut alterius iuſti temporis lapſu.

Eretum,pe.pro.græce.ἔρυτον vrbs ſabinorum ſupra Tyberim.Apud Virgi.vero videtur eſſe locus:qui mons Eretum:& corrupta dictione mons rotundus appellatur vbi ait.Eretī manus omnis oliferęq; mutiſcæ.

Erga præpoſitio,licet eandē vim habere videatur com contra,beniuolentiæ tamen plena eſt:vt pro meo ſummo erga te amore onus ſubeo.

Ergaſylus nomen viri proprium eſt.

Ergo illatiua:ſiue completiua coniunctio eſt:quæ minoribus adhibetur clauſulis,ſic igitur.Aliquando inceptiua eſt:conueniens maxime indignationi.Iuuena.Impune ergo mihi recitauerit ille togatas.Hic elegos?Aliquando hortatiua:quæ ponit:vt hortemur:qui tarde aliquid faciunt:& affectum exprimit reprehendentis.Virgi.Ergo age chare pater.Aliquando aduerbium eſt:& ponitur pro cauſa:circumflectiturq; vltima.Virgi.li.vj.Illius ergo venimus,& magnos Erebi tranauimus amnes.Siſen.li.iiij.Milites:vt lex Calphurnia cōceſſerat:virtutis ergo ciuitate donati.

Ergon,latine opus,a quo fiunt:quæ ſequuntur.

Ergaſtulum:taberna,vel officina:vbi lapides:metalla ve ſoluuntur:vel aliud quippiā operis:a vinctis ſeruis fit:quos Pli.his verbis deſcribit.At nūc eadē illa vincti pedes:dānate manus inſcripti vultus exercent.Dictum ergaſtulum ab ἐργάζομαι quod eſt operor.Iuuene.Nempe in Lucanos:& tuſca ergaſtula mittas.Sed quoniam in diuerſis locis ſerui durius operari cogerentur:factum eſt:vt ergaſtula modo ipſos damnatos:,ſeruos ve operantes:modo carcerem ſignificet,Var.Miſitq; mox eo inturium:qui tota ergaſtula donaret libertate.Col.li.j.Optime ſolutis ſeruis cellæ:meridiem equinoctialem ſpectantes fiant.Vinctis q̄ ſaluberrimum ſubterraneum ergaſtulum plurimus,ſitq; id anguſtis illuſtratum feneſtris.

Ergaſtulus,penul.cor.cuſtos pœnalis loci.Lucil.Non ergaſtulus vnus:& alius indicem appoſuit:vt nemo ſententias libere magis:q̄ ergaſtulus dicere poſſit.Aliquando ſumitur pro operario.Pli.Coli rura ergaſtulis peſſimum eſt,vt quicquid agitur a deſperantibus.

Ergaſtularius,qui præeſt ergaſtulis.Vnde Col.libro.j.docet quomodo ergaſtuli ab ergaſtularijs tractari debeant.

Ergaſtes:& ergaſticus:latinę operarius.Ergaſia.operatio.

Ergaleia ferramenta.Ergaſenon officina.Ergaſemos fabricabilis.

Ergaſteriarches:tabernarius opifex.

Ergaſterium:officina,vbi aliquid operamur:vt eſt in decretis diſtin.xliiij.Nulli clerico liceat tabernam,aut ergaſteriū habere.

Ergetini penul.pro.populi ſunt:ab Ergēto oppido.Sil.Hadranum.Ergetumq; ſimul.

Erguminus,qui a dęmone agitatur:ab ἔργομαι quod latinę dicitur agor.i.agitor prohibeor.

Eribęa dicta eſt nouerca Mercurij.i.Iuno:cuius monitu:& precibus ipſe Mercu.Martem ex vinculis liberauit:& dici poteſt lis buculę.Nam ἔρις lis βοῦς bucula:ſiue iuuenca dicitur:quia Iſidem multa indignatione proſecuta fuit.

Ericates penul.cor.nomen viri:& poteſt interpretari:quaſi ira confractus.Nam ἔρις ira κατεάγω infringo.

Erichteus nomen proprium pheacis viri.Alter fuit Atheniarum rex:quem Minerua e terre:vbi natus erat:ſuſcepit,& educauit,& Athenienſi populo pro rege tradidit.

Erichthonius rex Athenienſis.Vulcani:& Mineruæ filius.Dictus ἀπὸ τῆς ἔριδος καὶ χθονός,ideſt ex certamine atq; humo.Nam cum vulcanus dijs arma feciſſet:eiq; Iuppiter optionem dediſſet præmij quod vellet poſtulandi iuraſſetq; per infernam paludem ſe nihil negaturus.Tum ille mineruę nuptias poſtulauit.Hic iuppiter abnuere non potuit mineruam tamen monuit repugnare pudiciciamq; defendere.Tum in illa colluctatione vulcanum in terram profudiſſe aiunt ſemē vnde ſit natus,Erichthonius.Hic teſte Pli.quadrigas primus inuenit & ludos inſtituit in attica regione.Ab eo populus Athenienſis Erichthonius dictus eſt.

Eridanus,pe.cor.fluuius in Italia ab Eridano ſolis filio ibi ſubmerſo,dictus alio nomine padus dicitur.

Erigone,pe.cor.nomen Icari filiæ,quæ ob fratris necem dolore perita:laqueo ſe ſuſpendit,vt Higini.late tractauit.Et cauis erigones cauis vocabatur himera.

Eriphyle,penul.prod.nomen vxoris Amphiarai:& ſororis Adraſti.Hæc accepto aureo monili:latentē maritum prodidit.Virg.lib.vj.His Phedram,procrinq; locis,mœſtamq; Eryphyle:ſcribitur & ſine h.Iuuena.Occurrunt multæ tibi Belides:atq; Eripyle.

Erimantus,qui lites diſſeminādo diuinat,q̄ſi ἔρις,ἔριδος .i.lites μάντις diuinus.Iuue.aut diſphylus:aut erymātus.

Erymanthus,cum y,& h,mons Archadiæ:quo aprum agrorum vaſtatorem Hercules domuit:viuumq; ſuper humeros ad Euriſteum detulit:quo conſpecto Euriſteus in ęreo ſe vaſe abſcondit.Virgil.Aut Erimanti placarit ſiluam:& Lernam tremefecerit arcu.Eſt & ſilua,& fluuius hoc nomine in Alpheū defluens:vt oſtendit Pli.lib.iiij.Cice.lib.ij.Tuſcu.vocat erymantum beluam erymathiam vaſtificā Sophocleus autem. λαμπρῶν τ' ἐρυμάνθιον ἀρκαδίας ἄφοδ' καὶ ποταμοῖς ῥεῖ ἐρύμανθος περὶ δὲ τοῦ καπρου καὶ ἀθήνωρος φησὶ ὅτι ἐπὶ τὰς πύλας τῶν μυκηναίων κομίσας αὐτὸν ἀπέθετο.

Erinadus animal:non maius,ericio:vt Hiero.inquit ſimilitudinem vrſi,muriſq; habens.Vnde in paleſtina Arconus dicitur:& magna eſt in iſtis regionibus huius generis abundantia:ſempq; in cauernis petrarum:& terræ foueis habitare cōſueuerunt.Dī ab aliquibus Cyrogrillus:qđ nomen ab hęrendo quidam deducunt:& cum h,ſcribunt.

Erineon,græci vocant caprificum,vnde & vrbs in doride a caprifico,dicta eſt Erineum,vt auctor eſt Stra.

Erina,nomen fuit poetriæ ex teno vrbe laconyca olympiadæ.capitu.vij.

Erinys cum y in fine furia infernalis:dicta,q̄ humanas corrumpat mentem ἀπὸ τοῦ ἐρ ῥεῖν τὴν νοῦν ἐξερ αλύνεσθαι ἢ γαῖ καὶ νοεῖν ὅτι.Huius genitiuus erinnys:& erinnyos latinę:& per ſynereſim erinnys:accuſatiuus erinnya:& erinnyn:in plurali erinnyes.

Eripio extra rapio:& conſtruitur cum datiuo fere in malam partem,vt eripuiſti mihi ſubſtantiam.Aliquādo cum ablatiuo in vtrāq; partem:vt eripuiſti me a periculo:& eripuiſti a me librum.Aliquādo eripere eſt accellerare repētina facere,vt eripe nate fugam.

Eriphiſſa inſula vna ex Æolijs,quaſi ἔριν,ideſt litem πυοῦσα ſuflans dicitur.

Erigenneton:herba a verno tempore dicta.Erogennetō vero ab effectu amoris nominatur alia herba.

Erithalles:herba:quæ & erigenneton dicitur.

Eropoliſtides nomen apud Plau.quo ſignificatur ob amorem vendita ἔρος amor πωλῶ vendo.

Erodius,& erodion auis maior omnium volatilium:& aquilam vincit:& comedit.

Erogo,as,penul.cor.diſtribuo,& quaſi rogatoribus diſtribuo.Hiero.ad Iulia.Cum multis erogaueris cenſum tuū:& quidam tua gaudeant liberalitate:tamen multo plures ſunt:quibus nihil dediſti.Inuenitur etiam ex rogare:quod eſt:vt Feſtus inquit:ex lege vetere aliquid per nouam legem eximere.

Eros ἔρος amor latinę dī:vn̄ Erotica carmina.i.amatoria.

Erotema,penul.produc.græce ἐρώτημα,interrogatio latinę dicitur:vt.Quo res ſumma loco panthu.ſummā quam prendimus arcem?Erotematicus interrogatiuus ἐρωτάω ἐρωτῶ ἐστὶ τὸ ἔρομαι.

Erotium:latinę amatorcula nomen mulieris.Nā Eros erotos amor dicitur.

Error:inquit Auguſt.lib.enchiri.eſt exiſtimatio:vel approbatio veri pro falſo:vel econuerſo,& certi pro incerto:

vel econtrario. Et errare eſt putare, vel approbare verum eſſe, quod falſum eſt, vel falſum eſſe quod verum eſt, vel certũ pro incerto, ſiue falſum, ſiue verum ſit. Vnde ſciendum, quod licet quis abſq; ignorantia errare nequeat, non tamen, qui aliquid neſcit continuo errat, ſed qui ſe exiſtimat ſcire, quod neſcit, & falſum pro vero, ſiue incertum pro certo approbat. Accipitur etiam quandoq; error pro peccato, & quandoq; pro vagatione. Et errare pro vagari, & diſcurrere. Virg. Vidiſtis ſi quam hic errantem forte ſororum Sed quoniam pecudes errando. id eſt vagando paſcuntur. errare ponitur pro paſcere, vt Mille meę ſiculis errant in montibus agnę. Item quia errando ſępe a recta via deflectimur, errare ſumitur pro peccare, Sane inter errorem, & errationem hoc intereſſe. Do. exiſtimat, quod error animi ſit, erratio pedum. Teren. in Adel. Sane, hoc multo propius ibis, & minor eſt erratio, id eſt minus eſt ſpatij, per quod erretur.

Erro, as. Vide in error. Eius compoſita ſunt, Aberro, quod eſt valde erro: vel longe vagor. Cice. in Tuſcu. ſed redeat, vnde aberrauit oratio. Deerro, oberro, circunerro. Lactan. lib. ij. Vulgus exiſtimat mortuorum animas circa tumulos, & corporum ſuorum reliquias oberrare, Pererro, per totũ erro. Colu. in pręfa. ſemperq; in ritu volucrum longinqui littoris peregrinus ignotum pererret orbem. Ex erro valde erro Cypria. ad Ianuarium. Ne quis exorbitans, & a via veritatis exerrans apud hereticos iungeretur.

Erratus, us, & erratum, ti. peccatum. Cice. Tironi. Tantum mihi dolorem, cruciatumq; attulerunt errata meę ętatis, vt non ſolum animus a factis, ſed aures quoq; a cõmemoratione abhorreant. Et in decretis di. xl. ſcribitur. Quod aliquando in ipſis quoq; conſpicimus erratibus electorũ.

Errones ſunt vagabundi. Tibul. Atq; iterum erronem ſub tua ſigna voca. Sapho. At vos errones tellure remittere noſtrum. Vlpi. Errones appellantur ſerui, qui non quidem fugiunt, ſed frequenter, ſine cauſa vagãtur: & temporibus in res nugatorias conſumptis, ſerius ad dñm redeunt.

Errabundus. affatim, vel valde errans. Virg. Si qua forte ſerant oculis ſeſe obuia noſtris. Errabunda bouis veſtigia.

Erraticus, a, um, qđ vbiq; ſerpit, ſeu vbiq; naſcitur, vt vitis erratica.

Erubeſco, rubens fio. Augu. per tranſlationem pro verecũdor in ſignificatione actiua poſuit, cum ait. Quiſquis me erubuerit coram hominibus: erubeſcã eũ corã patre meo.

Eruca. penul. pro. ſi A puleio creditur, ab hęredo venit, quoniam rebus, quas occupat, tenaciter inhęreat. Verum alijs magis ſine h, & ſine diphtongo ſcribi placet, & ab herodẽdo deduci. Eſt autem genus vermis, Campane alio nomine, qui in olerum folia repit, abroditq; prӕſertim braſſicas. Colu. lib. xij. Vbi vero apricis regionibus, poſt pluuias noxia inceſſerunt animalia, quӕ a nobis appellantur erucӕ, grӕce autem campe nominantur, vel manu colligi debẽt: vel matutinis temporibus frutices: olerum concuti. ſic enim, dum adhuc torpent nocturno frigore, ſi deciderint non amplius in ſuperiorem partem prorepunt. Eſt etiam Eruca herba quӕdam virtutis calide & humide dicta ſimiliter, quod erodat. Nam beſtiolas omnes corpori innaſcentes erodit, veneremq; excitat. Ouidi. de reme. Nec minus erucas iubeo vitare ſalaces. Colu. Excitet vt veneri tardos eruca maritos. Sunt qui erucam dici velint, qđ vrat. Nam linguam pungit, & ſanguinem exurit. vt ſit eruca, quaſi vruca, u in e, verſa, Aut quod fortaſſe dicta ſit ab eſu hoc eſt ab edendo. Et cum primo eſſet eſuca: poſtea cõmutatione litterę facta eſt eruca vt ex Valeſio. Valerius. Hӕc ſi ſola comedatur dolorem capitis inducit Pſal.

Eructo, as, ex e, & ructo, quod eſt frequentatiuũ verbi Erugo, is, Iuuena. poſuit exemplum de Ructo. ſi bene ructauit, ſi recte minxit amicus. De eructo pſal. Eructauit cor meum verbum bonum. Eſt & ructor in eadem ſignificatione. Hora. Hic dum ſublimis verſus ructatur: & errat. Ructo autem a rugo, is, xi. ctum. vnde Ructus, A ructo, quoq; ſit. Ructito aliud frequentatiuum. Colu. libro ſeptimo de boue egrotante, ſic inquit. Gemitus exprimit, loco q; ſtare non patitur, ſępe recumbere, & ructitare cœpit, caudamq; crebrius agere. Dicitur & ructuo, as, & ructuor. Hinc a Sidonio dicta eſt ructuatio ęſculenta. Ex quo Eructuo, Augu. Illi audiunt, tanquam verbum eructuatum, illi tanquam ſcientiam annunciatam. Quod enim ructuatur, prӕſentibus ructuatur. Eſt autem eructare proprie extra ructum mittere, quamuis ad alia transferatur. Colu. libro nono. Neq; ipſum viuarium repletur congerie, quam tempeſtatibus eructat pelagi violẽtia. Eſt & irructo, Plau. in pſeu. Quid tu malum ergo in os mihi ebrius iructas.

Erudio, is, penultima cor. ſignificat ex rudi doctum facio. Hinc eruditio pro doctrina.

Erudero, as, pe. cor. ab e. & rudero. Rudero vero a rudꝰ eris. Et ſunt rudera purgamenta, puta cęmentum, lapides confracti, arena, calx, & huiuſmodi ex ruinis congeſta. Hinc ruderatus, ager qui veterum edificiorum maceria ſcatet. Eruderare itaq; eſt purgare: & rudos extra iacere. Amb. de obitu Theo. Sed Iſaac obſtructos ab alienigenis Puteos eruderauit, nec latere aquam paſſus eſt.

Erugo: inis, Vide ſupra in Ӕrugo. quia diphthongatur.

Erugo. gas: pe. cor. rugas deſtruo. vide in rugo. gas.

Erumna, Vide in dictione Ӕrumna, quia diphthõgatur.

Erunco. as: Vide in ſupra dictione Aberunco.

Eruo, is, extrhao. lact. li. ij. Ipſe ſibi oculos eruat, vt omnes cęci ſint, Interdum, Eruere eſt in totum deſtruere. Idem li. viij. Eruentur funditus ciuitates.

Eruum genus pabuli, ſeu leguminis. Colu. Eruum letatur loco macro, nec humido, quia luxuria plerumq; corrumpit. Dictũ eruũ ab eruendo. carpitur enĩ, & manu vellitur.

Eruilia vt qdam putant idem qđ eruum. Col. Sarſena putat agros ſtercorari lupino, faba: vitia. eruilia, lente, cicercula, ipſo, Alij diuerſum dicunt: & ambo eſſe leguminũ genus quod Varro ait pingueſcere pecus.

Eryngion herba aculeatę mordacitatis, ſpinoſa, veluti carduus, ſatiua in cibis ꝓbatur radice tantũ, quę melle cynamomo, & cariophilo cõdita, guſtui nõ iniucunda eſt.

Erythace apum cibus: dum operantur quam alij ſandaracam, alij cerinthum nominant. Hic ſępe fauorum inanitatibus inuenitur, ſepoſitus ſaporis amari. Varro. Erithacem vocant, qua fauos extremos inter ſe conglutinant. Erythace a coloris rubedine dicitur, Grӕce enim ἐρύθημα rubor appellatur.

Erythacus, penul. correp. auis hyeme dicitur phœnicurus ęſtate, quam vulgo pectus rubeum vocant, ἀπὸ τοῦ ἐρυθραίνομαι, hoc eſt a rubeſcendo ἐρυθακός, phœnicurus vero, qđ caudam rubeam habeat: phœnix purpureum ſignificat οὐρὰ cauda eſt.

Erythreum mare rubeum dicitur, ab Erythreo regẽ perſei & Andromadӕ filio vocatum. Et quia erythros rubrum ſignificat multi putant erythreum rubrum interpraetari. Hoc mare eſt inter iudicum & ӕthyopicum oceanum ampliſſimo ore ab hauſtro, in ſeptentrionem, alij a colore rubrũ dicit putant quod fons ſit in littore quem cum greges biberint in rubrum colorem incipiunt mutare lanas. Huius maris oppidum Arſinoe, Col. lib. viij. Nec minus aſia rutilos quos vocat ἐρυθραίους.

Erythre ciuitas Aſiӕ, non longe a Chio, ex qua Sibylla fuit: quam numine afflatam crediderũt. Antiqua ſane mulier, & diuinatrix, & tempore Alexandri.

Erythea inſula, Gerionis regina, in mari Gaditano. In ea tãta aeris benignitas fertur, vt homines pariat pœne immortales, habuit etiam canes Geryones, de quo fratre cerberi, ita ſcribit Iulius polux lib. v. γνώριμος δὲ γηρυόνου κύων ὁ τὰς βοῦς φυλάττων ἀδελφὸς ὢν τοῦ κερβέρου ἀνήρέθη δ' ὑφ' ἡρακλέους.

Eryx nomen montis in ſicilia ab Eryce ibi ſepulto. Eſt & nomen ciuitatis in eo ſitӕ, in quo templum Veneri conſtruxit, Eryx filius eius, Ouidius Sed dea nec patitur

Sic ad

ſic ad ſua munera cogi. Colle ſub vmbroſo, quam tenet altus Eryx. Pomponi. Montium Eryx maxime memoratur ob delubrum Veneris. Vnde Venus erycina dicta eſt. Oui. Quid geminas Erycina meos ſine fine dolores.

E ante S

Eſau nomen filij Iſaach, qui & edom. hoc eſt ruſus: & Seir ꝙ piloſum ſignificat: appellatus eſt.

Eſca cibus, q dat hominibus: animalibuſqꝫ. Et eſca eſt, quę dat auibus, piſcibuſue ad decipiendum, a quo fit Ineſco, as: & Eſcarius: & eſculentus, adiectiua: & Eſito.

Eſcara medicamen vndiqꝫ erodens.

Eſcarius, a, um: quod ad eſcam pertinet. vt eſcaria vaſa. Pli. Ad eſcaria vaſa totum rubens vitrum non trãſlucens Eſcaria menſa: in qua homines epulantur.

Eſculentus, a, um: quod ad edendum pertinet. Plin. lib. x. Accipitres totius Maſſilię humi fœtificant, nihil eſculenti rapere vnquam ex funerum ferculis. Hiero. ad Euſt. poſuit eſculentior pro delicatiori, cum ait. Quod ſi volueris reſpondere, te nobili ſtirpe generatas ſemper in delicijs, ſemper in plumis non poſſe a vino: & eſculentioribus cibis abſtinere: nec his legibus viuere diſtrictius. Reſpondebo. Viue ergo lege tua.

Eſculus Vide ſupra Aeſculus: quia diphthongatur.

Eſculus arbor glandifera: ꝙ veteres ex eius fructu eſcam ſumerent.

Eſito: as, pe. cor. frequentatiuum eſt a ſupino eſum formatũ Gel. videtur autem de Cyamo non eſitato: cum erroris fuiſſe ſcribitur per. æ.

Eſcon ciuitas Seon regis amorreorum in terra Galaad. ſiue regionis Moabiticę.

Eſſedarij. Vide in Dictione Eſſeda.

Eſſeda: pen. cor. vehicula Gallorum. Britannorumqꝫ apud Belgas primo reperta. Et proprie Eſſedum in equo: ſicut ſtaculum in vehiculo, pectoritum in mula eſt. Sil. de aſturcone. Aut molli pacata celer trahit eſſeda collo. Cõfunduntur tamen hæc. Sueto. in Clau. Solitus in geſtatorio luderet ita eſſedo, alueoqꝫ adaptatis, ne luſus confunderet. Hinc eſſedarij, qui eſſeda regunt.

Eſſedones ſunt aſiaticorũ ſcytarum populi, quibus teſte Herod. li. iiij. hiſto. Mos eſt parentuꝫ funera cantu proſequi & congregatis proximis cadauera ipſa pecudum aduſtis carnibus comedere, qui oſſa capitum ſuorum parentuꝫ auro cincta, in poculorum tradere miniſterium aſſeruntur.

Eſſei Iudei. Nam tria iudęoꝝ dogmata (vt ſcribit Ioſephus) extitere, phariſæi: Sudacæi: & eſſæi. Et hi, quidem ſummi omnium atqꝫ maximi ſunt ab eſſitete. i. græca lingua ſanctitate appellati eſſæi quaſi ſancti: quoniã dei cultores præcipue erant: qui ab vxoribus & vino & carnibus abſtinuerunt ſemper: & quottidianuꝫ ieiunium verterũt in naturã.

Eſſentia fit ab infinito eſſe, & idem eſt quod eſſe, quãdo nominaliter accipitur, quale eſt apud Perſi. Velle ſuuꝫ cuiqꝫ eſt. Vt enim velle idem eſt, quod voluntas, & ſcire ipſum: qđ ſcientia: & poſſe ipſum, quod potentia, & viuere ipſum: qđ vita, ita eſſe ipſum eſt: quod eſſentia. Augu. lib. xij. de ciui. dei. Sicut ab eo, quod eſt ſapere vocatur ſapientia, ſic & ab eo: quod eſt eſſe vocatur eſſentia, nouo quidem nomine, quo vſi veteres non ſunt latini ſermonis auctores, ſed iam noſtris temporibus vſitato, ne deeſſet etiam linguæ noſtræ: ꝙ græci appellant οὐσίαν. Hoc enim verbum e verbo expreſſum eſt, vt diceretur eſſentia. Dicta eſſentia ab eo qđ ſit & proprie de deo dicitur: ꝗuis & de alijs dicatur ſed improprie. Nam ipſe eſt qui eſt: quum dicat, qui eſt miſit me. Hinc eſſentiale, ꝙ eſt eſſentię, & eſſentialiter ſm eſſentiaꝫ.

Eſto futuri tẽporis imperatiui. Interdum cõcedentis aduerbium eſt. Vir. Eſto ægram nulli quondam flexere mariti.

Eſuries, tio. go: & fames: idem ſunt hoc eſt edendi auiditas.

Eſurio, is, pe. cor. cupio edere abſolutum eſt ꝗ̃ꝗ̃; & cuꝫ accuſatiuo inuenitur. Aug. Et fructum pietatis: queꝫ debuerant, quemqꝫ in eis dñs eſuriebat, ſere recuſabant. Ambro. Qui verbum in interioribus animę receperunt alimenti cœleſtis: & fontis vbertate recreati, eſurire & ſitire non poſſunt hoc eſt famem: & ſitim pati. Quin. Pater filios eſurit.

Eſuriales feriæ dicuntur a Plau. in Cap. quibus ab edendo feriati ſumus.

E ante T

Et coniunctio: ſed græca eſt, τε, per litterarum tranſpoſitionem, etiam hoc latini ſuſceperunt, modo copulatiua, vt Cicero eloquens fuit, & philoſophus: duplicaturqꝫ interdum, ac completiua eſt in diuerſis rebus, vt te admirantur, & ciues: & hoſpites. Virgi. Multum ille & terris iactatus: & alto. Modo cauſalis, vt Quoruꝫ Iphitus ęuo iam grauior pelias, & vulnere tardus Vlyſſi, pro etiam. Modo interrogatiua, ſeu expletiua, vt Et quę tanta fuit Romam tibi cauſa videndi. Modo indignatiua, vt Et quiſqꝫ numen Iunonis adoret. Præterea aut ſupplex aris imponat honores. Modo confirmatiua, vt Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis: ponitur interdum pro ideſt. Plau. Annos natus iam ſexaginta: & ſenex. Interdum pro etiam. Quinti. Tamen ſi quid aduerſus te ipſe commiſit: ſit hoſtis & meus. Virgi. Natus & ipſe dea. Interdum pro quia. Idem. Audieras: & fama fuit. Quinti. Has primum audiat puer, harum verba effingere imitando conabitur: & natura tenaciſſimi ſumus eorum: quæ mollibus animis percipimus: plerũqꝫ ſententiarum initijs competit. Idem: & infinitæ quidem ſunt partes duę quas hæc profeſſio pollicetur. Deſeruit etiã affectui: & quaſi interrogandi vim habet. Cice. Et ſunt, qui deuia appia loquantur, taceant de curia. Interdum ponitur pro aduerbio ordinandi, vt Corpuſqꝫ lauant frigentis, & vngunt, ideſt deinde vngunt. Item pro quamuis. Cicero. Defendi legem Voconiaꝫ magna voce, boniſqꝫ lateribus, & videtis annos meos, ideſt quãuis ſim ita ſenex. Huiuſ compoſita ſunt. Etſi, tametſi. Etenim. Etiam.

Etenim ſignificat quia. Et quandoqꝫ primum locum, quandoqꝫ ſecundum obtinet in oratione. Pli. Et enim multa de hac magi tradiderunt, quæ non ſunt a nobis commemoranda. Sene. Quis etenim inter tot corporis cruciatus fœlicem quemquam eſſe poſſe exiſtimet?

Etiam componitur ex & et, iam, & ſignificat quoqꝫ. Plau. Tene etiam id reſciſti miſer? Aliquando ſignificat adhuc, ſiue præterea. Teren. in An. Nihil ſuſpicans etiam mali. Idẽ in eadem. Non ſatis me pernoſti, etiam qualis ſim. Simo. Aliquando hortantis eſt pro Eia. Serui. Sulpi. Etiam tu ab hiſce rebus animum ad cogitationem tuam aduoca. Aliquando confirmantis eſt, pro Ita. Eſt enim affirmatiua reſponſio. Vt vidiſtis me hodie, reſponderi debet etiam: vel ſic Pli. ad tacitum Studes in quam? Reſpondit etiaꝫ. Vbi? Mediolani. Quod perinde valet, ac ſi dixeris ſtudeo. Sed cuꝫ multa latini dixerint, teneo ſolum clarum eſſe. ſ. ab græco deduci ἔτι addendo am: fit etiam ideo: per t ſcribitur.

Etiamnum integra pars orationis ponitur pro quoqꝫ ſiue adhuc. Pli. Quod eo magis miror ſi etiamnum Homero prodente. Ægyptijs non erat.

Ethalia inſula in liguſtico mari populonię vrbi oppoſita ab Ethalio, qui ei præfuit dicta. Quidam hoc nomen cum diphthongo ſcribunt.

Ethearcus nomen proprium regis Oaxis vrbis Cretæ.

Eteſiæ venti: qui certo anni tempore flant, Hos Stra. lib. iij. ſubſolanos vocat: ideſt euros. Hiero. Menſe Auguſto flantibus eteſijs, nauem ſecurus inſcendi. Hi quotannis, in vigore ęſtatis perflant quadraginta diebus poſt caniculę exortum. Dicti eteſię, ideſt annui, ἔτος enim annus: ἐτησίας: annuus, ꝙ ex omnibus ventis: hi maxime ſtati ſint, & ſingulis annis: eodem tempore redeant.

Eteocles: cum accentu in antepe. fuit filius Oepodis Thebanorum regis.

Ethnicus, pe. cor. gentilis ab ἔθνος, quod gentem ſignificat. Hiero. contra Ioui. Et ſi ducendæ eſſent vxores, chriſtianas tantum accipi iuberet, an & ethnicas.

Ethnearches, gentis princeps. Ethnearchia principatus, vel præfectura.

Ethanion græci appellant collum. Vnde verbum excollare pro eo quod eſt purgandi gratia guttatim per collum diffundere. Latini ethanium dicunt pro vaſe Athenæus in ægyptiorum domibus tria hæc viſuntur ærea cyathus phiala ethanium.

Ethos, cum ſignificat cauſam, producit primam. Quando ſignificat morem corripit. Vnde Calimachus opus ſuum ethia. i. de cauſis inſcripſit.

Ethicus latine moralis dicitur ab ἔθος, ἔθεος mos, ἀλλὰ καὶ ἔριϛοι, καὶ ἦθος ἤθεος, ὅθεν πρὸ τῆ συλλαβῆ λυ χρονικοῖς ὀικεῖ καὶ ἐθικα τοῦ ἀριϛοτέλους.

Ethologus moris expreſſor, qui geſtu ipſo corporis: & ſono vocis, ita exprimit mores hominum, vt geſtus, & mores eorum loqui videatur, ab ἔθος mos, conſuetudo, & λόγος ratio, ἀπὸ τοῦ λέγειν.

Etymon recta interpretatio.

Etymologia, latine veriloquium ἔτυμον verum, λόγος rationem ſignificat. Sed quia veriloquium, inquit Boetius, minus in vſu latini ſermonis habetur. Cice. ethymologias vocat notationem, quia notam facit rem de qua prædicatur. Ariſtoteles ſymbolum nominat, alij vim intuiti originationem vocant.

E ante V

Euado, pe. pro. extra vado, effugio. Virgil. lib. ix. Noſtras ne euadere demens ſperaſti te poſſe manus. Idem pro tranſeo, & per quancunque difficultatem peruenio. Euaditque celer ripam irremeabilis vndæ. Plau. in Aſi. Demiror quid ſit, & quo euadat, ſum in metu. Et Euadere eſt aſcendere. Vir. Euado ad ſummi faſtigia culminis, vnde. Item apparere. Idem. Vt tandem ante oculos euaſit, & ora parentis. Item liberare. Salu. At ni Marius ſigna inferre, atque euadere oppido properauiſſet, profecto cuncti, aut magna pars fidem mutauiſſent. Item fieri. Cice. An verebar, ne non putaremus potuiſſe improbum euadere?

Eualuo, as, extra valuas excutio, e valuis eijcio. Pli. li. xviij. Et ipſa, quæ eualuantur, variam piſturarum rationes habent.

Eualeo, a quo Eualeſco, valde validus fio. Pliny. lib. xv. Quæ poſtquam eualuit flacceſcente primitia Marſico bello, languida auctoritas patrum facta eſt, ac paulatim in ſterilitatem emarcuit maieſtas.

Euan, interiectio, & exclamantis vox laudantium Bacchum, & interpretatur bone puer, poteſt tamen declinari ſm Priſcia. Euan, tis. Vir. li. vj. Euantes orgya circum.

Euadne, per, d, ante, n, Martis filia ex Thebe vxore Aſopi, fuitque coniunx Capanei, quæ illum incredibili amore dilexit, ita quod, cum audiſſet illum apud Thebas cecidiſſe fere in mortis ſtuporem diriguit. Deinde cum celebraretur funus ſe in rogum proiecit.

Euænetus, nomen regis lacedemoniorum, qui ad cuſtodiendum introitum Theſſaliæ, contra Xerſem, vna cum Themiſtocle Athenienſium duce a græcis conſtitutus fuit.

Euander proprium nomen Carmentis filij, & interpretatur bonus vir. Hic dimiſſa Archadia, ad Italiam venit, & oſtia Tybridis intrans, atque pulſis ab originibus, in palatino monte conſedit, vbi oppidum palanteum fundauit.

Euaneo, es, pe. pro. a quo Euaneſco, quod eſt vanus fio, ſeu in nihilum redigor. Lactan. lib. vij. Non eſt animæ vitium, ſi viſus euanuit.

Euanidus, a, um, quod eſt ſine fructu. Colu. lib. iij. Nam quæ in proceritatem extenduntur, euanidæ fiunt, parumque fructus ferunt.

Euangelium latine bona nunciatio. Athanaſius in Homelia λέγεται δ᾽ εὐαγγέλιον ἀξίως, ὅτι εὖ καὶ ἀγγέλλω ὅθεν καὶ ἄγγελος ὠνομάσθη διὰ τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἀπαγγέλλεται ἅπασι υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

Quare autem ſit bona nunciatio. Euſebi. lib. de præparatione ſic oſtendit. Euangelium dicimus: quod æternorum atque incorruptibilium bonorum, quæ certe ſuprema: & maxime ſunt, & ex antiquiſſimis prædicta temporibus: nuper vero ſplendore ſui orbem illuſtrantia cunctis hominibus annunciat: quod non cæcas, caducaſque huius ſeculi diuitias, nec breuem hanc, calamitoſamque vitam nec inſtabilia corporis commoda: ſed animarum: quæ intellectualis ſubſtantiæ ſunt: a quibus etiam corporum bona: quaſi vmbram conſequentia dependent: ſummam, propriamque nobis affert fœlicitatem.

Euapelos, pe. pro. ſtolidos, & amentes dictos refert photis grammaticus quos & εὐήθεις græci appellant.

Euax, interiectio exultantis. Plau. Euax iurgio vxorem tandem abegi, fuit etiam nomen regis Indiæ, qui de virtutibus gemmarum ſcripſit ad Neronem, quem habet tempeſtate noſtra Petrus bonus aduogarius, ciuis Ferrarienſis, aſtronomus in omni ſæculo admirandus.

Eubœa nomen Inſulæ Bœotiæ auulſæ ante Calchodotis, & Macris, vt Diony. & Ephorus tradunt Calcis quoque dicta, ære ibi primum reperto, quod græce Calchos dicitur a poetis Abantias nominata eſt & nomen ciuitatis in ea ſitæ. Hinc Euboicum mare, quod duplex eſſe dicitur. Aliud in Ægeo, aliud in Campano, ſeu Thuſco. Quod in Ægeo, eubœæ adiacet inſulæ, a qua denominatum eſt. Quod autem in Thuſco Cumeram, baiarumque alluit oram ab euboicis aduenis, & cumarum conditoribus nuncupatum.

Eubulus. pe. cor. nomen hiſtorici, qui hiſtoriam Mitræ multis voluminibus explicauit.

Eucarpia, vrbs phrygiæ in qua racemi feracitate ac magnitudine ſpectabiles ſunt, vnde & nomen.

Eucharistia, latine bona gratia, ex εὖ, & χάρις gratia gratiando, & gratiarum actio. Euchariſteo gratias ago. Eucharisticon, liber, in quo gratiæ redduntur.

Euchion, nomen Bacchi, deductum ab εὐχὴ, quod votum, & precem indicat, quaſi dignus ſit voto.

Euchila, penult. cor. res dicuntur, quæ ſunt boni ſucci, vt eſt caſeus molli, caſeus vero vetus a Cor. Celſo numeratur inter res cacochillas, ideſt quæ ſunt mali ſucci, vt ſunt leguminaa, ſalſamenta.

Euclides, penul. pro. nomen geometræ inſignis ab oppido Megaris, quod Iſthomo adiacet, & Plutarcho auctore Socrati contemporanei. Sed videant, ne errent, nam proclus interpres faciens quattuor libros in primum librum Euclidis, ita ſcribit. οὐ πολὺ δὲ τούτων νεώτερος ἐστὶν εὐκλείδης ὁ τὰ στοιχεῖα συναγαγὼν γέγραφε καὶ ἄλλα πολλὰ ἄλλος ἦν. Hic Platonicus Philoſophus fuit tempore primi Ptolomæi. Poſterior aliquanto his qui Platonis temporibus vixerunt. Antiquior vero Archimede & Eratoſthene multa ſcripſit: quæ ad Geometriam & muſicam capeſcendam pertinent. Et de diuiſionibus ex de vniuerſalibus.

Endæmonidas, nomen viri proprium, & latine dicitur bene intelligens.

Eudamidas nomen filij Archidami: & fratris Algidis.

Eudora, pe. pro. nympha Oceani: & Thetyos filia. Et interpretari poteſt bonum donum.

Eudoxa, bona gloria δόξα enim, latine gloria dicitur & opinio.

Eudoxus, bene glorioſus, quaſi gloria inſignis, proprium nomen Eſchinis filij qui patria Gnidius geometres, & aſtrologus: ſummus medicus, Socratis auditor: qui primus annum compoſuit. Scripſit leges: & de Geometria, atque aſtrologia libros edidit. Fuit & alius Eudoxus Rhodius hiſtoricus. Alius ſiculus Agatoclis poeta comicus.

Eueho, extra veho. Var. lib. j. de re ruſti. Quarto eundem fructuoſiorem faciunt vecturæ, ſi viæ ſunt: qua Plauſtra agi facile poſſint, aut flumina propinqua: quæ nauigari poſſint: quibus vtriſque euehi atque inuehi ad multa prædia ſcimus. Per tranſlatio. ſignificat extollo. Vnde euectio extollentis. Augu. lib. v. Con. Miſſum eſt a Mulo Romam, ad præfectum vrbis: vt illi ciuitati rhetorice magiſter traderetur impartita etiam publica euectione.

Euhemerus,penulti.pro.nomen hiſtorici de quo. Lact.ſic inquit. Euhemerus antiquus auctor fuit e ciuitate meſſana res geſtas Iouis: & cęterorum qui dij putantur collegit:hiſtoriamq; contexuit:ex titulis: & inſcriptionibus ſacris:quę in antiquiſſimis templis habebantur. Hanc hiſtoriam interpręctatus eſt Ennius: & ſecutus.

Eumenes,ſeu Eumenus,fuit vir Cardianus,qui cura: vigilanda patria calliditate, & celebritate ingenij omnes Macedones ſuperauit, de quo multa a græcis hiſtorias traduntur.

Euenire, eſt alicui quippiam per ſortem venire. Et plærūq; de magiſtratibus,ac prouincijs dicitur. Salu.in Iug. Metellus,& Sillanus conſules deſignati prouinciam in ſe partiuerant. Metelloq; Numidia euenerat. Et euenire apud Catonem pro extrauenire.

Euentus generis maſ.& quarti ordinis:tam in plurali:q̃; in ſingulari:dicitur,q̄ caſu:aut fortuna nobis euenit tam in bonum:q̃; in malum. Cice.lib.j.de ora. Vt.n. qs optime dicit, ita maxime dicendi difficultatem: varioſq; euentus orationis:expectationemq; hominum pertimeſcit. Similiter dicitur Euentum:neu.gene.q̄ in plurali euenta facit. Luc.lib.j.Euentum dici poterit quodcunq; erit actum. Ci. in partitionibus. Si cuiuſq; facti: & euenti cauſa ponetur. Idem de diui. Si euenta quærimus, quæ exquiruntur auibus. Et ad Atti. ſemper cauſæ euentorum magis mouent: q̃; ipſa euenta. Quod eſt contra Vallam, & Sipontinum. Aliquando etiam euentus finis rei dicit̃. Ouid. Careat ſucceſſibus opto. Quiſquis ab euentu facta notanda putat.

Euentum ti. Vide in Euentus.

Euenos, pe.pro.fluuius a Thracia deſcendens: & Calydoniam ſecans, de quo Ouidi.lib.ix. Meta. Namq; noua repetens patrios cum coniuge muros Venerat Eueni rapidas Ioue natus ad vndas. Hunc fluuius poetæ quandoq; centaurum vocant.

Euerto,is,extra verto,eruo demolior. Semper,enim ſignificat ruinam alicuius magnę rei. Cicer.lib.j.offi. De euertendis diripiendiſq; vrbibus valde illud conſiderandum eſt, Virgi. Priamiq; euertere gentem viſum eſt ſuperis. Vnde Euerſiones dictæ ſunt.

Euerro,ris,extra,ſeu valde verro. Colu.lib.viij. Stabula frequenter euerrenda: & purganda, humorq; omnis vrinæ deuerrendus eſt.

Euerriator dicitur,qui iure accępta hereditate,iuſta facere defuncto debet. quæ ſi non fecerit: ſeu quid in ea returbauerit ſuo capite luat.

Euphantaſiotos ευφαντασιωτος latine dici poteſt qui bene aliquid imaginatur.

Eumolpides: erant ſacri ſacerdotes: ſeu magiſtratus athenis in honorem Eumolpi regis quem ægyptij generis fuiſſe. Diodorus ſcribit. Hunc ſuidas athenienſis filium Muſæi poetæ ait. Alij vatem orphei filium.

Eueſtigio aduerbium,dicitur: vel quod ſtans aliquis in eodem veſtigio facit. Vnde ſtatim dicitur. Vel quantum tempus eſt in vno veſtigio faciendo:quod eſt breuiſſimus. Vel tractum eſt ab his: qui ſe planta mouentes: nihil tardant aliquid perficere: & illi negocio: quod eis imminet: nullam aliam rem anteuortunt. Vel cum aliquid repente fieri volumus ita dicere ſolemus antequam eueſtigio moueare hoc exquire.

Euganei: Venetiarum populi,ab euganea: hoc eſt nobilitate cognominati,de quibus Stra. Pli. Liuius.

Euganei,montes ſupra Patauium Iſtrias verſus, in quibus abundant pecudes molliſſimas lanas facientes. Luca. Euganeo,ſi vera fides memorātibus,augur. Colle ſedēs Aponi terris,vbi fumifer exit. Atq; antenorei diſpergit̃ vnda Timaui. Hinc Euganeus,nea,neum, Iuue. Et euganea,quā tumuis mollior agna.

Euganeus,a,um. Vide in Euganei.

Euge interiectio aſſentientis: & quaſi ſponte ſua congratulantis, Vt in euangelio. Euge ſerue bone & fidelis: quia in pauca fuiſti fidelis:ſupra multa te conſtituam:intra in gaudium domini tui,aliquando interiectio deridentis ſimul & contemnentis: vt in Pſal. Euge euge, viderunt oculi noſtri: ꝙ Hie. ſic expoſuit,bene bene.

Eugium,caro eminula inter cunni ſymplegadas. Vnde ſcindere eugium eſt puellā inſcindere. Neuius. Sine eugio puellam inuenit. Laberius. Quænam mens: quæ diritas vos ſuppillatores fecit cum cano eugio velitari.

Euidens,pen.cor.quod aperte videtur: & intelligitur, ab euideo ꝙ eſt clare, & expreſſe video euidenter:clare.

Euilla, regio ad orientem vergens, quā circuit de Paradiſo Phiſon egrediens, quem noſtri, mutato nomine, Gangem vocant. In ea aurum precioſum ꝙ hebraice Zaab: & gemmæ precioſiſſimæ, carbunculus, ſmaracduſq; naſcuntur.

Euiratus: modo: cui amputata ſunt virilia dicitur, hoc eſt eunucatus: modo laſcius, perditus: atq; effœminatus. Plau. Adoleſcens euiratus: ac mollis. Ambro. Euiratos delicię reddunt. Var. euirauit omnes Veneri vaga pueros.

Euiſcero,as, vide in dictione Viſcus.

Euito,tas,pen.pro.vitam eripio: vita,ſpolio, ſicut Letare eſt læto mulctare. Eſt tamen vetus verbum, planeq; poeticus Cice.lib.iiij.Tuſ. Hæc omnia inde inflammari: Priamo vitam euitari. Euitare etiam dici poteſt valde euitare cauere.

Eulogium dicitur benedictum: ευλογέω, benedico: ευλογία benedictio. Eulogos, rationabilis. In decretis canonicis eulogia pro benedictionibus, ſiue muneribus, quę minutili ſacerdotes, ad ſynodum conuenientes, maioribus ſummatibuſq; ſacerdotibus deportant. Vnde.xviij.diſtin. ſcribitur. De eulogijs ad ſacra concilia deferendis, nihil inuenimus a maioribus determinatum.

Eumelus, Admeti regis Theſſaliæ, ex alceſta vxore filius & interpręctari poteſt qui recte curat.

Eumonides, nomen proprium viri Thebani, ſicut ſcri. Plu.

Eumenides furiæ infernales, latine beniuolæ & mites dicuntur per cōtrarium quaſi nō mites εὐμενὴς, enim beniuolus. Hę tres feruntur Acherontis fuiſſe filias atq; noctis, vno partu editas. Et apud Inferos vocant̃ canes. Vnde Luc. Iam vos ego nomine vero eliciam ſtygiaſq; canes in luce ſuperna deſtituas, Apud mortales furias, ab effectu. Virgil. Cæruleis vnum de crinibus anguem conicit, inq; ſinu præcordia ad intima ſubdit. Quo furibunda domus monſtra permiſceat omnem. Apud ſuperos dicuntur diræ. Idem. At procul vt diræ ſtridorem agnouit & alas infœlix crines ſcindit iuuurna ſolutos. Vocantur & volucres vt apud eundem Iam iam linquo acies ne me terrete diræ, mentem obſcęne volucres alarum verbera noſco.

Eunucus, penulti.produ.caſtratus, ab εὐνὴ quod eſt cubile, & ἔχω cuſtodio, quia id hominum genus adhibeatur ſeruandis cubilibus regum, quaſi eunechus, & per ſynerſim eunuchus.

Eunucho,as,caſtro. Varro. Quod facit pro ſua parte, is, qui ſe eunuchat.

Eunuchizo,zas, eiuſdem ſignificationis. Hiero. contra Iouī. Sunt eunuchi qui de vtero matris ita nati ſunt. Et ſunt eunuchi, qui ab hominibus eunuchizati ſunt, & ſunt eunuchi, qui ſe caſtrauerunt propter regnum cœlorum.

Eumolpus nomen athenienſis viri, quē Suidas Muſæi poetæ filium fuiſſe ſcribit. Alij vatem Orphei filium verſificatorem ante homerum, fuit & pithyonices, hoc eſt victor in ludis græciæ. Hinc.

Eumolpides dicti ſunt ſacerdotes ſeu magiſtratus athenis immemoriam & honorem eumolpi regis quem egyptij generis fuiſſe. Diodo. refert.

Euoco,cas penulti. correp. extra voco. Plautus in Amphi. Euocate huc Soſium. Per tranſlationem eſt, quaſi extraho. Cicero.lib.j.Tuſcu. Nam quid aliud agimus, cum a voluptate, ideſt a corpore, cum a re familiari: quæ eſt miniſtra: & famula corporis: cum Rep. cum a negocio omni euocamus animum.

Euocati dicuntur:non qui iuſti milites ſunt:ſed qui repen/tina aliqua neceſſitate ex agris i bellū tumultuarie vocātur. Hi p militibus dicebant. Sal. Neu qs miles:neu p milite.

Eupalia:nomē vrbis in Locride:quam alij Eupalion:alij Eupolion vocant.

Euphemia nomen mulieris. & latine dicit laus fauo.

Euphemus:boni nominis.

Euphonia:bōa ſonoritas vel vocalitas. Euphonus cōcinus.

Euphranor, nomen ſtatuarij, laudatiſſimi Iſthmij, de quo Quintilianus. libro. xij.

Euphrates, tis, & euphrate, es, pe. pro. fluuius Meſopotamiæ in Paradiſo oriens. Strab. ſcribit Euphraten ex Niphates monte Armeniæ magnum, profundum, & celetem naſci exire vero in mare rubrum. Prius tamē Babyloniam per medium diuidere: & Tygri coniunctum Meſopotamiam facere. Salu. quoq; certiſſimus auctor aſſerit tam Tygris: quam Euphrates in Armenia fontes demonſtrari. Ex quo animaduertimus (inquit Hiero.) aliter de paradiſo, & fluminibus intelligendum. Boe. Tigris, & Euphrates vno ſe fonte reſoluunt. Euphrates latine fœcunditas, atq; abundantia fructuum dicitur, Ambroſi. lib. de paradiſo. Plerīq; euphraten dictum ab εὐφραίνεται, hoc eſt a lętando, eo quod hominum genus nullo magis, q̄ iuſticia, & ęquitate lętetur.

Euphroſina, ę, & euphroſine, es, pe. corre. fuit vna ex tribus gratijs, & nomen mulieris proprium: latine lętitia dicitur, euphroſia exultatio: euphrenin lętari eſt.

Euphorbium, & euphorbia herba, ab Euphorbio medico Antonini muſæ fratre dicta, vt inquit Plini. naſcitur in Atlante monte. Hierony. contra Iouī. Baſilides magiſter luxurię poſt tot annos: ita in Iouinianū, quaſi in Euphorbium transformatus eſt: vt latina quoq; lingua haberet hæreſim ſuam.

Euphorion, nomen poetæ Chalcidenſis quem tranſtulit, Gallus. Habebat hic quoſdam ita deditos ſibi amatores, vt eum præferrent Ennio, & reliquis poetis, eiuſq; poemata ſtudioſe cantarēt: poſthabitis aliorum poematibus.

Eupilus: lacus Ciſalpinę Galliæ, in quem progreditur Lambrus in Padum defluens.

Euprepia, latine decor, ex eu, & bonum: & πρέπον decēs.

Euripides, nomen egregij poetæ, apud græcos Tragœdiæ illuſtratoris: qui ſcribere natus annos duo de viginti adortus eſt: & in ſpelunca quadam tetra, & horrida Salaminis inſulæ fertur tragœdias ſcriptitaſſe. Hic vi ſermone & ſententiarū crebritate oratoribus cōparādus fert. Hic a canibus laceratus perijt. Vnde interpręs Euripidis ita ſcribit, διατρίβων οὖν ἐκεῖ περὶ δὴ ἑσπέραν ἀναστρέφοντι ὑπὸ τυχὴ κατεβρώθη ὥς φασι ὑπὸ τῶν τοῦ ἀρχελάου κυνῶν ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονὼς ἐτάφη μὲν ἐν μακεδονίᾳ.

Euripi, pe. pro. canales, ſeu ductus aquarum aliunde deductarum, in ſublime ſalientium, ſi paulo murmuratiores ſint quos intra domos: Romani per pratum deducebāt. Si autem maluſculi ſint, nili dicuntur: Cice. li. j. de legi. Ductus aquarum: quos iſti nilos: euripoſq; vocant: quis: eus viderit, non irriſerit? Euripi quoq; ſunt foſſæ in ludis circundatæ proſeptis. quorum loco temporaria prius cloſtra fuerunt, auctore Plinꝫ. Spartia. in Heliogā. Euripis vino plenis nauales circenſes exhibuit. Quidam euripos inter prætantur piſcinas. Euripus etiam dicitur fretum, hoc eſt mare anguſtum, qualis eſt Euripus taurominitanus in Sicilia, & alter in Eubœa.

Europa, tertia pars orbis, ab Europa Agenoris Pœnicum regis filia, ſic appellata. Dicitur autem Europa, quicquid terrarum iacet a freto ad Tanaiam, & habet quattuor ſinus magnos, quorum primus eſt a Gaditano freto ad Laciniū vſq; promontorium Italiæ in Locris. Secundus a Lacinio ad ipſa epyri acroce. raunia. Tertius inde ad Helleſpontū. Quartus ab Halleſponto ad Męotis oſtia. Fuit & Europa nomen Oceani, & Tetyos filię.

Eurotas: pēnul. produc. nomen fluuij in Laconia, qui teſte Liui. lib. iiij. de bello Macedo. vrbem Lacedemona pręterfluit. De hoc Virgi. Omnia, quæ phœbo quondam meditante beatus Audijt: Eurotas, iuſſitq; ediſſere lauros.

Eurus, ventus ab oriente flans, & calidus eſt. Colu. libr. vj. Cum plærumq; ſideris caniculæ tempore quædam partes eius regionis: ſic infeſtantur euro: quem incolæ Vulturnum appellant, vt niſi te guminibus vites opacentur: velut halitu flammeo fructus vrantur. Græci appellant Apelioten, quod a ſole ſpiret, vnde & a latinis eadem ratione Subſolanus vocatur.

Euriale, fuit Regis Minois filia: quæ Neptuno Orionē peperit. Alia fuit Proiti Argiuorum regis filia. Alia ex tribus Gorgonibus vna.

Eurialus: nomen vnius ex principibus Peloponeſiadis: qui argos: & propinquas vrbes incolebant: & ad Troiam: cum octoginta nauibus venerunt. Alium troianum finxit Vir. Fuit & nomen hiſtrionis. Iuue. Nobilis Euryalū: aut Mirmillonem exprimat infans.

Euribates, nomen viri Ithaci. Ouid. Simul Eurybates me Thaltibuſq; vocarunt.

Eurybiades, teſte herodoto: fuit vnus ex ducibus Xerxis.

Euribia: nympha: quæ ſtellas: & luciferum genuit.

Eurycion nomen fabri argentarij, de quo Vir. li. x. Quę bonus Eurycion multo celauerat auro.

Eurycratidas, vir lacedęmonius: de quo Plutarchus.

Eurydamas: penult. cor. vir troianus: latine dicitur late domans Ouidius. Vtq; vel eurydamas ter circum buſta Thraſylli. Eſt lariſſeis tractus ab hoſte rotis. Vbi per eurydamā, ti intelligunt Hectorem: qui virtute cuncta domitabat.

Eurydame: teſte Herodoto, fuit vxor Leutichidis Spartanorum regis.

Eurydice, vxor Orphei: pro qua recuperanda ferunt Orpheū ad inferos deſcendiſſe. Alia fuit Neſtoris coniunx.

Euriloc fuit Phlegiorum rex: qui Thebas deſtruxit: antequā veniret Cadmus: qui eas poſtea reædificauit.

Eurimedon nomē pris Periboie: ex qua Neptunus genuit Nauſitheū regē Pheacum: Alter fuit Athenienſium dux.

Eurymone nympha oceani, & Thethios filia mater Leucothoes. Alia fuit Apollinis filia: quę adraſtum Argiuorum regem & Eriphylem Amphiarai coniugem peperit.

Euripylus, pe. cor. Euemonis filius qui teſte Homero cum quadraginta nauibus ad bellum troianum eſt profectus. Alium autem Eurypylum idem Homero. in odyſea Thelephidem hero appellat.

Euryſtheus fuit Steleni Mycenarus regis filius: qui Iunonis inſtinctu imperabat Herculi, vt varia monſtra ſuperaret, quibus poſſet perire, qui. xij. labores appellati ſunt.

Eurithus: pe. cor. Oechaliæ rex: & pater Ioles. Hinc eurythis: idis: patronymicum fœmininum. Oui. Eurythidos Ioles: atq; inſani Alcide. Alter fuit centaurus.

Euſtatius, nomē philoſophi, q in etichas ariſtotelis ſcripſit ab στρατὸς exercitus nomē deductū: qd ſignat exercitum.

Euſtathius: nomen fuit grammatici græci.

Euſymbolos. latine bonum nomen dicitur.

Eutychus: latine fortunatus, cui omnia ex ſentētia ſuccedūt Nam εὐ bonum & τύχη fortunam ſignificat.

Eutaxia: latine bona ordinatio dicitur.

Euthyoria εὐθυωρία ſignificat: non per diuerticula itinerū quæ obiectu montium: & interuentu cōuallium: aut fluminum flexu: plerumq; neceſſaria ſunt: ſed indirectum acta menſura.

Euthimus: nomen viri, qui picta. i. pugil appellatus eſt. Hic in locris italiæ qui epizephyrij cognominant ortus Aſtycleo patre vel vt indigenis perſuaſum eſt. Cecino amne genitus: qui locros a reginis diuidit.

Euterpe fuit vna ex muſis, εὐ bene τέρπω delecto, quaſi ſit bona delectatio.

Eutrapelos, penul. cor. quidam aiunt ſignificare tricubitos. Mar. Eutrapelus, tonſor: dum circuit ora luperci. Vide Pli. lib. vij.

Pli.li.vij.circa principium. Alij putant hoc nomen ſignifi/care apud græcos eum: qui facilitate quadam morum præditus eſt hoc eſt comis, lepidus, elegans: & facetus.

Eutyces nomen fuit hereſiarche.

Eutymedon, pe.cor. nomen cuiuſdam philoſophi.

Euthymia, animi tranquillitas. Laertius in vita Democriti. Finem eſſe rectum, quietumq; animi ſtatum: quem euthymiam dicit, dum nullo metu: nulla ſuperſtitione aut alia quauis perturbatione agitatur.

Euxinus, penul. pro. mare illud eſt, quod incipit a Boſt hero thracio componitur ex εὖ quod bonum apud nos indicat, & ξένος hoſpitium vel amicus: quaſi bonum ſit hoſpitium, quod per contrarium dictum eſt. Nam ibi ſunt loca aſperrima: Ouidi. lib. iij. de triſti. Euxinus falſo nomine dictus habet. Sed teſte Pliny. lib. vj. Pontus Euxinus antea ab inhoſpitali feritate, axenus appellatus eſt peculiari inuidia naturæ: ſine vllo fine indulgentis auiditati maris. Poſt cõmercium illarum gentium mollitis aliquantum moribus dictum eſt Euxinus.

Euxinum: bonus ſapor. Macer. ca. de Eruca. Aut ſemen græcum dicunt præſtare ſaporem. Euxinumq; ſolent hac cauſa dicere græci.

Euzonum, pe. pro. bonum ius, εὖ enim bonus, ζωμὸς ius: quod comeditur latine dicitur.

Euzonos pe. pro. ſtrennuus. ζώνη cingulum: nam qui militant, cinctos dicimus, diſcintos inhabiles.

E ante X

Exactum: præteritum tranſcurſum. Virgi. lib. iij. Georgi. At tribus exactis, vbi quarta acceſſerit ætas. Exacti menſes dicuntur: qui circa partum ſunt. Idem. Exactis grauidæ cum menſibus errant. Item exactum eligens. Vale. Maxi. Quia nunq; remotos ab exactiſſimo cultu cerimoniarũ oculos. Item exauſtum ſuperatum. Seneca. Vt tot procellis, tempeſtatibuſq; exactis: aliquando in portũ veniamus. In hunc ſenſum veteres exanclatum accipiunt. Habet & alia ſignificata, de quibus in dictione, exigo.

Exactor: & exactio vide in dictione exigo, is.

Exactum ſubſtantiuum ſignificat exactionem. Quintili. de paſtu cadauerum. Sacroſanctus mercator opportunus opinor inuenit mercis exactum. Hiero. Non exactum ſed exactionem inuenies. Exactus vero, a, um, ea ſignificat quæ: Exigo. Ibi ergo require.

Ex præpoſitio de qua ſupra. m. E. & Ex.

Exaduerſo appellare. Vide in dictione appellare.

Exaggeratio: magna coaceruatio, poniturq; pro altitudine: & excellentia. Tranſlatio ſumpta a terra, quæ exaggerata, & in aggerem erecta ſuſtollitur in faſtigium. Cice. lib. ij. Tuſc. Hoc tibi propone: amplitudinem animi: & quaſi quandã exaggerationem q̃; altiſſimam animi qui maxime eminet in contẽnendis: & deſpiciendis doloribus vnam eſſe omnium rem pulcherrimam. Oratores exaggerationem facere dicuntur, quando pluribus verbis vnam, eandemq; res vehementer dicunt, quæ res maxime venuſtat orationem. Apud Catonem luculẽta illa exaggeratio eſt. Succidias humanas facis, decem funera facis, decem capita libera interficis, decem hominibus vitam eripis: in dicta cauſa: in iudicatis indemnatis.

Exagoge pe. produ. latine eductio dicitur. ἀπὸ τοῦ ἐξ, καὶ ἀγωγή ἄγω.

Exagito, as. ſignificat vehementer vexo. Lac. li. vj. Poetæ tres furias eſſe diverũt, quæ mẽtes hoĩum exagitent. Itẽ ſignificat exaſpero: ad iram prouoco. Salu. Tñ, quia in tali tẽpore tanta vis hominis magis lenienda: q̃; exagitanda videbat.

Exalburno, as. vide in dictione Alburnum.

Exalto, as. in altum eleuo. Colu. Senum pedum latitudinis ſulcos dirigunt: fodiũtq;: & exaltant in tres pedes, per tranſlationem ſignificat magnifice laudo.

Ex aluminati: dicuntur vniones, qui colore præſtant.

Examen, noua apum ſoboles, quam parentes ex ſuis alueabus ad nouas ſedes quærendas exire cogunt: quod hęc ita vniantur, vt ſimul ligatæ videantur. Nec ſolum de apibus: ſed etiam de veſpis: & huiuſmodi intelligitur. Rurſus examen, ſtilus eſt in lance, ſiue ſtatera, qui quo pondus ſe vertit, exit. Virgi. lib. x. Iuppiter ipſe duas æquato examine lãces. Hæc blandis ſeu ſtateræ lingua: ab alijs æquamentum, ab alijs libramentum: ab alijs equilibrium, & trutina dicitur. Vnde metaphorice ponitur pro æquamento: & iudicijs inueſtigatione. Perſi. Examenq; improbum in illa Caſtigas trutina.

Exacerbeſco, ſcis, valde acerbus. L. aſper fio, qđ ab exacerbeo, es, fieri conſtat licet Acerbeo raro inueniatur. Apul. in apologia. Quis tam eſt mitis quin exacerbeſcat?

Exanimo, as, penultima correpta, ſcrutor, & inueſtigo ꝗuã di cauſa.

Examuſſum: Vide in dictione Amuſſis.

Exanimus, a, um, & exanimis, & hoc exanime: & exanimatus, a, um, ambo duplicem, eandemq; ſignificationem habent. Licet Seruı. velit hæc inter ſe differre. Exanimus: ſiue exanimis idem eſt: quod mortuus: vt apud Liui. lib. ix. Vt vno ictu exanimem equo præcipitaret. Virgi. Exanimumq; auro corpus vendebat Achilles. Interdum idem eſt, quod exterritus. Idem lib. iiij. Audijt exanimis, trepidoq; exterrita curſu. Vnguibus ora ſoror fœdans, & pectora pugnis. Per medios ruit ſic exanimatus, non ſolum pro exterrito, ſiue perturbato, vt Teren. in An. Ibi tum exanimatus Pamphilus bene diſſimulatum amorem, & cœlatum indicat: ſed etiam pro mortuo accipitur, vt apud Liuium lib. xxij. Vnam in ipſo portu ſoſpite filio repente oblato in conſpectu eius expiraſſe ferunt. Alteram, cui mors filij falſo nunciata: meſtam ſedentem ad primum conſpectum redeuntis filij gaudio magno exhalatam.

Exanimalis, & hoc exanimale, quod non eſt animal, vel qđ eſt ſine anima. Plau. in Bac. Nam neq; Bellona mihi vnq̃, neq; mors creduat: ni illum exanimalem faxo niue exhæredem fecero vitæ meæ.

Exanimo facio, ſignificat facio: qđ in animo volo: vt ſit quaſi ex ſententia animi. Exanimi enim ſentẽtia, locutio eſt quotidiana: qua vtimur, quando ſignificamus aliquid factum eſſe, prout optamus, & volumus. Vnde dicimus. Habes vxorem ex animi ſententia.

Exanimo eſt: vt natura fert: hoc eſt: vt refert naturalis: ratio ingenita.

Exanimo, as. capitur: ſicut animo, de quo ſupra niſi quod ex præpoſitio ſignificat extra: ſiue cum animam quis emiſerit: ſiue, cum pene animum pauore amiſerit. Quando ab animo fit, ſignificat perterreo, perturbo. Plau. in Aul. Nimis male timui, priuſquam intus redij, exanimatus ſui. Teren. in An. Oratio hæc me miſeram exanimauit. Quãdo vero ab anima eſt, ſignificat anima ꝓuo ſiue neco. Curtius. Multos exanimauit rigor inſolitus niuis, multorum aduſſit pedes, plurimorũq; oculis, præcipue penetrabilis fuit. Gelli. Anus repente filio viſo copia, atq; turba, & quaſi ruine incidenti inopinati gaudij oppreſſa, exanimataq; eſt.

Exanio, as. Col. li. vlti. Vt omnẽ amaritudinem eius & pallorem exaniet. Et alibi, Patimur autem, nonnunq̃; tota nocte, & poſtero die: baccam velut exaniari.

Exaniari ſignificat exudando ſiccari. Colu. lib. xij. Compoſitis ſupra tabulatum tergoribus: aut fruſtis vaſta pondera impoſito, vt exanietur. Hoc eſt quaſi ſanie ſulphure expurgetur. Colu. lib. v. ait ſanie exaniari vulnus, pro eo quod eſt ſanie educta ſiccare.

Exanclo, as. ab ex, & anclo. Priſci. dicente, Anclo pro anclor, ſignificat effundo, exhaurio, ſupero. Pla. in Sti. Ne iſte edepol vinum poculo exanclauit. Cice. lib. j. Tuſcu. Quod, cur exanclauiſſet omnes labores tum incideret in mortis malum ſempiternum. Aliquando exanclare eſt perpeti. Lucil. lib. xxx. Quantaſcunq; modo ærũnas, quãtoſq; labores exanclaris. Aliquando perficere. Pac. Non poteſt Menalippe hic, ſine tua opera exanclari clauus.

Examurcari oleum dicitur: quando ab amurca defecatum fit. Apu. li. iiij. Ac dum cœleſtis vaporis flammis examurcat.

Exanthemata, appellantur a Plinio eruptiones pituitæ, aliquando papulæ.

Exarmo, as, manſuefacio. Vnde exarmatæ beſtiæ pro cicuribus, & manſuefactis. Lampri. in Helio. Habuit leones, & leopardos exarmatos in delicijs, quos edoctos per mānſuetarios, ſubito ad ſecūdam menſam, & tertias menſam iubebat accumbere, ignorantibus cunctis, ꝙ exarmati eſſent ad pauorem, & ridiculum excitandum.

Exareſco perfecte aridus fio. Colu. lib. iij. Et ſole, ac vento penitus ſiccari, atq; exareſcere. Ci. Papi. Deinde ipſa illa, ſi qua fuit in me facultas orationis, niſi me ad has exercitationes retuliſſem, exaruiſſet, id eſt omnino arida facta fuiſſet, & defeciſſet.

Exareſio, idem, quod exareſco niſi, ꝙ exareſco proprie extrinſecus fit, exareſco intrinſecus, vt de fuco marino dicit Plin. lib. xxvj. Sed omnibus articulis morborum impoſitus antequam exareſiat.

Exaro, as, pe. cor. perfecte aro, ſed per tranſlationem ſignificat ſcribo. Qui enim ſtilo ſcribunt in codicillis, hi quaſi ſulcos inſtar aratorum ducere videntur. Cice. Cornificio. Hęc cum eſſem in ſenatu, exaraui.

Ex aſſe, duæ partes ſunt: ſignificatq; ex tota hereditate, quæ dicitur as aſſis, quæ pluribus modis diuidebatur. Vnde dicimus. Hic ex aſſe hæres relictus: eſt. i. ex toto. Mar. lib. vij. Hæredem. Fabius Labienum ex aſſe reliquit.

Exaſpero, as: vltra notam ſignificationē ſignificat acuo. Sil. Saxoq; exaſperat enſem. Tacitus. Saxo exaſperat ferrum.

Exaſceare, aſcia polire læuigare. Tranſlatio a fabris lignarijs ſumpta qui ligna prius dolant deinde poliunt. Plau. in aſi. Iam hoc opus eſt exaſceatum. i. perfecte dolatum.

Exædifico, perfecte ædifico. Vide in Ædifico. Aliquando ſignificat domo priuo, domo eijcio. Plau. in Tri. Qui exædificaret ſuam inchoatam ignauiam.

Exauctoro, as, pe. produ. ſignificat ab auctoramento: hoc eſt obligatione militari, atq; ſtipendio libero, priuoq; a quo exauctorati milites dicuntur: qui miſſionem habuerunt. Et quāuis frequenter cum dedecore exauctorare dicatur, perſæpe tamen ſignificat miſſos facere a militia, militos citra vituperationem. Liui. lib. xxv. Volonum exercitus, qui viuo Graccho ſumma fide ſtipendia fecerat: velut exauctoratus morte ducis abſignis diſceſſit. Et libro. xxvj. Cum diſſeruiſſet exauctoratos dimiſit. Vlpia. Exauctorare interpretatur inſignia militaria detrahere, quod cum infamia conficitur, vt eſt apud Lampri. qui ſcribit Alexandrum tumultuantes legiones exauctorauiſſe.

Exaudio, perfectionem audiendi denotat: & hoc duobus modis. Vno cum, quod petimus, impetramus. Vnde dicere ſolemus, vt nos exaudire digneris. Virgi. Et nulli exaudita deorum vota: præceſq; meæ. Alio cum ſignificat proxime: ſeu vehementer audio. Liui. lib. j. Equitem clara increpans voce: vt hoſtes exaudirent: redire in prælium iubet. Teren. in Hecy. Vereor ſi clamorem eius hic crebro exaudiat, ne parturire intelligat.

Exbaliſto, as, baliſta fit: & ſignificat decipio. Plau. Ego hunc cōmunem meum: atq; noſtrę omniū hoſtem exbaliſtabo lepide. ἀπὸ τοῦ βάλλω. λέγεται καὶ ἄλλοεσι τὸ σκήρωος ἀπὸ τοῦ σκορπίρω τὸ ἀποσκεδάννυμι. ita ſcribit. Michalus etymologicus: & baliſta eſt maioꝝ tormētorum genus vnum bricolam dicebant aui noſtri.

Excalfacio: & excalfactorius, vide in dictione calefacio.

Excandeſco, is: & excandefacio. Vide in dictione candeo.

Excandeſcentia, ab Apul. lib. de dog. Platonis, appellatur, ea animæ pars, quæ irritabilis eſt, habens domicilium in corde, quam alio nomine iraſcentiam nominant, quæ iracundia a Cic. dicta eſt in. i. Tuſc. a furore: & impetu animę ducto vocabulo, vt inquit Plato in Cratilao.

Excantare, ſignificat, quod incantatum eſt: alio incantamēto liberare, quod & recantare dicitur. Pli. lib. xxviij. Qui fruges excantaſſet. De recanto idem. Non pauci, & ſerpentes ipſos recantari putant. Aliquando excantare capit pro excludere. Plau. Nam crede cuius cor excitare poteſt.

Excarnificatus dicitur ille: qui per carnificinæ tormēta diſcerptus eſt. Sue. in Vitel. Apud gemonias minutiſſimis ictibus excarnificatus: atq; confectus eſt.

Excerebro, as, cerebrum excipio: vt apud Eſaiā. Qui mactat pecus, quaſi qui excerebret.

Excetra, dicta eſt hydra, ꝙ vno cæſo capite tria excreſcebant. Plau. in Perſa. Cum excetra: cum Antheo deluctari mauelim: q̄; cum amore. Græco vocabulo dicitur echidna. Ouidius. Pars quota lernææ ſerpens eris vnus echidnæ. Scribit Diod. Herculem debellaſſe hydram: non ſolum ferro, ſed etiam flammis adhibito Iolao, qui inciſam ceruicem: ardente face e veſtigio inureret. Conſtat ſm Hyſtoricos Hydram in Lerna arguorum palude extitiſſe, aquas euomentem, quæ vaſtabant vicinas ciuitates: in qua vno meatu clauſo, multi erumpebant. Quod Hercules videns loca ipſa exuſſit, & ſic aquæ meatus clauſit. Nam hydra ἀπὸ τοῦ ὕδατος, id eſt ab aqua nomen accepit. Plato aſſerit in Euthydemo hydram fuiſſe callidiſſimum ſophiſtam, cui, præter ſapientiam pro vno ſermonis capite amputato: multa repullulabant.

Excedo, is, penul. pro. diſcedo: egredior. Cice. In ipſa cura, & meditatione obeundi, ſui muneris exceſſit e vita. Item vltra cedo, tranſeo. Colu. lib. vij. Cum exceſſerint annos decem fœtibus inutiles ſunt. Plau. in Aul. Iſthic adeſto, ſi herclé tu ex iſthoc loco digitum tranſuerſum, aut vnguem latum exceſſeris. Per tranſlationem ſignificat ſupero: vt Cice. excedit omnes eloquentia.

Excido, pe. cor. ab ex, & cado, a in i, mutata, præteritum facit excidi: ſupinus excaſum ſignificatq; deorſum cado. Vir. lib. ij. Geor. Nam ſępe in cautis paſtoribus excidit ignis. Vſi per tranſlationem excidere animo, eſt in obliuionem dare vt apud eundem. Necdum etiam cauſæ iratum, ſæuiq; dolores exciderant animo. Interdum diſſentire. Luc. li. xxviij. Ego ab Archilocho excido.

Excido, is, pe. pro. excidi: exciſum, extra, vel de aliquo cędo, & penitus deſtruo. Cice. lib. ij. offi. Nec lapides ex terra exciderentur ad vſum noſtrū neceſſarij. Idem in Cato. Quomō Carthagini, male tam diu cogitanti bellum inferatur. multo tempore ante denuncio: de qua vereri non ante deſinā, q̄; illam exciſam cognouero.

Excidium: & excidio onis, ab excido deduci manifeſtum eſt: pro peremptione, & quaſi nece vrbis: aut prouincię: vt cus ceſis hominibus mœnia ad ſolum deducuntur. Hęc etiam a cędendo dici videri poſſunt.

Exciſo, as, pe. pro. lanio verbero: & qđ vulgo dr: ſtratio ſrapo. Plau. in ciſ. Capillo ſciſſo, atq; exciſatis auribus.

Excello, is, exculi excelſus: & excelleo, es, excellui: ſignificat ſupero. Lactan. lib. vij. Qui omnes licet eloquentia excelluerit. Hinc excelſus magnus. Gel. lib. j. Tanto fuiſſe Herculem corpore excelſiorem.

Excerno, is, purgamenta ventris emitto. Celſ. lib. iiij. Quoniam portæ modo in inferiores partes, ea, quæ excreturi ſumus, emittit. Proprie tamen excernere eſt extra cernere, quod vernacula lingua dicimus Cernit fora. Colu. lib. ij. Itaq; in area detrita frumenta ſic aggerenda, vt omni flatu poſſint excerni.

Excrementum purgamentum, & ſtercus. Vnde Pli. li. x. ſcribit, ꝙ quia coruus excrementis caldamanta fœdauerit a Menecippe exanimatus ſit.

Excerpo, is, ſecernēdo extraho. Vnde excerpta dicimus, quæ ex libris, veluti floſculos extrahimus.

Excipio, pis, penul. correp. extra capio. Cice. lib. j Tuſcu. Nam ſi ſolum eos diceres miſeros, quibus moriendum eſſet, neminem tu quidem eorum, qui viuerent, exciperes. Aliquando excipere eſt ad ſe aliquem recipere, & proprie excipiuntur cadentes, aut in calamitatem colapſi. Lactā. li. ij. Hunc errantem, atq; inopem lanus excepit. Virgil. lib. iij.

Heu quis

Heu quis te caſus deiecta, coniuge tanto. Excipit. Aliquando aliquid recipere. Augu. lib. v. con. Et dum cor aperiam ad excipiendum, quam diſerte diceret: pariter intrabat. Aliquando inquirere. Cic. lib. ij. de ora. Quædam dari ex hac vita ad pertrahendos animos hominum, & ad excipiendas eorum voluntates. Aliquando ſeparare. Vir. lib. ix. Ipſum illum clypeum, criſtaſq; rubentis excipiam ſorti. Aliquando per dolum capere: opprimere. Idem: excipit incautum patriaſq; obtruncat ad aras. Aliquando colligere. Mar. Ventris miſero: nec te pudet excipis auro. Aliquando abſcondere. Plau. in Aul. Nec parem tibi ab eo incipiſces. neq; furem excipies.

Exceptio, excluſio: quę ſicuti Vlpia. docet interponitur actionis cuiuſlibet rei, ad excludendum id, quod in intentioně condemnationemq; deductum eſt.

Excepto, as: ſæpe extra capio, vel ad me frequẽter traho. Ci. in parad. Et videat aliquẽ ſummis populi beneficijs vſum barbatulos mullos exceptantem depiſcina. Vir. lib. j. Geor. Ore omnes verſe in zephyrum ſtant rupibus altis. Exceptantq; leuis auras, & ſæpe ſine vllis. Coniugijs vento grauidæ, mirabile dictu, ideſt frequenter ad ſe trahunt: & capiunt.

Excipuus, a, um, quod excipitur: ſicut præcipuus, quod ante capitur.

Excipula, ab excipiendo, ſicut decipula a decipiendo: & eſt ſeptum ex arundinibus contextis ſeu foueæ quædam & quaſi iaculamenta, qualia ad excipiendos fraudulenter piſces in fluminibus fabricantur. Pli. li. ix. ſcribit Anguillas in lacu benaco Auctibus glomeratas volui in tantũ mirabili multitudine: vt in excipulis eius fluminis: ob hoc ipſum fabricatis ſingulorum milium globi reperiantur.

Excieo, es, exciui, tum, extra moueo. Feſtus. Exciet excutiet.

Excio, cis, exciui, vel excij, excitum, extra voco: vel extra ſeu valide commoueo. Plau. in ciſ. Vt mihi exciuiſti lachrymas. i. commouiſti. Et in epi. Quid eſt pater: ꝙ me exciuiſti ante ædes. Vt matrem tuã videas. i. euocaſti. Excire autem: expergefacere eſt. Liui. lib. j. Hercules ad primam auroram ſomno excitus.

Excito, as, pe. cor. frequentatiuum. Teren. in heau. Num vides quantum mali ex ea re excites. Pro expergefacio Damaſus ad Hie. Dormientem te, & longo iam tempore legentem potius: ꝙ ſcribentem quæſtiunculis ad te miſſis excitare diſpoſui. Pro prouoco: ſollicitoue. Col. lib. j. Nam cũ certamine opus excitetur: tum inceſſantis animaduerſio iuſta eſt: & ſine querela, videtur adhiberi.

Exclamare: voce magna clamare. Plau. in am. Ibi neſcio qs maxima voce exclamat. Item exclamare alte vocare. Idem in eadem. Dum hæc aguntur, voce clara exclamat vxorem tuam.

Exclamationes fieri ſolent: ſine aliquo adminiculo, modo per nominatiuum, modo per accuſatiuum, modo per vocatiuum.

Excludo, is. penulti. produ. extra claudo, eijcio. Plau. in aſi. Homo hercle hinc excluſus eſt foras. Hie. Philippum reges Macedonum introeuntem ex more cubiculum vxor irata excluſit. Per tranſlationem excludere ponitur pro liberare. Actius. Qua virtute hic ſe ſeruitute excluſit. Ites pro incubando pullum emittere. Colu. lib. ix. Veteranas auis ad rem eligi oportebit: quæ iam ſæpius id fecerint, moreſq; earum maxime pernoſci, quoniam aliæ melius excludũt, aliæ editos pullos commodius educent. Idem Columbæ excludunt vigeſimo die. Sic excludere: eminere, & apparere, quod idem fere eſt: qđ emittere, vt in ſs. Excludantur, qui probati ſunt argento. Vnde dicuntur: & in arte argentaria excuſſores, ideſt ex quadam confuſione maſſæ ad ſuę formæ expreſſores.

Excolo, is, penulti. correp. perfecte adoro. Lactan. lib. vj. Nã ſi deorum cultores ſimulachra inſenſibilia excolũt, & quicquid precioſi habent, in ea conferunt. Habet & reliquas ſignificationes, quas colo: ſed perfectas ratione præpoſitionis ex.

Excõmunicatio vt in decre. xj. q. iiij. diſtinguitur ab anathemate tanq̃ excõicatio ſit minor. Anathema maior. Vnde anathematizati ab eccleſia omnino ſeparant. Cũ talibus neq; ſermone cõgreſſus neq; cibus cõ catur. Hos. Cypria. abſtentos vocat eleganti vocabulo.

Excompoſito ſignificat ſm ordinem datum. Liui. Tum ex compoſito orta vis: ſigno q; dato: iuuẽtus Romana ad rapiendas virgines diſcurrit.

Excorio, a, vide in dictione corium.

Excors, extra cor. quaſi ſine corde: hoc eſt animo: quo ſapimus. In corde enim: vt inquit Pli. habitat mens. Vſi ponitur ꝓ inſipiente. Lact. lib. iij. In quo alios nõ excordes tñ fuiſſe arbitror, ſ; etiam impios, ꝙ in ſecreta cœleſtis illius prouidentiæ: curioſos oculos voluerunt immittere.

Excreare eſt quadam vi expuere, Celſus. Et interdum aliqd purulenti excreat. Dictum a ſacratis. Sacratæ vero nugatoriæ ac deſpiciendæ mulieres dicebantur ab his quæ ſcrea idem appellabant id quod quis excreare ſolet, quatenus id faciendo ſe purgaret.

Excreſcere, valde ſiue extra creſcere. Col. lib. v. Si ſatis excreuerint iugo ſupponantur.

Excretum ſupinum ab excerno: ſignificat egeſtum. Vnde et creta tritici dicuntur vulgo granaciæ hoc eſt: quæ ex incerniculo pro immundinus ſe ponuntur. Colu. li. viij. Vbi annona eſt carior: excreta tritici minutæ commode dantur gallinis. Ibi excreta nomẽ eſt. Participium vero, vbi paulo poſt ait. Furfures a farina excreti. Excretum vero ſupinum ab excreſco: ſignificat quod valde creuit. Virgi. lib. iij. geor. Multi iam excretos prohibent a matribus hœdos.

Excrementum: qđ egeritur ex cibo potuq;. Et eſt duplex ſiccũ ſcilicet & humidum. Conceptaculũ humidi dicitur veſſica, conceptaculum ſicci Aluus nominatur.

Excubo, as, penul. cor. vigilo, cuſtodiam facio, & quaſi minime iaceo: vt milites extra caſtra, vel extra tentorium ad imperatoris cuſtodiam noctu armati conſidunt. Salu. in Iug. Neq; ſecus: quam ſi iter faceret caſtra munire, excubitum in porta, cohortes ex legiõibus: pro caſtris equites auxiliarios mittere. Liui. Ptolomeum; ac Leonatum excubãtes ad cubiculi limen excitauerunt.

Excubiæ vigiliæ: licet vigiliæ tantum nocturnæ dicantur. Excubiæ: & diurnæ: & nocturnæ.

Excubitor, qui excubat vnde gallus dicitur excubitor: ꝗ peruigil horas cantu indicat.

Excudo, is. pe. pro. ſi, vel excudi, ſum ſignificat cudendo elicio. Vir. Vt primum ſilicis ſcintillam excudit Achates. Per tranſlationem. Lactan. de opi. Profiteor: nulla me neceſſitate, vel rei, vel temporis impediri, quo minus aliquid excudam, quo philoſophi ſectæ noſtræ: quam tuemur inſtructiores: doctioreſq; in poſterum fiant. Sic Virg. Vt varias vſus meditando excuderet artes: ideſt ſtudioſe reperiret. Excudere etiam dicuntur gallinæ oua, quando ex eis pulli naſcuntur: quod & excludere dicimus. Colu. libr. ix. Negatur anſer aliena excudere oua: niſi ſubiecta ſua quoq; habuerit.

Excurro, is, Vide in dictione curro.

Excuſo, as, obiectum crimẽ purgo: & a me repello vel cauſam in alium reijcio, ſicut accuſo cauſa onero. Cice. Nulla eſt excuſatio peccati, ſi amici cauſa peccaueris. Et excuſare eſt afferre in excuſationem id, quod peccandi cauſam prębuit: quod potius per accuſo dici debere videtur, veluti ſi latrones, aut flumina impedimento fuerunt, ne ad diem adeſſe poſſem. Eo modo, quo Quintilia. Tu tamen, ſi interpellatus tẽpeſtatibus ſeruis veniſſes, excuſares mare, & ambiguos ſtatus, ideſt mare in excuſationem adduceres. Liuius de Torquato oculorum valitudinem excuſauit.

Excuſabile, quod excuſatione dignum eſt.

Excuſatorius, a, um, quod ad excuſationem pertinet, vt excuſatoria epiſtola.

Excutio, is, pe. cor. ab ex, & quatio significat qđ lingua vernacula dicimus ſcorlire. Plau. Excute dū pallium. Vir. li. xij. Summaſq; excuſſit vertice criſtas. Sciendum vero eſt, Qđ qui excutit aut ſe excutit aut aliquid aliud. Si aliquid aliud Excutiēs ē excuſſus non ē. Si aūt ſe excutiat & excutiens eſt & excuſſus. Si ab alio excutiat: excuſſus eſt: non excutiēs. Si autem excutiat ſeipſum excutiens eſt, q̄a excutit ſe & excuſſus q̄a excutit a ſe. Duobus etiā modis dicimus autem excuti aliqđ: ſiue illud qđ inde excutitur, ſiue illud vnde excutitur. Nam & excuſſus eſt puluis dicimus & excuſſa eſt veſtis. Tenent aliqui & excutiunt veſtē: & exit inde puluis qui inhæſerat. Quid dicis de puluere? Excuſſus eſt puluis. Quid dicis de veſte? Excuſſa eſt veſtis. Dicimus etiam excuti aliquid vt exeat inde qđ forte abſconditum eſt. Aliter enim dicimus excuti veſtem vt excutiantur de puluere, & aliter excuti ſaccum vt illud qđ intus latebat exeat. Per trā. Excutere ſignificat eijcere emittere. Plau. in Aul. Mihi miſero cerebrum excutiunt tua dicta ſoror, lapides loqueris. i. frangunt. Vir. Excuſſus aconteus fulminis in morem. Itē deijcere. Hinc excuſſores equi dicuntur qui ſeſſorem deijciunt. Pli. Excuſſo circenſibus auriga cucurriſſe excuſſores conſtat & primatum obtinuiſſe.

Excuſſorius, a, um, qđ ad excutiendum pertinet: vt excuſſorium cribrū qđ excutit & trāſmittit farinam ignobiliores ad panē ſecūdariū q̄ apud n̄rates ſub ventrē apud alios tritellū. Polinariū tenuimus flori farinæ accōmodus. Nam farina in polinem & ſecundarium & furfures partitur.

Exdiſcutio, ab ex, & dis, & quatio ſignificatq; perfecte diſcutio. Hie. ad Ctheſi. Cum hæc ſe ita habeant, prouoco aduerſarios, vt oēs retro cartulas exdiſcutiāt, & ſi qd in meo ingeniolo vitij repererint, proferant in medium.

Exdorſuo, as, dorſum confringo, vel dorſo nudo. Plau. in Aul. Tu macherio congruū murenam exdorſua q̄tū potes. Hæc duo verba p̄ter regulam componuntur cū ex. Non enim ex ſe de e, componitur cum d, vt educo.

Exdotes, pe. pro. quaſi ſine dote. Apud Ambro. li. de reſur. Immunes videntur: & exdotes reatus, quū grauiores pœnas intra luant.

Execo, as, pen. cor. ab ex, & ſeco: ſed s, abijcitur: & ſignificat excido, extraſeco. Col. li. iij. Arborem: quas inſerere voles, diligenter execato, ea parte, quæ maxime nitida: & ſine cicatrice eſt, dabiſq; operam: ne librum lædas.

Execro, as, pen. cor. ab ex: & ſacro abiecta s, & a, in e, mutata. Dicitur & execror depōnens: pro horrori: & abominationi habeo, quod eſt magis in vſu. Vir. Et terram altricem ſæui execramur Vlyſſis. Hinc execratio quæ aliquando ſumitur pro iuratione quæ maledictis obſtringit quæ accidant ei qui peierauerit: vt inquit Aug. quale eſt illud Gen. xxvi. c. Fiat execratio inter nos: & inter te.

Exedo, is, pe. cor. vel exes corrodo, conſumo. Pliny. li. xxvj. Naſcuntur quoq; in ſanguine ipſo hoīs aīalia exeſura corpus. Ci. li. iij. tuſ. Egritudo lacerat: exeſt animū planeq; conficit. Aliq̄ñ exedere ſignificat extra, ſeu de aliquo vaſe edere. Teren. in Phor. Tu tibi intriſti tibi omne eſt exedendum.

Exedra, locus ſpatioſus: quaſi triclinium: quę quaſi ad occidētem verſa eſſe ſolebat. Ci. li. iij de ora. Tūc dedita opera quieſcentibus alijs in eā iā exedrā veniſſe: in qua Craſſus poſito lectulo recubuiſſet. Hie. ad Euſto. Si quis ceperit ægrotare: transfert ad exedram latiorem: & tanto ſenum miniſterio confouetur vt nec delicias vrbium, nec matris q̄rat affectum. Michalus autem etymologicus. ἐξέδρα τόπος τις ἐστὶ ἀπὸ τοῦ ἐξ καὶ ἕδρα καὶ σὺν κατὰ καθέδρα παρὰ τοῖς ῥωμαίοις τὸ ἕξω μέλλον ἕξω.

Exēplū, inq̄t Feſtus, qđ ſequamur, aut vitemus. Exemplar ex quo ſiſe faciamus. Pli. lib. xxxv. Sunt qui venerē dianę illo, picti ī exēplari putāt. ſed ſæpe confunduntur, vt exemplum: ſit: ex quo ſiſe faciamus. Salu. Lr̄as, quas ſibi nomine Catulinæ redditas dicebat: exēplum earū infra ſcriptum eſt. i. earū forma infra ſcripta ē. Quin. lib. x. Sic lr̄arū ductus, vt ſcribendi fiat vſus, pueri ſequuntur. Sic muſici voces dicentium. Pictores opēra priorum. Ruſtici p̄bati experimentū culturā in exēplū intuētur. Cice. Apio. Ex lr̄is, quattuor ad me exēplū miſiſti. Qui. de triſ. Pluribus exēplis ſcripta fuiſſe reor. Ponunt nōnunq̄; p̄ eodē. Ci. p̄ mure. Domeſticū te habere duxiſti exēplū ad imitādū. Et iterū. Ab imitādus vero tā mihi p̄poſitū exemplar illud eſt, q̄ tibi. Dr̄ & exēplariū p̄ exemplari. Pli. Iuba hæc omiſit in hoc tractatu exemplarium vitioſum eſt. Sciendum tamen q̄ exemplū dicitur quandoq; grauis pœna, quæ poteſt cæteris documento eſſe. Teren. in eu. Quæ futura eſſe deb. tu exempla in eum indigna. Rurſus exēplū dicitur illud, q̄ adhibetur rei aut p̄bādæ, aut ornandæ cauſa. Vnde pars probatiōis vocatur ab exemplis. Et in elocutione exemplū inter ornamenta numeratur, p̄ quo exemplar dici non poteſt. Similiter exemplū vocatur: q̄ vulgo dicitur la monſtra. Cice. Si quis purpurā: aut aliud quippiā vendens dicat, ſume a me ſed huius exemplum aliunde rogabo tibi, q̄ oſtendam, aut ſi aceruos dicant ſe tritici habere, & totus exemplum pugno non habent quod oſtendant.

Exemplar & exemplarium Vide in Exemplum.

Exemptus, vide in dictione Eximo.

Exequor penul. cor. ſignificat perficio, & executioni mando. Apul. Neq; in tenebris, ſz in p̄patulo iuſſa domini exeque bar. Quandoq; declaro exprimo. Cicer Var. Habeo multa occultiora, quæ vix verbis exequi poſſim.

Exequiæ, funebre officiū q̄. ſ. in funere exequimur. ab eo dicte q̄ hoīes pompā poſt ſequunt hæ etiā parentalia dr̄r.

Exequior, aris, exequias facio, vel exequijs coniuor. Var. Ipſum propter ius liberti ſemitracti exequantur.

Exerceo, es, cui, exercitum, ab ex, & arceo, quaſi extra arceo, primo fatigo. Ter. in adel. Iſane ego te exercebo hodie, vt dignus es ſiliceniū. Quādoq; exercere ē in operā ponere, Vir. li. iij. Geor. Exercete viri tauros. Q ñq; tractare Col. li. iiij. Qui vrbanas, ac delicatas artes exercuerit. Quādoq; habere. Salu. Iurgia, diſcordias: ſimultates cū hoſtibus exercebant. Q ñq; lucrari. Terē. in heau. Ancillas, ſeruos, niſi eos qui opere ruſtico faciūdo facile ſumptū exercent ſuus oēs produxi: ac vēdidi. Q ñq; p̄bæ terram colere Vir. li. j. Geor. Exercetq; frequēs, atq; imperat aruis. Hier. a fili in præfa. pſalmorum. Cogitis ergo, vt veluti quidam nouale proſciſſum iam arauū exerceā, & obliquis ſulcis renaſcētes eradicem. Quandoq; inſequi. Virgi. Tum vos o Tyrij ſtirpes, & genus omne futurum exercete odijs.

Exercito, as, frequentatiuum. Ci. pro Cluen. Homo in primis ingenioſus: & in dicendo exercitatus. Hinc exercitatio de quā idem lib. j. ad Heren. Exercitatio eſt aſſiduus vſus: cōſuetudoq; dicendi.

Exercitium eſt ipſe actus: & vſus exercendi, operandiq;.

Exercitus, a, um, participiū. vt homo exercitus q̄ multis negocijs aſſuetus ſit: & experientia doctus, & detritus. Geli. Aderat forte ibi amicus n̄r, hō lectione multa exercitus. Huic cōtrarium ē inexercitus pro non exercitato. Cic. lib. v. Tuſcu. Vſus eſt inexercitus pro non exercitato, cū ait, Aſclepiadem ferunt non ignobilem; nec inexercitum philoſophorum. Aliquando exercitus ſumitur pro fatigato, & in laboribus aſſueto. Virgi. lib. iij. Natæ iliacis exercite fatis. Aliquando pro in durato: vt cum quis diu ſe exercēdo durus: hoc eſt robuſtus factus eſt corpore in laboribus perferendis. Salu. in Iug. Nabdalſa exercito corpore ideſt ſolidato, vt exponit Nonius. Interdū pro contempto neglecto. vt docet Fulgen. allegans illud Plauti. Nos noſtramq; familiam habes exercitam.

Exercitus, us, nomen ſignificat militum copiam ab exercendo, q̄a, vt inquit Var. fit melior. Vege. lib. ij. Numerus militum exercitatur, vnde ex re ipſa, atq; opere exercitus nomen accepit, vt ei nunq̄; liceret obliuiſci, qđ vocabat. Docet etiam Vege. Romanus milites, tam veteranos, q̄ tyrones exerceri ſolitos ad omne genus armorū. Omnes. n. artes iugibus exercitijs proficiunt cuncta exercitatione conualeſcunt: vt merito dictum ſit quottidiana exercitia ad ſanitatem

bitatem plus prodeſſe, q̃ medicos. Et non vnã cohortem neq; vnam alam: ſed numeros multos militum exercitus eſſe. Vlpia. ſcribit.

Exercitorius: qui ſe exercet.

Exercio, is, iui, itũ, ab ex, & ſarcio: & ſignificat ſarcio.

Exentero, as pe. cor. perforo. Plau. in epi. Acutum cultrum habeo: qui exenterem marſupium ſenis.

Exegeticon. i. expoſitiuum: vel ennarratiuum.

Exegematicus character dicitur in quo tm̃ poeta loquitur: vt Vir. in tribus li. Geor. Dramaticus in quo nuſq̃; poeta loquitur: vt i comedijs: & Trahoedijs. Tertius character miſtus in quo: & poeta: & itroductę pſone loquũt vt in Æneidę.

Exeo, is, extra eo, egredior, & conſtruitur, tam cum accuſatiuo: q̃; cũ ablatiuo, vt ex eo domum, & exeo domo, per tranſla. exire eſt liberari. Liui. li. xxxviij. Ne hoc faciat: atq; erumna exeatis. Item vitare. Vir. li. v. Corpe tela modo. atq; oculis vigilãtibus, exit. Itẽ erũpere, vt apud eundẽ li. ij. Non ſic aggeribus ruptis cum ſpumeus amnis exit. Dicit etiã exit in laudem: exit in vituperationem: exit in acta: exit in fabellas: & ſimilia. i. fit vel efficitur. Lact. i. potuerunt. n. & libri aboleri, & tamen res in memoriã exire. i. fieri memorabiles, & de quibus fiat mentio. Pliny. lib. vij. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quẽdam toruitatemq; naturę duram: & in flexibilem. Quintil. Si hyſtoricus narret, fabellam eleganter exit in fabellam.

Exire de poteſtate: ſignificat mentis impotem fieri. Cice. lib. iiij. Tuſcu. Itaq; iratos proprie dicimus exiſſe de poteſtate: ideſt de conſilio, de ratione, de mente.

Exero, is, pe. cor. exerui exertum ab ex, & ſero ſignificat extra ho, emitto: eleuo, nudo. Sta. Fulgentemq; exerit enſem. Oui. lib. j. Faſt. Credibile eſt illos pariter, vitijſq; iociſq;. Altius humanis exeruiſſe caput. Idem. Exerit ſi humerum, veſtes trahit ille peraltas. Col. lib. ix. poſuit pro exeo. cum ait. Nam dum vincula exerere conantur: non quieſcunt.

Exerto, as frequentatiuum ab exero. Virg. lib. iij. At Scyllam caecis cohibet ſpeluncha latebris. Ora exertantem: & naues in ſaxa trahentem.

Exetaſticon latinę inquiſitiuum dicitur: ἐξεταστικόν.

Exfio: ſignificat purgo: a quo Exfitus. us, pro purgatione.

Exgrumare dicuntur chocleae grumos euentes, & ex grumis exilientes: grumus. n. eſt terrę collectio a cõgerie dictus.

Exhaeredare: vide in dictione abdico, as.

Exhalo, as pe. pro. extra, ſpiro. Lactan. lib. vij. Quos autem morbus intermit, ſpiritus diutius exhalant. Virg. lib. vij. Saeuamq; exhalat opaca mephitim.

Exhaurio: prorſus euacuo finio. Vir. lib. iiii. Heu quibus ille iactatus fatis: q̃ bella exhauſta canebat. Inde iexhauſtus. p infinito. Sic dicimus, Gratias deo inexhauſtas replico.

Exherbare, eſt herbas extirpare. Col. li. v. Perticalis fere ſalix eundem agrum: quem viminalis deſiderat, melior tamen riguo prouenit, atq; ea taleis conſeritur: & cum germinauit, ad vnam perticam ſummittitur: crebroq; foditur: atq; exherbatur: nec minus: q̃; vinea pampinatur. Et alibi. Exherbandus eſt locus.

Exhibeo, es, pe. cor. profero: & in publicũ deduco, & videndi: tegendiq: hoīs facultatẽ pbeo: vel re oſtendo: quaſi extra ſecretũ habeo. Paulus. Exibere eſt facere in publicũ potestatem: vt ei: qui agit experiũdi ſit copia. Exhibere negocium eſt labore vel moleſtia afficere. Cice lib. iij. offi. Quod cum audiſſet adoleſcens negocium exhiberi patri.

Exhorreo: a quo exhorreſco, p expaueſco. Pla. Cice. Sed non poſſum non exhorreſcere, ſi qd intra cutem ſubeſt vulneris q̃ prius nocere pōt q̃; ſciri: curariq; poſſit. Ibi paſſiue. Vir. actiue dixit li. vij. adueniat vult' neue exhorreſcat amicos.

Exhomologeſis latine dr̄ cõfeſſio. Augu. Qui criminũ ſuorum ſorde pollutus ē, exhomologeſis ſatiſfactiõe mũdet. Cypri. Ne in eccleſia: exhomologeſſin criminum facerent.

Exibilo, as. pe. cor. ſignificat cum ſono vocis: & populari: tumultu: q̃; ſibilatione expello: derideo. Cice. Hiſtrio. ſi paulũ ſe moueat extra numerũ: aut ſi verſus pronunciatus vna ſyllaba breuior: aut longior exibilat: atq; explodit.

Exigo, is, pe. cor. exegi, exactus, excludo, ejicio, expello, quaſi extra ago. Plau. Itaq; omnes exegit foras. Et exigere eſt debitum repetere. Cice. Caſſio. Longiores expectabo, vel potius exigam. Hinc exigere pecuniam dicimur, quae nobis debetur. Et exactores vocantur, qui pecunias exigunt. Interdus eſt conuenienter poſtulare Lact. lib. iiij. Sapientia ſpectat ad filios, quae exigit amorem. Interdum vehementer: & cum inſtantia poſtulare Hiero. in pro. Tobiae. Mirari non deſino exactionis veſtrae inſtantiam. Exegiſtis enim librum chaldeo ſermone ſcriptum ad latinum ſtilum traham. Interdum agere, ſeu traducere. Teren. in hecy. Illiq; ex opto, vt reliquam vitam exigat. Interdus perdiſcere inquirere. Virgi. Quęrere cõſtituit, ſocijſq; exacta referre. Sue. in Caeſare. Britaniam petijſſe ſpe margaritarum quarum amplitudinem conferentem interdus ſua manu exegiſſe pondus. Interdum facere. Vir. Quos improba ventris exegit caecos rabies. Interdum definire, conſtituere. Idẽ. lib. iiij. Decreuitq; mori ſecum ipſa modumq; exegit. Interdũ complere. Plau. in Am. Menſes iam tibi exactos eſſe vides. Interdum vi extorquere. Cice. lib. de di. Te cum eſſet tritici modius ſeſtertijs duobus pro frumento in modios, ſingulos duodenos ſeſtertios exegiſſe.

Exitium, ab exeo, is. Feſtus. Exitium antiqui ponebant pro exitu nunc exitium peſſimum exitum dicimus. Vnde & mors dicitur aliquando calamitas. Teren. in Phor. Quod ego nunc ſubito huic exitio remedium, inueniam miſer? Colu. lib. j. Sic emunita ſola, & latera horreorũ prohibent curculionem: quod genus exitij: cum incidit: multi opinantur arceri poſſe: ſi excſae fruges in horreo ventilentur: & q̃ſi refrigerentur.

Exitiale, mortiferus, calamitoſum, damnoſumq;. Pli. li. viij. Ille contra vrinã ſpargit prudens hãc quoq; leoni exitialẽ. Vir. li. vj. Sed me facta mea: & ſcelus exitiale Lacenae.

Exitiabile, idem, qđ exitiale. Oui. lib. vj. Met. Dumq; manu tentat trahere exitiabile ferrum.

Exilio, is, pe. cor. ab ex, & ſalio, ſignificat exeo: & quaſi ſaltando: prorũpo. Ci. Tyro. Mihi crede tuis, & illius litteris perlectis: exilui gaudio. Huius frequentatiuum eſt exulto.

Exilium priuatio patriae, quaſi extra ſolum. Sene. in li. de cõſolatione apud Albinam matrem exilium diffiniens ait. Exilium nempe loci commutatio eſt. Hanc commutationem loci aliquando ſequunt incõmoda paupertas, ignominia, contemptus. quibus detractis, nihil eſt: q̃ magnopere exilium ſit pertimeſcendum: nec cõmutatio loci onerosa. Aſſiduus enim eſt humani generis diſcurſus & naturalis quędam irritatio animis mortalium ineſſe q̃dĩtur cõmutandi ſedes: & tranſferendi domicilia.

Exilior, aris, exul fio. Vnde ſcribitur de Ioanne apoſtolo, q̃ Domitianus iuſſerit eum exiliari.

Exilicus, a, um, quod ad exilium pertinet: vt exilica cauſa: quae aduerſus exules agitur.

Eximo, is, pe. cor. ab ex, & emo, ſignificat excipio ſeu auſero. Teren. Vbiubi inueniam Pãphilũ, vt aegritudinem in qua nunc eſt, eximam: atq; expleam animũ gaudio. Aug. lib. viij. con. De vinculo deſiderij concubitus, quo arctiſſimo tenebar: & ſaecularium negociorum ſeruitute quẽadmodum me exemeris narrabo.

Exempti dicuntur excepti. Exemptus apud iuriſconſultos dicitur: qui a ſuo iudice: ſiue iuriſditione ordinarij ſubductus eſt. Exemptus eſt rebus humanis. i. mortuus eſt.

Exemptibile quod auferri, & eximi poteſt. Colu. li. ix. Quadratae perticae paxillis ſuperponuntur, vt autem recipiat aſſilientem. Sed idcirco ſunt exemptibiles, vt cum res exigit a paxillis deductae liberum aditum conuertentibus ſtabulum praebeant.

Eximiũ, ex, celẽs egregiũ ab eo, q̃ in ſacrificijs optimum pecus de grege eximebatur, vel q̃ eximia ſpecie animi numini offerendum. Et eximi porci dicebatur maiores, q ad ſacrificandus electi erant, ſignati macula: aut nota: ſicut egre-

Digitized by Google

giæ oues e grege electæ. Nam quod a vulgo exemptum eſt, ſingulare dicitur, quod in aliorum ordinem non ſit redigendum. Vnde Virgi. Eximias hoſtias dixit, quæ ad ſacrificium deſtinatæ eximuntur a grege: vt Quattuor eximios præſtanti corpore tauros. Dicitur & in malum. Cice. in Ver. Sin hanc vos in rege tam eximiam iniuriam, tam acerbam neglexiſſe.

Exin, pro exinde ſignificat propter hoc, quapropter. Ideo Liui. lib. j. Vt igitur paulo ante animum inter Fidenatem: Romanamq; rem ancipitem geſſiſti, ita iam corpus paſſim diſtrahandum dabis. Exin duabus admotis quadrigis in curru earum diſtentum illigat Metium.

Exinanio, is, ab ex, & inanio euacuo, attenuo: & ad nihilum redigo.

Exinſperato, aduerbium ſignificat quod non ſperabat. Liui. libro. j. Tum clamore, qualis ex inſperato fauentium ſolet Romani adiuuant militem ſuum.

Exis, dictio greca ἕξις: qua ſignificatur habitus. Pli. in epiſtolis. Ad tantam ἕξιν ſtudio: & exercitatione peruenit: ſed cũ h, hexis ἀπὸ τοῦ ἔχειν.

Exiſtimo, as, puto, iudico: & quaſi ex æſtimatione ſtatuo atq; decerno. Quin. Ex preteritis exiſtimari ſolent præſentia. Hinc exiſtimatio, quæ fere ſemper paſſiue ſignificationis eſt, & pro reputatiõe, ac bona fama capitur: vt homo magnę exiſtimationis. i. de quo omnes bene opinantur. Pau. iuriſcon. Exiſtimatio eſt dignitatis illeſę ſtatus, legib⁹, ac moribus comprobatus: quæ ex delicto noſtro: auctoritate legum aut minuitur: aut conſumitur. Minuitur, quotiens manente libertate circa ſtatum dignitatis, pœna pleſtimur: ſicut cum relegatur quis vel cus ordine mouetur, vel cum prohibetur honoribus publicis fungi: vel cum plebeius fuſtibus cęditur, vel in opus publicum datur vel cũ in eam cauſam quis incidit quæ edicto perpetuo infamię cauſa memoratur. Conſumitur vero: quotiens magna capitis diminutio interuenit. i. cum libertas amittitur: veluti cum aqua: & igni interdicitur.

Exiſto, appareo, emineo, prodo, exurgo: exalto. Cice. de di. Summerſus equus voraginibus non exiſtit. Ex iterũ. Exiſtit hoc loco quæſtio ſubdifficilis. Et libro ſecũdo offi. At qui eo tẽpore tantę diſcordiæ ſecutæ ſunt vt & tyranni exiſterẽt & optimates exterminarent. i. exurgerẽt, vel exaltarent.

Extare vero eſt eminere: ſupereſſe. Virg. Torpent mole noua: & ſummis vix cornibus extant. Vnde extare dicuntur libri, qui demortui non ſunt. Cice. Quæ vt ſcis, extat oratio. Nam vt de homine, qui adhuc viuit: dicimus ſupereſt: quaſi non eſt ſub terra humatus: ita de rebus extant, quaſi extra ſtant, & non intra: atq; in tenebris latent. Et eſt tranſlatio ſumpta a ſtatua, quæ ſtat: & apparet. Huius contrarius eſt: intercido, quod eſt pereo. Pli. li. xxxv. vtrũq; complexus eſt. Iam vero & onerarijs nauibus: quĩ, & pericula expingimus, ne quis miretur: & rogos pingi, exceptus operum claritatibus: quæ & ipſa conueniet attingi, ſiue extant, ſiue intercidere. Interdum extare eſt manifeſte eſſe. Lactan. lib. iiij. Si cœleſtibus beneficijs extiterit ingratus.

Exiurare ſignificat valde iurare. Plau. in am. Exiuraſti mihi te dicere per iocum: Eiurare vero ſignificat id quod deſideratur non poſſe pręſtari idem. Eiurauit militiam.

Exlex, qui ſine lege vel extra legem viuit.

Exoculaſſo, is, vide in dictione Oculo, as.

Exoculatus, oculis priuatus Apul. Cęcam, & prorſus exoculatam eſſe fortunas. Deſtoculus vero cui deeſt oculus quẽ luſcum dicunt.

Exoche: eminentia: vel excellentia latine dicitur. Vnde catexochẽ dicitur per excellentiam. ἐξοχος ἐλλινισί.

Exodiũ genus carminis: vt inquit Iul. pol. Quem cędẽtes de theatro cãtare cõſueuerunt: ab ἐξόδιον. Sunt q exponant exodiũ eẽ cãtũ: ab ἔξω extra, ᾠδὴν cãtũ. Erant. n. ſm eos exodia ridicula verſibus intexta fabellis. Atellanis potiſſimum inſerta: quæ ſine cãtu ſolebant iuuenes iactitare. Iuue. Tãdẽ; redditur ad pulpita notum exodiũ, & iterum. Vrbicus exodio riſum mouet attelanę. Sue. in Tyberio. Vnde vox attellanico exodio proximis ludis aſſenſu maximo excepta percrebruit hircum capreis naturam ligurire. Exodium etiam ſignificat exitum, quaſi ἔξω τῆς ὁδοῦ. i. extra viã: vnde. Var. finem vitę appellat exodium cuꝫ ait. Quod cæperas modo in viã narra: vt ad exodium deducas. Vnde etiam exodus liber, quo Iudæorũ exitus ab Aegypto deſcribitur, ſed ſecunda ſyllaba corripitur in exodo tã in prima, q̃; in ſecũda ſignificatione. q̃uis alterũ ab ὁδοῦ q viã ſignificat, alterũ ab ᾠδῆς idest a cantu: cuius pe. corripit.

Exoleſco, is, eui, ab exoleo fit: & ſignificat creſcere deſino. Vñ exoletus, maſculum ſcortum: ſeu pathicũ cõcubinum iam adultum: & fere dimiſſum: q creſcere deſinit. Olim Alexander Romanorũ imperator exoletos Heliogabali iuſſit deportari: aliquos etiã naufragio mergi. Scribit Pli. Hominem creſcere ad annos vſq; ter ſeptenos in longitudinem: tum deinde in plenitudinem. Aliquando exoleſcere eſt vehementer creſcere. Vnde exoletus, ta, um, pro vehementer adulto. Plau. Reliq domi exoletam virginẽ, aliquñ ſignificat veterẽ fieri, deficere. Agretius, adoleſcere augmẽti eſt inoleſcere coaugmẽti, exoleſcere vaneſcentis eſt. Pli. lib. xxxvij. Carchedonij: neſcio, an in totum exoleuerint, poſtq̃; metalla eris ibi defecerũt. Col. li. ij. Nã multa ſunt, vt dixi, q̃ negligẽtia exoleſcunt, & fiant ſterilia. Vñ exoletus vetuſtus eſt ab vſu remotus. Quin. li. viij. Obſcuritas fit in verbis et ab vſu remotis, vt ſi cõmentarios qs pontificũ, & vetuſtiſſima fœdera, & exoletos ſcrutatus auctores idipſum petat. Liui. Arte agendum exoleto iam vetuſtate odio.

Exoletus. Vide in exoleſco.

Exoluo is quod ligatum erat perfecte ſoluo. Plau. in epi. Tu vt exoluam manus. Lactan. li. j. Religionũ animos nodis exoluere pergo. Item exoluere eſt perfecte ſoluere. Hiero. in prohe. epi pſal. Sunt nõnulli, qui votum, qđ deo vouerunt ſe in ſingulos dies pſalteriũ totum in eius laudẽ eſſe dicturos vel diabolo exagitati: vel ecõtra ieiunio ꝑ auſteritate: vel debilitate corporis id exoluere nequeant. Item pręmio afficere. Lact. i. lib. v. Imperatori omniũ deo fides ſeruãda eſt: qui non tantũ viuentibus, ſed etiam mortuis poteſt virtutes exoluere. Item expedire liberare. Teren. in Hecy. Illas errore: & te ſimul ſuſpitione exoluas.

Exonus. i. exdeditus: & exertis humeris.

Exomidas, pe. cor. appellant veſtes ſine manicis quaſi humero tenus exertas, & citra humerum deſinẽtes talibus vſitati ſunt monachi: & Eremitæ: qui hodie æque ita figurantur exertis extra veſtem brachijs. Quod genus veſtium. Colobia nuncupant quaſi truncata, & mutilata ſine manicis.

Exopolis, penulti. cor. dicitur qui extra muros vrbis habitat quaſi extramuranus.

Exorbito, as, penulti. cor. quaſi exorbita recedo. Orbita vero veſtigium eſt rotę decurrentis, ſiue circuitus. Augu. lib. ix. de ciui. dei. Non eis cedẽtes ad aliquid approbandum, vel perpetrãdũ, q exorbitet ab itinere ſapiẽtię, & lege iuſticię.

Exorcizare vel potius exorgiſare. Nã componitur, ab ἐξ καὶ ὀργῆ ἔνθεν, ῥῆμα καὶ σοφίας, ἐξοργίζειν εἰς ὀργὴν ἐμβάλλειν. Eſt autem exorgiſare vt inquit Aug. lib j. de vita beata per diuina in mundum ſpũm adiurando expellere.

Exorgiſmus adiuratio. Exorgeſta admirator.

Exordiũ initium. Vir. li. iiij. Æne. Quo nã regina ambire furentem audeat Affatu: quæ prima exordia ſumat. Cic. li. j. ad Herẽ. Exordiũ ẽ principiũ orationis, ꝑ q animus auditoris vel iudicis cõſtituitur, vel apparatur ad audiendum. Dictũ exordium, quia ex re & cauſę viſceribus oriri debet.

Exordio, tris, exorſus incipio. Plau. in aſi. Pergĩ, quo accepta & ibi conſilia exordiar. Virg. lib. ij. geor. Non hic te carmine ficto atq; per ambages, & longa exorſa tenebo.

Exordine ſine intermiſſione. Vir. li. iiij. ge. Septem illa totos perhibent ex ordine menſes fleuiſſe.

Exorior, naſcor, emergo, exurgo. Teren. Tu ſola exorire quę per turbas hęc tua impudentia. Et exoriri, inuadere ẽ. Nã vt Do. inquit. Qui expectãs aliquẽ inuadit, exoriri dicitur

Exorno, as,

Exorno, as, valde orno, ſeu magnifice, apparo, Iſtruo. Plau. in Aul. Repudium rebus paratis: exornatus nuptijs Teré. in Eu. Ita viſus eſt dudum, quia varia veſte exornatus, fuit: nunc eo videtur tibi fœdus, quia illa non habet. Interdu exornare, fœdare dicit. Idem in Heau. Ego ne ſi viuo, adeo exornatum, adeo depexum dabo, vt, dum viuat, meminerit ſemper mei.

Exors, tis, extra ſortem, cui contrarium eſt conſors.

Exoro, as, orando induco, ſeu orando impetro. Teren. in Phor. Ne queo te exorare: vt maneas triduum hoc. Idem. Orator ad vos venio ornatu prologi, ſinite exorator ſim? Interdũ exorare ſignificat pro magna gratia orare, pſertim, qñ cum duobus accuſatiuis cõſtruit. Plau. in capi. Vnum exorare vos ſinite nos. Sic dicimus. Hoc vnum te exoro, hoc eſt vnũ pro magna gratia, ſiue magnopere te oro. Q̃ð præpoſitio ex, & oro commode: & naturaliter expetunt.

Exorabula: ab Apuleio vocantur oĩa artificialia argumenta quibus orator per vim eloquentiæ iudices exorat.

Exos, ſine oſſe. Lucil. Exos: & exanguis tumidos perfluctuat artus.

Exoſſo, as, oſſa detraho. Teren. in Adel. Congruum iſtum maximum in aqua ſinito ludere pauliſper. Vbi ego venero exoſſabitur. Apul. Exquamatus, atq; exoſſatus piſcis vix palpitat amplius.

Exoticus, a, um, quod eſt peregrinum, aduentitium. Plau. in muſ. Non poſſunt olere vnguenta exotica, hoc eſt aliunde apportata. Dictum exoticum ab ex extra & otion auris q̃ſi a noſtris auribus alienum.

Expalmo, maſ. ſignificat palmis cędo. Aug. in quodam ſermone. Expalmatur qui eſt vera palma victoriæ.

Expando, is, vide in dictione pando.

Expalpo, as, elicio. Plau. in Aul. Nunc ſeruus argentu a patre expalpabit.

Expapillo, as, vſq; ad papillam denudo. Vnde brachiu expapillatum dicitur. Plau. in mili. Idem connexum in humero leuo, expapillato brachio.

Expacto, as, pe. cor. in locum patentem me do. Pacu. Expatant ſe oẽs: publiceq; oñdũt. Et ſic a pateo fit. Quida a ſpacium deriuant, vt ſit. Expatare in ſpacium ſe cõferre. Sed & ſpaciũ a patẽdo deducit. Nihil. n. aliud eſt ſpacium qua locus, ſiue tp̃s patens, hoc eſt interuallũ, vel loci, vel tẽporis.

Expectoro, as, pe. cor. extra pectus eijcio. Cice. lib. iij. de ora. Tũ pauor mihi ſapientiã oẽm exanimato expectorat.

Expello, is, eijcio. Plau. Ancillam domo expulit.

Expulſo, as, frequentatiuum, quod ſignificat frequenti pulſu agito. Mar. Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris Sum tua, ſi neſcis ruſtice redde pilam.

Expulſor: & expultrix verbalia. Ci. Expultrixq; vitioꝝ.

Expulſim aduerbium ſignificat frequenter pulſando.

Expeculiati, dicuntur ſerui, ſine peculio, quo vocabulo vtitur. Pla.

Expecto, as, ab ex, & ſpecto, ſignificat obſeruo. Teren. in An. Expecto quid velis. Quoniam vero aſpicientes aliqd diligenter, manere diutius eodem loco ſolemus expectare quãdoq; pro manere, capitur: & operiri. Teren. in Phor. Senẽ quo id expectatis veſtrum? Item pro deſiderare, qm̃ quæ deſideramus, cum voluptate aſpicimus. Vir. in. ij. Expectate venis. Teren. in An. Expecto, quid velis. i. deſidero ſcire, quid velis. Vnde expectatus pro odioſo, & moleſtæ vitæ. Nam filijs parentes aut amabiles ſunt: aut expectati, amabiles boni expectati mali, quoꝝ mors indies ſingulos expectanda, & exoptanda eſt. Item proſperare. Virg. lib. j. Geor. Sed illos expectata ſeges vacuis eluſit ariſtis.

Expedio, is, penul. cor. libero, & quaſi pedum ligamẽta diſſoluo. Siſen. libro tertio Hyſt. Inermes armat, ĩpeditos expedit. Aliquando ponitur pro explico. Seneca. Iam diu vtile ſit expedi. Aliquando pro extra fero, profero. Virg. Cereremq; caniſtris expediunt. Aliquando pro extollo. Idem. Tum vero augurium rutuli clamore ſalutant expediuntq; manus. Et expedire eſt vtile: ſeu bonum, ac neceſſariũ eſſe. ſed hoc tantum in tertia perſona ſingularis, vel pluralis numeri. Terẽ. in Heau. Expedit bonas eſſe vobis. Idem in Phor. Noſtrapte culpa facimus, vt malos expediat eſſe, du nimium dici nos bonos ſtudemus, & benignos, hoc eſt congruat, & quaſi neceſſe ſit. Expedire etiam eſt euentum habere. Plau. in Am. Nequiter pœne expediuit.

Expediti milites dicuntur leuioris armaturæ, & ſine impedimentis.

Expeditio vocatur cum exeunt milites ad bellum, quod expediãt Rempu. aut ſe a cæteris negocijs, &c. Curtius. Omnem expeditionem ac militarem apparatum aduxit.

Expendo, is, pondero. Plau. in aſi. Quod pondo te cenſes eſſe nudũ? At pol ego, qui te expendi ſcio nudus, vinctus centum pondo es per pedes, quando pendes. Quandoq; ſignificat exactæ ex animo conſidero. Cice. lib. j. offi. Quæ contemplantes expendere oportebit, quid quiſq; habeat, ſua, eademq; moderari. Ambro. lib. j. offi. Expendat, atq; examinet verba ſua. quandoq; eſt perfecte ſoluere. Vir. lib. ſecũdo. Æneid. Et ſcelus expendiſſe merentem Lachaonta ferũt, ideſt perſoluiſſe. Quandoq; exponere, erogare, vnde expenſę dictæ ſunt. Hierony. Qualiter fauente deo tota hæc dies expendatur in laudem, & cuius gaudio celebretur.

Expenſa, ſæ, ſumptus. Hoc eſt quod erogatur.

Expio as, vide in dictione Pio, as.

Expergo, is, quaſi exporrigo, a ſomno excito. Ci. Experge te iam, vnde experrectus excitatus: q̃ recentes a ſomno exporrigi: & extendi ſolemus.

Expergiſco, is, & expergefacio, & expergifico actiuam ſignificationem habent. Pli. Vrtica letargicos expergiſcat tactis cruribus: magiſq; fronte. Gel. Ingenio expergificando ratus idoneas. Cice. expergefacias ſcripſit, pro te expergefacias. Expergiſcor: & expergefio paſſiuas. Ci. Expergiſcimini aliquãdo, atq; exurgite. Ab expergiſcor fit experrectus ꝑtm Dio. Expergitus ab expergor. Et expergefactus ab expergefio. Expergitus dicitur, qui ſatiatus ſomno ſponte vigilat. Vnde & Lucil. ait. Ego e ſomno pueros: cum mane expergitus clamo.

Experrectus a quiete impeditus. Salu. Experrecti ſomno arreptis armis tumultum facere.

Expergefactus, qui per alium ſomno excitatus eſt. Feſtus aliter. Experrectus, qui per ſe vigilare cœpit.

Expergitus, ab alio excitatus, quem ſolemus dicere expergefactum.

Experior, iris, expertus, ſignificat tentare. Terẽ. in Heau. Omnia prius experiri conſilio quam armis ſapientem decet. Vnde inexpertus, intentatus. Virgi. Nequid inexpertum fruſtra moritura relinquat. Et experi:i, doceri. Idem. Vos & cyclopea ſaxa experiri reuocate animos. Vnde experti, periti dicuntur. Experientia: vſus, doctrina.

Experientia cognitio nullo docente per vſum reperta & proprie ſingularium, ars vero vniuerſalium: vt ait Ariſto lib. j. Metha. Manillius lib. j. per varios vſus artem experientia fecit exemplo monſtrante viam.

Expes, ab ex, & ſpes, ſed s, abijcitur, & ſignificat extra ſpem vel ſine ſpe.

Expers, extra partem: vel ſine parte, & ponitur pro ignaro rudiq;, & nullam rerum experientiam habente. Apul. Homo rudis, omnium bonarum artium expers. Quandoq; etiam pro eo, qui non ſentit. Vnde expers doloris, qui nõ ſentit dolorem. Expers mortis, qui nõ moritur. Expers lucis qui non habet lucem. Quidam hoc nomen componi volunt, a pars quidam ab experior.

Expeto, is, penul. cor. quo ad ſignificationem cupiẽdi. Vide in appeto. Interdum Expetere ſignificat Euenire ſicut appetere aduentare. Plau. in Am. Ergo in ſeruitute expetũt multa iniqua. Interdum Velle. Pacu. Dij me & ſi perdiunt, tamen ad vitam expetunt. i. volunt. Interdum Accipere (t. i.) ſcendere Euadere.

Expilo, as, pe. pro. diripio, depręd or, furtiuę fraudo, dictus a pilis Romanoꝝ telis, vel a gręco [illegible], [illegible] i. có

plano, ꝙ qui e domo ſuppellectilem detrahunt huc ęquare, ac complanare omnia videntur. Inde apud iuriſconſultos titulus eſt de crimine expilatę hereditatis, & qui alienam hereditatem expilauerit, extraordinarię ſolet coerceri. Cicero in para. Si ſocios ſpolias, ærarium expilas. Ouid. libro tertio Metha. Expilatq; genis oculos. Maternus ſi luna a Mercurio defluens feratur ad martem in diurna genitura faciet effractores fures & qui templa ſemper ſacrilego furore expilent.

Expiro, as pe. pro. dictum a ſpiritu effuſo, vel a ſpiraminibus: quaſi ſpiritum emitto. Luc. lib. iij. Expirans animam pulmonibus æger agebat. Aliquando per ſe plenum eſt vt expirauit ideſt mortuus eſt.

Expiſcari eſt diligenter quęrere, vbi nã piſces lateant. Sæpius tamen expiſcari, pro indagare ſumitur. Teren. in Phor. perinde expiſcare, quaſi non noris. Quandoq; pro lucrificare. Plau. Tandemq; neſcio quid ab eo expiſcatur.

Explano, as, perfecte planum facio, declaro. Saluſt. De cuius moribus hominis, pauca prius explanãda ſunt, q̃ initium narrandi faciam.

Explano, as, vide in dictione planto.

Expleo, es, perfecte impleo, ſeu facio. Virg. lib. iij. Geor. Improbus, ingluuiem; raniſq; loquacibus explet. Salu. Neq; prius iugulandi finis fuit, q̃ Silla omnes ſuos diuitijs expleuit. Interdũ cõpleo, ſeu pficio. Vir. Diſcedã, explebo numerum reddarq; tenebris. Pli. lib. xxxvj. Vlcera eorũ purgant leniter, expletq; cicatrices, & emendant. Interdum conſolor. Teren. in Heau. Hem tot mei ſolius ſollici ſunt cauſa, vt me vnum expleant. Interdum: minuo. Nam ex quandoq; priuatiua eſt. Ennius. Nauibus explebant ſeſe: terriſq; replebant.

Explico, as, pe. cor. proprie extendo: emitto. Ci. Quæ virtus pręter cæteras. tota ſe ad alienas vtilitates porrigit, atq; explicat. Per transla. ſignificat explano oſtẽdo. Idẽ lib. iij. offi. Vt quædam ſibi concedantur, quo facilius: quæ voluẽt explicent. Item extraho. Oui. Atq; explicat enſem. Item exhibeo. Marti. Explicat: & cœnas vnica menſa duas.

Explodo, is, penul. pro. ſi, ſum, ab ex, & plodo ſignificat, cũ ſono elido: quod fit cum rem aliquam quæ non placuit, clamore: & geſtu ac ſtrepitu damno. Nec proprie idem eſt: quod manibus: cũ ſono pulſantibus eijcio: ſicut Lau. Valla docuit. Nec ſupplodo eſt pedem terræ incutio. Nec cõplodo ſignificat aduerſas manus inuicem collido, quod nõ ſignificat ex ſe: alioquin Ci. fruſtra pedem adiecißet lib. j. de ora. Pedẽ nemo in illo iudicio ſupploſit. Similiter. Quin. lib. xj. Pedis ſupploſio: vt loco eſt opportuna: vt ait Cice. in contentionibus: aut incipiendis: aut fouẽdis, ita crebra eſt inepti hominis: & deſinit iudicem in ſe cõuertere. Aliquãdo per transla. ſupploſus pro reiectus ponitur. Dama. papa Hier. Abſciſſis opinionib⁹, ambiguitatib⁹ ſupploſis, Idẽtidem de Complodo dicendum eſt: qm̃ & Hie. lib. numero. manibus addidit. Iratuſq; balaach. contra Balaam cõploſis manibus ait ad maledicendum inimicis meis vocaui te: quibus ecõtrario tu modo benedixiſti. Et in Ezechi. Ecce comploſi manus meas ſuper auariciam tuam. Apu. ſcribit, Complodere vacuas manus doloris: & męſtitię ſignum eſſe. Quin. lib. xj. Nam etiã & Complodere manus ſcænicum eſt: pedes applodere interim licet. Pręterea ꝙ iſta verba a plodo compoſita, non niſi actibus pedis, vel manuus accõmodari poſſint: minime crederim: q̃uis plerũq; accõmodentur. Lactan. lib. de opi. ad linguæ actum vſus eſt complodo: cum dixit: Beſtias etiam potu adiuuat: prẽ ea enim cauataq; hauriunt aquam, eamq; cõprenſam linguę ſinu: ne tarditate. ac mora defluat: ad palatum celeri mobilitate cõplodunt. Hiero. lib. Iudi. Cœperunt buccinis clãgere: & cõplodere in ſe lagenas. Cũq; per gyrum caſtrorũ in tribus pſonarent locis: & hydrias confregiſſent: tenuerunt ſiniſtris manibus lampades: & dextris ſonantes tubas. Præterea ꝙ explodo ſignificet eijcio manibus & quidẽ cum ſono pulſantibus: nequaq̃ verũ eſt qm̃ ſi eijcio ſignificaret. Ci. lib. iiij. de fi. bo. nõ dixiſſet. Quirinus autem nõ quæ ſint iam, ſed vnde ſint exploſę, eiectę q; ſcientiæ Pironis, Ariſtonis, Herilli. Et pro Cluẽ. Te vero illud idem, qđ tam exploſum, & eiectum erat, nunc rei tuliſſe demiror. Si aũt ſignificat per pulſationem eijciendum quapiam manuum, vel pedum, ſiue alio aliquo liquet explodo non ſignificare eijcio qm̃ & copulare debet diuerſa & nõ temere Ciceronem eiectę, & eiectum ſui texuiſſe credi par eſt. Quãdoq; explodere ſignificat aliqd tanq̃ indignum, ſeu inutile eijcere. Cice. lib. ij. de diui. Sed hoc genus diuinationis vita iã cõmunis exploſit. Applodo etiã Hierony. Pedibus accõmodauit. ſicut ſupplodo cõtra Vigil. ſcribens Recordare queſo illius diei q̃n me de reſurrectione corporis prędicãte ex latere ſubſultabas, & plaudebas manu, & applodebas pede. Idem domiano. Nam ſi apploſiſſet pedẽ, intendiſſet oculos, rugaſſet frontem, iactaſſet manus verba tonuiſſet, tenebras ante oculos offudiſſet iudicibus. Igitur applodo complodo, explodo, ſupplodo, & ſi qua alia reperiantur ſm rei actum cui applicantur: ita ſimi oportet. Et quicquid ſignificat quatio, eiuſq; compoſita, idipſum plodo, eiuſq; cõpoſita deſignant: niſi ꝙ in ſono pulſationis diuerſa eſſe exiſtimo. & quibuſdam actibus rerum iſta non accommodari: quibus illa.

Exploratores dicti ſunt inquiſitores.

Exploro, pe. pro. Exclamo: & cum fletu quodam vociſero. Varro: Genuit: explorat: turbam: oẽm concitat. Vnde tractum eſt: vt capiat pro intẽtius: ac ẽt cũ voce iquirere. Vir. Exire: locoſq; explorare nouos. Hinc exploratores dicti ſũt. Interdum explorare dicitur obſeruare. Idem li. ix. Nec nõ & trepidi Troes formidine portas explorant. Interdum ꝓ probare. Cice. in Cato. Quis eſt tam ſtultus, q̃uis adoleſcens, cui ſit exploratũ ſe ad veſperum eſſe victurum? Interdum pro deliberare. Vir. Tuus o regina, quod optas explorare labor. Interdum pro ſiccare. Idem li. j. Geor. Et ſuſpenſa focis explorat robora fumus.

Expono, is, explico, declaro: oſtẽdo. Cice. libro primo. Phil. Anteq̃ de Repu. ſcribam. P. Cõ. exponam vobis breuiter conſilium profectionis: & regreſſionis meæ. Vnde expoſitio pro interpretatiõe idẽ. Vocat ad cœnam deinde ipſę prętorem: exponi: copias ſuas omnes. i. oſtendit. Ponitur qñq; ꝓ extraho: & quaſi extra pono. Virgi. lib. xj. Socios de puppibus altis põtibus exponunt. Quandoq; pro abijcio. Vnde infantes abiecti: vt pereãt: expoſiti ſiue expoſitij dicuntur. Terẽ. in heau. Erat hic corinthia anus haud impura ei dedi exponẽdã. Plau. Reuertar ad illã puellã expoſititiam. Qñq; pro expendo. Solinus. Cum magnam his pecuniam expoſuiſſet. Quandoq; pro expromo. Cice. Cum tibi expoſita eſſet ad prandium omnis Pamphilia.

Expoſiti, & expoſitij. Vide in expono.

Expoſco, is, vide in dictione Poſco.

Expoſtulo. Exquiro: cõquero accuſo ſeu quęrelam apud eũ ipſum depono: qui fecit iniuriam: & cum quęrela amicos inſtito: & quaſi officium amicitię in alio⁹ deſidero. Apul. Eam etiã nunc lachrymantem ſic expoſtulat, hæc ciue mihi pollicebare quid de te ſpero. Et nõ ſolum ablatiuo cum præpoſitione iungitur: ſed etiam alij ablatiuo. Marcus Cice. filius. Lenis: & facilis a te exiſtimari debeo, qui nihil tecum de ipſis rebus expoſtulem. Aliquando ſine ipſo ablatiuo: vt cum iniuria: de qua quis rationem poſtulat in accuſatiuo ponitur: & tunc etiam ſignificat exquiro. Teren. in An. Sed quid agam? adeam ne? & cum eo iniuriam hanc expoſtulem? Iniuriam, ideſt rationem: ſiue cauſaſ iniurię. Aliquando expoſtulare eſt vehementer poſtulare: ideſt vehementer velle: ratione ex quæ multum auget. Poſtulo vero pro volo ſæpe ſumitur. Teren. in And. Etiam me nunc ſeducere iſtis dictis poſtulas. Inde expoſtulo. Idem in Adel. Si me in illo credidiſti eſſe hominum numero: qui ita putant ſibi fieri iniuriam vltro: ſi quam fecere ipſi: expoſtulant: & vltro accuſant. Do. Expoſtulatio quęrela aduerſus illum ipſum qui peccauerit.

Exprimo

Exprimo,is,pe.corr.premendo extraho.Pli.Expreſſo vino infunditur aqua vinaceis.Aliquando declaro,manifeſto. Macro.Nihil vnq̃ locutus fuit expreſſius.Hier.in plo.Tobiæ.Quicquid mihi ille hebraicis verbis expreſſit,hoc ego accito notario ſermonibus latinis expoſui.i.elocutus eſt. Idem.Et nomen domini tetragrãmaton in quibuſdam græcis voluminibus,vſq; hodie antiquis expreſſum litteris inuenimus.i.clare vel proprie ſcriptum.

Exprobro,as,pe.cor.culpam obijcio,vt in euãge.Exprobrauit incredulitatem illorum & duritiam cordis.Aliquãdo. Impropero:quæ alijs beneficia contuli.Teren. Nam iſthęc cõmemoratio quaſi exprobratio eſt in memoris beneficij.

Expromo,is,pe.pro.Vide in dictione Promo.

Expurgo,as,Quære in Dictione Purgo.

Expugno,vide in dictione Pugno.

Expungo,is,extrudoq; atq; amoueo. Perſius. Expungam namq; eſt ſcabioſus,& acribile tumet.Vnde etiam ſignificat milites ab exercenda militia repellere,adempto ſtipendio ſignificat.Sene.libro.iiij.de benefi.Pignus eſt protinus aliud inuicem mittere,& munus munere expũgere,quod ſignificat delere,ne debere videatur. Milites enim punctis ſcripti inſeruntur legioni:& iurant,vt docet Vege.libro ſecundo.Inde expuncti dicti deleti,& a militia remoti.Idem.Expungi dicuntur iudices,quãdo amouentur a iudicando,veluti cancellati ex albo iudicum. Diſpungere quoq; ſimile eſt,quod ſignificat conferre,accepta,& data,ſicut Papinia.iuriſconſultus docet.

Expuo,is,cum faſtidio aliqd eijcio,quaſi pus extra mitto. Pus aũt eſt oĩs humor corpori oneroſus.Virg.Et periculo ſam,cum tuſſi miſer expuo ſaliuam. Teren.per tranſla.in Eu.dixit.Illum vbi expueret miſeriam ex animo.

Exputo,as,pen.cor.ab ex,& puto componitur,ſignificatq; ex arbore puto,& incido.Col.lib.xj.Palos vna opera cędere,& exputatos acuere centum numero poteſt.Item exputare eſt perfectę,ſiue extra putare,vt apud eundem lib.iiij. Deinde,velut veteranam vitem totam exputare,& ad vnã materiam firmiſſimam redigere,nodoſq; & cicatrices alleuare,ſatis officium eſt.Item eſt perfectę intelligere,ſeu diſcernere.Plancus Ci.Quæ mens eum,aut quorum conſilia a tanta gloria,ſibi vero etiã neceſſaria,ac ſalutaria auocarint:& ad cogitationem conſulatus bimeſtris ſummo cum terrore hominum:& inſulſa cum efflagitatione trãſtulerint,exputare non poſſum.

Exputare vero compoſitum ab ex,& ſputo:& habet pe.ſyllabam pro.& ſignificat,quaſi extra ſputare.

Exquiro,is,pe.produc.diligenter inquiro,ſecerno,eligo.Vnde exquiſita opera:dicuntur opera electa,quaſi diligenter quæſita.Plau.in Am. Te certo heri aduenientem illico,& ſalutaui:& valuiſſes ne vſq; exquiſiui.

Exquiliæ tantum pluraliter Romæ mons erat ab excubijs regis,vel q̄ excubię fuerint a Tullo rege.Oui.li.j.faſt. Adde q̄ excubias,vbi rex Romanus agebat. Qui nũc exquilias nomine collis habet:Hinc & exquilinus mons dicit.Varro.Exquilinus mons ſeptieeps apud ædem Iunonis lucinæ,vbi ædituus habitare ſolebat.

Exta,proprie iecur.cor,& pulmo dicuntur,quia in parte ſuperiori locantur,ab extando. Et lien, & iecur hoc nomine appellantur,qm̃ ſupra inferiora inteſtina locantur. Vir.in Geor. Pinguiaq; in verub' torrebimus exta columis. Oĩa ſimul complexus eſt. Romanorum religio ſemper extorũ caput putauit iecur.V ſi Feſt. hæc oĩa exta dici putauit: q̄ dijs proſecent,qui extant,eminentq; vt non a ſitu:ſed ab officio dicta putarit.Scribit Plin.lib.xxx. præcordia vocari vno nomine exta in homine.

Extales,via purgandi alui.Hiero.in li.Reg.Et computreſcebant prominentes extales eorum.

Extemplo aduerbium,tota vna dictio,ſignificat ſtatim, quaſi extra tempus:hoc eſt temporis commoditatem. Tẽplus enim dicitur locus manu deſignatus in aere poſt quẽ illico capiantur auguria,ſeu quod augures ſtatim viſis auſpicijs:vel a templo cœli oculos auertebãt,vel e templo terræ diſcedebant.

Extiſpices,pe.cor.dicti ſunt haruſpices ab extis inſpiciendis.

Extiſpicium & extiſpicina ipſa extorum inſpectio,quæ alio nomine haruſpicina dicitur.

Ex tempore duæ partes ſunt:& ſignificant ex improuiſo:& impræmeditate.Cice.Quos credimus expedire rem:& cõſilium ex tempore capere poſſe.Inde vocatur Ex temporalis:ſiue extemporaria oratio.Vide in dictione Temporalis. Aliquando ſignificat ex tempore pro temporis cõditione. Cice.lib.iij.offi. Huius generis quęſtiones ſunt hę omnes: in quibus ex tempore officium quæritur.

Extendo,is:vide in dictione Tendo.

Extenuo,as:valde tenuem facio,ſiue minuo. Cice.li.ij.ad Heren. Defenſor autem fuiſſe cauſam negabit:ſi poterit:aut eam vehementer extenuabit.

Exterreo,res:vide in dictione Terreo. Hinc exterritus:quod modo pauefactum ſignificat.Vir. Plauſumq; exterrita pęnis. Dat tecto ingentem. Modo accenſum,inflammatur. Idem.Sæuit agris,aſperq; ſiti,atq; exterritus æſtu.

Exterebro,bras,pe.cor.extra vel valde terebro per trãſla.ſignificat aliqd extorqueo,ſcrutor,& curioſus quęro. Var.Atq; adeo perquirit,atq; exterebrat artes.

Exter,a,um:pe.cor.idem quod externus. Vnde Sta.Exter honos dixit,pro extrario.

Exterus,a,um,idem quod exter. Virgi.lib.iiij. Et nos ſac extera quær re regna. Fitq; ab Exter,quod ab extra deduci certum eſt.Hinc Exterior extimus,ſicut ab inferus inferior infimus.

Exterra manus,malleus ferreus pulſandis foribus idoneus. Hæc hoſtio appingitur vicem manus includis:& aperiendis foribus præbens.

Externus,na,num:quod non eſt ex patria. Liuius lib.j. Timor deinde patres inceſſit:ne ciuitatem ſine imperio exercitum ſine duce multarum circa ciuitatem irritatis animis vis aliqua externa adoriretur. Proprie autem:quod foris: & palam eſt. At heſternus cum h,& s,fit ab heri. Cice.li.j. Tuſcu.Dici non poteſt:quam ſim heſterna tua diſputatione delectatus.

Externo,as:ab ex,& ſterno ſignificat dementem facio.Pacu. Sed eccam miſeram,quã frequens luctus釈 externauit.

Exterraneus,aduena,quaſi ex alia terra,ſicut Conterraneus: qui eſt ex eadem terra,quamuis id nomen parum ab eruditis vſurpetur. Exterraneus etiã vocatur,qui ante tempus natus,vel potius eiectus eſt,dictus q̄ eum mater exterrita eiecerit.

Extero,ris,penulti.cor.extra tero,aut terendo extraho.Col. lib.ij.Cum rurſus amplior meſſis prouenerit,quicquid exteretur capiſterio expurgandum erit. Var.lib.j. de re ruſti. Apud alios exteritur grege iumẽtorum in actu:& ibi agitatæ perticis,q̄ vngulis e ſpica exteruntur grana. Exterere etiam dicimus aciem ferri:vt acuta ſit. Sed & aciem trahere dicuntur aquæ,pro eo quod eſt exacuere:id Sτόμωσιν græci vocant.

Extermino,as,extra terminos mitto. Cice.lib.iiij.offi. Atq; hoc omne genus peſtiferum:atq; iniurium ex hominum communitate exterminandum eſt.Aliquando exterminare ponitur pro demoliri.Hiero.in Matthe.Exterminantur exules,qui mittũtur extra terminos. Cum ergo in euãge. dicitur. Exterminant facies ſuas:ſemper demoliuntur debemus accipere.

Extillo,as:ab ex,& ſtillo.Vnde & diſtillo,eſt autem extillare guttare,& guttatim finiri.Teren.in Phor.Hiſce ego illam dictis:ita ſibi incenſam dabo:vt ne reſtinguas lachrymas ſi extillauerint.i.ſi lachrymę ex corpore guttarẽt:aut corpus guttatim finiretur:vel totum in lachrymas conuerteretur.

Extimeſco,valde timeo,actiuæ tantum ſignificationis reperi.Cice.in Cat.Quod igitur adoleſcentes:& hi quidem non ſolum indocti:ſed etiam ruſtici contemnunt,id docti ſenes extimeſcent?

Extinguo is, ab ex, & tingo, minorẽ in ſe vim habet, q̃; opprimo. Cicero. in. Le. Primus danda opera eſt ne qua amicorum diſſidia fiant. Sin tale aliquid euenerit, vt extinctæ potius amicitię q̃; oppreſſæ videantur, q̃ſi quod extinguiẽ poſſit reclamari quod opprimitur, nõ queat. Aliquando extinguere eſt perfecte diſtinguere. Idem in horten. Quas, ſi ſubtraxeris. qui. i. quomodo extingues artificem ab inſcio. Aliquãdo ſignificat occidere, deſtruere. Lactã. lib. iij. Cœleſtes animas vna cum corporibus extinguunt. Idem lib. iiij. Iudæorum nomen & gentem Veſpaſianus extinxit, ideſt deleuit. Teren. in Adel. Seni animam, primum extinguerem ipſi, qui illud produxit ſcelus, ideſt auferrem. Extiſpex, idem: ꝙ haruſpex, hoc eſt, qui extis inſpectis futura prædicit, a quo extiſpicium, & extiſpicina.

Exto, as, extici, ſupinum nõ legi. Vide ſupra Exiſto, is.

Extollo, is, extuli elatum, vide in dictione Tollo.

Extorris, qui eſt extra terram, ideſt patria eiectus, ſicut exul, extra ſolam ſic extorris extra terram nominatur. Gel. Exul, extorriſq; eſto, & proprie vagabundus. Sapho ad Phaonẽ. At vos extorrem tellure remittite noſtrum.

Extorqueo, es, ſi, ſum, vel tum, ſignificat tormento veritatem elicio. Aliquando etiam per vim aufero, extirpo, euello. Dona. Torquemus hominem, extorquemus veritates. Cice. in Cato. Nec mihi hũc errorem: dum viuo extorqueri volo. Liuius lib. ij. Neq; ambigitur, quin Brutus idẽ qui tantum gloriæ ſuperbo exacto rege meruit, peſſimo publico id facturus fuerit, ſi libertatis immaturę cupidine priorum regum alicui regnum extorſiſſet.

Extra præpoſitio ſeparata cui contraria eſt in ſignificatione Intra. Ab extra deducuntur Exter, exterus, extraneus, extrarius, extrinſecus, extro, extras, extrorſum, & extremus.

Extrarius, alienus, qui extra focum, ſacramentum, iuſq; eſt. Apul. in apol. Preterea minabatur ſi extrario nupſiſſet, nihil ſe filijs eius ex paternis eorum bonis teſtamẽto relicturum. Hic accipitur pro eo, qui non ſit domeſticus, & ex eadem familia etiam ſi ſit ex eadẽ tribu & ciuitate. Extrarius canis qui nõ eſt intra canes domeſticos educatus.

Extraneus, qui eſt ex altera terra quaſi exterraneus.

Exterricineus dicitur qui ante tempus natus eſt. Dictus ꝙ eũ mater exterrita in aluo eiecerit.

Extremus, a, um, modo initium alicuius rei ſignificat, Plau. Ab extremo narrare incipiam, ideſt a principio Modo finem. Virgi. Extremum hũc arethuſa mihi. Ponitur & properditiſſimo nequiſſimoq; ac ſęuiſſimo quaſi a conſortio humanitatis remoto. Virgi. Iſmarus aut rhodope aut extremi garamantes. Sene. In hoc ſumma bonitas in illo extrema malicia. i. maxima & vltra quam nihil ſit. Quod non ſine ratione eſſe videtur quãdo quidem medici affirmant deteriores eſſe qui vltimi naſcuntur. Apul. li. iij. Fateor quirites extremos latrones fugare atq; proterere aggreſſus ſum.

Extrinſecus, vide in dictione Intrinſecus.

Extrico, cas, pe. pro. ab ex: & trico, quod a tricis fit. Tricæ aũt ſunt impedimenta, & implicationes. Et eſt extricare, explicare. Lact. lib. vi. Deniq; muta quoq; animalia cum fraude capiuntur, ſi aliquo ſe mõ in fuga extricauerint, fiunt poſtmodum cautiora. Col. lib. iiij. Silueſtris ager præcipue eſt eligendus, qui & ſi fruttetis: aut arboribus poſſeſſus eſt, facile extricatur, quod ſuapte natura quæcunq; gignuntur, non penitus: nec in profundum radices agunt, ſed ꝑ ſumma terre diſpergunt atq; deducunt.

Extricabile, a quo exiri poteſt. Cuius contrariũ eſt inextricabile. Pli. li. xxxvj. Intus labyrinchũ inextricabilẽ, quo ſi qs improperet, ſine glomere lini exitum inuenire nequeat.

Extro, as, exeo. Nam ſicut intrare ingredi eſt, ita extrare egredi. Afra. Simul limen intrabo, illi extrabunt illico.

Extrorſum ſignãt extra verſus: ſicut introrſum intra verſus.

Extruo, is, edifico, Hiero. ad Iulia. Extruis monaſteria, multus a te numerus ſuſtentatur & extruere, ordinare. Cice. in Cato. Caret epulis, extructiſq; mẽſis, frequẽtibus poculis.

Extrudo, dis, pe. pro. extra trudo, per vim expingo, expello. Teren. in Hecy. Eo amãtem inuitum Pamphilũ extrudit. Plau. in Aul. Nã qua nũc me cauſa extruſiſti ex his ędibus

Extundo, is, extorqueo, vel inuenio. Vir. lib. j. Geor. Vt varios vſus medicando extunderet artes Paulatim.

Exturbo, as, eloco deijcio, extra turbo expello. Plau. in cur. Sĩ recte facias phedrome auſcultes mihi: atq; iſtam exturbes ex animo ęgritudinem. Col. lib. ix. Et in tranquillo conſiſtens piſcis ſedibus ſuis non exturbatur.

Extunc. ex illa hora & temporis momento: ſicut ex nunc ex hoc tempore.

Exubero, as, pe. cor. quaſi ſuperabundo Tractũ ex vberibus lactantibus. Col. in præfa. In Aſia, Myſiaq; denſa, & glutinoſa terra maxime exuberat.

Exupero: as: pe. cor. ab ex, & ſupero, quaſi ſuper ſupero.

Exudo, as pe. pro. emitto. Pli. Eſt autẽ trium generum, vnum arbor ipſa exudat humi, modo alterum manat in plaga. Vir. vero lib. j. Geor. exudat inutilis humor, dixit pro exudatur. Non enim humor, ſed terra deſudat.

Exugo, is, pe. cor. xi, ctum, quod, & Exugeo, es dicitur pro extra ſugo. Plau. Iam ego me conuertam in hirundinem, atq; eorum exugebo ſanguinem.

Exuccum: per duplex cc, dicitur: quod eſt ſine ſucco.

Ex vinculis cãm dicere, ſignificat: victus reſidere criminibus.

Exuerriæ, purgatio quędam domus, ex qua mortuus ad ſepulturam ferendus eſt, quæ purgatio fit per euerriatorum certo genere ſcoparum adhibito, ab extra verrendo dictę.

Exul, ab exilio lis, ſicut prẹſul a prẹſilio eſſe conuenit, vnde & exilium eſt quod analogiam verbi ſeruauit. Nec obſtat mutatio litteræ i, in u euphoniæ cauſa, ne exil, & prẹſil dicatur: ꝙ nimis exilis: & inconcinna eſſet pronunciatio. Aut certe ab exulto, & præſulto ſunt, in quibus ſicut & in cæteris inſulto, reſultoq; frequentatiuis mutatur i, in u. Nam exulto notum eſt. At præſulto apud Liui. lib. vij. Si tu permittis, volo ego illi beluæ oſtendere quando adeo ferox præſultat hoſtium ſignis me ex ea familia ortum, quę Gallorum agmen ex rupe Tarpeia deiecit. Eſt igitur exul ab exilio, & prẹſul a prẹſilio. Pari enim modo iſta ſumi oportet, vt vnde exul, inde & præſul, & vnde præſul, inde & exul extra præpoſitiones capiamus. Nam exul non quiſq;. Aliter enim non recte dicitur, niſi cum exilierit vnde exulat. Aliter enim ob facinus ab eo admiſſum in eum animaduerteretur, vt ſit propter aliquid morte dignum, cuius cauſa in exilium profugit. Cice. pro Aulo Ceci. Exilium nõ eſt ſupplicium, ſed perfugium, portuſq; ſupplicij. Nam qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitates, eo, ſolum vertunt, hoc eſt ſedem, & locum mutant. Itaq; in nulla noſtra legę reperitur apud cæteras ciuitates maleficium vllum exilio eſſe mulctatum: ſed cum omnes vincula neces: ignominiaſq; vitant: quæ ſunt legibus conſtitutæ: confugiunt quaſi ad arma in exilium. Qui: ſi in ciuitatem legis, vim ſubire velent: non prius ciuitatem: quam vitam amitterent. Exul tamen etiam quis dicitur cum ſit innocens ob ſuſpitionem ſeditionis: aut proditiõis. Vñ Feſtus inquit. Solum autem: quin ſignificet locum quis dubitet: cum exules quoq; dicantur loco patrię ſuæ pulſi. Cice. pro domo ſua. Hunc tu etiam portem toſa peſtis exulem appellare auſus es, cum tantis ſceleribus eſſes notatus? Et iterum. Quid enim exul, ipſum per ſe nomen calamitatis, non turbitudinis. Apud iuriſcon. Exules hi proprie dicuntur quibus aqua & igni interdictũ eſt cetera nõ exilia ſed relegationes ſunt.

Exulo, as, pe. cor. patria priuatus ſum. Et duobus modis dicitur, ſcilz de loco: in quo exul eſt & de quo eiectus eſt Ter. in Eu. Nam domo exulo. Hierony. Ad paulinum. Eſchines cum Rhodi exularet.

Exulto, exultas, ab ex, & ſalto, a, in u, mutata, ſignificat geſtu corporis leticiam exhibeo. Dicimuſq; exulto rebus proſpere geſtis. Cicero. lib. de Repu. Eſt igitur quiddam turbulentum in hominibus ſingulis: qð vel exultat voluptate, vel

te, vel moleſtia frangitur. Hiero. in Prouer. Lætantur cum maleſecerint: & exultant in rebus peſſimis. Item Exultare eſt cum iaſtantia gloriari. Ci. in Cato. Annibalem iuueniliter exultantem, patientia ſua molliebat. Item eſt geſtu, vel dicto iniuriam facere. Virg. lib. v. Exultantiaq; haurit corda pauor. Item Sæuire. Cice. libro quarto de Repu. Quæ ſanguine alitur, quæ omni crudelitate ſic exultat: vt vix hominum acerbis funeribus ſacietur. Hæc tamen ſignificata ad idem redeunt, vt Exultare ſit ſupra modum exilire, atq; efferri: & quaſi geſtibus: ſaltibuſq; affectum animi oſtendere, ſiue ira id fiat, ſiue ſæuitia, ſiue voluptate aut alia animi affectione. Proprie vero Exultare eſt extra ſaltare. Virg. lib. iij. Exultantq; vada, atq; æſtu miſcentur arenę.

Exundo, as, vide in dictione Abundo.

Exuo, is, ab ex, & ſuo, quaſi diſſuo, & exoluo. Virgi. Extulit exutas tendens ad ſidera palmas. Quãdoq; ſpolio. Cui cõtrarium eſt Amido Liui. libro primo. Primo ſe agro paterno: auitoq; exuiſſe, deinde fortunis alijs. Lactan. lib. j. Exuuntur etiam veſtibus flagitante populo. Quãdoq; Detraho. Virg. lib. ix. Sic ait illachrymãs humero ſimul exuit enſem. Quandoq; Denudo. Idem. Magna oſſa, lacertoſq; exuit. Quandoq; depono. Ci. pro liga. Nõne humanitatẽ omnem exuiſſes?

Exuuiæ, ab exuendo, ſicut induuię ab induendo. Et non ſolum hominum tegmina, aut veſtes dicũtur, ſed etiam animalium. Vir. lib. ij. Geor. Cum poſitis nouis exuuijs.

Exurdo, as, actiuum, cuius paſſiuum poſuit. Vale. maxi. libro ſecundo. Græcis actionibus aures curiæ exurdantur, ideſt obtunduntur.

F Littera a priſciano inter mutas numeratur: ab alijs inter ſemiuocales, eo q̃ a vocali incipiat, & in ſeipſam terminetur. Hæc alio nomine digãma dicta eſt, quia duplicis gãmæ figuram detineat. Ea in latinis tantum vtimur: in græcis vero ph.

F ante A

Faba, genus leguminis nodus, q̃; vt a me declaretur. Cuius diminutiuum eſt Fabula.

Fabarius, a, um, quod ad fabam pertinet vt Inſulę fabarię. De quibus Pli. Inſulis, quas ob id fabarias appellant, quia ſcilicet ſponte fabas generent.

Fabalia. Pli. Sed maior pars malunt fabalia naturæ ſationis, q̃; trimeſtrem fructum eius. Nam ſiliquæ, cauleſq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori. Colu. libro ſecundo. Veteres ruſticos plærumq; dicentes audio, malle ſe matura fabalia, q̃; fructum trimeſtrem.

Fabius, a Faba cognomen eius, qui fabam optimę ſerebat. Sic Cice. Lentuli, Piſones, & huiuſmodi. Fuerunt autem Fabij, nobiles Romani, ex quibus Idibus februarijs vna die trecenti, & ſex ad vnum occiſi ſunt per inſidias a veientibus iuxta Cremeram fluuium. Quorum cœdem. Oui. lib. ſecundo faſ. ſic deplorat. Vna dies Fabios ad bellum miſerat omnes. Ad bellum miſſos perdidit vna dies. Sed qui primus. Fabius dictus eſt Allobrox, quod apud flumen Iſaram Allobrogum regem ceciderit.

Fabianus nomen viri proprium a quo Fabianus, a, um, a Fabius fit. Vnde dicitur. Arcus fabianus, qui conſtructus eſt iuxta regiam in ſacra via.

Fabaria, a veteribus dicebatur genus libi. Pliny. Quin & priſco ritu fabaria ſuæ religionis dijs in ſacra eſt.

Fabaginus, na, nũ, a faba nomen deductũ, vt ab olea oleaginus apud Catonẽ fabaginũ acus pro purgamẽto fabaꝝ.

Fabula, diminutiuum a faba. Plau. in Sti. Pro operibus noſtris ſatis cõmodule nucibus fabulis, ficulis. Eſt & fabula res paſſim diuulgata: etiam ſi vera ſit, a fando dicta. Iuue. It noua, nec triſti. per cunctas fabula cœnas. Et fabula, quę ad delectationem, & vtilitatem inuenta eſt: eſt rerum, nec verarũ, nec veriſimiliũ, vt q̃ daphnę verſa ſit in laurum, & ſic diffinitur: fabula eſt oratio ficta veriſimili diſpoſitione imaginem exhibens veritatis. Fabula quæ moralis eſt & ad vitæ vtilitates maxime pertinens dicitur. Apologus nõ differt a fabula, ſed tantum addit, vt præter id, q̃ ſit res ficta: & non veriſimilis, vt fabula, allegorice tamen aliquid contineat quod ad vitam: & mores pertineat, vt ſunt Æſopi fabulæ. Argumentum eſt res non vera, ſed tamen veriſimilis, vt ſunt argumenta comœdiarum. Fabulæ ſm ritus: & habitus hominum nominabãtur. Romanę enim togatę dicebantur: quia toga romana eſt, Sic græcas fabulas ab habitu ęque paliatas Var. ſcribit nominari. Togatarum genera quattuor. Sunt enim togatæ. quæ prętextatæ dicuntur, in quibus imperatoris negocia agebantur: & publica: & reges Romani, vel duces inducuntur perſonarum dignitate: & ſublimitate tragœdijs ſimiles. Prætextatæ autem dicuntur, quia fere regum, vel magiſtratuum in huiuſmodi fabulis acta comprehenduntur. Secundum genus togatarum tabernariæ dicuntur humilitate perſonarum: & argumentorum ſimilitudine, comędijs pares, in quibus non magiſtratus, ſed humiles perſonæ, & priuatę domus inducuntur, quę q̃ olim tabulis tegerentur, Communiter Tabernariæ vocabãtur. Tertium genus Atellanæ. Quartum planipedes: de quibus alibi. Sciendum eſt, q̃ fabulæ nomen ab auctoribus fœ. genere proferri ſolet. Teren. in Eunu. ſuam Iuuena. vero maſculino protulit. Necdum finitus Horeſtes. Fabula gręce Mythos dicitur fabulator mythicus. Macro. mythicos vocat rerum fabuloſarum ſcriptores qui fictionibus hyſtorias obuoluunt.

Fabella, diminutiuum eſt a fabula.

Fabuloſus, a, um, quod eſt celeberrimum, de quo oẽs fant. Vel fabuloſum dicitur, de quo multa finguntur. Hora. li. j. car. Vel quæ loca fabuloſus lambit Idaſpes.

Fabolinus putabãtur deus, qui pueris primo fari incipientibus præeſt.

Fabulor, loquor. Hiero. Solæ cum ſolo ſponſo, aut lectionibus ſacris, aut ſanctis meditationibus ſecum fabulamini, aut ipſę vobiſcum. Eius compoſitum eſt. Confabulor. Teren. Si quando ad eum acceſſerat confabulatum.

Fabulator, qui fabulas ædit, vt Æſopus.

Faber, a faciendo nomen eſt, id ſignificans ſpeciale, cui adhæret adiectiuum. Nam eſt omnis artifex, qui labore corporis aliquod artificium facit. vt faber lignarius, faber ferrarius, faber murarius, & huiuſmodi.

Faber, a, um, ad Fabrum pertinet. Vnde Fabre aduerbium.

Faberrime, elegantiſſime a faberrimus. Apul. lib. ij. flo. & annulum in leua aureum faberrimo ſignaculo quem oſtẽdebat ipſę eius annuli & orbiculum circulauerat, & palla clauſerat gemmam inſculpſerat.

Fabre polite artificioſe. Plau. Vt apologiam fecit, Quãdoq; fabre. Hie. in Exo. Quicquid fabre adinueniri poteſt dedit in corde eius. Et paulopoſt. Vt ſcirent fabre operari, quæ in vſus ſanctuarij neceſſaria erant. Veteres affabre: pro eo, qđ eſt pulchre, dixerunt ſicut Infabre fœde turpiter Pacu. Barbariem peſtem noſtris nauibus obtulit noua figura factam commiſſam infabre.

Fabrefacio, ędifico, artificioſe cõpono. Plau. in caſ. Nec fabulam aſtutiorem vllus fecit, atq; vt hęc fabrefacta a nobis. Vñ fabrefactũ opus. i. artificioſe factũ, ſiue manu artificis.

Fabrico, as, & fabricor deponẽs, eadem ſignificatione pro compono. Ouidi. lib. xiij. me. Cratere Ænee: quem iam fabricauerat Alcon. Cicero. lib. iij. de ora. Capitolij faſtigium illud & cæterarum ædium nõ venuſtas, ſed neceſſitas ipſa fabricata eſt. Transfertur etiam ad animum. Curtius. Multa interea fabricatus ingenio, quomodo auertere inde hoſtem poſſet.

Fabrica propria fabri lignarij officina, quãuis & de alijs officinis dicatur. Ponitur etiam pro arte, & fabricatione alicuius rei. Vnde & ędificium fabricam dicimus, & machinationem. Plau. Nunc hoc conſilium capio, & hanc fabricam

Digitized by Google

apparo, & filias dicas tuas.

Fabrile, pe. pro. quod eſt fabri, ſiue quod ad fabrum pertinet, vt opus fabrile. Hora. Quod medicorum eſt, tractant medici, tractant fabrilia fabri.

Fabricius nomen Romani ciuis, qui in tenuiſſimo cenſu Samnitum munera forti animo ſpreuit. Hic norma paupertatis, & exemplum apud romanos: qui patellam, & ſalinum ex argento tantum colendorum deorum cauſa domui habuit, ita tamen, vt patella corneo pediculo ſuſtineretur. Cuius filię ob paupertatem de publico dotibus donatæ ad maritos ierunt portantes gloriam domeſticam, pecuniam publicam. Hunc Pyrrhus epirenſis nullo auro, nullis pollicitationibus expugnare potuit, vt ſecum eſſe vellet, ac proximum a rege principatum obtineret. Qui dixit Pirrho, non hoc illi conducibile eſſe, nam ſi Epirotæ, inquit ambos nos norint, a meregi, quaſ abs te mallent. Higi. in li. de viris illuſtribus ſcribit legatos Samnitum obtuliſſe dono Caio Fabricio grandem pecuniam. Tum fabricium planas manus per omnia fere corporis membra deduxiſſe, & legatis ita reſpondiſſe. Dum illis omnibus membris, quę attigiſſet imperare poſſet, nunq̃ quicq̃ defuturum, & ita pecuniam repudiauit.

Fabrateria, oppidũ Cãpaniæ, a quo fit Fabraternus, a, um.

Facio, is, feci, factum. Cuius paſſiuum facior apud veteres in vſu erat, vnde etiam compoſitus cum ad, con, de ex, in ob, pro, prę, per, re, & ſub. Plęrumq; fit actiuum, vt Afficio, or. Conficio, or. Deficio, or, pro Derelinquo. Deficior, Efficio, or. Inficio, or. Vnde res infecta dicitur, ideſt nõ facta, Officio, or. Perficio, or. Proficio, or, non inueni, ſed proficitur impersonale vſus eſt. Sta. libro tertio Theb. proficitur bello. Præficio, or. Reficio, or. Sefficio, or. Sciendum eſt quod facio in compoſitione cum retinet a, tam in ſecũda, & in tertia perſona, q̃ in prima, accentum ſuper fa, ſyllabam ſeruat, q̃uis a breuis ſit vt benefacio, is. Malefacio, is. Fabrefacio, is. Madefacio, is, pinguefacio, is. aſſuefacio calefio. Candefacio, is. excandefacio, is, condefacio, is, cõmonefacio is. frigefacio, is. ferueſacio, is, conſuefacio, is, tepefacio, is, diſſuefacio, is, Manſuefacio is, orbefacio, is, Stupefacio, is, ſatiſfacio, is, vacuefacio, is patefacio, is, ignefacio, verbrefacio, Congelefacio, putrefacio pudefacio, labefacio, expergefacio, rorefacio, torrefacio, rarefacio, nigrefacio, & ſi qua alia reperiantur. Quæ tamẽ habent e, ante f, indifferentẽ pręſertim qñ verba, cum quibus cõponit̃ facio ſunt ſecundę coniuga. Hor. in Ser. In noſtris iugulo ferrum ſępefecit acutum. Catul. Alta tepefaciet permixta fulmina cæde. Eſt autẽ Facere proprie in opere eſſe, ideſt qui rei, quã quis facit, faciem quandam imponit. Vnde a faciẽdo facies dicitur, qui enim facit vas, vaſis faciem illi imponit. Qui veſtimentum, veſtimenti faciem. Interdum ponitur pro recipere, vt facio ſtipendia pro exhibere. Cice. pro Mure. Nolite a ſacris patrijs Iunonis ſoſpite, cui omnes conſules facere neceſſe eſt domeſticum. Pro ſcribere. i. componere. Vnde Do. in Teren. Facit qui materiam ponit, vt Menander. pro Eſtimare. Pli. lib. xxix. Sed hoc ipſius mercede faciunt, vt fides his ſit, & facile diperdãtur. Plau in Cur. Migrare certum iam nunc e fano foras, quando. Æſculapij, ita ſentio ſententiam, vt me nihili faciat, nec ſaluum velit. Sic dicimus Magnifacio, paruifacio, tãtifacio, quod eſt ſumme ęſtimo, nullius ęſtimo, tanti ęſtimo, Iungit̃ & genitiuus lucri, ſed non in hoc ſignificato, verum in ſuo, vt lucrifacio. Plau. in Perſa. Non edepol nauis trecẽtis cara eſt. Feciſti lucri, quod exponi poteſt. Feciſti multum lucri. Similiter Sumpti facio, ideſt in aliqua re emenda ſumptum facio. Idem. Si nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim, & præter operam reſtim ſumpti fecerim. Paſſiuo etiã fio. Cice. vſus eſt Tironi ſcribens. Quantam diligentiam in valitudinem tuam contuleris, tanti me fieri a te iudicabo. Nec compoſita ſunt, cũ multa ex his aperte diuiſa ſint. Plau. in Cur. Reſpicio vos nihili meam gratias facere. Idẽ in Ru. Minacias ego flocci non facio tuas Ci. Cęcinę. Vte-

bar familiariſſime Cęſare. Pompeium faciebam plurimũ. Transfertur hoc verbum facio ad omnia. Naſ & facere verba dicimus, ideſt loqui. Facere iter. i. ire. Facere terrorem. i. terrere. Facere aliquem certiorem, reddere alicuius rei in dubium. Facere gratum, facere ludos. Facere ſolennitates, exhibere. Facere vrinam. meiere. Facere ſordes, ſordeſcere. Facere pediculos: emittere. Facere copiam: poteſtatem prębere. Facere lucrum, lucrari. Facere eclaſ pati. eſt vt feci iacturam, damnum, naufragium. Item facere ſacrificare. Virg. Cum faciam vitulam pro frugibus ipſę venito. i. cum ſacrificabo. Plautus. Plenam faciam tibi fideliam. Item Cõuenire. Mar. Non facit ad ſæuos ceruix, niſi prima leones. Item prodeſſe. Pli. Hoc & tuſſi facit. Item rem obſcœnam facere. Plau. Mauult ancillæ facere q̃ libere. Item tacere. Teren. in Adel. Ah minime gentium nõ faciam. Quod Do. exponit. Non tacebo quaſi tacere aliquam actionem habeat. Sed moralis ſignificatio eſt, & cõmunis omnibus. Sicut aduocatum dicimus feciſſe, cum tacueris, pertinet & ad pecuniam quæ fieri dicitur. Sal. Quæ pecuniam ad Hiſpanenſe bellum Metello facta erat. Facio iniuriam, iniuſte facio. Teren. in Ecy. Et facis iniuriam, cuſ fingis fabulas cauſa ad diſcordiam. Deniq; Facere, vt Papinianus inquit, omnem omnino faciendi cauſam complectitur, dãdi, ſoluendi, numerandi, iudicandi, ambulandi, reddendi. Vnde qui ociosus ſedet ſi rogetur, quid faciat, recte reſpõdere poterit, ſe nihil facere, quando quidem ocioſus eſt. Recte etiã ſe ſedere, quoniam, & ſedere ipſum aliquid facere eſt, vt iacere, nauigare, quieſcere. Faciam vt te plurimuſ amẽ. i. plurimum amabo. Faciam vt tibi proſim, ideſt tibi prodero. Fac te eſſe, qui ſum. i. finge te eſſe me, vel pone te loco mei. Facto opus, eſt fieri opus eſt, ideſt factu. Dici opus eſt dicto opus eſt pro dictu. Quomodo enim infinita rem verbis ſignificant, ſic hęc participia pro in finitis verbus ponũtur, & ſignificant paſſionem. Supina in u, magis ſignificãter nominatiuo iungunt̃, vt nec dictu facilis, nec viſu effabilis vlli, Factum iri audio, illi iniuriam ſignificat ad contumeliam faciendam operam dari, quo fiat iniuria. Item factum iri mihi contumelia. Cato pro ſe contra Caſium. atqſ euenit ita quirites, vt in hac cõtumelia, quæ mihi propter huiuſmodi petulantiam factum iri, rei quoq; publicæ medius fidius miſerebar quirites. A Facio item fiũt verba primæ coniugationis in co terminata, quæ prope infinita ſunt, vt Sacrifico, magnifico, deifico, clarifico, ędifico, ſalutifico; viuifico, mortifico, iuſtifico, falſifico, Dãnifico & multa huiuſmodi. Facere ludos ſignificat irridere. Plau. in Aul. Quem tu ſenecta ætate ludos facias.

Facere vitula eſt ſacrificare, & figurate dicitur, vt faciam thure. Faciã agna. Hora. libro primo car. Siue poſcat agnã. ſiue malit hedo.

Facio lucri, & facio lucrum, ſicut Facio dãni & facio dãnũ. Faciamus hunc ludos ſignificat hunc illudamus.

Faceſſo, is, ſi, ſm Priſcia. faceſſitum, ſm alios faceſſum, ſm alios non habet ſupinum. Et ſignificat ad faciendum eo, vt viſo ad videndum eo. Virg. Haud mora continuo matris pręcepta faceſſit. Interdum Faceſſere eſt diſcedere. Nec mirum. Altera enim ſignificatio alteram gignit. Nam & qui ad faciendum quicquam it, diſcedit, vt id faciat. Hinc vulgo dicitur. Abeat facere facta ſua. Teren. in Phor. Dic quid velis dari tibi in manum: vt herus his deſiſtat litibus. Hęc hinc faceſſat, ideſt ſua curatum abeat. Dona Faceſſat, pro hinc ſe faciat, ideſt abeat. Cice. in Hortẽ. Faceſſant igitur: qui docere nihil poſſunt, quo melius; ſapiẽtiuſq; viuamus. Interdum ſignificat exhibere ſe inferre. Nec tamen a ſignificatione ſua faciẽdi recedit. Ci. Apio pul. Cum eſt nobis allatum de temeritate eorum, qui tibi negocium faceſſerent. Huius paſſiuum protulit pro Clu. Sed hoc polliceor omnibus ſicut faceſſitur negocium.

Factito, as, ſæpe facio. Cice. libro. ij. offi. Hæc apud maiores noſtros factita. Facto debet eſſe frequentatiuum a facio, ſed pro eo vtimur factito,

Facturio, is, pe. cor. facere deſidero. Quod nonnulli ad rem veneream tranſferunt. Plau. Facturit, poſtquam ancillam aſpexit, hoc eſt coire cupit.

Factor nomen verbale, qui aliqd facit vt cum dicimus deũ factorem cęli, & terrę. Interdum dicitur, qui vinũ, vel oleũ, vel quid ſimile facit. Similiter qui alterius manualia negocia gerit, vt qui fruges domum vehit. Cato. Lectum ſtratũ: vbi duo cuſtodes libere cubent: & tertius ſeruus vna cum factoribus, vbi cubet. Idem Leguli volunt vti olea caduca: quam plurima ſit quo plus legatur, factores, vt in tabulatu diu ſit, vt fracida ſit quo facilius efficiant. Inde Factus.

Factus, us, & factum dicebant, qđ vno tempore cõficerent, quem alij centum quadraginta modiorũ alij centũ viginti.

Factum, res geſta. Vir. Fortia facta patrum.

Factura, recompoſitio rei, quam facimus.

Factitius, a, um, qđ de aliqua re fit in aliam. Pli. lib. xij. Ergo in vtraq; gente bina laudaui genera terrenum, & factitius Factitium etiam dicitur ab alicuius ſimilitudine factum. Vnde factitia verba, quæ ab alicuius vocis ſimilitudine facta ſunt: vt balantes a balando, oues dicuntur.

Facinus, penul. cor. a Facio deducitur, & modo factum ſignificat, vt apud Salu. Qui aliquo negocio intenti præclari facinoris, aut bonæ artis famas quærunt. Modo ſcelus. Cice. lib. iij. offi. Ab hoc nulla fraus, nullus facinus aberit. Et differt a flagitio, vt inquit Augu. quod indomita cupiditas ad corrumpendum animum & corpus ſuum flagitium vocatur. Quod autem agit vt alteri noceat facinus dicitur. Et hæc ſunt duo genera peccatorum ſed flagitia peiora ſunt. Et licet facinora per corpus fiant qualia ſunt homicidia, rapinę furta, non tamen corpus corrumpunt, de quibus apoſtolus. Omne peccatum quodcunq; fecerit homo extra corpus eſt. Flagicia per corpus fiunt: & corpus afficiũt & inficiunt, de quibus Apoſtolus. Qui autem fornicatur; in corpus ſuum peccat.

Facinoroſus, ſceleſtus, & flagitioſus.

Facilis, dicitur ſine labore, vt hæc res facilis eſt factu. Cuius contrarius eſt difficilis, quæ non ſine labore fieri poteſt. Et difficiles terræ dicuntur, quæ non ſine labore fructus producunt. Vir. Difficiles primum terræ, colleſq; maligni. Aliquando facilis dicitur exorabilis & ad ignoſcendum paratus, vt Faciles venerare Napeas.

Facile aduerbium ſignificat ſine labore, vt non facile dici poteſt. Eſt etiam confirmantis aduerbium, & ſignificat haud dubie, liquido, certo, nullis aduerſantibus, vt Cæſar illius ciuitatis facile princeps. Cice. Quę mea ſententia in ſenatu facile valuiſſet. Et iunctum cum nomine exigit ſuperlatiuũ vt facile doctiſſimus. Iungitur etiam nominibus, quæ diuerſitatem ſignificant, vt facile diſſimilis. Et verbis, cuius pre compoſitus vt facile præſtat. Quandoq; ſignificat libenter, vt facile patior me a te laudari. Antiqui tamen faculter, & facul pro facile dixerunt.

Facilitas habitus eſt, quo quis, aliquid facile facit, vel facilis eſt ad faciendum aliquid. Et facilitas exorabilitas, ſeu indulgentia. Teren. in Ecy. Et ſi ego meis me omnibus ſcio eſſe apprime obſequentem, ſed non adeo, vt facilitas mea corrumpat illorum animos.

Facultas, proprie eſt ea vis & potentia qua facere poſſumus: vt non eſt mihi facultas adeundi pontificem. Cuius cõtrarium eſt difficultas. Aliquando facultas ſumit pro opibus: quoniam cum diues quis exiſtit, facile quod vult, agit. Petronius. Quiſquis habet, nũmos, ſecura nauiget aura. Fortunamq; ſuo temperet arbitrio. Multa loquor, quod vis nummis preſentibus opta. Et veniet, clauſus poſſidet arca Iouem. Aliquando pro poteſtate, & vi. Pli. Si mihi facultas daretur vtrum mallem eligendi. Et facultas eſt vis quędam, quę facit, vt id facilius fieri poſſit, quod de vna quaq; arte præcipitur. Eſt enim genus omnium artium: quia ſic diffiniri poteſt. Dialectica eſt facultas diſſerendi. Rhetorica eſt facultas dicendi, & ſic de alijs, quoniam per eas facile inſtruimur.

Factio initio erat in honeſtum vocabulum. Vnde factiones hiſtrionum, & quadrigariorum, dicebantur nunc, nomine factiones ſeditio, & arma dicuntur. Nam eſt diuiſio ciuium in diuerſa ſtudia, cum aliqui ſe principes facere in ciuitate conantur, inter quos eſt emulatio. Et qui eos ſequuntur factioſi appellantur, quia ſcilicet affecti ſunt ad factionem. i. diſcordiam, & ſeditionẽ. Tertu. in apologetico. Cum probi, cum boni congregantur, non eſt factio dicenda ſed curia. Idem. At e contra ille nomen factionum accõmodandum eſt qui in odium bonorum & proborum cõſpirant. Et factiones ſunt philoſophorum ſecte atq; hereſes: vt Ci. appellauit. Interdum factio capitur pro opulentia, & auctoritate alicuius in ciuitate. Plau. in Aul. Iſtas magnas factiones dotes dapſiles, nihil moror. Quattuor apud antiquos fuerunt factiones. Veneta. Praſina, Alba, Roſea, a coloribus nominatæ. Caſſiodorus quattuor colores, harum factionum, cum partibus anni quaternis aſſimilat. Praſinus virenti veri dicatus erat. Roſeus flammeæ æſtati. Venetus nubile hyemi. Albus pruinoſo autumno. Sue. ſcribit. His addidiſſe. Domitia. duas, alteram aurati: alteram purpurei pãni. Hę pernicinlitate curſus inter ſe decertabãt, fauoreq; populari, ſiue imperatorio ex his prę ualebat vna. Item factio dicitur ea res quæ fit a copiam. Ci. in topi. Quas is inſtituiſſet: cui teſtamenti factio vt nulla eſſet.

Factioſus. Vide in Factio.

Facies, & vultus differunt, qꝙ vultus voluntas fit, quæ pro motu animi in facie oſtenditur. Ser. Vultus eſt voluntatis indicium, qui, pro voluntatis varietate mutatur. Virg. Spẽ vultu ſimulat, premit altum corde dolorem. Inde etiam cœli, & terræ vultum appellamus, quia mutari contingit. Facies vero ipſa ſpecies. Salu. Prorſus in facie, vultuq; vecordia inerat. Sumitur tamẽ facies pro totius corporis forma, vt in Do. in Eu. Teren. exponit, O faciem pulchram. Faciem modo non partem corporis dicit, ſed totam ſpeciem: quæ apparet, & cernitur. Vt enim ab aſpectu ſpecies, a fingendo figura: ita a faciendo, vel a factura corporis dicitur facies. Plau. in Penu. Sed earum nutrix, qua ſit facie mihi, expedi. Statura non magna: corpore aquilino, ipſa eſt. Neq; ſolum de hominibus dicitur, ſed & de litteris, vt egregia litterarum facies. De montibus de mari, & de cæteris quoq; rebus, cum ſit ingenitus cuiuſq; rei aſpectus, haud facile mutabilis. Inde ſuperficies, non diſcrepans a facie, dicitur facies, vt facies maris. Salu. lib. ij. hyſto. Sardinia in aphryco facie veſtigii humani, in occidentem, q̃; in orientem latior. Idem. Quibus rebus permota ciuitas, atq; immutata vrbis facies erat. Dicimus tamen confuſe facie fœdata, & vultu fœdato. Quandoq; etiam facies pro ſpecie dicitur. Virgi. Quæ ſcelerum facies o virgo effare. Antiqui, vt notauit Gellius, declinabant. Hæc facies, huius facies, vel facij pro faciei.

Facetus, a fando deduci videtur, & is dicitur, qui verbis facit, quod vult. Eſt enim elegans in dicendo, non tantũ circa ridicula. Cum dicat Horatius. Facetum Catoni genus natura conceſſum eſſe. Virgilio decens ſed excultæ cuiuſdã elegantiæ hæc appellatio eſt, a quo facete aduerbium pereleganter, vrbane. Quidam a faciendo deriuant: vt is ſit, qui geſtibus, aut verbis ita alium imitatur, vt ſe illum faciat.

Facetiæ ſunt; quaſi delitiæ quędam ſermonis, & dicta vrbana ſiue ſcurrilitate: quę etiam in factis intelligi poſſunt.

Facundus, diſertus, a fando, qui ea, quæ mente conceperit: ad audientes facile, atq; ornate profert. Hinc facundia, quę eſt facultas differendi cum gratia.

Facula, penul. corre. parua fax, in diſus fuſtis. Fit autem ex piceis arboribus præcipue, ſiue ex arundinibus aridis. Eſt autem diminuti. a fax.

Facularij dicuntur, qui faculas geſtant.

Fęſulę ciuitas quã ab adante celifero conditam ferunt. Fęſulam heſiodus inter hyalas potiſſimũ nympham nominat.

Fęx: per ę: dipton. vt Vpul. docet: & tam maſculi, q̃; fœmi. generis eſt. Et hoc, vt differat, a præterito verbi facio. Et eſt

excrementum cuiuſcunq; rei. Cuius dimi. eſt fæcula.

Feculentus, a, um, quod eſt fæcis plenum.

Fecatum vinum: quod e fecibus expreſſum eſt: inquit Cato. hoc eſt, q̄ð inter vina operaria numeratur: cum ſit aquatus. Vnde & defeco, as: quod eſt a fece purgo.

Fecutinus, a, um, pe. pro. ſimiliter a fece fit. Gel. Nō eas finitiones pręrancidas, neq; fecutinas grāmaticas ſpectaueris, ſed autem tuam interroga, quo quid loco cōueniat dicere.

Fecinię vuæ dictæ ſunt, quę plus, q̄; cęterę fecis afferunt. Et alio nomine a colore Rubelanę vocant & Momentanę.

Fagus. Vide in dictione Phagus. φηγος.

Falę, turres lignęę, ob altitudinem dictę a fando, q̄ Thuſci cœlum vocabant. Quidam tamen per ph: ſcribunt. Vnde & phalarica, de quo loco ſuo.

Falx, a farrę, littera cōmutata. Falces in campania ſecule dicuntur a ſecando. Et alię fenarię, alię adorcę: alię dudumarię, quę & Scripule a ſcirpando, ideſt alligando, quibus ſecant dumenta, alię lumarię.

Falcicula diminutiuum parua falx.

Falco, as, vnde & defalco, amputo, ſiue tollo.

Falcidia lex, quę amputat legata, quando ſaltem quarta pars bonorum non ſuperſit hæredibus

Falcito, as, pe. cor. falce cædo. Augu. in Pſal. Adduxiſti me ad vineam: vt falcitem illam, & amputem.

Falcarius, a, um, quod ad falcem pertinet: vt cotes falcariæ quibus falces acuuntur.

Falcarij, qui falcibus vtuntur. Cic. li. j. inuectiuarum contra Catil. Dico te prima nocte veniſſe inter falcarios, quem locū expōnēs Pri. ait inter falcarios. i. in locū. vbi ſūt falcarij.

Falcatus, a, um, quod formam falcis habet. Plu. li. x. de Gallo loquēs. Ipſum vero cantus plauſu laterum in ſublime quoq; caudam falcatam erigens, Rurſus falcatum dicitur falcibus inſtructum. Vnde falcati currus dicti ſunt. Macro. Inducebat ēt currus cū falcibus, & elephātos cū turribus.

Falco auis, cuius digiti pollices intus ſunt curuati, a ſimilitudine falcis, itaq; dicitur falco non a falcatis vnguibus, ſed q̄, & roſtro, & alis, & tota falcata ſit in rapinam ſicut accipiter qui græce dicitur. ιέραξ ιέρακος κοινῶς ἀλλὰ ποικιλῶς ἰέρηξ. eſt enim auis ſacra augurio, & ideo dicitur accipiter, quaſi auis acceptater, affert enim, & nunciat optimum augurium rebus agendis volatu in ſiniſtram, iccirco græci auem ſanctam, & ſacram appellant, vel accipiter: q̄ð acciperet Iupiter ab illa, tam bonum augurium, omnes. n. ſunt fœminæ, tamen maſculine declinantur & qui vulgo dicuntur moſcardini, ſunt mares: ita errores deprendit poſterior ætas vt affirmant principum aucupantes.

Fallo, is, feſelli: falſum, decipio a fando deductum verbum, vt inquit Varro: q̄ contra, quā diximus decipiamus. Ponitur & pro lateo. Liui. Spectator Cartaginienſis qui per biennium feſellerat, Romæ deprenſus, præciſis manibus dimittitur. Huius compoſitum eſt refello.

Fallax, inquit Augu. lib. ij. ſoli. Is recte dicitur, cuius negocium eſt, vt quiſq; fallatur, vel qui habet quandam fallendi appetentiam.

Fallaciter aduerbium ſignificat cauſam decipiendi.

Fallaciæ dicuntur verba ad fallendum compoſita. Inde fallacioſus, a, um.

Fallacioſus, a, um, quod eſt plenum fallacijs. Gel. Veterum teſtimonia, quibus huiuſmodi ambages fallacioſæ confutantur.

Falſarius. qui decipiendi cauſa ſcripta publica falſificat.

Falſidicus, pe. cor. & falſiloquus, qui falſa loqui cōſueuit: ſicut. Veridicus, qui vera fari conſueuit.

Falſus, a, um, quandoq; ponitur pro fallaci. Vir. lib. j. Geor. Solem quis dicere falſum audeat. i. fallacē. Participium vero paſſiue ſumit. Terē. in An. Falſus es. i. decipis. Falſus tamē tutor dicitur, qui nō eſt tutor, ſicut falſum eſt teſtamentū, quod non eſt teſtamentum. Falſus liber improprie dicitur mendoſus. Recte autem falſum iudicium: falſa ſententia: falſum nomen: pro non veris: non q̄ fallendi gratia dicta ſint: ſed q̄ hominum opinionem feſellerint.

Falſitas, vt inquit Augu. de vera reli. lib. j. Dicitur qua id putatur eſſe quod non eſt cui contrarium eſt veritas quæ oſtēdit id quod eſt.

Falſum habere: eſt fallere. Saluſti. in Iugur. Neq; ea res me falſum habuit.

Falſo aduerbium ſignificat non vere. Salu. Falſo queritur de natura ſua genus humanum.

Falſo, as, falſum facio. Au. li. v. con. Cum dicerent ſcripturas noui teſtamenti falſatas fuiſſe a neſcio quibus.

Falernus, regio Cāpaniæ: vbi colles vitiferi ſunt. Var. Quid in Italia vtenſile: non modo naſcitur: ſed etiam non egregium non ſit? quod far comparandum Campano? q̄ triticum Apulo? quod vinum Falerno? quod oleum Venafrano? Pro vino vero; & maſculi. & neu. generis eſt. Mar. Rheſinata bibis vina falerna. Tibul. Nunc mihi fumoſos veteris proferte Falernos.

Fallonia, eſt culpa, iniuria: propter quā vaſallus amittit feudum: nomina barbara.

Faliſci: populi Etruſci fuerunt quorum oppidum Falerij vocabatur. Oui. Adde ſenes Iunoni: coluſq; faliſcons. Ibi fuit vrbs, mons faliſcorum dicta quam nunc corrupte Montē flaſconem appellant. Eſt & faliſcus venter non diſſimilis lucanicæ inuentus. Primo in faliſcis. Papi. lib. iiij. ſyluarū. Non lucanica: non graues faliſci.

Fama a fando dictio media. Eſt enim quicquid de aliquo diuulgatur: ſiue in bonum: ſiue in malum. Vir. lib. iij. Neq; enim ſpecie: famaue mouet, ideſt infamia, vt exponit Nonius. Fama etiam dicitur de re inueterata: firmataq; in hominum opinione: q̄; uis incerta. Mar. Quicquid fama canit donat arena tibi. Quinti. Fama eſt olim Iouem in imbrem aureum conuerſum puellæ in gremium deſcēdiſſe: Interdum dicit opinio. Pli. Huc cum liberalitatis tuę fama perduxerat. Interdum Laus ac celebritas, vt fama Scipionū: fama Camillorū. Vir. Sum pius Æneas fama ſuper æthera notus. A fama: diffamo: & infamo deducuntur, de quibus alibi. Famella diminutiuum.

Famoſus, a, um, tam in bonum, q̄; in malum. In bonum. Iuue. Famoſos æquitum cum dictatore magiſtros. Hie. de Iudith. Hæc erat in omnibus famoſiſſima, quoniam timebat deum valde, nec erat, qui diceret malum verbū. In malum. Ci. li. ij. de ora. Me ad famoſas vetuit mater accedere. Salu. Largitionem famoſam, impudentemq;.

Famigerator qui fert famam. Plau. in tri. Ego de verbis eorū ſomigeratorum inſcius proſilui.

Famigerulus: idem quod famigerator.

Famigerabilis in eodem ſignificato, pro cognobilis & fama noto. Apul. de Aſi. Satis famigerabilis confector.

Famen, locutio, & ſermo, a fando dictum, vt illud. Ne leui ſaltem maculare vitam famine poſſes.

Fames, edendi cupiditas, a φάγω edo. Et differt ab inedia, q̄ fames eſt ſemper, cum appetitu edendi. Inedia etiam ſine appetitu, vt in ęgrotis. Vnde melius inedia dicitur abſtinentia, vel impotentia comedendi, non comeſtioq;.

Fameo, es, famem patior a quo fameſco, is.

Famelicus, penul. cor. a fame, & edendo dictus eſt qui fame laborat.

Famelicoſus, qui frequenter famelicus eſt. Vnde famelicoſam turrim, paluſtrem veteres vocabant.

Familia in res, & in perſonas deducitur. In res vt in lege. xij. tabularum. Agnatus proximus familiam habeto. Teren. in Heau. Decem dierum vix mihi eſt familia. In perſonas autem natura, aut iure ſub vnius poteſtate ſubiectas, vti filios nepoteſq; & deinceps ſeruitutes quoq; appellatæ ſunt familia. Var. Si ab fundo longius abſunt oppida, aut vici, fabros procurent, quos habeant in villa; ſic cæteros neceſſarios artifices ne de fundo familia ab opere diſcedat, ac profeſtis diebus ambulet, feriata potius, q̄; opere faciundo agrum fructuoſiorē reddat. Vnde & paterfamilias, & materfamilias. Hoc autem nomē primo a famul, deinde mutatione

tatione litteræ u: In i, familia dicta pro ipſis ſeruis, deinde paulatim inualuit vſus, vt etiam liberi familiæ nomine, & quicunq; in eadem domo viuerent, compręhenderentur. Poſt hæc ad eos quoq; tranſlatus eſt, qui ex eadẽ ſunt cognatiõe, vt Cęſarum familia. Scipionum familia. Vnicus vero ſeruus familiæ nomine nõ continetur, nec duo faciunt familiam.

Familiaris & hoc familiare, quod ad familiam pertinet. Vnde familiaria negocia, res familiaris, res domeſtica vt Cice. Et ſi negocijs familiaribus, &c.

Familiaris ſubſtantiuum ſignificat amicum nobiſcum verſantem. & diuturna conſuetudine nobis aſtrictum, quaſi in eadem familia nobis coniunctum, Vnde quia Ci. delectabatur lectione terentiana appellat Terentius familiarem ſuum, q̃uis etiã familiaris dicatur: & proprie de eo, qui ex eadem familia eſt, Cic. ad Qu. fratrem Æſopi tragœdi. Familiaris ſeruus tibi notus aufugit.

Familiaria dicũtur ſepulchra, quæ quis ſibi, ac familiæ ſuę conſtituit, ſicut ſcribit iuſcon. de religioſis.

Familiaritas, conſuetudo ipſa.

Familiariter, domeſtice, ad ſimilitudinem familiarium. Familiariter fero. i. grauiter, & moleſte. Nam quæ ſunt nobis familiaria, ea animo noſtro ſunt chara. Teren. in Andrius mortem, tam fert familiariter.

Famulus, qui, & famul, originem habet ab oſcis populis, apud quos ſeruus, famul dicebatur.

Famulor, aris, quod eſt ſeruio, tanquam ſeruus, Cice. lib. ij. de Repu. Eſt enim genus iniuſtæ ſeruitutis, cum hi ſunt alterius, qui ſui eſſe poſſunt. Cum autem hi famulantur.

Famulatus, us, & Famulitas: & famulitium pro ſeruitute, Cicer. Qui aliquandiu propter ignorantiam ſtirpis, & generis in famulatu fuerit. Var. apud ignauum dominum, duro famulitio aſtrictus. Dicitur etiam Famulitium ſeruorum copia. Macro. Vnus e famulitio, cui prouincia erat, admittere volentes, dominum conuenire.

Famulanter, aduerbium a participio famulans, ſignificat ſuppliciter.

Famularius, a, um, quod ad famulatum pertinet. Vnde verba famularia dicta ſunt, quia ĩfinitis famulari videãt. Quæ ſint, famularia verba vide in dictiõe Incipio.

Famulitio: famulorũ famularumq; multitudo: ſicut & famulitium. Apul. li. ij. Et ecce mulierem quampluri frequenti ſtipatam famulatione.

Famulitium. Vide famulatus.

Fanum, templum, a faunis dijs, qui ſolent diuinare, vt ait Mar. Capella, vel a fauno, qui (auctore Probo grammatico) primus cõditor fuit. Feſtus, a fando, ꝙ pontifex, in dedicatione templi, certa verba pręfari ſoleret Hinc profanus. Sunt tamen: qui hoc nomen per ph, ſcribant ἀπὸ τοῦ φανεροῦ quod ſignificat manifeſtum, quod e phano reſponſa dabantur. Hinc prophanus, a, um.

Fanum, piceni amœniſſima, ſeu Vmbriem vrbs in littore Adriatico, inter Piſaurum, & Senogalliam non longe a Metauro amne ſitum, ſic dicta, ꝙ in ea pulcherrimum fortunæ templum fuerit.

Fanaticus, pe. cor. inſanus dicitur Qui circum fana furore vaticino afflatus bacchatur: quoniam ſacerdotes: cum reſponſa dabant furore pleni inſanire videbantur ſe concutiẽtes. Nam apud auianum queritur, ſi ſeruus interfanaticos, non ſemper caput iactaret, & aliqua profatus eſſet, an nihilominus ſanus videtur. Dicitur etiam fanaticus qui fano præeſt, aut fani cuſtos eſt. Iuue. Et crine ſenex fanaticus albo Sacrorum antiſtes.

Fanaticus ſinus vulgo dictus. Vide in dictione phlanates.

Faneſſi, populi in Oceano ſeptẽtrionali, q. vt auctor eſt. Pli. li. iiij. tã grãdes habent aures, vt eorũ nuda corpora tegant.

Far, faris. apud veteres de omnibus frugibus dicebat, quia id ferret terra: vel a frangendo, ſeu a faciendo, ꝙ in piſtrinum fiat. Nam apud antiquos molarum non erat vſus, ſed frumentum in pila miſſum frangebant, vocabantq; Adoreum ab adolendo. i. ſacrificando. Col. li. ix. Poſt hæc cauea cum matre claudendi ſunt & farre hordaceo, cum aqua incocto vł adoreo farre, vino aſperſo modice alẽdi.

Farraca, pe. pro. dicuntur cibaria e farre.

Farreum, genus libi, ex farre factum. Pli. Nouæ nuptæ farreum pręferebant, Farreum quoq; veteres horreũ a farre, ſicut granarium a grano, & hordeum ab hordeo.

Farreaceo, genus ſacrificij, quod fiebat farreo libo, quodcũ nuptiæ conficerentur. Hæc etiam confarreatio dicebatur. At cum diſſoluerentur matrimonia diffarreatio dicebat.

Farrago, penulti. produ. a farre. Et id eſt, quod ex multis ſatis, vt hordeo, vicia, & leguminibus fit pabuli cauſa. Var. Inde ꝙ far ferreo cęſum farrago dictum, aut ꝙ primum in farracea ſegete ſeri cęptum ſit. Vel dicitur a farciendo, hoc eſt ſaturando. Diuerſarum quoq; rerum commixtio farrago dici poteſt. Iuuena. Quicquid agunt homines, votum, timor, ira: voluptas, Gaudia diſcurſus: noſtri eſt farrago libelli. Perſius autem farraginẽ pro fare, vel frumento poſuit, cum inquit. Vappa lippus, & intenui farragine mendax.

Farina a farre, vt lib. xviij. Plin. docet, denominata eſt. Ideo per duplex rr, ſcribi deberet. Verum apud poetas prima corripitur ſimpliciter ſcribetur. Mar. Paſcitur, & dulci, facilisq; farina gallina. Ouid. de medicamine faciei. Nam quę pulueręæ fuerint confuſa farinæ.

Farinaceus, a, um, quod factum eſt ex farina.

Farinarius, a um, quod ad farinam pertinet. Pliny. li. xviij. Farinario cribro ſuccernunt.

Farinarium, locus, vbi ſeruatur farina.

Farcio, is, ſi, tum, ſaturo, quaſi farræ impleo: & per tranſlationem ſagino, pinguefacio. Col. lib. ix. Hęc enim fere cõmunis eſt cura farcientium. Nã illi, qui volunt, nõ ſolum opimas, ſed etiam teneras auis facere, mulſea recẽte aqua prędicti generis farinã conſpergunt. & ita farciunt. Huius verbi compoſita ſunt. Confercio. Effercio, infercio, offercio, a, quo offertiſſimus pro pinguiſſimus. Pla. Sine ſacris hereditatem ſum adeptus offertiſſimam & refercio.

Farcimen, penul. produ. inteſtinum varie, ac minutis conciſa carne refertum.

Fartores, qui farcimina faciũt, ex inſecta carne, & adipe, & huiuſmodi. Terẽ. in Eu. Cupedinarij omnes: cetarij lanij, coqui factores.

Fartilia, quibus implentur ea, quæ decoquuntur. Pliny. Iecur anſerinum fartilibus creſcit mira magnitudine. Apud eundẽ fartilia proturundis. i. panificijs quibus ſaginantur aues a farciendo.

Fartum eſca, qua quid farcitur. vel fartum eſt, Colu. lib. iij. Semper proderit ſimul, ac folia agere cœperit ficus ſubrica amurca diluere, & cum ſtercore humano, ad radicem infundere, ea res efficit vberiorem fructũ, & fartum fici ſpecioſius. & plenius.

Fartura fartũ eſt, ſiue actus: modusue farciendi in altilibus dicitur. Idem lib. ix. Sed ſi faſtidiet cibum, totidem diebus minuere oportebit, quod iam farture proceſſerint.

Fartim ſignificat farciendo congeſtim cumulatim. Apul. Parabat viſcum fartim conciſum.

Farſilis pe. q inſtar farciminis farcit. Vñ Apitius Porcellum farſilem: leporem farſilem vocat: qui in edulis farciuntur varijs condimentis. Dicitur & fartilis ex cognatione quæ eſt inter ſ, & t, vt pulſo pulto. Merſo merto.

Faran, oppidum trans Arabias, iunctum Sarracenis: qui in ſolitudine vagi erant.

Farfarus, pen. cor. ſiue farfar Syriæ fluuius, in radicibus Libani montis emittitur, & per Antiochiam fluens, in ſyriaco miſcetur mari. Hic tantus fertur, vt tranſiri vado nõ poſſit. Farfarus etiam dictus eſt fluuius, qui per Sabinos tranſit. De quo Ouidi. & amœne farfarus imbre. Alio nomine dicitur Farbaris, Virgil. lib. vij. Qui Tibrim. Fabarimq; bibunt.

Faris vel fare, fatur, fatus, a fero deductum eſt. Nihil enim

aliud eſt ferre, ꝙ̃ fari.i. loqui. Quod etiam ſignificationē paſſiuam habere inuenitur. Sue. Pretorum faſtidies ſunt, quibus ius fatur.i.dicitur, vt nefaſti: quibus non dicitur. Huius verbi prima perſona debet eſſe for.inq̃t Priſci. Eius compoſita ſunt Effaris. Extra loqueris. Affaris ad aliquem faris. Cicer.in Cato. Licet mihi hiſdem verſibus affari te Attice, quibus affatur flaminium ille vir. Præfaris ante loqueris. Colu.in præfa. Quas ordine ſuo tunc demus perſequar, cum prefatus fuero, quæ tecor ad vniuerſam diſciplinam maxime pertinere. Profaris vltra faris. Vir. Tum breuiter Dido vultum demiſſa profatur.

Fas genitiuus non habet, & a fando deducitur. Nam ſi faris, ſeu faris faſſiſue dicamus, aliud ſignificare poteſt. Et fas quidem pium & religioſum, & fari dignum dicitur. Et ad deos refertur: ſicut iuſtus ad homines. Vir. Fas, & iura ſinunt.i. diuina, & humana iura premittunt. Cuius contrarium eſt nefas, quod eſt impium: & execrabile.

Faſcia genus ligaturæ qua pueri, vel aliud quid ligari ſolet. Et proprie pro tegumento crurum, pedumq; faſciæ poni conſueuerunt. Ideoq; crurales peduleſq; dicuntur. Vlpi. Faſciæ crurales peduleſq; veſtis loco ſunt, quia partem corporis veſtiunt. Scribit Pli.li.viij. Mures portendiſſe exitium Carboni imperatori arroſis faſcijs, quibus in calciatu vtebatur. Item faſciæ dicuntur zonæ, ſiue plage. Vide in faſciæ. Colu.li.vij. Recte genibus applicantur ac faſceis circundantur. Marcianus. Orbis terræ in quinq; zonas, ſiue melius faſcias diſcernitur. Aliquando ponitur pro nube in modum faſciæ cœlum procurrente. Iuue. Nil faſcia nigra minatur. Var. faſciam pro cortice poſuit.

Faſciola diminutiuum eſt parua faſcia.

Faſciari eſt faſcia ligari. Spartia. de Antōio pio ſcribitur. Sed cum eſſet longus, & ſenex, incuruatuſq; tiliaticijs tabulis in pectore poſitis faſciabatur, vt rectius incederet.

Faſcis lignoꝝ, aut alterius cuiuſq; rei congeries, quę ligando fit. Per tranſlationem quādoq; ponitur pro onere. Nā faſces lignorum, ſeu aliarum rerum graues ſunt portantibus. Virgi. Ego hoc te faſce leuabo. Sed quoniam lictores cum faſcibus virgarum, ſecuribus alligatis, ad terrorē preire ſolebant, conſules: & alios magiſtratus, factum eſt, vt faſces numero plurali ſumantur pro magiſtratibus, & honoribus, qui a populo Præſtantur quia aut.xij. aut ſex faſcibus vtebantur. Virgi.lib.ij. Geor. Non illum populi faſces non purpura regum flexit. Fiebant autem faſces conſolares: vt inquit. Pliny. Ex gallica arbore quæ ſpecies eſt populi quam latini betulam vocant. Flexibilis enim & hæc valde.

Faſciculus diminutiuum paruus faſcis, vt in ſacris litteris Faſciculus myrrhæ. Accipitur & pro olfactoriolo, Cice.li.iij. Tuſcu. Faſciculum ad nares admouebis.

Faſcinus, & faſcinum, penul.cor. a fando quoddam incitationis genus. quo homines ita ligantur, vt liberi nō ſint, nec mentis compotes, ſæpeq; ad extremam maciem deueniant. Hora.in Epo. Minuſue languet faſcinum. Ponitur interdum faſcinus pro faſcinatione, vt apud Plinium Fit n. morbus hic ex ſpiritu faſcinantis per oculos faſcinati ad cor ipſius ingreſſo in obſceno tamen carmine ponitur faſcinum pro virili membro.

Faſcino, as. maleficium infero. Virgi. Neſcio quis teneros oculus mihi faſcinat agnos: fit aūt a greco illi.n. βασκαίνω dicunt. Huius compoſitum eſt. Effaſcino eiuſdē ſignificationis. Soli. Quędam in terra Aphryca hominum familie ſunt voce, atq; lingua effaſcinantes. quæ ſi impenſius forte laudauerint pulchras arbores, ſegetes lętiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes paſtu, atq; cultu optimas emoriantur repente. Poteſt etiam ſignificare maleficium tollo: ſicut Excanto in cantationem remoueo. Pli. Eſſe eiuſdem generis in Triballis, & Illyrijs adijcit Iſigonus qui quoſq; effaſcinet.

Faſcelis dicta eſt Diana, a faſce lignorum.ſ. quo abſconditum Dianę ſimulachrum Oreſtes Ariciam detulit.

Faſcelus generis maſcu. vel fœ. qui & phaſellus dicitur genus nauigij Campani. Virgi.lib.iiij.geor. Et circum pictis vehitur ſua rura faſelis. Sal.li.iij.hiſt. Et forte in nauigādo cohors vna grandi faſello vecta, a cęteris deerrauit. In ge. maſ. genus eſt leguminis exil s, & teretis, q & phaſeolus, & phaſilus dicitur. De quo in fra phaſellus.

Faſti dies dicti ſunt, quibus ſine piaculo prætoribus licebat tria verba faris.ſ.do, dico. addico. Et nefaſti, quibus non licebat fari, Ouid. Ille nefaſtus erit, per quę tria verba ſilentur. Faſtus erit per quem lege licebat agi. Faſtorum libri: in quibus totius anni res populi Romani ſcriptæ cōtinebantur, & cauſæ feſtiuitatum explicantur, vt in faſtis Ouidij. dequibus idem. Sacra recognoſces annalibus eruta p̄ſcis. Et quo ſit merito queq; notata dies Inuenies illic & feſta domeſtica nobis. Sæpe tibi pater eſt, ſæpe legendus auus. Scribit Liuius. Flauium ſcribam faſtos circa forum in albo propoſuiſſe, vt quando lege agi poſſet ſciretur. Et eſt faſtus ſecundę & quartæ decli. Luca. Nec meus eudoxi vincetur faſtibus annus. Var. in ephemeride. Cæſar faſtus correxit. Colu.lib.x. Sequor nunc eudoxi, & Metonis faſtus Aſtrologorum, Et (vt auctor eſt Priſci.) Eadem forma dicitur faſtus, faſti, qua ſenatus, vel ſenati. Faſtus vero pro ſuperbia ſemper ē quartæ. Et eſt proprie indigna ſuijpſius per ſuperbiam extimatio.

Faſtidio, is, pen. pro. iui, itum, a faſtu fit. Nam proprie faſtidire eſt cum faſtu quodam contemere. hoc eſt in faſtidium habere. Vir. Inuenies alium ſi te hic faſtidit. Alexis. Vnde pro ſtomachari dicitur. Conſtruiturq; modo cū actō, mō cum dtō, modo, cum gtō. Hora. in ſer. Nū eſuriēs faſtidis omnia, preter pauonem, rhōbumq;. Cicer. pro Milo. Sed etiam recte factis ſæpe faſtidiunt.i. faſtidium faciūt. Plau. in Aul. Abijt, neq; me certiorem fecit faſtidit mei. Lucil. li.vij. Difficiles ſumus faſtidimus bonorum.

Faſtidium meum, quo ego alios faſtidio. Faſtidiū mei quo ego ab alijs faſtidior. Quin. Ceu. mulier omnibus expoſita mortalibus vanitatē faſtidio, mei. deſpectuq; capiamt.

Faſtiditus, faſtidio habitus. Lucan. Pars magna ſenatus faſtidita iacet.

Faſtidioſus, qui omnia faſtidit, vel qui alijs eſt faſtidio.

Faſtigium, altitudo, ac ſummitas operis cum faſtigiū erigitur ſupra ædificiorum columen ornatus cauſa: & a tota latitudine ſurgere incipiens paulatim tollitur in acumen quod vulgus Frontiſpiciū vocat. Hinc illas formā in quacunq; re faſtigium dicere. Hinc Pli. folia faſtigiata dixit Vir. & faſtigia ſuſpicit vrbis. Q ſiq; dicitur ima pars. Idem lib. ij. geor. Forſitan. & ſcrobibus q̄ ſint faſtigia queras. Quādoq; finis. Cice. lib.iij. offi. Sed quo opere inchoato, ꝓpe tamen abſoluto tibi faſtigium imponimus.

Faſtigio, as, acumino, & quaſi in faſtigium erigo. Plin. lib. xviij. Frumenta hyeme in herba ſunt: verno tempore faſtigiantur in ſtipulam, quę ſunt hiberni temporis.

Fatigo, as, pe.pro. quaſi fatim ago. Hoc eſt abundanter agito, & ad laſſitudinem deduco. Virgi. li.v. Veloces iaculo ceruos, curſuq; fatigat. Aliquando percutio. Idem. Verſaq; iuuencum terga fatigamus haſta. Aliquando perturbo, cōmoueo, vt Quæ mare nunc, terraſq; metu: cœlumq; fatigat: Aliquando excito. Idem Socioſq; fatigat, precipites vigilate viri. Aliquando Cohibeo. Cice. lib.iij. offi. Qui non verbis ſunt, & diſputati & philoſophorum: ſed vinculis: & carcere fatigandi Huius cōpoſitum eſt. Defatigo: quod eſt deorſum: ſeu valde fatigo. Terē. in Adel. Vtinā quidem quod cum ſalute eius fiat: Ita ſede fatigari velim, vt triduo hoc perpetuo prorſus lecto nequeat ſurgere.

Fateor: eris, faſſus, affirmo ſponte. Lact.i. Idem etiam poetæ fatentur. Huius compoſita ſunt Cōfiteor, Diffiteor. Infiteor, quæ ſignificant non fateor: nego Profiteor, de qua quo infra.

Fator, aris, multum loquor, eſt enim frequentatiuum a faris. Feſtus, fatantur multa loquuntur.

Fatum a fatus, ſꝫ Priſcianū in paſſiua ſignificatione, ideſt

dictus

dictus. Vnde factum, iuſſum, & dictum dei. ps. Semel locutus eſt deus, duo hæc audiui, quoniam poteſtas dei eſt, & tibi domine miſericordia. Augu. li. v. de ciui. dei. Quod enim dictum eſt, ſemel locutus eſt, intelligitur imobiliter. hoc eſt incommutabiliter eſt locutus, ſicut nouit incommutabiliter omnia quæ futura ſunt, & quæ ipſe facturus eſt. Hac ratione poſſemus a fando fatus appellare, niſi hoc nomen, iam in alia re ſoleret intelligi, quo corda hominum nolumus inclinari. Scribit Cice. fatum eſſe connexionem rerum per eternitatem ſe inuicem tenentem, quæ ſuo ordine, & lege variantur, ita tamen, vt ipſa varietas habeat eternitatem. Sene. in quæſtionibus naturalibus. Quid intelligis fatum? Exiſtimo neceſſitates rerum omnium, actionumq;, quas nulla vis rumpat. Chriſip. Fatum eſt dictum quoddam determinatumq; diuinitus. Sed quid de fato ſentire debeant catholici, ſcribitur apud patrem meum Aug. lib. v. de ciui. dei. cap. ix. Apud poetas fatum quandoq; capitur pro natura. Virg. Nam quia, nec fato merita, nec morte peribat. Quandoq; pro voluntate. Id enim Plato dicit fatum eſſe voluntatem, & iuſſionem diuinam. Virgil. Fatis Iunonis iniquæ. Quandoq; pro oraculo, quod dij fantur. Idem oblitus fatorum. Quandoq; pro morte, quia nil tam neceſſarium impēdet homini, quam mors. Vnde fato cōcedit, qui moritur.

Fatale ꝙ pernicioſum eſt & mortale. Virgi. Scandit fatalis machina muros. Et fatale dicitur quicqd nobis ex fato debetur ſiue bonum ſiue malum. Augu. lib. v. de ciui. dei. Ea fatalia dicunt quæ præter dei & hominum voluntatē cuiuſdam ordinis neceſſitate contingunt. Aliquando Fatale dicitur ſalubre. Val. lib. j. Eo legatis. i. miſſis vnicam fatalis remedij opem impetraturam ſe credidit.

Fatidicus, penul. cor. qui futura prędiuinando ſolet fari, qui nobis fata, ideſt decreta deorum exponit. Vnde fatidici libri, qui continent fata populorum, quales erant decem ſybillarum libri, qui & ab hiſtoricis fatales appellantur. Fatidici vates, & Fatidica Manto nominatur, quoniam erat fatiloqua, quæ vaticinabatur diuinitate prædita ἑλληνισὶ ἔνθεοι λέγονται καὶ μάντεις.

Fatifer, a, um, pe. cor. quod eſt mortiferum.

Fatim aduerbium, abundanter a fando, quia verborū, quā rerum maior ſit copia, vel ꝙ fari facile ſit. Hinc componitē Affatim de quo ſupra.

Fatiſcere ſine h, ſignificat deficere. Col. li. viij. non qa ignorē fecunditatē ſcropharū maioris eſſe numeri, ſed qa celerrime fatiſcit, quæ pluris educat. De hoc etiam in defetiſcor.

Fathiſcere, eſt abundanter aperiri, quaſi affatis hiſcere. Virg. Rimiſq; fathiſcunt. Ambro. lib. hexa. Plerūq; terra meridianæ plagę torretur ardoribus, atq; ęſtu ſoluta fathiſcit in puluerem miſerandi agricolæ labore conſumpto.

Fatuus, inſipiens, tractum a ſapore ciborum, qui cum non ſapiunt, fatui dicuntur. Mar. Vt ſapiant fatuæ fabiorum prandia betæ, O q̄: ſæpe petet vina piperq; coquus. Teren. in Eu. Fatuus inſulſus, tardus. Varro hoc nomen a fando deriuat: vt ſit Fatuus qui fatur, quod puer ꝑmo fatur, hoc eſt, qui inepta loquit. Fatui quoqꝫ dij ſunt qui & fauni dicuntur, quaſi multum fantes.

Fatua dea dicta eſt terra, quod infantes partus editi, nō prius vocem edunt, quam terram attigerint. Eadē & bona dea vocata eſt, quod omnium nobis ad victum bonorū cauſa eſt. Et fauna quod omni vſui animantium fauet, & ops, ꝙ ipſius ope vita conſtat.

Fauiſſæ cellæ quædam & ciſternæ & ſpecus in area capitolina vbi reponi ſolebant ſigna vetera, & alia quædā religioſa donarijs conſecrata quæ ex templo collapſa eſſent. Dictæ fauiſſæ qꝛ in eis non rude æs argentūq: ſed flata ſignataqꝫ pecunia condereē. Vnde & a priſcis latinis flauiſſas dictas fuiſſe, quos græci thauros appellant. Cellæ igitur quibus æditui capitolini vtebantur ad cuſtodiendas res veteres religioſas, fauiſſæ detracta. l. littera dicebantur.

Faueo, es, faui, fautum, Fauere proprie eſt bona fari, ſeu fauorem facere. Hinc fauor vox bene præcans alicui, ſiue alicuius cōmodum, & laudem ciens. Fauere etiam tacere eſt, vt inquit Do. Teren. in An. Fauete: adeſte æquo animo. Similiter fauere linguis eſt tacere. Non enim a fauore trahitur: ſed imperatur ſilentium, vt rite peragi poſſit ſacrū nulla mala voce obſtrepente. Seneca de beata vita. Fauete linguis. In ludis vero ore fauere inquit Serui. eſt dicere bona verba: quia in illis neceſſarius eſt fauor. A faueo fiunt fautor, & fautrix.

Fauor. Vide in dictione Faueo.

Fauorabilis dicitur, qui gratioſus, & impetrabilis, ac fauoris plenus eſt apud omnes. Sue. in Cali. Sic vulgo fauorabilis, vt plurimi tradant, quotiens aliquo adueniret, vel ſecūde diſcederet præ turba occurrentium proſequentiūue nōnunq; eum diſcrimen vitæ adijſſe.

Fauſtus, a fauore proſperum: ac propitium ſignificat: cui oēs fauent. Teren. O fauſtum: & fœlicem. Hinc aduerbiū fauſte quorum contraria ſunt infauſtum, & infauſte.

Fauni agrorum, & ſyluarum putati ſunt dij, qui poſt prolixum tempus moriuntur, ꝙ e terra geniti ſint. Hinc fana dicta exiſtimat Probus. Ser. Faunum, & faunam tradit: dictos eſſe a vaticinando, ideſt fando. Vnde & fatuos dicimus inconſiderate loquentes. Hos quidam incubos vocant. Fauni apud Latinos hi ſunt, qui apud græcos ſatyri filij Saturni. Scribit Hiero. ſatyrum a diuo Antonio inuentum. Augu. docet faunos, aut immortales animas nō habere: aut humano ſemine natos. Et faunus dictus fuit Pici filius, & Latini pater, qui regnauit in Latio a fando dictus ꝙ oracula ſua voce redderet.

Fauilla, quaſi cinis extinctus: ꝙ ignem tectum foueat, quaſi fouilla. Eſt enim deſerta igne. Siue potius: quaſi flauilla a colore. Nam, & Facu. flauum dixit puluerem. Scintilla vero proprie eſt, quę e ſilice: cum is cęditur: exhilire ſolet. Vir. Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates. Oui. lib. iiij. Faſto. Pars quoqꝫ cum ſaxis paſtores ſaxa feribant. Scintillam ſubito proſiluiſſe ferunt. Hierony. in eccle. Ab ſcintilla vna augetur ignis.

Fauorinus nomen phi: de quo fit mentio apud Gellium.

Fauonius ventus, a fouendo dictus: ꝙ cuncta foueat. Eſt. n. genitalis ſpiritus viuendi: eo maritantur viuiſcentia terræ: zephyrus a græcis dicitur. Spirat aduerſus Eurum.

Fauus, apum domus, & cellulæ: a fouendo, ꝙ in his ſobolē foueant. Pli. Primum itaqꝫ fauos cōſtruunt, cerā, fingunt. Virgi. Prima fauis ponunt fundamina deinde tenaces. Suſpendunt ceras. Pli. Iunior Pucellam panis dedit, & fauum mellis, hoc eſt fruſtum operis apiarij melle plenum.

Fauulus dimi. paruus fauus. Plau. meus dulciculus fauulus.

Faux, ſuperior pars gulę: mento propinqua: ſed interior: vbi os anguſtatur. Pli. lib. xj. Summum gulæ fauces vocantur, Poſtremum ſtomachus. Vir. li. vj. Veſtibulum ante ipſum: primiſqꝫ in faucibus Orci. Per tranſlationem fauces dicuntur ſtricti ingreſſus vallium, ſeu alterius loci. In faucibus ſunt foramina duarum fiſtularum, cibalis, ſcilicet & ſpiritalis, quæ continua humectatione indigent. Siccæ enim exulcerantur. Ouid. lib. vj. met. Caretos humore loquentis, & fauces arent, vix eſt via vocis in illis. A faux fiunt Offoco, præfoco, & ſuffoco, pe. pro.

Fax, fuſtis inciſus a lumine faciendo ꝙ lumen facile faciat. Cuius diminutiuus eſt facula. Primam facem noctis principium vocitabant, ꝙ tum primum vti face incipiunt.

Faxo ꝓ faciā. Vir. li. xij. Ego ſydera faxo firma manu. Faxim fecerim. Faxint faciāt. Terē. in Heau. Vtinā dij ita faxint.

F ante E

Febris, a feritate morbidis mali, vl, ſicut Ser. docet a feruore.

Febricula diminu. parua febris. Plau. Cice. Qui ex labore in febriculā incidit aſſiduā, & ſatis moleſtam: græce πυρετὸς, καὶ πυρέττω ἀπὸ τοῦ πυρὸς πυρὸ ὠ παρέγονται.

Febriculoſus, qui habet multam febrem. Gellius. Non morbus hic febriculoſus, aut nimium grauis.

Febrile, quaſi ad febrē ptinens. Apul. Ardore ęſtuans febrili.

Febrio, is, iui, itum, febrem patior. Macer. Hæc nodum tremulo potanda dabis febrienti.

Febricito, as, & Febricitor deponens in eadē ſignificatione. Col. li. vij. Febricitāti boue cōuenit abſtinere cibo vno die.

Februo, as, luſtro, purgo a feruo, hoc enim adolendo, & flāmis ferueutibus fieri ſolabat, vel a Sabinorum lingua, qui februm purgamentum dicunt. Hinc Februarius mēſis dictus eſt, ꝙ tum, ideſt extremo anni menſe, populus februaretur, ideſt purgaretur, per. xij. enim dies cōtinuos februarij celebrabantur februa. Hiſq; diebus pro impetranda mortuorum animabus quiete, omnis populus, piaculis, ſacrificijſq; circa ſepulchra accenſis facibus, cereiſq; intentus erat, & Iuno fubruata, ſiue februalis, ꝙ ei hoc menſe ſacra fiebant, eiuſq; feriæ erant lupercalia.

Februus, a, um, dicitur id quod purgamenti cauſa in ſacrificijs adhibebatur.

Februatus, a, um, qđ purgatum eſt. Pli. Vulgata priſcis temporibus opinio obtinuit februa eſſe omnia quibus maleſactorum conſcientia purgarentur delerenturq; peccata: autē manes animabus defunctorum placidi rederentur.

Februus ditis pater, ꝙ ei menſe Februario ſacrificaretur.

Februarius menſis. Vide paulo ante in februo, as.

Feciales dicti ſunt, a ferendo ꝙ belli paciſq; ferendæ, apud eos ius erat. Neq; enim licebat bellū alicui inferre niſi hi, & iuſta cauſa ſuſceptū declarauiſſent, & prius indixiſſent. Var. Itaq; bella tarde nec magna lumina ſuſcipiebant, qđ bellum nullū, niſi pium, putabant geri oportere, & priuſq; indicerēt bellū his qbus iniurias factas ſciebant, feciales legatos res petitū mittebant quatuor, quos oratores vocabant. Sunt etiā, qui feciales a faciendo deriuari exiſtimēt, ꝙ apud eos belli ac pacis faciendæ ius eſſet.

Felis animal quadrupes, ꝙ nobiſcū in domibus tenemus ad murum venatum, vulgo Cattus, ꝙ nos cautū, aſtutūq; dicimus, a quo Catones primo volunt appellatos a gręcis αἴλουρον dicunt. Et ipſi quorū vanitas ridetur. Ægyptij nullam beluam, niſi ob aliquā vtilitatem cōſecrauerunt, velut Ibi, ꝙ vim ſerpentiū conficiat. Crocodilum, quod terrore arceret latrones. Feles, ꝙ pelle eius ſcuta contegant. Ichneumones, ꝙ non ſinat ſerpentes maximam eius regionis peſtem augeri. Pli. li. x. Feles, quo ſilentio, q; leuibus veſtigijs, q; multo ſpeculatu in muſculos exiliunt, excrementa ſua obruunt terra, intelligentes odores illum indicem ſui eſſe. Ait enim Var. lib. iij. Omnes parietes tectorio leuigantur, ne feles, aliaue beſtia introire ad nocendū poſſit. Hos Var. & Colu. accipiūt felem pro eo genere animalis, quod vulgus fouinum, ſeu marturellum appellat. Seneca li. epiſto. Quid eſt quare tam pauonem, q; anſerem gallina non fugiat, ad tanto minorem eis nec notum ſibi accipitrē quare felem pulli timeant, canem non timeant.

Fel, eſt purgamentū ſanguinis peſſimū, cui tantum ineſt virus, vt hominē totum decolorē reddat, & maxime oculos, vt in homine irato cernimus. Fel enim iræ ſedes eſt. Humor autē, qui in folliculo eſt fellis bilus vocat̃, quæ pro ſui cōditione hominē conuariat. Bilis. n. atra quā græci malancoliam vocant facit inſaniam. Plau. in Am. Delirat vxor atra bili pcita eſt. Sed de bili ſuo loco dictum eſt. Aliqñ fel, cum ſit peſſimus humor pro animi amaritudine ponitur.

Fello, las, lax exugo, & ſuctu ebibo. Mar. Si fellas, & aqua bibis, nil Leſbia peccas. Qua tibi parte opus eſt Leſbia ſumus aquā. Soli. in collectaneis. Nequaq; mater equa pullo prebet vbera fellicando. Transfertur ad rem obſcęnā. Nam fellare dicunt̃ illi, illeue qui, quæue virilia intra os recipiūt, & illa perinde, ac papillas exugunt. Qui vero virilia huic libidini per voluptatem accōmodabant. Irrūare dicebantur. Inde fellator, & fellatrix & fellito: as, frequen.

Fellicones homines mali dicuntur, & nullius vſus.

Femur, quod, & femor dicitur ſm Phocā, a ferendo: ꝙ his pręcipuæ partibus ſuſtineatur animal atq; feratur.

Femoralia pro verendorum tegminibus. Sueto. de Augu. Quare quas ſato corpore, neq; frigora, neq; æſtus facile tolerabat, hyeme q̃ternis cū pingui toga tunicis, & ſubucula & thorace laneo, & femoralibus & tibialib⁹ muniebat̃.

Fœmen, inis, capitur ſicut fœmur. Plau. in mili. Ecce autē aduortit nixus luo in fœminæ. Proprie tamē fœmina ſunt interiores partes, fęmora exteriores, femina poſteriores, fœmora anteriores. Pli. lib. xj. ſic de apibus ſcribit Prioribus pedibus fœmina onerant, propter id natura ſcabra. Et lib. xxviij. Fœmina inquit, atteri adurique equitatu notum eſt. Fœmina. n. interiora equitando atteruntur, non ex exteriora. Hinc Apuleius finxit vocabulum. Interfœmineus, pro locis muliebribus, veluti poſitis inter fœmina. Col. li. vij. Veteris quoq;, & ſub fœmina manū ſubijcere, ne ad huiuſmodi tactum poſt modus paueſcant. Exiſtimat Ser. fœmen in nominatiuo non reperiri. Priſci. docet eſſe in raro vſu. Feſtus fœmen declinat. Fœmina etiā inferiores partes ſignificāt. Nam a flexu dicta videntur. Vbi enim fœmina iunctura cum flexu pedis eſt, fœmina dicunt̃. Plau. in Aſi. Sed tamē tu nēpe eos aſinos prędicas vetulos claudos quibus opteritæ ad fœmina erat vngulæ. Col. lib. vij. Fœmina ſecari, & interdum inuri ſolent.

Fœminalia tegumēta fęminū, & ſubligula. Hiero. in Exo. Facies, & fœminalia linea, vt operiant carnem turpitudinis ſuæ a renibus, vſq; ad fœmora. Idem ad Fabiolam. Diſcamus primum cōmunes ſacerdotū veſtes, atq; pontificē lineis fęminalibus, quę vſq; ad genua, & poplites veniūt, verecunda velantur, & ſuperior pars ſub vmbilico vehemēter aſtringitur, vocaturq; lingua hebręa Maſchinaſſe, gręce περισκελῆ, a noſtris fœminalia, vel brachæ, vſq; ad genua pertingentes. Et (vt ſcribit Ioſephus) ob fortitudinē ex biſſo retorta fieri conſueuerunt.

Feneſtra ἀπὸ τοῦ φαίνειν, quod eſt lucere. Fit enim ad lucem reddendam. Oui. Qua lumen thalamus parua feneſtra dabat. Interdum ponitur pro aditu, & via. Teren. Huiuſcemodi feneſtram ad nequitiam patefeceris. Pli. Feneſtrare verbum vſurpat pro feneſtras aperire. Sic enim ait Media oculorum cornua feneſtrauit pupilla. Et per detractionem mediæ ſyllabę feſtra quod eſt hoſtium paruum in ſacrario: vt ait Macro.

Feneſtrenula & feneſtricula diminutiua ſunt. Hiero. Sic ſit vna, vel plures feneſtrenulæ iuxta diſpoſitionē epiſcopi.

Feneſtrella, diminutiuum parua feneſtra.

Feneſtrella, ſimiliter, & feneſtricula diminutiua ſunt.

Feneſtella, ſine r. nomen eſt proprium hiſtorici, qui nouiſſimo tempore Thiberij Cæſaris claruit.

Feneſtratus, a, um, ꝙ eſt apertum, perforatus. Plau. Nulla eſt feneſtratior domus.

Feneus nomen phi Platonici a quo fenei phi dicti ſunt.

Feneſtro, as, feneſtras aperio. Plin. Media oculorum cornea feneſtrauit pupilla.

Fero, fers, tuli, latum, & tetuli ſm Diome. Teren. Huc tetuliſſem pedem. Proprie ſignificat porto. Virgi. lib. v. Vix illū famuli Phegeus, Sagaq; ferebāt, ἡ μὲν ἐλαφρῶς φέρω γαρ λέγουσι καὶ αὐτὸ μᾶλλον μάλλων οἷον οὔτω τὸ τῆς λατίνας. Aliquando tolero patior. Terenti. in Heau. Nam quem feret: ſi parentem ſuum non fert? Aliquando duco: dirigo. Liui. li. j. Pergit ad proximā ſpeluncam: ſi forte eo veſtigia ferrent. Virgi. lib. vj. Hinc viā tartarei, quæ fert Acherontis ad vndas. Aliqñ dico: nomino. Idem. Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnā: Poſthabita coluiſſe Samo. Aliquādo do, exhibeo. Idem. Sacra Diomeæ matri diuiſq; ferebam. Lactā. li. iij. Non enim deſcendit aliquis e cœlo, qui ſententiam de ſingulorū opinionibus ferat. Aliquādo cōcupiſco. Salu. Tunc Catilina polliceri tabulas nouas, proſcriptiones locupletū, magiſtratus: ſacerdotia: rapinas: atq; alia omnia, quæ bellum, & libido victorum fert. Aliquādo Extollo. Idem. Conſulares omnes, itemq; ſenatus magna pars ſententiam eius laudant, virtutes animi ad cœlum ferunt. aliquando gigno: produco. Virgi. Si duo prætetea tales Idæa tuliſſet terra viros. Aliquando habeo.

Idem. Ferre ſui dederat monumentum: & pignus amoris. Aliqñ Affero. Idem, Legati reſpóſa ferunt. Aliquãdo Confero, Idem. Quibus ater. Erix in prælia, ſuetus ferre manum. Aliqñ Diſturbo. Idem. Quippe ferant rapidi ſecum: verrãtq; per auras. Aliquando, Oſtento vt apud eundem lib. ix. Captiuo, ſiue vt ſe ferret in auro venatrix. Aliquando Conſulo, vt Pópeius tulit ad populum. Aliquãdo Auſero. Vir. Poſtquã te fata tulerunt, & Omnia fert ætas. i. aufert. Aliquãdo Refero, ſeu recipio. Teré. in Adel. Pro labore ab his fero odiũ. Aliquando Aſſequor. Idem in Eu. Hoc: ſi effeceris, qđ vis domum a me præmium optato, id optatum feres. Et in Adel. Ni faciãt, quod illos æquũ eſt: haud ſic ferent ideſt obtinebunt. Quod ſi cum hoc verbo præ me, præ te, præ ſe, addant ſignificat dicto vel facto, vel geſtu aliquid oſtendo: confiteorq;: & ipſa ſtatim fronte, de aliqua re aut homine: vt præ te fers iram. Quinti. Fiduciam igitur præ ſe ferat orator, ſemperq; ita dicat, tanq; de cõ optime ſentiat. i. ex ipſo aſpectu oratoris: ex ipſa voce ex ipſa tota oratione eluceat fiducia, quẽad modum: qui pugnaturi ſunt in vultu, & geſtu indicãt iracundiam: vel formidinem: vel fiduciã: hoc eſt præſe ferunt fiduciam: formidinemue. Cic. Nã ille: qui accipit iniuriam: meminit & præ ſe fert. i. ſe mentem perſequendæ iniuriæ habere oſtendit. In eundem ſenſum accipi ſolent. Præ me duco, prę me gero. Compoſita ſunt Affero: Auſero: Confero, Circumfero, Defero, Differo, Effero, Infero, Introfero, Offero, Perfero, Præfero, Profero, Refero, Suffero, Superfero, & Transfero, quæ habent pe. cor.

Ferre auras eſt aſſueſcere aeris, varietati quæ obeſt. Vir. lib. ij. Geor. Cum ſemel heſerunt aruis auraſq; tulerunt.

Feræ, a ferendo dictæ ſunt ꝙ toto corpore ferantur, ſiue ꝙ cum impetu, & ſine ratione ferantur, aut ꝙ naturali vtantur libertate: & pro deſiderio feruntur. Proprie autẽ feræ dicuntur, quę ferocitatem habent, vt leones, pardi, lupi, quę vbi manſuefactę ſunt Cicures appellãtur, improprie omnes quadrupedes pecudibus exceptis.

Fere aduerbiũ, ſignificat feſtinanter, & parum abeſt, quin, quaſi continue ferendo, ꝙ id, quod fertur, in motu eſt, vt fere hominẽ occidiſti ideſt parũ abfuit, qui hominem occideris. Priſciã. docet fere ſignificare iuxta, quia celeribus oĩa iuxta ſunt. Et profertur, cũ accentu in vltima: βαφεῖα. Interdum in oratione ita conſtituitur, vt intelligatur quædã vniuerſitas. Quinti. Hæ fere ſunt emendatæ loquendi, ſcribendiq; partes, ideſt fere omnes. Cice. Memini in eũ ſermonem incidere, qui tum fere erat in ore. i. fere ſemper.

Ferinus, a, um, pen. pro. quod eſt ferarum. Apul. Ferino: ac beluino ritu.

Ferale adiectiuum, ſignificat, dirum, exitiale a feralibus ſacrificijs. Apul. Rogum demolirentur: cœnas feralem a tumulo ad menſam referrent. Vir. Solaq; culminibus ferali carmine bubo Viſa queri. Et feralis dies dicebatur, quo feralia fiebant. Et generali vocabulo dicitur omnis res lugubris pertinẽs ad defunctos. Vnde feralis pompa exequialis quæ cadaueri efferendo exhibetur. Veteres quoq; feralia dixerunt dijs manibus ſacratam diem a ferendis epulis ad tumulum in cœnam quam & ipſis ferales nuncupant Ouid. An quia iuſta ferant dixere piacula lucem, vltima placandis manibus illa dies.

Feralia ſacrificia parẽtalia quædam ab inferis, & ferendo, ꝙ ferrent epulas ad ſepulchrum eius, cui vellent parentare, vel a feriendis pecudibus.

Feralia officia ſunt quæ inferis a defunctis exhibentur.

Feralia fœdera: tedæ ferales: & arma feralia, quaſi mortifera.

Feralia amicula ſunt veſtimenta quibus cadauera defunctorum veſtita ſepulchro conduntur.

Ferales vitæ dicuntur quæ ſunt funeri accomodatæ.

Feralis cultus pro funebri & lugubri.

Feralis dies dicebatur quo feralia fiebant.

Ferus dicitur atrox, ſeuerus, qui ferinũ animum habet vel qui durioris eſt vitæ, & animi crudelioris. Vir. Ferus omnia Iupiter Argos tranſtulit. Vnde Augu. in dial. Ferum manſueto oppoſuit. Hinc feritas quæ eſt naturæ quædã aſperitas, & diri ſemper ẽ animi. A ferus cóponitur Semiferus, pe. cor. Semifera dicunẽ animalia, quæ ex fero, placido q; naſcuntur, vt ex apro: & ſue. Semifera etiam dicuntur, quę nec placida: nec fera ſunt, ſed mediæ inter vtrunq; naturæ, vt in uolucribus hirundines in campo: lepores, cuniculi. In mari delphini. Perferus valde ferus. Varro. lib. ij. de re ruſti, Boues perferi etiam nunc ſunt multi, in Dardania. & Media, & Thracia.

Ferox fortis, inuictus. Hora. lib. Car. Vrbes genteſq;, & Latium ferox. Salu. Ille animo feroci negat ſe ſuſum totiens numidiã pertimeſcere. Item dicitur præanimoſus ad certandũ cum altero, & ad vim alteri inferẽdam, atq; nocendum. Vir. Stat ſonipes, & frena ferox ſpumantia mãdit. Augu. in diale. Manſueto oppoſuit. Plautus pro cordato, & faceto in Mili. poſuit. Et quia tecum eras propterea animo eram ferocior. Hinc ferocia, & ferocitas. Cice. lib. v. de Repu. Qui comperit eius vim, & effrenatam illam ferociam, Ferociter. Plautus in Mili. ſuperbi nimis ferociter legatus noſtros increpant.

Ferocitas: vt inquit Speu. exceſſus audatiæ haud metuens que metuenda ſunt.

Ferocio, is, iui vel ferocij: itũ, ferox fio, quod vernacula lingua dicitur ingagliardire. Gellius lib. j. Nihil adeo in congredientibus hoſtibus, atq; in principijs præliorum ad ſalutem, virtutemq; aptius rati, quã ſi permulcti mitioribus non immodice ferocirent.

Ferax dicitur, quod abundanter ex ſe producit Plini. Vt tam ferax bonarum artium ſeculus videremus. Vnde inferax contrarius. Sic Hiero. ad Dama. Inferaces ſyluas dixit. Hinc feracitas.

Fertile adiectiuum, pe. cor. ſicut ferax ſumitur. Colu. lib. iiij. Vt ex his partibus trũca ſumantur, quæ & genitales ſunt, & maxime fertiles. Hinc fertilitas ſicut a ferax feracitas. Idem Id enim non accidit palmitis fertilitate.

Ferentarij, leuis armaturæ milites auxiliatores, a ferendo auxilio, vt quicquid opus eſſet, auxilio ferent, excurſu leues armis grauibus non impediti, ſed enſe: & telis tãtum inſtructi. Vel dicti ſunt Ferentarij: qa fundis lapidibus pugnabant, quæ tela feruntur: non tenentur. Salu. Poſt q̃ꝫ eo ventum eſt: vnde a ferentarijs prælium committi poſſet. Cato eos ferentarios dixit: qui tela, ac potiones militibus pugnantibus min ſtrabant, Hi etiam velati vocabantur.

Feretrius dictus eſt Iupiter. ꝙ pacem ferre putaretur: quoniam ex templo eius: quod Romæ primum a Romulo edificatũ eſt: ſumebant ſceptrũ: p quod iurarẽt, & lapidem ſilicem, quo fœdus ferirẽt: vel a feriendo: vt inquit plutar.

Feretrum, pe. cor. a fero Locus: vel aliquid aliud: quo mortuus ferri ſolet. Et alio nomine Capulus dicitur: a capiendo: ſumitur & pro in quo aliquid cũ pompa fertur. Li. Spolia ducis ſuſpenſa, fabricato: ad id apte feretro: gerens in Capitaliũ aſcẽdit. Ibiq; cum ad quercum paſtoribus ſacrã depoſuiſſet: templum deſignauit. Quidam grecum putant φέρετρον: græci enim pheretra vocant argentum: aurum, gemmas: imagines principum: ſpolia hoſtiu: & cetera: quæ in pompa feruntur.

Ferentium oppidũ: quod Pli. collocat ĩ prima Italiæ regione: in qua Roma eſt: a qua Ferentinates dicti. Eſt & Ferentinum in Tuſcia: vnde Ferentini.

Feretrus mons: a quo familia feretria dicta, a qua vrbini dux originem habet.

Ferẽtum oppidum Sabinorum ſeu ſamnitum, a quo Ferentani dicuntur. de quo Dionyſius Halicarnaſus. lib. xvij.

Ferculum a ferendo. Vnde: & fercula pulmentariorum ab eo: ꝙ menſæ inferantur. Iuue. Quis fercula ſeptem ſecreto cœnauit auus? Aliquando ſumitur pro geſtamine quo pompa deferri ſolet. Vnde dicta ſunt fercula illa quæ in triũphis preferuntur & ſolemnitatibus ſacrorum in qbus

vaſa circumferuntur. Sueto. in Cęſa. Pontico triumpho, inter pompæ fercula trium verborum Pertulit titulum. Veni, vidi, vici, hoc eſt inter pompe triumphalis geſtamina. Quo nomine continentur ſimulachra oppidorũ ſimulachra deorũ, ſpolia hoſtiũ, coronæ, machinæ, & id genus alia, quæ ferri ſolent in pompa triũphali, ſicut fercula: ludorũ, fercula, quę in ludis. Fercula ſacroruꝫ, quę in ſacris, Acrõ etiam docet fercula eſſe pulpita, in quibus deorũ ſimulachra ſint, quia in pompa Circenſi hoc eſt celebritate ludorum circẽſium huiuſmodi ſimulachra deorũ ferunt. Cice. lib. j. offi. Cauendum eſt, ne tarditatibus vtamur in ingreſſu mollioribus, vt ſimiles pomparum ferculis eſſe videamur. Amb. li. j. offi. ſunt, qui ſenſim ambulãdo imitantur hiſtrionicos geſtus, & q̃ſi q̃dã fercula pomparum.

Ferio, is, percuſſi, præteritum mutuauit a percutio. idemq; ſignificat. Vir. Cornu ferit ille caueto. Et Ferire ſandre, firmare. Vnde ferire, ſeu percutere fędus dicimus. Idẽ Haud mora Tarchõ. Iungit opes fœduſq; ferit. Et apud Eſaiam. Feriam vobiſcum pactum ſempiternum. Item Ferire pulſare eſt. Plau. in Am. Feriam fores aperite. Huius compoſitum eſt referio, quod eſt Repercutio. Ideꝫ in aſi. Paſtor tu idem, cum ego te referiam.

Feriæ a feriendis victimis, dictæ ſunt dies ceſſationum ab opere, ſeu ab epulis ferendis. In his enim epulæ fiebant. Feriarum autem apud antiquos multa erãt genera, quæ pollui dicebantur, ſi in his aliquod opus fieret. Feriarum publicarum erant quattuor genera. Statiuæ vniuerſi populi communes. quæ certis, & conſtitutis diebus fiebant, in quibus præcipue ſeruabãtur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Cõceptiuæ quæ quotanis a magiſtratibus, vel ſacerdotibus concipiebant certos ſiue incertos dies, vt ſunt latinæ ſemẽtinæ. paganalia. compitalia. Imperatiue, quas conſules, vel prætores, pro arbitrio indicebant. Nundinę pannoruꝫ, ac ruſticorũ, quibus ad negocia, & merces conueniebant. Erant præterea proprie familiæ feriæ, quas quæq; familia ex vſu domeſtice celebritatis obſeruabat vt Claudiæ feriæ, & Aemiliæ. Iteꝫ ſinguloꝝ, vt natalium dieꝝ, quæ & natalicię dicũtur, & fulgurum & funerum expiationes. Et feriæ aliæ legitimæ: aliæ indictæ. Indici aũt dicũtur quia paupertas maioruꝫ ex collatione ſacrificabat: aut de bonis damnatorum. Vnde & ſupplicia dicuntur ſupplicationes. Et a ferijs feſti dies dicti ſunt feriati. Hoc eſt, in quibus feriæ celebrabantur.

Ferio, as, & Ferio deponens ſignificat vaco. Vnde Feriatus ocioſus. Pli. li. xviij. Malũ patremfamilia quiſquis interdiu faceret, quod noctu poſſet, niſi in tempeſtate cœli peiorem, qui pro feſtis diebus ageret. quod feriatis deberet. Peſſimum, qui ſerena die ſub tecto potius operaretur, q̃ĩ agro. Aug. li. ij. cõ. Interpoſito ocio, ex neceſſitate domeſtica feriatus ab oĩ ſcola, cũ parẽtibus eſſe cœpi. Hiero. lib. ij. Mac. Tunc feriatis iudeis, arma capere ſuis pręcepit.

Feriatus, a, um, Vide in ferio as.

Ferula pen. cor. baculus, ſiue virga, qua puerorum manus feriuntur, a feriendo, ſiue ferendo, ideſt portando. Iuu. Et nos ergo manum ferulę ſubduximus. Græce νάρθηξ, & per diminutionem narthecium dicit. Inde apud Plato. in Phedro. nartechophori miniſtri Bacchi, quaſi feruligeri nominantur. Baccho enĩ ferulæ aſſignantur, quæ aſinis gratæ ſunt in pabulo. Ideo aſinus grata hoſtia Baccho cadit, Ferula annumerata ẽ inter externos frutices a Pli. Ligni ĩ corticis loco hẽt. ligni aũt loco fungoſam intus medulã, vt ſambuci calidis naſcit locis, cuius eadẽ natura eſt, quæ aneto, & fructu ſimilis, nulli fruticũ leuitas maior, ob id geſtata facilius, baculorum vſum ſenectuti præbet. Col. lib. iij. In quo ſcrobe deſtinaueris nuces ſerer, terram minutã in modũ ſemipedis ponito. Ibiq; ſemen ferulæ facito, cum ferula fuerit enata. eam findito, & in medula eius nucem Grecam, vel Auellanam abſcondito.

Ferulaceus, a, um, quod eſt ex ferula. Pliny. li. xviij. At milium, & panicum inculmen geniculatum, & concauuꝫ, caſania vero in ferulaceum. ſ. faſtigiatur.

Ferabites, pe. pro. dicit Agreſtis. Siſen. Partim ferabite partim lauro, ac pinu abundant.

Ferme aduerbium idem, quod fere. Terẽ. Ii ferme moriens me vocat. ideſt cum parum abeſſet, quin moreretur. Ponitur quandoq; pro facile. Idem in. An. Fiddem haud ferme mulieri inuenies virum.

Feruor calor, qui, cum ſit ex igni, ex contrario, etiam, p frigoribus ponitur.

Ferbeo, bes, ferbui, bullio. Hor. lib. j. Car. Vdacumq; ſtola, mãcum deferbuit ira. Vnde & Ferbeſco, ferbeſcis. Amb. Quomodo intelligimus, quod ſit torcular, niſi forte, quia pſalmi de torcularibus inſcribuntur, eo, quod in his myſteria domini paſſionis, modo muſti ſancto feruẽte ſpiritu prophetarũ ardẽtius ferbuerũt. Huius compoſita ſunt. Deferbeo, quod eſt a buliendo ceſſo. Hier. in li. Heſter. His itaq; geſtis poſtq̃; deferbuerat regis aſſueri idignatio. Gel. proprie. Puer interea venerat, & aula deferbuerat. tẽpuſq; eſſe cœperat ædendi. Efferbeo extra, vel valde bullio. Hie. in Iob. Interiora mea efferbuerunt abſq; vlla requie.

Ferueo, ferues, feruui, per duplex uu, vno conſonante, altero vocali, q̧ & p ſyncopẽ dicimus ferui. In eadem ſignificatione, qua non ſolum ex incendio calere ſignificatur, ſed etiam ex quibuſcũq; moleſtijs perturbari. Vnde & æſtus marini, & æſtuatio animi ſub hac ſignificatione recte poni ſentiuntur. Virg. li. iij. ge. Omnia tunc pariter vẽto nimbiſq; videbis feruere. Feruere opus dicimus, dũ ſtudio, & diligentia elaborat. Et hominẽ ira, odio aut calore feruere, dum ira, aut odio, aut calore incenſus eſt. Cuius contrariũ eſt deferuere. quod eſt miteſcere, & placidum fieri, ſeu a colore deficere. Compoſita a ferueo ſunt. Deferueo. Efferueo valde, ſeu extra ferueo. Referueo, rurſus ferueo. Pliny. Iteꝫ therebentinam in ſartagine referuendi. A quibus Deferueſco, Efferueſco, & Referueſco.

Feruo, is, ui, eiuſdem ſignificationis eſt, cum Ferueo. Proper. Incipit: & ſicco feruere terra cane. Gelli. Dominus quos rogauerat operitur, ſol feruit, & fit nihil. Hinc Feruiſco, is.

Feruefacio, is, bullire facio. Cato de re ruſti. Et Polionẽ polentæ eodẽ addito, & oleũ, poſtea feruefacito, Hinc componit Interuefacio, quod eſt intus bullire facio. Ideꝫ ſumito braſſicã, conijcito in aquã feruẽtẽ coquito pauliſper vti ſubcruda ſit, poſtea aq̃; defundito nõ oẽm eo addito oleũ bene, & ſalẽ, & cumini paululum in feruefacto pauliſper.

Feruidus, pe. cor. calidus, diligenſq;.

Fermentum dictum eſt, quod feruẽdo creſcat. Eſt enim farina, quæ ſubigitur, priuſq̃; addatur ſal ad pultis modum decocta, & relicta, donec aceſcat.

Fermento, as, miſceo, ſeu creſcere facio. Pli. Cum fieret panis hordeaceus cicerculæ farinæ admixtione fermẽtabatur, Colu. lib. ij. poſuit pro pinguefacio. Maxime inquit tamen columbinum probamus, quod modice ſparſum terram fermentare comperimus. Hierony. Neq; panes azimi poterant fermentari.

Fermenteſcere eſt creſcere. Pliny. Conteratur inter digitos fermenteſcens.

Ferrum, vel a ferendo, quod in agros colendi gratia feratur, vel a feriendo, quod cætera eo feriantur, hoc eſt domẽtur. Sua enim ſæuitia feriendo, domat reliqua metalla attenuat & extendit.

Ferreus a, um, quod ex ferri materia eſt, vt maſſa ferrea: annulus ferreus.

Ferrarius, a, um, q̧ ad ferruꝫ pertinet: vt faber ferrarius fodina ferraria. Aliquãdo etiam ſignificat: quod ex ferro eſt, quaſi ferreum. Pli. lib. xxxiiij. Conium in Italia, cum ferraria metalla in his locis non ſint.

Ferraria, æ, locus, in quo ferrum foditur, ſicut Auraria, argentaria, Aeraria, in quibus aurum, argentũ: es effoditur.

Ferramentarius ferramentorum confector. Iul. Firmicus ſcribit Mercurium in ſolis domo conſtitutuꝫ facere ferramentarios

mentarios, & pelliones.

Ferramentum inſtrm ex ferro. Vnde ferramenta fabrilia, & ferramenta tonſoria dicimus. Col.li.iij. Nõnunq; etias cum frondere cœperint arbores, cacumina fici, acutiſſimo ferramento ſumma amputare prodeſt.

Ferro, as, ferrũ induco. Vnde ferrata ſpicula, & ferratas lãceas dicimus. Vir.lib.iij.geor. Vndiq; iam tergo ferratos ſuſtinet orbes. Huius cõpoſitũ eſt Præferro, quod eſt añ, vel in anteriori parte ferrum induco. Pli.lib.xviij. Quippe & Ethruria ſpicam farris toſti pinſente pilo præferrato.

Ferrugo pe.pro. rubigo ferri ꝓprie dr: ſicut ærugo æris. Pli. Sudor virgę cornu lamina cadẽte ferrea exceptus, nõ contingẽte ligno illata, qđ deinde ferrugo ſcipiẽtes linchenas ſanat. Per tranſlatio. ferrugo compreſſe purpure color nigrioris rubedinis, quaſi violacei: vulgo morellũ dicũt ſimilitudine coloris ferri: dũ eſt rubiginoſus. Vñ Vir.lib.ix. Pictus acuchlamydẽ & ferrugine clarus hybera. Quidã ferrugine ſcribũt eſſe ceruleũ colorẽ. Erat & oppidũ: & lacus ferrugo in Volſcis apud Vale. ſed a Liuio vocatur Verrugo.

Ferrugineus, a, um, qđ eſt coloris ferruginis hoc eſt rurſus ſub niger q̃lis eſt hyacinthi floſ. Vir. Cũ caput obſcura nitidũ ferrugine texit. Quidã ferrugineũ accipiunt ꝓ ceruleo q & thalaſſicus & cymatilis ꝙ ſit marinus fluctib⁹. i. viridis obſcurus. Vege.li.iiij. de re. mili. hunc colorẽ vocat venetũ ſcribens nautas veſte veneta eſſe induẽdos & vela nauiũ exploratiriaꝝ colore veneto eſſe tingenda. Plau. in mili. Tu ilico facito vt venias ornatu huc naucleriaco cauſeam habeas ferrugineam: hoc eſt ſubnigram ceruleiq; coloris.

Ferrumen, pe.pro. quaſi gluten. iũctura: ſeu ligatura. Pli.lib. xxxvj. Ea maxĩe cauſa, ꝙ fluxo calcis ſine ferrumine ſuo cementa componuntur.

Ferrumino, as, pe.cor. iungo, aut ſimul tempero proprie de metallis dicit̃, q̃uis ad alia trãſferatur. Pompo. Iuriſcõ. Si tuum ſcyphum alieno plumbo plumbaueris argento ferruminaueris, non dubitatur tuum ſcyphum eſſe. Pli. pro glutino poſuit. lib.xxxvj. Vitrum ſulphuri incoctum ferruminatur in lapides: ideſt quaſi glutinatur in formam lapidis. Et lib.xxxv. Calcis quoq; bitumen præbuit, ita ferruminatis babylonis muris.

Feronia nemoris dea a ferẽdis arborib⁹. Vir. Et viridi gaudẽs Ferõia luco. Fuit & ferõia ciuitas ſub mõte Soracte ĩ q̃ eiuſdẽ nõis dea erat, q̃; finitimi mira religiõe venerabãt.

Fertũ genus libi, a fero dictũ, ꝙ ſepe ad ſacra ferebat̃. Perſ. At tñ hic extis: & optimo vincere ferto intendit. Vel dr̃ fertum, ꝙ pluribus, varijſq; rebus fartũ eſt. Nam Cato de re ru. ſcribit ſtruem farris tritici: hordei, fabe, ſeminis rapacij, chure, ac vino additis ante meſſem parabãt in porcę precidaneæ immolatione: Ianoq; ac Ioui, & Iunoni ſacrificabãt: quę diuerſarum rerum congeries fartus nominabãt.

Feſtino, as, pe.pro. ſignificat ꝓpero. Vir. Feſtinate viri, nã q̃ cã ſera morat̃ ſegnities? Amb. cuꝫ accuſatiuo iunxit. Anxia mater ꝓ filio feſtinauit Hieroſolymã. Dicimus & Feſtina me baptiſare: & feſtina ad baptiſ.idũ. Interdũ feſtinare ẽ trepidare: & turbari. Salu. feſtinãtibus in ſumma inopia patribus, hinc componit̃. Præfeſtino, de quo alibi.

Feſtinus celer. Feſtinantia: & feſtinatio celeritas.

Feſtinanter aduerbiuꝫ a feſtinãs deductũ ſignat celeriter.

Feſtinato aduerbium a Feſtinatus. Hie. in Geñ. Itaq; feſtinato deponentes in terram ſaccos aperuerunt ſinguli.

Feſcenniũ oppidũ Cãpaniæ inq̃t Ser. vbi nup:ialia inuenta ſunt carmina. Hi aũt populi ducũt originẽ ab athenienſibus Vir. Hi Feſcenninas acies: equoſq; Faliſcos. Hinc Feſcennini verſus, qui canebant̃ in nuptijs: ſic dicti, ꝙ ex vrbe Feſcennio dicuntur allati, ſiue a faſcino, quia faſcinũ putãtur arcere, veluti malorum ingruentium amuleta.

Feſcenninus, a, um, quod ex feſcennio eſt.

Feſſus generale ẽ, dicimus. n. Feſſus aĩo, feſſus corpore, qđ magis proprium eſt. Et feſſus rerum a fortuna venientiũ. De quo in defetiſcor. Virgi. Feſſi rerum.

Feſtus, a, um, ſolẽniter lętũ & feriatũ. Vñ feſti dies, in quibus: vel ſacrificia dijs offerebat̃: vel dies diurnis epulationibus celebrabãt̃: vel ludi in honores deoꝝ agebant̃, vel ferię obſeruabantur. Vir. Feſtoſq; dies de nõie Phebi. Cuius compoſitũ & contrariũ eſt ꝓfeſtus, vt ꝓfeſti dies, qui hominibus ad rẽ vel priuatã: vel publicã adminiſtrandã conceſſi erant. Pli. Malum patrẽ familias, &c̃. Vide in dictione Feſto, as. Hi faſti erant, q̃bus licebat ꝑtori ius dicere. Q ñq; feſtus dr̃ ꝙ ad feſtũ diem pertinet, vt feſtę frondes quæ feſtis adhibent̃ eſt & infeſtus. a quo infeſto, as, de quibus infra.

Feſtiuus, a, um, a feſtus, qđ eſt iucundũ: & lepiduꝫ: vt feſtiua oratio, dictum feſtiuum. Cice.lib.j.offi. De græcis dulcem & facetum, feſtiuiq; ſermonis. Multi etiã feſtiuũ pro feſto accipiunt: ſiue ad feſtum pertinente, vt feſtiua gaudia.

Feſtiuitas: quaſi iucunditas: & lętitia quædam in dictis. Cic. lib.j. ad Heren. Illud genus narrationis, quod in perſonis poſitum eſt: debet habere feſtiuitatem.

Feſtuo, as, diem feſtum ago.

Feſtuca, dicit̃ & arboris nouellæ omnoq; infantis & cuiuſq; ſati pullulus, vt inq̃t Aug. Feſtuca pro virga. Colu lib.x. in hanc rem liq̃da rubrica qua tũc feſtucis illitis cõgerit. Cęſ. li.iiij. in rõne põtis hæc cõmachinationibus imiſſa in flumine defixerat: feſtuciſq; adheſerat. Hoc nomen ſcribitur a quibuſdam per æ, diph. ꝙ feſtus a feſtu deducat.

Feſtra oſtium minuſculum in ſacrario: ab Feneſtra per detractionem mediæ ſyllabæ.

F ante I

Fiber aĩal in põto q̃drupes quẽ alij canẽ ponticũ alij caſtora appellãt, ſic dictũ ab extremis oris amnũ q̃s colit & vbi maxime ſolet videri. Effoſſis. n. in ripa cunilis caudã piſciũ intra aq̃s tenet reliquo corpe in ſicco hitat. Plau. Sic me ſuberis quottidie quaſi fiber ſilicẽ. Hoc aĩal piculo vrgẽte vt fert̃ teſtes ſibi amputat quos medici caſtoreũ vocãt. puũ eſt infra magnitudinẽ porcelli parũq; differt a lutrã, pedes habet breuiſſionis vñ fit vt currere nõ poſſit. Ventricoſus eſt. Cuꝫ vocẽ emittit infans eſſe credit̃, dentes habet pecatos: veſcit̃ pomis & arborũ corticibus. Huius pilus pluã mollior hr̃. Sed Alber. magnus dicit hẽre pedes anſerinos poſteriores quib⁹ facilius natat, anteriores caninos negatq; ſe poſſe caſtrari ſine pnicie ꝙ teſtes ſpinę alligati ſint. Si quẽq; morſu deprẽnderit, nõ ante admittit q̃; crepitũs oſſis ſtrepitũ ſenſerit. Eſt & fiber genus veſpę quadrupes incitatiſſimum.

Fibræ omniũ extremitates rerum: vnde & iecoris: & cordis: & cuiuſcũq; viſceris extremæ partes. i. in quas iecur ipſum diuiditur: fibræ dicuntur. Virg.li.vj. Nec fibris requies datur vlla renatis. Et Pli. pulmonis fibras nominat cum inquit. A tergo ſpinę ipſi iũctus ĩ duas fibras vngulę bubulæ mõ diuiditur. Venaꝝ quoq; pertenues meatus, per quos ſudor it, fibræ dicũtur. Pli. Muriũ iecuſculis fibre ad numerum lunæ dierũ in mẽſe cõgruere dñr, totidẽq; inueniri. Quin & minutæ radices arborũ: herbarũq;. Idẽ de arborũ ſationibus ait, ſolũ eligi oportere q̃; maxime rimoſum, ne ſol exurat fibras. Vir. Et amaris intyba, fibris. Colu. de hallio: cũ ternas, inq̃t, fibras emiſerunt ſpice ſarriantur. Idem lib. vlti. de rapis. Mediam rapi. Sic etiam veſtimentorum extremitates fimbrias dicimus.

Fibula circulus, ꝓprie ornamentũ cinguli ad veſtẽ ſubligãdã. Vir. Aurea purpureã ſubnectit fibula veſtem. Ponitur q̃ñq; ꝓ circulo æneo. Colu. de bobus ſic habet. Ænea fibula pars auriculę latiſſima circũſcribit̃. ita, vt manãte ſanguine tanq̃; o lr̃e ductus appareat. Hic ſuffibulũ veſtimẽtum albũ ꝑtextũ quadrãgulũ ob longũ qđ in capite veſtales ſacrificantes habebant idq; fibula comprehendebatur.

Fibulare apponere cõiungere. Colu.li.j. Oĩſq; parietum, & ſoli iunctura teſtacijs puluinis fibulant̃, qm̃ fere, cũ his pedibus ędificia rimas egerũt cauа ꝓbent ac latebras ſubterraneis aĩalibus. Huius cõpoſita ſunt diffibulo, reffibulo, & infibulo. Eſt aũt infibulare fibulas ponere. Infibulatio fiebat, vel vocis ſeruãdæ gratia quę a coitu mutatur, vel valitudinis. Hoc modo perforabãt vtrinq; a lateribus cutem,

quæ ſuper glandem extendîtur, atq; ſuperaddebant fibulam, ideſt circulum æneum. Refibulare vero eſt fibulam tollere, ſiue ſoluere. Mar. Cui refibulauit turgidum faber penem. Idem ſignificat diffibulare. Papi. Emicat & torto chlamydem diffibulat auro.

Ficus græce σῦκον, & συκοῖς, καὶ συκόσιν τὸ φῶς; Σι συκῆ δὲ δένδρος, a fœcũditate. Nã maſculino quidẽ genere, ac ſecũdæ declina. pro fructu ꝓpalic. Pli. li. xvj. Fici mirabiles: ſunt: & abortiui, qui nunq̃ matureſcũt. Galeotus narnienſis vir nõ indoctus, in eo li. quẽ de hoie inſcripſit, hęc intulit verba. Sed nuſq̃ in lingua latina Ficus maſc. ge. eſt. carpitq; Priſcia. vna cum Lau. Val. cũ ipſę potius carpẽdus ſit Pli. Iunior ad Octauiũ Rufum. Quæ nunc cum ficis, & boletis certamen hẽt. Mac. Groſſi appellantẽ fici: qui nõ matureſcunt. Ci. in Cato. Ex tãtulo grano fici. Hora. in ſer. Pinguibus & ficis paſtum iecur anſeris albi. Inuenitur etiã ge. fœ. & quartę decli. Iuue. Si vis aliam decerpere ficũ. Hiero. in Hiere. Calathus intus ficus bonas habebat nimis, vt ſolent ficus eſſe primi tẽporis. Mar. Res mira eſt ficus non habet vnus ager. Itẽ dicitur ficus ge. fœ. & ſecundę decli. vt apud Var. lib. j. de re ruſti. Fici inquit ſemen naturale intus in ea fico, quam edimus: quę ſunt minuta grana e quibus paruis, ꝙ enaſca coliculi vix queũt. Et paulopoſt. Cũ enim per reſticulã ficos: quas edimus maturas perferunt: & eas cum maturuerint: complicãt. Huius dimi. eſt Ficulus. Plau. in Sti. Nucibus fabulis ficulis. In ficorũ genere ſunt calchidicæ, chiæ, purpuræ, chelidoniæ, mariſcę, caliſtrutiæ, liuiæ, libyſſæ, flauiæ, & reliqua.

Ficus, pro arbore ge. fœ. eſt: & ſecũdæ decli. Pli. lib. xvj. Quidam breuitate radicũ ſeneſcere celerius arbores putant, ꝙ coarguunt fici, quaꝝ radices longiſſimæ ſunt: & ſenectus ocyſſima. Iuue. Ad quæ diſcutiẽda valẽt ſterilis mala robora fici. Ci. de Ora. ſm quãrtã decli. inflexit. Cui cũ familiaris qdã quęreret, ꝙ diceret vxorẽ ſuã ſuſpendiſſe ſe de ficu.

Ficus, pro morbo, maſcu. ge. & quartæ decli. Mar. dicemus ficus Ceciliane tuos. Naſciẽ hoc vitium fere in capite, tum in capillo, tũ in barba: & locis obſcęnis, & quæ pilis integuntur. Cor. Cel. lib. vj. Eſt ẽt vlcus, quod a fici ſimilitudine σύκωσις a græcis, a latinis ẽt mariſca noiatur. Caro excreſcit, ſub quo duæ ſpẽs. Nã alteꝝ vlcus durũ & rotũdũ, alterũ humidũ, inęquale. Ex duro exiguũ qddam: & glutinoſum exit. Ex humidis pus mali odoris. Fitq; in his ptib' quę pilis cõtegunt. Sed id qḋ calloſum eſt: & rotundũ maxime eſt in barba. Id vero, qḋ humidũ precipue eſt in capillo, atq; ano ex attritu, quem cynædi patiuntur.

Ficulus, diminu. Plau. in Sti. Nucibus fabulis ficulis.

Ficetum, locus, vbi ficus conſitæ ſunt. Var. Ficuſq; denſa materia non eſt, ideo ſequitur calidiorem: a quo fit, vt in locis frigidis, ficeta fieri non poſſint.

Ficoſus, ficis, hoc ẽ vlceribus: & tuberculis plenus. Vnde & ficoſitas ipſa vlcerum copia.

Ficitas, ficorum fructuum abundantia, ſeu fertilitas.

Ficarius, qui libẽter comedit ficos. Pliny. Ficarios culices caprificus generat.

Ficaria ficus arbor. Palla. li. iiij. Aliqui inter ficarias caprificũ arborem ſerunt. Et hoc eſt contra Vallam, qui negat dici poſſe Arbor fici: ſed arbor ficus.

Ficitor, pe. cor. ficorũ amator: ſeu ficorũ collector. Nenius. Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

Ficedula, auis, q̃ vulgo Galberus dĩ a ficu fructu. Mar. Cum me ficus alat: cũ paſcar dulcibus vuis. Cur potius nomẽ nõ dedit vua mihi. Hãc auẽ gręci q̃q; ſycelidã appellauere.

Ficatum iecur ſuillum maxime, quod græci ſycoton appellant, a ſue fico paſta.

Ficulnus, a, um, qḋ eſt materiatũ ex ficu arbore. Vt. n. a corylo colurnus, ab ilice ilignus, ſic a fico ficulnus. Hor. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum. Vbi porphi. Attẽde nomẽ a fico deriuatũ ficulnus nõ vt vulgo ficulneus. Sed q̃uis rectius ficulnus dici videatẽ q̃; ficulneus: tamen apud ſcriptores priſcos in vſu quoq; ficulneus eſt & illigneus & hmõi. Cato. Fibulæ vnde fiant aridæ ilgneæ vt meæ nuceæ ficulneæ face vti in ſtercus aut in aquã comiciantur. Populneã quoq; frondem dixit. Col. Aug. Primus homo qñ peccauit folijs ficulneis pudenda velauit.

Ficulneus, a, um, idẽ, qḋ ficulnus. Augu. de arbore ficulnea quæ triennium habebat: & fructũ non ferebat. Et iterum ibi in lucã. Primus homo, poſtq̃ peccauit, folijs ficulneis pudenda velauit. Eadem autem forma ficulnus, & ficulneus, qua ſalignus, & ſaligneus, illignus, & illigneus dicitur.

Ficulnea eſt ipſa ficus arbor: vt eſt apud euangeliũ. Videte ficulneam. Pli. li. xvj. Quibus & ficulnea, & lingua ex hedera tradentẽ. Amb. Plerią; ſm domeſticã: & fructiferam ficum agreſtem ficulneas feruntur inſerere. Et apud Hiere. nõ ſunt ficus in ficulnea. Hie. in canticis. Et ficulnea germinauit. Idẽ ſuper ꝑs. In vineis, ficulneiſq; ac reliquis lignis omne humanum genus oſtendit plagis cœleſtibus verberatum.

Fictor a fingendo dictus eſt, q. l. fingit cõponit: & q ſimulat.

Fictum, quod factum eſt, vel ſimulatum.

Fictitius, a, um. quod fictum eſt hoc eſt ſimulatum, vt ratio fictitia, quæ ficta eſt: & ad tempus excogitata.

Fictile, pe. cor. ꝙ eſt factum a figulo. Pli. lib. xxxv. Fictilibus dolijs ad vina excogitatis. Hier. Calix, & vrceolus fictilis ꝓbantur prius & ſic emuntur, & ſola vxor non oſtenditur, ne ante diſpliceat, quam ducatur.

Fides, fidei genitiuũ facit non rõne: ſed differentiæ cauſa, vt inquit Ser. Quod nomen videẽ habere, cum fit id, qḋ dicitur, vt ſcribit Ci. li. iiij. de Rep. Aug. Fides appellata eſt ab eo quia fit qḋ dicitẽ. Duæ ſyllabæ ſonant cũ dicitẽ fides. Prima ſyllaba eſt a facto, ſecũda a dicto, interrogo ergo te vtrũ credas dicis Credo, fac ꝙ dicis, & fides eſt. Hinc dare fidem dicimus aliquid ſancte ꝓmittere. Vir. Accipe, daq; fidem, qḋ eſt ꝓmittere. Diffinitur aũt ſic. Fides eſt dictoꝝ, & cõuentorum conſtantia, & veritas. Vel fides eſt cõmendatoꝝ fida executio, vel obſeruantia. Fides vt inq̃t Speu. eſt recta præſumptio ꝙ ſic ſe res habeat vt ſi videẽ morũ ſtabilitas. Aliquãdo fides capitur pro credulitate. Vñ bonæ fidei poſſeſſor dicitẽ, qui ignorauit rem quã emit alienam eſſe, aut putauit eum qui vendidit ius vendendi habere. Item bonæ fidei homo vocatẽ, cui res tuto creditẽ, vel qui rem ſibi creditã fideliter ſeruat. Sue. Auguſtus populo promiſſum cõgitarium repoſcenti bonæ ſe fidei eſſe reſpõdit. Hinc habere fidem, credere eſt. Et accipere fidem eſt credi. Teren. in Eu. Si hæc fidem habeat ſe ire propoſitũ tibi. Mar. Accepit fabula fidem, ideſt credita eſt. Sic a theologis accipitẽ: vt eſt illud. Fides tua te ſaluum fecit. Interdum pro dei dono: ſeu gratia qua ſancti miracula factitarunt, vt eſt illud Apoſtoli ad Ro. Vnicuiq; ſicut deus, diuiſit menſuram fidei. Et illud ſi habueritis fidem vt granum ſinapis dicetis monti, tranſi hinc. Ci. pro lentulo, Fidẽ pro promiſſione, & quaſi ſpõſione poſuit. Pompei fides. quã de me Cæſari dederat. Et fides probatio dicitur, vt facio fidem per teſtes. Item fides ponitur pro auxilio. Iuue. Nos hoium, diuũq; fidem clamore ciemus. Sic etiam ſumitur, cum apud auctores dicatur, proh deum, atq; hominum fidem.

Fidem aſtringere: eſt promittere, qa vincula fidei dĩr. Terẽ. in Eu. Heus tu hac lege tibi meam aſtringo fidem.

Fideiuſſor: qui fideiubet. Eſt enim ſignificationis actiue.

Fideicõmiſſarius, habet paſſiuam ſignificationem. Nam is dicitur: qui fidei commiſſione accipit.

Fido, is, fiſus: fidem habeo: credo, ſpem pono: & tam cum ablatiuo, q̃; cum datiuo conſtruitur. Iuuen. Fidimus eloquio Cice. Vir. Et fidere nocti. Huius compoſita ſunt Cõfido: & Diffido, quæ ſunt contraria, & habent penul. produ. Nam vt diffidere eſt crudelitates deponere, Seneca. Nec ſecundis rebus nimis fidendum: nec aduerſis diffidendus eſt, perfido de quo infra.

Fidus: a fido, is, dicitur, cui fidendum eſt. Cuius compoſitum. & contrarium eſt infidus, penul. pro. Nam perfidus penul. cor. a fides fit. Li. Infida regni ſocietas. Similiter malefidus, ideſt minus fidus. Male enim diminutionẽ ſignificat, non

ficat non negationem. Virg. ſtatio maleſida carinis.

Fidelis a fide: & his dicitur cui fidere poſſumus. Teren. in Hecy. Quam paucos reperies meretricibus fideles euenire amatores. Et proprie, vt ſcribit Do. ad ſeruum pertinet, fidus ad amicum. Fidele enim officium eſt ſeruare aliquid. Cice. in Lel. quod Tarquinium dixiſſe ferunt tum, cũ exulem ſe eſſe intellexiſſet. Quos fidos amicos habuiſſet, & quos infidos. Transfertur etiã ad inanimata. Pli. lib. xxxvj. de infideli exemplum poſuit. Globoſus fortis contra iniurias, ſed ad ſtructuram infidelis, niſi multa ſuffrenatione deuinctus nec certior fluuiatilis ſemper veluti madens. Hinc fidelitas, & infidelitas. In ſacris litteris fidelis quandoq; accipitur pro veridico, apoſto. ad Cor. Fidelis deus p quem vocati eſtis in ſocietatem filij eius.

Fidentia a fidens participio, & ambo in laude ponunẽ Ci. lib. ij. ad Heren. ſcribit infidentiam partes eſſe fortitudinis per quam magnis, & honeſtis in rebus multum ipſe animus in ſe fiducię cum certa ſpe collocauit.

Fiducia ſimiliter audacia, & fere ſemper in bonũ q̃uis aliquando in malum. Vir. Tanta ne vos generis tenuit fiducia veſtri. Et Cernis, quæ rutilos habeat fiducia rerum. Aliquando fiducia ponitur pro ſpe, vt apud Eſaiã. Qui autem fiduciam habent mei hereditabunt terram.

Fides fidis cythara dicta, q tm̃ inter ſe chorde eius, q̃tũ inter hoĩes fides concordet. Ci. in Hortẽ. Ponẽde ſunt fides, & tibiæ. Aliquando chordæ ipſæ dicuntur fides.

Fidicula diminutiuum parua cythara, vel chordula cytharę. Gel. lib. j. Sed enim Achæos Homerus pugnam indipiſci ait non fidicularum tibiarumq; concentu conſpiratã. Ci. lib. ij. de na. Quid ſi platani fidiculas ferrent numeroſe ſonantes idem ſcilicet cenſeres in platanis in eſſe muſicam. Sue. in Tib. pro chordulis accepit. Excogitauerat inter genera cruciatu. ſ. vt repente veretris deligatis fidicularum ſimul, vrineq; tormento diſtenderet. Eſt & fidicula inter aſtra cõſtituta, quæ fides a Colu. ab Hygino lyra nominatur. Pli. lib. xxviij. Fidicula occaſu ſuo. Autumnum inchoat. Preterea fidiculę numero tantum plurali ſumitur pro inſtrumẽto torquendi ex duobus vt putatur obliquatis lignis compacto ad extorquenda veritate ac fide, vel a neruis, funibus: vinculis, quibus ad illũ modum homines torquendi alligabanẽ. Sed verius putatur eſſe tormentũ, quo ſontes a tortore cordis, funibuſq; alligat vulgo torquentur.

Fidicen, pe. cor. qui fidibus canit. Ci. ad petũ. Socratem fidibus docuit nobiliſſimus fidicen.

Fidicinus, na, num, vt ludus fidicinus. vbi lyram pulſare docetẽ. Plau. in ru. Eam vidit ire e ludo fidicinio domum.

Fidius deus ẽ, q fidei pẽſſe putabaẽ. Plau. Per deũ fidiũ credis iurato mihi. Vñ dicimus medi' fidius, ſicut me Hercules.

Fidelia, æ, genus vaſis ſamij ad vſus plurimos. Perſius Diſce, nec inuideas: q multa fidelia putet in locuplete penu. Curius. Ci. Nec ſolere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare. Plau. in Aul. Mulſis cõgialẽ plenã faciam tibi fideliam.

Fidena, æ, pe. pro. & Fidene, arum, vrbs. Latinoꝝ mediterranea. Virg. lib. vj. Hic nomenq; tuum Gabios, vrbemq; Fidenam. Iuue. Viuat Fidenis. & agello cedo paterno.

Figo, is, xi, ctum, & xum. ſm Diome. Scaurũ referentẽ, qui ait Sagitta cõfictus, vſus tñ eſt p. x. Eſt aũt figere ſicut in vſu frequentiori eſt qđ vernacula lingua dicimus ficare. Hiero. ad Nelio. Cerne manus Iudeę quas fixeras cerne latus Romanę, qđ foderas. Interdum ponitur pro plantare. Vir. lib. iiij. Geor. Ipſæ feraces figat humo plantas. Interdum pro penitere ferire. Iuue. Cũ tener vxorẽ ducit ſpado Meuia' tuſcum. Figat aprũ, & nuda teneat venabula mãma. Huius cõpoſita ſunt affigo iuxta figo, appono. Lac. lib. iiij. At illi cõprehẽſum ac Põtio Pilato q tũ legatus Syriã regebat oblatũ cruci affigi poſtulauerũt. Aliqñ iuxta plico. Virg. li. ij. Ge. Nec ſemine iacto Concretã patiẽ radicẽ affigere terræ. Aliqñ digitus ficus facio, qm vitupiũ fieri ſolet. Lac. li. v. Si qs attigerit ex iſtis inepte religioſis, vt ſunt n oĩa ſuperſtitiõe impiciẽtes, iſſectent et maledictis, & vix lectu fortaſſe pacipio affigit, pſcripſit. & recreẽ ſeq; inexpiabili ſcelere ꝯtaminari. atq; aſtringi putet, ſi ſi aut legat patiẽter, aut audiat. Configo. ſiẽ figo. Defigo dorſũ figo planto, aut mitto. Col. li. iij. Tẽ i terram bñ paſtinatã, & ſtercoratã rectũ ſarmentũ defigito. Vir. li. ij. ge. Altius & pĩtus terrę dfigiẽ arbos. Eſculus in pmis. Lac. li. ij. Oculos ſuos ab alto dĩiciũt: ſoloq; defigunt Perſi. poſuit, p ferio vel transfodio Ore teris modico Pallẽtes radere mores. Doctus, & igenuo culpã defigere ludo. Infigo intus figo. Col. li. ij. Nã pecudes molli ſolo ifigũt vngulas. Hie. p traſla. in plogo Iob. p ad ſcribo poſuit. Error, inqt mihi geminus ifigiẽ pfigo affigo, ſeu intus claudo. Vir. li. iij. Ge. Multi iã excretos phibẽt a mrib' hędos. Prunaqs ſ figunt ferratis ora capiſtris. Suffigo ſubtus figo, ſiue ſup clauis figo. Lac. li. iiij. Quid de huius crucis idignitate dicimus in qua deus a cultoribus dei ſuſpenſus eſt. atq; ſuffixus. Refigo rurſus, ſiue valde figo. Col. li. v. Nã ſi ppe trũcum defigaẽ palus pedali tñ ſpacio refigendus eſt. Vir. li. iiij. Geor. Aulas: & cerea regna refigunt. Transfigo vltra: ſeu ab vna parte ad aliam figo. Liui. lib. j. Stricto itaqs gladio ſimul verbis increpans tranſfigit puellam.

Figmẽtũ, q factũ eſt a fingo, is, vt eſt apđ Apoſto. Nũqđ dicit figmẽtũ ei, q ſe finxit q̃re me ſic finxiſti. Aliqñ figmẽtũ diciẽ mendaciũ, & ſimulatio: vt ſunt figmenta poetarum.

Figulus, pe. cor. qui ex creata atq; argilla opera facit.

Figulina, ſeu, q magis a doctis vſurpaẽ, p ſyncopẽ. Figlina officina eſt in qua figulus opa facit. Et op' ipſa figlina, & fictilia dr̃. Pli. li. xxxiij. Vrunẽ oĩa ea crudo fictili i fornacibus donec figlina pcoquanẽ. Itẽ figlina dr ars figuloꝝ. Idẽ lib. xxxv. Figlinarum opera imbricibus tabulis, tegulisqs ad balneas mãmatis vel ad tecta coctilibus laterculis fundamentiſqs aut quæ rota fiunt.

Figura, a fingo, is, dr forma aſpect' q̃litas. Vñ figuræ apud grãmaticos, & figure ſniaꝝ. Ci. li. iiij. ad herẽ. Sũt igiẽ tria q̃ nos figuras appellamus i qb' oib' rõ nõ vicioſe ꝯſumiẽ Vnã graue: alterã mediocrẽ, tertiã atteũatã vocamus. Figura inqt Aſco. ẽ circa geſtũ ſituqs mẽbroꝝ. Status circa ornatũ & hitũ veſtis. Aug. Figurę in aialib' formę aialibus tribuũtur. Figuras. n. tũ deſignam' cũ vel trigonũ dſignam' vel tetragonũ vel conũ vel cylidrũ vel ſphęrã dicimus. Formas aũt cuſ formoſos aſſeruimus aliquos vel deformes.

Figuro, as, formo, & figurã ipono. Lac. li. ij. Hoĩem figurauit ex limo terrę. Cõpoſita ſunt ꝯfiguro q ẽ cõpono. & ſiẽ formo. Idẽ lib. vj. Q tñ hõ ex reb' diuerſis ac repugnãtibus cõfiguratus eſt anima: & corpore. Prefiguro. de quo infra.

Figurata oro dr p figuras facta. Figurate ſignat per figuras.

Filũ, pprie: q ex limo, lanaue trahẽdo duciẽ, hoc ẽ linamẽtũ Luci. Surge mulier' duce filũ nõ malũ. Aliqñ poniẽ p linea Var. Sumptoqs atramẽto ſutorio filũ dixit. Aliqñ p liniamentis faciei & venuſtate pulchritudinis. Gel. Forã ac filo virginali dixit imaginẽ iuſtitię fieri ſolitã, idẽ tradit pythagorã explorare ſolitũ diſcipłos ex toti' corpis filo atqs hitu Trãſferẽ & ad ſcriptionẽ. Gel. amaui in vtriuſqs epła breuitatis elegantiſſimę filũ tenuiſſimũ. Tractũ eſt a textoribus qui telã tenuiſſimo filo texentes probatiſſimas conficiunt.

Filo, as, filus duco, a quo fit effilo. Effilatum enim dicimus quod extra veſtimentum filo contexum eſt, quod erectus quoqs a quibuſdam dicitur. Eſt autem filare filum ducere.

Filiſtim regio, q̃ nũc dr Aſcalõ, & ꝯcta regionẽ paleſtinoꝝ.

Filix, icis pe. cor. genus herbę ſatis notę. Col. lib. ij. Iunci & gramminis poiicies repaſtinationẽ filicis frequẽs extirpatio Huius duo ſunt gña, vt inqt Pli. Alteꝝ nec florẽ hẽt nec ſemẽ. Pht rigiã vocãt greci ex cuius radice multę pdeũt, folia hẽt vtriſq; lateribus pinata phtereõ vocant. Alterus gñs philipteron dñt vel pterã non fruticoſa breuior molliorq; ac denſior radices vtriq; longę in obliquũ. Vir. Et filicẽ curuis inuiſaꝝ paſcit aratris: naſciẽ frigido ſolo. Hui' radices pelũt in terrã eoꝝ aſalia. Nõ ſũt dãdæ fœïs qm̃ grauidis abortũ ceteris ſterilitatẽ faciũt. Folia cimices necãt ſpẽtẽ ñ ſcipitũt.

Fimbria omniũ veſtiũ extremitas quæ ceſuradim reciſę diſſecantur. Inde fimbriatum per ceſuras laniatum græci

κράσπεδον fimbriã dicunt. Antiqui fimbrum dicebant extremum. Vnde in veſtimentis fimbriæ, & in iecore extremę partes fibrę nuncupantur. Fimbriã a vriticæ folio eſſe ſcribit Plinius. Ex quo colligimus qualis ſit poſitura, & flexura fimbriarum. Fimbria quoqꝫ nomen fuit Romani ciuis crudelitate inſignis.

Fimus letamen dicitur. Et non tantum de ſtercore animalium quantum de hominum. Apul. Fimo fiſtula exuſo, & eſt generis maſ. quãuis. idem Apul. fœmi. genere vtatur. quum ait liquida fimo ſtrictim egeſta: quod & fimus neutro genere dicitur.

Fimetum ſterquilinium Pli. fimeta ſub dio concauo loco intecta ſtramento: ne in ſole areſcant palo e robore de pacto fieri iubet. Fimum aſinini pulli quod primum edidit polean ſiue polion vocant: cuius medica vis lyenẽ ſedat.

Fimum neu. gene. Idem quod & fimus. Item ſignificat, fritillum: & alueolum, in quo coniectę teſſeræ, agitatęqꝫ miſcetur. Hora. Mitteret in fimum.

Fingo, is, xi, ctum, compono, formo. Vnde & figuli dicuntur, & vas fictile, quod formatur, vt ſit, & aliquam formã habeat. Salu. Quę natura ventri prona, atqꝫ obedientia finxit. Lactan. lib. j. Itaqꝫ homines eorum ſimulacra finxerũt, vt haberent aliquod ex imaginum cõtẽplatione ſolatium. Eſt enim generale vocabulum ad omnia, quę ingenio, manuqꝫ artificioſę formantur. Ci. lib. j. offi. Apium examina non fingendorum fauorum cauſa congregantur, ſed cum congregabilia natura ſint, fingunt fauos. Et fingere ſimulare eſt: quoniam ea: quæ ſimulamus, ita formamus atqꝫ componimus: vt vera eſſe videantur. Ci. de fi. bo. Talibus exemplis, non fictæ ſolum fabulæ, ſed etiam hyſtoriæ refertę. Hinc fictio fictum: & figmentum. Item fingere tergere. Cice. in ſextiana. Spongijs ſanguis effingebatur. Virg. libro octauo. Et corpora fingere lingua. Huius verbi compoſita ſunt, Affingo, quod eſt ſupra fingo: vel compono. Lactan. libro q̃rto. Nihil nos affingimus, nihil nos addimus. Habebant hæc, qui fecerunt, legebant: in quos hæc dicta ſunt. Confingo ſimul fingo: ſimulo. Teren. in Phor. Omnia hæc confingam: quod erit mihi bonum, atqꝫ cõmodum: cum tu horum nihil refelles, vincam ſcilicet. Diffingo: quod fictum: formatumqꝫ fuerat remoueo. Hora. libro ſecundo Car. Neqꝫ diffinget infectumqꝫ reddet Seneca Diſſipatum inſtaurat, atqꝫ diffingit: ideſt in diuerſas formas fingit. Effingo, de quo ſupra.

Findo, is, fidi, fiſſum, per duplex ſſ. ſignificat ſcindo. Colu. lib. iiij. Curabis vt pręacutiſſima falce ab ea parte, qua biſurca eſt: ſcindas eam. Huius compoſita ſunt. Diffindo quod eſt in diuerſas partes findo. Virg. Et media liquefacto tẽpora plumbo diffidit: ac multa porrectum extendit arena. Infindo intus findo. Idem. Quæ iubeant telluri infindere ſulcos. Fiſſile fiſſura: & quadrifidus deriuatiua ſunt.

Finis generis, tam maſ. q̃ fœ. Vir. Quem das fines rex magne laborum. Idem. Hæc finis Priami. Et eſt finis terminus: ſiue extremitas in vnaquaqꝫ re, hoc eſt id in quo vnaquæqꝫ terminatur res. Sic dicitur finis terminatiõis. Sicut pratum dicitur finiri: vbi terminatur. vt apud Eſaiam. Cuius regni non erit finis. Eſt & finis conſumationis. Vnde dicimus domus finitur, quando conſumatur. Et veſtis finita eſt: quando conſuta eſt: vt indui poſſit pſal. Omnis conſumationis vidi finẽ. Rurſus eſt finis conſumptionis. Sic dicimus cibum eſſe finitum: & candelam finitam, quãdo conſumpta eſt, vt in Gen. Finis vniuerſæ carnis venit corã me. Eſt & finis intentionis, ſic dicitur, talis eſt finis huius operarij. i. intentio, vt apud Iob. Sicut mercenarius præſtolatur finem operis ſui. Hinc artifices finem vocat id ad qđ omnia referuntur: & cuius gratia cætera fiunt: vt finis medici eſt curare: finis oratoris eſt bene dicere. Compoſita ab hoc nomine ſunt affinis: & confinis. pe. pro. Vnde confines agri dicuntur qui eodem loco finiunt. Hie. in prolo. li. Reg. Syrorum quoqꝫ lingua: & Chaldeorum, quæ hebreę magna ex parte confinis eſt.

Finio, is, iui, itũ, perficio. Apul. Siue opus finiam: qđ incœpi. Aliquando finire eſt terminum ponere: metari. Vnde finitores. Huius verbi compoſita ſunt definio, diffinio, & pręfinio. Sciendum eſt q̄ finire, & definire idem ſignificãt quandoqꝫ. Quin. lib. ij. Ante omnia quid ſit rhetorice: quę finitur quidem variæ. Sic finis: & definitio.

Finitor. pe. pro. dicebatur: qui nũc Agrimenſor. Plau. in pœnu. Eius nunc regionis limites cõnnia determinabo: cuius rei ego factus ſum finitor.

Finale, quod ad finem pertinet. Vnde finalis cauſa dicitur. Finitimus: qui prope eſt. Liui. li. j. Iam res Romana adeo erat valida, vt cuilibet finitimarũ ciuitatum bello par eſſet.

Fio, is, factus, ſignificationem paſſiuam habet. Hie. Equorum curſus clamore pernicior fit, ideſt efficitur, gręcum tamen eſt φύω φύσω, τὸ ἀπὸ τοῦ μέλλοντος, καὶ τὸ φύω ἐν τῷ παρακειμένῳ. Et in finitiuo Fire habet ſui rectam declinationem, quod patet per eius compoſita confire, & ſuffire: licet & confieri dicatur. Virgi. lib. iiij. Confieri poſſit paucis aduerte docebo. Quæ duo, & ſi a verbo paſſiuam ſignificationem habente, deſcendant, actionem tamẽ denotant. Virg. At ſuffire thymo: ceraſqꝫ recidere inanes. Quis dubitet. Confio tamen in paſſiua ſignificatione reperitur pro conficior, vt apud Macro. Oportet diem, qui ex quadrantibus confit intercalare, ideſt conficitur. Colu. libro ſecundo. Tria ſtercoris genera ſunt præcipua quod ex auibus: quod ex hominibus: quod ex pecudibus confit. Defit, de quo ſupra. Ex fio: infit incipit. Habet enim ſignificationem actiuam. Liui. libro primo. Tum ita Tullus infit. Antiqui tamen fior dixerunt, vnde Cato Cenſo. de Lucio inquit. Græco rito fiebantur ſaturnalia. Cuius infinitiuus eſt Firi, pro quo, vt Priſcia. docet: interpoſita e: dicimus de vſu fieri. Conſtruitur modo cum ablatiuo, vt hoc factum eſt a te: modo cum nominatiuo, vt ille fit doctus. Ponitur quandoqꝫ pro æſtimor. Cice. in Lel. Tertius vero ille finis teterrimus vt quanti quiſqꝫ ſeipſę faciat tanti fiat ab amicis. Quandoqꝫ pro appareo, & innoteſco, vt apud Apoſto. ad Ro. Vt fiat ſupra modum peccans peccatum per mandatum. Et illud fiat deus verax. ideſt appareat, innoteſcat. In tertia perſona quandoqꝫ pro euenit, contingit. Idem libro primo offi. Fit autem interdum, vt nõnulli omiſſa imitatione maiorum ſuorum quoddam inſtitutum conſequantur. Fieri poteſt, pro poſſibile eſt ab oratoribus vſurpatur. Habet fio ea compoſita quæ facio vt calefio, frigefio & huiuſmodi. Fieri & incipi non ſunt idem. Lactan. libro ſecundo. Nil incipi aut fieri aut conſumari quicquam poteſt niſi fiunt ratione prouiſum.

Firmus: ſtabilis, conſtans, a ferendo dictus: quod conſtanter omnia ferat. Hinc firmitas, quæ & firmitudo dicitur p ſtabilitate, & conſtantia, Plau. Si iſtam firmitudinem animi obtines ſalui ſumus. Item firmus dicitur munitus, fortificatus. Cic. Firmus ab equitatu, quod eſt munitus ab equitibus, firmus per equites. Et eſt ornatus dicẽdi modus, vt Cice. fuit clarus ab eloquentia. Huius contrarium eſt infirmus, ideſt debilis.

Firmo, as, ſtabilio, fortifico. Liui. Firmatqꝫ eum Aphercis maxime pręſidijs. Lactan. libro quarto. Supereſt, vt verbis facta firmentur. Huius compoſita ſunt Affirmo, confirmo, pro approbo, roboro. Idem. Debet ergo doctor, ille pfectus, & docere ita præcipiendo, & confirmare faciendo. Et pro certifico. Ci. Treba. Balbus mihi confirmauit te diuitem futurum. Infirmo non firmo, ſiue deficere, cadereue facio. Lactan. libro quinto. Vbi autem religionis eius, cõtra quam perorabat infirmare voluit rationem. Refirmo rurſus firmo, offirmo, de quo infra.

Firmamentum ſoliditas, & ſtabilimentum ea forma dicitur qua documentum. Figmentum ideſt fomentum & multa huiuſmodi. Ci. lib. j. ad Heren. Nã in ea, nec rõ q̃re fecerit, queritur, nec firmamentum queritur, quoniã non ſubeſt ratio. Vnde firmamentum dictũ eſt cœlũ a firmitate. Aug. Hoc ſane nouerint, nec nomẽ firmamẽti cogere,

vt ſtatę

vt ſtare cœlum putemus. Firmamentum enim, non propter ſtationem, ſed propter firmitatem, aut propter intranſgreſſibilem terminum ſuperiorum, & inferiorum aquarum vocatum intelligere licet.

Fiſci, fiſcinæ, & fiſcellæ, ſunt vaſa ad maioris ſummæ pecunias capiendas, q̃ marſupia. Inde, quia maior ſumma eſt pecuniæ publicæ, q̃ priuatæ, dicitur Fiſcus pecunia publica proprie tamen apud idoneos auctores fiſcus principis dicitur. ærarium vero publicum. Pliny. ad Traia. At fortaſſe non eadem ſeueritate fiſcum, q̃ ærarium cohibes, Imo tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo, q̃ de publico credis. Iuriſconſulti ſcribunt res fiſcales, quaſi proprie, & priuatæ principis ſunt. Inde confiſcari ſolet dici in publicū ius ærarij redigere. Sue. in Augu. Deuictiſq; his, & confiſcatis promiſſa veteranis præmia ſoluerentur.

Fiſcale, quod ad fiſcum pertinet, vt ius fiſcale, fiſcalis cauſa.

Fiſcina, pe. cor. a fiſcus præter regulā alioꝝ a primitiuis habentibus c, deſcendentium, vt Mancus, mancinus. Eſt autē fiſcina genus vaſis pro capiēda maioris ſummæ pecuniæ: vnde Aſco. Sportæ, ſportulæ: & ſportellæ nūmoꝝ ſunt receptacula. Et ſacci ſacculi: & ſacelli, crumenæ, manticæ: & marſupia. Ita fiſci: fiſcinæ: & fiſcellæ. Fit autem plærumq; ex iūco, quod alij caniſtrū alij calathū dicunt. Virg. Et facilis rubra contexit fiſcina virga. Dicta fiſcina, vt inq̄t Var. a ferēdo. Ea nāq; ferunt paleæ, fœnū frōdes: & id genus reliqua. Ouid. Vnde data eſt ægre fiſcina frondis oui. Et Pli. Frondarias fiſcinas quattuor implere frōdatorē iuſtū eſſe autumat. Fiſcina item olei factores vtunt, vt idem lib. xv. oſtendit. Huius diminutiua ſunt fiſcella: & fiſcinula.

Fiſcella vas vimineum: aut ex iuncis, quo lac colatur, dum caſeus imprimitur, vel in quo caſei feruntur. Hie. ad Ruſti. Vel fiſcellam texe iunco, vel caniſtrum plecte viminibus Tibul. Tunc fiſcella leui detexta eſt vimine iūci. Raraq; per nexus eſt via facta ſero. Fiſcella etiam e viminibus funiculiſue contexta, dicitur, qua boum ora, faucesq; iumentoꝝ capiſtrantur. Pli. lib. xviij. Fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant. Et fiſcella vas ad maioris ſummę capiendas pecunias, quā marſupium.

Fiſcellus ab antiquis dicebatur caſei mollis appetitor. Quo noīe etiam dictus eſt mons in Italia, non longe a Tyberi.

Fiſon fluuius, quem noſtri Gangen vocant, de Paradiſo exiens. Vide Phiſon.

Fiſſile. pe. cor. qđ funditur quaſi fiſſibile vel qđ eſt aptum vt findatur. Pli. lib. xvj. Hęc maxime fiſſilia, alia frangi celeriora q̃ findi. Vir. Nam primi cuneis ſcindebant fiſſile lignū. Aliquando quod fiſſum eſt ac ſciſſum. Plau. in Aul. Non fiſſile haberes caput.

Fiſſibile qđ fiſſum eſt, vt fiſſibilis. Pliny. li. xvj. Milleq; fiſſibiles rimis hoc lignum.

Fiſtula proprie dicitur per quā aqua educitur fuſa a fundendo ſiue ferendo: ſicut Tubi a tumore, & canales a canna, ꝙ ad earum ſimilitudinem facti ſint quidam tamen grecum puto, φυσάω inflo, fiſtum dicunt vulgo. Hier. lib. ij. Re. Tetigiſſet domatum fiſtulas. A cuius ſimilitudine inſtrumentum muſicum, quod flatu canitur. Cuius Pan dicitur inuentor fuiſſe. Vir. Septem compacta cicutis fiſtula. Apul. lib. iij. flo. Fiſtula ſuſurru iucundior & vlcus altū anguſtum, & calloſum in corpore fiſtulæ nomen ſortitur, ſiue ex vulnere ſit: ſiue ex vitio ortum, quod ad ſuppurationem venerit. Et fiſtula in homine per quam ſpiratur, ſeu cibus deijcitur. Nam duas eſſe fiſtulas ſcribit Lactan. lib. de opin. hominis, ſpiritalem, ſcilicet & cibalem. illa ſpiritum meare, hac cibum potumq; deſcendere. Et hæ a faucibus incipiunt. Spiritalem Cor. aſperam arteriam nominat. Sed alia alij eſt ſuperpoſita. Nam interior gula vocatur. quæ a Celſo ſtomachus nuncupatur, quia ſtomacho connectitur: & per quam cibus demittitur. Exterior vero Epigloſſis dicitur. Quæ operculum habet carthilaginoſum, quod claudit foramen, cum cibus voratur: hoc ſublinguium, ſiue lingua minor appellatur. Rurſus fiſtula arbor aromatica: ſed parua, quæ & caſia dicitur, quæ pro ſui breuitate a quibuſdam inter herbas odoriferas numeratur: & ad curandas viſcerum moleſtias valet.

Fiſtulator accipitur pro tibicine, vt eſt apud Gellium.

Fiſtulo, as, fiſtulam ago: & in modum ſpongiæ quicquā facio. Pli. Et pumicis fiſtulans vice.

Fiſtuloſus, a, um, quod eſt ſpongiæ modo factum: hoc eſt foraminibus plenum. Colu. lib. viij. de Caſeo. Deinde, quo tenerior permaneat: clauſo, neq; ventis obnoxio loco ſtipatur per complura tabulata. Sic neq; fiſtuloſus: neq; ſalſus, neq; aridus prouenit. Quorum vitiorum primū ſolet accidere, ſi parum preſſus, ſecundum: ſi nimio ſale imbutus, tertium: ſi ſole exuſtus eſt.

Fitiges pe. cor. vt ait Pli. ſunt animalia æthiopiæ fiſci coloris mamillas geminas ī pectore habētia ſicut homo: nec fera multum quæ domari non poſſint: nec ita manſueta vt nocentibus non noceant.

F ante L

Flabrum, quaſi flatio: a flo, as. Proper. Neq; hic Boreæ flabra, neq; arma timet. i. flantes ventos. Virg. Nec flabra: nec imbres. Verū Ser. Putat tm̄ flabra numero plurali dici.

Flabellum, diminutiuum a flabro: & accipitur pro inſtrumento, quo fit ventilatio per æſtatem ad refrigerandum corpus. Teren. Heus tu Dore cape hoc flabellum, & ventulum huic ita facito: dum lauamur. Ouid. de arte. Profuit: & tenui ventos mouiſſe flabello.

Flaces oliuarum purgamenta. Pli. In amurca, & flacibus hæ ſunt carnes: & illæ feces.

Flaccum dicitur tritum. Et flacco haberet, quaſi ad terendum habere. Plau. Perij flacco habebit iam illic hō lūbos meos.

Flacci dicuntur quorum aures demiſſe ſunt pēdulę: ac flaceſcentes. Ab his ſunt flaccorū cognomina, vt inquit Pli. qui habent aures deorſum pendentes. Hinc deflacco, cas.

Flaccidus, a, um, a flaccis dicitur, quod eſt languidum. Vnde flaccidi, ſiue flacci dicuntur. quorum aures pendulę: & non arrectę ſunt. Col. lib. viij. Caper flaccidis: & pręgrauantibus auribus, exiguo capite habetur optimus.

Flacceo, es, cui, langueo. Hiero. in Eſaia. Et erunt irrigua eius flaccentia. Compoſitum eſt Conflacceo, quo vſus eſt. Gel. li. j. pro detumeſco. Nam fluctus, inquit qui flante Aquilone maximi: & crebriſſimi excitant: ſimul ac ventus poſuit ſternunt: & cōflaceſcunt: & mox fluctus eſſe deſinunt.

Flacceſco, is, languidus fio. Colu. lib. iij. Paucis deinde horis dum flacceſcat in ſole habeto. Deinde in vmbra aſſiccato & ita condito.

Flagella diminutiuum a flagris: ſummæ arborum partes: & virgę de arbore prominentes flatu ventorum acte a flagro ardeo ſiue capita minorū ſarmentorum, vbi naſcitur vua, ꝙ caro his percuſſa flagret, q̃uis aliqui a flando potius dici velint, ꝙ ventorū crebros ſuſtineant flatus. Col. li. v. At certe in ordinarijs vitibus vtiq; obtinendus eſt, ne pluribus flagellis emacientur, niſi ſi propaginibus futuris: proſpicimus. Var. li. j. de re ruſti. Emucidum ſarmentum propter infirmitatem, ſterile, neq; ex ſe poteſt eijcere vites, quas vocant minorem flagellum, maiorem etiam, vnde vue naſcuntur palmam, priore littera mutata in d, dalma a venti flatu dicta.

Flagello, as, quaſi flagello cędo. Sicut verbero, a verbero, & fuſtigo a fuſte. Et flagellare increpare eſt, atq; perſonere. Flagellare annonam eſt annonam duriorem facere.

Flagro, as, ardeo a flamma, vel a flatu, quo alitur incendiū, quando flatu excitatur ignis. Virgi. flagrantiſq; dei vultꝰ. Trāſfertur quandoq; ad deſiderium amoris odij, irę, virtutis, aut vitij. Lactan. libro primo. Quid Appollo pater eius nonne ob amorem: quo flagrabat turpiſſime, gregē pauit alienum. Et lib. vij. Qui auaricia inopum inexplicabili quadam ſiti flagrant. Liui. libro. ij. Ciuitas ſecum ipſa diſcors, in teſtino inter patres, plebemq; flagrabat odio. Huius cōpoſita ſunt Conflagro, ꝙ eſt totū ſimul flagro.

Lactan.lib.iij. Capitolium, non ſemel, ſed ſępius fulmine ictum: conflagrauit. Deflagro: de quo ſupra.

Flagricibæ, pe.cor. dñr qui pro cibo flagris cædi debeant.

Flagratores dicebantur illi, qui flagris ſontes cædunt.

Flagriones: dicti ſunt ſerui, flagris ſubiecti vt digni ſint qui flagris verberentur.

Flagitium eſt vitiũ flagitatione.i. reprenſione dignum. Nam flagitatio ad ſtrepitum dicit. Flamma.n. flagella: & flagitare.i. perſonare dici intelligimus, qm̃ ſine ſonitu non ſunt. Eſt & flagitium generale: ad omnia mala. Ci. in Ca. Stupra vero, & adulteria: & omne tale flagitium nullis alijs illecebris excitari niſi voluptatibus. Aliqñ ſignificat errorem, vt poterem, vel flagris, vel increpatione dignam. Ci. Tantas ne obliuionem: inquit, in ſcripto preſertim, vt ne leges qui dem ſenſerit, quantum flagitij admiſiſſet.

Flagitioſus ſceleratus. Salu. In tanta, tanq; corrupta ciuitate, id quod factu facillimũ erat, omnium flagitioſorum: atq; facinoroſorum circũ ſe, tanq̃; ſtipatorum cathenas habebat.

Flagito, as, a flãma deductum vr̃, vt ſit, quaſi flãmas agito. Flagitare.n. proprie eſt vehementer, cum inſtantia, clamore: ac ſtrepitu poſcere, cum flagella flamma ſicut ſonitu, crepitu q; non ſint, vt docet Dona. in Eu. Terẽ. Lactan. lib. iiij. Succlamare cœperunt: & crucem eius violẽtis vocibus flagitare. Hie. in p̃lo. para. Deniq;, cũ a me nuper flagitaſſetis, vt vobis paralipomenõ latino ſermone transferrem. Hẽt hoc verbum in ſe maiorem vim, q̃; poſtulo. Et modo cum accuſatiuo tm̃ iungit, vt Ci. pro Quintio. Qui iq̃; hoc cauſa poſtulat: & ſi poſtulat, nõ tñ flagitat. Quãdoq; habet accuſatiuum: cum ablatiuo, mediante ꝑpoſitione. Cæ. cõ. j. Interim quottidie Cæſar ab Heduis frumentum, quod eẽnt polliciti flagitat. Quãdoq; conſtruitur cũ duobus accuſatiuis: vt apud Sue. in Vitel. Tũ fœneratorum, & ſtipulatorum: publicanorũq; qui vnq̃; ſe, aut Romæ debitum: aut in via portorium flagitaſſent, vix vlli pepercit. Huius compoſita ſunt. Conflagito. Pli. lib. xxx. Tanta populi Romani cõtumatia fuit: vt magnis theatri clamoribus reponi apoxime non conflagitauerit. Efflagito, de quo ſupra.

Flãma a gręco φλέγω, φλέζω ardeo. Inde Flammifer. Ponitur interdum methaphoricæ flamma pro periculo. Ci. lib. ij. Tuſ. Quid de cupiditate honorum loquar? Quæ flamma eſt, per quã nõ cucurrerint hi qui hæc olim punctis ſingulis colligebant. Idem in Bruto dixit. Galbã eripuiſſe ſeſe de flamma iudicij cum ſignificare vellet, eum liberatũ eſſe a periculo iudicialis dãnationis. Teren. in Eun. Ex flamma te petere cibum poſſe arbitror. De fumo tendere ad flãmas ſignificat ire in periculum.

Flãmeus, a, um. Col. li. vj. Quedã partes eius regiõis, ſic infeſtant Euro, quẽ incolæ Vulturnum appellãt, vt niſi vites tegminibus opacẽtur velut halitu flãmeo fructus vratur.

Flammiuomus, a, um pe.cor. quod flammas vomit.

Flammeum genus veli lutei, ſeu crocei, qđ geſtabat a mulieribus nup nuptis hois boni cã dictũ, ꝙ eo aſſidue vtebãtur flaminica.i. flaminis vxor, cui nõ licebat facere diuortium. Et eodem modo tenebat nupta flameo, vt ꝑpetuo cũ viro maneret. Luc. de Mar. Iterũ nubẽte Catoni. Lutea demiſſos velarunt flamea vultus. Pli. Lutei video honorẽ antiquiſſimũ in nuptialibus flameis totũ fœminis ꝯceſſum.

Flameolum cum accentu in antepen. diminutiuum. Iuue. Sedet illa parata flameolo.

Flaminium tegmen, quo matronæ capita tegebant.

Flaminica ſacerdotula, ſiue flaminis dialis vxor.

Flaminia: flaminis domus: & Flaminia via Romæ a Flaminio dicta.

Flamearius, infector flamei coloris violę luteę: quę flamea appellat, quę & luteola a noſtris dr̃, ſicut violarius, q violacea tingit. Hinc flamea appellabant veſtimenta lutei coloris: quibus flaminica vtebãt, a quo & veſtes, qbus amiciebant nouæ nuptæ ſimiliter vocabantur flaminicæ.

Flaminius ſacrorũ ꝓminiſter. Eſt ẽt ꝓprıũ nomẽ ciuis Romani, a q̃ via Flaminia, circus flamini & forũ flaminiũ.

Flamatica arbor fulmine icta.

Flamen ne. ge. flatus dicitur, ſiue voci ducta foramina muſicorum inſtrumentorũ. Hora. Cur berecynthiæ ceſſant flamina tibiæ. Maſculino autẽ ſacerdotes ſignificat. Et flamines cognomen accipiunt ab eo deo cui ſacra faciunt: vt flamen dialis a dio.i. Ioue quaſi Iouialis. Mar. a marte, & quirinalis a Romulo. Aug. li. ij. de ci. dei. ſcribit Romanos tres tantum flamines inſtituiſſe tribus numinibus dialem Ioui Martialem marti. Quirinalẽ romulo, dicti flamines ſacerdotes a filo quo cinctum caput habebant: vt docet Var. Ser. ſic habet. Flamines in capite habebant pileum, qđ cum per æſtus ferre nõ poſſent, filo tantũ capita religare cœperunt. Nam nudis penitus capitibus incedere nefas fuerat. Vñ a filo quo vtebantur flamines dicti ſunt quaſi filamines.

Flammo, as, flãmam produco. Vir. li. iiij. Geor. Exilit in ſiccum: & flãmantia lumina torquens. Sæuit agris. Hinc cõponit inflãmo, qđ eſt valde, vel intus flãmo. Ci. Curioni. Non feci inflãmandi tui cã: ſed teſtificandi amoris mei.

Flãmeſcere eſt flãmam fieri: accendi. Vñ in hymno dicimus flãmeſcat igne charitas, accendat ardor proximos.

Flandria, Germanię regio ad littora oceani ſeptẽtrionalis poſita varios habet ꝑplos, qui priſco noie Cymbri dicti ſunt.

Flator: & flatus. Vide in dictione Flo, as.

Flaus color ex viridi ruſo: & albo cõcretus, hoc eſt fuluo clarior: qualis eſt color auri. Et attribuit quãdoq; melli. Mar. Flaua mella: quandoq; capillis. Oui. lib. ij. Faſt. Forma niueuſq; color, flauiq; capilli. Quandoq; bladis maturis. Vir. lib. j. Georgi. Neq; illum flaua Ceres alto nequicq̃; ſpectat olympo, vbi Ser. Flaua ceres dicitur propter ariſtarum maturitatem. Sic flauam aquam, flauas frondes olearum dicimus. Virgi. lib. iij. Georgi. Turbidus, & torquens flauentis, Hiſter arenas.

Flaueo, es, flaui, fulgeo, & auri colorem reddo a flãmo, qđ ſit color non diſſimilis flãmæ, vel a flando, ꝙ flata metalla eum colorem habent. Col. li. ij. Sed æqualiter flauẽtibus iam ſatis anteq̃; ex toto grana indureſcant, cum rubicundũ colorem traxerunt, meſſis facienda eſt.

Flaueſcere eſt flauum fieri. Virgil. Molli paulatim flaueſcet campus ariſta.

Flecto, is, xi, xum, inclino, voluo, duco. Teren. in Hecy. Iſtuc eſt ſapere vbicunq; opus ſit, poſſis animum flectere. Virg. libro. ij. Georgi. Et ipſa flectere luctantis inter vineta iuuẽcos. Serui. Cum quadam moderatione ducere: ne tenera adhuc virgulta concutiantur. Huius compoſita ſunt. Circumflecto, Circũplico. Circuo. Virgi. Præſtat Trinacrij metas luſtrare Pachinni: Ceſſantem longos: & circumflectere curſus. Deflecto de quo ſupra. Inflecto. Auguſtinus libro viij. de ci. dei. Socrates primus vniuerſam phiam ad corrigendos, componẽdoſq; mores inflexiſſe memoratur. Reflecto in idem flecto, Offlecto, de quo infra.

Flexo, is, xi, xum, eiuſdem ſignificationis eſt cũ flecto. Priſ. A necto tamen nexui, quod tamen etiam nexo, nexi dicentes, & nexis: vt flexo, flexi, & flexus.

Flexile. penul. cor. quod flexum eſt, vt vitis flexilis, ꝙ flexa ſit & lapſu cratico torquetur.

Flegeton pe. cor. Vide phlegeton, quia græcum eſt.

Flegma: phlegmatis. Vide in plegma. Sui. φλέγμα συλέγεται πρῶτον ἀπὸ τροφῆς. πρῶτον γὰρ ἀπὸ τροφῆς τὸ αἷμα τὸ καὶ φλέγμα πρῶτον, τῶν ἀπέπτων ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλα ἄπεπτα, ἀπὸ γὰρ φλέγματος μεταβάλλεται ὁ χυμὸς περὶ τὸν στόμαχον ἐστὶν οὖν οὐχ ἁπλῶς πρῶτον ἀλλὰ τῶν ἀπέπτων.

Flema dicitur, cũ ex labore vitæ ſanguis defluit circa talos.

Fleo, es, eui, etũ, cum lachrymis plãgo. Iđ tm̃ hominum eſt, ſicut rideo. Hinc fletus participium. Vir. Hic multum fletẽ ad ſuperos, belloq; caduci.i. nobiles: & conſpicui, quorum mortẽ magna lamẽtatio ſequitur. Fletus ſubſtantiuũ. Cõpoſitum eſt defleo: ꝙ ẽ valde fleo. Ci. lib. j. Tuſ. non exercitu amiſſo nudus in ſeruorũ, ferrum, & manus incidiſſet non liberi defleti; nõ fortunæ omnes a victoribus poſſi-

deferentur, græcum tamen eſt κλαίω. μ. κλαύσω.

Flebile, quod dignum eſt, vt fleatur: a quo flebiliter aduer/bium quod ſignificat cum fletu.

Fligo, is, xi, ctū, affligo, quo vſi ſunt antiqui. Vñ & flictus pro aff. ictus. Silius. Galea horrida flictu. Aduerſæ arde/ſcit galeæ. Li. Ipſe ſe in terrā fligit cadens. Cuius. Cōpoſita ſunt Affligo, confligo, infligo, & ꝓfligo, quę habēt pe. ꝓ. Eſt aūt affligere ꝓprie ꝓſternere: & in terram extēdere. Pli. At canis ille horrētibus p totū corpus villis, īgēti primū latratu itonuit, mox in ceruicē aſſultās: cōtraq; belluas ex/urgens hinc, & illinc artifici dimicatiōe, qua maxīe opus erat, infeſtās, atq; euitās, donec aſſidua rota vertigine af/flixit ad caſum eius tellure cōcuſſa. Cæſar. Neq; ſi quo af/flictæ caſu fuerint erigere ſeſe, atq; eleuare poſſunt. Per trāſ la. ponitur pro perturbare, vexare. Sene. Vt animum varijs curis afflictum oratione lenirem. Hinc afflicto, as, frequē/tatiuum, de quo & alijs compoſitis locis ſuis.

Flo, as, aui, atum, ſpiro. Hinc flatus, us, ꝓ ſpiritu: & flatus ventus q & ipſe ſpiritus ē. Et flatores antiquitus tibicines di cebantur, ꝙ flando tibias ſonarēt. Et flabellū. Aliqñ flare ſignare ē, ꝙ æs ſiue aurū ſiue argētum flando: hoc eſt flatu calefaciēdo ſignetur. Hinc flatū æs & flata pecūia dr̄. Eius cōpoſita ſunt. Afflo, qđ eſt ad aliqđ ſpiro. Ci. in Cato. Cū admiraret̄ Lyſander, & proceritates arborum & directos in quincūcē ordines: & humū ſubactā, atq; purā, & ſuauita/tem odorū q afflarent̄ e afloribus. Et in hymno. Impleta gaudēt viſcera afflata ſancto ſpiritu. Per trāſla. Lactā. li. vij. Non vidiſſe, nec comprendiſſe ꝓhos veritatē, ſed ita leuiter odoratos, vt tñ vnde eos odor ille ſapiētiæ tā ſuauis, tā iu/cundus afflauerit, nullo mō ſenſerint. i. attigerit vel aſperſe rit. Vir. Nāq; ipſa decorā Cæſariē nato genitrix lumēq; iu. uente purpureum: & lætos oculis afflarat honores. i. flando dederat. Difflo, fla:u diſpergo, diſturbo. Plau. Cuius tu le/giones difflauiſti ſpiritu. Lucil. lib. xxvj. Pars difflatur ven/to, pars aūt obrigeſcit frigore. Deflo deorſum vel valde flo. Var. Vas fictile, eo ꝙ eſt leuiſſimū, ac ſummū deflatus, vt traijciant in alia vaſa. Inflo. Turgefacio: quales ſunt vtres vento diſtēti. Transfertur q; ad animū. Lactā. lib. vj. Si efferatur ira, ſuperbia tumidus infler̄. Tractū a folle, qui flatu turgeſcit. Hinc iflare ꝓ pulſare, ſiue tibia canere. Vir. Tu ca/lamos iflare leues, ego dicere verſus. Perflo valde flo, ſiue multū cōmoueo. Idē. Et terras turbine perflant. Reflo, re/tro, vel cōtraflo ſpiro. Ci. lib. j. Tuſc. Sin aūt reflātibus ven tis reijcimur, tu eodē paulo tardius referamur neceſſe eſt. Idē lib. ij. offi. Nā cū ꝓſpero flatu eius vtimur, ad exitus ꝓ uehimur optatos, & cū reflauerit, affligimur. Sufflo, ſub/tus ſpiro qđ fieri ſolet cū ignē accendi volumus. Pli. Lycius Mironis diſcipulus qui fecit dignū pceptorē puerū ſufflan tem līguidos ignes. Augu. lib. xij. de ci. dei. Quid eſt aliud ſufflare ꝗ̄ flatū facere? Hic ſimpliciter ſumit̄ pro flare. Per transla. ponit̄ perturgefacere. Nonius. Sufflatū tumidū & quaſi vento quoddā latius factū. A ſufflo etiā fiunt cōpo/ſita in ſufflo & Exufflo. Conflo, & Efflo, alibi.

Floces vini, vuarūq; purgamenta. hoc eſt vinaceę, ſicut fla/ces oliuarum, fex a vinaceis expreſſa. Ceci. Adepol. ego neq; florem, neq; floces volo mihi, vinum volo. Gel. Applu/dam edidit, & floces bibit.

Floci proprie dicunt̄ in panno ſiue in vellere particula emi nentior quæ forficibus reciditur, cuius diminutiuum eſt Flocculi. Celſus. Signa mortiferi morbi eſſe ſcribit ſi quis in febre & acuto morbo manibus in veſte floccos legit, fimbriaſue deducit. Pli. lib. x. Hirūdines nidum mollibus plumis flociſq; conſternunt. Idem Naſcūtur in robore pu/lulæ nucibus nō ab ſimiles intus habētes Flocculos mol/les lucernarum luminibus aptos.

Flocifacio: & flocipendo a floco pro contemno, & in nulla eſtimatiōe habeo: nec pluris facio ꝗ̄ ſint floci. Plau. in Epi. dum tibi ego placeā, atq; obſequar, meū tergus flocifacio.

Flora dea quædā: a Romanis in honore habita. Hęc enim cum magnas opes ex arte meretricia quęſiuiſſet populum Ro. ſcripſit heredem certamq; pecunias reliquit cuius ex an nuo fænore ſuus natalis dies celebraretur editione, ludo/rum quos appellant floralia, ſiue ludi florales. Quod quia ſenatui flagitioſum tractu temporis videbatur ab ipſo no mine argumentum ſumni placuit, vt pudendæ rei quæ/dam dignitas adderetur deam finxerunt eſſe quæ foribus pręſit eamq; oportere placari: vt fruges cum arboribus: aut vitibus bene proſpereq; floreſcerent. Celebrabantur il/li ludi omni cum laſciuia conuenientes memoriæ mere/tricis. Hæc a græcis Chloris dicitur. Ouidi. Chloris eram quæ flora vocor.

Floralia ludi: ſeu feſta qui exhibebantur in honorem Flo/re, & Floralia etiam dicūtur loca: in qbus ſunt flores. Var. lib. j. de re ruſti. Nec minus ea diſcriminunda in conſerun/do: quæ ſunt fructuoſa propter voluptatem, vt quę poma ria: ac florialia appellantur.

Flores dicti ſunt: qui ex arboribus, vel herbis colliguntur. Cuius diminutiuum eſt Floſculi.

Floreus, a, um, quod eſt totum ex floribus.

Floridus, a, um, quod floribus abundat. Tibul. Cum poſſi florida ſerta darem.

Floreo, es, rui. Florere eſt floridum eſſe: ſeu flores habere. Ci. libro primo Tuſc. Segetes largiri fruges florere omnia: fon tes ſcatere. Per translationem florere eſt ſplendere, aut in aliqua proſperitate eſſe: ſiue excellere. Cic. in Lel. Magnāq; græciā, quæ nunc qđem deleta eſt: tum florebat inſtitutis: & pręceptis. Lactā. lib. v. Iniuſti, ac deum neſcientes: & di uitijs: & potētia, & honoribus florent. Hie. Alium iuue/nili ętate florētem in amœniſſimos hortulos pręcepit ad/duci. Cōpoſita ſunt, Defloreo, Effloreo, Refloreo, & præ/floreo: quod eſt ante flore. Pli. lib. xvj. Ideoq; & pręflorēt.

Floro, as, ſimiliter idem quod floreo. Vnde & præfloro. Gel. Et expectatio te ſpei ſuſpenſum fatigabit & futuri fru ctuum ſpes tibi iam præflorauerit.

Floreſcere eſt floridum fieri. Colu. lib. v. Ventiq; nebulā: & rorē peſtiferū celeriter afficcāt: multūq; ad floreſcendum, & ad bonitatem vini conferunt. Var. lib. j. de re ruſti. Pratum aqua defendi debet: anteꝗ̄ floreſcere incipiat.

Flori dare idem, qđ florere. Vnde prata floridāda dicuntur.

Fluo, is, xi, xū, proprie decurro. Virg. lib. j. Ge. Hæc argenti riuos æriſq; metalla. Oſtēdit venis atq; auro plurima flu/xit. Q tñ vero ea, quæ fluunt, latius diffundi videnṫ fluere quandoq; capit̄ pro latius, atq; vberius excreſcere. Idē lib. ij. Ge. Tum deniq; dura exerce imperia: & ramos cōpeſce fluentes. Rurſus, qa quæ decurrunt quodā mō minui vi/dentur. Fluere ꝓ deficere ſumit̄. Idem. ex illo fluere, ac retro ſublapſa referri ſpes Danaū. Hinc fluxa dicimus, quæ inſta bilia, ac momentanea ſunt, & cito pitura. Et fluere ꝓcede re naſci. Lactan. lib. ij. Ab hac gente ꝓximi quiq; populi multitudine increſcēte fluxerūt. Itē Trāſfre. Hier. Iam altera fluxerat dies. Huius compoſita ſunt. Affluo, Cōfluo, Def fluo, de qbus ſupra. Circūfluo de quo Ci. in Le. per trāſla tionem dixit. Et circūfluere oībus copijs, atq; in omni re abundantia viuere. Proprie. Pli. Id oppidū circūfluit annis. Aliquādo ſignificat concurrere. Idē. Poſtꝗ̄ varie vndiq; gē tes, circūfluxere. Hinc circūfluxus ꝓ cōcurſu, & circūfluus, qui circūfluit. Diffluo varie fluo. Lactā. lib. vij. Nā ſi terre/num, & fragile corpus poſt receſſus animæ, nō ſtatim di/fluit in terrā, quæ tabeſcit: ex qua illi origo eſt. Per transla. luxurior, ꝓdigus ſum. Itē cōſumor, ac deficio. Te. in Heau. Vtilius animū, qui nūc luxuria: & laſciuia diffluit, retūdā, & redigā. Influo intus fluo. Colu. lib. j. Sed ampla ſtabula ſic ordinenṫ ne qs humor influere poſſit. Cęſar. A lacu le/mano, qui in flumen Rhodanum influit. Cice. in Lel. Per trāſla. dixit. Quib' blādicijs. C. papi. cōſul nup influebat in aures. i. facile introibat, vel pſonabat. Interfluo, in medio fluo, pfluo: & trāſfluo, ꝓ mediū fluo, ſpgo nō cōtineo. Te rē. Plenus rimarū ſus. huc atq; illuc pfluo, pfluo, de quo ali bi. Præfluo, affluo, vñ pfluxus & pfluuiū, pfluore alicuius rei affacto, Pręterfluo, Vltra, vel affluo, Li. li. j. Infima valle

præterfluit Tybris. Quin. Per tranſlationes lib. xj. Omnis diſciplina memoria conſtant, fruſtraq; docemur, ſi quicquid audimus præterfluat. Refluo retro, ſiue rurſus fluo, vnde fluxus, & refluxus. Superfluo ſuperabũdo, a quo ſuperfluus, a, um. Col. lib. iiij. Per medullam trãſmittit quicqd aquarũ cæleſtium ſuperfluxit. Subterfluo inferius fluo.

Fluito, as, pe. cor. frequentatiuum, ſignificat ſæpe, ſiue continue fluo. Liui. lib. j. Tenet fama cum fluitantem alueum in quo expoſiti erãt pueri, tenuis in ſicco aqua deſtituiſſet. Et fluitare eſt ſupernatare. Pliny. Omnes piſces: cum ſunt extincti: fluitant, exceptis anguillis. Aliquando Fluitare eſt ſolui, ac relaxari.

Fluus, a, um, quaſi fluens, ſed in compoſitione magis eſt in vſu, vt melliſluus, quaſi fluens melle.

Fluidus, a, um, modo fluentem, modo humectũ ſignificat.

Fluor, fluxus, & fluxio idem ſignificant, ideſt profluuium. Aug. lib. vij. de ciuitate dei. Sed ibi eſt dea Mena, quę menſtruis fluoribus præeſt.

Flueſcere eſt fluidum fieri, reſolui. Augu. lib. xxj. de ciui. dei Agrigentinum Siciliæ ſalem perhibẽt, cum fuerit admotus igni, velut in aqua flueſcere.

Fluuius, a fluo, is, quod fluat ſemper, idem, quod flumen. Vt Augu. ait.

Fluuiale, quod ex fluuio eſt, vt aqua fluuialis.

Fluuiatile, pe. cor. quod in fluuio viuit, vt piſcis fluuiatilis. Fluuiatilis auis. Fluuiatilis arena, quæ in fluuijs eſt. Pli. Arenę tria ſunt genera, foſſitia. Fluuiatili, aut marinę tertia.

Fluuio, aris, depo. ſumitur pro abundo, vt apud Ioſephum lib. xviij. Nihil intereſt inter eos, an diues fluuiatur, an pauper defraudatur.

Flumen ſimiliter a fluo, proprie eſt aqua fluuij decurrens: & maior eſt, quam riuus. Et flumina dicunt, quæ perennia ſunt, & continue fluunt. Torrentes, qui æſtate ſiccantur. Sed quando hoc nomen genitiuo iungitur, capitur pro fluxu, ſeu curſu. Pli. Ne flumen eius riui eſſet impedimento.

Flumentana porta Romæ, quam Tyberis vrbem intrans in ſiniſtra ripæ parte relinquit, dicta quod Tyberis quandoq; in eam influxerit.

Fluentum, paruum flumen, ſiue decurſus aquæ, Hie. in Ioſue trans fluenta Iordanis. Ambro. lib. Hexa. Itaq; cũ tanta de terris erumpant maximorum fluenta amnium. Nilus effuſo ægyptum ſtagnans flumine.

Flumineus, a, um, vt aqua fluminea, quæ ex flumine colligit.

Flumioſus, a, um, quod fluminib9 abũdat, vt regio flumioſa.

Fluctio latinę catarrhus græce dicitur.

Fluctus a fluo, & eſt aqua mota in vnum collecta, quæ vnda dici ſolet.

Fluctiuagus, pe. cor. qui fluctuando vagatur.

Fluctuoſus, vndoſus, procelloſus, inquietus. Et per tranſla. fluctuans anima dicitur, quemadmodum æſtuans, cum ira, aut curis, aut libidine, aliou e morbo agitatur.

Fluctuari, iactari: commoueri: in dubio eſſe: & inſtar nauis fluctibus agitari. Vir. li. ij. Geor. Ac late fluctuat omnis ęre renitenti tellus, vnde Fluctuatus pro iactato. Pli. Delos diu fluctuata, vt prodit, ſola motum terræ non ſenſit. Et lib. viij. Fluctuatuſq; ſimilis exanimi. Proprie vero eſt fluctus, ideſt vndas facere. Plau. in ru. Ita fluctuare video vehementer mare. Item ſignificat ſuper vndas eſſe. Pli. lib. xxxvj. Lapidem e Scyro inſula integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

Fluſtrum, ſtatus maris, cum fluctibus agitatur.

Fluctuatim, iactãter ſolute. Afra. Volo fluctuatim ire ad illũ.

Flutæ anguillę: ſiue murenę dicebantur in freto ſiculo: quæ græce plotæ: quaſi nauigabiles dicuntur, quod in ſumma aqua mergi non poſſunt. Macro. Acceſſebantur murenæ ad piſcinas ab vſq; freto ſiculo. Illę enim optime eſſe creduntur præſertim, quæ græce plotæ, latinæ Flutæ dicuntur: quod in ſummo ſupernatantes ſole torrefactæ: curuare ſe poſſe: & in aquam mergere deſinunt.

Fluonia, Iuno, quam mulieres colebant, quod ſanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur.

Fluxus, a, um, quod eſt inſtabile momentaneum & cito periturum. Salu. Nam diuitiarum & formæ gloria fluxa & fragilis habetur. Aliquando capitur pro largo & minime aſtricto. Vnde parthorũ veſtimenta fluxa fuiſſe ſcribit. Luc. Illic & laxas veſtes & fluxa virorum velamẽta vides. Aliquando pro ſoluto & liquęfacto Apul. lib. ij. Fontanos latices de corporibus humanis fluxos. Aliquando pro molli & effeminato & libidinoſo. Sue. in tib. Druſus animi fluxioris remiſſiorisq; vitę erat. Mar. Cynedo cultatior fluxo Cypria. Vſq; ad hoc venimus vt in comparatione fluxorum de ſanctorum virtutibus diſputemus.

Fluxura libido & mollicia venerea. Scribit Cypria. caſtitatem examinaturam eſſe fluxurarum. i. libidinum.

F ante O

Focus a fouendo vel a græco φῶς quod eſt ignis ſeu lux vel a flammis: dicitur id: in quo ignis ſeruatur, vel ipſa ignis fomenta. Ouidi. lib. vj. faſt. At focus a flammis: &. quod fouet omnia dictus. Idem Thure vacent aræ: ſtentq; ſine igne foci. Tibul. Dum meus aſſiduo luceat igne focus. Cat. de re. ruſti. Folia ſubdito in foco calido, ſub teſta coquito: leuiter. Ponitur etiam quandoq; pro priuatis domibus ſicut ara pro templo.

Foculus dimi. qui etiam circũfertur: a teſta teſtule triuialiter nomen adeptus. Gel. Tum illa foculum coram rege cum igni appoſuit: & tres libros ex nouem decurit. Vale. max. libro primo. Cum carbaſum, quem optimum habebat, foculo impoſuiſſet, ſubito ignis emicuit. Foculi etiam accipiuntur pro vaſis culinarijs quæ foco admouentur.

Focula dicuntur nutrimenta. Plau. in Perſa. Nam iam in os ventris fumant focula.

Foculo, as, pe. cor. nutrio: ſeu foueo. Nonius. Focula dicta ſunt nutrimenta, vnde & foculare dicitur: vt fouere.

Focillus: diminutiuum eſt a foculus, a quo focillo, as.

Focillo, as, & focillor deponens: ſignificat nutrio. Var. lib. ij. de vi. pa. Sed ſuum quiſq; commodum focillantur. Hinc componitur refocillo: quod eſt recreo.

Focaria mulier cuius miniſteriũ ẽ circa focũ. Hie. li. j. Re. Filias vr̃as faciet ſibi vnguentarias & focarias, & panificas. Vlpi. refert focarias & villican inſtrumẽto fundi cõtineri.

Focale, pe. pro. genus ligaminis ad fauces, velut faſcia quędam collum ambiens: quod fauces perfringere non ſineret & pronunciationi conduceret. Sene. lib. iij. quæſtionũ natu. Videbis quoſdã graciles, & palliolo, focaliq; circundatos: pallentes: & ęgros. Quint. lib. xj. Palliolum, ſicut faſcias: quibus crura veſtiunt, & focalia, & ligamina aurium: ſola excuſare põt valitudo. Dictum Focale a faucibus, au in o, mutata pdu. quaſi faucale: quomodo ſoricẽ & ſauricem codani & caudã & huiuſmõi alia. Quidã etiã accipiunt focale pro ferro, quo ignito: criſpãtur crines. Et ſic habet primã cor. cũ a foco deſcendat. Hora. in Ser. Faſciolas cubitale focalia, potus vel illę Dicitur: a collo furtim carpſiſſe coronas.

Focales, quod focum ſuſtineant a Catone dicitur.

Focaneus palmes dicitur, qui in fauce vitis naſcitur, vt eſt apud. Col. lib. v. Videtur, inquit, focaneus palmes: qui ſolet in bifurco medius prorepere. Et id circo eum prędicto vocabulo ruſtici appellãt, quod inter duo brachia ſua ſe diuidit vitis enatus, velut fauces obſidet, at vtriuſq; duramen trahens, alimenta prorepit. Et lib. vj. Focaneus eſt, qui inter duo brachia, velut in vena de medio naſcitur.

Fodio, is, fodi, foſſum, cauo, auro, vt Fodere non valeo, mendicare erubeſco. Virg. lib. vj. Seu ſpumantis equi foderet calcaribus armos. Hinc fouea. Et fodere: forare. Hierony. ad Helio. Cerne manus iudeę, quas foderas, cerne latus romanæ, quod foderas. Huius compoſita ſunt Confodio, quod eſt cauo: ferio: ſiue in totum foro. Plau. in Aul. Hic apud me confodere hortum iuſſi. Salu. inter confertiſſimos incurrit: ibiq; pugnando cõfoditur. Circũfodio circum cauo. Colu. lib. iij. Arborem quam depoſueris,

ſepius circumfodito. Defodio vide loco ſuo. Effodio ex tra, fodio. Plau. in Aul. Oculos ego hercle, iſtos improba effodiam tibi, ne me obſeruare poſſis, ſi quid rerum geri. Infodio intus fodio, aut intus planto, pono: ſed ſepelio Col. li. iij. Campeſtris locus alte duos pedes infodiendus eſt. Hiero. in gene. At ille infodit eas ſubter terebynthum. Virgi. lib. ij. Geor. Ante ſupinatas aquiloni oſtendere glebas. Quam lætum infodias vitis genus. i. obruas Perfodio valde cauo, rumpo, ferio, perforo. Plau. in Aſi. Vbi parietes perfoderis. Colu. li. xi. Tu grauibus raſtris cō ctantia perfode terga. Lac. lib. iiij. Sed tantummodo latus eius perfoderunt Gel. li. ij Quadringenti omnes, tum vna perfoſſi gladijs, aut miſſilibus operti cadunt. Præfodio ante fodio. Pliny. lib. xvij. Præfodere ſcrobes ante ſi fieri poſſet tanto donec pingui ceſpite obducantur. Refodio rurſus fodio. Pliny. Mus marinus in terras, ſcrobæ effoſſa parit oua, & rurſus obruit terra trigeſimo die refoſſa aperit, fœtumq; in aquam ducit. Suffodio ſubtercauo Col. lib. ij. Neq; ſuem velimus impaſci, quoniam roſtro ſuffodiat: & ceſpites excitet. Transfodio trans: ſiue vltra ab vno latere, ad aliud fodio. Oui. Gemino trāſfodis vulnere pectus. Et hæc omnia habent fo. ſyllabam cor.

Fodico, as, pe. cor. idem: qđ fodio. Ci. lib. iij. Tuſ. Non eſt. n. in ptāte fodicātibus eis rebus, quas malas opinamur diſſi mulatio, vel obliuio. Hor. eruamus, qui fodiſſet latus.

Fodina, pe. pro. locus: vbi quid foditur, aut aurifodina: vbi foditur aurum. Pli. Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus: ſed maxime canibus.

Fœcundus, a, um, quod eſt fertile vel qđ fructum facit a faciendo: ſeu ferendo: vel a fœtu quaſi plurimum effundens fœtum: ſeu ꝙ ferax ſit, & ſæpe fructum faciat. Oui. lib. iiij. Faſt. Fœde ferens bos eſt: fœcundaq; dicta ferendo. Hinc etiam fœtus nomē habere putant. Interdum ſumitur pro abundanti: & pleno. Hora. Fœcundi calices: quem non fecere diſertum. Huius contrarium eſt infœcundus nō ferax. Vir. li. ij. Geor. Sponte ſua, quę ſe tollunt in luminis auras. Infœcunda quidem. Inde infœcunditas pro ſterilitate: ſicut fœcunditas pro abundantia. Colu. Sæpenumero ciuitatis noſtræ principes audio culpantes modo agrorum infœcū ditatem, modo cœli per multa iam tempora noxiam frugibus intemperiem.

Fœcundo, as, abundantē, ſeu fructiferū facio. Virg. lib. iiij. Geor. Et viridem Ægyptum nigra fœcundat arena.

Fœtus, us, a ferendo: vt inquit Oui. ſeu a fouendo, quoniā dum in vtero eſt, & poſtq̄; eductus fœtus eſt a matre fouetur, id eſt calefit. Eſt autem fœtus generale nomen ad omnia animalia: etiam ſi ſint oua. Etiam ad arbores. Virg. li. j. Ge. Hic ſegetes, illic veniunt fœlicius vuæ. Arborei fœtus alibi: id eſt fructus, vt poma.

Fœtus, a, um, plenus, vt Loca fœta furētibus auſtris. Et fœta mulier dr̄ grauida. Idem. Non inſueta graues tentabūt paſcua fœtas. Itē quæ partu exonerata, hoc eſt, quæ peperit: vt Fecerat & viridi fœtam mauortis in antro. Enixam autem fuiſſe lac: qđ pueris præbeat oſtendit. Col. lib. viij. Huic pecudi nocet æſtus, & præcipuæ fœtæ, quæ gelicidio hyemis cōceptum fecit. Huius compoſita ſunt. Confœtus. Feſtus. Confœtus ſus dicebaī, qui cum omni fœtu adhibebatur ad ſacrificium. Defœtus: & effœtus, de quibus alibi.

Fœtuoſus, a, um, qđ eſt plenū fœtu. Hie. cōtra Ioui. Inſipientem iam deformē, atq; fœtuoſam ſynagogæ typum ſtultiſſe retinet hoc nomen u, q̄m fœtus eſt quartæ declina. ſic ſumptuoſus, fructuoſus, luctuoſus, æſtuoſus, quæſtuoſus. Quæ veniunt ab alijs declinationibus non tenent u. vt fabuloſus, doloſus, vitioſus, portentoſus, & huiuſmodi.

Fœtura, genitura, & pariendi tempus. Var. lib. ij. de re ruſti. Appello fœturam, a cōceptu ad partū, hi. n. primi pręgnationis, & extremi fines. Vñ & pro animaliū prouentu ponitur. Vir. Si fœtura gregē ſuppleuerit: aureus eſto. Pli. Optima fœtura eſt poſt vernū æquinoctiū. Transfertur etiā ad inanimata, vt fœtura pratoꝝ. Idem ad opus ſuū tranſtulit cum in principio ait. Opus natum apud me proxima fœtura licentiore epiſtola narrare conſtitui.

Fœtifico, as, fœtum facio pario. Pli. lib. x. Accipitres fortius maſſiliæ fœtificant, vnde & Fœtificus, a, um.

Fœto, as, fœtum emitto. Col. lib. ix. Circa paludes, in q̄bus plærunq; fœtant. Aug. lib. v. de ciui. dei. Cur alios eligunt dies accommodatos ponēdis vitibus, alios pecoribus vel domandis, vel admittendis maribus, quibus æquarū, vel boum fœtentur armenta.

Fœdus, eris, a ferio, vt quibuſdā placet, cū œ, vt o. longa ſit q̄m ferio e, breuē habeat. Mos. n. fuit antiquis: vt in fœdere: faciendo porca feriref. Vir. li. viij. ſtabant: & cęſa firmabant fœdere porca: quidā hoc nomē a fecialibus. i. ſacerdotibus deriuāt: per quos fiunt fœdera. Alij a fide. quia in fœdere interponebaf fides. Alij a fœde cedendo. Nam vtriuſq; partis fœdere cōponentes feciales adducebanf ibi firmato fœdere porcas cędebant ſilice ſaxo vnus dicens: ſicut porca fœde cadat: qui fœdera ruperit. Et proprie fœdus dicitur pax, quæ fit inter dimicantes. Accipif etiam quandoq; pro lege vt apud Vir. Regemq; dedit: qui fœdere certo.

Fœdero, as, fœdus facio. Vñ federati dr̄ populi qui fœdere icto cū populo Ro. ſocietatē inierūt. Nanq; inter ciuitates prouinciarū aliæ fœderatoꝝ, aliæ ſtipendiariæ dicebantur.

Fœdifragus, pe. cor. qui federa frāgit. Hiero. in Eſai. Herodes & Pilatus inter ſe diſcordantes in dn̄i paſſione federantur.

Fœdus, a, um qđ eſt deforme. Terē. in Eu. Nunc tibi videt fœdus, quia illam non habet. Ponitur quandoq; pro Execrando. Vir. li. vij. Auerſuſq; refugit fœda miniſteria. Quādoq; pro crudeli. Teren. in Eu. O facinus fœdū. Do. Fœdū crudele. Ea enim, quæ crudel a ſunt & nefaria ipſa crudelitate fœda: & maculoſa dici poſſunt.

Fœdare: polluere: inquinare, quaſi foras ędere. Adeſt manifeſtare. Nam fœda vel corporis, vel animi foras ędunf. Vnde fedare foras dare diſcutere diruere. Virg. Impulerat ferro argolicas fœdare latebras. Lac. lib. v. per tranſla. Sed fortaſſe non ipſius virium ſed poetæ fuit, qui inſignem pietate virum, inſigni ſcelere fedauerit. Et Fedare, lacerare, cruentare. Sunt qui hoc verbum a fœtu deriuari putent. Quoniam fœtando mares polluuntur. Item fœdare abſumere. Liui. lib. iij. ab. vr. Vis ſabinorum ingens prope ad mœnia vrbis. in feſta populatione venit fœdati agri: terror iniectus vrbi eſt. Et aliquanto poſt. Deinde duo ſimul mala ingentia exorta fames peſtilentiaq; fœda homini, fœda pecori: vaſtati agri ſunt: vrbs aſſiduis exhauſta funeribus & mox multiplici clade fœdatus annus.

Fœlix a fœnus quidam deducunt, conuerſione n, in l, quaſi beatus, hoc eſt diues, & fœnore plenus. F. is eſt. qui proſperitatem habet. Vir. Viuite fœlices, quibus eſt fortuna peracta iam ſua. Aliquando dicitur, qui alios facit eſſe fęlices. Idem. Sis fœlix, noſtrumq; leues quęcunq; laborem, id eſt proſpera, & benigna. Aliquando commodum vtile. Mar. Illa manus quōdam ſtudiorum fida meorum. Et fœlix domino, notaq; Cæſaribus. Aliquando pingue: fœcundum. Vnde fœlices arbores, quę ferunf, & fructum ferunt. Hoc nomen cum genitiuo eleganter dicitur: vt fœlix animi: fœlix cui. Sil. Fœlix heu nemorum: & vitę laudandus opacæ. Huic contrarium eſt infœlix, quod quandoq; ponitur pro aduerſo. Vir. lib. vij. Quæ potui infœlix id eſt aduerſa Troianis. Quandoq; pro non fœcundo. Idem infœlix lolium ac ſteriles dominantur auenæ.

Fęlicitas, proſperitas cuius contrarium eſt infęlicitas. Interdum fęlicitas ponitur pro dea, quā Romani venerabanf. Aug. lib. iiij. de ci dei Quod fęlicitas dea eſt, ędem accepit, aram meruit, ſacra ei congrua perſoluta ſunt.

Fęlicito, as, fęlicem facio. Cuius contrarium eſt infœlicito, as qđ eſt deſtruo, quod tam de diuitiis: q̄; de homine dr̄. Plau. in penu. Dij illum infęlicitent omnes.

Fœmina, æ, mulier a fœto as. Hinc fęmineus, a, um. Et Fęmininus, a, um. Diminutiua ſunt Femella, fœminella: & fęminula. A fęmina etiam fit. Effœmino, as.

Fęnus,oris,uſura dicit a fętu.nihil enim aliud eſt fęnus q̃ fętus:hoc eſt partus pecuniæ. Quidam a fundo qđ cum o, non cum u,apud antiquos ſcribebatur:ꝙ prouentus ſit ex naturali terrę fructu,poſtea vero ad uſuram tranſlatū,quaſi pecunia per ſe fructum producat:ſicut terra. Hinc uſura vorax,auidumq; in tempore.Plau.in Aſi. Nam ſi mutuo nō potero:certum eſt accipiam,ſumam fęnore.

Fęnuſculū dimi.Plau. Ad Daniſtam adderes fęnuſculum.

Fęnebre pe.ad placitū:ꝙ a fęnus pertinet:vt lex fęnebris de credita pecunia. Si quidem crediti nūmi alios pariunt.

Fęnero,as,pe.cor.cum accuſatiuo, & fęneror cum datiuo, idem ſignificant:quæ tam pro dante,q̃; accipiente ſumuntur.Quod eſt contra Lau.Val.Hiero.in Eccle.Qui facit miſericordiam fęneratur proximo ſuo.Et poſtea.Fęnerare proximo tuo in tempore neceſſitatis illius.Cice.Vt enim beneſici,liberaleſq; ſimus:non,vt exigamus gratiam neq; enim beneficium fęneramur:ſed natura Propenſi ad liberalitatē ſumus,ideſt fęnori damus.Mar. Hæc ſapit,hæc omnis fęnerat vna deos.Auguſt.in Pſal.interpretatione. Audi ſcripturam quomodo fęneres dominum fęnerat, dominus qui miſeretur pauperis.

Fęneror cum ablatiuo,ſignificat ad uſurā accipio,vt eſt apud lib.digeſto.xxxj. Si autem aliquis eorum voluerit vendere partem ſuam:vel fęnerari,ſuper eam poteſtatē habeat vendere cohæredi ſuo, & fęnerari ab eo.Res fęnerata,quæ ad fęnus tradita eſt.

Fęnerator,qui dat,ad fęnus græce daniſta vocatur.

Fęneratus:us. Idem qđ fęneratio.i.mutuatio ad uſuram.

Fęneratitius,a,um,qđ datū eſt fęnori,vel qđ ad fęnus pertinet. Fęneratitia pecunia,quæ ex uſuris collecta eſt.

Fęnum dictum eſt:qđ ſine cura fęnus præbeat,vel ꝙ herbę eędem manentes,quotannis nouas pariāt.

Fęnile,pe.pro.locus:in quo ſeruatur fęnum.

Fęneus,a,um,qđ ex fęno factum eſt. Aug.li.iiij.cō. Popularis gloriæ ſectantes inanitatē,vſq; ad theatricos plauſus, & contentioſa certamina, & agonem coronarum fęnearum.

Fęnarius,a,um, quod ad fęnum pertinet,vt falces fęnariæ quibus fęnum ſecamus:quæ aptę ſunt.

Fęniſex cis,pe.cor.qui fęnum ſecat. Pli.li.xviij.Igitur cornu, propter oleum ad crus ligato fęniſex incedebat.

Fęniſeca,æ,qui fęnarijs falcibus fęnum in pratis ſecat. Col. lib.ij.Ita necubi ferramentū fęniſecis poſſit offendere.Var. lib.j.de re ruſti.Herba in pratis ad ſpecies fęniſecæ nata,nō modo non euellenda in nutricatu,ſed etiam non calcāda. Idem non multo poſt. Sicilienda prata,ideſt falcibus conſectanda,quæ fęniſecæ prætrierunt.

Fęniſecium,ipſa fęniſectio, & veluti meſſis fęni. Idem in eodem. Nec primo anno rigari,nec paſci ante ſecunda fęniſecia:ne herbæ vellantur,obtritaq; hebetentur.

Fęniculum a fęnore, vt quidam exiſtimant:quaſi paruum fęnus,quod ſemen terræ mandatus magno fęnore reddat fructum.Græci Marathron vocant,oculorū claritati mire confert,angues per hyemem membrana corpori obducta fęniculi cibo impedimentum illud exuunt:quod ſenectus: & Vernatio appellatur.

Fęteo,es,male oleo. Fętidus male olens. Fętor malus odor. Plau.in Aſi.Dic amabo,an fętet anima vxoris tuæ.

F ante O

Folium,græci φύλλον,dicunt. Sed ideo per ſimplex l,ſcribitur,quia antiqui,non geminabant conſonantes. Eſt aūt folium,ꝙ in libris ponitur a palmarum folijs in quibus olim ſcribi ſolebant: & græca voce philura appellatur. Cuius extremitas margo dicitur, & pagina vtraq; pars folij. Nam folium duas paginas habet. Veteres etiā quarūdam arborum libris,hoc eſt corticibus ſcribere ſolebant.Ex quo libri: & per dimi.libelli, & codices a codice, qui & caudex vocatur:ex quo cortex extrahitur. Hinc componuntur Trifolium quinq; folium:græce pentaphyllum. Latifolium, qđ habet lata folia. Millefolium,græce Miriophilon herba: & huiuſmodi multa.

Foliatus,a,um,quod habet folia. Vnde foliatum vnguentū & pretioſum,dictum vnguentum nardinum a nardi folio, quo confectum eſt. Hoc Pli.ſcribit conſtare omphatio,balanino:iunco,nardo amomo, Myrrha,balſamo. Plau.in Cur.græca dictione ſignare voluit,cum dixit. Tu petalion. Petalon enim græci vocant folium.

Follaceus,a,um,quod ex folijs factum eſt. Pli.li.xix. Paucis foliacea: & lata:vt a triplici ſunt ſemina.

Follis maſculini gene. Inſtrumentum:quo attrahitur ventus, atq; emittitur ad ignem excitandum. Virg.li.viij. Alij ventoſis follibus auras accipiunt:redduntq;. His vtuntur Ferrariæ,argentarięq; officinę. Vtuntur & coqui ſed paruulis:ne opus ſit ignem inſufflare buccis. Quod qui faciunt ſufflatores vocant.Primus Anacarſis philoſophus folles:ignis exuſcitatores inuenit:vt refert Stra.libro.vij. Et follis:ſiue folliculus dicit vter,ideſt pellis flatu plena. Liui.li.ix. Eques folliculis in caſtra frumentum vehere. Ibi accipere videtur pro ſacculis: & crumenis.Rurſus follis pilę genus ex pelle. atq; inflatione factum & pugno redditur a flatu nomē habens:ſiue ꝙ veteres follem pellem dicebant, & per diminutionem folliculum. Mar. Ite procul iuuenes mitis mihi conuenit ętas. Folle decet pueros ludere,folle ſenes. Sueto. in Aug.in diminutiua forma dixit:ſeparauitq; pilas a folliculo cum pila ſit illa puſilla,folliculus ſit illa ventu tumeſcens.Poſt bella ciuilia ad pilam primo:folliculōq; tranſit. Quoniam vero follis pugno percutitur pugillatorius follis quandoq; vocatur.Plau.Extemplo hercle ego te follem pugillatorium faciam, & pendentem curſabo pugnis pertuſiſſime. Quādoq; accipitur pro marſupio receptaculoq; nummorum Iuue. Et tenſo folle reuerti. Hinc follitus pro bene nummato & follibus nummarijs pleno,a Plauto in Epi.dictus eſt. Nam ſicut folles pilæ vento tumeſcunt: ita crumenæ pecunia turgent,a qua ſimilitudine inditum nomen.Ex diſciplina militari decem folles.Hoc eſt decē ſacci: vt Vegetij verbis vtar per cohortes ſingulas exponebantur: In quibus militum pecunia condebatur. Augu.lib.viij.de ciui.dei.ſcribit hipponenſem quendam ſenem coquo vendidiſſe piſcem prægrandem follibus trecentis:in cuius ventriculo annulus aureus eſt inuentus.

Folliculus,cum ſit diminutiuū a follis,ponitur tamē quādoq; pro vulua. Nam (vt Pli.inquit) antea vulua vocabatur. Quandoq; pro theca frumenti,vellini, vel cuiuſlibet alterius rei:quæ granum continet inuolutum. Vnde apud Exodum legimus linum:cum iam folliculos germinaret. Quandoq; pro corpore. Lucil.li.xxvj. Et quo folliculo nūc ſum indutus:non queo.

Follico,as,pe.cor.ſignificat inſtar follium reciproco,ſpiritu nares agito. Apul.lib.ix. Follicam nares languidas.Hie. Caligas monachorū follicantes dixit pro calceis laxis: & enormitate flaccentibus quales Hippocritæ geſtant:vt contemptores humani cultus eſſe videantur.

Folliculare.pars remi,quę folliculo tecta eſt,a quo vitta folliculāris dicta eſt.

Fomes,itis,a fouendo hoc eſt nutriendo ignem dicitur. Eſt enim aſſula ex arbore excuſſa:dum ceditur. Ponitur & pro omni materia ſicca in qua facile ignis inflammatur. Virg. Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates: Suſcepitq; ignem folijs,atq; arida circum Nutrimenta dedit:rapuitq; in fomite flāmam.Per tranſlationes fomes dicitur quicqd excitat nos: & accendit ad aliquid agendum.Gel. Fomites eſſe quendam:dicens & incitabulum ingenij:virtutiſq;:ſi mens: & corpus hominis vino flagraret.

Fomentum ſimiliter a fouendo:ideſt calefaciendo, vel nutriendo. Vnde fomenta dicuntur applicationes rerum calidarum:ſeu humidarum ad partes corporis læſas: & medēdi gratia:quæ & fotus appellantur. Pli. Decoctura eorum cœliacos iuuat potione, & fotu.

Fons a fondendo ꝙ inde fundat aquam,tam maſculini:q̃; fęmi.gene.eſt. Inter fontem: & puteum hoc intereſſe. Aug. putat

putat: ꝙ omnis puteus fons: nõ ecõuerſo. Vbi.n. de terra aqua manat: & ſe vſui præbet haurientibus fons dicitur. Si autem in alto, & in profundo ſit: ita puteus vocatur, vt fontis nomen non amittat, græce fons. πηγὴ καὶ κρήνη λέγεται, vnde pagus ſimul poſitæ villæ.i. ruſticanæ domus plures nomen accepit: ꝙ circa fontes hę ponerentur.

Fons ſolis eſt in libya de quo Pli.lib.ij. Iouis hãmõis fons interdiu frigidus noctibus feruet.

Fonticulus diminutiuum: paruus fons: a quo Fonticellus. Pliny. Vbicunq; moueris humum fonticuli ſcatent.

Fontanus, a, um, quod ex fonte ẽ: Pli. Fontanæ a quæ cyathos duos. Aug.li.ij. de ci.dei. Sub hoc tot deorum pręſidio: quos numerare qs põt. Numera indigenas, & alienigẽas cęleſtes: terreſtres, ĩfernos, marios fun̄ios, fluuiales

Fontinalia, fontium ſacra. Fontinalis porta vrbis Romæ dicta ẽ ob propinquitatẽ ſcaturientium fontium. Eadem Capena vocabaẽ. Iuuen. Subſtitit ad veteres arctus, madidãq; Capenã. Li. Aediles alterã porticũ ad portã fontinalem, ad martis aram, qua in cãpos iter eſſet, perduxere.

Forago pe.pro. a ferẽdo filũ, qđ a textricibus ferẽ: vt diurnũ opus diſtinguant: licet & a forãdo ẽt dici poſſe videatur.

Foro, as, penetro, quaſi foras do. Col. lib. vj. Amygdala, ſi parũ ferax erit, forata arbore lapidẽ adijcito: & ita librũ arboris inoleſcere ſinito. Hinc ſiũt cõpoſita Inforo. Perforo. pe.c. ꝙ ẽ multũ foro. Idẽ li.v. Sed aliud ẽ ferramentũ quo priores vitẽ perforabant. Liui. Vna tamen perforata naui.

Foramen quaſi diminutiuũ a foribus. Siſen. lib.iiij. hyſto. Neq; porta: neq; foramen erat quo poſſet eruptio fieri.

Foratus, us, idẽ ꝙ foramen. Lact.i.li. de opi. Oculorum orbes concauis foraminibus concluſit, a quo foratu: frontes nominatam. Varro. exiſtimauit.

Forum neutri.ge. a ferẽdo diciẽ, ꝙ cõtrouerſiæ: & res: & res venales illuc feranẽ. Et quattuor modis dẽ. Primo negociationis locus: quo venalia feruntur: vt forum Iulium, forum Flaminium, forũ Sẽproniũ, ab eorũ noĩbus, q ea fora cuſtodienda curarunt. Quod ẽt in vijs: & locis priuatis & in agris fieri ſolet: & vbi res multæ variæ venduntẽ. Vñ forũ boariũ, in quo boues venduntur, forum holitorium, in quo herbę: quod erat antiquum macellum, qua propter nunc quoq; holerum locum Lacedemonij macellum vocant. Forum piſcarium, in quo piſces. Cupedinis forum, in quo vendantur cupedia: ſic enim antiqui laudores cibos nominabant. Altero, in quo iudicia fieri cum populo agi, & conciones haberi ſolent, quod ibi iudicia feruntur. Vnde cauſę forenſis. Tertio cum is, qui prouinciæ pręeſt, forum agere dicitur, cum ciuitates vocat, & de controuerſijs cognoſcit: ac ſñiam fert. Quarto cum id forum veteres appellabant qđ nunc veſtibulum ſepulchri dici ſolet.

Forum vinarium, uas de quo Var.lib.j. de re ruſti. Itaq; lectus deferatur in forum vinarium: vnde in dolium inane veniat electa in ſecretam corbulam: inde in ollulas addatur: & in dolia plena vinaceorum. Col.lib.xij. ait. Torcularia: & fori diligenter emundata, lotaq;.

Forulum dimi. quod & foriculum, apud Var. dicitur.

Forum Iulium regio Italiæ, quæ quondam Iapidia dicebatur. Vir.li.iij.Ge. Caſtella in tumulis, & iapidis arua Timaui, in ea ſunt Aquileia, Vtinum, Ciuidale, & Tergeſtum.

Forum liuius, ciuitas in Aemilia nobilis Galli poetę ortu.

Forum Cornelij, ſimiliter vrbs Aemiliæ, quæ nunc Imola vocatur.

Forenſia. veſtes: quibus in foro vtebantur, ſicut vt Cœnatoria, quibus domi vtebantur in cœna. Sue. de Aug. forẽſia autem, & calceos nunquam, non intra cubiculum habuit. Alio nomine dicuntur togæ forenſes. Apul. Forenſi toga indutus accumbebat.

Foraria, a foro dicitur mulier villatica, quę fructus villæ venales: hoc eſt pullaſtros, pipiones, poma, nuces, & huiuſmodi in forum defert.

Foras & Foris, aduerbia primũ ad locũ, ſm in loco. & de loco ſignificaẽ, vt egredior foras, tu moraris foris. Ponitur qñq; Foris loco ꝑpoſitionis. Hie. Foras ſepelierunt corpora martyrum. A foris fiunt cõpoſita. A foris & Deforis pe. cor. vt eſt apud Geñ. Et incluſit eum dominus deforis.

Forenſis duobus modis intelligi poteſt. Vno cum a foro deſcendit, in quo iura redduntur, vt cauſæ forenſes, & forẽſes, qui in foro verſantur, quos græci pragmaticos dicunt. Et forenſes quibus vtimur in foro: vt forenſis eloquentia. Altero cum a foris aduerbio fit ꝑ externo. Ambro.lib.j. offi. Non ſm forenſem abundantiam æſtimandam beatitudinem ſingulorum, ſed ſm interiorem conſcientiam. Idem li. Hexa. Quæ ſignis forenſibus internam exprimat voluntatem. Sic veſtimenta forenſia dicuntur a Colu. quę foris, non in domo geruntur. Apud Liui. Forenſis factio & turba capitur humilis, & ſordida. Et Forenſia, neutro ge. veſtis, q̃; ad forum proficiſcentes ſumebãt. Sueto. de Aug. Forenſia & calceos nũq; non intra cubiculum habuit.

Fori numero plu. ſunt tabulata nauium: vel locus in naui apertior, qui iter nauem perambulãtibus prębet: ab eo qđ per illos feratur inceſſus. Ci. in Cato. Cum alij malos ſcãdant alij per foros curſitent: alij ſentinam exhauriant. Itẽ. Fori dicuntur Circenſia ſpectacula, ideſt loca erecta, vt ex his ſpectetur. Liui. lib.j. Tum primum circo qui maximus dicitur, deſignatus ẽ locus, diuiſa loca a patribus equitibus vbi q; ſibi ſpectacula quiſq; faceret, fori appellati. Ex his minores forulos dicimus, qui armariola quandoq; ſignificant: ſiue capſulas, in quibus reponũtur libri Sue. in Aug. Hos quoq; delectu habito condidit duobus Forulis auratis, ſub latini Apollinis baſi. Iuue. Hinc libros dabit: & forulos, mediamq; Mineruam. Apud Virgi. pro oppidanis accipimus forulos: cum lib. vij. ait. Caſperiamq; colunt forulos: & flumen Hymellæ. Fori etiam in agris ſunt, veluti parui ſulci: & oblongi. Colu. Auguſtoſq; foros aduerſo limite ducens.

Foruli diminutiuum. Vide in dictione Fori.

Fores proprie, inquit Serui. quæ foris aperiũtur. Vnde Plutar. memorat primum Valerio Publicolæ fratri cum de Sabinis triumphaſſet, domum publice poſitã, cuius fores extra aperirentur: cum antea cæterarum ædium intro reſerando impellerentur: vt ex hac conceſſione honoris appareret: quotidie eam domum aliquid publice admiſſurã. Valuæ quæ intus reuoluunẽ, & ſe velant: hæ per diminutionem forulæ appellãtur. Ianua primus domi ingreſſus. Cætera intra ianuam oſtia, ſiue valuæ, ſiue fores generaliter vocantur: q̃uis vſus iſta corruperit. Hoc nomen etiam ſingulariter declinatur. Oui. lib.j. de amo. Difficilem moto cardine pande forem. Cice. pro Cor. Aperuit forem ſcalarum: Teren. Quid nam fores crepuit? Vbi Do. fores ſingularis numeri nominatiui caſus. Plau. in Am. Orationem comprimam increpuit foris. Hora. Excluſus fore cum longaremus foret intus.

Forculus deus putabatur: qui foribus præerat, ſicut Cardinea Dea, quæ Cardinibus præerat: & Limentinus deus, qui præerat limini.

Forculæ dimi. a fores. Var. lib.j. de re ruſti. Et ideo oporothecas, qui faciunt ad Aquilones: vt feneſtras habeãt atq; vt perflentur, curant, neq; tamen ſine foriculis, ne cum humorem amiſerint: pertinaci vento vietæ fiant.

Forinſecus, pe. cor. ſignificat: qđ a foris eſt, ſicut intrinſecus qđ eſt intus. Aug. li. xxj. de ci. dei. De pomis terrę Sodomorum forinſecus, quaſi maturis: intrinſecus fumeis.

Foria, ſtercora liquidiora: ſic dicta, ꝙ facile feranẽ foras.

Forio, is, ventrẽ deonero, foras eiicio. Cuius cõpoſitũ ẽ. Cõforio. Pomp. in Mago. Conforiſti me Diomedes.

Foriolus, qui ventrem ſolutum habet: & foria facile emittit. Laberius. Foriolus eſſe videris in coleos cacas.

Forica, pe. cor. locus, in quem alui ſtercora deijcimus. Iuue. Inde, reuerſi conducunt foricas. Et proprie de publicis dicitur, latrina de priuatis a latendo.

Forem es. & pro eo, quod eſt eſſem, es, & cetera, declinatione deficit, inquit Dio. Salu. in Iugur. Nam ego quidem

velle: & hæc, quæ ſcribo, & ea quę antea in ſenatu queſtus ſum, vana forent. Aliquando dicitur de preterito pro fuiſſem. Virgi. lib. viij. Quodq; in ſtirpe fores geminis cōuinctus atridis. Fore vero habet ſignificationem participij futuri, vna cum infinito eſſe. Idem eſt enim, fore quod futurum eſſe. Ideo iungitur cum nomine, non cum participio, vt ſpero te amicum fore, non amaturum fore. Cice. Treba. Scribit ad me Cęſar, ſe tibi nondum familiarē eſſe ſatis propter occupationes ſuas, ſed cito fore. Quandoq; etiam cum participio pręſentis, qđ eſt Lau. Val. Cęſar. Nōnulli etiam Cęſari nunciabant, cum caſtra moueri, aut ſigna fieri iuſſiſſet, non fore dicto audientes milites. Compoſita vero ſine nomine, & ſine participio, Vir. eſſe quoq; in fatis reminiſcitur affore tempus. Eſt autem Affore affuturum eſſe, afforem a eſſem. Virgi. Atq; vtinam rex ipſe noto compulſus eodem afforet Aeneas. Cic. Ser. Sulpitio. Maior mihi ratio affore nulla poteſt, q̄; coniunctio conſuetudinis, ſermonumq; noſtrorum. Abfore, de quo ſupra. Confore, conuenire, & concordes eſſe. Teren. in And. Reſtat Chremes qui mihi exorandus eſt, & ſpero confore. i. conuenturos eſſe. Defore deeſſe. Ci. contra Rul. Verū arbitrabantur non defore, qui illam reſtituerent. Profore profuturum eſſe. Hora. Quę nocuere ſequar, fugiam, quæ pro fore credam. Perfore valde futurum eē, [Cice. Appio. pul. Tunc mihi ille dixit, ꝙ claſſe tu velles decedere, perfore accommodatum tibi, ſi ad illam maritimam partem prouinciæ nauibus acceſſiſſem.]

Fornalia, furni ſunt. Aug. Quomodo molæ ſeruiunt tritico: quomodo panibus coquendis fornalia: vt illi coquantur: illi conſumantur.

Forcipes, pe. cor. a foruo, & capio, quaſi fornicapes dictæ ſunt, quibus forua. i. calida capiuntur. Nam foruum eſt calidum. Vnde & formoſos dicimus quibus calor pulchritudinis creat. Vir. lib. viij. Verſantq; tenaci forcipe maſſas. Et eſt ſm Priſcia. tam maſculini q̄; fœmi. generis.

Forfices quibus telam, ſeu fila incidimus a ferro, & fio dicti. Huius diminutiuum eſt Forficuli. Pli. lib. xxxv. Praeterea mirū iuētū ē, ꝙ inciſum forficulis vt diximus, ſcribāt.

Forpices, pen. cor. quibus incidimus pilos a ferro, & pilo.

Forcus nomē viri proprium, qui tres filias habuit Gorgonas. Stennio. ſ. Euryalem, & Meduſam, quæ nimis locupletes fuerunt, & Gorgones dicuntur. i. terrę cultrices.

Forficuli, diminutiuum. Vide in Forfices.

Forda, bos pręgnans a ferendo. Oui. Forda ferens bos eſt, fecundaq; dicta ferendo. Priſcia. horda dicebant. Vnde & ſacra Fordicalia, quibus pręgnātes boues (vt inquit. Var.) immolabantur.

Forma, facies cuiuſq; rei, quæ immobilis eſt, & naturalis. Vultus & mouetur & fingitur. Teren. in And. Forma, & vultu Soſia adeo modeſto. Quandoq; tamen ſpecialiter pro pulchritudine ſumitur. Hora. li. j. car. Forma captiuæ dñm tegmeſſæ. Inde formoſus transfertur ad architectos pro deſignatione. Cic. lib. j. offi. Formam quidem ipſam Marce filij, & tanquam faciem honeſtatis vides. Hinc cōpoſita fiunt, Conformis, Deformis, Informis, Vniformis, Multiformis, Semiformis, & hmōi adiectiua. Co. li. ix. Quæ cuncta remedia creduntur eſſe aduerſus tonitrua, quibus vitiantur oua, pulliq; ſemiformes interimuntur, anteq̄; toti partibus ſuis conſumentur.

Formula, parua forma, diminutiuū eſt & capitur nonnūquam lege & tu ?icatione. Cice. li. iij. offi. Nondum Aquilius protulerat de dolo malo formulas. Et formulæ dicūtur, quæ nos inſtrumenta vocamus, ſeu libellos. Quintil. lib. vj. Qui humiliori libere aduerſus ſe loquenti colaphū inquit tibi ducam & formulam ſcribo. i. libellum mitto.

Formella diminutiuum a formula. Hiero. libro regū Accipe fratribus tuis decem formellas caſei.

Formagines. Theo. li. iij. animalium. Ex amphora lactis caprini formagines obolæ vndeuiginti conficiantur.

Formoſus, pulcher a foruo calido, ꝙ ſanguine calidiore forma acquiritur, Contra, langueſcēte corpore forma perit. Hinc fit dimi. Formoſulus, quo vſus eſt. Hier. ꝯtra Ioui.

Fromo, as, formam impono. Lactan. li. ij. Nā ſolis lunęq; ſimulachra humanū in modum formāt. Huius cōpoſita ſunt. Conformo ſimul formo, configuro. Gel. li. ij Hippocrates in eo libro, de quo ſupra ſcripſi, cum & numero dierum, quibus conceptum in vtero coagulum conformatur. Cice. lib. iij. ad Herē. in primo loco rei totius imaginē conformabimus. i. in formā cōponemus. Aliqñ cōformarē q̄ſi aſſimilari. Idē. Lētulo. Veꝝ tñ me ipſe cōformo ad eius volūtatem. Et apud Apoſtolum. Nolite cōformari huic ſeculo. Hinc ꝯformatio, q̄. ꝑ cōfiguratiōe pōit. Cice. lib. i. Tuſcu. Quaſi vero intelligant, qualis ſit in ipſo corpore, quæ cōformatio, quæ magnitudo, q locus. Aliquādo pro exornatiōe rethorica, quæ fit cum perſona fingitur, aut cum res muta, ſiue informis fit eloquēs, & formata. Gręco vocabulo dr̄ ꝓſopopeia. Deformo vide loco deſtruo, & quaſi de forma deijcio. Cice. Qui ſunt, qui Italiam deformauerūt? Carthaginēſes. Quandoq; maculo, & turpē facio. Hiero. Licet longa macerent ieiunia, abiecta, & nigra veſtis deforment, longa officioꝝ, & operis texatur ſeries, &c. Lactan. lib. de opifi. Quam mirabili, q̄ diuina rōne molitus eſt, vt tamen hiatus ipſe naſi, oris ſpeciē non deformaret. Interdū deformare eſt perfecte formare, figurare, deſignare. Hiero. lib. Nume. Turgētibus gēmis eruperant flores, qui folijs dilatatis in amigdalas deformati ſunt. Victru. Architectus graphidis peritus, vt deformare poſſit lineis imitationem, quam velit ędificioū. Var. lib. iij. de re ruſti. Inter quas locus deformatus ad tabulę litterarię ſpeciem. Informo formando, & inſtruo. Amb. lib. offi. Et ſicut Tullius ad erudiendum filium, ita ego quoq; ad vos informandos filios meos. Lact. Chriſtus inſtructus venit in terrā, vt eam doceret. hominēq; informaret. Reformo in priorē formā pono, Lactā. lib. j. pedes quoq; claudorum ad officium gradiendi reformauit. Trāſformo, i alterā formā formo. Idem li. vij. Et transformabit deus homines in ſimilitudinem angelorum.

Formiæ latine vrbs maritima iuxta caietam, quam Lacones condidere. Stra. lib. v. ſcribit oppidum Formias eſſe maritimum vltra Taracinam, quod prius Hormias ab ὁρμῆς idest ſtationis bonitate appellabant.

Formica a ferendis micis dicitur. Mica vero proprie eſt puluiſculus ille qui in arena, quaſi argentum fulget, a quo & panis, & omnium rerum minimæ partes, micæ dicuntur quaſi minutim cadentes. Vel dicitur ſimpliciter a ferēdo, quod nullum animal frequentius, pōdera conueheat, neq; ſi menſuram corporis reſpicias maiora.

Formicula diminutiuum parua formica.

Formicinus, a, um, penultima produ. quod ē formicæ. Plau. Homo formicinus.

Formicatio, vitium corporis, cum parua tubercula, rotunda, pinguia corpus infeſtant. Pli. Cinis muliebrium crinium, cum fuerint cōbuſti addito melle ſanguinem ſiſtit illico, & formicationem corpoꝝ. Dicta formicatio, quod veluti exeſa carne formicæ videantur, Et deformicatus dicitur a formicis ſubmerſum, quibus con fouert ſolitū erat.

Formido nomen pauor a ferendo. vt quidam ſentiunt, ꝙ vehementius in mouendo, vt ab ſe abeat foras fertur. Cice. Formidinem metum permanentem diffiniunt.

Formido, as, magnum timorē habeo. Plau. in Ca. Nimiſq; herde illus male formidabam. Huius compoſita ſunt Deformido, & Reformido, quę ſignificant valde timeo. Colu. li. j. Si vexationem viæ non reformidet

Formidoloſus, & actiue, & paſſiue ſumitur pro eo qui timet. Terent. Egō formidoloſus. i. egone, qui timeam? Et pro eo, qui alijs timorem infert Salu. Regibus, boni q̄; mali ſuſpectiores ſunt, ſemperq; his aliena virtus formidoloſa eſt. i. quę formidatur.

Formidabile, quod eſt formidandum.

Fornax, a foruo calido, vel a furuo atro. Caminus vbi, vel

coquuntur

coquuntur lapides. Cuius diminutiuum eſt Fornacula.

Fornacalia, feriæ farris terendi gratia inſtitutæ quirinalium tempore, ꝙ ad fornacem quæ in piſtrinis erat ſacrificium fieri ſolebat. Oui. lib. ij. Faſt. Facta dea fornax læti fornace coloni. Et paulopoſt. Curio legitimis tunc fornacalia verbis Maximus indicit, nec ſtata ſacra facit.

Fornix, icis, pe. cor. generis maſcu. arcus in ędificijs, & quodcunq; opus concameratū a fornio a:ro. Loca autē in arcum ædificata ſub obſcura ſunt. Cice. Videt ad ipſum fornicem famanum. Q m̄ vero meretrices in huiuſmodi locis. i. ſub fornicibus proſtare ꝯſueuerunt, ponit fornix pro lupanari, ſeu meretricia cella. Seneca lib. j. cō rouer. Redoles adhuc fuliginē fornicis. Et in Priap. Nigri fornicis oblitus fauilla. Hinc fornicor, & fornicarius. Vn̄ fornicarię mulieres. Iuue. Lenonū pueri quocūq; in fornice nati. Sene. etiam lupanar locum cōmunem appellat: cum ait lib. ij. Suaſariarū. In cōmuni loco ſtetiſti ſuperpoſitus eſt cellę tuæ titulus.

Fornico, as, pe. cor. fornices facio, vel ſpecies fornicum aſſumo. Pli. lib. xj. Ruentes ceras fulciunt pilarum inſtar interius a ſolo fornicatis, vt ſit aditus ad ſarciendum. Idem li. xvj. Populus contra omnia inferiora panditur. Palma ecōtrario fornicatur, ideſt curuatur.

Fornicor, deponens ſignificat meretricari, quāuis ad alia peccata transferatur.

Fornicator qui fornices facit, ſeu qui miniſter in balneo eſt. Vnde Plau. ſcribit, balneatorio inſtio legato continetur & fornicator. Per tranſla. dicitur qui cum meretricibus coit.

Fornicarius, a, um, qđ fornicatur, vt mulier fornicaria, quę, vt Hier. inquit, ea dicit quę copulat cum pluribus. Adultera, quæ vnum virum deſerens alteri iungitur.

Fortis, a ferendo, ꝙ ęquo animo ferat aduerſa, & infractus habeat animum. Quādoq; dicitur qui validis viribus præditus eſt. Quādoq; Celer. Vir. Si fœmina forti fidis equo. Quandoq; Formoſus. Plau. in Bac. Sed bacchis etiam fortis tibi viſa eſt. Quandoq; diues. Idem. Cum ſororem deſpondiſſet in tam fortem familiam.

Fortitudo, eſt conſiderata periculorum ſuſceptio, & laborum perpeſſio. Vel vt alibi. Idem Cicero diffinit. Et ſcientia rerū perferendarum, vel affectio animi in patiendo: ac perferendo ſummæ legi parens ſine timore. Aug. lib. j. de libe. arbi. Fortitudo eſt illa animæ affectio, quæ omnia incōmoda, & damna rerum non in noſtra poteſtate conſtitutarū contemnimus. Macro. Fortitudinis eſt animum ſupra periculi metum agere, nihilq;, niſi turpia timere tollerare fortiter: vel aduerſa, vel proſpera. Fortitudo præſtat magnanimitatem, fiduciam, ſecuritatem, magnificentiam: conſtantiam, tollerantiam, firmitatem.

Fortifico, as, fortem facio. Plau. Fortifica animum.

Forteſco, fortis fio. Neuius. Creſcūt anni: & torteſcūt vires.

Forticulus, diminu. a fortis. Cice. Quāuis idē Epicurus forticulum ſe in torminibus, & in ſtranguria ſua præbeat.

Fortuna a ferendo dicta: ꝙ temere & ſine ratione feratur. Eſt enim accidentium rerum ſubitus atq; inopinatus euentus. Speuſippus, fortunam ſic diffinit. Fortuna eſt motus ab occulto in occultum quodam caſu fœlicis actionis cauſa. Fortuna & bona & mala dicitur. Bona dicitur ab his qui aliquid a fortuna acceperunt. Mala vero: ab his a quibus abſtulit quæ ante dederat. Bonam fortunam græci αγαθην τυχην vocant mala κακην τυχην. Hi fortunā inſanam & cęcam & brutā eſſe perhibent. Cęcam, qa nihil cernat, quo ſeſe applicet. Inſanam, quia incerta inſtabiliſq; ſit. Brutam, quia dignū aut indignū nequeat internoſcere. Cice. in Lęl. Non ipſa ſolum fortuna cęca eſt, ſed eos etiā plęrūq; efficit cęcos quos cōplexa eſt. Pli. lib. ij. Fortuna laudatur: ſola arguitur, & cum cōuicijs colitur, volubiliſq; a plęriſq; & cęca exiſtimata vaga inconſtans incerta varia indignorūq; fautrix. Pli. Fortuna mens eſt & ipſius anima mundi quē tum deum: tum ꝓuidentiā, tum neceſſitatē nuncupant ꝙ efficiat multa improuiſa nec opinata nobis propter obſcuritatem ignorationēq; cauſarū. Stoici dn̄t. Eoꝝ quæ ſunt quædam per ſe: nōnulla externa vi fiunt: nōnulla fato plęraq; fortuna fiunt. Aug. li. iiij. de ciui. dei. Fortuna quæ dr̄ bona ſine vllo examine meritorū fortuitu accidit hominibus bonis & malis. Vnde etiā fortuna nominatur. Quomodo ergo bona eſt quæ ſine vllo iudicio & ad bonos & ad malos.

Fors fortuna: eſt euentus bonus. Vir. Forte ſua lybicis tempeſtas appulit oris. Teren. O fortuna, o fors fortuna. Do. Aliud fortuna eſt aliud fors fortuna. Fortuna dicta eſt incerta res. Fors Fortuna euentus fortunæ bonus. Nam fors fortuna eſt, cuius diem feſtum colunt, qui in arte aliqua viuunt. Aliquando Fors pro forſitan.

Forſſeat, fors fuerit. Sido. Remigio.

Fortuno, as, eſt proſpero, in bonis augeo. Ci. Curioni. Tibi patrimonium dij fortunent.

Fortunatus, a, um, qđ eſt proſperum quandoq; propicius. Virgi. O fortunati quoꝝ iam mœnia ſurgunt. Afra. Deos ego omnes, vt fortunati ſint precor.

Fortunatæ inſulæ a fructuū vbertate dictæ ſunt, de quibus Stra. lib. j. ſic inquit. Fortunatæ inſulæ contra Mauritaniæ finem ad occidentē ſunt. Quoniam quidem ad partem & Hiſpanię terminus concurrit. Ex ipſo aūt nomine manifeſtum eſt, quoniā & has ipſas fęlices exiſtimabant, qa hmōi locis propinque forent. Fuerunt autē ſex numero, quarum prima Ombrion, ſecunda Iunonia, tertia eodem nomine quarta Capraria, quinta Niuaria, a perpetua niue nebuloſa ſexta Canaria plena canibus ingentibus.

Fortunatim aduerbium ſignificat proſpere. Plau. Si dederit Iupiter, vt fortunatim omnia ſuccedant.

Fors, capitur, pro fortuna. Hora. lib. j. ſer. Qui fit Mœcenas: vt nemo: quam ſibi ſortem, ſeu ratio dederit, ſeu fors obiecerit. Illa contentus viuat. Nec habet alios caſus, niſi ablatiuum ſingularem. Virgi. Forte ſua libycis tempeſtas appulit oris. Aliquando forte aduerbium dubitandi eſt, vt Forte ſub arguta conſederat ilice Daphnis.

Forſe, Fortaſſis, fortaſſe, forſan, forſitan, & forſit: quæ aliquando accipiunt pro temere: aliquando ſunt aduerbia dubitandi. Hora. lib. j. ſer. Diſſimulo hoc illo eſt, quia non vt forſit honorem. Iure mihi inuideat quis.

Fortuitus, a, um, pe. indifferente: quoniam. i. littera in eo is, producta & cor. inuenitur. Nam itur longa iturus breuis: vt Superumq; in lumen ituras. Et itur in antiquā ſiluam. Iuue. corripuit fortuitus cum ait. Non quaſi fortuitus nec ventorum rabie ſed iratus cadat in terras. Cōtra Hora. Nec fortuitum ſpernere cęſpitem leges ſinebant. Significat autē qđ caſu accidit, a forte: & eundo: vt quidam aiunt. Aug. lib. v. de ciui. dei. Fortuita dicunt eſſe, quæ vel nullas cauſas habent: vel non ex aliquo rationabili ordine veniunt. Hinc fit aduerbium Fortuito. Eſt & fortuitus nomen quarti ordinis, vt apud eundem lib. xj. Et ſicut non eſt conſequens, vt fortuitu potius q̄; ratione diuina deus non alio: ſed iſto, in quo eſt loco, mundum conſtituerit.

Foſſa, locus, vnde terram fodiſſent, ab effoſſa terra dicta. Colu. lib. iij. Priuſq̄; pomarium conſtituas, q̄; magnum habere voles: circūmunito maceria: aut foſſa, ita, vt non ſolum pecori. ſed nec homini tranſitus ſit niſi per aditum, dum adoleſcunt ſemina. Vlpi. ſcribit foſſam eſſe receptaculum aquæ manufactum, vt ad caſtra. ſeu vrbes oppidaue, aut alia huiuſmodi munienda. Poteſt etiam Foſſa eſſe participium, vt Foſſa terra.

Foſſus, a, um, a fodio participium: vt terra foſſa.

Foſſor, qui fodit. Virg. lib. ij. Georg. Et labefacta mouens robuſtus iugera foſſor.

Foſſio ipſa fodiendi actio. Col. lib. v. Deinde maleolo inter ordines poſito crebris foſſionibus paſtinatum reſoluere.

Foſſura: foſſio. Idem in eodem. Hanc planam foſſurā maxime nos probamus, numerus autem foſſionis, aut idem debet eſſe, qui primi anni, aut vna minus.

Foſſula, diminu. parua foſſa. Cato. Deinde foſſulas facito, qua radices aſpergi dimittas.

Foſſarius clericus mortuos ſepeliens. Scribit Hiero. primū

in clericis gradus foſſariorū ordine eſſe, qui in ſimilitudine Tobiæ ſancti ſepelire mortuos admonent, vt exhibentes viſibilium rerum curam, ad inuiſibilius feſtinent: & reſurrectionem carnis, credentes in domino totum: qđ faciunt deo ſe præſtare, non mortuis cognoſcant.

Foſſitius, a, um, quod foditur. Pli. lib. xxxvj. Arenę tria genera. Foſſitia: cui quarta pars calcis addi debet. Fluuiatilis aut marinæ tertia.

Foſſile pe. cor. qđ foditur: ſeu quod fodi poteſt. Pli. li. xxxvj. Theophraſtus auctor eſt. & ebur foſſile candido, & nigro colore inueniri. & oſſa, ę terra naſci. Et lib. xxxiij. Tunc ſalem foſſilem adijciunt. i. qui foditur.

Fotus, a, um participium a foueo: vt apud Eſaiam. Vulnus: & liuor: & plaga tumens non eſt circūligata: nec curata medicamine: neq; fota oleo. i. aſperſa.

Fotus, us, ſubſtantiuum. Ambro. lib. j. offi. Radices arborū aut vruntur frigore: aut fotu ſolis vireſcunt.

Foueo, es, foui, fotum: ſignificat nutrio: ſuſtineo, proueho. Virgi. lib. iiij. Georg. Progeniem, nidoſq; fouent. Interdum aſpergo: madefacio. Idē li. xij. Fouit ea vulnus lympha longæuus Iapix Interdum conſtituo. Idem li. iiij. Geor. Subterra fouere larem. Interdum Tueor, vt apud eundem lib. xj. Non obuia ferre arma viros, ſed caſtra fouere. Interdū amplector, ſeu in delicijs habeo. Idem Infœlix o ſemper ouis pecus, ipſe Neæram Dum fouet, ac, ne me ſibi præferat, illa veretur. Huius compoſita ſunt. Confoueo ſimul nutrio. Circūfoueo. Amb. Mater, eum maria ſinu circūfouet. Refoueo rurſus foueo. Col. in præfa. lib. ij. Sed ſi frequenti, & tempeſtiua & modica ſtercoratione terra refoueatur. Et hæc habent fo, ſyllabam cor.

F ante R

Fręnum, a frangendo, Inſtrumentum, quo equus coercetur dictum, ꝙ equorum ora frangat. Sunt etiam, qui a ferendo deducant: qđ equos vertat, feratq;, quo velit. Sene. Hyppolitus arctis continet fręnis equos. Frena Pelethronij inuenere, qui & ſtrata equorum primi monſtrauerunt. Et in ſingulari quidē neu. generis eſt, in plurali tam maſcu. ꝙ; neu. Augu. lib. x. cō. Itaq; fręni gutturis temperata relaxatione, & conſtrictione tenendi ſunt. Hinc cōponuntur. Effrenus a, um. Et Effrenis. & hoc effrene, ꝙ eſt ſine fręno. Vir. lib. iij. Geor. Genus effrena virum Ripheo tunditur euro. Ser. i. ſęua rectorem recuſans. Hier. Nequaꝙ; effreni lingua repetiturus. Infrenus, ſiue infrenis eiuſdē ſignificationis, vt illud. Hinc Numidę infreni cingunt.

Frenum mordere ſignificat cōtemnere. Tranſlatio. ab equo, qui cum ſeſſorem contemnit, frenum mordet. Cice. Cornifi. Si fręnum momorderis peream.

Fręno, as, cōtineo, cohibeo. Vir. li. iiij. Geor. Et glacie curſus frenaret aquarum. Huius cōpoſita. Defreno, qđ eſt fręnum depono, ſiue abſq; freno, rectoreue duco. Oui. lib. j. Meta. Et defrenato voluuntur in ęquora curſu. Effreno idē ſignificat. Cice. li. iiij. Tuſcu. Vt ægritudo, quaſi morſum aliquē doloris efficiat, metus receſſum quędam animi, & fugam lętitia profuſam hilaritatem, libidam effrenatam appetentiam. Nam effrenatus dicitur, qui cohiberi, & pro arbitrio noſtro agi non poteſt. Refreno, quaſi retraho. Lact. i. li. vj. Virtus eſt iram cohibere cupiditatem cōpeſcere libidinem refrenare. Suffreno. Pli. lib. xxxvj. Sed ad ſtructuram infidelis, niſi multa ſuffrenatione deuinctus.

Fretus, a, um, idem. qđ ſuſtentatus, confiſuſq;. Et eſt incertæ originis. Licet a fruor quidam participiū eſſe velint. Et ſcribitur cum diph. vt differat a fretum ꝙ mare ſignificat. Pla. in Am. Magnanimi viri freti virtute, & viribus.

Frango, is, fregi, ctus, rumpo. Plau. In Aſi. Quis noſtras ſic frangit fores? Dicimus etiam Fregit nauim: fregit brachiū, quaſi ipſe fregerit, & non potius paſſus ſit. Teren. in An. Is fregit nauem apud Andrum. Cice. Gregaleſq; eius in campum, cum non veniſſet requirerent excuſauit veſpa. Terentius, ꝙ cum brachium fregiſſe diceret. Hoc eſt, ꝙ ei brachiū eſſet fractum. Huius compoſita ſunt. Confringo, ſimul, ſeu in totum frango. Lactan. lib. iij. Vt videatur iam pridē ſuis armis eſſe confracta. Defringo de quo alibi. Diffringo diuerſis modis, ſiue in varia fruſta rumpo. Plau. in Aſi. Crura hercle defringentur. Effringo valde frango. Idem in cap. neq; ieiunioſiorem, neq; magis effi. actum fame vidi. Terē. in Adel. Fores effregit. Et effringere dicitur: vt auctor eſt Var. cum glebæ grandes prima aratione ſolent excitari. Infringo, valde frango. Vnde Infractus Offringo, perfringo, valde, ſiue in totum frango. Cice. lib. iij. offici. Ego etiam cum Catone meo diſenſi, nimis præfracte videbatur ærarium, vectigaliaq; defendere. Præfringo vide alibi. Refringo, Suffringo, aliquantulum, ſeu per medium frango. Lactan. li. iiij. Carnifices non putauerunt oſſa eius ſuffringere, ſicut mors eorum ferebat. Plau. in Tru. Vt ego hiſce ſuffringam talos, Aſcen. Frangi in fœminam longe aliud ſignificat.

Frangi vero in fœminam: eſt rem habere cum fœmina. Cypria. ad Euagrium, docet, quemadmodum maſculus frangatur in fœminam, & ſexus arte mutetur.

Fragmen, & fragmentum accipi ſolent, pro parte rei fractę.

Fragor: ſonitus, qui ex arbor, aut alia re fracta redditur. Vir. lib. j. Georgi. Et horridus altis montibus audiri fragor. Ser. Horridus fragor ſonitus, qualis ſolet fieri ex aridis cū franguntur, arbores. Liui. lib. j. Iam fragor tectorum, quę diruebantur, vltimis partibus audiebatur.

Fragoſus, a, um, aſper, atq; præruptus. Colu. li. ij. In cultum igitur locum conſideremus, ſiccus, an humidus, nemoroſus arboribus, an lapidibus confragoſus.

Fraxo, as, vigilias circumeo, ꝙ eo labore homo frangatur.

Frageo, es, a quo frageſco, is, quod eſt frangor. pac. Frageſcit animus miſerijs.

Fragile, caducum, debile: & quod facile frangi poteſt. A quo fragilitas, debilitas, inconſtantia.

Fragiliter, inconſtanter.

Fracidus, a, um, pe. cor. a frango dicitur, quod eſt pluſꝙ; maturus, & iam putreſcens. Cato. Factores volunt, vt olina in tabulato diu ſit, vt fracida ſit, quo facilius efficiatur. Quidam fracidum a fraceo deducunt.

Fraceo, es, a quo Fraceſco, qđ eſt, quaſi frango, reſoluor, & quaſi vetuſtate putreſio. Col. lib. j. Oleum, quod minus puenit, ſi congelatur, fraceſcet, ideſt putreſcet. Var. Hæc de qua fit oleum, congeri ſolet aceruatim dies ſingulos in tabulata: vt ibi mediocriter fraceſcat.

Fragitides, pe. cor. auctore Celſo dicuntur venę grādes quæ tumidę ab vtroq; latere colli apparent.

Fraga mora, quę in terra naſcuntur. Virg. Qui legitis flores, & humi naſcentia fraga.

Fragrare: odorē emittere a frangendo, quia res fractæ vehementius olent. Aug. li. j. de ci. dei. Nā pari motu exagitatū: & exalat horribiliter cœnū, & ſuauiter fragrat vnguētum.

Fragrantia odor. Hiero. in Gene. Vt ſenſit veſtimentorū eius fragrantiā. Et fragrantia herba quæ producit fragra.

Fragor, aris: non eſt in vſu, cum tamen eius compoſita vſurpetur. Refragor, & ſuffragor, quorum primum pro repugno, ſecundo pro adiuuo, quaſi ſubfragor accipitur.

Framea, æ, pen. cor. ab aliquibus exponitur, pro lancea ſiue haſta. Tacitus de Germanis. Ne ferrum quidem ſupereſt, ſicut ex genere telorum colligitur, raro gladijs, aut maioribus lanceis vtuntur, haſta: vel ipſorum vocabulo: frameas gerunt: anguſto: & breui ferro: ſed ita acri, & ad vſum habili, vt eodem: prout ratio poſcit: vel cominus: vel eminus pugnent: & eques quidē ſcuto: frameaq; contentus eſt. Aug. vero in octauum Pſal. Pro gladio, accipit: ſic ſcribens. Gladium dei bis acutum, hoc eſt frameam. Iuue. & martis frameam: & Tyrrhi ſpicula vatis.

Franoſus dicitur qui fraudem commiſit.

Frater. dicitur: ꝙ ſit fere alter: vel a græco. Græci enim. φρατρὰς cōiunctos appellant, & φρατρίαν vocat cōtubernium vel & φράτρα gentilitate. Et quattuor modis in ſacris litteris dicitur

ris dicitur. Natura.ſ.gente, cognatione & affectu. Natura ſicut.xij.patriarchæ filij Iacob. Gēte, qua omnes Iudæi inter ſe fratres vocantur, ſicut habetur in Deute. Non poteris cō ſtituere ſuper te alienigenam: quia nō eſt frater tuus. Cognatione fratres vocantur, qui ſunt de vna familia.i.patria, quas Latini paternitates interpretātur: cum ex vna radice multa generis turba diffundit: vt in Geñ. dixit Abraā ad Loth. Nō ſit rixa inter me: & te & inter paſtores meos & paſtores tuos: quia fratres ſumus. Affectu, qui in duo diuiditur in ſpeciale, & in commune. In ſpeciale, quia oēs Chriſtiani fratres dicuntur, vt Ecce q̄ bonum, & q̄ iocundum habitare fratres in vnum. In commune: quia omnes homines ex vno patre nati, pari germanitate cōiungimur: ſicut apoſtolus ad Corinthios. Si quis frater nominatur fornicator: aut auarus.

Fraterculus diminutiuum.i.paruus frater, Iuue. Vnde fit, vt malim fraterculus eſſe gigantum.

Fratria vxor fratris. Nam fratrię dicuntur quaſi duorum fratrum inter ſe vxores.

Fratrueles: ſiue fraterni appellantur duorum fratrum filij qui & fratrueles dicuntur.

Frater patruelis, filius patrui. Fratres patrueles, ſororeſq; patrueles dicuntur, qui, quęue duobus ex fratribus progenerantur, vt apud Iuris conſultos traditum eſt. Sue. in Cæſ. Qui fratri patrueli ſuo Mar. in conſulatu ſucceſſerat.

Fraternus: ſubſtantiuus appellatur fratris filius, inquit Hie. quo vocabulo vſus eſt in libro Canticorum.

Fraternus, a, um, nomen poſſeſſiuum, vt fraternus amor, a quo fraterne aduerbium, quod eſt ad ſimilitudinem fratris. Aug. Cum eum a teneris annis, ardētiſſimo illo puerili amore mihi coniunctum, pluſq̄ fraterne amarem.

Fratri puerorum mammæ, q͏ velut fratres pares oriantur, quod etiam in frumento ſpica facere videtur.

Fratilli villi ſordidi in tapetis: quod per terram ferantur.

Fraus a ferendo deceptio, quæ alicui in fertur, ſicut impoſtura ab imponendo. Accipitur quandoq; pro periculo Virg. lib.v. Quis deus in fraudem, quę dura potentia veſtra egit. Et in iure lectum eſt. Erat illa res fraudi, id eſt periculo: Quādoq; pro pœna, Cice. lib. de ora. Iddirco narrabo, & fraude capitali eſſe. Virgi. lib. xj. Iam noſces, ventoſa ferat cui gloria fraudem. Differunt tamen ſm Vlpia. pœna, & fraus quod fraus ſiue pœna eſſe poteſt. Pœna ſine fraude eſſe non poteſt. Pœna eſt noxæ vindicta, fraus & ipſa noxa dicitur, & quaſi pœnæ, quędam præparatio ἤ δ' τι φρά̀ζω τό λέγω καὶ φράσις ὁ λόγος ἐκ μικροῦ ἐν τῷ λόγῳ, δόλος δὲ ἐν πράγμασι.

Fraudoloſus, qui fraudem facit quod magis a diminutiuo fraudula, q̄ a fraude videtur deſcendere.

Fraudulentus, fraudis plænus a quo fraudulenter, hoc eſt cum fraude.

Frauſus, erit: qui fraudem commiſerit. Plaut. in Aſi. Non placet me tuo in commune ne quam fraudem frauſus ſit.

Fraudo, as, decipio vel fraudibus eripio. Et dicimus fraudo te. Et fraudo te hac re. Vir. Quem regno Heſperiæ fraudo: & fatalibus aruis. Val. max. ſed pij ſimul ac religioſi animi laudæ fraudandus non eſt.

Fraudare genium: eſt nō ſatiſfacere neceſſitati naturæ, & voluptati. Cuius contrarium eſt curare genium.i. laute viuere. Fraudare deſiderius eſt: non facere: quod cupit: & non eſſe voti compotem. Vnde legimus. Non ſunt fraudati a deſiderio ſuo. Hinc componitur Defraudo.

Fraxinus: genus arboris: quod in fragoſis locis naſcatur.

Fregella olim ciuitas: nunc vero vicus, non longe a Vilerre.

Fremo, is, ui, itū, tumultū facio: vt fit ab vndis maris. Virg. Talibus Ilioneus: cuncti ſimul ore fremebant. Ser. Fremebant hoc eſt conſentiebant. Et bñ ore: quia & armis poſſumus fremere. Vnde Lactan. li. vij. Frement vbiq; bella: oēs gētes in armis erunt. Et fremere eſt confuſam vocem ex ira & indignatiōe emittere. Huius compoſitū eſt infremo pe. cor. q͏ eſt valde fremo. Idem. li. ij. Si belli terror infremuit.

Fremitus, us, pe. cor. proprie ſonus fluctuum: & in populo murmur indignātes: & pre iracundia humanā vocem imitante. Vir. Fluctibus, & fremitu exurgens Benace marino. Feſtus vult fremitum dictum quaſi ferimentum.

Frendeo, es, dui, freſum: ſignificat frango. Vnde faba freſa dicitur mola leniter fracta. Colu. Cicera bubus erit loco freſa datur in Hiſpania betica. Et frendere eſt dentem dentibus iraſcendo quatere vt apud Eſaiam: Rugiet: vt catuli leonum: & frendet: & tenebit prædam. Hier. in Paulo heremita. At ille barbarū: neſcio quid frendens: & frangens potius verba: q̄ proloquens: inter horrentia ſatis blādum quæſiuit allocutu Sta. lib. viij. Th. ſic ait: infrendens. Hinc componitur Infrendo: quod eſt valde frendeo. Vir. li. iij. Dentibus infrendēs gemitu gradit per æquor iā mediū.

Frequens, Vide in dictione Celebris.

Frequento, as, ſæpe vel cum multis vado. Sal. Iuuētutem, quæ domum Catilinæ frequentabat. Aliquando frequētare eſt frequenter facere. Aug. lib. ij. de ci. dei. Extruantur ampliſſimæ, atq; ornatiſſimæ domus: vbi opipara conuiuia frequententur.

Frequentia, æ, conuentio & concurſus ſeu multitudo. Salu. Eo ſenatum aduocat, magna frequētia eius ordinis erat

Frequentarius, a, um, veteres dixerunt pro frequente.

Frequētatiuus, a, um, vt frequentatiua verba quę frequenter fieri aliquid ſignificant.

Fretū ab vndarū fremitu dictum, vt Varro inquit: a ſimilitudine feruentis aquæ: q͏ in fretum ſæpe cōcurrat æſtus: atq; feruefcat: & ſignificat: ſiue mare naturaliter mobile. Anguſtias enim, quibus Athlanticus mare irrumpit terras: gręci: πορθμὸν latini fretū appellant. A buſtue p ipſo mari. Hinc transfreto as, pe cor. q͏ eſt trāsfretum nauigo.

Fribolus, pe. cor. quaſi fere obolo dignus.

Frico, as, fricui, frictum. Vnde frictus ſm Priſcia. Iuue. Si prurit frictus ocelli angulus. Gregorius tamē dixit. Confricatus. Macer. Vrtice folijs reuocatur vulua fricata. Eſt autem fricare: ſicut ſonat. Vir. li. iij. Geor. Fricat arbore coſtas. Huius compoſita ſunt, Affrico iuxta frico. Col. lib. viij. Pecudes: aut morſu ſcalpūt: aut cornu: aut vngula tundunt: aut arbori affricant: parietibuſue detergent. Plinyus Marathro herbæ ſeſe affricit. Confrico ſimul frico. Plau. in Aſi. At qui pol hodie non feres: ni genua confricentur. Colu. li. ij. Boues cum ab opere dimiſerit: ſubſtrictos confricet: manibuſq; comprimat dorſum: & pellem reuellat Defrico deorſum frico. Cice. lib. iiij. ad Heren. Nam: vt forte hic in balneas venit cœpit: poſtquam defuſus eſt, defricari. Colu. libro. ij. Solida in ſole: ſiccetur q; & radice ſilphi trita: cum aceto aſpergatur, defricetur. Infrico intus frico. Idem. li. vij. Maxime proderit fuligo ex aheno vlceri infricta. Colu. lib. vij. Deinde nares perfricato: vt homines diſcāt odorari, Pli. in prologo. Perfricui faciem: nec tamen profeci. Mos eſt eorum, qui cum pudore aliquid agunt: vt faciem perfricent, natura ipſa ad id impellente: quaſi ad abijciendum ſanguinem: qui ex pręcordijs ad faciei ſuperficiem confluit, propter qđ quærit Ariſt. Cur pudore facies hominis erubeſcat: metu paleſcat: cū pudor nihil aliud ſit: q̄ timor futuræ repręhēſiōis. Hinc ergo, ortū eſt prouerbium: vt quotiens dicere volumus, nos pudorem deponere dicamus: Perfricui faciem: hoc eſt pudorem expuli. Refrico rurſus frico. Cice. Sex. publij filio. Si autem oīa: quę ſentio perſcripſerim: ne refricem meis litteris deſiderium: ac dolorem tuum. Et hęc omnia habent pe. cor.

Frigus oris. pe. cor. & Frigor: pen. pro. pro horrere: qui eſt contrarius calori. Vir. li. j. Georgi. Friguſq; coloremq; inter. Macer. Pellet frigorem: reuocabit: & ipſa calorem. Aliquando ſumitur pro metu, ab eo: quod precedit ad id qđ ſequitur. Vir. Extemplo Aeneę ſoluūtur frigore membra Ser. Frigore: id eſt timore: Reciproca tanſlatio: & timor pro frigore, & frigus pro timore: ponit, vt in Terē. Vxorem tuam pauitare aiunt: non timere, ſed laborare frigoribus. Vtrumq; enim in vnum exitum cadūt, ſicut & de

calore, & frigore vtere dicimus: vt eſt Aut boreę penetrabile frigus adurat. Rurſus frigus dicitur ipſa aeris natura. Vir. li. ii. Geor. At ſceleratum exquirere frigus difficile eſt. frigus opacum dicitur refrigeratio quę nobis calore ęſtuantibus per vmbram & lenem auram peruenire ſolet lingua materna dicimus el freſco.

Frigeo, es, frigui, & frixi ſm Diome. frigidus ſum. Priſci. ſillaba vero naturaliter lõga: ante geo mutat geo: in xi: vt lugeo luxi, frigeo: frixi. Vir. lib. vj. Corpuſq; lauant frigentis: & vngunt. Fit autem frigeo: vt quibuſdam placet a frango: ꝙ tam calor, ꝙ horror nimius corpora frangat. Alij a greco deducunt ἀπὸ τοῦ φρίττω quodē horreo. Vnde φρίκη, horror, ſiue frigus dicitur. Interdum Frigere eſt ſegnem eſſe. Plau. Frigent omnes, nemo ſe mouet. Huius compoſitum eſt Refrigeo.

Frigeſco, is, frigidus fio. Lact. i. li. vij. Quos autem morbus interimit: ſpiritū diutius exhalant: vt paulatim frigeſcentibus mēbris anima effletur, quæ cum materia ſanguinis continetur: ſicut lumen oleo ea materia febriū calore cõſumpta, neceſſe eſt membrorum ſumma queq; frigeſcere: quoniam venę exiliores in extrema corporis porriguntur, & extremi: & tenuiores riui deficiente vena fontis: areſcūt. Hinc Refrigeſco cõpoſitū. Col. li. vij. Si bos, aut ex languore aliquo ad maciē pductus ē, aut ſudãs in ope faciūdo refrixit.

Frigidus, a, um, quod habet frigus. Ouid. Frigidius glacie pectus amantis erat. Quandoq; frigidus dicitur ſegnis. Vir. Largus opum. & lingua melior, ſed frigida bello dextra. Quandoq; pernicioſus, & nocens: eo: ꝙ frigida naturæ mortalium pernicioſa ſunt. Idem Frigidus o pueri, fugite hinc, latet anguis in herba.

Frigidulus diminutiuum eſt, qui eſt parum frigidus.

Frigorificus, a, um, ꝙ frigus inducit, ſic a calore calorificus.

Frigefacio, a quo frigefio notæ ſignificationis.

Frigero, ras. Frigefacio, a quo Refrigero, quod eſt rem aliquã calidã frigidam facio de quo alibi pfrigero, valde frigero. Pli. Omnium earū vis eadē pfrigerare & aſtringere.

Frigutio, is, iui. Frigutire: ſurſum ſaltare, vt fit ex frigore tremere, vel a calore frigere, & quod nos vulgo dicimus ſgriſolos habere. Plau. in Caſ. Nam quid frigutis? quid iſtuc tam cupide cupis?

Frigella auis dicta, quod frigore cantet, & vigeat.

Frigo, frigis, xi, xum, & gui, ctum. ſignificat torreo, ꝙ vulgo dr̃ Friſere ἀπὸ τοῦ φρύττειν, ὅθεν λέγεται φρίξη. Feſtus, frigere: & frictum a græco. Inde frictorum, & frixorium: in quo quid frigit. Hiero. in Eſaia: Confrixa ſunt oſſa mea: tanquam in frixorio. Cor. Celſus. Tum res eadem magis alit iurulenta: q̃; aſſa: magis aſſa, q̃; frixa. Hie. ad Furiam. Pueri erant nec dum ad ſartagines venerãt. in qua rex Babylõius ſenex iudices frixit. Q ſiq; ſignificat Frēdere. Plau. in bac. Tam frictum illum reddam quam fractum eſt. Cice. Hinc fiunt compoſita. Compoſita Cõfrigo. Defrigo, & perfrigo. Iuue. Et ſi perfrixit cantat bene.

Frixorium, a ſono vocis frixationis, dicitur ſartago in qua quid frigitur, quę & frictorium appellatur. Vide in frigo.

Fritilla cibus expulte factus qui frigitur.

Frit dicitur illud in ſumma ſpica iam matura, quod eſt minus: quam granum.

Fritillus. apud nos dicitur tabula luſoria: qui apud græcos Pyrgus, in quo teſſerę cõlectę, agitatęq; mittuntur, Inquit Porphi. Ex quo demonſtrat teſſeras conici in fritillo, tãq; vaſculo quo agitatæ, deinde mittuntur in alueolum. Iuu. Paruoq; eadē mouet arma fritillo. Dictus fritillus, vt quidam putant a crepitu ipſo teſſerarum, vel ꝙ ſuper eo teſſere ferantur. Hic etiam Alueolus dicitur, & fimus. Mar. Dum blanda vagus alea decembre incertis ſonat hinc: & hinc fritillis. Var. Quales ſunt teſſere, quibus in alueolo luditur. Hor. Mitteret in Pyrgum. Alij in fimum.

Frio as. ſignificat tero ſeu minutim frango conterendo. Pli. in ipſa quidem Æthiopia friatur. Hęc tanta eſt ſiccitas, vt farinę ſpiſſentur in panes. Huius cõpoſita ſunt Affrio.

Infrio quod eſt terendo aliquid digitis leniter inſpargo. Suffrio paululum contero. Colu. lib. vlti. Scrupulus aridæ myrrhę ſeria ſuffriatur, perfrio valde frio.

Friabile, quod facile friat: & quaſi manibus minutim teritur. Pli. li. xxviij. Optimaq; eſt, quę candidiſſima, & friabilis, minimeq; ponderoſa, cum teratur inter digitos.

Friuoſus, a, um pe. cor. a frio, as, dicitur, quod eſt inane, leue, nulliuſq; momēti. ſicut friuola dicūtur verba, quę minus fide ſunt ſubnixa. Vnde friuola pro nugatorijs q̃ſq; poni conſueuerunt. Et vaſa friuola quę vix attrectando aliquid confringuntur, & in puluerem vertuntur.

Friſi pp̃li ſunt ꝓximus vltra rhenū oceano appoſiti Ptol. ait.

Frons, frontis ab oculorum foratu, vel a ferendo, ꝙ indicia animi pręſe ferat. A dextra, & ſiniſtra temporibus, a ſuperiori capillorum radice. ab inferiori vero parte ſupercilijs terminata, corrugatur in triſticiam: & in lęticias dilatatur. Eſt enim triſticiæ, hilaritatis, clemētię, ſeueritatis indicium. Et pudorem ſignificat. Perſius. Exclamet meli certa periſſe. Frontem de rebus. Et ob hanc cauſam frontē Genio priſci conſecrarunt. Dicitur etiam frons de rebus inanimatis. Vir. Fronte ſub aduerſa ſcopulis pendentibus antrum. Et licet a grammaticis genere fœmi. proferatur, tñ a Cecilio genere maſcu. ponitur, hi ſunt, inimici peſſimi, fronte hilaro, triſti corde. Hinc fit compoſitum Bifrons.

Frontones cognominati ſunt nobiles romani a frõte. Cic. lib. j. de natu. deorum. Silos & flaccos frontones capitoneſq; ſunt in nobis.

Frontale, quod ad frontem ponitur. Pli. li. xxxvj. Quãdoq; tantæ magnitudinis fecere vt equis regum in oriente frõtalia, atq; pro phaleris penſilia facerent.

Frontati, vt eſt apud Vitru. id genus laterū dicuntur, quos græci diatonos appellant, quia per latitudinem totã porrecti vtrãq; parietis frontem conficant.

Frontoſus qui habet magnam frontem: & pro impudente capitur.

Frons, dis generis fœmi. a fero ꝙ frõdes arborū huc, atq; illuc a vento ferantur, proprie autem frondes arborum dicuntur, folia vero tam arborum, q̃; herbarum, & florum.

Frondifer. Lucre. Frondiferaſq; domos auium.

Frondeus, a, ū. ꝙ totū ex frondibus eſt, vt torus frondeus.

Frondoſus, a, um, ꝙ frõdibus abũdat. vt arbor frondoſa.

Frondarius, a, um, ꝗ ad frondes pertinet: ſiue quod ex frõdibus eſt. Pli. li. xviij. Vnus frondator quattuor frondarias fiſcinas complere in diem iuſtum habet.

Frondeo, es, dui, frondes habeo, vt Nunc frondent ſyluę. Hinc frondeſcere. Colu. lib. v. Nihilominus enim paucis frondeſcet pampinis.

Frondo, as, frondes emitto, a quo frondator: frõdatio, & Defrondo, quod eſt frondes deijcio.

Frondator, qui arbores amputat, & qui frondibus manipulos facit hyemis tempore animalibus ad paſtum efferēdos. Et qui manibus vitiū folia velit, quo ardor ſolis vua maturiorem reddat. aĩal quoq; ad frondibus veſcitur: & auis quæ in fron habitat: & nidificat frondator dicitur.

Frondatio. Colu. li. vj. Atq; in frondatione cauēdū, ne aut proliliores pollices fiãt q ex amputatis virgis relinquunt.

Fruor, eris, fructū in ſupino, ſm Priſcia. ſicut ſtruo, ſtructū. Cicero. in Horten. Et amœnitate ſumma perfructurus eſt. Vlp. tamen ad Sabinum. Frutum fruiturus, non fructurus, quomodo ortum oriturus. Frutus eruiturus mortuus moriturus dicit: ꝙ cum i, in preterito non habeant, id in futuro habent. Hiero. vero ad Principiam fruitum dixit. Sæpe & multum flagitas virgo Chriſti Principia, vt memoriam ſanctę fœminę Marcellę litteris recolam, & bonum quo frui ſumus etiam cæteris noſcendum imitandumq; deſcribam. Cice. lib. iij. tuſcu. Zeno ſtoicorum acutiſſimus contendere, & magna voce dicere ſolebat. eū eſſe beatum, qui pręſentibus voluptatibus frueretur, confideretq; ſeſe fruiturum. Vltra autes fit verior ſententia ꝙ fruor fructum, an ꝙ fruitum faciat, non ſatis dignoſci poteſt

quod raro

quod raro huiuſmodi exempla reperiantur: & nonnunq̃ uitiata: puto tamẽ ꝙ fructus, & fruitus, a quo fruitio: nõ fretus faciat, cum non ſit eiuſdem ſignificantiæ. Neq; aſtipulor illis, qui dicunt frui de humanis dici. Cum & in bonam, & in malam partem accipiatur. Augu. li. xv. de ci. dei. Boni ad hoc utuntur mundo, ut fruantur deo: mali autem contra ut fruantur mundo, uel uolunt deo. Hiero. ad Iulianũ Difficile, immo impoſſibile eſt, ut & præſentibus, & futuris quis fruatur bonis, & uentrem hic, & ibi mentem impleat. Iuue. Exul ab octaua Marius bibit, & fruitur dijs iratis. Eſt itaq; frui quaſi delectationem, & fructum capere. Teren. in Adel. Eſt hic paululum: quod loci, tas foris huic demus, qui fruatur. Compoſita huius uerbi ſunt. Defruor, & perfruor, quæ ſignificant in totum fruor, ſeu omnem fructum percipio.

Fruiſcor, a fruor deducitur, ſicut a fateor, fatiſcor. Metellus ad Domitios. Illi uero omni iure, atq; honeſtate interdicti, ago neq; aqua, neq; igni careo, ſed ſumma gloria fruiſcor. Celius. lib. ij. cum accuſatiuo iunxit. Domos ſuas in quit: quandoq; iubet ire: & ſua omnia fruiſci.

Fruniſcor, pro fruor. Cato poſuit: & frunitum dixit prudẽtem. Hoc eſt eum: quo perfrui liceret, ſicut e contrario infrunitum inſipientem, ac ſtolidum: qui nulli uſui eſſet: q̃uis alij frontitus: p o, a græco φρόνιμον enim græci prudẽtem dicunt: ἄφρονα uero demẽtem. Vñ eſt illud in ſacris litteris. Et animo ireuerenti: & in fronito ne tradas me.

Fructus, us, & fructi: & fructuis. Teren. in Adel. Nunc exacta ætate hoc fructi pro labore illis fero. Var. Quæro utrũ fructuis: an delectationis cauſa uendat is. Antiqui etiam hæc fructa dicebãt. Cuius loco dicitur hæc fruges. Et a fruẽdo dicitur fructus, ut inquit Varo. quia his fruimur. Quidam etiam a ferendo fructus deriuant, & dicuntur illæ res: quas fundus fert, & quæ in fundo ſunt feruntur.

Fructifer, a, um, quod fert fructum. Hoc eſt pingue & fertile: & Fructiferæ arbores: quæ ferunt fructum.

Fructuarius dicitur cuius ſunt fructus.

Fructuarius, a, um, quod fert fructum, ſeu, quod ad fructus pertinet. Colu. libro. j. Pars autem fructuaria diuiditur in cellam oleariam: torculariam: & cellam uinariam. Aliquãdo ſignificat quod fert fructum. Idem libro tertio. Cuꝫ uitem inſerere voles optimi generis ſarmenta fructuaria, cũ gemmas agere incipient uento auſtro a matre præcidito. Palla. Deciſis male natis, omnibus, & ueteribus nouellos, & fructuarios ſerues.

Fructicari, eſt fructus facere. ut eſt apud Ci. ad Atticum.

Fructificus, a, um, idem: ꝙ fructuoſus: qui fert fructũ, ideſt utilitatem præſtat.

Fruges, is, uel hæc frux: frugis ſꝫ Priſ. ut notat Var. de anal. Frux, legumẽ: triticum, a quo frugi indeclinabile deriuatur. Sunt autẽ frugi homines, qui in omni re motibus animi moderãtur. Vnde eſt piſonis illius cognomẽ. Auſo. Ante equidem campis: q̃ ſpicea ſuppetet frux. Feſtus. Particeps frux uentris, ideſt pinguitudo. Et a fructu, ſeu fruendo dicitur. Nam ideſt, quod ſegetes ferunt. Et generaliter fruges dicuntur: quicquid ex fructu terræ in alimoniã uertimus. Vnde frugiferæ arbores dictę ſunt: quæcunq; fructum ferunt: quod reditum dicimus ſicut docet Vlpia. Non ſoluꝫ quod ex frumentis: & leguminibus, uerum etiã quod ex uino, uel ex ſiluis cęduis cretę fodinis, lapicidinis capitur. Feſtus. Ser. & Do. frugis uocabulum a frumine eminente ſub mento gutturis, ſeu gurgulionis parte: qua cibus in aluum demittitur a ferendo cibo appellatum dicunt. Et alio nomine dicitur rumen. Errant igitur, qui diſcernunt frumenta a frugibus. Nam. Cice. att. Olei: & frugum minutarum: cum de leguminibus diceret: ut oſtenderet etiam frumenta fruges uocari. Liui. Eam gẽtem traditur fama dulcedine frugum maxime uini noua: tum uoluptate captas. Hinc defrugo, as, de quo ſupra.

Frugi, nomen a fruge denominatum, omnis generis, & indeclinabile eſt, ſicut nihil a nihilo: & ſm Priſcia. lib. vj. cuꝫ omnibus caſibus iungitur. Hinc Mar. Ientacula frugi dixit. Et cum frugi Iuno uellet habere Iouem. Quintilianus. Taxat eos, a quibus dicitur frugalis, & non frugi: tanq̃ frugalis ſit dictio parum proba. Cum tamen: quod mirũ uideri poteſt frugalior. & frugaliſſimus uſurpentur. Dicitur autẽ Frugi homines. Teren. in Eu. Frugi es. Vbi Do. Frugi utilis, & neceſſarius: a frugibus: quæ ꝙ his fruamur dictæ ſunt. Inde Fructus: & frumenta. Græci frugi homines χρησίμους dicunt ideſt utiles. Vnde antiqui ſeruum laudare uolentes: frugi dicebant: tanq̃ ſobrium utilem. & neceſſarium. Flau. in Am. Ita ſeruum par uideẽ frugi ſeſe inſtituere. Cice. lib. iij. Tuſcu. Sed quia: nec qui propter metum præſidium relinquit, quod eſt ignauię nec qui propter auaritiam clam depoſitum non reddit, quod eſt iniuſticiæ: nec qui propter temeritatem male rem geſſit: ꝙ eſt ſtulticię frugi appellari ſolet. Eas tres uirtutes fortitudinẽ, iuſticiam, & prudentiã frugalitas complexa eſt. Ergo frugi hominem bonum, & uirtute prædiũm intelligimus. Cuius contrarium eſt neq̃. Cuius ſignificatio una eſt, q̃ ſit libidinis intemperans, altera ꝙ ad nihil bonus ſit: ſed plane malus. Vnde Piſo frugi appellatus eſt. Colu. libro. j. Eiuſdem agilitatis homo frugi melius, q̃ neq̃ faciet. Accipitur etiam frugi, pro eo: qui in uictu ueſtitu: ſimilibuſq; temperans eſt ſicut econtrario. Luxurioſus apud Senecaꝫ. Quintilianũq; de duobus filijs frugi. Luxurioſoq; Hora. parcius hic uiuit ſurgi dicatur. Frugalitas eſt ut ait Spe. rationalis uitæ ſimplicitas morumq; bonorũ ſtudiuꝫ. Vnde frugalitas auctore. Cice. ea uirtus dici poteſt, quam græci ſophroſynem latini tum temperantiam: tum moderationẽ appellare cõſueuerunt. Sene. Luxurioſo frugalitas pena eſt. Augu. lib. j de beata uita. Merito uirtutum omnium matrem multi frugalitatem eſſe dixere. Quibus conſentiens Tuli. etiã in populari oratione ait. Vt uolet quiſq; accipiat, ego tamen frugalitatem, ideſt modeſtiam: & temperantiã uirtutem maxima eſſe iudico. Vt enim nequitia eſt mater uitiorum omnium, ita frugalitas mater cunctarum uirtutum: & ſicut illa a nihilo. i. ſterilitate, ſic hęc a fruge. i. a fructu. propter quãdam animorum fœcunditateꝫ eſt nominata. Sic frugalior pro temperantior. Teren. in Heu. Dedo me patri nunc iã ut frugalior ſim, q̃ uult. Et frugaliſſimus quaſi expertus, & prudens. Colu. li. j. Magiſtros pecoribus oportet præponere ſedulos, ac frugaliſſimos. Vnde & frugalitas pro ſufficientia. Idem. Minus in hoc officio, q̃ in cæteris agricolatio frugalitatem requirit.

Frugalitas. Vide in dictione Frugi.

Frux. Vide in dictione fruges.

Frumen: ſumma pars gulæ interior: per quã cibum lingua demittit in uẽtrẽ. Et a qua fruges dici a quibuſdam putanẽ a ferendo cibo frumen appellatũ alio nomine rumen dẽ.

Frumentum dictum eſt, ueluti fermentum, uel a fruendo: ideſt veſcendo, uel quaſi frugamentum a frugibus. Frumẽti genera, ut ſcribit Plin. hęc uulgatiſſima ſunt, far, ꝙ adoreum dixerunt: ſilige: triticum hordeum. Frumenta dici putant quęcunq; emittunt ariſtas: inquit Ser.

Frumentaceus a, um, quod ex frumẽto eſt. Hie. Maior turba hordeaceis panibus: minor frumentaceis paſcitur.

Frumentarius a um, quod ad frumentum pertinet: ut frumentarius ager: frumentarius negociator, frumentaria lex quæ tractat de frumentis.

Frumentor, aris, frumentum colligo: & frumẽtatio frumẽti collectio.

Frumentator: qui aliunde quęrit frumentum quoquomodo conuehendum.

Fruſus genus rubo꞉ tenue: ſpinis minoribus, & nõ aduñcis.

Frutex dicitur: qui ad iuſtam magnitudinem, arboris non aſſurgit, & ſtatura ſimilis eſt multis herbis: ſed non demoritur: neq; areſcit: ut herba. Nam tertium eſt, ꝙ ne arboreꝫ: nec fruticem proprie dixeris: ut eſt uitis. Aliquando frutex ponitur pro ſtirpe. Sue. de Veſpa. Singulos repente ramos a frutice dedit. Victus frutex quod magis herba ſe attollat.

Nam fruticare eſt attollere. Iuuenalis. Et fruticante piſo.

Frutetum, ſeu Fructicetum, vbi multi frutices ſunt.

Frutetoſus locus fruticibus abundans. Pli. lib. xx. Siccis hęc & ſabuloſis locis: frutetoſiſq; naſcuntur.

Frutico, as, pe. cor. pullulo, & quaſi frutices emitto. Pli. lib. xvij. Quod ſupra terram eſt e matre radi iubetur ne fruticet. Eſt & fruticor deponens. Cice. ad Atti. Exciſa eſt, enim arbor, non euulſa, itaq; quam fruticetur vides.

Fruticeſcere eſt fruticem fieri. Pli. Punicę oleę, quia celeriter fruticeſcunt.

Fruſtum rei cuiuſq; particula dictum: quod facile feraſ. Vir. Pars in fruſtra ſecant. Ca. Fruſto panis cōduci poteſt vel vti taceat, vel vti loquatur.

Fruſtulum diminu. paruum fruſtum a quo fruſtillum.

Fruſtatim aduerbium ſignificat per fruſta. Fruſtilatim per fruſtilla. Plau. in Cur. Iam ego te faciam, vt hic formicæ te fruſtillatim differant.

Fruſtra aduerbium ſignificat incaſſum.

Fruſtro, as, decipio. Cęſar. Non fruſtrabo vos milites. Inuenitur etiam fruſtror verbum cōmune, ſm Priſcia. Plau. in Am. Neſcio quis prę ſtigiator hanc fruſtratur mulierem. Paſſiue. Feneſtella. Fruſtratus igitur a ſpe deuictus in caſtra ſe recepit. Et fruſtrari eſt fruſtra agere. Colu. in prę fa. Sępe magnam dominis afferunt iacturam cum imprudenter facta opera fruſtantur expenſas. i. proijciūt: ſiue fruſtra agūt. Idem ibi. Syderum, ortus & occaſus memoria repetat, ne imbribus: ventiſq; imminentibus opera inchoet: laboreſq; fruſtrentur.

Frutinal penul. cor. dictum eſt templum Veneris frutę.

F ante V

Fucinus, pe. cor. lacus in quarta regione Italiæ, prope Albēſes Marſorum populos. Quo etiam nomine dictus eſt lacus Volſcorum. Mar. Fucinus, & pigri taceātur ſtagna Neronis. Vir. lib. vij. Tenemus Angitiæ: vitrea te fucinus vnda, Te liquidi fleuere lacus.

Fucus genus apis ſine aculeo, ſed maior ape. quæ non mellificat, neq; operam aliquam præbet in faciundo opere, niſi q ad fouendos fœtus concalefaciendo adiuuat, & cōſumit alimenta, quæ apes congeſſerunt. Virg. Ignarum fucos pecus a preſepibus arcēt. Hæc alio nomine dicitur fur, vt inquit Var. Colu. libro decimo. Fucus genus amplioris incrementi ſimilimum apis, & imune ſine doctrina fauis aſſidens, de hoc Pli. li. xj. Fuci ſunt ſine aculeo imperfectæ apes, nouiſſimeq; a feſſis, & iā emeritis ichoatę, ſerotinus fœtus: & quaſi ſeruitia verarum apum quamobrem imperant his: primoſq; in opera expellunt: tardantes ſine clemētia puniunt. Dictus Fucus: vt inquit Pli. quia furtim mella deuorat. Hoc etiam nomine dicta ē herba ſm Ser. qua tinguntur veſtes & fucus color ipſe ceruleus: qui virore cōmendatur: & purpuriſſa: ſeu Ceſuratus dicitur: ſiue medicamentum. Plau. Vitia corporis fuco occulunt. ſiue vnguētum: quale Mirrabolanum: & myrrha: quibus odoramētis mulieres capillos perungebant. Tibul. quid fuco ſplendente comas, ornare: quid vngues Artificijs docta ſubſecuiſſe manu: per tranſlationem ſumitur pro fraude: aſtutia: ſiue inſidijs: in quibus veritas occultatur. Terent. in Eu. Per impluuium fucum factum mulieri. Quidam tamen hoc nomen: per ph, ſcribunt: tam pro animali: q a φαγω deducant, eo, q apum labores comedat: q̄; pro: herba quæ græce φυκος dicitur. Sed alij non a φαγω: ſed a φῦκον deducunt.

Fuco, as, coloro. Vnde fucatæ mulieres dicuntur, quæ vel medicamentis quibuſdam colorātur: vel vitia corporis inductis coloribus tegunt. Virg. lib. ij. Geor. Alba: neq; aſſyrio fucatur lana veneno. Transfertur etiam ad alia Lactā. lib. ij. Sic veritas fucata mendatio eſt. Ambro. in Lucam. Plebem dominus ſimplicem requiſiuit: quæ phalcrare audita & fucare neſciret.

Fucilis: penulti. correp. falſus: vt res fucilis, idelt falſa: & quaſi fucata.

Fugo, as, expello: & in fugam conuerto. Lactan. lib. j. Saturnus cum fugatus eſſet a filio.

Fugio, is, itum, contrarium eſt Fugo. Fugere enim eſt cum curſu: & celeritate diſcedere. Vir. Nos patriam fugimus. Dicitur etiam de nauigationibus. Vir. Tundunt vela noti, fugimus ſpumantibus vndis. Plau. Remigio: vdoq; q̄tum potes feſtina: & fuge. Aliquando capitur pro facere. Plau. in Cap. Ad fugam fugitis ſcio: quam rem agatis. Aliquando pro decipere: vel fruſta facere. Teré. in Heau. Vide ne in mea vita tu tibi laudem is quæſitum ſcelus, vbi ſi paululū modo, quid te fugerit ego perierim. Aliquādo pro neſcire: ſeu non recordari. Lactan. lib. j. Quod illum ipſum poetā minime fugit. Cice. ib. j. Tuſcu. Niſi, quæ me forte fugiunt he ſunt fere omnium de animo ſententiæ. Aliquando pro cedere. Pli. lib. xxxvij. Fictilę ſacrificationis candicantiam fugiunt. Hoc eſt fictilas ad impræſſionem ſacrificantis cedere: quod gemmarij: hodieq; appellant fugere. Hinc ortum, vt vina, quæ annis cedunt, hoc eſt ętatem fere nō poſſunt fugere dicantur: vt Cic. in offi. Huius compoſita ſunt. Aufugio: alio fugio: quod ex ab: & fugio componitur. b, in u, mutata: vt fieret vox pronunciatu: audituq; lenior. Hiero. ad Helio. Dominus: ne a turbis rex conſtitueretur: aufugit. Confugio: ſimul fugio: concurro: aut totum ſimul reduco. Lactan. lib. ij. Conſtituit aſylum: eo paſſim confugerunt: ex finitimis locis peſſimi. Liui. Inde Turnus. Rutiliq; diffiſi rebus ſuis, ad florentes Etruſcorum opes. Mezentium regem eorum confugiunt. Hiero. Ad ſanctarum grauitatē ſcripturarum cōfugimus. Hinc Confugium, & confugela, defugio, diffugio, de quibus alibi. Effugio extra fugio, diſcedo, deuito. Lactan. lib. iiij. Neq; cultores deorum pœnas ſempiternæ mortis effugient. Interdum celeriter tranſeo. Virg. lib. iij. Effugimus ſcopulos Itache, Itache. Laertia regna. Interdum, non beneſcio. Augu. ad Hier. Satis nequeo admirari, ſi aliquid adhuc in hebraicis litteris inueniatur, quod tot interpræ tes illius linguæ peritiſſimos effugerit. Interdum effugere eſt in totum fugere. Teren. in An. Nullon ego Chremetis pacto affinitates effugere potero. Hinc effugium, & effugia, æ, ſicut luna, & lanitium. Perfugio, quod eſt auxilij gratia ad aliquem fugio. Vnde perfugium. Et perfugere eſt perfecte fugere. Vnde perfuga, qui ad hoſtes tranſit, & perfugit. Refugio retrofugio. Pliny. libro ix. Venantes refugere, ſcilicet piſces ipſos venantes in ſuas cauernas. Gel. Poſtea, cum prælio victus in vltima regione refugiſſet. Et refugere confugere. Vnde refugium. Per tranſlationem ponitur, pro deuitare, recuſare, & odio habere. Lanctan. libro ſexto. Illos, qui aut voluptates, aut diuitias non refugiunt, ab hac publica, & celebri via modice ſegregat. Aug. lib. j. de ciui. dei. Sed aliud eſt, q carnis ſenſus infirmiter pauidus refugit, aliud: q mentis ratio diligenter enucleata conuincit. Colu. lib. iiij. Idq; adeo plurimi dubitent, vt multi refugiant, & reformident talem poſitiones ruris. Profugio longe fugio, a quo profugus. Subterfugio ſecreto: aut aſtute fugio. Cic. pro Cecilio. Qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitatem, eo ſolū vertunt. Suffugio, latenter fugio. Sue. vero, pro retrofugio, in Tibe. poſuit. Adulationes adeo auerſatus eſt, vt neminem ſenatorum ad lecticam ſuam admiſerit, conſularem non ſatiſfacientem ſibi, ac per genua orare conantem, ita ſuffugerit, vt caderet ſupinus. Transfugio tranſeundo fugio, ab vno ad alium locum. Vnde tranſfuga, qui ad hoſtes fugit Liui. li. j. Sextus filius eius qui minimus ex tribus erat, trāſfugit ex compoſito Gabios. Salu. Modo harum, modo illarum partium leuiſſime tranſfuga. Et omnia habent fu, ſyllabam correptam.

Fugito as pe. cor. ſæpefugio, ſiue fugiendi conſuetudinem habeo. Plau. in Aſi. Herum noſmet fugitare cenſes, Teren. in Eu. Fugitando fugi, ne quis me cognoſceret.

Fuga, ipſe fugendi actus. Virgil. pro celeritate & curſu poſuit. Vnde & velocem equū fugacem dicimus. Vel qualis

equos

equos Theriſſa fatigat. Harpaliceq; volucremq; fuga præuertit Hebrum, & Quinti. nauigationem dixit fugas, ſiue naues fugientes, quæ velocem faciunt curſum. Aliquãdo fuga dicitur. Impetus. Virg. Ille volat ſimul arua fuga, ſimul æquora verrit. Fuga vero maſcu. ge. cõponitur varijs modis, vt perfuga, transfuga, lucifuga noctifuga, ſolifuga lucrifuga. Plau. Cuſtos adhuc adij lucrifugis dñi cupidos. Sumptũ verbũ a grecis. Ill. n. phygi verſo y litera in u.

Fugia e lenciæ dea a fugatis hoſtibus dicta.

Fugax qui facile fugit. Significat enim habitum, & abũdantiam rei, cuius eſt habitus, vt edax, bibax. Aug. Terrena gaudia conſectantes, rebuſq; fugacibus inhiantes. Quãdoq; tamen ponitur pro celeri, & veloci. Vnde fugacem equum dicimus velocem. Hinc fugatior, fugaciſſimus, fugacitas, & diminutiuum fugaculus.

Fugitiuus ſeruus dicitur, qui a domino ea mente recedit, ne ad eum redeat, etiam ſi mutato conſilio ad eum reuertit. Et fugitiuus eſt, qui extra domini domus, fugę cauſa. vt ſe a domino celaret, manſit. Item fugitiuus eſt, qui eo ſe confert vnde eum dominus recuperare non poſſit, aut abduci. Qui autem incendium, ruinam, hoſtem, aut præceptorem, cui in diſciplinam traditus erat, quia immoderate eo vtebatur, aufugit, non fugitiuus dicendus eſt. Et fugitiuus eſt qui ſimpliciter fugit. Iuue. Non dubitauit fugitiuum dicere piſcem. Aliquando dicitur qui fugæ paratus eſt. Terẽ. in Eu. Quid reſtas fugitiue.

Fugitiuarius, a, um, quod libenter, ſeu facile fugit. Var. lib. vij. Idoneus ſub dio ſumendus eſt locus cochlearijs, quem totum circum aqua claudas, ne quas ibi poſueris ad partũ non liberos earum ſed ipſas quęras aqua in quã circũfundenda, ne fugitiuarijs ſit parandus locus.

Fugitiuæ aquæ dicũtur, quibus ex publico riuo fluentibus, furtim quis, ac non ſuo iure vtitur.

Fugalia feſta, ſiue ludi Aug. lib. ij de ci. dei. ſed demonſtrentur loca talibus aliquando conuenticulis conſecrata non vbi ludi agerentur obſcœnis vocibus: & moribus hyſtrionum, nec vbi fugalia, celebrarentur effuſa omniũ licentia turpitudinũ, & vere fugalia: ſed pudoris, & honeſtatis.

Fulcio, is, ſi, tum, munio, ſuſtento: fortifico. Iuue. Nos vrbẽ colimus, tenui tibicinę fulci. Huius cõpoſitus eſt ſuffulcio Var. vt maioribus pticis ſuffulte vites auras, nõ ptineſcãt.

Fultura ſuſtentatio. Pliny. vt eximãtur trabes ſine fulturis: ac reponantur.

Fulcra a fulciendo. i. ſuſtinendo dicta ſunt. Sunt enim tabulæ compactæ, ſeu ſpondę. in quibus lecti ponuntur. ꝙ toros fulciant. Virg. Fulgent genialibus altis aurea fulcra toris. Gel. Neq; apud eius lecti fulcrũ capſam eſſe, cum ſtrue: aut ferro oportet. Sueto. in Clau. Adhibebant omni cœne, & liberos ſuos cũ pueris. puelliſq; nobilibus, qui more veteri ad fulcra lectorum ſedentes: veſcerentur. Sunt qui lecti pedes, fulcra interpretentur. Alij ſummas lectoꝝ partes. Nec ſolum de lectis dicitur. ſed etiam de alijs. Amb. li. Hexa. Non ergo fundamentis ſuis nixa ſubſiſtit: nec fulcris ſuis ſtabilis perſeuerat, ſed dominus ſtatuit eam, & firmamento voluntatis ſuæ continet.

Fulica, penul. cor. auis, quæ & Fulix dicitur marina, vel ſtagnenſis: vt inquit Augu. paulo ſupra magnitudinem colũbę, a furuo. i. nigro dicta. Virg. lib. ij. Geor. In ſicco ludunt fulicę: ꝙ aiunt quidam liber impreſſus dictionarium appellet: θήνην male interpræatus eſt: auctoritate Æliani in libris de animalibus & Euſtathij: & Homeri: quaſi in fine libro. iij. Odyſ. ipſa θήνη auis eſt Ægypti magna, Home. ὡς ἄρα φωνήσασ᾽ ἀπέβη γλαυκῶπις ἀθήνη φήνη εἰδομένη θάμβος δ᾽ ἕλε πάντας ἰδόντας. ſed Suidas φήνη εἶδος ὄρνεου ἴσον ἀετοῦ. inepta enim eſſet homeri comparatio pro fulica.

Fuligo, ſimiliter a furuo. i. nigro.

Fulgor ſplendor.

Fulgidus, a, um, clarus, ſplendidus.

Fulgeo, es, ſi, ſum, a φλὸξ deducitur: ꝙ apud græcos flammam ſignificat. Vnde & pro lucere: & ſplendorem mittere ſumitur. Luc. lib. x. Fulget gẽma toris, & iaſpide fulua ſuppellex, & fulgere: vt inquit Feſtus pro ferire priſci dicebat. Vnde fulgur dictum eſt. Huius cõpoſita ſunt Affulgeo ad aliquid fulgeo. Liui. Et nauium ſpeciẽ de cœlo affulſiſſe Confulgeo ſimul totus fulgeo. Plau. in Amph. Adere cenſui ædes ita tum confulgebant. Effulgeo ſplendorem emitto. Præfulgeo, vide loco ſuo. Refulgeo ſplendorẽ reddo. Perſi. Quod ſi doloſi ſpes refulſerit nummi.

Fulgo, is, ſi, ſum, tertiæ coniugationis in eadẽ ſignificatione. Virgi. lib. vj. Illę autem paribus: quas fulgere cernis in armis. Idem. lib. ix. Auroq; effulgere fluctus.

Fulgur, uris, & fulgus: uris vel oris. pen. cor. ſicut Tergus, oris: vel fulgus eris: ſicut munus eris. Et eſt lux illa: & quaſi vibratio luminis: quæ ante cernitur: q̃ tonitruum audiatur. Conſtat autem fulmẽ: & fulgur æque ignem eſſe. Sed fulguratio: vt inquit Sene. nihil aliud eſt. q̃ flamma futura: fulmen: ſi plus virium habuiſſet, ſiue fulmen non perlatum: vſq; in terras. Fulmen eſt fulguratio perducta in terras: & ipſum (vt ita dicam) telum. Pli. Fulmen eſt cum flatus in nube, aut vapor erumpit ardens cum longiore tractu nitur fulgetra: hinc aiunt naturalium cauſaꝝ ſcrutatores: quia fulgura ex nubium colliſione generentur in morem ſilicum dorioꝝ: quos cum comploſeris ſibi medius ex his ignis extrictus elabitur: atq; ita cum fulgore pariter: & tonitrua mugire: tonitrum ſcilicet ſonitum indicante: & fulgura excuſſi luminis claritate.

Fulguritas ſplendor Lucil. Luporum aciem claram: & fulguritatem arborum.

Fulgetra fulgor qui ex colliſiõe nubiũ videt ante tonitrua.

Fulgetrum, idem, quod fulgur. & fulguratio.

Fulguro, as. pe. cor. fulgur emitto: ſeu fulgure afflo: vnde fulguratum fulgure tactum: vel exuſtus. Qui locus ſtatim fieri religioſus putabatur, ꝙ cũ deus ſibi dicaſſe videretur.

Fulgurator fulgurum inſpector.

Fulgurio, is, fulgur iacio ſicut fulguro Neuius. Sane a ſuo ſonitu claro fulguriuit Iuppiter. i. fulgure afflauit. Feſtus.

Fulmen vapor ignitus, cõpactus, & ſolidus, impetuoſe cadens, qui e nubibus excitatur. Virg. lib. j. Georgi. Ipſe pater media nymboꝝ in nocte coruſca. Fulmina molit dextra. Sunt autem tria quæ a fulmine tangi non putantur. Aquila, vitulus marinus, & laurus.

Fulmina eſt fulmen iacere. Sene. Minore enim igne ad fulgurandum, quam ad fulminandus opus eſt. Et fulminatum fulmine ictum.

Fullones, qui curanda, poliendaq; veſtimẽta accipiũt a fouendis aqua calida veſtibus.

Fullonia ars dicta eſt qua veſtes polliuntur.

Fuluus: color dicitur, qui ex rufo, & viridi videtur eſſe mixtus in alijs plus viridis, in alijs plus rufi habens, ſicut poeta diligentiſſimus fuluam aquilam dixit, & iaſpidem, fuluos galeros fuluum aurum, & arenam fuluam & fuluus leonem, & fuluum ęs. Eſt & epitheton commune ſerpentibus & mari. Clau. Fuluis ſerpentibus attigit Idam. Idem Fuluis adnatat vmbra fretis.

Fumus, a fumo, a quo fumoſus: fumo abundans. Fumeus ex fumo exiſtens. Infumibulum per quod fumus erumpit. Per tranſla. fumus capitur pro ſuperbia.

Funarium, locus vbi vina fumo condiebantur. Mar. Improba Maſſillię quicquid funaria cogunt. Accipit ætatẽ, qs quis ab igne cadus. Nam vina fumo pręcocquem trahunt maturitatem: & celerius vetuſteſcunt: vt docet Colu.

Fumo. as, fumen educo. Virg. Et iam ſumma procul villarum culmina fumant. Huius compoſitum eſt Infumo, pe. produc. quod eſt ad fumum ſicco.

Fumigo, as. pe. cor. ponit ꝓ ſuffio, & Fumigatio ꝓſuffitu.

Fumifico, as, fumum facio. Plau. Eiq; vt arabico fumificem odore.

Fũdi, oꝝ, vrbs Latinoꝝ mediterrãea. Dr & fundarius ager.

Fundus ager, ꝙ fundat quotannis multa. Vel ꝙ fit re

familiaris fundamentum. Nam pecunia ꝛ ratio labilis eſt. Vel ideo fundus dicitur, ꝙ planus ſit ad ſimilitudinẽ fundi vaſoꝝ. Et fundi appellatione, inquit Florẽtinus iuriſcõ. omne ędificium: & omnis ager continetur. Sed in vſu vrbana ędificia ędes, ruſticę villę dicuntur.

Funda genus rętis, a fundendo quia e ſuperiori loco a piſcatoribus fundiť: vt in circuitũ ſe extendens quicquid piſcium intra ſe deprendit capiat, quod & reticulũ dici ſolet. Virg. lib. j. Geor. Funda iã verberat amnem. Itẽ funda inſtrumentum quo funduntur & torquentur lapides, quę primum inuenta fuit in balearibus inſulis. De hac idẽ in eodem. Stupea torquentem balearis verbera fundę. Accipitur quãdoq; pro ſacculo ſeu marſupio ĩmodũ rętis facto in quo pecunię & alia geruntur. Macro. Cumq; acceſſiſſet ad ſellam demiſſa in fundam pauperem manu paucos denarios protulit quos principi daret. Quod ſacculi genus etiaꝫ reticulum vocatur. Hor. Reticulum venales inter honuſto farre vehas humero. Aliquando pro circulo ex auro ſeu alio metallo quo gẽmę ita nectuntur: vt aurum non niſi margines amplectatur. Plini. Funda includũtur perſpicuę cęteris ſubijciť aurichalcũ. Rurſus funda vrbs ꝙ̃ & fundi. Vnde Fundanus lacus hodie ſolum paluſtre ibi eſt ita, tamen vt ędificiorum veſtigia ruinęq; cernantur.

Fundanus, a, um, poſſeſſiuuꝫ a funda ciuitate vt lacus fundanus.

Funditores, qui funda dimicant. Salu. Ipſe cũ expeditis cohortibus adhuc funditoꝝ: & ſagittarioꝝ delecta manu.

Fundibularij ſimiliter, qui funda dimicant.

Fundũ ima pars cuiuſq; rei, quę aliquid liquoris in ſe cõtineat, vel ad continendum facta eſt, vt dolij nauis aluei fluminis, lacus maris. Hinc fundamẽtũ, & ꝓfundũ ꝙ ꝓprie imũ ſignificat, vt ꝓfundũ mare, dictũ, ꝙ ꝓcul hẽat fundũ.

Fũditus, aduerbiũ ſignificat a fundo, ſicut Cęlatus a cœlo.

Fundamẽ, & fundamẽtum vtroq; modo diciť, pro eo, ſuper ꝙ quid fundatur. Aug. lib. xviij. de ci. dei. A quibus tãtum prima cœpta fundamina, & altare conſtructum eſt.

Fundo, as, firmo, & quaſi fundamẽtum facio, ſtabilio. Pro quo etiam dicere ſolemus, Ieci fundamentum. Transfertur & ad incorporalia. Quinti. Fundatã paternis, auidiſq; opibus domum exhaurit. Cice. Quantum in me fuit ieci fundamenta pacis. Huius compoſita ſunt, Effundo, as ꝙ eſt a fundo euerto, Suffundo ſufficio, ſubijcio. Var. Qui in domibus lateritijs paululum modo lapidibus ſuffundatis, vt humorem fugerent habitabant.

Fundo, is, fudi, fuſum, liquefacio. Vnde metalla dicuntur fuſa, id eſt liquefacta. Pli. Fuſo, ac ſuperiniecto plũbo. Hinc fuſile, fuſor, & fuſorius. Quoniam vero quę fuſa, ac liquida ſunt, ſpargi ſolent. Fundere pro ſpargere ponitur. Clau. Et peſſima fudit vina cadis. Lactan. lib. vj. Fundendus ad vltimum cruor, omnia deniq; amara: & grauiora patientur ferenda. Aliquãdo pro proſternere. Virg. Nec prius abſiſtit, quã ſeptem ingentia victor corpora fundat humo. Aliquando pro ꝓfligare, quod vernacula lingua dicimus mettere in rotta. Liui. libro primo. Exercitum fundit, fuſus perſequitur. Aliquando pro abundanter prębere. Vir. Ipſa tibi blandos fundent cunabula flores. Aliquando pro large loqui. Idem. lib. iij. Talia fundebat lachrymans. Aliquãdo pro demittere, vt apud eundem. Criſtiſq; a vertice flammam fundit. Huius compoſita ſunt. Affundo ad aliquid fundo. Pli. Exprimitur folijs ſuccus molliſſimis in pila tuſis affuſo paulatim vino auſtero. Confundo perturbo, opprimo, ſiue omnia in vnum miſceo, coniungo Liui. lib. primo. Alterius vrbis duo populi in vnum confuſi ſunt. Vir. lib. iij. Qui nũc ore Arethuſa tuo ſiculis confunditur vndis. i. coniungitur. Pli. Et ſi miſceanť facile cõfundũt colorẽ. i. perturbant. Circũfundo, circum circa ſpargo. Apul. Atq; eo liquore ſtabulum omne circũfundit. Virg. Vndiq; viſendi ſtudio troiana iuuentus circũfuſa ruit. Defundo deorſum fundo. Cice. lib. iiii. ad Herẽ. Nam, vt forte hic in balneas venit, cœpit, poſtq; defuſus eſt, defricari. Diffundo, Effundo, de quibus ſupra. Infundo intus fundo. Col. lib. ij. Merũq; faucibus ſi ęſtuauerint boues, ĩfundet. Hie. Cœleſtis plane imber virgineum in vellus placido ſe infudit elapſu. Hinc infundibulum. Quandoq; infundere eſt ſupra fundere. Virg. lib. j. Ge. Certatim largos humeris infundere rores. Quãdoq; abũdanter fundere. Hier. li. Reg. Feſtina, & veni: qm̃ infunderunt philiſtin ſuper terrã. Interfundo: in medio fundo. Amb. de filio prodigo. Et quaſi interfuſo luxurię ęſtu ſecularis, diuortia habere ſanctoꝝ. Offundo, Perfundo: valde: ſiue per omnes partes fundo, ſpargo. Oui. Perfuditq; genas lachrymis. Hierony. Vere plena, per quas largo ſancti ſpiritus imbre perfuſa eſt omnis creatura. Profundo: refundo, rependo. Sene. Id erat nõ tam accipere beneficium ꝙ̃ refundere. Interdũ reſtituo ꝙ ſparſum erat. Idem. Quicquid deerit ex meo refundam. Interdum Reijcio, vt omnem culpam in te refundam. Interdũ retrofundo: euomo. Pli. Quod heſterna crapula ingurgitauerat: palam refudit. Suffundo eſt ſuprafundo: aut deorſuꝫ inijcio. Colu. libro ſeptimo. Laſſę, & ęſtuanti mulę ad os, in fauces dimittitur, vtrũq; in os ſuffunditur. Plau. in Cur. Mane ſuffundam aquulam. Interdũ forinſecus ſpargo, cum infundo potius de interiori parte dicatur. Virg. libro primo Geor. At ſi virgineum ſuffuderit ore ruborem Ventus erit. Ser. Suffuderit forinſecus habuerit. Hinc ſuffuſio, qui morbus eſt oculorum, vulgo Cataracta vocãť: hęc paracenteſi curatur. Eſt autem παρακέντησις quę manu fit a chirurgicis dum curari aliter morbi non poſſunt. Inungitur prius locus, deinde vel acus: vel hamulus infunditur. Idq; paracenteſis, penul. pro. dicitur. Interdum Suffundere eſt ſubijcere: a quo ſuffundatum ſubiectum dicimus Tractum a fundamento. Var. Qui in domibus lateritijs paululum modo lapidibus ſuffundatis, vt humorem fugerent: habitabant. Interdum confundo, ſiue rubore perfundo. Hiero. Hęc: & hmõi Theophraſtus differens, quę non ſuffundat Chriſtianorum: quorum cõuerſatio eſt in cœlis. Cice. pro inſpergo poſuit ad Lẽtu. ſcribẽs. Noui animum tum mihi amiciſſimũ: tũ nulla in cęteros maliuolentia ſuffuſum. Superfundo. Lactã. lib. vj. Extinguiť protinus: tanq; igni aquam ſuperfuderis. Transfundo: de vno ad aliud fundo: ſpargo: mitto ꝛc. Cice. Dolobellę Libẽtius omnes meas laudes: ſi modo ſunt aliquę męę laudes: ad te transfuderim: quam aliquam partem exhauſerim ex tuis. Cato de re ruſti. Vbi dies. xxx. pręterierint: tranfundito: ita relinquito.

Fundito, as, penul. cor. ſępe fundo. Plau. in Am. Cum cruciatu tuo: iſtęc hodie verna verba funditas.

Funus: tum maſcu. quã fœmi. generis ẽ a fundo: is, deducti videť: ꝙ dum trahitur: atq; attenuať linum fundi videatur.

Funalia cerei: quod ante vſum papiri: funes cera circũdatos habere ſolebant. Vnde & funera dicuntur.

Funales equi ſunt: qui fune. i. reſte iũcti, currum pręcedũt. Sue. in Tiberio. Dehinc pubeſcens actiaco triumpho currum Auguſti comitatus eſt: ſiniſteriore funali equo.

Funus, eris, pompa: quę fit in exequijs mortuorum. Ennius Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu faxit. A funalibus dictum funus: ꝙ incenſi funes mortuis pręferebantur quoniam noctu efferebantur cadauera: vel potius: qm̃ φόνος λέγεται καὶ φοῦνος ἐπιχωρίως φονεῦ γὰρ καὶ φονεύω ἐστὶ τὸ ἀναιρέω. Interdum ſignificat mortẽ. Vir. Nec moritura tenet crudeli funere Dido. Interdum ponitur pro cadauere. Teren. Effertur funus. Interdũ pro ſepulchro Vir. Ergo inſtauramus Polydoro funus.

Funereus, a, um, quod ad funus pertinet, vt funerę mulieres: ad quas pertinet funus, vt puer ſoror: & mater.

Funerale dicitur quicquid ad funus vel exequias pertinet.

Funebre pe. cor. ſimiliter: quod ad funus pertinet, vt funebris pompa. Quin. Quid ſibi velit ille funebrium longus ordo pompaꝝ. Et funebres tibię quibus in funere canebatur. Aliquãdo dicitur cędibus plenum, vel mortale. Hora. in Ser. funebre bellum dixit.

Funero, as, ſepelio. Pli. lib. xxxiij. Qui funerari ſe iuſſit ſeſtertijs vndecim milibus.

Funeſtus, a, um, quod eſt funere inquinatum. Vnde funeſto as. Et funeſtum mortiferum, cruentum. Sene. Vox illa funeſta reip. Item funeſtum, quod funeribus adhibet, vt funeſta tibia, qua ad funera canebant.

Funeſto as, funere inquino. Vnde domus funeſtata quæ aliquo funere affecta eſt Plau. Paternam domum funeſtaſti. Aliquando funeſtare eſt ſignificat cruentare.

Funabulus pe. cor. qui graditur per funes. Hunc græci ſchœnobatam dicunt. Funabulum vero pro fune poſuit. Hie. de morte Paulę. Iactent alij pecunias, & in corbonam dei æra congeſta, funabuliſq; aureis dona prudentia.

Funepeus, idem quod funabulus. Apul. Comædus ſermocinatur, tragœdus vociferatur, & funepeus periclitatur.

Funiculus, cum ſit diminutiuum a funis, vt funiculus duplex difficile rumpitur. Ponitur tamen quãdoq; pro menſura certi itineris, vt apud Pſal. Semitam meã, & funiculum meum inueſtigaſti. Iuxta.n. Ægyptios in ripis fluminum ſolentes naues funibus trahere, certa habẽtes ſpatia, quæ appellant funiculos, vt labori defeſſorum recentia trahentiũ colla ſuccedant. Nec mirum, ſi vnaquæq; gens certa viarum ſpatia ſuis appellat nominibus. Cum & Latini miliarius mille paſſus vocant, & galli Leugas, & raſtas vniuerſa. Germania atq; in ſingulis nominibus diuerſa menſura ſit.

Funeta pe. pro. in vineis dicũtur, quum palmites inter ſeſe funium modo vnguntur.

Fungus, a funere, vt quidam aiunt, deſcendit, q; veſcentibus periculoſiſſimus, ſit cum vel caligaris clauus, vel calybis rubigo, aut panni marcor affuerit aut. ſi ſerpẽs primo paceſcentem adhalauerit. Fungorũ diuerſa ſunt genera. Nã ſunt boleti, pratẽſes albi, qui in pratis naſcunt. Spõgioli a ſimilitudine ſpõgię. Digitelli a digitis. A porrigine porriginoſi. Naſcunt & in arboribus fungi, & in ſpinarum radicibus.

Fungoſus, a, um, quod eſt rarum & leue ad ſimilitudinem fungi. Pli. Hunc totum fungoſa replet medulla.

Fungor, eris, functus. Fungi ſignificat vel, ſeu officium aliquod, aut dignitatem habere agereq; vt fungor officio delegato. Fungor pretura. Fungor vita, quod eſt fungor officio vitæ, & munere adminiſtrandi corpus. Inde defunctos mortuos dicimus, qui munia vitæ peregerunt. Et conſtruitur cum ablatiuo. Lactan. Ita enim delegato ſibi officio functi ſunt. Aliquando cum accuſatiuo. Teren. in Adel. Aeſchinus tuus, neq; boni, neq; liberalis functus eſt officium viri. Sueto. Senatoria numera fungerentur. Plau. in Men. Nam paraſitus octo hominum munus facile fungitur. Fungi quoq; finire dicitur. Vnde vita functus dicitur, qui vitam finiuit. Lact. li. iiij. Et cũ magiſterio functus fuiſſet traderetur in manus impiorum. Huius compoſita ſunt Defungor, quod eſt expedio, finem facio, perago, ceſſo, & liberor ab aliquo officio vel munere. Virgi. O tandem magnis pelagi defuncte periclis, ideſt qui finiſti, & euaſiſti picula. Liui. Defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere, ideſt quæ euaſerunt morbos. Terẽ. in Adel. Vtinam hoc ſit modo defunctum, ideſt vtinam hoc malum vltimum ſit, quo defungatur, in quo finiat officium ſuum. ſcilicet A eſchino talia perpetrandi a perfungor perfecte fungor. Cice. Lentulo. Cum & honoribus ampliſſimis, & laboribus maximis perfuncti eſſemus. Idem. Perfuncto hoc miſero, fataliq; bello.

Functus eſt exitu naturali. ideſt morte naturali.

Fuo, is, fui, futum, ſignificat arguo. Plau. in Am. Ne quis tã audax fuat homo, qui obuiam obſiſtat mihi. Hinc Futo, as, de quo infra. Et etiã idẽ, q; ſum vnde & preteritũ fui.

Furuum obſcurum, a quo Furnus, fornax. Fumus, furiæ, fuligo & fulica.

Fur generis communis ſubtractor a fero, q; ferat ideſt auferat res alienas. Vel, vt inquit Var. lib. xiij. rerum diui. a furuo nigro, q; furta clam fiant & plerunq; in nocte. Sabinus a fraude, alij a græco φώρ, a quo Furtum deducitur. Differt autem fur a latrone, ſm Hie. q; fures inſidiantur, & occulta fraude decipiunt, latrones audacter aliena diripiunt. Qui enim furantur, nocte furantur, & in tenebris. Vnde ſignificanter ait. Oſeæ. quod fur clam ingreſſus ſit, & latrunculus expoliet foris. Sed plerunq; indiffrenter ponuntur. Per tranſlationem, quandoq; fur capitur pro ſeruo. Virgi. Quid domini facient, audent cum talia fures? Compoſita ſunt bifur, & trifur, ideſt ſumme fur. Aurifur, qui furatur aurum.

Furculus ſm Priſc. diminutiuum eſt a fur.

Furunculus etiam dimi. a fur. Ci. in Piſo. Olim furunculus nunc etiam rapax. Accipitur etiã quandoq; pro muſtella ſylueſtri, qua in cauernis cuniculi capiuntur. Et furunculus dicitur tuberculum acutum cum inflãmatione, ac dolore in carnoſis maxime partibus, vt ſcribit Gale. Prouenit ex humoribus craſſis, differtq; a phymate, qđ hoc maius eſt furunculo rotũdius atq; planius. Fit etiam furũculus ex capillamento. Col. li. v. Plerũq; autem germẽ de cicatrice procedit, qđ ſiue longum proſiluerit, in flagellum ſubmittit ſiue breuius, in pollicem, ſiue admodum exiguum in furunculum, is ex quolibet, & minimo capillamento fieri poteſt. Dictus furunculus, q; quaſi furtim naſcatur.

Furtum, vt Pau. Iuriſcon. diffinit eſt contrectatio rei fraudulosa lucri faciendi gratia, vel ipſius rei, vel etiam vſus eius, poſſeſſioniſue, qđ lege naturali prohibitum eſt admittere. Veteres tamẽ vocabant furtum quicquid clam cõmitteret. Virg. Vulcani, Matriſq; dolos, & dulcia furta. Hinc furta, pro adulterijs leguntur. Tibul. Celari vult ſua furta Venus. Pro inſidijs. Vir. lib. xj. Furta paro belli conuexo in tramite ſyluæ. Armato vt buiias obſidam milite fauces. Salu. lib. j. hiſto. Metu gentis ad furta belli peridoneæ. Furta domeſtica vocant, quæ ſerui dominis, vel liberti patronis, vel mercenarij, apud quos degunt ſurripuerunt.

Furtim aduerbium ſignificat latenter. Vir. lib. iij. Æneid. Infœlix Priamus furtim mandarat alendum.

Furax acis, dicitur qui facile furatur.

Furtificus, qui furtum facere ſolet. Plau. in Perſa. Vbi illa altera eſt furtifica lena?

Furtiuus, a, um, quod furto raptum, eſt in ſignificatione paſſiua. Plau. in Penu. Quę furto raptę erant furtiuas vendere Ingenuas collibertus meus. Quandoq; furtiuum dicitur clandeſtinum. Vnde & furtiuę litterę, & furtiua ſcripta, quę artificio quodam fiunt, ne legi poſſint ab alio, q̃ ab eo, ad quem ſcribuntur. Gel. Res quaſdam occultas nunciare regi furtiuo ſcripto volebat.

Furari eſt furtum facere, vt apud apoſtolum. Qui furabatur, iam non furetur.

Furfur, nomen auis, & purgamẽtũ farinæ. Vñ Furfureus, a, um, quod eſt ex furfure. Et furfures morbus capillorum.

Furca a fero, inſtrumentum, quo ſtramẽta feruntur. Vnde bifurcus, & bifurcatus, & bifurcatim.

Furcula Di. parua furca, a quo fit aliud dimi. Furcilla.

Furcilla diminutiuum a diminutiuo furcula eſt, & ſignificat inſtrumentum, quo frumentã cillentur, ideſt mouentur. Nam cillere mouere eſt. & quo fœnum paleæ, & id genus reliqua iumentis miniſtrant. Hoc ruſtici in fœno colligendo vtuntur. Var. lib. i. de re ruſti. Herba cum creſcere deſijt, & æſtibus areſcit, ſubſecari debet, & q; pareſcat furcillis verſari. Furcilla etiam ſiue furcilles quibus homines ſuſpendebant.

Furcillis, pen. cor. inſtrumentum bidentatum, tridentatum ue, quo vtimur ad extrahendum fimum.

Furciferi dicebant ſerui q ob leue delictum cogebant a dñis ignominię magis q̃ ſupplicij cã circa vicinos, furcã in collo ferre ſubligatis ad eã manibus & pdicare pctm ſuũ, ſiſq; monere cęteros, ne qd ſile admitterẽt. Vñ plu. in vita Corioloni Furcifer hinc nomẽ ẽ, q; maxima pœna apud antiquos ſeruo peccãti erat, vt is plauſtri lignũ, cui tẽo affixit ſpectãte vicinia ferẽs circũagere. Qđ vbi factũ erat infidus a domeſticis, & vicinis exiſtimatus furcifer appellabatur.

Nam latini lignũ illud furcam appellant. Hinc trifurcifer, ſumme furcifer dicitur, ſicut Triuenefica, ſumme venefica.

Furor. Inſania, q̃uis inter ſe differant, ſicut Ci. lib. iij. Tuſcu. declarat. Itaq; non eſt ſcriptũ, ſi inſanus, ſed ſi furiens eſſe incipit. Inſaniã enim eſſe conſuerunt inconſtantiam ſanitate vacantem, quę tñ poſſet tueri officiorum, & vitæ communem cultum, atq; vſitatum. Furorẽ aũt rati ſunt mẽtis ad oĩa cæcitatem. Q ð, cum maius eſſe uideatur, q̃; inſania tamen eiuſmodi eſt, vt furor in ſapientem cadere poſſit, non poſſit inſania. Fit. n. furor aliquando vitio valitudinis. vt in ijs, qui melancholici appellãtur, quos tamẽ Ariſtoteles cenſuit habere aliquit in animis præſagiens, atq; diuinum. Aliquãdo accipitur, pro mente vi quadam diuina concitata, qualis eſt furor poetarum. Nam poetæ corripi furore dicuntur, cum iuſtum carmen effundunt. Negat quippe Democritus, quempiam poetam magnũ eſſe poſſe, ſine furore. Cice. Ineſt igitur animis preſagitio extrinſecus iniecta, atq; incluſa diuinitus. Ea ſi exarſit acrius furor appellatur, cum a corpore animus abſtractus, diuino inſtinctu concitatur. Interdum furor ſumitur pro nimia ira. Luc. Quis furor o ciues, quæ tanta licentia ferri? Sed inter iram, & furorem. Hie. hoc inter eſſe ſcribit, ꝙ furor ſit vindicta irrationabilis. cuius fellis amaritudine. Ira vero cõmotio animæ. Dictus furor, ꝙ huc, atq; illuc temere feratur.

Furiæ deæ furoris ſunt dictę, & Noctis, Acherontiſq; filię fuiſſe memorantur. Alecto. Teſiphone, & Megęra. Virg. Dicuntur geminę peſtes cognomine diræ. Quas & tartarea nox intempeſta Megęram, Vno, eodemq; tulit partu. Fictum eſt a poetis inferna loca furias habitare, ſed tormenta ſceleſte mentis eſſe veteres voluerunt. Cice. pro Roſcio. Nolite putare, quemadmodum in fabulis ſæpenumero videtis, eos, qui aliquid impie, ſceleſteq; cõmiſerunt agitari, & perterreri tędis ardentibus ſua quęq; fraus & ſuus terror maxime vexat, ſuum quęq; ſcelus exagitat, amentiaq; afficit, ſuæ malæ cogitationes, conſcientiæq; animi terrent. Hæ ſunt impijs aſſiduæ, domeſticęq; furię quæ dies, noctesq; parentum pœnas, a ſceleratiſſimis filijs repetũt. Tres etiam furiæ ſignificant tres animi affectus, qui homines in omnia facinora præcipites agunt, videlicet ira, cupiditas, libido. Ira vltionem deſiderat cupitas opes, libido voluptates. De iſtis Euripiades in Oreſtis tragœdia. Sed aliud eſt parcæ Clotho, Lacheſis, Atropos, de quibus Cæbetes thebanus in pictura vitæ, ὁ δὲ γέρων ὁ ἄνω ἑστηκὼς ἔχων χάρτην τινὰ ἐν τῇ χειρὶ καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ δεικνύοντι οὗτος δαίμων καλεῖται· προστάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον καὶ δεικνύει ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ.

Furioſus dr̃, a quo furor nũq̃; recedit furiatus q furit ex cã.

Furo, is, inſaniuĩ, ira exagitor. Apul. Furit, enſem corripit fertur in eum pręceps, nil tale timentem agreditur. Quãdoq; furere eſt inſanire. Cice. li. j. offi. Verſutum, & callidũ factum Solonis, qui, quo tutior vita eius eſſet, & plus aliquanto Reipu. prodeſſet furere ſe ſimulauit.

Furio, as, cum furore concito. Hora. lib. car. Quę ſolet matres furiarre equarum.

Furiatus, qui ex cauſa furit. Virgi. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Chorebus. Vide in furioſus.

Furibũdus q vehemẽter furit. Salu. Tũ ille furibundus, qñ quidẽ circũuẽtus, inqt, ager incẽdiũ meũ ruina extinguã.

Furnus a furuo. i. nigro colore, pp fuliginẽ vel pp obſcuritatẽ, quã intus hʒ, vt inquit Porphirio, locus, in quo panis coquit̃. Differtq; a clybano. ꝙ clybanus mobilis ẽ, & quaſi paruus furnus, teſtaq; aliqñ tegit̃, ſed fere e metallo fit. Interdũ ẽt ex lapide cõſtat, nõ tã pani, q̃; alijs dapibus coquẽdis ſeruiẽs. Furnus vero, ex cęmẽto, & calce cõſtat, magnuſq; & immobilis ẽ. Pli. Cortices quoq; decuſſi lini clybanis, & furnis pbent vſum. Os furni pręfurniũ dicitur.

Furnaceus, a, um, quod ad furnum pertinet. Idem. Nam furnaceis panibus, binas adijciunt libras.

Furnaria abſolute dicitur, ſicut Cœnacularia, & Sagaria Dicitur autem quis furnariam exercere, qui ex furno paniſq; coctura, quæſtum facit, vel qui furnos locat conductoribus. Sue. de Vitel. Cuius filius ſectionibus: & futuris vberius compendium nactus ex muliere vulgari antiochi cuiuſdã, furnariã exercentis, filia equitem romanũ genuerit.

Furnariæ mulieres, vulgo dicunt, furno operantes.

Fuſcina, pe. cor. telũ tridẽs, ſiue triſulcũ piſcatorium, ꝙ fundo natantia capiat, inſigne Neptuni erat, vt apud Priapeiam Neptuni fuſcina telum. Hoc etiam Retiarij in gladiatorijs ludis vtebantur. Iuue. Vicerat hoc monſtrum manicati fuſcina Gracchi.

Fuſcinula dimi. parua fuſcina. Hiero. lib. j. Reg. Habebat fuſcinulam tridentem in manu, & mittebat, eam in lebetem, & quod leuabat, fuſcinula ſibi tollebat.

Fuſcus, a, um, color ſubniger. i. non plene niger, qualis eſt Indorum meridionalium, & Aethiopum color.

Fuſile, pe. cor. quod fundi poteſt, ſeu quod fuſum eſt, vel qđ pronum eſt ad fundendum. Gel. Qui ſunt leues, & fuſiles & importuni locutores.

Fuſorius, a, um, quod ad fuſionem, hoc eſt liquefactionẽ pertinet, ſeu quod funditur, aut fundi poteſt, vt opus fuſorium. Hierony. in Exo. Formauit opere fuſorio, & fecit ex eis vitulum conflatilem. Fuſorium vas, in quo metalla liquefiunt. Et ars fuſoria ars fundendi, miſcendi, tranſmutandiq; metalla.

Fuſores, qui fundunt, ideſt liquefaciunt.

Fuſus, a, um, participium a fundo, is. Fuſus, fuſi, inſtrumẽtum, quod mulieres nendo, digitis voluunt, vt eſt illud. Et digiti eius apprẽhenderunt fuſum. Fuſim aduerbiũ ſignificat ſparſim.

Fuſtigo, as, penul. produ. fuſte ſtimulo.

Fuſtuariũ, ſuppliciũ fuſtiuʒ. Qua dictione Ci. & Li. vtunt̃.

Fuſtudiæ, pe. pro. pro ergaſtulis & inſulis quæ ergaſtula nominantur ꝙ ſerui in ergaſtulis fuſtibus contunduntur.

Futo, as, redarguo, a quo Cõfuto, & refuto. Vide in dictione Refuto. Cato. Futauit vſus eſt ſępius, pro ſæpe fuit.

Futio, futis, effũdo, a quo cõponitur Effutio, de quo alibi.

Futile, pe. cor. quod facile funditur. Vnde vas futile, qđ erat latiſſimi oris, ex altera parte arctum, qđ ſtatim poſitũ effundebatur. Vtebantur eo in ſacrificijs deę Veſte, quia aqua ad ſacra hauſta, in terra non ponitur. Quod ſi fiat piaculum eſt. Vnde excogitatũ vas eſt, quod ſtare non poſſet, ſed poſitum ſtatim effunderet̃. A quo. Futiles dicti ſunt, qui cõtinere tacenda nõ poſſunt, ſed ea effundunt. Apul. Leuis hõ, & futilis, ac rimarũ plenus. Sciendum ꝙ nomina verbalia vel pticipialia in ilis deſinẽtia triũ generũ. i. pe. cor. vt ferro fertilis, vtor vtilis, volo, volatilis Textus, textilis, altus altilis, fictus, fictilis, futio futilis.

Futuo, tuis, tui, fututum obſcœnũ verbũ, qđ a futio deduci videtur. Cum nihil aliud ſit futuere, q̃; ſemẽ effundere.

Futinus, erat in cuius ſinu pudendo nubentes pręſidebant vt illarum pudicitiam prior deus delibaſſe videretur.

G Littera muta eſt que in verborum pręteritis, mutatur in ct, vt legor, lectus. Agor actus. Aliquãdo in s, vt ſpargo, ſparſi, mergo merſi. Aliqñ in x, vt rego, rexi, pingo, pinxi. Apud græcos, qđ illi per c, ſcribunt quãdoq; nos, p̀ r g ſcribimus. vt κύκνος, nos cygnus, illi κόβιος, nos Gobius, vel gobio.

G ante A

Gaba, per ſimplex b, teſte Ioſepho li. v. antiquitatum iudaicarum, Galileæ oppidum eſt.

Cabba, per duplex bb, Syrie vrbs eſt.

Gabaon olim metropolis, & regalis ciuitas Euchorum, & nunc (vt refert Hierony.) oſtenditur villa eodem nomine

In quarto miliario Betelis, contra occidentalem plagam iuxta Rhama, vbi Salomon oblatis victimis diuinum meruit oraculum.

Gabaonitæ, penul. pro. ſunt populi Gabaon habitantes.

Gabatæ, penul. cor. vaſa concaua, edulijs, pulmentarijſq; aptiſſima. Mar. Tranſcurrunt gabatæ, volanteq; lances. Et alibi. Sic implet gabatas, paropſideſq;.

Gabalus. penul. pro. apud veteres, crux, ſiue patibulum dicebatur. Var. Nos barbari, ꝙ innocentes in gabalum ſuffigimus homines, vos non barbari, ꝙ noxios abſoluitis.

Gabalum, Penul. cor. oppidum Auernorū in Gallia Aquitana, Narbonenſi terræ proximum. Hinc Gabali populi apud quos olim fiebat optimus caſeus.

Gabij, orum, Volſcorū vrbs fuit. lxx. milibus paſſuū ab vrbe diſtãs, a Galacto, & Bio fratribus ſiculis condita, vt ſcribit Soli. vbi latomiæ, pluſq; reliqui lapides Romæ ſuppeditantes. Hinc gabini dicti ſunt hoĩes gabijs habitãtes.

Gabinus, pe. pro. toga, quæ, ſicut docet Serui. ſic in tergum reiecta eſt, vt vna eius lacinia a tergo reuocata, hoĩem cingat. Quo veſtimẽti genere vtebatur cõſul bella indicturus.

Gabriel hebraicæ, latinę fortitudo dei dicitur.

Gabieni ligures veſuli montis accole. Vnde origo padi.

Gaderes ciuitas Syrię, non longe ab Aſcalone. Ex qua Theodorus rhetoricę pręceptor, qui Strabonis ætate floruit. Gadareus dictus eſt.

Gades duæ inſulæ ſunt, & vtranq; tam ſingulari numero Gaddem, q; plurali Gaddes appellamus. Et ſunt in fine Bethicæ prouinciæ, & in extremo noſtri orbis verſus occidẽtem, vbi Europa, ab Africa dirimitur. Vocabulum pœnũ eſt, quod ſeptum indicat, eo ꝙ in morem ſępis circũdetur. Gadis maior inſula quã alij Erythream, qm̃ tyrie ab origine eorum orti, ab Erythreo mari ferebantur. Alij aphrodiſiam, quidã Iunionis inſulam vocauere. Diſtat a Calpæ ccccccd. ſtadi. interuallo, parua quidem inſula. ſed virorū dignitate excellẽs, in qua equeſtris ordinis gaditanos quingentos in vno cenſu numeratos aliquãdo fuiſſe compertum eſt, in vno atq; perexiguo oppido quod Gaddiũ vocabatur. In hac inſula Geryones habitauerunt. Gadis minor inſula habet oppidum ciuium Romanorum, quod Iulia appellatur, In gadeo erat templum Herculis honoratũ in quo quidam colũnas illas eſſe exiſtimant, q̄ Herculis columnæ nuncupantur. Sunt aũt ex ære, cubitorum octo.

Gadditanus, a, um, poſſeſſi. vt mare Gadditanũ. Et gadditanæ puellæ dicuntur libidinoſæ, procaces. Mar. Tã tremulum criſſat tam blandum prurit, vt ipſum Maſturbatorē fecerit Hyppolitum. Gadditani oriundi ſunt a Tyrijs. Vnde Luc. Tyrijſq; a gaddibus hoſpes.

Gaddir, neu. gene. vrbs opulenta in gaddibus, de qua Priſc. lib. quinto ait. Vt alij tradiderunt Tarteſſus Hiſpanię ciuitatem, quam nunc Tyrij mutato nomine Gaddir habent Rufus Feſtus in deſcriptione orbis Gaddir prima fretus ſolida ſupereminet arce. Attolitq; caput geminis iſerta columnis. Hæc Continuſſa prius fuerat ſub nomine priſco, Tarteſſumq;, de hinc Tyrij dixere coloni. Barbara quin etias gades hanc lingua frequentat. Pœni quippe locum Gaddir vocant vndiq; ſeptum. Suidas. γαδηρα τόπος κατα την ἐσπερίαν μοῖραν με Χριτοῦτων ἐλθὼν ὁ ηρακλης καὶ μὴ δυνάμενος διελθεῖν ςήλας παρ᾽ αὐτὸν ἐν χωρίῳ λαβὼν ἱδρύσατο.

Gætulia pars Aphricæ, quæ proximos habent Garamantas. Dicta Getula a Getula Vulcani filia.

Gætulus, pe. pro. Vir. lib. iiij. Deſtruat vt captĩ ducat getulus Hiarbas, Iuue. Cum getula ducem portaret belua luſcum Ouid. Quĩd dubitas vinctã getulo tradere Hiarbæ. Getuli Aphricę populi ſunt. Aphricam initio libves habuerũt deinde aphri, poſtea getuli poſtremo numidæ.

Gagites ſeu Gages nomen fluuij in ſicilia & nomẽ lapidis ſpecioſi, in eo primũ reperti, q̄uis etiã in Anglia abũdet. Hic lapis q̄uis rudis, & ruſticus videatur diuini tamẽ neſcio quid in ſe hẽt, ignẽ enim alit in laternis, quẽ ſolo oleo licet extingui. Si quis autem aquam, & eius lapidis fruſtula biberit: ſi carnis ſenſerit, maculas extemplo emingit, neq; cohibere vrinam poteſt. At ſi virgo non cogitur meiere.

Gagas in lycia haberi conſtat oppidum ab amne gaga: vbi & gages lapis inuenit̃. Dioſco. Amnis a quo lapis nomen habet gages appellatur.

Galaad, mons eſt, a quo ciuitas in eo cõdita, ſortita eſt vocabulũ quam & accepit de amorreorũ manu galaad filius Machir filij Manaſſę.

Galactopotæ. pe. pro. dicuntur lac potãtes. Col. li. viij. Quibuſdã natiõibus furmẽti expẽibus victũ cõmodat ex quo nomadus, Getarumq; plurim γαλακτοπόται dicunt̃.

Galatheia, nympha fuit q̄ polyphemus amauit: vt inquit Oui. dicta Galatheia quaſi lactiſdea.

Galata oppidum aphricæ, cuius terra ſcorpiones enecat.

Galba vermiculus mire exilitatis, q naſcit̃ in ęſculis, a quo q primus Sulpitiorū cognomen Galbæ tulit ab exilitate ita vocitatus eſt, quã q̃ alij ecõtrario, ꝙ ꝑpinguis fuerit noĩatũ ſcribũt. Talẽ. n. Galli vocit Galbã. Alij, ꝙ oppidum Hiſpaniæ fruſtra diu oppugnatũ, illatis demũ galbão facibus ſuccẽderit. Nõnulli, ꝙ ĩ diurna valitudĩe galbeo, hoc eſt remedijs lana inuolutis vteretur. Alij a colore auis quę Galbula dicitur galbas appellatẽs dicunt.

Galithis, idis, muſtela, aqua piſcis quidam dictus eſt, hæc & Cale dicitur, & galeus.

Galbanus, pe. c. fœ. ge. & Galbanũ neutri, ſuccus eſt: ſiue lachryma cuiuſdã herbę, ſiſus ferulæ, quę ĩ ipſo frutice ĩ æſtate ꝑrũpit naſcit̃ in nicomedia & in ſyria & multis eſt apta medicaminib⁹. Greci Χάλβανον dicũt ꝑ ch, nr̃i vero ch. in g, cõuertũt. Hie. in eccle. Et q̄ſi ſtyrax, & galbanus & vngula, & gutta. Luc. li. ix. Hic ebulũ ſtridet, peregrinaq; galbana ſudãt Galbanũ in Syria gigni, teſtis eſt Pli. li. xij. Qđ ſincerũ ſi vrat̃, fugat nidore ſerpentes. Eſt & hoc noĩe genus veſtimenti delicatorū, a colore albo, ac ſubluddo ꝙ nullos habet pilos. Iu. Cerulea indutus ſcutulata, & galbana raſa.

Galbanatus nomẽ ſiſe participio formauit Mar. qđ eſt galbano ĩdutus. Accipit̃q; pro hoĩe molli, & effœminato.

Galbinus, a, um pe. pro. mollis, & laſciuus. Mar. Galbinos habet mores. Tunica quoq; galbina a colore dicta eſt. Flauius Vopiſcus in Aureliano. Inter hæc fuit tetricus, chlamyde coccea, tunica galbina.

Galbuli pilæ cupręſſi. Var. lib. j. de. re ruſt. Quædã ad oriendum ſunt, vſq; adeo parua, vt ſint obſcura, vt cupręſſi. Nõ enim galbuli, qui naſcuntur. i. tanq̄ pilæ paruæ cortice id ſemen ſed his intus primigenia ſemina dedit natura.

Galbulus etiam auis qui & Galbula & Icterus dicit̃ Mar. Galbula decipitur calamis & rętibus ales. Apud noſtratas galberius vocatur.

Galbula, æ, Vide in Galbuli.

Galbeum, ornamenti mulicbris genus.

Galbaneus mali odoris.

Gale muſtela. Ariſt. lib. de anima. Gale quotiẽs dimicatura, cum ſerpente eſt. Pli. Muſtellæ, cũ anguibus viſæ ſunt pugnare, quotiẽs ictæ ſunt, rutę foliũ morſu apprehendẽtes.

Galeus, piſcis, qui a noſtris etiam muſtella dicitur. Pli. Paſtinacam piſcem venenatum perſequitur galeus.

Galea, caſſis, a galero quo multi veteres vſi ſunt, a qua galeati dicuntur, qui galeis armati ſunt.

Galeola vas ſinuoſum a galeæ ſimilitudine dictum.

Galeotæ, non modo ſtelliones appellãtur, ſed & vates quidã in Sicilia & Attica a galeote Apollinis filio, qui frater Telmes ſi eius traditur, qui Telmeſſum vrbẽ in Caria condiderit, oraculo, ex Dodonę accepto. Vñ Ælia. ſcribit. Dio. tyrannum galeotas ſolitum conſulere in Sicilia.

Galerus. & galerum, pe. pro. pileus rotundus, ꝙ in modum galeę eſſet factus, vt inquit Var. Sta. Et temperat aſtra galero. Accipitur interdum pro coma aliena, quã ad galeri effigiem formatas, capiti ita aptare ſolemus, vt internoſci nõ queat. Hoc apud Sue. in Cali. capillamentum nominatur. Huius diminutiuum eſt galericulus.

Galerita,penul.pro.auis,quę nunc alauda dicitur a galeri ſimilitudine.Var.Galericum appellat,quia plumam elatã in capite habet.

Galeſus.pe.pro.fluuius iuxta Tarentum Vir.lib.v.Qui niger humectat fluentia culta Galeſus.

Galena liquor q̃ ĩ fornacibus:nã primus liquor q fluit ſtagnũ appellat̃ ſecũdus argẽtum Pli.galenã vocari tradit venã plũbi argentiq; cõem,quã & Molibdenã nuncupant.

Galgulus auis genus quæ cum aue cui nomen eſt crex gerit inimicicias.Et eſt turture maior.

Gallus adoleſcentis nomen deum matri dilecti cum forte numinis offenſas contraxiſſet actus furore pudenda ſibi abſcidit,& adulteriam phrygiæ fluuium conſedit,qui poſtea gallus ab eo dictus eſt,vt polyhiſtor refert.Ab hoc amne berecinthiæ ſacerdotes galli dicuntur,cuius aqua epota mentem mouet.Oui.in Faſ.inter ait,viridem cybelen altaſq; celonas amnis.It inſana nomine gallus aqua.Qui bibit inde furit.Et gallus gallinaceus nocturnus vigil quem excitaudis in opera mortalibus:rumpendoq; ſomno genuiſſe prouidentia diuina videtur.Eſt & nomẽ gentis,& nomen viri proprium,& fortunam corporis ſignificat vt inquit Quint.i.caſtratum.Nam tales erant galli ſacerdotes,de quibus.Au.li.vij.de ci.dei refert,q̃ iõ mr̃i deũ abſciſſi ſeruirent vt ſignificaretur eos qui ſemine indigeant terram ſequi oportere quę mr̃ deum noiatur.

Gallus,a,um,quod ex gallia eſt.Vnde galli dicti ſunt,qui ex gallia originem habent.

Gallia,regio Europę a candore populi dicta Galla enim.lac latine dicitur.Nam montes,& rigor cœli ab ea parte ſolis ardorem excludunt,vt non eorum corpora colorentur quę triplex eſt tonſa.ſ.ſiue togata.Comata,& bracata.Gallia togata dicitur Ciſalpina,vt Pli.li.iij.ſcribit.Mar.Gallia romanæ nomine dicta togæ.Comata cognominatur omnis tranſalpina gallia,quam in tria populorum genera hyſtorici diuiſerunt Belgicam.Celticam,& aquitanicam,quæ Remonica ante dicta eſt.Nam a ſcaldę ad ſequanam Belgica.Ab eo ad garũnam celtica,eademq; lugdunenſis.Inde ad pyrenei montis excurſum.Aquitania.Auguſtus quadrifariam diuiſit addita Lugdunenſi prouincia.Ammianus in multiiugas ꝓuincias diuiſit,vtpote qui primã & ſecundam lugdunenſem,& primã,& ſecundã.Aquitanicas faciat,gallos celtas a nomine regis dictos & ab eius matris vocabulo Gallatas ſermo græcus appellat.Narbonenſis vero ꝓuincia appellat̃ pars galliæ.Bracata autẽ dicta eſt a genere veſtiũ.A gallia fit gallus,a,um,de quo añ.

Gallicus gallica gallicum,quod ex gallia eſt vt arma gallica.

Gallica genus terræ quod margõ.Pli.appellat qua gallia & britannia vtuntur.

Gallicanus,a,um,idem,quod gallicus,vt gallicanæ veſtes.

Gallius,a,um,quod eſt ex gallia.Salu.libro.iiij.hyſto.Duæ galliæ mulieres conuentum vitantes ad menſtrua ſoluenda montem aſcendunt.

Gallogrecia Galatia dicta eſt,a qua gallogręci.Nam,cũ galli multitudine abundantes,relicto natali ſolo Italiã inundaſſent,græciã impleuerunt.Macedoniam occuparunt,in Aſiam tranſierunt duce Leonorio,qui gallogræciam mixto ex gallis,græciſq; vocabulo cognominauerunt.

Gallicia regio hiſpaniæ quæ,vt Iuſti.refert,a Teucro thelamonicis filio condita eſt.

Galatia græce,γαλατία per ſimplex l,regio minoris Aſię Hæc ab oriente Cappadociã,& halym fluuium,ab occidente bithyniam,& aſiam,a meridie pamphiliam,a ſeptentrione põtum euxinũ habet quã olim galli ex europa venientes habitarunt gallogręcia.Vnde poſtea dicta eſt.

Galatę.penul.cor.populi qui galatiam habitant.Hi primo gomoritę dicti ſunt a Gomer Iaphet filio,vt Ioſephus li.primo refert,& fratre Aiacis,qui ad ea loca veniens,vbi ſedes poſuit,nuncupata eſt.

Gallina,auis nota,a quo nomine deducuntur adiectiua quæ ſequuntur.

Gallinaceus,a,um,quod ex gallinis eſt,vt pullus gallinaceus.Var.Gallinaceis enim pullis bis deni dies opus ſunt pauoninis ter nouenn.

Gallinaceus ſubſtantiuum ipſę gallus.Poſcẽninus niger ob vnius gallinacei direptionẽ decem cõmanipulares,qui raptum ab vno comederant,ſecuri percuti iuſſit.Sic gallinacea pro gallina.Var.Si oua gallinis pauonina ſubijcies,cũ iam decem dies fouere cœpit gallinacea tum demũ ſubijcere,vt vna excludant.

Gallinarius,& gallinaria qui,& quæ gallinas curat.Pli.lib.x.Traditur quædam ars gallinarij cuiuſdam dicentis quid ex quaq; eſſet.Var.Inter duas oſtium ſit,qua gallinarius curator earũ ire poſſit.Et gallinarius qui quęſtus cauſa alere gallinas multas ſolet.

Gallinaria inſula eſt in mari Thuſco ſm̃ Italiam,contra montes liguſticos,vigintimillius Albingaunum.Alijs ab his villaticis inuectis,a nautis ibi feris factis inuſitatis,vt inquit Var.libro tertio de re ruſti.a gallinis ruſticis appellata.Eſt & ſilua gallinaria Cumis vicina,de qua Cice.ad Petum.Qu.Ceparius obuiam mihi fuit in ſilua gallinaria.De hac Stra.ſic ſcribit.Hoc quoq; in ſinu fruticoſis virgultis frequens,& arboribus ſilua eſt,multis porrecta ſtadijs,aquarum indiga.

Gallinarium locus,in quo morantur gallinæ.Colu.lib.ix.Gallinaria conſtitui debent parte villæ,quę hibernum ſpectant orientem.Gręci auctore polluce Petaurum vulgus a pullis gallinaceis pullarium appellat.

Gallicinium,pars noctis,appellata eſt,qua galli cantãt,quę eſt quarta caſtrenſis vigilia.

Gallo gallas,inſanio.Varro.Et deam gallantes vario retinebant ſtudio.

Gallulo,as,pe.cor.pubeſ emitto,a quo gallulaſco,pubeſco,quod pubeſcentes vocem grandiorem,ad gallinacei ſimilitudinem faciant.Neuius.Cuius vox gallulaſcit.

Galla,fructus quercuum.Græci quoq; gallam lac nominãt.Vnde & galli ſm̃ aliquos dicti ſunt,quaſi lactei gallam bibere,ac rugas cõducere ventri ait Lucil.q.d.parſimonia eẽ vtendum,neq; gulę indulgẽdũ ventremq; coarctandus.

Gallaici,ſiue gallaci hiſpanię populi ſũt,gallis finitimi.Martia.Neq; gallaico linuntur auro.

Galilea,nomen duarum regionum,ex quibus vna galilea gentium vocatur,vicina tyriorum finibus,vbi & Salomõ viginti ciuitates donauit Hyram regi Tyri in ſorte trib⁹ neptalim.Altera galilea dicitur erga Tyberiadem,& ſtagnum geneſareth in tribu zabulon.Galilea teſte Pli.ſyrię Arabię atq; ægypto coniungitur,terra ferax.

Galenus trium ſyllabarum nomẽ medici excellentiſſimi ex Pergamo Aſię vrbe,qui vulgo Galienus dici ſolet barbare.& inepte,nam.ἑλληνιστὶ γαληνὸς λέγεται,ἀπὸ τοῦ γαλήνου ὅ ἐστι γαληνοῦ ... τουτέστι λειμότητος.Floruit temporibus Marci:& Commodi imperatorum.Multa compoſuit in medicina philoſophia grammatica,& rhetorica.Quo nomine etiam dictus eſt imperator Romanus.

Gallumbri populi,qui nunc Romandioli vocantur.

Gãma græce,latinæ littera.γ,quæ apud nos ſignificat g.

Gamale,penul.correp.vrbs in Iudea.Ioſephus.Syriæ habitatio quędam fuit gamale.Sue.in Tito.Gamales appellat.Tarichiam inquit & Gamalem vrbes validiſſimas Iudeæ in poteſtatem redegit.

Gãmarus penul.cor.aquaticus animal ſimile cancri,vel vt quidam putant ipſę Cancer Cui,cui bina brachia denticulatis forcipibus ad caput porrigunt,concoctus fit rubeus,Mar.Concolor in noſtra gãmare lance rubes.

Gamos græce,latinę nuptiæ.Hinc cõpoſita ſiũt.Agamus.Monogamus,Bigamus,Digamus,Trigamus,Quadrigamus,Octogamus.Hie.contra Ioui.Non dãno digamos,immo nec trigamos,& ſi dici poteſt octogamos.

Gãmoides ferrũ quo vtũtur chirurgici ad extrahẽdum pus.

Gamphaſantes populi in Libia,ſine vllis veſtibus viuentes,qui

tes, qui ſicut ſcribit Pompo. a pręlijs abſtinent, cum nec tela iacere, aut vitare noſcant. Ideoq; obuios fugiunt.

Ganea, æ, & Ganeum lupanar meretricium, guloſorũ diuerſorium, & popina, quę ſcilicet ſit in terra, non vt cœnacula ſuperius. Eſt enim locus abditus, & velut ſubterraneus violentiæ, & libidini aptus. Teren. in Adel. Vbi ego illum quęram? Credo abductum in Ganeum. Col. in ꝓlo. Mox deinde, vt apti ueniamus ad ganeas, quotidianam hiconis cruditatem excoquimus. Pli. tamen videtur innuere popinas eſſe, in quibus vnctoria edulia conficiebant, & pro ipſa ingluuię, cibarijſq;. Ait enim de porco li. viij. Neq; alio ex animali numeroſior materia ganeę.

Ganeones, eluones, qui ganea frequentant. Iuue. Sed laudes ſiliquas occultas ganeo pultes.

Ganonia ſuauitas corporis: & Ganaſte gaudere diſſolui formæ ſtudere.

Ganges, is, & gangetis, Indiæ fluuius maximus, qui vniuerſam circuit Indiam ſecum arenas aureas trahens. Alio nomine Phyſon a gręcis dictus, de Paradiſo exiens, quem alij in certis fontibus, vt Nilum, rigantẽq; vicina eodẽ modo ferunt. Alij in Scythicis naſci, ipſamq; Indiam ſecare dixerunt fluereq; in eũ triginta amnes. Minima gangis latitudo per octo mi. paſſus, maxima per. xx. patet. Altitudo, vbi vadoſiſſimus eſt, menſurã centum pedum implet. Dictus ganges, a Gange Æthiopum rege, vt ait Suidas. Oui. li. iiij. Meta. Decolor extremo, qua cingitur India Gange.

Gangeticus, a, um, poſſeſſiuũ a gange. Colu. li. ix. Iam nunc gangeticas & Ægyptias auis tenuiter eructant. Arrianus li. v. de Geſtis Alexandri magni, ἐν τάξει δὲ ἀλέξανδρος ἀφίκετο πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα τὴν μεγίστην τῶν μεταξὺ ἰνδοῦ ποταμοῦ καὶ ὑδάσπου καὶ ἐκεῖ ὁ πῶρος βασιλεὺς ὁς ὁρῶν ἀλέξανδρον.

Gange, es, eſt vrbs Indiæ regia.

Gangaridæ (vt inquit Curtius) populi inter Aſſyrios, & indos, iuxta Gangem, qui nouem oſtijs effluit.

Gangręna cũ diphton. caro emortua ex vlcere, vel inflãmatione, ac rubore. Subalbeſcit aũt primo, demũ atra fit ſenſu amiſſo in ꝓminentibus mẽbris. i. inter vngues, & alas, & inguina. Et in ſenibus fere, atq; his, quorũ corpus mali habitus eſt. Lu. li. j. Saty. Serpere vti gangrena malo.

Gangilion, ſiue ganglion, genus morbi in capite, cũ humor quidam includit. De quo Col. li. vij. Eſt & Ganglion (vt docet Pau.) nerui alicuius, vel exitu, vel ex laſſitudine contortio. Multis quidẽ omnino partibus corporis, ſed præcipue mollibus, vt in extremitate manuum, atq; pedibus.

Gannio, is, ini, vel gannij, itũ. Proprie canes dñr gãnire cũ metuunt plagas ſummiſſo corpore. Inde Gannitio & gannitus. Var. Aſinos rudere: gannire canes, pullos pipare dixit. Lucre. Longe alio pacto gannitu vocis adulant: & cum deſerti baubant in ędibus aut cũ plorãtis fugiũt ſummiſſo corpore plagas. Et gannire obmurmurare. Perſi. Secreta gãnis in aurẽ. Afra. Gannire in aures nunq̃; didici. i. male dicere. Huius cõpoſitum eſt oggamo: qđ eſt in aurem ſecreto loquor: & veluti in murmuro. Apul. li. ij. In aurem mulieris oggannijt. Aliquãdo multus dico incalco. Plau. in Aſi. Cui nunq̃; vnam rem me licet ſemel præcipere fieri quin centies eandem imperem atq; ogganiam.

Gãnitus, us, ipſa vox quę & Gannitio dr̃. Aliqñ vox appl̃r.

Garamantes, ppl̃i Libye. Pſyllis finitimi, a Garamãte Apol. filio cognominati, qui ibi Garama oppidũ ex ſuo noiẽ cõdidit. A quo garamantius, a, um, & garamantis idis. Fuit & alius garamantes rex, cuius filiam garamãtida Iuppiter, apud Bragadẽ fluuiũ cõpręſſit: & ex ea genuit Hiarbam.

Garganus pe. pro. mons in Apulia. Luc. li. v. Apulus adriacas exit Garganus in vndas.

Gargara pe. cor. mutatione litteræ, a κάρα, κάρας, i. caput, capitis. i. a citudinis, altitudo κάρ κάρα capita. Vnus eſt ex collibus montis Idæ. Eſt & oppidum huius nominis poſitũ in imis radicibus Idę montis. Et defluentibus inde humoribus Gargara irrigant, ſuntq; feraciſſima. Apud hanc ciuitatem tanta erat frugum copia, vt qui magnum cuiuſq; rei numerum vellet exprimere, pro multitudine immenſa nominaret. Vnde Oui. Gargara quot ſegetes, quot habet methymna racemos. Dr̃ & gargarus numero ſingulari. Stra. li. xij Gargarus in ſuperioribus Idę partibus, locus oſtẽdit, a quo Gargara dicuntur, Æolica ciuitas. Græci γάργαρον neutro genere dicunt. Sunt & gargara in Myſia. Sunt qui gargar dici velint, ἀπὸ τοῦ γαργαρίζειν τὰς πηγάς. i. ab emittendis fontibus. Oui. Creberrima fontibus Ida.

Gargariſſo, as, ſicut ſonat. Pli. lib. xx. Sedat anguinas, cũ melle, ac hyſopo, ex aceto gargariſatum. Apud gręcos γαργαρίζω. Fit autem gargariſatio in ſummo gutture. Et gargaſare, ſępe ad gurgulionem, ideſt guttur reuocare. Et duplici modo conſtruitur. Nam res, qua ſępe gutturalluit, in nominatiuo plærũq; in ablatiuo ponitur. Pli. li. xx. Vocã ſuccus, ſub certamine vtilis, & qui gargariſatur vna tumente adiectamenta. Cel. lib. iiij. In vetuſto capitis dolore cõmunia ſunt ſternutamenta excitare inferiora vehementer, refricare, gargariſare his, quæ ſaliuam mouent.

Garrio, is, garriui, vel garij, tum, inepte loquor. Cice. lib. ij. de Ora. Nam & ſæculis multis ante gymnaſia inuenta ſunt, quam in his philoſophi garrire cœperint.

Gariophylum, flos garofolus nomen, nec græce, nec latine habet.

Garruli, proprie dicũtur (vt inquit Aug.) qui vulgo verboſi appellantur accedente lętitia, nec valentes, nec volentes tacere. Et garrulæ dicuntur aues canorę: & hilares. Vir. Garrula, quem tignis nidum ſuſpendit hirundo. Garrulus etiam dicitur cordatus. Var. In hac ciuitate tum regnabat Dionyſius homo garrulus, & acer.

Garritido, as, pe. cor. idem, quod garrio. Var. quidnam garritidatis dicentes o fortuna.

Garum, apud Colu. liquamen eſt ex piſce factum.

Garumna, fluuius, ex tribus amplificatus amnibus per bituriges, & ſantones, gallicam vtranq; gentem exfluit. Eſt enim in gallia Narbonenſi terminans Aquitanos. Diſtat a Narbone ſtadijs octingentis. Delabitur ex Pyreneo, & in oceanum excurrit.

Gaſter ſeu gaſterium, genus vaſis, cuius formam alij aliter accipiunt.

Gaſtrimargia pe. acuta nimia ingluuies, vt apud Ariſtotelẽ in Ethicis. Gaſtrimargus, guloſus.

Gaudium, eſt affectio alicuius pręſentis boni opinione cõcepta, & ꝓprie cũ exhilarat animus aliqua re: neq; tñ ita ad exteriora diffundit vltra modum vt facile appareat. Lętitia vero cũ ita mouet animus vt ẽt ad exteriora egrediatur, & maxime in vultu. Hinc dñt Stoici. Gaudiũ in ſapientẽ cadere poſſe: lętitiã nõ poſſe. Dictũ gaudiũ quaſi gauiũ, græci enim γαῦρον, lætum dñt. Ex quo fit dimi. Gaudiolum, & Gaudiloquus, pe. cor. qui cum gaudio loquitur.

Gaudeo, es, gauiſus, gaudius habeo de bono ꝓprio. Quãdoq; etiam de bono alterius, ſed intrinſecus. Lætari vero extrinſecus. Conſtruiturq; varijs modis. Nam quandoq; abſolute, vt Gaude, & lætare. Quãdoq; cum datiuo. Cice. Mihi gaudeo, tibi gratulor. Quandoq; cũ ablatiuo. Vir. Numero deus ipare gaudet. Quandoq; cum ablatiuo mediante in. Cice. Lentu. In moleſtia gaudeo. Quãdoq; mediante de. Hiero. ad He. Gaudebo de aſcẽſu: ſed timebo de lapſu. Aliquando gaudere, eſt valde, ſeu cũ delectatione, qđ vulgo dici ſolet Godere, & cõſtruit cum accuſatiuo. Hiero. in ꝓlogo Iob. Beatus Iob apud latinos iacebat in ſtercore, & vermibus ſcatebat errorũ, integrum, imaculatũq; gaudere. i. cũ gaudio perguſtare. Terẽ. in Adel. Hunc ſcio mea ſolide ſolum gauiſurũ gaudia. i. perguſtaturũ. Cice. Peto. In theatrũ Curionis Hortenſius introijt puto, vt ſuũ gaudium gauderemus. Augu. lib. viij. cõfeſ. impersonaliter vſus eſt. Quando inquit, cũ multis gaudet, & in ſingulis vberius gaudium eſt, quia feruefaciunt ſe, & flãmant in alterutro. Et alibi. Multum inter ſe hæc duo gaudia differunt, ſuntq; inter ſe omnino cõtraria. Quãdoq; gaudet in ſæculo, non

gaudetur in dño. Huius verbi composita ſunt. Adgaudeo qđ eſt quaſi applaudo. Lact.li.iiij Ego eram cui adgaudebat hoc eſt quaſi applaudebat. Congaudeo, ſimul gaudeo. Ambro. Congaudete mecum, & congratulamini.

Gaudeo voti ſignificat ex animo gaudeo te voti compotem factum eſſe. Apul.li.j. Sed quid iſtud? voti gaudeo.

Gaudere in ſinu, prouerbialis locutio eſt quã & poetæ vſurpant. Quod ſignificat ſecum: & cum ſuis lætari. Cice.li.iij. Tuſ. Quoniã plauſibilia non hęc ſunt, vt in ſinu gaudeãt. glorioſe loqui deſinant. Tibul. Qui ſapit in tacito gaudeat ille ſinu. Proper. In tacito cohibe gaudia clauſa ſinu.

Gaudimonium pro gaudeo vſurpatur. Hiero. in prohemio prophetarum. Gaudimonium eius erit in luctum.

Gauleon teſte Solino mons Libyę obiacens, in qua ſerpens neq; naſcitur, neq; inuectus viuit, puluiſq; eius quocunq; gentium iactus, angues: & ſcorpiones perimit.

Gaulus, nauis genus paruæ, & rotundæ.

Gaurus, mons Campaniæ.

Gauſape, pe.cor. militare ſtramentum vtrinq; villos habens vel vna tantũ parte, qđ pro lecto in caſtris ſternebaẽ. Pli.li.viij. Antiquis torus e ſtramento erat, qualis nunc in caſtris gauſape. Nunc poniẽ pro p.ino, quo menſa ſtruiẽ. Declinaẽ aũt hoc Gauſape. Antiqui hic gauſapes, & hæc gauſapa, & hoc gauſapum. Vnde in plurali hæc Gauſapa. Perſi. Iam chlamydes picti, ium lintea gauſapa captas. Caſius ad Męcenatem. Gauſape purpureo ſalutatur.

Gauſapina, penul.cor. genus veſtis. Mar. Menſe vel auguſto ſumere gauſapinas.

Gaza, dictio perſica, & numero ſingulari ſignificat omne quod poſſidemus. Pom. mela. Gazam perſę ærarium vocant. Cur igitur quaſi paruum munimentis oppidi fidens ante ſolis ortum pecuniam regiam (gazam Perſæ vocant) cum præcioſiſſimis rerum efferri iubet, ſimulans fugam. Inde nomen eſt Gaze ciuitati, eo, qđ Cambyſes illuc belli, & opes, & pecuniam intulerat. Hæc eſt Euchorum ciuitas, in qua habitauere Capadoces priſtinis cultoribus interfectis. Apud veteres terminus erat Chananæorũ iuxta Ægyptum, cecidit q; in ſortem tribus Iudæ, & eſt vſq; hodie inſignis ciuitas Palæſtinæ, vt ſcribit Hiero. A qua Gazeus, a, um, quod eſt ex Gaza vrbe.

Gazeus, a, um. Vide in Gaza.

Gazeticus, a um, poſſeſſiuum. Sidonius ad Fauſtum. Vina mihi non ſunt gazetica, chia, falerna. Suidas. γάζα γάζθη σαυρὸς λέξις μηδικὴ καὶ πόλις ἄλλη ἐςὶ φοινίκης ὁ πολίτης γαζαῖος.

Gazophilaciũ cum c, nomen cõpoſitum, ex dictione perſica, & gręca, φυλάττω καὶ φυλασσω λέγεται, qđ eſt cuſtodio, quaſi locus ille dicaẽ eſſe, in quo opes recõduntẽ. Aug. in Pſal. Gazophilaciũ arca, vbi colligebantẽ ea quæ ad indigentiam ſeruorum dei mittebantẽ. Ambro. in Epi. ad ſtudium. Quid eſt Gazophilaciũ? Collatio fideliũ, ſumptus pauperum, requies egenorũ iuxta qđ ſedens Chriſtus, vt habens ſm Lucam duo æra mulieris viduæ, diuitum muneribus cenſuit præferenda. Significat & capſam qua res precioſiores, & ſecretæ in primis ſcripturæ ſeruatur. Vnde ſcrinarij, ſecretarij quos etiam a ſecretis dicimus.

G ante E

Geomãtia, pe acuta diuinatio ex terra. γαῖα καὶ μαντεία.

Geometer, & geometra penul.cor. terræ menſurator. Græci γεωμέτρης μέτρον menſura.

Geometria terrę menſuratio dicitur. Et geometria quidem ſciẽtia eſt mathematica, ſicut aſtrologia, muſica, & arithmetica quæ in numeros ac formas diuiſa eſt, quã oratori neceſſariam eſſe autumant erudita.

Georgius, nomen viri proprium, quo apud nos colonus ſignificatur. Georgia agricultura.

Georgica, quæ ad agrorum cultum pertinet, ἔργον, opus γαῖα terræ.

Georgi, populi Scythici agros incolentes.

Gebalena, regio in finibus Eleutheropoleos.

Gebanitę inquit Pli.li.xij. populi quorum caput Thomna. Vnde genus myrrhę Gębaniticum.

Gebuſeus, filius Chanaan, a quo Gebuſęi dicti sũt, qui Hieruſalem inhabitauerunt.

Gebenna, mons, qui hodie dicitur mons Geneuere. Luca. Caua pendentes rupe Gebennas.

Gedeon, nomen proprium iudicis Iſrael, qui Oreb, zeb, zebeæ, & Salmana interfecit.

Gedroſia, regio maioris Aſiæ.

Gehenna, hoc nomen proprium, inquit Hiero. primum a ſaluatore noſtro ponitur. Quęramus, quæ ſit ſermonis huius occaſio. Erat idolum, bahal iuxta Hieruſalem, ad radicẽ montis Mora, in quibus Siloa fluit. Sed notandum eſt φ idolum producit penul. contra conſuetudinẽ ignari vulgi, nam græce ſcribitur, per ω mega, & ει diphthongũ in principio. Si quis autem corripiat, vt ille. Idola dicta dei, barbare loquitur, & fatue pronunciat. Hęc vallis, & parua cãpi planicies irrigua erat, & nemoroſa, plenaq; delicijs, & lucus in ea idolo cõſecratus. In tantam autem populus Iſrael venerat dementiã, vt deſerto templo, vicinia ibi hoſtias immolaret, vt rigorem religionis delicię vincerent, filios ſuos incederent dæmonibus, vel initiarent. Et appellabaẽ locus ipſe Geennon. i. vallis filiorũ Ennon. Hoc regum volumen & Parapolimenon, & Hieremias pleniſſime ſcribunt. Et cõminatur deus ſe locum ipſum impleturum cadaueribus mortuorũ, vt nequaq; Tophet, & Baal, ſed vocetur Poliandrum. i. tumultus mortuorũ. Futura ergo ſupplicia, & pœnæ perpetuæ, quibus peccatores cruciandi ſunt huius loci vocabulo denotantur. Duplicem autẽ eſſe gehẽnam nimij ignis, & frigoris in Iob pleniſſime legitur.

Gela, fluuius in Sicilia, dictus ab atra nimiaq; nebula quam exhalat. Caliginem enim ſiculi gela vocant. Alij ab hymari filio Gelono ex etna ſuſcepto. Ab hoc amne Gela vrbes nomen habet. Vir. lib. iij. Immaniſq; Gela fluuij cognomine dicta. Silius. Venit ab amne trahens ſibi nomen, venit, & heſa. Suidas. γέλα πόλις σικελίας καλεῖται δὲ ἀπὸ ποταμοῦ γέλα ἐν ᾧ παραρρεῖ ταύτῃ πόλις ὁ δὲ ποταμὸς ὀνομάζεται οὕτως ὅτι πολλὴν πάχνην γεννᾶ ταύτην γὰρ τῇ ὀπικῶν φωνῇ καὶ σικελῶν γέλαν λέγεσθαι ἢ ἀπὸ γέλωνος τοῦ αἴτνης καὶ ὑμάρου τὸ ἐθνικὸν γελαῖος οὐ γελῷος.

Gelaſini, penul.pro. dentes anteriores, quos ridendo oſtendimus. γελάω γελῶ eſt rideo. Et gelaſini, lineæ, quę ridendo efficiunẽ. Mar. Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt. Et gelaſini dicunẽ mimi, qui geſticulatione faceta populũ oblectant. Vñ gelaſinus ille plautinus riſionibus & ſalſis dicterijs populũ delectat. Et dũ facit, vt ab oibus rideaẽ, irridetur. Vnde eſt plautinũ illud. Caue ex gelaſino fias catagelaſinus, hoc eſt, deridiculus. Gelos otos riſus.

Gelo, las. Pli. lib. xvij. Sed protinus editis fructibus gelatio magna cõſecuta eſt: & paucis diebus necat. Iuue. Pauidoq; gelantur pectore. Hinc componuntur congelo, & regelo penul.cor. Colu. lib. j. Oleum quod minus prouenit ſi congelatur fraceſcet.

Geloi, campi in ſicilia apud Gelam fluuiũ. Virgi. Campiq; geloi.

Geloni, vel gelones, populi ſcythici, interius habitantes: & Agathyrſis proximi, a Gelono Herculis filio. Hi ſolebant ſe pingere. Virgi. Pictoſq; Gelonos. Luc. li. iiij. Maſſagetes, quo fugit equo, forteſq; geloni. Hi nunc Getę dicũtur ſiue Tartari corrupto vocabulo vocantur. Sanguinem equinum cum lacte mixtum bibunt. Virg. Biſaltę quo more ſolent, acerq; Gelonus. Cum fugit in Rodopen, atq; in deſerta. Getarum. Et lac concretum cum ſanguine potat equino.

Gelboe, montes alienigenarum in ſexto lapide Sintopoli, in quibus etiam eſt vicus grandis, qui vocatur Gelbos.

Gelu, proprie glacies dictum, ἀπὸ τοῦ λύειν hoc eſt a ſoluendo terram. Nam glacie proſciſſa terra reſoluitur. Aliqñ tamen ponitur pro frigore, vnde gelidum frigidũ dicimus.

Dicitus

Dicitur etiam hoc gelu, & hic gelus. Lucr. li. v. Aſſiduoſq; geli caſus mortalibus aufert. Et li. vj. Demittit, quaſi ſæpe gelum, quod continet in ſe.

Gelicidium, ipſum gelu. Colu. Vt prius conualeſcant radices frumétorum, quam hibernis imbribus, aut gelicidijs, pruinisue infeſtentur.

Gelo, as. Pli. li. xvij. Si protinus editis fructibus gelatio magna conſecuta eſt, etiam paucis diebus necat. Iuue. Pauidoq; gelantur pectore. Hinc componuntur congelo, & regelo, penul. cor. Colu. li. j. Oleum, quod minus prouenit, ſi congelatur, fraceſcet.

Gelaſcere, é in gelu aſtringi. Gel. Vina rarétér congelaſcunt.

Gelabile, qđ gelu durari põt. Gel. Cur fluuiorum, & fontium aquæ gelu durétur, mare omne ingelabile ſit.

Gelidus, da, dum, pe. cor. frigidus. Hinc componuntur. Prægelidus, & Egelidus, quod ſignificat id, quod non eſt calidum, neq; frigidũ. Nã e, q̃nq; priuationem denotat, q̃uis Serui. pro valde frigido expoſuerit. Suet. de Auguſto. Vngebat ſæpius, ſudabat ad flãmã deinde perfundebatur egelida aqua, vel ſole multo tepefacta. Oui. Sed gelidum Boream, egelidũq; Notũ. Vbi gelido egelidum oppoſuit.

Gelima, æ, pen. cor. faſciculus manibus, genibus ligatus. Gelimarum vero multitudo meta dicitur.

Gemma, oculus vitis, quem primo emittit. Vir. Tumét in palmite gémæ. Ad huius gémæ ſimilitudiné géma lapillus vocatur, q̃uis generale nomen ſit, comprendens proprie quæcunq;, nec oblonga, nec perforata. Aug. in Dialec. Similiter ornamentorum diuerſos lapides compendioſe vocauit gemmas. A gemma ſit. Bigemmis, trigemmis a numero gemmarum.

Gémula dimi. a géma, quo & flores ſignificantur, quibus tanq̃; gémis verno tempore cũcta pinguntur: & prati veſtiunt. Apul. li. x. Plane tenui ſpecula. ſolabar clades vltias ꝙ vere in ipſo ortu iã gémulis floridis cuncta depigeret.

Gemmare, eſt gemmas in arboribus emittere. Colu. Cum primum vites incipiunt gemmare.

Gemmaſcere, in gemmas effici. Pli. Atq; vt gemmaſcere incipient, ligetur calamus.

Gemmatus, a, um, quod eſt gémis ornatũ diſtinctumq;.

Gémoſus, a, um, qđ eſt q̃ſi totũ ex gémis. Apul. lib. v. Auro facto gemmoſiſq; monilibus onuſtas eas tradit reportãdas

Gemo, is, i, itũ. Inde gemitus, qui eſt pectoris, cuius anguſtia in ſonum prorumpit. Vnde iumenti, & inanimata, cũ nimis onuſta ſunt genere dñr. Vir. Gemit ſub pondere cimba. Græcũ tñ eſt γέμω. i. plenus ſum, forſan ab eo quod ſequitur, vt videmus alternari ab ſcriptoribus, ſʒ in alia etiã ſignificatione γεμίζω ſignificat enim impleo, es, Q̃nq; tñ gemere ponitur, pro flere, & q̃nq; pro canere, de his ſolum auibus, quæ flebilem cantum habent, vt Turtur: & columba. Vir. Nec gemere aerea ceſſabit turtur ab vlmo. Hinc ſit. Ingemo, de quo infra, ſed talia ꝓficiſcuntur ab metaphoris quibuſdam, quibus græci pleni ſunt.

Gemitus, us, pe. cor. Vide in Gemo is.

Gemurſa, tuberculum ſub minimo pedis digito ꝙ gemere faciat eum, qui id gerit inquit Feſtus. Pli. oblitteratum id, & nomen, & malum ait.

Gemini proprie dñr duo. Virgi. li. vj. Sunt geminæ ſomni portæ. Nã ſi tres ſunt, ter gemini dñr, ſi quattuor, quater gemini. Col. li. iiij. Albanas equitiæ familiæ trigeminorum matres. Q̃nq; gemini dicuntur: qui vno partu naſcuntur, etiam ſi tres, vel quattuor vel plures naſcerentur. Q̃nq; geminus ꝓ ſimili ponit. Paci. Par fortitudo, gemina confidentia: Et gemini cœleſte ſignũ, quod Caſtor: & pollux cõſtituũt. Var. li. ij. de re ruſti. geminos intelligit. Apolliné, & Herculé. De quibus Sene. In magna tempeſtate apparét quaſi ſtellæ cœlo inſidétes, adiuuariq; ſe tũc pidicãtes exiſtimãt Pollucis & Caſtoris lumina. A Col. dř geminum aſtrum, qđ. xiiij. Kalendas Iunij ſol ingreditur. A geminus ſit cõpoſitũ Congeminus, qui cũ aliquo natus eſt. Aug. in Pſal. Phares congemino ſuo prælatus eſt. ſed poſtea quã de conſtellatione geminorum teſigimus dicimus totũ zodiacum in. ccclx. gradus diuidi: rurſuſq; ſubdiuidi in. xij. ſigna, quæ ab Aſtrologis etiam domus dicuntur. Eſt aries taurus gemini, cancer, leo, virgo, libra, ſcorpius ſagitarius capricornus, aquarius, & piſces, quę regiones cœlorũ habent denominationem ab aliquo animali: ꝓpter ꝓportionem: & q̃dã cõuenientiã. Aries eſt domus Martis: nati ſub tali ſigno aſcendente, ſunt inclinati ad militias: & rixoſi, diuitieſq;: & de lanificio ſe intromittétes: facit etiam capillos criſpos, & in negocijs ſuis agiles: & expediti. Loquor enim q̃tũ de natura eſt ipſius ſigni: nã aliud eſſet: ꝑ ſitũ, & aſpectũ planetarũ. Taurus autẽ facit nato collum groſſum: qa é ſignũ: vel domus Veneris: iõ erit natus mulieribus deditus: & agriculturę, ſed tardus in negociorum: & rerũ ſuarũ expeditione. Geminorũ ſignum eſt Mercurij: natus ſub tali aſcẽdẽte: erit deditus litteris: & viris illuſtribus, vel principibus, & totus affabilis: & ſemper cũ ſocietate alicuius, erit pulcher. Cancer facit natum longum corpus habentem: & breuibus cruribus: lingua nõ ſatis expediti: & qui aliquando in ſtatu ſuo augeaẽ: aliq̃n vero deprimatur mõ ante pręficiet: modo retrocedat: & labrũ ei alterũ altero maius: erit tamen fortunæ cito mutabilis: & agilis in rebus peragẽdis. Leo facit hominẽ natũ ſub aliq̃ ſigno crura retorta habentem vel ſignatũ in crure: & qui tardus ſit ad proſperitatem habendam tamen: indinabitur eſſe curialis: & habebit amicitiã dominorũ: erit iuſtus & pius: & habebit nobilẽ animũ, ſed inuidi eum ſemper agitabunt. Virgo facit hoiem ſterilẽ, q naſcetur oriẽte tali ſigno erit tamẽ pulcher: & humanus: & doctus: & q amicitiã habebit principũ. Libra facit natũ iuſtũ: & humanũ: & qui a proditoribus patietur multa pericula. Scorpius ſignum Martis: qui habuerit tale aſcendens: erit proditor: niſi alicuius planetę. vł Iouis: vel Veneris benignitate minuatur talis malicia: vel faciet homines in iudicio damnari. Sed ſi Mars fuerit in eo ſigno aſcendente: dabit diuitias multas, vel hęreditates: vel militiam: vel accuſator erit. Sagitarius facit natũ pugnacẽ: humanũ: tenuẽ: & affabilẽ: & qui equis delectetur Capricornus facit natũ ſub tali ſigno eſſe doctũ. Quis non miraretur? preſertim in mathematicis: facit etiam effœminatũ, Aquarius vero facit natum benignũ: & dementẽ. Piſcium ſignum facit natum mercatorẽ ꝑ maria: vel rerũ liq̃darũ, olei, vel vini, & taliũ rerũ, & q linguã expeditã: nõ habeat: ſed Balbus ſit. ſed vnum admonemus, vt qlibet hitẽ vrbes ędificata, ſub ſuo aſcendente: vt diues ſit & plurimũ gratus. Quicũq; enim ſignũ oppoſitũ habitauerit. i. vrbẽ ædificatam ſub ſigno oppoſito, ſemp anxius erit: pauper odio omnibus: & in fortunatus iõ ꝓuerbiũ é vulgariũ. Qui mutat locũ, mutat in fortunam: qm̃ quandoq; vadit ad loca ſui aſcendẽtis: vbi bene agit: & proſperatur. A genuinus ſit cõpoſitũ congeminus, qui cum aliquo natus eſt. Augu. Phares cum gemino ſuo prelatus eſt. Subdij auctor Home. autem in hymnis. καὶ σοφα καὶ πολυδεύκη ἑλίκωπα μοῦσα λίγεια τυνδαρίδας οἱ ζηνὸς ὀλυμπίου ἐξεγένοντο τοὺς ὑπὸ ταυγέτου κορυφῆς τέκε πότνια λήδα λάθρη ὑποδμηθεῖσα κελαινεφέι κρονίωνι.

Gemellus diminuti. Vir. Mõ nãq; gemellos ſpẽ gregis ah ſilice in nuda connixa reliquit Gemelle vites a Colu. dictę ſunt, ab vuis ſemper gemis. Nam duplices vuas exigunt.

Gemino, as, duplico. Cuius cõpoſita ſunt Cõgemino. Plain au. Nũc ſi patera paterã peperit: omnes ꝯgeminautmus Ingemino: iterũ duplico. Vir. li. j. Geor. Tum liquidas corui preſſo ter gutture voces. Aut quater ingeminant.

Gemoniæ ſcalæ dicebantur: ad quas corpora damnatorum tracta præcipitabantur. Cor. Tacitus. Tunc confoſſum: collaceratumq;, & abſciſſo capite: trucũ corpus Sabini in gemonias trahunt. Pli. lib. viij ſcribit canem a corpore ſerui non receſſiſſe, abiecto in gradibus gemoniis.

Gemonidæ pregnantes & plenæ appellatur.

Gẽmellaria, riæ, Inſtrumentum quo oleũ defluit a terculari.

Aug. in expoſitione pſ. Quare tam cęcus es, vt amurcam fluentē per plateas videas oleū in gemellaria non videas.

Gena vulgo palpebra dicitur, hoc eſt membrana, quę ſuperius, inferiuſq; tegit oculum. Teré. Hodie non compręſſi genam genæ. Pli. A quatilia dormire exiſtimant non oculorum argumento, quia non habent genas, ſed ipſa quiete placita, ſeu ſoporata. Extremus ambitus. Ciliū dr̃. Vñ ſupercilia, in quibus eſt animi pars. Nā ex his negamus, & annuimus. Hæ genę pilos habent in modum valli quo a palpitando palpebras appellarunt. Genæ etiam dicūtur partes illæ a cilio, ad vniuerſam partem oculis ſubiectam quæ barba veſtitur, quas radi in fœminis duodecim tabularum interdicto, antiqui vetuerunt pudoris ſedes eſſe arbitrati, ꝙ ibi maxime oſtendatur rubor. Dictæ genę, ꝙ in his pili gignantur. Vir. Tū mihi prima genas veſtibat flore iuuentus. Apul. in Magia. Purpuris infectas genas: & oculos liliſos illices. Hæ quoniam in mali ſpeciem factæ ſunt rotundæ, dictæ ſunt etiam malę.

Genauius, a, um, idem, qđ guloſus. Var. Hæ nouiſſimæ in tridinium genauium introierunt, e culina, pp faſtidium.

Genus, a gręco γένος. proprie principiū vniuſcuiuſq; generatiōis, vel ab eo, qui genuit, vel a loco, in quo genitus ē, vt Oreſtes a Tātalo ducit genus. Et Plato gñe Athenienſis eſt. Patria.n. generationis vniuſcuiuſq; principiū ē, quēadmodū parētes. Hinc p tranſla. genus etiam vocamus multitudinem aliquorū, ad vnū aliquid: & ad ſe inuicem quodāmodo ſe habentiū, vt Romanorū genus dicimus, qđ ad Romulū refertur, & cognationē in ſe hꝫ, per q̄; a cæteris diſtinguit̃. Hinc rurſus appellat̃ genus, cui ſupponitur ſpecies, & p̄dicat̃ de pluribus differētibus ſpē, ꝙ quaſi p̄ncipiū ſit oīum: quę ſub ipſo ſunt ſpecierū. Itē genus dr̃ quid eſt per qđ alicuius rei qualitas indicatur. Vnde genus mortis, genus vitæ, genus pęnæ, genus marmoris, genus coloris, & hmōi. Sene. Summum genus infœlicitatis miſero eſt, fuiſſe aliqñ fœlicem. Vir. Quod genus hoc hominum, quæue hunc tam barbara morem permittit pria. Nonnunquam ſumitur pro accidente partium orationis vt cum dicimus, Animal eſt gene. neu. Et eſt ſciendum ꝙ licet genus ſit tertiæ decli. in compoſitiōe tamen quādoq; ſit ſecundæ: & adiectiuum: vt Alienigenus, a, um, multigenus, a, um, Pli. lib. x. Multa hæc & multigena terreſtriū volucrumq; vita. Dicimus quoq; id genus, pro eius generis, vt Multa ſunt id genus monſtra, quod eſt fere ſimilia, & eiuſdem generis monſtra.

Generoſus, ſa, ſum, qđ eſt nobile, & ex præclaro genere, ꝙ non a ſua natura degenerauit. Virg. lib. j. Geor. Continuo pecori genero ſi pullus in aruis. Audet & ignoto ſeſe committere ponto. Ci. in Lel. Humilem ſane relinquūt, & minime generoſum (vt ita dicam) ortum amicitię, quā ex inopia, atq; indigentia natā volūt. Interdū dr̃ forte. Ci. li. iij. offi. Cumq; de imperio certatū eēt, cū rege generoſo, atq; potenti. Et generoſum dr̃, qđ generare, facit, ſeu producit Colu. lib. iiij. Atq; vbi multa inuitabunt regionis cōmoda, vt nobilem vitem cōſeramus, generoſas requiremus. Idē li. iij. Vitem maxime populus alit, & poſtea vlmus, q̄; atinā vocāt ruſtici, generoſiſſima eſt. Hinc generoſitas nobilitas: & quaſi p̄ducibilitas. Idē in eodem. Qui vineā, vel arbuſtū cōſtituere voluet ſeminaria prius facere debet, ſic enī ſciet, cuius generis vitē poſiturus ſit. Nā q̄ precio parata diſponit̃, certā generoſitatis fidē non hꝫ, cū dubiū eſt, an is, qui vendidit legendis ſeminibus adhibuerit diligentiā.

Generoſitas, vt Speuſi. inquit eſt virtus ingenij moris facilitas ai ad dicēda pariter atq; agenda. Vide in generoſus.

Generale, ꝙ ad omnes pertinet. A quo aduerbium Generaliter, qđ ſignificat ſimul, quæ ſub genere ſunt amplectendo, vt amo generaliter omnes homines.

Generatim, per ſingula genera, ſeu magis p ſingulas ſpēs, ſi quidem ſpecies gñ i vocamus, vt multa ſunt genera verborum. Virg. lib. ij. Geor. Quare agite o proprios generatim diſcite cultus Agricolę. Varro. Nō in volucribus generatim ſeruatur analogia nō, vt ex aqlis, aquilę, neq; ex turdis procreantur turdi, ſic ex reliquis ſui cuiuſq; generis. Aliquando generatim dicitur, non per ſingula genera ſed generaliter, & in vniuerſum & vniuerſaliter. Ci. li. ij. de ora. Infinitum mihi videtur id dicere, in quo aliquid generatim quęreretur, hoc modo expetenda ne eſſet eloquentia, expetendiue honores.

Genero, ras, notæ ſignificationis. Hinc generatio quę ſic diffinitur a Speuſippo. Generatio eſt motus ad eſſentiā. Acceptio eſſentiæ, proceſſus in eſſe. Huius cōpoſita ſunt Cōgenero, as, pro adiungo aſſocio. Ennius. Quem mihi congenerat affinitas. Degenero, de quo in Degener. Ingenero, qđ ſignificat modo genero, modo intus genero. Lactan. lib. vj. Deus itaq;, cum hominem primum fingeret, mirabili prouidentia ingenerauit ei prius iſtas animi commotiones, vt poſſet capere virtutē. Cice. lib. j. offi. Eademq; natura vi rationis hominem conciliat homini: & ad orationis, & vitæ ſocietatē, ingeneratq; in primis pręcipuū quēdam amorem in eos, qui procreati ſunt. Progenero, vltra generationem produco. Col. Nam & humide res & ſiccę, quas terra progenerat, facile vitiātur. Hinc Progenies, pro genere: & familia. Regenero, rurſus genero. Lactan. li. iiij. Ex eorum ſemine regenerari eum iuſſit.

Gener, filiæ meę vir, quia ſit generis propagator. Adhibetur enim ad genus augedum. A quo Progener. Hunc appellat auus nepꝯtis ſuæ virum.

Genitor, modo p̄r dr̃, modo ad honorem refertur. Similiter genitrix, & pro matre, & per venerationis gratia.

Genitus, a gigno, is, Idem, quod natus. A quo Vnigenitus, Primogenitus: & Progenitus.

Genitura quandoq; generationem ſignificat. Gel. A cumulo etiam, anteq̄; pater ipſe, ac mater naſcerentur, ex eorum genitura debuiſſe iam tunc proſpici. Quandoq; ſemen hominis, ꝙ & ſemen genitale dicitur.

Genitalis, & hoc genitale, idem eſt, quod natalis. Vnde genitale ſolum dicitur patria, in qua nati ſumus, quod & natale ſolum appellatur. Ambro. Ranunculi circa genitales ſtrepunt paludes. Et genitalem diem, quo ſcilicet geniti. i. in lucem proditi ſumus. Genitalia ſemina, quibus aliquid procreatur: & gignitur. Vir. lib. ij. Geor. Vere tument terrę, & genitalia ſemina poſcunt. Colu. lib. iiij. Adhibenda ratio eſt ſubtilior, vt ex his partibus trunci ſumantur qui & genitales ſunt, & maxime fertiles. Idem lib. viij. Fœminis quoq; vuluę ferro exulcerantur, & cicatricibus clauduntur, ne ſint genitales, ideſt, ne poſſint generare. Genitalia mēbra, ſiue genitales partes dicuntur pudenda, tam in viro, q̄; in fœmina. Aug. libr. xiiij. de ciui. dei Semina tergitur prolem vir, ſuſciperet fœmina genitalibus membris, quādo id opus eſſet. Colu. lib. vij. Elicitur cupiditas odore genitalium admoto naribus, Idem in eodem. Et ipſos neruos greci Cremaſteras appellant, ꝙ ex illis genitales partes dependent comprenſos.

Genitiuus, a, um, quod habet vim generandi. Vnde genitiuus humor, & genitiuus caſus. Et genitiuus dicit̃, quaſi genitalis a natura ingenitus: & genuinus, & originalis, & cum naſcente congenitus, vt genitiuæ notę, quæ ſunt maculæ a natura ingenitæ Sue. de Aug. Corpore traditur maculoſo diſperſis, per pectus, atq; aluum genitiuis notis in modū & ordinē, & numerum ſtellarum cœleſtis vrſæ.

Genethlius latine natalis dicitur qui & deus nuptijs præfectus putabatur ab antiquis: vt ſcribit Hieron. Doct. Sui. quod etiam Genethlius paleſtinus fuit ex petris ſophiſta, diſcipulus Minutiani: & Agapeti, qui tandem viridi æuo mortuo mortuus ſit. Scripſit autem multa. λαλιὰς ἤτοι διαλεξέις καὶ μελέτας & multa alia: vt mirabile ſit dictu, tam paucis annis vitæ tanta ſcripſiſſe.

Genethliacus, qui ex die natali fortunā hominis, & ſucceſſum pronunciat. ἀπὸ τοῦ γεννάομαι φύω καὶ γενέθλη γένος ἀρχὴ γένεθλον.

Genius, veterum ſententia, dicit̃ vniuſcuiuſq; aīal rationalis,

Ideoq;

Ideoqꝫ eſſe ſingulos, ſingulorum. Vel dicitur genius quoniã cum quis genitus fuerit mox eidem copulatur. Hic tutelator fidiſſimuſqꝫ germanus animos omniũ menteſqꝫ cuſtodit. Hunc etiam preſtitem vocant preſit geſtũdis omnibus. Fuere etiam qui dicerent genios deos, aquam, terram, ignes, & aerem, quæ rerum ſemina ſunt, elementaqꝫ appellata. Duodecim quoqꝫ ſigna, lunamqꝫ, & ſoles inter hos deos putabant: & a gerendo, ꝙ multa gerere poſſent Gerulos deinde genios vocitarunt. Cenſorinus ſcribit. Genios dictos, quia, vt gignamur, curenti: ſiue ꝙ vna gignantur nobiſcũ, vel etiam, quia nos genitos ſuſcipiant ac tueantur. Certe a gignendo genius appellatur. Eundem eſſe Genium: & Larem multi veteres memoriæ prodiderunt. Euclides Socraticus duplicẽ omnibus omnino nobis genium dicit appoſitum. Hoc eſt duos lares. Hi etiam penates dici ſolent. Ab aliquibus genius dicitur vis: & naturæ deus hoſpitalis: & ipſa voluptas. Scintra de antiquitate verborum lib. iij. Scis geniales homines ab antiquis appellatos, qui ad inuitandum, & largius apparandum cibum promptiores eſſent. Iuxta quod etiam Seruí. interpretatur pro voluptuoſo, & conuiuali. Virgi. lib. j. Geor. Inuitat genialis hyems. Nam quotiens voluptati operam damus. Genio operam dare di cimur, ſicut econtrario, apud Teren. Suum defraudans genium, cum parce viuimus, & a voluptate ceſſamus. Cebetes Thebanus in pictura mundi ταῦτα μὲν ἐκείνως καὶ δοκεῖ φαίνεσθαι γενέσθαι ἀλλ' ἐκεῖνο δεῖ ποιῆσαι ... Proculus aũt platonicus in theurgicis diuinis loquitur, cum legant, qui curioſius talia querunt: & pro Horatij loco, & alijs auctoribus.

Geniale quod ad genium pertinet. Vel qđ eſt voluptuoſum. Quo nomine apparatus omnis nuptiarum intelligitur. Qui. Et platanus genialis acerqꝫ coloribus nupar. Vñ & genialis lectus qui in nuptijs ſternitur in honorem genij. Genialis homo hoſpitalis atqꝫ inuitandum & largius apparãdum promptior. Virgi. Lucent genialibus altis.

Genuini, dentes poſteriores, qui in extrema gingiua in homine gignuntur nouiſſimi. Nam circiter. xx. annus, multis etiam octogeſimũ innaſcuntur. Dicti genuini: ꝙ a genis dependeant, vel a gignendo, ꝙ cũ homine generentur: & cum ipſo intereant. Cice. Dentibus in ore cõſtitutis mandit, atqꝫ ab his extenuatur: atqꝫ molitur cibus, eorũ aduerſi acuti dijudicant eſcas. Vltimi aũt cõficiunt, qui genuini, dñr. Hos ſatyrorum inſtra eſſe ad morſum oſtendit. Perſius Secuit Luci. vrbem Te lupe, te Muti: & genuinũ fregit in illis. Hiero. ad Marcellã. In pleriſqꝫ ꝓuincijs familiare eſt, vt genuino dente ſe lacerent. Iuue. ad morſum eſculenti referens ait. Quæ genuinũ agitent: non admittẽtia morſum. Hos aũt genuinos græci κυνόδοντας, noſtri caninos dentes appellant.

Genuinus ſermo. i. natiuus, ac peculiaris. Apul. genuino ſermone nomen Auguſti Cæſaris inuocare tentauit.

Genocha beſtia paulominor vulpecula colore inter nigrũ & croceũ: maculis nigris interpoſitis mãſueta e ſi nõ laceſcit.

Gens & natio differũt, ꝙ in ſe plus contineat gens ꝙ̃ natio. Nam gens eſt tanꝙ̃ genus, natio ſpẽs.. Gens enĩ itala habet ethruſcos, vmbros, picenos: & hmõi. Cic. li. j. offi. ꝓpior eſt eiuſdẽ generis nationis linguę qua maxime coniunguntur.

Gentiles, qui ex eadem familia ſunt: & qui eiuſdẽ nominis ſunt: qui & cognomines dicuntur. Vnde Cincius. Gentiles mihi ſunt, qui meo nomine appellantur. Vnde Cice. lib. j. Tuſc. Pherecydes ſyrus primũ dixit animos hominum eſſe ſempiternos. Antiquus ſane. Fuit enim meo regnãte gentili. Hoc eſt Seruio Tullio, quia eiuſdẽ nominis erat. Et hoc eſt, quod ait Pli. Seruos dominorũ fuiſſe gentiles. i. eodem nomine appellatos, quo domini appellabantur: vt Marcipor, vt publipor. Ci. in topi. Gentiles ſunt: qui inter ſe eodẽ ſunt nomine; ab ingenuis oriundi, quorum maiorũ nemo ſeruitutem ſeruiuit, & qui capite diminuti non ſunt. Idem li. j. ad Heren. Si paterfamilias inteſtatus moritur, familia, pecuniaqꝫ eius agnatorũ: gentiliũqꝫ eſto. His gentilitas peculiariter eſſe dicitur: cum neqꝫ ſeruorum neqꝫ libertinorum gentilitas vlla ſit. Item Gentile dicitur: ꝙ eſt gentis propriũ, idest familiare, vt apud Iuue. qui Gentilia tympana dixit. i. gentis propria. Sue. de Tybe. Capillo ponẽ occipitiũ ſũmiſſiore, vt ceruicem etiã obtegeret, quod gentile in illo videbatur. Et gentiles dicuntur nationes. Vir. Quas gentes italũ, quas non erraueris vrbes. Rurſus gentiles dicti ſunt idolorum cultores, qui aliter, quã Chriſtiani de deo ſentiunt. Diuerſæ enim gentes innumerabilia numina habuerunt quia in gentilium, idest maiorum ſuorum fide perſtiterũt, nec religionis cultum mutauere.

Gentilitia nomina dicũtur, quæ originem gentis, vel familiæ declarant, vt Portius Corne. Gel. Vulgus autẽ, quos gentilitio vocabulo Chaldæos dicere oportet: mathematicos dicit. Sic. Gentilitia nota a Li. Gentilitia funera a Pli. nuncupantur. Aliqũ tamen Gentilicius a gente. i. natione, non a familia vſurpatur. Inde gentilitia ſacra dñr a Liuio, quæ ſtatuta ſunt eidẽ genti. Gentilitium ſacerdotium, qđ ad ius familiæ per. inet. Et nunc vulgo iuſpatronatus dicitur.

Gentilitas proprie multitudo ipſa, vel familię: vel gentis ſeu nationis alicuius, vel ipſi gentiles.

Genſella, quæ ex multis familijs conficitur.

Geneſis, pen. pro. latine generatio, natiuitas, Geneth, genus Inde Genethliaci. i. natalitij, qui cõtemplantes hominum natiuitates de vita prædicunt: imo græcum eſt, γένεσις.

Genearcha: generis principis.

Genealogia, ſermo de origine generationis, γενεᾶς generationis, & λόγος ſermo Hiero. Notandum, in genealogia ſaluatoris nullam ſanctarum aſſumi mulierũ: ſed eas quas ſcriptura reprehendit.

Gentiana, herba amariſſima, & medicinalis, ſic dicta, ꝙ eã rex Gentius inuenerit: vt inquit Pli. lib. xxv. Paulus autem egenita medicus excellentiſſimus, ita ſcribit de ſimplicibus loquẽs. γεντιανὴ ... καὶ χάμαιτινὴ λίαν.

Genu, genũ, & Genus, us, teſte Priſ. declinari pōt pro ſemorum, ac crurũ cõmiſſione. Dicta genua, ꝙ hæc dum infans eſt in vtero matris genis oppoſita ſint. Siue a generãdo, ꝙ in genibus eſt vitalitas. Hinc cõgenudare qđ eſt genu replicato cadere, vel genibus flecti. Ingeniculatus, qđ eſt cœleſte ſignum. Vitru. li. ix. Pes ingeniculati. Et genunixũ eiuſdem ſignificationis. Oui. li. viij. Meta. Cõſiſtuntqꝫ loco ſpecie remanente coronæ. Qui medius, nixiqꝫ genu, anguẽqꝫ tenẽtis. Dr & genu de herbis. Vide in dictione Stipula.

Genetæum promontoriũ, a Genete fluuio vocatus in quo templum fuit hoſpitalis Iouis, quem xenion appellant.

Geneſareth, a græco vocabulo dictũ eſt, quaſi generãs aurã. Sed tñ ego puto falſiſſimũ eſſe, nam noĩa græca, non ita componuntur: vt exeant in ſonũ barbarũ, & ideo non eſt ſic dicendũ, neqꝫ poſſibile ſm rectam deductionem. Licet. n. γεννάω dicitur grecum verbũ, αυρα nihil ſignificat, nec inde ſtagnũ Geneſareth dictũ eſt, eo ꝙ flantibus ventis, criſpantibus vndis, auram ex ſe generare videatur. Idem dicitur mare Tyberiadis a Tyberiade ciuitate. Et mare Galileæ ab adiacente Galilæa ꝓuincia. Tenet hoc mare ſiue ſtagnũ. cxl. ſtadia, in longitudine. xl. vero in latitudine. Non pp hoc mare vocatur, ꝙ eius aquę ſint amaræ, ſed hebreæ linguæ cõſuetudo eſt omnes congregationes aquarũ, ſiue ſalſę ſint, ſiue dulces, vocare, mare, ſicut in Geneſi ſcriptum eſt. Congregationes aquarum vocauit maria.

Geniculum diminutiuũ, a genu. Pli. li. xviij. Genicula autem tritico ſunt quaterna, farri ſena hordeo, octona. Quãdoqꝫ geniculum accipitur pro germine.

Geniculatim aduerbium ſignificat per genicula.

Geniculatum dicitur, quod frequentibus geniculis conſtat, vt heliotropium, ob id genicularis herba vocatur.

Genimen, pe. cor. a gigno. generatio dicitur, vt in Euãgello. Non bibam amodo de hoc genimine vitis vſqꝫ in diẽ illum cum illud bibam vobiſcum in regno meo. Et illud Genimina viperarum quis nos docuit fugere a ventura ira.

Geneſtæ, arbuſculæ quædam.

Genua, liguſticum emporiū. Hinc incipit Apeninus mons diſtatq; a Sabatijs ſtadijs ducentis: & lx. Eſt aūt extremum Alobrogum oppidum: proximum Heluetioꝝ finibus. Ex eo oppido pons ad Heluetios pertinet. Inter Varrum: & Genuam habitant Ligures. Dicta Genua a genu, quia habet, tanq̄; vnum genu recuruū a latere maris. Vel a Genuo Saturni filio, qui fertur eam cōdidiſſe. Vel (vt quidam aiunt) a Genutio Phaetontis ſocio. Alij etiam a Iano Italoꝝ rege. Hanc Annibal penitus deleuit, ſed Corne. ſeruilius conſul inſtaurauit: ſicut Liui. refert. Hinc ſunt adiectiua genuēſis: & genuanus. Quidam ex imperitioribus Ianuā hanc vrbē appellant: ꝙ a Iano cōditam dicant. Cur aūt dicat̄ liguſtica regio: apparet non obſcurū a Lyge gigante: qui Herculem profligauit Marſiliā: vſq; poſt aduentū ab Gerione deſraudatis illi armentis. De quo etiā Euſtathius in cōmenta. Dionyſij libyci m̄lta diſcutit: & multa alij greci ſcriptores. Et qđ actum ſit: vbi Iuppiter venit in auxiliū Herculi, aliter enim actum erat de Herculę. Græci ſcribunt. habitauit Lygis ꝓpe Chryſopolim: ideſt Parmam: & Rhegium Longobardię: & Mutinam: & Mantuam.

Geodeſia eſt ſc̄ia earū q̄ in ſenſibilibus ſunt corporibus magnitudinū & figurarū ſubdiuiſionē & cōpoſitionē cadens.

Geodetes qui geodeſiam nouit.

Gerrę: crates viminę. Athenienſes. n. cum Syracuſas obſiderent: & crebro gerras poſcerent, irridentes ſiculi gerras clamitare cœperūt. Vnde factū eſt: vt gerrę, pro nugis: cōtemptuq; accipiant̄. Græci omnia tegmina gerras dixerunt.

Gerrones: nugatores a gerēdis nugis. Feſtus. Gerrones leues: & inepti: a cratibus dicti: ꝙ Siculi aduerſus Athenięſes cratibus proſtratis vſi ſunt: quas greci gerras appellant. Auſonius ad Symachū. Miſi itaq; ad te friuola gerris ſiculis vaniora. Hinc fit congerro: pro cōnugone. Plau. in Perſa. Iam pol ille hic aderit credo congerro meus.

Gerra, ræ, nomen trium vrbium, quarum vna eſt in Syria, altera prope Traconitas: a īa in fœlici Arabia.

Gerres piſcis vilis & alecularij genus, vt habet Pli. Mar. Teq; iuuant gerres & pelle melandria cana.

Gerrus, fluuius ſcythię: ſeptimus ab Iſtro: memoria dignus.

Geron, tis: latine ſenex. Geronticus: ſenilis. Gerontio dimi. vetulus: quem latini ſenecionem: ſeniculūq; dixere. Geronticos aduerbium ſeniliter.

Gero, ris, ſſi, ſtus, proprie ſignificat porto. Vir. Pella manu, lætumq; gero. Interdū gerere eſt habere. Idem lib. ij. Et nos aliquod nomenq; decuſq; geſſimus. Interdum facere. Idem lib. ix. Nec tecum talia geſſi magnanimus Æneam: & fama extrema ſecutus. Interdum adminiſtrare. Ci. in Ca. qui amplíſſimum magiſtratum gerunt. Hinc dicunt̄ geſta, & geſtę res & bellum geri dicitur, ſicut certamen iniri. Nam gerere ſuſtinere eſt. Cū accuſatiuo reciproco ſignificat viuere. Ambro. in Luc. Si quis ſm Chriſti pręcepta ſe geſſerit, iam nō lectus doloris eſt: ſed quietis. Huius compoſita ſunt, Aggero, Congero, digero. De quibus locis ſuis. Egero, extra porto. Lactan. lib. j. Qui fimum ſtabulo, q̄; qui vitia de corde egerit. Col. lib. ij. Autum primum habetur ſtercus quod ex columbarijs egeritur. Vnde quandoq; pro euomo: vel ventrem exonero: ponitur in gero. Vide a ibi. Oggero, interdo, ſeu inicio, & ꝙ vernacula lingua dicitur tener adoſſo. Plau. in Tru. Quando intro aduentunt, vnus eorum aliqs oculum amicę: vſq; oggerit, dum illi agant. Progero, vltra ſeu foras gero. Colu. lib. j. Ideoq; periti ruſtici quicquid cubilibus: ſtabuliſq; cōuerſum progeſſerunt, ſuperpoſitis virgis tegunt, nec areſcere ſolis incurſu patiūtur. Regero, retro porto, reduco. Pli. Et quāuis aſſidua conuerſione immenſę celeritatis attollantur: quoniam hauſtus omnem lucis aduerſa illo regerat, vnde acceperit. Hinc Regeſtum. Col. li. v. Vt fit inferior tenera ſubiacens terra, quæ non arceat, nec duricia ſua repellat nouas irrepentis radiculas. Iſtud quidē contingere poteſt, etiam ſi ager bipalio moueatur, & deprimantur ſcrobis in regeſto, quod eſt ferramentum plus dipondio ſemiſſe. Item Regerere eſt euomere. Apul. Nam & regeſta crapula veſtes inquinauerat. Suggero, ſubminiſtro, in cor pono ſeu ſuppono. Augu. lib. v. de ciui. dei. Nam cum ei ſcriba ſuggeſſiſſet, quid de ſignis deorum, quę multa capta fuerant, fieri iuberet continentiam ſuam iocando condiuit. Hie. ad Pauli. Quicquid alijs exercitatio, & quotidiana in lege meditatio tribuere ſolet, illis ſpiritu ſſanctus hoc ſuggerebat. Hinc ſuggeſtus. Sunt & alia compoſita, vt Belliger, armiger, moriger, & multa huiuſmodi, quę omnia habent penul. cor.

Gerulus, pe. cor. portator, qui fert aliquod onus, & pro baiulo accipitur. Baiulum enim dicimus, qui mercedis gratia onera ferre conſueuit. Sueto. in Cal. Ex gerulorum diurnis quæſtibus pars octaua exigebatur. Hinc Nugigerulus, nugarum apportator.

Gerundium, nomen participale appellatur. Caret numeris, & perſonis, & ſub vna voce actiuam, & paſſiuam ſignificationem gerit. Vnde a gerenda duplici ſignificatione quidā gerundia dicta eſſe exiſtimant. A parte poſt ſeruat conſtructionem ſui verbi, & habet quattuor caſus, Genitiuum, datiuum, accuſatiuum, & ablatiuum. Genitiuus iungitur nominibus ſubſtantiuis in vtraq; ſignificatione, vt habeo voluntatem docendi te bonos mores. Vir. Et quæ tanta fuit Romam tibi cauſa videndi. In paſſiua, vt habeo voluntatem docendi rethoricam a præceptore. Datiuus iungitur adiectiuis nominibus in vtraq; ſignificatione, vt ſum aptus diſcendo rethoricam. Et ſum aptus docendo rethoricam a præceptore. Inuenitur ſoluendo non ſum ꝙ nunq̄; patitur ſecum ſubſtantiuum, & regit poſt ſe datiuum, licet nō ſemper apponantur. Cic. Len. Ciuitatum principes ad me detulerunt ſumptus decerni legatis nimis magnos, cū ſoluendo ciuitates nō eſſent. Interdum alium caſum. Quint. Maximi tum virorum, & quibus artis ſuæ ſoluendo non ſit humanitas. Accuſatiuus iungitur verbis ſignificantibus motum ad locum, vt vado ad legendum. Virgi. Et in ſignificatione paſſiua. Salu. Cum ipſe ad imperandū aſſidue vocaretur, ideſt vt ei imperaret̄. Item cum verbis ſignificantibus permanentiā, vt maneo hic ad legendum. Sum paratus ad audiendū, & ſum idoneus ad intelligendum. Ablatiuus tribus modis accipitur. Primo ſine regimine, vt Legēdo diſco, & currendo cecidi. Et ponit̄ actiue, & paſſiue. Vir. Actiue. Cantando tu illum? Paſſiue. Frigidus in pratis cantādo rumpitur anguis. Idem. Alitur vitium, creſcitq; tegendo. i. dum incantatur, & dum degitur. Secundo cū prepoſitione de, ex, a ab, cum, vel in. Cice. Ex quo ardeſcit, ſiue amor, ſiue amicitia. Vtrunq; enim dictum ab amando. Idem. In defendendo maior labor eſt, q̄; in accuſando. Quin. Cum præcipere de apte loquendo cœperimus. Tertio cum verbis ſignificantibus motū de loco, vt Venio ab arando, redeo, a ſpectando. Licet magis vſurpemus ab aratione, & a ſpectaculo. Quo modo autē gerūdium a participio differat, vide in dictione Participium.

Gerōtocomiō vbi alimonię ſubminiſtrant̄ ſenib⁹ deſtitutis.

Geryon, nomen regis Hiſpani qui ob terplex regnum corpore terplicato fertur conſtitiſſe, quē Hercules interfecit eiuſq; bones abſtulit, præfuit enim tribus inſulis, quæ adiacent Hiſpanię balearicę maiori & minori, & Ebuſæ, fingimus etiam bicipitem habuiſſe canem, quia & terreſtri & nauali certamine plurimum potuit. Quod nomen etiam Geriones, onæ, & Geryones, is, & geryoneus, ſm Priſcianus declinari poteſt. Hinc geryonaceus, cea, ceum. Plau. Qui mihi intromiſiſti in ędibus quingentos coquos, cum ſenis manibus genere geryonaceo. Ariſtophanes. βουλλει δι με Χεσαι γηνύνη τετραπτί λω σουι δαςαυ τι τοῦ τετρακεφάλω δ γαρ γηρυόνης τρικέφαλος ὤν πολὺν ἄγωνα παρέσχε τοῖν ἰφανλϐ.

Germen dicit̄, qđ ex arboꝝ oculis naſcit̄ ſurculus pręgnans, a generando dicitur: generationis principium.

Germino, as, pe. cor. pullulo, & germen emitto. Cuius compoſita ſunt Congermino, qđ eſt coaleſco, ſocio: coniungo.

Var.li.iij.re.hu. Poſtea:cum his vnam Rempub.cōiūcti ac congerminati tenuere. Egermino, extra germino. Col. li.v. Nam plurimum intereſt non eſſe longum ſarmentū, quod inſeratur: & rurſus pluris oculos, quibus egerminet ineſſe. Progermino, vltra germinando eo. Idem in eodē. Vt & radices deorſum agat, nec ex propinquo negligenter in ſumma terra reſecta progerminet.

Germinaſco, is, & eius compoſitum congerminaſco, ſignificant coaleſco, cōiungor. Quadrigarius. Facite exēpla eorum, vt cum illis congerminaſcere ſciatur.

Germani, quaſi ex eadem ſtirpe geniti. Differtq; germinus a fratre q̄ ille, de eadem genitrice ſit natus, non (vt multi dicunt) de eodem germine natus: quos Var. tm̄ fratres vocat. Hoc tamen confundit vſus. Inuenitur enim germanus eē a parte patris: & frater, qui ex ſolo patre, vel ex ſola matre natus ſit. Foemininum huius nominis eſt germana. Virgi. Inueni germana vitam: gratare ſorori.

Germania, regio, quæ a Gallis, Rhetis, ac Pannonijs, Rheno: & Danubio fluminibus, a Sarmatis, dacisq; metu mutuo, ac montibus ſeparatur. Hinc germanici: & germaniciani, q̄ inter ſe differunt, ſicut Hiſpanienſes ab hiſpanis ſeparant. Siciliēſes, a ſiculis. Nā germaniciani dicuntur milites Romani in germania militantes: Germanici, qui ex germania ſunt. Sueto. in. Tibe. Flagitabant ambo exercitus multa extra ordinē, ante omnia, vt æquarētur ſtipendio prætoriani germanicianus. Idem infra. Neq; enim deteriores eſſe, aut hiſpanienſi exercitu, qui Galbam, aut germaniciano, qui Vitellium feciſſent. Germanici etiam dicti ſunt quidam imperatores: a deuictis germanis. Dicuntur & Germani ipſi indigenę, vt Stra. li. vij. teſtatur, perinde ac fratres: quoniam: & proprietate corporum: & colore flauo, & forma, & moribus, & viuendi ritibus pares exiſtimantur. Hi antea Teutones appellabantur, a Teutone eorum deo, quem terra ortum exiſtimabant. Poſtea Alemani dicti ab huiuſmodi dei filio Mano. Alij Alemannos ad Lemannum lacum natos volunt.

Gergonia, oppidum in altiſſimo monte in regione Auernorum. Cuius meminit Sueto. in Cæſare.

Geruſia in græcis vrbibus vocabant cōuentū ſenū, vt apud nos ſenatus, & ſenatulū ab ætatis vocabulo. Pli. lib. xxxv. Sic extruxere domum regiam Atali Trallibus, item Sardibus Crœſi, q̄ Geruſiam fecere. Vitru. Crœſi domus, quā Sardiani ciuibus ad requieſcēdum ætatis ocio ſeniorū collegio: geruſiam dedicauerunt. Var. Senaculum vocatum, vbi ſenatus: aut vbi ſeniores conſiſterent, dictum geruſia.

Geſto, as, ſæpe, vel quaſi cōtinue gero. Hiero. ad Helio. Hic eſt ille operarij, & quæſtuariæ filius, hic qui matris geſtatus ſinu hominem deus fugit in Aegyptum.

Geſtito, as pe. cor. frequentatiuum. Plau. in Cur. Rogita: vnde iſtūc habeat anulum, pater iſtum meus geſtitauit.

Geſta, acta, vide in dictione Acta.

Geſtus, us, eſt id, quo indicatur, quid geratur.

Geſtus. a, um, participium a gero.

Geſtuoſus, ſa, ſum, quod eſt plenum geſtibus lætitiæ.

Geſtamen quicquid geritur, vt veſtes, arma, ſceptrum. Vir. lib. iij. Aere cauo clypeum magni geſtamē Abantis Poſtibus aduerſis figo. i. quod geri ſolebat magno Abante.

Geſtatorium appellatur lectica, ſella, ſiue carruca & omne id, in quo geſtamur. Hie. li ij. Mach. In geſtatorio torquebatur Antiochus, vt de corpore impij vermes ſcaturirent. Sue. de Clau. Solitus etiam in geſtatorio ludere.

Geſtatorius, a, um, quod ptinet ad geſtādū. Sue. in Nero. Interdiu quoq; clam geſtatoria ſella delatus in theatrum.

Geſtio, ſtis, iui, vel ij, ꝓprie ſignificat geſtus indicātes animi affectus corpore facio. Ex motu enī corporis geſtus fiunt. Quod Cice. lib. ij. ad Heren. docet, cum ait. Motus corporis eſt, & vultus moderatio quędam, que ꝓbabiliora reddit ea, quæ ꝓnunciantur, cum ergo geſtus ſint quidā motus corporis dextra pedeue deſignati, aut capitis ictu & huiuſmodi, profecto Geſtire eſt geſtus facere. Geſtimus autes quandoq; lætitiæ, ſeu voluptatis nimiæ cā, vt in hymno. Enixa eſt puerpera, quem gabriel prædixerat, quē matris aluo geſtiens clauſus Ioānes ſenſerat. Cicero. lib. j. offi. Aut voluptate nimia geſtiunt, quorū oium vultus, voces motus, ſtatuſq; mutantur. Feſtus. Ille geſtit q ſubita fœlicitate exhilaratus nimio corporis motu, pręter conſuetudinem exultat. Aliqn̄ etiam mœſtitiæ cā. Cice. li. ij. ad Heren. Sin vtemur amplificatione, per conquæſtionē fœmineo plāgore: & capitis ictu nōnunq̄; ſedato, & inconſtanti geſtu mœſto: & cōturbato vti oportebit. Interdum & qs geſtit, non præ lætitia, neq; præ mœrore: ſed præ concupiſcentia. Apul. lib. iiij. Illud venenum roſarium ſumere geſtiebant. Plau. in Am. geſtiunt pugni, ideſt geſtus faciunt, ſiue mouentur. Quod autē Do. in Teren. dicit non eē geſtire, qđ lętum eſſe, verum dicit, qa cum prius dixiſſet, qđ eſt q̄ lætus ſis? ſequit. Quid eſt, q̄ ſic geſtis? Cherea. n. geſtus turpis amoris quoſdam ſignificabat. Sic. Pli. lib. viij. lætitiam a geſtu diſiunxit, cum de pāthera loqueretur his verbis, vt cām doloris intellexit, ſimulq; ſalutis ſuæ mercedem exemit catulos, eaq; cus his proſequēte vſq; extra ſolitudines deductus: lætaq;, atq; geſtiente, vt facile appareret gratiam referre: ſimiliter. Cice. li. ij. de fi. Quorū alter lætitia geſtiat, alter dolore crucietur. Significat etiam qn̄q; geſtire, deſiderare, ſiue vehementer cupere: ſed ſemper, cus geſtu aliquo, vt apud Teren. In Phor. Ego illic ſuccenſeas? ipſum geſtio mihi dari in cōſpectum nūc ſua, vt ſciat culpa lenem patrem illum factum eſſe accerrimus. Qn̄q; & lætari, ſiue delectari: ſed tamen cum geſtu. Perſi. Non hic, quin in crepidis graiorum ludere geſtit. Augu. li. ij. Confeſſi. Vbi me pater in balneis vidit pubeſcentem, quaſi iā ex hoc in nepotes geſtiret, gaudens matri indicauit. Per tranſla. Cicer. locutus eſt pro Marcello. Parietes medius fidius (vt mihi vr̄) huius curiæ gratias agere geſtiunt. i. quaſi geſtu videntur mihi parietes gratias agere. Et hoc, vt Cæſari gratularetur. Huius compoſitum eſt Prægeſtio, qđ eſt valde geſtio, vt exponit Priſcia. Hor. lib. j. Car. Ludere cum vitulis ſalicto pręgeſtientis.

Geſticulor, geſtum facio. Colu. in præfa. Nec minus corporum geſticulatorem ſcrupuloſiſſime requirant ſaltationis, ac muſicæ ſtudioſi.

Geſticularius. a, um, qđ ad facientes actus lætitiæ pertinet.

Geſa haſta, vide in dictione Cęſa.

Geſſus, fluuius apud Iones.

Geſſuri, penul. produ. regio in Aſia.

Geſſemani, villa pinguiſſima interpręetatur.

Geſſem, locus Ægypti in quo habitauit Iacob.

Geth, Allophylorū ciuitas fuit: hæc nunc appellatur Iapha.

Gethæ, populi in Scythia europea. Quidam Gethas dacos appellat, vt Apianus. Strabo arbitrantur eos eſſe gethas, qui ad pontum in orientem ſpectant, Helius Spartia. Gethas dicit Gothos. De his Oui. lib. de ponto. Nulla gethis toto gens eſt truculentior orbe. Huius nominatiuus ſingularis eſt getha vel gethes.

Geuma, atis, guſtatus. Geuo guſto cuius futurum Geuſo. Vnde Geuſis guſtus.

G ante I

Giaras, pe. cor. inſula parua, ex cycladibus circūitu. xij. milium paſſuum, ad quam noxij damnabantur. Iuue. pluraliter dixit. Aude aliquid breuibus giaris, & carcere dignū vt alias etiam notaret.

Giber & gibboſus, & gibberoſus, qui gibbum, ideſt tumorem in dorſo habet, q̄uis & pro alio quocūq; tumore ſolido ponat. Iuu. Attritus galea, medijſq; in naribus ingēs gibbus: & acre malum ſemper ſtillantis ocelli, gibbus, & gibba, ipſe tumor. Pli. gallinarum genus gibbarus vocat. Ipſe quoq; gibbus nominatus gibber. Iuue. Attritus gibbere naſus. Iulius, fir. tradit naſci gibberoſos. qui in ſeptima parte arietis habuerint horoſcopum. Cor. Cel. tamen docet, ſtrumam extantium quandam in tergo.

Gibbum vero in pectore.

Gibbus, vide in dictione Gibber.

Gigas, antis, vir altiſſimæ ſtaturæ, & terræ filius a poetis fingitur, cũ nihil aliud gigãtes fuiſſe credendũ ſit, q̃; hominũ quandam impiam gentem, deos negantẽ, & idõ creditam deos e cœleſti ſede pellere voluiſſe. Ioſephus vero. li. j. anti. dicit gigantes fuiſſe ex demonibus incubis progenitos. Idem Aug. lib. xvj. de ciui. dei. & Euſebius de prępa. li. vij.

Giganteus, a, um, poſſeſſiuum a Gigante.

Gigantomachia, gigantum pugna.

Gigeria, vide in dictione Gingeria.

Gigno, nis, genui, vel gignui ſm Dio. gẽitum, ſignificat Genero. Lactan. li. iiij. Hac conditione gignimur. Huius cõpoſitũ eſt Ingigno, quod eſt intus gigno. Colu. li. iiij. Tã q̃; naturali, & ingenita ſterilitate laborantibus. Hinc ignis dictus eſt, quod in eo nihil gignatur, & pręgnans, quę iã occupata eſt in generando, quod concœperit, & benignus nomen compoſitum ex bono, & gignendo.

Gilo, nomen ciuitatis, a qua Giloniti, pe. pro. homines in ea habitantes dicunt. Eſt & nomẽ viri de quo Iuue. Vnciolam Proculeius habet, ſed gilo deuncem.

Giluus color medius inter album & rufum: vt ſcribit Gel. Scribit. n. eſſe tria genera nigrum album medium, quod vocant ἡ‑ππον, giluus. Alij colorem buxeum vulgo gialdum, quidam flauum intelligunt qui ex viridi & ruſo & albo concretum eſt. Ser. Mellinum intelligit, alij cinericium.

Gindes fluuius, q per Dardanos fluuens ingreditur Tygrim.

Gingiuę, in quibus dentes ſunt, a gignẽdis dẽtibus. Lact. i. li. de opi. Dẽtes aũt ipſos, ne magis horrori, q̃; ornamento eſſent gingiuis mollibus, quæ a gignendis dẽtibus nominatur, ac deinde labiorum tegminibus honeſtauit. Iuuen. Frangendus miſero gingiua panis inermi.

Gingiuula, dimi. Apul. Cõplanatorem tumidę gingiuulę.

Gingrio, is, ij, itum. Eſt autem gingrire, anſerum vocis proprium. Vnde genus quoddã tibiarum exiguarum, a voce anſerum Gingrinæ dicuntur, a quibus Gingritor tibicẽ.

Gingrina tibia exigua.

Gigreria, ex multis obſonijs decerpta appellantur. Quidã tamen Gigreria ſine n, ſcribunt, eſſeq; galinarum inteſtina & quæ cum his coquebantur. Lucili. Gigeria ſunt ſine hallio, his veſcamur alacriter.

Gion ſed potius Gæon quaſi terra qui antea Melo vocabatur fluuius, qui apud Ægyptios Nilus vocatur in paradiſo oriens vniuerſam circumit Aethiopiam. Ioſephus. Gæon quoq; per Aegyptum fluens oſtendit eum, qui nobis ab oriente redditur, quem Græci appellant Nilus, ſignificatq; hoc nomen terre hiatum. Quo nomine etiã vocatus eſt mons in Iudæa apud quem Salomon in regem vnctus fuit. Vide diffuſius infra in dictione nilus.

Girgillus, Inſtrumentum, quo fili reuoluuntur.

Girim, mõs apud Garamantas, in quo naſci gemmas, vetuſtas teſtata eſt.

Gith, genus ſeminis. Col. lib. vij. Interdũ faſtidio ciborum langueſcit pecus. Eius remedium genus ſeminis quod Git appellatur. Pli. ſcribit aliquos id melãthion: alios melaſpermon appellare: optimumq; excitatiſſimi odoris: & quã nigerrimum. Colligitur ſuccus eius vt hyoſciami ſimiliterq; largius venenum eſt quod miremur quum ſemen gratiſſime etiam panes condiat. Pla. Git excalfactat.

G ante L

Glaber, a, um, quod eſt leue, & ſine pilis. Plau. in Aulu. Tu iſtum gallum, ſi ſapis glabriores reddes mihi, q̃; voluſius ludius. Nonius de doc. indagine. Legitur, quod ludis pręſulis pueri eſſent glabri, ac depiles, propter ætatem, quos antiqui ludios appellabant. Aug. li. vj. de ci. dei. A quibus autem ſpernentur glabros, aut male barbatos videremus. Huius diminutiuum eſt glabellus. Glabra etiam, ſiue glabella vocatur interſtitium, ſupercilia ſupra naſus diſterminans quę ſine pilis eſſe conſueuit. Martianus. ca. li. j. Quarum vna deoſculata philologiæ frontẽm illic, vbi pubem ciliorum diſcriminat glabellę medietas.

Glabriones, idẽ, quod glabri. Et apud Romanos erat glabrionum familia. Ex qua Acilius glabrio vir romanus fuit.

Glabreta loca dicuntur quaſi caluata q̃ fruticibus nuda ſunt vtpote nihil gignentia quę græci phalacras vocant a ſimilitudine caluicij quod phalacron dicunt.

Glabellus, diminutiuum a Glaber.

Glabreſco, glaber fio, proprie glabreſcere eſt ſine pilis, aut e pillis, aut plumis fieri, quod euenit nonnunq̃; morbo aliquo. Transfertur etiam quandoq; ad herbas. Colu. lib. ij. Nam dum a pecudibus legumina proculcantur herbæ et vngulis atteruntur. Atq; ita glabreſcit, & fit idonea ſeminibus area, ideſt fit glabra, mundaq;.

Glades aqua congelata a gelu, quaſi gelacies.

Glaciari eſt in glaciem conuerti. Pli. Flore eius aquam glaciari Pytagoras tradit.

Glacitare, proprium eſt vocis anſerum. Ouidi. Cacabat hinc perdix, hinc glacitat improbus anſer.

Gladius enſis, a clade dici videtur, quia ad cladem ſit inuentus. Dicitur & gladium neutro genere, vt docet Var. Hinc digladior, aris, de quo alibi. Eſt & gladius, genus piſcis marini a roſtri mucrone dictus.

Gladiolus diminutiuum paruus gladius. Quo nomine & dicta eſt herba quædam: quod ſit folijs gladij ſimilis. Flores habet purpureos.

Gladiatores, dimicatores dicuntur. Cice. lib. iij. ad Heren. Tanq̃; gladiator habuerit, inter gladiatores ſpecialiter ſunt retiarij, qui aduerſus mirmilones pugnabant, dicti a rete, quod ſub ſcuto gerebant, vt mirmilones inuoluerent. Mirmilones dicebantur gladiatores, qui genera quodam gallicę armaturæ vtebantur, quod mirmilonium dicebatur. Vnde Galli ante non mirmiliones vocabantur, in quorum galeis piſcis effigies erat. Solebant autem retiari aduerſus mirmilonem pugnantes hęc verba cantare. Non te peto, piſcem peto, quid me fugis Galle?

Gladiatura, æ, ipſa ars gladiatorum.

Gladiatorius, a, um, quod ad gladios pertinet. Vnde ſpectacula gladiatoria. Cypria. ad Dona. Paratur gladiatorius ludus, vt libidinem crudelium luminum ſanguis oblectet. Salu. Item ex ſenatus conſilio decreuere, vt gladiatoriæ familiæ Capuam, & inter cętera municipia diſtribuerẽtur. De gladiatorum origine, ac cauſa Iuli. Capitoli. ſic habet Multi dicunt apud veteres hanc deuotionem contra hoſtes factam vt ciuium ſanguine litato, ſpecie pugnarum fortunam ſatiarent. Alij hoc litteris tradunt: quod veriſimilius credo Iuros ad bellum Romanos: debuiſſe pugnas videre, & vulnera, & ferrum, & nudos inter ſe coeuntes, ne in bello armatos hoſtes timerent: aut vulnera & ſanguinem perhorreſcerent. Hinc mos tractus videtur: vt imperatores ad bellum proficiſcentes munus darent gladiatorium.

Glaucus, nomen proprium viri Chij: qui primus omnium ferri compactionem fertur excogitaſſe.

Glaphyrus pe. cor. feſtiuus, iucundus, ornatus, politus, concauus, ſculptus, famoſus, aſtutus.

Glãs dis, & glandis, dis, dici poteſt: pro fructu arboris quercus: & aliarum arborum glandiferarum. Pli. li. xvj. Dulciſſima eſt omnium glãs phagi. Vir. Nec de concuſſa tantum pluit illice glandis. Sed quia ex his homines quondam viuebãt glandis appellatione (vt Vlpia. ſentit) omnes fructus continentur. Hinc glans plumbum: quod eſt in modum glandis formatum. Salu. in Iugurti. Pars eminus glande: aut lapidibus pugnare Item glans pars ſumma colis dicitur: quæ perpetuo tegitur, oculo ſimilis. Præputium enim pellis eſt: qua glans tegitur. Coles ipſe penis, a quo Colei pendent. Ruſus glandes, ſeu glandulæ eſt morbus faucium: ob quandam glandis ſimilitudinem. Ibi enim eſt caro glandulosa quæ ab antiquis boni ſaporis putabatur. Mar. Partitur apri glandulas paleſtritis. Apicius. Interpones pulpas pulli glandulas elonas.

Hinc

Hinc illa pars ſuis laudatiſſima Glandium dicta eſt, ſolēt aūt hæ glandulæ intumeſcere, adeo, vt hoīem graui morbo infeſtent. Hunc morbum etiam Tonſillas dicunt. Pli. libro.xxxvij. de electro. Pado vero anneia ſabulo euidente cauſa. Hodieq; tranſpadanorum agreſtibus maxime decoris cauſa, ſed & medicinæ, quoniam, tonſillis creditur reſiſtere: & faucium vitijs. Idem libro.xj. Tonſillæ in homine in ſuæ glandulæ quæ īter eas vuę nomine vltimo dependet palato. Hinc deducuntur. Glandifer glandula diminutiuum. Iuglans & dijuglans, glandatio.

Glandeus, a, um, quod eſt ex glandę.

Glandulæ morbus facium. Vide in Glans.

Glandatio, glādium collectio: & paſtio ſuuꝫ ex glandibus.

Glandium, pars quædam inteſtinorum, eſt vt inquit Priſci. Alij volūt eſſe partem Apij iuxta ceruicem, vel ipſam ceruicem ſeu partē in iugulo animalis, ꝙ glandiculę ſpē ferat imaginē. Dicitur & glādula. Hæ in hoīe dicuntur tonſillæ a græcis Adenes. Pli. lib. xvj. Quibuſdam ſunt arboribus tubera ſicut ſunt in carne glandia. Plau. in Cap. Petrotrica uit tribus tergoribus glandia. Inde caro glandionica: Ideꝫ in Mene. Glandionicā ſuillam, lardum pernam. Eſſe autē ſuis hanc peculiarem laudem oſtendit. Col. qui porcū laudat, qui eſt amplę, & glanduloſæ ceruicis. Dicuntur etiam glandulæ de homine. Celſus lib. iiij. Itemq; arteriæ quas, parotidas vocant, ſurſum procedentes, vltra aures feruntur, & in ipſis ceruicibus glandulæ poſitæ ſunt.

Glarea terra ſabuloſa, quæ in fluuioꝝ ripis, vel maris littoribus reperitur. Hiero. In terra aurum quæritur, & de fluuiorum alueis ſplendens profertur glarea. Luc. Aut impulſa leui turbatur glarea vena.

Glareola dimi. Plautus. Glareolam manu effundens.

Glareoſus, ſa, ſum, qđ eſt plenuꝫ glarea. Pli. lib. xxvj. Silaris naſcit̄ glareoſis, & perēnib⁹ riuls cubitalis apij ſimilitudie.

Glaſtum, herba ſimilis plantagini, qua Britāni ſe inficiunt vt auctor eſt Cæſar. quo horridiori ſint aſpectu in pugna. Efficit enim ceruleum colorem.

Glaux, græce γλαὺξ auis nocturnā, a qua glaucus color.

Glaucus color (vt Placidus grāmaticus docet) interdum ponitur pro viridi. Eſt enim, qui admixtum habet virori alborem. Vnde Vir. glauca ſalices, & oliuas dixit. Item in hominibus, & equis glauci oculi, pro ſplendidis dicuntur. Hunc colorem quidā Ceſium vocant. Legimus nōnunq̄ & maris colorem glaucum, ſed tunc quādo caneſcit fluctibus. Vnde Glaucus deus marinus ſenior fingitur, ex piſcatore conuerſus in deum, gramine guſtato. Fuit & alius Glaucus, qui primus ex chio inſula, vt inquit Hie. ferri cōſolidaturam inuenit. Alius Hippolyti filius, a quo Iones nati ſunt reges. Multiq; hoc noīe ſunt vocati, inter quos fuit Minois filius ī mellis dolio necatus & ęſculapij ope reuixit. Item Glaucus cariſtius pugil ex Euboia qui ex aratro in olympia productus ſæpe vicit. Glaucus item porthmeus ex bœotia memoratur quem libidine furentes equæ lacerauerunt. Hic maris eſt nomen Apud Strabonē libyæ ſinus eſt: & amnis ibidem vt inquit Plinij. Et glaucus nomen piſcis.

Glaucium herbæ genus ſilueſtris: & erraticę runaginum vocatur. Alij Paralaion dicunt. Naſcitur in afflatu maris aut nitroſo loco, inde nomen aſſumpſit. Nam glaucus ceruleum ſignificat qui color eſt maris.

Glaucinum grece dicitur oleum muſtuꝫ, hoc eſt expreſſum anteq̄ oliuæ ꝑmanitur. Nā γλαύκος græce latine muſtū.

Glaucoma, atis, Glaucomatum, ati, & Glaucoma, mæ, vitium humoris eius, qui criſtallinus appellatur, in colorem glaucum mutantis in oculo. Plau. in Mili. Glaucomaꝫ ad oculos obijciemus. Serenus. Si vero horrendum ducent glaucomata plumbum. Spiritus alterius prodeſt, qui granacymini Pallentis mandens viſus exhalat in ipſos. Hypochyſis vero, ſiue quod idem eſt: Hypochymata, quę nos ſuffiones vocamus oculoruꝫ, fit ex humore inter corneā, & criſtallinam partem cōcreto. Interdumq; hæc oculi potentiæ, qua cernitur ſe opponit.

Glaucopis, penul. pro. idis, habens oculos ceſios. Quo nomine dicta eſt Pallas, quæ a latinis dicitur Ceſia. Dio, ſcribit aerem nominatuꝫ eſſe pallada, & ideo dici glaucopin, quoniam aer glauci hoc, eſt viridis ſit aſpectus ſcribitur cuꝫ ω a græcis γλαυκῶπις.

Gleſſaria, inſula in oceano Germanico, quæ, Solino teſte, cryſtalum dat & ſuccinum.

Gleba, cęſpes terræ, qđ ſit quaſi globus. Pli. li. xviij. Scamna inter duos ſulcos cruda ne relinquantur glebæ ne exulcent. Grece. βῶλαξ & βῶλος gleba dicitur.

Glebula diminutiuum. Colu. lib. j. Eadem euenticulata mundiora ſunt: lapilliſq; carent: & glebulis quas: per triturā fere terrena remittit terra.

Glis, gliſſis, generis fœmi. terra argilloſa. Glis, glidis etiam gene. fœminini. carduus, dicitur.

Glis, gliris, generis maſculini: animal muri ſimile, nutritur in arboribus. Mar. Somniculoſos ille porrigit glires. Ideꝫ. Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo tēpore ſum, quo me nil, niſi ſomnus alit.

Glirariū pro loco in quo nutriunt̄ glires. Var. Glirariū diſſimili rōne habetur: qđ nō aqua, ſed maceria locus ſepitur.

Gliſcere ſignificat creſcere. Liui. lib. vj. Gliſcente indies ſeditione. Virgi. Gliſcit violentia turno. Item pingueſcere. Col. lib. ij. Prius tamen q̄ exilem terram iteremus: ſtercorare cōueniet. Nam eo, quaſi pabulo gliſcit. Idem lib. viij. Paleis: quæ pene omnibus regionibus abundant: etiam gliſcit. ſ. aſinus. Itē ardeo, cupio, vt in hymno. Nam gliſcit animus promere cantibus victorum genus optimum. Huius compoſitum eſt. Pergliſco. Colu. lib. viij. Quæ prima luna ſaginari cœpit, vigeſima pergliſcit.

Gliſcere menſæ lautæ: & pluribus ferculis opulentæ quaſi gliſcentes. i. creſcentes per inſtructionem epularum.

Globus, & globuꝫ, vtroq; modo dicitur pro corpore ſolido vndiq; rotundo, quem græci Sphęram appellant. Virgil. Lucentemq; globum. Ponitur quandoq; pro multitudine hominum, ſiue aliorum animalius, aut alterius cuiuſq; rei ſimul collecta, & quaſi cōglobata. Salu. Alij fiducia gnaritatis locorum occultam fugam ſparſi: alij globis eruptionem tentauerunt. Sciendum, ꝙ ſi globus ex filo: aut alia ſimili re factus ſit, glomus dicitur.

Globoſus, ſa, ſum, pro rotundo, ſpiſſatoq;.

Globo, as, aceruo, aduno, a quo conglobor, de quo ſupra.

Glocido, as, penul. cor. proprium eſt vocis gallinarum, cum ouis incubituræ ſunt. Quod fit crebris ſingultibus interiecta voce acuta.

Glocio, is, idem, quod glocido. Colu. lib. ix. Obſeruare debet cuſtos, dum edant oua vt ea, quæ nata ſunt, recolligātur, notentur, quæ quoq; die ſint edita, & q̄ recentiſſima ſupponantur glocientibus.

Glomus, mi, & glomus, eris, ē globus, ex filo vel alia re ſimili factus.

Glomero, as, pe. cor. implico, & globi ſpeciem formo, ſiue filum induco. Per tranſlatio. glomerare ſumitur pro congregare, acumulare. Virgi. Et fœdam glomerant temp. ſtatem imbribus atris. Collecte ex alto nubes. Hinc fit compoſitum Agglomero quod eſt applico, adiungo. Virgi. Et lateri agglomerant noſtro.

Gloria, eſt frequens de aliquo fama, cū laude. Quinti. Conſentiens laus bonorum gloria appellatur. Hinc Aug. dixit eſſe iudicium hominum bene de hominibus opinantiū. Eſt tamen inanis gloria vitiorum plęrūq; laudatrix, quæ diffinitur quod ſit popularis fama ex honeſtatis ſimulatione proueniens. Cice. lib. offi. Vix inuenitur, qui laboribus ſuſceptis periculiſq; aditis, non quaſi mercedem rerum geſtarum deſideret gloriam. Inter gloriam, & claritateꝫ hoc intereſt, vt inquit Sene. lib. xiij. epiſto. ꝙ gloria multoruꝫ iudicijs conſtat claritas bonorum.

Gloriola dimi. eſt. Cic. Luccio. Illa nos cupiditas incendit ꝙ alacres animo ſumus vt cęteri, viuētib⁹ nobis, ex libris

tuis nos cognoſcát, & noſmetipſi gloriola nſa pfruamur.
Glorioſus, gloria plenus, vt Glorioſus hō, glorioſus dies, glorioſus triumphus. Cuius contrarium eſt Inglorius, qui nulla laude, aut gloria dignus eſt, & veluti ignobilis. Virg. lib. iiij. Geor. Ille horridus alter Deſidia, lataq; Trahens inglorius aluum. Interdum tamē glorioſus affectionem ſignificat, & in malum vt glorioſus dicatur, qui ſe inaniter iactat, vel alterius inani laudatione effertur, & laudari quęrit, vt miles glorioſus apud Teren.
Glorior, aris, conſtruitur modo, cū præpoſitione de. Lact. l. de ira. Appollodorus quidē, vt de ciui. & populari ſua gloriatur. Modo ſine præpoſitione.
Gloriabundus, qui abundę gloriatur.
Glos appellatur mariti ſoror, atq; idem fratris vxor.
Gloſſa, ę, per duplex ſſ, latinę lingua dicit. Vnde gloſſę, & gloſſaria, pro interpretationibus ponuntur, quod vice linguę, hoc eſt vice doctoris funguntur. Quinti. Gloſſæ ſunt ſecretioris linguæ expoſitiones.
Gloſſemata, ſignificant dictiones minus vſitatas.
Gloſſematici, qui gloſſas conficiunt.
Glottis, idis, latinę lingua. Hinc Pliny. auē quæ rex cothurni cū appellaſ, glottidā vocauit: q plongā linguas habeat.
Glubo, bis, corticem detraho. Vnde & pecus glubi dicit cuius pellis detrahitur. Cato de re ruſti. Salictum ſuo tēpore cæditio glubito arcteq; alligato, librū pſeruato. Sue. de Tybe. Boni paſtoris eſſe tōdere pecus, nō deglubere.
Glūa, folliculus grāi frumētari, a glubēdo, q eo folliculo degluba granū hoc eſt decorticet. Auctor. Var. lib. j. de re ru.
Glaucidatum ſuaue, & iucundum, a græco. γλυκὺ, q dulce ſignificat.
Glutio, is, iui, itum, deuoro. Iuue. Quales tunc epulas ipſus glutiſſe putamus Induperatorē. Hinc fit deglutio.
Gluto, guloſus Amb. ſic amat diabolus filios ſuos, vt perdat, ſicut amat gluto porcellum, vt comedat.
Gluten, & glutinum, pe. cor. colla dicitur græce. Aug. li. iiij. Cōfeſſi. Laudet te ex illis aīa mea deus creator omniū, ſed nō infigatur in eis glutino amoris per ſenſus corporis.
Glutinoſus, a, um, quod eſt viſcoſus: & adheret ſicut glutē. Pli. Prioris latus, vt recens fit, & leuis, linguaq; glutinoſa. Col. In Aſia, Myſiaq; denſa, etiās glutinoſa terra maxime exuberat. Apul. Mollitie cibi glutinoſi faucibus inherētis.
Glutino, as, pe. cor. coniungo, ferrumino. Pli. Vis bituminis, quæ ſulphuris ſiſtit, diſcutit, attrahit glutinat. Idem. Quo genere ſiſtitur ſanguis, & vulnus glutinatur. Huius compoſita Agglutino. Augu. lib. iiij. Confeſ. Quia nō eſt vera amicitias, niſi, cū eā tu agglutinas, inter hęrrētes tibi charitate diffuſa in cordibus noſtris. Conglutino. Pli. lib. xxiij. Cortex vitium, & folia arida vulnerum ſanguinem ſiſtunt, ipſumq; vulnus conglutinant. Deglutino, a glutine libero. Idē. li. xxv. Purgāt vlcera oculorū explentq; & ad cicatricem perducunt, palpebras deglutinant.
Glutinamentum cōpactio, cōiūctio. Pli. li. xiij. Deprēndit & lentigo. ſ. cartæ oculi, ſed medijs infertis glutinamentis.
Gluo, is, glui, diſtringo: valde ſtringo. Var. de re ruſti. Duricia eſt enim ea, quę non ſolum ſtringit baccam, ſed etiam ramis gluit, ac relinquit ad gelicidium.
Glycimerides genus chamarū. Vnde & Macro. glycimeridas vocauit in adiciali cœna lentuli flammis appoſitas.

G ante N

Gnafalon: genus tomenti. Nam quorū natura mollis candida, & omnino lanea eſt, γναφάλλιον. græce appellantur cuiuſmodi ſunt dictioni folia: vt inquit Diſco. & pars cucurbite interior vt eſt apud Æ lium.
Gnarus, & Narus dicitur ſcius: & peritus Gnaritas: ſcientia. Salu. Namq; alij fiducia gnaritatis, locorum: occulta fuga ſparſi, alij globis cupiditonem tentauere. Horum contraria ſunt Ignarus: & ignaritas. Gnare aduerbium perite, & quandoq; aperte. Apul. Qui gnare id noſtris oculis contemplati ſumus. Vide in dictione Ignoro. Antiqui gnariter, pro gnare dixere a quo prognariter, quod ſignificat audacter, ſtrenue. Plau. Age, indica prognariter.
Gnarrauit Liui. poſuit: pro eo quod eſt narrauit, & gnarauiſſe, pro narrauiſſe.
Gnoro, as, ſcio, licet, non ſit in vſu, ſed eius compoſita habentur Ignoro. & dignoro, de quibus alibi.
Gnauus: & nauus: celer ſtrenuus a nauium celeritate. Grammatici pthesim figuram appellant quando apponitur littera pricipio dictionis, vt gnatus p natus gnotus pro notus. Cice. Noti erant & naui: & nari quibus cum in prepoſitioni debet dulcius viſum eſt: ignoti ignaui & ignari dicere q̄ vt veritas poſtulabat.
Gnathos latine gena, maxillaue dicit, aut bucca. Inde apud Teren. Gnatho paraſitus. Hinc componitur tetra, gnathius a numero maxillarum genus araneorum ſiue ſcorpionum: vt apud Pliny. lib. xxix.
Gneus: corporis inſigne eſt, & prænomen.
Gnidus, ciuitas Lyciæ, quæ duos portus habuit: & in fronte inſulam: quæ ſtadia ſeptem ambitus complectebatur. Theatralis: & alta aggeribus iuncta continenti. Egnido viri memorabiles fuerūt. Eudoxus mathematicus Platonis ſodalis: & Agatarchides peripateticus hiſtoriæ conditor: & Theopompus Iulio Cæſari familiaris: & Arthemidorus eius filius. Et his antiquior. Cteſias: qui Xerſem medicatus eſt: & res ſyriacas: perſicaſq; conſcripſit.
Gnoſis latine: cognitio, ſcientia, noticia.
Gnoſos, vrbs Cretæ in plano ſita, quæ alio nomine Cerathus: vt ſcribit Strab. appellata fuit a fluuio. Ea fuit Minois regia. Hinc Gnoſius, a, um, & gnoſidus, da, dum, quæuis per c magis ſcribenda ſint. Suidas. κνώσιος ὁ ῥωμαῖος καὶ ὁ πολίτης ἀπὸ κνωσσοῦ, κνωσσὸς γὰρ πόλις ἐν τῇ κρήτῃ.
Gnoſtici: heretici quidam, qui ſe ſic appellatam propter excellentiam ſcientiæ: vel appellari debuiſſe gloriabantur: quos eſſent omnibus vaniores: atq; turpiores. Vide Augu. libro. De hereſibus.
Gnomones dicuntur quarti dentes: quibus: equorum ætas dignoſcitur. Alij gnomonem aliter accipiunt. Aug. in dialec. Si detracti loco addas gnomones: qui hemicycli ſpecie ponitur: plus tetragono maiori, q̄ detraxeras reddidiſti. Hero. vero ſic. Nam polucre: & gnomonem Lnormam: & xij. diei partes a Babylonijs græci didicerunt.

G ante O

Gobius piſcis: qui & gobio dr. Iuue. Cum ſit tibi gobio tantum in loculis. Marti. Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.
Goetia: pe. cū accentu. Nā greci γοητεία dicunt genus magię. q̄ alio noīe theurgia dr a legib' phita vide in magia.
Gomor proprie menſura vini ē, vt interpretatur res. Amb. in epiſtola ad Iuſtum.
Gomorrha: & gomorrū vtroq; modo dicitur: ſicut Sodoma: & Sodomum. Solinus de ſitu Iudeæ. Ibi duo oppida. Vnum ſodomum, alterum gomorrum: appellatum.
Gonos, grece γόνος latine ſemen γόνυ vero geniculum: vt polygonaton herba a geniculorum frequentia dicta.
Gonorhei dicunt ſemine fluentes. Nā γόνη genitura ῥέω fluo. Ioſephus lib. vj. de bel. iudaico. Templum Salomonis araq; cingebat ex ſaxo lorica vſq; ad cubitum ſurgens: quæ populus a ſacerdotibus ſegregabat & gonorheos arcebat, γονὸς latine filius dicitur quod patet per eius compoſita. Antigonus. Chryſogonus.
Gorgias nomen rhetoris celeberrimi, qui pulcherrimū librum de concordia: Græcis tunc, inter ſe diſſidentibus recitauit olympiæ, Fuit & alius Gorgias philoſophus Leontinus qui auſus eſt in conuentu poſcere: qua de re quiſq; vellet audire, qui de omni re quęcunq; in diſceptationem quæſtionemq; vocaretur: ſe copioſiſſime dicturum eſſe profitebatur.
Gorgones, penul. cor. dictæ ſunt Phorci filię ſ. Scylla. Meduſa, Stenio: & Euryale, quæ Dorcades inſulas in oceano Æthiopico

ho Æthiopico ſitas habitaſſe dicuntur, contra heſperidum hortos, quę ab agilitate nomen habent, γοργὸν enim agilem dicunt. Scribit Diodo. fœminas fuiſſe in Aphrica bellicoſas, aduerſus quas Perſeus bellum geſſerit, & earum reginam Meduſas debellauerit: ac interfecerit. ex cuius cruore (vt eſt in fabulis) mox natus eſt Pegaſus alatus equus. Inde ad Heliconem Bœotię montem euolans, & pede ſaxum feriens. πηγὴν, hoc eſt fontem aperuit, a quo pegaſus eſt nominatus, & ab eo fons ipſe Hippocrene, ſiue pegaſeus, ſiue caballinus dcus, a Gorgoneus, a, um, nomē poſſeſſiuū Oui. Gorgóeas tetigiſſe domo. Suidas. τρεῖς γυναῖκες αἱ τοσοῦτον ἐκ χαρφόβερα τὰ πρόσωπα ὡς τοὺς ὁρῶντας ἀποθνήσκειν. καὶ τὶ θρασος ποταμὸς ἢ τόπος λιβύης ἔνθα αἱ γοργόνες διέτριβον.

Gog, & magog multi putant eſſe gentes ſithicas imanes & innumerabiles quę tr.is montem caucaſum & meotidam paludem: & prope caſpius mare ad indiam, vſq; tendunt. Sed Hiero. teſte in Ezechi. nō ſunt gētes: ſed latino ſermone gog tectū dr. Magog vero deiectum quę nō litteraliter: ſed ſpiritualiter intelligunt & breuitatis cauſa amittimus.

Gortys, ciuitas cretę abherroe cognominata. Cuius accuſatiuus Gortynalis Gortyna: plerīq; Gortynam. Eſt & alia ciuitas in arcadia huius nominis.

Goſſampinus pe. pro. genus arboris.

Gotthia regio Europę cōtermina Dacię, & Nouergię, ex qua Gotthi imanes popoli, qui olim Italiā armis ſubegerunt.

G ante R

Grabatus pe. pro. lectus exiguus in quo meridiari ſolent dictus quaſi carabatus: φ in eo capite recūbamus κάρα .n. caput βάτον paruum græci dicunt. Vnde pro lecticis pauperum & mendicantium grabati accipi ſolet, vt eſt in Euāgelio. Tolle grabatum tuum & ambula. Scribit autē apud græcos duplici bb, κράββατον: & ὑποκοριστικὸν κραββάτιον, cum apud latinos prima corripiatur. Virg. Membra leuat ſenſim vili demiſſa grabato. Cice. lib. ij. de diui. diuerſa facit lectos & grabatos. Ait enim Cōcurſare omniū mortaliū qui vbiq; ſunt nō mō lectos verū etiā grabatos.

Graculs, nomē auis, cornici ſimilis, niſi φ minor eſt, a voce, quā facit, vel a gerendo dicta, φ iacta ſegetū ſemina gerat, vel quia ex oliuetis cubitum ſe recipiens, duas pedibus baccas, & tertiam ore ferat. Seu etiam φ gregatim volitet, ſiue a gracilitate. ꝓpter paruitatem. Eſt huic furandi natura, ex quo nōnulli Monedulam eam appellauere a furandis monetis. Exprimit ſermonem humanum, & cauea miſſus reuertitur. Harum auium tria ſunt genera. Maluſculæ ſimiliores ſunt cornicibus, niſi φ ſunt nigriores. Minimę: & inter eas medię quibus roſtra & pedes rubent.

Graculus diminutiuus accipitur pro monedula aue: & pro piſce qui a Plinio dicitur φ ſit ſimilis dracunculo.

Gracchus, per duplex cc, & cum aſpiratione, cognomen fuit familiæ Romanæ. Duo autem fuerunt Gracchi fratres. Tiberius: & Caius, ambo eloquentes quorum eloquentiæ mater Cornelia multum contulit. Verum & doctior & eloquentior fuit Caius qui erat minor natu, quo nemo plenior, nemo vberior fuiſſe fertur. Grandis erat verbis, ſapiens ſententijs, genere toto grauis.

Gracile adiectiuum, pe. cor. ſignificat quod eſt tenue, & corpore macilentum. Turpil. Noſti quā ſit gracili corpore. Interdum gracile ponitur pro molli. Hor. Quis multa gracilis te puer in roſa. A gracilis fit gracilitas, & gracilitudo.

Gracilens, & Gracilentum idem quod gracile. Neuius. Vide gracilentis colorem.

Gradus ſunt, ex quibus ſcalę conſtant, & quibus ad ędificiorum altiora conſcenditur, a gradiēdo dicti, φ per eos eatur. Vir. Aerea, cui gradib us ſurgebant limina. Gradus etiā dicitur gradientium pedum viciſſitudo eſt, vt apud eundem. Gradibuſq; ſonare compoſitis. Interdum gradus ſumitur pro ſtandi firmitate. Cice. lib. j. Offi. Nec tumultuantes de gradu deijciuntur. Hinc gradum facere, & gradus facere dicimus, vt ſi in arborem, tectūue ſcandere velim, ex ſaxo, aut ſcāno, aliquaue alia re gradum facio. Cice. contra Ru. Hunc, quaſi gradum, quēdam, atq; aditum ad cætera factum intelligetis. Gradus quoq; cognatiōis dicti ſunt ad ſimilitudinem ſcalarum locorūue decliuiū, quos ita ingredimur vt a proximo in proximū. i. in illum, q quaſi ex illō naſcitur, veniamus. Quapropter graduum hmōi alios ſuperioris ordinis, eſſe Caius ſcribit, vt ſunt pater, & mater, qui ſunt in primo gradu. In ſcdo Auus, & aula. In tertio proauus, & pauia. Alios inferioris, vt liberi. Alios ex transuerſo, ſiue latere, vt fratres, & ſorores, liberiq; eorum. A gradus fiūt adiectiua Tardi gradus, a, um, pe. cor. pro eo qui tarde graditur. Vnde teſtudinem tardi gradam dicimus. Spiſſi gradus ꝓ frequēti graduū motu īcedente Pla. Spiſſi gradiſſimos tardiores, φ; corbitę ſunt i trāqlo mari.

Grador, is, quaſi per gradus eo. A quo Regrador. pe. cor.

Gradator, a magno gradu. Plau. in Pe. Viceris curſu ceruas & gradatorem gradu. legitur tamē, & grallatore a grallis.

Gradarij equi, qui ſine ſucuſſatiōe molliter incēdūt. Lucil. lib. xiiij. Ipſe equus non formoſus gradarius optimus.

Gradatio, apud rhetores dicitur, cum ex prima ſententia oritur ſecunda, & ex ſecunda tertia, atq; ita deinceps.

Gradatim aduerbium, ſignificat per gradus, & ordinate lenteq;. Var. libro primo de re Ruſti. Cito quidem gradatim alium preponens alio agrum meliorem dicit eſſe in nouem diſcriminibus.

Gradiuus, pe. pro. a gradiendo, vel quia gradatim, & per ordines in bellum itur. Vnde Mars gradiuus dictus eſt. Sunt tamē, qui gradiuum a gramine dictū putent, quia a gramine ſit ortus. Vnde & graminea corona in re militari, maxime eſt honorationis. Alij a vibratione propter haſtas crebro in bello vibratas, qm̄ gręcę κραδαίνειν vibrare dicunt. Alij gradiuū non latinum, nec grecum, ſed thrax vocabulum eſſe, & ſignificare bellicoſum, & forte dicunt.

Gradior, eris, greſſus, ſignificat vado. Lactā. lib. iiij. Claudis vero, ac pedum vitio afflictis, non modo gradiendi: ſed etiam currendi dabat facultatem. Huius compoſita ſunt Aggradior Antegredior, Congredior, Digredior, Egredior, de quibus alibi. Ingredior. Introgredior. Dicimuſq; ingredior forū; & in forum. Aliquando ponitur pro ſimplici gradior, incedo. Virg. lib. iij. Geor. Continuo pecoris generoſi pullus in aruis. Altius ingreditur. Cice. ad Atti. Si dormis expergiſcere, ſi ſtas, ingredere, ſi ingrederis, curre, ſi curris, aduola. Interdum ingredi eſt prouenire, & ſe oſtendere. Plau. Nihil te pudet ſceleſte in conſpectu ingredi. Ingredi in mulierem, eſt mulieris perſonas aſſumere. Hiero. in Pſal. interprę. Solet in theatris vnus homo frequenter diuerſas habere perſonas, nunc ingreditur in mulierem, nunc in virum, nūc in regem: & qui in regem proceſſerat, ruſus in ſeruum procedit. Interdum eſt quaſi incipere. Lactan. libro ſexto. Iuſtus ergo, qm̄ durus, aſperumq; iter ingreſſus eſt. Cice. ad curionem. Qui ingredior ad explicādam rationem ſententiæ meæ. Introgredior. Virg. Poſtq; introgreſſi: & coram data copia fandi. Progredior vltra procedo. Cice. in Le. Id primum videamus, ſi placet, quatenus amor in amicicia progredi debeat. Hinc progreſſus, & progreſſio pro proceſſu. Idem libro primo Tuſcu. Qui errantium ſtellarum motus, progreſſiones, inſtitutioneſq; notauit. Aliquando progredi & anteriore. Plau. Extremū intra carcerem ipſum progreditur parthenopeum. Pretergradior. vltra tranſeo. Cice. Appio Pul. Currens Lepta venit, mihiq; nunciauit te iam caſtra pretergreſſum eſſe. Apul. Cūq; ſtabulum pretergreſſus fuiſſem, recognita cœpit retrocedere. Hiero. Ponam & aliam expoſitionem, ne quid videar ꝓtergreſſus. Regredior. retro gradior, reuertor. plau. in Aulu. Illuc regredere ab oſtio. Lactan. libro ſexto. Cum ventum fuerit ad extremum, vnde iam regredi non licet. Supgradior, ſupambulo, ſupo, vt eſt illud. Sz tu ſupgreſſa es vniuerſas. Subtergradior, tranſgredior, vltra gradior. D. Brut. Ci. Vt alpes trāſgrederer. Lac. li. ij. Nō tūc milleſimū

annum tranſgreſſus eſt. Tranſgreſſio apud rhetores, dicit, cum ab ea ſententia, quã propoſuimus, conuertimus ſermonem ad aliquã perſonã, aut rem, aut fortunã, & tanq̃; preſentes appellamus, vt Hæc mulier nuper fuit locuplex, & potens in amore, atqȝ delicijs neceſſariorũ, ornata opibus abundabat, magnus ancillarum, quæ ſequebãtur comitatus appellabatur, Nũc cõtra ſubito, & graui caſu affiicta, vix mediocris ancillulæ dignitatem retinet. O fortuna q̃; vehementer te rerũ varietas oblectat & q̃; magno odio eſt tibi beatę vitę perpetuus, & conſtãs fructus.

Graſſor, ſaris, quaſi a gradior frequẽtatiuũ eſt. Feſtus: Graſſari proprie dicuntur latrones vias obſidentes. Gradi ſiquidem ambulare eſt. Vnde tractum graſſari ab impetu gradiendi. Sed cũ qs graſſatur, ideſt cum impetu, ſiue frequẽti gradu vadit in aliquem, & bono, & malo animo graſſari põt. Ideo & in bonã, & in malã partem accipi põt. In bonam. Salu. in Iug. Sȝ dux, atqȝ imperator vitę mortaliũ animus eſt, qui vbiqȝ ad gloriã via graſſatur, ideſt cuȝ frequẽti gradu vadit abunde potens, pollenſqȝ, & clarus eſt. Sil. Graſſandum ad clara periclis. In malã. Lactan. lib. ij. Suis enim vitijs perditi ſeuiũt, & graſſantur, vt perdãt, Ab hoc malo animo in hoc verbo Graſſor ſæuio ſignificatio naſcitur, eo q̄ cũ quis graſſatur, ideſt frequenti gradu, ſiue cũ impetu ꝓperat in aliquem, vt ipſum telo, ſeu quouis alio modo feriat, vel malo animo rapiat hoc ſęuire dicitur. Lactan. lib. iij. Archipirata quiſpiam, vel latronum ductor, ſi ſuos ad graſſandum cohortetur, Cæſar. Graſſari in hoſtes vetat. Aliquãdo in hac ſignificatione ita accipitur, vt etiã in propriã ſignificationẽ redigatur. Liui. lib. ij. Trecenti cõiurauimus principes iuuentutis Romanæ, vt in te hac via graſſaremur. Antiq tñ graſſari pro adulari dicebãt. Huius compoſitum Oggraſſor, quod eſt obuiam, ſeu contra cuȝ impetu, aut frequenter gradior, Plau. in Pen. Niſi cum pedicis condidiciſtis oggraſſari gradu.

Graſſator qui per vim, & inſidias latrocinatᷣ. Iuue. Interduȝ & ferro ſubitus graſſator agit rẽ. Calliſtratus. Graſſatores, qui prædę cauſa id faciunt proximi latronibus habentur.

Græcus nomen viri proprium, a quo Græcia regio Europę dicta eſt.

Græcia europæ regio a græco rege dictã, hæc ab Iſthmi anguſtijs incipit & a ſeptentrione in meridiem vecta, qua ſol ægeis qua occidit ionijs fluctibus. In ea athenæ & Marathonij campi Citheron & parnaſius montes. Hinc fiunt Græcus. Græcanus: & Græcoſtaſis.

Græcus, a, um, poſſeſſiuum vt vir græcus, mulier græca dogma græcum.

Græcanicus, a, um, aduentiorum de græcis ſumptum veluti notum vt hectores neſtores.

Grecoſtaſis, pe. cor, quaſi grecorũ ſtatio. Locus, de quo Var. ſic habet. Ante curiam hoſtiliã roſtra ſub dextra a comitio locus ſtructus, vbi nationuȝ ſubſiſterent legati qui ad ſenatum eſſent græcoſtaſis appellatus a parte, vt multa ſenatuȝ ſupra græcoſtaſim, vbi ędis concordię baſſilica opima.

Graiugenę, penultima correpta græci dicti ſunt.

Grecari, eſt conuiuijs, & libidinibus operam dare, ab eo q̄ græci liberius ſe haberent in conuiuijs. Nã quãdoqȝ verba trahuntur a moribus nationum ſitis.

Gralę per ſimplex l, fuſtes furculas habentes ſunt, quibus nituntur.

Grallatores dicunt, qui in perticis abiegnis paſſus ingentes faciunt, alio nomine dicuntur a græcis calobalani. Grallatorium gradum Plau. vocat maximum, ſicut e contrario minutulum formicinum, & teſtudineum Plau. Vincerettis ceruas curſu, & grallatorem gradu.

Grãma, atis, & grãmatũ, ati, latinę littera dᷣ. Vnde epigrãma, & epigrãmatum, cum alijs a grãma compoſitis.

Grammatica litteraria dicitur. Eſt enim, vt litteræ ſuas cuſtodiant voces, & quaſi depoſitum reddant. Eſt enim grãmatica rectę loquelæ, rectæqȝ ſcripturæ ſciẽtia, quæ, vſu, ratione, auctoritateqȝ conſtat.

Grãmaticus, litteratorius, ſeu litterator, qui grãmaticam docet, qui & grãmatiſta dici poteſt, & triuialis. Sed & poetarum interpretes grãmatici dicuntur, verſanturq; nõ ſolum circa ſermonem, ſed etiam circa hyſtorias, & carmina eruagantur. Mar. de Epigrãmatis ſuis. Grãmaticis placeant, & ſine grãmaticis. Gramatici prius critici dicti ſunt (auctore Dione Chryſoſtomo.) Cor. nepos ait litteratos ꝓprie appellandos eſſe poetarum interpretes, qui a græcis grãmatici nominãtur. Hi tñ aucto. habuerunt vt cenſores eſſent vt iudices eoſdeȝ litteratores vocitatos. Meſſala Coruinus auctor eſt. Sunt qui grãmaticum a grãmatiſta diſtinguãt, vt litteratum a litteratore, tanq̃; grammaticus abſolute & perfecte doctus ſit, ſicut litteratus. Grammatiſta, ſicut litterator mediocriter eruditus.

Grammaticus, a, um, q̄ ad grammaticam pertinet.

Grãmatocyphon, qui capite ſummiſſo, & ingenibus papyrum tenens ſcribit.

Grãmatice loqui eſt vbi cura ſermonis vitium nõ admittitur latinę loqui vbi elocutione luceſcit oratio,

Grãmateus, a græcis dicitur ſcriba, a rõnis ſcripturarius & librarius dicebatur, qui rationes publicas ſcribit in tabulis nunc vulgo cancellarium nominant. Apul. libro xj. Tunc ex his vnus quem cuncti grãmatea dicebant in libris regũ Auricularius a ſecreto dicitur, quem lingua vernacula ſecretarium appellant & ab epiſtolis. Suidas ait grãmatea eſſe notarium & ἀποῤῥήτων. i. arcanorum participem. Archigrammateus princeps ſcribarum.

Grammatophylacium, locus, vbi ſcripta publica ſeruantur.

Grãme, lõgitudo, ſine latitudine menſuræ ſubiecta. Aug. Si omiſſa latitudine, ſolã quis longitudinẽ voluerit, emetiri. Longitudo ſine latitudine menſuræ ſubiecta grãme dicitur, non quod ſit longitudo aliqua quæ careat latitudine ſed q̄ ſolam quis metiens longitudinem, gramen metiri dicitur. Et hæc linea a noſtris dicitur. Eam ita diffinit Euclides. Linea eſt longitudo illatabilis. E menſa vero cum longitudinem latitudo dicitur epiphania.

Gramię ſunt oculorum pituitę. Vnde gramioſi oculi, a quo qui triſtes ſunt, in hodiernum quoq; diem gramioſi vulgo nominantur.

Gramen, herba vulgatiſſima, ſic dicta, q̄ genicularis internodijs, mirifice ſerpat, a gradiendo, vel a gignendi fœcunditate. Crebro enim nouas ſpargit radices. Refert Pli. eam herbam naſci, vbi humanus ſanguis ceciderit. Gramen capiti circũdatum. ſanguinis fluxiones enaribus ſiſtit. Quãdoqȝ tamen gramẽ ponitur generaliter, quo omni herba. Vnde graminea corona dicta eſt, quę ab vniuerſo exercitu ſeruato ſeruatori dabatᷣ, vbi obſeſſor aliquis ſeruaſſet, q̃ðcũqȝ id genus herbę foret, decerpto viridi gramine.

Graminoſus, a, um, plenus gramine. Colu. lib. j. Quid ſilueſter ager, quid humidus, & graminoſus, qd ſiccus & ſpurcus recuſaret.

Grando gutta aquæ in aere congelata, ſic dicta, quod ſolito grandior ſit. Vel quia granis contineatur, hinc grãdinoſus a, um, vt grandinoſa loca, in quibus frequentes ſunt grandines. Grando etiã, quã greci χάλαζαν, & χαλάζιον vocant, collectio eſt ſub cutę buboni, & ęgyptię fabę ſimilis, vt inqt Iul. Pollux, dolorẽ, ſi tãgatur, afferẽs. Dicitur & in oculo grandines, cum ſegnis humor circa palpebras coit ſed ita, vt id tuberculũ digito huc. & illuc impelli poſſit.

Grandinoſus, a, um, vt grandinoſus locus in quo frequentes ſunt grãdines. Et grãdinoſum cœluȝ q̄ ſæpe grãdines infert. Colu. lib. iiij. Poſt hæc non ignorabit dominus loci plus eſſe poſſe qualitatem cœli frigidã, vel calidam, ſiccas, vel roſcidam grandinoſam, ventoſamqȝ vel placidam, ſerenam, vel nebuloſam, ideſt quæ ſæpe grandinem infert. Roſcida, quæ ſiccitatibus laborant.

Grandinatus, a, um, participium, quod eſt, grãdine ſaucius Augu. In Pſal. Grandinata eſt vinea. Idem de conuenientia, x. preceptorũ. Qui ſuo malo deſyderio forinſecus feriantur iuſto dei iudicio intrinſecus grandinantur. Et infra.

Quid

Quid tibi prodeſt ſi vbi homo nõ videtur furaris, & vbi deus videtur grandinaris?

Grandebale penul.cor.pili ſubalares, quos. Volſellis tolli ſępe moliores iubebant.

Grandis, & hoc grande, apud veteres, non ad corpus, ſed ad ætatem tantum referebatur iam adultã. Teren. An ſedere oportuit domi virginem tam grandem. Quod ſi natu addat ꝓuectiorẽ ætatem ſignificat, & iam pœne ſenilem. Pli. Iunior. Mulier natu grãdior, & tot liberoꝝ partus, nũc vero grãdis ſumit̃ pro magno, & nõnunq̃ ad inanimata refertur. Hie. Grãdes materias ingenia parua nõ ſufferunt.

Grandiuſculus. la, lum. Diminutiuum. Teren. in An. Iam fere grandiuſcula profecta eſt.

Granditer aduerbium. Cypri. ad Cornelium. Docuiſtis granditer deum timere. Chriſto firmiter adhęrere.

Granditas. dicta eſt maior ętas. Siſen. lib. iiij. hyſto. Neq; ętatis granditatem, neqꝫ ea merita, neq; ordinis honeſtatem, aut dignitatem ſibi eſſe excuſationi.

Grandęus, a, um, quod eſt prouectioris ætatis, hoc eſt grandis ęui, ideſt ſenex.

Grandiloquus, pe. cor. eloquẽs, & qui cum quadam verborum magnificentia loquitur. Cice. Nam & grandiloqui (vt ita dicam) fuerunt, cum ampla ſententia, tum grauitate & maieſtate verborum. Hinc grandiloquentia.

Grandio, is, iui, itum, grandeꝫ facio. Plau. in Aul. Si hodie hercle fuſtem cœpero aut ſtimulum in manu teſtudineus iſtum tibi ego grandibo gradum.

Grandeſco, creſco. grandis fio. Pli. lib. xviij. Creſcente luna frumenta grandeſcunt. Hinc ingrandeſco, quod eſt valde vel intus grandis fio. Colu. Quæ lens, vt celeriter prodeat, & ingrandeſcat, antequã ſeritur fimo arido permiſceri debet. Idem libro ſecundo. Omne autem frumentum ſpicaꝫ a tertio ad quartum nodum emitit, & cum totam edidit viij. diebus defloreſcit, ac deinde grandeſcat diebus. xl. quibus poſt florem ad maturitatem peruenit.

Granum fere frugum dicitur, vt tritici, hordei, farris, & huiuſmodi, quod eſt intimum ſolidum. A quo granarium. Acini ſunt cæterorum fructuum, vt vuę, bacharũ, & huiuſmodi. Granum etiam generaliter dicitur pro omni eo qđ græci vocant coccũ. Vnde coccum Ilicis granum vocamus. Et coccum granum emerita luſitanię, ac bęthica fere tota copioſum fert. Vnde puto conſecutus vt regio ea modo granata nominetur pro bęthica.

Granarium, locus in horreis ſeruandis, ſeminum granis paratus, vel in quo grana frugum reponunt̃. Var. At triticuꝫ condi oportet in granaria ſublimia, quæ perflẽtur vẽtis ab exortu, & ſeptẽtrionum regionẽ, ad quæ nulla aura humida e propinquis locis aſpiret. Granaria qdã habẽt ſub terris ſpeluncas, quas vocant ſiros, alij puteos. Perſius. Iam nunc aſtringas iam nunc granaria laxes. Nõnulli horreuꝫ ab hordeo. Feſtus a farre farreum vocat.

Granoſus, a um, dicitur omne quod intus habet grana.

Graphis, idis, ars pingendi vel pictura, quæ maxime lineis cõſtat, & linearis vocatur, quã Pli. lib. xxxv. ſcribit eſſe inuentã a Sophocle. Dicta graphis a ſtilo, quem græci graphion, & graphida quoq; nominant. Victru. lib. j. Architectum oportet graphidis ſcientiam habere. Pliny. libr. v. Graphidis veſtigia extant in tabulis, ac membranis: ex quibus proficere dicuntur artifices. In quo ſciendum, per Graphidis veſtigia, picturæ genus accipiendum eſſe quod gręci vocant Ichnographiam Ea eſt circini, reguleq; modicæ continens vſus, ex qua capiuntur formarum in ſolis arearum deſcriptiones, vt inquit Victru. li. j. Qui & orthographiam, & ſciographiam nominant.

Graphium. ſtilus ferreus. ſeu penna argentea. qua ſignantur in tabellis litterę, vt olim in cera, ſeu figurę. Ambro. li. Hexa. Neq; vero, ſi ipſe non comprehendas. idcirco non cœpit, aut nequaq̃ deſinet, ſi ipſe circuitũ, vel attramento vel graphio ducas. Oui. Quid digitos opus eſt graphium laſſare tenendo. Stilus aũt (ſicut docet Hie. in expoſitione Pſal.) ſcribit in cera, Calamus in cartha membrana, aut in quacunq; materia, quę apta ſit ad ſcribendum.

Graphus ſcriptus, vel pictus Agraphus, non ſcriptus, vel nõ pictus. Graphia, ſcriptura, vel pictura. Vnde ſcribo, pro pingo, etiam apud nos, & picturas legere dicimus.

Graphicus hõ dr̃ ad vnguẽ factus abſolutuſq; & quaſi pictoris manu expollitus. Plau. Nę tu habes ſeruum graphicum, & quãtiuis precij Graphice, eleganter pollite.

Graphicotera quoq; per comparatiuum dicta obſolutiora elegantioraq;.

Graphe, apud græcos dicitur accuſatio. Et inquit Suidas genus eſt cuiuſdam publice accuſationis.

Graphiarium, graphiorum theca, in qua ſtili reponuntur quibus & ſcribere ſimul, & pingere ſolebant, anteq; penicilli, & colores inuenirentur. Dicitur & theca graphiaria. Martia. Hæc tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro.

Gratia (inquit. Augu.) dicta eſt, quia gratis datur. Quare gratis datur? Quia merita non pręceſſerunt, ſed beneficia dei te pręuenerunt. Vnde recte gratia ſumitur ꝓ beneficio. Cic. Cũ pręſertim conſiderem nullam eẽ gratiam, quã vel non caperet animus meus, vel in accipiendo, vel remunerando, cumulandoq; illuſtrare poſſet. Omne enim qđ habent homines a deo, gratia eſt. Nihil enim ex debito habent. Quis enim prior dedit, & retribuetur illi? Tres autem apud ethnicos ſcribunt fuiſſe gratias. Aglaiaꝫ, ideſt lætidam. Thaliam. i. virentem, quia beneficium ſemp viret. Euphroſynen, quã delectationem nominãt. Hę a grecis Χαρίτης vocant̃ ἀπὸ τῆς Χαρᾶς, qđ lætidã ſignificat. Merito eniꝫ lętari vident̃, & qui dant, & qui accipiũt beneficium. Tris autem ideo eẽ prodiderunt, quia & benefici eſſe in alios debemus, & alioꝝ beneficia ſuſcipere & his, qui in nos liberales fuerant retribuere. Dare autem & accipere: & referre, tres actus ſunt inter ſe diſtincti. Hic gratioſus. Aliquando capitur pro pena, ſiue dãno. Cice. vt pro iniuria parem ei gratiam referret. Aliquando pro mercede. Idem in Lel. Vt enim benefici, liberaleſq; ſumus, nõ, vt exigamus gratiam, ideſt mercedem, vel vtilitatem, neqꝫ beneficium feneramur, ſed natura propenſi ad liberalitateꝫ ſumus. Aliquando pro pace ſeu amore. Terẽ. in Ecy. Neqꝫ alio pacto componi poteſt, inter eas gratia. Et in Eu. Adibo, atqꝫ ab eo gratiam quam video velle, inibo. Aliquando pro benignitate. Tibul. Gratia magna Ioui vetuit pater ipſe valere. Aliquando pro cauſa, ſeu reſpectu. Salu. Rem omnem aperit, cuius gratia mittebantur. Aliquando pro virtute, ſeu efficacia, vt frequenter apud Ambroſium. Aliquando pro laude. Quintilia. Nullam ingenij ſperantes gratiam. Habere autem gratias, vel agere, vel referre. Vide in dictione Ago.

Gratus, qui gratiam, pro beneficio refert, vel ſalteꝫ memor eſt accępti beneficij. Cuius contrarium eſt ingratus a quibus gratitudo, & ingratitudo. Grate, & ingrate aduerbia, & gratis, & ingratis. Accipit̃ & gratus, ꝓ lęto, & ingratus pro triſti. Vir. lib. vij. Et cineri ingrato ſuprema ferebãt. Et gratus ꝓ ſpõtaneo. Et ingratus, ꝓ inuito, & coacto legitur.

Gratioſus, valde gratus. Nã plenuꝫ gratia ſignificat, & is eſt qui habet gratiam. i. qui in populo accęptus eſt. Cicer. lib. iij. offi. Tum pithius, vt argentarius, qui eſſet apud omnes ordines gratioſus, ideſt habens multam gratiã. Idem Lẽtulo. Vehementer confidit his noſtris litteris apud te gratioſum fore. i. valde gratum. Gel. accipit gratioſum, tam pro eo, qui gratias adhibet, q̃; qui admittit.

Gratis aduerbium, ſignificat ſine præmio, ſine merito qđ vulgo dicitur, per gratiam. Hie. in Geñ. Quia frater meus es, non ſeruies mihi gratis. Ambro. In diui. ſcripturis reus ſcribitur, qui non ſtuduerit dare gratis quod ipſe gratis accęperit. Aliãs ſignificat ſponte. Augu. lib. iiij conf. Quorum exempli gratia, quædam gratis poſui, vel in ipſo ſubſtantię genere innumerabilia reperiuntur. Sic ingratis inuite. non vltro. quia vltronea grata ſunt. Ingrata. quæ ab inuitis, & recuſantibus fiũt. Plau. in Amphi. Hęc heri im

modeſtia coegit me, qui hoc noctis ingratis excitauit. Teren. in Eu. Opus faciā, vt defatiger vſq; ingratis vt dormiā.

Gratuis, a quo fit Gratuitus. Plau. in aſi. Caue ne gratuis. i. Caue ne gratiam tibi nullam habeamus quod populum attentum feceris ſi modo inter turbes.

Gratuitus, a, um, pe. prod. quod datur gratis, ideſt ſine præmio. & qđ non eſt mercenarium. Ci. lib. j. de legi. Quid liberalitas, gratuita ne eſt, an mercennaria? ſi ſine præmio benigna, eſt gratuita, ſi cum mercede, conducta. Aug. Gratuitam nobis impendit deus dilectionem, quibus gratis vnigeniti ſui miſit redemptionem.

Gratuito aduerbium ſignificat ſine pręmio. Sue. in Cęſare. Omnibus vero circa eum, atq; etiam parte magna ſenatus gratuito, aut leui fœnore obſtrictis.

Grates numero tantum plurali, & in hac tm̄ terminatione pro gratijs, quæ referri debent pro accepto beneficio. Virg. Grates perſoluere dignas. Non opis eſt noſtrę Dido.

Gratificor, rem gratam facio, conſentio, complaceo. Cice. Lentu. Quod Pompeio ſe gratificari putant. Differunt tamen gratificari, & gratum facere, quod gratificari in ſe cōtineat quiddam maius. Eſt enim beneficium eſſe. Vnde dicimus deum gratificari hominibus, quaſi ſit beneficia cōferre. Gratus vero facere ſit obſequi, inſeruire. Cice. Si hūc iuueris, gratiſſimum mihi feceris. Hinc Gratificus.

Grator, aris, dijs gratias ago, & quaſi ſupplico. Ouidi. libro tertio Faſt. Quiſq; ades, caſtęq; colis penetralia Veſtę. Gratare iliacis, thuraq; pone focis. Interdum. Gratari eſt gaudere de bono proprio, vt apud eundem libro nono Met. O ſuperi totoq; libens mihi pectore grator. Quandoq; etiam eſt lętari de bono alterius. Virg. Inueni germana viā gratare ſorori. Liui. libro ſeptimo. Tuum ſequentes currū Iouis optimi maximi templum, gratātes, ouanteſq; adire.

Gratulari cum datiuo, proprie eſt dijs, ſiue hominibus, qui nobis benefici fuerunt in ſucceſſu, aut noſtro, aut aliorū, cum laudibus feſtiuitatem oſtendere. Oritur enim ex lętitia gratulatio, vt ex dolore quęrimonia. Lactan. libro ſexto. Nihil eſt, quod ſibi aliquis gratuletur, ſi has inanes virtutes adeptus eſt. Ennius in Hecuba. Iuppiter tibi ſumme tandē male re geſta gratulor. Interdum pretermittitur datiuus, cum fuerit pronomen. Oui. Priſca iuuent alios ego me nunc deniq; natū Gratulor, vbi intelligitur mihi. Quintil. Gratulemur iam, quod nulla ciuitas laborat, ſubintelligitur nobis. Gratulari etiā eſt gratias agere, ſiue ſupplicare. Li. Triūphantes in capitoliū aſcēdebāt, Ioui optimo maximo, cęteriſq; dijs gratulari. Nec mirū, ſi gratulari dijs dicimus, q̄ſi oſtendere nos illis aggaudere, cū ſalutare & eos dicamus, quaſi ſalutem illis optare, qđ non dijs, ſed hominibus cōuenit. Vnde dicimus. Salue ſancta parens. Gratulari, cum acto. eſt gratum habere. Teren. In Eu. ſalutant, ad cœnam vocant, aduentum gratulantur. Plau. in cap. Vbi quiſq; videt, eunt obuiam, gratulanturq; eam rem. i. gratiam habent. Huius compoſitum eſt congratulor.

Graue, ſuapte natura ſignificat ponderoſum, vt Graue ſaxum, qđ nos, cuius moleſtia grauat in ferendo. Vir. Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Et per tranſlatio. dicitur, morbus grauis, ſenectus grauis, ideſt moleſta, quonia, qui moleſtiam ex ſenectute, morbo, cęteriſq; huiuſmodi ſentiunt, quaſi onere intolerabili præmuntur, qđ cupide velut graue onus a ſe vellent deponere. Cicero. in Cato. Quod nunquā ſenectutem tibi grauem eſſe cenſerim. Itaq; vnus modus eſt, quæ corpori aut animo moleſta ſunt, ea grauia appellare, eo q moleſtia a mole, ideſt a re magna vocata eſt. Alter modus eſt, q quemadmodū grauia, & grandia ſaxa non facile loco mouentur, ſed ad omnem temporum mutabilitatem hærent, ita homines cōſtantes, ac ſapiētia prędicti merito graues dicuntur, qui nec precibus, nec minis, ab equo dimouentur, vt hi faciunt quos leues vocamus, qui in ſimilitudinem paleæ, ad omnem auram ventilantur. Hinc grauitas pro firmitate, ac conſtantia animi, ac in vultu, moribus, verbis, rebus agēdis quędam ſeueritas, Aliquando pro moleſtia, & magnitudine: vt grauitas odoris, grauitas doloris grauitas ſomni. Varijs alijs modis dicitur graue, ſed ad hos reduci poſſunt. Nam ponitur pro pernicioſo, acerbo, nocente. Cic. li. iij. offi. Magnum illud bellum, & grauem aduerſarium imperij ſuſtuliſſent. Idem. Facilius & in morbos incidūt adoleſcentes, & grauius ægrotant. Pro forti, & robuſto. Virgi. libro. v. Prima pares ineunt grauibus certamina remis. Pro grandæuo. Idem. Hic grauis Entellus dictis caſtigat Aceſtes. Pro vtili, ſolido, firmo, conſtante. Cic. li. j. offi. Vt iam ſint alia grauiora, atq; meliora tum nos ſtudia noſtra naturæ regula metimur. Pro triſti. Virgi. lib. viij. Grauior ne nuncius aures ue Vulneret. Pro ſapienti, cum auctoritate. Cice. in Hortē. Quid enim, aut Herodoto dulcius, aut Tucidide grauius. Pro. Vnde graue æs dicitur, quia deni aſſes ſinguli pondo efficiebant. Pro neceſſario. Lucil. lib. xxviij. Habeaſq; animo mihi admodum cauſam grauem forte, quę me ab vllo cōmodo abducat tuo. Pro pleno. Vir. Tum pietate grauem, ac meritis ſi forte virum quem. Conſpexere, ſilent. Pro fœcundo, & frugifero. Idem. Quid labor, aut benefacta iuuent, qđ vomere terras. Inuertiſſe grauis? Pro multo. Var. Vbi graues paſcantur, atq; alantur pauonum greges. Salu. lib. iij. hiſto. Cœpit per omnem prouinciam graue precium fructibus eſſe. Pro amaro. Var. in quinquatribus. Abſynthium, vt bibam graue & caſtoriū. A grauis fit aduerbium grauiter, & graue.

Grauatus, a, um. Vide in dictione Graue.

Grauiter ſignificat multum. Cecil. Placere hoc cœpit grauiter. Cice. Nec vero audiendi grauiter, qui inimicis iraſcendum putant. Virg. Grauiter ſpirantis copia thymbræ. Aliquādo ſignificat aſpere, male, idem. Graue olentis auerni. Aliqn̄ moleſte. Cice. Grauiter, & iniquo animo tuli. Aliquādo ſapienter. Idem. Si quid prudenter, ſi quid grauiter factū eſt, hoc eſt, non leuiter, ac inſipienter, ſed mature, ſapienterq;

Grauedo ponderoſitas. Sumitur quandoq; pro morbo qui eſt torpor marcidus & capitis grauitas ſomnolenta. Pli. de Mandragora. ſic quoq; noxiæ vires grauedinem afferunt etiam olfactu. Alias ſignificat diſtillationem humoris ex capite quę nares claudit, vocem obtundit, tuſſim ſiccā mouet ſicuti docet Cel. lib. iiij. Plau. in aſi. Quod illa aut ſimulet quaſi grauedo profluat. Hoc ne ſic faciat tu labellum abſtergas. Græci coryzas nominant hypocretes diſtillationes omnes & grauedine nominat corizas.

Grauedinoſus, non ſolum, qui grauedine infeſtatur, ſed et, qui ad eum morbum eſt procliuior. Cice. lib. quarto Tuſcu. Itaq; dicimus quoſdam grauedinoſos, quoſdā terminoſos, non quia iā ſint, ſed qa ſæpe ſint. Pli. appellat Eruū grauedinoſum, qđ bobus in pabulo grauedinem facit.

Graueolētia, malus odor, Pli. Et oris graueolentiam tollit.

Grauo, as, præmo, onero, moleſto. Vir. Nec me laboriſte grauabit. Huius compoſita. Aggrauo, quod eſt ſuper, ſeu plus grauo. Colu. lib. ij. Tum etiam ratio ruſtici aggrauatur exiguo Profecto operis. Degrauo, deorſum grauo. Idem lib. j. Et qđ prius extructū imminebat cedens paulatim degrauatum pondere ſuo, pręceps attrahetur. Vir. lib. iij. Degrauat Aetna caput. Cypria. Quo modo cœlum petunt, & ad ſublimia, & alta conſcendunt, qui terrenis cupiditatibus degrauantur. Ingrauo, intus, ſeu valde grauo. Hier. in Exo. Ingrauatum eſt cor Pharaonis. Prægrauo, valde grauo. Idem ad Marcellam. Quapropter moneo, vt dum mundi huius viam currimus, non duabus tunicis, non calciamētorum pellibus prægrauemur. Et hæc omnia habent penulti. cor.

Grauor, depo. Plau. in mili. Quid grauaris? i. grauiter fers. Et modo abſolutum, modo tranſitiuum eſt, vt cum dicimus. Grauor aduentum tuum. Paſſiuum eſt cuius dicamus. Grauor ingenti onere.

Grauate aduer. ſignificat, cum labore, ſiue cum moleſtia.

Grauesco, is, grauis, & oneratus fio. Virgi. lib. ij. Geor. Nec minus interea fetu nemus omne graueſcit, ideſt oneratur.

Hinc

Hinc aggraueſco, magis grauis fio. Terẽ. in Ecy. Male me
tuo, ne Philomenę magis morbus aggraueſcat. Ingraue/
ſco, eiuſdem ſignificationis eſt. Aug. li. ij. de ci. dei. Nã ingra
ueſcẽte peſtilẽtia, ludi ſcęnici Romę primitus inſtituti ſunt.

Grauida mulier, quæ iam concepto fœtu grauať. Prægnãs,
quæ iam occupata eſt in generando, quod concepit Aug.
quomodo fiet iſtud vt vtero grauida ſim pudico, & im/
munis ſim a marito? Aliquando ponitur pro plena.

Grauido, as, pro impleo veteres poſuerunt. Cecil. Titte per
myſterii hic honeſte grauidauit probo. Leo papa. Virgo re
gia dauidicæ ſtirpis eligitur, quæ ſacro grauidanda fœtu,
diuinã humanãq; prolẽ prius cõciperet mẽte, quã corpo/
re. Et inſciens propinqua partui incitatus ſit fœtu eius.

Grauaſtellus grauatus annis. Plau. in epi. Sed quis eſt hæc
muliercula & ille grauaſtellus qui venit. Quidam tamẽ le/
gunt. Rauaſtellus a rauo colore.

Grex differt, ab armento, ꝙ grex minoꝝ animalium ſit cõ
gregatio, vt ouium porcoꝝ, capraꝝ. Armentũ maioꝝ, vt
cameloꝝ boum, equoꝝ. Hiero. in Deutero. Habueriſq; ar/
menta boum, & ouium greges. Oui. Mille greges illi, tori/
demq; armenta per herbas Paſcebant. Virg. Hæc ſatis ar/
mentis ſuperat pars altera curę, Lanigeros agitare greges,
hirtaſq; capellas. Inuenitur tamen quandoq; grex de ma/
ioribus dici. ſ. bobus. Virg. Aut aliquã in magno ſequitur
grege. Tamen ad diſtinctionem addidit magno, ſicut Ho/
re. adiecit mugientium. Aut in reducta valle mugientium
proſpectat errantes greges. Quaſi grex generalius nomen
ſit, armentum ſpecialius. Et illud ſine appoſito de pecori/
bus minutis intelligatur, cum appoſito poſſit etiã ad ma
iora transferri. Apul. tamen dixit in greges equinos ſicut.
Ci. Fudit apothecas, cecidit greges armentoꝝ. Colu. libro
primo. Nec abſint greges armentorum, cęterorũq; quadru
pedum culta, & dumeta paſcentium. Ex quo datur intelli/
gi grex generalius eſſe nomẽ, Armentum ſpecialius, & nõ
ſolum de quadrupedibus dicitur grex, ſed etiã de auibus.
Augu. lib. xij. de ciui. dei. Alias vero greges inſtituerit, quæ
congregatę, atq; in gregibus malint viuere vt ſunt colum/
bæ, ſturni, cerui, damulæ, & cætera huiuſmodi. Etiam bo/
noꝝ, vel maloꝝ hominum dicitur Grex. Ci. In his bonis
gregibus oẽs aleatores, oẽs impuri, impudiciq; verſantur.
Et eſt tam fœ. q̃; maſ. ge. Gręci αγέλην gregem dicunt.

Gregarius magiſter gregis. Apul. lib. vij. Gregarius ille pro/
dixerat. Gregarius quoq; diciť vilis & promiſcuus, vt gre/
garius miles non electus, ſed tumultuarię vndecũq; colle/
ctus. Salu. Deinde multi memores Syllanæ victorię ꝙ ex
gregarijs militibus, alios ſenatores videbant, alios ita diuiť
tes, vt regio victu, atq; cultum vitam agerent. Col. lib. vij.
Gregariorumq; paſtorum, velut minutã profeſſionis ſuæ
diſciplinam conſtantiſſime repudiaſſe.

Grego, as, de quo Priſcia. Sunt & aliæ deriuationes diuerſas
terminationes habentes tã a noĩbus, q̃; a verbis naſcentiũ
verboꝝ, vt a Gręco gręciſſo. & gręcor, a Grege grego, a Phi
loſopho, philoſophor. Huius tamen compoſita magis in
vſu ſunt, vt abgrego. qđ eſt deduco. Aggrego, aſſocio, ad/
iungo. Lactan. lib. iiij. Si nobis credendum non putant, cre
dant Homero, qui ſummũ illum Iouem dęmonibus ag/
gregauit. Congrego. Idem in eodem. Aliumq; ſibi popu/
lum fideliorem ex alienigenis congregaret. Segrego, ſeor/
ſum pono diuido. Feſtus. Segregare, eſt ex pluribus gregi/
bus partes ſeducere. Et hæc omnia habent pe. cor.

Gregalis, & hoc gregale, qđ in grege viuit. Var. lib. ij. de re ru
ſti Equi boni futuri ſigna ſunt, ſi cũ gregalibus in pabulo
cõtẽdit in currẽdo. Pli. equas gregales vocãt quę grege ſunt.

Gregatim, per diuerſos greges. Var. Merula, ꝙ mera. i. ſola
volitet. Contra ab eo graculi ꝙ gregatim.

Greſſus, a, um participium a Gradior. Greſſus, us, inceſſus
ambulatio, vt greſſus meos dirige.

Greſſibile, qđ aptum eſt ad gradiẽdum, vt hõ eſt greſſibilis.

Greſſutus, a, um, pe. pro. idem, quod greſſibile, non ꝙ ma/
gnos habet pedes, vt quidam autumant. Nam Auguſt. in
dialec. ſic ſcribit. Socrates, eſt homo ergo greſſutum eſt.

Groſſus, a, um, nomen eſt quantitatem ſignificans. Cuius
diminutiuum eſt groſſulus.

Groſſi, dicuntur ſici, anteq̃; matureſcant. Alij dicũt groſſos
eſſe ficus, qui non matureſcũt. Martia. In milibus tot ſico/
rum nõ videbis groſſum. Huius dimi. eſt groſſulus. Primi
tiuæ ficus, quæ præcoces ſeu pręcoques, & a neotericis flo
res appellantur, apud gręcos prodromos vocant. Colu. li.
iij. Si voles ficum, quãuis natura ſerani facere, cum groſuli
minuti erunt fructum decutito.

Groſſipion, ſiue xylon, ſeu groſſapinus, frutex eſt ex ſupiori
parte Ægypti quæ in Arabiam vergit allatus, nunc etiam
in quibuſdam locis, Italiæ naſcens, ex quo lina fiunt quæ
goſſipina, ſiue xylina, ſeu goſſipina dicuntur paruulus eſt,
ſimilemq; barbarę nuci defert fructum plenum lanugine,
nec vllum genus lini in candore, mollitia præfertur huic,
Iuriſconſulti inter lanas potius cõnumerant, dicuntq; la/
nam lineam a græcis appellari. Ex his fiunt veſtes candidiſ
ſimę, ac ſubtiliſſimę, quæ vulgo bombicinæ dicũtur cum
xylinæ, ſeu groſſipinę, groſſapinę ue appellari debeãt. Qui/
dam huiuſmodi linum cotonũ vocant, ꝙ frutices id ferẽ/
tes quibuſdam in locis folia habent vitium ſimilia, niſi ꝙ
minora ſunt, feruntq; cotonei mali ſimilitudinem, & cu/
curbitas, quæ maturitate ruptę lanuginis plenas emittunt.

Grues, aues minimę ſoliuagæ, quæ nõ ſegragant, ſiue cum
volant ſiue cum paſcuntur. Et a ſono vocis excubias nocte
diuidunt, capite ſubter alam condito dormiũt, alternis pe
dibus inſiſtentes. Volantes autem ordine quodam, y litte/
ram faciunt, id quod Palamedẽ deprendiſſe legimus. Hie/
ro. ad Ruſti. Grues vnã ſequuntur ordine litterato. Mar.
Turbabis verſus, nec littera tota manebit. Vnam perdide/
ris ſi palamedis auẽ. De naturę huius auis Amb. lib. Hexa.
ſic habet. Grues iniuſſu, & voluntario vſu in nocte ſollici/
tam exercent cuſtodiam, diſpoſitos vigiles cernas, & cæte/
ris conſortibus generis quieſcentibus alię circũeunt, & ex/
plorant ne qua ex parte inſidię tenentur, atq; omnem de/
ferunt impigram ſuo vigore tutelam, poſt vbi vigiliarum
fuerit tempus impletum, perfuncta munere in ſomnum
ſe pręmiſſo clangore cõponit, vt excitet dormientẽ, cui vi/
cem muneris traditura eſt. At illa volens ſuſcipit ſortem,
nec vſu noſtro inuita, & pigrior ſomno renunciat, ſed im
pigre ſuis excutitur e ſtratis, vicem exequitur, & quã acce/
pit gratiam, pari cuſtodi, atq; officio repręſentat. Ideo nul
la diſcretio, quia deuotio naturalis, ideo tuta cuſtodia quia
voluntas libera. Hunc etiam voluãtes ordinem ſeruant &
hac moderatione oẽm labores alleuiãt, vt per vices fungã
tur ductus ſui munere. Pręcedit. n. vna, & pręcurrit cæteris
pręſtituto ſibi tẽpore, & quaſi aũt ſigna ꝓcurrit, deide cõ
uertitur, & ſequenti ſortem ducendi agminis cedit.

Gruo, is, grui, Feſtus. Gruere dicuntur grues, vt ſues grũni/
re. Hinc congruo, pro conuenio, concordo. Terẽ. in Heau.
Concede hinc domum, ne nos cõgruere ſentiant. i. cõcor/
dare. Hinc congruum, & Ingruo, is, de quo alibi.

Grumus, terræ collectio, minor tumulo. Apud Colu. dici/
tur cliuulus. Vnde lib. ij. att. Grumos, quos aduerſus iplæ/
rumq; tractę crates faciũt, deſpiciemus ita necubi ferramẽ/
tũ feniſecis poſſit offendere Cuius di. eſt grumulus. Pli. li.
xix. Quidã & alium vlpicũ in plano ſeri vetãt, caſtellatimq;
grumulis imponi, diſtantibus, inter ſe pedes ternos.

Gumma, ę, menſura quędam, qua fixa vię ad lineam diri/
guntur, vt eſt agrimenſorum, & ſimilium. Hinc degrumor,
aris, pro dirigo. Lucil. Viamq; degrumaris vt in caſtris mẽ
ſor facit olim. Et exgrumor. Vnde exgrumãtes apud Var.
legitur libro. iij. de re ruſti. quod eſt de menſura, & recta via
excedentes, vel grumos eruentes.

Gromæ dicuntur loca media, inter quæ directe quattuor
conueniunt vię.

Grunnio, is, iui, vel grunnij, itum, proprium eſt vocis por/
corum. Cice. libro. v. Tuſcu. Aut grunnit cum mactatur
ſus. Iuuena. Et cum remigibus grunniſſę Elpenora por/

ds. Hinc grunnitus pro ipſa porcorum voce.
Grundire, veteres dicebant, qđ nos grunire dicimus. Clau. lib. Anna. xv. Grundibat grauiter pecus ſuillum.
Grundiles, lares dictos accepimus, quos Romulus conſtituiſſe dicitur in honorem ſcrophę, quæ. xxx. pepererat porcos. Caſsius he mina. Sus parit porcos triginta cuius rei fanum fecerunt Laribus grundulis.
Gryllus, animal eſt magnitudine cicadę, corpore longiore, genus, eſt locuſtę, vndiq; per orbem terra℞ pernicies agris, præter q̃ in Parthia. Parti gryllos comedunt, vt teſtatur Hiero. con. Ioui. Dictus gryllus a ſono vocis. Suidas. γρύλλος ξενοφῶντος τοῦ σωκρατικοῦ υἱός γρύλλος, καὶ διόδωρος, καὶ γούλλος ὁ χοῖρος. Huic magnam auctoritatem perhibent Nigidius, magiq;, ꝙ retro ambulet, terram terebret, noctibus ſtridat.
Grynus ſiue Gryni oppidulum ė Myrineorum vbī Gryneus appollo colebatur.
Grypes, Grypus, ſiue Gryphes, Gryphus, & Grypheus aſal quod in hyperboreis montibus naſcitur alis & facie aquilis ſimile: cęteris partibus leoni ferociſſimum & vltra omnem rabiem ſeuiens. De quo Hiero. in Leui. & Mella & Solinus. Sed multa referūtur de his animalibus quę fabuloſa ferme oēs exiſtimāt qui de animalium natura ſcripſerunt. Et Gryphus ęnigma ac ſermo implicitus. Gryphon enim gręci inſolubile dicūt. Gel. Alioſq; id genus gryphos neminem poſſe niſi ſe diſſoluere.
Gryposis latinę curuatio dicitur. Inde Grypus qui habet aduncum naſum. Quo nomine dictus eſt Demetrij filius, vt inquit Iuſti.
Grypiſma, atis, quod difficulter diſſoluitur.
Gryppos dicitur ſermo iplicitus. Gel. Alioſq; id genus gryppos neminem poſſe dicens, niſi ſe diſſoluere.
Grypus, per ſimplex p, naſus aduncus, gibbus, ſeu aquilinus a gryphis ſimilitudine deductum nomen. Gręci γρυπός, nos gryphes dicuntur.

G ante V

Gueſſelle, Vel Reſerulę vulgariter vocantur mures quorum ſtercus habet odorē muſci, habitat in pratis: & ſuper riuos: aliquando in domibus.
Gula, anterior pars colli, qua cibus, atq; potus ab anguſtia longitudine nuncupata, cui comes arteria iungitur priores obtinens ſitum. Nam collum, tam ceruicem poſteriores, quā gulam anteriorem habet. Et gula cum oſſibus intelligitur. Sal. Laqueo gulam fregere. Aliquando accipitur gula, pro gulę vitio. Iuue. Dum gula ſæuit. Hinc fiunt guloſus. Degulo, as, de quo alibi. Et ingluuies.
Guloſus, a, um, quod eſt deditum gulę.
Gulioce, nucum iuglandium, & viridantia putamina.
Gūmi, indeclinabile, & gūmis gene. fœmi. Col. Noſtrorum temporum agricolę exiſtimarunt noua dolia liquida gummi perluere. Idem. Multi cum ſemel noua dolia, vel ſerias craſſa gūmi liuerunt, vna in perpetuum gūmitione cōtenti ſunt. Vñ gūmitio. Col. lib. vlti. Quā gręci κόμμωσι. Eſt autem gummi lachryma arborum, quæ eſt quaſi gutta.
Gūmatus, a, um, quod habet gūmi. Vnde gūmatę arbores dicuntur, quæ gummi producunt. Palla. In ceraſis hoc ſeruandum eſt, & in omnibus gummatis, vt tunc inſerātur quando is, vel non eſt, vel non deſinit gūmen effluere.
Gurges, itis, locus in flumine profundus, in quo aqua vertitur. Et oīs aqua℞ congeries dr̄ gurges, licet qñq; per tapinoſim ponatur pro mari. Virg. Nantes in gurgite vaſto.
Gurgito, as, penul. correp. deuoro, impleo. Hinc fiunt compoſita E gurgito, as, & Ingurgito, as.
Gurgulio proprie pars gutturis a naribus ad pulmonem, conſtans ex cartilagine, & carne. per quam ſpiritus meat, ac remeat. Et ħ ſpiritalis fiſtula dicitur. Rurſus gurgulio vermis quidam, qui in horreis naſcens frumētum abſumit, ſic dictus, ꝙ totus ſit guttur. Virg. Populatq; ingentem farris aceruum Gurgulio.
Gurguſtiū, & di. gurguſtiolū, genus habitationis anguſtum a gurgulione verme, ſic dictus. Ser. docet. Gurguſtium eſſe obſcuram, & latentē tabernam. Cice. in Piſo. Neſcio quo e gurguſtio te prodis. Ambro. lib. Hexa. Nonne quo ſplendidior foris ſpecies loci eius effulgeat, hoc horrēdis deſup cœne gurguſtiū eius itus obſcurius fit. Apul. Ergo breuitatē gurguſtioli nři ne ſpnas peto ſis cōtētus lare paruulo.
Guſtus, us, vnus eſt ex quinq; ſenſibus corporis.
Guſto, as, quid ſignificet declaratur ex pſalmo cum dr̄, Guſtate, & videte, qm̃ ſuauis eſt dñs. Lactan. li. ij. Id aūt pręceptum fuit, vt ex arbore vna, quę fuerat in medio paradiſi non guſtaret. Huius compoſita ſunt Deguſto, quod eſt multum bene guſto. Salu. Inde cum poſt execrationem oēs deguſtaſſent, ſicut in ſacris ſolennibus fieri conſueuit, aperuiſſe conſilium ſuū. Pręguſto, ante guſto. Hie. in Exo. Carnē quę a beſtijs fuerit pręguſtata, non comedetis.
Guſtatus, tus. Cice. in Ca. A qua oriens una ſe oſtendit, quę & ſucco terræ, & calore ſolis augeſcens. Primo eſt per acerba guſtatu.
Guttus, poculi genus, quo in ſacrificijs vtebantur. Pli. li. xvj. Curius iurauit, ſe ex præda nihil attigiſſe, pręter guttum phaginum, quo ſacrificaret. Accipitur & pro vaſe in quod oleum mittitur, dictus, quod guttam mittat. Nam eo vſi ſunt Romani in balneis ad vngenda eoru℞ corpora, poſt lauationem. Gel. Puerum iubet Taurus oleum in ollam indere. Erat is puer genere atticus feſtiuiſſimus ętatis & gentis argutijs ſcatens, guttum ſamium ore tenus imprudens, inanem, tanquam ineſſet oleum affert, conuertitq; eum, & vt ſolutum eſt, circumegit per omnem partē ollæ manu nullum inde ibat oleu℞. Poteſt etiā dici vas, in quo odorifera vnguenta ſeruantur, ꝙ inde guttatim ſumitur. Serenus pro vaſe vinario ſumpſit, cum ait. Siue meri guttus, ſeu frigoris efficit arua. Var. de origi. Vt vinum minutatim funderet a guttis, guttum appellarunt.
Guttulus, dimi. Plau. Vt guttulam hauriret ex guttulo.
Gutta minima pars aquæ, vel alterius materię liquidę, hoc eſt ſtilla. Cuius diminutiuum eſt guttula.
Guttatim per ſingulas guttas. Plau. Ædepol cor miſerum meū qdē guttatim contabeſcit, quaſi in aquā idideris ſalē.
Gutturnium vas, ex quo aqua guttatim in manus datur, ab eo ꝙ propter anguſtias guttatim fluat.
Guttur accipitur, pro ea parte, quæ eſt a faucibus ad iugulū, ſiue exterior ſiue interior ſit. Vnde Pli. Guttur homini tm̃ & ſuibus intumeſcit aqua℞, quæ potanť plærumq; vitio. Vir. in Geor. Et letę pecudes, & ouātes gutture corui. Plau. in Aul. maſ. ge. ꝓtulit pro ano, cum inquit. Etiam ne obturat inferiorē gutturē: ne quid animæ emittat dormiens.
Gutturoſi dicuntur, quorum guttur, tanq̃; ſpongia quadam intumeſcit: ita vt hoc malum, nō morbus, ſed vitium ſit. Vlpi. de ędilitio edicto. Si quis natura gutturoſus ſit, aut oculos eminentes habeat.

G ante Y

Gyges, nomen viri, qui cœli, & terræ filius fingitur. Alius fuit Lydiæ rex. Quo etiā noīe dictus eſt Lydię fluuius.
Gygęus, cum æ diph. lacus Lydię. Proper. Lydia gygeo tincta puella lacu.
Gymnos latinę nudus dicit. Inde fiūt gymneſia, & aphrodiſiades inſulę in mari illyrico, quas baleares vocant.
Gymnaſtes præceptor exercitio℞ pueros exercens.
Gymnaſiū latinæ exercitium. Vnde etiā ponitur pro loco, in quo palæſtritæ exercebantur nudi, & oleo vncti. Nam γυμνὸς latinę nudū ſignificat. Vel dicitur gymnaſiū γυμνάζω exerceo. Vnde gymnaſtica appellatur diſciplina exercitationis. Ariſto. libro octauo polit. monet adoleſcentes gymnaſticę tradendos eſſe, vt ita fiant exercitatores, firmioreſq;. Verum poſtea Gymnaſiū, pro ludo litterario, & pro omni loco, in quo fiat aliquid genus exercitationis ſumi cœpit, cu℞ philoſophi gymnaſia tenuerint, & in illis diſputauerint quæ, & ſcholæ, & diatribæ vocitatæ ſunt. Vnde

apud

apud rhetores progymnaſmata preexercitamenta dicuntur ideſt exercitationes quædam in dicendo, anteq̃; ad veras actiones deſcendant. Aphthonius in rhetoricis, σύνθεσιν ἀρχὴ τοῦ ἤτοι τόπος προγυμνάσματα.

Gymnaſtica, ars, ſeu doctrina qua pueri exercent̃. Vnde Ariſto. præcipit lib. viij. polit. adoleſcentes gymnaſticæ, & pedotribicæ eſſe tradendos, vt ita fiant exercitatiores firmioreſq́. Plato. lib. vij. de legi. Gymnaſtice nomine exercitationes omnes bellicas contineri docet, eamq́ diuidit in ſaltationem, & luctationem.

Gymnaſiarches, gymnaſij princeps, & ludimagiſter.

Gymnoſophiſtę nudi ſapientes, philoſophi indorũ ſic dicti, ꝙ nudi incederent. Nam σοφιστὴς ſapiens dr̃ qm̃ dicerent naturã oĩbus rebus humanis puidiſſe, nec qdq̃; deeſſe voluiſſe queadmodũ cetera aĩalia his cõtenta ſunt q̃ ſibi natura ſuppeditat, ita hoĩes vitã ſuã informare deberẽt vt nihil preter qḋ eis natura dedit inquererent, hi ſummũ bonum in voluptate ponebãt, ſummũ malũ in dolere. Aug. li. xiiij. de ci. dei. Cũ quidã nudi philoſophentur, vñ gymnoſophiſtę noĩant̃. Et lib. xv. epiſ. Indorũ gymnoſophiſtæ, qui nudi perhibent̃ philoſophari in ſolitudinibus Indię a generãdo ſe cohibent. Hier. cõtra Iouí. Apud gymnoſophiſtas Indię, quaſi per manus huius opinionis auctoritas traditur, ꝙ Buddas principem dogmatis eorũ e latere ſuo virgo generarit. Hi ab exortu ad occaſum pſtare dñr, ſolem cõtuentes imobilibus oculis, feruentibus harenis toto die alternis pedibus inſiſtẽtes. Hi frigora niuiũ, & æſtus flammæ citra dolorẽ perferunt. De his Apul. li. j. flo. eſt genus apud illos pſtabile gymnoſophiſtę vocant̃. Hos ego maxime admiror ꝙ hoĩes ſunt periti, non propagande vitis, nec oculandas arbores, nec pſcindenda ſoli, nõ illi norũt aruũ colere, vel aurũ colare vel equũ domare, vel taurũ ſubigere, vel ouẽ, vel caprã tondere. pro his oĩbus norũt ſapientiã percolere, tã magiſtri ſenes, q̃; diſcipuli iuniores. Et alia refert, quę qſq́ legere poterit. Fert̃ Alexandrũ macedonẽ ad eos acceſſiſſe dixiſſeq́ petite qdcũq́ vultis. Qui rñderũt da nobis imortalitatẽ, q̃; pceteris optamus. Quibus ille ait. Cũ ego ſim mortalis imortalitatẽ nemini pſtare poſſum. Si ergo inquiũt, mortalẽ te eſſe cognoſcis, cur non cõtentus patrijs ſedibus, oĩbus infeſtus totus orbẽ ſubijcere conaris. Suidas γυμνοσοφισταὶ παρὰ βραχμᾶσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ παρὰ Ἀσσυρίοις.

Gymnici ludi dicti ſunt, quia in his ſe nudi, atq́ vncti exercebant, in athleticis, & paleſtricis certaminibus. Nero edidit certamen gymnicum.

Gymni, ex equo et aſina pueniunt, quum cõceptus in vtero egrotauit. Gymnis etiã eſt idem qḋ μετόχοιρος in porco.

Gyneconomeni, populi fuerunt amazonibus vicini, bello ab ipſis victi. Vnde nomen, qm̃ victricibus obſequantur ad procreandã ſoboles, vt inquit Stra. qui tñ eos mõ gelas, modo Geloſcatas vocat. Hero. ſauromates cõnubio amazonum inſignes, quæ ob id ſauromatides dicant̃. Stepha. tamen eas a quibuſdã vocari ſauromatidas, ſeu ſauropatidas ſcribit ꝙ lacertis veſcantur amazones.

Gyne, γυνὴ apud grecos, & mulieres, & vxores ſignificat.

Gynæcium locus ſecretior in ędibus, vbi ſolæ mulieres habitãt, q & grece γυναικεῖον a mulieribus, quas greci γυναῖκας vocant. Plau. in Muſ. Dare vult vxorem filio, q̃tum poteſt ad eam rem facere vult nouum gynęcium.

Gynæconitis. pe. pro. mulierũ (vt ita dicas) ſenatulus, & in domo pars, vt apud Vitru. Probus Æmilius. Nec ſedet niſi in interiore parte ędiũ, quę gynæconitis dr̃, ἀπὸ τοῦ οἰκῶ habito. Vñ οἶκος dicitur domus, a quo œconomus adminiſtrator rei familiaris, & œconomica, q ad rẽ domeſticam ptinent. Oeconomia adminiſtratio. Oeconomo villico. Andronitis vo locus, vbi viri frequẽter in domo ſunt.

Gypſus genus cretę, quę facile cõglutinat̃, & induteſcit, quo tectoria parietibus inducunt̃, & facile formant̃ ſigna. Vñ & pro ipſo ſigno quandoq; ponitur. Iuue. Quamq̃; plena omnia gypſo Chriſippi inuenias. Multis in locis ex lapide coquitur: alibi e terra foditur, vt in Cypro. Hinc formãtur gypſeus, a, um, quod ex gypſo eſt. Gypſatus, a, u, quod eſt gypſo infectum, vel gypſo tectum.

Gypſo, as. gypſo inficio, ſeu tego. Tibul. Nota loquor regnũ ipſe tenet, quẽ ſępe coegit. Barbara gypſatos ferre cataſtra pedes. Et gypſare eſt gypſo obturare. Colu. Cum deinde modice aruerunt in vaſa noua ſine pice operculata, & gypſata ſicco loco reponito. Rurſus gypſare eſt medicaminibꝰ perfundere. Vñ Cice. Treba. ſcribit. Medeas gypſatis manibus (fuiſſe.

Gyrus latine circulus, vel ambitus dici põt.

Gyro, as, arcũdo. Vnde regiro. pe. pro. qḋ eſt retro gyro. Var. Quidam, quæ non ſolum a lateribus per feneſtras, ſed etiã ſubtus a ſolo ventus regirare poſſit.

Gytheũ, oppidũ, qḋ Hercules, & Apollo, depoſitis eo loci ſimultatibus, cõi ope cõdiderũt. De hoc Liui. in Mace. bello. Gytheũ inqt, olim maritimarũ rerũ lacedemonijs receptaculũ. Hinc Gytheates dicti ſunt in eo habitantes.

H Non poteſt eſſe finalis

ſyllaba, pter ah, & vah interiectiones, ſed per apocopen dicta ſunt, cuꝰ ſint cõpleta aha, & vaha, vel qa abſcõdita voce ſolent proferri interiectiones. Iungit̃ aũt vocalibus oĩbus, & quattuor cõſonantibus, ſcꝫ C, vt, Chremes. P, vt philippus. R, vt Pyrrhus. T, vt Thraſo, & hoc, vt valentius ſonet dictio.

H ante A

Habeo, es, ui, itum, in vſitatiori ſignificatione. Plau. in Aul. Virginẽ habeo grandẽ, dote caſſam, atq́ illocabilẽ. Idẽ habeo verba ſua modeſtiæ. Et hęc eius ꝓpria ſignificatio, qḋ greci dicunt ἔχειν. Per tranſla. ponit̃ habere, pro tenere. Salu. Tale periculũ Reip. haud occultũ habuit. Pro facere. Idẽ. Igit̃ comitijs habitis cõſules declarantur. M. Tullius, & C. Antonius. Pro tollerare. Idẽ. neq́ cuiq̃; mortaliũ iniurię ſuę paruæ videnť multi eas grauius ęquo habuere. Pro poſſidere, tenere occupare. Terẽ. in An. At mihi vnus ſcrupulus etiã reſtat q me habet male. Salu. in Iugur. Animus incorruptus ęternus rector humani generis agit, atq́ habet cuncta, nec ipſe habet̃. Vir. Hoſtis habet muros. Pro Credere Exiſtimare. Terẽ. in An. Semp eius dicta, atq́ habita eſt ſoror. Pro dicere. Sa. Lateſum hiſpanię ciuitatẽ, quã nunc Tirij mutato noĩe Gadirĩ hñt. Pro habitare Pla. in tri. He ſunt ædes h habet. Sal. credo falſa exiſtimans ea q̃ de inferis memorantur, vt diuerſo itinere malos a bonis loca terra, oculta, feda, atq́ formidoloſa habere. Pro intelligere. Quod enim tenemus corpore habemus quoq́ itẽ aĩo. Teren. in Heau. habet oẽm rem, pgã, quo cœpi hoc iter ſolet in hac ſignificatione in extremo materię eleganter poni. Ci. Hæc habui de amicitia, q̃ dicerẽ. Pro accipere. Idẽ in Eu. Hic p illo tibi munere bonos ẽ habitus ab eo. Pro ſcire. Sal. Prorſus neq́ dicere, neq́ facere qcq̃; penſi habebat. Pro deludere, decipere. Plau. in Am. Is aduenietis ſeruũ, ac dñm fruſtra habet. Pro tractare. Te. in Hecy. Nunq̃; ſecus habui illã, ac ſi ex me nata eſſet. Pro valere & bñ & incolumẽ eſſe, in tertia pſona quãdoq; ſine ſuppoſito, vt bñ, ſeu male habet. i. bñ, vel male ſe res habet, hoc eſt bñ, ſeu male res ſe ſuſtentant aut bñ vel male pcedit res male ſe habet hoc eſt ęgrotat, aut bñ vel male pcedit res. La. li. vij. Bñ habet iacta ſunt fundamẽta, vt ait orator Liui. li. viij. Bñ habet, inqt qrites, vicit diſciplina militaris. Res male habet me in male ſollicitat afficit. Si res ita ſeſe haberent, qũo ſe, & Remp. habuerint. i. gubernauerint, & geſſerint. Male vel bñ a te habitus ſum. i. acceptus ſiue tractatus ſum. Ci. Tullia noſtra valet terentia minus belle habuit. i. minus bñ valuit. Itẽ habet per ſe poſitũ, ſignificat percuſſus eſt, vt Fo. inqt, & ꝓprie de gladiatoribus dr̃, ꝙ prius alij videant q̃; illi ſentiant ſe percuſſos eſſe. Te. in An. Certe captus eſt, habet. Idẽ in diuerſis locis ideꝫ verbũ variæ accepit. Vnde Orationẽ habuit hmõi. i. ſic locutus eſt. Sciendũ eſt ꝙ ſicut eleganter dicimus ſermonem habere: & facere. Sic orationẽ habere, non facere, vt frequẽti

oratorum vſu eſt. Sat habeo. i. ſufficit. Nunquid habes, quod contemnas, ideſt nunquid inueniſti? Quandoq; habere eſt ſeruare, detinere, vt eſt illud Saluſtij. In cuſtodijs haberent. Quandoq; præbere, exhibere vt apud eundem in Cice. Ita largitionibus corruptus eſt, vt ſeſe, ac fortunas ſuas venales habeat. Quandoq; Debere, vt cum dicimus habeo tibi gratiam. Habere iter eſt proficiſci. Habere verba eſt loqui. Habere fidem verbis eſt credere. Et quod vulgo dicitur habere creditum. Cice. lib. offi. ſumma igitur, & profecta gloria conſtat ex tribus his. Si diligit multitudo, ſi habet fidé, ſi cum admiratione nos dignos putet. Teren. in And. Nam propemodum habeo tibi iam fidem. Et in Heau. Seni noſtro fidei nihil habeo. Habere rationem ſalutis, honoris, rei familiaris, eſt habere reſpectum. Sed ſi cum ablatiuo conſtruatur mediante cum, vt habeo rationem, cum terra, idé eſt, ac ſi diceretur habet negocium, & commertium. Cice. in Cato. Rem habet, cum terra, quæ nunquam recuſat imperium. Idem in Tuſc. Quis eſt hominum, qui modo, cum muſis, ideſt cum humanitate, & doctrina habet aliquod cómercium, qui ſe non hunc mathematicum malit, quam illum tyrannum. Et ad Att. Cum omnibus muſis rationem habere cogito. Habere rem eſt coire. Habere rem, cum aduerſario eſt litigare, habeo conuenire. Habeo polliceri. Habeo audire. Pro conueniendum eſt mihi pollicendum, audiendum. Cice. Lentu. Tantum habeo polliceri. Idem in Cato. Neq; eos ſolum conuenire habeo quos vidi, ſed etiã, quos audiui, & legi. Et li. de ora. Audire habeo, quid hic ſentiat. Quidam tamen non contemnendæ auctoritatis interpretantur. Habeo polliceri, ideſt debeo, ſiue poſſum polliceri. Habeo conuenire audire, ideſt decreui, ſiue credo conuenire, audire. Aſpiratur hoc verbũ, vt differat ab Abeo, a bis, cum ſuis cópoſitis, in quibus, a, verſa eſt in, i, niſi in Dehabeo, & poſthabeo. Huius verbi compoſita ſunt Adhibeo, Cohibeo, Dehabeo, Exhibeo, Inhibeo, Præbeo, Prohibeo, Perhibeo, Poſthabeo, & Redhibeo, de quibus locis ſuis.

Habere fruſtra ſignificat fruſtrari. Plau. in amp. Habet fruſtra.

Habitus, us, ſumitur pro qualitate & forma corporis & liniamentis & corporatura. Liui. Habitum oris liniamétaq; intueri. Plau. Qualis habitus oris? Colu. lib. j. Vineæ non ſic altos, & lacertoſos exigunt. Nam his, habitus foſſuris magis aptus. Vir. li. j. Geor. Cultuſq; habituſq; locorum. Accipitur etiã pro cultu corporis, & veſtimento. Vnde habitus ſcenicus, habitus militaris. Habitus religioſus dicitur. Plau. Quis habitus iſte tam prolixus. Pli. Qui ad nos lugubri habitu aduenerat, & capillatior ſolito. Et habitus eſt, qui fit ex frequentatis actibus, & a philoſophis diffinitur, quod ſit alicuius rei, ſiue in animo, ſiue in corpore a natura concepta, ſed vſu corroborata, & plena perfectio grece dicitur ἕξις.

Habitior apud veteres ſumitur pro pinguiori.

Habitudo ipſe corporis habitus. Cice. lib. iiij. ad Heré. Nam, vt corporis bonam habitudinem tumor imitatur ſæpe, ita grauis oratio, ſæpe imperitis videtur ea, quæ turget, & inflata eſt. Apul. Nec prius inde diſceſſi quam diligenter omnem eius exploraſſem habitudinem.

Habentia, ab habeo, ſicut a ſapio, ſapientia, ſignificat ipſum habere, & diuitem eſſe. Ennius. Verebar enim, ne animos eorum inflaret habentiæ.

Habile dicitur quod quadrat. i. quod optime habere, & pro noſtro arbitrio tractare poſſumus. Virg. Namq; habueris de more habilem ſuſpenderat archum. Cuius contrarium eſt, inhabile, hoc eſt male habitudinis, habilitas aptitudo.

Habitus, a, um participium, quod aliquando ponitur pro pingui, & qui toto corpore melius habet. Plau. in epi. Corpulétior hercle, atque habitior. i. pinguior, & habitiſſimus pinguiſſimus. Gel. lib. iiij. Equum nimis ſtrigoſum & male habitum ſed equitem ... vberrimum & habitiſſimum viderunt.

Habena, retinaculũ equi, quod ea equus habeatur. i. retineatur.

Habito, as. De quo Ser. Habitare accuſatiuo iungitur. Atq; humiles habitare caſas, quia habeo dicimus, vnde eſt habito frequentatiuum, quod eſt etiam frequenter habeo. Var. hoc modo antiquos ſecũdis rebus comas habitaſſe. Cuius paſſiuum in tertia perſona protulit. Virg. lib. iij. Effuge cum cta malis, habitantur mœnia grajis. Hinc habitaculum habitatio, Cohabito, Adhabito, & Inhabito.

Habraam nomen viri proprium, apud hebreos quo ſignificatur pater multarum gentium.

Habronicus nomen viri proprium, & eſt grecum.

Hactenus, pe. cor. ex hac aduerbio & tenus compoſitum ſignificatq; hac fine ſiue huiuſq;, quaſi vſq; ad finem, ... Vel hic ſit finis. Nam proprie tenus eſt extrema pars arcus. Aliquando ſignificat Intantum, ſiue adeo. Sue. in Nero. Cœnæ quoq; tempore interpellatus tam aduocationibus literis hactenus excanduit, vt malum his, qui deſiſſent, minaretur. Cl. Domum ſuam cum abſolutam dedicaret, hactenus comprobauit.

Hidrys græce, latine carens arboribus dicitur.

Hadros ſignificat Huber.

Hadrianus nomen proprium imperatoris Romani, qui in omni doctrinæ genere preſtantiſſimus fuit.

Hadria, maſculini generis, pro ſinu maris, ſeu pro ipſo mari adriatico. Luc. lib. v. Sonat Ionio vagus Hadria ponto. Genere fe. pro oppido, prope ferrariã, nunc demerſo, ad. xv. lapidé ari dicit vulgo, que hadriatico mari nomen indidit. A quo fiunt adiectiua hadrianus, a, um, hadriacus, a, um, hadriaticus, a, um, & hadrienſis. Fuit hadria Romanorum colonia arduo in colle ſita. Ex qua Hadrianus impator originem duxit, qui in omni doctrine genere preſtantiſſimus fuit. Sunt, tñ, qui hoc nomé non aſpirent. ſcriptores idonei pſertim Stepha. Atriã eam vocat. Vide infra Atria.

Hadroſpherum dicitur quicquid amplum adultiuſq; eſt.

H ante E

Hebudes, pe. pro. inſule ſunt. Soli. A Calidonie pmótorio, Thylem petentibus, bidui nauigatio, inde excipiunt Hebudes quinq; numero. Et paulopoſt. Secundam a continenti ſtationé Orcades præbenti, quæ ab Hebudibus porro ſunt ſeptem dierum, noctiumq; totidem curſu.

Hec plurali numero, in genere neutro de fœmininis dicitur, vt teribus. n. mos fuit, vt neutra fœmininis iungerent. Teré. in Eu. Hec adornant, vt lauent, cũ de ancillis tardis loqueretur. Et ſi cóponatur, cum ad, ſignificat præterea. Salu. Cognouerant paruis copijs bellã geſta, cum opulentis regibus, ad hec ſcientia belli, Gallos, ante Romanos fuiſſe.

Hecatóbeon, menſis. dicitur qui a latinis vocatur Iunius.

Hedui populi galliæ, Auernis finitimi, trans Ararim habitantes inter Burgundos nominati.

Hedus, cum diphtongo, vt ab hedo differat, dictus, quaſi fedus lingua ſabina, vbi f in aſpirationem vertitur, animal ex capra genitum. Virg. Sic canibus catulos ſimiles, ſic matribus hedos noram, vel ... ideo cum e, in principio. Manil. li. iiij. Cornua ... incipient eduli tremulum producere mentum. Hinc fiunt diminutiua. Hedulus hedillus & hediculus. Plau. in Aſi. Hagnellũ me tuum diceſſe hedillum. Iuue. Et tyburtino veniet pinguiſſimus hedulus. Hedinus, a, um, poſſeſſiuũ, vt caro hedina, ſicut ab Agno, agninus.

Hedile, pe. pro. hedorũ ſtabulus, ſicut Caprile, ouile, porcile, Equile, & his ſimilia, quod in his ea animalia contineantur.

Hedera pen. cor. ſemper virens per ſe ſtare non poteſt ... ergo arboribus, heret & muris, quos ſæpe rũpit, quã Theophra. omnium maxime viuacem ſcribit. Huius tres ſunt ſpecies, nigra, candida, & quæ helix vocatur. Dicta hedera, quod herat ſemper, & ſequatur quicquid proximũ eſt. Vir. prima cor. Atq; hanc ſine tépora circum. Inter victrices hederá tibi ſerpere lauros. Quidam ab ... deducunt, quod parietes edat, atq; conſumat, vel quod edita, ... & ſic ſine diphtógo ſcribitur. Huius racemus corymbus dicitur. Hinc hederaceus, a, um, vt corona hederacea.

Heluolæ, vue inſignes ſunt, colore inter purpureas, nigraſq; medio, ſepius variæ, & ob id variane appellatæ, ſeu varie.

Hematices

Hæmatices, pe. pro. genus lapidis ruboris ſanguinei.

Hæmus mõs Traciæ, ſic dictus ad hęmo Forrę, & Orithyę filio. Callimachus σ̓ μεί ν πέδον κ πείροιο ή νεμος υ ψη λής κορυφής ς ε πὶ θρηίκης αί́ μου. Vide in Hemus.

Hemonia regio, quę poſtea dicta eſt Theſſalia.

Hematopodes, aues dictæ, a colore pedũ ſanguineo quos rubere tradit. Pliny.

Hemorrhois, latie ſanguinaria dr̃, αἷμα ſanguis ῥόος fluor ſerpentis genus peſtiferũ, a fluxu ſanguinis. Huius. n. morſu ſanguis oĩs e corpore fluit, nec ſiſti põt. Luc. Impreſſit dẽtes hemorrhois aſpera tullo. Dicitur ẽt hemorroia. Plin. muſtum ſerpentibus aduerſatur, maxime hemorrhoi & ſalamandrę, verũ ſi mares ſunt hemorrhos, ſi fęminę hemoroidas græci vocant. Hemorrhois ẽt genus morbi, qđ intra ſedẽ naſcit̃, Imaturi mori ſpẽ, interis ſine tuberculo ſciſſuras hz, vñ ſanguis effluit interim lenis, rubenſq; tumor ẽ, nec ſanguinẽ remittẽs, pp qđ hemorrhois cęca dr̃.

Hęreo, es, ſi, ſum. Vnde hęſito, as, Scribit̃ cũ h ad differẽtiã huius nois es, eris, qđ in ablatiuo facit ære, ſine h, & huius nois herus, qđ in vocatiuo facit here ſine diphtongo. Eſt aũt hærere, ꝓprie arctę rei inſidere. Virg. Hęrẽt parietibus ſcalę. Et vox faucibus hęſit. Q m̃ vero q̃ l aliqua re dubitant, nõ mouent̃ ac ſuſpẽſi ẽt vidẽtur. Ideoq; hęrere Ponit̃. Q ñq; ꝓ dubitare, & incipitẽ eſſe. Terẽ. in Eu. Hęreo quid faciã qñq; ſignat figere. Vnde dicimus hęrere radices altius. Teren. in adel. Caue nunc iã oculos, a meis oculis, quoq; dimoueas tuos ne, mora ſit (ſi innumero tã) quin pugnus in maxillã, cõtinuo hęreat. i. figat̃, vel imprimat̃. Q ñq; ſimplr̃ ſedere vel ſtare, vel eſſe, vt apud eundem in Hecy. In te hęret oĩs culpa. Vir. li. iiij. Multa viri virtus aio multuſq; recurſat Gẽtis honos hęrent infixi pectore vultus. Huius verbi cõpoſita ſunt Adhæreo. adhærens, ſto, approximo, Lact. i. li. v. Quibus poſtea eiectis, oẽs q reſanati fuerint, adhęrẽt religioni, cuius potẽtiã ſenſerũt, Cohereo ſil̃ hęreo cõiungor, & cõuenio. Lact. lib. ij. Ea. n. quę eſt ſolis calore flagrãtioꝛ, ꝓxima ẽ, & cohęret oriẽti. Hinc cohæreſco. Boe. ſup li. ij. Top. Hæc talia ſunt, vt ſepius quidam adiunctis ſibi cohereſcant. Inhæreo, a quo inhæreſco, de quibus alibi. Superhęreo. Vnde de diuo Anaſtaſio ſcribitur. Demum bullam accipientes quę vinculis ſuperhęſerat, imperatori ſecum deuexerunt.

Hęreſco, herens fio, ĩfigor. Liui. li. ij. Vndiq; ĩ vnũ hoſtẽ tela cõijciũt, q̃ cũ ĩ obiecto ſcuto hęſiſſent, neq; ille minus obſtinatus ĩgenti põtẽ obtineret gradu. i. ĩn fixa fuiſſent.

Hęſito, as, pe. cor. frequentatiuũ. Teren. in Phor. In eodem luto hęſitas, verſuram ſolues. Hiero. Aut pariter ĩ luto hęſitabimus, aut pariter expediemur. Pro dubitare accipitur illud apoſtolicum. Poſtulet in fide nihil hęſitans.

Heres, ge. cõis, ab hereo, ꝙ qui heres eſt, heret, hoc eſt ꝓximus eſt illi, cuius eſt hęres. Quidã tñ hoc nomẽ, ab hęrus deriuãt, ꝙ dñs fiat bonoꝝ q̃ ad eũ ꝑueniũt. Sunt ãt heredes primi, & heredes ſcđi. Secundus heres dr̃, qui heredi ĩſtituto ſubſtituit̃, vt inquit, Boe. in cõmẽ. Top. puta, ſi ille hęres non erit illi hęres eſto. Hinc biheres, q bis factus eſt heres. Cohęres, qui ſil̃ hęres ĩſtitutus eſt. Exhęres, qui extra hereditatẽ eſt. i. qui hr̃ditate priuatus ẽ. Eſt, & hęres nomẽ deę, cui veteres poſt acceptã hr̃ditatẽ, rẽ diuinã faciebant.

Hęreditas, ſucceſſio eſt in uniuerſum ius, quod defunctus hẽbat tp̃e mortis, vel quod ſupeſt deducto ęre alieno, Et apđ antiquos diuidebat̃ ĩ. xij. vncias, q̃ aſſis noie ꝯtinẽtur.

Hęreditarius, a, um, quod ad hęreditatem pertinet. Hiero. in Deute. Vt habet populum hęreditarium. Hinc bona hęreditaria, & ſucceſſio hereditaria, apud Ambro. legitur.

Hęredipeta, pe. cor. qui blanditijs, muneribus, & alijs hmõi artibus ſuborn. ãt morituros, vt ab illis hęredes ĩſtituant̃.

Hęredium, paruum prędium, quod nobis, ex hæreditate prouenit, quod Varro ſcribit eẽ bina iugera ꝙ a Romulo primũ diuiſa viritĩ heredẽ ſequerent̃, herediũ appellarũt.

Herediolum, cum accentu in ante pe. ſignat p̃ruũ prediũ, quod nobis, ex heredita te ꝑuenit. Col. in pfa. Ex qua cincinatus obſeſſi cõſulis & exercitus liberator, ab aratro vocatus, ad dictaturam venerit ac rurſus faſcibus depoſitis quos feſtinãtius victor reddiderat, q̃ ſumpſerat ĩperator ad eoſdẽ iuuẽcos, & q̃tuor iugerũ auitũ hr̃diolũ redierit.

Hęreſis, pe. cor. gręca dictio eſt, qua apud nos optio, vel electio de ſecta ſignat̃ ab, αἱρῶ, vel ἀπὸ τοῦ αἱροῦμαι, qđ ſignat eligo, capio, vel volo. Vñ ſumitur pro opiniõe tenaci, & ſnĩa, in qua perſiſtamus, electa. Cice. in parado. Cato in ea eſt hęreſi, quæ nullũ ſequitur flores orationis. Apud doctores ęccleſiaſticos: hęreſis, vt inquit Aug. ẽ diuerſa ſequentium ſecta. Sciſma autez eadem ſequentium ſeparatio. Hinc componuntur dihæreſis diuiſio. Aphereſis ablatio. Synhereſis coniunctio. Theologi hæreticum vocant, qui ſectam aliquam, vel inſtituit, vel ſequitur aduerſus fundamenta religionis.

Hęreſiotes hęreticus. Hereſiarches hęreticorum princeps.

Hęrba, ab hęrendo dicta eſt, ꝙ terrę fixa hęreat. Eſt aũt proprie viride pecudũ pabulũ. Vir. lib. j. Geor. Et ſulcis frumẽta quæreret hęrbam. Apud veteres ẽt hęrba ponit̃, pro victoria. Vnde hærbã dare ſignificat victum fateri, qđ eſt antique, & paſtoralis vitę indicium. Nã qui, aut curſu, aut viribus contendebant, cuz ſuperati erant ex eo ſolo, in quo certamen erat decerptam hærbam aduerſario tradebant.

Hęrbula diminu. Cice. li. iij. de na. Ceruæ pauloante ꝑtum perpurgant ſe quadam hærbula, quæ ſeſelis dicitur.

Herbiliſander, a veteribus, dictus eſt hærba paſtus, quaſi grauior q̃; paſtus frumento.

Herboſus, a, um, quod hærbis abundat.

Hærbaceus, a, um, quod eſt ex hærbis, vt betaceus, maluaceus, & huiuſmodi.

Herbicus, a, um, idem qđ hærbacęus. Plau. in cur. hærbeis.

Hærbidus, a, um, idẽ, qđ hærboſus. Col. li. ij. Montẽ ſublimẽ, & aſperũ, ſz nemoroſus, & hębidũ maxie ꝓbauerũt.

Hærbarius, qui vim hærbarũ nouit, & diſcutit, & medicamẽta, ex his cõponit. Pli. li. xxj. Scelus hærbariorũ aperiet̃ in hac mentione partem eius ſeruantium, & quarundaz aliarum herbarum, ſicuti plantaginis ſubſtituentium.

Hærbarius, a, um, qđ ad hærbas pertinet, vt ars hærbaria, q̃; herbarũ natura cognoſcitur. Pli. hęrbariã, & medicamẽtariã artẽ a Chirone Saturni, & Philiræ filio, es conflare.

Hærbo, as, epytheto pratorũ eſt, hærbaræ. n. eſt herbas virentes producere. Cuius compoſitum eſt exhærbo, qđ eſt hærbas extraho. Col. lib. v. & cum germinauit, per icilis ſalix, ad vnam perticaz ſumittitur crebro foditur, atq; exhęrbatur, nec minus, q̃; vinea pampinatur.

Hærbeſcere eſt herbã effici. Cic. in Cato. & elicit herſcentẽ, ex eo viriditatẽ, q̃ nixa fibris ſtirpiũ ſenſiz adoleſcit. Huius compoſita ſunt ad hærbeſco, & obhęrbeſco. Pli. Quin & ouillo fimo vti, quoniam adhærbeſceret. Fæſtus. Obhęrbeſcere, hærbam increſcere.

Hagnos latine purus, & caſtus, ꝙ ſit hoſtia pura, & immolationi apta. Cuius diminutiuum hagnellus. Plau. in Aſi. Dic igitur me tuum paſſerculum, gallinam, coturnicem hagnellum, hędillum dic eſſe, vel vitellum adiectiuum.

Hagninus, a, um, quod eſt hagni, vt caro hagnina.

Hagnes nomen mulieris proprium.

Hagios, gręce, latinę ſanctus. Vñ hagiographa ſancta ſcriptura. Hagiographus ſancta ſcribens.

Halec, tam fœ, q̃; neu. generis caret numero plurali, genus piſcis, qua ſola aqua nutritur. Mar. Cui portat gaudẽs ancilla paropſida rubra Halecem, ſed quã protinus illa vorat. Plau. in Aul. Qui mihi holera cruda ponũt halec aiũt. Sumitur etiam pro quodam liquamine ex inteſtinis piſcium. Pli. Halec imperfecta. Alecus fluuius tenuatur.

Halazonia gręce latine iactantia.

Halieutica. dñr volumina in qbus tractat̃ de piſcibus. Vñ Vopiſcus ſcribit olimpiũ nemeſianus ſcripſiſſe cynegetica & alieutica. Et Opianus qui opus de piſcatu antonino dicauit, & Apicius ſed halieuſim appellauit.

Haleſus fluuius, & mons, non longe ab aethna. Colu. Et

quæ ſi canij flores legiſtis Haleſt.
Halo, as, aſpiro, vel odorem emitto. Vir. Inuitent croceis halantes floribus horti. Et aſpiratur, vt differat, ab alo, is, vel potius a natura, quippe, cui conueniat denſitas illa, quã ſignificat. Eſt enim exhalatio vaporum, graſſiorūq;, vt ſic loquar ſpirituum denſitudo. Cic. terræ halitū haſpirationem vocat, huius compoſita ſunt adhalo, exhalo, de quibus ſupra inhalo. Lactan. de ira dei. Num etiam in aqua ignē eē credendum eſt. At quī de ſole ignis, ne æſtate quidem accē di poteſt, ſi terræ inhalaueris.
Halo, ab ariſtotele in Meteoris dr̄ quē nr̄i mō circulum, mō coronã circa lunam dicunt. Seneca lib. j. qōnū. Hunc græci halo vocant, quē nos dicere coronã aptiſſime poſſumus.
Hallium genus holeris, ab halando dictum.
Halius genus ſcaphæ.
Halicarnaſus, pe. pro. Vrbs Cariæ, principum regia, circa initium Tauri ſita, maritima, in minori Aſia arguioꝝ colonia, in qua mauſoleū quondã nobiliſſimū opus extabat & Salmacis fons hæc prius Zephyra dicebatur. Ex halicarnaſo fuit hero. hyſtoricus. Heraclitus poeta, & Dionv. ſcriptor antiqt. a q̄ halicarnaſeus deducit, ab ἁλὸς marinus.
Halieuticon eſt cōmentatio de piſcatu, qualis eſt Oppiano, qui opus illud Antonino Cæſari dicauit. Scripſit & Apitius ſed halieuſin appellauit.
Haloſis, latinē captiuitas dicitur. Sue. in Nero. hoc incendiū e turrē mœcenatica proſpectans, lętuſq; flammę pulchritudine haloſin Ilij decantauit.
Haliactes nomen perſicum.
Halito, as. pe. correp. ſæpe ſpiritū emitto. Enni. Sublime iter quadrupedantes flammam halitantes.
Halitus, us, nomē participale, ab halo, ſicut ſpiritus, aſpiro.
Hala, vide in dictione Ala, quia ab aliquibus aſpiratur.
Halacomene, es, & halacomeneaꝝ tam ſingulari, q̄ plurali numero, ſiue halacomeniū ciuitas ī bœotia. Vñ minerua halacomeneida cognominata ē ꝙ ī eo loco coli ſolita ſit.
Hals, pro mari. Vnde & nos ſalem dicimus & ſalum, in quibus placuit maioribus. ſ. ponere magis, q̄ acceptam a græcis aſpirationem retinere.
Halophāta hoium genus neq̄;, qd̄, obſuēda mendatia, mi[l]ſerrima mercede cōducit. Feſtus, halophāte oia mentiens.
Halipleumon marinus pulmo, genus piſcis apud Pli.
Halys fluuius, ex Tauri montis radicibus ꝓfluens, per Cappadociam, & a meridie ſyros, ac paphlagones, interfluens contra ventū aquilonem, in Euxinū mare euoluitur.
Halonēſos inſula in Ægeo mari, de qua Athenienſes cum philippo contenderunt.
Haliartus nomen vrbis.
Halica nomen mulieris.
Haliſon fluuius.
Haliſones populi.
Halyetus, pe. ꝓ. a gbuſdā dr̄ falco, ſiue accipiter, ſiue Niſus.
Hallux pollex digitus ſcādēs ꝓmū. Nam ἅλλομαι eo dictus, ꝙ ſup proximū digitū ſaliat. Nam cōſtricta manu ſolus ꝓmū digitū ſcandit, in qua voce maiores nr̄i loco. ſ. aſpirationem poſuerunt. Quidā ā græco ἅλλω, ſiue ἅλλομαι trahunt qd̄ latine ſcandere ſeu ſalire ſignificat.
Hallucinor qd ſignificet, vide ſupra Allucinor: ſed aſpiratur auctore Gelio, qm̄ ex ipſa aſpiratōe intēdit exprobratio. Col. li. viij. Cuſtodis offm̄, ſublimēq; celſiſſimaq; oculoꝝ veluti ſpeculā deſiderat, vt neq; tardiores grauidas, dū cūctant nec; agiles, & fœtas. dū ꝓcurrunt, ſeparari a cęteris ſinat, ne fur, aut beſtia hallucinantem paſtorem decipiat.
Hamadryades, pe. cor. nymphæ ſyluarū, ſiue ſyluarū numina, ἅμα. n. aduerbium ſignificat vna. & ſimul. δρῦς quercus hoc eſt nympha, quæ cū arboribus naſcitur, & perit.
Hamus catenam ſignificat. Virgi. Hamis, auroq; trilicem, hoc eſt hamis aureis. Vñ ēt ponit. ꝓ curuo adūco ad capiēdos piſces. Cui prima producit. Corripit aūt, cum inſtrm ferreū, quo diuitum arcę nūmariæ obſepiunt, ne res facili aþu ſurripiant. Iuue. Diſpoſitis prædiues hamis vigilare cohortē: hamꝰ ēt dr̄ inſtrā ærea ſiue lignea in cubiculis, quibus capitis tegmina, & alie res melius appēſe, q̄ iacētes ſeruant, a ſbo piſcatorio hamo trāſlato. Hoc nomē qdā a grco deducūt. Nā greci ἅμματα dr̄t ligamēta. Vñ amentū.
Hamo, as, curuo, a quo hamatus curuatus ſiue hamis ornatus. Hiero. lib. Reg. Lorica hamata induebatur. Ponitur cū etiam hamare pro fallere. Hinc componitur adhamo, as, pe. produ. quod eſt obligo.
Hamiotę, aꝉs hamotæ piſcatores, ab habis, qui hamo adpiſcandum vtuntur. Pla. in ru. ſaluete fures maritimi cōchiſq; atq; hamotæ famelica hominum natio. Var. Cohortis coquorum, atq; hamatarum, aucupumq;.
Hamotrahones dicti ſunt, ꝙ vel piſces, vel cadauera traherēt hamo. Nam, vt eſt apud Sue. Eorū, qui ſupplicio afficiebātur, cadauera iuſſu principis vnco ſæpe trahebantur in locum quem tum gemonias dicebant.
Hamatilis, & hoc hamatile, pe. cor. qd̄ ad hamum pertinet. Plau. in ru. Piſcatum hamatilē, ſaxatilēq; aggredimur.
Hamonū, apud Col. li. iij. coloris genus tēdentis ī ſubruffū.
Haphæ inſperſio pulueris, q̄ inſpergebant obluctantes, vbi ceromate illiti fuiſſent. Mar. Et flaueſcit haphæ. Nam puluere perfuſa obluctantiū corpora quodāmodo flaueſcebāt lepram patientibus ſimilia. Haphę. n. græce & tactū ſignificat, & notas, quibus lepra corpus maculat. Iul. pol. A phen accipit primā in fecturas, quotiens veſtes imbuunt colori bus. Pli. li. xxxv. refert a terrā tenuiſſimā e nilo petiſolitā ad debellandas corpora palęſtræ ſtudijs.
Hapalon ſignificat tenerum, & molle greci aſpirant.
Hara, vide in dictione Ara.
Harena, vide in dictione Arena.
Hammō, a noſtris arena dr̄. Nam gręce ἅμμος ſcribitur. i. arena. Vñ Iuppiter hamō, hoc eſt arenarius dictus eſt. Pli. Ergo Æthiopiæ ſubiecta Aphrica hāmoniaci lachrymam ſtillat in arenis ſuis. Inde ēt noie hāmonis oraculo. Nā cū liber pr̄. per extrema Libię, cū exercitu gradiens ſiti laboraret, & Ioui ſupplicaſſet, vt in hoc caſu ſe patrem oſtenderet. Cui cum ſubueniſſet. Fertur. n. ei ex tēplo arietē appāruiſſe quē, dum fugientē ſequeret perueniſſe illo duce ad fontem amœniſſimum. Quapropter deſiderio potus exiſtimaſſe arietē illū fuiſſe Iouē, eiq; templū ibi ſumptuoſiſſimū in arena ꝯſtruxit ꝙ Iouis hāmonis cognominauit, in quo. ſ. ſimulachrū arietis forma ꝯſtabat, & deū vocauit hāmonē, hoc eſt Iouē arenariū. Hero. Hāmō Iuppiter lingua ægiptia dicebat. Vnde corrupto noie hāmonē dixerunt aphri, qui apud Naſomones Lybiæ populos templū ei dicauere. Pauſanias aūt hāmonē dictū, ab Amone paſtore, qui primus ei illic tēplū erexit. Suidas. ἄμμωνο νομα θεοῦ ἑλληνικ οἱ ἀφ' Σοφιν ης ἱδρυσιν ἐσμεν δ' ὑμῖν ἄμμων ἔιλφοι φοῖ βος ἀπόλλων ταῦτα μαντεῖα ἐλθόντες γαρ πρῶτον εἰς ἀρνις οὔτω πρὸς ἱερατραπεῦθε.
Haringi, apud priſcos ſignificat hoſtiā, quæ inde dicta erat ꝙ eius adherentia inſpiceretur.
Hariolus, cum accentu in antepe. qui diuina mente fat, quę ventura ſunt. Dictus hariolus, quaſi fariolus, ſicut hanula quaſi fanula, hoc eſt parua fana, aſpiratione, vt plærunq; fieri ſolet, pro f. littera poſita.
Harmatus, armatūtis ciuitas, ſeu ꝓmōtoriū e regiōe vrbis methymnæ a qua Harmathopolitæ dicti ſunt.
Harmonia, penul. cor. latinæ compoſitio, cōcordia, cōuenientia, concentus. Aug. Harmonia concentus eſt, ex diſſimilium vocis moderatione, ſicut ex ſummis, medijs, & infimis interiectis ordinibus, vt ſonis ciuitas cōcinit moderata, cōſenſu plurimorum huius nois, Luc. Harmoniā graij quā dicūt. Hęc alio nomine dicitur Symphonia, quo nomine etiam Gelonis filia Themiſti vxor appellata eſt, ab ἁρμόζω quod ſignificat coapto.
Harpe nomen græcum quo ſignificatur enſis falcatus, quo vſum fuiſſe perſeum poete tradiderūt. Luc. Harpē alterius monſtri iam cæde rubentem, ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν.
Harpago, as, penul. produ. ſignificat rapio. plau. Hei miſero

mihi, aurum mihi intus harpagatum eſt.

Harpa, telum in ſummitate aduncũ, quo nauigia capiunt. Hunc ferunt Anacharſim inueniſſe, vel inſtrumentũ, cum pluribus vncinis, quo vaſa, & alia cõplura, quæ, vel in flumine, vel in puteis ceciderunt, extrahimus. Dici põt & harpax, inter nauium vtenſilia numeratus, & ab Anacharſe ſchyta philoſopho, vt dicit, inuentus. A græcis deductę dictiones. Nam apud illos ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν qđ ſignificat rapere. Triuiales a lupo, ꝙ rapax ſit lupum appellant. Eſt & harpago ferramenti genus, qđ nõnulli canem vocant, quo ferramento circi vaſis vinarijs aptantur.

Harpocrates, pe. cor. ſimulachrum in ſacris Iſidis, & Serapidis erat, qđ digitõ labijs impreſſo admonere videbatur, vt ſilentium fieret, qđ ſignificat, vt Augu. inquit, vt homines eos fuiſſe tacerentur, hic dicebatur ſilẽtij deus vnde catullianum eſt illud factum me eſſe putat harpacratem.

Harpalus, pe. cor. nomen viri proprium.

Harpalice, pe. cor. nomẽ mulieris Harpali Trachum regis filiæ, quæ patrẽ a Gethis captum liberauit. Celerius q̃; de fœmina poteſt credi cum collegiſſet gentis multitudinem.

Harpaſa, pe. cor. oppidum aſiæ oppoſitum fluuio Harpaſo, vt ſcribit Pli. li. v. vbi cautes horrenda digito mouetur, ſed non toto corpore.

Harpyię latine rapinę monſtra fuerunt, qualia deſcribit Vir. Triſtius haud illis monſtrũ, nec ſæuior vlla peſtis, & ira deũ ſtygijs ſeſe extulit vndis. Virginei volucrũ vultus fędiſſima ventris. Ingluuies, vncæq; manus & pallida ſemp Ora famæ. Dictę harpyię, ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, hoc eſt diripiẽdo. Suidas, ἅρπυιαι ἁρπακτικαὶ δαίμονές εἰσιν he Iouis canes eſſe dicunt, quas apollonius duas eſſe alij tres quarũ nomine rapaces furcifici auari ſignificantur.

Haruſpex, vt inquit Ser. ex hara, & ſpecio componitur, Hara vero auis eſt, cui vaticinantes haruſpices intendebant. Do. ab haruga deriuat, quæ eſt hoſtia. ab hara, in qua cõcludit, & ſeruat. Et ſic cũ aſpiratione ſcribit. Poteſt etiã dici ab ara, hoc eſt a victimis in ara aſpiciendis. Vnde quidã non aſpirandum cenſent, quã aruſpices, vt inquit Augu. extra inſpiciant, vt ex eis futura ꝑdicant. Idẽ dicit extiſpex. ſolent etiã aruſpices dici horarum inſpectores. Nam dies, & horas in agendis operibus cuſtodiunt, & quid per ſingula tempora obſeruare debeat homo intendunt.

Haruſpicina, æ, pe. pro. pro arte ipſa. Haruſpicium, pro actu, hoc eſt pro extorum inſpectione.

Haſpis, idis. armatura e circulis, & cameræ, & rotę, ls ἄσπις ſine aſpiratione dicitur ſcutum & ſerpentis genus.

Haſta, quãuis, ab aſto dicatur ſm Var. ꝙ aſtante ferri ſolet, aſpiratur tamen ad differentiam primæ perſonæ imperatiui verbi aſto. Hæc apud veteres ſubijci ſolebat rebus, quas publice venundabant. Quidam haſtam ab hauriendo deriuari exiſtimant. Cuius diminu. eſt, haſtula deriuari ſubhaſto, a quo ſubhaſtatio.

Haſtati dicti ſunt qui primi in acie cum haſtis conſtitui ſolebant haſtatus vero primus dicebatur qui duas centurias. i. ducentos milites ducebat in acie ſecunda, quem nunc ducenarium vocant vt Vege. denotat.

Haſtile, pe. pro. dicitur, quod ad haſtæ formam factum eſt, & de quacunq; re dici poteſt. Vnde pro ſtipite candelabri poſuit Hierony. in Exo. Hoc erit inquit. opus ſex calamorum, qui ducendi ſunt de haſtili Idem lib. Reg. haſtile haſtæ eius erat quaſi liciatorium texentium. Et ibi pro ſtipite haſtæ poſuit.

Haſtarium, ij, venditio auctionaria. Vnde Tertu. in apologe. In haſtario vectigales ſumus.

Haud, aduerbium negandi, haud quaq̃; ſignificat a nulla pte, ſeu nullo modo. Gel. Haud quaq̃; mihi diſplicebant.

Haue verbum defectiuũ, quo ſalutare ſolemus aſpirationem recipit, vt differat a ſexto caſu huius nominis auis.

Haurio, is. hauſi, hauſtum. Inuenit haurium, & haurũ, ſcribit cum h. ſolo vſu non rõne. Naʒ ſi naturalis eſſet aſpiratio, a verbo haurio deriuata, ab eo aſpirationẽ retineret, vt ſunt auris, auritus, auſter. Non. n. in his vidit vſus, vt in haurio, idcirco aũt aſpirãdũ qđã exiſtimãt, vt differat prima pſona perfecti indicatiui, a ntõ plurali nõis auſus, & ſcđa pſona pñtis indicatiui, a noĩe auris. Ab auris noie. Et ſignat accipio, extraho, vt uocẽ his auribus hauſi. Tractũ ab aura, quę humorẽ oẽm extrahit, atq; exiccat. Et haurire ẽ audire. Virgi. li. iiij. vocẽq; his auribus hauſi. Iteʒ ꝑ Aſpicere, vt apud eundẽ. Hauſit cęlũ, mentẽq; recepit. Iteʒ ꝑ Auide ſumere. Ci. cum inexplebili cupiditate, quo fluctius voluptates vndiq; exhauriret, eo grauius, ardẽtiuſq; ſitientẽ texit. Itẽ pro vulnerare, vt latus haurit aptũ. Itẽ pro tenere. Vir. li. iiij. Ge. Et mediũ ſol igneus orbem hauſerat. Itẽ pro defatigare, vt exultantiaq; haurit corda pauor pulſans. Item pro vacuare. Luc. Qñ haurire ais muſarũ, & fortia geſtit. Iteʒ pro luere. Vir. ſpero equideʒ medijs, ſi quid ꝑia numia pñt, ſupplicia hauſurũ ſcopulis. Itẽ pro cõſumare. Liu. li. v. Tam lõgi tpis opus incendiũ hauſit. Huius cõpoſitum eſt, exhaurio.

Hauſto, as, frequentatiuũ ab haurio. Te. Exhauſtant efferant.

Hauſtus, us, ſorbitio. Col. lib. j. Si deerit fluens vnda putealis quærat in vicino aqua, quæ nõ ſit hauſtus profundi. Apud veteres Huſtum facere dicebatur pro eo quod eſt potare.

Hauſtus, a, um. participium.

Hauſtrale, quod eſt hauſtri, vt ventus hauſtralis.

Hauſtrinus, a, um, ſimiliter nomen poſſeſſionum. Vnde piſcis hauſtrinus, ſicut & Aquilonius.

Hauſtro, as. hũecto. Vñ hauſtratus, a, um, qđ eſt hũectatum.

Hauritoriũ inſtrm: quo vtimur in hauriẽdo. Aug. in quodã ſermone Dñe neq; hauritoriũ habes & puteus altus eſt.

Hauſtra veteres dixerunt rotarum cados ab hauriendo græci antla dicunt.

Hauſter: ventus meridionalis ab hauriẽdis aquis dictus. Nã nebuloſus atq; humectus eſt qui etiam notus græce eadeʒ ratione appellatur, quia νοτὶς νοτίδος latine humor dicitur. Quidaʒ ſine h, ſcribunt: & ab auſteritate deriuant, quia rabidus ſit afferens non hominibus modo perniciem ſed & pecoribus & arboribus.

Hazomę, apud latinos ſignificat veneror, & colo.

H ante E

Heana fundamentum vel ſaburra.

Heautõtimorumenõ octo ſyllabarũ, ſignificat ſeipſum cruciantẽ. Cõponit. n. ex ἑαυτόν quæ apud græcos aſpirat & ſignificat ſeipſuʒ τιμωρούμενος crucians. Quo noie dicta eſt comedia Terentij, in qua inducitur menedemus ſeipſuʒ crucians, dum in fundo fodit, arat, aut aliquid facit, ſine laxamento, ob filium, qui fugerat in militium.

Hebdionei heretici, qui chriſtum hominẽ tantum dicebant.

Hebdoas, adis, ſeptenarius. ab ἑπτὰ ſeptem, p. in b, cõuerſa. Hiero. ad Paulũ. hoc miſterio hebdoadis & ogdoadis futurus gentium prędicator erat inſtruendus.

Hebdomas, adis, & hebdomada, ę. latine ſeptimana, ſpaciũ ſeptem dierũ, & numerus ſeptenarius. Non. n. ſoluʒ de diebus dicit, ſed etiã de annis, & quibuſcũq; rebus quæ ſeptenario numero cõpręhendunt. Gel. Tuʒ ibi addit ſe quoq; iam duodecimã annoꝝ hebdomadã ingreſſum eſſe & ad eum dieʒ ſeptuaginta librorũ hebdomadas ſcripſiſſe. Et in Gene. Imple. hebdomadaʒ dierum huius copulæ. Et hanc quoq; dabo tibi, pro opere, quo ſeruiturus es mihi, ſeptem annis alijs. Et in Leui. Numerabis quoq; tibi ſeptẽ hebdomadas annos, ideſt ſepties ſeptem, quę ſimul faciunt quadragintanouem, hinc hebdomadarius.

Hebdomecõtapente ἑβδομήκοντα πέντε. i. lxxv.

Hebes, obtuſus, piger, tardus, & acumine carens. Cice. li. ij. aca. Alias hebetiora, alſ acutiora videant cornua. Vñ per. tranſlatio. Ingenium, habes dicitur, ſicut etiam obtuſum.

Hebe nomẽ vxoris Herculis. & Iunonis filię, q̃ pocilatrix & miniſtra poculoꝝ iouialiũ eſſe tradit, & dea iuuẽtutis putabat ἥβη grece pubertas noiat. Suidas ἥβη νεότης ἀκμή. σημαίνει δὲ καὶ ὄνομα θεᾶς ἡβητήριον τὸ παιδευτήριον καὶ ἥβη ἡ πρώτη ἔκφυσις τῶν τριχῶν.

Hebeo, es, hebes ſum. Hinc exhebeo, quod protulit Ambr. in ſignificatione actiua cum ait. Vigorem inquit, mẽtis exhebuit, hoc eſt debilem fecit.

Hebeſco, is, hebes fio. Cice. lib. j. Tuſcu. Sic mentis acies, ſeipſam intuens nõnunq̃; hebeſcit. i. obtuſa fit. Salu. Poſtq̃; diuitiæ honori eſſe cœpere, & eas gloria, imperium potẽtia ſequebatur hebeſcere virtus cœpit.

Hebena ligna ſunt nigri coloris, & præcioſiſſima.

Hebeto, as, pe. cor. obtundo, & obſcuro. Pli. lib. xj. Namq̃; & ſpeculi nitorem ex aduerſo nudati hebetant. Ambro. Qui recedit a ſapientia hebetatur.

Hebetudo obtuſitas rei alicuius carentis acumine, vel mẽtis ingenij viſus, ſimiliumq̃;.

Hebiones, a veteribus pauperes dicuntur, quæ vox indicat contemptum quendam.

Hebrus fluuius in Thracia, qui ab Oeagro flumine ortũ habet. Vnde Oeagrius dictus. Vir. Tum quoq̃; marmorea caput a ceruice repulſum. Gurgite cũ medio portãs Oeagrius Hebrus. Habet arenas, ex quibus aurum colligitur.

Hebręi dicti ſunt Iudæi ab heber qui fuit abnepos Sem filij noe, quod tranſitum & tranſitiuos ſignificat. Soli quippe a creaturis naturali ratione & lege innata non ſcripta ad cognitionem veri dei tranſire, & voluptate, corporis cõtempta ad rectam vitam perueniſſe ſcribuntur. Vnde priſcos illos, qui creatori deo natura inhærebant pietate hebræos appellarunt. Prius hebriei cognominati ac deinde vna detracta littera hebręi, ſicut docet Augu. lib. xvj. de ciui. dei. Et quia in eius familia remanſit lingua quę prius humano generi creditur fuiſſe cõmunis cum gentes linguarum diuerſitate ſunt diuiſæ: deinceps hebræa eſt nuncupata.

Hebraicus, a, um, nomen poſſeſſiuum ſicut hebræus, vt lingua hebraica.

Hebrius, quidã ab hauriendo deducunt. Vnde & aſpirant.

Hecabe fuit quam nos hecubam nominamus.

Hecale, pe. cor. vetula a qua Theſeus olim adoleſcẽs hoſpitio acceptus eſt. Vnde ſacrum quoq̃; hecaleſion per pagos celebre fuit. Hecalo Ioui nõ ſine ipſius hecales honoribus. Præterea Hecali Callimachi poema eſt.

Hecatęus nomen pħi adderitę qui hiſtoriã de iudeis ſcripſit.

Hecaton, latine centũ dr̃. Inde, per cõpoſitionẽ deducuntur.

Hecatonpilos, oppidum centum portarum, πυλῶν enim portarum deſignat.

Hecatonpolis, pe. cor. habens centum ciuitates.

Hecatonbe ſacrificij genus, in quo ritus hic ſeruabaẽ vt centenę ſui generis mactarentẽ victimę, centũ ſues, centũ hędi Iul. Capi. Tantũ ſane leticiæ in Balbino, qui plus timebat, vt hecatonben faceret. qđ tale ſacrificium eſt centũ arę vno loco cõſtruuntur, ex ceſpite, ad eas centũ ſues, centum oues mactanẽ. Iam ſi imperatoris ſacrificiũ fit. c. leones, centum aquile, & cętera huiuſmodi animalia feriunẽ, qđ qdã græci quõdam feciſſe dñr, cũ peſtilentia laborarent. vel a numero victimarũ. vel qa centũ Peloponeſſi vrbes id faciebant, & a numero ſacrificantium compoſita eſt dictio.

Hecatonchiros, pe. pro. Quum apud gręcos per ei ſcribatur, vt ἑκατόνχειρος qualem illum quem dij Briareum homines aut Ægęonem appellant vt ait Homerus.

Hecatontarchus centurio.

Hecatonpus, qui centum pedes habet.

Hecate pe. cor. trium poteſtatũ nomen. Ipſa eſt. n. luna diana proſerpina, quod ſignificatus eſt vt eius mirabilis potentia oſtendaẽ, vel ꝙ centum hoſtijs placeẽ. Siue ꝙ centũ annos errare facit inſepultos. Dicta eſt luna propter varias effigies quas quotidie nouas repręſentat vel propter multiplicem lunæ virtutẽ: ſeu ꝓpter coronas quę multifarie circa lunas conſpiciunẽ. Pli. Exiſtant coronę circa lunas & circa nobilia aſtra. Sunt qui dicant nõ ab hecaton. i. centũ dici hecate, ſed quia ſol hecatos ab homero dr̃, vt ſit hecate ſicut a cinthio cinthia, a delo, delia, a phœbo phœbe. Dictus aũt phœbus hecatos ab hecas longe ꝙ eminus ad nos radios ſuos mittat, & ab hoc dicatur iaculari. Hecate etiã fuit nomen filiæ perſes, de qua in dictione Oeta. Hæc triceps dicta eſt, qa vt inquit Orpheus in argo, quia tria qđ capita, dextrum equinum ſiniſtrũ caninũ medius hois agreſtis τριοσοκέφαλος appellata. Oui. Tuq̃; triceps hecate.

Hecameda Arſinoi filia, quæ dono Neſtori data eſt, dum ab Achille diriperetur.

Hecta, res minimi precij, quaſi hieta, ideſt hiatus hominis atq̃; oſcitatio. Alij puſtulam dicunt, quæ in coquẽdo pane ſolet aſſurgere, a qua accipitur res nullius ꝑcij. Pompo. Hic homo hectę me facit.

Hectapales ἀπὸ τῶν ἑξ παλαισῶν. i. a ſex paleſtis. Sunt autem palęſtę ſex qñq; valet quoticos ꝓſpithama capiunẽ dodrantes ſeni, hoc eſt palmi ſex. Hi autem ſunt tria cubita.

Hectica febris, non a conſuetudine, ſed ab habitu nomẽ habet. Hæc non in humore tantum, atq; ſpiritu, ſed in ipſis plane coit oſſibus, & inoleſcit. Ideo non Ethica appellari debet, ſed habitualis. ἔχω, ἕξω.

Hector priami regis filius, dictus ab eo ꝙ ἔχω quod eſt habeo, defendo, quoniam ipſe ſolus defenſor vrbis fuit. Nã Plato ſcribit. Ideo Hectorem appellatum ꝙ vrbem contra hoſtium impetum tenuerit patriamq; ſeruauerit.

Hemorroides genus morbi. Hema enim ſanguis dicitẽ recipitq; diphthõ. Inde & hemorroreo qđ ſignificat fluxu ſanguinis laboro, & profluuium patior.

Hedone apud nos voluptatem ſignificat, gręce ἡδονή.

Hedra ſedes latine dicitur, vnde fit cathedra.

Hecyros latine ſocer, hecyra ſocrus, penul. cor. habet. Sunt & qui ſine h, ſcribant.

Hedonius ſumptus dictus eſt apud Spartianum pro impenſa facta in rebus voluptarijs.

Hedui populi gallię, poſt Heluetios, & Sequanos in occaſum vergentes, iuxta quos ex alpibus fluit Araris.

Hedyoſmos, ſignificat ſuauitatẽ odoris hedyoſmata vnguenta pręcioſa. Hedyoſmion, ſignificat dulciculũ nomen amatori cõueniens. Item hedyoſinion, vocant mentham.

Hegeſias cyrenaicus, pħs fuit, qui tanta fuit eloquentia, ſicut Vale. Maxi. ſcribit, vt ſic mala vitę repñtaret, vt eorũ miſeranda imagine audientiũ pectoribus inſerta multis voluntarię mortis oppetendę cupiditates generaret. Ideoq; a rege Ptolomeo vlterius hac de re dicere prohibitus eſt.

Hegeſippus nomen hiſtorici proprium qui Apoſtolorum temporibus vicinus fuit.

Hei interiectio ingemiſcẽtis datiuo iungitẽ pro nois, vt Hei mihi qualis erat. Ci. Hei mihi nõ poſſum ħ ſine lachrymis cõmemorare. Aſpiratur tam natura, ꝙ is animi affectus aſpiratione melius declaretẽ. Nam heu accuſatiuũ poſtulat.

Heiulo, as, pe. cor. ab hei fit, & ſignificat ſublata voce fleo. Hiero, in Iob. Propter multitudinem calumniatorũ clamabunt, & heiulabunt, propter vim tyrannorũ. Plau. in Aul. Quinam hic homo ante ędes noſtras, heiulans conqueritẽ mœrens? Inuenitur & heiulor deponens.

Helei, pe. pro. populi in Peloponeſo clariſſimi, ꝑp delubrum Iouis olympij, ludoſq; olympicos, quorũ prefecturã Helei habuerunt. Vnde helei equi, & heleus carcer ſępe leguntur. Luca. Quãtum clamore vocatur Heleus ſonipes.

Helocathenes piſces cete. i. generis ſalſamentis idonei.

Helciſma, ſcoria, in argento.

Helios, gręce ἥλιος, latine ſol inde heliacus ſolaris.

Heliocaminus, vaporariũ qđdã ſolare, nõ ad ignis vſus, ſed ad ſolis, velut id ꝙ vulgo lumina dr̃, & in Padana gallia lucerio. Vlpi. In ſeruitutib⁹ vrbanis. Si arbor ingẽ, in heliocamino vel ſolario ſolẽ adimat, dicẽdũ erit, qa vmbrã facit in loco cui ſol fuit neceſſarius, cõtra ſeruitutẽ ĩpoſitas fieri.

Heliochryſos herba eſt, aureum florem producens.

Helix: Tria autem ſunt helicis genera herbaceum. Candidum, verſicolor.

Heliopolis, pe. cor. ciuitas Ægypti, inter Alexandriam & Coptum, a græcis Thebe dicta, quaſi ciuitas ſolis, altera eſt in Cilicia Cryſippi ſtoici patria.

Heliotropium herba ſolaris dicta, quod ſe cum ſole circum

agat

ſtat, etiam nubilo die, ac nocte. Var. Nec minus admirandum, quod fit in floribus, quos vocãt heleotropia, ab eo, q ſolis ortũ mane ſpectãt, & eius iter ita ſequũtur ad occaſum, vt ad eum ſemper ſpectent.

Heliogabalus, pe. pro. Antonini Caracallæ filius, q ad imperiũ aſſumptus fuit, matris ingenio apud Antiochiam.

Heliodorus, pe. pro. nomen viri proprium.

Heliocopis nomen nymphæ.

Heliades patronymicum fœmininum, ab helios, qui eſt ſol. Nam ſorores dicuntur Phaetontis.

Helle, es, nomen Athamantis Thebarum regis filiæ, a qua Helleſpontus.

Helleſpontus fretum anguſtum, ab Aegeo in propontida & vbi ſunt illæ anguſtiæ, ſeptem tantum ſtadijs Aſiam, ab europa diuidẽtes. Ibi. n. Helle in pontus decidit. Vnde qui prius pontus dicebatur, helleſpontus vocatus eſt.

Hellas nomen fluminis, & regionis Achaię, vt inquit Ptolomeus, a noſtris Græcia appellata, a Græco, q primus in ea regnauit. A cuius filia vocata eſt Attis. Deinde ab Hellenę Deucalionis filio dicta fuit Hellas. Incipit ab Iſthmo corinthio, ſiue ſtrictura Peloponẽſi, & ad littora ęgei maris porrecta, vſq; in macedoniã, & theſſaliam, quã cum omni Boeotia intra ſuum nomen includit, & extenditur.

Helleborus, & helleborum, pe. cor. dicitur herba purgatoria, optimũ, qđ in Anticyra, circa Helleborum fluuius gignitur, atq; inde a græcis helleborus appellatur. Horat. Expulit helleboro morbum, bilemq; meraco. Hãc herbã Romani alio nomine Veratrũ dicũt, ꝓ eo, quod ſumptũ motã mentẽ in ſanitatẽ reducit. Duo ſunt eius genera. Album. ſ. & nigrũ. Albũ, qđ vomitione cauſas morborum extrahit. Nigrũ, qđ purgat per inferiora. Scribitur ſm Apule. per h. Sed apud græcos, non aſpiratur. Melampus medicus Amythaonis filius helleborum inuenit, quod Melãpodium vocant. Alij dicunt paſtorem eiuſdem nominis inueniſſe, cum capras paſceret. Col. Sed negat helleboros, & noxi galbana ſuccos.

Helice, pen. cor. vrbs Achaię, quã mare abſorbuit, de cuius noĩe, vrſę ſidus fortaſſe vocatũ eſt a poetis, q Caliſto Lycaonis regis filia, quæ ex vrſa, cum filio in ſtellas verſa eſt, arcas fuerit. Eſt & helicę pampinus in vite.

Helicon, pen. cor. mons Boeotię, iuxta thebas, atq;, vt Stra. li. ix. ſcribit, Phocidi vicinus, eſt nõ procul a Parnaſo, eiq; ęmulus, & altitudie, & circuitu, q & ipſe Appollini quoq; ſacer, & muſis eſt. Vnde heliconiades muſæ ſunt appellatæ. Dictus Helicon, ab helicone, qui ibi, cũ cytherone fratre ſingulari certamine pugnauit.

Helciũ dr̃, qđ eſt ante pectus equorum, & id genus animalium, ab armis. i. humeris pendens, inſtrumentum, quo & molæ illi, per machinulam innexæ verſantur, & curricula per temonem trahunt. Vnde & nomen accępit. Helco. n. græce, traho latine dicitur. Hinc helciarius.

Helciarius, qui fune canabino nauem trahit aduerſus vndas, vt ẽ apud Martia. Nec clamor valet helciariorũ. Sido. Optimo epiteto curuos vocat cũ ait. Curuorũ hic chorus helciariorũ. De helcio meminit Apule. li. ix. me. Defectum alioquin me helcio ſparteo dimoto nexu machinæ liberatum applicant pręſepio. Et paulo poſt. Helcio tandẽ abſolutus, refectuiq; ſecuræ redditus.

Helena, æ, ſiue helene, es, pen. cor. Caſtoris, & Pollucis ſoror, & Menelai Lacedemoniorũ regis vxor, a q̃ Helene inſula vocata ẽ, q in eo ꝓmũ Paris, cũ Helena dr̃ cõcubuiſſe, multi fuerũt, qui ſcripſerũt de laudibus Helene, ſed in primis mihi vr̃ Demetrius moſcus excellere, qui de ipſa ita ſcribit, q pulchritudo Helene nõ fuit caduca, ſed ſemꝑ florẽs, & q Venus fecit nutriri helenã a gratijs ſuis. Vnde ait
καὶ μὲν τήνδε θεοῖσιν ἐθάμβεον εἰσορόωντες τίκτο, μὲν ἣν μεγάλου κούρην Διός, ἡ δ' ἐφίλατο αὐτίκα δὲ Χαρίτεσσιν μετνῦ ... ἀφροδίτη, δεῦτε φίλα ἰτὴν μοι ἀτιτάλλειν ὡς ἐπέο... οἷον ἐμὸν πολύκαρπον ἔτρεφε ... ἀμβροτωνίου.

Hellenes Deucalionis filius. ab quo gręcos gelienes nonnulli credunt fuiſſe nominatos.

Helenium frutex, ſeu herba, q ex helene lachrymis fingit nata in helene inſula. Fauere credit formę, & cutẽ nutrire incorruptam venerem conciliarem, & hilaritatem inducere iuino potam.

Helicteres inaures ſunt, ſicut docet Iul. Pol. quę & helice dñr a clauiculis, quas helicas vocãt. Qđ aũt gręci vocant helicẽ, nos clauiculã, & pãpinũ, & cãpollũ, vt i vitę dicim᷒.

Hellanodices latine iudex certaminis dicitur.

Heluo, vorax, inſatiabilis, & imoderate ſua bona ĩgurgitãs quaſi omnia luẽs. Terẽ. in Heau. Gerro, fraus, heluo, iers, gãeo, dãnoſus. Ci. Per tranſla. heluo librorum dixit quaſi guloſus. i. nimis auidus librorum. Et aſpirat, vt ab eluo ſuo primitiuo differat, ſiue, vt auiditas illa magis exprobretur, vt inquit Feſtus. Fit enim vox incitatior.

Heloi uocant hebręi deũ: ſignificatq; robur, & potẽtiã, vt ſit nomen dei q̃ſi oĩpotẽs. Plau. vero deos. i. gręce theos athe ĩ q ẽ currere deriuat ſtellas, n. q̃ ſꝑ mouent deos appellabãt.

Helorus. pe. ꝑ. ſicilię fluuius & ciuitas ſicut i Elorus dictũ eſt. Fuit ẽt noĩe iſtri flumĩs filius, q ab Aiace occiſus ẽ ĩ ea pugna, q̃; gręci cũ telepho rege Myſorum hũerũt.

Heluacia genus ornamẽti lydij, dictũ a colore boũ, qui eſt, inter ruſum, & album, appellabaturq; heluus, q̃q; hęc eadem vox, apud veteres ſaburram ſignificaret.

Heluella ſunt holera minuta, vt inquit Feſtus, qm̃ helus, & heluſa veteres dicebant, pro holus, & holera.

Heluentij populi germaniæ iuxta lacum ercinię ſyluę.

Heluolum, apud Catonem, eſt color, inter ruſum, & albũ vnde heluolę. Colu. lib. iij. Sunt & heluole, quas nõnulli varias appellant, neq; purpurę, neq; nigrę ab heluo (niſi fallor) colore vocatę.

Hem interiectio corripientis ſeipſum, vel indignãtis, vel admirantis, vt hem nos homunculi. Apul. Hem hoĩs audaciam. Quãq; demonſtrantis eſt. Terent. in and. Hem puer hercle puer eſt, Et aſpiratur propter maiorem ſonum.

Hemerodromos dñr curſores, qui die vno ingens ſpatium curſu emetiebatur, inter quos clariſſimus fuit Philonidas Alexandri magni curſor, inter mancipia erant curſores, vt ex iuriſconſultis patere potes Pau. li. iij. de legatis. Quod ſi alij vernæ Alij curſores legati ſint ſiquidem curſores & vernę ſint curſoribus cedent.

Hemis, apud nos traducit ſemis, græce ἥμισυς dimidius.

Hemicicius, locus ſemirotundus inſtar teſtudinis in cuius ambitu erant ſedilia. Eſt ẽt cęnatio effigie circuli dimidiati. A quibuſdam accipit ꝓ ſella q̃ dimidiati circuli formam habet, Sido. Solij capacis hemicyclon volens intelligi vas balneare fuiſſe ſemi rotundum inſtar ſphęrę medię Ci. in. Lel. Tum memini domi in hemicyclon ſedentem.

Hemeridion latino diurnate vel q paruum diem durat.

Hemionium herba quę alio nomine Aſplenon dicitur. Cuius vis ẽ contra ſingultus omnes.

Hemus mons in thracia excelſitate cõſpicuus ex cuius vertice vulgata opĩo eſt ponticũ ſil' & Adriaticũ mare & hiſtrũ amnem & alpes conſpici poſſe. Nam eius excelſitas ſex milia paſ. continet. Dictus hemus a noĩe regis hemi. A cuius ſorore alter quoq; mons Rhodope noĩatur in quos transfiguratos eẽ rhodopẽ & hemum fabulę canũt. Oui. li. vj. me. Threiciam rhodopem. Habet angulus vnus &, hemus, nunc gelidos montes mortalia corpora quondã. Poſſet ẽt hoc nomen deduci ἀπὸ τοῦ αἵματος. i. a ſanguine. Eſt & hemus nomen greculi hiſtrionis, cuius meminit Iuue. Et nomen famoſi latronis.

Hemina, pe. ꝑ. menſurę genus, q̃; vinũ, vel frumẽtũ metiebat & dimidiũ ſextarium cõtinet, q̃ſi ſemixtaria. Gel. lib. iij. ſi ex ſextario hemina fuſa eſt ſed dimidiũ tertio. Inde heminariũ, q̃ſi mediocris. Hinc hemiariũ, ſicut a cõgio cõgiariũ.

Hemodes inſulę ſeptem in oceano germanico.

Hẽiplexia cũ accẽtu i pe. paluſis: hoc ẽ ſemiapoplexia, cum in alterã tantum partẽ corporis malũ id incubuit. Nam cum

totum afficitur Apoplexia nominatur, hūc vtrūq; inquit Celſus, paralyſin appellari video.
Hemicranea morbus quo dimidia parte capitis laborat, quemadmodum cephalea, quo totum caput infeſtat. Dicti hemicranici ab hemicrania, quæ & hemicrea, dicitur.
Hemiolus quædam arithmetica proportio, continens aliquem totum numerum, atq; eius dimidium, vt ſe habēt tres ad duo, & quindecim ad decem.
Hemiola vſura, quę continet totum & dimidium ab ἡμι dimidium & ὅλον. totus, vt ſi de quattuor ſolidis in fine anni accipiantur ſex.
Hemorobios ſignificat diarij victū, quo noīe dictus ē Diogenes cynicus phs. Eſt & hemorobius vermiculus, qui vitam diei hēat, ἡμέραν. n. græci diem dicunt, βίον vitam.
Hemiſtichion dimidius verſus. Nam ſτίχος verſus dicitur.
Hemitogium dimidia toga. Compoſita dictio ex græco & latino.
Hemitriteus ſemitertiana febris, ſic dicta, φ parte aliqua tertian. ī pficet tertio die, vt illa repetēs, nō tñ vt illa diē vnus preſtat integrū, ſed inter horas. xxxvj. plus, vel minus porrigitur. Hie. in diuo Hilarione. Ibi ſiue ob corruptus aerē, ſiue propter gloriam Hilarionis ſerui dei, hemitriteo, pariter arrepti omnes a medicis deſperati ſunt.
Hæmiſpherium dimidia ſphera, hoc eſt cœli dimidium. Hemiſpheria duo ſunt latera ab oriente diuiſa ad occa in ſein quæ diſtinguitur terra zonis quinq;, mediam ęſtus ſum ſtat, frigus vltimas, reliquę habitabiles.
Hepta apud nos ſeptem, & aſpiratur, cum ſuis deriuatis.
Heptapylos, latine dicitur ſeptem portas habens.
Heptapachys, pe. cor. menſura ſeptem cubitorū. Vnde Achilles heptapachus eſt appellatus.
Hepiolus papillio qui lucernarum luminibus aduolat.
Hendecaſyllabus, verſus vndecim ſyllabarū, qualis ille Catullianus. Paſſer deliciæ meę puellę.
Heo interiectio. Plau. in aſ. Heotu quam nos.
Heotememeris cęſura eſt, cū ſyllaba naturaliter cor. pro. qđ fieri ſolet in principio quarti pedis, vel ſeptimæ ſyllabæ, ſi tres ſpondei pręcedant, quaſi ſeptima dicatur diuiſa pars, ab ἑπτὰ ſeptem, & μερίζω diuido. Vide in cæſura.
Heptophonon quod habet ſeptem voces.
Heptaporus, fluuius dictus qa ſeptē locis vadari pōt eadem via pplqđ, & polyporos, vt Stra. inquit appellatus eſt.
Heptaporus, ideſt ſeptem fluus, ſiue ſeptemuados, quo nomine dictus eſt Rheſus fluuius troianus.
Heptaponus, troiæ fluuius.
Hepheſtos proprium viri nomen Vulcani.
Hepheſtides genus lapidis dictus φ in ſole addita aridā materiam dicatur accendere ignis modo quem poetę a Vulcano Epheſton vocant.
Heraclea dicebatur, quæ nūc Calpe in finibus, & olim pericis vocabatur. Europę ciuitas Boſphoriana, a qua Dionyſ. phs zenōis diſcipulus heracleotes, a Ci. in tuſc. appellatus eſt, vbi fuit amphitheatrum vnū e ſeptē ſpectaculis. Fuit & alia heraclea in radicibus Oete montis, quā Aſaris fluuius abluit. Alia in ponto. Alia iuxta oſtia rhodani. Alia in campania, quę & Herculeanum dicta eſt.
Heracleæ oppidū proximum Neapoli, incumbens mari.
Heracleopolis nomen trium ciuitatum quarum. Vna eſt in Ægypto, ex qua Theophanes phyſicus. Altera nō longe a Peluſio. Tertia ſm Nili oſtium, quod Canopicus dicitur. Hinc Heracleopolitę qui heracleopolim habitant.
Heracleon herba. ab Hercule inuenta, quam alij Origanum Heracleaticum ſyluestre dicunt, quoniam eſt organo ſimile. Alij Timalus dicūt. Naſcitur in aquoſis folijs magnis, & in ſumma aqua flore lilio ſimili, & cum defluxerit capiti papaueris. Eſt & alia herba heracleon ſiderion caule tenui digitorum. iiij. altitudine, flore puniceo, folijs coriandri, iuxta amnes, & lacus naſcēs, & omnia vulnera ferro illata efficaciſſime ſanans.
Heracleota nux. Quære in dictione Nux.
Heraclitus, pē. pro. nomen ꝓprium phi Epheſii, grece ἡρακλειτος ei diphth. Lucre. Heracliuni, quorum dux agmi ſa primus. Hic eſt ille, qui quotiens domo egrediebatur flebat, ſicut Democritus ridebat, alteri oīa, que agimus miſerię, alteri ineptiæ videbantur. Cognoīatus eſt ſcotino s, quaſi tenebricoſus. De īduſtria. n. obſcurabat ſtilum. Ideoq; eius volumina philoſophi ſudantes vix intelligunt. Fuerunt alij quattuor heracliti. Primus poeta Lyricus. Secundus Halicarnaſſeus ſummæ elegantię. Tertius Leſbius qui macedonū ſcripſit hiſtoriā. Quartus virridiculus.
Heraclides, pe. cor. nomen philoſophi, qui heracleotes fuit ex Ponto. hic opulentus athenas venit, deditq; ſe in diſciplinam Speuſippo, Pythagoreorum auditor fuit. Platonis ſtudioſus. Euerunt ingenij illius monumenta p̄clara. Nā dialogos, & tragœdias ſcripſit. Fuerunt & alij multi heraclidæ ingenio, & doctrina inſignes.
Herceus dictus ē Iuppiter, quē & penetralē vocabāt, φ intra conſeptū domus cuiuſq; colebaſ. Gręce. n. hercos. ſeptum clauſtrūq; noīaſ. Oui. Cui nil herceri ꝓfuit ara Iouis.
Hercules cognomen, vel fortaſſe potius agnoīē Iouis, & alcmenę filij, q ob fortitudinem: & gloriā creditus fuit. φ inter deos ſit relatus. Fuiſſe aūt tres Hercules ſcribit Diodo. Alij ſex autumant. Primus qui certauit cum Apolline de tripode. Alter nilo natus ęgyptius, quem aiunt phrygias litteras conſcripſiſſe. Tertius ex Ideis dactylis, cui inferias afferunt. Quartus Iouis filius, ex Aſterie Latonæ ſorore, qui tyri colitur, filiāq; habuit carthaginem. Quintus, in India, qui & belus dicitur. Sextus Thebanus, ex Alcmena, & Ioue tertio genitus, cui aliorum geſta aſſignant. Herodotus ſcribit Herculem vnum eē, ex. xij. dijs ęgyptiorum, grecoſq; ab ęgyptijs hoc nomē mutuatos īdidiſſe filio Amphitrionis. Var. xliij. Hercules noīat. Veruntñ oēs qui robore pręſtiterunt, hoc noīe ab Hercule Alcmene filio appellatos fuiſſe affirmat, Macro. aſſerit herculem eē ſolem, quaſi heraclem, idq; ex noīe clareſcere. Hercules. n. nihil aliud ē, q̄; heras. i. Iunonis. i. aeris. cleos. i. gloria, vel laus. Quę porro alia ē aeris gloria, q̄; ſolis illuminatio? Idē dictus ē. xij. labores confeciſſe, quia ſol annuo curſu xij. ſigna zodiaci luſtrat, & conficit. Ab hercules fiunt hercule, & hercle. Mehercles, & mehercule aduerbia iurandi.
Herculanus, a, um, nomen poſſeſſiuū. Eſt & herculanus nomen ꝓpriū ab hercule deriuatum. Gel. lib. j. adiectiuū poſuit Cōprehenſa inquit, menſura herculani pedis, ſm debitā membrorū oīum, inter ſe cōpetentiā, modificatus, eſt. Herculanus ſubiūctiuū nomen eſt viri proprium.
Herculanum fuit campanię oppidum.
Herculeus, a, um, apud poetas dr̄, qm̄ breuē ſyllabam inter duas lōgas heroicus verſus non admittit, vt At ſinus herculei ſi vera eſt fama Tarenti. Et mō poſſeſſiuū eſt, modo accipitur pro forti, vt herculea vis. Herculeus hō. Mō ꝓ immēſo, vt herculeū opus. Herculeus & morbus dr̄ comitialis, qm̄ hunc morbum paſſus ſit Hercules. Vnde & ſacer eſt appellatus, & maior morbus propter grauitatē.
Herculeum promontorium locrenſe de quo Stra. li. j.
Herculeius, fuit vir romanus, qui marianas partes fouit cum ſertorio, & perpenna.
Herebus, penul. cor. profunditas inferorum dicitur. Vide in dictione Erebus.
Hermes, is, & hermetis dicitur, latine, quaſi interpres. Mercurius dictus eſt ab ἑρμηνεία. i. ſermone. Præſtabat enim loqui, quem effigiabant alas in capite, & pedibus habentem, φ ſermo hominum per aera volitet.
Hermerotes, idem fere quod Erotes, ideſt cupidines.
Herma ę, etiam Mercurius dicitur, quamuis etiam quandoq; ſumatur pro ſtatuis, & ſigillis, pręcipueq; truncis & quorum capita permutari poſſunt. Cice. ad Atticum lib. vi. Herme illi tui pentelici, cum capitibus Aeneis, de quibus ad me ſcripſiſti, iam nunc ad modum me delectāt. Probus Aemi. in Alcibiade. Id cum appareret, priuſq; claſſis exiret, accidit vt vna nocte oēs hermę, q ī oppido erant

ſtant, Athenis deijcerentur, præter vnam quæ ante ianuã erat. Suidas dicit hermas ſtatuas dictas, ꝙ plurimum Mercurij ſtatuæ delinearentur. Hę enim hermę viriles ſtatuę ad propagandam defuncti memoriam ſepulchris erigebantur. Solebant autem Romani Mercurij, ac mineruæ ſtatuas cõiungere gymnaſijs, dicariq́; quas hermathenas Cicero iat. Quod ad me de hermathena inqt, ſcribis, mihi pergratum eſt ornamentum academię ꝓprius meę ꝙ & hermes cõe omniũ, & minerua ſingulare inſigne eius gymnaſij. Quidã hermas accipiũt pro lapidibus quadratis, quos Athenieñſes ſolebant ponere, tum in priuatarum, tũ in ſacrarum ædium veſtibulis, vt ſignificaret rõnem, & veritatẽ perinde, vt formam quadratam rectam ſemper ſtare. Dicti hermę a Mercurio, qui eſſet deus rationis, & veritatis.

Hermoglyphus marmorarius, & ſtatuarius.

Hermopoliũ officina, vbi officinatores ſtatuarum habitant.

Hermopolis nomen vrbis, quã hermes condidit.

Hermaphroditus, pe. pro. Mercurij, & Veneris filius compoſitum, nomẽ ab hermete, & aphrodite, qđ venerem ſignificat, a quo hermaphroditi dicti ſunt, vtrũq; ſexũ habẽtes. Hi etiam androgyni dicuntur, qui vtrũq; ſexum habent.

Hermodorus, pe. pro. fuit phs epheſius, quẽ in Italia exulantem Pompo. iurecon. tradit auctorem fuiſſe. xij. tabularum ferendarum. x. viris. Pli. dicit hunc fuiſſe interprętem legum decẽuiralium eiq; ob id ſtatuam publice dicatam. De hoc Stra. lib. xiiij. In epheſo fuere viri memoratu digni, ex antiquis heraclitus. Item hermodorus. De quo hic idem inqt dignos eſſe omnes epheſios ſtrangulari, qui Hermodorum virum inter eos frugi eiecerunt, dicẽtes. Nemo noſtrũ frugi ego, alioquin cum alijs eijciatur.

Hermon, mons longe diſiunctus ab Hieruſalem trãſiordanem, nomẽ hebreum, qđ interprętatur, linum exaltatum.

Hermon ſtadio piſcatorum in peloponneſſo.

Hermenia, latinę interprętatio dici põt. Vnde perihermenias Ariſtotelis liber de interprętatione.

Hericius aĩal, ſic dictũ, ꝙ ſetis, horreat. Hic & herinaceus & herix dicitur in ſæpibus dumoſis, & vineis per autũnum pręcipue diuerſat. Conditur in arbores hyeme, & cibis per ęſtate paratis veſcitur. Vbi ſenſerit venatores contractis ore & pedibus conuoluitur in formam pilę, ne quid comprẽdi poſſit pręter aculeos. Sunt e genere eorum, maiores hiſtrices, quibus longiores, aculei, de quibus infra.

Heri ab herẽdo qdam dici putãt, ꝙ heſternus dies hodierno diei cohęreat ſine dici alterius interpellatione. Dicitur etiam here, propter cognationem litterarum i, & e, vt Veſpere, & veſperi. Ab heri fit heſternus, a, um, ſicut a cras, craſtinus a, um. Et accipitur heſternus, pro pridiano. Teren. Iure heſterno panem atrum vorent.

Herillus calcedonius phus zenonis diſcipulus fuit. Qui cum audiſſet ſcientiam laudatam eſſe ab Ariſtotele, & Theophraſto ſummum bonum in ea poſuit.

Hermias eunuchus, trapezitæ cuiuſdam famulus. Athenas profectus Platonem. Ariſtotelemq; audiuit, & domũ reuerſus, cum domino ſuo Atarnenſes, & aſſenſſus aggreſſus eos, ſubegit, & illis ſimul, cũ domino ſuo imperauit.

Hermogenes, pe. cor. nomẽ ꝓpriũ, latine dr̃ Mercurio genitus. Cõtra quẽ cauillatus Cratillus eũ Hermogenem non rectę dici, qa doctrinæ. ſ. atq; eloquẽtiæ nihil ſapiat.

Hermus fluuius q ſmirnę cãpos interſecat delapſus a mõte Dorylao phrygiã ſcindit a Caria. Hic ſupfuſus cãpis gignit fertilitatẽ. Vnde harenas aureas fingitur trahere.

Hernia cõe eſt nomẽ tribus morbis. ſ. Enterocele. Epiplocele, & Hygrocele, Eterocela enim dicitur, cum inteſtina dilabuntur in Scrotum. Epiplocela, cum omentum. Hygrocela cum in alterũ e teſtibus humor confluit. Has ſpẽs noſtri vocãt hernias vt inquit Celſus, a duricie pellis, quæ fit poſt inteſtinorũ deſcenſum. Herniũ. n. durum: & aſperum dr̃, Tractum a Sabinorum lingua, qui hernia ſaxum vocant. Mar. Deriſor Fabianus herniarũ, oẽs, ques mõ colei cũrrebant dicentem tumidas in hygrocelas. Ramices vero has ſpecies ſub ſe continet. Porocelam, quæ eſt, cum ex abſceſſu aliquo circa ſcrotum materia ſubduruit. Sarcocelã, cum in ipſo ſcroto cõcreuit caro. Cirſocelã cum venæ intumuerant tunicis teſtiũ integris, vel in ipſo ſcroto, vel cum bubonocela dr̃ in inguine. Et tñ vbi Pli. enterocelas dixerit ramicẽ, vt in medicinis cuſſi. Differt ab his bronchocela, quippe quę in ceruice fit, quaſi tumor magnus, & rotũdus, inter cutẽ, & aſperã arteriã, qua mõ caro hebes mõ humor aliquis includit. Interdum etiã minutis oſſibus pili imixti, vt in Celſo li. vij. perperam ſcribat broncociolæ. Sunt etiam qui herniam interprętent, pro teſtium theca, vt illud Mar. Ingens iratis apparuit hernia ſacris.

Herniosus, qui herniam patitur. Hie. in Leui. Si cęcus fuerit, vel herniosus, non accedet offerre hoſtias domino.

Hernici populi in Campania ſaxa incolentes. Herne ſabina lingua ſaxa vocantur. Hos tamẽ hernicos appellatos voluit Macro. Qui hernum adducit a nomine hernici pelaſgi, qui eorum fuit dux. Horũ metropolis anagnina ſabinorum natio.

Herodius, & herodion auis, falco vulgo dicta ſiue ardea.

Herodes Antipatris Idumei filius anno. x. Auguſti rex iudeorum a romanis declaratus eſt, regnauitq; annis. xxxvij. Hic vir ſtrenuus Samariam olim in cineres redactã a fundamentis erexit, eamq; in honorem Auguſti auguſtam. i. ſebaſtem appellauit. Crudeliſſimus tñ fuit, quippe qui multos iniuſte occiderit. Nam oẽs leges interpretes præter alias multas neces, & puulos bethlemitas gladijs interemit. Quo facto mox inter cutis morbo percuſſus ſcaturientibus toto corpore vermibus extinctus eſt. Fuit alius Herodes antipatri filius huius ꝑfectus Galileæ poſt Archilaum impijſſimus fuit. Nam in ciues ſiccarius, in nobiles latro, in ſocios populator habitus eſt. Vxorem philippi fratris duxit Ioãnem baptiſtam occidit, & dominum noſtrum illuſum Pilato remiſit. Tandem Lugdunum a Caio Cæſare relegatus ibi vitam finiuit. Tertius Herodes dictus Agrippa Ariſtoboli filius qui Iacobum occidit. Alius Herodes fuit Atticus, qui græca oratione, inquit Gelius fere vniuerſos grauitate: atq; copia elegantiaq; vocum longe pręſtitit.

Herus dñs aſpiratur, vt differat a verbo futuri temporis ero.

Heros a Iunone dicit, inquit Aug. lib. x. de ci. dei. Nam græce Iuno hera appellat. Et ideo neſcio quis filius eius ſm græcorum fabulas heros fuerit appellatus. Hoc videlʒ, velut miſtici cum ſignificãte fabula, ꝙ aer Iunoni deputet, vbi volũt cũ dęmonibus heroas habitare. Quo noĩe appellant alicuius meriti aĩas defunctorum. Et li. vij. Inter lunę gyrum & nymborum, ac ventorũ cacumina aerias eſſe animas ſed eas aĩo, nõ oculis videri, & vocari heroas & lares, & genios. Mar. Capella in nuptijs philologiæ dicit heroas, ab hera, quæ terra dicitur, nũcupatos. Nam a medietate vſq; in montiũ terrę q; confinia hemithęi heroeſq; verſant. Ab heros fit heroicus, a, um, vt verſus heroici in quibus tractantur facta heroum & herois idis. Vnde dicimus. Qui ſcripſiſſe de heroidibus. Michalus aũt etymo. ἥρως αν ἡς θειος ἐστὶ ἡμίθεος γενναῖος λέγεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἀρετῆς ἡς ἀίτιας κινδύνους καὶ πόνους ἀντῶ τῶν ἀνθρώπων αἱρουμενος ἀγαθος αἱρεται.

Herpes aĩal dictum, ꝙ eo ꝑcipue ſanentur ea, quæ ſerpunt.

Herpeta pe. cor. morbus qui ſerpit ſicut ſcabies. Macer. Hãc fugit appoſita ſacer ignis, & herpeta mordax.

Heroides veteres fœminas clariores dixerunt, quales ſunt heroum vxores, & filiæ Papin. li. iij. Silua. Qua veteres latias graiaſq; heroides equas.

Herſilia nomen vxoris Romuli, quæ in horam verſa templa cum Romulo tenuit. Eſt autem herſę apud græcos, qđ apud nos eſt ros.

Herula parua delubra, in qua loco f, põitur aſpiratio, quaſi fanula.

Heſperus, pe. c. Athlantis frater, a quo heſpera. Scribit Dio. hũc heſperũ cõſcẽdiſſe cacumẽ montis Athlãtis ad curſus aſtrorum obſeruãdos, & nunq̃; deinceps comparuiſſe, cui vulgus honores diuinos exhibuit, aſtrumq; luciſſimum

totum afficitur Apoplexia nominatur, hūc vtrūq; inquit Celſus, paralyſin appellari video.

Hemicranea morbus quo dimidia parte capitis laborat, quemadmodum cephalea quo totum caput infeſtat. Dictū hemicranicū ab hemicranſia, quæ & hemicrea, dicitur.

Hemiolus quædam arithmetica proportio, continens aliquem totum numerum, atq; eius dimidium, vt ſe habēt tres ad duo, & quindecim ad decem.

Hemiola vſura, quę continet totum & dimidium ab ἡμι dimidium & ὅλον. totus, vt ſi de quattuor ſolidis in fine anni accipiantur ſex.

Hemorobios ſignificat diarij victū, quo noīe dictus ē Diogenes cynicus phs. Eſt & hemorobius vermiculus, qui vitam diei hēat, ἡμέραν. n. græci diem dicunt, βίον vitam.

Hemiſtichion dimidius verſus. Nam ςι΄χος verſus dicitur.

Hemitogium dimidia toga. Compoſita dictio ex græco & latino.

Hemitritęus ſemitertiana febris, ſic dicta, ꝙ parte aliqua tertianā pſitet tertio die, vt illa repetēs, nō tñ vt illa diē vnus pręſtat integrū, ſed inter horas. xxxvj. plus, vel minus porrigitur. Hie. in diuo Hilarione. Ibi ſiue ob corruptus aerē, ſiue propter gloriam Hilarionis ſerui dei, hemitritęo, pariter arrepti omnes a medicis deſperati ſunt.

Hemiſpherium dimidia ſphera, hoc eſt cœli dimidium. Hemiſpheria duo ſunt latera ab oriente diuiſa ad occa infein quæ diſtinguitur terra zonis quinq;, mediam ęſtus ſumſtat, frigus vltimas, reliquę habitabiles.

Hepta apud nos ſeptem, & aſpiratur, cum ſuis deriuatis.

Heptapylos, latine dicitur ſeptem portas habens.

Heptapachys, pe. cor. menſura ſeptem cubitorū. Vnde Achilles heptapachus eſt appellatus.

Hepiolus papillio qui lucernarum luminibus aduolat.

Hendecaſyllabus, verſus vndecim ſyllabarū, qualis ille Catullianus. Paſſer deliciæ meę puellę.

Heo interiectio. Plau. in aſ. Heotu quam nos.

Heotemimeris cęſura eſt, cū ſyllaba naturaliter cor. pro. qđ fieri ſolet in principio quarti pedis, vel ſeptimæ ſyllabæ, ſi tres ſpondei pręcedant, quaſi ſeptima dicatur diuiſa pars, ab ἑπτὰ ſeptem, & μερίζω diuido. Vide in cæſura.

Heptophonon quod habet ſeptem voces.

Heptaporus, fluuius dictus qa ſeptē locis vadari pōt eadem via pp'qđ, & polyporos, vt Stra. inquit appellatus eſt.

Heptaporus, ideſt ſeptem fluus, ſiue ſeptem uados, quo nomine dictus eſt Rheſus fluuius troianus.

Heptaponus, troiæ fluuius.

Hepheſtos proprium viri nomen Vulcani.

Hepheſtides genus lapidis dictus ꝙ in ſole addita aridā materiam dicatur accendere ignis modo quem poetę a Vulcano Epheſton vocant.

Heraclea dicebatur, quæ nūc Calpe in finibus, & olim perinthus vocabatur. Europę ciuitas Boſphoriana, a qua Diony. phs zenōis diſcipulus heracleotes, a Ci. in tuſc. appellatus eſt, vbi fuit amphitheatrum vnū e ſeptē ſpectaculis. Fuit & alia heraclea in radicibus Oetę montis, quā Aſaris fluuius abluit. Alia in ponto. Alia iuxta oſtia rhodani. Alia in campania, quę & Herculeanum dicta eſt.

Heracleæ oppidū proximum Neapoli, incumbens mari.

Heracleopolis nomen trium ciuitatus quarum. Vna eſt in Ægypto, ex qua Theophanes phyſicus. Altera nō longe a Peluſio. Tertia ſm Nili oſtium, quod Canopicus dicitur. Hinc Heracleopolitę qui heracleopolim habitant.

Heracleon herba. ab Hercule inuenta, quam alij Origanum Heracleaticum ſylueſtre dicunt, quoniam eſt organo ſimile. Alij Timalus dicūt. Naſcitur in aquoſis folijs magnis, & in ſumma aqua flore lilio ſimili, & cum defluxerit capiti papaueris. Eſt & alia herba heracleon ſiderion caule tenui digitorum. iiij. altitudine, flore puniceo, folijs coriandri, iuxta amnes, & lacus naſcēs, & omnia vulnera ferro illata efficaciſſime ſanans.

Heracleota nux. Quere in dictione Nux.

Heraclitus, pe. pro. nomen ꝓprium phi Epheſii, gręce Ἡράκλειτος ei diphth. Lucre. Heracliuni, quorum dux agmīs primus. Hic eſt ille, qui quotiens domo egrediebatur flebat, ſicut Democritus ridebat, alteri oīa, que agimus miſerię, alteri ineptiæ videbantur. Cognoīatus eſt ſcotinos, quaſi tenebricoſus. De īduſtria. n. obſcurabat ſtilum. Idq; eius volumina philoſophi ſudantes vix intelligunt. Fuerunt alij quattuor heracliti. Primus poeta Lyricus. Secundus Halicarnaſſeus ſummæ elegantię. Tertius Leſbius qui macedonū ſcripſit hiſtoriā. Quartus virridiculus.

Heraclides, pe. cor. nomen philoſophi, qui heracleotes fuit ex Ponto. hic opulentus athenas venit, deditq; ſe in diſciplinam Speuſippo, Pythagoreorum auditor fuit. Platonis ſtudioſus. Fuerunt ingenij illius monumenta ꝓclara. Nā dialogos, & tragœdias ſcripſit. Fuerunt & alij multi heraclidæ ingenio, & doctrina inſignes.

Herceus dictus ē Iuppiter, quē & penetralē vocabāt, ꝗ intra conſeptū domus cuiuſq; colebat. Gręce. n. hercos. ſeptum clauſtrūq; noīat. Oui. Cui nil hercei ꝓfuit ara Iouis.

Hercules cognomen, vel fortaſſe potius agnomē Iouis, & alcmenę filij, q ob fortitudinem: & gloriā creditus fuit, ꝙ inter deos ſit relatus. Fuiſſe aūt tres Hercules ſcribit Diodo. Alij ſex autumant. Primus qui certauit cum Apolline de tripode. Alter nilo natus ęgyptius, quem aiunt phrygias litteras conſcripſiſſe. Tertius ex Ideis dactylis, cui inferias afferunt. Quartus Iouis filius, ex Aſterie Latonæ ſorore, qui tyri colitur, filiāq; habuit carthaginem. Quintus, in India, qui & helus dicitur. Sextus Thebanus, ex Alcmena, & Ioue tertio genitus, cui aliorum geſta aſſignant. Herodotus ſcribit Herculem vnum eē, ex. xij. dijs ęgyptiorum, gręcoſq; ab ęgyptijs hoc nomē mutuatos īdidiſſe filio Amphitrionis. Var. xliij. Hercules noīat. Veruntñ oēs qui robore pręſtiterunt, hoc noīe ab Hercule Alcmene filio appellatos fuiſſe affirmat. Macro. aſſerit herculem eē ſolem, quaſi heraclem, idq; ex noīe clareſcere. Hercules. n. nihil aliud ē, q; heras. i. Iunonis. i. aeris. cleos. i. gloria, vel laus. Quę porro alia ē aeris gloria, q; ſolis illuminatio? Idē dictus ē. xij. labores confeciſſe, quia ſol annuo curſu xij. ſigna zodiaci luſtrat, & conficit. Ab hercules fiunt hercule, & hercle. Mehercles, & mehercule aduerbia iurandi.

Herculanus, a, um, nomen poſſeſſiuū. Eſt & herculanus nomen ꝓpriū ab hercule deriuatum. Gel. lib. j. adiectiuū poſuit Cōpręhenſa inquit, menſura herculani pedis, ſm debitā membrorū oīum, inter ſe cōpetentiā, modificatus, eſt. Herculanus ſubiūctiuū nomen eſt viri proprium.

Herculanum fuit campanię oppidum.

Herculeus, a, um, apud poetas dr̄, qm̄ breuē ſyllabam inter duas lōgas heroicus verſus non admittit, vt At ſitus herculei ſi vera eſt fama Tarenti. Et mō poſſeſſiuū eſt, modo accipitur pro forti, vt herculea vis. Herculeus hō. Mō ꝓ immēſo, vt herculeū opus. Herculeus' & morbus dr̄ comitialis, qm̄ hunc morbum paſſus ſit Hercules. Vnde & ſacer eſt appellatus, & maior morbus propter grauitatē.

Hrculeum promontorium locrenſe de quo Stra. li. i.

Herculeius, fuit vir romanus, qui marianas partes fouit cum ſertorio, & perpenna.

Herebus, penul. cor. profunditas inferorum dicitur. Vide in dictione Erebus.

Hermes, is, & hermetis dicitur, latine, quaſi interpres. Mercurius dictus eſt ab ἑρμηνεία. i. ſermone. Præſtabat enim loqui, quem effigiabant alas in capite, & pedibus habentem, ꝙ ſermo hominum per aera volitet.

Hermerotes, idem fere quod Erotes, ideſt cupidines.

Herma ę, etiam Mercurius dicitur, quamuis etiam quandoq; ſumatur pro ſtatuis, & ſigillis, pręcipueq; truncis & quorum capita permutari poſſunt. Cice. ad Atticum lib. vi. Hermę illi tui pentelici, cum capitibus Aeneis, de quibus ad me ſcripſiſti, iam nunc ad modum me delectāt. Probus Aemi. in Alcibiade, Id cum appareret, priuſq; claſſis exiret, accidit vt vna nocte oēs hermę, q ī oppido

erant

ſtant, Athenis deijcerentur, præter vnam quæ ante ianuã erat. Suidas dicit hermas ſtatuas dictas, ꝙ plurimum Mercurij ſtatuæ delinearentur. Hę enim hermę viriles ſtatuę ad propagandam defuncti memoriam ſepulchris erigebantur. Solebant autem Romani Mercurij, ac mineruæ ſtatuas cõiungere gymnaſijs, dicariq;, quas hermathenas Ci. noiat. Quot ad me de hermathena inqt, ſcribis, mihi pergratum eſt ornamentum academię ꝓprius meę. ꝙ & hermes cõe omniũ, & mineruа ſingulare inſigne eius gymnaſij. Quidã hermas accipiũt pro lapidibus quadratis, quos Athenięſes ſolebant ponere, tum in priuataꝝ, tũ in ſacraꝝ ædium veſtibulis, vt ſignificaret rõnem, & veritatẽ perinde, vt formam quadratam rectam ſemper ſtare. Dicti hermę a Mercurio, qui eſſet deus rationis, & veritatis.

Hermoglyphus marmorarius, & ſtatuarius.

Hermopoliũ officina, vbi officinatores ſtatuaꝝ habitant.

Hermopolis nomen vrbis, quã hermes condidit.

Hermaphroditus, pe. pro. Mercurij, & Veneris filius compoſitum, nomẽ ab hermete, & aphrodite, qđ venerem ſignificat, a quo hermaphroditi dicti ſunt, vtrũq; ſexũ habẽtes. Hi etiam androgyni dicuntur, qui vtrũq; ſexum habent.

Hermodorus, pe. pro. fuit pħs epheſius, quẽ in Italia exulantem Pompo. iurcon. tradit auctorem fuiſſe. xij. tabularum ferendarum. x. viris. Pli. dicit hunc fuiſſe interpretem legũ decẽuiralium eiq; ob id ſtatuam publice dicatam. De hoc Stra. lib. xiiij. In epheſo fuere viri memoratu digni, ex antiquis heraclitus. Item hermodorus. De quo hic idem inqt dignos eſſe omnes epheſios ſtrangulari, qui Hermodorũ virum inter eos frugi eiecerunt, dicẽtes. Nemo noſtrũ frugi ego, alioquin cum alijs eijciatur.

Hermon, mons longe diſiunctus ab Hieruſalem trãſiordanem, nomẽ hebreum, qđ interpretatur, linum exaltatum.

Hermon ſtatio piſcatorum in peloponneſſo.

Hermenia, latinę interpretatio dici põt. Vnde perihermenias Ariſtotelis liber de interpretatione.

Heridus aĩal, ſic dictũ, ꝙ ſetis, horreat. Hic & herinaceus & herix dicitur in ſæpibus dumoſis, & vineis per autũnum pręcipue diuerſat. Conditur in arbores hyeme, & cibis per ęſtate paratis veſcitur. Vbi ſenſerit venatores contractis ore & pedibus conuoluitur in formam pilę, ne quid comprẽdi poſſit pręter aculeos. Sunt e genere eorum, maiores hiſtrices, quibus longiores, aculei, de quibus infra.

Heri ab herẽdo qdam dici putãt, ꝙ heſternus dies hodierno diei cohęreat ſine diei alterius interpellatione. Dicitur etiã here, propter cognationem litterarum I, & e, vt Veſpere, & veſperi. Ab hieri fit heſternus, a, um, ſicut a cras, craſtinus a, um. Et accipitur heſternus, pro pridiano. Teren. Iure heſterno panem atrum vorent.

Herillus calcedonius pħus zenonis diſcipulus fuit. Qui cũ audiſſet ſcientiam laudatam eſſe ab Ariſtotele, & Theophraſto ſummum bonum in ea poſuit.

Hermias eunuchus, trapezitæ cuiuſdam famulus. Athenas profectus Platonem. Ariſtotelemq; audiuit, & domũ reuerſus, cum domino ſuo Atarnenſes, & aſſenſſus aggreſſus eos, ſubegit, & illis ſimul, cũ domino ſuo imperauit.

Hermogenes, pe. cor. nomẽ ꝓpriũ, latine dr̃ Mercurio genitus. Cõtra quẽ cauillatus Cratillus eũ Hermogenem non rectę dici, qa doctrinæ. ſ. atq; eloquẽtiæ nihil ſapiat.

Hermus fluuius q̃ ſmirne cãpos interſecat delapſus a mõte Dorylao phrygiæ ſcindit a Caria. Hic ſupfuſus cãpis gignit fertilitatẽ. Vnde harenas aureas fingitur trahere.

Hernia cõe eſt nomẽ tribus morbis. ſ. Enterocele. Epiplocele, & Hygrocele, Eterocela enim dicitur, cum inteſtina dilabuntur in Scrotum. Epiplocela, cum omentum. Hygrocela cum in alterũ e teſtibus humor confluit. Has ſpẽs noſtri vocãt hernias vt inquit Celſus, a duricie pellis, quæ fit poſt inteſtinorũ deſcenſum. Herniũ. n. durum: & aſperũ dr̃, Tractum a Sabinorum lingua, qui hernia ſaxum vocant. Mar. Deriſor Fabianus herniarũ, oẽs, ques mõ colei cũtiebant, dicentem tumidas in hygrocelas. Ramices vero has ſpecies ſub ſe continet. Porocelam, quæ eſt, cum ex abſceſſu aliquo circa ſcrotũ materia ſubdurũit. Sarcocelã, cum in ipſo ſcroto cõcreuit caro. Cirſocelã cum venæ intumuerunt tunicis teſtiũ integris, vel in ipſo ſcroto, vel cum bubonocela dr̃ in inguine. Et tñ vbi Pli. enterocelaꝫ dixerit ramicẽ, vt in medicinis cuꝑſſi. Differt ab his bronchocela, quippe quę in ceruice fit, quaſi tumor magnus, & rotũdus, inter cutẽ, & aſperã arteriã, qua mõ caro hebes mõ humor aliquis includit. Interdum etiã minutis oſſibus pili immixti, vt in Celſo li. vij. perperam ſcribat broncociolæ. Sunt etiã qui herniam interpretent, pro teſtium theca, vt illud Mar. Ingens iratis apparuit hernia ſactis.

Herniosus, qui herniam patitur. Hie. in Leui. Si cęcus fuerit, vel hernioſus, non accedet offerre hoſtias domino.

Hernici populi in Campania ſaxa incolentes. Herne ſabina lingua ſaxa vocantur. Hos tamẽ hernicos appellatos voluit Macro. Qui hernus adducit a nomine hernici pelaſgi, qui eoꝝ fuit dux. Horũ metropolis anagnina ſabinoꝝ natio.

Herodius, & herodion auis, falco vulgo dicta ſiue ardea.

Herodes Antipatris Idumei filius anno. x. Auguſti rex iudeorum a romanis declaratus eſt, regnauitq; annis. xxxvij. Hic vir ſtrenuus Samariam olim in cineres redactã a fundamentis erexit, eamq; in honorem Auguſti auguſtaꝫ. i. ſebaſtem appellauit. Crudelliſſimus tñ fuit, quippe qui multos iniuſte occiderit. Nam oẽs leges interpretes præter alias multas neces, & puulos bethlemitas gladijs interemit. Quo facto mox inter cutis morbo percuſſus ſcaturientibus toto corpore vermibus extinctus eſt. Fuit alius Herodes antipaſt filius huius ꝑfectus Galileæ poſt Archilaum impijſſimus fuit. Nam in diues ſiccarius, in nobiles latro, in ſocios populator habitus eſt. Vxorem philippi fratris duxit Ioãnem baptiſtam occidit, & dominuꝫ noſtrum illuſum Pilato remiſit. Tandem Lugdunum a Caio Cæſare relegatus ibi vitam finiuit. Tertius Herodes dictus Agrippa Ariſtoboli filius, qui Iacobum occidit. Alius Herodes fuit Atticus, qui græca oratione, inquit Gelius fere vniuerſos grauitate atq; copia elegantiaq; vocum longe pręſtitit.

Herus dñs aſpiratur, vt differat a verbo futuri temporis ero.

Heros a Iunone dicit, inquit Aug. lib. x. de ci. dei. Nam græce Iuno hera appellat. Et ideo neſcio quis filius eius ſm græcoꝝ fabulas heros fuerit appellatus. Hoc videlꝫ, velut miſtici cum ſignificãte fabula, ꝙ aer Iunoni deputet. vbi volũt cũ dęmonibus heroas habitare. Quo noĩe appellant alicuius meriti aĩas defunctoꝝ. Et li. vij. Inter lunę gyrum & nymborũ, ac ventorũ cacumina aerias eſſe animas ſed eas aĩo, nõ oculis videri, & vocari heroas, & lares, & genios. Mar. Capella in nuptijs philologiæ dicit heroas, ab hera, quæ terra dicitur, nũcupatos. Nam a medietate vſq; in montiũ terręq; confinia hemithęi heroeſq; verſant. Ab heros fit heroicus, a, um, vt verſus heroici in quibus tractantur facta heroum & herois idis. Vnde dicimus. Qui ſcripſiſſe de heroidibus. Michilus aũt etymo. ἥρως ἀνὴρ θεῖος ἐστὶ ἡμίθεος γενναῖος λέγεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἀρετῆς ἢ ὡς αἴτιας κινδύνους καὶ πόνους ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων αἱρούμενος ἀγαθὸς αἱρεται.

Herpes aĩal dictuꝫ, ꝙ eo ꝑcipuæ ſanentur ea, quæ ſerpunt.

Herpeta pe. cor. morbus qui ſerpit ſicut ſcabies. Macer. Hãc fugit appoſita ſacer ignis, & ſterpeta mordax.

Heroides veteres fœminas clariores dixerunt, quales ſunt heroum vxores, & filiæ Papin. li. iij. Silua. Qua veteres latias graiaſq; heroides equas.

Herſilia nomen vxoris Romuli, quæ in horam verſa templa cum Romulo tenuit. Eſt autem herſę apud græcos, qđ apud nos eſt ros.

Henula parua delubra, in qua loco f, põitur aſpiratio, quaſi fanula.

Heſperus, pe. c. Athlantis frater, a quo heſpera. Scribit Dio. hũc heſperũ cõſcẽdiſſe cacumẽ montis Athlãtis ad curſus aſtrorum obſeruãdos, & nunq̃; deinceps comparuiſſe, cui vulgus honores diuinos exhibuit, aſtrumq; luddiſſimum

tius nomine appellitauit. De quo Virg. Ite domum ſatu/re, venit heſperus, ite capellæ. Hæc etiam ſerotina ſtella veſper dicitur, vt apud eundem lib. j. Geor. Quid veſper ſerus vehat. Similiter veſperugo nominatur. Plau. Nec veſperugo, nec vergiliæ occidunt. Rurſus & illa eadem excogitata ſtella a Pythora primum fuit, quæ ante ſolē oriri conſpicitur, tunc quoq; lucifer nominatur, qui græce φώσφορος, dicitur. Virg. in Damone. Naſcere præq; diem veniens age lucifer almum. Quandoq; etiam a nobis Iubar transfertur, eo ꝙ eius ſplendor in modū iubę leonis diffundatur. Similiter & Venus appellatur, ſiue in die, ſiue in nocte.

Heſperię duæ ſunt: Vna, quę in Hiſpania dicitur. Altera in Italia, quæ ſic diſcernūtur. Aut enim heſperiam ſolam dicimus, & ſignificat Italiam. Virg. Eſt locus, Italiam grai cognomine dicunt. Aut addis vltimam: & ſignificat hiſpaniam, quæ in occidentis eſt fine. Hora. Qui nunc heſperia victor ab vltima. Et hæc ab heſpero occidentali ſtella dicta eſt. Italia vero ab heſpero Athlantis fratre, qui a germano pulſus Italiam tenuit, & ei nomen, vel proprium vel ſuæ priſtinæ regionis, impoſuit. Macro. Tamen voluit heſperiam dictam eſſe Italiam, ꝙ occaſui ſubiecta ſit.

Heſione nomen Laomedontis filię.

Heſaias nomen ꝓphetę proprium qui nobili genere ortus in Hieruſalem prophetauit, nihil ruſticitatis in ſermonem habens. Qui nō tam ꝓpħa q̃ euangeliſta fuit. Vniuerſa.n. chriſti eccleſiæq; miſteria ad liqdū proſecutus eſt, vt non putes eum de futuro, ſed de pręterito hyſtoriam texere. Tādem ſub Manaſſe rege ſectus in duas partes occubuit.

Heſperides appellatæ ſunt Heſperi fratris Athlantis filiæ Aegle, Arethuſa, & heſpertuſa. De his eſt fabula, ꝙ habuerint hortos nemore aurifero prędioſos, vbi erat draco cuſtos per vigil, mala aurea vigilanter obſeruans, quem interfecit Hercules, pomaq; aurea retulit ad Euriſtea, Pli. & Solinus, interpretatur fuiſſe æſtuarium maris, meatu flexuoſo, inſtar draconis, quod hortos heſperidū amplectebatur, vbi præter oleaſtrum, aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore extare ꝓdiderunt. Var. per mala aurea oues ſignificari dicit, quas Hercules ex aphrica in gręciam exportauerit. Ea enim ſua voce gręci appellant mala, apud quos μῆλον, ideſt malum ſignificat ouem, & pomū. Hinc Melotę dictę veſtes ex pellibus ouium confectæ. Aliter tradit Diod. lib. v. biblyothecę.

Heſperum promontorium in aphrica eſt nauigatione decē dierum, ab Oenothema monte.

Heſternus, a, um, Vide in dictione Heri.

Heſtręa: theſſalię pars apud Stra. & Ptol. ſed apud Homerū oppidum ē in euboea. Stephs vrbem in Acarnania.

Hetum alias hectam priſci dixerunt, quaſi hietam rem minimi precij vt eſt oſcitatio, & hominis halitus. Alij volūt eſſe puſtulam illam, quę in coquēdo aſſurgit, vt videmus in ahenis dum ſeruent.

Hetereon græce latine alterum, ſeu reliquum dicitur. ἑτεροίωσις alteratio.

Heteroclitum, quaſi alternæ declinatum, nā componitur, ab ἕτερος, & κλίτον.

Heterogenus, a, um, pe. cor. quod ē alterius generis, dicitur & heterogeneus, a, um.

Heteromaſchala dicūtur quæ ex altera trn̄ pte villoſa ſunt, & ſeruitijs dedicata ſicut Amphimaſchala, & amphimalli, q̃ ab vtraq; pte villoſa, & ingenuis dedicata ſunt.

Heu interiectio dolentis iungitur accuſatiuo pronominis. Teren. Heu me miſerum. Nam per exprobrationem iūgitur cū nomine. Vir. Heu ſtirpem inuiſam. Et cum noiatiuo. Idem. Heu pietas, heu priſca fides. Interdum geminatur, & nulli caſui ſeruit, Vt Heu heu, quid volui. Aliquando etiam dicitur He heu. Aſpiratur, ſicut & hei eadem ratione. Interdū heu eſt duarum ſillabarum propter metrū: vt He heu q̃ pingui macer eſt mihi taurus in aruo ſicut prendit, & prehendit.

Heteronyma, vide in dictione Homonyma.

Heus aduerbium vocantis. Vir. At prior heus inquit, iuuenes monſtrate, mearum Vidiſtis ſi, quam hic errantē ſorte, ſororum. Aliqñ duplicatur, Heus heus. Nonnunq; interiectio dolentis eſt, vt heus ēt menſas conſumimus inquit Iulus. Aſpiraturq; magis vſu, cum & Feſt. a gręco ai trahere videatur, quę vox doloris eſt, vnde & ęgritudinem deductam eſſe tradit. Eu vero gręca dictio, quę multorum nominum compoſitionem init, aſpirationem non hēt, vt Euſebius, Euſtathius, Eugenius, huiuſmodi.

Heuoe interiectio metuentis. Oui. Heuoe Bacchę ſonat.

Heterocranas vocant morbum capitis. Idem quod emicranea, vt ē apud Pli. cum caput īęqualiter dolet tūcq;, & inter pilos rotūda & hūida oluſcula ſurgūt, & pus mali odoris.

Hexaclinū pe. pro. vocatur ſtipadiū, ſi ē cęnatio, ſex cōuiuas capiens. Mar. Et teſtudinem menſus quater hexaclinon.

Hexameron apud nos ſex dierū. Componitur.n. ab ἕξ ſex, & ἡμερῶν dierum, vbi interponitur a, cauſa euphoniæ.

Hexametrum, pe. cor. ſex pedum, μέτρον.n. menſura dr̄.

Hexagonum, penul. pro. ſex angulorum. Ambro. lib. hexa. Quis architectus eas docuit hexagona illa cęllarum in diſcreta laterum ęqualitate componere? ἀπὸ τοῦ ἕξ, καὶ γωνία σωτι θεται.

Hexaplum, vel exapla, orum, exemplaria ab ἕξ ſex πλῶς pli ca. Hiero. in prolo. libri Ioſue. Vt pro græcorum hexaplis æditionem noſtram habeant.

Hexaſticum hordeum, cuius ſpicæ ſex ordines habent ſicut diſthicum quod duos.

H ante I

Hiarbas Iouis filius, ex Garamante filia fuit Gętulorum rex quem Vir. ſcribit in connubium petijſſe Didonem.

Hiato, as, frequentatiuū a verbo hio, as, ſignificat ſæpe aperior, ſcindorue. Plau. Si qua forte contio eſt, vbi eum hiatare nōdum in mentē venit Laberius paſſiuo vſus eſt. Hiatitur fores pro eo, quod eſt hiatant. i. patent.

Hiatus, us, apertio. Clau. de rap. Quod conata nefas, aut cuius conſcia culpæ Exul, ad imanes Herebi detrudor hiatus. Eſt autem trium ſyllabarum ab hio factum.

Hibiſcus herba, non diſſimilis maluę, vt inquit Theophraſtus, folio maiori q̃ malua, piloſiorq; caulę. Vſus eius ad rupta, & tuſſes. Pli. ſcribit hibiſcum a paſtinaca diſtare, dānatum in cibis, ſed medicinę vtilem. Vir. accipit pro iunci ſiue viminis genere.

Hic, & iſte ſic differunt, ꝙ hic circa perſonam loquentem, iſte circa perſonam audientes, ac ſi a prima perſona, ad ſecundam haberetur oratio, vt huic amico meo, cū tuo iſto familiari, magna eſt contentio. Eodem modo, cum tu in pręſentia ſis Florentiæ, ego vero Bononiæ, quam rectiſſimę dicetur, ſi ad te ita ſcripſero. Maturiorem ſane futurum ſuſpicor tuum in hanc vrbem aduentum, q̃ in iſtam meum. Eadem quoq; ratio eſt eorum aduerbiorum quæ localia nominata ab hiſdem pronominibus formantur vt hic noui habemus nihil. Quod, ſi quid iſtic vobis acciderit, ſcire cupio. Et regis hiſpanorum oratores, qui diebus ſuperioribus hac iter habuerunt. ad quo tempus iſtuc peruenerint, facito me certiorem. Cicer. Curioni. putares ne vnquam accidere poſſe vt mihi herba deeſſent, neq; ſolum iſta veſtra oratoria, ſed hæc etiam leuia noſtratia. Idē Valerio. Ibi malis eſſe, vbi aliquo numero ſis, q̃ iſtic, vbi ſolus ſapere videare. Iſthęc vero, & iſtanc. non oratorum, ſed comicorum ſunt. Ille vero cū aduerbijs ab eo formatis, ſignificat rem ſeu locum ab vtroq; remotū Plau. Quis eſt, quem videmus venientem pannoſum, ac ſqualidum? Ille ne eſt noſter Syrus? Pli. Hęc omnia ad nos ex illa prouincia cōportanṫ. Illinc ſucci. Illinc odores. Illinc extremo orbe queſitę luxuriæ opes. Duobus autē modis cōſtruunṫ, demonſtratiue, & relatiue. Teren. Vide tu illum Thais? Senec. Et qui hoc facit ſane prudens appellandus eſt. Et tunc hic eandem ſignificationem habet, quam is. Et in nominatiuo pluralis numeri, ac maſculi. & fœmi. ge/neris

neris, ſola ſcriptura diſtinguitur. Hi enim, & hę cum aſpiratione, & vna vocali, ab eo, quod eſt hic, & hęc deſcendunt. Ii vero, & eę, cum duabus vocalibus, ſine aſpiratiõe ſiunt, ab is, ea, id. Sciendum quoq; eſt, ꝙ hic, cũ pronomẽ eſt corripitur, vt Solus hic inflexit ſenſus. Et qñq; ſumitur pro talis, vt hic pietatis honos. Et hunc egote Euryale aſpicio. Quñ vero aduerbium producitur, vt hic illius arma. Et modo pro tunc ſumitur. Vir. Hic regina grauem gemmis, auroq; popoſcit. Ci. Apio. Hic ego multa ſimul cogitaui. Modo pro tali loco. Plau. Hic ne eſſe oportuit, qui frugi eſſent, hoc eſt in tali loco, & tam ſordido. Accipitur quandoq; iſte, pro hic. Cice. Cum iſto tpe ſtent, cum gladijs armati. Et ille, pro is, vt apud Apoſto. Non enim, qui ſeipſum cõmendat, ille probatus eſt. Hic, & is alio modo vſurpari ſolent, ab auctoribus, vt Alexander paruis copijs fretus ſuperauit Darium, cum infinito exercitu, & id, vel & hoc in adoleſcentia Ab hic tam pronomine, ꝙ̃ aduerbio, fiunt Hicce, & hiccine, illud eiuſdem ſignificationis eſt, cum hic. Hoc ſemꝑ interrogatiue ponitur, quaſi hiccine. Dicitur & hęce, hocce. Vnde apud Teren. Hiſce plurali numero dicitur, pro eo, quod eſt hi, cum ait Hiſce arbitrantur, nunc hoc munere ſuam eſſe Thaidem Plau. in Cap. Hiſce aũt inter ſe confinxerunt dolum.

Hicce & hiccine. Vide in Hic. & iſte de quibus modo.

Hiera inſula, inter ſiciliam, & liparim Vulcano ſacra, vna ex Aeolijs. Fuit & via ſic dicta, ꝙ ea irent ſacerdotes ad Eleuſinam cererem. Hoc nomine etiam appellata eſt vxor Telephi Regis Myſorum, quæ a Nereo interfecta dicitur, cum marito ferret opem, qui ab Achille vulneratus fuerat, Ea, vt fabulæ tradunt, tantæ fuit pulchritudinis, vt ẽt Helenam ſuperaret, & Hiera apud nos dicitur Sacra cum qua dictiõe fiunt multa compoſita de q̃bus infra.

Hierarchia, pe. pro. latinę ſacer principatus. Grę̨ci ἱερὰ ſacrum dicunt ἀρχὴ principatus.

Hierapicra, aduerbium dicitur, ſacra amara. Nam, πικρὸς amarum dicitur. Medicinę genus quoddam ad ſoluendum aluum. Vide in dictione Picra.

Hierapolis, pe. cor. latinę ſacra ciuitas dicitur. Quo nomine dicta eſt ciuitas Aſię contra Laodiceam, vbi aquę calidę ſcaturiebant, quæ in tophum admodum facile durabantur. Et hos plutonium in paruo quodam montis ſupercilio, ita cõmenſuratum, vt hominem ſuſcipere poſſet, mira ꝓfunditate, cui vallum propoſitum erat quadratum ambitu ſemijugero, nebuloſa, & craſſa caligine plenum, vt vix ſolum diſcerni poſſet. Exterius tranquillo cœlo aer innoxius, animal, ſi quod ingrederetur, ſtatim moriebatur, & tauri introducti mox cadebant, educebãturq; mortui. Strabo ſe paſſeres imiſiſſe ait, qui ſubito expirauerint. Apud Hierapolin aqua quædam, adeo tingendis lanis idonea fuit, vt ex radicibus tincta, cum his decertarent, quæ ex fermiculo, purpuraq; tingebantur, a hac hieropolitę dicuntur in cole. Fuere & aliæ ciuitates hoc nomine. Nam in creta lydia Caria & Syria celebrantur.

Hieroglyphice litterę ſacrę. Quo noie dictæ ſunt ægyptiæ litterę quę notis volucrum ferarum, aliarũq; reꝝ pręnotatæ erant. De quibus Cor. tacitus ſic ſcribit. Primi per figuras animalium ęgyptij ſenſus mentis affingebant, & antiquiſſima monumenta memorię humanę impręſſa ſaxis cernuntur, & litterarum inuentores perhibent.

Hieronymus proprium nomen eccleſiaſtici, diſertiſſimiq; viri, cuius opera in precio habentur, & latinę dicitur ſacra lex, ſeu ſacrũ nomen. Cõponitur enim, ex ἱερὸς & ὄνομα ſed o, mutatur in y. Fuit etiã hoc nomine philoſophus, ex Rhodo inſula, qui finem ſummi boni poſuit in indolentia, quæ græce dicitur ἀναλγησία.

Hieronicæ vocamus victores ſacroꝝ certaminuꝫ. Quæ ſint ſacra certamina. Vide in dictione ſacra certamina. Quę aũt fierent in ſacris certaminibus, docet. Quin. lib. ij. cum ait. Quo modo paleſtricus ille curſorẽ faciat, aut pugilẽ, aut luctatores, aliudue q̃d ex his, quæ ſunt ſacroꝝ certaminum.

Hieroſolyma, ę, & hieroſolyma, orũ, & hieroſolymę, arũ, tantum pluraliter vrbs Iudeę, ſeu Paleſtinę, quæ & Hieruſalem vocabatur. Vnde legimus apud Ioãnem. Facta ſunt Encenia hieroſolymis. Dicũtur autem hieroſolyma, vt ſcribit Egeſippus, quæ primo Solyma dicebantur. Sed cũ rex Chananeus cognomento iuſtus qui fuit cõditor ſolymorum, templum addidiſſet, inde hieroſolyma nuncupauit. Græci enim ἱερὸν templũ vocant. Euſebius lib. ix. Euãg. præpa. ait. Hieroſolyma appellari, quaſi in hiero ſalomonis, hoc eſt ędem Salomonis a templo, quod Salomõ hieroſolymis pulcherrimum, magnificentiſſimumq; conſtruxit. Hinc hieroſolymita pe. pro. hieroſolymitanus, & hieroſolymus. Hiero. lib. ij. Mach. Et qui promiſerat Romanis ſe tributum reſtituere de captiuitate hieroſolymorum, prædicabat nunc protectorem deum habere Iudeos. Sue. in Nero. Spoponderunt tamen quędam deſtituto et gubernationem orientis, nõnulli nominatim regnum hieroſolymorum. Hæc etiam hieruſalem appellatur, quæ vrbs per tria nomina a Hie. vocatur Iebus ſalem, hieruſalem, quæ ab Helio poſtea hadriano, de ruinis, & cineribus ciuitatis in heliam ſuſcitata eſt.

Hierotheus, nomen viri proprius, & interpretaſ ſacer deus.

Hieroceps, inſula in Cypro prope Paphum, qua voce ſignificatur ſacer ortus.

Hieroduli pe. pro. ſacrorum miniſtri. Iul. Fir. lib. viij. Matheſeos ſcribit futuros ędituos, aut hierodulos, qui habuerint horoſcopum in. xxvj. parte Geminorum, græci νεωκόρον vocant ędituum.

Hierophanta ſacerdos qui ſummum dignitatis gradum in athenienſium ſacerdotio obtinebant. Hiero. ad Gerũtiam. Hierophãta apud athenas euirat virum. Idem contra Ioui. Hierophantas quoq; athenienſium vſq; hodie cicutę ſorbitione caſtrari & poſtquam in pontificatum fuerunt electi, viros eſſe deſinere.

Hiero ſyracuſanorum tyrannus, in quo pulchritudo corporis, & vires fuerunt admirabiles, de quo multa apud Iuſtinum leguntur.

Hierocomitę populi ab Hieracomæ ciuitate cariæ. Auctor polybius.

Hierocomon, locus eſt, quo lepro ſi aluntur, hiera enim græce, lepra latinę, & κώμη villa.

Hierico, ſeu hiericus, ontis, & Hiericus hierici ciuitas magna fuit, muralibus ſepta parietibus, quæ non ferro peruia nec parieti poſſit eſſe penetrabilis. Hierony. ad Alga. Et in parabo. de Hieruſalem deſcendentis hiericum ſamaritanus loquitur.

Hila, inteſtinum quod ieiunum vocant ab hira, ſiue ab hilum, vt inquit Var. quod eſt, minimuꝫ. Ita enim vocatur id quod grano adhęret. Vnde quandoq; hile, pro ſalſis inteſtinis, vel fartis ſalſicijs, aut lucanicis accipi ſolent Plau. Atq; hilas e fumatas, & ſumẽ. Hora. Perna magis an magis hilis flagitat imorſus refici. Quandoq; ponitur pro eo inteſtino, quod in anum reſoluitur. Laber. Neue aliter hũc pedicabis, qũo video, adoleſcenti noſtro cędis hilas. Ab hila veteres diminutiuum protulerunt hilla.

Hilum, paruum illud nigrum, quod in ſummitate fabę adhęret. Vnde & pro breui exiguoq; quandoq; ſumitur. Cice. lib. j. Tuſcu. Tum illud quod ſiſyphus verſat ſaxum ſudans nitendo, nec proficit hilum. i. quicq̃; tantillum, minimumq;. Ab hoc nomine fit nihilũ pro non aliquid, quaſi ne hilum quidem, & per apocopen nihil, & per ſyncopen nil. Luc. Ex nihilo nihil in nihil nil poſſe reuerti. Var. libro vlti. De ana. Itaq;, vt eum, quem putamus eſſe, non hili. dicimus nihili, ſic in quo putamus eſſe, nequicquaꝫ dicimus nequam. Priſcia. lib. vj. Nihil, & nihilum, a non & hilum, eſt compoſitum quod ſine dubio eſt nomẽ. Hilum enim pro vllum vetuſtiſſimi proferebant.

Hilaris, & hilarus pe. cor. iucundus, lętuſq;. Plau. in Aſi. Credam iſtuc, ſi eſſe te hilarum video. Hinc hilarilas & hilaritudo. Ci. Dolobe. Sed tamẽ hilaritas illa noſtra & ſuauita/

quæ te præter cæteros delectabat erepta mihi omnis eſt.

Hilaro, as, ſignificat diſcuſſo pectoris diſſereno, ac noua lmiſſa hilaritate diſcutio & in leticias de muto. Quod verbum Apul. lib. j. de Aſi. cum accuſatiuo cõſtruxit cum dixit Domus infortuniũ nouarũ nuptiarũ gaudijs a ſuis ſibi parentibus hilarare compellit. Ci. lib. ij. de fi. Omnem iucundum motũ quo ſenſus hilaret ἡδονὴν latinę voluptatem vocant. Pallad. Quæ manſiones hyemi parant ita ſint cõſtitutæ vt poſſit eas hiberni ſolis totus prope modum curſus hilarare. Hinc componit. Exhilaro. Colu. lib. vij. Satietate verni pabuli pecudes exhilaritate laſciuiunt.

Hilareſco, hilaris fio. Aug. lib. v. con. Et delectabat ſuauitate ſermonis, q̃q̃; eruditionis, minus tamẽ hilareſcentis, atq; mulcentis, q̃; fauſti erat.

Hilarius nomen viri, ab ἵλαρος latinę hilarius, ſic hilariõ.

Hilarodus, pe. produc. laſciui, & delicati carminis cantor ab ἵλαρος & ᾠδὴ quod cantum ſignificat.

Hilaria, tm̃ pluraliter & generis neu. ſicut ſaturnalia veteres diem appellauerunt. viij. kalendas apriles quo fit æquinoctium vernum quo primũ tẽpore ſol diem lõgiorẽ nocte pendebat & iam omnia exhilareſcũt. Fla. Vopiſcus in Aureliano. Hilaribus qbus omnia feſta & fieri debere ſcimus & dici impletis ſolẽnibus.

Himera fluuius ſicilię qui in duas partes diuiditur, & in altera dulcem ſaporem, in altera ſalſum retinet.

Hinnio, is, iui, itum, pe pro. proprium eſt vocis ęquorum. Vnde Hinnitus, tus. Nã in eo is hẽt initũ ſupinũ pe. cor.

Hinnulus vocatur mulus ex equo & aſina genitus, cum legitimus mulus ex equa & aſino naſcatur vt inquit Var. Hos Colu. lib. vij. Hinos appellat qđ eſt primitiuum. Nam Hinus diminutiuum facit Hinulus, & adiectiuus poſſeſſiuũ Hinuleus, Hinuli etiam dicuntur ceruorum caprearum capreolorum damarum & ſimilium filij.

Hio, as, duarũ ſyllabarũ, pprie os aperio. Vnde hiatus & hiatio, ſcribitur cum h, quia hiando maior fit ſpũs. Nam ab oris ſono, cum aperitur os, tractum videtur. Vnde & pro ſponte, vel aliqua vi externa aperiri, ſiue ſcindi ponitur hiare, vt ligna hiant ariditate, & tellus ęſtu. Salu. lib. iiij. Atq; hiauit humus multa, vaſta, & profunda. Et hiare flores dicuntur, cum aperiuntur. Proper. lib. iiij. Nec flos vllus fiat pratis, quin ille decenter Impoſitus fronti langueat ante meę. Per tranſlationem hiare ſignificat mirari. Virg. lib. vj. Incertus clamor fruſtratur hiantis. Hiãtem orationem appellat Cice. laſſabundam & fluctuantem nec vllis vinculis aſtrictam. Inde formantur hiſco, is, inchoatiuum, ſed hiaſco facere debuit, & hiato iteratiuũm, & compoſitum Inhio, de quo alibi. Eſt & hyo, cũ y, grææ ὕω pluo, a quo quidam hymber deducunt.

Hin, genus menſurę duos choros Atticos continentis, inqt Hiero. duos ſcilicet ſextarios Italicos, vt hin menſura ſit iudaici ſextarij, noſtriq; caſtrenſis, cuius ſexta pars facit tertias partem ſextarij Italici.

Hippos, p duplex pp. latine dr̃ equus, a quo multa deducũt.

Hippoboton quære in dictione media.

Hippago, inis genus nauigij cõuehendis equis aptum. Qđ a Iul. polluce hippagon dicitur. Et Hippagogeus legitur pro inſtrumento quo lapides expoliuntur.

Hippogeus. Vide in hyppago de quo modo.

Hippagium equorum vectio.

Hippaco as pe. pro. ſignificat animam celeriter duco, vt inquit Feſt. ab equi halitu qui eſt ſupra modum acutus.

Hippophorbos idem quod hippobatos.

Hippopodes populi in oceano ſcythico, qui teſte Soli. humanam vſq; ad veſtigium formam tenẽt, ſed in equinos pedes deſinunt.

Hippobatos equorum paſtor.

Hipponomos, equorum paſtor, quaſi lex equorum. Ita hippophorbos equorum paſtor.

Hippoconij, mangones ab equis cõponendis colorem fuco, robur inani ſagina, vt ait Quinti. mentientes.

Hippocentaurus, equi ſimulator. Quidam volunt hippocentauros filios eſſe centaurorũ. Quod & Diodo. ait. Fabula ex eo nata, q primi equitare auſi ſunt, veluti hippos. i. equus, & homo copulati eſſent. Clau. Cæſar ſcribit hippocentaurum in Theſſalia natum eodem die interiſſe. Pli. refert ſe vidiſſe hippocentaurũ in melle allatũ Claudio principi ex Ægypto. De hoc etiam in dictione Centauri.

Hipparchus magiſter equitum. Quo nomine dictus eſt quidam celebris auctoris, qui vt Colu. inquit, prodidiſſe fertur tempus fore, quo cardines mundi loco mouerentur.

Hippace, caſeus equinus Hippocrates ſcribit inuentum ſcytharum Hippacen, ex equino lacte. In ligna iquit caua infundunt id deinde obturbant in natantem ſpumam butyrum vocant, id quod ſidit hippacen, id quod in medio ſubſiſtit ſerum.

Hippiades ſtatuę mulierum equeſtres appellabantur, cuiuſmodi fuiſſe videntur Amazonum, quas mortalium primas equum ſcandere auſas, ſi Lyſiæ oratori creditur.

Hippice herba eſt de qua. Pli. lib. xxv. Scythicam herbam in ore habentes famem ſitimq; nõ ſentiunt. Idem præſtat & hippice dicta q in equis eundem effectum habeat.

Hippocrates, pe. cor. nomen medici excellentiſſimi. Hic vir diuina ſcia dicebat coitũ morbũ eſſe comitialẽ leuiorem.

Hippocampę, equi marini effigie in piſciũ caudas deſinẽtes, a flexu caudarum, quæ piſcoſæ ſunt. Pli. Hippocãpinus cinis alopecias tollit, ϰάμπη enim fluxus dicitur.

Hippocrene, pe. pro. fons in bœotia, iuxta quem eſt Aganippe, dum Cadmus equeſtri exploratione inquirit, quænam loca inſediſſet, cauſas dedit poetis, vt diuulgarẽt hippocrenem vngula Volantis equi natum fuiſſe. Nam hippi equi. Crenæ fons dicitur. Et inde equus pegaſus, a fonte, qui græce, πηγὴ dicitur.

Hippodamus, pe. cor. bellicoſus equorum domitor.

Hippodame, es, pe. corre. & Hippodamia, ę, pe. pro. nomen mulieris de qua Oui. lib. Heroi. Venit vt in phrygios Hippodamia ſinus. Vir. lib. iij. Geor. Hippodameq; humeroq; Pelops inſignis eburno.

Hippodromos, pe. cor. via lata, per quã etiã multi equi poſſunt vna currere, δρόμον græci curſum dicunt.

Hippomanes, pe. cor. gene. neu. ſm Priſcia. componitur, ab ἵππος equus, & μανία furia, vel inſania. Et a diuerſis diuerſe exponitur, quidã n. dicũt eſſe fruticẽ, ſeu herbas, quas ſi equi comedũt, inſaniũt, & in furorem vertuntur. Serui. ſcribit eſſe virus ex equarũ inguinibus defluẽs, quo tẽpore feruntur in amoris furorem, qđ in humana viſcera deſcẽdens furorem facit. Virg. lib. iij. Geor. Hinc demum Hippomanes, vero quod nomine dicunt paſtores, lentũ diſtillat ab inguine virus. Sic Colu. lib. vij. qui ſcribit. Maxime itaq; curandum eſt, vt tam fœminis, q̃; admiſſarijs deſiderantibus coeundi fiat põs, qm̃ id præcipue armentorum, ſi prohibeas libidinis extimulatur furijs. Vnde etiã veneno inditũ eſt nomẽ, ἱππομανὲς, q equinę cupidini ſimilem mortalibus amorem accedat. Pli. vero aſſerit eſſe carũculam in fronte pulli equini, carice magnitudine colore nigro quam ſtatim ædito partu, mater e fronte dentibus cõuellit q ſi quis prius abſtulerit ipſum pullum mater amplius non eſt amatura, nec ad vbera eum admittit. Virgi. Quęritur & naſcentis, equi de frõte reuulſus. Et matri pręreptus amor. Hac carũcula mulieres medicamẽta componentes, vertere homines feruntur in furorem.

Hippomachia, pe. pro. pugna equeſtris.

Hippolytus, pe. corre. nomen viri, ἀπὸ τοῦ ἵππου equus, & λύω diſſoluo. Hic Theſei, & Hyppolytæ Amazonis filius Virbius dictus fuit, qui dum cælibẽ ducens vitam ſeſe venatu exerceret, & conſtanti animo ſperneret, mulieres, a Phedra nouerca, abſente patre amatus eſt. Cuius turpi deſiderio, cum obtemperare noluiſſet, redeunte patre adulterij crimen nouerca obiecit. Quamobrem Theſeus in furorem verſus, de filij nece cogitauit, quod metuens Hyppolytus conſcenſo curſo, fugaʒ arripuit. Sed dũ phoce, quæ

tum forte in littus exierant equoris, equorum, & rotarum ſtrepitu perterritæ ſeſe in mare præcipitarunt, unde exterriti equi per ſcopulos, ac ſaxa traxere tanto impetu, vt compagibus diſſolutis, infœlicem iuuenem loris implicitum diſcerpſerint. Hunc poſtea Aeſculapius reuocauit ab inferis, & priſtinę incolumitati reſtituit. Hippolytus vero relicta terra Attica, in Italiam venit, ne patris iram rurſus incurreret, & ſe uirbium appellari iuſſit quod bis uir fuiſſet, ac nō longę a Roma oppidum ędificauit, quod a nomine acceptę coniugis Ariciam appellauit. Sed hanc fabulam eſſe conſtat, vt inquit. Plato, in li. qui Cratilus inſcribitur.

Hippopotamus, pe. cor. quaſi equus fluuialis, ſeu aquaticus animal, in Nilo pręcipue naſcens binis vngulis, quales ſunt ſub bubus, dorſo equi, & iuba, & hinnitu cauda, obtorta dentibus aprorum aduncis. Suid. ἱππόλυτος οὗτος ἔγραψεν εἰς τὰς ὁράσεις τοῦ δανιὴλ ὑπόμνημα καὶ εἰς τὰς παροιμίας σολομῶντος. Ambro. Equi fluuiales, quos hippopotamus vocant, eo, quod hi generentur in Nilo flumine.

Hippotelę eq mulgi q ſūt pulli aſinorum ſugētes. lac equnum.

Hippotoxotę dicti ſunt equeſtres ſagittari, vt eſt apud Cęſa. commen. iij.

Hippo. gene. maſcu. nomen duarum vrbiū. Vnus aquis circūdatus, & madens paluſtri ſolo. Alter baſiliſcus. i. regius, de quo Sil. Et vaga, & antiquis dilectus regibus Hippo. Ab equitio nomen vrbi datum videtur. Nam & ſtabuli deaꝫ. Apul. Hipponē vocari tradit. lib. iij. Metamor.

Hippona equorum & ſtabuli dea, quā ſtabularij maxime colebāt. cuiuſq; effigies in ſtabulis locabatur. Apul. li. ij. Meta. Reſpicio pilę medio, quę ſtabuli trabes ſuſtinebat. In ipſo vero meditullio hipponę deę ſimulachrum reſidens ędiculę, quod accurate corollis roſeis equidem recentibus fuerat ornatum. Tertul. in apo. Vos tamen non negabitis & iumenta omnia & equos canterios cum ſua hippona colli a vobis.

Hippion argos, quod Achaicuꝫ dicebatur, Peloponeſi vrbs & ab equis deduci videtur.

Hippias philoſophus græcus qui audiente pęne tota græcia, gloriatus eſt nihil eſſe vlla in arte rerum omnium, qđ ipſe neſciret, de quo. Apul. At hippias de numero ſophiſtarum eſt artium multitudine prior omnibus eloquentia nulli ſecundus Ætas illi cum ſocrate: patria vel genus ignoratur.

Hippopodium latine ſuppedaneum, & ſcabellū appellāt.

Hippeas genus cancrorum dicunt hoc eſt equites, qm̄ tantæ velocitatis ſunt, vix appræhendi poſſint.

Hir, iris, ſm Chariſium, ſed indeclinabile, ſm Probum, ſignificat volam manus. i. palmam ab hæreo, quoniā palmis aliquid capientes maxime illi rei in hęreamus.

Hira inteſtinum, quod ieiunum vocant.

Hircus, per c, caper caprarū admiſſarius. Et non dicitur hircus, niſi poſtq̄ coire, fetereq; cępit Hirci cyniphi dn̄r a flumine aphricę qui cyniphis ſiue cyniphos appellatur.

Hircinus, a um, pe. prod. nomen poſſeſſiuum. Apul. Homo ſordidus, & hircina libidine fetens.

Hircoſus, a, um, quod hircinum odorem olet. Perſius. Hic aliquis de gente hircoſa centurionum.

Hirquus per c, & q, eſt angulus oculi. Vir. Nouimus, & qui te tranſuerſa tuentibus hirquis. Interdum ponitur pro eo, qui in obliquum reſpicit, vt ſtrabus, ab hircquis oculorum angulis, propterea ea quod libidinis appetitu ſæpe aciem ad hirquos capræ retorqueant. Interdum hircquus ponitur pro fetore, qui ſub alis fit.

Hirquitali, pe. cor. pueri ad libidinem accedentes, a libidine hircorum dicti. Nam auctore Cenſorino, hoc fit i ſecunda annorum hebdomade, vel incipiente tertia, vox craſſior fit & inequabilis qđ antiq latini dicūt hirqtalere. & inde ipſos putant hirqtulos appellari, quod tunc corpus hircum olere incipiat. Hinc fetor etiam caper, & tragos dicitur. Catul. Valle ſub alarum trux habitare caper. Mar. Inde tragos, celereſq; pili, mirādaq; matri barba, fetoręquoq; alarium hircum vocamus, quę omnium partiū noſtri corporis maxime male olent, propterea quod immobiles, habentur. Vnde Hora. Cubat hircus in alis. Hoc Ariſto. lib. vij. de animalibus appellat τραγίζειν, quod in latinum vertens caprire dixit.

Hircipili, pe. cor. dicitur homines, q pilos duros habent.

Hirrire, proprium eſt vocis canis rabioſę.

Hirſutus ab horreo, & ſeta dicitur, quaſi horens ſetis.

Hirtus, idem, quod hirſutus. Vir. li. iij. Geor. Hirtaſq; capellas.

Hirudo, pe. pro. ſanguiſuga, ab hęrendo carni dicta. Hora. Non miſſura cutem, niſi plena cruoris hirudo. Pliny. Hirudinum, quas ſanguiſugas vocant, ad extrahendum ſanguinem vſus eſt.

Hirundo, auis notiſſima, græce χελιδὼν dicitur. Dicta hirundo, quod vere ad nos tranſeat.

Hiſco, is, inchoatiuum, a hio, as. Et eſt hiſcere proprie oris humani, cū videlicet pręſomno, aut tedio os aperiūt homines, quod & oſcito dicitur. Sed inter hiare, & hiſcere hoc intereſſe puto, qđ hiare ſit patentem eſſe, hiſcere pateſcere, hoc eſt patefieri. Oui. Hiſcere namq; tibi terra negāda foret. Quādoq; etiam hiſcere eſt ſummiſſe loqui, ſiue os ad loquendum aperire. Plau. Ne hiſcere quidē audet. i. os aperire. Virgi. lib. iij. Vix pauca furenti ſubijcio, & raris turbatus vocibus hiſco. i. loquor. Quandoq; mirari, & dubitare. Neuius. Hiſcit, dubius eſt, quid agat. Vir. li. ij. Geor. Hunc plauſus hiantem, per cuneos geminatus. n. plebiſq; patrūq;. Huius compoſita ſunt dehiſco, & fathiſco.

Hiſciacus, qui nimium oſcitator. Ca. de re ruſt. Vinū ad hiaſciacos ſic facito, de iunipero materiam ſemipede craſſam concidito minutim, tū feruefacito, cū cōgio vini veteris.

Hiſmaelite pe. pro. populi ſunt q nunc ſaraceni dicūtur ab hiſmaele ſic nominati hi per totum habitant ſolitudinem de quibus puto, & poetam dicere lateq; vagantes barchei.

Hiſpalis pe. cor. ciuitas Hiſpaniæ, quæ nunc Sibilia vocat. Ex hac ferunt Auicennam medicum originem traxiſſe.

Hiſpania regio Europæ, quę a mōtibus pyreneis incipiēs, & per columnas Herculis circuiens, vſq; in borealem oceanum protendit. Ita vt omnia in eo circuitu ad Hiſpaniam ſpectent. Decē millibus ſtadijs, vt Ammianus ſcribit, eius latitudo commenſuratur. Longitudo prorſus eadem eſſe videtur. Terra frumenti, vini, olei, auri, gemmarum, metallorūq; ferax. Ex qua etiam belliconſiſſimi viri ac velociſſimi equi procreātur. Refert Var. In hiſpanijs equas ex vēto concipere, quod curſu, tam veloces exiſtāt, vt merito ex vētis concepti equi ferantur. Sunt q hiſpaniam diuidant in vlteriorem. ſ. & citeriorem. Citerior eadem Taraconenſis ad pyrenea, vſq; iuga protenditur. Vlterior in duas per lōgitudinem prouincias diuiditur hoc eſt Bethicam, & Luſitaniam. Alij dicunt hiſpaniā ſex habere prouincias Taraconenſem, Carthaginenſem, Luſitaniam, Galathiam, Bethicam, & Tingitanam. In ea quattuor magna flumina ſunt. ſ. Bethys, Mineus, Iberus, & Tagus, qui aurū trahit. Hæc regio primo Iberia, ab Ibero fluuio. Poſtea ab heſpero Athlantis fratre, heſperia. Vltimo ab hiſpali, quæ hodie Sibilia dicitur hiſpania dicta ē. Ab hiſpania, hiſpanus, & hiſpaniēſis fiunt Adiectiua ſicut a Sicilia ſiculus, & ſicilienſis, a Roma, romanus, & romanēſis, a Sardis, ſardus, & ſardinienſis, a Corintho, corinthius, & corinthienſis. Sed hiſpanus dicitur, qui in Hiſpania natus eſt, hiſpanienſes qui alibi ortus, in hiſpania verſatur, hoc eſt, qui licet in Hiſpania ſit, non tamen ex hiſpania eſt. Vnde hiſpanienſes vocamus negociatores, qui in hiſpania negociantur. Liui. Exercitus hiſpanienſes appellat Romanos, qui erant in hiſpania, cum prætoribus. Pliny. libro xiiij. Cæſar hiſpanienſi triumpho Chium, & falernum dedit cum in Hiſpania bellum aduerſus romanos, non hiſpanos geſſerit.

Hiſpanus, a, um, qđ eſt ex hiſpania. Vide in hiſpania.

Hiſpanenſe qđ apud hiſpania licet alibi natum ſit.

Hiſpidus,a,um,q̃ eſt ſetoſus,horridus. Vir. Cui laterum tenus hiſpida nantis frons hominem pręfert.

Hiſter hetruſco vocabulo ludio vocabatur. Vnde hyſtriones artifices,qui ludiones perſonatus in ſcęna comędias,tragędiaſq; voce,& corporis geſtu agunt. Euſtathius in Dionyſio lybico αφ Χεται δ'εν κελτῶν ρ'εει δὲ διὰ πάσης εὐρωπης και ὁ αυτος πεντα'ςομον του τονι'ςορεῖ,& Stephanus Bicżantius multa.

Hiſtriones,ab Hiſtria regione,ex qua primum veniſſe,indeq; nomen ſortitos eſſe,aſſerit Feſt. Cui tamen refrigintur. Liui. Valeriuſq; ſcribentes nomen hiſtrionibus fuiſſe inditum,quia hiſter tuſco vocabulo Ludio vocabatur.

Hiſtricus,a,um,penul.correp.quod ex hiſtria eſt,ſicut & hiſtrio,Plau.in pe.pro imperio hiſtrico. Hiſtricus etiam dicitur hiſtrio cuz a Plautus in poe. Imperator hiſtricus hiſtrio nominetur.

Hiſtriculus dimi. Hie.contra Rufi. Si hiſtriculę,& liuidæ mentis hominem,a me ſubmoueo,& ad vnum ſtipitem cūcta iacula dirigo,quid vulnera ſua partit in multos.

Hiſtrionicus,a,um,quod eſt hiſtrionis,ſeu quod ad hiſtrionem pertinet,vt ars hiſtrionica.

Hiſtrix,icis,pe.cor.animal ex erinaceorum genere,ſicut docet Pli.libro nono Calphur. Venit,& hirſuta ſpinoſior hiſtricæ barba. Habet tergus ſpinis hiſpidum,quas tenſa cute plęrumq; laxatas,voluntaria iaculatione iacit vulgo dicitur porcus ſpinoſus. Latet æſtate & de cauernis prodit hyeme.

Hiſtoria,latinę naratio,ab ἱςορεῖν.quod ſpectare,vel cognoſcere ſignificat. Vide in dictione annales. Aliquando hiſtoria dicitur expoſitio. Vnde Pli.de naturali hiſtoria.i.de expoſitione rerum naturalium. Et Ariſtoteles de hiſtoria animalium ſcripſit. Quintil. Hiſtoricum,ideſt expoſitiuum dixit Seneca in naturalibus dixit hiſtoricam linguam,ideſt expoſitiuam.

Hiulcus patens. Diome.hiulcos verſus appellat exilles & q̃ſi in media parte hiantes. Hiulca oratio diſſoluta nec ſatis diligenter coagmentata.

Hiſcus,rhetor gręcus. Demoſtheniſq; præceptor.

Hiulco,as,aperio. Catul. Æſtus hiulcat agros.

H ante O

Hoc quãdoq;,pro hic ponit. Cl.in Ver. Et ſi hoc neſcio qd eſt,nugatorem ſciebam.i.hunc. Terē.in Phor. Hoc nihil eſt Phedria ilicet.i. Hic. Quandoq; pro huc. Virg.lib.iiij. Hoc tunc omnipotens cœlo remittit ab alto.

Hodoedocus,latro,& viarum obſeſſor,ab ὁδὸς qñ viam ſignificat ὁδοι δο'κος δε'χομαι το' λαμβαν'ω.

Hodoeporus viator. Hodoeporicum,liber aliqd iter deſcribens Hiero.in vita Paulæ. Hoc & itinerariū dicitur latine.

Holos gręce,latine totus dr̄. Hinc deducuntur,multa.

Holographum,pe.cor. totum ſcriptū. Teſtm̄, qđ totū teſtatoris manu ſcriptum eſt. Hie.contra.Ruf. Quę epiſtola holographa tenetur,ab ijs,ad quos perlata eſt.

Holocauſtū proprie hoſtia, quæ detractis extis integra aræ imponebatur,quaſi ὅλον καῦςον,ideſt totum combuſtū aut totum igne abſumptum. Cauſis.n.incenſio, holon totum. Dicitur & holocauſtoma,atis. Græce ὁλοκαυ'τωμα, & holocutomatum, pro ſacrificio. Scribit Ioſephus lib. iij.anti. Quando tota victima,quę immolatur incenditur,id ſacrificium nomen holocauſtomatis habet.

Hololampus,totus flammeus.

Holopichium,integer cubitus,Græce ὁ'λοπαχιον.

Holophuria apud grecos ſunt iumenta.

Holocarpona.i.holocauſtum quod ignis conſumpſerit.

Holocauſtoſis idem ſignificat.

Holoſathron,vndiq; quaſſatum.

Holoſtheon herba, quæ dicitur tota oſſea, cum tamen caret omni duricia.

Holoſerica,pe.cor.tota ſerica. vt veſtis holoſerica apud Lāpridium quę a ſerica,& ſubſerica diſtinguitur.

Holor,quidam a græco deducunt,quaſi ὅλος αſ ραλος,hoc eſt totus candidus,auis eſt alba,anſere maior,vocem argutam habens. Hanc cycnus dicunt græci. Hinc holorinus,a,um,pe.pro. Vnde vox holorina. De holoribus. Vir. Sed argutos interſtrepere anſer holores. Ouid. Ad vada Meandri concinit albus holor,ſcribitur etiam ſine h.

Homerus nomen poetæ græci excellentiſſimi,qui fuit ante Romam cōditam annis circiter.clx.vt Cor.nepos in libris chronicorum tradit. Hic fuit cęcus,& ob id Homeri nomē ſortius eſt,cum prius Meleſigenes diceretur. Cumei n.iq;,& Iones captos oculis homeros appellant q̃ homeris.i.itineris ducibus egeant. Hinc cęcutiens Męonius nuncupat̃,a Marciano lib.j.de nup.philologiæ cęcutientis Męonij ſuauiloqua ſenectus. Petrarcha in Buc. Cęcumq; ſenem,ſed multa videntem. Ab hoc Homeridæ familia apud Chios illuſtris fuit,vt inquit Hellanicus.

Homeromaſtix,dicitur homeri flagellum cognomentum,quo Zoilus quidaz homeri oblocutor cognominatus eſt qui ſcripta ſua,contra Iliadem,& Odyſſeam Homeri comparata,in Alexandriam veniens Ptolemęo regi obtulit. ſic Virgi. Maſtix virgilij æmulus. Maſtix enim latine flagellus dicitur. Vnde Comici verberones maſtigias identidez appellant. Quod plane nomen omnibus detractoribus accōmodatum eſt. Pliny. Vt obiter caueam iſtos homeromaſtiſcas. Ita enim carptores ſuos nominat. Et omnes obtrectatores Maſtice dicuntur,addito nomine eius,cui obloquū/tur,vt Ciceromaſtyx.

Homilia,cum accentu in pe.ὁμιλία dici poteſt colloquius vel ſermo ad populum ὁμιλε'ω ſermocinor,colloquor,conuerſor. Hiero.ad Heraclius. Dum ſupplere cupimus,ea quæ ab origine operata ſunt,ſicut in homilijs,vel oratiunculis in geneſim in exodum fecimus.

Homiliaticus,a,um,quod ad homiliam pertinet. Idem ibi. Quem laborem idcirco ſuſcepimus,ne pulſatæ quęſtiones & relictæ,qđ homeliatico dicendi genere,ab illo fieri aſſolet latino lectori faſtidium generarent.

Homo trium litterarum appellatur ille qui eſt fur.

Homicida,pe.pro.qui hominem necat.,Quod interdū cū laude dicitur pro viro forti qui multos in bello occiderit. Vnde Hora.dixit homicidam Hectorem laudabiliter,& aliter quam vulgo dicatur.

Homicidium hominis necatio.

Homos,græce,ὁμῶς latine ſimul,vel ſimiliter dicitur.

Homopathes,ſimul patiens.

Homogenes,pe.cor.conſanguineus eiuſdem generis. Vnde & homegenium.

Homogalactos collactaneus.

Homogaſtrios,vterinus,eadem matre natus.

Homopatrios eodem patre natus.

Homographia ęqualis,vel ſimilis ſcriptura,vel pictura.

Homogloſus eiuſdem linguæ.

Homotechnos eiuſdem artis.

Homotropus,eiuſdem moris.

Homophylus,pe.cor.eiuſdem generis,vel tribus.

Homophonos,pe.p.gręce ὁμο'φωνος,cōcors eiuſdē linguę.

Homologia cum accentu in pe.confeſſio,pactus,aſſenſus.

Homonymon,penulti.corre.eiuſdem nominis,vt inquit Augu. Quod fit,cum res quidem plures commune nomen accipiunt,interpretatione vero eiuſdem rei ſeparantur: vt homo pictus,& verus. In hoc namq; idem nomen eſt. Sed ſi ad diffinitionem,vel ad interpretationem hominis redeas inueniuntur iſta diſparia. Cum enim dixeris verum hominem animal eſſe,quod riſum capiat & vim rationis admittat cum de picto idē non poſſis dicere,neceſſario inueniūtur diſparia. Regulariter autem accipere debemus omne nomen,licet proprium,quod poſſit eē commune cum ceteris homonymon vocari,vt Cice.non vnus ſed plures Alij ononyma dicunt ęquiuoca,quæ vna voce multa ſignificant,vt Taurus. Synonyma ſunt res quę & nomine,& ſūt interpretatione iunguntur. vt animal

id enim

Id enim de homine, & de equo, & de fera, & de auibus dici poteſt. Animal eſt, quod cibum capiat, qđ mortale ſit, quod ſenſu moueatur. Polyonyma ſunt, cum multa nomina unā rē ſignificant, neq; ulla differentia nominum redditur ratio vt enſis, mucro gladius. Hæc enim, cur unam rem tot ſignificet, nec diſcerni, nec diffiniri poteſt. Heteronyma a multis æquæ nominibus res ſingulas tenent, uel in his hēt rationem diuerſitas nominum, vt homo terrenus mortalis, homo ab humanitate, terrenus a terra, in qua cuncta gignuntur. Mortalis a neceſſitate mortis. Diuiduntur autem homonyma in duas ptes. Aut.n. fiunt fortuitu, aut hominum voluntate. Fortuitu fiunt, cum quodam caſu ſimile quis alteri nomen accepit. Voluntate cū ſimilitudo nois, ex induſtria imponentis affigitur.

Homonea proprium nomen mulieris, quo ſignificatur cōcordia. De qua extat epigramma. Tu qui ſecura' pcedis mēte parumper. Siſte gradum quæſo, verbaq; pauca lege. Illa ego, quę claris fueram prælata puellis. Hoc Homonea breui condita ſum tumulo. Cui formā Paphię charites tribuere, decorem. Quā Pallas cunctis artibus erudijt. Nondum biſdenos ætas mea viderat annos. Iniecere manus inuidia fata mihi. Nec pro me quæror, hoc morte eſt mihi triſtior ipſa. Memor athimeti coniugis ille mei. Sic tibi terra leuis mulier digniſſima vita. Quæq; tuis olim perfruerere bonis. Si penſare animas ſinerent crudelia fata. Et poſſet redimi morte aliena ſalus. Quātulacūq; meæ debentur tēpora vitæ. Penſarem pro te chara Homonea libēs. At nūc quod poſſum, fugiam lucemq; deoſq;. Vt te matura per ſtyga morte ſequar. Parce tuam coniunx fletu quaſſare iuuentam, Fataq; mœrendo ſollicitare mea. Nil poſſunt lachrymæ, nec poſſunt fata moueri. Viximus, hic omnes exitus vnus habet. Parce ita, non vnq; ſimilē experiare dolorem. Et faueant votis numina cuncta tuis. Quodq; mihi eripuit mors imatura iuuentæ. Id tibi victuro proroget vlterius.

Homeoſis tropus, qui ſimilitudo interpretatur cuꝫ ex ſimilitudine alicuius cogniti deuenimus in ſimilitudinē incogniti. Huius tres ſunt ſpēs, Icon. Parabola, & Paradigma.

Homoetopton, ſimilium caſuum, vel, vt inquit Ci. ſimiliter cadēs ὁμοί ως ſimiliter, πτῶσις caſus. Quod fit cū diuerſæ dictiones in ſimiles caſus exeunt. Dicitur & homoptoton, quaſi ſimilium caſuum, vel ſimiliter cadēs. Eſt.n. oratio vno, ſimiliq; caſu compacta vt apud Sal. Maximis ducibus, fortibus: ſtrenuiſq; miniſtris. Ennius. Mœrentes flentes, lachrymantes, & miſerantes.

Homœoteleuton, & homoteleuton. Similiter deſinens τελευτὸν finitū, teleo finio, Figura, cuꝫ plura verba in eā vocem finiunt, vt abijt, diſceſſit, euaſit, erupit.

Homoouſios, conſubſtantialis, ab ὁμός & οὐσία, quę ſignificat eſſentiā. Vnde latini doctores theologi homouſiō dicunt Chriſtū, qꝫ ſit vnius, cum patre ſubſtantię.

Homomeria ſimilitudo partium. Lucr. Hinc & Anaxagoræ ſcrutemur homomeriam. Fit enim ab ὁμός.i. ſimilis

Homopſychus pe. cor. latinę vnanimis dicitur.

Homopſypni dici poſſunt latini, qui ſimul ſub eodē tecto dormiunt quod familiarium proprium eſt.

Homocapni, qui ad eundem fumum, hoc eſt ignem vitam ducunt.

Homoleum, pilei genus, quo veteres vtebantur.

Holus, alias Homelus, pe. cor. mons Theſſaliæ.

Honor, & honos in nominatiuo, & aſpiratur, ſm Apul. vt differat ab Onos aſinus. Dictus honor, ab honeſto onere, vt inquit Var. Et honeſtus, qꝫ onus ſuſtineat Reipub. Ex quibus verbis conſtat honus, & honuſtus aſpirationem exigere, cum tamen eruditorum vſus hodie non aſpiret. Eſt autem honor, reuerentia, quā alicui exhibemus in virtutis teſtimonium. Aliquando etiam dicitur dignitas. Cic. libro primo ad Cæſa. iuni. Tu, cum ea, quæ es e ſenatu, ſummo, cum honore cōſecutus. Et honor adminiſtratio, magiſtratuum. Vnde conſulatus, & pretura honores dicūtur, & ius honorarium, ius prætoris. Ouid. libro primo Fa. Verbaq; honoratus libera prætor habet. Reliqui tamē magiſtratus largo modo honores dicuntur, & curſus honorum gradus dicitur, cum honor honori ſuccedit: vt ædilitati pretura, conſulatui cenſura. Aliquando accipitur, pro pulchritudine. Vir. lib. j. Et lętos oculis afflarat honores. Et alibi. Frigidis, & ſyluis aquilo decuſſit honorem. Aliquando pro cultura, obſeruantiaq;. Idem. libro ſexto. Semper honore meo, ſemper celebrabere donis. Aliquādo pro pudicitia. Idem. Et rapti Ganymedis honores. Aliquādo pro hoſtia, vt & meritos aris imponet honores. Aliquando pro premio, vt apud eundem. Ipſis precipue ductoribus addit honores. Aliquando pro ſepultura, vt Cernit ibi mœſtos, & mortis honore carentes. Aliquādo pro amore. Idē. Per. Si quis amatæ tangit honos animum.

Honor, prefundus eſt, & honōrem præfari, cuꝫ dicimus eſt loqui, cum reuerentia eius, qui audit. Quod fieri ſolet, cuꝫ eſt locutio de aliqua re turpi.

Honorarius, a, um, quod ad honoreꝫ pertinet, vt ius honorarium.i. pretorium, ab honore pretoꝝ. Honorarius arbiter dicitur, quem honoris cauſa vtraq; pars ſumma facit ſuæ cauſæ: & controuerſię iudicem. Cice. libro quinto Tuſ. Quorum controuerſiam ſolebat, tanq; honorarius arbiter iudicare Carneades, & ludi honorarij, quos antiqui liberalia dicebant, vt inquit Feſt. Dicti honorarij ab honore videlicet eorum, qui munera ea populo edebant. Honorarium quoq; idem fere eſt, quod munus premij cuiuſdam loco datum, vt eſt apud Vlpianum, & iuriſperitos.

Honoraria, ludi, qui a Romanis fiebant in honorem Liberi patris, qui & liberaria dicebantur.

Honorus, a, um, pe. pro. quod cum honore eſt. Vnde Inhonorus ſine honore. Am. lib. j. offi. Loculos pecuniaꝝ, quas pauperibus erogabat, cōmiſſos habebat, ne videatur quaſi inhonorus, aut quaſi egenus dominum prodidiſſe.

Honoro, as, honore afficio. Vnde honoratus, qui in honore habetur. Cice. lib. j. offi. Dicendum eſt etiam, qualem hominis honorati, & principis domum placeat eſſe. Huius compoſita ſunt Exhonoro, & Inhonoro, quæ ſunt ſignificationis contrariæ ſuo ſimplici. Leo papa. Hic eſt, qui in Abel occiſus eſt, in Dauid perſecutus, & in prophetis exhonoratus, ideſt ſine honore habitus, vituperatusq;. Et in Euāge. Vos autem inhonoraſtis me.

Honorificus, a, um, quod honorē confert. Cice. Celio. Honorificus in me conſul fuit, & ſuauis amicus. Hie. Schedulæ, quas miſiſtis honorifica me affecere contumelia, ſic ingenium predicantes, vt fidei tollerent veritatem.

Honorifico, as, honorem facio. Lactan. lib. vij. Vt adorent, & honorificent regem magnum.

Honorificentia, æ, ab honorificens, fit. Vnde & honorificētiſſimus. Ci. Aulo. Ceci. In quo admirari ſoleo grauitatem, & iuſticiam, & ſapientiam Cæſaris, nunq; niſi honorificentiſſime Pompeium appellat.

Honorabile, quod eſt honore dignum.

Honeſtum, eſt quod virtutem: probitatemq; ſignificat: quo cauetur, ne quid indecore effœminate, libidinoſe, turpiter fiat cogiteturue. Iuue. Participem qui te ſecreti fecit honeſti. Sal. Calumnia paucorum, quibus omnia honeſta, atq; inhoneſta vendere mos erat. Et honeſtus dicitur honoratus, qui onus reip. ſuſtinet. Item dicitur pulcher. Teren. In Eu. Ducit ſecum vnam virginem dono huic pape facie honeſta. Sic in honeſtus, turpis. Idem in eadem. Illum ne ob ferro inhoneſtum ſenem, & muliebrem?

Honeſtiſſimus, valde honorabilis. Cice. Lentulo. Poſt tuus deceſſum, is dies nobis honeſti ſumus, fuit in ſenatu ideſt habebatur in magno honore.

Honeſtas, & honeſtitudo accipiuntur pro ipſa virtute. Eſt autem honeſtas honor perpetuus ad aliquem ſe deo populi rumore delatus.

Honeſto, as, ſepe, vel qſi cōtinue honoro, honorificoue, Sal. Sed qꝛ indignos homines honore honeſtatos videbam.

Cic. Hæc domo dominus: ſed domino domus honeſtanda eſt. Huius compoſita ſunt Cohoneſto quod eſt ſimul, vel omnes honeſto. Cice. Bruto. Quos cohoneſtaris, in primiſq; me, ſi Reſpu. municipum tuo ſtudio diligentia bene adminiſtrata erit. Dehoneſto quod eſt contrarium ſuo ſimplici. Augu. lib. v. cõ. Quid nocuerunt tibi, aut in quo imperium tuum dehoneſtauerunt.

Hopiſthographi pe. corre. ſed vertendo o tenuem in aſpiratam nam ſine h. ſcribi debet non ſpecie libellari, ſed voluminis, habiles torqueri a tergo videnť appellari, qm̃ vtraq; pagina ſcripti eſſent aduerſa. & auerſa minutis litteris, & litturis pleni. A quo fortaſſe litturarios. Auſonius poeta eos dixerit Pli. Iunior. Electorumq; cõmentarios. clx. mihi reliquit opiſtographos. Alij accipiũt opiſtographum pro eo quod ita ſcriptum eſt, vt legi poſtea non poſſit, niſi librarijs deſcribendum mandetur. Alij pro charta deletili, ſiue palimpſeſto poſſe capi exiſtimant, quia Vlpia. de bonorũ ſm tabulas poſſeſſione differens. Chartæ, inquit, appellatio etiam, ad nouam chartam refertur, & ad deletitiam. Proinde, ſi in hopiſtographo quis teſtatus ſit, hinc peti poteſt bonorum poſſeſſio.

Hopiſthocome, penul. cor. dicebantur Euboici, qui comã, per terga fuſam alerent. ſicut Acrocome Thraces, q antrias in frontem muliebr iter dimitterent.

Hopiſtophylaces vocabanť, qui in pͥlijs terga cuſtodiebant.

Hopiſthocrepides. pe. cor. calciamentũ quoddam fœmineum.

Hopiſthotenus dicitur, cum capit, ſcapulis annectitur.

Horæ, deæ quæ quattuor anni temporibꝰ præſunt: quas homerus cœleſtis aulę cuſtodes eſſe narrat. Et ab Ouidio deæ celeres appellantur ſoliſq; miniſtrę, quia ex curſu ſolis horę conſiant. Vnde & a ſole nomen acceperunt qui apud ęgyptios horus vocatur Auctor Macro. Diod. horas ex Ioue genitas refert. hora tempus ſignificat. i. quãcũq; æternitatis partem, ſiue annuum, ſiue diurnum, ſiue nocturnum ſpatium ſignificet. Hinc quattuor anni tẽpora, hoc eſt hyems, ver, æſtas, & auctũnus horę dicuntur. Item partes ipſæ in quis diſtinctus eſt dies vocantur horæ. Horarum autem duo ſunt genera. Æquinoctiales, qui a grecis Iſomerinę vocantur, & temporales ſiue vulgares quas illi carricas appellant, vt Ptol. ait. Apud veteres ſolaria in horas tam noctis q̃ diei temporales nõ equinoctiales diuiſa proponebãtur: ita ſinguli dies noctesq; horis. xij. continebantur. Et hora diei ſexta meridiem deſignabat, ob id & vulgares, horę nominabantur: quas græci carricas. i. temporales vocabant. Sunt qui horam ab ὠ̓ρος deriuent, quo verbo vrina ſignificatur. Fertur enim quodam tempore hermes Trimegiſtus cum eſſet in ęgypto ſacrum quoddam Serapi dicatum, q in toto die duodecies vrinam feciſſet pari ſemper interpoſito tempore per. xij. horas diem diuidi debere coniecit. Poſtea in. xxiiij. horas dies diuiſus eſt. Alij dictam horam autumant ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν. quod eſt terminare. Nam extremitas cuiuſcũq; rei terminus eſt, & horę terminant tempora, hora etiam dicta fuit Iuuentutis dea. Quirini coniunx. Enn. te quirinæ patrr veneror, horamq; quirini. Et hora græce ſignificat pulchritudinem. Vnde horeos, adoleſcens formoſus.

Horula pe. cor. diminutiuus hora parua. Hiero. poſt aliqua horulam iuxta exigentiam temporis, ad eccleſiam ſorores campanula vocet.

Horicula aliud diminutiuũ. Idẽ ad Euſto. Poſt aliquam horiculam, in qua legendũ eſt, poſt cibum, vel orãdum liceat volẽtibꝰ pauliſp̃ ſtare potius, q̃ ſomno corpus refocillare.

Horariũ horę ſpatiũ. Sue. in domi. Inter initia principatus quottidie ſecretum ſibi horarium ſumere ſolebat. nec quicq̃ amplius q̃ muſcas capture ac ſtilo præacuto configere. Eſt & orarium ſine h. de quo alibi.

Horchus in prima ſyllaba aſpiratur ex græcis, in ſecunda ex conſuetudine hercho græce latinę ſepio, vnde herchos ſępes & herceus iuppiter. Et horchus de more mutato e, in o, vide in ſra: orchus.

Horologium, inſtrumentum, quo horę deſignantur, quod olim ſolarium dicebatur. qm̃ in ſole tm̃ horarum ratio cõſpiceretur. Sed excogitatum eſt, vt etiam ſine ſole, vel ipſo ſonitu denuncientur horæ. Apud antiquos enim erat concha hemyciclea, lineis debita proportione diſtincta, cui prelongus ex ære, aut ligno baculus ſoli oppoſitus ſupereminebat, & eius vmbra in lineas incidens, horas oſtẽdebat, q̃q̃ & alia habuerũt priſci horologia vaſa ænea, aquis plena, quã tumq; in aliud vas cecidiſſet aquarum cum ad inſtincta inſpexiſſent ſigna, quid temporis elapſum fuiſſet intelligebant. eaſq; a perforati vaſis ſimilitudine clepſydras appellarunt, vt Pli. oratorem & Cor. Tacitum, ſæpe videamus ſcribere tribus aut quattuor clepſydris dicendi tempus præfinitum oratoribus fuiſſe. Et hæc duo horologiorum genera. Cice. libro ſecundo de na. de. ſic indicat. Aut cum ſolarium, vel deſcriptum, aut ex aqua contemplari, intelligere declarari horas arte non caſu aquæ ſalientes, quandoq; ex viuo fonte, quandoq; ex vaſis ſuperne pendentibus: fiſtulis deductæ, quo magis cohartantur, eo feruentius prouolant in ſublime.

Horon a græcis dr̃ finis & terminus culuſuis inde a latinis oram dici quidam putant cuiuſcũq; corporis extremum.

Horoſcopus, pe. cor. ab hora, ſeu horos, & σκοπέω perſpicio, ſignificat eam cœli partem, quæ hora qualibet ab inferiori hemiſpherio ſurgit ab oriente. Aſtrologi aſcendens appellant. Significat etiam inſtrumentum quoddam ad horas oſtendendas. Quattuor enim ſunt cardines. Aſcendens diametralis irradiatio. Immũ cœli, & medium cœli. Mãlius vocat horoſcopum ortiuum cardinem, neceſſe eſt vt cuiuſq; naſcentis oroſcopus ſit in vno horum cardinũ. Auguſt. libro quinto de ciui. dei. Ac per hoc. ſi tam celeriter alter poſt alterum naſcitur, vt eadẽ pars horoſcopi maneat paria cũ cta quęro, quę in nullis poſſunt geminis inueniri. Si autem ſequentis tarditas horoſcopum mutat parentes diuerſos quęro quos gemini habere non poſſunt.

Horoſcopus, a, um. ſignificat omne id in quo horæ notantur Pli. vaſa horoſcopi non vndiq; eadem ſunt viſui trecentis ſtad. aut longiſſime etiam quingentis mutantibus ſemet vmbris.

Horizon, penul. prod. circulus eſt qui ęque ſphęram ſecat in id quod comparet in id quod non comparet. Diuidit enim hemiſpherium ſuperius ab hemiſpherio inferiori in conſtactu cœli & terræ noſtri viſus. Vbicũq; terrarum ſteteris videris tibi quandã cœli concluſionem videre horiſontes vocauerunt. Centum & octoginta ſtadia non excedit acies contra videntis. Fit autem ab horos. qui eſt terminus, & finis. contra tamen iſtas vulgi parabolas eſt Proclus Lycius Platonicus. q ita ſcribit ὁρίζων δ' ἐστὶ κύκλος διορίζων ἡμῖν τό τε φανερὸν καὶ τὸ ἀφανὲς μέρος τοῦ κόσμου καὶ διχοτομῶν τὴν ὅλην σφαῖραν τοῦ κόσμου ἄνω καὶ κάτω.

Horia. nauis piſcatoria. Plau. in Ru. ſaluete horia mariſfluctuoſo. Idem mea opera laboratur, & recte, & horia, huius diminutiuum eſt Horiola.

Horida dicitur vacca pręgnans. Nam quæ ſterilis eſt Taura appellatur, recentiores. Fordus, da, dum dixerunt. Ouidi. Forda, ferens bos eſt, fœcundaq; dicta ferendo.

Hordicalia dies ſunt in faſtis, q tunc hordę boues imolarentur. Quidam fordicalia & fordicidia dicunt cognatione litterę, f. cum, h, Vnde etiam dicebãt fędum pro hedo.

Horror, tremor proprie, cum totum corpus, vel frigore, vel pauore intremiſcit. Col. lib. iij. Febres aliæ protinus, incipiunt a calore, aliæ a frigore. Frigus voco vbi extremę partes membrorum in algeſcunt, horrorem vbi totum corpus intremit. Virg. mihi frigidus horror membra quatit. Plau. Quis hic horror eſt? quid pauitas? Refertur etiã quandoq; ad toruitatem aſpectus. Apu. Quem cum aſpexiſſet horror hõis deterritus, ſtatim retroceſſit. Q̃nq; ad abominationes. Var. ira odium, horror eos ab incœpto retrahit. Q̃nq; ad venerationẽ. Vir. arboribuſq; ſuus horror ineſt.

Horriditas.

Horriditas ipſe horror. Neuius. Omnia mihi horridati erant maxime.

Horridus, a, um, hiſpidus, aſper. Vir. li. iij. Et glacie riget horrida barba. Itē horridus timēdus. Idē horridus iaculis. Itē tremens vt cāpiq; natantes leuibus horreſcunt flabris.

Horridulus, dimi. quo tremens ſignificatur. Perſi. Sis comitem horridulum trita donare lacerna.

Horriſonus, a, um, pe. cor. quod cum horrore ſonat, ſiue qđ horridum ſonum habet.

Horribilis, formidabilis. Cice. & quod dictu quoq; horribile videtur viuentis ſanguine hauſto. Item. Teter, deformis. Var. Feda, atq; horribili.

Horificus, a, um, quod horrorem facit.

Horrifico, as, horrorē incutio. Vir. Multaq; pręterea vatum prędicta priorum, terribili monitu horrificant.

Horreo, es, horrui, horrorem habeo proprie cuꝫ pili, ſetæue in animante eriguntur. Verum quando hoc ex frigore fit dicimus horrere, frigere. Iuue. Et horrenti tunicam non reddere ſeruo? Et quia frigus in corpore perſępe a timore eſt, dicimus horrere, timere. Virgi. lib. iij. Geor. Nec varios horret ſtrepitus. Et horrere eſt aſperum eſſe quoniam corpora quę horrent, aſpera redduntur. Idem. Tum late ferreus haſtis horret ager. Colu. lib. j. Sunt quædam loca, quæ ſolſtitijs minus concaleſcunt, ſed hyemis intollerabiliter horrent, ſicut Thebas ferunt Bœotias. Similiter horrere eſt ſtupere, mirari. Virgi. Horrendum video mirabile monſtrum. Cōſtruitur hoc verbum modo abſolute. Teren. in Eu. Totus horreo. Modo cum datiuo. Lactan. lib. v. Cui enim talia ſacrificia non horreant. Modo cum ablatiuo mediāte præpoſitione, vt apud eundem lib. vj. Nam de mortis generibus horret animus recordari, cum immanium beſtiarum, vltra ipſam mortem carnificina ſęuierit. Modo cum ablatiuo ſine prępoſitione. Hiero. Horrebant ſacco mēbra deformia. Modo cum accuſatiuo. Virgi. lib. iij. Geor. Nunq̄ cuſtodibus illis nocturnum ſtabulis furem, incurſuſq; luporum. Aut impacatos a tergo horrebis Iberos. Huius verbi cōpoſita ſunt abhorreo, exhorreo, inhorreo, & perhorreo.

Horreſco, is, horridus fio, vt cum quis intrinſecus algorem, ſeu tremorem in ſe citari, & creſcere ſentit pauore, ſtupore, aut febre inualeſcente, & huiuſmodi. Virgi. lib. vj. Horreſcit viſu ſubito, cauſaſq; requirit. Paſſiue ſumitur ſimiliter a Plau. in Aſi. Horreſcet faxo lena leges, cum audiet, ideſt expaueſcet. Et horreſcere contremiſcere. Virgi. lib. iij. Geor. Tum ſegetes altæ, campiq; natantes. Lenibus horreſcunt flabris. Aliquando actiue capitur. Idem lib. iij. Æn. Nec tu menſarum morſus horreſce futuros, ideſt expaueſce. Sic eius cōpoſita ab horreſco, exhorreſco, inhorreſco, & perhorreſco, actiue, & paſſiue ſumuntur.

Horripilo, as, pe. cor. ſignāt horridiore, aſperioreq; pilo fructificare. Apu. li. iij. Aures īmodicis horripilant auctibus.

Horreum ab horrore, quaſi horridum propter aſperitatem ariſtarum, quoniam priſci fruges in ſuis ſpicis cum ariſtis in granarijs conderent, vel quoniam in eminentiori parte villæ ſiue domus eſſe debet & oppoſitum ſeptentrioni. Septentrio vero qui eſt frigidus facit horrorem. Hinc horrea quia frigida eſſe debent & ſicca ne fruges putreſcant. Varro. ab hordeum tractum exiſtimat, quod antiqui farreum a farre dicebant, qđ in eo hordeum ſeruaretur, ſicut a grano Granarium. Vel dicitur ab horo verbo græco quod ſignificat cuſtodio. Et ſic per ſimplex, r, ſcribitur. Non ſolum autē horreum accipitur, pro loco ad cuſtodiam frugum parato in contignationibus, ſed etiam aliarum rerum pręcioſarum ſe poſitarum a quotidiano vſu. Apul. lib. iij. Tunc horreū quoddam quod Gaiis Milonis fuerat refertum ſecuribus, validis diffindunt. Paul. Iuſcon. Dolia in horreis defoſſa ſi non ſunt nominata in venditione excepta horreoꝝ venditioni ceſſiſſe, videri. Aug. de opere monachoꝝ. Apothecę vel horea verbum ex verbo repoſitoria dici poſſunt. Idem pene ſignificat Entheca de quo alibi.

Horearius, qui eſt cuſtos horei, vel qui eſt cōductor horeoꝝ. Apud Iuſ. Si horearius aliquid deiecerit vel effuderit.

Horeum cum dipħ. dicitur mel eſtiuum ab hora. Eſt & ſalſamentum ex piſce. Atheneus. Salſamentum aut horeum eſt aut inhumnū. In horæum macra, pinguibus. In Thūnio machris pinguia pręferimus. Quę cybia dicuntur inter macra ſunt. Inter pinguia cordylę.

Hordeum ab horrore, quoniam licet calamus altior frumēto, q̄ hordeo ſit, ariſta tamen eſt mordatior hordeo. Vel dicitur hordeum ab oriendi celeritate, ꝙ ante omnia frumēta ſit aridus. Vel dicitur a nomine fordus, a, um, vt loco f, fuerit aſpiratio poſita. Priſci tamen illi dixerunt hordus, a, um, cū h, cuius loco poſteriores f, poſuerūt, atq; inde aſpiratio manſit vt ſit hordeum, quaſi fordeum. i. grauidus, & pręgnans. Hinc hordeaceus, a, um.

Hordeaceus, a, um, quod eſt ex materia hordei, vt panis hordeaceus.

Hordearius, a, um, qđ ad hordeuꝫ ſpectat. Vnde ęs hordearium veteres dicebant, qđ pro hordeo equiti dabatur.

Hordeacia dicta ſunt ab antiquis ſacra in q̄bus hoſtię hordę, ideſt pregnantes immolabantur.

Hordeia, genus piſcis.

Hormum, genus ſaltationis armatæ apud Lacedemonios, quod licurgum inueniſſe ſcribit Lucianus.

Hornus, a, um, aſpiratur, vt differat ab arbore orno, vel qđ fiat ab eo, qđ eſt hoc, & annus, vel ab hora, quæ nō modo diei. xxiiij. partem ſignificat: ſed etiam quartam partē anni. Vnde hornam frugem dixerunt, quæ hoc anno prouenit. Acron vero hornum, quod eſt vnius anni dixit, vt res horna, ideſt annua, vel noua. Et hora. Hornam frugem appellat. Proper. lib. iiij. Illa dies agnis cędem denunciet hornis, ideſt anniculis. At porphirio hornus huius anni expoſuit. Vnde ſuper illud Horatij in Epo. Et horna dulci vina promens dolio, ait horna vina dicuntur huius anni. Nonius vero illius anni interpretatus eſt. Et inducit Lucillium lib. xxviij. ita ſcribentem. Vtrum anno, an horno te abſtuleris.

Hornotinus, a, um, pe. cor. ſicut a diu diutinus. Ca. hornotinę nuces virides. Col. li. iij. Plantas hornotinas ſcrobibus pedalibus factis ante Kalendas Mar. diſpoſitas habeas. Idē lib. vj. Præcipites palmites dicuntur, qui de hornotinis virgis enati in duro alligantur. i. vnius anni.

Horno aduerbium ſignificat hoc anno.

Horſum, ſurſum ſignificat infra ſurſum. Terē. in Hecy. Iace trepidari ſentio, & curſari horſum, ſurſum.

Hortari eſt quaſi hore perſuadere, & conſiliuꝫ dare ad erigendum animum. Et aſpiratur, ne frequentatiuum, ab Orior putetur. Et differt a moneo, qđ monemus auctoritate, & conſilio, hortamur rationibus, & precibus etiaꝫ plerumq; blandiendo. Teren. Ego propterea te ſedulo, & moneo, & hortor, ne cuiuſq̄ te, miſereat. Huius compoſita ſunt. Adhortor. Teren. in Heau. Syrus eſt apprehendendus, atq; adhortandus mihi. Cohortor. Lactan. libro quinto. Et antiſtites religionum conuocent nos ad contentionem cohortentur, ad ſuſcipiendos Cultus deorum perſuadeant. Dehortor diſſuadeo. Teren. in Phor. Hic dehortatus eſt me, ne illam tibi darem. Exhortor, valde hortor. Lactan. libro ſeptimo. Supereſt, vt exhortemur ad ſuſcipiendam, cū vera religione ſapientiam.

Hortus, us. Vide infra in dictione Ortus.

Hortenſius Romanus rhetor, qui in foro romano, cauſarum rex ob eloquentiam dictus eſt, licet eius ſcripta infra famā fuerint. De quo Cic. in Bruto ſic refert. Primum memoria tanta, quātam in viro cognouiſſe me arbitror, vt quæ ſecū commentatus eſſet, ea ſine ſcripto verbis eiſdem redoleret, quibus cogitauiſſet. De quo etiaꝫ fertur, ꝙ ſedens olim totum diem in auctione omnes res venales, & precia, & emptores ordine ſuo recenſuit argentarijs recognoſcentibus, ita, vt in nullo fallerentur.

Hortenſia hortenſij filia fuit eloquentiſſima, quę quum matronarum ordo grauij tributo a triūuiris octauio. M. Anto. Lepido premeretur; nec virorum quiſq̄ ipſi adeſſe auderet

cauſam conſtanter egit repreſentaq; patris facundia impetrauit, vt maior pecuniȩ pars eis remitteret. Eius orationis elegantes ſenſus ab Apiano alexandrino referuntur.

Hoſſimi, pe.cor. dicti ſunt, qui ſine naribus naſcuntur, habentes tantum foramina pro naribus. Hi etiam ſimones appellantur, vt inquit Pli. lib. xj.

Hoſpes, quaſi oſtium noſtrum petens, gene. cõ. ſm Priſ. Hoſpes tamen dictus eſt, ꝙ oſtium noſtrum petat, vel ꝙ ore, idest oſculo adueniens, nos petat, ac mutuo petatur. Luca. Hoſpes in externis audiuit curia tectis. Alij volunt eſſe generis omnis, nam neutrum plurale habet hoſpita, cum tamen hoſpitia dici deberet, ſicut diues, diuitia. Ouid. lib. xv. me. Nec in hoſpita tecta Crotonis. Dicuntur autem hoſpites amici diuerſarum patriarum, qui ſe mutuo recipiunt; cum alter in alteris patria peregrinus eſt. Oui. Non hoſpes, ab hoſpite tutus. Cice. per dextram iſtam, quam hoſpes hoſpiti porrexiſti. Taliſq; amicitia hoſpitalitas dicitur, ſiue hoſpicium. Cice. Fuit mihi, cum illo vetus hoſpicium. Et eorum domus quȩ gratis liberaliterq; venienti hoſpiti patet, hoſpitia dicuntur. Idem. Ex hac vita diſcedo, tanq̃; ex hoſpitio, non tanq̃; e domo. Quapropter & ædes, quæ publice parantur ad egenos recipiendos hoſpitia, & hoſpitalia appellantur. Nam illa, quæ viatoribus, peregriniſq; mercede patent Cauponæ diuerſoriaq; vocantur. Hinc appellamus locum inoſpitalem, quo ſine periculo, non venimus, aut moramur. Sunt tamen, qui nec hoſpes, nec hoſtium aſpirent.

Hoſpita, e, & hoſpita neu. genere & numero plurali, quæ facilem ſuſcipiunt. Hiero. in Exo. Poſtulabit mulier a vicina ſua & ab hoſpita vaſa argentea. Sic hoſpita terra dicitur in qua facile ſuſcipimur. Plau. in mili. In via hoſpita. Et hoſpita equora per quæ nauigari poteſt. Stati. lib. iij. Th. Accipies feſſiſq; libens iterum hoſpita pandas flumina. Virg. Pauca tibi e multis quo tutior hoſpita luſtres ȩquora. Ser. hoſpita æquora, vicina. Nihil enim nobis hoſpitio vicinius eſſe cõſtat. Legitur & Inhoſpita neu. genere, vt Inoſpita, tes qua, cum tamen Inoſpes non legitur.

Hoſpitale, ſeu hoſpitium, domus hoſpitum. Liui. li. j. Ibi benigne excepti, diuiſiq; in hoſpitia curatis vulneribus. Significat etiam hoſpitium amicitiam, & familiaritatem quam hoſpes erga hoſpitem habet.

Hoſpitalis, pro liberali, & facili ad ſuſcipiendus hoſpites hoſpitio, aptoq; ad ſeruiendum hoſpiti hoſpitale adiectiuum quod eſt hoſpitis, ſiue quod ad hoſpitem pertinet. Liui. li. iiij. Exceptus benigne ab ignaris conſilij, cum poſt cœnam in hoſpitale cubiculum deductus eſſet. Et lib. ij. Alij profecti domos nuncij hoſpitalium beneficio multos Romæ hoſpitium, vrbiſq; charitas detinuit.

Hoſpitalitas ipſa facilitas, & in recipiendo benignitas.

Hoſpitor, hoſpitaris amice in hoſpicius recipio vel recipior.

Hoſtium inquit Var. vocant, quod ex vno facto olei reficiſ. Factum dicunt, qđ vno tempore conficiunt quem alij centum quadraginta aiunt eſſe modiorum.

Hoſtio, is, æqualiter, eo, procedo, æquo, & vicẽ reddo. Plau. in Aſi. Quin promitto inquam hoſtire contra, vt merueris, ideſt ȩqua reddere. Quandoq; comprimo, coherceo, dictum ab hoſtia. Pacu. Niſi cohercuero protemitatem, atq; hoſtiero ferocias. Quandoq; offendo cedo. Idem. Nunc id mihi moleſtum eſt, ꝙ hoſtit voluntatem tuam. Huius cõpoſitum eſt Rehoſtio, qđ eſt vicem refero, vt inqt Feſtus. Hoſtimentum, æquamentum, vt cum quis, pro beneficio compenſationem accipit. Plau. in Aſi. Par pari datum hoſtimentum eſt, opera, pro pecunia.

Hoſtis cõmunis generis, ab hoſtio, is, quod eſt æquo, cuis in hoſtium conflictu ſoleat fieri quȩdam æquatio ordinum, ſeu quod ex æqua cauſa pugnam adeant. Vnde apud antiquos hoſtis peregrinus dicebatur, quod ſuis legibus viuens nobis æquus videretur. Nunc dicunt eum, quem tunc dicebant per duellem, qui nobis, aut cui nos bellum publice decreuimus. Inimicus, cum quo priuatas exercemus inimicitias.

Hoſtile, pe. pro. quod eſt hoſtis. Virgi. Indutoſq; iubet truncos hoſtilibus armis.

Hoſtiliter aduerbium, ad modum hoſtium.

Hoſticus, a, um pe. cor. idem, qđ hoſtile. Hora. in Ser. Hunc neq; dira venena, nec hoſticus auferet enſis. Col. in præfa. Quiq; inter ferrum & ignes hoſticis incurſionibus vaſtatas fruges, largius tamen condidere, q̃; nos quibus diuturna permittente pace prolatare licuit rem ruſticam.

Hoſticus ſubſtantiuum, nomen poetæ fuit.

Hoſticapax, pe. cor. qui hoſtes capit.

Hoſtia, æ, ab hoſtis deducitur, ſignificatq; ſacrificium, quod ab his fit, qui in hoſtem pergunt ob victorias, ideſt pro victis hoſtibus. Vnde etiam lares hoſtiolos dixerunt, ꝙ hoſtes ab eis pellerentur, hȩc & victima dicitur. Hiero. Hoſtia dicitur, quæ per partes diuidiſ, & ſanguis circa altare effunditur, & ipſa hoſtia foris comburitur. Sacrificium diciſ vinum, & oleum, & medium, animal. Holocauſtum totum combuſtum, & victima, anteq̃; occidatur. Feſtus. Hoſtia, ſacrificium, quod laribus immolabant quod ab illis hoſtes arceri putabant. Oui. Hoſtibus a domitis hoſtia nomen habet. In qua ſignificatione etiam dicitur victima a deuictus hoſtibus, vt apud eundem. Victima, quæ dextra cecidit victrice vocatur. Alij Hoſtiam, ab hoſtio, ferio deriuant. Placidus grammaticus ab hoſtimento, ideſt æquamento. Gel. ſcribit hoſtiam a quolibet ſacerdote. Victimam eius, qui vicerit manibus debere imolari. Hoſtia etiam ciuitas, de qua in dictione hoſta. Et hoſtia nomen puellȩ, q̃; a ſe amatam Propertius, Cynthiam vocat.

Hoſtium, hoſtiarius, vide infra in dictione, oſtium.

Hoſtiorium, lignum æquatoriũ, baculus, cuis quo modius, & ſextarius, & cæteræ menſuræ æquantur, & alio nomine radius dicitur.

H ante V

Huber ſm Apul. cum h, ab ὕω pluo. Alij magis ab humeo, ſicut tubera a tumeo m, in b, cõuerſa. Loca enim arida infœcunda ſunt, contra, quȩ humecta ſunt feracia, & mulierum hubera, ſi humore careant carebunt, & lacte. Generis cõmunis, vel omnis pro abundanti, & fȩcũdo. Cato. li. ij. Origi. Ita res vber fuit. Ambro. lib. Hexa. Quacunq; ex cauſa ſoli huberis ſterilitatem mulctatur. Palladius, Pratis recentia ſtercora proficient ad huber herba. Huius contrarium eſt Inhuber. Gel. Inhuberes, & multæ quidẽ, macræq; eſſent. Huber vero neutro genere mamma eſt. Vir. Binos alit hubere fœtus. Proprie tamen hubera videſ dici interiora mamarum, mammas vero huberis eminentias. Virgi. lib. iij. Geor. Lȩta magis preſſis manabunt hubera mammas. At huber pro fœcundo fit hubertas, hubertim, & huberrime aduerbia, pro fœcunde, copioſe.

Hubertas ab huber cum ſignificat fœcundum pro habũdantiȩ. Hubertim aduerbium ſignificat fœcunde copioſe.

Hubero, as, huberem, & fœcundum facio. Palla. li. iiij. Hoc, velut coitu ſteriles arbores huberantur hinc cõponitur.

Hubertus, a, um, abundans. Gel. Sed ea ipſa genera dicendi iam antiquitus tradita, ab Homero ſunt tria in tribus. Magnificum in Vlyſſe, & hubertum. Subtile in Menelao, & cohabitum. Mixtum moderatumq; in Neſtore.

Hui interiectio eſt dolentis ironiam ſignificans.

Huic, datiuus pnominis monoſyllabum eſt, vt Huic cõiunx Sichæus erat. Q ſiq; per diȩreſim biſſyllabũ efficiſ. Sta. lib. j. The. Lȩtus huic domino videas dare iura nepotes.

Hululo, as, pen. cor. proprium eſt vocis, tum luporum, tum canum a quo hululatus, us, ipſa vox.

Huluh, penul. correp. auis buboni ſimilis, quæ a cantu ſuo nomen accepit.

Humus, terra humefacta. Dicta humus, ꝙ humorẽ pͣtinet.

Humeus, a, um, quod ex humo eſt.

Humor, ab humus fit, quia aquȩ terris incluſe ſunt.

Humidus, a, um, pe. cor. qđ extrinſecus humorem habet.

Humeo, es, humi humectū, madidus ſum. Col. lib. iiij. Verum eſt in opere difficilior, ꝙ neq; humentem fodere poſſis, ꝙ ſit glutinoſa, nec nimiū ſicca, quia vltra modum ꝑduratur. Aug. lib. xiij. de ciui. dei. Erat. n. puluis humectus.

Humeſco, humidus fio. Vir. li. iij. Geor. Humeſcūt ſpumis, flatuq; ſequentum. Ambro. per tranſlationem, Pulchrum eſt, vt diuinarum ſcripturarum humeſcamus eloquio, & quaſi ros ſic in nos dei verba deſcendant. Humecto, as, frequentatiuum, ſæpe humidum facio. Virgi. lib. iiij. Geor. Qui niger humectat flauentia culta Galeſus. Colu. li. viij. Agnus, cum eſt editus, erigi debet, atq; huberibus admoueri, tum eius deductum os preſſis humectare papillis, vt condiſcat maternum trahere alimentum.

Humigatus humor profuſus. Apul. li. j. Flo. Vel. n. colliculus ſepimen conſecratus vel truncus dolamē effigiatus, vel ceſpes libamine humigatus, vel lapis vnguine delibutus.

Humarium, ſacrificij genus.

Humo, as, humo contego, ſepelio. Cice. lib. tuſ. Magorum eſt mos, nō humare corpora ſuorum, niſi a feris ſint ante laniata. Idem in eodem. In terram enim cadentibus corporibus, hiſq; humo tectis, a quo dictum eſt humari. Humatus ergo humo contectus, ſepultus quoquo modo cōditus, licet quandoq; tamen humatus pro ſepulto ponatur. Gel. In ſui pueri ſepulchro humatus eſt. Huius compoſita ſunt, ex humo, quod eſt ex terra extraho, Inhumo terræ iniicio. Pliny. lib. xvij. Non inhumare taleas, aut ſiccare, prius ꝙ̄ ſerantur, vtilius compertum, ꝙ̄uis inhumatus quandoq; inſepultus dicatur.

Humanus, a, um, ab homo fit, ſicut a fera ferinus, mutata o, in u, Veteres enim homanus dixere, & proprie dicitur, quod eſt hominis, vel quod ad hominem ſpectat. Plau. in Am. Non minus, ꝙ̄ veſtrum, quamuis formidat malus humana matre natus humano patre. Teren. Homo ſum humani nihil a me alienum puto.

Humanæ res dicuntur rēs hominum, vt argentum nummi, fundus, poſtremo etiam ipſa cogitatio.

Humanitas, proprie naturam humanam ſignificat. Vnde apud apoſtolum ſcriptum ē, vt humanitas ſubijciatur diuinitati. Deinde ſumitur, pro eo, quod græci παιδείαν dicunt, nos eruditionem, & inſtitutionē in bonas artes, quas qui ſinceriter cupiunt, atq; aſſequuntur, hi ſunt, vel maxime humani. Huius ſcientiæ cura, & diſciplina ex vniuerſis animalibus vni homini data eſt idcirco humanitas appellata. Cic. pro Archia. Nam vt primū ex pueris exceſſit Archias, atq; ab his artibus quibus ætas puerilis ad humanitatem informari ſolet ſe ad ſcribendum contulit. Var. Praxiteles inquit, propter artificium egregium, nemini eſt paulum humaniori ignotus. Humaniori dixit, pro eruditiori. Hinc ſtudia humanitatis, ideſt eruditionis appellantur, quibus artes liberales intelligūtur. Sed quia homo inter omnia animalia maxime mitis eſt. Idcirco humanus, pro facili, & miti ponitur, & humanitas, pro miſerationis affectu qua nos inuicem tuemur, facilitate, tractabilitate, manſuetudine, clementia, beniuolentiaq;, quā græci φιλανθρωπίαν, vocant quaſi amorem in homines φίλος amor, & ἄνθρωπος homo. Lact. lib. iiij. homini quia nihil iſtorum datum ē accepit pro iſtis omnibus miſeratiōis affectum qui plane vocatur humanitas qua nos inuicem tueremus. Cice. lib. j. offi. non modo id virtutis non eſt, ſed eſt potius immanitatis omnem humanitatē repellentis. Ambro. lib. iij. offi. Cōſidera homo, vnde nomen ſumpſeris. Ab humo vtiq;, quæ nihil cuiq̄; eripit, ſi omnia largitur omnibus, & diuerſos in vſus omnium animantium fructus miniſtrat. Inde appellata humanitas ſpecialis, & domeſtica virtus hominis q̄ cōſortē adiuuat.

Humaniter aduerbium, ſignificat, cum humanitate.

Humanitus ſimiliter aduerbium, ſignificat ab hominibus, ſicut diuinitus a deo, & cœlitus a cœlo.

Humile, dicitur, quod eſt humi decline. vnde & pro paruo abiecto, & ſubmiſſo ponitur, Virg. Atq; humiles habitare caſas. Col. lib. iiij. Bōs humilis inquit. Hinc humilitas, breuitas, abiectio. Cice. lib. j. offi. Quorum autem prima ætas, propter humilitatem, & obſcuritatem in hominum ignoratione verſatur.

Humilio, as, humilē facio, & quaſi abiectū ac vilem, vt eſt illud. Humiliauit ſeipſum formam ſerui accipiens.

Humilitas, vt opponitur ſuperbiæ ſic diffinitur a. Spen. ꝙ ſit facilitas animæ omnes ex pars iracundiæ. Aliter capitur pro abiectione ac breuitate.

Humerus, pe. cor. ab humo fieri quidam exiſtimāt, qui inſtar humi ſufferendis oneribus apti ſunt humeri. Sunt aūt humeri, a quibus dependent brachia. Quorum quidē humerorum latitudo fortitudinem, ac prudentiam indicat. Vir. li. ij. Hæc fatus latos humeros, ſubiectaq; colla. Hi & armi dicuntur, a quibus arma, vt inquit Feſtus.

Humeroſus, a, um, qui habet humeros magnos Col. lib. iiij. Itaq; cuſtodiemus, vt a prædictis locis, quos humeroſos ruſtici vocant, ſemina legamus.

Hunni populi ſunt, qui quondam in Scythia Europæ, ſuper Meotida paludem incoluere, deinde mutatis ſedibus, ingenti multitudine profecti in Pannonias deuenerunt. De his Hiero. in Ocea. Ab vltima Meotide, inter glacialem Tanaim, & Maſſagetarum immanes populos, vbi Caucaſi rupibus feras gentes Alexandri clauſtra cohibent, erupiſſe Hunnorum examina quæ pernicibus equis huc, illucq; volitantia, cædis pariter, ac terroris cuncta compleuerunt.

H ante Y

Hyacintus, flos. viola. & gemma, in qua fulgor violaceus dilutus eſt, vt inquit Pliny. vnde hyacinthinus, a, um, pen. cor. Color aerius. Hiero. in Exo. ſcribit pelles hyacintinas appellari a colore. Et velum ex hyacintho, cocco byſſo purpuraq; contextum. In quo hyacinthus aeri deputabatur, ſicut coccus ætheri, byſſus terræ, purpura mari, vt idem cum Ioſepho aſſerit. Ouid. lib. x. met. Annua preclara redeunt hyacinthina pompa. Sunt autem hyacinthi albi, & cærulei, & rubei, ſiue purpurei. Vnde & hyacintina. Virg. Et ſuaue rubens hyacinthus. Eſt autem hyacinthus ruber flos ex herba eiuſdem nominis naſcens, A cuius ſimilitudine, rubræ, veſtes hyacinthinæ veſtes nominantur, hoc eſt hyacintho flore ſimiles. Per. Huic aliquis, cui circa humeros hyacinthina læna eſt. Vnde inter gemmas, quæ berylli dicuntur hyacintizontes, vocantur, qui rubore quodam ſuffuſi ſunt. Et hyacinthus per ſe gemma eſt amethiſto ſimilis. Hyacinthinus color hiſginus etiam dicitur a genere herbæ, quæ hiſgæ dicitur. De hyacintho autem flore duplex extat fabula. Nam & hyacinthum puerum dilectū ab apolline, quem imprudens interfecit, in hunc florem mutatum tradunt. Vnde in eo duæ primæ litteræ inſcriptæ cernuntur αι, quæ vox dolentis eſt. Et Aiacem in eūdem florem conuerſum aiunt, dum in patientia prælati ſibi Vlyſſi ſeipſum interemit, cuius nomē ſimiliter in ꝑncipio αι litteras habet. Oui. Littera cōmunis medijs pueroq;, viroq; Inſcripta eſt folijs hæc nominis, illa querelæ. Sunt etiam qui hyacinthos vacinia interpraetentur latine. Pli. Italiæ inquit, vacinia in aucupijs ſata. Galliæ vero etiam purpurea tingendi cauſa ad ſeruorum veſtes.

Hyacinthinus, a, um, pen. cor. Vide in Hyacinthus.

Hyacintina ſubſtantiuum, vt auctor eſt Hiero. contra Iouī dicebantur quædam ſacra nocturna, hyacinthina vero adiectiuum eſt ab hyacintus, ſicut modo oſtenſum eſt.

Hyades ſtellæ ſeptem in cornibus, & ore tauri quæ quotiens naſcuntur, vel occidunt pluuias creant, ἀπὸ τοῦ ὕω pluo. Suidas, ὑάδες οἱ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τοῦ ταύρου ἀστέρες. Oui. At ſimul inducēt obſcura crepuſcula noctē. Pars hyadum toto de grege nulla latet. Ore micant, tauri ſeptem radiantia flammis. Nauita quas hyades graius ab vrbe vocat. Vel dictæ ſunt hyades, ꝙ in ſpeciem y litteræ poſitæ ſint in cœlo. Alij dicunt ꝙ hæ bacchi nutrices

ſuntur, quæ dodonides nymphæ vocantur a Dodona ciuitate Epiri, & cum Iunonis iram verentur, fugerentq; Licurgi regis ſæuitiam. Iupiter eas in cœlum intulerit, & ſtellas eſſe iuſſerit. Alij tradunt Atlantem ex Æthra vxore Hyã filium ſuſcepiſſe, quem a leone deuoratum, cum ſorores miſerabili lamentatione proſequerentur, vt mœrore vitam finirent. Iupiter illas miſeratus in ſtellis verterit, vt earum pietatis perpetuum hoc eſſet teſtimonium, quæ de fratris nomine hyades ab hominibus dictæ ſunt. Fuerũt autem ſeptem ſorores, quæ & Atlantides appellantur. Latini eas ſuculas vocant, quia ſues gaudent luto, quod fit ex pluuiali aq̃. Harũ nomina Ambroſia, Eudora, Priſithoe, Coronis, plæxura, pitho, Tythe.

Hyæna, cum diph. & penul. pro. animal ferum, atq; agreſte quod alternis maſculum, & fœminam tradit. Pliny. Sermonem quoq; humanum aſſimilare, in cuius ſpina articulus ſiue nodus eſt ad medicamina efficax. Hier. Fel hyenę oculorum reſtituit claritatem. De hoc animali. Oui. li. xv. met. Et quæ modo fœmina tergo. Paſſa marem, nunc eſſe marem miramur hyenam.

Hyalus, pe. cor. vitrum. Et pro viridi colore ſumitur. Vir. li. iiij. Geor. Mileſia vellera nymphę carpebãt hyali ſaturo fucata colore. i. vitri, quod fit naturaliter coloris viridis. Inde fit hyalinus, pro vitreo Hyalurgus pro vitreario.

Hyberia, regio aſiæ, cui ad ſeptẽtrionem nomades aſtãt, & Caucaſi mõtis accolę. Ad meridiẽ Armenia ẽ. Ad occidẽtem colchis. Tota regio caucaſijs montibus circũdat. Magnus Põpeius eã Ro. ſubiecit imperio. Quę ſub cõſtãtino helenę filio fidẽ ſuſcepit mulieris captiuę meritis. Hyberas hodie georgianos appellãt. Sed hęc dictio a pleriſq; non aſpiratur, & cũ. i. latino ſcaber. De quo ẽt infra in Iberus.

Hybernia inſula in oceano occidentali inter ſeptentrionem & occidentem ſolẽ, dimidio minor q̃; britannia cui propinqua eſt. Ab africo in boream porrigit. Cuius partes hyberiam proſpectant. Vnde & hybernia dicta. In ea nullus anguis videtur nulla apiſ. Alij ab hyberno tempore ſic appellari cenſent propter hyemis magnitudinem.

Hybernicus, a, um, nomen poſſeſſi. vt mare, hybernicum.

Hybernus, a, um, quod eſt hyemis. vt Glacies hyberna, qđ nomen ab hymbre deduci aſpiratio indicio eſt. Quidam tñ magis, per i, latinum ſcribunt hybernus, ſicut & hyems, & imber. Fit autem hybernus, ab hymber remota, m, ſicut patre, paternus. Sed vtrũq; ſcripſeris puto culpãdus non eris.

Hyberna numero plurali dicunt loca in quibus milites hyeme ſtationem faciũt, ſicut Eſtiua, in quibus æſtiuo tpe cõmorantur. Varro appellat hybernacula. Cæſar. Poſt hæc legionibus in hyberna deductis, in Italiam profectus eſt.

Hybernacula, loca ad hybernãdum parata. Liui. In eo loco milites hybernacula ſibi conſtituerunt.

Hyberno, as, hyemo ſeu in ſtationem facio hyeme Liui. Legioneſq; placentiæ hybernabant.

Hyble. vel hybles. ciuitas Sicilię in qua thimi, & ſalicum copia, ab hyblone rege dicta, hanc Stra. a Dorienſibus conditam ſcribit. Et etiam huius nominis mons proximus tymo abundans, vnde apes paſtæ mel optimum cõficiũt. Mar. Cum dederis ſiculis mediæ de collibus hyblæ. Cecropios dicas, tu licet eſſe fauos. Hic mons etiam Megara vocatur.

Hybleus, a, um, vt apes hybleæ, & mel hybleum. Virgi. Hybleis apibus florem de paſta ſalicti.

Hybrydę. pe. cor. vocantur canes, qui imparibus parentibus nati ſunt inquit Prophyrio. hoc eſt ex venatico. & gregario. Pli. lib. viij. ſcribit hydridas vocari ſues. ex fero & domeſtico ſue progenitos. Quæ appellatio ad homines quoq; tranſlata eſt, vt qui patre romano, & matre peregrina natus eſt, vel econtrario hybryda appellatur. ὕβρις enim contumelia ὑβρίζω contumelior, conuitior, vt ſint hybryde, quaſi per contumeliam nati. Sue. in Aug. Thema/ſtai epicadi ex gente Partica hybride. Hora. li. j. Ser. Hybry/da quo pacto ſit perſius vultus opinor.

Hybris, auis ex accipitrum genere quæ die minus apparet, quia non clare videt, ſed nocte venatur, moræ aquilæ. Pugnat etiam, cum aquila, adeo acriter vt ſępius ambæ implexę deferantur in terram.

Hydaſpes, fluuius Indiæ de quo Luc. lib. vj. Qua rapidus Ganges. & qua niſeus Hydaſpes. Dictus ab Hydaſpe antiquiſſimo Medorum rege.

Hydor Hydas & Hydos, latine aqua, vñ ſũt q̃ ſequuntur.

Hydria, vrna ad capiendam aquam.

Hydrus, & hydra genus anguium in aqua degentiũ. ἀπὸ τοῦ ὕδατος ſed hydrus mas, hidra fœmina. Hydram finxerunt poetæ eſſe multorum capitum in Lerna palude, quorum aliquot exciſis. totidem continuo renaſcebantur tandem ab Hercule, & ſagitis, & igni interfecta eſt.

Hydrus, ontis, vrbs in littore hadriatici maris.

Hydruntum oppidum.

Hydromeli, æque mulſę, ſeu aquę mellitę.

Hydromantia, pe. pro. diuinatio quę fit in aqua. Augu. lib. vij. de ciui. dei. ſcribit. Numam Pompilium hydromantiam feciſſe, vt in aqua videret imagines deorum, vel ludificationes dęmonum, a quibus audiret quid in ſacris cõſtituere, atq; obſeruare deberet. Quod genus diuinationis Var. a perſis dixit illatum quo & ipſum Numam, & Pythagoras philoſophum fuiſſe vſum commemorat.

Hydropotes, aquę potator. Vnde ſcribitur de Cyro, apud xenophontem, q᷑ moneat ſuos, vt conſueſcant aquã bibere, vt fiant hydropotæ. i. aquæ potores.

Hydrochoos, latine, ſignum in cœlo velut aquam fundens quem Ganymedem eſſe autumant. Catul. Proximus hydrochoi fulguret oariõ ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ τὸ χέω λέγεται καὶ ὁ γανυμήδης τοῦ τριάμου.

Hyderon, genus morbi eſt, vt inquit Col. lib. viij. cum diffunditur aqua cutis.

Hydrocephalea, morbus capitis, vbi humor cutem inflat. Nam cephalei acutus, ac peſtifer morbus eſt.

Hydrocelæ, genus herniæ, de quo in dictione hernia.

Hydragogus pe. pro. adaquator dicitur. i. ductor riuorum. ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἄγω συντίθεται.

Hydrargyrium, pigmenti genus inuicem argenti, viui aliquando dilatatum, a quo argentum optime inauratur.

Hydrolapaton lapatij genus quod in aqua naſcitur. Eſt autem lapatium herba nota.

Hydrops generis maſculini, morbum denotat, & latinæ dr̃ aqua intercus, ſubcutaneus morbus, quoniaȝ ſub cute aq̃ ſit, qua venter turgeſcat. Hora, Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops, nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi. Fugerit venis, & aquoſus albo Corpore languor. Huius tria ſunt genera Tympanites ſpiritu inflante a forma ventris atq; ſono dicitur. Vnde tympanici. Aſcites a figura vtris, quoniam in vnum aqua contrahitur. Leucophlegmatias, ſiue hypoſarca. Tertium corpore inęquali tumoribus, Sed hydropicus Cato veternoſum appellauit cum inquit, Veternoſus q̃ plurimuȝ bibit. Hora Funeſto corpus arcere veterno. Do. veternoſus morbo vetere confectus, quales ſunt, qui hydropem patiuntur. Hydrops, ge. com. qui vel quæ eo morbo laborat.

Hydropicus q morbo hydrope laborat. Hora. Si voles ſanus cures hydropicus & ni.

Hydrophonos vocant aquam metuentes, qui ex morſu canis rabidi aquam timent. Pli. li. xxviiij. Eſt limus ſaliuæ ſub lingua rabioſi canis qui datus in potu fieri hydrophonos non patiatur

Hydrophobia dr̃ ipſe morbus ex aquæ proueniens a uerbo greco φοβέωμαι qđ ſignificat timeo, & ὕδωρ aqua Inde hydrophobi. & hydrophobici q expauent aquam.

Hydruſa, vna ex cicladibus, ob aquarum abundantiam.

Hydraula, dr̃ qui peritus eſt organorum hydraulicorum.

Hyella, Oenotriæ oppidum a Phocenſibus conditum.

Hyems, ἀπὸ τοῦ ὕω pluo, q᷑ id tempus anni pluuioſum ſit Var.

ſit. Var. ab hiando deriuat, ꝙ anima, quę a nobis flat, tum appareat. Spiritus enim noſter, cuꝫ ſpiramus hyeme, quaſi in nebulam concretus, cernitur. Dicta hyems quaſi hians, ꝙ non ſolum anima noſtra, vt ait Var. Sed & aer ipſe hiet. Hinc himber, quaſi hiember detracta e littera, hyeme enī exiſtunt frequentiores himbres, ab ipſo autem himbre fit hybernus. Et ſignificat quādoq; quartam partem anni, quę eſt inter autumnum, & ver. Virgi. Atq; hyemes optare ſerenas Agricolæ. Interdum vim venti, vt ſæpe illos aſpera ponti interclauſit hyems.

Hyemalis, & hoc hyemale, vt hyemale tempus.

Hyemo, as, ſignificat hyeme ſtationem facio, qđ & hyberno dicitur. Hyematio hyemis traductio.

Hyetos, latine pluuia, vñ Iupiter hyetus eſt appellatus.

Hygrēplaſtra liquida emplaſtra, ſicut xeria, quæ ſunt arida.

Hygrotes in arboribus eſt quæ ab alijs ſuccus ab alijs dachrion. i. lachryma appellatur.

Hyle, es, ſylua magna. Am. li. Hexa. Deū non tanq̄ creatorē materię, ſed tanq̄ artificem ad exemplar hoc eſt ideam intendentem feciſſe mundum de materia, quā vocant hylen, quæ gignendi cauſas rebus oībus dediſſe aſſerat: græci aūt hylem ſubſtantiam dicunt. Hyllus nomen proprium.

Hylas teſte Solino, lacus bithyniæ, in quem hylam Herculis delicias cecidiſſe credunt.

Hylax, actis, nomen proprium comitis Herculis qui fingit a poetis fuiſſe raptus a nymphis Aſcanij fluuij.

Hylactor dictus eſt canis a latratu. Nam ὑλακτέω latro.

Hylea, cū æ, diph. regio eſt. A quo hyleū mare, quo alluitur. Hero. Traiecto boriſtene a mare in primis eſt hylea regio.

Hymber. Vide in dictione Imber.

Hymē tenuis virginalis pellis, quæ primo coitu abrumpit.

Hymeneus. a, um, pe. pro. deus nuptiarum putatus eſt, ἀπὸ τοῦ ὑμένος idest a membrana, quæ, cum ſit clauſtrū virginitatis in nuptijs rumpitur. Hic veneris, & liberi filius dictus eſt, vel, vt quidam aiunt, ex Vranie ꝓgenitus, qui primus certas nuptias inſtituerit. Ideo per laudem cantat virginalibus nuptijs ob huiuſmodi meritū, & ob huiuſmodi meritum nuptialem vocem hanc factam, apud grecos, ſicut apud Romanos nuptiarum deus Thalaſſio vocatur. Alij dicunt hymeneum quendam fuiſſe iuuenem, qui die nuptiarum ruina oppreſſus interijt. Inde poſtea inſtitutus, vt expiationis gratia nominaret in nuptijs. Alij virum fortem atticum, aſſerunt, qui raptas a ꝓdonibus virgines oppreſſis latronibus intactas, patriæ reſtituerit. Alij ꝙ hymeneus dicitur mēbrana, qua eſt munita virginitas, quæ primo diſrumpit coitu. Alij hymnū vocari nuptiarū virginalium exiſtimant, vt apud Te. in Adel. verū hoc mihi mora eſt tibicinā, & hymenęū, qui canant. Ergo ſic accipe hymeneum in nuptijs, quēadmo. epithaphiū in funere, & in ſacris hymnum. ὑμεναίων γαμμικῶν ὕμνων ὑμέναιος γὰρ ἐκείνων λυδὸς ἄδεται τὸν χαρίεντα ἐλημᾶνα τὸν ὑμνητὴρ ὑμεναίων ὕμνον τὸν μουσῶν ἀξία μελψόμενον.

Hymnus grece ὕμνος cantus cum laude dei. Habet enim tria hymnus, ſcilicet canticū, & laudem, & dei. Nam ſi laudas deum & non cantas, non dicis hymnum. Si cantas & non laudas deum. Vel ſi laudas aliud quod non pertinet ad laudem dei, & ſi cantando laudes non dicis hymnum, laus ergo dei in cantico, hymnus dicitur.

Hymnetes, latine Cantor.

Hymera pe. cor. nomen fluuij, de quo Sil. lib. iiij. Armauere ſuos, qua mergitur hymera ponto.

Hymettus, per duplex tt, mons in attica ſemper florens, & melle & marmore inclytus.

Hymettius, a, um, nomen poſſeſſiuum, vt mel hymettium quod & Atticum appellatur primatum obtinet bonitatis. Stra. lib. ix. Mel. hymettium id ait eſſe probatiſſimū, quod acapniſtum vocant, quaſi nullo fumo infectum, quo, & apes, & mel inficiunt. Aliquādo ponitur pro molli. Mar. Hoc tibi theſei populatrix miſit hymetti. Pallados a ſyluis nobile nectar apis.

Hyoſcyamos, genus herbæ eſt, quæ & huiuſquiamus, dicit faba porcina. Col. li. vij. Et ὑοσκύαμος cuius ſemē detritū, & cū vino datū ꝓdicto vitio medet. Huius multa ſunt gña.

Hypepa, vt inquit Stra. vrbs quæ occurrit Timolo monte ad cayſtri Campeſtria nomen ei, vt inquit Stepha. quoniam ſub Æpos montem ſita veneri ſacra eo quod pulchre fęminę ibi viſant. Ouidius de Arachne. Orta domo parua paruis habitabat hypæpis.

Hypagogæ ſubiectionis dñr. Cuius pe. ꝓ. quū per ω ſcribat.

Hypagogeus, inſtrumentum quo lapides expoliuntur, grece ὑπαγωγεύς.

Hypallage, ſubalternatio, ſiue ſubmutatio ab ὑπὸ ſub ἀλλαγὴ mutatio. Vel ἀπὸ τοῦ ὑπαλλάττειν hoc eſt a ſub alternando. Figura cuꝫ verba, per aduerſum intelliguntur. vt Trade rati ventos, date claſſibus æquor.

Hypanis, pe. cor. fluuius Scythie ex magna palude ꝓfluens, huic miſcet fonticulus, qui ſua amaritudine totū corrūpit Hypanim. Proper. Quantum hypanis veneto diſſidet. Eridano. Alter eſt in india, qui intrat indium fluuium.

Hypacaris ſimiliter ſcythiæ fluuius.

Hyparchus, latine primas, nomē philoſophi, qui de ſyderibus, & de tēpibus anni, ſicut Eudoxus, & Meton ſcripſit.

Hypatus, penul. cor. latine conſul. Hypaticus conſularis. Hypatia conſulatus.

Hypata, ciuitas theſaliæ, & quaſi metropolis eius regionis, a qua hypatenſis ager.

Hyper præpoſitio græca, apud nos ſignificat at, pro, ſuper ſupra, vltra.

Hyperaſpiſtes, pe pro. latine ꝓtector, apotu ypaſtein. Hiero. in pręfa. penta. Cum ariſteus eiuſdem Ptolomei hyperaſpiſtes, & Ioſephus non multo poſt nihil tale retulerint.

Hyperbaſis, ſiue hyperbaton, pe. cor. latine tranſgreſſio vbi, ſm Quin. li. viij. quā frequenter rō cōparationis, & decor poſcit. Fit enim frequētiſſime aſpera & dura, & diſſoluta, & hians oratio, ſi ad neceſſitatē ordinis ſui verba redigantur. Longius ergo verbum proprie hyperbaton eſt, vt animaduerti iudices omnem accuſationis orationem in duas diuiſam eſſe partes. Naꝫ in duas partes diuiſam eſſe rectū erat, ſed durum & incōptum. dictum hyperbatō ab hyperbeno, qđ tranſcendo, vel tranſgredior denotat. Hyperballo, extendo, ſupero. hyperbaſia, vel hyperbaſis tranſgreſſio.

Hyperbole, penul. cor. dici poteſt eminentia, vel, vt ait Cice. ſuperlatio, a Quin. ſuperiectio interpretatur, a quibuſdam vero exceſſus. Nam ὑπὲρ ſuper βολὴ iactus. Hier. in Epi. contra origeniſtas. Tollite amoris ὑπερβολὴν & nos tollimus odij magnitudinem. Et eſt figura, cum dictio excedens fidem ponitur augendi, vel minuendi gratia. Augendi, vt Niue candidior. Et fulminis ocyoralis. Minuendi, vt volantis te folijs ſonitus terret, & vix oſſibus herent, vel tardior teſtudine.

Hyperbolicus, ca, cum, quod eſt exceſſiuum.

Hyperbereteus, apud macedones menſis eſt quē nos octobrem vocamus, qui apud eos vltimus eſt. Vnde ꝓuerbium hyperberęteus de longeuis dr̄ ꝙ vltimus menſis anni ſit.

Hyperborei, pe. pro. montes, & populi ſcythie ſic dicti, ꝙ ſupra, ideſt vltra eos flat boreas. Feſtus. Docet hyperboreos eē ſupra aquilonis flatum habitantes, quoniā humanæ vitæ modum excedant, viuendo vltra centeſimū annuꝫ. Ferunt magnam his de cœlo dementia conceſſam eſſe auras ſpirare ſalubres, nihil noxij flatus habere, domos eſſe nemora, victum arbores miniſtrare, diſcordiam neſcire, ęgritudine non inquietari, ad innocentiam omnibus æquale votū eſſe mortem acceſſere, & voluntario interitu obeundi tarditatem caſtigare. Sed hæc fabuloſa ſunt. Diodo. Oppoſitaꝫ Celtis iuxta Oceanum eſſe inſulam ſcribit, haud multo ſicilia minorem, habitariq; ab his qui hyperborei appellant, eo, qđ vento boreæ ſunt oppoſiti, inſulam valde fertilem, in qua fructus annui bis naſcuntur.

Hypercatalecticū metruꝫ dr̄, cui vna ſyllaba, vel duæ ſuperant.

Virgi. Alloquit̃ Venerem O qui res hominũq; deorũq;. Et Hora. Syluę laborantes geluq;. Illud dactilicũ Hypercatalecticum eſt, hoc vero iambicum hypercatalecticum.

Hyperiona, alij ſolis patrẽ, alij ipſum ſolem, ꝙ eat ſuper terras appellatum putant. Poetæ pro ſole vſurpant. Oui. lib. j. Faſt. Placat equo perſis radijs hyperiona cinctum. Diodo. ſcribit Hyperiona Saturni fratrem fuiſſe, Cœli, & Tithee filiũ qui ſolis, ac lunæ aliorũq; aſtroꝝ motus, horaſq; primum ſumma cura obſeruationeq; a ſe percepta, cæteriſq; noſcenda tradidit. Ideo hoꝝ parens nominat̃, veluti ipſoꝝ naturę cõtemplat̃. Et declinat̃ hyperio, onis, pe. pro. Cic. in progno. Vt cum luna means Hyperionis officit orbi.

Hypermeter, & hypermetrus, pe. cor. abũdans ſyllaba, vt hominumq; locorumq;. Et debet ſequens a vocali incipere, niſi fiat ſynereſis, vt cura peculi.

Hypethrę, ambulationes apertę & ſubdiales quę ſub ethra. i. cœlo fiunt. Xyſta dicunt greci. paradromidas Victru.

Hyphen ſubunio interpretatur. Ex hypo, & hen, vnũ. Quod fit, cum plures dictiones proferuntur, ſub vno accentu, vt quandoquidem ſimulac.

Hypnales aſpides, dictæ ſunt a ſomno Cleopatra, teſte Solino hypnalẽ aſpida adhibuit ad morſum, vt ita ſomno extingueretur. Ptyadas vero appellant, quæ ſaliuas vennatas in oculos hominum expuunt.

Hypſicratea, nomen Mitridatis regis vxoris quæ perſico habitu induta, & in habitũ virilem reformata tonſis capillis victum a Cn. pom. mitridatẽ per efferatas gentes fugientẽ animo pariter & corpore infatigabili ſecuta eſt.

Hypo prępoſitio gręca, & modo ab, modo ſub ſignificat.

Hypocauſtum locus in quo ignis ſuccendit̃ & erũpit calefaciendis vaporandiſq; balneis cubiculiſq; pręparatus, qualia apud tranſmõtanos ſunt frequẽtiſſima, ipſi ſtufas vocant. Vñ ἀπὸ τοῦ ὑποκαύσθαι. i. ſubter calefacere, latini vaporariũ interpretant̃. Ci. ad. Q. fratres. Ita erant poſita, vt eorũ vaporariũ ex quo ignis erumpĩt eſſet ſubiectum cubiculo. Victru. lib. v. docet quẽadmodus ſupra hypocauſtũ athenaria ſint cõponenda, vnũ caldariũ alterũ tepidariũ, tertium frigidariũ & ita collocanda, vt ex frigidario in tepidariũ, ex tepidario in caldariũ aqua influat. Amb. lib. hexa. De hyeme forſitan queręris ꝙ nulla tibi hypocauſta anhelantibus ignibus vaporent̃, ſed habes ſolis calorẽ qui tibi orbes terrarum tẽperet & hyberno te defendat a frigore. Papi. in ſyl. Vbi languidus ignis inerat ędibus & tenuẽ voluunt hypocauſta vaporẽ. Pli. ad Gallum. Applicitũ eſt cubiculo hypocauſtum per exiguum qđ anguſta feneſtra ſuppoſitũ calorẽ vt ratio exigit aut effundit aut retinet.

Hypocauſtus latine ſuberatus dicitur.

Hypochiſis, & hypochima, vide in dictione glaucoma.

Hypocriſis latine ſimulatio, quaſi ſubtectio iudicij, ab ὑπὸ, & κρίσις iudicium.

Hypocrita greco ſermone ſimulator dr̃, qui cũ intus malus ſit bonũ ſe palam oſtẽdit. Nomẽ aũt hypocrite tranſlatũ eſt a ſpẽ eorũ, qui ſpectaculis tecta facie incedunt diſtinguẽtes vultũ cæruleo niueoq; colore & cæteris pigmentis habẽtes ſimulachra oris luthea gypſata & vario colore diſtincta nõnunq; colla & manuſcreta pungentes vt ad pſone colorem peruenirent, & pp̃t̃m dus in ludis agerent fallerent, mõ in ſpẽ viri, mõ in forma fœmine, & reliquis pręſtigijs. Vñ & mimus hypocrita dictus, qa imitator eſt & ſiſtator. Quin. li. ij. ſcribit. Eſchinẽ hypocriten fuiſſe oratorẽ. Quæ ſpẽs argumẽti tranſlata eſt in his qui falſo incedũt vultu & ſiſtant qđ nõ ſunt. Sed hypocritarũ maculã non hr̃e inquit Aug. aut paucoꝝ, aut nulloꝝ eſt. Nam quicũq; vult ſe videri qđ nõ eſt hypocrita eſt. Qui tuba canit faciens elemoſynã, Hypocrita eſt. Qui in ſynagogis & in platearũ angulis orat, vt videat̃ ab hoĩbus hypocrita eſt. Qui ieiunans demolitur faciem vt ventris inanitatẽ demonſtret in vultu, & hic hypocrita eſt. Ex qbus oĩbus intelligit̃ hypocritas eſſe qui faciũt qđ libet vt ab hoĩbus glorificent̃. Mihi vr̃ & ille hypocrita eẽ qui dicit fratri ſuo, Dimitte vt tollam feſtucã de oculo tuo propter gloriam hoc faciens vt ipſe, iuſtus eſſe videat̃. Vnde ei dño dr̃ hypocrita eijce prius trabem de oculo tuo.

Hypobolimeus, latine ſubdutitius dicitur.

Hypocoriſticos, apud latinos diminutiuum dicitur.

Hypodeſis ſiue hypodema, atis, calceus, ſeu calciamẽtum dr̃.

Hypodoche, ſuſceptio, receptaculum.

Hypodiaſtole, diſtinctio.

Hypodites interior veſtis.

Hypodidaſcalus dici põt repetitor, ab ὑπὸ, ſub, & διδάσκαλος magiſter.

Hypogea loca ſubterranea dicuntur a græcis quæ dictio frequens eſt apud Ioſephum, & egeſippum.

Hypopodon latine ſuppedaneum dicitur.

Hypopyrgium, locus ſub turri, ex ὑπὸ, & πύργος turris.

Hypomnema, tis, & hypomnematus ſumitur pro interpretatione, & cõmentarijs. Cice. Tironi. Multum mihi eripit opere in exſcribendis hypomnematis.

Hypoſtaſis, ſubſiſtendia, ſiue ſubſtantia, a theologis pro pſona capit̃. Vnde hypoſtaſes pſonæ ſubſiſtentes appellantur. Nam ſτάσις ſtatio dr̃. Hiero. ad Dama. Tota ſecularium litterarum ſchola nihil aliud hypoſtaſim, niſi vſiam nouit.

Hypotheca pe. pro. latine pignus ſuppoſitio documentum hypotheticus ſuppoſitiuus.

Hypothecę quoq; admonitiones dici poſſunt.

Hypotheſis, pe. cor. materia & ſubiectũ in aliqua ſcientia.

Hypocondrium, pręcordia alio nomine exta græci phrenas dicunt in his vitalitas maxime conſiſtit. Dictũ a cartilagine quaſi ſubcartilagium, & eſt ſuperumbilicum.

Hypogeſon, herba ſubgrandiaria vide in Aizon.

Hypothicos, ſubucula, & pprie pontificũ eſt, vt inqt Hiero.

Hypothira, ſiue hypothirides, apud Victru. capit̃ pro valuarum cauitate, & inanitate.

Hypozeuſis ſubcõiunctio, figura cuꝫ ſingulis ſenſibus datur propria clã, vt regẽ adit, regi memorat, nomẽq; decuſq;.

Hypozygia dicta ſunt animalia quæ iugum ſubeunt quaſi ſubiugalia ὑποζύγιον iumentum dicitur.

Hypotyposeon. pe. pro. ideſt diſputatio, vel informatio diſpoſitio expręſſio aut deſignatio quãdo quid ita deſcribit̃. vt oculis cerni videatur.

Hypocapniſmõ infurnibulũ, per qđ fumus nidorue haurit̃.

Hyrcania, regio aſiatica, magna ex parte plana, & præclariſſimis vrbibus adornata, quarum celebrant Talebrotam, Samariam, & Cartam, & Tapẽ. Et adeo opulenta, vt vitis vna uini metretam efferat, & ficus ſexaginta modios ficorum. Frumentũ ex ſemine naſcat̃. qđ cadit ex culmo in arboribus mellificet̃, perfluatq; mel ex folijs. Dicta hyrcania, ab Hyrcana ſylua, quę ſcithiæ, ſubiacet, habet ab oriente mare Caſpium. A meridie Armeniã a Septentrione Albanias, ab occaſu Iberiam. In ea regione pantheræ, pardi, & tigres abundant, cum ſyluis aſpera ſit.

Hyrcanus, a, um, nomen poſſeſſiuum, vt mare hyrcanum, quod & Caſpium dicit̃ a Ptol. ab omni parte terra cinctus inſulæ ſimilitudinem habet. Hiero. Hyrcani volucribus & canibus ſemiuiuos proijciunt.

Hyſca ſiue hycca, apud græcos ſignificat porcum, & apud eos ſturio dicitur.

Hyſginum, color ſimilis coccino. Vnde græci veſtes ὑσγινοβαφεῖς appellant, hoc eſt hyſgino tinctas. Pli. libr. xxij. Hyacinthus in gallia maxime prouenit. Hoc ibi pro cocco hyſginum tingit.

Hyſophagus latine hos ſtomachi, & Arabice dicitur Meri.

Hyſopus fœminini generis, & hyſopum neutri, cum y, ſm Apul. herba pulmoni valde vtilis, cuius pe. producitur cũ apud grecos ſcribatur per ω mega, ꝗ̃uis macer corripiat. Et hyſopum ſiccum calidũq;, & tertius illi. Eſt in vtriſq; gradus. Hiero. in Pſal. interpretatione. Sicut enim hyſopũ terrenum curandis pulmonibus aptus eſt, vt auertat inflationem, ita homo cœleſti quis reſperſus hyſopo. i. humilitate cordis ab omni ſuperbie malignitate purgatur. Sunt etiã qui hyſopum per duplex ſſ ſcribant.

Hyſteria græcè, latinè ſecundinæ, folliculi ſunt continentes fœtum in matris vtero cum menſtruis.
Hyſterologia, locutio præpoſtera, figura eadem, cum hyſteron proteron.
Hyſteron, vltimum, vel nouiſſime. Vnde hyſteron proterō eius figura, cum ſententia ordine commutatur, ut Poſtq̃ altos tetigit fluctus, & ad æquora venit. Nam prius ad æquora venit, q̃ tangeret fluctus.
Hyſtriones, ab hyſtro flumine dictos eſſe quidā exiſtimāt, q hec agerēt ſcurilia, vt daui q̄ſi dacæ. Nam vt Strabo ait. Dad, q dacæ olim dicti ab ethruria q primi dicti ſunt ludiones. Et quia thuſco vocabulo hiſter ludio vocatur. Ideo vocati hyſtriones. Hi Nam ꝙ perſonatum agebant in comœdijs Plutarcus vero hāc cāſ fuiſſe ait ꝙ hyſtrione dicerent. Nā Calo Sulpitio, & Licinio ſtolone cōſulibus quū peſtilētia vrbē inuaſiſſet oēs, q in ſcenā pcederēt iterijſſe. Ob eā rem multos, & bonos artifices ex ethruria romā veniſſe in his qui arte cæteros anteiret, & in ſcena plurimus floruiſſet hiſtrum fuiſſe nominatum a quo omnes dein de ſcenicos hiſtriones nominatos eſſe.
Hyſtrionia, ars ipſa. Plau. opere precium hic ſpectantibus Iouem & Mercurium facere hyſtrioniam.

I Littera uocalis eſt:

quæ etiam conſonans fieri conſueuit, & modo pro ſimplici, modo ꝓ duplici accipi'. Pro ſimplici tunc habetur, qñ ab ea incipit ſyllaba in pncipio dictionis poſita, ſubſequente vocali in eadem ſyllaba, vt Iuno, iaceo. Pro duplici aūt, qñ in medio dictiōis, ab ea ſyllaba incipit. poſt vocalē ante ſe poſitā, ſub ſequēte quoq; vocali in eadem ſyllaba, vt maius, peius, maia. Nōnūq; tñ reperi' i lrā, ꝓ ſimplici cōſonāte in medio dictiōis poſita, ſʒ in cōpoſitis, vt Reijce, Refectus. Notandum i litteram pro conſonante poſitā aſpirari nō poſſe, cum nulla conſonans ante ſe aſpiratio nem accipere valeat. Vnde hieroſolyma ſex ſyllabarum eſt Hiulcus triū, Ac p deriuationes quidē trāſit i in alias vocales. In, a, vt genus, generis, generatim. Paulus, pauli paulatum. In e, Fortis, forte. In o, Pater, patris, patronus. Eſt etiā, i, imperatiuus modus, ab eo, is. Teren. I præſequar.

I ante A

Ia fuit nomen minoris filie Athlantis, & latinè vox dr̃. Itē Ia græci vocant violas. Vnde Ianthina veſtis, ideſt violacea, Rurſus ia exultantis interiectio eſt.
Iacchus, nomen Bacchi, ἀπὸ τοῦ ἰαχεῖν damo canto, vociſero. Nam qui bacco ſacrificabant, clamare ſolebant. Et duplici cc, ſcribi debet, q̄uis in verbo ἰαχεῖν ſit ſimplex c, quod ideo fit, vt in Iaccho ſecunda producatur, quæ in verbo iacho corripitur. Vir. Grātiſſima vtis Iaccho. Ponitur quandoq; pro vino.
Iaceo, es, iacui, ſm notam ſignificationem. Vir. dixit Strata iacent paſſim ſua quęq; ſub arbore poma. Plau. in Amphi. Quis hic eſt ſenex, qui ante ædes noſtras ſic iacet? Dicimuſq; iaceo in ſtrato, iaceo humi. Liui. li. ij. de bel. puni. Humi iacentem inter cuſtodias, ſtationeſq; militum circunſpexerunt. Quandoq; iacere ſignificat extare, eſſe. Sal. In medio campus iacet aquis vndiq; ſcatens. Quandoq; plenum eſſe. Vir. libr. iij. Geor. Sed iacet aggeribus niueis informis, & alto terra gelu. Quādoq; per plurimum porrigi. Idē in eodem. Tantū campi iacet, Quandoq; ſquallere. Lucil. libr. xxx. Et ſuam præcipue retro relicta iacere. Quandoq; mortuum eſſe, ꝙ iaceant, nec amplius cadauera moueantur. Luca. Ille iacet paci, quem prętulit orbis. Quādoq; ſepultū eſſe. Mar. Nō aliter cineres mando iacere meos. Huius verbi compoſita ſunt. Adiaceo iuxta iaceo ante iaceo de quo ſupra. Interiaceo, in medio iaceo Liui. Deſcēdunt in planiciē, quæ inter Capuā, Tiphatāq; interiacet. Subiaceo, ſubditus iaceo, & ſubditus ſum. Lactā. lib. iij. Quoniam igitur vtriq; ſubiacet fortitudo. Obiaceo de quo alibi. Et hęc habent penul. cor. in triſyllabis.
Iacio, is, ieci, iactum ſignificat emitto. Apul. Multis in eus lapidibus iactis. Vnde iacere ad certum eſt dirigere in id, in quod intendit. Hiero. In li. Iudic. Sic fundus lapides ad certum iaciētes vt capillum quoq; poſſent percutere. Et iacere eſt ponere. Tranſlatio ſumpta ab ædificijs maxime a cothonibus. i. portubus manu factis, quibus magna iaci fundamenta neceſſe eſt. Cice. in Philippi. In quo templo, quātum in me fuit, ieci fundamenta pacis. Huius compoſita ſunt. Abijcio, adijcio, conijcio, circuijcio. Vnde circun iecta impedimēta dicimus. Deijcio, diſijcio, eijcio, inijcio, interiaceo, obijcio, proijcio, præiaceo, ꝓijcio, reijcio, ſubijcio, traijcio & ſuperiacio. Hie. in Eſch. Et ſuperiacient puluerem capitibus ſuis, & cinere conſpergentur.
Iacto, as, frequenter iacio. Sene. Dū lapillos iactaret in puteum. Vir. lib. j. Geor. Deucalion vacuum lapides iactauit in orbem. Aliquando iactare eſt ſæpe voluere. Idē. Atq; illum tales iactantem pectore curas. Aliquando fatigare, vexare, cōcutere, vt Iactatos equore toto Troas relliquias. Lactā. lib. v. Qui patres regno expulit, bello perſecutus eſt exulem toto orbe iactauit. Ex quo apparet non eſſe veram differentiam, quam Serui. ponit, dicēs, Iactamur in mari fatigamur in terris. Aliquādo ſignificat plagis ſternere. Ci. in Ver. act. ij. Iactatur domi ſuæ vir primarius, & homo honeſtiſſimus, pro ſe quiſq; manus affert. Aliquando temere laudare, ſiue ambitioſius gloriari. Virgi. Quam iuxta ſequitur iactantior Ancus. Hiero. ad Iulianum. Diues ille omnia, quę in lege precepta ſunt, ſe impleſſe iactabat. Hinc iactantia. Aliquando inaniter loqui. Virgi. Talia iactanti ſtridens aquilone procella. Velum aduerſa ferit. Aliquando frequenter emittere. Idē lib. ij. Geor. Et ſi nō aliū late iactaret odorem Laurus erat. Et alibi. Ipſi lætitia voces ad ſidera iactant, ideſt crebro emittunt. Aliquando frequēter ducere, vt apud eundem. Haud vnq̃ manibus iactata fatiſcit. i. ductata. Quidam etiam iactatum pro primitiuo, & pro expulſo. Alij pro dependenti accipiunt, vt li. iiij. Geor. Ex dextro iactata recumbit in armo.
Iactantia, quæ & iactatio a Cice. diffinitur li. iiij. Tuſcu. ꝙ ſit voluptas geſtiens, & ſe efferens inſolentius.
Iactanter aduerbium & participio iactans formatur, & ſignificat, cum iactantia. Hier. Ne iactanter de ſe quærere videretur.
Iactuoſe ſimiliter dicitur, cum iactantia. Cice. Cū ſint multa iactuoſe dicta.
Iactito, as, pe. cor. frequētatiuum a iacto. Hie. ad Cteſis vrbicum. Et hoc te iuxta ſcripturam facere iactitas. Et ad pāmachium. Et ꝙ vnus Romæ amicus obiecerat, a multis in toto orbe inimicis dicerem iactitatum.
Iactura propriæ dicitur damnum de mari, quādo quis magnas in naui merces habet, & tēpeſtate cogitur eas in mari iacere, ne nauis obruatur.
Iaculum, penul. cor. dicitur quicquid iaci in longum poteſt. Nam ſit, vt iaculetur.
Iaculor, aris, deponens, ſignificat in longū iacio. Iuue. Quātas iaculetur. Monicus ornos. Colu. lib. ij. Faba, quæ longius emittetur pura eo perueniet, quo ventilator eam iaculabitur.
Iaculo, as, eiuſdem ſignificationis. Clau. Latis iaculatur in aruis. Augu. in pſal. interpretatione per tranſlationem dixit. Iaculabant in ora interrogantium ſe ſagittas dei. Hinc Eiaculo, quod eſt extra iaculo proijcio. Gel. Artones cum fidibus, & indumentis, cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat, extitiſſe.
Iaculatio, iaculamen, & iaculamentū pro eodē accipiūtur.
Iaculus, penuld. correp. ſerpentis genus, qui ſubit arbores, e quibus vt maxima vibrat, penetratq; quodcunq; animal obuium fecerit fortuna. Luc. Et natrix, violator aquæ iaculiq; volucres.

Iacob latine athleta, & exercens ſe dr. Quam appellationes primũ hũit, quã practicis operationibus multos ꝓprietate libores ferebat. Cũ aũt iam victor luctando euaſit & ſpeculationibus fruebatur bonis, tunc Iſraelem ipſe deus appellauit æterna pmia beatitudinemq; vltimam quę in uiſione dei conſiſtit et largiens hominem enim qui deus videat iſrael nomen ſignificat.

Iacobus pe. pro. nomen proprium quattuor ſyllabarum a Iacob dictione hebrea formatũ. Clau. Quid laceras verſus dux Iacobe meos. Noia. n. propria barbara ſicuti Pri. docet, in fine accutum accentum habẽt, quę more latino declinata, eundem retinent, vt Adam, adamus, habraa3 habramus, Ioſeph, Ioſephus.

Iadra, ciuitas quæ nunc vulgo zara. Hanc Geor. Pontici viruimi pater veneto ſubiecit imperio.

Ialon, grę̃cẽ dñt puberẽ. Vñ Iulus dictus eſt Aſcanius.

Iam aduerbium tpis, qđ pene eſt idem, qđ tunc. Quin. qđ ſi ſatis prudenter ea viderint iam ꝑpe conſumata fuerit ſapientis opera. Interdum hortantis eſt, & veluti moram, increpantis. Vir. Iam diua præcor. Interdum feſtinãtis Teren. Ego iam proſpiciam mihi. Interdum ponit pro nũc. Vir. li. iij. Geor. Iamq; hos curſu, iam pretenit illos. Interdũ ꝓ preterea & quaſi modus eſt qdam cõiungẽs ſnias vt apud eundem. Iam maris immenſi prolẽ, & genus oẽ natantum. Iam varias pelagi volucres. Hocidem efficit coniunctum, cum vero. Cice. Iam vero vrbibus conſtitutis.

Iamiam ſignificat repente. Et cum pñti ponit, licet ad futurum reſoluat. Vir. Iam, iamq; manu tenet, & premit haſta, quaſi mox tenebit, & nunc vr tenere. Plerũq; figurate, per indignationem accipitur. Idem. Iamiam, nec maxima Iuno. Nec ſaturnus hæc oculis pater aſpicit equis. Et p miſerationem. Sal. Iamiam aio meo chariſſime frater, q̃;q̃; tibi immaturo, & vñ minime decuit, vita erepta, tñ lętãdũ magis, q̃; dolẽdũ, puto caſum tuũ. Et per exhortationẽ. Quintil. Iamiã cõmilito, qcũq; caſus manet, & ſi imperator dãnaturus ẽ, habes ſolatium, ſatius eſt, q̃; a pre occidi.

Iam diu ſigñat olim, nã diu qñq; pro longo tẽpore ponit.

Iamdudum, ex iam, & dudũ cõponit. Et aliqñ de paruo tpe dr, vt Iamdudũ te expecto. Aliqñ de longiori. Pli. lib. xix. Iamdudũ ex eadẽ Hiſpania zeoliton venit in Italiam plagis vtiliſſimum. Macro. Iamdudum hęc qđ ab Ariſto. & propoſita eſt, & ſoluta. Sigñat aliqñ nimium Teren. Iãdudum te amat, Iãdudum illi facile fit qđ doleat. Ponitur ẽt pro cõtinuo, vel q̃; primum. Vir. Iãdudũ ſumite pœnas.

Iamolim ſignificat iamdudum. Cicer. Iamolim in principio illud ſtatueram. Sumit. & pro aliqñ. Vir. ad iamolim ſeras poſuit, cum vinea frondes. Olimiam, pro iampridem Quintilia. Olimiã imperator Inter fulgẽtes virtutes tuas, liuor locum querit. i. a longo tempore.

Iampridẽ ſignificat de paruo tpe. Sene. Iampridẽ te expectãtes ibi ſederamus. De lõgiori Pli. Quod maiores noſtros iampridem feciſſe manifeſtum eſt, qđ genus nuper & patrum fere noſtrorum memoria iuuentũ eſt, ꝓ continuo. Luca. Tollite iampridem victricia, tollite ſigna.

Iamtũ ſigñat, ex eo tpe. Plau. Iãtũ occępit virginem amare. Veteres ẽt iamtum, pro tantum vſi fuere. Et iam pro tam.

Iambus, pes cõſtans, ex prima breui, vltima longa, ab inuẽtore, vt qdã putant, dictus. Quidã iambũ deducunt, ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν, quod ẽ cõtumeliari, inuehi. Feſtus, Iãbi dicebant, q ſinguli, ex pſcenio loquebant trijibi, q terni.

Ianus, ab hiatu dictus eſt detracta aſpiratione quẽ quidam ſolẽ putãt. Ideo geminũ, qa vtriuſq; ianuę celeſtis potentem, q exoriẽs aperiat, occidẽs claudat. Alij. Ianũ mundũ Ideſt, cœlũ intelligũt, quaſi Eanũ ab eundo, vt inqt Cic. li. j. de natu. qa mundus ſemp erat, dũ in orbẽ voluit, & ex ſe initiũ faciẽs, in ſe refert. Hinc & bifrõs pingit, duas. n. facies ante & retro hre dixerũt, q annus, ex ſe initium faciens, fini occurrat. Vel q preterita ſciuerit, & futura preuiderit, ſeu q ſuperorum, & inferiorũ ianitor extiterit. Huius templu3 erat Romę, quod tẽporę belli patebat, tempore pacis claudebatur. Vnde patulcius, & cluſius cognominabatur. Hunc ẽt quadrifrontes fecerunt, ob quattuor orbis partes, & Ianũ geminũ vocitarunt. Et iunoniũ, qa calendarum princeps. Calendæ. n. ſunt Iunoni dicatę. Et Ianus erat locus, Romæ vbi fœneratores cõſiſtebant in regiõe Baſilicæ, qm in eo Iani ſimulacra collocata viſebantur. Oui. Qui puteal, Ianũq; timet, celereſq; calendas Iani quoq; peruiæ trãſitiões, foreſq; profanaꝝ ędiũ, ianue vocabant. Sue. in domi. Ianos inqt, arcuſq; cũ quadrigis & in ſignibus triumphorum, per regiones vrbis extruxit.

Ianualis porta Romæ, a iano dicta, vbi & poſitum fuit eius ſignum. Hanc Numa inſtituit, vt eſſet clauſa ſemper niſi cum bellum foret.

Ianua prius ingreſſus ad interiora domus, a Iano dicta q huic deo conſecratum erat oẽ principium. Et ꝓprie domꝰ eſt ianua, oſtium vero partium, vt cubiculorum, licet confundantur. Nam & ianua, a quo ianitor, pro oſtio ponitur, & oſtium, a quo oſtiarius, pro ianua.

Ianitor, pe. cor. cui ianue cuſtodia eſt commiſſa.

Ianuarius pmus mẽſiũ a principe deo ẽ appellatꝰ a Numa q primum anni eẽ voluit, tãq; bicipitis dei menſem reſpiciẽtẽ, & preſpicientẽ trãſacti anni finẽ, futuriq; principia.

Ianiculũ, oppidum, non procul a Roma dictum, quia per eum populus Romanus tranſire cęperat in agrum hetruſcum, ſeu q Ianus illud condiderit. Solinus. Quis dubitat Ianiculum a Iano non fuiſſe conditum?

Ianthina, penu. cor. veſtis coloris purpurei. ἴον. n. viola καὶ ἄνθος τοῦ ἄνθεος flos qſi violaceus flos. Mar. Coccina formoſe donas, & iãthina mœchę. Pli. ex his violis. q̃ ſpõte in apricis, ac macris locis ꝓuenitũt purpureæ latiore folio ſtatim ab radice carnoſa exeunt ſoleq; greco nomine, a cęteris diſcernuntur, appellatę ita, vt ab his Iãthina veſtis.

Iantha fuit nympha oceani, & Tethios filia, vt Iqt Heſio.

Iantra, pe. pro. fiuit oceani, & Tethios filia.

Iapis, idis nomen ꝓpriũ Ætholi filij, q cũ ad regionẽ Venetiæ veniſſet oppidũ de ſuo noĩe condidit, a quo ea pars, vbi Timauus fluuius eſt Iapidis nomen ſumpſit. Vir. li. ij. Geor. Caſtella in tumulis, & Iapidis arua timaui.

Iapetus, penul. cor. cœli & terræ filius, vt inquit Heſiodus: Hunc quidam Promethei patrem fuiſſe aſſerunt. De quo Oui. ſiue recens tellus ſeductaq; nup ab alto. Æthere cognati retinebat ſemina celi. Quam ſatus Iapeto mixtam fluuialibus vndis. Finxit In effigiẽ moderãtũ cũcta deoꝝ.

Iapix, gis, pe. cor. ventus ex Apulia ꝓficiſcẽs, q quaſi aduerſus Eurum flare vr. De hoc Luc. li. vj. Excipit aduerſus zephyros, & Iapiga Pidus. Eſt & Iapix nomen Dedali filij.

Iapygia Apulia dicta eſt, ab Iapyge Dedali filio. vt Hero. & Soli. ſcripſere. Iapygium vero ſalentinoꝝ ꝓmõtorium eſt. Vir. li. xj. victor gargani cõdebat iapygis agris. Vnde Ser. Iapygiã partẽ eẽ Apulię dixit, i qua eſt mõs garganus qui vſq; in Adriaticum pelagus tenditur. Huius metropolis eſt Brunduſiũ, & Tarẽtũ ciuitas. Hãc regionem Meſſapiam & Iapygiã, & Calabriã, & Salentinã multi nominant.

Iaſa nomen ciuitatis quę imminet rubro mari, vbi eſt terminus Moabitarum prouinciæ.

Iaſon nomẽ ꝓprium Æſonis filij fris Peliæ Theſſaliæ regis, q Colchos ꝓfectus vellus aureum abſtulit. De hoc Iuſti. & Diodo. ſiculus latius ſcripſerunt. Huius nois prima vocalis eſt. Oui. Quem niſi crudelẽ, nõ tãgit Iaſonis ætas.

Iaſius vnus fuit ex primis argiuorum regibus, a quo argiui Iaſide dicti ſunt.

Iapida, nunc forum iulium, regio Italiæ ab Iapide Ætholi filio, qui ad eas horas veniens, oppidum de ſuo nomine condidit. A quo ea pars, vbi fluuius eſt Timauus Iapida cognominata, fuit. Virg. li. ij. Geor. Caſtella in tumulis, & Iapidis arua timaui.

Iaſum inſula Cariæ, quę cõtinenti adiacet cuius incolæ magna ex pte victũ ex mari captabãt, cũ ſterilẽ regionem haberent. A qua Iaſius ſinus, cuius municeps Cerillus fuit. Ex Iaſo fuit Diodo. dialecticus cognomento Chronus.

Iaſpis, lapis

Iaſpis, lapis prætioſus, qui a Pli. de græco in latinum viridis gēma interpretat. ἴας qppe viridis, πίνασις gēma. Eſt enim viridis ſicut ſmaragdus, ſed craſſi coloris. Sunt qui cōponūt, ex ἴον viola, & πᾶς totus q̄ſi totus ſit violaceus.

Iatraleptæ, latinæ reunctores medicorum.

Iatros, latine medicus, vñ Archiatros prīceps medicorum. Quo noīe dictus ē Æſculapius tāq; pſes, ducuſq; medicorum.

Iaxamatæ ppl̄i circa meotim inq̄t Stepha. quos Ephorus appellat ſauromitas, Val. Flac. Mellis honos tonnos dītat ſua mulctra ſit archas Ixamatas venatus alit. De his Amia. li. iiij. Circa hęc ſtagna gētes ſermonu3 iſtitutorūq; varietate diſpes iaxamatę meote, & cum gelōis agathyrſi.

Iaſiges methanaſtæ populi in Europa, qui ſicut Pto. li. iij. ſcribit ab oriente habent daciam, ab occaſu, & auſtro Germaniæ partem, a ſeptentrione Sarmathyam.

Iaxartes, fluuius apud Sacas origīnē habēs, vt ait Pto. & in ſeptētrionē fluere. Inditū nomē a bactrianis. quē Pli. a Scythis ſcythim tradit vocatū. Ab hoc fluuio dicti ſunt Iaxartes populi.

I ante B

Iberus, pe. pro, fluuius Hiſpaniæ, qui apud Cantabros oriens per. xxxx. paſſuum milia fluit, & in mare balearicum exit Euſtathi⁹ ἴβηρ δὲ ὁ ποταμὸς κατὰ δέ τινας ἀπὸ βασιλέως ὁμώνυμος ἀπὸ τὴν ἐγχάτην λαχῆμα δὲ εἰς ἐσχατιὰ τῆς εὐρώπης ἀγχοῦ τῶν στηλῶν τῶν περὶ τὰ γάδειρα καὶ ἄλλα πολλὰ λέγει αὐτὸς εὐσάθιος. Luc. libro quarto. Qui præſtat terris infert tibi nomen Iberus. Quod iberū declinari pōt, preſertim, qñ ſequit̄ flumen. Et iber eri, vel eris, pe. prod. vt Priſci. ait. Hora. iberi. Rhodaniq; potor Luc. Occurrat iberibus alter. Inde iberia dicta eſt pars Hiſpaniæ, quę intra iberū cōtinet̄, q̄uis gñali vocabulo pro Hiſpania capiat̄. Et iberiā qdā partē, vnam exteriorē alterā interiorē dixerūt. Hanc regionē Celtæ gallorum populi relictis ſedibus ſuis habitauere. Vnde cōpoſito ex vtraq; gēte nomine. Celtiberi appellati ſunt, & regio eorum celtiberia. Ab iberia vero iberi, & iberes vocati ſunt populi hiſpani. Eſt & alia regio hoc noīe iuxta Pōtum, intra Colchida, & Armeniam, venenorum ferax, quæ caucaſis montibus circundatur, cuius ſiſt populi iberi, & iberes dicti ſunt, a qbus, vt Varro ſcribit, venerūt qui in Hiſpania habitauerunt, & a qbus hiſpania iberia, & fluuius hiſpaniæ iberus. Scribit Dionyſius. Iberes populos a pyreneis montibus pfectos in Aſiam ſedes poſuiſſe. Vnde ea pars Aſiæ iberia nūcupatur. Iberiā regionē mulier captiua, ſub Conſtātino Helenę filio, conuertit ad Chriſtianam fidem ea publicē traducente viri, & in oratione iugiter perſiſtēte,

Iberia, regio, duplex eſt: vna in Aſia, altera in hiſpania, vide in dictione Iberus.

Iberus, a, um pe. pro. quod eſt ex Iberia. Virgi. lib. ix. Pictus acu chlamidem & ferrugine clarus Ibera.

Ibex, vel ibix, aīal de gñe ſylueſtris capreæ, colore ruffo, q̄ntitate maius hyrco & vaſtis cornibus capite onuſto, ita vt cadens de rupibus totū corpus excipiat. De hoc apud Iob ſcribitur. Nunquid noſtri tempus ibicum partus?

Ibidem penul. pro. Vide in ibi.

Ibi aduerbium loci ſignificat in hoc loco, & proprie dr̄, cū ſemel locus monſtrat̄. Ibidem cū ſæpius. Vir. Ter fluctus ibidē torquet agens. Ab ibi fiūt cōpoſita, nullibi, & alibi.

Ibis, auis Ægypti, q̄ ſicut Hie. ſcribit duplex ē. Altera nigra tota ē. Altera Ciconię nō abſimilis, diuerſa tñ a Ciconia. Hęc roſtri aduncitate p ſe pterē pluit, qua reddi ciborū onera cōſueuerūt, & ſerpētibus veſcit̄. De hac Ci. li. ij. de na. Velut ibes maximā vim ſerpētiū cōficiūt cū ſint aues excelſe rigidis cruribus, corneo, procero q; roſtro, auertūt peſtē ab Ægypto, cū volucres angues ex vaſtitate Libię vētō aphrico inuectas interficiūt, atq; cōſumūt, ex quo fit, vt ille viuę, nec morſu noceāt nec odore mortuę. Ab huius auis ſilitudine Ibis, p inuido ponit̄. Vnde Oui. librū in ibim ſcripſit.

Ibicus, pe. pro. nomē pꝫte lyrici rhegini, apud græcos pclari a quo genus metri dcm̄ ē ibicū ſicē alterum ab alceo alcaicum.

Ibernia, inſula in Oceano ſeptentrionali, verſus occaſum, proxima Britāniæ, ſed qua britānia anguſtior, ab aphrico in boreā porrigitur, cuius partes priores iberiā pſpectant vnde ibernia dicta in ea nullus anguis vr̄ nulla apis.

I ante C

Icarus, pe. cor. Oebali Laconum regis filius fuit pr̄ Penelopes. Proper. lib. ij. Icare Cecropijs merito iugulate colonis Icarus ēt dictus fuit Dedali filius, q vna cū pr̄e, e Creta fugiēs, fretus alarum, fiducia, cum vltra pr̄is iuſſā altius euolaſſet, ſoliſq; ardore cera qua penne cōtinebant̄, liquefacta eſſet ita, vt ab alis deflueret, decidit in mare, qd̄ eſt iter Myconē, & gyarū, a quo poſtea icareū mare dictū fuit dicente. Oui. lib. iij. de triſ. Icarus icarias noīe fecit aquas. Præterea Icarus, vt Pli. li. iiij. auctor eſt mons in Attica regione.

Icariotus, idem, quod Icarus pater penelopes. Vnde Icariotis forma patronymica. Oui. lib. iij. de Ponto. Morte nihil opus eſt nihil icariotide tela.

Icaria, inſula in icario mari ab icaro Dedali filio dicta quæ trecentorum ſtadiorum ambitum habet. Et in ea Dianæ templum Tauropolium appellatum. Hęc & icaros dicta eſt, ante Doliche vocata. Eſt inter Sardum, & ſiculum mare.

Icarion fuit nomen ſæuiſſimi pyrate.

Icos, a Cice. in rhetoricis ponitur breuis complexio.

Iconium oppidum Cappadociæ, optime olim habitatum, fortunatiorē habens regionē. Alterum eſt in Aſia pontica regione apud Trog tem lacūm, vt inquit Strabo.

Icon ſiue ecō latine effigies, imago, & ſtatua, ex mēbris ipſis, a pictoribus ſeu ſtatuarijs expſſa. Pli. li. xxxiiij. Eorū vero, q ter ibi ſupauiſſent imagines ex mēbris ipſorū ſimilitudine expſſa quas econas vocāt. Eſt & icō teſte Cicerone ad Herē. figura, cuiꝰ. ſ. formæ ad formā, cum quadā ſimilitudine fit collatio, aut laudis, aut vituperationis cā, vt ſi diceret̄. Ibat in pliū corpore tauri validiſſimi, impetu leonis acerrimi.

Icona, pe. pro. idem, quod effigies & imago.

Iconiſma, is, idē qd̄ Icona. ¶ Icōcula, dimi. parua Icona.

Iconicus, a, um, & iconius, a us, qd̄ ita eſt pictū, ſiue formatum, vt ex eius mēbris ſit expſſa ſilitudo. Sue. in Cali. Silachrū ſtabat in tēplo aureum iconiū, amiciebaturq; quotidie veſte quali ipſe vteret̄. Pli. Adeo iam colorū vſus increbuerat adeoq; ars perfecta erat, vt in prelio iconicos duces pinxiſſe tradat̄ Athenienſium Melciadē, Callimachum. Cinegirum, Barbarorū Darium, Thiſſafernem.

Ico, is, ici, ictum, percutio, & paſſiuum Icor. Pli. Arborum manuſatorū, receptarūq; in domos, fulmine laurus ſola non icitur. Liui. li. j. ibi in turba ictus Remus cecidit. Prima huius verbi in preſenti, vt inquit Priſcia. corripit̄, ſed pducit in preterito, & mutat o finalē in i, Lucre. tñ pduxit in preſenti cū ait. Ex in corpus propellit, & icit ictus, us, pro percuſſione. Cice. lib. iij. offici. Ictu fluminis deflagrauit.

Iconiſmos, Sene. lib. xv. epiſto. appellat deſcriptiones, aitq3 id verbum eſſe publicanorum.

Icthis, idis, inquit Ariſto. Silueſtris muſtelę genus eſt magnitudine militenſis catelli, ſed pilo, facie, albedine partis inferioris, & morum aſtutia muſtellæ ſile eſt. Manſueſcit maiorē immodū officit aluearibus, Mellis enim auida eſt, aues etiam petit vt ſelis. Hanc martem ſpeciali vocabulo, & marturelum, ſeu foutnum vocant Genitale ei oſſeum eſt.

Ichthys, cum y latine piſcis, dicitur, a quo fiunt.

Ichthyobolis piſcator.

Ichthyobolion, locus, vbi piſces venduntur.

Ichthyophagi, pe. cor. qui ex piſcibus viuunt, quo noīe dicti ſunt quidā populi, de qbus Hie. cōtra Ioui. Porro ichthyophagi gēs erat in littore maris rubri, ſup petras ſolis calore ferueſcētes, aſſant piſces, & hoc ſolo alimēto victitāt.

Ichthyotropia, apud Colu. loca, in quibus aluntur piſces, quæ & piſcinę, & viuaria latine dicunt̄. Nam lib. ix. ſic ait ἰχθυοτροφία ſedula cura exercentur. Ea ſunt omnia, vt latine potius loquamur, ſicut auium cohortalium ſtabula,

nec minus earum, quæ conclauibus ſæpe ſaginantur, vel
aquatilium animalium receptacula.

Ichthyocolla gluten ex piſcibus. Eſt etiam nomē piſcis, Cel/
ſus vero, quotiens vult glutinum intelligi, non piſcē, adij/
cere ſolet gluten.

Ichteros, pe.cor. morbus, cū per totū corpus bilis ſuffundit,
quę interdum nigra, interdum flaua eſt. Et ictericus, qui eo
morbo laborat ab ictero aue, quā nos Galbula vocamus
auctore. Pli. qui ait. Auis icterus vocatur, a colore, quæ ſi
ſpectetur ſanari id malum tradunt, & auē mori, hāc puto
latinę vocari galbulam. De hac aue ſic legimus. Galbula de
cipitur calamis, & retibus ales. Turget adhuc viridi cum ru
dis vua mero. Hæc etiam ficedula dicitur, quę eſt crocei co/
loris. Hunc morbum Pli. Et Var. regium appellant, ꝙ mul
ſo pręcipue curaret. Cor. & Apul. Auruginem, & Aurugi/
noſum hoies dīt. Noni. Arquatū a colore cęleſtis arquus.

Ichnuſa. pe.pro. inſula Sardinia dicta eſt, qm̄ ad ſimilitudi/
nem veſtigij facta ſit quod græce ichnos dicitur. Syl. li. xij.
Inde Ichnuſa pijs gratijs memorata colonis.

Ichneumon, animal magnitudine, fęlis ſpē muris. Vulgo
nūc indicū vocant. Naſcit in egypto & cum aſpide pugnat.
Sunt & aſpidū & croco dillorū peſtis ichneumones inquit
Pli. Ichneumōes egyptij adorāt, qm̄ oua crocodilloꝝ côte/
rat, & luto côuolutus cū os aperiunt, ita in vētres eoꝝ inſili/
re ſoleat, vt exeſijs iteſtinis eos iterimat. Scribit ēt Pli. Ich/
neumones eſſe veſpas maioreſq; aliæ quæ vnus; genus pe
rimunt ex araneis phalangium appellatum.

Ichnographia eſt circini regulę modice continens vſus, ex
qua capiuntur formarum in ſolis arearum deſcriptiones.
Auctor. Victru. lib. j.

Ichnuſa, pe.pro. inſula Sardinia dicta eſt qm̄ ad ſimilitudi/
nem veſtigij facta ſit humani, quod græce Ichnos dicitur
Sil. lib. xij. Inde ichnuſa pijs grais memorata colonis.

Ichneutas quandoq;. Nicander vocat Ichneumones.

I ante D

Id varijs modis vſurpat, ab auctoribus. Cu; n. dr̄ id, quod
res eſt, idem eſt, ac ſi diceremus, quod verum eſt. Teren. in
Adel. Verum cogito id, qđ res eſt. Id ætatis ſum. i. in ea ęta
te ſum. Aliqñ ornatus tm̄ cauſa dicit, vt id, qđ. i. quod. Id
ipſum. i. hoc Cice. Lentulo. Multi rogabantur, atq; id ipſus
conſulibus inuitis. Ab id fit idcirco coniunctio, & ideo.

Ida mōs altiſſimus, ab Ida loci regina: vt Charax ait. Vel vt
Vir. Ab Ida cretenſi, hic ad troadem ſpectat, habetq; mul/
tos pedes. Latus eius ſeptentrionale ex anguſtijs. Abydi,
vſq; ad Eſapum, & Cizicenum agrum ad propontidem
pertinet occidentale ad helleſpontum reſpicit, auſtrale pro
montorium facit, quod lectum appellatur orientalia idæ
ad myſos declinant, abundatq; mons aquis, & multa flu/
mina ex eo deſcēdūt, in cuius ſummitate locus fuerit Gar/
garus appellatus, a quo gargara Æolica ciuitas dcā ē. Oui.
lib. iiij. Faſ. Dindimon, & Cybelen, & amenam fontibus
idam. Ida etiam appellata fuit Dardani Scytharū regis filia.

Ideus, a, um, nomen ab ida deductum. Proper. Cedite iam
diuę, quas paſtor viderat olim. Ideis tunicam ponere ver/
ticibus. Eſt & nomen proprium viri, quem troianorum
pręconem dixit Homerus.

Idicus, a, um, ſimiliter poſſeſſium ab ida monte. Pliny. lib.
xvj. Idicarum cedrorum. Veteres tamen idicas pro monta
nis omnibus ſumunt, vt inquit Nicander.

Idalus, pe.cor. mons eſt & nemus in Cypro, quondam Ve
neri ſacer, vbi & breue oppidum fuiſſe. Vnde & Venus
idalia appellata.

Idalium cypri oppidum qđ ab euentu nomen accepit: nam
qñ ditio Chalcenori data eſſet vt illic vrbem conderet, vbi
primum orientem ſolem conſpicaretur, vnus e commiti
bus qui forte aſtabat ad eum conuerſus admonuit regem
vt ſolē cerneret. Arrepto Chalcenor omine ciuitatem ſta/
uit, & ab ea voce Idalium nominauit. Auctor Stepha.

Idaſpes, fluuius inſignis magnitudine, in quo aureę hare/
næ, & gēmę deprędenduntur. Fluit per Parthos, & Indiā
& amplo, profundoq; aluo crebras facit inſulas. Poſtre/
mo quattuor ſuſceptis fluminibus, Indo flumini, admi/
ſcetur. Dictus Idaſpes ab idaſpo medorum rege.

Idea, pe.cor. ἀπὸ τοῦ εἴδεος. Ideas inquit. Aug. li. lxx. qō/
num latine poſſumus, vel formas, vel ſpecies dicere, vt
verbum euerbo transferre videamur. Ideas primus Plato
appellaſſe perhibetur. Sunt autem ideæ exemplaria æter/
na eoꝝ, q̄ naturaliter fiunt, īmortabiles, imutabiles, īuio
labiles. Et vt res apertior fiat, opus eſt, pter oēs hoies, intel
ligere quendam hoiem. Et pter oēs equos equum. Et pter
aīalia, aīal ingenitū. Et queadmodum ex vno ſigillo com
plures fiunt impręſſiones, ſic ex vno hoīe ſexcenta milia
hominum. Et hæc eſt Platonis Idea. A quo Ariſt. diſſentiēs
nullas putat eſſe Ideas. Euſe. li. pręparationis. Ideam ſic dif
finit. Idea eſt perpetua ſubſtantia, cauſa, & principiū, vt ſin
gularia talia ſint qualis eſt ipſa, & queadmodum ſenſibi/
lium exēplaria ad hæc corpora pcedunt ſic, quæ omnia in
ſeipſa continet pulcherrima, atq; pfectiſſima huius mūdi
exemplar eſt, ad quā a creatore deo, ab vniuerſa ſubſtantia
mundus ſimilime formatus eſt.

Ideo coniunctio eſt, & ſignificat ob eam cauſam.

Idcirco, propter hoc, ſimiliter coniunctio eſt.

Idem cōponit, ex is, & demū. i. iterū, is. Et tam in gñe maſ.
q̄; neu. noiatiuus, necnō actūs maſ. & fœ. ge. mutat m, in
n, añ d, euphoniæ cā, vt eundem, eandē. Ceteri vero caſus ex
integro, & corrupto cōpoſiti iueniunt, vt eadē, eiuſdē eidē,
eodē. Idē, eandē, eiſdem, eoſdē. Itaq; per duo ij, vel per e, & i,
regula exigi ſcribi etiam noiatiuū pluralē, maſculinū q̄; datiū,
& ablatiū plurales. Solent tñ auctores, & p ſynereſim vnam
pro duabus ponere. Et in neutro qdem geminat cōpoſitio,
& dicimus idētidē. Sed cū idem eſt ge. maſ. pducit i, In neu/
tro vero corripit. Vir. li. iiij. Idē ambas ferro dolor, atq; ea/
dem hora tuliſſet. Iuue. Si feciſſet idem caderet ſub iudice
moꝝ. Ponit interdū idē pro ēt. Ci. Et huic cōiuncta bñficē/
tia, quā eandē, vel benignitatē, vel liberalitatē appellare li/
cet. i. quā ēt. Quin. Si cum veneficij, dicat adultera, non. M.
Catonis dānata iudicio videt, qui nullā adulterā non ean
dem eſſe maleficam dixit. Ab idem fit itidem, qđ eſt, quaſi
item, idem, qđ ſignificat ſimiliter eodem modo.

Idētidē, pe.cor. cōponit, ex idē, & idē, ſed m, in n, mutat, &
t, interponit euphoniæ cā. Cuius obliq deficiunt, ſignatq;
frequēter, & eodē mō, ſiue illud idē, per eundē modum ſeu
iterū, atq; iterū. Pla. in ciſ. Reſpecto idētidē. Liui. li. j. Vnam
longe añ alſ inſignē ſpē, & pulchritudine a globo thalaſſi
cuiuſdā raptā ferūt multis ſciſcitātibus cuinā eā ferrēt, idē/
tidē, ne qs violaret thalaſſo ferri clamitatū. Pli. Cētū mi/
lia nūmorū p domo eius idētidē pmittēs. Sue. in Cæſa.
Cū M. Cato idētidē, nec ſine iureiu. denūciaret delatuꝝ ſe,
nomen eius ſit ac primū exercitū dimiſiſſet. i. frequenter.

Idios, latine, pprius. Vnde Idiota. Idos vero forma, a quo
idolum.

Idiographum, pe.cor. latine priuata ſcriptura dicitur.

Idioma, atis, proprietas ſermonis, vt ſunt quinq; idioma/
ta. i. dialectica gręcorum.

Idiotes, ſiue idiota, pe.pro. indoctus, ſiue illiteratus, quo vo
cabulo Ci. in Piſonem, & alij frequēter vtunt. Dr̄ ēt inuti/
lis, quaſi tm̄mō, & nō pluribus vtilis priuatus, plebeius,
Luci. Quid ni & tu idē illiteratū me atq; idiotam diceres.

Idolum pe.pro. latine ſimulacrum. Nam apud græcos ſcri/
bitur, εἴδωλον. Nam εἶδος forma dicitur.

Idolium diminutiuum eſt ſignificat paruum idolum.

Idolatra vel Idolatres, ſeu idolatria, vel idolatres, idolorum
cultor. Idolatria ſeu idolatria, pe.pro. ſimulachroꝝ cultura.
Nā λατρεύω a quo latria deducit, apud nos colo interpre
tat. Eſt. n. cōpoſita dictio, ex idolo, & latria cultura. Hiero.
contra Ioui. Nec mirū ſi omne quod in macello vendit
apoſtolus emi iubeat & comedi, cum idolatris, & adhuc in
templis idolorum, quaſi idolothita veſcentibus, pro ſum/
ma abſtinentia fuerit, cibis tantum abſtinere gentilium.

Idolatria cum accentu in pe. idolorum cultura.
Idolothytum pe. pro. dici poteſt immolatum idolo, vt eſt apud apoſtolum. Nonne conſcientia eius, cum ſit infirma edificabitur ad comedendum idolothyta.
Idolothyſia, cũ accentu in pe. immolatio, quæ fit idolis.
Idothea, nomen ꝓprium filiæ Preti argiuorum regis.
Idomeneus, Deucalionis filius. Cretenſium rex, qui contra Troianos ſtrenue dimicauit.
Idoneus, a, um, quod eſt ad omnia aptũ, tam mala, ꝙ bona. Teré. in An. Adeon videmur vobis idonei, in quibus illudatis. Interdum idoneus opponitur, latroni Aug. Qui fuit latro ſit idoneus, qui fuit ſuperbus, ſit humilis.
Idas, idæ nomen proprium mariti Marpiſſe, qui omnium formoſiſſimus fuit.
Idumea, cum diph. regio Siriæ, quæ (teſte Pli. lib. v.) a meridie Arabiam habet a ſeptentrione Phœnicam. In qua eſt vrbs Idumæ, pe. pro. finitima pheniciæ, palmis abũdans. Luc. lib. iij. Gazaq; & arbuſto palmaꝝ diues Idumæ interpretatur autem Idumea terrena.
Idumeus, a, um, poſſeſſiuum. Virg. lib. iij. Ge. Primus Idumeas referam tibi Mantua palmas Hiero. ad Darda. Idumeos quoq; a me meridiana plaga, vix viginti quinq; ab Hieroſolyma millibus ſeparatos.
Idus, fœ. gene. & tñ pluraliter dici põt diuiſio. Vnde ꝓprie exiſtimant dies, qui diuidũt menſem. Diuidunt enim menſes præcipue nonas a calendis. Iduare ſiquidem etruſca lingua diuidere eſt. Sunt etiã qui dicũt Idus, ꝗſi vidus u. littera detracta, ꝙ tũc plena luna videat. Alij ἀπὸ τοῦ εἴδους hoc eſt a ſpecie deducunt, ꝙ ea die luna pleniſſimam ſpeciem oſtendat. Alij ab Ioue, quaſi iduli, quoniam apud tuſcos omnibus idibus Ioui imollabatur a flamine.
Iduare ſignificat diuidere.

I ante E

Iebus ciuitas metropolis, quæ poſtea Salem, tertio Hieroſolyma & nunc Helia dicitur, A, iebus dicti ſunt iebuſei, de quibus Hie. ad Darda. ſcribit, ꝙ a iudeis expelli nequiuerint, ſed remãſerint, cum eis in ſcãdalũ, exẽplumq; vicinoꝝ an tñ, vt vbi tẽplũ conditũ eſt, areæ ornæ fuerunt iebuſi.
Iebuſeus pe. pro. Vide in Iebus.
Iecur, oris, & iocinoris, qui gtũs, vt inquit Priſci. vĩ a noīatiuo iecinus, quod non eſt in vſu. Pli. Sex victimarum iecinora replicata, intrinſecus repta ſunt. Dicitur & iecinus, eris ſicut munus eris. Et ſignĩat hepar. Vñ & fibras iecinerũ dicimus. In hoc iræ & iſane cãm eſſe volunt, ſicut pauoris in corde, in ſplene leticię. Iecur ꝯnectitur cordi, per venas, quę ſanguinis alimenta iecinori pręſtant. Et hæc eadem ab ipſo iecore diſtribuuntur in venas, vñ colorẽ accipit. Habet n. iecur ſanguinis cõcreti colorem, & in eo amoris eſt ſedes, vt tradunt ſapientes, diuiditurq; in q̃tuor fibras.
Iecuſculum dimi. paruus iecur. Pli. Murium iecuſculis fibre ad numerum lunę dierum in menſe congruere dicuntur.
Ientaculũ cibus, q ante prandiũ ſumit. Græci ἀκρατισμὸν, & ἀκράτισμα, ac ſi dñt aut q prandiolum, ſeu prãdiculũ, & vulgo collatio dr. Sue. in Vitel. Epulas triſariã ſp interdum quadrifariam diſpertiebat in ientacula, & prandia, & cœnas, comeſſationeſq; Marti. Surgite iam vendit pueri ientacula piſtor. Criſtateq; ſonant vndiq; lucis aues,
Iento, as, aliquid ante prandium guſto. Varro. in Mar. Vt eant ac tempu. adminiſtrent ꝙ populi ientent. A fra. Dum exeo domum ientare nulla inuitat.
Ierax, idest ſacer. Ierans ſacerdos.
Ieſſen, oppidum Heroũ vocant, quo Ioſeph in occurſum patris Iacob, in Ægyptum proceſſit.
Ieiunium tempus quo a cibis abſtinemus.
Ieiunio, a cibis abſtineo. Ieiunus, qui a cibis abſtinet.
Ieiunum. Inteſtinum di͂ũm quia nunꝗ̃, qđ accipit, continet ſed protinus ad inferiora trãſmittit. Hoc maiores noſtri hiram, & per diminutionem hillam dixerunt, vt ingt Feſtus, & hillum neutro genere.

I ante G

Igit collectiua, vel rõnalis cõiunctio eſt. Colligit. n. ſupradicta illatione, hoc eſt rõne cõfirmat. Ci. pro Liga. Hẽs igitur tubero, qđ accuſatori maxime optãdũ cõfitentis reũ. Dr & illatiua, ꝙ ꝓpoſitis alijs inferat. Ponit interdũ pro deinde, ſiue poſtea. Teré. in Eu. Quid igitur faciã? Plau. in Am. Si aliter erunt animati, neq; dent, quæ petit ſeſe igit ſumma vi, armiſq; oppidum eorum oppugnaturos.
Ignis, a gignẽdo. i. naſcẽdo dr, ꝙ in eo nihil naſcatur, & oẽ qđ naſcit eum amittit, & frigeſcit, vel ꝙ ſeipſum pariat, & paruis ſcintillis creſcat in imenſum. Sumit q̃nq; pro meretrice, vel qa amator vritur. Virg. At mihi ſeſe offert vltro meus ignis Amynthas. Vel qa meretrix auida eſt, vt ignis alimentorum. Hinc igneus, a, um, vt calor igneus.
Ignis ſacer, morbus eſt a Pli. dictus, qa Diaſcoride vocatur Eryſipelas. Sunt & morbi q̃das Eryſipelatodes vocati, quotiens acceſſio interna, cũ dolore vehemẽti circũ viſcera percipitur. Sed cũ in cerebꝝ ſubit id malũ, refrigerant, & impalleſcunt ora. Eryſipelas & in vulneribus quoq; dr, cũ ſup inflãmationẽ rubor vlcus ambit, iſq; cũ dolore ꝓcedit, vocat Celſus. Idẽ auctor ignẽ ſacrũ ab Eryſipelate diuerſum facit lib. v. gña ignis ſacri duo reddens. Alterũ in altitudine puſtulis cõtinuis. Alteꝝ in ſumme cutis exulceratione, latum, inęquale. Eryſipelas Galeno ꝓprie is tumor eſt, q ex tenui ſanguine, interim & cũ bilis parte inceſſo, ac feruẽte ꝯſiſtit.
Ignio, is, iui, tum, inflãmo. Hie. Eloquius dñi igniuit eum. Vnde ignitus pro candẽte ſiue pro eo quod eſt totũ ignis. Idem vox hominis mulieri ſagitta ignita diaboli. Et Apuleius ignitam eſſe Martis ſtellam dixit.
Igneo, es, a quo igneſco, is. Et eſt igneſcere, ignem fieri, quo Plinius vtitur, non ignire.
Ignefacio, ignem accendo, ſiue ignitum reddo.
Ignificus ſator diſcordiæ.
Ignipotens, dictus eſt Vulcanus, ꝙ ignis poteſtates habeat, habetq; accentum in antepenul.
Igniuomus pe. cor. ignem vomen. Lactan. Altius igniuomum ſolem cœli orbita ducit.
Ignitabulum, ignis receptaculum.
Ignarius, lapis dicitur, ex quo ignis excutitur.
Ignia q̃dã vaſoꝝ fictilius vitia, quę coquẽdo contrahuntur.
Ignauia, ab ignauus ſit, & eſt cõtraria fortitudini, cuius quod rõ aggredi fortiter ſuadet id nos formido aggredi diſſuadet, & ab audendo retinet. Ci. in Lel. Vt bonitas malicias temperancia libidinẽ, ignauiã fortitudo. Idem, ignauiam puſillũ, & abiectũ animũ eſſe oñdit ad Celium ſcribens. Etenim etiã hoc gñe gloriari ſolitũ eẽ familiarẽ nr̃m Hortenſiũ, ꝙ nunꝗ̃ bello ciuili interfuiſſet, hęc nr̃a laus erit illuſtrior, ꝙ illi tribuebatur ignauie, de nobis id exiſtimari nõ poſſe arbitror. Nec me iſta terrerẽt quę mihi ad timorẽ fidiſſime atq; amãtiſſime ꝓponunt. Quid aũt ſit fortitudo Idẽ li. iiij. Ad Herẽ. oñdit. Iſta nõ eſt fortitudo ingt, ſed temeritas ꝓpterea ꝙ fortitudo cõtẽptio eſt laboris, & periculi, cũ rõne vtilitatis, & cõpẽſatiõe cõmodoꝝ. Temeritas eſt incõſiderata doloꝝ ꝑpeſſiõe, gladiatoria piculoꝝ ſuſceptio. Sal. de igauo, & igauia ſic ſcribit. Cõpertum ego hẽo milites verba virtutem nõ eſſe neq; ex ignauo ſtrenuũ, nec fortẽ ęſtimo exercitus oſone iperatoris fieri. Et paulopoſt. Scitis eqdẽ milites ſocordia, atq; ignauia Lẽtuli, quãtã ipſi nobiſq; cladẽ attulerit. Ex his colligi põt, ꝙ gnauus ſit is, q induſtrius eſt, & ſtrenuus, ſiue fortis. Cuius cõtrarium eſt ignauus q nõ eſt induſtrius. i. q negligit aut formidat ſe exercere in aliq̃ arte ꝓpter laborẽ. Virg. ignauũ fucos pecus a preſepibus arcent, aut qui formidat periculum aggredi qđ fortis, & ſapiẽs formidare nõ debet, vt Ci. Hortenſio dicit tributũ eſſe ignauię, ꝙ nunꝗ̃ bello ciuili iterfuiſſet. Differt tñ q̃tũ intelligo iter gnauũ, & induſtriũ, ꝙ gnauus ꝓprie is ſit, q ad ſubeũda picula, ac labores tolerãdos ſapiẽs, & fortis eſt. Induſtrius, q ingenio cũ multũ valeat, vt artifex bonus aliqđ ſtruere, & negociari, nõ ociari ſtudet. Ci. pro Põ/

peio inter gnauos, & induſtrios diſtare oſtēdit dicens, Cęteris ordinib⁹ homines gnaui, & induſtrij partim in Aſia negociantur, quibus abſentibus vos conſulere debetis partim eorum in ea prouincia pecunias magnas collatas habent. Componiturq; ignauus ex in, & gnauus, ſiue ex in, & nauus, n, in g, mutata. A nauus enim, & gnauus dicitur ſed proprie nauus, gnauus vero per aſſumptionem g, dictus nauus celer, & ſtrenuus, a nauium celeritate, ignauus. Vide in ignauia.

Ignauit, ignarum fecit. Afra. In parte inferiori hic implicabitur caput fateor, ſed ſępe ignauit fortē in ſpe expectatio.

Ignoro, as, neſcio, & ab ignarus fit qđ ab in, & gnarus cōponitur, hoc eſt neſcius. Gnarus vero idem eſt quod ſcius, ac peritus. Colu. in pfa. Armorū, ac militię gnaros. De ignarus. Teren. in Eu. Imprudens harū rerum ignaruſq; omniū. Ci. Neq; enim tantę difficultatis eram ignarus. Virg. pro imemor poſuit. O ſocij (neq; enim ignari ſumus ante malorum). Et alibi, pro eo, qđ eſt aliter diſponēs. Aut quiſnā ignarum noſtris deus appulit oris? Ab ignoro fit ignoratio, & ignorātia. Sed ignoratio ad actum, & rem pertinet, quę pœnitus neſcit̄, nec ſciri pōt, niſi prodatur, vt Cice. lib. iij. offi. Quotus enim qſq; reperit̄, qui ipunitate, & ignoratione oium ꝓpoſita, abſtinere poſſit iniuria? Ignorantia vero ad ingenij humani vitium pertinere pōt, qñ quis per ignorantiam, nō ſatis intelligit, qd faciat, vel dicat. Aliqñ etiā ſine humani ingenij vitio eſſe pōt ignorantia, vt ſi qs neſciat ea, quę ad ſe nō attinent. Hic tñ harū rerū ignorans erit & ignorātiam harū rerū hr̄e dicet̄, & per ignorantiā earum dicet, aut faciet īterdū ea, quę ſi ſciret, nō diceret, neq; faceret. Quo quidem modo accepiſſe puto Ciceronem in Lel. cum dixit. Vt in fabulis, qui aliquādiu per ignorantias ſtirpis gñis in famulatu fuerunt ignorantiā, nō ignorationem dixiſſe reor, magis ꝓpter hoies, q ignorantes erāt ſtirpis illorū, q̄; ꝓpter ipſum genus ſtirpis, qđ ignorabat̄, q̄ſi, ſi hoies id reſciuiſſent, nō illos in famulatu eſſe pmiſiſſent. Hæc aūt dīta ſit, qm̄ ignoro varię ſumit̄, vt ſic dicam hoc ignoro, & cū ſit, qa id nō ꝓdit̄ mihi. Tūc quia hmōi cauſa nō ex me prouenit, ſed ex re, quę non ꝓditur mihi, rectæ ignoratio dr̄. Alio modo hoc ignoro, & cū ſit quia nolo, aut nequeo id apphēdere, etiā ſi ꝓdat̄ mihi. Aut ideo hoc ignoro, ꝙ ad me id nō attinet, ꝓpterea non id quęro ſcire, tūc hæc ignorantia dicenda eſt, nō ignoratio, qm̄ ad hois perſonā, quę id ignorauit, hoc magis pertinet, q̄; ad rem, q̄ ſciri pœnitus non poſſet. Vnde Do. Imprudēs per ſe, ignarus per alios. Ita & nos dicimus. Ignorans per ſe ignarus ꝑ alios. Et ignorantia per ſe, ignoratio per alios.

Ignorantia & ignoratio, qūo differant. Vide in Ignoro.

Ignorabilis, qui nō cognoſcitur. Plau. in Pſeu. Quis hic eſt, qui oculis obuiā ignorabilis obijcitur. i. incognitus.

Ignobilis, incognitus. Plau. in Pſeu. Peregrina facies videtur hominis atq; ignobilis. Idem in Am. Ne hinc abis ignobilis. i. quem mihi qui ſis liceat ignorare. Aliquando dicitur ſtultus, vt ignobile vulgus.

Ignomines, qui laude, & gloria carēt, q̄ſi inglorij, illaudati.

Ignominia nois nota. Cice. lib. iiij. de Rep. Itaq; cū omnis ea iudicatio verſetur tantūmō innomine, animaduerſio illa ignominia dicta eſt. Cōponitur enim, ex in & nomen, g. interpoſita, quaſi contra nomē. Nam nomē, & ignominia contraria ſunt, q̄uis ſit & bonum nomē, & malū nomen, tñ nomē ſimpliciter, pro honore etiā ſumit̄, vt Cic. indicare videt̄, ſic ſcribēs Thermo. Oſtdi graues te ſuſceptarum inimicitias. ſi adoleſcens, potens, & nobilis ignominia affectus eſſet. Et hercle ſine dubio erit ignominia. Habes enim neminem gradu ſuperiorem.

Ignoſco, is, ignoui, tum, valde noſco, & diſco. Auget enim hic in Var. Vos qui in Theatrum voluptatem auribus aucupatum cōcurriſtis, domo adeſt, & a me, quæ ferā ignoſcite domū. vt feratis a theatro lr̄as. Aliqñ ignoſcere eſt veniam dare, & excuſatum hr̄e. Vnde in priuatiua eſt quaſi nō agnoſco errorem. Ci. ad Cæſa. Iuni. Nam & præteritis ignoſcis, & cōcedis futura. Luc. lib. v. poſuit pro nō cognoſco & nō intelligo. Tum qd legerunt, ignouerunt. Gel. li. j. Cōtra patrē. i. inqt, Ci. arma pro amico ſumenda nō ſunt. Hęc pfecto nemo ignouit. i. neſciuit. Habet hoc verbū participia ignotus, & ignoturus. Ci. in Cato. Ignoturū alteri, ꝙ patrem, alteri, & tutorē ſecutus eſſet. Cato. lib. v. ori. Quorū nemo mihi ignoturus eſt. Quidā tñ contra regulā, a pñti tpe hoc deriuatū protulerunt ignoſciturꝫ. Piſo fru. lib. ij. annal. Quocūq; deliquiſſet, ignoſciturum affirmabat.

Ignotus, incognitus. i. qui ignorat̄. Interdum ponit̄, pro inſcio, hoc eſt, pro eo, q ignorat. Quin. Nequis tñ erret ignotus, non eſt filij mei nouarca, ſed mater. i. ignorans.

I ante H

Iheſus, pe. pro. Sunt aūt tres ſyllabe grece ἰησοῦς Hebreum nomen eſt, qđ apud nos ſaluator dr̄, quod cōuenit regib⁹ & ducibus, qui ſalutē ſequētibus ſe populis darent. Vñ legimus in libris Moyſi, ꝙ Auſes Naue filius cum electus eſſet dux populi, cōmutato noīe, de Auſe Iheſus cognominatus eſt qui adductū de terra Ægypti populū, & de erroribus eremi liberatū in terras repromiſſionis induxit, hoc autem nomē datum eſt Chriſto qa cunctis ſalutifer venit.

I ante L

Ilba, vel ilua inſula in mari thuſco, diſtans a continenti decem milibus paſſuum. De qua Pli. refert hoc eſſe mirum, ꝙ in alijs regionibus effoſis metallis terræ ſunt vacuæ, apud Ilbā ſublata renaſcunt̄, & rurſum de eiſdē locis effodiunt̄. De qua. Vir. lib. x. Inſula in exhauſtis calibū gñoſa metallis.

Ille cum emphaſi dr̄ per eminentiā. Terē. in An. Hic ille eſt. Sic dicimus, Archytas ille Tarētinus. Aliquādo ponit̄ ad maiorē expreſſionē. Virg. ille ego, qui quondā gracili modulatus auena carmē. Aliqñ ponit̄ pro, is, vt apud apoſtolum. Nō qui ſeipſum cōmēdat, ille ꝓbatus eſt. Aliqñ ꝓ aduerbio loci. Vir. Illi mea triſtia fata degenerēq; Neoptolemum narrare memēto. i. illic. Aliqñ pro ibi. Terē. in Phormio. Dum ſedemus, ille interuenit. Vide ēt in dictione, is.

Ile per ſimplex l, ſignificat id quod in ſumma parte collocatum eſt in homine, & colō grecę dicitur. Vnde colici dolores, in craſſioribus inteſtinis.

Ilia, orū, ſumunt̄, ꝓ ea parte, quā greci ab inanitate κενεῶνα & ꝙ flacida ſit, ēt λαγόνας vocant. Cel. li. iiij. Ipſa ilia inter coxas, & pubem in imo ventre poſita ſunt. Lactes ſunt graciliora inteſtina, quę tria ſunt, Tenue, Ieiunū, Pilurus. Id, qđ Ieiunū dr̄ Varro ilam, ſiue hirā vocauit. Sed hoc de ilibus inferioribus intelligit̄, quę ſunt arterię q̄dam. Pli. li. xj. Inter eas & aluū arteriæ ad pubē tēdētes ſunt quę ilia appellantur. Sed exteriora ilia latius patent. Nam ea pars quę maxime reſpiratione in lateribus concutitur, hoc noīe cōprehendit̄. Perſi. Ilia ſubter cęcū vulnus habes, ſed lato balteus auro protegit. Et eſt hoc nomen, tam ſecundæ, quaſi tertiæ declinationis. Cel. lib. iiij. Deinde ſuper rectum inteſtinum progreſſa ilijs fœminę latere ſua conuenerit. Iuue. Vis frater ab ipſis ilibus. Ad ilijs,络 iilioſus dicitur, qui iliorū dolore laborat, qui a grecis lagonon ponon, qui eſt alius, q̄; laterum, hoc eſt pleuritus.

Ilia, æ, dicta eſt Romuli, & Remi mater.

Ila, ab ina fit, quo nomine (vt eſt apud Feſtum) tenuiſſima pars rei, ſiue pellicula ſignificatur. Siue a greco dicta: Vnde gracilioris inteſtini morbus appellat̄ ileos. i. εἰλεός Varro. ſcribit hilam eſſe farciminis genus ab hilo dicta, ideſt re minima.

Ileos, græce εἰλεός morbus gracilioris inteſtini. Vnde ileoſi, qui laborant eo morbo cum excrementa in ſtomachus reſiliunt, atq; inde per os redduntur.

Ileoſi qui laborant morbo gracilioris inteſtini.

Ilium, regia Priami fuit, quæ & Troia a nomine regionis minoris Aſię cognominata, ab Ilo troī regis filio dicta eſt etiam Ilios. Ouid. lib. iiij. meta. Poſtq̄; alta cremata eſt Ilios & danaas pauerunt pergama flammas.

Ilias, adis

Ilias,adis.Homeri opus clariſſimum.Iliade troiani dicũtur.

Iliacus,a,um.pe.cor.qui eſt ex Ilio,& proprie iliacus,qui in Ilio natus eſt.Ilienſis,qui alibi ortus in ilio negociatur. Et iliacus,qui lagonopono laborant,qui &ilioſus vocatur.

Ilienſis,qui alibi ortus in ilio negociatur.

Ilione,nomen proprium filiæ Priami.

Ilioneus,nomen proprium viri troiani apud Virg.

Illex generis cōis per duplex.ll.qui ſine lege,vel extra legem viuit.Plau.in Perſa.Impure,inhoneſte viuit illex.

Ilex,ilicis per ſimplex l,& generis fœ.arboris genus. Virg. Talis erat ſpecies auri frondentis opaca Ilice ſic leui crepitabat bractea vento.Et ilex oppidum quod piſanorum agri fines terminat.

Iliceus,a,um,quod eſt materiatum,ex ilice.Sta.libro.vj.the. Orniq; iliceæq; trabes metuendaq; ſucco.

Iligneus, ſiue ilignus,a,um,idem, quod iliceus. Teren.in Adel. Lectulos ilignis pedibus faciundos.

Iliberis,ciuitas prouinciæ Narbonenſis,vt Pli.& Pompo. ſcribunt.Hanc quidam eſſe aiunt,quæ nunc Granata dicitur,lōge clariſſima vrbium occidentis,erepta nouiter. Mauritanis regibus,auſpicijs regum Hiſpaniç. Dicta iliberis,vt Stra.Placet a flumine.

Illatebro,as,pe.cor.quaſi intus abſcondo.Cecil.Arma plæriq; abijciunt,atq; inermes illatebrant ſeſe.

Illætabile,quod nō eſt lætum.Vir.lib.iij.Hinc Drepani me portus,& illetabilis ora Accipit.

Illaudatus dicit,qui ne nominari qdem dignus eſt,hoc eſt illaudabilis,nec vnq̃; nominādus,cum ſit omnium peſſimus.Naȝ laudare priſca lingua ſignificat nominare. Sicut quondam a cōi cōſilio Aſiæ decretũ fuit,vti nomen eius qui templum Diane Epheſi incenderat,ne quis vllo tempore noiaret.ita hoc verbum illaudati idoneuȝ eſt,ad exprimendam ſceleratiſſimi hominis deteſtationem. Virg. Quis Euriſtea duruȝ.Aut illaudati neſcit Buſiridis aras. Et eſt participiũ,ꝓ noie,vt ſit illaudabilis,nō q laudatus,nō ſit,ſed q̄ſi laudari nō meruit. vt eſt li.vij.Æn.Diues inacceſſus vbi Solis filia lucos,pro inacceſſibiles,nō ad quos nullus acceſſit,ſed ad quos nullus accedere debeat.

Illicio,is,pe.cor.attraho,& quaſi ineſco,ex in,& lacio. Teren.in An.Tunc hic heres adoleſcentulos imperitos reruȝ, eductos libere in fraudem illicis.

Illectus,a um participium ponitur pro attracto,& inuitato.Cice.lib.iiij.Tuſ.Libido ad id,quod videtur bonum illecta,& inflammata rapiatur.Alias illectum dicitur,non lectum.Ouidi.Illectumq; remittat.

Illecto,as,freq̄nter illicio.Augu.Quos ad peccata illectant.

Illiciũ,ab illiciēdo dictũ,ꝓ incitamēto.Var.lib.iij.Sed ſi trāſiture ſunt apes apiaſtro pfricādum ꝙ illicium hoc illis.

Illix,cis generis omnis ab illicio,idem,q̃ ; illectiuum,vt illix animi venus,& illices oculi apud Apule.ꝙ incitent & attrahant.Plau.in Poe.Quid illi tātæ rei ſuimus illix.

Illecebræ,pe.cor.dictæ ſunt blandiciæ,ab illiciēdo, vt ſunt diuitiæ,voluptates,quæ animum attrahunt ad ea cōplectenda.Am.Vitæ dulcis illecebra conſtantem quoq; mulcet animum Aug.li.ij.con. Vita hæc, qua viuimus,habet illecebram,propter quēdam modum decoris ſui,& conuenientiam cum his hominibus infimis pulchris.Sumitur autem & in bonam & in malam partem. Cice.lib.vj. de rep.Suis te oportet illecebris ipſa virtus trahat ad veruȝ decus.Idem pro Milone. Quis ignorat maximam illecebram eſſe peccandi impunitatis ſpem.

Illecebroſus,a um, quod blandimentis hominem allicit. Aug.li.ij.confeſ.Ibi Arbor erat pyrus in vicinia vineæ noſtrę pomis onuſta nec forma,nec ſapore illecebroſis,ideſt quæ attraherent ad ea ſumenda.

Illicet,pe.cor.aduerbiuȝ confirmantis ſine dubio,quod & in malam partem accipi poteſt per ſincopam dictum eſt, quaſi ire licet veluti iam finis rei ſit,ſicut actum eſt. Plau. Illicet hoc curato ſamio. Quãq; etiam ponitur pro ſtatim. Virgi.Illicet ignis edax ſumma ad faſtigia tecti Voluitur.

Ilico,pe.cor.aduerbium eſt,& proprie ſignificat in eo loco Enni.& quia,quo irent neſciebant,illico manſerunt.Teren.in Adel.Ocioſe nunc iam ilico conſiſte.Do.Ilico modo locum,non tempus ſignificat.Plærunq; ponitur pro ſtatim.Plau.Ilico hic ante oſtium eramus.

Illiberaliter apud veteres dicebatur factum,ſi quis exceſſiſſet omne genus maleficij.Teren.in Adel. Factum a vobis duriter & immiſericorditer,ac etiam (ſi dicendum eſt magis aperte) illiberaliter.

Illibatus,pticipiuȝ,ſignat nō tactus q̃;uis illibo nō legatur.

Illido,is,ſi,ſum,pe.pro.impello. Vale.maxi.lib.j.Coactis Locrenſibus,ex theſauro eius magnam illi pecuniam dare,cum onuſtus nefaria præda nauigaret,vi ſubitæ tempeſtatis,tota cum claſſe vicinus.ſ.dæ littoribus illiſus eſt, ideſt intus,vel valde fractus.

Illudo,is,pe,pro.derideo.Et dicimus illudo tibi,illudo te, & illudo in te.i.inſulto.Vir. Aut qui ſopitos ludunt in ſomnia ſenſus.Idem Certantq; illudere capto. Teren.in An.Adeo videmur vobis eſſe idonei,in quibus ſic illudatis.Significat interdum,per ludum noceo,Vir.Neu.variæ illudant peſtes.Interdum vitupero,& grauem contumeliam infero.Lactan.lib.vj.Quibus non ſufficit ſexus a deo datus,niſi et ſuum ſexũ profane,ac petulanter illudāt.

Illuuies,vide in dictione alluo.

Illinio,is,valde,ſeu ſuperlinio,inungo,Col.lib.vij. Prædictoq; medicamento defricatur & illinit ſed ſi ex toto,ꝓpe ceruicis tumorem iugum recuſet paucis diebus requies ab opere danda eſt,tunc ceruix aqua frigida defricanda & ſpuma argentea illinienda eſt.i.inũgenda.

Illinio.is,pe.cor.illeui,illitum,tertiæ coniugationis,ſignificat intus,ſiue vehemēter,vngo inſpergo,maculo.Vñ fit illitus,a,um,pe.cor.Vir.Illita tela dolis,nec martem cominus vſq; Auſa pati virtus.Liui.lib.ij.Ita in vadis heſitātes frumenti aceruos ſediſſe illitos linio ferunt.

Illuceo,es,pe.pro.& illuceſco.Vide infra in dictione Luceo.

Illuminus,na,num,q̃ eſt ſine lumine.Apul.lib.vj. Et,illuminarum proſerpine nuptiarum. Et lib.iij.ſeruato noctis illumino tempore.i.obſcuro,& ſine lumine.

Illumis nox dicta ē a Pli.in epiſtolis pro obſcura,quaſi ſine luna,& lunari ſplēdore viduata. Apul.li.ix. Illune calignis impeditus dicit,ſicut exanimis & exanimus.

Illuſtris clarus,nobilis,noticiæ enim non meriti nomē eſt. Vnde illuſtres viri & illuſtres meretrices.Col.li.j. Balnearia occidenti æſtiuo aduertantur,vt ſint poſt ea,& vſq; in veſperum illuſtria,ideſt clara.

Illuſtro,as,illumino,cognitum reddo,ſeu famã tribuo.Ci. in prologo libri Tuſcu. Hoc mihi latinis litteris illuſtrandum putaui.Idem Lentu.Illuſtrabit mihi crede tuaȝ amplitudem hominum iniuria.Col.li.j.Vinctis q̃; ſaluberrimum ſubterraneum ergaſtulum plurimis,& his anguſtis illuſtratum feneſtris.

Illiſſus,nomen amnis in Attica regione muſis dicati,quas iliſſidas vocant.Papi.Diris,& furijs conſecrauit anfractu riparũ incuruus iliſſos,ſæuus honos fluuio ſtygias luſtrare ſeuenis.Eumenidis perhibetur aquis.

Illimis,pe.pro.Vide in dictione limiſis veſtis.

Illirium,ſiue illiris,illiriaue regio Epiri cōtermina,propinqua Italiæ,ab Illyrio(vt Appianus inquit) Poliphemi filio,ſiue(vt Euſtathio placet) Cadmi filio denoiata.Huius fines ſunt latiſſimi.Hinc Italiam,illinc Germaniam inde Macedoniã,Thraciã,& Epirũ hñs,hinc Hadriaticũ ſinũ,q colphus ſinus Venetiæ appellat.Inde Danubiũ flumē. Prop.An tibi ſum gelida vilior illyria.In ea ſunt ciuitates Iadera.Epidaurus,nunc Raguſiũ. Saloma & aliæ multæ. Hic Illyricus a,ũ,Hor.li.car.illiricis comes obruit vndis.

I ante M

Imago propriæ dicitur,cuius generatio eſt per imitationeȝ. Vnde filius dr̃ imago patris,quia eſt illi,per omnia equalis ſimilis,& ab illo,quæ tria requiruntur ad perfectam

imaginis rationem. Ponitur tamen quandoq; pro quacunq; ſimilitudine. Vir. O mihi ſola mei ſuper Aſtyanactis imago. Etenim ſimilitudo dr̃, quaſi imitatio. Nam (vt inquit Varro) ab imitatione deducitur. & per alluſionem, ad aliud dicitur. Echô imago vocis. Hora. li. j. car. Ioco ſa nomen imago. Aliqñ ponitur, pro vagina, ꝙ veluti imago ſit eius rei, quam claudit. Virg. li. vij. Curuam ſeruans ſub imagine falcẽ. Rhetores imaginẽ vocant quãdã orationis figuram, cum, res non geſta indicatur, ſed vt geſta ſit oñdit, vt ẽ illud. Ipſe iflãmatus ſcelere, ac furore in ſoꝛ venit. Ardebãt oculi, toto ex ore crudelitas emicabat.

Imaguncula dimi. parua Imago.

Imaginoſus, a, um, in quo ſunt plures imagines. Vnde ſpeculum imaginoſus a Catullo dicitur ab imaginibus, quę in ſpeculo numeroſæ viſuntur.

Imaginarius, a, um, quod diſtinguitur a vero, & ſolum in imaginatione fit, non in re. Hiero. de diuerſis leprarum generibus. Alius imaginariũ legis opus, q̃ſi ſub veritatis colore depinxit. Alius corpus ipſius veritatis declarauit.

Imaginarij dicti ſunt, qui ferebant ſigna militaria, in quibus imperatorum imagines erant.

Imagino, as, pe. cor. imagines facio ſeu repręſento. Gel. lib. xv. Vt ſpeculum in loco certo poſitũ nihil imaginat alioꝛſum tranſlatum facit imagines.

Imaginor ſignificat rei alicuius, quę facta ſit vel fieri poſſit: & quę fieri nõ poſſit ſiſ̃itudinẽ mẽte concipio. Aug. li. iiij. confe. Et imaginabar formas corporeas. Hinc imaginatio, pro huiuſmodi conceptu.

Imaginabile dicitur quod mente concipi poteſt.

Imaginatus, a, um, qđ eſt ad alicuius imaginẽ factũ. Lactã. lib. xv. Sed terrã digitis ſuis imaginatã metuãt & adorent.

Imãtapodes, pe. cor. populi in æthyopia loripedes, q̃bus ſerpendo ingredi natura eſt. Hoc eſt quod ſolinus interpraetatur flexis crurum niſibus ingrediuntur: ἱμάντες.n. gręci lorum dicunt. Hoc nomine etiam dicunt aues quædam ex argumento pedum quaſi loripedes, vt ait Pli. quoniam his crura prææalta, & ternis eas digitis inſiſtere dicit.

Imaus mons Indiæ, qui extenditur vſq; ad fontes Gangis vltra quem ſunt ſcytarum gentes. Et eſt pars caucaſi, vt Pli. Ptholo. q; tradunt.

Imbellis & hoc imbelle, quod nihil bellicum ſonat. Hora. lib. car. Imbelli carmine diuides. Proprie tñ imbelle capitur, pro timido, ignauo, infirmo & quaſi bello minime apto. Oui. lib. heroidũ. Tres ſumus imbelles numero, ſine viribus. Vxor, laerteſq; ſenex. Thelemacuſq; puer.

Imbellia imbelliæ, quaſi inertia non habens belli ſcientias. Macr. lib. iij. ſaturnalium. Tunc penus eludens ignauiam imbelliamq; militum eius precioſe armatorus, Plane inquit ſatis eſſe credo Romanis hæc, & ſi auariſſimi ſint.

Imbecillis, & hoc imbecille, & imbecillus, imbecilla, imbecillum, ex in & bacillum, quaſi baculo indigens, ponitur, pro debili, vnde imbecillitas.

Imber generis maſculini in ablatiuo imbre vel imbri. Vir. Et ventis pulſatus, & imbri. Eſt autem imber, vt Apul. li. de mundo inquit agmen aquarum largius ex concretis effuſum nubibus. Vel vt alij imber eſt pluuia ſenſim cadens. Nimbus vero repentinior, & vehementior pluuia. Et quanto eſt improuiſior, tanto eſt præcipitatior, & breuiore aſtringitur caſu. Et non ſolũ cœleſtium agmen aquarum, ſed etiam omnem humorem aqueus ſignificat. Vir. Accipiunt inimicum imbrem. Luc. Ex igni terraq; animę naſcuntur, & imbri. Sunt tamen, qui hoc nomen cum h, & y ſcribant. Alij cum h, & i, latino, vt ſupra in dictione hyems. Sed eius compoſita, per i, ſcribi debere facile demõſtrant, vt ſeptember, october, &c. Dicitur autem imber, vt quidam volunt ab ombros. Sed vt puto, græce neſciunt, ὄμβρος enim, ab illis dicitur nomina vero græce, in ος latine in rus, vel in er, conuertuntur, vt Alexander, & Alexandrus. Leander, & Leandrus. Non ergo eſt metatheſis, cum vmbria dicitur.

Imbrifer, qui imbres, ideſt aquas fert. Vnde Nylus a poetis imbrifer dicitur.

Imbricus, pe. cor. imbrem afferens. Plau. in Pſeu. Hic auſter imbricus eſt.

Imbrus. Inſula Thraciæ, mercurio ſacra, quam vocant imbramũ oppido quoq; i ea nomẽ ẽ ibrius, vt inq̃t Stepha.

Imbrex imbricis, pe. cor. canale curuum atq; obtortum, qđ in tecto ponitur, vt per id defluat aqua. Dictus ꝙ imbrẽ recipiat. Ponitur tamen quandoq; pro toto tecto. Pla. Fregiſti imbrices meas dum te dignam ſectaris ſimiã. Quidam dicunt imbrices eſſe quadras fornaces coctiles, ex acerato, cretaceoq; confectas, ad tectum ſcandulare ſeriatim tegendum, munimentoq; accõmodo imbribus arcẽdis, a quibus amoliendis imbrices dici videntur.

Imbricium vas eſt. Martia. cum ſint crura tibi ſimilent quæ cornua lunę. Imbricio poteras ſextæ lauare pedes.

Imbricoſus, a, um, ſcabrum ad modum imbricis.

Imbrico, as, pe. cor. in modum imbricis facio, & quaſi imbricibus tego. Pli. Superne tñ imbricatis flexibilium vertebris. Sidonius. Tegulis imbricarentur imbricatum. Viſtru. li. ij. Videtur intelligere mors vinculis denticulatis pectinatim deuinctum. Incerta vero cementa alia, ſuper alia ſedentia, inter ſe imbricata, non ſpecioſam ſed firmiores, q̃; reticulata, pręſtant ſtructuram.

Imberbis, & hoc imberbe, & imberbus, a, um, qđ non eſt barbatũ. Vnde imberbes iuuenes dixit Ci. pro domo ſua. Quæ maior calũnia eſt, q̃; inuenire imberbẽ iuuenem.

Imbibo, is, pe. cor. inſumo, intus concipio. Cice. in Ver. Niſi de vobis malam opinionem imbibiſſet.

Imbuo, is, bui, butum, inficio, ſeu imergo. Col. lib. x. Quibus liquoribus mundam lanas imbuere oportebit, vt inſiſtentes apes quaſi per ſyphonem ſuccum euocent. Per tranſlationes imbuere ſumitur, pro initiare, inſtituere, erudire. Et plęrunq; ablatiuo, poſt accuſatiuum conſtruitur, ſiue qđ intingatur, aut inficiatur, ſiue quoquo modo inſpergatur. Vnde imbutum litteris, imbutũ bonis moribus dicimus præditum, & ornatum, ac perfuſum. Imbutum vitijs, hoc eſt inquinatum. Sal. Auaritia pecuniæ ſtudium habet, quã nemo ſapiens concupiuit, ea quaſi malis venenis imbuta corpus, animumq; virilem effœminat. Cice. lib. j. offi. Plęrunq; autem parentum præceptis imbuti, ad eorum cõſuetudinem, moreſq; deducimur. Augu. lib. j. cõ. Quid autem erat cauſę, cur gręcas litteras oderam, quibus puerulus imbuebar, ne nunc quidem mihi ſatis exploratũ eſt. Gel. Farinam fermentato imbutas, ideſt conditam. Aliquãdo ſine ablatiuo. Cato de re ruſtica. Dolia olearia noua ſic imbuito, amurca impleto. i. inficito, vel illinito. Vir. ſępe tener noſtris ab ouilibus imbuet agnus. i. inſperget.

Immanis, pen. pro. crudelis ac minime bonus. Vnde immanes dicuntur illi in quibus nulla eſt bonitas ſed natura ferina, ab omni humanitate aliena. Crudeles qui cruore delectantur. Et immania ſaxa aſpera ſiue horrenda. Interdum dicitur ingens. Vir. lib. vj. Poſuiteq; immania templa. Ambro. lib. j. offi. aduerſus Goliam immanem mole corporis virũ ſingulari certamine dimicaturus. arma quibus oneraretur reſpuit.

Immanitas, ſeuitia. Ci. lib. j. offi. Quo deteſtabilior illorum immanitas qui lacerauerunt omni ſcelere patriam.

Immemorabilis. i. nulla memoria dignus.

Immineo, es, pen. cor. ſignificat inſto. Oui. imminet exitio vir coniugis illa mariti.

Imitor, pen. cor. per ſimplex m, ſignificat aliorum exempla ſequor, ſed ad mores tñ dicta, factaq; pertinet. Sequor & ad corpus, & ad mores ſpectat. Neq;.n. rectę dixeris, tu p̃cedis, ego te imitor. Dicimus tñ tu ſequęris p̃cepta patris.

Immitto, is, intromitto, vt Immiſit in os meum canticum nouum. Aliquãdo immittere eſt ad prolixitatem dimittere. Vir. Reſpicio, dira illuuies, immiſſaq; barba. Aliquando contramittere. Lact. lib. iiij. Hoc futurum eſſe dixerunt vt poſt breue tp̃s immitteret deus regẽ, qui expugnaret iudeos.

deor. Sal. Alij tarquinium a Cice. immiſſum aiebãt, ne craſſus ſuſcepto malorum patrocinio Rempu. turbaret.

Immiſſum, differt a proiecto, vt Iabolenus de verborum ſigni. inquit ꝙ proiectum eſſet id quod ita proueheretur, vt nunq̃; requieſceret, qualia meniana ſuggrũdia eſſent. Immiſſum autẽ quod ita fuerit, vt aliquo loco requieſceret, veluti tigna trabes quæ immitterentur.

Immortalitas eſt eẽntia viuens & ſempiterna perſeueratio.

Immolo, as, pe. cor. ſacrifico, & quaſi molam ſpargo, ex in, & mola. Feſtus Immolare eſt mola. i. farre moluto, & ſale hoſtiam ſuſam ſacrificare. Vir. lib. xij. Pallas te hoc vulnere Pallas imolat, & pœnam ſcelerato ex ſanguine ſumit.

Immola, pe. cor. vrbs in Æmilia, quæ olim forum cornelium dicebatur.

Imus, a, um, per ſimplex m, ſignificat infimum. Sed qm̃ in multis, vt in pectore, quæ infima ſunt, etiam intima dicũtur. Imum plærũq; pro intimo poni conſueuit.

Immo, per duplex mm, apud veteres ſignificabat, quaſi ex intimo, nunc vero ſignificat, quin, potius. Var. Non humanitas, imo ſeuitia eſt lędere innocentem. Iungitur interdum quin, cum imo, vt eſt apud euange. Quinimo beati qui audiunt verbum dei, & cuſtodiunt illud.

Immunis, pe. pro. qui eſt liber ab onere publico, qui nullo fungiť officio, qui vel ętate, vel alio priuilegio præſtare munia nõ tenetur. Vnde imunitas exemptio, & vacatio munerum, & onerum. Virg. lib. iiij. Geor. Imuniſq; ſedẽs aliena ad pabula fucus. i. piger vitioſus, & ſine officio.

Immunitas, exemptio, & vacatio munerum & onerum.

Immunitus, non munitus, q̃uis imunio non legatur Hieo. in Gen. Immunita terræ huius conſiderare veniſtis.

Impago, impagis, & impaginis ſignificat id genus marginis, ac regulę: quo tympanum. i. quadratum, vel alterius figurę ſpatium in valuis, aliove opere inteſtino, per ambitum icludiť, vt ferre ſint, quę vulgo quoq; ſuppages appellanť. Sunt eti ã qui dicant impages vocari, quæ a fabris in tabulis figuntur. quo firmius cohereant a pigendo. i. figendo. Vnde agricolę pagere plantas dicuntur.

Impancro, as, iuado a gręco, quaſi πανκρέας hoc eſt omnem carnem conſumo.

Impeccabilis, qui non peccat. Gellius. Is erit plærũq; impeccabilis vitamq; viuet tranquilliſſimam.

Impeditus, proprie dicitur, qui ita pedes ligatos habet, vt ꝓgredi nequeat. Impedire enim implicare eſt, & inuoluere. Virgi. lib. v. aut aliter teucrum nati veſtigia curſu impediunt. Hora. Nunc decet vmbroſa niridum caput impedire myrtho. Transfertur tñ ad negocia. Teren. Viden metuis conſilijs impeditum eſſe. Quandoq; impedire eſt pedamẽtis firmare. Colu. lib. v. Poſita vinea, cum menſem trigeſimum exceſſit vehementioribus ſtatuminibus ſtatim impedienda eſt. Eſt & impedire ſordidare, & ad probrum ducere. Plau. in Amph. Immo age hũc thebani ciues, qui domi vxorem meam impudicitia impediunt.

Impedimentum, dicitur quo quis impeditur vt non perficiat, quod cœpit. Ci. Cum primum impedimenta naturæ diligentia, induſtriaq; ſuperarit. Et in exercitu impedimenta dicuntur res quę conducunť in expeditione neceſſarię. Et non ſolum ſarcinæ, ſed etiam iumenta impedimenta dicuntur, vt docet Frontinus in libro ſtratoge. ſcribens fuiſſe interfecta a Petreio impedimenta in magna aquarum, & pabuli inopia. Curtius, Magno conſilio iacturam ſarcinarum, impedimentorumq; contempſit.

Impedo, as, pe. cor. ſhaus, ſeu prope pede aliquo firmo. Col. lib. vij. Poſtea vinea. i. tertio autumno vehementioribus ſtatuminibus ſtatim impedenda eſt.

Impendo, dis, di, ſum, actiuum ſignificat in rem aliquam expendo. Vnde impenſa, & impendium. Et per tranſlationem impendere operam, impẽdere laborẽ dicimus quaſi exponere, & in totum expendere. Dicimuſq; impẽdo huic rei, & in hanc rem. Item impendere eſt cõmittere, imponere ad aliquid faciendum. Salu. Poſt ubi eorum famas atq; pudorem attriuerat, maiora alia impẽdebat. i. imponebat. Lactan. lib. vj. Dedignandum eſt dijs, qui populari leuitate ducti vel magnis vrbibus ſuffecturas opes exhibendis muneribus impendunt.

Impenſa dicuntur beneficia. Mar. Impenſis vitam principis annumeres.

Impenſa, æ, ponitur pro expenſa.

Impendium, expenſa ab ære impendendo. Hiero. ad Occa. Multis medicaminũ impendijs vnum vulnus ſanare cupiebat. Impendium quoq;, vt inquit Var. dicitur pecunia quę in fœnore ſorti accedit, hoc eſt vſura ipſa ꝙ inter ſe iungat vnumq; fiat quaſi compendium. Ci. ad Atti. Fœnus inquit & impendium. Sido. poſteriora nominat vſuras, qm̃ qui fœnus agitant. Videtur aggregare poſteriora prioribus, & ortus oritura connectere. Ob id gręci τόκους vocant eas quaſi partus & ſobolem poſteritatemq;.

Impendio aduerbium, ſignificat, valde, vel magis. Teren. in Eu. Quare cum ſimilem luſerat iam ille ludum impendio magis animus gaudebat mihi Do. Impendio. i. magis Hie. Tranql. Sanctus frater Tada impendio te reſalutat.

Impenſe, valde vel nimis q̃a qđ impendiť magnum videtur. Plau. in Epi. Eſt impenſe improbus. Terẽ. in Add. Sed ſi id vultis, quæ vos, propter adoleſcentiam minus videtis, magis impenſe cupitis, conſulitis parum. Inde impenſius, pro multo magis. Colu. Sed cuiuſq; diſciplinæ prudentem delectant impenſius ea, quę proprijs generibus diſtinguuntur, q̃; quæ paſſim, velut abiecta, & quodam aceruo confuſa ſunt. Aliquando impenſius ſignificat grauius moleſtius, quia quod impenditur, graue eſt. Plau. in Pac. Nihil impenſius.

Impenſibilis, idem, quod inconſiderabilis. Gel. omniumq; rerum fidã veritatemq; mixtis, confuſiſq; ſignis veri, atq; falſi ita impenſibilem videri aiunt, vt quiſquis homo eſt.

Impendioſus, plenus impendio plus impẽdendo q̃; deceat.

Impendeo, es, di, ſum, neutrum eſt, & ſignificat impendere, ſupra caput aliquid veluti caſurum pendere, quod vulgo dicitur ſpenzolare, vt Gladius ſupra Dionyſij conuiuæ caput iminens impẽdebat. Lac. lib. vij. Seuiet ferrũ, ignis, fames, morbus, & ſupra omnia metus ſuperimpendens. Dicimus quoq; Impendent te, mala. Terẽ. in Phor. Subito tanta te impendent mala. i. pendẽt in te, hoc eſt extant, cõtra te. Ci. Pli. Agiturq; pręclare ſi noſmetipſos regere poſſumus, vt ea quę partim iã adſunt, partim impẽdent, moderate feramus, ideſt prope, vel parata ſunt.

Impero, as, pe. corre. ex in & paro, ſignificat, iubeo. Nam in intentiuum eſt, quaſi ſtatim, vel prorſus paro. Quin. Naq; q̃uis infeſtum latronibus mare iuſſus intraui neq; diſſimulauerim magnas fuiſſe cauſas patri cur mihi hoc imparet. Vñ iperatũ iuſſus. Idẽ, Mihi ꝙ ſemel ipata nõ feci.

Imperito, as, pe. cor. frequentatiuum eſt.

Imperitabundus, idem, quod imperitans.

Imperator, appellari a Senatu ſolitus eſt, vt Cice. in phi. indicat, qui mille, aut duo millia externoꝝ hoſtiũ occidiſſet, ſi zonaras hyſtoricus gręcus admiſſdus imp̃atores appellat, αὐτοκράτορα αὐτὸς καὶ κρατέω σὺ ἀλευτινιανὸς δὲ ... [illegible] Apianus vero ſcribit nomen imperatoris vendicari ſolere ab his ẜtoribus, qui in maximis belli operibus verſati ſunt, cum laude, nunc autem inquit, ſub quo decem millia in bello occidiſſent, hac appellatione dignos haberi audio. Præterea ductores exercituum, & pręfecti copiarum militarium imperatores vocantur apud hyſtoricos. Item qui prouincias adminiſtrabant, imperatores dicebantur, q̃uis poſtea in tyrannidem, verſus ſit hæc magiſtratus, & imperatoris mitiſſimũ nomen in eum tranſlatum ſit qui Romani imperij gubernacula tenet.

Imperium ſignificat iuſſum. Virg. Imperio læti parenť. Aliquando dicť dominium, aut regnum, vt apud eundẽ. Imperium oceano famas, qui terminet aſtris. Aliq̃ñ eſt pt̃ãs. Vlpi. Merum eſt imperium habere gladij pt̃. Item ad aliad

uertẽdum in facinoroſos hoĩes, qđ & poteſtas appellatur, imperioſus, qui imperium habet. Item qui nimis ſeuere imperat, quaſi oſtentator imperij qualis Torquatus apud Liui. qui filium, licet victorem quia cõtra imperium ſuus pugnauerat, ſecuri percuſſit. Hinc aduerbium imperioſe, quod eſt ſeuere, & cum oſtentatione imperij.

Impello, is, inſtanter pſuadeo, induco cõmoueo. Sal. Aliter haud facile eos ad tantum negocium impelli poſſe. Teré. in Eu. Me impulſore hoc nõ facit. Idẽ. Dũ in dubio ẽ aĩus paulo momẽto huc vel illuc impellit̃. Itẽ. impellere eſt vrgere. Vir. Ferte citi flãmas, date tela impellite remos.

Impulſor, qđ fere in mala re vſurpat̃, ſicut adiutor in bona.

Impulſo, ſas, frequentatiuum.

Impulſus, us, pro impetu.

Impeto, is, pe. cor. iuado. Apul. Iurgijs me opido impetẽs.

Impes, tis, ĩpetus, us, idem ſignificat. Luc. lib. j. Quãlibet in partem trudunt res ante, ruuntq; impetibus crebris. Sta. li. vij. the. Tranſiliunt campos, aurigãq; impete vaſto.

Impetigo, pe. pro. fœdatio cutis ſerpens, cum prurit, quã alij ſcabiem, ſicci. i. aſperam, & prominentẽ intelligunt, alij morbũ ſimilem ſcabici ſquamoſum, corpuſq; dehoneſtantem, ab impetu nomẽ deductum. Serenus, Si vero vitius eſt quod ducit ab im[illegible] nomẽ. Hoc matutina poteris cohibere ſaliua. Et apud Colu. lib. v. ſcribit, ꝙ impetigines, & ſcabies aceto, & alumine defricantur in equis, Alij putant eſſe voliticã. Verum huiuſmodi fœdationis cutis, & impetiginis. Celſus ſcribit eſſe quattuor genera. Pli. Vitis albę viridis tuſæ ſucco, & thure impetigines tollũtur. Dicebatur & impetis, vt ait Feſtus. Et petigo, ꝙ vicina petat ſeſe late ſumma cute diffundens.

Impetritus, a, um, quod eſt ſtabile, quaſi impetra fixũ Plau. in Aſi. impetritum in auguratum.

Impetrabilis paſſiue, vt res impetrabil[illegible] quæ impetrari poteſt. Aliquãdo actiue Plau. I muſ. Magis ad me impetrabilis, ideſt qui magis potuerit impetrare.

Impetro, as, pe. cor. ex in, & patro, ſignificat obtineo, & q̃ſi id, qđ cupio, facio. Vnde & perpetro, pficio. Terẽ. in hecy. videndum eſt ne minus, ppter iram hãc impetrem, qđ poſſim, aut ne facias plus, qđ poſt minus me feciſſe ſatius ſit.

Impiger, pe. corre. nõ piger, ſed ſtrenuus, & diligens Tibul. Impiger ænea voliticis frater amoris, Cice. Quis eſt tam impiger in ſcribendo, q̃; ego.

Imperſonale verbum dicitur, quod nõ habet perſonas, cuius duæ ſunt ſpecies. Nam quædam ſunt imperſonalia vocis actiue, & quædam paſſiue Imperſonalium actiue vocis quinq; genera eſſe dicũtur, quæ in e, finiunt, & a tertia perſona quorundam neutrorum formãtur, vt a placeo fit placet imperſonale. Primę ſpeciei ſunt. Benefit, malefit, ſatiſfit quæ ſemper ſunt imperſonalia, & ante exigunt ablatiuus, cum prępoſitione, & poſt datiuus, vt a deo benefit bonis. Secundæ ſpeciei ſunt intereſt & refert, quæ ante genitiuũ, & poſt infinitiuum habent, exceptis mei, tui, ſui, noſtri, & veſtri, loco quorum dicimus mea, tua, ſua, noſtra, & veſtra, & cuius, a, um, in quo tam ablatiuo, q̃; genitiuo vti poſſumus, vt cuius vel cuia itereſt orare. Tertię ſpeciei ſunt Libet, placet, liquet, patet, accidit, euenit, contingit, ſuperit, conſtat, reſtat, & vacat, quæ habent ante datiuum & poſt infinitum, vt mihi libet mori. Et licet quædam ex his perſonalia ſint, tamẽ raro ſunt in vſu, niſi in tertijs perſonis. Non enim dicimus, accido tibi, & tu accidis mihi, ſed hoc accidit, cõtingit, euenit tibi. Quartæ ſpeciei ſunt. Decet, dedecet, iuuat, delectat, oportet, quæ habent ante accuſatiuũ, & poſt infinitum, vt religioſum decet caſte viuere. Quintæ ſpeciei ſunt. Pœnitet, tędet, miſeret, piget, pudet, & ſemꝑ ſunt imperſonalia niſi apud iuniores, & ante volunt accuſatiuum, & poſt genitiuum vel ĩfinitum, vt me tędet peccatorum, vel peccaſſe. Præter miſeret, quod vult poſt ſe genitiuum tm̃. Imperſonale paſſiue vocis formatur a tertia perſona iuncta tur, vt legitur. Et tam ab actiuis omnibus q̃; a neutris acquiſitiuis, tranſitiuis, & abſolutis formatur, nec aliquem caſum exigit ante, vt, itur, ſtatur. Nam proprium imperſonalis eſt nullam certam perſonam ſignificare. Nec vllum caſum habent poſt, niſi quæ a neutris acquiſitiuis, & abſolutis deſcendunt. Et quãdoq; habent caſum a parte poſt & aliquando a parte ante. Augu. li. de virginitate. Sed prohibendo coniugio hoc iam tempore quo non per carnis propaginem venturo chr̃o ipſius prolis propagatione ſeruitur. Idem in ſermone cõmuni de virginibus. Sed quia iſta continentia partim coram deo fit vt illi ſoli placeatur interiori gaudio cõſcientiæ partim coram hominibus tm̃ vt gloria capiatur humana. Et illud de virginitate. Sed illis quod in ipſo dei regno amplius habere poſſet ſi amplius cogitaretur quo modo placendum eſſet deo. Virg. Itur in antiquam ſyluam.

Impertio, & impertior. Vide in Partior.

Impingo, is, egi, impactum, ex in, & pango ſignificat impello, & illido. Ingero. Vlpia. de. l. acquilia. Si nauis tua impacta in meam ſchapham damnum mihi dederit, quæſitum eſt quæ actio mihi competeret. Cice. libro tertio Tuſ. Quid huic calix mulſi impingendus eſt, vt plorare deſinat. Impingẽdus dixit, quaſi illidendus, & nolenti ingerẽdus. Denotat enim vim aliquas, vt apud Hiero. Impegi nouiſſime in Danielem. Et apud Virg. Exanimata ſequens impingeret agmina muris. Et in Eſaia, Impegimus meridie, quaſi in tenebris. Aliquando ſignificat Figo. Luc. Fortunę ꝙ te noſtris impegit arenis. Aliquando vero componitur, ex in, & pingo, Plau. in Cap. pro impono vſurpauit. Iubete huic craſſas compedes impinger. Aliquando ponitur, pro deſigno. Hiero. ad Euſto. Ad omnem actum, ad omnem inceſſum manus impingat crucem. Aliquando pro inſcribo. Teren. in Phor. Si tu illam attigeris ſecus, q̃; digitum eſt liberam, dicam impingam tibi grandem dial. Demipho. Lactan. libro ſexto pro trãſfiguro poſuit. His vero, qui ſapientiam quærunt, philoſophiam in oculos impingit, vti ſpecie lucis exercet, ne quis comprehendat, ac teneat veritatem.

Impinguo, as, pinguem facio, vnde impinguatus legitur.

Impleo, es, conſtruitur, cum ablatiuo, vel genitiuo. Vir. Impleuitq; mero pateram. Idem, Implentur veteris Bacchi, pinguiſq; ferinę. Q ñq; additur præpoſitio cum dicimus. Impleui nauem de omni genere frumenti. Lactan. lib. iiij. Et inſuper duodecim cophini de reſiduis fragminibus impleti. Huius compoſitum eſt adimpleo.

Implexus, inuolutus, innexus. Ambro. Requiratur. Id veriſ ſit, nõ fabula pro veris dicere, nõ obſcuris vera inuoluere, nõ ſupfluis, & implexis, atq; ambiguis occupare animos.

Imploro, as, pe. pro. auxilium poſco. Et ꝓprie dr̃ cum qs in malis poſitus eſt, & cum miſeratione auxiliari poſtulat.

Implano, as, pe. pro. decipio Cyprianus. Si quis putat ſe aliquid eſſe, cum non ſit, ſeipſum implanat. Hinc implanator, pro ſeductore.

Impluo, is, vide in dictione pluo.

Impluuium inquit Var. locus in medio domus relictus, vt recipiat lucem deorſum quo impluere ſolet. Aſco. Impluuium locus ſub cœlo in medijs edibus vbi pluuia accipitur, qm̃ intro pluat aqua circunſtantium tectorum quod in villis cohors dicitur vel quo aqua impluuit collecta ab tecto. Teren. in phos. Monſtra euenerunt mihi, Introijt in ædes alter alienus canis, anguis per impluuium decidit de tegulis. Compluuium quo de diuerſis tectis aqua pluuialis confluxit in eundem locum.

Impluuia veſtis erat, qua ſacerdotes per imbrem, vtebantur. Pluuiale nunc vulgo appellatur. Var. Salium quoq; ſereno tempore impluuia amictum fuiſſe criminabatur. Vel forte dicta eſt a colore. Nã ĩpluuiatus color a nonio dictus eſt q̃ſi fumato ſtillicidio ĩplutus pluuiale nũc vulgo appellat̃.

Impluuiatus, color pullus, quaſi fumato ſtillicidio implutus. Vnde apud Plau. in epi. Impluuiata veſtis legitur.

Implutus, pluuia madefactus dicitur.

Implico, as, pe. cor, vide in dictione Plico.

Impolicia, ciæ, pe.cor. quaſi incuria. Gel.lib.iiij. Si quis equeſtrem equum haberet gracilentum, aut parum nitidũ viſus impoliciæ notabatur.

Impos, vide in dictione compos.

Impono, is, pe.pro. ſupra pono. Vir. Molemq;, & montes inſuper altos. Impoſuit. & li.iiij. Vidit triremis, cũ dona imponeret aris. Interdum imponeres eſt dare. Idem li.vij. Finemq; imponere curis. Interdũ iniungere, vt Impono tibi hoc onus. Et his modis conſtruit, cum accuſatiuo. Cũ datiuo vero ſignificat decipere. Quinti. Fefellit me ingenitus honeſtis cauſis gloriæ amor, ſpes tibi perpetuæ laudis impoſuit. Hiero. in Gene. Quare inquit impoſuiſti mihi? Cum autem dicimus impono manum, ſignificat perficio. Do. Imponitur manus rei, cum perficitur, id, qđ cõperit re linquitur, cum imperfecte dimittitur. Vir. Imponit regina manum. Et alibi, Atq; opere in medio defeſſa reliquit.

Impoſtores dicunt, qui alios verbis pollicentibus decipiũt, vel qui ſupponẽdo malas merces homines fallunt. Et qui ita decipiunt impoſturam facere dicuntur. Aug. in pſal. interpretatione. Non põt ars, ſine impoſtura eſſe, non poteſt negocium ſine fraude. Vlpi. Digeſtis de crimine ſtellionatus. Si quis impoſturam fecerit, aut colluſionem in necem alterius, ſtellionatus poteſt appellari.

Impoſtura, æ, Deceptio. Vide in impoſtores.

Imporco, as, porcas in agro facio. Col.li.ij. Et ſimiliter cum ſemen crudo ſolo ingeſſerimus, in arabimus, imporcatũq; occabimus. Imporcator, qui porcas facit. Eſt autem porca q̃uum ad hoc, terra eminens, inter duos ſulcos.

Importunus, a, um, pe.pro. qui caret portu i. quiete, vbi nullus portus eſt. Vir. li.xj. Bellum importunũ ciues, cũ gente deo2, Inuictiſq; viris gerimus. Hinc importunitas, quæ vt Do. inquit, neq; loci, neq; temporis habet cõmoditatem.

Impotens, pe.cor. qui ab appetitibus vincitur. Cice. Lepido. Sin iſta pax perditorum hominum in poſſeſſionem impotentiſſimi dominatus reſtituta eſt, ideſt ſuperbiſſimi, & incontinentiſſimi. Sic dicitur impotens tyrannus & impotens, fortuna pro nimium potens.

Impotentia, plerunq; imbecillitatem ſignificat. Apul. confuſus de impotentia cladem enarrat ſuam. Interdum validam, immoderatiq; potentiam. Cice. lib.v. Tuſ. Qui nihil metuant nihil agant, nihil concupiſcant nulla impotentia efferantur. Nam in quãdoq; auget. Vnde tyrannus impotentiſſimus dicitur a Quinti. Decem viri, quorum principatus erat imoderatus, a Liuio impotentes dñi nuncupant. Et a Sene. impotentia fortunæ aſcribitur. Sue. ſcribit Cæſarem ædere ſolitus voces impotentiæ. Siſen. Lætitia nimia, atq; impotentia animi commotus.

Imprecor, pe.cor. & in bonum, & in malum accipi ſolet. De quo in dictione precor.

Imprimo, is, pe.cor. premẽdo, imitto, intus calco, obſigno. Vnde impreſſæ litteræ, obſignatæ dicuntur. Cic. lib.j. Tuſ. An imprimi, quaſi ceram putamus animum.

Improbus, pe.cor. Indignus. Vnde improbitas. Ci. ad Ceſa. lib.j. Debes odiſſe improbitatem eius, qui impudentiſſimum nomen delegerit. Interdum dicitur petulans, pertinax. Virgi. & plena cornix pluuias vocat improba voce. Interdum turpis. Plau. Improbiorem non vidi faciem mulieris. Interdum laſciuus, proteruus, aſtutus. Pac. Nemo hoc puero improbior quicunq; vult ſuadet. Interdum nimis auidus, nec cõtentus dicitur re immodica. Vnde Lupus & Anſer improbus apud Virgi.

Improlus, & improlis pe.p. q nõdũ in ciuitate aſcriptus eſt.

Impropero, as, pe.cor. vide in dictione propero.

Improperium, criminis exprobratio dicitur.

Imprudens, non prudens. Aliquando etiã valde prudens. Vir. Nocuit nunq; imprudentibus imber.

Impudentia habitus animæ infamiam lucri cauſa ſubiens.

Impudicus, pe.pro. qui nõ eſt pudicus, ideſt caſtus, a quo impudicitia. Ponitur quandoq; etiam, pro temerario, & pro eo, qui nullo pudore ducitur.

Impudens, pe.cor. qui nullo pudore ducitur.

Impudenter temere petulanter, inuerecunde.

Impudoratus, qui eſt ſine pudore. Hiero. ad Eu. Facies meretricis facta eſt tibi, impudorata es tu.

Impune, pe.pro. aduerbium eſt & ſignificat ſine pœna, vel ſine damno. Aug. lib.v. con. Impune ſe facere arbitrat, cũ ipſa faciendi cæcitate puniantur. Virgi. lib.ij. Geor. Et ſæpe alterius ramos impune, videmus. Vertere in alterius, mutatamq; inſita mala ferre pyrum. Aliquando refertur ap omnem effectus, & ſignificat ſine vi, & effectu, hoc eſt fruſtra. Apul. Impune, capitoliũ aſcendi, cum nemo eſſet. Teren. in Hecy. Impune iſtud optare tibi licet. Hora. Obturem patulas impune legentibus aures.

Impunitas, quaſi non punitio. Sal. ſi quis indicaſſet de cõiuratione, quæ contra Rempu. facta erat, præmiũ decreuere, ſeruo libertatem, & libero impunitatem eius rei, & ſeſtertiorum ducenta millia.

Imputo, as, pe.cor. vide in dictione puto.

Imputatus, a, um, quod non eſt putatus, hoc eſt amputatũ, q̃uis imputo in hac ſignificatione non legatur. Pli. li.xiiij. Eadem lege ex imputata vitæ libari vina dijs nephas ſtatuit ratione excogitata, vt putare cogerentur.

Impurus, pe.pro. generaliter, pro improbo poni ſolet. Terẽ in Adel. O hominẽ impurum. Et impurus, qui aliquo vitio notatus eſt. Ci. lib.iiij. de Repu. Sed iuuentuti noſtræ minime audiendus, quippe, ſi ita ſenſit, vt loquit, eſt homo impurus. Item dicitur ſordidus cõtaminatus. Idem Quãmultis illum ingenuis q̃ multis matribus familias in illa terra atq; impura legatione vim attuliſſe exiſtimatis.

I ante N

In præpoſitio eſt, quę & ſeparari, & componi ſolet. Separata tam accuſatiuo, q̃ ablatiuo deſeruit. Sed cum accuſatiuo iungitur, ſignificat, pro, vel erga, vt beneſentio in Rempu. Cice. Lentulo. Nam hoc ſenatuſconſulto in meam ſententiam facto. Vir. Accipit in Theucros animum, mentemq; benignam. Cice. lib.j. Offi. videndum eſt ne non ſatis ſit id quod apud Pla. eſt in philoſophos dictum, q in veri veſtigati verſentur. Quandoq; aduerſus vel contra vt in parricidam dico, & in tyrannos pugno. Pli. Cum mihi ſermo in adulterum eſſet. Virgi. Quid meus Æneas in te cõmittere tantum? Quid troes potuere? Quandoq; intra, vt in naue ingreſſus es, & in domum proficiſcor. Quandoq; ad Vir. Impulit in latus. Quandoq; ſicut, ſicuti. Aug. docet, vt Sedet in amicum, ideſt ſicut amicus. Quandoq; vſq; ad Liui. Bellum in trigeſimũ diem indixerant, ideſt vſq; ad triginta dies. Denotat quandoq; qualitatem ordinatiuã, vt opus in dies creſcit. Virgi. Inq; dies auidum caput altius offert. Quandoq; indicat ſpacium temporale vt A mane in noctem. Idem. In lucemq; tuliſſet. Iungitur accuſatiuo pro ablatiuo, vt Vereor te in os laudare, pro in ore. Terẽ. in Adel. In quem exempla fient, ideſt in quo. Aliquando ſignificat, vt digerit in numerum ideſt per ordinem. Interdum ſimilitudinem, vt curuatus in arcum, ideſt ad ſimilitudinẽ arcus. Iungitur etiam accuſatiuo cauſa ornatus, & verbũ cum quo componi deberet, remanet ſine præpoſitione, vt inuado hoſtem, & tu ingratitudinis crimen incurriſti. Cic. vero dixit. In odia hominum incurrunt. Hiero. Et immiſit in os meum canticum nouum. Cum autem iungitur ablatiuo, tunc habet eandem vim, quam apud græcos ἐν vt in vrbe, in tempore. Et aliquando ſignificat inter. Virg. Pantheſilea furens medijſq; in milibus ardet. Aliquando ſignificat p, vel ad, vt hoc eſt in re tua, hoc eſt pro vtilitate tua, vel ad vtilitatem tuam. Virg. In magno munere Cyſſeus Eſſe ſui dederit, monumentum, & pignus amoris. ideſt pro magno munere. Aliquãdo ſignificat per, vt apud apoſtolũ. In quo gratificauit nos in dilecto filio ſuo, i. per dilectum. Et illud. Locutus eſt nobis in filio. Aliquando ponitur vt in ſacris litteris. Accepit Ieſus cultros petrinos in qbus circunciderat filios iſrael. Solent quippe ita loqui ſcripturæ. Interfecerunt

in gladio, ideſt gladio. Succeſſerunt in igne, ideſt igni. Et in euange. Si ego in ſpiritu ſancto eijcio demonia, ideſt ſpiritu ſancto. Cōpoſita quoq; varijs capitur modis. Nam mō ponitur, pro intra, vel intro, vt ingredior induco. Modo contra, vt indamno, inſulto, impugno. Modo intētiua eſt, vt increpuit, inſonuit. Virgi. Turnus vt infractos aduerſo marte Latinos. Modo negatiua, ſeu priuatiua, vt ignarus, inutilis. Modo ſignificat ſupra, vt inmineo impendeo, mō ſine vt iniuſſu meo, modo ſolemnitatem quādam importat, vt indico, is, ꝙ ſignificat ritu ſolemni quicq; ꝓmulgo, aut iubeo. Modo ſimplicis ſui ſignificationem ſeruat, & ſignificat in loco, vt inſum, impono. Modo ad locū, vt infero, importo. Aliquando ponitur pro particula ſuperuacua, vt noſco crines incanaq; menta. Habet nōnunq̄; qualitatem ad peius, deteriuſq; pendentem, vt q̄; ſemel informes vidiſſe cyclopas. Non enim nullius formæ, ſed malæ formæ ſignificat. Componiturq; i, cum omnibus litteris, tam vocalibus, q̄; cōſonantibus. Sed quādo vocalibus iungit, vel c.d.f.g.h.n.q.s.t. ſemp remanet n, vt inauris, ineo, inijcio, inops, inuoco, incedo induco, infero, ingero, inhibeo, innuo, inquiro, inſiſto, intueor. Quando vero, cum b. m. & p. mutatur n, in m, vt imbibo, immunis, impono. Cum i, & r, mutatur in l, vel m, r, vt illudo, irruo.

Inacus, pe. cor. Ionis pater fuit, & primus q apud Argiuos regnauit. A quo Inachius, a, um. Virg. lib. ij. Geor. Inachię, vino peſtem medicate iuuencę. Eſt Inachus nomen fluuij achaiæ, ab inacho rege dictus, qui per argiuum agrum percurrit. Vnde inachidæ argiui græciq; nuncupati ſunt. Pli. li. iiij. Inter Inachum & Eraſinus amnes ſitum eſſe docet argos hyppium cognominatum.

Inachis ipſa Io. Inachi filia patronymicum fęmi.

Inachia regio quę Io. vocabatur.

Inanis, pe. pro. vacuus. Aug. li. iij. con. Hæc omnia non recedebant de ore eorum, ſed ſenotenus, & ſtrepitu linguæ, cæterum cor inane veri. Ponit quandoq; innane, pro aere. Luc. Longum per inane reſoluit. Quandoq; pro ocioſo. Hora. in Ser. In medio, qui ſcripta foro recitent, ſunt multi, quiq; lauantes Suaue locus voci reſonat ꝯcluſus inanes. Sic & vacuus pro ocioſo dicitur a Vir. Cætera quæ vacuas tenuiſſet carmina mentes.

Inanitas, & inanitio, pro vacuitate. Pla. in Ciſ. Mihi inanitate iam dudum inteſtina murmurant. Item pro vanitate. Siquidem & inane, pro leui quandoq; ſumitur. Virgi. Inſtabiles animos ludo prohibebis inani.

Inanio, is, iui, itus. Vnde innanitus, pe. cor. quod eſt vacuo. Pli. li. xxv. Cortex remanet hoc inanito medulla cadit. Huius compoſitum eſt. Exinanio. Vnde exinanite, exinanite vſq; ad fundamentum, in ea, inquit Pſal.

Inaneſco, is, inanis fio quod ab inaneo, es, fieri certum eſt. Augu. lib. iij. con. Eſt aliud tentationis malum, quo inaneſcunt, qui placent ſibi de ſe.

Inaniloquus, pe. cor. qui inania loquitur. Compoſita dictio ex latino, & græco inanis latinum logos græcum. Plau. in Pſeu. inanilogus eſt.

Inanimus, a, um, quod non habet animam. Cice. li. ij. offi. Quæ ergo ad vitam hominum tuendam pertinent, partim ſunt in anima, vt aurum & argentum.

Inareſco, is, vide in dictione, areſco.

Inauris, ornamentum, quod ab aure pendet. Nam in oriente decus exiſtimatur geſtare aurum in auribus.

Inaudio, is, vide ſupra in dictione audio.

Inauro, as, ex in, & auro. Auro vero ab aurum fit, & ſignificat auro impleo, vel dito.

Inauſpicato aduerbiū vſurpatum a veteribus, cum aliquid eueniſſet aliter, q̄; qs vellet. Et inauſpicato dr non captatis auſpicijs. Terē. in An. Haud inauſpicato huc me appuli.

Inarime, penul. cor. inſula eſt in mari Tuſco ab Arimis, ſiue populis, ſiue beluis ita ethruſcorum lingua dicente ſimias quas græci pithecos vocant. Scribit Plin. Inarimem montem fuiſſe, qui terremotum paſſus, alteram fudit inſulam, quæ prochyta ab effuſione dicta eſt. Ouid. Inarimemq; prochytamq; legit. Sil. Non prochythe, non ardentes ſortita Typhea Inarime. Et a ſtatione nauium Æneæ etiam Ænaria dicta eſt.

Incapiſtrare, illigare a capiſtro formatum verbum.

Incero, as, aliqd cera intego. Perſi. Gena incerare deorum.

Incandeſco, is, dui vide ſupra in dictione, candeo.

Incanto, as, ſignificat verbis ſolis, vel etiam rebus quibuſdam adiunctis aliquid ſupra naturam molior. Pli. Qui mala carmina incantaſſet. Hinc incantatio, & incantamentum. Idem lib. xxviij. Valeant ne aliquid verba, & incantamenta carminum. Poteſt etiam. incanto frequentatiuum eſſe, ab incino, Sed quo ad primam ſignificationem huic verbo incanto, contraria ſunt excanto & recanto.

Incallidus per duplex ll, non aſtutus. Ci. in arte ve. Sed cum a ſummis viris maxīe res adminiſtrarentur, arbitror alios fuiſſe non icallidos hoīes, qui ad paruas cōtrouerſias priuato℞ accederent. Et lib. iij offi. In his tribus generibus quoquo modo poſſunt non incallide tergiuerſentur.

Incaleſco, is incalui, valde calidus fio. Hiero. in' lib. Heſter. Itaq; die. vij. cum rex hilarior, & poſt nimiam potationem incaluiſſet mero.

Incaſſum, per duplex ſſ, ſignificat fruſtra, vide in Caſſes.

Incaſum, per ſimplex ſ, ſupinum eſt verbi incido, cum a cado componitur, de quo paulopoſt.

Incautus, non cautus, vide ſupra in dictione cautus.

Incido, is, pe. pro. incidi, ſum, ex in, & cædo, quod eſt ferio, ſeu ſecō. Vir. Atq; mala vites incidere falce nouellas. Vnde inciſus, a, um, quod modo ſignificat per inciſionem ſcriptum. Et dicimus inciſe ſunt leges in ære, vel in æs. Quod eſt contra vallam, & eius ſequaces. Cice. in oratione de ſignis. Id non modo conſcripſerunt, verumetiam in ære inciſum nobis tradiderunt. Pli. in Pane. Quæ vos patres conſcripti, ne qua interciperet obliuio, & in publica acta mittenda, & incidenda, in ære cenſuiſtis. Sue. in Cæſa. cum accuſatiuo. Ac mox lege in æs inciſa. Modo inciſum ſignificat amiſſum. Liui. li. iij. Itaq; ſpe inciſa, priuſq; prędicta dies adeſſet. Appius mortem ſibi conſciuit.

Inciſio, qđ inciſum eſt. Col. li. iij. Infra inciſionē, & alligaturā falce acuta leniter vites vulnerato, ex vtraq; parte, vt his potius plagis humor defluat q̄; ex inciſione abundet.

Inciſura ipſa inciſio. inciſurę etiam dr in manibus, q̄ vulgo lineę vocant. Pli. lib. xj. Contra longe eſſe vitę incuruos humeris, & in manu vna duas inciſuras longas habentes.

Inciſum, quod oratores vocant, ſenſum, non expleto numero concluſum, quod pleriſq; pars membri eſſe videtur, vt Domus tibi deerat, at habebas. pecunia ſuperabat, at agebas. Fiunt autem ſingulis verbis inciſa.

Inciſim aduerbiū, ſignificat per inciſiones. Cic. Hęc qdē duo binis pedibus inciſim, deinde mēbratum dicere ſolebas.

Inciles pe. pro. foſſæ, ad deducendam aquam, de communi riuo factæ. Sunt enim loca depreſſa ad latus fluminis, quę & incilia dicuntur, eo, quod incidantur. Scinditur enim lapis, vel terra, vnde primū aqua ex flumine agi poſſit, quemadmodum in priſtinis frumentarijs fieri videmus. Cato in monte foſſas inciles puras habere oportet. Idem incilia aperire aquam deducere in vias, & ſegetem curare oportet, vt fluat. Quod autem ad incile opponitur aquæ deriuandæ compellendæue ex flumine cauſa vulgo clauſa dicitur, ſiue id ligneum ſit, ſiue lapideum, ſiue ex qualibet alia materia ad continendam, tranſmittendamq; aquam excogitatum deducatur. Et latine Vlpia teſte ſeptum dicitur. Item incile dicitur locus per quem primus deducitur ex quocūq; riuo aqua irrigandi cauſa.

Incilo, as, pe. pro. increpo, vel improbo. Plau. melius tamen eſt ita viuere, ne quis noſtra incilet facta.

Incæduus a, um, cum diph. quod non cæditur, ex in, & cæduus. Cato de re ruſtica. Secundo loco hortus irriguus. Tertio ſalictum. Quarto oletum. Quinto pratum. Sexto campus frumentarius. Septimo ſylua cędua. Serui. Intonſi

montes intonſi ſyluoſi, incædui.

Incido, is, pe. cor. incidi incaſum pe. cor. ex in, & cado. Oĩa enim a cado compoſita proferunt ſupinum p a ſicut cado. Quę vero a cędo, pro ferio mutant e in i. vt inciſum recisum. Vnde ab incido inciſum, incaſurus. Pli. li. i. Sed ea accidiſſe non quia hæc facta ſunt, arbitror. Verũetiam hæc ideo facta, quia incaſura erant illa. Eſt autem incidere, quaſi caſu venire, aut de improuiſo labi, præſertim quando conſtruitur, cum accuſatiuo mediante in. vt incidi in latrones, incidi in errorem. Ci. Curioni. Quod in id Reipublicæ temporis non incideris, ſed veneris. Incidere ergo, a caſu venire eſt. Venire vero, certo indicio, & ſententia, & conſulto. Quod ipſe Cice. ſubſequẽs immediate declarat. Iudicio enim tuo, non caſu, in ipſum diſcrimen rerum contuliſti tribunatum tuum. Iungitur quandoq; cum datiuo, vt mihi incidit ſuſpicio, quandoq; abſolute ponitur, vt incidunt ſæpe multæ cauſæ. obiurgationes etiam non nunquam incidunt neceſſariæ. Et incidit de vxoribus mentio, Inde incidit queſtio. Aliud ex alio incidit. In quibus tamen intelligitur datiuus, ſimiliterq; exponuntur, ſicut ſi datiuum haberent, vt ſit incidit mentio, caſu venit, vel orta eſt. Ponitur interdum incidere, pro inſidere. Col. li. ij. Iugumq; melius aptum ceruicibus incidat. Liui. de. ij. bel. pu. Sagunti ruinæ, vtinam falſus vates ſim, veſtris capitibus incident.

Incedo, is, ſſi, ſſum, pe. pro. Ingredior ſubeo, vt ſcribendi libido me inceſſit. Interdum incedere eſt maturę more grauis viri, ſiue magnifice more regum ire. Vir. Aſt ego, quæ diuum incedo regina Iouiſq;. Liuius li. ij. Ipſe en ille noſtris decoratus inſignibus magnifice incedit. Sene. Tenero ac molli paſſus ſuſpendimus gradum, nec ambulamus, ſed incedimus. Aliquando ſignificat ſimpliciter ire. Col. li. vi. Tranſuerſus rurſus latiora ſpacia faciant per quæ, vel foſſor, vel arator, incedat. Liuius de ſecundo bello punico. Cum ſignis prima luce motis ſegniter agmen. Incederet. Hinc inceſſus, quo ad poſteriora ſignificata.

Inceſſo, is, ſſi, vel iui, a ſupino verbi incedo formatum ſignificat. Accuſo moleſto, ad iram concito, quaſi laceſſo, & conſtruitur, cum accuſatiuo. Lactã. lib. iij. Quid ergo te magiſtra illa vitæ docuit, an potentiſſimum conſulẽ maledictis inceſſares, eumq; hoſtem patriæ venenatis orationibus faceres, Hiero. Aliquo modo, vel aliquando expugnatur. quod vndiq; inceſſitur. i. impeditur. Verum diſtinguendum de inceſſit, quando ab incedo, & quãdo, ab inceſſo fit. Nã ad incedo. Inceſſit me cupiditas, ſicut & mihi inceſſit cupiditas dicere licet, & tunc ſignificat ingredior, ſiue inuado. Liuius. lib. j. Timor deinde patres inceſſit, ne ciuitatem ſine imperio, vis aliqua externa adoriret. Et iterum Perfectis patris mandatis, cupido inceſſit animos iuuenum ſciſcitandi, ad quem eorum regnum Romanum eſſet venturum. Vale. maxi. datiuo iunxit. Nec mihi cũcta complectendi cupido inceſſit. Teren. in Adel. cum accuſatiuo mediante in. Noua inquit, nunc religio in te iſtæc inceſſit. Aliquando ponitur ſine datiuo, vel accuſatiuo expręſſo, & ſignificat ingruo. Colu. lib. ij. Si vero procellæ ventorum, aut turbines inceſſerint, maior pars ad terram defluit. Idem cũ datiuo poſuit, cum inquit. Famen ſi ſterilitas annorum inceſſit hominibus, commode propulſat. Interdum ſignificat ingredior. Idem lib. iij. Et cum autumnus inceſſerit, antequã frigus, cacumina adurat, omnia folia decerpere expediet.

Incertus dubius. Plau. in Pſeu. Certa amittimus, dum incerta petimus.

Incerto, tas, tum, ſeu dubium reddo. Idẽ in Epi. Lõga dies meũ incertat animum. Componitur. n. ex in, & certo, qđ eſt in aio. Nam cum quis dubitat, ſecum animo certat.

Incerno, is, ſicut & cerno ſignificat cribro. Vñ incerniculus.

Incernicula cribri, q̃bus frumenta purgant, anteq̃; molant. Pli. lib. viij. Decretum fecere, quo caueretur, ne frumẽtarij negociatores ab incerniculis eum arcerent. Ca. Cribrum vnũ, incerniculũ vnum, ſecurim vnam ſcamnum vnum.

Inceſtus, us, & inceſtum, ſti, vſu dr̃ flagitium in affines admiſſum, ex in, & ceſtus, quaſi ſine ceſto. i. vinculo, vt Lactan. grammaticus ſuper li. ij. the. teſtatur. Ceſtus autem eſt cingulũ Veneris, quo vtebatur ad honeſtas nuptias quaſi cui ceſtos non fuerit adhibita. Ideo inceſtum dicitur quod a ſacrato illo Veneris cingulo nõ fertur. Hac. n. cictura cõiuges deuinciri putarunt vt cõcordes in vita viuerẽt. Mar. Sume cytheriaco medicatũ nectare ceſton. Vinxit amatorem baltheus iſte Iouem. Ser. docet inceſtum eſſe quamcunq; pollutionem, & inceſtum hominem quem eccleſiaſtici ſcriptores inceſtuoſum appellat. Apul. Illum inceſtus paterno thalamo illum parricidam fraterno exitio.

Inceſtus, a, um, idem eſt, quod pollutus. Proper. Scilicet inceſti meretrix regina canopi. Aliquando dicitur impius & ſacrilegus. Clau. lib. de rap. i. Cur. impia tollis? ſigna qđ inceſtis apus titanibus auras. Fit autem a græco. Nam facinus illi vocant anceſton. Alij cum luctatio & ceſto cinguli genere deducunt.

Inceſtuoſus, qui inceſtum commiſit, qui & inceſtus dicitur.

Inceſto, as polluo. Sue. in Ti. Triplici ſerie conneri inuicem inceſtarent. Vir. Totamq; inceſtat funere claſſem.

Incendo, is, Vide in dictione Candeo.

Incino, is, pe. cor. ſignificat ſuper, ſiue intercano. Proper. Seu varios incanit ore modos. Gel. Creditum hoc eſt a pleriſq; Iſchiadici, cum maxime doleant, tum ſi modulis lenibus tibicem incinat, minui dolores. Hinc fit frequentatiuum incanto, as, de quo ſupra.

Incentio, onis, cantio, ſeu cantilena. Gel. docet plurimis hominum morbis medicinam fuiſſe incentiones tibiarum.

Incentiuus, a, um, pe. pro. vt tibia incentiua, apud Varro. quæ a dextera canit, ſicut ſuccentiua, quæ a ſiniſtra ſuccinit.

Incentiuum ab incendo dicitur incendium. Vnde dicimus aliquid incentiuum eſſe vitiorum.

Incito, as, pe. cor. frequentatiuũ eſt verbi incio, is. Cio vero cõmoueo ſignificat incitare ergo eſt frequenter, ſeu valde intus ue citare. Vnde, & pro irritare, & ꝓuocare ſumitur.

Incitabulum, incitamen, & incitamẽtum, idem ſignificãt. Gel. Fomes, atq; incitabulum virtutis.

Inciẽs dicitur propinqua partui ꝙ fœtus eius ſit incitatus.

Incitas, pe. cor. quaſi paupertas, & idigitas Plau. ꝓfecto ad incitatem leonem rediget, ſi eas adduxerit.

Incitega, pe. pro. machinula, in qua amphora vini cõſtituebatur, vnde vina ſubinde in cõuiuia ſubminiſtrarentur.

Inciuilia verba appellat Gel. petulantiora nihil prorſus habentia ciuilis modeſtiæ.

Includo, is, pe. pro. intus claudo. Vir. ĩcluſos vtero Danaos.

Incipio, is, pen. cor. ex in, & capio, ſignificat inchoo. Vnde inceptum, qđ & cęptum dr̃ vocaturq; verbum famulariũ quia infinitis, cum q̃bus iungitur famulari videatur. Seruat enim eorum cõſtructione, vt incipio timere deum. Tu incipis eſſe probus. Ille incipit doceri a pręceptore. Illum incipit tedere laboris. Poteſt tamen eſſe ſine infinito. Plau. in cap. Quãdiu id factus eſt, hic annus incipit vigeſimus. Aliqñ, cum ablatiuo ponitur. Pli. lib. xiiij. Vnde autem potius incipiemus, q̃ a vitibus. Sunt & alia famularia. f. deſino volo, poſſus, debeo, queo, ſoleo, cõſueſco audeo, quæ etiam ſine infinito eſſe poſſunt, vt audeo magnum facinus, poſſum multa, & huiuſmodi. Iuue. Aude aliqd breuibus giaris & carcere dignum ſi vis eſſe aliquid.

Incepto, as, frequentatiuum, ab incipio.

Inclamo, as. pe. pro. contra clamo, & cum clamorem reprẽdo. Plau. in Aſi. Nimis ægre riſum continui, vbi hoſpitem inclamauit, qui ſe abſente mihi fides habere noluiſſet. Cice. in Bruto. Cum datiuo. Metuo ve mihi inclameris, ideſt reprẽhendatis. Aliquando inclamare eſt maledictis & cõuitijs inſectari, reprachendere. Plau. in Sti. Tuos inclamatui delinquunt. Ouidius lib. ij. de faſ. Fit ſonus, inclamat comites & lumina poſuit. Aliquando intro vocare. Val. max. lib. j. Perterritus deinde tam tetro viſo, & nomine

hórrẽdo ſeruos inclamauit, faſcitauiſq; eſt, ſi quẽ talis habitus, aut intrantem cubiculum, aut exeũtem vidiſſent.

Inclementia durities. Virg. Verum inclementia diuum. Has euertit opes. Huius contrarium eſt clementia.

Inclementer, dure, aſpere. Plau. in Amphitrione. Iteru3 hic ſas in me inclementer dicit, atq; id ſine malo. Liui. lib. iij. Queſo inquit Appi primum ignoſce patrio dolori, ſi qd inclementius in te ſum inuectus.

Inclino, as, pe. pro. in fecto. Iuue. Atq; ipſos etiam inclinare maritos. Vnde inclinatus, pro profundo ponit. Amb. Dum inclinatiſſimos aquarum gurgites ſcrutor, aerios nõ reſpexi volatus.

Inclytus, pe. cor. cum ypſilõ, idem eſt quod glorioſus. Componitur enim ex ἐν, & κλυτὸς quod eſt clarus ſignificat, & non glorioſum.

Incoctile pe. cor. æneum vas, in quo ſtagnum liquefactum delibutũ eſt, vt edulijs saporẽ, gratiorẽ reddat. Pli. Album plumbũ incoquit æreis operibus galliarũ inuentio, ita, vt vix diſcerni queat ab argento, eaq; incoctilia vocant.

Incœnatus, non cœnatus, q̃uis incœno, as, non legat. Cato de re ruſti. Bibat aquã mulſa3, cubet incœnatus, poſtea mane bibat ſuccũ. Plau. in Pſeu. It incœnatus cubitum.

Incœnis ẽt dr̃ ſine cœna. Plau. cupiunt extrudere incœnes ex ædibus, vt ipſe ſole ventres diſtendant ſuos.

Incogitans temerarius improbus, non cogitans. Teren. in Phor. Quod niſi fuiſſem incogitans, ita expectares, vt par fuit. Et iterũ adeunte eſſe incogitantem, atq; imprudẽtem Phedria, vt phaleratis dictis ſeducas me.

Incogitabilis, qui non ſolet cogitare, cum quid rerum gerit Plau. in Mili. Te obſecro per deos, atq; homines. Et infra. Nunc demum ſcio me fuiſſe excordem, cęcum incogitabilem. Lac. lib. j. Qui deos colunt, interdum videri ſolent, tam cęci, tam incogitabiles, tam excordes. Dicitur etiam paſſiue de re, quæ non cogitatur, ſicut actiue de homine qui non cogitat.

Incognitus, non cognitus. Sal. in Iugur. Ne quid de abſente incognita cauſa ſtatuatis.

Incolo, is, pe. cor. intus habito. Cic. lib. j. Tuſ. Vbi ſunt ergo hij, quos miſeros dicis, aut quem locum incolunt? Hinc incola, incole, ſicut ab accolo, accola, quæ ſic ab inuicem ſeparantur, ꝙ accola ſit, qui ad aliquem locum. i. iuxta, aliquem locum habitat. Liui. lib. j. Paſtor accola eius loci, nomine Cacus, ferox viribus. Nec refert in ſuo, an in alieno, vt accola Vulturni accola padi. Vir. lib. vij. Amniſq; vado ſi Accola Vulturni. Incola vero, qui in aliena, vel vrbe, vel republica habitat, quaſi ciuis, aut municeps. Pliny. Quod eorum montium incolæ facere conſueuerunt. Cice. lib. j. offi. Peregrini, & incolæ officium eſt nihil præter negociũ ſuum agere, nec eſſe in aliena republica curioſum. Augu. in ꝓs, expoſitione. Incolere peregrinari eſt. Incole dicũtur, qui habitant in patria non ſua. Pomponius iurecõſultus ſcribit incolam eſſe, qui in aliqua religione domiciliũ cõtulit, quem græci parœcon appellant, nec tantum, qui in oppido morantur, incolæ ſunt, ſed qui etiam in alicuius oppidi finibus, ita agrum habent, vt intra eum ſe quaſi in aliquam ſedem recipiant. Accipitur quandoq; pro colono Oui. Incola captiuo, quæ boue victor arat. Claudi. Ditior Oblatas mirabitur incola meſſes. Inquilinus, quaſi aduena eſt & peregrinus, qui in alienas ædes, alienaq; prædia ex conducto habitat, ſiue in vrbe ſiue ruri. Cicero. in Phil. At vero te inquilino, non domino perſonabant omnia vocibus ebriorum. Vnde inquilinus probri, vel odij cauſa quis appellatur, quaſi domum propriam non habeat. Salu. M. Tullius inquilinus ciuis vrbis Romæ. Qui autem inquilinis cœnacula locant a iuriconſul. dicuntur facere cęnaculariam. Ponitur tamẽ quandoq; pro habitatore. Augu. libro. v. confeſ. Congregatis inquilinis fori, tanquam furem manifeſtum ſe comprœhendiſſe gloriantur. Mar. Vicinus Nouio, vel inquilinus ſit, ſi quis Nouium videre non vult.

Icola, æ, pe. cor. Vide in Incolo, is.

Incolatus, us, ipſa habitatio in aliena patria, ſeu tẽpus, quo quis in aliquo loco habitat, vt inde diſceſſurus ſit, vt hæi mihi quia Incolatus meus prolongatus eſt.

Incoho, as, fit a cohum, quod mundũ ſignificat. Vnde ſubtractum eſt inchoare, pro incipere. Vir. Te ſine milaſum mens inchoat. Quandoq; perficere. Ide3 li. vj. Tunc ſtygio regi nocturnas inchoat aras. Mar. capel. Neutrũ protulit cũ ait India ab emodis montibus inchoat.

Inchoatiuus, a, um. Vñ Inchoatiua verba vulgo dicta ſunt a Priſciano quæ in ſco, deſinunt. Sed hęc augmẽtatiua magis appellare libet, quoniam augmentum, non inchoationem ſignificent, vt caleſco, frigeſco, quorum alterum ſignificat calidus fio, alterum frigidus. Aliquando tamen cõparatiue, ideſt maiori, cum augmentatione ſumuntur, vt Qui ſordet ſordeſcat adhuc, ideſt ſordidior fiat. Vi. Sin in ꝓceſſu cępit crudeſcere morbus. Vbi Seruius exponit crudeſcere validior fieri. Idem. Ægreſcitq; medendo. Exponitur inter medendum fit egrior. Et illud Lactan. Ne ſi noſtra inualuerint, ideſt validiora fiant. Aliquando comparatio apponitur. Terẽ. in Heau. Na3 mihi quottidie augeſcit magis de filio ægritudo. Vir. lib. vij. Quam magis effuſo crudeſcunt ſanguine pugnę. ꝙ autem ſignificent incrementum interpretum, auctorumq; idoneorum auctoritate ſimul, & ratione probandum duxi. Nonius in priſcis dictionibus. Albicatur, candidatur, ex albeſcit. Purpuraſcit, purpureum fit. Cicero. lib. ij. Acade. Quid mare nonne ceruleum? aut eius vnda, cum eſt pulſa remis purpuraſcit. Nigidius. Dicemus, quæ vetuſtate deteriora fiunt, vetuſteſcere, inueteraſcere, quæ meliora. Dona. in Hecy. prolo. Nouas, qui exactas feci vt inueteraſcerent ait. Inueteraſcent in conſuetudinem venirent, ſpectarentur, amarentur, & in Andria. Vah perij hoc malum integraſcit, exponitur. Integratur, quod eſt inſtauratur. Similiter apud Virg. li. ij. Georgi. Æraq; diſſiliunt vulgo, veſteſq; rigeſcunt. Serui. Rigeſcunt durantur Feſtus. Remorbeſcat. in morbum recidat. Et obherbeſcere, herbam increſcere. Cice. lib. iiij. Tuſcula. Deferueſcere, pro decreſcere, exponit. Aut rogandi, inquit orandiq; ſunt, vt ſi quam habeant vlciſcendi vim, differant in tempus, dum deferueſcat ira. Deferueſcere autem decreſcere ſignificat ardorem animi inuita ratione excitatum. Ex quo illud laudatur Archyte, qui, cum villico factus eẽt iratior. Quo te modo Inquit, accepiſſem, ni iratus eſſem. Idem pro Marcello. Nihil opere, & manu factum, quod non aliquando conficiat, & conſumat vetuſtas. At vero hæc tua iuſtitia, & lenitas floreſcet quotidie magis. Quis interpretetur, vt floreſcet, incipiat florida fieri, cum quotidie Cæſaris lenitas magis florida fieret? Si quotidie magis id fiebat, profecto iſta contiunatio dierum, dum hoc fieret, iam ab initiorem, inchoatam ſemel fuiſſe, nõ quotidie incipi, aperte demonſtrat. Similiter Teren. in Heau. Nam mihi quottidie augeſcit magis, de filio ęgritudo. Cice. in Cato. Ita ſenſim, ſine ſenſu ætas ſeneſcit, nec ſubito frangitur ſed diuturnitate extinguitur. Si ætas ſenſim ſeneſcit, an ſenſim incipit, ſemper ſeneſcere, ſi ita ẽ, ergo plus millies, iſta inchoatio fiet. Et ſic totiens deſinet fieri ſenex, quotiens ſenſim ſeneſcet. Sed quoniam ab initio, quo cępit ſenex fieri, nunq̃; omnino deſijt fieri ſenex, patet, ꝙ ſeneſco ſignificat ſenex fio non incipio fieri ſenex, ſimile eſt illud Lactan. lib. vij. Quos autem morbus interemit ſpiritum diutius exhalant, vt paulatim frigeſcentibus membris anima effletur. Ambro. lib. Hexa. de phenice aue, inquit. De cuius carnis humore vermis exurgit, paulatimq; adoleſcit, at proceſſu ſtatuti temporis induet alarum remigia. Pliny. lib. quoq; xxj. de ortu, roſæ paulatim inquit rubens dehiſcit. Quo pacto rubeſcens ſignificare poteſt, incipiens fieri, vel eſſe rubra, ſi paulatim rubeſcit, nunquid totiens incipit eſſe, vel fieri rubra quotiens paulatim rubeſcit. Si ita eſt qd tamen non eſt, totiens quoq; neceſſe erit, eam deſinere fieri, vel eſſe rubram, vt poſſit incipere fieri, vel eſſe rubra.

eſſe rubra. Sed non recte dicere poſſumus incipit eſſe, vel fieri rubra, cum iam mediocriter, vel paruꝫ rubra facta ſit. Quapropter in bucco. Sępe tener noſtris ab ouilibus imbuet agnus. Dicit Ser. Nemo vnam, & eandem rem ſæpe inchoat. Hoc eſt non dicitur inchoare quando id ꝓſequendo ſæpe facit. Quod idem Pli. lib. xxxj. oſtendit in Sicilia quidem circa Meſſanam, & Milas hyeme in totū areſcūt, fontes, æſtate exundant. Si in totum hyeme areſcunt, certe non partim ſiccantur, vt inchoatio areſcendi, ex parte intelligi poſſit. Preterea ſi iſta verba inchoationem ſignificarēt, quid opus eſſet poetas, oratores, hiſtoricoſq; illis, vel cœpi, vel incipio addere. Non enim putandum eſt, tam excellentes viros temere, ſed conſulto id effeciſſe, nulla eos urgente cauſa iungimus autem hęc duo verba iſtis verbis in ſco, terminatis, ſicut & alijs, cuꝫ aliquid inchoari ſignificare volumus, quæ ex hoc potiſſimuꝫ inuenta eſſe intelligimus, vt prædictis verbis, & omnibus alijs iungi poſſent cum, in eis inchoationeꝫ deſignari neceſſe foret, quod non fieret, ſi ex ſe inchoationem ſignificarent. Quare Vir. dixit. Sin in proceſſu cœpit crudeſcere morbus. Col. lib. vij. Decimo tamen anno tempora cauari incipiunt, & ſupercilia, nōnunq; caneſcere, & dentes prominere. Et lib. vj. Cytiſum, cum aridum facere voles, circa menſem ſeptembreꝫ vbi ſemen eius grandeſcere incipiet cædito paucuſq; horis, dum flaceſcat in ſole habeto. Et li. xij. Oleum fit optimum ex varia oliua, cum incipit nigreſcere. Iterum ibi. Atq; conualeſcere cœperunt, adiecta humo, incrementa eoruꝫ proſequenda ſunt. Et rurſus. Non ante legendum eſt, quā cum matureſcere cœperit. Cato de re ruſti. Et vbi primum incipiunt hiſcere, tum legi oportet. Pli. lib. xj. Et cum mella cœperint matureſcere, abigunt eos. Idem lib. vij. Samara colligenda eſt, circa martias kalen. Cum flaueſcere incipit. Cæſar in com. Cum matureſcere frumenta inciperent. Lactā. lib. iiij. Cum primum adoleſcere cœpit. Et lib. vij. de Roma loquens. Cumq; eſſet adoleſcentia eius fine punici belli terminata, tum deniq; confirmatis viribus, cœpiſſet iuueneſcere. Hiero. lib. j. Regum. Et cum de nocte ſurrexeritis, & cœperit illuceſcere pergite. Gellius. Iam enim fama virtuſq; fœlicitatis romanæ apud exteras gentes eniteſcere incepta bat. Cice. de natu. deo. In his animantibus, quæ lacte aluntur, omnis fere cibus matrum lacteſcere incipit. Et alibi dixit orationes ſuam caneſcere cępiſſe. Saluſtius in Iugurtha. Sed vbi dies clareſcere cœpit. Idem in Catil. Poſtq; diuitię honori eſſe cœpere, & eas gloria, imperium, potentia ſequebatur, hebeſcere virtus, paupertas probro haberi, innocentia pro maliuolentia duci cœpit. Hęc extrema, a me poſita ſunt, propter nonnullos, qui inter doctiſſimos habiti ſunt, aſſerentes verba in ſco, finita raro, & in licentia latini ſermonis iungi, cum verbo incipio, cum & alia permulta reperiantur, quæ prætermittenda duxi, ne in maius, ꝗ̄ par ſit volumen excreſceret. Quieſcant igitur omnes, qui ea verba inchoatiua appellari volunt, quando tot, tantorūq; interpretum, atq; auctorum ſentētijs refragari, non licet. Formantur hæc verba, vtplurimum a verbis neutris ſecundæ coniugationis, a ſecunda perſona, iuncta co, ſyllaba, vt albeo, es, albeſco caleo, es caleſco. Quædam tamen ab actiuis, vel neutris tranſitiuis deducuntur quæ paſſiuam nihilominus ſignificationem innatam habent ſicut illa, quæ a neutris ſecundæ coniugationis ſunt, vt augeſco, ab augeo, integraſco, ab integro. Saneſco, a ſano, a, in e, mutata. Sic ceſco, curueſco, molleſco, maceſco, matureſco, hilareſco, graueſco, grandeſco, quę tametſi a nominibus venire poſſe videantur, tamen a verbis eorum, vel actiuis, vel neutris tranſitiuis, fermæ omnia venire magis credo. Quædam vero a nominibus formari conuenit, vt miteſco, dulceſco, crudeſco, & ſterileſco, lapideſco, rareſco, crebreſco. Sunt &, quædam ambigua, & varia quæ ſignificationem paſſiuam habent innataꝫ, & a neutris veniunt, & nihilominus etiā actiuam habere repeſiuntur, vt horreſco perhorreſco. Vir. Nec tu menſarum morſus horreſce futuros. Alia ſunt, quę primitiuorum ſignificationem habent, vt labaſco, extimeſco, pertimeſco, abhorreſco. Dormiſco pręſentiſco, conticeſco, pręſciſco, reſciſco, aſſiſco, & cōſciſco. Et ſi qua ſunt alia Alia terminantur in ſco, licet nō ſint deriuatiua, vt poſco, diſco, gliſco, offuſco, neſco. Sciendum etiam, ꝙ hæc verba de quibus agimus habent preteritum perfectum, quāuis multi negent, ſed falluntur, quoniam, cum primitiuis eorum, aut ea communia habent, aut certe mutuo ab illis accipiunt, quod Priſcia. in verbis aſciſco, & deſciſco nō diſſimulauit. Aſſciſco inquit, aſſciui aſcituꝫ. Deſciſco, iui, itū. Vbi Liui. exemplum ponit. Deſcitum a Romanis. Poſtea vero ſubdit. Et notanduꝫ, ꝙ ab inchoatiuo Sciſco aſſciſco, & deſciſco compoſita primitiui ſcilicet ſcio habuerunt pręteritum. Secundum vero rectam proportioneꝫ debent eorum quoq; præterita a ſcio, & deſcio eſſe. Ecce Priſcia. dedit præteritum primitiui aſciſco, & deſciſco, Inchoatiuuꝫ. Sciſco appellans, cum tamen inchoatiuum non ſit, neq; habeat ſignificationem verborum in ſco deſinentium. Diomedes quoq; præteritum oſtendit, adoleſcio: adoleſco inquit, adoleui facit. Virgi. Mox cuꝫ matura adoleuerit ętas. Colu. lib. ij. Sed hoc idem ſemen Cilicie, Syriæq; regionibus ipſe vidi menſe Iunio, Julioq; conſeri, & per autumnum, cum permaturuit, colligi. A permatureſco eſt. Significat enim permaturum factum eſt. Et libro. x. At circa kalendas Martias locis apricis licet porrum, ſi iam ingranduit transferre. Ab ingrandeſco eſt non ab ingrandeo, qđ neſcio, ſi inueniatur, nec ſi interueniretur, ab eo eſſet, quia ingranduit, grande factum eſt ſignificat, non autem grande fuit, quod ſignificaret, ſi ab ingrandeo eſſet, ſed ſenſui non conueniret. Salu. Hi poſtq; conuenerunt in vna mœnia, diſpari genere diſſimili lingua, alij alio more viuētes, incredibile memoratu eſt quā facile coaluerunt. A coaleſco quod concreſco ſignificat eſt, non a coalo, quod ſignificatio actiua, repugnaret ſenſui orationis. Lactan. lib. quinto. Quinimmo, ſi qua illis fiducia eſt vel in philoſophia vel in eloquentia arment ſe ac refellant hæc noſtra, ſi poſſunt, congrediantur cominus & ſingula quæq; diſcutiant. Decet eos ſuſcipere defenſionem deorum ſuorum, ne ſi noſtra inualuerint, vti quotidie inualeſcunt cum delubris ſuis, ac ludibrijs deſerantur. Inualuerint validiora fiant, ab inualeſco, quoniam ſubditur, vt quottidie inualeſcunt. Quintilia. lib. v. Iuſt. ora iam illa flamma, quæ magna congerie conualuerat, diductis, quibus alebatur concidet. Significat concreuerat, ſiue valida facta erat non valida fuerat, a conualeſco eſt, non a conualeo. Peccauit interpręs noſtri temporis, cum inquit. Surdaſter, qui parum audit. Hinc obſurdeo. Cice. lib. vj. de Rep. hoc ſonitu omnes fere complete aures hominum obſurduerunt. Hic obſurduerunt ſignificat ſurdæ factæ ſunt ab obſurdeſco. Non autem ſurde fuerunt ab obſurdeo, quaſi non amplius ſurdæ tunc forent. Hoc modo omnia præterita perfecta eiuſmodi interpręetanda ſunt. Et ſi ambigua videbuntur, diſquirendum erit, an a primitiuis, an a deriuatiuis veniant, quod ſignificatio, & res, de qua tractabitur commonebunt. Poſſunt nihilominus ſic diſcerni. Vt ſi dicam Canui, pro canus factus ſum, tunc a caneſco erit. Si vero dixero hæc veſtis canuit pro cana fuit, quæ amplius cana non ſit, vt ſi eam pullam feceris, tunc a caneo erit. Similiter hæc arbor floruit, ſi de tempore, quo florida fuit loquar, tunc a floreo erit. Sin eaꝫ floridaꝫ factam eſſe intelligi voluero, a floreſco ſumetur. Hoc enim florida facta eſt ſignificabit. Illud vero florida fuit. Nam, ꝙ ipſa primitiua, quaſi rem per ſectam in ſe habent, vt floreo, quod floridus ſum ſiue in flore ſum ſignificat, ideo in pręterito eius florui, illa huiuſmodi perfectione caret, quoniam præterita eſt, eo quod tunc florui in flore ſui ſignificat, & nō eſt amplius floridus. Deriuatiua vero, vt floreſco rem imperfectam demonſtrant, ꝗ̄uis augmentatiuam vim habeant ideſt floridus fio. Ideo illam in pręterito perficiunt, vt florui, ideſt floridus factus ſum, & eam tunc perfectam in ſe habere declarant. Aſcen. Satis perſua

ſum mihi eſt per Lauren. Valleſi. (cuius auctoritatibus preſens author plerunq; innititur, licet eius nomen fere ſupprimit, niſi vbi perperam præcepiſſe putat) verba in ſco, aut pro primitiuis ſuis poni, aut intrinſecas ſignificare paſſionem, neq; preteritorum ſignificatione carere, ſed voce propria, quam a perfectis mutuantur. Verum argumentum illud, quo vterq; conuincere nititur, non cõnotare inceptionem, eo, quod verbo inceptiuam vim habenti iungantur, non videtur mihi ſatis validum, cum etiam verbum incipio poſſit geminari. Vt ſi quis ab hoſtibus, aut alioqn interpellatus ſepeopus aliquod inceperit. Vt verbi gratia vrbis ædificationem ſemel incœperit, anno Milleſimo, atq; iterum Milleſimo quinto, & rurſum Milleſimo ſexto &c. Neq; perfecerit Dicam eum incœpiſſe incipere vrbis ædificationem anno Milleſimo, &c. Vnde etiam fieri poteſt, vt qui ſordeſcit, ideſt incipit eſſe ſordidus, ſordeſcat adhuc, ideſt incipiat eſſe ſordidior non ſordidus. Verumtamẽ in Vallæ ſententiam non pedibus modo, ſed vel verbis eam. Si quis autem mihi auſcultare volet, omnia verbis deducenda putabit. Sed quia primitiua ſæpe in vſu, non ſunt, a nominibus deducta videnẽ, vt igneſco, nam igneo in vſu, non eſt, ab igne nomine deductum putes ficut ſaneſco, ab inuſitato verbo ſaneo, quod eſſet ſanus ſum, factum cenſeam, cum ſano ſit ſanum facio &c.

Incolatus, us, ipſa habitatio, ſeu tempus, quo quis in aliquo loco habitat, vt inde diſceſſurus ſit, vt Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt.

Incolumis, penul. cor. Vide in dictione Columis. Vnde incolumitas, quæ eſt (vt Cice. inquit) ſalutis tuta, atq; integra conſeruatio.

Incomitatus participium compoſitum, ex in, & comitatus licet incomitor non legaẽ. Ambroſius. Eſt itaq; fortitudo, velut excelſior ceteris, ſed nunq; incomitata virtus.

Incommodo, as, pe. cor. noceo, ſeu damnum infero. Vide in dictione cõmodo. Aliquando ponitur pro ſimplici cõmodo. Apul. Furatrinẽ coniugalis cõmodaret rudimentũ, ideſt commodaret præberetq;.

Incommune equaliter, inequali. Teren. in And. Id te oro in commune vt conſulas.

Incongelabile, quod non poteſt congelari. Gel. Cur. fluuiorum, & fontium aquæ gelu durentur, mare omne incongelabile ſit.

Incomprehenſus, non comprehenſus. Lactan. lib. iij. Intellexit nullo humano ſtudio poſſe ad ſapientiam perueniri, & ideo non oportere incomprehenſe, atq; imperfecte rei perfectum nomen imponi.

Inconciliari, accuſari incõcilium vocari Plautina dictio quẽadmodum inforari, ideſt in forum vocari.

Inconcuſſus, qui non concutitur. Lactan. lib. de ira dei. Pronus eſt lapſus, & facilis ad ruinam, niſi pedes inconcuſſa ſtabilitate figantur.

Inconcinnus, per duplex nn, incongruus. Cinnus enim plurimorum commixtio eſt.

Inconditus, penul. cor. ex in, & conditus, quod a condo fit. Idem eſt, quod inornatus, incompoſitus. Liui. lib. iiij. Coſſus ſpolia opima regis interfecti gerens, in eum milites carmina incondita equantes cum Romulo, canere ſpolia in ede Iouis feretrij. prope Romuli ſpolia, quẽ prima appellata, ſola ea tempeſtate erant, cuſ ſolemni dedicatione dono fixit. Cice. lib. j. offi. dicam, vt potero, incondite fortaſſe, ſed tamen, vt res poſſit intelligi. Eius ſimplex protulit. Plau. in Am. Magis iam faxo dices. poſtq; in cunis conditus eſt, interdum inconditum, etiam quandoq; ponitur pro inconſcripto. Sal. in Iugur. At illi quibus vires aderant, ruere cũcti ad portas incondita tenere.

Inconditus, pe. pro. non conditus, quod a condio fit, idem eſt, quod inſipidus.

Inconſultus nomen ſumitur pro imprudenti, & quaſi nullius conſilij. Cice. pro Deiotaro. Homo inconſultus, & temerarius hæc non videbat. Quin. O inconſultam, & muliebrem ſemper amentiam, ideſt imprudentem, & inconſideratam. Sal. Inconſulte, ac veluti per dementiam cuncta ſimul agebat. Quandoq; vero participius eſt accipitur pro eo, a quo conſilium non eſt petitus. Varro. Et enim inſcio, atq; inconſulto domino ſerui ſæpe ex agro diſcedunt. Sic dicimus inconſultus medicus ad ẽgrotũ venit, ideſt, a quo conſilium nemo petit. Interdum accipitur, pro eo, qui cuꝫ quereret conſiliuꝫ, non accepit quaſi pro indigno habitus. Vir. Inſulti abeunt, ſedemq; odere Sibyllẽ.

Inconſultus, tus, Pro incõſultatione. Plau. in Tri. Quia rure dum ſum ego, vno ſex dies, me abſente, atq; inſciente, inconſultu meo, ẽdes venales haſce inſcribit litteris.

Inconſutus, pe. pro. non conſutus. Hierony. ad Euſtochium Conſuant tunicas, qui inconſutam deſurſum tunicas perdiderunt, quos vagitus delectat infantium.

Inconſutilis penul. correp. non conſutilis, vt veſtis inconſutilis, quæ ſimul ſui non poteſt. Euange. Erat autem tunica Inconſutilis &c.

Inconſideratus, qui non conſiderat. Lactan. lib. j. Nemo eſt tam inconſideratus, qui non intelligat fuiſſe mortales.

Incoxo, as, in coxam ſedeo. Pacu. Adeo incoxanti mihi pes obſtupuerat.

Incredibile, non credibile. Teren. in Phor. Incredibile eſt q̃tum herum ante eo ſapientia. Et incredibile dicitur maximum, quod vix credi poſſit. Idem in eadem. Quia præter ſpem, atq; incredibile hoc mihi obtigit.

Increpo, as, pui, itum, pe. cor. ſignificat ſono. Virgil. lib. viij. At tuba terribilem ſonitum procul ære canoro increpuit. Hiero. in lib. Nume. ſine accuſatiuo dixit. Cumq; increpueris tubis congregabitur ad te omnis turba. Idem ſine aliquo caſu a parte poſt. Si autem prolixior, atq; cõciſus dangor increpuerit, mouebunt caſtra primi. Dicimus ergo Tuba increpuit ſonum. Tuba, ſiue ſonus increpuit, & Ego increpui Tuba. Per tranſlationem increpare ponitur pro reprẽhendere, ſed cum crepitu, & verborum, pedumue ſtrepitu. Hoc eſt contra, aliquem crepando, & ſtrependo inſurgere, ſed tunc increpui, & increpaui præteritum facit. Hierony. in Gene. Et increpauit eum pater eius. Idem. Increpuerunt me renes mei. Iteꝫ pro incitare. Turpil. Age tu hymeneum increpa.

Increpito, tas fr. quentatiuum. Virgi. libro. x. Hoſtis amare quid increpitas.

Increatus, non creatus. Lactan. libro. j. Vnus deus, qui ſolus principatur, iſq; ampliſſimus increatus.

Increſco, is, Valde, ſiue magis creſco. Liui. lib. j. Carcer ad terrorem increſcentis audaciæ media vrbe imminens foro edificatur. Quin. li. viij. Hoc genus increſcit ac fit manifeſtius, ſi ampliora verba cuꝫ ipſis nominibus, pro quibus ea poſituri ſumus conferantur. vt Cice. in Ver. Non enim fureꝫ, ſed raptorem, non adulterum, ſed expugnatoreꝫ pudicitiẽ, non ſacrilegum, ſed hoſtem ſacrorum, religionumq;, non ſicarium, ſed crudeliſſimum carnificem ciuium, ſociorũq; in veſtrum iudicium adduximus. Illo enim non modo vt ſit multum hoc etiam plus, vt ſic efficitur.

Incrementuꝫ, ab increſco. Quin. Quattuor tamen maxime generibus video conſtare, amplificationem, incremento cõparatione, ratiocinatione, congerie incrementũ eſt potentiſſimum cum magna etiam videntur, quæ inferiora ſunt.

Incubo, as, penul. corre. & incumbo, is, ambo a cubo componuntur. Primum ſeruat analogiam ſui ſimplicis, vt ſit ſemper primæ coniugationis. Alterum recipit. m. & tranſit ad tertiam ambo tamen incubui, & ſupinum incubitum faciunt, & ſignificatione conueniunt. Eſt autem incubare inſtare, inniti, inſiſtere, inherere, & datiuo ſemper iũgitur. Virgi. Ponto nox incubat atra. Quintil. libro. x. Qui autem ſciuerit quo quæq; ſint modo dicenda, niſi tanq̃ in procinctu paratam quidem ad omnes caſus habuerit eloquentiam velut theſauris clauſis incubabitur. Cice. in Timẽum Platonis. Qui omnis animantes cõplectitur, id nõ poteſt eſſe, cum altero. Rurſus. n. alius animans, qui cum

condneat fit, neceſſe eſt. Incubamus enim terrę, mari pellibus, ſpongię cardini, & ſimilibus, quæ ſubiectæ, aut obiectæ rei proportionem habent. Papi. Et feſtinantia ſiſtens. Fata ſalutifero mitis deus incubat angui. Incubare etiam quemq́; Ioui dicimus, pro eo quod eſt apud Iouem. Plau. in Cur. Namq; te incubare ſatius fuerit Ioui qui tibi auxilio in iureiurando fuit. Simile huic fere verbũ videtur incumbere, innitiq;. Pli. Cœlum inquit cardini ſuo .i. terræ incumbit. Alibi terræ ait omnia inniti. Quandoq; incubare, ex vi præpoſitionis in ſignificat intus ſiue ſuper cubare. Cubare enim dormire, ſiue quieſcere, ſtare cõſiſtereq; ſignificat. Vnde Plau. in Caſ. Eſt et quidam ſeruus qui in morbo ſuo, immo vero in lecto, ne quid mentiar, incubat, & iterum. Quandoq; ego eam, me cum rus vxorem adduxero, ruri incubabo, vſq; in præfectura mea. Cato de re ru. Primus cubitu ſurgat, poſtremus cubitum eat. Col. lib. viij. Vt ſemper q̃ aridiſſimus filicibus, vel culmis ſtabula conſtrata, quo purius, & mollius incubent, ideſt ſupercubent dormiant aut quieſcant. Incubare etiam dicuntur ij qui in templis deorum noctem perpetem vigilãt ad accipienda reſponſa Plau. in Cur. Incubare te ſatius fuerat Ioui, qui tibi auxilio in iureiurando fuit, ideſt apud Iouẽ. Vir. Pellibus incubuit ſtratis ſomnoſq; petiuit. Rurſus incubare dicuntur gallinæ, cum oua fouent. Lactan. lib. de opini. Nidos aut luto ædificant, aut virgultis, & frõdibus conſtruunt, & ciborum expertes incubant ouis. Pli. lib. x. Oua incubari infra decem dies ędita vtiliſſimum vetera, aut recentiora infœcũda. Var. actõ iunxit. Negant inquit plus. xxv. oua incubare. Aliquando ſignificat occupare poſſidere amplecti fouere obtinere habitareq;. Apul. lib. vij. Tabernulam quandam vicinis maris fluctibus incubabat. Macro. de dionyſio. Siculæ incubator aulæ. Quãdoq; ſtare conſiſtere. Vnde Græci ſtatum cœli, poſitumq; ſyderum in thematibus ἐποχὰς appellãt. Pli. li. ij. Si vna oẽs incubarent. Interdum ſignificat curam habere. Tranſlatio ab auibus quæ incubatu fouent oua & excludunt fœtus. Apul. lib. iij. Aureos folles incubabat. Augu. lib. ij. de ordine dicto iunxit. De foſſe pecuniæ incubat macer & ſcabioſus fœnerator.

Incubitus, us, Pli. Quędã aũt citra icubitũ ſpõte nã gignit.

Incubatio, idem quod incubitus, ideſt incubãdi actio. Pli. Raro incubatio onis noxia.

Incubones dicũtur, qui theſauris inuigilãt, cum tamẽ mediocritas in rebus humanis ſit optima, vñ Theognis mégareus. μηδὲν ἄγαν σπεύδειν πάντων μέσ᾽ ἄριστα καὶ οὕτως κύρν᾽ ἕξεις ἀρετὴν ἥν τε λαβεῖν χαλεπόν.

Incumbo, is, datiuo ſimiliter iungitur, & duo ſignificat, ſcilicet obnixe operãdo alicui rei, vt Incumbo ſtudijs. Et inhæreo. Virg. Incumbens tereti damon ſic cœpit oliuæ. Pli. lib. j. Namq; in illo caua in ſe conuexitas vergit & cardini ſuo, hoc eſt vndiq; terræ incumbit. Frequenter etiam actõ mediante ad, vel in, vt a Cicerone fere ſemper vſurpatur. Pergite inquit, adoleſcentes, & in hęc ſtudia, in qbus, eſtis incumbite. Et alibi. Quare incumbamus ad illa præclara ſtudia. Nam cum operi alicui faciundo incumbimus toto pectore, ſignificatur diligentia, & conatus. Similiter cum accuratius quid mente agimus, incumbere dicimus. Plus tamen ineſſe videtur accuſatiuo cum in, q̃; datiuo, quaſi ſit inniti, vel inſiſtere contra, ſiue ſuper, in quo deſignatur quid arduum vel oneroſum. Et hoc ex vi præpoſitionis in accuſatiuo iunctæ vt Cice. pro Corne. balbo mirabile a ſe factum fuiſſe declarat, cum ait. Hoc ſiue meum, ſiue Reipu. fatum, vt etiam in me vnum omnis illa inclinatio communium temporum incumberet, oneroſum, ſeu arduum, vt idem Cornificio. Te tamen hortor, vt omni cura in rempu. incumbas, hoc eſt ſuſtentandam, ſiue tuendam, quod difficillimum erit. Quare ſi dixero. Incumbo in remos maior nixus in illos deſignatur quã incumbo remis, vt ſit incumbo in remos, quaſi totis viribus brachijs innitor contra, ſiue ſuper remos. Vnde Hiero. vſus eſt propoſitione ſuper ad dama. Papam. Incubuit ſuper collum. Aliqñ vero in huiuſmodi forma ſignificat irruo. Cice. pro Plancio Potius, q̃; ab ipſis, qui in teipſum incubuerunt, te depulſus putas. Quin. li. v. Et fluctus eſſe, cum magna vis venti in mare incubuit. Virgi. tamen datiuo iunxit. Incubuere mari, cum tamen irruo accuſatiuum poſcat, cum prępoſitione in. Teren. in Adel. Fores effregit atq; in ędes irruit alienas. Incumbo autem ad ſtudia ſignificat, animo, & opera intendo, ſiue innitor ad ſtudia, vt Cice. pro Pompeio. Quare videte, ne dubitandum vobis ſit omni ſtudio ad bellum incumbere. Aliquando poſt accuſatiuum adhibetur adiectiuum, vt effectus rei, quę deſideratur, demonſtretur vt idem pro. L. Sylla. Neminem eſſe ex illo honoris gradu, qui non oi ſtudio, virtute, auctoritate incubuerit ad Rempu. conſeruandam. Si uero non ponitur adiectiuum, tunc ſubintelligitur, vt ſit incumbere ad bellu. ſ. ſuſcipiendum incumbere. Et ad eius perniciẽ incumbenti hoc eſt exequendam. Simile erit, ſi dixero Remiges incumbunt, ad remos ſubintelligitur emendos ſi emere velint, vel hebendos, ſi prohibeatur, aut detineantur, vel obnixe tenendos, ne ſibi rapiãtur, aut e manibus elabantur, & huiuſmodi, licet Valla in remos, vel ad remos incumbere dici poſſe neget, ſed remis tantum. Eſt præterea, quando incumbere ſignificat ſubire, ſiue superuenire. Lactã. li. ij. Si morborum peſtifera vis incubuit. Ambro. Veſper incubuit populi ſequebantur, ſtagnum ocurrit, turbe vrgebant. Idem ſuperiacere. Vir. li. iij. Incubuitq; toto dixitq; nouiſſima verba. Et li. vij. Pellibus incubuit ſtratis, ſomnoſq; petiuit.

Incubi, pe. cor. dicti ſunt ſyluani & fauni, quos inprobos q̃nq; fuiſſe mulieribus compertum eſt, ac earum appetiſſe peregiſſeq; concubitum.

Inculco, as, eadem ſepius iterando ingero, inſpiſſo, ex in, & calco, ſicut & conculco.

Incultus, a cultus participio compoſitum eſt, & in negatiue ſumitur Liui. lib. ij. Charitas primum annonæ, ex incultis per ſeceſſionem plebis agris. Hie. ad Helio. Squalida capitis horret inculta cæſaries. Et in hac tm̃ ſignificatione reperiri puto, hoc eſt non cultus, non exercitatus vel non ornatus, vel non habitatus adiectiuum. Et non ab incolo eſt, vt ſi eius participium, ſed eius foret, ſi pro inhabitatus caperetur, qđ nuſq̃; legi. Hiero. ad Dama. Papam. Nõ ambigo, quin inculta noſtræ paruitatis oratio videatur.

Incunabula. Vide ſupra in dictione Cunæ.

Incurro, is, contra aliquem curro, quod vernacula lingua dr̃ correr adoſſo. Liui. lib. j. Eo prælio præcipua equitum gloria fuit, vtrinq; a cornibus poſitos, cum iam pelleretur media peditum ſuorum acies, ita incurriſſe a lateribus ferunt. Aliqñ incurrere eſt intro currerere, ſeu vltro ſe inijcere Sal. Poſtq̃; Catilina fuſas copias, ſeq; cum paucis relictum videt, memor generis, atq; priſtinę dignitatis, inter confertiſſimos hoſtes incurrit, ibiq; pugnando confoditur Lactan. per tranſlationem dixit. Aut oblitus eſſe propoſiti videar, aut loquacitatis crimen incurram. Aliquando incurſiones, quas currarias vulgo dicunt facere quæ fiunt prædando loca. D. Brutus Ciceroni. Aut appennino, alpibuſq; ſe teneat, & decurſionibus per equites quos habet multos, vaſtet ea loca quæ incurret.

Incurſus, us, pro incurſione. Colu. Hoſticis incurſionibus vaſtatas fruges.

Incuria & incurioſus, vide ſupra in dictione curioſus.

Incuruus, valde curuus. Teren. in Eu. Continuo accurrit ad me, q̃ lõge quidem icuruus, tremulus, labijs demiſſis.

Incuruo, as, incuruum facio.

Incuruesco, is, icuruus fio. Cice. li. i. Tuſ. Hic autem, vbi habitamus non intermittit cęlum niteſcere arbores frondeſcere, ramos baccarum vbertate incurueſcere.

Incus, pe. pro. generis fœminini inſtrm̃, in quo aliqd cudimus. Hora. Et male tornatos incudi reddere verſus.

Incudo, onis, qui in incude, ſiue ſuper incudem quicquam

fabrefacit. Hiero. contra Ioui. Et in nauibus piſcato℞ caput eius ſtat, ſicut incudo infatigabilis reputat ferrũ, vt palleas.
Incuſo, as, pe. pro. Vide in dictione Accuſo.
Incutio, is, pe. cor. ſſi, ſſus, ex in & quatio, q, in, c, & a, in u, mutatis, vt cętera compoſita. Concutio diſcutio, excutio, percutio. Eſt autẽ incutere inijcere. Vir. Incute, vim ventis ſubmerſaſq; obrue puppes. Aug. li. viij. cõfeſ. Quanto pro pius amouebatur, tanto ampliorem incutiebat horrores.
Indago, as, pen. pro. inquiro. Cice. lib. j. offi. Ineſt indagatio atq; inueri. E: de opti. genere dic. Aut repręhendet, ꝙ inuſitatas vias indagemus, tritas relinquamus.
Indago, indaginis, & indages, inis, pro inquiſitione. Virg. Saltuſq; indagine cingunt.
Inde aduerbiũ. i. ex eo loco. Liui. li. j. Primo in Macedonias veniſſe, inde Siciliam quęrentem ſedes delatum. Aliquã do dr̃, non de loco ſed de rebus. Idem in eodem. Omnis te exempli documento in illuſtri poſita monumento intueri. Inde tibi, tueq; Reip. quod imitteris capias. Aliquã do ponitur pro deinde, vt apud eundem. Crimini maxime dabant in Numitoris agros, ab his impetus fieri, inde eos collecta iuuenum manu hoſtilem inmodum prędas agere, hinc fiũt compoſita deinde, exinde, perinde, & proinde, quę habent accentum in antepenul.
Indecor, oris, pe. pro. ab in, & decor. Qui iq; Virg. lib. vij. In decores pe. cor. dixerit. Non erimus regno indecores. Vbi. Ser. ait. Aut Siſtole eſt, aut certe dicimus nominatiuus nõ inueniri, vt in multis nominibus fit. Sz nec Indecus oris, pe. pro. inuenitur, cum tamen decus habeamus.
Indidem pe. cor. aduerbium compoſitum, ab inde, & idem quod eſt ex eodem loco. Plau. Indidem, vnde oritur, facito, vt facias ſtulticiam ſepelibilem. Apud Cato. ponitur, pro idem mox.
India regio orientalis aſiæ terminus, quæ tam vaſta perhibetur, vt eam tradant eſſe tertiam partem omnium terrarum. Pompon. ſcribit tantum ſpacium littoris occupare, quantum per. lx. dies, nocteſq; velificãtibus curſus eſt. Tradunt in ea fuiſſe quinq; milia oppidorũ, ab Indo flumine ſic appellata, in quem ab occidentali plaga deſinit, qui ſolus poſt Nilus crocodillos creat, hec a meridi. mari incipiens, aduſq; ſolis occaſus porrigit, & a ſeptẽtriõibus, vſq; ad cumuſum montem prouenit. Gẽmis abundat Capricanes, & elephantos procreat, arbores habet ſemper frondentes. Tellus bis fruges in anno ad maturitatem perducit. Piper, calamum aromaticũ, & cynnama ad nos mittit. Indi prope, gentium ſoli, nunquã emigrauere finibus ſuis. Illic binæ æſtates, leues auræ, temperies cœli, vbertas ſoli, aquarum abundantia, quæ omnia faciunt. vt maiora, in India, ꝙ; in cæteris regiõibus naſcant̃ aĩalia. Ab india fit adiectiua, Indus, & indicus li. v. degeſtis. Alexandri Arianus. ὁ δ' ἰνδος ποταμὸς ἐςὶ τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν τε καὶ εὐρώπην μεγάλην γάγγου καὶ τοῦ τουτου τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ καὶ ὅτιαί πηγαὶ εἰσὶν αὐτῷ ἐπιτάδε τοῦ ὄρους παραμίσσου ἤ καυκάσου.
Indicus, a, um, poſſeſſiuum ab India, vt auis Indica.
Indus, a, um, ſimiliter poſſeſſiuum, ab India.
Indus fluuius, a quo india noiata eſt, quez in iugo Caucaſi montis, quod vocatur Paropaniſus aduerſus ſolis ortum effuſum aiunt, in ſeq; xix. amnes recipere.
Index generis cõis, pro eo, vel ea qui, vel quę aliqd indicat & accuſat. Aſco. ſcribit, indicẽ eẽ, qui facinoris, cuius ipſe eſt conſcius latebras indicit impunitate, ꝓpoſita. Salu. Plerũq; craſſo & negocijs priuatis obnoxij condãmant indicẽ falſum eſſe. Mar. Indice nõ opus ẽ nr̃is, nec indice libris.
Indiciũ detectio, & accuſatio. Sal. Itaq; conſulẽte Cice. frequens ſenatus decreuit Tarquinij indicium falſum videri.
Index maſcu. gene. accipit̃, pro digito prope pollicem, vel pro lapide, quo auri, vel argenti gradus cognoſcitur.
Indicina, æ. pe. pro. idem quod indicius. Apul. Ob indicinę præmium occupaſſe domino tamen ſuo.
Indico, as, pen. cor. ſignificat manifeſto, & palã facio. Plau. in Aſi. Ego ne hoc patiar, aut taceam? Emori mẽ malim ꝙ; hæc eius vxori non indicem. Aliqñ demonſtro. Lactã. libro. vij. Ipſa ergo virtutis perpetuitas indicat humanum animum, ſi virtute ceperit permanere, quia & virtus perpetua eſt, & ſolus humanus animus virtutem capit. Aliquã do accuſo. Vlpia. ſcribit Indicaſſe reũ ẽ detuliſſe, arguiſſe, accuſaſſe, conuiciſſe. Sed hæ ſignificationes, quaſi in idem recidunt. Aliquando appretio æſtimo negociationis verbum & rebus vænalibus accommodatũ quod immercibus diſtrahendis vſurpatur, quando ille cuius ẽ merx precium facit rei quã venundat. Plau. in Milu. Venio ad macellum, pręrogito piſces, indicant caros. Apul. lib. j. Et per contato precio ꝙ centum nummis indicaret, aſpernatus xx. denarios præſtinaui. i. eſtimaret & preciũ faceret. Hinc Indicatio & Indicatura. Aliquando Indicare ponitur pro addicere, hoc eſt rem emptam liberare. Cice. li. iij. offi. Sceuola publij filius cum poſtulauiſſet vt ſibi fundus cuius emptor eſſet ſemel indicaretur.
Indicium, vide in dictione Index.
Indicatio, eſtimatio Pla. imperſa. Tua merx ẽ, tua indicatio.
Indiculum, quaſi indicium. Aug. in quodaz ſermone. Ego vobis fratres hæc ſuggerendo quaſi indicula quędam dicta, & obſcura inſinuare curaui.
Indicatura ſimiliter æſtimatio. Pli. in pręfa. Hęc fiducia operis hæc eſt indicatura.
Indicatus, us, idem quod indicatura. Idem lib. xviij. Eadem ex cauſa emi lyemem vituli, quanti indicatus ſit iubent.
Indicatiuus, a, um, dicitur id in quo aliquid indicatur. Vñ indicatiuus modus dictus ẽ, quia eo indicamus, ideſt oſtẽdimus, quid agatur.
Indico, is, penul. produ. xi, ctum, multa ſignificat. Nam indicere eſt denunciare, ꝗ̃uis inter ſe differant, ꝙ maiorem vim habeat indicere, ꝙ; denunciare. Nam denunciare proprię ſignificare, & ſimpliciter ſumi poteſt, vt ventus denũciat pluuiam. Et denuncio me tibi propediẽ affuturum. Cicero. pro Pli. Denunciaſti homo adoleſcẽs, quid de Repu. ſentires. Seneca. Hortenſius quoq; ſimultates tibi indiceret. Indicare vero licet ſignificet denunciare, non tamen proprie, quoniam dico aliud ſignificat, ꝙ; nuncio, & in aliud, ꝙ; de. In enim iuncta verbo dico maius incrementum demonſtrat, & ſignificat maxime, ꝗ̃uis & ſignificationem contra non omittat. Indico ergo maxime dico, hoc eſt ſolemniter dicendo denuncio, vt ſi dicam, Bellum tibi indico, non eſt, ſicut bellum tibi denuncio, ideſt bellum me tibi illaturum ſignifico, ſed bellum me tibi iure illaturum dico. Aut bellum tibi a me inferendum eẽ indico. Quod Cicer. lib. j. offi. aperte docuit, qui vtrũq; verbum ſic poſuit. Ac belli quidez equitas feciali populi Ro. iure per ſcripta eſt, ex quo, intelligi poteſt, nullum bellum eſſe iuſtum, niſi quod aut rebus petitis geratur, aut denunciatum ante ſit & indictus. In his verbis duo genera belli gerendi fuiſſe ſignificat. Primum rebus petitis, quæ ſi negabantur reddi, & bellum cum illis geſtum fuiſſet, iuſtuz habebatur. Alterum honeſtius, iuſtiuſq; erat, eo ꝙ petitis rebus, niſi reddite fuiſſent bellum gerendum eſſe maturo decernebatur conſilio, tum ad fines hoſtium denunciatis belli ſuſcipiendi cauſis bellum indicebatur. Sed quo pacto indiceretur. Liui. lib. j. declarat his verbis. Quandocũq; pars maior eorum, qui aderant, in eandem ſententiam ibat bellum erat conſenſu fieri ſolitum, vt fecialis haſtam ferratam, aut ſanguineam præuſtam ad fines eorum ferret, & non minus tribus puberibus præſentibus diceret, ꝙ populus priſcorum latinorum, hominesue priſci latini aduerſus po. Ro. quiritium fecerunt, deliquerũt. Ob quod popu. Ro. quiritium bellum, cum priſcis latinis iuſſit eſſe, ſenatusue populi Ro. quiritium cenſuit, conſenſit, conſciuit vt bellum cum priſcis fieret, ob eam rem ego populuſq; Ro. populis priſcorum latinorum, hominibuſq; priſcis latinis bellum indico facio. Id vbi dixiſſet, haſtam in fines eorum emittebat. Hoc cum, modo a latinis repetitæ

petitæ

petitæ res, ac bellū indictum, moremq; eoꝝ poſteri acceperunt. Pōt tñ in ſignificare cōtra, vt ſi dicam bellum indico voluptatibus, tunc contra voluptates bellum me geſturum dico, hoc eſt ſolenniter profiteor. Nec ſolum indicere pertinet ad bellum gerendum, ſed etiam ad funus. Vnde Feſt. ait. Indictiuum funus, ad quod per præconem euocabantur. Sue. in Ceſ. Funere indicto, rogus extructus eſt. Preterea ad conciliū tributum ſpectaculū: & huiuſmodi quę non niſi ritu ſolēni fieri conſueuerunt. Similiter ſacerdotes feſta, ieiuniaq; populo indicere ſolent. Aliqñ etiam eſt, quaſi præcipere, vt apud Liui. lib. j. Longe a domo patribus excitus ipſum, q conciliū indixerat non adeſſe. Aliqñ imponere. Idem lib. iiij. Vnde enim eū pecuniā confici poſſe niſi tributo populo in dicto. Ci. in Ver. acti. v. Leges ſibi indicunt innocentię, continentię, virtutum omnium, qui ab altero rōnem vitę repoſcunt. Aliquādo ſignificare, Liui. lib. ij. Indici deinde finitimis ſpectaculum iubet.

Indictū dicit, quod eſt ſolēniter promulgatū, vt indictum bellū denunciatū dicitur. Indictum funus denunciatę exequię. Et indictū nō dictus. Teren. in Phor. Quod dictum indictum eſt, quod modo erat ratū, id irritū eſt. Et hoc modo, nō ab indico, ſed a participio dictus cōpoſitū eſſe cenſeo. Liui. li. v. Itaq; quę tū cecinerit diuino ſpū inſtructus, ea ſe, nec, vt dicta ſint, reuocare poſſe. Sic etiam dicit indicta cauſa. i. nō dicta, & nō defenſa. Cic. Q. Rabi. Sed indicta cauſa ciuem romanū capitis condemnari coegit.

Indictiuus, a, um, qđ indictū eſt, vt funus indictiuū de quo pauloan. Et indictiuę ferię, quas cōſules, vel ꝑtores idicūt.

Indictio ſpacium. xv. annoꝝ, quod indicebat. vt tribus luſtris tributa toto orbe Romanæ rei ſoluta eſſent.

Indeprecabilis, apud quem non valent preces. Gel. Et pœna indeprecabilis ſubeunda eſſet.

Indefenſus, ſiue defenſione. Liui. lib. iiij. Suos increpans clara voce. Hic præbituri inquit vos telis hoſtium eſtis indefenſi multi, ideſt ſine defenſione, ſine vindicta.

Indemnis indemnatus vide in dictione Damno.

Indies ſignat quottidie, ſed ꝓprie, cū incremento. Ideo plerumq; iungit cōparatiuo. Cice. Cū id malū ſerperet indies magis. Repit etiā ſine cōparatiuo, ſed tñ cū verbo ſignante incremētū: Liui. Creſcēte indies multitudine. Indiē vero iungitur plęrūq;, cū verbo viuo. Quin. Nō vt fere volucres pręſentis modo cibi immemores in diē viuunt. Aliqñ cum alio verbo. Salu. Panē indiē mercari, quaſi pñtis diei rōnes hre. Indiē addicere eſt rem venalē ita vendere, vt niſi alius ad certum pręſtitutūq; diem malus preciū obtulerit, illius ſit qui primo obtulit. In dies ſingulos, ideſt per quoſlibet dies. Cice. Metello Meæ rationes, atq; eius mei cōſilij maiorem in dies ſingulos fructum, voluptatemq; capio.

Indigeo, es, pe. cor. Vide in dictione Careo.

Indigetur imperſonale. Pliny. lib. x. poſuit. Nunquam conſpectis, niſi cum præſidio earum indigetur. Ab indigens ſit Indigentia, æ, pro inopia.

Indigus, a, um, pen. cor. quod indiget. Augu. Sed ſicut eum vidimus infirmum, iacentem, indigum opis alienæ.

Indigena, pe. cor. dicitur inde genitus, nec aliūde proueniēs. Opponitur enim aduenæ cum non ſit aduentitius, ſed vernaculus proprius & quaſi peculiaris. Omnes habitatores aut indigenæ ſunt, aut aduenę, aut cōuenę. Aduenę de vno loco venientes. Conuenæ de diuerſis. Græci autichthonas indigenas vocant.

Indipiſco, is, vſurpo aſſequor adipiſcor. Quod & Indipiſcor, eris, indeptus dr. Plau. in Aul. Neq; partem tibi ab eo cui ſit, indipiſces, neq; furem excipies. Gel. li. j. Si. n. atheos Homerus pugnam indipiſci ait, nō fidicularū tibiarūq; cōcentu conſpiratam. Hinc indepto, as, frequētatiuum. Var. Nec partem aliquam indeptauit hæreditatis.

Indepto, as, frequentatiuum ab indipiſco. Var. Nec partem aliquam indeptauit hæreditatis.

Indigito, as, pen. cor. quaſi indicito, ab Indico, vel adigitis deducitur. Et ſignificat, Voco, nomino, & quaſi per nomen oſtendo. Macro. Namq; virgines veſtales ita Apollinem indigitant. Apollo medice, Apollo pean. Idem. Nam ita ab incolis indigitantur.

Indigitamenta dicuntur libri pontificales, qui & nomina deorum & rationes ipſorum nominum continent.

Indigetes, pe. cor. dij ex hominibus facti. Quo nomine dictus eſt Æneas, cum pugnās, cum Mezentio nuſquam apparuiſſet. Alij indigetes dicūt eſſe deos tutelares: quorum nomina vulgari non licet.

Indigeſtio, cum cibus non digerit. Hiero. ad Euſto. Ad orōnē tibi ſurgenti non idigeſtio ructum faciat: ſed inanitas.

Indigeſte aduerbium, ſignificat inordinate.

Indignus, non dignus. Teren. in Eu. Nam ſi ego dignus cōtumelia hac ſum maxime, at tu indignus, qui faceres tamen. Interdum ponitur pro miſerabili. Idem. Indignis cum egomet ſim acceptus modis. Interdum ꝑ magno. Vnde Enn. Indignas turres dixit, ideſt magnas

Indignor, & indignitas. Vide ſupra in dictione Dignor.

Indiſcriminatim aduerbium ſignificat indifferenter.

Indiſertus, non eloquens. Gel. non indiſerti viri.

Indocilis, q penitus, nō pōt diſcere. Indoctus, q non didicit

Indo, is, ididi, itū impono. Pla. in Cap. Pedmū vocitatus eſt poſt vox ididiſtis Tindaro. Qñq; ſignat intus do immitto. Idem in Caſ. Dem me, & te infelicē ſi ego in os meū vini guttam indidi. Interdum imprimo. Idem in Aſina. Qui ſępe ante in noſtras ſcapulas cicatrices indiderunt.

Indoles, pe. cor. ab inoleſco ſit. per interpoſitionē. d. Et in pueris qdem, atq; adoleſcētibus eſt ſignificatio quędam futuræ probitatis. Cice. Vt enim ab adoleſcentibus bona indole pręditis ſapientes ſenes delectantur. In viris vero ſignum eſt præſentis virtutis. Idem. Homines, in quibus eſt virtutis indoles cōmouentur. Vnde & pro præſtantia, ſeu generoſitate quadam virtutis, atq; animi ponit. Liui. De Lauinia iam matre, inquit. Tanta in eo virtutis indoles fuit. Luc. Indole ſi dignum latia ſi ſanguine priſco Robur ineſt animis. Aliquando etiam in malum dr, vt apud Liui. de Annibale. Cum hac indole virtutū, ac vitiorum ſub Aſdrubale meruit. Transfertur quoq; ad muta, atq; inanimata. Idem. ſicut in frugibus pecudibuſq; non tantum ſemina ad ſeruandam indolem valent, quātum terrę proprietas, cœliq;, ſub quo aluntur.

Indolentia, æ, quaſi non dolor, cum nihil dolet. Lactan. li. iij. Nam, corporis bona, ideſt incolumitas, indolētia, & valitudo, non minus ſunt mutis, q̃; homini neceſſaria, ac neſcio, an etiā magis, quia homo, & medelis, & miniſterijs ſubleuari poteſt, muta non poſſunt.

Indoloria idem quod indolentia, vt Sidonius a Cice. dictas perſcribit.

Indomitus, qui domari non poteſt. Vnde dicimus equum indomitum. Aliquādo ponitur pro feroci. Vnde dicimus gentes indomitas. Aliquando pro magno. Vir. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras?

Indubitatus, non dubitatus. Lactan. lib. ij. Pro confeſſo, & indubitato habitum eſt.

Induco, is, pe. pro. proprie intro duco. Plau. Induc eam in domum. Quandoq; Inducere eſt perſuadere, illicere, decipere, inclinare. Lucil. Huius ego animum ſi induco, vt ab amore meretricis deſiſtat. Idem. Miſerum ſenem ſtrenuum tantu inductum. Cicer. in Piſo. Hic In fraudem homines impulit. Hic eos quibus erat ignotus decepit fefellit induxit. Quandoq; Abolere cancellare. Sueto. in Cęſa. Ampliſſimis verbis collaudatū in integrū reſtituit inducto priori decreto. Vlpi. Cancelauerat quis teſtamentum vel induxerat. Et alibi Multa inquit, & delecta, & inducta: & ſuperſcripta inerant. Verbum id iuris eſt. Origo, eo, quod inducto chartis atramento, velut tectorio deleri, quæ ſcripta prius erant, contigit. Quandoq; Fingere. Cice. lib. iij. offici. Hinc ille Gyges inducitur a Platone. Quandoq; ingredi facere vt Vide quo me Inducas. Quandoq; Offirmare, vt Sic animum induco meum. Quandoq; Imponere, vt So/

les ligneę pedibus inductę ſunt. Quandoq; Infigere, vt Ita Induxi in animum.

Inductio. perſuaſio abolitio, eſt & genus argumēti. Eſt enis oratio per quā fit a particularibus ad vniuerſalia progreſſus. Vel inductio eſt oratio, quæ rebus nō dubijs captat aſſenſionem eius quæ ita inſtituta eſt.

Induciæ, pax caſtrenſis paucoꝝ dieꝝ dictę ꝙ in diem dētur: inquit Ci.lib. Offi. Vt ille qui cum centum.xxx. dieꝝ eſſent cum hoſtę pactę induciæ, noctu populabatur agros ꝙ die rum eſſent pactæ nō noctium inducię. Vel ꝙ in dies ociū prębeāt. Aurelius opilius inducias dici exiſtimat ab initu, & introitu, quoniam tempore induciarū hoſtes inter ſeſe, vtrinq; vltro, citroq; alteri, ad alteros impune inire ſolent, & itroire. Aliter Gel. Greci ἐκεχειρίαν, ab abſtinēdis manibus appellarunt. Nam per ceſſationem iſtam pugnæ pacticiam nō pugnatur & manus cohibentur. Inducias primus inuenit Lycaō. Fœdera Theſeus.

Indulco, cas, dulcem facio. Augu. lib. de Mi. A quæ immo mento ligna tactu protinus indulcantur.

Indulcoro, as, pe. pro. idem ꝙ indulco, vt apud eūdem aquę indulcorate dicuntur.

Indulgeo, es, ſi, ſum, & tum, ſm Priſcia. ſignificat obſequor conſentio, inſeruio, & facile concedo. Cice. in Lel. Sed obſequium multo moleſtius, quod peccatis indulgens. i. conſendens precipitem amicum ferri ſinit. Idem Tyroni. Indulge valitudini tuæ. i. molliter vaca, & quod lingua vernacula dicimus far carecie. Terē. in Heau. Nimium illi indulges. Vnde Indulgentia mollis eſt permiſſio, que ſeueritate opponitur. Quintilia. Mollis illa æducatio, quam indulgentiam vocamus, neruos oīs, & mentis, & corporis frangit. Et indulgere eſt facilem, & clementem eſſe. Ci. libro tertio Offi. Magnus vir imprimis, & qui per indulgens in patrem, idem ſeuerus in filium. i. clemēs, ac facilis & indulgentia, clemētia. Sta. Vultus, & egregie tāta indulgentia formæ. Indulgentiſſimi imperatores dicti. ꝙ ſint beneficij, propenſiq; ad ſacrificandum. Item Indulgere eſt delicate intendere, & ſpacium malus dare. Vir. Indulge hoſpicio, cauſaſq; innecte morandi. Idem. Sin tumulis acclines ſolum, colleſq; ſupini Indulge ordinibus. Item indulgere, parcere. Ambro. Vide ꝙ; bonus deus, & facilis indulgere peccatis. Idem. Nam dominus Ieſus Chriſtus crucifigētibus ſe nō maledixit: ſed potius, vt' eis indulgeretur, orauit. Hier. cum accuſatiuo iunxit. Miſericordia inquit, eſt quia indulget noſtra peccata. Item indulgere, tribuere. Ambro. Laudabunt etiam deum, qui tanta nobis remedia indulſerit vitandæ mortis. Sed hæ ſignificationes, quaſi in idem recidūt. Item Augere. Lucil. libro tertio. Tu. qui iras indulges nimis manus abſtinere a muliere melius eſt.

Indulgitas, pro indulgentia Siſen. Baſſus aſſidua indulgitate victus.

Induo, is, indui, indutum, ex in, & duo, is. Cuius origo a græco δύω, quod ingredior ſignificat, trahiſ. Vñ ἐνδύω induo. Vetereſq; dixerunt, pro dare, Duo, duis, & Dio, is. Plau. in Caſ. Mea præda eſt illa, proinde tu te in laqueus ne duas. De verbo autem dio. Teren. in Phor. Dij tibi omnes, quod dignum eſt diuint. Conſtruitur' autem Induo varijs modis. Nam quandoq; habet duos accuſatiuos, ſed in paſſiua tantum ſignificatione, & hoc apud poetas, & hiſtoricos, non apud oratores, quos imitādos imprimis cenſeo. Plau. in Epi. Quid erat induta? an rigillam induculam? an mendiculam impluuiatam? Virg. lib. ij. Deinde comantem Androgei galeam, clypeūq; inſigne decorum induitur. Cur. Iamq; nox apparebat: cum thoracem indutus, procedit ad milites. Aliquando vno tantum accuſatiuo conſtruitur, & tunc idem eſt, quod aſſumo. Quinti. lib. vj. Orbum agimus, & naufragum, & periclitantem, quorum induere perſonas, quid attinet, niſi affectus aſſumimus. Vbi verbum difficile facile declarauit. Sic Curtius. Loricam tamen quam raro induebat, amicis orantibus ſumpſit Cicer. lib. iij. offi. deponit enim perſonam amici cum induit iudicis. Hinc ex contrario depon Induit ſignificare oſtendit. Sueto. in Nero. Nullam bis induit. Aliquando poſtulat, vt id quo quis induitur in accuſatiuo ponatur, & his, qui induiſ in datiuo, ſignificatq; impono, imitto, tas, ſumo. Plau. in Caſ. Ociſſimus ſum omnium, qui viuunt. Loricam induam mihi optimum eſſe arbitror. Cice. lib. ij. de fi. Ex eius ſpolijs ſibi, & torquem & cognomen induit. Pli. lib. xxxiij. Peſſimum vite ſcelus fecit qui annulum primus induit digitis. Sue in Aug. Si mane ſibi calceus perperam, ac ſiniſter pro dextro induceretur per tranſlationem ad animum dixit. Liui. lib. iij. Adeoq; non ſibi ingenium induerat, vt plebicola repente omniſq; auręque popularis captator euaderet. Aliquando vltra naturalē accuſatiuum, habet alium accuſatiuū cum in. Et tunc pro conuerto, ſiue tranſformo ſumitur. Virg. lib. j. Geor. Contemplator item, cum ſe nux plurima ſyluis Induet in florem. Cice. de diui. loquens de anhelitibus terræ. Cum autem ſe in nubem induerint. Apul. tamen lib. ij. ſine in dixit. Nam aues & rurſus caues & mures etiam muſcas induunt. Similiter, cuꝫ huiuſmodi accuſatiuo ſignificat inijcio, ſeu immitto. Cice. in Hortē. Et, vt docuit Antiochus, in idipſum ſe induit quod timebat. Gel. Æſopus ille e phrigia fabulator haud immerito ſapiens exiſtimatus eſt, cum quæ vtilia monitu, ſuaſuq; erant, non ſeuere, non imperioſe præcepit & cenſuit, vt philoſophis mos eſt, ſed feſtiuos, delectabileſq; apologos cōmentus, res ſalubriter, ac proſpicienter animaduerſas in mentes, animaſq; hominum, cum audiendi quadam illecebra induit. Deniq; cuꝫ pro veſtio capitur, vltra accuſatiuum conſtruitur, cum ablatiuo ſine præpoſitione eius rei, qua quis induitur. Cur. Depoſita veſte, quam habebat, arabica induitur. Cice. lib. iiij. ad Heren. Palla inaurata indutus. Quandoq; etiam in hac conſtructione pro Illino ſumitur. Plau. in Muſ. Id eis vitium nocet, atq; etiā nunc ſatis boni ſunt, ſi ſunt induti pice. Col. ad vites tranſtulit, pro onero, cum dixit. Nam ita ſe induunt vuis, & nequeant capere maturitatem. Sumitur etiam pro ferio, cum ablatiuo inſtrumentali. Cæſar. lib. vij. Quin ordines coniuncti inter ſe atq; implicit, quo qui intrauerant ſe ipſi acutiſſimis vallis induebant, hos cippos appellant. Et iterum. Aut ſe ſtimulis inopinantes induebant, aut in ſcrobes delati tranſfodiebantur.

Induuię ab induendo, indumenta, quibus quis induiſ ſicut exuuię ab exuēdo.

Induſium veſtimentum corpori aderens quod mox ſupra ſubuculam ſumebatur, quaſi intuſium, ſicut pallius, & palla vocata & foris ſupra induſium, a quo Induſiatus dicitur qui huiuſmodi veſte eſt indutus. Plau. in Epi. Induſiatam patagiatam caltulam, aut croculam. Var. Intuſium dicit cum ait. Vnum quod foris, ac palam pala alterum quod intus, a quo intuſium.

Induſtarij dicuntur qui conficiunt induſia.

Induſtria eſt ingenium, ſeu ars, qua aliquid ſtruere ſumus idonei, quāuis pro ingenij, ſiue artis exercitatiōe quādoq; ſumatur. Cice. Vtrunq; complexus ē cum inquit. Vt induſtria noſtra tuæ morem geramus voluntati.

Induſtrius, nō induſtrioſus dicitur, quod antiqui induſtrius dicebant, pro ingenioſo, & pro eo, qui multe induſtriæ ē, & aliquid ſtruere ſemper nititur. Cice. ad Heren. Nimirus hæc cauſa eſt huiuſmodi quam nec induſtrius, nec miſericors, nec officioſus deſerere poteſt. Hæc autem duo nomina compoſita cenſeo deriuata tamen ab inſtruo. Vnde Feſtus. Induſtrium antiqui dicebant indoſtrius, quaſi qui quid ageret intro ſtrueret domi.

Induſtrie aduerbium. Colu. Higinius verum auctorū placita ſecretis diſperſa monumētis induſtrie collegit.

Inebrior, aris. Vide in dictione Ebrius.

Ineffigiatus, a, um, informe, quod non eſt factum ad aliquam effigiem. Gel. Namq;, vt illa beſtia fœtum ederet ineffigiatum, informemq; lambendoq; id poſtea, qđ ita edidiſſet, conformaret, & fingeret.

Ineo, is.

Ineo, is, iui, vel inij, itum, pe.cor. ex in, & eo, ſignificat incipio. Sal. Quapropter vos moneo, vt forti atq; parato aio ſitis, & p̄lium cū inibitis, memineritis vos diuitias, decus gloriā p̄terea libertatē, atq; patrias in dextris veſtris portare. Et inire eſt ingredi. Plau. in Caſ. Tu mō pſpicito quid intus agant, ſi tu iubes, inibitur tecum. i. intrabitur. Idē. Inijte vnq̄; febris? Item mereri aſſequi, lucrari, obtinere comparare. Teren. Vt gratiam in eam ſine diſpendio. Hoc autē fit cū notis, & ignotis fauorem & amicitiam alicuius adipiſcimur. Et dicimus. Ineo grām tecū. Ineo gratiam tuā, & Ineo gratiā a te. Te. in Eu. Ab eo gratiam inibo. Quādoq; Tractare conſultare, vt Ineo pacem tecum, Ineo bellum, Ineo fœdus, Ineo rōnem, Ineo viaз. i. inuenio. Cuius participium abſolute poſitus, maioribus rebus adhibetur, vt Ineunte adoleſcentiam. Ineunte vere, anno, menſe, ſęculo, luſtro, bello. i. ingrediente. Rurſus Inire eſt cōcumbere. Pli. Sed aſini, qui equas ineant, optimi legendi ſunt. Hinc Initor, pe.cor. pro concubitore, & Initum pro coitu poni cōſueuit. Item capere, vt Ineo fugam. Virg. Sæpe leui ſomnū ſuadebit inire ſuſurro. Item facere. Plau. in Cap. Qui conſilium iniere, quo nos victu, & vita prohibeant. Item Conſiderare, intelligere. Teren. in Phor. Hæc cum rōne ineas, q̄; ſint ſuauia, & q̄; chara ſint ea qui p̄beat. Do. Ineas, itelligas æſtimes. Ab Ineo fiunt Initium, initio, as, & initiarius.

Initor, pe.cor. Concubitor, & Initum concubitum.

Inito, as, pe.cor. frequentatiuum ab Ineo. Diome. Ineo, is, inito dicimus, vt Pacu. Loca arida initas.

Ineptus, ex in & aptus. Cice. lib. ij. de ora. Ineptus nomē habere videtur ꝙ non ſit aptus. Idqз ſermonis noſtris cōſuetudine perlate patet. Naз qui aut tempus, quod poſtulet nō videt aut plura loquitur, aut ſe oſtentat, aut eoꝝ qbuſcum eſt, vel dignitatis, vel cōmodi rōnem nō habet, aut deniqз in aliquo genere, aut incōcinnus, aut multus eſt, is, ineptus dicitur. A quo ineptia. Ineptitudo, & ineptulus dimi.

Ineptio, is, iui, itum, ineptias facio. Lactā. de opi. Vereor ne huiuſmodi portēta, & ridicula refutare, nō minus ineptū ineſſe videatur. Sed libet ineptire, quoniam cuз inepto agimus, ne ſe ille nimis argutum putet.

Iners, ex in, & ars ſignificat eum, qui ſine arte eſt. Cice. libro tertio de fi. Sed luſtremus animo has maximas artes, quibus qui carebāt, inertes, a, maioribus nominabātur. Quādoqз etiam iners capitur, pro ocioſo, & ignauo, qui nihil artis operatur, vel quaſi neſciat operari. Virg. lib. iiij. Geor. In medium, ſeu ſtabit ineres ſeu perfluet humor. Do. in Adel. Intelligimus aliter dici, non inertem Socratem aliter non inertem ſeruum.

Inertia, inertis vitium, quæ ſic ſumi pōt in ſua ſignificatione, vt de inerte dictū eſt, licet ꝓprie ſit artis ignoratio. Colu. in p̄fa. lib. ij. Nō ergo fatigatione, queadmodū plurimi crediderunt, nec ſenio, ſed nr̄a inertia nimis benigne. Cice. lib. j. ad Q. Fratrem. Duo illa relinquamus inertiæ noſtræ.

Inerticulus diminutiuum qui eſt parum iners.

Inerticula, genus vitis, apud Colu. boni vini, & innoxiæ etiā nomen habet, ꝙ iners habetur in tentādis neruis, quāuis in guſtu nō ſit habilis. Sola etiam temulentiam non facit. Vnde rectius Sobria dici deberet.

Inenormis. nō enormis hoc eſt moderatus. Apul. Inenormis proceritas. i. nō nimis procera.

Ineſco, as. Vide in dictione Obeſco.

Inexplorato aduerbiū ſignificat ſine exploratione, & inquiſitione. Liui. lib. vj. Inexplorato pabulatum cohortes miſere.

Inexputabile quod numerari non poteſt. Colu. lib. x. Nam inexputabilis erat numerus.

Inexercitus, inexercitatus & torpens. Tertul. Epicurei deum ocioſum eſſe, & inexercitum aſſeuerant.

Inexhauſtus, a, um nunq̄; deſinens, vnde diuus anaſtaſius pro Chriſti equidem amore a vobis membratim concidi optaueram, verum ſi huius quem, & nominamini obitus me cōminet gratias deo meo inexhauſtas replico, qui me ſuorum martyrum participem gloriæ dignatus eſt facere, tam paruo ſupplicio.

Inerrantes nō errantes. Lac. lib. ij. Stellaꝝ, vel inerrantiū, vel vagarum diſpares curſus orbis ille dum vertitē exhiberet.

Infabre, pe.pro. ſignificat fœde, ſicut Affabre, pulchræ.

Infamia, mala fama. Hiero. Quod illum teſtimonio martyris ab infamia vindicaretur.

Infamis, & hoc infamę, pe.pro. quod habet malam famā. Hiero. ad Pāma. Quis pro infamę opus ſeipſum voluit infamari? Infamis dictus eſt ab antiquis digitus medius ꝓpter ignauiam quoniam indigere videatur alioꝝ defenſione. Perſi. Infami digito luſtralibus ante ſaliuis expiat. Iuue. Mediumq; oſtēderet vnguē. Nam olim, qui medio tanq̄; ꝑ indicem monſtrabatur, arguebatur infamię.

Infamo, as, pe.pro. infamia afficio. Hiero. Si originē nūq̄; ſecutus ſum, fruſtra infamare me cupitis. Quin. Deīde cū ſe iactaret eodem modo dicere Senecam infamauit.

Infans ſubſtantiuum dr̄ puer qui nōdum fari cœpit. Quod etiaз brutis, & auibus dr̄. Pli. Quadrupedes infantes ſuos cognoſcunt. Idem Veſpertilio volucrum ſola lacte nutrit vbera admouēs geminos volitat amplexa infantes. Hora. tamē infantes dixit ſtatuas quæ fari nullo modo poſſunt. Nam fari vt inquit Var. eſt ſignificabilem aliquam vocez exprimere. Adiectiuum vero capitur, quaſi pro paruo. Idez de boleto. Nec tunicæ minor gratia in cibo infantis boleti. i. parui, & nōdum adulti. Interdum dicitur, infans nō facundus. Cice. in Bru. Ipſum Scipionem accepimus, nō infantem fuiſſe. Per tranſlationē ſumitur, pro ſtulto & quaſi loqui neſciēte. Ex quo īfantior & infantiſſimus. i. ſtultior, & ſtultiſſimus, & ineloquentiſſimus. Cice. ad Heren. Inſophiſtas inquit infantiſſimi inueniuntur.

Infantia, æ, ętas infantilis, & quandoq; ſtultitia dicitur.

Infantilę, pe.pro. qđ eſt infantis. Augu. lib. j. Con. Imbecillitas membroꝝ infantiliū innocēs eſt, nō animus īfantiuз.

Infandus, a fando ſumitur, quod vix fari quis poſſit. Virg. Infandum regina iubes renouare dolorem. Ponitur non nunq̄; pro interiectione. Vir. lib. primo Geor. Infandum ſiſtunt amnes terrę q; dehiſcunt.

Infarcio, is, impleo. Pli. lib. xxxiij. Quid non in Africa, Hiſpaniaq;, ex terra parietes, quos appellant fornaceos, quoniam fornacum, modo circundati vtrinqз duabus tabulis vernis infarciuntur, q̄; inſtruuntur.

Infatuo, as, fatuum ſine ſale, ideſt ſapientia facio. Fit enim a fatuus, vbi in, vel auget, vel ſuperflua eſt. Hiero. ad Ruſ. Quid Salomone ſapientius? attamen amoribus fœminarum infatuatur. Infatuæ mulieres dictæ ſunt, quæ faunorum ludibrijs attinguntur. Et ſimiliter Infatuati viri, quos nunc vulgus ſpiritu plenos nominat, quidam etiam dæmoniacos.

Infenſus, qui ira in alium elatus eſt, & odium gerit.

Infero, pe.cor. Intus pono ſeu intro porto. Plau. in Amp. Neq; meum pedem huc intuli. Interdum Inijcio. Lactan. libro ſecūdo. Nō placebat Perſio ꝙ aurea vaſa templis inferantur. Interdum Inferre ponitur, pro inijcere. Idem lib. quarto. Nefandas manus deo ſuo intulerunt. Liui. libro ſecundo. A deo cōcitato impetu ſe intulerant Hetruſci, vt funderent ipſo incurſu Aricinos. Interdum facio, vt intuli dānum. Lactā. libro quinto. Patientia eſt malorum, quæ inferuntur, aut accidūt, cum equanimitate perlatio. Interdū ſubijcio, ſeu appono. Idem libro primo. Quod clarius fiet exemplo, quod inferemus. Interdum īroduco Liui. libro primo. Lucus erat, quē mediū ex opaco ſpecu fons perēne rigabat aqua, quo qa per ſæpe. Numa ſine arbitris, velut ad cōgreſſum deę inferebat, camenis eum lucum ſacrauit. Interdum pro ingero. Cice. lib. j. offi. Turpe eſt, & valde vitioſum in re ſeuera cōuiuio dignū aut delicatū aliquem īferre ſermonem. Interdum pro cōcludo. Sene. Cum his argumentis, quod propoſuerat, intuliſſet. Interdum, pro cōtra fero. Cæſa. lib. j. Romani cōuerſa ſigna bipartito īulerūt. Inferre arma, eſt bellum gerere. Cic. Octa. Quibus cogitas arma inferre? Inferre crimen eſt imputare, ſeu obijcere. Idē

in Lel. Addendum eodem eſt, vt ne in criminibus, aut inferendis delectetur amicis, aut credat oblatis. Stuprum inferre eſt immittere, ſeu infigere.

Inferie ſacrificia, quæ inferis ſoluuntur. Virg. Viuentes rapit inferias, quos immolet vmbris.

Infernus, pro infernorum loco, in ſingulari gene. maſcu. in plurali neu. Hiero. in Para. Deglutiamus eum, ſicut infernus viuentem. Et in Iob. Ducunt in bonis dies ſuos, & in puncto ad inferna deſcendunt.

Infernus, a, um, quod eſt infra, ſicut ſupernus, a, um, quod eſt ſupra. A quo inferne aduerbium.

Infernas, atis, ſicut Supernas, atis, Pli. Et ideo Romæ infernas abies ſupernati præfertur.

Infernalis, & hoc infernale, ab infernus fit, cũ eſt adiectiuũ, Vnde infernales furiæ.

Inferus, a, um, penul. cor. ab infra dictum eſt. Vnde inferi, quibus inferius nihil eſt.

Inferũ mare Tyrrhenum, ſicut ſuperũ Adriaticus, quod ex vrbe Roma verſus Adriaticum euntes, fere ſemp aſcendũt. Cõtra ad vrbem, & mare Thuſcum venientes deſcendunt.

Infeſtus, qui alicui malum infert, & eſt pluſq; inimicus. Iãq; aduerſus eum fert. Et infeſtus dicitur, cui aliunde malum impendet, & cui alter infeſtus eſt & inimicus. Cice. Dolebam iudices, & acerbe ferebam, ſi huius ſalus, ob eã ipſam cauſam eſſet infeſtior, quod is meam ſalutem, atq; vitam ſua beniuolentia præſideo, cuſtodiaq; texiſſet. Nigidius. Infeſtum, a feſtinando dici putat. Qui enim inſtat alicui eumq; properans vrget, & opprimere eum ſtudet atq; feſtinat, vel contra de alicuius periculo, & exitio feſtinatur, is vterq; infeſtus dicitur ab inſtantia fraudis, quam vel facturus alicui, vel paſſurus eſt.

Infeſta ſigna dicuntur, quæ aduerſum tendunt, hoc eſt vexilla in hoſtem euntia, vt moleſtiam inferant.

Infeſtum mare habere, ſignificat latrocinando mare infeſtare. Cice. lib. iij. de Repu. Nam cum quæreretur ex eo, quo ſcelere impulſus mare haberet infeſtum vno myo parone eodem inquit, quo tu orbem terræ.

Infeſto, as, crebris curſibus moleſtiam infero. Vnde infeſtatio moleſtatio.

Infeſtiuus, qui neſcit, vel non eſt idoneus, ad dicendas vrbanitates. Gel. Homo ſubagreſti ingenio, & infeſtiuo.

Infibulo, as, pe. cor. Vide in dictione Fibula.

Inficio, is, pe. correp. ex in, & facio, ſignificat intingo. Hiero. Quaſi ipſa ea deniq; lana, cum inficitur ſanguine conchylij, vel muricis vertitur in purpuram. Per tranſlationem ſumitur pro vitio, ſeu maculo. Liui. Hoc luxu, & peregrinis infecti moribus. Et Inficere venenare. Virg. libro. ij. Geor. Quo non præſentius vllum pocula ſi quando ſæuæ infecere nouercæ. Pli. lib. xj. Nimio fumo inficiuntur apes. Hoc verbum Diome. A fuco componi exiſtimat. Dicit enim Facio conficio, Fuco, inficio. Sed aſpera nimis videtur compoſitio licet, a ſignificatione nõ abhorreat. Sed cur nõ a Facio quando quidẽ Inficio, quaſi intus facio ſignificare poteſt?

Infectus, a, um, ab inficio, idem eſt, quod intinctus maculatus, venenatus. Sue. de Cali. Inuenta, & arca ingens variorum venenorum plena quibus mox a Claudio demerſis infecta maria traduntur, non ſine piſciũ exitio. Sene. Diu in iſtis vitijs iacuimus, elui difficile eſt. Non enim inquinati ſumus, ſed infecti. Cice. lib. j. Tuſcu. Sed nos vmbris, delitijs, ocio, langore, deſidia, animum infecimus. i. polluimus, corrupimus. Cũ aũt ſumit pro nõ factus, cõponit ex in, & factus, vt Infecta pace, īfecto negocio. Plau. in Cap. Quod male feci crucior modo, ſi infectum fieri poſſet.

Infectus, us, accipitur pro tinctura. Pli. lib. viij. De lanarum infectu ſuo loco dicemus.

Infectores, qui alienum colorem in lanam conijciunt. Plau. Incedũt infectores, crocotarij, offectores. Offectores ſunt, qui proprio colori nouum inficiunt.

Inficior, ris, deponẽs ſignificat nego. Vñ Inficiationes, quæ ſunt debitę rei negationes, cum per creditorem, a debitore depoſcitur. Oui. lib. xj. meta. Stabat opus, precium rex inficiatur. Et ꝓprie Inficiari eſt verbo quicq̃; negare factũ, quaſi infectum, & contra id quod factum eſt ire. Vnde ad facta, non ad dicta pertinet. Nam ſi quis aliquid ſe dixiſſe fateatur non ſic conuenire videtur, vt id aduerſario inficior, vel inficias eo, ita, vt inquis eſſe, ſed nego.

Inficias tantum accuſatiui caſus, & pluralis numeri, & ſolũ cum eo, is, iungitur, & ſine ꝑpoſitione, vt Hic inficias iturus eſt, ſeu ibit. Componitur enim ex in, & non, & facio.

Inficiator, qui negat ſe, vel debere, quod actor petit, vel cõmiſiſſe, quod accuſator obijcit. Cice. lib. j. de ora. Nõne intelligebat, vt ſi inficiator ꝓbaſſet iudici ante petitam eſſe pecuniam, q̃; eſſet deberi cępta.

Inficialis ſtatus dr̃ coniecturalis in quo ſemꝑ reus īficiatur.

Infidus, a, um, pe. pro. Vide ſupra in dictione Fidelis.

Infimus, a, um, ab infra, ſeu ab inferus ſuperlatiuum eſt.

Infimates, pe. pro. dicti ſunt, ſicut ſũmates, q̃ ſunt oppoſita Plau. ī Sti. ſũmates viri, atq; īfimates. Nã ſũmates dr̃ q ī ſũmo ſunt. Infimates, q ī īfimo. Plau. Infimatis īfimus.

Infimo, as, pen. cor. Infimũ facio. Eſt. n. cõtrarium Sublimo Apul. lib. de demonio ſocratis. Ingenia illa ad beatitudinẽ ſublimata ſint. Hæc ad miſerias infimata.

Infinitiuus modus, ſine alterius verbi adminiculo poni ſolet, vbi ſubintelligit. Verene ita eſt? vt Me ne incœpto deſiſtere victam? Plus enim põt infinitum tp̃s ad ſignificandum, q̃; finitum. Teren. in Eu. Inuidere oẽs mihi, pro inuidebãt. Ideo aũt dr̃ infinitus, qa alij modi definiũt pſonas primam ſecundã & tertiam. Hic autẽ ſine pſonis eſt, & hẽt pręfinitum tẽpus pñs, præteritum, & futuꝝ, vt amare pñs amaſſe pręteritum, amatum ire futuꝝ. Ecce vides deſignare tñ tempora, non perſonas. Amare enim neſcit pſona, niſi velis iungere. Te amare debet ille. Tunc quaſi fit finitũ. Si autem non ſubiungas ille, vel iſte, vel ipſæ fit infinitus modus. Nam & numero ſingulari, vel plurali īfinitus eſt. Cum enim dico amare, nec finitum eſt vtrum de me vno, au de pluribus dicam.

Infinitas, atis. Ci. lib. j. offi. vt. n. ab illa diſcedat infinitate ꝓpior eſt eiuſdẽ gẽtis natiõi lingue q̃ maxie hoẽs ꝯiungũt.

Infirmus, nõ firmus. Vnde infirmitas, inualiditas, nõ ęgrotatio, cum quis nõdum firmus, vel ætate vel ægrotatione eſt. Cice. Vt enim infirmitas puerorum, & ferocitas iuuenũ. Aliquando tñ infirmus pro ęgrotante, & Infirmitas pro ęgrotatione. Vnde Augu. Infirmi, aliqñ dicuntur ægrotãtes. Et in euangelio Infirmitas hæc non eſt ad mortem.

Infirmo, as, nõ firmũ facio, hoc eſt inualidũ, vt apud Eſaias Dñs exercituũ decreuit & quis poterit, aliqñ Infirmare eſt ægrotum eſſe, Et in euã. cuius frater Lazarus infirmabat.

Infligo, is pe. pro. infero, incutio. Aug. lib. ij. de ciui. dei. Ita ne tandẽ Scipio laudas hãc poetis Romanis negatã eſſe licentiam, vt cuiq; opprobrium infligerent. Romanoꝝ, cum videas eos nulli deorum peperciſſe noſtrorum?

Inforo, as. pe. cor. a forũ cõpoſitum, ſignat dico, ſeu in forũ diuulgo, ſeu in forum voco. Plau. in Cur. Licet ne inforare, ſi in comitiare, nõ licet? Nõ inforabis me qdẽ, ne mihi placens tuum ꝓfecto, nec forũ nec comitium. Aliqñ cõponitur ex in, & foro, as, quod eſt intus foro. Pli. li. xvj. Timebant priſci truncum findere, mox inforare auſi medio, ipſiq; medullæ calamum imprimebant, vnum inſerentes.

Infra, ab in naſci videt, cuius ſignatio nota eſt. Et ſine caſualibus qdem, aduerbiũ eſt adiũcta vero ꝑpoſitio vt ego te eẽ īfra oẽs īfimos puto. Facitq; ex ſe Inferus, a, um, īferior, infimus, īfernus. Nã aduerbia hmõi localia ꝑpoſitionũ loco ponunt, & ediuerſo, vt intra viſcera ꝓ inuiſcera. Abſq; leſione pro extra leſionẽ, & in adulterũ dixit, ꝓ cõtra adulterũ. Docet Laur. Valla, Infra ad dignitatẽ & locũ referri, vt Infra dignitatẽ meam eſt, & infra tectũ. Intra ad numerum, & ſpaciũ, vt īfra viginti dies, & intra muros nõ autẽ infra. Sed hanc differentiam minus ſeruatam video quod infra etiam ad numerum pertineat. Pli. lib. xj. Oua incubari, infra decem dies edita vtiliſſimum vetera, aut recentiora infœcunda.

ra infœcunda. Auguſt. de Petri cathedra. Tamen cum infra quadrigeſimę dies hæc ſolénitas venerit facere eam nobis debet ſanctorum dierum reuerentia gratiorem. Habet aût infra relatiuum ſupra, ſicut intra, extra, ſuper, ſubter.
Infringo, is, valde frango, Vnde infractus. Interdum infringere eſt illidere, & infligere. Teré. in Adel. Plus quingentos colaphos infregit mihi.
Infractus, valde fractus. Virg. Turnus, vt infractos aduerſo Marte Latinos. Aliquando dicitur non fractus, vt vir infracti animi, ideſt qui nullis rebus aduerſis frangitur.
Infractio non modo, pro nó fractione, ſed etiam pro torpore ponitur. Cice. In quem cadit ęgritudo, cadere in eum timorem, infractionemq; animi.
Infrendere proprie ſignificat dentes iraſcendo quatere.
Infrédes dicunt pueri, ſine détibus qui frédere nó poſſunt.
Informare, eſt in formá cóponere. Vir. lib. viij. His informatum manibus per tráſlationem dicit Amb. Quos bonus paſtor informat. Et lib. offi. ſicut Tullius ad erudiendum filium, ita ego quoq; ad vos informandos filios meos.
Infrio, as, Vide in dictione Frio.
Infumo, as, pe. pro. ad fumum ſicco, ſicut inſolo, ad ſolem ſicco. Plau. Atq; hilas infumatas, & fumen.
Infumibulum, ſpiraculum, per quod fumus exit.
Infulæ, pe. cor. faſcię ſunt in modum diadematum, vt inqt. Ser. ſuper lib. x. Æneid. a quibus dependent vittę, ab vtraq; parte. Fe. Infulas ſacerdotum filamentum vocabant. Alij ſcribunt infulas filamenta alba eſſe, quibus templa ornabantur, & moris fuiſſe, vt nubétes prius, q̃ mariti domű ingrederentur, infulis poſtes ornarent. Iuxta primum ſenſum. Amb. lib. offi. ſumpſiſſe videtur, cum inquit. Ego raptus de tribunalibus, atq; adminiſtrationis infulis ſacerdotum docere vos cœpi, quod ipſe non didici. Hinc Infulatus, a, um, quod eſt infula ornatum.
Infundo, is, Vide in dictione fundo.
Infundibulum, inſtrumentum, quo in vaſa liquores infundimus. Cato. In cella olearia hæc opus ſunt dolia olearia, & opercula ſeſtarium, olearium vnum, labellus, vnum infundibula duo. Ruſtici noſtrates luram vocitant. Antiquores os vteris luram dicebát, vnde lurcones capacis gulæ homines, vt Lemargi nomen acceperunt.
Infurnibulum pala, qua panes in furno diſponunt.
Inguiniű, vrbs in liguria opib⁹ ac vetuſtate nobilis nűc Albinga Proculo Imperatore Ro. alűno & duc ornata. De quo Eutropius ſic ſcribit. Proculus patria, albingatű in alpibus maritimis. Idé fuit nobilis, ſ; maiorib⁹ latrocinátib⁹.
Ingenium a gignédo propria natura dicitur cuiq; ingenita. Salu. lib. iij. Hiſto. Caſtriſq; collatis pugna tñ ingenio loco prohibebat. Ter. Ná q, cű ingenijs cóflictat eiuſmodi. i. cű hominibus eiuſdé nature. Eſt etiam ingenium vis quędam naturalis nobis inſita, ſuis viribus pręualés ad inueniédű, qd rône iudicari poſſit. Ci. lib. v. de fi. Vna ingenij appellat docilitas, & memoria, eaſq; virtutes, qui habét, ingenioſi vocantur. Vnde pręclara, & obtuſa ingenia dicimus. i. acuta, & rudia. Hinc ingenioſus, qui naturalem vim ad aliqd agendum accommodatam habet.
Ingeniculari, ſignificat genu flectere.
Ingeniculus, ſignus in cęlo qd græco vocabulo engonaſin noiant. Firmicus li. vj. Ingeniculis q engonaſin i extremis partibus piſciű orit̃ hoc ſydere nati erunt médaces fugaces callidi. Hic ẽ hercules, vt Higinus docet, q dextro genu nixus ſiniſtro pede capitis dracóis dexterá pte opprimere co(natur.
Ingenioſus. Vide in dictione. Ingenium.
Ingenuus qui in libertate natus eſt, & ab ingenuorum antiquitate vt Boeti. in top. inqt gentilitas ducit. Siue ex duobus ingenuis editus, ſiue ex duobus libertinis, ſiue ex altero libertino, & altero ingenuo. Et ẽ relatiű libertini. Eſt. n. libertinus qui iuſta ſeruitute manumiſſus eſt. Vnde interrogare hoc mó ſolemus. Ingenuus ne, an libertinus es? i. liber natus an ſeruitute liberatus, ſiue ex libertorũ genere ortus. Hinc Ingenuitas quæ opponitur libertinitati. Hinc de diua Agatha ſcribitur. Summa ingenuitas iſta eſt in qua ſeruitus Chriſti comprobatur. Rurſus Igenuum dicitur naturale. Iuue. ingenuum violaret marmora tophum Lucre. Vnde mare ingenui fontes.
Ingenue aduerbium libere & ſimpliciter. Sic ingenue loq dicimus eű q ita loquit̃, vt liber hoiem decet nihil timidum nihil habens ſeruile. Q ñ liberi homines naturaliter fraudem oderunt, quod ſeruile non eſt, ſed ad hominem ingenuum pertinet.
Ingenuatus, ingenue procreatus, ingenue vitá ducens. Plau. in Mil. Ingenuatus eſſet.
Ingemo, is, pe. cor. valde gemo. Vir. Daphni tuum pœnos etiam ingemuiſſe leones Interitum.
Ingero, is, pe. cor. immiſceo, immitto, intro, gero. Leo Papa. Nouit, cui adhibeat æſtus cupiditatis, cui illecebras gulæ ingerat, cui apponat incitamenta luxurię. Augu. Quid facio ego modo cum loquor: ſtrepitum verborum ingero auribus veſtris.
Inglorius, a, um, quod eſt ſine gloria. Cui contrarium eſt indytum, & glorioſum Hero. Ad Mar. Sed anima habitáte in corpore fiat indytum, quod ante in glorium fuit.
Ingluuies refertur, tam ad gulę, q̃ ad ventris quod ante inglorium fuit, capacitate. Ex quo interdũ accipitur pro Gulonus helluatione & voratrina. Gel. nomina generaq; edulium, & domitalia ciborum profunda ingluuies inueſtigauit. Apul. Accipit pro gurgulione cum ait. Reſtis ad Ingluuiem adſtricta. Sumitur, & pro ſinu gutturis, & capacitate in auibus podiſſimum quo mergűtur recentia cibaria, vt gallinę palumbes perdices cętera fere carent eo ſinu, ſed gula patentiore vtuntur vt corui cornices.
Ingrandeſco, is, dui, grandis fio. Colu. lib. x. At circa kalendas Martias, locis apricas, licet porrum, ſi iam ingranduit transferre.
Ingraueſco, is, valde grauis. i. moleſtus fio, & q̃ſi opprimo. Hie. in li. Gene. Non eſt herba gregibus ſeruo ℞ tuorum ingrauaſcente fame in terra Chanaam. Aug. lib. v. confeſ. Et ingrauaſcentibus febribus iam ibam, & peribam.
Ingratis ſignificat me nolente, & nobis nolentibus. Plau. in Am. Ingratis excitauit.
Ingredior, eris, ſſus. Vide in dictione Gradior.
Ingruo, is, non proprie, ſed per tranſlationem, ſignificat inuado, immineo, & impetum facio, a gruum proprietate duplici. Prima q more agminis conuolant. Altera, q clamore ſimili vtuntur, vt Milites in Prælio ineundo. Plau. in Amphi. Noſtri contra ingruunt vicimus vi feroces. Lactan. lib. ij. Si ſæua tempeſtas, ſi grando ingruat, ad deum confugitur. Colu. lib. ij. Etiam ingruente hyeme frumenta iacimus. Dicitur enim de bello, de pluuia, de tempeſtate, de ruina, & huiuſmodi.
Ingurgitare eſt, quaſi in gurgitem, atq; voraginem immittere. Plau. In Cur. Vide vt ingurgitat impura in ſe merű auariter plenis faucibus. Apul. li. iiij. Quę diebus ac noctibus nil quidq; rei q̃ verus ſęuiens ventri tuo ſoles auiditer ingurgitare. Lactan. li. iiij. Aliter. Sicut ſus inquit, quæ ſe ingurgitat cœno.
Inguina, pe. cor. ſunt genitalia, tam fœminarũ, q̃ virorũ. Mar. Acceſſi quotiens ad opus, mixtiſq; mouemur Inguinibus. Sue. in Nero. Virorum, ac fœminarum ad ſtipites deligatorum inguina inuaderet, ſcilicet ore.
Inguinaria herba, quæ ſedat dolores inguinis, hanc Argemonem vocant.
Inhalo, as, pen. pro. halitum inſpiro, & Exhalare halitum emittere. Cice. in Piſo. Cum iſto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalaſſes.
Inhereo es, inherens, vel fixus ſio. Col. li. iij. Cacumina deinde oliuæ ſicut matri inhærent vtraq; parte ad radito, & ita fiſſuræ fici aptato, cuneumq; eximito.
Inhæreſco inherens ſio, Colu. lib. ij. Perexigua conſpergitur aqua gleba, manuq; ſubigitur, ac ſic glutinoſa eſt quáuis leniſſimo tactu inhæreſcat, & picis in morem ad digi-

tus lenteſcit habendo. Cice. lib. ij de na. deo. Prouiſum eſt vt ſi qua minima beſtiola conaretur irrupere in ſordibus aurium, tanq̃; in viſco inhereſceret.

Inhibeo, as, pe. cor. ex in, & heo. Vide in dictiõe. Prohibeo.

Inhio, as, proprie ſignificat valde os aperio. Per tranſla. Ponitur pro valde cupio. Nam qui nimis cõcupiſcit, ore patulo incubit rei expetitę. Et mõ cum datiuo mõ cũ actõ conſtruit. Apu. lib. ij. In quo roſę virgines matutino rore flue bant his inhians ꝓpius acceſſi. Cor. Taci. Pariter hortis inhians, vt ſit inhiare hortis, quaſi deſyderium & cor apponere. Gel. lib. j. Dum eius mortes inhio egomet viuo mortuus inter uiuos. Plau. hereditatem inhiat, quaſi eſuriens lupus. Sta. Frater nos inhiantem obitus.

Inhonores, qui ignobiles ſunt, & ſine honore. Amb. lib. j. offi. Contra autem iuſtos inopes degere inhonores ſine liberis. Et Pli. lib. v. Inhonores ciuitates dixit.

Inhorreo, valde horridus ſum a quo inhorreſco, valde horridus fio. Pli. lib. x. Inhorreſcũt ædito ouo, excutiuntq; ſeſe, & circũiectæ purificant. Aliqñ inhorreſcere, eſt intus horreſcere. Vir. lib. j. Geor. Spicea iam campis cum meſſis inhorruit, & cum Frumenta in viridi ſtipula lactentia turgent. i. horrida facta eſt, & intus formata. Hiero. i Dial. Attici. vel frigore inhorreſcimus, vel febri exardeſcimus.

Inhumanus, non humanus ſed diuinus. Apul. lib. v. Lauacro pulcherrimo, & inhumanę menſe lauticijs eas opipare reficit. Alias inhumanus dicitur crudelis.

Inhibi, pe. cor. ex in, & ibi, quaſi intus ibi, vel in hoc, ſiue in eodem loco. Apul. Multa inibi dicta ſunt, quæ cõmemorare non eſt opus. Plau. Nos domum ꝓperamus, vos inibi adeſte. Aliquando ſignat. mox. Ceci. Liber ne es? non ſum, vez inibi eſt. Aliqñ ſignat inter iſtos. Plau. in cap. Pater captiuos cõmercatur alios tñ ſtudens, vt natũ recuperet, & inibi emit olim amiſſum filium, Alias ponitur pro ſic.

Ininde ſignificat, ex eo loco. Liu. Ita exercitus ininde domos abducti.

Inijcio, is, pen. cor. proprie intro iacio, immitto, inectio. Plau. Anteq̃; hæc in domum inijcias. Teren. in An. Quę ſeſe in ignẽ inijcere voluit ꝓhibui. Aliqñ i aliquid iacio, vt apud eundẽ. Inijciã in eũ manũ. Vnde manus iniectio dr vendicatio rei nobis debitæ, nulla iudicum auctoritate expectata. Quin. Patri in filius, patrono in libertũ manus iniectio. Pau. Si Titius ſeruum vendidit ea lege, vt ſi Romæ moratus eſſet manus inijcere liceret. Emptor alij eadem lege vendidit, & ſeruus fugit a ſecundo emptore, & Romæ moratur. Quæro, an ſit manus iniectio, & cui. Vir. Iniecere manum parcæ, hoc eſt traxerunt debitus ſibi. Aliquãdo Inijcere eſt, cũ ĩpetu iacere, ſeu impetũ facere. Oui. Qua cẽtum quiſq; parabat Inijcere anguipedũ captiuo brachia cœlo. Aliqñ ſimplr iacere. Plau. in Epi. Tragulã in te inijcere adornat. Idem in Cap. Inijcite huic manicas maſtigiæ. i. innectite. Et in Caſ. Iam pol ego huic aliquẽ in pectus inijciã metũ. i. immittam. Liui. lib. j. Iniectæ Turno catenæ. i. impoſitæ. Aliqñ incipere. Vñ initiũ. Vale. maxi. li. ij. Initiã ſtilũ tã nrę vrbis, q̃; ceterarũ gẽtium. Huius cõpoſitũ eſt Superinijcio. Vir. li. iiij. Geor. Et raras ſuperinijce frondes.

Inijciũ, cæptum, ab Inijcio, is.

Inijcia orũ ſacra dicũtr. Vñ inijcia Cereris. Var. li. ij. de re ruſti. A ſuillo pecore immolãdi inijciũ primũ ſumptũ vr. Cuius veſtigia, q initijs Cereris porci imolant, & q inicijs pacis fœdus cũ ferit, porcus occidit. Alio noĩe initiationes nũcupant, quæ vt ait Tertu. ſp arcent ꝓfanos, & arbitris carent.

Iniciationes, idẽ qđ inicia. Vide in inijcio.

Inijcio, as, ſacris imbuo & ritu ſacrorũ inſtituo. Vñ Iniciatus ſacris inter religioſos aſcitus & cultui cerimoniarũ dedicatus. Cice. Diligentiſſime faciendus eſt vt inicientur eo ritu ceteri quo romæ iniciantur. Hiero. in Exo. Poſtq̃; iniciaueris manus eorũ. i. conſecraueris & ſacris addicaueris. Cice. ait Miſteria appellari inicia qbus ex agreſti vita exculti ad humanitatem ſumus tanquã ea ſint vitæ principia. Dies iniciorum dicũ a liuio, quibus ſolemnia ſacrificia celebrabant qbus nefas erat ineſſe nõ iniciatos. Alias Iniciari eſt ĩchoare & auſpicari. Firmicus. Ver Iniciat cum primã arietis partem ſol fuerit ingreſſus. Eſt & initiari cum pueri a lacte & a cunis trãſeunt vt cibo firmiori alant. Nam apud Var. legitur initiari pueros eduliæ & poticę & cupedis edendi & potãdi & cubãdi. Reperitur et initior deponẽs, vt i pſ. Et initiati ſũt beelphegor ẽ & iniciare incipe.

Initiarius, a, um, qđ ad initium pertinet. Quinci. li. j. Neq; n. eſt ſanctius ſacris ijſdem, q̃; ſtudijs initiarijs.

Iniquus, ab in, & equus, æ, in i, product. i, cõuerſa, & idẽ eſt, quod nõ planus. Vñ loci iniquitatẽ dicimus. Per trãſlationem vero de hominibus impijs, ſeu improbis dr, & iniquitas, ꝓ iniuſticia ſumit. Iniquitas, vt Speu. ait ẽ habitus, q lege deſpicit. Aliqñ capitur pro magno. Vir. Iniquo pondere raſtri. Aliquando pro anguſto. Idem Verum hæc ipſe quidem ſpatijs excluſus iniquis. Prætereo.

Inimicus, qui non eſt amicus, & priuatus eſt hoſtis publicus. Sue. Scribit etiam ad ipſum hoc familiariter necdum plane inimicus, aut hoſtis.

Inimicor, is, deponens, inimicitias exerceo datiuo iungit.

Inimico, as, cum accuſatiuo, ſignificat inimicũ facio. Et cõſtruitur cum actõ. Hora. Et miſeras inimicat vrbes.

Inimicitia, ſingulari numero dixit Cice. lib. iiij. Tuſ. Inimicitia ira vlciſcendi tempus obſeruans. Ceſ. lib. de ana. plurali ſemper numero dicendum putauit inimicitias.

Iniungo, is, impono demando, vt iniungo tibi hoc onus. Proprie tamen iniungere eſt intus, vel ſupra iungere. Colu. lib. vij. Iugumq; quarto die accipiunt, cui ramus illigatus temonis vicę traijcitur. Interdum, & pondus aliquod iniungitur, vt maiore niſu laboris exploretur patientia. Idem lib. v. itaq; pingui terra ſingulis brachijs licebit bina iniungere flagella.

Iniuge pe. cor. vt iniuges hoſtiæ quæ nunq̃; domitę aut iugo ſubditæ fuerant.

Iniuria, ex eo dicta eſt, q non iure fiat. Omne enim quod nõ iure fit iniuria dicitur, ſiue verbis, ſiue re. Re cum manus inferuntur. Verbis, cum fit conuicium. Spãliter vero iniuria dicitur cõtumelia, q̃uis (vt qdam volũt) ab inuicẽ differant, q iniuria ſit in verbis, & ideo leuior, contumelia in factis. Pacu. Patior facile iniuriam, ſi eſt vacua a contumelia. Quandoq; iniuriam dicimus damnum culpa datum: q̃nq; iniquitatem, ſeu iuſticiam, & grece dicitur ἀδικήματα vt cũ quis iniqueſniãs dixit, q iure, & iuſticia careat q̃ſi nõ iuriã, & apđ comicos. Iniurius ẽ q audet aliqđ cõtra ordinẽ iuris, nũq̃; ĩiuria aduerbialr ſumit ꝓ imerito.

Iniurioſos, q iniuriã fac. Iniurioſus, a, ũ, q ẽ iniuria plenũ.

Iniurius, a, ũ, qđ eſt iniuſtũ & iniquũ. Apul. li. xi. Nec iniuriũ cuius beneficio redieris ad hoies ei totũ dedere qđ viues. Plau. in Aul. Si mihi dat operã, me illi iraſci iniuriũ eſt. Aliqñ iniurium aduerbiũ ponit. Teren. in Hecy. Iniuriũ ãt eſt vlciſci aduerſarios. Vbi Do. Iniuriũ iniquum, Indignantis modo ſignificatio, eſt & vim aduerbij habet.

Iniurius, qui audet aliquid contra ordinem iuris.

In manu, vel in manibus eſt, dicit pro eo quod eſt in pꝛõptu vel in promptu, & in facili, vt victoria in manibus eſt. i. quaſi iam tenetur. Et inmanibus pro inter manus Cice. in Cato. Septimus mihi liber originum eſt in manibus ideſt operi nondum ſumma eſt impoſita manus in manu aquas poſcimus. Veteres autem aquas manibus, pedibuſq; dixerunt in manum datur ei, qui ſeparatim accipit ſine arbitris, aut interpræte, vt præuaricator, aut iudex corruptus Teren. in Phor. Soli ſumus, nunc inquã hic, cho dic, quid velis tibi dare in manum.

In medium. i. in vſum communem. Cice. lib. j. offi. In hoc naturam debemus ducem ſequi, & communes vtilitates in medium afferre mutatione officiorum.

In mentem venire non tantum eſt reminiſci, ſed etiam recogitare, & conſiderare. Cicer. In mentem tibi non venit cauſam publicam ſuſtinere, ideſt non cogitas.

Innitor, pe. pro. Vide in dictione Nitor.

Ino nomen

Ino nomen Cadmi, & Hermionis filię vxoriſq; Athamā/
tis Thebarum regis, & liberi patris nutricis. Eadem. Cice/
rone teſte, eſt que Leucothea.i.alba dea, a nobis vero Ma/
tuta, que & Aurora dr̄. Vñ Oui. in Faſt. Leucothoe graijs
matuta vocabere nr̄is. Fabulas Inonis. Oui. lib. iiij. Me. re/
ſert quēadmodum Ino cum melicerta filio, pp timorē de
ſcopulo ſe præcipitē m. iſſe in mare, amboq; facti ſunt dij
marini. Illa Leucothea, Melicertes, Palemō, qui & portu/
nus vocati ſunt. De qbus Cyprianus Melicertes & Leuco
thea pcipitant̄ i maria. & fiūt poſtmodū maris numina.

Inno, as, ex in, & no, q̄ſi inus no, a q̄ innato as, freq̄ntatiuū.

Innocuus actiue accipitur pro eo, qui non nocet. Pli. li. viij.
Eoſdem peſtiferos ferunt in grecia, innocuos eſſe in Sici/
lia. Paſſiue vero, pro eo, cui non nocetur. Vir. & ſedere ca/
rinæ omnes innocuæ, idest ſine detrimento.

Innoxius dicitur qui non nouit nocere.

Inocco, as, ſignificat cooperio, quod fit. cum ſemē in agro
ſeminatū eſt, & glebas ſarculis, aut cratibus diſſoluimus,
vt ſemē humo cōtegat. Colu. li. ij. Nam ſemē, qđ ſicco ſo/
lo īgeſtum, & iam inoccatū eſt, perinde, ac ſi repoſitus in/
horreo, non corrumpitur. Componitur autem ex in, &
occo, as, quod eſt comminuo. Sed de occo alibi.

Inoculo, as, pe. cor. ſignificat oculum vnius arboris alteris
adhibeo, ſeu, oculum in arbore aperio. Colu. li. xij. His q/
dem diebus arbores ficorum inoculantur. Quod genus
inſitionis emplaſtratio vocatur. Pli. li. xvij. In ficis autem,
& malis hæc fuit inoculatio antiqua.

Inofficioſus teſtm̄, vt inquit Paul. dicitur qđ nō ex offō pie
tatis p̄me cōfectū eſt filijs ſine legitima cauſa exheredatis.

Inodorus, ra, rum, quod eſt ſine odore. Apul. lib. iiij. Floris
inodori immodum pariunt hæ arbores.

Inoleſco, is, leui, lui, etum, & itū, ſignat creſco, grandis fio.
Aug. Miror apud quoſdā infideles, vñ tā pniciosus error
inoleuerit, vt ſup tumulos defunctoꝝ cibos, & vina pferāt.

Innoteſco, is, notus fio. Lac. lib. j. Deniq; a doctis huius ſęcu
li qbus forte ſcripta eius innotuerunt, derideri ſolent.

Innumerū ſignificat in ordinem, In numerꝫ ludere eſt ſalta/
re. Virg. Tum vero in numerum, faunoſq; feraſq; videres
ludere. Tum rigidas motare cacumina quercus.

Innuo, is, ſigno aliquo capitis voluntatem oſtendo, ſiue aſ/
firmem, ſiue negem.

In ordinē redactus, & ī ordinem coactus.i. īter viles, & ab
iectos numeratus. Li. li. iij. Tribuni plebis in ordinem re/
dacti.i. contēptui habiti. Sue. ī Clau. In ordinē ſe coactum
conſcriberet. Hinc ēt extra ordinem pro egregie dicitur.

Inops paup, vnde Inopia, paupertas. Aliqñ dicit̄ ſine ope,
ſine auxilio, vnde inopē animi, inopem prudentiæ dici/
mus.i. ſine ope ai ſine ope prudentiæ. Augu. li. iiij. con. Ar/
dor inops prudentiæ. Iungitur. n. cum genitiuis omnium
rerum. Aliqñ inops dr̄ inſepultus. Vir. lib. vj. Hæc oīs etiā
quā cernis inops, inhumataq; turba. Ex iure enim pōtificio
terra inijciebatur, & circa cadauera, & circa abſentium cor/
pora quibuſdam ſolēnibus ſacris additis. Inops igitur ſine
terra, quæ ops dicitur, qui nullius poſſeſſor eſt pauper, cui
ſuæ res non ſufficiunt.

Inora dicuntur animalia ſine ore, quales ſunt Aſtomi indię
populi halitu tantum viuentes, & odore.

Inopioſus, a, um, ſine ope. Plau. Sæpe ego res multas tibi
mandaui dubias, egenas, inopioſas conſilij.

Inophronitus, pe. pro. dicitur inſolens & imprudens. Græci
ἄφρονα imprudentem dicunt. Vide ſupra in fruniſcor.

In primis. pe. pro. duæ partes ſunt, & eſt aduerbium, ſigni/
ficatq; ante omnes, vel ante omnia, vel vnū ex primis. Sal.
Quæ quidem res in primis mihi videtur fuiſſe cauſa faci/
noris maturandi. Imprimis vero cum m, ante p, ab im/
primo verbo eſt cuius pe. cor. cū in aduerbio producatur.

In poſterum, pe. cor. Vide in dictione Poſtremo.

Inquies, adiectiuū. Salu. lib. j. Hiſt. humanum genus inges
atq; indomitū. Liui. Iam ſibi ſatis glorię q̄ſitum. & potuiſ
ſe ſe deſinere ni animus inges p ſeſeret ope. Apul. li. j. Qua
contentione & ingēti pcacitate prædictus aſinus. Pli. ſubſtā
tiuum poſuit. lib. xiiij. pro inquietudine, cum ait furiales.
Furiales ſomni & inquies nocturna. Gel. ſimiliter. Vt in/
terea labor hic vigiliarus & inquies ſuauitate paulliſper vo/
cum atq; modulorum, acquieſcere.

Inquieto, as, inquietū facio. Hiero. lib. j. Re. Quis es tu qui
clamas & inquietas regem?

Inquilinus, pe. pro. ex in, & colo pro habito. Vide in Colo.

Inqlino, as, habito, a quo inquilinatus, us, p īcolatu. Aug.
in expoſi. ps. Quo migrandum eſt ex hoc inquilinatu?

Inquio, is, defectiuus eſt, & ſignificat dico Cice. Tñ lib. ij. de
ora. Attendere, & aucupari verba oportebit inquio, vt ea
quę ſunt frigidiora, vitemus. Idē in eodē. Tu inqſt mole/
ſtus nō eris. Et lib. iiij. ad Heren. Quid tibi vis aliqs ingat.

Inquino, as, penul. pro. maculo deturpo. Hora. lib. j. car. Ser.
Mentiorat ſi quid merdis caput inquinor albis coruorus.
Lactā. lib. vj. Pecudum ſanguis effuſus, quo aras inquināt
Cice. lib. Tuſcu. Quibus cæcati, velut domeſticis vitijs atq;
flagitijs ſeſe inquinaſcent. Fit autem a Cunio, is, vt inquit
Feſt. Cunire vero eſt ſtercus facere. Huius compoſitum eſt
coinquino. Col. libro octauo. Totam progeniem coinqui/
nant, ſi quidem celeriter cū alia pecora, tum, pręcipue oues
contagione vexentur.

Inquiro, ris, pe. pro. quaſi intus quero. Vnde fit inquiſitius
aduerbium comparandi quod ſignificat piu dentro cerci/
do apud Geli.

In rem pręſentem dicitur ire iudex quum accedit ad locum
de quo eſt controuerſia. Cice. pro Cecina. Placuit cecine de
amicorum ſententia conſtituere quo die in rem pręſentes
veniretur. Liui. lib. xxxiij. Scribit miſuros ſe in aphricam,
qui inter populum cartaginenſem, & regem maſſiniſam
in repręſenti diſceptarent.

Inſanus pe. pro. nō ſanus, qui nō eſt ſani cōſilij, & q nō hēt
mētē integrā, vñ inſania, ſtultitia, quę & inſanitas dr̄. Cic.
Inſapiētia aūt quaſi inſanitas, eadēq; demētia. Itē Inſanus
magnus dicit̄. Vir. Inſani feriant ſine littora fluctus. Perſi.
Inſani dicta Catonis. Inde inſane aduerbium, vehemēter
propterea qꝑ inſani oīa vehemēter faciūt, inquit Var. Item
valde ſanus.i. doctus. Perſi. & inſano multū laudāda ma/
giſtro. Habet. n. in vim intēſiuā. Sic Inchytus infractus, &
multa alia. In hoc tñ loco, accipi cōgrue pōt, pro nimis cō/
citato ad curā diſcipuli, a quo ſuberet reportare notā indi
ligentiæ. Nam pter notā ſignatiōnē pcicaces, & intractabi
les appellabāt inſanos. Cōtētioſi quoqꝫ qui nunq̄; ſuccūbe
bāt, alioſqꝫ improbabāt, inſani vocati ſunt. Plato in ſym/
poſio, vñ vero inſani cognomen tibi exortum ſit neſcio,
ſemper enim in loquendo te, & alios improbat.

Inſanio, is pe. pro. iui. itū, a ſanus compoſitum, & deriua/
tum putat. pro inſanias facio, ſiue inſanus ſum. Qñqꝫ &
inſanire eſt carmen componere. Virg. Inſanire libet. Nam
inſani, enthei dicuntur, ideſt deo pleni.

Inſequor, pe. cor. ſequor vel inſequendo ſequor. Virg. Inſe/
quitur clamorqꝫ virum, ſtridorqꝫ rudentum. Et inſequi,
pro ſequi. Quin. Cum eum maledictis inſequeretur.

Inſeruio, is, Vide ī dictiōe Seruio. Dicimus aūt inſeruio tibi
& inſeruio te. Plau. Nō meretricū eſt vnū inſeruire amicum.

Inſecta aīalia ea dr̄ quæ vt nomē ipſum declarat inciſuras
parte ſui vel ſupina vel prona, vel etiam vtraqꝫ habent. nec
oſſeum qdq̄; diſcretū hñt aut carneū ſed quoddā īter hæc
ipſa mediū cōtinēt qppe quæ corpore pariter intus foriſqꝫ
duro inſtēt. Ea partim ſunt terreſtria vt ſcolopēdriæ, ſtellio/
nes, partim volucria vt apes veſpę, partim cū vtroqꝫ parti/
cipantia vt formicę, partim pēnis & pedibus carētia vt ti/
neę quę in homine naſcunt̄. Dñr inciſuris quę nūc ceruicū
loco nunc pectorꝫ ſunt atqꝫ alui. Hæc Albertus magnus
appellat annullata. Ariſto. & græci ἔντομα.

Inſero, is, pe. cor. inſeui, inſertum, ſignificat immitto, ſiue
vnio. Quādo facit inſeui, iſitum de arbore dicitur, quādo
ſ. ſciſſio. trunco ſurculus fecunde arboris inſeritur in ſte/
rili, ſiue cū oculus vnius arboris adhibetur, quod quidem

inoculationem vocant, vel qn̄ ſeminat̄ aut plantat̄. Virg. Inſere, nunc Melibeæ pyros, pone ordine vites. Col. li. iij. Vitem, quam inſiturus es, reſecato, & plagam leuato, atq; ita findito, & paratos ſurculos in fiſſuras dimittito, ea tenus, qua adraſi ſunt. Idem inſita eſt fructuoſior, quas quę inſita non eſt, ideſt q̄; quę cũramis, aut plantis ponit̄. Per tranſlationem Lāctā. li. v. odium, & inuidiā & dolum hominibus inſeuit, vt tam eſſent, quam ſerpentes, venenati, tam rapaces, q̄; lupi. Leo. papa pro Vnire exemplum poſuit. Q m̄ inquit, filius dei venit ſoluere opera diaboli, & ita ſe in nobis, noſq; inſeruit ſibi, vt dei ad humanam naturam deſcenſio fieret hoī, ad diuinam ꝓuectio. Hiero. ad P. ima. Quid neceſſe fuit me latentē inſerere qōni, opponere inuidiæ plurimoꝝ. i. imittere. Colu. nauſea diſcutitur ſi integꝝ gallinaceum crudũ ouũ ieiuni faucibus inſeras. Diome. Inſeror. inſertus, & inſitus facit. Et tradunt quidam inſitus arboꝝ eſſe inſertus hois, vel alicuius rei. Ser. Inſitas arbores dicimus, inſertas vero cauſas, aut fabulas. Pli. li. x. Penna per tranſuerſas inſerta nares.

Inſerto, as, frequentatiuum ab inſertum formatum. Virg. Hic ferro accingor rurſus clypeoq; ſiniſtram. Inſertabam aptans, meq; extra templa ferebam.

Inſitio ipſę inſerendi actus. Colu. lib. iij. Tria autem genera inſitionum antiqui tradiderunt.

Inſitum lignum, quod inſitum eſt. Col. li. iij. Terram circa arborem aggerato, vſq; ad ipſuȝ inſitiũ. Et itē Paliato luto bene ſubacto, oblinito totam plagam & ſpacium, qđ eſt inter ſurculos, vſq; eo, vt duobus digitis inſitia extent.

Inſititium dicitur illud in quo aliquid inſertum eſt.

Inſitiuus, a, um, quod inſeritur. Gel. Corpuſq;, & animam bene initiatis primordijs inſitiuo degeneriq; alimento lactis alieni corrumpere.

Inſitiũ ab inſectione dictum pulmenti genus, & inſectis, & minutatim tritis carnibus confectum. Apud Apitium ſæpe fit mentio de inſitijs.

Inſideo, es pe. cor. ſedeo, ſeu ſupermaneo, ſto. Lactan. li. v. Et iuſtus ille nactus fuerit aliquem ſcutum equo inſidentem. Aliquando intus ſedeo, ſeu ſto. Cice. li. iiij. Tuſ. Cum autem hic feruor. concitatioq; aī inueterauerit. & tanquā in venis, medulliſq; inſederit. Aliqn̄ doloſe quēpiam expecto. Vnde inſidiæ, & īſidior. Aliqn̄ obſidere, & modo cum accuſatiuo cōſtruitur. Liui. li. ij. de bel. pu. Mago locū monſtrabit, quem inſedebatis. Mō datiuo. Vir. li. xj. Arripuitq; locum, & ſyluis inſedit iniqs. Liui. li. ix. Inſeſſis oībus vijs. per quas commeatus ex Samnio ſubuehebatur.

Inſido, is, pe. pro. ſignificat intus ad habitandum, igrediendumue vado. Lactan. li. vi. Vitanda ergo ſpectacula oīa nō ſolum ne qđ vitioꝝ pectoribus inſidat. i. igrediatur ad ſtandū. Sta. li. the. paſſiuum protulit, cum ait. Sūmis inſiditur aſtris. Cōſtruit̄ & cum actō. Vir. li. x. Viam inſidere.

Inſidiæ, fallaciæ. Cice. lib. iij. offi. Sunt ne igitur inſidię tendere plagas. Propriæ āt doloſa expectatio ad aliquem aggrediēdū īſidiæ dicuntur, quæ clā īſidēt, vt hoſtes fallant̄.

Inſidior, aris, inſidias tendo. Sal. in Iug. Ad herbalem vitæ ſuæ dolis inſidiatum eſſe.

Inſidioſus, qui ſępe inſidiatur.

Inſidioſę, quod eſt, cū inſidijs. Ci. lib. iij. offi. Ratio ergo poſtulat, ne qđ inſidioſę, ne quid ſimulate, ne qđ fallaciter.

Inſcitia ignorantia, ab inſitus, a, um, participio.

Inſcius, & conſcius contraria ſunt, & a ſcius compoſita Inſciens, vnde Inſcienter, & inſcientia, quæ cōtraria ſunt ſciētiæ. Cice. lib. acade. Sed inter ſcientiam, & inſcientiam cōprehenſionem illam collocabat. Aliquando inſciens capitur pro ſtulto, & aliquando pro ignaro.

Inſciens. Vide in dictione Inſcius.

Inſcribo, intus, ſiue ſupraſcribo. Cice. libro primo Tuſcula: Quid noſtri philoſophi, nōne in his ipſis libris, quos ſcribunt de contēnenda gloria ſua nomina inſcribūt. Idē Caſio. In ſtatua, quā poſuit in roſtris inſcripſit. Parēti optime merito. Interdū inſcribere ſignificat noīare, ſiue intitulare. Lactan. libro primo Minutius fœlix in eo libro, qui octauius inſcribitur, ſic argumentatus eſt. Interdum dilacerare. Vir. Et verſa puluis inſcribitur haſta. Plau. Corpus tuuȝ virgis vlmeis inſcribam, ideſt inſignibo.

Inſcriptus quādoq; pro nō ſcripto ſumitur, vt apud Var. li. ij. Itaq; greges ouium longe abiguntur, ex Apulia in Sānium ęſtiuatū, atq; ad publicanū profitent̄, ne ſi inſcriptus pecus pauerit lege cenſoria committat mulctos.

Inſignis, & hoc inſigne, ex in, & ſignū, ſiue ſignis cōponitur ἕλληνιςι δὲ λέγουσι περὶ σημον ἐκ τοῦ περὶ καὶ σημαίνω. Et ꝓprie dicitur excellēs, qui in aliquibus cernit̄ eſſe ſignis, quibus noſcitur, vel noſci poteſt vt in coloris, & veſtium rerū varietate noſcit̄, vel noſci poteſt eſſe cum probum, vel improbum. Seu quia ſigna, cū ſint indicia rerum, ſemper eminent manifeſtaqȝ ſunt. Sic viri virtute excellentes omnibus ſunt noti. Cice. lib. iij. ad Heren. Ideȝ fit in imaginibus, vt quæ nobis diligenter notæ ſunt, hę parum videantur inſignesȝ alijs. Hic Cice. eo ꝙ prius dixit apparuit inſignes ſignificare notæ, ſiue notabiles. Virgi. lib. iij. Geor. Nec mihi diſpliceat maculis inſignis & albo. Liui. li. primo Flaminē. Iā aſſiduū ſacerdotē creauit, inſigniqȝ eum veſte, & curuli regia ſella adornauit. Vir. lib. iiij. Oſtroqȝ inſignis & auro Stat ſonipes. Hoc loco Inſignis inſtratus q̄ſi inſignitus. Ad facinus trāſtulit. Terē. in Eu. Iamdiu aliquā cauſam quærebat ſenex, quamobrem aliquid inſigne faceret. Do. inſigne aliquid magnuȝ, & nobile facinus Ad virtutem. Vir. inſignum pietate virum. i. illuſtrem magnum, ſiue nobilem, præclarumqȝ, ac præſtantem. Aliquādo ad vitium. Et latrones inſignes vocamus, qui maiore manu, maioreqȝ audacia graſſantur, vt in Euā. Habebant autem victum quendam inſignem, cum de ſeditioſo, & homicida dicatur. Et inſignia ſcelera a tacito dicūtur. Omne enim quod excellit, ſiue illud ſit vitiuȝ, ſeu virtus inſigne dicitur. Vnde etiaȝ quādoqȝ ſimpliciter, pro magno ſumit̄. Lucil. Cocus non curat caudā inſignem eſſe modo pinguis ſiet. Ab inſignis fit inſignitas, pro claritate.

Inſigniter, clare ſumme. Apul. homo inſigniter malus.

Inſignia dicuntur ea, quæ in veſtibus vexillis, & huiuſmodi inſignita ſunt, aut ipſę veſtes vexilla, & alia, quæ fiunt aut feruntur ita ab alijs diſcreta, vt noſci poſſint, cuius ſint, & ad quos pertineant, vt veſtes militares, & inſignia militaria, regalia, cōſulariaue, quibus acies, ab acie, eques ab eqte rex, & conſul, a viro priuato cognoſci debet. Virg. lib. ij. Danaūqȝ inſignia nobis aptemus clypeos. Liui. lib. ij. Ipſe en ille noſtris decoratus inſignibus magnifice incedit. Sal. Cum faſcibus, atqȝ alijs imperij inſignibus, ad Manlium in caſtra tendit. Mos enim fuit antiquorum, vt bene meritis inſignia tribuerent magiſtratuum. Vnde ſcribit Tacitus decreta fuiſſe Narciſo quæſtoria inſignia a Claudio Cęſare, Ab eodem inſignia pręturę Criſpino decreta fuerūt. Et non ſolum ſunt ſigna, & ornamēta, ob virtutem adepta. Vnde inſignia laudis, & īſignia glorię dicimus, vt Cice. Appio. Inſignia enim virtutis multi etiam ſine virtute aſſecuti ſunt. Auguſt. libro octauo conſeſ. Qui etiam ob inſigne præclari magiſterij ſtatuam in foro Romano meruerat. Verumetiam quicquid aliquid oſtendit, inſigne dicitur. Ambro. Deſponſata ne temeratæ virginitatis aduretur infamia, cui grauis aluus corruptelæ videretur inſigne præferre.

Inſipiens, ideſt non ſapiens qui non cogitat quę agēda ſunt vide infra in dictione Stultus.

Inſignio, is, iui, itū, ſignis noto, ſeu diſtinguo, vt apđ Clau. libro primo. Hic elemētorum, ſeriem, ſedeſqȝ paternas inſignibat. Cice. lib. iiij. ad Herē. Si quā rem deformabimus turpem, aut cruentam, aut cœno oblitam aut rubrica delibutam iudicemus, quo magis inſignita ſit forma.

Inſignite, pe. pro. aduerbium ſignificat, cum notæ iudicio. Cice. nec improbum notari, aut vituperari inſignite poſſet. Inſigniter etiam aduerbiū ſignificat ſumme, clare, aperte, Apul. Homo inſigniter malus.

Inſimulo,as,accuſo,crimen ingero. Cice. Treba. Hic tu me etiam inſimulas,nec ſatisfactiōne accipis. Conſtruitur mō cum accuſatiuo. Plau. ſic me inſimulare falſum facinus,tā malum. Quandoq; cum genitiuo. Teren. in Phor. Si herū inſimulabis auaritiæ male audies. Hinc inſimulatio,quæ eſt vt Do. inquit falſi vel veri criminis incuſatio. Eſt & inſi/mulare fingere. Cice. lib. iij. offi. Solus neglexit fidem furere inſimulauit,ne coiret inſtitit.

Inſinuo,as. Vide in dictione Sinuo.

Inſinuatus inflexus,cōplicatus cōpreſſus. Apul. lib. ix. Sicci/ne vacuus,& ocioſus īſinuatis manibus ambulabis mihi. Tali enim habitu manus ocioſorū complicant. Liui. dixit cōpreſſis manibus. Cuius hæc ſunt verba ex lib. vij. Quid aliud cauſæ eſſe credamus cur veteranus dux fortiſſimus bello compreſſis,quod aiunt manibus ſedeas.

Inſiſto,is,quaſi firmo. Vir. li. xj. Vtq; pedum primis infans veſtigia plantis Inſtiterat,iaculo palmas armauit acuto. Et inſiſtere eſt operam dare. Hiero. in prolo. Tob. Sed melius eſſe iudicans phariſeorū diſplicere iudicio,& epiſcoporum iuſſionibus deſeruire inſtiti,vt potui. Itē ſolicitare,vrgere. Pli. Frequenſq;,vt id agerem inſiſtebat. Cice. ad Herē. aliter. Nunc idētidem noſmetipſi nobis inſiſtemus,res enim cō munis agitur,ideſt vim faciemus.

Inſilio,is,pe. cor. inſilui,inſiliui. vel inſilijs,inſultum. Vnde inſulto ſignificat intro,aut ſurſum ſalio. Sta. lib. ix. the. Inſi liere vadis,magnoq; fragore ſolutus Agger. Luc. lib. iij. In/ſiluitq; ſolo nociturus pondere puppi.

Inſolens pe. cor. ex in,& ſolens,ſiue ab inſoleo licet nuſq̄ le/gat,& ſignificat inſuetū,& inſolitū,vnde inſolentia. Cice. pro Deiota. Moueor & inſolentia loci. Salu. Inſolens vera audiendi. Gel. li. j. Atq; in,qđ a. C. Cæſare excellētis ingenij ac prudentiæ viro in primo de anali. ſcriptū eſt. Habe ſemp in memoria atq; in pectore,vt tanq̄ ſcopulū fugias inau/ditū,atq; inſolens verbū. Palla. Quod ſi regio inſolens & incuſtodita contigerit. Per tranſlationē ponit̄ pro ſuperbo & arrogante,qui pręter legem agit humanā,atq; naturalē. Et quē audacem,vel pſumptuoſum dicere ſolemus. Quod eſt,cum qs audet facere,vel dicere,ꝙ ipſe non ſolet,vel qđ ab alijs modeſtis viris fieri,aut dici nō ſolet. Cice. pro Mar cel. Et victoria,quæ ſui natura inſolens eſt.

Inſolētia ę,Inſuetudo & arrogātia. Vide in dictiōe inſolēs.

Inſolenter. Aduerbium ſignificat arroganter.

Inſolidium. Vide in dictione Solidus.

Inſolum veteres,pro inſolitū dixerunt. Afra. Orbitatē ſene/ctuti tuæ malū metui,qđ inſolū nō venit ceco,ac demēti.

Inſolitus,pe. cor. non ſuetus. Aliquādo præter ſolitum. Gel. Intempeſtiue ac inſolite diſſerebat.

Inſolo,as,pe. pro. ad ſolem ſicco. Vnde inſolatus inſolę,ſeu ad ſolem ſiccatus,vel penitus tactus,aut calefactus. Colu. lib. v. Super hoc materiæ,quæ fructum habent melius cō ualeſcunt,& vuę cōmodius inſolatę precoquuntur. Inſola re quoq; puelle crines dicuntur,dū faciem tecte paſſos ad ſolem tenent candicandi gratia. Et ipſe crines inſolati dicū/tur. Plin. Ceram vinaceo crate ſub dio ſiccant ſole,lunaq;. Hoc enim candorem facit ſi ſic ſiccatur. Et ne liquefaciant, protegunt tenui linteo. Candidiſſima vero fit poſt inſola/tione humi recocta.

Inſomnia,æ,vigilia dormitio pauca. Virg. lib. iiij. Agit ipſe furentem inſomnijs ferus Æneas.

Inſomnium,phantaſma. Vide in dictione Somnus.

Inſomnioſus,qui multū ſomniat. Cato. Omnis q inſom/nioſus eſt hac eadem curatione ſanum facies.

Inſonus,a,um,pe. cor. qđ eſt ſine ſono,& ſtrepitu. Apul. in/ſono veſtigio me perducit. Sic abſonum ſine ſono.

In ſpem venio,ſperare incipio. Cice. li. ij. de ora. Nonnullam in ſpem veneram poſſe me aliquid ex iſtis diſcere.

Inſpicio,cis,pe. cor. intus ſpecio,ſeu valde intueor. Teren. in Adel. Deniq; inſpicere tanq̄ in ſpeculum vitas hominum iubeo,atq; ab alijs exemplum ſumere ſibi.

Inſpecto,as,continue,ſeu attente intueor. Gel. li. j. Ibidē in ſtadio inſpectāte populo in oſculis,atq; in manibus filiorū animam efflauit. Vnde & inſpectare,pro cuſtodire ponit̄. Sue. in Cęſa. Sunt qui putent cōſiſum eum nouiſſimo illo ſenatuſcōſulto ac iureiurando etiam cuſtodias Hiſpanorū, cum gladijs inſpectantium ſe remouiſſe.

Inſpectius aduerbium ſignificat minus inconſiderate.

Inſpico,as,pe. pro. in modum ſpice,vel ſpicā acuo. Vir. lib. j. Geor. Ferroq; faces inſpicat acuto. Ser. Acuto ferro incidit ad ſpeciem,& imaginem ariſtarum.

Inſpiro,as,pe. pro. ſignificat diuino quodā ſpiritu in mentē inijcio. Vñ dicimus ſanctos dei homines inſpiratos fuiſſe locutos. Et inſpirare intus ſpirare,hoc eſt ſpiritum,ſeu ven/tum infundere. Colu. lib. j. Sed granaria ſcalis adeantur,& modicis feneſtellis aquilonibus inſpirentur.

Inſtar indeclinabile,lʒ Probus inſtaris genitiuū dixerit. Qđ & ſine ppoſitione,& cum ppoſitione inuenit̄. Et mō ſigni ficat ad equiparationē. Colu. li. iij. Vineas nouellam gēmas agere ſinito,ſimulq;,atq; pampinus inſtar quattuor digi/torū erit,tum demū pampinato. Mō ad menſurā,vt apud eundē li. j. In campo rarius,in colle ſpiſſius acerui ſtercoris inſtar quinq; modiorū diſponent̄. Modo ad ſimilitudinē, vt illud Cice. accipi pōt. Amaui aūt,quę fiunt non vici,ſed vrbis inſtar. Et in Piſonē. Vnus ille dies mihi qdem īmor talitatis inſtar fuit,cum ſenatū egreſſum,vidi populū Ro. vniuerſum. Sue. in Cęſa. Cuius et. ſ. equi inſtar pro æde Ve neris genitricis poſtea dedicauit. i. effigiem cōſimilem. Soli. Cum prępoſitione. Meſopotamiā opimat annuę inunda tionis exceſſibus ad inſtar amnis Ægyptij,terris ſuperfuſus inuecta ſoli fœcūditate. ſimiliter Hiero. in Iob. Et gaudium hypocritę ad inſtar puncti. Idē in Ioſue. Steteruntq; aquę deſcendentes in vno loco,& ad inſtar mōtis intumeſcētes apparebant pcul ab vrbe. Aug. Et ideo hodie,vt vitale laua crum reſurgens dei populus ad inſtar reſurrectionis eccle/ſiam noſtram ſplendore niueo illuminat.

Inſtauro,as,nō ab inſtar deſcēdit,vt quidā putauere,ſed cō/poſitum eſt,ab in,& ſtauro. Vñ & Reſtauro. Nā integro ꝙ inſtauro,ſimile eſt in ſignificatione,cōpoſitū quidē eſt qa a tegro habet̄. Et vnde compoſitū eſt. A tegro,inde & inte/gro. Vnde contamino,inde,& attamino,& multa hmōi. Sic vñ inſtauro,inde & reſtauro,quorū ſimplicia,cū nō ſint in vſu,cōpoſita habent,ꝙ ppoſitiones,cum qbus iungun tur,aperte declarant. Prętera cū integrare idē ſit qđ inſtau/rare numerū inſtaurare integrare eſt. In quo q̄ſtus ad inſtar diſtet aīaduertere licet. Terē. in An. Amantium ire amoris integratio eſt. Vbi Do. Integratio inſtauratio. Integrare co, vt inquit Feſtus,eſt in ſtatū redigere,nō ad ſilitudinē prio/ris ſtatus dixit,ſed ſimpliciter in ſtatum redigere,vtcūq; ſit ſtatus. ſimiliter inſtaurare dicemus in ſtatum redigere,nō ad ſimilitudinē prioris ſtatus facere. Vnde Vir. per tranſla/tionem dixit. Inſtaurati animi regis ſuccurrere tectis. i. quaſi recreati,ſiue validi facti. Super qđ Ser. ait. Hinc oſtenditur eos ſuperius defeciſſe,& nō dicit ad ſimilitudinē antiquā conualuiſſe. Et raro euenit,vt euerſa ędificia,ad ſilitudinē priſtinā inſtaurent̄. Li. li. iiij. Nam phaliſci ppelli ad inſtau/randū bellum romanorū,neq; ſociorū pcibus potuere. In/ſtaurandū non ad ſimilitudinē priſtini gerendū,ſed inte/grandū,& denuo inferendū. Sic Cice. de puīncijs cōſulari/bus in Piſo. & Galbiniū. Bellū affectū videmus,& vere,vt ita dicā,confectū periculū ſit,ne inſtauratas maxime belli reliquias,ac renouatas audiamus. Vir. li. iij. Ergo inſtaura/mus Polydoro funus. i. integramus,ſupplemus,& facim ſfunus,qđ fieri pro loco,& tpe cōdecebat. Idē lib. vij. Certa/tim inſtaurant epulas. i. denuo imponūt. Cū ergo inſtauro nihil in ſignificato cōueniat,cū inſtar nullo pacto ab inſtar formari dicendū eſt,præſertim,cum nec ad analogiā perti neat,ꝙ inſtaro non inſtauro facere deberet. Reſtauro autē, q̄ſiis pene aboleuerit,& pro eo inſtauro ſæpe poſitum ſit. Lact. a. lib. vij. Vſus eſt pro reduco,ſeu reformo,r nouo,re/fectione. Verū ille,cum deleuerit iniuſtitiā,iudiciūq; maxi/mum fecerit,ac iuſtos,qui a principio fuerunt ad vitam re/

&

ſtaurauerit,mille annis inter homines verſabitur. Non.n. ad antiquam ſimilitudinem reformauerit intelligendum eſt,cum longe degenerandiori forma ſint iuſtorum corpora reficienda,q̃; ea qua prius habuerant.

Inſterno,is,ſuper ſterno,operio,oſtendo. Vñ inſtrata equorum ornamenta dicuntur. Et inſtratus lectus dicit̃ veſte ſtragula excultus. Vlpi. Inſtratum ſignificat omnẽ veſtem ſtragulam,inſternendi cauſa,paratam.

Inſtratum. Vide in dictione, Inſterno.

Inſtigo,as,pe.pro.ex in,& ſtigo componi videt̃,vt ſit ſtigo, ſtimulo,& inſtigo,inſtimulo,& tam in bonũ,q̃;in malũ ſumitur. Hiero. de diuo Luca. Obijt plenus ſpiritu ſancto, quo inſtigante in Achaiæ partibus græcis fidelibus domini incarnationem fideli narratione oſtendit. Hoc modo cõponuntur. Caſtigo quaſi ad id,quod caſtum eſt,ſtimulo. Fuſtigo fuſte ſtimulo,vel ferio.

Inſtingo,is,xi,ctum,intus commoueo. Lactan.lib.vj. Ego vero eos:qui vera imprudentes loquuntur ſic habendos, puto tanq̃; diuinent: ſpiritu aliquo inſtincti. Vale. Maxi.libro.j. Samij,Prienenſibus auxilium aduerſus Caras implorantibus,arrogantia inſtincti pro claſſe,& exercitu lenibulam eis deriſus gratia miſerunt.

Inſtinctus,a,um.participium ab Inſtingo.

Inſtinctus,us,ipſa commotio. Vnde dicimus aliquid ſpiritusſancti inſtinctu factum eſſe.

Inſtatio dicitur,quaſi imminentia ab inſto,tas. Ambro.lib. de reſurrectione. Quomodo laudabis hominem priuſquã inſtatio mortis ſucceſſerit.

Inſtita,pe.cor.tenuis faſciola,inquit Acron,quę ſtolę,imaz partem ambit. Hora. Nil medium eſt,ſunt,qui nolunt tetigiſſe niſi illas,quarum ſubſuta talos tegit inſtita veſte contra alius nullam,niſi olenti in fornice ſtantes. Oui.in arte. Eſt e procul vitæ tenues inſigne pudoris. Quæq; tegis medios,inſtita longa pedes,vnde & in euangelio legimus,de Lazaro,q̃ erat ligatus inſtitis,ideſt faſcijs.

Inſtitor,pe.cor.negociator,ex eo dictus eſt,vt Vlpi.inquit,q̃ negocio gerendo inſtet,nec multum refert tabernę ſit præpoſitus,an cuilibet alij negociationi,cum interdum etiam ad homines honeſtos aff rant merces,& ibi vendant. Hiero.ſuper lib.prouer. Inſtitor negociator,qui ab eo ſic dicit̃, quod pro acquirendis,multiplicandiſq; mercibus ſedulus inſiſtat. Idem contra Iouĩ. Anus,& aurifices,& ariolos. & inſtitores gemmarum,ſericarumq; veſtium,ſi intromiſeris,periculum pudicitię eſt. Poetę ſere ſemper accipiunt inſtitorem pro eo,qui venditor eſt mercium delicatarũ,cui veſtiarij,& lintheariij dant veſtem circũferendam,& diſtrahendam,quem vulgo Circitorem appellamus. Oui. Inſtitor ad dominam veniet diſcinctus emacem. Plau. Ancillã, pro domina negociantem inſtitricem vocat. Vergiliarum quoq; ſydus. Inſtitor veſtis dicitur q̃ menſe nouẽbri cum eorum occaſus eſt,ex hoc ſydere coniecturam faciunt hyemis. Nam ſi nubilus fuerit earum occaſus pluuioſam hyemem denunciat.,Ideoq; negociatores ſtatim augent lacernarum prætia,quibus pluuio tempore vtimur. Si vero ſereno tempore occiderint,aſperitas hyemis denunciat̃. Ideirco reliquarum veſtium precia accedunt.

Inſtitorius,a,um,quod ad inſtitorem pertinet,vt ars inſtitoria. Hiero.cõ.Heluí. Quæ inſtitorias exercet artes neſcio an corpore quod ſcio ſpiritu virgo non permanet. Inſtitoria actio dicitur,quam dominus inſtitorem conuenit,vel per inſtitorem conuenitur. Nam ſi libitinarius polinctores habuerit,iſq; mortuum ſpoliauerit dandum in eum inſtitoriam actionem quãuis furti,& iniuriarum actio cõpeteret,ait Iuriſconſultus.

Inſtituo,is,ex in,& ſtatuo,proprie ſignificat firmare,vt eſt illud,quod canimus. Sancti nominis tui dñe timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum,quia nunq̃; tua gubernatione deſtituis quos in ſoliditate tuę dilectionis inſtituis. Aliquando inſtituere ſignificat decernere. Apul. Solonaut ligurgus inſtituit. Aliquãdo docere inſtruere. Sene. Sunt.n.non modo litteris,ſed & bonis moribus inſtituendi adoleſcentes. Quod & de malis dr̃. Iuue. Inſtituitq; rudes melior locuſta propinquas.i.docet eas venifica. Aliq̃ñ incipere. Pli. Priuſq̃; id opus inſtituerem. Aliquando ordinare. Et proprie de ſedis orationibus & de moribus hominum dr̃. Teré. Optime vitam inſtituit. Sal. Ea familia ortũ ita ſe ab adoleſcẽtia vitã inſtituit vt oĩa bona in ſpe hérent.

Inſtitutum bonum morem conſilio,& ratione ſumptum ſignificat,& domeſticam diſciplinam,quę litteris nõ mandantur,ſed obſeruantur cõmuni opinione bonorũ virorum,per quãdam conſuetudinem. vnde dicit̃ philoſophia moralis quæ poſita eſt in conſuetudine. Nam aſſueſaciẽdo nos ſtudioſis actionibus,& inſtitutis conſequimur habitũ virtutis. Quin. Nam is,q̃;q̃; nutricibus triennium dederit, tamen illum tum formari optimis inſtitutis mentes infantium iudicat. Vnde de inſtitutis,apud Vale. Maxi.j.de moribus. Aliquando dicitur propoſitum,inceptum,vt facias pro meo inſtituto. Pli. Hæc ſunt rerum principia,& inſtituta naturę. Aliquando dicitur decretum,& ſanctio. Vnde Iuſtinianus opus ſuum inſtitutam inſcripſit,ſed barbare, quia dicunt̃ inſtitutiones,& ita in doctis fuit,vt analphabetus diceretur,teſte Suida.

Inſtitutiones ſunt præcepta,quibus inſtituuntur homines atq; docentur,vt libri a Quin.de inſtitutione editi. Quñq; inſtitutio vocatur ipſa inſtructio.

Inſto as,quãdo cõſtruitur cum datiuo ſignificat inſtantias, & vim quãdam facio,ſollicito. Cice.pro Quintio. Verum qm̃ tibi inſtat Hortenſius,& eas in conſiliũ a me poſtulat ne dicendo tempus abſumam. Interdum incũbo. Vir. Talis erat Dido,talem ſe lęta ferebat. Per medios inſtans operi,regniſq; futuris. Idem in buco.ſine caſu poſuit. Deſine plura puer,& quod nunc inſtat agamus. Interdum inſectationem facio,quod vernacula lingua dicimus dar la caza. Liui.lib.j. Ita incurriſſe a lateribus ferunt,vt non ſiſterent modo ſabinas legiones ferociter inſtantes cædentibus,ſed ſubito in fugam auerterent. Quando vero accuſatiuũ habet ſignificat vrgeo,& quaſi cõtra ſto. Plau.in Cur. Si magis me inſtabunt ad prętorem ſufferam. Item ſuperſto. Idé in Aſi. Rectam inſtas viã ea res eſt,ideſt ingreſſus es,ſiue obtines,ſtas ve ſuper rectam viam. Et in hymno. Sed præmium mortis ſacræ perennis inſtet gloria. Inuenitur etiã ſine aliquo prædictorum caſuum,licet poſſit intelligi. Sal. Veterani ſalutis priſtine memores res cominus acriter inſtare,illi haud timidi reſiſtunt. Inſtare pro inſtabant,quaſi contra ſtabant,ideſt pugnabant. Teren.in An. Ego ſedulo negare factum,ille inſtat factum,ideſt contendit factum. Aliquando inſequor aduento. Salu. Optimus factu ratus, noctem,quę inſtabat ante capere ne quid eo ſpacio nouaretur.i.proxima erat,vel ſequebatur. Cæſar lib.j. Cæſar,vbi ſe diutius duci intellexit,& diem inſtare,quo die frumentum militibus metiri oporteret.

Inſtito,as,pe.cor.ſæpe contra ſto,pugno. Cæſar lib.j. In cõſpectu. Heluetij,qui in montem ſeſe receperant,rurſus inſtitare,& prælium redintegrare cœperunt.

Inſtans nomen ſubſtantiuum,dicitur minimum temporis momentum q̃d imminet,& pręſens eſt. Vnde etiã apud dialecticos tempus inſtans dicitur q̃d eſt pręſens. Cic.li.iiij. Tuſ. Quæ.n.venientia metuuntur,eadem efficiunt egritudinem inſtantia.i.pręſentia,vrgentiaq;.

Inſtantia,æ,ſedulitas. Hiero. Mirari non deſino exactionis veſtre inſtantiam. Exigitis enim,vt librum chaldeo ſermone conſcriptum ad latinum traham.

Inſtanter aduerbium ſignificat ſedulo.

Inſtruo,inſtruis inſtruxi ctum ordino,& tam de malis q̃ de bonis intelligi poteſt. Virgi. Dolis inſtructus & arte pelaſga. Simili'er dicitur de acie,de claſſe,de cauſa,ac etiam de mente alicuius. Plau.in Am. Nos noſtras more noſtro, & modo inſtruximus legiones. Lactã.libro primo. Quod malum a græcis ortum eſt,quorum leuitas inſtructa dicendi facultate,& copia incredibile eſt,quãtas mendaciorum nebulas

rum nebulas excitauerint. Idem li.iij. Apparet falſam, & inanem eſſe omnem philoſophiam, quia nec inſtruit ad iuſtitiæ munera, nec officium hominis, rationemq; conſumat. Colu.lib.v. Nōnulli ſtrennue fabricant nauigia, nec conſummata perinde inſtruunt armamentis miniſtriſq;.i.armant, vel muniunt. Gel.lib.i. Verba Lelij hæc ſunt qbus hædus, qui ad epulas fuit alligatus dimiſſum, cœnamq; itaq;, vt lex ſanxiſſet, pomis, holeribuſq; inſtructam, idest paratam. Hiero. ad Ruf. Quaſi doctus nauta rudem conor inſtituere vectorem, idest docere.

Inſtrumentum, ab Inſtruo fit, cuius nomine ſignificatur omne illud, quo quis adoperādum vtitur. Sic dicimus arma inſtrumenta belli eſſe. Ligones, marras ſarcula, inſtrumenta agricolationis. Et inſtrumentum dicitur id, quo quis docetur. Vnde dicimus inſtrumentum vetus, & inſtrumentum nouum ꝓ lege veteri, & lege noua. Ex his enim homo iſtruitur, quid agere, aut vitare debeat. Aliquando ſumitur, pro apparatu, quo fundus taberna, & id genus alia inſtruuntur. Sue. de Augu. Et Alexandria capta, nihil ſibi prȩter murinum calicem ex inſtrumento regio retinuerit. Sic apud iuriſconſultos titulus eſt de fundo inſtructo, & inſtrumento legato. Aliquando inſtrumenti nomine intelligitur monumentum ſcripturarum, ad res geſtas pertinentium, quale ferme eſt repertorium, quod vulgo inuentarium appellatur. Sueto. in Veſpa. Vndiq; inueſtigatis exēplaribus inſtrumentorum imperij, pulcherrimum, ac vetuſtiſſimum confecit.

Inſucco, as, imbuo, ſeu inficio, quaſi in ſucco balneo. Col. li.viij. Fracta pecudum, non aliter, q̄; hominum crura ſanātur inuoluta lanis, oleo, atq; vino inſuccatis, atq; mox circundatis ferulis colligata.

Inſueſco & cōſueſco ꝓ eodē accipiuntur. Pla.in cap. Impare inſueraui. Inſuetus tñ non ſuetus. Vir. Inſuetum pariter.

Inſuetus, a, um, quod non eſt ſuetum, vt apud Vir.

Inſula dr̄ terra, quæ vndiq; aquis clauditur, proprie autē in mari. Vnde quidam a ſalo appellatas inſulas volunt, ꝙ in ſalo.i.in mari ſitæ ſint. Hinc peninſula, quæ quaſi inſula eſt, & vndiq; fere aqs clauſa, tñ anguſtaq; dicit̃ Iſthmos, & cōtinenti annectitur. Mediamnis vocatur, q̄; amnis circuit. Inſulæ etiam dicuntur domus in vrbe ab alijs ſeparatæ, & vicos vndiq; habētes, quæ vias vndiq; habent. ꝙ ſicut inſulæ ſunt in mari loca vndiq; ambita, vndis diſcreta a continenti, ita domus nullis connexis ædificijs cohærentibus, inſulæ noiantur. Vnde ſpartianus ſcribit tercentas.xxxv.inſulas olim Romæ incendio abſumptas fuiſſe. Vlpia.ti.de ver.ob. Plane ſi inſulam fulciri quis ſtipulatus ſit, non eſt expectandum, vt inſula ruat.

Inſulatus, a, um, quod factum eſt in inſula. Aug.li.iiij.de ciui.dei. Illas etiam, quæ prius fuerant continentes hoſpitibus, atq; aduenis fluctibus inſulatas, aliaſq; deſidia maris per vias factas, ac procellis euerſas eſſe ciuitates.

Inſularis, & hoc inſulare, quod eſt inſulæ, vel qđ ad inſulā pertinet. Pli. Qui primus inſularem morbum in vrbem inuexit. Marcellinus. Nec ſtrepēte vllo, nec obſiſtente inſulari pœna multati ſunt.

Inſularius, a, um, ponitur pro vili. Vnde iureconſulti viles ſeruos inſularios appellant, qui ſine ciuitate ſunt in opus publicum perpetuo dati, & in inſulam deportati, ſiue in inſulas ad effodienda metalla demandantur.

Inſulto, as, frequentatiuum, ab inſilio, ex in, & ſalto compoſitum eſt, a, in u, mutata. Et conſtruitur, cum datiuo, & aliquando cum actō. & modo, pro inſilio ponitur. Virg. Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos. Modo pro irrideo, & contumelioſius in aliquem aliquid dico, vel facio. Sal. Multos tamen, ab adoleſcentia bonos inſultauit. Terē.in Eu. Ne tu iſta ſuo calcibus inſultabis fruſtra. Sue. ſcribit Cȩſa. dixiſſe ſe inſulturū capitibus aduerſariorū.

Inſultura, pro inſultatione. Plau. Nam ego iſtam inſulturā, & deſulturam nihil hic moror.

Inſum, in aliqua re ſum. Lactan.lib.ij. ineſt ergo ſyderibus ratio ad peragendos meatus ſuos apta, ſed dei eſt illa rō.

Inſummo, as, finio. Augu. Omnis opera inſummata eſt, dolor remanſit.

Inſumo, is, p ſimplex m, pe.pro. ſignificat Impendo. Gel. lib.ij. lex fania in ſingulos dies centenos ęris inſumi conceſſit. Sumere.n.impendere & conſumere. Vnde & ſumptum dicimus auctore Donato. pecuniam, quæ inſumenda eſt. Hiero.ad pamma. Deliciarum quādam ſuppellectilem virtus inſumit.

Inſuper pe.cor. ſignificat præterea, a quo fit deinſuper. Aliqñ ꝑpoſitio eſt, vt apud Vitru. Inſuper eā exequationem.

Inſuſurro, as, Macro.li.ij.ſatur. Vale, dicenti hoc tm̄ inſuſurrauit. Non putabam me tibi tantum familiarem.

Inſubres, populi Ciſalpinę galliæ, cuius ciuitatis ſunt, Mediolanum, Papia, Lauda, Nouaria. Vercellę, & comum.

Inteſtibilia, quę tāgi nō pñt. Vt apud Lactan.lib.de ira dei.

Integer, a, um, pe.cor. ſi de ætate dr̄, intelligitur ea, quæ in flore conſiſtit.ſ.iuuentute, in qua robur viuidum, & ſanguis adhuc integer eſt, qui ætate in ſenium vergente minuitur. Terē.in An. Egregia forma, ætate integra. Integra res, quę eſt perfecta, de qua nihil eſt imminutum, vt integrū corpus, cui nihil deeſt. Integer vir, q eſt caſtus, & qui omni virtute ꝑditus eſt. Hinc fit aduerbium. Abintegro, qđ ſignificat rurſus, quaſi res perfecta rurſus inchoetur.

Integer, æui, dicitur adoleſcens cui adhuc ætas integra ſupereſt. Vnde Enn. deos integros cui dicit, quibus multum æui ſupereſt.

Integrum mihi eſt ſignificat vtile eſt. Nam illa res dicit̃ integra, quæ intacta, & nondum tractata eſt. Rurſus integrum eſt ſignificat in arbitrio eſt, & poteſtate. Cice.lib.iij. de ora. Sed qm̄ hæc iam neq; in integro eſſe poſſunt.

Integro, as, pe.cor. perficio, proprie tamen ſignificat rurſus inchoo, inſtauro, ſiue innouo. Virg. Ramoq; ſedens miſerabile carmē integrat. Liui..lib.v. Simul, vt ab religione animos remiſerunt, integrant ſeditionem tribuniplebis. Ab hoc fiunt. Deintegro, & redintegro compoſita.

Integraſco, is, idem, quod integror. Teren. Hoc malum integraſcit, vbi Do. Integraſcit, idest integratur.

Intelligo, is, pen.cor. ex inter & lego, quaſi in interioribus lego. Huius compoſitus eſt ſubintelligo, quod eſt mediocriter intelligo. Hiero.ad Exupe. Hoc autem dico, non ꝙ te auarum didicerim, ſed ſubintelligam, idcirco adhuc militiæ operam dare, vt impleas ſacculum, quem euacuare dominus præcępit.

Intelligentia, æ, fit ab intelligens. Cicero.lib.iij. offi. Explica atq; excute intelligentiam tuam, vt videas quæ ſit in eis ſpecies & notio boni viri.

In tēpore, ſignificat oportune. Salu. maxime feroci regis mitridatis in tēpore bellaturi. Teren.in An. Veni, in tēpore.

Intempeſta nox dicitur obſcuriſſima tacita, ac ſilens, vt eſt fere media nox, ꝙ careat tempore, quod vt ait Lucre. nullum eſt niſi ex actibus intelligitur. Medium autem noctis tempus actu caret. Ergo Intempeſta in actuoſa quaſi ſine tempore, hoc eſt ſine actu, per quem dignoſcitur tempus. Vnde eſt Tempeſtiue venuſti, hoc alij concubium quādo, fere, tunc omnes cubent. Alij, alij eo ꝙ ſileretur ſilentium noctis. Plau. Conticinium vocat. Cicero.in Ver. Affertur nocte in tempeſta grauis huiuſce mali nuncius.

Intēpeſtiuus, a, um, qđ prȩter tp̄s fit. Boe. Intempeſtiui funduntur vertice cāi. Gel. Intēpeſtiue, atq; inſolite diſſerebat.

Intemperies, intemperantia, vt cœli intemperies.

Intemperiæ erant quædā deę habentes vim nocendi, & p intēperantiā ſęuiēdi, quas Cato in re ru. facto ſacrificio iubet ꝓpulſari Plau. Larue hunc, atq; intēperie, agetāt ſenē.

Intendo, is, ſignificat extendo, tractum a venatoribus q retia intendunt, ad captandas feras, vel a ſagittarijs. Cice. de ſuppli. Tabernacula carbaſeis intenta, vel collocabant. Idem in Cato. Intentum animum, tanq̄; arcum habebat nec languēs ſuccūbebat ſenectuti. Et intēdere eſt animaduertere diligēterq; intueri. Virgi. Intēti expectant ſignum.

ſtem dirigere. Salu. in Iugur. In regnum Adherbalis aius intendit. Item innectere, illigare. Virgi. Et ſtupea vincula collo intendunt. Cice. in Hortē. ꝑ tranſlationē dixit. Quęro, non quibus intendam rebus aium, ſed quibus relaxē. Itē cōtra conari, contendere, oī conatu. Cice. lib. ij. Tuſcu. Quid q volunt exclamare maius, nū ſatis hñt latera, fauces linguā intendere, e qbus elicı vocē, & fundi videmus.

Intentus, a, um, & participium, & nomē eſſe poteſt, vnde intentior, & intentiſſimus.

Intentio, non accipitur, pro voluntate, aut propoſito, ſed pro actu, qui dirigitur & exercetur, ſeu ſit a voluntate hominis, vt ſic intentio voluntatis, ſeu propoſiti operatio, quæ more arcus, aut chordarum cus tenduntur, aliquādo recte aliquādo magis, aliqñ minus, q̄; oportet ſe exercet.

Intento, as, ab intendo ſignificat minor. Vir. Præſentemq; viris intentant omnia mortem.

Intētatus, inexpertus, ab intētor, taris. Cic. in Lel. Nemo ē, qui nō quocū cōſueuit libētius vtaẽ, q̄; intētatio, & nouo.

Inter præpoſitio eſt, ab in deducta, quæ ſeparaẽ, & componitur. Separata ſignificat μεταξύ Gel. Inter os, & offam multa interuenire poſſunt. Aliquādo in medio quorūdā, vt inter reges, inter vicinos. Aliqñ in eum locum, vbi Ci. Dico te ꝑore nocte veniſſe, inter falcarios. i. illuc, vbi ſunt falcarij. Aliqñ propter, ſeu poſt. Vir. Hunc interfluuio Tiberinus amœno. Cōpoſita vero modo ſignificat de medio, aut e medio, vt intercipio. Modo totus, vt interbibo. Modo facti priuationem, ſiue deſtructionem, vt interficio, interimo. Et in hac ſignificatione multitudinem totā ſimul peremptā denotat, ſiue in totum ſimul complectitur, vt iterneco modo ſignificat maxime, vt interdico interminor. Componitur autem fere, cū omnibus litteris, & integra manet. A. vt interareſco. B. vt interbibo. C. vt intercedo. D. vt interdico. E. vt intereo. F. vt interficio. G. vt intergero, vnde intergetini parietes. I. vt interiaceo. L. vt interlino. Notatur intelligo, vbi r, mutatur, in l. M. vt interminor. N. vt interneco. P. vt interpello. R. vt iterregnū. S. vt interſum. T. vt interturbo. V. vt interuenio. Ab inter fiunt interea, & interim.

Interaneus, a, um, ab intra fit, ſicut extraneus ab extra, & ſignificat inteſtinum. Pli. Medelę ſunt innumerę ad interanea. Colu. lib. x. Quidam exemptis interaneis occiſas, vel intus includunt, quæ tempore hiberno pluuijs deliteſcētibus apibus præbent teporem.

Interareſcere eſt penitus areſcere, hoc eſt aridum fieri, & languens, ſicut interbibere.

Interraſile, pe. cor. quod eſt interpolatum cælatura, ſeu ſculptura, & plano. Planum enim inter cælaturas quaſi raſus videtur. Hiero. in Exo. Et ipſi labro coronam interraſilem altam quattuor digitis.

Interamna, vrbs Vmbrię, ꝙ īter duos amnes ſit cōſtituta.

Interbibo, is, pe. cor. totum bibo. Plau. in Aul. Præterea tibicinam, quæ mihi interbibere ſola, ſi vino ſcatet Corinthienſem fontem, & Pyrreneum poteſt.

Intercalo, as, pe. cor. interſero, ſeu interuoco. Liui. lib. ix. Vt inter calatę pœnę vſurā habeant. Vnde intercalaris mēſis dictus eſt, quo inſerebanẽ dies, qui deerant ad cōplendus annū. Diuerſis, quidem rōnibus diuerſo tpe. Is autē mēſis erat. Februarius, qm̄ erat vltimus anni. Nō tñ intercalabantur in fine menſis, ſed poſt vigeſimū, & tertiū terminalibus iam peractis, deinde reliquos februari dies, q erāt quinq; poſt intercalationem, ſubiungebant vetere religionis ſuę more, vt Februariū omnino Martius ſequeretur. Intercalares kalēdę dñr kalendę mēſis intercalaris. i. februarij. Alij intelligunt kalendas martias, nō ꝙ eo menſe intercalarentur dies, ſed ꝙ eſſent proxime diebus intercalatis. i. ꝙ ſtatim ſequerentur intercalationem quinq; tantus diebus interpoſitis. Intercalares dies græci emboliſmos, ſiue hyperbolicos nominant.

Intercalaris verſus, qui frequēter inter aliquos verſus interpōiẽ, vt ē apō Vir. Incipe menalios mecū mea tybia ꝟſus.

Intercalaris, & hoc re, ſeu intercalarius, a, um, quod interſeritur. Vide in dictione Intercalo de qua modo.

Intercapedo, pe. pro. interſtitium tpis, mora in medio alicuius rei poſita, ſiue tempus de medio eius captum, & diuiſio. I eſt. Intercapedo, tempus interceptum, cum. ſ. mora eſt ad capiendum. Cicer. filio Tiro. Itaq; iam me non pœnitebit intercapedinem, ſcribendi feciſſe.

Intercedo, is, pe. pro. ſſi. ſſum. Interueni conciliandi gratia, vt interceſſi apud regem, pro tua ſalute. Apul. Dum pro inope, ac calamitoſo intercederem. Aliquando intercedere ſignificat mediū eſſe, ſiue de loco, ſiue de tpe dicaẽ. Cæſar lib. j. Non ſe hoſtē vereri, ſed anguſtias itineris, & magnitudinem ſiluarū, quę inter eos, atq;. A rouiſtum intercederent. Ci. li. ij. de ora. Vix annus interceſſerat. De verbis quoq; dr̄, quaſi in medium opponere, vt Tribuni interceſſerunt, hoc eſt oppoſuerunt ſe, & rem impediuerūt cōdicentes. Cæſar li. viij. Qđ ſi ad Aricinos ſpectat, nihil intercedi, quo minus ſamnitū populo pacis belliq; arbitriū ſit. Terē. in An. Si nulla ęgritudo huic gaudio interceſſerit. Dicimus etiam. Intercedit mihi tecum amicitia. Intercedit tibi, cum illo affinitas. Hoc eſt media eſt, quę me tibi, & te illi conciliat. Gel. pro inhibere, ac coercere poſuit. Ne ſibi inquit intercedamus, quo minus ſuapte poteſtate vti liceat. Similiter Suet. in Cæſare. Cæterū Cecilio Metello tribu. plæ. turbulentiſſimas leges aduerſus collegarus interceſſiones ferenti auctorem propugnatoremq; ſe pertinaciſſime pręſtiti. Et proprie interceſſio tribunorum erat, quibus ius fuit intercedendi, hoc eſt vetandi prohibēdiq;. Nam vt Gel. docet. Tribuni plębis antiquitus creati videtur, non iuridicendi ſed interceſſionibus faciendis, & iniuria, quę coram fieret arcereẽ, & vt vim fieri vetarent.

Intercido, is, pe. pro. intercidi, interciſum, ex inter & cædo, ę, diph. in i, ꝓductā mutata, ſignificat in medio ſeco. Cęſar. li. ij. Vt ſi poſſent caſtellum, q præerat. Titurius quintus legatus, expugnarent, pontemq; intercīderent. Hinc interceſa hoſtia dr̄, & porrecta. Mac. li. j. Satur. Interciſorum dierū qbuſdam horis fas eſt quibuſdam fas nō eſt. Intercæſa, & porrecta fari licet. Quibus verbis ſignificaẽ poſt immolatam hoſtiā, & ipſius exta in aram, focumq; porrecta & data in die interciſo, fas eſſe pręturi ius dicere, & fari verba illa, do, dico, & addico. Et ita dies interciſi, ex parte feſti ſunt & ex parte profeſti ſunt. Cice. ad Atti. Neq interceſa, & porrecta (vt aiunt) oneris mihi addaẽ, aut tēporis. Ex quo datur intelligi, vt tempore finito ſtatim redire poſſit ſine vlla prorogatione, ſicut interceſa, & porrecta victima & veſtigio pretor poterat iuſdicere, & fari.

Interciſi dies erant deorū, hominumq; cōes. Hi inter ſe nō in alia diuidebanẽ. Illorū. n. dierū qbuſdam aris fas erat, quibuſdam fas non erat ius dicere. Nam cum hoſtia cædebatur, fari nefas erat, inter cæſa, & porrecta fari licebat.

Intercido is pe. cor. a cado componitur, & præteritum intercidi, ſupinū interciſum facit ſignificatq; inter hæc, ſiue inter illa, aut iſta, ſiue inter ea deficio, ac pereo. Liui. lib. ij. Credo qđ nulla geſta res inſignē fecit cōſulatū, memorias intercidiſſe. Gel. Certe qdē maiore, nunc copia populi opprēſſa intercidiſſem. Pli. li. xxxv. Siue extāt intercidere.

Intercæſa hoſtia. Vide in dictione Intercido.

Intercino, is, pen. cor. in medio cano. Hora. in epiſtolis per tranſlationē dixit. Ne qd medios intercinat actus. Quod non propoſito conducat.

Intercipio, is, pe. cor. de medio, vel inter hæc capio, vel aliquem inter aliquid agendū occupo. Pla. in Aſi. Tūc prodine redimes me, ſi me hoſtes interceperint. ideſt de medio aliorū vel inter ea, quæ gerebantur, vel interim in medio, ſiue dum irē, & ſimilia. Quandoq; tamen ſignificare pōt totum capio, ſicut exponit Do. illud Terent. in Eu. Quod nos capere oportet, hoc intercipit.

Intercludo, is, pe. pro. iter claudo, in quo n, euphonię cauſa interlectum eſt, cum ſit idem, qđ interſepio. Var. Sub terra, quæ habēt frumentū in his, quos vocāt ſyros, ꝙ cum

periculo

periculo introitur recenti apertione, ita, vt in quibuſdam ſit interdusa anima. Pro imperio tamē ſumit. Vir. Sępe illos aſpera ponti Interdusit hyems & terruit auſter euntes. Cic. ad Heré. Vt ille, qui ad diem cōmeatus non venit, ꝙ eum aquę interduſiſſent. Introdudo vo eſt in interioribus dau do. Sene. Qui domi introduſus occabatur.

Introdudo. Vide in dictione Interdudo.

Intercolumnium, vide in dictione Columna.

Intercus, cutis, pe. pro. morbus intra cutē exiſtens. Q̃ ſi adiectiuum eſt, ponit pro inteſtinis. Cato. Intercutibus ſtupris obſtinatis. Gel. Intercutibus vitijs madentes.

Intercutaneus, a, um, quod intra cutem eſt.

Interdico, pe. pro. maxime prohibeo. Interdicitur autē locus homo, res. Et conſtruit cum ablatiuo. Cice. in Cato. Male rem gerētibus patrijs bonis interdici ſolet. Aliqñ tamē res, quæ prohibet, & is cui ſit ꝓhibitio in nominatiuo paſſiue poni ſolet. Liui. li. viij. Interdictumq; mare antiati populo eſt. Metellus. Illi vero omni iure, atq; honeſtate interdicti ſunt, ego neq; aqua, neq; igni careo. Cic. pro domo ſua. Vt M. T. aqua, & ignis interdicatur. Lactan. vero lib. vj. cum ablatiuo duxit. Nec tamē quiſq; interdictū ſibi putet, aut cō munione cum amicis, aut charitate cum ꝓximis. Sunt etiã qui per accuſatiuū proferant. Sue. de Nero. Et cum interdixiſſet vſum amethiſtini, ac tyrij coloris præcluſit cōctos negociatores. Sene. lib. iij. de ira. Si iubes Cæſar, ſtatim illi do mum meam interdicam. Quod eſt cōtra Sipontinū, qui negat poſſe conſtrui, cum accuſatiuo. Sed frequentior vſus eſt vt poteſt datiuum iungatur ablatiuus. Significat, tamen quandoq; intercidere obſtare, & tūc dumtaxat, cum datiuo conſtruitur. Cice. in Ver. acti. iiij. Nemo noſtrū poſſet ędes ſuas. Nemo fundum, nemo bona patriæ obtinere, ſi cum hęc a quopiam veſtrum petita ſunt pr̃ improbus, cui nemo interdicere poſſit det quem velit iudicem.

Interdictū participium, & nomē eſſe pōt. Nam interdicta, vt eſt nomen ſunt formę, & cōceptiones verboꝝ, quibus prætor, aut iubebat aliqd fieri, aut ꝓhibebat, qđ tunc maxime faciebat, cum de poſſeſſione inter aliquos cōtendebatur.

Interdū, ex inter, & dum, qđ antiq interduatim dicebãt. Vir. li. ij. Geor. Interdū, aut hedere pandunt veſtigia nigræ.

Interdiu aduerbium temporis ſignificat per diem, cui contrarium eſt noctu. Cato de re ruſti. Canes interdiu clauſos eſſe oportet, vt noctu acriores, & vigilantiores ſint. Pli. lib. xviij. Malus patrem familias, quiſquis interdiu faceret, qđ noctu poſſet, niſi in tempeſtate cœli. Dicitur & interdius. Plau. in Muſ. Sed quid hoc occluſa ianua eſt interdius. Et in Aul. Neſcio pol. quæ nunc homines intemperiæ tenēt, vel peruigilant noctes totas, cum aūt interdius, quaſi clau dus ſutor domi ſedet totos dies.

Interea poteſt eſſe aduerbium temporis, & loci compoſitum ex integris duobus. Inter, & ea. Quod cum ſit neutrum plurale, debuit corripi. Sed quia factum eſt aduerbium, producit a, ſicut præterea antea, poſtea. Poteſt tamen & ablatiuus ſingularis intelligi, qui in compoſitione ſolet huiuſmodi inueniri, vt quapropter, quocirca. Significat autē inter. Teren. in Hecy. Quid interea. Do. exultantis, & geſtientis audire. Interdum ſignificat tamen. Virgi. Nec nulla interea eſt inaratę gratia terrę.

Interea loci duæ partes ſunt, quæ cum coniunctę vnam fecerunt mutant accentum. Teren. in Eu. Interea loci inquit ad macellum, vbi aduentamus.

Intereo, is, interij, in totum morior, deſtruor, ideſt anima, & corpore. Lactan. lib. vij. Sed & genus omne impiorum radicitus interibit. Teren. Perij. interij. Hinc interitus, pro morte, cum ſit ſeparatio quædam ex eo dictus, ꝙ eat medius inter animam, & corpus. Cice. lib. j. Tuſcu. Eſt enim interitus, quaſi diſceſſus, & ſecretio, ac direptio earum partium, quæ ante interitus iunctione aliqua tenebantur. Interitus vero participium reperitur in paſſiua ſignificatione, vt exemplum Claudij demonſtrat. Pugna acriter cōmiſſa, & multis vtrinq; interitis.

Interitus, pe. cor. & nomen, & participium eſſe poteſt. Vide in dictione Intereo.

Intereſt cōponitur, ex in, & re & eſt, vt ſit, quaſi in re eſt. Vñ mea intereſt, in re mea eſt, hoc eſt in mea vtilitate. Ideoq; conſtruitur, cum his ablatiuis, mea, tua, ſua, noſtra, veſtra, & cuia, ſiue ſit perſonale, ſiue impersonale, cum in alijs nominibus genitiuo iungat, vt Socratis intereſt, ideſt in re Socratis eſt. Interdum ſeparatim iunguntur. Liui. Quid enim in re eſt aliud, ſi plebeiam patricius duxerit? quid iuris tandē mutat? Plau. Si tuam eſt quippiam in rem. i. ſi tua intereſt. Idem. Vtrum veniat, nec ne, nihil in re eſt mea. Ponit quandoq; ſine aliquo caſu. Pli. li. ix. Seri etiam radices illita fimo intereſt. Sic dicimus. Intereſt vnde quis gaudeat. i. multum facit, vel differentia eſt. Vale. Maxi. Nihil intereſt an humi, an ſublime putreſcam. Cice. genitiuum iunxit, cum ait. Per magni intereſt, quo tempore hæc epiſtola tibi reddita ſit. Similiter Liui. Si nihil intereſt regis, peto, vt dum dico vinculis liberet. Nam hæc omnia magni, parui, tanti, quanti, & aduerbia facile, multum, plus, plurimum, parum, paulum, paululum, pauxillulum, nihil, nunquit, aliquid, magis, minus, maxime, minime, iunguntur, cum his verbis, intereſt, & refert, vt minime intereſt minime refert. Cōponitur etiam ex inter, & eſt. Significatq; interdum preſentem eſſe, & ſic cōſtruitur cum datiuo. Vale. Maxi. Quo facilius laboribus, & periculis intereſſe. Interdum in medio eſſe. Liui. de ſecun. bel. puni. Id morari victoriam rati, ꝙ intereſſet amnis. Col. Arbores, quæ intererunt, ablaqueabunt. Interdum differentiam importat, & conſtruitur, cum duobus accuſatiuis mediante inter. Cice. Inter hominē & beluam hoc maxime intereſt. Dicimus quoq; Sapiens intereſt a ſtulto, & ſtulto. Teren. Homini homo quid pręſtat? Stulto. telligens quid intereſt? Idem alio modo ꝓtulit in Adel. Hoc pater, hoc dominus intereſt. Interdum importat diſtantiam, & conſtruitur, cum ablatiuo loci, vbi incipit diſtantia, vel aduerbia localia, vt Ex foro, ad prętorium interſunt viginti paſſus, & decem milia interſunt hinc illuc. Fit tamen melius per Diſto.

Interequito, as, in medio equito. Cæſar. li. vj. com. Ordines interequitans.

Interſemineum, genitalia muliebria, appellantur ab Apule. quæ inter fœmina ſunt collocata, quod & Feminal mundixer nuncupatur.

Interficio, is, pe. cor. ſignificat facti priuationem. Cice. Dolobellę ablatiuo iunxit. Eadem mulier virum, & filium eodē tempore venenis clam datis vita interfecerat. Quod etiam de inanimatis dicitur. Virg. Fer ſtabulis inimicum ignem, atq; interfice meſſes, ideſt perde, & cremna.

Interfluo per medium fluo. Pli. Flumine medium oppidum interfluente.

Interfundo, per medium fundo. Pli. libro. j. Idem oceanus interfuſus intrat per tot maria, quibus Aphricam Europā, Aſiam diſpertit.

Intergerini parietes appellant, qui intergerunt hoc eſt ferunt & ſuſtinent onera, quos e creta iubet Victru. conſtituere. Dicti intergerini ꝙ inter nouos parietes, aut fundamēta ꝙ fultura intergerunt Victru. Et cathenis colligatæ in eo loco qui finitus erit conſtituantur, & Intergerinis e creta beronibuſq; ex vlua factis calcetur.

Interiaceo, es, pe. cor. vide in dictione Iaceo.

Interiacio, cis, pe. cor. inter aliquid iacio, interpono intermitto, intermiſceo. Aug. li. viij. cōfeſ. Tunc interiecto, aut digito, aut neſcio quo alio ſigno codicē clauſi. Col. li. j. vt ſi qua interiecta ſint ſtramentis, aut paleis ſpinarū, vel germinum ſemina intereant. Liui. lib. j. Aliaſq; interiectaſq; collibus valles Idē ibi. Paucis interiectis diebus. Cæſar lib. vij. Galli inter equites raros ſagittarios, expeditoſq; leuis armaturæ interiecerant, qui ſuis cedentibus auxilio ſuccurrerent.

Interiectio pars orationis, quæ in oratione interponitur. De qua Augu. ſic loquitur. Interiectio non pars orationis eſt, ſed ſignum affectionis erumpentis animi vocem. Et ſigni

ficat aut leticiam, vt euax, aut amaritudinem, vt heu. Ergo
quot ſunt perturbati animi motus, tot voces reddunt, &
vocantur interiectiones, ꝙ interrumpant orationes, vt il/
lud. Hic inter denſas corylos, vbi in medium orationis in/
teriecta eſt a littera.

Interijcio, cis, pe. cor. idē, q interiacio. Var. Et inter ſingulas
a pręſepibus interijcere longurios, qui eas diſcernant.

Interibi, pe. cor. in medio eius loci. Gel. li. ij. Conſul interibi
dum ea pugna ſe in locos tutos ſubducit.

Interim, pe. cor. aduerbium tēporis, ſignificat intra hoc tp̄s.
Ponitur & pro aliquādo. Quin. Prima barbariſmi, ac ſolœ
ciſmi abſit fœditas. Sed quia interim excuſantur hæc vitia,
aut conſuetudine, aut auctoritate, aut vetuſtate, aut deniq;
vicinitate virtutū acriter ſe in illud tenue diſcrimen grāma/
ticus intendat. Aliqñ pro repente. Teren. in Hecy. Primum
dies cōpluſculos bene conueniebat ſane inter eas, interim
miris modis odiſſe cœpit. Soſtratam. Do. interim diſcretio
eſt rei, quæ ad narrationem pertinet, vt apud Terē. in An.
Interim nōnunq; collachrymabat.

Interimo, pe. cor. interficio. Plau. in Ciſ. Accurrite, ne ſe inte/
rimat. Interdum ponitur pro priuo. Idem ibi. Nam dudū,
vt concurrimus Alcheſimarchus ne ſe vita interimeret.

Interimentum, vide in dictione Detrimentum.

Interiungo, ſubſiſto. Tractum a curru, cuius rota interiecto
ſude iungitur, vt quieſcat. Mar. Et cum currere debeas, bo/
uillas interiungere quęris ad camœnas.

Interlino, is, pe. cor. in medio, ſiue per mediū maculo. Hier.
Quibus lamentis, quo dolore, quo gemitu te abeuntē pro/
ſecutus ſim, iſtę quoq; teſtes ſunt, quas cernis interlitas. Ci.
pro cluētio. Qui tabulas publicas municipijs vi corrupiſſe
iudicatus ſit, qui teſtamentum interleuerit.

Interloquor, pe. cor. in medio loquor, ſiue loquendo impe
dio. Teren. in Heau. Siccine me interloquere? Quādoq; ſi/
gnificat inter aliquid agendum definio. Vnde interlocuto/
ria, ſententia vocatur, quæ non definit controuerſiam, ſed
aliquid obiter ad cauſam pertinens decernit.

Interlocutoria ſententia. Vide in dictione Interloquor.

Interluceo, es, pe. pro. in medio luceo.

Interluco, as, pe. pro. a Lucus fit, vbi cum cędit, lux ingredit.
Pli. li. xvij. Interlucatio arboribus pdeſt, ſed olim annorū
trucidatio inutiliſſima. Eadē dr̄ Collucatio apud Cato.

Interluo, is, interfluo. Clau. lib. j. Trinacria quondam Italiæ
pars vna fuit, ſed pontus, & æſtus. Mutauere ſitum, rapuit
confinia Nereus Victor, & abſciſſos interluit ęquore mō/
tes. Aliquando interluere lauare eſt. Cato de re ruſt. Manus
Interluito poſtea vinum ſumito.

Interlunium dicitur id ſpaciū temporis, in quo nec amplius
luna vetus apparet, nec adhuc noua videtur, quia radijs ſo/
laribus operta ſit ſupra, non autem e regione.

Intermeſtris luna dr̄ interlunius, & coitus lunæ. Pli. lib. xvj.
Idemq; mox intermeſtri luna atq; dimidiata.

Intermeſtrium. Idem quod intermeſtris luna. Var. lib. j. de re
ru. Quod a noua luna creſcit ad plenam, & inde rurſus ad
nouam lunam decreſcit, quoadueniat ad intermeſtrium, a
quo die dicitur luna eſſe extrema, & prima a quo Athenis
eam diem appellant ἕνην καὶ νέαν τριακάδος.

Interminus, a, um, quod non habet terminus. Sidonius ad
Fontelium. Dominis Simplicio & Apollinari intermina
interceſſione vos comperi.

Intero, is, pe. cor. intus tero. Teren. in Phor. Tute tibi hoc in/
triſti tibi omne eſt exedendum. Hoc autem inter ruſticos
de alliato mortario dici ſolet. Propriæ enim huiuſmodi ci/
bus intritum dicitur q̄uis etiam de aliis rebus dicatur, quę
teruntur. Pli. lib. xxxvj. Ruinarum vrbis ea maxime cauſa,
ꝙ furto calcis ſine ferrumine ſuo cementa componuntur.
Intrita quoq; quo vetuſtior eo mollior. Intrita ergo videt
eſſe calx, ſed illa maxime, quæ non e gleba ſtatim ad opus
confertur, ſed tempore maceratur, atq; fermenteſcit. Vtun/
tur hoc vocabulo Var. Colu. Vitru. vt intrita proprie te/
ctorijs nobilibus calx e gleba, vulgaribus, & vilibus alba/
rijs fere dicata ſit. Legitur & intritus apud Pli. lib. xxxv. pro
terra ipſa, vnde lateres formantur. Intritus inquit, ipſum
eorum, priuſq; fingantur, macerari oportet. Intritum etiā
pro emplaſtro apud Catonē ad inſitiones. Hinc Pli. de Ca
tonis emplaſtratione loquens ait. Iuſſit ita cognominari,
& illa ſua intrita oblini.

Intermico, as, pe. cor. in medio ſplendeo. Clau. li. j. Rutilus
ſquammis intermicat aurus. Poteſt etiam intelligi in ſquā/
mis valde micat.

Intermitto, is, ad tempus omitto, ceſſo. Cice. Et ſi ego id tē/
pus intermiſeram potius, q̄; omiſeram. Liuius. Cum ace
non intermitteret.

Interminor, pe. cor. maxime minor, & minaci voce incla/
mo. Plau. in Aſi. Mihi, tibiq; interminatus eſt, nos futu/
ros vlmeos, ni hodie, argyrippo eſſent viginti minæ. Te/
ren. in An. Interminatus ſum, ne faceres.

Intermorior, penitus morior, ſeu intra hæc morior. Bithy/
nicus. Peto a te, vt abſentem me quibuſcūq; in rebus opus
fuerit tuearis, ſi nullum officium tuum apud me intermo/
riturum exiſtimas.

Intermortuum vero latini dicunt eum, qui inter mortem,
vitamq; ex dolore pcumbit ſimilis expiranti. Pli. li. xxxij.
Vituli marini adeps inſtillatur naribus inter mortuarū
uuluę vitio. Sue. de Nero. Poſtq; deinde Galbam, & Hiſpa
nias deſcidiſſe cognouit, collapſus, animoq; male fracto
diu, & ſine voce, & prope intermortuus iacuit.

Internaſcor, in medio naſcor.

Interneco, pe. cor. ſimul interficio, & multitudinem totam
ſimul cōplectit. Plau. in Am. Legiones reueniūt domus
duello extincto maximo, atq; internectis hoſtibus.

Internectio extinctio vitæ priuatio. Liui. li. ix. Lucerini, ac
Samnites ad internectionem cæſi.

Internectiuus, a, um, quod internectionem pertinet. Vnde
internectiuū teſtm̄ dicit, propter q dn̄s eius necatus eſt.
Internectiuum bellū exitiale peſtiferū q ad deſtructionē
fit. Liui. li. ix. Nullus modus fuit cędibus, deletaq; Auſo/
num gens, vix certe defectionis crimine, perinde ac ſi inter
nectiuo bello certaſſet. Pli. Habet deinde internectiuū bel/
lum, cum Ichneumone. ſ. aſpis.

Internodium, ſpacium internodum, & nodum. Colu. li. iiij.
Virgam mallearem non amplius, q̄; ſex gemmarum eſſe
conuenit ita tamen ſi breuia internodia habet.

Internoſco, inter alios, ſiue inter alia noſco.

Internuncius, qui inter aliquos medius eſt ad aliqd tractan/
dum, & modo huic, modo illi per vices nunciat. Plau. in
Am. Seu per ſcriptas literas, ſiue qui ipſe ambiſſet ſibi ſeu
per internuncium. Huius fœmininum eſt internuncia.

Interopus, pe. cor. ſignificat dum operatur. Tibul. Crura ſo/
nant ferro, ſed canit interopus.

Interordo, ſpacium, q eſt inter ordines. Col. li. vj. Vt iacens
non excedat interordinis ſpacium. Idem. Macro. ſolo qui
nis pedibus interordines omiſſis mediocri ſenis.

Interordinium idem, q interordo. Colu. li. vj. minimū eſt
quinq; pedum interordinium ſeptem maximum.

Interordinarius, a, um, quod pertinet interordinium. Col.
Cōſitis pluribus internodaria ſemina malleolis, quos po/
ſtea q̄; conualuerint crudo ſolo, quod cruſtum eſt, tranſ/
uerſis ſcrobibus propagent.

Interpellare eſt loquentem, vel aliquid agentem interrum/
pere. Cice. lib. j. Tuſcu. Sed nihil te interpellabo, continen/
tem orationem audire malo. Pliny. in epiſtolis. Interdum
laſſo mihi opportuna interpellatione ſubueniunt. Hinc in/
terpellatores dicti. Cice. In litteris ſine interpellatore ver/
ſor. Hircius in ſecundo. Cum in Aſiam veniſſet reperie/
bat Titum Ampium conatum eſſe tollere pecunias ex pha/
no Dianæ, ſed interpellatum aduentu Cæſaris profugiſſe.
Aliquando interpellare eſt dicere. Lucil. libro trigeſimo. Ve
rum tu quid agis? interpella me, vt ſciam. Aliquando ro/
gare. Vale. Maxi. libro tertio. Cato, vt ſocios apud auuncu/
lum adiuuarunt, conſtanti vultu non facturum reſpondit.

Iterum

Iterum deinde, ac ſepius interpellatus In propoſito perſtitit. Sciēdū, tñ Augu. teſte, φ aliud eſt interpellare, aliud poſtulare. Non. n. ſolemus dicere poſtulant interpellaturi, ſed interpellant poſtulaturi. Ex vicinitate, tñ vſurpatur interpellare pro poſtulare, vt eſt ipſe interpellat ꝑ nobis. Nūquid non interpellat, & nō etiam poſtulat? Immo vero, quia poſtulat ꝑ eo poſitus ē interpellat interpellare de negocio aliquē eſt illi ꝓponere, an velit negociū agere. Sene. li. decla. viij. Diues pauperem de nuptijs filie interpellauit.

Interpenſiua apud Vitru. particarum, tigillorum aſſerumue genera ſunt quæ ab angulis parietum ad angulos tignorū, ad imbres in colliquias deriuandos, vel alium quemuis vſum interlocantur quaſi ea quæ a pendendo græci appellant κρεμαστήρια interpenſiui vero parietes ſunt qui ſupra contignationes ſtruuntur, nec in ſolo fundamentum habent, ſed impendenti ſurgunt.

Interpollare, imitere, interponere imminere. Amb. Illi naturali a capeit ſecreta, & vltra orbis terrarū terminos mare norunt, qđ nullæ interpollant inſulę, nec terra aliqua interiacet. Aliqñ ſignificat nouare, mãgoniſare & quaſi nouam formam a veteri fingere, quaſi interpollire, tractum ab arte fullonia, qui poliēdo vetera, quæq; in nouā ſpēm mutant. Vnde veſtes interpollatæ, & mancipia interpollata in iure ciuili, quæ cum ſint veterana lenocinio, & arte faciem mutant, pro recentibuſq; ac nouitijs licentur. Pli. At herclæ Alexandriæ, vbi thura interpollantur ideſt rudia cum ſunt poliuntur. Conuehebatur enim illuc thus rude aſpectu ſimile cortici. Plau. in Am. Illic me homo interpollabit, meumq; os finget denuo.

Interpolla, noua inuenta, & renouationes artium, & aliarum rerum. Pli. Mutatur ars quottidie, quotiens interpollis, & ingenuorum græcie flatu impellimur.

Interpollis, & hoc interpolle. Pliny. lib. xix. Eſt quidem eius natura interpollis.

Interpollus, a, um, idem quod interpollis, hoc eſt renouatus, labeoli poſteriorum. Si veſtimēta interpolla quis pro nouis emerit Trebatio placere ita emptori præſtandū qđ intereſt ſi ignorans interpolla emerit.

Interpollatrix, mulier, quę antiquitas veſtes renouat, vt eas facilius vēdat. Pōpo. Interpollatricē accerſire oportet, quæ huic veſtē abducat. Et mulieres vitia deformitatis arte occultantes interpolles dicuntur, veluti reformatę.

Interpręs ex inter, & pręs, quod non eſt in vſu, licet, pręs, pro fideiuſſore inuenitur. Et eſt qui in aliqua re agendā medius ē, & veluti conciliator, & auctor. Vir. li. iiij. Geor. Tuq; harum interpręs curarum & cōſcia Iuno. Interpretes ab Aſconio dicuntur per quos indicitur pactio. Qm̄ vero hm̄ōi hoīes aīos eorum, quibus dati ſunt interpretes ſciſcitantur, & inuicem illis exponūt, factum eſt, vt interpręs, pro eo accipiatur, qui obſcura exponit. Virg. Troiugena interpręs diuum. Vbi. Ser. Interpræs vaticinator, qui mentem deorum mortalibus publicat.

Interpretor, pen. cor. expono. Hiero. ad Helio. Interpretare vocabulum monachi, hoc eſt nomen tuum, quid facis in turba, qui ſolus.

Interpretamentum, interpretatio. Gel. ex quibus diuerſa latinæ lingue interpretamenti collegimus.

Interpremo pe. cor. intercudo. Plau. in Rud. Ædepol in fortunio hominem prædicat donabilem, qui ſacerdotis ſceleſtus fauces interpręs ſerit.

Interputo, as pe. cor. inter aliquid, & aliquid decido. Colu. li. iij. Roſam fruticibus, ac ſurculis diſponi per ſurculos pedales conuenit per idem tempus, quo & viola, ſed omnibus annis fodi ante kalēdas Martias, & interputari oportet hoc modo multis annis perennat.

Interrumpo, per mediū, ſeu in medio rūpo. Plancus Cice. Pontes, quos feceram, interrupi.

Interreges, proprie dicti ſunt centum patres, q mortuo Romulo, donec alius rex crearetur, Rempu. gubernabant. Ex his enim auctore Feneſtella decernebatur, cuius poteſtas quinq; dierum ſpacio finiretur, & ita per totum annum omnes finiebant imperium.

Interregnum regni interuallum, & ſpacium tpis quouſq; in loco mortui alius ordinatur. Vide in dictione Reges.

Interſcapilium, vallecula, quædam a fine colli incipiēs. interſcapulas iacet. Higy. in deſcriptione vrſę. In humero claram vnam, in pede de poſterioribus nouiſſimo duas in ſummo interſcapilio vnam.

Interſcindo, in medio, ſiue per medium ſcindo. Liui. Pontemq; interſcinderent. Lacti. de opi. Labra ipſa, quę quaſi antea cohærebant, q̄; decenter interſcindit.

Interſepio, pis, pe. pro. intercludo, vel intermedio. Lactan. lib. de opi. At id, velut pariete per medium ducto, interſepſit. Hinc interſeptum.

Interſeptum pars naſi quę carthilaginea nares diſcriminat.

Interſero, is, pe. cor. interſeui, interſitum, in medio planto ſemino, inſeroue. Gel. lib. j. Eadē ratione, qua ſecundi quattuor interſiti ſunt. Colu. lib. iiij. Deinceps paſtinatur malleolus ordinarijs viribus interſerendus.

Interſero vero pro interpono, interſerui, interſertum facit. Hiero. in prolo. Salo. Ea quæ minus habebant, interſerēs.

Interſono, as, pe. cor. ſignificat in medio ſono.

Interſpiro, as, pe. pro. de medio, ſeu per mediū ſpiro. Cato. Manu comprimito adna, vt cōbibant aquā marinā, vbi impleueris doliū, operculo opito, relinqto, qua interſpiret.

Interſterno, is, in medio ſterno. Iuſti. li. j. Hęc, Babyloniam condidit, murumq; vrbis cocto latere circundedit arena, pice, bitumine interſtrato.

Interſtinguo, is, ꝑ interualla aliqua extinguo. Fe. Ignis veſte ſi quando interſtinctus eēt, virgines verberibus afficiebātur a pōtifice. Apu. Iamq; protinus obliſis faucibus interſtinguere eam debuiſſet.

Interſto, as, iter aliqd ſto, intercedo. Vñ interſtātia & interſtitiū.

Interſtitium, ſpacium, & diſtātia inter aliqua. Macro. Cū quattuor ſint elemēta ex quibus conſtāt corpora, terra, aqua, aer, & ignis tribus ſine dubio interſtitijs ſeparanť, quorum vnum eſt a terra, vſq; ad aquam. Ab aqua, vſq; ad aerem ſequens. Tertium ab aere, vſq; ad ignē. Higy. Quod ab eo ſidere paruo interſtitio differt.

Intertextum, quod in medio textum aliquid habet. vt chlamys intertexta auro, quæ vulgo brocata ex auro dř. Picturata, vel acu picta, vel phrigiata dicitur recamata.

Intertraho, de medio traho. Plau. Ni ego illi puteo ſi occepſo, animam omnem intertraxero.

Intertrigo, pe. pro. nomen ab interterendo deductum. Et eſt id malum, cū ſimul mēbra intertcrunť, & confricanť accedente ſudore. Vulgo dř Traſegatio. Tunc enim fęmina atterunť, aduruntur q; Paratrima a græcis appellať. Colu. li. vij. Intertrigo bis die ſoluitur, aqua calida, mox decocto agrico ſale, cum adipe defricatur.

Interturbo, valde turbo. Terent. in An. Dauus interturbat omnia. Vbi Do. Hic inter auctiua particula ē, adeo, vt nō pro media ſignificatione ſit, ſed qua maiorem habere nō poteſt vt interfectus,

Interuello is, de medio vello, quod fit cum malas herbas a bonis extirpamus. Palla. Si ſpiſſa ſunt interuelles aliqua, vt cetera roborentur. Aliter. Plau. in Am. Vt ego infœlix homo fui, qui non alas interuelli.

Interula, æ pe. cor. camiſia. Val. ad Rufinum. Quem veſtire debuit interula, veſtiuit interitus. Hæc alio nomine. Suparum tunica linea Subucula & intuſium dicitur.

Interuaco, as, pe. cor. in medio vacuus maneo. Colu. lib. v. Bulbus tripedaneis interiacentibus ſpacijs obrutus anno celerius maturam perticam præbet.

Interuenio, is, pen. cor. in medio negocio, quaſi ex inſidijs ſuperuenio, & opprimo in ipſo actu. qui rem celari vellent. Terē. in Adel. Interuenit homo de improuiſo. Et interuenire eſt intereſſe. Ci. Qđ non eſſet factum, ſi ipſe interueniſſet. Intercedere, quod ab eccleſiaſticis ſepiſſime vſurpatur pro interuenire, vt eſt illud. Interueni pro dire.

intercede pro deuoto fœmineo ſexu.

Interuenium, quod eſt inter venas Vitru. li. viij., Sed non per interuenia dilabantur, & decreſcant.

Interuerto, callide ſurripio, quod plerunq; fit, cum rē cō/ modatam, aut creditas dolo, ne dño reſtituaſ, efficimus. Cice.in Ver. Candelabrū, qđ rex Ægypti Ioui Capitolino dono tulerat, a Verre, qui illud cōmodato a rege accepe/ rat, interuerſum eſſe cōqueriſ. Plau. in Aſi. Hē iſtuc ago, quomodo argentū interuertā. Inuerto vero eſt, quaſi in contrarium verto, vt Veſtem, aut pellem. ſeu etiā verba præpoſtere pronuncio, vt Lauo vola.

Interuiſo, is, pe. pro. quaſi interis viſo. Cic. Martio Teq; & iſtam rationem ocij tui, & laudo, & vehementer probo, quoq; minus interuiſis hoc fero animo equiore. Aliquādo totum video, ſicut interbibo.

Inteſtatus dr̄, non ſolum, qui mortuus eſt, nullo confecto teſtamento, ſed etiam cuius ex teſtamēto adita non eſt he/ reditas, vt inquit Paulus. Item inteſtatus eſt, cuius verbis, non adhibetur fides, qui ve teſtis eē non poteſt. Pompo. ipſe, cum vno ſeruo ſenex inteſtatus proficiſcitur.

Inteſtabilis, qui iure teſtm̄ facere non poteſt, & cuius teſti/ moniū nō accipiſ. Caius de teſtamentis. Inteſtabilis, cum lege quis eſſe iubeſ, eo pertinet, ne eius teſtimoniū recipia tur, & eo amplius, vt qdam putant, ne ve ipſi dicatur teſti monium. Gel. pro deteſtabili poſuit cū ait. Eos tñ qui ad Annibalē non rediſſent, vſq; adeo inteſtabiles, inuiſoſq; fuiſſe, vt tædiū vitæ cœperint, necemq; ſibi conſciuerit.

Inteſtinus, a, um, pe. pro, quod ē intimū. Vnde illa dicunſ inteſtina quę in interiori corporis parte clauduntur, hęc ſex eſſe perhibētur. Duodenū.ſ. qđ a longitudine. xij. digitorū nomen accepit ſicut. Auicena teſtaſ. Ieiunum ſic dictum, quia nunq; qđ accipit continet, ſed protinus in inferiores partes trāſmittit vocaſ & hilla. Inde farcimina hillæ dñr. Hor. Perna magis, ac magis hilas. Longum, & alio noīe. Tenuuius, qđ eſt in ſinus vehementer implicitū. Hoc Var. Longanonē appellat, qa longius eſt inteſtinū hoc, q̄ duo tenuia. Monoculū qđ & cæcum noīaſ, qa in deteriorem partē pulum nō eſt. Colon a nr̄is alius dr̄, vbi magna do lorum cā eſt. Nouiſſimū eſt rectū ita noīatum, qa in ima parte dirigitur, qua excerniſ. Hęc aūt inteſtina ab omento conteguntſ. Differunt tñ inteſtina a Viſceribus. Illa. n. infe riora ſunt, hæc ſuperiora. Gel. lib. iiij. A uiſceribus ad inte/ ſtina veniendū eſt. Alio noīe dñr interranea. Pli. Medelæ ſunt in numere ad interanea. Sed cum dicimus inteſtinū odium, adiectm̄ eſt, & ſignificat, vel occultū vel magnū, hoc eſt cor & aīum premens inteſtinū opus quod factū eſt ex ligno fabrorū. Var. lib. iij. de re ruſti. Cum villā ha/ beres opere tectorio & inteſtino, ac pauimētis nobilibus lithoſtrotis ſpectandam parum putaſſes eē ni tuis quoq; litteris exornati parietes eſſent.

Inteſtinū ſubſtātiuū, differt a viſcere. Vide inteſtinus, a, ū.

Inteſtinus, ſubſtantiuum idem, quod inteſtinū. Pli. lib. xj. inteſtinus quibuſdam ab ore incipiens quadam via eodē inflectiſ, vt ſepiæ, & polypo in homine annexus infimo ſtomacho ſimilis canino.

Intingo, is, ex in, & tingo. Tingere vero inficere, & madefa cere eſt. Vnde intinctum, qđ non ſaporem in cibis dici/ mus. Græci embemmata. Colu. Hoc ſinapi ad embēma/ ta, nō ſolū idoneo, ſed & ſpecioſo vteris, ε μβάπτει v. n. tingere ē. Pli. laudat intinctū ex myrto. Oui. lib. ij. Fa. Nu/ triat ītinctos miſſa patella cibos. i. aliquo ſapore reſpſos.

Intorqueo, es, contra, ſeu intus torqueo, iaceo. Vir. Sacrū qui cuſpide robur Leſerit, & tergo ſceleratam intorſerit ha ſtam. Item intorqueo, circum torqueo. Col. li. iij. Cum iā matura mala fuerint, anteq; rumpantur, petiolos, quibus pendent, intorqueto, eo modo ſeruabunt.

Intra ꝓpoſitio ab in deriuatur. Luca. intra caſtrorū timuit tentoria ductor, intra cubiculū, intra oppidū ſignificat in tentorijs, in cubiculo in oppido. Aliqñ ſignificat citra. Ci. Sed tñ qm̄ effugi eius occaſionē, q fortaſſe arbitrareſ me hic Rempu. non putare, ſi perpetuo tacerem, modice hāc faciam, aut ēt intra modū, vt & illius voluntati, & meis ſtudijs ſeruiam. Modice. i. cum mō. Intra modum. i. citra modū. Hoc eſt minus, q̄ modice. Cuius ɔ̄riū ē vltra mo/ dum. Sic dicimus intra famā. i. citra opinionē. vltra famā quid eſt per quā multū. Quinti. Hortenſij ſcripta tñ intra famā ſunt. Quō aūt ad ſpaciū, & numerū referaſ, vide in dictione infra. Ab intra fiūt interius, a quo interior, inti/ mus, internus, interaneus, intrinſecus, introrſus intrarius

Intrarius, qui intimus eſt. Plau. Cha/ (inteſtinus, intro, as. ros mihi, atq; intrarios amicos.

Intro aduerbium proximum eſt voce, & ſignificatione in/ ter. Et ſicut inter, & intra, ab in deſcendunt, ſic intus, & in/ tro. Sed intus in loco, & de loco, intro ad locū ſignificat. Et componitur cum D, vt introduco. E, vt introeo. G, vt Introgredior. M, vt intromitto. R, vt introrumpo, S, vt introſpicio. V, vt introuoco.

Intro, as, ingredior, intro vado.

Intrico, as, pe. pro. implico. Vnde extrico, eius contrarium. Trico vero a tricis, quæ ſunt implicatiōes. Plau. Qđ argē/ tum tu mihi, quas mihi tricas narras.

Intrinſecus, & extrinſecus pe. cor. aduerbia ſunt compoſita ab intra, & extra, & ſecus, cum ſignificat iuxta. Hier. ad Iu/ lia, ea complexus eſt, cum ait. Callidiſſimus aduerſarius, & inueteranus dierū malorum nouit alia, quæ extrinſe/ cus ſunt, & a phyloſophis quoq; mūdi adiaphora. hoc eſt in differentia vocantur, in eorūq; amiſſione, atq; contem/ ptu perfectam non eſſe virtutem, alia, quæ intrinſecus, & de ſe data cogant dolere perdentem, inueniuntur, tamen hæc nomina apud recentiores.

Intritum, pe. pro. nomē ab intero deductum, de quo pau/ loante. Cibus in mortario tritus, vt eſt alleatū. Mar. Cir/ cumlata diu menſis intrita ſecundis, vide ſupra in intero. Eſt & participium intritus, a, um.

Introduco, is, pe. pro. ſignificat intra aliquem locum duco. Salu. Vulturium cum legatis introducit. Per tranſlationem eſt inſtruo, doceo. Vnde introductio eruditiōis principiū, quam græci εἰσαγωγήν vocant.

Introeo, is, notū. Ci. in Lel. Fuerat equs, vt prius introieram, ſic prius de vita exirē. Inde fit Itroitus, us pe. cor. p ígreſſu.

Introgredior, ris. ſicut ſonat. Vir. Poſtq; introgreſſi, & co/ ram data copia fandi.

Intromitto, is, Teren. Vereor ne illud grauius Phedria tu/ lerit, neue aliorſus, atq; ego feci acceperit, q heri intromiſ/ ſus non eſt. Et dicimus. Intromitto in ædibus & in ædes. Plau. in aul. Intromiſiſti in ędibus. Licet enim ad locum ſit figurate, tamen dicitur ad locum, cum ablatiuo. Non enim grammatica verbis, ſed ſenſibus alligatur.

Introrumpo, is, quaſi cum ipetu introeo. Gel. Ceruā emiſ/ ſa in cubiculum Sertorij introrupit Hellanicus.

Introſpicio, is, pe. cor. Amb. li. i. offi. Introſpice viſcera, & vibices animæ eius, & cordis meſtitudinem.

Introuoco, pe. cor. Liui. li. x. Fabius nihil precatus populu, q; vt priuſquam itrouocarent ad ſuffragium tribus appij Claudij pretoris allatas ex Ethruria litteras audiret.

Introrſus aduerbium quid ſignificet, declarat Cæſar li. iij. Ab eo flumine pari acceliuitate colils naſcebatur aduerſus huic, & contrarius paſſibus circiter ducentis, inferius aper tus, a ſuperiori parte ſilueſtris, vt nō facile introrſus perſpi ci poſſet. Quidam volunt intelligi introrſus a leua parte, & interiorem a ſiniſtra.

Intybus, pe. cor. generis fœ. In plurali intyba neutri, & in tybi maſculini. Vir. Et amaris intyba fibris. Pli. lib. xx. Inty/ bi quoq; nō extra remedia, ſunt, ſuccus eoꝝ cū roſaceo, & aceto capitis dolores lenit. Herba eſt capilloſa, & ama/ ra, cuius tenues capilli ſegetes ambiūt, & enecāt. Intybum erraticum antiq cicoreā vocāt. Quidam endiuiā itelligūt.

Intuero, eris. Vide in dictione Tuetor.

Intutus, ta, tum pe. pro. non defenſus, & non ſecurus Hie. apud Hiere. ipſi montes, & colles in tuta habent latibula. Liui. lib. v.

Liui. lib. v. Caſtra Gallorum intuta, neglectaq; ab omni parte nacti, inuadunt.

Induſium, veſtimentum quod corpori intra plurimas ve/ſtes adheret, quaſi Intuſium. Var. Vnũ qđ foris, ac p ſallum pala. Alterũ quod intus, a quo Intuſium, quod & induſiũ, ab aliquibus dicitur de quo ſupra. (veſtram itus.

Intus ꝓpoſitio, eſt q̃ſi accuſatiuo ſeruit. Plau. in mil. Domus

Inuado, is, pe. pro. Inceſſo, & tũ datiuo q̃; actõ iungit. Var. De vi. pa. Tanta porro inuaſit cupiditas bonoꝝ pleriſq;. Et inuadere eſt repente, & cum impetu aliquẽ aggredi, vt In/uadunt vrbem ſomno vinoq; ſepultam. Salu. Priuſq; ho/ſtes inuaderet. Etiam in bonam partem quandoq; dicitur. Apul. lib. j. Qui me poſt aliquãtulũ tẽporis amantur agni tus inuadit amplexus, ac comiter deoſculatus. Rurſus pro ingredi ſiue incipere ponit. Cice. Non potui magis in arces illius cauſe inuadere. Vir. lib. vj. Nunc inuade viam.

Inualeſcere, eſt robur ac firmitatẽ acquirere. Vnde Inualuiſ/ſe conſuetudinem inualuiſſe mores dicimus. Lacti. lib. v. Si noſtra inualuerint, vt cotidie inualeſcũt. i. fiũt valde vali da. Ex his oſidit verba in ſco terminata hẽ ptſn.

Inualetudo, imbecillitas. Cice. in Lel. Quod autẽ in his no/nis in collegio noſtro non affuiſſes, inualetudinem reſpõ deo cauſam non mœſticiam fuiſſe.

Inueho, his, ſumit modo pro ſimplici. Vir. Centauro inue hitur magna. Quãdoq; intro veho. Liui. li. vj. Quãtumq; romana ſe inuexit acies, tantum hoſtes gradu demoti.

Inuehor deponens, ſignificat maledictis aggredior, & velu/ti quodã impetu ſermonis in aliquem feror. Cice. In eam itaq; Panſa vehemẽter inuectus. (mores inuehamur.

Inuectiuę orõnes ſunt aduerſus aliquẽ ſcripturę, q in illius

Inuenio, is, pe. cor. comperio, quaſi in aliquid venio. Vnde Auguſti. lib. de Tri. ca. x. Si verbi originem retractemus, quid aliud reſonat niſi quia inuenire eſt in id venire quod quæritur propterea q; quaſi vltro in mente veniunt, nõ vſi tate dicuntur inuenta, quãuis cognita dici poſſint, qa non in ea quęrẽdo tendebamus, vt in ea veniremus, hoc eſt ea inueniremus. Virg. Inueni germana viam. Hinc inuentio/nes, & inuenta. Differuntq; ſm aliquos inuenio, & repe/rio, q inuenire ſit, rem quęſitam offendere. Reperire a ca/ſu. Oui. Tu non inuenta reperta es.

Inuerto, is, q̃ſi in ꝯtrariũ verto. Vide in dictione Interuerto.

Inuerſum ſignificat in numerum. Virg. Ille etiam ſeras in/uerſum diſtulit vlmos.

Inueſtigo gas, pe. produc. ſignificat quęrendo inuenio. Tra/ctum a venatoribus, qui per veſtigia feras quærendo in/ueniunt. Teren. Nihil tam difficile eſt, quin quærendo ĩue/ſtigari poſſit. Cicer. pro Ligi. Sed q̃m diligentia amici in/ueſtigatum eſt quod latebat confitendũ eſt, vt opinor. In/terdum tñ ſignificat veſtigo, inquiro. Teren. in Eu. Vbi quę ram? vbi inueſtigem? quẽ percõcter? qua inſiſtam via in/certus ſum. Cice. lib. j. offi. In primiſq; ẽ hoĩs propria veri inquiſitio, atq; inueſtigatio. Sed q̃m in nõnq; negationem innuit, ſumit & pro non inuenio, vt eſt illud apoſtoli. O altitudo diuitiarũ ſapientiæ, & ſcientiæ dei, q̃; incompre/henſibilia ſunt iudicia eius & inueſtigabiles viæ eius.

Inueſtire, eſt quaſi ornare. Plin. lib. xxxvj. Publicas porticus inueſtiuit pictura.

Inuetereſco, ex in, & vetereſco. Vetereſco autẽ a vetero, as, fit. Vetero a vetus. Vetero non repperi, ſed tñ vetereſco, quorũ preterita nuſq; legi, ſed veteraui ambo facere opor tet ſi inueniantur. Nam vetero, & vetereſco eodẽ modo in ſignificatione ſua procedere puto, quo integro, & inte/graſco. In formatione vero etiam ſimiliter, niſi q inuete/reſco mutet a, in e, ſicut conſano, cõſaneſco. Reſano, re/ſaneſco. Hilaro hilareſco, incuruo, incurueſco, & alia hu/iuſmodi, ſic inuetero, & inuetereſco, inueteraui. Lac. li. ij. in acti. ſignĩ. poſuit dicens. Hæc verſutia, & his artibus no titia dei veri, ac ſingularis apud oẽs gẽtes inueterauerũt. i. inde ſuetudinem poſuerunt, inuetereſco paſſiue. Teren. in Hecy. prolo. Dixit. Nouas qui exactas feci, vt inuetere/ſcerent, ne cum poeta ſcriptura euaneſceret. Dona. Inuetere/ſcerent. in deſuetudinem venirent, ſpectarentur, amarent. Colu. preterito vſus lib. vij. in paſſiua ſignificatione & pro/prie de morbo dicens. Sed ſi iam inueterauit, vehementio/ribus eſt opus remedijs. Cic. quoq; in Cato. Iam omnis cõ glutinatio recens ęgrę inueterata facillime diuellitur.

Inueterati etiam dicuntur, qui in malis inſenuerunt, vt in ſa cris litteris. Inueterate dierum malorum.

Inuicem, pe. corre. ex in, & vicem proprie ſignificat mutuo. Quin. Qui ſe ardentiſſimo amore inuicem dilexerũt. Ali/quando ſumitur pro ſecundo loco. Pli. in Epiſt. Habes res vrbanas inuicem ruſticas ſcribes.

Inuideo, des, pe. cor. ex in & video, ſignificat inuidiam ha/beo, hoc eſt ex alicuius rebus ſecũdis dolore afficior. Tractũ a nimis videndo q oculos, & animũ in eos, quibus inui/demus cõ inue intentos teneamus. Vnde etiã, cum accuſa/tiuo cõſtructum inuenit. Oui. Troadas inuideo. Vir. Inui/det imperiũ. Idem poſt accuſatiuũ poſuit datiuum. Liber pampineas inuidit collibus vuas. Sic. n. decenter dicimus, inuideo tibi doctrinas. Fortuna mihi inuidet diuitias. Pli. Neq; ego, vt multi, inuideo alijs bonum, quo ipſe careo. Apul. Mihi fortuna diuicias inuidit. Cice. lib. iij. Tuſcu. Vt nobis optimam naturã inuidiſſe videamur. Priſ. tamẽ in, negatiue exponit dicens. Inuideo tibi, quaſi nõ videns tibi ſio, hoc eſt, non ferens te bene agentem videre. Aliquando inuidere ſignificat interius, vel penitus videre. Ci. li. de ora. Itaq; ne hoc poſſum dicere me omnino ignorare, qđ poſ/ſideat, neq; plane noſſe, atq; inuidiſſe. Hiero. de vera circũ/ciſione. Quis inuidet domini verbum de corde patris eru/ctatum? Sciendum, q licet inuideo actiuum ſit, tamẽ con ſuetudine datiuo iungitur, imo (vt Diome. docet) vltra da/tiuum poteſt regere genitiuum, accuſatiuũ, & ablatiuũ, vt inuideo tibi gloriæ, & gloriam, & gloria. Eius paſſiuũ eſt inuideor, vt Ego inuideo tibi, & tu inuideris a me. Hora. Cur ego acquirere pauca. Si poſſum inuideor. Plau. in Tru. Malo ẽm mihi inimicos inuidere. q̃ me inimicis meis. Nã inuidere alij bene eſſe, tibi male eſſe miſerum eſt. Qui inui dent, egent, illi quibus inuidetur rem habent. Eſt quando inuidere ponitur, pro odiſſe, q contra votum nimium vi/demus. Ouidi. Troia iacet certe danais inuiſa puellis. Cice. Dijs, hominibuſq; inuiſus.

Inuidia, ab inuideo fit, & ſignificat actum ipſum inuidẽdi, qui eſt odor alienæ fœlicitatis. Aliquã ſumitur pro odio, & maleuolentia. Eſt. n. vel dicto, vel facto in alterius mali/uolentiæ conciliatio, vt ſi quis calamitates ſuas referat, oſtẽ datue, vt auctori calamitatum concitet odium cęterorum, quod dr̃ inuidiam facere, vel vocare, vel adducere ad inui diam. Quin. Nec ea tot ſcelerum commemoratione con/citarem inuidiam. Terẽ. Ita, vt ſine inuidia laudem inue/nias & amicos pares. Inde inuidioſa res dicitur quę factũ atrocitatem auges inuiſum illud, vel illius auctores facit. Huius diminu. eſt inuidiola. Idem. Cum neſcio qđ inter eos inuidiolæ extortum, fuiſſet.

Inuidentia, eſt ægritudo animi, quæ propter res ſecundas alterius ſuſcipit, quæ nullam iacturam afferant inuidẽti. Cice. in. iij. Tuſ. Ab inuidendo inuidẽtia recte dici pot, vt effugiamus ambiguum nomẽ inuidię. Cadit. n. in vtrũq; & in eum, qui inuidet, & in eum, cui inuidetur. Vnde po tentia, & opes inuidioſę dicuntur, qđ verbum ductũ eſt a nimis videndo fortunam alterius. Vbi inuidentiã, quã inuidiam dicere maluit, tanquam inuidentia inuidi ſit, inuidia eius cui inuidetur. Sed in frequenti vſu eſt inuidia magis, q̃; inuidentia apud doctos, indoctoſq; indiſcrimi natim. Inuidia diſtat ab odio, q inuidemus fortunatis, odimus vitioſos, q inuidiã profiteri erubeſcimus, odiſſe palam decorum eſt, q inuidia hominum tantũ eſt, odiũ reliquarum tantum animantium, vt inquit Plutar. in lib. de inuidia, & de odio.

Inuidus, qui actu alicui inuidet. Hora. Inuidus alterius ma creſcit rebus opimis.

Inuidioſus, qui morbo inuidentię laborat. Oui. Tempus edax rerum tuq; inuidioſa vetuſtas. Omnia deſtruitis. Interdum ſumitur pro eo cui hr̃ inuidia. Idem. Pactoloq; petit, q̃q̃; non aureus illi. Tempore, nec charis erat inuidioſus harenis. Sic potentia, & opes inuidioſæ dicuntur. Cice. Dolobellæ. Contingit. n. tibi, quod aut ſcio, an nemini, vt ſumma ſeueritas aĩaduerſionis, non modo, nõ inuidioſa, ſed etiã popularis. Et inuidioſus, odioſus, atq; inuiſus dr̃. Vnde inuidioſa res dicitur, quæ facti atrocitatem augens, inuiſum, illud vel illius auctorem facit.

Inuide facere dicitur, qui per inuidiam aliquid agit.

Inuidioſæ, vel qui per inuidiam, vel qui in aliquem excitat odium, eumq; inuiſum facit.

Inuigilo, as pe. cor. ſupra ſiue intus vigilo ſollicitus ſum La ctan. lib. iiij. Vel cuſtodiendis domibus inuigilat.

Inuinius, abſtemius q̃ſi ſine vino, ſicut inuius ſine via. Qui enim vinum non bibit inuinius. Apul. lib. vlti. Neq; vllus animal eſſem, & inuinius eſſem.

Inuiſus, non viſus. Cice. de haruſpicũ reſponſis. Occulta & maioribus nõ inuiſa ſolum, ſed etiam inaudita ſacra inexpiabilis ſcelere peruertit. Alias inuiſus ponit̃ pro odioſo.

Inuito, tis, pe. pro. manifeſtam habet ſignificationem, quã ponit. Cice. Ad quem fruendum, nõ modo non retrahit, verũetiam inuitat, atq; allectat ſenectus. i. prouocat. Et inuitare eſt delectari. Vir. lib. j. Geor. Inuitat genialis hyems, curaſq; reſoluit. Item replere. Plau. in Am. Mira ſunt niſi inuitant ſeſe pluſculum.

Inuitatus, us, inuitamentũ, & inuitatio pro eodem ſumuntur. Cice. Cæſari. Mitto ad te Trebatium, atq; ita mitto, vt initio mea ſponte, poſt autem inuitatu tuo mittendũ duxerim. Idem in Horten. Voluntates autem nulla ad neceſſarias inuitamenta afferunt ſenibus.

Inuitus, ta, tum pe. pro. quod non libenter fit. Teren. in An. Feci hodie, vt fierent inſperante, atq; inuito Pamphilo. Ci. lib. ij. ad Heren. Sin eſt probus, cur talem inuitam inuitum cogis relinquere. Idem comparatiuum poſuit, cũ ait. Quæ ego paulo ſciebam, vel imprudẽtius, vel inuitius, nolo. n. dicere de tam ſuaui homine faſtidioſius.

Inunco cas, quaſi vnco inuado, arripio. Luci. Aut q nũmos triſtis inuncat. Col. libro octauo. Tum etiã quottidie minuitur lana, quæ quanto prolixior in pecore concreſcit, tãto magis obnoxium eſt rubis, quibus, velut hamis inuncata a paſcentius tergorib⁹ auellitur. Apul. li. flo. Vnde roſtro tranſfodiat, vnde vnde vnguibus inuncet.

Inundo, as, quandoq; abſolute ponitur, & ſignificat creſco, & extra alueum verſor. Pli. Anteq̃; Nilus inundaret. Quandoq; actiue, & pro ambulo ponitur. Idem. Agros, & ſata omnia inundauit.

Inundatio, diluuium, licet q̃nq; ponatur pro copioſa multitudine, vt eſt illud. Inundatio chamelorum operiet te.

Inunguem, & ad Vnguem, ſignificat ad perfectionẽ. Virg. lib. ij. Geor. Nec ſecius omnis in vnguem Arboribus poſitis ſecto via limite quadret. Trãſlatio a lapicidis, qui vngue marmoris leuitatem experiuntur.

Inuius, ta, ium, quod eſt ſine via & per quod iri nõ poteſt.

Inuolare a vola fit quæ eſt manus & pedis media pars, & ſignificat furari, cum aliquid furtim vola manus ſubtrahitur quaſi inuoluã dare. Aug. in expõne pſal. Deus vltionum. Appende in ſtatera equitatis furem, & blaſphemũ. Iam dicis, quia fur non es, ſed murmurãdo aduerſus deũ blaſphemus es. Ille captat ſomnum hominis, vt aliquid inuolet, & tu dicis quia dormit deus, & hoĩem non videt. Inuolare etiam dr̃, cum violentæ manus in aliquem dirigunt̃. Terẽ. Vix me contineo, quin inuolẽ in capillos.

Inuolare etiã eſt euolare a volo las. Apul. li. x. Diceres tu cupidines veros de cęlo, vel mari cõmudũ inuolaſſe.

Inuoco, as pe. cor. ſignãt ĩtrouoco. Aliqñ nõ voco. Plau. in cap. vtranq; ſignificationem complexus eſt cum inquit. Nam ſcorta inuocantur, & nos paraſiti ĩnuocamur. Aliquãdo inuocare eſt, ſimpliciter vocare, vt in pſal. Abiſſus abiſſum inuocat. i. vocat, vt Aug. exponit. Aliquãdo ſignificat in auxilium vocare, vt eſt illud. Inuocabit me & ego exaudiam eum. Sed q̃ð de quodam dictum eſt mortẽ inuocat. Sic exponitur. i. ſic viuit vt mortem ad ſe vocet, nemo enim eſt qui orationem faciat vt inuocet mortẽ, ſed male viuendo homines mortem inuocant.

Inuolucris pe. cor. dicitur auis quæ adhuc volare non poteſt. Gel. Pulli tunc inuolucres erant.

Inuolucrum, pe. pro. dicit̃ omne q̃ð inualuitur. Plau. poſuit inuolucre aduerbium quum ait In ijcere voluit veſtem inuolucre. i. inuoluit inglobus ab inuoluo, uis, cuius ſupinus eſt inuolutum & mutata tum, in crum fit inuolucrum. Sic fiunt multa alia, vt lauacrum ſimulacrum, ambulacrũ, aratrum, Sepulchrum, quæ habent pe. pro.

Inuoluolus. Vide in dictione Conuoluolus, & in Iulus.

I ante O

Io dolendi particula eſt. Tibul. Vror io remoue ſæua puella faces. Quandoq; exprimit geſtientis lætitia affectum. Oui. Dicite io pæan, & io bis dicite pæan. Ex & iubilantium ruſticorum. Io quoq; nomen Inachi filiæ quæ poſtea Iſis appellata fuit.

Iochabella nomen matris Moſis, vt ex Ioſepho tradit. Hieronỹ. Iochabeda.

Ionia regio minoris Aſiæ, media inter Cariam & Eolias a Iono Appollinis filio qui colonias in Aſiam deduxit. Vel ab Iono Iapheth filio, vt ait Ioſephus. Vel q̃ Hercules Ionem naulochi filias obſidentẽ vias latrocinaliter interemit. In ea Miletum ciuitas Prienis Epheſus. Clazomenæ.

Ionicus, ca, cum, pe. cor. quod eſt ex Ionia, vt Ionica lingua inter quinq; græcorum linguas notiſſima.

Ionius, nia, um, ſimiliter poſſeſſiuum, vt Ionium mare, q̃ð eſt pars Adriatici, vt inquit Stra. Dictum a Ionio Dyrachij filio, quem imprudenter a ſe occiſum in mare pieceit Hercules, vt defuncti memoriam propagaret. Alij ab Ius errore, vt Licophr. ait. Vel ab Ionio illyrico. Vel q̃ in eo perierunt Iones. Alij ſcribunt, Iaon italus adrię pater fuit, a quo ſinus Ionius, qui mox ab Adria dictus eſt Adriaticus, primo dicebatur Saturnium.

Ionthos græci dicunt, quos latini varos appellant.

Ioppe cum dupli p, vrbs eſt maritima paleſtinæ, quæ, vt quidam volunt regia fuit Cephei Andromadæ patris, Hęc referente Solino in colectaneis, & Pli. lib. v. naturalis hiſto. fuit antiquiſſima omnium vrbium in vniuerſo orbe, vt pote ante diluuium vniuerſale condita. Qui & oſtendit ſaxum, quod iuñculorum Andromadæ veſtigia adhuc retinet, quam expoſitam beluæ, vt ait Soli. Non irritus amor circumtulit. Non nulli vero alij non ioppem paleſtinæ, ſed aliam indie vrbem fuiſſe dicunt vbi andromada marinæ beluæ fuit expoſita, quum dicat. Oui. lib. j. de arte aman. Perſeus Andromades nigris portauit ab indis. Et Sappho ad Phaonem. Candida ſi non ſum placuit Cepheia perſeo. Andromadæ patriæ fuſca colore ſuę. Sunt tñ qui credant, & ſi & ethiopiæ indice partibus illam fuiſſe confitear, ad Ioppem tamen paleſtinæ deductam exiſtiment, quum belue exponenda fuit.

Iordanis fluuius in Iudea eximię ſuauitatis. Oritur ad radices Lybani, duobus fontibus ſurgit, alteri nomẽ Ior, alteri Dan, qui ſimul iuncti Iordanis nomen efficiunt.

Ios inſula in qua ſepultus eſt homerus oraculo iubẽte q̃m mr̃ eius ex Io foret ipſe certa matre incerta eſſet patria.

Iotapata vrbs in ſyria a conditore ſic vocata.

I ante P

Ipſe a, um, pronomen demonſtratiuum, q̃ſi. ſ. cuz alijs pronoibus iunctũ eorum accipit ſignificationem, vt egoipſe, tuipſe, illeipſe. Inuenitur tñ ſæpe abſq; alijs per eclypſis prolatum, & tamen eorum habens ſignificationem, quę cum eo ſubaudiuntur. Virg. Quæq; ipſe miſerrima vidi. Aliqñ relatiuum eſt. Idem. Ipſe arduus altaq; pulſatq; ſidera.

dera. Aliquando emphaſim, ideſt expreſſioneꝫ alicuius rei latentis habet vt ſi dicam. Ipſe pater, de quo minus credendum eſſet qui hoc fecit. Quod ſi ei addaꝶ particulam met, vt ipſemet, diſcretio ſignatur. Hoc eſt ipſe ſolus, & non cum alijs, vel ipſe per ſe, & non per alios. Aliquando ſignificat ſimilem vnde, & comparatiuum habet ipſior, & ſuperlatiuum ipſiſſimus, ideſt ſimilior, ſimillimus. Apud veteres ipſus, pro ipſe dicebatur. Teren. Ipſus eſt.

Ipſippe, ideſt ipſi, neq; alij.

Ips, vermiculus eſt, qui cornua, viteſq; prærodit, vt cis frumenta, tripis ligna, ſis veſtes, is vitra, midas fabam. Declinatio autem huius nominis non facilis eſt. Vnde docet ſic. Suidas ἶψ ἶπος καὶ ἰκὸς ἀλλὰ καὶ νεναὶς πώς καὶ τὸ πληθυντικὸν ἶπες.

Ipſulces, bracteæ dicebantur in muliebrem, virilem ve ſpeciem expreſſe.

I ante R

Ir neutri generis, & indeclinabile. proprie manus concauitas, licet quandoq; pro ipſa manu ponatur.

Ira dicta eſt, ab eo, quod eſt ire. Nam a ſe it, qui iraſcitur, & furit. Vnde & qui irã deponit ad ſe redire dicitur. Teré. in Adel. Tandem reprime iracundiam, & ad te redi. Eſt autem ira libido puniẽdi eius, a quo iniuria offenſi ſumus.

Iratus dicitur, qui ex aliqua re laceſſitus excanduit, etiã ſi natura non ſit iracundus.

Irate aduerbium, per iram ſignificat.

Iracũdus, qui ex parua, vel nulla cauſam, quiq; natura ad irã procliuis eſt, etiam ſi tunc nulla moueatur ira. Hinc iracundia dicta (auctore Feſto) ꝙ iram incẽdat. Dona. Ira de cauſa eſt, iracundia de vitio multum iraſcentis. Sene. lib. de ira. Ira, quo diſtet ab iracundia, apparet, quo ebrius, ab ebrioſo, & timens, a timido. Iratus poteſt eſſe non iracundus. Iracundus poteſt aliquando non iratus eſſe vſurpatur tamen iracundia ponitur pro ira. Cice. lib. iij. Tuſcu. Iracundia eſt vlciſcendi libido.

Iracundia. Vide in iracundus.

Iraſcor, iraſceris, iratus, conſtruitur cum datiuo. Plau. Noli amabo Amphitrio iraſci. Soſie cauſa mea. Huius cõpoſita ſunt Subiraſcor, quod eſt parũ iraſcor. Obiraſcor, cõtra iraſcor. Li. lib. j. Fortunę, vt ſit ob irati cul:ũ reliquerant deus.

Irraſus, pe. pro. participium ſine verbo ſignificat nõ raſum. Plau. Dij te ament, cum irraſo capite.

Ire pedibus in ſniam quid ſignificet, vide ſupra in eo is.

Irenarches, ſiue irenarcha dicit, qui ad tollendas diſcordias, & placidos ciuiũ animos in ciuitate præficitur. Apud Iuriſconſultos tñ dr̃ qui diſciplinę publicę, & corrigẽdis moribus pficitur. Greci enim εἰρήνην pacem vocant ἄρχειν.

Irremunerabile quod ob magnitudinem remunerari non poteſt nec par pari rependi.

Iris, is, vel idis, archus cœleſtis, ab εἴρειν, quod eſt nunciare. Nam poetæ deorum nunciam fingunt. Virg. Irim de cœlo miſit ſaturnia Iuno. Huius archus cauſa eſt radius ſolis caue nubi immiſſus, qui repulſa acie in ſolem refringitur. Nubes enim formam archus diſcoloris efficiunt, qa aliæ partes earum tumidiores ſunt, alię ſummiſſiores, & quędam craſſiores, q̃; vt ſolem tranſmittant, aliæ imbecilliores, q̃; vt excludant. Hęc inequalitas alternis lucẽ, vmbrãq; cõmiſcet, & exprimit illam mirabilem arcus varietateꝫ. Eſt & iris herba ſuauiſſimi odoris, vt Pli. lib. xxj. teſtis eſt cuius radicem dixit in vnguentis, & medicinis commendari Caulem habet cubitale, & rectum, radicem raphano ſimilem, quæ ſternutamenta mouet, Floret diuerſorum colorum ſpecie, quaſi arcus cœleſtis a quo nomen habet, vulgo dicitur lilium ceruleum.

Ironia, cum accentu in penult. dici poteſt ſimulatio, vel illuſio, εἰρωνεία ab εἴρω dico, & inde εἰρωνεύομαι in voce paſſiui, quod eſt cauillor. Figura cum aliquid per contrarium dicitur, & illuſionem. Et definitur ꝙ ſit oratio pronunciationis grauitate negligens ſenſum verborum, vt me duce dardanius ſpartã expugnauit adulter. Niſi enim grauitas pronunciationis adiuuerit confiteri videbitur qđ negare contendit.

Irrupto, as, Vide in dictione Eructo.

Irretio, is, a rete fit, & ſignificat retineo rete, quaſi capio. Vnde irretitus dicitur, qui aliqua fraude, vel blanditijs, aut dolo, quaſi rete captus. Lactan. lib. iij. Eos autem, qui deum ſciunt, dolis, & aſtu aggreditur, vt cupiditate, aut libidine irretiat, aut pcõtis blãdictis deprauatos ĩpellat ad mortem.

Irraucio, is, irrauſi, ſum, ex in, & raucio, quod a raucus deſcendit. Et ſignificat raucus fio. Dicitur & irrauceo, es, irraui. Ci. li. de ora. At Æſopum ſi paulum irrauciuerit, explodi.

Irpices, pe. cor. genus raſtrorum ferreorum, ſeu regulę, cum pluribus dentibus, quos item, vt plauſtra boues trahunt, vt proruant glebas & extirpent herbas in agris.

Irrepo, is pe. pro. pſi. ptum, ſignificat paſſim, & latẽter more reptilium intro eo, cuius frequentatiuum eſt irrepto, as. Hor. verum opere in longo fas eſt irrepere ſomnum.

Irripio, is, pe. cor. intus rapio. Ci. Irripiunt in ędes ſubito.

Irrigo, as, penul. cor. ex in, & rigo, ſignificat, quaſi riuos in agrum deduco. Rigo autem a riguus.

Irriguus, a, um, quod irrigatur, vel facile irrigari poteſt. Cato, Vinea eſt prima, vel ſi vino multo eſt, ſecũdo loco hortus irriguus. Accipitur & quãdoq; in ſignificatione actiua vt Aqua irrigua, quę irrigat. Vir. lib. iiij. Geor. Irriguũq; bibant violaria fontem. Tibul. Tũc bibit irriguas fertilis hortus aquas. Ambro. Subſtantiuo vſus eſt. Magna eſt eleemoſyna, quæ ardentium criminum globos beniuolentiæ ſuæ fonte refrigerat, & quodam irriguo largitatis, obruit incendia delictorum. Et li. Hexa. Quod ſi irriguis aquarum plærumq;, & ſegetes lætiores ſunt.

Irrito, as, pe. cor. componitur, ex in, & rato, as, quo veteres vtebantur pro ratum facio approbo, & ſignificat non ratũ eſſe volo, vel oſtendo, vel facio. Et irritũ improbatum nõ ratum, & per tranſlationem in nihilum redactũ. Vir. Irrita perpetua ſoluet formidine terras. Teré. in Phor. Quod dictum, indictum eſt, quod erat ratum, id irritum eſt.

Irrito, as, pe. pro. ſignificat prouoco, iramq; incendo. Freq̃ntatiuum ab irruo per mutationem u, in t, euphoniæ cauſa. Tractum a canibus qui cum prouocantur irruunt. Vel, vt Dona. ait qui reſtrictis dentibus hanc litteram r, imitantur. Vir. lib. x. Irritatq; virum telis, & voce laceſſit. Oui. lib. ij. Faſt. Tuꝫ ſicco primas irritat cortice flammas. i. ſuſcitat. Plau. in Am. Irritabis crabrones. Eſt & prorito, as, pe. pro. Nam ſicut irrito, pro laceſſo, ab irruo eſt, ita prito, a proruo. Nec multum in ſignificatione differunt. Nam prorito idem eſt, quod prouoco. Colu. lib. ij. Lini ſemen, niſi magnus eſt eius in ea regione, quam colis prouentus, & precium prorita, ſerendum non eſt. Agris enim præcipue noxium eſt. Hic in bonam partem ſumitur. Irrito vero magis frequentatũ eſt q̃; prorito. Et ferme ſemper acris maleq; vehementiæ, Prorito non ſic, ſed in bonam, & in malã partem, vti prouoco capi poteſt. Irrito ſemper in malam.

Irritus, a, um, pe. cor. Vide in Irrito, as.

Irrogo, as, pe. cor. infero, infligo. Plau. in Cap. Qui conſiliũ iniere, quo nos victu, & vita prohibeant, his diem dicam irrogabo multam, vt mihi cœnas decem meo arbitratu dent, cum cara annona ſit Auguſt. lib. iiij. de ciui. dei. Nam iuſtis quicquid malorũ ab iniquis dominis irrogatur, nõ eſt pœna criminis, ſed virtutis examen.

Irruo, cum impetu feror. Salu. cum forte in eum irruerent, facile repulſi. Do. Irruere proprie dicuntur, qui cũ furore prelium ineunt. Quãdoq; ratione præpoſitionis in ſignificat introruo, intromitto, ingero. Augu. Audiſtis mulierem in ciuitate famoſam, non inuitatam irruiſſe conuiuio.

Irrugio, is, valde rugio. Hiero. in geñ. Auditis Eſau. ſermonibus patris irrugijt clamore.

Irrumpo, violenter & cum impetu ingredior. Pli. lib. xxxv. L. Hoſtilius mancinus, qui primus Carthagines irruperat. Lactan. libro ſecundo. Nam cum Alexandro capta ciuitas

eſſet, ac milites ad eam ſpoliandam irrupiſſent. Et ferme ſemper in hac ſignificatione hoc verbo vtunt auctores. Lactan. proprie ſumpſit lib. vj. pro penitus frango. Summū inter ſe hominum vinculum eſt humanitas, quod qui irrupeit, nefarius, & parricida exiſtimandus eſt.

Irrumo, as, pe. cor. a ruma mamma. Vide i dictione Fello, (fellas.

Iruola vaſis genus in ſacris.

I ante S

Is, ea, id, eandem ſignificationem habet, quam hic, & eundem locum retinet, vt qui diuitias cupit, is, vel hic vel ille, vel idem auarus eſt. Ab is fit iſce, ſicut ab hic hicce.

Is, urbs a Babilone itinere dierū octo diſtans, apud quam ē is, fluuius, equo bitumē totius Babilōis ſubminiſtrabat.

Iſæus, cum ę diph. nomen rhetoris pariter, & philoſophi quem Philoſtratus in vitis ſophiſtarum. Aſſirium tradit. Cuius hoc fuit inuentum, omnē materias in breue conijcere. Eſt & nomen fluminis.

Iſagogæ, pe. pro. latine introductio dicitur ex εἰς quod in indicat, & ἄγω duco vnde, ἀγωγὴ ductio.

Iſagogicon, introductorium. Grammaton iſagogus, litterarum introductor vel inductor, ꝙ eas inducat. i. introducat quoddam modo in corda diſcentium.

Iſapis, pe. p. fluuius ꝓpinquus Ceſennę, vt Stra. li. v. ſcribit.

Iſara, pe. cor. fluuius Rhodano ſe iungens, vbi Cemenus mons Rhodano applicatur vſq; huc, ad Druendam effertur in Adriaticum ſinum.

Iſaurum, ciuitas Pamphilię, a qua Iſauricus Seruilius romanus dictus eſt, qui iſaurus cœpit. Ouidi. Aphrica victores de ſe vocat alter Iſaurum. Hic adeo pauper fuit vt publico funere Romæ elatus fuerit. Ammianus Iſaura plurali numero dixit. Claudiopolis, quam deduxit Coloniam Claudius Cæſar iſaura ante. Alij Iſauriam fœmi. gene. protulerunt. Sunt, qui dicant Iſauriam regionem minoris Aſiæ, dictam ꝙ vndiq; aurarum flatibus pateat eiuſq; metropolim eſſe Seleuciam.

Iſchia, ſcribit Iulius pol. Carnoſas poſt lūbos vtrinq; eminentias appellari, quæ vero poſt hæc increſcunt, γλουτοὶ hoc eſt latinę nates. Duo illa oſſa, circa quæ verſura fit ita diſtinguuntur, vt dicatur concauū illud ſuperius κοτύλη, latinę acceptabulum. Inferius vero ἰσχία, quod noſtri Coxendicem dicunt. Quo etiam nomine, & neruus ille nominatur, qui Coxendicem femori committit. Erit ergo Coxendix, vertebra cotyle infixa, quam pixidem appellāt, neruis quibuſdam ita illigata, vt facilis coxarum motus, atq; flexus fiat, vnde, qui coxendice laborāt iſchiadicī, vel iſchiaci dr̄ Pli. Mox aquam bibere catillo, mire id prodeſſe iſchiadicis. Recentiores medici ſciaticam dicunt.

Iſchyros, pe. corre. latinę fortis dicitur, ἰσχὺς, enim fortitudo dicitur.

Iſchnos ἰσχνός. gracilis macer, vnde Iſchnotis gracilitas.

Iſcomache, pe. cor. nomen compoſitum, ex ἰσχῶ habeo μάχη pugna. Quo nomine dicta eſt Hippodamia, quæ habuit in nuptijs ſuis pugnam centaurorū. Hæc fuit Atracij filia quæ nupſit Peritoo.

Iſis, ſis, & idis, acc̄m facit iſim. Inachi filia, Io prius dicta, quæ olim peterrans, cum ad nili fines perueniſſet, Iouis amatoris ope formam vaccę immutauit. Eſtq; ab Ægytijs pro dea celebrata. Nam frumentum, & lini vſum, ſementemq; in egypto docuit. Iſis apud græcos luna dicitur qm̄ latinę priſca dici pōt, qm̄ ſempiterna priſcaq; ſit. Cui cornua depingunt, vel qui quum Minoides ſit cornuta videatur, vel ꝙ bos ei apud ægyptios ſit dedicata. De qua Luca. libro ſexto. Nos in templa tuam romana recepimus Iſim. Hoc etiam nomine dicta eſt iſula in ſinu arabico. Suidas. ἶσις αὕτη λέγεται ἰὼ ἣν δ᾽ἐρασθεὶς ὁ ζεὺς ἐξ ἄργους καὶ τὴν ἥραν φοβούμενος αὐτὴν μεταβάλλε ποτὲ μὲν εἰς λευκὴν βοῦν ποτὲ δὲ εἰς μέλαιναν ποτὲ δὲ εἰς ἴασου σαν μεθ᾽ ἧς πλανώμενος ἦλθεν εἰς αἴγυπτον Iſiaci dicti ſunt, Iſidis ſacerdotes.

Iſmenias nomen Thebani viri optimi tibicinis. Apul. Neſcio inquit vt iſmenias tibijs canere: vt appelles pingere: vt Liſippus fingere. De hoc Plutar. In pericle. Cum audiſſet Antiſthenes iſmenium optimum eſſe tibicinem reſpondit. Malus igitur. Nam ſi ꝓbus eſſet tibicē non eſſet.

Iſmarus pe. cor. gene. maſcu. in plurali neutri, mons Thracię aſper, & incultus, ex vna parte, ex alia fertilis vinetis, & oliuetis, quē Orpheus incoluit, vbi Iſmara vrbs Ciconum fuit. Vir. Nec tm̄ Rhodope mirant, & iſmarus Orphea.

Iſmenus, pe. pro. fluuius Bœotiæ, ab Iſmeo pelaſgi filio cognominatus Sta. Horruit ingēti venientē iſmenō aceruo.

Iſocrates, pe. cor. nomen celeberrimi oratoris greci Theodori opificis tibiaꝝ filij qui prefectus magiſter ſcripſit multa preclare & docuit alios. Cuius domus cunctę grecię quaſi ludus quidem patuit, atq; officina dicendi. Hic fuit auditor Platonis ſuauiſſimus orator fuit: & in diuerſo dicendi genere nitidus & comptus omnis dicendi veneres ſectatus eſt, inuentione facilis: honeſti ſtudioſus, in compoſitione diligens. Cui inuidens Ariſto. adoleſcētes & ipſe docere cœpit vt ſapientiam cum eloquentia iungeret dicens. Turpe eſt tacere cum Iſocrates loquatur. Et nonageſimo quarto anno ętatis eum librum compoſuit qui panathenaicus inſcribitur. Centum & ſex annos vixit.

Iſonomia, cum accētu in pe. latinę iuris ęqualitatis dicitur.

Iſpellum, ciuitas in Vmbria, ex altera montium parte, qua Camertes.

Iſrael interpretatur vir videns deum, quod nomen impoſitum fuit Iacob Patriarchæ, a quo Iſraelitæ pe. pro. qui de Iſraelis ſtirpe ſunt, qui prius Hebręi dicebantur. Sed poſtq̄ in duo regna populus hebręorum diuiſus eſt, tunc duę tribus, quę de ſtirpe Iuda reges habebant, iudeorum nomē ſortitę ſunt. Reliquę. x. tribus Iſraelis nomen tenuerunt, & ab Iſrael filio Iſaachi regio maioris Aſię Samaria conterminā dicta eſt Iſrael.

Iſraelitę, pe. prod. a nominatiuo iſrael, populi hebręi qui de Iſraelis ſtirpe ſunt. Dicunt & iſraelitides a nominatiuo ſingulari. Iſraelitis, idis & iſraelitis. Hiero. lib. Nume. Arrepto pugione ingreſſus eſt poſt viꝝ iſraelitidē. Sic Madiā madianitis, & madianitidis. Moab moabitis, & moabitidis.

Iſſa iſula in mari Adriatico adiacēs dalmatię, vt Ptol. lib. ij. ſcribit, in q̄ fuit iſſa nō ignobilis ciuitas, a q̄ Iſſeus, a, um.

Iſſus, vrbs Cilicię: & Syriæ fluuius.

Iſter, iſtri. fluuius Europę per magnus qd̄ & Hiſtrum dicit, quādo ſcilicet flumē ſequitur, vt inquit Pro. Hoc eſt abdubanum, & Danubium vocatur. Vide in Danubius.

Iſtria Italię regio illyrio cōtermina, quę in latitudine. xl. paſ. mil. in circuitu. cxxv. millia complectitur a formione nūc Tiſano fluuio ad fanaticum ſinum, in quo Ariſia amnis decurrens Iſtriam, ab Illyrio dirimit. Iſtriorum gentem fama eſt originem a Colchis duxiſſe miſſis ab Oeta rege ad argonautas perſequendos, qui vt a ponto intrauerūt Iſtrū, nec raptores inueniſſent ſiue metu regis, ſiue tędio longæ nauigationis iuxta Aquilegiam conſederunt, iſtrumq; ex amnis nomine, quo amari conceſſerant ſunt appellati. In ea eſt Iuſtinopolis vrbs quam Iuſtinus imperator extruxit, a qua Paulus vergerius vir eloquentiſſimus origines duxit. Ibi nunc Bartholameus Soga Municeps meus vir excellētis ingenij & acutiſſimus iuris pontificij interpręs nūc epiſcopali dignitate præfulget.

Iſtic, iſtec iſtoc, antiqui dicebant quod nunc iſtę, iſta iſtud.

Iſthmus, ea terrę ſtructura eſt, quæ inter duo maria iter porrigit. Oui. Qua duo porrectus lōge freta detinet iſthmos. ſūt aūt duo iſthmi. Pręter cęteros nominatiſſimis. Archaicus ſeu corinthiacus & Thracius. Iſthmus corinthiacus anguſta eſt & breuis terra de quo Pōpo. ſcribit. Hoc ideo iſthmo cognomē eſſe, qa quattor miliū ſpatio egeū mare ab Ionio ſubmouēs: anguſto tramite helladi pelopōneſus ānectit. In medio hoc iſthmo ſita ē corinthus totius grecię lumē. Hic iſthmus ludis qnquēnalib⁹ & delubro neptunī īclytus ꝓhibet. Qui ludi iſtituti ferunt, ꝙ qnq; maria allatrant oram

erant oram peloponnenſem. Plu. ſcribit iſthmia a Theſeo primitus inſtituta fuiſſe in honorem neptunni herculis æmulatione q ioni olympia primus inſtituit. Alij iſthmia in honorem palæmonis inſtituta fuiſſe dicunt. Thracius iſthmus inquit Solinus in Tracia eſt ſimilibus anguſtijs & pari latitudine arcti maris cuius littora vrbes vtrinq; ſecus oſtentant propontidis oram inſignit pactye melanam ſinū cardia. Pli. libro quarto. Super hoc iſthmo ſcribit fuiſſe Cardiam ciuitatem.

I ante T

Ita aduerbium ſimilitudinis geminum ſuperlatiuum expoſcit, ſiue nominis, ſiue aduerbij. Cice. lib. de ora. Vt quiſq; græce optime ſciret, ita eſſe nequiſſimum. Vel habet verbū vim ſuperlatiui habens. Idem in Cato. Vt quiſq; ætate antecedit, ita ſententiæ principatum obtinet. Interdum cum comparatiuo, ſignificatq; ſic. Quandoq; valde. Teren. in An. Non ita diſſimili ſunt oratione, ac ſtilo. Quādoq; optantis. Pacu. Ita te dij ament, ita tibi pro voto ſecundent omnia. Quandoq; illatiua coniunctio eſt, pro igitur. Cice. Ita nobiliſſima ciuitas Græcię & olim potentiſſima, ſepulchrum ciuis ſui ignoraſſet, niſi ab homine Arpinate didiciſſet. Similiter quando componitur cumq;, ſemper eſt cōiunctio cauſalis, & habet accentum in prima, & dicimus itaq;. Si autem duæ partes ſunt, habet accentum in pe. & dicimus itaq;. Teren. in An. Immo ita volo, itaq; poſtulo, vt fiat. Plau. in Am. verum ita animatus fui, itaq; ſum nūc vt ea te patera donem.

Ithaca, pe. cor. inſula ante Epirum, in qua regnauit Vlyſſes. In ea etiam vrbs eiuſdem nominis, vt inquit Ptole. lib. iij. Ibi etiam mons Neritos, a quo tota inſula quādoq; dicta Neritos fuit. Vir. Neritos ardua ſaxis.

Italia, Europæ regio, prius Heſperia ab Heſpero Athlantis fratre, qui a fratre pulſus, & Hiſpaniæ, & Italiæ dedit nomen. Siue vt Macro. inquit, ab heſpero ſtella, ꝙ occaſui ſubiecta ſit. Inde Oenotria, vel a bonitate vini, quod in Italia naſcitur. Nam græci οἶνον, vinum dicūt. Vel ab Oenotrio Sabinorum rege. Dicta eſt etiam Argeſſa, ſaturnia. Auſonia Tyrrhenia. Poſtea Italia ab Italo ſiculorum rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges poſuit. Nam ad eam partem venit in qua poſtea Turnus regnauit, & ſuo nomine appellauit. Vir. Eſt locus, Heſperiam grai cognomine dicunt. Terra antiqua potēs armis, atq; vbere glebę. Oenotrij coluere viri, nunc fama minoris Italiam dixiſſe ducis de nomine gentem. Timeus, & Var. a bobus vocatam dixerūt, quoniam tauri græca veteri linqua itali vocati ſunt a quorū multitudine, & pulchritudine Italiam dixerunt. Latium vero pars Italiæ eſt. Eſt etiā dicta Auſonia (vt Ariſtoteles inquit) pars ad Tyrrhenum verſa. Eſtq; in forma cruris inter Adriaticum & tuſcum mare, & a iugis alpium, dorſoq; apennini porrecta, ſe paulatim attollens, vſq; ad rheginum verticem & littora brutiorum extenditur, in vltimo ſui ſcinditur in duo cornua, quorum alterum Ionium ſpectat mare alterū ſiculum, in extremitate rhegiū oppidum habens. Eius longitudo ab Auguſta prætoria, quæ in alpineo ſida ſita eſt, & per Romam, Capuamq; porrigitur, vſq; ne oppidum Regium. Solino teſte, decies centena, & viginti milia paſſuū colligitur, latitudo vero quadringenta decem, vbi maior latitudo, vbi vero minor centum trigintaſex, habetq; vmbilicum in agro Reatino, quæ dudum ex latere maris ſuperi Rubiconem fluuium pro finibus habuit. Diuiditur autem in. xvj. regiones, ſcilicet Liguriam, Ethruriam, Latium, Campaniam, Lucaniam, Calabriam, Apuliam. Samium, ſiue Aprutium, Picenum. Flamminium, & Æmiliam, ſeu Romandiolā, Vmbriam, nunc ducatum Spoletanum. Galliam Ciſalpinam, Venetiam, nunc Marchiam Taruiſanam, Iapidiam, & Carniam nunc Forum iulium, & Iſtriam, Ab Italia fiunt Italus a. um, & Italicus, a, um, Et Italicenſis. Vnde pelignum italicenſem apud Macro. Italideſq;.

Italica vrbs in Italia, quæ alio nomine Confinium dicitur, vt ait Stra. Alia in Hiſpania patria Syrij Italici. Et vñ adrianus imperator ortum habuit.

Italicenſes, dicti ſunt populi ab Italica Hiſpaniç vrbę.

Italicum, philoſophiæ genus quoddā nuncupatū, ex ea parte Italiæ, quæ quōdam magna græcia dicta. Quod, vt docet Aug. li. viij. de ci. dei, auctorē habuit Pythagoram ſamiū, a quo etiam ferunt ipſum philoſophiæ nomen exortum.

Item aduerbiū ſignificat ſiſr, quaſi iterū idem eodē modo.

Iter, is, ſm Priſ. Itiner vero, itineris, pro actu eundi, licet itiner nūc non ſit in vſu, cuius obliqui nominis iter ab vſu diſceſſerit. Plau. in Mer. Ergo itiner exeq meū me ſines. Var. Expectant itiner longo ſermone leuare. Lucr. li. v. Cōcuſſos itere, & labefactos itere. multo. Dictus iter, ꝙ vehendo qd teritur, vel ab eundo, cuius ſupinū eſt itum, ſiue ab ito frequentatiuo. Significat q̄nq; viam. Hie. in li. Numeri. Auertit ſe de itinere, & ibat per agrum. De mari etiā dr. Te. A in tu tibi hoc in cōmodum eueniſſe iter nō hercle Parmeno verbis dici pōt, q̄tum re ipſa nauigare incōmodum eſt Iter facere eſt ire, qd & iter tenere dicimus. Vir. Quo ue tenetis iter. Habere iter, idem, qd iturū eſſe, vt iter habeo ad Cæſa. Ideſt oportet me ire, vel iturus ſum ad Cæſarē. At viā facere, non eſt iter facere, ſed locum, vbi non erat via aperire.

Itineror, ris, iter facio.

Itinerarium, viatorium, vnde itineraria dicuntur cōmentarij earum rerum, quæ in itinere acciderunt.

Iterum aduerbiū. i. rurſus, vt Atq; iterū ad Troiam magnus mittet Achilles. Interdū ſignificat ſm Ci. in arte veteri. Primo quidē decipi incōmodū eſt iterū ſtultū, tertio turpe.

Itero, as, pe. cor. rurſus aliqd ago, & quaſi per iter factum reuertor. Gel. lib. j. poſuit pro eo. Sed eo Senatores, qui magiſtratum curulem nondum cœperant, pedibus iterauiſſe in curiam. Sed hoc ab iter fit. In alia ſignificatione ab iterum. Liui. li. j. Reſiſtere, atq; iterare pugnam iubet.

Itidem, pe. cor. ſignificat ſimiliter eodem modo, quaſi iterū idem. Teren. Ibo ad eum, atq; hæc eadē, quæ tibi dixi dicā itidem illi. Sue. de Aug. Centuriones ſtatione deſerta itidē, vt manipulares capitali animaduerſione puniuit.

Ithyra, pe. cor. vrbs in Tauro monte Pyrthiam verſus a qua Ithyreus, a, um, eſt autē ithyreus epitheton arcus. Vnde dicimus ithyreos arcus & ithyreas ſagittas i. parthicos arcus, & Particas ſagittas eo ꝙ parthi præcipue arcubus & ſagittis vtantur in pręlio. Vir. Ithyreos taxi torquentur in arcus. Luca. Ithyreis curſus fuit inde ſagittis.

Ithome oppidum in Peloponeſo, itemq; in Theſſalia. Vñ Ithomeus Iuppiter.

Itonia, ciuitas in Bœotia, ab Ithonio Amphyctionis filio q̄; alij Ithonem vocant. A qua & Pallas ithonia eſt appellata. Siue vt Stra. inqt ciuitas, theſſaliç ad amphriſū fluuiū ſita.

Ito, as, frequenta. eſt verbi eo, is, vnde iter dicitur.

Ithys terei filius quem in phaſianum mutatum a progne interfectum ferunt in fabulis.

Ithyphallus proprie membrum virile erectum. Dicuntur & ithyphali curatores bacchi, qui in orcheſtra ſaltabant. Hoc nomine dictus eſt priapus i. ἰθύφαλλος.

Iturea regio eſt, a qua Iturei populi. Iturei, vt ait Probus natio ſcytarum. Stra. lib. xvij. ſcribit montanam regionem Iturei & arabes habent malefici omnes. Pli. lib. v. In parte Syrię quę Cœle dicitur ſcribit eſſe Itureorum gentem.

I ante V

Iubar proprie ſtella, quæ ante ſolem ortum lucifer poſt ſolis occaſum. Veſper appellat, ꝙ iubata appareat, vel ꝙ ſplēdor eius diffundat in modum iubæ leonis radios. Tantę quidem claritatis eſt, vt huius ſtellæ radijs vmbræ reddātur. Ser. exponens illud. Virg. It portis iubare exorto, ait, Nato lucifero q iubar dicitur, ꝙ iubas lucis effundat. Vñ quicquid iam ſplendet, Iubar dicitur, vt iubar auri argenti gemmarum. Vnde pro ipſo ſplendore. Oui. Et tremulum ſummam ſpergit in æde iubar. Transfertur etiam ad ma-

ieſtatem hominis. Clau. Per fratris regale iubar. Aliquãdo accipitur pro ſole. Apul. Et iam iubaris exortu cocta collu/ ſtrantur. Aliquando pro aurora.

Iubæ, crines animaliũ a collo pendentes. Vñ iubati leones dñr, qui iubas hñt, ad differẽtiã eoꝝ, qui iubas nõ habent.

Iubeo, bes, iuſſi, ſſum, impero. Quin. Nam ꝗ̃uis in feſtũ la tronibus mare iuſſus itraui, neq; diſſimilauerim magnas fuiſſe cauſas patri, cur hoc mihi imperaret. Interdum iube re ponitur pro rogare. Vir. Infandum regina iubes renoua re dolorem. Interdum pro aperte dicere, & quaſi exhorta/ re, optareq;, vt Iubeo te ſaluere, Iubes me bene ſperare. Te/ ren. Iubeo Chremetem ſaluere. Interdum pro decernere, vt Populus iuſſit. i. decreuit. Inuenitur hoc verbum cum accu/ ſatiuo. Quin. Pater me iuſſit. A iubeo fit iuſſio. Similiter iuſſus, us, & iuſſa, ꝗ̃q; & iuſſum legatur. Siſen. libro ter/ tio. Tamen Tudertibus ſenatuſconſulto, & populi iuſſo dat ciuitatem.

Iuſſus, us, idem quod iuſſio, cuius compoſitũ eſt iniuſſus. Teren. in Ecy. Quamobrem incendor ira te eſſe auſam fa/ cere in iuſſu meo.

Iuſſus, a, um, vſurpatiuę participium. Nam. Iubeor non di/ cimus ꝗ̃q; ſic dicatur interdum, vt Luc. Cuius ſeruaueris vmbram ſi quicquid iubeare velis.

Iuſſum nomen licet raro dicatur, cum magis in vſu ſit plu/ rale iuſſa, ſignificat iuſſionem. Siſen. lib. iij. Tamen Tuder/ tibus ſenatuſconſulto & populi iuſſo dat ciuitatem.

Iubilum dr̃, id, quod ex gaudio fit voce, nec tñ verbis expli/ catᷓ. Sil. li. xiij. Et lętus ſcopulis audiuit iubila cyclops.

Iubilo, as, pe. cor. De quo Augu. Iubilare proprie eſt gaudiuꝫ verbis non poſſe explicare, & tamen voce teſtari quod cor de conceptum eſt, & verbis explicari nõ poteſt. Hõ enim verbis iubilatur ſed ſolus gaudentium ſonitus redditur, ꝗ̃ſi parturientis, & parientis cordis lætitiam in vocem rei con ceptę, quæ verbis explicari non poſſit.

Iucundus, a iuuo, as, ꝙ mentem, & ſenſum iuuet. Et is dici/ tur, qui cauſa exiſtit alteri, vt ille gaudeat. Vnde iucundę lit terę iucunda oratio, iucundus aſpectus. Cice. ad Atticum. Fuit mihi ſæpe, & laudis noſtrę gratulatio tua iucũda, & timoris conſolatio grata. Quãdoq; iucundũ dicitur, quod eſt lætitię plenum, vt apud eundem lib. iij. inuec. Eſt mihi iucunda in malis, & grata in dolore veſtra erga me volun tas. i. lętitiæ plena, & voluptuoſa, qualis eſt in proſperis. Grata, quaſi plena effectus, & fructus. In iucundo enim, quædam gratia eſt delectationis. In grato etiam cõmodi. Quippe aſpectus roſaꝝ iucundus eſt, aſpectus plene meſ/ ſis gratus. Hinc iucunditas, quaſi amœnitas quædam, ex qua naſcitur voluptas. Poteſt etiam dici iocundus cum o, & u, affinitate iunguntur.

Iucundor, aris, voluptatem, gaudiũ, & delectationem affe/ ro. Lactan. lib. iiij. Quotidie autem iucundabar ante fa/ ciem eius, cum lætaretur orbe perfecto. Sed hic ſumitur pro gaudio affici, ſicut & Hiero. Nulli dubiũ eſt omnem illam cœleſtem Hieruſalem tunc exultaſſe ineffabili læti/ cia, tunc iucundatũ eſſe ineſtimabili charitate, tũcq; cum omni gratulatiõe iubilaſſe. qm̃ feſtiuitas hęc, quæ nobis hodie reuoluitur annua illis omnibus facta eſt cõtinua.

Iucundo, as, Augu. lib. xvij. de ciui. Dei. Exaltaſti dexteram iucundaſti omnes inimicos eius.

Iudęi, a iuda filio iacob dicti ſunt, qui fuit vnus ex. xij. pa/ triarchis. Nã licet fuerint. xij. tribus, quę a. xij. filijs iacob de ſcẽderũt, a iuda tñ iudęi ſunt appellati, quia (vt Augu. in/ quit) de ſtirpe eius regnũ veniebat iudęis. Prophetauerat enim iacob dicens. Non deficiet princeps de iuda nec dux de Fœmoribus eius donec veniat cui repromiſſum eſt. De tribu aũt Iuda venit dominus noſter Ieſus chriſtus.

Iudæa, deæ, iudæorũ regio dicta eſt, ſiue iuda indeclinabi/ le. A qua iudaicus, ca, cum, pro iudęus, a, um, ſicut hebrai/ cus, achaicus, euboicus, pro hebręo, achæo, eubœo. Iuue. Iudaicum ediſcunt. Diuidiť autem iudęa in duas partes, in citeriorem, & vlteriorem. Hęc Perea vocatur, q̃a (vt inq̃t Pli.) a cęteris iudęis Iordane ſit amne diſcreta. Nam & re/ gio, quę trans Euphraten eſt Perea nominať, vt docet Stra. Sicut tranſpadani, qui trans padum habitant. Sic Pli. li. vj. citeriorem Galliam vocat, quaſi perea, hoc eſt vlterior ſit ali qua. E. in ſacris litteris. Secutæ ſunt eum turbæ de Galilęa decapoli hieroſolymis iudęa, & trans Iordanę. Iudęa tamẽ tota Paleſtina dicta eſt, quæ prius Chanaan a filio Cham. Terra diues opum, frugibus feralis opima balſamis. Vnde ob ſingularem aeris temperiem, & elementorum gratiam exiſtimauerunt iudæi eam promiſſam patribus terram la/ cte, & melle manantem.

Iudex diciť, quaſi ius dicens populo, ſiue ꝙ in iure diſceptet/ Iure autem diſceptare, eſt iudicare. Et iudex eſt, qui ex iuriſdi tione propria, aut ſibi delegata, & cõmiſſa, ius habet ſuper cauſas litigiorum cognoſcendi. Et qui ex propria iuriſdictio/ ne illud habet, dicitur iudex ordinarius. Qui vero ex delega ta, dicitur delegatus, extraordinarius.

Iudicium (vt Gel. inquit) diuinatio diciť, quoniam diuinare quodãmodo iudicem oportet, quã ſententiã ſeſe ferre par ſit. Iudiciorũ duo genera poniť Augu. Dãnationis. ſ. & di/ ſcretionis. Vnde ſcriptũ eſt Iudica me Deus, & diſcerne cãm meam. Apud iuriſconſultos varijs modis dicitur iudiciuꝫ. Sed illud in primis accipitur, qđ pro ordinatione cauſæ di ſcutiendę in iure fit coram iudice. Et eſt actus legitimus triũ perſonarum. ſ. iudicis, actoris, & rei.

Iudico, cas, quaſi ius dico, diſcerno, vt recte iudicate filij ho minum. Aliqñ exiſtimo, vt illud, Recte iudicaſti. Aliqñ ali cuius cãm audio, & pro illo ſnĩam fero, & ſic cum datiuo conſtruitur. Aliqñ cõdemno, & tunc accuſatiuo. Aug. Iudi care alicui, eſt ferre ſnĩam pro illo, ſiue audire eius cãm, vt Iudica pupillo, & viduę. Iudicare aliquẽ eſt ipſum cõdem/ nare, vt Linguis ſuis doloſe agebant, iudica illos. Cõſtruiť etiam q̃ſq; cum genitiuo, vel ablatiuo. Gel. Quantæq; pe/ cuniæ iudicati eſſent, prędicabať. Huius cõpoſita ſunt. Ab iudico, adiudico, dijudico, & prę iudico.

Iudicialis, & hoc le, qđ eſt iudicis, vt iudicialis ſententia.

Iudiciarius, a, um, quod ad iudicem pertinet ſiue vt iudiceť. Gel. A poetarum & a rhetoruꝫ epilogis adiudicandas lites vocatus rem iudiciariam, quoniam vocis (vt dicitur) viuæ penuria erat quod aiunt magiſtris cognoſcerem.

Iugerum, pe. cor. in plurali iugera, & iugeris. Var. lib. j. De re ru. In Hiſpania vlteriore metiuntur iugis in Campania ver ſibus apud nos in agro Romano, ac latino iugeris. Priſcia. tamẽ iugus, iugeris, ab hoc iugere, iugera, horum iugeruꝫ, his iugeribus. Pompo. mel. Sed vltra, ꝗ̃ cannalem habet, euehat plus iugeris ſpacio ſublimis. Tibul. Vt multo innu/ meram iugere paſcat ouẽ. Iuue. Iugeribus paucis lumbos donare dientis. Eſt autem mẽſura, quã Hie. mathemati/ cus ducentis pedibus continere ſcribit. Quin. Ducẽtis qua/ draginta pedibus in longitudinem, dimidij in latitudineꝫ ꝙ tantum ſpacij arari vno die ab vno pari boum conſue uit. Pli. lib. xviij. Iugerum vocať, quod vno iugo boum in die arari poſſit. Var. lib. j. iugerũ. qđ quadratos duos actus habeat. Actus quadratus, q & latus eſt, & pedes centum viginti, & longus totidem. Is modius, ac mina latine ap/ pellitur. iugeri pars minima dr̃ ſcrupulũ. i. decẽ pedes, & longitudine, & latitudine quadratum. Dictũ iugerum ab eo, ꝙ erat iunctũ. Vnde Col. lib. vj. Hoc duplicatum facit iugerũ, & ab eo, ꝙ erat iunctum nomen iugeri vſurpauit.

Iugere dicuntur milui cum vocem emittunt.

Iugeratim ſignificat per ſingula iugera. Col. li. iiij. Vt primę vineę centenas amphoras iugeratim pręberent.

Iugum dictum eſt, ꝙ iungitur, & in acutuꝫ actetur. Eſt. n. montis cacumen. Virgi. Dum iuga montis aper fluuios, dum piſcis amabit. Nam montes diuiduntur in radices latera iuga vertices pro qualitate locorum. Eſt & iugum lignẽũ inſtrm̃, quo iugantᷓ boues, & ad inuicẽ arctantur, ꝗ̃uis & ad hoĩes tráſſeraᷓ, ꝙ eo colla iũgunᷓ. Itẽ iugũ dr̃ lignũ quo textores telam conuoluunt. Ouid. lib. vj. Meta/ mor. Tela iugo ẽ iuncta. Et iuguꝫ dicebaᷓ ſub quo, ignõ/ minię

minlę gratia victi hoſtes mittebantur. Nã fixis in terra duabus haſtis, ſuper eas ligabatur tertia, tunc victi hoſtes diſcingebantur, & ſub illa tranſire cogebãtur inermes. Hinc ſubiugare pro debellare, ac ſubijcere. Item iugum in vinea dicitur, cum duabus aut pluribus perticis fixis, aliæ ſupra eas alligantur, in quibus vites coniunguntur, & quaſi iugum. i. ſummitatem quandam faciũt. A quo vites ipſæ ſeu vineę iugatæ dicuntur. Quod ſi haſtilibus in terra defixis ſingularę tranſuerſæ perticæ in vnam tm̃ partem ordinis annectantur, vni iugę vineę dicunt. Et genus ipſum iugi cauterium ruſtici vocant. Pli. Salices quædam in proceritates magnam emittũt iugis vineis perticas. Idem. Simplici iugo conſtat vini iuga porrecto ordine, cauterium appellãt. Hinc iugari vineę dicuntur, quæ in iugum conſtituuntur. Colu. Sequitur iam adminiculandæ, iugandæq; vineę cura. Item iugum (vt Varro inquit libro primo) vocatur, qđ iuncti boues vno die exarare poſſunt. Item iugum dicit, vnde lances dependẽt. Rurſus iuga ſunt tabulæ nauium, in quibus ſedent, quæ tranſtra vocãtur. Vir. Inde alias quæ per iuga longa ſedebat. Deturbat laxatq; foros.

Iugata vitis dicitur a iugo ꝙ ad ſimilitudinem militari iugi fiebat, vt paulo ante dictum eſt.

Iugo as, coniungo, a iugo, quaſi ad vnum iugum alligo. Cice. lib. ij. Tuſcu. Hoc quidem eſt cõmune virtutum, omnes enim inter ſe nexæ, & iugatæ ſunt. Huius compoſita ſunt abiugo, adiugo, cõiugo, deiugo, deorſum iugo, diuido. Pacu. Perq; noſtram vnanimitatem, quã memoria deiugat. Subiugo, quæ habent pe. cor.

Iugoſus, a, um, quod in iugum acuitur, & eſt prodiue.

Iugantinus deus dictus eſt qui iugis preeſſe putabatur, qui in nuptiali ſolẽnitate inuocabatur quando ſponſus ſe ſpõſe coniungebat.

Iugulum pe. cor. diminutiuum eſt a iugum.

Iugulus, pe. cor. a iungo anterior colli pars, vnde vox, haliruſq; pcedit, ꝙ per eum pectori caput iungatur. Et duplices eſſe conſtat. Pli. lib. xj. Vni homini ſunt duo iuguli, dextrũ & ſiniſtrum. Apul. Per iugulum ſiniſtrũ capulo tenus gladium totum ei demergit. Cor. Cel. libro octauo. A dextro iugulo, ſi id fractum eſt ad alam ſiniſtram, a ſiniſtro ad dextram. Et q̃a locus ille maxime letalis eſt, & penetrabilis. Inde iugulatio, & iugulare deducuntur. Et iugulum ferire dixerunt pro eo, quod eſt interficere. In agẽdis cauſis iugulum petere tunc dicit orator qñ quod eſt potentiſſimum id inuadit, quod premit validiſſime aduerſarius. videturq; illum iugulare argumentis, perinde, ac vibratis telis.

Iugula, ſtella Orion, vel ſigni cœleſtis pars, de qua Var. Iugula quod ſignum Accius appellat Oriona, ait citius Orion patefit. Huius ſigni caput ducitur ex tribus ſtellis quas infra duæ claræ, quas appellant humeros, inter quas quod videtur iugum, iugula dicta. Plau. in Am. Neq; iugulæ, neq; veſperugo, neq; Vergiliæ occidunt.

Iugulo, as, iugulum cędo, ſeu iugulum ſoluo. Lacta. lib. iij. Qui cum timeant, ne ab hoſte iugulentur, ipſi ſe iugulant, vt mortem morte diuitent. Et non ſolũ de gladio, ſed etiã de morbo dr. Cel. lib. iij. Quartana neminẽ iugulat. Trãſfertur interdũ ad inaĩata. Mar. Scelus eſt iugulare falernũ.

Iugalis qui hẽt iugum. Hie. in lib. Reg. Et ſubneruauit iugales curruum. Iugale vinculum quod imponebatur matrimonio coniungendis. Vnde etiã Iuno Iugalis. Virg. Cui vincla iugalia curæ. Iugales equis ſolis numerãt. Oui. Cum aſt. Interea volucres pyrous eous & ethon ſolis equi quartuſq; phlegon hinnitibus auras flammiferis implent pedibuſq; repagula poſcunt.

Iugarius, vicus Romæ dictus, quia ibi Iunonis iugæ ara erat quam putabant matrimonia coniungere. Li. Iugariũ equimelio, & fortunę templo vicinum ſtatuit.

Iuges dicuntur eiuſdem iugi pares. A quo in iuges, boues, qui nunquam iugo adhibiti ſunt. Coniuges, vir & vxor. Biiuges, ſiue biiugi, quadriiuges, quadriiugi, equi bigas, vel quadrigas trahentes.

Iugis aſſiduus, continuus, quaſi ſemper iugo aſtrictus, a quo Iugiter aduerbium, ideſt continue.

Iuglans eſt, quæ cõmuni nomine nux appellatur, & inter nuces primum locum optinet a iuuãdo, & glande dicta, vel quaſi Iouis glans, quaſi Ioui dicata, ob egregius fructũ. Hæc enim arbor nuces habet ſuauiori ſapore, q̃; glandes. Vnde Cloatius diuglandem primo vocatam ſcribit quaſi Διὸς βάλανον, poſtea detractione primæ litterę iuglandem. Cõſtat ſane apud antiquiſſimos maximo in honore fuiſſe glandem, anteq̃; mortales ad delicias ſe conuerterent, vt quæ ſola ſimplici vitæ atq; innocuę alimenta præbebat. Qua propter, cum hũc fructum. ſ. nucem veteres illi egregium exiſtimarent, decorare eum digna appellatione volentes iuglandẽ quaſi Iouis cibum nuncupauere. Hanc nucem ob excellentiam græci baſilicam appellãt, quaſi inter nuces regalem. Pli. Et iuglandes e Perſide a regibus trãſlatas indicio ſunt græca nomina. Optima earum genera ſunt, quæ perſica atq; baſilica vocant. Perſica quidẽ intm̃ augentur, vt putamen rumpant. Ideoq; moluſcæ nuces a putaminis mollicie vocitantur. Eſt & aliud nucis iuglandis genus, quæ tarentina dicitur fragili putamine, & ita mollis, vt vix attrectata frangat, vnde quidam Tarentum appellatum putant, ꝙ nuces iuglãdes, & pineas molles habeat, ac ſimiliter oues. Tarentum autem ſabini vocant molle. Hora. Et molle Tarentum. A iuglande iugulam veteres dixerunt ſtellam, quæ alio nomine appellatur Orion ꝙ amplior ſit cæteris, quaſi nux iuglans. Secundum inter nuces locum optinet pinea exiles nucleos habens, quãuis totius corporis magnitudine alias ſuperet. Eſt genus earum, quod tarentinum vocatur, putamen habens frangibile digitis, & auium furto ſemper expoſitum. Hæc ſilueſtris pinus dicitur ad differentiam alterius, quæ vrbana vocatur. Eſt & tertium genus, quæ pinus picea appellatur ꝙ pice potius, q̃; pino ſimilis ſit. Idcirco etiam Apinam vocant, quaſi minime pinum. Nucleum autem verius, q̃; putamen adeo mollem habent, vt ſimul mandantur, nuces, quoq;' eius apinę a veteribus nominabantur. Quartum genus apinaſtrum vocant. Tertio loco numerantur auellanæ, quas antea Abellinas patrio nomine conſtat vocitatas, ab Abellino Campanię oppido, vbi abundant cæteris minores. Vnde a ſatyrico poeta Numæ nuces vocantur. Proprium arboris nomen eſt Corylus. Eædem & præneſtinę dicuntur, ꝙ his Præneſtinis abundent. Et ponticæ, ꝙ in Aſiam, Græciamq; primo e Ponto venere inquit. Pli. Hinc illud Papinij exhendecaſyllabo. Quicquid nobile ponticis nucetis. Quid am per diminutionem nuculas præneſtinas dictas exiſtimant, vel ꝙ exigua ſint, vel ꝙ incluſi olim a pœnis præneſtini famẽ nucibus tolerauerunt. Dehinc ſequitur amygdala, nucleum habens diſſimilem latitudine. Hęc & nux greca vocatur, & thaſia, a Thaſo inſula thracię olim Etria. Cuius populi Thaſi vocantur. Poſtea nux caſtanea armata echinato calice, quæ & heracleotica. Sunt & caſtaneæ triangulari forma, quæ in aqua naſcuntur, & coctiuæ vocantur.

Iulius dictus eſt Cæſar, ꝙ hoc menſe ad quartum Idus quintiles procreatus ſit dictator, ſeu ꝙ eo mẽſe natus dicatur.

Iulianus, a, um poſſeſſiuus a iulus, vt Iuliani milites apud Sue. dicti ſunt Cęſariani. Et Iuliani anni quos idem ordinauit. Similiter Iuliana vectigalia, apud Cice. lib. xiij. Antoninarum. Eſt & Iulianus nomen proprium.

Iulus cognomen Aſcanij filij Ænee, & Iulus, a Plau. dicitur Inuolulus, a Cato. Conuolulus a Col. Volula. De quo in Conuolulus, vermiculus multipes, qui in vitibus & in quercubus gignitur. Item lanugo pomorum & arborum. Pli. lib. xvj. Ferunt & auellanæ iulos ſuos compactili callo ad nihil vtiles. Sunt autem Iuli, nõ flores proprie, ſed antecedunt, vt in fico groſſuli Theophra. Ferunt arbores nõnullæ iulos ſuos. i. lanugines. Iuli. n. ſunt lanugines genarum. Nam primę lanugines adoleſcentes dñr Iuli, a quo noĩe Iulus Aſcanius dictus eſt. Itẽ Iulus piſcis, qui balęnus

cedíſq; dux eſt itineris, qui ab Oppiana ob id vocatur Hegeter. Eſt & genus cantus dianę grati.

Iulia gens dicta ſt ab Iulo Aſcanio, ſiue ab Iulo Iuli Aſcanij filio, vt inquit Feſtus.

Iulea, vox ſuauis dicitur. Nam Iulis oppidũ fuit Iuſulę Ceæ Simonidis patria qui, mellicus a ſuauitate cantus dictus eſt, vt in Suida legit. Idem primus cecíniſſe nemia fertur.

Iumentum, a iuuando eo ꝙ iuuent hoĩes cuius appellatione continentur aĩalia, que vel ſarcinas gerunt, vel currus trahunt, vel terrã excolũt, vt equi, muli, aſini, cameli, boues. Col. li. vij. Nec tñ vlla regio eſt, in qua mõ frumenta gignant, q̃ nõ, vt ouium, ita armẽtoꝝ adiumẽto iuuet. Vñ ẽt iumẽto nomẽ a re traxere, ꝙ noſtrum laborẽ, vel onera ſubuectando, vel arando iuuarẽt. Nam, Bos carpenta trahẽs duriſſimas terę glebas vertit vomere. Aſinus vero &c. hmõi animalia portantes onera & hoĩum in gradiendo laborem temperat. Eſt & iumentũ vehiculi genus qm̃ ad iũctis pecorib' trahebat, qð a iũgẽdo qdã dctm̃ exiſtimãt.

Iunis & hoc iune quod eſt etate viridis. Vnde Iunior Comparatiuum, ſit inquit Cornutus.

Iungo, is, xi, ctum, cumulo, quaſi in vnum ago. Cuius cõpoſita ſunt, abiungo, adiungo, coniungo, diſiungo, deiungo, quod eſt ſeparo. Plau. in Aſi. Ne nos deiungeamãtis. Iniungo interiungo, ſubiungo, & ſeiungo.

Iunctim aduerbium. i. ſine interuallo. Sue. Magiſtratus, & maturius inchoauit, & prene iunctim percurrit.

Iuncus, a iungendo, quoniam vſus eius ad iuncturas vtilis eſt, cuius multæ ſunt ſpecies.

Iunceus, a, um, quod eſt ex iunco.

Iunculi cibus ex opere dulciario qui ad ſimilitudinẽ iuncoꝝ figuratus erat quales hodie in opere piſtorio venales cõſpiciunt. Vel dicit Opus lactariũ ſiue lac coagulatũ inſtar metę foratum iuncis induſum, quæ menta lactis a Martiale dicitur vulgus iuncatam a iuncis nominat.

Iuniperus, pe. cor. arbuſcula, quæ in arenoſis freq̃ns naſcit, coma virens ꝑpetua, vñ & topiario opi idonea, & cariosas ſenectã nõ ſentit, ꝑducit ex ſe vernicẽ, quo vtunt ſcriptores pẽnarij ad papiꝝ expãdẽdã. Medici Sandaracã vocant.

Iuno (vt inquit Ci. de na. deo.) aer, vt Stoici diſputant, interiectus inter mare, & cœlũ, Iunonis numini cõſecratus, quæ eſt ſoror, & cõiunx Iouis, ꝙ ſimilitudo eſt Ætheris, & cũ eo ſũma cõiunctio, effœminauerũt eũ Iunoniq; tribuerũt ꝙ nihil ẽ mollius. Sꝫ iũonẽ a iuuãdo credo eẽ noĩatã.

Iunius menſis a Iunone putat dictus, quẽ iunonialẽ, & iunoniũ dicebãt. Sed poſtea detractis qbuſdã litteris, ex iunonio iunius eſt dictus. Sunt qui putãt a Iunio Bruto, dictũ iunium, qui primus Romæ factus eſt conſul, ꝙ hoc mẽſe ſ. kalendis Iunijs, pulſo Tarq. ſacrũ Carneę deę in Cœlio mõte voti reus fecerit. Alij a iuniorib' deriuant, ſicut Maium a maioribus. Oui. lib. vj. Fa. Sic ſtatuit, menſeſq; nota ſecreuit eadem. Iunius eſt iuuenũ, qui fuit ante ſenum.

Iunices, pe. cor. tenerę ętatis boues, vel fœminæ, quæ iam ceſſarunt vitulę eſſe, nec dũ tñ ad ſummã magnitudinem peruenerũt dictę, quaſi iuuencę a iuniori etate. Perſi. Tot tibi cũ in flãmas iunicũ omẽta liq̃ſcant. Nã maſculi iuuenci dicuntur. Huius nominatiuus ſingularis eſt Iunix. Plau. in mi. Quã mox ad ſtabulum iunix recipit de pabulo.

Iungauni, ligures incolę Alpigi oppidi, diſtant a Monæci portu ſtadijs. cccclxxx.

Iuppiter, tris, vel teris, ſm̃ Priſcia. nõ Iouis, qui genitiuus a Iuppiter, ſed a nominatiuo iouis. Nã a principio iouis appellatus eſt a iuuando, poſtea adiuncto altero vocabulo dictus eſt iuppiter. quaſi Iouis pater, ſicut Neptunus pater Saturnus pater dicere ſolemus. Econtra veteres Veionem appellauerunt deum, cui dempta eſſet iuuãdi facultas. Celebrabant enim quoſdas deos, vt' prodeſſent, quoſdam ne ob eſſent placibant. Plau. in Caſ. Repent, vt emoriantur humani ioues. Et a iuuãdo ſiſr dr. Nã cum pro igne ponatur nulla res ſic fouet oĩa quemadmodũ calor. A poetis dicit diuum, atq; hoĩum rex. A maiorib' autẽ optimus, maximus. Et quidẽ ante optimus. i. beneficientiſſimus q̃; maximus, quia malus certeq; gratius prodeſſe oĩbus, q̃; opes magnas habere. Cice. contra Clodiũ. Quocirca te Capitoline, quẽ ꝑpter beneficia populus Ro. optimũ, ꝑpter vim maximum appellauit. Ponit qñq; pro aere. Hora. Manet ſub Ioue frigido venator tenerę Coniugis immemor. Iuue. Fremeret ſæua cum grãdine vernus Iuppiter. Vnde & ſub dio dicimus, & cum & Iouem vocent greci quẽ omnia eſſe voluerunt. Vt Val. ſoranus, Iuppiter omnipotẽs regũ, rerumq; deumq; Progenitor, genitrixq; deum deus vnus & oẽs. Alibi pro aĩa mũdi. Alibi pro pluuia. Vir. lib. ij. Ge. Et iã maturis metuẽdus Iuppiter vuis. Eſt & Iuppiter nomẽ ſtellę illius ſalutaris q̃ in ordine ſecũda eſt. Aliqñ p Iouẽ itelligimus ipſam vim duoꝝ ſupioꝝ elemẽtoꝝ q̃ actiua eſt dũ agit in hęc duo iferiora ad gñationẽ & corruptionẽ.

Iurgo, gas, quaſi iure cõtra aliquẽ ago, verba contentioſa facio. Teren. in An. Cum dauo egomet vidi iurgãtem ancillam. Vnde & Iurgatio (vt Feſtus ait) iuris actio. Et differt iurgare a litigare, & iurgiũ a lite, qm̃ iurgium leuior res eſt. Siquidem inter beniuolos, aut propinquos diſſenſio vel concertatio iurgium dicitur, inter inimicos diſſenſio lis appellat. Ci. lib. iiij. de Rep. Si iurgãt inquit beniuoloꝝ cõcertatio eſt lis inimicorum, non iurgium dicitur. Idem. Ergo lex putat inter ſe vicinos non litigare.

Iurgor, ris, deponens eiuſdẽ ſignificationis. Hor. in Ser. Iurgatur verbis. Ab his fiunt compoſita, Obiurgo, & obiurgor, de quibus alibi.

Iurgium, diſſenſio, vide in dictione Iurgo, as.

Iurgioſus, a, um, quod eſt contentioſum, ſeu contumellioſum. Gel. mulier moroſa admodum & iurgioſa.

Iuro ras, a iure fit. Nam iurare proprie eſt quẽpiam promittere, adhibitis etiam teſtibus ita ſeruaturum, ac ſi ius eſſet. Aliqñ iurare accipit pro confiteri, vt apud hiere. Et iurabis viuit dñs in ueritate, & iuſtitia & iudicio. Huius compoſita ſunt Abiuro, adiuro, coniuro, deiuro, & exiuro, quod eſt multum, vel valde iuro. Nonius de priſcis dictionibus. Exiurare, & deiurare. i. valde iurare, Plau. in Am. Exiuraſti mihi te dicere per iocum. Deiero, & pereo, de quibus alibi. Obiuro, pręiuro, ante alios iuro. Eiuro, quod ſignificat id quod deſideratur, nõ poſſe pręſtari. Plau. Eiurauit' militiã. Et hæc per u. habent pe. pro.

Iuratus participium, tam actiue q̃; paſſiue accipitur. Cic. ad Heren. Ex eo, ꝙ ait ſe nõ potuiſſe adeſſe, ita vt iuratus fuerat. i. vt iurauit. ſic iniuratus, qui nõ iurauit. Idem in Ver. Malo ei iurato ſuas. q̃; iniurato alioꝝ tabellas committere. Paſſiue protulit. Luc. lib. viij. Mihi per latium iurata tonantem. Idem lib. v. poſuit verbum in paſſiua ſignificatione. Et lęte iurantur aues bubone ſiniſtro.

Iurm. ẽ affirmatio, vel negatio ſacrę rei atteſtatiõe firmata.

Ius, iuris, quidam a Iuſtitia deducunt, quidam a Iuſſum p apocopen. Nihil. n. aliud eſt ius, q̃; quod, vel natura, vel diuicis [?], aut populus, vel gens, vel cõſuetudo iubet. Et differt a lege, ꝙ ius generale eſt lex iuris ſpẽs. Et ius ad non ſcripta etiam pertinet, lex ad ius ſcriptum. Diuiditur ius in naturale gentium, & ciuile. Naturale, quod eſt cõmune omni nationi, eo ꝙ vbiq; inſtinctu naturæ habet, non aliqua cõſtitutione facta ab hoĩe, ſed ab ipſo naturę cõditore, vt maris, & fœminę cõiunctio libero ꝝ ſucceſſio in bonis parẽtum pueroꝝ deducatio, cõis oĩum poſſeſſio, qa iure naturali oĩa ſunt cõia. i. cõicanda tẽpore neceſſitatis, rei depoſite, vel cõmodate reſtitutio, violentiæ per vim repulſio. Qð tibi vis fieri, alteri facias, & ecõtrario. Iuſgentiũ, quo gẽtes humanę vtunt, qð a naturali ꝓcedere facile intelligere licuit quia illud omnibus animalibus. hoc ſolis hominib' inter ſe conuenit vt deo religioni, vt patrię, & parẽtibus pareamus, vt vim atq; iniuriam propulſemus. Ius ciuilę, cũ aliqd cõmuni iuri, vel additur vel detrahitur, hoc populus ſibi conſtituit quaſi proprium eius ciuitatis, hoc autem ſcripto conſtat, vt ſunt leges plebiſcita, ſenatuſconſulta, principum decreta, aut ſine ſcripto vt ea quæ auctoritate prudentium

dentium ſiunt. Et hęc proprie eſt interpretatio iuris, & eoꝝ omnium, quæ ſupra diximus. Vnde qui hoc profitentur, interpraetes iuris, & iuriſcõſulti, & iuris prudentes dicunť. Et qui inter eos excellunt, iuris antiſtites nominanť. In ciuili iure pretorium ius cõtinetur, quod pretores ſupplendi, vel corrigendi iuris ciuilis gratia introduxerunt, ob publicam vtilitatem. Hoc a pretorijs honore, honorarius appellatur. Eſt etiam ius ſingulare quod contra tenores rationis, ob aliquam vtilitatem auctoritate conſtituentium, introductum eſt. Ius conſuetudinis, quod in morem vetuſtas vulgi approbatione produxit. Ius militare, quo ſoli milites ſunt aſtricti, vt belli inferendi ſolemnitas, fœderis faciendi nexus ſigno dato, egreſſio in hoſtes, & pugnę commiſſio, ſigno dato, receptio, ſtipendiorum modus dignitatuꝫ gradus, premiorum honor, predę, diuiſio pro perſonaꝝ qualitatibus. Iuris precepta tria ſunt honeſte viuere alterũ non lędere, ius ſuum cuiqꝫ tribuere. In noſtra etiaꝫ religione eſt ius diuinuꝫ, in quo diuina, oracula compræhenduntur & ius pontificum, quod Romani pontifices ſanxerunt. Aliquando ius ponitur pro auctoritate, ſiue libertate quadaꝫ, atqꝫ licentia. Ci. Quare ſuo iure noſter ille Ennius ſanctos appellat poetas, ideſt ſua licentia, quia ſummus erat poeta. Idem. Pro meo iure dico, quaſi confidenter. Aliquãdo pro merito. Quinti. Quis cum non id meruiſſe, quis non iure paſſum affirmet? Aliquãdo pro neceſſitudine, vt eſt mihi cum illo ius cognationis, vel amicitie. Aliquãdo pro loco in quo ius redditur, appellatione collata ab eo, quod fit in id in quo fit, quem locũ diffiniunt. Vbicunqꝫ pretor ſalua maieſtate imperij ſui, ſaluoqꝫ more maioruꝫ dicere ius cõſtituit. Differunt etiam ius, & fas. Ius ad hominem, fas ad religionem pertinet. Et ius eſt liquor eorum, quæ coquunť. Teren. in Eu. Harum videre ingluuiem, ſordes, inopiaꝫ, q̃; inhoneſtæ ſolæ ſint domi, atq; auidæ cibi, quo pacto ex iure heſterno panem atrum vorent.

Iuriſditio facultas atq; poteſtas iuriſdicundi. Nam ius dicere eſt præeſſe iuriſdicundo, & legibus gubernare, ac iuſticiã miniſtrare. Seruius Sul. Poſtero die, cum ab eo digreſſus eſſem eo conſilio, vt ab Athenis in Bęotiã irem, reliquãq; iuriſditionem abſoluerem.

Iuridicus, a, um, pe. cor. qđ ſm ius eſt. Vnde Iuridicus dies, quo rite ius dici poteſt. Et iuridica actio, quę ſm ius eſt.

Iuſtidum, quaſi iuris ſtatio, dť iuris dicendi intermiſſio, qđ fieri ſolet publico luctu in reip. calamitatibus. Liui. Dictator cum iuſticium edidiſſet, omnes iuniores ſacramento adegit. Idem iuſticium edicit, claudi tabernas tota vrbe iubet, vetat quemq̃; priuate, quicq̃; rei agere.

Iuſiurandum, eſt affirmatio religioſa, vt inquit Cice. lib. iij. offi. Quod auteꝫ affirmante quaſi deo teſte promiſeris, id tenendum eſt. Dictum ꝙ ita ſeruandũ eſt, ac ſi ius eſſet.

Iuſtus a iure dť, & eſt is, qui iura ſeruat. Interdũ ponitur pro mediocri, cum & ius ipſum mediocritas quędaꝫ ſit. Vnde iuſtam magnitudineꝫ alicuius rei dicimus, cum nec debita minor eſt, nec modum excedit. Hinc iuſti dies dicebantur xxx. dies cum exercitus eſſet imperatus, & vexillum in arce poſitum. Interdum pro magno. Vnde dicimus iuſtam rẽ, hoc eſt magnam quẽadmoduꝫ vt bonam partem, & iuſtã partem, magnam p̃tẽ. Et bene doctus, valde doctus. Pli. Opere iuſto temporũ noſtroruꝫ hiſtoriam orſi. Sic iuſtum prelium, iuſtum exercitũ hiſtorici dñt magnuꝫ. Aſco. Iuſtas inimicitias pro magnas apud Cice. expoſuit. Interduꝫ pro vero. Vnde apud iuriſcõ. qui filium adoptat, interrogat, an velit eum, quẽ adoptat iuſtum ſibi filiũ eſſe. i. verum filiũ. A Iuſtus fit cõpoſitum iniuſtus, qui cõtra ius facit, & qui iuſtam magnitudinem excedit. Virgi. Iniuſto ſub faice viaꝫ dum carpit.

Iuſticia (inquit Cice.) eſt habitus animi cõmuni vtilitate ſeruata, ſuam cuiq; tribuens dignitatẽ. Differt auteꝫ iuſticia a iudicio, & ab equitate, quia (vt docet Hier.) iuſticia actio recta, iudiciũ diſcretio boni, & mali, æquitas rectitudo mentis intelligiť. Iuſticia eſt in his, qui ſm regulaꝫ veritatis bñ operanť, iudiciũ in illis, quæ recta deſcriptione cũ p̃ximis agimus eqꝫtas in eo, cum ſincera intẽtione deo ſoli in his, quæ recte gerimus, vel iudicamus placere contendimus.

Iuſta ſacrificia, quę mortuis impendũtur, ꝙ iure fierent his, qui de nobis viuentes benemeriti fuerant. Sal. in Iug. More regio iuſta magnifice fecerant. Oui. Hanc quia iuſta ferunt dixere feralia lucem. Col. lib. vj. Hoc cõdimento illectę pecudes fortius iuſta cibariorum conficient.

Iuſcum pulpamentuꝫ minutatim conciſum, qđ vulgus ius nominat. Deriuatũ nomẽ a Ius. Apul. Offendo photideꝫ quę ſuis dominis parabat iuſcuꝫ furtim conciſum. Quidã accipiunt pro cibario liquidiori qđ conſtat vitellis ouoruꝫ omphatio ichyre pingui croco & cynamomo.

Iuſſo, is, verbum antiquum, quo vſus eſt. Cato. pro iubeo.

Iurulentus, a, um, qđ eſt iuris plenuꝫ. Cor. Celſus. Tum res eadeꝫ magis alit iurulenta, q̃; aſſa, magis aſſa, q̃; frixa. Var. Vbi pultes, aut iurulenti qđ ponebant, a capiendo catinũ nominarunt. Apul. vero in magiæ apol. Iuſſulentuꝫ non iurulentũ formauit ſic de Ennio, dicens. Oſtendit qualiter quiſq; piſcium aſſus, aut iuſſulentus optime ſapiat.

Iuſculũ dimi. a Iuſcuꝫ. Cat. Poſtea iuſculũ frigidum ſorbere.

Iuuo, as, ui, tum, opeꝫ fero, quod & iuuaui, atuꝫ facit. Lactan. lib. v. Si eloquentiam, ſi virtutem ingenij diuinarũq; rerum doctrina iuuaſſet. Interduꝫ iuuare eſt delectare. Vir. Iuuat arma videre. Huius compoſitum eſt. Coadiuuo, qđ eſt iuxta, vel valde iuuo. Hiero. Orationum itaq; veſtraruꝫ adiutus auxilio.

Iuto, as, frequentatiuum a quo adiuto. Teren. in An. At ſ̃ adiutare oportet adoleſcentuli cauſam.

Iuuamen, iuuatio, & iuuamentum ſignificant auxilium.

Iuuencus, & iuuẽca, nõ tñ de boue, ſed de hoĩe quoq; iuuene intelliguntur. Vñ fit p diminutionẽ iuuẽculus, & iuuencula. Teren. Te ſuis matres metuunt iuuencis, te ſenes parci, miſeręq; nuper virgines nuptę. Oui. Graia iuuenca venit.

Iuuenis, a iuuando, ꝙ ea ætas maxime ſit apta ad laborẽ tollerandum. Et a iuriſconſultis iuuenes dicuntur, qui adoleſcentium exceſſerunt ætatẽ, quoad incipiant inter ſeniores numerari. Hinc formať comparatiuũ Iuuenior. Col. lib. x. de apibus. Illi quideꝫ incomodo quod iuueniori examini ſolet accidere. Calphur. Sum quoq; iuuenior.

Iuuenile adiectiuum, quod eſt iuuenis, vt ętas iuuenilis.

Iuueniliter aduerbiuꝫ ſignificat more iuuenũ. Cice. in Cato. Et Annibalẽ iuueniliter exultantẽ patientia ſua molliebat.

Iuuenalis, & hoc iuuenale, ideꝫ quod iuuenilis, & iuuenile. Pli. Sulpitius galba, iuuenalem famam apud principẽ popinarum pœnis aucuparetur, iuuenalem appellauit diem quaſi a iuuenali ætate peculiariter celebrandum. Sueto. de Cali. Adiecit diem ſaturnalibus, appellauitq; iuuenalẽ. Eſt & Iuuenalis nomen proprium.

Iuuenalia, erãt ludi, de q̃bus Dio. in vita Nero. Poſt hęc Nero rurſus alterũ genus feſtoꝝ dierũ induxit q̃ Iuuenalia appellauit cum barbã deponeret. Tunc. n. primũ raſus eſt. Erant igiť Iuuenalia ſiue Iuuenales ludi, q celebrabanť multo rerum oĩum apparatu cũ qs ex adoleſcẽtia in iuuenilẽ ętateꝫ migrabat, qñ barbã raſitabat iuuẽtuti auſpicantes, illamq; recõdebant. Sido. Iam vero Iuuenalibus peractis quem te prębueris ſequente in eo chartis poſterioribus loquemur.

Iuuentus ætas iuuenilis, q̃ & iuuenilitas, & iuuenta dť. Sal. Ibiq; iuuentutẽ ſuaꝫ exercuit. Aliqñ ſignat multitudinẽ iuuenũ. Ser. Sul. Licitũ eſt tibi credo pro tua dignitate ex hac iuuẽtute generũ eligere. Aliqñ poniť pro dea, q̃ preeſſe putabať huic ætati? Hæc eſt Hebe Iuno. filia, & Herculis vxor, quę etiam Iuuentas a nõnullis dicitur quẽadmo. libertas.

Iuueneſco, iuuenis fio. Lactan. li. vij. Deniq; confirmatis viribus cœpit iuueneſcere.

Iuxta, quando præpoſitio eſt ſemper ſeparatur, & ſignificat apud, prope. Vir. lib. iij. Humilis vocat æquora iuxta Plau. Iuxta te ſum, tu pie tuearis oportet. Aliquãdo ſignificat ſimul coniunctim. Var. de vi. p. r. li. j. Cum interea lucubrando faceret iuxta ancillas lana. i. ſimul cuꝫ ancillis. Qñ vero

aduerbium ſignificat æque, ſimiliter, eodẽ mõ. Plau. Dixi tibi mater, iuxta mecum rem tenes, ideſt æque mecum. Sal. in Iug. Hyemẽ atq; æſtatem iuxta pati. Gel. Nigidius figulus iuxta. Mar. Var. nori doctiſſimus.

Iuxtim aduerbiũ, ſignificat ꝓpe. Sue. in Tibe. Magiſtratibus pro tribunali cognoſcẽtibus plerũq; ſe offerebat cõſiliariũ, aſſidebatq; iuxtim, vel ex aduerſo in parte priori.

I ante X

Ixion, nomen proprium fratris Phlegię.

Ixos, auis de vulturis genere alba, & minor vulture. Suidas, ἴξος ὀ χρῶν τοῖς αἰγυπτίοις ὀ ...

Iynx iyngis, auis quæ verticilla a colli verſura vocatur. Hæc paulo maior eſt q̃ fringilla colore vario, linguam ſerpentibus ſimilem habet, quã longitudine menſura quattuor digitorũ porrigit, rurſumq; cõtrahit intra roſtrum. Collum circumagit in auerſum reliquo quieſcente corpore. De hac Ariſt. lib. iiij. de partibus. In iynge vna vtrinq; bini, cum ea ꝙ corpus habet minus q̃ cęteræ aues propenſum inauerſum. Hanc noſtri turbinem vocant in famem veneficijs ad amorem apud nos quoq; Torquilla vocatur.

Kyrie eleyſon: ideſt domine miſerere, ſunt duę dictiones, nã κύριος ὦ κύριε in inuocatiuo, ideſt o domine, ſed per k, ſonus gręcus eſt pronunciandus, quod per c, latini nõ potuerunt ideo in abecedario K, inſtruerunt neceſſitate, altera pars eſt verbum, ἐλεέω καὶ κανονίζεται οὕτως μέλλων ἐλεήσω ἀόριστος δὲ ἐλέησα καὶ προστακτικῶς ἐλέησον ἐλεησάτω. Sed ne tot vocalium fiat colliſio excludiť ε & per apoſtrophon dicitur κύρι', & ἐλέησον, & ideo ſacerdotes ad miſſam debent ꝓnunciare per κ græcum & non per c, latinum, ne maieſtati diuinę derogent, qđ ſi ante principẽ ſeculi facerent, quãto infinitus ante deum, quem tangẽtes deberent vſq; ad vngues pedum contremiſcere.

L ante A

Labor: opera: defatigatio. Vir. Nec me labor iſte grauabit. Diciť etiam labos, ſicut lepos, arbos, odos.

Laboro, as pe. pro. fatigor, & cum labore ago. Sene. Iugiter fodiendo laborat. Vnde & per tranſlationem laborare pro male habere ſumitur, propter qđ laborare febre, laborare podagra dicimus. Pli. Succus eius podagra laborantibus prodeſt. Aliquando pro Angi & ſollicitum eſſe. Ci. D. Bruto. Senatum, populũq; Ro. de te laborare non ſolum ſalutis ſuę cauſa ſed etiã dignitatis tuę. Aliquando pro conari, ſicut eius cõpoſitum Elaboro. Aliquãdo pro cõponere, colere. Vir. Artę laboratę veſtes, ideſt cõpoſitæ. Et laboratus ager diciť cultus. Huius verbi compoſita ſunt. Elaboro, quod ſignificat conor. Cice. Nihil mihi ita elaborandum eſt, q̃ vt cõſilia nemo intelligat. Illaboro, labore vaco. Vnde Illaboratũ, quod ita ſecernitur ab inelaboratum ꝙ Inelaboratũ dicitur, qđ non ſatis artificio excultum eſt. Illaboratũ vero, qđ ſine labore factum videtur. Illud vitio dari ſolet, hoc laudi. Quin. de Cice. Cum interim hæc omnia quæ vix ſinguli, quiſq; intentiſſima cura cõſequi poſſet, fluunt illaborata, & illa, qua nihil pulchrius auditu oratio eſt, præ ſe fert tam fœliciſſimam facultatem.

Laborioſus homo diciť laboris multum ſuſtinens. Cice. pro Celio. Vos laborioſos exiſtimet, quibus ocioſis, nec in cõi quidem ocio liceat eſſe. Laborioſus ager, in quo laborať, ꝙ in eo laborẽ capiamus neceſſe eſt. Cecil. Durũ rus fugite laborioſum. Laborioſum opus difficile, & qđ non ſine labore perficitur. Hinc laborioſior, ſiſſimus. Et aduerbium laborioſiſſime, quod eſt cum maximo labore. Hiero. Sic Plato ægyptum laborioſiſſime perragrauit.

Laborię, arum, Italiæ pars illa, quæ vulgo Terra laboris dicitur. Et laborinus campus nobilis in Campania, in quo adeo pinguis terra eſt, vt ſtipulas tantæ craſſitudinis faciat, ꝙ eam incolæ, pro ligno vtantur, ſic dictus, ꝙ ingens labor ſit in eo colendo, quippe ſolus habeat arduũ opere difficile cultu bonis ſuis. Pli. li. xviij. Quantum aũt vniuerſas terras campus campanus antecedit, tantũ ipſum pars eius, quę laboriæ vocantur. Finiuntur laboriæ via, ab vtroq; latere cõſulari, quæ a Puteolis, & quę a Cumis Capuam ducunt.

Laborinus, campus. Vide in Laboriæ.

Labo, bas, ruo, & repente cado. Tranſlatio ab arbore ſucciſa, quę multis ferri ictibus ſucciſa, tandem incipit in caſum ruinãq; mitari. Oui. li. xj. Met. Iamq; labant cunei, ſpoliataq; tegmina cerę. Vir. Labat, ariete crebro ianua.

Labaſco, is, labãs fio. Terẽ. in Eu. Labaſcit victus vno verbo, q̃ cito. Reperiť & labaſcor deponẽs ꝓ primitiuo. Var. lib. rerũ di. Poſtq̃ vidi minima labaſci, mentẽ infirmã ppli.

Labor, is, lapſus ſignificat leniter ſenſimq; deorſum eo, ruo, deficio, morior, fallor. Cice. Non quaſi vnum ex hac vrbe miſſum, ſed quaſi de cœlo delapſum in hanc vrbẽ intuentur. Lactã. lib. vj. Aut hoſtili aliquo impetu diruuntur, aut certe vetuſtate ipſa diſſoluta labunť. Hiero. Multi ꝓp ignorantiam hiſtoriæ labunť errore. Liui. lib. j. Labente deinde paulatim diſciplina. i. deficiente. Labi etiã dñr hĩ, qui in lubrico figentes veſtigia in terrã ruunt. Vñ lapſus. Huius cõpoſita ſunt Allabor, collabor, delabor, deorſum labor. Dilabor, elabor, illabor, introlabor. Col. li. ij. Ne ꝓcludať humoris illapſus, atq; exitus. Interlabor, in medio labor. Prælabor, ante labor. Col. li. xij. Prælabentis vero tẽporis fuga, q̃ ſit irreparabilis, quis dubitet? Prolabor, vltra labor. Lac. lib. vij. Hinc iam ꝓlapſi ſunt ad deliramenta. Perlabor, per mediũ labor. Relabor, rurſus labor. Augu. lib. viij. Con. Nec relabebar tñ in priſtina. Sublabor latenter, aut quaſi labor. Vir. lib. j. Geor. Sic omnia fatis. In peius ruere, ac retro ſublapſa referri. Et hec habent pe. pro.

Lapſus, us, ruina. Tranſferť quoq; ad eos q nimia infirmitate, vel imprudẽtia delinquerũt. Itẽ lapſus, ſerpentiũ ꝓgreſſus dř. Vir. At gemini lapſu delubra ad ſumma dracones Effugiunt. Et lapſus currus vocať. Idem Pedibuſq; rotarũ. Subijciunt lapſus. Lapſus, a, um, participium eſt.

Lapſio, idẽ qđ lapſus pro ruina. Ambro. Hierico figura huius mundi in qua de paradiſo, hoc eſt Hieruſalẽ illa cęleſti eiectus Adam prolapſione pręuaricationis deſcendit.

Lapſo, as, frequẽtatiuũ. Aug. li. iiij. cõf. Vidiſti de lõginquo lapſantẽ in lubrico & in multo fumo ſcintillãtẽ fidẽ meã.

Labile, quod facile labitur.

Labes, ruina a labendo ꝙ cũ meã incidimus labenť pedes. Hinc labina dicta velut, cũ pueri luſitãtes ſup glacie lõgius effuſis pedibus dilabunť. Vir. Hinc mihi pria mali labes. Q ñq; dř macula, & transfeť in hoĩes vituperatione dignos. Oui. lata q̃ ſit vitæ labe nouerca tuę. Ci. lib. iij. offi. Hunc tu quas cõſcientiæ labes in aĩo cenſes habuiſſe? quę vulnera?

Labecula, diminutiuum a labes.

Labefacio, rũpo, deſtruo. Terẽ. in Adel. Omnes dentes labefecit mihi, præterea colaphis tuber eſt totum caput.

Labefacto, as, frequẽ. Col. li. ij. Igiť in opere boues arctæ iunctos habere cõuenit, quos ſpecioſius ingrediant ſublimes, & elatis capitibus, ac minus colla eorũ labefactenť. Cice. in Ca. Quod ſi legere, vľ audire velletis externas maximas. Reſpu. ab adoleſcentibus labefactatas a ſenibus ſuſtentatas, & reſtitutas reperietis.

Labicanum, diciť villa labicana. Sic ager labicanus dicitur, qui eſt in Italia. Hinc populi labici pe. pro. dicti ſunt de quibus. Vir. li. vij. Et picti ſcuta labici. Li. li. ij. Labicos pedum vi cepit. Glaucus Minois filius labicus dictus eſt a ſcuto militari qđ oſtẽdit in Italia ἀπὸ τῆς λαβῆς, quã latine anſam vocamus, & manubriũ. A Sue. in Cęſare dictus eſt abſolute in labicano, ſicuti in Formiano, in Tuſculano.

Labici populi e. labicanus ager. Vide in labicanum.

Labia, & labra pro eodem accipiuntur. Perſius. Nec fonte labra prolui caballino. Teren. in Eu. Labijs demiſſis. Hinc

Labrones,

Labeones, & labrones, q labra maiora habent. A ccipiũtur interdum pro marginibus, & extremis oris fluminis lacus fontis, & huiuſmodi, quæ leni aquę motu perluũtur. Hinc labra horum, vuarum, & aliarum rerum extremitates vocamus. Hiero. in Exo. Faciesq; illi labrum aureum per circuitum. Eſt & labrum, ſeu labium genus vaſis, qđ vulgo Tinaciolum dicimus, ad lauandum aptum, quaſi lauabrum, Cice. Teren. Labrum ſi in balneo non eſt, fac vt ſit. Vir. Sicut aquæ tremulus labris vbi lumen ahenis. Sole repercuſſus, aut radiantis imagine lunę. Hie. in Exo. Facies & labium æneum, cum baſi ſua ad lauandũ. Hinc labra ſeu labia vinaria, lupinaria, & olearia dicũtur, in quibus lupini conduntur, & in quæ vina in lacu oleus e cortina transferuntur. Cato. Oleum in labrum primum indito. Prętera labra plagarum, vulnerum, fiſtularumq; extremitates appellantur. A labrum in primo ſignificato fit ſublabro, as, de quo infra. Græce aut τοχειλος, labrum dicimus, & labiæ, ſicut balnea & balneas. Gel. Labias ſensim primores emouemus.

Labellum dimi. a labrum. Pli. Cineremq; in labellis aqua addita confricant manu, & conſidere patiuntur.

Labiolum, cum accentu in antepe. dimi. eſt a labium.

Labeo nomen iuriſconſulti, a labiorũ magnitudine ſic dictus. Quicunq; enim magna labia habent, labeones, & labrones cognominantur. Hic labeo Antiſtius vt Gelli. li. xiiij. iuris ciuilis diſciplinam principali ſtudio exercuit & conſulentibus de iure publi. reſponſitauit. Sed cęterarum quoq; bonarum artium non expers fuit, & in grammaticam atq; dialecticam literasq; antiquiores altioresq; penetrauit, latinorũq; verborũ origines rationesq; percalluit, eaq; præcipue ſcia ad enodandos iuris laqueos vtebatur.

Labruſca genus vitis agreſtis, quę erratica dicitur, & in terrę marginibus, & ſepibus naſcatur.

Labina, pe. pro. lubricum dicitur. Hiero. ad amicũ ęgrotũ. Sicuti aliquẽ ſecuris inceſſibus gradientẽ repentino caſu, aut marmoris leuitas, aut labina pauimenti ſubuerſa pedum tutela contorſit. Eſt etiam hoc nomine vicus, inter Cremonam, & Veronam duabus cladibus romanorum notus, qui antea Bebriacus dicebatur.

Labyrinthus, per y, & per th. Nam grece λαβύρινθος dicitur locus viarum ambaginibus inflexus. Fuerunt autem quattuor labyrinthi, in quattuor mundi partibus. In Ægypto primum, in Heliopoli, vnde exemplar ſumpſit eius, quẽ in creta fecit Dedalus. Tertius in Lenno. Quartus in Italia, quem ſibi extruxit Porſenna rex Etruriæ ſepulchri cauſa. Famoſior Creticus, perplexis parietibus vbi minotaurus incluſus fuit. Fuit ſtructura pro magna ſui pte ſubterranea, ambagibus adeo implexa, vt nemo, q intraſſet, poſſe inde exire, decerretur.

Lac, ſuccus maternus, quo animalia nutriuntur, dictum a laciendo, ꝙ admotis mammis infantes alliciuntur. Vir. Et lac ſubducitur agnis, vel quia γάλα grece. Plau. lacte dixit. Vt nec aqua aque, nec lacte lacti.

Lactes plurali tm̃ numero gene. fœ. ſm Probum. Priſcia. vero hęc lactis declinat. Titi. In ferentina craticula cerebellum lactis agmina. Sunt autem lactes graciliora inteſtina, quæ tria ſunt, tenue, ieiunũ, pilluros, quę inuoluſitur meſenterio, vt a ſpinę cõtactu duro munitiores, magiſq; ſecuros reddat. Dictę lactes, aut propter molliciẽ aut pp cãdorẽ pinguedinis. Nam a lactę denoĩanť. Vnde & a græcis Galactides dñr. Probus lactes ſunt loca ĩ lateribus ſub vmbilico pubetenus, adeo delicata, vt plagã ferre nõ poſſint. Pli. vř ſentire lactes tm̃ in ouilibus, & hoibus eẽ. Sic enim, li. xv. ſcribit. Ab hoc ventriculo lactes in oue, & homine, p quas labiť cibus. Sunt & q dicit eſſe mẽbranas, q̃ & omẽta, qbus cohęrẽt inter ſe inteſtina. Et hi moti ſunt pp pinguedinẽ, cum omentum non ſine pinguedine ſit. Pli. li. xj. Ventriculi atq; inteſtina pingui, atq; tenui omẽto integunť. Quid ĩ p inteſtinis pinguibus accipunt. Vñ Perſi. Emeris auriculis pulmone, & lactibus vnctis. Plau. in Cur. In alijs, q̃; in ouibus & hoibus accepiſſe vř p inteſtinis gracilioribus, per quę labitur cibus, ꝙ cibum alliciant. Ita tibi inquit, vacuitate venio lautis lactibus.

Luctidiaci ſunt q circa vmbilicũ calce pcuſſi ſunt, qa ea ps delicata, & mollis ẽ, aut q inteſtina circa vmbilicũ eẽ noſcuntur.

Lactarius, a, um, qđ ex lactę cõfectum eſt. Vulgo lacticiniũ dř, vt opus lactariũ. Scribit Lampri. Heliogabalus habuiſſe dulciarios & lactarios qui omnia coquorum edulia exhiberent, ex dulcibus & lactarijs. Vbi lactaria ſignificat lacticinia. Qñq; lactariũ dř qđ ex ſe lac producit. Pli. Tithymalum noſtri herbã lactariam vocãt alij lactucam caprinam. Var. Dandum bubus lupinum & lactarijs medica & cytiſum.

Lactarius, rij, qui cibos ex lactę conficit. Lampridius. Dulciarios, & lactarios tales habuit, vt quęcũq; coq de diuerſis ędulijs exhibuiſſent, vel ſtructores, vel põmarij illi, mõ de dulcibus, modo de lactarijs exhiberent.

Lacteus, a, um, qđ ex lactę eſt, qñq; candidũ, ſuaue, ſucculẽtũq; ſignificat, vt Colla lactea. Et lacteus, qui lactę alitur.

Lacticinia, cibi ex lactę facti.

Lactiphagi quidam ſcythię populi, qui & Galactophagi dicuntur, quoniam ex lacte viuant.

Lacteo, es, lac ſugo quod proprie filiorũ eſt. Hiero. in Deutero. Iuuenem ſimul, ac virginem, lactentem, cum homine ſene. Hinc Lacteſco is.

Lacteſcere, eſt in lac conuerti, ſeu lactę impleri. Cice. li. iij. de natura. Omnis fere cibus matrum lacteſcere incipit. Pli. li. xj. Aſinæ pręgnantes continuo lacteſcunt. Virg. li. j. Geor. Frumenta lactentia dixit, ideſt lactę plena.

Lacto, as, lac præbeo, quod proprie matrum eſt. Per tranſlationem ſignificat aliquẽ per blandicias allicio, atq; decipio. Teren. in An. Niſi me lactaſſes amantẽ & falſa ſpe produceres. Hinc ablacto, as, qđ ẽ lactę remoueo.

Lactuca, a lactis copia dicta ẽ, ꝙ abundãtia lactis exuberet. Pli. li. xix. Quę Miconis vocãt a copia ſoporiferi, q̃q; oẽs ſomnũ parere credanť, apud antiquos Italiæ hoc ſolũ genus charũ fuit, & iõ lactucę nomẽ adeptę. Lactucarũ plura ſunt genera. Sunt. n. lactucę Cecilię, Capadoces, Thaceſiacę, Paphia, ſiue Cypria, & Seſſilis. Lactucarum criſpas cappadocas vocãt Seſſiles, quę latę p terrã diffunduntur.

Lactucula, q̃uis videtur diminutiuum a lactuca, tamẽ alia eſt herba habens lac.

Lactucinij, ſunt cognomina Romanorum procerum, a lactucis deducta.

Lacio, is lactui, & lexi. ſm Priſcia. lacitum, & lectum ſignificat in fraudes duco, a Lax, quę fraus dř. Huius cõpoſita ſunt, Allicio, delicio, elicio, illicio, oblicio, & pellicio. Ex quibus fiunt frequẽtatiua, Allecto, delecto, electo, illecto, oblecto, pellecto Et primitiua quidẽ hñt duo pterita, & duo ſupina, quemadmodũ lacio, q̃uis nonnulli ab elicio, elicui ſolũ velint formatũ eſſe. N. ĩ electo, as, a ſupino electum, quo ab elexi formatur, cũ aũs a ptrito elicui fiat ſupinũ elicitũ, a quo Elicito, as, Plau. in Aſi. Ibo aduerſus atq; electabo qcqd illud ſit. Terẽ. in Phor. Is ſenẽ per epiſtolas pellexit, modo non montem auri pollicens. Luci. in landania. Te illo aſtutico ornatu fluens pellicuit.

Lacer, & lacerus, a, um, pe. cor. dilaniatus. Lacer a veteribus dicebatur qui auribus curtatus erat illacerum, quodcunq; corpore imminutum.

Lacero, as, dilanio ſepius vulnero, & quaſi per membra diſcindo, tractum a lanijs, q diſcindendo corpora dilaniãt. Virg. Quid miſerũ Æneam laceras. Huius verbi cõpoſita ſunt Dilacero qđ eſt deorſus lacero. Plau. in Cap. Qui me meamq; rem, quod in te vno fuit tuis ſceleſtis falſidicis fallacijs dilacerauiſti. Dilacero, varie lacero. Lactan. li. j. In quibus ipſe poſtea dilaceratus, & carptus eſt.

Lacerna, virilis veſtis fimbriata, & fere militaris, quę græce chlamys noiatur, dicta ꝙ capitio minor ſit a lacerãdo. Lacerum. n. dicimus quicquid corpore imminutum eſt. Hęc vtrinq; indui poterat, & ex vtraq; parte reijci. Iuuena.

Criſpinus tyrias humero reuocante lacernas. Erant, apud veteres lacernæ, aliæ, quibus vtebantur in ſpectaculis erãt coccineę, erant militares.

Lacernatus lacerna indutus, ſicut a tunica tunicatus.

Lacerna, etiam genus veſtimenti eſt.

Lacerta, ſerpẽtis genus, cuius duo ſunt genera. Altera ẽ maior, & Lacerta viridis dr̃. Altera minor, hanc Zignida, qdam, alij Calcidẽ vocãt. In vtroq; genere maſculino lacertus dr̃, dictus, ꝙ Pedes habeat ad ſimilitudinem noſtroꝝ lacertorum. Vir. Nec virides etiam occultant ſpineta lacertos. Pli. li. viij. Lacerti arabiæ cubitales.

Lacertus, ſerpentis genus, de quo mõ. Itẽ genus piſcis idoneus ad ſalſamẽta. De quo. Mar. Cũ ſaxetani ponitur tibi cauda lacerti. Et in hoie brachium dr̃ a cubito ad manus vertebra. Oui. lib. j. Metã. Laudat digitoſq; manuſq; Brachiaq;, & nudos medii plus parte lacertos. Et qm̃ lacerti muſculoſi ſunt, & compacti, pulpaſq; hñt duras. Ex ſe lacertus formauit adiectiuũ Lacertoſus, a, ũ, ꝓ toroſo robuſto ac valido. Col. li. vij. Fœminibus lacertoſis, cruribꝰ cõpactis. i. dura carne, & toroſa, neruorũq; collecta catenis.

Lacertoſus, a, um. Vide in lacertus.

Lacedæmonius diphton. pe. produ. Iouis filius, a quo hęc Lacedęmõ. vel lacedęmonia ſm latinos Peloponeſi vrbs Menelai regia, cuius ciues lacedęmones, & lacedæmonii dñr. Ve. lib. iij. Athenięſes, & lacedęmones, ac Macedonas rerũ potitos. Vir. lib. vij. At nõ ſic phrygius penetret, Lacedęmona paſtor. Hęc alio noie ſparta dicta eſt.

Laconia ꝓuincia in peloponeſo, quę & Oebalia, & lacedęmonia ab aliquibus dr̃. Cuius metropolis eſt ſparta. Hinc lacon maſ. gene. & lacena fœ. Pro eo, & ea q. & quę habitat laconi. i. Nec inuenit lacenus, ꝓ laconico, habetq; lacęna diph. in pe. Vir. Nec tibi tyndaridis facies inuiſa lacęnę. Sta. li. vj. Theb. Tãdẽ inſpiratus nuda de plębe laconũ.

Laconicus, a, um, poſſeſſiuum, vt Ager laconicus.

Laconus, a, um, a lacon. Vir. lib. iiij. Virginibus baccata lacenis Pauſanias autem lib. ii. σπαρθη δὲ θυγάτηρ τοῦ εὐρώτου ἔνθεν ὄνομα πόλεως πελοποννήσου ἀμύκλας δὲ ἦν υἱὸς τοῦ λακεδαί μονος γενομένων δὲ ἀμύκλα παίδων ὑάκινθον μεν νεώτα τον τὸ εἶδος κάλλισον.

Lacon q laconiã habitat. Et lacones ꝓpẽ q loquẽdo & ſcribendo amatores breuitatis fuerunt. Stat. li. vj. The. Tandem inſpiratus nuda de plębe laconum. Hoc etiam noie ſignificatur celer. Et lacęna fœminini generis.

Lacõiſmos, breuiloquiũ. Ci. in Epi. lacõiſmo tuo nõ vtar.

Lacomon, genus lactucę, qđ ſeſſile vocãt maxime celebratum. De quo Mar. Seſſileſq; lactucas. Ab eodẽ dr̃ ſedens lactuca illo verſu. In quibus & lactuca ſedens.

Lacęna, fœmenini generis. Vide in dictione Laconia.

Laconicum ſubſtantiuum ponit pro loco orbiculari ambitu in ſe recuruo in balneis, in quibus ſudor elicitur ſicco calore, vt docet Celſus li. ij. Et Vic. li. v. Præcipit laconicus ſudationeſq; cõiungi debere tepidario. Eſt. n. fornacula ex terra, & tegulis mãmatis, addito tomẽto cõcinnata, q̃ incluſo igne per ſpiracula parua calefit per præfurnium. Hũc ſub noie hyppocauſti multi ſignauere. Nam hypocauſtus vaporariũ interprętãtur. Dion. Dicit laconicum appellatum ex eo ꝙ lacedęmonij nudi vnctiq; pręcuncti exercebantur in his ſudatorijs. Frequẽtabatur laconicũ, a crudis vt per deſudationes extruderet, qcquid excremẽtitij, & ſudorifici humoris. Vnde Col. in prologo. Mox deinde, vt apti venimus ad ganeas. & quottidianam cruditatẽ laconicis excoquimus, & exuto ſudore ſitim quærimus Dictum laconicum, ꝙ eo Lacones peculialiter vterentur.

Lacydes, pen. cor. phyloſophus cyreneus, q̃ Athenas profectus, nouæ Academiæ princeps extitit. Archeſilæq; ſucceſſor appellatus eſt. Oeconicus, quia rei familiaris curam magnam habebat. Vir. eximiæ ſeueritatis pauper tñ ſed gratus admodũ. Habuit ſcholã in horto quẽ Attalus rex ſibi curauit. Lacydinęq; ab ipo appellatum fuit. Mortuus eſt paralyſi, quam ex immodica potatione contraxerat.

Laceſſo, is, iui, itum, & laceſſi per ſyncopem, & laceſſiſſe ꝓ laceſſiuiſſe, & laceſſerunt ꝓ laceſſiuerunt. Ci. Hos ego ſermones, qui & multi ſunt, & mi exiſtimationẽ, vt ſentio, nõ offendunt laceſſiui nunq̃. Lactan. lib. v. Omitto eos, qui prioribus eã tpibus ne qcq̃ laceſſerunt. Signat aũt Laceſſere, lacerare, ſiue ad lacer. idũ ire. Sal. Pridie legiones in monte poſitas laceſſiuit. Generatim eñ prouocare ad qcq̃ faciendũ, vel ad irã, vel ad certamen ſignificat, vt fit, cũ qs laceraẽ, pulſaẽ, vel tangiẽ, ſiue impelliẽ ſcripto voce, verbo facto. Ci. Cornifi. Sic igiẽ faciens meq; amabis & ſcripto aliquo laceſſes. Ego. n. rñdere facilius poſſem, q̃ ꝓuocare. Vir. Effici ĩ poſt hac ne queq̃ voce laceſſas. Salu. Poſtremo diſſimulãdi eĩ, & ſiue expurgandi ſicut iurgio laceſſitus, foret in ſenatũ venit. Col. lib. ij. Nõnunq̃ ſtimulo laceſſat iuuẽcũ, quẽ reſte tractum calcitroſum etiam reddit.

Lachanũ, pe. cor. dicti græca λάχανον, qua oẽ genus oleris comprahenditur. Hora. Ad porri, & ciceris refero lachaniq; catinum.

Lachanopoles, penul. pro. holerum venditor. Lachanopolion, locus, vbi venduntur holera.

Laganum vero per g, aliud ſignificat. Sunt enim Lagana (vt inquit Acron) quædã quaſi membranulę, ex farina, & aqua, quæ iure pingui coctæ, & caſeo, pipere croco, cinamomoq; condirę in cibis dantur.

Lacheſis, penul. cor. vna ex parcis eſt quæ de nobis ſortitur. Nam ſortiens latine interprętãri poteſt. De hac in dictionem Atropos dictum eſt. Michalus antes grammaticus λάχεσις δὲ λέγεται ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν φύεται γὰρ ἄνθρωπον τοῦ κλήρου ἐν χερσὶν πρᾶξαι μένον.

Lacinię ſunt in veſtimento partes extremę & ſciſurę particulatim cõciſe, decoris cã vulgo frappę dñr. Vñ laciniata veſtis, & aduerbium Laciniatim, qđ ſignificat particulatim, & per flexuras. Sue. in calig. Ita ſe, prorupiſſe e ſpectaculis, vt calcata lacinia togę pręceps pergradus iret. Pli. tamẽ lib. viij. De capris loquẽs dicit. Fœminarũ generoſitas in ſigne lacinię corpibus & ceruice binę dependentes. Col. li. viij. iubet pecus ægrotum diſtribui in lacinias. i. in particulas ſeparari, vt facilius conualeſcant. Nam diſcreta animalia, & in partes, diuiſa in lacinias ſegregata dicuntur. Item lacinia genus fungorum, qui ſubruſi circa caſtanearum radices erumpunt.

Laciniatim aduerbium ſignificat particulatim & per flexuras. Apul. Non laciniatim diſperſo ſed cuneatim ſtipato cuncti difficultates tranſabiremus.

Laciniofus, a, um, accipitur pro flexuoſo, ſinuoſo q̃. Hierony. ad Theophi.

Laciniofus contra nos ſermo protractus eſt. Ab eodem diſputacio laciniofa dicitur, pro tortuoſa, & implicata. Ab Apuleio. Conuallis laciniofa. Et Alexandria fuit laciniofa, angulofa procurſu.

Lacinium promontorium Italiæ inter Adriaticum, & Ionium, a quodam latrone, ibi ab Hercula interempto, qui lacinius vocabatur, quia boues fuerat prædatus.

Lachryma, a græco, quod illi δάκρυον vocãt. d. in l. mutata, ſicut & l. in d. mutaẽ, vt Medius fidius idem per Iouis filiũ, & meditor per melitor. Sunt tñ q negent hoc nomẽ græcum eſſe, ſed latinũ tñ, vt ſint lachrymę dictæ, quaſi lacerrimæ, qm̃ ex animi laceratione lachrymæ ciantur. Vſus tamen obtinuit, vt per ch, & y, ſcribatur.

Lachrymula diminutiuum Terent. in Eu. Vnde me hercle falſa lachrymula.

Lachrymabile, dignũ lachrymis, cuius ꝯriũ eſt illachrymabile.

Lachrymo, as, effundo, quod ad vites etiam transfertur. Lac. Caudice deſecto, lachrymat ſua gaudia palmes. Cuius cõpoſiti ſunt collachrymo. Terẽ. In An. Triſtis interim nonnunq̃ collachrymabat. Delachrymo deorſum lachrymo, Col. li. v. Vt in terrã potius deuexa, q̃ in germine delachrymet. Illachrymo, valde lachrymo. Virgi. lib. j. Ge. Et mœſtus illachrymat templis, ebur. Superlachrymo. Colu. lib. v.

Col.li.v. Optimū eſt igit medio fere internodio ſubſidiariū condere palmitē, deuexiqȝ refectionē facere poſt gemmam, ne ſuperlachrymet & germinantem excæcet oculum.

Lachrymor deponens ſignificationis actiue Hier. Mihi narrare ante præſepium, vbi plurimum lachrymata es, non debueras.

Lacus ſecundæ, & quartæ declinationis, locus profundus, cuius aquis ppetuis ibidē natis, qui efficit riuos, & flumina. Stagnū temporalē ibi aquā ſtagnantē habet, quæ plærūqȝ hyeme colligi ſolet, eſtate ſiccari. Itē lacus dr̄ locus, qui cōtinet muſtuȝ prelo, ex vinaceis expſſum, & tranſmittit vt in dolia cōdat. Nam ꝓlum ꝑ erie trabs eſt, qua calcant vuæ. Col. Anteq̄ ꝓlo vinacea ſubijciant de lacu, q̄ recentiſſimū addito muſtū in amphorā nouā eamqȝ oblinito & impli cato diligenter. Oui. in Faſt. Præmia de lacubus prima muſta tuis. Pli. Ipſe vindemias colligo, ſi tamē colligere eſt nō nunq̄ decerpere vuā, torculū inuiſere, guſtare de lacu muſtum. Græce λάκκος, latine lacus. Vn̄ Leneus Bacchus & Lenobates, vuæ calcator. Itē lacus in ędificijs plana trabs, vel tabulatū, quo tectorū, ac camerarū ſuperiora ornantur. Lucil. Reſultantqȝ ædeſqȝ, lacuſqȝ. Similiter lacus carcer. Hiero. in Geñ. Innocens in lacum miſſus ſum.

Lacuſculus diminutiuum, a lacus. Colu. Oportet habere lacuſculos, tam multos, q̄ poſtulabit modus.

Lacuna, pe. pro. a lacu fit, & eſt aquę collectio, quā alij lamā, alij luſtram nominant. Vir. li. j. Geor. Præſertim in certis ſi menſibus amnis abūdans Exijt, & obducto late tenet oīa limo. Vnde cauæ tepido ſudant humore lacunæ. Vbi Ser. Lacunæ ſunt foſſæ in quibus collecta aqua ſtare cōſueuit. Lacuna etiā dicit foſſa ad ſiccandos agros parata. Idem. Et totæ ſolidam in glaciē vertere lacunæ. Item vallecula ſuperioris libri per ſimilitudinem lacuna vocatur a Lactantio.

Lacunula diminutiuum parua Lacuna.

Lacunar. penul. pro. diminutiuum a lacus, & accipitur pro trabe. Sueto. in Nero. Lacunaria, quæ noctu ſuper dormientem laxata machina deciderent, parauit. Hoc etiam laquear, & laquiarium per antiſtichon. Vir. Dependent lychni laquearibus aureis.

Ladon, onis, pe. pro. fluuius Archadiæ, de quo Ouid. lib. j. met. Donec arenoſi placidum Ladonis ad amnem venerat Aphtonius in rhetoricis δάφνην δὲ θυγατέρα φησι τοῦ λάδωνος ποταμοῦ καὶ γαλλί σηνότι.

Ladanum, pe. cor. eſt quoddaȝ pingue ladę herbæ inſidens. Hęc autem herba naſcitur in Cypro.

L ante Ae

Lędo, as, ſi, ſum, cum, æ, diph. ſignificat contumelia afficio, ſumptū a græcis qui lędori.i. cōtumelia vocant. Transfertur tñ ad omne genus offenſionis. Et cōſtruitur mō cum accuſatiuo. Virgi. Ah te ne frigora lædant. Modo cum datiuo. Teren. Ille clemens, placidus, nulli lædere, arridere oībus. Huius cōpoſita ſunt. Allido, collido, elido, illido, oblido, quæ habent pe. pro. de quibus locis ſuis.

Laertes, nomen patris Vlyſſis, ſed tamen laertius, non autē laertes, æ, poſſūm multos auctores dicere, ſed ſufficiat. Sophocles in tragædia illa quæ maſtigophoros inſcribitur, ἀεὶ μὲν ὦ παῖ λαερτίου δέδορκας πεῖραν τινα ἐχθρῶν ἁρπάσαι θηρώμενον.

Laerte, es, nomen vrbis Ciliciæ. Et nomen patris Vlixis, vt apud Homerum in Odiſſea. xxiiij.

Laertius, nomen hiſtorici, qui de philoſophoꝝ vita ſcripſit.

Laertius dicitur, & laertes pater Vlixis vtroqȝ mō laertius, & nomen auctoris.

Læmargia, cum accentu in pe. a noſtris ingluuies dicitur læmargus guloſus.

Læmuſiaton premium quod reportabant qui ex gladiatura victores extitiſſent. Græci λαιμοχατον, dicunt λαιμα ſanguis guttur σχάζω, ceſſo, ſcindo, quaſi præmium illud gladiatoribus daretur ob iugulationem. Præmium autem græcis erat ex Demoſthenæ, ſuida centum minæ.

Lęna, veſtis lanea, vt Varro ait habitus duplicis, & auguralis amictus, quæ ſuper cętera veſtimenta imponebat. Nonius docet eſſe veſtem militarē. Vir. Tyrioqȝ ardebat murice lęna greci chlenam dicunt, vbi ch abijcitur.

Lætus hō, qui hilaritatē q̄ intus habet etiā vultu oſtendit, a latitudine mētis vt quidā aiunt. Nam qui gaudiū aſpectus promūt dilatare quodāmodo faciē vident. Virgi. Imperio lætiqȝ parent. Per tranſla. Q m̄ pinguis habitudo in brutis lætitiā quādam pferre vr̄, dicimus lętum pingue vt glande ſues lęti redeūt. Q ua rōne terram quę fertilis eſt, qm̄ ex ipſius exuberantia frugū videt lętitiam oſtendere. Vn̄ Virg. Omnia nunc rident, dicimus lætas ſegetes.i. fertiles. Ides. Vnde prius lętum ſiliqua quaſſante legumē. Et læta vbera fertilia lacte plena. Læta vero prata læta domus quæ nos lętos faciunt. Dicimus etiam lętum celerem, quoniā in his in quibus animus lætatur celeritate vtimur. Item bene nolentem. Vt nobis lætus ego hunc cadentes in littore taurū. Nam qui rem libenter facit, cum lætitia facit. Sic contra triſtem pro inuito dicimus. Ter. inuitat triſtis.

Lætor, gaudeo, delectationē capio, ſed extrinſecus, cū gaudere ſit intrinſecus, q̄uis ſępe cōfundant. Te. in heau. Ego nō tam meapte cā lætor, q̄ illius, q̄ ego ſcio, honore quouis dignā. Conſtruit mō cum ablrō, mō cum gtō. Virg. lib. xj. Nec veterū memini lętorue maloꝝ. Modo cum datiuo, vt mihi gaudeo, tibi lætor. Modo abſolute. Amb. Fides dñica lętabatur. Hinc fit compoſitum collętor, ſimul lętor.

Lęto, as, lętum facio. Actius, & te vt triplici lætarem bono. Eſt & leto, as, ſine diphton. in alio ſignificato.

Lętifico, as, lętum facio. Plau. Ita meum cor hæc anus lætificaunt modo.

Lætiſco, is, lætus fio. Siſen. li. iiij. Vtrum ne dij cultu erga ſe mortaliū lętificant, an ſupernegentes humana negligant.

Lętitia, eſt exultatio animi gaudio eff̄ruentiore, ꝓpter euentum rerum expetitarū. Cice. lętitia, opinio recens boni præſentis in quo efferri rectum videatur. Et proprie lætitia eſt cum ita mouetur animus, vt etiaȝ ad exteriora egrediatur, & maxime in vultu. Gaudium cum animus exhilarat aliqua re, neqȝ tamen ad exteriora diffunditur, vltra modum vt facile appareat. Hinc dicunt Stoici, gaudium inſapientes cadere poſſe letitiam non poſſe.

Lætitudo, idem quod lætitia. Actius. Quanta in venando affectus eſt lętitudine.

Lęabile, idem, qd̄ lętus, a quo Illętabilis, non lętus triſtis.

Lætamen fimus qui per agros iactatur, ꝙ lętas.i. pingues ſegetes faciat, ſunt tamen qui putant non habere diphton.

Lęuis, & hoc lęue, cum diphton. ſignificat, quod tactu aſperum non eſt Imberbe glaberum de pile lubricum nitidus. Terſum, Perſius, Troſulus exultat tibi per ſubſellia læuis. Hiero. in Geñ. Noſti ꝙ Eſau homo piloſus ſit, & ego lęnis. Licet aliter legatur. Leue vero ſine diphtō. Aliud ſignificat, Vide loco ſuo. Sunt tamen qui hoc nomen cum ſuis deriuatis ſine diphton. ſcribant.

Lęuitas eſt aſperitati contraria. Martianus. Lunarem circulū ingreſſa virgo conſpicatur globoſum quidam tenerūqȝ corpus e ſuperni erroris lęuitate compactum inſtar ſpeculi pędentis. Apul. de Socratis demonio lęuorem, ſiue læuitatē, cum dixiſſet adiecit lubricam.

Læuor, ideȝ qd̄ læuitas, hoc eſt cōplanatio, & terſitudo. Pli. ſpectantur in chartis tenuitas denſitas, candor læuor.

Lęuigo. as. pe. cor. cōplano polio, quaſi læue ago. Pli. Sunt quidam in eo genere molliores qui, & cote lęuigant. Ideȝ lib. xiij. Scabritia charta læuigatur dente.

Læuo, as, idem quod leuigo. Sta. li. j. the. Pars teretes læuare manu, ac diſponere menſas.

Lagari verſus, dr̄, qui medio claudicant pede, ſicut Myuri q̄ poſtremo, & accephali, quia breui ſyllaba incipiunt.

Lagos latine lepus, Inde lageos lagois, & lagotrophia. Lageos, vua quę, & leporaria dicitur. Virg. li. j. Geor. Et paſſo pſythia vtilior, tenuiſq; lageos.

Lagois, pe pro. genus auis, quę leporinas habet carnes. Nas

λαγως, apud grecos, lepus eſt. Eſt & genus piſcis Hora. in Ser. Nec ſcarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

Lagotrophia leporaria loca, in quibus lepores aluntur vt eſt apud Colu.

Lagœna, cuius œ, diph. genus vaſis teſtacei nõ tam ad aquam q̃; ad vinum, & alios vſus accõmodatū. Hiero. in li. Reg. Alius portans lagœnam vini. Colu. Omnis ſpurcitia cum ſpumis eximatur, quę decocta, cum iam craſſa fuerit, q̃; de ſrutus refrigeretur, & bene picatis lagœnis condatur. Et li. Iudicum. Cęperunt buccinis clangere, & complodere inter ſe lagœnas. Fiebant lagœne opere figlino, vt oſtendit Eſaias, cum ait. Et comminuuntur, ſicut conteritur lagœna figuli contritione prævalida, & nõ inuenietur, de fragmẽtis eius teſta, in qua portet igniculus de incendio, aut auriantur parum aquę de fouea.

Lagunculą diminutiuū, parua lagœna. Hiero. in Eſaia. Decem iugera vinearum facient lagunculam vnam, quia triginta modij ſementis facient modios tres. Plin. in Epiſto. Proinde cum venerabere licebit auctore me, vt panarium, & lagunculam ſic etiam pugillares feras.

Lagophthalmos, dicit' in oculis, cum ſuperior palpebra nõ deſcendit. Cui vitio contrariū eſt. Ectropium, cuius inferior palpebra parū ſurſum attollit', nec cū ſuperiore cõmittitur. Dictus a leporibus, quæ aptis oculis dormire cõſueuerunt.

Lagonoponos, pe. cor. illorum dolor, qui ſane alius eſt, q̃; laterus hoc eſt pleureſis. Illa enim greci vocant λαγόνας & κενεῶνας.

Lagaroponon et dolorẽ illū dicunt qppe eā corporis partẽ, alij lagaron. Alij hypocõdrion vocant, πόνον, dolorem.

Lais, idis, nomen propriū famoſiſſime meretricis, q̃ a ſcriptoribus Corinthia dicta eſt quia Corinthi habitauit. Ad quã propter pulchritudinẽ ditiores hoīes, ex omni Græcia conueniebant, nec quiſpiam admittebatur, niſi qui dabat, qđ popoſcerat. Ouidi. Multum lais amata viris.

Laicus, a, um pe. cor. qđ cõe eſt, & nõ ſanctū. Hier. li. j. Reg. Non habeo laicos panes ad manū, ſed tm̃ panẽ ſanctum.

Lallare quidam dicunt eſſe more infantiū blandiuſculis vocibus loqui. Alij lallare, proprie dicuntur infantes, q̃; irati matrum mammas ſugere rennuunt.

Lamæ, rupium fracturæ.

Latmius mons Ioniæ, notus fama Endymionis, a quo & ipſe Endymion latmius eſt dictus. Oui. lib. ij. de arte. Latmius Endymion non eſt tibi luna rubori.

Lamiæ a priſcis dicebantur mulieres quę ſtrigum inſtar infantium ſanguinem ſugunt, ſiue ipſe ſtriges. Hora. Neu prã ſo lamie puerum viuum extrahat aluo. Apul. lib. j. de Aſi. At ille olore ſpurciſſimi humoris perfuſus, quo me lamiæ illæ infecerant aſpernatur λαιμος græce dicitur ingluuies. Vnde lamiæ dictę, vt inquit Porphirio ſunt voragines de quibus Hora. in Epiſt. Viribus vteris per cliuos flumina lamas. Greci ſcribunt lamias terriculamenta eſſe puerilia quibus oculi ſint exemptibiles. Philoſtratus in apollonia ait, lamias a quibuſdam laruas appellari, & lemures, eſſeq; ad amorem & venerem propenſas, & carnes humanas maximeq; formoſarum eſurienter appetere quæ libidinis cupiditate alliciant eos, quos poſtea cupiant deuorare. Lamia quoq; animal eſt faciem muliebrẽ pretendens ab inferiori parte pedes equinos habens. Vnde apud Hieremiam prophetam. Sed & lamię nudauerat mãmas, lactauerunt catulos ſuos. Et in Eſaia. Ibi cubauit lamia, & inuenit ſibi requiem. Et lamię dicebantur nobili familia ortę. Erat enim romæ familia quędam nobilis heliorū a Lamo Antiphatis patrę & leſtrigonum rege qui Formijs regnauit ortum habens, a quo Lamiacus, a, um, vt bellum lamiacum, vt apud Hiero. cõtra Ioui. Vnde & lamię cognomen nobilibus inditum eſt, qđ vulgo lamium genus vocabat'. Hora. hæli vetuſto nobiles ab lamo. Iuue. Hoc vocant lamiarum cęde. Pręterea lamia fuit nomen meretricis inſignis.

Lamina, pe. cor. Vide in dictione Bractea.

Lambrus, fluuius in Ciſalpina Gallia, quem Padus defert in mare Adriaticum, vt ait Pli.

Lambrani populi lambri accolę. Sueto. in Cæſa. Per lambranos, & tranſpadanos duxit.

Lambos, is, lambi, lambitum ſm Priſcia. Lucil. lib. xiiij. Iocundaſq; puer, qui lamberat ore placentas. Hiero. pręteritū lambui poſuit li. Iudi. cum ait. In trecentis viris, qui lãbuerunt aquas, liberabo vos. Eſt autem lambere, lingere, hoc eſt lingua aliquid ſuauiter tangere ſicut canes bibentes. Hiero. ad Iulia. Diuitem purpuratum gehenne flamma ſuſcepit. Lazarus pauper, & plenus vlceribus, cuius carnes putridas lambebant canes, i. lingebant. Idem lib. Iudi. Qui manu, & lingua lambuerint aquas ſicut ſolent canes lambere, ſeparabis eos ſeorſum. i. bibere. Virgi. pro tangere poſuit. lib. iij. æn. Attollitq; globos flammarum, & ſydera lambit. Interdum ſumitur, pro leuiter fluere. Hora. lib. j. car. Vel quæ loca fabuloſus lambit Idaſpes.

Lamentor, voce querula, triſtiq; oratione damnū, ac dolorẽ teſtor. Terẽ. in An. Quæ tñ mihi lamentari præter cæteras viſa eſt. Idem in Phor. Cum accuſatiuo poſuit. Modo vidi quãdam virginem huic viciniæ miſerã ſuam matrẽ lamẽtari mortuam. Cice. lib. Tuſcu. pro lamentatione dignū aliquid monſtrare poſuit cum inquit. Nam hæc quidem vita mors eſt, quam lamentari poſſem, ſi liberet.

Lamento, as. Hiero. in Eſdra. Et qui præſidebant, cum viribus lamentabant eum.

Lamẽtatio, q̃ ẽ, vt Ci. li. iiij. Tuſ. docet ęgritudo cū heiulatu.

Lamentarius, a, um, qđ ingerit lamentationẽ. Plau. in Cap. Quę ędes lamentarię mihi ſunt.

Lamentabile, quod eſt dignum multa lamentatione. Virg. Troianas vt opes, & lamentabile regnum.

Lampas, adis, græca dictio eſt, cuius accuſatiuum protulit. Virg. Princeps ardentẽ coniecit lampada Turnus. Ab hoc accuſatiuo formatur nominatiuus lampada, de quo Hier. in Ezech. Quaſi aſpectus lampadarū. Eſt aūt lampas ignis, aut ſolius ſplendor, a λάμπω ſplendeo. Frequenter tamen ſumitur, pro inſtrumento, in quo ignis in oleo lucet.

Lampſacus, pe. cor. nomen vrbis in litore Helleſponti, in ora aſiatica. Hinc lampſacenus, a, um. Vnde Caron hiſtoricus, & Adimãthus, & Anaximenes, & Metrodorus Epicurij ſodalis lampſaceni fuere. Ipſum etiam Epicurus lampſacenum dicunt, diu lampſaci verſatum.

Lana, quæ de ouibus deciditur, a laniando. Laniare enim ſcindere eſt. Sciditur autem nunc lana quæ velli ſolebat. Vnde a vellendo vellus dicebatur. Quidam a laniſtate, id eſt mollitudine lanam dici autumant. Hinc lanugo primipili in barba, quia cæteris ſint molliores. Et in cidonijs lanuginem dicimus. Eſtq; in ſola oue lana. Nam cætere quadrupedes pilos aut ſetas habent.

Laneus, a, um quod ex lana eſt, vt pannus laneus.

Lanarius, qui lanam curat. Plau. in Aul. Stat fullo, phrigio, aurifex lanarius. Lanarius etiam qui lanam ſcarminat.

Lanificus, qui lane artem exercet & lanificiū, lanę opificius. Pli. De prędaris geſtis romanorum. Exinde Collatiam petunt Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt.

Lanicius, a, um, quod eſt ex lana, vt veſtimentum lanitium apud Martianum.

Lanitium, idem qđ lana, ſicut fuga & effugium. Epiſtola & epiſtolium. Vir. Sit tibi lanitiū curę primū aſpera ſyluas.

Lanaris, & hoc lanare, qđ habet lanas. Var. lib. ij. de re ruſti. Nos, qui pecus paſcimus, lanare.

Lano, as, intus lanam pono, ſeu lanam habeo. Vnde Lanatus, a, um. Col. li. vij. Cannabiniſq; funibus cornua iumẽtorum ligato, ſed laquei, quibus copulantur lanaris pellibus inuoluti ſint ne tenera fronte ſub cornua lædant. Idẽ lib. viij. Ideo, niſi lanatas oues emi non oportet. Et lanatus dictus fuit Capitolinus magiſter equitum.

Lanatæ vuæ aminee dictę ſunt, q; caneſcant lanugine.

Lanatus, a, um, q habet lanam. Et lanatus fuit cognomen Agrippe, qui de Sabinus triūphauit. De hoc in agrippa.

Laneum, veſtimenti genus, ex lana ſuccida, confectum.

Lanugo, pen. pro. tenera pilatio a lanę ſimilitudine, qualis in adoloſcentum genis, & in pomis quibuſdã cernitur. Collu. li. iiij. Lanatam quoq; amineam quidam maxime probant, quę hoc vocabulum, non ideo vſurpat, ꝙ ſola ex omnibus amineis verus ꝙ pręcipue caneſcat lanugine

Lanoculus, qui lana tegit oculi vitium.

Lanius, ſeu lanio. qui carnes in carnario vendit populo, a laniandis pecoribus, ꝙ eas concidat, lanietq;. Plau. in ca. Dij immortales, vt ego collos pertrũcabo tergoribus, quãta pernis peſtis veniet, quanta labes larido, quanta ſumini ab ſumendo, quanto callo calamitas, quãta lanijs laſſitudo, quanta porcinarijs.

Lanium carnarium, hoc eſt locus, vbi carnes venduntur.

Lania, æ, idem ſcilicet locus vbi caro conciſa venditatur.

Lanium carnarium, vbi venduntur carnes.

Laniena, ſimiliter officina, in qua fiunt, ac venduntẽ carnes & vulgo macellum dr̃. Plau. Per myropolia, & lanienas circũq; argentarias rogitando ſum raucus factus. Accipitur etiam laniena pro ipſa laceratione a laniando.

Lanionius, a, um, quod ad lanius ſpectat., Vnde lanioniæ menſe, in quibus ſcinditur caro. Sue. in Clau. Carnificem ſtatim accinctum machera, menſaq; lanionia flagitauit.

Lanio, as, ſcindo. Vir. lib. iij. Geor. Ipſiq; ſuos iã morte ſub ęgra diſciſſos nudis laniabant dẽtibus artus. Per tranſla. ſumitur pro infamo. Hiero. in Prolo. Eſd. Quid interpretem laniant. Huius cõpoſitum eſt. Dilanio, pro diſcindo.

Laniſtę, dicti ſunt, q laniãdis pręſunt gladiatoribus. Hi familias domi ad gladiaturã exercendam habebant inſtituere, & mox parare, vendere ſolebant munerarijs. Iuue. Hic plaudat nitidi pręconis filius inter Pinnirapi cultos iuuenes, iuueniſq; laniſtæ. Hinc laniſtæ auiũ dicti ſunt, a Col. qui aues certaminibus præparabant.

Lancea a latitudine ferri dicta eſt, vel qa græce dr̃ ἡ λόγχη τῆς λόγχης teli genus lõgiſſimũ. Hiſpanica dictio, nõ latina, vt Gel. teſtatẽ. Hãc olim i luculli lucullẽã appellarunt.

Lanceola, cum accẽ. in ãtẽp. dimi. eſt. Hie. li. iij. Re. Prophętę lucorũ incidebãt ſe lãceolis, donec ſanguine pfunderẽtur.

Lanceatus, a, um, quod eſt lancea armatũ. Hiero. lib. ij. Re. Si quis tangere eas voluerit, armabitur ferro, & ligno lanceato. Lanceati etiam dicuntur, qui ictu lanceæ necantur. Iul. Fir. Quicũq; habuerint horoſcopum in. xxj. parte tauri lanceati morientur.

Lancearius, qui lanceam gerit, græce λογχοφόρους vocãt. Hi in bello lancea pugnant.

Lancino, as, pe. cor. ferio, lacero. Pli. Eſt & volucra canibus peculiare malum aures maxime lancinans, quæ defendi non queunt. Sene. Alium inter leges celebriſq; ſpectaculũ fori lancinute.

Lances, vaſa lata, & rotunda minus excauata, q̃; patinæ, & rebus diuinis apta, vt docet Auſo. illo verſu, Turibula, & pateræ, quæ tertia vaſa deũ lanx. Iu. ſumpſit pro vaſe eſcario, in quo caro tam toſta, q̃; elixa conditur, menſeq; infertur. Aſpice q̃; magno diſtentat pectore lancẽ. Hora. in Ser. Iligna nutritus glande rotundas curuat aper lances. Et lances ſtateras dici nemo ignorat. Vnde bilances dictæ ſunt, quę duas lances habent.

Languor, ꝓprie eſt defectio virium, & ſucci naturalis. Hinc languere dñr herbę, quę incipiunt areſcere. Sed ad animus q̃nq; tr̃ifertur, & ꝓ debilitate, defectu, torpore, inertiaq; vſurpari ſolet. Ci. li. j. Offi. Nihil aũt magis cauendum eſt ſenectuti, q̃; ne languori ſe, deſidięq; dedat. Plau. in Aſi. ꝓ laſſitudine poſuit, cũ ait, Vbi ſępe ad languorẽ tua duritia dederis octo validos lictores vlmeis affectos lentis virgis.

Langueo, es, gui, deficio, infirmus ſum, diſſoluor. Hieron. Aiãduertimus pariter oĩa verba illius aĩæ languentis eſſe medicinam. Virg. li. ix. Purpureus veluti cum flos ſucciſus aratro Langueſcit moriens. Interdum languere eſt timidũ eſſe. Salu. Quãto vos attentius ea agetis, tanto illius infirmior erit animus. Si paulum modo vos languere viderit iam omnes feroces aderunt, Interdum ocioſum eſſe. Idẽ. ſecq; ſi paũd adiuuarent, Liguẽtibus alijs in curiã impetũ facturum. Huius verbi cõpoſita ſunt. Elangueo, a quo elãgueſco, quod eſt valde infirmus fio. Gel. lib. ij. Negocijs ſe plerũq; vmbraticis, & varijs queſtibus intẽtos habent, in quibus oĩs eorũ vigor aĩ, corporiſq; elangueſcit & quod Salu. ait effœminatur. Relangueo, a quo Relangueſco, rurſus ad valitudinem redeo. Oui. lib. vj. Meta. Impoſito fratri moribunda relanguit ore. Claudi. lib. j. Relanguere pro remiſſum eſſe poſuit. Vix ille pepercit, erubuitq; præces, animuſq; relanguit atrox.

Langueſco, inualidus, tepidus, ſeu ocioſus fio. Cice. in Ca. Orator metuo ne langueſcat ſenectute.

Languidus, da, um, quod languet. Oui. li. v. Faſto. Violas arere videres, filaq; purpurei languida facta croci.

Laodicea, vrbs celeberrima in aſia, lyco flumini impoſita. Primo Dioſpolis appellata, deinde Rhos, poſtea Laodicea a lyco flumine. Hanc vrbem loci virtus, & ciues quidam fortunati valde magnificauerunt. Primũ Hiero. q hereditatẽ populo diuiſit ſupra duo milia talentorũ, & multis donis ciuitatẽ exornauit, poſtea Zeno orator, & Polemo eius filius, qui ob res fortiter geſtas, prius ab Anto. poſtea ab Auguſto ad regię dignitatis faſtigiũ euectus eſt.

Laodamia, cũ accentu in pe. nomen propriũ Acaſti filię, & vxoris Proteſilai, de qua Hier. Laodomia quoq; poetarũ ore cãtatẽ occiſo apud Troiã ꝓteſilao, noluiſſe ſuperuiuere. Fuit & alia laodonia Bellerophõtis filia, mr̃ Sarpedonis.

Laomedõ, pe. cor. nomẽ propriũ patris Priami Troię regis a quo patronymicũ formatur. Laomedõtiades, vbi additura, vt in multis alijs, ſicut anchiſiades, Telamoniades. Aliquando ſubtrahitur ſyliaba, vt Athemides, pro Athemonides. Deucalides, pro deucalionides. Alaomedon fit poſſeſſiuum Laomedoteus, a, um,

Lapathos, pe. cor. ſeu lapathius, lapathes & lapa, genus herbe cuius tres ſunt ſpecies. Nam quædã dr̃ Canaria quæ eſt exigua canibus adherẽs. Altera maior aliquãto & philãtropos appellatur, ꝙ veſtibus hoĩum adhærens eos amare videatẽ. Eadem vocatur Apatine. Tertia appellatur perſonata, & maxima eſt, naſciturq; iuxta riuos & flumina, Gręci ἄρκιον, vocant, folia habet ampliora cucurbitis, & propter foliorum amplitudines ea vtebantur veteres ad perſonatus faciendos. Serenus. Sæpe chelidoniam cum ſucco lapathis addes. Col. Lubrica iam lapathos iam tãnẽ ſponte vireſcunt. Pli. lib. xx. Nec lapathium diſſimiles eſſe ctus habet. Suidas λάπατον ὄρυγμα εἰς θηρίων ἐνέδραν καὶ λάχανον κενωτικὸν γαστρός.

Lapa, æ, Vide in dictione lapathos.

Lapithæ, pe. pro. populi fuerunt, quorũ rex fuit Perithous. Hipindum, & Othryn Theſſalie montes habitarũt. Virg. Frena pelethronij, lapithęgyroſq; dedere A græcis ſcribitur λάπιθαι. Ideo lapithæ non laphitæ dici debent. Vir. li. ij Geor. Et magno hyleum laphitis cratere minantem.

Lapithos, vrbs in Cypro inſula.

Lapis, proprie eſt, quem græci λίθον vocãt, & mitior, minorq; ac tenatior ẽ, ſaxo maius, aſperius, duriuſq;. Vnde gemmæ lapides, non ſaxi dicuntur. Pli. Nuſq̃; hic vtilior, q̃; in Italia gignitur, lapiſq; non ſaxum eſt. Idem. Eſt & viridis vehementer igni reſiſtens, ſed nuſq̃; copioſus, & vbi inuenitur lapis, non ſaxum eſt. Et qm̃ apud veteres lapidibus fixis miliaria ſignabantur, ponitẽ quandoq; lapis pro miliario. Vnde legimus ad tertium, ad quartum lapides. De lapide emptos quoq; dicimus. Nã Priſco more pręconis ex lapide facere pręconium ſolebant, vbi mãcipia quoq; venalia pręconis voce vęnalia proclamabantẽ. Col. lib. iiij. Non tamen excedunt ſeptem iugera vnius operam vinitoris quem vulgus quidem parui ęris vel de lapide noxium poſſe comparari putat. i. venalis de lapide emptus. Cice. in Piſo. Tribunus de lapide emptus eſſe ait, quia mercede id faciebant.

Lapideus, a, um, quod ex lapidibus conſtat.

Lapidoſus, a, um, quod lapidibus abundat.

Lapidarius,a,um,quod ad lapides pertinet.Plau. in Capi. Tyndarus in latomias lapidarius ab Egione damnatur.

Lapillus,dimi.paruus lapis.Et lapilli,lapides pcioſi,vt ſunt gemme, margaritæ. Curti. Lapilli auribus pendent.Hor. Nec magis huic intra niueos, virideſq; lapillos.

Lapicida,pe.pro.dicitur ille,qui lapides cædit.

Lapidicina.pe.pro.locus, vbi lapides exciduntur, latomiæ a græcis dictæ. Vñ & carcerẽ latomias vocamus, ſiue ꝙ dã/nati ad lapides excidendos mittebãtur, ſiue ꝙ Sinueſſani Campaniæ populi latomias habebãt,inſtar carceris, ex ca uatas,ex quibus excisi lapides fuerãt,ad vrbem extruendã hiſq; pro carcere vtebantur.

Lapido,as,pe.cor.lapidibus cædo. Vnde ſcribit Macro.la/pidatum a populo romano fuiſſe Vatinium,ſignificare vo/lens,lapidibus iactis fuiſſe impetitum.Transfertur etiam ad inaĩata, & ſignificat percutio, pulſoq; etiam ſine lapidi bus. Macro. Noctes eius impotentiam,ac dicacitate lapi/datã.Huius cõpoſita ſunt. Delapido quod ẽ lapidibus ſter no.Vnde Delapidata loca, quæ lapidibus ſtrata ſunt. Di/lapido, diſperdo,conſumo.Cice. Octa. Publicã dilapida/bat pecuniam ærarium exhauriebat.

Lapio,is,iui,itum,durum efficio, & quaſi in lapidem cõ/uerto.Pacu. Lapit cor cura,erumna corpus conficit.

Lapideſcere,apud Pli.legitur,pro in lapidem cõuerti,quod vel a lapido, vel a lapio fit.

Lampſana,pe.cor. holus ſylueſtre trium foliorum, quod romani dicunt napum, vt inquit Dioſ.eius folia, & caulis comeduntur elixa. Vnde apud Pli.li.xix. ſcribitur milites Ceſari exprobraſſe,ꝙ lãpſana vixiſſent, apud Dyrrachium. Quidam accipiunt lapſanã,pro braſſica ſylueſtri.Eſt enim braſſica alio nomine caulis.

Laqueus,vinculum. Vnde dicimus laqueo vitam finiuit.

Laqueatus,a,um,qđ ẽ laqueis irretitũ.Col.li.vij. Ceterum corpus laqueatũ, & diſtentũ temonibus obligatẽ,immo/tũq; medentis arbitrio eſt expoſitum. Et laqueatũ dr̃ con/uexũ.Vnde laqueata tecta. Ci.li.j.leg. Magnificas villas,& pauimenta marmorea,& laqueata tecta contemno.

Laqueare & per apocopen laquear, & laquearium dicitur camera,hoc eſt pars ſuperior cubiculi & cœnationis parũ conuexa,quæ varijs adornari ſolet coloribus. Quidam & laquearia accipiunt pro trabibus planis,quæ & lacus, & lacunar, & lacunarius dicuntur.Hora. Nec mea renidet in domo lacunar.

Lar,nympha fuit, quæ Iunoni furta Iouis, cũ Iuturna pa/tefecit,quã Mercurius compreſſit, & inde geminos ſuſtulit, qui a matre lares appellati ſunt. Sunt qui credant lares ge/nioſq; eoſdem eſſe exiſtimãtes vnicuiq; duos eſſe, alterum bonum,alterum malum, vt Chriſtiani, etiã duos angelos bonum malumq; a deo in cuſtodiam datos dicunt, ſed non natos nobiſcum,vt illi de genio,ſiue lare dicunt.Co/lebãtur domi,focuſq; illis ſacer erat. Vnde vulgus focum focillare appellat,quaſi laris focum. Hi putati ſunt dij do/meſtici,qui ad vrbis cõmoda vigilare dicuntur. inter com pitaq;.Oui. in Faſt. Lucifero ſubeunte lares delubra tule/runt.Ab aliquibus dij agrorum vocati ſunt.De his Ter.in Apolo.Domeſticos inquit deos, quos lares dicitis dome/ſtica poteſtate tractans. Apu.li. de deo Socr. Lar dicitur fa/miliaris qui ex lemuribus poſteriorum ſuorum curã ſor/titus pacato & quieto numine domum poſſidet. Augu. lib.ix.d.Dei. Dicit aĩas hoĩum lares vocari ſi meriti boni ſunt: lemures ſi mali. Ab aliqbus dij agrorũ vocati ſunt. Tibul.Vos quoq; felices quondam nunc pauperis agri cu ſtodes fertis munera veſtra Lares. Quoniam autem lares ſiue penates etiam priuatorum domibus preeſſe credebã tur:factum eſt, vt vtrunq; vocabulum pro ipſis domibus vſurpetur. Mar. O mihi curarum pretium non vile mea/rum.Flacce antenorei ſpes & alũne laris.Hora. Qui patriũ nume ponat fundũq;.Quandoq; pro igne. Colu. lib.xij. de Villico. Conſueſcat ruſticos circa larem domini focum familiarem ſemper epulari.

Larariũ,ſacrariũ,domeſticum in quo lares & dij peculiares adorabantur. Scribit Lampri. Alexan.ſeuerum in lario/rem diuinam matutinis horis factitaſſe ad effigies deoꝝ. in quibus habebat Apollonium,Orpheũ,Habraamum, & Chriſtũ,in ſo lario ſimulachrum habuit, Virgilij, & Cicero.& Alexandrum Magnum in maiore lario.

Larida ciuitas lychaoniæ, Vnde Ptolo. Municipium Larĩ/dam in Lychaoniæ parte Antiochiana dicta collocat.

Laridũ, non ſolũ pinguedinẽ ſuillam,ſed totã illã ſalſam carnem dixerunt inquit Macro.quaſi late aridum.Dicitur & per ſyncopam lardum.Oui.li.vj.Faſt Pinguiatur illis gu ſtantur larda chalendis.Iuue. Cognatus apponere lardum. Appellans lardum portionem pernæ que in prima vel in ſartagine torreri ſolet.Et Pli.dixit lardum pingue hoc vn/ctum,quaſi & macrum dici poſſet.

Latra leptes.medicus vnguentarius,qui huiuſmodi vnguẽ ta facit.Col. Sanus homo qui & bene valet & ſuæ ſpon/tis ẽ nullis obligare ſe legibus debet,ac neq; medico:neq; alepta egere. Latraleptice medicinæ genus que vnguentis & perfrictionibus curat,quaſi medicina vnguentaria. λατρικη.n.medicina dicitur,αλειπτης, vnctor,ἀπὸ τοῦ ἀλειφειν,quod eſt vngere.

Latona,pe.pro. Apolli.& diane mater. Vnde & latonia di/cta eſt diana. Vir. Aſtrorũ decus & nemoꝝ latonia cuſtos. Similiter Delos inſula eſt dicta latoniam, ꝙ in ea latona enixa ſit appollinem & dianam:vt inquit Ser.

Latria,cum accentu in pe.latine cultus obſequium, ſeruitus. Augu.li.x.de ci.dei. Latriam noſtri vbicũq; ſanctarũ ſcri/pturarũ poſitum eſt interpretati ſunt ſeruitutẽ: ſed ea ſerui tus quæ debetur hominibus,ſm quam precepit apoſtolus ſeruos dñis ſuis ſubditos eſſe debere. Alio noĩe græce nun cupari ſolet. Latria vero ſm conſuetudinẽ qua locuti ſunt qui nobis diuina eloquia condiderunt, aut ſemper, aut tã frequenter vt pene ſemper ea dicatur ſeruitus quæ pertinet ad colendum deum.

Latres,latine ſeruus dicitur.

Larius lacus comenſis ab Addua fluuio,qui in illum cadit augetur,qui fluuius poſtea in padum nõ longe a Cremo/na influit.Dictus larius a fulicarum multitudine.Greci.n. λάρος fulicam vocant,auis eſt nigra aquatica.

Larius,ria,um,poſſeſſiuum.Catul. Veronas veniat nomẽ relinquens comi mœnium,lariũq; littus,qđ tamen negat. Suidas,ait enim, λάρος κέχηνώς ἐπὶ τῶν ἁρπακτικῶν καὶ πλεονεκτῶν, ἐπεὶ καὶ ὁ λάρος ὄρνεόν ἐστιν ἁρπακτικὸν καὶ ἀδηφάγον.

Larodij populi in ſcythia Aſie, vt lib.iiij.ſcribit Herodo.

Larix,icis,pe.cor.arboris genus. Luc.li.ix. Et larices,fumo/q; grauem ſerpentibus vrunt.

Largus,a,um,qđ nõ eſt ſtrictũ.Et largus dr̃, qui largitẽ.Cic. lib.ij.Offi.Oĩno ſunt duo genera largorũ quorũ alteri ꝓ/digi,alteri liberales.Hinc large aduerbiũ liberaliter abun/danter.Hora.lib.Car. Ligna ſup foco large reponens.Dici/tur etiam largiter,ꝗuis non ita in vſu ſit.

Largior.profuſe dono.Cuius compoſita ſunt,Dilargior va rie largior.Salu.in lib.j.Hiſto.Igitur venditis proſcriptorũ bonis,aut dilargitis.Elargior valde largior.

Largitas & largitio inter ſe differũt, ꝙ largitas, vt Agretius auctor eſt humanitatis ſit largitio ambitionis. Eſt.n.largi tas rõnabilis, & diffinitus liberalitatis effectus,largitio ex/penſa,quæ fit ad aucupandũ fauorem in petitione magi/ſtratuũ.Ponitur tamen quandoq; largitas pro largitione. Teren.in Adel. Quæ iſthæc ſubita eſt largitas.

Lariſa,pe.cor.nomen eſt multarum ciuitatum. Vna eſt in plaga theſſalica,a qua Achiles lariſeus dictus eſt. Alia pẽ ſilis in Creta. Alia in peloponneſo arx argiuorum. Alia in agro attico. Ad Tralles etiam Aſiæ eſt Lariſa, vt Stra. ſcri/bit,a qua Lariſeus Iuppiter dictus eſt, Lariſa quoq; in Ita/lia quã (vt Dio.lib.j.ſcribit) pelaſgi condidere.

Laros,auis parua, & nigra habitans iuxta aquas, & tam in aqua,ꝙ in terra degit, vide in dictione larius.

Laruæ,dici

Laruę dicũ putantur a lare hoc eſt a malo genio quę ſunt noxię inferorũ vmbræ, de quibus Proper. lib. iiij. Nocte vagę ferimur nos clauſas liberat vmbras. Apul. in Apol. Laruas appellat noctium occurſacula: buſtorum formidamina ſepulchrorum terriculamenta. Et Hiero. Laruarum natura eſt terrere paruulos & in angulis occurrere tenebroſis. Augu. libro nono de ciuita. dei ſic ſcribit. Laruę dicuntur animæ hominum deprauatę & malis vitę meritis maculoſę quę a corpore ſeparatę terriculamentum ſunt mortalibus. Pli. fatuos vocat qui paſſim fœminarum amaſij creduntur, quos folleros appellant. Hiero. Oſellos a ruſticis nominari tradit, vulgus fatuellos nuncupat. Accipitur etiam larua pro perſona ſicut vulgo vſurpatur. Hora. Nil illi larua aut tragicis opus eſt cothurnis.

Laruale, ſimulachrum dicitur deformatum pallens emaciatum ac prorſus horrendũ. Sido. Facies veluti vmbris mœſtificata laruałibus.

Laruati dicuntur furioſi, & mente moti, quaſi a laruis exterriti, quales ſunt, quos vulgo dęmoniacos appellant. Plau. Laruatus ædepol hominem miſerum medicum quæritat. Hic etiam Cériti dicuntur a Cerere, quaſi cereris ira animo vexati. Plau. Certe laruatus, aut ceritus. Larua etiã perſona dicitur, & laruatum perſonatum.

Laſanum pe. cor. vaſculum ad euacuandum ventrem. Hora. Te pueri laſanum portantes, œnophorumq;.

Laſciuus, a, um, pe. pro. eſt tum in vita: tũ in ſermone molliculus, ac plus teneri quã robuſti, ac virilis habens. Virg. Malo me Galathea petit laſciua puella.

Laſciuia, æ, mollicies petulantia nequitia.

Laſciuio, ſciuis: ſignificat, quod vernacula lingua dicimus ſmorbezare. Colu. lib. vij. Satietatæ verni pabuli pecudes exhilaratæ laſciuiunt.

Laſerpitiũ, primo lac ſirpiũ dictũ fuit, qm̃ manat ĩmodũ lactis: deinde vſu deriuatẽ Laſerpitiũ, virgultũ herbidum quod græci ſilpion appellãt ex cuius culmo exudat ſuccus roſcidus quem vocant laſer in Cyrenaica prouincia repertum. Hinc Catul. Cyrenas laſerpiciferas vocat. Eſt radice multa craſſaq;, caule ferulaceo quo homines veſcebantur decocto aſſo elixoq;. Caulem laſerpitij magudarim vocãt quod tenerius eſt & minus vehemens.

Laſeratus, a, um, quod eſt laſere perfuſum: vt pullus laſeratus, apud Api. Laſeratũ abſolute appellaẽ, idem opſonij genus quo laſer cyrenaicũ cũ aceto & liquamẽ diſſolutũ eſt.

Laſer, ſuccus laſerpitij magnificus in vſu ciborum medicamentiſq;. Laſeris in condituris meminit Apicius. Palla. lib. iij. laſer appellat opon cyrenaicum quaſi laſerpitij. Pli. li. xxij. Dicit laſer eſſe inter eximia naturæ dona, quod pluribus compoſitionibus inſeritur concoctioniq; plurimum conferre ſenibus & fœminis traditur.

Laſſus, per duplex ſſ, dicitur tam animo, quam corpore fatigatus: ideſt labore affectus nomen eſt, non participium.

Laſſitudo pro moleſtia, quã ex labore ſuſcipimus. Salu. Nõ famem, aut ſitim, neq; frigus, neq; laſſitudinem operiri.

Laſſo, as, fatigo, a quo laſſatus. Iuue. Et laſſata viris nondũ ſatiata receſſit. Huius cõpoſitũ ẽ Delaſſo, vehemẽter laſſo. Plau. in Aſi. Eũ etiã hoĩem in ſenatu dare operã, aut cliẽtibus ibi labore delaſſatum noctem totam ſtertere.

Laſſeo, es, laſſus ſum, a quo Laſſeſco, is, laſſus fio, fatigor Vnde Hiero. ait. Militem laſceſcere ſub lorica.

Laſis ſeu, laois a pheſis: ideſt populis miſſio, verba ſunt quę dicuntur poſt expleta myſteria, & ſubintelligiẽ, eſt vel omnibus abire fas ſit, ſicut apud nos. Ite miſſa eſt.

Laſtauros a græcis dicitur vir egregie mutoniatus quaſi laſios ſit. Hoc eſt hirſutus circa tauron, ideſt virilia. Nã teſte Ariſtoti. homines hirſuti iuxta femora & crura prærabidi ſunt ad venerem.

Lateo, es, latui in occulto ſum. Et conſtruiẽ cũ actõ. Virgi. Nec latuere doli fratrem Iunonis, & iræ. Quandoq; cum datiuo. Luc. Tu mihi cauſa lates. Sed cum de loco dicitur. conſtruitur cum ablatiuo mediante prępoſitione, vt latet anguis in herba. Interdũ latere ſignificat late patere. Vir. Et ſcuta latentia condunt. Huius verbi cõpoſita ſunt, Delitco, de quo ſupra. Oblitco, qđ eſt omnino, vł circũquaq; lateo. Sene. Qui velut timidũ, atq; iners animal metu oblituit, ille ſibi non viuit, ſed qđ eſt turpiſſimum ventri ſomno libidini. Hinc oblitteſco. Var. Ne æſtu primoſa, in primis eius grana oblitteſcant, & recipiant aquam.

Latito, as, pe. cor. frequentatiuũ ſæpe, aut fere ſemper lateo. Lactã. li. iij. Latitantẽ, atq; ignotum ſibi veritatẽ differẽdo eruere voluerit. Ca. tñ latitauerũt dixit, pro frequenter tulerunt. Hinc fit cõpoſitum Illatito, qđ eſt intus latito.

Latebra, bre pe. cor. & latebrę, arũ locus, vbi hoĩes ſe occultant. Luc. lib. j. Cędendum eſt bellis, quo ꝑ tibi tuta latebra. Quin. Et q̃uis odio euerſoris nři euocatus, & latebris ſuis populus ſubſellia nõ implet. Dĩ & de feris. Liui. li. xlvj. Inter vepres, & latebras ferrarũ noctẽ vnã deliuit. Poniẽ interdũ latebra, pro excuſatione. Cice. Videant ne quęraẽ latebra periurio. i. excuſatio, qua lateat. i. non videaẽ periurius.

Latebroſus, ſa, ſum, locus, in quo frequentes latebræ ſunt. Plau. Nam huic ætati nõ cõducit mulier latebroſus locus.

Latebro, as, pe. cor. ſignificat abſcondo, q̃uis non ſit in vſu a quo fit compoſitum, illatebro, de quo ſupra.

Latibulum, proprie ferrarũ, q̃uis etiam de hoĩbus dicatur.

Latibulo, as, pe. cor. neutrum, & latibulor deponens ſignificat lateo. Var. Vide, ne ſeruus dñi latibulet. Actius, Progredere, & ne quis latibuletur, proſpice.

Laterna a lateo, licet lateo habeat pri. cor. laterna vero pro lucerna. Mar. Dux laterna viæ clauſis feror aurea flãmis. Et tuta eſt gremio parua lucerna meo. Dicta laterna, ꝙ lumen habeat incluſũ. Fit ex laminis corneis, in qua candela includitur, ne a vento extinguatur. Plau in Am. Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu concluſum geris?

Latex omnis humor dĩ, ab eo ꝙ intra aliqđ lateat. Vnde de aqua, vino, & oleo, & cęteris dicitur. Hieron. ad Terentiã. Ratione digeſſit. vt terra hæc eſſet, ſuper quam reliqua mouerentur, imobilis, vt aquarũ venæ altioribus montibus conderentur, a quibus hora flumina, dũ per multa ſpacia decurrũt late potãda vſum per oẽm tractũ curſus ſui aĩantibus exhiberent, vt ipſum mare aquas influentibus non excreſcat: ſed vt velut venter quidã laticum aquas ſitire videatur, ne vel fontibus in æternũ manãtibus, vel fluminibus ſine fine currentibus, vel pluuijs aſſidue ruentibus perpetuo terra diluuio tegereẽ. A qua ergo ab eo ꝙ intra venas terræ lateat latex dicĩ. Et vinũ ꝙ intra vuã. Vir. Regales inter menſas, laticẽq; lyęum. Oui. Palladios latices, cũ oleum dicere vellet. Et Lucre. Abſinthij laticem.

Latus, a, um, quod eſt ſpacioſum, vt lata eſt via, quæ ducit ad perditionem. Hinc aduerbium late, quod ſignificat in multis locis, vt late patet detractionis vitium.

Latitudo, inis, pro ſpacioſitate.

Lata culpa, apud iuriſconſultos dicitur nimia negligentia ideſt non intelligere quod omnes intelligunt.

Lateſco, is, latus fio, & in latum extendor. Col. li. ij. Iugerum agri non amplius quatuor ſextarijs raporũ ſeminis obſerendum eſt, quarta parte napis ſpargẽdum, qui non in ventrem lateſcunt ſed tenuem radicem deorſum agunt.

Lato, as, latum facio q̃uis non ſit in vſu pro quo compoſitum dilato vſurpamus, de quo ſupra.

Latifolius, quod lata folia habet. Vnde quercus, genus ex argumento latifolia dicitur.

Latifundiũ, quod hñ fundum, & magnum Pli. li. xvij. Latifundijs non legitima naturæ feſtinatio. i. non põt vna certa ratio preſcribi putandæ vineę in magnis prędijs, qđ aliæ ſerius id, aliæ maturius deſiderant. Idem li. xviij. Latifundia prodidere Italiam. Latifundium etiam dictum fuit. Quintia prata, vbi deinde naualia fcã ſunt. Liui. Quintius tranſtyberim vbi nunc nanalia ſunt. Quattuor iugerum colebat agrum, quæ prata quintia vocant.

Latus, eris, quod eſt infra alam. Vir. lateriq; argiuum accõmodat enſem. Hinc lateris dolor, quem græci pleureſim

vocant. Et latero, ris, vt inquit Priſcia. Sicut ab holus eris, holero, as, Interdum latus, ponitur quaſi pro parte, vt eſt illud in Pſal. Fundatur exultatione vniuerſæ terræ, mons ſyon latera aquilonis ciuitas regis magni.

Laterani dicuntur ſatellites milites qui principis alicuius latus tuentur, qui & latrones, quaſi laterones vocant. Hi & a ſtirpe, q; mercedis noie accipiunt ſtipatores, appellantur. Græci eos vocãt ſomatophylacas, quaſi corporis cuſtodes.

Lateranus, nomen propriũ cõſulis Romæ, a quo lateranẽſe palatium. Iuue. Egregias lateranorum obſidet ædes tota cohors. Vnde etiam lateranẽſis baſſilica ſancti Ioãnis vocata eſt, quia in lateranenſium nobiliſſimæ gentis ędibus extructa fuit. Hie. Ad Marcel. Quis credat mulierem nobilem, & potentẽ in domo laterani cõſulis deſignati.

Latuſclauus: veſtis ſenatoria patriciorũq; dictus a textura de qua Mar. in hendecaſyllabo. Et lato variata mappa clauo. Hora. lib. j. Ser. deſcribens Senatorem dixit. Et latum demiſit pectore clauum. Ab Oui. Clauus ſimpliciter dicitur pro ſenatoria dignitate illo verſu. Curia reſtabat claui menſura coacta eſt. Latiore clauo. Tul. Hoſtillius primus e regibus Romanis quem purpura contextum fuiſſe docet Pli. vſus eſt. Hac veſte ſacerdotes vtebantur. Sil. Sacrificam lato veſtem diſtinguere clauo.

Laticlauij, ſenatores appellati ſunt a lato clauo. Sue. in Aug. Ac ne expers caſtrorum eſſet binos plęrũq; laticlauios prępoſuit ſingulis alis. Et in Nero. A laticlauio cuius vxorem attrectauerat occiſus.

Later, laterem, latere, & lateres tantum inuenitur pro terra cocta, & in lapidẽ durata. Victru. Siue ſilex ſiue cementus, aut coctus later ſiue crudus his erit vtendum. Plau. Latere firmior. Laterum tria genera ſunt. Lydoron longum ſeſquipede, latus pede. Tetradorõ, e palmis quattuor. Pentadorõ e quinq;, Doron .n. græci palmum dicunt.

Laterem lauas, magis eſt augere malum rei, cui dare remedium velles.

Lateritius, a, um, qđ eſt materiatũ ex latere. Plĩ. Lapide duro, ac ſilice equo conſtruunt, veluti lateritios parietes.

Laterculus diminu. paruus later. Pli. Crudis laterculis ad formam camini. Curtius ſcribit laterculo coctili ſtructos fuiſſe muros babylonis.

Latium, ea pars Italiæ eſt, vbi hoſtia tyberina a latitudine, vt putat Priſci. dictum, vel vt alij ſentiunt a latendo, ꝙ inter alpes lateet, ſeu ꝙ illic latuerit Saturnus, dum Ioue fugeret. Oui. lib. j. Faſto. Dicta quoq; eſt latium terra latente deo. Virgi. libro octauo. Latiumq; vocari maluit his qm̃ latuit ſaturnus in oris. Var. Latium a latino rege dici aſſerit. Eſt autem duplex latium, vt docet Ser. Vnum a Tyberi, vſq; ad fundos. Aliud inde, vſq; ad Vulturnum.

Latius, a, um, quod ex latio eſt.

Latialis, & hoc latiale, quod ex latio eſt, vt Iuppiter latialis dicitur, non tamen ſermo latialis. Virgi. Et reſidẽs celſa latialis Iuppiter alba. Latiaris vero latiuſue ac latinus ſermo dicitur. Cice. in Miloniana. Si cui vtiq; ferias, nõ latiales, latiareſue, ſed latianas dixeris, aut latias.

Latiaris, & hoc latiare, idem quod latialis.

Latinus, a, um, nomen deriuatum a latio. Vir. Genus vnde latinum. Salu. Primo Italiam tenuiſſe quoſdam, qui appellabantur aborigenes, hos poſtea aduentu Æneæ phrygijs iunctos, latinos vno nomine nuncupatos.

Latinus, nomen proprium ſoceri æneæ, a quo latium quidam deduci volunt. Heſiodus tamẽ in Theogonia ſcribit latinum fuiſſe filium Circes, & Vlyſſis, qui tenuerit loca Italię. Vnde ait κίρκη δ' ἡελίου θυγάτηρ ὑπεριονίδαο γείνατ' ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι ἄγριον ἠδὲ λατῖνον ἀμύμονά τε κρατερόν τε.

Latina porta Romæ ſic dicta, ꝙ ea in latium ducebat.

Latinę, arũ, ſacrificia quędã, Ioui conſtituta, ab latinis pplis dictę, qbus ex albano mõte ex ſacris carnes petere fuit ius cum Romanis, vt inquit Var. Cic. pro Plan. Quibus municipijs vix iam, qui carnem latinis petant, inueniuntur.

Latomus, pe. cor. lapidicida, qui lapides cędit, & quaſi fundamenta ædificiorum pręparat. Hiero. in lib. Reg. Et erant lathomorum .lxx. milia.

Latomię, lapidicinę loca, vbi cęduntur lapides, λᾶας enim lapis τομός, ſectio. Liui. li. vj. de bel. Pu. Compręhenſa poſtea priuata ædificia cõpręhenſe lathomię, forũq; piſcariũ. Ad has lathomias dãnari ſolebant hi, qui in opus metallĩ damnabant. Plau. in Capt. Tindarus in lathomias, lapidarias ab Hegione damnat. Erat & lathomia locus romæ in carcere, prope Tullia. Liui. lib. xxx. Triumuiri carceris lathomiarum intentiores cuſtodiam habere iuſſi. Lathomiæ & carcer eſt Syracuſis lingua ſingulorum, in quas ſicuti ſcribit Cice. de ſuppli. Si qui publice cuſtodiendi erant ex omnib' oppidis ſiciliæ deduci imperabantur. In lathomias Verres multos ciues Romanos coniecerat.

Latona, pe. pro. Apollis, & Dianæ mater. Vnde & latonia dicta eſt diana. Vir. Aſtrorũ decus, & nemoꝝ latonia cuſtos. Similiter Delos inſula eſt dicta latonia, ꝙ in ea latona enixa ſit Apollinẽ, & Dianam, vt ſcribit Seruius.

Latrina, pe. pro. locus priuatarũ ſordiũ: & ad exonerandum ventrẽ accõmodatus a latendo. Apul. de Aſi. lib. ix. Omnia prorſus, vt in quãdam cęnoſam latrinã in eius animũ cõfluxerant vitia. Forice vero loca publica, in qbus l3 omnibus ventrem exonerare. Cloaca locus cauus nuncupat, quo publice ſordes eluuntur. Antiqui balneum domeſticum appellare conſueuerunt, ſicut docet Var. lib. ij. de Ana. Deinde cum breuitatis cauſa nomina contraherent, quo eſſent aptiora, pro lauatrina latrinam nominauerũt, ſicut ex maxillis, axillis, & vexillis malę, alę, & vela diminutiua sũt. Plau. in Cur. Latrinam pro balneo accepiſſe videtur, cũ ait. Iſtas tuas magnas minas non pluris facio, q; ancillas meã, quæ latrinam lauat. Hinc latrinas quoq; vulgo colluuiaria, hoc eſt receptacula colluuionis, ſtercoris, & ſordium. Videnturq; latrinæ differre a cloacis, tanq; priuatæ a publicis. Col. Immundis quęcunq; vomit latrina cloacis.

Latro, as, propriũ eſt canis, cum vocẽ ædit ꝙ voce illa canes indicant, quæ noctu latent. Virgi. Multum latrante licyſca. Hinc latratus, us, ipſa vox canum. Hoc verbũ inuenitur cõſtructũ cum actõ. Hier. canum propriũ, vt dñm ſuum cõgaudeant latronẽ latrent. Canes iudei intelligunt, qui latrauerunt dñm Chriſtum, & latronem cõgauiſi ſunt. Huius verbi cõpoſita ſunt Adlatro, qđ eſt valde, vel ad aliquid latro. Col. Per tranſla. dixit. Sed ne caninus quidem, ſicut dixere veteres, ſtudium pręſtantius locupletiſſimum quemq; adlatrandi. Oblatro, circum, aut contra latro. Lactan. lib. v. Qui demetrianum, ſicut ipſe ait, oblatrantem, atq; obſtrepentem veritati redarguere conatur, & habent pe. pro.

Latrones græca dictio eſt, qua ſignificat viarũ obſeſſores qui publice, vel per vim furantur, ꝙ a latere adoriantur, vel a latendo, ꝙ latenter inſidient. Virg. li. xij. Fixũq; latronis impauidus frangit telũ. Cũ ſuperius dixiſſet. Saucius ille graui venatũ vulnere pectus. De hoc vide in dictione Fur. Apud antiquos etiã latrones dicebãtur conducti milites, a λατρεύω, inſeruio. Nã ſeruiebant mercede. Moris autẽ erat, vt hos imperator, & circa ſe haberet & primos mitteret ad omne diſcrimen. Dicti quaſi laterones inquit Var. qm̃ circa latera eẽ ſolebãt, quos nũc ſatellites vocant, qui principis alicuius latus tuentur, qui & ſtipatores, & ſomatophylaces vocãtur. Plau. in Mili. Nã ego hodie ad Seleucũ regem miſſi paraſitũ meum, vt latrones, quos cõduxi hinc ad Selucum duceret, qui eius regem tutarentur.

Latrocinor, pe. cor. latronũ more pręedor, & mercede milito. Plau. in Cor. Latrocinatus annos in Tyberino, q apud regem in latrocinio fuiſti, ſtipendium accepiſti.

Latrociniũ ipſe latrocinãdi actus. Col. i ipſo foro latrociniũ.

Latratus, us, ipſa canum vox.

Latrũculator dicitur qui rerum capitalium iudex, ſiue quęſtor appellatur, & vulgo iudex maleficiorum. Vlpi. Latrũculator, de re pecuniaria iudiciare non poteſt.

Laturarius, qui aliqd defert a ſupino tuli latum formatus

cximo, Augu.

extimo. Auguſt. in quodam Ser. Quid ſunt pauperes quibus domus niſi laturarij noſtri per quos in cœlũ de terris migramus. De laturario tuo, das & ad cœlũ portat qđ das.

Laudo, as, verbis extollo. Vir. Laudato ingentia rura, Probare eſt re. Ci. Et laudo, & probo. Aliquando laudare eſt nominare. Plau. in Cap. Id ſcias Iouem ſupremũ teſtem Laudo huius compoſita ſunt. Elaudo, quod veteres vſurparũt pro eo, qđ eſt plus, q̃; nomino. Var. Elaudat nomẽq; eius miles repetit. Collaudo, ſimul laudo. Ci. Lẽtu. Si rem iſtã ex ſententia geſſeris, fore vt abſens a multis, cũ redieris ab omnibus collaudare. Perlaudo, valde laudo. Lactã. lib. vj. Eas res, quas etiã homo, ſi contempſerit, iure perlaudatur.

Laus, proprie virtus eſt, nõ aliunde, pueniens, ſed ſuis nixa radicibus. Virg. Primum merui qui laude coronam. Dicta laus ἀπὸ τοῦ λαοῦ hoc eſt a populo, ꝙ ꝓprie laus ſit populi de aliquo recta loquentis.

Laudatio, eſt ipſa laudantis oratio, quãuis quãdoq; laus pro laudatione ponatur.

Laudabile, quod merito laudari poteſt, vt laudabile nomẽ domini eſt. A ſolis ortu vſq; ad occaſum.

Laudatiuus, a, um, quod laudat. Vnde laudatiuus genus dicitur demonſtratiuum.

Lauerna, dea fuit, quam Romani coluere, a qua Lauerniones dicti ſunt fures, ꝙ ſub tutela deę lauernę eſſent, in cuius loco obſcuro ſoliti erant intra ſe furta diuidere.

Lauernalis porta Romę dicta eſt, ab ęde lauernę ꝓpinqua.

Lauo, as, ui, atum. Teren. in Eu. Abeunt lauatũ, ꝑſtrepunt. Hor. in Ser. Aſt vbi me feſſum ſol acrior ire lauatum Admonuit. Ouid. lib. iij. Faſt. Sacra lauaturas mane petebat aquas. Inde lauatio, & lauator. Cice. Varro. Si minus perſequar in Cumanũ, & ante te certiorem faciam, vt lauatio parata ſit, hoc eſt balneum. Declinatur etiã & magis in vſu eſt. Lauo, is, laui, lotũ, vel lautum. Virg. lib. x. Viſceribus ſuperinfundens lauit improba teter Ora cruor. Hora. in Ser. Ora, manuſq; tuas lauimus feronia nympha. Quorũ prima, cum ſit breuis poteſt eſſe pręſentis temporis. Eſt autẽ lauare abluere, & aqua quæq; ſordida purgare. Plau. Sedimus, manus lauimus. Virg. Luminis effoſſi fluidum lauit inde cruorem. Interdũ ſignificat madefacere, humectare. Plau. in Pſeu. Geſtat tabellas eas lachrymis lauit. Vnde lotum ablutũ mundatũ. Interdũ auferre. Colu. lib. iiij. Ea res ſeminio lauit acorem malorum. Huius cõpoſita ſunt Abluo, quod eſt lauo, mundo. Col. lib. iij. Tum etiam diuerſis locis qui terra, quę in eũ congeſta eſt pluuijs, non abluitur. Lact. l. lib. iiij. Vnde apparet Iudęos nullã aliam ſpẽ habere, niſi ſe abluerint ſanguine Alluo colluo ſimul lauo, purgoq;. Pli. Prodeſt etiã gingiuis, ſi eo ſæpius colluatur. Circũluo circũfluo. Pompo. Cum vndiq; ſtagnum circũluit, & militi inacceſſum facit. Deluo, diluo, eluo, illuo, intus lauo, Interluo, perluo, proluo, præluo, reluo rurſus, lauo, & quandoq; ſoluo, impignero. Plau. Repignerat, reluit, vendit. Subluo, ſubtus lauo. Colu. lib. vij. In tergo bis in die ſubluitur aqua calida, mox decocto agrico, & ſale cum adipe defricatur, dum ſaniei vis emanat.

Lautus, a, um, modo ſignificat lotũ. Teren. Te ne ad ſymbolum venire vnctum, atq; lautũ e balneis. Modo ſignificat mundum ſplendidum, & nitidum. Apul. Vir probus, purus, lautus, ſimplex. Vnde lauta cœna, & lautus, homo ab elegãtia, & nitore dicuntur. Modo elegans. Cice. Comites iſtius, atq; amici homines lauti, atq; vrbani. Mõ diuitẽ nitidũ in veſte, & in victu delicato. Mar. Iſta qdẽ lauta eſt, dapibuſq; inſtructa ſuperbis. Quod tractum eſt a lauatione.

Lautulus, diminutiuum a quo fit aduerbium Lautule.

Lautulę a lauãdo dictę ſunt, quas græci thermas nominãt.

Lautitia epularum magnificentia, a lauatione dicta, quia apud antiquos elegantiæ, quæ nunc ſunt, non erant, & raro quis lauabat.

Lautia, munera dicebãtur, quæ romani per quæſtores legatis exteraꝝ nationum mittebant, vt inquit Plutar. in Problematis. Vnde ſcribit Pli. Lautia Attalo, fuiſſe decreta.

Lautitia, mundicia, quę in veſtitu pariter, & cibo fit. Et antiquitus dicebatur farina ex tritico aqua conſperſa.

Lauacrũ, pe. pro. a lauo, as, balneũ, in quo quis lauari commode poteſt. Gel. Ludo & vmbra ingentiũ longis ambulacris, & mollibus ædiũ poſticum refrigerãtibus lauachris. Sciendum eſt ꝙ nomina in acrum ſiue in crum finita ſic fiunt a ſupinis, quę habeãt vocalem productã ipſę, etiã in nominibus producitur, vt Ambulacrum, fit ab ambulatũ mutata tum in crũ. Sic lauacrum. Simulacrũ. Inuolucrum.

Lauatrinę dñr, in quas lotura ꝓijcit, quę & aq̃ria, & aquariola vocitur. Nec in culina tm̃, ſed in triclinijs quoq; & cubiculis, e cœnationibus cũ dignitate, & elegantia fiunt.

Lautrices, pe. pro. dicuntur duorum fratrum vxores.

Laurus, ſcđæ, & quartę declinationis: ſed rectius ſm ſcđam inflectitur, quia melius ſonat. Eſt autẽ genus arboris, quæ græce δάφνη, daphne dicitur. Petro. in Saty. Et baccis redimita daphne. Hęc arbor Apollinis eſt, ꝓpter daphnem, quã amauit in eã deformatã, ſiue ꝙ ſpectatiſſima naſcitur in Parnaſo. Euſe. ſcribit eã ſoli dicatam, qm̃ ignea eſt. Vnde odio maxime a dęmonibus habetur, ſiue ꝙ plurimum ſonat, ſi vratur quod prędicẽdi artem deſignat. Diuinationis autem deus Apollo exiſtimatur. Ianitrix quoq; cæſaꝝ, & pontificum, triumphiſq; dicata ſola arborum fulmine non tangitur. Duo eius genera tradit. Ca. Delphicam, & Cypriã. Delphica laurus dicta, ꝙ victores Delphis ea coronarent, & eſt viridior laurus. Cypria folio breui, nigro ſub criſpa. Quidam muſtaceum addiderunt, quoniam muſtaceis ſubijceretur. Hãc eſſe folio maximo conſtat, flaccido, & albicante. Alij Cinum quam ſylueſtrem laurum intelligunt, nõnulli ſui generis arborem differt colore. Eſt enim cerulea bacca. Alia etiam numerantur genera, quæ apud Sipontinum habentur.

Laurea proprie, vt ſentit Pli. Laurifolium appellatur perpetuo virens, & topiario operi accedens. Aliquãdo ponitur pro lauro. Hora. Tum ſpiſſa ramis laurea feruidis. Aliquãdo pro corona, ex lauro facta, quæ in triumphis adhibebatur. Ca. vero lib. de Ruſti. Lauream, & laurum mutata diphthongo loream, pro eodẽ accipit. Ab hac arbore nomen impoſitum eſt hominibꝰ. Nã laurea Tul. Cice. libertus dictus fuit. Laura etiã proprium nomen mulieris

Laureola, cum accentu in antepe. dimi. a laurea, & pro corona triumphali capitur, & Laureolus proprium nomen.

Laureus, a, um, qđ eſt ex materia lauri, Q̃uo roſeus myrteꝰ.

Lauretum, locus, in quo laurorum copia eſt, veluti roſetum myrtetum, ſpinetum.

Laureo, as, a laurea fit, & ſignificat lauream in capite pono.

Laureati, q laureis coronati ſunt. Vñ Ci. laureatos faſces di(xit.

Laurentum, nomen ciuitatis ſolis indigens, quod ibi ſepultus ſit Tacius rex, qui a Laurẽtibus occiſus fuit, vel a ſylua laurea, qua exciſa ędificatus eſt vicus, vel inquit Priſcia. a lauro ibi inuenta, dum Picus eam conderet.

Laurentes populi dicti ſunt.

Laurens, laurentis, & hic, & hæc laurentis, qui ex laurento ciuitate eſt. Virg. Laurentis regia Pici.

Lauro lauinium vrbs latij proxima laurento.

Laurentius, Laureolus laura, nomina propria a lauro facta.

Laurentia nomen vxoris fauſtuli Romuli ac remi nutricis.

Laurentalia, feſta quæ in laurentiæ nomine fiebant.

Lauinium, vrbs quæ & laurentũ, a Lauino latini fratre vt ſentit Ser. Poſtea laurentũ a lauro inuenta a latino dũ adepto imperio poſt fratris mortem ciuitatẽ augeret. Poſtea Lauinium a lauinia æneę vxore. Stra. dirimit lauinium a laurento. Alij lauinium a lauro lauinio. Dio. halicar. facit tres populos in latio lauinienſes laurẽtes & lauiniatas.

Lauce, iſula in Põto. Boriſthenis oſtio obiecta, dicta Achillea, quoniam Achilles ibi ſitus ſit.

Laurion: locus in attica regione vbi argentum fodiebatur.

Laxus, a, um, largus, & ſpatij maioris. Virgi. Et primum laxos tenui de vimine circlos Ceruici ſubiectæ. Col. libro primo, Nec dubium quin minus reddat laxus ager, non recte

cultus ꝗ̃ anguſtus eximie. Aliquando ponitur pro molli, remiſſo, languido. Virg. Et premere, & laxas ſciret dare iuſſus habenas. Vnde laxi funes dicuntur languidi ſemi conſumpti. Et vela laxa, quando venti non flant. Hinc prolixum, quaſi porro laxum. Inuenitur laxum aduerbius pro late. Mar. Et adhuc ſuperet centies tibi laxum.

Laxo, as, laxū facio, aperio, & quaſi libero. Virg. Laxat clauſtra. Si nō. Cice. in Ca. Qui ſi ex libidinum vinculis laxatos eſſe nō moleſte ferunt. Hinc componitur relaxo, quod eſt rurſus laxo, recreo, remitto. Cice. lib. j. Offi. Atq; etiã, cum relaxare animos voluerint, caueant intemperantiam.

Laxitas, & laxamentū, idem quod remiſſio. Liui. lib. ij. Nihil laxamenti, nec veniæ habere ſi modum exceſſeris. Cic. Et admittenda hominum cuiuſq; modi multitudo adhibenda eſt cura laxitatis.

L ante E

Lea, quę & leęna dr̄. Lucr. Irritata leę iaciebant corpora ſaltu. Virg. Torua leęna lupum ſequitur lupus ipſe capellam. Ser. leęna græcū. ſic dracena. Nam nos hic & hęc leo dicimus. Lea vero vſurpatiue, quia in o exeuntia fœmina ex ſe non faciunt: vt fullo, latro, leo. Scribit Ariſto. libro de Anima. Leęnã primo fœtu, qnq; parere, ſcđo q̃ttuor, ac p ſingulos vno minus, poſtq̃; vero vnū tm̃ peperit, ſterileſcere, ac fœtus ipſos initio iformes, ac niſi bimeſtres moueri, ſemeſtres vero vix īgredi poſſe, eſt & lea. Λεία idē qđ leuis.

Leę, inſula eſt iuxta Cintracam Aphricam regionem.

Lebaida, vrbs Bœtiæ eſt, vbi Orchomenus, & Cephyſus omnes, arundinis tibialis fertilitate nobiles.

Lebes, etis. pe. pro. vas eneum, in quo res bulliunt, vt docet Porphi. ſuper lib. ix. Illa. Et eſt generis maſc. fœ. Ouidi. Viginti fuluos operoſo ex ære lebetes. In Eze. Hæc eſt lebes, vos autem carnes.

Lebeta, tæ, Hiero. in lib. Paralipo. Pacificas hoſtias coxerunt in lebetis, & cacabis, & ollis.

Lebadus, pe. prod. ciuitas, quę a Colophone centum, & xx. ſtadi. diſtat. Hic ſcenicorū hyſtrionum collegium fuit, qui ludos, ac certamina libero patri quotãnis celebrabant.

Lecanō, pe. cor. λεκάνην, græci peluim dicunt.

Lecanomãtia cū accen. in pe. diuinatio quę fit per pelues. Vñ Stra. Lecanomãtas, & Hydromãtas i pſia freq̃ntes tradit.

Lecheum cum diph. Nã grece λέχαιον alterius maris portum appellari tradit Liui. in bel. Ma. greci λέχη portus ipſos vocãt. Pa. Curua palemonio ſecluditur vnda lecheo.

Lectus, lecti, & lectus, Plau. in Am. Prius abis quas lectus vbi cubuiſti cōcaluit locus. Dictus lectus, vt Var. inquit, ꝙ lectis herbis & frondibus ſtramenta facerēt vel. vt alij putant, ab alliciendo, ꝙ fatigatos ad quieſcendū alliciat, niſi ſit, ꝙ antiqui græci λέκτρον lectum dicunt. Aliqñ ſumit pro menſa cōuiuarum qui & diſcubitorius, & tricliniarius dicitur. Huius dimi. eſt Lectulus. Legitur, & lecticulus.

Lectrum promontorium eſt in Aſia.

Lectiſternium, dicebatur cus ſacrorū gratia lecti in templi ſternebantur ad diſcūbendū ſiue pernoctandum. Proprie Iouis epulum dicebatur. In capitolio. n. ſtratis tribus lectis cōuiuium apponebaſ tribus dijs, Ioui, Iunoni & Mineruę. Iuppiter. i. Iouis ſimulachrum ſterebaſ in lectulo recubans. Iuno & Minerua in ſellis conſidebãt: ſed appoſitis epulis non ipſi dij ſed ſeptem epulones celebrabãt. De inuentione lectiſterniorum lege Liuium lib. v.

Lectiſterniator, qui lectum ſternit, ſeu qui lectis mēſiſq; ſternendis præeſt. Plau. in Pſeu. Tu eſto lectiſterniator tu argē tum eluito.

Lectica, pe. pro. cathedra, & ſedes, qua ferebantur diuites, & potentes, in qua puluinar, & lectulus ſtratus erat. Græce hexiphorum ꝙ a ſex ſeruis portaretur. Iuuena. Namq; facit ſomnum clauſa lectica feneſtra.

Lecticula dimi. parua lectica. Sue. A cœna in lecticulam ſe lucubratoriam recipiebat. Cic. Mar. Vt noſtras villas obire, & mecum ſimul lecticulam concurſare poſſis.

Lecticarius qui lecticam deferebat. Ser. Sul. Coactus ſum in eadem illa lectica, qua ipſe delatus eram, meiſq; lecticarijs in vrbem eum referre.

Lectipes, pe. cor. herba ſerpillo ſimilis ſurculoſa, palmi altitudine.

Lecythus, pe. cor. græce λήκυθος ampulla olearia. Hiero. libro tertio Reg. Hydria farinæ non deficiet, & lecythus olei, non eſt imminutus. Pro lecytho Cyprianus Capſacem vſurpauit. Iuue. Guttum.

Ledoria cū accen. in pe. a græcis dicit vrbanitas amarulenta hoc eſt ioci mordaciores. Alio nomine ſcōma appellatur.

Lego, as, in legationem mitto. Plau. in Am. Eos legat telebois. Hinc legati. Legatio, legatorū miſſio. Quando eſt legatum facere: vt Cæſar Caſſium ſibi legauit. Quãdoq; cõmittere. Plau. in Caſ. Quin ruri es in præfectura tua, quin potius, quod legatum tibi eſt negocium, id curas. Quandoq; decernere, deliberare, & teſtamento relinquere, vt teſtator liberto ſuo argenti pondo decē legauit, hoc eſt decreuit ex hereditate ſua decem argẽti pōdo liberto ſuo cōferri. Liui. lib. j. Numitori, qui ſtirpis maximus erat regnum vetuſtus ſyluię gentis. Huius verbi compoſita ſunt. Allego, ablego, delego, a quo ſubdelego, relego, ſublego, quę hñt pe. pro.

Legatus, qui legatione fungitur. Virg. Legati reſponſa ferūt. Et legatus, qui imperatoris vicem tenet.

Legatio legatorum miſſio.

Legatū deliberatio quędam hereditatis, qua teſtator ex eo, ꝙ vniuerſum heredis foret alicui, quid collatum velit. Mode. Legatū eſt donatio quędam teſtō relicta. Et legati appellatione fideicōmiſſum, & mortis cauſa donatio continent.

Legatarius, vel legataria dr̄, cui ex teſtō aliquid legatum eſt.

Legator, qui aliquid legat. Sue. in Tibe. Iterum eo cenſente trebianis legatam in opus noui theatri pecuniam ad munitionem viæ transferre concederetur, obtinere non potuit, quin rata voluntas legationis eſſet.

Legatitius, a, um, quod ad legatum pertinet. Vnde legatitiū viaticum dicitur, quod interdum accipere legati ſolent, qui ad ſacrarium principis mittuntur.

Lego, is, gi, lectum: ꝓprie colligo. Col. lib. ij. Optimã quãq; ſpicam legere oportet: ſeparatimq; ex ea ſemen reponere. Hinc tractū eſt vel legere etiam ſit oculis ſcripta percurrere, quoniam litteræ, oculis legi. i. colligi videantur. Virgi. At ſimul heroum laudes & facta parentis iam legere. Propter quod ea quoq; quæ picta ſunt legere dicimus. Tractum a græcis qui γράφειν, ſcribere & pingere dicunt. Idem libro ſexto. Quin protinus omnem perlegerent oculis picturã. Rurſus legere eſt preſſius ad nauigare & remo radere. Vir. Primum lege littoris oram. Quippe nautę tranſmiſſo per manus fune aſpera loca traiiciunt: idq; legere dicũt inquit Ser. Liui. Ipſe compoſitis ſiciliæ rebus oram Italiæ legens Ariminum peruenit. Item quoniam nautæ dum aſpera loca prætereunt legere. i. colligere vela conſueuerunt. Quãdoq; prætrire ſignificat. Vig. Littoraq; epiri legimus. Eſt quando pro eligere ponatur, vt ipſe ego cana legã tenera lanugine mala. Aliquando pro ſurripere ꝙ ea quę furamur colligimus idem. vel quæ ſublegi tacitus tibi carmina nuper. Hinc ſacrilegium. Aliquãdo pro percutere. Plau. Quo te legas hoc ſcipione. Huius compoſita ſunt. Allego, Colligo, Deligo, Diligo Eligo. Intelligo. Interlego, Subintelligo. Negligo. Perlego, Relego, Sublego, Seligo, & Trãſlego, quę habent pe. cor.

Legus, a, um, nō niſi in cōpoſitione inuenif. pro eo, qđ colligit, vt Apes mellilegę dñr qm̃ mel legant. i. colligant.

Legulus, pe. corre. qui vuas aut oleas colligit. Cato. Legulos quot opus erit præbeto, id eſt collectores.

Legumen pe. pro. dictum eſt, quod manu legatur. Var. lib. primo de re Ruſti. Cicere. Hoc enim quoq; legumen, vt cęteri, quę euelluntur e terra non ſubſequantur. vt fruges, quę ꝙ ita legantur legūina dicta. Virg libro primo Geor. Vnde prius lętum ſiliqua quaſſante legumen.

Legumētū, idē quod legumen. ſiſr. & legarlū. vt Var. lib. i.

Lectio ipſa verba quę colligimus, quod etiã tacite fieri, ſolet cum quis

tum quis legit litteras. Aliquando ſumitur pro ipſo pronũdandi modo quo legit. Aliqñ pro artificiali interpretatione, vnde Diome. Lectio eſt artificialis interpretatio, vel varia cuiuſq; ſcripti pronunciatio ſeruiens dignitati perſonarum exprimenſq; animi cuiuſq; habitum.

Legẽ dictã putant, ꝙ publice legatur, vt oibus nota ſit, & ab omnibus obſeruet. Hãc qdã definiũt eſſe generale iuſſus populi, aut plebis rogante magiſtratu, & hoc dumtaxat in libera ciuitate. Alioquin etias regũ, & principum iuſſa leges dicunt, pręſertimq; imperatoris, poſtq; in eum populi Romani maieſtas tranſlata fuit. Rogabat magiſtratus populũ, quod conſtituẽdum eſſet, populus iubebat. Id iuſſum ſi generale eſt, & ad oẽs ptinens, lex dr. Si ad ſingulos ciues ſpectat, priuilegium eſt. Cice. ſic legẽ definit, ꝙ ſit certa ratio e mente diuina manans, quæ recta ſuadeat, prohibeatq; contraria. Legum appellatione leges. xij. tabularum, ſenatuſconſulta, plebeſcita, legitimæ actiones, interpretationes prudentum, & alia id genus continentur. Legis virtus eſt imperare, vetare, permittere, punire.

Legiſlator, qui leges tulit, & qui legifer dicitur, qualis apud Athenienſes Solon.

Legirupio, onis, qui rumpit leges. Plau. in Ru. Iube modo accedat prope hunc legi rupionem.

Leguleius, qui legũ ſtudia ſectat, ſeu verſat in legibus. Ci. Ita & tibi iuriſcõ. per ſe nil, niſi leguleius qdam cautus, & acutus prĕco actionum, cautor formularũ, auceps ſyllabarum.

Legulę ſunt, vittę paruæ, ſiue ligulæ fimbriatæ recticulatis cancellatis plagulis orbicularibus a legendo dictæ.

Lectito, as, pe. cor. frequẽter lego. Cice. Peto. Pyrrhyte video libros lectitaſſe.

Lecturio, is, pe. cor. deſidero legere.

Legio a delectu militũ dicta eſt, ꝙ leguntur milites in delectu. Diuiditurq; legio in decẽ cohortes. Cohors in. l. manipulos. Manipulus in. xxv. milites, pro vno quoq; legiones romanę a numero, atq; ordine dñr, vt primani ſecundani decumani milites vocant pmę, ſecũdę, & decimę legiões.

Legiũcula, dimi. parua legio. Liui. li. xxxvj. Videretis vix duarum male plenarũ legiuncularũ inſtar in caſtris regis.

Legionarius, a, um, qđ eſt legionis, vel quod ad legionẽ pertinet. Aſinius pollio Cice. Militem nõ modo legionariũ: ſed ne auxillariũ quidem vllum quoq; miſi.

Leleges, ſiue lelege pe. corre. populi errabũdi, qui quondam Theſſaliã, & diuerſa alia loca tenuerunt Hero. lib. j. ſcribit maritimos fuiſſe, qui poſtea Cares dicti fuerunt. Alij tradunt Cares, & leleges eſſe conterminos. Ouidi. lib. ix. Me. Caras, & armiferos lelegas, lyciamq; pererrat. Scribit Pli. lib. quinto. Miletũ Ionię caput lelegeidam fuiſſe nominatas. Euſta. docet leges dictos, quaſi λελεγμένους, ideſt collectos eo, ꝙ prius errarent, & geos collectitia eſſet. Alij leleges, a Lelege duce appellatos aſſerunt.

Lema, ę, apud grĕcos lachryma, ſs cõgelata dr. Vñ lemoſi.

Lemanus. pe. pro. lacus Gebennę vicinus, qui in Rhodanum fluit. Lẽbus, nauicula breuis, & velociſſima. Plau. Dũ hæc aguntur lembo aduehitur tuus pater pauxillulo. Hinc & lenunculus dicitur. Grĕce tamen dicitur τὸ λέμβος Suidas. πλοῖον μικρὸν καὶ τοῦ λέμβειν δό τινι οὐδέτερος κλίνεται.

Lēnos inſula, quę & hypſiphilea dr ad Hypſypyla Thoãtis filia, quæ in ea regnauit. Hæc eſt in Ægeo mari ab oriente troi i. ab occaſu. Athõ ſpect. iis a Borea Thraci i, ab hauſtro, ſed longo tractu Crete oppoſita ẽ, vrbes habet Myrrinam maritimam. & Epheſtiam mediterraneam. In ea colebatur. Vulcanus deus ignis. Vnde & lemnius ardor dr a poetis. Nam (vt in fabulis fertur) cũ Iuno eũ peperiſſet, eumq; turpẽ cõſpexiſſet, e cęlo in eã inſulam deiecit.

Lemnia, a græcis dñr tæterrima queq; facinora a lemno.

Lẽnius, a, um, poſſeſ. vt terra lẽnia quę exiccãdi vim hs. In ea caprinus ſanguis miſcetur, & ideo Rubrica appellatur.

Lemures, pe. cor. laruę nocturnę, & terrificationes imaginum. Vide in dictione Lar.

Lemniſcatum pręmium, quod reportabant, qui ex gladiatura victores extitiſſent.

Lemniſci faſciolæ coloriſcæ dependentes ex coronis. Antiquiſſimum n. fuit genus coronarũ linearum. Grĕci tamen λημνίσκον, & voce latina linamentum, vt inquit Col. lib. vij. Inde Leniſcatę coronę dictæ quę lẽniſcis erant ornatæ. Pli. li. xxj. ſcribit lẽniſcos adijci ſolitos coronis aureos.

Leneus ſcribitur, cũ diph. Quo nomine dictus eſt Bacchus. ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, quod lacus ſignificat, hoc eſt vas, in quo vuæ exprimunt. Vir. li. ij. Geor. Hic pater o Lenææ tuis hic omnia plena muneribus. De aleniendo ꝙ leniat mentes.

Lenobates, pe. vuæ calcator.

Lenis, & hoc lene, idem fere ſignificat, quod leue hoc eſt, ꝙ tactu nullam aſperitatem habet. Transfertur tamẽ ad animum, & pro miti, modeſtoq; accipitur. Teren. in Ecy. Ego ſum animo leni natus, non poſſum aduerſari meis.

Lenitas, lenitudo, & lenimentũ, quę idem ſignificant. ſ. m. ĩſuetudinẽ, ſuauitatẽ, placationẽq;. Ci. Lenitudo orationis, mollitudo corporis. Leniter aduerbiũ moderate ſuauiter.

Lene aduerbium ſicut leniter. Mar. Tepida natabis lene.

Lenio, is, iui, vel lenij, itus, mulceo, placo, ĩminuo, polioue. Sal. in tali tẽpore tanta vis hominis magis leniũda, q; exagitanda videbat. Idem. Nõnulli ficta, & hæc, & multa prĕterea exiſtimabant ab his, qui Cice. Inuidiam, quæ poſtea orta eſt, leniri credebant atrocitate ſceleris, qui pœnas dederant. i. iminui. Col. li. iij. Cum deinde truncum reddideris acuto ferramento plagam lenito. i. polito. Interdũ leniri eſt conſolari. Cice. Treba. Tuam profectionẽ amore pſequar, reditum ſpe expectabo, abſentem memoria colam omne deſideriũ litteris mittendis, accipiendiſqs leniam. Hoc verbum etiam lenibo in futuro facit. Proper. Lenibunt tacito vulnera noſtra ſono. Huius compoſitum eſt delenio.

Leno, generis cõis, q̃uis habeat fœmi. lena, vt inquit Priſc. Quo nomine ſignificat is, qui ſcortorũ perductor: eſt, etiam inuitarũ perſonarũ, qui legibus vindicatur ab alliciendo, ꝙ adoleſcentulos alliciat, vel a leniendo dictus.

Lenas appellat Vlpi. quæ mulieres q̃ſtuarias pſtituũt. Item eas, q̃ alterius noie hoc vitę genus exercẽt, vt ſi q̃ cauponas exercens in ea corpora q̃ſtuaria hẽt pſtituas mulieres hẽre dicendum eſt, hanc quoqs lenę appellatione contineri.

Lenulus pen. cor. diminutiuum. Plau. in Penu. Ita, vt occepi dicere lenulę de illa pugna.

Lenũculus, aliud dimi. Idẽ in eadẽ. Si de deo militari tetigero lenunculũ. Eſt etiã lenunculus nauigiũ piſcatoriũ. Salu. lib. Hiſt. Indicit forte per noctem lenunculo piſcandum.

Lenonius, a, um, quod ad lenones pertinet. Plau. in Mene. Ab his locis lenonijs.

Lenocinĩũ, lenocinãdi actus. Vlpia. Lenocinĩũ facere non minus eſt, q; corpore queſtum exercere. Q ñq; lenocinium ſumitur p exq̃ſitiore elegantia. Sue. de Augu. Forma fuit eximia, & per oẽs ætatis gradus venuſtiſſima, q;q; & oĩs lenocinij negligens, & in capite comendo incurioſus.

Lenocinor. pe. cor. lenocinium facio. Per tranſla. lenocinari, pro blandiri ponit, ſiue allicere, quod lenones facere ſolent. Cice. Tibi ſeruiet, tibi lenocinabitur, minus aliqñ cõtendet, quas poteſt. Ambro. li. de Cain, quaſi pro adulterari poſuit. Etenim quia verum decorem naturæ, habere nõ poteſt adulterinis fucis affectatæ pulchritudinis lenocinatur ſpeciem, non veritatem.

Lens dis, a lędo capitis aial ex quo formatur pediculus, & eſt fœmi. generis. Sere. Vnde maris capiti lendes deduci iniquas. Hinc lendinoſi dicti ſunt lendibus referti.

Lens, tis, genus leguminis a lenis nomẽ deductus, ꝙ qui ea veſcuntur lenes, ac moderati fiunt. Pli. Inuenio apud veteres auctores equanimitatem fieri veſcentibus lente.

Lenticula, genus leguminis lenti ſimile, ſed diuerſum. Qui & cocta quoq; lens a Pli. cęteriſq; lẽticula vocatur. Lenticula etiam genus vaſis eſt a figura dictum, vt ait Pli. & meminit Celſus. Videturq; id eſſe, quod diſcus appellatur, apud Dioſ. Vnde & lẽticularis figura. Quidã hoc nomẽ a

lliniendo, deducunt, aiũtq; eſſe vas oleariũ, ex quo reges, & ſacerdotes liniebant, de quo in libris Re. fit mentio. Rurſus lẽticulę maculę in corpore ſunt, quę lẽtigines dici ſolẽt.

Lenticularis, & hoc lenticulare adiectiuum a lenticula, vt lẽticularis forma. Apul. lib. ij. Flo.

Lentigo, pe. pro. macula ſubrufa, & interdum nigra in facie ad lentis ſimilitudinem. Vnde & lentiginoſus. Pli. lib. xix. de Attripli. Ac niſi mutata ſæpe aqua coquendum ſtomacho contrarium eſſe lentigines, & papulas gignere. Et lib. xx. cum ſęuo vitulino vel melle ſugillatis illinitur cum melle, & vua paſſa, & aceto lentigini nigrę.

Lentus proprie tener, flexuoſuſq;. Virg. Lenta ſalix quantus pallenti cędit oliuę. Sed tranſlatum ad animus pro leni, ac placido accipitur. Cice. in Hortẽ. Qui cũ publicas iniurias lente tuliſſet, ſuam non tulit. Interdum pro facili. Lucil. Cotta ſenex, Craſſi pater magnus tritico fuit nummarius ſoluere nulli lentus. Interdũ pro tardo, a quo lentitia, & lẽtitudo, tarditas. Interdũ pro ſecuro, & ocioſo. Vir. Nos patriam fugimus tu Tityre lentus in vmbra. Interdũ pro tenaci. Plau. in Mene. Quã lentũ eſt, & viſco ſimile. Interdũ pro remiſſo, & frigido. Vir. lib. j. Ge. Noctis lẽtus nõ deficit humor. Ci. Neq; .n. eſt facile pficere, vt iraſcat̃ ei, cui tu, vel iudex, ſi tu ipſę id lẽte ferre videar̃. In cõpoſitione vero ſignat plenũ, vt ſomnolẽtus, temulẽtus, opulẽt⁹, & hmõi.

Lẽto, as, Vir. lib. iiij. A ñ & trinacria lẽtãdus remus in vnda. Vbi Ser. Lẽtãdus, aut lẽte tibi nauigãdũ eſt, .n. i toti Sicili i circũijt, aut flectẽdus. Vnde lentũ vimẽ dicimus .i. flexibile.

Lẽteo, es, a quo lẽteſco is, qδ ſignificat lentum, ſeu tenerum, ac molle fieri. Vir. lib. ij. Ge. Sed picis in morem ad digitos lenteſcit habendo .i. cohercet, vt exponit Ser. Lucil. Lentet opus dixit. A lenteſco fit cõpoſitũ in lẽteſco. Col. lib. ij. Paulum aqua maceratur, dum in lẽteſcat .i. intus tener fiat.

Lentini, ſeu lentuli Romani quidam cognominati ſunt a lente, vt Cicerones a Cicere. Fabi, a faba.

Lentiſcus, arbor, quę maſtichẽ gũmi mõ ſudat, & eſt trifera. Pli. lib. xxiiij. Vſum lacte capraꝝ, quas lentiſco paſcebat.

Leo, les, leui, nõ eſt in vſu, & ſignificat imprimo, & formo ſed eius compoſita vſurpãtur, quę ſunt Deleo, & releo. Delere autem contrarium eſt ſuo ſimplici. Nam eſt quod formatum iam, & impręſſum eſt remouere.

Leo, animal ferox, & omniũ animaliũ generoſiſſimus, tum pręcipuę cum colla armoſq; veſtiunt iubę, quod ętate accedit. Leones tñ ex feris clementia vtuntur, in ſupplices proſtratis parcunt. Eorum animi index eſt cauda, ſicut equorum aures. Vim ſummã in pectore habẽt, ſociati innoxi ſunt. Timent rotarum orbes circũactos, & currus inanes, & criſtas, cantuſq; gallinaceorum: ſed maxime ignes. A leo fit Leoninus, a, um. Eſt & leo marinus ex cancrorum genere. Item, Leo cœleſte ſignũ. Ferunt hunc leonẽ Theumeſium a Theumeſo Bœotię monte dictum ab Hercule occiſum in cœlum ab ioue tranſlatum.

Leopardus, aĩal, qui ex leone, & panthera natus eſt, vel ex pardo, & leena nigris maculis leoninam pellẽ diſtinguentibus, & iubis caret. Naſcitur in Africa, vbi, pp penuriam aquarum ad paucos amnes multitudo ferarum conuenit, ideo multiformes ibi aĩalium partus, mutuo ſeſe miſcentibus diuerſorum generum animalibus. Vnde ortum eſt prouerbium. Semper aliquid noui Africam afferre.

Leonina, herba ẽ, quę naſcitur in montibus, cuius flores, cum emittuntur ſimiles ſunt ori leonino aperto.

Leontopetalon herba folio braſſicæ caule ſemipedali leni, cuius ſemen in cacumine in ſiliquis ciceris modo, radix rapę ſimilis, grandis, nigra, naſcitur in aruis radix aduerſatur omniũ ſerpentũ generibus, ex vino pota, nec alia res celerius proficit.

Leontophon, exiguus vermis eſſe dicitur, nec alibi naſcitur quam vbi leo naſcitur.

Leoſthenes, pen. cor. nomen viri, qui cum ſponſus eſſet, & lamiacũ bellũ concitaſſet, interfectus eſt, ob cuius amorẽ ſponſa demotionis, Areopagitarũ principis filia ſe interfecerit, ſicut Hiero. cõtra Ioui. teſtatur. Suidas. Λεωσθένης στρατηγὸς τῶν ἀθηναίων πρὸς τοὺς μετ᾽ ἀντιπάτρου ... λίθῳ πληγεὶς πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀφυλάκτως ἐπὶ τῆς παρατάξεως ἀπώλετο.

Leonides, pe. cor. nobilis ſparta, deinde lacedemonioꝝ rex, qui aduerſus Xerſem pene incredibilia egit. Hinc cõmilitonibus dicebat. Pergite, aio forti hodie apud inferos forte cœnabimus. Cecidit ad Thermopylas cum illas anguſtias cuſtodiret. Fuit & alius leonides Alexandri pedagogus.

Leocrates, nomen ſculptoris inſignis.

Leontopodiõ, herba q̃; & lithorõ, & doripetron, & toroetron vocant caulibus, veluti roſę capita ſuſtinens, naſcit̃ in campeſtri, cuius ſemen lymphatici ſomnia facere dicitur.

Leochares. Leocrates, Leocritus, Leoſtratus, Leodamus, Leõtius. Leogorus, omnia nomina propria a leo deducta.

Leodamas, tis, proprium nomen philoſophi mathematici.

Leon philoſophus mathematicus qui elemẽta compoſuit determinationem inuenire docuit.

Lepaduſa, ſiue lopaduſa, inſula Siciliæ, a patellis oſtreorum genere dicta, quaſi patellaria.

Lepus, aĩal a celeritate dictum, qꝫ leuipes ſit, qm̃ ambulans nõ ſentit̃. Ponit̃ qñq; pro infamia qꝫ magis poſteriori pte, hoc eſt armis pulpamentũ de ſe pbeat, cũ in cõuiuio carpat̃ appoſitus. Hor. Fœcũdi leporis ſapiens ſectabitur armos. Aut qꝫ venant̃ illũ, & proſectant̃ canes quos pro amatoribus puerorũ intelligimus, vt apud Terẽ. Ceruum vidẽre, fugere, ſectari canes. Aut qꝫ a phyſicis dicatur incerti ſexus. Tradunt .n. vtrunq; vim ſingulis ineſſe: ac ſine maris coitu gignere, ſicut & hyena. Terẽ. in Eu. Lepus tute es, & pulpamentũ quęris .i. qδ in te habes, hoc quęris in altero.

Lepuſculus dimi. quo ẽt noĩe dictus ẽ piſcis qdã marinus. Amb. Lepuſculus timidũ aĩal ĩ terris, ĩ mari formidabile.

Leporinus, a, um pe. pro. qδ eſt ex lepore, vt pes leporinus.

Leporariũ, non tm̃ pro loco, vbi lepores ſunt, ſed etiam pro oĩbus ſeptis & quæ ſunt villæ affixa, accipit̃, & habent incluſa animalia, quæ paſcunt̃. Gel. Viuaria veteres qñq; leporaria dixere, in qbus omnia clauderent̃ animalia. Var. Leporaria te accipere volo, nõ ea quę tritaui noſtri dicebãt, vbi ſoli lepores ſint, ſed omnia ædificia ſepta, & villas, quę incluſa habent animalia, quæ paſcuntur. Hæc antiquiores roboracea etiam appellari voluerunt a tabulis roboraceis, quibus ſepta erant anteq̃; mœnibus cingerentur.

Lepor, & lepos vtroq; mõ dr̃ pro ſermone nitido, & abſterſo, & quaſi lautia quadã ſermonis qꝫ ſicut lepus a leuitate pedũ, ita lepor orationis a pedũ ſuoꝝ leuitate dici putatur. Eſt & lepos gratia, & voluptatis cuiuſcũq; amœnitas.

Lepidus, a, um, pe. cor. in quo leporis .i. vrbanitatis: ẽ plurimum, & tũ de hoĩe, qui de oratione dicitur vt lepidus homo, & lepida oratio. Terem. in An. O lepidũ caput. Dona. dicit lepidũ dici politum à λεπὶς .i. lamina ſiue ſquãma. Pli. li. xxxiiij. Excutiuntur velut mil ij ſquãmę quas vocant lepidas. Hinc lepiditas, & compoſitum illepidus.

Lepidotes pe. pro. gẽma dicta q̃ ſquãmas piſciũ immitat̃.

Lepidium herba quę ũlcera acuta tollit. Col. lib. xij. Sunt q ſatiui: vel etiam ſylueſtris lepidij herbam cum collegerũt in vmbra ſiccerit. Deinde folia eius abiecto caule die, & nocte muria macerata expręſſaq; lacti miſceant ſine condimẽtis, & ſalis quãtum arbitrant̃ adijciũt. Nonnulli recenti a folia lepidij cum dulci lacte in olla miſcent &c. Scribit Dioſco. Idem eſſe lepidiũ quod Gnigidium. Fit autem a græco verbo λεπίζω, Hoc eſt decortico.

Lepra, morbus, qui alio noĩe dr̃ elephantia. Et duplex eſt. Vna quæ incurabilis quã malam ſcabiem. Hora. nõ ite, aut mala, quam ſcabies, aut morbus regius vrget. Alia q̃ poteſt curari. Pli. li. xxiiij. Lachrymam vitiũ veluti gemmam lepras, & lichenas, & pſoras nitro ante ppęparatas ſanat.

Leprium, ciuitas in Achaia a Leprio heroe quẽ occidit Hercules, ſiue a lepra, q̃; curabantur ibi quodã ſe flumine mergentes. Hinc lepriatę populi. Eſt & alterum in Archadia leprium, vt teſtis eſt Cice. ad Atticum.

Leptum,

Leptum nomen vrbis, de qua Hiero. In lepti vrbe ſemibarbara poſita in ſolitudine moris eſt, vt nurus altera die ſocrum ollam mutuo poſtulet.

Leptorax vua quæ habet exiguos acinos: ſed valde dulcis λεπτὸς græce tenuis ac gracilis dicitur ῥὰξ acinus.

Leptaragias, ſimiliter a minutis acinis dicitur quos græci rhagas vocant.

Lepteacra promontorius gracile. Soli. A promontorio. Indiæ, quod alij Leptenacram, alij Drepanum vocarunt.

Lerne argiui, & myceneі agri locus eſt ſuper quem fuit Argos oppidũ. Vñ Lerneus, a, um, vt palus lernea, vbi fuit hydra. l. capitum ab Hercule interfecta. Sunt q ſcribant lernã regiunculã eſſe Arcadię, a Lerno rege cognominatam.

Leros, quę, & Leria inſula eſt in Icario mari, vt ĩquit Stra.

Leſbos, inſula in Ægeo mari Æolicarus vrbium metropolis, & vniuerſę troadis imperiũ obtinuerit. Ambitus eius ſtad. c. ſupra mille, a borea in hauſtrum protenſa quingenta, & lx. ſtad. longitudinis habẽs fraci agro, & multa materia ad claſſes conficiendas idonea. Vrbes in ea fuere memoratu dignæ Mithylene, & ab ea nunc inſula vocatur, & Pyrrha in occidentali littore ſita, Fuit & Creſſus, & Antiſſa cum portu, & methimna. Dicta Leſbos ab vrbis nomine quæ in ea potentiſſima fuit, ſiue a leſbo Lapithi filio, qui in eam inſulam nauigauit. Ex hac Pitacus vnus ex ſeptem ſapientibus. Alceus Sapho Theophraſtus philoſophus, & alij viri ſcientia clariſſimi orti fuere. Hinc leſbius, a, um poſſeſſiuum.

Leſbous, a, um, quod eſt ex leſbo habet pen. pro. Hora. Leſboum refugit tendere barbiton.

Leſtrigones, pe. cor. populi in extremo Italię, quos vliſſes apud Alanoum narrat humana carne veſci, vt Cyclopas. & Home. ſcribit Leſtrygones ſocios Vlyſſis verubus tranſfixos, atq; igni aſſos comediſſe Acron, Leſtrygonia formiana, ſeu ſicula in quibus Cyclopes fuerunt, qui Leſtrygones vocabantur. Pli. Caieta portus oppidum formię dictum vt exiſtimauerunt, leſtrygonum ſedes Verus ita appallati fuere quia latrones erant in eo ſinu ἀπὸ τῆς λῃστείας, qđ eſt latrocinium. Horũ rex Antiphates fuiſſe ſcribit.

Leſtorum; regio Indię extra Ganges, cuius incolę ſylueſtres eſſe dicuntur, & in ſpecubus habitare. Ferunt in ea eſſe coruos, & pſitacos albos.

Leſſus, us, lugubris heiulatio. Heiulare. n. eſt flebiliter more fœmineo cõplorare. Cice. in Legibus. Mulieres genas ne radũto, neue leſſum funeris ergo habento. His. n. verbis ſignificat lamẽtationẽ lugubrẽ in funeribus prohiberi.

Letania, ſeu litania cum accentu in pe. latinę ſupplicatio dicitur, λιτανεύω ſupplico, rogo.

Lethes, fluiuus, quem apud inferos eſſe poetæ tradiderunt, cuius latices, ſi quis guſtauerit, omnium pręteritarum rerum obliuiſcitur. Idcirco ἀπὸ τῆς λήθης. i. ab obliuione nomen habet. Datus eſt hinc fabulę locus, qa morientes oium rerum obliuio ſurripit. Conſtat autem hunc amnem in Africa circa extremum ſyrtiũ cornu Berenicem vrbem alluere, ſed eum apud oẽs fama eſt ad ea loca inferna inundatione prorumpere. De quo Luca. lib. viij. Quã iuxta Lethes tacitus perlabitur amnis. Infernis vt fama trahẽs obliuia venis. Inde letheus, a, um, pe. pro. Idem. Nõ me letheę coniunx obliuia ripę, Immemorem fecere tui. Stra. ſcribit Lethę fluuium hiſpaniæ eſſe.

Letargus, eſt marcor, & inexpugnabilis pœnę ſomni neceſſitas cum alienatione mẽtis. Boe. lib. primo de conſo. Lętargum patitur cõmunem illuſarum mentium morbum ſui paulisper oblitus eſt. Pli. lib. xxiij. Grauedinem. n. morbũq; lęthargicũ patitur. Eſt & ſpecies phreneticis, vt Cel. ait. Vnde lęthargicus ab Hor. ſumitur pro furioſo, vt lęthargicus hic cum ſit pugil, & medicum vrget. Dictus lęthargus, vt quędam putant. ἀπὸ τῆς λήθης, hoc eſt ab obliuione. Nam in eo morbo accidit obliuio omnium rerum.

Letum, pro morte ſm Priſci. a Leo fit, quo veteres vſi ſunt pro deleo, qm mors oia delet. Apul. a luo deducit, ideoq; per œ ſcribi præcipit. Var. & Feſ. ab λήθης fieri putãt. Vnde & per th aſpiratum ſine diph. ſcribũt lęthũ. Quidã etiam lętum per antiphraſim dici volunt, quaſi minime lętũ. Nã epithethon mortis eſt triſtis, quod eſt contrarium læto.

Lętalis, & hoc lętale, mortiferus. Pli. Lętalis inedia hominĩ duraſſe, & vltra vndecimum. ſ. diem plęroſq; certum eſt.

Letificus, a, um, pe. cor. quod mortem inducit.

Leto, as, morte afficio. Vnde letata corpora apud Ouid. pro morte mulctata, & interempta.

Leuana, pe. pro. vocabatur dea, quę pueris pręerat de terra leuandis, vt inquit Augu.

Leucõ, latinę album dr. Et leucõ auis eſt, quę ardea vocatur.

Leucaſmos latinę candor. Græce λευκασμός.

Leucargyllon, genus argillę albæ.

Leucoſia, inſula contra peſtanum ſinum in mari tyrrheno Lucaniæ adiacens, vt Stra. lib. vj. refert paruum ad continentem habens curſum. Dicta Leucoſia ab vna ſirenum, quę hoc in loco perijt, cũ in profundũ ſeſe abieciſſet. Feſt. Ab ęneę ꝯſobrine datu loco nomẽ exiſtimat, qn & Samothracia leucoſia prius eſt appellata, vt inqt Ari. li. de repu.

Leucates, pe. pro. mons, ſeu promontorium in Epiro mare intrans. Virg. Mox & leucatę nimboſa cacumina montis. Dictus leucates a petra eiuſdem nois coloris albi in pelagus porrecta, in qua eſt Apollinis fanum. Vnde & leucadius Apollo, quia illic habet templũ. Oui. An quia leucadio ſemper amata deo. Eſt etiam leucas inſula, quæ ſuperioribus annis, vt Stra. Auctor eſt, littus extitit, quæ inſula effecta eſt. De qua Laertem dixiſſe aiunt. Munitam ſolus vi cępineriton littus erat terrę, hoc quidem in loco manufactę excaſiones fuerunt. Et lib. x. legimus Corinthios cherroneſi terra iuxta effoſſa leucadem in inſulę formam redegerunt, & in eum locũ tranſportata, Nerito, qui fuerat iſthmus, nunc fretum, & euripus eſt ponte iugabilis, mutato nomine, dixere leucaddes, ſumpto, vt reor a leucate vocabulo. Pli. Deinde leucadia ipſa peninſula, quondam neritus appellata opera accolarum abſciſſa a continenti. Oppidum in ea leucas quondam neritum dictum.

Leucoion, latinę dicitur viola alba.

Lucothea pe. pro. matuta dicta eſt, hoc eſt aurora, quaſi alba dea, λευκὸν enim album eſt.

Læucopheus, cũ diph. Nam græce λευκόφαιον dicunt, color natiuus, ex albo, & nigro nomẽ trahẽs, λευκὸν albũ φαιὸν medium inter albũ, & nigrũ. i. fuſcum, & pene nigrũ. Pli. Iecur rubetæ, vel cor ad alligatur in panno leucopheo, & quartanis prodeſt. Vitru. de his coloribus ſcribens ait, Fõtes, & flumina ſunt quorum potu pecora, qũuis alba ſint alijs locis, procreant vellera leucophea, alijs locis pulla, alijs locis coracino colore. Idem. In cãpis troianis proximo flumen armenta rufa, & pecora leucophea naſcuntur. Quidam ſcribunt leucopum pro colore albo natiuo, a quo leucopeatus, qui rudiori, ac vili alba veſte indutus eſt, qũuis & leucopheatus legatur. Sunt & medicamenta certi generis, hoc nomine, quaſi ſuffuſca, ſiue ſubcandida. Vide etiam in Natiuus.

Leucoma. pe. pro. album dicitur hoc eſt tabula illa, in qua iudicum deſcripta erant noia, & in qua ſingulorum annorum acta litteris mandabantur a pontifice maximo.

Leucola apud Pli. Promontorium pamphiliæ licię contermine. Eſt & inſula prope cyprum & quidem in mari lycio. Stra. quoq; portum in cypro vocari tradit Leucola.

Leuce, paruum oppidum non longe a Smyrna.

Leuctra, per c, ante t plurali numero. Singulari leuctrum. & gene. fœmi. Leuctra. Solinus etiam leuctras videtur vſurpaſſe, oppidum eſt Bœotię. De quo Hierony. contra Ioui. Quo ore laudandę ſunt. Scedaſi filiæ in leuctris Bœotię. quas traditum eſt abſente patre duos iuuenes prętereuntes iure hoſpitij ſuſcepiſſe, qui multum indigentes vino vim per noctem intulere virginibus quæ amiſſa pudicitia, nolentes ſuperuiuere, mutuis conciderunt vulneribus. Apud Leuctra Epaminundas thebanus, Lacedęmonios vicit

adeoq; attriuit vt poſtea imperium nequerint habere.

Leuiathã é dictio hębrea qua ſignat draco ſeu ſerpẽs. Nam vt inquit Hiero. Iudęi dicunt drachonem magnum fecit deus, qui dicitur leuiathan, & eſt in mari, & aiunt, vt quãdo recedit oceanus, draco vertitur. De hoc apud Eſaiaʒ. In die illa viſitabit dominus in gladio ſuo ſuper leuiathan ſerpentem vectem, & ſuper leuiathã ſerpentem tortuoſum occidet cętum, qui in mari eſt. Ipſę eſt & magnus cętus.

Leuir, leuiri, pe. cor. dicitur mariti frater, quaſi leuis vir.

Leue, ſignificat id, quod eſt ſine pondere. Vnde leuis ſtipula. Vir. li. xij. Corytiq; leues humeris, & letiſer arcus. Trãſfertur ad aĩum. Vnde leues hoĩes vocantur inconſtantes, viles, & nullo honore digni, quemadmodum econtrario graues dicimus conſtãtes, ſeueros, prudentes. Hinc leuitas quę modo dicitur de re non ponderoſa modo de incõſtãti, viliq;. Vnde Ci. cum in Anto. genus quoddã ſordidiſſimum vitæ demonſtrare vellet, ꝙ in caupona delitesceret, ꝙ ad veſperum potaret, ꝙ ore inuoluto iter faceret, nec cognoſceretur. Videte inquit hominis leuitatẽ, tanq̃; prorſus iſta dedecora hoc vitio notarent. Leuia vina, quæ ſint. Vide in dictione lora. Lęue cum diph. aliud ſignificat.

Leuitas. Vide in Leue de quo modo.

Leuiculus dimi. a leuis. Cice. lib. v. Tuſc. Leuiculus, ſane noſter Demoſthenes, q illo ſuſurro delectari ſe dicebat aquaʒ ferentis mulierculę, vt mos in Gręcia eſt.

Leuo, as, in altũ tollo, veluti leue quiddaʒ. Liui. Mox aqua leuata vento, cum ſupgelida montiuʒ cacumina concreta eſſet. Interdũ leuare eſt auferre. Virg. Atq; arcta leuari vincla iubet priamus. Interdum exonerare, & quaſi releuare. Idem. Ego hoc te faſce leuabo. Interdum extenuare, & leue facere. Idem, Noſtrũq; leues quęcũq; laboreʒ. i. leuẽ facias, vt exponit Ser. Compoſita huius verbi ſunt, Alleuo, colleuo, ſimul leuo. Col. lib. vij. Paſtinaceq; agreſtis ſemina, & ſuccus armoraceę, cũ melle colleuant oculoꝝ ſedãt dolorẽ. Deleuo, deorſum leuo. Idẽ lib. iij. Et ſi fieri poteſt iuxta aliquem nodũ ſerula deſecato, & plagã acutiſſimo ferro deleuato. Eleuo, releuo, rurſus leuo, & quaſi idẽ qđ alleuo. Ter. in Adel. Nam & illi animũ iã releuabis, quę dolore, ac miſeria tabeſcit. Subleuo, adiuuo. Et omnia habent pe. cor.

Leua, manus ſiniſtra, quam græci σκαιὰν dicunt. Vnde tractum eſt cognomen ſcęuola. Alij lęuã cum diph. ſcribunt, ꝙ græci λαιὰν leuam dicunt, a quo fit leuus.

Leuus, a, um, cum de humanis loquimur, ſignificat contrarium. Vir. Si mens nõ lęua fuiſſet. Cũ vero de cœleſtibus proſpeꝝ denotat, quia ſiniſtra numinũ dextera ſunt intuẽtibus. Idẽ lib. iiij. Geor. Numina leua ſinunt, auditq; vocatus Apollo. Etruſci cœlũ in. xvj. partes diuiſerunt, e quibus octo ab exortu ſiniſtras, totidem ecõtrario appellauere dextras. Hinc oĩa fulmina leua exiſtimant eſſe proſpera, qm̃ a leua parte mũdi ortus ę, ſicut ſcribit Pli. Et vt auctor eſt. Ci. lib. ij. de diui. Optimũ auſpiciũ habebat, apud Roma. qđ ſiniſtruʒ fuerat. Vnde Virg. Antiq̃tatis conſultiſſimus dixit. Intonuit leuũ, quod fœlicitatẽ portendere credebat.

Leui, nomen patriarchę, a quo leuita, ſeu leuites, pe. pro. pro eo qui eſt de tribu Leui. Hiero. in lib. Exo. Aarõ frater tuuʒ leuites ſcio ꝙ eloquens ſit.

Leuiticus, a, um, poſſeſſiuum.

Leui præteritum a leo, ſignificat aperui, protuli. Hora. lib. j. Car. Græca, quod ego ipſę teſta conditum leui. Cuius cõpoſitum releui protulit. Teren. Releui omnia dolia.

Leuifidus, a, um, pe. cor. qui habet leuem fidem, cui ſecretuʒ non poſſis tuto committere.

Leuita, pe. pro. interpręlatur aſſumptus.

Leuidenſa auctore ſeruio, genus veſtis ſic dictum: qm̃ filo admodum raro, & leuiter denſato, ac texto ſit, pertenuiq;. Cice. Dolobelle. Sed ego hoſpiti veteri, & amico munuſculum mittere volui leuidenſe Craſſi filio.

Leucotrota beſtia in India, quę velocitate cæteras feras ſuperat. Hæc aſini fere magnitudine, voce loquentium hominum ſonos emulatur.

Lex a legendo dicta eſt ꝙ ex multorum conſenſu lecta ſicvt ait Cice. Sicut a græcis nomos a diſtribuendo. Vide ſupra in dictione Legem.

L ante I

Lię ſunt foramina, quæ in ſummo mali recipiunt funes.

Libum genus dulciarij cibi, ex farre, & melle, & oleo ſic dictum ꝙ libandi cauſa fiat. Vir. li. vij. Et adorea liba per herbam ſubijciunt epulis, vel a libo verbo græco quod apud illos λείβω ſcribitur, vel a Libero patre. Oui. in Ibi. Liba deo fiunt ſuccis, q̃a dulcibus ille Gaudet, & a Baccho mella reperta ferunt. Et poſt melle pater fruit, liboq; infuſa calenti Iure repertori candida mella damus. Aut in epulis libum ſic fieri conſueuiſſe a Cato. lib. de agricultura ſcribitur his verbis. Libum ſic facio. Caſeum bene diſtere in mortario, vbi bene triueris, farinæ ſiliginę libram, aut ſi voles tenerius eſſe ſelibram ſimilaginis ſolum eodem indito, permiſcetoq; cum caſeo, bene ouum vnus addito, & permiſceto vna bene. Inde panem facito folia ſubito in foco calido, ſub teſta ea coquito leniter.

Liba, æ, inſula in mari Indico.

Libo, as, leniter deguſto, & quaſi primis labris attingo. Dictum libare, quaſi labiare. Virg. Purpureoſq; metunt flores, & flumina libant. Sed latini mirabilia dicũt. Eſt enim græcum λείβω λείβειν. Hiero. de Paulo, Deniq; paululuʒ aquæ prono in fonte ore libarunt. Per tranſla. quandoq; libare ponitur, pro leuiter tangere. Virg. Oſcula libauit natæ. Quandoq; pro ſacrificare. Lac. lib. v. Nihil. n. ſancta, & ſingularis illa maieſtas aliud ab hoĩe deſiderat, q̃; ſolaʒ innocentiã, quã, ſi quis obtulerit deo, ſatis pie, ſatis religioſe libabit. Tibul. Et quodcũq; mihi pomum nouus educat annus. Libatũ agricolæ ponitur ante deũ. Quãdoq; pro recipere ſumere haurire. Ci. lib. iiij. ad Herẽ. Vide ne facias impudenter qui tuo nomine velis ex alioꝝ laboribus libare laudem. Huius verbi compoſita ſunt Delibo, prælibo, prolibo. Pli. lib. xxxv. In ſacris q̃dem etiã inter has opes, non myrrhinis, criſtallinisue, ſed fictilibus ꝓlibat ſympulis innocentius. Et habent pe. pro. Illibatus etiã dicitur pro non libatus, non tactus, vt eſt in hymno. Et delibata Virgine.

Libamen, libamẽtũ, & libatio, pro eodẽ ſumunt, ſignantq; quicq̃d in ſacris libat, a libero patre, qui primus Ioui libauit. Oui. lib. iij. Faſt. Noĩe ab auctoris ducũt libamina nomẽ. Liber enim qui Bacchus dictus eſt, cum victor de ſcythis extitiſſet, alijſq; nationibus, reꝝ primitias magno Ioui obtulit. Hiero. in Leui. Qui offert victimam pacificorũ domino, offerat ſimul & ſacrificium. i. libamenta eius.

Libanus, pe. cor. mons inter Arabes, & Phœnices excelſas arbores habens: & interpretatur candidatio. Ex eo Orontes fluuius oritur. Libanus etiam arbor eſt, quæ thus producit, tam maſc. q̃; fœ. ge. Hiero. in Eccle. Et quaſi libanus non inciſus vaporaui habitationem meam. Vnde & pro thure accipit, quod & libanũ dicitur. Libanicus thureus.

Libanotis, pe. pro. latinę thurea dici poteſt. Eſt. n. herba odorem thuris habens, & roſmarinus appellatur. Pli. Libanotis radicem habet oliſatri, nihil a thure differentem.

Libanius, nomen auctoris ſophiſtæ Antiocheni qui floruit Iuliani tranſgreſſoris temporibus: vſq; ad Theodoſiuʒ Secundum. Hic multa ſcripſit: interq; eſt opus de modo dictandi epiſtolas. Vixit Conſtantinopoli.

Liber, liberi Diony. ſiue Bacchus vini repertor. Multos autẽ fuiſſe liberos ſiue bacchos, Diony. oſtendit, vel Diodo. Celebratior vero, qui ex Semele, & Ioue genitus fertur quem tertiũ fuiſſe autumant, & Thebis Bœotijs natuʒ qui liber appellatus eſt a liberando, nam libertatis Deus eſt. ſiue ꝙ Bœotiæ vrbes liberas fecerit. Ipſę enim vt inquit Plu. pro Bœotiæ libertate pugnauit, vel quia vinuʒ curas ſoluat, & mentẽ ab illis liberet: & audatiorem in omnes conatus faciat. Seu ꝙ vino niſi libere oĩa loquant. Fiunt autẽ pleriq; ebrietate petulantiores. Sene. lib. de tranq̃l. vitæ. Liberꝝ dicis, non ob licẽtiã linguæ, ſed quia liberat ſeruitio curarum animum, &

animum, & triſtitiæ medetur. Var. a labendo deducit ꝙ lu
brica mens, quo lubet prolabit̃. Aug. li. vj. de ci. dei. Docet
liberũ vocari, ꝙ mares in coeũdo, per eius beneficiũ emiſ/
ſis ſeminibus liberent̃. Hoc idem dicunt in fœminis agere
liberam quã etiam venerem putant. Interdum liber ponit̃
pro ipſo vino, ſicut ceres pro frumento. Terẽ. Sine cerere &
baccho friget venus. Liber dicitur ſol, quia libere per aereꝫ
vagetur. Virgi. Vos o clariſſima mundi lumina labentem
cœlo, quę ducitis annum liber, & alma ceres.

Liber adiectiuũ dicit̃, qui nullius habito reſpectu, qđ ſentit
dicit, & facit. Et liber vocatur, qui nulli ſubiectus eſt cuius
relatiuum eſt ſeruus. Item qui curis, ac negocijs oĩbus ſolu
tus eſt liber dicit̃. Mar. Vno diſticho duo eius cõprehendit
ſignificata liber homo es nimiũ dicis mihi cherile, hoc eſt
nimiũ libere loqueris. Inte qui dicit cherile liber homo eſt.
Hoc eſt vacuus negocijs, & quid agat nõ habens. Liber ẽt
ponitur pro eminenti, & extanti. Var. in Fume. Iteruꝫ tra/
gici ꝑdeant, cum ea capite libero, cum antiqua fronte. Iteꝫ
pro magno ſeu valido. Oui. Perfruor in fœlix liberiore ma
lo. Vnde campus liberior dicit̃ maior ad dicendũ rationẽ.
Et in his ſignificationibus prima producitur.

Liber, bri. ſubſtantiuũ, proprie pars corticis ſubtilis interior,
quæ ligno adhæret, per quã ducit̃ ſuccus terreſtris a radici/
bus, eſtq; talis in quibuſdam arboribus, vt inde cartas priſci
cõmode facerent. Vnde & deliberare, qđ eſt corticeꝫ detra/
here, habetq; primã cor. Vir. Hęc ſi tum moriens alta libe/
raret in vlmo. Vnde & liber dictus eſt, in quo ſcribimus,
quia ante vſum chartę de libris. i. corticibus arboruꝫ, volu/
mina cõpaginabant̃. Vnde & codex ab arboꝝ trũco appel/
latus eſt. Ponit̃ qñq; liber ꝑ ipſo ope integro, q̃libet ſit ma
gnus ẽt ſi cõtineat Æneida bucolica & georgica. Qñq; pro
certa pte opis, vt Virgilij Æneis in. xij. libros diſtincta eſt.

Libellus dimi. paruus liber. Aliqñ ẽt ponit̃ pro epl̃a, ſiue ta
bella. Vñ libelliones dicti ſunt. Libelli ẽt dñr, quos vulgus
ſupplicationes appellat, quos Mar. Supplices libellos noĩa
uit illo hendecaſſyllabo. Idẽ ſupplicibus vacat libellis. Ta/
les. n. principibus dari ſolent ad negocia explicãda a ſubdi/
tis, in qbus petitiones continent̃. Sue. in Cæſa. tantũ libel/
los dixit. Libellũq; indicẽ inſidiarũ ab obuio quodã porre
ctum libellis cęteris, quos ſiniſtra tenebat, q̃ mox lecturus
cõmiſcuit. Apud leguleios libellus diuerſis modis dr̃. Nam
eſt libellus accuſationis, cõuentionis, repudij, & hmõi.

Libellum vero genere neutro dimi. eſt, a libuꝫ, vt. C. de Epi.
Audi. l. iudices. Incarceratis debet victualis ſubſtantiã mi/
niſtrari, vel tradi libellis duobus, aut tribus diurnis.

Libellulus, dimi. a libellus. Hier. In pñti libellulo edoceat.

Libelliones, a veteribus tabelliones dicebantur, ſiue notarij
Var. Tum ad me ferunt, ꝙ libellionem eſſe ſciebant.

Librarius, rij, q libros trãſcribit. Hiero. Ad Niciã. Nam & ru
des illi Italiæ hoies, quos Caſcos Enni. Appellat, qui ſibi
ritu ferino victum regrebant, ante chartę, & mẽbranarum
vſum, aut in dedolatis e ligno codicillis, aut in corticibus
arboꝝ mutuo epiſtolarũ alloqa miſſitabãt. Vñ & portito/
res earuꝫ tabellarios, & ſcriptores a libris arborũ, librarios
vocauere. Bibliopola vero, q libros vendit. Librarius etiaꝫ
dici põt, qui libros cõcinat, aut venales in taberna tꝫ. Item
librarius a libra fit, & is eſt qui partiendis penſis pręficitur.

Librarius, a, um, quod ad libros pertinet. Pli. li. xxxv. Omne
autem atramentum ſole perficitur, librarium & tectorium
glutino admixto, ideſt quo libri exribunt̃, & materia ali/
qua tegitur. Et librarius. a, um, a libra fit. Colu. li. vlti. Caro
in libraria fruſtra conciditur.

Libraria, æ. pe. cor. vbi reponuntur libri, græce bibliotheca.
Gel. in libraria ego, & L. Paulus conſederamus.

Liberi dicuntur filij, quia, vt ait Do. Liberalitate a parẽtibus
regendi ſunt & liberorũ appellatione etiam vnus filius, &
vna filia intelligitur. Terẽ. Cui tu liberos cõmittas tuos. Itẽ
liberorum appellatione continent̃ nepotes, & pronepotes,
cæteriq; ex his deſcẽdentes. Huius nominatiuus ſingularis
raro niſi apud Quin. Legitur. Sciendum, vt Paulus ſcribit
eos non eſſe liberos, qui contra formam humani generis
conuerſo more procreatur, veluti ſi mulier monſtruoſum
aliquid aut prodigioſum enixa ſit.

Liberalia, orũ, liberi feſta, quę apud grecos dicunt̃. Diony.
Neutus. Libera lingua loquuntur ludis liberalibus.

Liberalis, benignus, munificus. Vndẽ liberalitas munificen
tia, liberaliter, large, munifice. Cuius contrariũ eſt illibera/
liter, qđ veteres de eo dicebant̃, qui oẽ maleficij genus ex/
ceſſiſſet. Te. in Adel. Factũ a nubis duriter imiſericorditer
atq; ſi equũ eſt dicere magis apte illiberalr̃ Do. Illiberalr̃ in/
iuſte, inclemẽter, nõ bñ, qa liberalis bonus dr̃. Differt tñ li
beralis a munifico, qa liberalis dr̃, q rogatus munificus, q
ſponte bñficiũ cõtulit. Ci. li. de ora. Quid tã porro regiũ, tã
liberale, tã munificũ, q̃ opẽ ferre ſupplicibus? Sunt ẽt, q ſic
diſtinguant, vt liberalis ſit, q puis, & priuatis hoĩbus bñfi/
cia pſtat. Munificus. q magnis, & in magnis rebus, q ma/
gna ꝑ dignitate munere ſit munificus, vel magni dicens q
vero in puis muneribus liberalẽ ſeſe pſtat, liberalis. Sic libe
ralitas naturæ benignitas, q̃ maxime in pſtanda opa ami/
cis pſpicit̃, & verſat̃ inter priuatos, & paruos hoies. Muni/
ficentia inter magnos. Qđ nomen a libero patre, vt Vale.
Maxi. Docet deductuꝫ eſt, habetq; liberalitas duo extrema.
Nam ſi deficias, nec tantuꝫ q̃tum oportet tribuas auaritia
oritur, ſi autem excedas in dando, deſq; plus, q̃ oportet, &
cui non oportet, & quãdo, & qua cauſa nõ oportet in vi/
tium laberis, quæ prodigalitas appellatur. Accipitur qñq;
liberalis pro pulchro, & ingenuæ formæ homine.

Liberalitas vt inquit Speuſippus eſt habitus qui in quæren/
dis, errogandiſq; pecunijs decorem ſeruat decens acquiſi/
tio, accumulatioq; pecuniæ.

Liberales artes dicuntur, quæ ingenio colunt̃, & ppea dignę
ſunt liberis hoĩbus. Illiberales vero męchanicę, quę in ma
num opera cõſiſtunt. Habent. n. ſeruile miniſterium.

Liberale iudiciũ dr̃ in quo de alicuius agitur libertate. Paul.
Ordinato liberali iudicio interim ꝑ libero habet̃. Sic dr̃ li
beralis cã, vñ titulus eſt de liberali cã, ad quẽ ſic ideꝫ ſcribit.
Ordinata liberali cã liberi loco hr̃ is, q de ſtatu ſuo litigat.

Libertas, a liber fit q̃ ſeruituti oppoſita eſt. Item libertas dr̃
de eo, qui libere, & ſine reſpectu loquit̃, facitq; q̃ libet. Ca/
piturq; in bonũ, cũ ſit potẽtia ingenua, q̃ ſic ab iuriſcõſul/
tis diffinitur, ꝙ ſit naturalis facultas eius, qđ cuiq; facere li
bet, niſi qđ vi, aut iure ꝓhibet̃. Lnia aũt in malũ, cũ qs li/
bertate abutit̃ vſq; ad temeritatẽ, & ꝓcacitatẽ. Eſt. n. lnia im
punita, q̃daꝫ facultas agẽdi qcqd velis. Quin. Quæ in alijs
libertas eſt, in alijs lnia vocant̃. Te. Deteriores oẽs ſumus
lnĩa. Ponit̃ tñ qñq; lnĩa ꝑ libertate, vt apud Sal. Romã le
gatos ire iubent agendarũ rerũ, ac quocũq; mõ cõponẽdi
belli lnĩam ipſis ꝑmittit. Libertas ẽt libertatis dea dicebat̃,
cuius templũ in Auentino cõſtitutũ fuiſſe narrãt hiſtorię.

Libertus a libertate dicitur, & is eſt, qui cum eſſet ſeruus fa/
ctus eſt liber. Vlpi. ſcribit eum eſſe libertum diffinit, quem
quis ſeruitute ad ciuitatem romanam perduxit.

Libertinus relatiũ eſt ingenui, ſicut libertus pr̃oni. Is vnuꝫ &
idẽ ſit libertinus, & libertus p libertinũ ſignificamus ꝯditio/
nem hoĩs, ſicut ingenuũ p libertũ priuatũ quẽdã reſpectũ,
ſicut p pr̃onũ. Sũt aũt libertini, q iuxta ſeruitutẽ manumiſ
ſi ſunt, quẽadmoduꝫ ecõtrario ingenui ſunt q libera matre
nati, nec poſtea ſerui facti ſunt. Aliqñ ẽt libertini, vt Sue. in
Clau. ſcribit, dñr, qui ex libertis creati ſunt. Ait. n. Ignarus
tpibus Apij, & Deinceps aliquãdiu libertinos dictos, non
ipſos qui manumitterent̃, ſed ingenuos ex his procreatos.

Libero, as, mõ particulare eſt, & ſignificat manumitto. i. li
bertatem do. Modo vniuerſales, ſignificat abſoluo. Cice.
Nihil antiquius fuit, q̃ vt te a ſceleratorũ hominum calũ/
nijs liberarem. Teren. in An. Obſecro te, q̃ primũ hoc me
miſerum libera metu. Hinc liberatio, quæ dicitur cum pa/
tefacta ſecuritas ẽ huius verbi compoſita ſunt delibero &
ſublibero, quod eſt quaſi de ſublevo. Col. lib. iiij. Cuꝫ ſola
ea res omnem impenſam terreni precio ſubliberet, ſi mõ
non prouincialis, ſed Italicus ager eſt.

Libra eſt, quę & as, & mina, ſeu Mna, & pōdo dr̄, quæ. xij. cōſtat vnciis. Libra tñ vnciaꝝ varietatē accepit, pōdo ſemp idē fuit. Proprie aūt libra inſtrm̄ eſt, quo res pōderanť, cus lancibus, alio noīe bilancē vocāt. Ci. Critolaus librā cōſtituebat, in cuius altera lance aī bona ponebat, in alterā corporis, & externa, tm̄qȝ pēdere illā aī bonoꝝ lancē putabat, vt terrā, & maria deprimeret. Ambro. li. j. offi. Sermones proferat libra examinatos, vt ſit grauitas in ſenſu, in ſermone pondus, atqȝ in verbis modus. Statera vero inſtrm̄, quo res ſine lancibus ponderanť. Eſt & libra celeſte ſignū, qđ octauo kalendas octobris, ſeu, vt quidā exiſtimāt. xiij. ſol. per illud tranſiens equinoctium facit.

Libella dimi. a libra, ꝙ erat de argēto pua, & eris libra valebat, hoc eſt aſſe.

Librarius. a. um, qđ eſt libræ. Ca. Caro in libraria, fruſtra cōcidiť. Librarius & libraria, qui & quæ pficiť partiēdis pēſis. Vlpi. Si librariū rus, mittat, & qualum, & calcē portare cogat, vel hyſtrionē balneatorē faciat, vel de Symphoniaco atrienſem, vel de paleſtra ſtercorandis latrinis pręponat, abuti videbitur proprietatis.

Liberarius ē a libris exſcribendis vel cōcinnandis dr̄, de quo ſupra.

Libralis, & hoc librale, quod eſt vnius libræ.

Librile pe. p. ſcapus libræ. Librilla diuerſus ē, vt paulo īfra.

Libripens, is, a pendendo ſm Priſcia. qui librā æneā tenet. Boe. in topi. Mancipi res veteres appellabant, quæ ita ab alienabanť, vt ea abalienatio per quādam nexus fieret ſolemnitatē. Nexus vero eſt iuris ſolēnitas, quę fiebat eo mō, quo in inſtitutionibus. Caius exponit adhibitis nō minus quinqȝ teſtibus Romanis ciuibus puberibus. Eſt prætera alius eiuſdē cōditionis, qui librā ęneā teneat, qui appellať libripens, is qui mancipiū accipit, es, tenens, ita dicit hunc ego hoiem, qui mihi emptus eſt, hoc ære, æneaqȝ libra ex iure quiritū meum eſſe aio. Deinde ęre percutit libras, idqȝ ęs, dat ei, a quo mancipium accipit, quaſi loco precij. Poteſt etiam dici libripens ſtipis ponderandę penſator.

Libripendia, quę cibum pendebat ſeruis.

Libro, as, pōdero, trutino, æſtimo, examino. Apul. Omnia priuſꝙ aliqd ſtatuas librāda ſunt. Amb. ſuper Luc. Vide ꝙ ſignāter ſcriptura ſingulo ꝑ libret momēta verborū. Aliqñ librare eſt graue facere. Pli. Apes, ſi oriať pcella, apprēhēſis peduſculo lapillis ſe librant. i. grauiores faciūt. Aliquādo ſuſpendere, & leuiter ſua vi ſuſtinere. Ouidi. Et iam finitima corpus librabat in herba. Aliqñ Æquare. Colu. lib. iiij. Sic permēſum, & liberatū opus in ſimilitudinē ver nacti ſemp procedit. Item librare eſt cū rem aliquā noſtro ingenio ita collocamus, vt cū volumus ſine quo volumus ſuo pōdere nullo impellente declinet, quod lingua materna dicimus conſegniare, vt eſt in horologijs. Dicimus etiā librare cum id qđ percuſſuri ſumus ita collineamus, vt ppoſitū nobis locum feriamus. Vir. li. v. Ductoſqȝ reducta librauit dextra media cornua ceſtus arduus effractoqȝ illiſit in oſſa cerebro. Rurſus librare diciť cū aliqua moles ita cōſtituitur vt facile circūagatur. Pli. Quarum in officia turbines ita librati ppenderunt, vt puero circūagente tornarenť. Huius verbi cōpoſita ſunt. Delibro qđ eſt optime pondero. Gel. Quid relinquiť niſi delibrari ſibi cœnas iubeant ne edendo defatigentur. Perlibro valde libro. Col. li. iiij. Pariter imę foſſæ ſolum metitur atqȝ perlibrat. Et habent pe. pro.

Libramentum, æquamentum. Colu. lib. j. Nam eiuſmodi poſitio medium libramentum, temperamentūqȝ verboꝝ hyemalium, & æſtiuorum tenet.

Librilla, al's libella inſtrumēta bellica ſaxa, ſcilicet ad brachij groſſitudinem in modum flagellorum, loris deuincta, ꝙ librari manu, ideſt ponderari videantur.

Libethrus, apud Lycophronem poetam vr̄ eſſe mons Macedoniæ habens ad radices pimpleam fontem, vnde muſæ dr̄ Libetrides. Stra. ſcribit libethrum eſſe locum Thraciæ, ex quo cum nonnulli in Bœotiæ partem migraſſent vbi pernaſſus eodem nomine libethrum dicarunt.

Libet, placet a labendo, vt Varro. inquit, ꝙ quæ placent, in mente prolabantur. Hinc fit collibet, pe. cor. Salu. Matres familiarum pati, quæ victoribus collibuiſſent.

Libens, volens facilis, a quo libentia voluptas, gratia. Mac. Cui libentię gratięqȝ omnes conuiuior incognitæ. Libēter aduerbium, quod eſt grato animo.

Libido, pe. pro. ſi Nonio credimus, & turpiū, & honeſtarum rerū eſſe dr̄, vt oē, qđ libuerit, libido dici poſſit. Sed Aug. li. cōtra pelagianos de malis tm̄ dici oſtēdit, cū ait. Sine dubio a libendo, hoc eſt a libitu, p deriuationē libido ē nūcupata. Sed nō oē, qđ libet, libido eſt. In bono. n. libitū, libido dici nō pōt, ſed volūtas de rōne. ſ. mētis naturalis exoriens. In malo vero libitū non eſt volūtas, ſed voluptas quā fecit tranſgrediens, ꝓthoplaſti volūtas. Et lib. xiiij. de ci. dei. ſcri. libidinē eſſe generale vocabulū oīs cupiditatis, cū & ipſam iram nihil eſſe, ꝗ̄ vlciſcendi libidinē veteres diffinierint. Et auaricia eſt libido hn̄di pecunias. Peruicatia eſt libido quōcunqȝ vincendi, iactantia libido gloriādi nūcupatur. Et cū multarū rerum libidines ſint tñ cum libido dr̄, neqȝ cuius rei libido ſit, additur, non fere ſolet animo occurrere, niſi illa, quā obſcęnę partes corporis excitantur.

Libidinoſus, qui in libidinē ppenſus eſt. Ci. in Ca. Libidinoſa. n. & intēperans aduleſcētia effœtū corpus tradit ſenectuti. Sal. Pro nimis appetenter poſuit. Poſt vbi paulatim lnía creuit iuxta bonos, & malos libidinoſe interficere.

Libidinarius qui libidini deſeruit. Aug. in Sermone de natali, vtroſqȝ libidinarios hac Moyſes ſententia ferire voluit ſimulqȝ adulteros perire mandauit.

Libentina, dea Venus, ſeu pſerpina. Augu. lib. iiij. de ci. dei. Neqȝ. n. audent aliquæ partes, ſub nomine deorū vel dearū deæ doadinæ tribuere, aut volupię, quæ a voluptate appellata eſt, aut libentinę, cui nomen eſt a libidine.

Libitina, pe. pro. Dea, quā alij proſerpinā, alij Venerem dicit in cuius tēplo vendebanť, & locabanť ea quę ad ſepulturā pertinent, ſicut docet Plutar. in Proble. a libendo libitina dicta, vt inquit Var. Vnde qſiqȝ ponić pro ipſa exequiaꝝ expenſa. Sue. in Nero. Qua. xxx. funerū milia in rōnem libitinę venerūt. Liui. li. xl. In vrbe tanta fuit peſtilentia, vt vix tunc libitina ſufficeret, ad ſuppeditāda. ſ. funeribus neceſſaria. Aliqñ pro ipſa ſepeliendi arte, ſeu vendendi ea quæ ad ſepulturā pertinent. Vale. Maxi. Qui tunc libitinā exercebant, tum rerū ſuarū vſum, tum miniſteriū ſuum gratuitū polliciti ſunt. Sed qm̄ in æde libitinæ pararenť neceſſaria ad funebrem apparatum, hinc factum eſt, vt libitina aliqñ pro morte, ſeu pro lecto, quo mortui ferebāť caperenť. Hora. li. car. Multa quæ pars mei vitabit libitinam.

Libitinarius, qui libitinæ præeſt, & qui actionē libitinariam exercet, quęſtui inſeruiens, & qui neceſſaria funeribus vendidat, ſeu qui cōducit funera, aut qui curā ſepeliendorū cadauerū habet. Vlpi. de inſtito. acti. Si libitinarius ſeruū pollinctorē habuerit iſqȝ mortuū ſpoliauerit dandas in eum, quaſi inſtitoriā actionē. Ex qbus verbis patet libitinarium eſſe curatorē funeris polinctorē, qui cadauera tractat, ac ſepelit. Hic & Deſignator dr̄. Sene. de benefi. An tu Aruntius, & Ateium, & cæteros, qui captandorū teſtōrum artē profeſſi ſunt, non putas eadē habere, quæ deſignatores, & libitinarios vota? Vide in Deſignator.

Libs, ventus aphricus, qui flat aduerſus Vulturnum.

Libitinarius. a. um, qđ ad libitinā ptinet, vt actio libitinaria.

Libia libię, & libię, es. Aphrica, qđ inde libs ventus flare ſoleat, ſeu quod pluuia indigeat propter nimiam ſiccitatem ἀπὸ τοῦ λείπειν, ἢ λίβυος ἐπιχώρου. Salu. Cęloqȝ terraqȝ penuria aquarum, vel etiam a libya filia Epaphi. Iouis filij. Augu. li. De paſtoribus docet libyam duobus modis dici, vel iſtam quæ proprie Aphrica eſt, vel illam orientalē partem, quæ contigua eſt Aphricæ, & omnino collimitanea. Eſt etiam hoc nomine fluuius in Mauritania.

Libys homo & libyſſa mulier ex libya orti.

Libyſſinus. a. um, a libys. Martianus. Graui, ac libyſſino calore exuſtus.

Libyſſis, idis. Vir. Et pelle libyſſidis vrſe.

Libyx, ycis, facit a quo genitiuo fit Libycus, a, um.

Libycus.

Libyſſ,a,um, pe.cor.poſſ.vt ora libyca, libycus campus dictus q in eo primum fruges ex libya allatæ ſunt.
Libyas,adis, vrbs Iudeæ ab orientali parte Iordanis, quaſ Herodes extruxit.
Liburnia,regio inter Illyriam, & Dalmaciam,ſeu(vt quidam aiunt) pars Dalmaciæ, in qua ſunt Salone vrbs viſionis,cuius populi Liburni vocati ſunt de quibus Luc. Pugnaceſq; marigraiarum claſſe liburnos.
Liburni populi,ex liburnia regione, & liburni viatores dicti ſunt, q ex agris iuſſu magiſtratuũ ſæpe vocarentur ciues, ferẽtiſq; eo p via ẽẽt ab agris ad vrbem. Iuue. Primus clamãte liburno Currite,iã ſedit rapta,properabit abolla.
Liburnũ, & liburna,æ, & liburnica,e,genus nauis bellicę velociſſime a liburnis populis in illirico,q olim nauibus velocibus vſi,ionium mare, iſulaſq; pdebant. Qua ex cã romani naues leuitate,celeritateq; pſtantes appellauere liburnicas, ſicut refert Appia. Ad cuius ſiſtudinem vehiculũ quoq; cõſtructũ fuit,quo romani principes vehi ſolebant. Iuue. Diues & igenti curret ſup ora liburno, p naui. Hora. in Epo. Ibis liburnis ſup alta nauiũ amice ppugnacula. Sue. in Augu. Vtrobiq; pce liburnica p demerſa, ſilq; eius,qua vehebatur fuſis armamentis, & gubernaculo diffracto. Luca. ordine contentæ gemino caruiſſe liburno. Firmicus liburni cũ imperium vſurpat pro nauali.
Lichas,menſuræ genus,quæ digitos quattuor nõ excedit.
Lichen,quære quid ſit in Aſino, & equo. Lichenes ſunt impetigines, & apud Celſum quattuor ſunt genera.
Liceo, es,cui,licitũ ſm analogiam facere deberet, ſed non eſt in vſu. Ab imperſonali vero licet habemus licitum eſt. Vir. Et licito tendem ſermone fruunt. Signatq; liceo paſſiue id, qð liceor actiue. Et ſicut venero capitur pro vendor, ita liceo pro appretior in auctione. Plau. i mene. Die ſeptima auctio fiet. Menechine mane ſane ſeptumi venibunt ſerui ſuppellex, fundi ædes,omnia quicquid licebunt pręſenti pecunia, ideſt numerata, ſiue ſoluta in præſens.
Liceor, eris, licitus ſm analogiam facere debet, ſed nuſq̃ legi, vt eius compoſitum pollicitus. Deponens trãſitiuũ eſt, qð vltra actiñ, ſi precium exprimatur illud in gtõ, vel abltõ ponit ſignatq; preciũ deferre. pro re emẽda. Qð fit cum veſtis, vel domus, & hmõi venditur plus pollicenti. Vlpi. Si res eius venierit & exiſtat qui plus liceatur an in integrum propter lucrum reſtituendum ſit præceptum eſt. Mar. Tul. in officijs, ne licitatorem venditor, nec contra ſe qui liceatur emptor apponat. Cur. Impia bella ſuſcipitis, & cum habeatis arma licitamini hoſtium capita ideſt, precium offertis per capite meo. Perſi. Et centũ græcos curto centuſſe licet, ſemperq; hinc verbo preciũ ſubintelligitur, ſi non apponitur. Plau. in Sti. Locos ridiculo vendo age licemini. Cice. li. iij. offi. Tollendũ igitur ex rebus cõtrahendis omne mendacium, non licitatorẽ venditor, nec contra ſe qui liceatur emptor apponet vterq; ſi ad loquendum venerit, non plus, q̃ ſemel eloquatur.
Licitor,aris, frequentatiuum eſt, nam ſignificat ſæpe appretio, ſiue ſæpe emo, vendoue per auctionẽ, ſicut dictum ẽ in Liceor, tametſi ſecreto id fieri poſſit, vt apud Curtium Cum habetis arma, licitamini hoſtium capita. Pli. lib. vij. Ariſtidis thebani pictoris vnã tabulã centum talentis rex Atalus licitatus eſt. Et licitari congredi, & pugnare ſignificat. Ceci. in hymnide. Quin macheram licitaria aduerſum cum cæpiſtis ſciens. Enn. Pars ludicre ſaxa iactãt, & inter ſe licitantur. Feſt. docet eum licitari, qui decipiẽdo inducit.
Licitator, q crebro licetur q p re emẽda, cõducendaue pciũ alio maius pollicetur, vel q pugnando ſæpe cõtendit. Qui etiã p proxoneta ponitur a Cice. cũ inquit, lib. iij. Offi. Tollendum igitur ex rebus cõtrahendis oẽ mẽdacium nõ licitatorẽ venditor nec contra ſe qui liceatur emptor apponet vterq; ſi ad loquendum non pluſq̃ ſemel eloquat. Vide in dictione. Liceor. Quid. n. eſt aliud pronetarum, hoc eſt licitatorum offm, q̃tum emptorem, tũ venditorem, & cõtendendo, & decipiendo inducere, vt & vendat ille, & hic emat, idq; non minus minuendi, q̃ augendi pretij rõne. Siue igitur in rebus priuatis, ſiue in publicis vendendo, emendo, locando, cõducendo, cõtrahẽdoq; licitator interſit, aut ſuo doloſe, aut alterius nomine hunc eſſe eundem, qui proneta a grẽcis dr, manifeſtum eſt. Recte ergo præcepit Cice. Ne ad venditorẽ licitatorẽ, nec item ab emptore apponi debere, ſed ipſos potius, ſi ad loquendum venerint, non pluſq̃ ſemel loqui oportere, vt nulli licitatoris mendacio, nulli dolo relinquatur locus.
Licet imperſonale, modo ſignificat fas eſt. Cice. Neq; n. licebat locum numini conſecratũ turpi flagitio cõtaminare. Vir. Q ñquidẽ Auſonios cõiungi fœdera teucris haud licitum nec noſtra capit diſcordia fines. Dicimus aũt, Mihi licet eſſe bonum virũ, & bono viro. Cæſar. Tenuem ſecta num prædã, qbus eum licet eſſe fortunatiſſimos. Cic. lib. Tuſcu. Licuit. n. eſſe ocioſo Themiſtodi. Licuit Epaminũdæ. Mõ ſignificat poſſibile ẽ ſiue cõcedit, aut poteſtas dat. Mar. Piſcinã pcto non licet natare. Ci. lib. Tuſcu. idq; cum multis alijs rebus, tũ e pontificio iure, & cęrimonijs ſepulchrorum intelligi licet. Et eſt ornatus dicendi modus, non licet mihi per te hinc abire. i. tu nõ vis, ſeu pateris me hinc abire. Luc. vero lib. vij. Oia maiorum vertamus hauſta licebit, pro eo, qð eſt, ſi licentia erit. Modo ſignificat Facile ẽ. Lactã. li. iij. Ipſe ille romanę linguę ſummus auctor, q̃tũ fallat, licet ex illa ſnia peruidere. Cice. lib. j. offi. Licet. n. cũ ipſa cernere iratorum, aut eorũ, qui aut libidine, aut metu commoti ſunt, aut voluptate, nimia geſtiunt. i. facile eſt. Modo aduerbium concedentis eſt, ſicut Eſto Vir. licet ingens ianitor antro eternum latrans, exangues terreat vmbras. Modo eſt cõiunctio aduerſatiua, pro quamuis. Hinc fiunt illicet videlicet, & ſcilicet.
Licentia a licet deducitur, q̃uis in malam partem plerunq; capiatur, cum. ſ. id nobis arrogamus, quod non licet. Libertas vero, cum non deterremur, quin ea, quæ honeſta aperte agamus. Vide in dictione libertas.
Licentior epiſtola, in qua nimis libere ſcribimus. Pli. Licentiore epiſtola narrare conſtitui. Licentiora mancipia dicuntur nequiora, quaſi multa per licentiam facientia.
Licenter, aduerbium a licens participio ſignificat per lniam a quo Gel. Formauit compoſitum. Prælicenter, quod eſt, quaſi nimis licenter. Quæ herba inquit, finde prælicẽter.
Licite aduerbium a licitis formatum, ſignificat iuſte.
Licencioſus, qui nimia vtitur licentia.
Lictus, us, Vide in dictione linguo.
Licia, ſunt fila, quibus in telis textrices implicant ſtamina. Vnde Trilicem dicimus veſtem, quæ ex tribus licijs, conſtat. Et teſtiuilicius fila de tela decidentia. Plau. in Caſ. Nõ ego hoc verbum expreſſi teſtiuilicio, ideſt readmodum viliſſima. Licya, æ, cum. y, regio eſt.
Liciatorium, lignum, circa, quod licia inuoluunt. Hiero. li. Reg. Haſtile haſte eius erat, quaſi liciatorium texẽtium.
Lichen, is, ge. maſ. morbi genus, quem latini Mentagram appellant, quoniam a mento incipit. Mar. Nõ vlcus acre, puſtuleue lucentes, nec triſte mentum ſordidiue lichenes. Apul. Gel. tamen ſunt quattuor genera.
Lictor, q carnificis officio fungebant, miniſter conſulis pro cõſulis, & ſiſium. Sed. xij. lictores cõſulis erãt, aliorũ ſeni, eth portantes virgarũ faſciculos, cũ ſecuribus ligatos, magiſtratus pręibant, ac quotiens iuſſi erant faſciculos ſoluentes, primo virgis cædebant reum, mox ſecuri feribãt. Liui. Miſſiq; lictores ad ſumendum ſupplicium nudatos virgis cędunt, ſecuriq; feriũt. Hos primus inſtituit Romulus. Dicti a ligando lictores, q virgarũ faſces ligatos gerebant, Gel. Lictor nomen verbale, quaſi ligator a ligando Tyro. Cic. libertus a licio quo cincti erãt, dictos exiſtimat. Licio enim trãſuerſo, qui magiſtratibus preminiſtrabant cincti erant. At plutar. quaſi λείτος litos. i. publicus quaſi publicus miniſter. Et ſic abſq; c, ſcribendum eſt.
Lictorius, a, um, quod ad lictorẽ pertinet. Pli. Faſces lictorios ianuę ſummiſit, cui ſe oriens occidenſq; ſummiſerat.

Lido, is, verbum antiquum, ſignificat cõfligo, deleo. Cuius compoſita ſunt, Collido, illido.

Lienteria inteſtinorum leuitas a noie λεῖος ꝙ ſignãt leue.

Lien, ge. maſ. græce ſplen. Dr̃ & lienis in ntõ. Colu. li. iij. ſi iecur aut lienis ẽ affectus. Huius magnitudine, intemperãtiam riſus fieri affirmant phyſici. Perſi. Sed ſum petulanti ſplene cachinno. Intumeſcit q̃nq; lien, vt cingere hoĩes videat̃. Plau. in Cur. N. ĩ quaſi zona liene cinctus ambio geminos in vẽtre habere videor filios, nihil metuo, niſi me dius diſrumpar miſer. Hinc lienoſus, a, um.

Lienoſi, qui liene laborant. Qui fiunt, vt inquit Ariſto. lib. iij. de partibus animalium quotiens excremẽti plus in lienem diuertit, q̃; calor eius viſceris poſſit conficere. Pli. lib. vij. De pyrro, cuius pedis pollex lienoſis medebatur.

Liger, eri, nomen viri proprium, de quo. Vir. li. x. Dicta vocant ligeri, necnon & troius heros.

Liger, eris, galliæ fluuius, qui & ligeris in ntõ dr̃. Vñ & ligerim in actõ lectum eſt. Hic Delatus in oceanum influit maxime curſus, & pari cum Garũna interuallo, a pyrene diſtat, & duobus ſtadiorũ milibus vtriuſq; nauigatio eſt.

Ligyes. ppl̃i aſiatici, q cũ Xerxe contra græcos militarunt.

Ligo, as, qdaʒ a lino deducunt, quaſi lino ago, ꝙ lino oia ligent̃ ꝑ qđ græci λίνον vocatũ putãt, ἀπὸ τοῦ λινέω antiquo vero qđ eſt teneo, q a lino oĩa tenent̃. Huius cõpoſita ſunt Alligo, qđ eſt ad aliqd., vel iuxta ligo, colligo, circũligo. Pli. Id ſicut in pilo quadratum ſtupa circumligabant. Deligo, valde, vel perfecte ligo. Col. li. vij. Melius bimus, q̃; anniculus caſtratur, idq; facere vel autũno luna decreſcẽte præcipit, vitulũ ad machinã deligare. Illigo intus ligo. Obligo, circũligo ꝓligo, anteligo. Liui. Faſceſq; virgarum, atq; arida ſarmenta ꝓligant̃ cornibus boũ. Religo qđ aliqñ eſt ſoluo, qđ ẽ ligatũ ſicut, reſero. Aliqñ hs ſignificationem ſimplicis. Oui. Nox erat, & quærno religant in ſtipite funẽ. Col. lib. iij. Diutiuſq; perẽnat, quę firmis trũcorũ, & idoneis locis religata eſt. Aliqñ retro ligo. Cicer. lib. i. Tuſcu. Trahit Hectorem ad currum religatum Achilles. Aliquando iterum ligo. Lactã. li. iiij. Hoc vinculo pietatis obſtricti deo, ac religati ſumus. Subligo, a quo ſubligaculum, & habent pe. cor.

Ligamen, ligaculum, ligamentum, ligatura, ſignificant id, quo aliquid ligatur.

Ligones, ruſtica, inſtrumenta ſic dicta, ꝙ a radicibus, quæ ſub terra ſunt, ligentur. Vel dicti, quaſi legiones, quia per latitudinem ſub terra facilius legũtur. Luc. Vomerę q; antiquos curiotum, paſſiq; ligones.

Ligellum, breue domicilium, & tuguriolum. Plau. Tu a ligello fuiſti, qua ex is foras. Et ligellum diminu, aligno.

Lignũ a legendo, inquit Var. ꝙ ligna caduca in agris legebãtur qbus ad focum veterentur. Hinc ligneus, a, um, quod ex ligno eſt, vt Ligneum ſimulachrum.

Ligneolus, a, um, dimi. a ligneo. Augu. li. xj. confeſ. Sed nec ego dixerim circuitum illius ligneolę rote dies eſſe, nec tamen ideo tempus non eſſe ille dixerit.

Lignarius, a, um, quod ad lignũ pertinet, vt faber lignarius qui ligna dolat.

Lignoſus, a, um, quod inſtar ligni durum eſt.

Lignile. pe. pro. dictum eſt, vbi ligna in domo ad conburẽdum parata ſunt, ſicut fœnile, vbi eſt, vel eſſe ſolet fœnũ. Sic Bouile, Equile, Caprile, & huiuſmodi.

Lignari eſt ad capienda ligna ire. Liui. lib. x. Redeuntibuſq; lignatum ſe ire.

Lignatores, dicti ſunt milites, q lignatũ vadũt. Idẽ in eodẽ Paucis citra milibus lignatores ei cũ præſidio occurrunt.

Liguſtrum ſimiliter a lego, quaſi leguſtrum arbor, ex cuius ligno teſſeræ fiunt aptiſſimæ, oleo folio, ſemine coriandri flore candido & odorato. Coquitur hoc in oleo præmituro; qđ poſtea cyprinum vocat̃ ab planta quę dr̃ cypros, alio noie. A cuius vbertate cyprocarpati maris inſule nomen inditũ eſt. Liguſtra inqt Pli. non niſi in aquoſis proueniunt ſicut ſalices alni populi, ſiler. Eſt & genus herbæ quæ violabiles maior dicitur a medicis pẽr ſepẽs, & mãcerias ſerpens. Col. in hortis. Et nigro permixta lyguſtro. Ergo & herba, & arbor eſt, vt de loto & nonnullis alijs.

Liguria, Italiæ regio pro maiori parte montuoſa, inter amnes Varrum, & Macrã, ab altero latero habens Apẽninum ab altero padum, thuſciã attingẽs, cuius, caput eſt Genua, aqua, iguſtica ora & mare liguſticum. Dicta liguria a Ligiſto Phaetontis filio conuerſione y, in u.

Liguſticum mare vt refert Solinus coraliũ procreat, qđ fulminibus reſiſtit.

Ligus, uris, ſ Pri. Poteſt eſſe proprium nomen, & tunc eſt ge. maſ. Et nomẽ gẽtile, & ſic ẽ cõis, probus declinat hic, & hęc ligur, hic. & hec, & hoc ligus, ꝓ incola ligurię. Luc. li. j. Et nũc tõſe ligur quõdã ꝑ colla decora. Vir. li. xj. Vane ligus fruſtraq; aĩs elate ſuperbis. Item Aſſuetumq; malis ligurem. Ligurum tamen duo ſunt genera. Ciſalpes & vltra, teſte ſunt Liuius Stra. Plinyus.

Liguſticus, a, um, pe. cor. nomen poſſeſſiuum, Iuue. Naʒ ſi procubuit, qui ſaxa liguſtica portat.

Liguſticum, herba hortenſis, in genere condimentario a liguria dictum; vbi naſcitur. Duplex eſt ſylueſtre, & ſatiuus, quod & ſuauius eſt, ſed ſine viribus Panacem aliqui vocant in liguriæ montibus ſeritur Auctor Pliny. De apud Apitium fit mentio.

Ligurio, is, pe. pro. ligurini vel ligurij, itum. Vñ Hora. produxit. Tractauit calicę manibus dum furta ligurit ſignificat multa auide cõſumo & ſuauiora edulia carpo, & per heluationem patrimonium voro. Vnde Liguritores dicũtur guloſi & voratores eduliorũ dulciorũ qui conſumptis dapibus catillos etiam lingunt, quos antiqui catillões appellant propterea ꝙ catulinam carnem in epulis lautioribus & in cœnis deorum poni ſolitam. Plau. & Pli. notificant. Eſt & ligurire paulatim & cum quadaʒ mora atq; elegantia comedere quaſi ſinẽdo, vt per ſe cibus in ſtomachum liquefiat. Teren. in Eunu. Quę cum amatore ſuo cenant liguriunt. Dictum ligurire ἀπὸ τοῦ λιγυρου qđ gręci ſuaue dicunt, vt inquit Do. vel vt quidã volunt a licho, vnde ligo, ſicut ancho ango, a quo ligurio eſt. Eſt aũt licho digitis leuando deguſto. Vnde Eligma quod impiti dicũt electuarium. Per tranſlationes. Cice. D. Bruto ſcribens ad ſuppilationem rerum vſus eſt. Cum quidaʒ inquit de collegis noſtris agrariam ligurirent curationem diſturbauirem totamq; nobis integram reſeruaui. Et ab Auſo. dictũ eſt inguinum liguritor.

Ligula pe. cor. dimi. a lingua. vide in dictione lingua.

Lignus fuligo, dimi. eſt ligellus pro ſumiua porario, ſeu tuguriũculo. Plau. in aulu. Et uoligello ſumus ſi q̃; exit foras.

Ligilium, genus herbe, de qua apud rei ruſtice ſcriptores fit mentio, quomodo ſeratur.

Lilietum, locus, in quo liliorum copia eſt. Palladius. Lilieta canneta ponenda ſunt.

Lilibeum promontorium ſiciliæ quod aphricam contuet̃ & flexo littore brachia reprę́ſentat. Idem dicitur lilibe fœgene. Inde lilibeus, a, um. Eſt & oppidum eiuſdem nominis. Sil. li. xiiij. Cernit deuexat lilibeus nomine chelas. Scribitur cum diph. Nã græce λιλύβαιον dicunt. Et lilibęus puteus eſt apud Diodo.

Limo, as, polio & ſuperflua detraho. Hier. ad Dama. Sæpe cauſatus ſum excoli non poſſe ſermonem niſi queʒ propria manus limauerit. Aliquando limare eſt coniungere. Vnde apud Plau. limare caput. i. coniungere, id qđ amatores inter ſe amoris cauſa facere conſueuerunt. Huius compoſita ſunt Delimo, & Elimo quæ habent pen. pro.

Ligella nomen eſt vetulæ apud Mar. Quid vellis vetulum ligella cuminum.

Lima inſtrumentum fabrilæ qua ferruʒ, aut aliquid aliud terit. Hinc oblimo as, prominuo & contemno.

Limaculus dimi. a limatus. Cic. Volumnio. Opus eſt hoc delimatulo. & polito tuo iudicio.

Limatura, ſcobs hoc eſt puluiſculus limando detractus.

Limax dr̃, qui exquirit, vt aliqd auferat. Plau. in bac. Limaces viri q̃ atterant, & cõsumãt. Et limax testudo cochea terrestris, q̃ & limaca a limo dr̃ in quo p hyemes delitescit & viuit vere ꝑdiens. Col. li. xj. Implicitus cõchæ limax, hirsu(taq; campæ.

Limus genus vestis, ab vmbilico, ad pedes. Vir. lib. xij. Velati limo, & verbena tpa vincti. Et limus lęcum est, seu cœnum illud mollius qđ ab aqs deferri solet. Vñ limosus, a, um, Virg. Limoseq; lacu p noctẽ obscurus in vlua delitui. Hinc illimis, & hoc illime, pe. pro. qđ est sine limo defecatũ sincerũ. Sido. ad Herontium. Nusq; aquæ ductuũ liquor integer, vel cisterna defecabilis, vel fons irriguus, vel puteus illimis. Hinc & Oblimo, de quo alibi.

Limus, a, um, obliquus. i. trãsuersus, obtortus, qđ & limis tertiæ declinationis dr̃. ꝓprie tñ de oculis venereis dicit̃. Plau. in mil. Aspice limis oculis. Soli. de leonibus. Nunq; limo vident, nummeq; volũt, ita aspici. i. obliquis oculis. Teren. in Eunu. Ego limis specto sic per flabellum clangulum. Dona. Potest esse nominatiui casus, vt sit limis specto. vel ablatiui pluralis, & deest oculis. Cum igitur dissimulant se homines videre. quod vident, & nõ recta facie, sed transuersa intuentur, limis dicuntur aspicere.

Limen dr̃, quod ex transuerso in ianua est a limo obliquo q̃ ingredientibus exeuntibusq; transuersum sit, vt est apud Do. Festumq;. Nec solũ inferiorẽ partẽ signãt, quæ sub pedibus calcari solet in ingressu, sed ẽt supiorẽ. Iuue. Pendentia liqt vela domus, & adhuc virides in limine lauros. Neuius vero limẽ superum, & infeꝝ dixit. Ex ime lime superum, qđ mihi misero sæpe confregit caput. Infeꝝ quoq;, vbi ego oĩs defregi digitos. Limen superus superliminarę ẽt vocat̃ græcis hyperthyron. Ponit̃ interdũ pro ingressu Vir. Limẽ erat cecęq; fores, & ꝓuius vsus. Interdũ pro interiore parte domus. Idẽ penetrat aulas, & limina regũ. Interdũ pro loco stãdi. Idẽ. Corripiũt spatio audito, limenq; relinquũt. Interdũ pro ꝓncipio, vt in limine vitę extinctus est. Interdũ ꝓ amicitia, vt testat̃ Ser. enarrãs illđ de Turno se limine pelli. Iuuena. Limine submoueor. i. repellor ab amicitia. A limẽ fit elimino, as, Liminare. Post liminiũ.

Liminaris & hoc liminare quo ad limen pertinet, vt lapis liminaris qui est in domus ingressu. Augu. ad Hiero. posuit pro principio. Non hoc codex ipsę, vt assolet, in liminari pagina prętendebat, idest in principio, seu ingressu libri hinc superlimare.

Liminarchę sunt custodes liminis, & famuli ad limina qui sunt ꝓfecti liminis cubiculiq; custodes. Apud iuriconsul. Liminarchę ponunt̃ pro militib⁹ qui imperi limitib⁹, atq; cõfinio ꝓficiunt̃, quos liminarchas dicere possis q̃si limitum ꝓfectos qui & limitanei ab hystoricis appellantur.

Limitanei milites. Et limitanei agri qui sunt in limitibus, idest in collinicio & confinio.

Limes itis, mõ transuersam viam significat, mõ terminũ. Col. li. j. Semitas, nouosq; limites in agro fieri nõ patiat̃. In agris limites duo maximi sunt, Cardo & decumanus. Limes decumanus est, q ab oriẽte in occidentem spectat. Cardo a meridie ad septentrionem. Reliq limites angustiores, distãtq; inter sese paribus interuallis. Aliqñ dr̃ ꝓncipiũ & finis. Statius. Limes mihi carminis esto œdipodę cõfusa domus. Et dr̃ a limus obliquus siue transuersus.

Limito, pe. cor. & limitor sigñat termino, seu restringo sicut a semitas. Semito as, & semitor. Vñ limitatus ager dr̃ in cẽturias diuisus. Pli. lib. xvij. Aut si maior modus fit totidem pedũ cardinẽ, quo decumano limitari. Sp vero qntĩ nis semitari, hoc ẽ in qnto quoq; palo singulæ iugo pagine includũt. Ci. App. pul. De tua ꝓlixa bñficaq; nãi limitabit aliquid posterior annus, propter quãdam tristiciam.

Limentinus putabatur deus, qui liminibus præesset.

Limbus muliebre vestimẽtum erat purpur.i in imo cõsutĩ hñs, seu qđlibet aliud ornamentũ vestiũ extremitatẽ ambiens. Vir. Sidoniã picto chlamydem circundata limbo.

Limbulus diminutiuum a quo limbellus.

Limborarius, q limbũ vestẽ cõsuit. Pla. Textores limborarij.

Linus nomẽ viri propriũ, ex Mercurio, seu (vt quidã putãt) ex Apolline, & Vrania geniti, alter philosophus thebanus. Iunior. Est ẽt linus spẽs hymni. Suidas autẽ λί'νος Χαλκιδεὺς ἀπὸ ἀλλωνος καὶ τερψιχόρης, οἱ δὲ ἀμφιμάρου καὶ οὐρανίας. μέγεται δὲ πρῶτος αὐτὸς ἀπὸ φοινίκης γράμματα εἰς ἕλληνας ἀγαγεῖν. μενέσθαι δὲ καὶ ἡρακλέως διδάσκαλος γραμμάτων καὶ τῆς λυρικῆς μούσης πρῶτος μενεσθαι ἡγεμών.

Linũ ἀπὸ τοῦ λινέω antiquo verbo, qđ est teneo, qa lino oĩa tenent̃. Hinc lineus, a, uꝫ, qđ ex lino est, vt vestis linea.

Linarius, qui lini artem exercet, a græcis λινοπλοκὶς, linoplocis.

Linamentũ, Filum, qđ ex lino voluẽdo trahit̃. Pli. Delphini linamẽto accensa excitant vuluę strangulatu oppręssas.

Linteum, pannus lineus, & sudariũ, quo in balneis vtimur. Mar. Non tam sępe teret lintea fullo tibi. Item lintea sunt vela quibus vtuntur nautæ. Vir. Certum est dare lintea retro. Item lintea, quę sunt idonea, ad spectantiũ vmbracula. Vnde legimus Cæsarẽ totum forum linteis adũbrasse. Item lintea linei amictus. Inde linteatus, a, um.

Linteatus linteis indutus. i. lineis vestibus, quali habitu fert̃ fuisse Apollonius philosophus, qm̃ hmõi habitus videbatur mundior, q̃ qui ab animalibus deglubebatur. Sido. ad leonem. Cupidum scientiæ, contemnentem pecuniæ inter epulas abstemium, inter purpuratos linteatum.

Linteolum dimi. Pli. pro petia pãni linei vulneribus in linteolis imponitur, scilicet amurca.

Lintearius, qui lintea vendit.

Linteones, q texunt aut vẽdunt linteamina pro cõficiendis vestibus, vt docet Ser. li. vij. Æn. Firmicus li. ij. mat. si luna in veneris signis cõstituta ferat̃ ad martẽq; ista coniunctio, faciet linteones, aut tabernarios, atq; coloꝝ tinctores.

Linea, æ, proprie significat filum illud, quo fabri materiarij vtuntur ad signandam materiam q̃ ex lino fiat & quoniã ob hac si rubrica, vel alio colore intincta fuerit figura designatur longa, sine latitudine, atq; altitudine, ea quoq; figura linea vocitur. Item ea quæ non colore, sed animo imaginantur geometræ, lineæ vocantur. Et linea dicitur filum omne ex lino, & quicunq; tenuis funiculus. Colu. Ligato pede longa linea gallina custoditur. Pli. Murene deuorant hamum, admonentqꝫ dentibus lineam, atqꝫ ita erodunt. Idem. Stemmata vero lineis discurrebant ad imagines pictas. Et linea dicitur, quæ est in superficie. Nam superficies ex lineis est, vt punctum, quod est principiũ in geometria. Dicitur autem punctum, qđ diuidi non potest. Linea quæ ab vno puncto ad aliud deducitur.

Linearis, & hoc lineare, quod ad lineam pertinet. Vnde linearia pictura vocata est lineis, circa vmbras hominis deductis. Primi hanc picturam exercuerunt Ardices Corinthyus, & Telephanes sicyonius sine vllo colore spargentes tamen lineas intus, vnde & latini linearem pictorũ graphidem appellauerunt.

Lineamentũ a linea, & ipsa extremitas, & quasi linea, quędam corporis, per quam hominis forma dignoscitur, alienari pictura tracta, in qua p solas lineas effigies hominis cognoscebatur. Iusti. lib. j. Lineamentorum equalitas matri, & filio persimilis. Pliny. Nec q succederet operi ad pręscripta lineamenta inuentus est.

Lino, s, linio, is, & lenio, is, diuersa sunt. Nã linio, & lenio quarte cõiugationis sunt Lino tertiæ. Et lino, linioq; habent pen. cor. lenio pro. Vir. Seruataq; mella thesauris relines, Sedulius, Illiniẽs hominem veteri de semine supplet. Est aũt linire crasse a'iqd aliquo instrumento superinducere. Col. lib. vij. Sed illius sanat̃ noxa fibula ahena, si locus lesum compũgas, cretaq; cymonia. & aceto linas. Aliquãdo etiam non crasse, sed leniter aliquid inducere, & quasi lineam ducere. Vnde interlinire dicimus superinducto atramento, aut alio liquore scripturam aliquam, picturãue destruere. Sic litteræ dicuntur interlitæ & talis inductio. Litura dicitur. Aliqñ obturare. Vir. lib. iiij. Geor. Neq; ille,

ne quicq; in tectis certatim tenuia cera ſpiramenta linunt vt etiam a contraria ſignificatione eius cópoſitum ſimul. Relino iudicat, vt apud eundẽ. Seruataq; mella theſauris relines, & habet hoc verbum lino tria præterita lini, liui, & leui. De primo Quin. in declamatione Ceci. Et ne quid ſceleri impio deeſſet, mariti tui cruore parietem liniſti. De ſecundo. Col. lib. vlti. Multi, cum ſemel noua dolia, vel ſeria craſſa gũmi liuerunt, vna in perpetuum gummitione eſſe contenti ſunt. De tertio. Cato de re ruſti. Poſtea doliũ calefacito minus, qui ſi picare velis, tepeat ſatis eſt lignis leuibus facito caleſcat. Vbi temperate, tepebit, cuminum indito, poſtea linito. Si recte leueris in dolium quinquagenarum pedum quatuor ſatis erit. Supinum vnum tantũ habet litus. Vnde litus, a, um, pro obturato maculato inſperſo. Virg. libro quarto. Ge. Elucent aliæ & fulgore coruſcant ardentes auro & paribus lita corpora guttis. i. inſperſa, ſeu diſtincta. Quale eſt illud Hier. ad Saluinas. Tu vero quæ in tumulo mariti ſepeliſti omnes pariter voluptates, que lita purpuriſſo, & ceruſa faciem, ſuper feretrum eius lachrymis diluiſti. Eius compoſita ſunt. Adlino, & ad aliquid lino. Pli. Sunt, qui leporino coagulo mel addant, & hoc ſæpe adlinant dentem. Palladius. Si ſtercus primogeniti vituli adlinamus oribus vaſculorũ. Collino. Gel. Poſtea tabulas cera colleuiſſe. Circũlino. Cice. libro primo Tuſcu. Condiunt Ægyptij mortuos, & eos ſeruant domi per ſe, etiam cera circũlitos condiunt, vt q̃ maxime permaneant diuturna corpora. Delino, Illino, interlino, oblino. Vide alibi. Elino, extralino, fœdo. Lucil. libro ſexto. Si hæc veſtiméta eleuit luto. Perlino valde lino. Colu. libro octauo Mox vlcera lauantur aceto, & tunc pice liquida, cum adipe ſuilla perlinuntur. Relino quod obturatum erat, aperio. Teren. in Heau. Releui omnia dolia, omnes ſerias. Sublino mediocriter fœdo, illudo, & pro ridiculo habeo decipio. Plau. in Epi. Senex tibi os ſublitus eſt plane, & ꝓbe. i. deriſus es. Et in cap. Quanto in pectore hanc meam magis rem voluto, tanto mihi ęgritudo auctior eſt animo ad illum modum ſublitum eſſe os mihi, ideſt ſubſtercoratũ, vel maculatum.

Linio, is, iui, tum, proprie ſignificat vngo, vel frico, aut qd ſimile, qđ digito, aut aliquo inſtrumento alicui rei ſuperinducitur, fricatur, vel imprimitur, ſed tenuiter, nõ craſſe. Col. lib. j. Fere autem per æſtatem ſic muſcis aures canum exulcerantur ſępe, vt totas amittant. Quod ne fiat, amaris nucibus contritis liniendæ ſunt. Hiero. in Tob. Statimq; linies ſuper oculos eius, ex felle iſto piſcis. Fateor tñ adeo interdũ hęc duo ꝟba lino, & linio in ſignatione ꝓpinqua eẽ, vt vix diſcerni poſſint. A linio cõponiẽ Circũlinio. La. li. j. Circũliniaẽ mõ poculũ cœleſti melle ſapiæ, vt poſſint ab imprudẽtibus amara remedia. ſine offenſione potari.

Ligones ſunt populi Gallię ſupra Heluetios, & Sepianos, in oceanum vergentes.

Linternus, Campaniæ fluuius haud longe a Vulturno fluuio, & oppido.

Lingo, is, xi, ctũ. Lingere eſt aliqd lingua molliter tangere. Plau. in Caſi. Mel mihi videor lingere, hinc linguã qdã de duci voluerũt. Rurſus lingere dicimus, dũ aliqd in ore tenẽtes, guttatiꝫ id defluere in ſtomachũ ſinimus. Quæ res linctus dr̃. Quę vero in hũc vſum fiunt eclegmata græce dñr. Pli. Telicos gẽma ẽ, q̃ oleæ nucleo ſiſſis vr̃, & lingẽtiũ calculos frãgit. Idẽ. Multi tuſſis veterẽ linctu ſalis diſcuſſere. Idẽ. E ſemine lini fiũt Eclegmata. Hinc fit cõpoſitũ Elingo, qđ ẽ extra lingo. Plau. in Cur. Hic hodie apud me nũq; (delinges salẽ.

Lingua a lingẽdo, vel a ligãdo dicta ẽ ꝙ ligat cibũ. Nã cibos vi ſua cõglobat, ac deprimit, in ventrẽq; tranſmittit, ſeu, ꝙ ipſa dẽtiũ ſepis, quaſi muro vallata ac ligata ſit. Eſt & lingua minor, quę & ſublingulũ a qbuſdã dr̃ operculum cartilaginoſum. quod phyſtulam ſpiritales in gutture diuidit. cum phyſtula cibali cibus defertur. Hęc cũ ridemus, attolliẽ, qꝛ riſus oĩa cõcutit. Quapp periculoſum eſt, ne nos riſus inuadat, cum deglutimus. Hoc enim operculuꝫ natura inſtituit, ne qd eſculenti, poſculentiue ad pulmonem feratur. Quod ſi accideret, niſi reijceret, hominem ſtrangularet. Accipitur quãdoq; lingua pro differẽtia ſermonũ. Vnde dicimus linguam latinã, linguam græcam, vt eſt apud actus apoſtolicos. Audiuimus eos loquentes noſtris linguis magnalia Dei. Quinetiã in vna lingua ſermonis diuerſitas lingua dicitẽ, vt in gręca lingua eſt. Attica, Dorica, Ionica lingua. Scribit Strabo trecentas nationes, quæ diſſimilibus linguis vterenẽ, deſcendiſſe in Dioſcuriadem vrbem colchoꝝ clariſſimam. Linguarũ diuerſitas, inquit Augu. lib. xix. de ciui. dei. Hominẽ alienat ab homine. Nam ſi duo ſibimet inuicem fiant obuiam, neq; prȩterire, ſed ſimul eſſe aliqua neceſſitate cogantur. quorũ neuter nouit linguã alterius, facilius ſibi animalia muta etiã diuerſi generis, q̃ homines ſociant. Rurſus lingua appellaẽ genus promõtorij non excellentis, ſed molliter in planũ deuexi. Similiter inſtrumentũ planum & oblongũ in ſpeciem linguę factuꝫ lingua diciẽ, quale eſt illud, quo vtunẽ Aromatarij ad extrahenda e vaſis vnguẽta. Cuius diminutiuũ ſm Priſcia. eſt lingua, eiuſdem ſignificationis, & per cõciſionẽ. Lingula. Feſt. Lingula per diminutionẽ dicta, alſ a ſimilitudine exertę linguæ, vt in calceis, alſ inſertæ. i. intra dentes coherciteæ, vt in tibijs, pro ea, quæ calceorũ eſt. Mar. Non extrema ſedet linia lingula planta. Iuue. abiecit n, & li corripit. Et ligulam dimittere ſolicitus, ne tota ſalutatrix iam turba peregerit orbem. Mar. Quãuis me ligulam dicant equiteſqꝫ patreſqꝫ. Dicor ab indoctis lingula grãmaticis. Pro ea quæ inſtar linguæ facta eſt. Pli. Cera punica fit hoc modo. Ventilatur ſub dio ſępius cera fulua, deinde feruet in aqua marina & alto petita, addito nitro, Inde ligulis eligunt florem. Col. Ligulam vocat inſtrumentũ ad purgandum, e vaſe ſpumam. Deinde inquit, vt linquatum mel in ſubiectum alueũ defluxit, tranſfert in vaſa fictilia, quæ paucis ante diebus aperta ſunt, dũ muſteus fructus efferueſcat, hiſqꝫ ſępius ligula purgandus. Pli. Sunt qui, cõmitialibus morbis dandum putant luna quarta, ſexta ſeptima linguæ menſura, ideſt cocliaris. Veteres etiã gladiolum oblongum in ſpeciem linguę factũ ligulam vocitauere. Lingua itẽ (vt Pli. Teſtatur) herba eſt, quæ circa fontes naſciẽ, cuius radix combuſta, & trita alopecias emendat. Similiter lingua bubula genus herbę, quã gręci bugloſan dicunt boum linguę ſimilis. Lingua canina alia herba. quę cynogloſſos vocaẽ a græcis lingua genus promontorij non excellentis, ſed molliter in planum deuexi. Lingua petrea genus lapilli, quod inter gẽmas connumeraẽ. A lingua fiunt. Elinguis, ſine lingua & qui loqui non poteſt, etiam ſi linguam habeat. Elinguo, as, Bilinguis, trilinguis & huiuſmodi.

Linguax, ſiue lingulax, lingulacaue verboſus, multũloquẽs qui minimũ. & ſtultę loquiẽ. Gel. li. ij. Hoc genus hoĩs, in verba ꝓiectos locutuleios, & blaterones, & linguaces di(xerunt.

Lingulaca mulier multiloqua. Plau. in Caſ. Lingulaca eſt, nã nunq̃ tacet. Sic ẽt dici poteſt lingulaca vir loquax. Accipitur quandoq; pro muliere auguratrice. Quãdoq; pro piſce, qui ſolea, aut ei ſimilis a nonnullis creditur de quo apud Varronem & Plautum in Caſ.

Lingula, & ligula, Vide in dictione Lingua.

Linquo, is, iui, ctum, ſꝫ Priſcia. ſignificat relinquo, dimitto habetq; li ſyllabam indifferentes in præterito. Vir. Nec tñ indecorẽ tua te regina reliquit. Idẽ. Nãq; ſua pr̃ias liquerat tellure ſepultã. Huius cõpoſitũ ẽ. Derelinquo. Aſcen. Errat, cũ Neſtore Cęſarienſ male dicẽte. Vir. Æneі. iiij. vbi legitur. Namq; ſuam patria antiqua cinis ater habebat.

Lipara, pe. cor. inſula, ex Æolijs maxima a Liparo rege, Auſonius regis filio, cui ſucceſſit Æolus. Hiero. Quę e lipara ſiciliam nauigant ſiniſtra eſt. Quæ quãq; ſuoquęq; nomine ſeptem ſunt. Omnium tñ incolæ in cõi liparæi dicuntur adiecto ſolũ loci vocabulo vt liparęus ex phœnicuſſa. Hinc lipareus, liparea lipareum.

Liparus. penul. cor. Auſo. regis filius, a quo lipara denominata eſt inſula.

Liparis,pe.cor.Ciliciæ fluuius,ἀπὸ τοῦ λιπαροῦ,qm̃ ſcribit Vitru.natantes in hoc flumine,aut ſe lauantes nõ aliter vngi ab ipſa aqua,q̃ ſi oleo,aut adipe vngerentur.

Lipſana,pe.corre.tantum pluraliter declinatum nomen eſt quo apud nos reliquie ſignificantur.

Lippus,qui oculos hẽt lachrymantes,cũ putredo ab his de/(fluat.

Lippitudo ipſum vitium.Cor.Celſus.Si frons prurit,lippitudinis metus eſt.

Lippio,is,iui,itum,lippus fio,hoc eſt marcorem in oculis contraho.Pli.lib.xxviij.Oculo℞ vitia fieri negant nec lippire eos,qui cum pedes lauant aqua,inde ter oculos tangant.Plau.in Cur.ad fauces tranſtulit.Proſpicio parum os amarum habeo dentes plenos,lippiunt fauces famæ ita tibi vacuit ite venio laſſis lactibus.

Lipothymia,latinę defectus animi ſiue animę.Quę & ſinthefis dicitur.

Lipopſychia ſimiliter λειποψύχους,qui anima & ſpiritu deficiuntur quos Pli.vocat defectos,& ſynthectichos.

Liquentia fluuius Galliç ciſalpinç,ſeu Venetię,poſt Taruiſinũ agꝛ.Oriturq; in opitergınis,& ĩ mari adriaticũ cadit.

Liquidus,a,um,molle fluxum.Virg.Aut cũ liquẽtia mella ſtipant.Aliqñ ponitur pro puro.Idem lib.iiij.Dulcia bella premes,nec tm̃ dulcia,quantum & liquida.i.defecata,& ſine ſordibus.Aliquãdo pro proſpero.Plau.in Pſeu.Ab ſiniſtra auſpicio liqdo,atq; ex ſnía confidentia eſt inimicos meos me poſſe perdere.Hinc fit aduerbiũ Liquido,qđ ſignificat pure,& manifeſte.Teré.in And.Vt liqdo poſſim iurare.Dicimus etiam ad liquidum quod eſt manifeſte.

Liquido,as,aperio,manifeſto.

Liquo,as,li ſyllaba cor.ſignificat liquidũ facio,cũ.ſ.aurum,vel plumbum diſſoluit.Luc.lib.vij.Ereptaq; tela liquauit.Huius paſſiuum liquor.Compoſita ſunt Eliquo,quod eſt extra,ſeu valde liquo.Lactã.lib.ij.Vnde autẽ,vel quõ deus hæc duo principalia ignem,& aquã,vel accenderit,vel eliquauerit,ſolus poteſt ſcire,qui fecit.Aug.lib.ix.cõ.per tráſlationem dixit.Voces igitur interluebant auribus meis & eliquebat veritas tua in cor meum.Reliquo idẽ qđ liquo.Vnde legimus de ſanctis Primo,& Feliciano,ꝙ iuſſerit preſes reliquari plumbum,& bulliens in ore fundi.

Liquatum,ſiue liquamen,pinguitudo animalis ad ignem liquefacta,& in vſum coquinariũ ſeruata,ad condiendos cibos,licet & de alijs dici poſſit,quæ non comeduntur,vt eſt apud.Colu.libro octauo.Succus excolati lupini veteris vini fex,& amurca pari menſura miſcẽtur,eoq; liquamine tonſa ouis imbuitur.

Liqueſco,is,liquidus fio.Virg.Limus & hic dureſcit,& hic vt cera liqueſcit.Perſi.Tot tibi cum in flammas iunicum omenta liqueſcant,

Liqueo,liques,liquiut,li ſyllaba correpta.Eſt autem liquere liquidum,ſeu molle eſſe qđ inſtar olei diſcurrit.Hiero.in Leui.Oẽ liquens,quod bibit de vniuerſo vaſe immundũ erit.Hinc liqueſco,liqdus fio.Huius cõpoſita ſunt.Col liqueo,a quo colliqueſco.Deliqueo,a quo deliq̃ſco,qđ eſt in totũ reſoluor.Oui.lib.vij.Me.Protinus imbutũ cœleſti nectare corpus.Deliquit.ſtagnũq; ſuo de nomine fecit.

Liquet imperſonale,ſignificat Cõſtans manifeſtum,& certum eſt qm̃,quæ reſoluuntur certa conſtantia,& manifeſta fiunt.Teren.in Eu.Illum liquet nihil deierare his menſibus ſex non vidiſſe proximis.

Liquefacio,is,liquidum facio a quo liquefio eiuſdem,cum liqueſco ſignificationis.A liquefacio cõpoſitum.Illiquefacio,quod eſt valde ſeu intus liquefacio.Cice.lib.iiij.Tuſcu.Quæ ſunt omnes vnius generis ad perfundendum animum,tamq̃ illiquefactæ voluptates.

Liquo,is,liqui reſoluor,defluo ſtillo.Cuius paſſiuum eſt liquorum,liqueris,quo℞ li ſyllaba producitur.Virg.Vere nouo gelidus canis cum montibus humor.Liquit.i.paulatim diſſoluit.Idẽ lib.iij.Nã quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos vellitur,huic atro liquuntur ſanguine guttę.i.defluunt.Luc.libro.ix.Liquitur & nigra diſtillant inguina tabe.Hinc etiam fit liqueſco,liqueſcis prima pro.Oui.lib.primo.De pon.Sic mea perpetuis liqueſcũt pectora curis.A liquo fit compoſitum Colliquo.Var.Quod aurum cum colliquiſſet,in forma fuit infuſum.

Liquor,oris,habet li,ſyllabam cor.Nec mirũ,cum in multis id accidat mutata natura.Nam humus u,breuis eſt,humanus producitur.Iur.i.producit Iurus corripitur.

Lira prima ſyllaba pro.ſulcum ſignificat.Col.lib.ij.liras ruſtici vocant eas porcas,cum ſic aratum eſt,vt inter duos latius diſtantis ſulcos,medius cumulus ſiccã ſedẽ frumentis ꝑbeat.Hinc lirare,a quo delirare,& delirus Deliramentum.

Lirare dr̃ agricolæ,cũ crate dentata,vel tabula aratro,annexa operiunt ſemina.Primo.n.aratur terra,quod dr̃ proſcindere.Deinde ſecunda aratione excitatę grandiores glebæ franguntur,quod vocant effringere.Tertia aratione iacto ſemine boues lirare dicuntur qui tabellis,& vomere ſimul,& ſatum frumẽtum operiũt in porcis,& ſulcant in foſſas,quo pluuia aqua dilabatur.Hinc delirare aliquem dicimus,cum non recto ſulco tegendo ſemen incedit,deinde per metaphoram ad inſaniam hoc vocabulum,tráſlatũ eſt.Vñ & deliri inſani dr̃,& delirare inſanire.Hora.in Epi.Quicqd delirãt reges plectunt Achiui.Deliramentũ ipſa deliratio.Quidã tñ delirare a græco trahunt.Nam λυρεῖν ineptire eſt.Noſtri etiam liras gerras,& nugas,vocitauere.Plau.Nam tuæ blanditię mihi ſunt quod dici ſolet gerrę germanę edepol liræ.Lyra per y,aliud ſignificat.

Liro,liras,liras facio.Col.Lirantur iugera duo opera vna.

Liratim,penul.produc.aduerbium,per liras.Colu.Fæq; cũ ſint liratim ſeri debent.

Liris fluuius Campaniæ oritur in Apennino,& Minturnas præterlabens.Mar.Ceruleus mons liris amat,quem ſylua maricę ꝓtegit.Virg.Et vmbroſe liris ꝓ regna maricę.

Lis controuerſia a limite,ideſt termino dicta,ꝙ primæ inter homines lites de limitibus fuerunt.

Litigo,as,pe.cor.quaſi litem ago,diſcepto,contendo.Mar.Ah miſer,& demẽs viginti litigat annos.Quiſq̃s̃ cui vincit Gargalianæ,licet.Plau.in rud.Qua de re nunc litigatis inter vos?Litigium litis actio.Idem in Caſ.Nam ego qd contrahere cupio litigij inter eos?

Litigioſum dr̃ de quo lis eſt litigioſus,qui frequẽs in litib⁹ (verſatur.

Litigator,& litigatrix,qui & quę litigat.

Lithos grȩce,lapis latinȩ dr̃,a quo mſta ꝑ cõpoſitionẽ fiũt.

Lithargirium,ſpuma argenti,quaſi ꝙ ſit in lapidem compacta argenteum.

Lithocolla glutinum,quo lapides coniunguntur.Fit enim ex lapide pario,aut marmore,cum taurino glutino.

Lithoglyphus,pe.cor.ſculptor lapidum.

Lithotomia,penul.produ.Lapidicina.

Lithotomus architectus.

Lithologema,pe.pro.litholegematis ſtrues lapidum.

Lithoſtrotos,pe.pro.maſ.ge.& hoc lithoſtratũ dictio compoſita,ex λίθος lapis,& στρωτὸς ſtratus,appellatur locus lapidibus ſtratus,ſi verbum græcum proprie interpretari volumus.Verus lithoſtrota ex paruulis cruſtis conſtabant quibus ſolũ pauimẽti incruſtabat.Vnde legimus in euan.Ioãnis.Et ſedit pro tribunali in loco,qui dicitur lithoſtrotos.Var.lib.iij.de re ruſti.Cum villam haberes opere tectorio,atq; inteſtino,ac pauimẽtis nobilibus lithoſtrotis ſpectandam.Hoc a noſtris dicitur Sectile.

Lithiaſis morbus calcularis.

Lithotomi,pe.cor.medici lapidis excidendi.

Littera,q̃uis ẞm ſuas analogias per ſimplex t,ſcribi debeat:tñ qa prima ſyllaba eius ꝓducit,per duplex tt,ſcribi ſolet.Dicta lr̃a,q̃ſi legittera,eo ꝙ legẽti ꝑbeat iter,vel ꝙ in legendo iteretur,vt inquit Ser.Vel a lituris,ꝙ ſcripta deleri poſſit,qa plerũq; in ceratis tabulis antiqui ſcribere ſolebant,& inde delebãt.Vel a lino,is,qđ in ſcribendo illinit.i.leniter inducit atramentũ.Vel a linea,quoniã græce γραμμὴ linea dicitur,& inde gramma littera,& grammatica.Et litteræ,quæ notæ quoq; appellantur,ex lineis conſtant.

Et ſignificat principaliter litteras īdiuiduas, vt a, b, c. Sicq; diffiniatur, ꝙ ſit minima pars vocis compoſitæ ex litteris, quæ ſcribi poteſt indiuidua. Huic accidit nomen ſcilicet, quo appellatur figura, qua pingitur, & poteſtas, qua valet. Aliquando littera capitur, pro ſcribētis manu. Cice. ad Atticum. Nam Alexidis manum amabam, ꝙ tam prope accedebat ad ſimilitudinem tuæ litteræ. Plurali numero litteræ epiſtolam deſignant, niſi apud poetas, apud quos legitur littera pro epiſtola. Oui. Quã legis a rapta Briſeide littera venit. Vocantur prĕterea litterĕ diſciplinĕ, quĕ litteraꝝ monumentis continentur, vnde dare litteris operam dicimus hoc eſt incumbere artibus quæ ſcriptĕ ſunt.

Litterula dimi. parua littera. Hiero. Litterulas poſuit pro breui epiſtola cum inquit. Munuſcula omnia & ſuſpectas litterulas vobis interdico ſub anathemate.

Literatus, qui lr̃is ꝑditus eſt. Cuius cõtrariũ eſt, Illiteratus ꝓ rudi, & indocto. Cor. nepos diſtinguit lr̃atuꝫ ab erudito, q̃a lr̃ati appellant̃ ij qui diligenter & acute pñt, aut dicere, aut, ſcribere. Proprie tñ poetaꝝ interptes, qui a grĕcis grammatici vocant̃, quos lr̃atores vocatos Meſſalla coruinus ait. Sunt qui lr̃atũ a lr̃atore diſtinguãt, vt illũ q̃dẽ abſolute, hũc mediocriter doctũ dicãt. Interduꝫ dr̃ lr̃atus in quo ſunt lr̃ĕ. Vñ Plau. in ru. Vrnã lr̃atã dixit, quĕ lr̃is inſcripta nomẽ domini cõtinebat. Apul. li. iij. Laminis lr̃atis dixit.

Literatulus dimi. a litteratus. Hiero. contra ruſi. Videris tibi litteratulus & rabi.

Litteroſus ideꝫ quod litteratus. Caſius. Homo lr̃oſus mere.

Litterarius, litteraria litterarium, quod ad litteram, vel ad litteras pertinet. Vnde dicitur ludus litterarius.

Litterator, qui litteras noſcit, vel docet. Vñ litteratores grãmatici dicuntur.

Litterœdus idem quod litterator. Ci. pro Mure. Aulœdos eſſe qui citharœdi fieri non potuerunt. Ita litterœdos putamus qui litterati fieri non potuerunt.

Litteratio eſt praua ac rudis, ars, a litteratoribus tractata.

Litteratura, ars, quĕ de litteris tractat, vt eſt grãmatica. Aug. lib. viij. conf. Imperatoris Iuliani tẽporibus lege data ꝓhibiti ſunt Chriſtiani docere litteraturam, & oratoriam.

Litus, a, um, participium a lino. Vide in dictione Lino.

Littus per duplex tt, terra, quæ ab aqua tangit̃, proprie eſt a quo maximus fluctus hybernus peruenit. Sic. n. M. Tul. arbiter aſſumptus olim conſtituit, vt Cel. Iureconſ. ait. Dictum littus, vel ꝙ alluatur, vel ꝙ aqua ad id alludat, vel ꝙ ibi aqua elidat, ſeu ꝙ fluctibus oblimat̃. Et ꝓprie de mari dicitur, ripa de fluminibus. Oui. Cãpoq; recepti. Libertoris aquæ pro ripis littora pulſant. Sue. in Nero. Diſpoſitæ per littora, & ripas diuerſor tabernĕ. Qñq; etiaꝫ littus dicit̃ de fluminibus. Vir. in diris. Littora quĕ dulcis auras diffundi tis agris, cuꝫ de Mincio loqueretur. Sumit̃ interdũ pro terra mari vicina. Idem. Cui littus arandũ, &c. Interdum pro ſpacio circa aram, a litando, quia ibi litabant̃ hoſtiĕ. Nam ſicut docet Dona. Nauigante eundo, & redeundo in littore ſacrificabant, ꝓpter quod. & vſus obtinuit, vt duplici tt, ſcribat̃, cum lito primã corripiat. Cice. tñ in topi. a lĕdo deducere videtur. Quod cum primam producat, vnico t, ſcribendum erit. A littus fiunt adiectiua littoreus, a, um, littoralis adiectiuum, vt arena littorea, & plaga littoralis.

Litare ſacrificio facto deos placo, votũq; impetro. Sueto. in Cĕſa. Deinde pluribus hoſtijs cĕſis, cũ litare non poſſet introijt curiam. Huius compoſitũ eſt perlito, quod eſt perfecte lito. Gel. Si he res diuinĕ factæ, riteq; ꝑlitatĕ eſſent, haruſpices dixerunt omnia ex ſententia ꝓceſſurum eſſe.

Litura, re, ſuperinductio, & complanatio, a lino, linis, vt fit cũ ſuperinducto attramento, aliove liquore ſcripturaꝫ vel picturam deſtruimus.

Lituro, as pe. pro. cancello, expũgo. Sido. apol. Tunc vel certius te ꝓbaſſe reliqua gaudebo, ſi lituraſſe aliq̃ cognouero.

Lituus baculus incuruus. Sine nodo, quo ſedentes augures auibus templa deſignabant. Gel. Lituus eſt virga breuis in parte, qua robuſtior eſt incurua. Dr̃ interdũ regale ſceptrum hoc eſt ille Romuli baculus, q poſt Romulũ a litibus dirimẽdis, in medio icẽdio īteger mãſit, vt apud Vale. maxi. Nihil in eo. ꝑter lituum Romuli integꝛ repertuꝫ eſt. Et Plutar. in Romulo. Lituus cõſeruatus eſt in Palatino colle, vſq; ad Celtaꝝ tẽpora, a quibus capta vrbs īcẽſa fuit. Sed poſtea expulſis a Camillo hoſtibus, inter altiſſimas fauillas illeſus, cum omnia ignis cõſumpſiſſet inuētus eſt. Feſtus ſcribit lituũ eſſe genus buccinĕ curuĕ, vnde vox gracilior exiret, q̃; q cecinerit liticeꝫ dr̃. Acro vero docet inter tubã & lituũ diſcrepare ꝙ lituus equitum ſit & incuruus tuba peditum & directa litui acutus ſonus eſt tube grauis. Vir. lib. vj. Et lituo pugna inſignis obibat, & haſta.

Liticen, pe. cor. qui lituo canit.

Litta vermiculus in lingua canũ, q ſi eximat̃ ĩfantib⁹ catullis, nec rabidi fiunt, nec faſtidium ſentiunt. Quidam tamen hoc nomen per, y, ſcribunt.

Liuius nomen hyſtorici patauini, q res romanas miro artificio luculentoq; ſermone ꝑſcripſit. De hoc Hie. ad Paulinũ. Ad Titũ Liuiũ lacteo eloquẽtiĕ fonte manantem de vltimis Hiſpanie Galliarũq; finibus quoſdam veniſſe nobiles legimus. Et quos ad cõtẽplationẽ ſui Roma nõ traxerat vnius hoīs fama perduxit. Habuit illa ĕtas inauditũ oībus ſeculis, celebrandũq; miraculũ, vt tantam vrbem ingreſſi, aliud extra vrbem quererent. Fuit & alius Liui. poeta Comicus cognominatus Andronicus. De quo Diome. Conſtat inquit apud Romanos. Primum latino ſermõe comĕdiam Liuiũ Andronicũ ſcripſiſſe. Gel. li. xvj. Primus oīum. T. Li. poeta fabulas docere Romĕ cœpit poſt Sophoclis, & Euripidis mortem annis plus fere. C. & lx. fuit & Liui. Druſus, de quo in dictione Druſus.

Liuor veſtigium, & nota, quæ fit ex flagello. Vñ in eccleſiaſtico legimus ꝙ flagelli plaga liuorem facit. Aliqñ ſignificat colorẽ nigriorẽ. Var. Sic paulatim liuor in candorem vertitur, & oīs macies e corpore abſcedit. Et quoniam talis eſt color inuidorum, ideo liuor accipitur pro inuidia. Luc. Liuor Edax tibi cuncta negat. Claudia. li. iij. Rabiem liuoris acerbi. Nulla poteſt placare quies.

Liuidus ꝓprie dicitur, q ex percuſſu carnẽ nigram habet fluxiõe cruoris ad eum locum, quo percuſſus eſt. Pli. Taplĕ ſuccus ſuggilatis, ac liuidis prodeſt, hinc liuidus pro nigro Vir. Quidue petunt aiæ, vel quo diſcrimine ripas. Hae linquũt illę remis vada liuida verrũt. Qm̃ vero q inuidia labor. it exedẽtes ſe dolore hunc colorẽ cõtrahũt. Liuidus ſĕpe pro īuido ponitur. Mar. Oībus inuideas liuide nẽo tibi.

Liuidulus dimi. eſt Iuue. Quibus inuideas ſi Liuidulus ſis.

Liueo, es, ater ſum. Pli. lib. xxij. Cortex vero. ſ. helioſtrophi liuentibus colorem reddit. Hiero. ĩ Eſa. Aut. n. verberibus liuent corpora aut plagis tument. Et Aliquando inuideo. Põpo. Malignus hõ. & fortunis aliorum ſemper liuens.

Liueſco, liuidus fio. Clau. libro tertio. Haud equidem inuideo, nec enim liueſcere fas eſt. Vel nocuiſſe deos. Huius cõpoſitum eſt. Adliueſco.

Lix dr̃ cinis, in quẽ materiæ rediguntur, cum fuerint exuſtæ. Pli. lib. xxxvj. allegat Varronẽ dicentem, lix cinis eſt foci. Et lix vocatur aqua cineri immixta. Vnde lixiniũ. Et lix aqua, a Lica, qui ſecutus eſt Herculem deflecti quidam aiunt.

Lixinium aqua, in qua lauandi gratia decoctus eſt cinis per n, ante i, Col. lib. xij. Sunt qui culmos fabæ exurant, & ex eo quod cremauerint cinere lixinium faciunt. Ideꝫ li. vlti. lixinia vſurpatur. In olla inquit fictili ampla præparatam lixiniam cineris ſarmenti calefieri conuenit.

Lixa, modo ſignificat miniſtrum magiſtratui ſeruientem. Apul. lib. j. Naꝫ & lixas, & virgas & habitũ prorſus magiſtratui congruentem in te video. Modo miniſtrum militarem cuius officium eſt, vt militi aquam ſubminiſtret quã veteres lixam vocauerunt. Syl. libro quinto punicorum. Inutile marti lixarum vulgus. Scipio apud Liuium. Actiũ vmbrum appellat ſemilixam, quaſi ſemimancipium noie ignominioſo. Var. Lixulas & ſemilixulas vocabulo ſabino ſcribit dici circulos ex farina, caſeo, & aq̃ ꝯmixtos & inter cibaria

tis cibaria numerant. Appellatiq; ſunt a cinere, q lixi cinis ſoca ſit. Vnde elixus, a, um, qđ coctum eſt cinere ollæ ſuppoſito, & Aulixocium, quod olla coctus eſt. Nam veteres pro olla, aulam dicebant.

Lixula, q̃uis videatur diminutiuum, a lixa, non tñ paruus lixam ſeruulū́q; ſignificat ſed lixulę & ſemilixulę a Varro. dicuntur cibi ex farina caſeo & aqua cómiſtis.

Lixo, as, lixum facio, & vernacula lingua dicimus liſſare, a quo fiunt compoſita Elixo, & prolixo, quod eſt lixius facio. ſeu in longum acuo. Colu. lib. v. Quare magnopere monendus putator eſt, vt prolixet aciem ferramenti, & q̃tum poſſit nouaculæ ſimilem reddat.

L ante O

Loba, æ, milij, vel panici racemus, vt eſt apud Var.

Locus propriè dř quicqd aliqd cótinet. Vir. Hic locus vrbis erit. Poniturq; a dialecticis inter accidentia ſubſtantię & eſt vna de ſeptē circūſtantijs, quæ ita numerant persona, qualitas, negociū, facultas, cā, modus tps quæ hoc verſu continentur. Quis, qd, vbi, qbus auxilijs, cur, qūo, qñ. Q ſiq; locus dř genus. Salu. Natus haud obſcuro loco. Q ſiq; diſtributio tempoꝝ quæ cui in ſpectaculū venturo tribuunt ad ædilibus. Vñ motus loco dř, qui ſuas, horas non obtinuerit inter pcedentes, & ſecutores. Et Ci. loco motus eſt cui ex vrbe pulſus. Teren. Noſter grex per tumultum cómotus eſt loco. Cum autē dicimus loco patris te habeo, ſignificamus ea eſſe charitate, qua př eſt, vel eſſe debet. Terē. Si te in germani fratris dilexi loco. Loco vero ſolatij, loco voluptatis. loco honoris, pro iucundū, voluptuoſum, & honorificus dicit. In loco ſubſtitutus. i. in alterius vicem. Quin. Et in locum iuuenis amiſſi ſubſtituit de vanitate ſolacius. In plurali loci, & loca. Loci ſedes, argumentorū ſunt quæ intra ſe cótinent argumēta, & ex quibus ipſa argumenta petēda ſunt ab Ariſto. Topica vocati ſunt. Loca ſunt in qbus aliquid locatur, q̃q; etiā locos in eodeꝫ ſignificato dicamus. Vir. Deuenere locos, vbi nunc ingentia cernis. Similiter locos pluraliter dūtaxat mulieris vuluam ſeu vterū, & vulgo matricem appellamus. Var. in origi. Sic loci muliebres, in quibus naſcendi initia conſiſtunt. Pli. li. xj. Fœminis eadeꝫ omnia præter veſicam, & intus vtriculus, vnde dictus vterus quod alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animalibus vuluam tantum dicimus.

Loculus diminu. a loco, ſignificat. n. paruū locū. Var. li. iij. de re ru. Hortenſius familiaris noſter, cū piſcinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos, ita ſæpe cū eo ad villam fui. Ponit etiā interdū pro ſacculo, in quo pecunia ſeruat, qui alio noīe dř vulua, & bulga, & marſupium, & capſula ſiue ſit lignea, ſiue eborea. Mar. Hos, niſi de flaua loculos implete moneta nō decet. Interdū pro feretro, quo mortui efferunt, qđ aſs capulū, & libitinā vocit. Et loculi ꝓ vulua.

Locellus diminu. a loculus. Mar. Si qd adhuc ſupereſt in noſtri fece locelli. Eſt munus nihil eſt ipſe locellus erit.

Loculatus, a, um, qđ habet diuerſos locos. Var. Nam vt pauſanias, & cæteri pictores eiuſdē generis loculatas magnas habent areolas, vbi diſcolores ſint ceras ſic hi loculatas habent piſcinas, vbi diſpares diſcluſos habent piſces.

Loculamenta loca diſtincta, ſiue capſulæ & receptacula in quibus aues, & ſimilia nidificare, ſeu habitare ſolent, & a loculis deduci vř Col. Vel ſi nō ita cópetit paxillis adactis tabulę ſupponant, quę vel loculamēta, qbus nidificēt aues, vel fictilia colūbaria recipiant, & li. x. de apibus dicit. Crepitaculis æt is, aut teſtarū plerū́q; vulgo tacentiū terreatur fugiens iuuentus, eaq; quæ vel pauida cū repetierit alueum maternum, & in eius aditu glomerata pependerit, vel ſtatim ſe ad proximā frondeꝫ cótulerit, ꝓtinus cuſtos nouū loculamentū in hoc præparatū pliniat intrinſecus pdictis herbis, deinde guttis mellis reſperſum admoueat, tum manibus, aut etiam trulla congregatas apes recondat.

Locarium a loco vbi locare hoc eſt collocare te poſſis, ſignificat precium quod datur in ſtabulo, & taberna.

Locuplex, pe. cor. generis oīs ſm Priſ. & tñ in i, q̃; in e, ablatiuū finit. Ci. in frumētaria. In prouicia locupleti, & referta. Hor. in locuplete domo. Dictus locuples a lata humo, hoc eſt loco ꝓ plenus, q pleraq; loca. i. q multas poſſeſſiones hꝫ queadmo. pecunioſus, a peco ꝓ copia. Aſſiduus ab aſſe dādo cognominat. Pli. lib. xviij. Cognomina ēt prima inde pilūni, q pilū piſtrinas iuenerūt. Piſones a pinſendo. Hinc & locupletes dicebāt loci, hoc eſt agri plenos. Et nō mō ꝓ diuite, & loca multa poſſidente, veru3 ēt ꝓ firmo, certoqꝫ ad quælibet rē ponit. Ci. lib. iij. offi. Accedit eos teſtis locuples. Poſſidonius. Poſſet. tñ ꝓ bono, & magnę auctoritatis viro capi, & forte rectius, queadmo. & illud in eodē li. cóparatiue poſitū. Quē. n. locupletiorē quęrimus, q̃; principem ppli Ro. q retinendi officij cā cruciatū ſubierit vltro.

Locupleto, as, pe. cor. locis & poſſeſſionibus quēpiā diuiteꝫ facio, q̃uis ēt ad oīa ſicut dito capi poſſit, vt cū qs opibus, rebuſqꝫ ēt incorporeis ditat. Col. li. iij. Vt ante perpenſum, & exploratū habeamus, vt locupletet patrēfamiliæ vineaꝝ cultus. Plau. Viſus eſt p̃na hereditate locupletarier. Huius cópoſitū eſt. Collocupleto, qđ ſignificat valde dito. Terē. in hea. Vbi natura eſt fides, dū ego ppter te errās patria carco demens, tu interea loci collocupletaſti antiphala te.

Loco, as, pono, cóſtituo. Liui. lib. j. Caſtra ab vrbe haud plus quinqꝫ millia paſſuū locant. Vir. Hic alta theatri fundamēta locāt. Interdū locare eſt reponere. Plau. Dū aulam domi locatā perqrit ablatā reperit. Interdū nuptui tradere. Terē. in Phor. Quęſo q ſi filiā ſuas vnicā locaret. Hinc Illocabilis. q̃ tradi viro non pōt. Pla. Virginē habeo grandē, dotæ. caſſam, atqꝫ illocabilē. Interdū afficlare, ad appenſionem dare, vel ad vecturā, ſeu ad operas faciendā. Et tunc cui qd locat in datiuo ponit, & pciū in abltō, vt ſex nūmis aureis operā, vel domū tibi meā locaui, vel equū annū totū. Aliqñ ēt in actō, cum ppoſitione ad, ſi rei nō hoi locatio fiat. Plau. in tri. Ego huic diei nomē triūmo faciaꝫ, nā operam meā tribus nūmis ego locaui ad artes nugatorias. Interdū cócedo. ſine pcio aūt exp̄ſſo, ſed cū datiuo hoi. Ci. in Ver. Senonis Menoni nobiliſſimi hoīs vxoris fundus erat colono locatus. Sulpi. ad Cice. Poſteaq; curauimus, vt idem Athenięſes in eodē loco monumentū ei marmoreū faciēdum locarēt. i. cócederent. ꝓ loco, huius ṽbi cópoſita ſunt. Abloco, qđ eſt alijs loco afficlo. Sue. in Vitel. Satis conſtat exituro viaticū defuiſſe tanta egeſtate rei familiaris, vt vxore, ac liberis, quos Romæ relinquebat meritorio cęnaculo abduāis, domū in reliquā partē anni ablocaret. Colloco ſimul loco. Eloco extra loco, vt cū iumentū, vel boues extra locare ſolent agricolę. & agrū frumētariū, inde male curāt. Quod Colu. lib. j. tangit, cum inquit. Et maxime vexant fm, qui boues elocant coſqꝫ vt cætera male paſcunt, nec induſtria terram vertunt. Et hæc habent penultimā correptam.

Locito, as, pe. cor. frequentatiuū formatus a ſupino, a in i, mutata. Teren. in Adel. Agelli eſt hic ſub vrbe paululus, qđ locitas, huic demus, qui fruatur.

Locatarius, q domū, aut fundū, alludue ſiſ e in locatione có (ducit.

Locuſtę ſunt aīalia parua infirmas hñtia alas, vt inqt Hie. quę quides de terra cóſurgentia altius non valent auolare, vt plus ſint, q̃; reptilia, & tñ auibus non equētur Dictæ locuſtæ a locis vrendis ob iacturam, quā morſibus afferūt tactu multa vrentes, morſu vero oīa erodentes vel a loco, & ſto, ſtas, vel a longis haſtis tibiarū, & crurus quas gręci ἀς ατον vocent. Has parthi in cibo ſumūt. Et diuus dñi pcurſor Ioānes locuſtis vixiſſe ſcribit ſed cótra obſtinatos, ꝫ ſciam magnos viros aliter ſcribere hoc nō me fallit q locuſtis pratoꝝ veſceret, audiant ēt grāmaticos. Hic Perottus grādi vir Auctoritate longā facit diſputationē, ſed carptim dicit in India naſci longitudine triūpedū, quarum cruribus, cū aruerint, vtunt pro ferris, in Cyrenaica lex eſt, vt ter in anno debellent, in Syria quoq; eas necari militari imperio mos eſt, nefas eſt credere diuū Ioānem, quē regis noſtri dei pcurſorem merito vocant huius cibi impuritate vſum in Eremo fuiſſe, crudeli cibo & venenoſo, ſed de gręg

cis ſunt iſti auctores celeberrimi. Eudemus rhetor, Heladius, Eugenius, Zoſimus, Cecilius, Longinus, Lupercus, Iuſtinus, Pachatus, pamphilus, Zopyrion, tandem, & ſuidas oium cógregator ita ſcribit gręce. ἀκρὶς ἔιδος ζωυφί ουκ ὄθιε δ᾽: ἀκρὶ δας τὰ πρόδρομος καὶ μέλι ἄγριον δ᾽ περὶ ἀπὸ τῶν δένδρων ἐπισυναγόμενον μάννα τοῖς πολλοῖς προσαγορεύεται. Iſiacdus etiam interpres profuſus. Nicandri dicit aial eſſe venenoſum. Pli. li. ix. dicit locuſtas eſſe piſces atq; beatus Aug. li. x. cófeſ. ait Ioánem animalibus, hoc eſt locuſtis in eſcam cedentibus nó fuiſſe pollutú, ſed quid rñdebunt ſanctę matri eccleſię: inſurgent ne tanq̃; corybantes, quæ cantat, & publice ſolénizat. Præbuit hirtum tegimen camelus artubus ſacris ſtrophius bidentes, cui latex hauſtus ſaciata paſtum mella locuſtis, vbi illud locuſtis intelligendú eſt, vt ait ibi Suidas, ideo cócludendum eſt non ſolúmodo mána intelligi oportere, verú etiam ſummitates omniú germinantiú, vt ſunt etiá coralia roſarú ſylueſtrium, & ſpinarum, ſed cá iſtius erroris fuit, qm̃ iſta dictio ἀκρὶς ἀκρὶ δος duo ſignificet, & locuſtę vermem venenoſum, qm̃ ſummitates corrodat, quem Deus aliqñ iratus mittit cótra populos, & nationes, ſignificet & corculum germinantiú i. ipſa germina. An igitur fas dicere virú tam ſanctum, tam gratum Deo comedere vermes miſſos cótra inimicos Dei, & quare non comedit etiá muſcas, & tabanos miſſos contra Pharaoné? ſed tépore hyemis, vbi erant locuſtæ, ſaliuerunt ne? Immo aliqui medicio interpretanť eſſe rapúculos, & alij doctiſſimi poma ſylueſtria, ſed tam ſancto homini pius eſt credere mána, pro libito cœlum fluere, vt tam præcioſum, & tam diuinum corpus ſuſtentaret, q̃uis Pli. lib. xj. capi. xxix. ait Parthis & hæ in cibo gratæ. Sed talia monſtroſa ſunt ꝙ etiam Indi comedant, non eſt mirú ſiquidem comedunt etiã homines, quos ex finitimis regionibus venanť. Locuſta quoq; venefica Neroni grata, ex Gallis euocata, de qua apud Iuue. Dion græcus Hiſtoricus. λοκούσα τινα φαρμακίδα περιβόητον ἀγριππίνα μετεπέμψατο καὶ φαρμακόν τι ἄφυκτον προηκατασκευάσασα ἐς τινα τῶν καλουμένων μυκήτων ἀνέβαλε καὶ μεν αὐτη ἐκ τῶν ἄλλων ἤσθιεν. Locuſta ét piſcis eſt ex genere cruſtaceoꝝ corpe longo cornua ante oculos bina longa, & aſpera habet dictus a ſimilitudine terreſtris.

Locululei, ſunt homines in verba prouecti, & blaterones & linguaces, quorũ lingua tam prodiga, in freniſq; eſt vt teterrima quadam colluione verboꝝ fluat ſemper & ęſtuat.

Locrus, vrbs ab Aiace Oileo, & Naritiis, qui eú ſecuti ſunt, códita apud Locrinum montem qui eſt in Brucijs ad extremum Italiæ oppoſitus Peloro. Virg. Illic naritij poſuerunt męnia locri. Inde locrenſes quoꝝ rex fuit ipſe Aiax oileus, hi Epizephyrij cognominati ſunt a zephyrio promótorio, cui iminent. Auctor eſt Pli. a locris incipere Italiæ fronte quæ magna Gręcia appellata eſt. Alij ſunt locri in Græcia cognominati Ozole a malo odore. Alij Opontij Boętijs finitimi qui & Epicnindij dicti ſunt.

Lodex, icis. pe. pro. lecti veſtis, & opertimentum, ſiue linteolus, quo in lecto vtimur, & frequenter lauať. Vnde a polluendo lodices appellatas nónulli putant. Iuue. Modo ſub lodice relictis vteris in turba, huius diminutiuum eſt.

Lodicula dimi. Sue. in Aug. Ita, vt in extremis ſpatijs ſubſultim decurreret ſeſtertio in lodicula inuolutum.

Logos, apud græcos, modo ſermones ſignificat modo verbum modo rónem. Hie. ad Paulinú. Logos græce multa ſignificat. Nã & verbú eſt, & ratio, & ſupputatio, & cauſa vniuſcuiuſq; rei, per quá ſunt ſingula, quę ſubſiſtunt. Aug. lib. cótra hereſes. Hermes, qui latine dr̃ Mercurius, ſcripſit librú qui logos τελέιος appelleť. i. verbum perfectú. Apud nos qñq; pro dicto ridiculo, ac cótémendo ſumiť. Cic. pro Gallo. Ego te certo ſcio oés logos, qui ludi dicti ſunt aiaduertiſſe. A logos fit Catalogus. Epilogus, Dialogus, Elogiú, Analogia, & prope infinita alia. & Logica.

Logica latine rónalis dr̃. Nã gręci λογικὸν rónale dñt. Hęc rationalis pħia dr̃ quę proprietates verború exigit, & ſtructuram, & argumentationes, ne pro vero falſum ſurrepat Boęt. in cómen. top. Hæc eſt inquit, diſciplina, quaſi diſſerendi quędá magiſtra, quá logicé veteres peripatetici appellauerunt, continens in ſe inueniendi, iudicandiq; peritias.

Logiſtoricus, cótexens rónes cópu:us, & modos hiſtoriaꝝ, ſiue hiſtorice ſermocinans de liberalibus ſcientijs, quo nomine dictus eſt qdá liber Var. Vñ Sido. ad Namatiú Var. logiſtoricú, ſicut popoſceras & Euſe. chronographum miſi.

Logion dicaſteriú vocať hoc eſt iudicum locus. Logia quoq; vocantur quæ de Deo dicuntur logion Chreſoſtomus in Omilia ad Corinthios vocat collectionem quum ait περὶ δε τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγί.

Loligo, pe. pro. genus piſcis. quaſi voligo ſm Varro. Volitat. n. hic piſcis extra aquá ſe efferens, hic caput inter pedes, & ventré habet qué núc vulgo Calamariú vocant a thecę calamarię ſimilitudine. Habet. n. oſſicula duo, quaſi cultrú, & calamú, & cruoré nigrum attramenti mó, cum externe albus ſit, & cú a volo, as, hñte pe. cor. deſcendat, loligo autẽ productá habeat in metro per duplex ll, ſcribendum puto. Hora. in ſer. Hic nigre ſuccus loliginis. Huius diminu. eſt Loligunculа. Plau. Emitto ſepiolas loligunculas.

Lolius genus piſcis admodú pui, & facie a loligine diſſidẽs.

Lolium herbæ genus alio nomine zizaniam græce dicitur. Hora. Eſſet ador, loliumq; meliora relinquens. Hinc Loliarius, a, um. Col. li. ix. Cribro viciario, vel loliario, qui iam fuerit in vſu pulli ſuperponatur.

Lomentú farina fabacea quo ad erugáda corpora vſa eſt antiquitas. Mar. Lomento rugas vteri qđ condere tentas.

Lomentum, græci λέιωμα vocant qđ tritum proprie ſignificat. Pli. lib. xxxiij. Subtiliſſimum genus lomenti, quidam tritum vocant qui nis aſſibus ęſtimatum.

Lombardia, regio Italiæ a lógobardis dicta, quæ ciſalpina gallia vocabatur. Eius fines ſunt Apenninus, & alpes, & quicquid intra alpes, Benacúq;, atq; Mintium amné contineτar, cuius metropolis eſt, Mediolanum, a populis, quí lingones germanię, & bardi galliarú ſunt ſimul mixti, nó autem a longis barbis, vt ſolent viri docti ridere.

Lombricus, pe. pro. piſcis qui vulgo Lampetra vocatur.

Longus proprie porrectus. Virgi. Stant lógis innixi haſtis, & ſcuta tenentes. Per tranſlationem quandoq; poniť pro diuturno. Idem. Et longum Andromache teſtantur amorem. Quádoq; pro magno. Vnde longiores dies maiores dicimus. Quandoq; pro pernicioſo. Idem. Infœlix Dido, longumq; bibebat amorem.

Longum aduerbium, ſignificat longo tempore. Mar. Vtq; tuis longum dominuſq; puerq; fruantur muneribus. Cópoſita & longus ſunt oblongus prelongus.

Longe aduerbium pro longitudine tam loci, q̃; tpis vt cum dicimus. Longe lateq; diſcurrit. Interdum ſignificat valde. Salu. Longe mihi aliena mens eſt. Interdum ꝑcipue. Cice. Illud homini longe optimum eſſe. Huius cópoſita ſunt, a. longe, & delonge, quę habent accentum in prima.

Longe gentiú ſigñat longe, ſicut nuſq̃; gentiú nuſq̃; locorú.

Longeuus, ua uum, cum diph. quod eſt longi Æui. Virgil. Quem tibi longeuo ſerum lauinia coniunx educet ſyluis. Cice. in Ca. O miſerum ſenem, qui mortem contemnendam in tam longæua ętate non viderit. Hinc longeuitas, ἑλληνικῶς δὲ αἰὼν αἰῶνος λέγεται.

Longanimis, penul. corre. qui eſt perſeuerantis animi ęquanimiter tolerans. A quo longanimitas pro tolerátia. Hierony. Longanimitas, quæ alibi ſuſtentatio dicitur, videtur a patientia differre quia qui infirmitate magis, q̃; propoſito delinquunt, ſuſtentari per longanimitatem dicuntur. Qui vero pertinacimente exultant in delictis ſuis ferri patienter dicendi ſunt. Patientia ergo eſt qua per ſuperbiam, & procaci mente peccantem non ſtatim punit deus. Longanimitas eſt qua per infirmitatem & non deliberati animi malicíam peccantis diu portat.

Longitudo, prolixitas, vt longitudo dierú in dextera illius.

Longinquus, a, um, quod eſt remotum diſtans. Cicer. ad M. Ca. Non dubito, quid preſentes cenſeāt, nos quidem longinqui, & a te ipſo miſſi in vltimas gentes. Aliquando ſignificat ꝙ in longum tendit. Clau. Sic qui vecturus longinqua per equora merces molitur tellure ratem. Aliquando ponitur pro externo & peregrino, vt illud. Simea longinquus viſcera piſcis edet.

Longo as, quãuis non ſit in vſu, hĩs tñ compoſita in frequẽti vſurpatione habita, quę ſunt elongo, & prolongo q̃ð eſt protraho. Plau. Quæ mihi anus prolongat promiſſa.

Longiſco, lõgus fio. En. Neq; corpora firma lõgiſcũt quicq̃.

Longurio, idem quod longus. Var. Hic qui ante me eſt, ne ſcio quis longurio.

Longurius, apud Var. pertica longior. Quinti. libro. j. de re ruſti. ait. Secunda ſepes eſt, ex agreſti ligno, ſed non viuit. Fit autem palis ſtatutis crebris, ac virgultis implicitis, aut latis perforatis, & per ea foramina traiectis longurijs ferrcis binis, aut ternis, aut ex arboribus trũcis demiſſis in terram, deinceps conſtituti. Idem li. ij. Itaq; in ſtabulis oportet clauſa habere oſtia, ac feneſtras, & inter ſingulas a præſepibus interijcere longurios, qui ea diſcernant, ne inter ſe pugnare poſſint.

Longanõ, rectũ inteſtinum dr̃, quo aluum purgamus, ſic dictũ, q̃a in longũ ꝓtenditur, & non eſt ita orbibus ĩplicitũ, ſicut inteſtinũ tenue. Apitius. Longanones porcinos, ex ture tarẽtino farſos cunctos cõciſos in cinere pullorum.

Longobardi populi Germanię, quos a lõgis barbis cognominatos ferũt, & ab oceano, germaniæq; vltimis oris veniſſe nouas ſedes quęrẽtes. Hi albino duce Italiã intrauere, breuiq; oĩs pęne citerioris galliæ vrbes cępere, ibi cum ducentis annis regnaſſent, a Carolo magno ſuperati fuerũt. ſʒ tñ vt diximus, vt celtiberi ex celtis, & iberis fuit vna natio, ita lingones populi germaniæ, & bardi galliarum populi facta vnione gentem vnam, & vnus nomen admiſcuerunt, & ideo Põtanus vir doctus nři tpis lřis grecis lingobardos appellat, nõ aũt longobardos, quantis autem probationibus prodeat ille vir ſcrupuloſius alij viderint.

Lopades, pe. cor. genus cõchę marinæ. Plau. in Para. Medico addite lopades, echinos, oſtreas. Dictæ ab ollæ ſimilitudine quæ a græcis lopas dicitur. Eſt & lopas veſtis genus, quæ & lope dicitur.

Loquor, eris, locutus, per ꝰ, ſʒ Priſ. proprie ſignificat verba profero. Differunt aũt ab inuicẽ loq & dicere, ꝙ loqui ſit a natura dicere elegãter & facunde. A loquor fiunt compoſita. Alloquor quod eſt ad aliquem loquor. Ci. Cũ pridie eius diei eum allocutus fuiſſes. Alloquimur ẽt ea quę aut ſummo affectu, aut extremo periculo narramus. Vir. Extremũ q̃ð te alloquor. Oui. Nec quia te noſtra ſpẽ præce poſſe moueri alloquor. Hinc alloquiũ. Ambr. li. Hexa. Dixit deus nõ vt per vocis organa quidam ſonus ſermonis exiret, nec vt linguæ motus celeſte formaret alloquiũ. Colloquor ſimul loquor, a quo colloquium pro cõfabulatione, cum veniunt in vnum locum loquendi cauſa. Et collocutores qui ſimul loquuntur. Circũloquor, per circuitũ quendã declaro, a quo Circũlocutio, quã græci periodon vocant, vt ſi elephanti dẽtem pro ebore dicamus. Deloquor. De aliquo loco deputato loquor. Var. Hinc dicuntur eloquium, ac reliqui in ſanis ſabinis a cella dei qui deloquunt. Eloquor a quo eloquium. Interloquor, Obloquor. Præloquor. anteloquor. Lactan. li. iiij. Daniel quoq; ſimiliter prelocutus ẽ. Perloquor perfecte loquor & ſermonemq; perficio. Et omnia habent pe. cor.

Locutor ſeu loquutor qui nimium loquit̃. Gel. Qui ſunt leues & futiles & importuni locutores.

Loquitor, aris, frequenta. apud Apul. in Flo. vſurpauit.

Loquela, verbum quod in loquendo proferimus.

Loquentia, & loquium q̃uis a loquor deducantur, non tñ eis vtimur, niſi in cõpoſitione, vt breuiloquentia, breuiloquiũ, multiloquentia multiloquiũ. magniloquẽtia, magniloquiũ. Siĩr magniloquus, multiloquus, ſtultiloquus, blandiloquus, & hmõi quæ habent pe. cor. Anteloquium primus loquendi locus, ſeu ꝑncipatus loquẽdi. Soliloquiũ q̃ð ſignat illius qui cõtẽplãdo ſolus ipſe ſecũ loquitur.

Loquax verboſus garrulus. Vnde corui, & aliæ aues, quæ humanam vocem imitantur, loquaces dicũtur. Hinc cõparatiuum loquacior, & ſuperlatiuum loquaciſſimus.

Loquacitas naturalis loquẽdi abundãtia. Cic. Torquato. Facit aũt non loquacitas mea, ſed beniuolẽtia longiores epiſtolas. Accipit̃ etiam pro ſtulta, & inani loquendi copia.

Loquacito, as, multum loquor. Hiero. Si q̃n mulierculę de diuitijs ꝓprijs de filijs, de veſtibus, de mũdi vanitatibus garrulando loquacitent, vt moris eſt eis frangantur.

Loquere, pe. pro. apud Plautum in mili. Pro loqueris, legitur. Loquere lepide.

Lora ſiue lorea genus potionis eſt, quã græci Deuteriã appellant, quaſi ſecundariã, veluti apud nos tertiaria per vini caritatem. Nam δεύτερον, apud græcos ſcdm dicitur. Fit ex maceratis aqua vinaceis, poſt muſtum acinis expræſſum, non poteſt iure vocari vinũ. q̃uis inter vina operaria numeretur. Tria eorum genera. Primum decima parte aquę, quaſi muſti expręſſa ſit, & ita nocte, & die madefactis vinaceis, ruſuſq; prælo ſubiectis. Secundũ tertia parte eius, quod expræſſum ſit addita aquæ expræſſoq; decocto ad tertias partes. Tertium fecibus vini expræſſum, quod fecatum Cato appellat. Varro. de vi. pa. Antiquæ mulieres maiores natu bibebant lorã. Hæc etiam leuia tenuia vina dicuntur. Plĩ. li. xviij. ait leuiſſimum vinum celerrime inueterari. Idem, ſcribit tenue vinum minus alere, magis ſtomachum nutrire. Cato fecatum appellat, q̃ð fecibus vini expræſſum eſt. Vinũ aqua miſceri Staphilius primus inuenit. Dilutum quoq; vinum dicitur aquatum.

Lorum prima pro. Nã lora habet o cor. proprie ſignificat corrigiã ex corio, & græcum eſt λῶρον. Vnde ponitur pro cingulo. Poete baltheum Veneris, qui Ceſtus dicitur, lorũ appellant. Lora etiam habenas vocamus, & retinacula iumentorum, zonas quoq; ac volumina ex corio bubalo, quibus pugiles, vtebantur. Præterea, quæcunq; ligamina lora dici poſſunt, & loramenta, ligamenta etiam quæ ex talibus fiunt. Gel. Poſtea videbamus Androdũ, & leonem loro tenui reuinctum vrbe tota circũ tabernas ire. Hie. Loramento ligneo circũdatũ ędificij fundamentũ nõ diſſoluetur. ab hoc lorũ ẽt, ꝓ corrigia accipitur, q̃; homines verberant̃. Do. Lora apud veteres laura dicebant̃ a laura triũpho ꝟ, ſub qua mos erat captiuos vinciri, duciq; p põpã. Iõ aũt vt conditiõis reminiſcantur, loris cędunt̃. Vnde lorarij dicebantur, qui in ſcenicis fabulis parebant hijs, qui ludis erant præfecti. & vel vinciebant, vel cædebant, quos iuſſi erant vincire vel cedere. Tortores quoq; lorarios vocatos inuenimus. Gel. Itaq; hi ſequebant̃ magiſtratus tãq̃; in ſcenicis fabulis, q dicebantur lorarij. Item lora dicuntur corrigiæ, quibus lecti, & ſellæ inſtruũtur, ſuper quibus tomenta, vel culcitræ imponuntur. Mar. Nouis linthcis, loriſq;. Hinc etiam funiculus, aureus argẽteuſue, qui collo geſtari ſolet, Lorum appellatur. Inuenitur etiam lorus maſcu. gene. ſicut & corius & collus. Apul. Lorum quempiam ſinu ſuo detinuit.

Loramentum. Vide in lorum.

Lorarij. Vide in dictione lorum.

Lorarij ſerui qui in ſcenicis fabulis loro vinciebãt, aut verberabant quos erãt iuſſi. Ca. Id genus homines etiam Brutianos appellat, quoniam Brutij ignominie cauſa iuſſi ſunt a Romanis, vt magiſtratibus in prouincias euntibus parere & prę miniſtrare ſeruorũ vice cogebantur ꝙ primi Italiæ ad Annibalem deſciuerint. Vide in lorum.

Loreo, eis ſignificat loro verberibuſq; conſcribilare ſignareq;. Plau. in Mili. Ego noſtram faciam latera loreare.

Lorica, pe. pro. a loro fit, & eſt munimentum corporis, quale in imperatorũ antiquis ſtatuis videmus quia loris alligata ſit. Quod, ſi ſit in numine Aegis. idis dicitur. Habetq; in medio caput meduſæ. Nam vt interpretatur. Var.

Eloris de corio crudo pectoralia antiqui faciebant. Propriæ vulgariter dicuntur bardę, vt ſunt equorum, & ſcuta grecoꝝ nõ aũt ſunt, quas vulgo p.iſcrtas vocit, quoniam poſtea Galli ſuccuderunt e ferro, ſub id vocabuluꝫ ex annulis ferream tunicã. Lorica in edificijs eſt quoddã, quaſi ſepimentum, & veluti peribolus, quæ nos tuetur a lapſu.

Loricula diminu. a lorica quod etiam in re militari ſignificat munimentũ, quod obſeſſores vrbiũ conſtruunt. Nã vltra iactũ teli foſſam faciunt, eãq; vallo ſudibus & turriculis inſtruuntur, vt erũpẽtibus e ciuitate poſſint obſiſtere. Auctor. Vege. libr. iiij. Hircius in cõ. viij. ſic ſcribit. Hæc imperat vallo. xij. pedum muniri loricãq; pro hac ratione eius rationis in edificari. Itẽ pontiũ frontes viminea loricula muniunt. Accipitur & pro muro tecti. Vnde in Deutro. legimus. Cũ facies domũ nouã, facies murũ tecti per circuitũ, ne effundaſ ſanguis in domo tua & ſis reus labẽte alio & in preceps ruente. Hiero. contra Pelag. recitat hęc verba. Sed pro illo facies murum tecti, tanq; elegantius repoſuit. Facies loriculam tecti. Periolus etiam ſeptum dicitur & circuitus. Vnde & Hiero. capitur pro lorica ſeu circuitu apud Ezechielem & quaſi quadã corona quæ fit in domo ne facilis in prẽces lapſus ſit. Ioſ. phus quoq; libr. vj. belli iudaici ſcribit ꝙ templum Salomonis aramq; angebat ex pulcherrimo ſaxo lorica grauiſſima vſq; ad cubitum ſurgens.

Lorico, ar, loricam induo. Vnde loricatus, lorica indutus. Pli. Mox vbi pluribus eodem modo ſe corijs loricauit, in dimicationem pergit. Loricatio apud iuriſcõ. accipiſ pro ornatu domus ſpecioſo, ac veluti tectorio, q̃ impẽſe ſunt voluptarie. Huius verbi cõpoſitũ ẽ dilorico, de quo alibi.

Loripes, edis, pe. cor. qui pedem in modũ lori tortũ, vel tardum ꝙ quaſi loro pedes ligatum habeat. Claudus natura vel caſu factus habet. Iuu. Loripedẽ rectus derideat æthiopem albus, ideſt qui quaſi loro pedem ligatũ habet, claudus natura vel caſu factus.

Lotium, vrina a diluendis corporibus appellatum. Eſt enĩ totius corporis lotio, ſicut vrina, ab vrinor verbo deſcendit. Sueto. Repræhendenti filio Tito, ꝙ & vrinę vectigal commentus eſſet, pecunia ex prima pẽſione admonuit ad nares ſciſcitans, num odore offenderetur. At illo negante. At qui inquit elotio eſt.

Lotos, & lotis, idis, proprium nomen nymphæ Neptuni filiæ, quæ Priapũ fugiens in arborẽ ſui noĩs conuerſa eſt. Oui. lib. x. Meta. Amnicoleq; ſimul ſalices, & aquatica lotos. Hæc arbor, vt ſcribit Pli. Inſignis eſt in Affrica, q̃ vocant celtim, tam dulci cibo. nã myrti, modo bacchas fert vt nomẽ etiã genti, terręq; dederit nimis hoſpitali aduenarum obliuione patriæ. Ligno color niger ad tibiarum cantus expetitur. Quare & a poetis pro tibia ponitur. Quidam arbitranſ eſſe eã arborem, quã romani Viſciolũ dicunt. Eſt etiam eodẽ nomine herba in Ægypto, q̃ Homerus inter herbas ſubnaſcentes deorũ voluptati primã nominauit. Hæc recedentibus aquis Nili prouenit ſimilis fabæ, in cuius capite fructus eſt papaueri ſimilis, intus grana, ceu milium, ex quo incolæ faciunt panẽ. Vnde Pli. lib. xxij. Qui arborẽ tantũ lotum putant. Homero auctore, argui poſſunt. Ab hac ſata fit lotometra, ex cuius ſemine ſimillimo porri fiũt panes i Ægypto a paſtoribus, maxime aqua, vel lacte ſubacto. Eſt & alia lotos, agræſtis in libya, quã multi trifolium dicunt. Item alia lotos agreſtis in libya haſta duobus cubitis lõgi, ramos plurimos proferẽs. Quid am etiam loton milium vocant.

Lothophagi populi in Aphrica, apud Syrtes a loto nomẽ ſortiti, q ex loto arbore victitãt, cuius fructus ſunt magnitudine fabę, colore croci, quorũ dbus tas dulcis eſt, vt aduenis incutiat patriæ obliuioneꝫ. Vnde cum Vliſſis ſocij delati fuiſſent in Aphricam, & guſtaſſent, vix inde abducti ſunt. Home. lib viij. Odyſ. οἱ δ' ἄρα λωτοφάγοι μήδονθ' ἑτάροισιν ὄλεθρον ἡμετέροις, ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι, τῶν δ' ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν, οὐκέτι ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι ἀλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι λωτοφάγοισιν λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν νόστου τε λαθέσθαι.

Loxios, latine implicatus dr̃, qđ ẽ cognomẽ apollinis & ſignificat obliquum cum vera obſcuris inuoluat, dabat. n. reſponſa ambigua, vt eſt illud. Aio te æacida romanos viuere poſſe. Quidam Loxiã cognomina ri ſolẽ tradũt ꝙ obliquũ circulum ab occaſu ad oriẽtem peragat.

L ante V

Lubentia, & libentia a lubeo, & libeo pro hilaritate & voluptate ſermonum & Iocorum. Plau. in Aſi. Lubentiorem te faciam quam lubentia eſt.

Lubricus, a, um, pen. cor. quaſi labicus, proprie lubricus locus dicitur, in quo quis nequit cõſiſtere, qualis eſt terra glaciata. Virgi. Lubrica cõuoluit ſublato pectore terga. Et ſeſe oppoſuit alio per lubrica ſurgens. Inde figurate adoleſcentia lubrica dicitur, quę facile labitur. Lubricos oculos dixit. Cice. ideſt mobiles, ſicut dicit pes lubricus qui eſt in lubrico. Piſcis lubricus dicitur, qui labitur, dum tenetur. Lubrica res quæ labilis eſt vixq; cõtineri poteſt ob leuorem. Lubrica valliũ ſignificat lubricas valles.

Lubrico, as. lubrium facio. Iuue. Qui lacedęmoniũ pidiſmate lubricat orbem.

Lucæ boues, ſiue lucanæ boues dicti ſunt Elephãti. Vide in dictione Elephas.

Luca ciuitas thuſcię aqua lucenſes dicuntur qui in ea habitant, vel qui in ea orti ſunt. Dicta a lucumone ethruſcorũ rege. De hac Stra. Luca vrbs eſt quæ vna cum regione virorum probitate floret, & robur militare, hinc magnũ educitur & equitum multitudo, ex quibus ſenatus militares cœpit ordines.

Lucani populi dicti ſunt, ꝙ ea regio ſita eſt ad parteꝫ ſtellæ luciferę, vel ꝙ loca ætherea ſint. i. multæ lucis. Vel a lucilio duce, vel ꝙ primitus in luco conſederint. Hi inter Calabros, & Apulos ſiti ſunt, & a ſabinis orti. Eorum regio lucania, quæ nunc principatus dr̃. In ea ẽ Peſtũ oppidum & Elea vrbs. Lucania, & Peſlis metropolis. Hora. Lucanus an Appulus anceps. Eſt & Lucanus, a, um, qđ ad lucem pertinet, a quo antelucanus, a, um, Anteluco, & ãtilucor.

Lucanus nomen proprium poetæ cordubenſis.

Lucanus, a, um, quod ad lucẽ pertinet, a quo antelucanus, anteluco, & antelucor.

Lucania genus faraminis, ex porcinis carnibus a lucanis populis primum inuenta. Mar. Filia picenæ venio lucanica porcæ. Pultibus hinc niueis grata corona datur,

Lucẽ caritatem eſſe, nemo eſt, qui dubitet. Quoniam autẽ dies clara eſt, quẽadmodũ nox obſcura, poniſ quandoq; lux pro die, & nox pro tenebris, q̃uis prima luce, & primis tenebris, nõ primã partem diei, ac noctis ſignificet. Prima vero die pro tota, non pro diei parte. Gel. Alia luce orta auis in paſtum profecta eſt. Inuenitur etiam luci aduerbialiter poſitũ, ſicut Veſperi. Cice. in Canto. Quis enĩ audeat luci, & in muliebri via. græcum eſt, λύξ λυκὸς ἔνθεν, καὶ λυκὸς λέγεται ὅτι ἐν τῇ νυκτὶ λυκὸς οὐ κινδεῖται. A luce fit lucanus, a, um, & ãtilucanus, a, um, qđ eſt ãtilucis tp̃s, & ſublucanus, ſub lucis tp̃e. Pli. lib. xj. Nec oĩno prius vergiliarum exortu ſublucanis temporibus.

Lux autẽ ἀπὸ τῆς λύκης dicta eſt λύκη, enim veteres græci appellant primam lucem, quę pręcedit ſolis exortũ.

Luceo, es, xi. ſplendeo. Cuius cõpoſita ſunt. Alluceo ad aliquid ſeu iuxta aliquid luceo, vt Alluxerũt fulgura eius orbi terre, vidit & commota eſt terra. Colluceo ſimul, ſeu totus luceo. Plin. lib. x. Inuſitata genera alitum accepimus, quarũ plumæ igniũ modo colluceant noctibus. Diluceo diſtincte luceo. Gel. li. ij. Cõtra vero, qui in ſex horis poſterioribus naſcaſ, eo die videri natum, q poſt eã noctem diluxerit. Eluceo extra, ſiue multum luceo. Lactan. libr. vij. Quis eã cæcus, vt exiſtimet ſine cauſa eẽt facta, in quibus mira diſpoſitio prouidentiſſimæ rationis educet? Augu. li. j. confeſ.

lib.j confeſ. Hinc ſatis elucet maiorem habere vim ad ve/ſcendum liberas curioſitatẽ, q̃ meticuloſam neceſſitatẽ.i. clarum eſſe. Illuceo lucidus ſum. Sed ad dies pertinet. Liui. Vbi illuxit, cœpe claſſem. Sed hic magis eſt ab illuceſco. Plau. in Capi. At polte, ſi hic ſapiat ſenex atra pix agitet, apud carnificem tuo quę capiti illuceat. Idem in Am. Nunc te inquit, quæ manſiſti, mitto, vt cedas dici, vt mortalibus illuceſcas clara, & candida. Interdum illuceſcere eſt illuminare, & ſplendentẽ facere. Lactã. li. vij. Qui ſolem cũ cęteris ſideribus illuxit. Interluceo in medio luceo. Cice. lib. iij. ad Heren. Preterea diſſimiles forma, atq; natura loci com/parandi ſunt, vt diſtincti interlucere poſſint. Sed hic inter/lucere, quaſi internoſci eſt. Pelluceo per medius transluceo. Quin. Sed vt inter ſe vincti, atq; ita coeuntes, ne cõmiſſu ra pelluceat. Huius ſignificationis eſt perluceo, & trãſluceo. Sene. de tranquil. Quid perlucentes ad vnũ aquas, & circũ fluentes conuiuia? Cice. lib. ij. Offi. Quaſi perlucet ex his, quas cõmemoraui, virtutibus. Colu. lib. v. Vt nullo loco transluceat. Polluceo, de quo alibi. Prędluceo anteluceo. Cic. Ego meis maioribus virtutem pręluxi. Reluceo. Vir. lib. ij. Sigęa igni freta lata relucent. Subluceo aliquãtum luceo. Oui. de meridie. Qualia ſublucent fugiente crepuſcula Phę bo. Aut vbi nox abijt, nec tamen orta dies.

Luceſcere eſt clarum fieri. Plau. in Am. Tempus eſt exire ex vrbe, priuſq; luceſcat, volo.

Lucidus, a, um. qđ eſt clarum, perſpicuus, a quo perlucidus, & tranſlucidus. Quin. lib. viij. Similiter illa tranſlucida, & verſicolor quorũdam elocutio res ipſas effœminat.

Lucido, as, lucidus facio, illuſtro, a quo Dilucido, qđ eſt de/claro, ſeu diuerſis modis clarũ facio. Ci. li. iij. ad Herẽ. Nam quod in dicendo rei dilucidandæ, & magnificandæ cauſa, dolum appellauimus, id in dicendo honeſtius conſiliũ ap pellabimus. Elucido, quod eſt extra, ſeu multum lucido.

Ludifico, as, pe. cor. idem, quod lucido, a quo Elucifico. Noni. Elucificare luci dare dictũ a luce. Labe. Si cito fulgentis ſplẽ dore pecuniæ, volo elucificare exitum ætatis meæ.

Lucifugus, & lucifuga, pen. cor. qui fugitat lucem & gaudet. Cice. libro. j. de Fi. Lucifugi maledici monſtroſi etiam alij amatorijs leuitatibus dediti. Sene. Lucifugas homines ap/pellat qui contra naturam viuunt qui & lychnobij dicun/tur quaſi lucernarij.

Lucifuga, pe. cor. qui fugit lucem.

Lucifer, pe. cor. ſtella Veneris, cum ante graditur ſolem, cum ſubſequitur Heſperus.

Lucerna a luceo. Gręce Lychnus vocat, cuius prima corripit cum tamẽ in luceo producat. Iuue. Diſpoſitæ pingues ne/bulam vomuere lucernæ. Lucernarũ vſum primi Ægyptij monſtrauere, vt auctor eſt Euſe. li. x. prępatationis.

Lucernarius, qui lucernam fert. Lucernula diminutiuum.

Lucerius nomen Ardee regis qui auxilio fuit Romulo ad/uerſus Tacium.

Lucem qđ aliunde lucẽ habet. Vir. Lucenteq; globus lunæ.

Lucibile, quod per ſe lucet.

Lucibile, quod per ſe lucet. Lucens quod aliunde lucem habet. Virgi. Lucentemq; globum.

Lucentius dictus eſt Iuppiter a luce, quã preſtare hominibus putabatur. Sic Iuno lucetia quod & lucis cauſa ſit, quod quæ non lucet quaſi vita ipſa afficiatur & viuet.

Lucina. pe. pro. quę partui præeſt, quod partum ferat in lucẽ. Pli. Putat lucinam dici, quod oculis preſit, & luci. Sunt qui a luco deducant, qui Romæ Iunoni ſacer eſt, in exquilijs. Ouidi. li. ij. Faſto. Gratia lucinæ dedit hęc tibi nomina lucus. Aut quia principium tu dea lucis habes.

Lucius, prenomen eius, qui primus ita vocatus, quia orien/te luce natus eſt. Sic lucia nomen mulieris, pe. cor. proferri debet contra cõmunem vſum.

Lucilius, nomẽ poetę a luce deductum. Hic ſatyrarũ primus inter latinos promeruit laudẽ, & apud neapolim anno ętа/tis ſue. xlvj. defunctus publico funere delatus fuit.

Lucullus nomen viri clariſſimi Romani, qui præclaras res geſſit hic nobilis diſertus & diues munus quæſtorius am/pliſſimum dedit. Pretor africam iuſtiſſime rexit. Aduerſus Mithridatem miſſus collegam ſuus Cottam Calcedoniæ obſeſſum liberauit Cizicon obſidione ſoluit. Mithridatis copias ferro & famæ afflixit, eumq; regno ſuo ponto ex/pulit, quem rurſum cum Tygrane rege Armenię ſubuentẽ/te magna fœlicitate ſuperauit Nimius in habitu maxime ſignoꝝ & tabularũ amore flagrauit. Poſt cum aliena mẽte deſipere cœpit tutela eius. M. Lucullo frati permiſſa eſt.

Luculentus, a, um, quod eſt luce plenus, ſplendens. Plau. in cur. Pulchrum & luculentum hoc nobis hodie euenit præ/lium. Salu. Tum. M. Tul. orationem habuit luculentas, & vtilem Reip. Hinc aduerbium Luculenter, clare, & ſplen/dide. Hiero. De quorum vitis, moribuſq; mirificis quæ lu/culenter ipſe conſpexi libellum ipſe compegi.

Lucretius poeta. Cęſaris temporibus floruit. Hic naturalem philoſophiam hexametro verſu deſcripſit, &, xliij. ętatis ſuę anno ſeipſum interfecit.

Lucubro, as, pe. cor. vigilo, & ad lucernam aliquid cõpono. Vnde lucubratio vigilia, & opus, quod lucubrãdũ fit. Var. de ori. Non ſolum ad Ariſtophanis lucernam, ſed etiam ad Cleantis lucubraui. Liui. lib. j. Sed nocte Coram deditam lanę inter lucubrantes ancillas in medio ędium ſedentem inuenit Hier. in Prolo. Iudith. Huic vnam lucubratiunculã dedi. Eruditi lucubrare dicuntur ad lucernam ſtudentes cõ/mentantesq;. Pli. ſcribit quoſdam ſcriptores facetiſſimos inſcripſiſſe libros ſuos titulo lucubrationum. Sunt & lu/brationes ruſticanę veſpertina & antelucana, quando a ve ſpere & ante lucem conficiunt intra villam opera rei villa/ticę conducibilia. Col. li. xj. Item ad lucubrationem veſper/tinam palos decem, vel ridicas quinq; conficere, totidemq; per ante lucanam lucubrationem.

Lucus nemus arboribus denſum, deo ſacrũ, a luceo per an/tiphraſim dictũ, eo, qđ non luceat, quoniam cum nullæ illic ar/bores propter religionẽ cederent, opacus, & ſine luce erat. Sunt alij, qui non per cõtrarium deducant, ſed propter lumi na crebra ſacrificioꝝ quę ibi nocturno tẽpore fiebant. Dicit etiam Lucus, us, pro luce. Terẽ. Cum primo lucu. i. prima luce, & cum primũ ſol illuceſcet. Lucus martis dictus eſt, in quo Mars illam veſtales virginem cõpreſſit, vt eſt apud Iuſti. & Plu. Luculus, & lucellus dimi. ſunt a luco.

Luco, as, licet non ſit in vſu, a luco, ſiue a luce fieri puto. Cu ius compoſita ſunt Colluco, qđ eſt ramos ſyluę decido. In terluco idem ſignificat, ſubluco ſuccidendo illumino.

Lucar precium qđ ex lucis capitur, vel erogatio. q̃ in ludis fiebat.

Lucaria feſta, quæ in luco romani faciebãt, qui permagnus erat inter viam Salariam. & Tyberim, pro eo, quod victi a gallis fugientes e prelio, ibi ſeſe occultauerant.

Luceria vrbs Apulię. quæ & Auſonum colonia fuit.

Luceres, ſiue Lucerenſes tertia pars populi Romani diſtribu ta a Tatio, & Romulo, ſic appellati, a Lucumõe, ſiue a Lu cerio, ſiue a luco, quem Aſylum Romulus vocauerat.

Lucerius Ardeę rex, q auxilio fuit Romulo aduerſus tatius.

Lucumo proprium viri nomen, a quo Lucomedi appella/ti, qui poſtea lucerenſes ſunt dicti. Hi fuerunt Tuſci. Var. Dimicantem Romulum contra. T. Tacium a lucumoni/bus, ideſt thuſcis, auxilia petijſſe.

Lucrum a luendo, ſi amplius exolueret, q̃ quanti eſſet emptum.

Lucroſus, a, um, plenum lucro. Pli. lib. xviij. Et auctionibus eam adhiberi, lucroſum putant.

Lucellum, diminutiuum. paruum lucrum. Hora. in Ser. De ſe ne guſtaris tecum partiti lucellum.

Lucrari eſt lucrum facere. Vnde & ſuperlucror: vt in Euã. Dñe quinq; talẽta tradidiſti mihi ecce alia quinq; ſuplucratus ſum.

Luciones, dicti ſunt, qui vndiq; lucrari cupiũt.

Lucrinus, pe. pro. lacus Cãpanię in ſinu Baiano, contra Pu/teolos, propinquus Auerno lacui, adeo vt in maximis quoq; tempeſtatibus coniungi ſoleat. Dictus a lucro, propter mul/titudinem piſcium, qui ibi capiebantur. De vtroq; Mar. Dũ/modo lucrino modo ſe permittit Auerno.

Lucratiuus,a,um,quuod lucratur:vt lucratiua opera qua lu/
cramur: & aptiſſimus lucrifacere, vel diſponitur ad lucrifa
ciendum.

Lucretilis,pe.cor.mons in ſabinis.

Lucumo,pe.proprium viri nomen a qua lucumeni appel/
lati qui poſtea lucerenſes ſunt dicti. Hi fuerunt Tuſci. Var.
Dimicantem romulum contra. T.tacius a lucumonibus,
ideſt thuſcis auxilia petijſſe. Fuit & alius ab iſto Lucius lu/
cumo,a quo luca vrbs dicta eſt.

Lucta,æ,conflictus.

Lucto,as,apud antiquos,& luctor deponens ſignificat,cō/
tra aduerſarium omni adhibita cura confligo,quia in hu/
iuſmodi conatu membra ſoluuntur. Virg. Luctantes ven/
tos. Ser. Hoc eſt egredi laborantes. Aliquando Luctari eſt lu/
cta ludere. Lactan. Ne quando in laqueos,& fraudes illius
aduerſarij noſtri,cum quo nos deus luctari voluit,incide/
remus. Teren.in Ecy. Dicitq3 illi annulum ſeſe,dum luctat
detraxiſſe. Hinc Luctatio ludus,quo alius alium nititur in
terram proſternere. Compoſita ſunt Colluctor. Lactan.de
Opi. Nas & ille colluctator,& aduerſarius noſter ſcis q̄ ſit
aſtutus,idem ipſe violentus. Obluctor actius,cōtra aliquē
nitor. Col.li.vij. Sępe etiam,vel grauitate longioris,vel cū
in proſcindendo,aut duriori ſolo,aut obuiæ radici oblu/
ctatus,conuellit armos. Reluctor pro repugno. Idem lib.j.
Nam cum veteri aſtruitur recens ędificium,quaſi aſſurgēti
reluctans oneri cedit. Quinti. Cum a me quidas familia/
riter poſtularent,vt aliquid de ratione dicendi cōponerem,
diu ſum æquidem reluctatus.

Luctitor,frequentatiuum. Vnde Priſci. Ponit apud vetuſtiſ
ſimos luctito pro luctitor inueniri.

Lugeo,es,xi,ctum,quaſi luce egeo,propter continuum lu/
ctum. Vel dicit a luo,q̄ luctus vitā hominis ſoluat. Eſt.n.
lugere,valde flere. Lactā.li.iiij. Quis tam facũdus,& tanta
rerum,verborũq3 copia inſtructus exiſtet? quæ oratio tan
ta affluentiæ vbertate decurrens,vt illam crucē merito de/
ploret,quā mundus ipſe,& tota mũdi elementia luxerũt?
Eſt & lugere in luctu,hoc eſt in lugubri habitu eſſe,ex obi/
tu charę,neceſſariæq3 perſonæ. Vnde Luctus,vt Ci.li.iiij.
Tuſcu. Inquit eſt ęgritudo ex eius,qui charus fuerat interi/
tu acerbo. Scribit Diony.hali.li.v. Romanas matronas va
lerium publicolam. Brutũq3 luxiſſe annuum tempus depo
ſitione auri,& purpuræ,vt eſt illis luctus cōſuetudo in ne/
ceſſariorum,cognatorũq3 funeribus. Huius verbi compo
ſita. Prolugeo,de quo alibi. Elugeo,q̄ eſt luctus depono.
Vnde Agrætius. Eluxit qui luctum depoſuit. Illuxit cũ lu/
men apparuit. Liui. Quid aliud in luctu,q̄ purpuram aut
aurum deponunt fœminæ? Quid aliud cum eluxerunt,
ſumunt? Aliq̄n elugere eſt lugendo deflere. Cice. Patriam
eluxi,nam & grauius,& diutius q̄ vlla mater vnicũ filium.

Luctatius Catullus Romanus ciuis fuit qui primo punico
bello trecentis nauibus aduerſum pœnos profectus ſexcē/
tas eorum naues cōmeatibus:& alijs oneribus impeditas
apud Ægades inter Siciliam,& Africam depręſſit:aut cœ/
pit:finemq3 bello impoſuit pacem petentibus hac condi/
tione conceſſit,vt Sicilia,Sardinia,& cæteris inſulis intra
Italiam africamq3 decederent. Hiſpania citra Iberum flu/
uium abſtinerent.

Luctus,us,nō ſolum ploratio dicitur:ſed etiam inſigne,in/
diciumq3 merentis,ſicut eſt veſtitus niger,& pullus. Sæpe
enim ipſe habitus,vultuſq3,& veſtis luctus dicit. Nam in
luctu atrati ſunt purpura,auroq3 depoſitis,cum eluxerũt,
nigram veſtem exuunt,purpuramq3 reſumunt. Antiqui
etiam declinabant luctus,lucti. Actius. Ceſſo hinc ire,&
rapere lucti veſtem in lecto coniugis.

Luctuoſus,ſa,ſum,luctu plenum. Salu. Virorum more pu/
gnantes cruentam,atq3 luctuoſam victoriam hoſtibus re/
linquatis. Et luctuoſus dicitur,qui eſt in luctu.

Luctificus,a,um,pe.cor.quod luctum inducit.

Lugubris & hoc lugubre,pe.cor.quod ad luctum pertinet,
vt veſtis lugubris,quę defertur pro morte alicuius chari.

Ludus dicitur in factis,iocus in verbis. Et ludus in ſingula/
ri de priuatis,& de exercitatione gymnaſtica,cum multo/
conuentus ab vno eruditur præceptore. Vnde & pro ſcho
la,& loco ſumitur,in quo exercentur,docenturue. Sic di/
cimus ludum paleſtrę,ludum pilę,ludum gladiatoriũ,lu/
dum muſicum,ludum literarũ. Sue.in Cęſa. Formas,qua
ludum gladiatorium erat ædificaturus,conſiderauit Aſco.
Omnem ſcholam ludũ dicere Romani. Quin. Quia diui/
tem illum promiſeram patrē in ludus vendiderunt,tanq̄
decepti,hoc eſt gladiatorũ. Cice.de ora. Tum hoc in ludo
non pręcipitur. Faciles.n.cauſæ ad pueros deferunt. Et ſta/
tim poſt. Hæc eſt in ludo cauſarũ fere formula. Vbi de grā
matices ludo locutus eſt. Sene. Diony. Tyrannus de regno
eiectus ludi magiſter factus eſt,de ludo muſices intellexit.
Luſus vero,& luſio ad voluptatē magis pertinēt,ſine vlla
arte,& puerorum proprie dicuntur. Quinti. Nihil me luſus
offenderit,& paulopoſt. Sunt etiam nōnulli acuendis in/
genijs,non tantũ inutiles luſus. Cice. Ex multis luſionibus
nobis ſenibus talos relinquant,& teſſeras,vbi de volupta
te ſenili locutus eſt. Ponit tamē quādoq3,luſus,pro ludo,
& ludus pro luſu. Similiter luſus p ioco opponiturq3 ſerio,
quemadmodũ & iocus. Pli.iunior Ariſtoni. Quos,q̄toſq3
auctores ſequar,facile impetrari poſſe pfido,vt errare me,
ſed cum illis ſinant,quorũ non ſeria modo,verum luſus
etiam exprimere,laudabile eſt. Eodem modo ludus. Hora.
Sed tamē amoto quęramus ſeria ludo. Ludi vero tantum
plurali numero ſpectacula publica ſignificare. Cice.in Ver.
Inter binos ludos. Fuerunt aũt apud gręcos quattuor ludi
celebratiſſimi in quibus magnos honores cōſtituerunt vi/
ctoribus athletis. Primi fuerunt ab Hercule in honorē pe/
lopis eius atavi inſtituti & Ioui ɔſecrati. Dictiq3 ſunt Olym
pici,quia apud olympum arcadiæ montem celebrabantur
iuxta Piſam & helides,quinto quoq3 anno. Inſtituti ſunt
autem anno mundi quadrageſſimos ſup.iiij.milia. Et hinc
habuit principium prima olympias. In eo ludo Hercules
primus ipſe coronatus eſt,corona oleagina. Secundi fuere pho
cenſes poſt phytonem ſerpentē ab Apolline cęſum in Ap/
pollinis honorem conſtituti & hi phthij,appellabantur.
Eratq3 corona ex lauro victoribus. Tertij Achei in Iſthmo
ob idq3 Iſthmij,dicti in honorem palemonis quem latini
portunum dicunt qui ex Mellicerta homine deus marinus
effectus eſt. Et qui viciſſet coronā ex pinu reportabat. Quar
ti Argolici qui nemei a nemea ſylua nominant in Arche
mori honorē inſtituti ſunt. Hic enim puer licurgi filius fuit
& Opheltes appellatus qui a dracone ictus perijt dum a nu/
trice humi temere reliquiſſet,vt arguus in Thebanũ bellum
tendentibus fontem oſtenderet. Argiui autem in patris ſo
latium illi ludos inſtituerunt. Et illis eſt corona ex Apio.
Erant & alij in attica ludi & alibi. Apud Romanos erant
quattuor ludi erāt. Megalenſes.ſ. Funebres. Pellei,& Ap/
polinares. Plebei dicti ſunt quos exactis regibus pro liber/
tate plebis fecerunt,aut pro reconciliatione plebis poſt ſe/
ceſſionem in Auentinum montem.

Ludius,& ludio pro ioculatore hiſtrione,& ludia pro iacu/
latrice. Mar. Hermes cur laborq3 ludiarum. Liui. Acciti ex
Ethruria Romam ludiones,qui ad tibicinis modum ſalta/
bant. Oui. Ludius æquatam ter pede pulſat humum.

Ludo,is,ſi,ſum,ludum exerceo. & conſtruitur cum abla/
tiuo. Interdum etiam cum accuſatiuo. Sue.de Augu. Ali/
quando,vt vincat ludit aſſidue aleam. Teren.in Adel. Ita
vita eſt hominum,quaſi cum ludas teſſeris. Interdum Lu/
dere eſt deridere. Plau.in Aſi. Nec me cur ludatis,ſcire poſ/
ſum. Interdum decipere. Teren.in Adel. Cur non ludo hũc
aliquantiſper? melius eſt quando quidem hoc nunq̄ mihi
ipſe voluit credere. Interdum iocari,vulgo ſertsare,ſolatia/
rē. Plin.ad Fabium. Ludere me putas,ſerio peto. Intellexis
enim ſe non ioco agere,ſed ſerio. Terentius in Adel. Con/
gruum iſtum maximũ in aqua ſinito ludere pauliſper. In/
terdum canere,pulſare. Gel. Is optime ludere a magiſtro
ſuo didicerat. Interdum verſibus ſcribere. Virgilius. Lude/
re quæ

re quę vellem calamo permiſit agreſti. Et proprie in leuio ribus, & iucundioribus qualia ſunt epigrammata. Interdum amittere. Teren. in Phor. In illis fructus eſt, in illis opera luditur. Vbi notandum ludo modo actiuum modo neu trum eſſe, vt ex ijs, quę ſcripta ſunt intelligi licet. Compo ſita ſunt Alludo, Colludo. Vnde colluſor ſocius in ludo. Cice. Lenticulam de alea cōdēnatum colluſores ſuū reſti tuit. Virgi. li. j. Geor. Poſuit pro ſimul mouere. Sępe leues paleam, & frondes volitare caducas. Aut ſumma nantes in aliqua colludere plumas. Iurecon. Colludere dicunt ali quos, cum diuerſam partem adiuuant, prodita cā ſua. Sic enim dicentem ſuū ſimul cū aduerſario ludunt. i. fallunt ac decipiunt. Deludo. Derideo, decipio. Plau. In Aſi. Furcifer etiam me deluſiſti. Idem. Quid me deluditis & nocte ex/ luditis foras? Eludo. Illudo, Pręludo, Anteludo. Ambr. lib. j. Offi. Qui diſciplinam bellicam vult aſſequi quotidi die exercet armis, & tanq̄ in procinctu poſitus prçludit pręlium. Hinc pręludiū, quod proprie ſignificat pręcentionē hoc eſt, quod ante inchoationem cantus premitti ſolet fa uoris emerendi gratia, & hęc habent pe. pro.

Ludifico, as, derideo, ſeu p locū, & ludū fallo. Plau. in Caſ. Iam hic eſt lapide ludificatus. Inuenitur etiā ludificor de ponens. Teren. in Phor. Ergo ſic me ludificamini.

Ludibriū, ppriè qđ, ludimus, deridemuſq; & qđ ludēdi cā expetimus. Vir. Ne turbata volent rapidis ludibria ventis. Vnde haberi aliquid ludibrio dicimus. i. deriſui, & contē ptui. Terē. in Ecy. Non ſic ludibrio tuis factis habitus eſſē. Amb. de Agne. Pro coitus pcto̅ poſuit, cū ait. Cum qbus libidinis ſuæ ſe poſſe credebat ludibrium exercere.

Ludicrū. pe. cor. ſubſtantiuū dici poteſt quodcūq; luſorium acioculare. Liui. lib. j. Et cum his creſcente in dies grege iu uenū ſeria, & ciocos celebrare, iā tū in Palatino monte lu percal, hoc fuiſſe ludicrū ferant, & a Palanteo vrbe Archa dica paladiū, deinde Palatinū montē appellatū. Ibi Euan drū qui ex eo genere Archadum qui multis ante tempe ſtatibus tenuerūt loca ſolemne allatum ex Archadia inſti tuiſſe, vt nudi iuuenes lyceum pana venerātes, per luxum atq; laſciuiam currerent, quem romani deinus vocauerūt Innium, huic deditis ludicro, &c̄.

Ludicrus, a, um, idem eſt, quod luſorius, iocularis, & leuis. Virg. Neq; leuia, aut ludicra petuntur pręmia. Vnde ars lu dicra, ars hiſtrionica, & ſcænica dicitur. Priſcia. Hic & hęc ludicris, & hoc ludicre declinat, cum tamen ſic declinando ludicria, non ludrica faceret.

Luſus, & luſio. Vide in dictione Ludus.

Lues, dicitur, cum in vrbe, aut in agro febris, aliudue mor bi genus homines. vel pecora, ſiue vtrumq; corripit, in terdum arbores, & ſata. Peſtis, quæ aut cito occidit, aut cito abit ab eo, quem inuaſit.

Lugdunum, pe. cor. ciuitas Galliæ apud Aquitaniam, q̄ Plancus, cum galliam, comatam regeret, traditur condi diſſe. In ea fluuij Liger, & Carūna. Hæc vna cū tota regio ne, Senecę tēporibus fatali igne exuſta eſt. Hinc Plotinus, qui primus romę latine theoricam docuit originē duxit.

Lumā genus ſpinę, quæ in pratis naſcit & locis vliginoſis, ſic dicta, q agricolæ ea e terra luunt. i. ſoluūt. Hinc lumeta loca lumis plena, & lumaria falx, qua lumeta ſecantur.

Lūbrici vermes terreni a lubricitate dicti: etiam a græcis.

Lumbus pars corporis, qua libido deſignatur. Sunt enim lumbi a cinctura ad nates, a quibus venereus liquor de fluit. Vnde & apud poetas ſumit aliq̄q; pro membro pu dēdo. Plau. Exporgite lūbos & extollite. Et in Pria. Criſſa/ bit tibi fluctuante lumbo. Dicitur etiam lumbus de bru tis. Hora. li. j. Ser. Curto ire licet mulo vel ſi libet vſq; tarē/ tum Mantica, cui lumbos onere vlceret ac eques armos. Hinc fiunt elumbus, vel elumbis, & delumbe.

Lumbare, tegmen, quo pudenda tegūtur, vt apud Hiere. Sicut tu poſuiſti lumbare iſtud ad lumbos tuos.

Lumbago, vitium, & debilitas lumborum.

Lumen, quaſi lucimen, a quo Luminoſus, a, um, quod eſt clarum. Cice. Cum ſint maxime luminoſæ partes duę, & quaſi actuoſę. Hinc etiam lumino, a quo illumino, as, & Relumino, quod eſt lumen reddo.

Luminare, qđ lumē hꝫ. Hie. in Geñ. Fecit deus duo lumina ria magna, vnū, vt pręeſſet diei alterū, vt præeſſet nocti.

Luminoſus a, um, quod eſt clarum. Cice. cū ſint maxime luminoſe partes due & quaſi iactuoſe.

Luna a lucendo dicta q noctu ſola luceat. Alij lunā, quaſi lucem alienam dicunt, q lumen a ſole recipiat. Cice. Tum illa quæ luce lucet aliena. Vel luna dicitur, q ſit luminus vna vtcunq; eſt per græcorum imitationem eſt, ἕλληνες γὰρ φασὶ λέγεσθαι, ὅτι σέλας τὸ φῶς καὶ αὐτὸ τε ὑπὸ ἡλίου λήψει λαμβάνει σελήνη. Hinc plenilu nium, quod eſt cū luna quintadecima, & rotunda eſt. Vel pleniluniū dicitur lunæ oppoſitio. Pli. li. xviij. Cum vero occidente ſole orietur, ſcilicet luna ex aduerſo, ita, vt pariter aſpici intur, tunc erit plenilunium. Interdum cum appare re deſierit, & noua fit, & coeunte, vel ſilenti luna, vñ lunę coniunctio dicitur dies ſilentis lunę.

Luna a lucendo dicta eſt q noctu ſola luceat. Vel quaſi lux aliena q lumen a ſole recipiat. Cice. Tum illa quę luce lu cet aliena. Vel luna q ſit luminum vna. Luna ſolis diſci pula obſequitur curſibus ſupernis & pro vt accedit ad ſo lem vel recedit a ſole creſcens aut ſeneſcēs diſpenſat lumē & ſic ſemper inſtabile. Oui. Nec par aut eadem nocturnæ forma dianæ eſſe poteſt vſquam ſemperq; hodierna ſe quente. Si creſcit minor maior ſi contrahit orbem. Lu na vt inquit Macro. Diſpenſationibus ſeptennarijs vmi nis ſui vices ſempiterna lege variando diſponit. Primis ſe ptem diebus dimidiata ſemi orbem oſtēdit, græcoq; ſer mone dichomenis, & dichotomos vocatur, quaſi di uidua. Secundis orbem totum complet fitq; plenilunius quod græci πανσέληνον, vocant. Tertijs dichothomos ruſus efficitur. Quartis fit coitus lunæ cum ſolæ, quod interlunium vocant, & ſilentem lunam, & inter men ſtruam, græce ſynodos dicitur. A luna fiunt, Plenilu nium, quod eſt cum luna rotunda eſt. Vel dicitur lunæ op poſitio. Pli. li. xviij. Cum vero occidente ſole orietur, ſcili cet luna exaduerſo ita vt pariter aſpiciantur tunc erit pleni lunium. Interlunium cum apparere deſierit, & noua fit, & coeunte vel ſilenti luna, vnde lune coniunctio dicitur dies ſilentis lunæ.

Lunula diminutiuum parua luna, vt apud Eſaiam.

Lunaris, & hoc lunare, quod ad lunam ptinet, vt lunaris ratio lunaris annus qui menſe vno ſuum efficit curſum.

Lunaticus morbus dictus eſt, q eum qui interlunio natus eſt hunc morbus fere pati cōpertū eſt. Qui & Comitialis a quibuſdam etiam appellatur. Sed diuerſum eſſe oſten dit. Firmi. li. iiij. Mat. cum inquit. Et ſi luna malę fuerine collocata, aut ſpaticos, aut lunaticos, aut caducos facit. Eſt autem proprie lunaticus, qui aut ab infantia, vexatur cer tis lunæ temporibus aut grauatur morbo.

Lunatus, a, um, quod eſt ad lunæ ſimilitudinem factum, vel quod habet ſpeciem lunę. Tres enim ſunt figure creſcē tis lunę. Nam modo curuatur in cornua, modo in orbes circinacta, vt cum eſt plena & ſoli aduerſa. Modo dimi dio orbe cæſa, hoc eſt cum ęqua proportione diuiditur. Et ob id a noſtris diuidua vocatur.

Luo is, lui, ſig ificat perſoluo. Liui. Vt tandem debito ſup plicio ſcelus lueret. i. ſolueret ſeu purgaret. Tractum a pœ nia, quia apud antiquos pœnę pecuniarię fuerunt, ſed gręcus λύω λύεις λύει. Interdum luere ē ſuſtinere, pati. Iu ſti. li. j. Quicunq; capi potuerūt, ſupplicia crucibus luerūt. Dicimus etiam luo capite, ſicut mulcto, & punio. Liui. lib. ix. Obſides etiam ſexcēti imperati capite luerunt. Hinc cō ponitur reluo, pro reſoluo, ſeu repignero. Nā in alia ſignifi ficatione componitur a luo, ſicut deluo, & proluo.

Lupus græce λύκος animal rapax cuius fœ. eſt lupa. Et la pus genus piſcis precioſi qui variolus, a quibuſdam. Stu rio dr̄. Et ſub hoſtia fluuiorum captas etiam laneus, lana

tuſue appellatur. Mar. Laneus euganeū lupus excipit, ora Timaui Æquoreo dulces cum ſale paſtus aquas. Sunt illi, cum mugili naturales inimicitiæ. Scribit Pauſanias in ſardinia alſ haberi lupum ſuo tempore vocatum, ſed ſil/ neſtri ſimilem hirſutiore tñ pectore cornibus non in di/ rectum eminentibus. Sed prope auriculas intortis tante velocitatis eſt vt nullum ei comparetur. Ites lupus genus, eſt freni aſperrimi, a lupinis dentibus dictū, quia inequa/ les ſunt ſiue, qa duriciam habent lupini dentes, & propte/ rea morſus eorum aſperrimus. His frenis vtebantur galli. Oui. li. de triſ. Et placido duros accipit ore lupos. Item lu/ pus eſt inſtrm aduncum, quo vaſa, quæ in puteum for/ te ceciderunt extrahuntur, harpax græco vocabulo, & har/ pago noīatur. Item lupus Aranei genus, quo noīe etiam dicta eſt herba, quæ aſparagi vice mãdi ſolet, quæ & lu/ pus ſalictarius, ꝙ ſalices ad ſimilitudinem vitis aſcendat. Itē lupus, & Palladius auctore ē ferula manubriata vocat.

Lupus eſt in fabula ꝓuerbium natum eſt, ꝙ phyſici affir/ mant eū a voce deſeri quem prior lupus viderit. Qð eſſe fertur cum ille ſuperuenit, de quo loquimur, & nobis ſua præſentia amputat facultatem loquendi. Virg. Vox quoqꝫ Mœrim. Iam fugit ipſa, lupi Mœrim videre priores.

Lupum auribus tenere prouerbium eſt, quod in re anci/ piti periculoſaqꝫ dici ſolet. Nam qui auribus lupum tenet, nec eum dimittere audet, nec retinere poteſt ſine periculo. Hiero. contra Io. origeniſtam. Nunc vero quaſi auribus lu pum apprehenderis, nec tenere potes, nec audes dimittere Sue. in Tibe. Cūctandi cauſa erat metus vndiqꝫ iminētiū diſcriminum, vt ſæpe lupum ſe auribus tenere diceret.

Lupa, cum ſit fœmina lupus, ponit tñ qñqꝫ pro meretrice ꝙ vt illa cibi, ita hęc vel libidinis, vel quæſtus appetens ſit.

Lupanar, pe. pro. ſumitur ꝓ turpi meretricū loco. Augu. li. xviij. de ci. dei. Meretrices autem lupas vocabant. Vnde & nunc turpia loca eaꝝ lupanaria nuncupantur. Amb. Ad/ iectiuum poſuit, cum ait. Cum meretricibus ſcortabe// ris in contuberinio lupanari. Dr̄ & lupanarium. Vlpi. De petitione hereditatis, licet a lupanario perceptæ ſunt, nã & in multoꝝ honeſtoꝝ viroꝝ pdijs lupanaria exercentur.

Lupanaris, & hoc lupanare vt infamia lupanaris, apud Apul. pro ſpurca & fœda meretricia. Amb. Cum mere/ tricibus ſcortaberis in contubernio lupanari.

Lupanarium, idē qð lupanar. Vlpi. De petitione hr̄ditatis. Licet a lupanario pceptæ ſunt. Nã & in multorum hone ſtorum virorum prædijs lupanaria exercentur.

Lupanarius qui venatur lupos. Ser. in comē. Geor. Cōſtat enim, luparios carnibus tinctis veneno lupos necare.

Lupari, ſcortari, meretricari. Accius. Qui cum meretrice, per vias habitu noſtro lupantur.

Lupatum, idem, quod lupus pro freno aſperrimo. Virg. Prenſiqꝫ negabunt verbera dura pati, & duris parere lupa tis. Dicta lupata, vt Ser. īquit a lupinis dentibus, qui in/ æquales ſunt. Vñ & eorum morſus vehemēter obeſt.

Lupinus, a, um, quod eſt lupi. Pli. Maſſurius palmam lu/ pino adipi dediſſe antiquos tradit.

Lupinus ſubſtātiuum genus leguminis, quod non minus terram appetat, voraxqꝫ illius ſit, qꝫ lupus, & tellurē a deo amat, vt quãuis frutetoſo ſolo coniectum, inter folia, ve/ preſqꝫ, ad terram tamen radice perueniat.

Lupercal a lupa, dr̄ locus, ſub Palatino monte ſacratus ab Euandro, Pani deo Archadiæ, qui Licæus vocatur, qꝫuis quidam ita appellatum velint, ꝙ lupa ibi Remum, & Ro mulum nutriuerit. Oui. in Fa. Illa loco nomen fecit, lo/ cus ille lupercal Magna data nutrix præmia lactis habet. Vel dicitur a luendo, ꝙ ibi per caprum luebatur, hoc eſt ſacrificabatur, vt ſit dictio ex tribus orationis partibus cō/ poſita, quaſi luere per caprum.

Lupercalia etiam ſacra, quæ in eo loco fiebant menſe Fe/ bruario græci lycæa vocant.

Luperci, dicti ſunt quaſi ex illorū miſteriorum ſemine ex/ orti, ſiue vt Var. putat, ꝙ lupercalibus in lupercali ſacra facerent nudi in honorē Panos. Cice. inſectatur. M. Ant. ꝙ in lupercalibus, in quibus ſedebat Cæſar amictus toga purpurea in ſella aurea coronatus ſe lupercum exibuerit. Nam nudi ſacerdotes luperci currendo luſtrabant ciuitatē, & verberabãt prægnantium manus mulierum, vt facilio ris eſſent partus zona ex corio capri. De his Oui. Quis ve/ tat Archadico dictos a monte lupercos, Faunus in archa dia templa lyceus habet.

Laura, os culei, ſiue vteris ab antiquis dicta eſt.

Lurcones dicti ſunt guloſi, & bonorū ſuorū cōſumptores. Plau. in Perſ. Perēnis herbæ lurco edax furax, fugax. Lucil. Edite lurcones, comedones viuite ventres.

Lurco, as, cibum cum auiditate nimia ſumo. Pompo. Lar/ dum lucrabat lubens.

Luror pallor ſquallor. Apul. Alius luror, ac miſeria maciæ de formatus.

Luridus, a, um, pe. cor. quod eſt ſupramodus pallidū quaſi loridum, quaſi loro percuſſum, & liuidum factum Hora. li. car. Doletqꝫ partus fulmine luridum miſſos ad orcum. Hier. Ad Oceanum. Lurida ora ſparſum crinē, ſquallidas manus, ſordida colla ſummittere.

Luſcinia auis dicta, ꝙ lugens canat. Hanc philomelam græ ci vocant, quæ peruigil cuſtos, cum oua quodam ſinu cor poris, & græmio fouet inſomnē longæ noctis laborē cā/ tilenæ ſuauitate ſolat. Hæc auis a poetis qñqꝫ dr̄ atthis, qͣſi attica. Mar. Sic vbi multiſona feruet ſacer atthide lucus.

Luſcus ꝓprie, q altero captus ē oculo, qualis fuit Hannibal, de quo Iuue. Portaret belua luſcum. Qñqꝫ tamen dicitur, qui eſt hebetioris viſus. A luſcus fit eluſco, as, qð ē luſcum facio & oculum eruo ſcribit Iulianus iureconſultus aqlia lege teneri eum, qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina.

Luſcit' pe. ꝓ. q hebeti viſu ē, & q meli' noctu, qꝫ die videt.

Luſcioſus, ſiue luſcitioſus, & luſcicioſus dr̄, qui pp vitium oculorum parum videt, ꝙ. ſ. luſcor imitet, q clarius veſpe ri, q meridie cernit, vt inquit Fe. Plau. in mil. Ædepol tu quidem cæcus, non lucioſus es. Pli. Sanguine hirci ſanari luſcioſos putat hos græci myopes, & nyctolopas vocant. Gel. lib. iiij. De myope quoqꝫ qui luſcioſus latine appella/ tur diſſenſum eſt Vlpi. quoqꝫ, vbi homo neqꝫ matutino videat tempore neqꝫ veſpertino quod genus myopas græ ci vocant, talem luſitionem eſſe cauſa quidaꝫ putant vbi homo lumine adhibito nihil videt. Sunt qui ita diſcernãt vt luſcioſi dicantur, qui ad lucernam non vident myopes, qui minutius cernunt.

Luſcio ipſe morbus appellatur.

Luſitania pars vlterioris Hiſpaniæ, quam nūc Portugalliaꝫ appellant. Scribit Pli. Luſum liberi patris, ac Lyſam cum eo bacchantem nomen dediſſe Luſitaniæ. Hęc oceano oc/ cidentali alluitur in qua eſt ciuitas emerita, & Portugalliæ regnum luſitanum littus pollet gemma ceraunio, qð indi cis præferunt aduerſus vim fulgurum crediturꝫ opitulari.

Luſito, as, pe. cor. frequen. eſt verbi ludo. Plau. in Cap. Naꝫ vbi illo adueni, quaſi patricijs pueris, aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dantur quibus cum luſitent. Apul. lib. iiij. Sic nobis ocioſa domi reſidens luſitabis.

Luſorius, a, um, quod ad ludum ſpectat, vt tabula luſoria qua teſſeris luditur.

Luſtrum ferarum habitaculum in ſyluis a luto, ꝙ ſit lutoſa lacuna. Vir. Non abſunt illis ſaltus, ac luſtra ferarū. A qua ſimilitudine ij qui in locis abditis, ac ſordidis deſidiæ, & ventri indulgent in luſtris vitam agere dicuntur, propter quod ꝙ luſtra dicuntur popinæ, & lupanaria, vbi habitāt lupæ. i. meretrices. Cice. lib. ij. Phil. Cum omnes impuri/ tates impudica in domo quottidie ſuſceperis vino luſtriſ/ qꝫ confectus. Idem Caſio. Quæ autes in luſtris & in vino commendatio potuit eſſe? Et luſtrum dicitur ſpaciū qnqꝫ annorum a luēdo. Hoc eſt ſoluēdo, ꝙ quinto quoqꝫ anno vectigalia, & tributa ſoluebantur, & vrbs luſtrabatur, ideſt ſacris purgabatur, quæ purgatio vrbis etiam luſtrum dice/ batur, Liui. lib. ij. Omnes centuriæ, & equites in campum

Martium

Martium conuocad ſuę, oue, tauro cęſis immolarunt, qđ luſtrum eſt dictum, ſicq; a ſacrificio illo cēſus obtinuit no/men luſtri. Quia vero cenſus ipſę, ſiue luſtrum ſingulis quinq; annis habebatur cenſorum magiſtratus inualuit conſuetudo, vt luſtri appellatione ſpatia quinq; annorum appellentur. Hinc armiluſtrum.

Luſtro, as, circūdo. Lactā. lib. ij. Sed luna, quæ orbem illum ſigniferū. xxx. dieꝝ ſpatio luſtrat. Interdum luſtrare ſignifi/cat expiare. Liui. lib. iij. Ibi inſtructum exercitum oue, ſuę tauris tribus luſtrauit. Interdum aſpicere, agnoſcere. Cic. li. iij. Offi. Sed cū oīa ratione, atq; animo luſtraueris. Interdū ſequi. Virgi. At mecum raucis tua dum veſtigia luſtro. In/terdum patefacere, clarificare, vt idem. Poſtera phębea lu/ſtrabat lampade terras. Interdum inumbrare. Vnde luſtra feraꝝ cubilia, & lupanaria per contrarium dicimus, quia paꝝ illuſtrātur. Interdū circūſpicere. Vir. lib. iij. Omnia col/luſtrans hanc primū ab littore claſſem. Conſpexi venien/tem. Et luſtrare, quod vulgo dicitur monſtrā facere. Cuius ſententiæ duo ſunt verba recognoſco. ſ. & recenſeo. Huius verbi compoſita ſunt colluſtro, quod eſt circūſpicio. Cice. libro quinto. Tuſcu. Ego autem cum omnia colluſtrarem oculis animaduerti collumellā. Illuſtro, perluſtro, quod eſt perfecte circū reuideo. Liui. lib. j. Hercules ad primā auro/ram excitus, cum gregem perluſtraſſet oculis.

Luſtror, aris, deponens ſignat ſcortora luſtris abditis locis Plau. in Pſeu. Luſtranť, luxantur, comedunt, quod habent.

Luſtralis, & hoc luſtrale, quod ad luſtrum pertinet. Liui. lib. primo Sacrificium luſtrale in diem poſterum parat. Luſtra lia exta veteres dixerunt pręṗinguia, eo ꝙ luſtralis. i. quin/quennalis bōs dicitur eſſe perfectæ ætatis.

Luſtricus, a, um, Vñ luſtrici dies infantiū appellanť, puella rum octauus, pueroꝝ nouus, qa his infantis luſtranť, & noīa eius imponunť. Et qui eos luſtrāt luſtratores vocanť, & fœminę luſtratrices, & qui luſtrātur luſtrati nominanť.

Luter vas, in quo vinum diluitur. i. aqua miſcetur. Nam & luto, & loto pro diluo a veteribus vſurpatum eſt.

Lutū cœnum ſiue ſordes, habet primā corre. Iuue. Compo ſitiq; luto nullos habuere parentes. A luo, is, ſit.

Luteus, a, um, quod ex luto. Tibul. Sed nimius luteo corpo ra tingit amor. Fit autem lutum a luo, is. ἀλλὰ ἀπαντα ταῦτα ἀπὸ τοῦ λύειν ὡς αὐτὸ λελέχαμεν.

Luto, as, luto inficio. Vñ lutatus luto infectus. A luto fiunt cōpoſita deluto, & eluto, & de qb' ſupra in deluo dictū ē.

Luteſcere ſignificat lutum fieri.

Lutor, color luteus, quoniam. Virgi. Lutum 'dixit, & palli/dus idem color eſt.

Lutre, ſeu lytrę, vt docet Var. E fibrorum genere ſunt: quia radices arborum in ripa ſuccidunt. Hodie in boryſthenis ripa, & ſarmatia tota plurimæ. Poſſunt tamē & a luēdo videri noīate: quia in aquis ſe luteant quoniam Enhydres grece nominētur. Pli. li. viij. Cauda piſciū fibro, cętera ſpēs lutrę, vtrūq; aquaticum vtriq; melior pluma pilus.

Luteus, color rubeus, ſanguinolentus, nā eſt ſanguine con ſimilis, a λύθρον. qui eſt cruor. Gel. Latinum putat, & a lu ce deduci. Aut enim luteus, ꝗ ruffum color ē dilutior. Vñ nomen quoq; factum videtur. Alij a luo, ꝙ ſit quaſi dilu/tus, hoc eſt ſolutus, & decoloratus, ruffus. Eſt. n. luteus co/lor dilutior, rutilus, quaſi eſt color auri. Vnde violæ eius coloris luteolæ dicuntur. Et lutea herba, 'qua chryſocolla tingitur, quæ naturam lini, ſeu lanæ habet ad fucum bi/bendum. Et vitellum in ouo oui luteum vocamus. Idem color cerinus appellatur a cere colore. Idem & flammeus dicitur. Pli. Lutei video honorem antiquiſſimū in nuptia libus flāmeis totum fœminis conceſſum. Hinc flammea appellabant veſtimenta lutei coloris', quibus flamminica vtebatur. Luc. Lutea demiſſos vellarunt flammea vultus. Huius nominis prima producitur. Per. Iam chlamydes re gum iam lutea gauſapa captis. Iuue. Vero primam corri/puit. Incude & luteo vulcano ad rhetora miſit.

Luteolus dimi. Virgi. Mollia luteola pingit vaccinia calta;

Luxo, as, ſoluo. Pli. lib. xvij. Aut circūfoſſor, vel etiā ſubara tor imprudens luxauit radices. Vnde luxa, ſiue luxata mē/bra dicuntur locis ſuis mota & ſoluta. Et luxati dicuntur, quorum membra ſuis locis mota ſunt. Idem. Althęę radix decocta luxatis prodeſt. Hinc luxurioſi dicti ſunt, qui in re familiari profuſi, atq; ſoluti ſunt.

Luxati. Vide in luxo luxas.

Luxus, us, luxuria, & luxuries, nō ſolum pro re venerea, ſed etiam, & fere ſemper, proprieq; pro omni ſuperfluitate & nimia profuſione, & ſumptuoſiore cibi, veſtitus, & aliarū rerum cura dici ſolent. Cice. lib. j. offi. Intelligimus, quā ſit turpe defluere luxuria delicatæ, ac molliter viuere. Idem in Ver. acti. j. Quas res luxuries in flagitijs, crudelitas in ſup/plicijs, auaritia in rapinis, &c. Virgi. lib. j. Geor. Luxuriam ſegetum tenera depaſcit in herba. Idem. At domus interior regalis ſplendida luxu inſtruitur. Luxus etiam pro ſplendo/re ponitur. Clau. lib. ij. Sub tua purpurei venient veſtigia reges Depoſito luxu.

Luxurioſus, a, um, ponitur pro nimium abundanti. Vnde luxurioſi dicti ſunt qui in re familiari profuſi: atq; ſoluti ſunt. Cice. de Ora. Germare ſitire agros letas ſegetes luxu/rioſa frumenta. Tunc enim in ſegetes ſolent īmitti oues, vt eas paſcant.

Luxurio, as, & luxurior, aris. (ſi Diomedi credimus) hāc ha bent diſtantiam, ꝙ luxurio ſit in laude, luxurior in crimine. Significat luxurio non laſciuiam mentis, ſed habitudinem corporis. Virgi. lib. iij. Geor. Luxuriatq; thoris animoſum pectus. Cor. Seue. Luxuriantur opes atq; odia longa grauā tur. Vtrunq; tamen pro ſuperabundare, profundere, & la/ſciuire, ſmorbiſare ponitur. Pli. lib. xviij. Aliqui in frigidis ab æquinoctio autūni, in calidis ſerius, ne ante hyemē lu/xurient. Tibul. Luxuriant animi rebus plęrunqꝫ ſecundis. Liui. li. j. Poſitis externoꝝ periculoꝝ curis, ne luxuriarentur ocio animi, quos metus hoſtium, diſciplinaqꝫ militaris cō tinuerat. Col. li. iij. Cacumina virgarum, ne luxurientur di/mutilato. A luxurior fit compoſitum. Eluxurior, quod eſt extra luxurior. Idem in eodem. Qui ſi pinguo agro validis vites depoſueris pampinis, magis eluxuriabuntur.

L ante Y

Lyęus, cum diph. dictus eſt Bacchus λύω ſoluo, eo, qđ men tem, & membra vinus diſſoluat. Vnde ſequitur paralyſis. Virgi. Regales inter menſas, laticemqꝫ lyęum.

Lycus nomē propriū viri, quo nomine multi vocati ſunt. Vnus troianus, de quo Virgil. Fata lyci. Alter thebanus ignobilis, qui regnum thebanum occupauit. Item alius the banus rex. Alius, Pandionis filius, qui a ſe Lyciam nomi/nauit. Alius lychaon Calliſtoos, pater Archadiæ rex, qui cum ſolitus eſſet hoſpites necare, in lupum a Ioue conuer ſus eſt. Fuit, & alius Lycus Priami filius. Item Lycus flu/uius Aſſyriorum, qui Tygri immiſcetur. Oui. li. iiij. de Pō. Huc lycus, huc Sagaris, Peneuſq;, Hiſpaniſq;, Cratiſq;. Et lycus græce, lupus latine dicitur, ab λύκος. L a prima luce, ꝙ id tempus maxime aptum ſit rapiendo pecori.

Lychaonia regio Aſię, quæ totius Aſiæ medium quodam/modo locum, & arcem occupat. Sunt qui ſcribant lychao niam eſſe partem Archadię quæ in Peloponneſo ſita eſt, a lychaone Regę Archadię cognominatam. A lychaonia fit lychaonius, lychaonia, lychaoniū. Oui. de Triſ. Quæq; lychaonio terra ſubaxe iacet.

Lychaones populi ſunt in Aſia minore, prope lydiam, vt Ptolo. lib. iij. ſcribit.

Lydius apollo dictus eſt a lyco lupo, ꝙ ſicut lupi pecora ra/piunt, ita ipſe humorem haurit radijs. Priſci. Græcorum primā lucem, quę precedit ſolis ortū, λύκην appellarunt, ἀπὸ τῆς λύκης. Idemq; temporis, hodieq; lycophos co gnominant, lycij Apollinis oraculum, qa in lycia maxime claritatis fuit ob luporum interfectionem.

Lyceus, cum diph. mons Archadiæ, qui Pani deo ſacer eſt, & vbi templum bicornis fauni, a quo lycia ludicra illi ſa/

ctum a nobis lupercalia ſunt dicta a lupis, quæ ad expiandos manes fiebant. Oui. lib. ij. Faſt. Faunus in archadia templa lyceus habet. Dictus lyceus ἀπὸ τῶν λυκῶν, id eſt a lupis, quibus propter frequentiam pecudum abūdabat. Eſt & vrbs euſdem loci. Et locus atticæ erat a lyco pandionis filio, vbi athenienſes operis præfecto pericle gymnaſium condiderunt, quod inde lyceum dicebatur. Et lyceus dictus eſt apollo a lyco lupo qui cum tauro prælıatus eſt. Lege Plutar. in Pyrrho.

Lyce, lux latine dicitur. Vnde lycigenes. i. lucem generans ſol.

Lyceus fuit Athenis ſchola Ariſtotelis, ſicut Academia Platonis in qua περιπατῶν. i. deambulans philoſophabatur. Vnde peripateticorū nomen effulſit. Fuit & lyceū gymnaſium. Cice. in Tuſcu. a nomine ſchole Ariſto. de quo lib. j. de diui. ſic refert. Nuper cum eſſem cum. Q. fratre in tuſculano diſputatum eſt. Nam cum ambulandi cauſa in lyceū veniſſemus. Id enim ſuperiori gymnaſio nomen eſt. Huius nominis penultima producitur a Cice. in illo verſu. Inq; academia vmbrifera, nitidoq; lyceo. Fuderunt claras fecundi pectoris artes. Qui a dichrona eſt.

Lycea prouincia ſeu regio in minori Aſia, finis Pamphiliæ ex parte orientali ſic cognominata a lyco Pandionis filio. Hæc Termile primum dicebatur, ſicut Hero. lib. j. ſcribit. In ea Patera vrbs Xathus fluuius, & Chimera mons. Ibi regnauit Rhadamanthus Iouis, & Europa filius.

Lycius, a, um, poſſeſſiuum, a lycia. Virg. Vnam quæ lycios, fidumq; vehebat Orontem.

Lycon, nomen phi. pitagorici. Fuit & alius Lycō ſocraticus, ſiue peripateticus eloquens, & in dicēdo ſuauis a deo, vt pro lycon Glycon nominaretur, qd ſignificat dulcedinem. Hic fuit cultu, & veſtitus mollicie nitidiſſimus, Lucta, & pilari luſione exercebatur. periit podagræ morbo ānos natus. lxxiiij. Tertius lycon fuit poeta. Quartus epigrāmatum ſcriptor.

Lycaſtus, vrbs Cretæ, a luporum multitudine, quæ ibi eſſe perhibetur.

Lychnus latine lucerna. Var. Lucerna a luce dicta eſt, aut ab eo quod vocant græci λύχνον. Plau. Lychnū emunge paulumper, vt videat anus, vbi pedes ponat. Hinc Ellichnium, quod lucernis adhibetur ad lumen præſtandum. Eſt enim funiculus ille, qui incenſus flammam nutrit. Lychnus penſilis eſt, quam vulgo lampadem vocant. Vnde ſcribit Pli. lib. xxxiiij. Lychnos penſiles in delubris placuiſſe, q̄uis & de candelabris orichalceis dici poſſit lacunaribus appenſis ſicut veteres lychnum penſilem dixerunt. Dicitur etiam hęc lychnia. Ser. Vero oſtendit lychnius, dici non lychnus, cuius primam corripi dicat, quod fieri non poſſet, niſi poſt ch, ſequeretur i, & triſyllabum fieret. Virg. Dependent lychnij laquearibus aureis.

Lychnites, pe. pro. marmor albū, quod in Paro inſula effodiebatur, ſic cognominatum, ꝙ ad lucernā in cuniculis cæderetur, ſicut Pli. lib. xxxvj. teſtatur. Eſt etiam hoc noīe gēma ardens a lucernarum accenſarum præcipua gratia.

Lychnuchi græci nomināt quicquid lucernas ſuſtinet quaſi lucernifer. Differunt lychnuchi & lychnia ab elychnijs. Lychnuchi, lychnofi. i. lucernas ampleſtūtur. Lychni ſiue qđ idem & lychnia cōtinens elychnia, id eſt funiculos qui ſtāt in oleo & peraruntur quos græci tryallidas & phlomones appellant.

Lychnobij dicti ſunt, qui loco dierū noctibus viunt, & ad lucernas viuunt quaſi lucernarij, vt Sene. in vlti. Epi. Nihil conſumebat, niſi noctem. Itaq; credo dicentibus illū quibuſdam auarū, & ſordidū. Vos inq̄t, & lychnobiū dicetis.

Lycaſca cāis natus ex lupo, & cane, hunc Pli. Crocutā vocat.

Lyciſca, canis eſt nomen a lyco lupo, vel quaſi laceſſa. i. ex laconia, quia inde veniunt optimi canes.

Lycophos, quod nos primum tempus lucis nominamus.

Lycophron Periandri Corinthiorum tyranni filius. Eſt & nomen poetę grę. i. Sui. λυκόφρων Χαλκιδεὺς ἀπ' εὐβοίας, υἱὸς σοκλέους θέσει δὲ λύκου τοῦ ῥηγίνου γραμματικὸς καὶ ποιητὰς τραγῳδιῶν.

Lycopolis vrbs Ægypti, a lupis dicta, ꝙ Æthiopes Ægyptum incurſantes lupi facta acie, vſq; ad vrbem elephantinam reppulerunt. Ibi Ægyptij lycopolim condiderunt a beſtijs illis ei nomen imponentes.

Lycomedes Creontis filius.

Lyctos oppidū Cretæ ſub Idomenei imperio. A quo Idomeneus lictius eſt appellatus. Diſtat agnoſo ſtad. cxx.

Lycurgus nomen proprium lacedæmoniorum regis, qui fuit philoſophus, & lacedęmonijs leges ſanctiſſimas condidit. Aſtrictiſq; ciuibus iuramento, ꝙ tam diu eas intemerate obſeruarent, donec ipſe rediret e patria nunquam rediturus emigrauit. Vide Plutar. &c. Fuit & alius Nemeæ regionis rex, & alius rex Trachum.

Lychaon Caliſtonis pater, & Titani & terrę filius, Archadiæ rex qui, vt in fabulis fertur a Ioue in lupum cōuerſus fuit, ꝙ Iouem hoſpitem necare molıretur.

Lydus Herculis filius ex Iole, alter filius Athys, & frater Tyrrheni. A quo lydia regio eſt appellata. Nam cum propter terrę ſterilitatem fratres ſimul ferre non poſſet: Tyrrhenus ſorte iacta diſcedens cum ingenti multitudine ad Italiam veniens, eam tenuit partem, quæ ad mare inferus verſus eſt, & a ſe Tyrrheniā nominauit. Lydus vero remanens Meoniam de ſuo nomine vocitauit.

Lydia regio in maiori Aſia, a lydo athys meoniæ regis filio, & Tyrrheni fratre cognominata, quæ flexuoſis Meandri amnis recurſibus pfuſa ſup Ioniā pcedit. Phrygiæ ab exortu ſolis vicina, ad ſeptentrionē Miſię, meridiana parte Cariam amplectens hæc antea meonia vocabat, in hac ſunt vrbes Epheſus, Colophon, Claſomene, & Phari.

Lydo, is, verbum antiquum, ſignificat conſtringo deleo. Cuius compoſita ſunt Allido, Collido, & Illido, quę habent penultimam productam.

Lydus, a, um, poſſeſſiuū, qđ eſt ex lydia. Lydi auctore Herodi. lib. ij. Primi aurū argentūq; percuſſerūt primiq; caupones inſtitoreſq; fuerunt. Dr lydus, a, um, & lydius, a, um.

Lygęus, latine tenebricus. Vñ Home. Lygeā noctem vocat.

Lymphatici: furioſi inſanientes qui vitium, ex aqua cōtraxerunt, qđ eſt huc atq; illuc diſcurrere. Pli. lib. xxv. ſcribit, Helleborum mederi melancholicis inſanientibus lymphaticis, elephantię & tetano. Nam creditum eſt ab antiquis qui in fonte imagines nymphe vidiſſet furore percipi, quos gręci νυμφολήπτους latini lymphatos vocant. Tales ſunt fere ij, qui cerriti & laruati dicunt, quaſi Cereris ira aut laruarum occurſatione vexati. Plau. Laruatus certe es aut cerritus. Et alibi. Iube hanc procetrica circūferri. Hora. li. j. Car. Menteq; lymphatam Mareotico redigit in veros timores, a Virg. dicitur lymphata regina, pro mēte cōmota & furiata. A lympha etiam, vt Priſci. inquit, fit lymphor, aris.

Lyenteria, inteſtinorū diſſolutio. λύω enim diſſoluo, ἔντερον inteſtinum, hanc noſtri leuitatem inteſtinorum vocant cum cibus non perficitur, ſed incoctus egeritur.

Lympha a noſtris aqua per mutationē n in l, quaſi nympha. Nam proprie dicitur nympha.

Lymphare furore vexare, vt apud Vale. Flaccum. Lymphauerat vrbem. Sta. It lymphante deo.

Lympidus, a, um, pe. cor. planus politus, clarus. Hie. in li. Re. Elegit ſibi quinq; lympidiſſimos lapides de torrente.

Lynx proprium nomen regis Scy. hic qui cum cogitaſſet occidere Triptolemum, a Cerere in lyncem aial conuerſus fuit. Eſt autem lynx, ſeu lynca ex luporum ceruariorum genere vario collo & maculoſo tergore, & acuti ſſimo viſu. Virgi. Maculoſæ tegmine lyncis. Huius vrina in calculi duritiem vertitur, & ea fit gemma. Lynx etiam auicula paulo maior quam fringilla colore vario linguam ſerpentibus ſimilem quippe quam in longitudinem menſura quattuor digitorum porrigit, reſpon ſumq; con rahat intra roſtrum collacircū agit in auerſum. Vnde Torquilla vulgo noīatur q̄ſi q̄ turbo ab antiquis.

Lyncurium gemma, quæ ex lyncis vrina concreta eſt. Ouid. E quibus vt memorant, quicquid veſica remiſit. Vertitur in lapides.

in lapides, & congelat aere tacta.

Lynceus, a, um, adiectiuum a lynce. Vnde qui acute videt lynceos oculos habere dicuntur. Hora. in ſermo. Ne corporis optima lynceis contemplare oculis.

Lynceus nomen propriũ eius, qui fuit vnus ex Argonautis, acutiſſima oculorũ acie præditus, qui dicebatur videre vltra parietem. Et vt hyſtorici tradunt, conſpexit nouiſſimam lunam primãq; eodẽ die in ſigno arietis, quod paucis mortalium contingit vidiſſe, vnde Hora. Solus nubila lynceus. Hunc Var. cxxx. milia paſſuum proſpexiſſe ſcribit: Solitũq; exeuntem a carthagine claſſem punicam, numerumq; nauium ex lybitana ſpecula manifeſtiſſime notare. Solinus refert fuiſſe Strabonem.

Lyndus ciuitas Rhodi, vbi ſacra Herculis maledictis: & execrationibus ſolebant celebrari. A qua lyndij dicti ſunt. Fuit & altera lyndus in dorica regione.

Lynter gene. fœmi. genus paruę nauiculę, e cauata arbore factę, ab λουτρὸν, teſte Priſ. prima diph. abiecta o & n interpoſita. Conſtant autẽ lyntres ex ſingulis arboribus, quę vulgo cure dñr ad traijciendas flumine trabes. Virgi. li. j. Geor. Cauat arbore lyntres. Hę enim, non in pelago: ſed in fluuijs, ſtagniſq; palo, aut conto aguntur. Ponitur etiam, qñq; pro quodam dolij genere, vt oſtendit Ca. Tibul. pro nauia, quæ eſt lignũ cauatũ, vt nauis poſuit, qua in vindemijs ruſtici vti ſolent. Aut mihi ſeruabit plenis in lyntribus vuas. Preſſaq; veloci candida muſta pede.

Lyptote dici poteſt, apud nos defectiua. Nam ab λείπω quod deficio eſt, deducitur. Figura eſt cum minus dicitur, & plus intelligit̃, vt apud Virgi. Quid prodeſt, ꝙ me ipſe animo non ſpernis Amyntha, ideſt libentiſſime amas.

Lyrneſſos ciuitas phrigię. Vnde fuit Vriſeis.

Lyra inſtrumentum muſicum, vbi quot ſunt fides tot reſonant voces ἀπὸ τοῦ λυρεῖν, quod eſt canere. Hinc poetę lyrici dicti ꝙ ad lyram ſua carmina cantabant, ſtatuebaturq; eis chorus. l. virorũ, ac tyro donaban.t Et carmẽ ipſum lyricum. Hanc eandẽ poetę chelim vocant. Et lyra ſignum cęleſte eſt. Var. lib. ij. de re ruſti. Hoc ſecũdũ aſtri exortum facto, quod græci vocant lyram, fidem noſtri. Lyra cędit quarto nonas Februarij vel ſm aliquos Kalendis februarijs, & noctu quãdo occidũt terga leonis, vt Higinius ait. Oui. Illa nocte aliquis tollens ad ſydera vultum. Dicet vbi eſt hodie, quæ lyra fulſit heri. Hãc lyram effecit Mercu. in Mitvleno monte Archadię, inde Orp. traditam dicunt. Alij autumãt conceſſam Orp. ab Apolline, poſt repertam citharã interfecto Orpheo muſæ in cœlo lyrã collocauere. Alij dicunt eſſe lyrã Arionis citharedi, qui fuit tẽpore Cipſelli tyrãni corinthiaci, qui primus fuit omniũ ciſtariſtarũ. A lyra etiã, cuius prima corri. fit delyrus, a, um, pe. cor.

Lyricus, a, um, quod ad lyram pertinet, vt poeta lyricus.

Lyricen, pe. cor qui lyra canit.

Lyriſtes, eiuſdem ſignificationis eſt cũ lyricen. Sic enim dicitur, vt pſaltes. Sido. Alceo potior lyriſtes ipſo.

Lyſander lacedęmonius imperator. Homo factioſus, qui odium totius græcię in lacedemonios concitauit. Hic athenas per deditiones ſubegit, illiq; vrbi. xxx. viros præpoſuit tandem cum thebanos inuaſiſſe & apud Haliartum oppidum a Necchoro interfectus eſt.

Lyſanias orator græcus, alter fuit Archas, qui Lycaonem regno expulit.

Lyſias orator iucundiſſimus. De quo Quinti.

Lyſius Archadiæ fluuius, ad cuius radices Æſculapium tumulus.

Lyſimach⁹ macedo clarus Caliſtenis diſcipulus, Alter fuit vnus ex Alexandri principibus. Latinę dici poteſt diſſolutio pugnę. λύσις enim diſſolutio. μάχη pugna.

Lyſimachia vrbs Helleſponti, quæ terremotu corruit.

Lyſippus clariſſimus ſtatuarius, qui ad ſexcenta decem opera feciſſe tradit̃, quæ ſingula ara claritatem dare potuiſſent. Hic teſte Quinti. ad veritatem optime acceſſit. Proper. Gloria Lyſippo eſt animoſe fingere ſigna.

Lytta genus vermiculi, q naſcit̃ in lingua canũ. Hic ſi in fantibus catullis eximitur, nec rabidi fiũt, nec faſtidiũ ſentiũt.

M Tranſit per deriuationes

M Tranſit per deriuationes in n, d vel t, vel c, vel qui, ſeqñtib⁹, vt tantum, tantundem. Idem identidem. Eorum, eorundem, Num, nũcubi, nunquis, nunq̃; circũquaq;, tanq̃, namq;, quęq;, quaq;, quicunq;. Similiter am, ꝑpoſito ſequẽtib⁹ f, vel c, vel q, mutat m, in n, vt anfractus &c̃. Vide in dictio. Anfract⁹.

M ante A

Macarius nomẽ viri proprium, & latinę dici poteſt beatus, Macarius mos beatitudo.

Macedonia regio a Macedõe Oſyridis Iouis filio dicta eſt. Habet macedonia ab oriente tracium limitem. Ab occaſu Ionium pelagus, a meridie Epiro terminatur. A ſeptẽtrione habet Dalmacię partem. Hęc (teſte Pli. lib. xlj.) olim centum. l. populorum duobus inclyta regibus Philippo. ſ. & Alexandro, quondamq; terrarum imperio.

Macedo, pe. cor. qui Macedoniam habitat. Luc. lib. vj. Cum tibi ſacrato macedo ſeruetur in antro.

Macedonicus, a, um, poſſet ſumi a macedonia. Vnde mare macedonicus, quod eſt Ægei pars, & incipit a Pallene mõte, qui thracię finem facit. Extenditur vſq; Megarem, quo Iſthmos interpoſitus miſceri Ægeum Ionio non permittit. Cuius littora a ciuitatibus nomen accipiunt.

Macellum locus, quo venalia oia, quę ad victum humanũ pertinebant, cõtrahebant̃. Plau. in Aul. Venio ad macellũ rogito piſces, indicãt caros, agninã caram, caram bubulã, vitulinã, cetum, porcinam, cara omnia. Cice. Si epicuride voluptate liber corroſus eſſet putarem annonã in macello cariorẽ fore. Dictũ macellũ a Macello quodam viro qui in vrbe latrociniũ exercebat, quo damnato cenſores Æmylius, & Fuluius ſtatuerunt, vt in domo eius obſonia venderentur redactis in fiſcum eius bonis. Alij macellum dicunt, ꝙ ibi fuerit hortus, quem macellum a lacedęmonijs appellatum ferunt, & Iones oſtia hortorum macellotas vocabant. Dona. a mactandis pecoribus deriuat. Sunt & qui a macerando dici exiſtiment, ꝙ pecora, dum eo ducũtur, ibiq; tenentur, macerantur. Vnde & macellum diminutiuum pro macilento ponitur. Lucil. libro ſexto. Si noſtri non magnus homo eſt naſutus, macellus.

Macellarius, qui macellũ exercet nõ ſolum carnium, ſed omnium obſoniorũ, qui ẽt panis & frumẽti vẽditor, quippe hęc omnia in macello venundabantur. Varro. Duo ſunt ornithonis genera. Vnum delectationis cauſa. Alterum fructus cauſa, quo genere macellari, & in vrbe quidam habent loca clauſa, & rure maxima conducta.

Macer, cra, crum, a mœrore fit, & exilem extenuatumq; ſignificat. Virg. Heu heu, q̃ pingui macer eſt mihi taurus in eruo. Colu. libro ſecundo. Nam vel pinguiſſima, vel macerrima humo iacitur.

Macies macritudo, & macor extenuationem ſignificat. Apul. Vnde iſta tã ſubita macies, & tantus pallor. Pla. Oſſa atq; pellis, vt miſer macritudine. Pacu. Corpuſq; meũ tali mœrore errore macore ſonet.

Macilẽtus plenus macie. Feſtus macilenti, macie attenuati.

Macreo es, macer ſum, a quo macreſco, macer fio. Col. lib. vj. Dabimuſq; operã ne penuria cibi macreſcat pecus. Var. Qui earũ aſpectus ad deſideriũ macreſcere facit volucres incluſas.

Maceo, ces, macui, idem, quod macreo, a quo maceſco, maceſcis Macer fio. Colu. libro ſecundo. Conſtat arua ſegetibus eis, ſcilicet ordei maceſcere. Var. Tum propter laborem aſperantur, & maceſcunt.

Macio, as, macrum facio. Cuius compoſitum eſt emacio, quod eſt valde macio. Col. lib. v. At certe in ordinarijs vitibus vtiq; obtinendum eſt ne pluribus flagellis emacientur, niſi ſi futuris propaginibus proſpiciemus.

Macero, maceras, cum ad corpus referatur, ſignificat attenuo, contero ab eo, quod eſt macer. Hora. lib. j. car. Quoniam

penitus lentis maceret ignibus. Plau. in Ca. Multos iſte morbus hoīes macerat. Cū aūt ad animus ſignificat affli/go. Lact. lib. vij. Nec ad oculos ſonnus accedet, ſed aīas ho/minū ſollicitudo, ac vigiliȩ macerabit. Proprie tñ macera/re eſt mollificare, vt fit cū qppiā tā diu i aqua tenet̄, donec tenereſcat. Teré. in Adel. Salſamēta hȩc o ſtephanio fac, vt macerent̄ pulchrȩ. Col. li. j. Piſcinas duas alterāq; anſcrib° pecoribuſq; ſeruiat, alterā, in q̄ plurimus, vlmi vimina, & virgas atq; alia, quæ ſunt vſibus noſtris apta maceremus.

Macereſco maceratus fio. Ca. de re Ruſti. Furmento curgu/lione noceat, neu mures tangant, lutum de amurca facito paleaꝝ paululū addito ſinito maceſcant.

Macro, as, cuius compoſitus eſt emacro, quod eſt valde ma/cer fio. Pli. lib. xviij. Terram emacrari hoc ſatu ſalicet milij exiſtimantes.

Maceria. & maceries paries, ſiue murus, vel cōgeries lapidū in vnum cōpactoꝝ ſine cȩmento, aut alio genere ferrugi/nis, quo vineȩ claudi ſolent. Teren. in adel. Iube hanc ma/ceriem dirui. Var. tñ aliter lib. iij. Quis ignorat ſepta e ma/cerijs ita eſſe oportere in leporario, vt tectorio tecta ſint, & ſit alta. Ca. de re Ruſti. Macerias ex calce cȩmentis ſilice, vti dn̄s omnia ad opus prȩbeat. Quādoq; maceria dicitur mē brana ſecundinaꝝ, quā alio noīe ſterā appellant. Hiero. in Gene. Quare diuiſa eſt propter te maceria? Et maceries di/citur madilentia. Afra. Si ille hoc nunc ſentit facere illi ſatis vis, quanta illius mors ſit maceries tibi.

Macto, as, interficio. Lactā. lib. ij. Mactantur greges hoſtia/rum. Plau. in Amp. At ego certe cruce excruciatum macta/bo. Tractū eſt a ſacris, vbi mactari oues dicunt̄, quȩ īmolā tur. Virgl. Et nigrā mactabis auē, luctūq; reuiſes. Dictū eſt autem macto, quaſi magna auctoritas, hoc eſt augeo. Nā priuſq̄ victimā immolarent thus, aut vinū ſuper eā fun/debant. Vnde mactū eſſe tauꝝ dicebant thure, vel vino cu mulatā hoſtiā, & magis auctā. Hinc mactare magna au/gere veteres vſurparunt. Ci. Ferunt laudibus, mactāt hono ribus. Per tranſla. quādoq; mactare ponitur pro malo affi cere, ſeu male tractare. Plau. in Aul. Dotate mactāt malo, & dāno viros. Quādoq; pro p̄cipitare. Accius. Aut illorus copias fundam in campo, aut nauis veſtras mactabo in mare. Quādoq; pro honorare. Plau. Tamen honeſte ma/ctatum reducam domum. Quandoq; pro verberare. Vn/de legimus de martyribus Primo, & fœliciano. Extende/runt eos milites, & virgis fortiter mactauerunt.

Mactus, a, um, tam cū genitiuo, q̄; ablatiuo cōſtruit̄, & vo/catiuo ſemp, vt macte virtutis, & virtute. i. magis aucte, cu mulateq;. Eſt auté dictio, quæ laudet ſimul, & adhortetur pueꝝ, quem probitate creſcere videat. Sanguinolentus etiā exacie redeuntibus dicit̄. Mar. macte animi quem rarus ha bet morumq; tuoꝝ. Syl. lib. v. Lelius affatur macte o vene rande pudici. Ductor macte animi. Ci. Macte virtute eſto. Hiero. Macte virtute, macte zelo fidei. Pli. in laudem aſtro logorum. Macti ait ingenio, & cœli interpretes rerūq; na/turæ capaces. Sta. lib. vij. The. Macte animo iuuenis. i. per/ecte indolis, vt exponit Laertius interpres.

Machaō Æſculapij filius, frater Podalirij, medicus clariſſi/mus.

Machel latinȩ pugna. Inde Naumachia, vt Andi/machus. Andromache.

Machȩra cum diph. Nam græce μάχαιρα, latinȩ ſicca gla/dius, culter, quod nomé impoſitum eſt a græcis, quia mul to ſanguine commaculetur. Iuue. Ames nomē victumq; machȩre. Inſtrumentum eſt ad ſciendum ſimul, & vulne/randum. Apul. lib. ix. de Aſi. Cōminabatur ſeſe conciſurus eum machȩra fruſtatim, quo ſermone eius commonefa/ctus hortulanus eripit ei ſpatham.

Macheropios faber gladioꝝ, quo nomine dictus eſt Demō ſthenis pater ab officina gladioꝝ quam Athenis ægregiā, multiſq; artificibus ſeruis inſtructam habebat.

Macherophorus ſiccarius gladium ferens. Ci. ad. Q. fratrem macherophorus cētū ſequētib° miros riſus nobis edidere.

Mactȩȩ dicūtur prȩcioſa ædulia. Sue. de Cali. Multis vene/natas mactas miſit Mar. Mactea neu. genere protulit, ſed te mactea ſola iuuant.

Machalaū nomen græcum compoſitum ex mache, quod pugnam ſignificat, & ἀλαὸς cȩcum, & errantem. Oppi/dum in Brixiano agro inſubrium clade nobile.

Maccabȩus cū duplici cc, & diph. nomen barbaꝝ quo voca ti ſunt illi viri fortiſſimi apud ſacras līas celebratiſſimi.

Machina, pe. cor. græce μηχανή latinȩ molitio, inuentio. Vnde mechanicus faber ſeu opifex earus operum, quȩ in/genio ſimul, & manibus fiunt, & mechanica ars fabrilis. Vnde artes diuiduntur in liberales: & mechanicas. Aſco. Machina dicit̄, vbi nō tā materiȩ rō, q̄; manus, atq; īgenij ducit̄. Machina ēt dr̄ inſtrumentus, quo moles aliq̄ facile quocūq; volueris impelli poteſt. Et machinas bellicas vo/camus opera fabrilia, qbus in bello vtimur. Itē ipſa conſi/lia, quibus decipere hoſtem conamur, machinȩ vocātur.

Machinor, imaginor, cogito ad reperiendū, & fabricādum tā bonum, q̄; malū. Lactā. lib. ij. Nimiꝝ deus vniuerſi arti/fex, ſic illa diſpoſuit, ſic machinatus eſt, vt per ſpacia cœli diuina, & admirabili rōne decurrerent ad efficiendas ſuc/cedentiū ſibi tēpoꝝ varietates. an Archimedes ſiculus con/cauo ęre ſimilitudinem mūdi, ac figurā potuit machinari, in quo ita ſolē, lunāq; cōpoſuit, vt inęqualis motus, & cȩ/leſtibus, ſimiles cōuerſionibus, ſingulis, quaſi diebus effi/ceret. Liui. lib. j. Cōfeſtim Turno necē machinatur. Salu. Iā tū non conſulibus, ſed plęriſq; ſenatoribus perniciem ma chinabant̄. Dr̄ aūt machinari ab μηχανῶμαι, quod eſt in/uenio. Vnde μηχάνημα inuentum, & molimē dicitur.

Macra fluuius in Apennino inter ligurum montes, per lu/nam ciuitatem in Tyrrhenum mare influit.

Macri cāpi inter Bononiā, & Rauennā, p quos romā itur.

Macros græce, latinȩ longus, a quo multa fiunt cōpoſita.

Macrocola, pe. pro. a longitudine dr̄. Sunt. n. eo noie ma/iores, & longiores carthȩ, quas mō regias vocamus. Nā & Catullus regiā chartā vocat. Ex eadē, origine ſunt ꝓtocola, quæ formularij cōficiūt. Scribit̄ per ſimplex, l, & pe. prod.

Macrocoſmus lōgus mūdus. Microcoſmus paruus mūd°.

Macrochir latinȩ dicitur longa manus.

Macrochera tunica manicata, quȩ habebat manichas lōgio res. Lāpri. Macrocheras ex purpura ad vſum ſuum reuoca uit. Has romȩ induere. Fuit indecoꝝ. Augu. li. iij de doctr. xp̄ia. Tala res ac manicatas tunicas habere apud veteres ro manos flagitium erat. Alio quoq; vocabulo grȩco chirodi/tȩ appellantur quo & noſtri vtuntur.

Macrocent montes ab Iſtro flumine non longinqui.

Macrobius nomen viri proprium, latinȩ lōgȩuus dicitur. Nam μακρὸς longus, & βίος vita dicitur.

Macrobijetiā Populi Æthiopiȩ ſunt, vltra Meroē, vt inquit Soli. qbus dimidio protēſior eſt vita, q̄; noſtra, iuſtitiam colunt, amāt ȩquitatem, plurimū valent robore, & forma pulcherrimi. Vltra hos populos deſertȩ inhumanęq; ſoli/tudines ſunt. Apud eos lacus eſt quo pfuſa corpora q̄ſi vn cta niteſcunt, adeoq; liquidus, vt ne folia quidē ſuſtineat.

Macrologia longus ſermo.

Macrologeo multa loquor.

Macrocatalectos dictio in longam deſinens.

Macrothymia langanimitas.

Macrothymus longanimis.

Macrochronius diuturnus.

Macula turpitudo, ac ſordes. Pli. Fullones eas maculas e ve/ſtibus tollunt. Quādoq; ponitur pro nota, ſeu ſigno, Vn/de genitiuȩ notȩ in corpore maculȩ dr̄. Plau. in Capi. Vi/den tu illi maculari corpus totum maculis luridis. Q̄ ḡq; pro infamia. Ci. Cuius, vt adoleſcētiæ maculas, ignomi/niaſq; præterea. Quandoq; pro retis foramine, ſeu plaga q̄; vernaculo ſermone dicimus lamagia. Idem in Ver. acti. ſeptima. Reticulū ad nares ſibi admouebat tenuiſſimo li/no, minutis maculis, plenū roſȩ. Var. li. ij. pro retis poſuit Septū totū grādibus maculis integit̄, ne eo inuolare agla poſſit, neue ex ea euolare aneȩ. Q̄ ḡq; maculȩ dicunt̄ ſigna in marmore.

in marmore. Seneca epiſtola cxvj. Delectant nos ingentiũ maculæ columnarum.

Maculoſus, ſardidus, immundus. Plau. Sordida ac maculoſa facie. Item dicitur varius, ac notis plenus. Vir. Succinctã pharetra, ac maculoſæ tegimine lyncis.

Maculo, as. i. fœdo turpo. Lac. lib. v. Innocentiũ cruore maculant. Hinc cõmaculo, as, & imaculatus, q ẽ ſine macula.

Macticus, pe. cor. qui habet magnas malas, & os patens, quaſi maluchicus.

Mactra, arca pannaria quæ, & cardopos a græcis dicitur.

Macidatus, liquoris infuſione madẽs. Apul. lib. viij. Ille ſpõgijs macidatis tumores comprimere.

Madeo, es, didus, ſum. Pli. lib. viij. Tergoris, galeæq; impenetrabilis, præterq̃; ſi humore medeat.

Madeſco, is, habet ſignificationem paſſiuam innatam calore intrinſecus ſumpto, vt proprie madeſcere ſit, cum quis febri, vel labore, ſeu potione præpotentis vini eſtuat, aut alter ſudores emittit, licet etiã extrinſecus dici poſſit. Clau. lib. iij. Largis tunc imbribus ora madeſcunt. Colu. lib. vij. Stabulentur ſic eo loco, ne humorẽ adeſcant vngulæ. Hinc componitur per madeſco, quod eſt valde madidus fio. Idẽ libro ſecundo. In id tempus cõuenit inter peritos rei ruſti. non eſſe aridum, niſi ſi magnis, vt fit nõnunq̃; ſubitaneis imbribus, quaſi hibernis pluuijs terra permaduerit.

Madefacio, is, balneo. Lactan. lib. vj. Si focos odorati, ac veteris vini perfuſione madefecerint.

Madefio habet ſignificationẽ paſſiuam extrinſecus, vt cum aquis aqua, alioue liquore balneatur. Sue. Cum decidiſſet in mare per ducentos paſſus euaſit ad proximam nauem elata leua, ne libelli, quos tenebat madefierent.

Madidus, a, um, qđ eſt a liquore reſperſum, hinc ſemi madidus. Colu. lib. ij. Sed qñcũq; arabitur, obſeruabimus, ne lutoſus ager tractet, neue exiguis nĩbis ſemi madidus.

Madido, as, madidum, ſeu balneatum facio. Clau. lib. ij. Ille nouo madidantes nectare pennas Concutit, & glebas fœcundo rore maritat.

Madefico, as, idem, quod madefacio. Pli. lib. xxviij. Et ſi cõtra epiphoras feruentes oculorum anguli ſubinde madificentur, efficacius ſi cibo, vinoq;, ſi pridie ea abſtinuerit.

Mador ipſa infuſio, a madendo, vt fluor a fluendo. Apul. lib. j. Quo ad me vrinæ ſpurciſſime madore perluerent. Salu. Ingens terror erat ne ex latere noua monumenta madore infirmentur. Nam omnia oppida ſtagnabant redundantibus cloacis aduerſo æſtu maris.

Madaura ciuitas in collimitio ſita Gætuliæ, & Numidiæ, vbi populi colonia ſub ſyphacis ditione olim collocata, a qua Apul. Mandaurenſis eſt appellatus. Ad hanc vrbem ſcribit Augu. li. con. ſe contuliſſe cum adoleſcens eſſet diſcẽdarum ingenuarũ litterarũ gratia florente ibi gymnaſio.

Madulſa dicitur ebrius, quia madidus ſatis vino ſit, vel a græco madis.

Madian vrbs, quædam ab vno filiorum Habraam, ex Cethura, ſic vocata, quæ teſte Hiero. eſt trans Arabias ad meridiem in deſerto ſarracenorum contra orientem maris rubri. Vnde vocantur madianei. & madianea regio. Legimus, & filias Joab ſoceri Moyſi filias Madian, Sed hæc alia ciuitas homonyma eius iuxta Amonem, & Ariopolim, cuius ruinæ nunc tantummodo demonſtrantur. Ideſ Hieronimus, in Eſa. Oſtendit madiam & epha eſſe regiones trans arabiam fertile camelorum illaq; prouincia appellatur ſabba.

Madianei. Vide in dictione, madiã.

Mędia, ciuitas thraciæ ſcribitur cum æ, diphtõ. a qua Medi populi vt differant a medis populis aſiæ. Hinc præfectura medica thraciæ vicina pæoniæ.

Mæander cum diphton. qui & meãdrus fluuius Phrygiæ ſiue Mæoniæ ita ſinuoſus flexibus, vt ſæpe credatur ad fontem reuerti. Per phrygiam currit, idamq; diſterminat a Caria. Vnde Ouidi. libr. ix. Me. eum phrygium appellat. Non ſecus, ac liquidis phrygius meander in vndis. Stra. Scribit, quoniam multum accipiat limi, & vario impetu, modo ad hanc, modo ad aliam adijciat ripas. Vnde obliquitates omnes meandros veteres appellarunt. Cice. In Piſo. Scio quos tu meandros quæſiuiſti. Eſt etiã picturæ genus, quod Feſtus neu. genere meandrum declinat a ſimilitudine meandri. Virgi. Quam plurima circum purpura meandro duplici melibæa cucurrit. Hoc etiam nomine dictus eſt mons Indiæ.

Męnas, cum diph. genus piſcis. Vide in dictione męna.

Męnoles dictus eſt Dionyſius, quod latinæ totum furentes ſignificat, cui bacchæ orgia celebrant. Et crudas carnes comedentes ſacro furore iniciantur, Euan, Euan, conclamantes, quæ vox aſpirata, ſm exquiſitam hebreorum linguam fœminei ſexus ſerpentem ſignificat.

Memacterion, menſis, qui a latinis dicitur September.

Mææ genus Cancrorum maximum.

Menas, nadis furioſa, ſiue inſana dicitur ab μαι νομαι, qđ eſt furere. Fuerunt autem męnades mulieres, quę Liberum patrem ſemper ſecutæ Bacchi ſacra celebrabant paſſis capillis, furentiũ more huc, atq; illuc curſitantes Iuue. Crinẽq; rotant vlulante priapo męnades.

Menala. pe. cor. intellectu ſingulare, voce autem plurale, inquit Priſcia. At Diome. Docet in ſingulari eſſe generis maſculini, in plurali neu. Mons archadiæ. Cel. Adeo vt eius cacumen aſtris inſertum videatur. Hinc Sta. lib. ix. Ethi. Et in medijs frondentem mænalon aſtris. Virgi. Pinifer illũ etiã ſola ſub rupe iacentem. Męnalus eſt & fluuius a męnelo lichaonis filio. Luc. lib. iij. Sicanias Alpheus aquas tũc Męnala liquit. Eſt nomen vrbis Archadiæ.

Mænalius, a, um, quod eſt ex mænalo. Vnde & bacchus dictus eſt mænalius. ἀπὸ τοῦ μαί νομαι, quod eſt furere, inſanire, ſiue a Mænalo lycaonis filio, & Aper męnalius, quem Hercules Eury. Detulit. Stepha. Byzãcius μαίναλος πόλις ἀρκαδίας ἀπὸ μαινάλου τοῦ λυκάονος καὶ ὄρος ἐστὶ καὶ ἐν τῇ γαλατίᾳ κτίσμα.

Mænas, genus piſcis, Vide Mæna.

Mænas, adis, furioſo, ſeu inſana dicitur, ab μαίνομαι, qđ eſt furere. Fuerunt autem Mænades mulieres, quę liberum patrem ſemper ſecutæ liberi ſacra celebrabant paſſis capillis furentium more huc, atq; illuc curſitantes. Iuue. Crinẽq; rotant vlulante priappo Mænades.

Mæotis, pen. pro. græce, μαιῶτις palus ſcytica in regione ſeptentrionalis iuxta phaſidis oſtium frigore congelaſcens Oui. lib. iij. de triſt. Longior antiquis vita Mæotis hyems. Hinc piſces mæotides, ſeu mæotici dicti, qui in mæoti capiuntur. Hęc per trecenta fere miliaria eſſe videtur a boſphoro cimericouſq; in oſtium tanais.

Mæonia lydia eſt regio minoris Aſiæ, Vnde meones populi hæc vocatur regio exuſta. Nam, ſicut ſcribit Stra. Cinerulenta eſt in ſuperficie, & tota arboribus caret. preter vitem Diony. ſcribit hanc regionem eſſe ſub altiſſima immoli montis rupe ſitam, ex qua Pactolus amnis fluit.

Meonius, a, um. Vnde Home. dictus eſt męonius. Mar. Perlegæ mæonio, cãtatas carmine ranas. Dictus & męonides a parte qui Meon appellabatur.

Mæror, inquit Cice. li. iiij. Tuſcu. Eſt ægritudo flebilis.

Mereo, es, meſtus ſum. Vide in dictione Mereo, es. Cap. Mæſtus animo ſed triſtis vultu. Sine diphton. cum ſuis deriuatis.

Mæſticia, & meſtitudo. idem, quod meror. Quinti. Dolore, atq; animi mæſticia languens. Plau. Cur tanta mæſtitudo obtigit.

Mæſto, ſtis, & mæſtifico, cas. meſtum facio. Ambro. lib. j. offici. Cur non ego etiam dicam in quibus cum mæſtificare poſſum? Ab μοῖρα, ideo per æ.

Mæro, as, mærẽtem, & triſtem facio. Nam mæraret. i. mærentem faceret, vetus verbum.

Magar pœnorum lingua villam ſignificat. Ideſt Ceſam. Vnde & magalia villæ dicuntur. quamuis magaria ſecundum Serui. Dici debeat, cuius prima producitur. Virg.

Miratur molem æneas magalia quondam. Sciendum eſt magalia & magaria idem eſſe, ſed magalia ma producit magaria corripit.

Magidæ, menſę, ſeu coquinarij inſtrumenti genus habetur & panis ſeu offæ genus, quod magida quoq; appellant.

Magia fons ſiciliæ in agro ſyracuſano, quo etiam nomine in incantatio dici latinę poteſt.

Maginor, aris, quaſi tarde conor, & vngor, inquit Feſtus.

Magirus pe. pro. latinę coquus dicitur. Vnde Archimagirus princeps coquorum.

Magis aduerbium ſignificat plus, deduciturq; a magnus & præter naturam aliorum habet neutrum, nam comparatiua neutra vim aduerbij habent, vt validius, ſanctius magis vero, non loco cuius dicimus magis, a quo fit compoſitus de magis, quod ſignificat valde magis, & pro nimis a veteribus ponebatur.

Magiſtri a magis, & proprie artium præceptores ſunt, quãuis etiã ad omnes transferri poſſint, quibus pręcipua cura rerum incumbit. Dicti magiſtri, ꝙ magis cæteris poſſint, vel ꝙ magis, q̃ cæteri diligentiã rerum quibus præſunt, habere debent. Hinc magiſtri pagorum, ſocietatum, vicoꝝ collegiorum dicuntur, qui pagis, ſocietatibus, vicis, collegijs pręſunt. Magiſter equitum dicitur, cui ſumma poteſtas erat in equites, addebaturq; ſemper dictatori, quo modo regibus tribunus. Iuue. Tumoſos equitum cum dictatore magiſter, cui ſumma poteſtas in populum a quo & magiſter populi dicebatur. Ponitur etiam magiſter pro cuſtode. Teren. Me filijs relinquunt, quaſi magiſtrum. Et magiſter pecoris cuſtos vocatur. Huius diminutiuum eſt magiſtellus, ideſt paruus magiſter.

Magiſterium magiſtri dignitas, ſeu officium. Nam magiſteria ſic ad magiſtro videtur deduci, quo modo a miniſtro miniſteria. Sueto. de Augu. Auus municipalibus magiſterijs, contentus abundante patrimonio trãquilliſſime ſenuit, ideſt officijs municipij ſui. Apul. libro primo. Scias quemadmod. ſub meo magiſterio mali debeant coerceri. Et apud Pli. Magiſterium equitum pro ipſa dignitate Paul. iuſconſul. autumat.

Magiſtro, as, moderor, guberno.

Magiſtratus, us, per deriuationem a magiſtris cognominatur, qui per imperia potentiores ſunt, q̃; priuati. Et modo ſignificat eos qui in poteſtate aliqua ſunt conſtituti, vt ſunt conſules, proconſules, pretores, propretores, & alij qui ciuitates, & prouincias regunt, modo ipſam poteſtatem, ſeu officium. Cic. Nam iſtum in vrbe magiſtratus gerebat. Et magiſtratuum alij maiores, vt conſules cenſores prætores. Alij pręter hos dicebãtur minores. Pau. Iureconſul. Ait magiſtratus dici, quaſi per diminutionẽ a magiſtris tanq̃; minores magiſtris ſint.

Magmata, pe. cor. paſtilli, & maſſe factæ, ex vnguentorum fecibus odoris græca ἀπὸ τοῦ μάττειν, quod eſt terere, & miſcere, vt inquit Pli.

Magmentum veteres dixerunt, quaſi maius augmentum; & auxilium quoniam augebant numerum hi, qui accedebant allenigenæ vt adiumento eſſent.

Magus dictio perſica, qua apud eos ſignificatur, ſapiẽs. Sic enim perſæ magos vocant, vt græci phyloſophos, latini ſapientes Galli druydas, Ægyptij prophetas, ſiue ſacerdotes. Indi gymnoſophiſtas, & aſſyrij chaldeos a chaldea aſię regione. Apud nos vero magus incantator ex officio vocari poteſt, nam cum magi apud perſas potiſſimum deorum cultui vacare ſolerent, in tantam poſtea aucta eſt eorum vanitas vt non ſolum obſeruatione ſyderum futura prædicere, ſed artibus quibuſdam, & maleficijs, & ſcire ſe omnia, & facere poſſe profiteretur. Hinc magicus, a, um, qd ad magum ptinet, vt ars magica. Suidas. μαγεία καὶ ἀστρολογία ἀπὸ μαγουσαίων ἤρξατο οἱ γὰρ τοι πέρσαι μάγους ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὀνομάζονται καὶ μαγουσαῖοι οἱ αὐτοί.

Magnus, grandis cuius comparatiuum eſt maior ſuperlatiuum maximus. A quo multa componuntur.

Magno, abſolute, pro magno precio. Apul. Me denliq; [illegible] peculus quidam hortulanus comparat. l. nummis vt ſed magno aiebat. Varro. lib. iij. de re ruſti. Piſcinæ ædificantur magno.

Magna græcia dicta eſt ea pars Italiæ quæ a Tarento vſq; ad cumas eſt. vel vt Pli. lib. iij. refert a locris Italię fronte ad Tarentum vſq; protenditur, ſic dicta ꝙ multæ magnæq; ciuitates in ea fuerint a græcis conditæ. Auctor Iuſti. li. xx. Virgi. Effuge cuncta malis habitantur mœnia graijs. In ea habitauerunt Architas, Pythagoras, Parmenides, & Zeno pythagorici philoſophi, & En. poeta. A quibuſdam tota Italia dicta eſt maior græcia. Oui. in Faſt. Italia nam tellus græcia maior erat.

Magnum ſocrum, & magnam ſocrum appellabat vir vxoris ſuæ auum, auiamq;. Maior ſocer, & maior ſocrus vxoris proauus, proauiaq; appellatur, & ſic per ſingulos gradus.

Magnalia ſunt ingentia facta, & admiratione digna. Hiero. in lib. Exo. State, & videte magnalia domini, quę facturus eſt hodie.

Magnarius, apud Apul. pro magno negociatore ponitur ex negociorum magnitudine tanquã darus in obeundis magnis mercaturis.

Magnificus, qui magna fecit. Scribit Ari. lib. iiij. Eth. & magnificum dici illum, qui in magnis pro dignitate ſumptus facit, qui circa publicam magnificentiã impenſas facit honorificas, velud in ludis, in rebus dijs ſacrificatis, in ædificijs, in epulo publico, non qui in ſeipſum ſumptuoſus eſt.

Magnificens, a quo magnificentia, quæ eſt (vt Cice. inquit) rerum magnarum, & excelſarum, cum animi ampla quadam, & ſplendida propoſitione cogitatio, atq; adminiſtratio.

Magnifico, as, extollo. Pli. Magnificat, & vituli, qui nõdum herbam guſtauerint fimum.

Magnanimitas, vt ait Speuſippus, eſt moderatus cõtingentium vſus vrbana cum hominibus conuerſatio, Magnificentia animi cum ratione.

Magnas, magnatis, & magnatus, ati, qui in populo magnus habetur.

Magnata vrbs Hybernię a qua magnatæ ppli vocati ſunt.

Magnatæ populi, qui habitant magnatam vrbem.

Magnes, etis, generis maſ. genus lapidis, ad ſe ferrum attrahentis. Dictus magnes ab inuentore, in Ida primum repertus, de quo Pli. li. xxxvj. Orpheus. αὐτὰρ ἔγωγε ὄνησ ἀλόχου κελομαι σε δαήμεναι ἔνθεν ἀγινῶν ἀνδρὸς ἀπαλλοτρ οιολίχος καὶ δῶ μαφυάσσοι.

Magneſiam theſſalie legionem eſſe. Pli. ſignificare videtur, cum lib. v. na. hiſto. ait ſupra hęc magneſia Meãdri cognomine inſignis a theſſalica magneſia orta. Eſt autẽ & aſiæ vrbs ad Meandrum ſita authore, Stephano apud quã Scipio aſiaticus Anthiocũ regem magna clade affecit.

Magog, nomẽ viri filij Iaphet ppriũ a quo (vt Ioſe. ait lib. i.) Magogę dicti ſunt, qui a græcis Scythæ dicuntur.

Magia, cũm accentu in pe. Nam ad græcos μαγεία ſcribitur. Et eſt, vt Plato. Interpretatur deorũ cultura. Ait. n. in Alcibiade μαγεία ἐστὶν τῶν θεῶν θεραπεία. Eſt autem dupli. Magia vna platonica & phyloſophica, hoc eſt naturalis phyloſophię abſoluta a ſumario aqua Magus dictus eſt qui eam colit. Nam per ſe magum dicitur quem latini ſacerdotem appellant. Altera dæmonum potentia conſtat, quã nomine deteſtabili γοητείαν goetian vel Theurgi in vocant a legibus prohibita eſt, quã Plinv. artem inteſtabilem irritam, & inanem appellat. Eccleſia magicas præſtigias vocant, quia rerum veritatem ementiantur hominum mentes fallacia perſtringẽtes. Huius magie ſunt plures ſpecies hydromantia quæ fit ex aqua. Axinomantia, quæ fit ex ſecuribus & alijs dolabris Lecanomantia quæ fit ex peluibus, quas græci λεκάνας lecanas vocant. Et apud Perſas erant magi. Lecanomantiã dicti, vt libro.

xvj. docet

xvj.doct. Stra.quaſi expeluibus diuinátes. Nam vatiananites peluim accipiebant aqua plenam demonibus congruétem in profunda repentibus. Vbi autem demon illapſus eſt, aqua edit ſonum quędam fatidicum. Catapteomantia quę fit per ſpecula. De qua Sparti. in Iuliano intellexit cum ait. Carmina profana incantauerunt, & ea quæ ad ſpeculú dicunt fieri, in quo pueri prelıgatis oculis incantando ventura reſpicere dicuntur. Pyromátia, quæ fit per ignes. Hanc Amphiraus primus inuenit Geomantia quæ fit per terrá. Chiromantia quæ fit per menſuras manuum. Necromantia ſiue Necyomantia quæ fit per euocationes vmbrarum & per inferorum colloquia, a qua Necromantici quorum incantamentis mortui reſuſcitari, diuinare, ad interrogata reſpondere videntur. Nec fit talis diuinatio ſine ſanguine. Quidam necyomantiam ſcyomantiáq; diſtingunt, ꝙ in necyomantia ad erigendum cadauer ſit ſanguis neceſſarius. In ſciomantia ſola ſufficiat vmbrę euocatio. Capnomantia quæ fit ex fumo aræ, ex cuius motu futura cognoſcebant aqua Capnomantę dicuntur. Ex hoc magiæ fonte deriuati ſunt apud romanos ethruſci haruſpices. Apud Indos brachmanes & gymnoſophiſtę. Apud gallos Dryudæ & bardi. Apud ſiculos Galeótę, apud cunctas nationes planetarij, qui mathematici ſunt & vulgo aſtrologi dicuntur.

Maguderis (vt Priſcia. libro ſeptimo inquit) fruges. i. caulis genus qui naſcitur ex ea parte, cuius radix ſirpis auellitur hanc caulem laſerpitij quidam exiſtimant. Plau. in Rub. Seu tibi confidis fore multam magudérim. Laſerpitium autem herbam eſſe nónulli arbitrantur, vt Pli. libro. xix. teſtatur. Legitur, & Magudaris. Colu. libro ſeptimo. Facit & radix quá græci vocant μαγυδαριν vulgus autem noſtra conſuetudine laſerpitium appellat.

Magus dictio perſica qua apud eos ſignificatur ſapiens. Sic enim per ſe magos vocant vt græci philoſophos, latini ſapientes. Galli dryudas. ægyptij prophetas, ſiue ſacerdotes Indi gymnoſophiſtas & Aſſyrij chaldeos a chaldęa Aſiæ regione. Apud nos vero magus Incantator ex officio vocari poteſt. Nam cum magi apud perſas potiſſimum, deorum cultui vacare ſolerent, in tńi poſtea aucta eſt eorum vanitas, vt non ſolum obſeruatione ſyderum futura prædicere ſed artibus quibuſdam & maleficijs & ſcire ſe omnia & facere poſſe profiterentur. Hi núc vulgo malefici ob facinorum magnitudinem, vt inquit. Auguſt. appellantur. Hi ſunt qui elementa concutiunt, mentes hominum turbant violentia cárminis citra tń veneni hauſtum. Dictus magus vt inquit porphirio, quaſi magnagus a magnis rebus quas ſe perficere poſſe gloriantur.

Magicus, a, um, pe. cor. qđ ad magus ptinet, vt ars magica.

Magia fons ſiciliæ in agro ſyracuſano.

Maginor, pe. cor. quaſi tardæ conor. nugor inquit Feſt.

Maieſtas, à magnitudine dicta eſt. Eſt enim decus, amplitudo, & dignitas, vel populi, vel ſenatus, vel principis, imperatoriſue, aut etiam priuati magni viri. Vnde maieſtatis crimen iuriſconſulti diffiniunt, quod aduerſus populum Ro. vel aduerſus ſecuritatem eius cómittitur. Et rei maieſtatis dicuntur, qui euſmodi crimen cómittunt. Quidam ſic definiunt ꝙ ſit priuata quædá dignitas quę homines reddit honoratum. Eſt autem maieſtas virtutis & ꝓbitatis quædam excellentia ſiue magiſtratu ſiue imperio, ſiue fortunę adminiculo. Maieſtas quoq; dea credita eſt honoris, & reuerentiæ filia. de qua Ouid. Donec honor, placidoq; decés reuerentia vultu. Corpora legitimus impoſuere toris. Hinc ſacra maieſtas. quæ mundum temperat omnem. Quaq; die partu eſt ędita magna fuit. Nec mora concędit medio ſublimis olimpo, Aurea purpureo conſpicienda ſinu.

Maiales porci caſtrati. Var. Verres commodiſſime anniculi vtiq; nec minores, ꝗ̃ ſemeſtres, quo facto nomé mutát, atq; e verberibus dicuntur maiales.

Maiores intelligi poſſunt quicúq; aui, abaui, proaui, ataui, tritaui, & ante hos in infinitum, ſicut minores, qui & poſt trinepotes futuri ſunt, Cic. Ego meis maioribus virtute præluxi, vt ſi prius noti non fuerint, a me incipiant habere initium memoriæ ſuæ. Vir. Hunc ſęum, tyriiſq; diem troiaq; ꝓfectis eſſe velis, noſtroſq; huius meminiſſe minores. Non ſolum minores hi dńr, ſed etiá poſteriores, & poſteri, & nepotes, ſicut hij, q ante nos fuerunt maiores, & ſuperiores, & patres, & aui appellantur. Et tam maiores quam minores in hac ſignificatione tantum pluraliter declinantur maiores magiſtratus ſunt conſules pretores quos faſces ſunt, vel qui priores facti ſunt, maior pretor dicit Vrbanus, minores cęteri, maiores flamines dicebátur patricij generis, minores, plebei, maior auúculus, aui, & auiæ auunculus. Sic maior patruus, maior amita.

Maius menſis, a maioribus dictus eſt, quia, vt inquit Macro. maioribus conſecratus erat, quoꝝ conſilio Reſp. gerebat, ſicut Iunius, a iunioribus, qré armis gerebát. Poſtę̃ꝗ n. Romulus populú Ro. in maiores, minoreſq; diuiſit, vt altera pars ꝯſilio, altera armis tueret, in honoré vtriuſq; partis hunc Maium, ſequenté Iunium vocauit. Oui. Hinc ſua maiores tribuere vocabula Maio. Iunius a iuuenum noie dictus adeſt. Sút & q Maiú, a maieſtate dea denoiatú velint, ꝙ flamé vulcanalis Kalédis Maijs huic deę rem diuiná facit. Alij a Maia Mercurij matre, ꝑpterea hoc mé ſe mercatores oés maię parié, & Mer. ſacrificare ſoliti erát.

Malus fœ. gene. arbor, cuius fructus eſt malum. i. pomum tractum nomé a græco, qui malum μῆλον dicunt, unde meli, mela, & habent pe. pro.

Malinus, a, um, pe. pro. qđ eſt materiatum ex malo. Col. li. viij. Eſt etiam non ingrati ſaporis muria preduratus, atq; ita malinis lignis, vel culmi fumo coloratus.

Malus, maſ. gene. arbor nauis, quia inſtar mali ſit in ſummitate, vel qa cingit, quaſi quibuſdá malis quoꝝ volubilitate facilius leuátur vela, & ſimiliter primá producit. Luc. lib. ij. Antennas proram, malos, tonſaſq; natantes.

Malus, a, um, pri. cor. dicit, quod opponit bono. Eſt. n. generale nomen turpia ſimul, & detrimentoſa complectés. Vnde dicimus malum culpæ, quod male agendo cómittitur, quale eſt homicidium furtum & huiuſmodi, malum pœne, quod deus ob mala cómiſſa, immittit, vt eſt illud ꝓpheticum. Ego dominus creans malum. Dicimus etiam malum militem, qui eſt in bellis, malum imperatoré qui eſt imprudens, malum grammaticum qui eſt rudis, malum iudicem, qui eſt iniquus, malam faciem quæ eſt deformis. Præterea malum ſumitur pro labore, afflictione & anguſtia. Vir. Aſſuetumq; malo Ligurem. Et in pſal. Letati ſumus pro diebus, quibus nos humiliaſti, annis, quibus vidimus mala. Vbi Hiero. Quáto magis in hoc ſeculo paupertate inimicorum perſecutionibus, vel morború cruciatibus fuerimus afflicti, táto poſt reſurrectionem in futuro maiora præmia conſequemur. Ité ſumitur pro malignitate. Sene. Imbecillem, inſontemq; dánare ſummum eſt malum. Item pro interiectione, perinde ac ſi diceremus prohnefas. Qui loquendi mos per interrogationé, & honeſtus, & vſitatus eſt. Gel. Quæ malum ratio iſta eſt? Pli. libro ſeptimo. Quæ malum iſta dementia eſt, iterari vitas morte? Teren. in Adel. Quod hoc malum infœlicitatis? Plau. in Am. Quid malum, ac ſi dicat in malam rem vel in malo euentu. Et habet accentum in vltima. Cice. ad Atticum dixit. Qui mali? Aliquando capitur malum, pro paruo, ſicut bonum pro magno.

Male aduerbium, modo ponit. pro valde, ſed ſemp in malá parté, Ci. Addebat etiá idq; ad res ptinere credebat ſcriptores illos male mulctatos. i. magna pœna affectos. Mó ꝓ parú. Vir. Heu male tum mites defendit pampinus vuas. Mó pro incómode, ſicut bene pro cómode, vt Male habito. Vnde habito in cóſpoſitione hét vim negatióis, vt Maleſanus, maleſordis. Oui. li. j. ſij. Fa. Nódú tradiderat victas victoribus artes Græcia, facundum ſed male forte genus.

Maleaudio ſignificat alicuius maledicta ſuſtineo, ſeu infamor, vituperor, culpor, ſicut beneaudio, laudor, vt ſi quis de me maledixerit, tunc recte dixero, Male de me audio.

Cice.libro ſecundo.In quo ego,nō quo libenter male audiā.ſed q̄ ego cām nō libēter relinquo.Idem ad Atticū. Hanc nōnulli amici Apij ridicule interpretantur,qui me idcirco putent bene audire velle,vt ille male audiat.

Malecogito de te.i.male affectus ſum erga te,& malam habeo de te opinionem.Oui.Non tamen Æneā,q̄uis male cogitet,odi. Cęlius.Et ipſe facile animaduerterem male cū de me cogitare.Huic contrarium eſt bene cogito.

Maledico tibi & maledico te. A quo maledictus, maledicentior.

Maledicētiſſimus,q male dicit quātū pōt,& ſcit.

Malefacio tibi.Inde maleficus,malefica,maleficum malus facit.Plau.in bac.rigorē maleficum dixit.Vñ ēt ponit pro pernitioſo.Sed malefice mulieris incitatrices dr̄,& veneficę.Malefice herbę,malefice ſerpentes pro venenoſis.

Maleficentia,& maleficium damnum,iniuria,facinus Cæſar.Finitimis imperauit,vt ab iniuria,& maleficio ſe,ſuoſq; prohiberent.

Male iudico,male cēſeo,male opinor,declarat error meus.

Malemereor de te,male tracto te.Cuius contrarium eſt bene mereor.

Maleopto tibi,male ꝑcor intelligit vitium eius,de quo agit.

Male volo tibi,odi te.Hinc maliuolus,& maliuolentia,q̄ eſt voluptas ex malo alterius ſine emolumento ſuo.

Maleuertere,eſt in pernitiem vertere.

Malitia,peruerſitas,quæ virtuti,ſeu bonitati contraria eſt. Sene.In hoc ſumma bonitas,i illo extrema malitia.Frequenter autem ſumitur ꝓ verſutia.Cice.Virtutis contraria eſt vitioſitas,ſic.n.malo,q̄ malitiam appellare,quam græci κακίαν appellant.Nam malitia certi,cuiuſdam uitij nomen eſt uitioſitas oīum.Apud veteres ēt in bonum accipiebatur.Plau.Te ducem ſumma omni malitia.Eſt & alia malitia,ex natura ꝓueniens.Pli.Quod modo cœli mō terræ malitia facit.Var.Id ſæpe accidit malitia ſolis. Interdum malitia dic tur labor,afflictio & anguſtia ſęculi,vt eſt in Euange.Sufficit diei malitia ſua.

Maleficium a maleficio fit accipiturq; prædanno. Vide in maleficentia.

Malignus,a malus fit,& is eſt,qui difficultatem ſui oſtendit,hoc ēſt qui aſper,difficilis,inuidus auarus eſt.Pli. Homo malignus & inuidus.Hinc maligna via,quę anguſta & ardua eſt.Virg.Aditusq; maligni.Maligna lux quæ ſub obſcura eſt.Idem. Quale ſub incertā lunam,ſub luce maligna.Malignus ager agricolis,illiberalis,ac minime ferax. Idem.Difficiles primū terrę colleſq; maligni. Et malignus cōſuetudine dicit maliuolus,& malus.a quo malignitas.

Maligno,as,& malignor deponens. Hiero.in pſal. Super populum tuum malignauerunt conſilium & iterum.Qui malignantur,exterminabuntur.

Mala,æ,faciei pars,quæ & Gena dicta ꝙ rotundā ſpeciem mali pręſe ferat.Nā eſt,quæ ꝓminet inter naſum,oculos & buccā.Pli.infra oculos male homini tm̄ quas priſci genas vocabant.Ibi oſtenditur pudor. Et primam producit. Vir.tñ lib.iij.Geor.equino generi malas tribuit,cum ait. Quo tempore glauci Pothniades malis membra abſumpſere quadrigę.Mala quoq; apud græcos dicitur ouis.Vnde malanomos paſtor ouium.

Malanomos pe.cor.latinę dicitur paſtor ouium.

Malicorium,putamen mali granati.Pli.lib.xxiiij.Huius aridis folijs,vt malicorio coria perficiuntur.

Malobatra,vnguenta,quæ ex Aſſyria afferebantur. Vnde Hora.inquit,Tinctos malobatro aſſyrio capillos delibutus,vt eſt apud Sido.apollinarum duos Malobatra ꝙ loricą herba quæ haſcit in India & habet folia quę extendunt ſuperficiem aquæ & non hñt radicem & eſt boni odoris.

Malacus græce latinę molis.ἑλληνισ. μαλακός.

Malacia,cię,mollicia,cum maris fluctus oēs quieſcunt,& languent,neq; vlla aura commouentur. Cæſar.libro ſecūdo Tnta ſubito malacia,ac tranquilitas extitit,vt ſe ex loco commouere non poſſent, quod vulgus vitandi mali omnis gratia,bonaciam vocat. Lucre.pellatiam a pellicię do appellat.Subdole cum ridet placidi pellacia ponti. Similiter malacia eſt in grauidis ille languor,& mollicies diſſoluti,& cuncta faſtidientis ſtomaci.Pli.lib.xxij. Malicorium expetitur in grauidarus malacia,& qm̄ guſtatu moueat in ſantem.Id græci κισσαν appellant, & κιτταν,qđ eſt,vt Theodorus Gaſa vertit,picare,a pica dictus,qm̄ huiuſmodi aues varia ſolent appetere,cum ſunt pregnantes.

Malaciſſo,as,mollio,ſubigo. Plau. Ah nimium ferus es, malaciſſandus es.

Malaſſo,as,quo,cōmalaſſo,quod eſt exerceo, mature facio. Var.In dolore adiaphorō eſſe,qđ philoſophia cōmaleſceret eam partem,quę concuti cupiditatibus ſolet.

Malache,pe.cor.herba quę,a latinis dicit malua,ꝙ habeat folia mollia,quæ græci malcha dicunt.Nam Dioſco. quū vult folia mollia alicuius herbe dicere appellat malacha,vel malachæ,dicitur quoniā eſt mollificatiua,græci μαλακὴν enim molle vocant.

Malagma,atis,fomentum,cum res dura per alterius admixtionem,molleſcit,ſicut emplaſtrum.Nam malgmata contuſa,& ſuper cutem iniecta,abunde mollificant,a μαλάττω mollio,his molliunt apoſtemata,& mature fiūt Colu.lib.vij.Cuminū conteritur,eiq; adijcit exiguum piſcis liquidæ,& exungię vt lentorem malagmatis habeat Amb.lib.j.offi.Alliga ſenſum,tuum,non ſit remiſſus,ac defluus ne dicat de te.Modo eſt malagma apponere,neq; oleum,neq; alligaturā.Differunt autē emplaſtra a malagmatis,& paſtillis.Emplaſtra imponuntur vulneribus malagmata,in integram cutem iniiciuntur.Paſtilli,aut illinūtur,aut alicui molliori cerationi miſcentur.

Malua,herba,quā græci μαλάχην vocant,ab emolliendo ventre.Mar.Vtere lactucis,& mollibus vtere maluis.Duo eius genera poſuit.Pli.quæ folioꝝ amplitudine diſcernūtur,in ſatiuis maiorem græci malopen.Alteram ab emolliendo aluo malachen dixere ſylueſtrem,cuius foliū grandiuſculū eſt,& albæ radices.Altheam,& ab excellētia effectus.Ariſtalcheā,ἄριστον græci optimū dicūt καὶ ἀλθαίνω malua.Malua valet cōtra oēs acculeatos ictus ꝓcipue ſcorpionum veſparum appiꝰ arachnei trita cum oleo cutiq; extenſa cruda vulneri illita aculeos omnes extrahit.

Maluaceus,a,um,ꝙ eſt ex malua.

Malaca,ciuitas in Hiſpania. Mar.Siga oppidum e regione Malacam vrbem Hiſpaniæ contemplatur.

Malea,pen.indifferente,promontorium Laconiæ, quod per quinquaginta milia paſſuum in mare protēditur,vbi periculoſa eſt nauigatio,propter aduerſos ventorum flatus hinc eſt illud prouerbium.Cum ad Maleam deflexeris domeſticos obliuiſcere.Virg.lib.v.Ionioq; mari, Maleęq; ſequacibus vndis.Proper.Præbeat hoſpicio ſæua malea ſuo. Dicta malea a Maleo Argiuoꝝ rege,qui in ea templū pulchrum conſtruxit,quod maleoticum appellauit.

Maleacus,a,um,poſſeſſiuum a Malea.

Maleticū dictum fuit templū appol.dicatū apud Maleam.

Malcea vrbs theſſaliæ,a qua populi malices, & mare vicinum maleacum dicitur.

Malleolus dimi.a malleus.i.paruus malleus.

Maltha calx,cum arena,& aqua,vel pix,cus cera mixta,& huiuſmodi ἑλληνιστὶ μάλθη λέγεται καὶ μαλθακὸν τὸ μαλακὸν ποιέω.

Malleus fabrile inſtrumentum,ꝙ res duras molliat,quaſi molleus.Ea.n.quę dura ſunt molliunt ad ignē,vt malleis flagellent.Et malleus teſte.Colu.lib.iiij.dr̄ nouus,palmes vitis inatus ꝓoris anni flagello,ſic dictus ab ipſius mallei ſimilitudine.vel ꝙ in ea parte.quę decidit ex vetere ſarmēto prominens vtrinq; malleoli ſpēm prebet,& plātation i aptus eſt.Vel ꝙ vt ait Pli ſolebat capitulatus vtrinq; duo ſurculatus ſeri.Et malleoli ſunt ſarmenta illa,quæ in aggeribus ponuntur.Sed & manipuli parte pice contecti,qui incenſi,aut in muros,aut in teſtitudines,ad incendium faciendum iaciuntur,malleoli vocantur.

Malleolaris,& hoc malleolare,a malleolus fit. Col.lib.iij.

Virgam

Virgã malleolarẽ nõ amplius, ꝙ̃ ſex gẽmarũ eſſe cõuenit.
Malleo, as, quaſi malleo operor. Vñ & malleator. Aug. lib. xv. de ci. dei. Tubalcai erat erarius, & malleator æramenti & (ferri.
Malleatus, a, um, ꝙ malleo factum eſt. Vnde malleati libri dicitur vulgo ſtampati. Vlpi. xxxij. ff. inquit. Sed perſcripti ſcripti nõdum malleati, vel ornati, vel quia paginæ malleantur, repaginandæ.
Maleus per ſimplex l, mons eſt in India iuxta quem vmbre æſtate in hauſtrum hyemes ad ſeptentrionem faciuntur.
Malluuium vas, in quo lauantur manus, & fœminino genere. Malluuię, ſicut pelluuium, & pelluuiæ, quo lauantur pedes. Noni. etiã Trulleũ appellat, cuius vrceolus aquę manalis vocatur ꝙ eo aqua manans in trulleum effundatur. At Ser. lebetem vaſculum interpretatus eſt in qđ aqua cadit, cũ manus lauantur ab alijs pollubrum etiam nominatur.
Maltha, calx, cũ arena, & aq, vel pix, cũ cera muſta & hmõi.
Mala coſtraca. i. mollia, ſicut ſunt piſces ſine teſta.
Malfactio, aĩ defectio, q̃ græce ſyncopis, & lipothymia dr̃.
Malotes pe. pro. a pria maloto, vt Ariſtophanes malotes.
Malanom⁹, pe. cor. p iſtor ouiũ, μῆλα ouis νόμος paſcuũ.
Mambre mons iuxta Hebron.
Mamers lingua Oſcorum dictus eſt Mars, detractione ſyllabæ, qui & mauors etiam appellatur.
Mamertus pręnomen oſcum ab eo, qđ hi martem mamertem appellant. Apud Liuium Mamertus Æmylius dictator ex gente mamertia. Quidam dicunt Æmiliam gentẽ a mamerto appellatam, cui propter humanitates ciuicam cognomen fuerit Æmylio. Græci enim Æmyliam vocant ſermonis lepiditatem, atq; facundiam.
Mamertini, populi Campani, hi, cum Meſſanam colonos miſiſſent, ipſi quoq; mamertini potius, ꝙ̃ meſſanẽſes sũt vocati. Et cum ager eoꝝ vini feraciſſimus ſit. Mamertinus vinum, non meſſanenſe appellatũ eſt. Mar. Amphora neſtorea tibi mamertina ſenecta. Si detur, qđ vis nomen habere poteſt. Dicti mamertini a ciuitate Mamertia, quę a Lacedæmonijs ſubuerſa fuit, ꝙ Meſſenei. l. virgines lacedæmones violare temptaſſent, & non conſentientibus, eos occidiſſent. Auctor Hiero. contra Ioui.
Mamma papilla, quę & vber dr̃. Iuue. Et nuda teneat venabuli mãma. Mãma quoq; græca dictio eſt, qua ſignificat nutrix, ſeu (vt quidã aiunt) auia. i. patris, ſeu matris mater, ſicut tata pater. Marti. Mãmas, atq; tatas habet.
Mamilla diminutiuus, licet per ſimplex m, ſcribatur. Iuue. Illa loqui recta facie, ſtrictiſq; mamillis.
Mammula ſimiliter diminutiuum a mamma.
Mammoſus, a, um, quod habet magnas mammas. Mar. Mammoſas metuo, tenere me trade puellę.
Mammeatus, a, um, idem quod mammoſus. Plau. Culus amicam mammeatam vidimus.
Mammeare eſt mãmas ad ſugendum præbere. Auguſt. in pſal. interpretatione. Ve prægnantibus, & mãmantibus illis diebus. Hinc mãmatus a, um. Vnde mãmatæ tegulæ a laxitate dictę ſunt quę balneis adhibentur.
Mammillare, amiculi genus, quo mulieres mammas tegere conſueuerunt.
Mammotreptus qd ſignificet? Aug. in interpretatione pſal. declarat. Si eum inquit, quæris imitari, & ex illo pendere adhuc lactę vis nutriri, & fies mammotreptus, quales dicuntur pueri qui diu ſugunt, quod nõ decet. Et paulopoſt. Faciunt hoc nutrices mammotreptis, vt aliqua amara ponant in papillis ſuis, quibus offenſi paruuli ab vbere reſiliant, & ad menſam inhient.
Mamilia proprium nomen mulieris. Telogeni filiæ a qua mamiliorum familia eſt vocata.
Mamona nõ hebreoꝝ, ſed ſyroꝝ lingua, vt Hiero. ait diuitię nuncupantur, que de iniquitate collectę ſunt. Idẽ in pſalmoꝝ expoſitione. Videtis, ꝙ iniquus mamona in iſto ſeculo deficit. Aug. vero ſic. Mamona verbũ latinũ nõ eſt ſed hebreũ, cognatũ linguę punicę. Iſte. n. linguę ſibi ſignificationis quadã vicinitate ſociantur. Quod punici dñt mamon latini lucrũ vocant, qđ hebrei dñt mamona, latine diuitiæ vocantur, mamona ergo iniquitatis iſte diuitiæ vocantur & cuꝫ iuſtũ acq̃ſite & q̃ iure parentũ ſuccedũt, qa cũ labore acquiruntur & cũ magna ſolicitudine cuſtodiuntur & ſine iniquitate, aut vix aut raro haberi põt apud grecos μαμμωνᾶς χρυσὸς, γήινος πλοῦτος, αὐχ ὀχητοῦ σατανᾶ ἀλλ' ὁ περιττὸς καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν, q̃re pe. lõga ẽ, qa ẽ ω mega.
Mamurius faber ærarius laudatiſſimus.
Mamurre, ſenatoria familia romæ erat, ſꝫ Formijs oriũda.
Manceps, qui aliqd a pplo emit, cõducitue, qa ſublata manu ſignat ſe auctorẽ emptionis eſſe, q idẽ pres dr̃, qa tam debet p̃ſtare populo, qđ pmiſit, ꝙ̃ is, q pro eo pres factus eſt. Et emptio mãcupi, q̃ ſolẽnitate quadã fiebat, adhibitis non minus qnq; teſtibus Romanis ciuibus, puberibus & alio eiuſmodi cõditionis, qui libras æneã teneret. Emptor ita dicebat. Hoc ego ex iure quiritũ meũ eſſe aio, hoc quod emptũ eſt, hoc ære, æneaq; libra. Deinde libra ære poutiebat, idq; æs dabat, a quo rem emptã accipiebat. Et hęc mãcipatio vocabatur. Hinc ſeruus, equus, ouis, aliaq; hmõi mancipia dñr, ꝙ manu capiantur, ſiue mãcupi emptione acquirantur, cũ cętera nec mãcupi dicantur, vt rerũ dñia iuraq; Mancupes. Cice. appellat romanos publicanoꝝ principes qui queſtus ſui cã, decumas redimunt a populo Ro. Vnde a Sue. dictum eſt. Non negauerim iactatus a quibuſdã Petronius patrẽ e regione tranſpadana fuiſſe mancupes operarũ, quæ ex Vmbria in Sabinos ad culturas agrorũ quotannis cõmeare ſolent. i. redẽptorẽ, cõductorẽq; ſeruoꝝ, & operarioꝝ. Sciendũ eſt, ꝙ mancipi, ſiue mãcupi indeclinabile eſt per oẽs caſus, & genera, ꝙ̃q̃ alij figurate dici velint in caſu dandi. Et mancipi dr̃ ad nos ptinere, qđ ex ſubhaſtione emimus, eſtq; ius. Cic. Pro Murena. Qui ſi in his repetũdis, quæ mancipi ſunt, his periculũ iudicis, p̃ſtare debet, qui ſe nexu obligat, mancipes dñr quos nũc pſonetas iuriſconſulti vocant. Cice. in Ver. Quid eſt verres, ne illam tibi, quã defenſionẽ reliquã iuſtis rebus eſſe verſatos mãcipes frumentũ improbaſſe mancipes cuꝫ ciuitatibus p̃cio decidiſſe inde mancipiũ quicquid ſeruituti datur.
Mancipium dicitur quicqd ſeruituti datur: vt ſeruus equus ouis & huiuſmodi.
Mancipi & mancupi. vide in dictione Manceps.
Mãcipio, as, pe. cor. q̃ſi manu capio, vt mõ dictũ eſt. qđ eſt obligo, ſũmitto, & ſeruũ facio, q̃uis ſine libra, & ſtbis ſuprapoſitis. Iac. li. ij. Spiritibus imũdis puris aĩas ſuas mãcip. it. Plau. in Cur. Alienos mãcipatis, alienos manumittitis, alienis impatis, nec vobis auctor vllus eſt, nec voſmet eſtis vlli. Hie. in plo. Tobiæ. Librũ vtiq; Tobiæ qm̃ hebrei de catalogo diuinarũ ſcripturarũ ſecãtes his, q̃ agiographa memorant, manciparũt. i. ſubdiderũt. Huius cõpoſitus eſt (Emãcipo.
Manſiſterna, aquæ, vrna. i. vrceus. Plau. in Bac. Effer manſiſternam cum aqua foras.
Mancus proprie manu eneruatus, quaſi manu carens, licet q̃nq; pro debili ponatur, & ad res etiã inanimatas transferatur. Cice. de fi. bo. Sed etiam alterius tribus, qui mancam fore putauerunt ſine aliqua acceſſione virtutem.
Mãcinus nomẽ viri, a quo Mãcinatus p dãnato, ꝙ Mãcinos inſignes domuꝫ habuit, q̃ eo interfecto publicata eſt.
Mandra ſpelũcę, cubilę, & receptaculũ ouiũ, bouꝫ, aliorũq; hmõi. Iuue. Et ſtãtis cõuicia mãdre. Eripuit ſomnũ Droſo, Probus ſcribit mandrã eſſe vici oſtiũ vel flexũ, vel arrectũ, aut breue, & vile ædificius, qđ anguſtet latitudinẽ vici, vel ingẽs vehiculũ, quo trabes portantur μάνδραν λέγουσιν (ἕλληνες.
Mãdragore duo ſunt genera, cãdidus, q mas, & niger, q fœmina exiſtimatur. Ferũt mala auellanarũ nucũ magnitudine. Mandragoram foſſuri ab aduerſante vento cauent, & occaſum ſpectent. Vis eius in poculo ſomnifera eſt, ac etiã olfactu. Col. Mandragorę pariat flores.
Mando, as cõmitto, vt cũ qd memoriæ mãdatur, ſiue imponitur cõmittiturue, vt memoriter teneatur, ſiue ex ppria memoria id fiat, cũ qd repetitur, aut auditur, ſiue ex ſcripto Memoria propria. Cice. lib. iij. ad Herẽ. Quoniã nuprime dictũ facile

memorię mandatur, vtile eſt, cum dicere deſinamus, recē/tem, aliquā relinquere in animis auditorũ firmā argumē/tationē. Ex ſcripto. Gel. Memorię mandatū Platonem pſm tenui admodū pecunia familiari fuiſſe. Et hoc mõ man/do ſignificat manu ſcribēdo memorię do, vt Cic. Pro Sex. Hæc fama celebrant, monumētis annaliū mandant, poſte/ritati ꝓpagant, aliqñ. & lris. & memoriæ ſimul qd man/dat. Idē li. xij. Philip. Quid huic facias, qui hoc lris memoriæq; mādauit. Lac. li. vj. O ingenia hoĩbus indigna. q̃ has ineptias ꝓtulerunt, miſeros, atq; miſerabiles q ſtultitiā ſuā lris, memoriæq; mandauerūt. Litteris & memorię capere, licet nõ ſolus ſcripto id mandatū eſſe vt rem ordine geſtas ipſi ſcriptores haberent ſed ēt, vt memoriæ poſteritati da/rent. Nā non intelligi par eſſe cenſeo accipi lris & memo/riæ dictū ex abūdantia, ſed ex diuerſitate rei. Alr etiā quid mandari põt, vt Col. li. iij. Semina q̃; recētiſſima terræ mā dare cõuenit. Interdū mandare cõmittere vt cū qd facien/dum datur, qđ iniūgere, ſeu imponere, ſeu cõmendare dr. Plau. in Cur. Mandatū eſt mihi, vt has tabellas ad eū fer/rem. Terē. in Adel. Huic mandes, ſi quid recte curatū velis. Compoſita huius verbi ſunt Amando. Admando. Commendo. Demando. Pręmando & Remando.

Mandatum, & participiũ & nomen eſſe põt. Participium. vt Mandatum eſt mihi, apud Plau. Nomen, vt apud Quin. Mandata tñ tua fili perago. Et eſt proprie mandatum cõ/miſſio, hoc eſt, qđ cõmittitur. Sal. C. Malius ex ſuo nume/ro legatos ad Martiū regē mittit, cum mandatis hmõi.

Mandatarius, cui dantur mandata peragenda.

Mando, is, di, ſm aliquos mãdui, & ſm alios mãdidi mā/ſum ſignificat dentibus cõficio. Hiero. in Geñ. Tolles tecū ex oĩbus, quæ mandi pñt. Vir. li. iiij. non ad effectū, ſed ad actū retulit Stat ſonipes, & frena ferox ſpumātia mandit. Serenus vero ad effectū. Purgat cerebrū manſa radice pire/tri. Dictum mando a manu dando, ꝙ manu cibus ori ad/mouet, queadmo. a manu ducēda dicimus manduco. Hu/ius cõpoſitū eſt Remando, qđ eſt rurſus mando rumino. Pli. li. x. Pontici quoq; mures ſimili modo remandunt.

Mando, onis, edax, qui aſſidue ædit. Lucil. Atq; oẽs man/donum gulæ.

Manduco, as, pe. pro. idem, quod mando. Cuius cõpoſitum eſt cõmanduco. Pli. lib. xx. Huius cucurbitæ cõmanducatæ ſuccus ſtomacho admodum prodeſt.

Manduco, onis, edacē ſignificat. Hæc oĩa fere idē denotant. Mandones, Manducones, Manduci, Manſucij, Comedo/nes. Comedi. Edones. Edaces, Epulones, Lurcones. Curgu/liones, Ganeones. Heluões, Scurre, Paraſiti, Gulones, Pha/gones, Ligurriones. Nepotes, Catillones.

Manducus, pe. pro. idem, quod manduco. Plau. Quid ſi ad lupos me pro manduco locem? manduci effigies in pom/pa antiquorū. inter cæteras ridiculas, & formidoloſas ima/gines ire ſolebat magnis malis, ac late dehiſcens & ingē/tem dentibus ſonitum faciens.

Manducatus cibus, & cõmanducatus, nõ tam ſignificat co/meſus q̃; manſus, & dentibus cõminutus, maſticatuſq; qui deinde pro medicamento imponi ſolet.

Manſus, ſa, ſum, qđ eſt dentibus contuſum cõminutumq; proprie dicitur de cibo manducato. Serē. Purgatur cerebrū manſa radice piretri.

Manſum ſubſtantiuū, quod a nutricibus dari ſolet infanti/bus. Cice. lib. ij. de ora. Atq; omnia tenuiſſima manſa, vt aiunt, nutrices infantibus pueris in os inſerant.

Manſum ſubſtantiuum, quātitas terrę quæ ſufficit duobus bobus in anno ad laborandum, vt Scribitur lib. iij. decre/talium, de cenſibus & exactionibus.

Manſutius, a mandendo ædacē ſignificat, vt inquit Feſtus.

Mandibula, in qua dentes ſunt ſiti, quę & maxilla dicitur, Sunt autem duę mandibulæ ſuperior. ſ. & inferior a man/dendo. Quo etiam nomine vocatur gens in Gallia Aqui/tana auernis finitima, ſicut Strabo ſcribit.

Manes ſunt prę ſules corpori humano attributi q parentum ſeminibus manauerūt. Inde Sūmanus. i. ſumus manū dī ctus Pluto. Verū manes, q̃ñ corporibus illo tpe tribuunt quo fit prima cõceptio poſt vitā hiſdē corpibus delectant, atq; cū his manētes appellant lemures. Qui ſi vitæ prioris adiuti fuerint honeſtate in lares domoꝝ vrbiūq; vertunt. Si aũ deprauant ex corpore larnę ꝑhibent ac manię. Ma/nes igit tam boni q̃; truces ſunt conſtituti, quos agatos & cacos dęmonas memorat grę ca deſcriptio. Apul. de dęmo nio Socratis ſic hȝ. Manes animę dicunt melioris meriti quę in corpore noſtro Genij dicunt corpori renūciantes le mures incurſionibus infeſtarēt laruę appellabant. Cõtra ſi bonę fuerint, lares familiares. Ser. Per Antiphraſin ait ma nes eſſe deos inferos, qa non ſint boni. Idē alibi dicit eſſe aĩas corporibus exutas quæ nondū in alia corpora migra uerunt. Aliqñ ēt manes dñr pœnæ. Vir. Quiſq; ſuos pa/titur manes.

Manna ros melleus matutinus.

Mane diei participiū, cū dies clarus eſt, ab obtētu boni oĩs. Manū. n. veteres bonū dicebāt. Vñ dij manes. i. boni quē/admo. ecõtrario imanes crudeles dicimus, ac minime bo nos. Vel ſicut ait Mac. ꝙ ab inferioribus locis. i. a manib⁹ exordiū lucis emergat. Var. a manando deriuat, ꝙ cu ſole manat dies ab oriēte. Vñ Manij, & Lucij q nati ſunt ma/ne & luce. Vel ꝙ dij manes, per oĩa manare exiſtimabant.

Maniæ deformes perſonę. Et manias laruas, quas nutrices pueris imputari ſolent appellant. Medici maniacos vocāt furoris morbo laborantes, quoniã mania dicit inſania, & furia. Latini melius, qui inſaniam a furore diſiungunt, quoniā aliud eſt furere, aliud inſanire. Item mania dea la/rium mater, cui olim ſacrificabant. Et maniæ dicebant fi/cta quædam ex farina in hominum figuras, ꝙ deformes ſint, quas etiam monialas appellabant.

Manichei heretici quidam dicti a quodā perſa, qui vocabat. Manin, q̃uis & ipſum cum eius inſana doctrina cępiſſet nomē pdicari, nā ante hac vrbicus vocabat. Sed in græcia diſcipuli eius vitantes nomen inſaniæ quaſi doctores, & eo ipſo mēdaciores geminata. n. Mannicheum, quaſi māna fundentē pro manicheo, ideſt inſano appellauerunt.

Maniaci, Vide in dictione Manie.

Mālius, ꝓpriū nomē viri ro. ꝙ manu prōptus eſſet. Nemini aūt patricię familię hoc noĩe vocari licuit Poſt eū Manliū qui gallos a capetolio depulit, ꝙ is regnū occupare conatus necatuſq; ſit. Fuit & cognomē eius q carthaginē vicit. Hūc Pli. maximis vtilē doctrinis nullo doctore fuiſſe ꝓdidit.

Maniolæ inſulæ ex aduerſo Indię, extra Ganges, in quibus tradunt nauigia quæ clauos ferreos habent detineri, nec vl terius progredi ſinunt, ne qñ lapis heracleus, qui circa ipſas gignit, illa ad ſe trahat. Eas tenent Antropophagi manioli dicti, ſicuti ſcribit Ptolemeus li. vij. & Maniole figurę.

Manius, prænomen eſt eius, qui mane natus eſt, ſicut Lu/cius, qui luce.

Manos grece ſignificat latine rarum, hoc eſt minus denſum ſpiſſumue. Eſt enim ſm genus ſpongiarum.

Manare ꝓprie dr, cum aliqd ex integro, ſed nõ ſatis ſolido, perminutiſſimas partes ſtillat. Tractū a grecis, qui μανὸν rarum, & ſine denſitate appellant. Hinc manalem fontes dici exiſtimant ꝙ aqua, ex eo perpetuo manet, & manales lapidem, ꝙ ex eo manare aquæ videantur. Alij manare a mane deducunt & de ſole ꝓprie dici volunt, cum orientis radij ſplendorē iactare incipiūt. Sed frequentius ad aquā, & ad humores refert. Per tranſlationē ponit pro deſcen/dere, fluere, procedere & hmõi. & res, quæ manat qñq; in ntō ponit. Vir. Tū gelidus toto manabat corpore ſudor. Lac. li. j. Quid mirū ſi ab hac gente vniuerſa flagitia mana uerunt, i. pceſſerūt. Qñq; in actō. Pli. li. xiiij. Arboꝝ ſucco manantiū pice reſināq; aliæ ortæ in oriēte, aliæ in europa ferunt. Qñq; in abltō. Li. lib. j. Cultrū ex vulnere Lucretiæ extractū manantē cruore prę ſe tenens. i. fluentē. Hie. in li. Numeri. Tradet humū lacte & melle manante. Huius cõ/poſita ſunt Emano, & permano pe. producitur.

Manalis, pe. pro. Vide in dictione manare.

Manus

Manus, a manando, dicta eſt, quod ex brachijs manet, vel quod ex ea manent digiti. Et manus inſtrm. & telum nauale dr, quo naues harpagonibus raptæ tenent, a manus humanæ ſimilitudine, quã pericles athenienſis (vt fert) inuenit. Hiero. Ferreas manus & vncos præparant. Lu. lib. j. In manibus veſtris, quantus ſit, Cæſar habetis. Itẽ manus multitudo vocat. Vir. Hic manus ob patriam pugnando vulnera paſſi. Itẽ q̃nq; ponit pro ptãte cũ dicimus. Res in manu eſt, qđ non mõ ſignificat in prõptu eſt, ſed ẽt in poteſtate. Inde Vlpi. teſte manumiſſio dicta eſt datio libertatis. Nã quãdiu quis in ſeruitute ẽ manui hoc eſt ptãti, ſubditus eſt & manumiſſus a ptãte liberatus, qui. n. liber ex ſeruo fit e manu. Lea ptãte heri emittit. Itẽ manus capit pro proboſcide elephanti. Nã hãc manũ vocant Latini, quod ea in decerpendo pabulo pro manu vtat elephantus. Cur. lib. iiij. de elephãto loquit. Præcipue terribilis illa facies erat, cũ manu arma, viroſq; corriperẽt, & ſuper ſe regẽtibus traderẽt. Idem in eodem. Copidas vocabant gladios leuiter curuatos falcibus ſimiles, quibus appetebant beluarũ manus. Nonnunq̃ pro ſcriptura manuũ. Quin. li. j. Cãs Caſſius Cice. & Vir. ſcripſerunt. ſic manus eorum docent.

Manus iniectio dr quotiens nullã iudicis auctoritate expectata rem nobis debitam vindicamus.

Manicula diminutiuũ. i. parua manus. Plau. in Ru. Duæ connixæ maniculæ, & ſucula. A capitur pro parte aratri quæ manu tenetur.

Manum conſerere, eſt prælium incipere, & contendere. Sed apud iurecõſultos, cum de aliqua re diſceptat in iure præſente prætore, ſiue ager, ſeu qđ aliud ſit, manum cõſerere dr, cũ manu apprehendit rem, de qua agit. Quod manus correptio, & vindicatio, & vindicta appellatur. Ad manus venire ſimiliter eſt prælium, ſeu contentionẽ incipere. Plau. Itur ad manus, arma ſumuntur.

Manica, pe. cor. pars veſtis, qua manus teguntur. Virg. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Hinc manicata veſtis, q̃ manicas habet, quas velut pbroſas, & fœmineas criminari dr a poeta, quod priſci romani breues, & citra humerũ deſinentes primo portauerũt. Manicæ etiam dr manuũ vincula, vt apud eundem Manicas, atq; arcta leuari Vincla iubet Priamus. Apul. li. iij. flor. Quid ſi manus manicæ reſtringant. Sic compedes vocantur, quibus pedes colligantur. Hinc per trãſla. dr vincula nauiũ. Luc. Aſt alias, manicæq; ligant, tereteſq; cathenæ. Item Manicæ thecæ ſunt ex ferro, quibus brachia, & manus contra hoſtiũ iniurias muniunt. Iuue. Quale decus rex ſi coniugis auctio fiat, Baltheus, & manicæ, criſtæ cruriſq; ſiniſtri Dimidium tegmen. Et manicæ dicunt, quibus aduerſum vim frigoris manus muniuntur. Pli. iunior ad Macrum. Ad latus notarius cum libro, & pugillaribus cuius manus hyeme manicis muniebantur, vt ne cœli quidem aſperitas vllum ſtudij tempus eriperet.

Manciolæ diminutiuum a manu quaſi paruæ manus. Neuius. Manciolis tene illis.

Manuarius, manuaria, manuarium, qđ ad manũ ptinet. Gel. Hoc ęre, quaſi mãuario collecto cęnacula parabatur.

Manuariæ tunicæ, quæ manicas habent.

Manuor, aris, furor. Actius. Manuatus veſtem amicæ.

Manibus pedibuſq; prouerbiale eſt, hoc eſt oibus viribus. Te. in And. Quæmuis manibus, pedibuſq; oia factuꝶ.

Manuleatus, a, um, idem quod manicatus. Plau. in Pſeu. Manuleatam tunicã hominem habere addecet. Et manuleatã tunicã dicimus manicas proliriores habentem, manicatum hominem indutum tunicis manicatis.

Manubrium a manu, capulus appellat. quod manu teneatur.

Manipulus a manu fit, & proprie ſignificat manuales herbarũ faſciculum, quẽ manu quis apprehendit metendo, vt in pſal. Venientes, aũt veniẽt cum exultatione portantes manipulos ſuos. Interdum ponit pro exigua militũ manu, q̃ vnum ſequit ſignũ. Erat. n. pars centuriæ ita dicta, quod ſub Romulo paup adhuc Romanus exercitus manipulos fœni haſtis alligatos, p ſignis gerebat. Vel vt Vege. Et mode. aiũt dictus eſt manipulus quod cõiunctis manibus dimicabãt, vel ſine Var. quod plures militũ manus iungunt. Erant aũt milites decem ſub vno papilione degentes quibus vnus qui pęeſt caput contubernij nominat quod & manipulus contuberniũ dicat. Apud Liui. Manipuli ſunt numeroſiores. Nã li. viij. Scribit Manipulus leues duos vicenos milites aliam turbã ſcutatorũ habebat. dictus lib. vj. de re militari. In legione ſunt centuriæ. lx. manipuli. xxx. cohortes. x. Quibus verbis indicat manipulũ duas centurias cõtinere cõſtareq; ex ducentis militibus. Ser. vero. Nõ docet & in legione quidẽ erãt. xxx. manipuli. Dictus manipulus (vt inqt Var.) ab eo, quod plures militum manus iũguntur. Ser. docet manipulos eſſe ſigniferos, quod imperante Romulo, cũ Romani, & Latini ſub vno cẽturione bellum aggeſſuri eſſent manipulo herbæ haſtę alligato pro ſigno vterentur. Vnde manipularis dicitur, qui fert vexillum. Ouid. li. Faſt. Pertica ſuſpenſos portabat longa maniplos. Vnde manipularis nomina miles habet. At Vege. li. ij. ſcribit maniplum vocari contubernium decem tantummodo militum, ſub vno papilione degentium, ab eo, quod coniunctis manibus dimicabãt. Inde Commanipulones, qui in eodem maniplo ſunt, & commani palatio quibus nominibus vtitur Spartianus.

Manipulatim aduerbium, ſignificat per manipulos.

Manifeſtum dicitur, quod eſt clarum, & apertum, quaſi ad manus foris ſtans. Manifeſto, as, palam facio.

Manifeſtarius, a, um, quod eſt notorium. i. qđ manifeſtatur. Plau. Capto fruſtẽ, obtrũco gallũ furẽ manifeſtarium.

Mãſuetus, mitis, quaſi manu aſſuetus, quod omnia, quæ ſunt natura fera, manuũ permulſione miteſcant. Vir. Ille manu patiens, menſæq; aſſuetus herili. Feſt. manſuetus, neq; miſericordia meſtus, neq; crudelitate ſæuus ſed modeſtia temperatus. Beſtiæ manſuetæ etiam placidæ, & cicures dicunt. Pli. Tripharia diuidit animantes in placida fera, & inter media. Nã hirundines apes delphini, nec placida ſunt nec fera ſed mediæ inter vtrunq; naturæ. Manſuetus nomen proprium eſt.

Manſuetudo, vt inquit Speuſip. eſt conſtantia animæ aduerſus iræ impetum. Immobilis moderata ſpecies animæ.

Manſuetarij qui feras in inſueſaciunt. Lampridius in Helio. Habuit leones, & leopardos, quos edoctos per manſuetarios ſubito ad ſecundam menſam iubebat accumbere. Iul. Firmicus lib. viij. Matheſeos. Septentrione oriente nati erunt manſuetarij ferarum.

Manſueſco, is, manſuetus fio, miteſco. Col. li. vij. Nã p hęc blādimẽta triduo feræ manſueſcunt, Var. li. j. de re ruſti. p manſuefacio poſuit, cum inquit. Sic ex animalibus, cum propter eandem vtilitatem, quæ poſſunt ſylueſtria depręhenderent, ac concluderent, & manſueſcerent.

Mangones dicti ſunt, quaſi manu agones, erãt. n. magiſtri formæ puerorũ, & mẽtiẽdi coloris prope colẽtes, q hoĩes vendebãt. Solebãt. n. pueros, puellaſq;, quo facilius vẽdi poſſent, artificio quodã cõponere colorẽ. Vt Quin. inqt. Fuco, ac verũ robur inani ſagina mẽtientes. Ita mancipia vendibiliora, & ſpecioſiora efficiunt. Mar. milia p puero cẽtum me mãgo popoſcit. Sue. in Domi. Caſtrari mares vetuit, ſpadonũ, q reſidui apud mãgones erãt pꝛia moderatus ẽ. Pli. Thynni ſanguine oblitos pueros pubeſcere negãt mãgones. Aliarũ quoq; rerũ mãgones dr, q merces poliunt, atq; interpollãt, vt pluris vendãt. Vnde Pli. Decuſſi fragmẽtũ paululũ qđ in lamina ferrea terat, efficaciſſimũ experimentũ excuſant mangones gẽmarũ. Nec mares tñ, ſꝫ ẽt fœminæ mãgones vocant. Pli. Mangoobſtetrix erat.

Mangonizo, as, orno cõpono rem ad alliciẽdos emptores Pli. li. xxiij. Succus radicis vitis nigrę cũ eruo lætiore quodã colore, & cutis teneritate mãgonizata corpora. Trãſfertur ẽt ad alia. Sic. n. oratio mãgonizari, & forma & domus, & reliqua dici pñt. vt lenocijs, & fuco potiuſq; veritate allectent, hodie ẽt mangonizantur panni ſiue lineꝭ.

ſue lanei. Quin & equos mangoniſatos venire videmus hos greci ab equis componendis hippocomos vocant.

Mangonicus, a, um, quod ad mangones pertinet. Pli. Radix hiacinthi bulbacea eſt, & in maconicis venalicijs pulchre nota, quæ in vino dulci illinita, puberbatem coercet nec ſinit erumpere. Sueto. Neceſſario q; ad mangonicos queſtus ſuſtinendę dignitatis cauſa deſcendit.

Mangonium artificium, quod ad res facilius vendendas adhibetur. Pli. Nec tamen in hoc mangonio quicq; totus placet, hic clune, alibi pectore tm̄ gallinarum laudans.

Manubiæ dictę ſunt, ꝙ manu capiātur ab hoſtibus. Eſt. n. præda ab hoſtibus capta. Spolia quoq; quæſita. Sue. ſcribit. Aſco. Manubias prędas imperatorū pro portione, de hoſtibus capta. Spolia quoq; queſita de hoſte nobili ꝑ deditioné, manubias veteres dicebāt, de quibus, qđ vellét facerent. Nam ꝓdā dr̄ corpus ipſa rerū, quæ capta ſunt manubiæ appellatæ ſunt pecunię, quæ a q̄ſtore ex vēditione ꝓdę redactę ſunt Dicit tn̄ quoſdas nō ignobiles ſcriptores aut temere aut ſcarioſe ꝓdā ꝓ manubijs, & manubias ꝓ ꝓda poſuiſſe, ſed qui proprie locuti ſunt ſicut Cic. in oratione de lege agraria manubias pecuniam dixiſſe, Eſt qn̄q; vt iactus fulminum manubiæ dicantur. Vnde ait. Sene. lib. ij. queſtionum, Ioui tres manubia dari, quarū prima monet, ſcd̄a ꝓdeſt, tertia adhibitis conſilio dijs emittitur.

Manumitto de ſeruo liberū facio, Manumiſſus liberatus, a poteſtate. Nā q̄diu quis in ſeruitute eſt manui, hoc eſt poteſtati ſubditus eſt. Erat aūt mos in manumiſſione, vt dn̄s caput, aut aliud membrū ſerui tenens diceret. Hunc hominem liberum eſſe volo, & mittebat eum e manu.

Mantelum, & Mantelium, & mantele, is, cōpoſita dictio, ex manus, & tela, quaſi mappa a manibus tergendis. Eſt enim lintheolum, quo manus tergere ſolemus. Oui. li. iij. Faſt. Dixerat ad dexteram villis mantele ſolutis. Plau. Nec his ſycophantijs, nec fucis vllum mantelū obuiā eſt. Rurſus Mantelia, ſeu mantela accipiunt ꝓ penule genere quo ſe vt lorica muniunt. Græci hāc μανδιαν vocāt. Vñ Sui. μανδυασ ειδοςιματιου οπερ καλειται λωριxιον.

Mantile, & in plurali mantilia, ę, diphth. in. i productam mutata ſicut quæro inquiro. Virgili. Tonſiſq; ferunt mātilia villis. Nam, vt Ser. inquit. Conſtat maiores mappas habuiſſe villoſas. Mantilia vero a manibus ante lotis dicta, quomodo Thorale a thoro. Sunt etiā mantilia, quibus menſæ teguntur. Mar. Nobilius villos tegunt tibi lintea citrum Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

Mantica, pe. cor. nummorū receptaculū, ꝙ manu geritur, ponitur qn̄q; pro pera qua viatores ferunt vtenſilia, Perſius ſi precedenti ſpectatur mantica tergo. Vt Porphirius ait, cuius diminutiuum eſt manticula cuius pars ante pectus pars poſt tergum, dum geritur pendet.

Manticularius, qui manticulas attractat, vt furetur. Tertul. in Apol. Quis illic Sicarius. Quis manticolarius? Quis ſacrilegus? aut corruptor, aut lauantium prædo.

Manticularius dicitur fur, qui inferens ſe conſertæ multitudini, marſupia, aut ſecat, aut artificios, dolo aperit, & euacuat, ablata pecunia deſectitur dictum a manticulis. Nam vt inquit Feſtus. Manticulorum vſus pauperibus in nummis recondendis fuit.

Manni, & Aſturcones equi gradarij ſunt.

Manum bonum, clarum. Ideo poſt noctis tenebras prima diei ps mane, & deos manes dicimus bonos & ꝓſperos.

Manticularia dicuntur ea, quæ in frequenti uſu habentur & quaſi manu tractantur. Frequens enim ad manus tergendas vſus fuit mantelorum vnde hæc trahitur ſilitudo.

Manticulari dicebantur, qui furande grammaticulas attractabant, vnde & pro furari ponitur. Poete hoc verbū vſurpant pro doloſe quod agere. Pacu. Ad manticulandum aſtu aggreditur, manticulandum eſt mihi.

Manticulor poetæ vſurpant pro doloſe aliquid ago ethiopia doloſe ago. Pacu. Ad manticulandum aſtu aggreditur. Manticulatio aſtus, & fraus.

Manticora, pe. cor. beſtia in æthiopia, quæ triplicem dentium ordinem pectinatim coeuntem, & hominis faciem vna cum corpore leonino habet humanas carnes maxime affectans oculis glaucis, colore ſanguineo cauda ſcorpionis modo ſpicula infigens.

Mantua vrbs clariſſima, & Maronis Virgilij pr̄ia ab Ochno filio Tyberis, & Mantus Tyræſie Thebani vatis filiæ, quæ poſt patris interitum ad Italiam venit, cōdita fuit & a matris nomine Mantuas appellauit. Vnde Vir. li. x. Ille etiam patrijs agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mantus, & tuſci filius amnis, Qui muros, matriſq; dedit tibi Mantua nomen, ſed an verum ſit, ꝙ vnquam in Italiam venerit, nolo nunc citare Pauſaniam, Hellanicum, & gręcorum multitudinem magnam.

Mantiſſa additamentum, quod manu fit rei, quæ venditur,, ideſt pauxillum illud quod adijcitur ponderi. Lucil. Mantiſſa obſonium vincit.

Mantis, diuinus vel vates, a manto Tyreſiæ vatis Thebani quæ poſt Thebanoꝝ cladem ſeruitutem primo ſub Creo Lebedō & clarij apollinis tēplū in Aſia ſtruxit. Inde in Italia Mantuam quę ex Tyberino rege thuſciæ Ochnū peperit, qui & bianor qui oppidum muris circundedit.

Manus agathos, ideſt vaticinus bonus.

Manticinatus, vaticinatus. Nam mantis latine vates.

Manteum locus oraculis dicatus. Cice. li. ij. de fi. Vt quaſi de manteo promant medicamenta illa epicurea dolor ſi grauis breuis, ſi longus leuis.

Mantinea vrbs, quæ poſtea Antigonia dicta fuit in adulationem Antigoni eius, qui Philippo Perſæ patri curator regi fuit, ſed poſtea Hadriani imperatoris iuſſu rurſus mātinea fuit appellata.

Mātia ἑλληνικως λέγεται ἡ μαντεία, καὶ μαντεύομαι diuinatio, vaticinium. A mantia per compoſitionem fiūt Necromantia Hydromantia, Pyromātia, & alia huiuſmodi, quorum pe. producitur.

Maneo, es, ſi, ſum, ſignificat me cōtineo, loco inſiſto. Cic. lib. offi. Cyrillum quendam ſuadentem, vt in vrbe maneret. Quandoq; manere ſignificat perſtare. Vir. Manet imperterritus ipſe Hoſtem magnanimum operiens. Q n̄q; expectare. Plau. Ego hic te manebo. Vir. lib. x. Te Turne nefas te triſte manebit ſuppliciū. Q n̄q; futurū eſſe. Cice. Cuius te factū, ſicut Curio. manet, hoc eſt, cuius factum tibi futurū eſt, ſicut fuit Curioni. Q n̄q; inherere, fixū eē. Virg. Manet alta mente repoſtum iudiciū Paridis. Q n̄q; durare perſiſtere. Teren. in Hecy. Manere affinitatem hanc inter nos volo, ſi vllo modo, vt poſſit, qđ ſpero fore. Huius compoſita ſunt Cōmaneo ſimul habito. Hier. ad Dama. Monachorum circa commanentium antiqua in me ſortgit auctoritas. Emaneo, extramaneo, a quo Emāſor. Emineo, a quo Promineo, & Præmineo, Immineo. Remaneo. Retromaneo perſiſto. Iuſti. lib. ij. Interea rex velut ſpectator pugne, cū parte nauiū in littore remanet. Cic. lib. j. tuſ. Sed fac, vt iſti volunt aios non remanere poſt mortē. Et in cato. Tantum te manet qđ virtute, & recte factis ſis conſecutus. Sed hoc per tranſlationem magis. Permaneo perſeueranter maneo Obmaneo diu maneo.

Manſio, a, maneo. Scribit. Pli. li. vj. Manſiones eſſe diſpoſitus aquationū ratione qua chamelis itur in arabiam.

Mantiſcinor ſignificat furor. Teren. In Eu. In te perdita cus de alio mantiſcinor ſignificat, atq; impendo.

Manphur, lignum rotundum, loro circunuolutum, quod circunagunt fabri in operibus tornandis.

Mantare, manere a quo obmanto, ideſt obmaneo. Aliqn̄ Iteratiuum eſt. Plau. Manta modo, ideſt ſępe mane.

Mappa, quæ ſup mēſam ſternit, ꝙ manibus pēdeat, dum ſumus in mēſa. Pli. li. xix. Ardētes in focis cōuiuiorū vidimus mappas ſordibus exuſtis ſplēdeſcētes ignis, magiſq; poſſent a qs. Villoſe aūt apud veteres fuerūt in ꝓtio. Vnde Mar. Nobilius villoſa tegūt tibi lintea citrū. Legit̄ & mappus neutro genere. A mappa vero fit diminu. Mappula.

Mappalia

Mapalia punica lingua, agreſtes caſæ, & furnorum ſimiles vt inquit Hiero. In quibus, quia nihil eſt ſecreti, ſolet id vocabulum ſolute viuentibus obijci. Sunt enim quaſi rotundæ cortes, vt inquit Feſtus.

Manſurius nomen legum interpretis eſt ęques Romanus, fuit tempore Tiberij, iuriſcõſultus non incelebris qui Pub. ſcripſit.

Marathõ campus Atticæ a marathono heroe dictus. Eſt & ciuitas diſtans ab Athenis circiter decẽ milia. Et morte Icarij regis interfecti inſignis, necnõ & victoria Theſei ex tauro ſuperato, ſimiliter & Melciadis gloria, qui centũ milia ex Darij Perſarum regis exercitu profligauit.

Marathonius, a, um. Vñ Taurus marathonius dictus eſt, q apud Marathonem a Theſeo interfectus eſt. Hic eſt Taurus amatus a Paſiphę, quẽ, Hercules ex Creta eo agebit. Eſt, & oppidum hoc nomine iuxta Tricoricũ, & Rhannẽ vrbẽ, in qua clarum Nemeſis templum fuiſſe memoratur.

Marathrõ σὺν ταὶ θ˜. ὅ τι τὸ μάραθρον λέγομεν τὴν πόαν λατῖνοι φηνίκυλον, a noſtris fœniculus appellatur.

Marathuſa inſula quędam a copia fœniculi ſic dicta quę & Clazomenia dicitur.

Marceo, es, marcui putreo, a quo Marceſco putreſco, a macie, qm̃ quæ macie attenuata ſunt facile putreſcunt. Huius cõpoſitũ eſt Emarceo, qđ eſt valde marceo, a quo Emarceſco. Hie. in Geñ. Tetigit neruũ eius, & ſtatim emarcuit.

Marcor, putredo. Pli. Si ferri, vel chalybis aliqua rubigo vel panni marcor affuerit.

Macellus nomẽ viri clariſſimi Romani ꝓpriũ. Cuius geſta, & a Plu. & ab alijs ſcripta ſunt. Hic gallorũ ducem ſingulari certamine fudit ſpolia legit. Annibalẽ primus vinci docuit. Syracuſas, per tres annos expugnauit, quinquies cõſul. Inſidijs Annibalis deceptus, magnifice ſepultus fuit.

Marcella, nomẽ mulieris romanæ, q̃ cũ a mr̃e rogata eſſet, ꝗ uideret ne ſe nupſiſſe. Ita valde ridit, vt amplius nolim.

Marcipor, marci puer, hoc eſt famulus. Sic Publipor, Lucipor, & hmõi.

Marcõmani, populi germaniæ, quos Cæſar, cum Ariouiſto Germanorum rege ſuperauit.

Mareotis, idis, lacus in Ægypto, vt auctor eſt Stra. Pli. etiã aſſerit Mareotida partẽ lybiæ. Ægypto cõterminam appellari, & Mareotas populos in ea habitantes. Et mareotis ps Epiri, in qua vinũ optimũ naſcitur. Vnde mareotides vuę dictę ſunt. Vir. Sunt & mareotides albæ.

Margea, nomẽ fontis apud Pli. Quo noie dicta eſt vrbs in Helide.

Margarita, ę, & margarites, & margaritum in nominatiuo declinari põt. Hier. in parabo. Inauris aurea, & margaritũ fulgens. Ser. declinat margaris, idis, & idos, a cuius genitiuo græco latine formatᷓ margarida. Pli. li. ix. ſcribit margaritas naſci in Britãnia paruas, & decolores. Tacitus de vita Iulij agricolæ. Fert Britannia aurũ & ar. & alia metalla gignit oceanus margarita, ſed ſuffuſca, & liuentia. Romani margaritas appellauerunt vniones, ab eo, ꝙ nulli duo indiſcreti reperiantur. Margaritam, & lapillum generali nomine vocamus. Nam lapillus gemmarum margaritarum cõmune eſt nomen, ſubintelligiturq; præcioſus. Quod ſi maiuſculi fuerint pręcioſi lapides dicuntur.

Margaritarij, negociatores, mangoneſq; margaritarum.

Mare, aquarũ cõgregatio generaliter dr̃. Et multę collectiones aquarũ vocantᷓ maria, ſicuti Amb. li. hexa. inqt. Sicut. n. multę terre, vt Africa, Hiſpania, Tracia, Macedonia, Syria, Ægyptus, Gallia, atq; Italia, pro regionũ appellantᷓ vocabulis, & vna eſt terra. Ita multa dñr pro locorũ appellationibus maria, & vnũ eſt mare, ſicut ait ꝓpheta dicens. Tui ſunt cœli, & tua eſt terra, orbẽ terrarũ. & plenitudinẽ eius tu fundaſti, aquilonẽ, & mare tu creaſti. Nam & oceanum mare dicimus, & thyrrenũ, & adriaticũ, & indicũ, & Ægyptium, & ponticũ, & ꝓpontidẽ, & helleſpontũ, & euxinũ, ęgeum, ionicũ, atlanticũ. Vide in dictio. Oceanus. Vna igitᷓ generalis collectio dr̃ mare, eo, qđ iugis vnda, atq; continua ab indico mari, vſq; ad Gaditani oram littoris, & in mare rubrũ extrema circũfuſo orbe terrarũ includit oceano. Et multe collectiones maris nuncupantᷓ qm̃ in diuerſis locis diuerſa ſunt noĩa, quia vocabula aquis ex regionum vocabulis adheſerunt. Phacellus autẽ in epigrãmate φεῦγε θαλάσσια ἔργα βοῶν δὲ ἐπίβαλλε ἄεθλα εἴ τι τοι ἡδὺ μακρῆς πείρατ' ἰδεῖν βιοτῆς ἤ πεῖρον γὰρ ἔνεστιν μακρὸς βίος ἐν ἁλὶ δ' οὐ πως εὐμαρὲς εἰς πολιὴν ἀνδράσι ἰδεῖν κεφαλήν.

Marinus, a, um, qđ mare incolit, vel quod eſt a mari, vt piſcis marinus. Tranſmarinũ autem dicimus, qđ tranſmare eſt, vt tranſmarinæ merces, & tranſmarinus triũphus.

Maritimus, a, um, pen. cor. quod ad mare incolit, vel qđ ad mare eſt, vel ab mare fit, vt ora maritima, gens maritima bellum maritimum. Maritimum etiam dicitur, quod ex mari, ſiue quod maris eſt. Plau. in ru. Fluctus maritimos. Et Ambro. Piſces maritimos dixit.

Maris fluuius Agathyrſarum in hiſtrum fluens.

Marus mons Thraciæ.

Maritus vxoris vir, ab eo, quod ſit mas.

Marito, as, pe. pro. viro trado, ſeu filiã viro tradõ. Sue. in Veſpa. Vitellij hoſtis filiam honeſtiſſimæ maritauit, dotauit, atq; inſtruxit. Nam non ſolũ de hoĩbus, ſed ẽt de alijs dr̃. Col. li. iii. Sexto anno ſi iam videbitᷓ firma maritabitᷓ hoc modo. ſ. ipſa arbor. Et lib. v. Et ideo maritandis arboribus, nemo minorem pedanea ſcrobem vitibus comparat.

Marite dicuntur mulieres nuptę. Oui. li. ij. faſ. Dura cũ ſorte marite reddebant vteri pignora rara ſui. Hierony. Tunica eius varia, atq; diſtincta in virginibus viduis continentibus, ac maritis. Similiter & de arboribus dicitᷓ. Pli. li. xiiij. Iam in Campano agro populis nubunt vites, maritaſq; complexe, atq; per ramos earum procacibus brachijs geniculato curſu ſcandentes cacumina æquant.

Mariſcus genus Iunci, quem holoſchenon gręci vocãt, hoc eſt totum iuncum. Ex eo fiunt tegetes, & marinę naſſę.

Mariſcę ficus inſipidę. Mar. Infanti melimela dato, fatuaſq; mariſcas. Nam mihi, quæ nouit pungere chia ſapit. Pli. lib. xvij. Cat. de ficis ſerendis, ita meminit. Ficos mariſcas in loco cretoſo, & aperto ſerito. Quidam dñt Mariſcas eſſe ficus, quę prę pinguedine aperiãtur, ſemẽq; oſtendat. Col. Purpureæq; celidoniæ, pingueſq; mariſcę. Mar. Donaſti lupe rus ſubinde nobis legitur, nec boletus hiare, nec mariſca ridere. Vnde pro obſcenæ libidinis morbo, qñq; ponitur, mariſcę. n. tubercula dicuntur, quæ cũ vlcere ex turpi cõfricatione circa ſedẽ naſcũtur, ꝙ ſunt morbo ſimilia, quę Cel. ſycoſen. Iulius ſycon gręce vocat, & latine ficus dicitur. Iuue. Ceduntur tumidę medico ridente mariſcæ.

Margo folij extremitas, q̃uis etiam pro cuiuſlibet rei extremitate dicatur, vt pro ripa agri nõ culti, & eſt generis maſ. apud Oui. lib. j. me. Longo margine dicentem fœmininũ apud Iuue. Plena iam margine libri.

Margineus, a, um, quod eſt in margine.

Mariandinorum regio in Aſia ſua eſt Bithyniæ cõtermina, vbi Hercules cerberũ canem tricipitem deuicit, quẽ ferunt virus euomuiſſe, eamq; regionem infeciſſe.

Margiana, regio Aſię maioris, inclytæ apricitatis, vt inquit Soli. ambitu ſtadiorũ mille quingentorũ, difficilis aditu, propter arenoſas ſolitudines, in qua Antiochus Antiochiã extruxit, vt lib. xj. ſcribit Strabo.

Margus, fluuius Aſię quẽ Ptol. Duobus fontibus ex montibus ſeraphijs deſcẽdere tradit. Et per meſſagetas, qui margianis vicini ſunt, ac Derbitas in oxum amnem deferri.

Mariaba, metropolis ſabeorum eſt Stra. Iuncta ſunt his ſabæis, eorumq; metropolis mariaba.

Marius, qui ſepties apud romanos conſul fuit. Hunc arpinatem fuiſſe aiunt, humili loco natum nouum hominẽ aratorem, qui in villa Ciuernate (vt inquit Plu.) vitam diu vixit ruſticam plane, & agreſtem procul ab vrbanis mundicijs, hic per ordinem primis honoribus functus legatus Metello in Numidia criminãdo conſulatũ adeptus Iugurtam captum ante currum egit, in proximũ annum conſul vltro factus Cimbros in Gallia, apud aquas ſextias Theu

tonas in Italia vicit, deq; his triumphauit. Victus a Sylla Mynturnis in palude latuit, inuentus, & in carcerẽ coniectus immiſſum pcuſſorẽ gallũ vultus auctoritate deterruit. Acceptaq; nauicula in Africã traiecit, ibi diu exulauit. Mox Cinnana dñatione reuocatus cæſis inimicis ſeptimo conſulatu, vt quidã ferunt volũtaria morte deceſſit. Hic cũ in ſ ruribus varices haberet, præbuit varicoſum crus medico ſecandũ. Et dũ ſecaret, neq; ſuſpirans, neq; ſupercilia cõtrahens pertulit ſectionẽ, fixiſq; oculis ſpectauit crucíabilem curationẽ. Cumq; medicus alterũ crus ſecare vellet, minime aſſenſum pbuit dicens, Curationẽ tanto dolore dignã eſſe nõ arbitror, habuit filiũ Mariũ nomine, qui cum eſſet xxvij. annorũ conſulatũ inuaſit, quẽ honorẽ mater tam inmaturũ fleuit. Hic patri ſeuitia ſimilis curiã armatus obſedit, & inimicos trucidauit, tandẽ ſe iugulandum prębuit.

Marmor genus lapidis, cuius diuerſa ſunt genera, Quoddã enim albũ parius dr̃, a Paro inſula. Simile ex Liguria vehitur qđ a loco Carrarienſe vocitatur. Tale liguſticũ, olim lunẽſium lapidicinæ dederũt. Aliud laconicũ, qđ eſt viride, & cũctis hilarius. Aliud luculleũ, qđ fereatrum erat, quo delectatus Lucullus illi nomẽ indidit. Aliud Ophites a maculis ſerpẽtium, qbus diſtinguitur, nomen accepit. Aliud porphyrites, qđ eſt rubeũ candidis interueniẽtibus pũctis leucoſtictos vocatur, Baſſaltẽ ferrei coloris, & duriciei, vnde nomen mutuatur. Onychites ex Arabiæ montibus eſt, ex quo vaſa potoria in germaniã perducuntur. Alabaſtritẽ quoq; candidũ cauare ſolent ad myrotheca, qm̃ vnguenta incorrupta ſeruare creditur. Sunt & alia marmoris genera, quæ breuitatis cauſa omitto. μάρμαρον δὲ λέγομεν.

Marmoreus, a, um, quod ex marmore eſt, vt ſepulchrum marmoreum.

Marmoratus, a, um, quod ſuperficiem tantũ ex marmore habet. Augu. in Pſal. interpreta. Nam plerunq; audis diuitem dicentem habeo marmoratam domum, quã relicturus ſum. Var. li. iij. de re ruſti. ſubſtantiuum vſurpauit. Intrinſecus, quaſi leuiſſimo marmorato toti parietes, ac camere obliniuntur, & extrinſecus, circũ feneſtras, ne mus, aut lacerta ad repere ad columbaria poſſit.

Marmoratio, a marmoro, as, qđ eſt ex marmore conſtruo. Apul. lib. iij. Flo. Quid igitur ſupereſt ad ſtatue meæ honorem pauimenti marmoratio: nec proſcęne contabulatio: nec ſcęne columnatio, ſed nec culminis æris precatus & artificis miniſterium quæ mihi ne in mediocribus quidem ciuitatibus inique defuere.

Marra ferreum inſtrumentum, quod vulgo marracius dicitur. Col. li. xj. Contundat marrę, vel fracti dente ligonis. Iuue. Ne marre, & ſarcula deſint. (a, um.

Marpeſus pe. pro. mons in Paro inſula. A quo Marpeſius,

Mars apud gentiles deus creditus, dictus quod maribus in bello præſit, ſiue φ a Sabinis acceptus eſt, apud quos Mamers vocatur, a poetis mauors dr̃ per epentheſim, φ magna vertat. Vel a græco, qđ eſt ἄρης. Ares ponitur interdum pro bello. Liui. Aliquãdiu ibi marte incerto varia victoria pugnatum fuit. Eſt & Mars nomen ſtellæ. Deum dicunt antiqui. Quod autem eſſet deus ita ſcribit Iulius pollux θεὸν δὲ εἶναι δοξάζουσιν ἕλληνες ζῶον ἀθάνατον λογικὸν τέλειον νοερὸν ἐν εὐδαιμονίᾳ κακοῦ παντὸς ἀνεπίδεκτον προνοητικὸν κόσμου τε καὶ τῶν ἐν κόσμῳ καὶ τὰ λοιπά. Eſt quoq; nomen muſtellæ ruſticæ, quam gręci ictida dicunt vulgus marturellum vocat.

Marte noſtro dicitur quidquã fieri, ideſt proprio ingenio & ſine alicuius auxilio.

Martius, a, um, quod ad martẽ pertinet., vt mart a auis interdum bellicum, vt martia arma. Augu. lib. iij. de ciui. dei. Nullo martio impetu territi ſedarentur inimici. Interdum bellicoſum, vt martius populus.

Martius nomen propriũ, vt in. Q. Martio, qui iuſſus a ſenatu aquarũ ductus anienis reficere nouẽ a noĩe ſuo aquã martiam appellatam cuniculis per montẽ actis adduxit.

Martius menſis dictus eſt primus anni mẽſis, qm̃ Romulus primũ anni mẽſem genitori ſuo dicauit. Oui. A te principius Ro. dicimus anno. Primus de pr̃io noĩe menſis erit.

Martius cãpus Romę dictus eſt, φ marti conſecratus eſſet. Liui. Ager Tarquiniorũ, qui inter vrbem, & Tyberim erat conſecratus marti, Martius deinde campus fuit.

Martia Cato. filia minor fuit. Quę, cum quereretur ab ea, cur poſt amiſſum maritũ denuo, non nuberet? Reſpõdit non ſe inuenire virũ, qui ſe magis vellet, q̃; ſua. Quo dicto oſtendit diuitias magis in vxoribus eligi ſolere, q̃; pudicitiam.

Martius, qui ancus cognoĩatus eſt quartus Ro. ex equitate & religione auo ſimilis latinos bello domuit, Auentinus & Martiũ montes vrbi addidit, noua mœnia, oppido circũdedit, ſyluas ad vſum nauium publicauit. Salinarũ vectigal inſtituit. Carcerẽ primos ædificauit. Oſtiã coloniã marinis cõmeatibus oportunam in oſtio Tybe. deduxit.

Martiacus, a, um, quod ad martem pertinet, hoc eſt ad bellum. Vnde ſtipendia militum martiaca dicuntur.

Martialis, & hoc martiale, quod eſt natum ſub marte ſtella.

Martialis vero ſubſtantiuum eſt nomen viri proprium.

Marſpiter, pe. cor. quaſi martis pr̃, ſicut Dieſpiter dici pater.

Marſia regiuncula Italiæ vltra Picenum Samnites verſus a Marſo Circes filio, a quo originẽ duxerũt, dicta cuius populi marſi ſunt vocati nõ longe ab vrbe. Vnde marſica vina. Nam marſica ſunt e marſicis montibus. Sunt & marſi alij populi in Scythia, vt ait Herodo.

Marſias fluuius ſyriæ, q naſcitur in mõte, qui vocatur capotes.

Marſupium, ſacculus nummorum græce μαρσύπιον Cato de liberis. Et quod perſpicuum eſt maiorem curam habere marſupij noſtri, q̃; vitæ noſtræ.

Martyr latine teſtis dicitur. Martyrium teſtimonium.

Marmatica regio aphricæ, quæ vt Ptol. li. iiij. ſcribit ab occaſu terminatur cyrenaico, a ſeptentrione ægyptiaco pelago ab oriente ægypto, a meridie parte libies. In ea ſunt Naſamones & libiarchę populi.

Marubij, Marſorum populi, circa Fucinum lacum dicti, quaſi circa mare habitantes, propter paludis magnitudinẽ q̃uis alij marubies a rege dictos velint.

Marrubium, herba ſatis nota, quę exulcerare veſicam putatur. Gręci praſion. Alij Lynoſtrophon. Quidã philopeda. Nõnulli philocharen appellant.

Murucini, populi in regione Marſorum. Syl. li. viij. Marrucina ſimul ferentanis æmula pubes.

Marmarica regio Africæ, quæ (vt Ptol. lib. iiij. ſcribit) ab occaſu terminatur Cyrenaica, a ſeptentrione Ægyptiaco pelago, ab oriente Ægypto, a meridie parte libies. In ea ſunt Naſamones, & lybiarchę populi.

Mas dicitur, qui non eſt fęmina, q̃uis pro forti, & magnanimo quandoq; dicatur.

Maſculus diminutiuũ. Var. Si non plus teſticulorũ offerendis, q̃; in caſtrato pecore in Apulia vincor nõ eſſe maſculũ ad rem. Aliquãdo ponitur pro ſapiente, vt maſcula meretrix apud Plau. in meretrices Maſculam. i. habentem ſenſum. Sicut maſculi habent. Aliqñ pro ingenti. Perſius maſcula bilis intumuit quam non ex trux iturna cicute.

Maſculinus, a, um, a maſculus fit, vt maſculinum genus.

Maſculeſcere eſt maſculum fieri. Pli. lib. xviij. Denſiore enim ſati maſculeſcere, hoc eſt de rapis napos fieri.

Maſculo, as, idem quod roboro, firmo, a quo Cõmaſculo. Apul. lib. ij. de Aſi. His cognitis animum meum cõmaſculaui. Emaſculo, vide alibi.

Maſſagetes, æ, pe. cor. maſſagete populi ſcythiæ, & duplices feruntur. Alteri hyrcano mari & margianæ regioni vicini Alteri inter ſacas. Hi equũ ſoli mactant eunq; tantũmodo deum putant, fœda gens & brutis ſimillima apud quã genus mortis optimum iudicabatur qui ſenio cõfecti in inſtra cęderentur, & cum carnibus ouilis promiſcue æderentur eos qui morbo decederent, vt impios abijcientes, tanq̃ dignos qui a feris deuorarentur? De his Luc. lib. iij. Maſſagetes quo fugit equo volucreſq; geloni.

Maſſaniſſa, & maſiniſſa vtroq; modo dr̃. Numidarũ regia

nomen,

tomẽ, qui p̃mo romanis hoſtis fuit deinde amiciſſimus. De quo. Ouid.li.vj. Faſt. Poſtera lux melior ſugat Maſiniſſa ſiphacem. Et cecidit telis haſdrubal ipſe ſuis.

Maſſicus, pe.cor.mons Cãpaniæ optimi vini ferax, quod etiam maſſicum dr̃. Syl.li.vij. maſſicus vini feras addebat nõia glebis. Hora.li.j.car. Eſt qui nec veteris pocula maſſici. Docet Ser. Maſſicus in plurali facere maſſica. Vir.li.vij. Vertunt fœlicia Baccho maſſica.

Maſſica, regio barthicæ tarthæſijs appoſita. Hanc. Victru. Mariam appellat.

Maſſilia vrbs in Narbonenſi prouincia. Conſtat imperãte Macedonibus Aſtyage, Hebreis vero Sedechia circa ſecundam & quadrageſimam olympiadem hanc fuiſſe conditam annis antequã virgo pareret.ccccxxiij. poſt obitũ Dauid regis annis.cccclxxxiij. Diruta deinceps a Phocenſibus, inſtaurata eſt, qui Cyri tyrannidẽ fugientes, deſtituta græcia in hunc ſinum nauigarunt Olim Maſſiliæ ſtudia ingenuarũ doctrinarũ adeo floruerũt, vt Romani pro Attica peregrinatione maſſilioticum peterent gymnaſium ad diſciplinas capeſſendas. Plu.in Caſ. Maſſilieſes mores, tãq̃ optimos, & probatiſſimos duxit. Vbi tuos, q colore mores maſſilienſes poſtulas, hęc vini optimi ferax fuit. Vnde mar. Tu me maſſiliæ ponere vina putes. A maſſilia ſunt maſſilieſis, maſſilitanus, maſſilioticus. Vnde maſſilieſes viri maſſilitana vina, & maſſilioticũ oſtium.

Maſſylia cum, y. græco apud græcos per ſimplex ſ, ſcribiẽ. Sed quia a latinis prima producitur, non abſurde per duplex ſſ, exarari poteſt. In hac ſyllaba ſy, ꝑducitẽ, in ſuperiori corripiẽ. Luc.lib.iiij. Et gens quę nudo reſidens maſſylia dorſo. Virgi.li.iiij. Hinc mihi maſſylę gentis monſtrata ſacerdos prouĩcia eſt, quam quidam getuliæ, & numidiæ mauris vicinam dñt, nec lõge abeſſe ab hortis heſperidũ. Huius gens, neq; ephippijs vtitur, nec frenis, ſed ſola virga contenta eſt, qua agitet equos, & moderetur. Ab hac maſſyli, & maſſylei populi dicti ſunt qui a poetis modo pro mauris, pro getulis ponuntur. Mar. Auditur quãtum maſſyla per auia murmur. Idem maſſyleum virga gubernatur equũ. Sunt ẽt qui eos maſſulos vocitent.

Maſtiche, es, pe.cor.teſte. Pli.li.xij. lachryma eſt, quam lentiſcus arbor gummi modo ſudat. Sere. Rugarum ſulcos lentiſci maſtice tendes. Idem. Pulleium abrotonum tuide cum maſtice coctum.

Maſtix, icis. pe.cor.gene.fœmi.flagellum, ſcutica μαστιγω flagello. Vnde Homeromaſtix, & Virgiliomaſtix, διαμαστιγωσις diſflagellatio.

Maſticeros pro. Venerabili ponitur a Plau.in Tru.

Maſtigophorus, flagellifer ſeruus ab alijs ſæpius cæſus, vel cædi dignus.

Maſtigia dici põt verbero, hoc eſt verberibus dignus. Plau. Crucior lapidem nõ hr̃e. vt illi maſtigiæ cerebrũ excutiã.

Maſtrucæ veſtes, q̃bus Sardi vtebantur. Plau. maſtrucatus & plenus puluere. Cice. Pro Scauro quẽ purpura regalis, non cõmouit eum Sardoꝝ maſtruga mutauit. Et de prouincijs conſularibus res in ſardinia cum maſtrucatis latrũculis a prętore vna cohorte auxillari geſte.

Maſtos, ε λληνικως μασὸς ἀλλὰ κυρίως τῶν γυναικῶν, latine mãma, vnde Eumaſthos vna, de quo ſupra. Hinc Tubuli mammati, ſeu mãme in balneis, & fontibus intelliguntur. Quas Victru.lib.vij. Maſtos græca voce noĩauit. Athenis inquit, ex eiuſmodi locis & fontibus maſtiuſq; ad portum Pyreum ducti ſunt ſalientes, eas Var.de re ruſti. Papillas conuertit. Caſ. hubera. Quanto inq̃t pulchrius eſt, Claudiam aquam per tot ſicca mõtium iuga lauacris, & domibus liquores puriſſimos fiſtularũ huberibus inmiſiſſe. Erat & Maſthos genus poculi.

Maſtuprari eſt, manu tractando virilia, rem venereas peragere. Inde maſtupratores dicti. Quo verbo vtitur Mar. Maſtuprabantur phrigij poſt hoſtia ſerui, hoc eſt præputia ducebant. Nam a manu, & ſtupro deriuatur. Hi alio nomine ab apoſtolo moles vocantur.

Maſdoranus mons qui parthos ab Aria ſeparat.

Materia ſeu, materies eſt, qua aliq̃d fit, vt materia libri mẽbrana, & atramentũ. Itẽ materia libri eſt hypotheſis ipſa. Hora. Sumite materiã vr̃is, qui ſcribitis, ęquas viribus Materia, domus lapides, calx, ligna, tegule. Qua ꝓp non immerito materiæ appellatiõe ligna oĩa cõpręhendunẽ, qđ gręci ὕλην pariter, & ſyluã, & materiam vocent, cũ ligna dicant ſolũ ea materia, quæ ædificijs apta eſt. Liui. Multa materias ceciderat miles. Col.li.iij. vocat materiẽ lignum, qđ ẽ itra corticẽ. Quaſi cuneũ ferreũ inq̃t, vel oſſeũ iter corticẽ. & materiẽ lẽte dimittito, ne lędas, aut, rũpas corticẽ. Idẽ li.vi. materiã vocat palmitẽ, q de nouello naſciẽ, & in tenero alligatus depẽdet. Item materia fabrica lignaria dr̃.

Materiarius faber lignarius, vel qui materiam præſtat, a materia, cuius nomine ligna ad fulciendũ, ædificãdum q̃ neceſſaria, idoneaue ſignificantur. Plau.in Mi. Si non nos materiarius remoratur ad opus

Materiari ſignificat Lignari. a quo Materiatio.

Materiatus, a, um, quod eſt compoſitum ex aliqua materia Ci.li.iij. Offi Male materias e ruinoſe.

Materiale, quod eſt materię a quo materialiter aduerbium. Vnde materialiter aliquid ſumi dicitur, cum non forma rei, ſed materia ſignificatur.

Mater a materia dici videtur ꝙ ĩ fœtu materiam prębeat: Nam ſemen patris pro artifice eſt, & formam præbet mater ſanguinem ex ſe pręſtat, ex quo fœtus formatẽ. Aliq̃ñ tñ mater pro nutrice ponitur. Plau. Vtrãq; cõplexus ẽ. Ita forma ſimili pueri, vt mater ſuã non intermoſſe poſſet, q̃ mammam dabat, neq; adeo mater ipſa, quæ pepererat.

Materfamilias grũs grecus ad imitationem grecoꝝ, qui fœmininoꝝ in a puram deſinentiũ gtõs in as, mittunt. Dicimus tñ & materfamiliæ, & materfamiliaꝝ. Eſt autẽ materfamilias, vt docet. Gel. Ea ſola, que in mariti manu mãcipioq; eſt, qm̃ non in mr̃imoniũ tm̃, ſed in familiã quoq; mariti, & in ſui hęredis locum venerit. Feſ. ſcribit non ante matrem familiæ dici q̃ vir eius paterfamilias appelletur. Nec poſſe hoc noĩe plures in vna familia appellari, ſed vnam tm̃ matrem familias dici. At iuſconſultus Matrẽfamilias inq̃t accipere debemus eam, quę non inhoneſte vixit. Matrem.n. familias, a cęteris fœminis mores diſcernunt, atq; ſeparant, proinde nihil intereſt nupta ſit, an vidua, ingenua, an libertina. Nam neq; nuptiæ, neq; natales faciunt matrem familias. ſed boni mores.

Matrona dicitur, quæ in matrimonium cum viro cõuenit vt in eo maneat, etiam ſi liberi non ſunt adhuc ſuſcepti. Quippe appellationem habet, a matris nomine, non iã adepto; ſed cum ſpe, & omine mox adipiſcẽdi. Vñ ipſum quoq; matrimonium vocatus eſt, quoniam ea ſpe vir, & vxor coniunguntur, vt illa mater fiat.

Matronalia erant dies matronis feſti.

Matronalis, & hoc matronale, quod eſt matronatum, vel quod ad matronas pertinet, vt dignitas matronalis.

Matronatus, us. dignitas matronarũ. Sicut patronatus concubinatus. Apul. & vt matronatu eius indicabat.

Matrimonium, eſt maris, & fœminæ coniugatio.

Matrimoniale adiectiuum, quod ad matrimonium pertinet. Augu.li.xiij.de ci.d.i. Quid concubitus cõiugalis qui ſecundum matrimonialium preſcripta tabularum procreandorum fit cauſa liberorum.

Mater matrima illa dr̃, quæ cũ mr̃ ſit, adhuc habet matrem viuentẽ, ſicut patrimi. & patrimes, quorũ patres viuunt.

Matercula diminutiuum a mater. Hora.in Epiſto. Dũ pueris omnis pater, & matercula pallet.

Matertera, a matris ſoror, quaſi mater altera.

Matruelis, idem, quod matertera, & Matrueles dicũtur filij & filię materteræ.

Matreſcere eſt matri ſimilem fieri. Pacu. Vtinam nunc matreſcam ingenio vt meum patrem vlciſci queam.

Matrix fœmina, quę fœtus gratia teneẽ. Col. Sint ergo matrices robuſti corporis, quadratæ, pectoroſæ, magnis ca

plibus. Medici tñ accipiũt m ricẽ, p vtriculo, q in fœmi/nis iunctus eſt veſicę, quę ad progenerãdum apta eſt.

Matralia, matris matutæ feſta.

Mattola, apud. Pli. & Cato. genus eſt marculi.

Matheus cum diph, & th. Aſpirato. Nam ſcribit grçce μάτθαιος nomen viri proprium.

Matta, ſtorea, & teges, quę fit cannabilino, iunco, palma, ſirpo, aut ſparto. Oui. Plauſtroq; morãtes. Suſtulit in plauſtro ſirpea matta fuit.

Matheſis, vel mathema, atis, pe. pro. ὅτι τὸ μανθάνειν ἡ μάθησις ἐστὶ, ὁ ἀλλ' ὅτι τὸ δεικνυμικὸς ἀπολλώνιος καὶ συνιδὰς ὅθεν καὶ μαθηματικοὶ λέγονται. latine diſciplina dicitur.

Mathematicus, a, um, quod ẽ diſciplinabile. mathematici dñr, q mathemata ſiue mathematicas diſciplinas norũt. Ad diſciplin ãn. ſpectãt Geometria, muſica, Arithmetica, Aſtrologia. Et hę mathematicę ſciẽ diſciplinę dñr, eo q̃ diſcitur planẽ: & p demõſtrationẽ quãdã pcipitur, phia vero, logica, cũ alijs, nõ dñr diſciplinę, qa non firmiſſima demõſtratiõe, vt illę, ſ3 rõne quadã, & ſtudij inueſtigatiõe percipiunt. Alias mathematici vocitur Genethliaci, aſtrologiq;, & qui Chaldęi vocitur, quorum ars eſt, vt naturas hominum ex vultus inſpectione pronunciẽt.

Matęotechnia ματαιοτεχνία, latine ſuperuacua artis imitatio, & vanitas artis dr̃ μάταιον vanum τέχνη ars.

Matella a matulla fit, & eſt aquarius, vel vrinæ vas. Plau. in Amphi. Nec tu poſtulas matellam vnam tibi aquę infundi in caput. Mar. Diſperꝑeam ſi tu Pyladi præſtare matellas dignus es. Græci ſcaphium, quamuis etiam ad ventris excrementa accipi poſſit.

Matellio diminutiuũ a matula, ſiue matella. Var. de vi. pa. Poſtularet trulleum matellionem peluim.

Mattiacum, oppidum in Germania. Vnde Mattiacę pille, quas, Mar. Pro ſapone poſuit. Accipe mattiacas quo tibi calua pilis. Alibi tamen ſaponem ſpumam cauſticas, & ſpumam botanam nominat.

Maturus, a, um, pe. pro. proprie de frugibus dr̃, quod neq; crudum neq; mite, neq; caducum, neq; nimium coctus, ſed in tempore temperatum prouenit, vt poma matura. Per tranſla. ponitur qñq; pro ſene, vt maturus hõ. i. ſenex & perfectam ætatem habens. Vir. Æui maturus Aceſtes.

Matura, ętas ſenilis, quaſi oĩno perfecta, & tẽpus debitus aſſecuta. Qñq; pro graui, ac conſtanti. Et hoc modo non cõponitur. In alijs ſignificationibus hs cõpoſita. Immaturus non maturus. Augu. li. ij. de ciui. dei. Quis paleę dedit tam feruidã vim, vt poma immatura maturent. Prçmaturus, de quo alibi. Mature aduerbiũ celeriter, ſiue tẽpeſtiue. Hiero. in Geñ. Cũq; mature ſurrexiſſet, tulit duas vxores ſuas. Aliquando ſignificat grauiter.

Maturitas, quod modo fructuũ coctionem ſignificat. Col. Nos quoq; medicatam fabas ſic cõperimus, cum ad maturitatẽ perducta ſit, minus a Curguliõe infeſtari. Ci. ſul. Tamen hoc ſtudium quotidie ingraueſcit maturitate credo ętatis, ac prudẽtia, modo grauitatẽ, moderationemq;. Idem. Iam cõſtãtis ętatis, & ſenectutis maturitas.

Maturo, as, maturus facio, perficio. Quinti. Nam ipſe eos nondũ opinabar ſatis maturauiſſe, qbus cõponendis, vt ſcis paulo pluſquã biẽnium impẽdi. Sed hic per trãſlationem proprie. Ci. in Ca. Primo eſt per acerba guſtatu, deinde maturata dulceſcit. Interdũ Maturare eſt accelerare ita, vt adhibeatur induſtriæ celeritas, & diligentiæ tarditas, ex quibus duobus contrarijs fit maturitas, vt neq; aliquid citius, neq; ſerius fiat. Hoc verbũ Diuus Augu. duobus grçcis vocabulis exprimere ſolebat σπεῦδε βραδέως, quæ ſignificant accelera tarde. Vnde Virgi. Quaſi contraria ſeparauit maturare, & properare cum ait, Frigidus agricolas ſi quãdo detinet imber. Multa forent quæ mox cœlo properanda ſereno, maturare datur. Vnde Mature fit; quod tempeſtiue fit. Idem Maturate fugam, quod eſt quaſi cum maturitate, ideſt, cum tranquilitate, & lentitudine diſcedite. Quomodo dicimus Matura iracũdiam, ideſt mitiga. Salu. Videtur ſimpliciter poſuiſſe p properare, cũ ait Antonius Catilina cũ exercitu pſequi maturet. Sic Liui. lib. x. Inde comitiorũ cauſa Romam profecturus maturauit.

Matureſco, is, a matureo eſſe conuenit. Matureſcere autem eſt maturũ fieri. Pli. li. xj. Cum mella cœperint matureſcere abigunt fucos. Col. li. iiij. Nam & quę matureſcere incipiunt tempeſtiue leguntur, & quæ nondum maturitatem cœperunt vuæ, ſine diſpendio differuntur. Hiero. in Ioel. Mittite falces, qa maturuit, meſſis. i. matura facta ẽ. Hinc fiunt compoſita Ematureſco, & Permatureſco, quæ perfectionẽ actus indicant. Gel. li. j. Dñs poſtea ſegetum illarum filiũ adoleſcentẽ vocat. Et vides ne inquit, hęc maturuiſſe, & manus iam poſtulare. Col. lib. ij. Sed hoc idem ſemen Ciliciæ, Syrięq; regionibus ipſe vidi mẽſe Iunio, Iulioq; cõſeri, & per autumnũ, cũ per maturuit, colligi.

Matureſcere dicitur homo, cum nondum grauis eſt, ſed iã incipit eſſe grauis. Et apoſtema matureſcere dicitur, cũ nõ diſcutitur, ſed perducitur ad maturitatẽ, vt vel frangi per ſe, vel ferramento aperiri poſſit.

Mattiacę pile. Vide in mattiacum.

Matuta, pe. pro. a noſtris Aurora Leucothea a grçcis dicit, hoc eſt alba dea marina dicta q̃ matutino tempori pſit. Hæc fuit filia Cadmi nomine Ino. Athamãtis vxor. Hinc

Matutinus, a, um. Vnde matutinum tempus, quod mane fit. Et tunc Matuta auroram ſignificat, dicta matuta, vt quidam autumant a bonitate quaſi matura.

Mauors, q & Mars, q̃ magna vertat. Vñ Mauortius, a, ũ.

Mauritania, Africæ regio extrema, verſus Gaditanum, fretum, & occidẽtalẽ occaſum. In ea Antheus gigas regnaſſe dicitur, ab Hercule victus. Eſt aũt duplex Cęſarienſis a Cęſarea, & Tingitana a ciuitate Tingi Dictaq; eſt mauritania a μαῦρον, quod eſt nigrum, vel q̃ nigros habeat colonos gignit ſimias dracones, ſtruthiones & elephantes. Eius incolæ mauri dicuntur. Maurus enim nomen gentile ẽ, vt Gallus, qui e Gallia originẽ habet. Mauritanus vero poſſeſſiuum, vt Gallicus. Dicimus ergo virum maurum, & bellum mauritanum.

Maurus, a, um. Vide in mauritani.

Mauritanus, a, um. Vide etiam ibi.

Mauſolus, pe. pro. dictio triſſyllaba, nomen proprium Carię regis, a quo mauſolũ dictum eſt, ſicut in Cice. Plin. & Gel. lectum eſt. Mar. li. x. Reperiẽt marmora parua quidem ſed non ceſſura viator mauſoli ſaxis, Pyramidũq; lege, & Mauſoleum, tetraſſyllabum, nõ mauſeolum. Proper. Nec mauſolei diues fortuna ſepulchri. Hoc ſepulchrum Artemiſia Mauſoli vxor, ædificauit, ita ægregijs operibus, vt inter ſeptem orbis miracula numeretur. Attollitur in altitudinem. xxv. cubitis, cingitur columnis. xxxvj. Ab hoc ſepulchro omnia prçcioſa ſepulchra ex nomine eius mauſolea dicuntur. Vnde Suet. ſepulchrum Cæſarim appellauit Mauſoleum, quod extruxit Aug. Suidas aũt μαύσωλος ἄρχων καρῶν, φησὶ δὲ αὐτὸν θεόπομπος. μηδενὸς ἀπέχεσθαι πράγματος χρημάτων ἕνεκα. O auaritia, ſi tunc vnius principis, nunc domina noſtri ſçculi.

Mauſoliũ, q̃tuor ſyllabarũ ſepulchrus mauſoli regis carię.

Maxilla non eſt dimi. a mala, vt putavit Priſci. ſed mala a maxilla fit per detractionem mediæ litteræ, vel potius ſyllabæ, ſicut edocet, Cice. li. de Ora. ad Brutum. Eſt autẽ maxilla, in qua fixi ſunt dentes, q̃uis etiam de parte exteriore quandoq; dicatur, quæ barbam emittit. Perſi. Tu cum maxillis balanatum gauſapæ pectas, inguinibus, cur detonſus tibi gurgulio extat.

Maxilare, vt dens maxillaris, quæ eſt molaris. pli. lib. xxxij. Maxillareſq; ita ſanari dentes prçcipue putant.

Maximus, ſuperlatiuum a magnus, a quo fit aduerbium.

Maxime aduerbium, quod quãdoq; etiã prçcipuę. qñq; ſepiſſime ſignãt, Cic. Len. Vel ẽt, id qđ mihi maxime libet.

Maxima veſtalis ea dicebatur, quæ dignitate reliquas anteibat, quales nunc vulgo abbatiſſas appellamus.

Maximus pontifex, qui rerum, quę ad ſacra, & religionem pertinent, curam habebat, vindexq; erat contumaciæ priuatorum magiſtratuum

Maximus Curio, cuius auctoritate curiæ omnes, curionesq; regebantur.

Maximi annales, ꝙ eos pontifex Maximus conſecraret.

Maxima hoſtia ouilis pecoris, non ab amplitudine corporis, ſed ab animo placidiore.

Maxima mulcta erat trium milium aſſium. & viginti.

Maximates dicuntur primarij ciuitatis, qui & ſummates, & primates, & optimates vocantur.

Maſapanis: fit ex amygdalis, ſaccharo farina latice roſaceo. Eſt autem maza apud grecos panis offa, quę aut vinum, aut oleum, aut omnino liquidum accepit.

Mazaca ciuitas cappadocię, ſub monte Argeo, quę nunc Cæſarea Euſe. in Chronicis. Tyberius Archelao pulſo & cappadocia in prouincię formam redacta nominauit Cęſaream. Hinc Mazacenius: & mazaces. Sue. in Nero. Turba mazacum.

Mazeras fluuius in ora maris hyrcani.

Mazonū. pe. cor. gręca dictio qua lanx ſignificatur ad ferenda obſonia in menſa. Vale. lib. iij. de re ruſti. Alios videret turdos in mazonomo poſitos coctos. alios volitare circa feneſtras captos, græce μαζόνομον λέγεται.

Me ante E

Meatus, us. Vide in dictione Meo, as.

Meapte. i. mea propria. Teren. in Heau. Ita me dij amēnt, vt ego nunc non tam meapte cauſa lætor, quam illius, quas ego ſcio eſſe honore quo vis dignam.

Mecaſtor iuſiurandum, quaſi ita me caſtor adiuuet.

Meconis, is, genus lactucę amare, a copia lactis ſopiferi.

Meconium: ſuccus papaueris μήκων enim latinę papauer Meconium etiam vocant ſordes infantium aluo editæ.

Mechanicus, pe. cor. faber opifex eorum operum, quæ ingenio ſimil ac manibus fiūt, ἀπὸ τῆς μηχανῆς, quod inuentionem ſignificat. Et machanica ars fabrilis. Vnde artes diuiduntur in liberales, & mechanicas.

Mœcenas cum ę, diph. proprium nomen Thuſci equitis clariſſimi, & apud Auguſtum potentiſſimi, ad quem Virgi. & Hora. Opera ſcripſerunt.

Mecū. i. cū me, vbi ꝑpoſitio euphonię cā poſtponit. Mecum viuit. i. familiaris meus eſt. Interdū mecum ſignat infra me. Teren. in Hecy. Haud ꝑpterea te rogo, vt hæc ꝑferā, ſed vt tacita mecū gaudeā. Sic ſecū, tecū, nobiſcum, & vobiſcum.

Mediſcuticus nomē eſt magiſtratus magni, apud Cāpanos.

Medea nomē Colchorum reginę crudelitate inſignis, Oete regis filię, & Iaſonis vxoris. Hora. Ne pueros coram populo Medea trucidet.

Media regio in Aſia a Medo Medeę, & Ægei Athenienſium regis filio, ſic noīata, vt Soli. refert, a qua Medi populi dicti ſunt. Hos tamen Ioſephus ſcribit, a Medeo Iaphet filio dictos fuiſſe. Qui Hero. Teſte. lib. vij. Arij primo ſunt dicti. Hæc regio, vt Ptolo. inqt a ſeptentrione hyrcano mari terminatur, ab occaſu maiori armenia, & aſſyria, a meridie perſide, ab oriente hyrcania, ac parthia quę montibus excluditur. Sunt qui mediam in duas partes diuidāt, quarum alterā maiorem vocauere, alterā antropatiā. Maioris Ecbatana fuere metropolis magna ciuitas. In media ſunt mōtes Caſpis maiori armenię contermini. Media magna ex parte alta & frigida paſcendis equis apta. Vnde pratum quoddam hippobotos vocatur per quod iter faciunt qui ex perſide & Babylone in caſpias portas itur. In eo paſci dicuntur equorum. l. milia regium id armentum eſt. Eſt & Media cum diph. de qua ſupra.

Meduſa, pe. pro. fuit filia Phorci, & Cetho cōiuge, qui vna cū duabus ſororibus Euriale, & Stenone, Gorgades in inſulas in oceano Æthiopico tenuiſſe feruntur, vnde & gorgonides appellātur. Eius capilli in angues a minerua immutati ſunt, & q illā aſpiciebāt in lapides vertebātur quā Perſeus perimit, ex cuius cruore natus eſt Pegaſus, n᷑ a ꝑteni Suidas μέδουσα ἡ καὶ γοργόνη κληθεῖσα, περσεὺς ἐ δαναῆς καὶ τοῦ διὸς, διδαχθεὶς πάσας τὰς μυστικὰς φαντασίας, ἵνα ἂν βουλόμενος ἑαυτῷ κατασχῆσαι βασιλείαν, κατεφρόνησε τῆς τῶν μήδων, & ſubdit ἐκάλεσε δὲ γοργόνην διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνεργείας, qui aūt velit audire res nouas, & inſolitas hoībus latinis, legat reliqua in Suida, & alijs ſcriptoribus gręcis.

Medius, a, um, qđ menſuratū æqualiter diſtat ab extremis, quis etiam mediū dicatur, quicqd inter duo extrema eſt, etiam ſi non ęqualiter diſtet. Vir. Iam medium tenuere rates. Quandoq; mediū dicitur cōmune, vt in mediū venit. In medio ſunt. Et medio diſceſſerunt. Q ñq; manifeſtum. Virgi. Medioq; ex hoſte recepti. Q ñq; intercedens. Idem. Ne qua ſcire dolos, mediuſue occurrere poſſit. Et dicit medius ſm Priſ. a modo, hoc eſt a menſura vnde & modius, & differentiæ cauſa medius mutauit o, in e. Vel dicitur a gręco μέσος, medius. Hinc dimidius, a, um, quaſi per medium diuiſus. Medietas media pars.

Mediuſfidius compoſitus eſt, & ſignificare vr̄ Iouis filius. i. Hercules, quia δία greci, nos Iouē dicimus, & fidium pro filium, quia ſępe pro l, littera d, vtebantur. Quidam exiſtimant iuſiurandū eſſe, vt ſi pro dij fidē, quaſi pro diuini temporis. i. diei fidem. Alij ſic exponūt Sanctus fidius, & ſemipater dij fuerūt ſabinorum, quos domos demigrantes in collem Quirinalem, cum cętera ſuppellectile detulerunt, idq; numē verbis trinum re vnicū eſſe dixerunt. Vnde licet tribus ipſis templū eſſet in Quirinali colle dicatum, vnius tñ ſancti vocabulo appellabat, obtinuitq; huius noīs opinio ſanctitatis magnā vim habere iuſiurandū quo in trino, & vnico numine medium eſſe quis fidium affirmaret.

Media vocabula dr̄, quæ & in bonā, & in malā partē accipi p̄nt. Meſa a græcis dicta, qualia ſunt tēpeſtas, valitudo, facinus, dolus, gr̄a, induſtria, periculū venenū, contagium. Et apud veteres, honor, quo ſignificabatur iniuria.

Mediocris, & hoc mediocre mediū tenens, modeſtus. Luci. lib. xxxvij. Paulo hoc melius, q̄; mediocre hoc minus, malumq;, & peſſimum, ſed tñ omnia hæc mediocriter. Hinc mediocritas. Cice. lib. j. offi. Eadē ratio eſt habenda veſtitus in quo ſicut in plęriſq; rebus mediocritas optima eſt. Col. li. iiij. Mediocritas in lectione loci maxime probatur, q̄ſi in confinio boni, maliq; poſita eſt.

Medianus, a, um, qđ in medio ē. Vñ medianes colūnas. Vic. dixit, vt ab angularibus, quę craſſiores ſunt, diſtingueret.

Mediaſtinus pe. pro. qui in medio lauantium ſtat in balneis inquit Priſci. Noni. mediaſtinos pro balneatoribus. Itēq; pro miniſtris, vt cruciatoribus edium accipit, ꝙ in medio ſtent, vt oībus miniſtrent. Sꝫ villiſſima quęq; mācipia in agro maxime mediaſtinos eos accipere debemus, q abiectiſſima quęq; inter ſeruos officia obeūt, cuiuſmodi ſunt hodie in principū domibus cognomine lignarij bacularijq;, quorū vna illa functio eſt, vt oībus pareant, nec vllius imperiū detrectent, in medio ſemper, & propatulo ad nutus oēs excubent. Cice. in Cati. Magnopere cōtemno exercitū collectū ex ſenibus deſperatis, ex agreſti luxuria, ex ruſticis mediaſtinis decoctoribus, ex his, qui vadimonia deſerere, quā illum exercitum maluerunt. Col. lib. j. Mediaſtinus qualiſcunq; ſtatu poſſit eſſe modo perpetiendo labori ſit idoneus. Idē ſeparādi ſunt aratores a vinitoribus, atq; a mediaſtinis. Hora. in Epiſt. Tu mediaſtinus tacita præce rura petebas. Lucil. Villicū Ariſtocratem mediaſtinū, atq; bubulcū. Vlp. Qui mediaſtina opera, fungitur, non continetur, vt purpurarij Atriarij, & Focarij, & his ſimiles.

Mediterraneus, a, um, quod eſt a mari remotum, quaſi in media terra. Mediterraneum mare, qđ per medias fundit terras, cum in ambitu terrę circūfluat Oceanus, ab Abila Mauritaniæ, & calpę Hiſpaniæ promontorijs.

Medioximus, vel medioxumus, pe. cor. mediocrē, ſiue medium ſignificat. Vnde medioximi dij vocantur poteſtatis medię. Ser. li. xiij. Æne. dicit Herculem communem deum

Digitized by Google

vtriuſq; naturæ medium, & inter mortalitatem, & diuinitatem ſunt numina, aliqua tm̃ terreſtria, aliqua tm̃ cœleſtia, aliq̃ media, quos deus. Apul. Medioximos vocat. Pla. in Caſ. At ita medij deeq; ſupi, inferi & medioximi.

Mediolanum, vrbs, & Ciſal. Galliẹ metropolis populi multitudine refertiſſima, dicta a ſuẹ mediatim lanata. Nam apud Amb. legitur in quadam epiſto. Cuȝ a gallicanis populis initum conſilium foret pro conſtituenda vrbe effoſſo ſolo inueniſſe ſuem dimidiatim lanatam a quo portento. Mediolanum eſſe nuncupatum, ab eo. ſ. apro ex media parte lanato. Fuerunt hunc vrbem a Gallis Senonenſibus ante Chriſti aduentum annis. ccclix. inſtauratam, ſeu conditam fuiſſe. Hinc Statius, Cecilius comicus ortus fuit Stephanus Biſantius excellentiſſimus chronographus. μεδιολᾶνον πόλις ἰνσουβρίας καὶ διοικοῦντες μεδιλᾶνιοι καὶ πόλις ἄλλη της ἰταλίας λαμπροτάτη.

Meditullium a medio dictum eſt, quod eſt in medio. Hiero. contra Pelagia. ſcribit hominẽ in meditullio poſitum eſſe, vt de virtutum culmine ad vitia labatur, & ex vitijs aſcendat ad ſublimia. Idem. Et quomodo diuitiæ, & honores, & corporum ſanitates, & cætera aquæ indifferentia, nominamus, nec bona, nec mala ſunt, ſed velut in meditullio poſita vſu, & euentu, vel bona, vel mala fiunt. Sunt qui hoc nomen a meditor deducant, vt ſit locus meditationis & exercitij.

Meditrinalia, ſacra, quẹ potuti muſtũ faciebãt hoc ꝓfamine Vetus nouum vinũ bibo, veteri nouo morbo medeor.

Medimnus genus menſuræ, quẹ noſtri modium interpretantur. Auſo. Medimna neutro genere dixit.

Medeor, ris, a medius fieri videtur, nas medijs, quibuſdam hoc eſt tempeſtatis rebus hoc fieri oportet. Et cõſtruit quandoq; cum genitiuo. Hier. in Hiere. Quis meditabitur tui? & quandoq; cum datiuo, quod eſt in frequentiore vſu. Lactan. lib. vj. Circũſpice conſcientiã tuam, & iniqtatũ medere vulneribus, quandoq; cum accuſatiuo. Teren. in Phor. Quas cum res aduerſe ſint minus mederi poſſis. Inuenitur etiam Medetur imperſonale. Pli. lib. xxvij. Ex eo medetur oris vlceribus perunctis hoc ſucco folijs puſillis. Huius verbi compoſita ſunt Immedeor, quod eſt intus medeor. Colu. lib. vj. Si oportebit palorum capita, & imas partes mixto fimo, cum cinere obliniri, & ita totos eos immederi. Remedeor, ris, remedium prẹbeo. Priſcia. Medeor, eris. Remedior, aris, teſte Capro.

Medico, as, & medicor, idẽ ſignificant, quod medeor. Vir. libro primo Geor. Semina vidi equidem multos medicare ſerentes, ſed medicari frequentiſſime dicitur. Et modo cum datiuo iungitur. Idem. Senibus mendicãtur anhelis. Mõ cum accuſatiuo. Idem lib. vj. Æne. Sed non Dardaniæ medicari cuſpicis ictum Eualuit.

Medicus, q mederi ſolet. Officium medici, vt inqt Aſclepiades eſt, vt tuto, vt celeriter, vt iucunde curet.

Medicus, a, um, quod eſt medici, Vir. lib. iij. Geor. Dũ medicas adhibere manus ad vulnera paſtor abnegat.

Medica herba, quæ præcipue nutrit equos, eo, ꝙ in Media abundet. Ser. Scribit, medicã a medis in græciam tranſlatam, quo tempore, eam Romani inuaſerunt, quæ ſemel ſata decem annis durat. Huius plena Venetia eſt trium foliorum, & ſemper virens eſt ſm Diony. Cuius natura eſt, vt vno anno frequẽter ſeratur, & poſtea aliquot annis ſpõte procreatur. Et vulgo dicitur ſylla. Collu. lib. vij. Ad maciem nulla res tantum quãtum medica poteſt.

Medicum velum, quod in prora ponitur.

Medicina medicamen medicamentum, & medela. idem ſignificant. ſ. id quo quis curatur mirum autem eſt quod ſcribit Theophilus de pulſibus & vrinis ὅτι δ' ἱπποκράτης ἄξιος ἰητρὸς οὐκ ἔσχε γνῶσιν περὶ τῶν σφυγμῶν ἀλλὰ τὰ πλευρὰ καὶ μέτωπον χειρὶ σύνηψε. Sumitur tñ qñq; medicamentũ. ꝓ veneno, ſicut venenũ ꝓ medicamento qm̃ græci vtrunq; pharmacon vocant. Caius iuriſconſul. Qui venenum dicit, adijcere debet bonum, vel malum, nam & medicamenta venena ſunt, quia eo noĩe omne continetur, qđ adhibitũ, naturam eius, cui adhibitum eſt, mutat. Cum id, qđ nos venenũ appellamus, græci pharmacũ dicunt, & apud illos quoq; tam medicamenta, q̃; quẹ nocent hoc noĩe continet. Galenus autẽ medicinam ampliauit, qui quãta ſcripſerit, ſi memorarẽ eſſet incredibile, ſed inter alia mirãda ſupra. xxij. libros περὶ τῶν ἀνατομικῶν, quorũ magnam partẽ habet illuſtris Antonius vicecomes muſarũ amantiſſimus. Galenus autẽ quo tpe fuerit ita ſcribit li. j. magnẹ anotomiẹ ἀνατομικὰς ἐγχειρήσεις ἔγραψα μὲν καὶ πρόσθεν ἡνίκα τοπρῶτον εἰς ῥώμην ἀνῆλθον ἄρχειν ἠργμένου τοῦ καὶ νῦν ἄρχοντος ἀντωνίνου & multa alia, quẹ ſcribit de ſe ipſo ibidem Galenus non autem Galienus.

Medicinale adiectiuum, quod ad medicinã pertinet, vt herba medicinalis. Medicinalis vero digitus dictus eſt minimo proximus, vt inquit Macro. Quoniam neruus quidã de corde natus pergit, vſq; ad digitum manus ſiniſtrẹ. Ob quam cauſam nouus nuptus huic digito, tanq̃; cordis vicirio ſuẹ ſponſẹ imponit annulum.

Medicabile, cui adhiberi medicina poteſt. Oui. Hei mihi ꝙ nullis amor eſt medicabilis herbis.

Medibile idem qđ medicabile. Fe. Medibile, medicabile.

Medicamentarius, qui medetur. Pli. lib. xix. Sectiui duo genera, hoc herbaceum, folio inciſuris eius euidentibus quo vtuntur medicamentarij.

Medicamentarius, a, um, qđ ad medicamentũ pertinet. Idẽ lib. xvij. Herbariam & medicamentariam. ſ. artem.

Meditrina. pe. pro. medicamentorum dea, cuius ſacra etiã meditrinalia dicebantur de quibus paulo ſupra.

Medipontus inſtrumentum funarium apud Catonem.

Medulla, dicta eſt. ꝙ in oſſibus media ſit. Hinc Emedullo, as, qđ eſt medullam extraho. Pli. De lymonio. Item graueolentiã alarũ emendat, radicis emedullatẹ vncia in vini falerni heminis tribus decocta. Per tranſla. ſignificat declaro. Plau. Narra iam rem nobis omnem atq; emedulla.

Medullitus, pe. pro. aduerbiũ eſt, & ſignificat ex intimo, vel intime. Var. Medullitus aquiloniam ſeruat frigedinem.

Meduacus Venetorum fluuius qui nunc vulgo Brenta dr̃. Nam hoſtia Padi. Pli. ſcribens, hæc ait. Proximum portus facit Brondulum, ſicut Edronem Meduaci duo, & foſſa clodia. Stra. ſcribit Meduacũ vocari, & portũ, & fluuium. Idem ſupra Venetos Carnoꝝ, & meduacoꝝ fuiſſe gentes tradit. Vide Plinium in initio primi voluminis.

Meditor, pen. cor. quaſi medio animo verſo, hoc eſt cogito. Hiero. ex hoc loco intelligimus non ſolum Herodem, ſed ſacerdotes, & ſcribas eodẽ tpe neceȝ dñi fuiſſe meditatos. interdũ meditari eſt cogitando interuenire. Terẽ. in And. Venit meditatus alicunde ex ſolo loco. Interdum exercere. Vir. Agreſtem tenui meditabor harundine muſam. Inde meditationes romanorũ dictæ ſunt conflictus ſine ſanguine, & omnes artes, auctore Vegetio. in meditatione conſiſtunt. Interdum Tendere. Vir. Nec lupus inſidias pecori, nec retia ceruis Vlla dolum meditantur amat bonus ocia Daphnis. Dicitur & meditor quaſi melitor. Nã grẹcĩ μελετάω meditor dicunt. l. enim, pro d. inuicem ſibi cedunt, vt ſella pro ſedda. Virgi. Siluestrẽ tenui muſam meditaris auena. quod eſt quaſi militaris, quaſi dulce cants. Reperitur etiã hoc verbum in paſſiua ſignificatione. Ter. in Phor. Meditata ſunt mihi omnia mea incommoda. Hiero. in pſal. Anni tui, ſicut aranea meditabũtur. Huius compoſita ſunt Præmeditor. Inde immeditatus participius ſine verbo, non meditatus. Ci. li. j Offi. Id ſe in foro optime iam immeditatum facere quod etiam tũm poterat domi cum laude meditari.

Meditatorius, a, um, quod meditari ſolet. Hie. Quale illud ieiuniũ ẽ aut qualis illa refectio poſt ieiuniũ. cũ pridianis epulis diſtendimur, & guttur noſtrum meditatorium fit latrinarum.

Mega græce, latine magnum. Vnde Megaron domus ampla.

Megadorus,

Megadorus,penul.pro.latinę magna donans.

Megaron.Vide in Mega.

Megalophron,magna ſapiens,magnanimus.

Megalopſychus,pe.cor.magnanimus.

Megalopſychia magnanimitas.

Megaloprepeia magni decentia,vel munificentia,quæ inter magnos viros verſatur,magniſq; in reb⁹,ab indoctis magnificentia,quæ ſpecies eſt fortitudinis.

Megalopropos,qui magna pro dignitate munerat.

Megaleſia,dies,qui dicatus erat magnę matri deo℞ cerimonijs dictus.Ludi quoq; qui celebrant̃ ante tẽplum in ipſo magnę matris deum cõſpectu,etiã Megaleſia dicebant̃,& ludi megalẽſes.Liui.M.Iunius Bru.ędem magnę matris deum in palatio dedicauit,& ludos ob eã dedicationẽ factos megaleſia appellauit μέγα enim magnum dicitur.

Megiſtanes,dicuntur proceres primateſq;.Nam μέγιστος,latinę dicitur maximus.Cor.Taci.Simul conſilio terrores adducere,& magiſtanas armenios,qui primi a nobis deſecerant,pepulit ſedibus.

Megara pe.cor.vrbs iuxta Iſthmũ,media inter.peloponenſem Atticam,& Bœotiam dicta a megareo Apollinis filio.De hac ſunt & megara Sicilię vrbs,Inter Catanam & Syracuſas,quũ prius Hybla vocaretur,vt ait Stra. Virgi.in iij.Æneí.Pantagię megaroſq; ſinus,Tapſumq; iacentem. Sunt & aliæ vrbes hoc nomine,vt in theſſalia ponto illyrico & in ſicilia quę antea hylle dicebatur.Eſt & nomẽ mulieris Creontis filiæ,& Herculis vxoris.Quo etiam nomine eſt mons in ſicilia vbi apes multæ. Licet & megara,orum,legatur.

Megareus,a,um,nomen patrium,ꝙ eſt triſſyllabum.

Megaris,idis,regio in Achaia,a qua Bulbi megarici,q̃s celebrat Ca.Col.Iam megaris veniãt genitalia ſemina bulbi.

Megęra,cum diph.in pe.furia infernalis. Nã megęro odi,ſiue inuideo latinę denotat.Clau.Improba mox ſurgit triſti de ſede megęra.

Megabizi,ſiue megalobizi dicebantur Epheſię Dianę ſacerdotes,quos Eunuchos eſſe oportebat.Vnde & pro imbellibus,ac mollibus poni conſueuerunt quales ſunt ſpadones.Quinti.libro primo Artifices clariſſimi,cum corpora quæ ſpecioſiſſime pingẽdo,fingendoue effingere cuperẽt,nunquam tamen in hunc ceciderũt errorem,vt Pagoum,aut Megabizum aliquem in exemplum operis aſſumentes ſibi,ſed Doryphorum illum aptum,vel militiæ,vel paleſtræ aliorum quoq; iuuenum bellicorum & athletarum corpora decorare exiſtimarint.

Mehercle,luſurãdum ſignificat per Herculem.Cice.in Ora. Magis probat,me hercule,quam me hercules.

Meio,is,tertiæ coniugationis,in quo i,ponitur loco cõſonantis,ſignificat vrinam emitto.Iuue. Cuius ad effigiem non tantum meiere fas eſt.

Mel a græco fit μέλι.Sunt qui dicant mel eſſe cœli ſudorem.Alij ſiderum ſaliuam.Alij purgantis ſe aeris ſuccum. Conſtat ſane ex aere decidere ſiderum maxime exortu ſub lucanis temporibus,itaq; cum prima aurora folia arbo℞ melle roſcida inueniunt̃.Mel vernũ dicit̃ anthinum,mel ęſtiuũ vocat̃ horreũ.Mel q̃d per ſe fluxit tacitũ.Mel ſylueſtre ericeus ab Erica frutice,q̃; ſiſa℞ & noiant.Folia habet Tamarici ſimilia.Acraton mel purũ,atq; integrum,quod neq; aceſcere cœpit,nec vllum paſſum eſt vitium.

Melculum diminutiuum,quo vtimur blandiendo.Plau. Meum corculum,meum melculum.

Mellarius.qui mellis opus exercet.Var.Ad extrema,qua mellaris fauſi eximere poſſint opercula imponunt alueis.

Mellarius,a,um,q̃d ad mel pertinet.Pli. Vaſa mellaria,aut fauos aqua lauari præcipiunt.Hęc etiã Apiaria dicuntur.

Melliturgus,idem,quod mellarius,qui mellaria exercet. Sic enim interpretatur.Var.lib.iij.de re Ruſti.

Mellificium,mellis factio.Var.ſed vt hoc aptiſſimus ad ſanitatem apium,ſic ad mellificium thymum.Idem. Quod ad mellificium bonum vehementer prodeſt.

Mellatio,mellis vindemia,cum mel eximitur.Pli.Hęc ergo mellatio ſine vindemię.& vergiliarum.Idem.Æſtiua mellatione decimam partem apibus relinqui placet.

Mellatũ,muſtũ,q̃; ſappam appellamus,vt inquit Nonius.

Melleus,a,um,quod ex melle eſt,vt melleus ſapor. Aliquãdo ſumitur pro dulci,vt vox mellea.

Mellitus,a,um,pe.pro.quod eſt melle cõditum.Var.Et faui melliti intus ponendi a faucibus longe.

Mellifluus,a,um,ex quo fluit mel,vel fluere videtur,hoc eſt dulce,iucundum,vt melliflua oratio.

Melliloquus,pe.cor.qui dulce loquitur. Cice.Ex cuius ore melle dulcior fluebat oratio.

Melica genus leguminis ſicut vulgo appellatur quæ pãniculas,ſiue lobas ad ſpẽm milij producit colore rubido.

Melligo,pe.pro.ſuccus e lachrymis arbo℞,ſiue flo℞,quem apes deuorant,poſtea ad alueos regreſſę euomunt opaq; cõponũt.Pli.Primũ itaq; fauos conſtruunt,cerã fingunt deinde ſobolẽ,poſtea mella. Cerã ex floribus,melliginem e lachrymis arbo℞,quæ glutinũ pariunt ſalicis,vlmi,harundinis ſucco,gummi reſina.Ponitur & pro quocũq; ſucco floreſcentis fructus adhuc atq; immaturi.

Mellonia mellis dea a Romanis putabatur.

Mellifico,mel facio,a quo mellificus & mellificatio.Col.li. x.Vt ab opere mellifico euocatę apes fœtibus expleãt.

Melliũ,collare canũ,hoc eſt cingulũ circum collum ex corio firmo,mellũ verum cotoneum malum a veteribus dicit̃.

Melia arbor quæ fructum ſuauiſſimum producit.

Meli græce latinę mel,a quo per cõpoſitionem deſcendũt.

Melimela vtrobiq; per ſimplex l,dicunt̃ poma muſtea,ſiue dulcia,q̃ſi mel,& pomũ.Nã μέλι mel & μῆλον malũq; mellis ſaporem habeant,ſeu a celeritate naſcendi denominata ſunt.Var.Quæ antea muſtea vocabant,nunc melimela appellant.Eadem vulgo nana vocitur a paruitate arborum,in quibus producuntur.Pli.lib.xiiij. Quæ nũc melimela dicũtur a ſapore melleo orbiculata ex figura orbis. Mar.Infanti melimela dato fatuaſq; mariſcas.Nam mihi quæ nouit pungere chia ſapit.

Melomeli(vt Col.lib.vi.inq̃t)vocat̃,cũ mala maturiſſima integra,ſine macula in lagena in melle ſubmerguntur.

Melitites,pe.pro.genus potionis dulcis ex melle,& muſto diſtas a mulſo.Fit enim ex melle,& muſto,hoc eſt ex congio mellis & quinq; cõgijs auſteri muſti,& cyatho ſalis ferue factis.Quo nomine etiam dictus eſt lapis,qui ſuccum remittit dulcem mellitũq; tuſus,& cęre mixtus eruptionibus pituitę maculis corporis medetur.

Melicratõ,pe.cor.mulſum vinum coctum,cũ melle. μέλι enim mel.κρατόν potens,quaſi potens vinum dicitur.

Melicęris,idis,& melicęria,cũ diph.a cęra,& melle nomẽ accepit,tuberculum mellis craſſitudine in cubitis,& genibus,interdum alijs quoq; partibus,& in ore ipſo,& in capite,q̃d ita noiatur,q̃a humor in eo melli ſimilis icludit̃,nec preſſum remittitur,vt id,quod Gangilion,ſiue Gãglion appellãt in eadem parte ſed molle,cędenſq;.Pli. Melilotus deferuefactus in vino dulci peculialiter contra melicęridas efficax,hoc etiã nomine Fauus eſt appellatur.

Melilotos,pe.prod. Græce.n.μελίλωτος,quaſi dulcis & mellea lotos.Eſt autem Lotos herba in Ægypto,ſiue arbor,de qua ſupra. Ouidi.Pars thyma,pars rores,pars melilo ton amant.Sunt qui dicunt meliloton eſſe florem plante in quo eſt lunaris figura.

Melitones,penul.pro.vbi apes nutriuntur.Var.Mellitonas ita facere oportet,quos alij melitrophia appellant.Eadem quidam mellaria.

Melitrophia idem ꝙ melitones.

Meliſones,q & mellari,& melliturgi,op⁹ mellis exercẽtes.

Melliſſus ꝓpriũ nomẽ regis Cretẽſis antiq̃ſſimi q primus dijs ſacrificauit.Cuius filię Meliſſa,& almathea fuerunt.

Meliſſa filia Meliſſi,quę cũ Almatea ſorore Iouem lacte caprino,ac melle nutriuit.Col.lib.x. Nec ſane ruſtico dignus eſt ſciſcitari,fuit ne mulier pulcherrima ſpẽ Meliſſa,q̃ Iup

piter in apem conuertit. Ælianus lib. ij. de proprietatibus animaliũ. τῶν βασιλέα αὐτῶν αἱ μέλιτται πρᾶον ὄντα, καὶ ἥμερον καὶ ὅμοιόν τι, καὶ ἄκεντρον, ὅταν αὐτὰς ἀπολείπῃ μεταθέουσί τε καὶ διώκουσι φυγάδα τῆς ἀρχῆς ὄντα.

Melia arbor quæ fructum ſuauiſſimum producit.

Melicerta, Iunonis. & athamãtis Thebaꝝ regis filius qui ſe in pelagus merſit, & miſeratione deoꝝ in Portunũ cõuerſus eſt, q Palæmon et dr̃. pro deoq; a gẽtibus habitus eſt.

Melina, vt Feſ. ait genus tibiæ acutiſſimi ſoni. Eſt & genus veſtis apud Plau. in Epi. a colore qui medius eſt inter albũ & fuſcum. Vel a Melo inſula, vnde afferebat. Iul. Pol. Candicantia in primis habebant veſtimenta peregre venĩẽtes, vel phea, vel melina, vel Glaucina.

Melite, es, ſiue melita, æ, pe. cor. inſula inter Italiam, Epirũq; poſita. Et vt ſcribit Stra. ante Pachynũ ſita. Vnde meliti canes paruuli olim in delicijs fœminaꝝ. De hac Ouidi. Faſt. Fertilis Melite. Eſt & vrbs hoc nomine Carthaginẽſium colonia. Diodo. Refert in melita inſula precioſam tenuitate, ac mollitie telam fieri. Ci. in Ver. act. iiij. veſtem, & textrinum melitẽ ſe nominauit. Illud obiter annotandum duximus hanc eſſe, quæ capite. xxviij. in acti. apoſto. Mitylene ſcribitur. Quomodo fieri poteſt, vt Mitylene ſit, quũ mitylene in ęgeo mari ſit. Pau. vero, & qui cuȝ eo erant in naui pręter nauigantes cretã poſtmodũ pœne in ſyrtes inciderẽt, nauigãteſq; in hadria tẽpeſtatibus acti: vix deniq; in hanc ipſam inſulam euaſerint. Præterea exemplaria gręca, quæ non mitylene, ſed melite habent.

Meliteus, a, um, nomen poſſeſſiuum, vt Canes melitei.

Melitenſis, & hoc melitenſe idẽ ſignificãt, vt melitẽſis telo.

Melo, nomen fluuij, qui & Nilus, & Geõ appellatus eſt.

Melos, gene. neu. & tñ indeclinabile, dicitur cantus ſuauitas, vel dulcis modulatio. Perſi. Cantare credas pegaſeium melos. Hinc multa deriuantur, de quibus mox.

Melos, gene. fœmi. inſula eſt Cretę adiacẽs, necnõ & vrbs in eadem inſula. Stra. Melos inſula inter cretã, Peloponneſumq; interuallo ęquali ſita, a peloponneſo ꝓmontorium ſcylleum, a Creta Dictineum habens.

Melodia, cum accentu in pe. dulcis cantus, ſiue melleus.

Melodes accipiſ pro mellico dulcia carmina cantãte. Sido. Proculus melodes inſonare pulſibus. Auguſt. lib. Medita. Melodiã orationem dixit pro armoniacis concentibus.

Melicus, pe. cor. a melos idem, quod muſicus. Vnde poetę lyrici, melici dicti ſunt. Auſo. Tu melicos, lyricoſq; modos. Cenſori. de natali die poeticam cognominat melicã, cum poetica, veluti legitima muſica licentior, magiſq; modulata inualuerit. Vnde omnes poetas generali epitheto mellicos appellare poſſumus.

Melinus color in floribus luteũ ſignãt. Nam a melo inſula melinũ pro cãdido accipiſ, quod eſt pigmentũ candidum, qđ ibi fiebat laudatiſſimum. Plau. in Muſ. Neq; ceruſam, neq; melinũ oportet attingere. Quidã tñ melinum colorẽ volunt eſſe mediũ, inter album, & fuſcum, qui dr̃ Giluus.

Melitus, pe. pro. nomen fuit accuſatoris Socratis.

Melenę, oppidum in Arcadia a Meleneo Lychaonis filio inter Heream, & Megalopolim.

Melan, latinę nigrum, quo in compoſitione vtimur, melon vero ouis dicitur.

Melancolia cũ accentu in pe. latinę diciſ nigra cholera hoc eſt atrabilis, quæ ſępe in furores agit hoies. Gręce μελαγχολία. Hinc melancholicus, qui nigram bilem habet.

Melancholicus. Vide in Melanchonia.

Melampodiõ, genus nigri hellebori a Melampode quodã, qui eo vti in diuinationibus ſolebat, vel a paſtore eiuſdem nominis, qui primus hanc herbam inueniſſe dicitur, dum capras eo purgari animaduertit.

Melamphillon herba vrbana, & topiaria crepidines marginum veſtiens.

Melamphyllis inſula in Samothracia, & Samos ipſa dicta eſt melamphyllos.

Melanthion, nigella herba.

Melanthius nomen viri, qui cum Gorgiæ inimicus eſſet, dixit, Hic nobis de concordia pręcipit, qui tres in vna domo concordare non potuit.

Melanchoryphus auis, quę & Ficedula. Sed ficedula dicitur tantum autũno ab edendis ficis. Alijs temporibus melancoryphus, ꝙ κορυφὴν μέλαιν, hoc eſt verticem nigrum habeat, latinę Atricapilam dicere poſſumus, mutat enim formam, & colorem. Parit ſupra viginti ſemper numero impari, vt inquit Ariſtoteles.

Melampus eſt in tertio Europę ſinu. Et eſt nomen viri proprium. Amynthaonis filij prima argo qui vate fuit herbariæ artis peritiſſimus.

Meleager, & meleagrus, fuit Oenei Ætholię regis filius.

Meliſphylon, herba, de qua Virgi. lib. iiij. Geor. Trita Meliſphylla, & cerinthę ignobile gramen. Quidam Apiaſtrum dicunt, vt Var. lib. iij. de re ruſti. Dicta meliſphyllon quoniam eius folia mel ſapiunt.

Melamirus, pe. cor. piſcis ex eo dictus ꝙ nigricantẽ habeat caudam, & inter ſaxatiles numeratur. Enni. Melamirum, turdum merulamq; timbramq; marinam.

Melipecta, cibaria mellita qualia ſunt, & bellaria.

Melizomum, pe. pro. conditum vocat Apicius ex mellis deſpumati miſtura confecta.

Melonomus, pe. cor. Ouium paſtor. Nam μῆλα, & poma & oues ſignificat.

Melas, ę, fluuius Mygdoniæ. Alius Siciliæ. Alius Ciliciæ. Alius Tracię. Alius Bœotię. Itẽ mõs fęlicis Arabię Melas dicitur.

Meles, is, & etis, fluuius prope Smyrnam.

Melis, ſeu melius animal, qui & Taxus, ſiue taxo, ꝙ ſit mellis auidiſſimũ, & aluearibus ſemp infeſtũ, in cauernis viuens, aſperum, mordaxq; magnitudine vulpis, colore fęlis, ex cuius pelle pharetras, & canũ collaria obtegunt. Varro. Ne vulnerent canes a beſtijs iponunt collaria, quę vocantur meliũ i. cingulũ circa collũ ex corio firmo, cũ clauis capitatis. Pli. Hanc eſſe melibus in metu ſolertiã, vt ſufflata cute diſtincte ictus hominũ, & morſus canum arceant.

Meleagrides gallinæ affricanæ. Pli. lib. x. Simili modo pugnant meleagrides in Bœotia Africæ, hoc eſt gallinaꝝ genus gibberum varijs conſperſum plumis. Alij autem meleagrides a numidicijs ſeparant.

Melegina inſula in mari Adriatico adiacens Dalmatiæ, vt Ptolo. lib. ij. refert.

Melibœus cum, œ, diphthon. nomen paſtoris dictus, ꝙ boum curam habeat.

Melibœa, littoralis vrbs Magneſię vel ſm aliquos Theſſaliæ, patria Philoctetæ Peanthis filij, a qua Melibœus, a, um. Eſt etiam hoc nomine vicus in mari Laconico.

Melon μῆλον, pomum gręci nuncupant μῆλα. Hinc ambiguitas nominis dixit fabulam de malis aureis.

Melota, æ, & melotę, es, pe. produc. dici poteſt pellis ouina; δ' ις enim ouis dicitur, vt eſt apud apoſto. Circuierunt in melotis, & pellibus caprinis.

Melioreſco, melior fio. Col. li. ij. Napus deuexũ amat, & ſiccũ, tenuiq; ꝓpiorẽ terrã atq; glareoſis ſabuloſiſq; aruis melioreſcit.

Meloeſſa inſula ex ſyrenis vna, non tam a pomorum, quam a pecoris abundantia dicta.

Melpomene, pe. cor. vna ex muſis. Vide in Muſa.

Membrum ꝓprie dicitur caro artus tegens. Vnde mẽbrana ſuperior mẽbri pars, hoc eſt pellis ipſa quæ viuis & pro ſingulis corporis partibus ponaẽ, vt manus pes, auris mẽbrum dr̃, mẽbrũ, ſi abſolute poniẽ, pro virili mẽbro. Apul. Steterũt mẽbra quę iacebãt antea. Mẽbra principalia ſunt cor, cerebrũ iecur. Sumitur etiã pro parte cuȝ ad inanimata trãſfertur. Vnde quæ gręci cola latini mẽbra dicunt. Quomodo autem differat membrum ab artu. Vide in dictione Artus. A membrũ ſunt adiectiua Bimembris, Trimẽbris, Quadrimembris, hoc eſt duarum, trium, quattuor partium.

Mẽbroſus, a, um, qđ hẽt groſſum mẽbrũ genitale. Vñ carmine obſceno, ſi rubet hortoꝝ cuſtos membroſior ęquo.

Membratim aduerbium ſignificat per membra ſingula.

Membraneus,a,um,qđ ex mēbris eſt, Vlpi.de lega. Qđ ſi in codicibus ſint mēbraneis, vel chartaceis, vel ēt eboreis.

Membrana,æ.pellis ſuperior,quæ & pergamena charta dicta,ꝙ tracta ſit de membris animaliũ,in quoꝝ tergorib⁹ primum ab vno latere ſcribi cœptum,deinde ab vtroq; deraſis pilis.Eaꝝ vſus Pergami regnãte Eumene inchoauit, poſtea pergamena vocata,vbi Pergami rex Atalus Romã miſit multitudinẽ membranaꝝ,vt penuria chartę pellib⁹ penſaretur. Vnde pergamenaꝝ nomen ad hanc vſq; diem tradente ſibi inuicem poſteritate,ſeruatum eſt. Differt autẽ charta a membrana.Nam (vt inquit Victorinus) Folioꝝ alia de chartis ſunt,alia de membranis.Ergo membranę pelliceę ſunt & pergami primum inuentæ. Vnde & pergamenę. Chartę autem ex papyro olim in Ægypto fiebant, vt Pli.oſtendit,apud nos de centonibus certo quodaꝫ modo maceratis, & glutino concretis formantur. Chartam ex papyro in victoria magni Alexandri inuentaꝫ ſcribit Varro,antea palmaꝝ folijs ſcriptitatum fuiſſe,deinde de quarũdam arborum libris,poſtea publica monumenta plũbeis voluminibus,mox & priuata linteis,& ſchedis confici cœpta. Ptole.autem chartas. Eumenes vero mēbranas, cum vterq; deoꝝ maximas haberent bibliothecas inuenerunt,qui fuerunt reges Pergami. Sed contra Varronis ſententiam de chartis ait Caſſius hemina. Mar. Terentiũ ſcribam agrum ſuum in ianiculo repaſtinantem inueniſſe ait arcam,in qua. Numa rex ſitus eſſet,& in ea libros eius e charta ſcriptos. Sed Numã pluribus ætatibus,ante Alexãdrum fuiſſe conſtat.

Membranulum diminutiuum a membrum. Apul.lib.vj. Verum coruinum aſini craſſum ſed hirundinis tenueꝫ circundedit membranulum.

Membrari ſignificat per membra formari,quo verbo vtitur Cenſorinus.

Membratura,eſt mēbrorum poſitura.

Memor generis oīs ſm Priſci.& a memini fit. Cuius contrarium eſt Immemor dicimuſq; memorem,qui recordatur,vt memor ſum tui in me officij,cum auteꝫ de alijs rebus dicitur,vt cum dicamus rem memorē,ſignificat cuius nos memores ſumus. Virg. Sæuæ memorem Iunonis ob iram. Hora.lib.car. Siue puer furens impreſſit memorem dente labris notam, hoc eſt tam vehementem,vt non facile excidat memoria.

Memoria,vt inquit Cice.libro primo ad Heren. Eſt firma animi rerum,& verboꝝ diſpoſitionis perceptio. Teren.in An. In memoria habeo. Vbi Do. Plus eſt,q̃; ſi dixiſſet ſcio. Nã quæ ſcimus poſſumus obliuiſci. Quæ vero memorię commendamus nunq̃; amittimus. Aliqñ memoria pro antiquitate ponitur. Pacuuius. Perqꝫ noſtraꝫ ægregiã humanitatem quam memoria firmauit.

Memoriter aduerbium,ſignificat quod imperiti dñt mentetenus. Cice.Q. Mutius augur ſcæuola multa narrare de. C. Lelio ſocero ſuo memoriter,& iucunde ſolebat.

Memorabile,quod ē dignum memoria. Col.in præfa. Cũ tot alios romani generis intuear,memorabiles duces. Ci. Cum accepiſſemus a patribus maxime memorabileꝫ.C. Lelij & pub. Scipionis familiaritatem fuiſſe.

Memoriale,quod in memoria haberi debet.

Memorioſus,a,um,quod eſt multæ memoriæ.

Memoro,as,pen.cor.ad memoriam reduco. Quod & memoror depo.ſignificat,vt ē illud Memorare nouiſſima tua & in eternum non peccabis. Aug. Genitiuo iunxit. Sꝫ memoraberis domini dei tui. quia ipſe tibi dat fortitudineꝫ. Interdum memorare eſt dicere,narrare,ſeu exponere,recitare. Liui.lib.j. Herculem in ea loca Geryone interempto boues mira ſpecie abegiſſe memorant,ideſt dicunt. Virg. Muſa mihi cauſas memora.i.dic,expone. Interduꝫ numerare. Plau. in Am. Ibi nunc meus pater legiones hoſtium memorat. Huius compoſita ſunt, Cōmemoror,& rememoror, quod eſt in memoriam reduco. Hier. Rememoror,vſus,eſt apud apoſtolum. Rememoramini priſtinos dies in quibus illuminati,magnum certamen ſuſtinuiſtis.

Memoratus,us,idem, quod memoratio. Salu.incredibile memoratu eſt.

Memini,a Meno antiquo verbo fit,quo veteres vſi ſunt ꝓ recordor,& in mentem reuoco a quo prima ſyllaba geminata,fit preteritus memini,ſicut a pungo. pupugi regitq; genitiuũ,vel accuſatiuũ. Teren. Faciam,vt meiq; & huius dici,ac loci ſemp memineris. Cice. Omnia quæ curant ſenes meminerunt. ſed cũ ſignificat mentionē facio recuſat actm̃ poſtulatq; ablm̃ cuꝫ præpoſitione de,vel genitiuũ. Quin. De qbus multi meminerunt. Idē. Neq; oino huius rei meminit poeta ipſe. Iungiturq; tam cuꝫ ꝑterito infinitiui q̃; cum pñti. Vir. Nãq; ſub Oebaliæ memini me turribus altis. Cor. ciũ Vidiſſe ſenem. Idē. Cantando puerum memini me condere ſoles. Ci. Appio. Ad me adire quoſdã memini. Huius cōpoſitũ eſt, Cōmemini. Gel li.ij. Sic multo ante Pacu.aquã flauã dixit, & fuluũ puluerē. Cuius verſus,qm̃ ſunt iucundiſſimi libens cōmemini.

Memphis vrbs ęgyptia,regia magna,& populoſa ſecunda poſt Alexandriam,vbi fuerunt pyramides regum ſepulturæ ab Ogdoo rege ędificata ambitus ſta.cl. Cuius filia Mēphis ei nomen dedit,cum aqua Nilus concubuit ſub margine tauri. Hęc portioſiſſima eſt,vbi Nilus ſcindiť in plures partes,& Δ formam facit.

Memphitis,& hoc mēphite,pe.pro.quaſi patronimicum. Tibul. Barbara mēphitem plangere docta bouē. Inuenitur etiam mēphitides. Iuue. An nę alias terra mēphitide ſicca inuidiam facerent nolenti ſurgere Nilo.

Memphiticus,a,um. Mar. Dat chartis agiles calamos memphitica tellus.

Memphei populi mēphim habitantes. Vide in Taphnis.

Mena apud romanos fuit dea,quæ mēſtruis fluoribus pręeſſe putabať. Quo ēt noīe dictus eſt piſcis quidaꝫ breuius, qui hyeme candidus,ęſtate nigrior fit Ci.de fi. Qui voluptatē contēnunt eis licet dicere ſe accipenſerē menę anteponere. Mar. Et caudã cibij,breueſq; menas Hunc piſcē etiam Alecē dici poſſe quidã putauerunt. Nōnulli tñ hoc nomen cum diph.ſcribi debere præceperunt.

Menalippus Tidei fuit interfector,cui caput ante obitũ corroſit Tideus ex rabie,qui apud Sta.ita vociferať. Caput o mihi ſi quis apportet Menalippe tuum. Fuit & alter Menalippus Tidei frater,quem Tideus in venatu ferť pemiſſe ob idqꝫ fratricidiũ exulaſſe. Fuit & alter Menalippus troianus,qui ꝙ virtute ꝑſtaret a Priamo filij loco amatus fuit.

Menalippa Amazonuꝫ regina q̃ vicit Hercules,eiq; ablato balteo ſalutem dedit. Eſt ea menalippa fabula græca a menalippa deductũ nomen. De qua Iuue. Syrma,vel antigones,ſeu perſonam menalippes.

Menapij ppl̃i, q ad vtrãq; Rheni ripã habitãt iuxta Neruios,ſed ad mare proximi,q hodie vocantur Geldrenſes.

Menceps,mente captus.

Menda,& mendũ pro errore. Cice.Cecinnę. Nam cuꝫ mēdũ ſcripturæ litura tollať. Oui. Mendę nocte latent. Hinc mendoſus,a,um, qđ eſt erroribus plenũ. Hinc & Emendo as,de quo ſupra. & Remēdo,as, quod eſt rurſus mēdam tollo. Colu.li.iiij. Quidã flagellum totum,ſicut erat matri detractum crediderunt ſationi conuenire idqꝫ per gēmas quinas, vel etiam ſenas partiti cōpluris tale oleaſter remendauerunt,quod ego minime probo.

Μεντόας ποταμὸς de quo Euſta.ita ſcribit in Dionyſ.libico. ἰστέον ὅτι δίστος ποτὲ μεντόας ἐλέγετο κατὰ τὴν αὐτῶν γλῶσσαν ὅνυν καὶ δαυουβιος λέγεται πανονίας μέγιστος ποταμὸς.

Mendacium, vt inquit Augu.eſt falſa ſignificatio cum voluntate fallendi. Vide in dictione mentior.

Mendaciloquus,pen.cor,qui loquitur mendaciũ. Aug.lib.ij. ad Inquiſit. Ianuarij. Intendentes doctrine demoniorum in hypocriſi mendaciloquorum.

Mendaculum,diminuti. paruus error. Cicero.lib. de Ora.

Quod tamen eſt mendaculis aſpergendum.

Mendax qui frequenter dicit mendaciũ, quod nomen Augu.lib.ij.ſoli.a mentiendo deriuat. Illud autem, quod mẽdax voco a mentientibus fit, qui hoc differunt a fallacibus ꝙ oĩs fallax appetit fallere, nõ aũt oĩs vult fallere, qui mẽtit. Nã & mimi, & comœdię, & multa poemata mendaciorũ plena ſunt, delectandi potius, q̃ fallẽdi voluntate. Et oẽs fere, qui iocant mentiunt. ſed fallax, fallẽs, is recte dr̃, cuius negociũ eſt, vt qſquis fallat. Illi autẽ, qui nõ id agũt, vt decipiãt, ſed tñ aliquid fingunt, vel mẽdaces tñ, vel ſine hoc quidem mentientes tñ vocari nemo ambigit, & vt dicam, quod ſentio mendax eſt mala dictio, peſſima vero fallacis quod is verbis amplectitur phalaris in epiſtolis. οὕτως οἶδα καὶ λυκοῦργον, πατέρα μὲν ἐν παισί. λαγῶν δὲ ἐν νέοις. μοιχὸν δὲ ἐν γυναιξίν, ἀκόλαστον δὲ ἐν ὁμοίοις. ἀσελγῆ δὲ ἐν ἡδοναῖς, ἐργὸν δὲ ἐν εἰρήνῃ. λειποτάκτην δὲ ἐν πολέμοις. A mendax fit cõparatiuũ mendacior mẽdaciſſimus, & mendaciter aduerbium.

Mendix, apud Oſcos, nomen eſt magiſtratus.

Mẽdicula veſtis a mẽdico q magĩatus nomẽ ẽ, vt inqt Feſ.

Mens dicta eſt quaſi eminens. Eſt enim mens altior animi pars, q̃ etiã diuina percipimus. Ouid. Mens deos adijt, & qđ natura negabat, Viſibus humanis oculis ea pectoris hauſit. Vel ꝙ mene luna dicatur ac vt luna auget & minuitur, ita vt mens impeditior vel minus impedita ab ac corporis mole. Vñ Amẽtes & demẽtes. Auctor Augu.lib.de ſpũ & aĩa. Vel potius ἀπὸ τῆς μηνὸς μήνης τὸ σελήνης. qm̃ mens etiã, ſi dormimus, nunq̃ quieſcit. Quid ſit mẽs Lactã.lib.vij.docet hoc mõ. Primum non idẽ eſt mens, & anima. Aliud eſt.n.quo viuimus, aliud quo cogitamus. Nõ dormientiũ mens nõ aĩa ſopitur, & vt furioſis mens extinguit aĩa manet. Et ideo non excordes, ſed demẽtes appellantur. Mens ergo.i.intelligẽtia, vel augetur, vel minuitur pro ętate, anima in ſtatu ſuo ſemper eſt. Et ex quo tempore ſpirandi accepit facultatẽ, eodẽ vſq; ad vltimum durat, donec emiſſa corporis clauſtro ad ſuam ſedem reuolet. Thales Mileſius velociſſimũ inquit, omniũ quæ ſunt eſt mens. Nã tantæ cęleritatis eſt, vt vno tẽporis puncto cœlum oẽ colluſtret, maria peruolet, terras, & vrbes peragret. Qui igitur mentẽ, & animũ idem eſſe dicunt, fallunt cum mens ſit cogitationis, & conſilij ſubtilitas quędã, certæ rationis conſentanea. Ideo amantes, & dementes dicuntur, qui nullo conſilio vtũtur. Animus vero eſt vitę, & volũtatis fundamentum, hinc exanimes, & exanimari. Plau.in Ciſ. Exanimor, feror, diſtrahor, diripior. ita nullã mẽtẽ aĩ habeo. Et vbi ſum, ibi non ſum, vbi nõ ſum, ibi animus eſt. Idem in Epi. Pauor territat mentem animi, neq; ẽ, vbi meas collocẽs ſpes. Virgi. Accipit in teucros aĩum mẽtẽq; benignam. Cice.lib.iiij. Tuſcu. Humanus autem aĩus decerptus eſt ex mente diuina cum alio nullo, niſi cum ipſo deo (ſi hoc eſt fas dictũ) cõparari poteſt. Hic igit ſi eſt excultus, & eius acies ita curata, vt nec cecetur erroribus, fit perfecta mens.i.abſoluta ratio, quod eſt idem, quod virtus. Teren. mala mens. malus aĩus. Ex quibus declaratur animum, ac mentem differre. Ponitur tamen quandoq; mens pro cõſilio. Virgi. Noſtram nunc accipe mentem. Huius compoſita ſunt amenes, demens, vehemens.

Mente captus, pro amente accipitur, quemadmodũ oculis captus pro cęco. Feſt. Mentecaptus dicitur, cum mens ex hominum poteſtate abijt. Demens ꝙ a ſua mente deceſſerit. Amens ꝙ a mente abierit.

Mentior contra id qđ in mente eſt, loquor. Qui enim mẽtitur non ipſe fallitur, ſed alterum fallere conatur in eius detrimentum. Qui vero mendaciũ dicit, cum etiam vero fallitur, cõcredat ſe verũ dicere. Vnde Nigi. Vir bonus pręſtare debet, ne mentiat, prudẽs ne mendacium dicat. Aliqñ tñ mentiri eſt per imprudentiam dicere, ſicut & mendaciũ dicere. Cic.li.iiij. Tuſc. Nunc ad phos veniamus qui negant amorem ſtupri eſſe atq; in eo litigant cum epicuro nõ multũ mẽtiẽte. Priſ. Vult hoc verbũ eẽ cõmune. Vnde Ci.in Antõ.in paſſiua ſignatione dixit. Quẽ ipſe ementitis auſpicijs vidioſum fecerat. Sta.lib.j.Th. Mentitis ignoſco thoris. Interdũ mentiri eſt fingere, & monſtrare id, qđ non eſt. Lactã.li.j. Nec poteſt vnq̃ veri nomen aſſumere, qđ veritatẽ fuco, & imitatione mentit. Et li.vij. Hic eſt qui appellat Antichriſtus ſed ſe ipſe Xp̃m mentietur, & verum dimicabit. Huius cõpoſitum eſt ementior, qđ eſt aperte, ſeu publice oſtendo, qđ nõ eſt. Hiero.ad Dama. Quia & nos facile poſſimus aliqua ementiri, qđ ex vna voce ſolueret queſtionem, ſicut & cęteros feciſſe monſtrauimus, ſed magis condecet ob veritatem laborem pauliſper, & peregrino aurem accõmodare ſermoni, q̃ de aliena lingua factã alibi, falſam referre ſententiam.

Mendicus, pe.pro. a mente, ꝙ mentẽ eius fefellerit fortuna. Vel a medendo, quia precet omnes, vt vitæ ſuæ medeant cibo, vel ꝙ manu indicet. Hinc mendicitas pro inopia.

Mendicimonium, idem quod mendicitas.

Mendicabulum, mendicatio ipſa ſeu ipſe mendicus. Plau. Memorare nolo hominum mendicabula.

Mendiciter aduerbium ſignificat per inopiam.

Mendico, as. pe.pro. vitæ alimento poſtulo. Iuue. Arcanam iudęa tremens mendicat in aurem.

Mendicula veſtis, a mendico qui magiſtratus nomen eſt, vt inquit Feſtus.

Menecis, pe.pro. vrbs Phocenſium vltima, quæ ad occaſum vergit, Menecina vrbs in ænotria, a qua menecinei, & menecinij populi.

Menechius apud Plau. comœdia in quam Menechinus introducitur.

Menedemus phus ex Eretria ciuitate a quo phi Eretriaci dicti ſunt. Eretria vero in euboea eſt, vt inquit Stra.li.ix. Hic militi.i primo exercuit poſtea ad Platonẽ cõceſſit. Fuit honeſtate, & grauitate inſignis. Status corporis in eo ſene, vt in iuuene fuit firmus, & validus. Et quum primũ ab oĩbus ludibrio haberet: poſtea in tanta admiratione habitus eſt, vt ciuitatis gubernacula ei traderent. Obijt vitæ ſuæ anno lxxiiij. Fuit & alius Menedemus lampſacenus.

Menander Poeta Comicus Theophraſti diſcipulus de quo Quinti.lib.viij. Meo quidem iudicio diligenter ad cuncta quę precipimus efficienda ſufficiat. Ita omnem vitę imaginem expræſſit tanta in eo inueniendi copia eloquendi facultas, ita eſt omnibus rebus perſonis affectibus accõmodatus. Ouidi.de ſine titulo. Dum fallax ſeruus: durus pater improba lena vixerit, & meretrix blanda menandrus erit. Fuit & alter Menander hereticus diſcipulus Simonis magi, a quo menandriani heretici: qui aſſerebant mundũ nõ a deo, ſed ab angelis factum.

Menechinus Phyloſophus Eudoxi auditor qui platonis tẽporibus vixit. Menęchinus legitur.

Menix nomen inſulæ exaduerſo minoris Aphricæ. iuxta ſirtes cum oppido eiuſdem nois, vt lib.vij.docet Pli. quæ in longitudinem patet.xxxv.M. paſ. in latitudinem.xxv.

Mendeſium vnguentum dictũ a mẽdeſo Ægypti vrbe.

Menſa eſt, ſuper quam ſedere ſolemus, ſiue ligneũ, ſiue lapideum. Virgi. Pars epulis onerant menſas, & plena reponunt pocula. Duo aũt fuerũt apud Roma. præcioſiſſima menſarũ genera, citrea.ſ. & acerna. Q̃nq; menſa ponitur pro prandio, vel cœna. Iuue. Cũ de tot pręclaris orbibus, & tã antiquis, vna comedunt patrimonia menſa. Vnde & primæ, & ſcdę menſę.i.primi, & ſecũdi cibi. Virg. Non ego te dijs, & menſis accepta ſecundis. Trãſferri rhodia. Mẽſa etiã trapeſa dr̃.i.tabula, qua argentarij vtuntur. Antiqui menſam vaſorũ quadratam habuerunt, vocaruntq; vinarium. Fuit & menſa vinaria rotunda noie cilibãtum, a cilice poculo, græce calice. Altera erat vinaria menſa quadrata vna colũnella ſubnixa, & cartibulum vocabatur.

Menſarius. campſor, pecuniarum argentarius a latinis dicitur, a græcis trapezita: ſed nummularij & menſarij ſunt minutiores, non tenẽtes libros, in quibus data, acceptaq; ſcribuntur, quos græci colluiſtas dicunt.

Menſis,a mentior deducitur,quaſi res numero dicẽ menſi.Cice.lib.ij.de na.deo.Qui quia ſpacia conficiunt menſes nominantur,Macro.a græco μήνη.i.a luna trahit. Naʒ lunę curriculo mẽſis conficitur.Hinc trimeſtris trium menſium.Augu.lib.xiij.de ciui.dei.Arcades,quorum anni trimeſtres fuerunt.Bimeſtris duoꝝ menſium.

Menſtruus,a,um,quod fit ſingulo menſe,vnde mẽſtruus fluor,qui mulieribus ſingulis mẽſibus accidere ſolet. Hiero.in Leui.Quæ poſt menſtruũ ſanguinẽ fluere nõ ceſſat. Luca.lib.j.Menſtruus in faſtos diſtinguit ſęcula cõſul.

Menſtruũ,ſubſtantiuũ mulieꝝ profluuium eſt,quod non multi,ſed vitioſi humoris indicium eſt.Indigeſtũ,eſt enim & crudũ,quod egeritur,& quaſi infirmũ effluit,nec habet ſedẽ,ſed natura quaſi noxiũ,& magis frigidũ pellit,quod maxime probatur,quia mulieribus cũ purgant,algere cõtingit,vnde intelligitur frigidũ eſſe,quod effluit.Et ideo in viuo corpore non manere,quaſi inopia caloris extinctum menſtrui virus deſcribit.Pli.lib.vij.his verbis. Sed nihil facile reperitur mulieꝝ ꝓfluuio magis monſtrificꝝ.Aceſcunt ſuperuentu muſta,orta ſterileſcunt,fruges moriunt,ortorũ germina,& fructus arboꝝ,qbus inſedere,decidũt,ſpeculoꝝ fulgor aſpectu ipſo hebetat,acies ferri ꝑſtringuitur eboriſq; nitor,aluei apiũ moriunt,ęs ẽt,atq; ferꝝ rubigo protinus corrũpit,odorq; dirus aera,& in rabies aguntur guſtato eo canes,atq; inſanabilis veneno morſus inficit.

Menſtrualis,idem,quod menſtruus.Plau.in Capi. Quibus ſolebam menſtrualis epulas ante adipiſcere.

Menſtruatus,a,um,quod mẽſtruũ patitur.Vnde dicimus menſtruatam mulierem.

Menſurnus,a,um,a mẽſe,ſicut diurnus a die.Ci.ad Herẽ. Pars quędã ęternitatis,cũ alicuius animi menſurni,diurni,nocturni,veſpertini certa ſignificatio habet.

Menſura inſtrumentum,quo metimur,quam quidã a mẽbris humanis dictam putant.

Menſura,vt Ariſto.lib.x.Metha.Eſt illud per quod certifica mur de quantitate rei.

Meniana,ędificia ſunt porrecta exterius,ſic dicta,ꝙ primo a Menio,qui primus in foro vltra colũnas proiecit tigno,quo ampliarentur ſuperiora ſpectacula,vulgo nunc pedioli,& lobię dicunt.Scribit Porphy.Mœniũ ſcur.ilitate notiſſimum,poſt abroſum patrimoniũ vendidiſſe domum quã habuerat ad foꝝ ſpectãtẽ,vna ſibi excepta columna, vnde gladiatores ſpectaret.Quæ ex eo Mœnij columna noĩabatur.Hiero.vero ĩ pſal.terpręt.ſic habet.In Paleſtina, & Ægypto non hñt in tectis culmina,ſed domata,quæ Romæ,vel ſolaria,vel mœniana vocant plano tecta,quę tranſuerſis trabibus ſuſtẽtantur.Fortaſſis ob hoc mœnia dicta ſunt ſolaria illa,q̃ gręci domata nũcupant.Nam Menius ſup colũna,cuius ius ſibi excepat,tectum ꝓiecit,& tabulata,vnde ipſe,& poſteri eius ſpectare munus gladiatorium poſſent. Sue.Pauci e ꝓximis menianis ſpectabant.

Menſio a menſum fit & ſignificat menſuras.Cice.de Ora. Aures vel animus aurium nuntio naturalem quandam in ſe contineat vnam omnium menſionem.

Mentha cũ h,herba vulgo nota,dicta,ꝙ grato odore menſas percurrat.Apud gręcos mitha dicebat a nomine Minthes,quã ferunt pelicem Pluto.a Proſerpina deprenſam, in mentham deformatam fuiſſe.

Menthaſtrum ſylueſtre olus dicunt,ꝙ mentham imitetur.

Menta,ſine h,mẽbrum virile,cuius dimi.eſt Mẽtula,a quo Mentulatus,a,um,quod habet magnã mentulam,vt in Priape.Deus priapo mentulatior,in quo eſt.Dicitur & mẽbrum per excellentiã,qm̃ ipſum ſolum generat. Vocatur ceterea muto.Hora.lib.j.Ser.Huic ſi mutonis verbis ma/la tanta videnti,Diceret hęc animus. Hinc mutoniatus,vt illud.Dormis cum pueris mutoniatis.Et apud veteres mutunus quoq; & tutunus dicitur priapus,qui membri deus mẽbrũ quoq; ſignificat.Lac.lib.j.Et tutunus,in cuius ſino dudendo nubentes pręſident,vt villaꝝ pudiciciã prior deus pelibaſſe videatur.Appellat,& verpa ab inuerſa pellicula.

Mentum ab eminendo,a gula.n.eminet.Et q̃uis Pli.dicat mentum nulli,pręter hominẽ eſſe,tñ Hiero.lib. Re.ſcribit Dauid apprehendiſſe mentum leonis,& vrſi,& eos ſuffocaſſe.Et Plau.in Mœne.Glandiodicas ſuillam,lardum, pernam.Itidem autem ſynciput,aut menta porcina.

Mentagra morbus dictus a mento,a quo incipit,& facies quidem,collum,pectus,manuſq; fœdo quodam furfure occupat,alio nomine dicitur lichena.

Mentor,is,pe.cor.Artifex in vaſis celandis mirus. Iuuena. Raræ ſine Mentore menſe.De hoc.Pli.lib.xxxiij. Hinc mẽtoreus,a,um.Proper. Leſbia mentoreo vina binas opere.

Mentigo,pe.pro.genus morbi.Colu.lib.vij.Eſt aũt mentigo,quã paſtores.Oſtigenem vocant mortifera lactentib᷑. Ea plęruq; fit ſi per imprudentiam paſtoris ĩmiſſi agni vel etiam hędi roſcidas herbas depauerunt.Sed cum infectus eſt os,atq; labra fœdis vlceribus obſidet.

Menus,Germanię fluuius,vbi ſilurus equum trahentem demergat.

Meo,as,ſignificat vado. Lactan.lib.iij. Videbant ſiderum curſus in occaſum meantium. Et meare,fluere,manare. Vnde meatus,quos gręci poros vocant.Pli. Succus maluę decoctę poros,hoc eſt meatus ſuaues facit.Huius cõpoſita ſunt commeo,permeo,remeo,& tranſmeo.

Mephitis,pe.pro.terrę putor ex aquis maxime ſulphuratis, atq; corruptis prouemiens. Virgi.lib.vij.Sęuamq; exhalat opacat mephitim.Alij Mephitim deum eſſe volunt Leucotheæ connexũ,ſicut eſt veneri Adonis, Dianæ Virbius. Alij Iunonem intelligunt,quam non niſi ex corruptione aeris naſci,ſicut bonum odorem de aere incorrupto,vt ſit Mephitis dea odoris grauiſſimi.Hinc Mephiticus,a,um, apud Sidonium pro fetulento.

Meracus,a,um,pe.corre.Virgi.Conſtitui meracas ędilicięs notas.Vide in dictione Merus.Quod licet videatur a mero fieri,aliter tamẽ ſignificat.Hiero.ſuper Hiere.Quod aũt dicit contra fratrem ſuũ ſubauditur,dedit meracas potionem vt omnes furerent vomerent,& multis iter ſe pręlijs dimicarent.Hora.Expulit helleboro bilem morbũq; merαco.Proper.Ah pereat quicũq; meracas reperit vuas,corrũpitq; bonas nectare primus aquas. Quod nunc a myrrha myrrhinus vetuſtiſſimi murrhinũ dixerũt vertẽdo,y,in u.

Merces,cis,ſiue merx,cis,dicit quicquid emitur,vẽditurue lucri cauſa.Augu.Inuenit viles merces terrenas,& terreſtribus attulit peregrinas,& cœleſtes.Et mercis nomine continentur res tantum mobiles,non tamen homines,cum ob eam rem Mangones,& mercatores,ſed venalidarios appellarit,vt mella.Hinc cõmercium.

Merces,edis,a merendo ære inquit Var.Iuue.Scire volunt omnes,mercedẽ ſoluere nemo.Eſt enim merces pręmiũ, quod datur pro labore,ſeu ſtipendio.

Mercennarius,qui mercedis grã operã ꝑſtat.Colu.Siue me diaꝝ facultatũ dñs,ex mercennarijs aliquẽ recuſantem iã quotidianũ illud tributum,qui vectigalis eſſe non poſſit, ignarum rei,cui præfuturus eſt,magiſtrũ fieri iubet.

Mercennarius,a,um,quod ad mercedẽ pertinet.Lac.lib.vj. Ipſę pluribus locis clamas mercennariã non eſſe virtutes.

Mercimoniũ,& cõmercium,eſt cõtrectatio quędã mercium ſicut a patre,patrimonium.Plau.Vt vos in veſtris mercimonijs emundis,vendundiſq; voltis melętũ lucris afficere.Idẽ in Cur.Sed quid agit meũ mercimoniũ apud te?

Mercor,aris,lucri cauſa mercaturã exerceo,vel etiam ſimpliciter emo.Et quãdoq; accuſatiuo ſolo contentũ eſt.Teren. in Heau.Agrum in proximo hic mercatus eſt.Quandoq; cum ablatiuo precium denotãte iungitur,ſicut fit in Emo. Gel.Libros tris reliquos mercatur nihilo minori precio. Quandoq; ablatiuo a vel ab mediante,ſine precio expreſſo.Cice.libro Offi.Sordidi etiam putandi,qui mercantur a mercatoribus,quod ſtatim vendant. Quandoq; datiuo.Teren.Quidã Eunu.quem mercatus fuerat frater Thaidi.Quandoq; cũ datiuo,& ablatiuo conſtruitur. Auguſt. li.ix.Cõfeſ.Et placuit mihi in cõſpectu tuo nõ tumultuo/

ſe abripere me, ſed leniter ſubtrahere miniſterium linguæ
meæ nũdinis loquacitatis, ne vlterius pueri meditãtes in/
ſanias mendaces, & bella forenſia mercarẽtur ex ore meo
arma ſuo furori. Ex his colligitur nõ ſolum mercor, ſed &
alia verba emptionem, vel acquiſitionem figuratia vti poſ
ſe huiuſmodi conſtructione, ſitum, a quo, vel vnde, & cui
eminus exprimere voluerimus. Compoſita ſunt cõmer/
cor. Plau. in Capi. Pater ergo captiuos cõmercat̃ alios. Prę/
mercor, ante alios mercor.

Mercator, qui emit, ſiue, vt teneat, ſeu, vt alteri vendat, & q
mercaturam exercet.

Mercatura, ars, ſeu actus mercandi. Cice. lib. j. Offi. Merca/
tura autem, ſi tenuis eſt, ſordida putãda eſt, ſin magna, &
copioſa multa vndiq; apportans, multiſq; ſine vanitate
impertiens, non eſt admodum vituperanda.

Mercatus us, idem, quod mercandi actus. Liui. libro ꝓmo
Tullus ad Feronię fanum mercatu frequenti negociatores
romanos comprehenſos querebatur.

Mercatus ati, locus in quo res venduntur qui & Empto/
rium dicitur Cice. lib. Offi. Quo cum tanq; ad mercatũ bo
narum artium profectus ſis, inanem redire turpiſſimũ eſt.
Teren. in Adel. Empte mulieres cõplures, & ites hinc alia,
quæ porto in Cyprum, niſi eo ad mercatum venio dam/
num maximũ eſt. Dona. Mercatus locũ, tempuſq; ſignat.

Mercatus a um, participium, vt Terenti. Agrum in proxi/
mo mercatus eſt.

Mercalis, quaſi vendibilis. Colu. lib. viij. Ex his ſingulis ca/
piti, quæ videntur eſſe robuſtiora, in ſupplementũ gregis
reſeruantur cætera mercalibus traduntur. i. vendibilibus.
Hinc componitur pro mercalis de quo infra.

Mercurius quaſi medius currens inter hoĩes inquit Augu.
ꝙ ſermo currat medius in mercimonijs. Vel dict̃ a mer/
cibus quibus preeſt, A græcis hermes, modo lygius, mo/
do Argiphones, modo Nomius, modo Cylenius, modo
☿. Quattuor tamẽ fuiſſe mercurios tradunt. Vnũ Iouis,
& Maiæ filium. Alterum Codi. Tertium limberi & pro/
ſerpinæ. Quartum Iouis & Cyllenes quem fama eſt ob
Argicedem profugum litteras ægyptijs oſtendiſſe. Verum
omnes ad Maiæ filium referuntur, vt Hercules ad Theba/
num. Ideo autẽ alas in capite & in pedibus ponũt volen/
tes ſignificare velocẽ ferri per aera ſermones. Ideo nunciũ
dicebant, q̃m per ſermonem omnis cogitatio enũciatur.
Dictus eſt deus facundię. Nam hominibus loqui pręſtare
dicebatur. Dictus eſt deus mercatoꝝ palęſtre furum nun/
ciuſq; & interpręs deoꝝ. Ideoq; camillus dictus eſt ꝙ lin/
gua ethruſca miniſter dicit̃. Hic liram inuenit hermaphro/
ditum ex ſorore, Venere genuit, Martẽ a duris carceribus
liberauit, Argum interemit. Prometheũ in caucaſo religa/
uit. Triſmegiſtus appellatus eſt. Hoc eſt ter maximus. Eſt
eius corpus cunctoꝝ ſydeꝝ minimumq; fere ſemper ſub
radijs ſolaribus a quibus non recedit longiuſq̃. ccxxx. gra/
dus. Ideo ab Aſtronomis Stilbon quod eſt radians, vnde
ſolanus & peruſtus fingitur, quia nimis eſt vicinus ſoli prę
ter cæteras ſtellas.

Mercurialis, herba, quam græci Linozoſtron vocant, cuius
duo ſunt genera maſculus, & fœmina.

Merda, a meros, quod eſt pars, & edo comedo. Eſt. n. cibi
excrementũ, hoc eſt pars eoꝝ, quæ comedimus. Hora. lib.
primo Ser. Mentior at qd, merdis caput inquinat albis. Cor
uorum atq; in me veniant mictum atq; cacatum.

Merdo, as, a quo Permerdo quod eſt fœdo, & conſpurco.
Albius. Vt faciũt pueri, qui oĩa pmingũt, atq; pmerdant.

Merenda cibus qui datur poſt meridies. Pla. in Muſ. Viſis
ne forte ad merendam copiam diuerteris, atq; ibi melius
ſa. quãtis fuere biberis.

Merẽdo as Calphur in Buc. Serteq; videbit hora merẽdæ.

Mereo, es & Mereor eris deponens a mercede fiũt, & am/
bo meritum, faciunt. Et tria ſignificant. Primo aliquid
mercedis pro labore capio, vel ſumo ſeu dignus ſum. Ver/
naculo ſermone dicimus Meritare. Oui. li. iiij. Meta. Quã
meruit pecunia ſolus, digeſſit in oẽs. In bonum, vt Merui
qui laude coronas. Et cum dicimus, Nihil meretur ſignifi/
cat. Nihil mercedis dignus eſt accipere. Teren. Ego. Carinę
neutiq; officiũ liberi hominis eſſe puto, cũ is nihil pro me
reatu, poſtulare id gratiæ apponi ſibi. Plau. in Capi. Vale,
atq; ſalue, & ſimiliter, vt dicas meres. Quãdoq; etiã de tur/
pi lucro dicitur, vt ſit merere ſordidum queſtũ facere. Var.
in Eu. Primũ iſte, qui meret ſeſtertio vicenos. Vnde & Me
retrix, & meretricia taberna, & meritorij pueri dicunt̃. Se/
cundo ſignificat cõfero, inſeruio, ſeu tracto. Et tunc cõſtrui
tur cũ ablatiuo mediãte de, vt Mereor de te. i. aliquid in te
confero. Et hoc in ambiguũ. Si de beneficio intelligimus,
bene mereor de te dicimus. Virg. lib. iiij. Si bene quid de te
merui. i. ſi in aliquo tibi beneficiũ contuli. Si autẽ de offen
ſione, male mereor de te. Cice. Nãq; quo in hominem pe/
tulantem, & male de nobis meritũ eſſe debuimus? In bo/
num ſũ ſiue bene vſus eſt. Virg. libro ſexto. Quiq; ſui me
mores alios facere merendo. Nõnunq; per ambiguũ ſen/
ſum ſine vtroq; dicimus, vt quid de te ſum meritus? Et ali
quando per negationẽ, vt Hoĩes nihil de me meriti ſunt,
hoc eſt nec bene mihi nec male fecerunt. Tertio ſignificat
ſtipendia facio in militia, hoc eſt ſtipendij gratia milito,
& dimico, & tunc datiuũ, aut ablatiuum requirit, vel abſo
lute ponitur. Luc. Aere merent paruo Sta. lib. iiij. The. Non
hi tibi ſolum Amphiarae meret. Luc. lib. vj. Sęua viro no
men caſtroꝝ in plębe merebat. Oui. de Faſto. Totidem pi/
lanus habebat, Corpora legitimo quiq; merebat equo.
Aliquãdo etiã accuſatiuo iungitur. vt apud Sue. Prima ſti/
pendia meruit. Et in hac ſignificatiõe fit meret imperſona/
le, vt auctor eſt Ser. li. iiij. Æneí. Hinc etiã emeriti milites,
& emeriti ſtipendia dicuntur, qui militia perfuncti ſunt,
ideſt qui perfecte meriti, & exempti ſenio a labore afficiũ/
tur. Pli. lib. xj. Nouiſſimæq; fecis, & iam emeritis inchoa/
tæ. Nõnunq; etiã paſſiue ſumitur, vt apud Quinti. Emeri/
tis huic bello ſtipendijs. Et per trãſlationem emeriti boues
dicuntur, & quædam alia. Emeriti vero ſenes ſolent habe
re eos, qui pro ſe laborent, qui dicuntur pro alio opus age
re. Cõpoſita ſunt Cõmereor, demereor, emereor, prome/
reor, ſiue cõmereo, demereo, emereo, & cõmereo.

Mœreo, es, mœſtus cum diph. ſm Var. a marceo fit, vnde
& primam vocalem accipit ꝙ corpus etiã marceſcere facit
mœror. Alij cum œ, diph. ſcribunt. Eſt autem mœrere tri/
ſtari, & dolore affici, vnde & cũ accuſatiuo quandoq; con/
ſtruitur. Ci. Teren. A te equidẽ oĩa fieri fortiſſime, & amã/
tiſſime video nec miror. ſed mœreo tantũ eiuſmodi, vt tã
tis tuis miſerijs meę miſeriæ ſubleuentur. i. doleo. Ites de/
plorare, vt apud eundẽ lib. j. Tuſc. At illa, ſicut acerbiſſimã
rem mœret. Et iteꝝ. Cum grauiter filij mortem mœreret.
Inuenitur etiã mœret imperſonale cuꝫ ſignificato ſui ver/
bi. A mœreo fit mœror mœſtitia, mœſtitudo mœſto,
ſtas, & mœſtifico, cas, & mœro, mœras, mœrentẽ facio.
Pacu. Qui multis mœrauit modis.

Meritum præſtitũ dicitur. Et q̃m tam de malo, q̃; de bono
dici poteſt, pro loco intelligendũ eſt. De bono Plau. Quid
enim tibi pro maximis tuis, ac pene ĩmortalibus in me
meritis præſtare amplius poſſim. De malo Vatinius. Scis
meã fortunam, neſcio quomodo facile obteſtatores meæ
nire non meo me hercle merito. i. culpa. Vnde Augu. lib.
de gratia, & libe. arbi. bonũ meritum & malum meritum
appellat. Iſta vtiq; inquit, iam merita ſua bona cõmemo/
rat, vt poſt pauca merita conſequatur coronam qui poſt
mala merita conſequutus eſt gratiam, non dixit de merita
vt imperiti religioſi vſurpant.

Meritus, a, um, quod eſt congruum & conueniens. Virg.
Meritos, aris, imponit honores. Huius contrariũ eſt ĩme/
ritus a quibus meritiſſimus, & immeritiſſimus. Teren. in
Phor. Iamdudum te omnes nos accuſare audio ĩmerito,
& me omnium horum ĩmeritiſſimum.

Merito aduerbium, ideſt digne, vt in Geñ. Merito hæc pati/
mur, quia peccauimus in fratrem noſtrum.

Meritus

Meritus ſubſtantiuum, mons eſt in tertio Europæ ſinu.

Merito, as, a ſupino vbi mereo, ſigñat dignus sū, & milito.

Meritorius, a, um, qđ queſtū facit corpore ſuo. Vñ equi meritorij, & meritoriæ rhedæ, quæ q̄ſtus gratia locant̄, aut cō ducunt̄. Et ſcorta maſcula, pueri meritorij, qui lucri cauſa proſtituunt̄. Nam puellæ, non vocant̄ meritoriæ, ſed meretrices. Meritorij naq; vt meretrices, precio merent. Cice. in Anto. Ingenui pueri, cum meritorijs, ſcorta cū matribusfamilias verſabant̄. Taberna meritoria diuerſoriū, atq; hoſpitium mercennariū, vbi cuiq; intrare licet danti mercedē. Ratio vero meritoria, quaſi vilis, & male coempta. Aliqñ meritoria abſolute dicit̄, pro tabernis mercede conductis. Iuue. Nam qui meritoria ſomnum admittunt.

Meretrix, a merendo, nam mercede ſuam exercet militiam que copiam ſui tantummodo facit. Ideo honeſtioris loci eſt, & quæſtus. Proſtibulum, quod pro ſtabulo, ideſt ante ſtabulum ſtet. Vnde & Plau. in Ciſ. Intro ad bonam meretricem, in via ſola proſtibula ſane eſt.

Meretricium, ipſa meretricandi ars.

Meretricius, a, um, quod eſt meretricis, vel quod ad meretricem pertinet, vt ars meretricia. Teren. in Heau. Ignaram artis meretriciæ.

Meretricor, pe. pro. ſcortor. Gel. Thais meretricido magnas pecuniam demerebat.

Meridies, medius dies, quaſi medi dies. Nam (vt inq̄t Var.) antiq nōr, in hoc dicebāt. Et ſemꝑ maſculinū eſt, q̄a certū diei tēpōs ſigñat. Hinc meridianus, a, um, qđ ad meridiē ſpectat, & Pomeridianus, de quo infra. Aliter Speuſip. Meridies eſt tēpōs in quo vmbræ corporū q̄; breuiſſimæ ſunt.

Meridio, as, & meridior depo. ſignificat cibū meridianū capio. Plau. lentido, meridiando, comeſſando, ꝑgręcido vitam ducere. Hinc merenda eſt. Aliqñ ſigñat ſomnū meridianū capio. Cor. Cel. Longis diebus meridiari debet potius ante cibū vtile eſt, ſin minus poſt eum, per hyemē potius totis noctibus ꝯquieſcere. Sue. de Nero. Miſſos a Meſſalina vxore Claudij, qui eū meridiantē, quaſi britannici æmulum ſtrangularent. Hinc meridiatio, quies meridiana. Ci. li. ij. de diui. Tunc & lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi, quibus antea vti non conſueueram.

Mergo, is, ſi, ſum, ſub aqua pono. Cuius cōpoſita ſunt Demergo, qđ eſt deorſū mergo qđ fit cū aliqđ ſub aqua, vel ſub terra, & hmōi figit̄. Lac. li. iiij. Non vt poetæ Arionem mentiunt̄ in pelago incedentē, q demerſi corporis ꝑte humeris ſupeminet vndas. Colu. lib. ij. Neq; pecori maiora, niſi cū ſicciſſimū eſt, q̄m demergūt vngulas & atterūt, ſcinduntq; radices herbarū. Demergo, diuerſe mergo. Lac. lib. vj. Quę aūt ab illo altero id h fit officiū, vt cęleſtib⁹ auocatū terreniſq; demerſum ad pęnā interficiāt ſempiternā, qđ eſt ſummū malū. Emergo, extramergo, & q̄ſi ex loco, vbi ſub merſus fuer. i. ex eo, & in lucē ꝓdeo. Liui. li. j. Primū ex ꝓfunda emerſus palude. Ter. Per trāſla. in And. dixit facile ex illis ſeſe emerſurū malis. Immergo, intus mergo. Vir. li. iij. Æne. Vaſtoq; imergite ponto. Submergo ſubtus mergo.

Merſo, as ſæpe mergo. Col. li. viij. Quarto die, ſi eſt vicina maris ad litus deducta merſatur ouis. Aug. lib. ij. Confeſ. per tranſla. Æſtuabat imbecillam ętatem abrupta cupiditatum, atq; merſabat gurgite flagitiorum.

Merto, as, idē qđ merſo. Accius. Vel hic, qui in ea ꝑte effrenata impudētia pręſentē pręſens dictis mertare inſtitit.

Mergę furculę, q̄bus aceruī frugū fiūt dictæ a mergis volucribus, q̄a vt illi ſe ī aq̄ mergūt, dū piſces pſequunt̄, ſic meſſores eas in fruges mergūt, vt eleuare poſſint manipulos.

Mergus, gi, auis dicta, ꝙ ſe in aqua cibū captans aſſidue immergat, quē alij mergonē appellant. Vir. li. j. Geor. Cū medio celeres reuolant ex æquore mergi. Huius auis natura eſt, vt ſæpe mergens auratū ſigna colliget, & ꝓuidens tempeſtatē futurā propere medio reuolet æquore, & ad littorū tuta cum clamore cōtendit. Eſt & mergus in vitæ, vt docet Col. li. v. qui ait. Mergi genus eſt, vbi ſupra terrā iuxta ſuum adminiculum vitis curuatur, atq; ex alto ſcrobæ ſubmerſus producitur ad vacantem palum. Palladius. Mergum dicimus quotiēs, velut arcus ſupra terram relinquit̄, alia parte vitis in foſſa.

Mergus, oris, genus vaſis, quā nōnulli ſitulam appellant.

Mergulus inſtrm, quo lampadis Lychnus continetur. alio nomine emunctorium, vt apud Hiero. in Leui.

Mergites, pe. cor. ſpicarum manipuli, a mergendo dicti. Vir. lib. ij. Geor. Aut fœtu pecorum, aut cerealis mergite culmi. Prouentuq; oneret.

Meroe, es, dictio triſyllaba inſulę Nili metropolis, a qua & tota inſula Meroe dicit̄. Seu, vt quidam volunt æthiopiæ Hanc Cambyſes condidit a nomine ſororis Meroæ. Cum enim Ægyptum omnem occupaſſet. Meroē ſecum, vſq; ad ęthiopas ducens proceſſit. Quæ cum ibi mortem obiſſet, vrbi nomē indidit. Forma inſulæ ſcuto perſimilis. De qua Luc. lib. x. Gurgite rupto Ambitu nigris meroe fœcūda colonis. Patet longitudine ſtadiorū tribus millibus latitudine mille. Effodiunt in ea aurum, argentū, ęs, ferrum, ebenum. Præterea fert, & lapidum multiplex genus, diſtatq; a Syene quinq; milibus ſtadi. vltra q̄; eſt ad torridam zonam. Exuperat omnes alias. Nili inſulas, quas circiter ſeptingentas eſſe ſcribit Diodo. Fuit & nomen Cauponæ ex re factum tanq̄; eſſet mero biba, quia vinum dilutius non bibebat vt eſt apud Auſonium.

Merops, apiaſtra auis, que apes comedit̄. Vir. li. iiij. Ge. Meropes aliæq; volucres. Has aues Italia vocat barbaroſa per titionē cantilenę vt ait Pli. quia corporis grauitate in ſublime ferri prohibent̄ in terra nidificant. Cice. Meropes diuerſarum linguarū homines dicuntur μεϐιϐω enim ſignificat diuido, & ὀψ per o, breuem, qđ ſignificat vocem.

Meropus, penul. cor. mons græciæ iuxta Theſſaliam, varijs pręruptus anfractibus.

Merope, pe. pro. inſula dicta (vt quidam exiſtimant) a Merope terrigena Triopæ filio.

Meros, mons Indiæ ſub cuius radicibus eſt. Niſa ciuitas cōſtituta. Græce autem meros ſignificat partem. Vnde μεϐινοι επιλογοι particulares perorationes dicuntur.

Merus, a, um, quod eſt ſolum. Teren. in Phor. Nihil habet, niſi ſpem meram. Vnde merula auis. Per tranſlationē ponitur pro puro. Cice. lib. ij. de ora. Ecce tibi exortus eſt. Iſocrates magiſter iſtorum oīum, cuius e ludo, tanq̄; ex equo troiano meri principes exierunt.

Merum ſubſtantiuum ponitur pro vino ſolo ſine aqua.

Merax, & meracus, a, um, pe. pro. eo, quod eſt ſolum, & purum. Proper. Ah pereat quicunq; meracas. Repperit vuas. Vnde vinum meracū dicimus, quod merum eſt, nulla aqua admixta hinc comparatiuum meracior, & ſuperlatiuū meraciſſimus. Vnde meracius bibere dicunt̄, qui minus aquę vino miſcent. Sicut econtrario limphatius, diluciuſue, qui plus aquæ adhibent. Celſus. Pręcipue hyeme meracius bibendum eſſe æſtate dilucius. Hiero. in Deute. Et ſanguinem vuæ biberent meraciſſimum.

Meribibulus qui vinum ſine aqua bibit. Aug. Cum temet auidior eſſet, quadam die ab irata ancilla, per conuitium eſt appellata meribibula, quæ res tantum ei pudorem iniecit, vt poſtea ſobria prorſus fuerit.

Merula, auis ſic dicta, ꝙ ſola volet, & ſolitaria paſcatur, q̄ſi mera volans. Quo nomine etiam dictus eſt fluuius qui Albinge ciuitatis latus alluit. Alio nomine Centa dictus, ꝙ centenis amnibus augeatur.

Meryx, genus piſcis apud Ariſtotelem ab effectu ruminandi dictus.

Meſa, fluuius notus, per Leodium fluens, & per Barbantiam, ac Geldriam. Vulgo tamen Moſa dicitur, & coniungit ſe cum Rheno. Eſt & Meſa pars in domo apium. Vitru. Latine dici Mediananī auctor eſt.

Meſos græce, medius latine.

Meſon moderatum. Meſonyction, media nox.

Meſopotamia, regio inter Euphratē, & Tygrim in maiori aſia. Nam μέσος medius, ποταμὸς fluuius. Amb. lib. de

para. Meſopotamia dicitur φ Tygris, & Euphrates incluſe rint eam, φ inter duo flumina cõſtituta ſit. Quod & longe poſitis nomen ipſum, & opinio cõis expreſſit. Habet enis Tygrim ab oriente, & Euphraté ab occidẽte, a meridie Babylonium Meſopotamiam impinguat Euphrates, vt inqt Soli. Annuæ inundationis exceſſibus terris ſufuſus. Hęc regio etiam dicta eſt Seleucia vt li. vj. refert Pli.

Meſapia. Apulia, a Meſapo rege ſic appellata.

Meſſana pe. pro. ciuitas Sicia qua Meſſanenſes dicti ſunt. Syl. li. xv. Incũbens Meſſana freto, niuibuſq; reuulſa. Hanc vrbem condidere meſſenij in Pelori ſinu, vbi ad orientes maxime, cum eo colonos miſiſſent, ipſi quoq; Mamertini potius φ̃ meſſanenſes ſunt vocati.

Meſſene ciuitas grecię meſſenie in Peloponẽſo, a qua meſſenij. De qua Hier. Contra Iou. Spartiatæ, & meſſenij diu inter ſe habuere amicitias, intantum, vt ob quædam ſacra etiam virgines ad ſe mutuo mitterent.

Meſochorus pe. cor. fiſtulator cytharista in medio ſaltationum. Sido. Nullus ibi lyriſtes, choraules, meſochorus tympaniſtria pſaltria canit.

Meſſala, dictus eſt Vale. Corui. qui meſſanas in Sic. Vicit & vrbis capte in ſe tranſlato nomine meſſana primo appellatus eſt, paulatimq; vulgo permutãte litteras meſſala dictus eſt. Vnde & meſſalarũ familia Romę florẽtiſſima, ex qua Meſſala Coruinus orator nobilis ortum habuit.

Meſſalina, nomen filię barbati Meſſalæ cõſobrini Claudij impatoris. Quę cũ adoleſcẽtula eſſet ipſi Claudio ſeni nupta fuit, ſummę libidinis mulier ita, vt inumeris adulterijs ſe ſummiſerit, & mutata veſte lupanaria celebrauerit quinetiam, cum ſcorto famoſo aliqñ certauit, & ſuperatas a ſe meretricem gloriata eſt, ſe inter dies, & noctẽ. xxv. paſſam cõcubitus affirmauit. Præterea ſeſe labore potius feſſam φ̃ concubitu ſatiatam deſtitiſſe. Tandẽ ab ipſo Claudio ſupplicio affecta eſt, cum. C. Filio nupſiſſet.

Meſpilus pe. cor. genus arboris cuiꝰ fructus meſpilũ dr̄ Pal. Meſpilus admiſſo germine tuta ſubit. Idem. Meſpilaq; exarmat pugnacibus horrida membris.

Meſſias hebraice, grece Xp̄s latine vnctus dr̄. Nas lingua punica Meſſe vnge ſignat. Cognatę. n. iſte tres linguæ, & vicinę hebraica punica & ſiria Auctor. Aug. Super Io. c. iiij.

Meſſis duo ſignificat, tẽpus. ſ. metendi, & rem. Pro tẽpore. ſ. qñ fruges metunt. Vir. Ante focum ſi frigus erit ſi meſſis in vmbra. Pro re, hoc eſt pro ſegete ipſa iã matura. Idẽ in Geor. Aeq; interfice meſſes. Nec ſolũ de frugibus, ſed etias de vua dr̄. Dicta meſſis a metendo, vel a medio inqt Var. lib. j. de re ru. Metitur. n. vt ſtramentũ medius ſubſecetur. Nam qui metunt manu ſiniſtra ſummũ prehendũt, infra manum ſtramentum, qđ terræ hæret poſtea ſubſecatur.

Meſſorius, a, um, qđ ad meſſorẽ pertinet. Cice. Meſſoria ſe corbe cõtexit. Meſſor, qui metit. Meſſio ipſa mẽtendi. i. ſecandi actio. Et operã meſſoriã dicimus qua quis metit.

Meſta Ciuitas Phrigię.

Meſia puincia, quę Pãnonię iungit ad pontũ vſq; cũ Danubio decurrens. Sue. de Tybe. Armeniam Parthis occupari. Meſiam a Dacis, Samatiſq;, gallis, a germanis vaſtari neglexit. Sunt qui hoc nomen cum e, ſcribant, Meſea.

Met ſyllaba, pias pte, ornatus cã ponunt, & aduerbia ſunt vt Egomet, qſpiã, tute. Sed met iungit caſibus oĩbus pronoium primę perſonę, tam pluralis, φ̃ ſing. nu. abſq; gtõ plurali, vt Egomet, memet, noſmet, & reliqua. Scdæ vero perſonæ obliquis tm̃ caſibus, vt Tuimet, tibimet. Nominatiuo nõ addunt, ne verbum putetur tumet a tumeo: ſed Tute tutemet profert. Et quidẽ ſic iuncta diſcretionẽ ſignificat, vt ipſemet. i. ipſe ſolus, & non cũ alijs, vel ipſe per ſe, & nõ per alios. Pte cũ quinq; ablatiuis iungit, vt Meapte, tuapte, ſuapte, noſtrapte, veſtrapte. Te. ſimiliter cũ pronoie ſecũdæ perſonæ idem efficit, vt Tute, id feciſti. i. tuipſe per te, & nõ per aliũ. Tete vtriq; pducta, vt meme. ſeſe. Cõpoſita oſtendunt accentu acuto. Ceterum additur fere his quæ in c, deſinunt, hic, hęc, hoc, apud antiquos caſus, vt hocce, hoccine. Vnde hoc, quaſi duabus cõſonantibus producit. Virgi. Hoc erat alma parens, qđ me per tela per hoſtes Eripis. Teren. Hoccine eſt credibile aut memorabile factum, Hicce, ſeu hiccine, ſicce, ſiue ſiccine, heccine, hãcine, illicce, iſticce, illãccine. Te. Illãcine mullerẽ dixit pro illane. Apud iuniores vero per eos caſus tantũ, qui in ſ, deſinunt euphoniæ cauſa. vt Huiuſce, hiſce, hoſce.

Meta cõgeries, ſeu ſtrues in acutũ tendẽs, ſeu turbo merſus conos a græcis appellata, qa eſſet poſita in diuerſo ſpacio, vel qa eam metiant quadrigæ circũcurrentes. Moris enim erat ſepties metã luſtrare. Prop. Aut prius e fracto depoſcit premia curſu, Septima φ̃ metã triuerat aſi rota. Cũ. n. iam carceribus emiſſę, ad metã veniſſent quadrigæ, erat opus, vt circũipſam flecterent. Vir. Hic viridẽ Æneas frondentes ex ilice metã. Cõſtituit ſignũ nautis pr̄, vñ reuerti Scirent, & longos vbi circũflectere curſus. Per tranſla. vero, qm̃ auriga qñcunq; primũ metã ſupauerat, iam ad finẽ certaminis peruiſſe videbat, non ſolũ pro agro ꝑ termino ponit, quẽ pyramidali forma effigiari mos fuit. Vñ & meta feni vernaculo ſermone lameda. Col. li. j. Certe quicqd ad eum modũ, quo debet ſiccatũ erit, in meta extrui cõueniet, eaſq; ipſas in anguſtiſſimos vertices exacui. Sic. n. cõmodiſſime fœnum defenditur a pluuijs, ſed pro quocũq; termino, ac fine. Virg. His ego, nec metas rerũ nec tpa pono. Syl. Tormentis finẽ, metãq; laboribus orat. Hinc peruiſſe ad metam dicimus qui iter, aut aliud opus pfecerint. Accipit & qñq; pro inferiori parte molæ, ſicut Catillus pro ſupiori. Eſt & meta ꝑpoſitio græca, & in fine acuit. & modo cum, modo trans, mõ poſt ſignificat, a qua multa cõponuntur.

Metagnoſis latine reſipiſcentia.

Meta lactis dr̄ caſeus, qui factus eſt ad formã metæ. Mar. Fertilie ceris caua cuꝫ ſuis mella, metaq; lactis ſaſſinate de

Metapſicoſis pe. pro. Scribit. n. μετα ψυχωσις (ſilua. ſubitus tranſitus ad diuerſa corpora.

Metempſychoſis pe. pro. latine tranſanimatio, cuꝫ. ſ. de alijs corporibus in alia corpora tranſeunt animę. Vnde Ouid. pytagoreũ dogma lib. xv. explicans, ait. Morte carent aïæ, ſemperq; priore relicta Sede, nouis habitant domibus viuuntq; receptæ. Ex hoc Pythagorę dogmatæ inducta eſt ab æſu animaliũ abſtinentia, ne forte, vt feſtiuiter ait. Teren. Bubulam quis de aliquo proauo ſuo obſonet. Hiero. Probabo non Empedoclis, & Pythagoræ vos dogma ſectari; qui ꝑpter μετεμψυχωσιν, ideſt tranſanimationẽ, omne quod mouetur, & viuit, edendum non putant.

Metabaſis latine tranſitus. Metabole mutatio.

Metapontum, tranſpontũ, quo nomine dictũ eſt oppidum Italiæ in ſinu Tarentino, a quo metapontini populi.

Metaplaſmus dici põt tranſformatio. Eſt autẽ tranſlatio recti, ſolutiq; ſermonis in alterã ſpẽm vel metri, vel ornatus vel neceſſitatis gratia. μετα trans, πλασμα figmentum.

Metaphora, pe. cor. tranſlatio a Cicerone dicitur, fitq; cum nomen, aut verbum ex proprio loco in eum tranſfertur, in quo aut proprium deeſt, aut tranſlatũ proprio melius eſt, vt Claſſiq; immittit habenas. Dicta metaphora ἀπὸ τοῦ μεταφορεῖν, idest transferendo eſt enim rerum verborũq; tranſlatio a propria ſignificatione.

Metamorfoſis, pe. pro. tranſfiguratio, ſeu tranſformatio latine dicitur. μορφωσις enim mutatio transfertur.

Metalepſis figura, quã modo tranſlatiuã, mõ trãſumptiuã, mõ tranſpoſitiuam dicimus μετα trans, λῆψις acceptio. Fit aũt cum aliqua dictio aliud a ꝑpria ſua ſignificatione ex his, quę pceſſerant, denotat, vt apud Virgi. Poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas. i. ſegetes. Diome. Metalepſis eſt dictionũ proprietatis dilatio, vel dictio gradatim a noĩe ad propriam ſignificationẽ deſcendens, vt ſpeluncis abdidit atris. Ex atris enim nigre intelligunt ex nigris vmbras habentes, ac per hoc in præceps profundi.

Metagimion menſis eſt qui a latinis dicitur Iulius.

Metaphyſica, orũ, tantũ pluraliter, ſupernaturalia dicuntur.

Metatheſis, pe. corre. latine tranſpoſitio, cum vna littera neceſſitatis

diſſicultatis cauſam, & vno dictionis loco in alium träſponitur, vt Tymbre pro tymber, θέσις poſitio dicitur.

Methodus, pen. cor. ex μετὰ, & hodos aſpirato cõponit̃ & accipitur pro via breui, & diſciplina, cum pro ratione capitur. Virg. li. j. Geor. Ignaroſq́; viæ mecũ miſeratus agreſtes. i. rationis. Et methodus dr̃ ars, ſub qua loquendi ratio continetur. Quin. Et finitæ quidem ſunt partes duæ, quas hæc profeſſio pollicetur. i. ratio loquendi & enarratio auctorum quarum illam methodicem, hanc hiſtoricen vocant. Sic grammatica dicitur.

Methonymia, cum accentu in pen. latine traſnominatio, ſiue denominatio, vt Bacchus pro vino. ſimiliter cum dicimus, pigrum frigus.

Metaurus, & metaurum, Vmbriæ fluuius in flaminiã decurrens, quę regio Gallia dicebatur, vbi Claudius nero cõſul, cum Salinatore Haſdrubalem interfecit.

Meteoros pe. cor. ſuſpenſus ſublimis, ſubleuatus ad aliq̃ tem. Græce μετέωρος. Inde meteora ars. quæ corrupto vocabulo dr̃ metaura. In his. n. de rebus ſublimibus tractatur, meteoria ſublimitas, ſpeculatioq́; ſublimiũ. Aliqñ meteoros dicitur ſtolidus. & meteoria ſtoliditas.

Meteorologus, qui ſublimia tractat habet pen. cor.

Metereoſcopus, pe. cor. qui ſublimia reſpicit.

Metaueſtę metaueſtæ, populi, dacis iuncti, quaſi migratores dicti ſunt.

Metopoſcopus, pe. cor. qui frontem conſiderat. i. qui diuinat ex facie hominum, quiq́; priuatim ex inſpectione frõtis, qd̃ cui euenturum ſit p̃dicit μέτωπον frons, σκοπὸς inſpector. Pli. Alexãder imaginũ ſimilitudines adeo indiſcretę pinxit, vt incredibile dictu. Apion grãmaticus ſcriptum reliquerit quendam ex facie hominum ad diuinantem, quos metopoſcopos vocant, ex his dixiſſe, aut futuræ mortis annos, aut præteritæ.

Metagonium promõtorium Aphri. A Numidia diuidẽs.

Metallum, dici poteſt perſcrutatum, a μεταλλῶ, quod pſcrutor ſignificat, ꝙ metalla intra terrę venas ſcrutentur homines. Et metalli nomine venit, quicquid ex terra effoditur in terræ venis. Vnde lapidicinę metalla appellantur.

Metona pe. pro. vrbs Peloponneſi littoralis.

Methymna, vel methymne, vrbs Leſbi, apud quam naſcitur bonũ vinum. Ouidi. Gargara quot ſegetes, quot habet Methymna racemos. Hinc methymneus, a, um. Idem li. xj. Meta. Et methymnei potiuntur littore leſbi. Ab hac vrbe ortũ habuit Arion cytharedus nobilis, quẽ Hero. Scribit a prædonibus in mari obrutum, & a Delphine incolumem deuectus in portum thęnarum fabulatur, quem cytharedum fuiſſe conſtat.

Methymneus, a, um, poſſeſ. Oui. lib. xj. Meta. Et methymnei potiuntur littora leſbi.

Metor, taris, proprie ſignificat metas in agris terminandi gratia diſpono, & menſuro, quo ad locum. Liui. lib. j. Hęc tibi victor Romulus rex regia arma fero, tẽplũq́; his regionibus, quas mõ aĩo metatus ſum, dedico. Gel. li. j. Nã cum fere cõſtaret curriculũ ſtadij, qđ eſt Piſis apud Iouem olimpiũ Herculẽ. Pedibus ſuis metatũ, idq́; feciſſe longũ pedes ſexcentos. Hinc vſus inualuit, vt metari ſimpl̃r pro diſponere, ac parare vſurpet̃. Virgi. lib. ij. Geor. Si pinguis agros metabere cẽpi Denſa ſere. Vnde dicimus Caſtra ppe tyberim metatus eſt. Hinc metator. Luc. Audax heſperios veniam metator in agros. Pli. li. xviij. Hunc olíueti metator vergiliarũ quatriduo, hunc caueat inſtitor calamis, gẽmiſq́; iocùlator. Dr̃ aũt metator actiue. & paſſiue Hor. lib. ij. Car. Nulla decẽ pedis metata priuatis opaca Porticus excipiebat arctõ. Cõpoſitũ a metor eſt emetor pe. pro. qđ eſt perfecte menſuro. Lac. de opi. Nam ſi peritus architectus cũ magnũ aliquod ædificium facere conſtituit primo oĩus cogitat, quæ ſumma pfecti ędificij futura ſit, & ante emetitur, quem locum leue pondus expetat.

Meto, as. idẽ qđ metor. Vir. Incu. Metabat ſeſe circumloca.

Metior, tiris, ſus, ſignat mẽſuro, taxo. Vñ mẽſores appellantur agroꝝ finitorẽs, & demenſum, æſtimatũ vel equatum mẽſuratiuẽ. Hinc mẽſura, & menſuro, as, Cur. li. iij. Et pecunia deinde Babylonię macedonibus equibus ſexcenti denarij tribuđ peregrinus eques quingenos accepit ducenis pedeſtriũ ſtipẽdium menſum eſt. Sĩlr Cice. in Cat. Neq́;. n. ipſoꝝ conuiuioꝝ delectationes corporis voluptatibus magis, q̃; cetu amicoꝝ, & ſermonibus mitiebar. i. æſtimabã. Qñq́; metiri ponit̃ p trãſmeare, Vir. Reuiſcto bipedũ curſu metiũtur equoꝝ. Qñq́; p vagari. Hie. ad Helio. Filius hoĩs nõ hẽt, vbi caput reclinet, & tu amplas porticus, & ingẽtia tectoꝝ ſpacia metiris. Reperitur ẽt in ſignificatione paſſiua. Idem in Hiere. Sicut enumerari non pñt, ſtellæ cœli, & metiri arena maris, ſic multiplicabo ſemen Dauid ſerui mei. Et apud Amos prophe. Humus tua funiculo metietur. Futuꝝ idicatiui eſt metiar, & metibor, ſupinũ mẽſum, & metitũ. Menſio a menſum, q̃ eſt mẽſura. Ci. de ora. Aures. n. vel animus auriũ nuncio naturalẽ quãdã in ſe cõtinet vocem oĩum menſionẽ. Vir. Nos tu nidũ ſub te permenſi claſſibus equor. i. euecti, vt inquit Ser. Remetior, rurſus metior. Idem, arma, deoſq́; parãt comites, pelagoq́; remenſo, Improuiſi aderunt.

Meto, is, ſſui, ſſum. i. ſeco. Et tã de vua, & alijs rebus, q̃; de ſegetibus dr̃. Virgi. Poſtremus metito. i. vindemiato. Hier. Ecce bis acutus gladius ex ore regis procedẽs obuia quæq́; metit. Lac. li. v. Qui virilia ſua ferro metat. Huius compoſita ſunt demeto, qđ eſt deorſum meto. Col. lib. vij. Illud deinceps p̃cipiẽdum hẽto, vt demeſſis ſegetibus iã in area futuro ſemini cõſulamus. Catul. Sole ſub ardenti flauentia demetit arua. Emeto, extra, vel valde meto. Hora. in Epi. Emetit orcus Grãdia, cum paruis nõ exorabilis auro. Præmeto ante ſeco. Feſ. Premetium quod prælibationis cauſa præmetitur. Et habent penul. corre.

Metys. purgamentum ceræ ex quo partem alueí priorem apes illinunt. Ariſtoteles tñ Mityn. Non Metyn dixit.

Metropolis, pe. cor. quaſi mater ciuitas. Nam μήτηρ mater, πόλις ciuitas, hoc eſt, cæterarum vrbium caput. Metropolitani, qui ex ea ciuitate oriundi ſunt.

Metropolites, pe. pro. metropolitanæ ciuitatis pontifex.

Metrum, menſura. Et qm̃ mẽſurat̃ verſus a noſtris dr̃ metra. Diffinit̃ metrũ, ꝙ ſit cõnexio quædã, atq́; ordinatio pedum ad delectatioñe auriũ inuenta. Hinc fiunt p cõpoſitionẽ monometrũ. quod duobus pedibus conſtat. Dimetrũ, qđ quattuor. Trimetrũ, qđ ſex. Tetrametrũ quod. viij. Pentametrum, quod. x. Hexametrum, quod. xij.

Metricus a, ũ, pe. cor. qđ ad metrũ ptinet, vt ars metricalis.

Metreta pe. pro. genus vaſis qđ conficitur ex duobus batis, ideſt ſex ſtarijs centum, vt ait Iunius baſſus.

Metridatas, pe. p. mẽſurę domũ vl̃ mẽſuraꝝ donũ. Quo noĩe dictus eſt pictor, & philoſophus Athenienſis Hinc ſempiternũ eſſe vniuerſum aít, Nã ſi factũ eẽt a non ente. Infinitũ ãt qm̃ ſempiterni eſt non habuit p̃ncipium ſcipiat, nec exitũ quo terminet̃, immobile quoq́; aſſerit qm̃ moueri nõ poſſit, ꝙ non tranſeat. Trãſire aũt neceſſe eſt, aut i plenũ, aut i uacuũ, quoꝝ alterꝰ trãſitus fieri non põt. Ex æthere, aut fieri nubes de facie inde aqua q̃ ad ſolem decurrẽs extinguit, qm̃ q raros actus rurſum accendit ſolem ſiccitate conſtipatum ex aqua ſplendidã ſtellã efficere.

Metuo, tuis, tui, a quodam motu animi dicitur, vt inquit Var. Cũ id, qđ malũ caſurũ putat, mens refugit. cũq́; vehemẽtius in mouẽdo, vt a ſe habeat, foras fert̃ formido appellatur. Et proprie metuere ſeruorum eſt veteri liberorum Cice. in Cato. Metuebant eũ ſerui verebantur liberi, charũ omnes habebant. Quærit Ariſto. in proble. Cur tremunt, qui metuunt? An propter refrigerationẽ? Deficit. n. calor, ac q; cõtrahitur. Hinc. Vir. Gelidúſq́; per ima cucurrit Oſſa tremor, alegor, & ſitis puocatur. Teſticuli cõtrahuntur dentes crepitant, & arietantur. Dicimus autem metuo tibi quẽ diligo, ne pro literis tanq́; amico. Metuo te ne mihi noceas tanq̃ inimicum. Et metuimus eos, qui nos amant, timemus vero inimicos inquit Dona.

Metus,us,eſt,vt inquit Speuſip. Concuſſio alæ inexpectatione mali & eſt (ſicut Vlpi. ſcribit) de inſtanti, & ſubito periculo mẽtis trepidatio. Et tã actiue,q̃ paſſiue ſumitur. Nam metus hoſtium recte dr̃, & cũ timent hoſtes,& cus timentur. Et a motu aĩ dr̃ metus inquit. Var. cum id qđ caſurũ eſt.i.refugit mens. Cum ãt vehemẽtior eſt immouẽdo vt a ſe abeat foras fertur, formido dr̃. Si aũt ex horrore venture rei vehemẽter tũdat pectus pauẽdo pauor dr̃. Pauere.n.tũdere eſt. Inde pauimẽtũ ꝙ pedibus pauiatur, ideſt tundatur. Et quia in hac perturbatione frigeſcimus, a tremendo dicitur timor. Capitur interdum metus pro religione, quoniam, vt docet Ser. nata eſt per timorem. Virg. lib. vij. Multoſq; metu ſeruata per annos.

Meticulus, dimi. paruus metus, a quo meticulus.

Meticuloſus a meticulo diminutiuo, ſignificat timidum. Plau. in Muſ. Neſcis, q̃ meticuloſa res ſit ire ad iudices. Et Apul. in Flor. Appellat leporem meticuloſum.

Meuania, ciuitas Vmbriç indyta Propertio alumno, a qua Meuanates populi.

Meus,a,um, pronomen poſſeſ. vt Meus ager. Cũ vero dico, meus ſum, perinde eſt, ac ſi dicerẽ, meç poteſtatis ſum. Perſi. Poſtq̃ meus a prætore receſſi. Aliquando.n. meus, tuus ſubſtantiua ſunt. Vir. lib. iiij. Dulceſq; meorum Reliquias. Et lib. j. Capedona extrema tuorũ. Teren. in Phor. Ego meorum ſolus ſum meus.

Meus carnifex.i.q me torſit. Idẽ in An. Meus carnifex.

Meum eſt, hoc eſt, mei officij eſt. Sic tuum, ſuum, noſtrũ, & veſtrum officium eſt.

M ante I

Mica puluiſculus ille, q in arena, quaſi argentum fulget, a quo & panis, & oſium rerũ fruſtula, quæ tractantibus nobis aliq; rem inde emicant. Ergo minutias rerũ micas dicimus quaſi minutatim cadentes. Vnde eſt illud. Nam & catelli comedũt de micis, quæ cadũt de mẽſa dñorũ ſuoꝝ.

Micare ꝓprie eſt ſubinde, & per interualla, vt micç faciunt fulgere. Vir. Micat ignibus ęther. Et qm̃ talis, quędã variatio, dum digitis ſortimur, apparet, per trãſlatio. micare capitur pro digitis ſortiri. Var. Micandum erit cum græco vtrum ego illius numerum, an ille meũ ſequatur. Et Cic. Eũ virũ bonum appellat, qui cum poſſit in tenebris micare, hoc fit per ludũ, qui vernacula lingua dicitur jugar a la morra. cum digiti, alij eleuantur, alij deprimuntur manu porrecta, vt numerus a digitis cognoſcatur erectis. Et q̃a ſplẽdor tremulus eſt & crebro ſalit factum eſt, vt q̃nq; pro ſalire ponatur. Virgi. Emicat Euryalus. Quia vero hoc per vices fit, micare capimus, ꝓ eo, qđ eſt per vices mouere, & ſine ordine. Idem lib. iij. Ge. Et linguis micat ore triſulcis. Itẽ micare q̃tere eſt. Virgi. Micat auribus & tremuit artus. Huius cõpoſita ſunt dimico, emico, extra ſplendeo. Plau. Ex oculis, quaſi radij emicant ſolis. Aliquãdo extra ſalio, vt, Emicat Euryalus. Intermico inter, vel in mediũ mico. Aug. li. ix. de ci. dei. Id quoq; velit in altiſſimis tenebris rapidiſſimo choruſcamine lumẽ candidũ intermicare. Promico extendo, vel longe iacio, ſplendeoq;. Neui. Si quid loqui vis, non perdocere, multa longe promicanda oratio eſt. Et in hymno. Pellitur eminus ſomnia, ab ethere Chriſtus promicat. Et habent pe.cor.

Micturio, ris, pe. cor. Vide in dictione Mingo, is.

Mictito, as, pe. cor. Vide in Mingo.

Micros gręce latine paruus dr̃, a quo multa fiunt cõpoſita.

Microcoſmus, paruus mũdus, κοσμος.n. mundus dicitur.

Micrologus, penult. corep. paruus ſermo, vel parua ratio, vtrunq; enim logos ſignificat.

Micrologia, ſedulitas, quouis mõ aegrẽdi cura rez vilium.

Micropſychos, pe.cor. puſillanimus. Nam ψυχη anima.

Micropſychia, puſillanimitas dicitur.

Miconium, græce latine papauer. Macer. Candida miconij ſpecies ſic nempe vocari græcorum lingua dicunt quod cunq; papauer.

Midas nomẽ regis phrygum, qui cunctorum penẽ regũ opes pecuniç abundantia anteceſſit.

Mida vermis in faba naſcens, vt inquit Theophraſtus lib. iiij. de plantarum cauſis.

Mieza, oppidum macedoniæ, quod olim Strimonium vocabant, a Mieza Beretis macedonis filia cognominatum Auctor Stepha.

Migale, genus animalis rapacis & ingluuioſi, de quo in Leuitico.

Migro, as, ad habitandũ eo. Liui. li. j. Et romã inde frequẽter migratũ eſt a parẽtibus maxime, & ꝓpinquis raptarũ. Interdũ ſine appoſito. Cicer. lib. vj. de Rep. Anteq; ex hac vita migro, ꝓſpicio in meo regno, & his tectis. Pub. Cor. Sapio. Huius cõpoſita ſunt cõmigro, qđ ẽ in totũ migro. Hie. ad Dama. Et q̃a ꝓ facinoribus meis ad eã ſolitudines cõmigraui, q̃ Syriã iuncto barbariæ fine determinat, non poſſum ſanctũ dñi tot interiacentibus ſpacijs, a ſanctimonia tua ſemp expetere. Teren. in An. Ex Andro cõmigrauit huic viciniç. Demigro de loco diſcedo. Liui. li. j. Cum hoſtes adeſſent, ꝓ ſe q̃ſq; in vrbẽ ex agris demigrant, vrbem ipſam ſepiunt pſidijs. Emigro, ex eo. Cæſ. Vt domo emigrent, aliud auxiliũ, alias ſedes remotas a Germanis petãt. Immigro, eo ad intus habitãdũ. Cic. li. j. Tuſ. Neq; ea planẽ videt aius, cũ tã repẽte in tã inſolitũ, tanq̃ perturbatus domiciliũ immigrauit. Remigro, in priſtinũ domiciliũ reuertor. Idẽ ibi in noſtrã domũ remigremus. Trãſmigro vltra ad habitãdum eo, hoc eſt, in lõgioris loci habitationem muto Hiero. ſup mat. Expellentes de Iudæa, vt ad gẽtium populum tranſmigrarent. Et habent pe.cor.

Milax, genus arboris, & genus herbæ, quæ ſimilax dicitur. Vide in ſimilax.

Milias regis in Cilicia cuius incolæ dñr Milyas, & milyæ Interim Milyeneſes, & Milyatæ. Cicer. in Ver. act. & Milyadas. Quod mõ iſto inquit commune milyadum vexauit.i. milyenſium remp. nomen a milya vxore, & ſorore Solymi, poſtea Gragi coniuge.

Miles ge. cõis proprie, qui pedes militat, a miticia.i. a duricia, quas pro Repu. ſuſtinet dictus, aut a multitudine aut a malo, quod arcet, aut a mollicie per contrarium, eo ꝙ nihil molle, ſed potius aſperũ qđ gerat. Vel a mille quaſi milleſimus quiſq;, ꝙ triũ miliũ prius legio fiebat, & ſingulæ tribus Tatienſium ramnium lucerum mille milites mittebant. Tria autem ſunt militũ genera, vt inqnit Ser. Emeriti, qui non milites, ſed pro milite erãt cum ad ſubitum bellus euocabantur. Vnde conſul. Solebat dicere qui vult rẽp. Saluã me ſequaẽ. Nã diuerſi ad diuerſa loca propter cogẽdos exercitus mittebanẽ. Vir. mittitur, ac magni Venulus Diome. ad vrbem. Sal. Ab his omnes euocatos centuriõis. Tumultuarij, q neceſſitate aliqua electi ad vnũ dumtaxat bellũ militant, quando vicinum eſt periculum vrbis & ſingulos iurare non patitur. Vir. Simul omne tumultu coniurat trepido Latium. Sacramento religati, qui poſt electionem in Remp. iurabant, ſe non recedere a pręcepto conſulis poſt completa ſtipendia, qđ militare ſacramentũ dicebatur. Hi, ꝓlenam militiam habebant erantq; quinq;, & viginti annis obligati, vt eſt apud eundẽ. Fas mihi graiorũ ſacrata reſoluere iura.

Milito, nis, idẽ qđ miles, vñ & cõmilito, q ſiẽ militat, hoc eſt q ſocius eſt in bello. Hinc cõmilitiũ, ipſa belli ſocietas.

Milito, as militias exerceo, neutrũ eſt, vt hic Cęſa. militauit. Et ablatiuo tm̃ cõſtruitur, cũ precius exprimitur. Cur. Græcis mercede, apud Perſas militantibus.

Militor deponens, eiuſdẽ ſignificationis.

Militia, æ, quandoq; bellus, quandoq; rẽ militarẽ ſignificat a quo cõmilitia. Apul. Cum primis cõmemorauit ter vos iura amicitiæ ac cus militiæ ſtudiorum eiſdem magiſtris inchoata.

Militaris, & hoc re, qđ ad milites pertinet, vt militaria dona, res militaris, militaris ars. Salu. Præmittit illis homines militares.

Militaris via, quæ vulgo communis dicitur. Alio nomine regia, ſeu

regia,ſeu conſularis,prætoria; plateaue. Vide in dictione Publica via. Dicta eſt autem militari, a militibus ſterneref, quales fuerunt Flaminia, Apia, Emilia.

Militarius,a,um. Idem quod. Plau. in Pſeu. Gradibus, ideſt quo greſſu milites vtantur.

Militariter aduerbiũ ſignat more militũ, vel more militiæ.

Milleſius,a,um,qđ eſt ex mileto, vt Mileſij populi qui cum prius opulenti & potentes eſſent, & in delicijs vxuq; notabiles quoꝝ eſt illud memoratiſſimũ. Nemo noſtrum frugi eſto, alioquin cum alijs eijciat amiſerunt opes,& potentiã. Hinc mileſias priſci appellarunt poemata & fabulas laſciuientes. Siue milleſię dicunť fabulę vani dicę. Iul. Capi. in Clodio albino. Agri colendi periciſſimus ita vt etiã georgica cõſcripſerit, mileſias nõnulli eiuſdẽ eſſe dicunt quarum famam non ignorabilis habetur q̃uis mediocriter ſcriptę ſint. Mar. Ca. Poeticæ diuerſitatis delicias mileſias. Ariſtides poeta græcus compoſuit mileſias hoc eſt poema mileſiacon per quã impudicũ. Vnde Oui. lib. de triſ. ij. Inuenit ariſtides mileſia carmina ſecum pulſus ariſtides nec tamẽ vrbe ſua eſt. Apul. de Aſi. At ego tibi ſermone iſto mileſio varias fabulas conſeram. i. fabuloſo iocoſoq;.

Mille ſubſtantiuum, & neu. ge. declinaturq; hoc mille, huius mille, hæc millia, horum millium. Ideoq; genitiuo iungitur. Cice. in Anto. Quis vnq̃; in iſto inuentus eſt qui. L. Antio. mille nummum ferret expenſum. Quadrigarius li. iij. Anna. Ibi occiditur mille hominum. Var. li. vij. Rerum humanarum plus mille, & centum annorũ eſt. Reperitur apud Luci. li. ix. Tum milli nummũ potes vno quærere centum, vno milli pro mille, ac ſi diceret, potes mille nũmis acquirere centum millia. Plau. in Mili. Qui mille annorum perpetuo viuunt, hoc eſt græci Χιλιάδας vocant. Aliqñ mille adiectiuum eſt, & tunc dicimus, mille homines, & mille propugnacula, nec licet millia homines, quia ſubſtãtiua non cohærent ſine copula. Dicimus tamen decẽ millia, & ducenti homines, quod ita intelligitur, decem millia hominum, & ducenti homines.

Miliarius,rij mille libra us. Vnde Apri milliarij apud Col. dicebanť mille librarum, qui apponebatur in cęnis Romæ. Sene. lib. xxj. Epi. Non magnam rem facis, viuere ſine recto apparatu potes, non deſideras miliarios apros, nec linguas phœnicopterorum & alia portenta luxuriæ iam tota animalia faſtidientis.

Milliarium, mille paſſuum ſpacium, qđ & milium dicitur. Huius octaua pars ſtadium vocatur, paſſus ex quinq; pedibus, & ſinguli pedes ex ſexdecim vncijs cõſtant. Miliarum etiam dicitur vas ad coquendum accõmodatũ. Ca. de re ru. Inter orbem, & milliarium vnum digitũ intereſſe oportet. Palla. li. j. Vas æneum milliario ſimile. i. altum, & anguſtum veſpere inter aluearia collocemus, & in fundo eius ponamus lumen accenſum. Et milliarium colũna aurea in capite fori Romani in qua inciſę oẽs vię Italię terminabãtur. Et hoc milliarium Plinij. Tranquilli, Plutarchi atq; Taciti monumẽtis celebratur. In alio ſignificato accipitur milliarenſis porticus, & porticus milliariæ.

Millepedia vel millepeda, genus vermiculi, qui multo pedum agmine ſcatet, inquit Hiero. contra Ioui. Coge Syrum aphricum, & Arabem, vt vermes ponticos glutiat, ita eius aſpiciet, vt muſcas mille pedas, & lacertos.

Millies aduerbium eſt, vt millies te vidi, ſic decies, centies & huiuſmodi.

Milium genus, frugis, a mille dictum, propter multitudinem acinorum. Mar. Frumentum, milium ptiſanãq; fabamq; ſolebas. Milium græci κέγχρον, dicunt. Emilium latine Minyum quo rubrica librorum inſignibant.

Millium, ſiue milliarium, milliare dicitur. Liui. lib. ij. Alio itinere ad ſtationem nauium. Millia autem quattuordecim ab oppido aberant.

Milium, indicum eſt, qđ indocti milicham vocant, quod conſtat ex India aduectum. Huius culmos lobas vocant.

Miliaria, auis dicta eſt, milio pingueſcat.

Millus collare canum venaticorum factum ex corio multis clauis ferreis eminentibus aduerſus impetum lupoꝝ. Scipio Æmilianus ad populum. Nobis (inquit) Reiq; publicæ præſidio eritis, quaſi millus cani. Dictus millus a multitudine clauorum, hoc eſt a mille clauis, vel quaſi melinus, ex pelle animalis melis fere hæc collaria fiunt. Var. Ne vulnerentur canes a beſtijs imponuntur his collaria, quæ vocantur Melium, ideſt cingulum circum collum ex collo firmo, cum clauis capitatis.

Miletus, pe. pro. Vrbs in finibus Ionię, & Carię, vt inquit Herodo. a Neleo ædificata qui pylius fuit a Mileto Apollinis filio dicta. Oui. Mœnia conſtituit poſitoris habentia nomen. Hæc generoſa vellera nobilitarunt. Vnde prouerbium manſit. Mileſia, ſtragula. Mar. Nec miletos erat vellere digna tuo. Hęc leſegeis antea & Anactoria dicta ſuper octoginta vrbium percuncta maria genitrix vbi oraculum fuit antiquitus brancidarum appellatum, poſtea Apollinis didymæi. Ex Mileto fuerunt viri memoria digni Thales vnus ex ſeptem ſapientibus qui primus phyſiologię & mathematicæ auctor inter græcos eſt habitus. Et Anaximander eius diſcipulus. Anaximenes, hecateus q ſcripſit hiſtorias. Eſchinos orator, non ille, qui cum demoſthene contendit, ſed alter qui aſſumpta erga Pompeium nimia a licentia pariter in exilium miſſus eſt. Hinc & Timotheum muſicũ ortum ferunt et Pittacum philoſophum.

Milo, proprium nomen viri Romani, a quo milonianus, na, num, vt Oratio miloniana. Fuit alius hoc noĩe athleta. Crotonienſis, qui taurũ in olimpico certamine ictu nudę dextrę occidiſſe dr̃ & ſine fatigatione ſtadij ſpacium ſupra humeros portaſſe, totũq; eo die comediſſe. Eſt & milo nomen montis Indiæ, in quo homines aduerſis plantis naſcuntur octonos digitos in ſingulis pedibus habentes.

Miluus, & miluius vtroq; mõ dr̃ auis rapaciſſima, a molli volatu, vt quibuſdã placet. Vel factitio noĩe a voce quã facit. Oui. lib. iij. Faſ. lup. Alitibus rapere imperat, attulit illa Miluius, & meritis venit in aſtra ſuis. Ab huius auis ſimilitudine piſcis miluius dr̃, ſubiens in ſumma maria, & vadando alioꝝ piſciũ ꝑdam agens. Ponit & pro ſtella, in quã cõuerſus dr̃. Vnde Oui. eodẽ li. Stella Lichaoniã vergit de ciuis ad arctõ. Miluius hęc illa nocte videnda venit.

Milton a gręcis myntum dicitur alio nomine Milium.

Mimas mons minoris haud procul a Colophone continuis obſeſſus vrbibus, vnde future tempeſtates prę ſentiũtur, vt inquit Solinus. Eſt & mimas nomẽ gigantis. Clau. Occurris pro fratre mimaſide monte. Oui. lib. j. Et tandem niuibus rhodope caritura mimaſq; in hoc monte ſacra certamina quotãnis baccho fieri ſolebant. Suidas μίμας ὄρος θρᾳκης, καὶ κλίνεται μίμαντος. καὶ περὶ του του καλλίμαχος ἐν ὕμνοις.

Mimallones, bacchę mulieres, a Mima Ionio monte, vel a mimiome, verbo gręco, quod imitor ſignificat liberum patrem imitarentur, & ad eius imitationẽ cornua ferrent. Hinc mimalloneus, a, um. Perſi. Torua mimallonis implerunt cornua bombis. Hę quoq; baſſarides & thyades & ogygides vocatę ſunt.

Mimus, effictor latine, qui vel intra, vel extra cœnam geſticulationes exercet imitaturq; dicta, factaq;, moreſue hominũ, & naturas, quaſi ſolus imitet, a μιμεόμαι, vt Lio. inquit, qđ ſignificat imitor. Hiſtrio vero ꝑſonatus in ſcęna, comœdias, & tragedias voce, & corporis geſtu agit. Mimi etiam dicuntur poemata ſine reuerentia laſciuiam imitãtia, nam cum & alia poemata idem faciant, ſolus tñ Laberius poeta, quaſi quodam priuilegio, qđ fuit cõmune poſſedit. Hanc fabularum ſpeciem latini vocant planipediam. Oui. Scribere ſi fas eſt imitantes turpia mimos.

Mimographi, ſunt ſcriptores poematis mimi, vt Philiſtio & Laberius. Sueto. de Cæſare. Decius Laberius eques Romanus mimum ſuum egit.

Mimicus, a, um, pe. cor. a mimus fit ſicut a ſatyrus, ſatyricus. Augu. li. v. de ciui. dei. Et quaſi ſatyrica vel mimica leuitate

cohibeant ſuas nugas.

Mimiſis μιμήσις. latine imitatio morum alienorum. Alio nomine a græcis dicitur ηθοποιι.

Mina, græce mna libra, genus ponderis ſiclos.lx. habēs, qui faciunt obolos milleducentos. Et habet mina librā vnam, & ſemunciam, & ſunt ſolidi.lxxv. Priſcia. Libra, vel mna græia drachmas habet.lxxv. Accipe præterea patrio, quam nomine graij Mnas vocitant, noſtriqȝ, minā dixere priores. Item minam dicitꝰ ouis, que habet ventrem glabrum.

Minę, arum, cōminationes, & metus incuſſiones p verba, aut ſigna, & primā corripit. Sed pro pondere primam producit. Quandoqȝ etiam dicuntur eminentiæ, quas pinnas vocant. Virgi. Pendent opera interrupta, minęqȝ murorū ingentes, minę etiam dicuntur oues glabre. Var. li. de re ru. Ex luſcam ſurdam minam. i. ventre glabro.

Minor, aris, minas infero. Et plęrunqȝ accuſatiuo iungitur. Cice. in Tuſcu. Cui cum Lyſimachus rex crucem minaretꝰ. Et Minari eminere eſt. Virgi. Geminiqȝ minantur in cęlū ſcopuli, Compoſita huius verbi ſunt. Cōminor, & interminor, quæ habent pe. cor.

Mino, as, duco. Feſt. Agaſones equos agentes, ideſt bene minantes. Hierony. Minauit gręgem in interiora deſerti. Apud antiquos etiam pro minor ponitur, a quo minito, as, vt docet Priſcia.

Minitor, ſępe. vel impetuoſe minor. Plau. in Aſi. Cur ergo minitaris te tibi vitam eſſe amiſſurum.

Minax, qui frequenter minatꝰ. Vir. li. iij. Geor. Primus & ire viam, & fluuios tentare minaces, Audet, & ignoto ſeſe cōmittere ponto. Hinc minaciter. Li. li. ij. Minaciter fremūt.

Minerua, diſciplinarū dea quæ græce Pallas dicitꝰ. Et a minando, dicitꝰ, quaſi vim minetur. Aut a minuendo, vt inquit Cice. Vel ꝙ bene muniat. Hanc pagani pro ſapientia ponebant. Cornificius. Quod fingatur pingaturqȝ militaribus armis. Hæc Ogigij temporibus ad locum, qui Tritonis dicitꝰ, vt ſcribit Aug. Virginali fertur apparuiſſe ætate. De hac etiam in dictione Pallas. Hanc filiam Iouis, ac virginem putarunt, ꝙ & incorruptibiles aiunt eſſe natura & extremum locum vniuerſi obtinere contendunt. Tritoniam vero appellatam quoniam ter īn annuo ſpatio, vere æſtate hyeme cōmutatur. Glaucopiu. i. glauculam vocari dicunt, non quia glaucos habeat oculos, quod vinum ipſum denotat, ſed quoniam aer viſum animalibus præbeat. Et cuius lanificium, & texturam, & alia multa artificioſa cōperiſſet celebris dea appellata eſt. Et quia omnia eius inuenta. ex vi ingenij, atqȝ ſapientie procedere videbantur locus fabulæ datus eſt, vt ex cerebro Iouis genita dicatur.

Mineruał, ſeu Mineruale minus, a minerua deductum nomen. Et erat, quaſi premium, qđ dabatur præceptori ſicut cęna & huiuſmodi, quaſi magiſterij merces in paucis diebus, a ſcholaſticis dari ſolita ante qnquatria per quos dies pueri vacabant. Oui. in Faſ. Nec vos turba feri cenſu fraudata magiſtri, ſpernite diſcipulos attrahit alta nouos. Hier. in Epiſtolam ad epheſios. Legant epiſcopi atqȝ præſbyteri qui filios ſuos ſecularibus erudiunt litteris, & faciunt illos comœdias legere, & minorū turpia ſcripta cantare de eccleſiarum ſumptibus forſitan eruditos, & quod in corbonam pro peccato virgo. vel vidua, vel quilibet pauper obtulerat. Hoc in litterarum ſtrenam & ſaturnaliū ſportulam & mineruale munus grāmaticus & rhetor.

Minos, cretenſis rex, qui primus Cretenſibus legē dedit. Hic cum haberet vxorē Paſiphaen, & illa ex tauro genuiſſet minotaurū dedalum, ꝙ bouem ligneā fabricaſſet, ſub qua latens eius tauro vxor cōcubuerat, perſecutus Siciliā peruenit, vbi a Cocali regis filiabus interfectus fuit, vt Ariſto. refert iuxta Camerinam vrbem, & apud inferos iudex animarū factus eſt. Virg. Quęſitor Minos vrnam mouet.

Minoius, a, um, poſſeſſiuum, vt minoia regna. Quo pacto autem iudex habeatꝰ inferorū propter iuſticiā, non video, cum violator fuerit hoſpitij, & raptor Ganymedis, & multa alia cōmiſiſſe dicatur a vera iuſticia non parum ab horrentia. Vnde Suidas, καὶ τὸν γανυμήδην θεασάμενος ἔρωτι αὐτοῦ ἔσχετο, ἐγκέλευσα μανος δὲ τοῖς ηρ.. σιν, ἀφ πάσας τὸν παῖδα ἐνεθετο εἰς τὴν ναῦν.

Minotaurus, ex Minoe, & tauro dictio cōpoſita, monſtrum biforme de quo Vir. li. vj. æneı. ad Prin. Hic crudelis amor tauri ſuppoſtaqȝ furto Paſiphae, mixtūqȝ genus prolesqȝ biformis. Minotaurus ineſt. Veneris monumenta nefandæ. Hic labor, ille domus, &. inextricabilis error. Magnum reginæ, ſed enim miſeratus amorem. Dedalus ipſe dolos tecti, ambagesqȝ reſoluit. Cęca regēs filo veſtigia, tu quoqȝ magnam partem opere in tanto (ſineret dolor) Icare haberes. Bis conatus erat caſus effingere in auro. Bis patrie cecidere manus, quin protinus omnia Perlegerent oculis &c. Vide illic Seruium.

Minus flu. Hiſpa. a colore pigmēti, quo plurimū exundat.

Mincius, Venetorum fluuius, ex Benaco lacu deſluens, aliū prope Mantuam lacum efficit, unde effluit in Padum, torrentibus maximus efficitur.

Mingo, is, minxi, ctum, vrinā facio. Vñ & Permingo Hor. Hunc perminxerunt calones, atqȝ caballi. Mar. Incipis in medios mingere verba pedes. Hinc micturio, & mictito, as, qđ eſt ſæpe mingo. Priſ. Mictus, micturio, & mictito.

Minus quandoqȝ cōparatiuum eſt a parum neutri generis, ſicut minor maſcu. & fœmi. vt plus minuſue. Aliquādo a parum fit, non a paruum, vt habeo minus pecunię. Quandoqȝ aduerbium eſt, ꝙ ſi poſitiuo iungatur, contrariæ ſignificationis comparatiuum demonſtrat, vt Minus ſtultus, ideſt prudentior, minus prudens, ideſt ſtultior. Teren. in Eunu. Hoc nemo fuit minus ineptus, ideſt aptior. Frequenter etiā accipitur pro non, præſertim coniunctum, cum ſin, & cū quo, quando ſignificat, vt ſin minus, ideſt ſi non, quo minus, vt non. A minus nomine fit ſuperlatiuum minimū. A minus aduerbio fit ſuperlatiuum minime.

Minuſculum, dimi. a minus. Var. ex hoc auiario vt ſumantꝰ idoneę excludantur in minuſculum auiarium.

Minutim, aduerbium a minus, quo modo a paulus paulatim. Augu. in interpretatione Pſal. Deus Vltionum. Minutim ponas, ſed cumulum inuenies.

Minimum, ſuperlatiuū aduerbium eſt, minime vero negatio eſt, quaſi nequaq̄, vt Minimum doctus, qui pauxillum eſt doctus. At minime doctus, qui prſus indoctus eſt. Ci. lib. j. offi. minimęqȝ artes hę probandæ. quæ miniſtrę ſunt voluptatū. Aliquando habet vim ſuperlationis, non negationis. Ci. lib. j. offi. Omnis adhibenda erit cura, vt ea, &c. Minimum etiam pro aduerbio ponitur, vt ſit, quaſi adminus. Var. Harum ſingula genera minimum in binas ſpecies diuidi poſſunt. Sic minime ſumitur. Col. li. j. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decem, vel minime nouem, quę menſura, & ad procumbendum pecori, & iugario circūeundum laxa miniſteria præbeat.

Minime gentium, aduerbiū, pro eo, qđ eſt omniū gentium iudicio minime eſſe faciendū. Alˢ ponitꝰ pro minime, vt ſit ſuperuacua adiectio gentiū, ſicut Vbiqȝ gentium, qđ eſt vbiqȝ nuſq̄ gentium, hoc eſt nuſq̄, ſiue nequaq̄.

Minuo, is, ui, tum, minorem reddo. Pli. Radix cōmanducata dentium dolorem minuit. Huius cōpoſita ſunt, Cōminuo, quod eſt ſimul in fruſtra diuido. Lactan. Frangebat ipſe panem minutatim carnemqȝ piſciū cōminuebat, & vtraqȝ in manibus eius augebantur. Diminuo, diuerſe minuo. Teren. in Eunu. Diminuam ego hodie caput tuū, niſi abis. Imminuo parum minuo.

Minutum participium, & nomen eſſe poteſt. Participium ſignificat cōminatum, hoc eſt minus factum. Nomen idē eſt, quod breue. Cice. Reticulum ad nares admouebat tenuiſſimo lino minutis maculis plenum roſæ. Aliquando ponitur pro obſcuro.

Minutatim ſignificat īminutiſſimas partes. Lactā. Panem minutim frangebat. Varro pro paulatim dixit lib. j. de re ruſti. Tum ita ad ſubigendum, vt minutatim aſſueſaciant, & vt tyronem, cum veterano adiungāt. Imitando enim

facilius

ſtadius domantur.

Minutim etiam aduerbium imminutas partés ſignificat, Col.lib.iij. Inſequitur deinde foſſor, qui crebris bidentibus equaliter & minutim ſoli tergat comminuat.

Minutia, contemptibilis paruitas cuiuſcunq; rei. Lacti.de ira dei. Hæc inquit per inane requietis motibus volitát, & huc, atq; illuc feruntur, ſicut pulueris minutias videmus in ſole, cum per feneſtram radios, ac lumen immiſerit.

Minutia etiam dicta eſt porta Romę, a Minutio, q᷑ minutij ſacello proxima eſſet. Et Minutia virgo veſtallis, quæ propter ſuſpicionem ſtupri viua defoſſa eſt.

Minutal genus ędulij, quod ex conciſis minutatim holeribus fit ſeu cum caro heditur fruſtatim teſſelatimq;.

Minuriſo, idem, quod voce parua ſuccino μινυρίζω enim cantillo ſignificat, & modulate concino. Latini vero vertunt, y, in u. & dicunt minuriſo. Sido.lib.j. Epiſtolarum. Diluculo autem philomela inter frutices ſtantem prognē inter aceres minuriſentem.

Miniſtro, ſtras, ſeruio, porrigo, prępare. Plau.in Cur. Tutabellas conſignato, hic miniſtrabit.i.ſeruiet, ego ędam. Gel. lib.j. Idq; facile factu dixit, quoniam filij ſua pocula incóuiuio regi miniſtrarent. Huius cópoſita ſunt adminiſtro, quod vario modo ponitur. Col.in præfa. Vt his tantummodo diebus vrbanæ res agerentur, reliquis adminiſtrarentur ruſtice, ideſt curarentur. Idem lib.iiij. Quia maior pars putatióis, per id tempus adminiſtratur.i. agitur, quo vitis, neq; folium notabile gerit. Aug.lib.vij. Confeſ. Sapientia mentes indigentes illuminans, nullo indigens lumine, qua mundus adminiſtratur, vſq; ad arborum volatica folia.i.gubernatur. Hie. ad Minores artes veniam, & quę non tam lingua, q᷈; manu adminiſtrantur.i.exercent. Subminiſtro, ſubſeruio, ſubporrigo. Lactan.li.v. Victum ſubminiſtrat quietem ſomni dulciſſimam tribuit.

Miniſter, qui ſeruit, a quo miniſterium fit.

Miniſterium, proprie miniſtri opera eſt q̄uis, & pro omni operatione poni conſueuerit, vt de rege latino Virgi. Męſtuſq; refugit fœda miniſteria. Aliqn̄ ponitur pro miniſtris, ſicut ſeruitia pro ſeruis. Paulus iureconſultus ait Vrbica miniſteria dicimus etiam, quæ extra vrbes nobis miniſtrare conſueuerunt.

Minthos græce latine ſtercus fimuſq; dicitur.

Mintha herba quæ poſtea mentha dicta eſt.

Minthe, mons, vt ſcribit Stra. dictus a plu. Pellice, quā Proſerpina in herbam mentham mutauit. Huic pluto donus amoris petenti virile membrum tradidit, quod a ſe mentulam nominauit. Sed vt Pli. inquit, menthę nomé ſuauitas odoris dedit. Græci mintham nominauerunt.

Minthurne, oppidū in Campania, habens propinquas paludes, in quibus Maris delituit, fugiés pſecutionē Syllæ.

Minium dicitur id, quod a multis Cinnabaris vocatur, cū proprie Cinnabaris ſit ſanies draconis morientium, elephantorum pondere eliſi, vtriuſq; animalis ſanguine permixto. Noſtri rubricam dicunt minium. Cice.ad Atticum Cæra inquit, & minio, ſiue (quod idem eſt) cæra miniatula notare. Foditur minium ex gleba ſubruſo colore, & vitiatur admixta calce.

Minyarię, loca e quibus foditur minyium, ſicut Aurariæ, & argentariæ. Et minyiaria dicuntur metalla, venęq;, in quibus conficitur minyium.

Minyiacus, a, um, quod eſt ex minyio. Vitru.lib.vij. Parietes paſſim expolitione minyiacia expoliebantur.

Minyio, as, minyio tingo. Pli. A céſoribus in primis Iouē minyiandū locari. Vnde & minyati libri dicuntur, cuī litterę maiores verſicoloribus ſunt.

Minoidis dicitur luna habés cornua, nam primo poſt coitum tpe cum ſolis radijs illuſtrat ſpés cornuū repręſentat.

Miror, aris, proprie ſignificat re aliqua, tanq̄; noua obſtupeſco. Virgi. Artificumq; manus inter ſe operumq; laborem Miratur. Et mirari eſt cum voluptate intueri. Idē. Seu quis olimpiacę miratur prǽmia pugnę. Item mirar ē neſcire, quia, vt Do. inquit, admiratio ab ignorantia deſcendit. Plau. Ne quis miretur, qui ſim paucis eloquar. Teren. in And. Miror vnde ſit. Sed cum dicimus. Ego miror; tu me miraris te miratur ſe. Tunc mirari ſignificat placere, & de ſe, magnifice ſentire. Mar. Qui ſe mirantur in illos. Conſtruitur hoc verum cum accuſatiuo, cum datiuo, & cuī genitiuo. Vir.lib.xj.ęnei. Iuſtitiæ ne prior belli mirerue laborum. Q ſiq; abſolute ponitur. Ouid.lib.xiij. Meta. Dumq; moror miror q; ſimul fugit omnis in vndas. Huius compoſita ſunt admiror, quod eſt ſtupore afficio, ſeu fixe aſpicio. Lactan.lib.vj. Qui ad alienam fœlicitatem non attollat oculos, opes non admiretur. Aliquando admirari eſt venerari. Vir. Ille operum cuſtos illuī admirantur, & oēs circūſtant. Demiror, emiror, valde miror. Teren.in Heau. Id emirari te ſimulato. Immiror, inſpecto, ſeu vehementer miror, vel magnifacio. Ci.li.j.offi. Cum perſuaſum ſit nihil hominem niſi honeſtum decorumq; ſit, aut imitari, aut optare, aut expetere oportere.

Miro, as, eiuſdem ſignificationis. Var.in Eume. hoſpes q̄ ſ miras. Amb.ſuper Luc. Nó vocabulo ſectæ deſpicias; quē verbi interpretatione miraueris.

Mira dicuntur miratione digna. Plau.in Amp. Enimuero illud pręter alia mira, miror maxime, ſi hæc habet pateras illam. Hinc permirus, a, um. pe.pro. Cice. A pio. Pul. Illud vero mihi permirum accedit tantas temeritatem fuiſſe in eo adoleſcente. Apud veteres mira pro móſtris, atq; horrēdis ſumūtur. Plau.in Amphi. Nimia memoras mira. Vir. Autem miracula dixit omnia commutat ſeſe in miracula rerum. Hinc mirius antiqui dicebant pro magis mirum. Var. Nunquid hoc mirius?

Mirum in modum, & mirandum in modum.i. in maiorē modum, quaſi infra rationem. Plau.in Am. Vterq; deluditur dolis mirum in modum. Cice. Metello. Marcellum tuum conſulem factum, teq; ea lætitia eſſe affectum, mirandum in modum gaudeo.

Mirificus, ca, um, quod ē mirabile. Cice.in Cato? Mirificos fructus afferunt. Hinc ſuperlatiuum mirificiſſimus. Terē. in Phor. Quidnam arbitraris neſcio. At qui mirificiſſimū ſcilicet facinus.

Mirifico, as, mirabilem facio. Plau. in Am. Quam q̄ adeo Thebani ciues modo miro mirificant probaui.

Miraculum dicitur, quicquid admirationem afferre poteſt, quaſi ſit contra naturam, propter quod veteres miracula pro monſtris poſuere. Liui.lib.ij. Adijciunt miracula huic pugnę, ſilentio proximę noctis ex ſilua Arſia ingētem auditam vocem. Miracula ſeptem mundi ſunt hęc templuī dianę Epheſiæ quod ſummę magnificétię fuit, & admirationis apud priſces ducentis viginti annis conſtat factum eſſe a tota aſia, columne centum viginti ſeptem a ſingulis regibus factæ. lx. peduī altitudiue. Ex his. xxxvj. ćlate ſimulacrum ipſius deæ Ceteri ex hebeno eſſe tradunt. Mauſoleum. Coloſſus ſolis apud Rhodios Iouis olympici ſimulacrum quod phidias fecit ex ebore. Muri Babylonis quos ſemiramis regina cóſtituit. Pyramides in egypto. Domus Cyrimedorum regis, q̄; Menon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricauit.

Miriones, perſone diſtorte oribus deformes appellantur.

Mirabile quod eſt admiratione dignum. Cicero.lib.iij.offi. Quare ex multis mirabilibus exemplis, haud facile quis dixerit hoc exemplo, aut laudabilius, aut pręſtantius.

Mirabilitas pro ſtupore. Idem in eodem. Ergo & hæc animi deſpicientia mirabilitatem magnam facit.

Mirmillones erant pugiles ſe ad duellum prouocantes. Nā digladiantium alter retiarus, alter mirmillo appellabat. Feſt. Retiario inquit pugnanti aduerſus mirmillonem cātatur, non te peto, piſcē peto, q̄d me fugis galle? Quia mirmillonicum genus armaturę gallicuī ē, ipſiq; mirmillóes ante galli appellabant, vt quoꝝ galeis piſcis effigies inerat. Q ð genus pugne inſtitutū eſt a Pittaco vno ex ſeptem ſapientibus, qui aduerſus Phrinonem dimicaturus propter

contrȯuerſias finium, quę erant inter Atticos, & Mithyleneos, rete occulte allato impediuit Phrinonem.

Mirmicoleon paruus valde animal formicas aduerſum qđ ſe ſub puluere abſcondit, & formicas frumenta geſtantes interficit, & interfectas conſumit. Latine autẽ dicitur vel formicarus leo, vel certe expreſſius formica pariter, & leo. Recte autem formica, & leo nominatur, quia ſiue volatilibus, ſeu quibuſlibet alijs minutis animalibus formica eſt. Ipſis autem formicis leo eſt. Vnde in Iob legitur ſecũdum.lxx.interpraetes Mirmicoleo perijt eo, quod non habet praedam.

Miſantropos.pe.pro. oſor hominum, qui homines odit, qui fugit hominũ congreſſus, μῖσος.n.odiũ, καὶ ἄνθρωπος homo eſt. Miſoginea odium mulierum, quale fuit in Euripede tragediarũ ſcriptore, qui mulieres fere omnes in maiorem modum exoſas habuiſſe dicitur.

Miſceo, es, cui, xtum, per s, non autem per x, confundo, & ſine ratione, perturbatamq; facio. Virgi. Interea magno miſceri turbine pontum. Quandoq; miſcere eſt potum miniſtrare, tractum a commixtione calidi, & frigidi. Iuue. Neſcit tot milibus emptis pauperibus miſcere puer. Huius compoſita ſunt admiſceo, quod eſt ad aliquid miſceo Lactan.lib.vj. Idem etiam mares maribus admiſcuit, & nefandos coitus contra naturam contraq; inſtitutum dei machinatus eſt. Commiſceo. ſimul miſceo. Hiero. Quo aperto, dum in mutuos commiſcẽtur amplexus, proprijs ſe ſalutauere nominibus. Emiſceo. Col.lib.viij. Nã facilline porci cunſerint haram emiſcẽt ſe. Immiſceo, intus miſceo. Colu.lib.ij. Secundum deinde. quod hominibus faciunt, ſi & alijs vitae purgamentis immiſceator, cum per ſe naturae eſt feruentioris. Et iccirco terram perurit. Intermiſceo in medio miſceo. Aug. Nulla porro doctrina falſa eſt, quae non aliqua vero intermiſceat. Permiſceo, valde miſceo. Idẽ vera ergo ſimul inordinate pmixta in vna diſputatione hominis tanq; in vnius colore corporis apparẽtia ſignificant lepram. Promiſceo. Vnde promiſcuus, promiſcua, promiſcuum. Salu. Diuina, atq; humana habere promiſcua, nihil penſi, atq; moderati habere.

Miſtarius, vas, quo vinum aqua miſcemus. Lucil. Vrceus aut gemina longus miſtarius anſa.

Miſcellania, a mixtura indiſcreta rerum dici ſignificare vt Gel.lib.vi. cuꝫ ait. Quia variam, & miſcellaneam, & quaſi confuſaneam doctrinam cõquiſiuerant, eo titulos quoq; ad eam ſententiam exquiſitores indiderant. Apul.etiã in Met. Miſcellaniam turbã confuſam. velut ex colluuione omnium gentium his verbis accipit. Nec mora, cum varia irruptione patefactis ędibus magiſtratibus eorum, qui miniſtris turbę miſcellanię cuncta completa. Hinc q dam opera ſua miſcellaneas inſcripſerunt, in quibus varijs de rebus tractatur.

Miſcellus, a, um, Vnde Var. Miſcellum vocat columbarū genus, quod nec agreſte ẽ, nec domeſticum, ſed ex vtroq; temperatum. Et has columbas Bergomates noſtri cornarolos appellãt. Item miſcellę vites, quę in omni agro conueniunt. ꝙ cęteris vbiq; vtiliter miſceantur. Miſcellę Vuę a Varrone accipiuntur pro nigris.

Miſach. vnus ex tribus pueris, de quibus Daniel in ꝓphetia ait. ει σι ϒοῖν ἀνδρες ἰουδαῖοι οὓς κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας Βαβυλῶνος σηδραχ μισαχ ἀβ

Miſer, flebilis calamitoſus. Cice. O miſerum, (δεναγω. atqꝫ infœlicẽ hunc diem. Interdũ dicitur aegrotus, nã aegritudo genus eſt infœlicitatis. Plau. Miſeram eſſe praedicat buccam, ſibi fortaſſe medicos non eſſe putat. Interdũ innocens. Cice. Pro Milone. Miſeros interdũ ciues optime de Rep. meritos. Inuenitur etiam pro interiectione dolẽtis poſitum, ac ſi diceremus nefas. Vir. Cecropidę iuſſi miſerum ſeptena quotannis Corpora natorum.

Miſere aduerbium, infœliciter. Cice. Neqꝫ moueri eius deſiderio non poſſum, qui tam miſere perijt. Quandoqꝫ ſignificat valde. Teren. Eam miſere amat.

Miſerabiliter eiuſdem ſignificantię eſt. Hiero. Ad Augu. & Aleplum. Neptis veſtra Paula miſerabiliter ꝑcatur, vt memores eius ſitis, & multum vos ſalutat.

Miſeriter. idem, quod miſerabiliter. Laberius. Mens incorrupta miſeriter corrumpitur.

Miſellus diminutiuum eſt a miſer. Plaut. Cenſen. miſello mali aliquid facturum.

Miſeria, infœlicitas. Augu.lib. Confeſ. Miſeria dicitur cuꝫ quis patitur vel ęgeſtatem, vel damnum. Cum alijs compatitur, miſericordia dici ſolet.

Miſeritudo, idem, quod miſeria. Actius. Qui fœlix miſeritudine factus eſt aliena.

Miſereor, miſereris, miſertus, conſtruitur cum genitiuo. Et eſt miſereri ex alicuius miſeria corde anxiũ eſſe. Habet eniꝫ paſſiuum affectum. Lactan.lib.vj. Si miſertus laborantiũ fueris. Veteres etiam miſereo vſurpabant. Enni. in Hecuba. Miſerete manus date ferrũ, vt me anima priuẽ idem cogebant hoſtes lachrymantes, vt miſereri.

Miſeret impersonale, ſimili modo paſſiuum affectum habet, ſicut miſereor. Idem eſt enim Miſeret me illius, & miſereor illius, quia vtrunq; ſignificat ex illius miſeria angorem ſuſcipere. Ci. Miſeret me infœlicis familiae. Vir. Si te lapſorum miſeret, quae munera Niſo Digna dabis.

Miſeretur impersonale, moueor miſericordia. Cicero. pro Liga. cauete fratrum pro fratris ſalute precitium vos miſereatur Lucius Craſſus in legis ſimile ſuaſione. Neq; minus veſtri, q; mei miſerebitur.

Miſereſco. cis, moueor miſericordia, & tam accuſatiuo, q; genitiuo iungitur. Apul. Commodum omnes miſereſcimus. Sta.li.j. Theb. Et generis miſereſce tui. Vir. Et miſereſcimus vltro. Huius compoſitum. Eſt Commiſereſco. Teren. in Hecy. Demum tam ęgrotulit, vt ipſam Bacchides, ſi adeſſet credo, commiſereſceret.

Miſereſcit impersonale, cum ſignificato ſui verbi. Terent. In Heau. Atq; inopis te miſereſcat mei.

Miſericordia (inquit Augu.) quid eſt, niſi alienae miſeriae quędam in noſtro corde compaſſio, qua, ſi vtiq; poſſimus ſubuenire compellimur. Stoici miſericordiam inter vitia animae computant. Vnde Seneca, qui ſe Stoicorum ſectę addixit, vitium inquit, animi eſt miſericordia, nec miſerebitur ſapiens. ſed ſuccurret. Augu.lib.ix. de ciui.dei. Stoicorum eſt miſericordiam ſolere culpare. Vnde Cice. in.iij. Tuſcu. tanq; ſtoicus dixit. Si ſapiens in ęgritudinem cadere poſſet, & in miſericordiam poſſet, & in inuidentiam. Verum in oratione pro Ligario in laudem Caeſaris, tanq; peripateticus dixit. Nulla de tuis virtutibus plurimis, nec gratior, nec admirabilior miſericordia eſt.

Miſeror, miſeraris, & miſero, miſeras apud antiquos affectum actiuum habent ſignificantq; verbis, aut lachrymis aut opere dolorem, quẽ ex alicuius miſeria habemus oſtẽdere, & conſtruuntur cum accuſatiuo. Salu. In Iugur. Eos multa pollicendo, ac miſerando caſum ſuum cõfirmat. i. lamentando. Cęſar. Abditi in tabernaculis, aut ſuum factum quaerebantur, aut cum familiaribus ſuis commune periculum miſerebantur, ideſt deplorabant. Hinc commiſeror, a quo commiſeratio, quae eſt ſignificatio miſericordię, qua ex alicuius infœlicitate mouemur, cuꝫ ſcilicet, vel aſpectu alicuius, vel oratione, vel etiam cogitatione adducimur, vt eius miſereamur. Liui.lib.j. Agmen migrantiũ impleuerat vias, & conſpectus aliorum mutua miſeratione integrabat lachrymas. Cice.lib.ij. ad Heren. Commiſerationem breuem eſſe oportet. Miſero autẽ pro miſeror dicebant veteres, vt Actius in Athamante. Atq; ita de illis merui, vt iure, hęc nũq; miſerarent mala.

Miſerator, qui opus aliquid miſericordiae exhibet in eum cuius miſeretur.

Miſericors, qui ex alicuius calamitate dolorem animo ſuſcipit. Vnde eſt illud. Miſerator, & miſericors dominus ęſcã dedit timentibus ſe.

Miſericordia ipſa cordis ęgritudo ex miſeria alicuius iniuſte

laborantis

laborantis ſuſcepta. Miſericorditer aduerbium, ſignificat cum miſericordia.

Miſerabilis, miſeratione dignus. i. per quē alij miſericordia cōmouent̄. Oui. in Ibin. Siſq; miſer ſemper, nec ſis miſerabilis vlli. Liui. lib. j. Euētus tñ belli minus miſerabilē dimicationem fecit, q̄ nec acie certatus eſt, & tectis modo dirutis, alterius vrbis duo populi in vnus con fuſi ſunt. Idem. Voces etiā miſerabiles exaudiebantur, mulierꝫ præcipue.

Miſerandus, miſeratione proſequendus.

Miſſenus. pe. pro. mons Campaniæ a Miſſeno Æneę comite ibi ſepulto. Virgi. Qui nunc Miſſenus ab illo dicit̄.

Miſſiculo, as, ſignificat mitto. Iteratiuum enim eſt, & rei vilitatem indicat. Plau. in Epi. Litteras miſſiculabas.

Miſſus, a, um, participiū eſt, ſignificationes hēt quas mitto. Miſſus vero nomē quarti ordinis imiſſionē ferarus, ſiue ludoꝝ, aut gladiatoꝝ in arenā ſignāt. Sue. in Domi. In his circenſium die; quo facilius centū miſſus peragerentur ſingulos a ſeptenis ſpacijs, ad qna corripuit. Idem. Circenſes frequēter ēt in Vaticano cōmiſit nōnunq̄; interiecta, per quos miſſus venatione. Aliqñ ſumit̄ pro immiſſione ferculoꝝ. Vnde Lampri. ſcribit Heliogā. celebraſſe tale conuiuius, vt apud amicos ſingulos ſinguli miſſus apparentur, & aliquando oēs miſſus ſola carne phaſianorus ſtruxiſſe.

Miſſile. pe. cor. telum, quod manumittitur. Vnde & lapides miſſilia dicuntur. Et miſſilia dicebant̄ munera, quæ a principibus populo ſpargebātur, vtputa velaria linea, odores, vnguenta. Sueto. in Cali. Sparſit & miſſilia variarum rerum, & panaria cum obſonio viritim diuiſit.

Miſſio, nō ſolū ſignificat ipſum mittendi actum, ſed etiam dimittendi. Sue. in Cæſa. Miſſionem continuo efflagitauit. Huiuſmodi miſſionum in re militari multa ſunt genera. Eſt enim honeſta, quæ emeritis ſtipendijs ab imperatore indulget̄. Eſt cauſaria, quæ ꝓpter valitudinis a laborib⁹ militiæ ſoluit. Vnde cauſarii milites dicunt̄ a Liui. Eſt ignominioſa, cū qs ꝓpter delictum ſacramento ſoluitur.

Miſſito, as, pe. cor. frequentatiuum ſępe mitto. Plau. in Epi. Empta eſt ancilla, q̄ tute litteras ad me miſſitabas.

Mitto, is, miſi, ſum. ſm notā ſignificationē, grēa πέμπειν mittere dicit̄. Cice. in Ca. Hunc librum ad te de ſenectute miſimus. Interdum mittere ſignāt excludere. Virg. l. Mœrēūq; timorē Mittite. Interdum omittere, deponere. Terē. in Adel. Hera lachrymas mitte. Interdū donare. Virg. Hos illi, qđ nec bene vertat, mittimus hedos. Huius cōpoſita ſunt admitto, amitto, cōmitto, circūmitto, dimitto, immitto itermitto, itromitto, omitto pmitto, ꝑmitto, ꝓtermitto, ꝓmitto, remitto, manumitto, ſūmitto, & tranſmitto.

Mitti ſanguis dr̄, cu3 fit plebotomia. Sicr ſanguis miſſio fit qñ qs iugulat̄. Cor. Cel. lib. ij. Mitti ſanguis, debet ex brachio. Idē. Sanguinem inciſa vena mitti nouum non eſt.

Mites teſte Augu. dñr. q improbitatibus cedunt, & nō reſiſtunt malo, ſed vincūt in bono malū. Vñ & pro leni, demēte, ac māſueto accipit̄ mitis. Cuius cōtrariū eſt immitis ideſt aſꝑ ſęuus, crudelis. Vir. Immitis Achilli. Q ñq; ponitur p trāqllo, & imitis p ꝓcelloſo, & ingeto. Idē li. ix. mitis & i morē ſtagni, placideq; paludis. Apul. Erat. n. turbidū atq; imite pelag⁹. Q ñq; p maturo. Vir. Sūt uobis mitia poma. Caſtaneæ molles Pli. Immitia adhuc, & cruda

Miteſco, is, māſueſco. Pli. Vt ferę domi educatæ (poma miteſcunt. Aliqñ tranquillor. Apu. Cōflacceſcunt fluctus. mare miteſcit. Aliquando matureſco. Plin. Reliquorum pomorum velocitas cito miteſcentium tranſuolat.

Mitifico, cas, mite, ac placidum facio.

Mitigo, as, pe. cor. placo, quaſi mitem ago. Lactan. lib. iiij. Donec rurſus pœnitentia populi mitigatus liberaret eos a ſeruitute. Et mitigare maturare eſt. Cice. li. iiij. de Repu. Cūq; autumno terras ad concipiendas fruges relaxarit a fiſtula maturitate alia mitigauerit, alia torruerit. Huius cōpoſitum eſt commitigo de quo ſupra.

Mitra, dictio barbara, q̄; ſignificat̄ quoddam capitis ornamenti genus, primo apud Meonios, deinde Ægyptij, Syrij, Phrygij, & Lydij eo vſi ſunt. Erat. n. pileus incuruus, q̄;uis & pro muliebri corona ad ornatū capitis adoleſcentularum accipiat̄, ex qua pendebant faſciolę, quę philtra dicebantur, qm̄ florum inſtar dependerent. Hiero. in Eſa. In die illa auferet dñs ornamentus calciamentoꝝ, & lunulas & torques, & monilia, & armillas, & mitras, & diſcriminalia, & periſcelides, &c. Noſtri quoq; pōtifices mitris vtūtur, cum rei diuine operam dant. Et apud græcos non ſolum pro ornatu capitis: ſed etiam pro faſcia in loricæ modum contexta ad latera defendenda ſumitur.

Mitra etiam apud perſas ſol dicitur. Sta. li. j. The. Indignata ſequi torquentem cornua mitram.

Mithra cum h, a perſis dr̄ ſol Stra. li. xv. Perſę cœlus Iouem putant colunt ſolē quē mithrā vocant. Sta. lib. j. The. Indignata ſequi torquentē cornua mithras, vbi Lutatius ait ſol apud Adiamenios: titas apud aſſyrios. Oſyris apud Perſas vbi in antro colitur mithra vocatur. Ponitur aliqñ pro primario ſacerdote. Apul. li. vlt. Ipſumqꝫ mithrā illum ſuum ſacerdotē pręcipuum ſacrorum miniſtrum decernit.

Mithriaca, ſacra ſolis: ſiue Oſyridis ſacrificia. De q̄bus Lāpri. in Cōmodo ſic ſcribit, ſacra mithriaca homicidio vo polluit cū illi aliqd ad ſpēm timoris vel dici, vel fingi ſoleat.

Mithrax perſarum gemma eſt contra ſoles varie refulgens.

Mitella diminutiuum, parua mitra. Virgi. Copa ſyriſca caput graia redimita mitella.

Mithylene, es, pe. pro. & Michylene, arus vrbs in Leſbo iuxta Metymnā, a cuius noīe nunc oīs inſula Mithylenę appellat̄, in qua olim duæ fuere nobiliſſimę ciuitates, hęc videlicet & metymna. Hanc eandē inſulā pridē Leſbō dictas volunt ab vrbis noīe, quæ in ea potētiſſima fuit. Mar. Cū tibi nō Epheſos, nec ſit Rhodos, aut Mithylene. Dicta Mithylene: vt Diodo. li. vj. ſcribit, a Mithylene Machari filia. Hæc nunc Metellinū dr̄ vrbs clara Pyttaco ex ſeptē ſapientibus vno, & Alceo poeta & Antimenide fratre eius, & Diophane oratore, & Theophane rerū ſcriptore, qui magno Pompe. admodus familiaris fuit. De hac ſcribit Vic. li. j. q̄ magnificenter, & eleganter ædificata fuerit: ſed non prudēter poſita, in qua auſter cū fiat hoīes ægrotāt cū chorus taſdunt, cum ſeptentrio, reſtituuntur in ſalubritatem.

Mitterin, inſula vltra britānium ſex dierus nauigatione, vt li. iiij. pli. ſcribit, in ea candidum plumbum prouenit.

Mitridates, pe. cor. Rex Ponti fuit, vi magna, & corporis vt ſex iuges equos regeret. L. gentium ore loqueretur. Hic diffidentibus Romanis, ſodali bello. Nicomedem Bythinia, Ariobarzanem Cappadocia expulit. Græciam inſulaſq; omnes excepta Rhodo occupauit. Euboias & athenas expugnauit, bellum cum Roma. xl. annis geſſit a deo vt Romam regius terror afflauerit. Quē Luci. Sylla duobus pręlijs attenuit, Archelaūq; eius pręfectum cū centum viginti milibus equitū vicit, vt vix decem prælio ſupereēnt: ſed poſtea a Sylla apud Dardanū fuſus, & a Pompeio victus. Tandem a Pharnace filio in turre obſeſſus, venenum ſumpſit. Cunq; id tardius biberet, quia aduerſum venenia multis antea medicaminibus corpus firmauerat, immiſſum percuſſorem Gallum, cito eus auctoritate vultus territum reuocauit, & in cedem ſuam manum trepidantis adiuuit. Alius etiam Mithridates, q regi Mithridati Bruti epiſto. collegit vnde ait τὰς βρου τοῦ ἐπισολὰς ἐθαύμασα πολλὰ κισοὶ μόνον δει νότητος τε συντομίας ἀλλὰ καὶ ὡς ἡγεμονικοῦ φρονήματος ἐχούσας χαρακτῆρα.

Mitridaticum, vnguentum antidotū, quod ex rebus lib. iij. cōficit̄, & nūc vulgo auctoris noīe vocant mithrydatum.

Mixtarius, uas, quo vinum aqua miſcemus. Lucil. Vrceus, aut gemina longus mixtarius anſa.

M ante N

Mna grææ, mina latine. Vide in dictione Mina.

Mnemoſynæ, pen. cor. memoriam ſignificat. Catul. Mnemoſynon mei ſodalis, ideſt monumentum.

Maeſteras,pe.pro.Græci procos mei ſodalis,hoc eſt mo/ numentum appellant.

M ante O

Moab,Arabiæ ciuitas,quæ & Areopolis noiatur.Quo & noie vocatus eſt filius Loth,a quo Moabitæ.Vocatur autem Moab ex nomine vrbis,& regio. Porro ipſa ciui/ tas,quaſi proprium vocabulū poſſidet,Rabbat moab.i. grandis moab.In hac regione fuit Balaac filius Bior qui conduxit Mulum Balaam de meſſopotamia vt maledi/ ceret iſrael.Vbi & tm̄ eſt populus Beelphagor huius mo/ nopolis ciuitas Arabe hodie ex hebræo & græco ſermone compoſita neapolis nuncupatus,nam pleriq; exiſtimant ꝙ veos,ideſt martis ciuitas interpretatur.

Mobilis,qui facile mouet,a quo mobilitas. Virg. Quo nõ aliud velocius vllum Mobilitate viget. Quorum contraria ſunt,Immobilis,& immobilitas.

Modus,proprie rationem ſignificat.i.menſuram ſiue for/ mam.Ratio vero iubet,ne quid nimis,ſed oīa cum mo/ deratione fiant.Vnde quõ,& quemadmo.dicimus.i.qua ratione,& quam rationem. Et admodum pro ſatis,quaſi ſm rõnem,& ꝓpe modū fere quaſi parū abſit a modo, hoc eſt a rõne.Et mirum immodum maiorẽ in modum, quaſi vltra rõnem commodum,aptum conueniens,qua/ ſi cum modo,& rõne.Colu.lib.ij. Eſt aūt modus in ſiccã do fœno,vt neq; perarandum,neq; rurſus viride colligatur i.forma.Idem lib.iij.In quo ſcrobe deſtinaueris nuces fere re,terram minutam in modū ſemipedis ponito.i.menſu ram.Et modus dicitur,quãtitas.vt apud eundẽ lib.ij. Atq; rurſus in ſole ſiccata,& mox refrigerata recõditur,ſi maior eſt modus,in horreo,ſi minor in vaſis olearijs,ſalſamen tarijſq;.Interdum modus dicit finis,ſeu euentus.Iuue.Im ponitq; modum ſapiens,& rebus agendis.Virgil.lib.iiij. Aene.Sed quis erit modus?Interdum dicit Tonus,q̄a græ cis φθόγγος phthongos d. Interdū modulatio ſignificat regimẽ.Te.in An.Scias po.Te hīc iā ipſm ſuę vitę modū.

Modo,q̄ſi habet o finalem cor.ſignificat tp̄s pñs,vel mox preteritū,vel nondum prateritum,vel ſtatim futurum,vt Modo id ago.Teren.Modo ait,mõ negat,modo dicebã, mõ veni,mõ faciam.Aliq̄n ponit pro longo tp̄e ante. Te ren.in Eu.Qu iddudū?Modo,Vbi Do,Nota,Modo aper/ te pro tp̄e p̄terito dictum eſſe.i.ꝗ dudum.Nam qui vitia/ uerat virginẽ,nõ modo ſed longe ante veſtem mutauit,cū eunucho Phedrię. Hinc fit Quomodo,amodo,poſtmõ. Ponitur item pro dumtaxat,tm̄modo Liu.Euentus belli minus miſerabilem,dimicatio finẽ fecit,quod nec acie cer tatum eſt,& tectis mõ dirupcis alterius vrbis duo populi in vnum confuſi ſunt.i.ſolū.Item ſigñt,qḋ lingua ver/ nacula dicimus purche,Teren.in Phor.Si des modo,vt ta/ cere poſſis.Vir.lib.iiij.ſi mõ,qḋ memoras factū fortuna ſequat.Hinc & ſolummõ,tm̄mõ,& amodo qḋ ſignificat poſt hac.Apul.Vt nemo me amodo tam mane egredien tem ſolū videbit.Quod ſi producta vltima ſyllaba pro/ feratur,datiuus,vel ablatiuus caſus eſt a modus,

Modicum,paruum ac puſillum.Apul.Modico labore fa/ tigatur.Sic immodicum pro maxime ponit.Col.C.Lici/ nius damnatus eſt,q̄m in magiſtratu rogatione tribuni/ cia,quā ꝓmulgauerat,in modica poſſidendi libidine trā/ ſcediſſet.Et modici pauci.Plau.In angiportu turba eſt do/ mum modici introierūt.Sic immodicos dicimus plures. Atriaq; immodicis arctat imaginibus.Proprie tñ modi/ cum dr̄,non quõ,cui aliqd ſit imminutum,ſed ꝙ excedat modum & modeſtum eſt,& temperatū.Plau. Cui ani/ mus modicus,continens expers ambitionis.Hinc modi cū aduerbiū ſigñat parū.Idem.Edepol id modicū curat.

Modice temperate.Pla.Modice ſapis Immodice,nimis vl intemperate.Col.li.j.Magiſq; conducere agricolæ frequẽ/ ter id potius,ꝗ immodice facere.

Modulus diminutiuum a modus,& ponitur pro ipſa cõ/ poſitione,& cantu,qui etiam modulamen dicitur.

Modulamen cauſatus vocatur.

Modeſtus,a modico,ideſt temperato.Vnde modeſte,cum modo,& temperate.Teren.in Phor.Animus qui mode/ ſte iſthęc ferat.Var.Non eos optime vixiſſe,qui diuitiſſime vixerunt,ſed qui modeſtiſſime.

Modeſte aduerbium.Vide in Modeſtus.

Moderor,aris,rego modū pono.Et tam accuſatiuo ꝗ; da/ tiuo iungitur.Salu. Fortuna cuius libido gentibus mode/ ratur.Plau.in Cur.Linguę moderandum eſt. Huius cõpo/ ſitum eſt pręmoderor,antemoderor.

Modero,as,in eadem ſignificatione.Sal.Vbi hoc exemplo per ſenatus decretum,conſul gladium adduxerit,quis illi finem ſtatuet,aut quis moderabit? Moderator rector,gu/ bernator.Cic.li.j.Tuſ.Si hęc nata ſunt,vt Platoni vr̄ vel ſi ſemp fuerũt,vt Ariſtoteli placet,moderator tanti operis, & muneris,ſicut mentẽ hominis,ꝗuis eum nõ videas,vt deum non vides,tñ & deum cognoſcis ex operibus eius.

Modeſtia,vt ait Speu.eſt voluntaria ad id qḋ optimū indi/ catur conceſſio,Ingeſtu corporis compoſitio.

Modeſtia,& moderatio hunc habent ordinẽ,ꝙ modeſtia fundamẽtum,ſoliditas,& baſis ipſa virtutis eſt,ex qua gi/ gnitur moderatio,quæ temperat,aurigatq; modos in fa/ ctis,& dictis,& cæteris talibus,quæ agendi officio vtun/ tur.Cice.li.j.ad Heren.Sic modeſtiam diffinit,ꝙ ſit in ani mo continens moderatio cupiditatum.Dicta modeſtia a modo,ideſt in qua eſt modus.

Moderate ferre dicitur aliquid,quando motus animi tem/ peramus,vtpute triſtitiam.

Modificor,menſuram,& modum capio.Gel.li.j. Compre henſa aūt menſura herculani pedis,ſm naturalem mem/ brorū omniū inter ſe cõpetentia,modificatus eſt,atq; ita hinc collegit qḋ erat cõſequens,tanto fuiſſe Hercu.corpo/ re excelſiorẽ,ꝗ; cæteros alios,ꝗto olimpicū ſtadium cæteris pari numero factis anteiret.Hinc modificatio ꝓ tẽperãtia.

Modulor,pe.cor.menſuro,ſiue cū menſura & numerorū ratione compono.Gel.Scite,ſubtiliterq; ratiocinatum py/ thagoram philoſophum,dicit,in reperienda,modulandaq; ſtatus longitudiniſq; eiuſq; præſtantia.Virg.Carmina de/ ſcripſi,& modulans alterna notaui.

Modius,menſurę genus dao,& viginti ſeſtertia cõtinens. Hinc ſemodius,bimodius,trimodius,& huiuſmodi.Co lu.lib.ij.Eadem quattuor modijs,nonnunꝗ; tribus etiam duobus,ac ſemodio iugerum occupat.

Modiolus,cū accentu in antepe.diminutiuū.Et eſt quarta pars modij,quo etiã noie dictum eſt paruū vas quadratū ad hauriendū ex puteo,aut lacu,aut flumine aquã. Horū autem modiolorum(vt eſt apud Frontinū de aquęductibus) alius rogatorius,alius acceptorius,vt multis in locis in/ tueri licet.Vic.Ita cum rota a,calcantibus verſabitur mo/ dioli pleni ad ſummum elati,& rurſus ad imum reuertẽ/ tes,infundent in caſtellum ipſi per ſe,quod extulerunt.

Modialis,a modio,vt vas modiale quod modium conti/ net.Plau.in Capi.Quæ modiales ſertæ.

Mechus,adulter,græcẽ μοιχὴν mecham,hoc eſt adulte/ ram dicunt.Plau.in Am.Illa illam cenſet virum ſuū eſſe quæ cū mœcho eſt.Ponit tñ pro quocũq; inhoneſte ꝑ li/ bidinẽ peccante,a quo formatū eſt verbum Mœchor,ris.

Mœchor,aris,inhoneſte per libidinem pecco vt.Qui vide/ rit mulierẽ ad cõcupiſcedū eã iã mœchatus ẽ in corde ſuo.

Mœnia,a muniendo dicta ſunt,quaſi munia Veteres.n. œ,in u,indifferenter ponebant. Et proprie dicuntur,quæ vrbem cingunt.Virgi.Et mœnia pãdimus vrbis.Nec vrbis tm̄ ſunt,ſed & munitionum,caſtrorum,& aliorū ædifi/ ciorum publicorum.Plau.Prohibẽtq; mœnia alia,vnde ego fungar mea.Hinc fit ſubmœniū,qḋ ẽ ſubmœnibus.

Mœreo,es,mœſtus per œ,ab μοῖρα.Var.Tamen per æ, amaræo deducit,Eſt autem Mœrere triſtari & dolore affi ci.Vnde quandoq; cum actõ conſtruitur,Cice.Terentiæ. A te quidem omnia fieri fortiſſime,& amãtiſſime video. Nec miror,ſed mœreo caſum hm̃oĩ vt tantis tuis miſerijs

mee,miſeriæ

meæ miſeriæ ſubleuentur.i.doleo. Item deplorare vt apud eundem lib.j.Tuſc. At illa ſicut acerbiſſimam rem mœret, Et iterum. Cum grauiter filij mortem mœreret. Inuenitur etiam Mœret imperſonale cum ſignificato ſui verbi.

Mœror,inquit Cice.lib.iiij.Tuſcu.Eſt ęgritudo flebilis.

Mœſtitia, & mœſtitudo,idē q̃ mœror. Quin. Dolore atq; mœſtitia languens. Plau. Cur tanta mœſtitudo obtigit?

Mœſto,as.

Mœſtifico,as,mœſtum facio. Ambro.lib.j.Offi. Cur non ego etiam dicam,in quibus eum mœſtificare poſſum.

Mœro,as,mœrētē facio. Pac. Qui multis mœrauit mōis.

Mœſia,regio,in qua ſunt dardani Mœſi & Triballi ponto q; cōtermini ſcythę. De hac ſupra in dictione Meſia. Hęc tamen a multis per y ſcribitur Myſia.

Moga primum dicebatur,quæ poſtea Cappadocia,nunc autem Cæſarea,a Cæſare,vt refert Ioſephus.

Moguntia,oppidum tranſalpinæ galliæ.

Mola,æ,dicta eſt,qua,veluti mole quadam frumentum,legumina,aliaq; res terunt, q eorum motu eo cōlecta maluntur. Vnde molę frumentariæ,molę fabariæ,molę oleariæ dicunt. Prēcipuus eius vſus eſt in moletrina. Molas antiqui ab aſinis aſinarias,alias a manu manuarias,a trudendo. Truſatiles appellabant. Et latinę quidem mola,græce μύλος. Vnde Amylum ſine mola factum ex tritico. In molendinis ſuperiorem metam,inferiorem catilum vocant,& mola mādibuli dicit,ſiue maxilla. Hiero.in pſal. Molas leonum confringet dñs. Itē mola,caro informis, & inanima in vtero mulieris,ferri ictum,& aciem reſpuens,quæ ſiſtit menſtrua,vt partus. Et licet his quoq; accidat,quæ coitu vtuntur quotiens menſtrua vitioſa ſunt,aut ſemen viri ad formandū fœtum debile eſt.atq; ineptum, frequentius tñ his accidit,quæ a coitu abſtinent ſolitę alīs coire,quales viduę ſunt. Fit.n.q̃nq; in mulieribus tumor, præter naturam,& ſemen cum ſanguine mixtum indurēſcit in carnē,q̃uis aliquando ex ſolo ſpū fit mola,quę mouetur natura tentāte eā expellere. De hoc Ariſto.li.iiij.de generatione animaliū,cū ex humore crudo conceptus ſtetit, tunc mola gignit,idq; in mulieribus merito,aut ſolis,aut maxime pręterea. Mola,& molito farre,dicitur far toſtū & ſale ſparſum,q eo molito hoſtię aſperguntur. Apud antiquos poſt glandes,& arbuta vſus farris in honore fuit ſeruatum intantum,vt ſacrificium non fieret ſine ſale,& farre. Virg. ſparge molam. Hinc immolo,as.

Molaris ſubſtantiuus gene.maſc. Dens maxillaris eſt a mola pro maxilla deductum nomē,q cibum a cęteris dentibus confractum ipſi molūt. Et molaris eſt molæ fragmē. Oui.li.iiij.met. Aut comes inquit,ero dixit,dextraq; ingla rē ſuſtulit. Sta.li.iij.The. vaſtiq; ſudes fractiq; molares.

Molaris vero adiectiuū,vt lapis molaris,ex quo mola fit. Hunc quidā pyriten vocant q ei inſit plurimus ignis,quē pyr græci dicunt,vel a frumento,qđ pyron nominant. Eſt & alius pyritarū genus ἀπὸ τοῦ πυρὸς,hoc eſt ab igne, noſtri viuum,vel lignariū lapidē appellant,qm̄ clauo,vel altero lapide percuſſum ſcintillas ędit,quæ ſulphure exceptę,aut folijs,mira celeritate ignem trahunt.

Molarius,a,um,quod ad molam pertinet,vt Aſinus molarius quo vtimur ad molam circūagendam. Catoni. Molarium aſinum vnum.

Molo,is,li,tum,& molitū,ſignificat molā traho. Cęſar li. j. Trium menſiū molita cibaria ſibi vnūquēq; domo efferre iubent. Molere etiā ſubagitare eſt. Amb.lib.Hex. Diſcite eo viri qui alienā permolere quęris vxorē,cuius ſerpētis ſibi aſciſcere cupiat contuberniam,cui etiā comparandus ipſę ſerpenti fit. Hora.in ſer. Permolere vxores nollem laudarier inquit. Tranſlatio ſumpta a mola. Nam cum frumentū demolit,mola,quę ſup catyllū eſt circūuoluitur,ſic in patranda re venerea vir mulieri incumbit. Huius cōpoſita ſunt Cōmolo,ſimul molo. Lactan.de opi. Contritos & cōmolitos dentibus cibos colligit,& cōglobatos in ſua deprimit,& tranſmittit ad ventrē. Emolo,pfectę molo. Amb. Cogitationes exquirere,& quaſi emolere muneris habent. Permolo,de quo paulo ante. Et hęc pe.cor.habēt.

Molitor,pe.cor.qui molit,vulgo molendinarius dicitur.

Molitum,apud Pli.li.xv.ſumitur pro ipſo molendi actu.

Molendiuarius molendiui opifex.

Molendinarius,a,um,quod ad molendinum pertinet,vt Mola molendinaria. Pau.iuriſconſultus negat aſinā molendinariam ea appellatione contineri.

Moletrina,pe.prod.a molendo. Priſtinum olim dicebatur quo tempore tundebantur frumenta,non molebantur.

Molucrum,pe.cor.lignum quadratum,quo veteres imolabant. Et moluc̄um,quo molę vertuntur,quod græci μόλακρον dicunt. Item tumor ventris,qui & virginibus accidere ſolet molucrum vocatur. Afra. Virgini tam creſcit vterus,q̃ grauide mulieri molucrum.

Moles,res magna,& magni ponderis. Vir. Totamq; infuſa per artus mens agitat molem.i.magnitudinem mūdi. Col.li.iiij. India phibetur mobilib⁹ ferarū mirabilis. Qm̄ vero,quę magna ſunt,difficilia eſſe conſueuerunt,capitur q̃nq; moles pro difficultate. Vir. Tantę molis erat Romanam cōdere gentem,& in mari moles dr̄,quotiens excludit aqua. Accipit & pmotu idem. Indeq; iam ipſamq; ingenti mole chimerā Conſequitur. Et a mouēdo dr̄ moles.

Moleſtus dicitur,qui alicui grauis eſt,nec ſinit eum quieſcere. Teren.in An. Multum moleſtus ei certe fuero,atq; animo morem geſſero.

Moleſtia ſollicitudo & grauitas,fit cōpoſitum pręmoleſtia. Ci.lib.iiij.Tuſ. Alij metū pmoleſtiā appellabāt.i.anticipatione moleſtię,q̃ſi metus ſit prius,duxq; moleſtię futurę.

Moleſto,as,moleſtia afficio,& quaſi molē affero. Mode. ab Aure. Sempronio fratre meo neminē moleſtari volo.

Moleſta tunica dicebatur alimentis ignium illita & intexta qua reos in pœnam induebant. Iuue. Anſi q liceat tunica punire moleſta.

Molior,iris,a mouendo,vel a molibus ſignificat moueo. Liui.lib.ix. Non mōtes moliri ſua ſede paramus. Et moliri eſt,vel ingenio,vel corpore ad aliquid agendū moueri. Et pro varietate appoſiti exponi ſolet. Nam moliri claſſem eſt parare. Vir. Claſſem ſub ipſa Antādro,& Phrygię molimur montibus Idę. Moliri iter eſt pagere. Idem. Inde datum molitur iter. Moliri habenas eſt gubernare. Idem. Et manibus molitur habenas. Moliri,inſidias eſt meditari,aut tendere,vt lib.j.Geor. Inſidias auibus moliri,incendere vepręs. Apu. Dum mihi moliunt inſidias. Moliri arcem eſt extruere,vt Moliriq; arcē. Cuius contrarium eſt demoliri. Moliri morā,eſt morā facere,vt moliriue moras, aut veniendi poſcere cauſas. Moliri iacula eſt iaculari. Idem. Ipſę pater media nimborū in nocte coruſca Fulmina molitur dextra. Moliri bellum eſt belligerare. Colu.in præfa. Qui bella molitur,armorū,& militiæ gnaros adhibeat. Moliri etiam ſimpliciter poſitum ſignificat inuenire. Plau. Aliquid moliar,quo me hoc diſcrimine liberē. Quod etiā machinari dicitur. Aliquādo conari. Auguſt.lib.j.de ci.dei. Vir optimus cauea theatri ſenatum conſtruere molientes ab hac diſpoſitione & cupiditate cōpeſcuit. Aliquādo operari,vel facere. Cic.lib.j.Tuſc. Quarū altera,q̃ nos incolimus ſub expoſita ad ſtellas ſeptē,vnde horrifer aquilonis ſtridor gelidas molitur niues. Colu.lib.ij. Et ideo minoribus aratris moliuntur.i.operantur. Aliquādo paſſiue moliri pro retardari. Liui.lib.vij. Mutilamur,molimur,ſubijcimur. Huius cōpoſita ſunt,Amolior,recedo. Admolior, ſupra molior,ſiue ſupra pono. Plau.in Aſi. Vbi ſacro manus ſis admolitus. Demolior,deſtruo. Remolior,remoueo,& a conatu reuoco. Sueto.de Augu. Quidam confeſſus eo ſe inhibitus,ac remolitū,quo minus,vt deſtinarat, in præcipitium propelleret.

Molimen pe.pro.quod & molumentum dr̄.i.quod molimur,& conamur. Hiero.contra Ioui. Vtile ratus ſum cuncta molimina eius,quaſi inſtructā aciem cōtra me pponere. Siſen. Magno tum molimēto,ac pp̄rio ſono pcedunt,

Hinc emolimentum pro vtilitate.

Mollis,tener,non durus,a mouendo,quaſi mobilis,q in quancūq; partem facile trahi, ac moueri poſſit. Quint.de ſignis loquens.Illius opera dura, molliora huius. Virg. Quid nemora Aethiopum molli canentia lana.inde fit cum homine iūctū modo vituperationē modo laudem denotet.vt molle ingenium quod facile diſcit,mollis ho mo.i.effœminatus non ſeuerus,nō fortis,non conſtan tis animi.Per tranſla.vero ,qm ea,quae tenera ſunt, pro voluntate noſtra facile tractamus. & quocunq; lubet du cimus, mollis qnq; pro domito ſumitur.Vir.Belgica vel molli melius feret eſſeda collo.Q ñq; pro facili.Idem.Iu uat ire iugis qua nulla priorum. Caſtaliā molli diuertitur orbita cliuo.Quandoq; pro maturo,vt Sunt nobis mitia poma,caſtaneę molles.Vnde mollia vina dſr.i.defecata, & aſperitate carentia.Quandoq; pro flexabili.Idem.Eſt mollis flamma medullas.Q ñq; pro oportuno,ac tempe ſtiuo.Idē.ſola viri molles aditus,& tempera noris.Quan doq; pro remiſſio,contēnendo.Idē.Tua Mœcenas haud mollia iuſſa.Quandoq; pro ſuaui,ac iucundo,Idē.Mul leſq; ſub arbore ſomni.Quandoq; pro placido.Vnde& mollio,mollitudo,mollicies.Compoſitum ē præmollis, quod eſt valde molis.Teren.in Adel.Paulatim præbem præmollem facio meam,ideſt mihi fauentem.

Mollitudo placiditas. Cice.Lentitudo orationis,mollitu do corporis.

Mollicies,quę & mollicia,idē,quod mollitudo,q̄ñis &ĩn malū pro effœminatione qñq; capiatur.Salu. Sed inertia, & mollicia animi alius aliū expectantes cunctamini.

Molliter,placide,ęquo animo.Cice.Quod ferēdū eſt mol liter ſapienti.Aliquando ſignificat,delicate.Terē.in Adel. Aedepol Syriſce te curaſti molliter.

Molliculus diminu.Ambr.lib.j.Offi. Sed vt molliculū,& infractus,aut vocis ſonum,aut geſtū corporis nō probo. Ita neq; agreſtem,aut ruſticaꝫ naturā imitemur.Plau. Pro tenello,& delicato poſuit,cum inquit mollicula es.

Mollio,is,ui,vel molli,tū,placo,molle reddo.Gel.Sed po ſtea,cū Brundiſium aduentaremus,molliq; eſſent ven ti maris peracti flatus eū ego ſum,quae nam illa ratio eēt paucioris ſui.Sal.Loca amœna voluptuoſa facile in ocio feroces militū animos molliuerāt.i.effœminauerant.Hu ius compoſitum eſt emollio,quod eſt valde mollio. Pli. Quæcūq; emolliri opus ſit,anſerino adipe curantur.

Mollifico,as,& mollefacio,is,eiuſdē ſignificationis ſunt.

Molleſco,is,mollis,aut placatus fio.Clau.lib.j.Ditiſq; ſeue ri Ferrea laſciuis molleſcant corda ſagittis. Hinc componi tur remolleſco.Ouidi.lib.j. Meta.Precibus ſi numina iu ſtis Victa remolleſcunt,ſi flectitur ira deorum.Cæſar. Vinum ad ſe omnino importari non ſinunt,q ea,re ad laborē fe rendum remolleſcere,atq; effœminari arbitrantur.

Molleſtra,pellis ouina dicitur.

Mollicina,pe.pro.veſtis a Mollicię.

Molluſca,nux a mollicię dicta eſt,q cęteris oſbus nucibus mollior ſit.Pli. Molluſcę putamē rumpētes.Ferē molluſcā nucē e Perſide fuiſſe tranſlatam.Fallitur macrobius,exiſti mans pomum eſſe,quod vulgo perſicum nominatur.

Moloſſa regio,pars Epyri,a Moloſſo Pyrrhi, & Andro maches filio noiata.Hinc moloſſus,a,um,Scribit Theo pompus fuiſſe.xiiij.Epirotarum gentes,e quibus ,celeberrimi fuerunt.Chaones,& Moloſſi.Ouidi.lib.j.Meta.Nec con tentus eo eſt,miſſi de gente Moloſſa.In ea naſcebanē bo ni canes.Virg.Nec tibi cura canū fuerit poſtrema,ſed Vna velocis.Spartę catulos,acrēq; Maloſſum Paſce ſero pīgui.

Maloſſus,pes,dictus eſt ab eius patrię ſaltatione. Vel q eo metri genere odas in templo Iouis laudem canere conſue uerunt,in memoriam Moloſſi filii Pyrrhi,& Androma ches,a quo poſtea feſta moloſſia dicta ſunt.

Molochinus color,qui in purpuram inclinat,q maluę flo ri ſimilis ſit,quaſi malochinus.Gręci.n.μαλαχην maluā dicunt.Hinc malochinarius,molochini coloris infector, vt eſt apud Plau.Ceci.Carcaſina molochina.

Molorthus,perpendiculū,dictio graeca compoſita qua ſi gnificatur rectū plūbū.μολυβδοσ plūbū ὀρθοσ rectus Eu phonię cauſa pars dictionis primæ abijcit,& fit Molor thus.Molorthus ēt dictus fuit ſeniculus arcadicus,qui ad expugnationē leonis nemęi proficiſcentes herculē ſuſcepit comiter hoſpitio,vnde leo Molortheus appellat̄. Et huic ſeni ſacra ſolennia inſtituit quæ molorchea dicebant.

Molochites,penul.pro.genus lapilli a colore maluę,quæ græce malache dicitur.

Malibdena,pe.pro.genus herbę ſic dictæ,quę plumbus qꝫ eſt vitium oculis tollit,alio nomine plumbago dicitur.

Momentū proprie ſignificat exiguam,quandā mutationē, & pœne indiuiſibilē,quod græci atomō vocāt.Var. Mo menti tēporis vterq; diſceſſit. Hoc apud veteres etiā mo men dicebatur.Luc.Momine ſi a paruo poſſunt impulſa moueri.Hinc qđcūq; minimū poteſt momentum appel lari.Pli.Pro ſunt & combuſtæ,vt cinis earum bibatur in vino addito reſinæ momento.i.modico & pauxillo,quā doq; accipitur pro pondere & efficacia in rebus obeundis. Luc.Non pondere rerum non momenta ſumus.

Momentaneus,a,um,quod eſt caducū,& quod facile mu tatur,ac deficit,vel q momento adeſt.

Momentarius,a,um,quod in momento fit.Amb. Syros vero Heliſeus,quos obſidētes in ciuitatē iduxerat,momē taria cęcitate percuſſos,cū quo igrederent̄ videri nō poterat.

Mōna,inſula Anglię,ſeu Britanię,quę teſte Cornelio taci to,incolis eſt valida,& receptaculum perfugarum.Eſt & eiuſ dem nois inſula in Rheno fluuio Friſię proxima.Diō.hy ſtoricus ἔτυχον γὰρ αὐτοὶ ἀργοὶ ὄντες διὰ τὸ ποταμὸν ... τὸν ἡγεμόνα ... βρεττανίας ...

Monos,latinę ſolus.

Monas,is,vnitas.Amb.ad Iuſtū.Vnde nec numerum mona da ſed elementū numeri,qbus ea cura eſt,appellauerunt.

Monachus,latinę ſolitarius.

Monaſterium latinę ſolitudo.

Monarcha,vel monarches vnicus omnium princeps.

Monarchia cum accentu in pe.Vnius principatus.

Monoceros,otis,& monocerō,ontis,ſyllaba cor.animal vnicum cornu gerens,& qui vnicornis appellat̄ equinum corpus,caput ceruinum habens.mugitu horrido.

Monoculus,qui vnum tantum habet oculum. Monocu los in India naſci tradunt ſingulis cruribus,qui ſe a colore defendunt plantarum magnitudine.

Monopodium,dicit̄ menſa vnico tantum pede ſubnixa.

Monogamus,pe.cor.vnius vxoris vir. Vnde & Monoga mia.Hiero.Quam ſancta ſit monogamia,hinc oſtendit̄ q bigamus in clerum eligi non poteſt.

Monogrāmi dicti ſunt hoies,macri,ptenues,ac decolores Tractū a pictura,quæ,priuſq; coloribus corporet̄,fingitur lineis,proprie enim monogrāmos dicit pictura linearis.

Monodos,pe.cor.Pruſię filius,qui dētiū loco,os,vnū pti nuum habuit.ὀδοὺς.n.dens.Vñ monodos.quaſi vnicus dens,quēadmo.Pyrrhū Epyrotharum reges hūiſſe.Ilia refert.

Monodia,cum accētu in pe.lugubris cantus,quę fit a pfica in defunctorum funeribus quaſi vnius cantus. Nā cęteris fle tibus ſola pręfica canit hmōi cantus etiā nenia dicitur.

Monomachia,ſingl'ar'certamē μονοσ ſolus,μάχη pugna.

Monamachus.gladiator,qui ſolus,cum ſolo pugnat.

Monopoliū dicit̄ cū pœnes vnum aliquem vendendi pote ſtas eſt. ἀπὸ τοῦ μόνος,& πωλέομαι vēdo.hoc fit cum vnus ſolus aliquod genus mercaturę vniuerſum emit,vt ſolus vendat,precium ſuo modo ſtatuens,quod genus hodie in multis reb' ſeruatur,vt in corallis Aphricæ apud Hipponē.in Alumine in Sicilia,& Etruria. Vuis paſſis in Achaia.bitumine in Iudęa. Quod quia græci Aſphal ton vocant,omne monopolion vulgo Aſphaltum dicit̄. Plau.Habes mortinam,& ,calamum potes monopolium inſtituere.

inſtituere. Legimus apud Iuſti. Monopolia non eſſe intromittenda, quoniam non ad commodum Reipu. Sed ad liberum, detrimentiq; pertinent.

Monophagia, victus ex vna re.

Monophtalmus, luſcus, qui vnum habet oculum. Graece μονοφθαλμός.

Monoptotó, pe.cor. vnius caſus. Habet.n.vnam vocem per omnes caſus. Aptoſis, ſine caſu, habet.n. ſolū rectum.

Monoſtilon, pe.cor. vnius colūnę, ςύλον.n. columnas gręci dicunt.

Monologion, ſermo vnius rei.

Monocoros gręci dicūt ſemel tinctas veſtes ſaturataſq; purpura.

Monotrophe pe.cor. large ad alendum.

Monoſceli, hoies indici ſingulis cruribus σκέλος.n. crus dr̄, qui & ſciopodes vocantur, ꝙ in maiori ęſtu humi iacentes σκιάποδος, hoc eſt vmbra pedis ſe protegant.

Monotropos, ſolitarius, vnius, moris, ſolis.

Monoxylon nauigium ex ligno integro, gręce μονόξυλον.

Monycus pe.cor. vnius fuit cētauroꝝ, de quo Iuue. Quantas iaculetur Monicus ornos. Cōponitur ex monos, & ὄνυξ, hoc eſt ſolus, vnguis, ꝙ pedem, iſtar equi habuerit. Eſt.n. epitheton equoꝝ, qui ſolidas vngulas habent. Sic & cętera animalia quæ ſunt ſolipeda a grecis Monycha dicuntur. Monychus vero Athenarum portus eſt.

Monycha, monychæ, cum y, & ch, aſpirato contra vſum fratrem Eremitanoꝝ, qui ſemper monicha proferūt, licet male. Et eſt nomen matris diui Augu. Cuius vitæ ſanctimonia & ipſe diuus pater Aug. & Mapheus vegius Laudenſis vates litteris mandauere. q̄; ſi mulieres nunc imitari contenderent bene optimeq; ſecum ageretur.

Monachris, Archadiæ mons, quaſi ſolus vertex, ſiue ſola ſummitas.

Monyma pe.cor. Mithridatis vxor, quę in deſperatione rerum profligataꝝ detractum e capite diadema, illud collo circūligaſſe proditur, ſeq; ſuſpendiſſe. Et cum corporis pōdere laqueus ille diruptus eſſet dixiſſe. Execrandum diadema neq; in tam triſti miniſterio mihi profuiſti, moxq; cum ſuper illud humi abiectum inſputaſſet eunucho regio iugulandam ſeſe obtuliſſe.

Monœcus cum œ, diph. portus, & ſtatio quædam Liguriæ, ab Albinga oppido diſtans ſtadi. cccclxxx. A monœca portu vſq; in Thuſcia vniuerſum littus cōtinuū oīno, ſiue portu eſt, exceptis qbuſdā paruis ſtationibus ad iactādas anchoras, nec eſt multoꝝ, aut magnaꝝ capax nauium Cōponiť ex μόνος, & οἶκος domus, quaſi ſola domus. Et dr̄ portus Herculis, qa teſte Ser. pulſis alijs illic Hercules ſolus habitauit, vel ꝙ in eius tēplo alius deoꝝ nō colitur.

Monobeli dictio gręca qua ſignificatur hi qui longum habent obelum. Hoc eſt verū. Apud Lampri. in vita heliogabale legimus monobeles vocari qui ſolo obelo, hoc ē lōgitudinem conſpicienda ſunt.

Moneo, es, monui, itū, ſignificat ſcientem, ſeu memorē facio. Plau. in Pſeu. Ad hoc volo monere te, monendus ne me moneat. Inde monitor q monet, qd ſit agendū, vt debet bona, & vera amicitia. Interdum monere Inuitare eſt ſicut inuitantur amici ad cœnam. Teren. Sed vt dici tempus eſt monere oportet me hunc vicinum phaniā ad cœnam vt veniat. Interduꝫ attendere ſeu inſpicere. Aug. Admone diligenter iudex crudelis, ſepulchrum adijce cuſtodias militum manda vigilias, vt probes mortuum quem noluiſti cognoſcere viuum. Conſtruiť nonnunq̄; hoc verbum cuꝫ duobus accuſatiuis, vt moneo te hoc. Nonnūq̄; cuꝫ genitiuo. Vale. maxi. Ab eo qui proxime ſolute a ſelegis ſuæ admonitus. Nonnunq̄; cū ablatiuo. Teren. in An. Habeo pro ſtultare illum quo moneam probe. Compoſita ſunt, Admoneo, Commoneo, Præmoneo, & ſubmoneo quod eſt latenter moneo. Terēt. in Eunu. Tunc ad eaꝫ ſubmonitur me parmeno. Vnde Zenophon de miſeria tyrānorū. οὐ μὲν δὴ λέληθεν οὐδὲ τὰς πόλεις ὅτι ἡ φιλία μέγιστον ἀγαθὸν ὂν ἥδιστον ἀνθρώποις ἐστίν.

Monitor. Vide in Moneo.

Monitio, quæ ſit ante cōmiſſum obiurgatio, poſt turpe factum. Cice. lib. j. Offici. Habenda ratio, & diligentia eſt primum, vt monitio acerbitate, deinde ob iurgatio cōtumelia careat.

Monitorius, a, um, quod mouet, vt liber monitorius.

Monitus, us, pe.cor. & monitio, idem ſignificant.

Moneta dicta eſt, ꝙ nos ſigni impreſſione, vel auctoris, vel precij moneat. Quo etiam nomine dicta eſt Iuno. Cice. li. primo diui. Poſt cladem illam maximaꝫ a Senonibus gallis factā, audita vox ex arce Iunonis fuit. Ex quo Iuno illa appellata moneta eſt.

Monetarius, qui monetam cudit. Firmicus. Habentes horoſcopum ſub cygno erant monetarij.

Monetalis, & hoc monetale, quod cuditur in monetam & aureos nummos qui etiam Aureoli dicuntur. Ambro. li. de Para. Hoc bonum auruꝫ decorū, & monetale, qđ non corruptibile, ſed quod ęternū eſt. Apule. de Aſi. Plotina prętioſiſſimis monilibuꝫ, & auro monetalis zonis refertis incincta. Et monetales triūuiri dicti ſunt, ſicut ſcribit Pōpo. iuŕconſul. æris, argenti, auri flatores.

Monedula, auis ex graculorum genere, quaſi monetula, ꝙ monetas ſurripiat. Huic enim aui furacitas argēti, atq; auri præcipue eſt.

Monetalis, qui pręeſt monetæ cudendæ. Vnde ſcribunt Iuriſconſulti triumuiros monetales conſtitutos eſſe qui præeſſent monetę cudendę.

Monile, pe.pro. ornamentum gutturis, quod ſolet de collo virginum pendere, & græce ὅρμισκος nūcupatur, inquit Hiero. Dictuꝫ, ꝙ virtutes admoneat. Nam primo ob aliqd egregium factuꝫ dari ſolebat. Oui. in Faſ. Dat digitis gemmas, dat longa monilia collo. Sed non ſolum hominū verumetiam equoꝝ pendens a collo monile vocať. Virg. de equis latini. Aurea pectoribus demiſſa monilia pendent. Gel. Equitatū frenis, ephippijs, monilibus, phaleriſq; refulgentem. Monile etiā ſegmentum dicíť, ꝙ quibuſdam bracteolis, quaſi pręſegminibus conſtat. Hiero. ſ̄ꝑ in Eſa. Vult eſſe Monile genus ad omnia ornamenta mulierū cuiꝫ inquit. Monilia vno ſermone omnia ornamenta ſignificāt.

Monto, as, idem eſt qđ aſcendo. Aug. li. ij. de mira. ſacre ſcripturæ. Moles quæ de fontibus augebatur ſurſum in aere montabat. Et infra. Sed & hoc nonne humana diligentia ſępe efficit, vt ab oppoſitis Vallibus aquas in excelſuꝫ mōtare, & ad fontes redire offenſas compellit.

Monumentū dicitur quicquid nos monet, ſiue monere poteſt quid ſit, illud in quod intendimus, vt tituli, ſepulchra, ſtatuæ, fana, porticus, carmina, hiſtoria, documēta, doctrina, libri, cęteraq; queꝫ nos alicuius rei præteritę moneāt. Vnde Cice. ad Cęſa. Sed ego quæ monumēti ratio ſit, nomine ipſo admoneor, ad memoriam magis ſpectare debet poſteritatis, q̄; ad præſentis temporis gratiam. Florē. iuŕconſul. ſic ſcribit, monumentuꝫ generaliter eſt res memoriæ cauſa in poſterum prodita, in quaꝫ, ſi corpus, vel reliquię inferantur, fiet ſepulchrū, ſi vero nihil eorum inferatur, erit monumentum memoriæ cauſa factuꝫ quod gręci Cenotaphiū appellant. Var. monumenta a monendo, quæ ſunt in ſepulchris. Et ideo ſ̄m viam, quo prætereuntes admoneāt & ſe fuiſſe, & illos eſſe mortales. Ab eo cætera quoq; ſcripta, ac facta memoriæ cauſa monumenta dicta. Vir. Quē candida Dido. Eſſe ſui dederat monumentum, & pignus amoris.

Mons, terrę tumor altiſſimus, ab eminēdo, quaſi eminens dictus pp qđ oē quod eminet mons dici poteſt. Virgi. Pręruptus aquę mons. Sumiť qńq; pro ſaxo. Ideꝫ. Pręſantēq; vncis manibus capita aſpera montis Ferro inuaſiſſet. Si aliqń ſaxū pro mōte, vt apud eundē. Saxi de vertice paſtor. Hinc ſeptimontiū, locus qui habet ſeptem montes.

Monticulus dimi. paruus mons. Dicitur & monticellus.

Montanus, a, um, quod eſt ex monte, vt montani imbres.

Montoſus, a, um, vbi ſunt multi mōtes. vt mōtoſa regio, nō mōtuoſa. Pli. Naſciť i mōtoſis, & aſperis aliqñ & her

broſis. Virgi. lib. vij. Et te mőtoſe miſere in prælia Nurſæ.

Mõſferratus, regio Italię, cuius fines ſunt, hinc Padus inde Apẽninus, & Tartarus amnis. Ex ſuperiori parte montes proximi moncaurio, vbi pedemontium incipit.

Montiuagus. pe. cor. qui per montes vagatur.

Montigena in monte genitus.

Monſtrũ, a monſtrando dictũ eſt, ꝙ aliquid ſignificando demonſtret. Cice. de natu. deo. Monſtra. prędictiones, & pręſenſiones rerum futurarum quid aliud declarant, niſi hominib⁹ ea, quę futura ſunt portendi, prædici, exquo illa oſtenta monſtra, portẽta prodigia dicũtur. Vir. tñ Poliphemum vnoculũ monſtrũ horrendum ingens appellauit. Et ſic quicquid eſt natura deformę, hoc eſt præter naturam, aut deficit, aut excipit monſtrũ, & res monſtroſa eſt. Terẽ. in Eu. Quid iſtuc nam monſtri fuit. Do. Monſtrum eſt oẽ contra naturam. Si igitur Eunu. eſt & vitiauit virginem, cõtra rerum naturam factum eſt. Oſtentuȝ ꝙ oſtendat, & in corpore quandoq; ſicut martyres quandoq; animo. Sicut Salomon, qui infatuatus eſt ob amorem fœminarum. Quandoq; etiam in rebus. Et hi oẽs, vt oſtentui, & exemplo eſſent alijs. Salu. in Iu. Sed qm̃ eo natus ſum, vt Iugurthę ſcelerum oſtentui eſſem. Quãdoqȝ monſtrum ponit pro mõſtratione, vt apud Virg. Monſtra deum refero.

Monſtruus, a, um, ꝙ eſt monſtri.

Monſtruoſus, a, um, & mõſtroſus, a, um, Luc. lib. j. Monſtroſiq; hominum partus.

Monſtrificus, qui monſtra dicendo, vel faciendo demonſtrat, Pliny. Inuenta in his, & ratio inſerendi monſtrificis hominum ingenijs.

Monſtro, as, oſtendo, declaro, quaſi pro monſtro do. Terẽ. in Adel. Scio vbi ſit, verum hodie nunq; monſtrabo. Huius cõpoſita ſunt. Cõmõſtro, demõſtro, & pręmonſtro.

Mopſopia, Attica regio, a Mopſopo rege ſic dicta, vt auctor eſt Strabo.

Mopſus, nomẽ proprium viri vatis, qui vt Pompo. mella refert in finibus pamphilię phaſelim vrbem cõdidit. Fuit & alter Mopſus lapitha. i. Theſſalus, vt Stra. ſcribit lib. ix. qui fuit Amphycis & cloridis filiæ Orchomeni filius. Alius fuit cum quo certauit calchas de peritia diuinandi Apollinis filius.

Mora, expectatio, temporis dilatio. Plau. Cui mora ſemper obfuit, diligentia profuit.

Morula diminutiuum. Augu. lib. xj. Confeſ. Quęro quoniam dies dicitur, non tantum morula ſolis, ſuper terram ſm ꝙ aliud eſt dies, aliud nox.

Moramentum idem quod mora. Apul. in Flo. Hiſce igitur moramentis omnibus qui volunt deuitari aduectorem ſibimet equum diligunt.

Moror, is, expecto. Plau. Nihil moror iſtas magnas dotes dapſiles, hoc eſt, nihil curo, nõ expecto. Et morari eſt detinere, retardare. Quin. Quid me adhuc pater retines? quid moraris abeuntem? Plau. in Epi. Nihil ego te moror. i. differo, vel expectare facio. Item morari, manere. Hie. Quanto ſtudio, & amore contenderim, vt pariter in eremo moraremur. Itẽ hærere, dubitare. Virg. Quidue moror ſi vno omnes ordine habetis Achiuos. Item recuſare, vt præmia tua non moror in qua ſignificatione ſepe vtitur Plaut. Et in his ſignificationibus habet prima cor. morari vero. prima produ. ſignificat inſanire, quod oſtendit Sueto. ſcribens ſolitum eſſe dicere. Neronem deſiſſe Clau. inter homines morari. Nam gręci μωρὸν ſtultum dicunt, & fatuũ videbatur dicere. Clau. deſijſſe manere & viuere inter homines cum intelligi vellet eum deſijſſe per mortem delirare, & deſipere, q viuus delirauerat. Sic Plau. in Tri. Amor, mores hominum moros, & moroſos efficit. Compoſita a moror ſunt. Commoror, quod eſt maneo, & firmam habitationem habeo. Lactan. lib. vij. Cuius poſteri cũ diutius in Ægypto cõmorantes in magnam frequentiam creuiſſent. Amb. vero de ſanctis Geruaſio, & Prothaſio poſuit pro abſtinere, ceſſare, vt inqt. Hortor vos, & moneo, vt a deoꝝ noſtroꝝ iniurijs cõmorantes, ad imolandus dijs deuoti ſtudeatis inſiſtere. Demoror, imoror, moras traho. Lacti. li. ij. Sed vereor, ne ſi fuero in ꝓpoſitione rerum cõtrariarũ, diutius imoratus. Remoror, & habent pe. cor.

Morus arbor, morũ fructus, a mora. i. tarditate, vt quidam putant. Nam poſtrema oĩum arborum morus floret, propter qđ prudentiſſima arbor dr̃, quia lędi ſe a frigore non ſinit. Sunt tñ, qui a græco id nõis deriuent, μαυρὸν enim nigrum dicit. Mora quoq; in rubis ſunt, ſed multum ab his differentia. Colu. li. iij. De primo morum ab idibus Februarij, vſq; in æquinoctium vernale recte ſeres.

Moratus, qui bonis moribus præditus eſt. Plau. in Aulu. Dum mihi morata veniat dotata eſt ſatis. Teren. in Hecy. Sed quid mulieris vxorem habes, aut quibus moratã moribus. Et eſt participium ſine verbo.

Morigeror, morem gero, obſequor, & quaſi ad alterius voluntatem mores transformo. Teren. in Adel. Si adoleſcenti eſſet morigeratus.

Moriger, pe. cor. obediens.

Moralis ad morem pertinens. Vnde ſcientia moralis quæ de moribus tractat.

Moros græce, latine ſtultus. Plau. in Tri. Amor, mores hominum moros, & moroſos efficit. Vnde per annominationem mores mori dicuntur ſtulti, & fatui, vnde moriones nominantur.

Moros pe. cor. mortem ſignificat ab eo qđ moriendo diuido ꝙ anima a corpore diuidatur.

Moriones, ſtulti. Aug. de Originæ animæ ad Hier. Quidam tantæ ſunt fatuitatis, vt non multum a pecoribus differãt quos moriones vulgo vocamus.

Moroſus, curioſus, diligenſq;, qui nimis exacte omnia fieri expoſcit. Porphy. Ille eſt moroſus, qui multorũ morum inter ſe contrariorum eſt, vnde ſenectus moroſa. Auctor. Sene. eſt moroſum genus iracundiæ eſſe delicatum. Nam quando res pene nulla animo hominis cuncta faſtidientis ſatiſfacit, ea proprie moroſitas eſt. Cice. lib. j. de Ora. Vſq; adeo moroſi ſumus, vt nobis non ſatiſfaciat ipſe Demoſthenes. Sueto. de Cæſa. Circa corporis curas moroſior, vt non ſolum tonderetur diligenter, ſed etiam vellerectur. Et a more deſcendit, cuius prima producitur.

Morologus, pe. corre. qui in ſermone moroſus, ideſt moleſtus eſt, vnde & ſermones huiuſmodi dicuntur morologi. Plau. Nec moleſtum eſſe nec ſermonibus morologis vti. μωρὸς enis ſtultus logus ſermo. Plau. in perſa Morologus fio, ſcilicet ſermone ſtultus fio.

Morbus eſt habitus cuiuſcunq; corporis contra naturã, qui vſum eius faciat deteriores, alias in toto corpore, alias in parte accidere ſolet. Toti⁹ corporis morbus ẽ, velud phthiſis, & febris partis aũt, veluti cæcitas, aut pedis debilitas. Et apud iuriſconſultos ſcriptum eſt morbum, & vitium diſtare, qđ morbus temporalis ſit imbecillitas, & ſanari queat, vitium perpetuum impedimentum. Cicer. lib. iiij. Tuſcu. ait, morbum eſſe totius corporis corruptionẽ, veluti febris eſt. Vitium, cum partes corporis inter ſe diſſident. Ex quo prauitas membrorum, diſtortio deformitas, morbi, in anima, dicuntur vitia inueterata, & dura, vt eſt Auaritia, ambitio &c̃.

Morbidus, a, um, quod eſt morbo infectum. Idem ſignificat morboſus.

Morbificus, a, um, quod morbum infert.

Mordeo, es, momordi, & morſum. Luc. Exhibuit primus chalibem, frenoſq; momordit. Plau. in Trige. Ni fugiſſem inquit, medium credo pręmorſiſſet. Eſt autẽ mordere dẽtibus lædere. Per transla. vero ſignificat detrahere, pungere. Compoſita ſunt admordeo, valde mordeo. Virgi. lib. ij. Georgi. Duriq; venenum dentis, & admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix. Commordeo, ſimul mordeo, Demordeo, morſu decerpo. Immordeo, morſum infigo. Obmordeo, circummordeo. Præmordeo, ante mordeo. Remordeo, crucio, ſollicito. Virgil. Quando hæc te cura remordet.

Proprie tamen

Proprie tamen remordere, eſt illum, a quo quis eſt morſus mordere. Lac. lib. vj. ſed quia ipſe caninã facundiam, ſicut Salu. ab Appio dictum refert, exercuit, voluit hominem canino modo viuere, vt remordeat laceſſitus.

Morſus, a, um, participius. Pli. Datur morſus a rabioſo, ne rabidi fiant.

Morſus, us, nomen modo pro dentiũ lęſione. mõ pro maledicentia ponit̃, & morſus eſt qui græce dr̃ ſcõma. qm̃ figuratus eſt. Sępe. n. fraude, vel vrbanitate tegit̃, vt aliud ſonet, aliud intelligat. Idem ſignificat morſio.

Morſiũcula dimi. paruus morſus. Plau. in Mili. Cõprę̃ſſiones arte amiciũ cõparatę teneris labellis, molles morſiunculę.

Mordax, qui mordendo lędit, vel qui alijs detrahit, a quo mordacitas.

Mordico, s. pe. cor. dolorẽ affero, pinde ac ſi morſu lęderes.

Mordicus, pe. cor. aduerbium ſignificat mordendo. Plau. in Cur. Manum arripuit mordicus. Idem Iamdudum oportuit naſum ademptum mordicus. Aliquãdo ſignificat ſtrictim, & quaſi morſu, ac dente. Sueto. in Cæſa. Ne libelli, quos tenebat madefierent, paludamentum mordicus trahens, ne ſpolio potiretur hoſtis.

Mordicibus, p morſib'. Plau. Aſini me mordicib' ſcindãt.

Morſicatim ſignificat mordendo. Var. Sicut pulli incedunt & in bellis morſicatim ludunt.

Mors, a mordendo, vt inquit Aug. lib. contra Pelagianos. Eius hæc ſunt verba. Mors priuatio vitæ eſt nomen tm̃ habens, non eſſentiam. Et ideo deus eius auctor eſſe dici non põt. Quicquid enim deũ feciſſe dicimus habet eſſentiam. i. ſpecies eſt. Eſſentia. n. dicitur ab eo, quod eſt. Mors ergo nihil eſt niſi nomen, recedente vita, ſicut fames eſcarum defectus, ſitis ęgentia potus Tenebræ abſentia lucis. Sterilitas defectus fœtus. Silentium vocis abſentia. Inopia priuatio facultatum, & ſi qua ſunt alia, quæ rerũ priuationes nihil eſſe, niſi nomen inueniuntur. Opinor namq;, ꝙ ideo mors hoc vocabulum accępit, eo ꝙ morſu quodãmodo venenoſi ſerpentis, ideſt diaboli in paradiſo Adã fuerit interemptus. Tunc enim ſerpens morſu decępit Adam quando eum per concupiſcentiam mordere, hoc eſt edere ſua ſit illicita. Et (vt dixi) propterea mors, quaſi a morſu nomen accępit. Vnde dominus in Oseę propheta, morti minitans dicit. Ero mors tua, o mors, ero morſus tuus inferne. Sunt, qui mortem ab emerita iam vita, hoc eſt iã acta, & abſoluta nominatã velint, & mortuos, quaſi emeritos appellatos, ꝙ ab mortali hac militia abſoluti, quaſi veterani quietiorẽ iã ſtatũ ſint adepti. Alij a gręco trahũt, hoc eſt ab μόρος quod ſortẽ, partẽ, mortẽq; ſignificat. Moros aũt ab μερεĩν deſcendit, quo verbo partiri, ac ſeparare ſignificatur. Nã quid aliud eſt mors, q̃; animæ a corpore ſeparatio. Plato. diffiniunt mortem ſic ὁ θάνατος ἐστὶν ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις. Hoc ẽ. Mors eſt aiæ corporiſq; diſſolutio. Mors etiã dea a gentibus putata eſt, quæ mortis potens eſt. Hanc Cice. Noctis, & herebi filiam fuiſſe ſcribit. Sta. In ſcopulis mors ſęua ſedit. Declinaturq; in pluirali hoc nomen mors. Augu. lib. j. de ciui. dei. Multi multarum mortiũ fœda varietate conſumpti ſunt. Et itẽ in eodem. Cũ aũt vnicuiq; mortaliũ ſub quotidianis vitæ, huius caſibus innumerabiles mortes quodãmõ cõtinentur.

Morior, eris, & iris. quarti ordinis. Ouidi. lib. iiij. Meta. At ſtrepitũ mortẽq; timens, cupiduſq; moriri. ſignificat mori vita decedere. Cuius pręteritũ eſt mortuus. Vnde Augu. lib. xiij. de ciuita. dei. Non importune, neq; incongrue arbitror dicere, & ſi non humana induſtria iudicio fortaſſe diuino vt hoc verbum, quod morit̃, in latina lingua, nec grãmatici declinare potuerint. ea regula, qua cętera talia declinantur. nãq; ab eo, quod eſt oritur fit verbũ pñtis temporis ortus eſt, & ſi qua ſimilia ſunt, quę per pręteriti tẽporis participia declinantur, Ab eo vero, quod eſt moritur, ſi quęramus pręteriti tẽporis verbũ reſpõderi ſolet mortuus eſt, u. littera geminata. Sic. n. dicitur mortuus, quõ fatuus, arduus, carduus, cõſpicuus, & ſi qua ſimilia, quæ nõ ſunt præteriti temporis. Sed qm̃ nomina ſunt ſine tempore, declinantur. Illud vero, quaſi, vt declinet̃, quod declinari non põt. pro participio pręteriti temporis ponit̃ nomen. Conuenienter ergo factum eſt, vt quẽadmodũ id, quod ſignificat non poteſt agendo, ita ipſum verbum non poſſit loquẽdo declinari. Cõpoſita huius verbi ſunt. Cõmorior ſimul morior, vt illud. Et ſi oportuerit me cõmori tecũ, nõ te negabo. Demorior, emorior, intermorior, & ꝑmorior.

Mortuum mare dicit̃, quia nihil viuũ gignit, lacus eſt Syrię in prouincia Pentapoli, qui nihil pter bitumẽ gignit nihil in eo graue ſubmergitur. Ideo Aſphaltus vocat̃, ꝙ omnia in eo tuta ſint græce ἀσφαλτός tutamen dicitur.

Mortalis, qui morti ſubiectus eſt. Cuius contrarium eſt. Immortalis, vt Deus ſit Immortalis.

Mortuale, quod ad mortuos pertinet. Plau. in Aſi. Hęc ſunt non nugę. Nõ enim mortualia. Vnde emortualis dies in quo quis eſt mortuus, ſicut natalis, in quo quis natus eſt. Idem. Certum eſt. n. hunc emortualem facere ex natali die. Mortualia etiam dicuntur, quæ mortua ſunt.

Mortiferus, a, um, pe. cor. quod mortem affert. Col. lib. vij. Et etiam mortiferus ſerpentis ictus.

Morticinum, pe. pro. exigue correptũ, morticinam carnem dicimus animalium, quę nõ ſunt mactata ſed per ſe mortua. Pli. Sola hæc auis in eo genere morticinã carnem non attingit. Var. Morticinę ouis, nõ patiunt̃ veſci carne. Morticini claui dicunt̃ pedum, ꝙ veluti morticina caro ſit.

Mortarium, vas in quo res, quæ reſoluendæ ſunt, piſtillo teruntur. Plau. in Aul. Cultrum, ſecurim. piſtillum mortarium, quę vtenda vaſa ſemper vicini rogant.

Mortariolum, dimi. paruum mortarium. Hier. in Numeris. Ponent cum eo thuribula, mortariola cyathos, & crateres ad vina fundenda. Eſt & mortarium lacus conceptaculum, in quo calx, ſiue intrita ſubigitur, ſeruaturue, quæ loca etiam plębi hodie mortaria appellantur vt eſt apud Pli. lib. xxxvj.

Morini populi belgici quos Pli. vltimos hominum dicit.

Morocthos, genus lapidis vtilis in medicinę vſu, vt apud Galenum, & Dioſcoridem qui & Molocthus, & moroxus apud eos ſcribitur, Galaxias a quibuſdam, & Leucographis appellatur

Morphoſis, pe. pro. latinę dicitur mutatio. Inde morphea, infirmitas, quæ colorem mutat, & Meta. tranſmutatio.

Morotis, & moroſis, perdeliriũ, & inſania, quotiẽſcũq; ex ſomnifico grauamine reſipiſcentia nõ datur ad mẽtẽ. Hæc enim nõ mõ memoriã ſed vſum, quoq; rõnis intercipit.

Moſes ſis. & moſi, ſicut & Achilles, is, lli, nomen inclyti iudęorum ducis. Iuuen ã. Tradidit arcano quodcũq; volumine Moſes. Arator. Non hæc ieiunia moſes cõdidit. Et interpoſito y, Moyſes dicitur, quod habetur in frequentiori vſu. Sedulius. Quid ꝙ & Heliam, & clarum videre Moyſem. Scribit Ioſe. ex euentu rerum nomen impoſitum fuiſſe ideſt ex aqua ſaluatus, eo ꝙ de flumine ſit ſaluat'. Moy. Ægyptij aquam dicunt. ſes vero ſaluatus. Dicitur & moſeus, Moyſeuſq;.

Moſillus, diminutiuum paruus mons.

Mos oris, eſt vitæ inſtitutum conſuetudine firmatum. Varro ait morem eſſe inſtitutum animi, quod ſequi debeat cõſuetudo. Interdum ſumitur pro conſuetudine approbata, quæ habetur pro lege. Interdum in malum. Nam & boni, & mali mores dicuntur. Plau. in Tri. Morbus bonos inuaſit mores, qui, dum ęgrotant intermortui, mores mali, quaſi herba irrigua ſuccreuerunt. Hinc fit Moratus, moralis, morigeratus, & dimi. moſillus, paruus mons.

Moſcus. Vitulum & ſtirpem ſignificat.

Moſini populi Aſię verſus ſeptentrionem, qui vt Pomp. lib. j. refert. Turres ligneas ſubeunt, notis corpus omne per ſignant. propatulo veſcuntur, pmiſcuę cõcumbunt, & palam reges diligunt, vinculiſq; artiſſima cuſtodia tenent.

Moueo, ues, moui motũ notæ ſignificationis. Cæſar. Poſtero die caſtra ex eo loco mouent. Per tranſlationem mouere ponitur pro excludere. Cice. lib. primo Offi. Qõ ergo

nonne nocet, qui quodam, quaſi veneno perficiat, vt veros heredes moueat, in eorum locũ ſuccedat. Mouere animum eſt inducere, alicere. Vir. libro tertio Geor. Non vmbræ alto ꝑ nemoꝝ, nõ mollia poſſunt. Parata mouere animum. Sur. Mouere animuꝫ, eſt ſuum deſiderium illicere. Mouere tragędias, ſignificat verbis rem atrocem, & indignam efficere, quale eſt opus tragicoruꝫ de rebus atrocib' ſemper meſtiſq; loquentiũ, ſicut ecõtrario. Comędias agere pro ridicule, ac dicaciter loqui. Compoſita huius verbi ſunt. Amoueo, admoueo, quæ ſunt contraria. Vide in dictione Amoueo, Cõmoueo, dimoueo, diuerſe, ſiue diuerſimode moueo. Teren. in Adel. Caue nunc oculos a meis oculis quoq; dimoueas tuos. Lactã. libro ſeptimo. Cum diciſſis fluctibus, & in vtrãq; partem dimotis per ſiccum populus graderetur. Emoueo, extramoueo. Idẽ libro quarto. Hominũq; mentes emotas, & malis incurſib' furiatas in ſenſus priſtinos reponebat. Promoueo, vehementer vltra moueo, prolongo, vltra eo. Teren. in Andria. Eho tu impudens non ſat habes ꝙ tibi dicculam addo, quantum huic promoueo nuptias. i. prolõgo. Permoueo, valde moueo Salu. in Iugur. Exiſtimans Atherbalem dolore permotum iniurias ſuas vindicaturũ manu. Demoueo, deorſuꝫ moueo. Liui. libro ſexto. Quantum Romana ſe inuexit acies, tñ hoſtes gradu demoti. Remoueo, alieno, diſcedo tollo. Lactan. libro tertio. Ab eiuſmodi quęſtionibus ſe remouit. Liui. lib. ij. Hunc tu (inquit) Luci Tarquine remoue metum. i. aufer. Cice. Cato. Si quiſq̃; fuit vnq̃; remotus ab inani laude & ſermonibus vulgi, ego profecto, is. ſum. i. alienatus. Idem Tironi. Accepimus conditiones, ſed ita, vt remoueat præſidia ex his locis, quæ occupauit. i. alio mittit. Semoueo, ſeorſum moueo. Augu. libro ſexto. Cõfeſ. Statimq; cognitũ manu appręhenſa ſemouit a turbis. Summoueo, clam. ſiue ſubtus, vel a longe moueo. Colu. libro primo. Cum liceat, vel cauere, ne talis perficiat negocio, aut iã ꝓpoſitus, vt ſummoueat curare. Idem. li. iiij. Fructuſq; ſummotus a terra minus putreſcit. i. de lõge poſit'.

Moto, as, frequentatiuum. Virgi. Siue ſub incertas zephyris motantibus vmbras. Siue antro potius.

Motabilis, qui frequenter mouetur. Hiero. in Geñ. Creauit deus omnem animam viuentem, atq; motabilem.

Motus, ta, tum, participium. Virgi. Sed motos præſtat cõponere fluctus.

Motus, tus, ipſa motio. Vnde fit terremotus. Eſt auteꝫ motus, vt inquit. Aug. li. de beata vita de loco ad locũ trãſitus.

Motiuus, a, um, quod mouetur, & non permanet. Do. in expoſitione Andria. A re nihil eſt ꝓpriũ. A perſona cuiq̃; proprium perpetuum, non temporale, ac motiuũ.

Motacilla, auis, quæ ſemper mouet caudaq;, vulgo. Cauda tremula dicitur.

Mox aduerbium ſignificat ſtatim. Teren. in Phor. Expecto, q̃; mox veniat. Item ſignificat paulopoſt, vel poſtea. Cice libro primo de ora. Verum illa mox, nunc de ipſa exercitatione, quod ſentias, quærimus.

M ante V

Mucor, lanugo, quæ diutino ſitu contrahitur. quemadmodum in pane carne, aliiſq; huiuſmodi fieri videmus.

Mucidus, a, um, quod mucorẽ, hoc eſt muſam habet. Iuue. Neq; enim omnia ſuſtinet vnquam Mucida cęrulei panis conſumere fruſta.

Muceo, ces, cui, mucidus, ſum. A quo Muceſco, mucidus fio. Pli. lib. xviij. Iterũq; exporrigi in ſole ſuper lintea, quod niſi feſtinato peragatur lurido colore muceſcere. Ca. de re ru. Vini ſingulę vrnę dabant, qđ neq; aceat, neq; muceat.

Muccus, narium humiditas, & craſſior pituita. Catullus, Muccus, & mala pituita naſi. Hinc muccoſus, qui eſt mucco plenus, vel a mucco læſus.

Mucro proprie cuſpis, & acumen enſis, ac telorum. Apu. Circulatorem aſpexi equeſtrem ſpatam infeſto mucrone deuoraſſe. Sene. ad Lucil. Gladium bonum dices, non cui deauratus eſt balcheus, nec cui vagina gemmis diſtinguitur, ſed cui ad ſecandũ ſubtilis eſt acies, & mucro munimentum omne rupturus. Improprie ponitur pro enſe. Sicut tectum pro domo dicit, & de aliis rebus ꝙ illo ſummo acumen. Vnde apud Pli. herbarum mucrones dicuntur.

Mucronatus, a, um, quod eſt acutum, & ad mucronis ſpeciem formatum. Pli. lib. xxxij. Scribit inter piſces xiphiam i. gladium roſtro mucronato eſſe, a quo naues perfoſſe merguntur in Oceano.

Mugil, & mugilis, pe. cor. genus piſcis capitoſi. Græci a capite Cephalon appellant qui omniũ piſcium ſquamis intectorum velociſſimus eſt, adeo, vt tranſuerſa nauigia interim ſupernatet. Huius natura eſſe fertur, ꝙ abſcõdita in metu capite totum ſe occultari exiſtimat.

Muginor, pe. cor. murmuro. Luci. Muginamur, molimur (ſubducimur.

Mugius, cognomen Romani cuiuſdam, a frequẽti murmuratione, a quo Mugiola porta, cui ipſę aliquando præfuit nominata eſt.

Mugonia, porta Romę, a mugitu, quod per eaꝫ venale pecus intraret. Hæc & Trig. appellata eſt, hoc eſt triũ ãguloꝝ.

Mugio, gis, giui, vel, gii, itum, fictitium verbũ a voce boũ. Vnde mugitus, pe. pro. ipſa vox. Liui. lib. j. Inde, cum actæ boues quędam ad deſiderium (vt fit) relictaꝝ mugiſſent. A mugitus ſimilitudine venti, quoq;, & tonitrua aliquando mugire dñr. Lactã. li. vij. Cur emicent fulgura, tonitrua mugiant. Huius compoſita ſunt Admugio, quod eſt iuxta vel poſt mugio. Clau. li. iij. Omnibus admugit, quocũq; it. Immugio, intus, vel valde mugio. Vir. li. iij. Curuiſq; immugiit Ætna cauernis. Remugio, Reſono. Idem lib. iij. Geor. & vox aſcenſu nemorum ingeminata remugit.

Mugitus, us, pe. pro. vox boum. Vir. Mugituſq; boum.

Mulgo, as, palã facio. Plau. in Ciſt. Pro puella ſeruulus neq̃ qui dominum mulgat, atq; villicũ. Huius compoſita ſunt Dimulgo, & Promulgo, de quibus alibi.

Mulgeo, es, ſi, vel xi, mulſum, ctum. Priſci. Mulgeo, quoq; mulſi facit, q̃uis differentiæ cã quidam mulxi ꝓtulerunt, qa mulceo quoq; mulſi, facit. Eſt autem Mulgere lac e manis exprimere. Vir. lib. iij. Geor. Quod ſurgente die mulſere, horiſqꝫ diurnis Nocte premunt. Transfertur tamen ad alia. Eius cõpoſita ſunt Emulgeo. Col. lib. viij. Sed priuſq; hoc fiat exiguũ emulgendũ eſt. Teren. in Phor. per tranſlatio, dixit. Emulſi argento ſenẽ, quod eſt, ſine labore ſuſtuli. Immulgeo, intus mulgeo. Pli. Fabuloſum arbitror, deſtrigibus vbera eius in infantium labris immulgere.

Mulctra, ę, ipſum lac mulctũ, ſeu emũctio aut vas in quo mulgẽt. Vir. lib. iij. Geor. Hinc largi copia lactis. Quã magis exhauſto ſpumauerit vbere mulctra. Læta magis preſſis manabunt vbere mammis. Colu. lib. viij. Sed mulctra cum eſt repleta lactæ, non ſine tẽpore aliquo debet eſſe.

Mulctrum, idem, quod mulctra. Hora. in epo. Illic in viſæ veniunt ad mulctra capellæ.

Mulctrale ſimiliter vas, in quo mulgentur animalia. Vir. in Geor. Implebunt mulctralia vaccæ.

Mulceo, es, ſi, ſum, & ctum. Priſcia. Mulſi, ſum, & ctum Vnde Cice. in Contẽ. metelli. Permulſa, atq; recreata. Var. in ſaty. Capite permulſo. Sal. libro quarto. hi. Dein lenita iã ira poſtero die liberalibus verbis permulcti ſunt. Eſt autem mulcere lenire, mollire blandire, mitigare, ducẽ facere, vagere, delectare, polire. Vir. Et mulcere dedit fluctus, & tollere ventos. Hiero. Et ſermone compoſito aurẽ populi mulſerint, quicquid dixerint, hoc legem dei putant. i. delectauerint. Huius compoſita ſunt demulceo. Permulceo, perfecte mulceo. Cice. libro tertio ad Heren. Nam lęduntur arteriæ, ſi anteq̃; vox bene permulſa eſt, acri labore cõpellet. i. mollificata. Gel. lib. j. Nihil adeo in cõgrediendis hoſtibus, atqꝫ in principiis ꝓlioꝝ ad ſaluteꝫ virtutemqꝫ aptius rati, q̃; ſi ꝑmulcti ſonis mitioribus, nõ imodice ferocirent.

Mulciber, pe. cor. mulciberis, & per ſyncopam mulcibris. Eſt enim tertii ordinis, non ſecundi, a mulcendo dictus eſt vulcanus. i. molliendo ferro. Mulcere enim mollire, ſiue lenire eſt,

lenire eſt, ꝙ ignis omnia mulceat, ideſt molleat, vincat, ac domet. Cice. lib. ij. Tuſcu. Iouiſq; numen mulciberis adſciuit Manus. Ouid. Mulciberis capti marſq;, Venuſq; dolis. Sunt qui mulaber a mutilando dici putãt, ꝙ hoc ob claudicatem ſit mutilatus, ac debilis.

Mulſum, a mulceo, quaſi melle delinitum. Mulcere enim delinire eſt, quaſi mollicere. Eſt autẽ mulſum potio ex vino melleq; confecta. Pli. lib. xxj. ſcribit mulſum ex vetere vino vtiliſſimum fieri, quod facillime cum melle concorporatur. De hoc Mar. Attica nectareum turbatis mella falernum. Miſceri decet hoc a Ganimede merum. Hoc ſi calidum bibatur vocem permulcet, ſi frigidum exaſperat. Cice. li. ij. de ora. Suadebat grauius, vt mulſum frigidum biberet ſimul ac domũ rediiſſet. Perdam inquit vocem ſi id effecero. Græci mulſum vocant οἰνόμελι, & μελίκρατον. Vlpianus. Vini appellatione ait mulſum non contineri, oinomelli contineri. Interpretantur q; oinomeli vinum dulciſſimum. Quod ſi Vlpi. ſententia vera eſt, mulſum nõ erit idem qđ oinomeli. Vſurpatur etiam pro adiectiuo, mulſus, a, um. Pli. Lac mulſum, acetũ mulſum, aqua mulſa, quæ melle concinnetur. Hæc etiam Hydromeli, quæ fit deſpumato in ea melle, cõfert ęgrotis. Apud Plau. ex amantis, & blandientis affectus dr̃. Mea mulſa. At muſtum ad tertiam partem decoctũ ſapa dicitur, vt Var. Ca. Col. Pala. accuratiſſime ſcripſerunt. Mar. Et laletanæ nigra lagena ſape ſed ſi ad duas partes ſit decoctum defrutum appellatur.

Mulier, a mollicię, vt inquit Var. Dicta eſt immutata, & detracta littera, quaſi mollier. Vlpi. Mulier dicitur, quę virgo non eſt. Quod ſi inquit, ego me virginem emere putarem, cum eſſet mulier, emptio non valebit. Cice. Obiurgantibus, ꝙ ſexagenarius Popilium virginẽ duxiſſet, Cras mulier erit, inquit. Cuius ſcribit mulieris nomine etiam virginem viripotentẽ contineri. Vlp. Vno in loco vtroq; ſignificato vſus eſt. Mulierem ita arctam, vt mulier fieri nõ poſſit, ſanam non videri conſtat. Eandem dixit mulierẽ, & nõ mulierem. Primum pro ea, quæ fœmina eſt. Secundũ pro ea, quæ eſt corrupta. Aug. li. ij. De conſenſu euangeliſtarũ. In multis ſcripturarum locis, hoc inuenitur nõ eas tantũ, quæ virum paſſe fuerant, ſed omnino fœminas etiã intactas, atq; integras mulieres appellari ſicut de ipſa Eua ſcriptum eſt, formauit eam in mulierem. Qua locutione etiã Paulus ait. Chriſtum factum ex muliere.

Muliebris, & hoc muliebre, quo ad mulieres pertinet, ſeu quod eſt, aut fuit mulieris vt muliebris ſexus muliebre veſtimentum. Aliquando dicitur, quod eſt molle, & fœminarum. vt muliebris animus.

Muliebritas mollicies.

Muliebriter aduerbium, quod ſignificat molle, effœminate, ſeu more mulierum. Iuſti. Quę non muliebriter hoſtiũ aduentum territa.

Mulieroſus, qui nimium appetit mulieres. a quo mulieroſitas. Cice. li. iiij. Tuſ. ſimiliterq; cęteri morbi, vt gloriæ cupiditas, vt mulieroſitas, vt ita appellem eam, quæ Græce φιλογυνία dicitur, ideſt amor mulierum.

Mulierarius idem quod mulieroſus. Iul. Capito. Mulierarius fuit inter primos amatores.

Muliero, as, effœmino. Var. Et rex, & miſellus ille pauper amat. Habet ignem intus acrem. Hic ephebus mulierauit. Hic ad medica adoleſcentem traxit.

Muliebria tantum plurali numero dicuntur menſtrua. Hie. in Geñ. & deſierant Sarræ fieri muliebria. Interdũ ſumũtur pro muliebri natura ſicut virilia pro pudendis viri. Interdum pro libidine. Quin. Nobilis adoleſcens a cẽturione muliebria paſſus. Sic Sal. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere.

Mullei, calcei regum albanoꝶ, erant purpurei coloris poſtea patriciorum a Millando. i. ſuendo. Vnde Millus collare. Vopiſ. in Aureliano. Calceos mulleos, & hederaceos, & albos viris omnibus abſtulit mulieribus reliquit.

Mulus, per ſimplex l, animal, quod aſino, & equa generatur, Qui autẽ ex equo, & aſino genitus pullus hinnulus dicitur.

Muli mariani ſunt furculæ qbus religatas ſarcinas viatores gerunt, quarũ vſum quia marius retulit Muli mariani poſtea appellati. Fronti. li. iiij. Stratag. C. Marius recidendorũ impedimentorũ gratia quibus maxime exercitus agmen oneratur vaſa, & cibaria militum in faſciclos apta furcis impoſuit, ſub qbus & habile onus & facilis requies eſſet.

Mularis, & hoc mulare adiectiuũ a mulo. Col. li. vij. Eſt generoſa materies, q̃ circo, ſacriſq; certaminibus equos præbet. Eſt mularis, quæ ſ̃cio fœtus ſui cõparatur generoſo.

Mulio, & mulius, qui mulos diteliarios, ſiue q̃drigarios ducit. Hora. in Ser. Audit cũ magno blateras clamore, furiſq; mulius. Iuue. Nam mihi cõmota iamdudũ mulio virga.

Mullus per duplex ll, genus piſcis marini maxime nobilitatis, & gratiæ, qui binas libras põderis raro exuperat. Hora. Laudas. Inſane trilibrem mullum. Mar. Nolo mihi ponas rhombũ, mullumq; bilibrem. Hic a græcis Trigla dr̃, vulgus Barbonẽ vocat, qm̃ auctore Pli. Barba gemina inſignitur inferiori labro. Hinc a Cice. in Parado. & a Var. li. iij. de re ru. Barbatuli & barbati muli dicti ſunt. Nomẽ illi datum eſt, vt Feneſtella docet a colore mulleorũ calciamentorum. Scribit Pli. lib. ix. Mullum expirantem verſicolori, quadam, & numeroſa varietate ſpectaturi.

Multa, æ, ſolutionis pœna, ꝗ olim, vt Var. inquit, ſingula vt ob peccatũ exigebantur, vt ouis, aut bos, poſtea multa ſimul exigi cœperũt, & vinũ, atq; oleum addi. In hoc autẽ multa differt, a pœna, ꝗ pœna generali noĩe dicitur omniũ delictoꝝ coerctio, multa vero ſp̃ãlis eſt peccati cuius aĩaduerſio pecuniaria eſt. Pœna aũt non tantũ pecuniaria, ſed capitis, & exiſtimationis irrogari ſolet. Et multa quidẽ ex arbitrio eius venit, qui multã dicit. pœna nõ irrogatur, niſi, quæ lege, vel quo alio iure ſp̃ãliter, huic delicto impoſita eſt. Suprema multa apud priſcos erat in ſingulos dies. xxx. boum, & duarũ ouium, minima, ouis vnius. Var. li. xj. rerum humanarũ dicit hoc vocabulũ non latinum, ſed ſabinum eſſe. Dicimus autẽ multam dixit, & multa dicta eſt, multã irrogauit, & multa irrogata eſt, & ſignificat multã imponere damnato, quaſi per rogationẽ ad populum.

Multitatius, a, um, quod ex multa fit, vel quod ad multam pertinet, ſiue quod nomine multæ exigitur. Liui. lib. x. Ex multatitia item pecunia, quam exegerunt pecuarijs damnatis ludi facti. Et li. xxvij. Ædiles plebis ex multaticio argento ſigna ænea ad ędem Cereris dedere.

Multo, as, punio, condẽno, laxo, diminuo, quia omnis punitio diminutionem habet. Et cõſtruitur cum ablatiuo, vel genitiuo. Vir. Mulctatã triſti morte Camillam. Cur. lib. ij. Is quoq; inſulas pręſidis occupat pecunia multat. Aliqñ cum duobus accuſatiuis. Hiero. in Eſdra. Et multauit gentẽ argenti talenta centum, & auri talentum vnum. Interdum Multare ſignificat priuare. Vir. Quod ſi perdiderim patria multabor. Interdum lacerare, mutilare, verberare, diſſoluere. Teren. in Adel. Ipſum, dominum, atq; omnem familiã multauit, vſq; ad mortem. Col. li. ij. Quo euenit, vt in iteratione, quoq; ſcãna fiant, & boues iniquitate operis maxime multentur. Interdum augere, & voti compotem facere. Noni. Et vobis quidẽ gratias ago, cum votis me multatis meis. Interdum male tractare. Colu. lib. j. Nam illud vetus eſt Cato. Agrum peſſimæ multari cuius dominus quid in eo faciendum ſit, non docet, ſed audit villicũ. Multare matrimonio eſt diuortium facere. Plau. Nunqd cauſam dicis quin te multem matrimonio.

Multor, aris, deponens. Sue. de Aug. Neq; aut crebrius, aut perfidioſius rebellantes grauior vnq; multatus eſt pęna, q̃ vt captiuos ſub lege venundaret.

Multus, a, um, a quo fit multitudo, q̃ eſt frequẽtia, & copia.

Multifariã aduerbiũ, & ſigñat. qđ multis modis fari põt.

Multifidus, a, um, pe. cor. quod multis modis ſcindit.

Multiuidus pe. cor. qui multa videt.

Multipes multorum pedum.

Multiuolus, pe. cor. qui multarũ rerum deſiderio tenetur.

Multus homo dicitur, qui eſt nimius in aliqua re, & qui im peritia quadam, & ineptitudine modum excedit. Plau. in Aul. Equidem de iſto multo multa ſcio te non mentiri, & Catul. Multus eſt naſo.

Multiplex, varius inuolutus, multas plicationes habens. Hinc multiplico, as.

Multifacio magni æſtimo.

Multeſima pars pro quantitate infinita. Lucil. Quod paruu la pars, q̃ multeſima conſtet.

Multiloquus pe. cor. qui multa loquitur.

Multicia indumenta dicebantur minutiſſimis filis cõtexta. Vñ a multis filis, & ppter ſubtilibus nomẽ inditum, vel a mulcendo, q̃m carnem demulceant. Et tantum pluraliter declinatur. Iuue. Quæro an deceant multicia teſtem.

Multijugus, a, um, pe. cor. qđ eſt multiplex & uarius. Nam multijuga dicimus. Multa & numeroſa. Vbi iugus nihil ſignificat ſicut in poſtliminium meditulium legittimum & huiuſmodi. Luminiũ tullium & timum, nihil omnino deſignant. Prima pars in multijugum multum ſignificat, reliqua pars protractionẽ ſolam eſſe demonſtrat. Apul. in Apol. Legiſti Ariſtotelis multijuga volumina. Ci. ad Atticum ait ſe multijugas litteras accepiſſe.

Multicolorius, a, um, q habet multos colores, vnde veſtimenta multicoloria apud Ezechielem legimus.

Multiſcius, qui multa ſcit, & multas ſcientias habet.

Multiforatilis qui habet multa foramina, vt tibia multiforatilis apud Apul. In floridis.

Multigeneris & hoc multigenere, ſicut Degeneris, & hoc de genere, ſignificat, quod eſt multorũ generum. Plau. in Cap. Multiſgeneribus.

Multibarbus, qui habet multam barbam. Apul. in Flori. Multibarbus ſpinis obſitus & pilis.

Multiloquunt, vt inquit Aug. li. Contra creſ. grã. Eſt ſuperflua locutio vitium. ſ. loquendi amore cõtractum. Plerũq; aũt loqui amant etiã, qui neſciunt, quid loquant, vel qũo loquant ſiue ad ſanitatẽ ſcientiarũ ſiue ad ipſum, qui arte grãmatica diſcitur integrũ ſonum ordinemq; verborum.

Mundus ſubſtantiuum dicitur ornatus muliebris, quo, ſcilꝫ mulier mundior fit. Liui. lib. xxxiiij. Munditie ornatus, & cultus hæc fœminarum inſignia ſunt his gaudent & gloriantur, hunc mundũ muliebrem appellauerunt maiores noſtri. In cuius nominis appellatione cõtinentur ſpeculũ, matulæ, maures, armillæ, anuli, gẽmæ, mitræ, & ſimilia quibus mulier ornatur. Ca. Pro lege Opia Munditię ornatus, & cultus fœminarũ inſignia ſunt, his gaudent, & gloriantur. Hunc mundũ muliebrem appellarũt noſtri maiores. Dicitur & mundus neu. ge. Lucil. Legauit quidã vxori mundum omne penumq;. Hinc deducitur Mundus, qui conſtat ex ſole, & luna, & terra, & ſtellis, & omnibus elementis, & quicquid cęli ambitu cõtinetur. Nam ſicut gręci κόσμον, quod apud eos ornatum ſignificat, ita nos a perfecta, abſolutaq; elegantia vocamus mundũ. Augu. in queſtionibus, noui, & vet. teſtamenti. Materias cõdidit deus, quæ eſſet rerum confuſio ex qua faceret mundũ. Diſtincta enim quæ ſimul confuſa erant hunc præſtiterunt que vidˀmus ornatum. Diſcretis enim abinuicem ſubſtantijs facta compaginatione mundus dicitur, q nihil eo mundus ſit, & pulchrius, & ornatius. Et a græcis ab ornatu coſmos dicitur. In ſacris vero litteris mundi nomine, quãdoq; homines quandoq; inimici dei intelliguntur.

Mundanus, na, num, quod mundi eſt. Vnde interrogatus philoſophus cuius eſſet, mundanum ſe eſſe reſpondit.

Mundus, a, um, quod eſt purum, terſum politumq;. Cuius contrarium eſt Immundus.

Mundicies, & mundicia, pro lauticia qua quis ſe mundũ, ac politum tenet. Cice. li. j. offi. Adhibenda pręterea mundicia eſt non odioſa, nec exquiſita nimis.

Mundo, as, detergo, depuro. Hie. ad Helio. Cor. Centurio adhuc ethnicus dono ſancti ſpiritus mundatur. Hinc cõponitur, Emundo, & permundo, Col. lib. ij. Quedã pluuijs diebus, vt bubilia, & ouilia debent emundari.

Mungo, is, xi, ctum, quaſi mucum ago. Id enim mungere eſt, cum e naribus mucus trahitur. Vnde emungo fit, de quo ſupra. Inuenitur etiam mungor deponens. Cato de liberis educandis. Neq; emungentur libertatem.

Munus quattuor modis dicit. Primo pro dono. Vnde munera dari, ac mitti dicunt. Iſtum munus, vt inquit Var. ab eo, qđ qui mutuo animo ſunt, id dant officij gratia. Altero pro onere, qđ cum remittit vacationẽ militię pręſtat. Nam munera. i. officia, ſine labore, atq; onere exerceri non poſſunt. Vnde imunitas appellatur. Et imunis. Et hoc etiã dicit publicũ munus, qui in adminiſtranda repu. Cõſumptus ſine titulo dignitatis ſubimus. Grammatici oratores medici & phĩ vacationẽ habent munerũ ciuilium. Gel. Pro onere poſuit cũ dixit adhibendas puero nutrices ne ad dolores quos in enitẽdo tuliſſet munus quoq; nutricationis graue ac difficile accederet. Tertio pro officio. Vnde munera militaria vocant, & milites quidã municipes dicuntur qui in ciuitatẽ recepti munera cũ ciuibus faciunt. i. officia. Quarto pro ſpectaculis ſeu ludis, qui a principe populis, quaſi muneris loco exhibentur. Namq; id genus oblectamenti antiqui munera noĩarunt, q populus tali ſpectaculo, perinde, ac munere, quodam capiebat. Scribit Lactã. li. vj. Venationes ferarũq; ſpectacula attributa eſſe Saturno, & munera vocari. Populus enim ſpectaculis talibus, veluti muneribus capitur. Sue. in Cæ. Beſtias quoq; ad munus populi cõparatas trucidauerant. Mar. Priſca fides taceat, nã poſt tua munera Cæſa. Hæc iam fœmina vidimus acta manu. Hinc munus gladiatorũ dicebatur cũ in ſpectaculis multa gladiatorum paria exhibebantur.

Munus, aico præſtitit, ideſt functus eſt officio erga aĩcum.

Munus in repu. obire dr cum præſtamus debita officia, vt pendere vectigal, pręſtare cuſtodiam & huiuſmodi.

Munus exhiberi populo dicemus cum ludi ad illum oblectandum exhibentur.

Munerarius ſpectaculi exhibitor, a græcis agonotheta vocatur, qui ludos gladiatorios exhibet populo vnũq;, vel plura paria gladiatorũ ad ſpectacula pugnatura pducit. Et qui familiam gladiatorũ habet, gladiatoreſq; domi inſtituit, ac poſtea vendit, a laniando dicitur laniſta. Vnde apud hiſtoricos frequenter legimus laniſtas vendidiſſe gladiatores munerarijs. Accipitur etiam Munerarius, pro eo, qui pauperibus elargitur. Hie. Munerarius pauperum, & egentius candidatus ſic feſtinat ad cœlum.

Muneralis adiectiuũ, quod ad munus pertinet. Vnde Muneralis lex, qua Cincius cauit, ne cui liceret munus accipere. Plau. Nec muneralem legem, neq; lenoniam rogo fuerit, nec ne flocci æſtimo.

Munero, ras, & muneror, ris, in eadem ſignificatione, qua dono. Macro. Ianus cum Saturnum claſſe prouectum exc epiſſet hoſpicio, & ab eo edoctus peritiam iuris ferũ illũ, & rudem ante fruges cognitas victus in melius redigiſſet, regni eum ſocietate munerauit. Hinc remunero. Liui. li. ij. Tum mutius, quaſi remunerans meritum.

Muneror, depo. In eadẽ ſignificatione. Inuenitur & in paſſiua ſignificatione, vt apud Spar. in Hadria. Ob hoc ſe Traiano locupletiſſime muneratum tribunuſple. factus eſt.

Munis officioſus & qui onera populo ſoluit. Vnde Munia dicuntur obſequia lege debita, & officia. quæ publice pręſtantur. Colu. lib. j. Sic enim & magiſtri ſingulorũ officiorum ſedula munia ſua exequuntur. Vnde imunis, qui ab huiuſmodi onere liber eſt. A munis fiunt Cõmunis, & Immunis de quibus alibi.

Munico, as, pe. cor. quo veteres, vſi ſunt a munis fit, ſic a cõmunis cõmunico. Nec habet munia aliam terminationẽ.

Munifici apud antiquos, nõ a largitione, quę nulla erat, ſed conſentientes appellabãtur, ad ea, quæ amici vellent, nunc autem pro liberali ponitur, quaſi ſit munera large præbẽs de quo in dictione Liberalis. A munificus fit munificentior, & munificẽtiſſimus. Cato tamẽ munificior, & munificentiſſimus

ſimã aſſimũs dixit.

Municipia dicebantur, quæ aliunde veniebant in ciuitatẽ, & cum ſuo iure viuerent, muneribus tamen populi Ro. Honoribuſq; fungebantur. Capiebãt enim munera, ſed non damnoſa, vt eſt collatio tributorũ, & hmõi, ſed quę ad honorem pertinerent. A quo munere capeſſendo nomen ſibi vẽdicauere nulla populi Ro. lege aſtricta. Et municipia ſunt ciuitates ſuo iure, & legibus ſuis vtentes, quę meliori conditione ſunt, q̃ coloniæ, quorum incolæ municipes vocati ſunt. Municipiorum iura, iam penitus obliterata ſunt municipem, vt Vlp. inquit, facit, aut ciuitas, aut manumiſſio, aut adoptio, quoniã municipes & qui liber in municipio natus eſt, & qui in municipio a ſeruitute ſe liberauit, & qui ciuitatem, quãcũq; aſſecutus eſt, proprie tamen municipes dicuntur, qui in ciuitatem romanam recepti munerum participes fiunt, ſed abuſiue nunc municipes dicimus ſuæ cuiuſq; ciuitates ciues. Quo noie tum oratores, q̃ poetæ vtunt. Iuue. Iam princeps equitum magna, q voce ſolebat. Vẽdere municipes fracta de merce ſiluros. Cice. in Bruto. Non dubito, quin ſcias non ſolum cuius municipij ſim, ſed etiam, q̃ diligenter ſoleam municipes Arpinates tueri. Hinc municipalis.

Municipes idem ꝙ municipia. Vide in Municipia.

Municipale ius, dr̃ priuatum ius vniuſcuiuſq; ciuitatis.

Municipalia magiſteria vocantur adminiſtrationes, & officia ſui municipij.

Municipatis ſigfiat p municipia, ſicut Oppidatis p oppida.

Munio, is, iui, vel munij, tum, ſignificat fulcio, fortifico, reficio reparo, ꝑparo, defendo. Cice. li. j. Tuſ. Abijt ad deos Hercules nunq̃; abiſſet, niſi cum inter hoies eſſet eãs ſibi viam muniſſet. Sic dicimus munire ripã, munire alueũ, munire aditum, cuꝫ illa reficimus. vel reparamus. Huius compoſita ſunt. Cõio. Cęſar Præſidia diſponit, caſtella cõmunit, quo facilius ſi ſe inuito tranſire conarentur, prohibere poſſit. Circũmunio, pro circũfulcio. Col. li. iij. Priuſq; pomerium cõſtituas, q̃ magnum habere voles circũmunito maceria, aut foſſa. Emunio extramunio. Idem lib. j. Sed & hanc curam pauimentorũ, & parietũ probamus, cum, vt retuli, ſi emunita ſola, & latera horeorum prohibent curguliones. Præmunio, antemunio. Leo pa. Ad roborandam hanc fidem, qua contra oẽs præmuniebamur errores, ex magno factum eſt diuinæ pietatis conſilio.

Munimen, pe. pro. ſiue monumẽtum idẽ eſt, qđ munitio, quæ propriæ caſtrorũ eſt, cęterarũq; rerũ quę cõtra euentũ hoſtiũ muniũt, ſiue vallo, ſiue, foſſa, ſiue alio quouis mõ, quo ſunt milites ab hoſtium aduentum muniti.

Munigerulus, pe. cor. muneris geſtor.

Munia, æ, genus aromatis. Vide in dictione munis.

Munichia, orum, feſta Palladis erant græce μουνυχία. Inde Munichius.

Munichius locus fuit & portus extra Athenas. Sui. μουνυχία τόπος θαλάσσιος ἐν τῇ ἀττικῇ ἐλλανικὸς δ᾽ἐν δευτέρῳ ἀτθίδος ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ μουνύχου τινὸς βασιλέως τοῦ παντευ κλέους. De quo. Oui. lib. j. me. Munichioſq; volans agros gratamq; mineruæ deſpiciebat humũ. Eſt & munichia vt Stra. li. ix. ait tumulus curuus in cheroneſi faciem cauernoſus.

Murus a muniendo dictus eſt, ꝙ ſapiebant æquo munere oppidum muris. Vñ ꝓprie vrbis eſt lapideus ambitus paries domorum. Maceria ſiue maceries, quæ conſtat ex lapidibus, ſiue calce, aut alio genere ferruginis. Sed confunditur qñq; Amb. ſuper Lucam. Meminimus, ꝙ Hierico magna ciuitas fuerit muralibus ſepta parietibus, quæ nõ ferro paruia non arieti poſſet eſſe penetrabilis. Hinc ante murale, & ꝓximuriũ pontificale pomeriũ proximuri.

Muralis, & hoc murale. qđ ad murus pertinet. vt muralis corona, qua donari ſolebat ab imperatore, qui ꝑmus murum ſubijſſet, & in hoſtium oppidũ, per vim aſcendiſſet.

Muratus, a, ũ, qđ muros hꝫ. Vñ vrbes muratę dictę ſunt.

Muralis herba, q̃ vulgo vitriolũ dr̃, ꝙ vaſa mirũ in modũ cõfricata purificet. Ideo Vrceolaris a veteribus dicta. Eadẽ parietaria vocat, ꝙ in muris frequenter naſcatur. Et perdicium, quoniam perdices ea præcipue paſcantur.

Murena, cum ę, diph. Nam græce ſcribitur μύραινα piſcis eſt longitudine non diſſimilis auguillæ. Parit quocũq; tẽpore, cuius oua citiſſime creſcunt. Macro. Acceſſebantur ad piſcinas vrbis, ab vſq; freto, ſiculo. Illic. n. optime eſſe credunt tã murene, q̃ anguillæ, & vtreq; ex illo loco plotæ, a latinis flutæ vocant, ꝙ in ſummo ſupernatãtes ſole torrefactæ curuare ſe poſſe, & in aqua mergere deſinunt, atq; ita facile capiunt. Mar. Quę nata in ſiculo grãdis murena ꝓfundo. Nec valet exuſti mergere ſole cutẽ. Eſt & murena cognomen viri Romani ab eo piſce deductũ. Vnde Cice. Extat oratio pro murena. Solet hic piſcis alio nomine lampetra appellari a lambendis petris.

Murænulæ ſunt ornamenta colli flexuoſa, inſtar murenarum, & catenæ ex auro, quibus matronæ cõdecorantur, ſicut ſcribit Hiero. ad Marcellam his verbis. Aurum colli ſui, qđ murenulã vulgus vocat, quod. ſ. metallo in virgulas lenteſcente, quędam ordinis flexuoſi catena contexitur abſq; parentibus vendidit. Poteſt tamen murenula eſſe diminutiuum a murena. Et in Eſaya hie. Et murenulas quæ auri atq; argenti texuntur virgulis.

Murex piſcis marinus ex concharum genere a purpura diuerſo. Idem & conchilium per excellẽtiam dr̃. Pli. Cõchilia, & purpuras omnes ore atterit. Et muricis humore fit color purpureus. Vir. Ipſe, ſed in pratis aries. Iam ſuaue rubẽti murice. Vnde veſtis tincta murice conchiliata dicitur. Interdum accipit pro purpura, quã Sidon vrbs Syriæ gignit. Idem li. iiij. Tyrioq; ardebat murice lęna. Interdum ꝓ acumine, ſeu aſperitate ſaxi. Idem lib. v. Et acuto in murice remi, Obnixi crepuere. Et murex ẽ ferreus triangulus p cuſpidem, vulgo Tribulum vocamus. Itẽ murex herba eſt, quæ naſcitur, vbi nunq̃; radiat ſol, vt in puteis. Item murex accipitur pro freno equi.

Muricatus a, um, qđ muricis mõ factum. Pli. De Carduo. Muricatis inqt cacuminibus. Hinc muricatim aduerbium.

Muria genus liquaminis, qđ ex thynno piſce conficiebat. Perſi. Tingit holus ſiccũ muria vafer i calice empta. Apud Col. Muria capit ꝓ ſale cum aqua medicato. & indurato. Hanc mulieres vocabant muriolam quidã muriatã, qdã id vinum dici putant ex vue genere murine nomine.

Muries, ei, ſal in pila tunſum & in ollam fictilem coniectũ & in fumo percoctum. Quidam exiſtimant idẽ eſſe muriem, & muriam ſignificareq; ſalſamentorum aquam a mari nomen deductum.

Murtius Auentı, mons, ꝙ e lapidibus, & veluti muro conſtaret, a quo. Murtia dea Venus, quã Priſci Myrteam nuncuparunt a myrto arbuſcula, quæ veneri dicata eſt, de qua Pli. lib. xv. Ara fuit Romæ vetus veneris myrteæ quam nunc Murtiam vocant. Huic erat ſacellum ſub Auentino monte, qui ante Mureus vocabatur.

Murcea altera dea, quam ita appellauerunt, ꝙ præter modum faceret hominem murcidũ. i. nimis deſidioſum. Cui contraria dea ſtrenua. quæ faciebat homines ſtrenuos.

Murgis, ſinus bethicæ a quo murgitana regio.

Murcos appellant ignauoli. Et murci dicũtur hoies, q manus martium partimeſcentes pollicem ſibi præcidunt.

Murrinum, pe. cor. a Murra fieri puto. Vnde vaſa murrina ex murra gemma, quã quidã eandem eſſe putant, quã nũc vulgo. Agathẽ dicũt, qualia ſunt vaſa, quæ in diui Marci theſauris apud venetos poſita ſunt. Exiſtimant murram eſſe humorem, qui in oriente, maxime in Parthico regno ſub terra condenſatur. Col. libro. vij. Murrinus cum ſit in aſino, vulgaris, tamen etiam non optime reſpondetur in mula. Hic pro colore ponitur. Mar. Surrentina bibis, nec murrina picta, nec aurum ſume dabunt calices hæc tibi vina ſuos. Pli. lib. xxxiij. Murrina, & chriſtallina ex eadem terra effodimus, quibus ꝑcium faceret ipſa fragilitas, oriẽs mittit nitor eſt his, & varietas color circum agentibus ſe

maculis in purpurã, candoréq;. Mar. Si calidũ potas ardẽti murra falerno. Cõuenit & melior fit ſapor inde mero. Fiebãt ex murrino abaci ex caria vaſa, & pocoria, & trullæ. Sueto. in Augu. Itẽ lauticiarũ inuidiã, cũ & alexandria capta nihil ſibi præter vnum murrinuȝ calicẽ ex inſtrumẽto regio retinuerit. Murino, ſeu myrina vinũ myro. i. odore conditũ. Græci. n. myrũ dñt ꝙ nos odoramẽtũ, vnguẽtumue. Hmõi. n. uina apud priſcos laudatiſſima erant, vt pote aromatibus ꝯdita, iũco. ſ. myrrha, calamo, & hmõi. Plau. in Perſa. Ecqd hs? Tũ Charinus rogas murrinã paſſum defructũ mellinã, vel quouis mõ. Qui. Mittebãt vinũ pulchꝝ murinũ. Idẽ dicebaẽ vinũ muratũ, vel murata (potio, & muriola.

Murra gẽma. Vid i dictiõe Murrinũ.

Murreus, a, um, quod ex murra eſt, ſicut murrinum. Iabolenus iureconſultus ſcribit murrea vaſa, quæ ad vſum edẽdi & bibendi cauſa aperta ſunt eſſe in ſupellectili.

Murinus, a, um, penul. pro. quod eſt ex mure. Pli. Præterea murinum fimum, quod item muſcerdas appellat.

Muricidus, pen. pro. ignauus, ſtultus a muris cędẽdis. Plau. Muricide homo ignaue, iners dr̃ & muricida q inſectaẽ & occidit, vulgo ſolemus, tales vocare Canicidas. Pla. in Epi. Veh tibi muricida homo.

Murinilonica, ſcuta, cum quibus de muro pugnabãt. Erãt enim ad hoc ipſum apta.

Murgenor, penul. cor. Tardo.

Murgiſo, pe. p. iners, deſidioſus, a mora, & deridẽdo dcũs.

Murmur, tam maſcu. q̃; neu. gene. lenis aquæ ſtrepitus, licet & pro alio quocũq; ſtrepitu poni conſueuerit. Hinc.

Murmuro, as, & murmuror deponens. Plau. in Caſ. Mihi inanitate iamdudum inteſtina murmurant. Hinc etiam poetæ murmurantia littora, q̃uis plerũq; pro ſecrete maledico capiaẽ, ꝙ is, qui murmurat ita leniter loqtur, vt magis videatur id facere ſono, ne intelligatur. Huius cõpoſita ſunt Cõmurmuro. Pli. lib. x. Vbi congregatæ, inter ſe commurmurãt. Submurmuro. Aug. li. vj. con. Sono aũt ſecuris audito ſubmurmurauerunt argẽtarij, qui ſubter erant.

Murmurillum, murmuratio. Plau. Nolo ego murmurillum, neq; ſuſurrum fieri.

Murmurillo, as, murmuro. Idem. Quid murmurillas tecum, & te diſcrucias?

Mus μῦς exiguum animal eſt nobiſcum in domo habitans a corroſionis ſono, quem facit dictus latine ẽt ſorex appellatur in gtõ plurali murium, & per ſyncopen murũ. Quidam tñ murem a ſorice diſtinguũt, ꝙ mus domeſticus ſit, ſorex ſylueſtris. Colu. Si ſerpẽs, aut mus, ſorexq; in muſtuȝ ceciderit. Murem certe, nec feram iure dixeris, nec placidum, quia nunquam manſueſcit vt inquit. Pli. Mus etiam araneus eſt, quem græci Mygalem appellant, quia muris magnitudine ſit, muſtelina ſpecie, ore oblõgo cauda gracili, verſu dẽtiũ quadruplici vt inquit Ætius, Abundat inſula Britannia. De hoc. Pli. lib. xx. contra araneorum murum venenatum morſum, μυγαλην.

Muſculus modo diminu. eſt, & ſignificat paruum mureȝ. Pli. De turgẽte Nilo muſculi reperiuntur, mõ ſignificat articulum in quo neruorum capita ſunt. Muſculos etiaȝ dixerunt minores machinas, qbus ꝓtecti bellatores foſſatum ciuitatis apportatis lapidibus, lignis, & terra, non ſolum complent, ſed ẽt ſolidant, vt turres ambulatoriæ ſine impedimento vehantur ad murũ. Sunt minores vineis, ſubditioreſq; & maiores firmioreſq; pluteis. Item Muſculus genus piſcis parui, qui paruo moderamine caudæ tẽperat balenã, ne in ſcopulum impingat. Eſt. n. balena luſcitioſa, & pœne exoculata, quæ cum forte ſe dixerit proſectura aliorũ maris indiget hoc piſciculo præuio, q eam deducit, & reducit. De hoc Clau. lib. ij. in Eutropiũ. Sic ruit in rupes amiſſo piſce ſodali Belua, ſolcandas cui præuius edocet vndas. Immenſumq; pecus paruo moderamine caudę. Temperat, & tanto coniungit fœdera mõſtro. Hũc piſcem quidam aiunt etiam vocari Iulum.

Muſcerdas murium ſtercus. Pliny. Murium fimum, quod item muſcerdas appellant.

Muſcio Catus murilegus, ꝙ ſit infeſtus muribus, μῦς. n. græcę, pro quo ipſi mus dicimus.

Muſcipula, machina ad capiendos mures, non autem catus Aug. in pſal. expoſitione. Muſcipulã ſuaȝ diabolus tetendit, vſq; in finẽ, & veh illi, q in illã muſcipulam cadit.

Muſtella, quaſi longior mus, mures perſequitur, & ſerpentes. Eſt etiam hoc nomine genus piſcis murenæ fere ſimilis. Neoterici lampredam dixere.

Muſa latine ſignificat cantũ. Vnde muſica appellata eſt ſciẽtia, quæ tractat, de ratione canendi. Et muſicus muſicę peritus. Muſam pro cantu Poſuit. Virgi. cum inquit Paſtorũ muſam Damonis, & Alpheſibęi. Hinc poetæ muſas finxerunt deas eſſe Iouis, & memoriæ filias, quæ poetis, & muſicę præeſſent. Oportet enim virum eruditum, ac doctum intelligentia memoriaq; vigere. His dixerũt in Helicone habitare, qui mons Bœotiæ eſt, Phocydi affinis, a quo heliconiades appellantur, nec procul diſtat a Parnaſo Phocydis monte, ęmulus illi, & altitudine & ambitu, & rupes amborum ſaxea eſt. Parnaſuȝ quoq; habitare muſę dñr. Vnde parnaſides. Et quoniam phocydi confinis Aonia eſt, etiam Aonides appellantur. Etiam dicuntur Cytheriades a ſaltu, qui Cytheron dicitur, in quo ſimiliter muſę habitare feruntur. Initium, habet a Megaricis, & Atticis montibus, finitur prope Thebas. Pierides a pieria, quæ regio eſt Macedoniæ. Æmathia ante dicta. Hec muſarum parens domuſq; eſt, a nemore item appellata, cui nomen eſt Pieris. Et pieres populi dicti ſunt, quibus extinctis Macedones ea loca incoluere. Item dicuntur Theſpiades a Theſpia oppido Heliconi propinquo. Item Pegaſides, & Hippocrenides, ab heliconis pulcherrimo fonte q a gręcis hippocrene dr̃, hoc eſt equi fons, ἵππον equũ vocãt, κρήνη fons a noſtri, appellaẽ Caballinus. Itẽ Pegaſeus, ꝙ pegaſus eo loco ſaxum vngula feriens fontẽ aperuit. Perſi. Nec fontem labra prolui caballino. Hunc equum putant eſſe qui inter ſydera collocatus ẽ, q̃uis alij Bellorophõtis equũ eſſe dicunt. Rurſus muſæ Libethrides vocate ſunt a fonte macedoniæ in regione, quæ Magnæſia dr̃. Hic fons Libethros muſis eſt ſacer, & ſpelunca eodẽ in loco, quæ Libethra appellatur. Item Pympliades, ſiue Pympleæ a Pympleo macedoniæ fonte, ſeu iunco, vel a Pympleo monte Orcomenorum, vel a Pymplo veſtis genere. Item Caſtalides a fonte caſtalio in radicibus parnaſi muſis ſacro, qui a Caſtali nympha nomen aſſumpſit. Nouem autem muſæ fingũtur quibus hec nomina impoſita fuere. Primã enim a bonitate vocis dixere Calliopen, καλὸν enim bonum dr̃ ὀψ vos. Secundam Clio, a Gloria, & celebritate rerum geſtarum, quas canit κλέειν. n. celebrare eſt. Vnde hiſtorica dicitur. Tertiã ἐρατώ. Erato vel a canendis amoribus, vel ꝙ cantus ab omnibus deſideretur. Ouid. Nunc Erato, nam tu nomen amantis habes, ἐράω enim amo, etiã deſidero eligo. Quartã a voluptate, ac laſciuia cantus θαλεῖαν Taliã, θάλλειν. n. viuere germinare florere eſt. Quintã μελπομένην. Melpomenẽ a canendo, μέλπομαι enĩȝ canto modulor ſignificat, ἀπὸ τοῦ μέλος ποιεῖν, hoc eſt a concentu faciendo, meditationem faciens, quæ tragica. Sextam τερψιχόρην ἀπὸ τοῦ ποιεῖν τοὺς χόρους hoc eſt delectandis choreis exultans, quæ cithariſta. Septimam Euterpen a ſuauitate concentus delectans Tibicinaria dicit εὖ enim bene ſignificat, τέρπειν delectare. Octauam πολυμνείαν a multitudine carminum, ſiue laudationum, πολὺ enim multum ſignificat ὑμνῶ canto laudo. Nam ὕμνος canticuȝ eſt, quem nos hymnũ dicimus. Vel Polymnia a multa memoria μνήμη enĩȝ memoria dicitur. Nonam, οὐρανίην quaſi cœleſte, vel a cœleſtium rerum cantu, vel a cantis diuinitate. οὐρανὸν enim græci vocant cœlum. Dicitur autem muſa Herodiano teſte inqſitio. Quærendo enim diſciplinas adipiſcimur. Alij muſas denominatas perinde atq; ὁμοῦ σας o muſas, pręſunt. n. orationi. Vna enim vtentes conuenientia quã ὁμονοιαν vocant.

vocant, & ſimul canunt, & ſimul tripudijs exercentur, nec vnq; inuicem ſeparantur. Nam tametſi earum queq; ſuas vim habeat, & alia in Aſtronomia, alia in Geometria, & alia in alijs diſciplinis, in vnaquaq; tamen earum muſas omnis inuenias. In Aſtronomia enim atq; Geometria facile reperies, & carminum, & hiſtorię pulchritudinem, atq; dignitatem. Et eodem modo in cęteris ſcientijs. Muſæ Iouis cœli & terræ filiæ dictæ, quoniam μυεῖν græce honeſta bonaq; doctrina inſtituere ſignificat.

Muſęum, & Serapheum, & Iſeum, publica alexandrie auditoria, & ędes, a muſis, & ſerapi, & Iſide dicta Spar. i adria. apud Alexandriam in muſeo multas queſtiones profeſſoribus propoſuit, & propoſitas ipſe diſſoluit.

Muſica, cæ, & Muſice, es, ſcientia eſt, quæ modum canendi demõſtrat. Hęc apud grecos antiquitus tantę venerationis fuit, vt ijdem muſici, & vates, & ſapientes iudicarent. Cuius ſcientię, cum ſe imperitũ Temiſtocles confeſſus eſſet, vt inquit Cice. indoctior habitus eſt. Sed, vt puto, cũ alijs multis virtutibus interijt. Scribit. n. iſta verba miráda magnus Baſilius, de Timotheo. οὕτω τοῦ τόνου περιῆν τὸ σ τέχνης ὥστε καὶ θυμὸν ἐγείρειν διὰ τῆς συντόνου καὶ αὐστηρᾶς ἁρμονίας καὶ μέντοι καὶ χαλᾶν καὶ μαλάττειν πάλιν διὰ τῆς ἀνειμένης ὅποτε βούλοιτο.

Muſice, aduerbium ſignificat integre vt nihil deſit. Nam muſicam veteres Encyclopediam dixere in qua omnes ſunt cõprehenſæ diſciplinæ.

Muſcus viridis herba in corticibus ſontis, & locis humidis naſcens. Vir. Muſco circundat amare corticis. Hinc fit muſcoſus, a, um, quod muſco opertum eſt. Vnde dicunt muſcoſi fontes. Hęc alio nomine Bryon dicitur.

Muſcari eſt muſco tegi. Col. lib. xj. Muſcantur oleę.

Muſcoſus, a, um. Vide in Muſcus.

Muſchus cum h, eſt animal ſimile muri, duos dentes ſuperiores, & duos inferiores habens, iuxta cuius vmbilicum naſcitur ſanguineũ apoſtema, inter carnem, & corium, qđ cum pelle ablatum muſchum præcioſum conficit.

Muſca paruum animal volatile, cuius diminutiuũ eſt Muſcula. Boetius. Quid imbecillius eſt homine? quos morſus muſcularum necat.

Muſcarius, ria, rium, quod ad muſcas pertinet. Plin. Aranei muſcarij tela.

Muſcarium flabellum, quo muſcæ abigunt. Hiero. ad Marcellam. Quod autem a matronis offertis muſcaria paruis animalibus ventilandis, elegans ſignificatio eſt debere luxuriam cito reſtringere, quia muſce morituræ oleũ ſuauitatis exterminant. Ab huius ſimilitudine muſcariũ etiã appellatur coma illa, quarũdam herbarum, in qua ſemina dependent, qualis eſt fœniculi, aneti, & ſimiliũ. Pli. Semine in muſcarijs dependente, vt ferulę in papauere & ſimilibus ſcapus in glandibus auellanis panniculą appellatur.

Muſæus poeta inſignis Orphei tpe, vnus ex argonautis, de quo extat verſus. Ancus erat romæ, quo martius optimus euo. Muſęus græcis floruit in pṙibus. Orpheus in hymnis ὀρφεὺς τελεταὶ πρὸς μουσαῖον αὐτοῦ υἱόν. μάνθανε θῆ μουσαῖε θυηπολίην περισεμνὴν ἤ χὴν.

Muſæa dicuntur, quæ in ædificijs ex pumicibus dependentia fiunt ad imaginem ſpecus arte reddendam. Vnde Muſeaca opera dicuntur, quæ vulgo muſaica vocantur. Pumices enim. i. eſt leues lapides mire eroſos in ædificijs muſea vocant, quæ & vermiculata dicuntur. Hæc etiam muſiua appellantur a Spartiano. Aug. li. xvj. de ciui. dei. Quoſdam ſine ceruice oculos habere in humeris & cętera hominum, vel quaſi hominum genera, quæ in maritima platea Carthaginis muſiuo opere picta ſunt ex libris deprompta, velut curioſioris hiſtorię. Muſeum etiã a grecis dicit domicilium muſis dicatũ. Accipiturq; pro diuerſorio eruditorum. Pli. in Epiſtolis. O mare, o littus verum, ſecretũq; muſęon, q̃ multa inuenitis, q̃ multa dictatis. Scribit Stra. lib. xvij. apud Alexandriam fuiſſe muſeum celebratiſſimum.

Muſcum Vide in Muſca.

Muſiua idem, quæ & Muſea. Vide ibi.

Muſſo, as, ſubmiſſa voce loquor, & ſecrete, occulteq; quod cęlatum velim, quaſi murmuro. Plau. in Aul. Neq; id occultum haberi, neq; per metum muſſari, quin participem pariter, ego te, & tu me facias. Aliquando Muſſare ponitur pro tacere, & quaſi obmuteſcere. Teren. Sile, cęla occulta, tege, tace muſſa. Aliquando pro dubitare. Virgi. lib. xj. Muſſat rex ipſe Latinus, quos generos vocet. Vulgo autem ponitur pro citare.

Muſſito, as, frequentatiuum. Liui. li. j. In abſentem Tarquinium erat inuectus, haud mirum eſſe ſuperbo Romę cognomen. Iam enim ita clam quidam muſſitantes, vulgo tamen eum appellabant. Ideſt Muſſitatio non tam pro ſilentio pleno q̃ pro murmure preſſo.

Muſtum, non ſolum vinum nouum dicitur, vt apud Oui. in Faſt. Pręmia de lacubus proxima muſta tuis, ſed etiam quicquid nouum. Nam muſtus, a, um, idem quod recens. Vnde Plau. muſtam iuuencã dixit. Neulus. Vtrum ſit melius virginem, an viduam, virginem, ſi muſta eſt.

Muſteus, a, um, qđ muſtum hoc eſt dulcedinem in ſe habet. Vnde poma muſtea. Pli. Eſt tanta muſteis pomis ſuauitas, vt finis mandendi, non niſi periculo fiat. Dicitur etiã muſteus recens. Idem lib. xij. Amaritudo grano eadẽq; piperi muſteo. Col. li. x. Transfertur in vaſa fictilia mel, dum muſteus fructus deferueſcat.

Muſtaceus, & muſtaceũ legitur ſm Probum libi genus, qđ datur ad conciliandun. ſtomachum a muſto, ſeu muſtace lauro, vt quidam putant nomen deductum. Iuue. Cauſa nec eſt quare cornum, & muſtacea perdas. Cato de re ruſti. Muſtaceos ſic facito, farinæ ſiliginę modium vnũ muſto conſpergito anyſum cyminum adipis pondo duo caſei libram & de virga lauri deraſito, eodem addito. Et vbi deſtrixeris lauri folia ſubtus addito, dum concoques. Pli. Scribit eſſe genus lauri latini quam Leneus grãmaticus muſtacem appellat, q̃ muſtaceus ſubijcerètur. Et quia folia lauri muſtaceis ſubiicerentur dictum eſt a Cicerone ad atticum. Cœpit laureolam in muſtaceo quærere.

Muſtacula ẽ machinula ex regulis, ex q̃ calceus nouus fuit.

Muſtax genus lauri de quo Pli. Et muſtax el muſtazo Theodorus Gaza lib. iij. de animalibus Barba non pari modo effundit omnibus ſed alijs tum maxille, q̃ muſtax & mẽtum pilorum frequentia integuntur.

Muſmones ſunt arietes. Pli. lib. viij. Eſt in Hiſpania, ſed maxime Corſica non diſſimile pecoris genus muſmonum caprino villo, q̃ pecoris velleri propius.

Muto, as, transfero. Var. Fac, vt te aliquo cum omni familia mutes. Q ñq; mutare variare. Vnde mutare animũ, mutare ſnſam dicimus. Q ñq; aliqd pro alio accipere, qđ vernacula lingua dicimus barata. Col. lib. x. Quare dum viridis ętas pulchritudinẽ corporis cõſeruat ęre mutãdi ſunt. Salu. in Iug. Statuit tñ Met. pecoris, & mancipiorũ prædas certatim agere, eaq; mutare cum mercatoribus vino aduectitio & alijs talibus. Aliqñ ſine ablatiuo pcij. Vir. Nec nautica pinus mutabit merces oĩs feret oĩa tellus. Salu. aĩr. Nemo, ſi victor, pro pace bellum mutauit. Huius cõpoſita ſunt. Cõmuto. Demuto. Plau. meo hero amicus ſolus firmus reſtitit, neq; demutauit animũ, firma fide. Immuto, intus, ſeu valde muto, renouo. Idẽ in Am. Ita nunc homines immutantur poſtq̃ peregre aduenimus. Salu. Quibus rebus permota ciuitas, atq; immutata vrbis facies erat. Permuto. Pli. li. xxxiij. Poſtea donare opera ſua inſtituit, q̃ ea nullo ſatis digno precio permutari poſſe diceret.

Mutare factũ, eſt facti pœnitere. Et nõ mutare factũ eſt, nõ pœnitere facti. Teren. in And. Haud muto factum.

Mutito, as, pe. cor. ſepe facio, aut ſepe exercito, modo vnum mõ aliud. Gel. li. ij. Principes ciuitatis, qui ludis megalẽſibus antiquo ritu mutitarent. i. mutua inter ſe conuiuia agitarent.

Mutuum dicitur ab eo, quod de meo tuum fit, vel quia res quę redduntur, mutantur. Et proprie ſine vſura, fœnus cum vſura. Plau. Nam ſi mutuo non potero, certum eſt ſumam

fœnore. Pau. Mutuum damus recepturi non eandem ſpe dem, quam dedimus, alioquin aut cõmodatum erit, aut repoſitum, ſed idem genus. Nam ſi aliud genus veluti pro tritico vinum recipiamus, non erit mutuus. Mutuus amor dicitur, cum par voluntas accipitur, & redditur. i. vt ab eo ameris, quem ames. Dicimus, hic amat amicus ſuum mu tuo amore. i. reſpondente & mutuo amore tenetur. Teré. Meretrix adoleſcentem, cuius mutuo amore tenebatur, ex/ cluſit. Quin. Ac ne tanq; pauper quidem mercedem acci/ piet, ſed mutua beniuolentia vtetur, ideſt reſpondente. Ali quando mutuum pro vicario accipitur. Apu. Mutuas tibi operam pręſtitit, ideſt vicariam.

Mutuo aduerbium, modo ſignificat inuicem. Cice. Mutuo ſe amabant, ideſt alter alterum amabat. Modo e diuerſo, viciſſim. Idem Fac me mutuo diligas. i. fac mihi in amo/ re reſpondeas, & me viciſſim ames.

Mutuo, as, mutuum do. Quod etiam mutuum do frequẽ/ ter dicimus. Plau. in Tri. Si quis mutuũ dederit, fit pro pro/ prio perditũ. Nam ego talentum mutuo, quod dederas ta/ lento inimicũ mihi emi, amicum vendidi. Significat etiã mutuo accipio. Cecil. Ad amicos currat mutuatũ mutuet cauſa mea. Quo autem differant mutuare, & cõmodare, vide in dictione Cõmodo. Dicimus etiã Mutuo te pecu/ nia. Vnde eſt mutuor paſſiuũ. Quin. Vſurã accepiſti vltro a me mutuatus es. Apule. Sub qua ſpecie mutuari cupis.

Mutuor, mutuum, vel mutuo accipio. Cice. li. de fato. Ora/ tor ab academicis ſubtilitatem ingenij mutuaẽ. Plaut. De/ cem minas a patre mutuatus, quod etiam dici põt. Sum/ pſit mutuum, vel mutuo.

Mutuaticius, a, um, qđ mutuaẽ vt pecunia mutuaticia. Gel. Maximeq; in pecunię mutuaticię vſu, atq; cõmotio.

Mutus a mugiendo quidam deduci putant, cum is, qui lo/ qui non poſſit prorumpit tamen in vocem, quæ mugitus potius, q̃ ſermo videtur. Vel dicitur mutus, quaſi minu/ tus, ꝙ eo ſenſu minutus ſit. Vel dicitur a muſando, ꝙ hic non amplius, quam mus dicat.

Muto, onis, membrum virile. Vide in Menta.

Mutoniatus vide etiam ibi.

Mutunus, pe. pro. deus qui & priappus vide in Menta.

Mutæ litterę dicuntur, ꝙ poſitę, in vltimis partibus oratio/ nis obmuteſcere cogant loquẽtes. vel quia paruę exiguęq; ſint vocis, vt cum mutũ oratorẽ dicimus, aut tragœdum.

Mutio, is, mutiui, vel mutij, itus. Et eſt mutire, tanq̃ muto ſignum facere, ſeu ſtrepitum, ſiue ſubmiſſa, & imperfecta voce fabulari, aut vnum tantum verbum dicere. Teren. in And. Itaq; hercle nihil iam mutire audeo, ideſt verbum ſonare. Hier. in Exo. Apud omnes filios Iſrael, nõ mutiet canis, ab homine vſq; ad pecus. i. querulas vocem emittet. Plau. in Cur. Viden. vt aperiunt ædes feſtiuiſſime, nõ mu/ tit cardo. i. non crepitat. Vel mutire dicitur quia muti mu. ſyllabam frequenter iterant.

Muteo, es, mutui, a quo muteſco, mutus fio, vel mutorum more taceo. Lactan. lib. vij. Cum in exitu lingua muteſcat. Hinc obmuteſco, de quo infra.

Mutilo, as, pe. cor. trunco, aliquid detraho, diminuo. Terẽ. in Hecy. Ego propterea te ſedulo, & moneo, & hortor, ne cuiuſquam te miſereat, quin ſpolies, laceres mutiles quem cunq; nacta ſis.

Mutilus, pe. cor. dicitur imminutus. Vnde mutili dicti ſunt boues ſine cornibus, aut Capri. Ouid. Tupe pecus mutilũ. Colu. lib. viij. ſcribit meliorẽ eſſe arietem mutilum q̃ cor nutum. Et mutili dicuntur hi a quibus ferro vel alia re mẽ/ brum exectum ſit. Manci vero quibus membrum naturę vitio deſit. Iuue. Ego tanq̃ mancus & extinctæ corpus nõ vtile dextre, debiles eos nuncupant quibus membrum vel vulnere vel morbo inutile ſit redditum.

Mutilus vero in edificijs eſt proiectura prominens. Et vt do cet Victru. lib. iiij. In operibus lapideis mutuli inclinatis ſculpturis deformantur. Var. Eas aluos ita collocat in mu tilis parietis vt ne agitentur, ne ve inter ſe contingant. Do/ cent grãmatici mutilos eſſe capita trabium eminentia quę & proceres dicuntur. Vnde & nos principes ciuitatis proce res nominamus ꝙ eminentes in vrbe vt mutili, quos pro/ ceres vocant, eminent in ędificijs.

Mutuli, pe. cor. Vide mutilus de quo modo.

M ante Y

Myia latine muſca. Vnde cynomyia muſca canina.

Myagrus nomen viri propriũ cuius meminit Pli. li. xxix. Quo nomine etiam dictus muſcarum deus.

Mycene, arum, & Mycena, æ, vrbs pelopõneſi quam per/ ſeus Iouis & Danaes filius extruxit Mercurij monitu, qñ μύκης, ideſt ei⁹ gladij capulus illic ſibi excidiſſet, vñ nomẽ. Alij mycenas. ἀπὸ τοῦ μυκᾶσθαι, dictas autumant, ꝙ ibidem ſtabulata bos Io mugiebat. Alij a mycena nym pha deducunt. In ea regnauit Agamemnon.

Mycone, es, & Mycones, oni pe. cor. inſula, vna ex cycladi/ bus. sta. li. Achil. Cycladas hinc ſpretę Myconoſq; humi/ liſq; Seriphos. Scribit Ser. hanc inſulam terremotu diu la/ boraſſe, quo ceſſante e Mycone, Gyaro q; vicinis iſulis po pulos veniſſe, qui eam tenerent, & incolerent.

Myconius, a, um, nomen poſſeſſiuum a Mycono.

Mycon, nomen pictoris egregij. Fuerunt autem duo myco nes. Vnus athenienſis Syracuſanus alter.

Mydia inſula quæ etiam delos dicitur vna ex cycladibus.

Mydriaſis vocatur oculoꝝ morbus cum pupilla quidẽ ipſa colorem non mutat, ſed videtur vltra naturalẽ ſitum mul to latior, interim, vt viſum omnẽ adimat, interim, vt par/ tem, res vero ipſæ minores q̃ ſint, appareant. Ecõtrario in phthiſi maiores. Nam & pupilla cõtrahitur, corrugaturq;.

Mygale, pe. cor. mus araneus, quia muris magnitudine ſit, muſtellina ſpẽ, ore oblõgo cauda gracili verſu dentiũ qua/ druplici, vt ingt Ætius Abũdant inſula britania, hoc gñe.

Mygdonia regio littoralis Macedoniæ, in qua Niobe Tan/ tali filia, vxorq; Amphionis in ſaxum verſa eſt, a Mygdo/ ne rege ſic dicta. Iuxta hanc eſt inſula Mygdon. Ariſtoteles ſcribit mygdoniam eſſe Phrygiam Lydię confterminã. So/ linus vero dicit hanc ante Bebryciam dictam, & mox a Bi thyno rege Bithyniam dictam.

Mygdon nomẽ regis, & nomẽ inſule. Vide in Mygdonia.

Mylas oppidũ, de quo Sene. li. iiij. naturaliũ. Circa Meſſanã & Mylas fimo qddã ſiſe mare pfert, feruetq;, & ęſtuat nõ ſine calore fędo, Vñ illic ſtabulari ſolis boues fabula eſt.

Mylos latine mola. Vnde chiromylos mola manualis, a mylum ſine mola.

Mylacris ſimiliter Blatte genus, q̃q; auctore polluce galinã ſignificat in comedia Ariſtophanis.

Mylęcon genus blatæ dictum, quia molarum fere ſit inco/ la μυλήκων gręce.

Mymphur lignũ mediocris longitudinis rotundũ, qđ loro circũuolutum circũagunt fabri in operibus tornatidis.

Myoparo genus nauigij tyrrheni piratici ex duobus diſſimĩ libus formatum. Nam & medion, & paron per ſe ſunt, paro quoq; genus nauigij eſt. Var. Iamq; duo parones ha bebant inſtructos. Cice. lib. iij. de ora. Nam cui quęreretur ex eo, quo ſcelere impulſus mare haberet infeſtũ vno myo parone. Eodem inquit, quo tu orbem terrę.

Myopas greci vocãt in die purũ vidẽtes μύω claudo & ὤψ oculus, qñ myopes, pp viſus hebetationẽ clauſis oculis in/ tueri videanẽ. Hos latini Luſcioſos vocant alio noĩe græci myoctilopas vocãt a nocturno aſpectu. Auctor eſt Nonius Myopes. qui latine luſcioſi vocanẽ ad lucernã non videre.

Myopia vitium huiuſmodi. Sunt & Myopiæ muriũ cauer nolæ. μὴ non, ὅπτω video.

Myophanos, pe. cor. murium interfector.

Myoctonos, pe. corre. radix aconiti, ꝙ e longinquo mures interficiat.

Myra vrbs liciæ, cui diuus Nicolaus epiſcopus pręfuit.

Myrrha arbuſcula eſt in Arabia præcipue naſcens altitu/ do ei ad quinq; cubita, nec ſine ſpina, cortice duro, & ip/ torto,

ferto, cuius gutti, quę ſponte ſtillat, viridis eſt, & amara, quæ eodē nomine vocatur mirrha arabica, ſiue Stacte. i. gutta, ſiue ſtilla myrrhæ. Eius virtus eſt, vt corpora impu/tribilia reddat. Fuit & myrrha Cynaræ Cypriorum regis filia, quæ in arborem ſui nominis fertur conuerſa.

Myrrheus, a, um, quod ex myrrha eſt. Proper. Myrrheaq; in parthis pocula cocta focis.

Myrinus, pe. cor. nomē proprium. Mar. Nuper cum Myti/no peteretur miſſa leſo.

Myrinum pe. pro. Ariſtoteles vocat marem murenam, qui dentem extra os habet.

Myrias, adis, numerus continens decē milia Myriades plu/ra, decem milia.

Myriarches, q̄ pęſt decē milibus, Mille vero χιλίαι dicunt.

Myrica, pe. i. pro. genus humilis virgulti in Italia fere, quas alio nōīe Tamaricas dicimus. Virg. Nō oēs arbuſta iuuāt, humileſq; myricę. Scribit. cū y, q̄m grę́ci μυρίκη ſcribūt. Hinc Myricinus a, um, pe. pro.

Myrtus arbor baccas ſaporis præcipui producēs ex quibus vinum fit, quod myrtydanum vocant. Item generoſum obſonium, quod dicunt myrtatum.

Myrteus, a, um, quod ex myrto ē Tibul. Et gerit inſigni myr thea ſerta coma. Hinc myrteam Veneres priſci appellarūt. Pli. libr. v. Ara fuit Romæ vetus Veneris myrteæ, quam nunc Murtiam vocant.

Myrtina ciuitas in lemno inſula eſt, & altera in æolide.

Myrtinus, a, um, pe. pro. euſdem ſignificationis, Pli. Oleo myrtino illitum ſtatim reſoluitur.

Myrtetum locus myrtis conſitus. Dicit & Myrtetus Plau. in Vul. Neſcio, qui ſeruus e myrteto proſiluit.

Myrtatum generoſum obſonium appellatur.

Myrtoum pelagus pars maris Ægei, ſeu quę eſt inter Ægeū & Ionium nomen accipiens a myrtilo Mercurij filio, qui in id proiectus fertur.

Myron propter nomē ſtatuarij. Hic fecit ex ęre buculam ce/lebratis verſibus laudatum. Proper. Atq; aras circūſteterāt armenta Myronis. Quattuor artificis inuida ſigna boues Myron etiam ſignificat vnguentum & oleum reconditus hoc eſt antiquum, quod ad edendum inſuaue eſt.

Myronides nomen viri proprium.

Myrapia genus pirorū, q̄ odorē gratiſſimum reddant.

Myriſtica nux dr̄ vnguētaria glās, q̄ꝫ vulgo muſcatā vocāt: Hæc bonum oris odorē facit epati, lyeni & oculis confert.

Myropola, pen. pro., vnguentorum venditor, quem noſtri vnguentarium dicunt. Sic.

Myropolium locus, vbi vnguenta venduntur. Plau. Quem ſum defeſſus quærere per medicinas tonſtrinas in gym/naſio, atq; in foro per myropolia. Latine vnguentaria ta/berna dr̄. Sue. in Augu. Et modo vnguentariam tabernas modo piſtrinum Aticiæ exercuiſſe obijcit.

Myrobalanum, quaſi vnguētaria glans βάλανος grę́ci glā dem dicunt. Eſt autem arbor heliotropij folijs fructus glā di ſimilis ad magnitudinem auellanæ.

Myrothecium vnguentorū repoſitorius. Vnde Cice. ſcribit ſe myrothecium Socratis totum cōſumpſiſſe in commen tario conſulatus ſui ſcribendo hoc eſt pigmenta oratoria.

Myrlea oppidum Bithyniæ, quod Apamea dicitur a myrlo Colophoniorum duce, vel a Myrlea amazone, Nicome/des autem Epiphanes Pruſij regis filius de matris nomine Apames Apameam vocari voluit.

Myrmecię ſunt verrucę lupini amplitudine, ſicut Acrocor/dones fabæ noſtratis, ſic dictæ quia formicæ modo pun/gant. Myrmecitem. Solinus vocari tradit, quia re poteſta/tis formicæ præfert imaginem.

Myrmecides, nomē proprium viri, qui ſibi magnam glo/riam acquiſiuit in paruis marmoreis opuſculis. Fecit enī muſcā ala quadrigā tegētē. Ci. in acade. Vt ēt iter deos myr mecides minutorū opuſculorū fabricator fuiſſe videat. Sui. μύρμηκί δὴν αὐτὸ τὸ πραττόμενον τῇ φειδίου τέχνῃ.

Myrſus proprium nomen viri. Sic enim vocatus fuit Can/daulis pater qui myrſilus dictus fuit. Item Myrſum Pelo/poneſi oppidum fuit.

Myrū grę́ci dīt, quod nos odoramentum vnguētumue.

Myrobrechis, quaſi vnguētos ſtillantes μύρον grę́ci vnguē/tus vocāt, βρέχω proluo, & irrigo. Plau. in Aul. Myrobre charios ꝓ vnguentorum confectoribus accipit ad capil/los irrorātes. Ait. n. Aut manulearij aut myrobrecharij.

Myrobaptarij dicuntur tinctores murrei coloris.

Mys, myos nomen fuit cęlatoris, qui claruit argēto cęlan/do. Mar. Quis labor in phiala docti Myos, an ne myro/nis? Et mys in mari teſtudo, mus aquatilis q & mus ma rinus & luſaria teſtudo dr̄. Itē piſcis genus ex oſtreis eſt.

Myſia regio helleſponti a myſis dicta, q e thracia illuc mi/grauerunt, quæ ſubdita fuit Telepho. Eſt & alia myſia poſt macedoniā, quæ affinis adriatici vſq; ad pōticū extendit mare. Pto. Duplicē myſiam facit maiorem, & minorē & vtrāq; extra Bithiniā in aſia poſuit nō procul ab Ida my/ſos alij thraces, alij lydos fuiſſe dixerunt. Et quoniam lydi fagum acetoſam, quæ multa naſcitur in olympo myſiam vocauere ab eo myſos dictos putarūt, quibus ſermo fuit ex lydo, phrygioq; permixtus.

Myſus qui in myſia habitant, vide in myſia.

Myſterius vt inquit Sui. ἀπὸ τοῦ μύειν τὸ ſτόμα. i. ab ore claudendo, quaſi deceat eos, qui audiunt diuinas cerimo/nias & religionis archana os obturare, nec vlli mortalium enunciare. Vnde occecatus fuit poeta qui auſus fuit ea pa/tefacere. Vel dicta ſunt, vt li. ij. præpara. inq̄t Euſe. a μύσος qđ latine ſcelus dicitur. Hinc non ſine miſterio fieri dici/mus, q̄ occulta aliqua ſacrorum ratione perficitur. Vnde myſte dicti ſacerdotes, vt apud Auſonium, Senecā, & Pa/pinium, & ſymmiſtę conſacerdotes eiſdem ſacris initia/tis. Qua dictione Apul. Sidonius Hie. vtuntur. In myſte/rijs autem tradebantur multa archana, quæ in vulgus an/nuncianda non ſunt, cum auctore Tertulliano omnibus myſterijs ſilentij fides debeatur. Scribit Euſe. in præpara/tione Euangelica. In ſacris Iſidis. & ſerapidis fuiſſe ſimula/crum, quod digito labijs impręſſo admonere videretur ſi/lentium vt fieret.

Myſte dr̄ ſacerdotes, vnde & Symmiſtę conſacerdotes.

Myſterium a myſos quod latine ſcelus eſt, vt Dionyſio ac/cidit, vel myente attico illo, qui venerādo perijt, vel quaſi mythraria, quaſi fabula quædam ſit. Nam Dardanus quī dam deorum fabulas in miſteria deduxit.

Myſticus, a, um pe. cor. proprie, quod in archanis deorū ſa/cris fiebat qualia erant Bacchi orgia, quæ noctu clam a ſo lis mulieribus celebrabant. Virg. Et myſtica vannus Iacchi. Ipſa ſacrorum ſignificatio occulta, vt ait Stra. myſtica dici/tur: A noſtris tamen myſticum dicitur figuratum.

Myſtris genus piſcis, qui ab Athenæo Mya, ab Theodoro muſculus. Ab Ariſtotele myſto cętus, vulgo mus marinus cui, & capriſco nomen ſit. & piſciculus qui balęnis oculo/rum vice fungitur muſculi nomen habet & Iuli.

Mythos latine fabula. Vnde mythicus fabularis, ſeu fabu/loſus qui res fabuloſas ſcribit.

Mythiſtoria fabularis hiſtoria.

Mythologia ſermo, ſeu ratiocinatio fabularum.

Myxa apud grę́cos proprie pituita e naribus fluens, quę & Muccus dicitur. Vnde & myxō muccoſus appellatur. Hoc eſt nares mucco ſordidas habens.

Myxotis vero naris appellatur. Et hoc Myxa, & myxos pro minens pars lucernæ vocatur, ex qua profertur ellychniū, quaſi ex naribus muccus. Hinc grę́ci quotiens volunt elly/chnium producī, vt luceat clarius ἀπομύσσειν τὸν λύχνον dicunt noſtri vero Emungere lucernam. A myxos fit di/myxos, q̄ ē lucerna duo ellychnia hn̄t Trimyxos tria. Poli/myxos multa. Mar. Totq; gerā myxos vna lucerna vocor.

Manduces erant liruato capite humano, maxillas vaſta magnitudine, pariter vaſtis armatas dentibus habentes, q ſuo tāto oris hiatu, dentiumq; crepitu ſeſe in vtrāq; par/tem vię, dum flecterēt ridētem turbā vertebant in fugam

Matula, Metella; Metellio, uas, ad deponẽdũ vetris onus.

Malaciſo molles reddo. Malacolos mollis. Vnde malacia maris trãquillitas. Hinc malacus, a, um, ꝓ molli, & delicato. Plau. in Bac. Pro lorica malacũ capiam capillum.

Materiarius faber, qui ligna parare, & ſubminiſtrare operi faciendo debet.

Malobatron, latine folium vnum inter odoramẽta. Dioſ. Malobatron eſt herba, quæ naſcit̃ in India, & habet folia quæ extenduntur ſuperfaciem aquæ, & non habet radicẽ, & eſt boni odoris.

Manna alio nomine dicitur Roſmarinus.

Melliſophilos herba, quam Boraciam vulgus vocat.

Melilotũ flos plãte coloris paleæ, in quo ẽ lunaris figura.

Melina, vt auctor ẽ Feſtus genus tibiæ acutiſſimi ſoni. Eſt & genus veſtis, apud. Plau. in Epi. a colore, qui medius eſt inter album, & fuſcus. Vel a Melo inſula, vnde afferebat̃ Iul. Pol. Cãdicãtia in primis habebant veſtimenta peregre venientes, vel phea, vel melina, vel glaucina.

Mendicula veſtis a mendico, ſiue a mendice, qui magiſtratus nomen eſt, vt inquit Feſtus.

Manipula genere neu. Sparti. in Hadr. Ipſe inter manipula vitam militarem magiſtrans.

Miſericordia a miſero, & corde cõpoſitum nomen eſt.

Mineruã appellauerũt, & filiam Iouis, ac virgines putarũt. Nam & incorruptibilem aiunt eſſe natura, & extremũ locum vniuerſi obtinere contendunt. Tritoniam vero appellatam, qm̃ ter in anni ſpacio, vere, æſtate, hyeme cõmutatur. Glaucopin. i. glauculã vocari cõtendũt, nõ qa, vt nõnulli græci putarũt, glaucos hẽat oculos, qđ nomẽ ipſum denotare videtur, ſed qm̃ aer viſum aĩalibus præbeat.

Mamona hebraice vel ſyriace latine diuitiæ interprætantur quia punice mamõ lucrum dicitur. Mamona ergo iniquitatis iſtę diuitię vocant̃, etiã cuꝫ iuſticia acquiſitę, & quæ iure parentum ſuccedunt, quia cuꝫ labore acquiruntur, & cũ magna ſolicitudine cuſtodiuntur, & ſine iniquitate aut vix, aut raro haberi poſſunt.

Margus fluuius Aſiæ minoris, qui per Maſſagetas, ac Derbicas in Oxum amnem defertur.

Mas, Ares græce appellatur, quod regnis auxilium pugna oppreſſis afferre ſignificat.

Metrodorus chius ſempiternum eſſe vniuerſum ait. Nã ſi factum eſſet, eſſet a nõ ente. Infinitum ẽt, qm̃ ſempiternũ cũ nõ hẽat principiũ, vnde incipiat, nec exitus, quo terminet̃, immobile quoq; aſſerit, qm̃ moueri nõ poſſit, qđ nõ trãſeat. Trãſire aũt neceſſe eſt, aut in plenum, aut in vacuũ, in quorũ alterum trãſitus fieri nõ põt. Ex ęthere autẽ fieri nubes dẽſatiõe, inde aquam, quæ ad ſolẽ decurrens extinguit ipſum, qui rarefactus rurſum accenditur, ſolem ſiccitate conſtipatũ ex aqua ſplendida ſtellam efficere. Dicit ẽt diem, ac noctem inde fieri, ꝙ ſol extinguatur, atq; accendatur. Eclipſim quoq; extinctione fieri.

Menoles dictus ẽ Diony. qđ latine totũ furẽtem ſignificat, cui bacchæ orgia celebrãt, & crudas carnes comedẽtes ſacro furore iniciant̃ euã, euã, cõclamãtes, q̃ vox aſpirata ſm exquiſitã hebreorũ linguã fœminei ſexus ſerpentẽ ſignãt.

N Littera ſi principalis fuerit ſyllabæ, aliquando ſumit ante ſe g, vt Narus gnarus, vnde ignarus. Nauus gnauus, vñ ignauus, & ſi habuerit poſt ſe c, ſæpe c, in g. mutat̃, vt quadringenti, pro quadrincenti, quingenti, pro quincẽti. Sed in quibus n, nõ fuerit ſeruatur c, vt ducenti.

N ante A

Nabathea, regio eſt ab Arabia incipiẽs, eamq; intra ſe cõtinẽs, quæ vſq; ad mare Rubrũ ex latere dextro, perſidam ex ſiniſtro, Indiamq; ex ſuperiori parte protẽdit, nomen habet a Nabath Hiſmaelis primogenito. Huic metropolis eſt Petra. Hinc Nabatheus, a, um, pe. cor. Iuue. Et quos depoſuit nabatheo belua ſaltu. Eſt & Nabatha ciuitas.

Nablium diminutiuum a nabulum, iſtrumẽtum muſicuꝫ quod & Naulum, a quo nauliuꝫ. Oui. Diſce etiam duplici genialia nablia palma Vertere, conueniunt dulcibus illa modis. Suidas Nabla organi ſpecies eſt, alibi Pſalterium organum eſt muſicum, quod nabla etiam vocatur.

Nabo fuit idolum qđ interpræ tat̃ ꝓphetia, & diuinatio, & alio noĩe dagon dr̃. Et fuit Idolum Aſcalonis gaze, & reliquarũ vrbiũ paleſtinarũ. Et ciuitas in qua erat chamor cõſecratũ idolũ, quod alio nomine appellatur Beelphegor.

Neæ fullones, ꝙ a veteribus græcis omnia fere opera ex lana neæ dicebantur.

Næ cum diph. vide in dictione Ne.

Næra nomen mulieris propriũ, quo ſignificatur ſemp rectis.

Næuus corporis inſignæ, ſeu genitiua macula. Vnde Neuoſus, qui neuis plenus eſt.

Neuia nomen mulieris, a næuo ſic appellata.

Nænia, æ, Vide in dictione Nenia.

Naiades nymphę fluminũ, & fontiũ, ἀπὸ τοῦ νάω fluo.

Nais fluuius, q ex Tauro mõte naſcens in pontũ mergitur.

Nain ciuitas Galileæ duobus milibus diſtans a monte Tabor. Quo nomine ſignificatur fluctus, ſiue commotio.

Nam coniunctio cauſalis, quam frequẽter vſurpant auctores, & primum tm̃ locũ ſortitur. Nam vero ſcdm, vel aliũ accipitur etiam pro ideo. Terent. Nam in prologis ſcribendis opera abutitur. Aliqñ pro Autẽ. Cice. in Salu. Nã ꝙ in vxorẽ, atq; filiã meã tam petulãter inuectus es. Solet aũt hæc particula, nam poſtponi, vt quiſnã antea pręponebatur Te, Namq; eſtanus a fratre egreſſa in meo.

Nanciſcor, eris, nactus, a nancio, is ſit Priſcianum, & ſignificat acquiro. Teren. in Phor. Non triũpho ex nuptijs tuis, ſi nihil nãciſcor mali. Sal. Homines adoleſcentes ſummam poteſtatẽ nacti. Cice. Apio. Pul. Pluribus verbis ad te ſcribam cum plus ocij nactus ero. Et nanciſci ſignificat inuenire. Lactan. lib. vj. Si ducem nactus fuerit, qui diligat ad meliora titubantẽ. Hinc renanciſcor, quod a veteribus poſitum eſt pro repræhendo.

Napeæ ſyluarum, ſeu collium, & florum deæ, ſicuti dryades arborum. Vir. Faciles venerare napeas.

Napæi populi in Leſbo. Et apollo napæus ſub vrbe Napa.

Napatei populi in Æthiopia.

Napitæ populi in ſcythia, quorum caput vicus napis, qui & napatæ nominantur.

Napus genus rape, quæ longior Colu. lib. ij. Napus deuexã terram amat, & ſiccam. Huius diminutiuum eſt napunculus, paruus napus.

Napinæ pe. pro. vbi ſeminantur napi. Col. lib. xlj. Napinæ, item rapinæ ſiccaneis locis per hos dies fiunt.

Napy. ideſt, quod Sinapi, vt apud Plv. perſicum napy.

Naphtha a latinis ſeu nauphtha dr̃ picis, genus, vt eſt apud Danielem prophetã, Pli. lib. ij. ait eſſe genus veneni, ex bitumine. Cuius vis ardens ignium naturæ cognata tranſilientium protinus in eã vndecũq; viſum. Hier. allegat Saluſtium dicẽtẽ naphta eſſe genus fomẽti apud perſas quo vel maxime nutriantur incendia. Quidam oſſa oliuarum quæ proijciuntur cum amurca putant appellari.

Nanus teſte Gel. li. xviij. græcũ vocabulũ eſt, quo vocauerũt breui corpore hominẽ paululũ ſupra terras extantẽ, quem latine Pomilionem dicimus. Nec de hominibus tantũ, ſed de alijs quoq; rebus dicitur. Vnde etiã malanana, quæ alio nomine Melimela vocantur.

Nanum vas breue, & latum. quod vulgo Siculum barbaruꝫ appellant.

Nanium, nomen fictum a comicis pro muliere parua, ſed pulchra per diminutionem blandiendi cauſa, ſicut Glycerium & huiuſmodi.

Nar fluuius, qui per vrbem Narniam effluens Tyberi immiſcetur. Eſt & alius hoc nomine, qui a danubio videtur deriuari.

ſtribuari. Virgil. Sulphurea Nar albus aqua. Strabo. Hunc Narronem vocant.

Narane fluuius Dalmatiæ ab Epidauro nõ diſtans amplius centum millibus paſſuum.

Narbaſis vrbs æſtuaria in Hiſpania.

Narbonenſis Gallia a Narbone ciuitate dicta eſt hæc olim bracata gallia dicebatur. Scribit Stra. lib. iiij. Narboné fuiſſe ampliſſimum eius regionis emporium.

Narciſſus liliigenus, radice carnoſa, atq; odora flore purpureo: folia in radice habens ad ſimilitudinem folio℞ arũdinis, ſed aliquãto craſſiora. Dictus νάρκη narce, vt Pli. inqt quod ſtuporem latinę ſignificat. Nam odor eius caput aggrauat. Eius duo ſunt genera. Vnum purpureo flore, alterum herbaceo. Narciſſi vero pueri monumentum in ora Bœotię per quod tranſeũtes ſilebãt. Vnde taciturnum vocabant. Fertur Narciſſus puer filius fuiſſe Cephiſi annis, & lyriopes nymphę, qui cum pulchritudine pſtaret, a multis nymphis amatus eſt, & cum nimio deſiderio potiundę nymphę cõtabuiſſet, mutatus eſt in florem ſui nõis. Eſt & Narciſſus nomé fluuij, & nomé liberti potẽtiſſimi Clau.

Narcotica medici neoterici appellãt medicaméta, qbus ſtupor cõciliat, ac torpor aduerſus ſenſus doloris & cruciatũ.

Narciſſites, pe. cor. gẽma appellata eſt, quę narciſſi coloré hẽt.

Nardus fœ. gene. & Nardum neu. frutex graui, & craſſa radice, ſed breui, ac nigra, aſpero ſapore, folio paruo, déſoq; Tibul. Illius puro diſtillent tempora nardo.

Nardinum, pe. pro. vnguentum, ex nardo factum, qđ alio nomine dicitur Foliatum, vt ait Pli.

Narthecium diminutiuum eſt, græci Narthecа vocant ferulam aſſurgẽtem in altitudinem, humilem vero, & depreſſam nartheció dicunt. Cum autem ſemen ferulę morbis, quibuſdam auxiliari dicãt medici narthecion pro repoſitorio medicamento℞ vſurparũt, etiã ſi fuerit ex alia materia factum, vel quia id genus ligni accõmodatum eſt ad ſeruanda medicamenta. Cice. de fi. bono. Iam medicamenta illa epicurea, tanq; de narthecio promant.

Narthecophori, quaſi feruligeri dicti ſunt bacchi miniſtri.

Nares proprie ſunt naſi latiores partes a quibus ſunt ſpiracula, a naritate, vt inquit Do. quę nos odoratu doceãt præſto eſſe qđ adhuc oculi non vident, ſiue ꝙ per eis odor vel ſpiritus nare nõ deſinat. Vel ꝙ per ea naſi foramina odoris cuiuſq; nari hoc eſt periti ſiamus. Vel a græco p inuerſioné ῥινῶν, vt ῥῖνες nares τέρην tener. Virgil. in Gę. Colluctũq; ſpmens voluit ſub naribus igné. Oui. vſus eſt ſingulari pro naſo. Pandaq; naris erat. Hæ partes naſi nares, imus naſus dici ſolent, Sueto. de Augu. Mediocres aures, naſum a ſummo eminentiorem, ab imo deductiorem.

Narnia Vmbriæ ciuitas, per quas Nar labitur, a quo, & nomen accepit. Li. li. x. A nare flumine Narnia appellata.

Narica genus piſcis minuti a nando, vt qdam exiſtimant.

Naricium, quod & narix, & naryce dicitur oppidum Locrorum vetuſtiſſimum fuit, vnde Aiax fuit, & naricij populi de quibus. Vir. Hinc & naricij poſuerunt mœnia locri. Hinc dicta eſt pix naritia. Similiter naricia inſula in mari Ægeo, vel Ionio, quæ fuit Vliſſis.

Naricij populi in naricio habitantes.

Naricius, a, um, poſſeſſiuum vt pix naricia.

Naricia inſula ĩ mari Ægeo vł Ionio q̃ fuit ex regno vliſſis.

Naſtutiũ, & naſturtiũ, vt Pli. docet, nomé accepit a narium torſione. Hinc factum eſt prouerbium ad excitandum torporé. Ede naſturium, quaſi diceremus, Expergiſcere. Eſt aũt herba ortenſis, prodeſt contra ſuſpiria, & tuſſim. Græci Cardamõ appellant. Stra. li. xv. de perſa℞ victu loquens ſic refert. Quotidianus eorum cibus poſt exercitum eſt panis duriſſimus, & cardamum & ſalis granum, & carnes aſſę, ſiue elixę, potus eſt aqua.

Narro, as, dico, recito, a quo narratio quæ eſt rerum geſtarũ aut perinde vt geſtarũ expoſitio. Huius compoſita ſunt. De narro. Enarro, quod eſt extra, & large narro, & proprie vt Diom. inquit. Enarratio é obſcurorũ ſenſuũ, quęſtionũue explanatio, vel exquiſitio, per quã vniuſcuiuſq; rei qualitatem poeticis gloſſulis exoluimus. Lactã. li. vj. Quis ſacrum dei ſciens tam ſignificanter enarrare legem dei potuiſſet, cũ illam homo longe a veritatis notitia remotus expoſuerit. Prę narro primo, & ante alia naro. Teré. in Eu. Oportuit rem prępnarraſſe me. Obnarro peruerto, declaroq; ſignificat.

Naratio eſt rerum geſtarũ aut peinde ac geſtarum expoſitio.

Narratiũcula parua narratio. Quin. Narratiũculas a poetis celebratas notitię cauſa non eloquentiæ tractandas puto.

Naſſa genus vaſis piſcatorij, quo cum intrauerit piſcis, exire non põt. Plau. Nunq; ex iſta naſſa hodie eſcam petam.

Naſica, pe. pro. Scipio dictus eſt. Oui. Naſica excipit tẽpli nõ exitit auctor. Auguſtus nunc eſt, ante Metellus erat.

Naſus dr̃ ea pars capitis, quę e ſupercilio℞ cõfinio oriens, & quaſi æquali porrecta iugo vtranq; aciem ſimul & diſcernit, & munit. Duo auté eius ſpiramina, geminiq; hiatus, quos veluti quidã paries per medius ductus interſepit, nares vocant. Aliqñ naſus ponit pro acrimonia, & dicacitate. Vnde habere naſum eũ dicimus, qui venuſta quadam, & ſubdola irriſione alium deridet. Apul. in Meta. Cõtorta, & vituperanti nare diſceſſit. Pli. primus Lucilius condidit ſtili naſum. i. ſcripſit ſatyram, quæ acerbitaté quãdam, & acrimoniã ſtili habet in vitijs inſectãdis. Mart. Non cuicunq; datũ eſt habere naſum. i. acrimoniã ad deridendum, & dicacitaté. Hinc naſuti dicunt dicaces, repręhenſores, & deriſores. Idem naſutus ſis vſq; licet ſis deniq; naſus. Idem formauit cõparatiuum. Nil naſutius. Apul. Naſutula mulier, ac dicacula. Naſus enim ſagacem ſapientiã repræſentat ſumpta metaphora ab animalibus. Canes enim, & vultures olfactu inquirunt. Sapiens igitur, & cautus eſt qui odoratu obſtruſa, quæq; intelligit. Hora. in Ser. Vt pleriq; ſolét naſu ſuſpendis adunco ignotos, vt me libertino patre natum, a naſus fit verbum denaſo, as.

Naſum neu. ge. idé ꝙ naſus. Plau. in cur. Sagarũ naſum hẽt.

Naſutus, a, um, qđ habet magnum naſum. Et naſutus dicatur repręhenſor deriſorq; a quo fit naſudor.

Naſutulus dimi. Apul. Naſutula mulier ac dicacula.

Naſiterna vas aquarium anſatum, ac patens. Var. li. j. de re ru. Vt ex ære ahena vrceos naſiternam faceret.

Naſamones, pe. pro. ſunt populi Libye nauium ſyrtibus inuolutarum ſpoliatores. Luca. Hoc tam ſegne ſolum raras, tamen exerit herbas. Quas Naſamon gens dura legit, quæ proxima ponto nudus rura tenet, quem mundi barbara damnis ſyrtis alit, nam littoreis populator arenis. Imminet, & nullos portus tangente carina nouit opes. Sic cum toto commertia mundo naufragijs nauſamones habent. Suidas. νασαμὼν ἐξ οὗ νασαμῶνες ἔθνος λιβύης καὶ νασαμῶνος ὄνομα κύριον.

Naſcor, eris, natus, notę ſignificatiõis, Salu. L. Catilina nobili genere natus fuit, magna vi aĩ, & corporis & dicimus natus ſum laudi, & ad laudé. Cic. Pro Sex. Qui ſe patriæ, qui ciuibus ſuis, qui laudi, qui glorię, nõ ſomno, nõ conuiuijs, nõ delectationi natos arbitrant. Idé ibi. Nã qđ ageret vir ad dignitatem & gloriam natus. Huius compoſita ſunt Annaſcor, cõnaſcor, vnde Cognatus, a, um. Leo Pa. Epyphanię nobis dilectiſſimi veneranda feſtiuitas dat perſeuerantiã gaudiorũ, vt inter cognata℞ ſolẽnitatũ vicina ſacra exultationis vigor, vt feruor fidei non tepeſceret. Enaſcor extra naſcor. Iuſti. lib. j. Hic per ſomnum videt ex naturalibus filiæ quam vnicam habebat vitem enatam, cuius palmite omnis Aſia obumbrabatur. Denaſcor, decreſco, deficio morior. Caſ. Hemina lib. ij. annalium. Quæ nata ſunt ea omnia denaſci aiunt. Innaſcor, Cice. li. ij. offi. Sed illud odioſum, quod in hac elatione, & magnitudine aĩ facillime pertinacia, & nimia cupiditas principatus innaſcitur. Internaſcor in medio naſcor. Colu. lib. v. Ne aut pampinarius palmes internatus. Obnaſcor, circũnaſcor. Renaſcor rurſus naſcor. Lactan. libro. vij. Itaq; renaſci eas putauerunt. Pronaſcor, ortum habeo. Teren. in Phor. Aiunt illum ciuem atticam bonam bonis prognatam.

Natus,a,ũm,participium. Teren.in Heau. Annos ſexaginta natus es,aut plus eo,vt coniicio. Natus,nati nomen pro filio,ſicut & nata,ę,pro filia. Vir. Nate meæ vires,mea magna potentia ſolus. Natorum appellatio inquit Modeſtinus ad nepotes extenditur. Addimus quandoq; g. & dicimus Gnatus gnati quę ſemper ſunt ſubſtãtiua. Natus,us, nõ legi,niſi in ablatiuo tñ. Ci.in Ca. Quĩq; eũ colere cœpi nõ admodũ grãdem natu,ſed tñ iam ętate prouectum.

Natio genus hoĩum inquit Feſt.qui nõ aliũde venerũt,ſed ibi nati ſunt. Et natio principalis eſt in qua pñt eſſe multę gentes,Ideo plus in ſe cõtinet,q̃; gens. In pecorib⁹ quoq; bonus prouentus,fœturę bonę,natio dicitur.

Natalis gene.maſc. Natale neutri, & hoc natalicium ſumitur pro die,quo quis natus eſt. In quo etiam ſignificato capitur hic, & hęc natalis, & hoc natale. Similiter natalicius a,um,in quibus additur dies Teré.in Phor. Porro autem alio,vbi erit puero natalis dies. Leo Pa. Natalem igitur diẽ domini celebremus. Subſtantiuum. Vir. Meus eſt natalis Iola. Pli. Dum natales ſuos celebraret. Dicitur & natalis de rebus inanimatis pro naſcens. Idem lib.xxxvj. Similis eſt huic quidem arabicus minor tñ. Similiter & naſcens ceteris pallor gentis, & in auro,nõ niſi excellentiſſimo natalis. Natales plurali tñ numero ſignificat conditionem ſanguinis,aut familiæ, vt generoſi natales, natales obſcuri Cor. Ta. Aderat Corne.fuſcus vigens ętate,clarius natalibus. Pli.in Epiſto.ad Meſſium pro ignobilitate poſuit & ſordibus generis. Nõnunq̃; cãdidatus,aut natales competitoris aut annos,aut etiã mores arguebat. Titulus eſt apð Iuriſcõſultos de natalibus reſtituendis quo oſtenditur eum qui natalibus reſtituitur ſit vti iure tanq̃; noĩe nataliũ in genuitas ipſa ſignificet. Iuue.etiã pro celebritate diei natalis ſumpſit Palmam inter dominas virtus natalibus equat.i. non altera victoria exhilaratur,q̃; dies natales celebrãtur. Et natales pro annis accipiuntur. Sapho. Sex mihi natales ierit. Tot.n.dies celebrantur natales,quot agunt̃ anni.

Natales numero plurali. Vide in Natalis.

Natalicius,a,um,idem,quod natalis,vt natalicius dies.

Natalicium ſubſtantiuum pro die,quo quis natus eſt.

Natale ſubſtantiuum,idem quod natalis.

Natalis ſacrorum dicitur dies,quo quis conſecratur ſitq; ſacris initiatus.

Natiuus,a,um,in quo aliquid naſcitur. Pli.lib.xxj. Sunt & montes natiui ſalis. Et natiuus,qui natus eſt naturaliter in aliquo loco paſſiue ſignificationis. Gel. Propterea obliteratis, & abolitis natiuę pietatis. Seneca in naturalibus. Ex ſuo fonte natiua eſt. Natiuus color dicitur naturalis,qui nulla arte ſed natura producitur, modo in albedinem tendens modo in nigredinẽ,nõ tñ pfecte vt albus, vel niger. Natiuus color albus, leucopus dr̃, vilis,atq; vulgaris, nomen trahens a græcis,apud quos λευκὸν dicitur album. Pli. lecur rubetæ vel cor ad alligatur in pano leucopo,nã quartanis prodeſt hinc Leucopeati q rudiori alba veſte ac vili & natiui coloris induti ſunt,vt mar. Amator ille triſtium lacernatus & bethyeatus ſimul & leucopeatus. Si vero huic colori ars addita ſit,candidæ veſtes dicuntur & niueæ, & calculæ a calcula viola coloris albi. Et Galbinę,nam Galbana albæ veſtes ſunt. Et olorinę,nam olorinus color eſt cãdidus qui & Cygneus. Natiuus color niger dicitur pullus.

Natiuitas, idem, quod ortus,quod nomẽ vſurpatur ab eccleſiaſticis.

Natalitius,tia,tium, & natalitium. Vide in dictione natiuus.

Natura dicta eſt,ab eo,q naſci aliquid faciat. Hanc qdam deum eẽ dixerunt, a quo omnia ſunt creata. Sene.li.iiij.de Benefi. Natura hoc mihi præſtat,nõ intelligis te,cum hoc dicis,mutare nomẽ deo? Quid enim aliud eſt natura,q̃; deus, & diuina ratio toti mũdo, & partibus eius inſerta. Pli. Vbiq; naturam parentem rerum,opificemq; appellat Augu. de moribus manicheorum ſic diffinit. Natura nihil eſt,aliud q̃; qđ itelligit̃ in ſuo genere aliquid eſſe. Ponit̃ interdum pro vi. Vnde arborum, atq; herbarum naturas dicimus. Interdum pro amore. Virg. Nunc age naturas apibus,quas Iuppiter ipſe addidit,expediam. Interdũ pro genitalibus,tam virilibus,q̃; fœmineis,quæ a gręcis dicitur phyſis. Hiero.de circũciſione. Videamus quæ cauſa eſt,vt eam partem corporis ſecretior, & occultior eſt,quæ a græcis phyſis a noſtris dicit̃ natura,ad circũcidendũ dominus elegerit? Pli. Si quadrupes fœtum non admittat vrticã naturam fricandam monſtrauit. Dicta natura,quia in eo mẽbro naſcendi vis ſit. Et natura eſt,quæ vnicuiq; rei formã dat ſpecifica differentia,diffiniturq; a philoſophis. Natura eſt motus principiũ,ſm ſe & non per accidens,quoniã vniuerſa corpora proprium habent motum per ſe,vt ignis per ſe ſurſum fertur,terra deorſus, & non per accidens qm id non naturale,ſed artificiale dicitur.

Naturalis, & hoc naturale,qđ ſm naturam eſt. Vñ naturales filij dñr legitimi,qui ſola natura cõiugali lege ſunt orti,nõ ex cõcubina. Sue.in Tiber. Filiorũ neq; naturales Druſum, neq; adoptiuum Germanicum patria caritate dilexit.

Naturalia plurali tantũ numero dicuntur pudenda. Col. Si ęqua marem nõ patitur detrita ſtylla naturalia eius leniuntur,quæ res accendit libidines. Idem li.ix.de pollcenis. Plurimulæ ſub cauda clunibus detrahendæ ne ſtercore coinquinatæ dureſcant, & naturalia pręcludant.

Nates,a nitendo,vt quidã exiſtimant. Ibi enim eſt caro firmior,q̃; in cęteris mẽbris,ne prẽmẽte corporis mole oſſibus cogatur. Hora.in Ser. Diffiſa nate ficus. Harum tumor clunis dr̃. Iuue.ad terrã tremulo deſcẽdunt clune puellę.

Nato,as,frequentatiuum eſt,verbi. No,as,nare,aut natare proprium eſt piſcium. Colu. per tranſlationem lib.iij.pro vltra ire poſuit. Alloquin etiam nouellam vineam ex refectione natam vini inutilem habebis prima parte terræ natantibus radicibus. Quandoq; pro trepidare. Ouid.lib. vj faſt. Nox erat,dubijs,oculiq; animiq; natabant. Quandoq; pro nauigare. Huius compoſita ſunt. Adnato iuxta nato,ſiue ad aliquem locum nauigo. Virgi. Huc pauci veſtris adnauimus oris. Connato ſimul nato. Plau. Connatat nobiſcum,ideſt riualis eſt. Et eſt a conno. Idem Cõnationis noſtræ conſcius,hoc eſt,q candem adiremus mulierem. Sed hęc per metaphorã. Enato extra nato,ab Eno. Vt inſuetum pariter gelidas enauit ad arctos. Innato intus nato ab Inno. Virgi.lib.ij. Georgi. Necnon & torrentem,vndam innatat alnus. Idem li.iij. Geor.de inno. Fluuioſq; innare capaces. Denato deorſum nato,a Deno. Vide alibi. Obnato,contra,ſeu circa nato,ab Obno,vt In equore ſului obnatat vmbra fœtis. Prænato ante nato,a pręno. Plin. Pręnatante piſciculo frontem ſuam ſpargit. Renato rurſus nato,vel natando reuertor,a Reno. Supernato,ſuper vndas ſto,nõ mergor,a Superno. Pli.li.xxxiij. Poſtea ſupernatãs aqua tollit̃ ſpõgijs. Trãſnato vltra nato,a Trano. Liui. Magonem cum equitatu flumẽ tranataſſe. Vir.li.iij.Geor. Superãt mõtes & flumina tranãt. Et omnia habent pe.cor. & a naue dicta ſunt.

Natalicius,a,tium,quod natat. Auguſti.lib.de Trinita.in capi.viij. Vnde iubente creatore produxit aqua prima natalicia, & volatilia.

Natatus,us,ipſe natãdi actus. Claudi.lib.iij. Lucus erat prope flumẽ Athim,quod cãdida pfert ſæpe mari pulchroq; ſecat Galathea natatu.

Natatilis,pen.cor.q natat,vel natare põt, ſicut volatilis,qui volat vel volare poteſt. Aug.li.xij.de ciui.dei. Talẽ illi creauit animam,qua per rõnem, atq; intelligẽtiam omnibus eſſet pręſtantior animalibus terreſtribus, & natatilibus, & volatilibus,quæ mentem huiuſmodi non haberent.

Natrix,ge.maſc. & fœ.genus ſerpentis, a nãdo,q in aqua quoq; venenum ſpargit. Priſcia.li.v. Natrix cum ſpeciem anguis ſignificat maſculinum quoq; inuenitur. Cice. Cur oĩa noſtri cauſa cum faceret tantam vim natricum. viperarumq;. Luca. Et natrix violator aquæ. Item natrix herba ẽ, cuius radix euulſa virus hirci redolet. Natrix quoq; mulier dici poteſt natans,ſicut natatrix.

Natabula ab Apuleio dicuntur loca natationis.

Nacinatóes, negocioſi vocabant, & nacinatio negociatio.

Naucratis ciuitas i ęgypto a Mileſijs appellatione indita au(ctor Stra.

Nauis a gręco ναῦς, cuius dimi. eſt nauicu la, quo fit aliud nauicella.

Nauale adiectiuum, quod ad naues pertinet. Vnde naualis corona, qua donari ſolebat qui primus in hoſtiũ nauẽ armatus trãſiliſſet. Hier. Qui nauali prælio dimicaturi ſunt.

Naualia, in quibus ſtant, vel fieri ſolẽt naues. Vir. Diripiũtq; rates alij naualibus ire. Oui. libro tertio meta. Haud aliter, q̃; ſi ſiccum nauale tenerent.

Nauarchus nauis princeps, qui in naui nautis imperat quęcũq; ad faciendã nauigationes, nec abſurde in triremibus idem eſſe intelligit, qui comes, vel comicus dr̃. Cl. in Ver. Sumptũ oẽm in claſſem frumẽto, ſtipẽdio cęteriſq; rebus nauarcho ſuo quæq; ciuitas ſemper dare ſolebat.

Nauarchis, idis, nauis prętoria, in qua eſt prætor.

Nauclerus, qui naues regit, latinę nauicularius dicitur, quaſi nauis cleros, ideſt ſors.

Nauclerius, a, um, qđ ad nauclerꝫ pertinet. Plau. in Aſi. Volo mei patris me ſimilem, qui cũ mea nauclerio ipſę ornatu per fallaciã, quam amabã, abduxit ab lenone mulierẽ.

Naucleriacus, a, um, eiuſdem ſignificationis. Idem in mili. Facito, vt venias huc ornatu naucleriaco.

Naumachia nauale bellum, ſeu naualis pugna. Interdu accipitur pro loco vbi fit pugna. Sue. in Tibe. Semel triremi, vſq; ad proximos naumachię hortos ſubuectus eſt.

Naumachiarij ſunt, q̃ pliũ nauale cõmittũt. Sue. in clau. Pro clamãtib' naumachiarijs. Hi etiã Epibatę dñr gręca voce.

Nauigiũ nauis ductio, qđ & nauagiũ dicit. Et nauigiũ oẽ genus nauis, quo nauigamus, appellat. Nauis vero ſpẽs eſt. Col. Iamq;, qui ędificare velint, fabros, & architectos aduocent, qui nauigia mari concredere gubernandi peritos.

Nauiger, pe. cor. qui nauem ducit.

Nauigo, as, pe. cor. naui iter facio. Et dicimus nauigio mare. Vir. Gens inimica mihi Tirrhenũ nauigat ęquor, Nauigo in naui. Amb. Hęc ergo nõ turbat nauis in qua prudentia nauigat. Nauigo in mari. Teren. in An. Ego in portu nauigo. Huius compoſitum eſt Enauigo, quod eſt extra nauigo Hiero. ad Helio, Sed quoniam ſcopuloſis locis enauigauit oratio. Dicimuſq; hic fluuius enauigatus eſt. Pli. libro nono. Huius obiectu vaſtus efficit ſinus. xij. dierum, & nõ etiam remigio enauigatus.

Naupegus penul. pro. ὁ τῇ ἑλληνικῶς λέγεται ναυπηγὸς ἐκ τοῦ ναῦς καὶ πήγνυμι ſ. ηγμα.

Nauta, & nauita, qui in ſe in naui agenda exercet, & quicũq; in naui eſt, nauis ducendæ gratia.

Nauticus, qui nauem gubernat. Pli. lib. ix. Quod vbi videre nautici, ſtatim pluribus anchoris nauigia infrenant.

Nauticus, a, um, quod eſt nautarum. Virg. libro tertio. Nauticus exoritur vario certamine clamor.

Nauithalamus, nauis pompatica qua potentiores oblectãdi animi cauſa vtuntur, ꝙ in ea thalamus ad quieſcendũ, & menſa ad edendum poſita ſint. Hãc vulgus Bucẽtaurus vocat Sueto. in Cęſ. Et eidem nauethalamo q; pęne, ęthiopia tenus ęgyptum penetrauit niſi exercitus ſequi recuſaſſet. Hęc a gręcis thalamiphora vocatur. & Thalamegos. A Seneca nauis bene cubiculata.

Nauiculor, ris, proprie ocioſa nauicula vehor. Mar. Piger lucrino nauiculatur in ſtagno.

Naufragor, penul. cor. deponẽs, & naufrago, as, naufragium facio. Hiero. Quam quidem repellentes circa fidem naufragauerunt.

Naufragus, qui naui fracta bona amiſit. Proper. Tetra venena bibẽs, & naufragus ebibat vndas. Dicitur & vnda naufraga, quæ naues frangit.

Naufragium nauis fractio, licet quandoq; pro nauigandi periculo, & quandoq; pro nauigationis damno, & infortunio, & iactura ſumatur.

Naulum precium, quod ſoluitur pro vectura in naui. Iune. Furor eſt poſt omnia perdere naulum.

Nauia lignũ cauatũ, vt nauis, quo in uindemijs vti ſolent.

Nautella, nauis parua. Aug. de verbis domini Audiuimus nautellam periclitantem.

Nautillus piſcis dictus, ꝙ nauigantis effigiẽ hẽat ναυτίλλομαι. n. apud gręcos ſignat nauigo ab alijs. Põpilus vocat. Eſt & nautillus nauta, nautillia nauigatio. i. ars nauigãdi.

Nauſtibullum alueum, ad nauis ſimilitudinem factum.

Nauus celer ſtrenuus a nauium celeritate dictus, q & gnauus dr̃, cuius cõtrariũ eſt ignauus, nauia, nauitas, gnauiave celeritas ſtrenuitas. Vnde ignauia, tarditas, deſidia. Interdũ nauus dr̃, q̃ſi ſcius, & optime pnoſcẽs. Colu. li. viij. Sit aũt vigilãs, īpiger, īduſtrius, nauus oſium, quas paſcit.

Nauo, as, ſtudioſe impleo, do. cõfero, cũ affectu demõſtro i. adiumento ſum. Cice. lib. ij. de ora. Iam mihi videor nauaſſe operas, ꝙ huc venerim. Idem Apio pul. Illud pugna & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur, vt cuꝫ tibi hic ſatiſfecerimus, iſtic quoq; noſtram in te beniuolẽtiam nauare poſſimus. i. conferre, vel oſtendere. Tractum verbũ a nautis, cuꝫ ſunt auxilio alijs in gubernãdis nauibus. Naues enim cum ex naualibus in mare deducũtur maximo hominum auxilio indigent.

Nautea herba granis nigris, qua vtũtur coriarij, vel aqua coriariorꝫ, vel, vt No. īquit aq̃ ex nauis ſentina veniẽs. Plau. in Aſi. Nauteã bibere mallem, ſi neceſſe ſit, q̃; illas oſcularier. Idem. Omniũ vnguentorꝫ odor præ tuo nautea eſt.

Nauſea ſtomaci ad vomitum ex graui odore perturbatio, a naui deductus nomẽ, ex cuius ſentina mouetur vomitus. Hiero. ad furiam. Vſq; ad nauſeam ſaturata es.

Nauſeoſus, a, um quod nauſeam inducit. Pli. Radice craſſa, madida, nauſeoſa.

Nauſeo, as, nauſeã habeo, & vomitu infeſtor. Plau. in Am. Laſſus ſum hercle e naui, vt vectus ſum huc etiã nũc nauſeo. Cice. Fabio Gallo. Vidit me nauſeãtem, non modo mittẽdi cauſas habuiſti, ſed etiã viſendi. Eſt & nauſeor deponens. Hiero. Ex hac coturnice ſatiatus iſrael nauſeatur.

Nauſio, is, de grano fabe dicitur, cum naſcendi gratia ſe aperit ꝙ ſit non diſſimile nauis figure.

Nauci putamen nucis, ſiue oliuæ nucleus, ſeu mẽbranula, quę in nucis iuglãdis medio eſt. Ponit et pro eo, qđ eſt nihili. Plau. Qui hõ timidus non erit in rebus dubijs, nauci nõ erit. Dictũ nauci, quaſi nuci a nuce. Dicitur & nauus.

Naulũ ciuitas in liguria a portu, ac turribus inclita, & vadorum ſabatiorꝫ portus, a quo decẽ milibus diſtat ſabatia.

Nauſicaa Alcinoi Pheacũ regis filia. Mar. Si mihi Nauſicaa pr̃ios ꝯcederet hortos. Alcinoo poſſes dicere malo meos.

Nauſithous, Neptuni filius, & pater Alcinoi.

Naupontus amnis, qui pamportus etiam a Strabone vocatur Amnis inquit pamportus ex illirio nauigabilis defertur in Sauum. Et alibi. Iuxta Nauponτum amnis eſt Carcora excipiens commertiorꝫ onera. Hic in ſauum, ille in drauum delabitur.

Nauaria pars Hiſpaniæ ſeptentrionalis, quæ verſus Arcton Vaſconibus adiacet, ad meridiem vero Tarraconiam habet regionem.

Naxos inſula in Ægeo vna ex cycladibus cæteras ſuperans, antea Strongyle dicta. Hæc Dia poſtea appellata fuit. Verũ cum Cares ex Lamia profecti duce Naxo eam occupaſſẽt, a duce Naxon appellarunt. Hanc Dionyſiam a vinearum fertilitate dici ſcribit Pliny. Vel quia, vt alij volunt, ſolæ naxiæ mulieres octauo menſe pari, aut quoto & liber pater natus creditur, ſiue, quia fons in ea vino affluat. Diſtat a Delo ſeptem milibus. Hinc naxius, xia, xium. Vnde naxius ardor apud Colu. quo ſignificat Bacchi coronæ ſydus. Nam, vt ferunt poetæ, in Inſula. Naxo relicta Ariadne a Theſeo, nuptias cum Baccho, fecit, donataq; corona inter ſydera relata fuit.

Naxius ardor, Vide in naxos.

Nazareus cõſecratus dr̃, & a Nazareth, Nazarenus Ieſus xp̃s filius Marię, de qua Anaſtaſius ſeruator oratione dicebat,

μαρια Χαιρϵδ'τιυ'παρΧϵιαβασιλϵωϛ καθϵ'δρα Χαιρϵδ'τιβαϛάρϵιϛ τον βαϛάροντα παν'τα. Nazarei aūt dicebanť q notū hēbāt ad tps. In lege, vt inqt Aug. Vñ ſam pſoni iuſſum eſt, vt ferrum nō aſcenderet in caput eius.

N ante E

Ne dehortatiuum, ſeu prohibitiuum aduerbium eſt Virgi. Tu ne cede malis ſed contra audentior ito. Quandoq; eſt cōiunctio copulatiua & ponitur pro neq;. Cic. Ne dici quidem opus eſt, qua ita dimicatione ciuiū. Q ñq; adiunctiua, Mar. Lex hęc carminibus data eſt iocoſis, ne poſſint, niſi pruriant iuuare. Q ñq; Rationalis pro ergo. Vir. Me ne incepto deſiſtere victā? Q ñq; cauſalis. Idem ne recipi portis aut duci in mœnia poſſit. i. vt non. Q ñq; ponitť pro vt Cice. Curioni. Vt non vereremur, ne nimis cito mitteremus. Idē. Ne amicis nihil tribuamus, epulamur. i. etiā vt amicis tribuamus, epulamur. Q ñq; ſignat nō. Te. in An. Ego id agi mihi qui ne det. Q ñq; pro nedū. Idē in eadē, Ne vacuum eſſe nūc me ad narrandum credas. Plerumq; dubitatiua. Virg. Iuſtitię ne prius mirer, belli ne laborum. Apud oratores plerumq; vna ſola eſt & ſemper in prima parte locať, vt bonus, ne eſt, an malus? Aliqñ etiā ſic eiſdū mihi necne ſit ignoro? Et per interrogationē. Cice. Verus vultis prætorij Flacco, necne. i. an nō. Quidam ſuperuacuum addūt alterū an. Hoc modo neſcio, an bene faciam necne. Quādoq; cōfirmatiua. Vir. Tāta ne me tenuit viuēdi nate voluptas, Vt pro me hoſtili paterer ſuccedere dextre? Quo tamē in loco quidam (quos quantitas reprobat, nam ne illic corripitur, vt notum eſt) exponūt ne, pro vtiq; cum diph. ſcribētes. Quandoq; interrogatiua eſt. Terē. Ego ne? Tu ergo. Quandoq; habet vim interrogādi, & dubitandi ſimul. Idem. Dať ne illa hodie Pamphilo nuptū? Quādoq; diminutiuam vim habet, & pro ſaltem ponitť. Sal. ſecūdę res ſapientium animos fatigāt, ne illi corruptis moribus victorię temperarent. At nę cum diph. grȩca dictio eſt, quę per ai ſcribitur, & ſignificat valde vehemēter, nimis. Terē. Faciunt nę intelligendo, vt nihil intelligant. quaſi ꝙ qui magis, q̄ opus ſit aliquid, vel inquirunt, vel ſpeculātur, in eorum numero ſunt habendi, qui nihil intelligūt. Aliquā do ſignat certe, vel vtiq; profecto, vel ita, vel etiā. Et hoc p ironiam. Cice. Curio. Incredibile, q̄ turpiter mihi facere videar, qui his rebus interſim, ne tu videris multo ante puidiſſe quid impenderet. Idem Treb. Ne ego multo libentius emerim diuerſorium Terracinę. Idem. Ne illi vehemēter errant. Affirmat enim illos vehementer errare. Hora. Clarus erit, fortis, iuſtus, ſapiens, nę etiam rex. Compoſita a ne aduerbio negandi ſunt. Nec, neq;, neq̄;, cum eius deriuatiuis nequicq̄;, neutiq̄; neutiq; nequaq̄;, necubi, nedum, & alia. Sciendum ꝙ recte dicitur, Vereor, ne hic moriatur, vel vt moriatur, vel vt ne moriatur, pro vt nō moriatur. Hier. in Geñ. Timeo, ne putet, me ſibi voluiſſe illudere. Cice. Metuo, vt ne pereat. Teren. Apprime in vita vtile, vt ne qd nimis, pro vt nō, vt quid. Preterea inter ne, & quidē ſemp aliquid interponēdum eſt, & tunc ſignat nec.

Nę, uiu i iuraſtis eſt. i. moriar. Ci. Sed nę viuā tibi concedo.

Nea inſula. Pli. libro ſecundo. De inſulis enatis, inter Lemnum. & Helleſpontum Nea.

Neapolis ciuitas, quam Chalcidenſes condiderunt, quaſi noua ciuitas. Parthenopes tumulo ſyrenis appellata. Sui. νϵαπολιϛ πόλιϛ ἰταλιϰὴ διάσιμοϛ ἔνθα παρθϵνό/πιϛ ἵδρυται σϵιρῆνοϛ ἄγαλμα. πολλαὶ δὲ ϰαὶ ἄλ/λαι νϵαπόλϵιϛ.

Nebula ſic differt a nube, ꝙ nebula vapor ſit e terra atq; aqs ſurgens quæ ſiue ſtatim euaneſcat, ſiue in altum ſublata conuertiť in nubem, nubes quocūq; tēpore fieri poſſunt. Nebulę nec eſtate calida, nec nimio frigore exiſtunt.

Nebulariū ędificiū a ſubijcīēda meſſe per nubilum tēpus.

Nebulones, & tenebriones dicti ſunt nugatores, vani, nullius precij homines, ꝙ mendacijs, & aſtutijs, ſuis nebulas quandam, & tenebras obijciant, vel ꝙ ad fugam fugitiuis nebulę ſint accommodatę. Lucil. Nugator quidem, ac nebulo ſit maximus multo.

Nebrides, pe. cor. damarū, ſeu ceruorū pelles, quibus vti veteres in bacchi ſacris ſolebāt, νϵβρὸϛ, n. dama ſeu ceruus eſt.

Nebrodes mons in ſicilia, cui damarum copia nomē dedit.

Nec, & neq; coniunctiones diſtinctæ, vt nec vel neq; lego, nec ſcribo. Nōnunq̄; ſignificat non, vt nec video quorſum res euadat, ſed differunt q̄; nō negat ſolum, nec & neq; negant, & copulant. Aliquando ſaltem, vt nec quidem punctum temporis. Reſoluitur interdum in copulatiuam, & vt nō feci hoc, nec facerem. i. & nō facerem. Sed ſi ſequať enim vim ſimplicis negationis habet, vt nec enim id facerem. i. nō enim id facerem. Quādoq; ſignificat etiā. Quin. Perſolui gratia nō poteſt, nec malo patri. i. etiā malo patri. Factum eſt aūt. Nec a neq; per apocopen extremarum vocalium. Et quia in fine ſyllabę q ſcribi nō poterat, trāſiuit in c. Nam c, & q affines litterę ſunt.

Neceſſe, ſiue neceſſum diciť qđ vi aliqua cogente fieri opus eſt a ceſſo verbo deductum, quia nō ſit in eo ceſſandum. Et declināť hic, & hęc neceſſis, & hoc neceſſe, & neceſſus a, um, a quo neceſſitas, neceſſitudo, neceſſarius.

Neceſſitas vis ipſa, quę cogit, vt neceſſitas mihi incūbit eūdi Mutinam. Aliquādo appellatiōe neceſſitatis ius, quoddam & vinculum religioſe cōiunctionis, familiaritatiſue ſignificatur. Cæſar. Equidem mihi videor pro noſtra neceſſitate non labore, nō opera, non induſtria defuiſſe. Significat enim hic coniunctionē, vel amoris hoc eſt affinitatem, vel ſtrictam amicitiam. Idem ſignificat neceſſitudo. Sal. in Iugu. Coactus rerū neceſſitudine, ſtatuit armis certare. Cice. vero ait ſibi, cū equitibus romanis, neceſſitudinem eſſe. Aliquādo neceſſitudo ponitur, pro neceſſario. i. cognato, vel affine Sue. in Augu. Remiſit tamē hoſti iudicato neceſſitudines, amicoſq; omnes.

Neceſſitudo. Vide in dictione neceſſitas.

Neceſſarius, a, um, dř illud, ſine quo fieri nō pōt, vt neceſſarius eſt mihi aduētus tuus. Hinc fit neceſſario aduerbium.

Neceſſarij dñr cognati, vel affines, vel amici, & hi, quibus vti familiariter ſolemus, ꝙ nulla inter eos ceſſatio. i. ſeparatio ſit, vel ꝙ neceſſaria inter eos officia conferantur.

Neco, as, aui, atum, ferro interimo. Liui. lib. j. Obrutam armis necauere. Neco, as, cui, ctum, alia ui. Dio. Neco, cui verūtamē, & necaui legimus, vt nectus, & necatus. Et hoc differre volunt, necui quaſi ſuffocaui, necaui quaſi ferro occidi. Vnde necem cędem appellamus. Sic & Priſ. ſentit. Sed ambo falluntť, quādo qdem oſtendere licet necaui, & necatus de quacūq; morte dici. Augu. lib. j. de ciui. dei. Omnes enim quos fames necauit, malis vitę huius, ſicut morbus corporis eripuit. Quos autem necauit docuit parcius viuere, docuit productius ieiunare. Quinti. lib. iij. Hinc adulterloris cęſus aut famę necatus. Cice. lib. iij. ad Heren. Si accuſator dixerit ab reho minem veneno necatū. Nec de homine tm̄ dicitur, ſed de alijs, quoq;. Col. lib. ij. Sic oēs radices herbarū prerupte naſcantur. Nectus tamē ſemper ſine ferro dicitur. Liui. lib. xxj. Famę frigore, illuuie, ſqualore, enecta. Huius verbi compoſita ſunt Eneco, ſuffoco. Plau. in Am. Puer ambos angues enecat. Hora. libro primo epiſtolarum. Spem mentita ſeges, bos eſt enectus arando. Interneco, & perneco, Et habent penul. cor.

Necromantia, pe. acuta, diuinatio, quæ fit per cadauera, vt apud Luca. Cum mortuus ſuſcitatus euentum belli Pharſalici, Sex. Pompeio prędixit, νϵϰρὸϛ enim mortuus diciť necrō cadauer, necroſis mortificatio μαντϵία diuinatio, vñ Stra. ſigna fictilia, quę Corintho euerſa Romā impleuere necro corinthios. i. corinthiorū defunctos vocata ſcribit.

Necromātia ſunt, quorū īcitamētis videnť reſuſcitari mortui, horū ſacrorū duo ſunt genera Necyomātia, & Scyomātia, necyomantia ad eleuandum cadauer, ſanguis eſt neceſſarius, In ſcyomantia vmbræ tantum eſt euocatio.

Necto, is, nexui, & xi, xum, ligo, iungo. Vir. libro quinto. Et paribus palmas amborum innexuit armis. Proper. At tibi,

qui noſtro,

qui noſtro nexiſti recta lecto. Huius compoſita ſunt Annecto, quod eſt ad aliquid necto, ſiue iuxta necto ſubiungo. Hier. ad Dama. Quod mihi videtur annexui. i. ſubiunxi. Col. li. v. At ſi regionis conditio permittit de veteribus haſtilia, quibus annectantur ſingula tranſuerſę perticę alligentur. Connecto, ſimul necto. Idem in eodem. Eaq; vel ſaligneis perticis, vel compluribus quaſi faſciulis arundinum cōnectuntur. Innecto intus necto, cateno. Claudi. lib. ij. Mutuaq; alternis inectite colla lacertis. i. complectimini. Internecto. Virg. lib. vj. Vt fibula crinē auro internectat lyciū, vt gerat ipſa pharetram. Obnecto, obligo, ſubnecto, ſubiūgo. Virg. Aurea ſubnectēs exertę cingula mammæ.

Nectar græcū eſt, & deoꝝ potio dici pōt. Quo etiā noīe immortalitas deſignat̃ ab νε' qd̃ priuationem ſignificat, & κτένω occido. Inde ſit nectareus, a, um, ꝑ diuino, & īmortali.

Necubi, pro ne alicubi, ideſt vt nō in aliquo loco, & ſemꝑ duo verba poſtulat, vt iuſſi necubi mihi ꝓſto ſis. i. ne in vllo loco ſis.

Necunde, ideſt ne ex aliquo loco.

Necya, quaſi mortuaria, reſq; funebris, & ad mortuos pertinens. Eſt enim euocatio manium, quæ & necyomantia, quaſi diuinatio per mortuū dicitur. Apud Hom. in Odiſ. Ab Vlyſſe euocatio manium ſacro magico in ſcrobe procurato, νεκὺς græce, latinę mortuus eſt.

Necepſo, nomē auctoris, de quo Firmicus. lib. viij. ſic inq̃t hunc locū diuinus ille Necepſo, vt remedia valitudinū inuenirec diligentiſſime quidem vt diuinum tanti viri potuit ingenium manifeſtis tractatibus explicatus eſt.

Nedum, ſignificat nō ſolum, & duobus modis accipi ſolet. Vno cū vtraq; ſnīam eodē claudimus verbo, vt funderes pro te ſanguinē, nedū pecuniā. Altero, cū ſuum vtriq; ſnię verbū accōmodamus, vt funderē pro te ſanguinē, nedum tibi pecuniam crederem. Negatiue ſic. Non funderem pro te obolum, nedum pro te ſanguinem nō funderem.

Nefarij, ſcęleſti, ſacrilegi a farre deductū nomē, quo ſcęlerati, quaſi vita vti non debent. Et inde, qui indigni ſunt, vt viuant, nefarij vocant. Quidā etiam a faris verbo deriuant. Aſco. Scribit nefarium, quod ſacra polluit farre pio ſolita celebrari ergo nefarij ſacrilegij.

Nefas dr̄ non licitū eſt enim contrariū fas, quaſi nō fas.

Nefandus, a, um, & nefas, nefantis, quod nō eſt fandus, a nefas ꝙ nefari quidem liceat. Lucil. lib. vij. Tantalus, qui pœnas ob facta nefantia luit.

Nefrendes dicuntur a Varrone, porci, qui nomine lactentis amiſſo nondum fabam frendere poſſunt. i. frangere.

Negligo, is, pe. cor. xi. ctum cōtēno, nō curo, quaſi ne legere quidem, nec videre dignor. Terē. in Adel. Pecuniā in loco negligere, maximū interdū ē lucru. Accipit̃ qn̄q; negligere pro nō eligere. Vnde Augu. Negligitis. i. non eligitis. Hinc Neglectus, us, pro contemptu. Idem in (negligentia. Heau. Hęc res neutiq; neglectui eſt mihi.

Nego, as, ex non. & ago, ꝑ dico cōpoſitū ē, licet ēt de factis dicat̃, vt apō Apoſto, Cōfitent̃ ſe noſſe deū, factis aūt negant. Huius cōpoſita ſunt, Abnego, Denego, Pernego, ꝙ eſt ꝑfecte nego. Pla. in Aſi. Vbi creditū, qđ tibi ſcit datū eē pernegaris. Subnego aliqu. ītū nego. Cicer. Treba. Verūtñ, quod præſenti tibi probe ſubnegarent, & habēt pen. cor.

Negatio poſtpoſita negatiōi nō ſꝑ h3 vim affirmādi, ſ3 magis negandi, cū altera ꝑ vñi ponit̃, & ꝑticulares ſequunt̃. Hoc mō. Nullas accepi a te lr̃as, nec breues, nec prolixas. Vir. Nulla neq; amnē libauit quadrupes, nec graminis attigit herbā. Itē vna ſola negatio poſtpoſita negatiōi negat, ita tñ vt ſequēs iūgat̃ cū qdem. Ci. Lentu. neq; errarent, ne aduerſarij qdē. Et ſi dixero. Nō tibi hoc pſuadere, ne deus qdem, ſubaudit̃. n. alia negatiōis pars ſic. Non tibi hoc perſuaderet aliqs, Deinde ad maius ſignificatū ſubiungo, ne deus quidē, cui oino ē credēdū. Interdū ēt ſine qdē duę negationes negāt, cū vna ꝑticularis obmittit̃. Te. Agrū in his regionibus meliorē, neq; ꝓcij maioris nemo h3 ſubauditur n. neq; meliorē. Var. lib. iij. de vi. pa. oñdit duas negatiuas ꝑ vna accipiēdas, cū dixit. Qua abſtinētia viri, mulierēſq; Romanę fuerint, ꝙ a rege munera corum noluerit nemo accipere. Si autem duobus verbis, aut poſitis, aut intellectis addantur duæ negatiue, non dubium eſt quin negent. Vt nec me amas nec mihi credis. Intellectis ſic. Nec virtuti ſtudes, nec litteris. ſ. ſtudes. Tres negationes pro vna ponunt̃. Te. Neq; haud dicas tibi non prędictum. Aliquādo etiam prępoſitiones negant ēt gręce. Vñ Ariſtophanes comicus. ὡς ἀργαλέον πρᾶγμα ἐστὶ ὦ ζεῦ καὶ θεοὶ δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου.

Negatiuus a, um, quod negat, vt dictio negatiua.

Negocium, a nec, & ociū ſit, quaſi nō ociū, hoc eſt opus, ſicut, a nec, & lego, negligo, & c, vertit̃ in g, ſicut in q̄ngenti, q̄uis a centū componat̃. Et accipit̃ pro occupatione, vt & ſi negocijs familiaribus impediti. Aliqñ pro eo, qđ vernacula lingua dicimus la impręſa. Cæſar. li. ij. cō. Ipſe cum primus pabuli copia eſſe inciperet, ad exercitū venit, dat negocium Senonibus reliquiſq; gallis, qui finitimi Belgis erāt, vti ea, quę apud eos gerant̃, cognoſcant. Aliqñ pro labore, opere. Cice. Cornifi. Et ſi per iniquo patiebar aīo te a me digredi, tamē eo tꝑe me conſolabar, ꝙ & in ſummū etiam ocium te ire arbitrabar, & ab impendētibus magnis negocijs diſcedere. Item Fabio. Adhibui diligentiā quotiens ſenatus fuit, vt adeſſem plurimūq3 in eo negocij habui. Aliqñ pro cura, moleſtia ſolicitudine. Terē. Poeta cum primū animū ad ſcribendū appulit, id ſibi negocij credidit ſolum dari, populo, vt placerent quas feciſſet fabulas. Do. mō pro moleſtia, & cura, nō labore. Ci. Cum eſt allatū ab nos de temeritate eoꝝ, qui tibi negociū faceſſerent. Aug. lib. xij. de ciui. dei. Sed cum his nullū nobis eſt in his libris negocium qui diuinam mentē facere, vel curare iſta non credunt. Ita poſuit, ac ſi dixiſſet, nolo mihi rem eſſe. Item negocium dr̄ factum, de quo queſtio. Et negocij remedium eſt. Plau. in Cap. Neq3 de hac re negocium eſt quin me occidam.

Negocioſus, a, um, quod eſt negocijs plenum. Sal. Prudentiſſimus, quiſq3 maxime negocioſus erat.

Negocialis ad negocium pertinet. Ci. Hęc conſtitutio partes duas videtur habere. Iudicialem, & negocialem.

Negocior, aris, negocia exerceo, & mercaturæ operam Do. Cice. lib. iij. offi. Cum ſe ſyracuſas occiandi cauſa, nō negociandi cōtuliſſet. Idem. Ser. Sulpi. M. Curius, qui Patras negociatur, ideſt mercaturæ operas dat. Hinc negociator, qui in aliorum negocijs ſe exercet. Vñ labeo negociatores ſerui videntur, qui prępoſiti ſunt negocijs exercendi cauſa, veluti qui ad emendum, aut loquendum, & conducendū prępoſiti ſunt. Negociationem, pro mercatura poſuit. Colu. lib. j. Hæc enim negociatio curam villici auocat.

Neleus, nomen proprium patris Neſtoris.

Nemeſis, pe. cor. nomē cuiuſdā deę, quę facinoroſos, & delinquentes punire putabatur, vt ex Catullo, & Auſonio licet intelligi. Inſuper eadem fertur remuneratrix bene factorum. Vnde apud Sta. lib. xiij. Eſt dea, quā Nemeſim dicunt, dea magna, potenſq3, quæ bona cœleſtum conceſſu cuncta deorum poſſidet. Hanc qdam fortunam dixerunt, cui primus Adraſtus rex tēplū ędificauit. Romani quoq3 huic deæ templa dicauere ſtulti, q ſubſtantiam aliq; fortunam putarunt regnorū, atq; opum diſpenſatricem, quæ ſolius dei nutu huc, atq3 illuc tranſferūtur. Hoc etiam noīe dicta fuit Tibulli amica ſui. νέμεσις ἡ δίκη μέμψις ὕβρις φθόνος τύχη βάβριος φησὶ ἐν μυθικοῖς καὶ αἰλιανὸς νεμεσέως ἐφόρου τρόπους ὑπερόπτας καὶ ὑπερηφάνους κολάζουσης ἐναργῆ μαρτύρια.

Nemo tm̄ ad hoīes refert̃, nullus gn̄alr ad oīa, vt null' hō nullus lapis, nemo ꝓprie dr̄, nec hō. Et cū ſit gn̄is cōis, ponit̃ qn̄q3 ꝑ nullus. Caduceatori nemo hō nocet. Cic. Hominem qdē ſcire arbitror neminem. Salu. Quo nemo vir melior, nec ꝓſtitior. Non ergo nemo idē ē, qđ nullus hō. Sic. n. fruſtra iūgeret̃ hō. Nōnunq; tñ a poetis nemo diuū dr̄ per acyrologiā. Vir. Turne q̃d optanti diuum promittere nemo auderet. Nonnunq; etiā de fœminis dr̄. Teren. Hoc ſcio, vnum ego neminem peperiſſe hic.

Nempe aduerbium confirmandis, qđ aliquando cum inter rogatione ponit. Aliqñ ſine interrogatione. Cice. Apud quem hęc dico? Nempe apud eum, qui, cuꝫ hoc ſciret, me tamē, anteq̃; vidit Reip. reddidi. Quin. Nempe .n. in hoc plurimus labori exhauſimus, vt rhetoricas oſtenderemus bene dicendi ſcientiam, & vtilem artem, & virtutem eſſe.

Nemeę ſylua inter Cleonas, & Philontē, in qua argiui ob Herculis memoriā. Nemea ſacra celebrare conſueuerunt. Hinc omnis regio Nemea dicitur. Nemeę etiam fons, & mons. Vir. Et vaſtum nemeæ ſub rupe leonem.

Nemus proprie dr̄ quod voluptatis Cauſa comparatum eſt & plenum amœnitatis, ἀπὸ τοῦ νέμω paſco, ꝙ in eo greges, atq; armenta depaſci ſolēt. Noſtrates appellāt boſcū ab eadē rōne n. ā βόσκω paſco in illo .n. armēta paſcunt.

Nemorale adiectiuum, vt vmbra Nemoralis.

Nemorenſe, idem, quod nemorale, vt nemorenſis ager, & nemorenſis rex, qui dianę Aricine ſacrificijs pręerat Sue. Nemorenſi regi, ꝙ multos iam annos potiretur ſacer dotio, & validiorem aduerſarium ſubornauit.

Nenia, æ, & Nenia, orum, vt eſt apud Oui .li. vi. Faſt. gręcum nomen eſt, ab eo deductum, quod eſt νεάτον. i. vltimum. Erat .n. vltimum, quod defunctis canerēt, carmen quod in funere lauandi gratia cantat ad tibiam ante cadauer ſepultum. Alio noīe Epicedium, ſiue Monodia a græcis dr̄ Dio. Apud Romanos id carmē, quod cum lamentatione extremum, atq; vltimum mortuo adcanit, nenia dicit. Aaron vero docet eſſe factitium nomē a ſimilitudine vocis eorum, qui quęrunt, & dolēt. Quin. lib. vij. Tertius eſt diuerſus tranſlationis modus, cum res cōmunis pluribus in vno aliquo habet nomē eximium, vt carmen funebre ꝓprie nenia dr̄. Improprie tn̄ accipit ꝓ ineptia cuiuſlibet cantus, aut ſermonis. Sic Hie. contra Ruf. Niſi forte non fuit in præſentiarum qui tuas emendaret nenias. Hoc carmen Simonides poeta lyricus primus inſtituiſſe dicitur. Sidonius pro epitaphio poſuit, cum ait. Nenia marmori inciſa per hendeca ſyllabos.

Neo, es, eui, etum, nui diceremus, ſed a Nuo, is, eſſe videretur ſignificat filū torqueo. Iuſti. lib. j. Inuenit eū inter ſcortoꝝ gregis purpurā colo nentem. Pli. Superq; omnia net, ac texit lanę mō, & ſine lana. Hinc Perneo compoſitum.

Neos græce, nouus latinę, a quo multa deducūtur.

Neogamus, pe. cor. nouus nuptus.

Neotericus nouus recentiorq; νεώτερον recentiorem dicūt quem vulgus modernum appellat, qui non accedit ad priſcorum doctrinam.

Neotericoteron nouum vocabulum.

Neophitus, pen. cor. nouellus, quaſi nouum germen, noua planta. φυτὸν enis planta dicitur. Hiero. cōtra Luciferinū. Neſcis & laycos, & clericos vnum habere Chriſtum, nec alium Neophytis, alium epiſcopis eſſe deum.

Neoptolemus. pe. cor. nouus miles, neos .n. nouus. ptolemus miles. Quo noīe dictus eſt pyrrhus Achillis filius.

Neomenia, pe. acuta, latine nouiluniū, vel ꝓma dies lunæ aut mēſis, νεὸς nouus μήνια mēſtrua, ſi ē luna, ab μήνη qui mēſis dr̄, ꝙ ſingulis menſibus a mulieribus defluant.

Neoſtrophus nuper tortus.

Nepa, vel nepes more græco ſcorpiū ſignificat. Plau. Dabo me ad parietem imitabor nepam. Cice. lib. iij. de fi. ſerpere anguiculos, natare anaticulas. volare merulas, cornibus vti videas boues nepas aculeis, ſuam cuiqꝫ naturam eē ad viuendum ducē. Huius nominis prima corripitur Manilius lib. ij. Pietate ad ſidera ductam Erigonem ictuq; nepā ſpolioq; leonem. Natura huius eſt vt imparietum latibulis deliteſcat qui quum aliquid ſenſerit retrocedit.

Nepus dr̄ impurus. Vnde & nepa ꝙ impurus ſit animal.

Nepos, qui ex filio filiaue natus eſt, ꝙ natus poſt ſit patri, q̃; filius. Cuius relatiuum eſt Auus. Et ſicut proauus ē aui paterni, vel materni pater. Item auiæ paternæ, vel maternæ pater. Ita eius relatiuum eſt pronepos. A quo fœmininum proneptis, vt a nepos neptis. Et a proauo fœmininum, proauia, & Abauus, proaui, paterni, vel materni, pater item pauiæ, paternæ, vel maternæ pater, a quo abauia, relatiuūq; eius abnepos, a quo abneptis, & Atauus, abaui; pater dictus, quaſi tertius pater, a quo Tritauia, & relatiuū Atnepos, & Trinepos, a quo Atneptis, & Trineptis. Aliquando nepos dicit fratris, vel ſororis filius. Ad cuius differentiam dicimus hic eſt mihi ex fratre, ſeu ex ſorore nepos. Qui vero poſt trinepotes ſunt, minores dicunt, ſicut poſt tritauos maiores. Quādoq; nepotes poſteri vocitur. Vir. Forte recenſebat numerum, caroſq; nepotes .i. poſteros ac deſcendentes. Item nepotes appellantur conſumptores a nepa, qui, vt Pli. inquit, deuorat omnes filios vno ſolus ſaluo. Siue dicunt luxurioſæ vitę homines, ꝙ nō aliter his rei ſue familiaris cura ſit, q̃; ijs, qbus pater, & auus viuunt. Hora. Vincit enim ſtultos ratio inſanire nepotes.

Nepotari, quod eſt luxurioſe, & prodige viuere, & Nepotatus vitæ luxuries. Tertul. in apologetico. Ariſtippus in purpura nepotatur. Nepotulus dimi. eſt. Suid. tñ εἶν νέποδες νέπωος νέποτος ἐθνικὸν καὶ ὅρους ἐὰν ὑδρουότοματα ρατο νέσερτινὸν καὶ τοῦ πῶμι. πώσονατα τοὺς παλαιοὺς ἔσου ἐκλαση οὐκ ειπεῖν.

Nepotalis luxurioſus. Apul. li. ij. Dein luxu nepotalis ſimul hoſtiatim ſingula pererro ſignificat enim immodicā profuſionem, & victus largitatem.

Nepotatus, us, quoq; dicitur luxus. Affra. Scurilitate, ac nepotatu nobilis.

Neptis, quę ex filio, filiaue nata eſt. Eſt .n. fœmi. A nepos.

Nepotor luxurioſe, & prodige viuo. Tertul. in apol. Ariſtippus in purpura nepotatur .i. luxuriatur, & lautius viuit.

Nepita, pe. cor. herba, quæ græce Calamentum dicit ſicca & calida in tertio gradu ſtomacho ac præcordijs vtilis pituitas capitis thoraciſq; ſoluit ac purgat iecori medetur duritiam lienis reſoluit, calculus pellit, vrinamq; ciet tam ſimplex q̃; cum alijs herbis.

Nephritis, renū paſſio, ſeu morbus, qui inter acutos numeratur, νεφρὸς enim ren dicit. Vnde nephretici, qui renum morbo laborant, vt eſt apud Hippo. & Galenum.

Nepentes poculum quod obliuionem triſtitie affert ſignificat enim ſine luctu.

Nepeta Ciuitas Ethrurię a qua nepīni. Syl. Hos iuxta nepoſina cohors equiq; philiſci hodie tñ vulgo nepe dicitur.

Neptunus ſaturni, & Ops filius maris deus dictus eſt a nādo mutatis lřis primis, vt inquit Cice. li. de natura deorū, vel vt Varroni placet a nubendo, ꝙ vt cœlum nubes, ita mare terras tegat. Hinc neptunius a um, poſſeſſiuum.

Neptunalia Neptuni ſacra, quę & ſalatia a ſalo dicuntur.

Nephalia feſta erant in quibus non vinum ſed aqua mulſa libabatur, & ſobrioſorum feſtiuitates erat Græci .n. νηφάλιους ſobrioſorum feſtiuitates vocant. Apud athenienſes fiebat νηφάλιος θυσία .i. ſobrium ſacrificium ſoli lunæ memoriæ nymphis aurorę & veneri ī quo ξύλα νηφάλια ideſt ligna ſobria cremabantur.

Nephele latine ſonat nubem nomen propriū vxoris Athamantis, & matris phryxei & helleſ. Vnde Ouidi. helleſ. Nephelcides dixit.

Neqñ ſignificat ne vllo tempore, ſicut. ſi qñ aliquo tpe.

Nequaq; aduerbium negandi, ſignificat enim non.

Nequam nomen indeclinabile, quod apud veteres ſignificabat hominem nullius precii, ꝙ ne tanti quidem ſit, q̃; ñi, quod habetur nummi. Cypria. Nequā homo denequam theſauro emittit neq̃;. Vnde & a quibuſdam contrarium ponitur frugi, vt in ea dictione dictum eſt. Poſtea inualuit vſus, vt denotaret hominem laſciuum, ac libidinoſum. Varr. Neq̃; ex ne, & quicq̃; media ſyllaba extrita componi oſtendit li. de lin. la. Quid ī a nequeo, ꝙ nihil queat, nulliq; rei ſit aptus. Caper docet neq̃; ſignare, non malus, ſed inutile. Feſtus vero peiorem, q̃; creditur eſſe. A nequam ſit nequior, & nequiſſimus. Col. Nulla eſt. vel nequiſſimi hominis amplior cuſtodia, quam quotidiana operis exactio. Nam illud verum. M. Catonis oraculū nihil agendo homines

do homines male agere diſcunt.

Nequitia, vitium eſt, quod cętera omnia complectit. Eſt.n. vt inquit. Augu.lib.iij.achademicorum frugalitati oppoſita, quæ oẽs in ſe continet virtutes. Vt enim frugi a fruge.i.a fructu ꝓpter quandam animorum fœcunditatem, ita nequitia a ſterilitate, hoc eſt a nihilo noiata eſt. Nihil eſt.n.oẽ, qđ fluit, quod ſoluitur, quod liq̃ſcit, & qđ ſemꝑ perit. Iđ tales homines etiam perditos dicimus. Eſt autem aliquid, ſi manet, ſi conſtat, ſi ſemper tale eſt, vt eſt virtus, cuius magna pars eſt, atq; pulcherrima, quę temperantia, & frugilitas dicit. ſæpe tñ pro laſciuia. & libidinoſa illecebra, ſiue pro luxu vitę prodigo, atq; effuſo. Aphricanus ſcripſit mala probra flagitia, quæ homines faciunt in duabus rebus eſſe malitiam, & nequitiam. Vbi nequitiã intelligi vult luxum vitę ꝓdigũ, & effuſionẽ imodicam pecuniarum. Cic.in Ver. Ex mulierum morſu veſtigia libidinis, atq; nequitiæ.

Nequiter aduerbium cum nequitia ſignificat.

Nequicq̃; aduer.ſignificat nõ. Vir. Ne quicq̃; pinguis paleæ teret area culmos. Item capitur pro fruſtra, vt idem lib.vj. Ter ſaxea tẽtat limina neqcq̃;. Idẽ Ænei.ij. Arma diu ſenior deſueta tremẽtibus ęuo. Circũdat neqcq̃; humeris.

Nequalia ſunt detrimenta.

Nequa aduerbium, ſignificat ne per aliquem locum.

Nequis, ex ne, & quis, pro ne aliquis, hoc eſt, vt nullus.

Nequid nimis. Sententia peruulgata. Cui deeſt agas. Terent. in An. Nam id arbitror in vita apprime eſſe vtile, vt neqđ nimis, ideſt nequid agas nimis.

Nequino, as, modo laſciuio, modo nego.

Nequinum oppidum, quod nunc Narnia dicit, ob incolarũ libidinoſas inertiã. A quo nequates, q nũc Narnieſes.

Nerio, enis, martis vxor Plau.in tru. Mars pegre adueniens ſalutat. Nerionẽ vxorẽ ſuã. Nerio pręterea ſiue Nerienes dictus eſt, qui erat egregia fortitudine. Vocabulum ſabinus, quod a græcis ſumptum videtur qui vincula & firmamẽta membrorum neura.i.neruos dicunt.

Nero, vt Gel.lib.xij. verbum ſabinum eſt, quo ſignificat virtus, & fortitudo. Itaq; ex claudijs a ſabinis oriundos accepimus, qui erat regia, ac præſtanti fortitudine Nero appellatus eſt. Sabini autem id nomẽ a græcis accepiſſe videntur, qui vincula, & firmamenta membrorum νεῦρα dicũt, noſtri neruos, hoc nomine dictus eſt imperator romanorum, qui oium, quos terra ſuſtulit, crudeliſſimus fuit lege ſue. Hinc ꝓpriũ nomẽ in appellatiuũ cõmutatũ eſt, vt nerones, nũc crudeles. & neroniores crudeliores dicimus.

Nerulum oppidum in lucanis, qđ vi captũ fuiſſe repentino aduentu Æmilij protulit Liui.lib.ix. Inde Nerulonenſes dicti ſunt. Sue.in Augu. Manibus colybo decoloratis nerulonenſes menſarij.

Nerulani ppſi in latio iuxta romã, quorum meminit Pli.li.iij.

Nereus deus maris eſt Oceani, & tethyos filius. Et pro mari ponitur.

Nereides pe.cor. patronymicum a nereo, fuere autem maris nymphę humanam effigiem habentes, quarum nomina ſunt Nyſoe & Cimothę.

Neritum, ſiue neritos, penul.cor. Inſula eſt, ſeu oppidum in ea, quod Leucas vocabatur, vt Stra. & Pli. Scribunt. Virgili. Et neritos ardua ſaxis.

Neruuij fuerũt populi, inter Belgas maxime feri, magne virtutis homines de quibus Cæſar.lib.ij. Meminit. Hi nunc magdunenſes dicuntur.

Neruus notę ſignificationis, quale eſt illud in Iob. Oſſibus & neruis compegiſti me, hi a corde originẽ habent, vt docet Ariſtoteles. Alij a cerebro oriri dicunt. Inde ſubneruo as, quod eſt neruos incido. Hier.in Ioſue, Equos eorum ſubneruabis. Ponit quandoq; neruus, pro robore, & viribus, In neruis enim robur peculiariter exiſtit. Vnde dicimus rem eſſe ſine neruis ꝙ debilis eſt. Hora. Sine neruis altera, quicquid compoſui, pars eſſe putat. Terenti. Vbi tu neruos intendas hinc. Cice. Neruos Reipu. appellat milites, claſſes, & vectigalia. Neruus etiam vinculi genus eſt, quo pedes, aut ceruices impediũtur. Ex quo eſt illud Cato. Fures priuatorum furtorum in neruo atq; in compedibus ętatem agunt, fures publici in auro, atq; in purpura Plau. in Aul. Neruos catenas numelas, pedicas, boias. Dicitur & neruum neu.ge. Hier.in Hier. & miſit eum in neruũ qđ erat in porta Beniamin ſuperiori. Item nerui dicũ chordę cytharę. Cice.li.i. Tuſcu. Sũmam eruditionem gręci ſitam cenſebant in neruorum, vocumq; cantibus. Proper. Hæc carmina neruis aptat. Hę ſimiliter dicuntur neruię, quoniã ex neruis fiant. Et neruus membrum virile. Iuue. Menſura incognita nerui.

Neruoſus, a, um, qđ multos habet neruos. Cice.libro tertio offi. Per trãſlationem dixit. Neruoſius, qui iſta diſſerũt ſolum audent malum dicere id, quod turpe ſit.

Neruiceus, a, um, quod ex neruo. Hier.in lib.Iudicũ. Si ſeptẽ neruiceis funib⁹, necdũ ſiccis ligatus fuero, infirmus ero.

Neruię ſunt fidiculę, tanq̃; a neruis cõcinnatę.i.cordę cytharę. Hinc apud auctores legimus neruias in fidibus brumali die alias digitis pelli alias ſonare.

Neruicus dicitur, qui neruis laborat, habet pe.cor. Vict.lib. quarto. Aquæ Neruicos, & podagricos efficiũt ſuphuroſi fontes neruorum labores reficiunt.

Neurobatę, pe.cor. qui omnifariam prorepunt, & qui ambulant ſuper neruos, & funes neruiceos τὰ νεῦρα græci neruos dicunt. Iuli. firmicus lib.viij. Matheſeos. Cum teſtimonio vero Martis, & lunę erũt funambuli olibatę, neurobatę occident, hos. Iul. Maternus olibatas. Capitolinus vero Euribatas appellat, tanq̃; late aſcendentes.

Neſa regio montana iuxta Ætnam.

Neſus Thraciæ Fluuius.

Neſium, inſula in campano littore, inter Pãſilypum, & puteolos, quæ alio nomine dicitur Neſis. Luc. Tali ſpiramine Neſis, huius nominis obliquos produxit. Papi. Syluaq;, quæ fixam pelago Neſida coronat.

Neſos inſulam, apud Stra. Magnetum & oppidus in thracia a conſtantino principe conditum ibi nato.

Neſtus, ſiue neſtum fluuius, a quo neſtum vrbem, & neſtida regionem, quidam dici volunt.

Neſſotrophiõ locus, vbi anates clauſę paſcũtur, Neſſi enim anates a græcis dicuntur. Colu.lib.ix. Media deinde parte neſſotrophij lacus defoditur in duos pedes altitudinis,

Neſcio, is, ignoro, non cognoſco, ex ne, & ſcio. Augu. Phariſeus, qui inuitauerat dominum Ieſum putauit dominũ neſciſſe mulierem.

Neſcius, qui ignorat, & qui ignoratur.

Neu apocopatum eſt a neue, idemq; ſignificat, quod neue.i. ne etiam vir. Neu ſegnes iaceant terræ.

Neue modo ſignificat ne etiam, modo vel, vt non. Ci. Neue, vaſtius ſyllabę deducant, hoc ẽ, vel nõ vaſtius deducãt.

Ne vnq̃; ſignificat nullo modo.

Neutiq;, vna pars orationis, & ſigñat nequaq̃;. Terẽ.in An. Ego Charine neutiq; officium liberi eſſe hominis puto, cum is nihil mereatur poſtulare id gratię apponi ſibi.

Neutiq̃;, non nimis, vel non valde, vel nullo modo, habet enim aliquid aſſertionis. Teren.in Hęcy. In hac vſq; illud viſum eſt Pamphilo neutiq̃; graue.

Neuri populi ſcytiæ europeæ.

Neuus, caruncula eminens paululum, in qua ſæpe ſunt pili, & naturalis eſt. Nã cum hoie naſcit, & plerũq; ſuccreſcit Hora.lib.j. Ser. Egregio inſperſos reprẽdas corpore neuos.

Neuolo, is, neuult, quaſi non volo. Plau. Filiam meam tibi deſponſatam eſſe audito, niſi tu neuis.

Neuter, a, um, neutri, trę, neutri. Sic vter nullus, ſolus, alter, & huiuſmodi. Teren.in An. Tam iners, tam nulli conſilij pro nullius. Et eſt neuter vtriq; contrarium, ſignificatq; nec hic, nec ille. In quo aduertendum eſt. ꝙ dicimus, neuter alterum, nõ autẽ neuter neutrum. Nam ſi ita dicamus, neuter alterum diligit hoc ſignificamus, neq; ille hunc diligit, neq; hic illum. Qđ ſi neuter neutrus diceremus ſignificaremus nec ſe quidem ipſum vtrũq; diligere,

Neutro aduerbium ſignificat, nec ad vnam partem, nec ad aliam. vt, Et neutro inclinata ſpe torpebat.
Neutralis, & hoc neutrale, quod eſt neutrius partis. Vnde neutralia verba dicta ſunt, quæ neq; agunt aliquid, nec patiunt, vt ſto, taceo, cubo, ſedeo, hęc in nulla actione, in nulla paſſione, ſunt alia neutralia ab vſu dicta, q̄ habent actionem, ſed paſſioné nullam, vt certo habet actionem, ſed nó dicimus certor pugno, cœno. Alia ſunt, q̄ patiunt ſed nó agũt, vt vapulo, pédeo, algeo, languo, & hmői.
Nex, necis, proprie mors, q̄ ferro fit, aut alia vi. Vnde neci datus dr̃. qui interfectus eſt. Feſtus tñ neci datum ītelligit, q ſine vulnere interfectus eſt. Vnde Auſo. Sera venenato potu ſubſtulit. Annibalem nex? Cice. Inſidiatori vero, & latroni, quę poteſt afferri iniuſta nex? Ambr. lib. de Paradiſo. Nempe diabolo auctore neces videntur iuſtis hominibus præparari.
Nexo, as, & is, xui, xũ, ſm Priſ. Frequẽ. eſt, a necto. Vir. lib. v. Nexantem nodis, ſeq; in ſua membra plicantem.
Nexus, a, um participium. Virgi. lib. v. Vincula linea rupit, quis innexa pedem malo pendebat ab alto.
Nexus, us, vinculũ, & cõiunctio. Q ñq; obligatio quæ fit per æs, & librã. Ci. lib. de ora. Nexorũ vira verſant in cauſis cẽtũ viralibus. Idẽ pro Mure. Q ð ſi in repetundis, quæ mancipi ſunt, in periculum iudicii præſtare debet, qui ſe nexu obligabit. Nam vt teſtis eſt Liui. Mos erat Romę, vt qui ſoluendo nõ fuiſſent addicebantur fœneratori cui ſeruirẽt, quoad debitum perſoluerent. Et hi nexi appellabantur, ducebanturq; in ergaſtula ad perſoluendum.
Nexi ſunt liberi homines, vt inquit Var. qui operas ſuas in ſeruitute, pro pecuni a quam debebãt domino præſtabãt.
Nexum es vocitur pecunia, quę per nexum obligatur.
Nexilis, & hoc nexile, pe. cor. quod nectit̃ ſicut textile, quod texitur. Lucil. Nexilis ante fuit veſtis, qua texile tegmẽ.

N ante I

Ni, pro niſi ſubiunctiuo iungitur. Eſt enim a niſi, per apocopẽ factum qñq; etiam indicatiuo, vt ni fallor. Vbi ſciendum eſt. ꝙ ni, niſi, & præterq̃; ſemper repetunt eoſdẽ caſus, qui præceſſerunt, vt quid eſt animal, niſi corpus cum aĩa concretum? Quid aliud quęris, q̃ voluptatẽ? nulli placet, præterq̃; mihi. Pręter vero ſemper exigit accuſatiuum, vt nulli places, præter me. Ponit̃ interdum ni pro ne. Virgi. Ni teneãt curſus. Plau. Ni ſtulta ſis. Niſi in principio ſententiæ indicatiuum deſiderat, alias etiam ſubiunctiuum, vt vapulabis, niſi caues, vel caueas. Eſt autem compoſitum niſi ex nõ, & ſi, & ſignificat ſi nõ vel pꝛterq̃. Eſt. n. coniunctio exceptiua, licet qñq; pro continuatiua uſurpetur.
Nice græce, latinę victoria dicitur. Vnde Nicephorus victorioſus, quaſi ferens victoriam.
Nicander, nomen ꝓpriũ, quaſi victor vir. Hoc noĩe dictus fuit auctor apud græcos qui de medicinis multa ſcripſit.
Nicanor, penul. produ. oris, genitiuum facit nomine proprium, quaſi victor.
Nicator, victorioſus, quo cognominatus ẽ Seleucus, qui (vt Appianus inqt) in bello in Syriacis ſemp inuictus extitit.
Nicephorus victorioſus, quaſi ferens victoriam.
Nicolaus, nomen proprium, quaſi victor populi.
Nicarchus, quaſi victor princeps.
Nicomachus, pe. corre. victor pugnę. Quo nomine dictus fuit pater Ariſtotelis philoſophi.
Nicomedes pe. pro. nomen proprium regis Bithynię Romanorũ amici, qui olim raſo capite ſumpſit pileum, & ſe Romanorum libertum vocauit, a quo Nicomedia.
Nicomedia ciuitas Bithynię, a Nicomede rege, qui eã condidit appellata. Multi. n. eodem nomine ſunt vocati, quẽadmodũ Ptolomei ꝓpter prioris charitatem. In huius ciuitatis villa magnus Conſtantinus obijt, qui cum vellet in Iordane fluuio baptiſari, atq; idcirco Hieroſolymam peteret, morte pręuentus ab Euſebio Nicomedienſi epiſcopo arrhianę perfide ſectatore baptiſatus eſt. Quęres Chriſtiani principis fidem, apud plerosq; in dubium vertit. Sed non eſt veriſimile, cum principem, qui per omnem vitam ſuam arrhiani dogmatis hoſtis fuerat in extremo ſpiritus eius dementiæ cõſenſiſſe, quã ſummo ſtudio de ſuo imperio prius eliminauerat.
Nicopolis, ciuitas Epiri, a victoria Auguſti. ſic appellata q̃ Cleopatrã, & M. Antonium, apud Actiũ pręlio ſuperauit.
Nicophanes. pe. cor. nomen pictoris, quaſi vir illuſtris.
Nicoſtrata, quaſi victorioſa exercitus. Quo noĩe dicta Euãdri mater.
Nicoſtratus victorioſus exercitus. Nico enim victoria ſtratus exercitus.
Nicteria, ſunt præmia relata ex victoria, vt Torques. Iuue. Et Ceromatico fert nicteria collo. νικητήριον enim præmium victoriæ dicitur, a νικῶ quod eſt vinco.
Nicia, & Nicea vtroq; modo dicit̃, ſm Priſcia. Et eſt nomẽ duarum vrbium, quarum vna eſt Galliæ, alia Aſię & Bithynię metropolis. Niceam primus Antigonus Philippi filius condidit, & Antigoniam nominauit. Poſtea Lyſimachus a nomine vxoris Antipatri filiæ Niceam appellauit. Vrbis ambitus ſtadiorum. xvj. fuit in figura quadrata in campo ſita, habuit quattuor portas ad rectos angulos, eximio lapide, qui circa medium gymnaſiũ poſitus erat omnes quattuor portę cernebantur. Hæc iubente Conſtantino, famoſa illa ſynodus celebrata eſt trecentorum, & decem, & octo, epõꝝ, & perfidũ Arrhij dogma reciſum.
Niceas nomẽ viri de q̃ Theocritus, & Zenobius ita ſcribit, ἢ τοι τὲ θνήκει ἢ δίδασκει γράμματα τὰν μετὰ νικίου στρατευσαμένων εἰς σικελίαν οἳ μὲν ἀπώλοντο.
Nicto, is. ad canes pertinet, cum ſentiunt odorem leporũ, ſeu perdicum. Feſtus. Nictit vt canis ad odorandum ferarum veſtigijs leniter ſingannjens. Eun. Nare ſagaci ſenſit voce ſua nictit, vltraq;.
Nicto, as, frequentatiuum eſt verbi niueo, es. Et eſt nictare oculoꝝ, & aliorum membrorum viſu ſæpe aliquid conari. Pli. lib. xj. Plęriſq; vero naturale eſt, vt nictare, nõ ceſſent quos pauidiores accepimus. Ides ibi Grauiores alitum inferior gena conniuent ędem nictantur ab angulis membrana obeunte. Inde fiunt nictatio, & nictus. Compoſitũ eſt adnicto, quod eſt iuxta nicto. Feſtus. Adnictat, ſæpe leuiter oculo adnuit.
Nicotianũ delicatius odoramẽtũ, & vnguentũ dictũ ab artifice ꝓbo Nicero te. Mar. Laudas pinguia necerotiana.
Nicocreõ, ontis, Cypriorum Tyrãnus, qui Anaxarcum philoſophum malleis ferreis cædi iuſſit.
Nidor, odor qui ex ędulijs coctis olfactum excitat græce dicitur κνίσσα, a nitor ignis dictus nidor. Mar. Paſceris, & nigrę ſolo nidore culinæ. Interdum ponitur pro puto re vſtrinę & rei vſtulatę, vt apud Virg. lib. xij. Occupat os flãmis illi ingens barba reluxit nidoremq; ambuſta dedit. Dicitur, & de ſtercore. Apul. lib. iiij. Alios putore nidoris fœtidi, a meis ſcapulis abegiſſem. Interdum pro riſu. Hora. in Ser. Naſum nidore ſupinor. Sic enim porphirio interpretatur. Interdum pro ſplendore.
Nideo, es, dui, cuius compoſitum eſt Renideo in frequentiori vſu. Et mõ ſignificat ſplendeo. Sta. lib. x. The. Emicat effigies & ſparſa orichalca renident. Pli. lib. vij. Neq; in receſſu gemmę, aut in delectu renidente, modo redoleo Hora. Nec mea renidet in domo lacunar.
Nidus, auium domicilium a nidore vt putat̃. ꝙ mali odoris ſint auium cubilia. Q ñq; tñ nidus accipitur pro ipſa aue quaſi continens, pro cõtento. Vir. Ipſæq; volãtes ore ferunt dulcem nidis immitibus eſcam. Q uãdoq; pro quodam vaſis genere a nidoꝝ ſimilitudiñe. Varro. Nympha e lacuna fontiũ allata nidos implẽt. Et nidi dicunt̃, in q̃bus merces in tabernis ſeparatim tenentur. Mar. De primo dabit, alteroue nido. Raſum pumice purpuraq; cultum.
Nidulus, dimi. paruus nidus. Gel. de auiculę nidulo.
Nidifico, as, facio. Virgi. Sic vos nõ vobis nidificatis aues.
Nidulor, pe. cor. Idem, quod nidifico. Pli. lib. xj. Aliud rurſus eorus genus, qui e fimo ingentes pilas auerſi pedibus

volitant paruoſq; in his contra rigorem hyemis vermicu los fœtus ſui nidulant. Aliqñ nidulari eſt ouis incubare. Var. Prima dies, deinde illos, quibus halciones hyeme in aqua nidulantur, eos quoq; ſeptem eſſe dixit.

Niger proprie fuſcus dr, eſt.n. contrarius albo. Per tranſlatio nem tñ ponitur, qñq; pro mortuo. Iuue. Inſtituitq; rudes melior locuſta ꝓpinquas. Per famam, & populum nigros efferre maritos. Quandoq; pro noxio. Vir. Et nigris exeſa chelidris creta. Quãdoq; pro malo. Iuue. Nigrum in candi da vertunt. Solebant enim priſci qđ bonum, & laudabile erat creta, vel alba linea notare. Contra qđ turpe fuiſſet, ni gro ſignabant. Vnde Perſi. Quæ ſequenda forent, & quæ vitãda viciſſim. Illa prius creta, mox, hęc carbone notaſti.

Nigellus, a, um, diminutiuum, quod eſt parum nigrum.

Nigella herba quæ vt auctor eſt Marcel. Alio nomine dicit lolium inter frumenta naſcens.

Nigidius figulus pħus pythagoricus Romę floruit Cæſaris tempore. Hic doctiſſimus in grammatica, multa ſcripſiſſe fertur, quæ in vulgus non prodierunt.

Nigredo, nigrities & nigritia, ipſe color fuſcus. Vnde Plin. Capillorum nigritiam dixit.

Nigror, ipſa nigredo. Cice. li. j. de diui. Noctiſq;, & nymbo rum occęcat nigror.

Nigreo, es, a quo nigreſco, niger fio. Clau. lib. iij. Nunc ſibi mutatas liceat nigreſcere veſtes. Col. Oliue cum nigruerint ſereno cœlo diſtinguere manu conuenit.

Nigro, as, nigro facio, vnde Denigro, as. Hiero. Denigrata eſt facies. Interdum nigrare eſt nigrum eſſe. Colu. lib. vij. Parandi ſunt boues nouelli quadrati magnis mẽbris cor nibus proceris, & nigrãtibus & robuſtis naribus reſimis, patulis, ceruice longa, & toroſa palearibus amplius, & pe ne ad genua promiſſis, pectore magno armis vaſtis, capa ci, & tanq̃; implente vtero, lateribus porrectis, lumbis la tis, dorſo recto, planoq;, & ſubiungit clunibus rotundis, cruribus compactis, ac rectis, ſed breuioribus potius, q̃; longis, nec genibus improbis, vngulis magnis, caudis lõ giſſimis, & ſetoſis, piloſiſq;, corpore denſo, breuiq; coloris rubei, fuſciue, tactu corporis molliſſimo. Pli. li. ix. Rubeus color nigrante deterior.

Nigrefacio, is, & nigrefio, notæ ſignificationis.

Nigrico, as, pe. cor. aliquantum niger ſum. Pli. lib. x. Viribus præcipua, colore nigricans, ſola aquilarum fœtus ſuos alit ideſt aliqua nigredine tincta.

Nigris fluuius eſt a quo.

Nigretes populi cognominati ſunt. Dictus Nigris, propter ſolitudines nigri pulueris eminentibus interdum, velut exuſtis cautibus.

Nihilum, ex non, & hilum componitur, quod ſignificat vl lum. Cice. li. j. Tuſcu. Illud ſaxum, quod Siſyphus ſudans nitendo, nec proficit hilum. Sunt qui putent hilum ſigni ficare illud quod grano fabæ adheret. Alij pennæ modu lum intelligi volunt, ex quo.

Nihilum, & nihil per apocopen, quod ſignificat quãtitates. vt nihil vini habeo. Inuenitur etiã pro aduerbio negandi poſitum. Teren. Nihil circuitione vſus es. i. non. Inuenitur etiam nihil indeclinabile, & trium generum, quaſi qui ne hili quidem eſt, hoc eſt nullius precij, aut vtilitatis.

Nihildum, ideſt nondum. Cice. Caſ. Et q̃; q̃; nihildũ audie ramus, nec vbi eſſes.

Nihilominus, non minus. Cice. Figulo. Tñ nihilominus eis conficior curis, vt ipſum, ꝙ viuas peccare me exiſtimẽ.

Nil ſyncopatum eſt a nihil. Et modo nomẽ eſt, vt nil boni eatis habes. Modo aduerbiũ. Terẽ. in An. Nil me fallis.

Nilus Ægypti fluuius, a Nileo rege ſic dictus, vel a nouo in ferendo luto, ꝙ ſua inundatione totam feracẽ reddat Ægy ptum. Vnde Ser. Nilus dici exiſtimat, quaſi νεὸν ἰλύν. Hoc eſt nouum trahentem limum, quo oblimet, hoc eſt limo obtuiret Ægyptum, & oppleat. Tibul. Te propter nullos tel lus tua poſtulat imbres Arida, nec pluuio ſupplicat herba Ioui. Euſtathius interpres homeri pariter, & Dionyſij liby ci, i Dionyſio ſic ſcribit Ἡρόδοτος μὲν λέγει τοῦ νείλου τὰς πηγὰς μὴ γινώσκεσθαι διὸ οὐδὲ αὐτὸς ἔχει φάσαι τούτου τὰς πηγάς. δωκοῦ δέ φασιν οὐδὲ οὐ δεὶς ἑλλήνων. ἕτεροι δέ φασι τὸν νεῖλον ἐκ τῶν τῆς σελήνης ἤτοι ἐκ τῶν σεληναίων ὀρῶν ἄγεσθαι. Vnus eſt ex maioribus totius orbis fluuius, a quibuſdam Geon dicitur, quaſi terra, qui antea Melo vocabatur. Habꝫ ſeptem hoſtia. Virg. Et ſeptẽ gemini turbant trepida oſtia Nili. Nomina oſtiorum hæc ſunt Canopicum, Bolbiticũ, Sebeniticum, Pheniticum, Mendeſicũ, Taniticum, & Pelu ſiacum. Naſcitur in monte inferioris a Mauritaniæ, non longe ab oceano ſtagnante ibi lacu, quẽ vocant Nilidem, deinde cõdit ſe itinere aliquot dierũ, rurſumq; erũpit alio lacu maiore in Mauritania Cæſarienſi. Iterũq; arenis rece ptus per deſerta. xx. dierũ ſpacio fertur ad ꝓximos Æthio pas, & denuo proſilit fonte, qui niger dr. Inde Aphricam ab Æthiopia medio ſecans ęthiopas, ſic pleraſq; inſulas fa cit, quarũ clariſſima eſt Meroe, cuius Metropolis etiã me roe vocat. Poſtq̃; ſe aqs oibus auxit Nilus appellat. Deniq; multis oſtijs fert in mare Ægyptium, Ægyptiq; inferiores partem dextra, leuaq; diuiſus amplexu ſuo determinat, Ca nopico oſtio ab Africa, ab Aſia peluſiaco, propter qđ aliq Ægyptum inter inſulas poſuere, ita ſe diuidente Nilo, vt tri quetram terræ figuram faciat. Idcirco multi Ægyptum. δ, Græce litteræ ſimilitudine Delta vocauerunt. Augeẽ Nilus certis diebus mirũ imundum, & per totam ſpaciatus Ægy ptum fœcundiſſimus innatat. A Nilus fiunt adiectiua.

Niloticus, a, um, vt nilotici piſces. Et niliacus, pe. cor. a, um. Mar. Niliacis primũ puer hic ſit natus in oris. Nili, quoq; apud veteres capiuntur pro foſſis in ludis circũdatis, pro ſe ptis, ſiue pro canalibus aquarum aliunde deductarũ, quos Romani intra pomos deducebant, vide in dictione Euri pi. Eſt & nilus vrbs ibidem.

Niliacus, a, um, pe. cor. idem quod niloticus. Mar. Niliacis primum puer hic ſit natus in oris.

Nimbus, repentina & pręceps pluuia. Ponitur & pro vento Vir. Nimboꝝ in patria loca fœta furentibus auſtris Æoliã venit. Interdum pro nube, qua dij ſolent in terras deſcen dere. Lucil. Cum nimbo cęlitus deſcendit Iuppiter. Et nim bus vaſis genus, quo vina vnguenta, & alij liquores fun duntur. Mar. A Ioue, qui venit miſcẽda ad pocula largas. Fundet nimbus aquas, hic tibi vina dabit.

Nimboſus, a um. Virg. Fluctu nimboſus Orion, ideſt plu uioſus, ventoſuſue.

Nimis & nimium, nomẽ loco aduerbij augendi, & pro vi tio dicuntur, ſignificatq; plus ſatis. Ter. Ne quid nimis dr: & Nimius, a, um, vt nimius labor exhaurit vires.

Nimirum aduerbium cõfirmandi, hoc eſt ſine dubio, certe. Poteſt etiam ſolui vt dicatur. Nimirum non eſt mirũ, nam ni ſignificat ne, & ne ſignificat nõ, vt Plau. Ne vult pro nõ vult. Aliquando ad reſponſionem adhibetur. Quin. De mus id qđ nullo modo fieri poteſt, ideſt ingenij doctrinæ ſtudij peſſimo, atq; optimo viro, vter melior dicetur ora tor nimirum qui homo quoq; melior.

Niniue, pe. cor. vrbs aſſiriorum quam ædificauit Aſſur egre diens de terra Senaar, a Nino rege ſic dicta vt ſcribit Aug. Eſt & alia ciuitas Iudeorum in angulo Arabiæ quã nunc corrupte niniuem vocant, & in genitiuo niniues facit. Vñ Augu. lib. xv. de ciui. dei. Niniues ciuitatis magnæ Ninus Beli filius conditor nomen ex illius nomine deriuatũ eſt, vt a Nino Niniue vocaretur.

Niniuitę, pe. cor. dicuntur populi in ea habitantes.

Ningo, is, vel ninguo, is, xi. Priſci. ninguo quoq; nixi, vnde & nix, ſicut a duxi dux, a rexi rex. Virgi. lib. iij. Geor. Interea toto non ſecius ęquore ninguit. Sunt etiam qui ningo di cant a ningue, cuius nominatiuus eſt ninguis, qđ antiqui ꝓ niue vſurpabãt. Lucre. Albas effundere ningues. Apul. in primo Herme. Aſpera hyemis erat, omnia ningue cane bant, nunc dicimus nix. Idem in flori, ningit. Euecta alijs totum illud ſpacium qua pluitur & ningitur.

in ſapientiſſimus iudicatus eſt, qui rebus nomina impoſuit. Vnde oē quod loquimur. i. oēs partes orōnis, rerū noīa ſunt. Alia noīs ſignificātia eſt, qua vnam partē orōnis, ex octo videmus eſſe ſignatam, vt nomē pronomē, verbum. Tertia noīs proprij vt hoīs, & Quarta quadripartita eſt, qua vnaquæq; perſona ſine, alterius cōmunione ſignatur. Quod Cice. lib. Rhe. ſic diffinit. Nomen eſt, quod vnicuiq; perſonæ attribuitur, quo queq; ſuo proprio, & certo vocabulo appellatur. Ergo vt proprius perſonæ hoc nomē & certum ſit p quattuor tenditur. Prænomen, nomen, cognomē, & agnomē. Prænomē īterdum, vna, īterdū duabus, īterdum tribus litteris continet. C. vt Caius, Gn. Gneus. Sex. Sextus. Fuitq; nonnulla rō pnoīs. Nā & qntū ideo dixerūt, ꝙ qnto fortaſſis loco natus eēt, Luciū, ꝙ in inicio lucis exortus. Gneū a corpis effigie. Cognomē maiorū eſt tractum ex familia, vel ſanguine, vt Cornelius ex cornelijs. Nomē vt propriū perſonæ eſt, quod ꝓprium gētilitium, hoc eſt, quod originem gētis, vel familiæ declarat, vt Cic, Scipio. Agnomen ex trinſecus uenit. Et hoc tribus modis. Aut ex aīo, vt ſupbus pius. Aut ex corpore, vt Craſſus, pulcher. Aut ex fortuna, vt Aphricanus, Gotticus Aſianus, Numantinus, a deuictis gentibus, ſed hoc raro vſurpatur. Cognomen namq; ſiue, cognomentum potius, ꝙ̄ agnomen dicitur. Cice. Scipio ille, cui Africano fuit cognomē. Idem Teq; non cognomen ſolum Athenis deportaſſe, ſed humanitatem, & prudentiam intelligo. His quatuor partibus perſonæ proprium, & certum nomen includitur, vt Pub. prænomen, nomen Scipio. Cornelius cognomē. Afri. agnomē. Qui aūt prænomē, nomē & cognomē tm̄ ponūt dicūt publius prænomē eſſe. Corne. nomē, Scipio cognomē. Et nomē qdē, atq; cognomē oīum euſdē familiæ cōmune erat prænomē vero tm̄ ſingulorū. Et ideo proprium nomē, quo ſe inuicem gētiles vocabāt, Pater appellabat ex duobus filijs, alterum Publium, alterū Lucium. Nec aliter inter ſe fratres ipſi vocabant. Quidam etiam a veſtimento cognomen ſortiti ſunt, vt Anton. Caracalla. Quidā a pecore minori, vt Porcius, Scropha. Quidam a pecore maiori, vt equitius Taurus. Quidam a piſcibus, vt ſergius, orata, Murena. Quidam ab arboribus, vt Fronditius. Quidam ab ea re, quā optime ſereret, vt Fabius Lentulus. Cic. a pinſendo pilumnus, qui primus pilum inuenit, & multa hmōi. Eſt qn̄ nomē pro decore, cogitatiōe, & dignitate ponatur. Vir. Auulſumq; humeris caput, & ſine noīe corpus. Interdum pro generoſitate. Idem lib. ij. Geor. Aut pomis ſua nomina ſeruant. Interdum ꝓ nobilitate generis, ex qua fit nomē, quod famā ſignificat. Idem, & nos aliquod, nomēq; decuſq; geſſimus. Et illud, Melius eſt nomen bonum, ꝙ̄ diuitię multę. Interdum ꝓ gente. Vir. Noſtrumq; in nomen ituras. Interdum pro debitore, ſeu debito, aut credito, qꝺ fœnerauimus, qm̄ noīa eorum, qui vſuras ſoluturi erant in kalendario fœneratoris ſcribebātur. Et ſimili modo, quicūq; aliquid debebat. Cice. Lentulo, Vt bonum nomen exiſtimet adeptus. i. bonus debitor. Sue. Et quæ in ſingulos annos ſtipendij nomina impoſuit. Aſco. Tituli debitorū noīa dr̄ ꝓſertim in his debitis in quibus hoīm noīa ſcripta ſunt, quibus pecuniæ cōmēdatæ ſunt. Nomen & aduerbium plerūq; trāſeunt in ſe, vt Toruūq;. i. torue. Item aduerbius in nomē, vt dum mane nouum accepta declinatione factū eſt nomen. Sic Perſi. Iam cras heſterna cōſumpſimus ecce aliud cras. Sed nomen quum aduerbium cępit eſſe, fit indeclinabile. Aduerbius quū nomen eſſe cęperit, declinatur. Quus enim in alienum ius tranſeunt. Hę partes non ſuis, ſed earum ad quas tranſeunt vtuntur poteſtatibus dumtaxat in declinatione. Nam temporum rationem ſuam reſeruant; vt apud Vir. li. iij. Muta tranſuerſa fremūt. Nam tranſuerſa quū aduerbium ſit a tamen breuis eſt, quia venit ex nomine, licet due conſonantes ſequantur, quum ſciamus in a terminata aduerbia longa eſſe.

Nomina per diuerſos caſus loco aduerbiorū ponuntur per nominatiuum, vt fors pro forte, recēs ꝓ recēter, per genitiuū militię ꝓ militia, ꝓ dtm̄, vt veſperi ruri ſorti ꝓ ſorte.

Nomino, as, appello nomē impono. Lact. lib. iiij. Si autem diuinus nō ſit, ne deus quidem ſit, vnde ipſa diuinitas nominatur. Hinc denomino, quod idē eſt, qꝺ nomino, ſeu nomē alicuius habeo. Col. li. iiij. Quippe vniuerſę regiones, regionumq; ſingulę pene partes habent propria vitium genera, quę conſuetudine ſua denominant.

Nominatim per ſingulorū noīa. Pli. Cum illico oēs noīatim aſſignati eſſent. Dr̄ tn̄, & de vno, vt tenens cruentum pugionem Brutus noīatis Cic. indamauit. Cic. li. iij. offi. Quicquid enim eſt in prædio vitij, id ſtatuerunt, ſi venditor, ſciret, niſi noīatim dictum eſſet, præſtari oportere.

Nomēdator, a noīe calādo. i. vocādo, qui memoriter vnūquēq; noīatim vocare didicit, vt puta in foro reos, in cōuiuio cōuiuas. Apul. Et ad nomēdatorem mox citati venerunt. Horum opera vtebantur potiſſimum cādidati, vt ſibi in ꝓſando ſuffragatores noīa ciuium ſuggererēt. Vn̄ laudatur Cato, ꝙ legem ſeruauerit, quæ candidato nomēdatores adeſſe vetat:, vt per ſeipſum, ſine nomēclatore nominatis ſalutaret ciues romanos. hi & farctores quoq; dicebantur, quia ſalutatorus nomina, vt ait Feſtus, velut infarcirent petitorum auribus. Hinc nomēclatio, & nomenclatura, pro nuncupatione, & nominatione. Col. lib. iiij. Quare prudentis magiſtri eſt eiuſdē nomēclationis aucupio, quo potiri nequeat, ſtudioſos non demorari. Pli. li. ij. Iouem quidem aut Merurium, alſterue alios inter ſe vocari & eſſe cœleſtis nomenclaturæ.

Nomius apollo dictus eſt ἀπὸ τῦ νομῶν. i. a paſcuis. Nā circa Amphryſum theſſaliæ fluuium ſpoliatum diuinitate ob occiſos cyclopas Admeto regi pauiſſe armenta dicitur, vel ἀπὸ τοῦ νόμου idest a lege chordarum.

Nomos. græce latine lex dr̄ & nomos præfecturas græce.

Nomodidactes, qui legem docet.

Nomophylaces. legis cuſtodes, & ſeruatores ἀπὸ τοῦ νόμου a lege, & φύλαξ, cuſtos. Colu. lib. xij. Non ſatis viſum eſt bonas leges habere, niſi cuſtodes earū diligētiſſimos ciues creaſſent quos græci nomophylacas appellant.

Nomothetæ, latine legiferi dicuntur. Vnde Solon nomothetes dictus.

Nomentum, oppidum in latio non procul ab vrbe Roma. Mar. Si vicinum tibi Nomento rura coluntur. Hinc nomentana via Romæ, qua itur Nomentum. Et nomētani, qui nomentum habitant. Dictum nomentum a nomento conditore vt inquit Diony.

Non, negatiua dictio, accommodari pōt indicatiuo. vt Nō tulit antigenes. Optatiuo, Non mihi ſi centum linguę ſint oraq; centū. Subiunctiuo, vt Non illa quiſq; me naue per altum Ire, neq; a terra moneat conuellere funem. Quæ, ſi negationi præponaſ, affirmat, vt nonnihil tibi debeo. i. aliquid tibi debeo. Cum vero poſtponiſ magis affirmat, ꝙ̄ ſi præponeretur, vt ſi dixero. Nihil non tibi debeo, ſignificat. n. oē tibi debeo. Oui. lib. iij. Faſto. Multa tibi memores, nil non debemus Eliſe, ideſt debemus multa tibi cum fueris de nobis merita, ſed Eliſæ debemus omnia.

Non mō, ſignificat nō ſolum, vt nō mō te diligo, ſed etiā amo. Q ſiq; ponit pro nedum. Trebonius Ciceroni. Non enis neſcis quāti te faciā, & ꝙ̄ ꝓ veterrimo amore oībus tuis ēt minimis cōmodis, nō mō tanto bono gaudeam.

Nonnunquam ſignificat aliquando.

Nonæ, quaſi nouæ, ꝑ initium obſeruatiōis. Vel ꝙ ab eo die ſemp ad idus nouē dies putētur, ſicut apud Tuſcos ꝙ hi nono quoq; die regem ſuum ſalutabant, & de proprijs negocijs cōſulebāt. Vel ideo nonę dictæ ſunt, ꝙ ſi diem nonum ſunt, ſiue a noua luna, cuꝰ pōtifex eo die nouam lunam obſeruaret, & viſam regi ſacrificulorus indicabat.

Nonacris, locus in Arcadia. Vitr. Eſt in Arcadia nonacris nominata, quæ habet in montibus ſtillantes ex ſaxo frigidiſſimos humores. Hæc autem aqua Stygoſydor appellatur, qua neq; argenteum, neq; æneum, neq; ferreum vas

poteſt

poteſt ſubſiſtere, ſed diſſilit, ac diſſipatur. Conſeruare autẽ, & eam continere, niſi vngula mulina poteſt. Hinc fit. No/nacrius, a, um. Ouid. in Faſt. Et matri, & nati paret nona/crius, heros. Et nonacrinus, a, um, Idẽ. Et redit atq; frequẽs in virgine nonacrina.

Normandia, regio Galliæ vltra Sequanam flumen, quæ a Carolo magno deuicta fidem Chriſtianam ſuſcepit.

Noruegia regio in Europa ſeptentrionalis, verſus Oceanus Germanicum ſita.

Norma fabrorum inſtrumentum, habens duo latera, quo omnia dirigunt, metiunturq; quæ & Regula dicit. Vnde quæ recta dimenſaq; ſunt normam habere dñr. Cic. in Le. Nunq; ego dicam. C. Fabricium. Mar. Curium. Tulliũ Coruncanum, quos ſapientes maiores noſtri iudicabant, ad iſtorum normam fuiſſe ſapientes. Per tranſla. vero ponit, pro recta vitæ via. Hiero. diminutiuo vſus eſt. Si homo in hac normula apoſtolicæ vitæ, & religionis diſpenſatione correctione, vel mutatione indiget, epiſcopo veſtro cõmitto. A norma fiunt adiectiua. Abnorme, & enorme.

Normula parua norma dimi. Vide in Norma.

Normatus, a, um, quod eſt regulatum, & directum. Col. li. iiij. Antiquam illam ciconiam infiximus, vt tanq; ſuppoſito vaſi ad perpendiculum normata inſiſteret.

Noricum, pe. cor. regio in Europa, vt li. ij. ſcribit Pto. limites habet ab occaſu Enum fluuiũ, qui medius eſt inter Vindelicos, & Noricos, a ſeptentrione Danubium, ab ortu ſolis montem Cetium, qui Pannoniã ſuperiorẽ diſterminat, a Norico. A meridie montem Cucuancã, qui eſt ſup Iſtrias. Et nunc regionem pleriq; Bauariam appellant.

Noricus, a, us, Ho. li. j. car. Quas neq; noricus deterret enſis.

Noſos græce, latine morbus. Noſematis, morbus ægritudo. Noſeo, ægroto. Noſemos, ægrotus, Noſematicus, valitudinarius.

Noſecomion, hoſpitale, languentiũ villa, & domicilium, ad quod diuertunt ægrotantes pauperes, vbi ali/menta ſuppeditantur. Hier. ad Oceanum Cenſum, quæ habere poterat, diſtribuit, dilapidauit, ac vendidit, & in pecu/niam congregatũ, vſibus pauperum præparauit. Et primo omnium noſocomiũ. i. languentium villam inſtituit, in quo ægrotantes colligeret, de plateis, & cõſumpta languo/ribus, atq; inedia miſerorum membra refoueret.

Noſco ſeu gnoſco, is, ui, tus, quod & gnoſco dicitur. Vnde agnoſco, cognoſco, ignoſco, dignoſco, pnoſco, & renoſco. Significat autem noſcere vltra notam ſignificationẽ carum habere. Virgi. li. iiij. Geor. & patriam ſolę, & certos nouere penates, habet & alia cõpoſita, vt Dinoſco, internoſco, in/ter alios noſco. Cice. in Lel. Secerni autẽ blandus amicus a vero & internoſci tam põt adhibita diligentia. Pernoſco, perfecte noſco. Col. li. vij. Itaq; ſicut romani præceperunt, ipſe, quoq; cenſeo tam pecorum, q; agrorũ cultum pernoſcere. Fit aũt noſco a græco. Nam græci γινώσκειν dicunt cognoſcere γνώστον cognitũ γνῶσιν notidã προγνω/σικα ſigna. Hinc latini veteres non noſco, ſed gnoſco dicebant, & gnotum cognitum, & gnoro pro ſcio.

Noſcentia, æ, idem eſt, quod notio. Vnde dinoſcentia. Auguſt. lib. de arbore boni, & mali ſcriptum eſt in illa arbore fuiſſe dinoſcentiam boni, & mali.

Noſcito, as pe. cor. frequẽ. a noſco. Plau. in Ciſ. Nunc veſti/gia, ſi qua ſunt, noſcitabo. Liui. lib. iij. Circũſpectare olbus ſori partibus ſenatorem, raroq; vſq; noſcitare.

Noto, as, eſt frequen. a noſco. Priſc. In quo ſimiliter eſt no/tandum, q cum a notu ſit deriuatum, corripuit tamẽ pe. Nec mirus compoſita enim a notus mutant o, in i, cor. vt. Agnitus cognitus, cum ignotus ſeruauerit o. Eſt autẽ notare animaduertere. Lactan. lib. ij. Curſus ſiderum, & defectus notauerunt, per tranſla. ſcripſit. Cice. Aulo. Ced. De/inde, vt eam in ciuitatẽ boni viri, & boni ciues nulla ignominia notati non reuertantur, in quam tot ſcelerum con/demnati reuerterunt. Sumitur quãdoq; pro Intitulare, in/ſcribere. Hier. in Prolo. ſuper Salo. In prouerbijs notantur prouerbia Salomonis. Quandoq; pro Facere. Lac. lib. iiij. Qui ſignum hoc veri, & diuini ſanguinis in ſummo cor/poris ſui notauerint. Poteſt etiam dici a nota deriuatus vt ſit notare ſignum notamq; apponere. Iuue. Sed quæ Fa/bricius cenſor notet. Lactã. lib. iiij. proprie. Cuius rei figurã etiam Iudæi nunc exhibent, cũ limina ſua de cruore agni notant. Et notare eſt ab alio dictata conſcribere. Vnde qui dictat ſcriptor. Qui vero ſcribit notarius appellatur. Item Notare, ignominia afficere. Cice. Sed notandam putaui li/bidinem nimiã. Compoſita huius verbi ſunt Annoto, cõnoto, denoto, prænoto, antenoto, ſeu anteſigno, ſubnoto. Mar. Et non ſobria verba ſubnotaſti habentq; pe cor.

Notæ vocantur vulgo ſipheræ, quas teſte Euſebio primus Tyro. Cice. libertus inuenit. Sue. de Cæſa. Extant & ad Ciceronem. Itẽ ad familiares domeſticos de rebus in quibus ſi qua occultius perferenda erant, per notas ſcripſit, hoc eſt ſic ſtructo litterarum ordine, vt nullum verbum effici poſ/ſet, quæ ſi quis inueſtigare, & perſequi vellet, quartam ele/mentorum litteras. i. d. pro a, & perinde reliquas cõmutet. Gel. de notis Cæſaris ſic ſcribit, In epiſtolis Cæſaris inue/niuntur litteræ ſingulariæ, ſine coagmentis ſyllabarum, ex quibus verba cõfici nulla poſſunt. Curius ad Cice. pro ſcri pꝫra poſuit. Quare mi Cice. perſeuera conſtanter nos cõ/ſeruare. Et Sulpitio ſucceſſori. Nos de meliori nota cõmenda. Quandoq; nota dicit ſignum, ſeu macula, qua res no/tatur. Eſtq; tam in animo, q; in corpore. De corpore. Virg. lib. iij. Geor. Continuo notas, & nomina gentis inurunt. Vnde genitiuæ notæ dicunt ſigna, cũ quibus ex vtero materno infantes egrediunt. Cum ad animum refertur, & in bonum, & in malum ſumi poteſt. Ad laudẽ. Oui. retulit, cum ait. Ille Numantina traxit ab vrbe notam. Ad igno/miniam ſiue probrum. Sue. Varijs affectus notis. Ci. li. iij. offi. O turpem notam temporis. Inde notare, ignominia afficere. Hora. Multa cum libertate notabant.

Notula diminutiuum eſt, a quo fit aliud diminutiuum Notella parua Nota.

Notabilis, qui noſci poteſt. Colu. lib. iiij. Neq; folium notabile gerit, ideſt per quod noſci crebro poſſit. Quint. Macie notabilis pallor deformis.

Notarius, a notis dictus eſt. i. ſiſis, vel ſipheris qui per notas quaſdam multarũ ſarum vim habentes dicta colligunt.

Noteo, es, notui, a quo noteſco, notus fio. Lactã. li. j. Quod quia fieri non potuit, vt homini per ſeipſum ratio diuina noteſceret, non eſt paſſus homines diutius errare. Proper. Nec minus hęc noſtri noteſcet fama ſepulchri. Hinc fit Innoteſco. Lactan. li. v. Deniq; a doctis huius ſeculi, quibus forte ſcripta eius innotuerunt, irrideri ſolent, ideſt nota, & manifeſta facta fuerunt. Cyprianus vero in epiſtola ad præſbyteros. Innoteſcere pro notum facere poſuit, cũ ait. Vos curate, vt ſcripta noſtra, & illorum reſcripta fratribus no/ſtris innoteſcatis.

Noteſco, is, Vide in dictione Noteo, es.

Notifico, as, notum facio. Ouidi. lib. j. de pon. Atq; modus pœne notificare velis.

Notio, cognitio, demonſtratio, manifeſtatio. Cic. li. iij. offi. Explica, atq; excute intelligentiã tuam, vt videas, q ſit in ea ſpẽs, forma, & notio boni viri. Proprie aũt Boe. cõmen/tario. iij. topi. Notio intellectus eſt qdam, & ſimplex mẽtis cõceptio, quæ ad res plures ptineat a ſemuicẽ differentes.

Noticia cognitio, a notus, quæ & notio.

Notus, a, um, cognitus amicus, & charus dicitur. Vir. li. vij. Et notis compellat vocibus vltro. Idem. Hic inter flumina nota, ideſt cara, vt inquit Ser.

Notus noti, ſubſtantiuũ ventus meridianolis, auſter dictus, νοτὶς, n. latine humor dicitur.

Nothus cum aſpiratione, is, apud græcos dicitur, qui ex vxore non legittima natus eſt. Virgi. lib. viij. Suppoſita de ma/thre nothos furata creauit.

Nothrotes. pe. cor. latine torpida ſegnities dr, νωθρὸς languidus.

Nouus, a, um, proprie dicitur recens, & quod nuper fuit. Oui. In noua fert animus mutatas dice/

re formas. Corpora ab νέον. Nouum accipitur quandoq; pro magno, & mirando. Vir. Pollio & ipſe facit noua carmina. Quandoq; oro inopinato. Idem quis furor iſte nouus? Noui quoq; homines dicuntur, quorum nulli maiores clari fuere, ſed ipſi per ſeipſos clari eſſe incipiunt. & magiſtratus in ciuitate aſſequi. Cice. Noui homines plurimi eoſdem honores conſecuti ſunt. A nouus fiunt aduerbia noue, & nouiter, & ſuperlatiuum.

Nouiſſimus, quod pro vltimo poni conſueuit, quia quæ recenter fiunt, vltimum locum habent. Cice. li. j. de ora. Quę duo ſunt ad iudicandum nouiſſima.

Nouicius, a, um, quod eſt nouum, vt nouicium opus, qđ eſt nuperrime factum. Vlp. li. xj. Plęriq; ſolent mancipia, quæ nouicia non ſunt, quaſi nouicia diſtrahere ad hoc vt pluris vendant. Preſumptũ eſt enim ea mancipia quę rudia ſunt, ſimpliciora eſſe, & ad miniſteria aptiora & dociliora & ad omne miniſteria habiliora. Trita vero & veterana mancipia difficile eſt reformare. Huius contrarium eſt, veteranus. Marcianus. Si tñ nouicia mancipia non fuerunt, non etiã veterana. Mancipia aũt nouicia intelliguntᷣ, quę anno nõdum ſeruierunt. Pli. Nouicium vinum reſinatus conducat.

Nouicius ſubſtantiuũ ſumitᷣ pro ſeruo rudi. Quin. li. j. Atq; nouitijs noſtris per quos annos ſermo latinus repugnat.

Nouo, as, nouum facio. Salu. Conſul optimum factu ratus noctem, quę inſtabat ante capere, ne quid eo ſpacio nouaretur. Huius cõpoſita ſunt, Innouo, & renouo. Liui. lib. j. Fœdus inter Romam Lauiniũq; vrbes renouatũ eſt. Et in ſacris litteris, Innoua ſigna, immuta mirabilia.

Nouacula, culæ, culter raſorius, a nouo, as, ꝙ nouare. i. nouũ facere videatur. Aug. in Matth. Sed inſidiatur contra potẽtes, acuit nouaculam, vnde capillos, non vnde caput incidnet. Col. li. vlti. poſuit pro cultro, licet. nõ raſorio Raporũ inquit ꝗ; rotũdiſſima ſumito, eaq; ſi ſunt lutoſa detergito, & ſummam cutem nouacula decerpito.

Noualis genere fœ. & nouale ge. neu. dici poteſt. ſm Ser. & diuerſis modis exponi ſolet. Paul. iurecõſul. dicit eſſe terras proſciſſam, quæ anno ceſſat. Sic. Var. Qui intermittitur, a nouando noualis ager. Sic. Pli. Nouale eſt inquit, qđ alternis annis ſeritur. Idẽ ſentire videtᷣ Feſtus, cum ait Noualis ager nouę relictus ſementi. At Ser. Vult noualẽ eſſe anius tunc primũ ad ſement. m ꝓſciſſum. Vnde Vir. Impius hęc tam culta noualia miles habebit? Deplorabat enim agrus, in quo inſtruendo magnopere laboraſſet. Sic Hiero. diffinit. Nouale eſt ager, nunc primũ proſciſſus. Et Quin. in milite. mariano. Mox ingentibus lacertis humum fodere ſegnem, futuris noualibus eruere ſyluam. Sed Virgi. in ſenſum priorem accipit, cum inquit. Alternis idez tonſas ceſſare nouales & ſegnem patiere ſitu dureſcere cãpus. Ideoq; Ser. alibi ait. Noualia. ideſt noua terra, quæ per ſingulos annos renouatur per ſemina.

Nouellus. a. um, diminutiuum a nouus. Ambro. Nouellas oliuam dixit.

Nouello, as, nouum agrũ colo, ſeu nouas vites pango. Sue. Edixit. ne quis in Italia nouellaret. Aug. In expoſitione ſt. Leuaui oculos. In diebus noe manducabant bibebant nubebant vxores ducebant nouellabãt. Edificabant donec introijt noe in arcam. Huius compoſitum eſt. Renouello, qđ eſt rurſus nouellum fieri. Col. lib. iij. Eiuſmodi vinea. ſi nõ aridos in opera habet truncos, & flecti poteſt factis ſulcis optime ſternitur, atq; ita renouellatur.

Nouelletũ ſumitᷣ. pro vinea ex nouellis vitibus conſita. Pau. Iureconſul. Veluti ſi nouelletum in fundo factum ſit.

Nouerca dicitur, quam quis liberis ſublatis nouam vxorem ducat quaſi νέα ἀρχή. i. noua princeps nam defuncta matre pueri illa quæ, ſuper inducitᷣ vxor priuigno noua princeps inducitur.

Nouercari eſt nouercarum more agere hoc eſt maligne & inimiciter.

Nouennię ciuitas thracię, quę & Amphipolis dicitur. Oui. in arte. Noua terebatur miſerę via viderit inquit. Et ſpectat ſonam pallida ficta ſuam.

Nouocomenſes dicti ſunt, quos Comum diuus Cæſar inquilinos ad habitandum deduxit. Fuerunt enim quinq; millia e quibus quingenti illuſtriſſimi gręci fuerũt, qui oppido nomẽ relinquẽtes, & nouum Comum appellantes. Nouocomẽſes oppidanos vocauere, hos ciuitate donatos in habitatoꝝ numero deſcripſit. Eſt aũt Comũ, & nouocomum oppidũ Italiæ trãſpadane, a Plinyo in noua regione collocatũ, a quo Comenſes, & nouocomenſes dicti ſunt.

Nouem genus numeri a quo fit nouenus, na, num, & nouenarius, a, um. Var. quo pacto erunt in mulis, & paſtoribus nouene pꝛes, vbi nec amiſſuri, nec fœturæ obſeruantᷣ Sed do in hominibus poſſe nouenariũ retinere numerũ.

Nouendium. ix. dierum ſpacium, a quo Nouendiale.

Nouendiale ſacrificiuz, quod fiebat mortuo nono die quo ſepultus erat. Hora. in Epo. Nouẽdiales diſſipare pulueres. Ludi quoq; qui in honorem mortuoꝝ celebrantᷣ, nouendiales dñr. Apud antiquos vbicũq; quis extinctus fuiſſet ad domum ſuam referebatᷣ & illic ſeptem reſeruabatᷣ diebus octauo incendebatᷣ, nono ſepeliebatᷣ domi ſuę. Vnde orta conſuetudo vt dij penates in domibus colantur, hoc tempore ſeptimo die ſolemnia defunctorum peraguntur. Ideoq; in decretis canonicis diſt. xliiij. pręcipitur, vt nullus pręſbyterorum ad ſeptimam a defunctis ſolemnia celebrãda vocatus ſe inebriare preſumat.

Nouuncium dicitur, quod eſt nouem vnciarum.

Nox a noceo, ꝙ oculis noceat aufert enim illis videndi officium quum nil nocte videamus. Nocet etiã quia male agetibus apta eſt quum legamus. Qui male agit odit lucem. Ex quo ſequitᷣ, vt tenebras amet tanq; malo opi aptiores, vnde Iuue. vt vigilent homines ſurgũt de nocte latrones, vel a græco, quod eſt νύξ. Vnde & nyctileus dictus eſt Bacchus, ꝙ eius ſacra noctu celebrarentur. Eſt autem nox terræ vmbra, vel vt Speuſip. Nox eſt vmbra dici contraria. ſolis priuatio. Noctis partes ſunt veſpera. crepuſculum, conticinium Intempeſtiuum. Gallicinium, lucifer, & matutinus. Diuidunt etiam milites noctem in vigilias quattuor, quæ ſingulæ trium horarum ſpacio ſupputantur, quoniam ſeruant caſtra viciſſim, per vigilias. Et dicebatur prima vigilia, ſecunda. tertia, & quarta. Et vt ſcribit Hiero. Vigiles ſecundi. primis, & ſecundis tertij, tertijſq; nouiſſimi in ſtatione ſuccedebant, dato ſigno a Tibicine. Vnde Luc. Tertia iam vigiles commouerat hora ſecundos. A nox fiunt pernox Noctua, nocticorax. nocturnus, noctefco, pernocto noctiuagus. noctiluca, binoctium, trinoctiuz, quadrinoctium, & huiuſmodi.

Noxa pœna. Vnde noxe dedere aliquẽ dicimus, hoc eſt pœne tradere ob noxam quæ ſignificat culpas. Oui. Verba fides ſequitᷣ noxę tibi deditus hoſtis ſpargitur effuſo cornua bacchę mero. Aliqñ noxa dr̃ culpa. Vnde Iuſconſultus de ver. ſigni. ſcribit noxę appellatione omne delictum contineri. Liui. Ob quas meam noxam. Te. in Eu. Vnam hanc noxam amitte, ſi aliam admiſero vnꝗ; occidito. Aliquãdo dicitᷣ lęſio damnũ. Oui li. xv. me. Nocte nocens potæ, ſine noxa luce bibuntur. Colu. lib. iiij. Ea res a noxa curgulionũ videtur conditas fruges defendere.

Noxitudo, apud veteres pro noxa ponitur.

Noxæ dedere apud iuſconſultos eſt mancipius pro noxa. i. culpa cõmiſſa tradere. Colu. lib. ij. Qui rem ruſticam peſſimo cuiq; ſeruorum velut carnifici noxe dedimus.

Noxale quod ad noxam pertinet cum pro culpa capitᷣ. Vnde noxales actiones, quæ vt Paul. inquit appellantur, quæ nõ ex contractu, ſed ex noxa atq; maleficio ſeruorum aduerſus nos inſtituuntur quarum actionuz ius, & poteſtas hęc eſt vt ſi dãnati fuerimus liceat nobis deditione ipſius corporis, quod deliquerit euitare litis æſtimationem. dando, ſcilicet corpus viuum.

Noxia culpa. Plau. in Mer. Nihil magis manifeſto teneo, innoxia es. Quam noxia.

Noxius, a, um, quod nocet. Cuius contrarium. Innoxius

qui non

qui non nocet & obnoxius qđ q̃ꝗ idem eſt quod no/
xius. Enni. Sed virũ vera virtute viuere animo adiacet for
titerũ. Eũq; innoxium vocare aduerſus aduerſarios.

N ante V

Nubes, eſt vapor humidus in ſublime egreſſus. ſiue aer in li
quorem coactus, cuius denſitas. haud dubie ſolẽ obum/
brat, ſunt, qui hoc nomẽ, a νέφος deriuẽt, quod apud grę
cos a priuatiõe lucis nomẽ accepit, quẽadmodũ νέφας,
qđ nymbũ ſignat a quo nři gnephoſum dixere obſcurũ,
quaſi nebuloſum. Var. Gnephoſus locus, & ſine vlla luce.

Nubecula diminu. parua nubes. Pli. li. xviij. Nubecula, q̃uis
parua ventum procelloſum dabit.

Nubilus, a, um, pen. cor. fuſcum, nubibus tectum. Nubilus
vero ſubſtantiuum, ſignificat ipſam nubem.

Nubiloſus, a, um, quod eſt nubibus plenum.

Nubilarium, locus, quo ꝑꝑ nubes cõferuntur frumẽta ſemi
trita. Col. li. j. Huic areæ nubilari applicari debet maxime
in Italia ꝑpter incõſtantiam cœli quo collata ſemitrita fru
menta protegant, ſi ſubitaneus imber acceſſerit. Dicitur &
Nubilar. Idem lib. ij. Qui ſi falcibus ſegetes, cum parte cul
mi demeſſa ſit, ꝑrimus in aceruum, vel in nubilar cõgerit.

Nubilo, as, nubilũ, ſeu obſcurũ facio. Cato de re ru. Vbi nu
bilatur & noctu ſub tecto poſito, quottidie cũ ſol erit in
ſole ponito. Hinc cõponit Obnubilo, qđ ẽ totũ obſcurũ fa
cio, & quaſi nubibus impleo. Gel. lib. j. Ac ne oris, quoq; &
vultus ſerenitatẽ ſtoici hois vnq̃ vlla poſſe ęgritudine ob

Nubo, is, pſi, ptũ, & nuptus ſum, ꝑteritũ facit (nubilari.
ſignificatq; operio, velo, a nube, quæ cœlũ operit. Quĩ ꝟo
ſpõſæ apud veteres, dum viro tradebãtur, nubere, hoc eſt
velare capita ſolebãt, factum eſt, vt nubere vſurpetur, pro
viro tradere, ſeu tradi. Nam & actiue dicimus. Nupſit filiã
Cæſari. Et paſſiue. Cuius filia nupſit Cæſari. Eſt autẽ pro/
prium mulieris. Teren. in An. Aiebant hodie filiam meã
nubere tuo nato, non enim vir, ſed mulier ꝓprie nubit.
Licet q̃ꝗ; figurate, vel peruerſo naturæ ordine præpoſte/
ro dicat. Põpo. in paulceatis. ſſ meus frater maior poſtq̃
vidit me domo eiectum nupſit poſterius dotatæ, vetulę.
varicoſæ, aphræ. Sueto. de Nero. Cui ẽt, ſicut ipſi Eporis
ita denupſit. Iuue. Quid quæris, nubit amicus. Cõſtruitur
cum dtõ, & aliq̃n cum ablatiuo mediante præpoſitione,
cum, vt mulier nupſit mihi, & mecũ. Cic. M. Catoni Re/
gis Parthorũ filiũ, quo cum eſſet nupta regis Armeniorũ
ſoror. Huius paſſiuum lectum eſt. Non nubent neq; nubẽ
tur. Vbi Hierony. Nubunt viri nubuntur fortaſſe vxores,
q̃uis & mulieres nubere dñr, & quidẽ frequentius quã
nubi. Item contra Heluid. Nubebant omnes, & nubebãtur.
Vnde hic nuptus, & hæc nupta maritus, & marita. Plau.
in Caſſio. Charinum libet ſcire, ꝙ agat nouum nuptum
ideſt maritus, vt exponit Priſc. Huius verbi cõpoſita ſunt.
Connubo, quod eſt matrimonio iungor, quaſi ſimul nu
bo. Apul. Neſcientibuſq; parentibus puellari ætate connu
pſeramus. Hinc connubium ius legittimi matrimonij,
Denubo, Innubo, quod proprie ſignificat ad domum viri
tranſire. Vnde & pro tranſire ſimpliciter ſumitur Lucil. li.
vj. ſaty. Suam. n. inuadere, atq; innubere cenſent. Hinc In/
nubus, qui vxorem ducit, & Innuba, quæ viro traditur,
Obnubo, abſcondo tego. Sta. Obnubitq; comas, & tem/
perat aſtra galero. Liui. lib. j. Caput obnubito infœlici ar/
bori reſte ſuſpendito. Pro nubo, nuptijs ꝑſum, a quo pro/
nubus, & pronuba penulti. correp. ſed cætera omnia ha/
bent penulti. produ.

Nupturio, ris, pe. cor. nubere cupio. Apul. in apolo. Ea ſi cla
ro nupſiſſet homini ruſticano in decrepito ſeni ſponte eã
diceres ſine vlla magia iam oli nupturiſſe.

Nubilis, quæ eſt apta, vt viro in matrimonium iungatur.

Nuptus, a, um, participium. Lactan. Eamq; Zephyro nu/
ptam. Vnde nupta verba dicebant, quæ non licebat vir/
gini dicere. Plau. Virgo ſum nondum didici verba nupta
dicere. Huius cõtrapoſitum eſt Innupta, quæ nondum ac
cępit virum, vt innuptęq; puellæ.

Nuptus, pti. maritus, q̃uis raro ſit in vſu niſi apud veteres
vt apud Plau. Charinũ libet ſcire, qđ agat nouũ nuptũ.

Nuptus, us, ꝓ ipſo nubẽdi actu, nã dicimus hęc data eſt nu
ptui & ad nuptũ. Cæſar. Et ſorores ſuas nuptui in alias
ciuitates collocaſſe. Aug. li. vj. de ciui. dei. Sacra ſunt Iuno/
nis, & hæc in eius dilecta inſula Samo celebrantur, vbi
ad nuptum data eſt Ioui.

Nuptiæ, cõiunctio maris, & fœminæ, & conſortium om
nis vitæ diuini, & humani iuris cõicatio. propriẽ tñ dicũ
tur cerimonię, & hilaritates in ducẽdis vxoribus. Dictę
nuptię vt inqt Amb. li. de patriarchis, quod pudoris gra
tia ſe obnuberẽt puellę. Vñ in Gen. Scribit ꝙ cum veni/
ret rebecca. Vidit iſaach deambulãtem & cognito ꝙ ille
erat cui duceretur vxor deſcẽdit & caput ſuum obnubere
cępit docẽs verecundiam nuptijs præire debere.

Nuptialis, & hoc nuptiale, quod ptinet ad nuptias, vt nu/
ptialis thalamus.

Nuptialiter aduerbium, quod ſignificat more nuptiarum.

Nuptiator, qui nuptias appetit. Hiero. contra Iouĩ. Dicam,
& ego nuptiatoribus meis, qui poſt caſtitatem & diutur
nam continentiam ſudant ad coitum, & pecudum more
laſciuiunt. Sic inſipientes eſtis, vt Cũ cęperitis ſpiritu, nũc
carni conſummemini.

Nuces a nocendo dictæ, ꝙ ſatis noceant. Oui. Quĩ ſata læ/
dere credor. Cultus in extremo margine fundus habet, ſiue
ꝙ linguæ noceant. Vel ꝙ, vt nox aerem, ita nux ſucco ſuo
corpus atrum faciat. Conſtat nucis nucleum eſſe difficilem
concoctu dolorem capitis inferentem, tuſſientibus inimi
cum. Græci eam κάρυον vocant a grauedine capitis, κάρα
enim caput ſignificat. Eſt autem nux generale oĩbus, quæ
duro operimẽto tegũtur, vt ſunt caſtaneæ, amygdalę, auel
lanę, & hmõi. Vir. Caſtaneæq; nuces Pomũ generale no/
mẽ olum fructuũ, q̃ ex arboribus eſui apta ꝓueniũt, ſiue
mollium, ſiue durorum. Mala vero, non quodcunq; po/
mi genus teneriorls, atq; carnoſi, ſz ea tñ dici, quæ ſui no
minis arboribus producũtur his. ſ. quos malos vocamus
quemadmodũ pyra, quæ pyrus producit, hoc modo ma/
la citrea, ſiue medica dicimus. Mala cotonea, mala punica
& quæ vulgo generali vocabulo appellantur mala. De nu/
cibus. Vide in dictione Iuglans.

Nuceus, a, um, qđ eſt ex nuce, Hie. ad Pauli. de Daniele. Secũ
dus virgã nuceã, & ollam ſuccenſam a facie aquilonis.

Nucula, dimi. minuta nux. Vnde & preneſtini Nuculæ ap
pellati ſunt, a nucula fit aliud dimi. Nucella.

Nucleus, qđ tenerũ in nuce includit. Plau. in cur. Qui e nu/
ce nucleum eſſe vult, frangit nucẽ, inde Enucleo, as. Non
ſolum autem nucleus dr̃ de nuce, ſed etiã de teſta, & ferro
vt ex Vitru. li. vij. Et Pli. patet, vbi ea vox ſtatumen ferre id
ſignificet, quod græci nunc chondrõ, nunc pyrena vocant
materiam quãcunq; probiorem intus, ac reſiſtentem intel/
ligi volentes. Plin. Forma cum maxima differentia eſt, in
his, quidem nucleus ferri tantum excoquitur ad induran/
dam aciẽ. Aliquæ modo ſunt ad denſandos incudes mal/
leorumq; roſtra.

Nucamenta, pe. cor. a nuce inclinari videtur. Pli. li. xvj. nuca
menta appellat panniculas quaſi quaſdam dependẽtes ex
ramis abietis, & piceæ.

Nuceria, ciuitas campanię, de qua Syl. Illic nuceria, & gaurus
nauilibus. Lucerina vero oppidum Apulię, a qua Luceri/
ni dicti ſunt.

Nudus, a, um, quod eſt ſine tegmine. Virgi. Nuda ſinu. Po/
nitur quãdoq; pro inſepulto, ꝙ, ſcilicet cadauer ſaxo tectus
non ſit. Idem Nudus in ignota Palinure iacebis arena. Et
cum dicitur nuda genu. i. nudum habens genu. Græca figu
ra vt ſi dicas bonus animum, ſed non ea quæ fit per parti
cipium præteriti temporis & actiuũ hæc. n. per nomen ſi
q̃uis ad vnam ſignificationem concurrat.

Nuditas, ſimplicitas. Et quandoq; ſumitur pro inopia.

Nudipedalia, ſacra erant Hieroſolymis, vt ſcribit Hiero. con/

tū Ioui. De his meminit Egeſip. lib. ij. belli iudaici.
Nudo, as, nudum facio, detego Apul. Tum vulnus nudare
iuſſus eſt. Interdum nudum, & nudatum ſic diſtinguitur,
ꝙ nudū ſit quod nunq̄; tectus fuit. Nudatum, qđ tectum
eſſe cōſueuit, ſed nunc tectū non eſt. Aliqñ nudo ſignificat
indicare. Virgi. Traiectaq; pectora ferro nudauit. A nudo
fit compoſitū denudo, pe. pro. vt Denuda crura tua.
Nudiuſtertius. & nudiuſquartus cōpoſita ſunt, a nūc, & die
tertio, & die quarto. i. nunc eſt dies tertius, & nunc eſt dies
quartus. Semperq; de præterito dicuntur. Dicitur & Nu/
diuſquintus, & nudiuſſextus. Pla. in Muſ. Nā heri, & nu/
diuſtertius, & quartus, & quintus, ſextus vſq; poſtq̄; hinc
peregre eius pater abijt.
Nugæ, arum, a nō, & ago componi videtur, ꝙ nihil agit.
Sunt enim ſermones leuiū rerū, ac nullius pōderis, & ple
rūq; ſcurriles, ioculatorijq;. Vnde catul, & Martialis poe/
mata ſua vocant nugas, vt de inanibus, vel rebus, vel ver/
bis loquentia. Scribit Hier. hoc vocabulum ex hebreo fon/
te ad græcos, latinoſq; deriuatum.
Nugax trium generum ſimiliter & nugas trium generū &
indeclinabile, idem ſignificat. ſ. nugatorem, & eū, qui va/
na loquitur. Hier. in Sophoniam. Nugas, qui a lege receſſe
rant, congregabo. Et in lib. Sapientiæ. Tamq̄; nugaces æſti
mati ſumus ab illo.
Nugigerulus, pe. cor. qui vana nunciat.
Nugiuendus ab antiquis dicebat, qui aliquid mulieribus vē
deret. Nam omnia, quibus mulieres vtūtur pro rebus va/
nis atq; inutilibus habentur. Plau. in Aul. Nugiuendis re/
bus ſoluta eſt omnibus.
Nugalis, & hoc nugale, quod eſt nugis plenus, ſeu quod eſt
nugarum. Gel. lib. j. Sed toreumatibus tantum nugalibus
delatrantes obiurgatione iuſta inceſſuit.
Nugatorius, a, um, idem, quod nugale. Cice. lib. ij. ad Heren.
Duo ſunt genera vitioſarū argumentationum. Vnum qđ
ab aduerſario reprehēdi ſolet. idq; pertinet ad cām, alterū
ꝙ tametſi nugatorium eſt, tñ non indiget reprehenſione.
Nugor, aris, vana, & nugas ago. Plau. in Epi. Num mihi nu
gari potes, quin fidicinam tu huc producas cropoliſtidem?
Vernacula lingua dicimus dar zanci.
Nugator, nugis turbator. Idem in Ca. Euge pol talē talento
nō emā mileſiū, nā ad ſapiētiā hui9 nimius nugator fuit.
Nugamenta idem quod nugæ. Apul. lib. j., A quo iſtorum
nugamenta hæc comparuiſti.
Nullus, a, um, compoſitus eſt, ab vllus, quaſi non aliquis,
vel ne vnus quidem. Quod cum ſit nomen, ponit tamen
qñq; ꝑ nō. & vllus. Teren. in An. Nullus ſum. i. nō ſum.
Et plus eſt dicere, nullus ſum, q̄; perij. Nam qui perijt cor/
pus ē reliquū. Qui vero nullus eſt, ita eſt, ac ſi natus nō ſit.
Interdū nullus ponit ꝑ nō, vel minime. Ter. in An. Li/
beratus ſum, hodie Daue tua opa, ac nullus qdē. Plau. in
Tri. Nullus credas, nulla eſt mihi vita expetenda ſine te.
Tale ē, ac ſi diceret. Ne deo ꝙ qdē vita mihi dulcis ē ſine te.
Nullatenus pe. cor. aduerbiū, ſignat nulla ex pte nullo mō.
Nullibi ſignificat in nullo loco.
Num ſoli indicatiuo iungit, ad qđ pertinet interrogatio, &
pene idē ſignat, qđ an, ſubintelliguntq; vtiq; negationē, vt
Nū ego te ſpoliaui quaſi ego te nō ſpoliaui. Sed quotiens
per negationē interrogamus, ſubintelligitur affirmatio, vt
non ego te ſpoliaui, quaſi ego te ſpoliaui. Cum autem nū
poſtponitur verbo finito ſubiunctiuum poſtulat. Cic. In/
terrogaui num dubitarent.
Numa Pōpilius vir Sabinus a Romulo ſecūdus rex, iuſti/
cia, & pietate inſignis, q pacitus finitimorum odijs gemini
Iani tēplū edidit, qđ apertū bella, clauſum pacem indica/
ret. Mox ad religionē conuerſus in deorum timorem, quo
ad mitiora truces flecteret animos, ſacra inſtituit, ſacerdo
tes creauit. virgines veſtales ſacrauit. pontificem maximum
primus declarauit, dies feſtos, nefaſtoſq; condidit, annum
in. xij. meſes diuiſit. Poſtremo, vbi maxima cum reueren/
cia, & ſuorū, & finitimorum creuiſſet quadragintaq; an/
nis regnaſſet diē ſuum obijt & in ianiculo ſepultus. Sal.
τοῦ τον δι῾ ρ ωμναιοι μηὶ ϖεὶ δ᾽ ημιον ὄντα προσεβάλ λ
λοντο μετὰ τοὺς μεσοβασσιλεῖς καὶ φλαμινί ους ι δ
ρύσατο σαλί ους τε καὶ ἐ Sιάδας παρθένους.
Numellæ genus vinculi lignei, ad diſcutiendos noxios pa/
ratum, quo collū & pedes immittūtur. Paul. in Aſin. Quū
aduerſam ſtimulos laminas', cruceſq; compedeſq;, ner/
uos, catenas carceres, numellas, pedicas, boias. Var. li. ij. de
re ruſt. canibus dedit, cum ait. Cōſuefaciūt quoq;, vt allu/
gari primū poſſint leuibus numellis. quas, ſi abrodere co
nant, ne id conſueſcāt facere, verberibus eos deterrere ſo/
lent. Col. lib. vij. bobus, cæteriſq; magnis aialibus. Vbi in/
quit. Poſſunt etiā numellæ fabricari, vt inſerto capite de/
ſcendibus per foramina, regulis ceruix teneatur. Idem de/
dit ouibus, & capris li. viij. Nonnulli anteq̄; pecus numel/
lis inducant, virides pineas nuces in mulctram dimittunt.
Numen, proprie voluntas dei eſt, a nuo, is, quod veteres,
pro volo vſurpabant. Vir. Non hæc ſine numine diuum
eueniunt. Aliqñ per trāſla. ponit, pro poteſtate dei. Vnde
diuerſa numina. i. diuerſe pōtes in vno deo eſſe poſſunt,
ſicut de Iunōe ſcribitur, ꝙ fuerit Curetis, qa vteret curru,
& haſta. Quia partubus preeſſet lucina dicta eſt. Quia pēēt
nuptijs pnuba dicebat. Aliqñ numē ſumitur ꝑ ipſo deo.
Vir. Spero eqdē medijs, ſi quid pia numina poſſunt. Sup
plicia hauſurum ſcolpulis. Aliqñ pro habitu, atq; ornatu.
Virgi. Vadimus immixti Danais haud numine noſtro.
Numerus eſt collectio vnitatū. Vñ vnitatē dnt nō ēē nume
rum, ſʒ principiū numeri. Cōnumeratorū duo ſunt gene
ra, vt inquit. Aug. li. j. de muſica. Vnū qđ dr̄ cōplicati alterū
ſeſquati. De qbus locis ſuis. Et ſʒ numerus dicat de his, q̄
numerant. Interdū ēt refert ad ea, quæ menſurant. Cic. li.
iij. offi. Si exēpli gratia vir bonus Alexandria Rhodū ma/
gnum frumēti numerū adduxerit. Interdū ad ordinē. Idē
lib. ij. de na. deo. Nihil eſt enim, vt orationē numero mo/
neri poſſit ſine cōſilio, i quo nihil ē numerariū. Vir. Dige/
rit i numeꝑ. Et qm̄ ois cōcētus, & ois harmonia numeris
cōſtat, frequēter ēt nō ſolū ꝓ rōne harmoniaca ponit, q̄
græco vocabulo rythmos appellamus. Vir. Numeros me/
mini, ſi verba tenerē. Hinc oratio, q̄; numeris caret ſoluta
dr̄, quæ vero numeris conſtat numeroſa, ſed ēt abſolute,
pro quacūq; rōne. Idem li. xj. Ethruſciq; duces eqtūq; exer/
citus ois. Compoſiti numero in turmas. i. rōnabiliter. Et
numerus dr̄, q̄ſi ſocietas, & grex, ſeu pars. Vnde dicimus
aliquē eē ex eorū numero, q ē eorū pnceps Sal. Dū hæc Ro
mæ gerunt. C. Manlius ex ſuo numero legatos, ad mar/
ciū regē mittit. i. ex his, q pars ſuæ erāt. A numerus fit adie
ctiuū innumerus, a, um, qđ eſt ſine numero, hoc eſt infi/
nitum. In numerato eſſe dr̄, cū pecunia ē in prōptu. vt ha
beo pecuniam in numerato, hoc eſt non valorem, ſed pe/
cuniā ipſam promptā, paratamq;. Vnde de actore dicēte
ex tpe, dictū eſt ingenium eū in numerato habere, hoc eſt
ſemp prōptū, paratūq; ad omnia, ſicut de Pollione aſinio
ſerijs, iocisq; pariter accōmodato dictum ē eſſe eū horarū
oium. Sciendū eſt in numeris, vt maximus qſq; ita ꝑmo
loco ponit, vt vigintiqnq; trigintaſex. Sed ſi copula inter/
cedat, is numerus ꝑponitur, qui minor eſt, quotiens in fra
centū, & ſupra. xx. loquimur, vt Vnus, &. xxij. &. xxx. Ci. Pla
to. vno &. lxxx. anno ſcribēs eſt mortuus. Iſocrates q̄rto, &
xx. eū librū, q panegyricus inſcribitur, ſcripſiſſe dr̄ vixitq;
qnquēniū poſt, cuius magr̄ leōtinus Gorgias cētū &. vij.
cōpleuit annos. Ex qbus verbis colligitur, aū centū ꝑponi
numerū minorē. poſt cētū vero poſtponi. Eodē mō loq/
mur ſupra. xx. milia, vſq; ad centū milia, vt milites nři ſex
&. xx. mil. erāt, vel milites nři erāt vicies, & ſexies mille,
vel militū nobis erāt. xxxvj. mil. Etenim hæc noīa dū copu
la carēt cōpoſita videnť, vt. xj. xij. xvij. xxij. xxiij. quēadmo/
dum illa. Vnde viginti duodeuiginti. Eodē mō. Vñ vigeſi
mus, duodeuigeſimus. Vnde centeſimus, duodecenteſi/
mus. Vnde milleſſimus, duodemilleſimus, & reliqua ſiſt.
Hæc. n. noīa ſecundus, tertius, cēteſimus, & reliqua hmōi
ſignificat

ſignificant vltimum, ex eo numero, vt ſecundus, ideſt vltimus ex duobus. Tertius vltimus ex tribus. Centeſimus vltimus ex centum, licet primus non ſignificet vltimum ex vno, ſed ipſum vnum in ordine, tamen ad multos ſubſequentes. Aliquando tamen nō pro vltimo, ex eo numero vſurpantur, vt centeſimam partem bonorū patris aſſecutus ſum, hoc eſt vnam ex centum. Aliquando pro bis tantum ter tantum, vt hic ager centeſimum fructum attulit, hoc eſt centies tantum quantum ſemētis acceperat Plt. Admiſcetur huic far, vt mitiget amaritudinem eius. Et tamen ſic quoq; ingratiſſimus ventri eſt. Naſcitur, qualicūq; ſolo, cum cēteſimo grano ipſumq; pro leuamine eſt, ideſt cum centum granis, ſiue cum centuplo grano. Hoc modo appellata eſt quadrageſima, quod quadraginta dies contineat. Hinc ſignificatum habent nomina illa numeralia, ſimplus duplus, decuplus, & ſimilia, hoc eſt ſemel tātum, bis tantum, decies tm̄. Sunt preterea numeralia vnarius, binarius, ternarius, vicenarius, & ſimilia, quæ denotant non multiplicationem, ſed numerum aliarum rerum, quę non numerantur, vt lapis centenarius, non ꝙ centuplus ſit, ſed centum librarum, homo centenarius, ꝙ habeat centum annos. Grex cētenarius, cētum capitum grex. Dicimus etiam binarium, ternarium, centenarium numerum, qa numerus omnia complectitur, propter quod recte dicimus. Centenarium numerum annorum ingreſſus eſt, nō autem centenarium annum. Et millenarium numerum pondo vehit nauis, nō autem millenaria pondo. Item ſingulum, binum, trinum, ſiue ternum, quaternum, quinum, ſenum, ſeptenum, octonum, nouenum, denum, vndenū, duodenum, tredenum, quaternūdenum, quinūdenum, ſenūdenum, vel denūquaternum, denūquinum, denūſenum, denūſeptenum, denūoctonum, denūnouenum, vicenum. Vicenum ſingulum, vicenum binum, vicenum, ternum, ſiue ſingulum, & vicenum binum, & vicenū, & ita deinceps. Tum tricenum, quadragenum, ſexagenum, ſeptuagenum octogenum, nonagenum, centenum, quibus oratores vtroq; numero vtuntur, ſed frequētius plurali, pręſertim vbi ſubiectum nomen, cui adduntur tantū pluraliter declinatur, vt binę litterę, binę nuptiæ, bina arma. Poetæ vero frequentius ſingulari vtūtur, ſed oratores fere propriam vſurpant ſignificationē horum nominum. Binus enim ſiue bini ſignificat ſingulis duo. Ternus, ſiue terni, ſingulis tres, vt creabantur olim bini conſules, ideſt per ſingulos annos duo. Et accepimus omnes a Cæſare bina talenta, ideſt ſingulis nobis data ſunt a Cæſare duo talenta. At poetæ, alijq; ſcriptores pro ſuis fere primitiuis hæc nomina accipiūt. Vir. Gurgite ſepteno rapidus mare ſubmouet amnis, ideſt ſeptem gurgitibus. Idem. Per duodena regit mundi ſol aureus aſtra Pli. Prodigioſa ſunt, quę circa hoc tradit Theophraſtus autor, alioqn grauis, ſeptuageno coitu durare libidinem cōtactu eius, ideſt ſeptuaginta coitibus. Sed in his noſbus notandum eſt, ꝙa triginta tricenus dicimus g in c, mutata, ſicut pro vigeno vicenū. Trecenum vero a trecentum, quia hæc noīa ſupra centum quidē ſyncopantur, infra vero nō ſyncopātur. Quippe duceni dicimus pro ducēteni, treceni pro trecenteni, quadringeni. Quingeni, ſexceni, ſeptingeni, octingeni, nongeni, vel nōingeni pro quadringēteni quingēteni ſexcēteni, ſeptingēteni, octingēteni, nōgēteni. Cēteni autē, & milleni, propter dictionum breuitatem non ſyncopātur. Sunt itē nomina numeralia, ſimplex, duplex, triplex, quatruplex, cētuplex, & ſimilia, a quibus ſimplicitas, duplicitas, & reliqua. Et aduerbia ſimpliciter, dupliciter cū reliquis. Idem aduerbia numeralia, bis, ter, quater decies cēties, milies. In qbus notādum, ſicut ſuperiora illa quę diximus, ſupra centum ſyncopant infra cētum minime. ita hæc e diuerſo, infra centum ſincopantur, vltra vero non, vt Vicies pro vigincies, tricies pro trigincies, quadragies, quinquagies, ſexagies, ſeptuagies, octogies nonagies, cætera ſyncopantur. Quinquies, ſexies, ſepties, octies, nouies, decies, centies, ducenties, trecenties, quadringenties, quingenties, ſexcenties, ſeptingenties, octingenties, noningenties, millies, bis millies, ter millies, quater millies, quinqies millies, decies millies, vicieſmilles, & deinceps.

Numeroſus, ſa, ſum, quod magno conſtat numero, vt numeroſus populus, numeroſa multitudo, numeroſa vero oratio, quæ numeris conſtat.

Numerale, qđ ad numerū pertinet. Vñ numeralis ſcīa, quæ tractat de numeris, gręce Arythmetica dr̄. Et apud grāmaticos noīa numeralia, qbus vtimur in numerādo. vt vnus duo, tres, & aduerbia numeralia, vt bis, ter, & hmōi.

Numerabile, quod numerari poteſt. Cuius contrarium eſt. Innumerabile, quod numerari non poteſt.

Numerarius, ſiue numerator, dr̄ qui ſummæ atq; mirabiliter computat. Auctor Aug. lib. ij. de libero arbitrio.

Numerarius, a, um, qđ ex numero eſt, a quo ſuper numerarium, quod ſupra numerum additum eſt.

Numerius, a numero prēnomen deductum eſt.

Numeratim aduerbium, ſignificat per numeros.

Numero aduer. ſignāt cito. Ca. de libe. ſcribit, ꝙ q cito factu rū qs oñdere volebat dicebat numero id fore. Plau. in Aſi. Numero mihi in mēte fuit. Feſ. Numero dicebāt pro nimium. Ser. in. vj. cōpoſite numero. i. rōnabiliter. Vnde & ſępe numero, ideſt frequenter.

Numero, as, quaſi nūmos cōputo. Vir. Biſq; die numerant ambo pecus. Huius cōpoſita ſunt. Annumero, qđ eſt alicui numero. Plau. in Aſi. Etiam nūc dico pphiphanes Rhodo mercator diues abſente hero ſolus mihi talentū argēti ſoli annumerauit, & mihi credidit. Qñq; annumerare ſignificat adiūgere. Mar. Impēſis vicum principis annumeres. Cōnumero ſimul, vel cū alijs numero. Et cōnumerari eſt alicuius numero. i. ſocietate eſſe. Dinumero, clare, & diſtincte numero, vt dinumerauerūt oīa oſſa mea. Pla. in Aſi. Vero iſtuc argētū tu mihi, ſi vis dinumerare. Poteſt et ſignāre diuerſe numero. Enumero, pfecte numero. Terē. in Adel. Iā ne enumeraſti id, qđ ad te redditurū putes. i. calculaſti, & rationē, ſeu cōputum feciſti. Pernumero, pfecte numero. Pla. in Epid. Age age abſolue, atq; argentum numera, ne comites morer, pernumeratū eſt. Renumero, rurſus numero, ſeu reſtituo. Terē. in Ecy. Si eſt, vt velit reducere vxorē, licet. Sin alio eſt animo renumeret dotem.

Nūmus, a numiſmate appellatus ē. Gręci numiū νομισμα vocāt. Quo verbo, & latini eodē mō vtunt. Hora. Retulit acceptos regale numiſma philippos. Mar. Cur data ſint equiti, bis qnq; numiſmata, qua renumiſma vero ἀπὸ τοῦ νόμος qđ eſt lex quia cuius permutatione vti homines ſolerent, lege numi vſus introductus eſt. Quapp noſtri numū monetā appellauere, ꝙ ſigno numiſmatis, monerent cuius pcij eſſet. Fuitq; numus decima pars aurei denarij. Numus adulterinus moneta falſa. Ci. li. lib. iij. of. Quærit etiā ſi ſapiēs adulterinos nūmos accepit imprudēs. p bonis, cū id reſcierit ſoluturus, ne ſit eos, ſi cui dēat p bonis.

Nummoſus numis plenus diues.

Nummulus dimi. paruus numus.

Nummatus, qui nummis abundat apud Plautum.

Nūmarius, a, um, quod ad numos ptinet, vt res nūmaria.

Nummarius, rij qui nūmis deditus eſt. Hora. Volo in numarios inuehi ſacerdotes.

Nūmularius, cāpſor pecuniam q nūmos ad mēſam tƺ, vel qui offō mēſe nūmorū inſeruit. Hiero. ad ruſ. Et nūmulariorū, ſtra diſſoluit. Item nūmularius, q nūmos cudit, q & Monetarius dr̄. Nūmulariū argētario viliorē eſſe docet iurecōſultus. Sed proprie campſor pecuniarum a noſtris argentarius, a græcis Trapezita. Nūmularij, & menſarij ſunt minutiores nō tenētes libros in qbus data acceptaq; ſcribunt, quos græci collybiſtas appellant.

Numidia, pars Africę inter Tingitanā, & Carthaginenſes regionē ἀπὸ τῶν νομῶν. i. a paſcuis locis, verſa o littera in u. Pli. li. v. ſcribit numidas nomades dici a pmutādis pabulis, mapalia ſua. i. paluſtres domos circūferentes. Et re

gio, vt Pomp. ſcribit ſpatio anguſtior eſt, quam Mauritania, ſed magis culta, & ditior, vbi numidicum marmor effoditur.

Numidicus, a, um, quod eſt ex numidia vt lapis numidicus, qui inter generoſa marmora annumeratur, a Papinio libycus ſilex appellatur. Et pauimenta punica veteribus dicebantur, quae ex marmore indico ſtrata erant.

Nunc aduerbium temporis, & a graecis dicitur. N a, v, in u, vertitur νῦν δὲ ὥς c. ſignificat hoc praeſenti tempore, quamuis nonnunquam pro nomine ponatur. Ci. Nunc temporis numero, quaſi tempore praeſenti, & quaſi nuncini, ſi latinitas pateretur, ſicut Craſtini. Interdum ponitur pro ſcio Vir. Nunc ſcio, quid ſit amor. Interdum nullum tempus denotat, & pro ſed accipitur. Cic. Quae quidem multo plura euenient, ſi ad quietem integri iremus. nunc onuſti cibo, & vino, confuſa, & perturbata cernimus. Dicitur & Nunc nuper Teren. in Eun. Idem Menandri phaſma nunc nuper dedit. Eſt. n. ex illis verbis, quae veteres, propter ambiguitatem, cum adiectione proferebant.

Nuncupo, as pe. cor. nomino. Li. li. j. Quem Iulium eundem Iulia gens auctorem ſui nominis nuncupat. Nuncupata vota dicuntur quae conſules & praetores quando in prouinciam proficiſcuntur, & eas in tabulas praeſentibus multis referunt. Ci. in quinta philip. Poſt autem neque ſacrificijs ſolennibus factis, neque votis nuncupatis profectus eſt, & profugit paludatus. Et nuncupatae pecuniae, quae ſunt ſcriptae.

Nuncius, qui nunciat & quod nunciatur. Virg. Et nuncius ibis Pelide genitori. Plau. in Sti. Praecucurri vt nunciarem nuncium exoptabilem. Hiero. lib. ij. re. Si ſolus eſt bonus nuncius eſt in ore eius. Nuncia, quae aliquid nunciat. Nuncium, res quae nunciatur. A nuncius fit internuncius, qui inter duos medius eſt ad aliquid tractandum.

Nuncio, as, moneo, ſignifico. Teren. in Ecy. At iſtos inuidos dij perdant, qui haec libenter nunciant. Huius compoſita ſunt. Annuncio, quod eſt alicui nuncium porto. Hie. lib. j. Reg. Neque. n. fieri poteſt, vt ſi certe cognouero completam eſſe patris mei maliciam, contra te non annunciem tibi. Denuncio, manifeſte nuncio. Colu. Sin autem caeli ſtatus frigidus, & pruinoſus hyemis violentiam denunciat. In idus februarias hanc curam differemus. Enuncio, ex nuncio, manifeſto. Sal. Propere per fuluiam dolum Ciceroni, qui parabatur, enunciat. Praenuncio, ante nuncio. Te. in Phor. Abi praenuncia hanc venturam. Pronuncio, profero. Vnde pronunciatio, prolatio, de qua. Cic. li. j. ad Here. Pronunciatio eſt vocis, vultus, geſtus moderatio, cum venuſtate. Et pronunciare eſt decernere, a quo pronunciatum ſtatutum. Obnuncio, contra aliorum voluntatem, ſeu malum nuncio. Teren. in Adel. Primus ſentio mala noſtra, primus reſiſto omnia prius porro obnuncio, aegre ſolus, ſi quid fit, fero. Do. Qui malam rem nunciat obnunciat. Obnunciare etiam dicuntur augures, qui aliquid mali hominis, ſeuumque viderint. Ci. pro Sex. Cumque auſpicijs, religioniquę parenſque obnunciaret, quod ſenſerat. Vnde & pro reſiſtere, reluctarique ponitur. Sueto. in Caeſa. Lege autem agraria promulgata, obnunciantem collegam armis foro expulit. Renuncio de quo alibi.

Nundinę arum, pe. cor. a nono die dictae ſunt, quaſi nouendinae, quae inſtitutae perhibentur, vt ruſtici octo diebus in agris eſſent, & nono die repeterent vrbem ad mercatum, pro legibus accipiendis, & vt ſcita, atque conſulta frequentiore populo referrentur quae trinundino die propoſita a ſingulis, atque vniuerſis facile noſcebantur. Vnde et mos tractus, vt leges trinundino die promulgarentur. Dicitur & nundinum neu. gen. Liui. Poſtquam vero comitia decem viris creandis in trinundinum indicta ſunt. Trinundinus autem dies, vel trinundinum, ſiue trinum nundinum dicebatur dies tertiarum nundinarum, quam praedicam antea ſolebat, vt notior eſſet vniuerſis. Ideſt. n. dicere. Trinundino, & tertijs nundinis, & in trinundinum, hoc eſt in tertias nundinas. Sunt qui putent trinundinum eſſe trinundierum ſpacium ad habenda comitia creandorum magiſtratuum cauſa. Sed Feſtus ſcribit nefas eſſe nundinis agi cum populo, quod eſt populum ad conſilium, aut comitia vocare. Alij non pro trium dierum ſpatio, ſed pro loco accipiunt, quod tribus in locis, vno die fierent comitia, aut tribus diebus vno in loco celebrarentur.

Nundina, ę, romanorum dea, a nono die naſcentium dicta qui & luſtricus dicitur. Erat autem luſtricus dies quo infantes luſtrabantur.

Nundinator, qui nundinis mercatur. Feſtus. Nundinis ruſtici conueniebant mercandi, & vendendi cauſa, eoque nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

Nundinor, aris, palam vendo, ſicut in nundinis fit, quod & nundino, as. dicitur. Iul. firmicus li. vj. mathe. Quaeſtus, & libidinis cauſa pudorem duobus fratribus nundinabit, & ad coitum fratrem inuitabit, & filium. Apul. Toti nunc iudices ſententias ſuas precio nundinantur.

Nundinarius, a, um, quod ad nundinas pertinet, vel quod nundinis deputatum eſt. Pli. lib. xij. His commercijs Carracenu oppidum aperuere, quod eſt illis nundinarium.

Nundinalis, a nono die.

Nunquando, pro eo, quod eſt num aliquando? Et habet accentum in pe. ſicut aliquando.

Nunquid interrogantis particula, qua non tam interrogamus quam artius inſtamus plerunque. Componitur autem ex num, & quid, ſed m, mutatur in n. Et modo aduerbium eſt, vt Nunquid ego ſum rabbi, modo nomen, vt nunquid criminis habes, quod mihi obijcis? Sed apertius in non neu. ge. vt nunquis omnium noſtrum te offendit? hoc eſt an aliquis.

Nunquam, nullo tempore, a quo nonnunquam, quod ſignificat aliquando. Nunquam non ſignificat ſemper. Suet. in Tib. Turbatiore caelo nunquam non coronam lauream ceruice geſtauit, quod fulmine afflari negetur id genus frondis.

Nunquam non ſignificat ſemper. Vide in Nunquam.

Nuo, is, cum ſuis compoſitis. Vide in dictione Abnuo.

Nuper aduerbium, ſignificat non longo tempore a nunc. Boe. Hoc autem, quod nuper diximus. Quanquam de longiori dicitur. Cice. de diui. Nam ante diſciplinam patefactam, quae nuper inuecta eſt.

Nuperum. i. recens nouum. Plau. Recens captum hominem nuperum nouicium. Nuperimus recentiſſimus.

Nurſia, vrbs antiqua in Vmbria, ex qua Quin. Sertorius vir rei bellicę ſcientiſſimus ortus eſt. Sui. νουρσία καὶ νουρσία πόλις ... καὶ νουρσία ...

Nuſquam locum negat & ſignificat nullibi, ſicut vſquam alicubi, quaſi non quouis loco. Nuſquam non ſignificat vbique. Non nuſquam alicubi.

Nutrio, is, iui, vel triuj ſecundum Priſc. Et proprie paruulorum eſt, vt creſcant. Inuenitur etiam nutrior tam deponens, quam paſſiuum. Vir. li. ij. Georgi. Hoc pinguem, & placidam paci nutritor oliuam. i. nutrito. Huius compoſitum eſt Enutrio.

Nutrico, as, penul cor. idem ſignificat. Cice. lib. ij. de na. deo. Omnia, quae ſunt, ſic ſua membra, & ſuas partes nutricat & continent. Colu. li. viij. paſſiuum protulit. Nam ſuburbanis lactens porcus acere nutricandus eſt.

Nutricius, qui nutrit, ſiue qui curam habet infantium, & adulto rum, vt viuant. Hie. Non dixit. Accepit filium ſuum, & vxorem ſuam, ſed puerum, & matrem eius, quaſi nutricius, non maritus. Hic accipitur, quaſi cuſtos, & nutritor mariae neceſſitatibus, niſi dicam, quaſi nutricius pueri, non maritus mariae.

Nutricius, a, um. Col. li. iiij. Ne incremeta duritia ſua reuerberet, ſed tenero, velut nutricio ſinu recipiat, & caeleſtes ad (mittat imbres.

Nutrix quae nutrit. Cuius dimi. eſt nutricula.

Nutricula diminutiuum a nutrix Iuuen. Gallia vel potius nutricula cauſidicorum.

Nutus: & Nuto, as, Vide in dictione Abnuo.

N ante Y

Nyctelia ſacrificia, quae baccho fiebant a nocturno tempore dicta. Vnde & nictileus Bacchus.

Nyctileus dictus eſt Bacchus, quod eius ſacra noctu celebrarentur. Nam νὺξ latine nox dicitur.

Nyctilopes qui vident interdiu, occidente autem ſole cernunt exilis, noctu nihil, hi et luſcioſi dicuntur a latinis. Myopes vero qui iam ab initio ortus ſui, niſi admota cernere nequeunt, quod genus curam non recipit, vt Vlpi. in aedilicio edicto inquit. Pli. lib. viij. Caprinum iecur, ſi veſcatur reſtitui perſtinam aciem his quos nyctilopas vocant.

Nycteris nycteridis, veſpertilio tam minutis pedibus, vt eis carere videatur.

Nycticorax

Nycticorax,coruus nocturnus qui & nocticorax.
Nyctelia,sacrificia,quæ baccho fiebant a nocturno tempo/re dicta.Vnde & bacchus Nyctileus dictus eſt.
Nyctimene filia Nyctei,quo etiam nomine dicta eſt auis quædam,in quã cõuerſa Nyctimene fert. Quæ qm̃ cum patre concubuerat,facinus recognoſcens in ſyluas aufugit & in noctuam conuerſa lucem odit, nocte tantum voli/tans,a græcis γλαῦξ appellatur.
Nympha latine ſponſa.Sed putauerunt antiqui nymphas aquarũ deas eſſe,quaſi lympharum numina. Nymphæ ve ro ab aqs deę ſunt,quales ſunt Dryades, Hamadriades & Oreades.Quippe veteres græci nympham dicebãt,q̃ nos mutatione vnius lrę lymphã,hoc eſt aquã aliqñ nymphę dñr muſę q aq̃ cur ſedo muſicos ſonos efficiat.Hinc ſęp/numero a poetis inuocant.Vir.Nymphę noſter amor Ly bethrides dñr & nymphę apes,cũ primũ formã cœperint habere.Pli.li.xj.Apes aliq in vermiculo aliq in nympha eẽ perhibet.In vermiculo ſunt cum primũ ab in cubatu ex/cludunt excepto rege q non vermiculus,ſed ſtatim pẽniger exiſtit cętera turba cũ formã cape cœpit nymphæ noſant.
Nymphus ſponſus a quo paranymphus Neonymphus no uus ſponſus.
Nymphia dicuntur Matrimonia.
Nymphęa populi numero & gene.neu.lauacra & balnea. Iul.Capi.in Gordianis,Opa Gordiani romę nulla extant præter q̃dam nymphęa & balneas.Vbi nymphęa accipiũ tur pro lauacris & thermis quę poſteritatis cã a principib° extruebantur ſcribit Ioſephus Herodẽ apud Aſcalonam conſtituiſſe nymphęa νυμφαν enim græci vocant aquas. Quandoq; etiam ſignificat cubicula nuptialia νυμφαῖον enim νυμφῶν ἱερὸν,id eſt ſponſorum ſacrarium.
Nyſus,& Nyſi nomina propria ſunt.Vir. Nyſus,& Eurla/lus.Idem.Mopſo Nyſa datur.
Nyſa etiam vrbs Arabię,apud quam vt Diod.ait Bacchus educatus a nymphis fuit.Vnde & nyſeus dictus eſt,ac co/gnominatus Dionyſius a Ioue.ſ.& nyſa nomen accipiẽs. Nyſa etiam non tam mons,q̃ ciuitas in India eſt,a libero patre vt refert Sera.condita,carminibus poetarũ celebratiſſi ma,ſita ſub radicibus montis,quem Meron incolę appel lant.Proper.Indica nyſeis arma fugata choris. Alia eſt Ny/ſa in Bœotia,apud Homerum. Apud Pli.in Caria. Apud Strabonem vicus in Helicone,vbi ſimili modo colit Bac/chus Apud Pto.in Ionia,ac lycia. Apud Stepha.in Thra/cia. Multi tamen Nyſearum declinant.
Nyſſa per geminus ſſ,repagulum,vnde curſores mouent a nyſſo,qm̃ equi calcaribus vrgent.ſignificat etiãs metã,ab νεύω inclino,quod cum metam attingerint inclinentur.
Nyſirus,pe.cor.inſula in qua eſt vrbs eiuſdẽs nominis.Ho/me.Qui Nyſirõ habet celſam,Crapathõq;,Caſonq; hæc non longe diſtat a Coo.In ea fiunt optima Vina.
Nympheus locus in lydia.

O

Varijs modis po ſitum inuenitur.Nã nomẽ eſt vo calis.Aliqñ aduerbiũ vocãdi.Vir. O regina nouã cui cõdere Iupiter vrbem.Aliqñ admirãdi.Iuue.O qualis facies & quali digna tabel/la.Aliqñ indignãdi.Cic.in Catil. O tpa,o mores,o pñi generis oblite,mñni vix memor. Aliqñ optati aduẽtus,aut repente pculſi.Ter.O ſalue,o Pamphi/le.Vir.Ad ſis o,placiduſq; veni.Inuenit qñq; iunctum cũ ſi.Perſ.O ſi ſub raſtro crepet argẽti mihi ſeria dextro.Q nq; cum vtinam.Oui.O vtinam tunc cũ Lacedæmona claſſe petebat.Interdũ eſt interiectio dolentis.Ci.O me miſerũ, o in fœlicẽ.Exprimit nõnunq̃ exultantis affectũ.Virgi.O mihi ſola mei ſup.Aſtyanactis imago.Et O fęlix,ſi te tua roma videret.Tacet qñq; o,cum actõ iungit.Nam & ncõ & vocatiuo legimus,vt apud Pli.iuniorem,Hoiem te pa/dientem,ac potius du ,ac pene crudelem. Et ſicut docet. Dona.maioris ſtuporis eſt hoc modo pronunciatũ m. Et quandoq; melius ſonat.Teren.in Eu.hominem perditũ miſerumq;,& illum ſacrilegum.

O ante A

Oataria,dicuntur mugilum oua ſale condita ὠὸν.n.ouũ interpoſita u,euphonię cã,ταριχὸν ſalſus dr ταριχεύω ſeruo,condio,ſicut Ægyptij cadauera aromatibus,quæ ad menſam apponebant,liquefacio,ſicco.Suidas σημαίνει δὲ καὶ τὸ ξηρᾶναι καὶ ὅλον εἰς γαρὸν ἐμβάπτεσθαι λέγεται καὶ ταριχηρὰ καὶ τὸ ταρῖχος οὐ δεῖ τεθρυμμένον ἀπὸ τοῦ γαρὸν ἐμβάπτεσθαι.
Oaxis fluuius cretæ,licet Ser.Meſopothamiæ fluuium di/xerit.Nam vibius ait a quo ciuitas Oaxia.
Oaxus,ciuitas Cretę ab Oaxo Acallidis nymphę Minoidis filio,vel a ſitu loci,q crepidines græci axos vocẽt.Herodo/tus,quoq; Oaxum vrbẽ Cretę facit,in qua Ethearchus pa/ter phronime mris bacchi regnauit q Cyneren Libię vrbẽ ędificauit.Vibius Oaxis a quo oaxia ciuitas quę & Oaxis.

O ante B

Ob præpoſitio ſeparari,& componi poteſt. Separata cãlis coniunctionis locum tenet.Virg.li.xj. Cuius ob auſpiciuj in fauſtum,moreſq; ſiniſtros. Apud veteres etiam pro ad ponebatur.Enni.Pendet ob Romam noctu legiones du/cere.Cice.Papirio peto.In eo igitur conuiuio.Cice.Ille quẽ ſpectabant cuius ob os gratiora aduertebant ſua. Sic dice/bant.Obire pro adire,obmoueo pro admoueo,obiacent pro adiacent,& complura hoc genus. Compoſita quan/doq; ſignificant contra,vt oppugno,obijcio. Quandoq; circũ,vt obambulo,obſideo.Quandoq; ſuper ſiue coram, ſiue obuiam,vt obuenio.Quãdoq; ad,vt obeo. Dicimus enim.Iſte obiuit mortem hoc eſt iuit ad mortem. Com/ponit aũt cũ,a.vt obaudio,c.vt occũbo,d.vt obduco,e, vt obeo,f,vt offero,g,vt oggãnio,h,vt obherbeſco,i,vt obijcio,l,vt oblittero,m,vt obmiteſco,n,vt obnitor,o, vt oborior,p,vt oppugo,q,vt obgniſco,r,obruo,ſ,vt ob ſto,t,vt obtineo,u,vt obumbro. Sed quotiẽs vocalib°iun git vel,d,l,n r.ſeruat b,integra.Cũ c,mutat b in c,pterq̃ in obcęco,obſcurus,& obſcęnus,in qbus duob° vltimis b,ſeruat,& ſ,addit poſt b,Cũ alijs litteris mutat b,ſi ſequẽ tẽ lrãm,niſi his,q̃ modo excipii.In f,mutat,vt offendo. Offella vbi eã metri abijcit b,cũ tñ in offa in f.mutet. In m,vt ommitto,niſi apud poetas,vbi o,breuiat,& b.abij cit.In obmuteſco b,ſeruandũ puto,ſed nõ pferẽdũ,q̃uis mutari in m,debere videat,vt de ommitto.Priſc.ſentire vi det.In p,oppono.In oportet tñ neq; b,neq; p,ſicut in op portunus geminamus. In operio,ſiſt in adoperio,& co/operio,in quibus b,abijcit.In q,vero abijci puto b,vt ocq niſco.In t,variæ ſentit,ſed per b,vſus ea ſcribit,vt obti/neo,In obſtrudo vero additur ſ.præpoſitioni,ſicut in ob/ſcurus.Et aliud eſt Obtrudo,aliud obſtrudo.
Obacero,as,pe.cor. Vide in dictione Acero.
Obęratus,cum ę,diph.dicitur miles,ſeu quis alius qui ęre dato iam obligatus eſt,quaſi ęre alieno aſtrictus,& debi/tor ad aliquid operandum. Cæſar lib.j.com.Omnes obe/ratos,quorum magnum numerum habebat,eodem cõ/duxit.Var.Res maioris,vt vindemias,& fœniſecia admi niſtrant hi,quos obęratos noſtri vocitarunt.
Obambulo aduerſus alios ambulo. vel ambulanti me op/pono ſiue circũeo,aut obuiã eo.Plau.in Ca.Item alij pa/raſiti fruſtra obambulant in foro.Vir.lib.iij.Geor.datiuo iunxit.Non lupus explorat ouilia circũ,nec gregibus no/cturnus obambulat,qõ Ser.exponit,inſidiat.Sed figurate dictũ puto,vt It clamor,cœlo. Aliquãdo obambulare ac/cipitur,pro vna,iũctimq; ambulare.Sue.in Tib.Et ſecretũ petenti,non niſi adhibito Druſo filio dedit,dexteramq; obambulantis,veluti incumbens,quoad peragerentur ſer/

mo continuit. Ouidi. de Polyphemo dixit. Nocturnus obambulat, pro eo, ꝙ eſt vltro citro ambulando diſcurſat.

Obareſco, circũquaq; areſco.

Obaudio auditum poſtergo. Et in eadẽ compoſitione au, mutatur in e, & dicimus Obedio, & fit contrariæ ſignificationis, quaſi dictio obediẽs ſum. Inuenitur obedire dici de turpi obſequio. Cic. Dum autem ipſę dedecori, ac turpitudini obedierit, nõ modo imperator oĩno habendus nõ erit. Ponit̃ interdũ obaudire, pro audire, ſeu obedire. Aug. li. xvij. de ci. dei. Pro eo, ꝙ obaudiuit Abraã pater tuus vocẽ meam, & cuſtodiuit præcepta mea. Alibi datiuo iunxit. Et præcepta vtiq; obaudire cupientis.

Obba poculi genus dicta, quaſi ob bibere ſit facta. Νέλλη/νικοῦ τὰ Χαώβα πλήθους μέρος ὅτι ἡ τῇ τύ/βῃ πι/νειν ἐν συμβοσίοις ἐξεδίδοτο.

Obcęco, as, nõ plus ſignificat, q̃; cęco, in quo b, remanet cõtra alioꝝ regulã. Col. li. iiij. Velut ignorãtię tenebris obcęcata luce veritatis caruit. Idẽ li. ij. Vbi ſolutior eſt humus aliquę fiunt patẽtes quædã etiam obcęcãtur ita, vt in eas ora hiantium foſſaꝝ cõpetant. i. deſuper tegantur.

Obdo, is, ex ob, & do, ſignificat oppono, ſiue appono. Et pro claudo poni cõſueuit. Ter. in Eu. peſſulũ oſtio obdo.

Oduro, as, pe. p. duꝝ facio. Hie. contra Ruf. Vſq; adeo ne obduraſti frontem, vt in mẽdacio ponas ſpem tuã.

Obdureo, es, rui, a quo obdureſco, durus fio. Cic. Cornifi. Egdem ſic iam obdurui, vt ludos Cæſaris noſtri ęqſſimo animo viderem, quod eſt, quaſi callum feci.

Obdulceſco, is, circũdulcis fio. Auguſt. lib. vij. con. Nam ſi primo ſanctis tuis litteris formatus, & in eaꝝ familiaritate obdulcuiſſes mihi poſtea in illa volumina incidiſſem, fortaſſe abripuiſſent me ab ſolidamento pietatis.

Obduco, is, pe. pro. ſupduco, tego. Hie. in Geñ. Cũq; obduxero nubibus cœlũ. Vir. Et cinis obductæ cęlabat lumina prunę. Aliqñ ponit̃ pro detego, aperio. Lucil. Vos interea lumen auferte, atq; aulam obducite. Aliqñ pro circũduco, ſiue cõtraduco. Pla. in Pſeu. Si hos expugno, facile ego hãc rem meis ciuibus faciam poſt ad oppidum hoc vetus cõtinuo meum exercitum protinus obducam. Aliquando pro facio, contraho. Pli. Iam callum obduxerat.

Obedo, is, pe. cor. ꝯſumo, q̃ſi circũedo, a quo obeſus, a, um.

Obeſus, a, um, pro gracili, & exili, & circũroſo, maciletoq; Neui. Corpore, pectoreq; vndiq; obeſo, tardi ingenio ſenis. Aliqñ ſignificat comedo. Vnde obeſus pro vberi, & craſſo, vt ſit obeſus, quaſi ob edendum factus. Vir. li. iij. Geo. Argutumq; caput breuis aluus, obeſaq; terga. Hiero. Minus ſolertes ſunt, qbus obeſiſſimus venter eſt.

Obeſitas, pinguedo. Pli. In magna obeſitate.

Obedio, is, ui, itũ. Obtẽpero. Vide in dictione obaudio.

Obelus, pe. cor. latinę dicit̃ veru, a cuius ſimilitudine virgula quędam, inter puncta etiam, veru dicit̃, iacens ſic. i. hac vſi ſunt e. deſtaſtici interpretes, qua denotat̃ aliqd additum in tranſlatione, quod in prototypis nõ habetur. Hiero. ad Pauli. Origenis ſtudium me prouocauit, qui editioni antiquæ tranſlationem Theodotionis admiſcuit aſteriſco, & obelo opus oẽ diſtinguens. Sic dictus, & obelo. i. veruiſit ſimilis, vel q̃ tanq̃; veru ſupflua iugulat, & cõfundit. Sui. ὀβελὸς ἡ σοῦβλα ξενοφῶν ὑπέταξεν ἔνδον βουπό/ροτι σὸ ὀβελίσκω διαμπερὲς τὸν μηρὸν τοῦ ἐγγυ/τάτω καὶ παροιμία τὸ θερμὸν τοῦ ὀβελοῦ ἐπὶ τὸν ταχήρονα ἀντὶ τῶν κρειττόνων αἱρουμένων.

Obeliſcus dimi. ab obelus magis nomine, quare, dum magnę res obeliſci dicantur. Eſt autem lapis aſperrimus in figura metæ cuiuſdam, ſenſim a proceritate in excelſum cõſurgẽs, paulũ gracileſcẽs, ſpecie quadrata, in verticẽ productus, anguſtũ manu leuigatus artificis q multi romę fuiſſe referunt. Et ſunt pyramidibus longe minores, ſolis numini ſacrati, ꝓpter qđ ad radiorum ſimilitudines fiebant.

Obeliſcolychniom inſtrumentum militare, ab vſu gemino ſcilicet veruculi, & lucernę dictum.

Obeo, is, iui, vel obij, itum. Eſt autem obire adire. Nã ob pro ad quandoq; ponitur. Vnde obire mortem eſt ire ad mortem. Plau. in Aul. Vbi quis obijt mortem, qui mihi aurum credidit. Similiter obire diem dicimus, pro eo, qđ eſt mori, quaſi ire ad diem fati deſtinatum. Ser. Sulpi. Cice. Nunciatum eſt mihi Marcellum diem ſuum obijſſe. Aliquando ſignificat adire diem & in tẽpore eſſe ad munus obeũdum die ꝯſtituta. Et obire vadimoniũ eſt ire ad vadimonium. Sic dicimus obire rus, pro ire ad rus. Cice. Mario. Tu modo iſtam imbecillitatem valitudinis tuæ ſuſtenta, & tuere, vt noſtras villas obire, & mecũ ſimul lecticula cõcurſare poſſis. Aliquando ſignificat præſto eſſe. Suet. in Cæſa. Taruiſius adijcit Craſſum diem cędi deſtinatum nõ obijſſe. Aliquando exequi perficere, vt obeo legationem. i. exequor munus, ſiue officiũ ꝓuinciale. Obeo vicẽ perficio vicem. Liui. lib. j. Eum iura redditurum, ob iturumq; alia regis munia eſſe. Ponit̃ quãdoq; ſine accuſatiuo, & ſignificat morior. Iuue. Magnus ciuis obit, & formidat Othoni. Et obire eſt circuire. Virg. Magnas obeuntia terras. Liui. libro primo. Tum ſacerdotibus creandis animum adiecit, q̃; q̃; ipſę plurima ſacra obibat. i. circũibat viſitando. Itẽ obire obuiam ſe præbere. Teren. in Ecy. Adeo tuam antiqua venuſtatem obtinens, vt voluptati, obitus, ſermo, aduentus tuus, quocũq; adueneris ſemꝑ fiet. Do. Obitus, occurſus.

Obequito, circũequito. Liui. lib. ij. Veniens hoſtis, Ethruſciq; eo magna propere agere, laceſſere ad pugnas primo obequitando caſtris prouocandoq;.

Oberro, as, circũerro. Perſ. Per tranſla. pro circũuolo poſuit, cum dixit diues arat curibus quãtum nõ miluus oberrat.

Obeſco, as, ab eſca compoſitionem habere conuenit, quaſi eſca ſarcio. Col. lib. ix. Nõnulli tribus aquę partibus vnam boni vini miſcẽt, madefactoq; triticeo pane obeſcãt aues quæ prima luna quoniam id quoq; cuſtodiendum eſt ſaginari cœpta vigeſima ꝑgliſcit. Ineſco idem ferme ſignificat, ſed per tranſlationem ponitur pro decipio. Teren. in Adel. Neſcis ineſcare homines. Do. Methaphora ab aucupibus, qui auibus capiendis effundunt cibum.

Obex, gene. maſcu. vel fœmi. ab obijcio, ſignificat cuiuſcũq; rei obiectionem, ſiue obſtaculum. Virgil. lib. x. Ecce maris magna claudit nos obice pontus. Hie. Sagitta, quæ cõtento neruo dirigitur, difficile nitatur, ante enim eius, ad quẽ iacta eſt peruenit, q̃; obice clypei fruſtretur. Vnde & peſſulum, ſeramq; oſtiorum obices appellamus.

Obherbeſcere. Vide in dictione herbeſcere.

Obherbeſco, is, ex ob, & herbeſco. Herbeſcere vero eſt herbam fieri. Cice. in Cato. Et elicit herbeſcentem, ex eo viriditatem, quæ nixis fibris ſtirpium ſenſim adoleſcit. Fe. Obherbeſcere herbam increſcere.

Obiaceo, es, pe. cor. circũ, aut contra, ſiue obuiam iaceo. Col. libro ſecundo. Sed vaſtos ceſpites conuellit, quibus obiacẽtibus impeditum aruum minus recte poteſt iterari. Liui. li. ix. Cum ad alias anguſtias protinus pergerent ſectas deiectu arborum ſaxorumq; ingenti obiacẽte mole inuenere viam, ideſt contraiacentem.

Obijcio, cis, pe. corre. ante iacio, antepono, porrigo, offero. Colu. li. vij. Tenerrimam quamq; frondem, aut pampinos vitis obijci, ideſt poni. Plaut. in Cur. Flos veteris vini meis auribus obiectus, ideſt porrectus. Teren. in Heau. Vt hanc noticiam, necopinanti primus obijcerem ei domi, ideſt efferrem, vel darem. Aliquando contraiacio, oppono. Aliquando infero. Plau. in Am. Qui multa thebano populo acerba obiecit funera. Aliquãdo repente oſtendo. Clau. Ex templo ſeſe medijs obiecit in armis.

Obiecto, as, frequenter obijcio, oppono, imputo. Lactan. libro tertio. Et ſtulticiam, quam nobis iſti deorum cultores obiectare non deſinunt. Interdum ponitur pro expono. Virg. libro quarto. Et corpora bello obiectant.

Obiectus, a, um, participium obiectus, us, nomen, quod ſignificat oppoſitionem, ſeu obiectionem.

Obiectum philoſophi vſurpant, pro omni eo, quod cernĩ poteſt, ideſt quicquid oculis obijcitur.

Obitus, a, um, pe. cor. participium. Vt morte obita, quales fama eſt volitare figuras. Eiuſdem ſignificationis cũ obeo, is.

Obitus, us, nomen quod modo mortis executionem ſignificat. Cic. Cum de obitu fratris litteras accepiſſem. Modo occaſum. Vir. lib. j. Geor. Nec fruſtra ſignorum obitus ſpeculamur, & ortus. Modo aduentus. Turpi. Et quis eſt qui interrumpit ſermonem meum obitu ſuo.

Obiter, pe. cor. ex ob circum, & iter compoſitum aduerbium ſignificat incidenter, hoc eſt præter ꝓpoſitum, quaſi in itinere occurrens, aut quaſi per iter, & in tranſitu. Pli. in prologo. Vt obiter caueã iſtos homero maſtigas. Et lib. xviij. Maior pars Italiæ nudo vtit̃ pilo, rotis etiã quas aqua verſet obiter, & molat. Idem lib. xj. Cuius anguſtiæ non ſinunt vagari in certã acie, & veluti canali dirigunt, obiterq; inciden tia facile declinant. Iuue. Atq; obiter leget, aut ſcribet, vel dormiet intus. Literim. ſũt q exponãt obiter ꝑciſe tali cã.

Obiurgo, as, valde arguo, reprehẽdo, vel cõtra aliquem clamo. Ter. in An. Nam ſi obiurges illum vitæ, qui auxilium attulit qd illi facies, qui dederit damnum, aut malum?

Obiuro, as, pe. prod. iurando, aſtringo. Cic. pro. Cælio. Fuit in hac cauſa pertriſtis quidam patruus cenſor magiſter obiurauit. M. Cælium, ſicut neminem vnq̃ parens.

Oblecto, as, & oblector, aris, vide in dictione delecto.

Oblido, is, pe. pro ex ob, & lido, ſeu lædo ſignificat circũcirca, vſq; ad mortem percutio, ſuffoco, neco. Lac. lib. vj. Ne illud quidem concedi aliquis exiſtimet, vt recentes natos liceat oblidere, quæ vel maxima eſt impietas. Ad vitã enim deus inſpirauit animas non ad mortem. Apul. Oblíſis faucibus interſtinguere eam debuiſſet. Cic. pro Scau. libertus patronum non occidit, ſed duobus digitulis gulam obliſit, ideſt ſtrangulauit.

Obligo, as, pe. cor. circũligo. Colu. lib. viij. Vt admiſſarij dexter, vel ẽt ſiniſter vinculo teſticulus obligetur. Curtius. Ne obligato quidẽ vulnere haud ſegnius deſtinata exequitur. Per tranſla. obligare eſt deuincere, ſeu debere. Cic. Au. Trebo. Dolobellam antea tantũmodo diligebam obligatus nihil eram. Differunt tamen ſm Aſco. Obligatus, & diſtrictus, quoniam obligatus in bonis, & in vinculis dicitur. Diſtrictus ſine vinculis.

Oblimo, as, pe. pro. ex ob, & limus componi videtur, quaſi circũlimo, ſiue ſuperlimo, tego, repleo. Cic. libro tertio. de natu. deo. Nilus Ægyptum irrigat, & cum tota æſtate obrutam, oppletamq; tenuerit, tum recedit, mollitoſq;, & oblimatos agros ad ſerendum relinquit. Vir. li. iij. Geor. Et ſulcos oblimet inertes. Per tranſla. Clau. lib. iij. pro obcæcare, & quaſi limo meatus claudere, ſeu obtundere, vel hebetes lædere, vel inquinare poſuit. Sed ꝙ diſſuaſor honeſti luxus & humanas oblimat copia mẽtes. Eſt & oblimo a limo, as, compoſitum, ꝙ eſt a lima tranſlatum a fabris & ſignificat in minuo contemno. Hor. in Ser. Rem patris oblimare malum eſt vbicunq;.

Oblino, is pe. cor. circumſordo. Lactan. li. iiij. Luto ſe oblinunt, qui deos, ideſt terram, lutumq; venerantur. Sal. in Iug. ſimul gladium ſanguine oblitum oſtentans.

Oblittero, as, obſcure facio, caſſo, deleo, vel in obliuionem duco, & quaſi e litterarum monumentis deleo. Cicer. ad ſenatum Publici in me beneficij memoria priuatã offenſionem oblitterauit. Lac. li. vj. Ergo idem dñs, ac parẽs indulgẽtiſſimus remiſſurũ ſe penitentibus peccata ꝓmittit, & oblitteraturũ oẽs iniquitates eius. q iuſticiã denuo cœpit operari. Dicit aũt oblittero, vt qdã putãt a litus, q̃ ibi notata a fluctibus æquari, & tolli ſoleãt. Alij ab obliuiõe. i. a ſupino, & oblitũ, vel dici põt ab oblino, ſicut a lino littera.

Obliuiſcor cõpoſitũ videt̃ ab oblino, qa vero accentu differunt põt eſſe ſimplex dictio. Et eſt, verbus deponens q̃quis aliqñ paſſiue ſumat̃. Vir. Nũc oblita mihi tot carmina. Et cõſtruit̃ mõ cũ aĉ̃ õ. Lac. li. vj. Spero inquit, te Cæſar q obliuiſci ſoles nihil niſi iniurias. Mõ cũ gtõ. Hie. ad Aug. Pene epiſtolæ tuæ, vel eius, q tuo noĩe ſcripſerat oblita ſumus.

Oblitus, a, um, pe, pro, participium ab obliuiſcor, vt Nunc oblita mihi tot carmina. Oblitus vero, pen. cor. ab oblino eſt, quaſi circumlitus, & circumfœdatus. Tibul. Oblitus & muſto feriet pede ruſticus vuas.

Obliuiũ, idẽ, qd obliuio. Hor. in Ser. Ducere ſollicitæ iucũda obliuia vitæ.

Obliuioſus dr̃ is, qui cito obliuiſcitur.

Obloquor, pen. cor. contra loquentẽ loquor, vel in cõtrarius loquor. Liui. Notatos quoq; qui ferociſſime oblocuti erãt, ſingulos manu corripuit. Ponit̃ etiã pro maledico. Vnde oblocutores maledici detractores.

Obnitor, pe. ꝓ, a quo obnixe aduerbiũ ꝯ nitor. Vide i Nitor.

Obnoxius, ex ob, & noxius componit̃. Noxius autẽ a noxa aut a noxa deriuat̃, quæ a nox originẽ habuiſſe debent, ꝙ nox a nocẽdo eſt, vt inquit Var. Vel νύξ, & hæc vocabula eandẽ ſapiunt nocẽdi ſignificationẽ, quã nox habet. Apud antiquos noxia, pro dãno capiebat̃ ait Feſ. apud poetas ꝓ culpa. Noxa vero ꝓ peccato, aut peccati pœna, quæ oĩa cõplectit̃ noxius. Nam qui noxius eſt damnũ ſibi plerũq;, & alijs culpã vero ſibi infert, poſtremoq; peccati pœnas. Vñ obnoxius. i. circũnoxius, quaſi noxia, ſiue noxa circundatus, vel quaſi obnoxiã, ſiue noxam notatus, & pœne addictus, ꝑꝑ qd vtcunq; capiat̃ breuiter ſignificat ſubiectus, vel obligatus. ꝙ alterũ ab altero depẽdet. Qui. n. eſt ſubiectus alicui ẽ illi quodam mõ eſt obligatus. Proprie tñ vt inqt Feſ. is eſt, qui pœne obligatus eſt, ob delictũ. vtputa ſi qs morbus obnoxius ob nimiã cibi intẽperantiã, aut ſi mulier ob ſtupri, cũ aliquo viro cõſuetudinẽ illi obnoxia fit, vt apud Sal. Erat q; ei cũ fuluia nobili muliere velut cõſuetudo, cui cum minus gratus eſſet, quia pre inopia minus largiri poterat repente glorians maria, mõteſq; polliceri cœpit, & minari interdũ ferro, niſi ſibi obnoxia foret. i. mores gereret. Improprie autẽ qs dr̃ obnoxius, quaſi vel dãni, vel culpæ quicq; admiſerit, vt multi ſancti viri fuerũt prauis hoibus obnoxij ac ſi aliqd mali meruiſſent, cũ tñ innocẽtes eẽnt. Vñ ad multa alia ſiſr tranſlatũ eſt ipſum vocabulũ, quale eſt apud Col. li. iiij. ſin aũt regiones ꝓdictis ventis fuerint obnoxiæ. Et li. v. Maturũ fructum proſternit, & canibus, feriſq; reddit obnoxium. Ecce hæc nihil deliquerunt, ſed tñ, quaſi deliquerint obnoxia dñe, ꝙ illis ventis obiectæ ſint hic ꝙ maturus fructus proſtratus, & obiectus canibus, & feris eſt. Quin etiã ad eos qui beneficijs deuincti ſunt trãſfert̃, quaſi dãnus beneficijs eoꝝ aliqd ex hoc intulerint, qd tñ plerũq; illatum fuit, ſiue culpæ, ſiue gratiæ, ſiue liberalitatis cã. Hie. in ꝓlogo. li. Salomonis. Quaſi aut æquũ ſit me vobis eſurientibus alijs laborare, aut in rõne dati, & accepti cuiq; ꝑter vos obnoxius ſim. i. debitor ſeu deuinctus, obligatuſq;. Pla in Cap. Obnoxij ambo vobis ſumus ꝑꝑ hanc rẽ, cũ quo volumus nos copia ea facitis nos cõpotes. Vñ apud Liui. Obnoxie dicere ſniam, accipit̃ ꝓ ſiſr. Interdũ obnoxius ponit̃ ꝓ noxio. Et ſic obnoxius, & innoxius ſunt cõtraria. Liui. Sed virũ vera virtute viuere aĩatũ adiecit fortiter, eũq; innoxiũ vocare aduerſus aduerſarios ea libertas ẽ, q pectus purũ & firmũ geſtitat, aliæ res obnoxie nocte in obſcura latẽt. Interdũ ꝓ obſcuro. Nox. n. pro obſcuritate ponit̃. Pla. Nunc hercle pij plane nõ obnoxie.

Obnubo, is, pe. pro. Vide in dictione Nubo.

Obnuncio, as, Vide in dictione Nuntio.

Obnubilare eſt, quaſi caligine quadã, & nubilo obtenebrare. Apul. Obnubilauit animas. Innubilare vſurpauit. Lirinicus. Quod accidere ſolet inter morientibus.

Obolus, penul. cor. genus ponderis, qd ſex ſiliquas continet. Ter. in An. Obolo emptos. Sui. ὀβολὸς ὁ τοῦ ἀργυρίου νομίσματος. ὀβολὸς δὲ παρὰ Ἀθηναίοις ἓξ χαλκοῦς ἄγει τὸ ταλάντον τοῦ ἀργυρίου, τοῦ νῦν τεσσάρα καὶ νομίσματος καὶ ἕξιν. ἡ δὲ μνᾶ ἑξηκοστὸν ἐστὶ τοῦ ταλάντου τοῦ χρυσίου ἐξαπλα(σίονες.

Oborior, annaſcor, ſubnaſcor vie. Liui. li. j. Aduentu ſuo & lachrimæ obortæ. Hiero. Hic vero oborta contentio, q frangeret panem pene diem duxit in veſperam.

Obrepo, is, pe. pro. latenter, & tacite aduenio, ſicut, & ſurrepo. Tractum ab aĩalibus pedibus carentibus, quæ greſſu

tacito gradiuntur. Iuue. Per tranſla. Obrepit nõ intellecta ſenectus. Eſt & obripſo, de quo in dictione Rapio.
Obrigeo, es, pe. cor. vide in dictione Rigeo.
Obrodo, is, pe. pro. circũrodo. Plau. in Am. Prægnanti malum dari oportet, vt ſciat, quod obrodat.
Obrogo, as, pe. cor. quaſi obloquor. Feſ. Obrogare obloq, atq; alterius ſermonem moleſte impedire. Obrogare legem eſt legis prioris infirmandæ cauſa, legem aliam ferre. Cice. ad Atticum. Abrogare, derogare, obrogare, ſine fraude ſua non liceat.
Obruo, is, ſterno, ſeu circũruo, operio. Ouidi. libro primo de rem. Obrue verſata cerealia ſemina terra. Transfert etiã ad animum. Quinti. Tot voluptatibus obruere poſſunt vnum dolorem. Hinc Adobruo, ſubtus obruo, & in terra defodio. Colu. lib. ij. Nam ſi plus quattuor digitis adobrutum eſt, ſemen eius non facile prodit. Idem in eodé. Atq; ita iaciunt ſemina, & ſarculis adobruunt.
Obris nomen fluuij. Põpo. Secundum bliteros obris fluit hunc. Ptol. Orobium vocat.
Obriſum aurum dicitur, quaſi ὄβρυζον, hoc eſt ſincerum, delicatumq;, quod ſæpe igne candefactum, & exuſtus eſt, vt quod in coctione non minuitur. Hiero. in Daniele. Ecce vir vnus veſtitus lineis, & renes eius accincti auro obryſo, hebraice dicitur ophir.
Obſaturo, as, pe. cor. ſignificat ſaturitatem vſq; ad faſtidium, vel contra animum capio. Teren. in Heau. Ne tu prodediem, & iſtanc rem video iſtius obſaturabere.
Obſcænus, a, um, quidam ob obs, & canendo componũt. Alij ab obs, & κοινῶ inquino. Vnde cœnum quidã dici exiſtimant. Intelligendum eſt ergo, ꝙ obſcænum, ſicut duo ſignificat, ita duplicem habet compoſitionem, & duplicem orthographiam. Nam aliquãdo ſignificat abominabile augurium, vt apud Virg. lib. j. Geor. Obſcæniq; canes importuneq; volucres, & tunc a canendo in contraria & mala dicitur, & ſine diph. ſcribitur. Aliquando dicitur, ꝙ turpe, immundum, & tunc ſimiliter, ex obs, & cœnus componitur, quod ab κοινῶ, pro inquino deducitur. Ex eo. ſ. ꝙ quę multum cõmunia ſunt, & turpia, & imunda, vt plurimum fiunt. Nam id proprie cõmunicare eſt. Et ſic cum œ, ſcribit. Var. autem lib. vj. de lin. la. Docet obſcænum, cum ę, ſcribendum, idq; abſcæna deducit ex ob, & ſcæna quaſi ad ſcænam, ꝙ ſcęnis id daretur, quod obſcænum foret. Priſ. ab ob, κοινὸν, quod nos cænum dicimus ſ. interpoſita. Feſt. Ab Oſcis deriuat, quorum frequentiſſimus fuit vſus libidinum ſpurcatũ. Vnde & verba impudentia appellant obſcœna. Qđ ſi verũ eſſet ſine b, & abſq; diph. obſcenum ſcribi oporteret. Obſcænũ etiã quandoq; ponitur pro pernicioſo, & vitabili, Vir. Obſcęnamq; famem, quæ prima pericula vito.
Obſcęno, as, ſignificat obſcęnum, & malum omen affero. Plau. Sed quid illuc, ꝙ exanimatus canit huc leonida meo, ꝙ illic obſcęnauit meę falſæ falladæ.
Obſcurus latens, abſconditus, & ſine lumine. Vir. Vidimus obſcuris primã ſub mœnibus vrbem. Vnde obſcura oratio difficilis, & cuius ſentẽtia latet. Componitur ex ob, & cura, ſiue curo interpoſita ſ, ꝙ ea, quæ obſcura ſunt, nobis curam obijciant. Vnde ab obſcurus obſcuro fit, qđ ſignificat non curo, ſiue ſupprimo, ſicut fit in obſtrudo, ꝙ eſt occludo. In qua ſignificatione capitur, & Obſcuro. Cice. pro Archia. Neq; enim eſt diſſimulandũ, quod obſcurari non poteſt, ſed præ nobis ferendum. Si vero volumus, vt obſcuro magis ab obſcurus deriuetur, non contendo. Verumtamen, cum ſit verbum Curo. Cuius compoſita. Accuro, & procuro, non mirum videri debet, ſi & obſcuro a curo ſimiliter componatur, quemadmodum obſtrudo a trudo, a quo etiam obtrudo tãetſi ſit in alia ſignificatiõe & detrudo, cõtrudo, intrudo, retrudo, & ſimilia. Capitur quandoq; obſcurum ꝓ ignobili. Cice. lib. j. offi. Qui magna ſibi ꝓponunt obſcuris ortĩ. Nam, qui obſcurus ē fer me decipitur, & nõ eſt, quaſi, qui cum curet, vel æſtimet.

Ab obſcurus fit obſcuritas, qđ modo opacitatem, modo ignobilitatem, modo difficultatẽ ſignificat. Cice. li. ij. Offi. Quoꝝ autem prima ętas, propter humilitatẽ & obſcuritatem in hominum ignoratione verſatur. Sic obſcuro, as. Salu. Sed ꝑfecto fortuna in omni re dominat. Ea res cunctas ex libidine magis, q̃; ex vero celebrat obſcuratq;.
Obſcuritas, & obſcuro, as, vide in Obſcurus.
Obſecro, as, pe. cor. ex ob, & ſacro, ſignificat per ſacra rogo, vel opẽ a ſacris rogo obteſtor, deprecor, & quaſi ſacra, vt te exorẽ, facio. Te. Obſecro te, q̃; primũ hoc me miſerũ libera metu. Ponitur etiam aliquando pro aduerbio obſecrandi.
Obſecundo, as, ſignificat fœlicito, proſperũ facio, ex ob, & ſecũdo qđ ſignificat ꝓſperũ facio. Vir. Dij cœpta ſecũdent. Fit aũt ſcũdo a ſecũdus. Secũdus vero a ſequor. Eſt aũt obſecundare oĩa ad alterius nutum facere, vel in melius cõuertere. Ter. in Adel. Sed ſi vultis potius, quę vos, ꝓpter adoleſcentiam minus videtis, magis impenſe cupitis cõſulitis paruj hęc repręhendere, & corrigere me, & obſecundare in loco. Vbi Do. Nam q repręhẽdit non cõtinuo corrigit, q corrigit nõ illico obſecũdat. Lætiſſimũ reddit nõ fideliſſimum Ci. pro Põp. vſus eſt pro obſeq. Non mõ oẽs inquit ciues aſſenſerint, ſocij obtẽperauerint, ſed etiã venti, tẽpeſtateſq; obſecundauerint. Inuenitur, & obſecundor deponens.
Obſequor, pe. cor. alterius voluntati morem gero inſeruio. Plau. Ego ſane cupio obſequi gnato.
Obſequium, officium. Teren. Obſequium amicos, veritas odium parit.
Obſequela, morigeratio. Plau. Omnes parentes libane liberis ſuis quã mihi auſcultabunt facient obſequelam.
Obſequioſus, qui facile obſequit. Plau. in Cap. Nam ſi ſeruus meus eſſes, nihilo ſecius mihi obſeqoſus ſemp fuiſti.
Obſequibilis, qui obſequitur. Gel. Cognatos affineſq; illos ferme tam obſequibiles eſſe ait.
Obſero, is, pe. cor. circũſemino, ſeu circũplanto. Colu. lib. ij. Vtatur ꝓceptis eoꝝ, qui vberẽ campũ in ſingula iugera tritici, quinq; & adorei octo modijs obſerere ꝓcipiunt. Idẽ li. iij. Agrum, anteq̃; vineis obſeras explorato qualis ſaporis ſit.
Obſero, as, pe. cor. ſignificat occludo. Teren. in Eu. Tu abi, atq; obſera intus.
Obſeruo, as, circum oculis mẽtis, & corporis ſeruo, ſpeculor, cuſtodio, noto, ne me prętereat, ne me decipiat. Ter. in An. Obſerues filium qd agat. Hiero. in lib. Regũ. Obſerua te quęſo mane, & manebis clam, & abſconderis. Et obſeruare eſt quadam admiratione aliquem virtute preditũ venerari. Colere eſt pluſq̃; obſeruare, hoc. n. tantum ad hoies colere etiam ad deos. Et obſeruare eſt venerari, & admirari homines tantum dignitatis vel virtutis cultu. Vir. lib. iiij. Ge. Præterea regem non ſic Ægyptus & ingens Lidia. Nec populi parthorum, aut medus hydaſpes obſeruant. Cice. Octa. M. Attilius auianus. Ab ineunte adoleſcentia me obſeruauit, ſemperq; dilexit.
Obſeruantia, vt inquit, Cice. eſt, ꝑ quã hoies aliqua dignitate antecedentes cultu quodã, & honore dignant. Li. li. j. Obſeqo, & obſeruantia in regem cum oibus benignitate erga alios. cum rege ipſo certaſſe. Aliqñ obſeruantia dr̃ cuſtoditio, licet Valla neget. Leo Pa. Scitis ad ętnũ vobis gaudiũ ꝓfuturã diuinorum obſeruantiam mandatorum.
Obſeruatio, idem, quod obſeruãtia. Nã qñq; dr̃ annotatio & cuſtoditio ꝓceptorũ, qñq; honor, & reuerẽtia. Val. maxi. Haud Marcello adiectio impẽſe impedimẽto fuit, quo minus religióibus ſuus tenor, ſuaq; obſeruatio redderet.
Obſeruabilis, q idoneus eſt, vt obſeruet, vel veneret, cuius cõtrariũ eſt. Inobſeruabilis. Pli. in Martis ſidere, cuius eſt maxime inobſeruabilis curſus nunq̃; id ſtationem facere.
Obſido, & obſideo actiua ſunt, quibus adduntur Circũſido, & circumſedeo, idem enim ſignificant, eodemq; modo ſumuntur, & conſtruuntur, ſed differunt inter ſe q̃uo inter Aſſido, & aſſideo, de quibus ſupra dictum eſt, ꝙ in obſido motus quidam eſt, vt ſit, quaſi obſiſto. In obſideo vero quies, quaſi obſto. Sal. Premittit illis hoies militares,

ſine tumultu

ſine tumultu præſidij collocatis, ſicut præceptum erat oc/culte pontem obſidunt. De obſideo. Idem in Iugur. Armis obſeſſus teneor. Significat Obſido, & circũſido, quaſi ob/ſepio, & circũſepio, aut obſidẽdũ, ſiue circũſedendum eo, vel ad obſidendũ me loco. Obſideo vero, & circũſideo ob/ſeſſum teneo, q̃q̃ ſimplr̃ pro circũſedeo ponatur, vt apud Curtiũ: Per hos pellices introducebant alio aditu, q̃ quos armati obſidebant. Et obſidere eſt contra ſedere.

Obſideo, es, pe. cor. vide in Obſido.

Obſidior deponens, ſignificat circa inſidias facio. Colu. lib. x. Sed inter caniculæ, & arcturi exortum cauendum erit, ne apes intercipiant violentia crabronum, qui ante aluearia plerũq; obſidiantur prodeuntibus.

Obſeſſi ſunt, qui locum aliquem egredi non poſſunt.

Obſidium, & obſidio, & obſeſſio idem ſignificãt, & ab ob/ſidio, ſiue obſideo fiũt. Col. lib. x. Atq; validiſſimum eſt pro frequẽt a domicilij duos, vel tres aditus in eodẽ operculo diſtantis inter ſe fieri cõtra fallaciã lacerti, qui velut cuſtos veſtibuli ꝓdeũtibus inhians, apibus affert, exitiũ, hęq; pa/uentiores exeunt cum licet vitare peſtis obſidia, per aliud vadentibus effugium. Cic. pro. Rabirio. Cũ innumerabi/lis hoſtiũ copias in Italia fudiſſet, atq; obſidione Rẽpu. li/beraſſet. Sępius tamen obſidio ab auctoribus vſurpatur.

Obſidię dicuntur, ſicut & inſidię. Colu. Dum tñ anus ſedu/la, vel puer adhibeatur cuſtos vagantium, ne obſidijs ho/minum inſidiatorum animalium decipiantur.

Obſidionalis, & obſidionale ab obſidio fit. Vnde corona obſidionalis, quæ ei debebatur, qui obſeſſos ab hoſtibus liberaſſet, hæc fiebat ex gramine viridi, ex eo loco decer/pto, in quo erant incluſi.

Obſes, qui tradit̃ impio alicuius ea condõne, vt ſi dator ob ſidis a fide recedat, recipiẽti fit ptis in corpus, & vitã eius ſęuiendi, qui datus eſt obſes. Hic qm̃ obſidionis cã dari cõ ſueuit, inde nomẽ aſſumpſit, q̃uis aliq ab ob, & fides cõ/poſitum velint, per mutationẽ lr̃æ, ꝙ ſit ob fidem datus.

Obſigno, as, ſigni impręſſione occludo, & ad lr̃as cæteraq; quæ ſigno, quo vis notant̃ aut impͥmunt̃, ptinet. Plau. in Cur. Scribit & obſignat lr̃as. Idem in Am. Eloquere, vbi nũc patera eſt. In ciſtula amphitrionis obſignata ſigno eſt. Q ñq; ſumit̃ pro ſigno notarioꝝ, ſeu ſubſcriptione eorũ, aut teſtium. Ci. pro Cluẽ. Clinia teſtm̃ faciente, cum tabu/las pręhendiſſet opimas, qui gener eius fuiſſet, digito le/gati deleuit. Et cum id multis locis feciſſet, poſt mortem eius ne lituris coargui poſſet, teſtamentum in alias tabu/las tranſcriptum ſignis adulterinis obſignauit.

Obſipo, as, penul. produc. ſignificat obijcio, vt cum ruſtici dicunt. Obſipa pullis eſcam.

Obſto, as, obſtiti obſtatũ ſignãt cõtra ſto. Sta. li. th. Quæ ſic orſa prior, ſpes ne obſtatura pelaſgis. Curtius. Obſtãt op/pido gemini colles. Aliqñ obſtare ſignificat reſiſtere, aduer/ſari, impedire. Te. Quid igitur obſtat, cur nõ vere fiant.

Obſtaculum, impedimentum ab obſto, as.

Obſiſto, contra ſiſto. Obſtitum veteres modo pro violatũ modo pro obliquum dixerunt.

Obſtetrix, ab obſtãdo, vel obſiſtẽdo. Eſt. n. illa quę pturiẽtiũ curã hẽt. Amb. ad Iuſtinũ. Ad parturiẽtes ingrediebantur obſtetrices, nõ ad virgines, vt partus ſuſciperent, nõ vt pu/dorem examinarẽt. Vñ & obſtetrices dictæ, eo ꝙ obſiſtãt dolori, vel certe pignori, ne laxatis vteri genitalibꝰ clauſtris in terram defluat. Teren. in Adel. Obſtetricem accerſo.

Obſtetrico, as, pe. pro. ad pariendum diuino, ſiue obſtetricis officiũ ago. Hiero. in li. Exo. Q ñ obſtetricabitis hębreas, & partus aduenerit. ſi maſculus fuerit interficite eum.

Obſitus pe. cor. inuolutus, incultus horridus ab agro ſumpta metaphora. Te. in Eu. Video ſentũ, ſqualidũ ęgrũ, pãnis anniſq; obſitũ. Aug. Deſertus hic mũdus ab oĩ cultura fi/dei, & peccatoꝝ ſpinis obſitus ſquallebat, tãq; ager icultus. Obſitꝰ ẽt ab obſero dici põt circũſeminatꝰ, vel circũplãtatꝰ.

Obſtipare, obijcere. Plau. in Ciſ. Obſtipat aquilam.

Obſtipi, pe. ꝓ. dñr, qbꝰ colla rigẽt, & in humeꝝ capita ſunt inclinata. Perſ. Ftũnoſiq; ſolones obſtipo capite, & figẽte lumine terrã. Col. li. viij. Febricitãtiũ ſigna ſunt cũ obſti/pæ ſues tranſuerſa capita ferũt, & paſcua ſubito cũ paulũ ꝓcurrerint, cõſiſtũt. Pli. Obliquũ caput dicit. Index inquit, ſuis inualide caput ẽ obliquũ i iceſſu. Sic hypocritę icedũt.

Obſtino, as, pe. cor. offirmo perſeuerare, vt teneri poſſit. Li/ui. li. ij. Q m̃ id ctũ, atq; obſtinatũ eſt inqt, neq; ego ob/tundam. Inde obſtinatio, firmitas animi. Obſtinate firmi/ter. Te. in An. Itane obſtinate dat operã, vt me a Glycerio miſerum abſtrahat. Vnde etiam in bonũ accipitur illud, qđ de thebeis martyribus legit̃. Cũ hec & alia Maximia/nus audiſſet, & i fide Chriſti obſtinatos cerneret animos virorum. Vale. maxi. li. iij. Obſtinata quoq; aĩ pñtia extor/tã manibus hoſtiũ victoriã priſ̃ reſtituit. Interdũ obſtina/re eſt aſtringere copulare. Plau. in Am. affinitatẽ hãc obſti/(nauit.

Obſoleſco, is, eui, etum, ex obs & oleſco, vt inquit Priſ. Seu vt quidã volunt ex ob ꝙ ſignãt cõtra. Nã obſole/ſco & oleſco in ſignatione cõtraria ſunt. Oleſco, creſco, ob/ſoleſco, deficio, reijcio, inueteraſco, deſueſco, dimitto ſignãt Cic. de imperio Põpeij. Obſoleuit iam iſta oratio re multa magis, q̃ verbis refutata. i. deſueuit, ſiue ab vſu receſſit. Idẽ pro Cęlio. Chartę quoq; quę illã priſcã ſeueritatẽ obtine/bant, obſoluerunt. i. inueterauerũt, ſiue defecerũt. Et hęc p̃/terita ab obſoleſco, nõ ab obſoleo ſunt Similiter.

Obſoletus participiũ eſt, ab obſoleſco. Ci. pro Quin. Auda/cem cupidũ, perfidioſum, vulgaria, & obſoleta ſunt. i. in/ueterata. Interdũ obſoleſcere eſt, quaſi ſordeſcere, ſiue in ni/hilum recidere. Nam qđ, veteraſcit, ſordeſcat. Hic. Viri vox obſoletior. Interdum obſcurari. Lac. de opi. Acies. i. men/brana illa prælucens quam ſiccari, & obareſcere nõ opor/tet, niſi humore aſſiduo terſa niteat, obſoleſcit. i. obſcurat̃ & deficit. Pro obſcuro, ſeu ſordido accipit̃ obſoletus apud Liui. lib. iij. Filiam ſecum obſoleta veſte comitantibus ali/quot mr̃onis cũ ingẽti admiratione in forũ deducit. Ci/ce. in Rul. Veſtitũ obſoletiore, corpore inculto, & horrido capillatior, q̃ antea, barbaq; maiore, vt oculis, & aſpectu denũciare oibus vim tribunitiã minitari Reipu. videret̃. Col. lib. ij. Sapore certe nihilo differt a cicercula, colore, tñ decernitur. Nam eſt obſoletior, & nigro colore propior.

Obſtringo, gis, deuincio, & obligo, quaſi circũſtringo. Ci/ce. Plan. Cui non ſim obſtrictus memoria beneficij ſempi/terna. Plau. in Am. ꝓprie. Amphitrionẽ collo hinc obſtri/cto traham. Colu. lib. v. Alij viminibus obſtringunt.

Obſtrigilo, as, pe. cor. obſto, detraho, repugno. Var. lib. iiij. de vi. pa. Curio cum id feciſſet, dicebat amicis, vt illi renũ/ciaretur, ſe obſtrigilaturum, ne triumphus decerneretur, aut ne iterum fieret conſul.

Obſtruo, occludo. Hiero. in li. Regum. Qui ſi etiam in ter/ram ſe obſtruxerit, perſcrutabor eum.

Obſtrudo, is, di, ſum, pe. pro. ex ob, & trudo interpoſita. ſ. ſi/gnificat occludo, ſeu occulto. Plau. in Cur. Obſecro. paren/tes, ne meos mihi ꝓhibeas, quod eſt ſub gẽma, an obſtru/ſos habeo tuũ patrẽ, & matrem? Inuenit̃, & obtrudo, qđ eſt cõtra trudo, quaſi per vim do, aut pro fortitudine po/no. Plau. in Cur. Aliquid prius obtrudamus pernã ſumẽ glandium, hę ſunt ventri ſtabilimenta. i. pro fortitudine ponamus. Teren. in Eu. Nunq̃ auſus ſum recuſare eam, quam mihi obtrudit pater, ideſt vi dedit.

Obſtupeſco ſignãt ſtupore percutior. Aug. Reſurrexit vnus mortuus, obſtupuere oẽs. Aliqñ inſenſibilis fio. Hier. in Geñ. Tetigit neruũ femoris, & obſtupuit. Et illud ꝓpheti/cum. Pr̃es comederũt vuã acerbã, & dẽtes filioꝝ obſtupe/(ſcũt.

Obſtupefacio ſignãt animo conſterno. Te. in phor. Poſtq̃ ad iudices ventum eſt. nõ potuit cogitata loqui, ita eum tum timidum obſtupefecit pauor.

Obſurdeſco, totus ſurdus fio. Lac. lib. vij. Nõ eſt aĩæ vitiũ, ſi viſus euanuit ſi lingua torpuit, ſi auditus obſurduit. i. ſur/(dus factus eſt.

Obſum, es, offui, mutat̃. n. b, in f, ſignãt noceo, quaſi contra te ſum. Cuius contrarium eſt proſum quod eſt iuuo, quaſi pro te ſum.

Obtempero,as,morem gero. Cice. Sic mihi ſemper obtem
perauit,tanq; filius patri. Item ſignificat conſulo,prouideo
Teré. Ex qua re minus,aut famę foret,aut rei obtéperans.
Obtendo cõtra tendo,ſiue pro excuſatione allego. Hiero.ad
Dama. Nec poſſum obtendere paupertaté cum audiam in
euang. q anum viduã duo quę ſola ſibi ſupererãt ęra mit
tenté laudauerit dñs. Hinc obtendiculũ,quo aliqd tegitur.
Obtero,is pen.cor.cõtero,ſuffoco. Liui. Ab elephantis ob
triti ſunt. Aliqñ ſignat circũ,ſeu ab omni parte tero,tũdo.
Col.lib.vij. Nõnulli pellé ſerpẽtis obtritã cũ vino miſcét.
Obteſtor.pcor. Et plus eſt q; iuro,hoc verbo vtimur in ma
ximis angoribus ferme ſemp cum adiuratione. Teren.in
An. Per hanc dextram oro,& ingenium tuum,per tuam
fidem perq; eius ſolitudinem te obteſtor. Hier.ad Dama.
Idcirco obteſtor beatitudinem tuam per crucem domini,
& per neceſſariũ fidei nrę decus,& per dñicam paſſioné.
Aliqñ etiam ſine adiuratione. Cice.ad Atticũ. A te peto vel
potius pcibus omnib' oro,& obteſtor. Sal. Te atq; ſena
tũ obteſtamur,vt miſeris ciuibus legis pręſidium,qđ iniq
tas ptoris eripuit reſtituas. Ci.pro l Flac. Cum ego te Flac
ce cœlum noctemq; cõteſtans flens flenté obteſtabar,tũ
tuæ fidei optimę,& ſpectatiſſimæ ſalutem vrbis,& ciuiũ
cõmendabam. Cęſar.vij.Com. Matresfamiliæ paſſis ma
nibus obteſtabantur romanos,vt ſibi parcerent.
Obtexo,is.circũtexo. Pli.lib.xj. Filis etiam araneus quacũq;
inceſſerit alarum maxime lanugines obtexit.
Obtingit,obuenit. Teren.in An. Neſcis,qd mihi obtigerit.
Obtineo,es pe.cor.ſignificat,vinco,quaſi contra teneo. Hie
ro.lib.ij.Reg. Obtinuit autem ſermo regis verba Ioab. Et
obtinere eſt fortiter tenere. Plau.in Aſi. Si iſtam fortitudi
né animi obtines,ſalui ſumus,i.fortiter tenes. Interdũ ſi
gñat ſimplr tenere. Col.li.ij. Tertiũ locũ obtinet pedũ ſter
Obthuro,as.pe.pro.cũ th aſpirato ſignat occludo. (cus.
Hora. Obthurem patulas impune legentibus aures.
Obtorpeſco ab obtorpeo,valde torpidus fio. Liui. Quis cre
deret ſtuam paulo añ cõtionem obtorpuiſſe ſubito metu.
Obtrecto,as,ex ob,& tracto a,in e,mutata. Tracto vero fre
quentatiuum eſt verbi traho. Eſt autẽ obtrectare cõtra alie
nam ſententiã tractare,ſeu maledicere,& ob id obſiſtere,
& vt veteres dixerunt,obſtrigilare ſicut eſt,cum alicuius di
cta,aut facta deprauantur. Ci. Dolobelle. Nõ tam id labo
ro,vt ſi qui mihi obtrectét,a te refutenť. q; intelligi cupio
me a te amari. Hier.in pfa.penta. Periculoſum opus certe
obtrectatorũ meorũ latratibus patés. Obtrectatio diffinit a
Ci.lib.iiij.Tuſ.q ſit ea,quã intelligi zelotipiam volo ęgri
tudo,ex eo,q alter quoq; potiatur eo,qđ ipſe cõcupierit.
Obtrudo,is,pe.pro.ſi ſum,vide in dictione Obſtrudo,
Obtrigo,as penul.produc.ex ob,& trigo,ſignificat iureiu
rando,aſtringo. Trigare enim ſtringere eſt.
Obtrunco,as,capite cędo,& occido quõcũq; id fiat. Liui.li.
j. Ita regem obtruncant.
Obtundo,is,di,ſum,ſine n. ſicut fit in alijs,a tundo cõpo
ſitis,q̃uis Tundo tunſum n,retineat. Eſt autem pprie ob
tundere totum,ſeu circũ pcutere,rumpere,& groſſum,he
betemq; facere. Plau.in Am. Nam ſum obtuſus pugnis
peſſime.i.percuſſus,vel pfractus. Colu.lib.v. Obtuſa,he
beſq;,& mollis falx putatoré moratur,eoq; minus operis
efficit,& plus laboris affert vinitori. Transfertur quoq; ad
ingeniũ,& ad oculos,& dicimus. Obtuſum ingenium,&
obtuſa acies.i.hebes & ſine acumine Amb.in diua Agne
te. Et quãto quis curioſior oculis eſſe voluiſſet tm̃ ſui viſus
aciem obtundebat. Lactan.lib.iij. Si ergo philoſophia vi
tæ magiſtra eſt,cur tibi ipſe cæcus,hebes,& obtuſus vide
baris? Ci.lib.j. Multa.n.e corpore exiſtũt,quę acuunt mẽtẽ
multa quę obtũdũt. Aliqñ ſignificat ſępius repetẽdo eadẽ
dicere,vel verbis aliquẽ lędere,& quodam mõ ferire. Tra
ctum a fabris,qui repetũt tũdẽdo aliqd malleo. Te.in An.
Obtũdo,tametſi intelligo. Et illud. Ne me de hac re obtun
das. Cic. Quid nunc ego de pprijs meis meritis pręd icẽ. Si
meminiſtis,obtundam.i.faſtidio vos afficiam.

Obtutus,pe.pro.quaſi obtuitus.i.aſpectus,qm̃ grãd pſo
põ dicũt ab obtueor. Vir. obtutuq; hęret defixus in vno.
Obuallo,circũuallo. Ci. Pro lege agraria. Me longo interual
lo ppe memorię temporũq; noſtrorum primum nouum
hominẽ cõſulem feciſtis,& eũ locum qué nobilitas pſidijs
firmatũ,atq; omni rõne obuallatum tenebat me,reſcidiſtis.
Obuagio,is,pro cõtra,ſeu circumuagio. Pla.in pſeu. Si mi
nus cura ſint,cum here veniant domum nutrices pueros
infantes minutulos domi,vt procurent,neq; ſpectatum
afferant,ne & ipſę ſitiant,& pueri pereant famę,naue eſu
rientes hic,quaſi hedi obuagiant.
Obuaro,as,pe.pro.deprauo,peruerto. Tractum a varijs,qui
introrſum pedes intortos habent.
Obuaricatores dicebantur illi,qui cuipiam occurrebãt,quo
minus is rectum iter conficeret.
Obuenio,obuiam,vel contra,ſiue coram venio. Pla.in Aſi.
Sed ſi occaſionem opprimere hanc,quę obuenit,ſtudet. Et
obuenire eſt contingere. Amb.libro primo offi. Vt poeta
rum loquuntur fabulæ,qui mundum ferũt in partes tres
eſſe diuiſum,vt alij cœlum,alij mare,alij inferna coercen
di imperio ſorte obuenerint.
Obuerto cõtra verto. Col.lib.viij. Plurimum refert,vt paſcé
tium capita ſint obuerſa ſoli qui plerũq; nocet animalib'.
Liui. Tum tota acie in ſãnites obuertit. Plau. mihi ob
uertit cornua,ideſt aduerſum me ſe conuertit.
Obuerſo,as,frequen.eſt ab obuerto. Obuerſor,ris,deponẽs
ſignificat circunuerſor. Cic.pro Sex. Sed mihi ante oculos
obuerſatur Reipu.dignitas,quæ me ad ſe rapit.
Obuio,as,ex ob & uio quaſi ad viam eo. Vñ & deuio,qđ
ↄtra vio. Sal.in Iug. Tũ primũ ſupbię nobilitatis obuiatũ.
Obuius,a,um,quod alicui occurrit. Sal.in Iug. Deinde oẽs
puberes Numidas,atq; negociatores pmiſcui,vti quiſq;
armatus fuerat obuius interficit. Dicimus autem Obuius
tibi fio,obuius ſũ tibi,obuiũ me tibi fero,& obuio tibi.
Obuiam aduerbium loci,quaſi ad viam. Teré.in Phor. At
ego obuiam conabor tibi Daue.
Obumbro,vmbris vndiq; obſcuro. Vir. Obumbrant ęthe
ra telis. Per tranſlationem ponitur obumbrare pro tueri.
Idem lib.xj. Et magnum reginę nomen obumbrat.

O ante C

Occa,inſtrũm,quo tracto reptanteq;,ſup terrã ferreis denti
bus qbus inſtructum eſt,glebę conterunť,& agri ſuperfi
cies,coęquatur,& ſemina cooperiunť. q̃uis & cratibus id
ſæpe fiat. Ab occido ſeu occeco. Vñ Vir.lib.ij.Ge. Multum
raſtris glebas,qui frãgit inertes,vimineaſq; trahit crates.
Col.lib.ij. Deinde viciã pmixtã ſeminibus fœni ſerenus.
Tũ glebas ſarculis reſoluemus,& inducta occa coęqbimus.
Occare eſt operire. Palla. Arbores,quæ ablaqueatę fuerant,
occare,hoc eſt operire iam conuenit.
Occare eſt glebas cõminuere,& ſupra ſemen terram aptare
Ci.in Cato. Quãq; me quidem non fructus modo,ſed &
ipſius terrę vis,& natura delectat,quæ cum gremio mol
lito,& ſubacto ſemen ſparſum excipit. Primum id,occæ
catum cohibet,ex quo occatio,quæ hoc efficit nominata
eſt. Colu.lib.ij. Proſcindemus terram,proſciſſamq; in lirã
reuocabimus,& occabimus quo altius longiore humo
contegatur. Cornutus. Occare eſt cũ ruſtici ſatione facta,
bobus dimiſſis,grandes glebas occidunt,ac ligonibus frã
gunt. Dicta occatio,q quaſi cooperiat ſemina. Hæc etiam
occecatio,quoniam ſemen ſparſum operit terra. Huius
compoſita ſunt Inocco,& deocco pro bene occo. Colu.
libro ſecundo. Semen,quod ſicco ſolo ingeſtum,& inocca
tum eſt perinde ac ſi repoſitum in horreo non corrumpi
tur. Pli.lib.xviij. Nec ipſa agricolis operoſa vno ſulco ſata
nõ ſeritur,nõ ſtercoratur nec aliud,q; deoccatur.
Occatorius,a,um,quod ad occationem pertinet,vt opera
occatoria qua glebę cõminuuntur,vel ſemina cooperiũ
tur. Col.lib.ij. Bubulcorũ opas tres exigũt,occatoriã vnam.
Occatio,vide in dictione Occare.

Ocha, cum h, anſer. Compoſita dictio ex græcorum maſculino articulo, qui eſt Χην, anſer. Sic enim noſtri componentes o cu Χην. Et in recto n, abijcientes ocha dixerunt. Quidam tamen o, in au, conuertentes dicunt. Aucha pro ocha. Eſt & ocha mons in inſula Euboea, a quo inſula quoq; ipſa quandoq; dicta eſt Oche.

Ochus fluuius, qui in indię mōtibus ortus A cernā pluit.

Occalleo, totus calloſus ſum, a quo occalleſco, qđ eſt callum obduco. Plaut. Coſtæ occalluere plagis. Hiero ad Marcel. Duricies de genibus camelorum in illo ſancto corpuſculo perorandi frequentiam occaluiſſe reſpecta eſt. Fauces gulonū a Sene. dr̄ occalloſæ, tanq; callū obduxerint ex cibis ardentibus, aduerſus ſenſiis feruoris cibalis, q vix ſuffrenat gulā heluonū magis ardentē q; ardeat feruens obſonium.

Occano, & occino, pe. cor. occinui, & occini, & occanui ſm Probum cū cano cecini faciat. Et ſignificat conuiciū facio, & quaſi contra cano. Sal. lib. j. hiſto. Iuſſu Metelli cerui ces occinuerunt. Supinum occentus. Vale. maxi. li. j. occētuſq; ſoricis auditus, Fabio maxi. dictaturam. C. Flaminio miniſterium equitum deponendi cauſam præbuit.

Occentus, us, ipſa vox occinentis. Vide in occano.

Occento, as, frequen. ab occino. Feſt. Occentare conuitiū facere, vt apud antiquos, cum id clare, & cum quodā canore fieret, vt procul exaudiri potuiſſet, quod turpe habet, quia non ſine cauſa fieri putabatur. Plau. in Perſa. Hac enim illi noctu occentabunt hoſtium, exurent fores.

Occiſio, inquit Feſt. Eſt opportunitas temporis caſu proueniens. Ci. li. rhe. Occaſio eſt pars temporis habens in ſe alicuius rei idoneā faciendi, aut non faciendi opportunitatē, hęc naſcit̄ per actus humanos non impedientes. Puer dormire facit furantibus occaſionē. Cauſa vero eſt, ex qua aliquid fit, vt ex pluuijs fiunt cęnoſæ viæ.

Occaſus, us, modo interitus dicit̄, & de vno homine, & de rebus maioribus dici ſolet. Cic. li. acad. Ac poſt Lelij noſtri occaſum. Vir. Teſtor in occaſu Troiæ nec tela, nec vllos vitauiſſe vices Danaum. Modo dicit̄ ſolis merſio in oceano, quo vt Strabo inquit. Europa, & Aphrica terminat̄. Apud Ennium tamen occaſus pro occaſione ponitur.

Occedo, occedis, ſſi, ſſum, ex ob, & cędo, ſicut Accedo, & recedo, & huiuſmodi. Plau. in Aſi. Ne tu hercle, cum magno malo mihi obuiam occeſſiſti.

Occepſo veteres, pro incepero poſuerūt. Plau. in Am. Ni ego illi puteo, ſi occepſo, animam omnem intertraxero.

Occido, is, pe. pro. ex ob, & cædo, quod ferio, ſiue percutio, interficio, & ad exitum labor ſignificat. Vnde occiſus quādoq; interfectus, quādoq; cæſus dicitur. Nam apud Terē. Occiſus Syrus, in Adel. loquitur. Do. occidit, vehementer cecidit. Nam occidere, & pręoccidere ad cędem referebantur. Sed occiſum, hoc eſt interemptum vt Vlpi. inquit, accipere debemus, ſiue gladio, ſiue fuſte, vel alio telo, vel manibus, ſi forte ſtrangulauit eum, vel calce petijt, vel capite, vel qualitercunq;. Secundum eſt, ꝙ occido pro interficio, non ſolum de homine, & cæteris animalibus dicitur, ſed etiam de plantis, & herbis quæ licet non ſentiant, tamen viuere dicuntur. Vnde apoſtolus. Quod ſeminas, nō viuificatur, niſi prius moriatur. Hiero. in pſal. Occidit vites eoꝝ in grādine. Differūtq; inter ſe occiſus, & necatus ꝙ occiſus vulnere, necatus ēt, ſine ictu dicat̄. Vñ veneno necatos, non occiſos dicimus. Occiſa etiā res dr̄ deſperata, & perdita. Plau. Occiſa iam eſt hæc res, hæret hoc negocium. Vnde & occiſiorem & occiſiſſimum veteres dixere. Idem occiſiſſimus omnium, qui viuunt. Hinc Occiſito frequentatiuum.

Occiſito, as, frequentatiuum ab occido.

Occidio, onis, idem, qđ occiſio. Colu. ſola ea fomenta non aſpernatur lactis caprini, quod infuſum tantus valet, vt & blandiatur igneam ſęuitiam differens, magnamq; occidionem gregis prohibens.

Occido, dis, pe. cor. occidi occaſum, ex ob, & cado. Lactan. ſi. v. Euanituras breui religiones falſas, & occaſarū omnes philoſophiā, nemo dubitauerit, ſignificat obuenio. Vnde occaſi aliqñ interimo, a quo occaſus pro interitu. Vnde & de herbis, & de arboribus quoq; dicit̄. Vir. Et fallax herba veneni occidet. Aliqñ cado, ſiue deſcendo. Vnde occidere ſol dr̄ quia cadere videt̄, dum mergit̄. Vel per metaphorā occidere ſol. i. mori dr̄, dum mergi videt̄. Quēadmodum econtrario oriri dum videt̄ ſurgere. Lactā. lib. iij. videbant ſiderum curſus in occaſum meantium, ſolem, atq; lunam in eandem partē ſemper occidere, hic pro deſcendere ſumitur. Vnde & pręoccido, ante occido. Pli. lib. xviij. In quarto Kalen. Maij canis occidit ſidus, & per ſe vehemens, & cui pręoccidere caniculam neceſſe ſit. Cice. lib. j. Tuſcu. occidere pro mori ſumpſit. Sunt enim quidam qui diſceſſum animæ a corpore putāt eſſe mortē. Sunt qui nullum cenſent fieri diſceſſum, ſed vna animum, & corpus occidere.

Occidens ſubſtātiuum, pe. cor. dicitur plaga, in qua ſol occidit. Vnde & occidentalis plaga vocatur.

Occiduus, qđ occidit, vel vbi fit ſolis, vel alterius rei occaſus. Claud. Solus amazonio cinctus ſtymphalides arcu Appetis, occiduo ducis ab orbe greges. Gel. Sole iam occiduo, ideſt ga tramontato il Sole.

Occilare contundere. Plau. in Am. Qui mihi aduenienti, occilet os. Quidam tamen legunt oſcillare pro inclinare.

Occipio, is, pe. cor. ex ob, & capio ſignificat incipio. Liui. li. j. Agere porro occœpit.

Occiput, ex ob, & caput ſignificat poſteriorem capitis partē, quæ fronti opponitur.

Occipitium. Hiero. Comę in occipitiū, frontēq; tornantur.

Occulo occulis, pe. cor. lui, tum, ex ob, & colo o, in u, mutata licet quidam a culo compoſitum velint, & ſignificat abſcondo, ſiue ſub terra conſtituo. Nam ſenſus in id concordat, & declinatio. Qui enim circum, vel contra colit occulit. Lac. lib. de ira, plurimi ſunt quorum peccata oculunt̄. Vir. lib. ij. Geor. Et multa memor occule terra.

Occultum ſic differt, a cęlato, ꝙ occultū. fit, qđ per ſe occultum eſt. Cęlatum dr̄ de re, quę abſcondit̄, ne videatur.

Occulto, as, frequentatiuum eſt ab occulo, lis. Virgi. Nunc virides etiam occultant ſpineta lacertos.

Occumbo, bis, ex ob, & cubo, cubas, & ſignificat morior, ſeu necor. Hiero. ad Euſto. Hęc ſola digna retributio, cum ſanguis ſanguine cōpenſat̄, & redēpti cruore Chriſti libenter occūbimus. Refertur etiā ad ſolem, cus occidit, vt eſt in Deutero. Poſt vitam, quę vergit ad occubitū ſolis. Interdū ponit̄ pro ferior, ſeu afficior, eo qđ addit̄ morte. Cice. li. j. Tuſcu. Vt eſſet, qui pro prima morte non dubitaret occūbere. Liui. lib. j. Quem cum vadentē ad ſpeluncam Cacus vi prohibere conatus eſſet, ictus claua fidem paſtorum nequicq; inuocans morte occubuit.

Occupo, as, pe. cor. ex ob, & capio, ſignificat qđ in cōmune, ſiue in medium poſitum erat, ante alios capio. Cice. lib. j. offi. Sunt autem nulla priuata natura, ſed aut veteri occupatione, vt hi, qui quōdam in vacua venerunt. Quin. Multa, quæ nihilominus libera fuerunt tranſeunt in ius occupantiū, ſicut venatio, & occupatio. Hinc occupatus homo dicitur, qui ante negocio aliquo detentus, non poteſt alteri operam dare. Cice. Nemo me cōuenire voluit, cui eſſem occupatus, hoc eſt, cui excuſarē me, ꝙ quibuſdam alijs negocijs eſſem pręuentus. Interdum occupare eſt locum tenere, ſeu vi capere. Liui. li. xxxiij. Nam & ipſis vocantibus vrbem hanc accœpi, non occupaui, ideſt non vi cœpi. Ab occupo fit præoccupo, qđ eſt ante capio, vel ante poſſideo. Lactan. lib. vj. Pręoccupabit enim aduerſarius non reſiſtētem. Hinc pręoccupatio, vel occupatio apud rhetoras ſchema quoddam, cum aliquid nos reticere dicimus, & tamē tacitum intelligiatur, quod fit vel cum rem notam eſſe putamus auditoribus, vel cum ſuſpitionem excitare maiorē reticendo volumus. A græcis Apoſiopeſis vocatur quale eſt illud. Cogis me iniurię tuæ cauſam proferre, nihil agis, non dicam, ſed ipſum tempus eam pateſaciet.

Occupatitius ager dicitur, qui deſertus a cultoribus ꝓprijs, ab alijs occupatur.

Occurro,ris,ri,ſum,obuius fio. Vnde Occurſus,obuiatio. Iuue. Occurrit matrona potens,quę molle calenum. Cice. pro Cluen.per tranſla. Sed ego occurram expectationi veſtre iudices. Quandoq; occurrere eſt in mentes venire. Idē. Sed mihi cum de ſenectute aliquid vellem ſcribere,tu occurrebas. Quandoq; offerri,vt apud eundem. Occurrebat tibi oratio,ideſt offerebat ſe. Quandoq; obſtare. Perſi. Venienti occurrite morbo.

Occurſo,ſas,frequentatiuum. Vir. Et inter agendum Occurſare capro,cornu ferit ille caueto.

Oceanus,penul.cor. & per ſimplex c.proprium fuit viri Tethyos coniugis. Item eius,de quo Mar. Et quęreris,ſi te ſciſcitat oceanus. Et oceanus mare dicitur, quod vniuerſam circuit terram,quam colimus. Vnde eam inſulam dicunt eſſe. Nam quocunq; ad extrema terrę mortalibus permiſſum eſt mare inuenitur,quod oceanum appellamus, & hunc noſtrę habitabilis terminū,quā verſum exiſtimant ſed an circum nauigari queat dubitatum eſt. Augu. Mari magno cingitur terra,qui vocatur oceanus,de quo influit quoddam exiguum in medio terrarum, & facit iſta maria nota nobis,quę nauigijs frequentantur. Dictus oceanus ab ὠκὺς,quod eſt velox, teſtibus Solino, & Seruio. Qđ & neutro genere. Oceanum dicitur,preſertim ſi mare ſequatur,vt Caper & Probus teſtantur. Vndarum vero illarum illa proruptio interfluentis oceani leua Europam facit libiamq; dextra & montibus vtrinq; concludit. Nam Europa calpe. Africa abyli monte deſpicitur,qui vtriq; ꝑ eminentes dici columne Herculis meruerant ꝗ teſtimonio vetuſtatis laboris herculei limes in illis ſit cōſecratus. Falſis tamen hanc opinionē Luſitani.i. Portugallenſij hac noſtra ętate deprehenderunt, nam Columbus nauarchus, vltra Gades oceanum ingreſſus, vltra torridam zonam penetrauit,per oceanum ad Indos vſq;,& beatorum inſulas,non tamen iſtam velocitatem deprehendit, & ideo videre proprijs oculis credo ſit octaua ſcientia. Suid.ergo noſter multo melius ſcribit his verbis, ὠκεανὸς ἡ ὑπὸ τῆς γῆς πάσης θάλασσα. παρὰ τῷ ἠέῳ τὸ σχίζω, ὠκεανὸς δὲ μετὰ τοῦ ξηρητικοῦ α, καὶ τροπῇ τοῦ α εἰς ω ὠκεανός, ἐξ οὗ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα καὶ πηγαί. Et q̃uis ſit propriū Oceanus,aliquādo tamē, pro appellatiuo ponitur,quādo partes eius ſignificat,quo modo mare cum totum ſignificat,proprium eſt,cum partem,appellatiuus. Nam a litoribus plerūq; accipit nomē. Ad dexteram ſiquidem,vbi primum terram intrat Atlanticus dicitur,ad ſiniſtram Gaditanus. Illinc Arabicus,Perſicus. Indicus. Hinc Britannicus, Germanicus, Scythicus. Poſtq̃; vero terras intrauit. Primo ab Iberia ideſt Hiſpania Ibericus mare dicitur. Tum a Balearibus inſulis Balearicū, poſthac Narbonenſium prouinciam contingens Gallicū. Deinde a Liguria Liguſticum. Mox vſq;in Siciliam a Thuſcis Thuſcum,ſiue Tyrrhenum,a Tyrrhenis,ſiue a differētia ſuperi Inferum. Superum enim Hadriaticū vocamus, qđ ad id ab vrbe venientes Apenninum conſcendamus. Inde ab Ionibus Ionium,A Sicilia Siculum,a Creta Creticum,ab Aſia Aſiaticū,a Pamphilia Pamphiliū, & multa alia nomina,quę enumerare longum eſſet. Poetę tamē Oceanum pro quocūq; mari vſurpant. Vir. Et ruit oceano nox. Eſt & oceanus ſolium vaſtum in balneis,& omnino lacus,alueuſq; maior,vel ab eo numine,vel ab amplitudine vocatus,& a lauantium quoq; ſtrepitu & marino,q̃ſi ęſtu. Lampri. Oceani inquit ſolium primus inter principes Alexander appellauit,cum Traianus id nō feciſſet,ſed diebus ſolia deputaſſet. Nam thermarum magnitudo Romę quanta fuerit Amianus docet li.xvj.cū ait. Lauacra in vrbe in modum prouinciarum extructa.

Occeanitis,idis,ni,ſyllaba pro occeani filia. Vir.li.iiij.Geor. Occeanitidem ambę.

Occeanides patronimicum fœmi.Oceanis.

Oceanus,a,um,nomen poſſeſſiuum.

Ocium proprie vocatio a labore. Cuius cōtrarium eſt negocium. Colu.lib.ij. Sed cum tam ocij,q̃; negocij ratio nem reddere maiores noſtri conſueuerint,nos quoq; monendos eſſe agricolas ęſtimamus, quę ferijs facere quę non facere debeant. Cice. Et idipſum quod datur ocijs,ideſt temporis, in quo poſſimus aliquid operari. Sed quia hi, qui ſtudijs litterarum operam dant neceſſe eſt,vt cęteris negocijs vacui ſint factū eſt,vt ocium pro litterario ſtudio accipiatur. Quin. Inquirendo,ſcribendo talia ſolemur ocium noſtrum. Cice. Quid dulcius ocio litterario,ideſt ſtudio,& (vt,ita dicam)negocioſo ocio? Eſt ergo duplex ociū,aliud philoſophicum,aliud vulgare. Philoſophicum bonum,& honeſtum. Vulgare ſeruile,cum deſidia,& inertia ab honeſta exercitatione deſiſtimus.

Ocioſus,vacuus,tranquillus,ſecurus. Aug.lib.viij. Confeſ. Mecum erat alipius ocioſus ab opere iuriſperitorum. Te.in And. Ocioſo iam nunc eſſe impero.i.ſecuro. Naꝫ niſi,qui ſecurus eſt,non eſt ocioſus,vt inquit Do. Gel.mater iubet eos a metu ocioſos eſſe. Hinc Ocioſe aduerbiū,qđ eſt cum ocio. Teren.in Adel. Ocioſe nunc iam illico hic conſiſto. Aliq̃ñ ocioſus dicit̃ ſine cauſa,ſine fructu,ſiue ſuperfluus. Amb. Non ocioſa huius paralitici,nec anguſta medicina eſt. Ocioſus etiam dicitur qui cognitioni rem dat operam, Vnde philoſophorū vita dicit̃ ocioſa q̃ſi ceſſant a muneribus publicis & in contemplatione rerum verſantur.

Ocioſum verbum dicitur,qđ ſine vtilitate, & loquentis,& audientis dicitur,quaſi ſuperfluum. Si omiſſis ferijs (inquit Hiero.)de rebus friuolis loquamur, & fabulas ſnarremus antiquas. Cęterum,qui ſcurrilia replicat,& cachinis ora diſſoluit,& aliqđ profert turpitudinis,hic non ocioſi verbi, ſed crimīnoſi tenebit̃ reus. Quin.aliter li.viij. At ego ocioſum ſermonem dixerim quem auditor ſuo ingenio nō intelligit. Ex quo intelligimus eum ſermonem ocioſum dici qui non percipitur,vt qui nihil in auditorum animis operet̃.

Ocior,aris,in ocio,& quiete ſum. Siue delectationes capio. Cuius contrarium eſt negocior. Cice.lib.iij.offi. Celius Canius eques romanus,neq; infacetus,& ſatis litteratus cum ſe Syracuſas ociandi cauſa,non negociandi contuliſſet,dictitabat ſe hortulos aliquos emere velle.

Ocyor,& ocyſſimus latina nomina,pro celerior,& celerrimus fiunt a poſitiuo grȩco,ὠκὺς quo latini carent. Plin. lib.ij. Mercurij ſidus inferiori circulo fertur nouem diebus ocyore ambitu,modo ante ſolis exortum,modo poſt occaſum ſplendens. Idem li.xvj. Quidam breuitate radicum ſeneſcere celerius arbores putant,qđ coarguunt fici,quarū radices longiſſime,& ſenectus ocyſſima. Aliquādo ocyus poſitiuum eſt preſertim quādo fit comparatio & ſignificat celeriter. Hinc fiunt aduerbia ocyus,& ocyſſime,q̃;q̃; & ociter dicatur pro cito,& q̃; prompte.

Ocymum,pe.cor.herba ad boum pabulum ſata,qua ciebant alium bobus. Id erat hmōi. Fabę modos decem,vnciæ duos tantūdem & eruilię in iugero autūno miſcebant, ac ſerebant,admixta etiam auena gręca,cui non cadit ſemen. Deductum nomen a celeritate naſcendi,hoc eſt ab ocys,qđ valet cito, vt inquit Var.lib.j.de re ruſti. hoc amplius dictum ocymum,qđ citat aluum bobus. Et ideo his datur vt purgentur.i.pabuli ſegetes virides ſectę antequā ſiliquas generent. bobuſq; datur vt citam aluus faciat,vñ nomen accipit. Ocimum vero per ſ herba eſt,quam vulgo baſilicon appellant,odoris optimi,dictum ab ὄζω redoleo. Col.li.xij. Circa idus maias ocima ferunt.

Ocnus,Mantus filius qui Mantuam vrbem cōdidit. Quo noīe,non tam ſignificat̃ ignauus,q̃; laborioſus, & induſtrius:ſed cuius vxor ſit prodiga,ſed de ocno iſto alij viderint,dicere nolo bonū.n.eſt q̄nq; declinare ab olim odio.

Ocrea dicta eſt,quę crus tuetur,ꝗ Cicerone auctore opponatur cruri, vel ꝗ ſit inęqualiter tuberata, vt inquit Feſt. Apul. Hic galea caput illa crura ocreis inuoluit.

Ocreatus,qui ocreis calciatus incedit. Nec ſolum qui ocreas ferreas induitur:ſed etiam qui pellicea. Hora. In niue lucana dormis ocreatus vt aprum cenem ego. Plinius libro

uiij. Ad reliquos uſus laborioſę euellitur óccatis crurib⁹, manibuſq; tectis manicia conuolutum offeis, ligneiſue conamentis.

Octo genus numeri a quo fiunt multa per compoſitiones.

Octonus, a, um, ab octonumero. Var. Nutricare octonos porcos paruulos primo poſſunt incremento facto a peridis, dimidia pars remoueri ſolet.

Octophorū pe. cor. vehiculū octo rotas hãbẽs. Sue. de Cali. Interdum adeo ſegniter, & delicate inceſſit, vt octophoro veheref. Mar. Octophoro ſanus portaf amice Philippus.

Octopes piſcis polypus a numero pedum appellatus.

Octangulus, a, um, qđ habet octo angulos. Apul. de dog. Platonis. Et prioris quidem formę tres ſpecies exiſtere pyramidẽ octãguli, & .xx. angulã idq; ὀκτάεδρον nũcupaf.

Oculus dictus eſt ab occulendo, q cilliorum tegminibus occulaf. Latent enim oculi ſub cilijs, & genis, vt eminentia vndiq; eos defendãt. Sunt aũt oculi pars corporis precioſiſſima, in qbus (vt Albertus magnus inqt) maxima indicia amoris, & odij exiſtunt. Sunt enim veri cordis nuncij in quibus anius inhabitat. Plau. in Mil. Nam ego qdē meos oculos habeo nec rogo vtēdos foris. Per tranſlationē ponitur pro indicio. Cice. in Lel. Nec vero ille in luce, modo, atq; in oculis magnus, ſed intus, domiq; pręſtantior. Dicũtur etiam oculi in arborum ſurculis, vnde germinant. Ab oculus fiunt Monoculus, vnoculus, Ianoculus.

Ocellus dimi. paruus oculus. Perſi. Patranti fractus ocello. Rufus autē domeſticus in epigrammatis. πάντα σ᾽ ἔτερ φιλέω μοῦνον δέ σοι ἄκριτον ὄμμα ἡ χθαιρέω συγγενέσιν ἀνδράσι τερπόμενον.

Ocellatus, a, um, quod ocellos habet, ab ocello diminutiuo Vnde Sue. in Augu. Ocellatas nuces dixit pro multis foraminibus diſtinctas.

Oculeus, plenus oculis. Pla. in Aul. Quos ſi argus ſeruet, q totus oculeus fuit, quem quondam Ioui Iuno cuſtodem addidit, is, nunq̃; ſeruat. Per tranſlationes ponif, pro perſpicaci, quaſi qui ex oculis conſtet. Apul. Perſpicatiorem ipſo Linceo, vel Argo, & oculeum totum.

Oculatus modo dicif, qui per totum corpus oculos habet. Hiero. ad Pauli. Per totũ corpus oculati ſunt. Modo dr̃, q oculos habet vigilantes, & qui cũcta perſpicit & calidus, ſiue pręſens eſt. Plau. in Tru. Ipſe pluris eſt oculatus teſtis vnus, q̃; auriti decem. I. qui præſens fuerit, viditq;. Pli. locum oculatiſſimũ, appellat oculatiſſimũ, ſecretiſſimũq; q̃; uis. per cõtrariũ oculatiſſimus dici poſſit maniſeſtiſſimus. Et tũc ab oculato vocabulo, nõ ab oculo verbo deriuaf, ſicẽ & oculiſſim⁹, p chariſſimo. Pla. Oculiſſimũ hoſtiũ amicę.

Oculatus dies dicitur vbi multa homines intuentur. Cæca vero dies, qua parum perſpiciunt, vt olim emebantur res malo prætio.

Oculata genus piſcis, cuius meminit. Pli. lib. xlij. Oculata, Ophidium, Oſtrea, Orca, Opiani, dicitur Ophthalmia.

Oculitus, pe. cor. aduerbiũ, ſicut medullitus, animitus fingitur, quo ſignificatur tam charum eſſe, q̃; oculum Plau. Qui amant ancillam meam oculitus.

Oculo, as, ab Oculus fieri puto. Tert. in Apologetico. Sꝫ qui iam expolitos, & ipſa vrbanitate deceptos in agnitionem veritatis ocularet. Hinc inoculo, & exoculo, a quo exoculaſſo, ſis, qđ ẽ oculũ eruo. Plau. in Ru. Si herde illic illas hodie digito tetigerit, periſtis ambo, inuitas, niſi tunc exoculaſſitis vſq; adeo, donec qua domum abeat neſciat. Et hæc oĩa ab, oculo, is, deducunf, q̃uis p duplex cc ſcribif. Lac. li. de opi. Vt igif oculi munitiores eẽnt ab iniuria, ciliorum tegminibus occuluit. Vnde oculos dictos Varroni placet.

Oculiſſimus, Vide in dictione Oculatus.

O ante D

Ode græce, cantus latine dicitur. Hodos vero via.

Odęa, loca ſunt in domo vbi cantilena ſolet exerceri. Scribit Suidas odęũ fuiſſe athenis conſtitutũ a pericle ad exercendam muſicam ἀπὸ τῆς ᾠδῆς. Poſſumus etiã dicere odium, & odeum, qm̃ gręce dicitur ᾠδεῖον ᾠδεῖον.

Odi verbum defectiuum vt Priſc. inquit neq; præſens neq; futurum, neq; participium habet, ſed tam pręſentis, q̃; pręteriti temporis ſignificationes tenet. Inuenif tamẽ Odio, is, odi, oſum, futuro odiam & odibo. Hiero. in prouer. Et imprudentes odibunt ſcientiam. Significat autẽ odi odio habeo, a quo Oſus, vnde exoſus & peroſus & oſor quidẽ quibus alibi.

Odium, ira inueterata vt inquit Cice. libro. iiij. Tuſcu. Interdum capif pro inſtantia aſſiduitate moleſtia faſtidio. Plau. in Aſi. Iam hic me abegerit ſuo odio, ideſt faſtidio. Terẽ. in Eu. Neq; agri, neq; vrbis odium vnq̃; me percipit, ideſt, moleſtia, faſtidium, vel ſatietas pręoccupat. Odium etiam ſiue (quod idem eſt) odeum, nomen loci, a cantu nomen habens. In eo enim muſica certamina ſpectabanf græce ᾠδεῖον. Victru. Sic Pericles athenienſis inter cętera opera, quæ Athenis extruxit, fecit, & odion, in quo certamina muſica ſpectabantur quod multis ſedibus, & columnis exornatum fuiſſe hiſtorici ſcripſerunt.

Odioſus, qui odio habetur. Cice. Odioſum ſane genus hominum officia exprobrantiũ. Aliquando capitur, pro moleſto. Teren. in Phor. Si porro eſſe odioſi pergitis. Odioſe aduerbium cum odio.

Odion ſiue odion, vide in Odion.

Odęporicon, ὁδοιπορικὸν vulgo dicitur Itinerariũ. Hiero. ad paulam. Neq; enim odeporicon eius diſpoſui ſcribere. Eſt enim liber, in quo annotantur profectiones fluuij, vrbes, loca nationes.

Odor litteræ cõmutatione dr̃ pro olor. Hinc notum eſt quid ſignificet oleo. Dr̃ & odos, pro odor, ſicut honos lepos.

Odorus, a, um, pe. pro. quod ex ſe odorem mittit, vt odora pinus. Aliquando Odorus ponitur, pro indagatore, & ſagaci. Vir. li. iiij. Æne. Et odora canum vis.

Odoratus, a, um, quod aliunde accipit odorem, vt templum odoratum. Interdum ſumitur pro odorifero. i. quod ex ſe odorẽ habet. Pli. li. xxj. Quibuſdam annis minus odorata prouenit. ſ. roſa pręterea magis omnibus locus ſiccis q̃; humidis odoratior. Vir. li. iij Ge. Diſce & odoratam ſtabulis accendere cedrum. Ser. Odoratam pro odoriferam.

Odoro, as, & odoror depo. odorẽ ſentio. Hiero. in li. Gen. Odoratus eſt dominus odorem ſuauitatis. Col. li. vij. Deinde nares perfricato, vt homines diſcant odorari.

Odoratur, q odorẽ ſequif, vt canis, qui & odoriſequus dr̃.

Odoramentum, odoratio ipſa, ſiue quod odoris gratia tenemus. Pli. Omnium odoramentorum, atq; adeo herbarũ differentia eſt in colore, & odore, & ſucco.

Odorarius, qui odores conficit venditq;, a græcis aromatopola, dicitur.

O ante E

Oenãthe, nomen ciuitatis, quæ a quibuſdã ẽt Oeãthea vocatur. Eſt etiam flos vuæ, nam οἶνος vinum, & τὸ ἄνθος dr̃ flos, oi, in oe dip. latinã mutata Colligif, cum optime olet, ſiccatur in vmbra ſubſtrato linteo, atq; in cados conditur, dicta quaſi οἴνου ἄνθος, hoc ẽ vini flos. Hier. cõtra Ioui. poſuit pro quodã odoramẽti genere, cuꝫ dixit: Amomum cyphi oenãthæ muſcus, & pegrini muris pellicula.

Oenanthinum pe. pro. vnguentum, qđ ex oenanthe, hoc eſt flore labruſcæ fit.

Oenon græci vinum dicunt.

Oenone nomen ciuitatis.

Oenopola, pe. pro. venditor vini.

Oenopolium, taberna uinaria. Plau. in Aſi. Cum a piſtore panem petimus vinum ex oenopolio.

Oenophorum pe. cor. vas vinarium ad ferenda vina aptũ, οἶνος vinum, quod ἀπὸ τοῦ οἴομαι, quod eſt imaginor, ꝙ qui copioſius biberint. multa imaginantur, quæ non ſunt φέρω porto. Mar. reddidit oenophori pondera parua ſui Apul. in me. lib. viij. Oenophoro quod immixtum vino gerebat venenum.

Oenophorus miniſter qui vinum in menſa miniſtrat.

Oenotria, regio Italiæ, ſeu ipſa Italia cuius populi Oenotrij dicuntur, ꝗ ibi optima vina naſcantur, ab οἶνος, vel, vt Var. putat, ab Oenotrio ſabinorum rege. Proprie tamen oenotria eſt ſabinorum tractus.

Oenotrides, dictæ ſunt duæ inſulæ, quæ ſunt contra Veliã Pontia, ſcilicet, & Iſacia.

Oenomaus Hippodamię pr̃, Elidis rex, q victus a Pelope, regnum amiſit, totaq; poſtea regio Peloponeſus, a Pelope dicta eſt.

Oebades, Darij ſtabularius cuius induſtria ipſę Darius Perſarum regnum adeptus eſt.

Oebalus, penul. cor. rex Laconũ, a quo regio Oebalia. Alius fuit Thelonis capreæ filius, de quo Virgil. libro ſeptimo. Qui multos in Campania ſubegit.

Oebalia, regio in peloponeſo, quæ & Laconia dr̃. ab Oebalo Argoli filio, qui rex Laconum fuit. Sta. lib. Achil. Soluerat Oebalio claſſem de littore paſtor Dardanus. Quod autem. Vir. lib. iiij. Geor. dixit. Namq; ſub Oebaliæ memini me turribus altis &c. Ideo poſuit, vt oſtenderet Tarentũ, a Laconibus fuiſſe conditum, quoꝝ pars eſt Oebalia.

Oecos, græce, domus, ſiue familia latinæ dicitur, a quo Oeconomus.

Oeconomus, pe. cor. tam pecuniæ, ꝙ; frugum omniũ, quę dominus poſſidet, diſpẽſator eſt. Vnde, & Oeconomicus Xenophontis pulcherrimus liber eſt, qui nõ gubernationem villæ, ſed diſpenſationes vniuerſæ domus Tullio interpretante, ſignificat. Componitur enim, ex οἶκος, quæ eſt domus, & νόμος lex. Docet enim diſpenſatorem leges domus eſſe, Oeconomica, quæ ad rem domeſticam, ac familiarem pertinent. Oeconomia, rei domeſticæ adminiſtratio. Transfert̃ tñ ad alia. Nam apud. Quin. lib. j. accipitur pro diſpoſitione quę oratoribus & poetis maxime neceſſaria eſt, vt quid quo loco ſit dicendum nõ ignorent.

Oechalia, vrbs Laconiæ, ab Oechalio fluuio, eã pręterfluẽte ita dicta. Sed poſtea ab hercule euerſa. Vnde & ea pars Laconiæ, quæ Theſſaliæ propinqua eſt Oechalia appellatur. Vir. Vt bello egregias idẽ diſiecerit, vrbes Troiãq;. Oechaliãq;. Aliæ fuerũt Oechaliæ, vt in Theſſalia & Eubœa.

Oeconomica & oeconomia. Vide in oeconomus.

Oecumenicus, latinę vniuerſalis, & ad totum orbem pertinens. Vnde oecumenicum concilium dicimus.

Oedipus, odis oedipi, tertiæ, & ſecundæ, declinationis, vt docet. Priſci. lib. vj. Sta. lib. j. the. Limes mihi carminis eſto oedipodę confuſa domus. Plau. in penu. Oedipo eſt coniectore opus, qui ſphyngi interpres fuit. Dictus oedipus ἀπὸ τοῦ οἰδεῖν τοὺς πόδας, i. a tumore pedum, quos habuit perforatos. Fuit autem nomen filij Laij regis Thebarũ. Et iocaſte. Nã iuſſu patris a matris vtero in ſyluas abijciendum feris delatus dicitur. Quem cũ deferrent ſerui, abiecerunt compatiẽtes eũ, ſed perforatis pedibus arbori vimine alligarunt. Ad vagitum cuius paſtor quidã polibio corinthiorum regi detulit quem, & pro ſuo nutriuit tandem ad patriam rediens occidit patrem in cognitum, & thebis regnauit.

Oenopides nomen viri mathematici ex chio inſula Anaxagora aliquanto minor.

Oenotria, regio i Brutijs, ſicut ſcribit Stra. li. vj. ab Oenotro rexe Sabioꝝ ſic appellata. A quo Oenotrij viri dicti ſunt.

Oenone, nomen ciuitatis, & nymphæ.

Oeſypum, ab oue dictum eſt, quam græci οἶν vocant, q̃ſi οἶος ῥύπος, i. ouium ſordes. Et accipitur pro illa pinguedine cum ſordibus Lanitij ouilis.

Oeſtrũ grece furor dicitur οἶστρος. Vnde Statius vocat oeſtrũ poeticum furorem. Tempus erit cus laurigero tua fortior oeſtro facta canam. Oeſtrus etiam latine aſillus, volatile paruum vulgo tabanus ex ſoni ſimilitudine dictus, vel a tabe. Vir. Eſt lucos ſilaris, circa ilicibuſq; virentem Plurimus alburnum volitans, cui nomen aſillo Romanum eſt, oeſtrus graij dixere vocites. Aſper, acerba ſonãs, quo tota exterrita ſiluis Diffugiunt armenta. Col. lib. x. ſcribit naſci in extremis partibus fauorũ, amplioris magnitudinis, ꝙ; ſint apes cęterę eoſq; nõnulli putant eſſe reges verũ grecorum auctores, οἶστρους appellant ab eo, qđ exagitẽt, nec patiantur examina conquieſcere.

Oeta mons inter Theſſaliam, & macedoniam, clarus morte & ſepulchro Herculis, in quo (vt Ser. inquit) ſtellę videntur occidere, ſicut de Ida naſci. Et vbi Elleborum optimus naſcebatur A Parnaſo, vſq; Pindum pars in Thermopylas vergens, proprie Oeta vocatur. Hinc oeteus, a, um. Vñ Hercules oeteus dictus eſt. Æta vero Colchorum rex fuit, filius Solis, & Perſides nymphe frater Perſes, qui in Taurica regnauit, qui habuit filiam Hecaten crudeliſſimam ſupra patrem, quæ homines ſagittis appetere ſolebat faciebat venena. Inuenit prima aconitum, quo patrem interemit, regnum occupauit, templum Dianę ſtatuit, vbi nauigantes hoſpites ſacrificabat. Quo clarior euaderet nupſit Æte patruo ex quo genuit Cyrcen. Medeam Ægyaleũ. Circe in venenis plus matre edocta nupſit Sarmatarum regi, quẽ veneno interemit, & crudelitate ſua ad Italiã pulſa eſt.

O ante F

Offa, conſtabat ex carne fere porcina precipue ex iecinore in fruſta conciſo, quæ eſt eſca ſuauiſſimi ſaporis. Vulgo Icciſculi dicuntur. Per transla. dixit. Iuue. Et patruo ſimiles effunderet offas intelligi volens imperfectos fœtus & fruſta carnis, qualia ſunt in abortiuis. Offa etiam cibariũ ex fruſtis panis in iure pingui, caſeo vetere pipere & cynamomo conditis, quæ iuſſulata & caſeata dicitur. Vir. Melle ſoporatam & medicatam frugibus offam. Poteſt etiãs fieri offa ex alijs rebus pręſertim, quę in iure tumeſcunt. Var. lib. iij. de re ru. Cibatui offas poſitas hæ maxime glomerãtur. Ex ficis maxime & farre miſto. Dicitur etiam offa de ijs quæ non manduntur vt apud Pli. Offæ bubuli fimi.

Offarius, ij, coquus, qui conficit offas.

Offatim aduerbium ſignificat particulatim.

Offella diminutiuum fruſtulum carnis erit pura librale in quod caro conditur, porcina a porco, quam in ſartagine craticula & prunis coquimus. Vitulina a vitulo, quam ad ignem verubus verſantes ad eſcam paramus. Et apud poetas, per ſimplex f, ſcribitur. Mar. Parua tibi curua craticula ſudet ofella. Iuue. At rudis omni tempore, & exguę ſurtis imbutus ofellę.

Offula ſimiliter dimi. ab offa. Sue. in Clau. Rogo vos quis poteſt ſine offula viuere. Col. ſcribens de ſalſura carnis ſuillę, vt Deinde offulę carnis ſpiſſe componuntur, & alternis ſal ingeritur.

Offectores, vide ſupra in dictione infectores.

Offendo, is, di, ſum, ex ob, & fendo, quod non eſt in vſu, ſicut & defendo. i. incurro, incido, & eſt proprie animi, & corporis. Teren. Adueniens offendi quendam mei loci hinc, atq; ordinis hominem haud impurum. Et non ſolum de aiatis, ſed & de inaiatis quoq; dr̃. Sed qm̃ q incidunt in aliqd lædere ſępe ſolent id, in quod incidunt factus eſt, vt offendere pro ledere vſurpetur. Luc. li. iiij. Quo peccato, ac ſcelere offenſus deus. Et offendere eſt inuenire, ſed pter opinionẽ. Cic. de repub. Sed imito Architam illũ Tarentinũ q cũ ad villã veniſſet, & oĩa aliter offendiſſet. Itẽ ponitur pro preterire, & verbis iniuriam facere.

Offenſa, offenſio, offendo, is, & offenſus, us, in vno ſignato accipiũtur Luc. Nõ igitur multis offenſibus intemeratã do, offenſa tñ actiue ſumit. Ci. Cũ tot eius offenſas pati nõ poſſem diſceſſi. Offenſio plerũq; paſſiue. Idẽ in corpore ægro odioſa eſt ois offenſio. i. ois moleſtia, & paſſio.

Offenſiuncula diminutiuum parua offenſio.

Offendiculum, impedimentum obſtaculum.

Offenſaculum. i. quod põitur, vt aliqs in ipſum incidat, vel impingat, ab offenſa nomen deductum.

Offenſatio, obſtatio, ſeu obuiatio, ab offenſo, æ, frequentatiuo verbo, ꝙuis id nõ legerim. Nam eius formatio legitima eſt, ſicut ab occurſo, occurſatio. Defenſio tñ frequentatiuum

tatiuum eſt verbi defendo, vt apud Cice. Si igitur non potuit, ſiue cauſis defenſitare. Sed non mirum, ſi defenſito, & offenſo frequentatiua duplicia varijs vocibus reperiri poſſint, quoniam, & curſo, & curſito ſimiliter inueniunt.

Offendix, ligaturæ nodus, quo apex retinebatur.

Offero, proprie exhibeo, ſiue preſento. Te. in Heau. Opportune te mihi offers. Interdū offerre eſt ſponte dare. Hinc oblationes dicuntur, quæ dijs offeruntur. Interdum inferre. Cice. lib. iij. offi. Reginæ ſtuprum obtulit. Interdū immittere. Idem ad pontifices. Domus ardebat in palatio non fortuito, ſed oblato incendio. Interdum obijcere, vt apud eundem in Lel. Addendum eodē eſt, vt ne in criminibus, aut inferendis delectet amicus, aut credat oblatis. Interdū polliceri. Iuſti. Cum ei auxilium obtuliſſet.

Officio, cis, ex ob contra, & facio, quaſi noceo dicitur. Cice. lib. offi. Demoliri ea, quorū altitudo officeret auſpicijs. Vñ per antiphraſim officium, quidam dici volunt. Aliquādo officere idem eſt, qđ efficere. Vnde etiam ſm alios officiū, quaſi efficium. Eſt enim officium qđ quiſq; efficere debet, pro ſuæ conditione perſonæ in quo animaduertere oportet, qđ loco conueniat, quid tempori, quid rerum, aut perſonarū dignitati. Vnde in familia bene inſtituta dicimus omnes in officio eſſe oportere, ideſt omnes oportere agere, quæ debent. Teren. in And. Hoccine eſt officium patris? Amb. lib. j. offi. Legimus officium dici a nobis poſſe, nec ratio ipſa abhorret. Quādoquidem officium ab efficiendo dictum putamus, quaſi efficium; ſed propter decorem ſermonis vna immutata littera officiū nuncupari. Vel certe, vt ea agis quæ nulli officiant, proſint omnibus. Pōt etiam dici recte, vt ab officio, is, officium deriuetur, ita, vt ob, nō contra, ſed circum ſignificet, vt circa quod faciendum eſt, inuitamur. Nec quemq; moueat, ꝙ officio, is, aduerſet nomini officium. Tunc enim ob ſignificit contra, vt ſit, quaſi contra facio. Ideo ſignificat obſum. Sed ꝙ ſignificat etiam circum ſeruit nomini officium. Huiuſmodi enim varietas ex prępoſitionum multiplici ſignificatione plerunq; exiſtit. quam cum ignoramus, non veram vocabuli interpretationem conſequi valemus. Officium autem generatim loquendo, cum ad omnes homines pertineat (ſiquidē Cic. de officijs ſcripſit) item & Amb. quantum intelligo eſt congruus actus vniuſcuiuſq; perſonæ. Vel ideſt in qđ quiſq; incumbere debet, vt ipſus ſicuti charitas poſtulauerit, quo ad potuerit affectus reddit. Vnde cum facimus, quod debemus, quia bene facimus inde officium etiam beneficium dictum eſt. Cice. lib. ij. ad Heren. Si plura, aut maiora officia q̄; maleficia videbuntur conſtare. Et quia benefacere cuipiam eſt obſequi illi, cui benefit, idcirco officium etiam obſequium dicitur. Idem. Odioſum ſane genus hominum officia exprobrantium, quæ meminiſſe debetis, in quem collata ſunt, non cōmemorare, qui contulit. Capitur. Interdum officium pro honore, vt circūſtabant Cæſarem Senatores ſedentem in aurea ſella officij gratia. Magiſtratus quoq; officium dicit, vel quia honoris gratia inſtitutus eſt, vel quia opem populo fert, vel quia ius quod cuiq; debetur, reddit. Quandoq; accipitur, pro alicuius artis ratione, vt officium grāmatici officium medici. Et cum ad virtutem pertineat, vt hominis officium eſt pietatē colere. Dicimus tamen interdum. Lenonis eſt officium inſidiari pudicitiæ. Accuſatoris eſt officium crimina inferre. Peculiariter etiam officium dicimus id quod nuptiali feſtiuitati impenditur. Sue. in Calig. liuiam oreſtillam Caio Piſoni nubentem cum ad officium, & ipſe veniſſet. Eſt. n. quando officere ſignificat inficere. Vnde offectores, colorum infectores dicuntur.

Officium, ab efficiendo, vel ab officiendo, de quo modo dictum. Et eſt duplex. Alterum perfectum, quod græci catorthoma vocant, quod & omnes numeros virtutis continet. Alterum medium pertinens ad inſtitutionem vitæ communis. Cice. lib. iij. de fini. Quod ratione actus ſit, id officium appellamus.

Officia palatina, officiales aulici, ſeu Imperatorū miniſtri. Iul. Capitolinus in Gal. quum iret ad hortos nominis ſui omnia palatina officia ſequebantur.

Officia prouincialia dicebantur pretores prouinciales, quia cum officio mittebantur.

Officioſus, qui libenter, vel probe officium, ſeu beneficium alicui exhibet, ſiue qui obſequi alteri multum ſtudet. Cice. Octauio. Hominem prudentem, & officioſum cognoſces. Quandoq; officioſum dicitur, quod continet pietatem, & nulli nocet, alicui prodeſt. Augu. ad Hier. Si ad ſcripturas ſacras admiſſa fuerint, vel officioſa mendacia, quid in eis remanebit? Capitur aliquando in malam partem. Nam cum olim. Q. Atherius defenderet reum libertinum, cui obijciebatur, ꝙ patroni concubinus fuiſſet, hac defenſione vſus eſſe fertur. Impudicitia in ingenuo crimen eſt, in ſeruo neceſſitas in liberto officium. Ex eo impudici & obſceni aliquādiu officioſi vocitati ſunt. Officioſus dolor, a Cice. lib. iij. Tuſcu. dicitur, qui ex iuſta cauſa ſuſcipit, & cuius probabilis ratio reddi poteſt.

Officialis, & hoc le, quod ad officium pertinet, vel quod de officio tractat. Lactan. lib. vj. Quid. M. Tul. in ſuis officialibus, nonne hoc idem perſuadet, non eſſe omnino largiendum. Et diſt. xxxviij. ſcribitur. Quando preſbyteri in parrochijs ordinantur libellum officialem a ſacerdote ſuo accipiant. i. in quo continetur officium. Officialis etiā miniſter magiſtratus vocatur. Antiqui enim prætores quia cū officio mittebantur in prouincias, officia prouinciæ nominauerunt. Vnde officiales dicti apparitores miniſtriq; ipſorū magiſtratuum. Apul. Sed iuſſit poteſtas officialem ſuum magna ſæuitudine coerceri. Idem etiam officium vocatur, vt apud hiſtorias quorundam ſanctorum martyrum legitur. Vulgo officialis accipitur pro ipſo magiſtratu. Iul. Capi. in Gali. officia palatina appellat intelligi volens officiales hoc eſt miniſtros imperatorios.

Officina, pe. pro. locus, vbi aliquid fit, hoc eſt, in quo artifices opera ſua faciunt. Hier. de paulo heremita. Hunc locum ęgyptiorum litterę ferunt furtiuę monetę officinam fuiſſe ea tempeſtate, q̄; Cleopatræ iunctus eſt Antonius ab efficiendo dicta officina. Taberna vero, vbi aliqđ vendit, cum alibi factum ſit, licet q̄nq; officina pro taberna ponatur.

Officinator, officinæ magiſter, qui operarios mercedula cōductos habet. Vitru. Officinatorem appellat fabrum parietarium cuius probatur exactio.

Officiæ, arum, dicuntur fallaciæ.

Offirmo, as, firmum propoſitum in animo habeo, & quaſi obſtinate. Teren. in Heau. Age quæſo, ne tam offirmes te Chreme. Proprie autem offirmare, eſt valde, ſeu perfecte cōtra aliquem firmare. Hiero. Beatus Paulus hoſtium, quod patebat recludens, ſera offirmauit.

Offlecto, is, circum, vel cōtra flecto. Plau. in Ru. At ego hinc offlectam nauem.

Offoco, as, pe. pro. circūfoco, vel ſuffoco. Aug. li. v. Cō, Sed me maxime captum, & offocatum quodāmodo deprimebant corporalia cogitantē, moles illę, ſub quibus anhelans in aurem tuę veritatis reſpirare non poteram.

Offoco, as, pe. pro. aquam in fauces do ad ſorbendum.

Offringo, ex ob, & frango, eius, quod fractum eſt cōtrario frango. Feſt. Proprie terra offringi dicitur, quando iterum tranſuerſo ſulco aratur. Var. li. j. de re ruſti. Cum proſcideris offringi oportet. i. iterare, vt frangantur glebę, prima enim aratione grandes glebæ ex terra ſcinduntur.

Offundo, is, circūfundo, & obſcuro, obcęco, ſiue opio maculoue. Lac. li. vij. Luna iam non tribus deficiet diebus aut horis, ſed ꝑpetuo ſanguine offuſa, meatus extraordinarios peraget. Ci. pro Roſ. Erant interea, q ſuis vulneribus mederent, q tanq̄; ſi offuſa Rep. ſempiterna nox eſſet: ita ruebāt in tenebris: oīaq; miſcebant. Aliqñ offundere eſt inijcere. Ci. Hic error: & hæc doctorum animis offuſa caligo eſt.

Offucio ſimulationes rerum, Plau. in Muſ. Neq; aliam vllam offuciam.

O ante G

Ogdoas, adis, numerus octonarius.

Ogdous Aegypti rex Vohſus cognominatus, qui mēphim condidit, a nomine filiæ. Hic prius Venereus cognominatus fuit, vt auctor eſt Diodo. ſiculus.

Ogdolapis, fluuius nauigabilis ex alpibus fluens, ad vrbem irrumpit.

Ogganio, multis dico, inculco. Plau. in Aſi. Cui nunq̄ vnā rem, me licet ſemel præcipere, fieri quin centies eandē im/ perem atq; ogganiam, i. inclamitem, vel inſuper clamites.

Oggero, is, pe. cor. vide in dictione Gero.

Ogyges thebanorum rex, qui Bœotias ædificauit circiter mil le, & quingentos annos ante vrbem conditam. Hinc ogy gius, a, um. Vnde ogygia mœnia thebana dicta ſunt. Sub hoc rege fuit diluuium magnum.

Ogygia, inſula inter phœnicium, & ſyrium mare ab Ogyge Thebanorum rege ſic appellata.

Ogyris, inſula, q in ea Erythræ regis monumentum, fuerit magis clara, q̄ cæteræ, vt inquit Pomp.

O ante H

Ohe, interiectio exclamantis, & ſatietatem vſq; ad faſtidium deſignat, & iubet modum imponere.

Oinomeli. Quære in dictione Mulſum.

O ante L

Olea, & oliua pro arbore. Virg. lib. ij. Geor. Sed truncis oleæ melius pro pagine vites. Reſpondet Ambr. Quis alius ta/ les fructus ferret olearum non curueſcentium vbertate bac charum oliua pro arbore. Vir. Incumbens tereti Damon ſic cœpit oliuę. Ambro. Ideo ad montē tu venit oliueti, vt nouellas oliuas in ſublimi virtutum plantaret. Similiter pro fructu olea, & oliua dicitur. Vnde & pro liquore oleū & oliuum dicimus, oleum ab olea oliuum ab oliua. Ho/ ra. in Ser. Quali perfundat piſces ſecurus oliuo. Colu. lib. vj. Oleum optimum Licinia, dat plurimum Sergia. Olea/ rum, quædam dicuntur licinianæ, quædam pauſiæ, quæ dam ſergiæ, quædam orchis, quædam regiæ, & quædam radij. Olea pacifica arborum eſt. Virg. pacificam paſi nutri/ tor oliuam hinc a græcis olea dicta, quia græce ἔλεος miſe/ ricordia, quæ quia contigit his quibus pax datur olea pacis ſignum eſt, vt ait Probus.

Oletas vindemia olearia. Cato vindemia & oletate facta.

Oleum, & oliuum. Vide in dictione Olea.

Oliuitas oleę fructus. Var. Tum deniq; omnis cui lucerna cōbuſta eſt in lucubrando oliuitaſq; conſumpta eſt. Dicit̄ oliuitas etiā ſiue oleitas, olitaſue tps legendarū oliuarum.

Oliueta, ę, ab oliuo dicebatur, ſicut a vino vindemia.

Oliuetum locus in quo oleę conſitę ſunt. Col. li. iij. Melius autem truncis q̄ plantis oliuetum conſtituitur.

Oletum, idem, quod oliuetum ab oleta, vt eſt apud Cato. li. de re ru. Eſt autem ſumptum ab oleo. Item ſtercus huma/ num. Veranius. Sacerdotula in ſacrario fecit oletū. Proprie tamē capitur pro loco, in quo meijmus, atq; excernimus. Taci. in Ner. Gymnaſium eo anno dedicatum a Nerone, præbiturumq; oleum equiti ac ſenatui.

Oleaceus, a, um, qđ eſt materiatum ex olea, vt Lignum olea ceum, liquor oleaceus.

Oleatus, a, um, quod eſt factū cum oleo. Hiero. in li. Nume. Quaſi panis oleati faciens ex eo tortulas ſaporis.

Olearis, & hoc re, quod ad oleum pertinet. Pli. libro. xxxiij. Quippe cum in exacuendo oleares cotes, & aquarię ęquæ differant oleo delicatior fiet acies. Sic oliuaris, & hoc re, Ser. Trapetis autem molis oliuaribus.

Olearius, a, um, & oliuarius, a, um, quod ad oleum pertinet, vt olearia, & oliuaria cella. Col. li. iij. In ſole ſiccata, & mox refrigerata reconditur ſi maior eſt modus in horreo, ſi mi nor, in vaſis olearijs ſalſamentarijſq;.

Olearius, ij, qui oleum facit, vel vendit. Col. li. vlt. Periti ſſimi olearij vix patiuntur ad vnam lucernam opus fieri.

Oleoſus, a, um, quod eſt plenum oleo. Pli. Semen oleoſum quod & fit ex eo medetur oris vlceribus perunctis.

Oleaſter, olea ſilueſtris. Virg. Indicio eſt tractu ſurgens olea/ ſter eodem plurimus, & ſtratis baccis ſilueſtribus agri. Hu ius diminutiuum eſt oleaſtellus.

Oleaginus, a, um, pe. cor. qđ ex olea arbore eſt, ſicut faginus a fago. Vir. Truditur e ſicco radix oleagina ligno. Et & olea/ gineus, a, um. Var li. j. de re ru. Demū in oleagineis ſemini bus arbores videndus, vt ſit de tenero ramo, ex vtraq; pte æquabiliter præciſum quas alij ſclauolas, alij taleas appellāt.

Oliuo, as, oliuarum vindemias ago, ſiue oliuas colligo. Pli. Quippe oliuantibus lex antiquiſſima fuit oleam ne ſtrin/ gito ne ve verberato.

Oleo, es, eui, & olui, olitus, & oletum, odorem ſpiro, & cō/ ſtruitur frequenter cum accuſatiuo fere cum omnibus ſuis compoſitis. In quo ſignificationem eorum neutralē tran/ ſitiuam eſſe deprehendere licet. Hora. Vina fere dulces olue runt manæ camenæ. Hiero. ad Pamma. Simplices epiſto/ læ tuæ olent prophetas, apoſtolos ſapiunt. Aliquādo etiā ablatiuo. Oui. Perq; locos ſacros, & olentia ſulphure fert. Proper. Cur nardo flammę non oluere meæ? Aliquando ſine caſu. Pli. Roſa recens a longinquo olet. Inuenit̄ etiam olo, is. Plau. Olunt ædes arabicas. Idem in Muſ. Non om/ nes olere vnguenta exotica, ſicut tu oles. Eſt enim iambus. Eius naturę ſunt compoſita, videlicet redoleo, quod idem eſt, quod oleo. Hierony. Nunq̄ vinum redolcas, ne audias illud philoſophi, hoc non eſt oſculum porrigere, ſed vinum propinare. Virg. Feruet opus, redolentq; thimo fragran/ tia mella. Aboleo, adoleo, exoleo, inoleo, de quibus ſupra. Oboleo grauoleentiam, odoremq; tetrum reddo. Sueto. in Calig. Ille antidotum obliuiſſe, quaſi ad præcauenda ve/ nena ſua ſumptum. Plau. in Muſ. A te Iuppiter dijq; om/ nes perdant oboluiſti allium germana illuuies. Peroleo, val de oleo. Lucil. lib. xxx. Quis totus ſic corpus tum peroleſſe biſulcis. Suboleo, quaſi oleo & odorem ſentio. Per tranſla tionem ſubolere ponitur pro demonſtrare, & de aliqua re ſentire, quaſi quę male ſentiat. Teren. Ne paululum quidē ſuboleat eſſe amicam, hanc Cliniæ. Plau. in Caſ. Subolet iam vxoris, quod ego machinor. Dicitur & bene oleo, & male oleo, graue oleo, ſuaue oleo. Pli. Succus hederæ tardita narium, graueolentiamq; emendat. Augu. lib. viij. Cōfeſ. Inde ſermo deuolutus eſt ad monaſteriorum greges, & mo res ſuaue olentię tuę. Ab oleo fit oleſco, quæ inter ſe diffe/ runt q oleo habet ſignificationem neutralem tranſitiuam, oleſco paſſiuam innatam, & omnia habent pe. cor.

Olo, is, idem quod oleo. Plau. Olunt ędes arabicas. Idem in oles. Non omnes olere poſſunt vnguenta exotica ſicut tu Muſ. Eſt enim iambus.

Oleſco differt ab oleo, q hoc ſignificationem neutralē tran/ ſitiuam habet oleſco paſſiuam innatam.

Olentia dicuntur mali odoris.

Olidus, da, dum, pe. cor. quod tam bonum, q̄ malū odorem habet. Mar. Olidęq; veſtes muricę. Hora. li. Epiſto. in malā dixit. Sed minus arctę premunt olidę cōmunia capræ.

Olfacio, cis, olfeci, olfactum, quod & olefacio dicitur, ſigni ficat odoro. Pli. lib. xj. Quoniam modo audiant delphini mirum. Idem. Nec obſtatus veſtigia habent, tū olfaciant ſagaciſſime. Inde olfactus, a, um, participium, & olfactus, tus. Idem lib. xix. Baſilici, quem etiam ſerpentes ipſi fugiūt alios olfactu necantem.

Olfacto, as, frequentatiuum ab olfacio. Pli. lib. xx. Xenocra tes pulegij ramum lana inuolutum in tertianis ante acceſ/ ſionem olfactandum dari tradit.

Olfo, as, idem, quod olfacio. Auguſt. Quia non ſecum ferre bat, niſi amantem memoriam, & quaſi olfacta, quæ come dere nondum poſſem.

Olibantum menſura vinaria rotunda nominabatur.

Olim aduerbium, non ſolum præteritum tempus, ſed etiam præſens, & futurum denotat. De præſenti. Virgili. Veſtra meos olim,

meos olim ſi fiſtula dicat amores. De futuro. Idem. Hunc tu olim cœlo ſpolijs orientis honuſtum Accipies. Quintilia. Qui olim nominabũtur. Ponitur etiã pro aliquando. Cur. Olim enimuero mero ſenſibus victus ex lecto ſępe conſurgit. Et pro iamdudum, Virg. lib. ij. Geor. Ac iam olim ſeras poſuit cum vinea frondes.

Olim iam, in longo tempore. Quin. Olim iam imperator inter fulgentes virtutes tuas liuor locum quærit.

Olla genus vaſis, pro quo antiqui dicebant Aula. Ab Olla fit diminutiuum.

Olula. Varro. Cato ait Vuam amineam in olluelis commodiſſimi condi. Idem. Electa in ſecretam corbulam, inde ollulas addatur.

Ololygontes, mares ranę, quo tpe vocẽ mittentes cient ad coitũ fœminas. Fit a verbo grę co ὀλολύζω. qđ eſt vlulo.

Ololygones pe. cor. ipſe voces, & vlulatus Ariſtoteles. li. iiij. de animalibus. Genus illud vlulatus, quem ololigonem nominant mares intra aquam reddunt.

Olyſippo, oppidum in Luſitania ad oceanum, apud montem Tagrum, vbi quædam e vento tempore certo concipiunt equæ, quarum pulli, non plus triennium viuunt.

Olus, eris, dicitur omnis herba ſatiua, quæ in vſu cibario eſt, ab olendo, ꝙ alenibus alerentur homines, anteq̃ fruges, vel carnes eſſent. Var. ab olla deducit. Nonius, & Feſt. inter aſpirata connumerant.

Oſculum diminutiuum, ab olus. Hora. Vncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo.

Ollares dicuntur vuæ quæ in ollis fictilibus optime conduntur.

Olor nomen deductum ab oleo pro fœtore. Apule. li. j. At illo olore alioquin ſpurciſſimi humoris percuſſus vehementer aſpernatur.

Oluſatrum, ſiue in compoſitione oliſatrum alio nomine. Hypoſelinum dictum, ꝙ folia habeat ſubnigriora propter quod. Colu. Pullum olus appellat, atq; oleris pulli radix, quidam petroſelinon vocant, ꝙ inter petras, & iuxta maceriam ſeri a veteribus conſueuerit.

Olitor, pe. cor. qui olerum ortum exercet, qui & ortulanus dicitur. Similiter olitor, qui olera venditolitor dicitur.

Olitorius, a, um. quod ad olera pertinet, vt forum olitoriũ vbi venduntur olera, horti olitorij, & oſtia olitoria, quæ dicuntur hoſtia hortorum. Pli. Eſt lactucæ genus, adeo lacti caulis, vt oſtio'a olitoria ex his facti tari prodiderint.

Olympus, mons cuius vertex vſq; adeo attollitur, vt ſumma eius accolę cœlum vocent propter, quod poetæ cœlũ olimpum vocãt. Dictus olympus quaſi ὅλος λαμπών, hoc eſt totus fulgens, quia ſolem clarũ habet nulliſq; vnq̃ nubibus fuſcatur. Luc. Nubes excedit olympus. Sunt autem quatuor montes, hoc nomine. Primus mons altiſſimus inter Theſſaliam, & Macedoniam, qui tamen Theſſaliæ adſcribit. Alter in Gallogræcia, vel in Cypro. Alius apud Myſos ad cuius radices Pruſa ab Anibale cõdita eſt. Quartus ad mare Rubrum in Ethiopia haud longe ab Heliopoli oppido qui oriente ſole vſq; ad quintam diei horam flammas emittit.

Olimpius a, um, ideſt cœleſtis poſſeſſiuum ab olympo.

Olympicus, a, um, qđ eſt olympi, vel quod ad olympum pertinet, vt Iuppiter olympicus. Dictus eſt autem Iuppiter olympicus ab Olimpo, a quo eruditus, & ad virtutem inſtitutus ſit. Alij vero a cœlo, quem Olimpon gręci vocãt, in quo regnare fertur.

Olympia, olympiæ, vrbs erat, inter Oſſam, & olympum montem, mercatu famigerata, & celebritate illa quinquennali ludorum inclyta.

Olympia, orum ludi, qui in honorem Iouis olympici apud Piſam, & Helidem Græciæ oppida celebrabantur, hoc eſt, gymnicum certamen, quod quinto, quoq; anno fieri ſolebat. Vnde olympicus, a, um, vt Olympiacum certamen & olympica victoria.

Olympias, dis, quinq; annorũ ſpacium, quod a romanis Luſtrum dicitur. Exinde græci tempora per olympiadas ſuper putare cœperunt ita numerãtes. Olympiadis primę, aut ſecundæ, aut centeſimæ, anno primo, vel ſecũdo, vel tertio, vel quarto. Atq; vt conſules, ita & olympiæ victores iterum, & tertium dicimus. Plau. in mer. Iterum inquit, Pythia, & tertium Olympia. Eſt & olympius nomen mulieris proprium.

Olympionices, ſiue olympionicus, qui in olympiaco certamine victor euaſit, νίκη quippe victoria dicitur. Helia. de varia hiſtoria lib. x. duxit ad olympicum certamen filium ſuum Pherenice fœmina prohibentibus eam ſpectare, q pręſidebant. Licere id ſibi perſuaſit, quæ patres, & fratres tris haberet olympionicas. Cicero. Pro. L. Flacco refert, & apud græcos eſſe olympionicem iudicatur prope eſſe maius, & glorioſius, q̃; Romæ triumphaſſe.

Olympiodorus, pe. pro. nomen viri proprium, eius qui docuit epaminundam cantare tibijs.

Olyſippum. Luſitaniæ vrbs, quæ noſtris temporibus Vliſbona appellatur.

Olynthus, Thraciæ vrbs, quã a Chalcidæ, quæ in Euboea fuit coloni condidere.

O ante M

Omaſum penulta produ. eſt pinguius, atq; craſſius inteſtinum quod nonnulli bubulum eſſe credunt. Hor. in Ser. Seu pingui tentus omaſo.

Omen augurtũ, qđ fit ore, quaſi oremen. Eſt enim futuræ rei pronunciatio ori hominis incidens, diuino tñ fauore, Et tã de malo, q̃; de bono dř. Liu. li. j. Dextera Herculis data accipere ſe omẽ, impleturũq; fata ara cõdita, ac dicata ait. Virg. Quod dij prius omen in ipſum. Conuertant.

Ominoſus, qui omen facit.

Ominor, pe. cor. auſpicor, omen capio, & verbis diuino ꝙ tamen non ideo dicitur, quia certe futurum ſcitur, ſed videatur eſſe qđdam præſaguim. Pli. li. xxviij. Cur enim p̃mo anni incipientis diem lætis precatiõibus inuicem fauſtũ ominamur. Curtius. In illo periculo Macedones ominati eẽ videbant. Hinc Obominor, de quo ſupra. Antiq ominno, as, dicebat Põpo. Ita ſit & tibi bñ q recte ominas.

Omentum, membrana tenuis, & pinguis, qua integuntur ventriculi, & vniuſcuiuſq; membri interioris veſtitus, hęc omnia aialia habent quæ ſanguine non carent oritur id, & dependet a medio ventre. Perſi. Cum tibi tot iunicum in flammas omenta liqueſcit. Vnde & pro membrana, quæ totum inuoluit cerebrum, ponitur. Macr. Et cerebrũ quod tactu ſui hominem vel torquet, vel frequẽter interimit, non ſuo ſenſu, ſed veſtitus ſui, ideſt omẽti, hunc importat dolorem.

Omentatus, a, um, quod eſt pingui omento farctum Apitius. Inſitia omentata pulpam conciſam terras.

Omimeria. Ariſto. refert Anaxagoram dixiſſe omimeria eſſe elementa, hoc eſt ex ſingularibus pubus conſtitia oſſa videlicet e paruulis atq; minutis oſſibus. Sic de paruulis, atq; minutis viſceribus, viſcus gigni, ſanguenq; creari ſanguinis inter ſe multis coeuntibus guttis.

Omioteleuton ſimiliter deſinens dicitur.

Omitto, ex ob, & mitto, ſed b abijcitur contra regulã. Quidam tamen per b, ſcribendum putant, ſed non proferendum. Et eſt omittere rem aliquam penitus dimittere. Remittere vero, & intermittere aliquo certo tempore dimittere. Vir. Omiſſos hinc iam obliuiſcere Grąios. Vnde etiã pro negligere ponitur. Teren. in Heau. Vbi te vidi animo eſſe omiſſo. Huic contrariũ eſt. Attendo, vt apud eundem. Attentiores ad rem ſumus omnes.

Omnis diſtributiua dictio eandem vim habet in ſingulari, quam in plurali. Omnis enim homo ſignificat omnes homines. Differt tamen oïs, a toto, ꝙ oïs ad numerum refertur totus ad quantitatem. Totũ dicimus corpus alıq̃ integrũ, vt tota domus, omne de vniuerſis numero diſtinctis, vt Omnis grex. Confunduntur tamen plerunq;.

Omnicanus,a,um,pen.cor.quod omnibus modis canit. Apule.li.ij.flo. Sed phi ratio, & oratio tpe ingens ẽ & au diru venerabilis, & intellectu vtilis, & mõ omnicana.

Omnifariam,aduer.idest omnibus modis, ſiue omnis generis,ſiue ex omni parte.

Omnigenus,a,um,pen.cor.ex omni genere. Virgi.lib.viij. Omnigenumq; deum monſtra.

Omnimodus,a,um,pe.cor.omnium modorum.

Omnimorbius,a,um,quod omnibus morbis ſubuenit. Vnde omnimorbiã herbam, quidam maluas appellant.

Omniparens,pe.cor.qui omnia genuit.

Omnipudens,pe.cor.quem omnia pudet.

Omniuagus,a,um,pe.cor.per omnia vagus.

Omnipotens,pe.cor.omnia potens,compoſitum eſt, vt docet.Priſ.Ex tribus corruptis.i.omni,potis,& ens,qui omnium potis eſt.Hiero.Omnipotens,ab eo dr, ſolum teneat potentatum.Per ipſum enim creata ſunt omnia, viſibilia,& inuiſibilia. Aug.lib.v.de ciui.dei. Recte deus dicitur omnipotens, qui tamen mori, & falli nõ põt. Dicit enim omnipotens faciendo, quod vult, & non patiẽdo, quod non vult.Quod,ſi ei accideret, nequaquã eſſet omnipotens.Hinc omnipotentia, rerum omnium facultas.

Omnitenens,pe.cor.qui omnia complectitur.

Omniualens,pe.cor.omnia valens.i.qui poteſt omnia.

Omnino aduerbium,ſignificat prorſus. Vnde apud iuriſconſultos,omnino receſſiſſe dicitur is,qui receſſit animo permutandi domicilium.

Omoplate, Celſus oſtendit eſſe duo oſſa lata quæ vtrinq; ad ſcalpulas tendunt, quæ noſtri ſcoptura opta dicunt.

Omophagi,pe.pro. qui cruda carne veſcũtur,quales perhibentur eſſe Ætholi,vt ait Thucydides.

Omphale,nomen proprium reginæ Lydię,quæ herculem multis muneribus ornauit, anguem iuxta Sagarim fluuium multos homines interficientem interemerit.

Omphalon græci dicũt vmbilicum. Vnde omphalo carpõ herba cuius ſemen vmbilico ſimile deſcribitur.

Omphacinum vinum, ex immatura vua factum, & omphacium oleũ, quod fit ex immatura oliua cuius medici nę.Pli.lib.xxiij. Meminit. Et lib.xij. eius confecturam docet.Græce enis ὄμφακες dicuntur vuæ, & fructus immaturi.Ipſa vero oliua nominatur dirupta.

Omuteſco ſine b, & ſimplici m, quãuis ex ob, & muteſco. Componatur.Et ſignificat mutus fio.Vir.lib.iiij. At vero Æneas aſpectu omutuit amẽs.i.mutus factus eſt, ſiue terrore ita percuſſus eſt, vt loqui non poſſet. Et enim preteritum ab omuteſco, non ab omuteo, quod reperiri non puto,quia nemo vere exprimere poteſt mutus ſum,mulcominus,mutus fui,niſi a deo liberatus fuerit. Cum enim in auctoribus reperimus omutuit, ab omuteſco pteritum eſt.Narrat enim actus,qui tunc accidit, hoc eſt, tũc ille mutus effectus eſt,q actus tũc nõ pterierat,ſed extabat. Si vero qs mutus a deo liberatus dicat, omutui, nũc aũt loquor.Tũc omutui,ab omuteo fiet, & ſignificabit mutus fui.

O ante N

Onager pen.cor. aſinus agreſtis. Componit enim,ex ὄνος aſinus & ἄγριος ſilueſter. Nam in ros græca deſinentia, cũ ad latinas tranſeunt declinationem, mutant ros in er, vt Alexandros alexander,onagros onager. Var. Aſinorũ duo ſunt genera. Vnum ferum,quos vocant onagros.In Phrygia, & Lychaonia ſunt greges multi. Alterũ manſuetum,vt ſunt in Italia omnes. Ad ſeminationes onagrus idoneus, e fero fit manſuetus facile, & e manſueto ferus nunq̃. Albertus lib.de animalibus ſcribit, medullam onagri curare podagrã ſi ex inungatur, & eius ſtercus ſiccatum, & cum vino bibitum valere contra ſcorpionis pũcturam ſignificat & onagor harpagonẽ, vt apud Suidas.

Onagus pe.cor.dicitur qui aſinum agit.

Onocentaurus animal monſtruoſum, quod a parte ſuperiori hominis ſpeciem habet, a parte inferiori aſini præferat imaginem,de quo habetur apud Eſaiam. Et occurrẽt demonia Onocentauris.

Onochelos,pe.cor. latine dr labrum aſini,genus herbe.

Oneſimus.pen.cor.proprium nomen viri, & latine dicitur vtilis, ὄνησις iuuamen vtilitas.

Oneſecritus,pe.pro. phyloſophus Ægynenſis, vel(vt quidam volunt) Aſtiphalenſis, qui cum Alexandro militauit, vt Xenophon cum Cyro,& Alexandri vitia,& laudes ſcripſit. Fuit etiam medicus.

Onocrotalus,pe.correp.auis ex cygno ſimilis, dicta collum in aqua mergens, ſpiranſq; veluti ruditum aſini edat ὄνος aſinus, κροταλισμὸς crepitus. Hie.cõtra Vigil. Centauros & ſyrenas, vlulas,& onocrotalos i Eſaia legimus.

Onixes genus marmoris,de quo Pliny. Onixes in Arabiæ montibus, & in Germania, ex quo potiora vaſa primus facta,poſt pedes lectorum ſellarumq;.

Oniſcus genus vermiculi arcuatim incedentis multipedæ. Nam Pliny. multipedæ duo genera eſſe ait,vnum arcuatim repens græce oniſcon vocari. Alterum ſcolopendram minorem & ſepa que non arcuatur.

Onichites dicitur vulgule ſimilitudinem habens. Quo nomine appellatur, quoddam genus marmoris, ab vnguibus quod vnguium colorem habeat.

Onyx,onychos,gene.maſc.vnguis, ſeu gemma candorem habens vnguis humani. Mar. Calcatuſq; tuo ſub pede lucet onyx. Acron dicit eſſe metallum gemmæ ſiſe, de quo parua vaſa ad vnguenta fiebant,quæ a Porphyriõe ampullæ marmoreæ dicuntur. Nam Onychiten lapidem quidam dicunt eſſe marmoreum naſciq; in Arabiæ montibus, ex quo vaſaria facta fuiſſe ſcribit. Cor. nepos. Hunc quidam Alabaſthritem lapidem vocant ad vaſa vnguentaria, quoniam ea incorrupta optime ſeruare dicitur, vt ait Pli.Prop. Cum dabitur ſyrio munere plenos onyx. Apud Lucan.& Papi. Sumitur pro ipſo marmore.Et pro vaſe tã fœminini, quam maſculini generis eſt. Mar. Vnguentum fuerat,quod onyx,mõ parua gerebat.Onyx ẽt vngula quędam aromatici. Proper. Et crocino nares murrheus vngat onyx. A cuius accuſatiuo greco nri, hęc onycha declinauerunt.Hie.in Exo. Sume tibi aromata,ſtacten, & onychas.

Onycha onyche quære in Onyx.

Onychius,a,um,pe.cor.quod eſt ex onyche.

Onoma,pe.cor.latine dicitur nomen, cum a ſono aliquo, voce nomina finguntur.

Onomatopœia cum œ,diphtõ. nominis fictio, vt balatus ouium, mugitus boũ,ab ὄνοματος nois ποιέω fingo. A qbuſdã nominatio dr qua cuiq; rei nomẽ, aut nõ ſit, aut ſatis idoneum non ſit eam noſmet idoneo verbo nominemus,aut imitationis, aut ſignificationis gratia. Inde ſunt Rudere vagire murmurare ſibillare.

Onoba,ciuitas inter ſacrũ pmõtoriũ, & herculeas colũnas.

Onus,eris,pondus. Videt ratio exigere vt aſpiretur, cũ Var. dicat honos ab honeſto honore, & honeſtus: honus ſuſtineat Reipu. Cuius autem honor: & honoro aſpirationẽ habeant & honore deducantur, videtur enim honus aſpirandum, vt quod in deriuatiuis ſeruatur in primitiuis ſeruari debeat, verum vſus hodiernus refragatur.

Onero,as,onus impono. Transfertur etiam ad animũ:vt Onerasti me curis.i.impleſti, Hinc oneratus: & onuſtus pleno frequẽter accipiuntur. Virg. Vina bonus:quæ deinde cadis onerarat Aceſtes. Huius verbi compoſitum contrarium eſt exonero:qđ eſt onus detraho, Teren. Voſquoq; amicos eius exonerastis metu. Idem. Ego nũc mihi ceſſo:quin hunc humerum exonerem pallio.

Onerarius,a,um,quod oneratur, vel onerari poteſt. Vnde naues onerariæ:quæ a geſtãdis oneribus dictę ſunt, & ob id tardæ quemadmodũ actuaria nauicula celeritate præſtans dicta eſt: facile agi poſſit.

Onerosus. plus eſt:quam oneratus.

Onustus dicitur:cui onus ipſum oneri eſt: vt ſi quis ſpolia de hoſtibus ferat.

O ante O

Ooniæ inſulæ in oceano ſeptentrionali, in quibus (vt Pli. refert li. iiij.) ouis auium, & auenis incolę uiuunt.

O ante P

Opacus, a, um, pe. pro. quod eſt umbroſus. Virgi. Et fontes ſacros frigus captabis opacum.

Opaco, as, pe. pro. obumbro, cooperio, obſcuro. Idem. lib. ij. Geor. Hunc altę frondes & rami matris opacant. Colu. lib. vj. Cum plerũq; dicti ſideris tempore, quędam partes eius regionis, ſic infeſtentur euro, vt niſi tegumentibus vites opacentur, veluti halitu flammeo fructus vratur.

Opera, ę, actio eſt, & labor, & induſtria operãtis, ſeu operatio pro mercede ſumpta. Cic. lib. offi. Non male pręcipiũt qui ſeruis vti iubeant, vt mercenarijs iuſta prębenda, operam exigendam, ideſt laborem, & operationem corporis. Operas quoq; perſonas dicimus, quæ aliquid faciunt ſicut cuſtodia, quæ cuſtodit. Ci. pro Flac. Opera faceſſant ſeruitia ſileant. Opus vero finis fructuſq; operę, quod fabricando factum relinquitur. Teren. in Heau. vtrũq; complexus eſt, cum ait. Quod in opere faciundo operę cõſumis tuæ. Vnde opera auctorum dicuntur. Et opera tam publica, q̃ priuata ędificia dicuntur. Aliquando etiã opus capitur pro opera. Virgi. Molibus e ſtratis opera ad fabrilia ſurgit. Quaſi ad operas, vbi notãdũ eſt, ꝙ quotiẽs nõ ad labores corporis, ſed ad laborẽ animi & ad artẽ, induſtriãq; reſpicimus magis opus, q̃ operã dicimus, vt in opere fabrili, in opere ruſtico in opere faciũdo. Interdũ opus ponit̃ pro mercede, vel neceſſario, vt Opus eſt ęgrotãti medico, ideſt neceſſarius eſt medicus ęgrotanti. Et nihil mihi opus eſt. i. nihil mihi eſt neceſſarium. Dicimuſq;. Opus eſt mihi res huius rei hanc rem. Apul. Cui eam rem factam opus fuerat. Similiter Opus eſt mihi hac re, quod frequẽtius vſurpatur dicimus quoq; operam do, operam impendo, operam nauo, quod eſt, ad aliquam rem agendam incumbo, & ſtudium, laboremq; impendo. Cice. Da operam, vt valeas. Hinc dedita opera dicimus de ĩduſtria, quaſi cura adhibita, & labore impenſo.

Operula diminutiuum ab opera. Apul. Operulas etiam in eam contuli, quas adhuc vigennis lacariam faciens merebam. Opuſculum diminutiuum ab opus.

Opella etiam diminutiuum eſt ab opera operę.

Operarius, qui laborẽ operando fert. Vñ Caſ. ſcribit operarios parãdos eſſe, qui laborẽ ferre poſſint, ne minores annoꝝ. xxij. & ad agriculturã dociles. Græce Ergaſtes dicitur.

Operarius, a, um, quod induſtria, atq; opera fit. Pli. Quæ inter vina operaria numerantur. Et fit ab opera.

Operatorius, a, um, quod operatur. Amb. lib. de Parad. Si aſſumptio de ligno ſcientiæ boni, & mali ita operatoria erat, vt bonum & malum cognoſceretur, ſine dubio, vbi guſtauit de ligno peccauit.

Operoſus, qui rebus gerendis operam dat. Cice. Videtis, vt ſenectus non modo languida non ſit, verum etiam operoſa. i. quæ agit, & rebus agendis operã dat. Q ſiq; paſſiue dr̃. Oui. Moles operoſa laboret. i. ab aliquo operata ẽ. Item operoſum dicitur, qđ eſt multæ operę, vel vehemẽtis operis. Pli. lib. xviij. Et vicia pingueſcunt arua, nec ipſa agricolis operoſa immo ſulco ſata non ſaritur, nec ſtercoratur.

Opere precium, ab opera deducitur, & ſignificat fructuoſum, ad rem pertinens, vel quia decens, vel quia vtile, vel quia glorioſum, vel quia iucundum. Cice. Opere precium erat ludentes intueri. Pli. Id vero audire opere precium ſit. Iuuena. Eſt opere precium penitus cognoſcere toto. Quid faciant, agientq; die.

Operor, ris, ab opera, ſignificat in opere aliquo faciundo laboro. Hier. in Geñ. Et homo non erat, qui operaretur terram. Interdum operari eſt facere, ſeu perpetrare, vt odiſti omnes, qui operantur iniquitatem. Item operam dare. Col. lib. xij. Si rebus venereis fuerit operatus, vel vir vel fœmina. Item rem diuinam facio ſacrificare.

Operatio pro ſacrificio. Iuue. Vt matutinis operit̃ feſta lucernis. Plau. Vt iſtec operatio crimen expiet. Recẽtiores pħi opationẽ, pro eo accipiũt, qđ græci Energiã vocant. Huius verbi cõpoſitum eſt Cooperor, qđ eſt ſimul operor.

Operio, pen. cor. ris, operui opertum, ex ob, & pario: ſed b. abijcitur. Vnde & per ſimplex p, ſcribitur ſignificatq; tego, claudo, quaſi in oppoſitus pario. Proper. atq; hinuli pellis totos operibat amantes. Plau. in Cap. Opera, quæ fuerẽ aperta ſunt, patent præſtigiæ, omnis res palam eſt.

Operior, riris, opertus depo. vt Experior, expertus, q̃q̃ experior cõmune habeatur. Terẽ. in Phor. Si non tamẽ dedero vnam prętereà horam, ne opertus ſies. Do. tamen docet nõ habere, ſed vſurpare poteſtates, & per duplex pp, ſcribi debere ait Tortellius ad differentiam operior paſſiui ab operio, quoꝝ prima breuis eſt, & per vnum p, ſcribit̃. Eſt autẽ operiri expectare. Terẽ. in Phor. Hic ego interea virũ operibor. Fitq; Operior ab pario, ſicut ſentire videt̃. Priſcĩ. Qui ſic inquit. Sunt alia ex hoc compoſita deponentia. Expior, operior, quorũ participia expertus, & opertus oſtendunt a Pario eſſe compoſita cuius participium partus eſt. Nam Pario, & tertiæ eſſe, & quartæ fuiſſe manifeſtum eſt, ex eius compoſitis, quæ in ſupino tertiæ coniugationi tantũ accedunt in alijs omnibus ferme quartæ. Quinetiam ipſum. Perior, vnde peritus a pario ſm̃ quartam cõniugationem: & ſignificationem quam imitatur eſſe videtur. Peritus tñ a gręco dicitur eſſe, ab πεῖρα experientia.

Operto, as, frequentatiuum eſt ob operio, vt inquit Feſtus.

Operimentum dicitur, quod aliquid tegit.

Opertorium, idem quod operimentũ: vt illud Pſal. Et velut opertorium mutabis eos: & mutabuntur.

Operculum inſtrumentum, quo aliquid tegitur. Col. lib. ix. Sunt qui a ſuperiori parte foramina ipſis operculis imponant quod fieri non oportet. Nam ſuperſiliens auis proluuię ventris cibos, & aquam conſpurcat.

Operculo, as, operculo operio. Idẽ lib. vlti. Ab eo tempore quo primum dolia operculaueris, vſq; ad ęquinoctiũ vernum ſemel in diebus. xxxvj. vinum curare ſatis eſt.

Opertanea ſacrificia quæ in operto fiebant, quæ & ſecluſa dicebantur, ne prophanorum oculis pollerentur. Hæc a græcis myſteria appellantur.

Opharus, fluuius apud Cantabros.

Ophis gręce, ſerpens latine dicitur, vnde ophiophagus.

Ophiophagi, dicti ſunt qui ſerpentes comedunt.

Ophiucus, ſerpentarius, ſiue anguitenens, quo nomine dictus eſt Hercules ꝙ anguem manu tenens a Ioue in cœlũ tranſlatus ſit ὄφις, & ἔχω teneo, q̃ſi ὀφιοῦχος, & p ſineresin mutatis, o, & ε̃, in οῦ, ὀφιοῦχος. Nec ophiulchos dicendum eſt. Sunt tñ, qui opiuchium eſculapium eẽ velint. Alij cnobonta Getarum regem. Alij Phorbãtem Triopę theſſalorum regis filium.

Ophiogenes, pe. cor. latine dicitur ſerpentibus generatus.

Ophiogene, genus hominum in Helleſponto quos Crates pergamenus ſcripſit ſerpentum ictus tactu ſolitos leuare: & manu impoſita, venena extrahere corporibus.

Ophiomachus, pe. cor. genus volucris contra ſerpentes pugnantes. De hoc habetur in Leui. Quidam accipiunt ꝓ lacerta, quæ cum ſerpentibus pugnat.

Ophites, pe. pro. marmoris genus, ſerpentis maculas habẽtis. Luc. libro. ix. Quam parius tinctus maculis thebanus

Ophites. Scribit Pliny. ex ophite columnas eẽ paruas quod marmor ſit nigricans, varium dicaturq; capitis dolores ſedare, alligare ſerpentum ictus.

Ophitæ, a ſerpente dicti ſunt, quidam heretici. Hunc autem Chriſtum arbitrabantur. Sed habebant etiam verum ſerpentem, quem venerabantur, & nutriebant.

Ophiuſa, inſula quæ & Rhodus propter ſerpentium multitudinem ibi exiſtentem, quaſi ſerpentaria.

Ophthalmos latine oculus dicitur.

Ophthalmia oculorũ ęgritudo, quam Celſus lippitudinem

appellat. Negat tamen Iull. Pollux eſſe proprium aliquod oculorum vitius, ſed in eo verbo ſignificari tradit cauitates oculorum, ex corporis ęgritudine. Hinc triophthalmus, Iaſpis, qui hominis tres oculos ſimul exprimit. Ægophthalmus qui oculum capræ habet. Monophthalmus, monoculus. Hoc etiam nomine dictus eſt piſcis, qui a Pliny. vocatur oculata. Plau. Pernam ophthalmon, horęum ſcombrum, & Trygonem, & Cetum.

Ophrys, ſupercilium ſigñat. Quo noĩe dicta eſt q̃dã herba.

Ophyon, penul. produc. nomẽ proprium viri, qui ante Saturnium rerum potitus eſt, quem Saturnus fugauit. Clau. Hos onerat ramos exutas ophyon.

Opheyon diminutiuum eſt.

Opicus, a, um, penul. cor. quod eſt ſordidum, immundum, & obſcœnum. Nam (vt inquit Feſtus) odicus, pro oſco ponitur. Oſcis enim frequentiſſimus fuit vſus libidinum ſpurcarum. Vnde & verba impudentia dicuntur obſcęna. Titi. Oſce, & Volſce fabulantur, nam latinę neſciunt. Pliny. lib. xxix. ſub Catonis perſona ait Barbaros nos vocant, & opici appellatione dedecorant. Iuue. opicos mures fœdos, putidos dixit. Idem. Opice caſtigat amice. i. qui non latinę loquereris. Quidam autem opicos dici qui græce neſciunt etiam ſi latinę non indocti ſint. Vnde feſtiue mures opici dicuntur a poeta qui gręca rodebant carmina quę, nec intelligebant, ſed opice. Fuerunt autem opici Campanię populi quidam a linguarum colluuione dicti, ſiue a ſerpentibus, quaſi ophici in quibus numerabantur Baiani, Cumani, Puteolani, Neapolitani. Hæ namq; vrbes opicorum fuiſſe dicuntur.

Opifex, penul. cor. ab opera deduci videtur, & artificem, atq; operatorem ſignificat non modo rerum, ſed etiam verborum. Cice. lib. v. Tuſcu. Aduena quidam ignobilis verborum opifex inſinuaſſe in antiqua philoſophia videt. Vnde etiam coqui, & blandarum artium ſectatores opifices appellantur. Idem. Omnes autẽ opifices in turpi ſunt exercitio. Hinc deum opificem. i. operatorem omnium rerum dicimus. Ouid. Ille opifex rerum. Cuius opus dicitur opificium. Vnde Lactã. opus de opificio hominis, vel dei inſcripſit, hoc eſt de formatione hominis. Poteſt etiam dici opifex, quaſi opem ferens.

Opilo inquit, Feſtus, genus auis eſt.

Oppilo, as, pe. prod. per duplex pp, ſignificat occludo Luca. libro ſexto. Fluctibus aduerſis oppilare oſtia contra. Cice. in Phil. Tabernis oppilatis, hinc medici vicium præcluſi fractiq; iocinoris, aliorumq; intus viſcerum oppilationes vocant. Fit autem a pila, quod columnam ſignificat.

Opilio, quaſi ouilio, qui oues cuſtodit. Pla. in Aſi. Etiam opilio, qui paſcit, inter alienas oues aliquam habet peculiarem, quæ ſpem ſoletur ſuam. Sunt tñ qui Vpilio non opilio ſcribit auctoritate Priſciani, q dicit, o, breuẽ in hoc noĩe eſſe conuerſam in u, longam ex litterarum affinitate.

Opiſtographus, pe. cor. volumen non ſpecie libellari, ſi voluminis habiles torqueri. A tergo videntur appellati, qm̃ vtraq; pagina ſcripti eſſent, aduerſa & auerſa minutis litteris & lituris pleni a quo fortaſſe liturarios. Auſo. Poeta eos dixit. Alij accipiunt opiſtographum pro eo, quod ita ſcriptum eſt, vt legi poſſit. niſi libra ijs deſcribendus. Alij pro charta deleticia, ſiue palimpſeſto, quia Vlpia. dicat chartæ appellatio etiam ad nouam chartas refertur & ad deleticiam. Proinde ſi in opiſtographo quis teſtatus ſit. Hinc peti poteſt bonorum poſſeſſio. Dicitur autẽ ab ὄπισθεν retro, & γράφω ſcribo. Pli. Iunior. Electorum quoq; commentarios centum ſexaginta mihi reliquit opiſtographos quidem & minutiſſime ſcriptos.

Opiſtotonon rigor, quo caput ſcapulis intenditur, τόνος enim rigor dicitur. Inde opiſtotonici dicuntur, qui rigore ceruicis inflexibili laborant. Empiſthotonon, quãdo mentum pectori annectitur.

Opiſtophylaces dicebantur, qui in prælijs terga cuſtodiebant.

Opiſtocomæ dicebantur Euboici qui comam per terga fuſam alerent: ſicut Acrocomę thraces qui antias in frontes muliebriter dimitterent.

Opiſtocrepides. Calciamentum quoddam fœmineum.

Opiter, eris, vel opiturx dicitur, cuius pater, auo viuo, mortuus eſt, ſic dictus, q obitu patris genitus ſit, aut q auum poſt patrem habeat, ideſt pro patre.

Oppedo. is, pe. cor. vide in dictione Pedo.

Oppeto, is, pe. cor. ex ob, & peto. Non autem ex os, & peto, ſicut putauit. Ser. vt ſit quaſi ore terram peto, cum hi, qui moriuntur, non omnes ore terras petant. Significat tamẽ morior, ſiue neco, licet plerũq; ſine accuſatiuo ponatur, cũ plenum ſit. Pli. lib. x. oppetunt non ſenio, non ęgritudine, ſed fame. Vir. Contigit oppetere. Cice. cum accuſatiuo iunxit li. de diui. Æquius eſſe cenſuit maturam oppetere mortem. Idem li. ij. Tuſcu. Veſtras manus peto priuſq; oppeto malam peſtem hoſtili manu. Et tunc ſignificat incido, ſiue incurro. Seu affligor aut morior peſte. Proprie tamen oppetere ſignificat ſubire, ſeu affectare. Oppeto incido incurro. Plau. Atq; illa viui nimis, vt peſtem oppetat.

Oppidum, q̃uis ab ope danda dicatur, q opis cauſa mœnibus cingatur, vel ab opere q opus ſit ad vitam gerendã, ſeu opibus. Huius enim rei cauſa mœnia conſtituta ſunt, vt homines opes ſuas eo conferrent, vbi nullum eſſet hoſtium periculum. In vſu tamen, per duplex pp, ſcribi cõſueuit cum & ab opponendo ſe hoſtibus oppidum quidã dici exiſtiment. Eſt autem oppidum omnis vrbs pter Romam, quę peculiari nomine vrbs dicta fuit, vt cætera nominentur oppida. Vnde apud Plautum, oppidum, & vrbem indifferenter legimus, cum in Perſa inquit. Eleuſipolim Perſæ cœpere. in Arabia plenam bonarum rerũ antiquum oppidum. Ser. Sulp. cũ numeraſſet vrbes multas, poſtea dixit. Quę oppida quodam tempore florentiſſima fuere. Dicebatur etiam oppidum locus in circo. Vnde quadrigæ emittebantur.

Oppidulum dimi. paruum oppidum. Leo Pa. infantia mediatoris dei, & hominum tam vniuerſo declarabat mundo, cum adhuc exiguo detineretur oppidulo.

Oppidatim aduerbium, ideſt per varia oppida.

Oppido aduerbium eſt, valde multum. Tractus ſermo a colentibus agros, qui cum interrogarentur, quãtum meſſuri collecturi eſſent, volentes ad ſufficientiam & multum dicere, reſpondebant oppido, ideſt ad ſe, & ad oppidum ſuffecturas. Hinc venit in conſuetudinem vt de quacunq; re loquentes, oppido pro valde multum ſumatur vt Oppido laſſus ſum. Quandoq; ponitur, pro vero. vel ſtatim. Plau. Reddidi omne aurum oppido. Iungitur aliquãdo cum q̃ ſicut prępoſitio per Gel. Oppido q̃ libens feci. Cęſ. Quibus rebus oppido q; pauci ſub pellibus acquieſcebant.

Oppidanus, qui oppidum incolit, ſed Oppianus poeta fuit temporib' antonini pij. Vnde ait, ἔθνεα τοῖο πόντοιο πολυσπερέας τε φάλαγγας παντοίων νεπόδων πολυλογγενος ἀμφιτρίτης ἑρπετά γαίης ὕπατον ἡ... τοσάντων vt. Cæſar li. iij. Commen. Sub Veſperũ Cæſar portas claudi milites ex oppido exire iuſſit, ne quam noctu oppidani a militibus iniuriam acciperent.

Oppidicus eiuſdem ſignificationis eſſe arbitror, cuius oppidanus. Gel. lib. ij. Hic ego ad noſtris iuuenes conuerto. Quid inq; vos oppidici dictis mihi.

Opto, deſidero, vnde optatiuus modus. Qm̃ vero ea quæ optamus eligere ſolemus, & adhibitis etiam precibus poſtulare, factũ eſt, vt optare ſit frequenter poſtulare, & precari. Virg. ſi quid veri mens augurat, opto, Item pro eligere. Terẽ. Quod ſi effeceris, quodnis præmiũ a me optato. Hinc optati, electi, & aſciti in aliquem honeſtum gradum a quo optiones in turmis decurionum appellatę.

Opitulor, pe. cor. adiuuo, ſubuenio, ab ope, pro auxilio, & tollendo, ideſt ferendo. Salu. Sępe maiores noſtri miſerti plæbis romanę, decretis ſuis inopiæ eius opitulati ſunt. Et proprie in rebus dubijs, & malis dr̃ Hinc opitulator.

Opitulus dictus eſt Iuppiter, quaſi opis lator.

Opinio eſt, quæ idoneis firmatur auctoribus. Q ńq; opinio dicitur ſpeſ. Cic. lib. iij. offi. Opinionem affirunt populo eorum ſimiles fore, quos ſibi delegerint. Q ńq; fama. Idē ad Cæſarem iuniorē. Erat opinio bona de Lepido. Quā/doq; ſuſpicio, exiſtimatio, iudicium. Plau. in Am. Prius tua opinione hic ad ero. Diſtinguunt philoſophi opinio/nem, a ſcientia, q̄ opinio incerti ſit, ſcientia vero certi. Itē Opinio, vt Speuſi. ait, eſt perceptio cuius fide per ratiocinatio/nem diſcurſus rationis, cogitando incides in verum & in falſum per ratiocin itionem.

Opinor. pe. pro. puto, ſuſpicor, opinionem habeo. Lactan. lib. iij. Id. n. opinatur quiſq;, quod neſcit. Illi autem qui de rebus naturalibus diſputant, opinantur ita eſſe, vt diſpu/tant. Neſciūt igitur veritatem, qm̄ ſciētia certi eſt, opinatio incerti. Hinc inopinatum dr̄, qđ prēter opiniones accidit.

Opinabile, quod opinione concipi poteſt.

Opinioſiſſimos appellat. Ci. in Hortē. philoſophos qm̄ ſci/licet opinantur tanq; nihil comprehendi poſſit. Et de ſe quoq; loquens, ait. Magnus quidē ſum opinator. Et hoc, & ita Socratis, qui quid ſibi videretur, & quid ipſe ſentiret tegebat, affirmans nihil ſciri poſſe, cuius eſt illud. Hoc vnū ſcio quod neſcio.

Oppignero, ex ob, & pignero. Pignero vero a Pignus fit. Et eſt oppignerare aliquid pignori dare. Mar. oppigneraũit ad Claudij modo menſam vix octo nummis annulos, vnde cenaret. Teren. Num oppignerare filiam meā opor/tuit? Repignerare, eſt ſoluto debito pignus recipere.

Opium, ſuccus, ex papauere, habens per ſomnus vim, ſi co/pioſius ſumatur mortiferam.

Oplomacus, penul. cor. quaſi cum armis militaribus, & ſcu/to depugnans dicitur. Græci enim ὅπλον dicunt ſcutum, καὶ ὅπλα arma μάχομαι pugno. Mar. Oplomach' nũc es, fueras opta lmicus ante.

Oppleo, circũquaq; ſiue maxime impleo. Plau. in Ru. Sed ante prandium vxor me vocat redeo domum, iam meas opplebit aures ſua vaniloquentia. Item Opplere eſt quaſi occupare. Var. Alienus odor nares opplet. Cice. ait mentes oppletas tenebris Var. Contra mures, & Talpas opplori locum muſipulis di it.

Opploro, contra ploro. Cice. ad Herē. Atille, qui mihi illus datis, ac vos auribus meis opplorare non deſinitis.

Opon promontorium Cretē in occidentem vergens.

Oppono, is, contra pono, ſeu ex aduerſo pono, vnde op/poſitio, contrarietas, oppoſitum, contrarium.

Opoponax ſuccus panacis herbæ, quæ omnes morbos ſa/nare dicitur.

Oporicen vocant medicamentum quoddam celebre quo/niam ex pomis fit quæ a græcis ὀπῶραι vocantur.

Oporophylacion, cuſtodia pomorum vel fructuum.

Oporotheca locus, vbi fructus autumnales habētur. Nam opora fructus autumnales, & theca repoſitorium. Var. In oporotheca mala manere putant ſatis commode. Idem. Et ideo oporothecis qui faciunt ad aquilonem, vt feneſ/tras habeant, atq; vt perflentur curant.

Opobalſamum, ſuccus balſami, ab ὀπὸ πος, ſuccus, qui ꝑ fertur omnibus odoribus vni iudeę terrarum conceſſus, vt ait. Pli. Arbor ipſa balſamum dicitur, quę inciſo uitro lapide offiſue cultellis ſuccum mittit, quē opobalſamum vocant eximię ſuauitatis. Xilobalſamum, lignum balſa/mi. Carpobalſamum, fructum balſami dicunt. Egeſippus libro quarto. Putat opobalſamū dici quia per ὀπὰς, ideſt cauernas diſtillat paulatim humor balſami iciſis virgultis.

Opos ſuccus. Vnde obo balſamum.

Oportet, quidam compoſitum eſſe putant, ab opus, ſiue opis, & portet, ſignificatq; expedit, vel vtile, aut neceſſe eſt. Imperſonale verbū, vt oportet legere libros. Per paſſiuū, vt oportet legi libros. In præterito, vt opotruit feciſſe hoc. Et factum hoc oportuit ſine verbo aliquo. Ci. Tamen id factum non oportuit. Idem totam rem illi integram ſer/uatam oportuit. Nō diſſimilis huic oratio fit per volo. Idē

Liberis cōſultum volumus, etiā ſi poſthumi futuris ſint.

Opportunus, per duplex pp, ab ob. & portus, ſeu portunus compoſitum eſt. Portunus autem, qui & palemon inter deos colebatur, qui portunus pater dicebatur. Diciturq; Opportunus, qui omnibus accommodatur, veluti por/tus ab eo, q̄ nauigantibus maxime vales optatiq; ſint portus. Vnde opportune aduerbium. Dicimus autē op/portune accidere, quod pro deſiderio noſtro accidit. A quo etiam opportunitas, pro commoditate, quemadmoduꝫ ediuerſo importunum eſſe, & importunuꝫ fieri dicimus, quæ ſunt fiunt;q; præter rationem loci ſiue temporis, aut perſonarum. Vir. de auibus, quæ cum nocte tm̄ volare ſoleant, die apparerent. Importuneq; volucres ſigna da/bant. Propterea importunum hominem dicimus proca/cem, atq; moleſtum, inquietum & quaſi portu carentem. Vide loco ſuo.

Opportunitas, tempus in quo vnumquodq; aptuꝫ eſt, vel pati vel agere.

Oportune aduerbium, Vide in dictione oportunus.

Ops opis, gene. fœmi. dea eſt filia Cœli, ex veſta, & ſoror, & coniunx Saturni. quæ & Rhea græco vocabulo, hanc putant terram eſſe ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo, q̄ terra affluens ſit omnium rerum. Eadem Cybele appellatur, vel a monte, atq; oppido Phrygiæ Cybelo, vbi ſacra eius primo inſtitu ta ſunt. Vel ἀπὸ τοῦ κυβελλου, & ea dea incunctis caſt/bus eſſe perhibetur, cuius ope humanæ vitæ alimenta, queruntur. Vel dicitur ops, ab opere per quod fructus fru geſq; naſcuntur. Ab hac opes (hoc eſt diuitiæ) dictæ, quia diuitias omnes in agris eſſe veteres exiſtimabant. Vel quia omnes opes humano generi terra tribuit. Hæc mater deū dicitur quia omnia gignit, vel quia in ea fiat omne opus, vel quia opus eſt ea ad viuendum.

Ops vero generis omnis ſignificat opulentum. A quo in ops, pro inopulento. Antiquiſſimi tñ (teſte Capro) hic & hæc ops, & cops, pro eo, qui eſt opulentus, & copioſus. Præterea ops opem ferens dicitur. Actius. Quorum geni/tor fertur eſſe ops gentibus. Vnde inops, & inopioſum, quaſi ſine ope. Vnde animi inopem, inopem conſilij dici/mus hoc eſt, ſine ope animi, ſine ope conſilij. Virgi. Sæuit inops animi. Plau. Sępe ego mulias tibi mandaui dubias egenas inopioſas conſilij. Obliqui ſingulares ſignificant au xilium. Ouidi. de reme. Carminis, & medicę Phębe reper/tor opis. Cice. lib. iij. Tuſcu. Opis egens dixit. i. auxilij indi/ga. Aliquando ſignificant poſſibilitatem. Virgi. Non opis eſt noſtrę. In plurali diuitiæ dicuntur. Idem. Auxilio tutos dimittam, opibuſq; iuuabo. Sed & opem veteres dixe/runt pro opulentia. Cice. libro tertio. Tuſc. O priami do/mus ſeptum alti ſono cardine templum, vidi ego te ad ſtā tem ope barbarica, ideſt opulentia, ſiue opulentitate luxu/rioſa. Quādoq; etiam auxilium. Cic. ad Quin. fratrē. Nūc ita accidit, vt neq; ſrores ſuis opibus, neq; ſtudio noſtro quicq̄ proficere poſſimus. Q ńq; poſſibilitas, ſeu potētia. Oui. lib. iij. Faſt. Sed timui magnas Pigmalionis opes.

Opis, huius opis nympha Dianę comes, de qua. Vir. lib. xj. Velocem interea ſuperis in ſedibus Opim compellabat. Vbi prima producitur, cum inopis ab ops corripiatur.

Opis etiam nomen ciuitatis, iuxta quam Tygris profluit in mare Rubrum.

Opigena, ab ope dicta eſt Iuno, quam matronę colebant, q̄ ea ferre opem in partu laborantibus credebatur.

Opalia dies Feſtus Opi deę dicatus. Et erant, poſt Saturna/lia vel eodem die, quo ſaturnalia, quoniam opem Satur/ni coniugem eſſe crediderunt.

Opimus, a, um, penul. pro. ides eſt, quod diues, & pinguis, vt Hoſtia opima, & menſa opima. Virg. Aut ſpolijs ego iā raptis laudabor opimis. Gel. formauit comparatiuum. Nā quas venabaꝛ feras mēbra opimiora ad ſpecum mihi ſuggerebat, quaſi pinguiora. Inde opime, abundanter.

Opima proprie ſpolia, ideſt ampla, & magnifica, quæ dux duci detrahit dicta (vt Varro inquit) ab ope, vel (vt Plu/

tur.ait)ab opere,cum ſit opus egregium,ac clariſſimum ducem belli parem ſibi ductores ſuperare. Vel ab ope ſa/turni coniuge quæ terra credebatur a qua ſunt omnia.

Opimo,as,pe.pro.pingueſacio. Colu. Hyeme tamen offæ panis vino madefactæ,ſicut etias palumbos celerius opi/mant,q̃ cęteri cibi.

Opiparus,a,um,& Opiparis & hoc opipare,vtroq; modo dicitur Opiparum antiqui dicebant magnarū opum ap/paratum vt opiparum conuiuium. Opipares lecti ab. A pu leio li.ij. dicuntur menſæ magnificę ac præcioſæ vtpote ex citro & ebore confectæ. Pla.in perſa. Satin athenę tibi viſę fortunatæ atq; opiparę,ideſt opulentæ ac magnificę. Apul. Piſcatum opiparem expoſitum video.i.copioſum

Opipare aduerbium.i.abundanter & copioſe. Cice.li.iij.offi. Opipare a pythio apparatum conuiuium.

Opimas,atis,opibus refertus,ab opimus,a,um.

Opocarpathon,ſuccus carpathi. Dicitur & Opocarpaſon. Et numerantur inter venena.

Oporice,g.nus quoddã medicamenti ἀπὸ τῆς ὀπώρας hoc eſt a pomis arborumq; fructibus.

Opulentus,diues,& opibus abundans,qui rebus abundat terræ,quaſi diuitiaꝝ plenus. Pla.in Am. Opulento homi ni,hæc ſeruitus dura eſt. Aug.ad arborem tranſtulit. Atté/dentes inquit,arborẽ pulchram,amœnã,folijs virentem, fructib° opulentã. Hinc opulẽtia,& opulẽtitas. Idẽ. Quaſi q eius opulẽtitatem reuerearis. Vnde Speuſi. Ait Opulen tia eſt poſſeſſio rerum ſic moderata,vt ad fœlicitatem cõ/ferat; abundantia rerum ad beatitudinem conferentium.

Opulentia,& opulentitas Pla. Quaſi quæ eius opulentita/tem reuerearis.

Opulẽs,idem q̃ opulẽtus. Amb.lib. Hexa. Fugienda ſunt tentamẽta mũdi,vt pauper deſperet,ne opulẽs inſoleſcat.

Opulẽto,as,dito,ſeu abũdãtem facio,fœcũdoue. Col.lib. ix. Quippe villaticæ paſtiones,ſicut pecuariæ,nõ minimã colono ſtipem cõferunt,cum & auium ſtercore macerri/mis vineis,& omni ſurculo,atq; aruo medeant̃,& eiſdẽ familiarem focũ,menſamq; parcioſis dapibus opulent.

Opuleſco,is,diteſco. Furius. Quo magis in tantis poſſint opuleſcere campis.

Opprimo,is,pe.cor.eneco,ſiue perturbo,habetq; in ſe ma/iorem vim,q̃ extinguo. Cic.in Lel. Quamobrem primus danda eſt opera,ne qua amicoꝝ excidia fiant. Sin aliquid tale euenerit,vt extinctæ potius amicitiæ,q̃ oppręſſæ vi/deantur,quaſi quod extinguitur,poſſit inflammari, quod opprimitur,nõ queat. Interdũ opprimere ponitur pro cõ/tinere,ſeu cludere. Pla.in A ſi. Os opprime. Interdum pro cõuincere,ſeu compręhendere. Idem ibi. Iam ſaxo ipſum hominem maniſeſte opprimo. Interdum pro violare,vt Oppręſſit virginem. Interdum pro grauare. Cic. Qui ho/mini tot miſerijs,calamitatibus oppręſſo ſubueniret. In/terdum pro pręuenire occupare. Cice. Caſ. Puto te iās ſub/pudere,cum hęc iam tertia epiſtola ante te oppręſſit,q̃ tu/ſchedam aut litteram. Interdum pro conſtringere. Vnde compręſſio,conſtrictio,cuius diminutiuum eſt oppręſ/ſiũcula. Pla. Molles morſiunculæ papillarum horridula/rum oppręſiunculæ.

Opprobrium,ex ob,& probum,ſignificat infamiam de/decus,quaſi obiectum probrum & proueniat ad probrũ; ideſt propter ſcelus commiſſum,vt cum quis culpiã ma/ledicit. Hora. Sic teneros animos aliena opprobria ſæpe abſterrent vitijs.

Opprobro,as,opprobrio do,obijcio. Gel.lib.j. Idem Ca/to. M. Cęlio,tribuno plebis vilitatem opprobrans,nõ lo/quendi tantum,verumetiam tacendi. Fruſtro inquit,panis conduci poteſt,vel vt taceat,vel vt loquatur.

Opprobramentum. Pla.in Mer. Litigare ego nolo vos,q̃ tuam autem accuſari fidem,multo edepol,ſi quid faciun/dum eſt,facere domui mauolo,quam opprobramentum, aut flagitium muliebre.

Oppugno,cõtra,ſeu circa pugno nõ ſedi cauſa. Cic.pro Sex. Domus eſt oppugnata ferro facibus,exercitu clodiano.

Opſonium,dicitur quicquid vltra panem, & vinum in ci/bo adijcitur obſon.n.latinę eſca obſonion diminutiuū.

Opſono,as,pe.pro. Nam grece ὀψωνέω per ω ſcribitur. ſi militer opſonor deponens, quod idem ſignificat,ſcilicet emo,ſeu præparo res neceſſarias ad obſonandum,hoc eſt aliquid cum pane comedendum,ſiue cõuiuandum. Pla. in Caſ. Argento parciolo opſonato ampliter. Idem. Cœ/nę opſonaui,ideſt opſonium emi. Teren.in And. Vix dra chmis opſonatus eſt decem.

Opſonito,as,frequentatiuum,ſæpe opſono. Neuius. Multũ mecum eodem die obſonitauere.

Opſonatus,tus,ipſa opſonatio. Pla.in Tru. Dedi equidem hodie q̃n q; argẽti deferri minas,pterea vnã in opſonatũ.

Opſonator,qui emit opſonia,& coquo ad coquẽdũ tradit. Seneca ad Lucil. Adijce obſonatores quibus dominici pa/lati noticia ſubtilis eſt,qui ſciunt,cuius illum ſapor excitet.

Opſoppus,cõcinator opſoniorũ ὀψοποιός,ideſt coquus.

Opſopolis,pe.pro.obſoniorũ vẽditrix.i.qui vẽdit opſonia.

Optalea fruſtũ carnis aſſę ὀπταλέος aſſatus dicitur.

Opto,as,deſidero. Vnde optatiuus modus apud gramma ticos. Quãdoq; aligo. Cic.lib.j.offici. Quæq; maiori parte pulcherrima videantur,ea maxime optant. Virgi.libro ter tio. Optauitq; locum regno. Hinc optio pro optatio,ele/ctio dicitur. Et optati dicuntur,qui in honeſtum aliquem gradum ſunt electi. Interdum optare eſt precibus poſtu/lare. Virgi. Et reor,& ſi quid veri mens augurat opto. In/terdum adiungere aſcire. Var.libro quarto de vi pa.adop/tatos quotquot aſcitos exiſtimauit appellatos,qui referen tibus cẽturionibus in chortes adoptati ſubeant vt ſemper plenę eſſent legiones. Huius compoſita ſunt adopto,quod eſt valde deſidero. Pla.in Ciſ. Sociam te mihi adopto,ad meam ſalutem. Vatinius. Ego autem, quem potius ado/ptem,q̃ illum,quo defendente vincere didici. Et adopta/re eſt filium adoptiuum facere. Teren.in adel. Ego hunc maiorem adoptaui mihi. Adoptio (ſicut ſcribit Caius) duobus modis fit aut principis auctoritate,aut magiſtra/tus imperio. Principis auctoritate adoptamus eos,qui ſui iuris ſunt,quæ ſpecies adoptionis,dicitur Arrogatio quia & is,qui adoptat,rogatur,ideſt interrogatur,an id fieri pa tiatur. Imperio magiſtratus adoptamus eos,qui in poteſta te parentis ſunt,ſiue primum gradum liberorũ optineãt, qualis eſt filius,filia,ſiue inferiorem, qualis eſt nepos ne/ptis,pronepos proneptis. Coopto,eligo. Ci.in Bruto. A quo in collegium augurum fueram,cooptatus. Exopto, valde deſidero,vel valde præcor. Sal. Nam gloriam,& ho/norem,imperiumq; boni,& ignaui ſibi ęque exoptant. Præopto,antecopto. Teren.in Hecy.adeon peruicaci es ani mo,vt puerum præoptares perire.

Optato aduerbium,quaſi cum deſiderio. Teren.in And. Optato aduenis.

Optatus deſideratus,& qui in honeſtum aliquem gradum eſt electus.

Optabilis. Cice. Luceio. Quæ & ſi nobis optabiles in expe/riendo non fuerunt,in legendo tamen erunt iocundæ.

Optio coadiutor dicitur ab optando,vt Veg.ait q antecedẽ tibus ęgritudine prępeditis,ij tanquam adoptati eorum, atq; vicarij ſolent vniuerſa curare,vt nihil aliud ſit optio in re militari,q̃ adoptatio,qm̃ centurio aut decurio optabat ſibi rerum priuatarum miniſtrũ quo facilius publica obi/ret negocia. Pla.in A ſi. Optionem tibi ſummitto leonidã. Vnde a Iuriſconſulto titulo de pœnis damnatorũ dictũ eſt. Ita neq; ſpiculatores vltro ſibi vendicent,nec optiones ea ſibi deſiderent. Is autem dabatur adiutor centurioni a Tribuno militum. Optio etiã electio ſimpliciter,vt apud Hiero.in vita pauli.

Optimus ſuperlatiuum eſt a bonus.

Optimitas,vtilitas,cõmodũ Pla. Maximas optimates gau dio effertiſſimas,ſuis heris ille vna mecum pariet.

Optimi,quoq; dicimus,ſicut boni.

Optimates

Optimates, pe. pro. ſunt qui primũ in ciuitate locũ tenent, vel ꝙ opulẽtiores ſunt, & in maiori cenſu, vel ꝙ in primi opem ferre pñt oppræſſis. Ci. ꝓ Sex. dicit optimates eos eẽ, q ita in rep. ſe gerũt, vt ſua cõſilia optimo cuiq; ꝓbent, populares vero q ea faciebãt, & dicebãt, quæ multitudini iocunda eſſe volebãt. Idẽ ibi. Optimates ſunt omnes, qui neq; nocentes, nec natura improbi, nec furioſi, nec malis domeſticis impediti. Priſ. lib. v. Optimates ſunt qui defendunt ſenatores, populares, qui defendunt populum.

Opticus, a, um. pe. cor. idẽ, qđ viſiuus, ſiue perſpectiuus, vt Virtus optica. i. viſiua. Vnde pars geometricæ diſciplinæ vna dr̃ optice. i. perſpectiua, quæ ad oculos pertinet, quæ cãs reddit, cur viſiones ſubinde fallãt, vt que in aqua conſpiciuntur, maiora ad oculos fiant, quæ procul ab oculis ſunt minora.

Opus, eris. quere in dictione opera, ę.

Opus, Opũtis ciuitas in locris. Oui. de põ. Facta cęde puer Patroclus Opunta reliquit. Hinc opũtius, a, um, vt Sinus opuntius in Ægeo.

Opuntij populi phocenſibus & bœotijs finitimi fuere.

Opulus pe. cor. genus vineæ, vbi traduces poſſunt fieri, vitiũ, vt Mediolanẽſes faciũt ĩ arboribus, ꝗs vocãt opulos.

Opinio, is. Vide in dictione puto, as.

O ante Q

Oquiniſco, is, ex ob, & quiſco, ꝗuis qniſco nõ legeris. Vñ & conquiniſco, ſed b. abijcit, ſignificat inclino. Pomp. in Epi. Niſi cum aliquis ſubito obuiam occurrat mihi, q oquiniſcat. Conquiniſco vero (vt Priſci. inquit) caput inclino. Sed Plau. in Ciſ. pro indignor poſuit. Faciendũ eſt puerile officium conquiniſcam ad ciſtulam. Feſt. vero Conquerere, deputare, vnde Cõquiniſco videtur eſſe formatum.

O ante R

Ora extremitas cuiuſq; rei. Vir. Et mecũ ingẽtis oras euoluere belli. Hinc veſtimentorum extrema oræ dicuntur. Et regionum terrarumq; fines, & inſup hoc eſt maritimæ ipſæ regiones, vt Arma, virumq; cano, Troiæ qui primus ab oris. Italiam fato profugus, lauinaq; venit Littora. Sciendum eſt, ꝙ Plinius oram dicit, fere ſemp regionẽ littoralẽ appellat, apud quẽ, veluti peculiaris ẽ talis locutio. In ora ſunt ciuitates, & oppida oræ proxima. Quę vero remota ſunt ab ora, elegãter in mediterraneo eẽ dñr, hinc ſoluere orã vſurpatũ ẽ, ꝓ eo qđ eſt enauigare & ab ora, hoc eſt littorali regiõe ſoluere retinacula nauiũ & diſcedere. Quin. Permittamus vela vẽtis, & orã ſoluẽtibus bñ pcemur. Sũt qui dicãt orã ẽt ſignificare nauticũ funẽ, quo nauis ad terrã ligat. Allegãtq; Quin. dicentẽ. Permittamus vela ventis, & orã ſoluẽtibus bñ pcemur. Liui. li. xxviij. In ipſis quoq; trepidatũ nauibus, dũ ne hoſtes, cũ ſuis irrũperẽt, trahunt ſcalas, oraſq; & anchoras, ne in moliẽtibus mora eẽt, pcidũt, vñ ẽt vulgariter dr̃, in lora de lacqua. Cæteꝝ eruditi negãt orã inueniri ꝓ fune nautico, apud idoneos auctores, cũ ne in Liuio qđẽ oras, ſed lora (vt ex vetuſto codice ſcriptum) reperitur. Quibus ego quoq; cenſendus iudico. Nõ enim apud Liuiũ oras: ſed legendũ ẽ, ſicut alibi li. xxij. ſcribitur. Alij reſolutis oris, vt anchoram euellerent.

Oram maritimã græci vocant acten, vt Gel. oſtendit. Vulgus autem riperium appellat.

Orata, genus piſcis a colore auri, ꝗſi aurata, ꝙ orũ, ꝓ aurũ dñt. Dr̃ ẽt aurata. Mar. Nõ ois laudẽ pciũq; aurata meret. Fuit ẽt cognomẽ Sergij romani viri, qđ ab hoc piſce ſortitus ẽ.

Oro, as, ſiue orare. pe. cor. Et hoc qñq; iungit, cũ Deo, vel cũ hoie. Terẽ. in An. Qđ ego te p hãc dextrã oro, & ingeniũ tuũ p tuã fidę te obteſtor, ne abs te hanc ſegreges. Qñq; vero cũ te ſignĩt peto. Idẽ in Eu. Vnũ vos oro, vt me in veſtrũ gregẽ recipiatis. Interdũ orare ẽ agere, dicere, & tũc ſolo actõ cõtẽtũ eſt Terẽ. in Phor. Seruũ hoiem cãm orare leges nõ ſinũt. Vñ oratores, cauſarũ actores dicti, quos græci ῥήτορας vocant, ꝗuis orator a rhetore ſeparet, ꝙ orator ſit q in iudicijs, vel concionibus cãs agit, rhetor, q rhetoricen pfitet. Item oratores legati vocant, ꝙ principis, aut Reip. mãdata pagant. Vir. li. xj. Cẽtũ oratores prima de gẽte latina Ire placet. Itẽ quicũq; aliqd rogat, orator dici põt. Cõpoſita huius verbi ſunt, Adoro, exoro qđ ẽ orãdo impetro, vnde orator dr̃, dũ orat: Exorator, cũ impetrauerit. Terẽ. in Hecy. Orator ad vos venio, ſinite exorator ſiem. Exoratus dicitur, a quo, qd impetratus eſt. Deoro, & peroro, quæ ſignificant, orationem concludo.

Oro duobus modis accipit. Primo, vt cõſideratur a grãmaticis q ẽ (vt Hie. inqt) ois ſermo eloquẽtiũ, cuius ethymologiã ſic explicat. Et diffinitur hoc mõ. Oratio eſt dictionum ordinatio congruã pfectamq; ſententiam demonſtrans. Improprie ſola pars facit orõnem, vt ſi dico lege & ille reſpondeat legam. Item oratio actio dicit, quę in ſe ſuaſionem & diſſuaſionem habet vt ſunt orationes tullianę item ſumitur ꝓ ſermone quottidiano. Terẽ. Quid ſibi vult ſyre hæc oratio? Item pro generali contextu vocum a vernaculo ſeiunctarũ. Hinc oratio proſa, vel pedeſtris. Ariſtoteles oratio eſt vox ſignificatiua, cuius partes aliquid ſeparatæ ſignificant. Oratio eſt oris ratio. Secundo, vt in ſacris ſcripturis accipitur eſt, quæ ad prę ces, & obſecratiões pertinet, vt Exaudi deus orationem meam, intende deprecationi meæ. Huius diminutiuum eſt oratiuncula.

Orator, eſt vir bonus dicendi peritus q in cauſis publicis, & priuatis plena, & pfecta vtitur eloquentia.

Oratoria, ę, ſcientia, qua quis orator effici poteſt. Aug. lib. ij. Conf. In qua vrbe iam cœperant litteraturæ, atq; oratoriæ percipiendę gratia peregrinari.

Oratorius, a, um, quod oratoris eſt, vel quod ad oratorem pertinet, vt ars oratoria Oratorie ſignat more oratorio.

Oraculum, ab ore dictũ eſt, vt inquit Priſcia. Cice. lib. Top. Oracula ex eo ipſo appellata ſunt, ꝙ ineſt his deorum oratio. Vnde & pro reſponſo accipitur. Sene. Vnum illud optimum oraculum eſt pugnandum eſt, pro patria Virgil. Scitatum oracula Phœbi mittimus. Quandoq; ponitur pro templo, in quo reſponſa dantur. Item pro dicto alicuius. Vnde dicimus. Oraculũ Catonis eſt. Quandoq; dicitur vnum ex quinq; quæ videre, videmur, dum dormimus. De quibus in dictione Somnus.

Orarium dici poteſt, quod ori, & genis, & capiti ſupponitur dormituri. Et ſic, ab os oris deducitur. Hier. ad Nepo. Qđ ſudarium, orariumq; non habeas. Orarium etiam ſumitur, pro veſte qua ſacerdotes vtuntur ſtola, vulgo dicta, dũ orant, ideſt prędicant. Ambro. de obitu ſatyri. Etenim ligari fecit in orario, & orarius inuoluit in collo. Vnde diſtin. xxiij. ſcribitur. Vt omnis ſacerdos, dum ordinatur orario vtroq; humero ambiat.

Orea. ę, ab ore fit, & ſignificat frenum, dictum, ꝙ ori inferatur, nam aurea eſt, quæ ad equorũ aures religatur.

Orificium ea forma dicitur, ſicut opificium, ab ore. Eſt.n. ſummum os, & hiatus. Vnde Macro. ſcribit duo eſſe ventris orificia quorum ſuperius erectũ recipit deuorata quæ & in follem ventris recondit. Inferius vero demiſſus inteſtinis adiacentibus inſeritur, & inde via eſt egerendi.

Orbis, circulus, hinc mundus a rotunditate dicitur orbis terrarum, quoniam eius forma in ſpeciem orbis abſolute globata eſt. Alias orbis ponitur pro ſphera, vt nouem orbes ſpherarũ auctor Macro. Orbes ẽt qñq; dicuntur oculorum foramina, frontis intra quæ latent oculi. Stat. Tug vacuos orbes. Pruden. Illic vtriſq; obtutibus orbes cauatos præferens baculo regebat primo errore nutantẽ gradum. Sed & ipſa lumina ſic appellãtur. Lactã. Orbes ipſos humoris, puri ac liquore plenos eſſe voluit.

Orbiculus diminutiuum. Augu. lib. xiij. de ciui. dei. Neq; ei continuo cõcedendum eſt globos illos luminũ ſiue orbiculos luce corporea ſup terras, ſeu die, ſeu noctę fulgẽtes.

Orbiculatus, a, um, quod in orbem, & circuitum factum eſt, a figura orbis in rotunditatem circumacti, vt Poma orbiculata.

Orbita, ę, pe. cor. rota, ſiue curruſ. Vir. li. iij. Ge. Iuuat ire iugis, qua nulla priorum Caſtaliã molli diuertitur orbita cliuo. Et orbita veſtigiũ decurrẽtis in vijs rotę ex curſu. Pli. li. viij. Idẽ Vbicũq; ſunt orbitã ſi trãſiere, moriunt̃. ſ. mures. Hinc Exorbito, as, de quo alibi. Item orbita rotunditas Vir. in Ætna. Scire modum, & quanto minor orbita lunę eſt.

Orbio, is, iui, itus, circũeo. Nonius de priſcis dictionibus. Orbitum, per orbem ductum, ſeu circularem. Var. Vt ſidera cœli circa terram, atq; axem voluuntur motu orbico.

Orbus ꝓprie dicitur oculorum luce priuatus. Iuue. Dudum vigilantibus orbis. Per tranſla. orbi dicuntur, quicũq; aliqua re cara priuati ſunt. Hinc patres amiſſis liberis, quaſi amiſſa oculorũ luce orbi vocant̃. Hinc Orbitas, illa patrum qualitas poſt amiſſos liberos, & vxoris viduitas poſt amiſſum maritum. Quin, Non habet orbitas veſtra lachrymas, ſup ardentes rogos. Siſr orbi dr̃ orphani. Ter. Orbę, qui primi ſunt vxorẽ ducit. Hic orbitas, orphanitas. Plau. ĩ Cap. Quid hoc ſcęlus, quaſi in orbitatem filios produxerim.

Orbitas tam parentum, q̃; filiorum dicitur. Vide in orbus.

Orbelia regio ab orbelo monte dicta.

Orbo, as, idem eſt, quod priuo. Lactan. lib. iij Et orbant hominem ſuo proprio, ac ſingulari bono. Hie. ad Aletas. Et marito ſimul orbaberis, & filijs.

Orca genus beluæ marinę, balenis infeſtũ Hora. in Ser. Nõ alia, q̃; qua biſantia putruit orca. Ad huius ſimilitudinem genus quoddã vaſis dictũ eſt orca. Perſ. Redderet anguſtæ collo nõ fallier orcę. Vbi ꝓbus interpretat̃ amphore ſpẽs Oino apud veteres, & vinariũ, & oleariũ vas erat. Itẽ Salgamarium, vt in quo fici quoq; aſſeruabant̃. Pli. li. xv. At vbi copia ficorũ abũdat, implẽtur orcæ in Aſia cadi. Item Salmẽtariũ hoc ẽ Salſamẽtariũ. Quidã etiã Orcã accipiũt pro vaſculo luſorio, quo coniecti tali, agitatiq; emittũtur in tabulã aleatoriam. Et a Marti. dr̃ turricula ex imitatione grǽce dictionis, quã latini vſurpãt, pyrgon. Pli. lib. xxxv. ꝓ capſa pigmentorum muliebriũ poſuit, cum ait. Vſta caſu reperta incendio piræ ceruſa in orcis cremata.

Orcula dimi. ab orca. Cato de re ru. Ciminum, fœniculum rutam, mentham in orculam condito. Hinc quidã vrceũ, & per diminutionem Vrceolum deducunt.

Orchades, pe. cor. inſulæ Oceani ſeptentrionalis vltra Britãniam, & Hiberniam numero. xxx. ſm Pompo. parũ inter ſe diſtantes. Eſt & hoc nomine oliuæ genus. Vnde Vir. Orchades, & radij & amara pauſia bacca.

Orchites, pen. cor. genus oliuarum, quæ a teſticulis nomen ſumpſerunt, vt inquit Ser. lib. iij. Geor. Nam ὄρχεις teſtes dicuntur, vnde etiam vocantur teſticulares oliuæ.

Orchis herba, quæ & Cynoſorchis, quaſi caninus teſtis.

Orcus fluuius infernalis ab vrgendo dictus, ꝙ in mortẽ vrgeat, vt inq̃t Feſ. q̃a antiq̃ c, ꝓ g, ponebãt. Quidã ab ὅρκος qđ ẽ iuramẽtũ, ſiue iuratio deducũt, ꝙ ꝑ illũ. i. ſtygẽ paludẽ aqua ꝓfluit, iurabãt dij, nec peierare licebat. Prope aũt Orcus obſcuritatis iferorum. Et orcus apud Homerũ Theſſaliæ fluuius ſcribit̃, q pene olei inſtar ſupnatat. Et orcus pluto.

Orcheſtra, ſpaciũ in theatro, in quo ſenatorum, & honorificẽtiſſimorum erant loca deſignata, & ſcenici artifices ſuas ꝑ orcheſtrã ꝓſtãt actiones, vt ſcribit Vic. li. v. Cuius pulpiti altitudo nõ erat q̃nq; pedibus altior, vt ſedẽtes ſpectare poſſent oium agẽdũ geſtus. Dicta orcheſtra, ꝙ in ea ſaltatiões fieri cõſueuiſſent. Nã apud grǽcos ὀρχέομαι, tripudio, ſalto. Sue. Deinde in orcheſtrã, ſenatũq; deſcendit, & orõnis quidẽ, carminiſq; latinĩ coronã, de qua honeſtiſſimus qſq; cõtẽderat, ſumpſit. Iuue. poſuit ꝓ ſeſſione ſenatus, & primorum, cũ ait. Similẽq; videbis orcheſtrã, & populum.

Orchomenus, pe. cor. Theſſaliæ mons a quo Orchomenũ.

Orchomenum oppidũ quondã ditiſſimũ, ac potẽtiſſimũ, cui Thebanos olim tributa ſoluiſſe cõſtat. Hinc orchomenius, a, um. Orchomeniorũ rex Etheocles fuit, q primus gratiarũ tẽplum extruxit. Et Ariſtodides eius tyrãnus fuit q Stymphalidẽ virginẽ quãdã adamauit, vt ſcribit Hie. Vide in dictione Stymphalus. Hiſtorici alteram Orchomenũ tradiderũt, quæ Euboicæ vrbs eſt, & inſula vna ex cycladibus in euboico mari, in qua Titani regnaſſe dicuntur. Iſt. & Orcomenon fluuius, & Pli. & Stra. teſtantur.

Orcomana, pro lecto funebri apud Martialem ponitur.

Orci famulã ꝓ defuncto ponit̃. Vide in peculiũ ꝓſerpine.

Orme impetus, perturbatio. Inde Ormum canticũ dictum impetuoſum, & alacritati bellicę accommodatum.

Ormao impetum facio.

Orthium carmen palladis bellici ardoris incentiuum Sui. docet ὄρθιον eſſe νομὸν κιθαρῳδικόν. i. legẽ citharę dicã. Itaq; orthiã & orthriũ ꝑ citico & lege citharedicę harmo/

Ordior, iris, orſus, & orditus. teſte Priſc. ſtericũ fa/ (nitæ.
cit, ſed cũ facit orſus ſignat fari incipio. Vir. Veneris ꝓ ſic filius orſus. Li. li. j. Vnus rẽ ex cõpoſito ordit̃. i. narrare incipit. Vñ exordiũ, principiũ orõnis. Ponit̃ ẽt ſimplr ꝓ incipio. Ci. li. v. Tuſ. Vñ igit̃ rectius ordiri poſſumus, q̃; a cõmuni parẽte nã, q̃ q̃cq̃d genuit non mõ aial. ſed ẽt, qđ ita ortũ eẽt ex terra, vt ſtirpibus ſuis niteret̃, in ſuo genere ꝑfectũ eẽ voluit. Orſum aliq̃ñ poetę, pro eo q̃ finit, abuſiue poſuerũt Vir. Sic orſus Appollo mortalis viſus medio ſermone reliq̃t. Hinc Aborſus. Cũ aũt facit orditus, ad telæ, vel alterius hmõi cõpõnẽ ſpectat. Hie. ĩ Eſaia. Et telã, quã orditus ẽ. Vir. tñ in culice. Atq; vt araneoli tennẽ formauimus orſum. Veteres ẽt ordio protulerunt. Afra. Aſpecta tamen animo me ordire oportet. Compoſita ſunt Abordior, exordior, & recordor.

Orſus, a, um, in ſignatione actiua. Virg. Sic orſus ab alto. Liui. in ſignificatione paſſiua poſuit pro incœpto, cũ lib. j. ait. Vt orſus tanti operis ſucceſſus proſperos darent.

Ordo digeſtio, & in ſuo cuiuſq; loco collocatio, velut ĩ acie fit, vbi pedites, vbi alæ, vbi cætera, vel in ciuitatibus, vt ordo ſenatorius, ordo eq̃ſtris. Accipit̃ q̃nq; ꝓ ipſis hoibus Cic. Qui apud oẽs ordines eẽt gratioſus. i. apud oium ordinũ hoies. Sal. Sępenumero. P. C. multa verba ĩ hoc ordine feci. i. in ſenatu. Aliq̃ñ refert̃ ad fortunas. Vnde Dõa. exponens illud. Teren. in Eu. Quẽd ĩ mei ordinis pro paupere. Sic honeſti ordinis hoies dici poſſunt opulẽti. Inde fiunt Interordo, & interordinium, de quibus ſupra.

Ordinarius, a, um, in quo ſeruatur ordo. Extraordinarium quod fit extra ordinem.

Ordinarius dr̃ homo ſcurra, & improbus, qq; aſſidue in litibus morat̃, ob eãq; cãm in ordine ſtat ꝓtorẽ adeuntium. Siue ꝑ ꝓprietatẽ q̃a minime ordinate viuit vt ordinarius.

Ordolucę, populi fuerunt in Anglia arduis mõtibus ꝓximi apud quos (vt Tacitus ſcribit) Hoſtorius dux Romanus Caraticum in Anglia imperantem proſtrauit.

Ordino, as, diſpono q cuiq; locus eſſe dẽat, a quo fit. Præ/

Ordeſſus, fluuius maximus Scy/ (ordino, ante ordino.
thię, qui ab oriente profluit, miſceturq; cum Iſtro.

Oreades, nymphę mõtiũ ἀπὸ τοῦ ὄρεος, ꝙ mõtẽ ſignat.

Oreni populi celtiberis proximi ab auſtro.

Oretus. Sicilię fluuius apud Panormum. Oretæ, gens Indica, vt Scribit Stra. poſt Arbin amnem Arianorũ, quos Pli. li. vj. ait, nõ Indorum, ſed propria vti lingua.

Oreus, dictus eſt liber pr̃, a mõtibus in q̃bus ei fieri ſacri/

Ore tenus, duę ptes ſunt Gel. Guttũ ſamiũ (ficia ſolebãt.
ore tenus impudens, inane tanq̃; ſi ineſſet oleum, afferit.

Orexis grǽce, latine appetitus ſeu eſuritio dr̃ ab ὀρέγομαι quod eſt appeto. Quidam etiam pro vomitu accipiunt Iuue. Rabidam facturus orexim. Idẽ. Hinc ſurgit orexis, hinc ſtomacho bilis. Hanc veteres, vt excitarent bibere largius ſolebant, deinde euomere.

Oreſtes nomen viri ſic dictus ob ferinã agreſtemq; & mõtanam naturam.

Organa ꝑ excellẽtiã dicunt̃ oia muſicorũ inſtr̃a ſicut docet Augu. nõ ſolũ organũ illud qđ grãde ẽ, & inflat̃ follibus qđ multis meatibus, quaſi cicutis imparibus, vñ vox erũpat, & cõcentũ cũ bõbulo emittat, ſed q̃cq̃d aptat̃ ad cantilenam, & corporeum eſt organum dicitur. Iuue. ꝓ cythara poſuit ꝓtoribus organa ſemꝑ in manibus denſi radiãt

ſtudine

teſtudine tota Sardonyches criſpo numerantur pectinæ cordæ. Eſt & organum inſtrumentum quoddam ædificij Vitru. lib. x. Inter machinas, & organa id videtur eſſe diſcrimen, ꝙ machinę pluribus operibus in maiores cogũtur effectus, vt baliſtę, torcalariumq; præla. Organa autem vnius operę propoſitum vti ſcorpionis. Apud Colu. lib. quarto ſumitur pro inſtrumento ad metiẽdum apto, vbi ait. Sic compoſitum organum, cum in ſulcum dimiſſum eſt, litem domini, & conductoris ſine iniuria deducit.

Organarij, organorum fabricatores. Iuli. Firmicus libro ſecundo ſcribit. Mercurium, cum Venere in. vj. ab horoſcopo facere organarios, & myropolas.

Orgia, ſacra fuerunt, quæ dijs immortalibus fieri ſolebant, ἀπὸ τῆς ὀργῆς, vt inqt Euſe. lib. pręparat. hoc eſt a furore, quia ſacrificantes diuino quodam furore corripi videntur. Hinc abuſiue ſacra liberi patris dicta ſunt orgia.

Oricos ciuitas Epiri a Colchis condita, a qua Terebynthus oricia dicitur.

Oria, nauis piſcatoria. Plau. Malo hunc alligari ad oriam vt ſemper piſcetur, & ſi ſit tempeſtas maxima, aſpiratur tamen hæc dictio ab aliquibus.

Orichalcum, ęs, aurei coloris, quod in magno precio, apud veteres fuit. Græci ὀρείχαλκος, ab ὄρος, quod eſt mons, quia in montibus foditur.

Origanum, pe. cor. herba cuius diuerſæ ſunt ſpecies. Nam quoddã dicit heracleoticum agreſte, & othimin. Pli. ſcribit origanum eſſe, qđ in ſapore cunilã ęmulať plurimaq; eius eſſe genera. Onitin, vel paraſion appellari non diſſimile hyſopo. tragoricanon ſimilius eſſe ſerpillo ſiluestri.

Orion, quaſi vriõ, dictus eſt filius Enopionis, putatus ex vrina trium deoꝝ. Iouis. Neptuni, & Mercurij natus. Oui. In Faſt. ait. Hic apud Meſſanã portum ſtructo agere in Boeotium conceſſit. Inde inter aſtra receptus eſt, ante tauri veſtigia. Sunt tñ, qui gręce ab aquarum inundatione ſic dictũ velint ꝙ eius tempore habet ortum hyems, & mare ac terra tempeſtatibus turbato, ὀρίνω enim turbo, & concito ſignificat. Plin. Iugulum vocat. ꝙ ſit armato ꝟ gladius ſtellarum fulgore terribilis. Hic ſi fulget ſerenitatem, ſi obſcurat tempeſtatem denotat. Vir. Fluctu nimboſus Oriõ.

Origenes, pe. cor. nomen ꝓprium auctoris eccleſiaſtici cuius dogmata dãnata ſunt, quum varios errores inciderit, quos Aug. lib. de hæreticis cõmemorat. A quo Origeniani dicti ſunt, qui eos imitantur, fuit & alius origenes.

Orithya boreę cõiunx filia Erichthei Athenienſis regis, quã in ventum cõuerſam ferunt, hoc eodẽ noĩe dicta eſt Amazonum regina quę Marpeſię matri ſucceſſit in regno. Orithos vero vrbs fuit inter Macedoniam, & Epyrum.

Oriza, ſpẽs frumenti folio carnoſo, altitudine cubitali, flore purpureo ex qua Italici pyſanam faciunt. Hor. in Ser. Sumę hoc pyſanarium oryzę cidore. grana comeduntur in cibo ad ueſcula teſtuacia. Seritur menſe Martio, & aqs clauſis irrigatur vulgo riſum appellant.

Orior, oreris, & oriris pe. cor. participium tñ oriturus, & ortus habet. Oui. lib. x. Met. Tu quotiẽs oreris, viridiq; in ceſpite flores. ſignificat naſcor, quãq; ſurgo prodeo, vnde oriri ſolem dicimus. Huius compoſita ſunt aborior, adorior, coorior. Exorior oborior, & ſuborior, & porior, quę ſignificant ſm vim ꝓpoſitionum cũ qbus iunguntur. Liui. Tum vero coorto tumultu terga vertere ſimul, ſtes paululũ ceſſere. Oborior, & ſuborior eiuſdem fere ſignificationis, hoc eſt ſubnaſcor vt Obortę ſunt lachrymę. Subortus eſt rumor. Exorior quoq;, & perorior, Cice. lib. iij. offi. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte. i. apparet vel aſcẽdit. Similiter dicimus. Obortę ſunt lachrymę, & ſubortus eſt rumor.

Oriens, & participium eſſe poteſt, & nomen ſubſtantiuum gene. maſ. vt cum per ſe dicitur oriens, vt Ab oriente in occidentem pergit ſol.

Oriundus qui originem ducit, ꝙ ex eo loco parentes eius fuerunt. Ortus vero ex loco pſonaue pſenti. Li. Nati Carthagine, ſed oriundi a Syracuſis. Inuenit tñ oriundus pro orto. Col. li. j. Nã quẽadmodũ ſapiẽtis eſt fortuitos caſus magno aĩo ſuſtinere, ita dementis ẽ, ipſum ſibi mali facere fortunã, qđ facit, q neq; vicinũ ſuis nũmis parat, cũ a primis cunabulis, ſi mõ liberis parentibus eſt oriundus, audiuiſſe potuerit. Amb. Aliter vſurpauit, cum inquit. Sciant omnes ſolem auctorem non eſſe naſcentium, dei clementia terras relaxit, dei indulgẽtia prorumpere facit fructus. Quo ſol uiuendi vſum miniſtrat oriundis, quando illa prius diuinæ operatiõis viuificatiõe ſunt ędita, qua ſol, in hos, viuendi vſus veniret oriundis. i. qui naſcituri ſunt.

Originarij, q ex adſcriptitijs nati ſunt in ipſo ſolo, vt di. liiij.

Origo, pe. ꝓ. gen⁹ ẽ. Vñ originale adiecti. vt culpa originaľ.

Ortus, a, um, participium, modo natus, vt Ego ortus ſum Bergomi, modo qui reſurrexit, vel ꝓdijt, vt Ortus eſt ſol.

Ortus, us, nomen, ſignificat natiuitatem. Ci. Nõ nobis ſolũ nati ſumus, ortuſq; noſtri partem patria vendicat, partem amici. Interdũ ſurrectionem, vt Solis ortus. Interdũ locũ, in quo ſurgit, vt Ab ortu ſolis, vſq; ad occaſum.

Ortus, ti, locus in vrbe, vel in villa in quo arbores, herbæ, & olera oriunť. Vnde & ab oriẽdo diciť, ꝙ in hac agri ſpẽ plures, q̃ alibi herbę per totũ annum orianť, & oĩa, quæ in ortis orianť ab oriendo olera dicunť. Apud Catonẽ, & Varronẽ ortus eſt ſuũ ſingulis arboribus quaſi domicilium & cubile certis incluſum finibus. Apud antiquos omnis villa ortus dicebatur, ꝙ ibi, qui arma capere poſſent, orirentur. Sunt qui ita ſeparent, vt ortus, tam ſingulari q̃ plurali numero ortum olitorium, ideſt herbaꝝ ſignificet. In plurali dũtaxat arborarium qui a noſtris pomarium, a græcis παράδεισος, paradiſus vocať, vt orti Saluſtiani. Quidam tamen aſpirant, vt differat a participio, & nomine ortus. Alij in medio aſpirandum cenſent, ab orthos, quod eſt rectum deducentes, quoniam in rectas quaſdam lineas diſtinguatur. Ab ortus fiunt diminutiua.

Ortulus, & orticellus. Epicurus primus orti magiſter exiſtimatus eſt.

Ortiũ Carmen palladis bellici ardoris inceutiuum. Suidas docet ὄρθιον eſſe νόμον κιθαρῳδικόν, ideſt legem citharæ.

Orti penſiles, qui ſupra ędificia facti, vel ſupra columnas erecti pendent.

Orti heſperidum memorabiles habentur, in quibus oleaſtri tantum viruerunt.

Orno, as, pulchrum facio. Cice. libro primo Tuſc. Nocturnamq; coeli formam vndiq; ſideribus ornatam. Et ornare pręparare, aptare, quod lingua vernacula dicimus, metter in ponto. Plau. in Cap. Ego ibi, vt conueniam ſenem, dicam, vt ſibi penum aliud ornet, Idem in eadem. Nõ ornatis vos iſtic apud vos nuptias. Item honorare. Cic. Cæſa. Neq; vllius officij certum nomen peto beniuolentiam tuã, liberalitatẽ peto, neqȝ impedio, quo minus, ſi tibi ita placuerit, etiam hiſce cum omnes glorię inſignibus. Huius compoſita Adorno, quod eſt deſuper orno, Liui. lib. j. Flaminem Ioui aſſiduum ſacerdotem creauit, inſignitqȝ veſte, & curuli regia ſella adornauit. Eſt etiam Adornare, bene apparare. Pla. in Caſ. Intro abi vxor, atqȝ adorna nuptias. Exorno, & ſuborno, de quibus alibi.

Ornatus, a, um, qui bonis artibus inſtructus eſt, ſiue qui honores adeptus eſt a populo. Et bene aptus, vt miles, aut gladiator, & accuratas fabulas, atqȝ etiam ornatus cultus.

Ornatus, us, accipitur pro cultu, quo quis ornatur. Vnde dicimus ornatum regium.

Ornamentũ ornatus apparatus, & q̃ñqȝ honor dr. Cic. Licinio. Suſcępitqȝ mihi ꝑpetuã ꝓpugnationẽ, ꝓ oĩbus ornamẽtis tuis. i. honorib⁹.

Ornis græce latinę aues gallina.

Ornithon, auiarium. Nam ornithas græci aues vocant. Var. Ornithones auiaria ſunt, in quibus ſtabulanť turdi, pauones, & omnes alites, quæ intra parietes villæ ſolent paſci Apud græcos ὀρνιθῶν ſcribitur.

Ornithothrophium, idem eſt, quod ornithon.

Ornithobſcion, locus ad paſcendum gallinas, & aues. Var. De his qui ornithobſcion inſtituere volunt.

Orontes, nomen viri, & nomen fluuij, qui diuidit Syriam ab Antiochia. Hic ab interiore Syria caput tollit mox inter Apemeam & antiochiam demergitur in hiatum, quem caribdim vocant Typhon antea dicebatur a Typhone gigante illic fulminato, vt inquit Strabo. Mox ab eo qui ripas ponte iunxit orontis nomen accepit. Eſt & nomẽ montis, inter quem, & Orontem fluuium vrbs Antiochia poſita eſt. Hinc oronteus, a, um. Proper. Aut quod orontea crines perfundere myrrha.

Oropygium, vide in dictione Varropygium.

Orbij dictio græca qua ſignificantur populi in montibus vitam agentes quales ſunt bergomates noſtri, quos Pliny. Orbios appellat.

Orphanotrophium, locus vbi filij orbi, ex parentibus priuati nutriuntur. Orphanotrophi dicuntur præpoſiti nutriendis orphanis. Vnde apud Iuriſconſultos ſcribitur Orphanotrophos huius Inclitæ vrbis defendere, ac vindicare debemus.

Orphanus qui caret patre, præſidioq; paterno, quiq; ſummopere illius opem deſiderat. Græcum eſt. Pupillus, qui caret patre, ſed non pręſidio paterno, cum tutore iuuetur.

Orpheus, poeta, ſeu vates. Calliopes, & Apollinis filius thrax, hic lyræ ſtudioſiſſimus extitit, quam dono a Mercurio habuit. Fuit & alius Orpheus Oeagri filius, vnus ex Argonautis, Ciconum rex.

Orpheus a, um, idem, quod thracius. Mar. Quicquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe Theatro Dicitur, exhibuit Cęſar arena tibi.

Orthę dicuntur a gręcis Meniana ædificia.

Orthos græce, latinę rectus dicitur. Sed in compoſitione tantum. Orthoo, dirigo.

Orthographia, recta ſcriptura, vel recta pictura.

Orthodoxus, homo rectę opinionis, ſiue ſententiæ, aut ſidei, δόξα enim gloriam, & exiſtimationem, ſiue opinionem, & ſententiam ſignificat.

Orthodoxia, recta opinio.

Orthogonius, rectus angulus, qui ex vtraq; parte ęqualis ẽ.

Ortopnoci, aſmatici dicuntur, qui cum anhelitus difficultatem habent, vt niſi recta ceruice ſtent, ſpirare non poſſint.

Orthopnoea ipſa paſſio. Orthon enim rectum. πνέω ſpiro. Eſt enim circa fauces malũ. quod apud græcos aliud, atq; aliud nomen habet prout ſe magis minuſq; intendit omne tamen in ſpirãdi difficultate cõſiſtit. Sic difficultas hęc, dum modica eſt, δύσπνοια græce dicitur. Cum vehementior, & ſpirare ęger, ſine anhelatione non poteſt, ἄσθμα vocatur. Cum acceſſit id, quoq;, vt ſpirare non poſſit, niſi recta ceruice ſpiritus trahatur ὀρθόπνοια appellaẽ. Ab his Dyſpnoici, Aſmatici, Orthopnoici, a latinis vero vocabulo ſuſpirioſi dicuntur.

Orthopeia ὀρθοέπεια emendata cum ſuauitate expoſitio ſeu recta verbo℞ enũciatio, ὀρθὸν rectũ ἔπος, verbus. Aliqñ tñ ponitur ꝑ uerſu heroico. Vñ Epici poetæ dicti ſunt.

Orthominũ, genus lini, qđ fit pãnicula paluſtris arũdinis.

Orthocorybantij populi quidam Scythiæ.

Ortros græce ὄρθρος. Tempus ante ſolẽ. i. Diluculũ. Augu.

Ortyx, gis, auis, quæ coturnix, & vulgo qualea dicitur.

Ortygometra, penul. cor. rex coturnicum maior aliquanto, ac nigrior, auis dicta, ꝙ dux ſit, ac moderatrix coturnicus. Cõponitur enim ex ὄρτυγος καὶ μητέρος. Nã μήτης mater ꝙ ſit veluti cęterarum mater.

Orthragoriſcus, latinę aper ſiue porcus piſcis in Auro fluuio laconicę, qui vocalis perhibetur. Sed & procelli lactentes & adhuc ſubgrumi ita nominantur apud lacedęmones inquit Athenęus, ἀπὸ τοῦ ὄρθρου καὶ ἀγοράζεσθαι, quoniam matutinis omnibus venales circũferantur.

Orthygia, inſula in Ægeo, quæ etiam Delos dicitur. Dicta Orthygia. (ſolino teſte, quia in eo primo viſę ſunt coturnices, quas græci orthygas vocant, noſa ſono vocis, quaſ leas dicimus. Fuit & alia hoc nomine inſula circa Sicilias, quæ ponte iungitur Syracuſis, & fontem habet Arethuſam, hæc ex oppoſito Plęmmyrij Sicilię amnis. De qua. Vir. libro tertio. Sicanio prætenta ſinu iacet inſula contra Plemmyrium vndoſum, nomẽ dixere priores. Orthygias, Alpheum fama eſt huc Elidis amnem, Occultas egiſſe vias ſubter mare. quæ nunc Ore Arethuſa tuo ſiculis confunditur vndis. Pli. ſcribit cenchrum quam recentiores medici. Miliariam appellant.

Orthoſia, locus in caria, altera eſt in Syria.

Orthrium, carmen palladis bellici ardoris incentiuum. Suidas docet ὄρθιον eſſe nomen citharœdicon, ideſt legem citharedicam.

Oryx, origis, animal, quod pręcipuę in Getulia naſcitur, fertur contra ſtare, ac contueri ſolis radios, caniculamq; adorare. Eſt ex caprarum genere, de quo habetur in Deuteronomio, ꝙ ſit immundum, a quibuſdã ſolus uocatur, cõtrario veſtitur pilo, & ad caput verſo. Colu. lib. x. Feræ pecudes, vt capreoli damęq;, nec minus orygum, ceruorũq; genera, & aprorum, modo lauticijs, & voluptatib⁹ dominorum ſeruiunt, modo quęſtui, ac redditibus.

O ante S

Os, oris, proprie concauum illud, intra quod lingua, & dẽtes. Pli. Continui dẽtes, aut utraq; parte oris ſunt, vt equo aut ſuperiore primores non ſunt, vt bobus, ouibus. Quãdoq; os ponitur pro facie, hoc eſt totum illud a principio frontis vſq; ad ventrem, facies vero cuiuſcunq; rei forma. Virg. Os humeroſq; deo ſimilis. Et de brutis etiam dicitur. Idem. Ora citatorũ dextra detorſit equorum. Neq; ſolum de facie dicitur, ſed etiam de tota ſpecie, quæ cernitur, & quicquid in aliqua re patet, os dici poteſt. Idem. Quam ſi quis ferro potuit reſcindere ſummum vlceris os. Ouid. Pronaq; cum ſpectent animalia cętera terram. Os homini ſublime dedit. Sciendum ꝙ os producẽ, & habet omnes caſus plurales, præter genitiuum orium. Virg. lib. viij. Componens manibuſq; manus, atq; oribus ora. Huius nominis deriuatiua ſunt. Oſculor, oſtium, oro, oraculum orarium, oſculum, orior, ordior, ordino, orea, omen, orificium, & ſecundum aliquos oſtendo.

Os leonis genus, herbæ florem faciens purpureum. Colu. Narciſſiq; comas, & hiantis ſęua leonis Ora feri.

Os, oſſis, quod & oſſum dici poteſt. Pac. Oſſum inhumatum ſolidamentum corporis vocaẽ, quod nodatum, & adiunctum inuicem neruis alligauit natura. Hinc componitur exos, quod eſt ſine oſſe. Lucl. Exos, & exanguis tumidos perfluctuat artus. Inde Exoſſo, as.

Oſculum dimi. paruum os, quod eſt cõtra Priſcia. qui non vult oſculum tenere ſignatũ primitiui. Oui. lib. j. Met. Videt igne micãtes ſideribus ſiſes oculos, videt oſcula. Idẽ de Daphne. Videt oſcula, quę nõ eſt vidiſſe ſatis. Et oſculum, qđ daẽ amicis, vt eſt illud. Oſculo filiũ ho[m]is tradis. Nam in baſiãdo labia cõſtringunẽ, & os paruũ fieri videẽ, & exporrigitur in oſculũ. Eſt aũt teſte. Aug. lib. de amicitia duplex oſculũ. Eſt oſculũ corporale qđ impręſſione, fit labio℞, qđ nõ eſt ofidẽdũ, niſi in honeſtis ho[m]ibus, vt in ſignũ recõciliationis, qñ fiũt amici qui fuerũt inimici. In ſignũ pacis, ſicut cõicãti in eccleſia interiorẽ pacem exteriori oſculo demonſtrant. In ſignum dilectionis inter ſponſum, & ſpõſam fieri permittitur, vel ab amicis poſt diutinã abſentiam & porrigitur, & ſuſcipitur oſculum. In ſignum catholicę vnitatis, ſicut fit quũ hoſpes ſuſcipitur.

Oſculũ ſpirituale ꝓprie amico℞ eſt, ꝙ ſub vna lege amicitiæ teneneẽ. Nõ. n. fit oris attactu, ſed mentis affectu, nõ cõiunctione labio℞, ſed cõmixtiõe ſpũum. Differũt aũt hęc inter ſe, oſculũ, baſiũ, & ſuauiũ, ꝙ oſculũ officij ſit, vt cũ e lõginquo redeũtes, ſalutamus, atq; oſculamur. Baſiũ pudico℞, vt patris in filium, Suauiũ voluptatis, a ſuauitatę dictum.

Oſcillum, cum c. diminutiuum eſt a diminutiuo oſculus, pro paruo ore, ſicut a tãtulo tantillum. Col. lib. ij. Reliquũ quod ſupereſt ſeminis in tabulatum, quo fumus perueniat, optime reponas, qñ ſi humor inuaſerit vermes gignit, & ſimul, atq;

ſimul, atq; oſcilla pupillorum addiderint, reliqua pars enaſci non poteſt. Oſcilla etiam ſigilla ſunt, & paruę imagunculę, quę arte fictili fingebantur, & venales proponebantur, quibus homines pro ſe atq; ſuis ſaturno piacula faciebant, vt inquit Macro. Virgi. lib. ij. Geor. Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu. Et ſic ab oſculum fit, cum ſignificat faciem paruam, vel totam ſpeciem.

Oſcillo, las, ab oſcillum fit, & ſignificat inclino. Feſt. Oſcilla ſancta dicuntur, quod oſcillent, id eſt inclinent, præcipitesq; efferant oſcillantes. Ser. putat eſſe compoſitum ab os, & cilleo, es, quod in hoc cillerentur, id eſt mouerentur ora. Nam cillere mouere eſt. Plau. in Am. Ne illi edepol, ſi merito meo referre ſtudeant gratiam, allegent, qui mihi aduenienti os cillet, probe enim os mouerit, probe ipſum pugnis percutiendo, vt illud infra eodem loco. Illic homo me interpolabit, meumq; os finget denuo.

Oſſiculum diminutiuum, ab os oſſis. Gel. lib. vj. Ratio ſubtilior, & vtilitas ipſa operis poſtulauit, vt tenuiſſimis, minutiſſimisq; oſſiculis caput compingeret. Pli. li. xj. Omniū cerebro medio inſunt oſſicula parua. Hinc aduerbiū oſſiculatim, quod ſignificat minutatim.

Oſſeus a, um, quod ex oſſibus eſt. Vnde Pli. Scribit inueniri lapides oſſeos.

Oſſilegus, penul. cor. oſſium collector. Oſſilegium, oſſium collectio. Oſſuaria, appellantur loculi, in quibus defunctorum oſſa reponuntur.

Oſſifraga, pe. cor. genus aquilæ ab oſſibus frangendis.

Oſſa, æ, mons in finibus Theſſalię centaurorum ſtabulum quem Seneca dixit Olympo olim coniunctū. Luca. Quātus piniferæ Porcas cus thracius Oſſæ. Hinc oſſeus, a, um. Idem lib. vj. Attollit Titan, rupes oſſea coercet.

Oſſa vero plurali numero ab os, oſſis. Mac. Oſſa, dentes cū vnguibus, & capillis nimia ſiccitate, ita denſata ſunt vt penetrabilia nō ſint effectui animæ, quæ ſenſum miniſtrat.

Oſci, Italię populi ab oris fœditate dicti, vñ oſcęna verba.

Oſcines, pe. cor. ab ore, & canendo, aues auſpicium ore facientes. Oſcinum augurium auium. Hora. Oſcinem coruū prece ſuſcitabo ſolis ab ortu.

Oſcedo, vitium, quo quis tenetur, vt ſepius oſcitet. Gel. lib. iiij. Deliberatū de nota eius, q ad cenſores, ab amico aduocatus eſt, & in iure ſtans clare nimis, & ſonore oſcitauit, atq; inibi prope, vt plecteretur fuit, tanq; illud indiciū vagi animi foret, & hallucinātis, & fluxę, atq; apertæ ſecuritatis. Sed cū ille deieraſſet inuitiſſimū ſeſe, & repugnantem oſcitatione victum, teneriq; eo vitio, qđ oſcedo appellet, tum note iam deſtinatę exēptus eſt. Quidā dñt oſcedinē ſignificare graueolentiā. Sere. Hinc oſcedo fugit, linguæ quoq; vulnera cędunt.

Oſcito, as, pe. cor. ex os & cito, proprie ſigñat os cōmoueo, & os totū aperio vt fit pręſomno, aut tædio. Quæ cū toto corpore fit pādiculatio vocatur. Ci. li. ij. de ora. Et iſtā oſcitantē, & dormientē ſapientiā ſcæuolarū, & cæterorum beatorum ocio cōcedamus. Ponitur ēt oſcitatio, pro ocio & aīi ſecuritate. Ter. in An. Sper. is iam amoto metu, inter oſcitantes opprimi. Dī & oſcitor depo. Ci. li. iiij. ad Here. Cur etiam maiores calamitates impēdere videantur, ſedeatis, & oſcitamini.

Oſcitor, aris deponens. Vide in Oſcito.

Oſcheon, latini ſcrotum dicunt, id eſt teſtium receptaculum. Nam Celſus, vbi de morbis tractat, qui in naturalibus, circa teſticulos oriri ſolent, ſinus, & tunicas his appellationibus diuidit. Sinus, qui conſpicitur a nobis, oſcheon a Græcis dicitur. Noſtri Scrotum vocant.

Oſanna componitur, ex oſi, qđ ſignificat ſaluifica, ſiue ſaluū fac, & anna domine. Quæ vox (inquit Hiero.) interiectio eſt depręcantis. Nam ſicut nos in lingua latina habemus interiectiones quaſdam, vt inſultando dicamus vah, in admirando pape, in dolendo hei. Et qñ ſilentium volumus imperare, ſtrictis dentibus ſpiritum quo artamus, & cogimus tantū ſibilum inſonādo. ſ. ſi, ita hebręi inter reliquas proprietates linguę ſuę habent interiectionē, vt qñ volunt dominum depręcari, ponant verbum petentis affectū, & dicant anna dñe. Oſi ſaluifica interpretatur, anna interiectio depręcantis eſt. Si ergo ex duobus his velis compoſitū verbum facere, dices oſianna, ſiue vt nos loquimur oſanna media vocali lr̃a eliſa, ſicut facere ſolemus in verſibus, quādo ſcandimus. Aleph namq; littera prima, verbi ſequētis extremam verbi prioris ioth inueniens excludit.

Oſi aduerbiū optādi, vt oſi videā apſim dei anteq; moriar.

Oſiris, pe. p. oſiris, vel oſiridis gtm̃, fuit Iouis filius, ex Niobe Phoronei filia ſucceſſitq; Phoroneo in regnū argiuorū. Ægialiū fratrē pfecit regno Achaiæ, & ad Ægiptios tranſfretauit gloriæ deſiderio. Quos cū ſubegiſſet. Iſidē, quę & Io vocabatur. Inachi primi regis Argiuorum filiā duxit vxorē. Vbi cus illa lr̃as. Oſiris varias artes Ægiptios docuiſſent, vterq; diuinos honores meruerūt. Tandē a typhone ægyptio, vel (vt Ser. ait) a Typhone fratre clam occiſus, ab Iſide diu quęſitus eſt. Tandē apud Phialam iuxta Syenen laceratus compertus eſt in inſula Abaton, in palude iuxta Memphim. Sepeliri eū Iſis curauit, & paludē Stygē. i. mœrorem appellauit. Nec niſi certis diebus mitratos eo accedere voluit. Sed cū aperuiſſet ægyptijs deinde bos quidam. Oſirim putarūt adorauerūtq;, vt deus, & vocarūt Apim. i. bouem eorum lingua. Deinde dictus eſt Serapis. Tibul. Te canit, atq; ſuū pubes miratę Oſirim Barbara mēphitē plangere docta bouem. Mar. Non illam mille cataſtæ Vincebant, nec quę turba Serapin amat. De Oſiride ſic habꝫ Euſe. lib. de prępa. Diodorum ſiculū inducens. Ægyptios ferūt primos omnium motū, ordineq; cœleſtiū corporum admiratos, ſolē, & lunam deos putaſſe, ac ſolem quidē Oſirim lunā Iſim nūcupaſſe, a proprietate quadā inditis ipſis noibus. Nam ſi qs ad latinam linguam verba transferat, multioculus oſiris dici pōt neq; id ab re. Radijs enim ſuis, quaſi multos rebus immittit oculos, qbus omnia perſpicit, vt ēt poeta dicit Sol, qui terrarū flāmis opa oia luſtras. Quāuis nōnulli græcorum poetę Dioniſium eſſe oſirim cōfingant. Iſim vero priſcam latine dicere poſſumus, & lunā hoc noie indito, qm̃ ſempiterna, priſcaq; ſit, cui cornua depingūt, vel qa cū minoidas cornuta videatur, vel quod bos ei apud ęgyptios ſic dedicata Ferūt oſirim apud ęgyptios hauſtū vimq; vſum cōperiſſe.

Oſtento, is. di um, & oſtentū, ex os, & tēdo, ſicut fit in Oſcito, & oſcillo. Os. n. p facie ſæpe ponitur, ǭ pro toto corpore, non ſolū hoīs, ſed ēt cuiuſlibet rei ſpē ſumitur, vt Do. in Eu. Terē. O faciē pulchrā exponit. Faciē modo non partē corporis dicit, ſed totam ſpēm, quæ apparet, & cernitur. Merito ergo oſtēdo ſigñat demōſtro, qa oſtēdo, eſt ſpēm, ſiue faciem rei mōſtro, qa tendere os eſt faciē mōſtrare, vel quia os extendere ſolemus in id, qđ volumus demonſtrare.

Oſtento, as, frequen. ab Oſtentū ſupino formatū, qđ ſigñat ſępe oſtēdo. Pla. ī Aul. Altera manu fert lapidē, panē oſtētat altera. Aliqñ cum iactantia oſtēdo, vñ Oſtentatio iactantia.

Oſtentum, ab oſtendo, quod ſtatim futurum aliquid oſtendat vt Cometæ, tonitrua die ſereno Monſtrum, qđ cōtra naturā fit, vt cum naſcitur aliquid membris alterius generis, qđ & pro monſtrum quādoq; dicitur, quaſi porro aliquid monſtrans, ſiue monens. Portentum, quod licet naturale ſit raro tamen ſe oſtendit, & futurū aliquid cum temporis interuallo denūciat, quod aliquid importari, ac imminere denunciat. Prodigium, quod & ſi naturaliter fit, ac ſæpe euenit, ſemper tamen aliquid præſagit mali, quaſi porroagendum. Confunduntur tamē hæc, & pro eodem ſignificato accipiuntur, omniaq; ab eo, qđ futurū aliquid oſtendunt, dicta ſunt. Labeo diffinit oſtentum eſſe contra naturam cuiuſq; rei genitum, factūq;. Duo ſunt genera oſtentorum. Vnū, quotiens quid cōtra naturā naſcitur. Alterum, cum quid prodigioſum videtur. Sueto. in Cæſa. Cunctanti oſtentum tale factum eſt. Quidam eximia magnitudine, & forma in proximo ſedens repente apparuit arūdine canens. Accipiuntur etiā oſtenta in bonam partē. Sue. in Veſp. Iampridem ſibi, per hæc oſtenta cōceptam in ſpeciem imperij venit. Pli. lib. xvj. ſcribit factum eſſe oſtentum arboris, a quo deinde tempore maieſtatis populi Romani reſurrexerit.

Alias oſtentum participialiter poni ſolet. Pacu. In ipſo tempore oſtentum ſenem .i. demonſtratus. Eſt enim oſtentus, a, um. Cato. Ager oleto conſerundo, qui in ventum fauonium ſpectabit, & ſoli oſtẽtus erit alius bonus nullus erit. Var. lib. j. de re ru. Qui locus optimus vino ſit & oſtentus ſoli arminеum ſeri oportere.

Oſtentus, tus, nomen irriſio dicitur. Salu. in Iugur. Sed qm̃ eo natus ſum, vt Iugurthæ ſcelerum oſtentui eſſem.

Oſtentoſus, ſa, ſum, quod oſtentum facit, vt a prodigium Prodigioſus.

Oſtphys græce, lumbus latine, ſeu pars poſterior quã lumbi præcingunt pari ſtructura. Alij accipiunt pro cingulo, ſeu pro cinctu.

Oſtris, ſiue oſtria, arbor, quę ſolitaria naſcit, circa ſaxa aquoſa, ſimilis fraxino cortice, & ramis.

Oſtrum dixerunt antiqui id, qđ ex lino facto olei purū purgatumq; relinquit. Factus vero dicebant, ꝙ vno tempore conficerent, quẽ alij centus ſexaginta modiorum, alij centum viginti faciebant, hoc nomen tamen aſpirari ſolet.

Oſtium ab obſtando quidam deducunt, ꝙ ab eo arcemur ingreſſu, quidas ab os, oris, ꝙ ſit id, per quod ingredimur vel domum, vel quẽcunq; alium locū. Alij a gręco ὠθεῖν, quod eſt repellere. Vnde ratio exigit, vt ſine aſpiratione ſcribatur, licet eruditorum vſus, illud, cum ſuis deriuatis aſpiret. Oſtia græci Thyras vocant. Vnde Thyridion oſtiolus. Oſtiorum latera antas vocamus, a quibus antipagmenta valuarum ornamenta.

Oſtia, orum, tantus pluraliter fluuiorū patentes aditus ſunt Vir. Italiam cõtra, Tyberinaq; longe oſtia. Dicimuſq; Nili oſtia, & Tyberina oſtia, quæ mare intrant nõ aditus. Et facilis eſt ad regem aditus, nõ facile oſtiū. Et hęc ſilua nullos habet aditus, nõ oſtia. Aliquãdo oſtia ponitur pro portu. Vir. Aut portum tenet, aut pleno ſubit oſtia velo.

Oſtia, æ, vrbs in oſtijs Tyberini ſita, ab Anco Martio condita, vt inquit Liui. in ipſo maris, fluminiſq; cõfinio, vt totius mundi opes illo veluti maritimo vrbis hoſpitio reciperentur. Ab hac Oſtienſes dicti oſtienſis ager.

Oſtienſis porta Romæ, eo, qđ Oſtiam verſus ducat. Ea nũc ſancti Pauli porta appellatur.

Oſtiatim aduerbium per ſingula oſtia. Quin. Nec ſectando ſingula, & velut oſtiatim pulſanda.

Oſtiarius, oſtij cuſtos. Cuius fœmininū eſt oſtiaria, vt Ancilla oſtiaria in Euangelio.

Oſtracum latine teſta græce ὄστρακον. Vnde teſtaceus pauimentum vulgo nunc oſtracū vocant. Hinc oſtraciſmus, relegationis genus. Nam ciuitates antiquitus, quæ populari ſtatu regebantur eos, qui ſupercellere videbant vel propter diuitias, vel propter amicos, alienamue poteſtatem, extra ciuitatem relegare ſolebant ad tẽpus, ſicut docet Ariſto. lib. iij. Poli. Athenienſes vero exilio decennali mulctare conſueuerant potẽtes nimis, & excellentes gloria viros. Et hoc exilij genus oſtraciſmon appellauerunt, qui repertus eſt, non ad caſtigandam improbitatem, ſed ad potentiam moderandam. Oſtraciſmus autem, ab oſtraco, ideſt calculo, ſiue teſtula nomen ſortitus eſt, qui in hunc modū Athenis peragebatur. Oſtraci viritim in conſilio dabant in quibus vnuſquiſq; nomen illius perſcribebat, quem vrbe cedere voluiſſet magiſtratus vero qui huic negocio prẽerant vniuerſos ſimul calculos recenſebant, qui niſi ſex milium numerum exceſſiſſent, nihil confectum eſſe indicabatur. Vbi vero vltimus numerus repertus fuiſſet, eum decẽ annos exilio afficiebant. Hoc oſtraciſmo Themiſtocles, Cimon, & ariſtides mulctati fuere. De Ariſtide legimus, cum iuxta eum, quidam ruſticus illiteratus ſederet, ipſi Ariſtide teſtam dediſſe, vt nomẽ ſuum ſcriberet. Admiratus id Ariſtides, interrogauit nũquid iſtus cognoſceret? Minime inquit. Sed quid cęteri ita ſentiunt. ego quoq; ita cenſeo eum eſſe damnandum. Hoc latini teſtularum exilium vocant.

Oſtraciſmus. Quere in dictione Oſtracum.

Oſtracus calculus, vel teſtula dicitur.

Oſtracoderma .i. teſtacea, ſicut piſces qui habent teſtas.

Oſtrum, muricis, ſiue cõchilij, ac purpuræ color. Conchilium enim murex & oſtrum in eadem ſignificatione ſumũtur. Virg. Tyrioq; ardebat murice lęna. Idẽ. Vt gemma bibat, & ſarrano dormiat oſtro. Iuuena. Horum ego nõ fugiam conchylia, ideſt muricæ infecta. Excipitur tamen oſtrum a conchyli marino, ex quo purpura inficitur. Cuius (vt Vitru. inquit) non minores ſunt, q̃; cęterarum rerum naturam cõſiderantibus admirationes, ꝙ habet nõ in omnibus locis, quibus naſcitur, vnius generis colorem ſed ſolis curſu naturaliter temperetur, Itaq; qđ legitur in Ponto, & Gallia, quia hæ regiones ſunt proximę ad ſeptentrionem, & occidentem, inuenitur liuidum. Quod autem legitur ad ęquinoctialem, orientem, & occidentes, inuenitur violaceo colore. Quod vero meridianis regionibus excipit, rubra procreatur poteſtate, ea conchylia cum ſint lecta ferramenta circa ſcindũtur, e quibus plagis purpurea ſanies, vt lachryma profluens excuſſa in mortarijs terendo comparatur. Et quia ex cõcharum marinarum teſtis eximitur, ideo, oſtrum eſt vocitatum. Igitur muricis, ſiue cõchylij liquor, qui, & Oſtrum temperatura artificis, adhibita fere purpureus fit, hoc eſt in violaceum tendens. Sed hęc apud auctores cõfunduntur, Muricem, & Oſtrum, & Tyriū pro purpura ponentes. Sciendū quoqs eſt, ꝙ cõchæ, & oſtrea dicuntur firmioris teſtæ piſces. Conchę, quæ teſtam leuẽ habent, ac politam vniformiter rugatam, ſiue denticulatam. Oſtrea, quæ aſperam, ſcabramqs teſtam habent q̃uis generaliter oſtrea, quoqs cõchę dicantur item, quę ex vno tantū latere teſtas habent, altero ſcopulis, aut lapidibus, alteriue materię adherente. Nam teſtæ ipſę duriores proprie cõchæ dicuntur, quales ſunt cochlearum. Sene. Quid oſtreum ſapiat, quid mullus, optime noſti. Dicta oſtrea a græco. Nas ſicut nos a teſta teſtudinem vocamus, ſiue animal, quod veluti teſta tectus eſt, ſiue id genus ædificij, quod ex teſta eſt compoſitum, vel ad teſtudinis ſimilitudinem eſt factum. Sic græci ὄστρεα ἀπὸ τοῦ ὀστράκου nominauerunt, dicuntur etiam oſtreæ fœmi. gene. Gel. Oſtreæ ſeneſcente luna inuberes, macrę, tenues, exuſtę ſunt, creſcente luna pingueſcunt. Spondylus dicitur calloſum illud rotundum albicans, quod intus habet in medio, a ſimilitudine ſpondyli, quod nos verticulum dicimus. Nam reliqua caro circũſperſa lacinia dicitur.

Oſtreę. Vide in dictione Oſtrum.

Oſtreatus, a, um, ponitur, pro duro, atqs aſpero. Plau. Itaqs iam, quaſi oſtreatum tergum vlceribus geſtat.

Oſtrineus, a, um, quod eſt ex oſtro.

Oſus, cum ſuis cõpoſitis Exoſus, & Peroſus, participia ſunt, ſiue participiorum modo capiuntur. De quibus in dictione Peroſus. Iungitur autem oſus, cum accuſatiuo, & actiue ſumitur, vt oſus ſum, oſus es, oſus eſt, pro odi odiſti, odit. Participium quoqs futuri temporis oſurus, & oſor verbale, ab orſum ſupino fiunt, quę Feſtus ab odio ſumit, licet non ſit in vſu. Plau. in Amphi. Inimicos ſemper oſa ſum obtueri, ideſt odi. Oſurus. Cice. in Lel. Negabat vllam vocem inimicitiorem amicitiæ potuiſſe reperiri. q̃; eius, qui dixiſſet ita amari oportere. vt aliquãdo eſſet oſurus. Oſor. Plau. in Aſi. Madidum nihili, incontinentem, atq; oſores vxoris ſuę, ideſt qui odit vxorem ſuam. Sciendū ꝙ in oſus terminata quędam ſignificant habitudinem ſiue vehemẽtiam, copiamue, aut affectionem, vt animoſus, ingenioſus, neruoſus, ſaxoſus, aquoſus, qui habet copiam ſaxorum, neruorum, ingenij, animi Vinoſus, libidinoſus, mulieroſus, ſeditioſus, factioſus, qui amat vinum libidines, mulieres, ſeditiones, factiones. Quædam actiones, vt ſtudioſus, ſtomachoſus, contumelioſus, qui operam dat ſtudio, qui ſtomachatur, qui contumeliam facit. Quædas paſſionem, vt odioſus, inuidioſus, qui habetur odio & cui inuidetur. Quędam actiue & paſſiue accipi poſſunt, vt formidoloſus, laborioſus, oporoſus, voluptuoſus, religioſus.

Oſſuaria dñr loculi in quibus defunctorum oſſa reponunt.

O ante T

Ota ſunt marinę aures, genus oſtrei ὠτία græce.
Otides, auiculæ perdicibus ſimiles quæ breui volatu cito laſſantur.
Othrys, mons Theſſaliæ.
Othryades, nomen Lacedemonij viri, tam primæ, quam ter/tiæ declinationis eſt.
Otus auis noctuæ ſimilis pinnulis circiter aures eminenti/bus præditus. Vnde nomen accepit quaſi auritum dicis. Nonnulli vlulam appellant, alij Aſionem.

O ante V

Ouis a græco ὄϊς interpoſita u, ꝓp hiatum ſignificat pecudem.
Ouinus, a, um, pen. pro. quod ex oue eſt, vt pellis ouina, a quo Ouillus, ouilla, ouillum.
Ouillus, a, um, Pli. li. xix. Quin. Et ouillo fimo, vti quoniã aliud herbeſceret, diminutiuum eſt ab Ouinus.
Ouile, pe. pro. locus in quo oues morari ſolent.
Ouiaria, ę, ouium multitudo. Var. in prolo. lib. ij. de re ru. Quod eo facilius faciam, ꝙ & ipſe pecuarias habui gran/des in Apulia ouiaria, & reatino equarias.
Ouiarius, a, um, poſſeſſiuum ab oue deriuatum. Col. lib. viij. Et quoniam de ouiario ſatis dictum eſt ad caprinum pecus, nunc reuertar.
Ouicula diminutiuum ſignificat paruam ouem.
Ouum ab ὠὸν interpoſita u, euphoniæ cauſa.
Ouo, as, letor, & leticiam vociferando, ſeu canendo demõ/ſtro. Liui. li. j. Romani ouãtes, ac gratulantes Horatiũ acci/piunt eo maiori cũ gaudio, quo prope metum res fuerat.
Ouatio, vt eſt ab ouo, as, ſignificat paruum triumphũ, quẽ faciebant ouantes, qui non in curru, ſed pedes ouali coro/na redeuntes ex pugna, cum bellum non erat indictũ vel ſine ſanguine confectum, ab ohe gaudentium interiectio/ne, vt ſit ouatio, quaſi ohatio. Iuue. Satur eſt cum dicit Ho/ratius ohe Bacche. Vel a voce militum, quæ fiebat gemi/nata oo, iſta, p interpoſitionem u, euphoniæ cã. Vt autẽ ab ouum fit ſignificat tẽps, quo galline oua faciunt, vt ver/natio, mellatio, pullatio. Pli. Certe luna capiẽdum cenſent eãq; cõgruere ouationem ẽt ſerpentiũ humani ſit arbitrij.
Ouatus, a, um, qđ eſt in ſimilitudine oui factum. Pli. Alijs turpinatio pyri. Alijs ouata ſpẽs, ceu malorum aliquibus. Hinc ouatũ aurũ, ouo auratum, qm̃ oui albo antea illini/to ęra, ac marmora auri, & argenti laminis decorarentur. Nec obſtat, ꝙ ouũ habeat primam longã. pleraq; n. deri/uatiua primitiuoꝝ naturam non ſeruant. Perſi. Hinc illud ſubijt auro ſacras, ꝙ ouato Perducis facies. Hoc. Pli. lib. xx/xv. de marmoribus loquẽs innuere videt, cum inquit. Vt ouatus eſſet numidicus, vt purpura diſtingueret ſinnadi/cus. Nõnulli ouatũ aurũ dici aiũt, ouatione, victoriaq; qſi/tum, vel ingẽs, & copioſum, quantũ ouatiõibus cõparat.
Oualis, & hoc ouale, quod ad ouationem pertinet, vt Oua/lis corona, quæ ex myrto fiebat.

O ante X

Oxus, amnis ortus in lacu Oxia, vt inquit Ptole. ſiue Oxo, vt Soli. Hic hyrcanũ pelagus ingreditur, ferunt hunc mul/tis in locis ſex ſtadiorum latitudinem habere.
Oxys maſc. ge. & Oxy neu. indeclinabile acutum, citum, & velox ſignificat. Oxos neu. ge. ſiue Oxos acetũ. Oxys, idis, pro vaſe aceti.
Oxya græce acutus accentus latine dicitur.
Oxybaphũ, latine acceptabulum, ab aceto hꝫ penul. cor.
Oxygarum pe. cor. acutum garum, hoc eſt garũ ex aceto cõ/fectum, quod in principio menſæ apponi ſolebat ὀξος acetum γαρὸς liquamen ex piſce.
Oxygala, quaſi acetoſum lac. Gala latine lac. Oxos acetum.
Oxylapatum. Lapatum acuta habens folia. Oxyſtenon acu/tum iuncum ſignificat.
Oxyhalme, genus potionis, qđ ex ſale, & aceto recenti fieri ſolebat aduerſus ſerpentes.
Oxymeli, acetum mulſum dicitur genus potionis, quod ex mellis heminis. x. aceti veteris heminis, ſcilicet ſalis mari/ni pondo Tymbræ quadrante, aquæ marinæ ſextarijs, ſci/licet pariter decoctis fieri ſolebat.
Oxyphora ſunt quæ Col. tradit appellari oxygara. Quoniã inquit cum vſus exigit, aceto, garoq; diluuntur. Pli. quoq; lib. xx. Feniculum condimentis, proprie ombus inſeritur oxyporis etiam aptiſſime. Sunt & ſua medicis oxypora, quaſi a celeritate dicta penetrandi. Eſt. n. remedium pręſen/taneum. i. celeriter iuuans. Idẽ Iuniperus miſcetur antido/tis oxyporis.
Oxyporopoli, qui cibos vendunt aceto confectos. Pliny. In eo vſus, & oxyporopoli, ſeruant addito dulci acrementum aceti temperantes.
Oxyſaccaron, potionis genus, ex ſaccaro, & aceto. Saccarũ mel dicitur in arundinibus collectum gummi modo cã/didum, ac fragile.

O ante Z

Ozena, morbus, cum vlcera circa nares ſunt pluresue cru/ſtæ & odorem fœdum habẽt, cui malo vix poteſt ſuccurri nomenq; trahit ab ozena, ſicut, & polypus. Pli. li. ix. Poly/porum genera, & ozena dicta a grauitatis odore.
Ozimũ pe. cor. ab ὄζω redoleo, genus ædulij redolẽtis ex in/teſtinis confecti. Perſi. Cũ bene diſtincto cãtauerit ozima verne. Itẽ herba ẽ ſuauiſſimi odoris de qua in Ozimum.
Ozo, oleo, vnde ὄζη fœtor oris. Colu. li. iij. Itaq; & emiſſiõẽ credendũ eſt quæ etiam immoraſ, iactatione fœtorẽ quẽ/dam oris quem Ozem græci vocant minuit.

P Littera muta eſt: nec aſpirationem admittit, niſi in dictioni/bus grẹcis, quę poſtponit, vt Phœton. Cõuertitur quoq;, in traducendis dictio/nibus grẹcis p, in b, vt cuꝫ apud græcoꝝ πύξος, apꝺ nos buxus ſcribit, ab ἄψυρ/τος cũ littera ψ, pro qua nos pſ. ponere cõſueuimus. Ab ſyrtus cum b, traducitur. Interdum p exile, pro ph, aſpira/to traduci ſolet, vt quod a græcis φοίνικος, cum ph, aſpi/rata ſcribitur a noſtris puniceus trãſfertur. Sic πορφύρεον purpureum dicimus. Quin & contra vbi illi p, exile po/nunt, latini ſæpiſſime aſpiratum traducunt, vt quod illi ὑψιπύλη, nos hypſiphile ſcribere ſolemus.

P ante A

Pabulum proprie pecudum, & aliorum brutoꝝ cibus her/baceus, fœniceus paleaceus, vel ſtramentitius eſt.
Pabularis. & hoc pabulare, qđ ad pabulum ptinet, ſeu qđ pro pabulo daſ. Colu. Vitia pabularis, & vitia ſeminalis.
Pabulor, aris, pabulum ex agris capio. Val. Max. Id poſtq̃ cognouit, depoſitis in ſignibus imperij familiarem cultus induit, ac Pabulantium hoſtiũ globo ſeſe obiecit. Interdũ pabulare eſt paſcere. Col. li. viij. Subinde quæ incedit, ſcili/cet capella compeſci debet, ne procurrat, ſꝫ placide ac lente pabuletur, vt & largi ſit vberis.
Pabulator, qui pabulatum vadit, Colu. li. v. Repente ex oĩ/bus partibus ad pabulatores aduolauerunt.
Pachinus, pe. indifferente, pmõtoriũ Siciliæ, peloponeſũ ſpectans, ab aeris craſſitudine. Nã παχὺς pingue, & craſ/ſum dr. Vir. li. iij. Præſtat trinacrij metas luſtrare Pachini. Priſ. in pihegeſi. Qui ꝓcul effuſis pachin diſtenditur oris.
Pachiſos, fluuius ſicilię dulcis ſanguinis notatus infamia.
Pachiri montes in minori Aſia.
Pactolus pe. pro. fluuius Lydię aureis arenis ſmyrneos irri/gãs agros. Iu. Qđ Tagus & rutila Pactolus voluit arena.
Pacuuius Brũduſius poeta tragicus illuſtris. Ennij poetæ ex filia nepos, Romæ picturã exercuit, ac fabulas venditauit deinde Tarẽtũ trãſgreſſus ꝓpe nonagenarius diem obijt, hic, vt Quin. ait grauitate ſnīarũ, pondere verborũ, aucto/ritate perſonarum clariſſimus fuit citra tamen nitorem.

Pax a pactione cum bellum interuenit. Quod nomen etiã pluraliter declinatum legitur. Hora. Hoc paces habuere bonæ ventiq; ſecundi. Aug. lib. iij. de ciui. dei. Semper in poteſtate haberent paces, bellicaſq; victorias, quæ ſemper fere pro humanorum animorũ motus accidunt. Var. Animaduertendum primum, quibus de cauſis, & quemadmodum conſtituerunt paces ſecundum qua fide & iuſticia eas coluerũt. Et eſt pax trãquilla libertas. Seu vt Speuſi. Ait. Pax eſt quies qua ab inimicitijs belli ceſſamus. Virgi. Pax mihi pacis erit dextram tetigiſſe tyranni. Per tranſlationem quandoq; ſumitur pro venia. Idẽ. Sed vocis precibuſq; iubent exposcere pacem. Quandoq; pro propitiatione, vt apud eundem. Pacemq; per aras exquirunt. Et fit a pacando fit. Pax, etiam aduerbium græcum eſt, & ſignificat tantummodo. Teren., in Heau. Dum argentum capio pax nihil amplius.

Pace tua dixeris. honeſtus reprehendendi modus quo ꝑus captata venia, ideſt tua venia, & te non iraſcente.

Paco, as, a pace fit, cum ex bello tumultuq; ad pacem tranquillitatemq; res reducitur, & ſignificat mitigo, lenio, placo, propicio, concordo, & pactum facio. Augu. ſuper Ioã nem. Exijt mane, & quos inuenit conduxit, & pacauit cũ eis mercedem denarium. Dicitur & pacor deponens. Ides in eodem vtrunq; complexus eſt. Sodalis non tibi facio iniuriam, quod pacaui, reddidi tibi, fraudem tibi non feci, quia quod pacatus ſus reddidi. Sue. in Tibe. De legatus pacande germaniæ ſtatus, ideſt pacificande Cæſar omni pacata Gallia exercitus noſter ad eos duceretur.

Pacate aduerbium ſignificat tranquille ſedate.

Pacifico, as, a paciſcor eſſe videtur. Cice. Lepido. Itaq; ſapiẽ tius meo quidem iudicio facies, ſi te in iſtam pacificationem non interpones, ideſt pacem faciendam. Quidã hęc tria ſeparant, vt pacificatus ſum, pacem feci ſignificet. Pacatus ſum, in pace ſum, ab armis deſtiti, placitus ſum ab indignatione animi ad lenitatẽ redij, ꝟel animo leni ſum.

Pacificatorius, a, um, quod ad pactionem pertinet. Cicero. Poſtq; nos pacificatoria legatione implicatos putant.

Paciſcor, eris, pactus depo. ſignificat pactum facio, conuenio. Vnde etiam conſtruitur cum ablatiuo, ſicut alia verba prętium ſignificantia. Plau. in Bac. Paciſci cum illo paula pecunia potes. Dicimus etiam pactus ſum hanc rem. Iuſti. libr. ij. Cum Xerxe nuptias filiæ eius paciſcitur. Huius compoſitum eſt Depeciſcor.

Pactio (vt inquit Vlpia.) eſt duorum, pluriumue in idem placitum, & conſenſus. Sal. Collegam ſuum antonium, pactione prouinciæ propulerat, ne contra Remp. diſſentiret. Cice. lib. iij. offi. Regulus non debuit conditiones, pactioneſq; bellicas, & hoſtiles perturbare.

Pactum quãdoq; participium eſt a paciſcor, vt eſt illud in Geſi. Et recordabor fœderis ſempiterni, quod pactum eſt inter deum, & omnem animam viuentem. Quandoq; nomen, quod a Cice. ſic diffinitur. Pactum ẽ, quod inter aliquos conuenit, quod iam ita iuſtũ putatur, vt iure præſtari dicatur. Hie. in Geſi. Statuam pactũ meum vobiſcũ. In ablatiuo q̃ñq; accipitur pro modo. Teren. in And. Eo pacto gnati vitam, & conſilium meum cognoſces.

Paſtilis. Vide in dictione Pago, is.

Pachys menſuræ nomen eſt. Vnde lycophrõ heptapachyn Achillem appellat a ſeptem cubitis.

Padus fluuius, qui vt Pli. li. iij. ſcribit e gremio veſulli mõtis celſiſſimum in cacumen elati, finibus ligurum Gabienorum viſendo fonte profluens, condenſq; ſeſe caniculo & in foro vibienſium agro iterum exoriẽs, nulli amnium claritate inferior, a græcis dictus Eridanus, ac pœna Phaetontis illuſtratus. Augetur ad canis ortus liquatis niuibus agris q̃; nauigijs torrentior. Metrodorus refert quoniam circa fontem arbor ſit multa picea, quæ pades gallice vocetur, padum, hoc nomen accepiſſe.

Padua, vrbs a padi vicinitate dicta, quæ & patauium dicit quaſi padauium, vel ἀπὸ τοῦ πέτασθαι, ideſt a volãdo, q̃ captato augurio dicitur conditum. Vel a pétendo, q̃ telo auem petiſſe dicitur., eoq; in loco vrbem condidiſſe. Primo Antenorea dicta eſt. Vnde Antenoridæ, poſtea patauini, & paduani. Apud patauiũ natus, eſt Titus Liuius Hiſtoricus celeberrimus, qui res romanas ſumma facundia perſcripſit. Similiter Stella; & Valerius Flaccus poetæ hic orti fuere. Preterea paulus iuriſconſultus. Albertus Eremitanæ noſtræ religionis theologus, Cuius ingenij acumen opera quæ ædidit, declarant Frãciſcus quoq; cognomento zabarella, qui in legibus interpretandis, & vitæ integritate tantum valuit, vt in cardineum cœtum fuerit aſcitus, in ea vrbe originem duxit. Fertur & Voluſius poeta patauinus, qui poſt Ennium rerus geſtarum populi Romani annales carmine deſcripſit.

Paduſa, pe. pro. fluuius, quem aiunt Padi brachium Rauẽnam vſq; perductum Maſſanicũ alio nomine appellatũ.

Pęan, hymnus erat in Apollinem, ſicut dithyrãbus in Baccum, vt Iul. Pol. inquit qui non ſolum in auerſione malorum decantabatur: ſed etiã in victoria. Interfecto enim Pythone laudibus, & carminibus laudatus fuit, quæ Pęana dixerunt. Virg. Lætum pęana canentes. Abuſiue tamẽ pro omni deorum laude ponitur. Vnde opus ſuum Pindarus de laudibus deorum omniũ, pęana inſcripſit. Pęan vero ab παίω, quod eſt medeor q̃ ſalutẽ morbis remedians finem faceret. Vnde & apollo ipſe Pęan dictus eſt. Iuue. Parce precor pęan.

Pęgnium, genus ludicri poematis a ludendo. Vnde Technopęgnion apud Auſonium.

Pędor, ſquallor, illuuies ſordes, & omnis immundicia, ſeu putor in animali. Luca. Longuſq; in carcere pędor. Cice. lib. iij. Tuſcu. Barba pędore horrida, atq; intonſa infuſcat pectus illuuiæ ſcabrum. A græco, hoc nomen deduci videtur, quo παῖδες, ideſt pueri dicũtur, qui in illa puerili ętatula ſordidi fere ſunt, nec a ſordibus ſciunt abſtinere.

Pędidus, pe. cor. ſordibus obſoletus dicitur.

Pędagogus, pe. pro. pueri doctor παῖς puer, ἀγωγὸς ductor. Is eſt enim, cui ducendorum puerorum cuſtodia datur. Colu. lib. j. Nec poſtremo, quaſi pędagogi eius meminiſſe dedignemur Iulij hyginij.

Pędagogium, apud iuſconſultos, ti. de fundo inſtru. Seruitium, atq; mancipium dr. Verba Vlpi. hec ſunt. Si inſtructum fundũ legaſſet, ea pędagogia, quæ ibi habebat, vt cũ ibi veniſſet, ꝑſto eſſent in tricliniio, legato cõtinentur. Sueto. tñ ſi textus falſus nõ eſt, accipit pro puerorum cõcubitu, cum inquit in Nero. Sup ingenuoꝝ pędagogia, & nuptiarũ concubinatus, veſtali uirgini Rubricę vim intulit.

Pędagium locus in domicilio, in quo pueri ſeruiq; cõmorantur, qui παῖδες vocantur. Pli. lib. vj. Epiſtol. Puer in pędagio mixtus pluribus dormiebat.

Pędico, as, pe. pro. obſcęnum verbum, quod ſignificat præpoſteram, cum maſculis libidinem exerceo. Græci dicunt, πυγίζειν quod eſt nates cõtrectare. Iul. Fir. hanc libidinẽ prępoſteram appellat. Hinc pædicones ſiue pædicatores, puerarij puerorumq; amatores, concubitoreſq;.

Pędicones. Vide in dictione Pędico.

Pęderaſtes, amator puerorum. Pederaſtia, amor obſcœnus in pueros. Hunc latini modo puerarium dicunt, modo emaſculatorem modo pulli præmonem.

Pædia, cum accentu in pe. Græce παιδεία eruditio, inſtitutioq; in bonas artes, vt docet. Gel. Vnde pædia Cyri, quas Xenophon ſcripſit.

Pędotriues, pe. prod. ludi litterarij ꝓceptor, & exercitationis magiſter cuius offim̃ (vt inquit Plato in gorgia) eſt corpora hoium formoſa, robuſtaq; efficere. Pędotriuica exercitatio ptinẽs ad doctorẽ pędotriuẽ. Ariſto. li. viij polv. ꝓcipit adoleſcẽtes gymnaſticæ, & pędotriuicæ eſſe erudiendos.

Pędomathis qui a pueris cito aliqd diſcunt. Opſimatheis qui ſero, aliquid diſcunt.

Pęditaba proprie dicitur vſus mora exercitatio.

Pęon, nomen viri medicinę artis peritiſſimi, vt ſcribit. Home. A quo

me. A quo pęonia herba dicta. Eſt & pęon genus pedis q a Diomede quadruplex eſſe traditur, quorum primus ex longa, & tribus breuibus cõſtat. Secũdus ex breui & longa, & duabus breuibus. Tertius ex duabus breuibus, & longa, & breui. Quartus ex tribus breuibus, & longa.

Pęonia herba vocata eſt, a Pęone medico, qui eam inuenit. Pęonia etiam regio eſt in Europa a Pęone Endymionis filio, & Epęi fratre, qui victus curſu ab Epęo, ſicut inter eos conuenerat, imperium victori dedit & in Macedoniam, ſeu Thraciam ad amnem Axium diſceſſit, a quo Pæonia regio dicta, quæ poſtea ex regis nomine Emathia pars Macedonię, & a qua pęones populi, vt Iuſti. li. vij. ſcribit. Sta. li. Achil. pe. cor. Protulit, Pręteritę didici, quo pęones arma rotatu. Quandoq; pæonia ponitur pro Macedonia, ſicut Æmathia, cuius littoralis regio iuxta Sithoniam, & Thermopontum Pallenæ vocatur. In hac regnaſſe fertur Thelegonus.

Pęſtum oppidum Lucanię roſarum abundantiſſimum, vbi ob coeli clementiam bis in anno producebantur fructus. ſ. Maio & Septembri. Virgi. lib. iiij. Georg. Biferiq; roſaria Pęſti. Huius moenia prope mare magni ſpacij, adhuc integra videntur latitudine & altitudine miranda, a Thuſcis cõditum Poſſidoniam dixerunt, & eius ſinum poſſidoniatẽ, in cuius medio eſt pæſtum. Poſtea romani miſſis huc colonis ampliauerunt, vt ait Stra.

Pęſtanus, a, um, poſſeſſiuum. Ouid. de arte. Calta q; pæſtanas vincat odore roſas.

Pętus qui obliquatis oculis in altum reſpicit. Hora. in Ser. appellat pętum pater, & pullũ male paruus, ſi cui filius eſt. Hinc pętorum familia Romæ cognomen ſumpſit.

Pęones populi in regione Pęonia. Vide in Pęonia.

Pagus, ſimul poſitę villę, hoc eſt ruſticanę domus in vnum coagmentatæ. Nam πηγὴν, latine, fons dr̃, q̃ circa fontes hę ponerent, q̃ omnes eadem aqua vterent̃. Scribit Cęſar ciuitatem Heluetiã in quattuor pagos, fuiſſe diuiſam, hoc eſt in quattuor regiones, quæ pagatim habitabantur.

Pagatim aduerbium, dictum eſt per ſingulos pagos ea forma, qua oppidatim. Liui. Templa deum, quæ pagatim ſacrata habebant dirui, atq; incendi iuſſit.

Paganus, a pago dictus eſt ruſticus, villanus, in villa natus q non nouit vrbem, quaſi ex vno fonte potatus. Hinc Semipaganus, ſemiruſticus. Interdum pagani accipiunt̃ pro hominibus non militantibus, etiãſi vrbani ſint. Et eſt verbum peculiare iuriſconſultorum, a quibus hæc duo, perinde ac contraria opponunt̃ miles, & paganus. Sue. de Augu. Pinarium equitem Ro. cum concionante ſe admiſſa turba paganorum, apud milites ſubſcribere quædã animaduertiſſet curioſum, & ſpeculatorẽ ratus coram fodi imperauit. Vlp. Eſt reſcriptum, a diuo Pio in eo, qui cum eſſet paganus, fecit teſtamentum mox militare coepit. Paulus. Fecit teſtamentum exemplo eius, qui paganus fecit, deinde militare coepit. Quare autem pagani dicant̃, qui vrbani ſunt, dicitur Romã diuiſam fuiſſe in tribus quattuor ſicut apud Dio. lib. iiij. Antiquitatũ legitur, quas pagos vocitabant, in quibus habitantes pagani dicebantur, qui in nullam aliam habitationem transferri poterant.

Paganalia, orum, ruſticorum feſta.

Pagaſeus, a, um poſſeſſiuum a pagaſa, vt pagaſea nauis.

Pagaſa, Theſſalię oppidũ, qḋ poſtea Demetrias dictum eſt. Iuxta, quam ędificata fuit Argonautis. Proper. Quod nauis longa argonautarum pagaſea nuncupat̃ q̃ Iaſon, qui eam ędificauit, fuit filius Æſonis fratris Pelię regis Theſſaliæ. Hinc pagaſicus ſinus in Theſſalia dictus eſt.

Pagana lex quam ſeruant ruſtici.

Pago, pagis, pepigi pactum ſignificat paciſcor. Cice. lib. ij. ad Heren. Pacta ſunt, quę legibus obſeruanda ſunt, hoc mõ: Rem vbi pagunt oratione pagunt. Aliquando ſignificat promitto. Pla. Hęc tibi pacta eſt Calidi filia. Ser. tamẽ dicit pago, vnde multi volunt venire pepigi nuſq; lectũ eſt, nuſq; pepigi, a paciſcor fieri, ſicut & pactus. Quomodo a placeo, placui, & placitus.

Pagina, ę, pe. cor. vtraq; pars folij a pangendo, q̃ in paginis carmina pangantur, ideſt figant̃. Verſus enim pagi, vel figi certis dicunt̃, vel q̃ in libris ſuas quãq; obtineant regionẽ vt pagi, vel q̃ cum plures in pugillaribus aut in libro cõpactę, atq; inter ſe iunctæ ſint chartę. Hinc fiunt cõpagino pro coniungo, q̃ paginæ ſimul coniunguntur.

Paginula diminutiuũ. Cice. ad Atti. Si vero idẽ, qḋ neſcio, an ſit, vt non minus longas tam in codicillorũ factis futurorum conſulum paginulas habeat, q̃ factorum.

Pagyris, nomen fluuij, & nomen ciuitatis, a quo Pagyritæ populi. Quidam tamen pacyrim dicunt.

Pala inſtrumentum ruſticanum vulgo notum. Et inſtrumẽtum quo panis in furnum mittitur & extrahitur, necnon ventilabrum, Item quoddam ignis receptaculum. Adhuc Pala pars annuli plana, & latior in qua gemma inſeritur, & etiam ſine lapide dicta quod ſit palam. Nam debet eſſe extra. Cice. lib. iij. offi. Ibi cum palam eius annuli ad palmã conuerterat a nullo videbatur. Item Palæ dicuntur dorſa dextra, leuaq; eminentia mẽbra. Item palæ (vt inq̃t Stra.) minores auri purgationis maſſulæ, & vtiq; non maiores ſelibra. Pli. lib. xxxiij. Expuitur æris pala quędam, hoc eſt, quod græci Pſegma appellant. Idem lib. xxxiij. Scribit palacas appellari maſſas auri in puteis repertas decem, & amplius librarum pondere, quas alij palacranas vocant, ſicut id, quod minutum eſt balaucem.

Palla pallę per duplex ll, eſt honeſtæ, mulieris veſtimentum hoc eſt tunicę, pallium, quod palam, & foris eſt ad veſtigia vſq; demiſſum, hac veſte palam itarę mulieres vti ſolent. Dicta q̃ palam feratur. Vir. Pro longę tegmine pallę. Tigridis exuuiæ per dorſum a vertice pẽdens. Pla. in Mene. Pallam ad phrygiones fert, confecto prandio. In Gallia tamẽ viri quoq; palla vtebantur. Vnde Mar. Dimidiaſq; nates gallica palla tegit. Et ab irrugatione, & mobilitate dicit̃ palla, quæ eſt circa finem huiuſmodi veſtium, ἀπὸ τοῦ πάλλειν. Eſt etiam hoc nomine vrbs Ptolomęo teſte, a latere meridiolani Corſicæ.

Palaca, & palaceana pro auri maſſa ſumi ſolent.

Palacæ græcum eſt, & ſignificat cõcubinam. Vnde dicimus. Hæc eſt palacæ mea.

Palam aduerbium ad omnia refertur, & ſignificat manifeſte & coram pluribus. Coram ad perſonas tantum. Teren. Si falſum, aut fictum continuo palam eſt. Hinc fit Propalã eiuſdem ſignificationis, a quo Propalo, as, pro manifeſto, ſeu aperio. De quibus infra.

Palam quæſtum facere dicitur non tantum ea, quæ in lupanari ſe pſtituit, ſed etiam, ſi qua, vt ſolet in taberna cauponia, vel qua alia domo pudori ſuo non parcit.

Pallium dictum eſt, q̃ palam ſit & foris. Sub eo enim tunica ſumebatur longe, lateq; diffuſum, & viris mulieribuſq; conueniens proprie autem græcus habitus. Vnde palliati græci dicti ſunt, & Comediæ palliatæ, quę ſcriptæ ſunt ſm ritus & habitus hominum paliatorum græcorum, auctores Dona. & Diomedes.

Palliatus, a, um, pallio indutus, & pallio coopertus. Augu. lib. ij. confeſ. Ineſt animę vana & curioſa cupiditas nomine cognitionis, & ſcientię palliata. Apul. Nec palliari tam aperta res poteſt ideſt cooperiri.

Pallio, as, cooperio. Vide in palliatus.

Palliolum diminutiuum breuius pallium, ſiue linteum ad caput tegendum. Iuuena. Cultam palliolo mulier nempe ipſa videtur.

Palliolatus huiuſmodi palliolo indutus. Sue. de Claud. Palliolatus nouo more præſedit. Mar. hanc volo, quæ faci q̃ palliolata vagatur.

Palliolatim, aduerbium ſignificat more palliorum. Plau. palliolatim amictus ſic inceſſi ludibundus.

Palliaſtrum, rude, mutilum, ac vile pallium. Apul. Ecce Socratem contubernalem meũ conſpicio, humi ſedebat ſciſſili palliaſtro ſemiamictus. Et lib. ij. flo. Nitemo prodit cũ

palliaſta circumſtantia corona obtutu magiſtrum & ſecreto deſcendiſſet.

Palus, pali, id eſt pro liguum quo vitis ſuſtentetur. Tibul. Hic docuit teneram palis adiungere vitem.

Palus paludis, pe. cor. ſignificat locum aquoſum, ſecūda in differens eſt quanquam in genitiuo creſcat. Virgi. lib. iiij. Georgi. Cocyti tardaq; palus inamabilis vnda. Hora. Regis opus ſterilliſq; diu palus aptaq; remis.

Palo, as, pe. cor. ſ. pio, tendo, & quaſi palis munio. Col. lib. xij. Vt vitis paletur, & capite tenus alligetur, & iuga vineis imponantur, & capiſtretur. Et palare vagari errareq;. Vnde & diſpalare, quod eſt diuidere. Siſen. Diſpalati a ſignis digreſſi omnes ac diſſipati.

Paluſter, is, & paluſter, a, um, quod eſt ex palude.

Palor, aris, paſſim vagor, ſicut faciunt, qui lento gradu, diſperſiſq; labruſcas quęrunt. Liui. lib. j. Raptim, & ad hos romana legio ducta palantes in agris oppreſſit. Idem li. v. Iam obſidionis tedio victi abſcedunt, vagiq; per agros palantur cibis, vinoq; raptim hauſto repleti. Hoc verbū a palam quidam deduci exiſtimant. Alij a palis caſtrorum, hoc eſt ſudibus, modo huc, modo illuc trāſlatis. Dicit̄ & palo, as, in hac ſignificatione.

Palatim aduerbium ſignificat paſſim vagando. Liui. libr. v. Tuſculum palatim fugerunt.

Palata ficus inter palas compreſſa. Hiero. lib. ij. Reg. Apparuit ſiba puer miphiboſeth in occurſum eius cum duobus aſinis, qui onerati erant ducentis panibus, & centum alligaturis vuæ paſſę, & ſeptem maſſis palatarum.

Palatus, & palatum vtroq; modo dicitur oris cœlum, q̄d labijs, dentibuſq;, quaſi palis munitus ſit. Aug. ſuper Io. i. Quo auidas fauces habere debet vnde optare, vt ſanus ſit intus palatus ita indicandi. Col. lib. viij. Sed etiam, ſi palatum atq; lingua concolor lanæ eſt.

Palas, antis, nomen filij Euandri, & nomen Gigantis.

Palas, adis, dea dicta, q̄ palantem gigantē interfecerit, cum prius Tritonia vocaretur, a Tritone palude, vbi primum viſa eſt, vel a πάλλω vibro, quatio, eo quod haſtam vibrare conſueuerit, docueritq;, quoniam belli dea eſt. Hęc dicta eſt Bellona, quia bella inuenerit. Et minerua q̄ vim minetur vel quod neruos minuat, ob ſtudiorum labores. Nam dea artium, & ſapientiæ eſt, quia de capite Iouis nata eſt. Sed quia dea eſt artium, & ingenij, ideo iſta finguntur. Nihil eſt enim excellentius ingenio quippe quo reguntur vniuerſa. Vir. Pallas quas condidit artes ipſa colat. Hęc Iouis filia ſine matre fuit. Nam Iuppiter, cum videret Iunonem ſterilem eſſe, percuſſo capite emiſit Paladem armatam. Pallas etiam nomen paludis eſt in Aphryca.

Palladium, palladis ſimulachrū q̄d romę in ędę Veſtę fuit.

Paladius, a, um, quod eſt palladis. Vnde palladium forum Romæ, quod erat propinquum templo Palladis.

Palladius nomen viri proprium, qui de agricultura ſcripſit.

Palatium mons Romæ appellatus eſt, q̄ ibi in Palatio pecus paſcens balare conſueuerit. Sic enim vox eius animalis exp[illegible]itur, quaſi balatium. Vnde Neuius balatium appellat. Vel a palo, as, quia ibi palare, id eſt errare pecudes ſolerent, ſeu q̄ palantes Arcades, cū Euandro ibi conſederūt. Nam ante Romam conditam poſſeſſum, atq; habitatus fuit, aut ab Arcade Euandro aut ab originibus qui ex palatio oppido agri Reatini venere, & cum Euandro habitauere. Alij a Palantia Latini matre quæ ibi habitauerit palatium dictum volunt. Alij a Pallante Euandri auo. Alij a filia Euandri palantia ab Hercule vitiata, & poſtea illic ſepulta. Vel certe a Pallante eius filio illic ſepulto. Alij a Pale paſtorali dea nomen inditum autumant. Palatium etiam dicitur domus imperatoria, ſuperba, amplaq;, a Palante gigante, qui primus palatium ob magnitudinem ſui feciſſe dicitur. Aut ſ̄m Plin. a Palanteo Arcadiæ oppido. Siue, vt Cyrillus auctor græcus refert, a Palatio monte. Huius nominis prima ſyllaba indifferenter ponitur. Ouidi. de arte. Illic quas tulerant nemoroſa palatia frondes, Mar. Inde ſacro veneranda petes palatia cliuo. Et palatiū dicta fuit vrbs Diocletiani quam nunc nautæ Spalatum vocant Euſe. in chronicis Diocletianus haud procul Salonis in villæ ſuæ palatio moritur.

Palanteum, vrbs in palatino monte, a Palante Euandri proauo. Vnde Virgi. lib. viij. Arcades his oris genus a Palante profectum. Qui regem Euandrum comites, qui ſigna ſecuti Delegere locum, & poſuere in montibus vrbem Palātis proaui de nomine Palanteum.

Palatinus, a, um. Vnde Palatinus deus, & palatinus mons dictus eſt, ſuper quo primo Roma ędificata fuit, & in eo reges primo, deinde conſules, poſtea imperatores maiore ex parte ſedem habuerunt. Et palatini, qui & palātes ſunt qui cum Euandro venerunt, & aborigenes conſederunt in quartæ regionis palatio. Sed hos alij dictos a Palantia Latini vxore putauere.

Palatialis flamen dictus eſt, qui ad ſacrificandum ei, ideo cōſtitutus erat in cuius tutela palatium eſſe putabatur.

Palatina officia dicuntur officiales aulici & imperatorij Iul. Capitolinus in Galienis. Cum iret ad hortos nominis ſui omnia palatina officia ſequebantur.

Palatual ſacrificium, quod fiebat Romæ in monte palatio.

Palatina regio Romæ, cuius Arcades duce Euandro palantes auctores extiterunt.

Pallantia oppidum hiſpaniæ. Vnde & pallantini. Eſt & nomen fluminis in Valentino littore.

Palęmon marinus deus latine Portunus q̄ portubus præſit. De quo in dictione portunus. Archias autem in epigrāmatis τέσσαρες εἰσὶν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα, τέσσαρες ἱροί· οἱ δύο μὲν θνητῶν, οἱ δύο δ' ἀθανάτων. Ζηνός, Λητοΐδαο, Παλαίμονος, ἀρχεμόροιο. ἆθλα δὲ τῶν κότινος, μῆλα, σέλινα, πίτυς. Eſt & nomen proprium grāmatici Vicentini, cuius tanta fuit arrogantia, vt ſecū natas, & perituras litteras diceret. Atq; de ſe diuinaſſe. Vir. Cum dixit. Tantum vicine Palęmon.

Palæſtina, prouincia ſyriæ Arabiæ contermina a Philiſtim vrbe metropoli in ea, vt inquit Pli. lib. v. Nam & Herodotus ſyriam, alteram paleſtinam. In ea quinq; ciuitates continebantur. Gaſa, Aſchalon, Geth, Acaro, & Azotum. Eſt & altera paleſtina prope. Pheatiam, de qua Luc. lib. v. Laxa paleſtinas vndis conſumit arenas.

Palęſtra, luctatio, ab πάλιν iterum, παίω ferio, percutio. Vel ἀπὸ τῆς πάλης id eſt a motu vnę. Nas ducti ſorte luctantur. Virgi. li. vj. Pars in gramineis exercent membra paleſtris. Paleſtra etiam dicitur domus lenonis, in qua eſt exercitus amator aſſidue. Teren. in Phor. Eccum a ſua paleſtra exit foras. Vnde Victru. lib. v. docet quomodo palęſtrę ſint ædificandæ.

Palæſtrita palæſtritæ, pe. cor. qui ſe in palæſtra exercet, robuſtior, exercitatiorq; & proprie magiſter luctationis, & gnarus omnis palęſtricę actionis. Græci πάλην vocāt luctā. Hac dictione vtuntur Sidonius, & papinius.

Palęſtricus, a, um, pe. cor. quaſi ex vſu palæſtræ vel quod ad palęſtram pertinet. Cice. lib. j. offi. Nam & palęſtrici motus ſæpe ſunt odioſiores.

Palęſtricus ſubſtātiuum, idem palęſtrita. Afra. Depellis mihi manum per palęſtricos. Aliquando palęſtricus dicitur qui motus corporis formæ corporaq; exercet, quales ſunt, qui docent ſaltare.

Pales paſtorū dea, vel pabuli hanc quidā Veſtam quidā deum matrem appellant. Virgi. Te quoq; magna pales.

Palęſtrion, locus vbi palæſtra exercetur palæo luctor, palæ luctā certamen.

Palilia, vel parilia, eius deæ feſta l in r, mutata dicunt̄. Hæc a paſtoribus in agris fiebant. xj. Kalen. Maij, quo die Romulus vrbes fundauit ad lupos arcendos, morboſq; a pecore pellendos, ſeu pro partu pecoris. Propertius libr. iiij. Vrbi feſtus erat dixere palilia patres. Hic primus cępit mœnibus eſſe dies.

Palea, a palam, ſeu a pabulo dicit̄. Nam ea ſola primum in

paſcendis

paleidis animalibus præbebatur. Quo ſanè vocabulo nõ proprie culmi, ſed folliculi ipſa granulorum comprehendũtur. Vir. lib. j. Geor. Surgentem ad Zephyrum paleæ iactantur inanes. Col. li. vij. Minus commode tuemur armentum. Paleis. quæ vbiq; & quibuſdã regionibus ſole præſidio ſunt, & probantur maxime ex milio, tum ex ordeo, mox ex tritico. Idem. Oportet fabam maturam conterere, & paleas eius diligenter cõdere. Notidũ pro Seruij ſententia paleam ſingulari numero dici, cõtra artem. Nã quæ ex pluribus cõſtant, ſunt tantum numeri pluralis, vt cancelli bigę, ſcopæ, licet abutantur poetæ. Virgi. Neq; pinguis paleæ teret area culmos. Pliny. tñ li. xix. Singulari vſus eſt ſi palea deſit & culmus teritur, palea quoq; dicitur carthilago deflua a collo galli gallinacei apud Col.

Paleatus a, um, quod eſt factum ex paleis. Col. li. iij. Quicquid inſerueris libro legato luto ſubacto paleato oblinito plagam, & alligato, ne aqua, ventuſue penetrare poſſit.

Palearia pelles dependentes ex gutture boum dicta, quaſi pellearia. Vir. li. iij. Geor. Et crurum tenus, a mento palearia pẽdent. Huius nominatiuus ſingularis eſt palear, quo vſus eſt Sene. In traged. Palearia etiam dicuntur loca in q̃bus conduntur paleæ ſicut fœnilia vbi fœnus reponitur cuius ſingulare eſt palearium. Col. de ſructicaria fœnilia peariaq; & apothecas & horea.

Palicenus vt inquit Steph. fons in Sicilia dictus: quoniam iuxta palicos fratres ſit. In eam mittitur tabella a iuratis quæ ſi verum dixere fluitat, ſi falſum mergitur. Et ipſi cõtinuo flammantur. Fontem ipſum decẽ fiſtulis aquas reijcere in altitudinem cubitorum ſenum, vt putes inundaturũ in loca, circum omnia, ſed protinus denuo coire.

Paliſcorum, ſtagnum in Sicilia ſulphurei odoris.

Pallilogia, latine re dup'icatio Pallilogus iterũ collectus.

Palimbacchius genus pedis, ex prima & ſecũda lõgis, & vltima breui, vt Auguſtus. Idẽ. Antibacchius dicitur.

Palingeneſia, latine dr̃ regeneratio, hoc eſt reditio poſt tempus animarum in corpus, quod fuit Pythagorę dogma.

Palimpiſſa pix liquida, iterum decocta.

Palinodia, æ ius, cantus & dici põt recantatio, ſiue retractatio. ᾠδὴν enim græci cantũ dicunt πάλιν rurſus. Cum male de aliquo ſcribentes, deinde reſcribentes, bene de eodem ſcribimus, quaſi dicendi mutatio.

Palimpſeſtus membrana iterum ibraſa. Cic. Treba. Nam quod in palimpſeſto, laudo equidem parſimoniam, ſed miror quid in illa chartula fuerit, quod dolere malueris, q̃; hęc ſcribere, niſi forte tuas formulas. Iurecõſulti delectiã vocant. Nam abraſis prioribus litteris reſcribit̃. Vlp. Chartę appellatio ad nouam refertur, & ad delectitiam.

Palamedes, nomen Nauplij Eubœæ regis filij, qui vliſſis fraude a græcis infectus fuit. Hic fertur troiano bello quattuor litteras inueniſſe ſcilicet. ξ. θ. φ. χ. Prætera ordinem aciei, dationem ſigni teſſeras, hoc eſt ſimbolũ bellicum, & vigilias inuenit. Hinc a poetis Palamedes aues grues dicuntur. Mar. Turbabis verſus, nec littera Tota volabit. Vnam perdideris ſi Palamedis auem.

Palangæ græci phalange dicũt ſunt ligna teretia, qualia ſunt quæ nauigijs dum ſubducunt̃ ad littora, aut ad mare trahuntur ſuppont ſolent. Vide in dictione phalangæ.

Palango, as, onus, aliquod huiuſmodi fuſtibus tranſueho. Var. Cum pœnus in fretum obuiam veniſſet noſtris & quoſdã cepiſſet crudeliſſime pro palangis carinis ſubijcere, quo metu debilitaret noſtros. Afri. Et capream vnam ſemiliceram quaterni ſimul palangabant.

Palanę idem ſignificat, quod palangæ.

Pallenæ pen. pro. ciuitas arcadiæ a Pallena Sithonis filia, & vxore Cleti dicta, vt inquit Egeſſippus phlegrus ob regionem vicinam vbi gigãtum bella memorantur fuiſſe, quã alij Macedonię, alij Trhacię aſcribunt ob regionem vicinam, vbi gigantum bella fuiſſe memorantur.

Pallor quaſi pellis liuor. Et eſt pallor faciei, atq; totius corporis. Exiguis eſt color exhauſti ſanguinis ſeu ęgri, ſeu re

pentini timoris certiſſimus teſtis.

Palinurus, pe. pro. Siciliæ promontorium, haud longe ab Helia, quæ poſtea Velia dicta eſt, in quo palinuri gubernatoris nauis Æneę tumulus eſt, & ab eo locus nomen ſortitus eſt dr̃ aũt palinurus bis meiens, πάλιν enis iterum οὖρος vrina. Mar. Minxiſti Pauline ſemel currẽte, carina. Meiere vis iterũ ſic Palinurus eris. i. vocaberis bis meiẽs.

Paliurus, herba ſpinoſa, & aſpera. Virgi. Carduus & ſpinis ſurget paliurus acutis. Eſt etiam nomen arboris In Africa ſuauem fructum facientis, quo vina commendantur. Et nomen paludis in Africa.

Pallenon vero alia ciuitas de qua infra.

Pallidus qui pallorẽ habet a quo diminutiuum Pallidulus.

Pallas, a motu cordis dicitur.

Palleo, es, pallui pallidus ſum, a quo paleſco pallidus fio. Aug. lib. viij. confeſſ. Iactat tempeſtas nauigantes, minaturq; naufragium omnes futura morte palleſcunt. Huius compoſita. Expalleo, a quo expalleſco valde pallidus fio. Pla. in Cur. Vidẽ. Vt expalluit. Impalleo, a q̃ Impalleſco, qđ eſt intus, vl̃ valde palleſco. Perſi. At te nocturnis iuuat impalleſcere chartis.

Palma dr̃ planũ illud, & ex parte cõcauũ manus, qđ in digitos deſinens decore patet. Vnde & pro menſura ponit̃, ſicut palmus. Ab huius ſimilitudine arbor quoq; illa nobilis palma vocat̃, q̃; phœnicem vocamus, ꝙ comam in cacumine habeat circũ extẽſam, & ramos in digitorũ modum protenſos. Vnde & genus earũ caryeas, dactilos, hoc eſt digitos vocamus, qꝛ̃ digiti videant̃. Hęc arbor in Italia ſterilis ẽ, in maritimis Hiſpanię fructũ f. rt, ſ; immitẽ dulcem in africa, ſed ſtatim euaneſcentem. Contra autem in oriẽte, & ex his vina, alicubi & panis, & pluribus quadrupedibus cibus. Nõ cędit ponderi, ſed ſurgit aduerſum pondus. Ideo victoribus tradit̃ præmio, ꝙ non ceſſerint ſed pertinaces in bello perſtiterint. Vnde & ponit̃ pro victoria. Plut. In certamnibus palmam ſignum eſſe placuit victoriæ, quoniam ingenij eiuſmodi lignum eſt, vt vrgẽtibus, opprimentibuſq; nõ cædat. Grego. Palma quaſi pacis alma quæ victricem ſolebat ornare manum. Item palma cauſa certaminis dicitur. Terẽ. in Phor. In medio omnibus palmam eſſe poſitam. Item palma (vt docet Ser. li. xj. Æn.) ſignificat togam quam merebãtur hij, qui de hoſtibus palmam deoortaſſent hoc nomine eſt etiam vrbs vna e duabus, quæ in vna gymnaſiarum ſunt conditæ ad occaſum ſita, vt inquit Strabo.

Palmeus a, um, quod eſt ex palma arbore. Col. li. vj. M. Columella Bethicæ prouincię ſub ortu caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabant.

Palmoſus, a, um, quod eſt palmis abundans. Virg. lib. iij. Palmoſa ſalinus.

Palmata, ſeu palmaris veſtis a palma pro victoria dicta ꝓprie triũphantiũ fuit q̃; merebantur hij, q de hoſtibus palmã reportaſſent. Auſo. in panegy. Palmata veſtis, vt in pace conſulis eſt ſic in victoria triumphantis. Sido. Poſt palmam palmata venit. Alij a latitudine clauorũ dictã volũt palmatam, quæ nunc a genere picturæ, picta appellatur. Mar. Palmatæq; ducem ſed cito redde togæ.

Palmaris a palma arbore nomen deductũ, quã in certaminibus victoriæ ſignum eſſe placuit. Eſt & palmaris a palma manus, vt apud Quinti. In pariete palmato. Palmare veſtigium dictum, quod ex palmæ impreſſę nota factum ſit. Palmare facinus quod eſt dignum palma.

Palmus mẽſuræ genus a digito minimo ad pollicẽ. Et eſt duplex maior, & minor. Maior digito ꝛ. xij. Grece ſpithame vocatus Minor digitorum. iiij. Paleſtes græce dictus. Dicitur etiam palmum neu. ge. Victru. li. ij. Doron autem græci appellant palmum, ꝙ munerũ datio, græce doron appelletur. Id autem ſpargitur manus palmum.

Palmarius, a, um, quod eſt palma dignum. Teren. in Eu. Id vero eſt quod ego mihi puto eſſe palmarium. Dona.

Palmarium palma dignum palmarium etiã dr̃, quod eſt

palmi. Col.li.ix. Per ſpacia palmaria modicis formatſ cauis. Idē li.xij. Spici vlpici, inter palmaria ſpacia diſponēdi (ſunt.

Palmaria inſula eſt vltra Tyberina oſtia in mari Tyrrheno. Var.lib.iij. de re ru. Hoc ita fieri apparet in inſulis propinquis ponti, & palmariæ pandathariæ.

Palmipedalis, menſura vnius pedis, & palmi. Col. lib.iiij. Nam in diuoſis, vbi terra decurrit, poteſt malleolus, palmipedalis deponi.

Palmula extrema pars remi, eo, ꝙ in modum palmæ protenſa ē. Vir.li.v. Et leuas ſtringat ſine palmula cautes. Sunt & palmulæ fructus palmæ, qui & dactyli, & ſcidalides, & margaridę, & Careotæ, & Careotides Pli. teſte, dr̄.

Palmipes, planos, & ad palmę ſimilitudinē hn̄s pedes. Vt̄ anſeres, & omnes fere aquaticæ aues palmipedes dicūtur Plī. Aut in palmipedum genere ſunt, vt anſeres.

Palmes, itis, ſarmentum vitis, & aliarū arborum, qm̄ palmites in modū palmarum humanarū virgulas, quaſi digitos habent. Et palmites dr̄. Vnde erumpit vua.

Palmos, latine ſaltus venarum, & ſuſultatio cordis.i. expulſio quæ cauſatur ex dolore.

Palmo, as, materias alligo. Col.lib.xij. Cęterum palmare.i. materias alligare hoc ꝓpe, nō expedit. In alia ſignificatione accepit. Quin.in decla.ꝑ.i. Præterea cū manus ex qua palmare veſtigium poteſt plicet in capulo. Et poſt. Tuus aūt, qui palmatus eſt paries veſtigium eius partis oſtendit. Huius compoſitum ē Depalmo, qđ eſt palma percutio. Gelli. Is pro delectamento habebat hominis liberi manus ſcire palma verberare eum ſeruus ſequebatur crumenā plenam aſſium portitis, & quemcunq; depalmauerat, numerari ſtatim ſm̄.xij.tabulas.xxv.aſſes iubebat.

Palmirena regio Syriæ in qua metropolis eſt palmaria in qua regnauit Zenobia mulier eruditiſſima.

Palpo, as, & palpor depo. ꝓprie, vt inquit Porphi. ē leniter, & blāde muliere verbiſq; quempiam ac etiam munere ad ſe allicere. Vnde & pro adulari frequēter accipiſ. Hinc palpator, pro adulatore. Plu. Vt palpator nullus eſt qn̄ occępit blādior. Regitq; interdum actm̄, interdum datiuuz. Hor.in Ser. Et cui ſi palper, recalcitrat, ideſt, ſi adulteris, vel blandiaris. Iuuen. actiue poſuit, cum ait. Quem munere palpat Carus, ideſt blandicijs munerum capit. Huius cōpoſitum eſt Expalpo, quod eſt elicio.

Palpo. palponis, qui & palpator pro adulatore, & blando homine. Perſi. Ius ne habet ille ſui palpo quem ducit hiātem cretata ambitio? Pla. in Am. palpo percutit.

Palpum blandimentum. Plau.in Pſeu. Mihi obtrudere nō potes palpum.

Palpito, as. pe.pro. frequen. leuiter, ac frequenter moueor. Hie.lib.ij.Regum. Cūq; adhuc palpitaret herēs in quercu. Plī. Palpitat certe cor, & queſt altern itim mouet Iuue. Vt ſemel, atq; iterum ſuper illam palpitet.

Palpebræ pen. cor, capilli, quos in genis homines vtrinq; habent, a palpitādo.i.tremendo, vel a palpādo.i. prętētādo. Ob id enim natura palpebras homini dedit vt vallus quoddam viſus eſſet & prominens munimentum circa occurſantia animalia, aut alia fortuito incidentia.

Paludamenta ſunt inſignia, ac ornamenta militaria. Ideo cum ad bellum exit imperator, mutata veſte dr̄ proficiſci paludatus. Liui., Cum paludatis lictoribus profectus ab vrbe Brunduſium venit. Hie.ad Exuperātium. Quis non diliget eū, q ſub paludamēto, & habitu militari agat opera prophetarū, & exteriorem hoiem aliud promittentem vincit interiori homine, qui formatus eſt ad imaginem creatoris. Dicta paludamenta, ꝙ perſpiciuntur illi, qui illa habent & fiunt palā, vt inquit. Var. Inuenit ēt paludamētū dici de veſte muliebri. Plī. Nos vidimus Agrippinam Claudij principis ſedēte eo ad naualis ꝓlij ſpectaculū, aſſidentē indutā paludamēto aureo textili, ſine alia materie.

Paludatus q ē veſtitus paludamēto. Vide in paludamenta.

Palumbes, tā maſc. ꝗ̄ fœmi. gene. inuenit, ſylueſtres colūbę ſunt, q arboribus, ſepibuſq; nidificant. Vir. Raucę tua cura palumbēs. Luca. Macroſq; palumbēs. Dicitur & palūbus, & palumba. qđ parcat lumbis ꝓpter ueneris refrigerationem. Hoꝝ duo ſunt genera. Vnum torquatum a torque, quo inſignitur, Marti. Inguina torquati tardant, hebetantq; palumbi. Non edat hāc uolucrē qui cupit eſſe ſalax. Propertius. Sed cape torquatæ Venus o regina palūbę. Alterum genus, quod Vinaginem dicunt, ab vſu labruſcæ. A palumbus fit palumbius, a, um.

Pampillum genus delicati currus Lāprid. Iunxit quaternas mulieres pulcherrimas & binas ad pampillum, vel ternas & ſic uectatus eſt.

Pāphilus, pe.cor. latine dr̄ totus amor, vel oībus amicus.

Pāphilia regio in minori Aſia, iter Ciliciā, & Syriā. Vnde & mare Pamphiliciū, dicta quaſi tota frondoſa. Hæc tota montana ex tauro in mare procumbit. In ea, vt Pomp. refert, eſt fluuius Melas nauigabilis, & Eurymedon, apud quē Cymō athenienſis Perſas nauali pugna ſuperauit.

Pamphagi pe.cor. Æthiopiæ populi oībus rebus veſcentes.

Pampinus. pe.cor. genus vitis, a Vir. genere maſculino ponitur a Var. frequētius fœminino. Et ſignificat folium vitis, ſeu ramuſculum virtutem. Vir. Heu male tūc vites defendit pampinus vuas apud Colu. Ponitur, pro quodam arboris genere. Vir. genus non diſcreuit.

Pampino, as pe.cor, Pampinos decerpo, vel a ſarmēto coles qui nati ſunt de his qui plurimum valent ad ſecundus. nōnunꝗ̄; etiam ad tertium relinquo, reliquos decerpo, ne relictis colibus ſarmētum nequeat miniſtrare ſuccū. Col. lib.iij. Cum comprehenderint identidem pampinent, ne plura ſarmenta, quam debent excreſcant.

Pampinarium palmes, qui, vt Pli. inquit, e duro exit, materiamq; in proximū annum promittat ſiue congeries virētum ramuſculorum. Col.li.iiij. Vicioſiſſima eſt eorū agricolarū opinio, qui minimum referre credunt, quot vuas ſarmentum habuerit, dum ex vite fertili ligatur, & nō ex duro trunco enatum, quod pampinarium vocant.

Pāpinarius, a, um, qđ eſt pāpini. Col.lib.v. Ne aut pampinarius palmes interuectus, aut verruce ſimilis furūculus relinquatur. Et lib.iiij. Nec pampinariā virgam deplantet.

Pampineus, a, um idem quod pampinarius. Vir.lib.ij. pāpineas inuidit collibus vmbras.

Pampinoſus, a, um, quod pampinis abundat. Col. li.vj. Et ſi parum pampinoſa vitis eſt.

Pamporus amnis ex Illirio nauigabilis, vt inquit Strab. Alibi vocat eum Nauportum.

Pan apud græcos ſignificat omne. Quo etiā vocabulo paſtorū deus vocitus eſt in naturæ ſimilitudinē formatus, habet enim cornua in radiorū ſolis, & cornuū lunæ ſimilitudinē. Rubet eius facies ad ętheris imitationē. In pectore nebridē hz, ad ſtellarū imaginē pars eius inferior hiſpida eſt. propter arbores. virgulta, feras, caprinos pedes hz, vt oſtendat terræ ſoliditatē. Hic Demogorgonis filius creditur fuiſſe, qui fiſtulā compoſuit ſeptem imparibus calamis ſimul cōiunctis. ꝓpter harmoniā coeli. hunc Archades colunt eū vniuerſæ materiæ dn̄m appellantes. Vnde a græcis Pan appellatur. Itē pan latine incubus dr̄. Incubi vero ſunt nocturna phātaſmata, mortalibus terrorē incutientia. Sed Alceus poeta mirabilr deſcribit ὦ μῶνει πὰν λαροῖ σινό Ϝεὶ βαταχεῖλεσι μοῦσαν ἱμερτὴν ποιμενίῳ τερπόμενος δαίμονι κελάδο σύριγγι χέων μέλος ἐκ δὲ συνῳδοῦ κλά[illegible] ὄρνων ἀμειβόμενον ἀμφὶ τοὶ ἐνθμοῖο κατὰ κρότων θεοὶ ἄχος ἠοστεσθω νυμφαις ταῖς δὲ μεθυδριάσιν.

Pana, acis, pe.cor. & Panax herba cuius ſuccus opponax vocatur ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖν, hoc eſt, a ſanandis oībus morbis. Plī. Panaces ipſo nomine omnium morborum remedia promittit. Col. Panax vtroq; tempore leni & ſubacta terra rariſſime diſſeritur. Hinc deducitur πανάκεια Luc.li.ix. Et panacea potens & theſſala centaurea. Vir. Ambroſios ſuccos, & odoriferam panaceam.

Panaces idem, quod panax. Vide in dictio. Panax.

Panacria Græce παναϰρια.

Panetius nomen proprium philoſophi Rhodij ſtoicę ſectę. quaſi totus moralis. Scipionis præceptor, quem imitatus eſt Cice. lib. de Offi. Hic ſcripſit, ꝙ vita hominū ex improuiſo aſſidua, & prope quotidiana pericula fert, ad quæ cauenda oportet animo ſemper eſſe intento, vt ſunt athletę. Sicut enim illi in certamine athletico caput manib⁹ oppoſitis, quaſi vallo præmuniunt, ita animus ſapientis aduerſus petulātias iniuriarum, ictuſq́; fortunæ debet eſſe erectus, arduus, ſeptus, neq; in re repentina incurſio imparatis, improtectiſq́; nobis obloiatur.

Panagron retis genus, ꝙ omnia capiat ἀπὸ παν & ἄγρα.

Panagios, latinę ſanctiſſimus, quaſi totus ſanctus.

Panaretus, penul. cor. dici poteſt omnium virtutum continens παν enim totum ſignificat, ἀρετὴ virtus. Mar. Arguto madidus pollice panaretus. Hierony. Fertur & panaretos. Ieſu filij Syrach.

Panegyris, conuentus, congregatio, nundinæ, feſtiuitas, ex παν omne ἀγυρομαι cōgrego, quaſi vndiq; cōgregado. Vel ἀπὸ τοῦ παντας ἀγυρειν. i. ab omnibus. Vnde panegyrici ſunt ſermones laudatiui, qui in conuentu populi, & ſacris ſolēnitatibus habent, quales ſunt qbus diui Imperatores laudantur. Et panegyricon tertius dicendi genus quod latini demonſtratiuum dicunt.

Panegyricon. Vide in dictione panegyris.

Panętholium, quaſi toci continens Ætholiā, mons eſt ętholię altiſſimus.

Panchreſtos, medicamentum no/bile, quod latinę dici poteſt omnibus conducibile.

Panchros gemma quæ conſtat ex omnibus coloribus.

Panathenea, cōmunis celebritas. Ludi gymnici in honorem Mineruę Athenis celebrati. Primus Theſeus auctore Plutarcho inſtituit panathenea. Nam græci ἀθηνᾶν vocant, quam noſtri Mineruam nūcupauerunt. Euſe. Agon gymnicus, quem panatheon vocāt Athenis actus. Hinc panathenaicus Iſocratis liber.

Panathenaicus liber, idem qui & panegyricus.

Panathenaicon genus vnguenti, quod vt Pli. lib. xiij. In quit Athenę obſeruanter obtinuere.

Panurgus, aſtutus, quaſi rerum omnium experientiam habens, a quo panurgia, aſtutia. Plau. Iſtæc panurgiate te in piſtrinum dabit.

Pāchaia, quaſi tota dehiſcens, regio Arabię tota arenoſa, in qua arbores ſponte natæ, thus emittūt. Vir. Totaq; thuriferis Pāchaia pinguis arenis. Ser. ſcribit Pāchaiā Arabiam & Sabeoꝝ gentem eādem eſſe apud quā naſcitur thus.

Pāchai populi, q. vt Pompo. refert, deſecta Sabeę habitāt, qui & ophiophagi vocitur, qm̄ ſerpentibus veſcitur.

Pancharpiæ, coronæ ex varijs florum generibus factæ, & pene omnibus.

Pāchratiū dr̄, quaſi omnia potens, ludus gymnicus, quinquēnio conſtās, a quo pācratiaſtæ dicuntur, qui hoc ludo excellunt. Propter. Puluerulentaq; ad extremas dat fœmina metas, & patitur duro vulnera pancratio.

Pācratiaſtes certator, & victor, pancratij. Nam pan ſignificat omne, & cratos Robur, in quo robur, & totius corporis firmitudo pręcipua. Gel. li. iij. Diagoras filios tres habuit vnum pugilem alterū pācraſten tertium luctatorem.

Pācratius nomen viri proprium, quo ſignificatur certator. Sene. lib. v. de benefi. Lacedæmonij vetant ſuos pācratios ceſtu decernere.

Pācratia & pācratiaſta idem, quod pācratius. Gel. Oportet animo eſſe intento, vt ſunt athletarum, qui pācratiæ vocātur, qui ad certādum vocati proiectis alte brachijs conſiſtunt & os ſuum manibus oppoſitis quaſi vallo pręmuniunt. Pli. lib. xxxv. Myron fecit delphicos pentathlos pācratiaſtas. Quidā ita diſtingunt inter pentathlum, pācratium & periodo victorem ꝙ plus ſit pācratiū eſſe q̄; pętathlū & plus periodo victorē eſſe q̄; pācratiū. Pentathlos eſt, qui generibus illis quinq; certat, pācratiaſtes qui certamē & vicit. Periodo victor vt Feſt. inquit, q ſacra græca certamina obiuit & vicit, Nemea Pythia Iſthmia Olympia.

Pandecta nomen compoſitum, a πᾶν, quod eſt totum, & participio huius verbi δέχομαι quod eſt capio, quaſi omnia intra ſe compræhendens, volumen aliquod vniuerſa ſiter continens. Vnde Iuſtinianus libros, in quibus veteera iura collegit, pandectas appellauit.

Pandion proprium nomen Erechthei Athenarū regis filij, cui ſucceſſit in regno. Huius filiæ fuerunt Progne, & Philomella. Dictus Pandion, quaſi totus dios, ideſt totus Iouis. Hinc pandionia dicta eſt attica Sidonius. Qui pādioniam mouebat ora or caueam tumultuoſus. Et athenienſes pandioni dicti ſunt. Claud. lib. li. ij. Et pandionias quæ cuſpide protegit arces.

Pandionius, a, um poſſeſſiuum vt pandionia regio attica.

Pandochium, hoſpitium diuerſorium, ſtabulus. Vnde pandocheus ſtabularius dicit. Ioſephus lib. iij. Anti. Neq; ancillam, neq; captiuam eis nubere voluit, ſed & eas, quæ de Cauponibus & pandochibus vitam agunt.

Pandora, quaſi oīum dona, vel quaſi ab oībus donata, vel oīum rerū genere donata. Quo noīe ēt dicta eſt gens in cōuallibus Indię ſicut li. vij. ſcribit Pli. q̄ ductus annis viuit in iuuentute capillos candidos habet in ſenectute nigros.

Pandatharia inſula in puteolano ſinu, ſeu in mari Tyrreno vt lib. ij. ſcribit Ptolemeus.

Pandoſia ciuitas in Epiro, alia in Italia in qua Alexāder epirotes interfectus eſt. De qua Trogus. Cū in Epiro eſſet Pādoſia, & flumē Acheruſius ignarus eandē, & in Italia eſſe ad declināda fato ꝑicula pęgrinā militiā cupidus elegerat.

Pandoſus Archadiæ lacus.

Pando, is. paſſum, & panſum ſupinus facit ſm bedā ſuper Do. Et a pane dr̄, ſignificatq; patefactio, ꝙ apud veteres q ope indigeret, & ad aſylum ceteris confugiſſet panis ei dabatur. Pandere itaq; panem dare. Et quia nunq̄; fanus talibus clauderet, pandere pro aperire vſurparunt. Vnde mulier capillo paſſo dicitur, quaſi porrecto, & ſparſo. Et paſſis manibus, & velis paſſis, ideſt deductis, atq; diſtētis. Huius compoſita ſunt. Expando extra pando, a quo expaſſum ex tentum. Vnde Gel. refert Cecilium ſcripſiſſe flameum expaſſum domi protulerunt. Nōnunq̄; tamen apud veteres a, in e, mutatur, ac pro eo, quod eſt diſpaſſis, diſpeſſis dictū eſt. Plau. in mili. Credo ego iſthoc exemplo tibi eſſe eundē extra portam diſpeſſis manibus, patibulus cum habebis. Oppando circum extendo. Hiero. in Exo. Velum, qđ ante illud oppanditur. Propando vltra pando. Repādo, a quo repandum dicitur, quod retrorſum patet.

Pāgeus, quaſi totus terra, ob nimiā fertilitatem, promontorium eſt Thracię Beſſis conterminum, & Macedoniæ coniunctum, ad cuius radices Meſtus amnis defluit. Et in ſingulari eſt gene. maſ. in plurali gene. neu. Sta. illi Pāgæa reſultāt, Iſmaraq;. Hinc pāgęus, a, um, vt Arua Pāgæa.

Pāgonius, a, um, ꝙ habet plures Angulos.

Pāthea vxor Abradote Suſi ductoris, ſub Cyro maiore caſtiſſima. Vide in dictione Abradotes.

Pāthaces, pe. cor. nomen amnis, ab vſu medicinę pecorum dicti. ſed in Samo prope Chalcaitis, & Podalirij ſacella, vt ſcribit Strabo.

Pātheō templum Romæ, quod vt Dion. Hiſtoricus refert, ſic dictū fuit & in Martis, Venerisq; imaginibus ſub ipſo templo conſtitutis omnium deorū imagines effictæ erāt. Siue ꝙ templum ipſum rotundum ſit, cœlo q; per ſimile. Et ſic quoq; omnium deorum habitatio cenſeat. Poteſt & dici pantheon ſummum deorum. Nam πᾶν, ſignificat omne, quod ſane in ſimilibus ſæpe ad ſummum ſpectare ſolet, & θεῶν deorum. Vnde Pli. li. xxxvj. Pātheon Ioui vltori ab Aggrippa factum fuit.

Panther ab Ariſto. vocatur animal quod Theodorus Gaza lupum canarium appellat, diuerſum a panthera. vt ex Galeno conijci poteſt, qui ſic ait. Quidam adheo beluini, vt leonū, & Pāthera rum, item canum, & pantherū. & vulpium carnibus veſcantur. Hiero. ad præſidium ſic ſcribit

Pãther pardo ſimilis eſt, & eſt varij coloris, & mitis ſi ſaturatus fuerit, & tribus diebus dormit poſt tertiũ diẽ lauat ſe, & clamat, & ſic odorem ſuauem emittit, & conuocat omnes feras, quæ odore ducuntur, & eſt omnibus feris amicus præter draconi & aſpidi.

Pãthera pe.pro. animal prorſus ferũ, & maculoſum, quæ & pardalis dicit̃, ex πᾶν quod ſignificat totaliter, & θὴρ fera. Abundat in Hyrcania, & Media. Hora. in Epiſto. Diuerſum confuſa genus panthera camelo.

Pantholabus, omnia ſumens, verna appellatus eſt, propter ſcurrilitatem pluribus notus.

Pãthomimus pe.pro.re. omnium imitator, qui in ſcęnis perſonis per ſingulorum actuũ ſimulationes oſtendebat. Ex πάντων omniũ, & μιμὸς imitator. Eſt autẽ Mimus ſermonis, & factorum cuiuſq; imitatio cum laſciuia. Pli. li. vij. Mythicũ panthomimum, hoc eſt fabularẽ quendã vocauit, ceu pãtomimorũ duo ſint genera ſcenici, & mythici.

Panhormus, & panhormum, ciuitas Siciliæ dicta a nauiũ applicatione, quæ vndiq; illuc conueniunt. Eſt enim hormos portus pars. Inde nautę dicunt hormizare, id eſt nauem anchoris, atq; retinaculis inſtruere, quo ſecura ſit in portu a repentinis procellis. Hinc panhormita, panhormitanus, & panhormius.

Panompheus Iouis epitheton, quia ab omni lingua colat̃ a πᾶν, & ὀμφὴ vox, quod omnium voces audiat. Oui. Ara panompheo vetus eſt ſacrata tonanti.

Pãtheus, & pãtus nomẽ ꝓprium filij Otrei fratris Hecubæ.

Panthoron penul. pro. ſcribitur pantω, παντωρὸν, latinę dicitur omnia videns. Quo nomine dictus eſt ſol.

Panis, a paſcendo proprietatem habet ſiue ꝙ omnibus pulmentis adhiberi poſſit, & fere adhibeatur, cum nullum obſonium faciat inſipidius. Nam pan totum dicitur panis varia ſunt genera. Nam alia ſunt ab obſonijs appellata, vt oſtrearij alia a delitijs, vt artolagani. Alia a feſtinatione, vt ſpheutici. Alia a coquendi ratione, vt furnatij, vt artopticij, vt in clibanis cocti.

Panurgus aſtutus, quaſi rerum omnium experientiã hñs panurgia aſtutia. Plau. Iſtęc panurgia tete in piſtrinum dabit.

Panis ſecũdarius, panis vulgaris, qui omniũ cibꝰ eſt. Sueto. de Aug. Cibi minimi erat ac fere vulgaris. Secundariũ panẽ maxime appetebat. Idẽ Cibarius appellat̃ panis rudis a ſcabricie panis ſecũdo coctus quo vtuntur nautæ.

Panifex, qui panem facit, qui & panificus dicit̃. Vnde mulieres, quæ panem faciunt panifices ſeu panificæ vocitur. Hinc Hiero. in lib. Reg. Panificas filias dixit.

Panificium ipſa panis confectio, & actus faciendi panem.

Panarium locus, vbi panis ſeruatur, panis repoſitorium. Cuius diminutiuum eſt.

Panariolum, Panaria, & panariola nos hodie, quoq; vernacula voce ciſtas, & ciſtellas vocamus ex viminibus factas. Sue. Sparſit, & miſſilia variarũ rerũ, & panaria cũ obſonio viritim diuiſit. Mar. Cum panariolis tribus redisti.

Panica, vocantur repentini, quidam terrores. Et conſternationes, quales lymphatici metus vſq; adeo irreuocabiles vt non ratione modo, ſed mente etiam careant. Cice. lib. v. ad Atticum. Scis. n. quædã panica πανικα dici. Hygin. Item de panico terrore mentionem facit quũ ait. Hic enĩ quum Iupiter titanas oppugnaret primus obiecisse hoſtibus terrorem, qui panicos dicitur. Fit autem a Pan deo; quĩ repentinorum terrorum, & conſternationum cauſas deo pani tribuunt.

Paniſci dij ſyluestres, quaſi per diminutionem dicti minutuli panes, ſicut a ſatyro ſatyriſcus inclinatur. Sue. in Tybe. Proſtantes ex vtriuſq; ſexus pube paniſcorum & nympharum habitu. Scribit. Pli. lib. xxxv. Paniſcum fuiſſe pictum a Tauriſco pictore.

Pando, as, incuruo. Vnde pãdari trabs dicitur quaſi incuruari, cedereq; ponderi, cuius ꝯtriũ palmæ faciunt quippe quæ nõ contra inferiora, ſed indiuerſum retinẽdo oblictantur. Plin. lib. xvj. At populus contra omnia inferiora pandatur. Facile pandatur iuglans. Hinc a Vitr. arbores pãdatæ dictæ ſunt, quæ in ędificijs curuantur.

Pandus, a, um, nõ pandicus alternitatis cauſa euitandæ quod in pleriſq; ſeruatur, ſicut a mane matutinus, non manutinus, a vitis vinetum non vitetũ. Eſt autem pandus, idem quod apertus. Virgi. lib. ij. Georgi. Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

Pandana porta Romę a pãdo dicta, ꝙ ſemp pateret ad res, quę in vrbẽ ferebant̃. Eadem dicebat̃ libera a libertate.

Pandana etiam eſt inſula in ſinu Caietano parua a continenti ducẽtis quinquaginta ſtadijs diſtans, in qua pulchre habitatur, vt Strabo inquit.

Pandiculor extendo, vt faciunt, qui e ſomno expergefacti ſunt oſcitantes. Plau. in mene. Ego me ad ſimiles inſanire, vt illos a me abſterrerem, vt pandiculans oſcitatur.

Pandicularis dies dicebatur qui & communicarius in quo omnibus dijs cõmuniter ſacrificabatur.

Pantices fluxus ventris pinguitudo, & exuberantia ꝙ venter pandatur. Hodie quoq; vulgus pantices appellat in homine ventroſo. Pl. in Pſeu. Eo vos veſtros pantices adeo madefactis, cum ego ſiem hic ſiccus.

Panus, pani & panus, is tramę inuolucrũ, quo pãni texuntur, a quo panula, & paniculi, per diminutionẽ. Lucil. Foris ſub tegmine panus. Ad huius ſimilitudinem & innatus tumor ſub faucibus, auribuſue, & inguinibus panus appellatur. Idem. Et lucerũ parotidas, & panos ſanat. Panos Galenus in ſpẽs diuiſit huius diminutiuum eſt panellus.

Panicula diminutiuum a pano, alioquin ſignificat comam in milio panico arundine. Pli. Pendente e picearum, vel roborum quoq; ramis, quæ ipſe vocat panos, & paniculas, & aliquando nucamenta callo ſquammatim compactilia, quę citara græci appellant. Quicquid igitur ſub longa, vel ſub rotunda forma tumet panicula dici fere poteſt. Celſus in curatione ramicis. Faſcia eius rei cauſa fit, cui imo loco pila eſt aſſuta ex paniculis facta, quæ ad repellendum inteſtinum, quod deſcendit illi ipſi ſubijcitur. Pli. li. xxj. Græcula roſa conuolutas habet foliorum paniculas.

Pannus, per duplex nn, quo veſtimur, vt pannęę veſtes, quę ſunt laneæ, vel bombycinę.

Pãneus, a, um quod eſt ex pãno, vt veſtis pãnea quę eſt lanea.

Pãnoſus, qui ſordida veſte, & craſſo pãno vſquequaque opertus eſt. Nec hoc niſi de paupere dr̃. Iuſtuli. ij. Permutato regis habitu pãnoſus ſarmẽtatacollo gerens caſtra hoſtiũ ingreditur.

Pãniculus diminutiuũ. Iuue. Et pãniculus bombicinus vrit.

Pannicularia. Vlpi. Teſte dicuntur ea, quæ in cuſtodia recęptus ſecum attulit, vt veſtem, qua indutus fuerat, qui ad ſupplicium ducitur, aut nũmos, quos victus ſui cauſa habuerat in promptu, aut leues annulos, hoc eſt, qui res nõ excedunt aureorum quinq;.

Panicum genus frugis a paniculis ſuis dictum. Plin. v. li. xiij. Panis racemato paniculis. Cæſa. Panico vetere, atq; ordeo corrupto.

Paneus per ſimplex n, fons eſt ſub Libano monte, in quo, ſi qua naticula proijciatur in lacũ cui fiala nomẽ eſt cuncta reperiuntur. Eſt etiam hoc nomine Colchorum fluuius.

Panicos repentinus error, & conſternatio dicitur a græcis. Hyginius ſcribit caprinorũ obiecisse hoſtibus timorem, qui paniticus nominatur.

Pãnuciũ a pãno, & voluẽdo filo. ſudariolum ſignat, vt eſt apud Var. lib. de lin. la. Hoc panicellum dicere poſſumus.

Panſæ dicti ſunt quibus lati, ac panſi ſunt pedes, ſicut plauci quibus plani ſunt.

Panſelenus, pe. cor. plenilunium quaſi tota luna. Nam σελήνη luna dicitur. Vnde & proſelenus ante lunam.

Pannonij appellantur a romanis, quos græci Pæonas, latini Vngaros vocitant, quorum fama olim formidine totam concuſſit Italiam tanq; eſſent bello inſuperabiles. Hi tribus fluuijs, Drauo, Sauo, & iſtro vallantur. Hinc pãnonicus, a, um, Sue. in Aug. Reliqua per legatos adminiſtrauit, vt tamen quibuſdam pãnonicis, atq; germanicis, aut interueniret.

interueniret, aut non longe abeſſet. Horum regio pānonia dicta eſt, regio Europę, ſicut Ptole. li. ij. ſcribit. Et eſt duplex, ſuperior, & inferior ſuperior, ab occaſu limites habet montem Cetium, qui medius eſt inter Noricū, & ipſam. Pānonium ab ortu habet pānoniā inferiorem, cui iuncta eſt inferior, & ab ortu. & ſeptentrione Danubio cingitur.

Pānonicus, a, um poſſeſſiuum, a pānonia, Sue. in Aug. reliqua pro legatos adminiſtrauit, vt tamē quibuſdam pānonicis, atq; germanicis aut interueniret, aut nō lōge abeſſet.

Pātagras fluuius, qui cū plenus incederet ſonitu totum ſiccillam implebat dictus, quaſi vbiq; ſonans ἀπὸ τοῦ πάντα ἄγαν, q; obuia quæq; proſternat ac ſecum rapiat.

Pātaſilęa nomen reginę Amazonum, quæ orithię ſucceſſit. Dicta, quaſi omnia ſubiēs hęc prima, vt inqt. Pli. ſecurim inuenit habet ei diph. in pe. apud gręcos πανθασιλεια.

Pango, is, pepigi, pāxi, pactum ſignificat figo plāto, ſiue iungo. Vnde pactilis a pactus, quod eſt a pāgo iungo. Pli. lib. xxj. Summaq; auctoritas pactili coronæ. Liui. pro figo poſuit libro decimo. Lex vetuſta ex priſcis litteris verbiſq; ſcripta, vt qui pretor maximus ſit idibus ſeptembribus clauum pāgat, fixus fuit lateri ędis Iouis optimi maximi. Pro Plāto. Col. li. iij. Atq; uetere ſarmento pāgūtur cardui cōualeſcunt, ſed tardius deficiunt. Idē lib. xij. Malleolus, q; recētiſſimus curioſiſſime pāgēdus eſt. Cic. Tyroni pro ſcribo poſuit, quaſi quid ſimile plātationi. An pāgis aliquid ſophocleum? fac opus appareat. Gel. ſi aut verſum inquit pāngis aut orationem ſolutā ſtruis atq; ea verba tibi dicenda ſunt nō eas finitiones prætrancidas, neq; ſe cutinas grammaticas ſpectaueris, ſed aurem tuam interroga, quo quid loco conueniat dicere. Pro cano etiam, ſiue narro, manifeſto ponitur quemadmodum cano, pro ſcribo, vt pange lingua glorioſi prælium certaminis. Compoſita eius quædam ſeruant a, vt circūpādo, circūpactus pro circūiunctus. Pli. lib. xvij. Ramis terraq; circūpactis. Depāgo, pro defingo. Idem lib. xxiiij. Quercus & olea, tam pertinaci odio diſſident, vt altera in alterius ſcrobæ depactæ moriatur. Oppango, circūpango, repango, a quo repages, & repagula. Quædam mutant a, in i, vt appingo, compingo, quod eſt coniungo, vt in Exo. Archas de lignis ſethim compingite. Impingo. Vnde impages. Inter ipſa tamē, tā in præterito, quā in ſupino conuenit.

Papæ dicuntur ſacerdotes, quēadmodum præſbyteri hoc eſt ſeniores appellantur.

Pappa per duplex pp, puerorum cibus eſt deductus nomē a pane Cat. Buas ac pappas docent.

Pape admirantis aduerbium, habet enim in ſe affectū verbi miror, vt pape, quid video. Aliquādo etiā indignationis eſt. Ter. in Eu. Pape hæc ſuperat ipſam Thaydē.

Papas antis accipitur pro patre ſiue pro eo, qui puerum alit cuſtoditq;. Iuue. Timidus prægustet pocula papas. Eſt autē nomen venerationis a Syracuſijs tractum, apud quos pas pater dicitur, inde per geminationem papas.

Papare eſt minutis, & blādiuſculis verbis, patres appellare.

Pappare, per duplex pp, ſignificat cibum ſumere, quod a pappa fit, quī eſt puerorum cibus, vel dicitur a græco παππάζω, quod eſt comedo. Plau. in Epi. Nouo liberto opus eſt, quod pappet dabitur præbebo cibum. Perſi. Et ſimilis regum pueris pappare minutum.

Pappous, idem eſt, quod Auitus.

Papeus apud Scythas appellatur Iuppiter.

Pappus auus, nam græci πάππον auum dicunt. Auſoni. ad nepotem ſuum. Pappos, auiaſq; trementes; ante ferūt, paribus ſeri noua cura nepotes. Hinc pappous, ideſt auitus. Pappi etiam dicuntur carduorum flores. Lucre. Veſtē, nec plumas auium, papposq; volantes. Pli. pappum vocari ait, lanuginem deciduam ex fructibus arboris congrygæ. Et pappus dictus eſt Æmylius Romanus, cuius meminit. Liui. lib. xxviij.

Papauer genus herbæ. Et album quidem ſatiuum ſemen habet quod toſtum in ſecunda menſa, cū melle, apud antiquos edebatur. Hoc præcipuum cādorem lina, & lanæ cōtrahūt, a quo toga papaucrata dicta eſt a colore cādido.

Papaucrata toga a colore cādido eadem ſpiſſa toga dicebatur.

Papula, pe. cor. puſtula tuberculum vulgo bruſola, quę ieiunę ſaliuę defricatione curatur. Papulis cutis exaſperatur, & rubet, leniterq; roditur. Virg. lib. iii. Geor. Ardētes papulę, atq; immundus olētia ſudor. Celſus tamen lib. v. duo papularum genera ponit. Huius dimi. eſt papilla.

Papilla dimi. parua papula. i. tuberculus. Serenus. Excruciāt turpes anum ſi forte papillæ. ſignificat etiam mammę capitulum. Vnde lac trahitur q̄uis etiam pro ipſa mamma ponatur. Virg. lib. xj. Haſta ſub exertam donec perlata papillam hæſit. Dictæ papillæ, quaſi paruæ papulæ, q papularum ſint ſimiles. A quarum ſimilitudine papulæ dicuntur, quæ aquas fundūt. Var. lib. iij. de re ruſti. Qui fit, ſi adduxeris fiſtulam, & in eas papillas impoſueris tenues quę eructant aquam. Papilla etiam tribus Romæ fuit, quæ a genitrice vocabulum traxit.

Papillatus papilla ornatus, ſeu in papillæ ſpeciē factus Hiero. ad pamma. Quis parturientem roſam & papillarum corymbum, antequā in calathum fundatur orbis. Ex papillatus, aduſq; papillam nudatus. Plau. Idem connexum in humero leuo ex papillato brachio.

Papillo, inter vermiculos numeratur, quo nullum animal imbecillius eſt. Col. lib. decimo de apib᷑. Vermiculi quoq; qui tineæ vocantur. Item papilliones enecandi ſunt. Nam, vt idem teſtatur, ex papillionum ſtercore naſcuntur tineæ. Item papillo dicitur tentorium. Hiero. in Exo. Stabat vnuſquiſq; in oſtio papilionis ſui.

Paphlagonia regio minoris Aſiæ. Hæc (vt Solinus ſcribit) Cytoro monte conſurgit porrecto in ſpatium trium, & ſexaginta milium. In ea Mitridates. Eupatoriam condidit, quæ ſubacta a Pompeio, Pompeiopolis nominata fuit.

Paphlagones, qui habitant paphlagoniam. Hi teſte. Cor. nepote, in Italiam tranſuecti, mox Veneti dicti ſunt.

Papia ciuitas inſubrium. Ticinum alio nomine appellata olim Oſtrogothorum, & Longobardorum regum ſedes.

Papyrus a noſtris dicitur iuncus, a nonnullis ſcirpus. Luca. libro quarto. Conſeritur bibula memphytis cymba papyro. Frutex eſt habens radicem obliquam triāgulis lateribus decem non amplius cubitorum longitudinem in gracilitate faſtigiatum, thyrſi modo cacumen includens. Naſcitur in paludibus Ægypti. Aut quieſcentib᷑ nili aquis. Vnde Niliacas papyros. Var. appellauit. Ex libro papyri texunt veſtem & ſtragula. Vnde Iuue. Succinctus prælia quondam criſpinæ papyro. Inuenta eſt ab Alexādro rege papyrus, auctore. Var. quæ fiebat ex frutice, cum Alexandriam ędificaſſet, a qua papyro frutice dicta eſt charta papyrus, q ſcilicet ex papyro fieret. Nam primo ſcribebāt in folijs palmarum, poſtea in arborum libris, deinde in ceris. Poſtea vero id genus chartę inuentum eſt, quo nunc paſſim mortales vtuntur. Fitq; ex lintheolis contritis, & nihilominus priſtinum nomen remanſit. Charta vero ab vrbe Tyri, cui charta nomen fuit, appellata eſt, ex quo Dido dicta eſt. Ideoq; vrbem a ſe poſtea ędificatam ab illius nomine, Carthaginem nuncupauit. græci ab eadem vrbem Χαρτην nominant. Hæc etiam membrana vocatur, a tectu membrorum. Inter chartas enumerantur Auguſta, quæ & hyeratica dicebatur, quaſi ſacrata religioſis tantum voluminibus dicata, quum eſſet tenuis præ cæteris Emporetica, quaſi mercatoria inutilis ſcribendo ſed in volucris vſum præbet in mercibus, Fuere & fania. & liuiana, & Claudiana. A papyro cognomen papyri deductum eſt, a quo papyriana tribus. Hinc etiam papyraceus, a, um, quod eſt materiatum ex papyro.

Paphus Cylicis filius a quo Cylicia denominata eſt, qui in Cypro vrbem condidit paphon a ſe denominatam.

Par cum ſuis compoſitis compar, diſpar, impar, ſepar, ſunt gene. omnis. Et licet par producta apud poetas ponatur, in obliquis tamen prima corripit. Et tam datiuo, q; genitiuo

iungi poteſt. Ouidi. libro tertio Meta. Sunt quoq; par alijs ætas in ouilibus agnę. Luc. Quem metuis par huius erit. Et in ablatiuo pare, vel pari. Significat autem par numerũ duorum, quaſi inter ſe parium. Vnde Vnum par, & duo paria dicimus. Interdum pares pro duobus accipiũtur, vt paribus equis vtebantur Romani in prælio, vt ſudante altero tranſirent in ſiccum. Interdum par accipitur pro decẽti æquo, & conuenienti, quod inter omnes æquabile eſt. Quint. Si propter matrimonia violata vrbes euerſę ſunt quid fieri adulterio par eſt? Parem eſſe ſignificat ſufficere alicui rei, ſiue reſiſtendo, ſiue exequendo. Cic. ad Atticum. Sed adhuc pares non ſumus. Quintilia. Aſpicio par laboribus corpus. Paria facere eſt, quod alibi amiſſum eſt, vel quod aliunde acceptum, alibi vel aliũde cõpenſare. Quin. Paria facimus, tu illic eris vicarius meus, ego hic tuus. Paria componere gladiatorum duo paria ordinarium, & poſtularium. Cice. in Epi. & Sueto.

Par impar genus ludi. Sue. de Auguſto. ſcripſit ad filiã. Miſi tibi denarios ducentoſquinquaginta, quos ſingulis conuiuijs dederam, ſi vellent inter ſe poſt cœnam, vel talis, vel par impar ludere.

Pariter aduerbium ſignificat ex æquo. Neuius. Vt pariter diſpartiantur bona patris. Aliquando conuenienter. Titi. Ne tu iſti edepol media extuliſti pariter, vt dignum fuit. Aliquãdo ſimiliter. Plau. Is ex ſe hunc reliquit, qui hic habes filium pariter moratum, vt pater, atq; auus eius fuit. Aliquando ſignificat, quod vernacula lingua dicimus apar ſiue aperada mente. Hierony. in lib. Reg. Reliq diſperſi ſunt ita, vt non relinquerentur ex eis duo pariter.

Parilis, & hoc parile, pe. cor. ſigñat æquale a quo parilitas.

Para præpoſitio græca, ſignificat ad, apud, pœnes, abſq;, diſre, præter, tam in appoſitione, q̃ in compoſitione. Eſt & parra genus auis in auſpicatæ. Hora. Impios parræ recinẽtis omẽ. Pli. in. xviij. Auem parram oriente Syrio ipſo die non apparere, donec occidat.

Parabaſis latinę trãſgreſſio. Parabates tranſgreſſor.

Parabola ſigñat iuxta ſentẽtia, ex παρὰ iuxta, βουλὴ ſentẽtia quaſi rerum diſſimilium comparatio. Vnde Quin. Parabole, quam Cice. Collationem vocant longius res, quę comparãtur repetere ſolet, vt tam fortiter apud Hipponẽ fecit Scipio, q̃ vtuq; apud Vticã Cato. Hiero. Parabole gręce latinę dicuntur ſimilitudines. Quod libro Salomonis vocabulum ob id impoſitum eſt, vt ſciremus altius, & nõ iuxta litteram tãtum intelligi debere quæ dicũtur. In quo dominum ſignificat, per parabolas fuiſſe locuturũ. Aliud enim in ſuperficie ſonat, aliud in intellectu innuit.

Parabos inſula parua cõtra Phęnices, vt inqt Pomponius.

Paracletus, per e productam ſcribitur, & profertur a παρακαλῶ, quod eſt rogo, & hortor ſignificat. Apud iuniores vero græcos etiã pro conſolor inuenitur. Hinc paracletor, & paracletus deſcendit. Et qui in foro, ac iudicijs noſtris depręcatores vocãtur, hi apud græcos paracletores dicuntur. Itaq; pollicetur dominus diſcipulis ſuis miſurum ſeſe paracletum ſpiritum, qui eos ſit edocturus, ſiue illum adhortatorem, ſiue depręcatorem, hoc eſt aduocatum, ſiue conſolatorem velimus intelligere. Paraclytus autem, per y, tenue, infamem, aut pręter famam ſignificat. Nam para in huiuſmodi compoſitione præter, vel diminutionem denotat, κλυτὸς vero famam declarat inſignes id quod inclytus probat. Itaq; para lytus a para, & clytos nomine cõpoſitum eſt. Quod ſignificatum ponere Chriſto abſurdũ & impium eſſet.

Paracẽteſis ſigñat punctionem, vt eſt apud Pliny. lib. xxv.

Paradiaſtole dici poteſt per dilatationem quod fit, cu rem noſtram dilatamus interpręt atione.

Paradromis, idis, ambulatio, ſiue xyſtus. Vitr. Latini xyſta ambulationes appellãt, quas græci paradromidas.

Paradigma παράδειγμα exemplum facti vel dicti alicuius. Virg. Antenor potuit medijs elapſus achiuis Illyricos penetrare ſinus. Fit autem tribus modis, A pari, a maiori ad minus, a minori ad maius.

Paradiſus pomarium, ideſt hortus conſitus generis tã maſcu. q̃; fœmi. Eſt & nomen oppidi, vt apud Pliny. & Stra. Eſt locus in oriente longo tractu maris diſtans a continente. De quo Augu. ad Oroſium ſcribit ſic Paradiſus in oriẽte ſitus eſt iniecto oceano, & a noſtro orbe longe remotus in altiſſimo loco conſtitutus pertingens, vſq; ad lunarem circulum. Vnde illuc aqua diluuij minime perueniſſe dicitur. Hic locus a primi hominis reatu interclusus eſt, nec vlli animantium datur in eum aditus. Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius Cyliciæ.

Paradoxa iuxta ſententiã, vel inopinabilia, ſeu admirabilia. Nam para præter, vel cõtra, & iuxta ſignificat. Vnde paradoxa Ciceronis, ideſt electa ſententia, vel quia ſunt præter opinionem. Paradoxum cõditum genus cibi, ſiue potionis condimentis varijs concinatum quod & cõditum meliſſonium vocat apitius.

Paragogon cum accentu in antepe. dici poteſt deriuatiuum, vt ab albeo albico.

Paragoge deductio figura, qua littera, vel ſyllaba fini iungitur, vt dicier pro dici. Hãc alij paralepſim, alij prolepſim.

Paragomena, penul. cor. παραγόμενα latinę deriuata dicuntur, qualia ſunt ſullaturit, & proſcripturit. Eſt autẽ Sullaturire proſcriptionem cupere.

Paragraphus, & paragraphum vtrũq; dicitur. Paragraphe, latinę præſcriptio exceptio.

Paralus, vt Pli. lib. vij. Scribit nomen fuit eius, qui primus longam nauem inuenit. Sunt & parali in Attica, qui paraliã incolunt. Plutarchus parolos factionum vnã e tribus, quæ Athenis erãt Solonis tempore, intelligit.

Paralipomenon derelictum, ab παρὰ, & λειπόμενον relictum, prætermiſſum.

Paralyticus latinę diſſolutus dicitur.

Paralyſis, pe. cor. latinę diſſolutio neruorum. Greg. Paralyſis acutiſſima paſſio eſt quæ ſubito hominem ad oẽ opus inutilem efficit. Fit autem dum calor naturalis ſanguinis in frigus verſus naturales meatus venarũ ꝓcluditur in tãtum, vt ſi totum hominẽ attigerit inualidum reddat. Si autem q̃libet membrum arripiuntur, inflexibile & inutile faciat. Hęc alio nomine a græcis hemiplexia, hoc eſt ſemiapoplexia, cum in alterã tãtum corporis partem malum id incubuit. Nã cum totũ corpus afficitur apoplexia nominatur. Nunc vtrũq;, inquit. Celſus paralyſin appellari video. Inde paralyticis, qui tremuli ſunt, remediũ eſt, in quo ſit abſtringẽdi efficacia. Ideoq;. Tertul. in Apologe. de Chriſto dixit. Cum ille verbo dęmonia excuteret, leproſos mũdaret, paralyticos reſtringeret, mortuos deniq; verbo redderet vitę, Reſtrictus ergo reſoluto contrarius eſt. Nominatur id & pareſis fere defectu virium.

Paralleli, penul. pro. quoniam per λλ, a græcis ſcribitur, dicũtur circuli ſphæræ, qui ad eundem polum cõſtituti finiunt. Parallelus enim quaſi alternus mutuus inuicẽ compactus a quo lineę ęque diſtãtes parallelę dicunt. Ideoq; ſegmenta mundi, quæ nos circulos dicimus parallelos gręci vocant.

Parhelia, a latinis virge, ab hiſtoricis ſoles appellant auctor. (Seneca.

Parallexes, ideſt obtutus.

Paranymphus & Paranympha a Hiero. dicit pronubus ab antiquis auſpex. Antiqui enim pro nuptijs celebrãdis auſpicium capere ſolebãt. Qui pręerat huic rei pro parte viri, a græcis paranymphus, a noſtris auſpex dicebat. Et vt auſpex pro parte viri, ſic & pronuba, pro parte mulieris adhibebatur. Itaq; cum apud Chriſtianos auſpicia minime capiuntur, a paranymphis offeruntur cum ſponſus & ſponſa benedicendi ſunt a ſacerdote dicitur autẽ paranymphus ἀπὸ παρὰ καὶ νυμφίος ſponſus, adhibetur ſacerdotes, qui & pronubi a nobis dicuntur. Aug. lib. xiiij. de ciuitate dei. Non omnes famulos, atq; ipſos etiam paranymphos, & quoſcũq; ingredi quęlibet neceſſitudo pmiſerat, antemittit foras, q̃ vel blandiri coniunx coniungi incipiat.

Paraphraſticos, a, um, Vide in Paraphraſtes.

Paraphraſis,pe.pro.apud rhetores exercitamenti genus eſt. Ea finitur a græcis,hoc modo,vt quæ ſit,quæ narrationi proportione reſpódeat.De hac.Quin.lib.x.Neq; ego para phraſin eſſe interpretationem tñ uolo,ſed circa eoſdem ſenſus certamen,atq; æmulationem.

Parauxeſis,pe.prod.latine amplificatio.dicit παραύξησις.

Paraphraſtes dicit interpres,qui non litteram,ex littera,ſed ſenſum,e ſenſu transfert,quaſi iuxta loquens. Et pro per/ uerſo,& deprauatore ponitur,Hiero,in Prologo lib. Re. Et cum intellexeris,quod antea neſciebas,vel interpretem me eſtimato,ſi gratus es,vel paraphraſtes,ſi igratus.Hinc paraphraſticus,a,um,Ides ad Algaſium cónabimur,itaq; παραφραστικῶς ſenſus eius euoluere.

Paraphraſis peruerſa dictionum interpretatio.

Paraphema,non paraphrena dicuntur ea,quę præter dotes dantur fœminis,a para præter &,φερνή dos quaſi pręter dotem.Hęc paraphernalia dicuntur.

Parapetaſma,atis,latinę velum,cortina.

Paraſceue,es,dici poteſt præparatio,nas a σκευάζω quod eſt præparo,deducitur.Vnde & dies,quod dominus no/ ſter Ieſus Chriſtus pro humani generis ſalute cruci affixus fuit,paraſceue dicitur qm̃ eo iudei neceſſaria ſic ꝑparabãt, vt Paſcę dies,abſq; operatione aliqua transfigeretur.

Paraſitus,penul.pro.qui aliorum menſas,& cibaria ſequi/ tur ex para ad σῖτον cibus σιτεῖα ſagina,quod non ſolũ frumentum,ſed cibaria,quoq; deſignat,quod,vt cóſequi poſſit omnia,ad voluptatem cuius eſt tractus nidore culi/ nę primo loquit omnia deinde aſſentat omnia illius fa/ cta,ac dicta laudat,nihil repugnat,omnia ſuffert,nihil ve/ tris cauſa facere recuſat,in quo ſummũ bonum conſtituit. Accipit nónunq̃; pro eo qui ſimplicibus verbis riſum ab audiẽtibus captat.Primo tñ paraſitus in honore fuit vtpo te,qui ſacro miniſterio addictus eſt.Pro eo vero poſtea di ctus eſt,q ad mẽſas diuitu oblectationis cã admittebat.

Paraſitaſter,qui paraſitoꝝ imitator eſt.Nã quę in aſter finiũt imitationem potius q̃;,diminutionem ſignificant.Cic.ꝑ Vareno.Euricius hic noſter antoniaſter.Duo tamẽ potiſſi mum diminutionem denotant ſurdaſter,& recaluaſter.

Paraſangę apud perſas viarum menſuræ ſunt quinquagin/ ta ſtadia continentes.

Paraſtatę,vt apud Victru.& Pliny.lapides ſunt pilarum fe/ re modo appoſiti columnis,de qua ſimilitudine alterum cruris os(duo enim ſunt)paraſtata nominatur in iumẽtis a Vegetio.quod & paracmenion.Iul.Polluci,apud quem & meatus illi,per quos genitura e teſtib⁹ per vrinę vias de/ fertur,paraſtatæ nuncupantur.Sunt & in ꝓlio inquit dicti paraſtatæ nomen officij,qm̃ adiuncti ſunt proſtatis,hoc eſt ijs,qui pręſunt cornibus,ſicut epiſtatę,qui tertium in regendis his,locum tenent.Sed & tabulæ quædam certis inſtrumentis,a Victruuio paraſtę vocantur.

Paraſiopeſis ſchema eſt,apud rhetores a latinis præoccupa/ tio dr̃,cum aliquid nos reticere dicimus,ꝙ tñ taciti intel ligitur.Qđ fit,vel cũ rem notã eſſe putamus auditoribus vel cum ſuſpicionem maiorẽ excitare reticẽdo volumus.

Paropaniſades regio aſię,q̃,ſicut refert Pto.ab oriente parte Indię,ab occaſu Arabia terminatur,a meridie Arachoſia.

Paraſtades lapides qui vtrũq; oſtij latus muniũt.Vic.quoq; paraſtadas in mentione templorum vocat antas.

Paraſtaſis latine aſſiſtẽtia affirmatio,per teſtes approbatio.

Paraſynthetes decompoſitus.

Paratimma latine intertrigo,cum ſemina aduruntur.

Parazonium genus gladij,qui ad zonam accingi ſolitus eſt ἀπὸ τοῦ παρὰ καὶ τῆς ζώνης,quaſi ad zonam pẽdẽs.

Pareneticus,a,um,idem,quod præceptiuus,ſiue admoni/ tiuus,a verbo græco παραινέω quod ſignificat præcipio & admoneo παραίνεσις.

Paręneſis,pe.cor.præceptio ſiue admonitio.Hinc Acró Ho ratianus interpres,hęc ode paręnetice ſcripta eſt pro eo, quod eſt pręceptiue,ſiue monitorie,ſicut ab eodem dicit. Hæc herotice dicta eſt pro amatoriæ.

Parmenides eleates philoſophus Xenophanis auditor,atq; amicus cenſuit ſempiternus,atq; immobilem eſſe vniuer/ ſum,qđ eſt ens ſm veritatem rerum ſolum enim eſſe ſim/ plex,& intrepidũ,atq; ingenitum generationẽ vero eorum eſſe,qua falſa exiſtimatione vident eſſe cum non ſint. Nã ſenſus ſemouendos a veritate putat affirmat enim,ſi quid eſt,præter ens,id eſſe non ens. Non ens autẽ,non eſſe in rebus,& ſic ens viuentum ſibi relinquitur terra vero den/ ſioris aeris defluxu factam arbitratur.

Paronomaſia latine agnominatio,cum aliquod nomen,ex alio in ſignificatione diſtante,conficitur.Teren. Nam ince ptio eſt non amantium,ſed amentium.

Parochus pe.cor.auſpex,ſiue paronymphus,ꝙ ante vehicu/ la eat,quæ græce ὀχήματα dicuntur. Quidam parochũ interpretantur præbitorem,παρέχω præbeo.Huius of/ ficium erat magiſtratibus præbenda conducere,vel paro/ chi magiſtratus erant,quibus cura erat,vt ligna,& ſal lega tis publice miſſis præberentur. Horat. Proxima campano ponti,quæ villula tectum Præbuit,& parochij quæ debẽt ligna,ſalemq;.

Parrochię eccleſię dicuntur,ꝙ ſuis parrochianis victum cœ leſtem exhibent.Hierony.contra Vigi.Qui parrochias ſuas vicinia iſtius ſcribunt eſſe maculatas. Et alibi. Miror ſan/ ctum epiſcopum,in cuius parrochia eſſe pręſbyter dicitur acquieſcere furori eius.

Parœcia cum œ,diph.dici poteſt incolatus.Nam para,iuxta οἶκος domus,vbi ſcilicet ſunt domus contiguæ. Aug.lib. xiiij.de ciui.dei. Præſbyter fuit quidam nomine reſtitutus in parœcia calamenſis eccleſiæ.

Paromologia dici põt confeſſio.Figura,quũ aliquot res cõ/ cedimus aduerſario deinde inferimus aliqd qđ aut maius ſit q̃; ſuperiora,aut ẽt omnia,quę poſuimus infirmet.

Parode,pe.pro.latine dicit ad cantum παρὰ enim ad ᾠδὴ cantum ſignificat.

Parœmia,παροιμία latine prouerbium.

Parergon dr̃ qđ alicui rei,præter propoſitũ additur,vt ſi pi/ ctor alicuius ſancti imaginẽ pingens ornandę tabellæ gra tia arbuſculas,& auiculas,& huiuſmodi addiderit.Pliny. Prothogenes,cum Athenis celeberrimo loco Mineruę de/ lubro propyleum pingeret,adiecit paruulas naues longas in his,quæ pictores parerga appellant hoc etiã græci ὑπο/ γραφεῖν. ſiue παρεργαγραφεῖν dicunt in alijs vero ar/ tibus parerga etiam Vic.demonſtrat.

Parectatus,qui de pueritia venit ad pubertatem. Lucil.li.x. Tuum ephebum,quem vocant parectatum.

Pareſis idem,quod parilis a defectu virium dicta.

Parentheſis interpoſitio,ex παρὰ,& ἐν quæ duo ſignificat inter θέσις poſitio.Figura,quotiẽs remota de medio ſen tentia,integer ſermo perdurat.

Paronychia abſceſſus circa radices vnguium.Pliny.lib.xxiij. Gingiuarum inflationibus paronychijs,ſordidiſq; vlceri/ bus,& putreſcentibus deriuatio eſt manifeſta.Dicta paro nychia,a παρὰ ad ὄνυξ vnguis,quaſi ad vnguem.

Paronymon nomen ab alio deriuatum.

Parcę,quia nemini parcant,ac ideo tres eſſe parcas arbitrã/ tur,quoniam tria ſunt tempora,in quibus omnia inuo/ luuntur lacheſin dictam eſſe,quia λαγχάνω græce ſor/ tior deſignat Atropon,quia reuerti non poſſint,chlotõ, quoniam contorta,& coordinata omnia tentat. Hæc.n. nomina ipſa lingua græca oſtendunt.

Paropſis,idis,per o,generis fœ.ex παρὰ & ὄψω,ideſt ad cibum proprie genus iuris,ſm Iul.pollucem,q̃;q̃; & pro repoſitorio obſonorium,quod catinus dicunt,apud ido/ neos legitur.Mar.Qui portat gaudens ancilla paropſide rubro Halecẽ.ſue.in Gal. Ordinario quidem diſpenſato/ ri breuiarium rationum offerẽti,paropſidem leguminis, pro ſedulitate,ac diligentia porrexiſſe.

Parotides apoſtemata ſecus aures. Nam collectiones fiunt in glandulis,Dicuntur & parotides,vt inquit Celſus,arte/ riæ duæ in dextra,ſiniſtraq; iuxta guttur,quę ſurſum pro/

cedentes vltra aures feruntur. Quin & ipſi aurium cincin/ni, apud Iulium Pol. uocantur parotides. Item quę partes his ſubiectę, quę a faucibus, ad malas pertinēt. Para enim ad, ὦτα aures dicuntur. Solent etiam, iuxta dētes in gingiuis oriri dolentia, quas greci parotidas appellant, quarū remedia ſcribit Cel.

Paradontides, ſiue parulides tubercula iuxta gingiuas, cum caro in gingiua excreuit.

Paroxyſmus ſtimulatio, ꝯcitatio, παροξύνειν. n. ē incitare.

Paratragedio, as. i. exaggero, ac verbo℞ magnitudine aliqd augeo. Pla. Illic homo eſt, vt paratragediat carnifex.

Parrhaſia regio in peloponēſo, dicta Arcadia Lichaonis patria. Vnde parrhaſius, a, um, pro arcadico. Virg. Parrhaſio dictum panos de mōte lycei. In ea eſt mons Liceus, in quo bicornis fauni templum fuerat, a quo lycea ludicra illi ſacrata, a nobis lupercalia dicta. Vnde Oui. lib. ſecūdo Faſt. Quis vetat arcadico dictos a monte lupercos. Faunus in Archadia templa lyceus habet.

Parrhaſius nomen pictoris epheſij, qui cum Zeuſide in certamen picturę deſcendit. Hic primus ſymmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus elegantiam capilli, venuſtatem oris expreſſit, Et cū zeuſis detuliſſet vuas pictas tāto ſucceſſu, vt in cœnam aues aduolarent, ipſe detulit linteum auibus pictum.

Parco, is, peperci, vel parſi, parſus. Vnde parſurus prope ſignificat abſtineo, quaſi parum tango. Hinc parcere pro ueniam dare, idest ab vltione abſtinere. Liui. li. xxv. Nec dum eos capuę parſuros. Vir. Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos. Aliquando pro prohibere, vt Parcite oues nimium procedere. Aliquando deponere, quia ab his, quę deponimus, abſtinemus. Vir. Parce metu Cytherea, manent immota tuorum Fata tibi. Aliquādo pro ſeruare, quia ſimiliter, ab eis abſtinemus. Idem lib. x. Argenti atq; auri memoras, quæ multa talēta. Natis parce tuis. Aliquando pro deſinere. Nam & deſinere, abſtinere eſt, vt Parce pias ſcelerare manus. Sic parcere errori dicimus abſtinere, a caſtigatione erroris, ſiue parum caſtigare errorem. Parcere pecuniæ, abſtinere ab expendenda pecunia, ſiue parum expendere pecuniam. Var. Parſurus pecunijs bene partis. Parcere famę, abſtinere a fama, non laudare. Auguſti. libro ſecundo de ciuitate dei. Nimis ſuperbus fuit famæ parcere principum duitatis, vbi ſuæ famæ parca numina noluerunt. Parcere labori, abſtinere a labore, ſiue parum laborare, & eodem modo de ſimilibus. Huius verbi compoſita ſunt comparco eiuſdem, cum ſimplici ſignificationis. Teren. Suum defraudans genium comparſit miſer. Reparco, iterum parco. Plau. in Truc. Etiam rei iterum parciſſem meę, vt non reparcis.

Parcus, qui frugi eſt, & ſumptibus parcit. Gel. li. iij. Neq; ab arca, neq; ab arcendo, ſed ab eo, ꝙ paruum & parum denominatur. Hinc parcitas pro frugalitate. Huius compoſitum eſt pręparcus, valde parcus. Pliny. lib. xj. Aliquādo & ipſe contrahunt mortis, ſibi cauſas, cū ſenſere eximi mella auide vorantes, cætero præparce, & quæ alioquin prodigas atq; edaces, non ſecus ac pigras, & ignauas perturbēt. Similiter deparcus nimium parcus, ac tenax, cui opponit pro fuſus, ac magnificus. Apul. At vero contrarıa accuſatis vnum ſeruum, vt deparci tris liberos, vt pro fuſi.

Parcę, dictę ſunt a parco, per contrarium ꝙ nemini parcāt. Var. a partu vnius litteræ mutatione deduci putat, quo // niam, vt ſcribit Heſiodus hę naſcentibus hominibus bonum, malum q; conferre conſentiant. Iuue. Hæc exempla para fœlicibus at mea Clotho. Et lacheſis gaudent, ſi pa/ ſcitur inguine venter. Tres autem fuiſſe parcas. Clotho. ſcilicet Lacheſin, & Antropon finxerunt antiqui quas Cice. libro. de nat. deo. Herebi, & noctis filias fuiſſe ſcribit & eaſdem fata eſſe exiſtimant. Vnde eſt illud Cleantis. Ducunt volentem fata nolentē trahūt. Fingunt vitæ hominū præeſſe, & vēdo eā ducere. Quapp lanificas ſorores appellat. Mar. Si mihi lanificę ducūt nō pulla ſorores. Stamina nec ſurdos non habet iſta deos. Apul. li. de coſmographia. Tres parcę tria fata ſunt numero, cum ratione temporis facientia. Si poteſtatem earum ad eiuſdem ſimilitudinē temporis referas. Nam qđ in fuſo perfectum eſt præterita temporis habet ſpeciem. Et qđ torquet in digitis momenti prę ſentis indicat ſpacia. Et qđ nōdum ex colo tractus eſt ſubactum q; curæ digitorum, futuri, & conſequentis ſeculi poſteriora videtur oſtendere.

Parſimonia moderatio ſumptuum, & parcitas. Hoc eſt cōſeruatio rerum, quę ſic diffinitur a philoſophis. Parſimonia eſt, qua cauemus, ne qđ diſpendiū vltra modus fiat. & res familiaris, quoad fieri poteſt ſine cuiuſq; iniuria cōſeruetur. Fit autem a preterito parſi, qđ conſeruaui, ſiue abſtinui ſignificat. Nam alterus pręteritū peperci potius accipit, pro veniam dedi, q̄uis aliquando confundantur.

Pardalus, pe. cor. auicula, quæ magna ex parte gregatim volat colore cinereo.

Pardūs animal eſt, cuius fœmina pardalis dicitur. Vnde & Leopardus.

Pareſitacini, populi mōtani, & latrones pſis contermini.

Pario is, peperi, partum, & paritum, pe. pro. a quarta cōiugatione. A tertia vero pen. cor. Stra. Hoſti veniat paritura marito. Ennius. Oua parire ſolet genus pennis cōdecoratū. Eſt autē parere fœtum emittere, qđ propric ad fœminas pertinet, licet etiam quādoq; de viris dicatur. Cecil. Hic vicinus noſter peperiſſe ſe filius memorat, ideſt genuiſſe. Per tranſlationem de his dicitur interdū, qui non cōcipiunt, pro acquirere, ſeu comparare. Et ſic conſtruitur, ſicut emo. Col. lib. x. Sequitur, vt ex anima deſideremus ea porro, vel ære parta, vel gratuita contingunt. Vir. Ite ait egregias animas, quę ſanguine nobis. Hanc patriam peperere ſuo. Huius compoſita ſunt aperio, a quo adaperio, comperio, operio, a quo cooperio, & reperio.

Parturio, is, pe. corre. a pario, vel a partu fieri videtur, quod eſt in pariendo laboro, ſeu laboro, vt pariam. Pliny. Vtiq; conſtat parturientes folijs ſubtractis celerius parere. Var. In cubilibus cum parturient acus ſubſternendum, cum pepererint tollere ſub ſtramen. Cice. Vtinam aliquādo dolor populi Romani pariat, quod iam diu parturijt. Ambr. de Cayn. Hos partus anima noſtra parturiat, nec ſolum parturiat ſed etiam pariat. Ponitur tamen quandoq; pro primitiuo. Hieronymus contra Ruf. Putas ne eiuſdes meriti eos, qui parturiunt, & qui pariunt.

Partus, a, um, participium a pario. Apule. Partamq; a patre multo tpe, & multo labore pecuniam vno die ꝯſumpſit.

Partus, us, nomen pro ipſo pariendi actu. Pliny. Quid ſi a prægnantibus commoducatum partum faciliorem facit. Aliquādo accipitur pro prole. Mar. Nec licuit partus, ſed matre cadente cucurrit. Auguſti. in primo ſignificatu. In partu virgo puerpera, in ſecundo. Ad partum virginis adorandum.

Paritura idem quod genitura. Var. li. ij. de re ru. Quare demens, ſi vis, duas res, de mulis admiſſuram, & pariturā.

Partio, onis, idem quod partus. Plau. in Tru. Horreſco miſera, mentio quotiens fit partionis.

Parens, a pario fit, quo nomine non modo pater, & mater ſed auus, & proauus, auia, & proauia, & omnes ſuperiores vſq; ad tritauos ſignificatur, vltra hos, qui non habēt ſpeciale nomen, maiores appellantur. Caius ſcribit appellatione parentum omnes in infinitum maiores, vtriuſq; ſexus ſignificari. Auctor eſt. Hiero. in ſecunda contra Ruf. Apologia. Parentes etiam ſignificare affines & cognatos, iuxta vernaculum ſermonem. Lampri. de Alexandro ſeuero, ſic ſcribit. Amicos. & parentes Alexander ſi malos reperit, aut puniuit, aut ſi vetus, vel amicitia, vel neceſſitudo non ſiuit puniri, dimiſit a ſe dicens. His clarior ē mihi Reſp. Iul. Cap. de. M. Antonio refert, ꝙ adoptatus in aulicam domum omnibus parentibus ſuis tantam reuerētiam, quantam priuatus exhibuit.

Parentela, ab eodem vſurpatur, cum dicit. Cauſa eloquentię dignum.

dæ dignum parentela ſua putauit.

Parento, as, ſignificat parentibus iuſta celebro. Licet etiã ad alios transferatur. Pli. lib. xviij. Q̃m mortuoꝝ animæ ſunt in ea. ſ. faba, qua de cauſa parentando vtiq; aſſumitur. Sumitur etiam interdum parentare, pro ſimilem eſſe, parentare Dionyſio eſt vino operam dare.

Parentalia conuiuia, quæ in parentum, aut propinquorum mortibus fieri conſueuerunt. Horum Æneas inuẽtor fuit. Hie. in Hiere. prophetam libro tertio. Mos eſt in gentibus ferre cibos, & præparare cõuiuium, quod a græcis, & a noſtris vulgo appellatur parentalia, eo ꝙ parentibus iam defunctis iſta celebrabant. Vel dicta ſunt parentalia, ꝙ ita parerent mortuis, qui ita viuentes iuſſerant facere, vel ꝙ filij parentibus hoc præſtarent.

Pareo, es, parui paritum. Vnde pariturus ſignificat videor & apeo, vt aliqui putant deductum quoniã partus poſtq̃ extra vterum eſt videtur. Vir. Cui pecudum fibræ, cui cœli, ſydera parent, ideſt a quo fibræ, & ſidera cernuntur. Vnde & compoſita a pareo, vt apparent rari nantes in gurgite vaſto. Compareo coram aliquo pareo, vt puer non comparet, & ego quo ibo? Diſpareo a conſpectu recedo. Tranſpareo, per aliquod corpus lucidum videor. Interdum parere eſt obedire. Virgi. Paret amor dictis carę genitricis. Iuſti. libro primo. Vix patienter vni viro nedum fœminę parituris. Et habet penul. prod.

Paro, as, proprie cum difficultate & labore aliquid acquiro, & ſicut emo capi poteſt, licet in eo precium expreſſum nõ inueniatur, ita aptum, vt in eius compoſito comparo, ſed quaſi ꝓcium. Teren. in Eu. Cupio aliquot parere amicos beneficio meo. Cur. Quid tibi diuitijs opus eſt, quæ te eſurire cogunt, primus omnium ſatietate paraſti famẽ, vt quo plura haberes, acrius, q̃ ſi non haberes cuperes. Huius cõpoſita ſunt apparo, comparo, reparo, ſeparo diſparo quid eſt ſeparo, equiparo, ꝓpero, & ſupero, quæ habent pe. cor.

Parabile, qđ in ꝓmptu eſt, & cito haberi põt. Sene. ad marnum eſt, & parabile, qđ ſat eſt, qui ad naturam viuit nunq̃ eſt paup. Ci. lib. v. Tuſ. Diuitias (inq̃t) naturę parabiles eſſe.

Paro, nauis genus ad cuius ſimilitudinem Myoparo dicitur.

Paries, etis, penul. cor. de priuatis dicitur, vt paries domoꝝ. Murus, tam de publicis, q̃ de priuatis dicitur.

Parietine, pe. pro. muri veteres, ac ſemiconſumpti. Pli. Aſtericum herba eſt naſcens in tegulis, parietiniſq; folio ſimilis ozimo. Augu. Parietinæ dicuntur, quas vulgo dicimus ruinas, vbi parietes ſtant, ſine tecto ſine habitantibus.

Parietaria, herba a parietibus, in quib' naſcitur dicta vulgo vitriolum. Dicitur & ꝑdition, quoniã ꝑdices ea veſcuntur.

Paros inſula eſt ex cycladibus, quæ a delo. xxxv. millib' diſtat, ex qua parius lapis marmoreus. Hanc primo Plateas, poſtea Minoida vocitarunt, vt inquit Pli. In ea eſt oppidũ etiam paros vocitatum. Pharos vero cum h, eſt alia inſula, de qua ĩfra. Ex paro fuit Archilochus poeta Iambici carminis auctor. Vnde parius dictus eſt. Hora. Parios ego ꝑmus Iambos oſtendi latio. i. archilochos.

Parius, lapis candidus, e quo multa ſigna fiunt. Et eſt in paro inſula vna ex cycladibus. Vir. Niueamq; Paron.

Parium ciuitas Aſiæ in regione Myſiæ ex qua fuit Neoptolemus cognomẽto Gloſſographus, vir memoratu dignus.

Parma breue ſcutũ, quo pedites vtebant, ꝙ e medio ĩ omnes partes eſſet par, vt inquit Var. Vir. lib. xj. Enſe leui nudo parmaq; inglorius alba. Hoc ſcutum græci auctore. Pli. vocant peltam. Huius diminutiuus eſt parmula. Hor. Sẽſi relicta non bene parmula. Parma etiam nomen fluuij, a quo vrbs inter Placentiam & Cremonam ſita. Parma appellata eſt. Hęc patria fuit Caſſij poetę, & Macrobij viri ingenio, & doctrina præſtantis.

Parmula, Vide in dictione Parma.

Parmularius gladiator, qui parmula vtebat. Itemq; fautor & locator eius generis, porro parmularij etiã Thraces ſiue threces appellabantur. Feſ. Treces inquit gladiatores a ſimilitudine parmularum thracarum vocati.

Parnaſus, pe. prod. mons in Phocidæ, vt ſcribit Pli. & Stra. lib. ix. Et Herodo. Mellaq; cõfirmant, qui mons duos vertices habet, quorum vnum Thitorea, alterum Hyampeũ. Herodotus in Vrania tradit non autem Cytheronem, & Heliconem, vt Ser. putauit, ſeu, vt alij volunt. Cyrrhã, aut Cyrphim, ſeu Nyſam, cum Cytherõ ꝙ Cytherõ aut Helicon in Bœotia montes disiuncti ſint, ita, vt helicon procul ſit, a parnaſo, circiter quindecim paſſuum milia Cytheron vero. xxx. Eſt autem, ſicut & docet Strab. Helicon parnaſo ęmulum, & altitudine & circuitu. Et muſis natale in nemore Helicone ſcriptores aſſignãt. Cyrrha vero, & Nyſa ſunt nomina ciuitatum. Cyrrha ſub Cyrphin rupem parnaſi in radicibus mõtis in planicie, mare verſus locata eſt. Nyſa vero, non in Parnaſo, ſed in fœlici Arabia ſita eſt, in qua cum Baccus nutritus eſſet in eius memoriam ipſę poſtea aliam in India condidit. Eſt igitur parnaſus Phocidis ſacer Baccho, & Appollini. Oui. ſeparat aónios acteis phocys ab aruis terra ferax. Mox addit. Mons ibi verticibus petit arduus aſtra duobus. Nomine parnaſus, ſuperatq; cacumine nubes, Luca. Carmine parnaſus gemino petit ęthera colle. In hoc monte rupes, vel maieſtate numinis, vel ſitu ipſo horrorem viſentibus facit, vndiq; fere præceps in formam theatri, hic eſt Apollinis delphici templum, hic fons caſtalius muſis ſacer. Hic habitauere pieres natio thracia, unde pierius mons & pierides muſæ. Sub parnaſo habitauerunt Hiantes populi. Vnde aquæ parnaſi fontis hiãtida dicunt. Hic fontes atticam verſus Hypocrene, & Aganippe. A parnaſus fit parnaſius, a, um. Virgi. Nec tñ phebo gaudet parnaſia rupes.

Parricida, penul. pro. a pari, vel a patre deduci poteſt. Si a pari r. euphonię cauſa addit. Si a patre t, in r, cõuertitur. Ideo per duplex rr, ſcribitur. Quibuſdam tamen a parente compoſitum uidetur, & pro parenticida, per ſincopam cõmutatione t, in r. Nam paricidę dicũtur parentum interfectores, & patriæ proditores, quia patria parens vniuſcuiuſq; eſt lege Pompeia de ꝑricidis cauetur, ut is parricidij teneat non ſolum, qui patrem & matrem interfecerit, ſed qui fratrem, ſororem, patruelem, matruelem, filium, filias, nepotem, nurum alioſq; ꝓpinquos occiderit. Et, qui emit venenum, ut patri daret, quãuis nõ potuerit dare, ut inq̃t Martianus. Ponitur & pro alio quocũq;, qui qualemcũq; hominem occiderit. Vnde extat lex Numæ Pompilij. Si quis liberũ hominem morti ſciens ducit ꝑricida eſto. Et ſic a pari fit compoſitum. Hinc ꝑrici appellabãtur queſtores qui cauſa capitalium rerum quęrendarum creari ſolebãt. Sunt tamen qui inter ꝑricidium, & patricidium diſtinguũt, ꝙ patricidium ſit patris interfectio. Vnde & matricidium, quo mater interficitur, ſic patricida, & matricida. Parricidiũ vero cognati, vel ciuis, vel alicuius alij occiſio, vel contra patriam machinatio. Cice. lib. tertio offi. Põt enim dij imortales cuiq; eſſe vtile fœdiſſimum & teterrimum ꝑricidium patriæ, quãuis is qui ſe eo obſtrinxerit ab oppreſſis ciuib' parens nominetur. Pla. tamen parẽticidã appellat, qui patrem interfecerit. Græci ꝓctonõ ἀπὸ τῶν πατέρων, quæ illic venari conſueuerãt.

Parthenius virgineus dicit. Quo nomine, dictus eſt mons. Archadiæ, a virginib', quę in eo Veneri frequẽter ſacra faceré ſolebãt. Eſt & ꝑthenius fluuius Paphlagonũ fluui' ſami. Imbraſus antea dict'. Vñ ꝑthenia ſamos, et Imbraſia.

Parthenope vna fuit ſyrenum, quæ præ dolore, ꝙ ꝑtereuntem Vlyſſem, cum ſocijs cantu non decepeřint, in mare ſe ꝓcipitarunt, vna hæc in eum delata eſt locũ, vbi poſtea cõdita fuit Neapolis ꝓclara vrbs Campaniæ. Parthenos. n. virgo latinę dicit. Ab hac igitur ſirene Neapolis eſt appellata, a virgine Parthenope. Et licet quidam dicant Neapolim dictam, ꝙ auguſtus eam inſtaurauerit tamen legitur a Licophrone Neapolim ante auguſti tempora, qui tempore Ptolemei philadelphi claruit, & Neapolitanos ſingulis annis ad tumulum Parthenopes faces tuliſſe. Hãc Cumani a parentibus digreſſi condidiſſe produntur, qui in eo

loco parthenopes corpus in veteri monumento conditus repoſuiſſent nomen eius vrbis indidere. Sed poſtquam loci vbertate, atq; amœnitate maiorem in modum frequentari ciuitas cœpit veriti ne Cumæ desererentur diruendi parthenopem cõſilium inuere. Quo facto mox immani peſtilentia vexati oraculo moniti ſunt vt vrbem reſtituerent. Itaq; ſubito inſtauratam Neapolim, hoc eſt nouam vrbem vocauere. Hinc parthenopeus, a, um.

Parthia regio Aſſyriæ, a qua Parthi. Hi lingua ſcythica exules dicuntur, ſicut refert Iuſti. lib. xlj. docens ab exulibus ſcytharum parthorum imperium fuiſſe deductum, quorum regna duodeuiginti fuiſſe, teſtis eſt. Pli. lib. vj. hæc regio ab ortu habet Arios, a meridie Carmanias, ab occaſu Medos a ſeptentrione Hircanos.

Pars a pari, ꝙ partes ſimul iunctæ pares, id eſt æquales ſint toti. Vel dicitur a pario, ꝙ pars a toto deducta, & quaſi pta ſit. Poteſt etiam dici a parum, ꝙ pars ſit quid parum reſpectu totius. Dicuntur vero partes, in quas diuiditur totum. Quandoq; pars. Capitur pro dimidio. Nam Iuriſconſulti titulo de vſufructu ſic ſcribuntur. Et partis vſufructus legari poteſt ſi ſpecialiter vero ſit facta partis mentio dimidia pars bonorum continetur. Hinc partiarius, de quo infra. Quandoq; tamen partes, pro officio poni conſuetum eſt, quod cuiq; pſonæ aſſignatur. Et dicimus meę partes ſunt, & mearum partium eſt, hoc eſt meum officium eſt. Hinc fit compoſitum expers, quod eſt ſine parte.

Particula dimi. parua ps, a quo pticulare, qđ ad ptē ſpectat.

Particulariter, & particulatim aduerbium ſignificat membratim, & per partes. Cice. libro primo ad Heren. Si ſummatim non particulatim narrabimus.

Particulones dicuntur cohæredes, & qui partem patrimonij ſummunt.

Partim aduerbiũ ſignificat quandoq;, ex parte, vt partim ſubticuit crimen, partim cõfeſſus eſt. Aliquando idem eſt, qđ pars, vt partim hominum venerunt. i. pars hominũ venit.

Particeps, qui partem capit. Dicimuſq; particeps ſum laborum tuoꝝ & particeps ſum tibi in laboribus. Curtius. Qꝫ fuiſſet illi in periculis particeps.

Participo, as, partem tribuo. Hiero. Tunc erit eius fructus cũ ei Chriſtus dominus cœlorum regna participauerit.

Participium pars orationis dicit, ꝙ partes capiat nominis, partemq; verbi. Participia iuncta, cũ verbis infinitis ſeruãt vim participiorum, hinc participialia nomina dicta ſunt gerundia, quæ licet non ſint participia ſimilia tamen participijs ſunt. Nam & caſus, & genera, & tempora, & ſignificationes habent more participioꝝ, & poſt ſe caſus regũt, non ante, q̃uis legatur. In conuertendo dominus captiuitatem Syon, id eſt dum conuerteret dominus, vel conuertente domino captiuitatem. ſed non eſt vſurpanda talis locutio. Differunt autem gerũdia a participijs, ꝙ ipſa rei adminiſtrationem ſignificant. ſine tempore, vt tenet me occupatio iuriſdicendi gerundium eſt, nec tempus ſignificat futurum, ſed rei adminiſtrationem in iure dicendo. Illa vero tempus, ſine rei adminiſtratiõe, vt tenet me cura dotis numerandæ, participium eſt futuri ſignificatum ſine rei adminiſtratione. Præterea gerundia duplicem ſignificationē habent, participia vnam tantum. Sed ſciendum, ꝙ gerundia, quæ ſociata ſunt ſubſtantiuis, paſſiue accipiuntur diſiuncta vero, modo actiue, modo paſſiue, ſed paſſiue, cum ſine præpoſitione, & ſine genere, & ablatiuo, & quaſi abſolute ponũtur. Quin. Sed memoria excolendo, ſicut omnia alia augetur, id eſt dum excolitur. Vir. Alitur vicium, creſcieq; tegendo. Idem. Ægreſcit medendo. Et vtrũq; videndo fœmina. hoc eſt cum tegitur vicium, cum curatur æger, cũ videtur fœmina. Sal. cum accuſatiuo mediante ad. Pauca ſupra repetam, quo ad cognoſcendum omnia illuſtria magis, magiſq; in apto ſint, id eſt vt cognoſcantur, iunguntur, & gerundia cum plurali numero ſingulari voce. Pli. Cum illorum videndi gratia me in forum contuliſſem, aliquãdo participium ſumitur pro participatione. Hie. in expo. can. Conſidera, ne forte poſſit & illud corpus, qđ aſſumpſit Ieſus cõmune ei, cum ſpõſa cubile nominare, quoniã quidem videtur, per ipſam eccleſia Chriſto eſſe ſociata, & participiũ verbi dei capere potuiſſe ſm q̃ mediator dei, & hoĩem dicit. Sic etiã ſolet dici cauenda eſſe fœminæ participia, quo ſignificat fugiendus eſſe fœminæ conſortium.

Partum ꝑprie dicitur labore acquiſitum, quia nullus partus ſine labore & dolore. Fit autem a pario is, Cice. Male parta, male dillabunt. Plau. in pœ. Male partum male diſperit.

Partior, partiris, & partio, partis, partiui, partitũ, futuro partiã, & partibo, partiar, & partibor. Plau. in Aſi. Hãc, quam natus ſum p̃dam cum illis partiam. Hie. in ps. Letabor, & partibor ſiciam. ĩ. Eſt autem partiri partes facere, & quaſi diſtribuere. Vir. Socios partit in oẽs. Salu. Prouincias, inter ſe partiuerãt. Ab his fiunt compoſita. Impertio actiuum. Impertior, tam paſſiuũ, q̃; deponens, a, in e, mutata, ſicut fit in expers. Et ſignificat impendere, vel partē dare, & participē facere. Cice. Huic rei aliqd tẽporis impertias. Ambr. Poſteaq̃; Apoſtoli ad euangeliſãdum regnum dei ſunt deſtinati, gratiæ cœleſtis impertit alimentum. Idem. Vtinam domine Ieſu velis mecum iſtos nõ ieiunos dimittere, ſed impertitis abs te epulis, reficias eos, vt poſſint tuis alimonijs fortiores in firmitate ieiunij, nõ timere. Cice. Atq; etiã viro forti, collegæ meo laus impartitur. Dicimus autē impertio nemini laudem mei laboris. Et impertio neminem laude mei laboris, ſicut fit in dono. Teren. Plurima ſalute. Parmenonem ſuum impertit Gnato. Diſpertio, vel diſpertior varię ptio. Plau. in Aul. Herc' e iniuria diſpertiuiſti. Pinguiorem iſti agnum habent. Noni. Vt pariter diſpertiãtur bona patris. Bipertior, tripertior, quadripertior, a quibus bipertita, tripertita, & huiuſmodi.

Partiarius, colonus, ſiue alius quis cum quo aliquid cõmune habemus, & partimur, ex dimidia parte. Cato. Vineam curandam partiarius bene curet fundum arbuſtum agrum frumentarium partiario, fœnum pabulum, quod bobus ſatis ſiet, quæ illic ſciat, cætera omnia pro indiuiſo. Idem. Calcē ptiario coquẽdam, qui dant calcarius pficit, & coqt.

Parulis, idis, tuberculum iuxta dentes, in gingiuis naſcens.

Pararius, idem quod proxoneta, nomen latinum. Sene. lib. tertio de benefic. Quidam volũt nomina ſecum fieri, nec interponi pararios.

Parum aduerbium ſignificat modicum, a quo paulus, paululum, pauxillum, pauxillulum diminutiua.

Parumper paruo tẽpore. quaſi p paꝝ, hoc eſt valde paꝝ, ſed præpoſtere. Plau. Expecta hic parumper. Interdum ſignificat Paulatim. Virg. Pulſuſq; parumper corde dolor.

Paruus, a, um, quod non eſt magnum. Cuius diminutiuũ eſt paruulus. Hinc etiam paucus, a quo diminutiua pauculus, & pauxillus.

Parmeno apud comicos nomen viri, quaſi deſes a para & meno maneo.

Paſceolus, vt inquit Var. ſacculus eſt ex aluta factus. Plau. in ru. Pręterea centum denaria philippea, in paſceolo ſeorſum.

Paſca, quidam inflectunt, paſca, paſcæ, vt in euange. Ante diem feſtum paſcæ. Contra hos eſt Priſci. qui ait nullũ nomen primæ declinatio. poteſt eſſe generis neutri. Sed non eſt parui pendenda eccleſiaſticorum doctorum auctoritas. Inter quos eſt. Auguſt. Qui in lib. queſtionum noui & veteris teſtamenti ſic ait. Sanctum & ſalutarem diem paſcę, & omni laudę prædicandum. Alij putant græcum eſſe, & cum aſpiratione ſcribunt. απὸ τοῦ πασχειν, quia pecudis immolatio paſſionis eſt figura, & declinant paſca, tis, ſicut problema, atis. Et hi refelluntur auctoritate Ioſephi. Auguſti. & Hieronymi, qui volunt hoc nomen hebręum eſſe ſignificareq; tranſitum. Hieronymi hæc ſunt verba. Paſca, quod hebraice dicitur phaſſe, non a paſſione vt pleriq; arbitrantur, ſed a tranſitu nominatur eo, ꝙ exterminator videns ſanguinem in foribus iſraelitarum pertranſierit, nec percuſſerit eos. Auguſt. A diligentioribus, & a doctoribus inuentum eſt, quia paſca hebræum verbum eſt, &

bum eſt, &

bũ ẽ. & nõ iterpretat paſſionẽ. ſed trãſitũ. ꝓ paſſionẽ. n. trãſiuit a morte ad vitã & fecit nobis viã credẽtib⁹ in re ſurrectione vt trãſeamus. & nos de morte ad vitã. Sic. n. ipſe dñs ait. Qui credit in me tranſit a morte ad vitã. Vñ cũ barbarũ ſit i frequẽtiori vſu & iuaria iuariabile legit.

Paſchalis. & hoc paſchale quod ad paſcha pertinet vt paſchalis dies. & paſchale ſacramentũ. Paſchales vero oues quaſi paſcuales dicuntur.

Paſceolus. vt Varro inquit ſacculus ẽ ex aluta factus. Pla. in rud. Præterea cẽtũ denaria philippea paſceolo ſeorſũ.

Paſco. is paui. paſtum. ideſt comedo. & q̃nq; abſolute ponitur. Virgi. Paſcẽtes ſeruabit Tityrus hedos. Quandoq; cõſtruitur. cum accuſatiuo. vt Flore de paſta. ſalicti. iterdum paſcere eſt cibum alteri præbere. & quaſi cibo ſiginare. Et ſic dicimus herba paſcit equũ & paſco equum herba. Vir. Veloces ſpartæ catulos, acreq; moloſſum. Paſce ſero pingui. Vñ per trãſla. paſcere ponit pro delectare. Idẽ. Atq; aĩum pictura paſcit iani. Et paſcere oculos eſt viſu alicuius rei grate eos oblectare. Interdu; pro fouere alere. Idẽ. Qualẽ iſœlix amiſit Mantua cãpum. Paſcentẽ niueos herboſo flumine cycnos. Iterdũ ꝑ auge ri. & creſcere. vt & ſacrũ tibi paſcere crinẽ. Huius cõpoſita ſũt cõpaſco. depaſco. paſcẽdo. abſumo. Et depaſtus dr agrũ bos. qui cibũ ex agro ſumpſit. Hie. in Exo. Si dimiſerit iumentũ ſuum. vt depaſcat. aliena reſtituet. Itẽ depaſtus ager paſſiue. hoc eſt paſcẽdo ꝯſumptus. Diſpaſco diuido. & proprie pecus. a paſtione deduco. Expaſco. depaſco, perpaſco. in totum paſco, ſacio.

Paſcor deponẽs ſigñat comedo. Vir. Paſcunt ſo ſyluas. & ſũma lycæi horrẽteſq; rubos, & amtes ardua dumos Dicim⁹ et paſcor equũ ꝑ herbã. vt cetera paſcunt virides armẽta per herbas. equus paſcit herba. ut Sylua paſtus arundinea. Equus paſcit in uiridi pabulo. ut Paſcit i magna ſylua formoſa iuuenca. Equus paſcit diem. & noctẽ ut Sæpe dies, noctẽq;, & totũ ex ordine menſem paſcit. Ab hoc fiũt. Depaſcor & impaſcor. quod eſt intus paſco Colu. lib. ij. Neq; ſuem uelimus impaſci pratum quoniam roſtro ſuffodiat & ceſpites excitet.

Paſcito, as, pe. cor. frequẽtatiuum a paſco. Var. Nũc feras que in ſylueſtribus locis paſcitant cicures quæ cultis.

Paſcuum, a quo plurale paſcua, in q̃bus pecudes paſcunt. ſiue ager paſcuus ſit, ſiue pratum, ſiue mons, aut collis. Col. lib. viij. In eo rure. ꝙ paſcuo caret. contineri poteſt exiguo & qualicunq; pabulo contentus. Paſcua cenſorijs tabulis dicebantur. omnia ex quibus populus redditus haberet. quia diu hoc uectigal fuerat.

Paſcua, æ, idem quod paſcuum. Hiero. in Eſaia. Et erit in paſcuum bouis. & in conculcationem pecoris. Et in pſal. Oues paſcuæ eius.

Paſcuus, a, um. Vnde Paul. ſyluam paſcuã appellat. quæ paſcuis pecudum deſtinata eſt.

Paſcales oues, & galline dñr, que paſſim paſcũtur, a paſco ſiue a paſcuis. q̃ſi paſcuales. Luci. Paſcali pecore. ac mõtano hirco. atq; ſoloce. Hiero. lib. j. Re. Mulier illa habẽ bat uitulum paſcalem in domo. & occidit eum.

Paſtus a, um, participium. qui cibum ſumpſit.

Paſtus, us, cibum, ſiue cibationem ſignificat. Gel. Alia luce orta. auis in paſtum profecta eſt.

Paſtio idẽ, q̃d paſtus, q̃uis hoc magis ad brutoꝝ alimẽta ptinere uideat. Col. lib. j. porculatoris uero, & ſubulci diuerſa profeſſio diuerſe paſtiones. Vñ et Varronis index de uillaticis paſtionibus ad bruta pertinentibus.

Paſtor. qui curam hʒ paſcendi. ut eſt apud Euã. Paſtores erant in eadẽ regione cuſtodientes uigilias gregis.

Paſtoralis. & hoc paſtorale. q̃d eſt paſtoris, uel q̃d ad paſtorem ptinet ut paſtoralis cura. paſtorale officium. Var. Tertio gradu a uita paſtorali ad agriculturã deſcẽderunt.

Paſtorius, a, um q̃d ad paſtorẽ ptinet. Var. lib. ij. de re ru. An ei, quæ tria here dixiſti mihi de paſtoria re.

Paſtoricus, a, um, idem eſt. quod paſtoralis apud Augu. ut carmen paſtoricum lib. j. Achademicorum

Paſtoritius, a, um, idem, quod paſtorius. Idem li. j. Cum homines paſtoritiam uitam agerent, neq; ſcirent etiam arare terram.

Paſtillus dimi. uidetur a paſta, q̃uis fiat mutatio generis. Quidam a paſtu deriuant, ubi & genus ſeruat. Feſt. a pane. Eſt autem forma panis parui. Hora. in Ser. Paſtillos ruphillus olet, gorgonius hircũ. Et paſtilli ſunt qui illinuntur. Vide in dictione emplaſtrum.

Paſtillum neutri generis, ſicut docet. Feſtus fuit genus libi rotundi, quo utebantur in ſacris.

Paſtinaca genus radicis uirtutis ſolidæ. Macer. Et paſtinacæ uirtus in ſemine tm̃. Item paſtinaca genus piſcis carthaginoſi de quo. Pli. lib. ix. carthilaginem habent ut Raiæ paſtinacæ, hos piſces græci appellant trigones.

Paſtinum, pe. cor. eſt ut Col. li. iij. refert ferramentũ bifurcum, quo ſemina pãguntur. Palla. aliter, accipit cum ait. Paſtinum fieri nunc tempus eſt. Mẽſura paſtini, hec eſt in tabula quadrata. iugerali, ut centeni, octogeni pedes, per ſingula litera dirigantur.

Paſtinare eſt agrum fodere. Collu. lib. iij. Tum in terram bene baſtinatam, & ſtercoratam rectum ſarmentũ deſtigito. Huius cõpoſitum eſt Repaſtino, as, repaſtinari dicebant ueteres uineas. quæ refodiebantur. Hæc eni propria appellatio reſtibilis uineti erat, nũc antiquitatis imprudens conſuetudo quicquid emoti ſoli, uineis præparatur, repaſtinatum uocat. Vnde quidã repaſtinari agrus dicunt, cuius natura fodiendo mutatur. Pli. lib. xix. Præcipuus ſit caulis ſapore, ac magnitudine primũ omniũ, ſi in repaſtinato ſeras. Hinc repaſtinatio pro reuocatione quandoq; capitur. Vnde per tranſlationem dicuntur libri repaſtinationum.

Paſtinatus, us, ipſa paſtinatio. Col. lib. iiij. Neq; enim parum refert ſuſpẽſiſſimũ eſſe paſtinatum. Et ſi fieri poſſit, ueſtigio quoq; inuiolatum.

Paſtomis, idis inſtrm̃ ferreum, ſiue ligneum, q̃d ad cohibendã equorũ tenacium naribus, uel morſui imponit. Lucil. Paſtomides huic, de naribus ingentes pendent.

Paſſer, auis, a patiendo, eo ꝙ morbũ caducum patiantur paſſeres. Quo etiam nomine ſignificant oẽs aues. Vnde Cicer. dixit omnibus paſſeribus inſitam a natura uoluptatem, de oĩbus auibus intellexit. Hodieq; aues ipſas in cõmune paſſeres uocant Hiſpaniarum uernaculi. Et paſſer nomen piſcis, & nomen loci. Mar. Non mollis ſinueſſa, feruidiq; fluctus paſſeris, aut ſuperbus Anxur A paſſer fit diminutiuum paſſerculus.

Paſſer ſolitarius, auis aliquãto grandior paſſere, ac ſubnigrior, ſolus per domorum culmina incedens, cantu ſuauis. Paſſer marinus altera auis.

Paſſio, pturbatio, affectus. & affectio, græce pathos dicit. A neotericis uero auctoribus eccleſiaſticis paſſio uſurpatur, pro animi, uel corporis morbo. Sunt autẽ quattuor præcipue paſſiones, quæ a bonis gaudere, ſcilicet, & cupere, ſeu ſperare. Leticia de præſenti eſt. Spes de futuro, bono. Duæ a malis dolere, & timere. Dolor de præſenti. Timor de futuro malo.

Paſſiuus, a, um. q̃d paſſionem denotat, vnde paſſiue qualitates dictæ ſunt, nõ ꝙ patiant aliquid, ſed q̃d faciant paſſionẽ. Mel n. nãq; ut dulce ſit, non a dulcedine aliq̃d paſſum eſt, ſed dulcem guſtantibus efficit paſſionẽ. Paſſiuæ aũt qualitates rectius dicunt albedo, & Nigredo &. eorum media, ideſt rubor. & pollor. Hæc enim nõ niſi uel animæ uel corporis paſſione naſcuntur, ut enim nigreſcat aliq̃s corporis paſſione, ut rubeſcat, uel palleſcat animæ efficitur, quæ cũ turpitudinis uerecundiam ferre nequerit, q̃ſi ad obtentũ ſui ſanguinis copiã in exteriores partes corporis fundit, eoq; fit, ut pudore nimio rubeſcamus. Pallor quoq; ſimili animæ paſſione ꝯſiſtit, cũ perculſa metu nimio ad cordis ulteriora ꝯfugit eamq; ſanguinus inſequitur, adeo, ut deſertum ſanguine, q̃d eſt in

conſpectu, corpus albeſcat. Hæ igit̃ qualitates, ſi in corpore perſeuerent, qa ſm eas quales dicimur ipſe, quoqꝫ qualitates paſſiuę cenſentur. Si uero ad breue tẽps extiterint, ita, ut cito diſcedant, paſſiones eas potius noſamus. Eritqꝫ inter paſſiuas q̃litates, & paſſiones iſta diſcretio ꝙ paſſiones ad tẽps exorte facile cõmutantur, paſſiue uero qualitates ſm quas, quales dicimur perpetuo pſeuerãt. Aliquãdo paſſiuum dicitur ꝙ eſt indiſcretum, & ꝯfuſus nomen a paſſiuo deductum ſic paſſiua Venus paſſiua libido apud firmicum uſurpatur pro publica, & cõmuni & ꝓmiſcua. Et paſſiui amatores apud eundẽ qui paſſim, & indifferenter omnes fœminas amant.

Paſſus a um, a patior, idem, quod perpeſſus. Vir. O paſſi grauiora. Vnde una paſſa, quæ in ſiccando paſſa eſt ſolẽ Pli. Quin & a patientia nomen acinis datur paſſis, hinc & uino nomen datum quod paſſum uocatur.

Paſſus, a, um, a pateo, idem eſt, qđ patens extenſus. Plaut. In portum uento ſecũdo uelo paſſo puenit, ideſt ocyſſiſſimo curſu. Paſſa uela dicimus ex paſſa, diſtenta, explicata uento tumentia, ac plena.

Paſſus, a, um, a pando ideſt, quod deductus porrectus diſpſus. Terẽ. in Phor. Capillus paſſus nudus, pes, qđ & expaſſum aliquãdo dicimus, & mutatiõe a in e, diſpeſſum. Plau. in Mi. Diſpeſſis manibus. Veteres enim paſſum dixiſſe nõ paſſum, & expaſſum, nõ expãſus. Gellius Seruiuſqꝫ teſtant̃. Dicit enim. Ser. Ideo aũt pandor. non facit panſum, qa plerũqꝫ qđ in prima ſbi Poſitione inuenitur, in præteriti participio nõ eſt ut tundo tuſus. Et ls alia euphonię cauſa uarientur, uel in generibus uel in numeris nactus tñ, & paſſus n penit᷒. nunq̃ patiunt̃. Paſſis manibus dicimus. qđ eſt diductis, atqꝫ diſtentis. Tertu. Tamẽ oppãſus uelũ dixit pro appaſſo. & e xtẽto. Idẽ. expãſos inqt, ungulę fodiant, cruces ſuſpẽdant.

Paſſus, ſus, ſpacium qđ pꝫ in ſpacio pedum, quia patens apertumqꝫ eſt. uel qa ſic pedes pateſcunt. A pateo. n. paſſum ſupinũ eſt, cum uero non eſt paſſum, clauſum dr̃. Et ob hoc claudere eſt de illo ſpacio intercepto diminuere, & minorem paſſum facere.

Paſſum genus liquoris, qđ ex uua paſſa cogit̃. Fit ex uua quã græci ſticham noſtri apianã uocant uuis in uite diutius ſole aductis aut feruẽte oleo, donec paulo amplius dimidiũ pondus ſupſit. fuſaſqꝫ leniter uuas exprimũt, & colligunt. Qui aũt uolunt ſecundarius paſſum facere adijciunt uinaceis tñ aquæ puteolanę. q̃tum ex pma præſura paſſi fluxit. De fructũ uero uinus eſt muſto, uſqꝫ ad dimidium partem decocto.

Paſſim aduerbiũ a paſſu ſignificat paſſu diſtante ſparſim. ut nõ ubiqꝫ, cui ubiqꝫ ſit ſine interuallo, ut herba eſt in prato ubiqꝫ, grex uo paſſim paſcit̃, qa aliqđ interualli eſt inter pecudẽ. Sed ꝯfundunt̃ quãdoqꝫ. Ponit̃ iterdũ pro undiqꝫ. Lactant. Conſtituit aſylum, eo paſſim conſugerunt ex finitimis locis. Interdũ, pro quolibet. Virgil. Paſſimqꝫ in littore ſicco corpora curamus. i. ut qſqꝫ uult ſiue indifferenter. Hiero. Sola ſcripturarum ars eſt quã ſibi paſſim oẽs uendicant. Aliquãdo, pro ubiqꝫ. Lactã. Creditur ei paſſim, tanq̃ cognita ueritate.

Paſtophori pe. cor. ſacerdotes ſacroſancti ægyptioꝝ honoratiores cæteris, dicti paſtophori qđ ferãt palliũ ueneris. Cui nomẽ eſt paſtos. Paſtophoros ẽt uenus eſt appellata, ꝙ thalamũ nuptialem curet & adminiſtret.

Paſtophorium, paſtophori domicilium. Apud Eſdram ſic legit̃. Exurgens Eſdras in paſtophorium. Ionate & hoſpitatus illic non guſtauit panem, nec bibit aquã. Hiero. in Eſai. Paſtophoriũ eſt thalamus in quo habitat ꝓpoſitus tẽpli. Et in li. micha. Viderunt ſanctificationes deſertam & altare ꝓphanatũ & porta exuſtas & in atrijs uirgulta nata ſunt ſicut in ſaltu uel in montib᷒ & paſtophorie diruta. Quidã accipiũt ꝓ thalamo nuptiali, Vñ, & Venus appellata ẽ paſtophoros q̃ſi thalami fera, ꝙ thalamũ nuptialẽ curet, & adminiſtret. Nam παστὸσ thalamus nuptialis dr̃ qui alio noĩe νυμφίδιον, appellat̃.

Paſiteles nomẽ ſculptoris egregij, qui Iouẽ eburneum iñ Metelli ęde fecit. In grçcia italiæ ora nat᷒, & ciuitate Romana donat᷒, quẽ argentea primũ ſpecula fecisse auctor eſt Pli. Praxiteles uero pictor græcus fuit.

Paſiphæ dictio tetraſyllaba, hæc fuit filia ſolis & uxor Minois regis Cretę, quã in fabulis ferunt ex tauro genuiſſe minotaurũ, qui partũ hoĩs effigiem hẽbat, partim tauri. Proper. Vobiſcũ Europe, nec proba Paſiphae.

Paſithea una ex tribus gratijs, quã alij Euphroſinen uocãt.

Pattagia fluui᷒ Siciliæ, ἀπὸ τοῦ πατάγου. i. a ſonitu, nã p ſaxa fluẽs clamare vr̃. Clau. Et ſaxa rotãtẽ pattagiã.

Patagiũ aurea chlamys, quæ precioſis tunicis ſuper indui ſolet. Et qui ita induti ſunt patagiati dicuntur. Inde patagiata fœmina a plauto in Epi. quę patagio induata eſt. Apul. Vberes enim crines leniter emiſſos ceruice dependulos ac deinde p colla diſpoſitos: ſenſimqꝫ ſinuato patagio reſidẽs paulũſp ad finẽ ꝯglobatos in ſummũ uertice nodus aſtrinxeret. Feſtus ait patagiũ dici qđ ad ſummam tunicã aſſui ſolet, quę & patagiata dr̃, tanq̃ ſit patagius id ornamenti genus, qđ mulieres in ſumma camiſię pro circa ceruices aſſumunt criſpum & ſinuatum.

Patagiarius qui hmõi ueſtes conficit.

Patagius, morbi genus eſt.

Patara, pe. cor. urbs Licię, ubi Apollo dabat rñſa. Dicta a pataro Apollis filio, uel ab alio Pataro Lapeonis filio.

Patareus, a, um, Sta. li. j. th. Phœbe parẽs, ſeu te Lyciæ patarea niuoſis, Exercet dumeta iugis. Oui. Patareaqꝫ regia

Patauũ, urbs, quã Antenor condidit, quæ & (ſeruat. Padua. Vide in dictione Padua.

Pateo, es, paſſus. Patere eſt aptũ eſſe. Plau. Ingredere tu foras iamdiu patẽt. Hinc patẽs, & patulũ, quę inter ſe differunt, ꝙ patẽs ſit, qđ ad tẽps pꝫ. Vir. Et portas iubet eẽ patentes. Patulũ, qđ ſemp pꝫ, ut arbor. Idẽ Tityre tu patulę recubans ſub tegmine fagi. Hinc Plau. Bouẽ patulũ appellat cuius cornua diuerſa ſunt, ac late patent.

Pator hiatus, & aptio, a patẽdo nomẽ deductũ, ſicut uagor pro uagitu, & fluor pro fluxu. Apule. lib. iiij. Quod atrinſecus ædium patore perflabili.

Patulus, a, um, pe. cor. de quo modo in Pateo.

Pateſco, is, apior patens fio. Q ñqꝫ tñ ꝓ primitiuo ponit̃. Sal. Hinc late pateſcẽtibus cãpis exercitum tuto emittit.

Patefacio, is, patẽtẽ facio. Hie. ſicarridẽs patefecit ĩgreſſus.

Patefio, patẽs efficior. Teren. in Phor. ego nullo remedio poſſum me euoluere his turbis, quin, ſi hoc celet̃ in metu, ſin patefit in probro fiem.

Patulico, as, pe. cor. aperior. patulus fio. Pli. patuliſcẽtibus quinquagenis quinis barbulis coronat.

Patibulũ modo ſeram ligneam, qua hoſtia clauduntur, ſignificat, a pateo, ꝙ hac remota ualuę pateãt. Titi. Si qſq̃ hodie præter hanc poſticum noſtrum pepulerit patibulo, hoc ei caput deſringam. Modo crucẽ quo ſontes affigi ſolent. Et ſic a patior fieri manifeſtum eſt. Salu. Patibulo eminens affigebatur hinc patibulatum dicitur a Plauto. Eſt etiam patibulum inſtrumentum uindemiatorium Cato. Vindemia & oleitate facta patibula omnia in ſuo quæqꝫ loco reponenda.

Pathe, a Cice. dicuntur perturbationes, ſiue animi ægritudines. A Gellio affectus, uel affectiones. A Lactã. modo uitia, modo affectus. Aug. Expreſſus ea paſſiones uocari tradit, qualia ſunt ægritudo, dolor, gaudium, metus, triſticia cupiditas, ira. Quos animi motus Platonici. & Ariſtotelici, dicunt etiã in ſapientẽ cadere, ſed moderatas rõniqꝫ ſubiectas. Stoici uero negant in ſapientem cadere q dicũt ſapientẽ apathen. i. impaſſibilẽ, & apathia impaſſibilitatem probant. Nã tales dicunt eſſe ſapientis aíus, qualis eſt mundus ſupra lunam, ſcilicet imperturbatum, quẽ nulla perturbatio obnubilet, nulla triſticia obturbet, aduerſus, quos reclamat ipſa natura.

Pathetica oratio dicta eſt, quam ex rhetorica arte præcipiur.

cipitur dirigi oportere, aut ad indignationes, aut ad miſericordiam, ideſt perturbationibus plena.

Pater, qui aliquē genuit, quo ēt noīe aui, abaui, ꝓaui atauui, tritaui, ꝯtinent. Hinc patrū nr̄oꝝ memoria dicimus ideſt maioꝝ noſtroꝝ, q̄q̄ maiores itelligi poſſunt, qui cūq; erāt ante tritauos, ſicut mīores, q ēt poſt trinepotes futuri ſunt, p̄ris ēt nomē religiōis eſt. Vnde dij oēs p̄res uocabant. Similiter p̄r nomen eſt reuerētiæ. Propter qḋ Romulus centum Senatores, quos ad Reipubli. curam elegit, ſiue q̄a is numerus ſatis erat, ſiue quia ſoli centum erant, qui ad id idonei eſſent, patres ab honore uocauit, ſiue ab ætatis, uel curæ ſimilitudine.

Paterfamilias dicitur, qui primus eſt, & imperium habet in familiā, ſiue q p̄rias ſue eſt, ſiue puber, ſiue īpuber.

Pater patratus. Vide in dictione patro, as.

Patres ꝯſcripti, q in ſenatu p̄ribus erāt ſcriptis annotati.

Patricij ſenatoꝝ ꝓgenies Liui. lib. j. Romulus centū creat ſenatores qui p̄res ab honore p̄ricij quoq; ꝓgenies eoꝝ appellati. Idē lib. x. En unq̄ fando audiſtis p̄ricios p̄mo eſſe factos, nō de cœlo demiſſos, ſ; qui p̄res ciere auūq; poſſent. Cintius ait p̄ricios appellari īgenuos. Vnde plebei p̄ricijs opponunt. Non eni ſenatores oēs erāt p̄ricij. Tacitus. Hiſdē diebus in numerū p̄ricioꝝ aſſciuit Cæſar uetuſtiſſimū queq; ex ſenatu, aut q̄bus clari parētes fuerant. Hinc p̄riciatus, us, pro ipſa dignitate. Suet. in Aug. A Targnio priſco rege inter Ro. gētes allecta, in ſenatū mox a. S. Tul. in p̄ricias traducta ꝓcedēte tp̄e ad plebē ſe ꝯtulit, ac rurſus magna ui, p diuū Iuliū ī p̄riciatū redijt.

Patriciatus, us, Vide in dictione Patricij.

Patricius uicus Romę dictus eſt, ꝙ ibi patricij habitauerunt. Iubente. Ser. Tullio, ut ſi quid aduerſus ipſum molirentur, ex locis ſuperioribus opprimi poſſent.

Patritus, a, um, pe. pro. qḋ eſt p̄ris, ſicut auitus, a, um, qḋ eſt aui. Sunt. n. tanq̄ poſſeſſiua. Cic. lib. j. Tuſ. Patritam, & auitam, ut ait Theophraſtus philoſophiam.

Patrimus, pe. pro. qui patrem adhuc uiuentem habet.

P̄r p̄rimus, q cū ipſe p̄r ſit adhuc uiuētē h; p̄rē, ī pōtificio tn̄ iure p̄r p̄rimus accipit, ꝓ eo, q uulgo cōpater d̄r.

P̄rimus, a, um, qḋ p̄ris, ſicut mr̄im᷑, a, um, qḋ eſt mr̄is.

Paternus, a, um, qḋ eſt patris. Teren. in Adel. Pol haud paternum iſtuc dediſti.

Patro, as, patrare ꝓprie ſignificat liberis opa; do. Quin. tamen dicit patrare, apḋ antiq̄s ſ.ucte, & honeſte dicebat. Deinde ꝯſuetudine in uitiū lapſus eſt ṽbū. Vnde irrideri ſolitū eē Saluſtiū q̄uis īmerito, ꝙ p̄rare bellū dixerit, tanq̄ p̄ro rē turpē dūtaxat ſignificet. Ex q̄bus verbis colligit priſcos patrare potuiſſe ꝓ ꝑficere, nō ſolū, cū opa liberis daret. ſed ēt cū aliud q̄ppiā iam īceptū ad finē ꝑduceret. Vnde & p̄res patrati dicebant, ꝙ ad patrādum, hoc eſt ꝑagendū iur̄m, vbi de fœderib᷑ cōuenerat, mitterentur. Plau. in proble. Fecialibus ſacerdotibus qui fœderibus faciēdis p̄ſunt, p̄r patratus præeſt. Inde dictus, ꝙ ipſe p̄r p̄rem h̄ret ſieq; filijs ꝓuideret, & p̄rem cōſuleret. Huius verbi compoſita ſunt Impetro, qḋ eſt obtineo, & quaſi id, qḋ cupio facio. Perpetro qḋ eſt perficio. Propetro mādo aliquid perfici. Accius. Age vero, propetra, qḋ cœpiſti fieri. Et habent pe. cor.

Patrizo, as, uel patriſſo, as, p̄rios mores imitor. Teren. in Adel. Laudo o Chteſipho, patrizas abite virū iudico.

Patria vrbs, ſiue oppidum, vnde orti ſumus, ꝙ p̄ria cōis oīum parēs ſit. Aliq̄n & ꝓuincia ipſa ex q̄ orti ſumus, p̄ria vocat. Sed īproprie. Vnde Sal. Hiſpaniā ſibi antiq̄ p̄riā dixit Ariſtophanes πᾶν δὲ ἀγαθὸν ἐκεῖ πατρίς ἐστι. i. vbi bonū ibi p̄ria ē. Zenobius aūt. πᾶσα γῆ πατρίς ἐστι τοῦ τὸ μέρος ἐστὶ χρησμοῦ ὃν ἀνεῖλεν ὁ θεὸς μελλόντων πελασγῶν περὶ οἰκήσεως μαντευομένοις.

Patrius, a, um, qḋ eſt patrie, vt mos patrius. Cice. in Cato. Vigebat in ea domo mos patrius, & vigebat in eo aius patris, & diſciplina. Aliquando dicitur, quod eſt patris. Vir. lib. xij. Patrio mucrone relicto.

Patrianus, a, um, qḋ eſt p̄rie, Ci. Thermo. Vt obtineat id iuris in agris, qḋ ei patri. ma ciuitas decreuit. & dedit.

Patricida, pe. pro. qui p̄rē interfit. At parricida d̄r, qui vl̄ cognatum, vel ciuem aliquem, vel aliū interficit, vel aduerſus patriam machinatus eſt, de quo ſupra.

Patrus, frater p̄ris, ꝙ q̄ſi patris loco ſit, patruus magnus, frater aui. Patruus maximus frater proaui, & abaui, qui, & pro patruus, & ab patruus dicitur.

Patruelis, a patruo. Sunt enim patrueles patruoꝝ filij, q̄m qui p̄r alteri eſt, alteri eſt patruus, ſicut ſorores patrueles nūcupātur ex duobus, & ipſæ fratribus genitæ, auctor iuriſconſultus. Nam ſororum duarum aut plurium filij, inter ſe ſobrini dicuntur, quaſi ſororini.

Patriarcha patrum princeps, hoc eſt pontificum primus. Hi quattuor principio fuere Romanus, Antiochenus, Alexādrinus. Hieroſolymitanus, Poſtea tranſlata Bizātium imperij ſede, additus eſt, & Cōſtantinopolitanus.

Patrimoniū, bona paterna, hoc ē h̄ditas, a p̄re relicta. patrimoniū ḃo ſancti Petri eſt regio Thuſcię. Vbi ſoana oppidū, ſancta floria, aq̄ pendens grippe, ſanctus Laurētius, balſenia, martha caſtrū ciuitas tuſculanella. Mons flaſconus, balneū regium, urbs vetus. Orchia ciuitas caſtellana olim vetentana vrbs, caſtrum nouum, nepe, viterbium, ſutrium, roncilionum, & alia multa.

Patronymicum, qḋ ſub p̄ris nomine ſignificat filium, vt priamides. i. Hector priami filius, Cōpoſitum nomē ex patre, & onoma, ſed o, in y, vertitur.

Patronus defenſor, qui aliquē in piculo defendit. Pedianus. Si orator eſt, aut aduocatus, aut ſi ſuggerit, aut p̄ſētiā ſuā cōmodat amico, aut ꝓcurator, ſi negociū ſuſcipit, aut cognitor ſe p̄ns cā̄m nouit, & ſic tuet, ut ſuā. Dictus p̄ron᷑ a p̄rono qḋd. i q cū Euādro venerat, & plebis ſtudioſus, & auxiliator fuerat Auctor plut. ī vita Romuli.

Patrocinor pe. cor. ſignificat, tum verbo, q̄ facto imbecilliorem protego. Lactan. lib. iij. Qui licet ſapiēs fuerit patrocinari tamen veræ iuſticiæ nullo modo poterat, qui caput ipſum, fontemq; iuſticiæ non tenebat.

Patrociniū ipſa ꝓtectio. Sal. Cuius p̄rocinio ciuitas plurimū vtebat. Fe. P̄rocinia appellari cœpta ſunt, cū plebs eſt diſtributa, inter patres, vt eorum opibus tuta eſſet.

Patera, pe. cor. poculi genus latum, ac patens. Virgi. Spumantem pateram, ac pleno ſe proluit auro.

Patræ, arum, ciuitas achaiæ in peloponēſi promōtorio, quā pauſanias aroen dici prius ſolitum affirmat, mox a p̄reo mœnibus ampliatis nomē accepiſſe. qḋ nunc h;. Hui᷑ meminit. Pli. lib. iiij. Oui. lib. vj. meſſeneq; ferax, Patræq; humileſq; Cleonæ.

Patina, pe. cor. uaſis genus, quo dapes elixę, & iurulētę in menſam ferunt. Ter. Iamdudū animus eſt in patinis.

Patinarius, a, um, quod eſt in patina cōditum. Plaut. Vel patinarium, vel aſſum verſus, quo pacto iubet. Dicta patina ab eo, quod pateat.

Patella, a patulo, uel πλάττω fingo vel ab πλατεῖα q̄ ē latitudo, vas latum eſt ꝯdendis obſonijs aptū. Lanx, ſeu parapſis. Hora. in epiſto. Nec modica cœnare times, olus omne patella, pōt tamen eſſe diminutiuū, a patina quā nonnulli volunt eſſe ſartaginē. Sed Iuuena. diuerſa oſtēdit, cum inquit. Vrceoli, pelues, ſartago, patelle.

Patior, eris, paſſum verbū cōe, ſignificat ſuſtineo, tolero, ęquo aīo fero. Dicimus. n. Patior te, tolero te. & patior abs te, toleror abs te, & patio, abs te multa incōmoda. Cōpoſita huius verbi ſunt Cōpatior, qḋ eſt miſereor, & conſtruitur, cum datiuo. Perpetior, vehementer patior. Hiero. ad Alga. Intra ſe bella perpetitur.

Patientia eſt honeſtatis, aut vtilitatis cauſa rerum arduaꝝ ac difficilium voluntaria, ac diuturna perpeſſio.

Paticus, pe. cor. a græco πάσχω, aſpiratione detracta ſignificat eum, qui ſe iniri turpi libidine patitur. Vnde patici pueri, ideſt paſſiui, paticę puellę, Iuue. Ille tenet ſpeculum patici geſtamen Othonis. Draucus vero, qui non

propria libidine ſed alterius alterum init a faciendo di/
ctus, queadmodum a patiendo paticus, δ πρα΄ ω quippe
facio ſignificat. Qui aūt a draucis ſubigi delectant, ſeq;
eis ſponte proſtituunt, cinædi dicuntur.

Pathmos inſula in mari Ægeo, quæ ſicut Pli. ſcribit li. iiij.
patet circuitu xxx. milibus paſſuum, in qua Ioānes apo/
ſtolus exul apocalipſim ſcripſit.

Paucus, a, um, contrarium eſt multo, ab eo fit dimi. Pau/
culus. Augu. lib. j. Acad. Pauculis diebus, tranſactis. po/
ſtea q̃; in agro uiuere cœpimus, cum eo uolui tētare pro
ætate, quid poſſent. A paucus fit paucitas.

Pauper ge. cōis, uel ſm aliquos oīs, a paruo lare, uel, ut in
quit Var. a parua pecunia, apud ueteres ēt paupera. Pla.
Paupa hec res eſt. Hic fiūt dimi. paupculus & paupcula.

Paupetas. Var. li. j. de lin. la. Pecunia q̃ erat pua ab ea pau/
pertas dicta eſt. Pauptatē q̄dā, ab ægeſtate ita diſtinguūt
ut ægeſtas ſit quādo ad victū neceſſaria deſunt paupetas,
qñ lʒ nō ſint opes, tñ necīa ſuppetūt. Nā ut porphirius
inqt pauptas honeſte parſimonie nomē eſt uſurpat pro
fortuna mediocri. Vnde ſcri. Apul. Pauptatē in Ariſtide
fuiſſe iuſtī in Phocide benignā in Epaminūda ſtrenuā.

Paupies egeſtas, & mendicitas Hora paupies ꝓcul dom⁹
abſit. Aliquādo ēt ſignificat dānum, ut apud iurecōſul/
tos ſi quadrupes pauperiem feciſſe dicitur.

Paupies ipſa paupetas. Hor. Impiger extremos currit mer
cator ad indos. Per mare paupiē fugiēs per ſaxa pignes.

Pauptinus, pe. pro. idē, qḋ paup. Var. Quod ſi pauptina
ſint elegātia ac cū caſtimonia. Sido. Quin potius paup/
tinus flagitatæ cantilenæ culmus immurmuret.

Paupero, as, paupem facio. Aug. ſup pſal. Veros paupes
ditant, falſos pauperat diuites. Plau. in mil. Quæ improba
eſt mētis pro uitio dominū ꝑcio paupat. Hinc depaupe
ro. Var. Priuſq̃; domū depauparet ſumpto ſuo.

Paueo es, paui timeo. Hiero. ad Helio. Tūc ad vocē tubæ
pauebit terra cū pplīs. Hinc paueſco timidus fio a qbus
expaueo, & expaueſco. Aug. Sed ne repētinū ouis expaue
ſceret, & lupū. i. ualde timeret. Aliqñ pauere eſt pcutere.

Pauito, as, pe. cor. frequētatiuum, ſignificat ualde timeo.
ſiue ualde frigeo. Teren. in Hecy. Vxorem Philomelam
pauitare neſcio quid dixerant. i. laborare ex frigorib⁹. ut
exponit. Ser. Nam eſt reciproca tranſlatio, & timor pro
frigore. & frig⁹, pro timore ponit. Vir. ex templo Æneæ
ſoluuntur frigore membra.

Pauor, ut ait Cice. lib. iiij. Tuſcu. eſt loco mouens mētem.
Ex quo illud Ennij. Tunc pauor ſapientiam oēm mihi
expelleret ex animo.

Pauidus. qui ſemp timet pauens, q̃ ad tps, vel ex cā timet.

Pauo, nis, & pauus, paui. auis. multiplicis coloris. Geli.
Pauus e Samo pſtantior eſt. Tradunt hāc auem, nō glo/
rioſam ſolum, ſed maliuolam. Laudata expandit colo/
res aduerſo maxime ſole. Fimum ſuum reſorbet inui/
dens hominum utilitati, cuius caro diutiſſime incorru/
pta ſeruatur Lege. Augu. lib. xxij. de ciui. dei.

Pauio, is pauiui, uerbum antiquū. i. ferio, pcutio. tundo
Sumptū eſt a græcis, qui παίειν dicūt percutere. Ci. de
diui. Sed cum, quia paſcunt neceſſe eſt aliquid ex ore ca/
dere, & terram pauire, terripudium primo poſtea tripu/
dium, dictū eſt. Hinc pauor, quādo timor cor pulſat, &
pauſia oliuæ ſpecies. Col. Omne porro breuiſſimū in ro
tundo e medio ad extremū ſolida terra pauita, maxime
ſi eſt argilloſa, ne æſtu primoſa in rimis eius grana ob/
liteſcāt. Hinc depuuio, is, & opuuio, is. Lucil. Palmiſq;
muſellā depuit me. ideſt uerberauit. Vnde oppuuia uer
bera dicūtur. Afra. Oppuuijs pueri coercentur.

Pauimentum dr̄ ipſum domus ſolidamentū. ſiue incru/
ſtatio. quā gradiēdo calcamus a pauiēdo. tundendo ſiue
feriendo dictum, ꝙ dum fiunt pauimenta pluribus ſi/
mul diebus feriuntur. i. percutiūtur, tundunt uirgis, ſeu
maculis, ut ſolidiora ſint, nec rimas faciunt. Iuue. Verre
pauimentum, & nitidas oſtende columnas. Cato Paui/
menta ad hunc modum facito, De teſta arida pauimen/
tum ſtruito ubi ſtructū eſt. pauito, fricatoq; oleo, ut pa
uimentum bonum fiet. Multa autem pauimentoꝝ ge/
nera fuerūt apud ueteres. Erāt lithoſtrota paruulis coagmē
ta cruſtis. Erant ſubdialia, a græcis inuenta, quæ ſubdio
erant, & in aperto, quæ ubi hyemes gelant, ſunt utilia.
Erant & aſarota, de qbus Papi. in ſyluis. Suberantq; no/
uis aſarota figuris. Pli. appellat euſarota, qm̄ purgamen/
ta cœnæ in pauimenta euerri ſolent, ſeu græce dicitur
bene σαίρω uerro. Fuerūt & pauimēta barbarica ſub/
tegulanea ſculptura, & græcanica.

Pauimēto, as, pauimentum facio, ſeu pauimento ſterno.
Vnde pauimenta loca dicuntur in qbus ſtrata ſunt paui
menta. Pli. lib. xxvij. Ergo pauimentandum, ubi ſata ſit
cenſent. ut lachrima non abſorbeatur.

Pauimentitius, a um, quod ex pauimēto conſtat.

Pauſia, genus oliuæ a pauiēdo. qḋ nō niſi pauiendo. i. tū/
dendo oleū emittit, ſeu ꝙ anteq̃; mole ſubijciat tundit.

Pauſa, æ requies alicuius rei Lucil. lib. j. Hæc ubi dicta de
dit. pauſam fecit ore loquendi. Nam pauo quieſco cuius
futurum eſt pauſo a quo pauſa.

Pauſo as, qeſco. a quo repauſo, qḋ eſt rurſus reqes capio.

Pauſarius, a Seneca uocat qui remigibus modos dat, &
remigandi officiū quadā quaſi pauſa moderatur.

Pauſias nomen auctoris ſicyonij, ꝺ quo Plin. Inter picto
res pāphil⁹ docuiſſe tradit Pauſiā ſicyoniū primū ī hoc
gn̄e nobilē. Ho. Vel cū pauſiaca torpes inſane tabella.

Paulū dimi. a parū, cuius ſunt quattuor gradus diminu/
tionis. ſ. paulū paululū, pauxillum. & pauxillulum.
Terē. in phor. Erat ei ratiuncula iampridē apud me reli/
quum pauxillulum nummorum.

Paulus latina lingua medicus ſterpetat, græca qetus, uel di
ctus eſt Paulus nomē apoſtoli qḋ ei inditū fuit, ut qdā
autumant a primo ſpolio, qḋ contulit eccleſie, a Paulo
uidelʒ Sergio ꝓcōſule, quē apud Cyprū ꝯuertit ad fidē.

Pauliſper aduerbium. i. ualde paulum temporis.

Pauſilypum παυσίλυπον locus ſub amœnitate dictus.
Pli. li. iij. inter pauſilyppum. & neapolin megaris ea pu/
tatur inſula que nunc ab oui ſpecie dictam continet.

Pauſanias lacedemonius impator una cū Ariſtide athe/
nienſi uicit Mardoniū medū regis generū apud plateas,
cū. cc. milibus electis. & xx. eqtū millibus haud ita ma/
gna manu. Et cum multū incremēti lacedemonijs adie/
ciſſet in mores aſiaticos labi ſe ꝑmiſit, deinde eouſq; ꝓ/
ceſſit res, ut cū Xerſe. ita ꝯueniret ſe illi īperiū lacedemo/
nioꝝ ꝓditurum, ſi filiā ſibi in matrimoniū dediſſet. Id
uulgatū quum reſciſſent lacedemonij, pauſaniam exilio
mulctauerunt. Fuit & pauſanias nomē auctoris græci
qui floruit. Hadriani & Antonini temporibus.

Pauxillatim lingua uernacula ſignificat a pocheto. Pli. in
Epi. Cæpi rurſum uorſum ad illas pauxillatim accedere.

Pauxillus diminutiuum a palus, pali, ut inqt Priſcia. Sed
Cice. ad Brutum uult, a paxillo palus fieri.

P ante E

Pecco, as proprie ſignificat adulteriū cōmitto dictum q̄ſi
pellico. i. cū pellice coeo. Vnde peccatū pro adulterio, q̄ſi
pellicatus. Apud. n. ueteres peccatus, tus, uſq; ad Cicero/
nis ætatē durauit. Cice. Nemo ita uiuebat, vt nulla eius
uitæ pars ſummæ turpitudinis eēt expers. Nemo ita in
manifeſto peccato tenebat, ut cū impudēs fuiſſet in fa/
cto, tum īpudētior uideretur ſi negaret. Poſtea inualuit
uſus, ut peccatū tm̄ neu. genere proferatur, & gn̄āliter de
oībus delictis atq; erroribus dicat. Ci. lib. j. offi. paſſiuo
uſus eſt dum ait. Multa peccantur.

Peccatum & nomē, & participium eſſe pōt. Terē. in Eu.
vtrūq; cōplexus eſt. Si id eſt peccatū, peccatū imprudē/
tia eſt. Primū nomen ſm participium eſt. Vnde pecca/
tior peccatiſſimus. Hiero. ad Alga. Præuaricatione mā/
dati incipit mihi eſſe peccatius peccatum.

Peciolus

Peciolus diminutiuum eſt a pede. Afra. Atqȝ adeo nolo nudo peciolo ambules. Et peciolus dr̃ quo fructus pendet. Col. lib. x. Cum iam matura mala fuerint antequã rumpantur peciolus quibus pendent intorqueto. Idem & pediculus dicitur.

Pectoris pexui uel pexi uel pectui pexi ſignificat explico & pango capillum. Vir. lib. viij. pectebatqȝ ferũ puro qȝ in fonte lauabat. Cic. in Catil. Quod proprium eſt Catilinę de eius delectu immo uero de amplexu, ac eius ſinu, quos pexu capillo nitidos, aut imberbes aut nõ barbatos uidetis. Transfertur etiam ad alia. Nam & pectere citharam dicimus hoc eſt percutere, & diſtendere pectine cordas ideſt plectro. Pectere lanam pectere ueſtes qm̃ intexendo pectinis morſibus ueſtes feriuntur. Pli. li. ix. Et ipſa ſtupa pectitur ferreis ahenis donec ois membrana decorticetur. Huius compoſita ſunt. Depecto propecto, quod eſt ultra in longum pecto. Ouid. de faſt. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Repecto rurſus pecto. Claud. Sparge diem meliore coma, crinẽqȝ repexe. Blandius elato ſurgunt temone iugales.

Pexatus q ueſte pexa indutus eſt. Mar. Pexatus pulchre.

Pectitus a. um pe. cor. politus. & ſubactus. Col. Verum, ubi iam puro diſcrimine pectita tellus.

Pecten inſtrumentum textorum dictum, ꝙ fila in telis figat a cuius ſimilitudine & pecten dictus, qui explicat capillos. Et pecten cratis dẽtatæ genus ſtilis ferreis ad colendam terram. Item pectẽ dr̃ pubes, hoc eſt locus ubi pili apud uerẽda naſcuntur. Iuue. Inguina traduntur medicis iam pectine nigro. Dictus pectẽ, quia ut barba inde tonſa pectine indigeat. Eſt & citharæ inſtrumentũ. Vir. lib. v. Iam pectine pulſat eburno. Item pectines, ſiue pectũculi piſces ſunt, q ſe ex aqua iaculant ſagittæ mõ, de qb⁹. Ho. i Saty. iiij. Pectinib⁹ Patulis iactat ſe molle Tarẽtũ.

Pectino, as. pe. cor. Apul. li. vi. Iam primum iubam iſtam tuam probe pectinatam in eis montibus adornabo. Pectinare ſegetem eſt cratibus dentatis quaſi pectinibus herbas, tanq̃ capillos pectere. Pli. Sunt genera terræ quorum ubertas pectinari ſegetem in herba cogat. A colu mella pectita tellus dr̃ pro pectinata. Vnde & pectinatus tectum dr̃ a ſimilitudine pectinis in duas partes deuexum ut teſtudinatum in quattuor.

Pectinatim aduer. ſignãt ad pectinis ſilitudinem factum.

Pect⁹ anterior pars aĩalis a gula, uſqȝ ad uẽtrẽ hoc hoĩ tm̃ latũ ẽſt reliqs aĩalibus carinatũ dictũ, quaſi pactus a cõpactis coſtis. Eſt. n. pectus coſtis cõpactũ, q̃ ueluti firmamẽta pectoris ſunt uel ꝙ preſſus fit inter mamas. Et nõ mõ ſupficiẽ corporis, ſed cor ſub pectore ſignificat. Iuue. Nocte, dieqȝ ſuũ geſtare ĩ pectore teſtẽ. Hinc expectoro.

Pectuſculum diminu. paruum pectus.

Pectoroſus, a, um, qđ eſt magni, & ualidi pectoris. Poeta in Priap. Nemo eſt feroci pectoroſior Marte. (ctoral.

Pectoral, & hoc pectorale ꝙ ad pectus ptinet, ut faſcia pe

Pectoreũ, genus quodd. ĩ uehiculi quo uti Galli ſolebant.

Pecus, udis, tam maſc. & neu. q̃; fœ. ge. eſt. Enn. Pecudi dare uiuam marito. Ci. li. iiij. de rep. Cum adhibeant in pecuda paſtores. Declinaẽ ẽt hoc pecu. Solinus de ſitu Britanniæ. Ita pabuloſa, ut pecua niſi interdũ a paſtu arceãtur, ad periculum agat ſatietas. Siĩr pecus pecoris eiuſdẽ ſignificati eſt nam ſiue pecus, udis, ſiue pecus, oris, dixeris, ſignãt omne aĩal, quod ſub hoĩs imperio e pabulo terræ paſcit. ut boues aſini, equi, cameli, oues capræ & hmõi. Itẽ elephãti. Pli. Qui cũ elephanto cõgreſſus gemino ictu pecudẽ exanimauit. Var. lib. ij. de re ru. Qui gregẽ armẽtoꝝ emere uult. obſeruare debet primũ, ut ſunt hac pecudes ætate potius ad fructus ferẽdos itegræ q̃; iã expertæ. Inuenit tñ pecus oris, pro multitudine pecoꝝ, ſeu pecudũ. Vir. Dic mihi Demeta cuium pecus, an Melib œi? Idẽ Caprigenũq; pecus nullo cuſtode per herbas. Interdũ pro oue. Pli. li. viij. Eſt & ĩ Hiſpania, & maxime Corſica nõ maxime abſimile pecori. Genus muſmoniũ ciprino uillo q̃; pecoris uelleri propius. Quintil. Cur in uſum ueſtrũ ſæpe pecori lanæ detrahunẽ. Interdũ dr̃ de oi aĩali qđ humana ligua, & effigie caret. Vir. Ignauũ fucos pecus, a præſepibus arcẽt. Hor. Omne cum proteus pecus egit. Pecus, udis, pro oue ponit. Pli. Ipſius aĩalis tãta narratur demẽtia aduerſus minus ualida, ut in grege pecudũ occurẽtia manu dimoueat, ne quid obterat ĩprudens. Itẽ de quocũqȝ aĩali præter homĩes dr̃. Virg. li. iiij. Ge. de apibus loquens. Et pecudũ cuſtodia ſolers. Lucil. de piſcibus. Præterea genus hũmanũ, multæqȝ natãtes ſquãmigeræ pecudes. Diciturqȝ pecus (ut docet. Var.) a pes, ꝙ pedibus, ſine ratione bruta ferantur.

Pecorinus, a, um, quod eſt pecoris ut pecorina caro.

Pecoreus, a, um, poſſeſſiuum idem quod pecorinus.

Pecudinus, a, um. ut pecorea ſiue pecudina pellis.

Pecuinus, na. num idem ſignificat ſicut a belua beluinus Apule. pecuinis oſſibus.

Pecorarius, qui pecua, ſiue pecora publica redimit, ut inqt Aſco. Romani. n. uetuſtiores nihil ĩ bonis aliud ꝑter pecudes habebãt. Eſt & pecorarius, q pecoꝝ curam habet. Aug. lib. xv. de ci. dei. Hic erat pater habitãtium in tabernaculis pecorariorum. Idem pecuarius dicitur.

Pecuarius qui pecoꝝ curam habet. Cic. pro Deio. Vt non ſolum tetrarcha nobilis, ſed etiã optimus paterfamilias & diligentiſſimum agricola, atqȝ pecuarius haberetur.

Pecuarius, a, um quod ad pecus pertinet. Pla. in tru. Male uertit res pecuaria mihi apud nos. Col. lib. vi. pecuarius canis neqȝ tam ſtrigoſus, aut pernix debet eſſe, q̃; qui damas ceruoſqȝ uelociſſima ſectantur animalia.

Pecuaria dicuntur ab eo, qđ eſt pecuare, & per apocopen pecuar. n. ĩ pecua (ut inquit Cic. in pompeiana) ab eo, qđ eſt pecu, uenit, ut genu genuæ, & ſignificant non ſolũ pecorum multitudinẽ, ut apud Perſ. Findor, ut Archadiæ pecuaria rudere credas. Cice. li. iiij. ad Herẽ. Nam cum canes fungunẽ officijs lupoꝝ: cui n. ĩ præſidio pecuaria credemus? Veꝝ etiam omnia ex quibus Pop. Ro. haberet redditus, quia diu hoc ſolum uectigal romanis fuit.

Pecua dñr oues, a nominatiuo pecu. Plau. in mer. Nos pecua ruri paſcere, nec pueros nutricare.

Pecuaria, æ, dicitur ſcientia parandi, ac paſcendi pecoris, ut fructus ex eo capiatur. Quæ & res pecuaria dicitur. Varro lib. iij. de re ruſt. Tres libros conſtitui equis duos ſcripſi. Primum ad Fundaniam uxorem de agricultura. Secundum de pecuaria ad Turanium nigrum. Eſt & pecuaria locus, in quo pecorum greges conſiſtunt. Var. lib. ij. Cuius nobiles pecuariæ in Brutiis habentur. Idem non quo non ego pecuarius in Italia non hẽant. Item pecuaria pro pecorum multitudine. Var. lib. iij. Duo genera, cũ ſint paſtionum. Vnum agreſte, in quo pecuariæ ſunt, alterum uillaticum, in quo ſunt gallinæ, ac columbæ, & apes, & cætera, quæ in uilla ſolent paſci.

pecuatus apud antiquos pro ſtulto uſurpatur.

pecuariam rem facere ſignificat armenta gregeſqȝ alere, quæ res ad ſcientiam paſtoris pertinet.

pecunia. a pecore, ſiue a pecu dicta eſt, quia omnis pecuniæ pecus fuit fundamentum. Nam antiqui totũ, quod habebant in pecoribus habebant: legimus enim antiquos patres fuiſſe diuites paſtores. Colu. lib. vij. in ruſticatione, uel antiquiſſima eſt ratio paſcendi eadem queſtuoſiſſima. propter quod nomina, quoqȝ pecuniæ, & peculij tracta uidentur a pecore quod non ſolum ueteres poſſiderunt, ſed adhuc apud quaſdam gentes unum hoc uſurpatur diuitiarum genus. Pliny. lib. xxxiij. ſcribit pecuniam ſortitam eſſe nomen a nota pecudis, quoniam antiquitus nummi effigie pecudis ſignabantur. Hinc Plutar. In Publicola aſſerit in uetuſtiſſimis nummis ſignum fuiſſe ouis, & ſuis, bouiſqȝ conſpectus. Pecuniæ uero nomine. ut inquit Hermogenianus non modo nummi, hoc eſt numerata pecunia, ſed omnes res, tam ſolidæ quam mobiles, & tam corpora, quam iura continentur.

Augu.li.de Chriſtiana diſciplina. Quicquid homines poſſident in terra omnia quorum domini ſunt pecunia vocatur ſeruus ſit vas ager arbor pecus, quidquid ho r u eſt pecunia dicitur.

Pecuniola diminutiuum parua pecunia.

Pecunioſus, quaſi pecuniæ plenus. Hoc eſt pecudum, ſicut locuples, loculis plenus.

Pecunialis, & hoc pecuniale, quod ad pecuniam pertinet Aug.li.vij.de ciui.dei. Raro tamen inuenies, qui nō habeat artem ſuam pecuniali mercede venalem.

Pecuniarius, a, um, quod ad pecuniam pertinet. Amb.li.j.offi. Ille pauper qui confert ſpiritalia, pro pecuniarijs etſi plurimum habeat gratiæ, non abundat.

Peculium a pecore, ſiue a pecu, proprie ſeruorum eſt, ſicut pecunia nobilium. Vnde apud maiores omne patrimonium dicebatur peculium, quia pecoribus vniuerſa eorum ſubſtantia conſtabat. Vnde ſecundum Seru. Pecunia dicta eſt a peculio. proprie autem ſignificat quicquid alicuius eſt labore, & induſtria partum, & lucrifactum eſt. Cice.in parado. An eorum ſeruitus dura eſt qui cupiditate peculij nullam conditionem recuſant duriſſimæ ſeruitutis. Et Celſus iureconſul. ſcribit pecuniam ſine peculio fragilem eſſe. i. ſine lucro. Hinc peculium caſtrenſe dicitur, quod a parentibus & agnatis in militia degenti donatum eſt, vel quod filius in militia acquiſiuit quod niſi militaret acquiſiturus non fuiſſet. Huius diminutiuum eſt peculiolum.

Pecularis & hoc peculiare, quod ad peculium pertinet, vel quod peculio deputatur, ſeu quod peculij proprium eſt. Plau.in Aſi. Etiam opilio, qui paſcit, inter alienas oues aliquam habet peculiarem, que ſpem ſoletur ſuā. Sed in vſu iam receptum eſt, vt peculiarius proprius, ſiue ſpecialis, ſiue præcipuus dicatur, ne cum alijs communis. Sue. in Cæſa. Præterea monetæ publicisq; vectigalibus peculiares ſeruos præpoſuit. Hinc aduerbium peculiariter ſpecialiter præcipue. Pli.lib.xxvij. Epiphoris peculiariter imponitur, quaſi ſingulariter, & eius propria virtus Quin.li.viij. Quod commune, & alijs nomē intellectu alicui peculiariter tribuitur, vt vrbem Romam venales nouicios, & corinthia æra, cum ſint aliæ vrbes quoq; & venalia multa. & tam aurū. & argētum, quā æs corinthiū Et peculiare, pro re ſeruili ponitur. Vlpi. Si peculiare vinum legatum ſit id contineri, quod ſerui habuerunt. Peculiaris ſeruus dicitur a peculio quod proprie ſeruorum eſt quod ſerui ſeorſum a rationibus dominicis ſeparatū habēt, ſicut patrimonium bona patriſfamilias. Vnde labeo. Paterfamilias peculium habere non poteſt quemadmodum, nec ſeruus bona. Vnde ſeruile peculium dictum eſt, & res peculiaris ad peculium pertinens.

Peculioſus qui peculium multum habet. Plau.in Ruden te peculioſum eſſe decet ſeruū & probū, quem hero præſente prætereat oratio, aut qui idem erit homini libero.

Peculor aris, pe.pro. & depeculor ſignificant ea, quæ ad rempu. ſeu principem pertinent ſurpe. Hinc peculator, & depeculator, qui tale furtum facit.

Peculatus, us, pecuniæ publicæ, aut principis furtum, ſicut ſacrilegium rerum ſacrarum.

Peculio, as, quempiam peculio mulcto. Plau.in perſa. Scelus tu puer atq; ob iſtam rem ego aliquid te peculiabo.

Pedes dicuntur, quibus vtimur in gradiēdo. Cuius ſingularis eſt pes. Pes autem totum dr̄ quod eſt a femore, ad calcem. Diuiditurq; in coxēdicē femur, genu, femē poplitē, crus, ſurā, & unū pedē, qui calx appellat̄ & diuidit̄ ī cōuexū pedis. q̄ ps ſupior ē & calcaneū q̄ ē ps poſterior Itē in uolā, q̄ eſt pars medij pedis caua. Plantam, q̄ pars toti īferior eſt, Digitoſq;. & vngues, a vola pedis indita ſunt cognomina plancis, plotis, ſcauris, paucis, de qbus locis ſuis. Aliqñ pedes ponitur aduerbialr, qō & pedib' aquoq; dr̄. Sue.in Cæſa. In agmine nōnunq; equo ſæpius pedibus anteibat. Cur. Pedes agmen circuibat. Qm̄ re-

ro ſtandi fundamentum pes eſt factus eſt, vt in ædificij area pes magnus dicat̄. Pes ēt menſuræ genus eſt quo menſurant̄ terræ & continet digitos.xvj. & multiplicatus in paſſus & actus & clima ta & iugera. & ſtadia, cēturiaſq; mox ēt in maiora ſpacia pcedit. Itē funis quo in naui tēdit̄ velum & vulgo podia dr̄. Vir.li.v. Vna oēs facere pedem. Plau. ēt remos nauiū pedes appellauit. Item pes eſt metrica cōſtructio ſyllabarū, vt ſpōdeus, dactylus. Virgi. Ferte ſimul fauniſq; pedem. i. metricam compoſitionem. Vñ pedeſtris oratio dr̄ numeroſa & ſm rōnem metricā compoſita, q̄ pedis officio fungat̄. Nā ſicut pedibus moueri corpora videmus, ita verſus ipſi cū ſcidunt̄, qbuſdā quaſi pedibus videntur incedere. Seu q̄ pedali regula vtimur ad verſum menſurandū. Metra.n. per pedes icedūt. Vñ metimur heroica. & dicimus ea ſex pedū eſſe. Metimur ſapphica & dicimus qnq; pedum. & ſic de ceteris. Præterea pes vocat̄ fœdū capitis aīal a multitudine pedū Plau.in Cur. Vt muſcæ, culices pedeſq;. puliceſq;. odio, & malo, & moleſtiæ bono vſui eſtis nulli. Huius diminutiuo, frequentius vtimur. ſ. pediculus. Vnde pediculoſus, & pedicularis. Fit autem pes a græco πούς vel a planitie, vt inquit Lactan. A quo fiunt multa compoſita.

Pedem ſtruere veteres pro eo vſurparunt, quod eſt fugere. & pedem retroferre retrocedere.

Pedes, itis, miles qui pedibus militiam exercet, ſicut eques qui equo militiam exercet.

Peditatus, us, peditum copiæ ſicut equitatus equitū copiæ.

Pedeſter, qui pedibus iter facit. Apul. Qui modo in exercitum profectus eſt pedeſter. Dicit̄ etiam hic & hæc pedeſtris, & hoc pedeſtre vt pedeſtris exercitus pedeſtres copiæ pedeſtria agmina. Dicimus etiam pedeſtres acceſſum qui a peditibus fit, & non equitibus. Augu.li.iiij.de ciui. dei. Aliaſq; deſidia maris pedeſtri acceſſu per vias factas ventis ac procellis euerſas eſſe ciuitates.

Peda, & pedatura, veſtigium humanum.

Pedo, as. i. vado, a quo repedo quod eſt, quaſi pede itero redeo. Hiero. in lib. Mach. Heliodorus recepto exercitu repedabat ad regem. Eſt & impedio de quo alibi. Pedare ēt eſt viti, vel alteri arbuſculæ ſuſtentaculum adhibere. Vnde vineæ pedatæ dōr. Plin. Aut pedatæ vineæ ſimplici iugo. Col.li.v. Pedatā vineā iugatāq; ſ. quit̄ alligatoris cura.

Pedatus, a, um, quod eſt ſuſtentaculo firmatū, vt vinea pedata. Col.li.v. Pedatā vineā iugatā ſequit̄ alligatoris cura. Quaſi & pedat' a pede humano. vel de aliquo aīali ſicut a manu manuleatus. Sue.de Othone fuiſſe tradit̄, & modice ſtaturæ & male pedatus caluus. i. diſtortis pedibus.

Pedatio dicitur, quando pedamentis vinea fulcitur.

Pedato aduerbium poſitum eſt, pro repente. vel acceſſu. quaſi per pedem ſicut vulgo dicitur. Cato.lib.j. Orig. Igit̄ tertio pedato bellum nobis facere. i. tertio reuerſi.

Pedamē, & pedamentum, ſuſtētaculū quod alicui arbuſculæ adhibet̄, ſicut palus, quo vitis ſuſtentat̄. Plin. Caſtinea pedamētis oibus prefertur. Col. Pedaminum, iugorūq; & viminum proſpiciendorum tradenda ratio eſt.

Pedatim aduer. Pli.li.xj. Leo tm̄, & camelus pedatim gradiunt̄. hoc ē. vt ſiniſter pes ñ trāſeat dextrū, ſꝫ ſubſequat̄.

Pedibus aduerbialr̄ ꝑtulit. Ci. Cum inqt. Ingreſſus iter pedibus.

Pedicinus idē eſt, quod pes ſir̄, & pediolus.

Pediolus dimi. paruus pes ſimiliter & pediculus.

Pedepreſſim, tarde paulatim, quaſi leni, & tarda itione.

Pedetentim aduerbium compoſitum a pede, & tento, as, quaſi ſuſpenſo pede & tentādo incedere quaſi paulatim vt faciunt ceci qui ne offendāt pedetentim ambulāt. Cice. Sin minus ſenſim erit, pedetentimq; faciendum. Teren.in Phor. Dij bene vertant, quod agas pendetentim. tamen quod Done. exponit pro caute.

Pedalis, & hoc pedale quod eſt pedis. vt menſura pedalis. Col.li.iij. Pedale quoq; verſus ſpacium ſat erit iter ſemina relinqui. Idem. Scrobiculis pedalibus factis.

Pedaneus, a, um idem, quod pedalis. Colu.lib.v. & ideo in maritandis

In maritandis arboribus nemo minorem pedanea ſcro
bem vitibus comparat. Hinc bidaneus, tripedaneus, &
huiuſmodi. Col. li. j Pipedanea humus arboribus quat/
tuor pedũ abunde eſt. Et lib. iiij. Tripedaneis relictis ſpa/
cijs. per quę ſemina excoluntur. Et lib. v. Semipedaneam
conſutis reſolutam vitibus terram ſubiacere.

Pedaneus, iudex, qui a præſide conſtituitur, vt minora iu/
dicia diſcernat, ꝙ is magiſtratus, non vehatur curru, ſed
pedibus proficiſcatur in forum.

Pediſſequus. & pediſſequa famulus, & ancilla, qui & quę
dñm, ſeu dñam ſequiť, a ſequẽdis pedibus dicti ſunt.

Pediculus dimi. paruus pes. Pli. Mollia ſunt loligo, ſepia,
polypus, pediculi octoni omnibus. Hinc Pediculi vocan
tur, quibus fungi pyra, mala, & hmõi ſuſtinenť. Idẽ Tu/
tiores fiunt fungi, cum carne cocti, aut cum pediculo py
ri. Hinc pediculata poma quæ pediculos habent, quibus
ſuſpendi poſſint. Idẽ pediculus, vermis in capite. Pedicu/
li quoq; terræ ſcarabei terreſtres ſimiles ricino. Sunt &
maris pediculi. a ſilitudiue pediculoꝝ capitis. qb⁹ ad va/
ria medicamenta vtunť. Itẽ pediculi populi in calabria.

Pediculat⁹, a, um, qđ hẽt pediculos. i. pedes qb⁹ poſſint ſu

Pedicoſus, ſiue pediculoſus, cũ deducit a pes, ſi/ (ſpẽdi.
ue a pediculus q eſt capitis vermis poniť, p eo, q eſt ple/
nus ipſis vermibus. Pla. Pedicoſus ſquallidus, vbi me
vidit, caput ſcabit. Q ñ vo a pedor ſcribiť cũ diphtõ. & ſi/
gñat, qđ mali odoris eſt. Var. de re ru. Solida terra pauita
maxie ſi eſt argylla, ne ſitu pediculoſa ei⁹ gña obtuliſcit.

Pedicularis, & hoc pediculare qđ ad pediculos capitis ver/
mes ptinet. Vñ pedicularis morbus quo corpus pediculi
ſcatet. Hunc morbum græci phthiriaſin appellant. Nam
phthira pediculum dicũt. De hoc Serenus. Noxia corpo/
ribus quedã de corpore noſtro. Progenuit natura volens
abrumpere ſomnos. Senſibus, & monitis uigiles indu/
cere curas. Hoc morbo interijt Sylla Romanus ciuis.

Pedica, pe. cor. a pede ſignat laqueum, quo pedes illigan/
tur. Vir. li. j, Geor. Tum gruibus pedicas, & retia pone/
re ceruis. Apul. li. iij. flo. Quid ſi pedes pedicis coarteneť.

Pedio, is, ueteres, vſi ſunt pro eo quod eſt pede pulſo, &
quaſi plauſum reddo, a quo fiunt compoſita, cõpendio
impedio, & præpedio, de quibus locis ſuis.

Pedaneum inquit Palladius li. iiij. Super nudum induci/
mus & aſſiduo vecte denſamus pedaneum.

Pedarij, qui in ſenatu ſnias non dicunt, ſed ab alio dictã
comprobant, mouentes ſe de loco & in partes eius qui
dixit, ambulantes, propter qđ, qui ita faciũt, ire in ſnias
pedibus dicunť. Et ab actu tranſeundi pedibus in aliena
ſedilia, pedarij ſunt appellati. Cicer. ad Atticum. Inde in
ſententiam pedarij cucurrerunt. Snia eorum pedaria ap/
pellatur, Gellius tñ pedarios exiſtimat dictos fuiſſe ſena
tores qui & magiſtratum curulium nondum cæperant
pedibus in curiam proficiſceantur, nam qui curulẽ ma
giſtratum geſiſſent, curru vehi ſolebant. Var. aũt in ſaty
ra menepea ẽt quoſdam equites pedarios dicit appella/
tos qui nõdũ a cenſoribus in ſenatum lecti veniebant.
nec dum ſenatores ſententię tamen ius habebant.

Pedum paſtorale baculum ſeu virga incurua, qua pecudũ
pedes detinenť. Vir. At tu ſume pedum, quod mecũ ſæ/
pe rogaret. Eſt & Pedum oppidum non longa, a præne/
ſtinis a quo pedani populi.

Pedani populi qui habitãt pedum oppidum. Liui. li. viij.
Neq; tñ niſi ad modũ a paucis populis Pedani adiuti ſũt
Tyburtes, Preſtiq; quoꝝ ager ꝑpior erat pedus puen.

Pedo, is, pepedi⁹, crepitũ vẽtris emitto. Hora. i Ser. Nã di/
ſploſa ſonat. q̃tum veſica pepidi. Huius compoſitus eſt
oppedo pe. pro. qđ eſt cõtra pedo. Idem in eodem. Vin/
tu curtis iudeis oppedere nulla mihi vnq̃; religio eſt.

Pegaſus, pe. cor. equus alatus perſei ἀπὸ τῆς πηγῆς. i. a
fonte, ꝙ iuxta pegas. i. fontes oceani natus ſit, vbi gergo
nes habitant, hunc Hyginus, & alij complures Neptu/
ni, & Meduſæ filium dixere, qui in cœlũ euolauit, ibiq;
inter ſidera conſtitutus eſt. Arcticum circulum ſpectans
pedibus eſtiuo orbi aduixus, extremo ore caput delphi/
ni tangens & aquarij manus dexteram ceruici ſuæ adiũ
gens. Alij ex Meduſæ ſanguine quam preſens ītcremit
natum aſtruunt hic volauit in Helicona, vbi ſaxũ vngu
la feriens fontem aperuit, & ex eo Hippocrene. i. fons eq
nus eſt appellatus. Sed hic apud Pyrenen fontẽ Corin/
thum captus eſt. Vnde Stra. Fama eſt equum pegaſum
cum potaret hoc in loco a Bellerophonte deprehenſum
fuiſſe. Alatum inquam caballũ, e Meduſæ ceruice. & de
Gorgonis execto gutture ꝓſilentem. Hoc equo uſus eſt
Bellerophontes in expeditione contra Chimęram. uul/
gatum eſt, & Caballinum fontem Helicõe erupiſſe cuꝫ
ſubiectam ibi tellurem ſ feriret ungula. Scripit. Pli. Pega/
ſos pennatos equos. & cornibus armatos in ethiopia ge
nerari. Euſe, uero ait pegaſum fuiſſe nauẽ bellerophõtis.

Pegaſianus, a um, poſ. ut pegaſianus ſenatuſconſultum.

Pegaſeus, a, ũ, adiec. a pegaſo equo. Perſi. Pegaſeũ melos.

Pegaſus ẽt dicebať inſtrumẽtũ in domibus, ſup quo tanq̃
iumẽto ueſtes, & ſimilia tenerenť ſuſpẽſa a pegaſo poeta
co, traductiõe nois excogitata. Fuit & hoc nomine uir iu
ris peritus. Vnde & pegaſianum ſenatuſconſultũ. Pom/
po. de origine iuris. Fuit & pegaſus Triarchi filius, cuius
nauis pegaſe monumentum accepit.

Pegaſides, pe. cor. muſæ dictę ſunt a fonte, qui page dr,
quem pegaſus ictu ungulæ fingitur aperuiſſe. Ouid. At
mihi pegaſides blandiſſima carmina dictant. Item pega
ſides nymphę, quæ & naiades. Idem pegaſis Cenone
phrygijs celeberrima ſyluis.

Pegaſa, Theſſalię oppidũ quod poſtea Demetrias dictum
eſt, pp qđ nauis longa argonautarũ pegaſea nũcupať, ꝙ
Iaſon, q eam edificauit fuit filius Æſonis fratris Peliæ,
Regis Theſſalię. Oui. Tãq; fretũ Minyæ pegaſea pauppe
ſecabant. Hinc pegaſicus ſinus in Theſſalia eſt appellat⁹.

Pegaſicus a, um, adiectiuum a theſſaliæ oppido pegaſa
ut ſinus pegaſicus.

Peganon pe. cor. πήγανον, latine ruta herba.

Pegma, tis, qđ & pecma dr græcus eſt, ἀπὸ τοῦ πήγνυ
μι, quod eſt pango, & extruo. Eſt ãt machina, quedam li
gnea, in qua ſtatuæ collocantur, & quaſi figũtur ad illas
ſuſtinendas. Interdum pegmata cum ludicris produce/
bantur, cum pueris etiam confidentibus, ex lignis, & ta/
bulis quæ conſtabant uario picture genere, Pegmatis
formam. Seneca ad Lucil. his uerbis deſcribit. His annu
meres, licet machinatores, qui pecmata, per ſe ſurgentia
excogitant, & tabulata tacita in ſublime creſcẽtia & alia
ex inopinato uarietates, aut dehiſcẽtibus, q̃ cohærebãt,
aut quæ diſtabant ſua ſponte cohęrentibus. aut his, quę
eminebant, Paulatim in ſe reſidẽtibus. Ioſe. li. vij. de bel.
Iudaico. Maxime autem ſtupor erat machinarum, quæ
portabantur, ſiue pegmatum fabricatio, ꝓ quorum ma
gnitudine uiribus portantium occurrẽtes timebãt. Mul
ta enim in tertium nidum quartumq; ſurgebant, & ma
gnificẽtia fabricę cũ admiratione delectabat. In his ma/
chinis ſimulachrum belli repreſentatuꝫ fuiſſe ſignificat,
ut alij fugere, alij capi uiderentur, & per ſingula pegma/
ta dux capitę, urbis agebetur ita, ut captus fuerat ordina
tus. Qui autem in his machinis depugnabãt, a Sueto/
nio pegmates uocantur. Tradunt Claudium abieciſſe:
aliquando beſtijs, qui pegma in ſcęnas parum fœeliciter
produxiſſet. Plin. li. xxxiij. Princeps Caius in circo pegma
duxit: in quo centum: & uiginti quattuor argenti pon/
do fuere. Feſtus ſcribit pegmata eſſe, aut ęre: aut marmo/
re ornamenta, quæ ut plurimum in atrijs; quandoq; in
porticibus, auliſq; affigunt maiorus: aliorumq; fortiuꝫ
uirorum geſta certius, q̃; pictura oſtendentia.

Peiero, as, pe. cor. falſo: & animo fallẽdi iuro, ſeu iuramẽ
tuꝫ infringo. ex per, & iuro abiecta r, & u, lõga in e, bre
uem cõuerſa. Plau. in Aſi. Nam ſi qd fecit ſceleſtę ꝓ illo
lingua peierat Lactan. li. j. Ergo aliqua poteſtas eſt, quæ

pe ler intes deos puniat. Dicimus: & periuro, as: qđ periu
rus probat: & periurium.
Peior: & deterior differunt: quod peior a malo dicitur: de/
terior a meliore: ideſt minus bonus.
Pelagus, pe. cor. tam maſcu. q̃ neu. gene. ꝓfundum maris
ſignificat. Vale. Flaccus lib. j. O q̃tum terrę, q̃tus cogno/
ſcere cœli ꝑmiſſum eſt pelagū quātos aperimus in uſus.
Pelagicus, a, um, poſſeſ. Colu. lib. ix. Cæteri ſaxatiles aut
pelagici ſatis ex his, ſed recentibus melius paſcuntur.
Pelagia dr̄ purpura, a pelago, a quo, & ſucc⁹ ei⁹ pelagiū vo
Pelagium uocatur ſuccus purpurę. (catur.
Pelamis, idis, gene. fœ. genus piſcis thynni, nā pelamides
primo, ſi cū annuū exceſſere tp̄s thynni uocant̄. Dictus,
q̄ i luto moret̄ ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, a luto. Iuue. Sicc⁹ peta
ſunculus, & uas pelamidum. Pli. lib. xxij. Pelamidum ge
neris maxima apopleclos uocatur.
Pelargus grece, latine ciconia dr̄, ſicut teſtat̄. Amb. lib. He/
xa. Quo noie ſignat̄ retributio. Vide in dictio. Ciconia.
Pelaſgia, regio grecię circa extremā partē Macedoniæ uer/
ſus Achaiā, inter duo maria, Ægeū & Ioniū platani fo
lio ſimilis excurris propter anguloſos receſſus, a quo.
Pelaſgi pp̄li, quaſi pelargi. i. ciconię, q̄m errabūdi ritu cico
niaꝝ p multas nationes iutrūt uel pelaſgi, a pelaſgo io/
Pelethronium oppidum Theſſalię, ubi pri/ (uis filio.
mum domandorum equorum uſus inuectus eſt.
Pelion eadem lingua dicitur lutum.
Pelethronius nomen eius, qui primus (ut ſcribit Plin. fre
nos, & ſtrata equorum inuenit,
Peletronij dicti ſunt lapithæ a loco, q ſubiectus eſt. Pelio/
monti ab eo, q̄ medicamentorum magna uis ibi naſca
tur que græci gloſſematici θρόνα uocant.
Pelops Tentali filius, q curruli certamine contēdit, cū Oe/
nomao. Qui cū didiciſſet ex oraculo ſe tūc moriturū cuꝫ
filia nupſiſſet, multis illā petētib⁹ ꝓpoſuit certamē, quo
uictus iterficeret̄ uictor filiā duceret uxorē. Equoꝝ inſti/
tuit curſum ad aram Neptuni, q̄ eſt iſthmo corinthiaco,
cū plures equoꝝ, quos ꝑniciſſimos habebat uelocitate ſu
peraſſet, ſuperatoſq; peremiſſet, is, equoꝝ pernicitate ui/
cit Oenomaū, abduxitq; ex pacto uxorē Hippodamiaꝫ.
Pelopidę. pe. cor. pp̄li dicti ſūt q a pelope originē duxerūt.
Pelopei⁹, a, um poſ. Vñ fabula đ pelope ſcripta, pelopeia
dcā ē. Iuue. Prefectos pelope a, facit philomela tribūos.
Pelopōneſus regio Achaiæ. In ea ſūt hę regiōes. ſ. Achaia
laconia. Meſſenia. Eliſ. Archadia, q̄ eē dn̄r peloponeſſus
a Pelope Hippodamiæ uiro dcā & Tātali regis Phrygus
filio, quaſi pelopis iſula q̄m pene iſula eſt. Qui ſuperato
Oenomao Hippodamiæ p̄re in certamine totū illud re
gnum in dotem accepit, & ex phrygia ſecū in eā regionē
duxit pp̄lm. Hæc Apie ante appellata, & pelaſgia penin/
ſula, haud ulli terrę nobilitate poſt ferēda, circuitu. cclx/
iij. miliū paſſuū colligit, anguſtię ſex miliū ſunt. niſi eū
pentia e diuerſo, q̄ dicta ſunt maria. Hinc corinthiacū, h
inc Saronicū ſinum efficiūt. In pelopōneſo ſunt Argos
Mycenę, Corinthus, Lacedemō, Sparte. Malea promon
torium. Epidaurus, regiones, Arcadia. Sicyonia.
Peleus, nomē p̄ris Achillis. Vñ & pelides Achilles dictus
eſt. Hepheſtiō iterpres ſophoclis tragici in aiace tragedia.
οἱ αἰακίδης διογενὴς γίνης πηλεύς δὲ καὶ τελαμὼ
νε φαίακευ ὧν ἀχιλλεὺς καὶ νίκης, καὶ αἴαντος παῖς ἦ
Pelias, adis, haſta, q̄ Achilles ſol⁹ utebat̄. (νευ ἴσαιης.
Pelion, mōs theſſaliæ. Oui. Pelion hęmonię mōs ē obuer
ſus in auſtros. Sūma uirent pinus, cętera quercus hn̄t.
Pella, urbs Macedonię fuit in littore Ægei maris illuſtra/
ta maxime natalibus Philippi macedonū regis, & Ale/
xandri. Vnde & uterq; pelleus dictus eſt. Iuue. Vnus pel/
leo iuueni non ſufficit orbis.
Pellax, q p blādicias decipit. Vir. poſtq̄; pellacis ulyſſi. Inde.
Pellacia. fallacia. Idē li. iiij. Ge., Verū ubi nulla fugā reppit
Pelliceo, ces, pellicui raro habet̄ Pelliceo, is, xi, (pellacia.
pellectum, blandiendo decipio. Vnde pellectus, crebro
pro pellicio. Teren. in Phor. Is ſenem per epiſtolam pelle
xit. Cōponiturq; ex per, & latino, mutatis r, in l, & a, in
i. Feſtus, Lacit, decepit, inducit. Lax lacis vero fraus eſt. A
lax, ſiue a lac lacio fit, q̄uis uerba a lacio cōpoſita, & frau
dis, & lactis participem ſignificationem habeant. Vnde
& lacto, as, propter quod. & in bonam partem & in ma
las accipi poſſunt, ut allicio elicio, & alia. A pellicio fiūt
pellax, pellicator, pellicatus, & pellex. Eſt & perliceo, ſiue
perlicio, quo uſus eſt. Liui. lib. iiij. Si textus non eſt uitia/
tus. Negocium inquit, datur, ut quos quiſq; poſſet ex col
legio tribunorum, ad intermiſſionē perlicerent. Pellicio
tamen, & pellexi, & pellectus magis in uſū ſunt, q̄; perli
ceo, uel perlicio. Perlectus in iſta ſignificatione nequaq̄
haberi puto, ſed pellectus tantum, ne a perlego putaret̄.
Pellicator, qui ad fraudem pellicit.
Pellex a pellendo qui uxorem a uiro pellit & refertur ad
uxorem. Vnde Iuno perſequebatur pellices ſuas, quoniā
a ſe iouem ab alienabant, poteſt tn̄ etiaꝫ dici a pellicio q̄
ad ſe uiros pelliciat. Pellex ut inquit iureconſultus illa uul/
go appellat̄, quæ cum eo, cui uxor ſit corpus miſcet. Inde
apud oratores & poetas pellex non tm̄ uiri, q̄; uxoris
nuncupatur. Cice. Vxor generi, nouerca filij, filiæ pellex.
Sueto. de Cæſa. Prætereo actiones Dolobelle in quibus
eum Dolobella pellicem reginæ dicit. Concubina, quæ
cum cęlibe uiro ſine nuptijs locum tenet uxoris quā græ
co uocabulo παλλακὴν pallacem appellamus. Sueto. de
Veſpa. Inde quieti uacabant accubante aliqua pallacarū,
quas in locum defuncti genitis plurimas cōſtituerat. Iu/
ſtinus quoq; Cyri pellacem nominat licet uitio librario
rum pellicem ſcriptum reperiatur. Pellex latinum nomē
eſt a pellicio quod eſt blandiendo decipio, quia blandiē
do uirum ab uxore ſeducit. Cice. in Sal. Omnium cubicu
lorum pellex, & idem poſtea adulter. i. puer lædebas alie
nas uxores præripiens eis maritos, uir poſtea læſiſti ma/
ritos præripiens eis uxores.
Pellicatus, us, actus, quem pellex exercet, ſicut concubina
tus, quem concubina. Siue concubitus pellicis, ut adulte
rium concubitus adulteror.
Pellene, pe. pro du. oppidum Achaiæ, inquit Stra. A quo
pellenei populi.
Peligni pp̄li Marſis finitimi, quoꝝ metropolis ē Sulmo.
Pelignum enim urbs ex quā Oui. duxit originē, ſicut ipſe
teſtatur Pelignę gentis gloria dicar ego.
Pelluceo per medium luceo. Iuue. Cretice pelluces.
Peloris, idis, genus conchæ. Hora. in Ser. Murice baiano
melior lucrina peloris. Mar. Tu luctin a uoras, me paſcat
aquoſa peloris. Pelorides et, ſeu pelorie apud Iuliū pollu
cem baſilicæ, hoc eſt regię dici ſolet. Auctor Athenæus.
Peloria ciuitas paleſtinæ a pelore terrigena dicunt.
Pelorus, penul. produ. promontorium Sicilię Italiam uer
ſus, a Peloro gubernatore nauis Annibalis ibi ſepulto.
Pompo. Annibal fugiens ex Aphrica, cum ad has angu
ſtias deueniret ſeuientis pelagi & proditum ſe putaſſet,
pelorum gubernatorem nauis occidit, & tumulauit.
De hoc promontorio Luc. lib. ij. Extremi colles ſiculo ceſ
ſere peloro.
Peloriæ baſilice. i. regię dicuntur.
Pelorius latine exceſſus, & uaſtus. Quo nomie dictus eſt
Polyphemus ab Homero.
Pelicanus, auis Ægyptia naſcitur in ſolitudinib⁹ maxime
Nili fluminis. Duo autem ſunt pelicanorum genera, ut
docet Hierony. Vnum uolatile, aliud aquaticum, & lati/
ne dicuntur onocratali, Græci πελεκᾶνος nos pelica/
nos. Hæ aues, tanquam colaphis roſtrorum dicūtur oc/
cidere paruulos ſuos eoſdem in Nido occiſos, a ſeluge/
re per triduum. Poſtremo dicunt matrem ſeipſum graui
ter uulnerare & ſanguinem ſuum ſuper filios fundere,
quo illi ſuperfuſi reuiuiſcunt. Hiero. ad præſidium ſic ha
bet. Pelicani cum ſuos a ſerpente filios occiſos mortuos
inueniūt, lugēt, & ſe, & ſua latera percutiūt, & de ſangui
ne excuſſo

ne excuſſo ad latera corpora mortuorũ ſic reuiuiſcunt.
Pellis dr̃, cũ eſt a carne ſeparata, q̃ cutis antea dicebat. Iu/ue. Habes deformẽ ꝑ cute pellẽ. dicta pellis, ut qdã putãt a pellẽdo ꝙ externas iniurias tegẽdo repellat. Hec poſtq̃ concinata eſt, ad calceos & cetera opa facienda aluta dr̃. Var. Paſceolus ſaccus eſt, & aluta factus.
Pelleſuina taberna, uel locus, ubi pelles uenduntur. Sicut ſutrina ubi calcei.
Pellicula diminutiuum parua pellis, ut in lib. Geor. Pelli/culiſq; hedorum colit nuda.
Pellicũ, uel pellicea ueſtes ex pellibus. Hie. cõtra Ioui. Deie cti in uallẽ lachrimaꝝ tunicis ꝯſuetis, & pellicijs ueſtirẽt.
Pelliceus, a, um, qđ eſt, ex pelle. ut ueſtis pellicea pellitus.
Pellitus, a, um, pe. p. q̃ pelles hʒ. Prop. Pellitos hũit ruſti/ca corda p̃res.
Pellículo, as, pe. cor. Pellib⁹ obturo. Co/lu. Vas opertulatum pelliculatur.
Pelliones, q ueſtes pelliceas, & alia ex pellibus opa faciũt.
Pello, as, quamuis non ſit in uſu habet tamen compoſi/ta. Appello, compello, & interpello.
Pello, is, pepuli, pulſum. i. pcutio, ferio. Ter. Quiſnã a me pepulit tã grauiter fores? Aliqñ abigo, extrudo. Pli. Pelle aio timorẽ, mox aderit gnatus. Huius compoſita ſunt appello, ſiue aſpello, appello, per duplex pp, cõpello, depel/lo, diſpello, expello ĩpello ꝓpello, qđ eſt a longe pello. a moueo. Sal. Collegã ſuum Antoniũ pactione ꝓuinciæ ꝓpulerat, ne cõtra Rẽp. diſſentiret. Aliqñ ſignat ultra du co. Colu. li. ij. Cum uentũ erit ad uerſuram, in priorẽ par tem iugum propellit. Perpello pfecte pello, induco. Liui. lib. j. Incenſam multitudinem pulit ut imperium regi abrogaret. Repello, retro pello, a ſupino pulſus fit frequẽ tatiuũ pulſo, as. Antiq ẽt dixerũt pultũ, a quo pulto, as.
Pelta, ſcutum breuiſſimum in modum lunæ tam mediẽ. Virgi. Ducit amazonidum lunatis agmina peltis.
Peltaſtę pedites appellati ſunt, qui ad motũ, concurſumq; leuiores erant peltis utentes.
Peluis quaſi pedeluis, ut Var. inq̃t. A pedũ lauatione. Alij peluim ſinum aquariũ putãt, in quo nantę res perluũtur.
Pelluuiũ, & pelluuia, fœminino genere uas, quo lauantur pedes, ſicut malluuiũ; & malluuia uas, quo lauanẽ ma/nus. Dictũ pelluuiũ, a peluendo, hoc idẽ polubrũ dr̃. La/brũ cõmune eſt, qđ uulgo dr̃ bacille, ſimiliter, & peluis.
Peluſium unum eſt ex oſtijs Nili & ciuitas prope ĩn q̃dã Ægipti parte, q̃ Auguſtanica appellata eſt, prope thebai/dem. Hanc urbẽ cõdidit Peleus Achillis pr̃ monitu deo/rum poſt luſtrationẽ. Eo. n. tpe Peleus furijs agitabatur: quia fratrem phocum interemerat, & purgari quærebat.
Peluſius, a, um poſ. Mar. Accipe niliacã peluſia munera gẽ tem.
Peluſiacus, a, um, pe. cor. ſimiliter poſſeſ. Vir. lib. j. Geor. Nec peluſiacę curam aſpernabere lentis.
Peluſiotæ, populi Peluſium habitantes. Hier. contra Ioui. Impelle ſi uales peluſioten ut manducet cepe. Idẽ in P. i/ma. Peluſiotas nos appellãt, & luteos aĩaleſq; & carneos
Pendeo, es, pepẽdi, pẽſum ſignĩt in ſublimi, ſiue ſuſpẽſum eſſe. Tractum a pẽnis auium. Vir. Inculiſq; rubẽs pende bit ſentibus uua. Plau. in Aſi. Nudus uinctus centũ pódo es, per pedes qñ pendes. Hinc per tranſlationem pẽdere pro ſuſtentari ponitur. Oui. Pendet & a ueſtra noſtra ſa/lute ſalus. Qñq; pro cruciari, & in pœna eſſe, & ſic con/ſtruiẽ cum gtõ uel abltõ. Cic. lib. j. Tuſ. Quod ſi expectã/do uel deſiderãdo, pẽdemus animis, cruciamur, & angi mur. Idem in Hort. Et qui expectat, pẽdet animi & pen/dere dicitur, qui nimio deſiderio, alicuius rei intẽtus, ceſ ſat ab omni alio opere, & id unũ ſolicitus expectat. Oui. Narrantis coniunx pendet ab ore uiri. Vir. Dum conſulta petis noſtroq; in limine pẽdes. Item dubitare. Sene. Pen/det animis, & in diuerſa trahitur. Itẽ ceſſare. Vir. Pendẽt opera interrupta, minęq; murorum ingentes. Huius cõ/poſita ſunt, Appendeo, dependeo, impendeo, propen/deo, & ſuſpendeo, quod eſt ſupra pẽdeo. Colu. lib. v. Ru ſticos ſubigere iugo palmam, & ita collocare, ut ſolo ui/mine ſuſpendeat. Interdum eſt mediocriter, uel quaſi imminere. Cice. peto. Quid ipſa res, modo honeſta, mo do turpis ſuſpendet. flagitioſum eſt.
Pendo, is, pepẽdi, pẽſum uerbum actiuum. Et aſſumpta e, fit neutrum in alio ſenſu. Significatq; pódero, & p trãſ lationẽ conſidero, æſtimo. Vnde & eos genitiuos regit quos uer a præcium ſignificantia habere ſolent, ut ma/gni pendo parui pendo. nihil pendo. flocci pendo & hu/iuſmodi, quod eſt in magna, & parua æſtimatione hẽo. Vnde magis ſeparata, q̃ compoſita ſunt dicẽda. Pende/re eſt & ſoluere. Liui. li. j. Ad equos emẽdos dena milia æris ex publico data, & qbus equos alerẽt, uiduæ attribu tæ: quæ bina milia æris in annos ſingulos pẽderẽt. Sal. Semper illis reges tetrarchæ uectigales erant populi: na/tiones ſtipendia pẽdere. Vnde pœnã pẽdere proprie dr̃: qui ob delictum pecuniam ſoluit. Vir. Tum pẽdere pœ/nas Cecropidæ iuſſi: quod ex eo tractuʒ eſt: ꝙ ære graui: cũ uterentur romani eo pẽſo: nõ numerato debita ſolue bãt. Libralis enim: & dipondius appẽdebaẽ aſſis. Vnde æris grauis pœna: hinc pẽſiones dictæ ſunt. Itẽ pẽdere ſuſtinere. Lactã. li. ij. Eoſq; impietatis: ac ſceleris ſui ſup/plicia pẽſuros. Compoſita ſunt. Appẽdo: cõpẽdo: vñ cõ/pẽdiũ. Diſpẽdo: variæ pẽdo: a quo diſpẽdiũ. Depẽdo: qd eſt do. Col. li. v. Namq; aſr incaſſus depẽdiẽ opa: cum de generes ẽt renouatæ priſtinũ ſeruabũt ingeniũ. Expẽdo: impendo: ꝑpẽdo: diligẽter cõſidero: ſeu peſecte pondero Lactã. li. vj. Nihil enim ſapiũt: niſi terras: bonaq;: & ma/la ſolius corporis ſenſu: ac voluptate ꝑpẽdũt. Cice. Quid in amicitia fieri oportet: quæ tota virtute perpenditur. i. exacte pẽderatur: examinatur. Augu. lib. iij. de ciui. dei. Nec nos in ea re diligẽtius regrẽda per multoruʒ ſcripto rum perpẽſa teſtimonia demoremur. Propẽdo: ſpendo: antepẽdo. Prop. Cum tua præpẽdẽt demiſſa in pocula ſerta. Repẽdo: & ſuſpendo: ſurſum pẽdo: alte ligo. Virgi. Ante nouis rubeãt, q̃ prata coloribʼ: añ garrula q̃ tignis nidum ſuſpẽdat hirudo. Qñq; ſuſpẽdere eſt anxiuſ eſſe. Pla. Vix compos mẽtis ſum: ita mihi ſuſpẽdit aĩuʒ. Vir. Suſpẽſi Eurypylũ ſcitatũ oracula Phœbi mittimʼ. Et qm̃ dum anxij ſumus ẽt dubij efficimur. Suſpẽſum qñq; ꝓ dubio ponit. Sene. Suſpenſus aio quid agere cogitabat. Item pro placido: ac ſilenti. Terẽ. in Phor. Hæc vbi ego audiui ad fores ſuſpẽſo gradu placide ire perrexi. Et ſu/ſpendere etiam: eſt pendendo interficere. Lactan. lib. iiij. Tum ſuſpenderunt eum inter duos noxios: medium; q ob latrocinia damnati erant. Hinc ſuſpendium: pro ſu/ſpenſione. Gel. ſuſpendio vitam finiunt.
Penſo, as a pendo: vel a pendeo frequẽtatiuum. ſignificat ſæpe pódero æſtimo: vel aliqd pro alio do. Hiero. ad Iu/li. Paupercula vidua oẽs dr̃ in oblatione munerum dei ſuperare locupletes, que nõ pódere ſui: ſed offerẽtiuʒ vo/lũtate penſantur. Vale. Maxi. lib. j. Deductus: ac miſſus ad ſenatum legatus. vt ex ſe, & vno, & ſene cóplures pœ norum iuuenes penſarentur in contrarium dato cõſilio Carthaginẽ petijt. Hinc compẽſo: diſpenſo: repẽſo. Hie. De eo autem: ꝙ niteris approbare conuitium, & homici dium racha: & adulterium & ocioſum ſermones, & im pietatem, non ſupplicio repenſari iam reſponſum eſt.
Penſito, as, ſæpe: vel valde: bene pondero examino. Pli. li. vij. Is demuʒ uitam æqua lãce pẽſitabit q ſemper fragili/tatis humanæ memor fuerit. Gel. lib. j. Aut virtutes pen ſitabat, aut uitia rimabaẽ: vt iudicium eſſe factũ ad amuſ ſim diceres. Et pẽſitare eſt ſoluere conſueſcere. Pli. lib. xij. Qui tradit ſingula milia talẽtũ turis annuã pẽſitaſſe A ra bas regibus Perſaꝝ. Cice. in oratione cõtra mithridateʒ. Que tãdẽ eſſe exiſtimatis, aut eos qui uectigalia vobis penſitant: aut eos: q exercẽt: aut exigunt. i. ſoluere ſolent.
Penſitator. ponderator Gel. Verborum penſitatores ſub limiſſimi a penſito. as.
Penſor, qui ponderat, a pendo is. Augu. lib. vj. Conf. Du bitare ſtultũ eſt, quin v̾q; melior ſit, q̃ menſor cœli, &

numerator ſiderum, & penſor elementorum.

Penſiculo, as, idem, quod pẽſito. Gel. Pẽſicula utrũq; moderare reperies ſuo quodq; ĩ loco ſonare aptiſſime. Hic pẽſiculatores dicti ſunt, q alioꝝ dicta, ſiue dictiones exacte ponderant. Et penſiculate aduerbiũ. i. cum pondere.

Penſilis, & hoc penſile, pe. cor. quod ſuſpẽſus, & ſublime eſt. ut Penſilis hortus. q ſupra ædificia factus eſt, hoc eſt in ſolario, uel in aere ſublimis. Sic pẽſilis uua. Hor. Tum penſilis uua ſecũdas ornabat menſas. Penſilis homo, qui ſuſpẽſus eſt. Plau. Reſtim uolo mihi emere, q me faciam penſilẽ. Pẽſilis lectus pẽſiles lychni q ſuſpẽſi ſunt & in aere pendẽtes. Penſilis urbs, quæ ſubter cauata eſt. Pli. Leguntur & penſiles ortos, immo uero totum oppidũ feciſſe nullo oppidanorum ſentiente. Idem Magnitudo & frequentia cloacarũ urbem penſilem fecit. Penſile horreum quod nos uocamus granariũ, ꝙ ſit in altiore domus loco. Col. lib. j. Sed nos in noſtris regionibus, quæ redundant uliginæ magis illam poſitionẽ penſilis horrei probamus. Aliquando tamen penſilis dicitur mollis Vergilius. Pilentis matres in mollibus. Ser. ideſt penſilibus nam molle, & penſile, conuertuntur.

Penſa a pendendo, quod pro aliqua re conducta ſoluitur. Et penſa plurali numero manipuli lanæ liniue q pẽdent ex colo, & fuſo trahunt a pẽdẽdo, uel pẽſando, ꝙ penſaretur. Nam cũ dicimus pẽſum facit, ſignificat filat. Plau. in Mer. Penſum faciat. Similiter trahit pẽſa idem eſt, ac ſi diceret filat. Oui. lib. ij. Faſt. Lumen ad exiguũ famulæ data penſa trahebant. Iuſtinus lib. j. Penſa inter uirgines partientem. Nam certo quodam pondere lanæ nẽdæ dabantur. Vnde & famula illa, quæ alijs diuidebat lanas ab aliquibus libraria a libra dicebatur, q̃uis nonnulli negent. Dicitur & penſum circũſpectio quædam & cautio ne ab utili honeſtoue temere aliqd agendo diſcedamus, quia rem illam pendimus, ideſt diligẽtius exiſtimamus. Quandoq; penſa capiuntur pro filis. Vir. Textrice Excuſſi radij manibus reuolutaq; penſa.

Penſum. Vide in dictione Penſa.

Penſus, a, um, ponderatus examinatus, per trãſlationem ponitur pro bono, & ſapiẽte. Plau. in Sti. Age tu altera utra ſit conditio penſior. uirginem, an uiduam habere. Quãdoq; ponitur pro æquato. Sal. Neq; id qbus modis aſſequeretur, dũ ſibi regnum pararet, qcq̃; pẽſi habebat.

Penſio dicitur id, quod pro re aliqua conducta ſoluitur. i. quod datur pro rei alicuius uſu, aut agri, aut domus. Cice. Leptæ. Teneor tamen, dum a Dolobelle procuratoribus exigam primam penſionem.

Penſionarius, a, um, qui penſionem alicui ſoluere tenet.

Pendulus, a, um, quod pendet. Oui. Laſſaret uiduas pẽdula tela manus. Hierony. ad Pãma. Maluit in humilioribus tuto pgere, q̃; pẽdulo gradu in ſublimioribus fluctuare. Col. Tũ deinde macriora, & pẽdula loca luna creſcẽte (fimo iuuanda sunt.

Penia græce, latine paupertas.

Penta gręce latine qnq; dr̃ a quo multa p opoſitionẽ fiũt.

Pentateuchus, dici poteſt uolumẽ quinq; librorum, nam πέντα quinq;. τεῦχος uolumen.

Pentaphyllon, herba qnq; folia hñs, hʒ multas uirtutes.

Pentarchus. qui quinq; uiris præeſt.

Pentacõtarchus, dici põt qnquagenarius. i. q pẽeſt qnquaginta. Nã πεντήκοντα pẽtecõta, qnquaginta dicuntur.

Pentecoſte, es, a pẽteconta dici poteſt quinquagenaria qm̃ hæc dies, a reſurrectione domini diſtat qnquaginta diebus, nam pentecoſtos latine quinquageſimus dicitur.

Pentathli, dicũtur illi qui in ludo quinq; artes gymnaſticas exercẽt, uidelicet diſcum curſum, ſaltum, paleſtram, & iaculationem. & ipſa exercitatio pẽtathlon latini alio nomine quinquertium. a quinq; artibus, & ipſi pentathli. i. athletæ q his quinq; artibus ſe, exercebant, quinquertiones appellantur a πέντε, quod ſignificat quinq; & ἆθλος certamen. Pli. de Mirone. Hic fecit delphicos pentathlos. Cæterum plus eſt pancratiaſten eſſe, q̃; pentathlum, ſicut utiq; plus eſt periodo uictorem eſſe, q̃; pãcratio pentathlos qui generibus illis quinq; certauit pãcratiaſtes qui certauit & uicit. At periodo uictor, qui ſacra grecie certamina obiuit & uicit Nemæa Pythia, Iſthmia Olympia.

Penthemimeris pe. cor. latine ſemignaria cæſura eſt, quotiens poſt octo tempora, ſyllaba relinquit, partẽ orationis terminãs. Hęc aũt cõis eſt, ut oĩa uincit amor, & nos cedamus amori. Pẽthe. n. quinq; μέρις diuiſio, uel pars.

Pentaſticæ, porticus dñr a qnq; columnarum ordinibus.

Pentapolis, pe. cor. regio inter paleſtinam, & Arabiam, a quinq; ciuitatibus ſic appellata, ubi Sodomum & Gomorrum oppida. Hanc regionem, ut Solinus ſcribit de cœlo tactam teſtatur humus nigra, & cineræ ſoluta. Naſcuntur ibi poma, quæ comedi, non poſſunt, licet matura uideantur leniter manibus preſſa fumum exhalãt, & in puluerem fatiſcunt. Eſt & pentapolis regio in Lybia, a quinq; ciuitatibus dicta, quæ & Cyrenaica uocatur.

Pentaglottos latine quinq; linguis dicitur.

Pentapeton herba dicta quaſi quinq; penna.

Penthos, a noſtris dr̃ luctus, unde pẽtheus nomẽ ꝓpriũ.

Penus hic, uel hæc quartę declinationis. Et hic penus peni, ſm Priſ. Et hoc penus penoris. Et hoc penum. Et hoc penu indeclinabile, ſignificat oẽ eſculentum poculentumq;, quo ueſcuntur homines. Dictum penus, ꝙ ea quæ longe uſionis gratia contrahuntur & reconduntur non in promptu ſint, ſed intus, & penitus habeant. Feſ. Penora res neceſſariæ ad uictum quotidianum. Plau. in perſa. Nam niſi penus annuus hodie conuenit, cras populo proſtituam uos. Teren. in Eu. Prius ad te penum omnem congerebam clanculum. Lucil. Vt uxori legata penus. Hor. in neutro genere, Annone proſit porret frumenta penuſq;. Penus Afra. Vos quibus cordi eſt intra tunicam manus leua dextra in penum herile. Gelli. Ex maſſurij auctoritate demonſtrat thus, & cætera ligna. quoq; penori ad ſcribi poſſe. Nos uero aromata, caſeus carnes ſalitas. & alia eſculenta dabimus ſeruanda.

Penuarius ſiue penuaria cella dicitur omne, qđ in penu reponitur, & ipſum penu, & quod in penu eſt.

Penuria, quaſi urens penu, uel quod pene urat, uel quod pene minus ſit. q̃; neceſſe eſt, ſignificatq; oẽm inopiam rerum, & preſertim earum, quæ in penu recondi ſolent.

Penes ꝓpoſitio, q̃uo ſumatur. Vide in dictione apud.

Pene aduerbium remittendi ſignificat paulominus, cuius prima produ. ulti. cor. Claud. li. j. Pene reluctatis iterum pugnantia rebus. Sta. Et q tibi pythie ladon pene ſocer.

Peneus, fluuius Theſſaliæ, qui & Araxes dictus eſt primo ꝙ per abrupta montium ſe proruat, ut inquit Euſta. Hic inter Oſſam, & Olympum decurrens collibus dextra leuaq; molliter curuis in eo curſu, Tempe quinq; milium paſſuum longitudine, & ferme ſex latitudine pulcherrimum agrum facit.

Penelope, Icari filia & Vlyſſis uxor, quæ lanificio, & abſentiam mariti ſolabatur, & procos fruſtrabatur, quibus ſe conceſſuram abſoluta tela pollicebat, ſed ut eos lõgius fruſtraret noctu retexebat, quod interdiu texuiſſet. Dicta ab auibus. quæ penelopes dñr, cuius nominatiuus ſingularis eſt. Penelops, cum prius arnea uocaretur, quaſi abiecta repudiataq;. Etenim in mare proiectam ab Icaro, peribeaq; parentibus ferunt educauiſſe penelopes.

Penelops pis. genus auis πηνέλοψ, a quibus auibus dicta eſt Vlyſſis uxor.

Penis fœminini generis, cauda dr̃ a pẽdẽdo. Vnde, & offam porcinam, cum cauda offam penitam dicebãt. Hinc peniculos dicimus, quibus calceamẽta tergunt, poſt aũt penis uirile membrum dici cœptũ eſt, ſicut, & ſalax cauda ꝙ nõ tam a pẽdẽdo, q̃; a penetrãdo quidam dici uoluerunt, & rectius maſculino genere profertur. Iuue. Nouerunt Mauri, atq; Indi, quem pſaltria penem.

Penitus, a, um, pe. pro. qđ ex pene, hoc eſt cauda eſt. Vrbi/

ue penita

de penita offic. Offa porcina cum cauda. Penitus, pe. cor. ſignificat, quod eſt intra. Plau. in Aſi. Age, queſo extrea, vſqꝫ expenitus faucibus ex interioribus. Antiq quoqꝫ pe/ nitior & penitiſſimus. Gel. penitiſſimas gẽtes, hoc eſt re/ motiſſimas ulamaſqꝫ quas. Pli. extimas vocat. Apul. In penitiſſimis mõtibus pro imis & amplius. Inde peni/ tior, interior, penitiſſimus intimus. Inde penetro, as.

Penitus aduerbium Locale quaſi pene ītus. i. valde, inter/ ne, ſeu intrinſecus, vel intima pte. & ſecreta, vt cũ dico. Penitus me noſcis hoc eſt intus, & incute. Vir. Et cauſas penitus tẽtare latentes. Fit autem a penes. Id enim penes nos videtur eſſe quod eſt penitus reconditum. Interdũ ponitur pro aduerbio qualitatis & ſignificat pſus, vel valde. Vir. penituſqꝫ ſonãtis Acceſtis ſcopulos. Quãdoqꝫ ſignificat longe. Idẽ. Penituſqꝫ aliis adduxerat oras. Hinc penitus, a, um, de quo mox eſt dictum.

Penicilla, inſtrumenta pictoria. Vide infra in Peniculis.

Peniculamentũ pars ueſtis, quę terram attingit. Enni. pen dent peniculamenta. Imum ad quenque pedum.

Penetro, as quaſi penitus intro. Lact. li. iij. Ad Ægyptios, & Magos, & perſas uſqꝫ penetraſſent.

Penetrabile quod facile penetrat. Virg. Penetrabile telum Mar. Ne madidos intret penetrabile frigus in artus. In/ terdũ ſumitur paſſiue, quod facile penetraẽ. Liui. lib. xlv. Et in aſpis locis ſilex ſępe īpenetrabilis ferro occurrebat.

Penetrale nomẽ ſubſtãtiuum ſignificat omnem partẽ in teriorem domus, uel templi, licet ſit intecta, ſeu omne, quod in intimis partibus eſt. Vnde penetrale ſacrificiũ dicebatur quod in penetrali hoc eſt in intima parte do/ mus fieri ſolebat. Lactã. de opi. Quãtulum enim uidere poſſemus ſi mens ab intimis penetralibus capitis pexi / guas cauernarum rimulas attenderet. Eſt ētiã adiectiuũ. ut apud. Vir. Eternumqꝫ aditis effert penetralibus ignẽ quaſi penitus remotis.

Penates dicti ſunt dij domeſtici, ꝙ penes nos nati ſint, vł ꝙ nõ longe abſint, ab hac uita ſiue ꝙ penitus īſidẽt. Ex quo & penetrales, a poetis uocantur. Alij a penu, hoc no men deriuãt. Macro. Penates eſſe dixerunt per quos pe/ nitus ſpiramus per quos habemus corpus, per quos ra/ tiones animi poſſidemus. Hi ſunt quattuor elemẽta qui bus omnia compoſita cõſtant corpora. Cuius nominati uus ſing. ſm aliquos, ẽ hic penas ſꝫ aliquos hic penatis.

Penatores qui penus geſtant. Cato. aduerſus macilium poſtq̃ nautis ex naui, hoc adduxi non ex militibus, atqꝫ naucis piſcatores penatores feci.

Peniculus & penicillus, ſiue peniculũ & penicillus, q̃uis diminutiua uideantur a penis. Significant tamẽ ea, qui/ bus calceamẽta, uaſaqꝫ terguntẽ. Item qbus pictores pin/ gunt quoniam ex caudarũ extremitatibus fiant. Pli. lib. xxxv. Arreptoqꝫ peniculo, lineam ex colore duxit ſum/ mæ tenuitatis per tabulam. Idem in eodem. Vſus ad pe nicillum, aut ſilignum colorare libet. Quin. lib. ij. inſti. Vt cælator cœlum, & pictor penicilla deſiderãt. Itẽ qui/ bus Albarium tectorio inferunt, qui dicũtur tectorũ pe niculi. Pli. Secarum ex his penicillis tectorijs cuius cũ adi pe tritus. Item quibus uulnera ſtipãtur. Vel ideo, ne claũ dantur, uel ut aperiãẽ magis ut ſunt penicilli ex linteolis concerptis, ex medulla ſambuci, & ex ſpongia. Idem. tũ peniculo uulnus apertum. Omne præterea, quo ad ali/ quid mundandũ, illiniendumue utimur, Penicillus uel peniculum uocamus præſertim, ſi ex ſpongia ſit factum Terẽ. in Eu. Quid ignaue peniculum pugnare, qui iſtuc huc portes cogitas? Plinv. Hiſopumqꝫ, cum myrrha cali dum penicillo illitum. Item ſpongię genus nobiliſſimũ eſt qui penicillus dicitur ex quo fiunt penicilli.

Pẽna, per duplex nn auium eſt. ſunt enim pẽnę maiores q̃ plumæ. Et eſt generale ad pinnas ſalicet ſummitates, & ad plumas, pĩnæ autẽ proprie ſunt pennæ, quæ plu mæ, hoc eſt molliores, & exigue pennæ non ſunt.

Pẽnula, ſiue pinnula, pars ſumma auris ab acuitate dicta, Vnde i Leui. Legiẽ. Cuncta, quæ nõ hãbẽt pẽnulas & ſquãmas in aquis polluta erant. Proprie uero pẽnula di minutiuum eſt, a pẽna. Aug. lib. v. de ciui. dei. Qui nec auis pẽnulam nec herbæ floſculum nec arboris folius, ſiue ſuarum partium conuenientia dereliquit. Cic. li. iij. de nat. deorum. Cum autem pennulis uti poſſunt, tum uolatus eorum matres proſequuntur.

Penula per ſimplex n, ueſtis, quæ nebuloſo, ſeu pluuioſo tempore ſupra tunicas aſſumitur loco pallij ad arcẽdas a corpore pluuias. Pompo. in panicea. Penulam in caput induce, ne cenoſcat. Quin. Cum Calba penulam rogan ti amico reſpondit. Si nõ pluet, nõ opus eſt tibi. Si pluet ipſe utar. Iuue. Et multo ſtillaret penula nymbo. Hæc ſi ex pellibus eſſet ſcortea uocabatur. Marc. Ingrediare uia cœlo licet uſqꝫ ſereno. Ad ſubitas, nunquam ſcortea de ſit aquas. Augu. lib. j. Conſeſ. uideẽ ſignificare penulam fuiſſe habitum grammaticorum. Quiſquis inquit penu latorum magiſtrorum audit aure ſobria, ex eodem pul/ uere hominem clamantem, & dicentem. Fingebat hæc Homerus. Vlpi. inter cõmunia ueſtimenta quibus uir, mulier promiſcue utuntur, penulas annumerat. Var. di/ xit nõ querendum eſſe penulam homini, qui habeẽ uir tutem. Scribit Lampri. Alexandrum conſtituiſſe, ut ſe/ natores penulis intra urbem, frigoris cauſa uterentẽ, cũ id ueſtimentum itinerariũ, & pluuiæ fuiſſet. Erat etiam penula gauſapina candida, ac uilloſa, qua per æſtus ute/ bantur. Mar. Is mihi candor ineſt, uillorum gratia tan/ ta eſt. Vt me uel media ſumere meſſe uelis.

Pennatus a, um, q̃ pennas habet ut uolucres. pennatæ. Sic. Impennatus, qui pennas non habet.

Pẽnariũ ī quo pẽnę reponũẽ. ſic calamariũ, ī quo calami.

Penulatus, penula indutus. Vide in dictione Penula.

Penularium locus, in quo penulæ reponuntur.

Peplus ſiue peplum, ueſtis ſolemnis que inijcitur, uel ui/ ro, uel fœminæ, uel deo, deæue quam. Ser. Ait eſſe pa/ llium pictam fœmineam mineruę ſacratam. Virg. Crini/ bus iliades paſſis peplumqꝫ ferebãt. Plau. Nunq̃ ad ciui tatem uenio niſi cum infertur peplum, hodie Poetæ ta/ men, ut inquit. Ser. abutuntur hoc nomine.

Pepones cucumeres torti rotũdi. Hie. in li. Num. in mẽtẽ ueniũt pepones melones. Melo pepones ſunt melones.

Pepſis, latine concoctio, unde peptice medicamẽta ad cõ coctionem, quæ foris adhibenẽ ἀπὸ τοῦ πέπτειν. In de diſpepſia mala coctio, quando cibi, non perficiũtur. Macro. Ea maxime ſunt mellita, quæ mellita non ſunt dulcibus enim cum pepſi ſatietas infida. Quæ uerba ſic intelliguntur. Ea maxime mellita, ideſt iucunda haberi quę nõ ſunt mellita. i. melle cõdita, qm̃ dulcia & ex mel li compoſita non faciunt ad pepſim. i. ad cõcoctionem.

Per prepoſitio eſt, quæ ſeparata quandoqꝫ localem, q̃nqꝫ temporalem habet ſignificationem ut per urbem uado per medium diem operor. Quãdoqꝫ denotat perſonas. ut per medios ruit, ac morientes nomine clamat. Q̃nqꝫ inſtrumẽti eſt, ut per pol, ideſt per pollucem. Quãdoqꝫ ob/ teſtandi. Virgi. Per te per qui te talem genuere parentes. Quãdoqꝫ medium quoddam, & quaſi interceſſorẽ ſigni/ ficat, ut per meos amicos obtinui. Cic. Quod per me cer tior fias, ideſt me operãte. Compoſita uero perfectionẽ denotant. Lactã. Si legit perlegat, ideſt uſqꝫ ad finem le/ gat. Cic. Nuncius, qui litteras accepit nõ pertulit. Aliqñ in bonum, uel in malum accipiẽ ut perſequor. Aliquãdo abnegatiua eſt, ut perfidus periurus, qui fidem, & iuſiu/ randũ fregit. Aliquãdo ſignificat per medium, ſiue trans ut perfluo, perpluo. Perſpicuum per cuius medium ui/ demuſ, ut cryſtallus. Aliquãdo habet uim aduerbij, & p ualde ponitur tam q̃ ſup latiuo, q̃ poſitiuo iũgitur. Co/ lu. lib. iiij. Nam credidiſſe uillicis uel etiam uinitori ſocor dis eſt, cum, quod lõge fit, facilius adhuc perpaucĩſſimis agricolis cõtigerit ut nigri uini ſtirpe careãt. Cic. Pergra/ ue mihi uiſum eſt. Et ſi addatur q̃, ſignificat maxime, ut

per q̃; bonus, ideſt optimus. p q̃; magnus, ideſt maxim. Iungitur etiam ſuperlatiuo. Q ð eſt contra lau. Vallam. Qui ait per quaꝫ iungi poſitiuo. Curtius. Per q̃; maximo pōt exercitu cōparato, Aliqñ ſignificat nimis uehementer, & in bonam, & in malam partē, vt Pertinax. qui nimis tenax eſt, durus, & inexorabilis. De quo infra. Componitur autem, cuꝫ dictione incipiente ab a ut perago, b, ut perbibo c, ut percurro, d ut perduco, e, ut pereo, f, ut perfero, g, ut pergratus, h, ut perhibeo, i, ut periurus l. ut perlego. m, ut permitto, n, ut pernocto, o, ut peroro p, ut perpendo q ut perquiro, r ut pergo, ex per, & rego componitur, unde & præteritus perrexi' facit ſ, ut perſuadeo, t ut pertinax, u, ut peruerto.

Pera pellis a collo ad lumbos pendens, & geſtamē cynicorum. Id enīꝫ diogeni & Antiſtheni philoſophis cynicis pera eſt & baculus, quod diadema regibus. Imperatoribus paludamentum pontificibus galerus. Eſt & pera ſaculi genus. Hinc peram materiam uocamus, qua panem & aliquid obſonij geſtare uiatores ſolent quemadmodū poculum uiatorium quo utimuꝫ. Huius dimi. eſt perula.

Peræa cum diph. ulterior Iudeæ pars, quia ut inqt Stra. Regio quæ trans Euphatem eſt, Peræa nominatur.

Perago. is, pe. cor. peregi peractum, perficio. Sene. Omnia inchoat, nihil peragit. Interdum perduco. Plaut. Nauem pergit in portum. Apul. Et multas noctes peregi inſomnes. Interdum pertracto. Vir. lib. vj. Omnia percepi, atq; aīo mecum ante peregi. Interdum pertraho, uel pertrahere facio ut Hic me ad carceres, ad mortem uſq; peregit. A perago fit peractio quæ eſt perfectio. Cice. Senectus peractio ætatis eſt. Peragere reum ſignificat condēnare, ſed facere reum eſt accuſare, unde ait iureconſultus. Peregiſſe reum non alias quis uidetur, niſi & cōdemnauerit. Pliny. Dum peragitur reus.

Peragro, as, pe. cor. ex p. & agro cōponitur, iuxta prepoſitionis, & agri ſignificationem debet ſignificare per agrū. ſiue per agros ambulo. Sed quia quod peragratur exprimitur, & pro actiuo ipſius uerbi ponit̃, agri ſignificatio remouetur. & pro ambulo, ſiue inquirendo circumeo ſumitur. Cic. lib. iii. offi. Et ob eam cauſam urbe relicta, rura peragrantes, ſæpe ſoli ſumus. Hiero. Eandem oram. Italiæ quæ qondam magna græcia dicebat̃, laborioſiſſime peragrauit. Hinc pegrinus Peregrinor, a peregre dr̃.

Perāno, as, ſignificat per integrū annū tempus uiuo. Cōponitur enim ex per, & āno, as, Macro. li. j. Satur. ſcribit priſcos Romanos menſe Martio. & publice, & priuatiꝫ ad annam per annāq; ſacrificatum ire ſolitos, ut annare perannareq; commode liceret, hoc eſt uitam degere incolumem peranuum integrum. Sueto. in Veſpe. Ideoq; puella nata non perannauit. Perenno uero, per e, ſignificat diu uiuo, & duro de quo infra.

Perbibo pe. cor. Perfecte bibo. Lactan. lib. ij. Infecti ſunt perſuaſione, ac penitus eorum mentes ſuccum ſtulticiæ perbiberunt, ſed hoc per metaphoram.

Per cauſam, ſiue per ſpeciem, ſignificat per ſimulatam cauſam. Liui. lib. iiij. Vt cum appropinquaret Ianuæ rex per eam aliq; in anguſtijs ſubſtineret a tergo agmen. Idē Hi poſtq̃; aliqd monerēt colloquēdo, cū Annibale rati, nocte per ſpēm uenādi urbe egreſſi, ad euꝫ proficiſcunt̃.

Percello, is perculi, pculſuꝫ. ſignificat euerto, pcutio. Var. Alius teneram abietem ſolus percellit. Aliquando diſfero. Lucil. Ad nouum hoc percellit annum.

Percipio is, pen. cor. perfecte capio. Aliquando ponitur pro intelligo, ſentio, a quo Perceptio.

Percitus, pe. cor. nimis ſcitatus, q ira, ac furore accēſus eſt.

Percoarcto, as, ex p & con, & arcto abiecta n. arcto uero frequētatiuum ab arceo fit, & ſignificat pfecte cogo ſiue cōſtringo. Colu. lib. ij. de fœno loquens. Tunc demum inquit, conuertemur, & utrunq; ſiccatum percoarctabimus in ſtringam, atq; ita manipulos uinciemus.

Percolo, pe. cor. pfecte colo, ideſt amo, ſiue ueneror. Plau. in tri. Feceris parcius cæteris factis patrē tuuꝫ ſi pcoles.

Percontor per o, & ſine c, ante t, a cōto dicitur, quo nautæ utuntur ad loca nauibus oportuna. Nam aquæ altitudinem conto pertentant. Iuue. Eſſe aliquos manes, & ſubterranea regna. Et cōtū & ſtygio ranas in gurgite nigras. Atq; una tranſire uadum tot milia cymba. Percunctor uero per u & c, ante t, fit a cunctus, a, um qꝫ a cunctis pquiratur, qꝫ is, qui curioſus eſt per cuncta īterroget, & utrūq; ſignificat, diligēter iterrogo. Plau. Quid iſthuc in mēte eſt tibi ex me, mi uir percunctarer, ideſt morari querendo, ſiue per cuncta inquirere. Pli. Percunctantiq; q̃; ilicitaretur opera effecta, paruum neſcio quid dixerat. Eſt etiam percunctari, expectare. Teren. in. Phor. Percunctatum ibo ad portum quoad ſe recipiat.

Percurro, ualde curro, ſiue currēdo perſeuero. Pla. in Sti. Percucurri, ut nūciarem nūcium exoptabile. Ter. in An. Cōtinuo ad te properans percurro. Dona. Vide quantū properans, & percurro ut continuationem curſus oſtenderet. Quādoq; percurrere eſt. per aliquem locum currere, ſiue diſcurrere. Augu. Per tranſlationem. Vt quid opus eſt multa percurrere, & multa uana hereſum enumerare. Qñq; eſt negligētius & curſim pertranſire. Cic. lib. ij. de ora. Et multo apertius ad intelligēdum, ſi ſic cōſtruitur aliquando, ac non iſta breuitate percurritur,

Percuro, as, pe. pro. perfecte ſano. Cur. Percurato uulnere acrius obſidioni inſtitit.

Perculſus perticipium a percello, ſæpius ad animuꝫ refertur. Greg. Vna mulieris uoce perculſus, dū mori timuit. uitam negauit, percuſſus & ad corpus refert̃ fit a pcutio.

Percudo, is, pe. pro. perfecte cudo, & quaſi frāgo. Col. lib. ix. Animaduertat auiarius, an pulli roſtellis oua pcuderint.

Percutio, is, pe. cor. percuſſi. percuſſum, ex per, & quatio, q in c, mutata, & abiecta a, ſignificat ferio. Cuius cōpoſitum eſt. Repercutio. Amb. lib. j. offi. cum malediceret non remaledixit cum percuteretur, non repercuſſit.

Perdo, perdis perdidi perditum, ex per, & do, ſignificat amitto, quaſi nimis do, Qui autē nimis dat qcqd habebat amittit. Hiero. lib. j. Regum. Et de aſinis quas perdidiſti, ne ſolicitus ſis, quia inuentæ ſunt. Et perdere eſt perimere, quoniā quæ amittūtur quaſi mortua nobis eſſe uidentur. Teren. Dij te perdant. Huius compoſita ſunt. Deperdo, quod eſt in totū perdo. Caius ſcribit deperditum dici, quod in natura rerum eſſe deſijt. Diminutum qð uſurpatū eſt. Diſperdo, conſumo, uel uarie perdo Pla. in Tri. Præterea aliq̃; tuꝫ animi cauſa in delitijs perdidit.

Perduo ueteres dixerunt, pro perdo, a quo perduaxo. Pla. Dij te deæq; omnes, perduaxint cum iſthoc homine.

Perditus, a, um, pe. cor. amiſſus. Et perditus, qui ita alicui perturbationi, aūt uitio ſubiacet ut inde ſe eximere non poſſit, & q omni uitio cōtaminatus eſt, ita, ut de eo nulla ſpes habēda ſit perditus dicit̃. Perditum enim dicunt, quod īterijt, ac recuperari nō pōt Cic. li. ij. offi. Dū hoīes pditi haſtam illam cruētam, & meminerint, & ſperabūt.

Perditum pdamus plus ſignificat, q̃; pdamus ſolū. Eſt. n. exaggeratio quedā. Cice. Terē. Ne puerum perditum perdamus, hoc eſt, ne ex infeliciſſimo infeliciorē faciamus.

Perdite amare, eſt uehementer amare.

Perdix, auis nota a perdēdo dicta. Nam, ut Amb. Ireneo ſcribit. Hæc auis dr̃ eſſe plena fraudis, & fallaciæ q̃ decipiēs uiatoris uias calleat, atq; artes nouerit, ut eum a pullis auertat ſuis. Certe ſi inſiſtere aduertit, tam diu illudit. q̃; diu ſoboli fugiēdi ſignuꝫ tribuat, & ptātes, q̃; ubi euaſiſſe ſenſerit, tūc ſe ipſa ſubtrahit, & lubrica arte deceptū inſidiātem relinquit. De hac Hiero. ad præſidium. Perdix aliena oua calefacit furatis ſuis, Sed cū creuerint in nido pulli euolāt, & ad parētes ſuos redeūt mētium parētem omittētes, pdices ſibi īſidiātur. Et ſi afferāt illos ad ſyluā qui eos habent uocem emittunt abſconſi, & ſic cæteri ueniunt, & retibus capiuntur, plus pedibus, q̃; pēnis fugiūt aucupātes. Et ſi ad hoc fuerint, ut capiantur, ſibi ſimilem

colore lapidem

colore lapidem quærunt, & ibi ſe ſupinos ponunt.

Perdius, ex per, & dius quod eſt dies, & is dr, qui per diem uigilat, ſicut pnox, qui per noctē uigilat. Gel. lib. ij. Stare ſolitus Socrates dr ptinaci ſtatu pdius, atq; pnox a ſummo lucis ortu, ad ſolē alterū orientē incōniuens, immobilis hiſdēq; in ueſtigijs, & ore, atq; oculis in eundē locum directis cogitabundus, tanq̄; quodā ſeceſſu mētis atq; animi facto, a corpore. i. per diem, & per noctem. Sene. Id perdius pernoxq; agebat. Sic iterdius intra diē, uel per diem, qa nulla uigilationis propria ſignificatio ineſt. Dius aūt, pro die ponitur in cōpoſitione, & nomē eſt, & nominatiui caſus, ſicut noctu, pro nocte. Plau. in Mer. Neq; conquiēſcam uſq; noctu, neq; diu prius profecto, q̄; aut amicam, aut mortē inueſtigauero.

Perdono, as, ſignificat remitto. Augu. in interpretatione. Pſalmi. Expectans. Recedis a pctis, pdonabit peccata.

Perduellis apud antiquos dicebat, qui nūc hoſtis. Plau. in Am. pduelles penetrāt ſe in fugā. Ibi in̄ris aſus additus eſt, & pduellis q per ſeditionē iterfeciſſet ciuē romanum, aut arma mouiſſz. & q cōmiſiſſz crimē læſæ maieſtatis.

Perduellio crimē læſæ maieſtatis, aut reipu. ſeu is, q ita læſit. Cice. lib. ij. offi. Nā pirata nō eſt ex pduellionū numero diffinitus, ſed cōis hoſtis oīum. Vlpia. Pro crimine ſumpſit. Qui perduellionis reus eſt. hoſtili aīo aduerſus rēpu. uel principem aiatus eſt. Antiqui perduelles dicebant, quē nunc dicūt hoſtem, & tunc hoſtis ſignificabat peregrinum, qui ſuis legibus uteretur.

Perduco ad finē uſq; duco. Cice. in Cato. M. quidēs. Val. Coruinum accepim⁹ ad centeſimū annū uitā pduxiſſe. Aliquādo pducere eſt per uim ducere. Inde pductores a Cice. in Ver. dicti ſunt, qui, ut Aſco. inqt in hoc differūt a lenonibus, q lenones ſunt ſcortorum, perductores ēt inuitarum perſonarum.

Peredo, pe. cor. ex, per, & edo, es uehementer edo, a quo peredia, æ, ipſa comeſtio.

Peregre, pen. cor. aduerbium ſignificat peregrinando, uel peregrinationē, ſeu lōge a patria eſſe. Pla. in perſa. Quia hæc pegre eſt. Et eſt cōe, tam ſignificantibus quietem. q̄; motū. Lactan. li. ij. Quero ſi qs imaginē hoīs pegre ꝯſtituit ꝯtēplēt ſæpius, ut ex ea ſolatium capiat abſentis, ut peregre ſum peregre ueni. peregre uado. Aug. lib. ix. cōf. Frater autem meus quidam locutus, q eam nō pegre, ſed in patriam defungi fœlicius optaret. i. in peregrinatione. A loco ut apud Plau. in Am. Ita peregre ueniens hoſpitio publicitus accipit.

Peregrinus. aduena, & aliena loca peragrans. a peragro, peragras. Et differt ab hoſpite, q peregrinus ſimpliciter cū ſignificat qui in ſua ciuitate non eſt. Hoſpes, qui in aliena ciuitate eſt amicus externus. Antiqui tamē peregrinos dicebant hoſtes. Ambro. Aduerſarios molli ueteres appellatione nominabant. Hoſtes enim antiquo ritu peregrini dicebantur.

Peregrina ſacra dicta ſunt, quæ ex alijs vrbibus religionis gratia ſunt aduecta.

Peregrinor, pe. produ. deponē abſolutū ſignificat per aliena loca peragrans proficiſcor.

Perendie ſignificat, qd vulgo dr poſt cras. Cice. Ad Atticum. Scies igit cras ad ſummū pendie. Hiero. ad Pam. Vt qd hodie non merui cras uel perendie merear.

Perēdinus dies dr, ab hinc tertius. Cæſa. Qui ſi p te liceat pendino die cū proximis hibernis cōiunctim cōem, cū reliquis caſum belli ſubſtineat. Hinc cōperēdino, as.

Perennis, & hoc perenne per duplex nn ſine h. ex per, & annus mutatis litteris, quaſi per annos durans, ideſt perpetuus. Inde fit perenno, as.

Perenno, as, per annos duro. Col. lib. j. Sed & tēperet uires demētia, cū & terribilior debet eſſe q̄; ſæuior, ut obſequātur eius imperijs, & diutius perennent boues, nō confecti uexationes ſimul uerberum operumq;. Idem lib. iij. Roſa hoc modo culta multis annis perennat.

Perēnitas. ipſa duratio. Idem. Nam ēt cœli poſitio maxime frigida, & minime humida eſt, quæ utraq; perennitatem conditis frumentis afferunt.

Pereo, is, periuit, uel perij peritum, ſm Analogiam. Cōponitur enim, ex per, & eo, qd facit itum. Sed nunq̄ legi cū tamen pituros habeat. Aug. ſup Io. tanq̄; eſſent ab illo perituri merito turbant, & ſignificat pire amitti. Hiero. in lib. Regū. Perierant aūt aſinæ Cis patris Saul. Quādoq; abſumere bitar uia. Terē. in Adel. Nēpe tua arte uiginti minæ p pſaltria pire. Vnde & pro mori ſumitur, quaſi in totū ire, q qui perit, pſus abit. Pli. li. vij. Tu q te Deū credis, aliquo ſucceſſu tumens tanti tū pire potuiſti? At qui ēt hodie minoris potes q̄tulo ſerpentis ictus dente aut ēt, ut Anacreō poeta acino uuæ paſſæ, ut Fabius ſenator prætor in lactis hauſtu uno pilo ſtrāgulatus. Huius cōpoſita ſunt. Depereo, & diſpereo.

Perfodio, is, pe. cor. Vide in dictione Fodio.

Perfrico, pfricas, pen. cor. ualde frico, Perfricare ꝰo os, ſeu frontē ſignificat pudorē deponere. Nam cū in pudibundo ſanguis diffundat, ex corde in faciē, tanq̄; uelamentū qui ipudibūdi ſunt & inuerecūdi, & erubeſcere uideri. nolūt hi ſolēt os, & frontē pfricare ad ruborem illum digerendū. & ſanguinē ad interiora repellendum. Hinc facta eſt locutio puerbialis de iuerecūdo, ut dicat Perfricuit, os pfricuit faciē pfricuit frōtē. p eo q eſt, pudorē abiecit. Cic. li. iij. Tuſc. Quid tergiuerſamur, nec fatemur eā nos dicere uoluptatē, quā tu idē, cū os, pfricuiſti ſoles dicere. Pli. Perfricui faciem nec tamē profeci. Mar. Et ſi perfricui frontem poſuiq; pudorem.

Perfero, pen. cor. uſq; ad ꝯſtitutū finē fero. Cic. Sed nuncius ille, q lfas accepit, nō ptulit. Alibi p denuntiare poſuit, ut in Epiſtola ad Cæliū. In his ſum locis, quo & pp longinqtatē, & pp latrocinia tardiſſime oīa pferunt. ideſt portantur, uel denunciātur. Aliquādo patior, ut dicam crucem pro nobis Chriſtus pertulit.

Perfido dis, pe. p. ualde fido. Ci. li. iij. offi. Sic hoīes ſecūdis rebus effrenatos ſibiq; perfidētes tanq̄; ingvy rōnis.

Perfidus, pe. cor. qui fidē uiolat, ſiue pdit. Virgil. li. x. Nūc pelagi nymphæ claſſis tua pfidus, ut nos Præcipites ferro. Rutulus, flāmiſq; præmebat. Hīc pfidia, & pfidioſe. Cic. lib. j. Ad Herē. In odium adducemus, ſi quid eorū ſpurce, & ſuperbe, perfidioſe, crudeliter confidenter, malicioſe, flagitioſe proferemus.

Prefidus pe. pro. a fido, is, pro eo, cui multum fidendum eſt: ſicut infidus cui non eſt fidendum.

Perfructus, a perfruor. Cic. ad Horten. Et amœnitate loci perfructus eſt.

Perfuga, pe. cor. qui ad hoſtes perfugit, uel tranſfugiendi morem perfecte nouit. Cic. lib. iij. offi. Perfuga, ab eo uenit in caſtra Fabricij.

Perfugio, is, pe. cor. Vide in Fugio.

Perfugium, locus utiliſſimus, quo nos in uexatione, aut calamitate recipe ꝯtēdimus, q̄uis id nō minus apud homines fit. Apul. Perfugiū facinoroſoꝝ hoīum. Liui. li. ij. Itaq; in medio ppe iam uictores cæſi, & uſti, pars perexigua, duce amiſſo, quia nullū pprius pfugiū erat Romā inermes, & fortuna: & ſpe ſupplicū delati ſūt. Trāſfert ēt ad alia. ut litteras, Cic. Itaq; utor eodem perfugio: quo tibi utendum cenſeo litterulis noſtris.

Perfunctorius, a, um, a pfungor, ſignificat: qd cito: & leuiter tranſit. Amb. lib. de Para. Cognoſcere utiq; non ſola & pfunctoria ſciētia eſt: ſed in eoꝝ operatione: quæ oporteat fieri. Hinc pfunctorie: qd eſt tranſitorie: & inaniter. Idem li. Hexa. De naribus qd loquar? quæ biuio, & pro certo foramine antrū: quodā ī recipiēdis odorib⁹ pſtant: ut nō pfunctorie odor trāſeat: ſed diutius inhæreat narribus: & earum ductu cerebrum ſenſuſq; depaſcat.

Perga, oppidum in Pamphilia: a quo diana pergea dicta eſt: propter templum illi dicatum.

Pergamum, ſiue pergamus: ciuitas Aſiæ inſignis: quæ

diu ſub attalicis regibus fortunata fuit, & poſtea Romanorum ꝓuincia facta eſt. Apud quã chartę uſus inuẽtus eſt, quæ nunc quoqȝ vulgo pergamena dicit̃, ab Attalo vt Helianus, vel ab Eumene, vt Plin. ait. Ex pergamo Galenus medicus celebris, & apolodorus orator fuit q artes conſcripſit, & Apollodoriam ſectas introduxit & Auguſti Cæſaris magiſter fuit. Et diſcipulum memoratu digniſſimũ Dionyſium quem ſuũ cognomine Atticum, qui ſermones, & hiſtorias conſcripſit edocuit. Eſt & Pergamum Idæ promontorium.

Pergama, pergamoꝝ, arces troianę, ꝗ q̃m altiſſimę erant, oĩa alta ædificia pergama ſunt appellata. Vnde nõ immerito vrbs Ciſalpinæ Galliæ, ex qua ortũ duxit, Pergamus dici poſſet, ꝙ in ædito loco ſita ſit. Sed Plinij auctoritas nõ paruipendenda fuit, qui Bergomon per b, & o ſcribit, & eius incolas Bergomates, appellat.

Pergo, pergis, perrexi, ex per, & rego ſignificat vado. Pli. Mox vbi pluribus eodẽ modo ſe corijs loricauit in dimitationem pergit. Quãdoqȝ pergo eſt proſequor, perſeuero, ſiue procedo. Terẽ. in Adel. Nas ſi moleſtus eſſe pergis. Vir. Odea ſi prima repetens ab origine pergam. Quãdoqȝ Ago, Idem pergite Pierides. Quãdoqȝ Feſtino Terẽ. in Phor. Domum ire pergam, vbi plurimũ eſt. Quãdoqȝ Cõcor. Idẽ in eadem. Hoc vbi ego audiui, ad fores ſuſpẽſo gradu placide ire perrexi. Hinc cõponit̃ expergo, qđ ſignificat experge facio. Actius, Heus vigiles pro parte expergite pectora tarda ſopore. Si pontinus cõponi putat ex per, & ago, ſed vt opinor fallitur, tum qa præteritum perrexi facit, ſcđm Analogiam ſimplicis rego, non peregi, qđ eſt, a perago, tum quia perago cõpoſitum habetur ab ago.

Pergręcor, aris epulis, & potationibus īſeruio, qđ eſt gręcorũ ꝓpriũ. Tit. Hoĩem impiũ nunc ruri pergręcatur.

Pergula locus apertus a multis lateribus aerẽ excipiens aliquando extra parietẽ porrectus: & modo tectus, modo ſub dio expoſitus a ꝑgendo dicta, ꝙ in ea deambulare ſoleamus forũqȝ, au t hortum, aut plateas, aut vias perſpectare, & quãdoqȝ cænare in ꝑgulis præceptores diſcipulos erudiebant, alijſqȝ artifices opera ſua, velut in ꝑ paſulo habebant. Vnde Sue. de Craſſicio grãmatico. Deinde in pergula docuit Pli. de Appelle. Idem ꝑfecta opa proponebat in ꝑgula tranſeuntib⁹ atqȝ poſt ipſam tabulam latẽs vitia, quæ notarent̃, auſcultabat. Eſt & ꝑgula ordo, ac cætus miniſtroruȝ obedientiſſ ſtructiori. Iuue. Sed nec ſtructor erit cui cedere debeat oĩs Pergula. i. ꝑgẽtinus ordo. Item in naui ꝑgula dicitur excorſus, ꝑ totas nauim, & alio noĩe portiſculus appellat̃. In vineis vero topiarũ opus ſignificat. Colu. Si quæ pergulæ vitium generoſarum a putatorib us relictę ſunt, ante calẽdas Aprilis vtiqȝ deputari debẽt. Pli. & vitiũ generoſaruȝ ꝑgulas pręcepit, quinquatribus eſſe putandas.

Perhibeo, es, pe. cor. ex per, & habeo ſignificat dico, & firme teneo. Col. lib. iiij. India perhibet̃ molibus ferarum, mirabilis. Interdũ perhibere eſt dare. Idem in eodẽ. Eius rei teſtimoniũ tu præcipue Syluine ꝑhibere nobis potes. Quãdoqȝ præciũ denotat eo modo, quo vẽdo. Plau. in Perſa. Eodem mihi præcio ſal perhibetur, quo tibi. Qđ ſignificat non pluris ego te facio, ꝗ̃ tu me tanti mihi ſal conſtat quanti & tibi.

Peri præpoſitio græca, mõ ſignificat de modo Vltra mõ circum, a qua multa per cõpoſitionem fiunt.

Periarchon ſignificat de principijs, ſiue ꝓncipalibus. περὶ enĩ ſignificat de ἀρχῶν ꝓncipijs. licet ſit genitiui caſus qa græci carẽt ablatiuo. Scripſit Origines librus Periarchon, inquit. Hiero. Qui ſunt re vera alias obſcuriſſimi, & difficillimi. De rebus ibi talibus diſputat, in qbus p̃hi omni ſua ætate cõſumpta nihil inuenire potuerunt.

Peribolos. pe. cor. latine circuitus. Dicit̃ & peribol um a περιβάλλω circũeo. Et capit̃ pro ſepto & corona domus, quæ fit ne qs delabat̃, quæ lorica loricula ve alio nomine dicitur vide in loricula.

Periboetõ περιβόητον, græci dicũt celebrẽ famigeratũqȝ

Pericope, pe. cor. amputatio conciſio dr̃. Hiero. ad Pamã. Aut ſi tu quoqȝ narem cõtraxeris illas apoſtoli περικοπὴν, ideſt amputationẽ in qua de virginitate, & nuptijs diſputat aliter differere compelletis.

Pericles, nomen viri clariſſimi Athenienſis, qui Rẽpub. xl. annis gubernauit. ex περὶ, & κλέος gloria.

Periclimenes, nomẽ filij Nelei, & fratris Neſtoris.

Periculum a pereo deduci videt̃, & ſalutis diſcrimẽ ſignificat. Virgi. Obſcænamqȝ famem, quæ prima pericula vito. Aliquando dicitur experimentum, quia rarum eſt tentamentum ſine periculo. Terẽ. in Eu. Fac periculum in litteris. Et ſic a perior antiquo verbo: ſcđm Ser. deriuatur, ſicut a fero, ferculum.

Periculoſus, ſa, ſum, quod eſt cũ periculo. Cice. lib. j. offi. Grauioribus aũt morbis periculoſas curationes. & ancipites habere coguntur.

Periculor periculum ſubeo. Cato Periculatos ſum.

Periclitor, pe. cor. idem, qđ ꝑiculor, ut ꝑiclitor fama, capite, hoc eſt ꝑiculũ ſubeo iſta perdẽdi. Dr̃ & Periclitor ſiti, qa in ꝑiculo poſitus ſum moriẽdi, ꝑꝑ ſitim. Periclitari & ſignificat expiri. Cice. lib. j. de ora. Subeũdus uſus oĩum. & ꝑiclitandæ vires ingenij Plĩcus. Itaqȝ potius ꝑiclitarĩ volui, ſi poſſet mea præſentia, & Lepidũ tueri. & exercitum facere meliorem ꝗ̃ nimis cautus videri. Apule. Et meum ſimul periclitabor ingenium.

Periermenias latine dicitur de interpretatione.

Periegeſis, ambitus. Plini. Poſſidonio, qui periplum, aut periegeſim, ideſt de terre ambitu deſcripſit.

Perimetros, latine immenſus. quaſi vltra menſuram.

Periodos, latine clauſula, ſiue circuitus, vel ambitus, vl̃ cõprehenſio, vel circũſcriptio, & continuatio. Nonnunꝗ̃ anfractus. & terminus. Nam cõponitur, ex περὶ circum & ὁδὸς via. Eſt. n. vbi plena ſententia eſt. Vnde medici periodicas febres vocant, quæ certis tẽporibus veniũt, & abeunt & quodaȝ, quaſi circuitu facto, ruſus redeũt, vt ſunt tertianę, & quartanæ. Eſt & Periodus genus certaminis, apud græcos. in Gynnicis enim certaminibus periodon viciſſe dicitur qui Pythia Iſthmia Nemea olympia vicit a circuitu eorum ſpectaculorum. Et maximum decus erat viciſſe periodo.

Periodicus, a, um, pe. cor. Vide in periodus.

Pericœcus latine contubernalis dicitur.

Peripatetici philoſophi dicti ſunt, a περιπατέω τῶ, ꝗ eſt a deambulando Et περίπατον græci uocant ambulationem, horum princeps fuit Ariſtoteles. Nam in Lycęo inambulans docebat. Hinc comentationes veſpertinas Ariſto. δείλον περίπατον, ideſt poſt meridianam ambulationem appellat.

Periphraſis, latine circũlocutio, vel circuitio, vt apud Virgi. Et iam prima nouo ſurgebat. &c. cum diẽ tm̃ ſignẽt. Eſt enim oĩo rem ſimplicẽ circũſcribens elocutione.

Peripheria, circũferentia.

Peripetaſma, atis, genus cortinę, qua parietes. & aulę tegunt̃. ſeu tapetia babylonici floris varietate ꝓſpicua, quę a Lucretio babylonica dicunt̃, ab alijs aulea, & attalica. A capitolino ſtromata, & piſtromata. A Varrone beluata, hoc eſt a beluis variegata. A Plauto periſtromata, ornamenta ſunt qbus ſedilia, & dorſa parietũ ad mẽſam diſcũbentium exornant̃, vt aulea altius pendentia.

Periſtroma pe. pro. quaſi circũſtratũ, idem qđ ꝑipetaſma Plau. in Pſeu. Itaqȝ ego veſtra latera loris faciã vt valide varia ſint, vt ne piſtromata ęque picta ſint cãpanica. Ci. li. ij. phi. Conchyliatis. Gn. Põpo. piſtromatis verſicoloribus ꝑ ſiſes eſſe ſuoꝝ in cellis lectos ſtratos videres.

Periſtonium, vt Augu. ait eſt ora, quę Tunicæ talari, vel ſuebatur, vel texebatur, & hoc eſt, qđ græci dicunt περιστόμιον, ideſt oram habens in circuitu.

Peripſema, atis, pe. pro. quod græci περίψημα ſcribũt, a περιψάω

περιψάω quod eſt circumeo, vel circũlino, abſtero, & repurgo. Vnde limatura, ſiue raſura, & purgamentũ dici poteſt. Vnde apud apoſtolum. Tanq̃ purgamẽta huius mundi facti ſumus oĩum peripſema, vſq; adhuc.

Periplum. ideſt luſtratum, nauigatione circuitum.

Peripheroma quaſi ſupplementum. Figura eſt cũ particula aliqua ſententiæ minime neceſſaria addit metro. Vir. Multum ille. & terris iactatus, & alio, vbi ſine particula ille ſtaret ſenſus, ſed non verſus.

Periphoretos, pe. pro. quaſi circũlatilis, quales appellari ſolent, qui in lectica circũferri conſueuerunt.

Peripneumonia, περιπνευμονία morbus cum pulmo totus afficit. & tuſſis ſubſequit. Qui hunc morbũ patiũtur peripneumonici dicunt. pli. Mellis quidem natura talis eſt, vt putreſcere corpora nõ ſinat faucibus tonſillis anginæ oĩbus oris deſiderijs vtiliſſimũ, areſcentiq; in febribus linguæ. Iam vero peripneumonicis, pleureticiſq; decoctum. Cum vehementior eſt difficultas ſpirandi & ſpirare ẽger ſine ſono, & anhelatione non põt aſtma vocat. Orthopnea cũ ſpirare non põt, niſi recta ceruice ſpiritus trahat. Diſpnea cum difficultas ſpirandi modica eſt.

Periergia περιεργία latine ſedulitas dicitur.

Peripetias, & placas græci euentus varios appellant. Pli. Caſus mirabiles dixit in prẽfatione περιπετεῖας.

Periphanes, conſpicuus dr. Nam περί circũ φαίνω luceo.

Periſterotrophium, locus in quo colũbẽ habent, latine columbariũ, q̃uis colũbarium proprie ſit loculamẽtum in periſterotrophio ſingulis colubarum parib' præparatum. Nam periſteris colũba. Inde periſtereos herba colũbis admodum familiaris. Var. lib. iij. de re ruſt. Duo genera earum in periſterotrophio eſſe ſolent. Vnum agreſte, qđ habet in turribus, ac culminibus villæ.

Periſteron, idẽ qđ periſterotrophiũ. Var. Incedũt locũ vnũ, qđ alij vocant piſtereona. Alij periſterotrophion in quo vno ſæpe, vel quinq; milia ſunt incluſẽ. periſterẽon ſit, vt teſtudo magna camera tectus vno oſtio anguſto.

Periſcelis, idis, ornamẽti genus, circa crura, quo mulierum greſſus cõponi ſolebant, vt docet porphy. enerrans illud Hora. Sed periſcelidem raptã ſibi flentis. Fit aũt, ex περί circũ, σκέλος, crus. Hier. in li. nu. Ob hanc cãm offerimus in donarijs domini ſinguli, qđ in præda auri potuimus inuenire periſcelides, & armillas, anulos, & dextralia, & murenulas vt depre cẽris pro nobis dominũ. Idem ad fabiolã ſcribit periſcelides a latinis vocari fœminalia, ſeu Brachẽ, quibus pudenda velantur.

Periſſologia, ſuperflua locutio, vt ſi dicamus. Ecelix ſit, & minime peat Cẽſar. Nã περισσὰ ſuperflua, λόγος locutio.

Periſtylus, locus clauſus colũnis. periſtillum quaſi circũcolũntum περί circum ςύλος columna. Eſt autem locus circũquaq; porticum habens, vel ſaltem a tribus lateribus. Vict. periſtylia in tranſuerſo tertia parte lõgiora ſint q̃ introrſus. Inde Teraſtilos, hecſtylos, octoſtylos dicũtur a Victr. loca a numero columnarum.

Perizoniũ palliolum ſcinctũ, quo nudæ virgines infra papillas ſcingunt hoc & præcinctoriũ & caſtula dicitur.

Perizoma, atis, dicitur, omne qđ circũcingit pudendorum velamen: vt in Gen. Fecerunt ſibi perizomata. Idem dicit, & lumbare, & bracha.

Perillus. Athenienſis faber ingenio præſtans, qui taurũ ex ere fabricauit in quo reus clauderet, vt ſubiecto igne fiſtulis, quibuſdam ſpiritum emittentibus, mugientis bouis vocem immutaretur, vt phalaridi placeret. Quod tamẽ ipſa primus expertus eſt.

Peremptorius, a, um, qđ eſt mortiferum a perimendo, vt venenum pemptorium apud. Apul. lib. x. Sic apud iure conſultos, Titu. de iudicijs peremptorium edictus dicitur eo ꝙ perimat diſceptationem inter litigatores, hoc eſt nõ patiantur aduerſarium tergiuerſari.

Peremptalia fulgura priſci appellauere, quæ ſuperiora portenta perimunt, ideſt tollunt.

Peremo, is, pe. cor. ex per, & emo ſignificat adimo, tollo. Vnde peremptus interfectus.

Perinde, ex per, & inde cõpoſitum, eſt aduerbiũ ſimilitudinis, ſignificat enĩ ita. Cice. lib. iij. Tuſc. In quo facetũ illud bionis perinde ſtultiſſimum regem in luctu capillũ ſibi euellere, quaſi caluicio mœror leuaretur. Sueto. in Domi. Nulla tamen re perinde motus, q̃ reſponſo caſu Aſcheta rionis mathematici. Aliquando ſignificat pariter æque. pli. iunior. Funus Rufi clariſſimi, & perinde fœliciſſimi. Sueto. in Cẽſa. Quæ ſi quis inueſtigare, & perſequi vellet, quartam elementorum litteram, i. d, pro a, & perinde reliquas commutet. Aliquando multum, ſeu valde admodũ. Idem in Galba. Quare aduentus nõ perinde gratus fuit. Et de. Aug. Coxendice, & femore, & crure ſiniſtro non perinde ualebat. ut ſẽpe etiam inde claudicaret Cice. Teren. Te, & Dolobellam perinde diligo. Aliquando ponit pro tanq̃, & plẽrũq; habet poſt ſe, ac, vel acſi, vel atq; ſi, vt fac perinde acſi tua res eſſet. Et faueo reo tuæ peride, ac mee. Aliquando ſignificat per hunc modum. Teren. in phor. Sexcentas perinde potius ſcribo mihi iam dicas.

Periſſon græci inequale atq; impar dicunt.

Perinthus vrbs Thraciæ quæ nunc Heraclia dicitur.

Perito, as, pe. cor. frequẽtatiuum a pereo, ex per, & eo. De ſimplici. Gel. Ne quo ad cẽnã, niſi ac certas pſonas itaret. De cõpoſito. plau. in Cap. Qui p virtutẽ pitat non interit.

Perithous, nomen viri proprium.

Periurus, qui iuſiurandũ violat, vel qui iurãdo ius puertit. Vir. Talibus in ſidijs, piuriq; arte Sinonis. Periurium eſt iuſiurandũ violatũ. Quid aũt ſit iuſiurandũ Cice. lib. iij. offi. declarat dicens ꝙ ſit affirmatio religioſa. Idem ibi. Regulas non debuit conditiones, pactioneſq; bellicas. & hoſtiles perturbare periurio.

Perrhẽbi: gens epirotica, Prop. Aut cur Perrhæbi tremuere cacumina pindi.

Perlego, pen. cor. multum, ſiue a pncipio, ad finẽ vſq; lego, aut video. pla. in Aſi. Lege, perlege. Quint. Qđ videre nõ eſt ſatis, ſed perlegendum erit. Vir. Quin protinus oĩa perlegerent oculis picturam.

Perlitus, pe. cor. a perlino, is, Apul. lib. j. Et lotio perlitus.

Perlucidum, & pellucidum, a plucco, vel pelluceo, permutatione r. in l, ſicut perluo, & pelluo, perliceo, & pellicio. Et eſt id, per cuius medium oculos dimittimus, atq; videmus vt aqua laterna, vitrũ. Refert etiã ad mentẽ. Plau. in Aul. Is pellucet: quaſi laterna punica.

Perluo, multum lauo. Colu. Cum vino perluitur, os.

Permano, as, pe. pro. ad finem mano, deſcendo, tranſeo. Cice. lib. j. de Na. deo. Nec eſt, qđ ab his, ad hoĩum vitam permanare poſſit. Idem lib. iiij. Tuſc. Nam cũ eſt concupita pecunia nec adhibita continuo ratio, quaſi quẽdã ſocratica medicina, quæ ſanaret eam cupiditatẽ, permanat in venas, & inheret in viſceribus illud malum. i. deſcendit. & Penetrat. Plau. in Cap. Per tranſlationẽ poſuit pro vulgare. Ne arbitri dicta noſtra arbitrari queãt neue permanet palam hẽc noſtra fallacia.

Permaneo, es, pe. cor. vſq; ad finem maneo. Plin. Iunior. Tunc demũ lente cunctanterq; veniunt, nec tamen permanent, ſed ante finem recedunt. Per tranſlationem ponit pro perſeuerare. Teren. in Hecy. Vnde ira inter eas interceſſit quæ tam permanſit diu.

Permitto, ſino, vt Permitte me legere, Interdũ dedo. Curtius lib. i. Sexaginta dierum inducias pacti, vt niſi intra eos auxilium Darius ipſe miſiſſet, dederẽt vrbem, poſtq̃ nihil inde præſidij mittebatur, ad preſtitutum diẽ permiſere ſe regi. Interdum incito. Siſen. lib. iij. Et inde equũ concitatum Princeps ad hoſtium permittit aciem. Interdum præcipito. Idem lib. iiij. Multi præmiſſis armis ex fumo ſe permitterent. Interdum committo. Tal. Ea poteſtas per ſenatum more Romano magiſtratui maxia pmittitur. Idem. M. Petreio legato exercitum permittit. Et permittere eſt, quaſi ad finem mittere. Collu. lib. viij.

Hoc genus caſei poteſt etiam tranſmaria permitti.

Permeſſus, fluui Bœotiæ, Ex Helicone proueniēs. Phœbo, & muſis ſacer. Vir. in Sileno, Tum canit errantem. Permeſſi ad flumina gallum. Declinatur etiam. Hic permeſſis, idis uel idos. Mar. Quid tibi, cum Cyrrha quid cum permeſſidos unda?

Pernæ, a pede, uel a græco πτέρνα dicuntur, tam priores q̃; poſteriores ptes porcinæ ſalitæ cum toto pede, quos, Mar. Petaſones appellat. Pli. Caſtrantur ſues poſt bidui medium ſuſpenſæ pernis prioribus. Quidā dicunt pernam proprie pedem ſignificare, quo uocabulo Hiſpani nunc uulgo utuntur, a quo perne ſuille. Vnde & cōpernæ, qui ſunt longis pedibus. Ab huius pernæ ſimilitudine, piſcis quoq; genus perna dictus eſt, ex concharum genere, circa ponticas inſulas frequētiſſimum, ꝙ ſtent uelut ſuillo crure longo in arena defixi.

Pernio, morbus pedū ex nimio frigore proueniēs, & calcaneū infeſtans p̄cipue. Pli. Rapum domeſticū perniones feruens impoſitum ſanat, & crudum tuſum cū ſale prodeſt cuicunq; uitio pedum. Huius diminutiuum eſt.

Perniūculus. Idē pniūculos curat, & cotyledō. cū axūgia.

Pernix, icis, pe. pro. a pnitor, ris, qui nimium nitit̃. Vnde aliquādo ſumit̃ pro celeri. Virg. lib. iiij. Pedibus celerem & pernicibus alis. Aliquādo ꝓ nimiū pſeuerante. Idem lib. iij. Geor. de tauro ferociente. Et iter Dura iacet pnix in ſtrato ſaxa cubuli. Hier. ad Deme. pro utroq; ſignificato poſuit. Equorum curſus clamore pnitior fit. Hic pernicior, & perſeuerantior intelligi poteſt. Pernix ṽo Pernicis, pe. cor. a perneco, as fit, pro pernicioſo. Et in fœminino genere ſumitur pro morte.

Pernicitas, uelocitas. Pli. alibi cauda uilloſa homines naſci pernicitatis eximiæ.

Pernicies, mors a perneco, neco autem, a nex, cis.

Pernicioſus, a, um, quod eſt mortiferum.

Pernicialis, mortalis. Pli. Pernicialia, & braſſicæ cuꝫ uitæ (odia.

Pernicialibilis ad necem oïa ducens. Liui. Multos exinaniuit rigor niuis iſolitus, multorum exuſſit pedes plurimorum præcipue perniciabilis fuit.

Pernox generis oïs, ſignificat per noctem, non ꝙ tota nocte nunq̃; dormiat. Pli. de Luna, ſic inqt. Creſcēs ſemp, aut ſeneſcens, & modo curuata in cornua, in fauces mō æqua portiōe diuiſa, modo ſinuata in orbē maculoſa, eademq; ſubito prænitens imenſa, orbe Pleno, ac repēte nulla. alias pernox. alias ſera. ex parte diei Lucē ſolis adiuuans. deficiens, & in defectu tamē conſpicua. Cum enim dicat, alias pernox, alias ſera idem ſit, qꝺ tarda, pernox cita ſignificare cōuenit, hoc eſt, ut ego ſentio, nocte mō ad ſurgendū cita modo tarda. Alterum enim ex altero declaratur. Liui. lib. v. Præliumq; ante lucē, ſed luna pnox erat cōmiſſum eſt, & haud icertius diurno prælium fuit. Hic pernox, ſignificat, ꝙ luna per totaꝫ noctē erat ſiue lucebat. Hinc pernocto.

Pernocto, as, per noctē moror, uerſor uigilo, oro, qeſco, ambulo, ſto habito, dormio, uel qcq̃; aliꝰ facio, ſiue bonum id ſit, ſiue malū. Non aūt totam noctem in ſomnem duco. Hoc enim rariſſime euenit, ut quis per totam noctem euigilet. Vnde illud. Teren. in Adel. Sed ſi hic pnocto cauſæ quid dicam Syræ? ita interpretor. Si hic per noctem moror, non autem ſi uigilo per totam noctē quod ad rē non pertinet, cum ille de pernoctatione ſua in urbe, qui ruri pnoctare ſolebat loquatur, ne pater, ſi rure ſe abſentem noctu deprehenderet, ſuſpicioſus exquirat, cur non rus redierit. Et illud in Hecy. Nam negabas nuptum filiam te tuam poſſe pati, cum eo, qui meretricem amaret, & pernoctaret foris. Ci. pro Cluen. Cū eēt adoleſcens, apud mulierculam quandam, atq; ibi pernoctaret. i. per noctem moraretur. Idem pro Archia. Adoleſcentiam agunt, ſenectutem oblectant, ſecundas res ornant, aduerſis perfugium atq; ſolatium præbēt, delectant domi, non impediūt foris, pernoctant nobiſcum, peregrinātur, ruſticātur, ideſt hoſpitantur per noctem morantur, uerſantur, ſtant & huiuſmodi, ut pnocto ſit quicquid generatim per noctem fieri poſſit. Idem pro domo ſua pp inopiaꝫ tecti, in foro pnoctans. i. dormiens. Pompo. Pernoctare extra urbeꝫ dr̃ qui nulla pte nobis in urbe ſit. Eſt & Abnocto, qꝺ ſignificat pnoctē, ſeu noctu abſuꝫ. Ser. in lib. v. Æn. Hoc ēt illa lex iuris indicat, ꝙ cū tribuno pl. abnoctare ab urbe nō liceret licebat tñ exire poſt noctē mediā, & ante mediam reuerti.

Pero, genus calciamēti ruſtici ex corio crudo, contra niues, himbreſq;, ac frigora, ꝙ peram ueteres pellē dicebant pendentem a collo, ad lumbos. Iuue. Quē nō pudet alto, per glaciem perone tegi. Vir. lib. vij. Priſcos latinos perone in bellis uſos oſtendit, cū inqt. Veſtigia nuda ſiniſtri inſtituere pedis, crudus tegit altera pero. Vitru. ṽo. Ex ulua inqt plauſtri factis peronicibꝰ. Vbi q̃ſi pro culleo. & utre accepit. Pero etiaꝫ fuit nomen. Nelei filij, & frater Neſtoris.

Peronatus, qui perones aſſumpſit. Perſius. Natum ſi poſcat ſibi peronatus arator.

Peroſus, pe. pro. ex per, & oſus. Oſus autem participiū eſſe puto uerbi odio, pro quo defectiuum odi māſit in Vſu Vnde oſor uerbale. Nam ſicut a prandeo pranſus ſum, tamē & prādi dicamꝰ, ita & oſus ſum, ab odio capimꝰ. Pro quo eſt odi præſentis & præteriti perfecti temporis Teren. in Adel. Et illud rus, nulla alia cauſa, tam male odi. niſi qa prope eſt. Plau. in Cap. Odi ego aurū multa ſæpe multis perſuaſit perperā. Capiūtur ſimiliter Oſus, exoſus, & peroſus, & actiue ſignificationis ſunt, & pticipia, quod oſtendit oſurus futuri temporis. Exēpla oium proferam. Feſt. Scribit. Oſi ſunt ab odio declinaſſe antiquos, teſtis. C. Graccus in ea quæ eſt de lege Minutia, cū ait, Mirum, ſi quid is iniuriæ fit, ſemper eos oſi sūt, qꝺ nunc quoq; cum præpoſitione elatum frequens eſt, cū dicimus peroſi. Col. lib. x. Neq; ea curatorē fraudulentū tantū, ſed etiam immundam ſegnitieꝫ peroſa eſt. Quin. lib. j. Qui modo legitimam diſciplinā non ſint peroſi. Plau. in Am. ſimplici uſus eſt. Inimicos ſemp ꝓſa ſum. Verbali autem in Vſi. Madidum, nihil incontinenteꝫ: atq; oſorē uxoris ſuæ. Exoſus. Virgili. li. v. poſuit. Iuppiter oïpotens, ſi nondum exoſus ad unum Troianos. Exoſus paſſiue etiam dicitur ab Eutropio.

Perogigamus, qui admittit ut ſaliat equam. Eo enim adiutante equa alligata celerius admittitur. Var. lib. ij. de re ruſti. perogitam appellat.

Peroro as, pe. pro. finio, perago. ſiue uſq; in fineꝫ dico, ſicut dicimus orare ſignificare, ſiue dicere. Lactan. lib. v. q̃q̃; Tertulianus eandeꝫ cauſam plene perorauerit in eo libro, cui Apologetico nomen eſt. Cice. li. ij. de legibꝰ. Video Platonem idem feciſſe oēm, orationē eius de legibus peroratū eſſe uno æſtiuo die. Hoc tamē uerbū ſignificat pfecte, ſiue q̃tum perfecte poſſum, oro. Vnde per oratio dr̃ finis orationis. Sed qa in hac pte utimur plærunq; affectibus. Ideo uſurpamus plerūq; perorare, pro ipſa affectuum cōmotione. Quin. A tiſia legē recitat, & in cadauere filij porat. i. indignationē commouet.

Perpendo, is, prope examino. Vide in dictione Pendo.

Perpenſe aduerbium ſignificat prope examinate, ac ponderate. Ambro. lib. de Cain. Ex quo cognoſcit̃, nec illud ocioſe ſcriptum, ſed perpenſe, & examinate, quod legimus in regnorum libris.

Perpendiculare geometræ uocant, quod recte in aliquid incidit ut radij ſolis recte ex alto in aquam deſcendentes perpēdiculares appellantur, illos iteg ros, hos confractos in aqua uidemus apparere.

Perpendiculum, inſtrumentum fabri materiarij ſeu cemētarij, quo plumbo, a filo, & gnomone pendente rectitudo, ſeu obliquitas operis perpenditur, ideſt examinatur. Aſco. Perpendiculum linea laterum equalitatem a ſummo, ad imum latitudine probās. Cice. lib. ij. Acad. Atq;

ſi creditur. ſnius

ſi crederemus non egeremus perpendiculis, nõ normis, non regulis. Perpendiculi inuentor fuit Dædalus.

Perpetro, as, pe. cor. ex per, & patro ſignificat perficio, & plerunq; in malam partem.

Perpetim pen. cor. aduerbium ſignificat perpetuo.

Perpes, etis pe. cor. generis omnis, idem quod perpetuus.

Perpeto, is pe. cor. ex per, & peto ſignificat cõtinuo. i. ualde, & ſine intermiſſione peto Perigo pficio. V ñ ppetẽ, & ppetuũ dicimus integrũ ſolidũ & nunq̃ interruptũ.

Perperi, pen. cor. Indocti ſtulti praui, mendaces. Actius Deſcribere cum miror perperos popularis.

Perperam pen. cor. aduerbium ſignificat praue peruerſe. Plau. Quid tu ſemper agit perperam. Exponunt perperam petulanter ſeu inconſtãter, ut ẽ illud apoſtoli. Charitas non agit perperam. id eſt non eſt inconſtans perperos enim græce inſtabilis eſt, & leuis, & mentis inops. Et hæc in eos intendit, qui leuitate quadam & inconſtãtia plærũq; & innouarent, Poteris & hoc pacto intelligere, non agit perperam, id eſt contumelioſe.

Perpetitudo mõ prauitatem, modo ſtultitiam ſignificat.

Perpero, as, de prauo, quaſi nimis exapte prauo.

Perpetuus, a, um, quod non eſt interruptum, ut accipiat a theologis. i. cui & principium datur, & finis ut mundus & homo exterior, Sempiternũ, quod ex ſemper, & æternum componitur. id intelligitur, quod principium habet, nũq̃ habiturum finem, ut ſunt angeli, & dæmones, & interior homo Æternum quod nec principium habuit, nec item finem habiturũ eſt, ut deus. Quæ differentia nulla eſt apud oratores, ut ex libris Ciceronis de na. deo. & in Tuſc. intueri licet Eſt qñ perpetuum ſignificet continuum. Vnde perpetuam orationem dicimus cõtinuã. Oui. Ad mea perpetuũ deducite tẽpora carmẽ. Itẽ perpetuus dicit generalis, ut princeps perpetuus.

Perpetuo, as, perenno, cõtinuo. Augu. lib. iiij. de ciuitate dei. Gaudiũ uerũ perpetuabit, ex deo in quo flagrabit charitas, ex corde puro. Neuius, Miſerum me, cui datum eſt, ut hunc ſolus perpetuem laborem.

Perpeſſus, q nimis cũ labore & dolore paſſus ẽ a ppetior

Perpluere, ſignificat per medium pluere. Quin. lib. (fic. vj. Cum cœnaculum perplueret,

Perrepto, as, frequentatiuum eſt, a perrepo, ſignificat tarde, & cum labore incedo. Terẽt. in Adel. Perreptaui uſq; omne oppidum ad portam, & ad lacum.

Perrumpo, perfecte, ſeu per medium rumpo, Col. lib. ij. Sic omnes radices herbarum perruptæ necantur. Liui. lib. viij. Qui aliquotiens impetu capto, perrumpere non poterat hoſtium agmen detraxit frenos equis.

Perſcribo ad finem uſq; ſcribo. Liui, Facturus ne ſim operæ precium, ſi a pmordio res geſtas po. Ro. perſcripſero.

Perſephone pen. cor. dicta eſt proſerpina, & ſignificat uirtutem ſeminum, quam olim raptam, ab Orco dicunt, quia ut inquit. Augu. deſuit terræ fœcunditas.

Perſequor, pe. cor. in bonam, & in malam partẽ accipi poteſt. In bonam, ut ſi quid, aut quem quoad poſſumus ſequamur. Et ſic ſignificat quod cœperam Perſeuero ex eq. Nam, ut inquit Dona. Perſecutio nomen perſequẽtis oſtendit, Perſequitur enim, qui non deſinit ſi qui, quod eſt quaſi perfecte ſequor. Terẽ. in An. Hinc bellũ fugiẽs, meq; in Aſiam perſequens proficiſcitur. Cic. pro Deio Spem infinitam perſequi uolui. Pli. Qui mihi oẽs ſuaderẽt, ut cœptũ opus pſeq feſtinarẽ. In malũ ſignãt inſector ulciſcor. Plau. Quid me miſerã, atq; innocẽtẽ pſequaris Sal. Et accepta iniuria ignoſcere, q̃ perſequi malebant,

Perſero, ris, ex per & ſero ſignificat perfecte ſero. Plaut. poſuit pro diſſemino quum ait. Inde veniſſe perſerit.

Perſeuero, as, pe. cor. ex per. & ſeuerus componi puto. Nõ enim ſeuero legitur, & ſignificat cum conſtantia animi, & quaſi. quadam ſeueritate continuo. Speuſipipus autẽ ſic deffinit. Perſeuerantia eſt affectio quę proficit quodcũq; elegerit. i. tolerantia aduerſus, laboris habitus i cõcuſſus. Hinc perſeuerantiã, quę eſt in ratione bene conſiderata ſtabilis, ac perpetua permanſio.

Perſes, nomen fuit regis perſarum ſeu macedonum, q ab Æmylio ductus eſt in triumphum Romam, cum filijs, perijtq; in carcere animi merore confectus, vel ut alij tradunt vigilijs maceratus.

Perſeus ei, & perſes is, vel perſi, ſicut Achilles, is, achillis, & Achilleus, ei, eſt nomen proprium viri cantatiſſimi, de quo multa præclara geſta narratur. Hic fertur Cephei gener, q Andromedam ceto propoſitam liberatã, a periculo vxorem duxerit, qui nobilitatis, & uirtutis cauſa, ad ſidera dicitur perueniſſe. A quo Meduſam, vt ẽ in fabulis harpę vulcania. quę ex adamante facta fuerat, interfectam eſſe conſtat. Cice. libr. ij. de na. deo. Cepheus paſſis palmis ſubſequitur ſeptentrionẽ. Hunc antecedit Caſſiepea ad pedes Andromedæ Perſeus deſcribitur.

Perſia, ę, ſeu perſis, idis, & perſida de, orientalis regio, a pſe, ſeu a pſeo rege ſic dicta, cuius populi, Perſæ dicti ſunt Prop. Perſarum ſtatuit Babylona Semiramis vrbem, item Perſ. Luc. li. x. Ex Pharijs. Perſiſq; fuit macedum q tyrannis. Hæc regio, ſicut Ptol. ſcribit lib. v. a ſeptentriõe medis terminatur, ab occaſu Suſiana, ab ortu ſolis duabus Carmanijs, a meridie parte ſinus perſici. Eius oppida ſunt Axima perſepolis, dioſpolis, Ibi primum inuenta eſt ars magica. Ad eam Membroth gigas Poſt confuſionem linguarum abijt. perſaſq; ignem colere docuit. Primus in ea rex ſicut refert Iuſti. lib. j. fuit Cyrus in ea lapillorum multa copia, & primam ſybillam in ea natã ferunt, quæ hæc de Chriſto prænunciaſſe traditur. Panibus, ſimul quinq;, & piſcibus duobus hominum milia in eremo quinq; ſatiabit, & reliquias tollens duodecim cophinos implet it in ſpem multorum.

Perſicus, a, um pen. cor. quod ex perſia eſt, vt regnum pſicum. Iuue. Nec Crœſi fortuna vnq̃s, nec perſica regna. Sufficerent animo. Dicimus etiam perſicum ſinum, qui ab oriẽte eſt maris rubri, qui vero ex aduerſo ẽ arabic dicitur. Ponitur quandoq; perſicus pro diuite, & opulẽto, a perſarum, ſcilicet diuitijs luxuq;. Hora, Perſicos odi puer apparatus. Plau. pro peracuto poſuit.

Perſica poma dicta ſunt, q ex pſia prio adducta fuerunt.

Perſideo es, pe. cor. ex per & ſedeo.

Perſpicio, ad plenum video cognoſcoue. Cic. in Lel. Quidam ſæpe in parua pecunia perſpiciuntur, q̃ ſint leues, quidã vero, quos res parua mouere non potuit cognoſcunt in magnis. Hinc perſpicientia. Idẽ lib. j. offic. ſs oẽ quod ẽ honeſtũ, id partiũ quattuor oritur ex aliqua. Aut n. in pſpiciẽtia veri ſolertiaq; verſat. i. pfecta cognitiõe.

Perſpicuum dicitur p cuius medium videmus ſed magis ad incorporalia pertinet, pellucidum ad corporalia. Pli. Tam claras perſpicuaſq; ſententias. Sic dicimus perſpicuam orationem id eſt claram, atq; apertam, Perſpicuitas ſplendor, ac facilitas.

Perſpicax conſideratus acutus. Peſpicacitas, conſideratio, (& acumen.

Perſoluo is perfecte ſoluo. Decius Brutus Tantum me tibi debere exiſtimo quantum perſoluere difficile eſt, Eſt. n. proprie: propter debitum, vel propter alicuius virtutes: & beneficia erga aliquẽ. Lac. lib. vij. Vt vnicuiq; pro merito, aut præmius perſoluat, aut pœnã Vir. Perſoluant grates dignas: & præmia reddant.

Perſono, as pe. cor. Vide in dictione ſono, as.

Perſonã diffiniũt phyloſophi eẽ naturæ rationabilis indiuiduam ſubſtantiã. Tria igitur neceſſaria ſunt: vt aliquid pſona dicatur. ſ. q ſit indiuiduũ: non. n. in vniuerſalibus, ſed ſingularibus tantum pſona dici põt, q ſit in genere ſubſtãtię. Nã accidẽtia, cum p ſe nõ exiſtant nec p ſe agant pſonam conſtituere non poſſunt. Et q ſit quid rationale, qm id eſt perſonans quantũ ad ipſum actionem, quo in ſe habet, q poſſit agere. vel non agere. Et hoc habent ſolum rationalia. Ideo de ratione perſone eſt, quod ſit quid rationale. Non ergo lapidis, vel arbo

tis, vel irrationalis animalis, ſed, vel dei, vel angeli: vel hominis perſona dicitur. Perſona etiam dicitur facies cõ ficta a græcis πρόσωπον vocata. Nã caput. vt Baſſus inquit, & os cooperimẽto pſonæ tectum vndiqꝫ vnaqꝫ tantũ vocis emittendæ via apertũ, qm̃ non vaga, neqꝫ diffuſa ẽ in vnum tantummodo exitum coactum vocẽ & magis claros canoroſqꝫ ſonitus facit ob eã cãm pſo/na dicta o, littera propter vocabuli formam productio re, Vnde perſonati dicuntur, qui huiuſmodi perſonis te cti ſunt. Et proprie hiſtriones atellanici ſunt. perſonata quoqꝫ, fabula dr̃, que agiť a pſonatis hiſtrionibus Hãc vulgo laruam vocant. Hinc per trãſlationem perſona ſumitur pro qualitate, qua alius ab alio differt, tum in aio, tũ in corpore, tũ in extra poſitis, quæ a rhetoribus numerantur in attributis pſonæ. Aĩ, vt quo ſtudio ſe exerceat litterarum, ne an militaris diſciplinæ. Et iracun/dus ne ſit, an mitis, luxurioſus an tẽperãs. Corporis, vt adoleſcẽs ne ſit, an ætate adultus pulcher, an deformis. Extrapoſitoꝝ, vt vides, an pauper clarus, an obſcurus. Vn de in ſcænis hiſtriones perſonas accipiunt hoc eſt facies, aut ſerui, aut ancillæ, aut militis, aut paraſiti. Et in vno hoīe multæ poſſunt eſſe perſonæ, vt perſona iracundi, mitis, leſi Itẽ pſona pceptoris mariti patris. Hinc grã/matici pſonas conſtituunt perſonam ſecũdã, & tertiam. Perſona etiam genus herbæ de quã. Colu. lib. vij. Vene/num viperæ depellitur ſuper ſacrificationem ferro capta herba, quam vocant perſonam, trita, & cum ſale impoſi ta. Exigua, quoqꝫ fiſtula ex ære, ſiue marmore, aut alia materia, ex qua aqua exiliť e fonte, & pp ſigna q̃ fieri i ea ſolent perſona qñqꝫ vocatur. Si punculus ꝓprie dicitur.

Perſonatus, a, um, perſonis, hoc ẽ laruis ĩdutus. Perſona ti fœlicitas dr̃ a Seneca non vera, ſed ſimulata quæ fori ſecus eſt decora intus vero deformata inſtar hiſtrionum qui inducta perſona ſimulant, & immittũtur quemcũ/qꝫ velint. Perſonatus pater dr̃ ab Horatio comicus pater inductus in comedia ſub pſona hiſtrionica Scribit Ci/ce. ꝙ Roſcium perſonatum nõ magnopere laudabant. Perſonatæ, quoqꝫ fabulæ hinc nomẽ mutuanť, ꝙ agũ/tur a pſonatis hiſtrionibus. Perſonata vulnera ſunt quæ latent. Deniqꝫ generali vocabulo perſonatus dici poteſt quiſquis foris aliud oſtendit, & intus aliud ſentit. & ma/chinatur. Perſonati proprie Atellani vocantur, quia ius eſt his, non cogi in ſcæna ponere perſonam, quod cæte/ris hiſtrionibus pati neceſſe erat.

Perſonatus, us, ipſa in pſonis actio. Vnde dicimus hiſtrio nem perſonatum agere in ſcænis.

Perſonale, qđ ad pſonam pertinet. Vñ perſonalis actio q̃ in perſonam fit, perſonale vero, quod verbum per perſo nas diſtinguitur cuius contrarium eſt imperſonale.

Perſonatia genus herbæ, quam græci forte petaſiten vocãt Pli. Folio perſonatiæ nullum eſt latius.

Perſolata etiam herbæ genus, quã, vt ait Pli. Græci vocãt Arction, & aliqñ proſopitem, maiora etiam folia habet cucurbitis. Dicta perſolata a perſola, quod nomen apud veteres vt Placidus grammaticus inqt ſignãbat pſonã.

Perſto, as, permaneo, perſeuero, Gel. Hoc modo perdius pernoxqꝫ perſtabat. Lactan. lib. j. Vt in perpetuum vani/tatis illorum monimenta perſtarent.

Perſiſto, is. Vide in dictione Siſto.

Perſtino, as, pen. cor. Vide in dictione Deſtino.

Perſtringo, is, valde ſtringo, ſeu breuiter, aut ſummatim ſtringo, dico, vel ſcribo. Hiero. Hæc a me pſtricta ſunt bre uiter. Perſtringere vero eſt obtenebrare, obtũdere, vt cum oculi nimia luce, & aures nimio ſonitu perſtringunť. La ctan. lib. ij. Horum pulchritudo, ac nitor perſtringit ocu/los. Hora. lib. car. Iam nunc minaci murmure cornuum perſtringis aures. Iam litui ſtrepunt vide infra.

Perſuadeo nõ ab actu, ſed ab effectu perſuaſiõis ſignifica/tionem habet, vt ſit perſuadere, ſuadendo inducere, Sed diſtinguendum eſt, nam aut id fit, vt quis inducať ad id credẽdum, aut ad id faciendum, ſi ad id credẽndũ. & di cam perſuaſi hoc tibi tũc ſic expon̄etur, hoc tibi ſuadẽ/do credere feci. Vel ſic. Dum hoc tibi ſuadeo, credidiſti, Aug. lib. j. de ciui. dei. Nã ſcio quibus viribus opus ſit, vt perſuadeatur ſuperbis quanta ſit virtus humilitatis. Ci. lib. j. ad Her. Si animus auditoris perſuaſus fuerit. i. ad credẽdum inductus fuerit. quod ipſe Cice. ſic exponit, ĩs per alia verba. i. ſi oratio aduerſariorũ fidem fecerit au/ditoribus. Sin ad faciẽdũ. Tunc ſic. Perſuaſi tibi, vt hoc faceres. i. ſuadendo tibi in animum induxi, vt hoc face/res. Etiam in præſenti, vt Cæſ. cõ. iiij. Idoneum quendã hominem & callidum delegit gallum ex illis, quos au/xilij cauſa ſecum habebat, Huic magnis præmijs pollici/tationibuſqꝫ perſuadet. vt ad hoſtes trãſeat, & quid fieri velit, edocet. Qui vbi ad eos venit timorem romanorũ proponit perſuadet. i. ſuadendo induxit in animum. Qđ oſtẽditur ex effectu: qm̃ gallus ex ſuaſione præmiorum inductus trãſiuit ad hoſtes. Quod tñ nõ eſt alienum a vo cabuli ſignificatione, qm̃ perfecte ſuadere, eſt maxime ſuadẽdo in animum inducere alteri, vt id credat ſeu fa/ciat quod cum perfecte fit, is, cui hoc ſuadetur, quodaꝫ modo id credere aut facere perpellitur. Ideo perſuadeo hoc modo non perfecte ſuadeo ſignificare diciť, ſꝫ quaſi ſuadendo in animum perfecte induco, vt ab effectu, qui ſequitur perfecte ſuaſionis magis, q̃ a ſignificatione vo/cabuli ſenſus capiatur. Simili modo fit in exoro, cum ſi/gnificat orans impetro. Et excogito, quod eſt per cogita/tionem inuenio, eo, ꝙ exorãdo. i. perfecte orãdo impe/tratur quod oratur, & excogitãdo. i. perfecte cogitando inuenitur, qđ queritur. Nec hmõi ſignificationes ꝓprie ſu/mũtur ex vi præpoſitionum, & verborum, quæ nõ p̄/grediuntur, niſi quãtum ſignificatio eorum procẽditur, quæ in perſuadeo ẽ perfecte ſuadeo. Exoro perfecte oro. ſed ex effectu rei quæ ex eis cõſequitur, & perficitur. Ve/rum non eatenus ipſa a propria eorum ſignificatione re cedere dixerim, quin ſignificare poſſint perfectam ſua/ſionem. Nam perſuadeo perfecte, ſiue maxime ſuadeo ſignificare docet Teren. in Au. cum ait Ipſus mihi Da/uus, qui intimus eſt eorũ conſilijs dixit. Et is mihi per/ſuadet nuptias, q̃tum queas, vt maturem. Idẽ in Phor. Sed vbi nam Getam inuenire poſſim, vt rogem qđ tẽ/pus conueniendi patris me capere perſuadeat. Hic per/ſuadeat, maxime ſuadeat ſignificat. Similiter, Lactã. lib. vj. Quid. M. Tullius in ſuis officialibus libris nõne hoc idem perſuadet, non eſſe omnino largiendum, ideſt ma/xime. Quod eſt contra eos. q volũt perſuadere tm̃ in ef/fectu eſſe ſuadere in actu. vt eſt Sipontinus, qui ait ſua/dere eſt hortari in aliquem ad id qđ tendimus. Perſua/dere eſt ſuadendo, aut diſſuadendo aliquid, hominem in opinionem noſtram inducere.

Pertedeo, des, dui, a quo pertedeſco, quod eſt tedio vehe/menter afficior. Gel. Iamqꝫ omnes finem cuperent, ver/biſqꝫ eius defatigati pertæduiſſent.

Perteſus, a, um, participiũ ſine uerbi origine, vt inqt. Ser. Et regit accuſatiuum. Sed poteſt eſſe a pertedeo. Sue. in Cæſa. Et quaſi perteſus ignauiã ſuam ꝙ nihil tñ a ſe me morabile actum eẽt. Amb. li. Hexa. Turť vbi iugalis p̄/prij fuerit amiſſione viduata perteſa thalamos, & nomẽ habere cõiugij, eo. ꝙ pmus amor feſellerit eã. Vir. li. iiij. Æn. gtõ iunxit. Si non perteſus thalami tædæqꝫ fuiſſet.

Pertẽps ſigñat oportune. Te. in Eu. Pertẽps accedamus.

Pertendo ad finem tendo. Augu. lib. xvj. de ciui. dei. Quo to quiſqꝫ anno vitæ ſuæ filium genuerit ad iſtum gene/rationum ordinẽ pertinentem qui pertẽdit ad Abraam.

Pertimeſco ſignificationem ſui primitiui habet. Nõ enim retinet ſignificationem paſſiuam mutatam. Lactã. li. iij. Quare non eſt, ꝙ phyloſophis tantum honoris habea/mus vt eorum eloquentiam pertimeſcamus.

Pertineo, es, pen. cor. ad finem vſqꝫ teneo. Hiero. ad Occa. Tunc me tenebat eremus, atqꝫ vtinam pertinuiſſet. Ali/quando

quando pertinere eſt pertingere, Cæſar.con.i. Ex eo oppido pons ad Heluetios pertinet. Et pertinere attinere. Nã ea pertinere ad nos dicimus quæ dominij noſtri ſunt, & ea, que aliquo iure poſſidemus, q̃uis non ſint noſtri dominij. Item ea, quæ in nulla noſtra cauſa ſunt, ſed eſſe poſſunt. Hinc aliquando pertinere ad me accipimus pro eo, quod eſt officium meum eſſe, ſiue onus mihi incumbere. Et pertinere ad nos, de aliqua re, eſt nos curare, & magnipendere eam rem. Hiero.lib.ij.Reg. Siue enim fugerimus non magnopere ad eos, nobis pertinebit, ſiue media pars ceciderit e nobis non ſatis curabunt.

Pertento as, uehementer tento, ualde experior. Vir. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. Teren.in An. Sed ea gratia ſimulaui, vt nos pertentarem. Alibi leuiter tento, vt blanda uiciſſim gaudia pertentãt. Sunt enim multa, quæ pro locis intelligũtur, ut impotẽs, & ſatis, & minus, & nihil potẽs. Aliqñ ptẽtare eſt ſępe tẽtare. Vir.li.iij. Geo. Nõne uides, ut tota tremor ptẽtet equo℞ corpora.

Pertinax, pen.cor. qui nimis tenax eſt, a pertineo. Plaut. in Cap. Quid tu ais? tenax. ne pater eius eſt? Et ille immo edepol. pertinax. Pertinaces igitur ſunt, qui id uehementius tenent, quod tenere non debent. Aliqñ ponitur pro perſeuerante in bonam partem, cum plærũq; in malam legatur. Et ſic a pertẽdo fit. Nam vt inqt Var. In quo non debet pertendi, & ptẽdit pertinacia eſt. In quo uero oporteat manere, ſi in eo perſtet, perſeuerantia uocatur. In bonam partem. Vale.maxi.lib.j. Non mirum igitur, ſi pro eo imperio augendo, cuſtodiendoq;, pertinax eorum indulgentia deorũ ſemper excubuit ꝙ tam ſcrupuloſa cura paruula quoq; religionis examinari uidentur. Sene. lib.vij. de benefi. Vicit malos ptinax bonitas. Liui. Vicit tñ oĩa ptinax uirtus. Hinc pertinacia, q̃ vt inqt. Cic. perſeuerãtiæ finitima eſt, & tam in bonũ q̃; in malũ ſumiť. Sue. in Cæſ. Ne patientia, & pertinacia hoſtis animi ſuorum frangerentur. Actius, Pertinaciã indocti poſſident.

Pertexo, is, pergo, perficio. Tranſlatio a textoribus, qui primo telam ordiunť, & orſam deinde texũt. Ci.li.j.de ora. Et pertexe modo Antoni quod exorſus es. Proprie tamẽ pertexere, eſt ualde vel ad finem texere.

Perturbo, ualde turbo, a quo perturbatio, q̃ eſt a uerſa a rõne cõtra naturã animi cõmotio. Auctor Ci.li.iiij. Tuſc.

Peruagor, & peruago, pen.cor. per aliquem locum uagor. Cic.lib.iij.ad Heren. Sed illud facere oportebit, ut identidem primos quoſq; locos imaginum renouãdarum cã celeriter animo peruagemus. Liui.lib.j. Nunc errabundi domos ſuas ultimum illud uiſuri peruagarentur.

Peruello, is, uellico, & punctiunculis torqueo. Cice.lib.iij. Tuſcu. Quid mæres? cur ſuccumbis, cediſq; fortunę quę peruellere te forſitan potuerit, & pungere, nõ potuit certe uires frangere?

Peruenire ſignificat ad finem uenire.

Peruentores auctore. Aug. ſunt qui ad potentum quorumlibet. tanq̃; inacceſſibiles amicos cõuenientium perſonarum interpoſitione, ambitione, ac arte pertingunt.

Peruerto modo conuerto modo depriuo ſignificat.

Peruerſi, ut inquit. Hiero. qui de recto declinãt ad peruerſitatem, vt diabolus, iudas, & hæretici, & ſuperbi omnes.

Peruestigo, pe.pro. non ſolum quæro, ſed quærendo inuenio, uel acquiro. Veſtigo autem quæro, tractum a ueſtigijs tanq̃; a ſignis indicijſq; quibus ad rei noticiã peruenimus. Cice.li.ij.de ora. Noſſe regiones intra quas uenias & peruestiges, quod quæras.

Peruicax, pe.cor. durus contentioſus, nulli cedens, q ut porphirio ait in contentione uſq; ad peruincendum perſeuerat ui. Ter.in Eu. Adeon peruicaci eſſe animo vt puerum preoptares perire? Hinc peruicacia durities, obſtinatio.

Peruigilo, uſq; ad finem vigilo, vel totam noctem inſomnem duco. Mar. Nam uigilare leue eſt peruigilare graue.

Peruigilium, multa uigilatio & cuſtodia. Pli.li.xj. Peruigilio quidem uincantur cibi. Et peruigilium, ſacrũ nocturnum quo uigiliæ indicuntur, ut per totas noctẽ uigile Liui.lib.xxiij. Craſta campana, ut peruigilio neglecta, ſimul omnibus portis inuadit. Sueto.de Cali. Nec alia de cã uideť eo die quo petijt peruigiliũ indixiſſe q̃; ut initiũ in ſcenam prodeundi lumina temporis auſpicaretur.

Peruius a um quod iri poteſt. ſic dicimus uirginem eſſe cœli peruiam. Aliquãdo diciť penetrabile, ſed ad idem tendit. Oui.lib.ij.me. Domus eſt imis in uallibus huius abdita, ſole carens non ulli peruia uento.

Peruolo, as pe.cor. uſq; ad finem uolo.

Peruolo peruis, peruult pe.cor. ualde cupio. Liui. Peruelim ſcire utrũ, qui diſcedũt, an q retinenť, de me quæritur.

Peruſia. Æturiæ ciuitas, a qua peruſinus, a, um proper. Si peruſina tibi patriæ ſunt nota ſepulchra.

Peruinca herba uulgo nota que ĩ longũ creſcit obuia q̃q; uinciens ac peruinciẽs, folia habet lauro ſimilia. Ideoq; Chamedaphne hoc eſt parua laurus appellatur, florem facit uiolæ ſimilem, & coronamentis adhibetur.

Pes, dis ima pars corporis, de quo ſupra in dictione pedes. Hinc deducuntur per cõpoſitionẽ multa, ut unipes, bipes, tripes ſemipes, ſonipes, cornipes, flexipes, planipes, loripes, ſolidipes, alipes, ᵹ capripes.

Peſſulus, pe.cor. quaſi paruus pes. Inſtrumentũ quo oſtiũ clauditur. Cadenacius uulgo dř, clauęq; mox ſubdita reſeramus. Apul. Tum myrmex tandẽ claue peſſulis ſubiecta, pandit fores. Item. Subdita claui peſſulos reduco. Hiero.in Cañ. peſſulũ oſtij mei aperui dilecto meo. Vñ oppeſſulata ianua. i. peſſulis firmata. Feſt. Obices ſunt peſſuli ferei. Dictus peſſulus, ꝙ ne peſſum detur oſtium affigi ſolet, & annecti, uel ꝙ peſſum, ideſt in imum. ſcilicet limen cõmittatur. Huius diminutiuum eſt peſſulus.

Peſſulatæ fores dicuntur peſſulis clauſæ minutæq;. Et peſſulata ianua peſſulis firmata.

Peſſum aduerbium ſignificat modo retrorſum mõ deorſum quaſi ad pedes uel ſub pedibus. Pli.lib.iiij. Peſſum iere uitæ prætia, omneſq; a maximo bono liberales dictæ artes in contrarium cecidere.

peſſundo, as, pedibus conculco, reprimo arceo, & peſſum eo, hoc eſt cedo, uel retrocedo.

Peſtis, peſtilens peſtilentia, & peſtilitas in una ſignificatione accipiunť. Lucre.li.vj. Hæc igitur ſubito clades noua peſtilitaſq;. Cice.li.j.de fato. Interi locorũ naturas, q̃; tum interſit uideamus, alios eſſe ſalubres alios peſtilentes.

Peſtilentioſus, a, um, quod peſtilentiam affert. Aug.lib.ij. confeſ. Iamq; peſtilentioſum, & impoſterum periculoſum ſentiebat cohærere termino coniugalis affectus, ſi reſecari ad uiuam non poterat.

Peſſi fœminarum medicamenta, quæ in molli lana, naturalibus earum conduntur.

Peſſinus, nuntis, oppidum in phrygia, & Emporium a ſimulachro deæ cybeles cœlitus delapſo in eũ locũ. Nam πεσεῖν, dicit ꝙ nos cadere dicimus, uel quia per multi illic, utrinq; ceciderunt. Apud peſinunta colebant orgia matris magnæ, quam & idem uocant unde peſinuntia dea dicta. Hic locus magnifice ab Attalicis regibus ſtructus eſt & templo, & porticibus ex albo lapide romani celebre reddiderunt educta inde ſtatua.

Petala pe.cor. a græcis dicunť arborum frondes, πέταλον, latine foliũ. Vñ petalion foliatũ. Vide in dictione foliatũ. Et bracteas antiqui petalia, a tenuitate noĩabant Cariotarum quoq; petala uocantur calendis ianuarijs miſſitari ſolita. De quo Oui. & Mar.

Petaſites a Dioſcoride ſurculus herbæ quæ eſt maior ultra digiti magni craſſitudinis, cuius folium petaſo tes ingẽs inheret ut fungus.

Petaſus pe.cor. capitis tegimen. Galero perſimile ſiue ipſe Galerus. Fitq; a græco πετάννυμι, qď eſt extẽdo, cuius a oriſtos eſt epetaſa. vnde petaſus quod alio nomine ſciadion dicunt hoc eſt umbellam. Vnde apud Plau. legitur, quod pſeudulus ipſe a Carino quærit. Sic etiam

opus eſt chlamyde de machęra, & petaſo, ꝙ hæc tria eſ/ ſent militaris hominis ornamẽtis. Hinc petaſati, q gale/ ro, & capitis ornamẽto vtuntur. Suet. de Augu. Æſtate apertis cubiculi foribus, ac ſæpe in periſtylo ſaliẽte aqua atq; etiam uentilãte aliquo cubabat. Solis vero ne hiber ni qdẽ patiẽs domi quoq; nõ, niſi petaſatus ſubdio ſpa ciabaṫ. Per tranſlationem vero petaſus dicitur qddam in galeri formam ędificijs ſuperpoſitum, extenſus, & expli/ catum, in metæ formã ſe cõtrahens. Pli. lib. xv. Supra in quadratũ pyramidis ſtant quinq;, quattuor in angulis, & in medio vna in vno latere pedum quintum ſeptua/ genũ, altere cẽtenum quinquagenus, ita faſtigatæ, vt in ſummo orbis æneus & petaſus vnus omnibus ſit im/ poſitus ex quo pendeãt excepta catenis tintinabula. quę vento agitata longe ſonitus referant. Sunt qui petaſum accipiãt, pro pinna quam gladiatores in galeis habebãt. Sed non congruere videtur. Alij accipiunt petaſum pro quodam calciamenti genere allegantq; Plautũ in Amp. dicẽtẽ. Ego has habeo vſq; in petaſo pinnulas. Et apud Lactã. accipitur petaſus, pro alato mercurij calciamento ſic enim ait petaſus alatum calceamentum Mercurij, & quicqd eodem modo longius explicatur vt ẽt a vẽto agi/ tari poſſit hoc noie nũcupatur ἀπὸ τοῦ πετᾶσθαι. Idẽ quoq;. Plau. in Am. Itidẽ habet petaſum, cum ſerui pi/ leum habere nõ poſſent niſi cum facti fuiſſent liberi.

Petaſo, pe. cor. caro porcina. quam alij coxam, alij eã par/ tem ſuis dicunt, quæ ab alijs incipit, & coſtas cõprehen/ dit, quibuſdam. veluti virgulis pinguibus diſtincta. Fru ſtum de perna pſcidiṫ, & ſale obrutum, deinde in fumo ſuſpenſus aſſeruatur. Mar. Muſteus eſt propera caros ne differ amicos. Nam mihi cu; vetulo ſit petaſone nihil. Huius diminutiuum eſt petaſunculus. Iuue. Siccus peta/ ſunculus, & vas pelamydum.

Petaurum genus ludi, & machina quædam lignea. Quo quidem ludi genere hoies, per aera rotarum pulſu iacta bantur. Mar. Quam rota trãſmiſſo totiẽs impacta petau ro. Dici etiam poteſt petaurus, ſupra quod homines agi/ litate corporum inſignes ludunt vt haſtæ, circa quas ſe voluant. Funes, ſupra quos etiam reciproci ambulant. Circuli per quos ſe more piſcium tranſmittunt. Tabulæ, e qbus in aera pẽdent Vno brachio ſe ſuſtinẽtes. Græci dñt petaurum eſſe laqueus, & aſſeres. quibus domos te gunt Iul. pollux exiſtimat caudam eſſe in quam ſe cortis alites cubitum ituræ conferunt.

Petauriſtæ. qui ita ludunt, & leuioribus ſaltibus mouen/ tur. Var. libr. ij. de vi. pauli. Nec minus aliquo in genere ſunt ludi velitis, galli germani petauriſtæ. Qui & petau/ ri dicuntur a πετᾶσθαι volare.

Petaminarij ſunt qui agilitate corporis quaſi volare videã tur. Vñ & nomẽ græce enim πέταμαι ſignificat volo.

Peto, is petiui, vel petij p titum, ſignificat oro ſiue obſe/ cro vel volo. Petere, vt inquit Var. proprie eſt aliqd ſup/ pliciter, & præcario poſtulare. Et ſic vnum tantum exigit actm̃. Cic. Te aũt pro vetere noſtra neceſſitudine, ẽt, atq; ẽt peto vt eius filios q in tua poteſtate ſunt, mihi potiſſi mũ cõdones, in malum. Sal. in Iug. Ipſe acer. bellicoſus at is, quẽ petebat, qetus imbellis erat. Sic in bonum di/ cimus, pater ſalutẽ filij petijt ſeruus beniuolẽtiam domi ni. In malum, vt hic petit caput alterius, aut famã hæc enim in hominis perniciem petuntur. Aliqñ petere eſt inſtãter poſcere. Vnde petulcus ꝙ petulãs, Liui. lib. j. Tã. Horatius cæſo hoſte victor ſecundam pugnas petebat. Aliqñ inſidias tendere. Plautus. In quo caſu hanc capio voluptatem ꝙ certe, quo magis me petiuerunt, tãto ma iorem his fruſtratio dolorem attulit. Aliquãdo violẽter aggredi. Cice. pro Liga. Quid enim Tubero tuus ille di/ ſtrictus in acie pharſalica gladius agebat cuius latus ille mucro petebat. Aliquãdo manere expectare. Vir. li. ix. Troianos hæc monſtra petunt. Aliqñ capere, vt apud eundem lib. iiij. Geor. Pulchrãq; petit per vulnera mor/ tem. Aliquãdo percutere. Liu. lib. xxij. Hiſpano punctim magis, q̃; cæſim aſſueto petere hoſtem. Aliquãdo inq/ rere. Vir. Euãdrum petimus. Aliqñ eligere, vt idẽ. Princi pio ſedes apibus, ſtatioq; petenda. Aliqñ proficiſci. Sue to. in Veſpa. Et cutilas, ac reatina rura, vbi eſtiuare quo/ tannis ſolebat petijt. Aliqñ influere, vt Campum petit amnis. Quãdo vero conſtruitur, cum ablatiuo inſtrumẽ tum ſignificãte, pro inſtrumẽti diuerſitate diuerſa ſigni/ ficat, ſiue in rem, ſiue in perſonam referatur. Nam pete/ re manu eſt ducere. Vir. Tartareum ille manu cuſtodem in vincla petiuit. Petere pedibus, eſt ire. Apul. Dum pe/ dibus iter faciens propinquus rum peterem. Petere gla dio, aut veneno, aut lapide aut cornu, & huiuſmodi eſt inuadere, ferire, & ſaluti inſidiari. Idem. Iam cornu pe/ tat, & pedibus, qui ſpargat arenam. & Malo me Gala/ thea petit laſciua puella. Sueto. in Tibe. Miſſum in arenã aprum iaculis deſuper petijt. Petere curſu, adipiſci, obti/ nere. Vir. Quæ littori proxima curſu cõtendunt petere. Petere blandicijs, eſt blãdiri. Quin. Nouercam blãdicijs petijt. Petere muneribus oſculis precibus eſt conciliare. Apule. Cũ me lachrymis, precibuſq; petiſſet. Petere ocu lis eſt contemplari. Petere auribus, audire, petere narib⁹ olfacere, petere tactu, palpare. Iungitur Interdu; huic ver bo ablatiuus. Cice. Audes quicq; ab iſtis petere? Nunq̃; vero, vel raro duos actõs habet. Huius compoſita ſunt Appeto, competo, expeto, impeto, oppeto, ꝑpeto, præ/ peto, repeto, & ſuppeto, que habent pe. cor.

Petitio poſtulatio aliqñ etiam gladiatorum impetus. Ci/ ce. Quod ergo tuas petitiones ita pieclas, vt vitari nullo modo poſſent parua quadam declinatione concutiuit.

Peteſſo, is, antiquum verbus idem, quod peto ſicut impe traſſo, reconciliaſſo, cõmonſtraſſo leuaſſo, qualia apud Plautum plurima. Cice. lib. ij. Tuſcu. Qui hanc gloriam peteſſunt, nullum fugiunt dolorem. Plau. in Tri. Vtram potius harum mihi arcem expeteſſam.

Petigo. pe. pro. morbi genus, qui & impetigo dicitur, ꝙ vi cina petit, ſeſe late ſumma cute diffundens occupat ple/ rumq; totum vultum oculis exceptis.

Petimia vlcera i humeris iumẽto;, ꝙ ima. i. pfũda petãt.

Petulãs pe. cor. improbus, a quo. petulantia, improbitas, cum alios per contumeliam petimus. Cic. Deſine bonos petulantiſſima inſectari lingua. Quãdoq; poniṫ pro ſu/ perbo. Idem petulanter diues. Quandoq; pro laſciuo. Oui. Quin etiam vt poſſem verbis petulantius vti. Non ſemel ebrietas eſt ſimulata mihi. Et generaliter petulan/ tia eſt laſciuamentum. ſiue effrenatio immodica, ad qđli bet vitium a petendo dicta.

Petulcus, laſciuus. Vir. Hædiq;, petulci. Vnde meretrices quoq; petulcas veteres dixerunt a petendo.

Petilus. penul. cor. tenuis, exilis. Lucil. Inſignis varijs cruri/ bus & petilis.

Petilia vrbs metropolis lucano; Virgi. Parua philoctetæ ſubnixa petilia muro, a Philoctete cõdita, ἀπὸ τοῦ πε/ τᾶσθαι, ideſt volare quia ex augurato locum delegit.

Petil inſura ſignificat vulgulam equi albam.

Petoritũ pe. cor. genus vechiculi. Hor. li. j. Ser. Atq; cabal/ li paſcẽdi ducẽda petorita nũc mihi curto. Ire licet mulo.

Petilius flos colore albo dictus, vel a paruitate foliorũ, vel ab vrbe lucaniæ pe tilia.

Petra lapis tenerior, mitiorq;, ac minor, Vnde gemmæ la pides, non ſaxa dicuntur. Hinc petroſus, a, um, quod eſt petris abundans. Eſt & petra Arabiæ, oppidum qđ Na/ bathei incolunt. Vnde pars ea Arabiæ vocaṫ Petrea.

Petrea, pars Arabiæ, a petra oppido vocata. Et petrea mu/ lier quæ pompam in colonis aut municipijs imitabaṫ auum ebriã ꝙ pedes in petras frequenter impingeret.

Petroleon oleum, quod ex petris naturæ ſponte fluit.

Petronius nomen viri proprium. Quo nomine vocatus fuit auctor non ignobilis.

Petronia nomẽ vxori Vitellij, de q̃ apđ. Suc. Et Petronia

nomen

nomē fluuij ī Tyberim defluētis dicti φ p petras fluat.
Petrones ruſtici dicti ſunt a veteribus, a petrarū aſperita/ te, & duritia. Hinc Plautus. Petronem ueruecem durio/ rem elegi ter dixit, ubi ait in Cap. Qui petroni nomē in/ duūt ueruecu ſectario, ego ſi in uia petronē publica con/ ſpexero, & petronē, & dñs reddā mortales miſ riinos.
Petroſelinon. quaſi petrarum apiū nā inter lapides me lior naſcit. Eſt herba nota q̄ inter apij genera numerat, componiturq; ex petra. & σέλινον, apium.
Petalium, foliatum ſeu nardinum unguentum præcio/ ſum miræ ſuauitatis.
Pexus, xa, xum, quod eſt exornatum. Hora. Si forte ſubu/ cula pexæ trita ſubeſt tunicæ ideſt elegans præcioſa, cō/ cina. Vnde pexæ ueſtes, quæ pectine cōtextatæ. Et pexa/ ti, qui pexis ueſtibus ſunt induti. Mar. Pexatus pulchre rides mea Zoile ſemper pexa dicuntur quæ cōcina ſunt ut depexa quæ lacera. Quint. Pexus doctor accipitur pro elegāti, terſo, & Exculto. Plin. lib. viij. Lanam hiſtriæ ue/ ſtibus pexis alienam eſſe. Pexum autem ueſtimentū op/ ponitur trito, tanq̄ præcioſum abiectiſſimo. Sunt q di/ cunt pexas ueſtes eſſe piloſas contrarias raſis, quæ pilis carent. In quem ſenſum accepiſſe. Videtur Hiero. contra Iouinia, cum ait. Ante nudo eras pede. modo nō ſolus calciato, ſed & ornato. Tūc pexata tunica, & nigra ſubu/ cula ueſtiebaris ſordidatus, & pallidus, & calloſam ope/ re geſtitans manū nunc lineis & ſericis ueſtibus. & atre batum, ac laodiceæ indumētis ornatus incedis. Ibi enim pexum tunicam puto intelligi raſam, & quaſi lacerā. Nā ubi Perſius dixit. Pexumq; togaq; recenti. Probus herba inquit, tōſuræ genus eſt, quo iuuenes ſic tonſi pexi, bar bi appellantur. Nos præpoſitionem addimus de pexa. Ter. Depexum dabo. Vbi grammatici exponunt depexū pro laceratum. Sed Philipphus beroaldus uir n̄ra ætate latiniſſimus, inquit. Hieronymum nō recte dixiſſe, φ lō ge aliud ſit depexa ueſtis, aliud homo depexus. De enim modo auctiua eſt, modo priuatiua ut Depexum dicatur pexo contrarium, ſicut dedecet cōtrarium decet, q̄uis de/ pexum dici poſſit pro expollito, ſicut hodie quoq; in cō muni vſu loquendi dicimus minitantes. Ego comā tibi pectam, q̄uis contrarium intelligatur.
Pexi barbi, vt auctor eſt probus ſunt Iuuenes barbā tōſi.
Pexo, as. frequē. a pecto, is. Vñ pexat⁹, & q̄ ī dictiōe pexus.
Pezicæ fungi, qui ſine radice, aut pediculo naſcunt, quaſi pedeſtres dicti φ nō tollant ſe altius a terra πεζοὶ pedes etiam in ludo ſcacchorum πεζοί.

Ph Ante He

Phæacū, ciuitas ī planiciæ eſt, q̄ ab vtraq; pte habet duos æditiſſimos vertices in quibus adhuc ſunt arces. Phæa/ ces vero populi fuerunt Corcyre. Vñ & Corcyra Phea/ cia dicta eſt, q̄ i littore maris Ionij eſt. Scribit ī pria, cū ε, diph. Hīc phęacius. a, um, & phæac⁹, a, um, vna ſyllaba minus. Prop. lib. iij. Nec mea phęacas equāt pomiria ſyl/ (uas.
Phaetō dictio triſyllaba. Nā ae diuiſas ſyllabas ha/ bet & aſpirat. Dictus ἀπὸ τοῦ φαίνειν ſol dr. vt inqt. Ser. in lib. v. Æneī. Idem lib. vj. a luce ardoris ſui.
Phaetuſa fuit vna ex filiabus ſolis.
Phæſtum. vrbs in creta a qua Phæſtius qdā dictus eſt quē adiutorē cōdendis legibus Solonis fuiſſe tradit Plutar/ chus inditum vaticinio, & rerum diuinarum peritia.
Phæcaſius calceus. Vñ phæcaſios, ſeu phæcaſitos ſacerdo/ tes & deos vocamus. Seneca ad Lucilium. Si quē pallia tum aut phæcaſiatum conſpexeris.
Phædrus nomē uiri ppriuṁ, quo ſignatur clarus. alacer.
Phæſtus mons, ſeu promontorium Cretæ Fœminino vero genere ciuitas in eo.
Phagedena, cum diph. in pe. Nā græce φαγέδαινα ſcribi tur, ἀπὸ τοῦ φαγεῖν, hoc eſt ab edēdo, & eſt exulcera tio uſq; ad oſſa celeriter depaſcens cū inflāmatiōe ſaniē smale olentem emittens, & ad mortē perducens. Auctor Iul. pollux. Pli. lib. xx. Vlcera, quæ phagedęnas vocant fo lia, & radix recens cum melle ſanant. Et apud Colu. Pu/ tatur eſſe morbus, quem ī iumentis vermem appellant. Idem apibus tribuit lib. x. Sæpe etiam inquit vitio, qđ græci φαγέδαιναν vocant intereunt.
Phagus, us & phagi latine vorax phago comedo arbor glādifera. Hinc phagus φ olim glandibus veſcerent̄ ho/ mines ἀπὸ τοῦ φαγεῖν, comedere. Vir. in Culi. Am/ broſæq; manent phagus hederæq; ligātis brachia. Hic phagineus, a um, & phaginus, a, um, pe. cor. pro mate/ riato, ex ea arbore. Oui. lib. viij. Meta. Illic. phagineus du ra clauo ſuſpenſus ab anſa. Virgi. Poſt vaſido nitens ſub pondero phaginus axis.
Phageus, a, um phagus, vt Phageus lucus apud Pli.
Phaliſci populi Hetruriæ, quorū oppidum phalerij voca/ batur. Sunt qui arbitrentur Phaliſcos vocari, quos nūc corrupte montem Falconem appellant.
Phalacron, græci caluum dicūt. Vnde corui aquaticij pha lacrocoraces dñr, inquit. Pli. Hinc loca ſatis fructibuſq; nuda phalacras appellant, quaſi calueta, vt que nihil fe/ runt. Apud Colu. Glabreta dicuntur.
Phalara ciuitas. a Phalaro amne Ithome Mineruæ ƿrio.
Phalarica, a phalis. i. turribus dicta eſt. qa turres defendat vel a phalari ſiculo tyrāno, vt Amianus inqt. Hæc vt Ve get. Scribit ad modū haſtæ valido ƿfigit̄ ferro qđ in lō gitudine hēt pedes tres, vt cū armis corpus trāſfigat, iter cuius tubam & haſtilæ ſulphur, reſina bitumen ſtupa cō uoluunt, ī fuſo oleo. qđ incendiariū vocāt baliſtæ īpetu deſtinata perrupto munimine ardens. figit̄ ligno, turri/ tāq; machinā incēdit. Eſt āt magna, & parua phalarica. Vñ Lucan⁹ dixit phalaricā neruis mitit tortilibus. Vir. vero ait. Turnū manu iaculari potuiſſe. Vnde lib. ix. Sed magnum cōtorta phalarica venit, fulminis acta modo.
Phalaris, idis pe. cor. nomen proprium Agrigentinorum regis crudeliſſimi, cuius extant epiſtolæ.
Phaleræ equorū ornamēta, παρὰ τοῦ φαλοῦ dñr ſeu a a verbo græco qđ illuſtrare ſignificat. Virg. lib. v. Primus equum phaleris inſignem victor habeto. Et nō tm̄ equo rum ſunt q̄ equitum & nobilium. Pli. li. viij. tradit comi tia fluuij ædilitia tm̄ habuiſſe indignitatis, ut pleriq; no biliū aureos annulos & phaleras deponerēt. Et li. xxxiij. refert olim ab ordine equeſtri phaleras fuiſſe poſitas, ex indignatione. Inde phaleratus, a, um. i. ornatus. Sue. in Clau. Craſſus fungi equo phalerato, & in ueſte palma/ ta. Apud. Teren. Phalerata dicta leguntur pro ornatis.
Phalera, portus Athenienſis celeber.
Phalæcium carmen dictum, a Phalæco inuentore. Cōſtat ſpondeo, & dactylo, & tribus trochæis, hoc & hendeca ſyllabum a ſyllabarum undena menſura uocatur.
Phalæne quidam piſces in mari. Amb. Quid gladios lo/ quar aut ſerras aut canes mariticos, aut phalenas, aut ſi gen ιs balenā dicunt eſſe, Etiam ſunt beſtiolæ alate, que ad lucernam uolant.
Phalangæ ſunt qbus baiuli ferēdis oneribus utunt̄, quas σ ευαφ. ιο Plato appellat. Pli. li. vij. Phalāgæ fuſtes ſūt nodis carētes qbus Aphri pliū ƿtra Ægyptios primi fe/ cerunt. Iul. Pollux phalanges īquit, phalāgia dñr ligna, q bus ſubiectis naues trahi ſolēt. Sic Nonius ſcribit phalā/ gas ſignare fuſtes teretes quæ nauibus ſubijciunt̄, ſcribit Hero. Æthiopas uicenos dētes elephātoꝝ grādes & e ma teria ebeni cētenas phalāgas, tertio, quoq; anno tributi uice regib⁹ pēdere ſolitos. Latine palangæ dñr, a quo fit palāgo, as, qđ eſt onus aliqđ hmōi fuſtibus tranſuehe. Affra. Et capreā unā ſemilaceram quaterni ſimul palan/ gabant. Phalangari, ſiue palangarij, qui aliquid oneris phalangis tranſuehunt, qui modo tetraphori. modo he xaphori dicuntur. Item phalangarij appellati ſunt mili/ tes, qui erant in phalange, quales habuit, ad imitationē Alexandri Magni Alexander ſyrius Romanorum im/ perator, ut auctor eſt Lampridius.

Phalangium genus aranei, ꝙ omnibus internodia ter/na ſint in cruribus. Sunt qui phalangij nomine omnes araneos intelligant. Dicitur & phalanx.

Phalanx, langis dictio macedonica, que non proprie le/gio, ſed quadrata acies, & cuneus militaris intelligit, qſi ſ. pes, pedi clypeus clypeo, uir uiro in acie conſerebaſ. Et hoc peculiare fuit Macedonum inſtitutũ, ut auctor eſt Liuius & meminit Curtius, cuius hæc ſunt uerba. Mace/dones phalangem uocant peditum ſtabile agmẽ, uir ui/ro armis arma cõſerta ſunt. Cæſar. Milites noſtri e loco ſuperiore pilis miſſis facile hoſtium phalangem perfre/gerunt. Vnde proculdubio accipitur phalãx ꝓ armorũ connexione, atq; testudine. Hinc per tranſlationem a ſa/tyrico poeta dictum eſt. Iunctæq; umbone phalanges. Item phalanx eſt regula continens lãces .i. libr.i. Et pha/lanx, ab Ariſtotele genus aranei quod & phalãgiũ, licet phalangij uocabulo, q̃; phalangis ueteres utantur. Ariſt. enim ait Ichneumonem diſſidere cum phalange. Præte/rea phalanges populi ſunt Montem phalangia habitan/tes auctor Ptol. Itẽ phalãges digitorũ internodia dicunt.

Phalereus demetrius plus dictus eſt a phalereo porta ſi/ue a phalerea ꝓuincia phanoſtrati filius & Theophraſti auditor athenis præfectus fuit a Caſandro macedonum principe cum eſſet ciuis, qui ut auctor eſt Stra. nõ mõ po/pularem non deſtruxit potentiã ſed etiam Melius refor/mauit. Verum tñ inuidia ualuit, vt poſt Caſandri obitũ in ægyptum fugere coact' ſit, & eius inimici ſtatuas plu/res, trecẽtis diſiectas co. fluere hic tandem morſu aſpi/dis perijt cuius multa apud Ptolæ, in calamitoſo ocio ſcri/pſiſſet.

Phaſellus & phaſeolus quem uilem Virgi. appellat a phaſello inſula dictus eſt non procul a monte olympo ut Apul. ait genus, leguminis quod uim calidã & humidam hẽt aluũ lubricat urinã mouet, pectori ac pulmoni ꝓdeſt: licet caput pnicioſis humoribus repleat.

Phaneus mõs ĩ ꝓmõtorio Chij a phaneo rege dictus.

Phaneſij populi in ĩſulis Oceani ſeptẽtriõalib', q(ut So. ait) hñt aures adeo effuſſas ut reliqua uiſcera cõtegãt illẽ.

Phantaſiæ imagines rerum inſidentes animo.

Phantaſma atis, uiſum quæ ſpecies una & nomen eſt eo/rum, quæ dormientes uidere ſibi uidentur.

Phantaſticus imaginatiuus.

Phanaticus, dr̃ q diuino ſpiritu afflatus eſt, & cui multę va/næ apparitiones ſunt, quales in ſanientem aiacem pci/tum fuiſſe poetæ ferunt. Hunc morbum errorem voca/uit Hora. Aut phanaticus error, & iracunda Diana.

Phaneta. pe. pro. φανητα græci apparentẽ dicũt deũ, qm̃ quũ adhuc nihil eſſet primus ex infinito apparuit.

Phanio nihil aliud ſigñat, q̃; boni pedis hoiem. i. cuius ad uetus afferat aliqd fœcilitatis, ſicut ſolemus dicere ſcõo pede itroiſſe, cuiꝰ itroitũ ꝓſperitas aliqua ſit ꝓſecuta vel melius qm̃ φανίζω eſt appareo. i. apparitorem vulgari ter dicerent, q ex uoto, & deſideratus tãdem appareat.

Phanũ templum, quia phanum apertum ſignificat, & om/nibus adeuntibus aperta ſunt templa.

Pharmacum pe. cor. Græci φάρμακον medium verbum, quod pro ueneno, & pro medicamẽto accipi poteſt. Vñ Caius iuriſcon. Qui Pharmacum dicit debet addere bo/num vel malum.

Pharicõ, genus ueneni eſt. qđ Athenæus phariacõ noiat.

Pharmacopola, pe. p. dici põt unguẽtarius, q' pharmaca. i. uenena vel medicinas vẽdit, quales ſunt q uulgo her/barij uocanſ. Cõponiſ enim, ex pharmacõ. & πωλέω uẽdo. Hor. in Ser. Ambubaiarũ collegia pharmacopolæ.

Pharmacotrophi ſigñat uenenis ali ſolitos pp̃ſi ſunt Pom/po. G ind iri paricani Baſtri Suſiani pharmacotrophi.

Pharmacodes, odor medicamenti.

Pharmacuſæ ſunt duæ inſulæ exiles iuxta Atticam regio/nem in mari ſalaminiaco, in quarum altera, ut inquit Stra. lib. ix. ſepulchrum Circes uiſitur.

Pharaones appellantur Ægypti reges, quod cognomen fuit dignitatis, vt ſcribit. Euſe. Et vt docet Ioſeph. lib. viij. antiqui. Pharaonis nomen ſecundum Ægyptios ſigni/ficat regem. Et reges cum primum preueniebant ad im/perium, hoc nomen accipiebant.

Pharmaceuticæ, Græce φαρμακευτική medicina, que medicamẽtis curat. Nã ueteres tria medicinæ genera fece/runt. Empiricem; q̃ ſolũ experimẽtis cõſtat ἐμπειρία. n. græci experiẽtiã uocãt Iatralepticẽ, q̃ unguẽtis, & Cly/nicen que uictu, & uenenis corporibus medeſ. Sunt tñ qui clinicen in duas partes diuidant. Vnam Dieticẽ, que uictu medetur. Alteri pharmaceuticen.

Pharæ numero plu. urbs in Creta, a Miſenis condita. Ha/bentur aliæ in miſſenia & alibi.

Pharmaceutria dr̃ q̃; nos ſagam dicimus uenefica phar/matio uenetatio medicamenta.

Pharmacus ueneficus pharmaceuo ueneno in canto.

Pharmacon theon medicumentum diuinum quale eſt reu barbarum.

Pharia, a Ptolemæo, Plinioq; a Strabone vero pharus in/ſula contra Dalmaceam, & lederam, quæ nunc uulgo Liſina illyrico ſermone dicit. Eſt & urbs in ea, a qua Pha/rienſes populi.

Pharos olim inſula Ægypti oblonga, paruaq;, cõtra Mili oſtia nunc cõtinenti cõiuncta quæ portum Alexandriæ efficiebat, ſic appellata, a nauclero Menelai, ibi ſepulto, cum fuiſſet ibi ab aſpide interẽptus. Luc. Pharos inſula quondam. In medio ſtetit illa mari. In ea turris ingẽs ĩ petra poſita quæ mari circũluitur, albo lapide octingẽ/tis talentis a Philadelpho Ptolomæo rege. Soſtrati Cni/dij architecti Alexandrinorũ amici opera poſita fuit, ob ſalutem nauigantium quæ nomẽ ab inſula accepit. Scri/bit Solinus ab hac pharo turri Pharos uocari machinas in portubus ad prælucendi miniſterium fabricatas, quo/niam ex hac Pharo Alexandrina dirigebantur noctur/nis facibus accenſis. Papi. Lumina noctiuagæ tollit pha/rus æmula lunę ſcribit Egeſippus li. iiij. a græcis latiniſq; Pharon appellari ex ipſius rei vſu, eo, ꝙ longe uideaſ a nauigantibus, tanquam phanos, quod ſignificat lucidũ immutata littera, pharos dicatur. In hac Alexander no/uam urbem condere ſtatuit, ſed cum magnæ ſedis capax nõ eſſet, ex illius aduerſo cõdidit Alexandriã. Hinc pha/rius, a, um Et phariacus, a, um, vt ſiſtra phariaca.

Phariſæus nomen ſectę iudeorum religioſæ, erant enim apud iudæos tres ſectæ. Phariſeorum, Saduceorum, & Eſſenorum, A phariſæus fit.

Phariſeacus, a, um, poſſeſſiuum. Hiero. cõtra Virgi. Qua/ſi ſepulchra phariſaica foris dealbata.

Pharſalici, campi Theſſaliæ in quibus ciuilium bellorum detonuerunt procellæ a Ppharſalo oppido appellati qđ ſitum eſt in ripa fluminis enipei, a quo pharſali dicti. Sunt q pharſalũ im prouinciam dicant, a pharſalo duce, quæ prio Æmathia ab Æmathio poſtea Theſſalia a Theſ/ſalo, deinde a Macedone Macedonia. Poſtremo a Phi/lippo rege campi philippici.

Pharnax, acis, pe. cor. nomẽ proprium Mithridatis filij. Luc. Nec pharnacis arma reliquas, Tigranẽq; meum. Hic a Cæſare ut. L. Florus ſcribit uno, & non toto prælio more fulminis obrutus eſt.

Pharetra pe. cor. vbi ſagittæ reponunſ, a φέρω καὶ τὰ τόξα. Et qui eam ferunt pharetrati dicuntur.

Pharuſij pp̃li in Aphrica uerſus oceanum occidentalem.

Phaſe hebraici, latine tranſitus dicitur, quia tunc ex Ægy/pto in patriam remigrauere iudæi.

Phaſſæ per duplex ſſ a græcis palumbi dicuntur.

Phaſeolus, phaſilus, ſiue phaſelus genus leguminis. Col. li. ij. Ab hoc recte phaſelus terræ mandabiſ. vel in vete/rano, vel melius pingui, & reſtabili agro. Idem Phaſeo/li modij quattuor obruuntur totidem operis.

Phaſellus. Vide in dictione Faſellus.

Phaſma, atis, latine apparitio, monſtrum uiſio dicitur.

Phaſis,is,uel,idis. Colchoꝝ pgrandis fluuius orit̃ ex mõte armeno de quo Luc. Colchoꝝ q̃ rura facit ditiſſima phaſis. Hic ut Amb.li. Hex.ſcribit, de ſeptẽtrionali pte caucaſeis mõtibus fuſus cũ pluribus alijs in Euxinũ ſe pcipitat mare. Pli.li.vj. Nauigat̃ phaſis q̃libet magis nauigijs xxxviij. M.d.p. Inde minoribus longo ſpatio põtibus cẽtum uiginti peruius. Phaſis ẽt urbs eſt & lacus non pcul ut lib.xj.ſcribit Stra. græce etiam phaſis, latine fama dr̃. Phaſis ẽt auis boni ſaporis q̃ uulgus phaſianũ appellat. Hiero.in Eſa. Phaſideq3 & turtures mulsũ merũ uxorũ pulchritudinẽ examina liberoꝝ dĩs anunæ pollicet̃.

Phaſiani aues notæ, a Phaſi fluuio, ad nos traducti ab argonautis. Namq3 ex ea regione in Græciam trãſportatæ ſunt. Mar. Argoa primum ſum transportata carina ante mihi notum nil, niſi phaſis erat. In hãc autem Itim Terei filium mutatum Mythici fabulantur.

Phaſianarius, qui phaſianos paſcit. Paul. Iurecõſul. Phaſianarij autem, & paſtores anſerum non continentur.

Phauliæ ſunt oliuæ, quæ minimo ſucco corpore grandiſſimæ puſilloq3 nucleo.

Phedon Athenienſis in conuiuio a triginta Athenienſium tyrãnis necatus fuit. Huius filiæ uirgines erãt, q̃, ut uirginitatem ſeruarent morte inuicẽ ſe cõplexæ in puteum ſe precipitauerũt. Fuit & alius hoc noĩe philoſophus Elidẽſis Socratis auditor ingenio liberali. Qui, ut qdã ſcripſerunt, ſeruiuit lenoni perinde, quaſi meritorius puer queſtuariumq3 mancipiũ cum cebes ſocraticus emiſſe dr̃, habuiſſeq3 in pſuum diſciplinis, atq3 is poſtea pħus illuſtris fuit. Cuius nomini Plato librum de immortalitate animæ dedit, & alio nomine Phedon inſcribitur.

Phedros, latine pulcher.

Phelandrios herba, q̃ in paluſtribus naſcit̃ folio apij cuius ſemẽ pp calculos & ueſicæ in cõmoda bibit̃. a Dioſcoride heloſelinon, hoc eſt, ut Theodo. uertit paludapiũ uocat̃.

Phegor lingua hebrea Priapus appellatur, ut inquit Hiero.

Pheneum oppidũ in Arcadia. Pheneus u:/ (ptra Ioui. to amnis in Alpheum defluens.

Pheræ ut ait Stra. Pelaſgicoꝝ camporũ terminus ad Magneſiam, q uſq3 ad Peliũ mõtẽ porriguñt. Emporiũ Pheræ habent Pagaſus quo ex loco Pelios Iaſonẽ, ac nauem argo emiſit. Vñ pagaſeus, & Phereus appellatus fuit. Fuit tñ alius Iaſon Phereus tyrãnus. Sed de Theſſalo Iaſone intellexit. Ci.li.j.offi.cũ dixit phereũ Iaſonẽ cæteris anteponunt. dr̃ etiam phera ſingulari numero.

Pherecides, pe.cor. pħus & poeta tragicus, ex Syro inſula. Floruit regnante Seruio Tullo apud Romanos: ut Cice. lib.j. Tuſ. refert. Hic primus dixit aĩos hoĩum eſſe ſempiternos primus ſcripſit ſoluta orõne, ut Apul. in floridis auctor eſt, repudiato uerſuum nexum quem Pythagoras magiſtrũ coluit. Perit phthiriaſi, hoc eſt pediculari morbo. De quo ſere. Sed qs non paueat pherecydis fata tragedi. Qui nimio ſudore fluẽs animalia terra eduxit. Turpi miſerum quæ morte tulerunt.

Pheretrum. Vide in dictione Feretrum.

Phernæ, φερνη latine dos dicitur, unde parapherna & paraphernalia de quo ſupra.

Pherenice nomen mulieris. De qua Elianus lib.x. de uaria hiſt. Duxit ad olympicũ certamen filium ſuum pherenice fœmina phibentibus eam ſpectare qui præſidebant. Licere id ſibi pſuaſit quæ patrẽ & fratres tris haberet olympionicas ſpectauit & uictorem filium reduxit.

Phiala, pe.cor. uas uini, uel aquæ plerũq3 ex auro cõflatum, Oĩa.n. uini uel aquæ uaſa, phialæ dici poſſunt. Vñ Iuue. Aurea uocat phialas dicens. Byrro tenet phialas, tibi non cõmittit aurũ, hoc eſt uaſa aurea que Byrroni cõmẽdata ſunt Græci ἀπὸ τοῦ πίνειν πιεῖν φ, idest a bibendo.

Phycus, ſiue phycis genus piſcis, dicit̃ quia piſciũ ſola nidificet ex alga, & eſt inter ſaxatilia ut apud Pli.

Phidias ſtatuarius clariſſimus, qui mineruæ ſtatuam, egregie fabricauit, amplitudine cubitorum. xxvj. quæ ebore & auro conſtabat. In cuius ſcuto Amazonum prælium cælauit & deoꝝ gigantũq3 dimicationem. In ſoleis lapithaꝝ & centauroꝝ. A Plinio dictus eſt artifex, nunq̃ ſatis laudatus. De quo Quin.li.xij. phidias dijs, q̃ hoibus efficiẽdis melior, in ebore uero longe, citra æmulum, uel ſi nihil, niſi Mineruã Athenis, aut olympiũ in Helide Io

Phidiacus, a, um pe.cor. Proper. Phidiacus (uẽ feciſſet. ſigno ſe Iupiter ornat eburno.

Phidicia, cœnationes lacedemonij, ſeu conuiuia nõiabãt ſiue φ philias. i. amicitiæ cã inſtituta ſint. ſiue potiꝰ a parſimonia. φειδομαι. n. ſignat parco & abſtineo φειδω parſitas, & parſimonia φειδωλος parcus. Vñ & phidicia cõuiuia de parca, & frugi. Ci.li.v. Tuſ. Quid uictum lacedemoniorꝝ in phidicijs nõne uideamus? Conueniebant. n. ad phidicia cõferẽtes ſinguli farinæ modiũ, uini choros octo, caſei quq3 minas ficũ quiq3 ſemis minas.

Phidoma metra, φειδομαι. i. parci & auara quaſi ἀπὸ τοῦ φειδεσθαι. Veteres mõ per ei diph. talia ſcribebãt modo per e, modo per i productum.

Philos latine amor, ſiue amicus, Philetus amabilis.

Philanthropos, pe.p. latine humanꝰ. i. amãs hoĩes. Quo noĩe dictũ eſt lapæ genus qđ ueſtibꝰ hoĩuꝫ adherẽs eos

Philãthropia humanitas. i. amor erga hoĩes. (amare uſ. Hinc ſic Diffinit Speu. φιλανθρωπια eſt humanitas & affectio amicitiæ hoĩum cõciliatrix, habitus hominibꝰ beneficus gratiarũ redditio gratitudo benefica.

Philadelphꝰ, amator frĩs philadelphia frñitas, amor frĩs.

Philadelphia nomẽ ciuitatis in Miſia regione aſiæ terremotibꝰ cõcuſſa cuiꝰ icolę in agris magna ex pte degebãt. In hac fuit vna ex ſeptem eccleſijs. ſupra Philadelphiam orientem uerſus exuſta regio patet ſtadijs longa qngentis, quadringentis lata, vbi nullę arbores præter uitẽ inueniuntur, quę exuſtum uinum fert ita elegans ut nulli cedat. Sũma ciporum facies cineruleuta eſt, montana, petroſa, & nigra. Quidam ex crebro fulminum ictu id cõtigiſſe arbitrantur nec dubitant quæ de Typhone dicũtur hoc in loco fabulari. Sed credibilius eſt ſubtraneum ignem qui poſtea defecerit regionem exuſſiſſe.

Philandros, latine Amans uirum dicitur.

Philaretus, proprium nomen uiri, & latine amator uirtutis dicitur Græce enim ἀρετη uirtus dicitur.

Philargyria ex argyriõ quod apud nos argentum ſignat componitur, & auiditas argenti ſiue auaritia trãſfertur.

Philargyrotatos, idest auariſſimus mortalium.

Philalethes, veri amator latine dicitur.

Philocalus dici poteſt amor boni, vel mundus politus, elegans. Philocalia amor pulchritudinis.

Philomela nomẽ mulieris Pandionis filiæ Athenienſis regis & ſororis Prognes, q̃ cum a Tereo compreſſa fuiſſet tandem, ut eſt in fabulis, deorum miſeratione in auẽ ſui nominis conuerſa fuit quę, & Luſcinia dicit̃, quoniã de luce canit. Nec ceſſat deflere cantu dulciſſimo iniuriã, quam paſſa eſt, & interpretatur amabilis.

Philorcũ fœmine ppriũ p amatoriã adulationẽ dictum.

Philo philoſophus hebræus, qui de ſapientia librum ſcripſiſſe dr̃, fuit & aliud philobiblius, ut Euſ.li.eiuſ. Prepa ratiõis teſtat̃ hos Porphi.li.iiij. magnis laudibꝰ decorauit.

Philoſophia amor & affectatio ſapientiæ, ſophia ſapientia dr̃. Hæc ſcientia diuidit̃ in tres partes, in morales in naturalẽ, & rationales. Prima componit animum. Secũda rerum naturã ſcrutatur. Tertia proprietates uerborum exigit, & ſtructuram. Moralis græce ethicæ dicit̃. De qua Seneca philoſophia animum format, & fabricat, uitam diſponit, actiones regit agenda, & omittenda demonſtrat. Sine hac nemo ſecurus eſt. Hęc ampliſſima artium dicitur. Apule. diſciplinam regalem appellat tam ad benedicendum, q̃ ad bene uiuendum repertã. A pħia fit pħus amator ſapientię. Et philoſophicus, a, um.

Philoſophaſter, philoſophorum imitator.

Philoſophor, philoſopharis pħiam exerceo. Cice. lib.j. de

na.deo. Et cũ minime uidebamur tũ maxie pſ[illegible]abamur.

Phileſius, cognomẽ Apollinis Græci φιλήσιον, amabilẽ dicunt, quia lumen eius exoriens amabili ueneratione oculorum conſalutamus.

Philippus nomen uiri proprium, & latine equorũ amator.i.bellicoſus dr̃. Quo nomine dictus eſt Alexãdri magni pr̃, alius fuit romanorũ imperator, qui primus ex romanis imperatoribus Chriſtianus fuiſſe perhibetur.

Philippi ciuitas Thraciæ, que datos ante dicebatur Crẽnida olim appellata condita eſt ciuitas in prerupto quodã colle, quã Philippus Macedonũ rex ędificauit & a noĩe ſuo Philippos noĩauit. Vir. Romanas acies iterũ uidere Philippi. Hinc philippicus, a, um, ut campi philippici. In cãpis philippicis primo Cęſar, & Pompeius. Poſtea Auguſtus, & Brutus, cum Caſſio dimicauerunt. Hinc etiã philippenſes, & hoc phillippẽſe, ut Philippẽſes ciues & philippenſe bellum, qđ apud Philippos geſtum eſt.

Philippei, ſiue philippi ſunt aurei nummi precioſi, quorũ apud plautum frequens mentio eſt, ut in penu. Hic ſunt numerati aurei trecenti nũmi qui uocantur philippei.

Philochrematos pecuniarum amator.

Philoſarca, amator carnium. Hiero. Hos ſimplices, & philoſarcas, ideſt amatores carnium.

Philologus, amator uerborum uel ſtudij.

Philolaus nomẽ uiri propriũ, & latine amor populi dr̃.

Philoponus, amator laboris. Philoponia amor laboris.

Philoſomatos. amator corporis, σῶμα gręci dicunt corpus quaſi σῆμα ideſt animę ſepulchrum, tanq̃ ibi ſepulta ſit.

Philopſychia, cupiditas uitę philopſychus cupidius uitę.

Philotimos honorum cupidus.

Phileterus amans amicos.

Philoleutheros amator libertatis.

Phileremus, amicus ſolitudinis, pe.pro.

Philocharis carus amicus.

Philagathus, nomẽ uiri proprium, quo ſignificat benignus.

Philocompus, amator iactantie.

Philodeſpotus nomen proprium compoſitum ex duabus dictionibus gręcis qđ ſignificat dñi ſiue dñę amatorem.

Philoctetes tis, uel te, pe.pro. nomen pœantis filij, & Herculis comitis, quaſi amoris poſſeſſor. Propter. Tarda philoctetę ſanauit crura Machaon.

Philomates diſcendi cupidus. Philomathia amor diſcẽdi.

Philopolites, amator patrię.

Philoſtorgus, amicus beniuolus, neceſſarius. Philoſtorgia indulgentia amor parentum.

Philonicus, iurgioſus, contentioſus. victoriæ amator.

Philtra, latinę amatoria genus veneni amorem, & vt plurimum inſaniã ingerentis, φίλτρον enim apud nos amatorium dicitur. Ouid. lib. ij. de arte philtra nocent animis, vimq; furoris habent. Iuue. Hic Theſſalia vendit philtra, quibus valeat mentem vexare mariti.

Philo phs hebræus qui ſapientiæ librũ ſcripſiſſe creditur fuit & alius eo noĩe Academiæ princeps, cui ſe totũ tradidit. Cice. vt ipſe in Bruto teſtatur admirabili, quodã ad philoſophiã ſtudio cõcitatus, cũ ille in bello mithridatico domo fugiſſet. Romãq; veniſſet. Hos duos philones. Porphirius lib. iiij. Magnis laudibus decorauit.

Philo hiſtoricus, amator hiſtoriarum. Hiero. ad Pauli. Quartus inter quattuor prophetas temporum conſcius totius mundi philohiſtoricus lapidem præciſum de mõte ſine manibus claro ſermone pronunciat.

Philozous. græce φιλόζωος nimis cupidus vitæ.

Philœnus, vinoſus amator vini potator.

Philoxenus, hoſpitalis. Philoxenia hoſpitalitas.

Philodulus, pe.pro. amator ſeruorum.

Philopæs, puerarius, pedico, amator puerorum.

Philopolemus, bellicoſus, nã, φιλέω, amo πόλεμος o, bellũ.

Philocrates, pe.cor. amoris tenax κρατέω teneo

Phimoſis dicitur, cum glans membri virilis, ita tegitur præputio, vt nudari non poſſit.

Phiſon nomen fluuij, qđ (teſte Ioſepho li.j.) ſignat inũdationem qui eductus in Indiam in pelago, late diffunditur, qđ Geta nũcupatur a græcis. Hic circuit oẽm terrã Euilath, vbi eſt aurum terræ, vbi carbunculus, & lapis precioſus.

Phillon per duplex ll, latine folium dicitur, vna littera detracta. Hinc pentaphillon, melamphillon platiphillon, & huiuſmodi multa.

Philon per ſimplex l. ſignificat gentem, genus, nationem.

Philarchus, latine princeps gentis.

Philyra, pe.cor. proprie arbor, quas latini Tiliam vocant, q̃uis alij dicant eſſe membranã tenuiſſimã, inter corticẽ, & lignũ tiliæ, Ex hac arbore fiebant coronæ, que in magno honore apud antiquos fuerũt. Hora. li. j. car. Diſplicent nexæ philyra coronæ. Oui. li. Faſ. Ebrius incinctis philyra cõuiua capillis. Pli. vero li. xxiiij. accipit philyras pro capillamẽtis, filijſq; tenuiſſimis, philyra inquit croci nimium ſaleni cibis eximunt. Et lib. xiij. Præparantur ex papyro chartæ diuiſæ acu in prætenues, ſed quã latiſſimas philyras. Martia. lib. de nupt. philologiæ accipit philyras, pro membrana tenuiſſima. Cuius hæc verba ſunt. Libri in philyræ cortice ſubnotati.

Philura, idem, quod philyra, ſcilicet membrana, & tenuiſſimum capillamentum.

Phylaca, penul.cor. locus cuſtodiæ hoc eſt carcer. Plaut. Illic eſt abductus recta in phylacam, vt dignus eſt, phylaciſta carceris cuſtos.

Phylis, nomen Lygurgi Thracum regis filiæ, quæ Demophoõta Theſei filium, ex troiano bello redeuntem amauit, & in coniugium ſuum rogauit. Ille ait ante ſe ordinaturum rem ſuam, & ſic ad eius nuptias reuerſurum. Profectus itaq; cum tardaret. Phyllis & amoris impatientia, & doloris impulſu, q ſe ſpretam eſſe credebat, laqueo vitam finiuit & conuerſa eſt in arborem Amigdalus ſine folijs. Poſtea reuerſus Demophoõ cognita re eius amplexus eſt truncum, qui velut ſponſi ſentiret aduentum, folia emiſit. Vnde etiam phylla ſunt dicta a Philide, que añ petalia dicebantur. Eſt & phillis amnis Bythinię, a quo Philli, phillienſeſq; dicuntur, vt inquit Strabo.

Phima, atis, genus tuberculi mollis furunculo rotũdioris planiorisq; quod in pus cito conuertitur.

Phyſis latine natura dicitur, a quo phyſicus naturalis.

Phyſica orũ, naturalia, vt phyſica Ariſtotelis. Vnde & metaphiſica, ſupernaturalia.

Phyſiologus de naturis diſſerens. Hier. contra Iouin. Legamus phyſiologos, & reperiemus turturis hanc eſſe naturam, vt ſi parem perdiderit, alteri non iungatur.

Phyſionomia naturæ regula. Nam id verbũ ſignificat mores naturaſq; hominum coniectatione quadam de oris, & vultus ingenio ſciſcitari.

Phyſeter, eris, pen.pro. genus piſcis marini admirabili magnitudine, φυσάω ſpiro, vel ſufflo. Vñ ruffus in Arato Delphinos virides, & phyſetoras anhelos.

Phygethlon, vt inquit Corne. Cel. Tumor eſt, non altus, latus durus rubicundus, cũ vehementi inflammatione punctioneq;, ac membrorum diſtentione, neq; materia magnopere in pus conuertitur.

Phyton, ſine h, in ſecũda ſyllaba, qđ capitur, pro re locata, vulgus fictũ appellat. Inde emphyteoſis, phytõ & latine plãta. Phython cum th, in vltima ſignificat ſerpentem.

Phlanates populi ſunt, a quibus nomen ſinus eſt inditum quem modo nautæ, quernariũ appellant. Alij carnariũ, propter naufragia procelloſo ferme ſemper tranſitu. In receſſu eius Senia vrbs, cuius a tergo ſpecus ſunt, vnde vehementes nulla fere nõ hora venti perflant, eaſq; res infamem ſitum eum reddidit. Dicti phlanates ab oppido Phlano, vnde ſinus omnis hic phlanonicus vocatur, qui a Pola colonia, Iaderam, vſq; diffunditur.

Phlebotomia, inciſio venæ, quæ fit ad ſanguinẽ minuendum, ſedandi feruoris gratia, φλὲψ, enim latine vena.

Phlebotomum ferrum, quo vena ſecatur.

Phlegmon latine inflammatio, ſiue collectio quas retus,
et impetũ uocãt, quotiens ſanguis utilis, & mediocriter
craſſus fert ſublatus in aliq̃; corporis parte, ſed flegma pi
Phlegethon fluuius infernalis, flãmis æſtuanti/ (tuita.
bus rapidus, φλέγω ardeo. Vir. quæ rapidus flammis
ambit torrẽtibus amnis Tartareus phlegethon, torq̃tq;
ſonantia ſaxa. Hinc phlegethontheus, a, um.
Phlegma, atis, pituita. Inde phlegmaticus, q ex phlegma/
te laborat. Phlegma. ut inq̃t Aug. lib. xj. de ci. dei. In capi
te domicilium habet.
Phlema dr̃ cũ ex labore uiæ ſanguis defluit circa talos.
Phlegonitis lapill⁹. q̃ i eo flãma q̃dã, intus ardere uideat.
Phlegyas Martis filius rex Lapitharũ i Theſſalia pr̃ Ixio/
nis & Coronidis, a quo Phlegiæ ppl̃i Theſſaliæ ſunt co/
Phlegræi campi duo fuere. alter in Græ/ (gnominati.
cia a phlegra Theſſaliæ ualle, ubi gigantes, cũ cœleſtibus
pugnauere. Vł ἀπὸ τοῦ φλέγειν qđ eſt urere atq; inflã
mare, qm̃ terra præliorũ concitatrix eſt dum ibi gigantũ
bellũ exarſit. Alter in Campania prope Cumas, in quo
Hercules cũ his præliũ commiſit, De quo Stra. li. v. ſcri/
bit. Fortunatus erat & campus noie phlegræus, in quo
nõ a gigantibus geſta fabulæ diuulgant. Ita dictus a col/
le. qui olim plurimũ ignis euomebat, quẽ Veſuuiũ ſcri/
ptores appellant. Ex hoc Hercules exiſtimat ſicut Diod.
meminit, gigantes fugaſſe.
Phlegmones inflammationes, ſiue collectiones, quas &
impetus noſtri uocant.
Phlyſias genus ſpõgiæ dictũ q̃ nunq̃; lauet q̃ſi illotaria.
Phlox, apud Pli. & flammam & genus floris ſignificat.
Phleos herba paluſtris ad nexus utilis ex qua phloinæ ue
ſtes ab Herodoto etiam dicuntur.
Phlyctena latine puſtula, quarũ tria ſunt genera. Exanthe/
mata que Plini: eruptiones pituitæ, & papulas appellat
Pſydracion paulo durius eſt ac ſubalbidum, & acutus.
Epinyctis quæ tertium diſcrimen eſt.
Phlius, iũtis, eſt urbs in medio Sycionij. Argiuiq; agri. ubi
religioſiſſime colebat Hebe. caſtellũ Phliũ noiat Plini.
Phoca piſcis bos marinus a ſono mugitus. Vir. lib. iiij. Et
turpes paſcit ſub gurgite phocas. Hic corio & pilis tectus
parit in terra pecudum more, canus modo coit. In ſom/
no mugit a quo præcipue uituli nomen accepit. Fuit &
nomen Imperatoris Romanorum.
Phoce, es, oppidum Boetiæ.
Phocea urbs minoris Phrygiæ, ut inq̃t Ptole. Atheniẽſiũ
colonia, unde profecti ſunt qui Maſſiliã apđ gallos, nõ
procul a Rhodano cõdidere dicta Phocea, q̃ uituli ma/
rini magno numero comparuiſſent urbem cõdẽtibus.
Eſt & in Charia Phocea monti Mychale appoſita. Ab
hac phocenſes, ut a græcorum Phocide Phocenſes. Ab
utraq; phocaicas. Vnde muricem phocaicum. Ouid. po/
ſuit a phocea non procul A Sardibus.
Phocaicus, a, um. qđ eſt ex phocea. Vñ murex phocaicus.
Phocees ppl̃i Ionũ, q primi lõgis nauib⁹, ſm̃ Herodotũ
Phocis parua græcorũ regio, ubi oraculũ delphi (uſi ſũt.
cũ. Luca. li. v. Maſſiliæq; ſue donant libera Phocis. In ea
enim eſt oppidũ Delphi ſub Helicone monte. Fons Ca/
ſtalius, & Cephiſus amnis, & mons Parnaſus. in quo
Appollinis templũ. Hinc phocides, & phocei dicti ſunt,
qui Maſſiliam condiderũt. Hos Varro ſcribit trilingues
eſſe q̃ græce & latine, & Gallice loquantur.
Phocion Athenienſis uir clarus, cognomẽto bonus paup.
Fuit enĩ ſemp paup cũ ditiſſimus eẽ potuiſſet pp freque
tes ei delatos honores. Hic neq; ridere neq; lachrymare
ab ullo unq̃; eſt uiſus. Et in cõcione cũ qs dixiſſet. Cogita
bũdus uideris o Phocion. Recte iudicas. Cogito enĩ ſi
qua ualeo in his breuitate uti, q̃ apud Athenienſes dictu
rus ſum. Huic cũ legati Philippi Macedonis regis ingen
tia munera offerrent, hortarẽturq; ut ea acciperet, q̃uis
enim ipſe facile his careret, liberis tñ eius eẽnt neceſſaria
q̃bus difficile foret in ſumma paupertate ad p̃inam glo
riam peruenire. Si mei inq̃t, ſimiles erũt, idẽ hic agellus
alet illos, qui me ad hanc dignitatẽ perduxit. Si diſſimi/
les nolo meis impenſis illorũ ali, augeriq; luxuriam.
Phœbus epitheton Apollinis quaſi lucidus qui Iouis, &
Latonæ filius fuit eodẽ partu, cũ Diana genit⁹, que & ipſa
Phœbe vocitata eſt diuinationis, & ſapientiæ deus a poe
tis exiſtimatus, & medicinæ repertor, qm̃ ſentiendi vis
omnis a ſole nobis eſt. Dictus phębus, quaſi φῶς βίος.
ab φῶς. & βίος. i. lux vitæ. Vel a ſpecie & nitore. Nam
græci φοῖβον purum dicunt, & ſplendidum.
Phœbas, adis, fatiloqua, q̃ phœbei numinis recepto affla
tu fureret, & agitaret in bacchantis imaginem. Sido. Nec
ſic intortũ violatę phœbados vltrix i danaos fulmẽ iecit.
Phęnix agenoris filius, Cadmi frater q phœnicib⁹ impe/
rauit, a quo Phęnicia, & phenix arbor palma, & color ru
ber, a quo phœniceus, a, um, vt color phœniceus qđ &
phœniceus dr̃. ideſt purpureũ. Sił phœnix auis a purpu/
reo pennarũ colore dicta, toto orbe celeberrima in Ara/
bia naſcens, aq̃lę magnitudine, q̃ annis ſexcentis, & ſexa/
ginta viuere dr̃, vt Mani. ait capite honorato in conum
plumis extãtibus criſtatis faucibus circa colla fulgore au
reo, cætera purpureus abſq; cauda in qua roſeis pennis
ceruleus inſcribit nitor generis, tam maſc. q̃; fœmi. Hie.
in expoſitione ſymboli. Quid mirũ videt, ſi virgo cõce/
perit cũ orientis auem q̃; phœnicẽ vocant, in tm̃ ſine cõ
iugę naſci, vel renaſci cõſtet vt ſemp vna ſit, & ſemp ſibĩ
ipſi naſcẽdo, vel renaſcẽdo ſuccedat. Idẽ ad p̃ſidiũ. Phœ/
nix auis ẽ in India, & p. ccccc. an. de lybano ſplet ſe aro/
matibus & ſic nidificat, & indicat ſacerdoti. Heliopolita/
no mẽſę famenoth aut famurth. Implet arã ſacerdos ſar
mentis, & ibi ꝯfert phenix aromata, & electrũ arę impo
nit Et p̃mo ſolis ortu phęnix quidẽ mouet pẽnas. Solis
vero calore accendit electrũ & ſic exuruntur aromata &
ipſa phenix incẽdit. Craſtina die de cinere gignit vermis,
ſcđo pennas affert, tertio ad antiquã redit naturam, & ſic
ad ſua loca reuertit. Ambroſi. in lib. Hex. Phenix auis in
locis arabię phibet degere, atq; ea, vſq; ad annos q̃ngen
tos longeua ętate pcedere, que cũ ſibi finẽ vitę adeſſe ad/
uerterit facit ſibi thecã de thure, & myrrha, & cęteris odo
ribus, in q̃; impleto vitę ſuę tp̃e intrat, & morit de cuius
carnis humore vermis exurgit, paulatimq; adoleſcit &
proceſſu ſtatuti tẽporis induit alarũ remigia, atq; in ſu/
perioris auis ſpẽm, formamq; reparat. Eſt & phenix no/
men fluuij in Theſſalia, in Aſopũ fluentis. Et phenix qui
ex phęnicia eſt populus, quem Ioſephus ſcribit inueniſſe
gręcas litteras. Vnde Lucil. Phenices primi (famę ſi credi/
tur) auſi Manſuram rudibus vocem ſignare figuris.
Phœnices παρὰ τὸ φονεύειν dicti ſũt q̃ initio cuiuſcũq;
generis appulſos homines pro victimis feriebant inde
qui phœnicibus proxima colunt. vulgo phœniſſare di/
cunt cęde maculare. Sed Euſe. lib. de temporibus, phœni
ceus inquit color & vna mutata littera puniceus ab inuẽ
tore nomen ſortitus eſt qui bythiniam condidit & phœ
nicibus elementorum notas dedit.
Phœniceus, a, um. quod eſt purpurei coloris a purpura q̃;
prima cõmendatione in tyro tingebatur apud phœnicas
quos mutatis ſyllabis phœnos appellamus vnde puni/
cos, & puniceus deriuatur.
Phœnicia regio in Syria, a Phœnice rege ſic uocata. Iudeæ
contermina. In ea ſunt Tyros, & Sydon vrbes carmelus
& Libanus montes, in quo thura leguntur.
Phœnicium color rubeus. Hier. in expoſitione pſal. Si fue/
rint peccata veſtra ſicut phęnicium, velut niuem dealba/
bo. Nam græci φοινίκεον phœnicium vocant.
Phęniſſa mulier ex phęnicia.
Phenicis, phęnicidis, purpura, pãnus rubeus. Phœniceus,
puniceus ruber.
Phęnicopterus, vel phęnicopterix pe. cor. auis rubẽtes pen
nas habens, gręce vocant phęnix rubrus, & πτερὸν alam
Iuue. Et ſcythicę volucres, & phęnicopterus ingens.

Phœnicopterigium dimi. paruus phœnicopterus.
Pholus fuit unus ex centauris. Ixionis, ex nube filius.
Pholoe mons Archadię ſyluoſus. De quo Luc. lib. vij. Sci/licet ipſe petet Pholoen petet ignibus Æthen.
Phonaſcus uocis, pronunciationiſq; magiſter, & modera/tor dictio græca ἀπὸ τοῦ φωνῶ, qđ ē loquor, vł ἀπὸ τοῦ φωνῆς & ἀσκέω. i. ab exercenda uoce. Quin. lib. xj. Sed cura nō eadem oratoribus, que phonaſcis. Sueto. de Augu. pronūciabat dulci, & proprio quodam oris ſono, dibat & aſſidue phonaſco operam. Is enim uoces intor/quere, remittere, lenire, exaſperare docebat.
Phorcys, huius phorcys & phorcyn, Phorcinis nomē Ne/(ptuni filij.
Phorcus nomē propriū uiri q imperauit cor/ſicæ & ſardinię ſed ab Athlante uictus nauali pꝛlio mari obrutus eſt. & a ſuperſtitibus ſocijs diuinos honores me/ruit, hic fuit pater meduſę & reliquarum gorgonum.
Phoſphorus, pe. cor. latine lucifer ſtella. Vide in Veſper.
Phos neutri ge. arcū flexum, hoc eſt ἀπὸ φῶς φωτός, lumē ſignificat maſ. ge. acutū. i. ὁ φὼς φωτός hoīem. (tus.
Phragmō nomē ſtatuarij, & pictoris egregij ſic & polycle/
Phraſis elocutio. Dicta ἀπὸ τοῦ φράζειν, hoc eſt ab elo/quendo elocutio. Hiero. in pꝛolo. li. Re. Secūdus græcus eſt, qđ ex ipſa phraſi pꝛobari poteſt. Quintilia. Macer, & Lucre/tius legendi quidem, ſed non ut faciant phraſin. Aphra/ſis ſic Theophraſtus.
Phreneſis pe. cor. morbus ledēs, mētē, & ad iſaniā, furorē/qꝫ deducens, ἀπὸ τοῦ φρενός. i. deturbatio mentis. In/de phreneticus, q eo uitio laborat. Apud Iuue. phreneſis pe. p. legit. Cū furor haud dubius, cū ſit manifeſta phre/neſis. Alr Serenus protulit. Ex uitio cerebri phreneſis fu/rioſa mouetur. Amiſſaſq; refert frēdens amētia uires.
Phregenę pe. pro. ciuitas in ethruria altera in latio. Vnde phregenates.
Phrenes dīr a græcis precordia, q̄ exta nūcupant. Galenus li. v. de interioribus docet diaphragma, dici phrenas eo, qđ pp apoſtema diaphragmatis gignat phreneſis Ariſt. pcordia dici autumat, phrenas a mēte & prudētia q̄ græ/ce dī φρήν. Subtilitas. n. mētis ut ait Pli. pcordijs accepta (fert.
Phronimos, latine prudens phroniſis prudētia. Ci/ce. lib. j. offi. Princepſq; oīum uirtutū eſt illa ſapientia, q̄ꝫ græci ſophiam uocant. Prudentiam enim, quā græci Phro/niſin dicunt aliam quandam intelligimus, quæ eſt rerum expetendarum, fugiendarumq; ſcientia.
Phroniſium prudentula.
Phrine nomen meretricis apud athenas, de qua. Quin. li. ij. que impietatis accuſata ab hyperide clariſſimo illius ęta/tis orator, fuit defenſa.
Phrygia regio minoris Aſię a Phrygio amne, q eā a Caria diuidit. Vel a Phrygia cecropis filia, ubi Dardania a Dar/dano Iouis filio. Inde a Troe Erichthonij filio, Dardanis filio Troia, in qua Ilion, vel, a, phrygio oppido macedo/niæ, ſiue Bovgio vnde colonos pfectos aiūt in phrygiā. Duæ tñ ferunt Phrygiæ maior. ſ. & minor, q̄ Epictetus dicta fuit Phryges xp̄ianā fidē tenuerunt diu. Sed emerſit apud eos montanus qdā, q ſe paracletū noīauit. gentēq; illā infecit cū quo mulieres Priſca, & Maximilla relictis viris ſuis fœdebāt, & illius inſpiratiōe pphetiſſæ dicebā/tur multiſq; erroribus, & phrygiā, & vicinas regiones im/pleuerūt. Phrigia ab aqlonis pte eſt Gallacię collimitata, A meridie Lycaonie Piſidię, Mygdoniæq; cōterminata. In ea eſt Ida mons, & Tmolus, & Pactolus fluuius. Ex ea fuit ſibylla nona, q̄ ſic uaticinata eſt. Tuba de cœlo uoces luctuoſam emittet. tartareū chaos oſtēdet dehiſcēs terra Veniēt ad tribunal dei reges oēs Deus ipſe iudicabit pios ſimul, & impios, tunc demum impios in ignē, & tene/bras mittet. Qui aūt pietatem tenent, iterum uiuent.
Phrix gis ge. maſ. pro eo q eſt ex phrygia Hiero. Cōpꝛſe phrygē & pōticū ut locuſta comedat. Dī & phrygius. a. um. Vir. li. ix. de mulieribus loquēs iqt. O uere phrygiæ.
Phrygiones, a phrygibus dicti, q acu pingūt, uel q tedor/

diendi & texendi auri & argēti rōnē inuenerūt. Pli. lib. 8. Pictas ueſtes iam apud Homerum fuiſſe uideo. Vñ nōtę triūphales acu facere id phryges inuenerūt. Ideoq; phry/giones appellati ſunt. Idem appellat dardanū aurum.
Phthia ciuitas Theſſaliæ, a qua phthius & phthiota. Vñ Achilles phthius dictus eſt. Oui. Quā ſine me phthijs ei neſcit æquora remis. Et uideā puppes ire relicta tuas.
Phthiotis, idis, dicta eſt una ex quattuor Theſſaliæ parti/bus, ut inquit Strabo.
Phthiriaſis morbꝰ pedicularis, ἀπὸ τῶν φθειρῶν qđ & pedes. & pediculos uocamus. Vñ phthirophagi dicti sūt populi ſolis piſcibus uiuētes a tenuitate uictus, quaſi pe/diculis ueſcantur. Hi ſunt iuxta pontum Euxinum. Hoc morbo extinctus eſt Silla dictator. & Pherecydes poeta.
Phthiſis, tabes, morbus, quo pulmonis exulceratio fit ex pituita a capite diſtillante, ἀπὸ τοῦ φθίνειν qđ eſt tabe ſcere. Vnde phthiſici uocantur. Sunt qui phthiſin phthoē quoq; appellent ſꝫ illud genus maxime quo ſanguis reij/citur, quā morbo laboraſſe Theopompum, & ab Aſcle/pio curatum tradunt.
Phthongus, ſonus, vñ diphthongus, quā ob cām phthō/gus, & harmonia in cœlo dūr. Vide Ptolemeum lib. iij. harmoniacæ inſtitutiōis, ὅτι φθέγγομαι ἐστὶ τὸ αὐδάω ἐντεῦθεν φθόγγος παρ' αὐτοῖς. q autem Pythagorā dicunt aliqui primum inueniſſe cœlum harmoniā uolu/an alij. Suidas noſter explicat.
Phthirophagi populi ſunt, de quibus Strab. phthiropha/gis, a, ſordibus & ſquallore dictis uicini ſunt ſuanes ni/hilo beatiores illis.
Phicos græce herba, alga qua priſtinus lanę color reparat, hanc latini fucū uocāt vñ officias dix rūt ſilationes re/.
Phyſeteres pe. p. græce φυσητῆρες, animalia aquatica.
Phucus aīal uol itile, puū, a phago comedo. Vide i fucus.
Phut ide phutei, ut Ioſephus ſcribit Mauritanię ppl̄i. Fuit aūt Phut Chame filius cuius pr̄ Noeus. Ita. n. a grecis uo/cari dr̄, quem hebrei Noe dicunt, uel potius Canoch.
Phylacitæ, qui obſeruant. nā φυλάττω, cuſtodio, uel ſer/uo dicit. & plau. Philacam carcerem uocat.

Pi ante I

Piaculum, ſacrificium. cultus & quicquid agitur, ſiu pre/betur pro ſacrificatione peccati Virgi. Ea prima piacula ſunto. Hor. lib. Car. Teq; piacula nulla reſoluent. Hoc eſt nullis hoſtijs te expiabis. Aliquādo dicit crimen. flagitiū Hiero. in li. Iudi. Nunq̄ tantū nefas, & tam grande piacu/lum factum eſt in Iſrael. Vir. lib. vj. Diſtulit in ſeram cō/miſſa piacula mortem.
Piare ſignificat colere. Plau. Vbi piem pietatem ſi iſto more morata tibi poſtulem placere. Quandoq; cōtaminare, polluere, qđ & impiare dr̄ quēadmodum ſacrum ponit pro execrabili. Quandoq; pie amare. Neuius. Nemo eſt, qui magis ſuos piet liberos. Aliqñ purgare Vir. Et culpā miſerorum mortē piabunt. Huius uerbi compoſita ſunt ex pio qđ eſt purgo. Impio contamino. Hiero. in prolo. Aggei. Sed cum memoratus populus multis tēporibus idolis ſeruiendo etiam effuſionem ſanguinis innocentiū ſe grauiter impiaſſet ſeptuaginta annorū captiuitatē eun/dem populum ſtatuit ſuſtinere.
Piatrix ſacerdos, q̄ expiare ſolita erat, quā ſagā alij uocant.
Piamen, ſeu piamentum erat id, quo in expiando utebā/tur. Eſt tamen dictio magis poetica, q̄ oratoria nam gran/dis eſt differentia de uſu dictionum que uarijs ſcribendi generibus conueniant, alijs utitur ſatyricus, alijs orator, alijs hiſtoricus.
Piaculare, qđ ad ſatiſfactionem peccati pertinet. Liui. lib. j. Itaq; ut cædes manifeſta aliquo tum piaculo lueret im/peratū patri, ut filiū expiaret pecunia publica. Is qbuſdam piacularibus ſacrificijs factis que deinde genti Horatiæ tradita ſunt. Piacularia. triſtia, per quæ malū fieri opina/bantur. Nam a ſuperis fœlicitatē, ab inferis dijs infœlicita/dari cenſebant

dei cenſebant. Piacularia auſpicia dicebantur, quæ ſacrificantibus triſtia portendebant cũ aut hoſtia, ab ara profugiſſet, aut percuſſa mugitum ædidiſſet, aut in aliã partem corporis, q̃; oporteret, cecidiſſet.

Piabile, quod purgari poteſt cuius cõtrarium eſt inexpiabile. Augu. ſuper Ioannem. Viderunt ſe ingenti crimine impietatis aſtrictos, quando illum occiderunt, quẽ venerari & adorare debuerũt, & hoc putabãt eẽ inexpiabile.

Piam ſyllabica adiectio, q̃ ornatus cãn cũ ponit̃ vt q̃ſpiam.

Piens, a pio, as cũ ſignificat pie amo. A quo pientior pientiſſimus. Piens tamen in vſu non eſt.

Pietas (inquit. Cic. lib. artis veteris) eſt, per quam ſanguine coniunctis, patriæq̃ beniuolis offiñ, & diligens tribuitur cultus. Aug. vero ſic. Pietas proprie dei cultus intelligi ſolet, quam græci Euſebian uocant. Hæc tñ & erga parẽtes officioſe haberi dr̃. More aũt vulgi hoc nomẽ ẽt in operibus miſericordiæ frequentatur. Quod ideo arbitror euenisse q̃a hæc fieri præcipue deus mãdat, eaq̃ ſibi, vel pro ſacrificijs vel præ ſacrificijs placere teſtatur. Ex qua loquendi conſuetudine factum eſt, vt deus ipſe dicat̃ pius, quam tamen græci nullo ſuo ſermonis vſu euſebian vocant, quamuis euſebian pro miſericordia illoꝝ ẽt vulgus vſurpet. Huius cõtrariũ eſt impietas, q̃ ab iniuſtitia ſic diſtingui ſolet ꝙ illa in deum hæc dici in homines poteſt. Per illam contemplatiõe delinquitur hac opere, & factis peccatur. Pietas etiam a Romanis dea putata eſt.

Pius, pia, pium, q̃nq̃ religioſum ſignificat, Vir. Dijs meliora pijs. Q̃nq̃ miſericordem, benignum. Cicero. Non ſecus in me pius quam pater in filios. Quandoq̃ caſtum. Quin. Et pios amores, ac pudicos. Huius contrarium eſt impius. Exiſtimo aũt, ꝙ deductum ſit a græco pius immutatiuncula quadam ϖρᾶ ος ρα ει'τι, λ:'γει αι, pius.

Picea genus arboris, quam Pli. libr. nat. hiſto. gnetam ſpeciem cedri ſcribit eſſe ab ea eſt pix feralis arbor naſcitur in mõtibus frigidis. Gerit calidam gemmam & thuri ita ſimilem, vt admiſta dignoſci nequeat.

Piceus a, um quod eſt ex pice.

Pico, as, ſignificat pice q̃cq̃; lino. Pli. lib. xxvj. Sed uaſa tuẽtur picando parietes q̃m ex tectorio calx proditur. Sciteq̃ dictum eſt ad tecta eos pice ad vinum calce vti, q̃m ſic muſta condiunt. Picare etiam dicuntur mulieres cum eis grauidis appetitus uarij eueniunt, citoq̃ commutantur, a pica aue verbum formatum. Huius compoſita ſunt compico, & impico. Vnde Colu. lib. vij. Si dolore neruorum claudicat, oleo & ſale genua, poplites, & crura compicanda ſunt donec ſanentur.

Picatus picata, picatum. quod pice litum eſt ſeu cõditum ut uinum picatum. Antiqui enim uinum pice condiebant quod picatum vocabant. Pli. pice, & reſina condire muſta vulgare Italiæ eſt. Erat & picatum aliud quod ſponte naturæ ſuę picis ſaporẽ recipiebat, & hoc in agro Vienſi peculiariter naſcebat̃. Pli. Iam inuenta uitis, per ſe in vino picem habens, reſpicienſq̃; Vienſem agrum.

Picus, auis parua unco cauat arbores in q̃bus pullos educat, & ſcandit in ſubrectum felium modo, Plau. picus ulmum tundit. Dicta a pico Saturni filio qui ei nomen dedit, vt docet. Pli. lib. x. Et quoniam hæc auis Marti ſacra eſt, quandoq̃; picus martius dicitur. Picos Romani veteres vocabant quos græci gryphes vocant beluæ quadrupedes, auritæq̃; viſu, & forma terribiles corpore leonino. roſtro alis pedibus aquilis ſimiles, habitare in Hiperboreis montibus in Aſiatica Scythia feruntur, vbi aurum, & gemmæ naſci perhibentur ibiq̃; tanta rabie in homines deſæuiunt, vt terram ipſam inhabitabilem faciant. Et quaſi geniti eſſe videantur ad plectendam auaritiæ temeritatem. Plautus. Pici diuitijs, qui aureos montes colunt eos ſolus ſupero. Sed hoc, vt multa alia, fabuloſum eſt. Fuit & Picus Saturni filius & primus rex Latinorũ. quo tempore hebreis regnabat delbora propheteſſa. Latini pater, & Latini regis auus, auguriorum periciſſimus, & primus hac aue uſus eſt in auſpicijs. Ouidi. Picus in auſonijs, proles ſaturnia terris.

Pica, quamuis fœmi. uideatur a picus longe tamen diuerſæ ſignificationis eſt. Nam auis eſt magnitudine palumbæ alis uario colore & præſertim cæruleo depictis humana uerba pferẽs. Martia. Pica loquax certa dñm te voce ſaluto. Si me non videas, eſſe negabis auem. Eſt & alia pica ſub vẽtre alba ſuperius nigra, quæ varia appellatur.

Picumnus deus qui in ſacris Romanis adhibeat̃. Emili. Macer ĩ Theogonia. Et nũc agreſtes ĩter picũnus habetur.

Picenum regio Italiæ, in qua eſt Aſculum, a pico martio aue dicta, cuius ductu, & auſpicio Sabini, cum Aſculum proficiſcerent̃ in uexillo eorum picus conſederat. Nam ſicut Stra. li. v. ſcribit. Conditores picẽtium, e Sabinorum terra profecti ſunt a quibus orti. Var. de vi. pat. Pedius picus cũ eſſet prætor urbanus, & ſedens in ſella curuli ius diceret populo picus martis aduolauit, atq̃ in capite eius ſedit. Picenum quondam vberrime multitudinis. Naq̃ trecenta, & ſexaginta milia picentium in fidem romani populi venere. Ea nunc marchia anconitana dr̃. Incipit a Troento amne vſq̃ ad Iſaurum fluuium, qui nunc ſolia dr̃. Et hinc Apennino, hinc mari ſupero terminatur. Habet ciuitates piſaurum. Fanum fortunæ Senam gallicam Vrbinum, Anconam Camerinum Firmũ & Aſculũ.

Picenus, a, um, nomen poſſeſſiuum vt picenus ager.

Picens, tis, nomẽ gentile, ut homo picens, ex piceno. Hinc picentinus, a um.

Picra amara dicitur. Hiero. ad Alga. Vidi ego nauſeam, & capitis vertiginẽ antidoto, quod appellatur πικρά, ideſt amara, ſæpe ſanari.

Picris lactucæ genus quam ita appellauere vt inquit Plin. cum exprobratione amaritudinis.

Pictacium tabula Iudicũ decurionũ & pontificũ. i. matricula vt apud Lampridiũ in Alexã. Q ui ait. Deniq̃ cũ inter militares aliqd ageretur, multorũ dicebat & no͠ia de p̱mouẽdis etiã ĩ ſiltam notabat & plegebat cuncta pictatia. Apud Celſum accipit̃ pro eo panno modico q̃ modo præcordijs, modo capiti dolenti imponi ſolet ad mitigandũ cruciatũ pidmã vocant. In decretis canonicis. xxv. q. ij. ſic ſcriptũ eſt. Pictatiũ q̃d nobis tua fraternitas obtulit ſuſcepimus. Vbi pictacium accipitur p̱ libello, ſiue charta epiſtolari. Apud Libertum ponitur pro velamento, ſeu ornatu tunicæ, Quod nomen quidam a pictura deriuant.

Pictes latine pugil. Inde pictale certamen.

Picturatus, varia pictura exornatus & actu pictus. Vnde picturatæ veſtes dicuntur, non a picturo, q̃d non inuenitur, ſed ſimplex participium vel participij tantũ vxor eſt. Vir. Fert picturatas auri ſub tegmine veſtes.

Pierus pe. cor. nomen patris nouem picarum. Oui. li. v. me. Pierus has genuit pelleis diues in aruis.

Pieria mõs, & ciuitas Bœotiæ, quã primus Pierus Lini pr̃ ædificauit, muſis ſacer. Hinc perides muſæ, ꝙ ĩ pieria; ex Ioue & Mnemoſinæ natæ ſint, vt inq̃t Stra. Vel a pieria regiõe macedoniæ Æmathia, añ dicta a nemore ita appellata. Cui nomẽ eſt pieris. Et pieres populi sũt dicti, q̃b᷑ extinctis macedones ea loca incoluere. A pieria fit pierius, a, um. Vnde pierium carmen. Muſæ autem ſuauiſſimum viaticum ad labores vitæ. Vnde Theocritus εὐ'δ·'ν ϖοτ τὸν ἀπατερύνειφα μακ ν ἄλλονικί κου'τ''γ''/ ρισον?'μ·ι δονε`ου' ϖὶ ϖασευκ' ται ϖιέριδες

Piget piguit, & pigitũ eſt. Sta. lib. vij. Nec pigitũ paruoſq̃ lares humileſq̃ ſubire. Dr̃ & pigeo es gui & cõſtruitur cũ actõ, ſigñatq̃ dolere, ſeu moleſtũ eẽ, & vt inq̃t Aug. quaſi pigritiã ſignat. Nam cum dicimus piget me feciſſe hoc eſt dicere non ſurgit meus aius p̱bare quod feci. Plau. in pſeu. Id quod pudet facilius fertur, q̃; id, quod piget. Teren. in Phor. Quære obſecro, ne plus, minus ne faxit q̃d nos poſtea pigeat. Q ñ vero imperſonale eſt conſtruitur a parte ante cum accuſatiuo vel datiuo. Pla. Non dediſſe te pudet me, quia non accepi piget, Oui. lib. ij. Meta. Pigetq̃

actorum ſine ſine mihi. ſine honore laborum. Inuenitur etiam pigendus, quod eſt a pigeor verbo deponenti. Sunt qui pigere ad damnum & dolorem referri dicant pudere ad dedecus pudet qđ turpe eſt, piget quod dolet. Plau. in tri. pol. Pudere, ꝙ pigere præſtat totidem litteris.

Piger, tardus cuius cõtrariũ ẽ impiger ꝑ diligẽte hinc pigricia pigricies, pigredo, pigritudo, & pigritas, ꝑ tarditate, & ignauia. Ci. li. iij. de re. Nũqd viri ſortiſſimi fortitudo impigritas patiẽtia. Et li. iiij. Tuſ. Quæ aũt ſubiecta ſunt ſub metu ea ſic definiũt pigriciã metũ ꝯſequẽtis laboris.

Pigreo, es piger ſũ, a q̃ pigreſco, & pigreſio idẽ ſignãtia.

Pigro, as, detineo, ac retardo. Accius. Melius pigraſſe. ꝙ properaſſe nefas. Apul. Cũ in ipſo lumine dirarũ beſtiarũ repigrat impetus.

Pigmẽta ſunt vnguẽta qbus vtuntur puellæ ad venuſtandã faciẽ vt fucus. Aug. fucare faciem pigmẽtis quo rubicũdior, vel cãdidior, vel verecũdior appareat adulterina fallacia ẽ. Per trãſla. vero dñr mẽdacia, & fraudes, qa nõ eſt naturalis color, ſed artificialis. Ci. li. ij. de ora. Tã integræ ſnīæ, tam veræ, tam nouæ, tã ſine pigmẽtis, fucoq; puerili, vt mihi nõ ſolũ tu incẽdere iudicẽ, ſʒ ipſe ardere videaris. Aliqñ ſignãt colores pictorũ de qbus caput ẽ apud. Pli lib. xxxv. Accipit̃ & qñq; ꝑ cõfectione ex diuerſis ſpẽbus, ſuaui, & odorifera. Hier. Deniq; & hi, qbus intellectus herbarũ eſt pigmentorumq; peritia ferũt qdã eẽ pigmẽta quorũ, ſi odorẽ cœpint non nulla aĩalia cõtinuo iterũt, alia vero eodẽ odore recreant̃ vitiãq; recipiũt.

Pigmẽtat⁹, a, um qđ ẽ pigmẽtis ornatũ. Hiero. ad Paulinum, Totũ, flaccidũ, molle, nitidum atq; formoſum quæſitis hincinde odoribus pigmentatum.

Pigmẽtarius q facit, uel uẽdit pigmẽta. Hier. in Exo. Cõpoſuit & oleum ad ſanctificationis unguẽtũ, & thymiamata, de aromatibus mũdiſſimis opere pigmẽtarij. Firmicus. Quicunq; habuerit horoſcopum in parte libræ. xxvj. erit pigmentarius vel thurarius.

Pigmentarius, a, um, quod ad pigmenta pertinet.

Pignus, oris vt eris, a pugno, vt Caius de verbo. ſig. inqt. Quia res, q̃ pignori dant̃, manu tradunt̃. Eſt & ꝓprie qđ creditoris dat̃, ut ſit ſecurus. Et hoc mõ ſæpe dr̃ cum aut munus noſtrum, aut aliqd ſiſe pignus eẽ amoris, & beniuolẽtie uoluit. Vir. Ipſe pr̃ dextrã Anchiſes haud multa moratus. Dat iuueni, atq; aĩum pſẽti pignore firmat. i. ſecurũ facit, ut q dat pignus. Vlp. inter pignus, & hypothecã hoc differre ſcribit & pignus dr̃ cũ ad creditorem trãſit, hypotheca cũ nõ trãſit. Q̃m uero filij uident̃, tãq; pignora inter ui. & uxo. eẽ tũ uinculi ne aliogn, forte diuortiũ fiat, tũ charitatis, factũ eſt, ut pignora, ꝑ filijs capiant̃. Nã, ut inqt Amb. Cũ ꝑmiũ nuptiarũ ſit ptus fœminarum merito mentes cõiugales, ꝑ filios, ueluti, per quedã q̃ſi pignora inter ſe arctius copulant̃. Oui. Dulcia ſolicite geſtabãt pignora matres. Aliqñ pignus ſumit̃ ꝑ eo qđ deponit̃ ab his, qui ſimul decertãt apud ſequeſtrũ. Vir. Tu dic mecum quo pignore certes.

Pignoro, ſiue pignero, pigneras ſignificat res pignori do. Sue. de uitel. Vtq; ex aure mr̃is detractũ unionẽ pignerauit ad itineris impenſas. Huius compoſita ſunt oppignero, & repignero, de quibus alibi. Inuenitur etiam pigneror deponens in eadem ſignificatione.

Pigneratitius, a, um. ex ſupino uerbi pignero nomẽ deductum ſignãt. qđ pignori datum eſt. ut res pignoratitia. pignoratitius uir. cui pignus capere licet Vlpi. Queritur in pignoratitio creditore, an pignoris pſecutio denegẽt.

Pigridiæ, ſunt olera amara quas Hie. uocat lactucas agreſtes. Aug. li. de cataclyſmo cũ pigridijs, & aſinis comedetis agnũ.

Pilus prima cor. capillus. Nã ambo cõuertũtur. Gel. Si ouiũ lacte hedi, aut caprarũ agni alerent̃. cõſtat ferme in his lanam duriorem. in illis capillus gigni tenuiorẽ, a quo pilo, as. Eſt & pilus nomẽ generale. Naʒ pilũ, pro capillo. Pli. poſuit. In capite inqt cũctorum aĩaliũ hoĩ plurimus pilus. Pili lõgiores, ac proni ĩ colla, atq; armos ueſtiẽtes iubæ dñr. Pili vero craſſiores rigidi, quales hñt ſues vocant̃ ſetæ. Pilus vero prĩa produ. qđ & pilum dr̃, telũ Romanũ a perimẽdo dictum, quaſi perilũ, vt inqt Var. Hui⁹ haſtile erat pedũ qnq;, & ſemis, & ferrũ trigonali figura nouem vnciarum a quo pilati dñr pilo armati. Generalr tñ pila. Var. auctore tela Romana ſunt ſicut geſſa Gallorũ, & ſariſſæ Macedonũ. Hinc & primipilus dr̃ cẽturio. Et pmipilatæ haſtæ. q̃ ferreas hñt cuſpides, quaſi præferratæ. Propilatum dr̃, vbi nõ eſt ferrũ, ſi modo in mucronẽ exacutũ ſit ad formã pili factũ. vt cornua locuſtarũ, qbus natãt. Præferratũ vero pilũ in molẽdo, ppea vocat̃ apud Pli. vt a pilo ruido diſtinguatur ad molas videlicet, quas aqua verſat vtili. Nec tã, ꝙ ſine ferro eſt, id nomẽ habet, q; ꝙ aſperũ ipolitũq;. Nã & ruidus panis appellat̃ q paꝝ coctus. rugoſuſq; ſit. ꝙꝙ rubidus ſ. re ſcribit̃. Præterea pilus, ſiue pilũ, a pinſendo ſeu a pilũno, vt inqt Seruius inſtr̃m, quo qppiã in mortario terit̃ Pli. li. xviij. Quippe & Ethruria ſpicã farris, toſti pinſente pilo pferrato, fiſtula ferrata & ſtella itus dẽticulata, vt niſi intenti pinſant, concidantur grana, ferroq; frangantur.

Pilatus, pilo armatus. Mar. Et pilata redit, tãq; ſubitq; cohors.

Pila pilæ, a pinſo, vas cõcauũ, ꝙ antiq ſiccata frumẽta in pilas imiſſa pinſebãt. Pli. li. xviij. Tũdat̃ granum eius in pila lignea. Sitr vaſa illa ꝯcaua mediocrũ vſui apta in quibus Typſane fieri ſolẽt, pilæ dñr. Itẽ pila eſt colũna ſtans quã græci ςήλην vocãt a ſtando ꝓprie ſtelas græci appellãt ſtãtes in monumẽtis colũnas. Apul. li. iij. me. Pila media, q̃ ſtabilis trabes ſuſtinebat. Fe. Pila q̃ parietem, ſuſtẽtat ab opponendo dicitur. Pliny. lib. xj. Ruẽtes ceras fulciũt pilarũ iſtar intertus a ſolo fornicatus, vt ſit aditus ad ſarciẽdũ. Sʒ ĩ hoc ſignãto ꝑma ꝓducit̃, cũ alſ corripiatur; hinc oppillare qđ eſt q̃ſi pilarũ oppoſita offirmare occludere. Ci. Opilatas tabernas, de pila. Vir. Saxea pila cadit. Itẽ pila ẽ, qua ludit̃ ab πάλλω æquo, ꝙ forma ſpherica ſit, q̃ oĩ ex pte æqua eſt, vel a pilo. qđ pilis impleri ſolẽt. Idẽ pila capit̃, ꝑ quacũq; re rotũda iſtar pilæ luſoriæ.

Pilatim aduerbium a pila, pro columna ſignificat per pilas. Victru. Pilatim ſtruuntur ædificia.

Pila horatia apud liuium videtur non plus armorum ꝙ lapidis nomen fuiſſe. Diony. Haly. Lapis angularis ĩ foro ſupra quẽ ſpolia trigemini dicauerãt pila dictus horatiã.

Pilula, quaſi parua pila. Pli. Naſcunt̃ in eo pilulæ nucibus non abſiſes, intus hñtes floſculos molles lucernarũ luminibus aptos. Idem Scarabeus q pilulas voluit. Et ea venena. q̃ hac forma ſumimus, vulgo pilulas noiamus. Ideʒ vetus axungia hythiſim in pilulis ſumpta ſanat. Hæ græco vocabulo catapotia dicuntur.

Pilum nouacula culter raſorius, & haſtile quinq; pedum, & ſemis de quo in dictione pilus.

Pilani dicti ſunt milites, q pilis pugnabant, qui antea primipilares vocabantur, mutata r. in re.

Pilo, as, pen. cor. a pilo, qui in carne eſt, ſignãt pilos emitto Accius. Tũc primum pilabant genæ. Affra. Meum præterea corpus nunc pilare primum cœpit. Interdum etiam pilare eſt pilos detrahere. Mart. Quod pectus, ꝙ crura pilas. Hinc componitur depilo. Pilo as, pe. pro. græcuʒ eſt, & ſignificat complano. A quo fiunt compoſita Compilo, expilo, oppilo, & ſuppilo.

Pilites, pe. produ. genus lapidis candidiſſimi. Cato. Lapis candidor, q̃ pilates.

Pilentum, vehiculi genus, quo matronæ ferebantur. Ideʒ videtur, quod petoritum quod quattuor rotarum ab Hiſpanis introductum. Var. de lin. la. in conſuetudinem ſua ætate primus veniſſe ſcribit. Eſtq; eius forme, qua noſtri tpis principũ Italiæ mulieres vectant̃, ita libratũ, vt cõſidentes in puluinis in aere ſuſpendi agitatæ videantur.

Pileus tegmẽ capitis, qđ & pileum dr̃. Plau. Vt ego hodie raſo capite caluus accipiam pileum. Perſi. Hanc nobis pilea donant. Ponitur quandoq; pileus, pro libertate. Vñ legimus apud hiſtoricos ad pileum ſeruos fuiſſe vocatos quod ſignificat ad libertatem, cuius inſigne eſt pileus.

Liui.li.xxiiij. Poſtero die ſerui ad pileum uocati, & carce/ re uincti emiſſi. Suet. in Tybe. Seruiſq; ad pileum fruſtra uocatis, in Siciliam profugit. Accipiebant enim ſerui pi leum raſo capite qui manumittebantur.

Pileolus & pileolum, cuius accentu in antepe. diminutiuũ. Hor. in Epi. Vt cũ pileolo ſoleas ꝯuiua tribulis. Hie. ad fa biolã. Pileolus rotundus eſt, quaſi ſphera media ſit diui/ ſa, & pars una ponaꝰ in capite hoc græci & nr̃i narã nõ/ nulli galerũ uocãt. Idẽ ad Paulinũ neutro gñe dixit Pileo lũ textura breue, charitate latiſſimũ ſenili capiti ꝯfouẽdo libenter accepi, & munere & muneris auctore lætatus.

Pileatus qui pileo indutus eſt. Vnde ſerui pileati, qui pileo impoſito uendebantur.

Pilumnus qui ſtercorandorũ agrorũ, & pinſendi frumẽti uſum inuenit. Iouis (ut putant filius, & Danni pater. Ser. li. ix. Æn. Pilũnus, & pitumnus fratres fuerunt dij, horũ pitũnus ſtercorãdo⁊ inuenit uſum agro⁊, vñ & ſterquili nus dictus eſt pilumnus uero pinſendi frumenti unde a piſtoribus colitur. Et ab ipſo pilum dictum eſt.

Pina per ſimplex n, genus piſcis ſiue cõcchæ. Cic. lib. ij. de na. deo. Pina uero (ſic enim græce dicitur) duabus grãdi/ bus obſita conchis cum qua piſciculus ſquilla dictus ſo/ cietatem coit in aliquibus cancer cibi affectator.

Pina, ꝑ duplex nn acutũ ſignat. Vñ & pinæ muro⁊. i. ſum mitales & hñs utriq; acię bipẽnis dr̃. Pinas ẽt geſtaꝰ gla diatores ſolebãt. Vñ pinitapi retiarij dñr ꝙ pinas e gale/ is mirmilonũ iacto rete exciperẽt. Ruſſus pina pẽna eſt, quę pluma. i. mollior & exigua pẽna nõ ẽ. Nã pẽna gñale nomẽ eſt ad plumas & pinas. Var. lib. iii. de re ru. de colũ bis. Qui tũ pinas hñe icipiũt ĩnido reliquũt illiſis crurib᷒ Col. li. ix. Siccus ẽt puluis & cinis ubicũq; cohortẽ porti/ cus uel tectũ ꝓtegit iuxta parietes reponẽdus ẽ ut ſit quo aues ſe ꝑfundãt. Nã his rebus plumã pinnaſq; emũdãt.

Pinnatus cupido dictus eſt ꝓ aligero & pennas habente.

Pinnirapus pe. cor. gladiator. Cõpoſitũ nomẽ ex duobus corruptis. ſ. pina, & rapio. Iuue. Hic plaudat nitidi pręco nis filius iter. pinirapi cultos iuuenes, iuuenesq; laniſtæ.

Pinula dimi. a pina. Et eſt ſumma ps auris ab acuitate di cta. Aliqñ parua pina. i. pẽna. Col. li. ix. Inhibeturq; cupi ditas incubãdi pinula p nares traiecta. Pinula ẽt dr̃. q̃; pi ſces habent in dorſo & in uentre quã natando erigunt.

Pinnaculum faſtigium, & ſummitas ædificij, in acumen tendẽtis. ſiue ꝙ ueteres pinnã acutũ dicebant. Vnde bipẽ nis ſecuris, quæ utrinq; aciem habet, ſiue ꝙ pinnaculis addi pinna conſueuit que facili motu uentorum indicet flatum, quod genus nunc penniculum dicitur.

Pinnaces & ꝑ diminutionẽ pinnacidia dñr tabellæ in q/ bus capita oĩum rerũ cõtinẽtur, & latine indices dicim᷒.

Pinnacothecæ, Locus erat ꝓpe atrium, in quo pictæ tabulæ reponebãtur. In tablino rerũ in magiſtratu geſtarũ mo numẽta cõtinebantur. Varro ſcribit multos ſpectatũ ue niſſe Luculli uillas, ut uiderent pinnacothecas.

Pinacas græci dñt pugillares, hoc ẽ tabellas ceratas. Pli. co/ (dicillos iterpꝛaꝰ.

Pinus arbor tã maſ. q̃; fœ. ge. & tã q̃r/ tæ, q̃; ſecũdæ declinationis eſt, quæ & pinea dicitur. Am bro. Quis pineum uidens non ſtupeat.

Pineus, a, um. quod eſt materiatũ ex pinu. Vñ pinea coro na qua ut refert Pli. Apud Iſtmũ uictores coronabãtur.

Pinetum locus pinis conſitus.

Pinaſter pinus ſylueſtris miræ altitudinis. Pli. lib. xvj. Pina ſter nihil aliud eſt q̃; pinus ſylueſter.

Pindus Lapitharũ ſedes mõs theſſaliæ Apollini muſiſq; ſacer Acarnaniã ab Ætholia diuidit ut Soli. ait ĩ eo iue/ nit lapis galactides q ſi teraꝰ reddit ſuccũ albũ ad lactis ſaporẽ. Sũt tñ, q ĩ nomẽ, cũ y, ſcribãt. Eſt & nomẽ urbis Theſſalicæ, a pido mõte appellata iuxta q̃; ẽ fluui᷒ eiuſdẽ (noĩs.

Pinguis nõ macer aliqñ poniꝰ ꝓ ĩfęcũdo. Vir. Et pigues hortos. Aliqñ ꝓ ipedito & inepto. Cice. Quod ipſi antiocho pingue uidetur, & ſibiipſi cõtrarium. Hinc cõponiꝰ ꝑpinguis, quod eſt ualde pinguis, Colu. lib. iiij.

Ideoq; non eſt vineis apta vix etiã arbuſtis niſi ꝑpingui᷒.

Pingue vero ſubſtãtiuum neutri generis dr̃, quod iter car/ nem, & cutem eſt, ſucco liquidum. Vir. Et omnes Impẽ/ dũt curas denſo deſtendere pingui. A pinguis fit impin/ guo, as. Hiero. Impinguatus, incraſſatus recalcitrauit.

Pingueſco, is. a pingueo, es, fit. Colu. lib. ij. Omne emacia tum armentum medica pingueſcat. i. pingue fit.

Pinguefacio, ſignificationis actiuæ eſt pingueſio paſſiuę.

Pingo, is, xi, ctum. Pingere eſt formã alicuius rei ductis li neis repñtare. Hinc pictor q pixit, & pictura ars pingẽdi in qua ſupioribus tpibus floruere Zeuſis. Paraſius. Ap/ pelles viri clariſſimi. Hac vero tẽpeſtate Andreas man/ tinea patauinus Mãtuani principis aulicus, vir in oĩ vir tutũ genere pſtãtiſſimus dignus certe. q a poetis, & a cæ teris ſcriptorib᷒ celebreꝰ, cũ nulli, vel itegritate, vel pingẽ di arte ſit ſcõus. huic accedũt Ioãnes belinus venet᷒. Leo nardus florẽ. & Vincẽtius Brixianus excellẽtiſſimo ige/ nio hoĩes, vt q cũ oĩ antiqtate ĩ pictura poſſint ꝯtẽdere. Per trãſla. pingere poniꝰ ꝓ imaginari. Hie. ad Dama. ꝙ erã voce prõpturus añ mihi cogitatiõe pingebã. Hui᷒ ver bi cõpoſita ſunt. Depingo, qđ eſt pingẽdo deſcribo denũ tio demõſtro Lac. li. iiij. Cũ. n. qdã miniſtro⁊ nr̃o⁊ ſa/ crificãtibus dæmõijs aſiſteret, ĩpoſito frõtib᷒ ſigno deos illo⁊ fugauerũt, ne poſſent in viſceribus hoſtia⁊ futura depingere. i. denunciare. Idem lib. v. Quid vobis ĩnanes iuſticiam depingitis & optatis cadere de cœlo, tãq; ĩ ali/ quo ſimulachro figuratã. i. fabricatis. Hier. ad Pau. Tito ſcri/ pit, vt inter alias virtutes epi, quem breui ſermone de/ pinxit. i. deſcripſit. Ter. in Phor. probe ho⁊ facta impru/ dẽs depinxit. i. elocutus eſt. Expingo. ſicut pingo. Pli. Iam vero, & oneratijs nauibus, qm, & pericula expingimus ne qs mireꝰ, & rogos pingi. Cõpingo. & ipingo, vide alibi

Pinſo. is. ſui, piſtũ vel pinſitũ piſa tũdo vel molis frãgo. Colu. li. ij. Panicũ pinſitũ & euolutũ furfure, ſed milium quoq; pultẽ q̃uis in copia maxie cũ lacte nõ faſtidiẽdã præbet. Pomp. Cũ neq; molis molui, neq; palmis piſui vñ piſtor, nã añ mola⁊ vſũ frumẽta ĩ pilis piſebãt. Var. Nec pinſorem vllũ nõ noſcẽt, niſi eũ q ĩ piſtrino pinſeret farinã. Perſi. O Iane a ꝑ tergo quẽ nulla ciconia pinſit.

Pinſo, as. in eodẽ ſenſu. Var. li. j. re⁊ ruſti. Promẽdo dies. vt in piſtrino pinſetur, ac torreaꝰ. i. tundaꝰ, vel frangaꝰ.

Pinſito as frequentatiuum a pinſo, is, Plau. in Aſin. Qui polentam pinſitant ideſt contendunt.

Pindo is, pindi pinſum. Idem, qđ pinſo. Vnde pinſor, qui nũc piſtor dicitur, nam erat vtriuſq; rei artifex, hoc eſt, qui frumenta pinſebat, & qui panes coquebat.

Piſtor a pinſo. is q frumẽta in pilis pinxit. Nunc ãt dr̃. q panẽ coqt, ſeu facit. Pli. lib. xviij. Piſtores Romæ nõ fue/ rũt, ad ꝑſicũ vſq; bellũ annis ab vrbe edita ſupra qngẽ/ tos octoginta. Sue. ĩ Cæſ. Domeſticã diſciplinã ĩ paruis, ac maioribus reb᷒ diligẽter adeo ſeuereq; rexit, vt piſto rẽ aliũ q̃; ſibi panẽ cõuiuis ſubijcientẽ cõpedibus vinxerit Var. in ſa. v. de edulis. ſi q̃tũ opere ſumpſiſti vt tuus pi/ ſtor bonus faceret panẽ. Atteius Capito piſtores tñ eos q far piſebãt nolatos eẽ tradit, eoſq; coquere ſolitos pa nem toſtum lautioribus. Piſtorẽ & coquum apud anti quos eoſdem fuiſſe accepimus. Piſtorẽ ẽt habebãt, in nu mero ſeruo⁊. Vnde ait Iurecõ. Si qs ſeruos habuerit ꝓ/ prios ſed quo⁊ operas locabat, vel piſtoricas, vel hiſtrio nicas ſeruorum appellatione hos legaſſe videtur.

Piſtrix mulier quæ panẽ coquit. Et piſtrix belua marina in mari iudico minor balena cum balene quaternorum iugerum ſint. piſtres ducentorum cubitorum veſtitur pi lo & animal non ouum parit.

Piſtris is nauis. Vir. li. v. Velocem Mneſteus agit agiri re/ mige piſtrin piſtis vero latine fides.

Piſtura ars piſẽdi. Pli. li. xviii. Piſtura nõ oĩus facilis qppe & ethruria ſpicã farris toſti pinſente pilo ꝑferrato.

Piſtorius a m quod ad piſtores pertinet, vt ars piſtoria Idem in eodem Ad operis piſtorij genera tranſeũte cura.

Hiero.in Gen̄.Omnes cibos qui fiunt arte piſtoria.
Piſtoricus,a,um,idem,quod piſtorius. Vnde iureconſul
tus operas piſtoricas dixit.
Piſtrinus,& piſtrina,æ,pe.pro.locus,in quo pinſit,& pa
nis fit. Quãdoq; etiã capitur pro laborioſo ſeruitio. Tra/
ctum a ſeruis,qui obnoxiam a dñis in piſtrinus trudunt
Proprie. Sue.in Aug. Et modo unguentariã tabernam,
modo piſtrinum Ariciæ exercuiſſe obijcit. Pli.li. xviij.pi
ſtrina feminino genere utitur. E ſiligine inquit,laudatiſ/
ſimus panis piſtrinarumq; opera laudatiſſima.
Piſtrilla,æ,dimi.a piſtrino ſm Priſc. Nã diminutiua qnq;
diuerſa ſunt a genere noium pmæ poſitionis,ſicut a ſcu
to ſcutella. At Dona.a piſtrina deducit & ſumit pro mo
lendino a manibus. Ter. Apud ipſum locũ eſt piſtrilla.
Piſtrinenſis,& hoc piſtrineſe,quod ad piſtrinum pertinet
Apu.in Aſinum reformatus molas piſtrinenſes per cir/
cuitus multiuios circũegiſſe ſe feſtiuiter ſcribit deſcribẽs
quales eſſent miniſtri in piſtrinenſi contubernio.
Piſtillus ſine r inſtrũm,quo in mortario lapideo,& maxi/
me Thebaico plumbeo,piſtillo terere moliuntur.
Piones populi in Myſia Aſiæ. quæ ſupra caicũ amnẽ ſita
eſt ab urbe dicti quam Pionis cõditor pionias uocauit.
Pipiones columborum pulli, vt apud Lampridium in
alexandri vita.
Pipare dicuntur gallinæ,cum vocẽ emittunt ſcilicet cum
faciunt pipi. Var.in ab originibus. Mugit bos ouis ba/
lat,equi hinniunt gallina pipat.
Pipio,is,proprium eſt vocis pullorũ. Col.li.ix. Die vnde/
uigeſimo animaduertat an pulli roſtellis oua pepulerint,
& auſcultet ſi pipiant. Sunt etiam,qui hoc verbum paſ/
ſeribus tribuant.vt in carmine,quod. Oui. aſcribit Peſ/
ſimus at paſſer triſtia flendo pipit.
Piper nomen arboris,qđ eſt barbarum. Per. Rugoſumq;
piper. Dr̃ & piperi ſuariabile ſicut gũmi, nauci,mãcipi.
Piperatum vinum dr̃,quod pipere,& melle cõditum eſt.
Piperites.pe.pro.herba,quæ & ſilliquaſtrum dr̃,caule ru
bro,& longo,dẽſis geniculis folijs lauri,guſtu piperis.
Pipulum,pe.cor.cõuitium tractum a pipatu pullorum.
Plau. Ita me bene amet lauerna te iam, niſi reddi mihi
vaſa iubes pipullo hic differam ante edes.
Pirata nomẽ latronis,qui primus mare infeſtauit,a quo
omnes ſpoliatores,& prædones piratæ dicti ſunt. alij
piratã a περάω transeo deducũt,quia.ſ.ex tranſuerſo ſi/
mul,ac piratæ viderẽt inſulam in eam traſeundo mare
impetum facientes illam depredebantur vel quod pira/
tæ ſemper maria permeant. pirata græce, latine prædo,
& piraticam facere dicuntur prædones.
Piraterium habitaculum piratarum eſt, vt ſcribit Amb.li.
de hoſtibus carnalibus non metuẽdis,qui etiaſ ſubdit.
Tam diu in piraterio ſumus,q̃; diu in hac carne poſiti,
pdonum ſpiritualium tentationibus ſubiacemus. idem
piraterium eſt vita hominis.
Pireicus egregius ſculptor in paruis magũculis fuit. Vñ
ſic cecinit,ppertius. Pirheicus parua vindicat arte locum.
Piſa ciuitas in ſummo montis vertice cõdita,ĩter Oſſam
& Olympum,iuxta quam Ioui ſacra dicta Olympia ce/
lebrabantur. Eſt & hoc nomine oppidum Arcadiæ,p/
pe Alpheum amnem,a qua ij qui Piſas in italia condi/
derunt,venere,dictas a ciuitate priſtina. Vñ Vir.li.x. Al/
pheæ ab origie piſæ. Vrbs ethruſca ſolo. Hic piſeus,a,ũ.
Piſſa græce latine pix. Vñ piſſeleon oleũ,qđ ex pice fit.
Piſæ,arum,ciuitas Thuſciæ a qua piſani dicũtur,qui ex
ea originem ducunt de hac Lucan. Hinc tyrrhena vado
frangentes equora piſæ.
Piſum genus leguminis,cuius caules ſpargunt in terram,
niſi habeãt adminicula. Col.li.ij. ſiſis quoq; rõ eſt piſi,
qđ tum facilem,& ſolutã terrã deſiderat. Hinc piſones
Piſones appellati ſunt quidam Romani nobiles,q optí/
me piſa ſererent.ſicut a lentis Lentuli.
Piſaurus fluuius Piceni,a quo piſaurum ciuitas ei ſuper/
poſita nominata eſt. Seruius vero ſcribit Piſaurũ dictũ
q illic aurum penſatum ſit. Nam cum Camillus Gallos
interemiſſet aurũq;,qđ galli a Romanis acceperant pro
capitolio,non euerſo recepiſſet,& ſigna ciuitati appen/
diſſet,ciuitati nomen dedit.
Piſidæ fuerunt populi ĩ Aſia minori,quõdam Solymi ap/
pellati,vt Pli.lib.v.refert.
Piſiſtratus nomẽ viri. Hippocratis filij Athenarum tyran/
ni qui cum ſumma ingenij doctrinæ,& eloquẽtiæ præ
ſtantia polleret,effecit vt ſibi ſatellites ad corporis tutelã
publice decernerẽtur,quibus acceptis arcem ſimul & li/
bertatẽ occupauit,quo tempore Romæ. Ser. Tul. regna/
bat,q̃uis Solon ipſe quoq; ſummus orator, p liberta/
te ſtaret. Idẽ primus apud Athenas bibliothecã inſtituit.
Piſcis,qui in aquis degit piſces,pro ſigno cœleſti, tantum
pluraliter declinatur. Col.li.xij. Quintodecimo calendas
Martij ſol in piſces tranſitum facit. A piſcis fit diminu/
tiuum piſciculus,paruus piſcis.
Piſcari eſt piſces venari, ex quo fit compoſitum expiſcor,
de quo alibi.
Piſcatus us,ipſa piſcatio,& actus piſcandi. Pli. Quos ve/
natus aucupia,piſcatuſq; alebant. Plau.in Ru. Piſcatuina
hamatilem,ſaxatilem aggredimur.
Piſcatorius,a,um,qđ ad piſcatorẽ pertinet. vt nauis piſca
toria,& ludi piſcatorij,qui fiebãt pro queſtu piſcatorum.
Piſcarius,a um idẽ, qđ piſcatorius, vt hamus piſcarius.
Plau.in Vi. Arũdinẽ fert,ſportulãq;,& hamũ piſcariũ.
Piſcarius,qui piſces vendit. Var. Inter piſcarios nemo vẽ
debat. Idem dr̃ cetarius, quamuis cetarii potius ſint,qui
magnos,& ſalſos piſces vendunt.
Piſcaria,æ,locus vbi piſces venduntur. Var. Nullus in pi/
ſcaria piſcis erat.
Piſcoſus,a um locus in quo piſcari facile eſt. Oui.libr.iij.
Met. Eſt prope piſcoſus lapidoſi crathidis amnes. Ali/
quando piſcoſus dicitur piſcibus plenus.
Piſculentus locus vbi multi piſces morãtur, & in quo eſt
facile piſcari. Cato. Fluuium magnum pulchrum piſcu/
lentum. Plau.in Ru. Qui ſalſis locis incolit piſculentis.
Piſcinalis,& hoc le,quod eſt piſcis,vel quod ad piſces per
tinet. Vnde apud Palladium piſcinales cellæ legitur.
Piſcina locus,& ſtagna ab initio dicta,ſunt. in qbus viui
piſces coercentur. Var.lib.iij.de re ruſt. Piſcinas voco eas
quæ in aqua dulci,aut ſalſa incluſos habent piſces ad vil
lam. Mar. piſcina rhombum paſcit,& lupos vernas. Hę
uluaria quoq; vocantur. Sed qm̃ in piſcinis natare etiaſ
ſolebant inualuit conſuetudo vt oẽs in hunc vſum col/
lectæ,aquæ ſiue frigidæ,ſiue calidæ.piſcinæ dicant. Vi/
dẽturq; a piſcibus dici q̃uis in his nihil Piſcium ſit,ſed
forte piſcinæ dictæ ſunt in balneis q hoĩes piſcibus ſi/
miles natãdo fiant. Cice. Latiorẽ inquit piſcinam voluiſ
ſem,vbi iactata brachia non offenderent. Pli. Si natare
latius,aut tepidius velis in area piſcina eſt in proximo pu/
teus,ex quo poſſis rurſus aſtringi. Quinetiã vaſa lignea
ampliora ad tenendum aquam piſcinæ vocantur Plin.
Decoquitur in aqua,& in piſcinas ligneas fundit, Eadẽ
generali vocabulo & natationes appellantur.
Piſcinarius qui piſcinas piſcibus refertas habet. Vñ Cice.
Lucullum,& hortenſium piſcinarios appellat.
Piſtoria ciuitas,quã Ptol.ponit inter mediterraneas Thu/
ſciæ ciuitates. Eſt.n.ĩter Florẽtiã & Lucã,a qua piſtorie/
Piſtis græce,latine fides Piſtoo fidẽ accipio & do. (ſes.
Piſto numen credulitatis putabat,quæ propter facilitates
mobilitatẽq; bigis inueheretur.
Pitacium particula corij qua aliqd reparatur. Hiero. in Io/
ſue Calciamẽta per antiqua,quæ ad iudicium vetuſtatis
pitacijs conſueta erant. Qñq; accipit pro breui epiſtola.
Quandoq; pro ſchedula de membrana exciſa.
Pittacus pe.cor.philoſophus Mitylene⁹,hic ex leſbo tyrã
nũ malãchrũ depulit & certãib⁹ Athenienſibus,atq; mi
tylęneis dux ĩ bello factus Phrinonẽ athenienſiũ ducẽ ſin
gulari

gulari certamine interfecit, unus ex ſapientibus fuit.

Pitane, ſiue pitana vrbs in Aſia vt Stra. teſtatur, quæ portus duos habuit. Ab hac pitanei, & pitaniæ nominant. & vbi Archeſilaus academicus natus eſt, qui cum zenone apud polemonem didicit. Fama eſt apud pitanam lateres inuentos eſſe, qui ſuper aquas innatarēt, quod. & de alijs locis traditum eſt. Eſt & altera pitane in laconia.

Pithe ci pe. pro. ſunt ſimij. πίθηκος enim ſimia dr̃ a quibus inſulæ ubi eorum eſt maxima copia pithecinæ, ſiue pithecuſæ dictæ ſunt.

Pithyran latini furfurem dicunt, unde pithyrij panes furfurei quorum meminit. Sal. lib. j. de alimentis.

Pithecuſæ inſulæ in mari tuſco contra Campaniam, a pithecis ſimijs ut auctor eſt Stra. dictæ ſunt. Pli. uero a figlinis doliariorum quæ ibi ex creta fiebant. Dolia enim græci πίθον, ſimias pitheco n uocant. In harū ſummitate oppidum fuit, qđ plurali numero Pinthecuſę dicebať. Oui. Steriliqz locatas colle pinthecuſas habitātū noīe di

Pitiſſo, as, paruum uini paulatim, & quaſi tentādi gratia (ſtas. tia guſto. Ter. Pitiſſando modo mihi qd uini aſſumpſit dicens, hoc aſperum pater, hoc eſt alterum lenius.

Pityocampæ, uermes e pinu arbore naſcentes, morſu uenenato, nec diſſimili a bupreſtis morſu. Pli li. xxiij. Vſus ſepe contra cantharidas bupreſtim pinorum, quas pityocampas uocant græce πιτυοκάμπαι, græce dr̃ πίτυς enim pinus unde. & pityuſæ inſulę a græcis dictæ a frutice pineo monumentis ſcriptorum incitæ campæ uero ſignificat brachium ſiue eruncam a flexura quæ dicitur campe.

Pityonices dr̃ qui eſt uictor in ludis græcis in qbus uictores donabanť pinū, q̃ ī Archemori honorē celebrabanť.

Pithodicus, a pitho uaſe dicit uaſcularius pityuſſa inſula, quę miletus dř a pinu nam pitys græce pinus appellať pityuſæ inſulæ quere in dictione pityocampe.

Pituita, pe. pro. morbus ex catharro pueniēs, græce phlegma dr̃. Hora. in Ser. Lenta feret pituita uides ut pallidus omnis. Macer. Cumini muſſi bibitum pituitæ noxia ſoluit. habet pituita domicilium in capite, ut inqt Aug. Plato in Timeo pituitam ait eſſe omnium languorum originem qui ex diſtillatione fiunt, ex eaqz gigni malas ualitudines plurimas, quoniam in plurima loca illabitur. Quęcūqz autem partes corporis tumeſcere dr̃, ab illius incendio & combuſtione uexantur. Quę cum expirat extrinſecus uarios exitu ſuo tumores prodecit. Intrinſecus uero cohibita urentes edaceſqz morbos procreat. Tunc autē peſſima quando puro ſanguini mixta ligaminum fila ſuo ex ordine dimouet & interdum penetrat in medullis, aduſtiſqz radicibus, inde animę uincula quaſi nauis funes reſoluit, & amputat. Pituita etiam catarrhus dr̃ pituita etiā in gallinis dr̃. Col. lib. ix. Sępe etiam ualidioribus remedijs factis, atqz ipſis matribus etiam uitanda pituitæ pernicies erit. Hinc pituitoſus, qui ulgo dicit phlegmaticus. Cice. li. j. de fato. Inter locorum naturas q̃ātum interſit uideamus alios eſſe ſalubres, alios peſtilentes, in alijs eſſe pituitoſos, & q̃ſi redūdātes, ī alijs exiccatos, atqz aridos.

Pitho mulier flexanima illa dicendi pręſes, quam Ennius ſuadam. Quin. Perſuadendi deam. Hora. Suadelam, & poetica medla. Cice. Leporem. Pli. Colebatur & diana cognomine pitho corinthijs.

Pix, eſt quę eſt arborum reſinis ad ignem decoctis. Reſina uero eſt liquor craſſus ex arboribus fluēs, & ſępe ſua ſponte ſiccatus ad ſolem. Pix liquida coquitur ad nauiū, & ad multos alios uſus. Pli. lib. xiiij. Pix in Italia ad uaſa uino condendo, maxime probatur Brutia, & picea reſina. Hinc pico, as, de quo ſupra.

P ante L

Placas græci uocant cruſtas maſſaſqz auri in tabellæ formam congeſtas, tabulæ a græcis πλάκες dicuntur.

Placeo, es, cui, citum, placere eſt, gratum eſſe. Cuius contrarium eſt diſplicere. Hiero. in prolo. paralip. utrumqz complexus eſt. Orationum itaq; veſtrarum adiutus auxilio miſi libras beniuolis placiturum, tū inuidis diſpliciturum eſſe non ambigo. Aliquādo placere eſt efferri, gloriari & confidere. vt ego placeo mihi tu places tibi ille placet ſibi. Quint. Placeas licet tibi opum tuarum fiducia diues, ſi mihi idem inuidere, nō expedit pares ſumus Hinc etiam complaceo quod ſignificat etiam placeo. Teren. in Aud. Poſtq̃; me amare dixit complacita eſt tibi. Diſpliceo. Idem in Heau. Heu heu q̃; ego nūc totus diſpliceo mihi. Perplaceo, valde placeo. Idem ibi. Perplacet. Habetq; impersonalæ paſſiuæ vocis Cypri. Si hominibus placetur dominus offenditur.

Placidus a, um, mitis ſedatus, ꝙ illa quæ quieta ſunt omnibus placent. Teren. in Adel. Ille ſuam ſemper egit vitā in ocio, in cōuiuijs clemens placidus nulli ledere os arridere omnibus. Do. clemens eſt circa recte agentes placidus etiā circa delinquentes, clemens aio, placidus vultu. Hinc placiditas, quam Var. in ouibus eſſe aſſerit, cū ait. In quis primum non ſine cauſa putant oues aſſumptas, & propter vtilitatem, & propter placiditatem. Maxime enim quietæ & aptiſſimæ ad vitam hominum.

Placido, as, placidum, ſeu placatum facio. Ambro. lib. de Abel. Graues motus noſtræ adoleſcentiæ fida ſenectutis ſtatione placidantur.

Placatus a, um participium. Teren. in prolo. Hecy. Vbi cognitæ ſunt placatæ ſunt.

Placitum nomen ſignificat conſenſum, & veluti pactionē firmatam. Pli. Eadem ætas Neronis principatu ad theſſalum tranſiliuit delentē cunctoꝝ maioꝝ placita, & rabie, quadam in oēs ſui medicos perorantē. Hie. in Geñ. Nō poſſumus extra placitū eius quicq̃; aliud loqui tecum.

Placo, as, mitē, ac placidū facio, propitio. Placabilis propitiabilis. Cuius cōpoſitum eſt complaco pe. p. Gel. Conciliare ſibi atq; complacare iudices debent ſenſuſq; eorū expectatione cauſæ ſuſpenſos, regenteſq; honorificis, ferendiſq; ſententijs cōmulcere, non iniurijs, atq; imperioſis minitationibus confutare.

Placor, oris placabilitas ipſa. Hiero. apud eccleſiaſticum. c. iiij. Qui vigilauerint ad illam complectentur placorem eius a placo. as.

Placenta, libum farinaceū, quod fit ex farina ſiliginea, caſeo, & melle, dicta ꝙ nobis placeat, vel ꝙ ea ſolerent deos placare, vel dicitur a græco πλακοῦς.

Pleruſq;, raq;, runq;, vnde in nominatiuo tm̃ ſingulari, q̃; plura i. Pleraq; pe. cor. in ablatiuo producitur. Hora. in Epiſto. Si quædam nimis antique ſi pleraq; dure, Idē Pleraq; differat, & præſens in tēpus omittat. Pleriq; modo capitur pro maxima parte. Sal. Pleroſq; ſenectus diſſoluit, niſi qui ferro aut beſtijs interiere. Mō pro eo, qđ eſt nōnulli. Quin. Videas pleroſq; ira percitos. i. nōnullos. Solet etiā eſſe ſyllabica adiectio, & pro vna orationis parte poni, vt cum dicimus pleriqz omnes hoc factitant. Significat enim omnes. Teren. in Au. Quod pleriqz omnes faciunt adoleſcentuli. Diphtongatur autē, quoniam a πολύ τι πλείους fit, qđ plenus, frequenſqz ſignificat Conuerſa enim e longa, in ę diph. vt in ſcena, rheda, lęthe alijſqz per multas dictionibus ſeruatur. Siſr plerunqz quod a pleruſqz deducitur, dupliciter ſumi pōt. Vno mō pro eo qđ eſt fere ſemper. Alio modo (ſed rariſſime) pro eo, qđ eſt nōnunq̃;. Quint. Excuſſa ſunt plerunqz vitia verberibus. i. nonnunq̃;. Et ab aliqbus putať nomen, ab aliqbus aduerbiū. Inuenit etiam plerus ſine adiectione. Pacu. Periere Danai plera pars peſſundata eſt.

Plaga percuſſio, vulnus verber Vir. Plagiſqz peremptum. Tonſa perinte grum ſoluunt viſcera pellem. Aliqū plagæ regia dr̃ ratiora ad capiendas feras, ꝙ plagis. i. foraminibus plena ſint. Cice. lib. iij. offi. Sunt ne igit inſidiæ tendere plagas etiā ſi excitaturos non ſis. Vir. Retia rara plagæ lato venabula ferro. Vbi Ser. ſcribit plagas, proprie illos funes dici, quibus retia tendūtur circa imā, & ſumā

dimus. Gel. lib. j. Auicula eſt parua, nomen eſt caſſita, habitat nidulaturq́ꝫ in ſegetibus, id ferme temporis, vt appetat meſſis pullis ia iam plumātibus. Et plumare eſt acu pingere. Flauius Vopiſcus Laneas tunicas purpura micātes, & plumanti difficultate pernobiles.

Plumeſco is, a plumeo is, fit & ſignificat pēnatū fieri. Augu. lib. iiij. con. Aut quid tum oberat paruulis tuis longe tardius ingenium, cum a te longe non recederent, ut in nido eccleſię tuæ tuti plumeſcerent.

Plumbum duplex eſt album. ſ. & nigrum, album ſtannuꝫ dr̃. Nigri plumbi duplex origo eſt. Aut enim ſua ſponte naſcitur uena, nec q̃cq̃ aliud ex ſe parit, aut naſcit̃ cū argēto, mixtiſq́ꝫ venis cōflat̃. Primus liquor, q in fornacib⁹ fluit album plumbum, & ſtannum uocatur. Secūdus argentum quod remanſit, galena dicit̃. & latine plūbago.

Plumbeus, a, um, quod ex plumbo eſt, ut imago plūbea. Aliqñ dr̃ nigrū, Vñ plau. plumbeum hominē appellat liuidum. Per tranſlationē quoq́ꝫ plumbeuꝫ ingeniū, obtuſum dicitur, & quod penetrare cogitando nō poteſt.

Plumbago, cōis uena plumbi, & argenti. Pli. Frequens & his plūbago, hoc eſt ut in ſole plūbei uideant̃. Eſt & hoc nomine herba quædam, quæ a græcis Molibdena dicit̃.

Plumbarius, a, um, quod ad plumbum pertinet, ut plumbaria officina. Plin. Pſimmythium quoq́ꝫ, hoc eſt ceruſaꝫ plumbariæ dant officinæ.

Plumbarius, rij qui ex plumbo facit opera.

Plumbo, as, ferrumino. Pli. Neq́ꝫ argentum ex ſtanno plūbatur, q̃m prius liqueſcit argentum. Hinc replumbo, qđ eſt reſoluo. Iureconſul. digeſt. de auro, & argē. legato emblemata uaſis, & lapidib⁹ incluſa replūbari poſſe ſignat.

Plumbatura, modo ferruminationem ſignificat modo q̃cunq́ꝫ coniūcturam plumbo factam.

Plumbatæ dicuntur pilæ plūpeæ, quas ueteres peregrino uocabulo. Manobarbulos uocabant. A quo & milites, q his utebantur manobarbuli appellati ſunt.

Plus, pluris, ge. neu. In obliquis uero, & nu. plu. trium generum eſt. Et ſm̃ Priſci. comparatiuum eſt ſignificatione tantum, non uoce, ab eo, quod eſt multum. At Gel. li. v. non comparatiuum, ſed abſolutuꝫ dicit. Vnde Ambro. in diua Agne. Formauit comparatiuum, cum dixit. Cuius parentes, dū requiſiſſet, cœpit offerre plurima & pluriora promittere, ubi etiam comparatiuum ſuppoſuit ſuperlatiuo, quod fieri conſueuit. Oui. li. ix. Met. Sed quæ, tū tibi ſit iunctiſſima, iunctior eſſe expetit. Dicimus autē plus hac re, & plus hanc rem. Teren. in Eu. Non plus triduum. Vic. lib. vij. Aſſeres directi diſponantur inter, nec plus ſpatium habentes pedes binos. In plurali Plura, & pluria. Dona. Antiqui, hoc complure, & hęc compluria, quod noſtri complura dicunt. Cice. in protagora. Confirmanda genera compluria. Credo, quia ueteres hic & hęc pluris, & hoc plure, non hoc plus dicebant. Gel. uero refert Capitonem docuiſſe pluria latinum eſſe plura vero barbarum: nunc autem de vſu & pluria, & plura dicimus. Vnde & complura, & compluria, Teren. in Phor. Multa aduenienti ut fit noua hic cōpluria. Sed differunt ab inuicem plura, & complura, q plura poſſunt eſſe duo complura duo eſſe non poſſunt. Illud comparatiuū hoc minime ideoq́ꝫ non regit caſum complurimus non reperitur, ſed tantum plurimus, Eſt etiam plus aduerbium Et plus ſatis dicimus, pro eo quod eſt maxime, & pluſq̃ ſatis. Teren. in Eun, Accede huc ad ignē, iam caleſces plus ſatis, Componitur quandoq́ꝫ plus. & dicimus per plus. Ab eo fiunt deriuatiua. Pluralis, & hoc plurale, & pluratiuus. a, um, ut pluralis uel pluratiuus numerus.

Plurifariā aduerbium ſignificat pluribus modis, ſiue pluribus locis. Sue. de Tibe. Cubicula plurifariam diſpoſita tabellis, ac ſigillis laſciuiſſimarum picturarum adornauit.

Pluſculus, a um, dimi. a plus, q̃uis plus a maſculino, uel fœminino non ueniat. Et ſignificat parū plus, uel aliquāto plus. Teren. in Phor. Tum pluſcula ſuppellectile opus eſt. Idem in Hecy. Primum dies compluſculos.

Plurimus ſuperlatiuum a multus qđ etiam quādoq́ꝫ pro longo ponitur. Vir. Iamq́ꝫ aſcendebant collē, qui plurimus urbi imminet. Vnde apud eundem nux plurima. i. longa. qua ſignificatur amygdalum.

Plutarchus cheronenſis philoſophus floruit ſub Traiano & Hadriano impatoribus, nam Traiano libros Apophthegmaton dedicauit uir eruditiſſimus & multa iuga eruditione mirabilis fœcundus, huius nepos fuit ſextus philoſophus de quibus Euſe. in chronicis meminit.

Pluteus, machina ad expugnādos muros ad ſimilitudineꝫ caſſidis. Contexitur e uimine, & corijs protegit̃, terniſq́ꝫ rotulis, quarum una in medio duę in capitibus apponūtur in quācunq́ꝫ partem uolueris admouetur. Hos obſidentes muris admouent applicantq́ꝫ, & eorū munitione ſagittis, ſeu alijs miſſilibus defenſores de propugnaculis exturbant ut ſcalis aſcendi pręſtetur occaſio, ut inquit uege. Cęſar, ſemperq́ꝫ hoſtibus ſpes uictorię redintegretur. eo magis, quod deuſtos pluteos turrium uidebāt nec facile adire apertos ad auxiliandum animaduertebant, poſtea uero etiam tabulę quibus aliquid preſcpiretur eodem nomine dictę ſunt. Liu. Cratibus pluteiſq́ꝫ: & linteis contectus. Sueto. in Cal. Accipere uidetur pluteum pro fulcro tori diſcubitorij cum inquit. Quoſdam ſummis honoribus functos cęna modo ad pluteuꝫ modo ad pedes ſtare ſuccinctos linteo paſſus eſt. Mart. Nam pluteo uindice tutus erat. Librorū quoq́ꝫ: & tabularū: ſignorum repoſitoria, plutei appellantur. Iuue. Et iubet archętypos pluteū ſeruare Cleanthas. Hinc plutealis, & hoc pluteale. Vnde a Cicerone ſigilla plutealia imagūculę pluteis ideſt tabulis incluſę. Tabula inſuper qua utuntur hi: qui litteris dant operam: & ſcribunt pluteus litteralis dicitur. Perſ. Nec pluteuꝫ cedit: nec demorſos ſapit ungues. Pluteū etiā dicebant ſpatiuꝫ id, qđ inferiores colūnas a ſuperioribus per longitudinem in fronte diſpeſcebat.

Pluto Saturni filius: ex opi. cōiuge: & frater Iouis: atq́ꝫ Neptuni ab opibus nomen hꝫ: quę oēs in terris eſſe intelligunt̃: nam ſicut diuitię ab hoc dite dñr. ita gręce plutos opulentia unde pluto dictus. Qui cū ad regni diuiſioneꝫ ueniſſent plutoni: qui natu minor erat: & Ageſilaus uocabat̃: pars occidentis obtigit ſecus inferū mare. Ioui plaga orientalis. Neptuno inſulę. Hinc datus eſt locus fabulę: ut Ioui imperiū cœli. Neptuno maris. Plutoni inferorum obtigerit. Pluto aūt Sumanus, dis, orcus, uragus ab urgendo. Vedius Iuppiter dictus fuit, ac ueionis. Idem quietalis eſt appellatus, quaſi mors quies ſit ærumnarū.

Pluo, is plui plutū, q̃nq́ꝫ ſuppoſitū habet, ſed non appoſitum. Hiero. in Geñ. Non enim pluerat dominus ſup terram. Et iterū. Ego pluam ſuper terram. Aliquando id, qđ pluit ponit̃ in nto. Tibu. Multus & in terris depluet atq́ꝫ lapis. Vale. Max. In piceno lapides pluiſſe ait Aug. li. iij. de ci. dei. Sed cū pluit terra cū pluit creta, cū pluūt lapides non ut grando appellari ſolet, hoc nomine ſꝫ omnino, uel terrę, uel cretę uel lapiduꝫ pluuia. Q̃nq́ꝫ ablatiuū adpoſitū habet. Li. lib. vj. de bel. Mace. Terracinę, & Amiterni nūciatū eſt aliquotiens lapidibus pluiſſe. Quādoq́ꝫ actm̃ ut deus pluit aquam pluit manna. Quandoq́ꝫ ſuper quod pluit in nominatiuo ponitur. Hie. in Eze. Tu es terra immunda: & non cōpluta in die furoris. Quin. lib. vj. Cum cœnaculū eius perplueret. Apule. in Flor. Totuꝫ iſtud ſpatiū quę pluit: & ningit. Huius compoſita ſunt. Appluo. Plin. Niſi appluat, examinatur. Complo. Var. Quo impluebat dictū impluuiū. Surſum. qua cōpluebat compluuiū. Depluo deorſum pluo. Impluo. intus ſiue ſupra pluo. Col. lib. ij. Tremellius quidē aſſeuerat priuſq̃ impluerit ab auibus, aut formicis ſata edi, ubi æſtiuis ſerenitatib⁹ ager aret. Perpluo. permediū pluo: quod uernaculo ſermone dicimus ſtrapiouere. Plau. in Tri. Benefacta benefactis alijs pertegito ne perpluant. Quintilia. Cum cœnaculum eius perplueret.

Pluuia, æ, eſt iugis: & lenta aqua dum pluit.
Pluuius, a, um, vt aqua pluuia, quæ pluta eſt. Pli. Teriturq; in mortarijs admixta aqua pluuia. Hora. lib. j. Car. Ventos pluuios vocat, hoc eſt pluuiam inducentes. Col. uer pluuium nominat, in quo ſæpe fit pluuia.
Pluuialis, ſeu pluuiatilis adiectiua eiuſdem ſignificationis, cum pluuius. Feſt. Compluuiũ quo de diuerſis tectis aq̃ pluuialis confluit in eundẽ locũ. Col. li. x. In foſſi lacus ſtagnino cõſtruuntur, qui receptã pluuialem aquã cõtineãt Et dies pluuiales ab eodem dicti ſunt, in quibus pluit.
Pluuioſus, a, um, vt Annus pluuioſus in quo fuerunt frequentes pluuiæ.

P ante N

Pneuma atis, ſpiritus, flatus. Pneumaticus, ſpiritualis. Vnde pneumatica organa dicuntur ſpiritalia. Pli. li. xix. E puteo perticis, pneumaticiſq; organis tollendo. Dicitur & in muſica ratio pneumatica.
Pneumon latine pulmo quod a πνέω ſpiro deſcẽdit. Vñ πνευμονία. Pneumonia, qđ & Peripneumonia inflammatio pulmonis, cum ex alijs cauſis, tum ex diſtillatione vehementi, vel ſynancha, vel ſuſpirio, vel pleuritide proueniens, vt ſanguis inde copioſus excreari ſoleat. Hinc Pneumonici, qui laborãt ex pulmone, qui latine dici poſſunt Pulmonarij, ſicut a Colu. ouis pulmonaria dicta eſt cuius pulmo afficitur.
Pneumatoſeis. πνευματώσεις inflationes.

P ante O

Poculum, proprie vas, quo bibitur a potione dictum. Augu. lib. xix. de ci. dei. Non enim calix, & potio, quam continet calix ſimul dr̃ poculũ, ſed calix ſolus, ſic tñ q̃ potioni continendæ ſit accommodatus. Sumitur tñ q̃nq; pro eo, quod bibimus. Vir. pocula ſi q̃ñ ſæuæ infecere nouercæ. Cypr. pro uaſe, & mulier illa ferens poculus aureũ in manu ſua, idem pro eo quod bibit̃, ſi hauſto poculo moreretur ille q biberat venenũ ſcires eſſe qđ ille potauit.
Pocillũ dimi. paruum poculum. Pli. lib. iiij. L. Papyrius imperator aduerſus Samnites dimicaturus votum fecit, ſi viciſſet. Ioui pocillum vini Plaut. in Aſi. Tecum vna poſtea tecum æque pocilla potitet.
Pocillatores, pincernæ qui miniſtrant pocula menſæ ingerentes. Vnde Ganymedes, qui a dijs raptus fertur, vt Iouis pocula miniſtraret, pocillator appellatus eſt. Hic etiam ad cyathum ſtare dicitur.
Pocœnium dicitur quod fit poſt cœnam.
Podagra, pe. cor. pedũ dolor. ποῦς, & ἄγρα, atrocitas, vl ab eo qđ græci pus podos pes pedis & agra venatio cu tanq̃ venatio humero͛ in pedes delabit̃ ſiq̃dẽ cũ oppilationis incommodo ſtomachus cibum nõ cõcoquit intra ne a quoq; reliqua exardeſcant neceſſe eſt venæ arteriæq; obſtruant̃ frigiditate nimia epatis, ſplẽ. oblangueſcit venter turget, Aut Calore nimio bilis incendit̃, arquatus cõſurgit morbus ac ex vtraq; iecoris qualitate iſchidiadici efficiuntur cũ in iſchia humor deſcendit incoctus coſtuſq; cũ in pedes podagra, cũ in manus chiragra, cũ per dorſi ſpinam, qui proprio noie dicitur reticularis. Mar. Litigat & podagra Diodorus Flacce laborat. Ouidi. lib. ij. de põ. Soluere nodoſam neſcit medicina podagram. Podagra, morbus peregrinus eſt. Nam ſi Italiæ fuiſſet antiquitus, latinum nomẽ inueniſſet. Non enim Roma, cum ſudãdo & laborando uiuebat hoc malum cognouit. Eſt autẽ podagra rubens hoc eſt calida. Eſt frigida, eſt multiplex, de qua apud medicos. Podagra etiam dicitur pedica, laqueus, quo capiuntur animalia.
Podager, podagricus, & podagroſus, qui podagra laborat Enn. Nunq̃ poetor niſi podager. Plau. in Mer. Sed tandẽ ſi podagroſis pedibus eſſet euthicus.
Podalirius, ꝓpriũ nomẽ Eſculapij, filij & fratris Machaonis, medicinæ artis præclari, q cum græcis ad Troiã ob medicinã ꝑfectus ẽ. A pedũ magnitudine ſic appellatus Medicinã aũt diuinam ꝑfecto uideri oportet, ſi illud qđ. in prologo ꝓnoſtico͛ ſcribit, his verbis græce Hippocrates fuerit adiũctũ quacũq; via poſſet futuri habere rõnẽ ἅμα δὲ καὶ εἴ τι θεῖον ἔνεστιν ἐν τοῖς νούσοισι, καὶ τούτου τὴν πρόνοιαν ἐκμανθάνειν οὕτω χαλεπῶς μάθῃς τότε δὴ ἴσως καὶ ἰητρὸς ἀγαθὸς ἂν εἴη.
Poderis pen. cor. talaris tunica duplici ſyndone, vt inquit. Hiero. Quã Ioſephus byſſinam vocat. Hæc adhæret corpori & ita arcta eſt, & ſtrictis manicis, vt nulla oino in ueſte ſit ruga, & vſq; ad crura deſcendit. Solent milites habere lineas, quas camiſias uocant ſic aptas membris, & aſtrictas corpibus, vt expediti ſint, vel ad curſus, vel ad prælia dirigendo iacula tenendo clypeum, enſem vibrãdo, & quocũq; neceſſitas traxerit. Ergo & ſacerdotes parati in miniſterium dei vtuntur hac tunica, vti habentes pulchritudinem veſtimento͛ nudo͛ celeritate diſcurrãt. Dicta poderis, a ποδῶν, ideſt a pedibus.
Podex poſterior pars corporis pudẽda, q̃ ex ea pedes fluere videantur. Iuue. Et podice leui cæduntur tumidæ, medico ridente, mariſcæ.
Podia funis in naui quo tenditur velum.
Podiũ, locus ad ſpectandũ habilis a pede nomen habens, ſiue q̃a pedis modo proiectura illa, q̃ podiũ facit procedat, ſiue q̃ ad pedes ædificio͛ ſtrui cõſueuiſſet, ſiue q̃ in eo pedibus hẽreamus. Nũc vulgo dicitur Meniana. Solet enim fieri extra domus parietem, locus porrectus inſtar, pulpiti, mutilis e marmore ſuppoſitis. Iuue. Omnib' ad podium ſpectãtibus. Sueto. de Nero. Cæterum accubans primum paruis foraminibus, deinde toto podio ad apto ſpectare conſueuerat. Sed & aſſeres tornatos in conclauibus, & alijs locis, ſupercilij modo parietibus ſuffigi ſolitos in quibus candelabra, & poma, & codicilli ſuſtinẽtur, podia maternus ſ̃mo appellat. Huius diminutiuus eſt Podiolum.
Pœcile fuit porticus athenis in qua ſtoici phyloſophabantur latine dici põt varia ſiue variegata, a multiplici pictura q̃ illic viſebat̃. Græci enĩ ποικίλον variũ dñt ποικίλιαν, varietatem. Vnde pyro pœcilos vocatus ẽ lapis ſimiles a varietate rubentiũ macularũ, ſeu q̃ pũctis ignei coloris variegatus ſit, & Gemma ſydero pœcilos q̃ ferro ſimilis eſt guttis variantibus. In hac porticu Zeno phyloſophus diſcipulos docebat. Vnde & ſtoica ſecta nomen accepit & phyloſophi ſtoici nuncupati, q antea Zenonij ab ipſo doctore appellabant̃. Soa enim græce porticus dicitur. Pli. li. xxxv. Hic & athenis pinxit porticũ q̃ pœcile uocit̃ gratuito. Fuit & inhelide porticus pœcile, q a plynio heptaphonos appellatur, quoniam ſepties eadẽ vox in ea reddebatur.
Pœnus Carthaginẽſis, a Phœnix ſed aſpiratio detrahit̃, & œ in u, mutat̃ in deriuatiuo. Punicus, a, um, nõ pœnicus Vide infra in dictione Punicus.
Pœnulus, diminutiuum eſt a penus. Vnde Plautina fabula nomen ſumpſit.
Pœna, ſupplicium a pendendo vt Var. inq̃t, quo q̃s ob delictũ affícit̃. Aug. pœna proprie læſio dr̃ q̃ punit & uindicat qđ commiſiſſe dolet. Alij a græco, quod eſt ποινή.
Pœnarũ uero octo genera. Cice. Commemorat. Damnas vincula, verbera, tallionem, ignominiã, exiliũ, ſeruitutes mortem. Hinc punio, quaſi pœnio. pœna afficio.
Pœnã pẽdere, eſt mulctã ſoluere, q̃a hoc pẽſo ære fiebat.
Pœnalis, & hoc le, qđ ad penã ꝑtinet, vñ & penalis actio.
Pœnitet, ebat, tuit quaſi pœna tenet. Pænitere dicimus, cũ q̃ ipſi fecimus ea nobis poſt incipiũt diſplicere & moleſta eſſe. Cice Nam qđ obiectum eſt de impudicitia, q̃d q̃ omniũ accuſato͛ non criminibus, ſed vocibus, maledictiſq; celebratũ eſt id nũq̃ tã acerbe feret. M. Cælius, vt eũ pœniteat non deformẽ eſſe natũ. Quoniam vero his etiã que nobis, aut tedio, aut pudori ſunt pœna q̃dã eẽ videt̃, fit vt pœnitet aliq̃ñ pro tædet pudet, ſ. u dolet accipiatur.

piatur. Liui. lib. j. Nec me eorum ſententię eſſe pœnitet. Cice. in Cato. Num igitur, ſi ad centeſimum vixiſſet annum, ſenectutis eum ſuę pœniteret. Accipitur interdum pro parum videtur, & a penuria deduci ſentit. Gel. Teré. Me quantum hic operis fiat pœnitet, idest parum videtur, quod a ſeruis fit. Cice. lib. j. offi. Tamdiu autem velle debebis, quo ad te quantum proficias nō pœnitebit. Inuenitur etiā pœniteo tes, & pœniteor deponens. Nam ſicut pœnitet me dicimus, idest pœna tenet me, ita pœniteor paſſiue, hoc ē pœna teneor. Hiero. in Eccle. Fili ſine conſilio nihil facias, & poſtfactum non pœnitebis. Et in actibus apoſtolicis, Pœnitemini igitur, & conuertimini, vt deleantur peccata veſtra. Hinc fiūt participia. Pœnitens pœniturus, & pœnitendus. Acci. Neqꝫ te, neqꝫ quemq̄ arbitror pœnitutū tuæ laudis. Colu. lib. ij. Itaqꝫ hic Ager, ſiue exercetur ſiue ceſſat, colono eſt pœnitendus ac tanq̄ peſtilens refugiendus.

Pœnitentia, & pœnitudo in vno ſignificato accipiuntur, & a pœnitet, quo ad primum ſignificatum fiunt. Hiero. in lib. Reg. Triumphator in Iſrael non parcet, & pœnitudine nō flectet: nec. n. homo eſt vt agat pœnitentiā.

Pœnitudo idem quod pœnitentia. Aug. lib. de ciui. dei, vt videtur imminens exitium pertimeſcentes, a delictorum pœnitudine reuocantur.

Poeta ἀπὸ τοῦ ποιέω. quod ē facio, effingo, quaſi fictor eſt enī, q eleg̃ātia carmina fingit. Apud grecos aūt poetę, per excellentiā qui q; ſunt, vt his verbis ſcribit interpres. Oppiani ī piſcib⁹. ποιηταὶ κατὰ ἐξοχὴν εἰσὶ ὁ Ὅμηρος. ἔυπολις ὁ [illegible] μαχος. [illegible] καὶ πάντα

Poema, matis, & poematū. & poeſis, poetarū op⁹ (σις. eſt figmentum, ſiue fictio. Plau. in Aſin. Nam nec fictum vnq̄, nec pictum in poematis. Sunt tñ, qui diſtinguant, inter Poema. & poeſim qꝙ illud ſit initio parua, quæ paucis verbis exprimit & pars eſt vt comedia tragædia, quæ forma dr̄ pſaltria cāntrix. Hæc vero textus ipſe ſcriptorum, & opus totum, vt ilias æneis thebais. Lucil. Item quæuis non magna pars poema eſt, poeſis opus totum, totaq; illa ſumma eſt vna.

Poeticus, ca. um, quod ad poetam pertinet. Hinc poetice aduerbium quod eſt more poetarum.

Poetice pars, ipſa, ſicut grammaticæ, & rhetorice.

Poetria, æ. & poetris, idis, per modū patronymici formi. vt Sappho, & Corina. Per. poetridas picas cantare credas pegaſeum Melos Cornu. poema, vel poetriā cōponētes.

Poetor, aris, in poetica exerceo, ſiue poetam ago. Ennius. Nunq̄ poetor niſi podager.

Pogonia dici poteſt barbata, genus cometæ. πωγων enī barba. Pli. lib. ij. Pogonias vocant cuius inferiore ex parte in ſpecie barbæ longæ ponitur iuba.

Polis græce latine ciuitas & vrbs dr̄. Vñ Neapolis Conſtantinopolis helioꝑolis.

Politicus, a, um, quod eſt ciuile. Cice. Sed quæ poteſt eſſe homini politico delectatio, cum aut homo imbecillus a valentiſſima beſtia laniatur.

Policnion latine ciuitatulam dicimus πολίχνιον.

Polypiron ſepes fertiles multi frumenti.

Polion πώλιον ſignificat pulli aſinini fimus, quem equa initio partionis, ante fœtum effundit, vt inquit Ariſt. Plinius. Vero polein vocat.

Polio is, iui, vel polij itum. ſignificat orno, & quaſi politico more cōpono. Hinc Politum dicimus, cultū, ornatū. Et politiones agrorum cultus diligentes, ſicut politiones veſtimentorum, munditiæ. & cultus. Cicer. Pub. Lentulo. Nunc, vt Apelles Veneris caput, & ſumma pectoris politiſſima arte perfecit. Huius compoſita ſunt Depolio, expolio, & perpolio quæ perfectionē actus denotāt. Feſtus, Depolitum perfectum, quia omnes pfectiones antiqui politiones appellabant. Cice. libr. ij. ad Heren. Difficillimum eſt inuentum expolire, & expedite pronunciare. Idem. L. Luccio. Tu interea non ceſſabis, & ea quæ habes inſtituta perpolies. Repolio, rurſus polio. Colu. lib. ij. ſin protinus vſui deſtinantur ſcilicet frumenta nihil attinet repoliri, ſatiſq; eſt vmbra refrigerari.

Pola uenditor ſi frequētius in cōpoſitiōe vt Bibliopola.

Politia, a polis, quæ ē ciuitas, latine ciuilitas interpretatur Hier. Scotorum natio vxores proprias nō habet. & quaſi platonis politiam legerit, & Catonis ſectetur exemplū nulla apud eos coniunx propria eſt, ſed vt cuiqꝫ libitum fuerit, pecudum more laſciuiunt. Ariſto. lib. Rhet. Diffinit politiam hoc modo. Politia eſt principatus & cōſuetudo rerum ſm̄ quam viuere vnumquemq; & conuerſari decet tres autē ſunt politiæ, qa aut vnus regnat, aut plures, aut omnes, ſi vnus & ille bonus hic regnū cōſtituet ſi malus tyrannidem, at ſi plures regnant & boni hi Ariſtocratiam. Si mali oligarchiā faciēt, ſi omnes & hi boni democratiā ſi mali olocratiā efficiunt vide ibi multa.

Polities, munditiès, & ornatus dicitur.

Polimenta teſticuli porcorum cum caſtrantur, qꝙ ad ſimilitudinem veſtium poliantur.

Polleo, es, per duplex ll, poſſum, valeo. Cice. in para. Nec eſt vlla res, quæ plus apud eum polleat, q̄ ipſius voluntas atq; iudicium. Liui. lib. j. Multum illi terra, plurimū mari pollent & pollere, ſplendere. Pli. li. xxxvj. Et oleo & aqua ciliciæ cotes pollent. Huius compoſita ſunt Præpolleo. quod eſt vltra alios polleo. Liui. lib. j. Ardeam Rutuli habebant gens (vt in ea regione, atq; in ea ætate) diuitijs præpollens. Repolleo, a quo repolleſco, quo vſus eſt, Col. lib. v. Plurimarum ſtirpium natura ſic commodat. vt circa cicatricē nouellis frondibus repolleſcat, idest repulleſcat. Equipolleo æquiualeo.

Pollentia, potentia. Plau. in Ru. Nec ineptorum, potior ſit pollentia. Et pollentia dea potentiæ, quæ a Romanis colebatur. Item pollentia Plinio auctore, oppidum fuit in maiore Balearium. Fuit & altera pollentia iuxta Alpes inclyta lanarum nobilitate. De qua Syl. lib. viij. Fuſciq; ferax pollentia villi. Fuerunt & pollentini in piceno, in quarta regione Italiæ, non multum diſtantes a Tolentinatibus, vt indicat Plinÿ. lib. iij.

Pollex, digitus groſſus manus, qꝙ vi, & poteſtate, inter cæteros digitos polleat, nec in ſiniſtra ceſſat, nec minus, q̄ tota manu ſemꝑ in officio eſt. Vnde & apud græcos ἀντίχειρ antichir vocatur, quaſi pmanus, & quaſi altera manus videat. Alio noīe appellat̄ Hallux, ἀπὸ τοῦ ἅλλομαι ſalto, qꝙ cōſtricta manu proximū digitū ſolus ſcīdat.

Pollicaris, & hoc re, adiectiuum a Pollex. Pli. Digitorum hoīs lōgitudo illis & interim falcata pollicari latitudine.

Polliceor verbum commune ſm̄ Priſc. Nam in ſignificatione paſſiua vſus eſt. Oui. de arte. Pollicitis diues quiliber eſſe poteſt. Eſt autem polliceri vltro, ſeu ex pactione aliquid promittere. Compoſitum ex pol particula affirmatiua, ſiue a porro, ſiue a poli quæ multum ſignificat per exceptionem, & liceor. Hinc fit pollicitor frequentatiuum, a quo pollicitatio.

Polemon pe. cor. phyloſophus Athenienſis Philoſtrati filius. Qui cum in iuuētute petulans eſſet, & aliqñ ebrius, & coronatus. Xenocratis ſcholam ingreſſus fuiſſet, eius ſermone (q̄ tunc de pudicitia erat) adeo mores immutauit, vtq; in pbia profecit vt Xenocrati in ſchola ſuccederet.

Pollis, nis, vt ait Cariſius vel polin, inis, vt probus Ceſar q; a polleo deduci videt. flos tritici. Pli. li. xviij. Ex Aphrico tuſtū ē e modijs redire ſemodios, & pollinis ſextarios quinq;. Ita enim appellant in tritico, quod florē in ſiligine.

Pollinarius, a, um, quod ad pollinem pertinet. vt Cribrū pollinarium, quod de lino nō de ſetis equorū fit ad pollinem purgandum. Nam cribra, quæ ad excutiendam farinā fiūt, excuſoria dr̄. Pli. in eodē Cribrorū genera Galli e ſetis equorum inuenere. Hiſpani e lino, excuſoria ac pollinaria.

Pollintor curator piſtrini qui farinam facit & pollinem quiq; pollinario cribro pollinē excutit a polline farina deductum nomen Cato. Operarium merce

narium pollintorem diutius eundem ne habeat die.

Pollucere, eſt farinas in piſtrino lucrifactam diuidere, & pollincio, ipſa diuiſio.

Pollinctor, qui & accurator funerum, & redemptor dr.i. qui funera morientium curat, quaſi pollutorius unctor. i. cadauerum curator. Vnde pollinctum funus dictum a pollinctoribus unctum. Pollincere, eſt curare ungereque cadauera. Apul. Pollinctor eius funeri dum unctionem parauit. Hunc Feſtus pollunctorem pronunciare videtur. Quas inquit, pollucere merces liceat. &c. Plau. in Aſin. Ecquis currit polluctorem accerſere. Pollincere ad pollinctum emere, ſiue corpus mortuum curare. Pollinctus us, ipſa curatio cadaueris. Plau. Carthaginenſes fratres duo fuere, eorū alter uiuit, alter eſt mortuus: propterea apud vos dico confidentius quia mihi pollinctor dixit, qui eus pollinxerat. Hinc pollinctura æ, ipſa accuratio, hoc eſt idē quod pollinctus. Idem in Sti. Hodie pollinctura eſt. Libitinarius dicebatur, qui neceſſaria funeribus uendebat, & qui rationibus præerat libitinæ, in cuius templo, quæ ad ſepulturam pertinebant vendebantur, ſicut docet. Plutar. in proble. Seneca lib. vj. de benefic. Vota libitinariorū eſſe, vt mortes plurimorum optēt qđ illis quęſtuoſiſſimū ē.

Polluceo es, xi, verbum ſacrificale, & reddentium libamenta deis. Significat enim pollucere, multum dedicare, vel deuouere, ex poli multum, & luceo, ꝙ is qui talia facit multum, & luceat ob lumina ſacrificiorum. Vel pollucere, eſt libamenta Herculi in aram porrigere. & ſacrificium herculis polluctum, ꝙ Herculi decima data fiebat, quod erat ſplendidum. Plaut. in Sti. vt decimam partem Herculi polluceam, idest ſplendide dedicem. Hoc verbo vñ ſunt auctores quotiens opiperas dapes velut in ſacrificium dei, & in primis herculis facturi erant, cui deo decimas omnium rerum Romani voto reddebant. Vnde Macro. Catillones eos proprie dicit, qui ad polluctum Herculis vlami cum venirent, catillos liguribant ad polluctum hoc eſt ad magnificum epulum, quale Herculi ſolebat fieri pollucibilis cęna dicta eſt opulenta, & lauta, pollucibilitas lauticia, & epularum magnificentia. Hinc pollucibiliter, ſplendide, & laute. Pla. in Muſ. Paſcite paſtos, obſoniite pollucibiliter.

Polluo, is, lui, lutum, quaſi porro lauo, ſed per contrarium ſępenumero ponitur pro inquino, ſiue per antiphraſim ſiue ꝙ ea, quæ inquinantur madefieri neceſſe eſt. Lactā. lib. iiij. Omnia ſcelere ac libidine polluebamus. Hinc nocturnam genitura ī ſomno ſparſum pollutionē appellant.

Pollubrum, vas trulleum, quo manus lauamus, vulgo bacile dicitur. Luti. Argenteo pollubro, & aureo gutto. Fabius pictor. Aquam manibus dato, polludrum ſiniſtra manu teneto dextra vaſum cum aqua.

Polus, quaſi cœli cardo. Duo autem ſunt poli. ſ. Arcticus. i. borealis & Antarcticus, auſtralis. Et ab altero in alterum protenditur axis, a quibus ſuſtinetur. Borealis altiſſimus his, q ſunt in noſtro hemiſphęrio. Auſtralis, imus, & depreſſus, & qui a nobis uideri non poſſit. Dictus polus, a πολος uerbo græco quod uerto ſignificat & circumago.

Polenta cibus fuit antiquis græcis peculiaris. Et ut ait Plin. li. xviij. uidetur tam ignota Italiæ q̄ puls græcie. Hæc fit pluribus modis. Græci perfuſum aqua hordeum ſiccant noctem una ac poſtero die frigunt deinde molis frangūt. Vicenis autem libris ternas ſeminis lini & coriandri ſelibras miſcent. Hæc ſeruari ſolebat in multos dies. Vnde legitur in Ioſue. Et comederunt de frugibus terræ die altero & azimos panes & polentam eiuſdem anni. Et tam neu. q̄ fœ. gen. eſt. Ouidi. Dulce dedit teſta quod coxerat ante polenta fœmi. uſus eſt. A tul. cum ait. Dum polentæ caſeatæ mordico ſecurius offulam grandiorem in cō uiuas æmulos contrucare geſtio, ubi placentam caſeatā uocat ueluti caſeo indito ſubactam.

Polentarius a, um, quod pertinet ad polentam, ſeu qđ eſt ex polenta. Plau. in cur. Eijciam polentarium crepitum.

Poly ſignificat multum, cum quo multa componuntur.

Polyandros, latine dicitur multos uiros habens. Poliandrium locus, vbi ſunt multa ſepulchra publica.

Polyanthropon procelloſam ciuitatem dicunt.

Polyarnas multorum agnorum. Var. li. ij. de re ruſti. Veteres poetæ alios uocant poliarnas, alios polymelas alios polybutas, idest multorum agnorum multarum ouium, multorum boum.

Polycarpus nomen uiri propriū. quaſi multi fructus ſiue fructuoſus, καρπὸν enim fructum dicunt.

Polycrates pe. cor. nomen proprium tyrāni, qui regnauit in Samo inſula. Hic & opibus, & fœlicitate apud hiſtoricos inclytus eſt, qui quoad uixit, non tam fortunæ alumnus dici potuit q̄ parcus. Sed mors infamis, & ærūnoſa docuit neminem ante obitū merito dici poſſe fœlicem. Fuit enim ab Orgite ſatrapa perſarum captus ſuſpēſuſq;.

Polycletus pe. pro. ſtatuarius eximius, diligentia & decore ſupra cæteros, ut inquit. Quin. Nam ex ære ſigna, fecit nobilitata ſcriptorum præconio, ſcum primis fecit aſtragalisontes, hoc eſt talis ludentes, quo opere nullus abſolutius iudicant, fuit ſyconius, & diſcipulus Ageladæ.

Polycronius. diuturnus lōgæuus & multi temporis, ſicut oligochronius qui parū uiuit. Vnde cornices dictæ ſunt polichroniæ, qñ nouem ætates uiuere dicuntur.

Policeros, pe. cor. latine cornutus, ſiue multa cornua hñs.

Polycnion græ e. πολύκνιον oppidulum latine.

Polydeucia. Caſtoris & pollucis numina.

Polybius græce, πολύβιος nomē auctoris grecī geographi.

Polydamas, pe. cor. nomen proprium uiri troiani & latine dicitur ualde domans. Perſi. Nō mihi Polidamas, nec troades Labeonem prætulerint.

Polydorus pe. pro. nomen filij priami, & latine ſignificat multa donans, Polydoria munificentia.

Polydora, inſula proponditis.

Polyæglas, inſula a caprarum multitudine.

Polygramos qui habet plures lineas.

Polygalon. herba palmi altitudine ī caulæ ſummo, folijs lēticulæ quæ potata lactis ubertatem inducit, unde & a lactis abundantia nomen accepit.

Poligolaton, herba ſine folijs aſparagi caulæ in cacumine aculeum habens.

Polygeneton, quaſi multorum generum.

Polygonius pe. pro. multorum angulorum.

Polygonū. pe. pro. herba a geniculorū multitudine, q̄ nos ſanguinariam uocamus, folijs rutæ, & gramini ſimilis. Succus eius infuſus naribus ſupprimit ſanguinē. Col. li. vij. Sāguinalis herba quā græci polygona appellāt. Hoc nomen ueteres uſurparunt pro ſecundo.

Polygnotus nomē pictoris declariſſimi patria Thaſij. qui nonageſima olympiade floruit. Hic primus mulieres lucida ueſte pinxit. Delphis ædem pinxit, & Athenis porticum poecile gratuito.

Polylogus, pe. cor. multiloquus, polylogia, multiloquium.

Polycnimon, quaſi multarum tibiarū herba cunilæ ſiue ſemine pulegij, ſurculoſa multis geniculis.

Polymedia: Troadis oppidum Helleſponto adiacens.

Polymnia ſeu polymneia, nam πολύμνεια, ας, a græcis ſcribit̄, ſꝫ latini Polymnia dñt, pe. cor. Hora. lib. j. Carm. diuiſit diphtongus. Euterpe cohibet nec polymneia. vbi etiā y, ſequētibus m. in n, more græco corripit̄. Fuit una ex muſis ſic dicta quia tantū ſuauitate poetas reddit gloria inmortales. ab πολυ multus, μνεία memoria. Vñ & præcē rhetoribus dr̄ qbus opus ē multa memoria. Sunt qui a πολυ. & hymnos deducūt, qđ ē laudatio. qa laudationibus præſit & ſcribūt polyhymnia, ut apud. Oui. li. v. Faſto. Diſſenſere deæ quarum polyhymnia cœpit.

Polymitus a, um. pe. cor. a poly. & μίτος filium, qđ nos licium dicimus, a liciorum multiplici uarietate. Vnde veſtis polymita quæ multis licijs contexta eſt ſicut Monomita dicuntur, quæ vno licio cōſtant. Dimita quæ duobus. Trimita

bus. Trimita, quę tribus. Pliu. Plurimis vero licijs texere, que polymita appellant Alexādria instituit. Hinc polymitarius, a, um, vt Opus polymitariū, qđ & plumariū dr. Quandoquidē. Hiero. Plumarios, & polymitarios artifices, pro eodē fere poſuit. Polymitarij enim dicuntur, qui artem polymitarā exercent dr etiam polymitū in neutro genere & ſubſtā. Hie. in Eze. Et veſtita es, & polymito.

Polymyxos, lucer na quæ multos habet angulos, & ī his funiculos illuſtrandis conuiuijs accōmodata. Marc. illuſtrem cum tota meis conuiuia flammis. Totqꝫ geră myxos vna lucerna vocor.

Polymorphus, multiformis, μορφὴ enim forma.

Polyhyſtor, latine multiſcius dr polygraphotatos, q multa

Polypharmacus, pe. cor. venenis, vel medi (ſcripſit. cinis abundans.

Polyphemus, pe. p. Cyclops Neptuni filius ex Thoſa Phorci filia ingenti corpore, qui vnum tantum oculū in fronte habuit. Quo nomine garrulus illuſtris ſignificatur.

Polyphagus, pen. cor. qui multum comedit, & latine dici poteſt manduco. Eſt & multi cibi capaciſſimus, ſicut Panphagi populi cuncta comedentes.

Polypodius herba, dicta ſiue, ꝙ radix eius ueluti cirros ad ſimilitudinē polypi piſcis habeat, ſiue ꝙ farina eius indita naribus polypum cōſumit. Hanc herbam noſtri filiculam nominant, ſimilis eſt enim filici piloſa radix.

Polypus pe. cor. genitiuum facit polypi & polypodis, piſcis eſt ex molliū genere, a multis pedibus appellatus, ex poly, & πους pes, quaſi multipes. Vnde a nōnullis octopes dr. Huius piſcis ingenium (ſicut ſcribit Amb. lib. Hexa) fraudulentum eſt, qui vadoſo in littore petrā nactus affigitur ei, atqꝫ eius nebuloſo ingenio colorem ſubit, ꝙ ſimili ſpecie terga obductus, plurimos piſcium ſine vlla ſuſpitione fraudis all ipſos, dum noti non præcauent, & ſaxum opinantur caſſibus furtiuæ artis includit & ſitu quodam ſuæ carnis interripit. Ariſt. li. iiij. animaliū polypus ſuis brachijs vt pedibus ac manibus vtitur, quippe qui duobus ſupra os poſitis cibum admoueat natat obliquus pedes in eam porrigens partem, quod capitis nomine appellatus eſt, atqꝫ ita efficitur, vt cum natat ꝓſpiciat in aduerſum, nam oculi ſupra ſunt cōſtituti. Et a polypo piſce dictus eſt polypus narium morbus, cum caro interiora naſi occupat intumeſcens, maxime ſlante Furo a ſimilitudine marini polypi ꝙ eius carni ſimilis ſit. Tunc enim caro radices agit plurimas, quæ tanꝗ pedes ſunt. Cato de re ruſti. Et ſi polypus in naſo introierit, braſſicam erraticam, aridam, tritam, in malus cōlicito, & ad naſus admoueto. Hinc polypoſus q eo morbo laborat. Mar. Naſutus volo nolo polypoſum. Magnus vero Baſilius ὥσπερ φασὶ τὸν πολύποδα τὴν χρόαν πρὸς τὴν ὑποκειμένην γῆν οὕτως αὐτὸς τὴν διάνοιαν πρὸς τὰς τῶν συνόντων γνώμας μεταβάλλεται.

Plyptoton, pe. pro. qđ multiplicem habꝫ caſum, ex πολὺ qđ eſt multiplex & πτῶσις. Figura qua diuerſis caſibus ſnia variat, vt ex nihilo nihil in nihilū nil poſſe reuerti.

Polypiron, per y, ſignificat multa frumenta.

Polyplusios latine benenūmatus dicit ſiue vberrim diues nam polys, multus, & pluſios diues.

Polychrematos idem ꝙ polypluſios.

Polypœtes Perithoi, & Hypodames filius.

Polyſyndeton, pe. cor. ab πολὺ multis σύνδεσμος, cōiunctum quaſi multipliciter coniunctum. Figura, cū ſermo multis cōiunctionibus cōcathenat. Vir. Tectūqꝫ laremqꝫ. Armaqꝫ, amycleūqꝫ canem, creſſamqꝫ pharetram.

Polyſyntheton, pe. cor. figura cum ſniæ multorū articulorum conuenienti copia cōnectuntur ut ille hunc pœna cōſtrictum trahebat hic autem uociferabat, cōcurſus uero, non mediocris erat cum tamē omnes opitulari uellent, ſed nemo auderet neqꝫ ibi magiſtratus aderat, nec circūſpicientes, quo potiſſimum cōfugeremus, reperiebamus.

Polytrichon, quod multitudinem capillorum faciat, τρίχες enim capilli dicuntur vulgo capilli Veneris vocant ꝙ multa habeant capillamenta. Appellatur & a quibuſdam polytrix, & calytrix. Pli. Polytrix in vino data morbo regio medetur.

Polytropus pe. cor. multimodis prudēs Quo noīe dictus eſt Vlyſſes ab Home. a varietate morū ingenioqꝫ verſatili.

Polyxena pe. cor. priami filia. Ouid. Placet achilleos mactata Polyxena manes. Græce dr multorū peregrina ſeu, ꝙ amor peregrinari faciat mentes, ab ingenio ſuo, ſeu ꝙ apud multos libido, vt peregrinabunda vagetur.

Polytes. pe. pro. alter priami filius ex Hecuba.

Pomœrium quidam ſcribunt cum ę. diph. & compoſitum volunt a poſt, quaſi poſt mœrium, hoc eſt murum. Nam mœrus murus dicit. Virg. lib. x. Atqꝫ ipſis prælia miſcent aggeribus mœrorum vt pomerius, tam intra, ꝗ̄ extra murum dicatur. Quidam non a poſt ſed a pone præpoſitione, aut a pro componi exiſtimant, vt ſit terrenum, quod circa mœnia in orbem eorum, cum ædificio intrinſecus, & omni cultu extrinſecus, vacuum ſinebat. Vnde Liu. li. j. Aggere & foſſis & muro circundat vrbem pomerium profert. Idem. Pomerium eſt circa murum locus, quem in cōdendis urbibus, quondam Etruſci, qua murum ducturi erant certis circa terminis inaugurato conſecrabant. Et hoc ſpacium, quod neqꝫ habitari, neqꝫ arari fas erat, non magis, ꝙ poſt murum eſſet, ꝗ̄ ꝙ murus poſt id, pomerium Romani appellauerunt & in vrbis incremento quantum mœnia proceſſura erant tantus termini hi conſecrati proferebantur. Feſtus. Pomerium, quaſi pro murum, ideſt proximum muro.

Pomeridianus, a, um, a poſt, & meridie, quod poſt meridiem fit. Augu. lib. viij. Confeſ. Cum imperator pomeridiano circenſium ſpectaculo teneretur exiſſe deambulatum in hortos contiguos. Dicitur & poſt meridianus. Quin. lib. iij. Poſt meridianis ſcolis Ariſtoteles præcipere artem oratoriam cœpit. Sic dicitur Antemeridianus. Auguſti. lib. ij. Acade. Quod cum factum eſſet, & in eo pene totum antemeridianum tempus conſumptum uideremus redire domum inſtituimus.

Pomiliones, & pomilij nani, ideſt hoies paruę ſtaturę paulum ſupra terram extantes. Habent qńqꝫ membra enormia qualem. Mar. deſcribit in illo diſticho cui nomē eſt pomilius. Si tantū ſpectes hois caput. Hectora credas. Si ſtantes uideas Aſtyanacta putes. Scribit & a nōnullis per u, pumiliones. Col. ſcribit pumiles aues, niſi quē humilitas earū delectat, nō ꝓbo. Huius fœmininū eſt pomilia.

Pomilius ſiue pumilius idem quod pomilio. i. nanus.

Pompa omne ſpectaculum & apparatus ſolemnis cū oſtentatione & ſpecie quadam triumphi. tam in diuerſis ꝗ̄ in proſperis, & lętis, a gręco πέμπω mitto. Dr enim pompa nuptiarum pompa ſacrorum pompa funerum. Cic. Sed iam e pompa in ueram aciem deſcendamus. Significat etiam longum incedentium ordinem in ſupplicatione, quam nos hodie proceſſionem appellamus.

Pomum generale nomen eſt omniū fructuum, qui ex arboribus eſui apti proueniunt, ſiue mollium, ſiue durorū. Nuces uero ea dūtaxat poma uocant, quæ duro operimēto ſunt. Dictum pomum (ut docet Var.) quaſi pomum, ꝙ in eius inſitione potu. i. aquatione indiget. Nam illis per ſiccitatem aquā addi opus eſt, ut ſtabiliā matureſcant ſiue ꝙ uicem potus in cibis præbeat.

Pomarium locus arboribus pomiferis conſitus quod latini etiam Viridarium appellant, græci paradiſum. Prop. Nec mea Phæaces ęquant pomaria ſiluas. Ouid. lib. iiij. Meta. Id metuēs ſolidis pomaria clauſerat Atlas Mœnibus. Aliqñ pomariū dicit locus ubi reponunt poma. Vnde Pli. docet pomaria cōtabulari in loco ſicco & frigido in quibus ſint feneſtrę ſeptētrionales, que ſerenis diebus pateſcant. Hinc conſtat falſum eſſe qđ a Ludi magiſtris docetur. Pometū pomos pomaria poma reſeruant.

Pomona, pomorum dea, ſicut Mellona mellis dea.

Pomponius, nomen geographi, qd de ſitu orbis ſcripſit. Fuit & alias uir Romanus atticus cognominat°. ad quẽ Cic. Epiſtolas ſcripſit Põponia, nomẽ matris Scipionis.

Pompilus piſcis genus ut lib. xxxij. refert. Pli. Qui ſemper comitat nauigio ꝑ curſus hũc Ælianus uocat pomphilõ.

Põdus dr̃ qđ graue eſt, ut in Euange. Nos q portauimus põdus diei, & æſtus. Item pondus, quod librando ad ſtateram põderat̃. Hier. in lib. Reg. Põderabat capillos ducẽtis ſiclis pondere publico. Interdum ponit̃ pro numero, hoc eſt multitudine. Var. Egregia cõportaſſe magnũ pondus oĩum artificum. Interdum pro auctoritate. Cic. Appio. Sed idem ſcribit meis litteris maximũ apud te pondus habituras. Hinc ponderoſus, a, um, qđ eſt graue.

Pondero, as, libro Plau. Dũ nummularius põderaret argentum. Aliqñ ſignat, qđ vernacula lingua dicimus vender a peſo, ut in lib. ij. Reg. Semel, in anno tondebat̃, qa grauabat eũ cæſaries, ponderabat capillos capitis ſui ducentis ſiclis põdere publico. Per tráſla. põderare eſt examinare, conſiderare. Lactã. li. iij. Mors ex prǽteritis vitę actibus ponderãda eſt. Hinc componitur præ põdero, quod eſt prius pondero, ſeu prius examino. Cice. libr. iij. offi. Neq; ea volunt prǽponderari honeſtate.

Pondo indeclinabile, & generis omnis, & tantũ pluraliter ut hęc põdo nõ enim dicimus unũ põdo, licet. Plau. in Aſi. centum pondum dixerit, & modo pro libra ponitur. Nam pondo, & libram idem fuiſſe. Feſt. innuit, cũ inquit. Duo aſſes ſinguli libram & pondo efficiebãt. Modo ſignificat pondus. xij. librarum. Liui. Argenti pondo bina, & ſex libras in militem prǽſtaret. Modo ponit̃ pro hoc nomine pondus. Hiero. lib. Nu. Fueruntq; in ea acetabulum argẽteum põdo cẽtum triginta ſiclorũ. Et apud Liuium ſcribitur coronam auream librę pondo. Ioui dicatam fuiſſe nec caret ſingulari, ut qdam exiſtimauit, cũ Col. dicat pondo libram, & quadrantem obijci oportere. Pondo igitur ita duodecim libras cõtinet, ſicut aſſis duodecim vncias. Et dicimus Duapondo, & Trepũdo. Quin. lib. j. teſtatur. Ab his Dipondium. Tripondium, & Aſſipondium pro vnum pondo, ꝙ id erat libræ pondus.

Pono, is, poſui, & poſiui poſitum. Plau. Nun, cui apud ſequeſtrum vitulum poſuimus. Eſt autem ponere, collocare conſtituere. Virgi. lib. j. Æne. Vrbe velit poſita templis ſibi ferre dicatis. Cice. Primum enim ſtante Rep. facere ſolebamus vt in agendo plus, q̃; in ſcribendo operæ poneremus. Aliqñ deſinere, qm̃ cum ceſſamus ab opere collocare quodam modo, ac reponere videmur id, qđ agebamus. Vir. lib. vij. Cum venti poſuere, omniſq; repente Reſedit flatus. Aliquãdo erigere, ædificare. Idẽ poſuitq; immania templa. Vnde in antiqs marmoribus legimus Bene merenti poſuit. Aliqñ deponere. Idem. Ponuntq; ferocia pœni corda volente deo. Aliqñ apponere. Mar. Nolo mihi ponas rhombum nullum ue bilibrem. Hinc poetæ fabulas, & ſcripta ſua ponere dicebantur, ꝙ in ſcæna hæc ſpectatoribus quaſi in conuiuio apponebant. Iuue. Pone Tigillinum. i. affer in ſcœnam aliquid de Tigillino ſcriptum. Aliqñ pingere. Hora. ſolers nunc hominẽ ponere, nunc deum. Nam de ſculptore & pictore loquit̃. Huius verbi compoſita ſunt. Appono quod eſt aliquid antepono. Pli. Nihil ei præter ſecundariũ panem oleraq; appoſuit. Interdum ſubiungo. Vnde appoſitum dicitur caſus qui verbo ſubiũgitur. Item Apponere, eſt iuxta, vel ad aliquid ponere. Cice. lib. ij. ar is vete. Gladium prope appoſitum, e vagina eduxit, & illum alterus occidit. Antepono præfero. Compono circumpono, vt in Euange. Circumponenſq; calamo. Depono, diſpono, ordino, quaſi in diuerſis locis pono. Hiero. in lib. Reg. Audiuit famulum ſeruus tuus, ꝙ diſponat Saul venire in Cellam. Hinc diſpoſitio, quæ eſt rerum in ordinem collocatio. Diſpoſitum, decretum conſtitutum. Vnde ex diſpoſito dicimus. i. de induſtria, & quemadmodum a nobis conſtitutum eſt. Mar. An aliud quiddam, cui rem. otis arbitris opus ſit cogitaturi ex diſpoſito conueniſtis. Expono, impono, interpono, oppono præpono, propono. Poſtpono quaſi retropono. Cice. Tironi. Omnia poſtpoſui, dũmodo præceptis patris pareram. Repono, ſepono, ſeorſum pono, remoueo. Suppono, ſummitto. Apul. Suppoſuiq; humeros oneri. Aliqñ ſignificat adulterinum loco veri ſubijcio, a quo Suppoſitus partus dicitur, quãdo fetus alterius matris non veræ matri ſubijcitur. Pli. Nam filius patris teſtamentũ ſuppoſuiſſe dicebatur. Superpono, & ſuprapono, vt in Euang. Et lapis ſuprapoſitus erat ei. Tranſpono, vltra pono. Et omnia habent, pe. pro.

Poſitio eſt, quam græci vocant θέσιν.

Poſitus, us idem quod poſitio. ſiue ſitus. Oui. in Faſ. Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor. Trinacris a poſitu nomen adepta loci.

Poſitiuus, a, um, quod primo poſitus eſt, nec aliunde deriuatum a quo grãmatici poſitiuũ a cõparatiuo, & ſuplatiuo diſtinguũt, ꝙ illud, ſit quaſi fundamentum iſtorum.

Poſitura, nota, qua ſenſus in oratione, diſtinguit̃. Item dicitur ſitus ſiue poſitio Gel. Vt animaduerteret quo habitu, quaq; forma, quaq; poſitura ſtellarum aliquis naſceretur. Sic ſyllabam dicimus eſſe longam poſitura.

Pone, quando grauem accentum habet præpoſitio, vel aduerbium eſt, & ſignificat prope, vel poſt. Virgil. Pone ſubit coniunx ferimur per opaca locorum. Vale. Maxi. lib. j. Mox humani ingenij prona voluntate vetita ſcrutãdi pone reſpiciens animaduertit immenſæ magnitudinis ſerpentem concitato impetu omne quicquid obuium fuerit proterentem, cum accuſatiuo. Apule. lib. j. Meta. ecce pone lanceæ ferrum.

Pons a pendeo, ꝙ veluti in aere pendeat. Et ſignificat oẽ, per quod ſuper aquas tráſimus, Vnde & pro ſcala nauiũ, quandoq; ponitur. Virgi. Interea Æneas ſocios de puppibus altis pontibus exponit. Hinc Depontanus. Vnde ſenes depontanos appellatos eſſe legimus a põtis deiectione, hoc eſt ferendi per pontes ſuffragij adẽptione.

Ponticulus dimi. paruus pons. Cice. li. v. Tuſ. Et cum foſſam latam cubiculari lecto circumdediſſet, eiuſq; foſſæ tranſitum ponticulo ligneo coniunxiſſet.

Pontones, naues quibus in traijciendis amnibus loco põtium vtimur. Papinia. Quia vi ea cõfirmari ſolet, vel ciuitate tenus vel vſq; ad viam publicã, vel vſq; ad flumen, in quo pontonibus traijcitur. Apule. Et ſi vado non poterunt, pontonibus tranſibunt.

Pontifex, ſacer magiſtratus (vt inqt ſceuola) a poſſe, & facere dictus. Vel (vt inqt Var.) a ponte, qa ſublicius pons a pontificibus factus eſt primum. & reſtitutus ſæpe. Erãt autem maiores. & minores pontifices, inter quos ſummus, qui pontifex maximus dictus eſt, ꝙ maximarum rerum, quæ ad ſacra & religionem pertinent iudex ſit, & vindex contumaciæ priuatorũ magiſtratuum. Numa. n. pontificem fecit, eiq; ſacra omnia attribuit eiuſq; ſcitis, ſacra omnia priuata, & publica ſubiecit inſtituitq;, vt idẽ pontifex nõ cœleſtes modo cærimonias, ſed iuſta quoq; funebria, placandoſq; manes edoceret auctor Liui.

Pontificatus us, pontificis dignitas, ſicut conſulatus.

Pontificius. a, um quod eſt pontificis, vt ius pontificium, quod ius canonicum dicitur.

Pontificalis, & hoc le. quod ad pontificem pertinet. Vnde pontificales libri in qbus, ſacræ cærimoniæ continent̃.

Pontus gene. maſcu. Nerei filius, & Neptuni, vt Euſebius lib. j. Præparati ſcribit. Vnde pontus mare dici videtur. Alij pontum] dici exiſtimant mare, a ποντίζω, quod eſt mergo. Vel a πὸνος, qui eſt labor, quia ſit laboribus plenus. Ridicule per contrarium dici arbitrantur, ꝙ careat Ponte. Proprie autem id mare pontus appellatur, quod a palude Meotidis vſq; in Tenedum protenditur. Pontus Feminini generis, inſula eſt de qua Vir. Viroſaq; Põtus caſtorea. Eſt & prouincia Aſiæ minoris, a Ponte rege ſic cognominata, nobilis credulitate Medeæ. Hæc (vt

ſtra. refert) ab occidente Haly flumine clauditur, ab oriente Colchide A meridie minori Armenia. Ptole. vero alr lib. v. Ait. n. ab occaſu ore ponti, & thracio boſphoro. A meridie regione, que proprie Aſia dicitur. A ſeptētrione parte Euxini maris terminatur. Eius ciuitates ſunt Calcedon, Nicomedia, Nicea. Hic regnauit Mithridates Eupator & Pythodoris regina. Ex ponto fuit. Aquila ueteris teſtamenti tranſlator & interpres. Et Marcion hereſiarches, qui q̄ uis xp̄i unus uideri uellet, alium tñ creatorē omniū rerum eſſe dicebat. q̄ xp̄i patrē, illumq; maiorem aiebat.

Ponticus, a um. Hiero. contra Ioui. Compelle Phryges, & ponticum, ut locuſtas Comedat, nefas putabit.

Pontigonus, ideſt in ponto genitus.

Pontina palus. Volſcorum palus iuxta forū Apij haud longe a Tarracina, diſtatq; ab urbe. xx. Paſſuum milibus de qua Luc. li. iij. Et qua pontinas uia diuidat uda paludes.

Pontia inſula nō longe a Palmaria in ſinu Caietano in q̄ turtures, ac coturnices, cū ad Italiā ueniunt, prima uolatura requeſcendi cā paucos dies morant̄. Auctor Var. Eſt etiā pontia urbs, ad quā pontonibus traijciebatur.

Popa victimarius qui victimas hs venales, & qui ligabat eas ad altare feriebatq; Spar. in Geta. percuſſit hoſtiam popa noie Antonius, ut inde Perſi. Ventrē popas dixerit pro helluone voratoreq;, cū ait Aſtilli tremit omēto popa Similiter Proper. libr. iiij. Succinctiq; calent ad noua ſacra popæ. Hinc Popana pingui vnguenta dixerunt veteres Iuue. Ridendaq; multo pane tumet facies, aut pinguia popana ſpirat. Et hic miſeri viſcantur labra mariti.

Popanum pe. cor. placenta lata, quam dijs veteres offerebant. Sed & pro quocunq; libo capitur. Iuue. Scilicet, & tenui popano corruptus Oſiris.

Popina, pe. pro. a popa. locus, vbi publice opſonia, caroq; cocta, ac delicate confecta venditatur, comediturq;. Vel priuatis vbi guloſa fami lia extraordinarie ligurire, & helluari cōſueuit, ſiue ipſe, qualem dixi cibus. Hora. Fornix tibi, & vncta popina incutiunt vrbis deſiderium.

Popinones vel ij, quos nūc Tabernarios, vel luxurioſi, qui ſe popinis dedunt.

Popinatio nuncupat̄ a Gellio, q̄ alio noie dr̄ Helua tio, q̄ Græci aſſociās vocant. Fit autē popinatio a popinari, qđ ſignificat helluari, & indulgere popinis. Iulius Capito. Dum Galienus popinat̄, & balneis, ac lenonibus reputat vitas.

Popinalis, & hoc le, quod ad popinam ſpectat. Colu. libr. xj. Tunc celebres erant delinæ popinales, cum ad mare deferebantur, viuaria.

Poples, itis, pars oppoſita genui, que curuat̄, dicta, q̄ poſt plicetur. Col. lib. vij. Si dolore neruorū claudicas, oleo & ſale genua, poplitesq;, & crura cōplicanda. Accipit̄ q̄nq; pro tota illa parte neruoſa. Liui. li. xxij. Quoſdam & iacētes viuos ſucciſis fœmoribus poplitibuſq; inuenerunt.

Poppyſmata, proprie dn̄r ea vocis blandimenta, que fiunt equis indomitis cū trectatione manuū. Vñ & q̄ fit manibus palpatio interpretari pōt vt apud Iuue. Prebebit vati, crebrū popyſma rogāti. i. crebrā manuū tractationes cū quadā vocis adulatione. Nam fit ab ποππύζω, qđ eſt ſibylo vel adulor. Quare & pro ſibylo q̄nq; ponit̄ qui ſ re obſcena fieri cōſueuit. Mar. Quis ridere pōt fatui popyſmata cūni Cuſ ſonat hic q nō mentula, mēnſq; cadit Velut vitiū notauit in Galla popyſma, vtpote inſulſus co cūtū crepitū. Eſt & ποππύζειν, vt qdam exponūt, illiſis manibus interſe, & palma cū palma collata plauſum edere, quod eſt applaudere. Vñ & popyſmus. Pli. lib. xxviij. Fulgetras poppyſmis adorare conſenſus gentium eſt.

Poppyzon dicit̄ qui vel manibus plaudit, vel ſibilat, Græci enim ποππύζω dicunt ſibylo.

Populus, pe. cor. ſingulari numero, vnius ciuitatis multitudinē ſignificat. Virg. Hinc populus late regem. Populi vero diuerſas ciuitates. Idem. Littoraq;, & latos populos. Eſt autem populus multitudo hominum iuris cōſenſu, & concordi cōmunione ſociata.

Popellus diminutiuum paruus populus. Perſius. Ante diē blando caudam iactare popello.

Popularis, & hoc re, qđ eſt populi. Hora. & populares Vincentem ſtrepitus, & natus rebus agēdis. Interdū popularis dr̄ charus, & gratus populo, q ſibi populi fauorē cōciliat. Cice. Nihil tā populare, q̄ bonitas. Liui. Et quo nihil popularius eſt, qbus artibus petierat magſtatus iiſdem gerebat. Interdū dr̄ plebeius vilis, & ignobilis. Pla. Præſtat diuitē eſſe ac popularē q̄ nobilē, & mendicū. Et popularis dr̄, qui eſt eiuſdē cōditionis, generis ſortis, & fortunæ. Terē. in Phor. Amicus meus ſummus, & popularis. Geta. Frat. n. & ipſe ſeruus. Et popularis dr̄ ciuis.

Popularia ſacra (vt Labeo inqt) ſunt, q̄ oēs ciues faciunt, nec certis familijs attributa ſunt, vt Fornacalia, palilia. Latalia ſic dicta, q̄ populo gratia eſſent, cū in populum miſſio fieret ab his, q gratiā plebis quærebāt. Et hoc duplici modo. Aut de Repu. bene ſentiendo, & ea, quæ ad populi ſalutem ſpectant recta cum ratione agendo. Aut largiendo, & adulando, vel alijs corruptelis beniuolentiā captando. Item popularia dicebantur loca vbi plebe ſedebat. Vide in dictione Equeſtria.

Popularitas, affabilitas, humanitas, blanditiæ, & gratia in populo. Hiero. Popularitatē tuā qua mihi inuidiā apud ſimplices niteris cōcitare, perſpicua ratione cōpeſcui.

Populariter, affabiliter, humaniter, & cū gr̄a populi. Iuue. Et verſo pollice vulgi. Quēlibet occidunt populariter.

Popularia, nugatoria, puerilia. Lab. popularia agimus per (ludū.

Populoſus, a, um qđ eſt plenum populo, vt oppidum populoſum.

Populatim, modo ſignificat, per populos. Apul. Populatim ab omni prouincia reuocatus. Modo cateruatim, & in vniuerſus. Cecil. Ego perdidi te, qui omnes ſeruos perdo populatim, quæſo ne addas malum ad hoc malum.

Populo, las, amorē populi concilio. Pac. Atq;, vt promerui pr̄ mihi patriā populauit meam. Aliqñ populare eſt predari, qđ & populor dr̄. Vir. Quiſq; ſuum populatus iter. Idem. Populatq; ingentē farris aceruū. Hinc depopulo pro depredor, paſſimq;, & quaſi populatim diripio.

Populatus, a, um participium, qđ ſignificat depredatus, vt Quiſq; ſuum populatus iter populatus vero nomen ſignificat populoſum, vt vrbs populata. i. populo plena.

Populonia, & populonium dicitur, vrbs Ethruriæ, a populorum multitudine, quæ in eius agro eſt. Vel a populando, qđ frequentibus pyratarum populationibus pateret. Hanc nunc plumbinum ſermo, vernaculus appellat.

Populus, ante pe. pro. genus arboris, a frondium multitudine ſic appellata. Vir. hic candida populus antro. Imminet. Pli. li. xxiiij. Virgam populi in manu tenentibus, intertrigo non metuatur. Collu. lib. vj. Cui rei maxime videtur idonea populus. Ea eſt arbor Cerro ſimilis.

Populeus a um quod eſt materiatus ex ea arbore. Vir. in Geor. Qualis populea mærens philomella ſub vmbra.

Populnus, a, um, idem quod populeus. Plautus in Caſ. Num iſthæc, aut populna ſors, aut abiegna eſt tua. Dicitur & populneus, nea, neum, in eadem ſignificatione. Colu. lib. vij. Probatur maxime vlmea, poſt fraxinea, & ab hac populnea frons.

Populetum locus populis conſitus.

Porculena. Plau. in Mili. Niſi huic veri affertur merces nō hic ſuo femineo, q̄ porculenam parturus eſt.

Porca animal, quæ alio nomine dicitur Sus, in agro vero porca eſt terra elata inter duos ſulcos, a porrigendo, vt inquit Varro quod ea ſeges porrigat frumentum. Vel a porcendo, quod vltra ſe laci ſemina prohibeat, vel qđ aquas porceat, hoc eſt porro arceat prohibet, enim aquā frumentis nocere. Nam crebriores ſulci limi ſolent vocari. Colu. lib. ij. Liras ruſtici vocant eaſdem porcas cum ſic aratum eſt, vt inter duos latius diſtantis ſulcos medius cumulus ſiccam ſedem frumentis prebeat. Sed & xxx. pedum latitudinē. cxxv. longitudinem porcam voca

Portorium, naulus, & merces, quæ daſ portitoribus, hoc etiã dr̃ naulum, & porthmeon. Itẽ vectigal, qđ portitori ſoluitſ.i. telonario ſcripturario, & ſcripturę magiſtro, ex portu, vel fluminũ, vel lacuũ. vl̃ ſtagnoꝝ. Lucil. facit idẽ, qđ illi, q inſcriptũ e portu. exportãt clãculũ ne portorius dẽt. Plau. in Aſi. Iam ego hũc portitorem priuabo portorio.

Portitor, pe. cor. q vectigal portus, ſiue portæ.i. portorium datiũ conduxit. Do. portitores ſunt q portus obſeruant. Plau. in Tri. vtrũq; complexus ẽ. Solutũ ẽ portitori iã portorium. Quos græci telonarios. Cic. Magiſtros ſcripturę & portitores appellat. Nam ad Atticum ſic ſcribit. Illa cũ publicanoꝝ q̃ſtas acerbitatẽ afferat ſocijs intelleximus ex ciuibus, q nup in portorijs Italiæ tollẽdis, nõ tã de portorio q̃; de nõnullis iniurijs portitoꝝ q̃rebanſ. Et portitor dr̃ q portat uehitq; nauigio accepto portorio.i. mercedula, p traſuectiõe vt charon portitor quem græci porthinea appellant alr̃s portitor dr̃ gerulus, q aliqd portat. Sta. lib. j. The. Lãguet hyperboreæ glacialis portitor vrſæ. Amb. ſup Luc. Audito dei verbo ſteterũt acerbi illius funeris portitores, abuſiue portitor, q portaſ, ſicut Vector.

Porthmus, pe. cor. latine dr̃ traiectator, q nauigio vehit & q exigit portoriũ, πορθμὸς.n. fretus dr̃. Iuuena. Iã ſedet in ripa, fretumq; nouitius horret porthmea.i. port' freti portitorem. Porthmis, idis, nauis ad traijciendum.

Portunus deus a portu dictus, qui portubus præeſt. Græce Palemon dr̃, A quo oportunus & importunus. Hic etiã Melicerta eſt Inoos filius.

Portunalia ſunt dies portuno deo dicati.

Porticus, q̃ pp repẽtinos ĩbres, & vmbraꝝ. ac deãbulationis gr̃a ædificanſ. Oui. de porticu Põpeiana. Tu mõ põpeia lẽtus ſpaciare ſub umbra. Cũ ſol herculei terga leo/

Portio q̃ſi partio, ſignĩat partẽ. Huius dimi. eſt (nisi adit. portiũcula. Apul. Qui cũ a me portiũculã poſceret. Hinc ſit ꝓportio, q̃ ẽ duarum rerum inuicẽ facta comparatio.

Portendo, dis porro hoc ẽ ante tendo, prædico. ſignifico. Virg. Huncillum fatis externa ab ſede ꝓfectus portendi generũ. Plau. in Cur. Eccaſtor nobis periculum magnum, & familiæ protenditur demonia ſi expectemus mortes.

Portentũ, a portẽdẽdo.i. oſtẽdẽdo ꝙ portẽdat aliqd futurũ. q̃uis aliqñ dicanſ portẽta inania qđ.i. & irridẽda. Ci. li. j. Tuſ. Aut qd negocij ẽ, hæc poetaꝝ & pictorũ portẽta cõuincere. Hie. de dijs ait portẽta magis, q̃; numina. Portẽtũ, tñ ex augurijs, & auſpicijs antiq ſignationes accipiebãt. Vñ apes illæ ex ore Ambroſij ꝓdeuntes quaſi portẽtum fuerũt, ꝙ de longe viri ſapiẽtiã portẽderũt.i. ſignauerũt. Et Vir. li. viij. ꝓ bono omine poſuit cũ ait. Ne q̃re ꝓfecto, quẽ caſum portẽta ferãt. Vbi Ser. Mõ bona omina, q̃ victoriã portẽdũt. Et dicta ꝓpriaꝝ ſunt, quaſi portẽta, qa porro, hoc ẽ de longe tẽdebãt.i. uentura diuinabãt. Vñ Sal. Ex libris ſibyllinis regnũ Romæ trib' Cornelijs portẽdi. Portẽta quoq; fieri dñr, cũ inſolita corpa raro ſe oñdũt vt cometæ, turbines barathra & ſereno cœlo facta tonitrua. Vñ Var. In cœlo inquit memorabile extitit portẽtũ. Nã ſtellã veneris nobiliſſimã.ſ. Plau. veſperuginẽ; Home. heſperon appellat pulcherrimã, dicẽs Caſtor ſcribit tñ portẽtũ extitiſſe vt mutaret colorẽ. Hæc aũt portẽta dñr eẽ ꝯ naturã, ſed non ſunt cum dei voluntate fiãt. Quæ quidem voluntas, cuiuſq; rei conditæ natura eſt, inquit. Augu. lib. xvj. de ciui. dei. Portentum ergo fit, nõ contra naturam, ſed contra quam eſt nota natura.

Portentoſus, a, um, quod portentus facit. Pliny. Portentoſum eſt, quod de ea traditur.

Portulaca (quam græci Peplion dicunt) herba ẽ frigida, & humida, vt inquit Auicẽna, quæ dentium tollit ſtuporẽ.

Poſca, vinũ intorcularĩ aquatũ qđ apud Pli. Varronẽq;, & alios Lora dr̃. Quidã Poſcã dñt eẽ potõis genus quod græci Oxichraton vocãt. que ex aque aceti q; mixtura cõficiſ. Pli. li. xx. Tormina ſanat paliũb' ſemis ex poſca decoctus.

Poſculentum, nõ poculẽtũ dici debere ſcripſit Hermolaus vir nũq̃; ſatis laudat' q̃q̃; a poſca et poſculẽtũ dici poſſit.

Poſco, poſcis, popoſci, ſignificat rem debitam & honeſtã peto. Var. poſcere ẽ quotiens aliqd ꝓ merito noſtro d. poſtimus. Cui Dona. concordare videtur, cus inquit. Poſcere, eſt imperio rogare. Aliquando prouocare. Vir. Haud acrem dubites in prælia poſcere Turnum. Cice. Poſcunt maioribus poculis. Aliquãdo petere ſeu uendere. Plau. in Merca. Tanti, quanti poſcit. In qua ſignificatione ẽt ſumitur vocare. Iuue. Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam. Huius compoſita ſunt Appoſco. quod ẽ iuxta debitum, & ius poſco ſeu volo. Teren. in Heau. Minas quidem iam decem habet a me filia, quas pro alimentis eſſe nunc dico datas haſce ornamentis conſequentur alteræ. Porro hæc talenta dotis apoſcent duo. Depoſco exposco, multum, ſeu cum inſtantia. aut publice poſco. Liui. lib. j. Pacem præcibus expoſcunt. Vir. lib. iij. Sed votis præcibuſq; iubent expoſcere pacem. Repoſco quod mihi debetur reddi peto. Amb. Susceperat in ſenectute filium per repromiſſionem, repoſcenti domino negandũ ad ſacrificium, q̃uis vnicum nõ putauit. Virg. Parthoſq; repoſcere ſigna. Et repoſcere eſt vehementer poſcere. Plau. in Cur. Quam in virginem me repoſcis.

Poſcinummius, a, um, q' poſcit numos vnde baſia meretricia poſcinummia dici poſſunt. Quippe quæ nihil aliud q̃; nummos poſcunt.

Poſtulo, as, ſignificat quodam modo requiro: volo, vt Res locus perſona, tempus cã poſtulat. In qua ſignificatione qñq; ablt̃õ iungiſ mediante præpoſitione. Ci. in Lel. Neq; qcq̃; vnq̃; niſi honeſtũ, & rectum alter ab altero poſtulabit. Aliqñ actõ ſolum. Idem pro Liga. Longiorẽ orõnem cã forſitan poſtulat, tua certe natura breuiores. Non nunq̃; duobus accuſatiuis, ſed tũc ſumiſ, ꝓ oro. Hiero. in Geñ. Oraui, & dedit mihi dñs petitionẽ, quã poſtulaui dñm qđ tñ raro reperiſ. Nã cũ ꝓprie vti poſtulo voluit, ablt̃õ iũxit vt in li. Re. vocauit nomẽ eius Samuel, eo, ꝙ a dño poſtulaſſet eũ. Qñq; ſignĩat rẽ debitã, & iuſtã peto. Aliqñ ſignificat accuſo, ſeu q̃relã dico de altero apud alterũ. Sue. in Cæſa. Cæteꝝ Corneliũ Dolobellã cõſularẽ, & triũphalẽ viꝝ repetũdaꝝ poſtulauit. Idẽ de Aug. Affuit & clientibus ſicut ſcutario cuidã euocato quõdã, q poſtulabaſ iniuriã. Interdũ poſtulare ẽ cupere velle expectare. Terẽ. in Adel. ꝓ oppreſſionẽ vt hanc mihi eripere poſtulet.i. velit, aut ſperet. Itẽ poſtulare, ſicuti docet. Vlpia. ẽ deſiderium ſuũ, vel amici in iure apud eũ q iuriſditioni præeſt exponere, vel alterius deſiderio cõtradicere. Solet diſtingui inter poſtulare poſcere petere, obſecrare, & flagitare, qa poſcimus imperioſe, petimus ſ̃cario, poſtulamus iure obſecramus.i. ꝓ ſacra rogamus. Flagitamus, non ſine ſtrepitu verboꝝ addẽdo cõuiciũ. Ci. Quicq̃; cã poſtulat, nõ tñ flagitat. Curtius. Poſtulabat aũt magis q̃; petebat. Expoſtulare ẽ, cum querimur iniuriam apud illum, a quo accepimus, & hs in ſe reprehenſionem. Sed de expoſtulo alibi.

Poſſum potes potui ex poſ. & ſum cõponiſ, quaſi potẽs ſum. Vnde ẽt qñq; cũ ablõ cõſtruiſ. Liui. li. x. pecunia de inde, qua multũ poterant freti ſocios ex hoſtibus facere. Gallos conanſ. Sunt ẽt q hoc verbũ componãt ex porro. valde, ꝙ ſum & ualde eẽ uideanſ. qui potentes ſunt. Hẽt qñq; appoſitũ, ut cum dicimus. Deus oĩa poteſt unde fit omnipotens. Quandoq; eſt ſine appoſitione. Plau. Non hic ut poſſit edit, ſed poſſe cupit, ut edat.

Poſſibile dr̃, quod fieri põt. Cuius cõtrariũ ẽ impoſſibile.

Poſſideo pe. cor. ex pos. & ſedeo. Pos autem, quod in vſu non ẽ idem, ẽ quod potens. ut ſic poſſideo quaſi potens ſedeo. Hinc poſſeſſio poſſeſſor, & poſſeſſiuus, a, um.

Poſideon dr̃ menſis qui, a latinis dicitur December.

Poſſeſſio, ꝓprietas, & uſus, ſiue actus poſſidendi agri, aut ædificij, non ipſe fundus, aut ager. Cice. in para. Etenim ſi iſti callidi æſtimatores prata, aut areas magni eſtimarẽt ꝙ ei generi poſſeſſionũ nemini nocere poteſt. Aliquãdo tamen ſumitur pro ipſis bonis immobilibus.

Poſſeſſor, qui poſſidet, cuius fœmi. eſt poſſeſſrix.

Poſſeſſiuus, a, um, qđ poſſidetur, vt Euandrius enſis, ędes regiæ, quæ regis poſſeſſio eſt.

Poſſidonius, ph̃us Apamienſis, ex Syria, vt Stra. lib. xiiij. auctor eſt. ſed Rhodius exiſtimatus, quia Rhodi vixit ac ꝓbatus eſt. Sicut & Apollonius molo dictus ẽ Rhodius cum eſſet Alabadenſis. Vtrunq; audiuit Cice. Hic cum aliquando morbo articulari laboraſſet grauiſſime fert̃ ſępe dixiſſe (Erat enim ſtoicus.) Nihil agis dolor, q̃uis ſis moleſtus, nunq̃; te eſſe confitebor malum.

Poſt præpoſitio compoſita, & ſeparata inuenit̃. Separata ſignificat meta græcã ꝓpoſitionẽ, q̃ñ ordines demõſtrat ſiue loci, ſiue tp̃is, ſiue alicuius alterius rei, ſuit actõ. Vir. Poſt montẽ oppoſitũ. Idẽ. Poſt aliquot mea regna vidẽs mirabor ariſtas. Hora. O ciues ciues quærenda pecunia primũ Virtus poſt nũmos. Compoſita vero reperit̃, cũ multis dictiõibus, vt poſthac poſtmodũ. Q̃nq; tñ põit̃ loco aduerbij poſtea, & hoc q̃ñ nulli caſui ſeruit, aut q̃ñ iungitur abltõ. Virg. poſt mihi nõ ſimili pœna cõmiſſa luetis. Sal. Vbi piculũ aduenit, inuidia, atq; ſuperbia poſt fuere. Cũ abltõ. Vir. lib. vj. Ille admirãs venerabile donũ Fatalis virgæ lõgo poſt tp̃e viſum. Qđ ſi per ſe ꝓferat̃ vel ꝓpoſtere habet accẽtũ acutum, in verſu vero grauem.

Poſtq̃; aduerbium tp̃is. Sal. Poſtq̃; ꝯſulueris, mature opus eſt facto. Interdũ ponit̃ pro q̃m Ter. in Adel. Poſtq̃; poeta ſenſit ſcripturam ſuã ab iniquis obſeruari. Virg. poſtq̃; nos Amaryllis habet, Galathea reliquit. Nec mirum, qa, vt Dona. ait, eius reciprocum eſt q̃m pro poſtq̃;. Plau. in Aul. Is quoniam moritur, ita auido ingenio fuit.

Poſtea componitur, ex poſt, & ea, vnde & ꝓducit̃ a. ſicut alia cõpoſita. Interea, ꝓterea, ꝓpea. Sal. Poſtea Piſo in citeriorẽ Hiſpaniã quæſtor ꝓpraetor miſſus ẽ, ſilr̃ poſteaq̃; vna dictio eſt, ſicut & poſtq̃;, q̃ connexiuæ particulæ ſunt. Ci. Planco. Et abſui ꝓficiſcẽs in Græciam. & poſteaq̃; de meo curſu Reip. ſum uoce reuocatus, nũq̃; p. M. Anto. quietus fui. Sic. n. dictis ſequentia copulantur. Aliquãdo inter poſtea, & q̃; interponitur uero; & ſignificat, ſ; poſteaq̃;. Idem Appio. Poſtea uero, q̃; ita cœpi.

Poſterus, a um pen. cor. qđ aliqd ſeqtur. ut Poſtera dies. i. ſequens. Vir. li. iiij. Poſtera phœbea luſtrabat lãpade terras. Aliq̃ñ Poſterus dr̃ q poſt nos futurus eſt. Vñ poſteri & poſteritas. Sene. poſteroꝝ negocium ſic dicit. Huius cõparatiuum eſt poſterior, & ſuperlatiuum poſtremus. i. vltimus. Poſteripedes, q poſt primos ſunt. Hinc componit̃. Præpoſterus quaſi ꝑuerſus, & inuerſus. Cice. Caſſio. Præpoſteros habes tabellarios. & ſi me qdẽ nõ offendũt. ſed tñ cũ a me diſcedũt, flagitãt lr̃as, hoc eſt q poſt alios venire debẽt, ꝑores alijs q ꝑmiſſi fuerant, veniũt. Quin. Præpoſteriores occidere, deinde erubeſcere. Præpoſtera libido dr̃ vitiũ ſodomiticũ. Et ꝓpoſteros hoies libidinoſa cupiditate uocat. Iul. Firmicus. qui & pedicatores vocantur.

Poſterius tardius. vel ſecundo. Quãdoq; etiam minus vilius abiectius Cice. in Piſo. Nihil ſcitote eſſe luxurioſius nihil libidinoſius, nihil poſterius nihil nequius. Plau. in Aſi. Poſterius iſta dicis q̃; credo tibi.

Poſteriora dñr q̃ a vultu auerſa ſunt. Vñ ẽ illud, Poſteriora mea vid:bis.

Poſteritas ſignĩat poſteꝝ ſeculũ ſiue homines, q poſt naſcẽtur. Ci. in Lel. Quo in genere ſperare videor. Scipio. & Lelij amicitiã notam poſteritatis fore.

Poſtremo aduerbium, ſignificat finaliter, vltimo loco, tandẽ. Sal. Poſtremo omnibus modis pecunias trahunt. Dr̃ & ad poſtremum. In poſterũ uero ſignificat i futurũ tp̃s. Quin. libr. j. Multa linguæ vitia, niſi primis eximantur annis inemendabili impoſterum prauitate durantur.

Poſtfero pe. cor. poſtpono. Pli. li. ij. Gebẽna, & urbibus & agroruꝫ cultu uirorum, moribuſq; dignatione, amplitudine opum nulli prouinciarum poſtferenda.

Poſthac, dictio compoſita ſicut Antehac, & ſignificat deinceps, in futurum. ſiue poſt hoc tempus. Teren. in And. Poſthac, quas faciet de integro comœdias.

Poſthabeo, poſtpono. Terẽ. in Phor. num omnes poſthabui mihi res, ita, vt par fuit.

Poſthumius, pe. cor. ex poſt, & humus componitur. q poſt mortem parẽtis natus eſt, quaſi poſthumatum, & ſepultum. Plau. in Aul. Poſt mediam ætatem, qui medias duxit vxorem domum, ſi eam ſenex anum prægnantẽ fortuito fecerit, q dubitas, qn ſit paratum nomẽ puero poſthumus. Dr̃ & poſthumus, a, um, pro futuro, & ſequẽti. & poſtero Sido. Poſthumã ætatem dixit propoſtera, & ſequente. Apul. lib. iiij. Poſthumiam ſpeꝫ dixit, quaſi ſerotinam & tardam nimis. Vir. lib. vj. Tua poſthuma ꝓles. Fuit, & Poſthumus nomen viri. Hora. lib. Car. Heu heu fugaces poſthume Poſthume labuntur anni.

Poſthumo as ſignĩat vltimo loco eẽ, quaſi poſthumationẽ anteceſſoꝝ. Tertul. in Apolog. Cæteri quoq; ꝓpliæ etſi Moyſi poſthumant. i. Moyſe poſteriores ſunt.

Poſticum, & poſticus, pe. pro. a poſt, & ſtando, pro hoſtio in poſteriore parte ædium. Plau. in Tri. Aliud autes poſticum ædium noſtrarum. Veteres tñ ẽt vicinum habitãtem ad poſteriorem partem ædium ſic appellarunt. Hora. Atria ſeruantem poſtico falle clientem. Et oſtium ipſum poſtica fœmi. genere dr̃. Apule. lib. ix. Annũciat ſuo domino canem rabidã p poſtici impetu miro facto ſeſe direxiſſe. Ammianus. Per poſtici ingreſſus refertam inueni cõfluẽte ex finitimis virili; & muliebr̃ ſexu. Poſtica etiã Augurũ ẽ. Nã ut inqt Ser. Augures deſignãt ſpacia lituo & eis dãt noia, vt prima pars dicit̃ Antica, poſterior Poſtica. Dexterã quoq; ſicut ſcribit Fe. Anticã, ſiniſtrã poſticã dicimus. Sic ẽt ea cœli pars q̃ ſole illuſtrat̃ ad meridieꝫ Antica noiat̃, q̃ ad ſeptẽtrionẽ, poſtica. Rurſus, q̃ diuidunt̃ in duas partes, oriẽtem, atq; occidentem. Antica, & poſtica dñr. Iteꝫ poſtica, linea in agris diuidẽdis, quæ ab oriẽte in occidẽtẽ ſpectat. Oĩa deniq;, q̃ poſt nos ſunt poſtica dñr, & quæ ante nos antica. Inuenit̃ ẽt poſticus, a um. Perſi. Poſticæ occurrite ſannæ, hoc eſt irriſioni. factæ a parte poſteriore. Auſo. Poſtico vulnere foſſor.

Poſticula dimi. a poſtica pro poſteriore parte ædiũ. Apul. li. ij. Per q̃dam breuem poſticulam intro uocat me.

Poſtero as Palladius. Oliua, cum uaria cœpit eſſe colligitur. Nam cum tota nigreſcet quod ſpecie merito poſterauit fundendi ubertate compenſat.

Poſticulum dimi. Plau. in Tri. Poſticulum, hoc recepit, cũ ædes uendidit. Poſticula diminutiuum a poſtica, de quo in dictione poſticum.

Poſtis, gene. maſc. a poſt deducit̃, & ſignificat ualuã oſtij, ſiue latus portæ dictus ꝙ poſt fores ſtet. Vir. Hærent parietibus ſcalæ poſteſq; ſub ipſos nituntur gradibus.

Poſtilena, a poſt, & ſtando, ꝙ ſtet a parte poſteriori, vel ꝙ poſteriores iumẽti partes teneat. Eſt. n. incuruum lignum ſiue craſſius lorum, quod ſub iumẽti cauda ponit̃. Plau. Ita te a gerunda aqua curuũ faciã, ut poſtilena poſſit ex te fieri. Hinc per cõtrariũ antilena, qua pectus cingitur.

Poſtliminium, a poſt & limine componit̃ & cũ extra limina hoc ẽ terminis ꝓuinciæ in captiuitate detentus rurſus ad propria limina reuertatur, is iure poſtliminij in ſtatuꝫ priſtinum reſtitutus eſſe dicatur. Paulus. Iuſcon. Poſtliminium eſt ius amiſſæ rei ab extraneo & in ſtatũ priſtinum reſtituendæ inter nos ac liberos oẽs ꝓpſos regeſq; moribus ac legibus conſtitutum. Nam quod bello amiſimus aut ẽt circa belluꝫ hoc ſi rurſus recipiamus dicimus poſtliminio repetere idq; naturali æquitate introductuꝫ eſt ut q per iniuriam ab extraneis detinebatur, iſubi in fines ſuos rediiſſet, priſtinum ius ſuum reciperet. Gallus de uerb. ſigni. Poſtliminio rediit qſq; captus ab hoſtibus ad patriam remeauerit. Nam dum captiuitatem hoſtium patitur ius ciuium amittit omnia autẽ iura recipit ſi poſtliminio reuertatur. Itaq; poſtliminij uocabulo quædã reuerſio ſignificatur. Sunt qui ex aduerbio poſt uim noĩs interpretantur reliquam uocabuli partem ſolum additamentũ oſtẽdẽtes tanq̃; liminiũ nihil, ſignificet ſicuti tullium ſupplementum eſt in meditullio. Poſtliminio quetis

apud Apule. ſignificat poſt quietem. Naꝫ reuerſio quædam poſtliminij vocabulo ſignatur qui ſermo poſt id quod retro reliquit. Poſtliminio mortis. i. reuerſione a morte & poſt mortē.

Poſtmitto. Cic. pro Celio. Q ð in alicuius agreſtis periculo nō poſtmitteret, id homo eruditus in ſtudijs doctiſſimi hominis diſſimulandum putaret.

Poſtmodū, pe. cor. ex poſt, & modū. ſignificat poſtea ſiue poſtremo. quaſi Poſt modū rei datum Liui. li. j. Sæpe ex iniuria poſtmodū exortā gratiam. Dr̄ & poſtmodo. Idē li. iiij. Si Ardeates ſua tempora expectare velint, arbitriūq; ſenatui leuandæ iniuriæ ſuæ permittant fore, vt poſtmodo gaudeant ſe iræ moderatos.

Poſtomis, idis, inſtrm̄ ligneum, ſeu ferreū. quod ad cohibendam equoꝝ tenaciā naribus, vel morſui imponitur. Lucil. poſtomodes huic de naribus ingentes pendent.

Poſtridie, & pridie cōpoſita ſunt, & diuerſa. De Pridie Gel. li. x. Die priſtini eodem modo dicebatur, quod ſignificabat die priſtino. i. priore, quod vulgo pridie dr̄ conuerſo cōpoſitionis ordine, quaſi priſtino die. Feſt. vero (cui magis accedendum puto) cōpoſitionem pridie antiquā eē inuit. cuꝫ ait. Priuignus dictus eſt, quod anteq̄; mater ſecūdo nuberet eſt progenitus. Pri. n. antiq. pro præ dixerunt. Pridie igitur ex præ & die cōpoſitū priori, ſiue præcedēti die ſiue uno ante ſignificat poſtridie vero poſtero die ſyncopatum. n. eſt Lactan. lib. v. de vtroq; exemplum poſuit, & loquitur de Carneade. Is cum legatus ab Athenienſibus Romam miſſus eſſet diſputauit de iuſticia copioſe audiente Galba & Catone cenſoribus maximis tūc oratoribus. Sed diſputationē ſuam poſtridie cōtrarie ſubuertit, & iuſticiam quam pridie laudauerat ſuſtulit. Plau. in Sti. Qui pōt mulieres vitare, vitet, vt quotidie pridie caueat, ne faciat, quod pigeat poſtridie. Pridie igitur priori die, ſiue præcedenti die ſignat ut & apud Catonem lib. de re ruſt. ſi quē purgare voles, pridie ne cœnet. Poſtridie vero poſtero die, nec poſt tres dies ullo mō ſignat, vt Catonis exemplū apertiſſime demonſtrat, qui eodē lib. ſic ait. Oleum uiride ſic facito. Oleam q̄; primū ex terra tollito ſi inquinata erit tollito a folijs, & ſtercore purgato poſtridie aut poſt tertium diē q̄; lecta erit, facito. Nō n. adiecisſet diem tertium ſi poſtridie, poſt tres dies ſignaret, niſiq; poſtridie ſecūdus, ſeu ſequens dies eſſet eius diei, qui præceſſit quod oſtenditur etiā ex hoc, quod eius diei appoſitū tam pridie, q̄; poſtridie inuenitur. Cic. Lentulo. Ad duodecimū kalē. Februarij cum in ſenatu pulcherrime ſtaremus quod iam illam ſnīam bibuli, de tribus legatis pridie eius diei, fregeramus. i. precedenti die eius diei, hoc eſt duodecimi. Cæſar. li. ij. co. Poſtridie eius diei Cæſar præſidio utriſq; caſtris. quod ſatis eē uiſum eſt, reliquit. i. ſequēte, ſiue poſtero die eius diei qui præceſſit. Aliquā eis gtūs iungitur ut Pridie, ſiue poſtridie kalēdaꝝ nonaꝝ. iduū, & poſſeſſiue iungitur. Nōnunq̄; actūs apponitur. Cic. Appio. Pridie nonas Iunias cum eſſemus Brundiſij. Et reſoluitur die præcedēti nonas, ſiue die an nonas. Liu. Etiā poſtridie Idus rebus diuinis ſupſederi iuſſus, quo item mō poſtridie kalē. dr̄. i. die poſt kal. Etiaꝫ aſt actō iunguntur. Cice. ad Att. Pridie compitalia memēto. Interdū pridie, & poſtridie ſequitur q̄; vt pridie q̄; in tres ptūi, ſacrificiū facito. Liu. li. ij. Nā cū pridie, q̄; legati ad tarquinios proficiſcerentur. & cenatū forte Apud Vitellios eſſet, cōiuratiq; ibi remotis arbitris multa inter ſe de nouo, ut fit cōſilio egiſſent, ſermonē eoꝝ, ex ſeruis vnus excepit, qui iā antea id ſenſerat agi. Q ð ſic exponitur. Die præcedēti anteq̄; legati ad Tarquinios proficiſcerētur. Siſr illud. Sue. in Cæſa. Et pridie, q̄; occideretur in ſermone nato ſup cœnam apud M. Lepidū, quiſnā eēt finis uitæ cōmodiſſimus. repētinus, inopinatūq; prætulerit. Quo & mō itelligitur illud in Canone miſſæ. Qui pridie, q̄; pateretur. i. qui præcedēti die anq̄; pateretur, nō aūt quo. ſicut Valla iterpretatur eo quod ſniæ repugnare uideretur. ſiſr poſtridie q̄; pr̄ mortē obijt epulū feci. i. poſtq̄; pr̄ mortē obijt poſtridie epulum feci, vt dies mortis, luctui ſeruiat, poſtera vero epulis. Nō aūt poſtridie quo pr̄ mortē obijt epulū feci, quod neq; orationi, neq; ſenſui cōuenit. Nā poſtridie aliū diē exigit præcedētē. In illo vero exemplo nullus alius dies præceſſit. Ergo q̄; pro poſtq̄; exponēdū eſt, vt Poſtridie ſequatur ipm̄, quo pr̄ mortē obijt. Siſr Poſtridie, q̄; vxorē duxero, nauigādū eſt mihi Si q̄; pro quo ſumatur, nō recte fiet iterptatio. Igitur neceſſario q̄; pro poſtq̄; nō pro quo ſumēdū eſt, niſi q̄; pro quo hoc mō ſumamus nō tn̄, vt capiamus eo poſtridie epulū fctūm quo pr̄ mortem obijt, neq; eo poſtridie quo vxorē duxero nauigandū eſt mihi. Sed ſic poſtridie. i. poſtero die, ab eo, quo pr̄ mortem obijt epulum feci & poſtridie ab eo, quo vxorē duxero nauigādū eſt mihi. Et valla forte ita itellexit. Hoc mō ſumēda ſunt pleraq; Liuij exēpla, vt li. iij. Anno. ccc. altero q̄; cōdita Roma erat iteruꝫ mutatur forma ciuitatis, a cōſulibus ad decē. viros. Et li. iiij. Dictator exercitu victore domū redacto die octauo, q̄ creatus erat. Hic q̄; pro quo exponitur. i. ab octauo die ab eo quo creatus erat. Et illud q̄; cōdita Roma erat. i. ab eo, quo cōdita Roma erat. Q ð & pro poſtq̄; ſumi pōt. Pōſt tn̄ vallæ exēpla breuius exponi vt q̄;, pro cū ſumatur. Hoc mō q̄;, pro cū pr̄ mortē obijt, epulū feci poſtridie. Et q̄;, pro cū vxorē duxero nauigandus eſt mihi poſtridie. Illud aūt Cice. ad Tyronē. Menandrius poſtridie ad me venit. q̄; expectarē pro cū oino ſumitur nō pro poſtq̄;, neq; pro anteq̄; neq; ab eo quo. Hoc mō Menandrius q̄;. i. cū. die præcedēti eū expectarē venit ad me poſtridie. Vñ recte ſequitur. Itaqꝫ habui noctes plenā timoris. i. noctē quæ ipm̄ diē præcedentē in ſecuta eſt, & itercesſit iter poſtridie hoc eſt ſequentē diem & ipm̄ diem præcedentem. A pridie fit Pridianus, a, um, quod eſt pridie alicuius diei. Sue. in Caio. Marcēte adhuc ſtomacho pridiani cibi. A Poſtridie poſtridianus qui eſt poſtridie alicuius diei, ſicut poſtridianus, qui poſt idus eſt. Sed abutimur pro poſtridianus craſtinus pro pridianus heſternus.

Ptās multa ſignat, vt Paul. inquit. Nā in pſona magiſtratiuū, imperiū. & a poſſum fit, in pſona liberoꝝ, pñam, auctoritatē. In pſona ſeruorū, dominiū. At cū agimus de noxæ deditiōe cū eo, qui ſeruū nō defendit pñas corpis copiam & facultatē. Ptātes igitur principes potētes dnr̄, quos græci Dynaſtas uocāt, & hi qui magiſtratus gerūt, & hñt meꝝ imperiū, hoc eſt gladij ptātē ad aiaduertendū, in facinoroſos hoies, & in iudicijs præſunt. Vñ nō ſepte prætores vrbis vulgo nūc ptātes dnr̄. Sue. in Clau. Iuriſdictionē de fideicōmiſſis quotānis, & tm̄ in urbe delegari magiſtratibus ſolitā in ppetuū atq; & per prouincias poteſtatibus demādauit. Apul. Sed iuſſit ptās officialem ſuū magna ſeueritudine coerceri. Pli. Pingue draconis in pelle dorcadum neruis ceruinis, ad alligatū in lacerto victoriā iudicioꝝ conferre exiſtimant primū ſpondylū aditus ptātū mulcere. Et Poteſtas ponitur pro cōſilio, & rōne. Vnde etiā aliquem de ptāte dicimus mētis ipotē fieri, vt Apud Cice. li. iiij. Tuſ. Iratos pprie dicimus exiſſe de ptāte. i. de mēte. Et ptās facultas. Pla. in Cap. Ptātē facis. Ptā a veteribus dicebatur pro ptāte. Plau. neq; deſidiæ in ocio operū dediſſe. neq; poteſtam ſibi fuiſſe adeo arcte cohibitam eſſe a patre.

Potētatus us, idē quod ptās vt in pſalmis ſæpe legitur.

Potēs, tam participium, q̄; nomē inuenitur. a poſſum. Sed quā participium eſt, tempus ſignificat, & actō iungitur nominū vel infinito, nec comparationem accipit, vt Potēs pugnare, vel potens bella facere. Quādo vero nomen caret tpe & gtō iungitur ut Potens maris & comparationē accipit, vt potētior, huius contrarius impotēs, qui nō pōt. A quibus potētia, & ipotētia, potēter, & impotēter. Differunt aūt ſm̄ Priſci. Potentia, & ptās, quod ptās magis pro ui accipitur, potentia pro dominatione. Hinc omnipotens armipotens bellipotens, qui armis, & bellopotens eſt. Viripotens mulier quæ coire cū viro, pōt et item poteſt.

Potis, & pote: vide in dictione Compos potæ volo poſſum velle, potis ſum poſſis. Potis eſt poſſibile eſt, & potis potens eſt potis, & pote. adiectiuum, a quo pote aduerbium vt qui pote, vt pote.

Potior & potius cõparatiua pro melior, & melius, quaſi potẽtior, & potẽtius, & potiſſimũ ſuplatiuum, & potiſſime aduerbiũ, q̃ ſignificant magis, & maxime. Differunt autẽ potius, & potiſſimũ, ſeu potiſſime, ꝙ poti⁹ ad duo tñ potiſſimũ ad plura refert, vt Quẽ potius inſtituã hæredem. Fabiũ an Lucium? Aut quã naturã potiſſimum erudiam? ſi multæ ſint. Inueni ut tñ q̃n̄q; potiſſimũ referri ad duo. Cice. quãq̃ præſtat honeſtas incolumitati. tamen utri potiſſimum conſulendum ſit, deliberetur.

Potior iris, & poteris, a potis deducit, cũ tertiæ, q̃ quartæ cõiugationis eſt. In infinitiuo tamẽ, & pticipio quarta ſequit. Vir. Vi potit qd nõ mortalia pectora cogis? Oui. Tuq; tuis armis nos te potiremur Achille. Eſt aũt potiri tenere, & quaſi in poteſtate habere. Et ſic fere ſemper cũ genitiuo ꝯſtruit. Sal. Cui fatũ foret urbis potiri. Aliquãdo eſt obtinere, & in poteſtatẽ vendicare & tũc ablrõ iungit, ut Cæſar tandẽ potitus ẽ Gallia. i. pugnãdo obtinuit Galliã. Aliquãdo frui. ſic ẽt cũ ablrõ & nõnunq̃; cũ actõ cõſtruit, ſed raro. Ci. Quõ ſi his voluptatibus bona ætas fruit, libẽtius primũ paruulis fruit rebus, vt diximus, deinde his, qbus ſenectus, etiã ſi nõ abũde potit nõ oĩno caret. Teren. in Adel. Patria potitur commoda.

Potnia cãdida grẽce ποτνια Arat⁹ potnia Maia. i. cãdida.

Poto, is, aui, & potus ſum, potatũ, & potũ, ſignificat bibo. Hie. Nõ ambigo multos fore, q de turbulẽto magis riuo q̃; de purriſſimo fonte potare malint. Te. ĩ Ecy. Quid ais cũ uirgine vna adoleſcẽs cubuerit plus potus? Ei⁹ cõpoſita ſunt appoto qđ ẽ multũ poto. Plau. ĩ Cur. poſtq̃; cœnati, atq; appoti talos poſcit ſibi ĩ manũ ꝓuocat me in aleã vt ego ludã. Cõpoto ſimul poto. Vñ cõpotatio quã græci ſympoſitũ dñt. Epoto potãdo exaurio ꝑpoto, valde poto. Præpoto ante poto. Et hñt pe. pro.

Potus a, um, ĩ utraq; ꝙ ſignatiõe ſumit, ꝓ eo, q potauit. Oui. li. iiij. Faſ. Põpa ſenẽ potũ pota trahebat auus. Idẽ in eodẽ. Clauiger. & tãto ẽ. Albula pota deo. Iuue. Epotaq; flumina medo prãdẽte. Ibi accipit actiue. Paſſiue ãt ab Oui. li. xv. me. Nocte notẽ, potæ ſine noxa luce bibunt. Potus, us, idem qđ potio, q̃uis ſint, q diſtinguãt dicentes potus eẽ uini, aquæ, & hmõi potionẽ a medicis ęgrotãtibus dari. Sed Cice. potionẽ ꝓ potu accipit li. Tuſcu. cum ait. Quid ꝙ ne mẽte qdẽ recte uti poſſumus multo cibo & potione repleti? Et in Cato. Tm̃ cibi, & potiõis adhibendum, ut reficiantur vires, non opprimantur.

Potamẽtũ, idẽ ꝙ potatio. Aug. li. de Mira. ſa. ſcri. idẽ populus in deſerto ſitiẽs potamẽti refocillationẽ poſtulauit.

Poterium, a græcis dr̃, quod nos poculum dicimus.

Potoriũ ſubſtã uas quod ad potũ eſt deputatũ Pli. Mille cõuiuas totidẽ aureis potorijs. Idem li. xxxiij. Fecit idem, & cocos magireſia appellatos paruulis potorijs.

Potorius, a, um, quod ad potandum pertinet. Vñ dicimus uaſa potoria, ſicut vaſa æſcaria.

Potito, as pe. cor. conſuetudinem potãdi habeo. Eſt enĩ frequentatiuum. Plau. in Amp. Nunc tibi hanc pateram quæ dono mihi illic ob virtutem data eſt Pterela rex, q potitauit, quem ego mea occidi manu.

Potiono, as, potionẽ præbeo cuius paſſiuũ eſt potionor, Sue. de Cali. Credit potiõatus a Cæſonia vxore amatorio qdem medicamento ſed quod in furorem uerterit. Hie. ad Dama. Accipe calicẽ meri huius de manu mea, & potionabis omnes gentes ad quas ego mittam te.

Potitius, a potãdo cognominatus eſt, qui Herculi ſacra faciebat. A quo potitia familia. Erat & altera familia pinariorum, que Herculi ſemper ſacrificaret.

Potnia urbs in bœotia nõ longe, a, thebis vbi Glaucus ſiſyphi filius & Meropes hũit equas quas ꝯſueuerat humana carne alere quo cupidius in hoſtẽ irruerẽt ipſum autem cum alimenta defeciſſent deuorauerunt

P ante R

Practice, πρακτικη [illegible] hoc ẽ ab agẽdo

Præ ꝓpoſitio q̃ tã ſeparata, q̃; cõpoſita ubiq̃; diphtongat, ſeparata qdem ablrõ deſeruit, & q̃n̄q; ſignat pro ſiue ꝓp. Apul. Præ luxuria cũcta ꝓfuderat ſic dicimus quempiam præ pinguedine mortuũ eſſe. Q̃n̄q; ſignat añ ſiue de loco dicat, ſiue de electiõe. Et mõ abſolute ponit. Ter. I pręſequar. Mõ cũ actõ. Liui. lib. j. Prope Tiberim fluuium qua præ ſe armẽtũ agẽs nãdo traiecerit. Mõ cũ ablrõ, ut Præ oculis. i. añ oculos. Augu. lib. ij. cõ. Ambitio, qd niſi honores q̃rit, & gloriã cũ tu ſis ꝓ cũctis honorãd⁹ vn⁹, & glorioſus in æternũ præ cũctis. i. ante cũctos, vel q̃; cũctis. Interdũ ponit ꝓ reſpectu, ſiue ad cõparationẽ. Ter. in Eu. Hic ego illũ cõtẽpſi præ me. i. ad cõparationẽ mei Liui. Paruã Albã ꝓ ea urbe q̃ cõderet, fore. Nõnunq̃; ꝓ ab. Ter. in Aud. Præ ſtudio dũ efficias, qđ cupis. i. ab ſtudio. Idẽ in Eu. Vt ſit miſera, præ amore. Itẽ ꝓ extra, ſiue excepto uel excepta. Gel. lib. j. ꝓq; ſe uno cæteros oẽs linguæ atticæ principes gẽtẽq; oẽm togatam, q̃cũq; nomẽ latiuum rudes eẽ, atq; agreſtes ꝓdicabat. Ter. Extra unã ancillã dixit. Itẽ ꝓ reſpectu eius Plau. in Perſa. Immo res oẽs relictas habeo ꝓ qđ tu uelis. Cõpoſita ſignat añ uel prius vt ꝓpono ꝓfero. Aliqñ ſup ut prefectus preſidio. Aliqñ valde, uel nimĩ in modũ, ſiue ꝓter modũ, ut ꝓclarus, ꝓcelſus, & magis auget, q̃; ꝑ. Iungitq; cum aliqbus dictionibus, cũ qbus nõ iungit ꝑ, vt ꝓpotẽs præcelſus. ꝓlatus, ꝓclarus præfulgẽs, ꝓdiues, ꝓdulcis, ꝓdurus ꝓcultus ꝓlargus, ꝓlõgus. Nã prælõgus hõ, & prælõga oro ea dr̃ que enormi lõgitudine eſt. Præpotẽs, ꝓcelſus, & ſĩlia, maiorẽ ĩ modũ potẽs celſuſq;, & q̃ſi præter modũ, moreq; aliorũ potẽs, ac celſus. Signat q̃n̄q; ẽt añ tps, ſiue pręter morẽ aliorũ, ut pręcox uua, præcox ĩgeniũ. Itẽ ſignat, ſiue nõdum, ut in ꝓmaturus. Aliquãdo ſuꝑuacue ponit, ut præmorior, præcingo quæ ſignificant, ſicut eorũ ſimplicia. A præ fit præter, q̃uo a ſub ſubter, in inter pro propter.

Præacuo, prius acuo. Cato de re ruſt. Vitẽ tenerã ꝓacuito, obliquo inter ſe medullam cum medulla componito.

Pręaccipio, ante accipio, a quo Pręacceptio, figura, quæ ꝓſumptio a noſtris a græcis uero prolepſis dr̃ cum poeta aliquid præaccipit, ad eam quæ ſubſequitur qualitatem.

Præbeo, a præ, & habeo, abiectis a & h, ſignat do, exhibeo. Nã qui aliqd præbet, id prærhabere ratione dr̃. Aliquando ſignificat oſtendo. Teren. in Adel. Seruum, haud illiberalem præbes te. i. in re oſtendis factis probans.

Prebia ueteres remedia dixerũt, ꝙ ægrotãtib⁹ prębeãtur.

Præcaluus, caluus in anteriore parte capitis. Suet. de Galba. Statura fuit iuſta, capite præcaluo.

Præcharus nimis, ſiue multũ charus. Ter. in Phor. Quãtũ opus eſt tibi argenti, eloquere. Solæ triginta minę. Triginta haud pręchara eſt Phędria. Iſthęc uero uilis eſt.

Pręceps locus altus, vñ qs põt præceps dari. Vir. Turrim in præcipiti ſtãtẽ. Summiſq; ſub aſtra Eductã tectis. Et pręceps hõ dr̃, q ſine ꝯſiderattõe, ſiue mõ qd agit, & q̃ſi rẽ pręocupat, vñ ꝓ nimis feſtino poni ſolet. vir. Pręcipites atra, ſeu tẽpeſtate columbę Præcipites palmites, apud Col. ſũt q de hornotinis uirgis enati ĩduro alligant. Hi (ut li. vj. idẽ ſcribit) plurimũ fructus ferũt, ſed plurimum matri nocet. Itaq; niſi extremis ramis, aut ſi uitis arboris cacumẽ ſuꝑauit. ꝓcipitari palmitẽ nõ oportet. Sũt q præceps a caput ꝑ cõpoſitionẽ deriuent qđ q̃uis nõ abnuã, tñ ẽt a capio dici vr̃, ꝙ anceps cũ am præpoſitione compoſitũ a capio. Feſtus dici uelit. Sed tñ proprie præceps, a caput. Vnde & biceps triceps. Caput uero a capio fit.

Præcipitiũ, locus præruptus, vnde præcipitari facile põt.

Præcipito, in præceps deijcio ĩcõſiderate ago. A cuius participio fit pręcipitanter, quod ſignificat inconſiderate.

Pręcedo antecedo, vt Nox ꝓceſſit, dies appropinquauit.

Pręcido penultima producta ex præ, & cædo quod eſt ferio percutio, incido ſignificat ante cædo. Aliquando pręcidere eſt excidere, ſeu ſimpliciter cedere. Hieron. in Exodo. Præcide tibi duas tabulas lapideas inſtar priorum. Poſtea ſequitur. Excidit ergo duas tabulas lapideas ã

qnales

quales antea fuerant. Idem lib. Reg. Et pręcidit veſtes eorũ
medias uſq; ad nates. Et pręcidere dr̃ de re ob ſcęna, hoc
eſt marem intra podicem cocundo labefactare quemad/
modum pedicare eſt puerum inter femora fędare. Mar.
Pręcidi gaudes, pręciſus Neuole ploras.

Pręcidios dicit̃ cũ bene pulſat̃. Sene. lib. naturaliũ. iiij. Qui
menſq; ad mendacia hęc leutora in qbus os pręcidi non
oculi erui ſolent credulum pręſto.

Pręcidaneus, a, um, ut pręcidanea agna q̃ ante alias cedę/
batur pręcidanea porca, quam piaculi gratia imolare ce/
teri erant ſoliti anteq̃; nouã frugem precideremt, ſiue gu/
ſtarent pręcidanec hoſtię que ante ſacrificia ſolẽnia pcdie
cęduntur ferię pręcidanec quę ſolemnes legitimas ferias
pręcederent dici uoluerunt.

Pręciſus dr̃ pars carnis uiſcer̃ hoc eſt, circa qđ uiſcera inuo
luta ſunt, q̄ oras circũciſas hẽat Luci. Illi pciſo, atq; epu/
lis capiunt opimis. Nam omaſum dr̃ inteſtinus pingue.

Pręcipuus, a, um a pcapio, pro ante capio, qđ ante capit̃,
quaſi ante oĩa, ſiue pręuectus oĩbus. Hinc aduerbiũ pręci/
pue qđ eſt ſup cętera ut natura uult ut filios precipue dili/
gamus. Non autem ſpecialiter, ut multi indocte interpre
tant̃, ſicut in pręſertim. Cice. Curioni. Non mihi tñ mea
ſalus chara fuit in qua pręcipue ſum ab illo adiutus, quã
pietas erit in referenda gratia iucunda. i. ſupra cęteros.

Pręcello, is, uide in dictione Cello.

Pręcino, is pe. cor. pcinui, pcentũ aũ cãto pdico pdiuino.

Pręcẽtio, modulatio illa uocũ, q̃ ante initiũ cantus fieri ſo
let, q̃ſi pludiũ. Gel. Tibicines iter exercitũ poſiti canere in
cęptibant, ea pręcẽtione tranqlla ad quaſi militaris muſi
cę diſciplinam uis et impetus multũ ne ſparſi, diſpalatiq;
pruerent, cohibebat̃, quapp. & exordius ſiue initiũ, ſiue
principiũ, ſiue ploquiũ, ſiue antiloquiũ quidã pręludiũt
alij pręcentioñe uocauere ad ſimilitudinẽ gręcorũ qui id
prohęmium nominant propterea q̄ ...antus eſt.

Pręcẽtor, q canẽdo pcedit, ſic pſultor q ſaltatiũ coreĩ duc̃.

Pręcipio, a prę, & capio ſignificat ante capio, pręuenio p/
occupo. Virg. Cogite oues pueri, ſi lac pręceperit ęſtus, ut
nuper fruſtra preſſabimus ubera palmis. Cice. lib. ij offi.
Pręcipiant oratione benigna multitudinis aĩos ad beniuolẽ
tiam alliciũt, milites blando ſermone deliniũt. Itẽ pręcipe
eſt ante uidere. Vir. Oĩa pręcepi, atq; aio mecũ ante pere/
gi. Item pręcipere, iubere. Et ptinet ad eos, q curam aliorũ
gerunt, & qui alijs pręſunt. Hinc pręcepta p iuſſis. Salu.
in Iug. Micypſa pater meus mihi pręcepit. Item pręcipere
monere, inſtruere. Vñ pręceptores artiũ magiſtri quorũ
placita pręcepta & pręceptiones dicuntur.

Pręcepto as, frequentatiuum, ſignificat ſępe pręcipio.

Pręceptũ & nomen & participiũ eſſe põt. Nomẽ ponitur
pro iuſſione, unde decẽ legis pręcepta. Et aliqñ pro diſci/
plina, ſiue documẽto, & quaſi regula quadã bene uiuen/
di, ut cũ pręcipi qd uir, uxori, qd uxor uiro debeat. Aut
pro documento tradito ad aliquã artem percipiendam.
Participium modo ſignificat antecaptũ. Liui. li. j. Tẽpore
illi pręcepto. Cice. li. iij. Tuſ. Hęc cogitantẽ fore beatũ pręſertim
ſi & ante pręceptis bonis cõtentus eſſet nec mor/
tem nec deos expaueſceret. i. pguſtatis, & antecaptis, mõ
iuſſum, ut Pręceptum eſt tibi, ne diſcedas.

Pręcones a pręcinendo dicti ſunt quaſi pręcanes, q̄ ante
canant & annuncient, qđ eſt faciendũ. Vel (ut inqt Pri/
ſcianus) a prę. i. ualde canendo. Sunt. n. q iuſſu magiſtra/
tus publice aliqd ore denũciant, q auctionẽ faciebant, &
qui audientiam in theatris indicebant. Vir. li. v. Victores
Æneas pręconis uoce Cloanthum Declarat. Et pręcones
laudum noſtrarũ qui res a nobis geſtas laudando diuul/
gant. Hos quoq; curiones uocitos legimus.

Pręconium, ipſa pręconis uox. Sue. de Nero. Et pręconio
ubiq; cõtendit. Plau. in m rca. pręconiũ iubere. i. pręco/
nis uoce ſignificare. Aliqñ eſt pręconis offm̃ idẽ in Me/
ne. depconiũ ut mihi detis. i. ut pręconis uicẽ habeã. Sed
qm̃ a pręcone res geſtę & pnũciari ſolẽt, iõ qñq; p laude
fama & gl'ia ſumit̃ a genealogia & uirtutib' corpis, & fortune.
Vñ Iſocrates de laudib' Buſiridis, περὶ μὲν οὖν τῆς
βουσίριδος ἀγενεία τοῖς οὐκ ἂν δυν ἐθῆ κ... (εἰ πεῖν.

Pręconius a, um, antepe. pro. qđ eſt pconis,
ut ſub uoce pręconia.

Pręcognitus ante cognitus, q̃uis raro pręcognoſco repe/
riatur. Plancus. Quod ſi latro pręcognito noſtro aduen/
tu rurſus in Italiam ſe recipere cœperit.

Præcordia membranę, quæ exta ſeparant ab inferiore ui/
ſcerum parte dicta quia cordi pręetenduntur, ut Pli. lib. xj.
ſcribit. Et a grecis Phrenes dñr poſita eſt aũt pp uicinitatẽ
alui ne cibis ſupprimeret aius. Itẽ que a gręcis hypocon/
dria dñr a poetis & medicis latinis pręcordia appellant̃.
Celſus. Periculoſum eſt ẽt poſt arquatũ morbum febrem
oriri utiq;, ſi pręcordia in dextra parte dura manſerint. Et
pręcordia uno nomine exta in homine uocantur.

Præcox, cis, pe. cor. gen. oĩs qđ & pręcoquus a, um. Mar.
Ilia maternis fueramus præcoqua ramis. Nũc in adoptiuis
pſica cura ſumus. Dicimus aũt pcox fructus, qui pter
morẽ cęteror̃ coctus, & maturus factus eſt ut præcoqua
una præcox ficus, præcotia poma q̃ ante ſolitũ tp̃s matu
reſcunt. Pli. Perſica æſtate pręcocia intra. xxx. annos reper/
ta, & primo denarijs ſingula uenũdata. Ita dicimus Se o
tinas uuas q̃ poſt ꝯſuetũ tp̃s tarde matureſcũt. Per trãſla.
quoq; præcox ingeniũ dr̃ qđ nimis cito maturitatẽ cõſe/
cutus nimiſq; cito vr̃ adoleuiſſe. Quin. Illud ingenior̃,
uelut pcox genus nõ temere unq̃ ad frugẽ peruenit.

Præcoquo, is, pe. cor. antecoquo ſeu maturo. Colu. lib. vj.
Vuæ cõmodius inſolatæ præcoquuntur hoc eſt ante tẽ/
pus aliorum fructuum maturantur.

Pręcię uuæ quaſi pręcocię dictę ſunt, que cito matureſcũt.

Pręclauum pars ueſtis erat que ante clauus texebat̃. Afra.
Totum diem præclauum unum texere.

Præda, a pariẽdo ut inqt Var. quaſi parida, q̄ manu parta
ſit. Et ẽ (ut Gel. li. xiij. inqt) pp̃e corpa ipſa rerũ que capta
ſunt. Manubiæ uo pecunia ex uenditione pde redacta.

Prædaceus, a um, qđ ex præda eſt. Gel. li. iiij. Ægræ paſſus,
q̄ cui ſalus imperij, ac Reip. accepta ferri deberet, ratione
pecunię predacerę poſceretur.

Prædatiuus, a um, idem quod prædaceus. Gel. Ex manu/
bijs, ideſt ex pecunia prædatiua.

Prædor, aris, at præda fieri. Var. docet. Et hs v̄tmq; ſignifica
tionem. Hie. in Eſaia. Vę qui prædaris, nõne ipſe præda/
beris. Greg. Deprædari deſiderãt qui theſaurũ publice in
uia portant. Legit̃ & prædo as. Hiero. in li. Iudith. Præda
uit quoq; oẽs filios Tharſis. i. depopulatus eſt.

Prædator, populator. Ioui uero prædatori tẽplũ fuiſſe legi
mus, nõ q̄ prædæ preæſſet ſed q̄ ei aliqd ex præda ipar/
tem prędę debebat̃. Nã mos Romanor̃ fuit, ut bella ge
ſturi, de parte prędę aliqd numinibus pollicerentur.

Prędo onis, qui prędatur. Cuius diminutiuum prędonu/
lus, a Catone uſurpatur. Prędones ſunt qui populandas
alienam inuadunt prouinciam.

Predium, a preda eo. qđ capti ab hoſtibus agri militibus
diſtribuebantur. Vel dr̃ a pręſtando ut inquit Varro, ſi/
cut pręedes. Alij a prius ſeu ualde dando. Eſt autem prę/
dium ruſticum. & urbanum. Vnde ante urbana prędia
uocabantur quę urbi erant propinqua. Ager, locus in
nire, quem colimus. Aruum, ea pars agri. quę ſementi
datur. Fundus etiam pars agri eſt. Singula enim prata
ſingulę uineę, ſinguli horti, ſingula oliueta, pomaria pi/
ſcina, ſalicta, nemora uenatoria piſcatoria loca, ſiue uillã,
atq; edificium ſiue piſcinam ſiue uinaria habeant, ſiue
non habeant ſinguli fundi ſunt, & hoc in agro dũtaxat,
nam in urbe, oppido uico caſtello quicquid tale eſt prę/
dium uocatur. Eſt itaq; fundus ruſtica poſſeſſio, prędius
& urbana, & ruſtica. Poſſeſſio generale nomen eſt. Nã &
tabernę, & hoſpitia, & horrea in urbe, ẽt poſſeſſiões dñr.
Et ſimpliciter omnia bona immobilia. Dicitur poſſeſſo
etiam non ipſa proprietas, ſed uſus, & actio poſſidendi.

Prædiolũ paruũ prediũ. Ci. M. Cælio. Sed mea ꝑdiola tibi noti ſunt i his mihi neceſſe ē, eē, ne amicis moleſt⁹ ſim.

Prædiatus ꝑdijs munitus. Apul. li. Flo. ipſe bñ veſtit⁹ bñ ꝑdiatus.

Prædiatorius, a, um, qđ ad prediũ ꝑtinet, vt lex prædiatoria. Cice. pro Cor. Balbo. Etenim ſi Quinti. Scæuola ille augur. Cum de iure prædiatorio conſuleret homo iuris peritiſſimus conſultores ſuos non nunq̃; ad Furium, & Caſelium prædiatores reijciebat.

Prædiatores dicuntur periti iuris ad prædia pertinentis.

Prædeſtino, as pe. cor. ex præ. & deſtino. Vide in Deſtino.

Prædenſus, valde denſus. Pli. lib. viij. Culter vocatur præ/denſam, priuſq̃; proſcindatur, terram ſecans.

Prædiſco, ante intelligo. Vir. in Geor. prædiſcere ventos.

Prædico as, pe. cor. aperte, ſeu publice dico, celebro diuul/go, laudo. Ci. Luceio. Ignoſces mihi, de me ipſo aliqđ ꝑ/dicanti. Sal. Ipſum Craſſum ego poſtea ꝑdicantē audiui, tantam illam cõtumeliã ſibi a Cice. impoſitam. Ind. prædicatio, dictio celebritas. Et apud Logicos decē prædica/menta, que de oĩbus ꝑdicant. Et prædicatũ, qđ grãmatici appoſitũ vocant qđ prædicat. i. dr̃ de ſubiecto. Et prædi/cator. i. laudator, & cuiuſcunq̃; rei diuulgator.

Prædico, is, pen. pro. ante, ſiue prius dico. Ter. in An. Sed dico tibi, ne temere facias, neq̃; tu hoc dicas tibi non ꝑdi ctum. Inde prædictio, qđ prædicitur, ſiue prænunciat, vel prædiuinat. Cice. li. j. de diui. Ex quo ſæpe genere hario/lorum etiã & vatum furibundas prædictiones vt Octa/uiano bello Cornelij Culeoli audiendas putauerunt.

Præditus, a, um, pe. cor. non dr̃ ornatus, ſed quaſi affect⁹ participiũ ſine verbo puto, quaſi a ꝑdo, is, ex ꝑ, & do. Et accipit tam in malã, q̃; in bonam partē, vt Præditus ſum honore & præditus ſum dãno. Cic. pro Rab. Senectute affectus morbo præditus. Et pro Mure. Squalore ſordi/dus confectus morbo, lachrumis ac mærore præditus.

Præduro, as, pe. pro. ꝑter morē duro. Col. li. iiij. de re ru. Verũ eſt in opere difficilior, ꝙ neq̃; humētē fodere poſſis ꝙ ſit glutinoſiſſima, nec nimiũ ſicca qa nimiũ prædurat.

Præeo, is, ante eo. Amb. huic verbo datiuum iunxit li. de offi. Alterum inquit, cum in clero reperiſſem iubere me, ne vnq̃; præiret mihi quia velut quodam inſolentis in/ceſſus verbere oculos feriret meos.

Præfacio cis, ex præ, & facio ſumit, ſicut ꝑfero, vt ſi dicas, Præ me facio, ſignat præ me fero. Quin. li. viij. Sit igitur cura elocutionis q̃; maxia dũ ſciamus tñ nihil ṽborũ cã eſſe faciendũ, cũ verba ipſa rerũ gratia ſint repta quorum ea ſint maxime ꝓbabilia, q̃ ſenſum animi noſtri optime promunt, atq; in animis iudicũ, qđ volumus efficiũt ea debent præfacere, ſine dubio, & admirabilē non ſic quo modo ꝓdigia miramur, & iucundam orationē nõ defor mi voluꝑtate ſed cũ laude ad dignitatē coniuncta. Quod mirum videt, vt ſub vna præpoſitione duo verba diſſi/mili vero, diſſimiliq; ſignificatione eſſent prolata.

Præfacio, onis, a præfatus deducit, & ſignificat id, qđ præ loquimur, anteq̃; ad rem veniamus. Hie. in Præf. Pſal. Vñ conſueta præfatione cõmoneo tam vos, quibus labor iſte forte deſudat, q̃; eos qui iſta habere voluerũt, vt quæ dili genter emendaui, cum cura & diligentia tranſcribantur. Huius dimi. eſt præfatiuncula. Hie. Ideo græco, & hebræo præfatiuncula vtraq; præmiſſa eſt.

Præfari, ante fari Col. Quas ordine ſuo tunc demum per/ſequar cum præfatus fuero, quæ reor ad vniuerſam di/ſciplinã maxime ꝑtinere poſſe. Hinc præfatus a, um.

Præfero pe. cor. antefero, præpono. Pli. Quod hoĩem ru/dem atq; ignarũ ſibi præferret. Item prænũcio, ſiue oſtē do. Liui. Vultus tuus neſcio quid ingens malũ præfert.

Præfericulum a prefero vas æneum, ſine anſa patens, ve/luti peluis, qđ preferre in ſacrificijs ſolebant.

Præficio is, pe. cor. ex pꝛ, & facio, ſignificat pꝛpono. Vñ præfecti dr̃ qui alicui rei agēdæ pꝛpoſiti ſunt. Et præfe/cti vrbium græca latiniq; lingua perſica. Satrapas vocant, magiſtratuſq; eoꝝ præfectura dr̃, Plau. in Am. Qui ꝑfe/ctus eſt Thebanis legionibus. Idem in Caſ. Quin ruri es in præfectura tua. Eſt enim præfectura vrbis præfectura militaris, & pꝛefectura rei ꝑficiendæ. Ægyptus diuiditur in præfecturas oppidorũ quas nomos vocant. Thracia diuiſa eſt in ſtrategeas quinquaginta, ita enim vocant ꝑ/fecturas. Militaris pꝛefectura, qua qs legioni vel exercitui præficitur. Sic etiã dr̃ præfecti fabrorum.

Præfectus prætorij, talis apud Cæſares erat, qualis olim apud reges tribunus celerum, & apud dictatores magiſter equitum. Gerebat enim ſecundas partes poſt Cæſarem, pꝛeeratq; diſciplinæ publicæ emendandæ.

Pꝛefica pe. cor. mulier in funere cõducta ad lamẽtabilem cantũ, que dat cæteris modũ plangẽdi, quaſi in hoc ipſum pꝛefecta Neui. Hæc qdē me herclæ ꝑfici ſi mortuũ laudat.

Pꝛefeſtino, ante tp̃s feſtino. Col. lib. xij. Satis erit per dimi/dios menſes exequi quoq; negociũ, quia neq; ꝑfeſtinatũ opus nimium immature videri poſſit ante. xv. dies factũ, nec rurſus poſt totidem nimium tarde.

Præfigo, gis, pe. pro. præcludo. Virg. li. iij. Geor. Multi iam excretos prohibent a matribus hædos. Primaq; ferratis pꝛefigunt ora capiſtris.

Pꝛefiguro, as pe. pro. pꝛemonſtro, repꝛæſento. Lac. libr. vj. Inflammauit libidinem quæ aſpectu maxime incitatur, ac ſe quiſq; in illis imaginibus pꝛefigurat. Et pꝛefigurare eſt figura ꝓnunciare, ſiue ꝑſignare. Hiero. Duodecim pro/phetæ in vnius voluminis anguſtias coartatũ, multo aliđ q̃; ſonant in littera pꝛefigurant.

Pꝛefinio is, pen. pro. prius ſtatuo, ſiue ante determino, aut determinate tracto, & aſſigno. Cice. Mario. Sed eo uidiſti multum, ꝙ pꝛefiniſti, ne pluris emerem. Idem pro Ro/ſcio. Quę dies in lege pꝛefinita eſt, Plau. Haud licebat loq, niſi pꝛefinito, id eſt aſſignato tempore.

Pꝛefloro, as, ante flores facio. Gel. Et futuri gaudij fructus ſpes tibi iam pꝛeflorauerit.

Præfluo, ante fluo, a quo pꝛefluxus & præfluuium, pro fluore alicuius rei antecacto.

Præfoco, cas pe. pro. ſignificat ſpiritum faucibus claudio. Oui. in Ibin. Præfocent animæ Gnoſia mella vias. Hinc præfocatio vuluæ fit, cum vulua reſiliendo, afficit vitalia, hoc eſt cor, cerebrumq;.

Præfrigidus, valde frigidus. Pli. li. xvij. Septentrionaliq; & præfrigido ſitu.

Præfractum durum & inflexibile dr̃, vnde & pro obſtina to ſumit. Cice. li. iij. Offi. Ego etiam cum Catone meo diſ ſenſi nimis ꝑfracte videbat ærariũ vectigaliaq; defendere.

Præfringo, prius frango. Col. libr. ij. Et præfractas ſtirpes ſummaſq; radices quibus ager arbuſto conſitus impli/catur omnis refodiat ac perſequatur.

Præfulgeo præter modũ fulgeo. Ci. lib. iij. ad Here. Tum nec nimis illuſtres, nec vehementer obſcuros locos hēre opꝫ, ne aut obcęcent tenebris imagines, aut ſplẽdore ꝑ/fulgeāt. Interdũ ante fulgeo. Hie. in ꝓlo. Iob. Rogo vbi/cũq; ꝓcedentes virgulas videritis, ſciatis ea, quæ ſubiecta ſunt in hebraicis voluminibus nõ haberi. Porro vbi ſtel læ imago pꝛefulſerit ex hebræo in nr̃o ſermone addita.

Pꝛefurnium, os patens furni.

Pꝛegelidus, qui multũ, aut nimis frigidus eſt. Colu. lib. ij. Ea locis ꝑgelidis, ac niuoſis, vbi æſtas humida, & ſine va poribus recte committitur.

Pꝛegeſtio, valde geſtio. Cicer. pro Ma. Celio. Pꝛegeſtis ani/mus tam videre primũ lautos iuuenes mulieris beatæ, ac nobilis familiares. i. valde cupit.

Pꝛegrandis, valde grandis. Cice. Erat vas viuari um, ex vna gemma pꝛegrandi trulla excauata manubrio aurea.

Pꝛegrauo as, pe. cor. ſupra modum grauo. Aug. li. viij. cõ. Ægritudo animi eſt, quia non totus aſſurgit veritate ſub leuatus conſuetudine pꝛegrauatus.

Pꝛegnans, quaſi ante gnatum, vel ante genitricē. Eſt. n. pꝛę ante. Proprie pꝛegnans dicit, quę iam occupata eſt in ge/nerando, quod concepit.

Pꝛęhendo

Præhendo, & prændo, is di. ſum. Pla. in Amp. Mi vir & manuum præhendi. & oſculum detulit ibi. Luca. Manus quæ prenderit hæſit. Huius cópoſita ſunt Appræhédo, qđ eſt valde ſeu pfecte phendo. Cópræhendo. Col. li. vij. Cum deinde baculos cópræhenderis pduc extra ſtabulú. Quod etiá ad mentē transfert pro pcipio, ſiue intelligo. Lact. lib. iij. Non immerito ſummum bonum non cópre/henderunt. Depræhendo, & reprehendo, vide locis ſuis.

Præhéſo, as frequéter phédo. Li. li. iiij. Miſſo ſenatu phen ſant a principib⁹ tribuni ſuadédo, monédo pollicédoq;.

Præiacio, ante iacio. Col. li. ix. Mox píaciunt in gyru moles ita vt cóplectant ſinu ſuo, & tñ excedant ſtagni modu.

Præiudico, ante iudico. Hiero. contra Ioui. Neq; dei poſſu mus ſcire iudicia. & ex noſtro arbitrio illius ſniæ piudi/care. Aliquádo præiudicare eſt nocere. Idem cótra Virgi. Paucorum culpa non præiudicat religioni.

Præiudicium (vt inquit Aſco.) dicitur res, que cum ſtatuta fuerit affert iudicaturis exemplum qđ ſequantur. Iudiciú autem res, quæ cauſam, litemq; determinat. Quintilia. Præiudicia ſunt a rebus iudicatis. quæ pares fuerunt, aut ex iudicijs ad ipſam cauſam pertinentibus, aut ab eiuſdē cauſæ pronúciatione. Præiudiciú ergo, qđ in eadē cauſa, vel ſimili prius eſt latum. Vlpi. Interdum euenit, vt præiu/dicium iudicio publice fiat. Lauren. Val. piudicium quaſi ſnia quædam ante iudicium ſicut ſi eſſent duo de officio aliquo contendentes, cum lis in longum procedit, magi/ſtratus iubet interea dum ſniam ferat alterú. officio fun/gi, quaſi iudicans, iam nunc ſe pro ea parte ſentire penes quem eſſe vult rem, de qua litigatur. Et hoc præiudicium dicitur, qđ poſſidentem adiuuat, & obeſt excluſo.

Prælicéter. nimis licéter. Gel. Quá verba finxit plicenter.

Præloquor, pe. cor. ante ſiue prius loquor. Lactan. lib. iiij. Daniel quoq; ſimilia Prælocutus eſt.

Prælum, a præ, & Luo is, componitur, eo qđ ex humore fluenti preluat. i. madefiat. Sunt enim pla, pprie trabes in torculari quibus, vua calcata premit. Torcular tota fructu ra lacus qui muſtum cótinet quáuis ſepe ponatur pro ipſo torculari. Hie. in plo. Salomonis. neq; ſic noua cudimus, vt vetera deſtruamus. Et tamen cum diligentiſſime legerit ſciat magis noſtra ſcripta intelligi quæ non in tertiú vas tranſfuſa coacuerit, ſed ſtatim de prælo puriſſime cómen data teſta ſuum ſaporem ſeruauerint.

Prælium, a plo quidá deducunt. qa ſicut in prælo humor vuarú ita in prælio ſanguis hoís fluat. Quidam a pmen/do, q dimicando ſe inuices hoſtes pmant & eſt cóflictus qui fit in bello. Vir. autē honeſte præliú pro coitu poſuit, cum de equo ætate cóſecto loquit. Si qñ ad prælia ventú eſt. Nam & in coitu dimicatio quedam eſſe videtur.

Præliaris, & hoc re quod ad prælium pertinet. Vnde præ liares dies quibus fas eſt hoſtem bello laceſcere, vel abla/ta repetere ſed eligere ad pugnandú diem tunc Roma/nis licebat, cum ipſi bellum inferrent. Alioquin cum exci/perent nullus obſtabat dies, quominus, vel ſalutem ſuam vel publicam defenderent dignitatem.

Prælior aris, dimico. Cæſar. li. v. Equeſtribus prælijs ſæpæ ex equis deſiliunt ac pedibus præliant equoſq; eodem re manere veſtigio aſſueſecerunt. Dicimus etiá. Ego prælior prælium. Hier. lib. j. Reg. Quia prælia dñi tu prelians.

Præliganeum vinum apud Catonem, a præligando dr.

Prælúdo, añ ludo. Vir. li. iij. Geo. Et ſparſa ad pdam pludit arena.

Præluo. is. ante purgo, ſiue ante fluo.

Prælumbo as, lumbos præſtringo, Neuius. Cœpit vnum quemq; prælumbare fuſtibus.

Præmando, as ante ſiue prius mando. Vatinius. Dicitur mihi tuus ſeruus anagnoſtes fugitiuus Vardaci eſſe, de quo tu mihi nihil mandaſti, ego tamen terra, mariq;, vt conquireretur, præmandaui.

Præmaturus a, um, diſſimile eſt huic nomini præcox. Eſt enim præmaturus anteq; ſit maturus, collectus vt poma præmatura. i. nondum matura. Et per tranſlationē præ/matura ætas præmatura legatio, pmatura elocutio hoc eſt immatura, q̄q; maturú ipſum in frugibus, pprie dicat.

Præmedi. or. prius meditor. Cice. lib. iiij. ad Heren. Si reus nihil horum fecerit accuſator dicet eum vſq; præmedita/tum fuiſſe quid. ſibi eſſet vſui venturum.

Præmercor prius emo. Plau. in Epi. Edepol ne iſtam tem/pore gnato tuo ſumus præmercati.

Præmetium, a præmeto verbo, qđ ſignificat ante, ſeu prius meto ſeco, vel præcido. Erat. n. qđ de ſpicis, quas primo metendo collegiſſent & Cæreri ſacrificabant.

Prēmeto, is. pe. cor. Feſt. pmetiú qđ plibationis cá pmetit.

Præmitto, ante mitto. Plau. in Am. Mea porta præmiſit domum, vt hæc annunciem vxori ſuæ.

Præmium eſt qđ in ludis proponit dandú ei qui fortiter fecerit, vel q in aliquo certamine victor euaſerit. Differtq; a pcio, q pmiú ſolú, pro recte factis dat. Preciú vero & p malefactis. Sal. Vicit tñ in ſenatu pars illa qui vero præ/cium, aut gratias anteferebant. Liui. Si malos imitabor, tum præciú pro noxa dabis, pprie tñ præciú eſt qđ datur pro re empta. Ter. Preciú ſperans illico pduxit ac vendi/dit. Sunt qui præmiú dicant, quaſi præuiú. qa primo p. ponit qđ dandú eſt victori deinde certat. Aliqñ premiú pro pecunia ponit. Neuius. Sine pmio ſum marſupium reliqui domú. Hinc pmioſus pro pecunioſo. Accius diui/tem ac præmioſum auú. Præmiator, prædo. Neuius. In ſcæna vos nocturnos cœpit præmiatores tollere.

Præmiari eſt præcium capere. Sue. de Tito. in concionibus patris nundinari præmiariq; ſolitum.

Præmodium prima ſyllaba acuta ſignificat ſupra modum Gel. Parentes inquit præmodum.

Præmoderor. ante moderor. Gel. Cretēſes, quoq; plia in/gredi ſolitos pcinente, ac pmoderante cithara greſſibus.

Præmonſtro, ante monſtro. Hiero. Nemo appræhendet il lud niſi ego præmonſtrauero.

Præmoneo, es, pe. cor. añmoneo. Col. li. j. Ió pmoneo, ne villicú ex eo gñe ſeruorú, q corpe placuerút inſtituamus.

Præ manibus in promptu, & ad manú. Gel. Quod præ/manibus eſt ponemus. Apul. Fr̄es, ſi forte præmanu nó fuerit nemo cum expirare patietur.

Premordeo es. Gel. Plau. in Tri. Neq; pmomordiſſe dixit. ſed pmorſiſſe. Ni fugiſſes ingt mediú, credo pmorſiſſet.

Præmorior. quaſi ante tempus morior. Hier. ad Marcellá. Et cum quotidie ſm corpus loquor præmorior in cæte/ris non nos perpetuos æſtimemus, vt poſſimus eſſe per/petui. Idem ad Euſto. pro ſimplici poſuit. In frigido cor/pore. & ante homines ſuum iam carne præmortua, ſola libidinum incendia bulliebant.

Præmunio. is pen. pro. prius munio: aut prius induo. Ci/ce. pro Celio. Quamobrem illa, quæ ex accuſatorum ora/tione præmuniri iam: & fingi intelligebam, fretus veſtra prudentia non pertimeſco.

Prænarro ante narro. Teren. in Eunu. Recte ſane interro/gaſti, oportuit rem prænarraſſe me.

Præneſte generis neutri: & hæc præneſtis, nomen, vrbis in Latio q locus in quo ſita eſt montibus præſtet. Et ſic cum diph. ſcribit. Serui. ἀπὸ τοῦ πρίνου hoc eſt ab ilii/ce, quæ ibi abundat deducit. Solinus a Præneſte Vlyſſis nepote, & Latini regis filio. Olim poliſtephanos dicta ideſt multarum coronarum. Lege plutarchum. Quidam a Cæculo Vulcani filio códitam ferunt ſuper aretino mó te. Vir. li. vij. Nec præneſtinæ fundator defuit vrbis Vul/cano genitus pecora inter agreſtia regem inuentumq; fo cis omnis quem credidit ætas. Cæculus. Et illud. Cum pri mam aciem præneſte ſub ipſa ſtraui. In hac fuit fortunę templum illuſtre, vnde certa edebantur oracula. Syl. Sa/criſq; dicatum. Fortune preneſte iugis.

Prenomen, vide in dictione Nomen.

Prenoto. as pe. cor. ex pre & noto ante noto inſcribo. No to vero frequentatiuum eſt a Noſco. Hiero in prolo. lib. Re. Hoc verbú difficile per facile declarauit, cú ait. Quin/

cus eſt canticum canticoꝝ, quę titulo. Siraſirim ꝑnotant. Sextus eſt Daniel. Septimus Debrianin.i. verba dierū q̄s ſignificantius Chronicon totius diuinæ hiſtoriæ poſſu/mus appellare. Qui liber apud nos paliponienō īſcribit.

Prænuncio, as, ante nuncio. Teren. in Phor. Abi, ac præ/nuncia hæc venturam.

Præoccupo, as, pe. cor. ex ꝑ, & ob, & capio. Vide i occupo.

Præopto, ante, ſiue prius opto. Terent. Adeon peruicacies animo, vt puerum præoptares perire.

Præparo, pe. cor. ante paro, quæ mihi vtilia fore credo. Cice. li. ij. offic. Facile totius vitæ curſum videt ad eamq; de/gendam præparat res neceſſarias.

Præpedio, is, pe. cor. ex præ, & pedio ſignificat prius pedi/bus deuincio. Per tranſlationem vero quaſi pedibus ve/hementer obligo. Hiero. ad Helio. Neq; vero ſcio, qua te nunc dicas compede præpediri. Plau. in Caſ. Timor præ/pedit dicta linguæ, ideſt valde impedit.

Præpedimentum, antepedimentū. Plau. Non falladæ præ pedimentum obijciatur.

Præpeto, is, ante, vel prius peto. i. vado, hs pe. cor. Feſtus. Præpetere dicebant pro anteire. Hinc prępes.

Præpes, etis, generis omnis ponit̄ pro veloci. Vocabulum augurale, vt Higin. Tradit. Nam prępetes vocātur aues, q̄ volatu futura prędicunt quaſi priora petentes qa priora petunt volantes, quæ cuꝫ ſint boni augurij vt docet Ser. Ideo dixit Verg. prępetibus pennis, pro fœlicibus. Higy/nus ait prępetes aues ab auguribus appellari, quæ aut op portunę ꝑuolant, aut idoneas ſedes capiūt. Locos, quoq; prępetes q̄ idonei felicesq; ſint Anigidio figulo prępetes aues dicuntur, quæ altius volant. Alij volunt eſſe, quę in/gentibus & patulis & porrectis alijs volitant.

Præpilatę haſtę ſunt, quę ferreas habēt cuſpides, quaſi præ ferratę. Prępilatum etiam dicit̄, vbi non eſt ferrum, ſi mō in mucrones acutum ſit, vt cornua locuſtarū quibus na/tant. Liui. li. xxxvj. Tertio die rudes inter ſe in modū iuſtę pugnę cōcurrerunt prępilatiſq; miſſilibus iaculati ſunt.

Præpinguis, ualde pinguis. Col. li. iiij. Itaq; non eſt uitheis apta uix etiam arbuſto, niſi prępingui, & uiuida terra.

Præpono, ante pono per electionē. Lactā. lib. vj. Quiſquis autem ꝑſentia bona prepoſuerit iuſtitię. Hinc Prępoſiti, qui rebus aliq̄bus prefecti ſunt. Aliquādo prępenere eſt prius ponere, tempore præcepto. Sal. in Iug. Vbicūq; res poſtulabat prę ſidium eſt prępoſitum.

Prępoſterus, a, um, pe. cor. uide in dictione Poſterus.

Pręproperus, a, um. ualde, ſeu nimis celer. Cice. Treba. Sed ex tuis lr̄is cognoui ꝑproperā quādam feſtinationē tuaꝫ.

Prępondero, magis pondero. Per tranſlationem uero præ ponderare ſignificat pluris eſſe, ſiue pluris ęſtimari debe/re. Gel. Nam cuꝫ in rebus, aut paribus aut nō longe ſecus utilitas amici, & honeſtas noſtra ꝯſiſtit honeſtas ꝑculdu bio prępondérat. Ambro. ad ſimplicia. Preponderant fu/turis præſentia & uiolentia moderatis, & plura paucio/ribus, & iucūda ſerijs & aſperis mollia & triſtibus lęta, & illecebroſa rigidioribus, & ꝑpropera tardioribus.

Prępucium pellis, que glandem, hoc eſt ſummā colis par/tem tegit, dictum, q̄ membris putentibus prę emineat. Vel a prę putando. Nam illam iudęi prę putant quaꝫ, qa retinebant gentiles prępuƭium dicebantur, quaſi præpu/tiati hoc nomine improperabant eis iudęi nō eos ſim/pliciter imundos ſed ipſam immunditiam uocantes.

Prępipio is, pe. cor. ante capio, prę occupo. Plau. in Caſ. Huc ueniſti ſponſam prę reptum meaꝫ? Hic prę, ad temporis, & perſonę anteceſſionem referri poteſt. Aliquando tem/poris. Cice. lib. j. offi. Facile cęlare, tacere, diſſimulare, inſi/diari prę ripere hoſtiū conſilia, ideſt præoccupare ſiue præ noſcere, ant pręuenire. Pli. Iunior lib. de uiris illuſtribus. Immatura morte prę reptus, non potuit prę ſtare, qualem promiſerat regem, aliquando dignitatis, non temporis anteceſſionem denotat. Ci. pro Gallo. Demoſthenes ubi prærripuit, ne eſſes primus orator.

Prærodo pe. pro. uehementer rodo. Colu. li. iiij. Nam ſi ſę/pius cacumina manu prę fracta, aut a pecore prę roſa fue/rint in perpetuum corrumpuntur.

Prę rogo, as pe. cor. antę impendo. Hiero. in quodam ſer/mone. Tu prę rogata cūctis urginum cateruis, tu ſequeris agnum quocūq; prę rexerit. Hinc prę rogatiua.

Prę rogatiua ę, prę ſtantia, & antelatio. qua q̄s, aut prę ferę aut prę ferri alteri debet. Paul. Iureconſul. Veteranoruꝫ pri/uilegium, inter cętera etiam in delictis habuit prę rogati/uam, ut ſeparentur a cęteris in pœnis, hoc eſt, cęteris prę/ferantur. Nec ad beſtias itaq; ueteranus datur nec fuſtib꞉ cęditur. Ambr. in paſto. Nec prę rogatiuam mihimet ſci/ticę, ſi hęc meis conſacerdotibus charitatis intuitu prę ro/gem uendicabo. Dicitur & prę rogatiuum. Ci. pro Mure. Etenim, ſi tanta illis comiciis religio eſt, ut adhuc ſuper oē prę ualeat prę rogatiuum, quid mirum in hoc fœlicitatis famam, ſermonemq; ualuiſſe.

Prę rumpo prius rūpo prius excido. Aug. hæc q facit ꝑru/ptio paſſionis muro, uioleter ad cœloꝝ regna cōſcendit.

Prærupꞇus, diſſectus, auulſus. Virg. lib. iij. Geor. Adde tot egregias urbes, operumq; laborem. Tot congeſta manu præruptis oppida ſaxis. Col. lib. iiij. Præruptior uero col/lis, uel in quattuor pedes uertendus.

Præs, dis, ſponſor, qui, ſe obligat, interrogatuſq; a magi/ſtratu, an præs ſit. Ille reſpondet præs, hoc eſt ſe prædem eſſe, hoc eſt ꝑmittit ſe, ſi quid incōmodi fiat plene ſatiſſa cturum, a præſtando dictus, quia tam debet preſtare po pluo, q̄ꝫ promiſit, q̄; is, qui pro eo prę s factus eſt. Aſco. Prædes dicuntur ſatiſdatores locupletes, pro re de qua lis eſt apud iudicē, ne qui tenet diffidens cauſę poſſeſſionem deteriorem faciat. Differunt autē prædes a uadibus, quo/niam uas appellatur, qui pro alio uadimoniū promittit, & proprie datur in re capitali. Præs uero in lite nūmaria. Auſo. Quis ſubit in pœnam capitali iudicio, Vaſ. Quis cum lis fuerit nummaria, quis dabitur, præs.

Præſagio gis, pe. pro. iui itum, ex præ, & ſagio, ſignificat ante ſentio. Proper. Venturam melius præſagit nauita no ctem. Cice. li. j. de diui. Neq; enim uerbum cōſuetudo ap probaſſet, ſi ea res nulla eſſet omnino. Præſagibat anim꞉ fruſtra me ire cū exibam domo ſagire enim eſt acute ſen/tire, ex quo ſagarij qui multa ſcire uolunt, & Sagaces di cti canes. Is igitur, qui ante ſagit, q̄; oblata res eſt, dr̄ præ/ſagire. i. futura ante ſentire. In eſt igit̄ animis præſagitio extrinſecus iniecta atq; incluſa diuinitus. Inuenitur etiā Præſago, as, a quo præſagatio, & præſagor, eris pro prę/ſagio, ſeu prę diuino. Plau. in Bac. Plus prę ſagitur mali.

Prę ſagus, ga, qui uel quæ præſagire nouit. Clau. Heu mēs præſaga futuri. Sagæ aūt dictæ ſunt anus, q̄ multa ſciūt.

Præſagium præſenſio, diuinatio.

Præſcio ante ſcio. A quo præſcientia, ſcientia de futuris, Hinc præſcio.

Præſcius, ta, tum. Augu. lib. v. de ciui. dei. Confiteri deum eſſe, & negare præſcium futurorum, apertiſſima inſania eſt. Theologi neoterici dicunt præſcire eſt aliquem dam/nandum ſcire prædeſtinari uero ſaluandus deputare ſed Auguſt. in quodam ſermone in bonum accepit præſcire, cum inquit chriſtus uenire debuit uidendus occidēdus & lucrandus eos quos ante præſciuit.

Præſcribo, ante, ſiue prius ſcribo. Cice. Seruio. Sic enim præſcripſimus his, q̄bus ea negocia mandauimus. Inter/dum ꝑſcribere ſignificat prænotare intitulare, inſcribere. Hæc enim quattuor tituli ſignificatione ſummūtur. Hier. in Prolo. Salomonis. In canticis autem canticorum, nec filius Dauid, nec rex Hieruſalem præſcribitur. Virgi. Nec Phœbo gratior ulla eſt. Quas ſibi quæ Vari præſcripſit pagina nomen. Inde præſcriptio titulus. Idem Hiero. in prologo Pſalmorum. De his autem, qui ſine titulis ſunt traditio uera talis eſt, ut cuius auctoris præſcriptio præceſ ſerit, cæteri qui ſine titulo ſequuntur ipſius eſſe credant. Cice. lib. j. Offi. Ex quo fit, ut ager Arpinas Arpinatū di/catur,

tatur, tuſculanus tuſculanorū. ſimiliſq; priuatāꝝ poſſeſſionum preſcriptio, ex quo, qui a ſuū cuiuſq; fit eorū quæ natura fuerant cōmunia, quod cuiq; contigit, id qſq; teneat. Interdum ſignificat præcipere, determinare leges ponere. Idē lib. iij. Offi. Sed hoc natura præſcribit, vt homo hoi, quicūq; ſit, ob eā ipſam cauſā, ꝙ is homo ſit cōſultum velit, neceſſe eſt. ſm eam naturam oīum vtilitatem eſſe cōmunē. Lactā. lib. vj. Id autē ipſuꝫ benefacere quid ſit, idem ipſe præſcribit, preſtare auxilium depreſſis, & laborantibus, impertiri victum non habētibus. Var. Q̄m præſcriptum erat, ne quis angiportum transgrederetur. Secundū hāc ſignificationem preſcriptum, & preſcriptio pari modo, pro precepto, vel ordine lege regula ſeu forma ſumunt. Tractum, vt docet Porphy. a Magiſtris ludi qui ſcripta pueris dant, præcipiūtq; imitari. Sene. lib. iiij. Epiſto. Pueri ad præſcriptum diſcunt. De præſcriptione Cice. lib. iiij. Tuſ. Oīum aūt perturbationem fontem eſſe dicunt intēperantiā, quæ eſt tota mente a recta rōne defectio, ſic auerſa a pſcriptione rationis, vt nullo mō appetitiones aīe, nec regi, nec contineri queant. Interdū Præſcribere eſt ponere. Teren. in And. Tu te finem his rebus præſcripſiſti pater prope adeſt cum alieno more, viuendum eſt mihi. Interdum præponere. Cice. in Cato. At ſenatui, quæ ſunt gerenda, præſcribo, & quo modo Carthagini male iam diu cogitandi bellum inferat, multo ante denuncio. Interdum prænunciare, ſiue prædicere. Idem in vati. At tibi idem præſcribo, ne tuas ſordes, cū clariſſimorum virorum ſplendore permiſceas.

Præſcateo valde ſcateo. Gel. li. xiij. & ſimul dat mihi librū grandi volumine omnigenis præſcatentem.

Preſeco, cas, pe. cor. preſecui, preſectū, prius ſeco. Collu. li. iiij. Radicem harundinis acuta falce præſectam impendēti pluuia diſponito. Accōmodatur qūq; immolatiōi. Liui. li. v. Inſeritur huic loco fabula immolante rege Veientium, uocem haruſpicis dicentis qui eius hoſtiæ exta proſecuiſſet ei victoriam dari, exauditam. Sue. in Aug. Nunciata repente hoſtis incurſione ſemicruda exta rapta foco pſecuit, atq; ita prælio ingreſſus victor rediit, id eſt partem reddidit Marti, parteꝫ ad ueſcendum reſeruauit.

Præſegmina partes corporis inciſe vel amputationes rerū ſuperfluaꝝ. Vnde quæ ex unguibus animaliuꝫ ſcinduntur, præſegmina vocantur. Plau. Cum ipſi pridem tōſor vngues dempſerat collegit, omnia abſtulit præſegmina. Huius ſignificationis eſt Reſegmina. Pli. li. xxviij. Omnia perſecuti ſimus uſq; ad reſegmina unguium.

Præſideo, des, pe. cor. differt a Præſuꝫ. licet qūq; indifferēter ponant. ꝙ præeſſe generaliter cuilibet, etiā vili officio eſſe poteſt. Præſidere maioris, aut quaſi maioris auctoritatis ſemper eſt. Nec mirum, cum a ſedeo componatur. quod præ ſe fert quandam dignitatem, vt præſes ſit qua ſi iudex, uel quaſi princeps, ideo præſidens, & præſtans omnibus, vt iuſticiæ ſubueniat, & oppreſſis opem ferat. Cice. Q uāobrē vos dij patrij penates qui huic vrbi, atqꝫ imperio præſidetis Sue. Preſedit, & Actiacis ludis, id eſt prefuit. Aliqñ preſidere ſignificat prius ſedere. Lactan. li. j. Et Tutunus in cuius ſinu, pudendo nubentes preſidēt, vt illaꝝ pudicitiam prior deus delibaſſe videatur.

Preſes, a pſideo, ſicut reſes, a reſideo deſes a deſideo. Et is eſt, qui maius in prouincia imperium habet omnibus. poſt principem quo nomine etiam continentur pconſules legati ceſaris. Aliqñ dr̄ auxiliator & defenſor. Liui. Dij, deeqꝫ qui Capitolium incolitis, ſicine ueſtrum militem ac pſidem ſinitis vexari ab inimicis.

Preſidium proprie dicit̄ prefectus aliquis cum parte militum, q ad cuſtodiam, & defenſionem, arcis, vel pſone, vel oppidi preſidet. Dictū preſidiū auctore. Var. qa extra preſidebant in loco aliquo, quo tutior legio eſſet. Vnde ſepe legibus preſidium Annibalis Capua, Tarento. Rhegio pulſum eſſe. Ceſar. Eo opere facto, preſidia diſponit, caſtella communit, quo facilius, ſi ſe inuito tranſire conarentur, prohibere poſſet. Iurecōſul. de re militari. Qui relinquit preſidium, peccatum diſertionis incurrit. Deſertor autem capite puniri ſolet. q̄uis non oēs deſertores ſimiliter puniendi ſint. Per tranſla. vero oē auxilium, & ſalutis propugnaculum preſidium dr̄. quā vulgo munitionem dicere ſolemus. Auxilium vero ab aduentu cū acceſſerint, ei, cui adiumento ſunt alienigenę. Subſidiū dictuꝫ a triarijs qui in acie tertio ordine extremis ſubſidio. ponebant ꝙ ſubſidebant, ab eo ſubſidium appellatum. Plu. A girete ſubſidete oēs, quaſi ſolent triarij. In de ſubſidium, ad impetus hoſtium ſuſtinēdos, cū ſua nō poſſint vi obſiſtere, mitti dicitur, vulgo ſuccurſum dicimus. Ceſar de geſtis in Italia. Ad eū mittit niſi ſubſidiuꝫ ſibi ſuū mittat ſeſe diutius ſubſtinere nō poſſe. Multę tamē ſub tranſlationes, & migrationes in alienum locum, vt cuꝫ inqt Ceſar his difficultatibus duę erant ſubſidio, ſciētia, atqꝫ vſus militū. Sed nūc de ꝓprietate loquimur. Suffragia enim in concionibus, & declarādis magiſtratibus dicuntur. Opem ferre eſt pene deſtitutos adiumēto aliquo ſubleuare, ſicut ſuppetias ire, & occurrere ſuppetias ē fere ſubſidio ire. Hircius de geſtis Cæſaris in Aphrica. Elephātiſqꝫ turritis interpoſitis, armatiſqꝫ ſuppetias ire contendit. Et paulopoſt. Labienus cum vniuerſo equitatu fugientibus ſuis ſuppetias occurrit.

Præſidiarius, a, um, quod paratur, vt præſideo ſit. Colu. lib. v. Et preſidiarij malleoli propagandi ſunt.

Præſertim aduerbiū, ſignificat præcipue, hoc eſt ante alia.

Præſtes, itis, idem eſt, quod præſes, antiſtes. Nam antiqui ſic præſtites dixerunt, vt nunc antiſtites.

Præſum, aū alios ſum, vt Homo cæteris aīantibus pſt. id eſt ea ſuperat. vel antecedit. Et preeē ſignificat pſectuꝫ eſſe. Sal. Et p cuiuſqꝫ opibus Romæ p totā vrbē vigiliæ haberentur, hiſqꝫ maiores magiſtratus præeſſent.

Præſens, a præſuꝫ fit, ſicut a poſſum, potēs, abſum, abſēs, & proprie ſignificat, quod nunc fit, vel ſine mora. Augu. lib. xj. de ciui. dei. Præſentia dicuntur, ꝙ ita ea dicimus. eſſe præ ſenſibus, ſicut præ oculis, quæ præſto ſunt oculis. Virgil. Præſentemqꝫ uiris intentant omnia mortē. Ambro. ad Simplicia. Moyſes ille, quo nemo deum vidit præſentior. Quandoqꝫ præſens dicitur, nō quod nūc fit ſed quod tunc fiebat, id eſt tempore illo tunc præſenti Cice. Ego incolumitati ciuium primum. & poſtea dignitati, ille præſenti potius, q̄ futuræ dignitati conſulebat De mortuo loquitur. Ergo non nunc præſenti, ſed tunc. Sic capitur in præſens in præſentia, & impræſentiarum, quæ ſignificāt præſenti tempore, hoc eſt. quo. vel pſens eſt, vel fuit, vel erit. Pro illo tempore præſenti. Salu. Si cā peccandi in præſens minus ſuppetebat. Hora. Pleraqꝫ differat & præſens in tempus omittat. id eſt in ſuum tempus. Terē. in Phor. Prouiſuꝫ eſt, ne in præſentia hæc hinc habeat. Cæſar ſuos, a prælio continebat. ac ſatis habebat In præſentia hoſtes rapinis prohibere. Cice. lib. ij. ad Heren. Impræſentiarum, hoc interſerere non alienum fuit, vt huius inſtantiæ garrulam diſciplinam contemneremus. Hiero. in Leui. Septem diebus finit̄ cōſecratio. ſicut impræſentiaꝝ factū eſt. Nā illud, quod Valla. li. iiij. inqt. In rē præſentē non tēps, ſed locū ſignificare, vt apud Ci. lib. Offi. Vt ſi cōſtitueris cuipiam te in rē præſentē eē venturū, id eſt ad locū, de quo eſt controuerſia. Nā iudex ire dr̄ in rem præſentē cū accedit ad locum. de quo eſt cōtrouerſia. hoc nō fit ex vocabulo præſentē ſed ex re, quæ pro loco capit̄, præſentē uero proprie quæ pſentat̄. ſiue ſita eſt in loco ipſo, vt cū de finibus agroꝝ cōtrouerſia eſt. Vñ dicit̄ vulgo. Super factū ipſum iuimus, id eſt ſuper rem ipſam, de qua eſt controuerſia. Verūtamen in rem præſentē. p loco ita accipi debere nō puto, vt ēt de re aliqua. q̄; de loco nō poſſit intelligi, vt cū de re aliqua in iudicio tendit̄. ſi quis in rē ipſam præſentē. id ē cū præſentat̄, & agitur corā iudice, aduocatus alicubi non venerit. Q̄ſqꝫ præſens ſignāt quodāmodo præſtans, & potēs, q̄ſi præ

ſit. Et ideo præſtans ſit quia ſtatim operet̃. Præſentius ꝓ/ ſtantius præſentiſſimũ præſtãtiſſimũ, vt apud Vir. Quo nõ præſentius ullum. Vnde, Præſentiſſimũ piculũ, præ/ ſentiſſima medicina Præſentiſſimum remediũ præſen/ tiſſimũ venenũ id eſt potẽs, & in primis efficax. Quod etiam præſentaneũ uocat̃. Pli. li. v. Idẽ podagris cũ arti/ culoꝝ morbis, decoctũ aceto. illiniunt præſentaneo re/ medio ſuſpitioſis ꝓdeſt, præſenſq; ꝙ ſtatim, aut ſanat, aut occidit. Q ñq; Præſens ponit̃, ꝓ forti. Terẽ. in phor. A io uirili præſentiq; ut ſis, para. Q ñq; ꝓ propicio, qm̃ is q pſens ẽ, nobis propiciat̃ facile, ſi nuocet̃ & citius ꝗ̃ is pñs nõ ẽ. Virg. lib. j. Geor. Et uos agreſtũ præſentia nu mina fauni. i. propicia quoꝝ præſentia fauor eſt, vt inqt Ser. Teren. in Phor. Non tu hunc habeas præſentẽ deũ. Veteres præſente, pro præſentibus dixerunt. Põpo. Qui apud forum præſente teſtibus mihi uendidit.

Pñti pecunia, ſignãt dinumeratã i manu nõ lõgi⁹ ꝓduct. i.

Præſentia, tiæ. Salu. Tum. M. T. conſul ſiue præſentiam eius timens, ſiue ira cõmotus, orationẽ habuit luculẽtã, atq; perutilem Reipu. quam poſt ea ſcriptam ædidit.

Præſento, as, quaſi præſens facio. Quin. lib. xj. Fruſtra do/ cemur ſi quicquid audimus, præterfluat, & exemplorũ legem reſponſorum dictorum, beneq; factorũ quæ ue/ lut, quaſdam copias, quibus abundare, quaſq; in prom/ ptu ſemper habere debet orator eadem illa uis nõ præ/ ſentat. Huius compoſitũ eſt repreſento, quod eſt rurſus præſento & interdum ad mentem reuoco. Cice. Curio. Dies promiſſoꝝ adeſt, quẽ ẽt repreſentabo, ſi adueneris.

Præſentaneus, a um quod in præſens ſubdito fit. Lactã. li. de ira dei. Dixeram non eẽ iram dei temporalem, ſicut hoĩs qui præſentanea commotiõe feruescit. Sic præſen/ taneum remedium, quod ſtatim ſanat, de quo ſupra.

Præſepe is, pe. pro. & præſepium, & pſepes fœmi. gene. a præſepio deducit̃. Plau. Præſepes mea ẽ. Varro cõtra illic laudabatur villa, ſi habeat culinam ruſticam bonã præ/ ſepes laxas, præſ pe autem ſtabulum dr̃ in quo equimu/ li, & cæterea animalia cõtinentur. Vir. Ignauos phucos pecus a pſæpibus arcent. Idem ſtabant tercentum nitidi in præſepibus altis. Præſepe etiam quandoq; lupanar dr̃ Cice. in Piſo. Verum audis in præſepibus, audis in ſtu/ pris, audis in cibo & vino, aut gulæ. Horat. Scurra va/ gus non qui certum præſepe teneret. Præſepium vero lo cus, in quo pabulum aĩalibus porrigitur. Apul. libr. vj. Met. Præſepium meum hordeo paſſim repleri iubet fœ numq; bactriano camelo ſufficiens apponi. Colu. In ſta/ bulo ſint ampla præſepia. Lignum vero ad quod equos capiſtris (ita enim ipſa lora dicunt̃) religare ſolemus nõ aliter ꝗ̃; ad inſulam, vel vncinum Vacerra nominatur, Hiero. in ſermone de virginis aſſumptione, & pſepe, & præſepium vſurpauit, pro loco, in quo pabulũ aĩalibus præbetur. Ad præſepe inquit nato puero multitudines angelorum cantantem audiſti. Et paulopoſt. Cum eiſdẽ magis deum puerum in præſepio adoraſti. Præſepia nu/ mero plurali parua nubecula in cœlo, ꝙ in aſelli ſtabu/ lari uideantur, Pli. Tunc in ſigno cancri duæ ſtellæ par/ uæ aſelli appellatæ, exiguum inter illas ſpacium obtinẽ/ te nubecula, quã præſepia appellant. Hæc cum cœlo ſere no apparere deſierit atrox hyems ſequitur.

Præſentio ante vel prius ſentio. A quo pſentiſco, quo fre quẽtius vtunt̃ auctores. Plau. in Am. Nunc ni legio pſen tiſcat dam illuc redeundum eſt mihi. Ter. in Heau. Et ea gratia ſecum adduxiſſe, ne id tu præſentiſceres.

Præſtino, as, pe. cor. a pre, & ſtino, ſignificat præparo pre/ ordino. Plau. in Epi. Vt ei præſtines argentum priuſq; ve niat filius. Apul lib. j. Et percontato precio ꝙ cẽtum nũ/ mis indicaret aſpernatus. xx. denarios præſtinauit. Et lib. ix. Tanto preſtinauit quod eſt contra Vallam. preſtinare etiam apud. Plau. Eſt emere, & emendo tenere, ſeu emẽ/ do præoccupare.

Præſentiſco, is, Vide in dictione Præſentio.

Præſtituo, prius ſtatuo, preſcribo, pdeſtino. Oui. Dij ſum/ mum preſtituere diem. Lac. lib. vij. Alter ad preſtitutam tempus cum iam ſponſor eius diceretur pñias ſui fecit.

Præſto, as præſtiti, præſtitum, & præſtatum. Vnde & ꝓ/ ſtaturus ſignificat multa. Nam cum accuſatiuo iungitur, ſignificat excello ſupero. Quin. lib. j. Præſtat tñ ingenio alius alius. Quãdoq; non exprimit̃ accuſatiuus, ſed ſub/ intelligit̃ ꝗ̃uis datiuus ẽt poſſet itelligi vt apud Sal. Pri/ mum oĩum qui vbiq; probo atq; petulantia maxime præſtabant. Col. lib. ij. Quamuis candore præſtet põdere tñ vincit̃. Si datiu⁹ ſubintelligat̃ ſignãbit antecellere, qð datiuo cõſtruitur. Si accuſatiuus excellere. Cice. lib. j. offi. Quorum vero patres, aut maiores aliqua gloria preſtite runt, hij ſtudent plærunq; in eodem gñe laudis excellere hic more ſuo verbum, quaſi difficile pfacile aperuit. ꝑus preſtiterunt ponẽs, poſtea excellere datiuo. Teren. in Eu/ nu. Homini homo quid preſtat. qð. i. ꝗ̃tus pſtat, hoc eſt antecellit. Cice. in Lel. Namq; hoc pſtat amicitia ꝓpinq/ tati, ꝙ ex ꝓpinqtate beniuolẽtia tolli poteſt, ex amicitia non poteſt. Sal. Tñ vſum ablatiuo cẽſeo cum ait. Oẽs ho mines, qui ſeſe ſtudent preſtare cæteris animantibus. Hic enim præſtare interpraetor, preſtantiores reddere. Et ideo ablatiuo iungitur qm̃ comparatiue ſtat. Illud autem in primo offi. Difficile eſt autem cum preſtare omnibus cu/ piueris ſeruare equitatem que eſt iuſticię maxime pro/ pria preeſſe, vel pſidere ſignificat. Ideo datiuo non abla tiuo iungit̃. Quãdoq; pſtare eſt ſatiſfacere ſeu cautiones dare. Et eſt verbum iuriſcon ſultorum, qui ſcribunt pſtã/ dum eſſe dolum pſtandam noxam, & alia ſimilia. Cice. lib. iij. offi. Quicquid eſſet in predio vitij id ſtatuerunt ſi venditor ſciret niſi noiatim dictum eſſet, preſtari opor/ tere. Qñq; concedere. Idem in eodem. Sin aũt nõ omne dictum preſtandum eſt, quod dictum non eſt, id preſtã/ dum putas. Quandoq; facere. Idem Emptores indem/ nem preſtare oportet. Qñq; beneficium dare. Plini. plu/ ra hic mihi pſtitit, ꝗ̃; parentes. Quãdoq; cauere, fugere, timere. Idem Torqua. Simus igitur ea mente, quam rõ, & veritas præſcribit vt nihil in vita nobis preſtandum preter culpam putemus eaq;, cũ careamus humana om/ nia placate ac moderate feramus. Quandoq; re ipſa pſi/ cere ſiue perſoluere. Idem. Et quoniam pſtitimus, qð de/ buimus, moderato, quod euenit feramus. Lactan. li. iiij. Homines malunt exempla, ꝗ̃; verba, quia loqui facile, ꝓ/ ſtare difficile. Quandoq; Tribuere. Liui. lib. vj. Paces quã nos pſtitimus eam a vobis petimus. Lact. li. j. Quid ta/ les dij preſtare hominibus poſſunt. Quandoq; exhibere reddere repreſentare & tunc habet accuſatiuum recipro/ cum. Cic. Lentulo. Sed pſta te eum, qui mihi a teneris (vt græci dicunt) vnguiculis, es cognitus. Aliqñ etiã ſine ac/ cuſatiuo reciproco. Idẽ Terentiæ. Neq; legis improbiſſi/ mæ pœna deductus eſt quo minus hoſpitij, & amicitiæ ius officiumq; preſtaret. In tertia vero perſona ſingulari ſignificat melius eſt. Salu. Quouſq; patiemini tandem o fortiſſimi viri. Nonne emori per virtutem preſtat ꝗ̃; hãc vitam miſeram, atq; inhoneſtam vbi alienę ſuperbiæ lu dibrio fuerimus, per dedecus amittere.

Præſtantia. excellentia a præſtans fit Gel. lib. j. Scite ſubti/ literq; ratiocinatum Pythagoram phyloſophum dicit in reperienda moduládaq; ſtatus lõgitudiniſq; eius pſtãtia.

Præſtabilis excellens. Cel. Chilo pſtabilis homo ſapiẽtię Et pſtabilis, qui facile pſtat, hoc ẽ donat & remittit vt eſt. illud ꝓpheticum. Quia benignus, & miſericors eſt & ꝓ/ ſtabilis ſup malitia. Item pſtabile, qð preſtari poteſt.

Præſto aduerbium, vt puto loci quod iungit̃ verbo ſum, vel fui, & aliquando adſum ſignificat enim præſentiam eius qui loquitur. Habetq; eaſdem ſignificationes, quas ad ſum, vt ſignificet præſens ſum præſidio ſum faueo, iuuo. De primo Cic. pro lege agraria. Pub. Seruilius Tul/ lus tribu. ple. decem vir dicit Pompeio ſalutem. Te volo curare, vt mihi ſummopere preſto ſis auxiliumq; addu/ cas, dum

cas dum eos agros quos tuo labore cœpiſti ego mea legeuendam. De ſecundo. Idem pro Mure. Ius ciuile didicit, multum vigilauit, laborauit multis præſto fuit. Itē pſto eſſe ſignificat aduenire, ſiue comparere. Idem ad Herē. Hirūdines ęſtiuo tpe pſto ſunt, hyeme pulſę recedunt,

Preſter genus ſerpentis venenati, qui alio noīe Diſpas dr̄. Vnde apud Pli. lib. xxij. Hemorrhoidam, & præſterum Luc. Oraqꝫ diſtendens auidus ſpumantia præſter. Eſt & præſter ventus turbo dum ardentior, & accenſus fuerit, vniuerſa amburens, ac proterens.

Præſtega, vbi ocij cauſa ſunt ſub tecto tantum patula reliqua parte tanquam ſub porticu.

Præſtolor. pe. cor. ex præ, & ſtolor. Stolor autem a ſto deducitur. Nam Feſtus inquit. Preſtolari is dr̄, qui anteſtando ibi, quo venturum excipere vult moratur, præſtolari igitur ſignificat manere expectare. Plau. dum eum domi præſtolor, adoleſcens aduenit. & ſic conſtruitur, cum accuſatiuo. Alias præſtolari ſignificat preſto eſſe (ut inquit Don.) & parere, atqꝫ obſequi. Et ſic coniungitᷣ dtō & accuſatiuo. Cice. lib. ij. Inuecti. Qui tibi ad forum aurelium præſtolarentur, Apule. lib. iiij. Nec mora cum noctis initio foribus eius præſtolamur.

Præſtringo ante ſtringo, ſeu ualde ſtringo. Lac. lib. vij. Tū quorum peccata, uel pondere, uel numero præualuerint præſtringentur igni, atqꝫ comburentur. Interdum præſtringere eſt claudere, obtenebrare. Verbum a præſtigiatoribus tranſlatum q aciē oculorum ſuis uaframētis pręſtringere conſueuerunt. Vnde præſtigius, cuius inuentor fuit Mercurius. Cice. Exiſtimat ſe gemmæ nitore. & auri ſplendore aſpectus oīum præſtringere. Interdum attingere. Idē de ſignis. Ignoſcite, rei magnitudo me breuiter pręſtringere atrocitatē criminis nō ſinit. Interdū Radere. Idē in Phil. Cuius qdem portā Capuę pene pręſtrinxiſti.

Præſtigiator dr̄, qui circūſtantibus ita oculorum aciē præſtringit, ut nō aduertant dolum. Qui & præſtrictor uocatur. Dr̄ & præſtigiatrix, apud Plau. in Amphi. Quidam præſtigiator dici putant a ſtyge, & tenebris, q̄ ita aciē oculorum præſtringat, ut res aliter uideri faciat, quam ſint Varro a ſcientia dici putat.

Præſtigium, ſeu præſtigię, uel præſtrigię incantationes, deluſiones & falſę oſtētationes, ut quiſqlię & ſtrophę dn̄r quaſi nugalia quædam quæ qm̄ dexteritate aliæ appareant, q̄ꝫ uera ſint, illi qui eas faciūt dn̄r pręſtigiatores. Hie. Nolite potentium dn̄i magorum pręſtigijs adæq̄re.

Præſtruo, is, prius ordino, ædifico ue. Col. lib. j. Quippe ab imo præſtructa ualenter reſiſtent, contra ea quæ poſtmodum ſuperpoſita incumbent.

Præſideratio eſt, cum maturior tempeſtas hiberna præpropero rigore improuiſo opprimitur.

Præſul, a præſilio, is ſit quod eſt ante ſalio. & is appellabatᷣ apud antiquos, q̄ primus erat īter ſalios Martis ſacerdotis a ſaliēdo dictꝰ in portādis ancilibus. Hinc pſulatus, ꝑ (ipſa dignitate.

Præſulator qui ſaltitium choream ducit.

Præſulto, as, ante ſalto. Liu. li. vij. Si tu permittis, uolo ego illi beluæ oſtendere quando adeo ferox præſultat hoſtiū ſignis me ex ea familia ortum, quæ Gallorum agmen ex rupe Tarpeia deiecit.

Præſumo, is prius ſumo. Pli. lib. xxxvj. Theophraſtus auctor eſt potores in certamine labendi præſumere farinas eius ſcilicet lapidis, per tranſlationem præſumere eſt temere audere. Hierony. Hanc garrula anus hanc delirus ſenex hanc ſophiſta uerboſus, hanc uniuerſi præſumunt, lacerant, docent anteq̄ꝫ diſcant.

Præſumere aīo eſt pręſagire. Val. li. j. Armis cū collega ſuo Cinna diſſidēs pſumpſit aīo ea re ſignari exitū ſuum.

Pręſumptio ante ſumptio. Vnde apud rhetores pręſumptio dr̄ cū in aduerſarij cauſa uel in iudicijs opinione cōtrarium nobis eſſe, aut fore arbitramur præoccupamus dicere, & cum ratione diſſoluere. Quin. lib. ix. Mire uero ī cauſis ualet præſumptio, quæ πρόληψις dr̄, cum id q̄d obijci poteſt occupamus, q̄ præcipue proœmio punit Pli. orator ad Paul. ſimpl̄r dicit. Ego beatiſſimum exiſtimo eum, qui bonę, ac manſuræ famæ præſumptione perfruitur, certuſqꝫ poſteritatis cum futura gloria viuit.

Pręſumptuoſus, & præſumptor in malā partem accipiunᷣ Hiero. in pręfa. lib. de nauui. virgi. Res quidem actu nō difficilis, ſed periculo ueritatis admodum pręſumptuoſa. Idem in prolo. Euang. Si autem ueritas eſt quærenda de pluribus, cur non ad græcam originem reuertentes ea quæ uel a vitioſis īterpræetibus male ædita, uel a præſumptoribus imperitis emēdata peruerſius uel a librarijs dormitantibus aut addita ſunt, aut mutata corrigimus.

Præſcurreſis, pe. cor. a dormio dicitur.

Præſidatus. Auguſt. lib. v. Confeſ. Suppetit amicorum maiorum copia: vt nihil aliud feſtinemus, uel præſidatꝰ dari poteſt, & ducenda uxor.

Præſtino, as. pe. cor. emendo teneo. Plau. in Epi. Vt eum præſtines argento: priuſq̄ꝫ ueniat filius.

Prætego, is penul. cor. præuelo, ante tego. Lact. i. lib. v. Tū vitia ſua capillis & pallio, & quod maxime eſt velamentum diuitijs prætegebat.

Prætendo, ante tendo. Leo papa. Non deſinit hoſtis antiquus deceptionis laqueos vbiqꝫ prætendere. Quandoqꝫ præfero. Vir. lib. iiij. Geor. Fumoſqꝫ manu prætende ſequaces. Quandoqꝫ præmonſtro exhibeo. Lactan. lib. iij. Quid contemptus ille rerum qui magnificis verbis prætenditur. Cice. Priuatorum munus eſt ęquo. & pari cum ciuibus iure uiuere, neqꝫ ſummiſſum, & abiectum, neqꝫ ſe efferētē prætendere. Qñqꝫ ptexo. Vir. lib. iij. Ge. Riuos deducere nulla Relligio vetuit ſegeti ptendere ſępē. Lac. per tranſla. lib. iiij. dixit. Ne ſi fuiſſet alienigena, iuſtā poſſent excuſationem de lege prætendere. i. allegare.

Prætento as, prius tento. Quin. lib. iiij. Sed qd in ingreſſu parcius, & modeſtius prætētāda eſt iudicis miſericordia.

Præter præpoſitio, quæ cum a præ deſcendat ſcribitur per ę diph. Et modo ſeparatur, modo componitur, ſeparata vim excipiendi habet: & ſemper actō iungitur vt nullū timeo: præter deum. Aliqñ ſignificat ultra. Quin. multa erant: præter hæc: quę obijci merito potuiſſent. Pli. lib. x. Præter hominē ſomniare equos, canes: boues: pecora: capras: palam eſt. Aliqñ ſignificat ante. Cic. in. Ver. Præter oculos ſoli ferebant. Gel. Fugitiuus pręter oculos diu iret i. ante oculos. Aliqñ ſignificat iuxta. Apule. Cum fluuius tranſcenderemus qui forte pręter viam defluebat. Aliqñ ſine Sal. Præter rerum capitalium condemnatos. Aliqñ contra Teren. in An. Pręter ciuium morem, atqꝫ legem. Compoſita vero plerumqꝫ ſignificant ultra. Et componitur cum dictione īcipiente ab f, vt præterfluo, e vt prætereo, g, vt præter gradior m, vt ptermitto u, vt preteruolo.

Præter ſpem ſignificat ex īſperato. Sic præter opinionem ex inopinato uel contra ſpem, ſeu contra opinionem.

Præterea aduerbium deductū, a præter ſignificat vltra ea: quæ dicta ſunt. Et interdum habet ꝓnomen tam ſing. q̄ꝫ pluralis nu. īcluſum, De ſingulari. Virgi. Si duo prætera tales Idea tuliſſet terra uiros. i. pter eū. ſ. Ænea. De pluralī Cic. Lentulo. Præterea quidem de conſularibus nemini poſſum erga te eſſe teſtis. i. præter eos: & non ſolum præter eum: vel eos: ſed etiam te: vt te doctum exiſtimo. pterea neminem. i. præter te. Præter me vt mihi credis pterea nemini eodem modo, præter nos præter vos pręter illos. Et præterea quandoqꝫ ponitur pro poſtea. Virg. Præterea haud ſupplex aris imponit honores.

Præterquam tota vna dictio ſemper requirit præcedentes caſum quia idem verbum ſubintelligitur, vt nemo id dixit, præterquam. Cice. Nullius id intereſt, præterq̄ꝫ patris. Nulli id placuit, præterq̄ꝫ Cęſari. Neminē, pterq̄ꝫ prætorē timeo. O vos omnes præterq̄ꝫ Plato legite. A nemine, pterq̄ꝫ a Socrate didici. Sigñat ēt aliterq̄ꝫ. Liui. lib. j. Vocata ad cōcilium multitudine quæ coaleſcere in populi vnius corpus nulla re, præterq̄ꝫ legibus poterat, iura dedit.

Præterq; ꝙ, ſignificat niſi. Plin. Omnia nobis ex uoto ſucceſſerunt, præterq; ꝙ in itinere defunctam matrem audiuimus. Sunt qui putent eſſe unam tantum dictionem.

Præterq; ſignificat inſuper. Præterea. Pli. lib. xxiij. Præterq; ſerpentium ictus.

Præterpropter tota una dictio, ſignificat præterq; ꝓpter, hoc eſt propter aliam cauſam, q; propter eam de qua loquimur ut pręter ꝓp uitam uiuit hoc eſt ꝓp aliam cām uiuit q; ut uiuat utpu. a ꝓp laudem, uel ꝓp gloriam. En. Imus huc, hinc, illuc, cum illuc uentum eſt ire illinc libet, incerte errat animus, pręterpropter uitam uiuitur.

Prætereo, is, iui, & præterij, præteritum. ſignificat ultra eo. Teren. in Fu. Dum hæc reputo, imprudens uillam præterij. Vnde tempus præteritum, quod iam nō eſt, ſed ultra iuit. Et præteriti dicuntur extincti. Proper. Fas eſt pręteritos ſemper amare uiros. Item præteriti dicunt, qui in petitione magiſtratuū repulſam habuerunt, ut ſæpe apud Ciceronem inuenies.

Præterbito, as, pe. cor. frequentatiuum ſignificat frequenter eo. Interponitur b quaſi prætertto, as, Plau. in Epi. Caue præterbites ullis ædes, quin roges ſenex hic, ubi habitat periphanes platenius.

Prętermitto, intactum relinquo. Lactan. lib. v. Miram, qđ Apul. ꝑtermiſit, cuius ſolēt & mſta, & mira memorari.

Pręteruecho, ultra veho. Aug. Pręteruectus oēm villam.

Pręteruolo, as, pe. cor. celeriter prętereo. Lactan. lib. ij. Quā callide periculum pręteruolauit. Proprie tamen pręteruolare ſignificat ultra uolare.

Prętexo, prętexis, prius texo. prius facio, ſeu prius ordino vt Ciceronis exemplum a Priſciano prolatum indicat ſic omnia quę ſunt, quęq; aguntur leuiorib⁹ principijs natura ipſa prętexuit. Aliquando ponitur pro contego, abſcondo, quaſi aliud, q; ſit oſtendo. Vnde.

Prętextum dr̄ illud velamentum, quo moueri aliq; uidet ad aliquid agendum, cum tn̄ alia cā moueatur. Suet. de Cęſa. Et prętextum quidem illi ciuilium armorum, hoc fuit. cauſas autem alias fuiſſe opinantur. Vir. Non tn̄ Anna nouis prętexere funera ſacris Germanam credit.

Prętexta toga genus veſtimenti oblōgum, ac talare quod ſupra tunicas honorati quiq; ſumebant. Dicta, ꝙ ei purpura prętexebatur. Hęc vna cum bulla in vſum puerorum nobilium vſurpabatur. Vnde prętextati dicebantur qui nōdum. xvij. annos pręterierant a prętexta quam induebant. Et hac depoſita accipiebant togam virilem cum ad annum. xvij. peruenissent, tanq; non pueriliter ſed viriliter vita eſſet peragenda. Nam pueri exiſtimabant qui minores eſſent annis. xvij. Vnde vlpia ait Pueritiam dūtaxat annis. xvij. qui eos non in totum compluit ꝓhibetur poſtulare, Cice. Ego autem a patre ita eram deductus ad Scęuolam ſumpta virili toga, ut quoad poſſem & liceret a ſenis latere nunq; diſcederem. Sene. lib. j. Epiſt. Tenes vtiq; memoria q;tum ſenſeris gaudium cum pretexta poſita, ſumpſiſti uirilem togam. Ideo autem ingenuis pueris attributam exiſtimant togā prętextam, vt ex purpure rubore, ingenuitatis rubore regerentur. Lege Macrobium lib. j. ſatur. Vnde olim Papirius cognominatus eſt prętextatus, ob tacendi, loquendiq; in prętextę ętate prudentiam. Id poſtea cognomen in omnem eius familiam tranſlatum fuit. Erat & pretexta geſtamē magiſtratuum & regum. Hac Tul. Hoſtilius primus vſus eſt (ut inquit Pli) qui debellatis Ethruſcis ſellam curulem lictores & togam pictam atq; pręrextam, quę inſignia magiſtratuum Ethruſcorum erant. Romam tranſtulit. Sed poſtea Tarquinius Demarati filius, cum de ſabinis egiſſet triumphū, qm̄ eo bello filius eius annos quatuordecim natus hoſtem manu percuſſerat. & pro concione illū laudauit, & pręrexta, ac bulla aurea decorauit inſigniēs puerum ſupra annorum ſortem pręmijs uirilitatis, & honoris. Pretextę igitur, & bullę geſtandę mos a Priſci Tarquinij filio deductus eſt. Sunt tn̄ qui tradunt eundem Priſcum cum ſtatum ciuitatis ordinaret, inſtituiſſe, vt patriciorum filij bulla aurea uterentur, & togam, quæ purpura ꝑtexit, hijs tm̄ quoꝝ pr̄s ciuilē magiſtratum geſſiſſent cęteris pretextā tm̄ indulſiſſe, vſq; ad eos quoꝝ parentes ſtipendia iuſta meruiſſent. Fuit & in vſu pręrexta pulla, qua nulli alij licebat vti niſi ei qui funus faciebat. Pręrextę etiam fabulę dictę ſunt a pręrexta. Horatius. Vel qui pręrextas, vel qui docuere togatas. In his imperatorum negocia agebant & publica Regeſq; Romani uel duces inducebant ꝑſonaꝝ dignitate pene tragędijs ſīles, dictæ pręrextatę, ꝙ in his fere regum, aut magiſtratuum acta comprehēduntur qui principio pręrexta toga utebantur. Pręrextatum ſermonem, ueteres obſcęnum appellauerūt. ab eo, ꝙ pręrextatis nefas ſit obſcęno uerbo uti uel (ut quidam aiunt) ꝙ nubentibus depoſitis pręrextis a multitudine puerorum obſcęna clametur. Sue. in Veſpa. Erat enim dicacitatis plurimę & ſic ſcurrilis ac ſordidę, ut ne pretextatis quidē uerbis abſtineret. Sic Macrobius lib. ij. ſatur. Hęc nobis ſic litterata lęticia & docta cauillatio, uice planipedis, & ſubulonis, impudica, & pręrextata uerba iacientis. Sic pręrextati mores dicuntur a ſatyrico poeta.

Prætor omnis magiſtratus appellabatur, cui pareret exercitus. Vnde imperatores pręrores quandoq; uocant. Cice. ad Heren. Epaminundas thebanorum imperator ei, qui ſibi ex lege ſucceſſerat prætor exercitum non tradidit. Vbi Victorinus Notare debemus omnes magiſtratus prætores appellatos. Sed patres quo tēpore. L. Seſtius primus ex plebe conſul erat his Furium Camillum primum prætorem vrbanum, qui ius in vrbe diceret creauerunt. Mox vnico prætore non ſufficiente ꝙ multi peregrini in ciuitatem venirēt, alius creatus eſt peregrinus eo ꝙ pleruq; īter peregrinos ius diceb it. Capta deinde Sardinia, aliiſq; prouincijs totidem prætores, quot prouinciæ in ditionem venerant creati ſunt, partim, qui vrbanis rebus, partim qui prouincialibus præeſſent, Dictus prætor, vt Liui. innuit, a præeſſendo, vt Varro, a præeūdo, quaſi pręitor, ꝙ præiret iure, & exercitu. Et Liui. lib. v. ſcribit primū prætorem ex patribus, qui ius in vrbe diceret creatū fuiſſe penes quem magiſtratum omnis publica, priuatiq; iuris poteſtas, vt & nouum ius condere & vetera abrogare facultas eſſet. Idq; ob magiſtratus honorem ius honorarium appellatum eſt, cum tamen regia illi eſſent inſignia, vt apparatu conſulibus pene par uideretur creatus cum conſules auocarentur bellis finitimis, nec eſſet, qui ī ciuitate ius diceret. Eius dignitas prætura dicitur.

Prætorius vir qui præturam geſſit, Cice. Pro Plancio. Cedat conſulari generi prætorium, nec contendat cum prætorio equeſter locus.

Prætorius, a, um, quod eſt pretoris ſeu quod ad prætores pertinet, vt prætorium ius pręroria cohors quę a prætore non diſcedebat. Scipio enim Aphricanus primus fortiſſimum quēq; delegit, qui ab eo in bello nō diſcederet, & certo munere militię vacaret & ſeſquiplex ſtipendium acciperet. Prætoria vero porta dicitur qua exercitus in prelium educitur quia initio pretores erant qui nunc cōſules, & hi bella adminiſtrabant.

Prætorium domus, in qua prætor habitat, ſiue dux. qa (ut dictum eſt) omnis magiſtratus cui pareret exercitus pretor dictus eſt, ſiue in Vrbe ſiue in caſtris, Liui. lib. v. vbi res dedit progreſſus. inter ſtationes eos hoſtium caſtraq; inde Romana in prætorium ad camillum ꝑduxit ibi ſcelesto facinori ſceleſtiorem ſermonem addidit, idem lib. v. Tertiæ decadis. Tum Ambo conſules circumſederant vrbem & Claudium Neronem prætorem, a Sueſſula ex claudianis caſtris exciuerunt, is, quoq; modico ibi præſidio ad tenendū locum relicto ceteris, cum omnibus copijs ad Capuam deſcendit. Ita tria prætoria circa capuam erecta. Idem libro tertio. Quercus ingens arbor prætorio īminebat, cuius vmbra opaca ſedes erat. Hoc alio nomine a Quin. dicitur Auguſtale, Ponitur etiam pro magnifica,

gnifica, & ampla domo in agro, & ruri extructa, in quæ edificia pecunias ingentes effundebant. Sueto. de Cali. in extructionibus prætoriorum atq; villarum, omni poſt habita ratione nihil tam efficere concupiſcebat, ꝙ̃ quod effici poſſe negaretur. Palla. li. j. ipſius prætorij ſitus loco aliquatenus erectiore, & ſicciore, propter iniuriã fundamentorum, & vt læto fruat̃ aſpectu. Item prætorius dr̃ locus in quo prætor ius dicit, vt eſt in Euang. ponitur ẽt prætoriũ pro conſilio quod fit in imperatoris tẽtorio. i. ipſo prætorio. Vnde dicimus dimitti prætorium ſicut dimitti ſenatum Liui. Fuluius ne id ipſum impedimento incepto foret dimittens prætorium tribunis militum. ac præfectis ſociorum imperauit &c̃. ponitur enim continens pro contento, vt ſæpe fieri ſolet.

Prætorianus qui apud prætorem, ſeu in prætorio verſat̃ Cice. ꝑ Celio. Nemini vnꝗ̃ præſenti prætoriani maiores, honores hũerunt ꝙ̃. M. Celio. Et prætoriani milites honoratiores erãt, q Romæ hẽbãt caſtra, ꝙ̃ ꝓtoria dicebant̃. Et ꝓtoriano exercitu Otho factus eſt imperator.

Præualeo les, pe. cor. antecello, & quaſi in maiori prætio ſum. vel melior ſum. Plynius vtraq; in prætio ſunt ſed tñ præualent margaritæ. Et lib. x. Vulturum præualent nigri. Aliquando præualere ſignificat potentiorem, ſeu robuſtiorem eſſe. Hiero. li. ij. Reg. Noluit autem Amon acquieſcere, ſed præualens viribus oppreſſit eam.

Præuaricor pe. cor. ex præ, & varicor, ꝙ̃uis & diuarico dicat̃ varicari autem a varicibus, quę (teſte Nonio) ſunt venę in ſuris inflexæ, & obtortæ. Præuaricari vero eſt a recto diſcedere. Pli. lib. viij Arator niſi incuruus præuaricatur Hinc præuaricator a varicando hoc eſt tranſgrediendo dictus eſt qui ab officij ſui præſcripto deflectit atq; aberrat. Pli. Iunior. Alioquin præuaricatio eſt tranſire dicenda. Preuaricatio etiam curſim, & breuiter attingere, quæ ſunt inculcanda, infigenda, repetenda. Martianus Iureconſul. Præuaricatorem fuiſſe ſcribit eum, q colluderet cum reo, & tranſlatitio munere accuſandi defungeretur, eo ꝙ proprias quidem probationes diſſimularet, falſas vero excuſationes admitteret. Cicer. pro Cluentio. An vt præuaricaretur, iam id quoq; ad corrumpendum iudicium pertinet. Idem inquit, Accuſatorum temeritas tribus modis detegitur, aut enim calumniant̃, aut præuaricantur aut tergiuerſantur calumniã ẽ falſa crimina intendere, preuaricari vera crimina abſcõdere. Tergiuerſari in vniuerſum ab accuſatione deſiſtere. Vlpia. ſcribit præuaricatorem eſſe, qui cauſam aduerſarijs ſuis donat a Varicando Calliſtra. vero ſic ait præuaricator eſt, quaſi varicator qui aduerſam partem adiuuat prodita cauſa ſua allegatq; Labeonem, qui hoc nomen a varia certatione tractum ſenſit.

Præueho me prius duco. Liui. lib. ix. Sed equites romani ꝓuecti per obliqua cãpi, cũ ſe fugientibus obtuliſſent.

Præuelo, as, pe. produ. prius aperio. Clau. lib. ij. de rapi. Et ſparſos relegant crines, & vultibus addũt Flammea ſollicitum præuelatura pudorem.

Præuello, is, per duplex. ll. anteuello.

Præuenio anteuenio, anticipo. Ambroſius. Iam ab alio amatore præuenta ſum.

Præuerto & preuertor depo. i. prætereo præcedo. Vir. voluctemq; fuga præuertitur hebrum. Item anteuerto, vel antepono, & pluris facio. Plau. in Am. Illuc redeũdus eſt mihi ne me vxorem præuertiſſe dicant, præ Repub. Itẽ reuoco. Idem in eadẽ. Illibilis præuertitur metus, accurro, vt ſciam quid velit.

Præuideo anteuideo. Pli. id nos futurum præuideramus Hinc præuidentia, quæ duplex eſt. Aut enis animo, aut oculis præuidemus Præuideo eſt, quaſi caueo.

Præuius qui præeundo viam monſtrat Leo papa. Sequũtur tres viri ſuperni luminis ducatum, & præuij fulgoris iudicium intenta contemplatione comitantes.

Pragma, atis, latine actio, ſeu negocium dr̃. Inde pragmaticus negociator, vel forenſis iuris interpres, oratoris miniſter. qui in foro, ac iudicijs verſans lites dirimit. Quin. lib. iij. Hermagoras prima in hoc loco poſuit exempla ex quæſtionibus iuris, ſiue quod græci πραγματικούς vocant iuris interpretes. Iuuena. Inde cadunt partes in fœdera pragmaticorum, hoc eſt a iudicio diſcedunt, & lites arbitrio forenſium aduocatorum, ſeu procuratorum dirimengam permittunt. Cicer. lib. j. de ora. Itaq;, non (vt apud græcos) infimi homines mercedula adducti miniſtros ſe præbent in iudicijs oratoribus, hij qui apud illos pragmatici vocantur pragma in ſingulari ſignificat rem in plurali moleſtias perturbationes.

Pragmatica ſanctio. dicta eſt ꝙ per eam a ſupremo, atq; ordinario iudice diſcedatur, & omnia pragmaticorum arbitrio terminentur.

Praxis græce latine terminatio dicitur, vel actio.

Prandium ab ædendo dicitur quaſi paredium, cibus, qui ante meridiẽ ſumit̃, vel dicitur quaſi parandiũ, q͞a debemus accipere quod paratum eſt. Cuius dimi eſt prandiolum, ſiue prandiculum, quod ientaculum appellatur.

Prandeo, es, di. pranſus ſum. Pla. in Mene. Prandi, & potaui, ſcortumq; accubui. Pranſos veteres vocabant, non ſolum, qui ediſſent ſed etiam quibus nihil deeſſet. Var. Pranſum te, ac paratum eſſe oportere.

Pranſito, as pe. cor. frequentatiuũ, quod plau. in Amphi. Cum accuſatiuo conſtruxit. Nequam homines inquit, q polentam tranſitant.

Praſinus pe. cor. color viridis ad ſimilitudinem porri. Nas πράσον, latine porrum dr̃. Hinc veſtes e viridi lana praſina dicuntur. Mar. De noſtra praſina ſynteſis empta toga. Plau. Praſina, coccina, tyria focale, ſoccos, monilia amiſit

Praſius gemma quędam, e viridantium genere.

Pratum eſt, in quo ad fructum percipiendum falce dumtaxat opus eſt, ex eo dictum, ꝙ ſine opere paratus ſit ad fructum faciendum. Colu. lib. ij. Prato veteres romani primas in agricolatione tribuerunt partes. Nomẽ quoq; indiderunt ab eo, ꝙ protinus eſſet paratum, nec magnum laborem deſideraret. Prata etiam dicuntur quæ nunc viridia, vt plurimum buxo & lauro frequentata.

Pratenſis, & hoc pratenſe, quod eſt ex prato. Colu. lib. vij. Eoſq; nemo dubitat, quin optimi ſint vitia in falcem ligata, & cicercula. Itemq; pratenſe fœnum.

Prauus, a um, quod non eſt rectum vt Erunt praua in directa, & aſpera in vias planas. Transfertur etiam ad animum, vt cum dicimus praui mores.

Praxaſpes nobilis perſa qui Smerdin Cambyſæ fratrem, iuſſu regis occidit, vt ait Hierony.

Praxiteles, pe. cor. nomen ſtatuarij, qui marmorum nobilis ſculptor fuit. Sculpſit inter cætera Venerem Gnidi, quæ in toto orbe præcipua habita eſt. Multiq;, vt eam viderent Gnidum ſunt profecti. De hoc Proper. Praxitelẽ patrius vindicat arte lapis.

Præcor aris, cum accuſatiuo ſignificat oro. Hiero. li. iij. Regum. Nunc vnam petitionem precor a te. Iunctum vero cum datiuo, idem eſt quod opto alicui bonam, vel malam fortunam. Quin. Et ora ſoluẽtibus bene præcemur. Huius compoſita ſunt Deprecor, de quo ſupra. Imprecor pe. cor. quod in bonam, & in malam partem accipitur. Quintili. Non imprecamur debilitates, naufragia morbos. Hie. in Geñ. Dimiſerunt igitur eam & nutricem illius ſeruumq; Abraam & comites eius imprecantes proſpera ſorori ſuæ. Idem ad Pamma. Cui multos imprecamur annos, vt hereſeos re diuina plantaria, per illius ſtudium arefacta moriantur. Idem contra Heluí. pro oro tñ poſuit, cum inquit. Deus pater eſt imprecandus.

Precarium eſt quod præcibus petenti vtendum concedit̃, tamdiu, ꝙ̃ diu is, qui conceſſit, patitur. In hanc ſententiã dictum eſt a Seneca hominem eſſe præcaui ſpiritus. Et apud Curtium ait Alexander, Mori præſtat ꝙ̃ præcario imperator eſſe. Idem. Sed præcarium ſpernabatur impe

rium, vbi præcarium imperium dr̄ id, quod tam diu obtinetur q̄ diu q̄ conceſſere permittunt. Præcario nomine ipſa terminatione datiui pro aduerbio accipitur. Teré. tius in Eunucho. Seu ui ſeu clam, ſeu præcario. Precario habere videtur, qui poſſeſſionem corporis, vel iuris adeptus ex hac ſolūmodo cauſa, ꝙ adhibuit preces, & impetrauit, ꝙ ſibi poſſidere aut vti liceat, veluti, ſi me præcario rogaueris, per fundum meum ire, vel agere tibi liceat vel vt in tectum meum ſtillicidium, vel tignum in pariete immiſſum habeas.

Præcario aduerbium deductum ab adiectiuo, præcarius, a, um, ſignificat præcando vel præcabiliter. Dona. in Teré. Petimus ꝑcario poſcimus iperioſe, poſtulamus iure.

Præcium. quod datur pro re empta. Hinc precioſus, a, um, quod eſt multi præcij. Cic. lib. iij. Offi. Quærit ſi in mari iactura facienda ſit, equi ne præcioſi potius iacturam faciat an ſerui vilis.

Præcioſior, in iioris præcij. Plaut. Et alij præcioſiores, alij viliores habeant ædes.

Præmo is ſi, ſum propriꝫ calco & innitor alicui rei cum pondere. Virgi. Et ſpirantia cogere preſſis Mella fauis. Idem Veluti qui ſentibus anguem. Præſſit humi nitens. Q̄nq; præmere eſt ſtringere. Hierony. in prologo Iob. Vt ſi velis anguillam, aut murenulam ſtrictis tenere manibus quanto fortius preſſeris, tanto citius elabitur. Quādoq; firmare. Idem in Paulo. Quo cognito gradum preſſit Antonius. Quādoq; vexare. Vir. Numina nulla præmunt, mortali vrgemur ab hoſte. Quandoq; effodere. Idem Sulcumq; ſibi præmat ipſa carina. Quandoq; inſequi inſiſtere, vt Hac fugerent graij præmeret troiana iuuentus. Quandoq; vrgere vt ingentem clamore premes ad retia ceruum. Quandoq; occultare vt Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorē. Quandoq; expellere. Var. Inuitamq; ꝑſſit ab edibus. Quandoq; cohibere Vir. Imperio premit ac uinclis, & carcere frenat. Quandoq; claudere. Idem preſſiq; oculos, ac vulnera laui. Q̄nq; vitiare. Var. Qui totiens villici tui vxorem abſente preſſiſti uiro. Quandoq; remouere excitare. Vir. Et ruris opaci falce premes umbras. Quandoq; uaſtare, ut Pelago premit arua ſonanti. Quandoq; occidere. Idem. Armigeramq; domi premit. Quandoq; demergere, infodere. Idē. Qδ ſupereſt, quęcūq; premes uirgulta per agros. Sparge fimo pingui. Huius compoſita ſunt comprimo deprimo exprimo, opprimo, imprimo, reprimo, & ſupprimo, quæ habent pe. cor.

Preſſo as, frequētatiuum. Vir. Preſſabimus ubera palmis.

Preſſus a, um q̄ eſt ſubtile. Cice. in Horten. Quis te autē eſt, aut fuit vnq̄ in percludis rebus in diffiniendis, & explicandis ſententijs preſſior. Aliq̄n dr̄ honeſtum grauatum. Vir. lib. j. Geor. Ceu preſſę cum iam portum tetigere carinę Preter hęc ea ſignificat quę primo.

Preſſus, us, ipſa preſſio. Ci. li. iij. de orato. Valeriū ſoranus lenitate faucis atq; in ipſo vocis ꝑſſu, & ſono facile vincat.

Preſſura idem quod preſſus. Augu. Stipantur parietes, preſſuris ſe vrgent prope, ſe ſuffocant multitudine. Per tranſlationem capitur pro vexatione, vt in Euang. Et in terris preſſura gentium.

Prępon πρέπον latine perſona, vel decorum dicit̄. Ambr. Decorum autem in noſtris ſcripturis primo conſtitui loco quod grece prepon dicitur.

Preſbyter grece latine ſenior dicitur. Aug. Sane eti ī grandioris etatis, & ſicut ſcriptura loquitur plenum dierum poſſe dici ſeniorem hoc eſt preſbyterum, proinde omnis ſenex etiam preſbyter non omnis preſbyter etiam ſenex, quia plerūq; eſt hoc nomen ętatis quę infra ſenectutē ſenectuti vicina eſt, & ex hoc etiam ipſa a, ſenectute nomē accepit in latina lingua qm̄ autem preſbyter, ſenior appellatur apud græcos aut maxime ſicut ſcriptura loquit̄ πρεσβύτερον & νεωτέρον dicunt̄ ēt ſi ætates Iuuenum cōparentur, quod dicimus nos maiores atq; minorem.

Prætides Præti filiæ carminibus poetarum celebratæ. Hæ cum furore agitarentur, ſanatæ helleboro a Melampode perhibentur, a cuius nomine vnum hellebori genus appellatur melampodion.

Priamus pen. cor. Laomedontis Troianorum regis filius ἀπὸ τοῦ πρίαμαι, quod eſt emere. Nā cum Hercules Laomedontem occidiſſet priamus redemptum a vicinis hoſtibus in paterno regno locauit.

Priapus pe. p o. deus hortorum credit̄us, & liberi patris ac nymphæ ſeu Veneris filius quia vnum Venerem commouet. Hic & Lampſacenus dictus eſt, a Lampſaco Helleſponti oppido.

Priapiſmus morbus eſt, cum genitales partes in ſolam longitudinem protenduntur, & in circulum tumeſcunt ſine veneris appetitu. Aiunt quidam priapiſmum eſſe vulgę ſicut membri virilis tentiginem.

Priene vrbs maritima. vt inquit Strabo quę, inuectu Meandri fluminis inter ipſam. Miletūq; ſubentis mediterra nea facta eſt.

Pridem aduerbium temporis, quaſi prius die, ſignificat paruo tempore prius. Pliny. lib. xvij. Ipſi vero pridem vidimus ea omnia ꝑter pubertatem in filio Cornelij Taciti equitis Romani. Aliquando longo tempore prius. Apul. Quod pridem Plato affirmauerat. Eiuſdem ſignificationis ſunt iampridem dudum iamdudū, nuper, iamdiu. Quę ſi cum pridem, aut dudū addamus non. vel q̄, vel ita ſignificant ſemper multo tēpore ante. Pli. lib. v. Medica non pridem venit in Italiam ideſt non multo tempore ante. Cice. pro Roſcio. Quam pridem Fanni nomen detuliſti hoc eſt, q̄ multo tempore Teré. in Eu. Huc euaſit, q̄ pridem pater mihi, & mater mortui eſſent ideſt, q̄ntum temporis præiuit. Cice. in Bruto. Noſtra autem ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata, ideſt non multo tempore ante.

Pridie & pridianus. Vide in dictione Poſtridie.

Prior nomen comparatiuum, quod non ſolum ad duos, ſed etiam ad plures referri poteſt. Gel. li. xiiij. Quotienſq; vſu veniſſet, vt omnes iſti magiſtratus eodem tempore Romæ eſſent qui eorum prioralis eſſet, et potiſſimus ſenatuſconſulendi ius fuiſſe. Apul. lib. ij. flo. Vt Hippias e numero ſophiſtarum eſt artius multitudine prior omnibus eloquentia nulli ſecundus.

Primus quandoq; ad numerum ſeu ordinem refertur, vt primus ſecundus tertius & eius aduerbia ſunt primus & primo. Q̄nq; ſuperlatiuum cuius poſitiuum eſt pridem comparatiuum prior & deriuatiuū primates, vt optimates dicimus. Q̄nq; dr̄ princeps. ſicut & princeps ponitur pro primo. Vir. Prima quod ad Troiam pro charis geſſerat argis. Quādoq; capitur ꝓ optimo. ſicut & prior pro meliore. Idem Primos Iuuenū tot miſerit orco. Q̄nq; ꝓ præcipuo. Idem. Quantos primus patiare labores. Quādoq; pro eo ante quem nullus eſt. Idem. Hic mihi reſpōſum primus dedit ille petenti. Fit autem primus a pridē abiecta dem, & accepta mus, ſicut prior accepta or. Hinc fiunt aduerbia primo prime, apprime, primum, primitus primiter, & imprimis & principio.

Primum aduerbiū, a quo fiunt compoſita, quamprimū, & vt primum.

Primulus pe. cor. diminutiuum eſt a primus.

Primarius, a, um, quod aliunde non habet originem. Primarius lapis, qui primus etiam in aliquo ædificij fundamento ponitur. Primarij ciues, q̄ primi ſunt in ciuitate, qui etiam primates dicuntur.

Primates dicti ſunt, qui & ſummates, ſiue optimates, qui ſunt primi in ciuitate.

Primores ſummæ quæq; res Lucil. Cū gallus gallinaceum digitos, primoreſq; erigit vngues. Hinc primores ꝓ optimatibus. i. principibus qui primum locum inter optimates optinent. Sue. Scripta famoſa, vulgoq; ædita, quibus primores viri, ac fœminæ notabantur, aboleuit. Et primores dentes, qui primi patent dixit Ply.

Primæuus,

Primæuus,a,um. quod eſt primæ ætatis, ſicut grādeuus grandioris ætatis.

Primitiuus a,um,quod aliunde non habet originem, ſiue quod per ſe inuentum eſt. Vnde & primitiua uerba quæ per ſe inuenta ſunt, nec aliūde deriuantur, Et primo im/poſita ſunt paſſiue accipitur.

Primitiui fructus qui primi veniunt actiue ſumitur. Nã nomina in iuus a,um,modo ſignificant actum, modo diſpoſitionem,modo actiue & modo paſſiue ſumūtur.

Primigenius,a,um idẽ quod primitiuus. Et proprie p̃/migenia dicuntur ſemina quæ dedit natura quæ. Cice. prima naturæ. Et græci τὰ πρῶ᾽ τα φύσεως appellant. In his numerant incolumitatem,cõſeruationemq̃ om/nium partium ualitudinem ſenſus integros doloris va/cuitatem vires pulchritudinem, cæteraq̃ huiuſmodi.Et verba vocantur primigenia vt lego ſcribo, quæ nõ ſunt ab alio verbo, ſed ſuas habent radices. Itẽ primigenius ſulcus dicitur, qui in cõdenda noua urbe tauro, & vacca deſignationis cauſa imprimuntur.

Primigeni fœtus ipſi primogeniti. Vnde apud Lucre. Co ortus & dies mundi primigenus.

Primogenitus (inq̃t Hiero.contra. Heluid,)eſt qui uel ape rit vuluam,& ante quem nullus eſt genitus,non is. quẽ frater poſt genitus ſubſequitur. Et omnis unigenitus eſt primogenitus. Alioqn ſi nõ primogenitus eſſet, niſi is tantum, quem ſequuntur fratres, tam diu ſacerdotibus primogenita non deberentur, quamdiu, & alia fuerunt procreata,ne forte partu non ſequente vnigenitus ſit, & non primogenitus. Eſt igitur primogenitus, nõ poſt quẽ alij,ſed ante quem nullus eſt genitus.

Primę,arum,fit a primis cum ordinem ſignificat & intel liguntur partes. Cic.in Bruto.ex his Cotta & Sulpicius,cũ meo iudicio tum oĩum facile primas tulerunt. Et itẽ is erat excellens iudicio vulgi, & facile primas tenebat.

Primanus tribunus erat, q primæ legioni tributum ſcribe bat,ſicut ſecundanus, qui ſecundæ, tertianus qui tertię,

Primiparę pe.cor.dicuntur parentes q̃ primo pepererunt.

Primitiuum,quod in aliqua re primum, & principale eſt. Ouidi. Eccerapit medijs flagrantem Rhętus ab aris. Pri/mitiuum torrem.

Primitiæ,arum.p̃mi fructus,ex agro ſuſcepti,qui deo of/feruntur. Pli. Romanorum abſtinentias commendans inquit,non deguſtaſſe eos uina,aut nouas fruges, p̃uſq̃ ſacerdotes primitias libaſſent.

Primordia quę primo ordimur hoc eſt initia.

Primipilus pen.pro.centurio primę cohortis, vt Liui.lib. vij.ſcribit. Nam ordo partes tris habebat, quarum vnã/quãq̃ primumpilum vocabant.Sue. Primos pilos cẽtu/rionibus ademit.Primipilus, vt ait Vege.lib.ij.cccc. mili tes ducebat in prima acie,eratq̃ caput legionis.Hinc pri/mipillaris dici videtur,non tam miles qui fuerat ſub cẽ/turione primipili,q̃ ipſe centurio, q olĩ prędictus fuerat hac dignitate.Et ea forma dr̃ primipillaris, qua cõſularis.

Primicerius,a cereo fit,vt auctor eſt.Hiero.in chronicis,& Caſſio. in epiſtolis,qm̃ & grece πρωτοκηρ ιος dicatur. Ammianus vero refert inter tribunos fuiſſe,qui dicerẽ tur primicerij.Vexati ſunt inquit,multi,& nocẽtes & in nocẽtes,inter quos valentius exprimicerio protectorum tribunus.De ſecundicerijs quoq̃ mẽtio eſt apud veteres.

Princeps ge.cõ.qui,uel quę principatum tenet. quaſi pri/mum caput. Et princeps dr̃ dñs. q̃ qui dominatur pri/mus ſit.Item dr̃ primus,vel primi.Virg.Princeps arden tem coniecit Lampada Turnus.

Principium. initium alicuius rei v: eſt illud.Debile princi/pium melior fortuna ſequẽt & modo ad numerum mo/do ad tempus,modo ad fundamẽtum refertur, quomo do in ędificanda domo initium fundamentum eſt, p̃n/cipium quoq̃,& euerſionis & deprauationis dici poſſe ſcripturam cognoſcimus auctoritate. Eſt & principium ar/tis ars ipſa, eãq̃ quia artificum diuerſorum deinceps cœpit operatio.Et principium eſt bonorum operum finis opt mus vt miſericordiæ principium eſt deo placere quod fa/cias. Phyloſophi principium cauſam & eẽm eſſe oſten/dunt.Theologi capiunt pro deo. Vnde eſt illud in prin/cipio erat verbum idẽſt in deo.

Principia locus in caſtris a principibus militibus ſic appel latus,vt eſt apud Col.lib.iij.poſt principia.

Principale,quod primum,& præcipuum eſt.

Principior aris,inchoo,auſpicor.principio vero dominor a quo principatus.

Prineſius palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alij toſilla dicunt.

Priſcus,a,um,quod ſuperiori ætate fuit, vt priſci latini,q̃ fuere anteq̃ Roma conderetur.

Priſtinus,a um,pe.cor. quod ſuperiorib᷒ annis mẽſibus diebus, & noſtra memoria fuit, vt Priſtina noſtra beni/uolentia.Priſtinum ẽt dr̃ de rebus, quæ non ſeneſcunt, nõ autem priſcum, vt Pharos, & Tyrus nunq̃ in ſtatum priſtinum redibũt. Et dr̃ priſtinum, quaſi primiſtinus a primus, vt inquit Priſc. Aliquãdo priſtinus dr̃ prior. Cur tius.Dies priſtino procelloſior.

Priuignus,q filius ẽ eiuſdem mr̃is, ſed nõ patris vitricus maritus meæ matris, ſed nõ genitor meus. Hinc herbæ quę transferuntur in aliam terrã dñr illius priuignæ qm̃ trãſferunt̃ ex ſinu materno in terram nouercam & vulgo filiaſtros,dictus priuignus, q̃ priuſq̃ mater ſecundo nu/beret eſt genitus. Pri. enim antiqui. pro præ dixerunt.

Priuos, & priuas antiqui pro ſingulis dicebant. Inde pri/uas verbenas, & priuos ſilices p̃ ſingulis accipit Liuius. Nonius.Priuum ẽ proprium vniuſcuiuſq̃. Vnde & pri/uata dicuntur, quæ vniuſcuiuſq̃ propria ſunt.

Priuilegium lex priuatis facta. Cicer. Pro domo ſua leges priuatis in hominibus irrogare,id ẽ enim priuilegium. Interdum priuilegia dicuntur leges. Vnde priuilegium de Pompei reditu. Salu.legem appellauit.

Priueres mulieres priuatæ.

Priuo,as,ſignificat adimo. Plau.in Aſi. Ego poliſtum por titorem priuabo portorio. Hinc priuatus a um, quod ẽ commune cum alijs. Cic.lib.j.Offi. Priuatum autẽ opor/tet,equo & pari ciuibus iure uiuere. Priuatæ etiam voca/bantur feriæ ſacrorum propriorum, velut dies natales. fulgurum procurationes. & huiuſmodi priuatæ quæ fie bant pro familijs ſingulis, & hominibus. Hinc priuatis aduerbium quod non ẽ publice factum. Sal. Exiſtimans publice priuatimq̃ alieno ære oppreſſos.

Priuati proprie dicuntur qui non ſunt cõſtituti in aliqua dignitate. Aliqñ dicitur exempti a iure communi, vt in decre.diſ.iij. Priuilegia ſunt leges priuatorum. Et priuatus cui aliquid ademptum.

Priſtis genus piſcis marini longiſſimi atq̃ anguſti corpo/ris Pli.ſcribit,priſtes in mari indico ducentum cubitorũ, balenas quaternum iugerum. Hinc ẽt ſcylla maris mon/ſtrum dr̃. De quo Vir. Prima hominis facies,& pulchro pectore virgo. Pube tenus poſtrema immani corpore pri ſtis veſtitur pilo & animal non ouum parit. Ab huius ſi militudine nauis oblonga dicta ẽ priſtis. Virgi. veloces Mneſteus agit acri remige priſtin. Dicta priſtis a ſectione vndarum. Scindunt enim mirum in modum fluctus, p̃ pter tenuitatem. Græci autem πρίσιν ſectionem, πρίσην ſectorem dicunt. Vulgo priſtis ſcribitur.

Pro præpoſitio ẽ,quæ tam ſeparata, q̃ compoſita locales vim habet, & ſignificat ante vt pro curia.pro mœnibus. Salu.Qui ni maturaſſet pro curia ſocijs ſignum dare.

Procurro,antecurro.Proſtratus anteſtratus. Separata etiã ſignificat. Quandoq̃ ad. vt pro meis uiribus.i. ad vires meas. Vir.Pro ſe quiſq̃ viri. Interdum ponitur loco i, vt pro roſtris,p̃ cenſu.pro tribunali. Interdũ pro iuxta ſiue ſm̃, vt pro Platonis ſnĩa. pro hominum iudicio. Inter/dum pro cauſa, vt teſtis inductus eſt pro teſtimonio.i. cauſa perhibendi teſtimonium. Et cum dicimus pro mu/

tuo animo pro reconciliata gratia, ideſt cauſa mutui animi & cauſa reconciliatæ gratiæ. Interdum pro loco, vt pecuniam ei dedi, pro præſidio. Et ſum pro præ.ore, ideſt loco præſidij, loco prætoris. Item ponitur pro auctoritate, vt tribu.ple.pro poteſtate interceſſerunt hoc eſt auctoritate poteſtatis ſuæ. Item pro ꝓpter, vt pro iniuria quam accepi, ideſt ꝓpter iniuriam. Item pro defenſione. Teren. Nam niſi hæc ita eſſent, pro illo haud ſtares. Virgi.lib.ix. Pro turribus aſtant.i. pro defenſione turrium, eſt & aduerbium admirantis. Ter.in Adel. Pro dij imortales facinus indignum, qđ narras. Item interiectio dolentis, ſeu indignantis. vt Proh deum, atqꝫ hominũ fidez. Plau. pro ſancte Iupiter qd video? Sed his duobus modis circũflectitur. Compoſita vero talem vim habent, vt prouideo, proſpicio. Qñqꝫ priuatiua eſt vt pfanus.i.nõ ſacer. phibeo propudius. Negat.n.in his ſanctitas, pcis ac pudor. Quandoqꝫ accipitur loco e, vel ſuper, ut prominet.i.eminet, uel ſuper eminet. Nõnunq̃; ſignificat porro, ſiue in lõgum, ut promiſſa barba. Nõnunq̃; diu, ut protollo, propendo. Interdum procul ut prouincia. Aliqñ procul de futuro tempore ut propheta. Qñqꝫ procul ſpacio loci. ut procella, quæ procul ueniens percellit. Sæpe etiam ultra ad locum. uel ad aliquem tendere, ut progredior, proueho. Interdũ palam, & more ſolẽni ut pronuncio. ꝓmulgo. Quãdoqꝫ coram, ut ꝓpono. Quãdoqꝫ ualde, ut procurius. Quandoqꝫ procul uehementer ut profugus.

Proagogia, pe.acuta latine productio. Nam προαγωγεῖν producere eſt hoc eſt proſtituere. Plau. Audientes inquit dicto mater produxiſti filiam.

Proauus, pe.cor.aui paterni, uel materni pater. Cuius relatiuum eſt pronepos, a quo fœmini.proneptis. A proauo fœmininum proauia.

Probatica, latine ouilis dr̃, πρόβατον enim ouis dr̃. Piſcina. ubi oues lauabant̃, cũ ſacerdotes eas litare uellent. Et probaticas ouinũs. Melon quoqꝫ oues nuncupant græci unde Melotes ueſtes ex ouinis pellibus factæ.

Probi boni dicunt̃, quaſi prohibi. ꝙ ſe a delinquendo prohibeant. His ꝯtrarij ſunt improbi & reprobi. Improbi ut inquit Aſco. contra leges ſunt, ſicut inofficioſus. ꝯtra merita inhumanus contra pietatem. A reprobus fit aliud cõpoſitũ cõtrarius.ſ. irreprobus, qui nõ eſt reprobus. Amb. Cumqꝫ manũ ſuam ad me cõtingendas apriret dedit ei angelus dñi irreprobam, quã conſpicis mortem. A probus fit probitas bonitas, ab improbus, improbitas.

Probulus, pe.cor.diminutiuum. Vnde & improbulus. Iuue. Finge tamen te improbulum.

Probo, as, laudo, q̃uis maiorem uim habeat ꝓbo, q̃; laudo. Nam apud idoneos ſæpe legimus. & laudo, & ꝓbo. Qñq; probare eſt argumentis demonſtrare, vt homo ſacrilegus ꝓbauit ſe pro innocente. Quandoq; experimentum facere. Plau. in Tri. Quippe ex eorum ingenio ingenium horum probant. Et in Eu.ige. Iuga boum emi, & eo probare illa. Quandoq; permittere. Hora. libr.j. Car. Vagus, & ſiniſtra labitur ripa Ioue nõ probante. Huius compoſita ſunt approbo comprobo, eiuſdem fere ſignificationis. & contraria horuz improbo, & reprobo, pro damno quæ habent pe.cor.

Probabile dicitur quod licet non ſit uerum, videtur tamẽ rationibus probari poſſe.

Problema, atis, & problematum propoſitio eſt interrogationem annexam habens.

Proboſcis, dis. ẽ porrectio corporis inherens naribus quę excepto homine in alijs fere animãtibus inuenitur. Var. Inueniſſe ſe ericium cuz proboſcidæ. In elephanto dr̃. ꝙ ea, tanq̃; manu vtatur Pli. Reſoluũt elephanti manu draconum nodos. Dicta proboſcis. ꝙ ante depaſcat. Græci enim προβόσκειν dicunt ante paſcere.

Probrum proprie ſtuprum, adulterium, flagitium. Suet. in Cæſa. Qui digreſſam a marito poſt biduuz ſtatim duxerat, q̃uis ſine probri ſuſpicione peregrinatus mercium portoria inſtituit. Vnde lex fuit apud Romanos, vt probrum virginis veſtalis capite puniret̃. Alia ſignificat maledictum, contumeliam, ſiue infamiam, dedecus, quæ ex ſcelere ſequi ſolent, vt datum eſt probro.i. ignominiæ adſcriptum. Liui.lib.ij. His freti occurſant portis ingerunt ꝓbra, ęgre abſtinent. qn caſtra oppugnẽt. Siſr. Cice. Epiſtolas plenas probrorum appellat, ideſt contumeliaꝝ.

Probroſum ignominioſum. Gel.lib.j. Manuſq; eius inter agendum forent argutę ad modum, & geſtuoſę maledictis compellationibus probroſis iactatus eſt.

Probro as probro afficio. Ex quo fiunt compoſita. Exprobro, opprobro de quibus ſupra. Improbro quo vſus eſt. Plau. in Tru. Rus tu improbras, vt nacta es hominem, quem pudeat probri.

Proci dicuntur, qui in eandem libidinem nimia appetentia conſpirant a procando dicti. Eſt enim procare nimiũ laſciue petere. Vnde procaces mollium rerũ petitores, & in petendo nimium petuli. & a nimia laſciuia appetentia & petulantia. Vir. procos irriſa priores. Inde procacitas. Cice. lib. iiij. de Repu. A procando.i. poſcendo procacitas nominata eſt. Et procax petax, quod & de inanimãtibus dici poteſt. Vir. Penituſqꝫ procacibus auſtris, quod eſt ſæuientibus procellis vel (vt Dona. exponit) impudẽtibus. Nam qui multum petit impudens eſt. Et qui adeo impudentes ſunt, vt nimis petant, procaces appellantur. Vnde procax meretrix petulans dicitur impudens inuerecunda, mordax. Teren. maligna multo, & magis procax illico facta eſt. Vnde procaces legimus qui mordaciter & iniurioſe loquuntur. Cice. in Sal. Ne in idem incidã vitium procacitatis quod huic obijcio. Et iterum. Nõ.n. procacitate linguæ vitæ ſordes eluuntur. Sciendum tria hæc procaces petulantes, & proteruos, multum ſimilitudinis habere. & libidinem quãdam, atqꝫ iniuriam declarare tam in factis q̃; in dictis. Vnde apud Cice. Proteruam, petulantemqꝫ eodem loco de in honeſta fœmina legimus. Si vidua libere, proterua petulanter, diues effuſe libidinoſa meretricio more viueret. Hinc ſi qs ambulans per impotentiam mentis obuium cubito feriat, aut cum contumelia ſibi cedere cogat. proteruum hunc dicimus. Hinc a Virgilio hædi petulci a petendo dicuntur, ꝙ in alia loca penetrando iniuriam faciant.

Procax & procacitas. Vide in dictione ꝓci. Procacies vſurpauit. Ambro. lib. reſur. Nam ſi vere vidiſſent inquit deformem meretricis affectum inhorrẽtem procaciem, indecentem impudicitiam, in ardentes, libidines.

Proco, as, & procor, aris, vt quidam putant, a procio fiũt, quod peto ſignificat. Et eſt procare, laſciue petere. ſeu oculos in aliquas fixius intendere. quod uernacula lingua dicimus vaghezare. Quandoqꝫ etiam inhoneſtis verbis & abſqꝫ reſpectu aliquem aggredi. Hinc componitur reciproco. pro repeto. de quo alibi.

Procio, is iui, itum, pe.cor. ſignificat peto. Liui. Matres ꝓcitum plurimi venerunt, ideſt petitum, vt Feſt. Exponit. Procitum uero pen.pro. ſignificat ruptum atq; irritum. Hinc iuriconſulti irritum teſtamentum procitum dicũt, a procio quod ex pro & cio componitur.

Procito as, ſæpe dico prouoco.

Procapis pe.cor. progenies que ab vno capite procedit.

Procedo is pe.pro. vltra cedo. progredior. Sal. in Iugur. Si vbi plerunqꝫ noctis proceſſit. quod ẽ, quaſi præterijt. Aliquando procedere ẽ proſpere cedere. Teren. in And. Niſi id putans, quia proceſſit parum, non poſſe hoc iam ad ſalutem conuerti malum.

Proceſſus, us, progreſſum, & ſucceſſum ſignificat.

Procido. is, pe.cor. procidi procaſum ſignificat me ꝓſterno ſeu vehementer inclino pronus cado. Gel. Nam cũ multis annis poſtea ſigna quæ ꝓciderit, refecta eſt. Et illud in euan. Et procidens adorauit eum.

Proceleumaticus pes ex quattuor ſyllabis breuibus cõſtãs dictus, quaſi ꝓmitus iuſſus eo, ꝙ in ſacris mineruæ ꝓus

eius pedis

eius pedis uerſus pronũciari iubebantur, προ enim ante, κελεύω iubeo.
Procello is percutio euerto. Vnde procella.
Procella eſt uis uenti cum pluuia, nec durans, & in mari potius, q̃; in terra dicta ab eo, ꝙ oia procellat.i.moueat, uel percu.i.it, aut a ꝓcul, q̃a a longe vr. Vir. Creberq; ꝓcel lis Aphricus. Hinc ꝓcelloſus a, um, ꝓcellis plenum.
Proceres pe.cor. capita trabium, hoc eſt muculi quidã extan/tes. Hinc principes ciuitatis ꝓceres appellati ſunt, ꝙ hi ita in ciuitate eminent, ſicut illi in ędificijs. Huius nominis ſingularẽ ꝓtulit. Iuue. Agnoſco ꝓcerẽ, qui eſt a ꝓcer, is.
Procerus, a, um, pe.pro. prolixum & in longitudinẽ pro/ductũ. Quod nomẽ quidã a cera deriuant quaſi ad ſimi/litudinem cerę protenſum, ꝓpter facilitatem. Alij ad cre/ſcendo, hoc eſt excretum. Hora. in Ser. Quo pertinet ergo proceros odiſſe lupos. Huius compoſitũ eſt improcerus. Gel.lib.iiij. Aduertimuſq; hinc el ci tarditates, corporaq; eorum improcera fieri minuſq; adoleſcere. Dicitur etiam hic, & hęc proceris, & hoc procere.
Proceſtrium putatur locus apertus, ac patulus, quo proce/ditur in cubiculum cœnaculis, & reliquis partibus ſupe/rioribus. Pli. ad gallum. Poſt hanc cubiculum cum proce ſtrio altitudine ęſtiuum, munimento hibernũ. Nam pro/ceſtria ut Feſtus exponit ędificia ſunt ante caſtra, uel qui/bus proceditur in muro. Sunt tamẽ qui uelint cuius proci/tonolegi, loco ante cubiculum ab excubando nomẽ ex gre co ſibi uendicante. Fit autem proceſtrium ęqualibus colũ/narum interuallis patulum ſupra quarũ epiſtylia arcus cur/uantur. Quidam etiam proceſtria aditum, & ueluti portã caſtrorum appellauerunt.
Prochyta, tę, pe.cor. & prochyte tes, inſula in Puteolano ſi nu, dicta quaſi profuſa. Emerſit enim prouolutis in ma/re montibus cum prius non foret. Nam procheo ſignifi/cat effundo. Nam inarimes mons terrę motũ paſſus hanc inſulam fudit. At Diony.lib.j. ſcribit. Prochitam dictã eſſe a nutrice Ænęę eiuſdẽ nominis. De hac Virgi.lib.ix. Tum ſonitu Prochyta alta tremit. Prochyte etiã uaſis genus eſt.
Procinctus, us, dicitur quicquid paratum eſt, & ipſa proui ſio facta anteq̃; aliquid fiat.
Procincta claſſis dici mos fuit, quando exercitus ad pugnã paratus erat, ꝙ pugnaturi ritu prius cingerentur gabino. Et ꝙ claſſem ueruſtius fuerit hominum dici q̃; nauium multitudinem ſcriptum eſt.
Proconeſſus inſula in proponide, quam ſolam inter alias habitari pleriq; dixerunt.
Proclamo, as palam & ualde clamo uociferor. Liui.lib.j. Moti homines ſunt in eo iudicio maxime. Pub. Horatij pa tre proclamante ſe filiam iure cæſam iudicare, ni ita eſſet patrio iure in filiam animaduerſurum fuiſſe.
Procliue, pe.pro. quod eſt porro inclinatum. Et proprie ſm Cice.lib.iij. Tuſcu. Dicitur in malis, cum procliuitas dicat in his qui ad aliquod uitium proni inclinatiq; ſunt. Et facilitas in bonis, qui proni ſunt ad humanitatem libe/ralitatem & ad ingenuas diſciplinas. Dicimus etiam hoc in procliui eſt & procliue eſt quod eſt facile factu.
Procyon, latine anticanis ſtella, quę & Sirius dicitur. Vide in dictione canis.
Proconſul. Vide in dictione Conſul.
Procul aduerbium uidetur componi ex porro longe, quaſi longe ab oculis, uel prę oculis, ideſt ante oculos. Vnde po teſt, & ſatis longe, & non longe ſignificare. Teren. in He/cy. Quem cum iſtoc ſermonem habueris procul hinc ſtans accepi. Virgi.lib.v. Eſt procul in pelago ſaxum. Quod ſa/tis longe fuiſſe intelligi non põt ne uoluptas pereat ſpe/ctaculi. Deſeruit quandoq; accuſatiuo quandoq; ablati/uo. Curtius procul urbem dixit. Hora. in Ser. Quę procul extructis inerant heſterna caniſtris.
Proculus, pe.cor cognomen eius qui natus ſit patre pere/grinante a patria procul. Alij proculos ideo dictos putãt ꝙ a patribus ſenibus, quaſi procul progreſſi, & att. nati ſint. Pli. in Men. Iubeas poculum afferri tibi, ſunt qui por/culum legant.
Proclus philoſophus platonicus fuit qui inter cętera ꝓda/re dicta, ſcribit multos eſſe in uita lupos multos porcos plurimos alia ſpecie quadam bruti circunfuſos.
Proculeius nomen uiri, ſimiliter a procul deductum.
Procudo is pe.pro. ſignificat prolato, cudẽdo extenuo, ſeu probe cudo exacuoue. Virgi.lib.j. Geor. Durum procudit arator Vomeris obtuſi dentem.
Proculco, as, progrediendo, uel aliud agendo cõculco. Col. lib.ij. Nam dum a pecudibus legumina ꝓculcantur, herbę etiam atteruntur ungulis, atq; glabreſcit.
Procumbo, is, proſternor procliui ter iaceo. Liui.lib.j. Ipſum ſeſſum uia procubuiſſe. Colu.li.i. Lata bubilia eſſe opor/tebit pedes.x.uel ut minimum nouem. Quę menſura, & ad procumbendum pecori & iugario ad circumeundum laxa miniſteria prębeat, ideſt ad iacendum, quandoq; pro/cumbere ſignificat finire & deſinere quod faciunt quę/cunq; ſe in arctum ex latitudine recipiunt, ut mucrones imbrices ut metę ut triangula. Pli.lib.xvi. de arundine fo/lia inquit, a medio internodio cum plurimum deſinunt ueſtire procombuntq;.
Procubitor, qui noctu cuſtodię cauſa excubat, cum caſtra hoſtium in proximo ſunt.
Procuruus, ualde curuus. Vir.li.ij. Geor. contra nõnulla eſt oleis cultura nec illę procuruam expectat falcem.
Procraſtino as pe.cor. prolongo. Gel.lib.xvi. Quę reliquit perfecta expolitaq; omni poeticę uenuſtatis laude florent. Sed quę procraſtin ita ſunt ab eo, ut poſt recenſerentur ne/quaq̃; poetę nomine atq; iudicio digna ſunt.
Procurro. is procurri procurſum. vltra, ſiue a longe curro. Hiero. ad dam. Et procurrens occubuit ſuper collum ipſius. Colu.lib.vij. Ex domitis bubus valentiſſimũ, eundemq; placidiſſimum cum indomito iungimus, qui & ꝓcurrẽ/tem retrahat, & cunctantem producat.
Procuro, as pe.pro. ſignificat adminiſtrationem rerũ alie/narum gero. Cice. Cornifi. Is procurat rationes Dionyſij. Hinc procurator, negociorum geſtor quem vulgo facto/rem dicunt cui præcipue agri colendi cura omnis incum/bit. Vlpi. de procuratoribus. Procurator eſt, qui aliena ne gocia mandato domini adminiſtrat. Actores vero cau/ſarum cuſtodici dicuntur. Procuratio ipſa adminiſtratio. Cice.lib.i. de natura deo. Sunt enim philoſophi, & fuerũt, qui omnino nullam habere cenſerent rerum humanarũ procurationem deos. Aliquando procurare eſt ſtudioſe cu rare, ſeu inueſtigare. Hiero. ad Dam. Et ſathanas cum ali/quem ſua arte deceperit, & proprium ei iugum impoſue/rit vltra ad vitiorum abundantiam non procurat ſciens eum eſſe iam mortuũ. Aliquãdo ſimpliciter curare. Apul. Hunc enim equulum ſuum curioſe nimis procurantem inueni. Aliquando ſuſtentare, medicare, adiuuare. Cato de re ruſti. Eodem modo cęteras arbores ꝓcurato. Plau. in Cur. Tibi opus eſt hoc, quo te procures.
Procuratorius, a um, qđ ad procuratorem pertinet, vt pro/curatoriæ litteræ procuratorium munus.
Procas nomen regis Albanorum, qui amulium, & Numi torem filios habuit.
Prodeo, is, prodiui, vel prodij proditum ex pro, & eo, d, interpoſita ſignificat vltra eo ſiue foras ex eo, quaſi porro eo. Cice. An ego tibi obuiam non ꝓdirem, primũ Appio pulchro, deinde imperatori. Idẽ lib.j. offi. Scenicorũ qui/dem mos tantam habet diſciplinæ veteris verecundiã vt in ſcena ſine ſubligaculo prodeat nemo.i. exeat.
Prodico is, pe.pro. vltra dico. Ci. pro Cel. Quãobrẽ excutie mus omnes iſtorum delicias omnes ineptias ſi ꝓdixerint.
Prodo, dis prodidi, porro.i. longe proijcio, deſero exclu/do propello. Virgi. Nauibus in fandum amiſſis vnius ob iram prodimur atq; Italis longe diſiungimur oris. Et ꝓ/dere, deferre, oſtendere, patefacere. Idem. Prodere voce ſua quemquã, aut opponere morti. Hiero. Sororis mari/

gium eſſe moturos.i.voluntarie,ſiue libere. Vnde profeſſio,confeſſio facta palam. Et profeſſor, qui publice fatetur. Inde qui liberales artes docent profeſſores dicuntur, quia artes illas ſe ſcire, & poſſe publice tradere, fatentur. Nam profiteri vſurpamus pro publice legere profiteri vo apud pretorem,vti de Archia aſt apud Cice.eſt nomina, ſiue cenſus profiteri, vnde illud euangelij, ꝙ ꝓfitebantur omnes in iudea ſub Auguſto,ex hoc fonte venit.

Profligo,as pe.pro.deijcio prodigo,depello deperdo, & ad pernities deduco,vnde profligatū exercitū dicimus.i. proſtratū deiectum,afflictum,perditū.Et profligatis res hoc eſt pditas,& ad pniciē redactas. hinc ꝓfligatiſſimos hoies vocamus pditiſſimos. & in qbus nihil eſt ſalubre nihil integrū. Sue.in Tib. Ex iuuētute utriuſqꝫ ordinis ꝓfligatiſſimus quiſqꝫ. Q̄ñqꝫ profligatū accipitur, quaſi ꝓ abſoluto,& effecto. Corne. Tacitus, ꝓfligauerat bellum cū iudæis Veſpaſianus.i.confecerat,& pene ad exitū deduxerat. Hinc ꝓfligata dr̄ quæ prope abſoluta ſunt ſic dicimus profligata,& in profligato eſſe ædificia,q̄ ꝑpe abſoluta ſunt. Ci.lib.v.Tuſ.Atqꝫ ſi ita eſt profligata iaꝫ hęc & pene ad exitū deducta queſtio eſt. Affectum quoqꝫ dixerunt qui latine locuti ſunt,id qđ ꝓfligatū appellatur in hac ſignificatione. Cice.in oratione de prouincijs conſularibus. Bellum affectum videmus,& vere, vt dicam pene confectum. Idem in ęconomico. Cum vero iam affecta eſtate,vuas a ſole miteſcere fas eſt.

Profligo,is,pe.pro.ꝓ.ctum,late,ſiue multum certo. Col. lib.j. Quia flagitioſum,quos hoſtis profligendo deſolaſſet agros,nouo more emere romanum,ſupra vires patrimonij poſſidendo.

Proflubeo,es,bui.ſiue proflubeſco,ſi tamē inueniat̄ ſignificat emano. Col.lib.vij. Si armos leſerit, aut ſanguinem dimiſerit medio fere in utroqꝫ crure uenę ſoluantur & thuris puluere cum dimiſerit,cum eo qui proflubuit ſanguine,armilinianur.

Profluo,is,deorſum,ſiue a longe fluo. Lacī.lib.ij. Fontes quidem,ex quibus aqua profluit. Hiero. Per tr inſlat. profluere,quaſi fluendo puenire dixit. Inde miſericordia omnibus profluxit,& gratia,ut laudent.

Profluens,modo participium eſt. Liui.lib.j. Pueros in profluentem aquam mitti iubet. Modo ſubſtantiuū,& gen. maſcu.ponitur pro flumine. Ci.li.j.ad Heren. Qui parentem neca ſſe iudicatus erit, is obuolutus, & ligatus corio deuehatur in profluentem fluminis procurſum.

Profluus,a,um quod profluit. Ambroſi.libro. Hexa. De aquarum proflua qualitate.

Profluuium fluxio. Vnde profluuium ſanguinis dicimus. Pliny.lib.xxvj. Sanguinis profluuium ſiſtit herbę peonię ſemen rubrum.

Profugio,procul fugio,aut quantuꝫ poſſum,inde fugio. Plau.in Caſ. Quid nūc agā neſcio,niſi ut improbos famulos imiter,ac domo profugiam. Cice.in Lel. Hac itaqꝫ amentia perterritus in Aſiā profugit. hinc profugiuꝫ.

Profugium dr̄ cū longe aliquo fugit̄ ubi ſe qs tutum putat. Cice.lib.j.Tuſ. Portum nobis paratum,& profugiū putemus,quo uelis paſſis prouehi liceat.

Profugus qui longe aliquo fugit,procul a finibus ſuis uagans quaſi porro fugatus & qui diuerſa petit loca etiam ſi nō ſit fugatus,ut a Vir. Æneas dr̄,& Hor. profugos ſcytas appellauit ꝙ crebro domicilia mutent. Salu. Troiani, qui Ænea duce profugi ſedibus incertis uagabantur.

Profundo is,large fundo,ſupramodū expono. Tractum ab aqua,q̄ profunditur ex uaſis. Teren. Profundat pereat nihil ad me attinet. Et profundere extra fundere. Vnde dicimus preces,& uota profundunt.

Profuſus,ſupramodum ſumptuoſus. Salu. Alieni appetēs ſui ꝓfuſus,quaſi ꝓfuſor. Ponit̄ aliquādo ꝓabiecto & iacēte. Pla. Profuſus ſqualēs ſordidus ab oib⁹ derelictus.

Profundū dictū ē.ꝙ porro.i.lōge hēat fundū. Vnde ꝓprie ſignat imū,ut ꝓfundū mare. Q̄ñqꝫ ſumit̄ ꝓ alto. Virgi.

Ni faciāt maria,ac terras cœlūqꝫ ꝓfundū. Hinc ꝓfunditas.

Progenies,a ꝓgignendo eē vr̄,q̄ſi porro genita.

Progenerum dicit auus nepis ſuæ virum. Huic correſpondet proſocer,qui & ſocer magnus dicitur.

Progredior eris,progreſſus, Vide in dictione gradior.

Progymnaſmata præexercitamenta latine dicuntur. Idem ſignificat proagonaſtica.

Prognoſis,penul.produ. Nam πρόγνωσις græce præſcientia præuidentia dicitur.

Prognoſticon rei future ſignum,& p g.ſcribit̄,& a græco verbo deriuat̄,hoc eſt ἀπὸ τοῦ προγινώσκω qđ̄ facit in futuro προγνώσω μαι & ſcio. ſiue precognoſco ſignat. Vnde Hippocratis ꝓgnoſtica quibus facile ægrotorum ſalus morſue,a medicis prædici ſolet.

Prohibeo,ex ꝓ,& habeo,ſignificat veto procul teneo auerto. Vir. Prohibe infandos a nauibus ignes. Plau. Placide egredere,& ſonitū prohibe forium & crepitū cardinuꝫ, ne qd hic agitemus. Inhibeo uero, retineo comprimo. Hoc enim differt a prohibeo ꝙ prohibere generale ſit et ante rem incepti. Inhibere iaꝫ incepti. Illud vetat, ne qd facere incipias,h̄ ne pargas,ſꝫ potius deſiſtas. Vir. Quod genus hoc hominum,queue hunc tam barbara morem permittit pria? hoſpitio prohibemur arenæ. Idem. Parcite iaꝫ Rutuli,& tela inhibete latini. Hinc nautę inhibere remis dr̄,cum nauē retro vertere volentes currentis impetum remoꝝ impreſſione retardant. Iuſt. ita ceſſum inhibere remis,& a bello diſcedite.

Prohemium,latine inıtiū, vel exordiuꝫ ſiue pfatio dr̄. Dictum prohemiū ꝙ οἶμος cantus dr̄ componiturqꝫ ex πρὸ que ante ſignat ꝰ οἶμος citus dr̄ quaſi ante citū,& ſic ſine h ſcribitur. Nam ſicut citharędi pauca illa, q̄ anteq̄ legittimum carmen incohent,emerēdi fauoris gratia canunt, prohęmiū cognominauere, ſic oratores ea,q̄ pus, q̄ cā m exordiant̄,ad cōciliandos iudicū aīos ꝓloquunt̄, eadem appellatione ſignarunt. Sunt tñ̄, qui prohemium appellatum velint, quod greci οἶμον viam nominant, quaſi ante uiam. ꝙ prohemium ante rei ingreſſum ponatur. Ideoqꝫ cum h.ſcribendum putant. A prohęmiuꝫ ſit prohęmior,aris, quod eſt exordior.

Proijcio,is penul.cor.quaſi porro iacio extendo porrigo Vir. Proiectaqꝫ ſaxa Pachyni. Idem. Proiecto dum pede leuo aptat ſe pugnę. Siſen. Vetus atqꝫ ingens erat arbor ilex. quę circum proiectis ramis maiorem partem loci ſummi tegebat. Hinc proiectus us,pro extēſione. Lucre. Qualibet immani proiectu corporis extet. Interduꝫ ꝓijcere eſt abijcere. Cice. Quid ſi eum ex vrbe proieceris. Interdum dimittere derelinquere. Virg. Non ego vos poſt hac viridi proiectus in antro Dumoſa pendere procul de rupe videbo.

Proiecta edificii ea dicuntur vt inquit Labeo. que ita prouehuntur,vt nūq̄ requieſcant qualia ſunt meniana ſuggrundia. Quid interſit inter proiectū,& immiſſum vide ſupra in dictione immiſſum.

Proinde, cum accentu in penul.componitur, ex pro, & inde ſignificatqꝫ ideo. Ideoqꝫ itaqꝫ,ꝑp ea,ꝑp hoc qua ꝓpter. Semper enim dependet ex ſuperiore ſententia. Hieronymus in prolog. Sap. Hunc iudei Phylonis eſſe affirmant,qui proinde ſapientię nominatur quia in eo Chriſti aduentus euidenter exprimitur. Liui.lib. primo. Satis ſcire origini romanę,& deos affuiſſe, & non defuturam virtutem,proinde ne grauarentur Ponitur quandoqꝫ ꝓ aduerbio ſimilitudinis. Teren. In phormi. Proinde ex piſcare quaſi non noſces Sal. At hi contra ignauiſſimi homines per ſummum ſcelus omnia eis ſocijs adimere, quę fortiſſimi viri victores reliquerant proinde quaſi victoria iniuriam facere,demum id eſſe imperio vti. Quādoqꝫ proinde. Vt apud Plaut. Proin dicitur proinde. Terent. in Eunu. Proin tu, dum tempus etiam, atque etiam cogita.

Prolatus procul latus, ablatus a protollo.i.procul auſero

nam ꝓfero ꝓpono eſt idẽ qđ promo. Iuue. Profer Galli caput. De protollo. Plau. in Cap. Vbi res prolatæ.

Prolectibile, titillatio, lectiuũue, atq; illectamẽtũ. Sido. ad Vectionẽ. Néq ita naturæ firmę ē, q plectibilibus careat oc/ (cultis.

Proles ꝓgenies. Col. li. viij. de caprino pecore. Pa/ rit aũt ſi ẽ gñoſa ꝓles freq̃ẽter duos, nõnũq; trigemios.

Proletarij, a ꝓle dicti ſunt, q in plebe romana pauperrimi erãt neqȝ amplius, q̃; mille qngentũ æris incẽſum deſe/ rebãt. Qui vero nullo, aut per quã paruo ære cẽſebant̃ ca pite cenſi vocabant̃. Aug. li. iij. de ci. dei. Tũ vero tã multa bella. Vbiqȝ crebruerũt, vt inopia militũ ꝓletarij illi, qui eo, ꝙ proli gignẽdæ vacabant, ob ęgeſtatem militar: nõ valentes. hoc nomen acceperant militiæ cõſcriberentur.

Prolepſis dici põt præceptio ex πρὸ ante & λῆψις ſum/ ptio, ſiue acceptio, ſiue ἀπὸ τοῦ προλαμβάνειν, hoc eſt a ꝓſumendo fit autem cuȝ id qđ in aduerſarij aut iudicis opinione eſſe, aut fore arbitramur cõtrarium nobis præ occupamus dicere & ratione diſſoluere.

Prolixo, as, Vide in dictione lixo.

Prolixum, quaſi porro laxum, qđ longũ latũqȝ eſt. Ter. in Eun. Accipit nemo melius, neq; prolixius. i. largius. Ali/ quando dr̃ ſuperfluum. Vnde prolixã orationẽ dicimus.

Prologus, proloquium, ſiue præfacio ꝓponit. n. narrãda.

Prologium principium, quaſi proloquiuȝ a græco λόγος Plau. Exanimauit me prologio ſuo.

Proloquor, pe. cor. prologo vtor, vel multum, ſiue vltra lo quor in longum. Plau. in Epi. Nam quid ego apud te pa/ rem proloqui? Ego illã hodie volo facere libertam meaȝ. Quãdoqȝ ꝓloq eſt ante, ſiue ſimplr̃ loq. Aug li. j. cõ. Nõ/ ne tibi ꝓlocutus ſum aduerſum me delicta mea. Quãdo qȝ eſt ſummã rei breuiter eloq. Varro aũt ſic habet. Prolo qui eſt, cũ qđ in aĩo habemus, loquẽdo efferimus. Terẽ. Cenſen me vllum potuiſſe uerbum proloqui. i. proferre. Aliquãdo ꝓloqui eſt ſniam ferre, a quo ꝓloquiũ ſnĩa in qua nihil deſiderat̃, quod etiam pro exordio ponitur.

Proludo, is, pen. p. ꝓludere ſignat qđ græci dñt προοιμιάζειν. Quin. cytharedi pauca illa q̃ ante legitimũ certamen incohẽt emerendi fauoris grã canunt proæmium vocu/ uerunt. Pli. lib. xxxvij. Quando pompei ino proludit.

Prolugeo es. pe. pro. eſt aũt prolugere, ſolito diutius lugere Feſt. Prolugere, dicuntur, qui ſolito diutius lugent.

Proluo, is, ex pro, & lauo, qđ e prima in ter. iam tranſit cõ iugationẽ, ſicut abluo ſignat maltũ, ſiue multo tpe lauo. Perſi. Nec fonte labra ꝓlui caballino. Nõ. n. oĩno negat ſȝ negat multũ labra lauiſſe & hoc hũilitatis cã. Aug. li. iiij. de ci. dei. Abruptas ẽt imbrib⁹ ꝓlutas eẽ regiones. Aliqñ ꝓ/ luere ẽ ſupfluere. Col. li. ij. Q m̃ impetus aquaꝝ ꝓluit ter/ ram nudatiſqȝ radicibus germina nõ patitur coaleſcere.

Proluuio, onis, vide in dictione ſcaturigo.

Proluuies immundicia cuiuſcunqȝ rei ſordidæ. Virgi. Fœ diſſima ventris proluuies.

Proluuium idem, qđ proluuies per tranſla. dicit̃ profuſio, & prodigalitas, cũ quis more aquæ opes profundit. Ter. in Adel. Quæ res tãȝ repente mores mutauit tuos, quod proluuium? quæ iſta ſubita eſt largitas.

Promereor, bene ago bñficiũ ꝓſto. Vir. li. iiij. Nunq̃; regina negabo ꝓmeritã. Ter. ita me velim ames ꝓmerentẽ pr̃. i. bene agẽtẽ. Inde ſocij ꝓmerent̃ qñ beneficijs alliciũtur, & beniuole artificio ꝯciliantur. Plau. tñ in Am. in malã par tẽ ſumpſit. Quid mali ſum hære tanta ex re promeritus, Cõmereri cõtrariũ eſt ꝓmereri qđ ſignificat male agere.

Promercalia dñr q̃ reſeruatis his, q̃ ad uſum ꝑtinent tanq̃; ſupantia vendit prĩfamilias. Verbi grã. Decẽ modij tritici paſcẽt familiã cũ ex fundo viginti in horrea reſeruet de/ cẽ tpe cõi uẽditiõi idoneo ꝓponit. Idqȝ ꝓmercale dr̃ a Ca tone & ab alijs. Sue. in Cæſa. aurũ ꝓmercale vocat id qđ Cæſar vendidit ſuperãs ſibi reſeruata tãta auri copie, q̃; ei ſuo vſui ſatis eſſet. Promercales veſtes q̃ ſupuacãt patri/ familias. Col. li. vij. pecunias domini, neqȝ in alijs rebus promercalibus occupet. Ibi videtur accipi promercalia, pro mercimonijs ſuæ dictioni expoſitis.

Promethe⁹, pe. p. nomẽ viri ꝓprũ ἀπὸ τῆς προμηθείας i. a ꝓuidẽtia. Fuit. n. prudẽtiſſimus, hic ꝑmus aſtrologias aſſyrijs indicauit. quã reſidẽs in mõte Caucaſo nimia cu ra depręhẽderat, hic pp nimiã ingenij excellẽtiã hoĩes fin/ xiſſe exiſtimat̃, qa vt inqt Lac. ſimulachrũ hoĩum ꝑmus de molli luto formauit, ab eoqȝ nata plaſtice ẽ. Hic fuit pr̃. Deucalionis, & filius Iapeti, q fuit vnus ex Titanibus. A prometheus fit patronymicũ ꝓmethides pe. pro.

Promineo es, pe. cor. ex ꝓ & maneo, quaſi ante, vel extra in lõgũ maneo. Vñ ꝓmõtoriũ. Pli. Simiæ dẽtes, vt hoĩ, elephãto intus ad mandendũ quattuor, ꝓterq̃; eos, q ꝓ/ (minent.

Promico, as pe. cor., Vide in dictione Mico.

Promitto is, polliceor. Ci. Iaȝ. n. totũ. qđ tibi promiſeram ꝓſtiti. Q ñqȝ ꝓmittere eſt ꝓducere, & quaſi in longitudi/ nem mittere, ſiue porro. i. longe mittere. Plau. in ru. Ca/ pillũ promittã optimũ ẽ, incipiãqȝ hariolari. Vir. Promiſ ſaqȝ barba. Q ñqȝ minari., Idẽ. Promiſi vltorẽ, & urbis odia aſpera moui. Huius cõpoſita ſunt Apromitto, qđ ẽ pro altero promitto. Cõpromitto, qđ ſignat litẽ ad boni viri arbitriũ mitto. A quo cõpromiſſum ipſa facultas ar bitro data. Tractũ ab eo, ꝙ vterqȝ litigãs ſi ꝓmittit ſe ar/ bitris ſnĩæ pariturũ. Repromitto firmiter, ſeu ẽt ꝓmitto. Hiero. ad dama. Hos uerſus eẽ aſſumptos, ꝙ ille, q repro mittebat̃ de genere dauid uenerat ſaluaturus Iſrael.

Promo, is, pſi, ptuȝ, ꝓfero, eloquor. expono. Plau. in Ciſ. Accipias clues, ſi qd tibi opus erit ĩ ꝓmptu. promitto. i. extra capito. Vir. Lætiqȝ cauo ſe robore ꝓmũt Theſſan/ drus. Stelenuſqȝ duces. i. educũt. Lac. li. v. Lõgũ ẽ vniuer/ ſas virtutis ſpẽs ꝓmere, vt de ſingulis docẽã ꝓprie tñ ꝓ/ mere ẽ recõditũ ita educẽ, vt ad manũ paratũ ſit. vñ prõ/ ptũ paratuȝ dicimus. Huius cõpoſita ſunt. Depromo qđ eſt extraho, extra do. declaro. Vir. lib. xj. Et vltricem pha/ retra deprome ſagittã. Plau. in Amb. Quid faciã nunc, ſi tres uiri me in carcerem cõpegerint, inde cras e prõptuaria cella depromar ad flagrũ. Lac. li. iij. Idẽ in opere valde ſe/ rio, in quo ꝓcepta uitæ deprõpta ex phĩa Ciceroni filio dabat. i. excerpta. Hier. Propter ſimpliciores quaſqȝ id me depromere cõpellitis. i. deſcribere. Expromo ꝑfecte pro/ mo. Terẽ. in Heau. Nemo eſt meoꝝ amicoꝝ hodie apud quem expromere omnia mea occulta audeam.

Prõptus dr̃ q iam paratus ẽ ad agẽdũ, & in quo nulla mo ra eſt q̃ſi. i. ꝓductus. Sal. natura ferox, vehemens manu prõptus erat, maximũ bonũ in celeritate putabat. Sic di/ cimus prõptus ingenio, q ingeniũ ad oĩa paratũ hȝ. Per trãſla. prõptus ponit̃ pro manifeſto, & apto, cũ res a ſe/ cretiore loco educit̃, vt parata nobis & ad manus ſit, vñ dicimus, res ẽ in prõptu. q̃ſi manifeſta Ci. li. j. offi. Quæ q̃; q̃; ita ſint in prõptu, vt res diſputatione nõ egeat. Salu. Aliud clauſum in pectore, aliud in lingua prõptum hr̃e.

Promptitudo. vt ait Speu. ẽ patẽs expeditio ꝓpoſiti ad res (agẽdas.

Prõptulus dimi. Hie. ĩ ꝓlo. dani. Quidã e nr̃is ſatis ad loquẽdũ prõptulus Ezechielẽ adduxit, in mediũ.

Prõptarius, a, um, ex q̃ aliqd depromit̃. Pla. in Amb. Inde cras e prõptaria cella depromar ad flagrũ. Nã ibi prõpta/ ria cella ꝓ carcere poſuit, qa e carcere ad ſuppliciũ ꝓmunt̃

Prõptariũ locus in quo res ad vſuȝ neciæ, ita repo (norũ. ſitæ ſunt vt ſtatim ꝓmi, ac ꝓferri poſſint. Amb. li. Hexa. Quid eſt igit̃ os hoĩ, niſi qđdã ſermonis hauſtũ, fons di ſputatiõis, aula uerboꝝ, prõptariũ volũtatis. Symachus in Epſis prõptariũ vocat ingeniũ tãq̃; repoſitoriũ doctri/ naꝝ. Ait enim, vt mihi falſis laudibus blandiaris cũ ais aliquid ex noſtro deſiderare promptario.

Promus, & cõdus, apud veteres. pro cellario ſumebantur. ꝙ inde promerẽt, & ibi cõderẽt. Plau. in Aſi. Ego ſuȝ pro mus condus, ꝓcurator pœni. Promus, q ꝓeſt cibaris pro mẽdis. q victũ familiæ ꝓmit. Cõdus q recõdit ĩ cellã pe/ nuariã ipſa penora. Nã in potẽtioꝝ domibus alius ẽ ꝓ/ mus, alius cõdus, ali⁹ alij miniſterio aſſignatus. Apul. in Apol. Promũ libroꝝ appellat illũ, q libris ꝓmẽdis ꝓeſt.

Promulſ...

Promulſis,idis,potio ex mulſo condita. Cic.Papi. Hũiſſes non hoſpitẽ,ſed cõtubernalẽ. At quẽ uirũ non eũ quem tu es ſolitus promulſide cõficere. Hinc ꝓmulſidaria uaſa dñr,quibus mulſum cõtinetur. Scribit.Pompo. Iuriſcõ. Legatis uaſis ſcutellas,& promulſidaria contineri.

Promontorium,quaſi præeminens mons ſignificat enĩ montẽ in mari prominentẽ. Pli.lib.xxxvj.Promontoria aperiuntur mari,& rerum natura agitur in planum.

Promulco,nauis agi dicitur,cum ſcapha ducit fune.a pro mulcendo.Nam non neceſſitatis tantum cauſa fit,ſed ut nauis quietius agatur.

Promulgo,as,publico,palam pronuncio,quaſi prouulgo Feſtus.Leges promulgari dicunt cum primuʒ in uulgus æduntur. Colu.li.j.C. Licinius dãnatus eſt,qui agri modum,quẽ in magiſtratu ratione tribunitia ꝓmulgauerat, immodica poſſidendi libidine,tranſcendiſſet.

Promurale dr,cum extra muros,q ambiũt ciuitatem alius ducit murus,& eſt murus ante muruʒ,qui & añmurale uocat.Dicit etiã locus ꝓmuralis,qui eſt ante murũ.Hier. Cum aũt uenerit ad promuraleʒ locum.i.ad futuri ſeculi ſtatum,ibi ad eam dicit,oſtende mihi faciem tuam.

Pronomen ideo dicitur quia uice nominis fungitur. Naʒ ſicut dicendo nomen explicamus perſonã ſic pronomen ut tacito nomine,cum dicimus hic legit ille ſcribit.

Pronubę.pe.ꝓ.dñr que ſunt in obſequio nubẽtis inqt Do. que nubentes domuʒ mariti deducũt ac comitant. Iuno autem pronuba dr quę pręeſt maritalibus thoris.

Pronurus pe.pro.nepotis uxor dicitur.

Pronus proprie dicit in anteriorẽ partem flexus. Oui.li.j. Met.Pronaqʒ cũ ſpectent aialia cętera terrã. Os homini ſublime dedit.Per tranſla.uero quis dr pronus.i.inclinatus,ad uirtutes uel ad uitia.Item pronus dr qui eſt cõtrarius ſupino.Pli.li.xxviij. Supini cubitus oculis conducũt, at proni taſſibus.Iteʒ ponitur pro uicino,ſicut altus,pro longe poſito.Virg. Ventiſqʒ uocatis prona petit maria.i. littori uicina.Dicit & pronis in tertia declinatiõe ut apud Teren.in Phor. Alta trabs pronis in humum accedens ꝓxime frangit ramos cadentes.

Propago,inis,& propages,gis pe.pro.uitis uetula,& ſuppreſſa,ut ex una plures fiant dicta ꝙ porro pangat.i.longe figatur. Vir. Flexos propaginis arcus ubi prima producitur, Aliquãdo ſigni gentis,& ſic prima corripit. Idem. Si Romana potens Itala uirtute propago.

Propago,as,pe.pro.uitem uetulam ſupprimo,& per trãſlationem ponitur pro extendo,dilato.

Propalam pe.cor.i.clare,aperte,& in propatulo. Cice.li.j, de ora.Non explicata ueſte neqʒ propoſito argento,neqʒ tabulis,& ſignis propalam collatis.

Propalo as,pe.cor.manifeſto,in longum creſco.Aug.lib. ix.cõ. Cum.n.ꝓpalata,& effoſſa digno cũ honore tranſferent ad ambroſianam baſilicam quos uexabant ĩmundi ſpiritus ſanabant. Col.lib.iij.Deinde ex eo ſulco,quaſi ramos foſſarũ facies per quos,ut queqʒ uirga poſtelauerit,propaletur atqʒ ita terra adoperies.

Propatulum,late patens atqʒ apertum,quaſi porro patulum.Salu. Viros muliebria pati,mulieres pudicitiam in propatulo habere,ideſt in publico.

Prope,graui accentu pronunciata penul.prępoſitio eſt, & ſignificat iuxta. Curtius. Cuʒ prope id oppidum copię cõſtitiſſent. Interdum ſignifi.ex propinquo. Mar.lib.j. Hic ubi ſydereus prope,&c.

Prope,uero ultima acuta ponit pro aduerbio fere,ſeu q̃ſi pli. & in foribus templi prope collapſus expauit. Terẽ.in An. Prope adeſt cum alieno more uiuendum eſt mihi Comparatiuum propior propinquior,ſuperlatiuũ proximus.propinquiſſimus,ac nobis adherens. Veteres tamẽ non ſolum propinquũ,& nobis hærentẽ proximũ dicebant uerumẽt longe remotuʒ,ſi tamẽ,inter duo diſcreta, nihil mediũ extitiſſet. Vir. Proximus huic longo,ſʒ proximus interuallo. Aliqñ ponitur,pro maxime ꝓpinquo. Ter. Grandiuuʒ teſtor qui deus eſt nobis omniũ proximus. Mar.Nec propior q̃ Phœbus amet.Interdum non habet uim ſuperlatiui,& propinquũ ſignificat quapropter comparatiuum facit proximior qδ propinquioreʒ ſignificat, & ab eo fit ꝓximitas,& proxime aduerbiuʒ. Vege.Proximior & dextra fit que plagã poſſit inferre. Vlp.li.xxx.ad Edictũ.Si quis ꝓximior naſceret cognatus. Aliqñ proximus in ſacris litteris intelligit omnis homo,qa,ut inqt Augu.Homo eſt cum quo ſit malum. Et ꝓximus eſt,qui tecum natus eſt,ex Adam,& Eua omnes ꝓximi ſumus conditione terrenæ natiuitatis. Sciendum ꝙ propius,& proximus & proxime præter cõparatiuum,ſuperlatiuorumqʒ naturam cõſtruuntur,cum accuſatiuo. Cice.Proximus Pompeium ſedebam ꝓpius urbem mouent. Salu. Proxime Hyſpaniam Mauri ſunt. Compoſitum a prope eſt de prope,qδ ſignificat ex propinquo.

Propediem aduerbium temporis, quaſi prope eſt dies qñ hoc fiet,ideſt cito.Teren.Et illum tibi ſaluum affuturum eſſe hic confido propediem.

Propemodum ideſt pene,quaſi prope menſuram.

Propilo,as,pe.pro.Vide in dictione pilus.

Propinquus,a prope deducit.Et mõ ſignificat euʒ qui ꝓpe eſt mõ affinẽ,vñ propinqtas affinitas.Vñ Speu.Propinquitas eſt cõio,in eodem genere.ꝓpinquo,as,ꝓpinquus fio. Vir.Euge nate ꝓpinquant,a quo fit appropinquo.

Propello,is,propuli propulſum,vide in bello.

Propendo is,ſignificat ſurſum pendere,cũ quid in ſtatera ponderat ſicut dependere ferri deorſum põdere. Plau.in Aſi.Ad pedes qñ alligatus ex æquũ centũ pondium.Vbi manus manicæ cõplexæ ſunt,atqʒ adductæ ad trabẽ,nec dependis,nec ꝓpendis. Am.tñ propendo pro dependo poſuit,cum per tranſla.dixit. Atrociorẽ ſcæleruʒ reatum uitia reliqua ſequunt qm̃ quo flagitioſa ꝓpenderint eo inclinant cætera.Itẽ ꝓpendere eſt diu.ſiue multum,aut a lõge examinare.Quin. Dabã his ociũ ut refrigerato inuẽtionis amore diligentius repetitos tanq̃ propendere.

Propenſus uehemẽter inclinatus. Cic.lib.i.offi.Quin & ſi quis eſt paulo ad uoluptateʒ ꝓpenſior. Et ꝓpenſus q̃aſi ultra tenſus. Perſi. Cum tibi Calue Pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede extet. Cornu. Cum tuo,calue Senator abũdantia ciborũ pinguis ſis & uentrem habeas ultra ſex pedes extenſum. Iñ ꝓpenſa munera.i.multa ac magna.

Propetro,as pe.cor.Vide in dictione patro,as.

Propero as pe.cor.a prope fit & ſignificat feſtino celeriter eo.Nam qui in aliquẽ properat id agit,ut illi ꝓpinquior ſit. Salu. Qua illi diſceſſus erat in Galliam properanti.i. celeriter eunti.Et ille dicitur properare,qui feſtinãter aliquid agit.vel dicit. Vir.Multa forent quæ mox cœlo properanda ſereno. Lactan.libr.vj. Et cum viuere ſe putant ad mortem concitatiſſime properant. Nonius Feſtinare & properare veteres diuiſerunt. Cato. Qui vnum quid mature tranſigit properat. Qui multa ſimul incipit,nec perficit, feſtinat. Verum vtraq; verborum ratio ſub hac ſignificantia proxima eſt veritati,vt ſit ſæpe animi properare ſtudioſe ad res aliquas contendentis. Feſtinare corporis neceſſitati obſequentis. Virg.lib.iiij.Et medijs properas aquilonibus ire per altuʒ. Et lib.ij. Feſtinate uiri nã quæ tam ſera moratur ſegnities. Huius compoſita ſunt. A propero quod eſt iuxta propero. Cice.pro Milo. Cum hic inſidiator,qui iter illud ad cædem faciendam a properaſſet.Depropero valde ſeu celeriter propero properanter facio. Hora.libro.ij. Car.Quis udo deproperare apio coronas,curat ue myrto.Impropero intro propero.Plin. lib.xxxvi. Intus labyrinthum inextricabilem,quo ſi quis improperet ſine glomere lini,exitum inuenire nequeat. Aliquãdo improperare eſt crimen vel aliquid aliud obijcere.Inde improperiuʒ. A propero fit properatio,& properantia & properitas.

Properus,a,um pen.cor.Idem,quod celer. Plaut. Properam video ancillam venientem. Hinc fit propterior pro/

pertimus & compoſitum preproperus.
Propere celeriter aduerbium. Sal. Tum propere conſul ducit exercitum.
Propera im. Cecil. Properatum in tenebris iſtuc cōfectum eſt opus.
Properiter. Catu. Animula miſerrima properiter abit.
Properanter fit a properans. Accius. Remiſq; nox properanter nauium in fugam trahunt.
Prophaſis, pe. cor. dici poteſt latine pretextus excuſatio.
Propheta, e, & ꝓphetes, is in maſ. genere prophetis, idis, vel idos, & ꝓphetiſſa, e, in fœminino, a πρὸ φημὶ qđ eſt predico. Hiero. in lib. Iudi. Erat autem Delbora prophetes vxor Lapidoth. que iudicabat populū. Et in euange. Erat Anna ꝓphetiſſa filia Phanuel. Eſt aūt ꝓpheta qui futura prenunciat, ab eo primum intellecta, alS vera non poſſet dici ꝓphetia. Veteres, vt inqt Feſtus antiſtites phanorū, oraculorūq; interpretes, prophetas dicebant.
Prophia eſt inſpiratio vel reuelatio diuina rerū euentus immutabili veritate denūcians. Vnde ꝓphetia vnde ꝓphetia videns dr̄ fit autē quatuor modis. per facta, vt per arcam Noe q̄ figurabat eccleſiā, per dicta, vt p ea, quę angeli dixerunt Abrae in ſemine tuo benedicent oēs gentes, per viſiones, ſicut factū eſt hieremię qui vidit ollaȝ ſuccēſam a facie Aquilonis. Et p ſomnia, vt per ſomniū nabucodonoſor q vidit lapidē de monte exciſum ſine manibus. Eſt & alius ꝓphetię modus cęteris dignior. qñ ex ſola ſcti ſpūs inſpiratione remoto oī exteriori adminiculo facti vel dicti, vel viſionis vel ſomnij ꝓphat, & hoc mō prophauit Dauid. Vnde dixit Audiam qd loquat in me dñs Deus. Fit et ꝓphetia de tempore pñti, vt Vnde hoc mihi vt veniat mater dñi ad me de preterito, vt in principio creauit deus, & de futuro. vt Ecce Virgo concipiet.
Propheto, as predico. Licet qñq; ꝓphetare ſit laudes deo canere, vt in lib. numeroꝝ. Cumq; requieuiſſet in eis ſpiritus, propheta uerunt nec vltra ceſſauerunt.
Propnigeon locus in balneis in quo ignis incluſus exeſtuat, pnigos latine ęſtus, & ſuffocatio pnigo, ſuffoco.
Propitius a, um qđ eſt placidū, fauēſq;, a ppe, & ito, as. vt quidā aiunt. Nā qui nobis fauent ꝓpe nos ire ꝯſueuerūt, vel dr̄ propitius prorſus pius, aut porro. i. valde pius.
Propitio, as ſiue propitior, aris, propitium reddo placo. Hinc repropitior qđ eſt rurſus propitiū reddo. Hie. lib. ij. Re. Et repropitiatus eſt deus terrę ꝓpitiatio ſacrificium.
Propitiabile qđ eſt ad propitiandum aptum vnde propitiabilis hoſtia. Dicitur & propitiale. Item propitiabile qđ facile flectitur vt propitiabile numen.
Propitiatoriū locus, in quo placari ſolet deus, & pro tabula quadā poni videat in exodo poſita ſup arcam, vnde ſcribit, Facies & propitiatoriū de auro mundiſſimo.
Propina. pe. pro. dici pōt añ famē, ex ꝓ ante, πεῖνα famesEt vt nōnulli dñt locus erat iuxta thermas, & balnea publica, vbi poſt lauachruȝ a fame & ſiti refici bant, vñ & alij ex latina ꝓpoſitione ꝓ & greca dictione cōpoſitū potius volunt, ita, vt indicet id, qđ datur pro eſurie.
Propino as, pe. pro. ex πρὸ ante πίνω bibo vel a προπίνειν, qđ ſigñat poſtpotū tradere proprie ſigñat poculum vt qs bibat pręguſtare ac porrigere. Plaut. in Curt. Propino magnuȝ poculū ille bibit. Que cōſuetudo inde initiū habuit, ꝙ greci ſolēni die quęȝ philotheſiam vocant miſcere aureis, atq; argēteis poculis vina ſolebantq; e manu guſtantiū ſumētes, ori parūper admouebant, deinde alteri, cui vellent offerebant. Hoc vero ꝓpinare qđ eſt ꝓbibere, dicebat. Hinc factū eſt, vt ꝓpinare ſit cibum potumq; extraordinariū voluptatis gratia cum amicis aſſumere, Interdū eſt ſimplr porrigere. Ter. in Eu. Hūc vobis comedendū, & bibendū, & deridendum propino. Spar. Vluam inciderit venenatam partē fratri edendam propinans, & ſibi innoxiam reſeruans. Pli. lib. xx. Quidam ad vuluę dolorem radicem, cum vino dulci propinant.
Propēticō latine comitatiuū, a προπέμπω comitor, premitto, vñ eſt titulus, adde Sidon ū ꝓpenticō ad libellus.
Propolis, pen. cor. quaſi ſuburbanū. Et id, dr̄ qđ apes ante aluēū faciunt. Var. Propolim vocāt, qđ apes faciūt ad fore ramē introitus Porrectū in aluēū maxime eſt ite fauorū ſtabilimētū quo oēs frigoris, aut iiurię aditꝰ obſtruunt.
Propolę pe. ꝓ. negociatores, qui merces premūt minoris, vt poſtea pluris uendant, πρὸ enim ante πωλέω uendo, quium proponūt aliquid uendiandū ut panē. Lampri. in Cōmodo. Imitatus propolas circū foraneos equos curules ſibi comparauit. Cice. cōtra Piſo. Placētini, extructa mens, a non cōchyliis. aut piſcibus ſed multa carne ſubrancida ſerui ſordidati miniſtrant nōnulli et ſenes, idem coquus, idem Atrienſis. Piſtor domi nullus, nulla cella, panis. & uinum a ꝓpola atq; decuppa.
Propyleum, latine ueſtibulū, uel porticus q eſt añ domus, nam pro ante, πύλη porta, unde propyleon ſed diphtōgum recipit. Cic. lib. ij. offi. Phalereus demetrius qui periclem principem grecie uituperabat ꝙ tantam pecuniam in preclara illa propyleo profuderit. Pli. Protogenes cum athenis celeberrimo loco mineruę delubro propyleū pingeret adiecit paruulas naues longas in his, quę pictores parerga appellant.
Propolarius, idem qđ propola. Aug. Super. Io. ideo fratres mei quo mō eos uidetis qui uendunt propolarios.
Propontis, tidis, equor patens atq; diffuſuȝ. Hęc anguſtijs boſphori thracij cum euxino ponto cōiungitur. Nā geographi primus anguſtias maris ſe coarctantis Helle ſpontum uocant. Inde expatiat ęquor quę Lxatas propontis appellat. Vbi iterū in arctum coit, & ſtringitur ille anguſtię. Boſphorus thracius nuncupat. Vbi iteruȝ effunditur pontus Euxinus. qui curuatus in figuras ſcythicarcus cōmittitur oſtio Meotidis paludis. ideq; oſtium Cimerius Boſphorus uocatur a propontis fit.
Propontiacus, a um, pe. cor. qđ eſt propontidis. Oui. lib. j. Faſt. Hincq; propontiacis herentem cyzicon oris.
Propono is, ſtatuo delibero. Sene. Id in primis aīo ꝓponendū, ut recte uiuamus. Aliqñ ꝓponere ſigñat ꝑmittendo ponere, & oñdere, ut ꝓpono ludū. ꝓpono premium. Cic. Quis eſt q ꝓpoſito tāto ꝑmio, nō excitet? Aliqñ eſt extra ponere, ſiue palā oñdere. Pli. li. xxxv Idē ꝑfecta opa ꝓponebat in pgula tranſeuntibus. Sal. Poſtulauere plēriq;, ut ꝓponeret, q̄ condō belli foret, q̄ ꝑmia armis peterent. Aliqñ añponere docere. Lac. lib. iiij. Primam nobis in illa circūciſione propoſuit. Aliquādo procul ponere.
Propoſitum dr̄, ꝙ mente ſtatutuȝ eſt, & intentio hoīs. Pli. Hoc et propoſitum erat uel ſuperare, uel cedere.
Propoſitio qđ hñs aliqd qđ diſputatione ſoluendū ſit & a grecis πρόβλημα dr̄. Dialectici deffiniūt ꝓpoſitionē, ꝙ ſit orō uerū uel falſum ſigñatus. Ci. lib. ij. ad Herē. Propoſitio dr̄ per quā oſtēdimus ſummatim qd ſit qđ ꝓbare uolumus.
Proportio uide in dictione portio.
Propretor dicebat. qui extraordinariā preturam gerebat.
Propriū a ꝓpe fit, & dr̄ qđ peculiare eſt uniuſcuiuſq;. Hoc enim maxime ꝓpe eſt qđ ꝓpriū eſt. Vir. Hūc mihi da ꝓpriū uirgo ſita nocte laborē. Hinc ꝓprietas, & ꝓprie, qđ eſt peculiariter. Aliqñ dr̄ diuturnū Siſen. At qui metu, & ſuſpitione ꝓpriā hr̄e quietē, nō poterat. Plau. Atq; illum amatorem tibi proprium futurū in uita. i. perpetuum.
Propter ſignificat alicuius cā. Et accipit loco cauſalis cōiunctionis. ut pp niuē frigeſcūt hoīes. Vir. Te pp Lybię gētes Numidūq; tyrāni Odere. i. tui cā. Aliqñ aduerbium eſt, & ſignificat ꝓpe. Ter. in Adel. Nimiū iſtoc abiſti pp hunc aſſiſte. Aliqñ ſignificat apud. Siue in Oui. ꝓpter humum uolitat ponitq; in ſcrpibus oua. Et Lucre. Tum portam pp ahena ſigna manus dextras oſtendunt attenuari.
Propterea ſignificat ob eā cām ſicut quapp pp quā cām.
Propudium dicebant, cum maledicto nudari turpitudine nolebant, quaſi porro pudendū, uel a quo pudor, & pudicitia ꝓcul ſint. Propudia utroꝝ apud Pli. intelligit imodica, aut certe obſcęna uenus, & ꝓbroſa mollicies. Plaut. meretriculam

meretriculam propudium uocit, hinc dicuntur.

Propudioſa dicta, ꝙ pudicitia ſit ꝓcul a pudore. Sido. igiť hic proxime abrupto cōtubernio ancillæ ꝓpudioſiſſimæ. cui ſe totū ꝯſuetudine obſcœna addixerat. i. ipudiciſſime.

Propugno as uehementer, & de longe pugno. uñ propugnator. Li. lib. iiij. Quid a uobis ſpereť an honores, quos aduerſarijs ueſtris potius, q̄; reip. ꝓ pugnatoribus datis.

Propugnaculum eſt munitio uel quaſi locus munitus vñ uehementer certari poſſit, & defendi procul. Virg. lib. iiij. Et propugnacula bello tuta parant.

Propulſo, as, frequen. a propello, ſignificat de longe pulſo, ſeu ꝓcul fugo. Liui. li. j. Tñ cum mœnibus bellum ꝓpulſare poſſet in aciē copias eduxit. Col. li. vij. Euincēdi ſunt aūt, q̄; uis peſtiferi morbi, & exqſitis remedijs ꝓpulſandi.

Pro quæſtor qui quæſturam extraordinariam gerit.

Proreta, pe. pro. dř q cuſtos eſt, & gubernator in nauis ꝓra.

Prorito as, pe. produ. ſignificat prouoco. Col. Vt peluſiaci proritet pocula zithi.

Proripio is, pe. cor. quo ad effectū, ſignificat procurro ſiue profugio. Sed quādo actō ꝓcurren. is, aut ꝓfugientis cōſtruitur, ſignificat ſubito deduco, uel ſubito traho. Liui. de ij. bel. pu. E manibus ſacrificantium, cum ſeſe proripuiſſet. Sal. Deinde ſe domum ex curia proripuit.

Prorepo, is. vero, pe. pro. uide in dictione repo.

Prorogo as, pe. cor. uide in dictione rogo.

Prorumpo, is, vltra, ſiue valde rumpo. Cęſ. li. iiij. Celeriter ad eas munitiones peruenerunt. atq; proruptis his prius in hoſtium caſtris conſtiterunt q̄; plane ab his uideri aut quid rei gereretur, cognoſci poſſet. Vir. li. j. Ge. Rurſus in obliquum uerſo, prorūpit aratro. Quādoq; prorūpere eſt ultra emittere, euomere, unde proruptū effuſum fluctſq;. Idem. Vnde per ora nouem vaſto, cū murmure montis. It mare proruptū. Et lib. iij. Interdūq; atram prorūpit ad æthera nubem. Quod Ser. exponit pro euomit aſſerens nouam hanc eſſe locutionē. Non enim dicimus ego prorumpo hanc rem. Hoc modo uſus eſt. Teren. in Eunu. Iam me erumpere licet hoc mihi gaudium. Qñq; eſt irrūpere, qḋ eſt quadam ui progredi. proſilire ue.

Prorſus, & prorſum dicimus quaſi porro uerſus, ſignificat oīno. Noni. Prorſus & ab radicibus euulſa eſt arbor. Interdum ponitur, pro non recte & vere. Idem in Adel. Eo pacto prorſum illic alligaueris filium. Qñq; uero nomen eſt ſignificat rectum, vnde prorſi limites dicuntur in agro eum menſuris, qui ad orientem directi ſunt.

Prorſum rurſum ſignificat retro, ante, vt dicimus ſurſum, deorſum intro foris, hac illac.

Proruo is, ruere facio proijcio. Liui. mare fluminibus inuexit, montes lapſu ingenti proruit. Idem li. ix. Exacti arma capiunt dolabræ calonibus diuiduntur ad vallum proruēdum foſſaſq; implendas.

Proſa, vnde, & proſella diminutiuum. Pli. li. xviij. Sed proſellis binis ternisq; ſic erant. Et proſa dicitur oratio ſoluta quaſi profuſa a recti perſiq; carminis poteſtate & nomine. Item proſa dea cui ara depręcandi gratia periculi ab ægro partu conſtituta eſt.

Proſenia ſunt pulpita ante ſcenā, in qbus ſcenici hiſtrioniā agebant. Vir. li. iij. Ge. Et ueteres ineunt proſcęnia ludi.

Proſapia generis longitudo ſiue ꝓgenies antiqua, a proſupando. i. iacendo & diſijciendo quaſi porro ſparſis & q̄ſi iactis liberis. Aliqui a ꝓſupero ꝙ ꝓſuperent, hoc eſt ſuperſint & ſuperabūdent liberi dictio uetus ab ultimis & iam obliteratis temporibus repetita vt ait Quin.

Proſedę dicuntur meretrices, eo ꝙ ante ſtabula ſedeant.

Proſcindo, is valde, uehiculo ſeu ſubtus ſcindo. Vnde dicimus terram proſcindi cum primū aratur inqt Var. Cum iterū effingere dicunt, ꝙ prima aratione glebę grandes ſolent excitare. Cuꝫ iteriť offringere vocant. Tertio cū arant iacto ſemine boues lirare dñr. i. cuꝫ tabellis ad uomerem ſimul & ſatum frumentū operiunt in porcis, & ſulcant in foſſas quo pluuialis aqua dilabať. Per tranſla. proſcindere eſt infamare, contumelijs laceſcere lacerare. Sue. in Augu. Hunc fœdiſſimo conuitio coram proſcinderunt. Pli. Hic eſt Mamura Catuli veronenſis carminibus proſciſſus.

Proſapodoſis, pe. cor. ꝓοσαπόδοσις latine aſſignatio & redditio dicitur.

Proſcribo aliqd per ſcripturam venale ꝓpono, & publice ſicut hodie fit cū in ianua ſcribiť hæc domus eſt venalis, vnde proſcriptū venale expoſitum, qa q̄; erant vēdenda, publice ſcribebanť. Nam ꝓſcribi domus dicuntur qñ appoſita inſcriptione venales vel locandæ ſignificanť. Cice. li. iij. Itaq; Calphurnius cū cognouiſſet claudiū ædes poſtea ꝓſcripſiſſe. Item proſcribere eſt relegare dānare. Hora. in Ser. Proſcripti regis rupili pus atq; venenum. Plin. de Silla. Age non exitus vitæ eius omnium proſcriptoꝝ ab illo calamitate crudelior fuit. Tractus ab eo ꝙ hi proprie proſcribi dñr vt Vlpi. teſtatur, quoꝝ noīa claris litteris, vt de plano recte legi poſſit ante tabernas, vel ante cū locū, in quo negociādo exerceť, nō in loco remoto, ſed euidēti ſcribunť, hinc ꝓſcriptio dānatio. & ꝓſcriptus dānatus. Item eſt in aliquē penetrabile telū intorquere. Macro. Nō eſt facile in eum ſcribere, qui poteſt proſcribere.

Proſecta dicta ſunt ab antiquis viſcera, que in ſacrificijs ꝓſecaſſet. Luca. lib. vj. Si pectora plena ſæpe dedi, & laui calido proſecta cerebro.

Proſelytus, pen. pro. aduena peregrinus, aduentitius. Eſt. n. verbum græcum illi enim dicunt ꝓοσήλυτος.

Proſelenus, pe. pro. dicitur ante lunam nam componitur. es pro ante. & σελήνη luna, ꝙ ſelas. i. ſplendorē habeat & ἄνω ideſt ſuperne. Nam a ſole lumen accipit. Et proſeleni dicuntur ante lunam geniti, quo nomine dicti ſunt Arcades. Sta. Arcades aſtris, lunaq; priores.

Proſequor pe. cor. proprie ſignificat vltra, ſiue poſt ſequor Cice. li. ij. offi. Sequitur, vt hæc officiorū genera proſequar. Pla in Ciſ. Si in hac aut hac ſocci video veſtigiam in puluere proſequar hac. Aliqñ proſequi eſt, cuꝫ affectu animi vt proſequor te amore odio laude honore cōtumelijs, & hmōi. Et fere ſemper cū ablatiuo. Cicer. in Ver. acti. iiij. Iſte iratus hominē verbis vehemētioribus ꝓſequiť. i. inſectať Idem Metello Domus tua deniq; tota omnibus ſummis officijs proſequuta eſt. Interdum proſequi eſt perſeuerare exequi. qḋ ceptum eſt. Ambro. Et bene ſabbato cœpit vt ipſum ſe oſtenderet creatorem quia opera operibus interxeret, & proſequereť opus, qḋ ipſe iam ceperat. Interdum eſt, quaſi deducere. & comitari. Hiero. ad Iulianum. Inter multoꝝ officia propinquoꝝ & cōſulares amicos tuorum exequitas ꝓſecutus es. Diuerſis alijs modis vſurpať. Lact. lib. ij. Siquidē ſacrilegia ſua iocularibus etiā dictis proſequebať. i. condiebat. Idē li. iij. Quā Tullius vniuerſis eloquentiæ ſuæ verbis ꝓſecutus eſt. i. deſcripſit, tractauit, vel laudauit. Cic. li. j. Tuſ. Quid, totus prope cęlum, ne plures proſequar nōne humano genere cōpletum eſt. i. vt ita nominem. Idem in Cato. Quā palmam vānam dij īmortales tibi reſeruent, vt aui reliquias proſequare. i. viriliter aſſequaris, vel proſpere cōſequaris. Terē. in Adel. Ego ius meum ꝓſequar. Plau. in Cap. Nunc barbarica lege certum eſt ius meum ꝓſequi. i. pro viribus obtinere. Col. li. j. Ac rurſus pręmio ꝓſequamur eos, qui ſtrenue ſe gerunt,

Proſodia, cum accentu in pe. latine accentus dicitur qui lex eſt ſiue regula ad eleuandam, deprimendamue ſyllabam vniuſcuiuſq; particulæ orationis accōmodata. Et alio nomine apud græcos τόνος dicitur. Fit autem proſodia. a ꝓὸς græca prepoſitione quę ſignificat ad, & ᾠδὴ cantus quaſi ad cantū. Gel. ꝓſodias græci latini accentus dñt eas veteres docti tū notas vocum tum moderamēta tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

Proſerpina pe. cor. luna Iouis ex Cerere filia, a græcis perſephone dicit. Ouid. lib. iiii. Faſt. At neq; perſephone digna eſt ſpdone marito. A ꝓſerpendo dictam ꝓſerpinaꝫ. Aug. li. vij. de ciui. dei. Significareq; fœcūditatē ſcribit. Quæ cū aliqñ non eſſet dicta, fuit rapta ad inferos, & tunc ceſſa/

ſunt inſtrumenta ruralia. Qua redeunte inſtituta ſunt ſolemnia apud Athenas. Serpere enim videt, velut ſerpens, dummodo in dextrum, modo in ſiniſtram mouetur, propter quod, & omni uaga dicitur. Dicta eſt Libera, Diuia, Lucina. Triuia. Hecate, & Noctiluca.

Proſerpe: proprie Dracones dicuntur. Plau. Fac me per ſerpentem beſtia duplicem vt habeam linguam.

Proſemino, quaſi vltra ſemino. Manil. lib. j. Semper enim ex alijs alios proſeminat vſus.

Proſumia genus nauigij leuis ſpeculatorij. Pla. De nocte ad portum prouectus ſum proſumia. Cec. Qui pro gubernatore ſe gerens prope vertit proſumiam. Hæ naues etiam geſcoretæ vocantur.

Proſeuche, obſecratio, vel oratio que ad deū fundit dicta, quaſi πρὸς εὐχὴ. Quia attētione opus ſit. προσεύχομαι. n. eſt attendo vel intendo, vel adhibeo. Iuue. vt ponere, pro eo loco, vbi præcibus, & obſecrationibus mendici, a trāſeuntibus ſtipem mendicabant, vel vectitabant. Ait enim. Ede vbi conſiſtas in qua te quero proſeucha. Nam in ingreſſibus pontium mendici tuguria habebant, vnde a prætereuntibus mendicarent ſtipem.

Proſocer, pe. cor. Vide in dictione Socer.

Proſopis pe. cor. inſula in delta Nili, in qua ē ciuitas Atarbechis vt ait Herodotus.

Proſopon inſula non longe a Carthagine.

Proſopopeia, ad verbum dr̄ perſonæ fictiua. Componit enim ex πρόσωπον, qđ perſonā ſignificat ποιῶ facio. Figura eſt cū perſona aliqua fingit, vt cū inanimatum loquit ad animatū vel econuerſo, Hor. Quid amplius mare o terra ardeo. Apud Quin. lib. ij. proſopopeias accipiunt pro orationibus alicui pro dignitate accōmodatis.

Proſonomaſia, cum accentu in pe. latine annominatio dr̄ quæ fit ſimilitudine aliqua vocum, & vicinitate quadā verborum, vt quis locus aut lucus, vt ex oratore arator, vt deligere oportet, quem velis diligere.

Proſper, qui dat felicitatē felix qui recipit. vt ſydus pſperū, ſub quo natus eſt felix. Sue. tā de Ceſare ſcribit eius fuiſſe proſpera valitudine. i. bona, & quaſi felici. vnde improſpere. qđ ponit pro non bene. Col. li. j. Nam vbi qd perperam adminiſtratū ceſſit improſpere vitatur qđ fefellerat illum in atq; rectā viam doctus magiſtratum. Et Virg. Sis felix noſtrumq; leues quecūq; laborē pro eo qđ eſt pſpera, & benigna. Dicit & pſperus. a. um. Ci. li. j. de Rep. Deinde eſt hominum generi proſperus, & ſalutaris.

Proſpero as. & proſperor deponens proſper fio. Augu. in prologo lib. de ciui. dei. Qui res humanas ita proſperari volunt vt ad hoc multorum deorum cultū quos pagani colere conſueuerunt, neceſſarium eſſe arbitrentur.

Proſilio proſilis pe. cor. Vide in dictione ſalio.

Proſpicio is. i. an̄ ſiue a longe video pꝛuideo curo, caueo, Ci. Ser. Sul. Tanq̄; ex aliqua ſpecula pſpexi tēpeſtatē futuram. Procauere pꝛuidere cōſtruitur cū datiuo. Ter. in Adel. Ego iam proſpiciam mihi. i. cōſulam, ſiue pꝛuidebo. Pli. Nam & rebus illius non minus q̄; meis proſpiciebam.

Proſpecte aduerbium conſulte. Hiero. contra Ioui. Ex quo volunt dei diſpenſatione eſſe factum vt qui improſpecte nouerat errorem votorum filiæ morte ſentiret.

Proſpectus, us. ipſa a longe viſio. Vir. lib. ij. Geor. Non animum modo vti paſcat proſpectus inanem. Docet Paul. Iuriſcon. Proſpectum ex inferioribus & ex ſuperioribus locis eſſe lumen ex inferiore loco non eſſe.

Proſpicuus intentus, ac uigil.

Proſpicientia, cura prouidentia. Ambro. Quid enim tam Pmorale ad perſuaſionem q̄; q uideas, q etiam, que ſunt irrationalia. ſic dei proſpicientia ueſtiantur, ut nullo horum, uel ad gratiam egeant, uel ad ornatum.

Proſpiro, as pe. produ. ultra longe ſpiro. Cato. Nam uenæ eorum, vbi ſufflatæ ſunt ex cibo nō poſſunt pſpirare in toto corpore. Apul. in oratione prima. Ea namq; tabes ſi foras corporis proſpirat in niore dedecore q̄; noxa diffunditur.

Proſtaſis, ſiue pſtaſia, pfectura, vel pſidentia latine dr̄.

Proſtheſis appoſitio, ſiue additio, Figura cum in principio dictionis additur littera vt gnatus pro natus.

Proſterno, nis, ante ſterno, vinco profligo, qđ fit cū hoſtes in acie ſternunt. Sal. Proſtratiſq; militibus fuge ſe dedit. Aliquando ſignificat in terram deijcio. Apul. Puellamq; reluctantem tandem proſtrauit. Ambro. Aliter dixit in diua Agnete. Inter hæc lecto proſternitur.

Proſtituo, is, quaſi ante ſtatuo meretriciandā pꝛębeo, vnde proſtituere pudicitiam, ſignifica: vulgo ſui corporis poteſtatem facere. Hinc meretrices proſtitutæ dicuntur. Sueto. de Nerone. Suam pudicitiam vſq; adeo proſtituit, vt contaminatis pene omnibus membris, vt virorum, & fœminarum inguina inuaderet.

Proſtribulum mō ipſum ſcortū dicit qđ queſtus copioſioris gratia cōcurrentibus illuc aduenis manſiones ante ſtabula habuere. A proſtituendo, q in eo loco ſe proſtituant meretrices. Hiero. Proſtibula regnū dei non poſſidebunt. Modo ipſum lupanar. Idem in Ezechi. Ædificaſti tibi lupanar, & feciſti tibi pſtibulū in cunctis plateis, & iterum deſtruent lupanar tuū, & demolient pſtibulū tuū. Dr̄ & proſtibula, e Pla. in Perſa. Hic faceret pſtibuli ꝑpediem.

Proſto as. proſtiti proſtratum, a longe ſto. Plaut. in Cur. Hi ſaltem in occultis locis proſtant vos in foro ipſo. Itē proſtare eſt pro pretio ſtare, ſeu viuere. Et ſe venalem exhibere. Val. lib. iij. Hortenſius Corbio omnibus ſcortis abiectiorem, & obſceniorem vitam exegit, ad vltimumq; lingua eius, tam libidines cunctorum inter lupanaria proſtitit quā aui pro ſalute ciuium in foro excubuerat. Iuue. Quid referam, q̄ta ſiccū iecur ardeat ira. Cum populū gregibus comitum premit hic ſpoliator pupilli proſtantis. Idem. Et ad circum iuſſas proſtare puellas. Item proſtare ante ſtare. Quin. Iubet proſtare gladio cinctum.

Proſtoton morbus, quo rigore mentum pectori intendit.

Proſubigo, is, pe. cor, ex pro & ſub, & ago, ſignificat vehementer ſuffodio. Vir. lib. iij. Geor. Et pede pro ſubigit terram fricat arbore coſtas.

Proſum, es profui, vtilitati ſum, quaſi pro aliquo ſum. Teren. in Hecy. Quicquid eſt, id, qđ reliquit pfuit, ideſt pro nobis fuit, ſicut expoſuit Donatus.

Protaſis dici poteſt propoſitio. Dona. in prologo. Teren. Protaſis primus actus eſt initiumq; dramatis.

Proteſis dicitur præpoſitum ſiue præpoſitio vt a, ab.

Protelo as, pe. pro. longe propello pulſo excludo ex græco τηλόθι qđ ſignificat longe. Turpil. propter peccatum pauxillum indigniſſime, primi protelatū eſſe. ſequitur priſci. Itē differre protrahere. Lucil. Quē neq; lucanis oriunda montibus tauri ptelare validis cornibus. Hiero. Inedia priuſq̄ vnius diei victoris exercitus, protelauit. Per tranſlationem ſumitur pro perturbo, exagito, tractum ab aſſiduo telorū iactu. Ter. Ne te iratus ſuis ſequis dictis protelet. Siſen. li. iij. Romanos impetu ſuo protelant.

Protelū, pe. pro. ſignificat tenorē Lucr. Vndiq; ptelo plagarum continuato.

Protēdo, vltra tēdo, vt ptendo pedē. Hiero. Cū dextrę manus ptenſione capitū indicans iter. Vir. li. j. Geor. Hinc a ſtirpe pedes temo ptentus in octo.

Protero is, pe. corre. vltra, ſiue de lōge tero. Plau. Ego hic te mulier quaſi ſus catulos pedibus proteram. Et in Amphi. Fœdant, & proterunt hoſtium copias iure iniuſtas.

Protimeta dicunt edulia minutum trita cōciſaq; qualia hodieq; impulmentarijs plurima cōcinant ex carnibus fruſtillatim conciſis, a tritura dicta quaſi a proterendo.

Proterreo es, a longe terreo. Sta. lib. ij. The. Proximus idem vltro iaculo pennaq; Menetem proterrebat agens.

Proteruus petulans, pe. ex. Hec tria multū ſimilia ſūt q̄dam enim laſciuias libidineſq; declarant tū iniuriā i dictis, & in factis. Dictus proteruus in quo impudens & arrogans audacia a proterendo, qui oia ſub pedibus eſſe velit & nullus ſit pudor in petendo, & audēdo. Ci. ſi vidua libere pꝛoteruia petulanter, diues effuſa libidinoſa meretricio

more

more viueret. Hinc proterue, & proteruiter aduerbia.
Proteruia petulantia. Quo etiā noīe ſignificatur ſacrificiū quoddam, vt teſtatur Macro. in quo mos fuit, vt ſi quid ex epulis ſuperfuiſſet, igne conſumeretur. Hinc eſt locus ille Catonis. Nam cū Albidius, quidam bona ſua comediſſet, & nouiſſime domum, quæ ei reliqua erat, incendio perdidiſſet, proteruiam eum feciſſe dicebat. Qđ enī comeſſe non potuerat id combuſiſſe.
Proteruio, is, laſciuio, inobedio petulanter ago.
Protermino, as, ꝓpago fines ꝓmoueo, a termino ꝓmouēdo ductū ṽbū. Apul. li. ix. fines vſq; & vſq; ꝓtermina/
Protraho. Vide in dictione Traho. (ueris.
Proteſilaus nomen viri ꝓprium, qui in initio troiani belli, ab Hectore interfectus fuit.
Protrepticus inſtructiuus, & exhortatiuus. Symma. i Epi. Indulge ſtylo aliquid cudas calicum. ſeu protrepticū ſcribe. Auſo. Libellum inquit, inſtar protreptici luſeram. Iulius Capito. Ait librum, qui titulus eſt Hortenſius ſcriptū eſſe a Cicerone ad exemplar protreptici.
Proteus nomen Oceani filij.
Prothyra, pe. cor. ſunt veſtibula in domorū ianuis. Auctor Vic. quaſi ſit magnū ſecretū. Nam θύρα ianua πρὸ ante.
Protinus pe. cor. cōponi vr̄, ex pro, & tenus. i. a lōge q̄tum fieri poteſt. Liui. lib. ix. Cum ad alias anguſtias ꝓtinus ꝑgerent ſectas deiectu arborū, ſaxorūq; ingente obiacente molæ inuenere viam Vir. En ipſe capellas protinus æger ago. i. longe a finibus, vt ſit protinus quaſi porro tenus. Quidā etiā exponunt pro valde, alij dicūt ꝓtenus cū e, eſſe aduerbiū locale, ꝓtinus per i, ſignificare ſtatim. Q n̄q; ſignificat ſtatim ſine intermiſſione. Vir. Protinus ad regē curſum detorquet hiarbā. Q n̄q; conſequenter, deinceps deinde. Idem lib. iiij. Georg. Protinus aerei mellis cæleſtia Dona. Exequar. Q n̄q; iugiter. Idē. Traiecto miſſa lacerto ꝓtinus haſta fugit, ſeruatq; cruēta tenorē. Q n̄q; oīno, vt Quū ꝓtinus vtraq; tellus vna foret. Hic Ser. exponit. i. cōtinue. Cū aūt additur negatio ſignificat nō ideo ſicut fit in continuo & ſtatim. Quint. Non aūt, vt quicquid præcipuum neceſſario eſt, ſic ad efficiendum orationem maximi protinus erit momenti. Apud veteres etiam protinam dicitur. Teren. Protinam me coniiciam in pedes.
Protollo is differo, ꝓlōgo. Gel. Neq; vltra. x. meſes fetura mulierū protolli pōt. Pla. in Caſ. Protollo mortē mihi.
Protous vn⁹ ex ducib⁹ grecis, q ex Magneſia vēit ad Troiā.
Protos græce πρῶτος latine primus proton primum.
Protocollum prima cōcinnatio & raptim confecta ſcriptura quę meliorem compoſitionem deſiderat. Eſt. n. proprie qđ breuiter & ſuccincte a tabellione notaē vt extēdi deinde, atq; abſolui poſſit κόλλα gluten dr̄, κόλλησις glutinatio, vl̄ glutinatura, κολλήτης glutinator, κολλάομαι glutino. Et qa in cerę glutino q̄ per tabulas extēſa erat ꝓtocollū. i. prima conglutinatio vocata eſt. Aliq a κῶλον, qđ eſt membrū, quia primum ſit ſcripturę membrum
Protocomos, pe. cor. latine primum comans dicitur.
Protagoras. pe. corr. nomen pħi. Hic dixit ſibi nō liquere, vtrū eſſet aliqd deus propter qđ Athenienſes ipſum, utpote impiū ſuis finibus expulerūt libroſq; eius in cōcione exuſſerūt. Fuit ex philao oppido theſſaliæ. Iſiphili filius, uxoremq; habuit Laodomiam Acaſti filiam.
Protogenes pen. cor. ſignificat aliquem primi generis, & a poetis ſumiē pro eo qui ſe talem confingit. Iuue. Non eſt Romano cuiq; locus hic ubi regnat Protogenes aliquis. Hoc nomine quidā clarus pictor etiam eſt appellatus.
Protogenia nomen Deucalionis, & Pyrrhę filiæ.
Protogenus primogenitus, habet pe. cor.
Protologia, cum accentu in pe. prima locutio, anteloquiū.
Protomartyr, primus teſtis.
Protomedicus primus medicus qui & archiatrus dicitur.
Protomyſte myſtarū princeps. Myſtæ aūt ſacerdotes appellanē, q myſteria eccleſiæ ſecreta regunt, & adminiſtrant.
Protogonos, latine primoge. quo noīe ab Orpheo dictus eſt deus. q aſi ipſus nihil ſit genitū ſi ab ipſo ſint cūcta creata.
Proſelini, πρὸ τοῦ σελήνης .. ante lunam orti.
Protonotarius primus notarius. Notarius vero a nota deducit. Sed iudiciorum notarij barbare dicuntur.
Protopages, & ꝓpagus pe. ꝓ. nup. vel primo fabricatꝰ.
Protoplaſtes, ſiue protoplaſtus, primo formatus. Vnde & Adam protoplaſtus dictus eſt.
Prototomus pe. cor. primæ ſectionis. Vñ primus caulis, q ſuccidiē vel cima braſſicæ a prima ſectione ita appellatus eſt quæ vere fit. Eſtq; ipſo ꝑ caulium delicatior, tenniorq; cauliculus. Col. lib. xj. Sed iam prototomos, tempus decidere caules. Mar. Et faba fab roꝝ, prototomiq; rudes.
Prototocos primo genitus vel primo enixa.
Prototypon, pe. cor. exemplar. Prototypus primitiuus dicitur & Archetipus.
Prothymia latine promptitudo. Prothymus ꝓmptus compoſitū nomē ex ꝓ & thymo aío prima pro. Nā eadē cor. thymos qđ & thymō ueu. ge. dr̄ herba ē mſtū ꝓbatę vir/
Proueho is, ꝑduco hoc eſt vltra ad locū, vt cū (tutis.
ago me loco, vñ diſceſſi vltra plus vel minus vehor. Pla. in ru. Quid ego deliq, rogas, q arrhabones a me accepiſti ob mulierē, & eā hinc abduxiſti, Non auexi. Cur negas? quia pol ꝓuexi, auehere nō qui miſer. Per tranſla. Leo pa. Iſti ſunt, qui te in hanc gloriam prouexerūt. Sic dicimus aliquem ætate prouectum, & prouecta prudentia.
Prouenio producor. Vnde prouentus dicuntur redditus & non tantum bonarum rerum ſed etiam malarū Plau. Calamitatum, & miſeriarum tot prouentus.
Prouideo es pe. cor. ſignificat ante vel a longe, & futurum aliqd video anteq̄ ſit factum. Pli. Hoc. n. ſapientis ē oīs, quę ventura ſunt ꝓuidere. Ci. li. ij. de diui. Medicus morbū ingraueſcētem rōne ꝓuidet, inſidias imperator, tēpeſtates gubernator. & tñ ipſi ſæpe fallunē qui nihil ſine certa rōne opinanē, qm̄ vero ea q ꝓuidemus, ſi mala ſunt, aut vitamus, aut emēdamus, factū eſt, vt ꝓuidere mō vitare ſignificet, vt apud Te. in An. Quæ ſi nō aſtu ꝓuidenē, me aut herꝰ peſſundabūt. Mō remediū ꝑbere. Ci. Satis ſi oibus q neceſſaria erāt ꝓuiſum putabāt. Hinc ꝓuidētia, & prudētia dr̄. Idē. Id. n. ſapiētis eſt ꝓuidere, ex quo ſapientia appellata eſt ꝓuidētia. Et itē. Tāta memoria ꝑteritorū, futurorūq; prudētia. Idē li. ij. de na. deo. Talis igiē mēs mūdi cum ſit ob eāq; cūm prudētia appellari recte poſſit. Græce. n. πρόνοια prouidentia dr̄. Hæc potiſſimū ꝓuidet his maxime eſt occupata ꝑmū vt mūdus q̄ aptiſſimus ſit ad ꝑmanēdum, deīde vt nulla re egeat maxīe ſit vt in eo eximia pulchritudo ſit atq; ois ornatus. Quidā prudētiā, a ꝓuidētia, diſtinguūt, vt prudētiā dicāt in reb⁹ humanis ꝓuidētiā in diuinis. Alij prudentiā deſiciūt rerū bonarū & malaꝝ, & utrarūq; ſciam ꝓuidentiā vo. ꝑ quā futurū aliqd ur̄, añq̄ fcm̄ ſit. Ci. de legi. Sic ingenij acię ad bona deligēda & reijciēda ꝯtraria q̄ uirtus ex ꝓuidēdo eſt appellata. Vñ ꝓuidētia aliq ñ pro ideo poniē. Quin. Nulla ego res humanas deſpicere ꝓuidentia reor. Idē de Cice. Dono quodā ꝓuidētię genitus in quo oēs uires ſuas eloquentia
Prouide aduerbium diligenter ſignificat. (experireē.
Prouidus uidens ante diligens ſolers.
Prouincia dici uidetur, q procul uinci uideaē. Proprie enim prouincię dictę ſunt regiones longe ab Italia bello acquiſitę q eis Romanus populus prouinceret. Vn dē Ægeſippus ſcribit Romanos cum in ius ſuum uincendo redigerent procul poſitas regiones appellauiſſe ꝓuincias. Prima omnium Sicilia prouincia eſt appellata ſicut docet Cice. in quarta. Ver. Et prouinciarum aliæ erant conſulares, alię pretorię. Redigere autem regiones in prouincię formam nihil aliud eſt quam regionem ſubijcere Imperio Romano & ad eam gubernandam mittere præfectum. Et quoniam præfecti ad eas gubernandas cum officio mitti ſolebant. Factum eſt etiā, ut ipſi magiſtratus & omne onus eis impoſitum prouincia appelletur. Terē. in Phor. O Geta prouinciam cepiſti duram. Et & prouincia regio Gal/

lię Narbonēſis Rhodano minima, q eſt a Celtis ſeparat.

Prouinciales, dicti ſunt, q ex prouincijs ſunt, ſiue, vt Vlpi. inqt) q in prouincijs domiciliū habēt. prouincialium noīe omnes præter Italicos appellabant, vnde Col. lib. vj. caput facit de agricultura prouincialium vinearum cū alibi de agricultura Italicarum ſcribat. Plin. Orator. lib. Epiſtolarum octauo. Italicus es, an prouincialis.

Prouinciatim aduerbium ſignificat p ſingulas prouincias.

Prouoco, as, pe. cor. ꝓprie ſignat a longe voco. Liui. lib. vij. Gallus magnitudine, atq; armis inſignis ꝓuocat p interpretē, vnū ex Romanis, q ſecū ferro decernat. Aliqn̄ ꝓuocare eſt inuitare, incitare, hortari & hoc tā in bonū, q̄; in malū. Ci. tuis līis amātiſſimis ſuꝰ ꝓuocatus. In malū ſignat laceſſere. Pli. q̄uis. n. multis ꝓuocatus iniurijs, nunq̄; tñ ab amicitia receſſi. Interdū eſt ꝓfugere & ferme idem, qđ appellare niſi ꝙ ꝓuocare magis eſt, q̄; appellare, & ꝓprie ad maiores potētioreſq; quoꝝ ope, atq; grā indigemus, pertinet ꝓuocatio. N. in iudicijs ꝓuocare nihil aliud erat q̄; vocare aliū iudicē in auxiliū. Et iungit actō cum ad Ci. Cū alter ad ſenatū prouocaſſet, alter vero appellaſſet tribunos. Aliqñ ſine ad. Liui. lib. iij. Non ita ſe inuidias pertimuiſſe, vt nihil in eqtate & miſericordia ciuiū ſuoꝝ ſpei hēat ꝙ ſi in dicta cā in vincula ducat̃ itꝫ ſe trib. ple. appellare, & monere, ne inuitent, quos oderint, ꝙ ſi tribuni eodē fœdere obligatos ſe fiteantur tollēdę appellationis cā, in quā ꝯſpiraſſe decē viros criminati ſint ait ſe ꝓuocare ad ppl̄m iplor are leges de ꝓuocatiōe, & ꝯſulares, & tribunitias eo ipſo āno latas. Quē. n. ꝓuocaturꝫ, ſi hoc idē/ nato in dicta cā nō liceat. Cui plebeio & humili p̄ſidiū ī legibꝰ fore ſi Appio Claudio nō ſit. Se documēto futurꝫ vtrꝫ nouis legibꝰ dñatio, an libertas firmata ſit, & appellatio, ꝓuocatioq; aduerſus iniuriā magiſtratuū oſtētata tm̄ inanibus līis an vera data ſit. Apul. Nihil ꝓdeſt prętorē, aut poteſtatē aliam prouocare. Appellatio aūt ꝓuocatioq; ſuerunt fuerūt pro remedio aduerſus iniurias magiſtratuum.

Prouolo, as pe. cor. ante, ſeu vltra volo. Pli. li. x. Tunc vniuerſæ prouolant, ſi dies mitis futurus eſt. Liui. lib. ij. Per tranſla. pro ꝓcurro poſuit. Sic primum in infenſis haſtis ꝓuolant duo Fabij, totamq; mouerunt ſecum aciem.

Prouoluo, is ante uoluo, vt ꝓuolutus pedibus. Aliqñ prouoluere eſt voluere ſeu ruere facere. Liui. Ingentia ſaxa in ſubeuntes prouoluentibus barbaris.

Proximo, as appropinquo. Apul. li. j. de aſi. Minimo mi/

Proximus. Vide ī ppe. (nus ſcitij & tñ Athenis ꝓximo.

Proxoneta, Gręci προξενήτης, ου, licitator, mediator, vel conciliator a προξενέω quod eſt concilio vel induco ad aliquid faciendum. Iam apud nos, qui medius eſt, vt res emantur, & vendantur, proxoneta dicitur.

Prudens, quaſi ꝓuidēs, & īterdū ſapiēs, īterdū ſciens dicit̃, Vñ iuriſprudētes vocant̃ qui ius ſciūt. Et iuriſprudētia iuriſcia. Hoc tñ īter ſe differūt prudēs, & ſciēs ſm Dona. ꝙ prudēs eſt, q ītelligētia ſua aliqd cognoſcit. Sciēs q alteriꝰ iudicio rē pcipit. Hoc eſt prudens ꝑ ſe ſciēs per alios. Ter. in An. Et prudēs, ſciēs viuus, vidēſq; pereo. Sic imprudentia ꝓ inſipientia, & īſcia. Aug. de li. arb. Prudētia eſt appetendarum, & vitādarꝝ rerꝫ ſcientia. Prudentiæ eſt, ſicut docet Mac. ad rōnis normā, quę cogitat q̄q; agit vniuerſa dirigere, ac nihil ꝓter rectū, vel laudabile facere. Prudētiæ inſunt rō, intellectus, circūſpectio prouidētia docilitas cautio. Socrates oēs virtutes putabat eē prudētias. Ariſ. Impoſſibile inqt eſt prudētē eē quēpiā niſi ſit bonus. Prudentis eſt bene ꝯſulere. Plato in legibꝰ ait prudētiā oīum virtutū ducē eē. Gręce dr̃ φρόνησις. Plau. in Tru. Quæ hic hēs phroneſiū omnem ex pectore emouit meo phroneſin.

Prunus arbor quæ pruna producit.

Prunetum locus prunis conſitus.

Pruna, a carbone, ita diſtinguit̃. ꝙ illa q̄diu ardet pruna dr̃. Carbo cum extincta fuerit. Dicta pruna a perurendo. Vir. Et cinis obductę celabat lumina prunæ.

Pruina, a perurendo, ꝙ fruges & virgulta perurat.

Prurio, is, quaſi peruror. Eſt. n. prurire proprie libidine ſcalpendi ardere. Plau. in Amp. ad dentes tranſtulit. Dentes pruriunt. Apl̄us ad aures cū ait. Coaceruabunt ſibi magiſtros prurientes auribus. A quo pruritus us, qui eſt excurſus humoris ſpirabilis inductꝰ contra naturā. Quæ voluptas, quoniam in libidine ſimilis eſt quippe nihil aliud eſt genitura q̄; excurſus hmōi humoris ad rem naturalē, fit, vt etiam hæc voluptas prurigo dicatur, & tentigo.

Pruſa, vrbs apud Miſios ad radices Olympi, quam Pruſias cōdidit, q cū Cręſo bellū geſſit. Hinc ortus eſt Dion pħus qui de regno ſcripſit & Traiani tpe claruit. Ab hac Pruſenſes dicti ſunt. Eſt & altera pruſa ſub Hippio mōte ſeu fluuio vt eſt apud Ptolomeum. Hoc aūt diſcrimine a pruſa, que ſub olympo eſt dirimit̃. Hæc. n. a Plinio Pruſias dicit̃ que Cyos quōdam fuerit, a qua pruſienſes vocantur.

Pruſias rex bithyniæ apud quem Annibal exulauit poſtq̄ victus a Romanis tanquā rupti fœderis auctor depoſcebatur ad pœnas.

Prytaneum, locus erat Athenis in arce digniſſimus vbi iudices & magiſtratus habere cōſilium ſolebant. Ci. lib. j. de ora. Et vt ei victus quotidianus in prytaneo publice ꝑberetur. Dionyſius prytanea vocat curias in qbus ſacra fiebāt ab his qui maximam in vrbibus habent poteſtatē. Prytanis magiſtratus p̄fectus, adminiſtrator, vt cōſularis, quē publici cōſilij principem appellabant a verbo πρυτανεύω quod eſt guberno, & magiſtratum exerceo.

P ante S

Pſaltes latine cantor. Pſalmus canticum. a ψάλλω canto ꝙ ad pſalterium cantaretur.

Pſallo, is, cano. & ꝓprię de pſalmis dr̃. Aliqñ pſallere ponitur pro prędicare, vt eſt illud. Sic pſallam nomini tuo.

Pſalterium græca dictio eſt, qđ eſt hebraice Nablon latine organum laudatorium dicit̃. Et eſt, vt Hiero. ſcribit in modum quadrati clypei, cum decem cordis, ſicut ſcriptum eſt. In Pſalterio decem chordarum pſallite illi. Et in expoſitione pſalmorum ſic ait. Pſalterium proprie genus organi muſici melius ſonans, q̄; cythara ſimilitudines habet cytharæ ſed non eſt cythara. Inter pſalterium & cytharam hoc intereſt ꝙ cythara deorſum percutitur, pſalteriū ſurſum, quod verbo vulgari polyphthongum dicit̃. Et alio in loco Cythara deorſus habet cauamē, & ſex cordas hꝫ, pſalterium de ſurſum habet cauamē. Augu. Pſalterium eſt organū qđ quidē manibus portat̃ percutientis, & chordas diſtinctas habet. Sed illum locū vnde ſonū accipiunt chordæ illud concauum lignū qđ pendet & tactum reſonat, qui & recipit aerem pſalterium in ſuperiore parte hꝫ. Cythara aūt hoc genus ligni cauum & reſonās in iferiore parte hꝫ. Itaq; ī pſalterio chordæ ſonū deſuper accipiūt. In cythara cordæ ſonum ex inferiori parte accipiunt.

Pſalma, quod pſallitur. diapſalma interpoſitum a pſallendo, ſilentium vt ſympſalma dicitur vocum copulatio in cantando ita diapſalma diſiunctio, vbi quædam reges diſtinctæ continuationis oſtenditur.

Pſalmodia, cū accentu in pe. ex pſalmo, & odia q ē cantus mixtus, vt cum aliquis ad muſicum inſtrumentum canit.

Pſaltria cantrix a pſallendo. Fidicina. quæ ſequebatur & amabat hiſtriones. Amabat enim, qui cantabant quotidie in ſcæna.

Pſecas, dis, gutta, ſiue ſtilla dici pōt. Apul. lib. de mūdo ab. Ariſtotele ſumēs & pſecadas interp̄tatus, ſtillicidia vocat.

Pſellus nomen auctoris q ſcripſit de ratione victus.

Pſammethicus nomen regis ęgypti cuius ſeruitia, vt inquit Herod. vna cū Diodoro, ducenta homꝫ milia ex ęgypto in ethyopiam ꝓfugere. Stra. Teneſſis regio vocat̃ quā qui pſammethicū fugerunt obtinent & ſebritę noiant̃, hoc ē aduenę huius filiꝰ rapuerunt Crocodili inquit Ælianus propter quod ipſum ſanctum credidit.

Pſegma atis idem fere, quod flos æris. Plin. lib. xxxiiij. In ærarijs officinis & pſegma fit. Græce ψῆγμα.

Pſeudo, nomen triũ generũ & inuariabile p mutationẽ ca
Pſeudolus, falſus ſeruus. Vñ & (ſuũ, & latine falſus dr.
plautinę fabulę Pſeudoli nomen inditum eſt.
Pſeudomenon interpretaẽ mendax. Eſt enim argumentus
fallaci ſtropha differentes implicans.
Pſeudologus, falſidicus. Pſeudolographus falſarius.
Pſeudographiæ fabulæ deformationes. Pſeudoangelus
falſus nuncius, Pſeudoprophetę falſi uates, Pſeudomar/
tyr, falſus teſtis pſeudoadelphus, falſus frater, pſeudodi/
ctamus, falſum dictamnũ genus herbę, q̃ in Creta ſimilis
pulegio naſcit. Pſeudonymus, falſi nominis pſeudopor/
ticus falſus porticus. Nam in ędificijs partes quę fiunt ad
imitationẽ, nec integrũ, nec principalem, ſed precarius,
aut temporariũ uſum præbent quaſi alienus opus men/
tientes hoc noie inſignir ſolent ut pſeudipteros, & pſeu/
doiſulę ſimiliaq; his complura in Vitruuio.
Pſeudotyrũ quaſi falſus oſtiũ. Vñ pro poſtico ſumit. Oro/
ſius. V rũtñ ſequẽti anno tanta fames Romę fuit ut me
dio foro impator correptus a pplo côuicijs & fragmini/
bus panis turpiſſime in ſeſtatus ęgre per pſeudothyrus in
palatiũ refugiens, furorem excitarę plebis euaſerit. Cice. in
Ver. Ea quẽadmodũ ad iſtũ poſtea pſeudothyrũ reuertan/
tur, tabulis vobis & teſtibus iudices planum faciam.
Pſephopectę greco uocabulo cõputatores dñr, ſcribit Fir/
micus Mercurius facere Pſephopectas. Quidam accipiũt
pro his qui calculis ſuffragia ferebant.
Pſephos lapis annuli. & numerus pecuniarius ſicuti apud
Pſilon Latine tenue dicitur. (nos calculus.
Pſilotrum vnguentum depilatoriũ, de quo fit mentio apud
Auicennam & Galenum. vbi ſalamandras legimus ha/
bere vina pſilotri depilatorium.
Pſylli populi Libyę, prope Garamantes, a pſyllo rege dicti,
vt inquit Pli. lib. vij. Quorum corpori ingenitum fuit vi/
rus exitiale ſerpentibus. Scribit Plutar. Catonem iter per
deſerta Libyes facientem ſecum pſyllos duxiſſe, qui mor
ſibus ſerpentum mederentur partim ore trahentes vene/
num partim ſerpentes cantibus medicantes.
Pſycomantiũ locus vaticinij, vbi fiebat manium euocatio.
ψυχὴ enim anima. & μαντεία diuinatio.
Pſimmythiũ dr, qđ nos ceruſam noiamus fit ex plũbo.
Pſitta, p ſcis genus quẽ nos paſſerẽ vocamus. Ariſto. Tor/
pedo occulit ſe, & paſtinaca, & aſellus. & rana & pſitta,
Pſittacus papagallus vulgo dr auis, ex in/ (& ſquatina.
dia quę vocẽ humanã ſuper oĩa reddit & quidẽ ſermoci/
nans. Mar. Pſittacus a vobis aliorũ noia diſco. Hoc didici
per me dicere. Cęſar aue, de hac aue. Apul. li. ij. color pſit/
taco uiridis & intimis plumulis & extimis palmulis niſi
φ ſola ceruice diſtinguit. eninuero ceruicali eius circulo
minio uelut aurea torq part fulgoris circũ aitu cingit &
coronat roſtri prima duritia. cũ in petrã qui piam cõcitus
altiſſimo uolatu pcipitat roſtro ſe uelut anchora excepit.
ſed & capitis eadẽ duritia q̃ ruſticũ ſermonẽ noſtrũ cogit
ęmulari ferrea clauicula caput tundit imperiũ magiſtri ut
perſentiſcat hæc ferula diſcentis eſt diſcit aũ: ſtatim pullus
uſq; ad duos etatis ſuę annos dũ facile os, uti cõformet
cũ tenera lingua uti cõuibret ſen ex aũt captus & indoci/
lis eſt & obliuioſus. Verus ad diſciplinã humani ſermo/
nis facilior eſt pſittacus glande queſcit & cuius in p di/
bus ut hois quinidigitũli numerant. Nõ.n. oibus pſittacis
id inſigne ſi illud oibus ppriũ φ eis lingua latior q̃ cete
ris auibus eo facilius uerba hois articulant patẽtiore ple/
ctro, & palato, id uero qđ dicit, ita ſi ſr nobis canit vel po
tius eloquit, ut vocẽ ſi audias, hoĩem putes. Nam qdẽ ſi
uideas idẽ conari nõ eloq. Verũeniuero & coruus & pſit
tacũ nihil aliud q̃ qđ didicerĩt pnũciant, ſi cõuitia doce
ris conuitiabit dieb us ac noctibus pſtrepens maledictis.
Pſycholutres dr, qui frigida aqua corpus lauat & balneo
frigido lęt. ψυχὸς frigus λουτρὸς balneũ & lauachrũ,
Vnde fit pſycholutres qđ ſignificat lauacri frigidi cultor.
Sene. lib. xj. Epiſtolarum. Ille tantus pſycholutres qui kalen
dis Ianuarijs euripum ſalutabat.
Pſydracion, genus puſtularum ſubalbidarũ, acutarũq;.
Pſylla grece, latine pulex dr. ſi pprie ſulme dr grece e rau/
Pſythiũ genus palli. Pſyria, inſula iuxta Chiũ. (non
Pſole, latine preputius. Auctor in Priap. Pſolcon ille uocat
qđ nos pſoloenta Ceruunon ψωλὴ latine mentula.
Pſophis dis, nomẽ ciui. a pſophide Ericys ſicani filia. Oui.
li. v. me. Vſq; ſub Orcomenon, Pſophidaq; Cyllenenq;.
Sunt & alię pſophides multis locis. Verũ arcadię pſophi
dis nomẽ vetus reddũt phegeã a cõditore ipoſita phegeo
Alphiſibei filio, niſi qs a phaginea glãde potius exiſtimet
Pſora, cutis aſperitas, & ſquamoſa, & vt alia a ſcabie, cum
Pli. lib. ij. dicat Aria cũ reſina impetigine & ſcabiem, q̃
pſoras & lichenas vocant, ſanat. Fit autem a ψῶ ſcalpo.
Nam qui pſora laborant vlcera, ſiue puſtulas ſupra modũ
contingere, palpare, & ſcalpere cupiunt.

P ante T

Pte ſyllabica adiectio. Quere in dictione Met.
Ptera, ſiue vt Vic. appellat pteromata in templis muri duo
ſunt ait Stra. lib. xvij. ad altitudinem eorũ vtrinq; ſurgẽti/
tes ita dicti, φ alarum ſpecie quaſi protegant.
Pterotus dici poteſt alatus pinnatulue.
Pterygiũ in oculis vocat mẽbranula qđa neruoſa q̃ oriens
ab angulo vel a naribũ. vel tẽpor parte ad coronam vſq; in/
teriam & pupillã opit. Pli. lib. xxviij. Cathiniæ effectus ſic/
care, ſaniare ſiſtere fluitiones pterygia. & ſordes oculorum
purgare Pterygiũ vero in digitis apud Paulũ Ægynitã eſt,
cũ caro excreſcit ptẽ illã ptegẽs q̃ eſt in vngue. Pterygiũ in/
quit, app. llat, qđ vitiũ ex paronychia fere naſcit. At Cel.
Pterygion dicit eſſe cũ recedit ab vngue caruncula, cuius ma/
gno dolore. Vt. n. dimi. eẽ ab πτερὸν i. ab ala q̃ tunc vt
efficere caro ab vngulis diſcedens. Pli. li. xxiij. Illinit eadẽ
cũ ſico. & pterygijs digitorũ eyinino hæc in oculis ſupficie
Idem cum oleo etiam paronychias & pterygia tollit.
Ptema vocat pars inferior nauialis veli circa medium fere.
Trachelon ſumma pars carcheſium nominatur.
Pterophoros eſt regio apud Ripheos montes. Ibi credunt
eſſe cardines mundi extremiq; ſyderum ambitus.
Ptiſana pe. co. r. hordeus decor ſiatum vel ordei ſuccus, ſiue
aqua, apud Col. vt eẽ pultis genus ex farina hordeacea, in
qua eſt maxima vis reſtaurãdi vires & nutriẽdi. Apud græ
cos πτισσανή apud latinos ptiſana p ſimplex ſ. Hinc pti
ſanarium p uaſe in quo coquit, vel tundit. Hora. in Ser.
Qui ceſſas agedum ſumme hoc ptiſanarium oryze.
Ptochiotrophia pe. p. diuerſoria ſiue domus vbi ptochi hoc
eſt mẽdici nutriunt πτωχός. n. greca mẽdicũ dñt τροφὴν
nutrim. ntũ alio noie Xenodochiũ a latinis hoſpitale dr.
Ptolomeus nomen ppriũ Lagi, gregarij militis filij q ma/
xime auctoritatis fuit apud Alexãdrũ macedonẽ, poſt cu
ius mortẽ Ægypto & Aphri. & magna Arabię parte po/
titus regnauit annis. xl. a quo oẽs deinceps egyp. ij reges.
Ptolomei appellati ſunt. Hic frequentiſſime apud amicos,
& cenabat & dormiebat. Qđ ſi a'iqñ cenam pberet rebus
illorũ vtebat. Acceſſebat. n. ſcyphos ſtrata, ac menſas. Ipſe
preter neceſſaria poſſidebat nihil, qn alios locupletes face
re, regale magis eſſe dicebat q̃ locupletari. Et eſt nomen a
greco deductũ. Greci qppe πτολεμεῖν, κα πτολεμεῖν
pugnare dñt. Sic igit ab πτολέμω Ptolemeus dr ſic ab
τίμαω, qđ ẽ honoro, Timeus. Hic duos filios hũit Ptolo
meũ philadelphũ, & ptolomeũ ceraunũ. Philadelphus in
regno ſucceſſit vir doctiſſimus. Stratonis diſcipulus q bi/
bliothecã illã celeberrimã fecit q̃ vſq; ad pmũ alexãdrino
rum & romanorum bellũ durauit annis. xxxviij. Cui ſucceſſit
Ptol. cognomẽto Euergetes qđ latine dici bñficus põt. Hic
xxvj. annis regno potitus morit. Cui ſucceſſit Ptol. Philo/
pr. xvij. annis regnauit. Poſt eũ Ptolomeos epiphanes qui
annis. xxiiij. regnauit. Tuz Ptolomeus philomr. xxxv. De/
inde Ptolomeus euergenes. xxix. Poſtea Ptolomeus Phy/
ton, qui & Soter. xvij. Poſtremo Ptolomeus Diony. qui

caput magno Pompeio abſcidit. Fuerunt & alij hoc noīe vt Pyrrhi regis filius, & Cyprio℞ rex, qui ſuis diuitijs ro/ manū locupletauit ærariū. Itē aſtrologus natiōe ægyptius, quem Traiani & Hadriani tēporibus floruiſſe conſtat.

Ptolomeus, a, ū, poſ. Prop. & Ptolemeę littora capta phari.

Ptolomais, dis, vel dos, & Ptolomaida idē, nomē quinq̃ vrbium, quarum vna eſt in Ægypto, de qua Hiero. ad Euſto. Per arenas tyri peruenit ad cohum, quæ nunc Ptolomais dr̄. Altera in Æthiopia, alia in Phœnicia, alia nili flu minis, alia in Cyrenaica prouincia aphricæ.

Ptyas, adis, aſpidis genus colore ſubuiridi cinereoq̃: ſed in aurum tendentē ἀπὸ τοῦ πτύω, vt quidā aiunt quoniā eius ſputua fertur pernicioſum eſſe ſunt autem aſpidum tria genera chelidoniæ, cherſeæ ptyades, ptyaden fuiſſe quam Cleopatra ſibi admouerit teſtis eſt Galenus.

Ptoſis, latine ruina, & caſus nominum.

P ante V

Pubes, proprie lanugo, que maribus. xiiij. anno fœminis duodecimo circa pudenda oriri incipit. Quod quia matu/ ritatis eſt ſignum factum eſt, vt mas pubes, ſiue puber vo cetur quāprimum ad generandum aptus eſt, & fœmina ſimiliter ad concipiendū. A quo impubes, bis, vel impu/ ber, qui nōdum lanugines emiſit, ſiue qui nōdum ad pu/ bertatis annos peruenit. Pli. lib. xxxiij. Cor icē eius impu/ beſcentē puer impubis, ſi de fracto rimo detrahat. Pubes etiā honeſte pro parte pudenda ſumitur. Vir. Prima hois facies, & pulchro pectore virgo pube tenus. Itē pro iuue/ num multitudine. Idem. Haud aliter puppeſq̃ tuæ pu/ beſq̃ tuorū. Liui. li. j. Cum pubem albanā in arcem præ/ ſidio armiſq̃ obtinēdam auocaſſet. Interdū etiā pro po/ pulo. Vnde pube præſente dicimus hoc eſt populo pſēte ab his, qui puberes ſunt, oēm populū ſignificantes. Tranſ fertur etiā ad alia. Vir. lib. xij. Puberibus caulē folijs, & li. iiij. pubentes herbæ. Sciendū, ꝙ pubes pro lanugine, pro parte pudenda, & pro multitudine ſubſtantiuū eſt, & fa/ cit genitiuū pubis. Sic etiā impubis is, qui adhuc inueſtis eſt adiectiuum eſt. Vñ impubis Iu li. Et Hora. in Epo. dixit impube corpus. Oui. lib. iij. me. Impubeſq̃ genas. Ci. vero li. iiij. inuecti ait Filiumq̃ eius impuberē legitum a patre miſſum. Liui. li. ij. Laudatiq̃ virginē parte obſidus ſe do/ nare dixit, ipſa quos vellet legeret. Productis omnibus ele giſſe impuberes dr̄. Ergo impubem dicimus ab eo, qđ eſt pubes. Salu. puberes omnes interfici iubet.

Pubeo, es pubes ſum, vt pubentes herbæ. & fit a pubes, is, A quo pubeſco, lanuginem emitto. Virg. lib. iij. Et nunc æquali tecum pubeſceret æuo. Interdum pubeſcere ponit pro creſcere ſiue producere. Cice. lib. j. de nat. deo. Nam & fruges, & reliqua, quæ terra parit, & tempeſtates, ac tēpo/ rum varietates cœliq̃ mutationes, quibus oīa quæ terra gignat maturata pubeſcant. Vir. lib. ij. Geor. Hinc omnis largo pubeſcit vinea fœtu ideſt exuberat.

Pubereſco, puber fio, ſiue creſco a puber.

Pubertas ætas in maribus qui eſt annus decimuſquartus in fœminis duodecimus. Item pubertas eſt emiſſio ipſa pubis, a qua anni pubertatis dicti ſunt. Col. lib. iiij. At ci tra naturæ quandam pubertatem.

Publicus a, um. quod non eſt priuatū alicuius, ſed populi. Hinc reſpub. res ppl̄ī. Abuſiue tñ publica dicta ſunt bona ciuitatis. Sola. n. publica ſunt. que Romani populi ſunt.

Publica ſacra que pro populo fiebant, ſicut priuata, quæ ꝓ ſingulis hominibus familijs ue.

Publicitus aduerbium ſignificat publice. Plaut. Hoſpicio pu blicitus accipiet.

Publica via, quæ in ſolo populi eſt cuius ſolum publicum eſt, ſiue qua iter populo eſt. Publicas vias Romani partim prætorias partim conſulares appellauerunt. Sunt viæ pri uatæ, ſunt & vicinales, que in vicis ſunt, vel quæ in vicos ducunt. Præterea aliæ ruſticæ dicuntur aliæ urbicæ. Mili/ tares uiæ, quæ inter publicas ſunt latiores, ut capere poſ/ ſint milites agminatim iter facietēs. Vnde & illis nomē. Suet. de Aug. Iuuenes primo modicis interuallis per mi/ litares uias dehinc uehicula diſpoſuit. Curtius. Cum hoc agmine Darius paulū declinauit via militari. Viæ milita/ res (ut Paulus inquit) exitū ad mare, aut in urbē aut in flu mina publica, aut ad aliam viam militarem habent.

Publica vectigalia intelligere debemus ex quibus vectigal fiſcus capit, quale eſt vectigal portus, vel uenalium rerum & piſcinarum & metallorum.

Publica iudicia non omnia ſunt in quibus crimen vertitur ſed ea tantū quę ex legibus iudiciorū publico℞ veniunt, vt Iulia maieſtatis, Iulia de adulterijs. Cornelia de ſicarijs & ueneficis. Pompeia de parricidijs. Cornelia de teſtamentis.

Publica verba dicuntur que in cōmuni ſunt cōſuetudine & vſu. Sene. Magnam ex epiſtola tua percepi uoluptatē per/ tinere. n. Mihi uti verbis publicis, nec illa ad ſignificatio/ nem ſtoicam reuoca.

Publicū conſiliū, dictus eſt ſenatus. Cice. lib. de ora. Pericles Athenis plurimos annos princeps conſilij publici fuit.

Publico, as publicum facio manifeſto. Iuſti. Non cōtentus uoluptatum ſuarū tacita conſcientia, niſi etiam matrimo nij reijcienda publicaret. Et publicare eſt rem aliquam pu/ blicam, ſeu in reipublicæ poteſtate facere. Cice. lib. ij. artis veteris. Lex eſt apud Rhodios, vt ſi qua roſtrata in portu nauis deprehenſa ſit, publicetur. Cum magna in alto tē/ peſtas eſſet vis ventorū inuitis nautis Rhodiorū in por/ tum nauium coegit. Quæſtor nauium populi vocat, na/ uis dominus negat oportere publicari.

Publicanos appellauerunt maiores eos qui vectigalia, & alio populi Ro. redditus exigendos certo cōſtituto prætio redimebant, qui datarij vulgo dicunt. Horū ordinem & numero ampliſſimū, & perſonarū dignitate potentiſſi/ mum fuiſſe cōſtat. Cic. pro Plau. Flos equitū romanorū, ornamentum ciuitatis, firmamentum reipublicæ publica/ norum ordine cōtinetur. Vlpi. Publicani ſunt qui publico fruunt. Nam inde nomen habent. Et omnes qui aliquid a fiſco cōducunt, recte vocantur publicani. Apud Græcos. Publicani dr̄ qui amiſſo pudore publice peccant.

Publicola cognomen Publij Valerij qui primus cum Bru to, poſt exactos reges cōſul effectus, eſt ꝙ coloretur a po/ pulo, ſiue ꝙ populum coleret.

Publius pronomen eius qui populo gratus fuit.

Publipor, Publij puer. i. ſeruus. Sic Marcipor. Marci puer. Veteres enim a prænominibus puerorum ſeruos in fa/ milia nominabant. Vnde a Lucio lucipores, a qnto quin/ tipores. Et hoc eſt quod Plinius ait. Id genus ſeruos do/ minorum fuiſſe gentiles, ideſt eodē nomine appellatos, quo domini appellabantur.

Pucinum vocatur vinum, quod gignitur in Adriatico ſinu ſaxeo collæ. Auctor Plv.

Pudorem philoſophi diffiniūt eſſe modeſtiā, quæ animū reprimit, ne procaciter aut inordinate aut turpiter pera/ gat. Cur aūt erubeſcant, quos puduit dicit a philoſophis, qm̄ pudefactis ſanguis de corde in omnes corporis par/ tes diffundit ita vt ſupficiem occupet. Pudor a verecūdia ſic ſeparatur a quibuſdam, vt pudor ſit rei turpiter actæ, verecundia etiam recte facti, atq̃ honeſti.

Pudeo, es, dat. itum, cum accuſatiuo. Luc. Semper metuit quem ſe ua pudebunt. Impſonale Pudet puduit, & pu/ ditum eſt, ſm Priſci. Et a parte ante conſtruit cum acto. & aliquādo cum dtō. Sil. li. vij. Reſides ad bella vocant. Quis pudeat certare ſenes qs pro qbus. Plau. in Bac. Neq̃ me, neq̃ te tuis intus puditum eſt factis, quæ facis. Vbi patet ꝙ non ſolū cum genitiuo, ſed etiam cū ablō a parte poſt conſtrui poteſt. Differt autem pudere a pigere, ꝙ pudere verecundiæ ſit pigere penitentiæ. Salu in Iugur. Nam poſtea quæ fecerit incertus habeo. pudeat an pigeat ma/ gis. Dona. Pudere eſt in his, quæ turpiter fiunt. Pigere in his quæ cum damno, ac malo pudere ad dedecus. Pige/ re ad dolorem refertur. Terentius in Adel. Fratris me qui/ dem pudet

dem pudet pigetq;. Compoſita ſunt. Depudet, & diſpu/
det pen.cor. quod eſt bis, ſeu valde pudet. Idem in Eunu.
Diſpudet mihi ſic data eẽ vb.i. Suppudet par pudet.

Pudeſio, is, a pudefacio fit, quod ſignificat pudorẽ iniꝗcio
Gel. Tibiam pudefactus oris deformitate abiecit: idest vere
cundatus. Pudens, verecundus: Cuius contrarius eſt im/
pudens, a quibus pudenter, & impudenter.

Pudibũdus, q pudore ducitur. Pudibundus, cum pudore.

Pudenda, virilia, quæ & verenda dicunt̃ ꝙ vt Augu. lib.
xv. de ciui dei. Ait libidinis nos maxime pudet.

Pudicus, caſtus a quo fit pudicitia, caſtitas. quorum cõtra/
ria ſunt. Impudicus, & impudicitia. A pudicus etiam fit
depudico, depudicas.

Pudicitia, modo pro caſtitate, modo pro religioſa mundi
cia, ac puritate. Virgi. Caſta pudicitiã ſeruat domus. Quã
doq; pro dea, quæ Romæ colebatur.

Puer tribus modis dr̃, primo cum ſeruum ſignificamus. Te
ren. in And. Et puerũ inde abiens conueni Chremis. Se/
cundo cum puerũ cõtrario nomine puellæ dicimus, ma/
rem denotantes. Tertio cum ætatem puerilem intelligi/
mus. Ponit̃ interdum etiam ꝓ filio. Vir. Aſcaniuſq; puer
Interdum procinedo. Et eſt generis omnis ſm̃ Priſcia. Li
ui. in Odyſ. Sãcta puer Saturni filia. Declinat̃, & hic pue/
rus, hæc puera. ſicut puellus, & puella. Plau. ĩ mer. Tu pue
re abi hinc intro ocyus. Var. Propter viuere puerę, q̃s ſint
ætatula ludere, & amare, & veneris tenere leges.

Puerpera, mulier que recens peperit, ſiue puerũ, ſiue puellas
vulgo peiola dicitur. Oui. De Latona. Magna gemelliperæ
venerantur numina diuæ.

Puerperiũ tempus, quo puerpera ex dolore partus cubat.
Aliqñ etiam proles ipſa. Gel. Diuo Aug. imperante an/
cilla eius in agro laurente peperit qnq; pueros, q paucu/
los dies vixerunt. Mater quoq; non multo poſt mortua
monumentumq; ei factum iuſſu Auguſti in via lauren/
tyna, in quo ſcriptum fuiſſe conſtat numerum puerperij
Sueto. de Cali. Cũ Agrippina bis in ea regione filias eni/
xa ſit, & qualiſcũq; partus ſine vllo ſexus diſcrimine puer
perium vocitetur, ꝙ antiqui etiam puellas pueras, ſicut
pueros, puellos dictitarent.

Puerarius, q pueros amat ſectaturq;, vt eos præpoſtera libi
dine exerceat.

Puerilis, & hoc le, qđ eſt pueri, vt ętas pueril' facta puerilia.

Pueritia, ætas puerilis. Quandoq; et̃ ſumitur pro puritate.
Var. Ea erat matronæ ſimplicitas & pueritia & hõeſtas.

Puerilitas, ſigñat actũ aliquẽ puerilem Sene. Qui pueritias
eius ſiue potius puerilitatem ludibrio habuit.

Puaraſcere dñr q exacta infantia pueritiã inchoant. A quo
repueraſcere, quod eſt in puerilem ætatem reuerti. Qđ de
ſenibus fere dr̃, cum deſipere uitio ætatis incipiunt. Ci/
cer. in Catone. Ex hac ætate repueraſcam, & in cunis va/
giam. Plau. in Mer. Senex cũ extemplo eſt, iam nec ſapit,
aiunt ſolere eum rurſum repueraſcere.

Puellus dimi. a puer ſignificat paruus puerũ, ſiue paruum
filium. Lucil. Cunq; hic tam formoſus tibi, ac te dignus
puellus. Sic puella a puera per diminutionem.

Puellaris, & hoc le. idem quod puerilis. Quin. de filia de/
functa. Tum ætate tam puellari pſertim meæ cõparata.

Puellaſcere eſt effœminari. Pac. Puellaſcunt laſciuia adole/
ſcentes. Aliquando refloreſcere, & quaſi ad pueritiam redi/
re. Var. Qui non ſolum in nube fiunt communes, uerũ
etiam veteres puellaſcunt.

Pugnus, a punctione .i. percuſſione, vel a pugna. Dona. in
Adel. An pugnus a pugna ſit dictus, an ab illo pugna.
Quidam a græco deducunt πυγμή.

Pugna, lucta, vel prælium, licet quandoq; apud poetas pro
ſtupro ponatur. Ter. Dabit hic aliquam pugnam. Huius
diminutiuum eſt pugnicula.

Pugno as, dimico referturq; ad animum, vt pugno cum
hoſte. Lactan. li. iij. Mutorum animalium quæ ob hoc,
nei accerrime pugnant. Quandoq; pugnare eſt commit/
tere. Gel. lib. ij. Dum Pyrrhus rex in Italia eſſet, & vnam,
atq; alteram pugnam proſpere pugnaſſet. Huius compo
ſita ſunt. Depugno, quod Idem eſt, quod pugno. Plau. in
Sti. Ita ingenium meum eſt, qui cum viris depugno mul
to facilius, q̃; cum fame. Compugno ſimul pugno. Hier.
in Pręfa. lib. Paral. Totiuſq; orbis inter ſe trifaria varieta/
te compugnat. Expugno pugnando vel oppugnãdo vin
co. Et de perſonis, oppidis caſtris, nauibus, cæteriſq; hu/
iuſmodi dicitur. Interdum expugnare non eſt pugnando
vincere, ſed ſolum oppugnare. Hiero. lib. ij. Machabeorũ.
Simon applicuit ad bethſuram, & expugnabat eam mul
tis diebus. Et in Pſal. Sæpe expugnauerunt me a iuuentu
te mea, etenim non potuerunt mihi. Expugnatur autem
nauis, ſm̃ Caliſtratum iureconſ. cum ſpoliatur, aut mer/
gitur aut diſſoluitur aut perfunditur, aut funes eius exci/
duntur. Iuſti. Occupata arce Tarentinoꝝ, expugnatis vete/
rib' incolis. Liui. Vna duas naues expugnauit. Oppugno,
pugnando vincere contendo. Impugno, valde aduerſor,
confuto. Lactan. lib. vij. Redeunt protinus vitia, quæ vir
tutem ſemper impugnant. Propugno aduerſus pugnan/
tes pugno, ſeu procul me defendo. Vnde & propugnacu/
la. Repugno pugnando reſiſto cõtradico, refragor.

Pugnax, bellicoſus, a quo pugnacior, pugnaciſſimus, & pu/
gnacitas. Aug. lib. viij. Sed tñ cõſuetudo aduerſus me pu/
gnacior, ex me facta erat. Et lib. v. Nulla pugnacitas calũ/
nioſarum quæſtionum extorquere mihi potuit.

Pugillus dimi. ſignificat paruum pugnum.

Pugillaris maſc. generis, & hoc pugillare, ſiue pugillar. Au/
ſo. Bipatens pugillar expedi. Et pugillarem in Euangelio
legimus. In plurali pugillares & pugillaria. Apul. Dolebã
me hercle ꝙ pugillares, & ſtilum non habebam, qui tas
bellam fabellam pernotarem. Catul. Ad egnatius. En ne/
gat mihi veſtra redditurã pugillaria, ſi pati poteſtis. Sũt
autem pugillares tabellę cereę, vel ligneę, ſiue alterius ma
teriæ in quibus ſtilo ſcribimus, dictæ ꝙ pugno comprę’
hendantur, vel a pungendo ꝙ ſtilo in his pũgendo, ſcri/
batur. Varijs autẽ nominibus dicebãtur pugillares apud
veteres. Alij duplices, alij triplices, alij quincuplices nomĩ
nabantur. Erant & citrei eborei membrane dicti, qui ex
citro ebore membranis erant confecti.

Pugil, a pugna, vel pugno. Eſt autem qui pugnare conſue/
uit, a quo Pugillatus, us, pugilum vſus.

Pugillice aduerbiũ, ſignificat firmiter valenter. Pla. in Epi.
Quid herilis noſter filius? valet pugillice, atq; athletice.

Pugillari inquit Aug. Eſt eucraticum facere.

Pugio, genus teli, dictus a pugno, quo facile appręhendit̃,
vel ꝙ eo præſentius pugnet, vt inquit feſt. Fronti lib. ij.
ſtratagematon. Q. Sertorius cũ acie decertaret, barbarum
qui ei nũciauerit. Hirtuleum perijs ſe pugione traiecit.

Pugiunculus, paruus pugio. Cice. Hiſpanienſem pugiun/
culum. Cñ. Piſonem appellat.

Pulcher, a, um qđ antiq pulchrũ dixere, qđ non eſt defor/
me, a pollendo qđ polleat forma. Ex quo intelligi datur
hoc nomen aſpirationem non habere, licet vſus vicerit,
cui vix repugnari poteſt, vt pulcher in primo & qnto cãu
cũ aſpiratione pronũciet̃. Natura autem non ineſſe aſpi/
rationem docere hoc ſatis poteſt ꝙ eius dimu. Pulcellus,
a, um, aſpiret̃ minime. Eſt autem pulchritudo, vt Cicer.
lib. iiij. Tuſ. inquit quedam apta figura membrorũ, cum
coloris quadam ſuauitate. Interdum pulcher ſumit̃ pro
bono, ſicut bonus pro pulchro. Teren. Forma bona for/
taſſe, & ecõtrario malus pro deformi. Interdum ꝓ forti.
Vir. Satus Hercule pulchro pulcher Auentinus.

Pulchreſco, pulchreſcis pulcher fio. Aug. Quicqd pulchre/
ſcit viſu, qcqd lenocinat̃ odoratu, qcqd molleſcit attactu.

Pulchritudo proprie dicit̃ de magno corpore venuſtas eſt
gratia quam affert pulchritudo vnde venuſtus is dicit̃ cu
ius forma multũ habet gratiæ inuenuſtus q oĩ caret grã.

Pullus, qđ qdam per ſincopen, a puellus dici volũt, ſigni/
ficat nouellũ, i. paruũ puerũ, & paruũ filium. Vnde par/

uos fœtus, quorumcūqȝ animalium, quin etiam arborū atqȝ plantarum pullos dicimus, ut pullus hirūdinis, pullus, aſini, pulli ranarū Hora. in Ser. Abſentes ranę pullis vituli pede preſſis. Quin etiam priſci pullos dicebāt ſuos cathamithos. Vnde. Q. Fabius cui Eburno cognomen fuit propter candorem, ꝙ eius natis icta eſſet fulmine, pullus iouis appellatus eſt. Sunt qui pulus cum de equo dicitur per ſimplex l, ſcribunt quoniam πῶλος a græcis dicatur, pullus vero gallinę per duplex.

Pulluli, plantariorum ſunt. Pullulus enim a pullus deducitur per diminutionem.

Pullulo, as, pe. cor. quaſi fœtifico. Nam pullulare dicimus arbores cum a radice nouæ plātę ſurgunt. Pli. Naturę & Plantaria demonſtrauit multarum radicibus pullulante ſobole denſa & pariente matre quos enecet. Eius quippe vmbra turba indigeſta premitur, & in lauris punicis platanis cerafis, prunis paucorū hoc in genere rami pariunt ſoboli, vlmorum palmarūq; Nullis vero tales pulluli ꝑueniūt, niſi quarū radices more ſolis, atq; imbris ī ſumma tellure ſpaciant. Huius eſt compoſitum. Expullulo qđ ſignificat extra pullulo, vel extra fructū ꝓduco. Col. li. iiij. Nec dubium. qn gemmæ, q̄ cacumini proximę ſunt: in fecundæ in eo relinquat, ex quibus pampinus expullulat.

Pullulaſco, is pullulanus fio. Item li. v. Ex nouello palmule vitis pullulaſcat.

Pullaſco, is, idem quod pullulaſco. Col. lib. v. Quicqd eſt ſupra vetuſta brachia amputet, & ita ex nouello plamite uitis pulleſcit. Hinc fit compoſitum. Repulleſco. Idem ibi. Cum vere plurimarum ſtirpium natura ſic ſe cōmodet. Vt iuxta cicatricem nouellis frondibus repulleſcant.

Pullaſter, & pullaſtra ſignificant gallum, ſiue gallinā adoleſcentes, ſicut etiam a nobis dñr lingua vernacula. Non enim diminutiua ſunt. Sic a. M Varrone pullaſtre dñr iuuencę gallinę. Ait. n. Et ea, q̄ ſubijcias potius vetulis, q̄; pullaſtris, & que roſtra, vngues, non habeant acutos.

Pullicenus dimi. a pullus & eſt q ex gallinarū ouis naſcit. Helius Spartianus, ſiue Lampri. de Alexandro ſeuero. Et ne earū paſtus grauaret annonam ſeruos habuit vectigales, q eos ex ouis, & pullicenis & pipionibus alerent.

Pullinus, a, um, quod eſt pulli. Vnde pullini dentes, quos primum equi iaciunt.

Pullarius qui pullorū curam habet. Liui. libr. x Nam cum pulli nō paſcerentur pullarius auſpicium mentiri auſus tripudium ſoliſtimum nunciauit conſuli.

Pullarij dñr feles a Tucilio ꝙ pullos gallinaceos ingrant.

Pullatio apud Col. accipit ꝓ fętura pullorū, q̄ & pulliciũm (dr. Pullices ipſa pullatio. Col. libr. ix. de turture. Huius auis ætas ad ſaginam non tam vetus eſt idonea q̄; nouela, Ita circa menſam, cum iam confirmata eſt pullicies eligitur. Idem de apibus cum primo vere in eo vaſe nata eſt pullicies, nouus rex eliditur.

Pullipręmones dñr pedicones a præmendis pullis. i. pueris tenerę ætatis priſci pullum dicebant puerum ab aliquo amatum, hos Lucilius ſuppilones & ſubulones, alij ſubactores. Auſo. Poſtico vulnere foſſores.

Pullus a, um qđ eſt natiui coloris, ideſt non plene obſcurum, atrum. leucopo cōtrariū. ꝙ pulli ouiū ferreo colore naſcunt. Vir. Ne maculis infuſcēt vellera pullis. Tibul. Concidit ad magicos hoſtia pulla deos. Vnde veſtis pulla dr̄ fuſca, atra qua qs in luctu induit. Cice. in Vati. Atqȝ etiam & a te ſcire cupio quo conſilio, aut qua mente feceris, vti in epulo. Q. Arrhij familiaris mei cū toga pulla accumberes? Sunt tamen ꝗ dicunt hūc color in hiſpanum ſiue bethicum dici a quo pullati etiam bethicati dicunt. Mar. & bethicatus ſimul atqȝ leucopatus. Cuius eē rationem dicunt: ꝙ natiuus color in Hiſpania ſubnigrior eſt Idcoqȝ minus vilis. Hic enim color ad nigredinem tendit alicubi plenior alicubi dilucior. Huic proximus color eſt niger qui & fuſcus dicitur & ater. Similiter pullus color dicit impluuiatus, quaſi fumo ex ſtillicidio impluus. Plau. Impluuiatus facit veſtimentis nomina. Itē ſuaſus, vt apud eundem. Sordida, & Suaſa amictus toguli. Ponitur tamen pullus pro nigro. Col. Atqȝ oleris pulli radix hoc eſt oleris atri.

Pullatus, pulla veſte indutus. Hoc eſt lugubrē habitum ferens ex parentum morte q, & atratus dr̄ q mos a Lydis cœptus fuit. Cice. in Vati. Quis vnq̄; cœnauit atratus cū ipſe epuli dominus. Q. Arrhius albatus eſſet. Quidoqȝ pullatus accipit pro viliori perſona, ſiue rudi & imperita. Sue. de Aug. Militē ſecreuit a populo maritis ex plebe proprios ordines aſſignauit prætextatis cuneum ſuum & proximū pedagogis, ſanxitqȝ neqȝ pullatorum media cauea ſederet Quin. Ferire pectus, frontem cædere mire ad pullatū circulū facit. Hoc ē ad cumulū rudiū, atqȝ īpeditorū.

Pulligo idem, quod pullus color. Pli. Fuluis (hoīum. oues Tarentum habet, & alias ſuæ pulliginis.

Pullegium, genus herbæ, ſeu fruticis medicinalis. Eſt. n. calida, & ſicca in tertio gradu. Amb. Ad Felicem. Non mediocres ſumpſi ad conualeſcendum gratiam, quaſi quodā tui alloquij pullegio refocus. Hier. Pulegiū apud indos pipere ꝑcioſius eſt. Col. lib. ix. Pullegij aridis fumigant.

Puluis generis maſcu. & fœmi. Proper. Sit mihi perpetuæ pululs Ethruſca dolor. Dr̄ autem puluis vt qdam putant a pellendo, ꝙ pellatur vi venti. A pud antiquos & puluer dicebatur. Sed ab eo qđ eſt puluis gtūs erit puluis a puluer vero pulueris. Verum in vſu tantum eſt puluis in recto pulueris in obliquis.

Puluiſcul⁹ & puluiſculū diminutiua ſunt, a puluis & vtroqȝ modo inuenit apud auctores, Et generaliter de omni puluere dici poteſt. Apul. Niſi vt peſti mūdicies dentium nitellas oris ex arabicis frugibus tenuem candificū, nobilem puluiſculū complanatorem gingiuæ. Hier. Neſcio qd puluiſculum. Proprie autē ſignificat puluerem illum, quo vtunt puellæ q & cinis dr̄ ad cuius differentiam alius cinis immūdus appellat, Virgi. & cinerem immūdū iactare per agros. Hinc.

Pulucreus, a um quod eſt ex puluere, & Puluerulentus, a, um quod eſt plenum puluere.

Puluero as, puluerem redigo. Col. lib. xiij. Priuſq̄; vineæ puluerentur. Hinc puluerario q̄; eſt gn̄s culturæ vineæ. Ser. Quo imminutæ glebæ vitibus applicant. Pulueret. Pli. Dixit pro puluere plenum ſit. Ait. n exi tu Dane, age, ſparge mundum eſſe hoc veſtibulum volo Venus venturæ eſt noſtra. Nolo hoc pulueret.

Puluereſco in pulueres redigor quod a puluereo fit. Vnde & diſpuluereo pro diſſoluo.

Pulex animal notū, dictū, quod ex puluere generet. Quo nomine etiam dictus eſt vermiculus herbis, & precipue braſſicis infeſtus. A pulex fit pullicinus, ſicut a muſca muſcinus, a formica formicinus.

Pulicoſus pulicibus plenus. Col. lib. viij. Pulicoſæ cani remedia ſunt ſume ciminū tritū pari pondere cum veratro, aquaqȝ mixtus & illitū ſeu cucumeris anguinei ſuccus. Vel ſi hæc nō ſunt, vetus amurca per totum corpus īfuſa.

Pulmo eſt vnū ex viſceribus de natura ſui ſpongioſus. & ideo ſpūs capax q diuidit in ſimilitudinem vngulæ bouis & duæ illæ partes fibre vocantur, ſicuti in omnibus viſceribus Reſpiram⁹ aūt pulmone. Vnde Perſi. Qui pulmo animæ prælargus anhelet. Attollitur enim ſpūs attrahendo & emittēdo deprimit. Ex pulmone naſcit tabes, quam græci Phthiſim vocant, Tunc enim pulmo tabeſcit Ouid. Cernis, vt e molli ſanguis pulmone remiſſus. Ad ſtygias certo limite ducit aquas. Apud veteres pluraliter etiam pulmones dicebant ſicut & ceruices. Pli. in Cur. Pulmones diſtrahunt, extenditur cor. Cice. li. ij. Tuſc. Que lateri inherēs morſu lacera: viſcera, vrgentiſqȝ grauiter pulmonum haurit ſpiritus.

Pulmonarius, a, um, quod laborat pulmonis morbo. Vt ouis pulmonaria apud Col. q̄; li. viij. Ait curari ſimiliter vt ſuem inſerta per auriculam, quam veterinarij conſiliginem

ginem vocant. Dr̃ etiam pulmonarius de morbo quem græco vocabulo pneumonicum & pneumaticum appel lant. Et herba pulmonaria vocatur a medicis, quæ eſt fo lijs mollibus, albo maculatis.

Puluinar pe.pro. quaſi pluminar eſt quod capiti dormitu ri ſupponimus ad pluminorum ſimilitudines. Iuue. Fe da lupanaris tulit ad puluinar odorem. Quo etiam no mine dr̃ lectulus, qui in templis ſterni conſueuit numi nidicatus. Vnde lectiſternium nũcupať, ſicut docet Aug. lib. iij. de ciui.dei. Liui. Curatum lectiſternium & per tri duum habitum decem uiris ſacrorum curantibus, & pul uinaria in conſpectu fuere Ioui & Iunoni, alterũ Neptu no, & mineruæ, Tertium Marti & veneri, Quartũ Apol lini, & Dianæ. Quintum Vulcano ac Veſtæ Sextũ Mer curio, & Cereri. Videtur autem dici puluinar a pluma, qua fulcitur. Abuſiue tñ puluinaria pro templis dicũtur. Inde apud Liuium legitur, ad oia puluinaria ſacrificatũ fuiſſe uidentur & accipi pro illis puluinis, in qbus ſimu lachra deorum recumbentia collocantur. Acron puluina ria dicebantur, aut lecticæ diuorum aut tabulata in qbus ſtabant numina vt eminentiora viderentur.

Puluinus ſeu puluillus, a pluma quaſi pluminus ꝙ plu mis pullorum fit. Ceruical ſeu plumacius. Hier. in terra pro puluillo capiti ſupponebant. Quãdoq; accipitur pro lecto. Cice. in Ver. acti. vij. Nam vt mos fuit Bithyniæ re gibus lectica aperta foro ferebatur, in qua puluinus erat perlucidus melitenſi roſa fartus. Apul. Quattuor Eunu chi confeſtim puluinis compluribus vento tumentibus pluma delicata terreſtrem nobis cubitum p̃ ſtruunt. Item puluini vocantur, qui ſcabellis ſubiniponunť quo mol lior ſit ſeſſio. Hoc eſt lectuli, quid tm exiguum lana vel plu ma, vel alio genere pleni vulgo cuſini quę etiam capiti ſup ponuntur cum dormire volumus. Plau. in ſti. Mane pul uinum. i. expecta ut puluinũ tibi ſubiciamus quo ſedeas, Cice. Afferri iuſſit puluinos, & omnes in ſuis ſedibus ſe derunt. Iuuen. De puluino ſurgat equeſter. Et puluini are læ terra elata inter duos ſulcos in hortis, que porca a por rigendo in agris appellatur. Habet enim veluti puluino rum, in quibus ſedemus ſimilitudinem ꝓpter quod & torus a quibuſdam dicitur. Plin. Areis diſtingui eiſq; re ſupinis puluinorum toris ambiri ſingulis tramitus ful cis, qua datur acceſſus homini ſcatebriſq; decurſus. Col. libr. xij. Vlpicum habet velut allium plures cohærentes ſpicas. Hęq; cum ſint diuiſæ liratim ſeri debebunt vt in puluinis poſitæ minus infeſtentur hyemis aquis. Idem libro. iij. Omnium autem gentium ramos circa kalen das martias in horis per puluinos arearum diſponere cõ uenit. Item puluinus arena durior, quæ in modum ſaxi lapideſcat. Vitru. lib. v. Puluinus firmiſſime ſtruatur. A b hoc puluino arenario videtur. Plau. in Caſ. per tranſla. di xiſſe. Ibo intro ſubducam nauim rurſum puluinarium. Item puluinus, machina, qua naues in portum ſubducũ tur. Oui. Colla q; præloꝝ noſtra ferenda dedi.

Puluinatus a, um quod eſt ad ſimilitudinẽ puluini mol le, ac cõuexum. Pli. Lanuginoſo ac puluinato calice.

Puls vi ſtus antiquiſſimus ex farina aqua melle ſeu caſeo ouo decocto factus quo pro pane veteres vtebantur. Di cta ꝙ ita ſonet cum aqua feruenter aſpergitur.

Pultarius a pulte accipitur pro vaſe pultis. Cor. Cel. Si ex tera defecerint caliculus, aut pultarius oris compreſſioris, ei rei commode aptatur.

Pulmentum ipſa puls vel aliud cibarium ad modum pul tis factum. Apul. Ius porcorum, pullorum, piſcium & ius pulmentorum largiſſimis epulis. Dictum pulmen tum, ꝙ pulſetur vel a pulpa. vel vt ait Var. ꝙ edebat cum pulte ab eo pulmentum vocarunt.

Pulmentarium etiam dicit quod inter cibos ſumitur in ſi militudinem pultis factum. Hoc eſt quod pulmentis vi cem præbet. Iuue. Veniet qui pulmentaria condit. Pli. Pri mum in latio cibum pultem fuiſſe, non panes ſcribit ar gumento q; ad id eſſe, ꝙ pulmentaria pro cibis ſua etiã ætate dicerentur. In Euangelio quoq; legimus. Nunquid pulmentarium habetis? Poſſet etiam dici pulmentarium pulmenti repoſitorium.

Pulmentarium teſtuaceum dr̃ torta quæ coquiť ſub teſta.

Pulticula dimi. a pulte, quo vſus eſt. Pli. lib. xxvi.

Pulpa quandoq; dr̃ neruus ille, qui ab aliquibus dicitur [illegible] a Theophraſto [illegible]. Inter pulpas inquit Pli. & ve nas diſcrimen facile, venæ latiores candidioreſq; ſunt, pul pæ fiſſilibus inſunt & pulpa dr̃ caro ꝙ dentibus pulſeť.

Pulpamentũ a pulpa dictum eſt & accipitur pro cibo lau tiore. Teren. Lepus tu es & pulpamentum quęris.

Pulpitum locus ante ſcenam editior in quo omnis comę dia recitabatur. Græce λογεῖον. Poniť etiã p ſuggeſto. i. pro quocũq; loco edito, vnde ſermo habeť ad populum.

Pulſo as, frequentatiuum a pello ſignificat ſæpe percutio verbero. Cice. de ſuppli. Lictores conſiſtunt valentiſſimi ad pulſandos, verberandoſq; homines exercitatiſſimi. Te ren. in Adel. Sed quis hoc oſtium pulſauit. Transfertur & ad animum. Ambro. Dehinc terroribus pulſat. Plaut. in Epi. Id ego experior, qui in vnum multa confluunt quæ meum pectus pulſant. Interdum pulſare eſt viola re. ledere. Virgi. lib. xij. Pulſatos referens infecto fœdere diuos. Interdum ſonare vt pulſo lyram. Pertinetq; pulſa re ad homines, ſonare ad inſtrumenta vt ſonat cithara. Vnde dicimus. Pulſatum eſt ad terram, non autes ſona tum. Cum auté dicimus pulſo cythara idem eſt qđ cano vel ludo. Virg. Iam pectine pulſat eburno. Huius cõpoſita ſunt. Expulſo qđ eſt valde pulſo. Augu. mortuus eſt qui q̃tumlibet expulſes, q̃tumlibet lanies q̃tumlibet velli ces non expergiſcit. Propulſo de quo ſupra.

Pulſare vocaťr eſt pulſando hoſtiũ, cũ clamore forinſecus.

Pulto as, idem qđ pulſo ſitq; a ſupino pultum quo anti qui vtebantur. Plau. Pultando confregi fores. Teré. Ceſſo iam pultare oſtium.

Pulſus eſt ille, vbi cõiungiť manus lacerto. Pli. Arteriarum pulſus in cacumine membro p euidens maxime index mor borũ in modulos, legeſq; metricas per ætates ſtabilis, aut citatius, aut tardius. Idem alibi pulſum percuſſum appel lat. Nam vitæ gubernacula tenet & ictu crebro aut lan guido valitudiné indicat. Nam li. vij. ſic ait. Venarũ inæ quali, aut formicante percuſſu, ſed hoc ex arterijs eſt.

Pulſatiles venæ ſunt qbus pulſus explorať quas antiqui ar terias vocant ſunt nũc arteriæ ſpũs ſemitæ, ſicut venæ ſan guinis riui.

Pulophagonides. i. pultis deuorator.

Pumex, lapis cauernoſus qui ad corpora leuiganda lauda tiſſimus eſt. Virgi. lib. vij. Vt cum latebroſo pumice piſtor Catul. fre. genere protulit. Pumices præcipui ſunt in Æo lijs inſulis. Probatio eorum eſt in candore ac minimo põ dere. & vt maxime ſpõgioſi, atq; aridi ſint, ac teri faciles. Nec in fricando arenoſi a græcis pumex dicitur Ciſſeris a cis vermiculo.

Pumicoſus, a um qđ pumicis, vel natura vel ſimilitudiné habet. Et pumicoſus dr̃ locus pumicibus plenus.

Pumico, as, pen. cor. pumice polio, leuigo. Tibul. Pumicet & canas tõdeat añ comas. Vñ pumicatũ pumice politus.

Pumilis, pe. cor. paruus, nanus. Col. li. ix. pumiles aues niſi quem humilitas earũ delectat nec propter fœcũditatem, nec propter alium redditum nimium probo.

Pumilus & & pumilio auctore placide mollis & eneruis

Punctus qđ niſi depraueté, barbareq; dr̃ in neu tro. (dicať. Sene. Punctum eſt & adhuc puncto minus qđ incoli mus. Pli. li. ij. Non aliud eſt terra vniuerſa q̃ mundi pun ctus. Tradunt Geometræ punctum eſſe corpus indiui duum, in quo, neq; longitudo, neq; latitudo neq; altitu do deprehenditur & ob incompreſſibilem breuitatem ſui in partes diuidi non poſſe qđ protractus lineam effi cit id eſt corpus vnius dimenſionis. Longum enim eſt ſi ne lato & duobus punctis ex vtraque parte ſolam longitu dinem terminantibus continet. Hinc lineam ſi gemina

mus alterũ corpus efficitur, qđ duabus dimẽſionibus extruitur longo latoq;, ſed alto caret, punctis autẽ quattuor cõtinetur, p ſingulas.ſ.lineas binis. Et hoc græci ε πίπεδον noſtri planum, ſiue ſuperficiẽ vocant. Aug. de quãtitate animæ punctum vocatur qđ nullam diuiſionem patitur, cum medium tenet figuræ, ſi autem principiũ lineæ eſt vel linea aut etiam finis vel cuiꝫ oĩno aliqd notat, qđ ſine partibus intelligendum ſit, nec tñ obtineat figurę medium ſignũ dicitur, eſt ergo punctum nota medium figurę tenens, ſignum nota ſine partibus. Quandoqꝫ tamen punctum ſumitur pro temporis, vel horę momento. Cicę. Cecinnæ. Itaqꝫ nec punctus quidem temporis in ipſa fortuna fuiſſe. Qñqꝫ p minima cuiuſqꝫ rei particula. Itẽ pro Plancio. Nam ꝙ quæſtus es plures teſtes te habere de volitiua q; quot in ea tribu puncta tuleris. Qñqꝫ pro ſuffragijs, & fauore, qm̃ veteres ſuffragia non ſcribebãt, ſed puncto notabant. Vnde expuncti dicebantur viles eiecti ſiue fauore priuati. Hora. Omne tulit punctũ qui miſcuit vtile dulci, hoc eſt ſolus ſuffragia iudicum tulit, qui & vtilẽ, & dulce ſcripſit, qm̃ prodeſſet, & delectaret.

Punctim aduerbium, ſignificat per punctiones, inflictioneſqꝫ gladij, ſiue pungendo.

Pungo is, pupugi, vel punxi, punctum, non ſolũ de ferro ſed de quacunqꝫ alia re dř. Var. Admota aſpis, cum pupugerit, ſi non occidat ſciat ex pſillorum eſſe ſtirpe. Hiero. ad Marcellam. Nudiuſtertius de beatæ memoriæ lea aliqua diximus, illico pupugit animus. Huius compoſita ſunt. Compungo, qđ eſt totũ pungo, ferio, ſeu ſigno. Cic. lib. ij. offi. Ad eum ex epulis in cubiculũ veniens barbarũ & eum quidẽ, vt ſcriptum eſt cõpunctum notis thracijs, diſtricto gladio iubebat anteire.i. ſignatum vel percuſſus. Vnde ſequitur. O miſerum qui & barbarum, & ſtigmaticum fideliorem putaret, quam coniugem. Expungo, foras mitto. Perſi. Quem proximus hæres in bello expungam. Cornut. Proprie expungas, ideſt foras mittam. Tractum a militibus, qui expuncti dicuntur, dum e militia mittuntur. Repungo, de quo alibi.

Punio, is, iui, itum. Quod & pœnio dicitur, quaſi pœna afficio. Hinc impunitus, non punitus. Salu. Impunitos eos dimiſere inde etiam. Impunitas.

Punicus a um pe. cor. quaſi pœnicus a penus, qui a phenicia detracta aſpiratione. Vir. Punica regna vides. Et punicus color. ſiue puniceus, qui eſt coloris rubentis, q græcę phenicos dř. Hora. Puniceis inuecta roſis. Nam exuperantiam, ruboriſqꝫ ſplendorem, teſte. Gel. ſignificat. Punica mala granata quę hoc cognomen ſibi circa Carthaginẽ vendicauerunt, vbi & multa, & inſignia naſci perhibent. Granata dicuntur a granis, quibus ſunt referta.

Pupus, puer paruulus tenerior, pupa puellula. Var. Mãmas Lactantis ſuggentem paſcere pupum. Auſo. Barbara quę lacias vincis alumna pupas. Mar. Pupam ſe dicit Gelia cũ ſit anus. Et a ſimilitudine, pupa quoqꝫ paruula puellaris imago dicitur. Var. in orig. Itaqꝫ breui tẽpore magna pars in deſiderium puparum & ſigillorum veniebat. Moris autem fuit veterum puellarũ paruula quædam puellaria ſimulachra ex linteo inſuere, deinde tomento infarcire, tum veſtibus amicire. Has virgines puericiam egræſſe. Veneri tamen; virginitatis ſuæ inſignia condonabant vt fauſtum futurum matrimonium cederet. Vnde Perſi. Dicite pontifices in ſacro quid facit aurum? Nempe hoc quod Veneri donatę a virgine puppæ.

Pupulus & pupula diminutiua a pupus & pupa. Catul. Deprehendi modo pupulum puellæ.

Pupillus ſimiliter a pupus deriuatur pro impube, qui deſijt eſſe in patris poteſtate, vel morte uel emancipatione Hiero. Pupillus dicitur, qui nõ habet patrem. Orphanus qui nec patrem habet nec matrem.

Pupilla, a pupa dimi. ſicut & pupillus pro mare. Et pupilla, ſiue pupula pars oculi parua, qua continetur uis uidendi quam Lactan. ſcintillam luminis appellat, ꝙ per eam mens intendit, vt videat, tranſmittitqꝫ vim viſibilem, ꝑ oculos quaſi per quaſdam feneſtras. Et ſic eſt dimi. a pupa. Oui. Suſpicor. & fama eſt oculis quoqꝫ pupula duplex, & Pli. lib. xj. ſcribit abſolutam vim ſpeculi in oculis, vt tam parua illa pupula totam imaginem reddat hominis.

Pupula. Vide in dictione Pupilla.

Pupulum vrbs eſt a latere meridionalis Sardiniæ.

Puppes, & puppis vtroqꝫ modo dř pro naui, Oui. de pon. Dum mea puppis erat valida fundata carina.

Purpuriſſum, color factitius, quo genas obliniũt mulieres porphyra, a græcis a noſtris purpura. Hinc porphyriacus purpureus. Oui. Et porphyriacus tigem labra genis.

Purgo, as, mungo quaſi purũ ago, hoc eſt educo. Col. li. iij. Itaqꝫ cauatũ foramẽ, cum purgauerimus vndiqꝫ ad raſos ſurculos inſerimus. Teren. in Adel. Piſces ceteros purge Dromo, congruum iſtum maximũ in aqua ſinito ludere paulisper. Per tranſlationem purgare ſignificat excuſare. Idem in Eun. Sed heus tu purgen ego me de iſtac Traidi ꝙ eam me amare ſuſpicata eſt. Purgari rationes dicuntur, quãdo decidanť ſuperflua, aut obſtantia, collatione facta accepti & expenſi. Huius verbi compoſita ſunt. Depurgo, expurgo, perfecte mundo ſeu palam excuſo. Collu. lib. ij. Cum rurſus amplior meſſis prouenerit, quicqd exercetur capiſterio expurgandum erit. Idem lib. v. De laballa cõuenit expurgari quicqd emortuũ eſt deinde falce radi viuotenus. Teren. in Eu. Quod me accuſat nunc vir ſum extra noxam, ſed non facile expurgari ita animum induxerunt, ſocrus omnes eſſe iniquas.

Perpurgo, valde purgo. Cato de re ru. Aluũ mouebit & poſtridie perpurgabit ſine periculo. Repurgo, rurſus purgo. Lac. li. iiij. Pollutos, & aſperſos maculis repurgabit.

Purgamen, ſeu purgamentum ſordes quæ ex re aliqua immunda, & lurida tergitur, & repurgatur. Gręce peripſima dicitur. Col. lib. j. Sterquilinia quoqꝫ duo ſint. Vnum qđ noua purgamenta recipiat, & in annum conſeruet, & alterum ex quo vetera vehantur.

Purus, a, um, mundum ſine ſorde. Hinc pura veſtimenta a veteribus dicebantur que ſacerdotes ad ſacrificia ſumebant.i. non obſita, non fucata non maculis habentia. Et pure lautum quod aqua pura lotum erat. Et purũ aurum quod expurgatũ, cocturaqꝫ eſſet. Vlpi. Purum locum eſſe diffinit, qui nec ſanctus, nec ſacer, nec religioſus eſt. Huius contrarium eſt impurus, qđ modo ſordidũ, contaminatũqꝫ ſignificat. Cic. Quam multis illũ ingenuis, q; multis matribus familias in illa terra, atqꝫ impura legatione vim attuliſſe exiſtimatis. Modo improbũ. Teren. Mei loci atq; ordinis hominem haud impurum.

Puritas, & mundiciam, & ſimplicitatem ſignificat. Cuius contrarium eſt impuritas turpitudo, ſeu improbitas.

Puro, as, purum facio quaſi purum extraho a quo depuro. pen. pro. Vnde depuratum dicimus mundatum. Suppuro, de quo loco ſuo.

Purulentus a um, quod ſanie plenum eſt.

Purulentia, ę, ipſa paris plenitudo, vel vulnus plenum pure. Hiero. in Eſa. Linteola quæ ad exſiccandam ſaniem & purulentias inijciuntur vulneribus.

Purpura, piſcis ex concharũ genere, annis ſeptem viuens. Congregatur uerno tempore, mutuoqꝫ attrito lentorem quẽdam veluti ceræ emittit. Sed nobilem illũ ſuccus ad tingendas veſtes in medijs faucibus habet. Reliquo tempore fere ſteriles, cum vita ſuccũ emittit. Et ideo viuas capere oportet. Hinc purpureus color dř, qui nigricantis roſæ ſplendore ſublucet, ceterorum omniũ coloris graſſimus, & tingendis ueſtibus maxime expetitus. Hinc purpureæ veſtes dictę ſunt tyriæ a loco, vbi purpura fit. Purpureus tamen niger color eſt precipue dennari qđ ex altitudine nigrũ accipimus. Vir. lib. iiij. Ge. In mare purpureũ violentior influit amnis. Inde purpuraſcit.i. purpureũ fit. Cice. lib. ij. Acad. Quid mare nonne cæruleũ aut eius vnda, cum eſt pulſa remis purpuraſcit. Amb. Quid igiť

deſcribam

deſcribam purpuraſcentes violas candida lilia, rutilantes roſas. Sciendum autem eſt ꝙ V: Vict. inquit. Purpura pro ſolis propinquitate colorem habet. Et punicem quidem procreat Aphrica, idest, quaſi violaceum colorem. Tyros autem rubeum. Purpura in violæ colorem tendens violacea dicitur. Cor. Nepos. Me iuuene violacea purpura vigebat. Accipitur quandoq; purpureus pro pulchro, Virg. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura a pelago, pelagia, appellatur.

Purpureus, a um, quod eſt totum ex purpura. Purpuratus a, um, quod eſt purpura ornatum. Vnde purpurati leguntur. hi qui apud principes dignitate anteirent. Cice. lib. j. Tuſc. Iſtis quæſo inquit, iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Hiero. ad Saluinam. Deinde purpuratorum propinquus ſocius conſobrinus iiſdem, cum ambobus ſtudiis eraditus non eſt inflatus in ſuperbiam, nec cæteros homines adducta fronte contempſit. Inuenitur tamen, quandoq; purpureus pro purpurato. Horat. lib. j. Car. Et purpurei metuunt Tyranni.

Purpureus, color eſt niger rubore quodã admiſto & quãdoq; dicit̃ ceruleus quando de mari, vel flumine dr̃ Vir. lib. iiij. Geor. In mare purpureũ violentior influit amnis. Vnde ſuperius dixit Violæ ſublucet purpura nigræ. De purpureis Coloribus quomodo varij ſunt ſm ſolis temperiem in diuerſis locis. Vide Vict. in pe. Et vlti. c. lib. vij.

Purpurarius, a um, quod ad purpuram pertinet, vt officina purpuraria in qua purpura fit. Ply. Alterum genus eius eſt in purpurarijs officinis.

Purpuriſſum genus coloris facticij quo vtuntur pictores, & cum purpuris pariter tingitur. Pli. lib. xxxv. Et reliquis coloribus quos a dominis dari diximus propter magnitudinẽ ꝓcij ante oẽs eſt purpuriſſum e creta argentaria cũ purpuris pariter tingit̃, hoc greci vocãt Andriclõ.

Purpuriſſa color qui bõbyci mixtus mulierũ genas tingit.

Purpuriſſo as purpuriſſa inficio. Plau. in Tru. Iſtas buccas tam belle purpuriſſatis habens.

Pus, puris ge. maſ. ſanies eſt & quicũq; humor in putredinem, verſus. Hinc purulentus, purulenta purulentum, qđ eſt ſanie plenum. Hiero. ad Oceanum. Quotiens lauit purulentã valaeꝝ ſaniẽ q̃; alius aſpicere nõ audebat.

Puſio, paruus puer. Veteres enim puſum, & puſam pro puero, & puella uſurpabant. Cice. pro Cœlio. Et propter nocturnos quoſdam manes metu tecum ſemper puſio, cum maiore ſorore cubitauit. Capitur tamen fere ſemper pro maſculo ſcorto.

Puſtula eſt ſpecies occultę vomicę, ſiue tuberculus in ſummitate cutis naſcens. Mar. Feruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat. Exornet doctilem garrula plectra lyram Græci puſtulas vocant phlyctenias, quarum tria ſunt genera. Exanthemata quæ Pli. Eruptiones pituite aliquando papulas vocat, Pſydracion paulo durius eſt, ac ſubalbidum, & acutum. Epinyctis puſtula ſubliuida, modice humeſcens, & plena ſanguinis in tybijs & pedibus fere noctu maxime infeſtans, a quo nomen.

Puſtulatum argentum a puſtulis dicitur, quæ in argento cælato in aſpredinem quandam exciſæ viſuntur, ſicut puſtulæ in corpore oriuntur ſimiles illis puſtulis, quæ ex verruca, vel ſudore naſcuntur.

Puſula eſt tumefictio illa leuis, quæ in coquendo pane ſolet aſſurgere, quam Feſtus hetan quoq; uocari ſcribit ꝙ pro rẽ nullius prætij ponitur. Puſula etiã morbi generis, qui alio nomine dicitur ſacer ignis. Col. li. viij. Eſt etiã insanabilis ſacer ignis quam puſulam uocãt paſtores. Hinc puſuloſus, qui eo morbo laborat. Idem ibi. Viuam pecudem quæ fuerit puſuloſa reſupinam obruamus.

Puſillus diminutiuum eſt a puſio, ideſt paruulus, a quo fit aliud diminutiuum puſillulus.

Puſillanimus qui eſt puſilli animi, quem græci micropſychon dicunt a quo puſillanimitas.

Puteal ꝓtoris tribunal, uel ſubſellium dicit̃. Hora. Forum putealq; libonis mandabo ſiccis. Perſ. Si puteal multa cautus uibice flagellas. Et puteal quo cooperitur puteus.

Puteus, qui perpetuas habet aquas. ut docet Aug. & de uiuo fonte manantes. Dictus. ꝙ puteat, dum cauat̃. Ciſterna eſt quæ refrigerat aquas ſuas externas, & aduenticias poſſidet. Huius diminutiuum eſt puteolus.

Puteoli, ciuitas Campaniæ, ab aquæ calidæ putore dicta, ut inquit Feſtus, licet alij putent a multitudine puteorũ, earũdem aquarum gratia factorum. Hæc etiã uocata eſt, Dicæarchia, a iuſticia adminiſtrationis, & gubernationis a Samijs condita ut uoluit Euſe. eo tẽpore, quo Tarquinij a Bruto ſunt expulſi. Hinc fit puteolanus, a um, Cicero. Thermo. Cluuius puteolanus ualde me obſeruat.

Puteanus, a, um, quod ex puteo eſt. Vnde aquam puteanã dicimus: Pli. lib. xiiij. Deinde quantum expreſſere adijciũt uinaceis, aquæ puteanæ, ut & ſecũdariũ paſſũ faciant.

Putealis, & hoc le, eiuſdem ſignificationis. Oui. Vt quo dux pœnus merſit putealibus undis.

Putearius, qui puteos fodit. Pli. depreſſis puteis ſulphurati, uel aluminoſa occurrentia putearios necant.

Putor, fœtor.

Puteo, es, putui, fœteo, & mali odoris ſum, ꝓductaq; ꝑmã ſyllabã. Hora. Putet aper rhombuſq; recens. Perſ. Nec inuideas, ꝙ multa fidelia putet in locuplete penu. Hinc puteſco mali odoris fio.

Putidus a um pe. cor. & putulentus, a um, quod eſt mali odoris. Cice. Putidas ac pecunioſis aures. Nonius. Putidum non ſolũ ab ore fetido & graui quod narib⁹ ꝓbatur, ſed etiam quod auribus triſte, inſuaue, auſterum, rancidum putidum dici poſſe auctoritas vetuſtatis admiſit. Hinc putidiuſculus, dimi. Cice. Cæſari. Sumus enim putidiuſculi, q̃; per te vix licet, verum, vt video licebit.

Putris, & hoc putre quod eſt corruptum, ac reſolutũ. Vir. lib. xj. Quadrupedum putrem curſu quatit vngula campum. Idem lib. j. Geor. Et zephyro putris ſe gleba reſoluit. Super quo Ser. Putris gleba ſolubilis. Col. lib. j. Ideſ pinguis ac putris quia cum plurimum reddat, minimum poſcit. Et quod poſtulat, exiguo labore, atq; impenſa conficit. Hinc putridus, a um, quod eſt corruptum.

Putredo inis, corruptio reſolutio.

Putreo es, marceo & in pus ſoluor. Pacu. Quãq̃; annis & ętate hoc corpus putret.

Putillatum auram, ideſt purgatum. Apud Iureconſultos putum enim purum dicebant veteres.

Putreſco, is, putridus fio. Col. lib. ij. Vt herbarum culmis, cæteriſq; rebus immixta putreſcant, quod vernacula lingua dicimus maſrare. Idem in eodem. Totum ſterquilinium raſtris permiſceri oportet, quo facilius putreſcat & fit aruis idoneum. Huius compoſita ſunt Computreſco. Hiero. in exo. Et computreſcent aquæ: Imputreſco intus reſoluor. Col. lib. vij. Nam animal ipſum oleo merſum necatur & cum imputruit, conteritur.

Putrefacio, reſoluo. Col. lib. iiij. Per apertam vitis medullam nimius humor trahitur idemq; truncum cauat, vnde formicis, aliiſq; animalibus, quæ putrefaciunt, crura vitium latebræ præbentur.

Putiſco, putidus, vel mali odoris fio. Cic. lib. v. de fini. Nõ inſcite illud dictum videatur, inſuauem animum illi pecudi datum pro ſale ne putiſceret.

Puticuli ſunt appellati a puteis, ꝙ ibi cadauera in puteis obruerent, vel ab eo ꝙ in his corpora putreſcerent. Romæ vltra exquilias fuit locus publicus, dictus puticuli, qm̃ illic erat cõmune ſepulchrum miſeræ plebi.

Puto, as, proprie ſignificat falſa, ſuperflua & infructifera, ex quacũq; re a veris & fertilibus reſeco, & purgo, & deputo. Hinc putari arbores dicuntur. Col. lib. ij. Neq; arent neq; vitem aut arborem putent. Vnde arborum purgatores putatores dicunt̃. Et putari ratio dr̃ in qua ſententia pura fit. Hinc factum eſt vt putare, pro cogitare, & conſiderare capiatur. Cogitãdo enim reſecamus mente, quæ

mus alterũ corpus efficitur, qđ duabus dimẽſionibus ex/ truitur longo latoq;, ſed alto caret, punctis autẽ quattuor cõtinetur, p ſingulas. Clineas binis. Et hoc græci ἐπίπεδον noſtri planum, ſiue ſuperficiẽ vocant. Aug. de quãti/ tate animæ punctum vocatur qđ nullam diuiſionem pa/ titur, cum medium tenet figuræ, ſi autem principiũ lineæ eſt vel linea aut etiam finis vel cuiꝫ oĩno aliqđ notat, qđ ſine partibus intelligendum ſit, nec tñ obtineat figuræ me dium ſignũ dicitur, eſt ergo punctum nota medium figu ræ tenens, ſignum nota ſine partibus. Quandoq; tamen punctum ſumitur pro temporis, vel horæ momento. Ci ce. Cecinnæ. Itaq; nec punctus quidem temporis in ipſa fortuna fuiſſe. Qñq; p minima cuiuſq; rei particula. Ite; pro Plancio. Nam ꝙ quæſtus es plures teſtes te habere de voluntate qꝫ quot in ea tribu puncta tuleris. Qñq; pro ſuf/ fragijs, & fauore, qm̃ veteres ſuffragia non ſcribebãt, ſed puncto notabant. Vnde expuncti dicebantur viles eiecti / ſiue fauore priuati. Hora. Omne tulit punctũ qui miſcuit vtile dulci, hoc eſt ſolus ſuffragia iudicum tulit, qui & vti le, & dulce ſcripſit, qm̃ prodeſſet, & delectaret.

Punctim aduerbium, ſignificat per punctiones, in fictio/ neſq; gladij, ſiue pungendo.

Pungo is, pupugi, vel punxi, punctum, non ſolũ de ferro ſed de quacunq; alia re dr̃. Var. Admota aſpis, cum pu/ pugerit, ſi non occidat ſciat ex pſiliorum eſſe ſtirpe. Hiero. ad Marcellam. Nudiuſtertius de beatæ memoriæ lea ali/ qua diximus, illico pupugit animus. Huius compoſita ſunt. Compungo, qđ eſt totũ pungo, ferio, ſeu ſigno. Cic. lib. ij. offi. Ad eum ex epulis in cubiculũ veniens barbarũ & eum quidẽ. vt ſcriptum eſt cõpunctum notis thracijs, diſtricto gladio iubebat an eire. i. ſignatum vel percuſſus. Vnde ſequitur. O miſerum qui & barbarum, & ſtigma ticum fideliorem putaret, quam coniugem. Expungo, fo/ ras mitto. Perſi. Quem proximus hæres in bello expun/ gam. Cornut. Proprie expungas, ideſt foras mittam. Tra/ ctum a militibus, qui expuncti dicuntur, dum e militia mittuntur. Repungo de quo alibi.

Punio, is, iui, itum. Quod & pœnio dicitur, quaſi pœna afficio. Hinc impunitus, non puni. us. Salu. Impunitos eos dimiſere inde etiam. Impunitas.

Puniceus a um pe. cor. quaſi pœnicus a penus, qui a phe/ nicia detracta aſpira io ne. Vir. Punica regna vides. Et pu/ nicus color. ſiue puniceus, qui eſt coloris rubentis, q græ/ ce phenicos dr̃. Hora. Puniceis inuecta roſis. Nam exupe/ rantiam, ruboriſq; ſplendorem, teſte. Gel. ſignificat. Puni ca mala granata quę hoc cognomen ſibi circa Carthaginẽ vendicauerunt, vbi & multa, & inſignia naſci perhibent. Granata dicuntur a granis, quibus ſunt referta.

Pupus, puer paruulus tenerior pupa puellul. i. Var. Mãmas Lactantis ſuggentem paſcere pupum. Auſo. Barbara quę lactas vinis alumna pupas. Mar. Pupam ſe dicat Gelia cũ ſit anus. Et a ſimilitudine, pupa quoq; paruula puellaris imago dicitur. Var. in orig. Itaq; breui tẽpore magna pars in deſiderium puparum & ſigillorum veniebat. Moris autem fuit veterum puellarũ paruula quædam puellaria ſimulachra ex linteo inſuere, deinde tomento infarcire, tum veſtibus amicire. Has virgines puericiam egreſſe. Ve neri tamẽ virginitatis ſuæ inſignia condonabant vt fau/ ſtum futurum matrimonium cederet. Vnde Perſi. Dicite pontifices in ſacro quid facit aurum? Nempe hoc quod Veneri donatæ a virgine puppæ.

Pupulus & pupula diminutiua a pupus & pupa. Catul. De prehendi modo pupulum puellæ.

Pupillus ſimiliter a pupus deriuatur pro impube, qui de/ ſijt eſſe in patris poteſtate, vel morte uel emancipatione Hiero. Pupillus dicitur, qui nõ habet patrem, Orphanus qui nec patrem habet nec matrem.

Pupilla, a pupa dimi. ſicut & pupillus pro mare. Et pupil/ la. ſiue pupula pars oculi p ima, qua continetur uis uiden/ di quam Lact. in. Scintillam luminis appellat, ꝙ per eam mens intendit, vt videat, tranſmittitq; vim viſibilem, & oculos quaſi per quaſdam feneſtras. Et ſic eſt dimi. a pupa. Oui. Suſpicor. & fama eſt oculis quoq; pupula duplex, & Pli. lib. xj. ſcribit abſolutam vim ſpeculi in oculis, vt tam parua illa pupula totam imaginem reddat hominis.

Pupula. Vide in dictione Pupilla.

Pupulum vrbs eſt a latere meridionalis Sardiniæ.

Puppes, & puppis vtroq; modo dr̃ pro naui. Oui. de pon. Dum mea puppis erat valida fundata carina.

Purpuriſſum, color factitius, quo genas obliniũt mulieres porphyra, a græcis a noſtris purpura. Hinc porphyriacus purpureus. Oui. Et porphyriacus figem lubra genis.

Purgo, as, mungo quaſi purũ ago, hoc eſt educo. Col. li. iij. Itaq; cauatũ foramẽ, cum purgauerimus vndiq; ad raſos ſurculos inſerimus. Teren. in Adel. Piſces ceteros purga Dromo. congruum iſtum maximũ in aqua ſinito ludere paulíſper. Per tranſlationem purgare ſignificat excuſare. Idem in Eun. Sed heus tu purgon ego me de iſtac Traidi ꝙ eam me amare ſuſpicata eſt. Purgari rationes dicuntur, quãdo decidunt ſuperflua, aut obſtantia collatione facta accepti & expenſi. Huius verbi compoſita ſunt. Depurgo, expurgo, perfecte mundo ſeu palam excuſo. Collu. lib. ij. Cum rurſus amplior meſſis prouenerit, quicqđ exercetur capiſterio expurgandum erit. Idem lib. v. De laballa cõue/ nit expurgari quicqđ emortuũ eſt deinde falce radi viuo/ tenus. Teren. in Ecy. Quod me accuſat nunc vir ſum extra noxam, ſed non facile expurgari ita animum induxerunt ſocrus omnes eſſe iniquas.

Perpurgo, valde purgo. Cato de re ru. Aluũ mouebit & po ſtridie perpurgabit ſine periculo. Repurgo, rurſus purgo. Lac. li. iiij. Pollutos, & aſperſos maculis repurgabit.

Purgamen, ſeu purgamentum ſordes quæ ex re aliqua im/ munda, & lurida tergitur. & repurgatur. Grece peripſima dicitur. Col. lib. j. Sterquilinia quoq; duo ſint. Vnum qđ noua purgamenta recipiat, & in annum conſeruet, & al/ terum ex quo vetera vehantur.

Purus, a, um, mundum ſine ſorde. Hinc pura veſtimenta a veteribus dicebantur que ſacerdotes ad ſacrificia ſume/ bant. i. non obſita. non fucata non maculis habentia. Et pure lautum quod aqua pura lotum erat. Et purũ aurum quod expurgatũ coctumq; eſſet. Vlpi. Purum locum eſſe diffinit, qui nec ſanctus, nec ſacer, nec religioſus eſt. Hu/ ius contrarium eſt impurus, qđ modo ſordidũ, contami natũq; ſignificat. Cic. Quam multis illũ ingenuis, qꝫ mul tis matribus familias in illa terra, atq; impura legatione vim attuliſſe exiſtimatis. Modo improbũ. Teren. Mei loci atq; ordinis hominem haud impurum.

Puritas, & mundiciam, & ſimplicitatem ſignificat. Cuius contrarium eſt impuritas turpitudo, ſeu improbitas.

Puro, as, purum facio quaſi purum extraho a quo depu/ ro. pen. pro. Vnde depuratum dicimus mundatum. Sup puro, de quo loco ſuo.

Purulentus a um, quod ſaniẽ plenum eſt.

Purulentia, ę, ipſa paris plenitudo, vel vulnus plenum pu re. Hiero. in Eſa. Linteola quæ ad exſiccandam ſaniem & purulentias inducuntur vulneribus.

Purpura, piſcis ex concharũ genere, annis ſeptem viuens. Congregatur uerno tempore, mutuoq; attrito lentorem quẽdam veluti ceræ emittit. Sed nobilem illũ ſuccus ad tingendas veſtes in medijs faucibus habet. Reliquo tem pore fere ſteriles, cum vita ſuccũ emittit. Et ideo viuas ca/ pere oportet. Hinc purpureus color dr̃, qui nigricantis ro ſæ ſplendore ſublucet, ceterorum omniũ colorum gratiſ/ ſimus, & tingendis ueſtibus maxime expetitus. Hinc pur pureæ veſtes dicte ſunt tyriæ a loco, vbi purpura fit. Pur/ pureus tamen niger color eſt precipue denari qđ ex alti/ tudine nigrũ accipimus. Vir. lib. iiij. Ge. In mare purpu/ reũ violẽtior influit amnis. Inde purpuraſcit. i. purpureũ fit. Cice. lib. ij. Acad. Quid mare nonne caeruleũ aut eius vnda, cum eſt pulſa remis purpuraſcit. Amb. Quid igiẽ deſcribam

deſcribam purpuraſcentes violas candida lilia, rutilantes roſas. Sciendum autem eſt q; V: Vict. inquit. Purpura pro ſolis propinquitate colorem habet. Et punicem quidem procreat Aphrica, idest, quaſi violaceum colorem. Tyros autem rubeum. Purpura in violæ colorem tendens violacea dicitur. Cor. Nepos. Me iuuene violacea purpura vigebat. Accipitur quandoq; purpureus pro pulchro, Virg. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura a pelago, pelagia, appellatur.

Purpureus, a, um, quod eſt totum ex purpura. Purpuratus, a, um, quod eſt purpura ornatum. Vnde purpurati leguntur hi qui apud principes dignitate anteirent. Cice. lib. j. Tuſc. Iſtis quæſo inquit iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Hiero. ad Saluinam. Deinde purpuratorum propinquus ſocius conſobrinus iiſdem, cum ambobus ſtudiis eraditus non eſt inflatus in ſuperbiam, nec cæteros homines adducta fronte contempſit. Inuenitur tamen, quandoq; purpureus pro purpurato. Horat. lib. j. Car. Et purpurei metuunt Tyranni.

Purpureus, color eſt niger rubore quodam admiſto & quandoq; dicit̃ ceruleus quando de mari, vel flumine dr̃. Vir. lib. iiij. Geor. In mare purpureũ violentior influit amnis. Vnde ſuperius dixit Violæ ſublucet purpura nigræ. De purpureis Coloribus quomodo varij ſunt ſm ſolis temperiem in diuerſis locis. Vide Vict. in pe. Et vlti. c. lib. vij.

Purpurarius, a, um, quod ad purpuram pertinet, vt officina purpuraria in qua purpura fit. Ply. Alterum genus eius eſt in purpurarijs officinis.

Purpuriſſum genus coloris facticij quo vtuntur pictores, & cum purpuris pariter tingitur. Pli. lib. xxxv. Et reliquis coloribus quos a dominis dari diximus propter magnitudiné ſꝑcij ante oẽs eſt purpuriſſum e creta argentaria cũ purpuris pariter tingit̃, hoc greci vocãt Andricelõ.

Purpuriſſa color qui bõbyci mixtus mulierũ genas tingit.

Purpuriſſo as purpuriſſa inficio. Plau. in Tru. Iſtas buccas tam belle purpuriſſatas habens.

Pus, puris ge. maſ. ſanies eſt & quicũq; humor in putredinem, verſus. Hinc purulentus, purulenta purulentum, qd̃ eſt ſanie plenum. Hiero. ad Oceanum. Quotiens lauit purulenta vulnerũ ſaniẽ q; alius aſpicere nõ audebat.

Puſio, paruulus puer. Veteres enim puſum, & puſſam pro puero, & puella uſurpabant. Cice. pro Cœlio. Et propter nocturnos quoſdam manes metu tecum ſemper puſio, cum maiore ſorore cubitauit. Capitur tamen fere ſemper pro maſculo ſcorto.

Puſtula eſt ſpecies occultę vomicę, ſiue tuberculus, in ſummitate cutis naſcens. Mar. Feruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat. Exornet docilem garrula plectra lyram Græci puſtulas vocant phlyctenas, quarum tria ſunt genera. Exanthemata quæ Pli. Eruptiones pituite aliquando papulas vocat, Pſydracion paulo durius eſt, ac ſubalbidum, & acutum. Epinyctis puſtula ſubliuida, modice humeſcens, & plena ſanguinis in tybijs & pedibus fere noctu maxime infeſtans, a quo nomen.

Puſtulatum argentum a puſtulis dicitur, quæ in argento cælato in aſpredinem quandam excisæ viſuntur, ſicut puſtulæ in corpore oriuntur ſimiles illis puſtulis, quæ ex verruca, vel ſudore naſcuntur.

Puſula eſt tumefactio illa leuis, quæ in coquendo pane ſolet aſſurgere, quam Feſtus hetan quoq; uocari ſcribit q; pro re nullius precij ponitur. Puſula etiam morbi generis, qui alio nomine dicitur ſacer ignis. Col. li. viij. Eſt etiam inſanabilis ſacer ignis quam puſulam uocãt paſtores. Hinc puſuloſus, qui eo morbo laboret. Idem ibi. Viuam pecudem quæ fuerit puſuloſa reſupinam obruamus.

Puſillus diminutiuum eſt a puſio, ideſt paruulus; a quo fit aliud diminutiuum puſillulus.

Puſillanimus qui eſt puſilli animi, quem græci micropſychon dicunt a quo puſillanimitas.

Puteal prętoris tribunal, uel ſubſellium dicit̃. Hora. Forum putealq; libonis mandabo ſiccis. Perſi. Si puteal multa cautus uibice flagellas. Et puteal quo coopertur puteus.

Puteus, qui perpetuas habet aquas. ut docet Aug. & de uiuo fonte manantes. Dictus q; puteat, dum cauat̃. Ciſterna eſt quæ refrigerat aquas ſuas externas, & aduenticias poſſidet. Huius diminutiuum eſt puteolus.

Puteoli, ciuitas Campaniæ, ab aquæ calidæ putore dicta, ut inquit Feſtus, licet alij putent a multitudine puteorũ, eorũdem aquarum gratia factorum. Hæc etiam uocata eſt Dicearchia, a iuſtitia adminiſtrationis, & gubernationis a Samijs condita ut uoluit Euſe. eo tẽpore quo Tarquinij a Bruto ſunt expulſi. Hinc fit puteolanus, a, um, Cicero. Thermo. Cluuius puteolanus ualde me obſeruat.

Puteanus, a, um, quod ex puteo eſt. Vnde aquam puteanam dicimus: Pli. lib. xiiij. Deinde quintum expreſſere adijciũt uinaceis, aquæ puteanæ, ut & ſecũdariũ paſſũ faciant.

Putealis, & hoc le, eiuſdem ſignificationis. Oui. Vt quo dux pœnus merſit putealibus undis.

Putearius, qui puteos fodit. Pli. depreſſis puteis ſulphurati, uel aluminoſa occurrentia putearios necant.

Putor, fœtor.

Puteo, es, putui, fœteo, & mali odoris ſum, pducitq; ꝑmã ſyllabam. Hora. Putet aper rhombuſq; recens. Perſ. Nec inuideas, q; multi fidelia putet in locuplete penu. Hinc puteſco mali odoris fio.

Putidus a um pe. cor. & putulentus, a um, quod eſt mali odoris. Cice. Putidas ac peramoſas aures. Nonius. Putidum non ſolum ab ore fœtido & graui quod narib' ꝓbatur, ſed etiam quod auribus triſte, inſuaue, auſterum, rancidum putidum dici poſſe auctoritas vetuſtatis admiſit. Hinc putidiuſculus, dimi. Cice. Cæſari. Sumus enim putidiuſculi, q; per te vix licet, verum, vt video licebit.

Putris, & hoc putre quod eſt corruptum, ac reſolutum. Vir. lib. xj. Quadrupedum putrem curſu quatit vngula campum. Idem lib. j. Geor. Et zephyro putris ſe gleba reſoluit. Super quo Ser. Putris gleba ſolubilis. Col. lib. j. Ideo pinguis ac putris quia cum plurimum reddat, minimum poſcit. Et quod poſtulat, exiguo labore, atq; impenſa conficit. Hinc putridus, a, um, quod eſt corruptum.

Putredo inis, corruptio reſolutio.

Putreo es, marceo & in pus ſoluor. Pacu. Quãq; annis & ętate hoc corpus putret.

Putillatum aurum, ideſt purgatum. Apud Iureconſultos putum enim purum dicebant veteres.

Putreſco, is, putridus fio. Col. lib. ij. Vt herbarum culmis, cæteriſq; rebus immixta putreſcant, quod Vernacula lingua dicimus maſrare. Idem in eodem. Totum ſterquilinium raſtris permiſceri oportet, quo facilius putreſcat & ſit aruis idoneum. Huius compoſita ſunt Computreſco. Hiero. in exo. Et computreſcent aquæ: Imputreſco intus reſoluor. Col. lib. vij. Nam animal ipſum oleo merſum necatur & cum imputruit, conteritur.

Putrefacio, reſoluo. Col. lib. iiij. Per apertam vitis medullam nimius humor trahitur idemq; truncum cauat, vnde formicis, alijſq; animalibus, quæ putrefaciunt, earum vitium latebræ præbentur.

Putiſco, putidus, vel mali odoris fio. Cic. lib. v. de fini. Nõ inſcite illud dictum videatur, inſuauem animum illi pecudi datum pro ſale ne putiſceret.

Puticuli ſunt appellati a puteis, q; ibi cadauera in puteis obruerent, vel ab eo q; in his corpora putreſcerent. Romæ vltra exquilias fuit locus publicus, dictus puticuli, qm̃ illic erat cõmune ſepulchrum miſeræ plebi.

Puto, as, proprie ſignificat falſa, ſuperflua & infructifera, ex quacũq; re a vtris & fertilibus reſeco, & purgo, & deputo. Hinc putari arbores dicuntur. Col. lib. ij. Neq; arent neq; vitem aut arborem putent. Vnde arborum purgatores putatores dicunt̃. Et putari ratio dr̃ in qua ſententia pura fit. Hinc factum eſt vt putare pro cogitare, & conſiderare capiatur. Cogitãdo enim reſecamus mente, quæ

falſa aut inutilia ſunt. Et quod ve℞ ac bonu ſ eſt, huic co/gitando hęremus. Vnde putare rem dr̃, quod eſt diſputa/re de re, & declarare q̃d res ipſa velit. Teren. Mitto male/dicta omnia, rem ipſam putemus. Interdum ſumit̃ puta/re pro colligere conferre. Plau. in Aul. Putatur ratio, cũ ar/gentario. Interdum aptare. Titi. Da penſam lanam, qui nõ reddet tempori putatam re e facite, vt mulctet̃ malo. In/terdũ æſtimare, iudicare. Teré. in An. Recte putas. Amb. Subrepunt etiam fabulæ frequenter de ſeculo ac volupta/tibus claud re aures non potes prohibere putatur ſuper/biæ. i. attribuitur ſi caſus datiui eſt, vel ęſtimatur ſi geni/tiui. Compoſita ſunt amputo, a quo peramputo, compu/to, deputo diſputo, exputo. Imputo quod eſt quaſi intus annumero compenſo. Hieronymus in leui. Si plures fue/rint anni, qui remanent, vſq; ad iubileum ſm hos reddet, & precium, ſi pauci ponent rationem, cum eo iuxta an/norum numerum, & reddet emptori, q̃d reliquum eſt an/norum quibus ſeruitutem ſeruiuit mercedibus imputatis. Et imputare eſt aſcribere, attribuere, & culpam dare. Idẽ in prolo. Thob. Arguunt enim nos hebreorum ſtudia & imputant nobis contra ſuum canonem latinis auribus iſta transferre. Aug. Quod præſtat ventri imputat pieta/ti. Imputatus vero a, um pro non amputato ſumitur. In/terputo in medium puto. Col. lib. iii. Roſam fruticibus, ac ſurculis diſponi per pluſculos pedales conuenit, per idẽ tempus, quo & viola ſed omnibus annis fodi ante. Cal. Martias, & interputari oportet. Hoc modo annis multis perennat. Oppputo, circumputo Plin. lib. xvij. Opputatur autem quicquid proximo tulit fructum. Perputo, perfecte puto, declaro, & vti dici debet, profero. Plau. in Caſ. Nũc operam date, vt ego argumentum hoc vobis plane perpu/tem. Reputo rurſus, ſeu ſæpe puto retracto, quod dicim' cogito, ſeu multum conſidero ac mecum voluo. Lactan. Cogitanti mihi, & animo meo ſæpe reputanti priorem illum generis humani ſtatum & mirum pariter, & indi/gnum videri ſolet. Sal. Cum ſententias nonnullorum ipſe mecum reputo. Liui. lib. j. Qui ſis non, unde natus ſis re/puta, ideſt bene cõſidera. Et reputare eſt computare. Vlpi. Item ſumptus litis tutor reputabit, & viatica, ſi ex officio neceſſario habuit aliquo exire, vel proficiſci. Supputo cal/culo numero. Hierony. in prolo. lib. Reg. Quomodo igi/tur vigintiduo elementa ſunt per quę ſcribimus hebraice, omne, quod loquimur & eorum iudicijs vox humana comprehenditur, ita vigintiduo volumina ſupputantur quibus litteris & exordijs in dei doctrina tenera adhuc, & lactens viri iuſti eruditur infantia ideſt numerantur. Idem Salomonis quos in fine prouerbia eiſdem alpha/betis, vel inciſionibus ſupputantur, ideſt conſeruntur, vel exprimuntur. Aliquando. Supputare examinare. Idẽ ad Heli. Ædificaturus a/trim futuri operis ſumptus ſuppu/ta. Et omnia habent penul. cor.

Putamen, rerum purgamentum. Nam quicqd ex aliqua re proijcitur, putamen appellatur. Plau. in Cap. Nucleũ amiſi reliqui pignori putamina. Cypri. Imperitus eſt medicus, qui tumentes vulnerum ſinus manu parcente cõtrectat & in alijs receſſibus viſcerum virum incluſum, dum ſer/uat, exaggerat. Aperiẽdum vulnus eſt, & ſecandum, & pu/taminibus amputatis medela fortiore curandum. Vocife/ret, & clamet licet & conqueratur eger impatiens p do/lorem, & gratias agit poſtmodũ, cũ ſenſerit ſanitatem.

Putus a, um, idem, quod purus. Vnde putum argentum. i. purgatum. Iuue. Pauca licet portes argenti vaſcula puti.

Putidus pro ſtulto a Plau. ponitur.

Pycnoſtylon, ędificium in quo ſunt denſæ columne.

Pyctacium apud Lampri. in Alex. Vita. dicit̃ album hoc eſt tabella de albata in qua nomina iudicum ſe lectorum de/ſcribebantur. Sic enim inquit. Deniq; cum inter militares aliquid ageretur multorum dicebat, & nomina. De pmo/uendis etiam ſibi annotabat, & perlegebat cuncta pycta/tia, & ſic faciebat diebus etiam pariter annotatis, & quis, & qualis eſſet inſinuante promotus.

Pyctas græci vocant pugiles. Lampri. in Heliog. Gladiato/res ante conuiuium pugnantes ſibi, & pyctas frequenter exibuit. Hinc pyctale pro certamine. Ser. Pyctale certamẽ appellat pugnam ceſtuum. Hinc Col. lib. ix. Gallinaceum in certaminibus gallorum pugnacem pycten vocat. Non rixoſarum auium Laniſtę cuius plerũq; totum patrimo/nium pignus alee victor gallinaceus pyctes abſtulit.

Pyga dictio græca ſignificat extremam partem tam ante/riorem q̃ poſteriorem. Hinc eſt q̃ & membrum, & na/tes ſignificat. Trunci enim extremum vtrũq; eſt. A quo fit verbum πυγίζω. Vnde apud Mar. Verus legitur epigrã/matis inſcriptio philopygiſta quæ voces pluribus verbis aperiendę non ſunt ab eo qui ſe religioni dicauerit.

Pygiſtæ dicuntur puerarij & emaſculatores, q̃ſi libido prę/poſtera virilem animũ effeminat, a contrectandis natibus ſic appellati qui & pederaſtæ, & puerarij a latinis vocan/tur & emaſculatores & pulli præmones.

Pygargus caprea quædam ſylueſtris, nõ diſſimilis damis. Nam inter caprearum genera ſunt quędam habentes na/tes albicantes πυγή nates α ργος album. Pli. lib. x. pro quodam aquilarum genere accipit. Secundi generis inqt pygargus in oppidis, & in campis albicante cauda. Sunt qui putent eſſe herodiorum genus quæ ales adeo coitu infeſta eſt, vt cũ vir, cũ muliere coire velit acri dolore ocu/lorum vtrinq; ſoluitur ac morientiũ pene ſimiles abeant.

Pygmachia ceſtuum pugna, πυγμή enim ceſtus dicitur.

Pygmachus pugil.

Pygmęi ve lib. vij. Scribit. Pli. Populi in extrema parte mõ/tium Indiæ habitantes ſalubri cœlo ſemperq; vernante qui ternos dodrantes non excedunt πυγμή enim cubi/tus dr̃. Aug. lib. xvj. de ciui. dei. Alios ſtatura cubitales q̃s pygmeos a cubito græci vocant, pugnant cum gruibus, ſed vincuntur. Horum mulieres quinto anno pariunt & ſeneſcunt octauo, de Pigmeis Iuuen. loquitur ſaty. xiii. Ad ſubitas Thracũ volucres nubẽq; ſonorum. Pigmeus paruis currit bellator in armis. Mox impar hoſti, raptuſq; per aera curuis vnguibus a ſęua fertur grue ſi videas hoc gentibus in noſtris, riſu quatiere ſed illic q̃q̃; eadem aſſiduę ſpectentur prælia ridet. Nemo vbi tota cohors pe/de non eſt altior vno.

Pylæmenes dux Paphlagonum, qui ad auxilium troiano/rum profectus eſt. Et pylæmeneus a poetis dicitur.

Pylene, Ætolie opidum. Ppi. Senſit ſcopuloſa pylene. Fle/taq; cognatis auibus melle ...a pleuron.

Pylos oppidum iuxta Theſſaliam a Neleo conditum. Vñ Neſtor dictus eſt Pylius. Oui. Illius attactu pylius iuuene/ſcere poſſet. Sunt aliæ duæ ciuitates hoc nomine.

Pyr latine ignis a quo multa per compoſitionem fiunt. Et pyr oliuę nucleus, q̃ facile ignem concipiat.

Pyra lignorum congeries. Vir. Innumeras ſtruxere pyras. In his cremare corpora antiqui conſueuerunt.

Pyrrha Deucalionis vxor, de qua Iuue. Et maribus nudas oſtendit Pyrrha puellas. Eſt & hoc nomine Cariæ ciuitas iuxta Myrtoum pelagus.

Pyrrhus latine flauus ſiue rufus. Quo nomine dicti ſuere Achillis filius & Epirotarum rex qui bellum cum roma/nis geſſit eo q̃ rufi eſſent.

Pyrus arbor, pyrum fructus dictum, q̃ ad ſimilitudinem pyramidis e lato tendat in acutum, flammę ſimilitudinẽ reddens. Cuius diminutiuum pyrulum protulit Aug. lib. j. conf. Nam hæc ipſa ſunt quæ a pędagogis, & magiſtris a nucibus, & pyrulis, & paſſeribus ad præfectos, & reges aurum, prædia mancipia.

Pyros etiam latine frumentum dicitur.

Pyratium genus potionis quod ex pyris factum creditur, & loco vini ſumebat. Hie. contra Ioui. Timotheo dolen/ti ſtomachum vinum ſuadet bibere, non pyratium.

Pyrrhica,

Pyrrhica cę. ſiue pyrrhice ces. ſaltatio graecanica, quã Pyrrhus in Creta primus inſtituit. Stra.li.x. docet pyrrhicam repertam fuiſſe a pyrrhico pro iuuenibus ad diſciplinam militarem exercendis. Plato.lib. vij. de legibus. Motus pyrrhicos imitator flexus corporum, quibus tela plagaeq; vitantur. Sueto. de Ceſa. Pyrrhicen ſaltauerunt Aſiae bithyniaeq; principum ludis.

Pyrrhicarij dicuntur ſaltatores pyrrhicae.

Pyrrichius genus pedis, q conſtat ex duabus ſyllabis breuibus, dictus a Pyrrho, qui primus victoria potius frequentibus pyrrichijs laudatus ſit.

Pyrrulla apud Ariſto. uermiculus eſt, quem & ceron uocat ar in ea ſpecie nocentem fauis.

Pyralis pennata beſtiola magnitudine muſcae ex igne prouentens. Vnde & nomen a quibuſdam pyrauſta appellatur. quamdiu eſt in igne uiuit, cum euaſit longiore paulum uolatu, tunc emoritur.

Pyramis, idis, moles maxima quadrata, ita cõſtructa, vt e lato in acutum tendat in formam flammae quae latior ſurgens in acutum deſinit. quales Romae adhuc extant duae iam vetuſtate faeſcentes, dicta pyramis φ flammae ſimilitudinem habeat, vel a lapide pyropecilo qui & thebaicus, ex quo aedificabatur ab ignea quadam varietate. πῦρ enim ignis dr̃ ποικιλος varius. Pyramides noſtri metam vocant. φ termini eorum, qui a metiendo. i. menſurando metae dicuntur forma pyramidum aedificari ſolẽt atq; ea figura pyramidalis vocatur. Erant pyramides in Ægypto ſtructae quadratis lapidibus admirandae, faſtigiatae vltra omnem excelſitatem quae manu fieri poſſet vt ſcribit Solinus. Et ſub eis ſepulti reges. Excogitatae primũ a regibus Ægypti ne plebs eſſet ocioſa, uel ne pecuniam ſucceſſoribus relinquerent.

Pyramus pe.cor. proprius adoleſcentis memphitici nomẽ qui Thiſbes amore ardens ſeipſum interemit. Hoc noĩe etiam dictus eſt fluuius inſtar Nili limum deferens qui magnam Ciliciae partem adiecit. De quo extat illud oraculum. Tũc erit vndiſonus late cum pyramus olim Littora perfundens Cyprum ſubeatur in almam.

Pyroboli, penul.cor. ſunt tela ignita & ardentia, quae cum flamma mittuntur. Vnde Plutar. in Dione ſcribens pyrobolo incẽdio cõplures extinctos, hinc pyrobolarius.

Pyrobolarij ſunt iaculatores pyrobolorum.

Pyrrho nomen proprium phyloſophi, a quo phyloſophi Pyrroni dicti, quos graeco cognomẽto σκεπτικοὺς idest conſideratores appellant. Nihil enim decernunt, ſed in quaerendo ſemper conſiderandoq; ſunt. Ac ne videre quidẽ plane quicq; neq; audire ſe putant. Aiuntq; veritatem incomprehenſibilem videri. Idem ἀπορητικοὶ. i. ambigentes dicuntur qm̃ nihil affirmant, & de omnibus ambigũt. Hic patria Elienſis fuit. Primo pictor, deinde Anaxarchi diſcipulus, qui praeter. Virtutem nihil appetendum reliquit. Vixit annis ferme nonaginta.

Pyropecilus gñs lapidis, de quo in dictiõe pyramis dctm̃ ẽ.

Pyreus, Athenienſium portus cui vrbs coniungebatur muro protracto ex oppido, in modum duorum crurum, ob aduentantium multitudinẽ ſemper feruens, vel a Pyreo promontorio quod radijs ſolis exuritur. Pyraeus vero cũ i, latino nomen eſt uiri proprium.

Pyrous, nomen vnius ex eqs ſolis quaſi ardens. Nã quatuor eſſe peribent. Pyrous. ſ. Æthon, Phlegon Eous. Sunt qui declinent. Pyrois, entis, ſicut Simois, entis.

Pyragmõ, ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ἄκμονος. Nã pyr, ignis, ἄκμων incus, quinunq; a calenti incude diſcedit.

Pyrolabes φ ea, quae ignita ſunt, capiat.

Pyrodes. Cylicis filius, qui primus e ſilice excuſſiſſe ignem dr̃, quemadmodum aſſeruiſſe in ferula prometheus.

Pyrobolla malleus φ ignita percutiat.

Pyrene, pen.pro. nomen puellae Bebricis filiae in Pyreneo monte, ab Hercule compreſſę, atq; a feris laniatae, & ibi ſepultae. Qui mons quoq; a poetis Pyrene nuncupatur Sili. Pyrene celſa nimboſi verticis arce diuiſos Celtis late proſpectat Iberos. Tibul. Non ſine me eſt tibi partus honos tui bella pyrene. Teſtis, & Oceani littora ſantonici. Hic mons Hiſpaniae Galliam, ab Hiſpania diuidit. Ab exortu aequinoctiali, in occaſum brumalem porrectus, a crebris fulminum ignibus, vel ἀπὸ τοῦ πυρὸς. i. igne. Nam (vt ſcribit Diodo.lib.vj.) ſyluae in pyreneo frequẽtes incenſo a paſtoribus igne priſci temporis flagrauerũt. Hinc pyreneus Syl. a pyrene puella pyreneum ſaltum dici autumat. Dr̃ autẽ mons ipſe pyrene, & pyreneus mons. Pyrene ẽt fontis nomen fuit vt inquit. Probus in helicone muſis conſecratus. Stra. autem pyrenem fontem ſub acrocorintho monte nominauit. Cuius meminit Perſi. & Plau. i Aul. Interbiberet ſola, ſi vino ſcateat Corinthiẽſem fontem pyrenea poteſt Sta.lib.j.Syl. Nec cõ'dia deſ pyrene largos potius mihi gurges inhauſtus. Eſt & pyrenea regio alluta mari cuius pars auſtralis ad colũnas vſq; herculis reliqua at in ico ad ſeptentrionale latus, cuius regionis longitudo, vt Stra. inquit maxima circiter ſex milium ſtadiorum latitudo. v. milium. Ibi inter pyreneum montem Dubedam Iberus fluuius labitur ambobus aeq; diſiunctus montibus & amnibus exundans in ipſum fluentibus.

Pyrenes, pe.pro. ſunt ceraſorum oſſa ſeu baccae, vt apud Ariſ. li.ij. meteororum in fine vbi ſic legitur. γίνεται τὸ ἐναντίον ἢ οἱ ἀποθλίβοντες τὰς πυρῆνας ἐκ τῶν δακτύλων πηδῶντες.

Pyria vrbs inſulae Leſbi. Pyriaſis latine fomẽtum dicitur.

Pyrgus latine turris dr̃ φ fulgureis ignibus feriri turres cõſueuerũt ἀπὸ τοῦ πυρὸς φ in tẽdat in acutũ. A cuius ſimilitudine pyrgus ẽt vaſis gñs dr̃ a caulitate ſeſſili quo cõiecti tali, agitatiq; mittunt, antequã in alueolum emittant. Hor. Mitteret in pyrgum talos, cuius effigies inſtar turriculae ẽ, vnde nomẽ mutuatur. Mar. Turricula latino vocabulo vſus eſt. Perſi. Orcam dixit. Scire erat in uoto damnoſa canicula quantũ raderet anguſtae collo non fallier Orcae. Haec cũ illa turricula ſiue pyrgus quae alio nomine fritillus dr̃ a poetis. Vnde Porphyrio dicit pyrgum ſignificare, quod nos fritillum dicimus, in quo conlectae teſſerae, agitataeq; mittuntur. Iuue. Paruoq; eadem mouet arma fritillo. Quibus verbis clarum fit de turricula dictum eẽ nõ de tabula luſoria ę̃ lata, & ſpacioſa eẽ conſueuit, & quae alueus ſiue alueolus, ſiue latrunculatia tabula dr̃. Pyrgus etiam militaris ordo dr̃ & turma aequeſtris.

Pyrga teſticulorum burſa.

Pyrgum Tuſciae oppidum, quod & pyrgi numero pluralidicitur. Virgi. Et pyrgi veteres intempeſtaeq; Grauiſcae.

Pyrgobaris turris, vel domus in modũ turris aedificata.

Pyrgoteles, pen.cor. proprium nomen gemmarum ſculptoris nobiliſſimi adeo, vt Alexander Macedo edictum fecerit, ne imagines ſuae ab alio q̃; a Pyrgotele ſculperentur.

Pyretra, herba medicinalis quam vulgo nunc draconem vocant, linguam adurẽs, & mordicans. Eius folia in acetarijs probantur radice vtuntur pigmentarij. Pyretrũ maxer vſurpat. Eſt pyretrum calidum ſiccumq; & quartus in illo. Eſt gradus excutiat dentes ſi frigidus humor Maſticet haec patiens teneat q; diutius ore.

Pyretis, febris ab incendio appellata quemadmodũ, apud nos febris a feruore.

Pyrrites lapis quod plurim' illi ignis ſit, hũc nos ignariũ dicimus, quidam etiam uiuum vocant, quia clauo vel altero percuſſus lapide ſcintillas edit. Augu.lib.xxj. de ciui. dei. Pyretem lapidem perſicum tenentis manum, ſi vehementius premitur, adurere, propter quod ab igne nomen accepit. Praeterea lapis molaris pyrites vocatur φ in eo, quoq; ignis conſpiciatur. Eſt & alius pyrites aeris ſimilitudine in Cypro reperiri felitus. & circa A carnanium, cuius vſus in medicina non paruus eſt.

Pyromantia cum accentu in pe. genus diuinationis, quae fit per ignem vide in magia.

Pyricauta, latine ambuſta dñr, id eſt aduſtiones, & aduſta.

Pythagoras, nomen phyloſophi, de quo dictum eſt men te deos adijſſe, & quæ natura negauit, viſibus humanis, oculis ea corporis hauſit. Hic in Italia in ea pte, quæ magna Græcia dicta eſt maximam iuuenum multitudines phyloſophiam docuit vbi vice numinis cultus eſt. Ex quibus Archita Tarentinus, Alcmeon Crotoniata Hyppoſis Metapontinus, Phylolaus Crotoniata maxie floruerunt, qui dicti ſunt pythagorei, & Italica phyloſophia, quæ a Pythagora defluxit. Dictus pythagoras, q uera pythio nō minus loqueretur. Venit aūt in italiā Tarquinio ſuperbo regnum obtinente. Ferunt pythagorā, ab Ægyptijs ſacerdotibus cerimonias, potentiaſq; numerorum admirandas vices. Geometriæ ſolertiſſimas formulas, a Chaldæis ſideralem ſcientiam, planetarum, & ſtellarum ſtatus ambitus effectus, in geniturís hominū didiciſſe. Cui bragmanes Indorum phyloſophi plæraq; phyloſophiæ documenta contulerunt. Hic leges dedit italis apud Crotoniatas & Metapontinos cuius non minus ſexcenti diſcipuli erant, qui noctu ad eum audiendum cōfluebant. Pythagorei dicti ſunt q ſectā Pythagore tenēt.

Pythagoriſtæ qui vitam Pythagoræ ſequuntur.

Python ſerpens πυθω, quod putredo quoniam ex putredine terræ poſt diluuium Deucalionis natus ſit. Et ē tam maſcu. quā fœmi. generis. Claud. Cæruleus tali proſtratus Apolline Python. Tibul. Vbi delphica pithon. Hinc Apollo Pythius. Eſt & python vt Solinus inquit locus in Aſia in campis patentibus vbi primo aduenatus ſui tempore aduolant cyconiæ.

Pythius, cognomen Apollinis a pythone dracone, quem ipſe in prima infantia ſagittis interfecit. Iunonis nunq; immiſſum ſecundum poetarum fabula. Alij a πο του πυνθάνομαι quod eſt interrogare, & cōſultare. Inde vaticinātes Phebades pythię cognominanť. vt ſcribit Stra. lib. ix. Alij ab πυθειν putreſcere, q nunq; ſine vi caloris efficitur. Poteſt etiam dici phythius.

Pythia, orum ludi Apollinares qui in Apollinis honorez ſunt inſtituti. Oui. lib. j. Meta. Inſtituit ſacros celebri certamine ludos Pythia perdamitę ſerpentis noie dictos.

Pythopolis ciuitas eſt in Aſia, parte eius que Myſia vocať.

Pytio campæ ſunt erucæ venenatæ, in pino naſcentes. Vñ & nomen mutuantur. Græce enī πιτυς vocatus pinus. Vnde & Pythiuſe inſulæ a græcis dictæ, a frutice pineo, monumentis ſcriptorum inditæ. Campe vero ſignificat brucum ſiue erucam a flexura, quæ dicitur Campe. Ply. lib. xxiij. Vſus contra pinorum erucas, quas pytiocampas vocant. Colu. lib. xij. Beſtiolæ, quæ a nobis appellantur erucæ, campæ nominantur.

Pitylisma, atis gn̄s exercitationis & maxime quæ velox quidem ſit, ſed citra intētionem violentiamq; ſit de hac exercitatione Galenus ſic inquit. Eſt pitylisin, ſeu pityliſſare cum quiſpiam ſummis pedibus ingrediens manus ptendit, ocyſſimeq; mouet alteram retrorſum alteras prſum, quo potiſſimū gymnaſi genere ad parietes exercent vt ſi cubis lapſentur apprehenſo mox pariete facile reſurgant atq; ita exercentium lapſus fallunt & ipſa ſit exercitatio imbecillior.

Pytiſma. pytiſmatis, leuis ſputi irroratio, ab πυτιζω, qđ eſt ſputo leui & crebro irrorare. Sunt qui ſcribant pityſma cum y in ſcđa ab πιτύζειν ſpuere. Iuuena. Qui lacedæmonium pityſmate lubricat orbem. ideſt qui lubricat anulum ſputo.

Pyxis pyxidis græcum nomen eſt, a buxo, quod græce. pyxon, latine buxolum. vaſculuʒ e buxo q̄q; & ex alia materia dici poſſit, quoniam ex eo ligno fieri cœpit. Nā. vt docet. Quin. lib. viij. Pyxides cuiuſcunq; materię ſunt quarum vſus varijs rebus eſt accomodatus. Pli. lib. xviij. Primori ineſt pyxis ferrea. Apule. de Aſi. lib. j. Arcula quædam recluſa pyxides pluſculas inde depromit. Huius diminutiuum eſt pyxidicula. in qua aromata continentur. Cor. Celſus. lib. vj. Liquidum collityum pyxidicula ſeruatur. A pyxide etiā pyxidatus dicitur ſignificatq; ad effigiem pyxidis in commiſſura formatum. Pliny. lib. xxxſ. Commiſſuris pyxidatis. Ita vt ſuperior intret calce viua ex oleo leuigatis.

Pyxachanta. idem, quod lycium, medicamentum, quodam a buxo cui ſimilis eſt folio, pyxachantha uero nomen eſt herbæ apud Dioſco.

Q Littera muta ē: ſuperuacua dicitur, ſicut & k. quoniam c. poteſt implere earum vocabulum, & propter nihil aliud, ſcribenda videtur niſi vt oſtendatur ſequens u ante alteram vocalem in eadem ſyllaba poſitas perdere vim litteræ in metro. Et vt pinguior, per eam ſonus habeatur, q̄ per c. haberi poſſit. Quod ſane terminatio ipſius q. & neceſſaria conſequentia alterius u, poſt illud & ante alteram vocalem iudicare poteſt. Nunq̄ enim in eadem ſyllaba vocalem poſt q. ponere poſſumus, quin inter q, & vocalem interponamus u, vt qualis, quatror, ſequitur loquor, quum, vt Vi ctorino placet quanuis, hoc nōnulli per vnum u, ſcribi velint. Trāſfertur autē q. in c. vt loquor, locutus, ſequor, ſecutus. In ſ, torqueo torſi. In x. vt coquo, coxi.

Q Ante V

Qua aduerbium, modo ſignificat per quem locum. Vir. Dic mihi, qua ſit iter, modo inquantum. Sene. Hominem quippe, qua animal eſt moueri ſenſu oportet. Modo partim. Pliny. Medium tempus diſtentum, impeditumq; qua officijs maximis amicitia principum egiſſe. Apule. li. ix. Qua pugnis, qua cubitis qua morſibus etiā deuia lapide correpto totam faciem manuſq; eius & latera conuerberat.

Quadantenus, pe. cor. vſq; ad q̄dam partem.

Quadra, quadræ, menſarium inſtrumentum ex ſtanno, vel argento, ſuper quod dapes ſcinduntur, ſiue apponuntur ſciſſæ, q quadrata forma fieri ſoleat ueluti rotunda repoſitoria orbes dicimus, qui vulgo inciſoria dicuntur. Fiebāt aliqn̄ etiam ex pane. Virgi. libr. vij. Æne. patulis nec parcere quadris. Iuue. Vt bona ſumma putes aliena uiuere quadra. Sunt qui dicant quadram panis fragmentum, ſiue fruſtrū eē q olim apud Romanos quadrati panes dicerenť. Mar. Cōmittis turdū mihi quadrāq; placentæ.

Quadrata ſtatura dr̄, quæ nō eſt nimis longa, & quæ mediocritatis temperamento decora. Vnde Suet. Scribit veſpaſianum fuiſſe ſtatura quadrata.

Quadrus, a, um, quod eſt quadratum. Quadratum uero figura eſt rectas, atq; equales lineas quattuor, & quattuor rectos angulos habens.

Quadratura ipſa quadratio. Vnde Archimedes ſcripſit de quadratura circuli.

Quadro as, in quadrum redigo. Hora. in Epiſto. Et quæ pars quadret aceruum. Per tranſlationem quadrare ponitur, pro conſentire, & ex omni parte conuenire. Tractum a lapidibus quadris qui inter ſe optime conueniunt. Vir. Arboribus poſitis ſecta via limite quadret. Apul. Vt omnia ad calamitatem quadrarent.

Quadrans, genus nummi q ſit quarta pars aſſis, hoc eſt vnciæ tres. Iuuena. Nam ſi pictia quadrans tibi nullus in Archa oſtendatur.

Quadrantal, figura ē, quæ omni ex pte quadrata ſit quales ſunt cubi, & teſſeræ, quibus in alueolo luditur. In quācunq; enim partem incubuerint, immotam habent ſtabilitatem. Eſt & genus uaſis, pedem quadratum habens & continet. xlviij. ſextarios. Plau. Anus hęc ſitit. Quantillum ſitit? Modica eſt capit quadrantal.

Quadrageſima abſolute dicitur pro quarta parte. Sueto. de Calig. Pro litibus, atq; iudicijs vbicunq; conceptas q̄drageſima ſummę de qua litigareť, exigebatur. Sic dicimus

decimam

decimam vigeſimam, quinquageſimam centeſimam.

Quadrifidus a, um, pe. cor. quod in quatuor partes findi poteſt. Vir. lib. ij. Geor. Quadrifidaſq; ſudes & acuto robore vallos.

Quadrifariam aduerbium quadripartito. Varro, Et ea quæ ad mortales pertineant, quadrifariam diſpertiuerim.

Quadriforme, quod habet quattuor formas.

Quadrangulum quod habet quattuor angulos.

Quadriga. pe. pro. quaſi quadriiuga a quattuor equis quibus iungebantur appellata eſt, Gel. Quadrigas Cæſar etiam ſi currus vnus equorum quattuor iunctorum agmen vnum ſit pluratiuo ſemper numero dicendas putat. Aliqñ quadrigarum nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. Col. lib. iiij. Vnde ſacrorum certaminũ ſtudio pernicaſſimarum quadrigarum ſeminia diligenti obſeruatione cuſtodiunt, & ſpem futuram victoriarum concipiunt propagata ſobole generoſi armenti.

Quadrigarius, qui quadrigam agit. Eſt & nomen propriũ auctoris.

Quadriiugi ſiue quadriiuges pe. cor. equi quaterni ad vnũ iugum alligati, ſic biiugi triiugi, & ſeiugi, cum duo, vel tres, vel ſex equi ad vnum currum adhibentur.

Quadripartior, in quattuor partes diuido. Vnde quadripartitum in quattuor partes diuiſum. Quadripartito ad uerbium ſignificat in quattuor partes.

Quadrantaria dicitur per contemptum, vt mulier quadrantaria hoc eſt quæ ex quadrantibus nummis haberi poſſit, vel ex labore vel ex concubitu.

Quadrupes quod quattuor pedes habet.

Quadrupedus, a, um penul. cor. adiectiuum a quadrupes. Am. lib. Hexa. Demerſa mergis quadrupedo corporis greſſu, & velut affixa terris videas eſſe, qũ libera.

Quadrupedo, as, pe. cor. quattuor pedibus gradior. Vnde quadrupedantia animalia quadrupedia dicuntur. Virgi. de equis Perfractaq; quadrupedantum pectora pectoribus rumpunt. Pliny. lib. viij. Theſſalorum gentis inuentũ eſt, equo iuxta quadrupedante cornu intorta ceruice tauros necare.

Quadruplus, a, um, quod eſt quattuor a quo quadruplicitet & quadruplico, as.

Quadruplatores a quadruplo, las, vel a quadruplor. Plau. in Perſa. Quadruplatores appellat delatores q̃ damni quartam partem bonorum indipiſcebantur. Aſco. Quadruplatores delatores erant criminum publicorũ in quare quartam partem de proſcriptorum bonis, quos detulerant, conſequebantur.

Quadruplor, aris, delator fio, & damnati quartam partem accipio. Plau. in perſa. Neq; quadruplari me volo.

Quadrilaterum quod habet quattuor latera.

Quadrimus, a, um, quod habet quattuor annos, a quo fit diminutiuum Quadrimulus, a, um.

Quadrinoctium, quattuor noctes, ſicut binoctium duas noctes ſignificat.

Quadriremis. penul. produ nauis quæ quattuor remorum ordinem habet.

Quadriſyllabum quod ex quattuor ſyllabis conſtat.

Quadriuium dicitur. vbi quattuor viæ conueniunt.

Quadi populi ſunt. Hiero. Sarmatæ. Quadi vandali, & innumerabiles aliæ gentes equorum, & vulpium carnibus delectentur.

Quæ nomen relatiuum cum æ, diph. ſcribitur, vt differat a q; coniunctione cum omnibus compoſitis, vt quæq; quædam, quæuis quæcũq; quælibet & cætera hmõi.

Quæcũq; vim relatiui in ſe continet. vt feci quæcũq; iuſſiſti. Aliqñ ſimplr, & ſignificat oĩa. Cice. Quamobrem quæcũq; a me ornamenta vitę proficiſcent̃ elaborabo vt oẽs intelligant a me habitam eſſe rõnem tuæ dignitatis.

Quæro ris, quæſiui, itum, & queſtum per ſincopam ex q̃ & res componi vr̃. Nam proprie quærere eſt quæ ſit res aliqua inueſtigare. Et dicimus, Quæro te hanc rem, Quęro te de hac re, & Quæro hanc rem abs te. Quæro rem inueſtigo veritatem. Teren. in Adel. Quære rem immo excorque. Item quærere eſt lucrari. Vnde Augu. lib. xvij. de ciui. dei. In latina lingua hoc verbum quærit accipit præpoſitiones, & acquirit dicit̃ q̃; & ſine additamẽto ppoſitionis, q̃rere intelligit̃ acqrere, ex quo lucra vocant̃, & q̃ſtus. Huius verbi compoſita mutant e in i, producti, quę ſunt, Acquiro, anquiro, circũquiro, cõquiro, quod eſt vnde quaq; quæro. Lac. lib. ij. Eiectis hoĩes de paradiſo, vt victũ ſibi labore conquireret. Diſquiro, q̃rendo diſcerno. Aug. lib. ij. de ciui. dei. Vnde poſtea nobis erit in dei veri domini voluntate diſq̃rendi, ac diſſerẽdi locus. exq̃ro inquiro, inueſtigo, quaſi bene intus q̃ro. Lac. lib. iij. Nam ſi qs mores eorum diligenter inquirat inueniet iracundos cupidos. Perquiro inueſtigo. Requiro de quo infra.

Quærito as, frequentatiuum ſignificat inſtanter quæro. Et proprie de his dr̃, qui quotidie inquirendo, vix victus inueniunt, vt inquit Dona. Teren. in Adel. Lana. ac tela victum quæritans. Plau. Qui inops & ſordidus, quæritando alit familiam, ideſt oſtiatim quærendo victum, quod mendici faciunt, qui & rogatores dicuntur. Plau. vt rogator oſtiatim petam panem.

Quæſſere ab antiquis ponitur pro quærere.

Quæſtio a quæſtum ſupino fit, & quãdoq; ſignificat dubitationem, ſiue interrogationẽ, vt q̃ſtio eſt, an mundus eternus ſit. Plau. in Cap. Ne tibi quæſtioni eſſemus. i. ne eſſet q̃ nos quæreres. Eius dimi. eſt. Quæſtiuncula. Hiero. Quæſtiunculã propoſuiſti qd ſit villicus iniquitatis Græce queſtiones ſemata & problemata appellant̃. Q ñq; ſignificat controuerſiam, vt apud rhetores. Quãdoq; Torturam. & corporis dolorem qui datur alicui facinoroſo ad eruendam veritatem ſicut in iudicijs.

Quæſtionor ris, pq̃iro, examino, a quo q̃onarium ius.

Quæſtionarij ſunt inquiſitores, examinatoreſq;. Vnde de diuo Anaſtaſio legitur maximum pondus argenti quæſtionarijs clanculum filij Ieſdini obtulerant.

Quæſtor, præpoſitus pecuniæ publicæ, qui curam erarij habet. Cice. lib. ij. artis vete. Rhodij quoſdam legarunt Athenas legatis queſtores ſumptum quem oportebat dari non dederunt. Hic vrbanus dicebatur, qui etiam vectigalia exigebat a prouincijs. Vnde Lentulus, quæſtor ſenatui ſcribit. Et q̃; primum ad meum officium reuertendum mihi exiſtimaui, & vt reliqua vectigalia exigerem, & q̃ poſui pecuniam, colligerem q̃quid ex ea corruptum eẽt, aut quorum id culpa accidiſſet cognoſcerem.

Quæſtor, quoq; qui imperatoris vice fungitur in exercitu. Cice. in Cato. Sed tamen hoc queo dicere, non me, q̃dem his eſſe viribus, quibus aut miles punico bello aut q̃ſtor in eodem bello, aut conſul in Hiſpania fuerim. Et hic erat primus honoris gradus apud Romanos. Et prætorem quæſtori ſuo parentis loco eſſe oportebat. Itẽ queſitor, qui præeſt iudicijs exercendis, & maleficijs puniendis, quem maleficiorum iudicem appellare ſolemus qui, & quæſitor vocatur. Virgi. Queſitor Minos vrnam mouet. Claud. Queſitor in alto conſpicuus ſolio pertentat crimina. Minos. Dictus quæſtor a quærendo, qui conquireret publicas pecunias, & maleficia, quę trium viri capitales nunc conquirunt. Ab his poſtea, qui quæſtionem, & iudicia exercent quæſtores dicti.

Quæſtura quæſtoris dignitas, ſicut a prætore prætura. Cice. Cuius cum patre magna mihi fuit amicitia, inde a queſtura mea ſicilienſi.

Queſtorius, a, um, quod ad quæſtorem pertinet. Cice. Caninio. Quod ego officio quæſtorio.

Quæſtorius queſtorij qui queſtor fuit, vt vir quæſtorius.

Quæſtus quæſtus. & quæſti. Plau. in Aul. Nam hic apud nos nihil eſt quæſti. Datiuum, & ablatiuus plurales facit queſtibus ſignificatq; lucrum nummariũ. Eſt enim lucrũ etiã amicorũ, & gloriæ, & ſcientiæ. Interdum ponit̃ pro actione ipſa, atq; artificio lucrandæ pecuniæ. Cice. Nã

de artificijs, & quæſtibus, q liber des hñdi ſunt, qui ſordidi. Quin. Nam, vt lingua primum eſſe cœpit in qſtu.

Quęſtuoſus, a, um, idem, quod lucroſus, vt quæſtuoſus homo qui lucri cauſa auidior vndiqꝫ locella quæritat. Colu. lib. vij. In ruſticatione, vel antiquiſſima eſt ratio paſcendi pecoris, eademqꝫ quæſtuoſiſſima.

Quæſticulus diminutiuum ſignificat paruum lucrum. Cice. lib. ij. de ora. Aut quid fiſcum rhetoris cũ lucello meo, aut meus quæſticulus, cũ cœlo terra rerũqꝫ natura.

Quæſtuarius, qui quæſtus gratiã, artem aliquam exercet, & quæſtuariæ artes quæ lucri gratia exercentur.

Quæſo primam perſonam indicatiui tm̃ habet, qͣuis q̃ſere apud Salu. & Ciceronem legatur. Mõ q̃ſo, ac quæſumus dicimus pro rogo. Sunt tamen qui declinẽt. Quæſo quæſis, quæſi, quæſum, vel ſm probum, q̃ſiui, quæſitus Lucre. lib. j. præſenti viſa eſt. Ni diuum paceꝫ votis adit, & p̃ce quæſit. Salu. lib. j. Hiſto. Curionẽ quæſiuit, vti adoleſcentior, & a populo ſuffragijs integer ætati concederet Mamerti. Huius frequentatiuum eſt.

Quæſito, as, Priſcia. Quæro, quærito differentiæ cauſa facit, quia a quæſo quæſito fit.

Quærcus dicitur, ꝙ id genus arboris graue ſit, ac durum, & ꝙ in ingentem euadat amplitudinem tam ſecundę q̃ꝫ quartæ declinationis eſt. Cice. Ibi quærcoruꝫ rami ad terram iacent.

Quærnus, a, um quod eſt ex quærcu. Virgi. lib. j. Georgi. Sed tamen & quærnas glandes.

Querceus, a, um, idem quod quęrnus, a, um, Ser. Querceam coronã accipiebãt, qui in bello ciuem ſeruaſſent.

Quęrneus, a, um, ſimilr poſſeſſiuum. Colu. lib. vij. Probatur maxime ulmea, poſt fraxinea, & ab hac populnea, vltima ſunt, ilignea, & quernea, & laurea.

Quęrcicus, a, um idem. Sue. in Cali. Primo die Phalerato equo, inſigniqꝫ q̃rcica corona, & cetra, & gladio dureaqꝫ (chlamyde.

Querq̃tum ſiue q̃rcetum, locus vbi cõſitæ ſunt quęrcus. Var. Si ad limitem quærcetum habet, non poſſis recte ſm eam ſyluam ſerere oleam.

Quę. q̃rculanę dictę ſunt q̃d. ĩ nymphę q̃rqueto p̃ſidentes.

Quęrcerus, a, um, pe. cor. quod eſt frigidum cum tremore. Lucil. Iactãs me, ut febris quęrcera. Gel. lib. ulti. An tu forte morbum appellari hic putas ęgrotationẽ, cum febri rabida, & quęrcera. Et Feſtus ait antiquos quęrceram dixiſſe grauem, & magnam.

Qualis relatiuum qualitatis eſt, vt qualis pater talis filius. Ponit̃ & interrogatiue, vt Quale ei rĩſum dediſti? Interdum infinite, vt noui qualis ſis. Reſpondet q̃nq; ſeq̃nti ſubſtantiuo, & q̃nqꝫ antecedenti. Hor. in Epo. Sed incitat me pectus, & mammæ putres equina, quales vbera.

Qualitas eſt ſm quam quales dicimur, vt albedo, nigredo aduocatio procuratio legatio, paternitas, filiatio. Qualitates ſunt, q̃ ſm eas albos nigros aduocatos, procuratores patres filios dicimus.

Quallus genus vaſis uiminei, per quod uinũ guttatim defluit cum calcatur uua a colido, reliqua uero materia exire prohibetur. Vir. Tu ſpiſſo uimine quallos, collaqꝫ p̃lorum fumoſis deripe tectis. Ponitur etiam pro ciſtula in qua mulieres ponebant pẽſa lanę. Hor. li. car. Tibi quallũ cythereę puerales. Apud Apul. Accipit̃ pro caniſtro, quo panis ſeruatur.

Quaſillus & quaſillum dimi. a quallus. Feſ. Calathos greci nos dicimus quaſillos. Cice. in Phili. An non inter q̃ſilla pendet aurũ. Et corripit primã ſyllabam q̃uis quallus illi producatur. Tibu. Sit tibi cura togę potior p̃ſſus, atqꝫ quaſillũ. Romani ueteres quaſillũ tallaſionẽ appellarunt ut auctor eſt. Var. Vñ tallaſij nomen in nuptijs frequentabãt ad laniſiciũ nouas nuptas inuitantes.

Quam coniunctio diſcretiua uel electiua, ut diues opto eſſe quam pauper. Aliquãdo ponitur pro poſtq̃; ſiue ex quo. Lac. lib. vi. Iuppiter, atqꝫ dij omnes hæc dederunt ut T. Quintius dictator oppida nouẽ caperet die. xx. q̃ creatus erat. Aliquando pro anteq̃. Sue. in Cæſa. Et pridie q̃ occideretur, in ſermone nato ſuper cœnam, quiſnam eet finis uitæ cõmodiſſimus repertumum in opinatũqꝫ prætulerit aliq̃ñ pro cum. Cice. Tironi. Menandrius poſtridie ad me uenit, q̃ expectarem. De his etiam in poſtridie dictum eſt latius. Aliq̃ñ ſumit̃ pro q̃ñtum & cum poſitiuo q̃ꝫ cõparatiuo & ſuperlatiuo iungit̃, contra Sipontinum qui uult q̃ꝫ pro q̃ñtum ſolum poſitiuo iungi, ut q̃ bene marmorei directa eſt ſemita pontis. i. quantum bene. Cice. Quã moroſi ſint, qui amant, ex hoc potes intelligere. Quin. lib. j. Quã in his quoqꝫ libris erunt omnia compoſitiora, & q̃ꝫ nos poterimus elaborata. i. quanto. Var. lib. ij. De canibus loquens ait. Quã pauciſſimo, tam opti mi in alendo fient. Cato. Quam acerbiſſima olea erit, & oleum facies, tam oleum optimum erit. Vbi etiã ipſum quantum frequentiſſime ponitur. Cice. Niſi ꝙ tanta eſt inter eos quanta maxima poteſt morum ſtudiorũqꝫ diſtantia. Aliquando pro ualde. Sicqꝫ tam poſitiuũ, q̃ꝫ ſuperlatiuũ requirit. Cice. Cũ quo ſemper q̃ꝫ familiariſſime vixerat. Curtius. Colleq̃ꝫ traiecto q̃ꝫ celerrime flumine, occupat. Cæſar. lib. iiij. Vt q̃ꝫ celerem, atqꝫ inſtabilem motum haberet. i. valde celerẽ. Cice. in Lel. Quã multa, enim quæ noſtra cauſa nunq̃ꝫ faceremus, facimus cauſa amicorum. Apul. lib. iiij. Arreptũ me loro q̃ꝫ valido ad anſulam quandam deſtinatũ. i. validiſſimo. Iungitur etiã comparatiuo. Idem. lib. v. Tuſ. Abacoſqꝫ q̃ꝫ plures ornauit argento auroqꝫ cęlato. Sene. Epiſto. lxxviij. Conuocauit q̃ꝫ plures amicos. Iungitur etiam in hac ſignificatiõe his dictionibus per. Pli. Perq̃ꝫ ſcire velim. Teren. Perpol q̃ꝫ paucos reperies meretricibus fideles euenire amatores q̃ꝫ ſic reſoluitur. Pol perq̃ꝫ paucos. Saneq̃ꝫ. Gel. Saneq̃ꝫ vile eſt. Cice. Nam quod Pompeio Caninius ait Saneq̃ꝫ refrixit. Admodumq̃ꝫ. Gel. Voce admodum q̃ꝫ ſuaui, opidoq̃ꝫ. Idem oppidoq̃ꝫ libens audiui. Aliquando q̃ꝫ comparatiue ponitur licet non ſit comparatio, quando. ſ. res rei comparatur. Plau. in Ru. Tacita bona ſunt mulier ſemper q̃ꝫ loquens. Et in lib. Iob. Duplo accepit q̃ꝫ perdiderat.

Quãdudũ, interrogantis. Iamdudũ rñdentis. Plau. Quãdudũ e foro adueniſti domum? Non ita dudum.

Quamdiu, quanto tempore. Cuius relatiuum eſt tam diu quamlibet, quãtuuis quãtumlibet. idem ſignificant. Pli. Impudica mulier quamlibet facinus audet.

Quãobrem cum ponitur cãſiue, tam plurali cõdet, q̃ꝫ ſingu. Singulari ſic. Vnum eſt q̃ꝫobrem te amandũ putem. i. propter quod vnũ. Plurali ſic. Quattuor ſunt q̃ꝫobrẽ imperator maxime laudetur. i. propter quæ quattuor. Cice. Apio. Multaqꝫ mihi veniebant in mentem quã obrẽ iſtũ laborem tibi etiam honori putarem fore.

Quampridem ſignificat multo tempore ante. Cice. Quãpridem nomen Fannij detuliſti.

Quamprimũ tota vna dictio ſignificat valde cito. Cũ primũ vero duæ partes ſunt neceſſeqꝫ eſt eis iungi duo verba. Et ſignificat ſtatim. Vir. Cũ primus paſti repetent p̃ſepia tauri. Si qua tui Coridonis habet te cura venito.

Quãuis & q̃ꝫq̃ꝫ coniunctiones aduerſatiuæ. Virg. Quãquam animus meminiſſe horret. Interdum tamen q̃ꝫuis ponitur pro quantũuis, ideſt valde. Plau. in Mene. Quãuis ridiculus eſt, vbi vxor non adeſt. Terẽ. in Adel. Ne tu quidem quãuis maneo hic ociosus.

Quamnox ſignificat q̃ꝫ cito valde cito.

Qñ aduerbiũ temporis ſignificã quo tpe agiturqꝫ in prima. Poniturqꝫ modo interrogatiue vt Qñ venies. Mõ relatiue, vt Qñ eram iuuenis lr̃is operã dabã. Et correlatiuum eſt tũc. Sicut n. tot, quot talis, qualis, tantus q̃tus, ita tũc qñ dicimus. Infinite, vt Qñ veniam, te alloquar. Ponit̃ interdũ pro aliquãdo, p̃ſertim cũ p̃cedit num, vt Num quando me audiſti. Quæ interrogatio facit hoc ſignificare. Num aliqñ. In quem modum aliqui accipiunt illud Luce. Num quando vos miſi, ſine ſacculo & pera, & calciamentis, qd vobis defuit? Interdũ pro ſiquidẽ, vel quoniam.

quoniam. Et ſic eſt coniunctio cauſalis, habetq; accentus acutum in vltima. Virgi. Hic tibi labor enim, quãdo hæc te cura remordet. Teren. in Adel. Poſtremo quando conſcia ſum a me culpam hanc eſſe procul.

Qñq; ſignificat aliquo tempore, ſic aliqñ & ſiquando.

Qñquidẽ cõiunctio cãlis, pro ſiquidẽ ſeu qm̃. Vi. Qñquidem anſonios non fas cõtingere portus. Col. li. viij. Nãnisi pcedat ſtare debet quãdoquidẽ paſtoris officiũ ſublime celſiſſimum oculo℞ veluti ſpeculam deſiderat.

Quantus refertur ad numerũ, ad pondus, & ad menſuram Et modo interrogatiuũ eſt modo relatiuũ, mõ infinitus. Cuius compoſita ſunt. Aliquãtus quãtiſper, quantuſcũq;. quãtuſquãtus, & quãtuſlibet Quantitatũ vero alia continua, alia diſcreta. Continua eſt, vt linea, ſuperficies, corpus. Diſcreta vt oratio numerus.

Quãtulus, & quãtillus diminutiua ſunt ſicut a tantus tantulus, & tantillus. Et ſignificat q̃; exiguus. Hinc fit q̃tuluſcunqȝ. Aug. li. xiij. de ciui. dei. Nam ideo dr̃ imortalis, quia modo quodam q̃tulocũqȝ deſinit viuere, atqȝ ſentire.

Quantuſcunqȝ. i. q̃; magnus, vel etiam quot. Nam q̃tus interdum pro quot legimus.

Quãtuſlibet, idem qđ q̃tuſcũqȝ, vel ſignificat vnum q̃tus tibi capere lȝ non oẽ vt Quantũlibet ſpaciũ non omnes q̃titatẽ ſpacij. ſed vnũ quãtibi capere libet. Aug. lib. xij. de ci. dei. Quãtuſlibet finitus numerus fuiſſet animarũ infinitis retro ſeculis ſufficere non valeret. i. q̃tuſcũqȝ.

Quantuſquantus, quantuſcunqȝ. Teren. in Adel. Tu quãtuſquantus nihil niſi ſapientia es.

Quapropter aduerbium, ſignificat propter quod.

Quãtiſper, ſignificat q̃to tpe, ſicut Tantiſper tanto tẽpore.

Quaqua ſignificat per quemcunqȝ locum. Plau. in Epi. qua qua tangit.

Quaquauerſus, ſiue quaquauerſum ſignificat in omnẽ partem. Aug. li. viij. de ciui. dei q̃; longe, lateqȝ potuit peregrinatus eſt quaquauerſum cum alicuius nobilitate ſcientiæ percipiendæ fama rapiebat.

Quarto, & quartũ aduerbia inter ſe differũt. Nam quarto cõſul, ſignificat locũ conſulũ, vel ordinẽ hoc mõ. Marcus fuit quarto cõſul, i. q̃ tres cõſules ab origine, & inſtõne & ordine cõſulatus ante fuerũt, q̃; Marcus fuiſſet conſul qui tenet nũc quarto conſulatũ, quartum autem cõſul ſignificat perſonam q̃ quater fuerit conſul.

Quartarius mulio mercenarius, q̃; quartã partẽ queſtus capiat.

Quartanarius qui quartanã febrem patitur.

Quatenus, pe. cor. proprie ſignificat quãtum ſicut Eatenus tantum. Cic. in Lel. Videndum eſt, quatenus amicitie tribuendum ſit. Idem lib. j. Tuſc. Magna culpa Pelopis qui nõ erudierit nec docuerit quatenus eſſet quicq̃; curandus. Aug. li. ij. ſolilo. Profecto carnis q̃tæ inquiſitionis indigeat. quatenus iſta pgredi debeant, ne in quaſdã inexcuſabiles turpitudines decidat. Aliqñ ſignificat quo fine, vt verberaui filium, quatenus ſit bonus. i. ad hoc vel ad hũc finẽ, vt eſſet bonus. Aliqñ ſignificat qm̃ Pli. Et quatenus negatur nobis diu viuere relinquamus aliqd quo nos vixiſſe teſtemur. Docet etiã Acron eſſe aduerbium loci. Interdũ ponitur pro quõ. Lac. lib. iiij quãto terrori ſit demonibus hoc ſignũ ſciet qui viderit quatenus adiurati per chriſtum de corporibus quæ obſederint fugiant. Idem. Pleriq; vias ſibi deuias per præcipitia condiderunt per quæ plebem incautam ad mortem deducerent quod quatenus accidatur exponam.

Quatinus cum i cor. cõiunctio eſt, & ſignificat quia. Iuue, Quatinus hic non ſunt, nec venales elephanti.

Quattuor nomẽ numerale, binarium numerũ in ſe continens, a quo quater aduerbium quartus quaternus quaternarius quaternario. Quadruplus, quadruplum, quadriennium. Quadrimus quadrimum, quadrum, quadranta, quadrans & multa huiuſmodi.

Quaterni q̃tuor. Pli. Quaterni renes corui ſunt in brileto.

Quaternio, quattuor ſimul iuncti, ſiue alterius cuiuſcunq; rei compoſitio, vt in actibus apoſtolicis Tradenſq; quattuor quaternioribus militum cuſtodiendum.

Quatriduũ ſpaciũ quattuor dierum a quo quatriduanus, a, um.

Quaſi aduerbiũ ſimilitudinis, ſignificat ita vt Ima ginem. n. innuit vt iraſceris, quaſi canis. Quæ oratio reſoluitur, per verbum repetitum, hoc eſt iraſceris ſicut canis iraſcitur. Et non ſolũ imaginẽ ſed ipſam plane veritatem ſignificat vt tu pater non amas me, quaſi filiũ. Habet etiã quiddam proprium, quale eſt. Tu obijcis q̃ vxorem repudiauerim, quaſi tu idem non feceris.

Quatio is, quaſſi, quaſſum ſignificat moueo concutio. Lactan. lib. ij. Mentes furoribus quatiunt. Hiero. ad Dama. Qui a deo recedit, ſtatim fluctibus ſeculi quatitur. Liuius Carthaginis mœnia: nunc quatit ariete. Aliquando ponitur quatere pro moleſtare. Virgil. lib. ix. Aut raſtris terram domuit, aut quatit oppida bello. Aliquando proijcere. Teren. in Eunu. Nimirum homo quatietur certe, cum dono foras, compoſita eius mutant q in c, & abijciunt a, vt Abſcutio quod eſt amoueo. Concutio totum cõmoueo. Lactan. lib. vij. Ac primum concutiet terram quam validiſſime, & a motu eius ſcindentur montes Syriæ. Decutio diſcutio, excutio incutio, percutio recutio iterum quatio Succutio ſubtus quatio. Augu. lib. viij. confeſ. Ita horus verba complexus. Quanto propius admouebatur, tanto ampliorem incutiebat horrorem ſed non recutiebat retro, nec auertebat, ſed ſuſpendebat retinebant nugæ nugarum & vanitates vanitatum & ſuccutiebant veſtem meam.

Quaſſo, as, frequentatiuum. Plau. in Tri. Quid quaſſas caput? Aliquando quaſſare rumpere. Virgilius. Quaſſatam ventis liceat ſubducere claſſem. Hinc conquaſſo. Cice. lib. iiij. Tuſcul. Ita illa duo morbus & ægrotatio, ex totius valitudinis corporis conquaſſatione, & perturbatione gignuntur.

Quaſſus, a, um idem eſt quod quaſſatus fractus. Plin. lib. xviij. Antelucanis ferramenta acuere, manubria aptare, quaſſa ſarcire.

Quoaxo, as, proprium ranarum eſt. Feſtus. Quoaxare ranæ dicuntur, cum vocem emittunt.

Que, abſq; diphtongo coniunctio modo copulatiua, vt Arma virumq; cano. Modo cauſatiua pro quoniam. Cice. Non ſolum nobis nati ſumus, or. uſq; noſtri partem patria vendicat: partem amici. Modo expletiua quando, ſcilicet ornatus tantum cauſa ponitur. Proper. ius. Deiphobumqȝ. Helenumqȝ & Polydamanta in armis. Quandoqȝ ponitur pro idem. Plau. Rudis eſt neſcitqȝ quid expedit. Quandoqȝ pro etiam. Apuleius. Id ei ſermoqȝ loquenti non crederem, ideſt etiam ſermo loquenti. In cõpoſitione autem ſemper poſtponitur, ac coniũctionis vim amittit, ſed vim ſyllabice obtinet vt namqȝ, quoqȝ atqȝ, itaqȝ vndiqȝ vterqȝ, pleriqȝ. Componitur etiaȝ, cum qs, qui quę, quod, vel quid, vt quiſqȝ, quiqȝ quęqȝ quodqȝ, quidqȝ. Et adiecta cum, vt quicunqȝ quæcũqȝ, quodcũqȝ, & præpoſitione abs, vt abſqȝ. Cum aduerbio vt neqȝ. Cũ coniunctione, vt atqȝ. Differunt autem inter ſe, qȝ, ac &, atqȝ. Quia qȝ poſtpoſita eſt & enclitica. Ac ſemper præpoſitiua. Atqȝ tam præpoſitiua, quam poſtpoſitiua. Sciendum quoqȝ eſt q̃ que aliquando producitur. Virgi li. iij. liminaqȝ lauruſqȝ dei q̃ hac ratione defendi poteſt quia omnia monoſyllaba ad artem non pertinent & his licenter vti poſſumus: aut certe omne ᴢo ... ideſt particula quæ ſui ſubſtantiam non habet membrum ſuperioris putatur dictionis: vel orationis quod ſi eſt. Liminaqȝ quaſi vna orationis ſit ps. & poteſt quæ finali ratione produci vel corripi.

Quemadmodum dictio compoſita ex que: & ad: & modum ponitur pro aduerbio ſimilitudinis: vt fiat miſericordia tua ſuper nos quemadmodum ſperauimus in te. Ponitur nõnunq̃; interrogatiue: pro quo modo, ſiue ad quẽ modum. Ambro. lib. j. Offi. Nam licet interdum honeſta

loca:ac ſuauia ſint,tamen ab eccleſiaſtica abhorrent regu/la. Quoniam quæ in ſcripturis non reperimus:ea quemadmodum vſurpare poſſumus, Et lib.de paradiſo. Si igit viro culpæ auctor eſt mulier quemadmodum pro bono videtur adiecta.

Queo,is,iui,vel qui quitum ſignificat poſſum. Sal. Sed neq; precio neq; gratia impelli quiuit. Dictũ queo:vt qui/dam putant:quaſi:qui eo. Vnde antiqui nequeunt qñq; pro non eunt:dicebant:cum tñ nequeo ſignificet nõ poſ/ſum. Teren.autẽ quitus,a,um a queor dixit in Ecy. Nam cum cõpreſſa eſt gn̄ata:forma in tenebris noſci nõ quita eſt. Sed antique:vt ait Do.dixit.

Queror,ris,queſtus lamentor. Salu. Sæpe de luxuria:atq; auaritia nr̄orum ciuiũ queſtus ſum habeoq; pe.cor.vt differat a queror paſſiuo verti quero. Dicimus aũt queror illud. Et queror de te cũ illo.vel illi. Cic. Quorum pleriq;:aut queruntur ſemp aliqd aut & exprobrãt. Idem Lentulo. Multa de mea ſnĩa queſtus eſt Cæſari. Aliqñ abſolute:vt apud eundem. Quid multa cõqueſtus eſt grauiter. Cuius cõpo.eſt cõque/

Queſtus:quarti ordinis:ſed tantũmodo plu (ror.pe.cor. rali numero:pro lamentatione. Cuius datiuus,& ablatiuus eſt queſtubus:per u:ſicut portubus.

Querela querimonia:& q̃ſtio eiuſdem ſignificationis ſunt. Col. Quoſdã etiã p̃dictas querimonias:velit ratione certa mitigantes. Ci. Sæpe interſui querelis meorum æqualium.

Querulus:a:um:qd̃ conqueritur:ſiue qd̃ querelis plenũ eſt:Is qñq; a poetis pro canoro ponitur. Virg.li.iij.Geor. Et cantu querulæ rumpent arbuſta cicadæ. Ser. Querulæ cicadæ canoræ. Ho.ſub cantu querulæ deſpicit tibiæ.

Querimoniarius:qui querimoniam exponit.

Queribũdus:lamẽtabilis. Ci. Humiliter:ac queribũda voce.

Querquedula auis ſemp in aquis natans,ſicut Anas quã: qualiam dicimus a voce.

Quis,qui,que qd̃ vel qd qñq; interrogatiue ponuntur. Mar. Nam tantos rogo quis ferat labores. Apul. Quinam hic nouus eſt hoſpes. Gel. Quænam malũ eſt iſta intemperies. Plau. Quod facinus admiſi tantũ. Idẽ. Quid ad illas artes optes,ſi optio adueniat tibi. Aliqñ infinite. Pli. Tus mihi neſcio qs in aurem inſuſurrauit. Idem morbus neſcio qui ante eam ætatẽ incognitus noſtris. Cice. Cuius præcepta ne/ſcio que diſcipulis ſuis palã tradidiſſet. Plau. Nec mihi qd̃ facinus cõſcirem,inueni Sene. Paulũ neſcio:quid viſus eſt balbutire. Qui,que,qd̃ relatiue ſæpe ponuntur. Referũt.n. antecedens. Quis vero,& quid nunq;. Vnde notandũ:q qui,que qd̃ relatiue poſita,qñq; diſſentiunt,a ſuo antece/dente. Cice. Omnes tenues atq; humiles,quæ maxima in populo multitudo eſt,ſibi præſidiũ paratũ putant. Sal. Eſt locus in carcere,quod tullianũ appellatur. Nonnunq; quis ponitur,pro aliqs. Plau. Si quem ſeruorum domi habes. Nam qui pro aliquis in nr̃o caſu raro,p̃terq; apud vetuſtiſſimos inuenitur. Cice. Si quæ ſunt in hac re difficultates. Etenim nõ,qui ſed qua pro aliqua dicimus. Mar. Si qua fides veri prefari maxime Cæſar. Plau. Si quod poſthac verbum fecero. Vir. Spero equidẽ medijs ſi quid pia numina poſſunt. Supplicia hauſurũ ſcopulis. Ponitur item quis admirantis: pro qualis. vt Quis globus o ciues. Et tam maſculino:q̃ fœmi.gene.proferri põt. Plau.in Aul. Hic mihi ſi audes qs ea eſt,q̃uis ducere vxorem. Virgi. Qui cũ partiri curas,de ſocia Camillæ loquitur.i.cũ qua,quia:vt Aug.inquit Antiqui hic:& hæc qs ablatiuo ab hoc:& ab hac qui.ſicut facilis facili. Interdũ qs:& qd pro raro accipiunt. Auctor. Hie. Necnon pro impoſſibili:vt quis ſapiens & intelligit hæc. Et qd p̃deſt ſculptile:quia inſculpſit illud ſictor ſuus in hoc enim impoſſibilitas demonſtratur,in illo raritas. Inuenitur etiam qs in datiuo:& ablatiuo plurali ibus:ſed vl/tima producitur cum in nominatiuo ſingulari corripiatur. Luci.lib.ij. Pro ſata quis ille,qs fuit ille dies. Hora.in Ser. Quis humana ſibi doluit natura negatis. Quod autẽ ad lectiuum eſt ideo ſemper ſubſtantiuo iungitur. Quid vero ſubſtantiuum. Præterea qui quæ:qd̃,frequenter accipiun/tur pro tantus,a,um. Et hoc tribus modis. Nam & cuius humanitatis:es dicere poſſumus, & qua humanitate es, & quæ tua eſt humanitas, Pro tante humanitatis es. Tanta humanitate es. Tanta tua eſt humanitas. Quinti. Hoc ſi ſciſſes pater affirmo promitto,cuius pietatis eſt nemo te anteceſſiſſet. Idem. Quæ tua pietas eſt. In eundẽ ſenſum accipiunt. Is ea,id:vt eius pietatis es. Ea pietate. Et ea tua eſt pietas. Compoſita a quis ſunt. Si qs:aliqs neqs quiſqs, quiſqs a quo vnuſqſqs quiſnã,quiſputas quiſpiã quiſq;.

Quiſquis quicũqs,quiſqs:idem ſignificant.ſ.oẽs. Quiſq; vero,& quiſpiam idem quod aliquis.

Quiſnã interrogatiuũ eſt.i.aliqs,quiſputas.i.quis credis.

Quiſq; tam maſculino,q̃ fœminino generi iungitur. Teren.in Eu. Quandoquidem illarum neqs te quiſq; nouit. Vir.lib.iiij.Geor. Non illis quiſq; cunctantibus altum ire iter,aut caſtris audebit vellere ſigna.

Qui cum ſit relatiuũ ſubſtantiæ ponit tñ aliqñ aduerbia/liter pro quõ. Cice. Qui fieri poterat,vt eius dolore non augerer,qui mecũ ſemper familiariſſime vixiſſet. Aliquã/do pro queadmodum,q̃uis in idem fere recidat. Teren.in An. Nunc ſi quid potes,aut tu,aut hic Birria facite fingite inuenite,efficite,qui detur tibi. Aliqñ ſumitur pro qa,ſed tũc ſubiunctiuo iungitur. Virg. Tiriam qui adueneris vrbem.i. quia adueneris. Plau.aut qui cõfident or iuuẽtutis mores qui ſciat qui hoc noctis ſolus ambulet. Aliqñ ſumitur pro, vt Terẽ.in An. Non qui argumentũ narret ſed qui veteris poetæ maledictis rñdeat. Aliqñ pro vtinã. Idem in Phor. Qui illũ dij oẽs perdant. Aliqñ pro vnde. Idẽ in Ecy. Nec qui hoc mihi eueniat ſcio. Et in An. Nam qui iſthæc tibi incidit ſuſpicio. Aliqñ pro cur,quã ob rem. Cic.lib.v.Tuſ. Qui enim beatior Epicurus q in patria viuebat,q̃ Metrodorus,q Athenis? Teren.in And. Non põt qui? Do. Qui.i.quẽ ob rem. Compoſita a qui ſunt. Quidam qui/cunqs quiuis quilibet.a quo vnus quilibet.

Quia coniunctio cauſalis quæ interdum bis repetitur ſe/quenti ſubiunctiuo vel indicatiuo. Quin. Non quia pro/deſſe nunq; ſa is ſit,ſed quia hoc proſpicere debet, ne qd peius q̃ fecerit faciat.

Quianã aduerbiũ interrogandi,ſignificat quare. Vir.lib.v. Heu quianam tanti cinxerunt Æthera nimbi.

Quiane vna particula eſt.& ſignificat reuera. Virgi.lib.iiij. Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

Quibus in extremis elegãter dr̃ pro quorum in extremo. Ci. Litteræ dantur mihi a te quibus in extremis ſcriptum eſt.

Quid nomen ſubſtantiuũ vt qd negocij tibi eſt. Interdum ponitur pro aliqd,vt ſi quid habes noui,mihi ſcribe Ali/quãdo eſt aduerbiũ interrogandi,pro cur vel quare. Terẽ. in An. Sed quidnã Pamphilũ exanimatũ video,vt ſit qd/nam hoc. Quid. Quid facis Oenone,qd mandas ſemina arenæ. Aliqñ ponitur pro in quo. Cice.in Lel. Quid.n.indigens Aphricanus mei. Quint. Quid tibi tantũ malũ feci, quid offendi. Similiter apud Luci. Et ſi qd aliquẽ defrau/daui,reddo quadruplũ. Compoſita ſunt. Quicqd quidq;, quidqs quidpiã,nequicq; qdnã nunqd qdne qdnilibet,quicũqs vnũ quicqd,vnũquidqs,vnũquidlibet. Vſus aũt habet vt d,ſequente q mutetur in c,vt quicqd quicqs, quicq;,& ſequente p,in p. vt quippiam. Quidcũqs aũt,& vnũquidquid aut vnũquidqs,aut vnũquidlibet nequaq̃ dixero,ſed quidcũqs vnũ quidqs quidlibet vnum &c.

Quid agimus conſilium querentis eſt.

Quid iſthic,aduerbiũ affirmandi ſicut qdni? cur nõ pro/fecto. Et ſic eſt,tanq; ſi diceres qd? & abundat iſtic. Vel potius,qd iſtic ſignificat hoĩem de loco,& de ſnĩa decedere. Teren.in And. Quid iſtic,ſi ita iſtuc animũ induxiſti eſſe vtile,nolo tibi vllum cõmodum in me claudier.

Quidita? ſignificat cur. Quidni? ſignificant certe,vel certus eſt. Videlicet,cur non. Et duæ partes ſunt,ſm̃ Priſci. ſicut cur non. Teren.in Eu. Habes ne hominem amabo. Quid ni habeam. Veteres enim ni,pro ne ponebant, & ne pro non. Plau. Ni ſtulta ſis, & ne vale,pro non vale.

Quidnam

Quidnam, & namquid, & quid ne interrogatiua, vel nomina, vel aduerbia.

Quid tu; deniq;? qd ergo? qd itaq;? qd poſtea qd interea, ſignificant quo pertinet iſtuc, de quo loqueris, ſiue quid attinet hæc dicere, aut quid ſibi vult hic ſermo.

Quid hominis habes? cum contemptu dicit. Terent. in Ecy. Sed qui mulieris vxorem habes.

Quid q̃ris, ſignat qd plura, vel qd opus eſt verbis. Modus ſ uicendi cũ paucis volumus oſtẽdere aliquid. Hora. Quid quæris? viuo, & regno ſimul iſta reliqui.

Quicqd, vt qdam aiũt mutat d, in c, ne bis interrogare videamur, ſic qcq;, ne ſi d, ſcriberet mõ cõſimili quid ſit q; interrogare videamur. Sed non eſt ratio ſatis ponderoſa, vt putem non reprehẽdendũ qui ſcripſerit qcqd. & qcq;. Eſt aũt quicquid ſubſtantiuum, ſicut & qd. Ideo genitiuũ ſubſtantiui, vel adiectiuu; exigit, vt quicquid pecuniariũ, quicquid molle, quodcunq; adiectiuum. Inde ſubſtantiuum in eodem caſu patitur ſicut & quid, vt quodcunq; cœlum adiectiuum vero reſpuit.

Quidam. Vide in dictione aliquis.

Quide; aduerbiũ affirmãdi, quo ſignificat certe. Et tribus modis in orõne accipi ſolet. Vno ad diſtinguendas res, vt ego qdem ſcribo, tu vero legis ille aũt dormit. In quo modo duobus tñ comitibus vti poteſt. ſ. uero, & aute;. Altero quaſi p exceptione; eius, qḋ affirmes. Quin. Torquebis quidem filium, ſed fatebit mater. Cice. lib. iij. offi. Ab optimis illis quidẽ uiris, ſed non ſatis eruditis. Pluresq; in hoc modo comites habere hoc aduerbium põt uerum: uerũtamen: ſed: ſed tamen: at, attamẽ: cæterum. Tertio cum nulla ſequitur ex prædictis cõiũctionibus, vt apud eundem. Aut enim nemo, quid quide; magis credo aut ſi quiſq; eſt ille ſapiens fuit. Eius compoſita ſunt. Equidem, & ſi quidem, de quibus alibi.

Quilibet vnus quem tibi capere libet. Recentiores tñ pħi pro vniuerſali termino accipiũt: ponit & aliquando, pro vili, & obſcuro. Pli. lib. vij. Bis ab Annibale captus, neq; cum quolibet hoſte res fuit. Huic ſimile eſt Horatianum illud Non cuiuſuis eſſe hoĩs Corinthum ire.

Quipote, pe. cor. ſignat, quõ poſſibile ẽ, componit aũt ex (qui & pote.

Quippe ſignat q acerte. Vir. Sed læta & fortia ſurgunt, qppe ſolo natura ſubeſt. Interdũ ſignat quidem, hoc eſt certum eſt. Idem. Atq; hominum queritur curare triumphos. Quippe vbi fas uerſus atq; nefas, tot bella, per obrem. Tam multæ ſcelerũ facies.

Quies ſubſtantiuum fœ. ge. q;uis & adiectiuũ triũ generu; inueniatur. Sal. li. ij. Hiſto. Et inquiete noĩe hiſtrionis vix ſane burbuleium appellabat. A quo ſimiliter Inquies ge. omnis, ſm Priſc. Põt facere gtm̃, qetis, & quiei. qntæ declinationis. Vñ reges, regem, & reqetẽ, actm̃ facit Ci. in Cato. Vt meę ſenectutis requietẽ delectamentaq; noſcatis. Differunt, vt quidã aiunt quies, & trãquillitas, ꝙ qes corporis ſit trãquillitas aĩ. Cic. in plo. li. de Ora. Nã qui locus quietis, & trãquillitatis pleniſſimus fore videbatur, in eo maxime moles moleſtiaꝝ turbulentiſſimæ tempeſtates extiterunt. Eſt autẽ pprie quies ſomnus dicta, quaſi qui tibi es. & nullo alio negocio deſtineris. Tunc. n. cæteris negocijs vacamus, cum dormimus. Salu. Namq; animus ĩpurus dijs hoibuſq; infeſtus neq; vigilijs, neq; qetibus ſedari potuit ita cõſcia mẽtẽ excitã vexabat. Propter qḋ etiã quies pro trãqllitate accipit. Cuius cõtrariũ eſt inquies hoc eſt cura, & ſollicitudo, & moleſtia. Hinc qetus trãqllus, inqetus turbatus, ſollicitus. Quetudo & inqetudo. Quieſco, is, qeui, quietũ mõ dormio ſignat mõ ſto, nõ moueor, vt cũ dicimus. Quieſco. Mõ curis, ſiue labore vaco. Mõ qeſcere facio pſertim ſi actõ iungatur. Vnde Vir. in Buc. Requierũt flumina curſus. i. quietos fecerunt Sic Sal. Paululũ requietis militibus. Quieſco. n. ego aliter dicimus & aliter quieſco ſeruũ. i. qeſcere facio. Plau. Quieſce tumultum qui eſt ante hoſtium. Hinc componuntur. Acquieſco aliquãtũ quieſco. Ci. Ser. Sulp. His vero tẽporibus habeamus aliud nihil in quo acquieſcamus. Q́ñq; ſignificat conſentio, cõdeſcendo. Hie. in plo. Iudith. Sed quia hunc librũ ſynodus nicena in numero ſanctaꝝ ſcripturaꝝ legit cõputaſſe, acqeui poſtulationi veſtrę. Cõquieſco, bene quieſco. Ci. Lentulo. Tu niſi perſpecta re de me nõ cõquieſti. Requieſco ſicut qeſco. Vir. Hic tñ hac mecũ poteris reqeſcere nocte, frõde ſup viridi. i. dormire. Idẽ & mutata ſuos reqerũt flumina curſus. i. qetos eẽ fecerunt. Hie. I Geñ. Et reqeuit die. vij. ab vniuerſo ope qḋ patrarat.

Quin varijs modis dicit. Nam aliquando ponit, pro cur non? Cum. ſ. increpantes vel interrogantes, vel exhortãtes dicimus. Quin venis? qn fugis? Vir. Quin tu aliquid ſaltem potius, quoꝝ indiget vſus viminibus, molliq; paras detexere iunco? Cic. pro Rabi. Quin compeſcitis iſta; vocem indicem ſtulticię? Aliquando pro ꝙ, ſeu ut Idem. Non dubito, quin eo ſis animo, quo ego eſſem, ſi quid tu me rogares. Terẽ. Non dubium eſt quin vxorem nolit filius. Aliquando pro quinẽt. i. inſuper pter id, ſiue atq; etiã. Tunc. n. p hãc particulam magis confirmamus Vir. Quin aſpera Iuno. Quæ mare nunc terraſq; me tu, cœlumq; fatigat. Conſilia in melius referet, quod, & quinimo quandoq; dicitur. Aliquãdo ita ponit, quaſi videat eſſe cõtrariũ priori ſignato, ꝙ nõ, vel vt nõ. Cice. Non idcirco cauſas Iſocrates non õſendit quin id vale eſſe, & honeſtũ exiſtimaret. Similiter cũ dicimus. Non poſſum me cõtinere, quin geſtiã. i. vt nõ, vel quominus geſtiam. Vir Hic tibi neq; mora fuerunt diſpendia tanti. Quin vatem inſanã aſpicias. i. vt non. Aliqñ ponit pro qui non. Cice. Nemo eſt noſtroꝝ, quin vota victoriæ ſuæ fecerit.

Quinimmo, quin potius vt quinimmo beati, qui audiũt verbum dei & cuſtodiunt illud.

Quintilis. Iulius menſis dictus, ꝙ ſit quintus a Martio qui apud antiquos primus anni menſis erat.

Quinq;, nomen numerale & inuariabile, a quo quintus, a, um. Quinus, a, um, Quinarius, a, um. Quinqies quincunx. Quinq; meſtris. Quincupritus. Quincuplex. Quindecim. Quinq̃ginta. Quingẽti. Quinq̃geſimus, & hmõi.

Quinquertium & quinquertiones. Vide in pentathli.

Quinquatria, orum, ab eo, ꝙ quinquatre in ſingulari, ſicut bacchanale, & vulcanale. Feſta erant quæ qnq; diebus palladi fiebant vt Ouid. lib. iij. Faſt. Innuit, ita appellata qm̃ quinq; diebus poſt idus celebrabant. Nã dies poſt idus ſacer erat. Inde quinquatria quaſi quinq; ab atrodie. Primo die fiebant ſacrificia, tribus ſequentibus gladiatores in theatro certabant. Quinto die erat luſtratio. Vnde ait. Vna dies media eſt, poſt fiunt ſacra Mineruæ. Nomina, quæ a iunctis quinq; diebus habent. Sanguine prima vacat, nec fas concurrere ferro. Cauſa ꝙ eſt illo nata Minerua die altera, treſq; ſupra ſtrata celebrantur arena. Enſibus exertis bellica lęta dea eſt. Sunt qui dicant hanc diem munuſculoꝝ quoq; eſſe, quo tempore matronę inter ſe inuicem munera miſſitabant, & cęnas ſeruis apponebant, ut uiri ſaturnalibus. Dicit & quinquatrus, ſicut triatrus ſexatrus ſeptimatrus, decimatrus. Iungiturq; hæc particula atrus, quę nihil ſignificat ſupplemẽti cã. Var. li. j. de lin. la. quinquatrũ diem unũ feſtũ eſſe dicit. ſic appellatũ: ꝙ erat poſt diem quintus idus Martij: ſicut ſexatrus: ab Tuſculanis uocat dies: poſt diem feſtũ & ſeptimatrus, poſt diẽ ſeptimũ. Declinat autẽ ſubſtantiue in plr̃, tam tertię: q; ſcdę declinationis ſicut cętera feſtoꝝ noĩa. Iuue. Incipit optare: & totis qnquatribus optat. Cice. Ita tumultuoſę contentiones: ita moleſtię qn quatrus afferebant. Diomedes uero quinquatriæ a prima declinatione protulit.

Quincunces unciæ qnq;. Hinc qncũcialis ordinũ rõ, de qua apud Var. Pli. & Col. fit mentio. Quincũcialis uero herba dr̃ ut triẽtalis, a mẽſura. i. quæ folio qncunce, aut trientem ęquat amplitudine. Quincunces & uſuræ ſunt quotiens ex centũ nũmis: ut exẽpli grã ſit qnq; nũmos uſurę noĩe pcipimus. ſic ſemiſſes uſurę triẽtes beſſes & huiuſmodi.

Quirites, pe. pro. Romani dicti ſũt a Quirino, ideſt a Ro

mulo vrbis Romæ conditore, qui a a quiri haſta. Quirinus appellatus eſt ꝙ haſta aſſidue vteret̃ q̃ ſabinorum lingua quiris dr̃ vnde quid im ſecurim dict. iputãt q̃ſi ſemiqrtm, q̃q̃ a ſecido et dici pot. Siue ꝙ cures vicerit. Siue ꝙ græci regẽ κύριον dñt. Cõſtat aũt a Romanos eo tp graecos fuiſſe. Oui. in Fa. Siue ꝙ haſta qris priſcis eſt dicta latinis. Pelliacs a telo venit in aſtra deus. Siue ſuo regi nomẽ poſuere Quirites, Seu q Romanus vicerat ille cures. Alij q. irinũ dici exiſtimant, ob generis nobilitatẽ, a patre ſuo quirino hoc eſt marte. Romani. n. Martẽ dũ ſęuiret. Gradiuũ dũ tr. quillus eet. Quirinũ nominabat. Et q̃q̃ hoc nomẽ quirites quidam tantum pluraliter declin. ri velint apud poetas tamen reperimus quiritem a quiris quiritis vel quirites. itis, vel hic & hæc quiritis. In gtõ plurali quiritium & quiritum per ſincopas. Perſius. Heu ſteriles veri, quibus vna quiritem vertigo facit. Oui. An ſi pulſaſſem minimum de plebe quiritem.

Quirinus p. cor. Vide in dictione quirites.

Quirinalis collis dictus eſt, ꝙ in eo Quirini tẽplum erat, ſiue ꝙ in eum commigrauere Sabini a curibus venientes. Et quirinalis porta Romæ dicta, ꝙ ea in collẽ Quirinalem itur, vel ꝙ ꝓxime eam eſſet. Quirini ſacellum.

Quirinalia vocabant diem, quo ſacra quirino fiebant.

Quirito as pe. pro. quod & qritor dr̃, ſignat clamo. romanos cõmoueo, & quiritum auxilium inuoco. Var. Quiritare qrites ciere. Nonius. Quiritare eſt clamare. Lucil lib. vi. i. Saty. Concurſans veluti ancharius clareqꝫ quiritis. Ab apul. ponitur pro ſuppetias petere.

Quiſquiliæ purgamẽta terrarũ, & qcqd ex arboribus minutis ſurculorũ foliorũqꝫ, & florũ decidit vñ nomen venit qcqd cadit, velut qs quærat illas. ob id. Cec. Quiſq̃lias volitis dixit. Et Neuius d turbare ſaxo hõ nõ q̃ſqlia eſt.

Quiſquilium vocant exiguũ fruticẽ ilicis ꝓducẽtẽ coccus, q granũ ẽ ad tingẽdas veſtes gratiſſimũ. Hinc natus eſſe putat̃ vi veſtis coccina lris p imperitiã interceptis ſqualſata vulgo hodie dicit̃ pro quiſquiliata.

Quiſqs in ntõ plurali qq & ſignat qcũqꝫ p totas declinationem perqꝫ oẽs caſus conſimilis vox iteratur.

Quo accipit̃, ꝓ q̃nto vt cũ dicimus. Eo magis, quo magis. Aliqñ eſt aduerbiũ loci. Vir. Quoue tenetis iter. i. ad quem locum tenditis, Aliqñ eſt cõiunctio: & ſignificat vt Pli. Neqꝫ. n. id feci quo tibi moleſtus eſſem. Aliqñ ponit̃ pro quare, vt inquit Dona. Teren. in An. Quo eqorſum pamphylo. Et quo ꝓ ad qd. vel in quẽ vſum Hora. Quo mihi fortuna, ſi nõ cõcedit̃ vti. i. ad quid vultis mihi eſſe bona fortunæ. ſic venuſte interdũ deſunt verba in orõne. Et apud Eſaiam. Quo mihi multitudinem victimarũ veſtrarum. Hinc fiunt compoſita Adquo, quoad. quocirca: quouſqꝫ. quomõ quoqũo, quo quouerſus, quoq̃, quoqꝫ Aliquo, aliquoties.

Quoad cõponi vr̃: ex quo: & ad, ſed ꝑpoſtere, ſicut hactenus quatenus. Et ſignificat donec ſiue q̃diu vel quouſqꝫ: vt Quoad viuã ero tibi amicus. Ci. lib. j. offi. Tã diu aũt velle debebis, quo ad te. q̃tũ ꝓficias, nõ pęnitebit. Nihil differt ita loqui Quoad viuas: & quoad moriar. Hæc. n. q̃uis cõtraria eẽ videant̃ idem tñ ſignificant quoniã duo tpa cum inter ſe oppoſita ſunt: atqꝫ ita cohærentia, vt alterius finis: cũ alterius initio miſceat̃: nõ refert vtrum per extremitates prioris an per initium ſequentis locus ipſe confinis demonſtretur. Poteſt autem eſſe interrogatiuus Teren. in Phor. Quid ſenẽ quoad expectatis veſtrũ? Relatiuum vt quoad iuſſiſti parui. Infinitũ, vt quoadlibet ſtudeo. Cic. Treba. Itaqꝫ quoad opinatus ſumme in prouinciam extiturum que tibi vltro obtulerim meminiſſe te credo. Aliqñ rei, & ingenij facultatẽ, ſiue tpis commoditatem ſignificat vt apud eũdem in Lel. Vt quoad poſſes, & liceret ab eius latere nunq̃ diſcederem. i. q̃tũ. Aliquando q̃titatẽ rerũ tñ denotat. Idem ꝓ lege agraria. Audite vos qui amplisſimi ppl̃i ſen tentiſqꝫ iudicio exercitus huius ſtis & belli geſtis, quoad quęq̃ peruenit, aut peruenerit ex præda, ex manubijs, ex auro coronario. Et ſic ſemper exponitur pro quantum.

Quoad eius tota vna dictio ſignat vſqꝫ vel inq̃tũ, vel q̃tum ad eius vires vel q̃tũ ab eo. Ci. li. j. de Oratore Offin eſt de iis rebus poſſe dicere, que ad vſum ciuilẽ moribus & legibus cõſtitutæ ſunt cũ aſſenſione auditoꝝ quoad eius fieri poterit. Idem. El iboro quoad eius facere poſſum vt conſilia hoſtium intelligam.

Quoaduſqꝫ eiuſdem ſignationis eſt. ſ. q̃tum, vel quouſqꝫ Actius. Nihil te impedio quoaduſqꝫ rem peragas.

Quocirca ſignificat quamobrem.

Quouſqꝫ, q̃diu, vel uſqꝫ ad qd tps. Et ponit̃ interrogatiue. Ci. quouſqꝫ tãdẽ abutere Catilina patientia nr̃a? Relatiue vt quouſqꝫ uolui comedi. i. tandiu comedi. q̃diu uolui. Infinite, ut quouſqꝫ eſſes didici, Aliqñ ſignat uſqꝫ ad quẽ locũ ut quouſqꝫ agri tui fines protraxiſti.

Quõo tota una dictio, ſignat quẽadmodum. Cice. Quõo potuiſſem te conueniſſem. Tale eſt ac ſi diceret̃. Si quattuor pedibus ad te uenire neceſſe fuiſſet. Interdũ p interrogationẽ: ut Quõo fiet illud qñ uirũ nõ cognoſco Erũt etiam due dictões ſi relatiue poni t ut Eo mõ legi quo mõ ſcripſiſti. Aliqñ ẽ aduerbium ſimilitudinis. Et ſic ẽ una dictio. Aug. qũo ſuperius lux mũdi, ſic nũc dicit ſal terræ.

Qũo. i. qualicũqꝫ rõne utcũqꝫ qualitercunqꝫ.

Quoquouerſus, uel quoquouerſum ſigñ ut uerſus oẽs ptes q uernacula lingua dicimus, In qual mane ſe uoglia, ut Quo quouerſum ſcrobẽ pedũ q̃tuor ab arbore ſqt Col.

Quoq̃ ſignat aliquo. i. ad aliq̃ ptẽ locum ue.

Quoqꝫ poni̇̃ p etiã. Seneca. Tu quoqꝫ ſimili modo exercere te d bes. Aliquando pro ſimiliter. Virgilius Vocabere tu quoqꝫ uotis.

Quo minus ſignificat, ut non. Aug. Sup Ioannem. Si quo minus dixiſſem uobis. Interdũ ſtatim. Virgi. Et quo minus arua inſequitur. Quandoqꝫ ſunt duæ partes Amb. Super Lucam Fide tuus putet ſibi quo minus ea requirat magis poſſe ſuppetere.

Quo iure quaqꝫ iniuria ꝓuerbiale eſt: quaſi per fas, nefas uelis nolis. Teren. in And. Quo iure, quaqꝫ iniuria me præcipitem in piſtrinum dabit.

Quoniam coniunctio cauſalis, ut quoniam prodeſt lege Poteſt etiam eſſe ſubcõtinuata ut quoniã ambulat, mouetur. Interdum auctore Feſto ſignificat poſtq̃.

Quod nomen relatiuum ẽ & cõiunctio cãlis, cũ ponitur: pro qa. ut ꝙ ſcribas lætor. Et non caſtigo te ꝙ odio habeam ſed quo meliorem efficiam, ubi enim poteſt eſſe quod ibi ẽt quia. Et ubi poteſt eſſe ut ibi poteſt eſſe quo, & econtrario, ut Nõ te caſtigo, quia odio habeam, ſed ut meliorem efficiam. Quandoqꝫ ponitur pro ſi, & in pncipio clauſulæ locari ſolet. Cice.

Quod ſi quis a me huius conſilij mei cauſam quærat ita reſpõdeo. A quod fit quoddam, quodpiam qcq̃ quodcunq̃ quodlibet unumquodq̃.

Quondam aduerbium temporis: & modum preteritum tempus denotat, pro olim uel aliquando. Cice. Fuit iſta quondam in hac Repub. Virtus. Modo pſens. Virgi. Quondam etiam uictis redit in precordia uirtus. Ponitur quandoqꝫ pro ſemper. Idem, ut quõdam in ſtipulis magnus ſine uiribus ignis.

Quorſum, uerſus quem locũ quaſi quo uerſum ut quorſum uadis? Quorſum ſeruus tuus iaterat, tu iuſſiſti. quorſum ſic res euaſura dubito.

Quot nomen numerale, ut Quot nũmi tibi ſunt? Scio q̃t nummos habes habeo tot, quot tu.

Quotquot, idest omnes qui.

Quotidie. Vide in dictione Cotidie.

Quotiens ſignificat quot annorum habet enim antecedentia nomina numeralia uel compoſita ex numeralibus, & anno ut anniculus: biennis triennis: ut tu es biẽnis quottennis ille: Quidã & uſurpant quotennium, ſicut ſeptennium.

Quotennus

Quotenus relatiuum diuiſiuum ſignificat uſq; ad quem numerum. Ci. ad Atti. In ripa neſcio quoteno ꝑ iugerum.

Quotus relatiuũ ordinale, quo ſignificatur cuius numeri, ſiue in quo numero aut ordine, ut ſum primus in ciuitate, quotus es in tua. Q̄ñq; ponit̃ pro quot. Mar. Dic quotus es, quãti cupias cœnare. nec ullũ addideris uerbũ mẽſa parata tibi eſt. i. quot eſtis, & quot tecũ habes. Quãdoq; ſignificat cõtinuam quãtitatem, & ponitur pro quantus. Iuuena. Quota portio fecis Achcæ.

Quotuſquiſq; in ſingulari. Idem ſignificat qḋ nomen numerale quot vt quotuſquiſq; eſt, qui aliter ſentiat. Augu. lib. xix. de ciui. dei. Quotuſquiſq; hoſum eſt cui ꝓfunditas utilitatis huius appareat. Et eſt uetus eleganſq; locutio, per interrogationẽ, & ad paucitatem refertur, ut quotuſquiſq; ſtudet, hoc eſt q̃ pauci ſunt, qui ſtudeat. Cice. pro Plancio, Quotuſquiſq; iuris peritus eſt, quotuſquiſq; diſertus eſt.

Quotuplus ad menſuram, vel ad pondus referẽ, vt Meus ager reddit decuplum, quotuplus non reddit tuus. Quotuplex quot generum.

R Littera ſemiuocalis ẽ, & liquida. quæ poſt mutam in eadem ſyllaba poſita præcedentem ſyllabam, modo longam modo breuem facit, vt Ouidius in dictione patrem exemplum poſuit. Iam patres, famuloſq; patris lu cemq; timebas, vbi pa. ſyllaba, & producitur & corripit̃. Et apud græcos in initio dictionum r littera recipit aſpirationem vt Rhadamantus, Rhea, & huiuſmodi. Conuerteturq; nõnunq̃; in l, vt intelligo pro intelego. Pelluceo pro perluceo, in ſimplicibus, vt niger nigellus vmbra vmbella. In ſ, vt arbos; pro arbor odos pro odor. Tranſit in duo ſſ, vt vro vſſi, gero geſſi. In u conſonantes, vt ſero ſeui tero triui. In n, vt Æneus pro æreus.

R ante A

Rabbath, metropolis eſt filiorum Ammõ, quæ hodie, a rege Egipti Ptolomeo cognomẽto philadelpho qui Arabiam tenuit cum Iudea philadelphia nominatur.

Rabies, ei, & rabli, ẽ, a rapio. morbus canum cum velut furore quodam acti, hoc, atq; illuc rapiuntur, nec vllũ quietis locum inueniunt. Alij rabiem, quaſi rauiem dici putant a raucitate vocis, quam rabioſi habent ſimiles canes latratui, hinc.

Rabioſus, qui rabiem habet. Pli. lib. xxix. Datur morſis a rabioſo, ne rabidi fiant. Ponitur q̄ñq; rabioſus pro iracundia pleno, qui veluti rabie agitatus videatur.

Rabioſulus diminutiuum. Cice. Treba. Primas illas rabioſulas ſat fatuas dediſti.

Rabidus qui rabiem habet.

Rabio is, nimia ira & quaſi rabie agitor Var. Quid eſt qḋ litras? qd rabis? qd vis? Ceci. Rabia rabire ſe ait.

Rabula, a rabie, vt quidam volunt. & a raui. i. raucitate, vt is ſit Rabula, qui in negocijs agendis acer eſt, & rabioſus. Vnde & pro aduocato & cauſarum patrono accipi ſolet. Vel dicitur a radendis auribus. Nam vt a fando fabula, a nando nabula a ſtando ſtabula, a paſcendo pabula, ita a radendo rabula. Nec alia ratione rabulas in foro dictos puto, q̃ ꝙ radant, ideſt offendant aures, & vt ait Quint. Nimia verboſitate feriant quaſi ab inſtrumento illo nuncupari: qḋ rabula commodius, q̃ radula vocari poſſit, hodie quoq; vulgus ipſos garrulos: & linguaces ab alio inſtrumento Tudiculas, & piſtilla cognominat. Feſ. a radẽdo ideſt auferendo nomen traxit: in gallia quoq; tranſalpina inſtrumentum fabrile quo aſſamenta leuigantur & polliuntur rabo: quaſi rabula: a radendo: & in multis Italiæ partibus ſcaphula: a nauiculæ forma. Et in ciſalpina gallia, a complanando planula, nam dolabra videt̃ idem eſſe quod Aſcia apud Dona., Qui ait Dolare eſt Aſcia cædere. Quin. ſuper omnia perit illa quæ Cice. in oratore. Non enim declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, ſed doctiſſimum, aut perfectiſſimum quærimus. Idem quaſi rabulæ, qui ſibi diſerti non videntur, niſi oĩa tumultu, & vociferatione concuſſerint.

Racemus, pen. pro. pars botrionis, ſiue potius ipſe botriõ, qui & botrys more græco, & botrius hoc eſt integer vuæ racemus. Eſt. n. illa teſta vuarũ plurima grana cõtinens. Et non ſolũ de vite, ſed &̃ de alijs plantis dicit̃ Pli. de hedera. Alijs denſis acinus & grãdior racemus in orbẽ circũactis.

Racemoſus, a, um, quod eſt racemis plenum. Plĩ. Hederæ modo racemoſa eſt.

Racematus, a, um, quod racemos habet. Idem lib. xviij. de panico. Paruis racemato paniculis.

Racemarius malleolus, ex quo pampini pullulant, vel ſteriles: vel certe minus feraces, vt inquit Col. li. iiij.

Racematio racemoꝝ vindemia vt q̄ñ a vindemiatoribus racemi rari peereunt̃, ſicut in meſſibus pactis qḋ ſupereſt ſpicilegiũ dicit̃. Tert. Poſt vindemiã perricidarũ ſuperſtes.

Racha: nomen hebræũ eſt inqt Hie. qḋ idẽ eſt quod κενὸς ideſt inanis, aut vacuus: quem nos poſſumus vulgata iniuria abſq; cerebro nũcupare. Quidam ethymologiã huius nois, de græco trahere voluerũt putantes dici pannoſum. Græce. n. ῥάκος rachos dr̃. Sed nos huius verbi proprietatẽ ſubtilius perſpicietes: nihil intelligimus aliud eſſe racha niſi vocẽ incognitã irati aĩ, cõmotionẽ ſignificantis: quales ſunt interiectiones apud grãmaticos, ſicut a dolente heu. Ab iraſcẽte hem: & hmõi. Aug. ſup Matteũ Racha vox indignantis animi motum ſignificans.

Rado, is, ſi, ſum: complano incido, extirpo mundo. Col. lib. ix. Sic tamen: ne quid radatur. Hie. in Leui. Die ſeptima radet capillos capitis: barbam: & ſupercilia, ac totius corporis pilos. Iuue. Nam Sergiolus iam radere guttur cœperat. Per tranſlationẽ ponitur: pro lædo: laceroq;. Pli. Malæ homini tantum quas priſci genas vocabant. xij. tabularũ interdicto radi: a fœminis eas vetantes. Quin. lib. iiij. Ne ieiuna atq; arida traditio auerteret animos: & aures præſertim delicatas raderet: hoc eſt offenderet: fatigaretq;. Huius compoſita ſunt Abrado, adrado: iuxta rado. Colu. lib. iij. Reliquam partem: quæ continens matri eſt: adradito. ne ſuperuacua ſarmenta procreet. Circumrado. Idem lib. iiij. Quam racematiſſimum eligatur ſarmentum: & leniter circumraſum: vt cortex tantum detrahatur. Corrado: derado: de aliquo rado. Pli. Quod deraſum eſt: terit̃: & cribrat̃. Erado extra rado. Col. li. iij. Poſtea ſurculos quos inſerere voles radito tam alte, q̃ cuneum dimiſiſti: ſed ita: ne medullam, neue alterius partis corticem lædas interrado in medio rado. Idem in eodem. Nam ſi ſpiſſe poſueris: neq; in terra qd ferre poteris, nec ipſæ fructuoſæ erũt, niſi interraſeris. Obrado circumrado. Et omnia habent pe. pro.

Raſtro as, pe. cor. ſignificat ſæpe rado. Gel. li. ij. Cõperimus autem cæteros quoq; in his temporibus nobiles viros barbam in eius modi ætate reſitauiſſe.

Raſores: qui radunt. Et per tranſlationem fidicines: qui videntur chordas ictus radere.

Raſura ipſe radendi actus. Col. li. v. Eaq; raſura ita deducit̃.

Raſamentum. Idem. Tenebra gallica: non ſcobem, ſed raſamenta facit.

Raſilis, & hoc le. pe. cor. quaſi raſum nihil extantis. ac redundantis plenitudinis. Virg. tamẽ. Et torno raſile buxũ quaſi raſibile dixit.

Raſorius a, um. qḋ ad radendum pertinet. Vnde dicimus cultros raſorios.

Radix, dicta eſt ꝙ ſæpe effoſſa parum per terra raditur vt arbor melius fructiceſcat. Pli. Cum pali defixi radices cepiſſet huius diminutiuum eſt radicula.

Radicula parua radix. Col. lib. iiij. Idẽ penus auctor probat vinacea ꝑmixta ſtercore depoſitis ſeminibus: in ſcrobem mouere ꝙ illa ꝑuocent: & alliciant nouas radiculas. Et radicula uocat̃ herba ſuccũ hñs: lauãdis lanis cõmodiſſimum hanc græci, Struthion, & lanaria ob id a noſtris vocatur.

Radico as pe. pro. radicem facio, & radicem capio dicitur. Pli. lib. xviij. Frumenta multis radicantur fibris. Hinc cõ/

ponitur. Eradico quod eſt vſq; ad radices euello. Hiero. in preſa. Pſal. Cogitis ergo, vt veluti quoddam nouale ſciſſus cum aruum exerceam, & obliquis ſulcis renaſcentes ſpinas eradicem.

Radifico as, ſimiliter ſignificat radices facio.

Radicitus pe. cor. aduer. ſignificat a radice. Vñ & pro oino qñq; ponit̃ vt apud Eſe. vt euelleret eam radicitus.

Radius ſplendor a ſole micans. Var. O ſumme ſol, qui tocani hunc mundi compagem tuis radijs illuſtras. Transfertur & ad fulgores oculorum. Pli. Cuius ex oculis radij nocte micantes cernuntur. Gel. Stoici cauſas eſſe videndi dñt radiorum ex oculis in ea, quæ videri queunt, emiſſionem. Item radius dicitur virga, qua Geometræ lineas iudicant. Virg. Deſcripſit radio totum, qui gentibus orbem. Inuenta autem eſt hæc ars tempore quo Nilus plus æquo creſcens confudit terminos poſſeſſionum ad quos innouandos adhibiti ſunt philoſophi q lineis diuiſerũt agros. Inde Geometria dicitur cum non tantum terræ, ſed etias maris & cœli, & aeris ſpacia metiri conſueuerunt. Item Textoris inſtrumentum, quod vulgo drudlam nominãt nunc nauicula appellatur, quo telæ annectuntur radius dicitur. Idem. Excuſſi manibus radij reuolutaq; penſa. Radij quoq; rotarum dicuntur, vt apud eundem. Hinc radios triuere rotis. Inſtrumentum etiam quo raduntur menſuræ radius vocatur, qđ alio nomine hoſtorium nominatur. Plau. dij. deæq; omnes tantam nobis læticiam tot gaudia ſine radio cumulent. Et radij dicũtur oliuæ oblongę. Vir. Nec pingues vnam in faciem naſcuntur oliuæ Orchades, & radij, & amara pauſia bacca.

Radio radios emitto, fulgeo. Hie. in plo. Paral. Vbicunq; aſteriſcos. i. ſtellas radiare in hoc volumine videritis, ibi ſciatis, de hebreo additũ, qđ in latinis codicibus non habetur. Ouid. lib. ij. Me. Argenti bifores radiabant limina valuę. Hinc cõponitur irradio qđ eſt illuſtro & quaſi intus radio. Plau. Faciunt quod cõſueuerunt, irradiant ſalibus menſam, omnis ad riſum prouocant.

Radula, pe. cor. Inſtrumentum ferreum a radendo dictus. Vnde pix radulana eſt dicta, quæ radula eraditur. Pli. lib. xiiij. Radulana pice, ac reſina condire muſta.

Ragades & ragadia fiſſuræ ſunt & rimæ inter ſedis vitia annumeratæ, quorũ crebra mentio eſt apud Pli. Auicenna non ſolum in ano, ſed in mentula naſci ragadas ꝓdigit. De quo & in dictione Condilomata.

Raia genus piſcis plani, & carthilaginei. Raias greci βάτος dicunt a rubi nomine propter aculeos.

Ralla genus veſtis a raritate. Nam rarum facit dimi. rallum Plau. Toga ralla tunica ſpiſſa mutatur. n. r. in duplex ll, ſicut tener tenellus.

Rallum a radendo ferrum illud, quo vomeres identidem purgantur in arando.

Ramex genus Herniæ. Vide in dictione hernia. Hinc ramicoſus qui patit̃ illũ morbũ. Col. li. x. aĩt accipit ramices cũ inquit, de Vinario cõſtituendo. Deinde ꝑ tranſuerſa laterũ caua tranſmittunt̃ ramices, qui exitus ferarũ obſerent.

Ramentũ tenuis cuiuſq; rei particula, a radendo, quaſi raſura. Vnde ramenta auri ramenta argenti lignorũ & cęterorũ dicimus, cũ fort̃ aliqđ ex ipſis ſiue ex curſu aut ex arena fluuiorũ. vnde Pli. li. xxxiij. Apud nos tribus modis fluminũ ramentis. ſ. aurũ inuenitur, nec vllum abſolutius aurum eſt curſu ipſo, tritũq; perpolitum.

Ramus arboris pars eſt cuius dimi. eſt ramuſculus. Dicit̃ & ramulus. Col. Et cum primũ germina tumebũt de ramulis anniculis eos ligato. Eſt & aliud dimi. Ramuſculus.

Ramale idẽ qđ ramus. Oui. lib. viij. Meta. Multifidaſq; faces ramaliaq; arida tecto. Perſi. Et ramale uetus.

Rameus a um, qđ ex ramo eſt. Vir. lib. iiij. Ge. Et ramea coſtis ſubijciunt fragmenta thymũ, caſiaſq; recentes.

Ramnus genus ſentiũ aſperimũ aculeis, & flore gratiſſimũ, ait Hier. ſuper illud Pſal. Priuſq; intelligerent ſpinæ ueſtræ ramnũ. At Rhãnus cũ h, ſic inclinat̃ ῥάμνους ῥαμνοῦντος, & per ſyneresin ῥαμνοῦς ῥαμνοῦντος, ſic & ἀμαθόεις ἀθεντος & ἀμαθοῦς ἀμαθοῦντος. Et ē atticę regionis pagus ex q̃ format̃. Rhãnuſius, a, um, qđ ē ex Rhãno. Ter. in An. Hi certe ſcio rhãnuſiũ ſe aiebat. Inde Rhãnuſia indignationis dea, quã Græci νέμεσιν vocant. Nam cum Narcißus formæ bonitate abuteret̃ ſuperbius recte fingit eiuſmodi dea aduerſus eum qui bonis pñtibus ſit indignus Nemeſis inuũ indignationẽ ſignificat, cuius ſimulachrum pulcherrimus eo in loco colebat̃. Quod quidem marmoreum tradunt a Phidia ſculptum in altitudine decem factum. De hac Ouid. lib. v. de Triſ. Exiget ad dignas vltrix rhamnuſia pœnas.

Rana genus animalis paluſtris, ranarũ aliæ ſunt terreſtres, licet in aquis dulcibus degant, alię marinę. Ex terreſtribus, quedam in uepribus tantũ uiuunt. & rubetæ appellantur. Aliæ inter harundines, fruticeſq; uerſantur. Eſt & rana arboreã ſcãdens, & ex ea uociferans ob id a calamis calamita.

Ranæ ẽt morbus eſt, qui bobus accidere ſolet. Col. lib. vij. Solent etiam faſtidioſa cibo efferre uitioſa increm̃eta linguæ quas ranas uocant ueterinarij.

Ranunculus dimi. eſt a rana. Amb. ſi. Exa. Culices, & ranũculi circa genitales ſtrepunt paludes.

Ranceo, es, cui rancorem habeo, ſiue puteo.

Rancor putor quidam a ranceo nomen uerbale ſicut Acor ab aceo, albor ab albeo. Palladius in rebus ruſticis. Receptacula olei ſemper ſint munda, ne, nouos ſapores ueteri rancore infecta corrumpant.

Rancidus a um, qđ eſt rancore putidus, ſicut vulgus vſurpat, vt caro rancida. Hora. Rancidũ aprum antiqui laudabant, nõ quia naſus illis nullus erat, ſed credo hac mente ꝙ hoſpes tardius adueniens vitiatum cõmodius q̃ integrum edax dominus conſumeret. Interdum ponitur pro inſuaui. Huius diminutiuum rancidulus. Iuue. Non tamẽ his illa nunq̃ obſonia ſiunt rancidula.

Randum accipiunt veteres pro ære. Vñ porta Romę Randuſcula.

Rapio, pis, pui. ptum, ſignificat per vim, aut cum feſtinantia, ſiue cum furore rapio traho, euello auſero. Teren. in And. Sublime hunc intro rape, quãtum potes. Lactan. li. v. Alios etiam in conſortio mali ſui rapiunt, quaſi habituri ſolatium de perditione multorum ideſt trahunt. Vir. Quis faceret, quo ſe rapta Lis coniuge ferret ipſe ablata. Et lib. j. Georg. Atq; illum in preceps prono rapit alueus amni, ideſt ſubito rapit. Aliquando rapere eſt vim afferre, vi i re. Et proprie de virginibus, atq; impuberibus pueris etiam ſi loco non dimouerentur. Vir. Et rapti Ganimedis honores. Sene. Rapta raptoris, aut mortem aut indotatas nuptias optet. Compoſita Abripio, arripio corripio, deripio, diripio, eripio, irripio, perripio proripio, & ſurripio.

Rapto as, frequenter rapio, traho, Virg. Ter circum illiacos raptauerat Hectora muros. Et lib. iij. Geor. Sed me pernaſſi deſerta per auia dulcis raptat amor.

Raptito, as pe. cor. aliud frequen. a rapto tas.

Rapax auidus, & rapinis ſemper intentus. Sue. Inopia rapax metu ſęuus. Hinc rapacitas. Col. li. j. Niſi maxima vel negligentia ſerui vel rapacitas interuenit.

Raptor, qui rapit. Amb. Raptores nõ niſi aliena diripiũt.

Rapo, onis, idem, quod raptor. Pompo. Ne vos conturbẽt auri argentiq; rapones.

Rapidus velox, ab eorũ qui rapiunt, celeritate dictus. Vnde amnis rapidus, qui cũ celeritate & furore labitur.

Raptio rapina. & raptus diſtinguunt̃ ab inuicem, ꝙ raptio ad perſonam rapina ad rem raptus ad ſtuprum refertur. Terentius in Adelph. Heſperij Theſiphonem audiui filium vna in raptione fuiſſe cum Æſchino. Cice. Quas res luxuries in flagitijs, crudelitas in ſupplicijs, auaritia in rapinis, ſuperbia in contumelijs efficere potuiſſet. Idem. Matrona rum cędes virginum raptus. Col. Etiam rapinas vocat ablatas raptorum.

Rapinator,

Rapinator, a rapina raptor dr. Ludl. Homo impudicus impune eſt rapinator.

Raptim aduerbium ſignificat, cum feſtinatione.

Rapa, æ dr, ꝙ paſſim rapiat. Pal. Rapa mutat in napos in alio ſolo ꝑ bienniũ ſata, Alio vero napus tranſit in Rapam. Dr & rapum neu.ge. Mar. Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa. Var. Ex ſemine braſſice vetere ſato naſci aiunt rapa, & contra ex raporum braſſicam. Col. lib. ij. Ab his leguminibus rõ ẽ hñda naporũ raporumqꝫ magis vtilia rapta ſunt. Hier. vero ad Euſt. Vix raris fabis & rapibus cũ rudi hordeaceo pane ſaturantur.

Rapulum dimi. a rapũ. Hor. in Ser. Captus vt aiebat cœnæ acria circum rapula. Et iterum. Cum rapula plenus, atqꝫ acidas mauult inulas.

Rapunculus a rapo radicis exiguæ qui comedit in acetarijs, rapuncium vernaculi noſtri dictitant.

Rapacia, orũ raporũ frõdes. quas hoies decoctas in cibum ſumunt. Pli. Et hoi nõ minor rapaciorũ gr̃a, ꝙ̃ cimarũ.

Raphanus pe.cor, genus radicis notę, comeſtibiliſqꝫ. Pli. Fert in templo Apollinis delphici adeo cæteris herbis ꝓlatus raphanus vt ex auro dicaretur. beta ex argento rapum ex plũbo. Refert Alex. aphrodiſeus eſſe calidus humores exſiccare & attenuare. Mouere ex humorib' ſpũs, ac eos ꝓexhaurire, & exinanire, dum per eos eructat. Eſt & aliud raphani genus Armoracia a nr̃is dicit. Quidam hoc nomen aſpirant in prima.

Rarus, a um. ꝓprie dr qđ nõ ẽ denſum. Interdũ ponitur pro ꝑſtãti, qm oĩa pclara rara ſunt. Vir. Hic rarũ tñ in dumis holus. Hie. Rara ẽ virtus, nec a pluribus appetitur.

Rarenter aduerbium idem, quod raro. Gel. libr. j. A rarus non dr rare ſed alij raro dicunt, alij rarenter.

Raro, as, rarũ facio. Cuius compoſita ſunt. Diſraro. & Interraro quod eſt in medio, rarũ facio. Col. li. v. vtitur.

Rareſacio. Idem lib. vj. Hoc autem facile continget, ſi ꝑus rareſeceris etiam eas partis ſupra quas ramum ſecaturus es fœno aut ſtramentis texeris.

Raripilus a, um. pen. cor. qđ hꝫ raros pilos. Col. in pfa. Et idipſũ aſꝑurat mutilũ. & raripilũ, aſt cornutũ & ſetoſum.

Rareſcere. ſigſicat rarũ fieri, ſiue deficere. Col. lib. iiij. Negligentia cultorũ magna ps depit, & interius ſeminũ, cæteraqꝫ viretia rareſcũt. Lac. li. vij. Ita.n. iuſticia rareſcet & impietas & auaritia, & cupiditas & libido crebreſcet.

Raſtrũ, & raſter maſ. ge. Ter. At iſtos raſtros interea depone. Vir. Raſtraqꝫ incuruos æuũ tribuere ligones. Dicunt aut raſtra ſeu raſtri. q & rutabri vocantur, proprie qbus per feniſecia feſtucas abradim' a quo ab raſu raſtelli ſunt nominati, vt inquit Var. lib. j. de re ruſ. Tũ de pratis inqt ſtipulam ruſtellis eradi, atqꝫ addere fœnj ſecio cumulum, quo facto ſiciliunda prata. i. falcibus conſectanda. Verw & ſtabulario vſibus deputant, hiſdem quoqꝫ terram effodiunt. Sue. in Ner. Tubaqꝫ ſigno dato primus raſtello humũ effodit, & corbulæ cõgeſtũ humeris extulit.

Raſtelli. Vide in dictione Raſtrum.

Ratus a um participiũ a reor reris, qđ ſignificat puto imaginor. Priſ. Reor quoqꝫ ratus facit participiũ, ut puto differentiæ cã, qa ritus aliud ſignificit, & retus ꝓ reatus dicebant, qũo ſaucius, pro ſauciatus laſſus pro laſſatus. Plau. in Amp. Victis hoſtibus quos nemo ſuperari poſſe rat' eſt. Aliquando ratus dicit firmus certus. Teren. in Hecy. Ne quod ego egiſſem eſſet ratum.

Ratifico as approbo, & quod actum eſt confirmo. Veteres ratare pro ratificare dicebãt. Vñ eſt irritare cõtrarium.

Rõ, a ratũ ſupino fit. Et eſt vis illa animi q̃ a cæteris aïalib' hõ diſtinguit. Quæ ſic diffinit ab Aug. lib. ij. de ordine ꝙ ſit mentis motio ad ea, quæ diſcuntur diſtinguendi, & cõnectendi potens. Vñ ab Horatio ponit pro rõcinatiõe & diſcurſu animi ad inueſtigãdũ verum. Ci. li. ij. ad Here. Rõ eſt cã quæ demõſtrat verũ eſſe id, qđ intendimus breui ſubiectiõe. Sene. Quid eſt rõ, niſi naturæ imitatio? ſeqt rõ naturã, & bonũ, ſine rõne nullum eſt, & virtus nõ aliud ꝙ̃ recta rõ. Aliqñ tñ ratio ponit pro reſpectu, & cura. Cic. Planco. Peto a te, vt mei rõnem habere velis, & ſalutis, & dignitatis meę. Sic dicimus hñda eſt rõ honoris, rõ rei familiaris. Idẽ li. ij. offi. Habenda rõ eſt rei familiaris quam quidem delabi ſinere flagitioſum eſt. Si vero iungit, cum præpoſitione, cum ſignificat negociũ. Idem in Cato. Rationem habet cũ terra quæ nunq̃ recuſat imperiũ. Et ad Att. Cum oibus muſis rõnem habere cogito. Aliquãdo ponit pro cã, quia nulla cã eſt ſine rõne vt apud eundem M. Catoni. Cum autẽ ad Cibiſtra ꝓp rõnem belli. v. dies eſſem moratus. Aliqñ pro mõ, via, & forma. Sal. At ego vobis inqt, ſi mõ vultis eſſe virirõnem oſtdam, qua tanta iſta fugiatis. Et rõ qñqꝫ dr ſupputatio, vel calculus, ſiue expenſi. Plau. in Aul. Supputat ratio cũ argentario. Idem in Amph. Et vt res rõneſqꝫ veſtro ꝓ oluni bene expedit voltis. Vñ rõnarius, codex in quo accepti, & expẽſi rõnes deſcribunt. Sue. in Ceſa. Seruitia rectiora Imenſo precio, & cuius et ipſum puderet ſic, vt vetaret rõnibus inferri. i. nolebat in rõnario pſcribi eam ſummã quã impenderat in emptione ſeruorũ. Rõ etiam ꝓportio dr vt ſi qñ numerus ad numerũ habet ꝓportionem quã nos rectum dicimus. Rationẽ vel dupli vel tripli, vt quattuor ad duo & ſex ad duo. Rationẽ purgare. Vide in dictione Purgo. Rationem cõſtare eſt æquam legitimãqꝫ rõnem oſtendi, aut apparere oſtendi poſſe. Pli. iunior. Mirũ eſt ꝙ̃ ſingulis diebus in vrbe ratio, aut conſtet, aut conſtare uideatur, cum pluribus cunctiſqꝫ non conſtet.

Ratiuncula dimi. Ter. in Phor. Frat ei de ratiuncula iampridem apud me reliquum pauxillulum nummorum

Rationale. philoſophi dixerunt eſſe qđ ratione vteretur, vel vti poſſet. Vnde dicimus hominẽ eſſe animal rationale, & mortale. Hic' genere poſito, ꝙ animal eſt dictum videmus additas duas drñs qbus admonẽdus erat homo, & quo ſibi redeundũ eſſet, & vnde fugiẽdũ. Nam vt pgreſſus animæ vſqꝫ ad mortalia lapſus eſt ita regreſſus eſſe in rationẽ debet. Vno verbo a beſtijs, qđ rõnale, alio a diuinis ſeparat, qđ mortale dicit. Illud niſi tenuerit, beſtia erit. Hinc niſi ſe auerterit, diuina nõ erit. Rationale ſubſtantiuum genus veſtis ſacerdotalis eſt. Hier. ad Fabiolam. Rationale etiam dicit genus veſtis apud hebreos oſuin græce login, nos rational: poſſumus appellare pannus eſt breuis ex auro, habens magnitudinem palmi, per quadrum, & duplex ne facile rumpatur.

Rationabile dicitur, quod cum ratione factum dictumue eſt. Cuius contrarium eſt irrationabile. Itaqꝫ domum aliquam rationabilem poſſumus dicere, noſtrumqꝫ ſermonem. Rationales autem, vel illum qui hanc fecit, vel nos, qui loquimur Ergo procedit ratio ab anima rationali in ea quæ vel fiunt rationabilia, vel dicũtur. Duo ergo ſunt in quibus potentia vel vis rationis poſſit etiam in ipſis ſenſibus admoueri opera hominum quæ videntur, & verba quæ audiuntur. In vtroqꝫ autem vtitur mens gemino nuncio, pro corporis neceſſitate. Vno qui oculorum eſt altero qui aurium. Ita cum aliquid uidemus congruentibus ſibi partibus figuratum non abſurde dicimus rationabiliter apparere. Item cum aliquid bene concinnere audimus, non dubitamus dicere, ꝙ rationabiliter ſonat irrationabile uero quod his caret. Quin. lib. ij. Sed quia carent ſermone, quæ id faciunt, muta atqꝫ irrationabilia uocantur.

Rationarius liber in quo rationes rerum geſtarum continentur. Sueto. de Auguſt. Rurſus tædio diuturnæ ualitudinis, cum etiam a magiſtratibus, ac ſenatu domum accitis rationarium imperij tradidit. Et rationarius liber accepti & expenſi, ut ſupra in dictione ratio. Item rationarius, qui rationarium conficit uel qui rationibus præeſt. Marcellinus. Quidam ex mercatore opulento rationarius apparitor.

Ratiocinor, pe. cor. ſignificat, ꝑ rõnẽ quãdã deprehẽdo, colligo, computo. Gel. lib. j. Plato in lib. quẽ, τὸ περὶ συμ... ω...

αι: σωμάτων ἐν ὁροῖ ποις περὶ εὐφυΐαν καὶ ἀρετὴν διαφορά. i. q̃tũ ĩter hoĩes aĩ corpiſq; ingenio, atq; virtubus interſit cõſcripſit ſatῼ ſubtiliterq; ratiocinatũ. Pythagoram plurimum dicit in reperiẽda modulãdaq; ſtatus longi ordinis eius pſtantia. Ci. li. v. Tuſ. At nos metiẽdi rõcinãdiq; vtilitate inſpecta huius artis terminauimus modum. Hinc rõcinatores dicti ſunt, q calculatores vulgo noĩant. Ci. li. j. offi. Vt boni rõcinatores officiorum eſſe poſſumus, & addẽdo deducẽdoq; vĩ quo reliq ſũma fiat. Mar. Nec calculator nec notarius velox maiore quiſq̃; circulo coronet. Rõcinatio inqt Aug. li. de imortalitate animæ, eſt a certis ad incertorũ indagationem nitens cogitatio.

Ratis, & rates, ſm Probum eſſe ĩri poteſt, Et pprie rates dicuntur connexe, & recte, compactæ inuicem trabes quæ per aquam trahuntur, abuſiue a poetis vſurpãtur pro nauibus. Virgi. Diſiectaq; rates.

Raudum dicebatur æs. Vide in dictione Rudus.

Rauẽna vrbs in octaua regione Italiæ. Sabinorum oppidũ in ora littoris Adriatici olim tota ligneis compacta edificijs aquis diffuſa põtibuſq; ac lembis pagrata, a Theſſalis cõdita perhibetur inquit Stra. lib. v. Alij poſt excaſam Troiam. Alij poſt cõfuſa hominũ labia in babylone poſitam fabulantur. Et cũ a mari fiunt inũdationes non mediocrẽ accipit partẽ cœni paluſtris. De hac Sil. li. viij. Lenta paludoſæ profcindunt ſtagna rauennæ. Hinc ortus eſt Caſſiodorus ſenator qui multa eruditiſſime ſcripſit, hanc vrbem vetuſtum eſſe res ab oſtrogottis geſtæ cõmemorant, qui in ea regiã poſuere. Liui. Auctor eſt ab Auguſto muris cinctam fuiſſe quos valentinianus impator poſtea ampliauit, eiuſq; Archieo. xij. ciuitatũ epiſcopos ſubiecit Arimini, ceſene, foriliuij fori cornelij fauentiæ brucij Bononiæ Mutinæ. Rhegij, Parmæ, & Placentiæ quæ ciuitates deinceps ſub Exarchatu fuere. Et Alaricus ſub inde eam magnificauit. Sic & Theodoricus qui in ea octo & xxx. annis regni ſedem habuit. Nunc a ſenatu veneto ſic inſtaurata vt renouata dici poſſit. hæc fuit patria beati Apollinaris primi eius epiſcopi & uitalis & Geruaſij & ptaſij. hic ortus eſt Petrus ille rauẽnas illuſtris. fori Cornelij epiſcopus qui multa in Theologia ſapienter ſcripſit.

Rauis raucedo uocatur, quæ fit, aut nimia ſiccitate, propter clamorẽ, aut nimio humore ad uocis loca fluente. ex qbus uox homini pleruq; negat. Plau. in Au. Huccine deduxiſti me ad ſenem parciſſimũ, ubi ſi qd poſcamus ad rauim poſcamus prius q̃ quicq̃; det. Apul. li. iij. flor. claritudo arterijs obſoleſcit idẽtidẽ boando purgant rauim. Hinc uerbũ deducitur rauio is, qđ eſt rauim habeo.

Rauum veteres dixerunt obtuſum. Vnde raua vox obtuſa & parũ liquida. Rauus color obtuſus. i. mixtus niger cũ fuluo color inter flauũ & ceſiũ. Cice. li. iiij. Acad. Quia nobiſmetipſis tum ceruleũ: tũ rauũ vĩ q̃q; nũc ſole collucet. Sic ab Hor. Raua Lupa dicit ſic Rauilię a rauis oculis appellatæ.

Rauiſellus dimi. a rauo. Pla. Quis inquit hæc mulier & ille rauiſellus: qui venit.

Raucus. qui nimio clamore, vel alia cã voces obtuſam hz. Aliqñ tñ refert ad optimã vocẽ. Virg. Dant ſonitũ rauci p ſaxa liquẽtia cygni. Hinc raucitas, & raucedo p vocis obtuſitate.

Raucæ vermes terreni, radices arborũ lędentes. Pli. Olea vbi quercus effoſſa ſit male ponit qñ vermes: qui raucæ vocantur. in radice quercus naſcunt, & tranſeunt.

Raucio, is, auci, auſum, raucus ſum. A quo. Irraucio. Eſt & rauceo ces a quo rauceſco: & irrauceo.

R ante E

Re præpoſitio: per Apocopen: a retro facta videt. Vnde reſpicio retro aſpicio reuertor: retrouerto repoſco: rem datam retro poſco. Et non niſi cõpoſita reperit: quæ & alias ſignificationes hz. Nam qñq; perfectionẽ denotat: vt recognoſco. Qñq; reciprocationẽ: vt redamo. Quãdoq; cõtra, ſiue aduerſus vt reluctor: repugno: reſiſto. Quãdoq; iterum: atq; iterum ſeu ſępe vt reputo. Quandoq; de nouo; vt renouo quod eſt rurſus nouum facio. Qñq; inde: vt remoueo. Qñq; valde: vt redũdo. Quãdoq; longe. Vir. li. iij. Italiam petere: & terras tẽtare repoſtas. Ser. i. longe poſitas. Qñq; denotat cõtrarietatẽ ſuorum ſimplicium: vt retego: quod tectum erat denudo. Reſigno: qđ ſignatũ erat a pio. Recludo: clauſum patefacio. Quandoq; habet diuerſam, licet nõ cõtrariam a ſuis ſimplicibus ſignificationem: vt reſcio. Nã cum ſcire ſit cognoſcere: reſcire tñ ſiue reſciſcere nõ eſt rurſus cognoſcere: ſed factum aliquod occultius: & inopinatum: inſperatumq; cognoſcere aduertere. De hoc loco ſuo. Sic reſpondeo quod nõ ſolũ redico: aut repromitto: ſed re: atq; effectu ſatiſfacio. Habet aliquando re eandem ſignificationẽ: q̃ habet ſimplex: vt repſito ſupabundat n. re. Cõponit aũt, cũ dictione ab a: incipiẽte: vt redamo: redarguo, b: vt rebello c: vt recurro d: vt reddo e: vt redeo f: vt refero g: vt regredior h: vt redhibeo i: vt reijcio l: vt relego m: vt remigro n, vt renitor p: vt repugno q: vt requiro ſ: vt reſarcio t: vt retineo u: vt reuertor. Sed cum a: e: & h: interponitur d: cauſa euphoniæ.

Reapſe ſigñat re ipſa. Pac. ſi nõ eſt ingratum reapſe: qđ feci.

Reate ciuitas in Vmbria: ex q̃ Veſpaſia. originẽ duxit. Hinc Reatinus. a, ũ. pe. p. poſ. vt Reatina pfectura apđ Val. ma.

Reatus, us culpa crimen.

Rebello: as; ex re: & bello: pprie ſignificat repugno. Vnde rebelles dicuntur: qui in fide nõ pmanent. & iuſſis poteſtatum repugnant. Et rebellio repugnantia. Rebellare vulnera: ſeu vitia dicunt qñ ſemel curata repullulant. Pli. Strumea herba eſt: qua rurſus ſata rebellare credunt herbarij: qui curauerunt vitia.

Rebla regio babyloniorum: vel vrbs: q̃ nũc Antiochia dicit.

Reboo, as, ex re & boo mugio. Grecũ eſt, vt inquit Ser. in cõ. Ge. Nam apud latinos nullum verbum eſt: quod ante o, finalem habeat o, excepto inchoo: quod tamen maiores aliter ſcribebãt: aſpirationẽ interponẽtes duobus vocalibus: & dicebant incoho per trãſlationem tamen reboare ſignificat reſonare. Vir. lib. iij. Geor. Reboant ſyluæq;: & magnus olympus.

Recaleſco: rurſus caleſco. Ci. lib. ij. de na. deo. Qđ nĩis q̃q; corporibus ptingit: cũ motu: atq; agitatiõe recaleſcunt.

Recaluaſter dimi. eſt ſignificat eũ: qui fronte calua eſt: non toto capite: q̃ſi recaluatulus. Legi quẽdã alioquin eruditum exponentẽ recaluaſtrum eſſe retro caluũ: quod falſum eſſe conſtat: ex auctoritate Hie. in Leui. ſcribentis. Si a fronte ceciderint pili: recaluaſter. & mundus. Dicitur & recaluus Plau. in ru. Ecquẽ recaluũ: ac ſilonẽ ſenẽ. Hie. contra Ioui. Recalua fronte de ſocrate. Hinc recaluo: as.

Recanetum ciuitas in Italia: quæ a priſcis recinata dicebat.

Recedo, is, ab eo diſcedo. Vnde receſſus pro diſceſſu. Aliqñ protraho extendo, a quo receſſus p ſpatio. Cur. In eo nemore lõgo receſſu domus erat. Et recedere eſt retro cedere: a quo fit aduerbiũ receſſim, qđ eſt, retro cedendo Pla. in Caſ. imitabor nepam Receſſim dabo me ad parietem.

Recello: is: reduco, reclino, ſicut excello: in altum excollo. Apul. lib. x. de Aſi. Illa. n. quotiẽs ei parcens nares recellebam accedẽs totiens niſu rabido, & ſpinam prehendens ad eam appliciore nexu inhęrebat. Li. li. xxiiij. ferrea manus cũ iniecta pre eet: grauiq; libramẽto plũbi recelleret ad ſolum ſuſpenſa pra nauim in pupi ſtatuebat.

Recellidunię dictę ſunt meritoriæ meretrices: que deſulura quadã, & aſſultura mouent clunes: vel Venus cõcinnior in ſcẽſori pſtet. Plau. An vis inter iſte uerſarier proſedas piſtorum amicas recelli clunias alicarias.

Recẽs nomen ſigñat nouum hoc eſt: qđ nuper accidit. Vñ recentior: & recẽtiſſimus: aduerbium recenter. Ci. Horum recentiorũ nunq̃; dictũ ab ullo: q ſciam. Idẽ Au. Cecinnæ. Cõmemorarẽ: nõ ſolum veterũ: ſed horũ et recentiũ: vel ducum, vel comitũ tuorũ grauiſſ mos caſus. Inuenit etiam recens aduerbium. Plau. Qui recens ex agro venerat. Vir. Sole recens orto. i. recenti tempore.

Recentari, renouari, & denuo recens fieri. Aelius iamiã

albicantes phœbus, & recẽtat, cõe lumẽ hoibus, & volu/ (ptas,
Recẽſeo, es recognoſco. & ſummã totius ppli, per numeros colligo. Vñ recẽſus pro recẽſiõe, & recogni/ tione dr̃. Et recẽſita, q p recẽſum numerata ſunt. Sue. i Cę/ ſa. Recenſum ppli vicatim p duos inſulaꝝ egit. Et in lib. Numeri ſcriptũ eſt, ꝙ recẽſiti ſunt a viginti annis omnes qui poterant ad bella procedere.

Recido, is, pe. cor. recidi recaſum ſignat retro, ſiue iterum cado, & ſemper ꝑducit re. Proper. Recidit inq; ſuos mẽſa ſupina pedes. Amb. de obitu Satyri. pro ſimplici poſuit. ſemp̃ optaui, vt ſi quę ꝑturbatiões, vel eccleſiaꝫ. vel me manerẽt, in me potius, ac meã recideret domum.

Recidiuus, a, um pe. pro. ſignat qđ recidit. Virg. lib. iiij. Et recidiua manu poſuiſſem Pergama victis. i. que reciderũt quaſi Didoni ſe purgãs dicat Æneas. Si mihi liciiſſet rui/ nas Troiæ ꝑam initaurãſſem, nõ tot tãtiſq; laboribus, ac periculis condere nouã vrbẽ queſiſſem. Similiter capiẽ illud ex li. vij. Quin idẽ Veneri partus ſuus, & Paris alter. Funeſtęq; iterũ recidiua in pergama tędæ, licet Ser. inter/ pretẽ recidiua poſt caſum reſtituta. Qđ minime verũ eſt, cum nunq̃; reſtituta fuerint. Nã & ſi febres, a Pli. recidi/ uę dicant, nõ ꝓprie, neq; ex vocabuli ſignatione fit: ſꝫ ex appellatione tñ quaſi recidiuorũ febres pp eos, q in eas recidunt, & poſt eaꝝ depulſionem reſtituuntur rediuiuæ proprie, nõ recidiuæ dñr, qa tunc, nõ recidũt, ſiue nõ de/ pellunt, ſed reuiuiſcũt, & integrant. Recidiuas igit, q re/ cidit. i. q retro, vel rurſus cadit, & non poſſit permanere. Vñ ẽt eius ſimplex. Cadiuus, q cadit. Plin. lib. xv. Colligi mala poſt æquinoctiũ autũnale, neq; añ ſextãdecimam lunã neq; añ ꝑmã horum cadiua ſeparari ſtramẽtis ſtore ſis pal eiſue ſubſterni rara cõponi, vt limites peruij ſpũm æqualẽ accipiant. Siſem ſignationeꝫ hñt reliqua noĩa in uus terminata vt natiuus, votiuus, rediuiuus.

Recido, is, di, ſum pe. pro. ex re, & cedo qđ incido ſignat, quaſi retro ſeco. Vñ recaſos ramos dicimus. i. reſecatos.

Recisamẽtũ a recido paruũ fruſtuꝫ, & quaſi ramentum ex aliquo reciſum. Plin. Ocyſſime vero eruginem contrahit æs coronarium reciſamentis in acetum additis.

Recipio, is pe. cor. ex re. & capio proprie recipere dicimus qñ qs aliqđ qđ tradidit recipit: q̃ſi retro, vel rurſus capio. Liui. lib. ix. Recipiant arma, que p pactionem tradiderũt. Qñq; p admittere, accipe. Ci. lib. ij. offi. Cyrſilũ quendam ſuadẽtẽ, vt in vrbe manerẽt, Xerſemq; reciperẽt lapidibus obruerunt. Qñq; pro reuocare. Vir. ſic ore effata recipit ad ſeſe. Quandoq; in tutum reducere. liberare. Idem. Me dioq; ex hoſte recepi. Hinc receptus, us, pro reductione. Et recipere ſeruũ. Vlp. dicit refugium eſſe abſcõdẽdi cã ſeruo preſtare, vel in ſuo agro, vel in alieno loco, ædificio ue, qđ receptus dare vulgo dicitur. Qñq; ſimpliciter reducere Pla. in Cap. Inde me ꝯtinuo recipiã rurſum domũ. Qñq; recuperare. Ci. in Cat. Tarẽtũ uero, qua uigiliãda, quo con ſilio recepit, tũ quidem me audiente. Salinatori, q amiſ/ ſo oppido fugerat in arcem gloriã, atq; dicẽti. Mea opa. Quinte Fabi Tarẽtũ recepiſti. Et certe inquit ridẽs, niſi tu amiſiſſes nunq̃; recepiſſem. Qñq; excipere ad vſum ſuũ, & reſeruare, qđ fit cum vẽditis cæteris ſibi quippiam re/ ſeruat. Plau. in Tri. Vbi nũc adoleſcẽs hẽt poſticulum hoc recepit, cũ ædes vẽdidit. i. pticulã q̃ſdaꝫ quę, poſt eas ædes erat nõ vẽdidit Cato. Mulier magnã dotẽ attulit, tũ ma/ gnã pecuniã recipit. i. retinet. Hinc receptitius ſeruus appel latus eſt nuptæ mulieris ꝓprios, quẽ. ſ. cũ dotẽ marito da ret ſibi reſeruauit, quotiens. n. mulier in danda viro dote aliq̃ ex ſuis bonis retinet nec ea ad virum tranſmittit re/ cipere ea dicitur. Qñq; ꝓſternere. Vir. lib. viij. Totum cui cominus enſem condidit aſſurgẽs, & multa morte rece/ pit: q3 & ꝓ accepit exponi põt: ſicut cũ dicimus. Accepit eum crudeliter vel malis modis. Signat ẽt facienda ſuſci/ pere, & cum obligatione promittere. Cicer. craſſo. Quæ tibi promitto, ac recipio ſanctiſſime eſſe obſeruaturum. Quandoq; ſimpliciter promittere Cecinna ad Cice. Sed tñ ego filio dixeram, librum legeret, & ea conditione da/ ret ſi reciperes te correcturum. Cice. Bruto pro polliceor poſuit, cum inquit. In ipſa cauſa exponenda ſatis etiã de probitate dixi, ſed tñ ſeparatim ex me recipio fore eum, tibi & voluptati & vſui. Nam & modeſtum hominem cognoſco & prudentem, & a cupiditate omni remotiſſi/ mum, preterea magni laboris, ſummeq; induſtriæ, neq; hæc polliceri debeo, quę tibi ipſi, ſi bene cognoris iudicã da ſunt. Seruat Cice. morẽ ſuuꝫ: vt difficile uerbum reci/ pio per facile polliceor poſtea doceat.

Recepti in ciuitatem dicuntur. qui cuiꝫ ſuffragio ciues ſunt effecti vt apud Liuium ſæpe legitur. Et receptus mos eſt, quem ſponte ciuitas alienum aſciuit.

Receptus, us, reductio. i. quo ſe tutus recipit exercitus. Vñ receptui canere dicimus, cum tuba exercitus e prælio re/ uocatur. Vir. lib. xj. Planicies inculta iacet tutiq; receptus. Vege. Tibicines ad bellum uocant milites rurſum rece/ ptui canentes reuocant.

Receptitius, a, um, quod reſeruat. Vnde receptitius ſeruus appellatus eſt nuptę mulieris proprius, quem reſeruauit, cum dotem marito daret. Qui & ſuperdotalis dicitur do/ minæ futurus iugis comes.

Recepto, as, freque. a recipio. Ter. Meũ receptas filium.

Receptaculum locus in quem ſe tuto recipiunt. Cice. Om/ nium bonarum artium receptaculum.

Reciperatia a veterib' dicebat, cũ inter ciuitates peregrinas lex cõuenit, vt res priuatæ reddant ſingulis recuperenturq;.

Recidipna veſtes. q̃s vocant cęnatorias Iuue. Ruſticus iſte tuus ſumit recidipna Quirine. Compoſitum nomen ex latino, & græco. ſ. ex recinio & δεῖπνος ꝙ cœnam ſi/ gnificat. Eidem etiam Tricliniaria dicuntur.

Reciniũ. Var. Ab eo ꝙ dimidiã partẽ retrorſum reijciebãt a reijciendo reciniũ dictũ. Reciniũ ẽt oẽ ueſtimentũ, qua/ dratum. Hi q. xij. tabulas interpretati ſunt eſſe dixere. Qua toga mulieres vtebant prætextũ clauo purpureo. Ricæ ẽt & Riculæ vocantur parua recinia, vt palliola ad vſus ca/ pitis facta crinij. Quidã aiunt eſſe muliebre cingulũ capi/ tis quo pro vitta flaminica redimitur. At recte appellant veſtimenta virilia quæ patres liberis ſuis cõficienda curãt honoris cã ita vſurpata ꝙ a ſtãtibus & in altũ texant. Ri ciniũq; vt Pli. & Dioſ. ſunt auctores fruticis eſt cicis fœ/ tus qui Croton a græcis dicitur & illi beſtiolæ ſimilis, quæ affixa iumentis cãdiu, perſtat quo ad diſrumpatur. Ab hac veſte Riciniati mimi dicti ſunt. Quidam tamen per, i, ſcribunt Ricinium.

Reciprocus, a, um, pe. cor. qđ ẽ repetitũ. Vñ ꝓnomen reci/ procũ dr̃ qa in ſeipſum reflectit. Var. A recipiẽdo deriuat reciprocũ, & id ẽẽ aſſerit, qđ aliquũde ꝓfectũ redit eo vñ (profectum eſt.

Reciproco, as repeto reflecto, remit/ to, retrogradior. Li. li. ij. de bel. pu. Cũ iã ſpũm includeret ventus, nec reciprocare aiam ſineret, a verſi a vento paruꝫ per conſedere. Gel. in eã phiſtulam per q̃; ſpiritus recipro/ catur. Ci. lib. j. de diui. Si qdẽ iſta ſic reciprocantur vt ſi di/ uinatio ſit, dij ſint, ſi dij ſint diuinatio ſit.

Recito, as, ex re, & cito ſignat ſcripturam data voce, vt alij audiãt, intelligãtq; lego. Vnde poetę, & alij ſcriptores re/ citabant publice opera ſua & nonnulli aliena. Aliqñ nõ legendo, ſed memoriter referendo fit recitatio. Quin. At iſta legẽ recitat, loquẽs de muliere: quę cęca erat.

Reclamo as, pe. pro. clamore aduerſor, nõ acqeſco. Ci. pro Põpe. Propterea, ꝙ iſtis reclamãtibus, vos vnũ illum de/ giſtis, quẽ bello ꝑdonũ ꝑponeretis. Idẽ Lẽtul. Eius orõni vehemẽter reclamatũ eſt. Hie. ad Dama. Sacerdotalem or/ dinẽ, nõ cã pte, q̃; audacter inuaſit, & reclamantibus le/ uitis nõne tu es Oſias rex. & non ſacerdos.

Recludo is pe. p. nõ ſignat ꝓbe claudo. Hie. Oſtiũ, qđ pu/ tebat recludẽs, ſera affirmauit. Nõ hꝫ ſignationẽ contrariã ſuo ſimplici. Plau. in Cap. Cellas refregit, oẽs intus reclu/ (ſitq; armarium.

Reduuium morbus cum circa vngues cutis ſe ſoluit. Cluere enim ſoluere eſt.

Recognoſco rurſus cognoſco. Amb. Fraudis ſuę uaſculū diabolus recognouit. Interdum pfecte cognoſco. Lac. li. ij. Quę facta, cum pr̄ recognouiſſet, abdicauit atq; expulit filium. Interdū eſt: vt ſe aliquid habet: reuideo. Col. li. j. Panis: potionisq; bonitatē guſtu ſuo exploret, ueſtes, manicas, pedumq; tegmina recognoſcat. Inde etiam cuꝫ opus compoſitum emendādi cauſa reuidemus, recognoſcere dicimus.

Recolo, is, pe. cor. ſignificat reputo repeto, meditor, & mēte tracto. Diome. ſupereſt vt ſingula recolendo memoria tenus mandentur, ne fruſtra cū tpe euaneſcant Cice. pro Archia. Quantum alij tribuunt tempeſtiuis conuiuijs q̄tus deniq; aleę. q̄tū pilę tm̄ ego mihimet ad hæc ſtudia recolenda ſumpſero. Interdum recolere eſt rurſus colere, celebrare, reuidere, ſeu requirere. Hiero. in prolo. Paral. Si quis in hac interpretatione voluerit aliquid reprehendere interroget hebræos, ſuā conſcientiā recolat videat ordinem textūq; ſermonis, & tūc noſtro labori, ſi potuerit, detrahat. Idē pro recitare poſuit ſcribens ad Principiā. Sępe & multuꝫ flagitas virgo Chriſti Principia, vt memoriam ſctę fœmine Marcellæ litteris recolam. & bonum, quo diu fruiti, ſumus etiam cæteris noſcendum imitandumq; deſcribam. Interdum ſignificat ad mentem ſeu memoriam trahere. Aug. lib. ix. com. ad hæc ei, quid reſponderim, non ſatis recolo.

Recondo, is, repono, & contego.

Recordor, rurſus in cor reuoco, vel iterum rem cordi do. Et dicimus recordor huius rei, & hanc rem. Cic. in Cato. Vt pedeſtres, nauales ue pugnas, vt bella a ſe geſta triumphoſq; recordentur. Iuuenilꝭ, & cōe. Hiero. in Ezech. Oēs iuſticiæ quas fecerat, non recordabuntur.

Recreſco, rurſus creſco. Pli. Cartilago rupta non ſoli deſiit, nec præciſa oſſa recreſcant.

Recrudeſco, renouo tractum a vulneribus, que agitatione nimia interdum recrudeſcunt. i. cruda & noua fiunt.

Recupero. as. pe. cor. redimo, & rē amiſſam rurſus acqro. Liui. lib. v. Ferro, non auro recuperare patriam iubet.

Recuperatores ſunt iudices vn̄ nos recuperauimus qd̄ debebatꝭ. Quin. Et. n. recuperatoris nō ea ſola vis eſt quæ ad corpus nr̄um uiciq; peruenit ſed etiam multo maior ea que periculo mortis iniecto formidine aīam perterritas loco ſpe & ſtatu certo dimouet. Nā & recuperatio ē, ut ait gallus Elius cum inter populum & reges, nationeſq; & ciuitates peregrinas lex conuenit qūo p recuperatores reddantur recuperenturq; quas priuatas inter ſe pſequanꝭ.

Rectus, a, um, a rego fit, & id eſt qd̄ regitꝭ, ſicut rector qui regit. Aliqn̄ rectus dr̄ qui ſtat, & erectus eſt. Vnde dicimus. Ille vadit rectus hoc eſt, non flexus. Aliquando dr̄, qui nullam in partem flectitur cuius contrarium eſt obliquus. Vnde per tranſlatio. recti homines vocantur iuſti. & rectum iuſtum. Item rectum dicitur perfectum officium quod græci catorthoma vocant.

Rectus, apud grāmaticos dr̄ primus caſus, qui tn̄ improprie dr̄ caſus cum nominatiuus a nullo flectatꝭ & cæteri caſus ab eo flectanꝭ & cadant, ideoq; dicunꝭ caſus.

Recta abſolute, a veteribus dicebatꝭ cœna, quā diuitibus, & cōuiuatoribus, & recto ordine diſcumbētibus laute pn̄cipes dabant. Sueto. de Augu. Conuiuabatur, & aſſidue, nec unq̄; niſi recta, non ſine magno ordinum, hominumq; delectu. Mar. Promiſſa eſt nobis ſportula recta data eſt. Sportula uero ſpecimen erat puſilli parciq; hominis. Idem in Nero. Adhibitus ſumptibus modus publicæ cœne ad ſportulas redactæ.

Recta tunica dicebatꝭ, quę ita cōtexta erat vt ueluti rigens ſtaret. Vel que a ſtantibus ab imo, in altum texebatꝭ hac Tirones & nouæ nuptæ induebantur. Inuenitur etiā recta aduerbium. Pli. Cum domū recta, pficiſcerēt: & auctor obſceni carminis. Nō aliis faciunt, eūtq; recta.

Rectū dr̄ inteſtinū, qa in imo, vnde excernit dirigitur.

Recte aduerbium, ſignat bene iuſte. Et differt recte dicere & vere dicere, q: recte dicere, ad verba, verē ad ſententiā referatur. Nā poſſumus recte, & falſum dicere, dūmodo nullo vitio verborū dicatꝭ. Ter. & recte, & vere dicis.

Rectangulus eſt, cum lineæ ita coniunguntur, vt nulla ꝑ magis declinet.

Recubo, as, pe. cor. & recumbo is, quieſco iaceo. Vir. Tityre tu patule recubās ſub tegmine fagi. Et iterum. In te omnis domus inclinata recumbit.

Recula, ę pe. cor. diminutiuum eſt a res.

Recuſo as pe. pro. ex re, & cuſo, qd̄ a cudo, is, fit. Et ſignificat refuto. Ambro. Quæ a beata agneta, veluti quędam ſunt ſtercora recuſata.

Recutitus, pe. pro. curtatus, & cui a glande reiecta eſt cutis. Quo nomine dicti ſunt iudæi. Sidon. Fert recutitorum primordia iudęorū. Cā cur hoc fiat refertur a Lactantio. Deus cupiens (vt Socrati pariter placebat) corpora humana eſſe feneſtrata nihil tecti, & obuoluti in finibus cordis iuſſit nudandam glandem, hoc eſt cor diſco operiendum, quod figurata ſimilitudine glandi conuenit, vt ſignificaretur cor ipſum retegendum & pura nuditate nudandum. Recutiti ergo a reciſa verendorum cute vocati ſunt iudęi. Mar. Nec recutitorum fugis inguina iudęorū. Aliquando recutitus ruptus & exulceratus dicitur idem. Nec ruptæ recutita colla mulæ.

Redamo, as, pe. cor. ſigñat contra, vel ſiſr. ſiue me amantē amo. Augu. li. iiij. cō. His atq; hmōi ſignis a corde amantiū & redamantiū ꝓcedētibus p os p linguā, p oculos, & mille motus grauiſſimos quaſi fomitibus conflare aīos, & ex pluribus vnū facere hoc eſt, qd̄ diligitꝭ in amicis, & ſic diligitur, vt rea ſibi ſit humana cōſciētia, ſi nō amauerit redamātē, aut ſi iam amātē nō redamauerit, nihil quęrens ex eius corpore præter indicia beniuolentiæ.

Redandruo, as, de priſcis dictionibus eſt ex re, & andruo, ſignificat redeo.

Redeo, is, rediui & redij, itum, retro eo, ſiue reuertor. Teren. Redeo inde iratus, atq; egre ferens. Interdum reuocor. Virgi. Redit agricolis labor actus in orbem.

Redito, as, pen. cor. frequentatiuum, ſignificat ſtatim ſiue continue redeo. Plau. in Cap. Nunc ita cōuenit inter me, atq; hunc Tindare, vt te æſtumatum in Aulidem mittam ad patrem ſi non reditas.

Reditus, us pe. cor. duo ſignificat. ſ. reuerſionem. Oui. Vela queror reditu, verba carere fide. Et ꝓuētum, eo qꝺ ſingulis annis reditus redeat. Idē li. ij. de pōto. At reditus iam qſq; ſuos amat & ſibi qd ſit. Vtile ſollicitis ſupputat articulis.

Reddo, is reddidi itum per duplex dd. differentiæ cauſa, vel euphoniæ, quaſi retro do. Nam proprie reddere eſt: acceptum vel ablatum reſtituere. Teren. in Phor. Si quis quid reddit magna eſt habenda gratia. Ponitur etiaꝫ pro dare. Celſus iureconſul. Reddendi verbum q̄;q̄; ſignificationem habet retro dandi accipit tamen, & per ſe dandi ſignificationem vt reddo tibi litteras quas mihi. Cice. ad te dedit. Item pro facere, vt reddo te certiorem, & tu me reddidiſti probum virum. Virg. Tu das epulis accumbere diuum. Item & reponere. Plau. Tempeſtas venit, conſtringit tegulas imbriceſq;, ibi dominus indiligēs reddere aliās, ne vult. Item producere. Idem in Tri. Id frumenti quādo alibi meſſis maxima eſt tribus tantis illis minus reddit, q̄; obſeueris. Item pro. Exponere. Idem in aul. Tibi ego rationem reddam ſtimulorum ſeges.

Redibeo es, pe. cor. ex re & habeo, d, iterpoſita, cauſa melioris ſoni & abiecta aſpiratione. Et eſt redibere, vt Vlpi. facere vt rurſus habeat venditor qd̄ habuerat. Feſtus Rediberi id dicitur qd̄ redditū eſt improbatū. Et qui dedit rurſus coactus eſt habere id, quod ante habuit. Hinc redibitio actus ipſe reſtitutionis. Verius h ſeruatur.

Redigo is pe. cor. ex re & ago a in i. conuerſa, & d, interpoſita ſigñat quaſi ui aut induſtria reduco & ſemper accuſatiuū cum præpoſitione poſtulat, multiſq; accommodatur actib⁹. Plau. in Am. Deniq; Alcmenā rediget antiq̄;

in concordiam

in concordiam coniugis. Idem in Aſi. Redigiq; te vnde orta es ad egeſtatis terminos. Cice. lib. iiij. Phil. Potentiſſimos reges bellicoſiſſimas gentes in deditionem huius imperij redegerunt. Et lib. v. Quibus rebus tanta pecunia vna in domo coaceruata eſt, vt ſi hoc generis in vnum redigatur, non ſit pecunia Reip. defutura. Lactan. lib. iij. Quid ille qui patrimonium in nũmos redactum effudit in mare. Et iterum. Sed ſi id feciſſet ipſe, ſe in populus redegiſſet. Teren. in Adel. Tu homo rediges me ad inſaniam. Et in Phor. Ego me nego, tu qui ais, redige in memoriam. Et iterum. In id redactus ſum loci, vt quid agas ex illo, neſciam prorſus.

Redimo, is pe. cor. ex re & emo, d interpoſita, euphoniæ cauſa ſignificat emo. Cice. Qui merces redimunt, vt ſtatim vendant. Et in iure ciuili redemptores, vectigalium emptores appellantur. Cice. in ver. Acti. ij. Vt primum ex prouincia redijt redemptio huius iudicij eſt facta grandi pecunia. Et redimere eſt recuperare, quod vernacula lingua dicimus reſcodere. Cice. re viliſſima & parua maximam redemit. Vnde qui ab hoſtib⁹ capti ſunt, vel qui alicui pœnę ſunt obnoxij ſoluto precio redimuntur. Item qui iniuſte vexantur, ſi per ſolutionem pecuniæ liberati fuerint redemiſſe vexationes dicunt. Plau. in Aſi. Redime iſthoc beneficio te ab hoc, & tibi te me hunc iſto argento. Cur. Sed medici quoq; grauiores morbos aſperis remedijs curant & gubernator, vbi naufragium timet iactura quicquid ſeruari poteſt redimit. Teren. in Eu. Quid agas, niſi, vt te redimas captum q̃; queas minimo ſi nequeas paululo, at quanti queas. Hiero. in Exo. Omne primogenitum hominis de filijs tuis precio redimes. Rurſus redimere emendare, quod tamen ferè in idem recidit. Cic. Nõ enim ꝑteritam culpã videri nolo redemiſſe. Ille. n. ꝑteritã culpã redimere dicit qui aliquo egregio facto eã compenſat.

Redempto us, frequentatiuum eſt a quo redemptito, as, Plau. redemptitauere ad vnum captos.

Redimio is, redimiui itum pe. pro. ex re, & emio d, interpoſita, & e in i mutata ſignificat orno, corono, acu pingo Clau. lib. ij. de Raptu. Nec ſic innumeros arcus mutantę colores. Incipiens redimitur hyems cum tramite flexo, Semita diſcretis interuiret humida nymbis. Et lib. iij. Medijs inuenimus armis exanimẽ, Cyane ſertis redimita iacebat. Nas eius ſimplex Emio orno ſeu decoro ſignificat. Oui. lib. j. Her. Quod tibi donaui ꝑfide littus emi.

Redimicula ornamenta capitis mulierum & vittarum teniæ pendentes a poſteriori parte mitræ. Iuue. accipient te paulatim, qui longa domi redimicula ſumunt Frontibus & toto poſuere monilia collo.

Redhoſtire ſignificat retribuere.

Rediuiua, quæ poſt interitum redeunt, vel quod mortuus eſt, ad uitam redire poteſt. Cypri. Ad hanc denuo lucẽ rediuiuũ corpus animat. Vel rediuiua ſunt quæ ex uetuſto renouant. Quod & Sene. ſentire uidetur li. iij. decla. Rediuiuum me ſenem meretrix uocat. Iuue. Prodiga nõ ſentit pereuntem fœmina cenſum. Ac uelut exhauſta rediuiuus pullulet archa Nũmus, & e pleno ſemp tollat acruo.

Rediuius vermiculus, ſeu beſtiola quædã quæ in fixo ſemper ſanguini capite uiuit uni ex omnibus animalibus cibi exitus non eſt ſed vſq; adeo intumeſcit ſatietate, ut ipſo alimento moriatur hoc græci κροτῶνα uocant latini rediuium, a rediuiẽdo. i. ſoluendo, ꝙ carnẽ animalium ſuccu reſoluat. Vernaculi noſtri carcis appellant. Col. lib. vij. Ventri quoq; & ſub fœmina manum ſubijcere cõuenit, ne ad hmõi tactum poſtmodum pauefcant, & ut rediuij, quæ plerunq; fœminibus inherent enumantur. Naſcũtur autem ex gramine.

Rediuia morbus eſt, cum cutis extra ungues ſe ſoluit quia rediuire eſt ſoluere, Græce παρωνυχία dicitur. Plin. li. xxix. Lana ſuccida rediuias ſanat ex aqua frigida placidus grãmaticus accipit rediuias pro ſerpentiũ genere exuuijs. Dicitur & rediuiuum ut inquit Feſ. reluere eſt reſoluere.

Redoleo, es pe. cor. Vide in dictione Oleo.

Reduco, is, pe. pro. retro, duco, retraho, Iuſti. lib. ij. Reliq̃s copias rex ipſe reducere in regnum parat. Suet. de Cali. Equitem Romanum obiectum feris, cum ſe innocentes proclamaſſet reduxit, abſciſaq; lingua rurſus induxit. Itẽ reducere eſt liberare, & ſine periculo recipere. Apul. Meq; oppido in arcem reduco. Hinc reduces. Item replicare, a quo reductum replicabilem dicimus. Vir. Inq; ſinus ſcandit ſeſe unda reductos. Item reconciliare, ut illud eiuſdẽ. Numenq; reducant. Huius uerbi quandoq; prima producitur quandoq; corripitur. Hora. li. Ser. Dij tibi dent capta claſſem reducere Troia. Vir. lib. iiij. Eiectam claſſem, ſocios a morte reduxi.

Reducem, & reduces, pe. cor. illos dicimus, qui a periculis in tutũ ab exilio, ſiue captiuitate reducuntur in patriã. Cice. pro Mi. Qui me reducẽ eſſe uoluiſtis? an, ut ſpectante me expellerẽtur hij, per quos eſſem reſtitutus. Vir. Namq; tibi reduces ſocios, claſſemq; relatam Nuncio.

Redundo, as ex re, & undo, d, interpoſita, ſignificat ſuperabundo. Hie. in prolo. prouer. Vt plenius cognoſcatis qd in libris noſtris minus ſit, quid ue redundet. Et redundare refluere, ſeu recipere. Pla. Hoc facinus in tuum redundabit caput.

Reduleeror, aris, ab vlcere fit, vt cutis reduleeratur putridis humoribus, ideſt in vlcus ꝑuenit. Colu. Scabre pati, quæ prius aſpera teſta defricata vel pumice reduleeratur.

Refello. is, ex re, & fallo ſignificat, quod dictum eſt, arguẽdo falſum oſtendo. Cice. lib. ij. Tuſ. Et refellere ſine pertinatia, & refelli ſine iracũdia parati ſumus. Et differt a purgo, ꝙ refellere dicatur de eo qui factum negat. Purgare de eo qui fatetur quidem factum, ſed defendit.

Refero, pe. cor. reporto, quaſi retro fero. Quin Ad patrem arma non retulit. Aliquando in conſultationem pono. Et ſic conſtruitur cũ accuſatiuo mediante ad Sal. Refer inqt, ad ſenatum. i. fer in conſultationem, vbi ſolet iungi de vt De omnibus retulit ad ſenatus. Hinc relationes fieri dicũtur in ſenatu. Sene. Ex relationibus manant ſenatuſconſulta. Quod etiam in facto ſolet, vt Cice. Si ad vnũ omnia referenda ſunt digniſſimũ eſſe Pompeiũ. Hoc eſt, ſi vni oĩa ad ſcribenda ſunt. Aliquãdo reuoco, redeo. Vir. Ille pedes referens Cic. Referebã me ad illud incredibile. Aliquando recenſeo. Vir. Cogere, donec oues ſtabulis, numerũq; referre iuſſit. Aliquando aſcribo. Sue. Et in deoꝝ numerus retulit. Aliquãdo cõuerto. Vir. lib. xj. Multa dies, variuſq; labor mutabilis æui retulit in melius. Aliquãdo renouo, & quaſi rurſus fero. Idem lib. v. Hunc mores, hos curſus, atq; hæc certamina primus, Aſcanius. Longam muris, cum cingeret albam retulit. Aliquando produco. Pli. lib. xxj. Diximus, & terram, referre multum. Aliquando narro indico. Vir. Referes ergo hæc, & nuncius ibis Pelidę genitori illi mea triſtia facta degeneremq; Neoptolemũ narrare memento. Aliquando oſtẽdo. Lucil. lib. j. Quis poſſet nrdiri quis nequeat, referat unde. Aliquando dico vt retulit mihi. Aliquando exprimo imitor. Iuue. Et multum referens de Mecænate ſupino. Aliquando reddo. Virg. lib. viij. O mihi præteritos referat ſi Iuppiter annos, qualis eram etiam cum de beneficio reddendo loquimur gratia in ſingulari pro beneficio ſumi debet, vt referam gratiam. Quin & ad maleficium reddendum eo auctores vtuntur. Plau. in Cur. Ni argentum referas. Sed quomodo differat, ab ago & habeo, vide in dictiõe ago. Aliquãdo porto. Cor. Tacitus. Cum ex agris ſegetes domum referrent. In tertia vero perſona ponitur pro æſtimandum eſt, ſiue valet, aut intereſt, ſiue vtile, aut commodum eſt, & contra naturam re ſyllaba producitur. Cice. Pu. Seruilio. Sperare tamen videor Cæſari collegæ, nos fore curæ, & eſſe vt habeamus aliquam Rempu. Cuius conſilij magni referebat te intereſſe. i. æſtimandum erat pliny. Infinitum refert lunaris ratio, ideſt valet, in infinitũ. Idem. Quippe victimas cædi ſine precatione, non vi

deat refere, nec deos rite conſuli.i.intereſſe. Quãdoq; ponitur pro obeſt. Ter.in Phor. Quid tua malum id refert magni De mipho, Col.lib.viij.de canibus loquens. Non multum refert, an villatici corporibus graues, & parum veloces ſint.i.præiudicat, ſiue incõmodum eſt, ſiue æſtimandum eſt. Plau.in Rud. Q uo habeas id refert iure an iniuria. Pli.lib.vj. Nec terræ tñ natura circa has refert.i. vtile eſt. Liui. Vero li.ij. Aliter Adeo ne eſt fundata leuiter fides, vt vbi ſim, q̃; qui ſim, magis referat.i.æſtimet, ſiue exiſtimetur, curetur ue. Aliquando ſumitur pro neceſſe eſt. Salu. Quare vanum quidem hoc conſilium eſt, ſi periculũ ex illis timuit, ſi in tãto omniũ metu ſolus non timet eo magis refert me mihi, atq; nobis timere. Virg. lib.ij. Geor. Neq; n.numero comprendere refert. Habet hoc verbum præteritum retuli, & ſupinum relatum, quorum vnum per duplex tt, alterum per duplex ll, quãdoq; apud poetas ſcribit. Hor. Rettulit acceptos regale numiſma Philippos. Lucr. Id rurſum cœli rellatum tẽpla receptant. Catul.ad. Si reditũ retuliſſet is, aut in tẽpore lõgo. Ovi.li.xv.me. Eſſe fidẽ digitis ad frõtẽ ſæpe relatis.

Refero acceptum, fateor me accepiſſe ab aliquo. Ci. Vitam acceptam refert clementiæ tuæ. In malum. Idẽ oĩa denique quæ poſtea vidimus, quid autem mali non vidimus, ſi recte ratiocinamur, vni accepta referemus Antonio.

Refero impẽſum, eſt rõnẽ de expenſis, vel facio, vel reddo.

Refercio, is, ſi, tum, ex re, & fartio ſignificat repleo, qđ quidem alij cum ablt̃o, alij cum gt̃o conſtruunt. Ci.pro Cor. Quod eis rebus vrbem. Italiãq; referſerunt. Gel. Is librum multæ variæq; hiſtoriæ refertum compoſuit.

Reficio is pe.cor.rurſo reſtauro. Pli. Cum reficiẽdi animi gratia id feciſſet. Vnde refectũ inſtauratũ, renouatum, & quod corruptum erat in ſtatum priſtinũ reductũ dr̃, quaſi rurſus factum. Vlp. Verbo reficiendi tegere, ſubſtruere ſarcire, ędificare, item aduehere, apportareq; ea, quæ ad eandem rẽ opus erit, continent. Aug.li.j.con. Ruinoſa eſt domus refice eam. Et in euang. Erant reficientes retia.

Refigo is, pe.pro. quod fixum erat, educo.

Reflatus us, flatus.i. ventus cõtrarius. Ci.ad Atti. Nauis reflata in vticas reflatu. Veſtis aũt reflata apud. Apul. ſignãt quaſi flante vento renudatũ, fit autẽ, a reflo.as,

Refluo is, retro, ſeu rurſus fluo. Vnde fluxus, & refluxus maris dicitur.

Refragor, pe.pro. verbum deponens, licet & refrago legat, ſignificat mudo reſiſto, mõ ſuffragor. Siſen.li.xxij. Multi populi plurimę concionis dictaturã omnibus animis, & ſtudijs refragauere.i. dictaturæ ſuffragati ſunt.

Refringo, is, rũpendo aperio. Plau.in Cap. Cellas refregit oẽs intus, recluſitq; armarium. Et refringere eſt fortiter vel iterum frangere. Aug.lib.iij.cõ. Et hoc ſolum me in tanta refragantia refringebat, q nomen Xp̃i non erat ibi.

Refractarius dicit, qui cõtumax eſt & nimis ſuæ ſnſæ tenax Sene. Exiſtimãt pliĩæ fideliter deditos contumaces eẽ ac refractarios. Dictus refractarius a refringendo, tanq̃; liberrimus ſit & cuncta obſtantia refringens, vt nullo ſeruitutis clauſtro cohereatur.

Refrico as pen.cor. renouo. Tractum a uulneribus, q̃ plærũq; fricãdo renouant. Ci. Sextio. Sin aũt oĩa, q̃ ſentio ſcripſerim ne refricẽ meis lr̃is deſideriũ, ac dolorẽ tuum.

Refrigero, as pe.cor. frigus induco, uel rẽ calidam frigidam facio. Cice.in Cato. Vbi enim poteſt illa ætas, aut caleſcere, aut apricatiõe meli⁹ uel igni aut uiciſſim umbris aqſue refrigerari ſalubrius. Colu.lib.ij. Atq; ita rurſus in ſole ſiccata & mox refrigerata reconditur. Aliquando refrigerare eſt ſubleuare, recreare. Vnde refrigeriũ ſubleuatio, & quaſi recreatio mentis, tractum ab æſtuantibus, qui flabellis, & frigida aura recreantur. Aliquando, diminuere, ſiue dimittere, ſicut econtrario Feruere, pro creſcere, & frequẽtari.

Refrigeratorius, a, um, quod refrigerat. Pli.lib.xxij.

Refrigeratoriam tamen uim eſſe conuenit.

Refugio. Vide in dictione fugio.

Refuga, ę. pe.cor. ge.cõmunis qui aliorum dominium relinquit. Eſt & refugus, a, um quod eſt recliue, ac retrectum. Siſdo. Capitis apex rotundus in paululum a planicie frontis verticẽ cæſaries refuga criſpat.i. in frontem reiecta.

Refuto, as, pe.pro, a futo frequentatiuum verbi fuo, is, qđ protulit. Plau.in Am. Ne quis tam audax fuat, qui obuiam obſiſtat mihi. Preſertim cum dicat Feſtus futare, arguere eſt. Vnde & confutare. ſed Cato hoc pro ſæpius fuiſſe poſuit ergo iuxta Feſtus refutare, redarguere eſt, ſiue nõ ita eſſe oſtendere. Cice. Dolobellæ. Non tam id laboro, vt ſi qui mihi obtrectent a te refutentur q̃; intelligi cupio; quod certe intelligitur me a te amari. Alio modo dixit Lactan.lib.iiij. Quæ omnia cum nec ingenio, nec doctrina defendere, ac refutare poſſent.i. refellere, q̃uis etiam pro redarguere ſummi queat. Inde refutatio vna pars orationis dicitur, quæ alio nomine confutatio nominatur.

Refrina, pe.pro. inquit Feſt. quoniam vt ait cincius ad ſacrificium referri faba ſolet e ſegete auſpicij cauſa, quaſi relocantis fruges & domum denuo reuerti ad rem diuinam faciendam hanc opinionem adiuuat q in ſacrificijs publicis cum plus fabacea dijs p̃bet nominatur refrina.

Regelo, as pe.cor. contrarium eſt ſuo ſimplici. Colu.lib. j. Quanto fuerit ædificij ſolum pronius orienti, & æſtatem liberius capere perflatus & hyemis procellas minus infeſtari, & matutino regelari ortu poterit vt congeſta rores liqueſcant.

Regero is, Vide in dictione Gero.

Rego, is, xi, ctum, guberno quaſi rem populi ago. Virgi. Pacatumq; reget patrijs virtutibus orbem. Et regere eſt rectum tenere. Cor. Qui nimio dolore regere caput non poſſet. Huius compoſita ſunt Arrigo quod eſt erigo e leuo. Teren.in An. Arrige aures Pamphile. Salu. Sed vbi primum dubijs rebus nouandis ſpes oblata eſt vetus certamen animorum eorum arrexit. Corrigo dirigo, pergo porrigo, ſurgo, ſiue ſurrigo, ſurſum rego. Virgi.lib. iiij. Tot linguæ, totq; ora ſonant tot ſurrigit aures. Amb. li. Hexa. Subrigo vſurpat. At vbi ad æſtiuas conuerſiones in ſeptẽtrionem ſe ſubrigit, ſpatia diurna producit.

Reges dicuntur, qui regna poſſident, regna vero vocantur integræ regiones quæ ab vno rege poſſidentur, vt Gallia regnum eſt, & qui galliam poſſidet rex Galliæ dicitur. Sic enim diſtinctus olim erat orbis terrarum vt ſingulæ ferre regiones regna dicerentur, & reges proprios haberent a quibus ipſæ regiones appellatæ, quos ad faſtigium maieſtatis non ambitio popularis ſed virtus, & ſpectata inter bonos moderatio prouehebat. Dici tamen reges poſſunt etiam, ſi vnius tñ vrbis imperium habeant. Sic p̃ncipio reges romanorum dicti ſunt, quibus imperium vrbis permittebatur. Hinc regnum dictum tam ipſa regio ſubiecta, q̃; ipſe dominatus. Vnde interregnum proprie appellatur id tempus, quo regnus vacat rege, hoc eſt ante q̃; inde mortui locum nouus rex præficiatur, & interrex, qui interea regis locum tenet per tranſla tamen interregnum eſt dictum, cum loco magiſtratus interrex creatur. Liui. Cum ſine curuli magiſtratu Reſp. eſſet patricij coiere, & interregem creauere. Contentio conſules ne, an tribuni militum crearentur in interregno. Rem cum plures dies tenuit. Aliquãdo rex ponitur pro domino, q̃uis etiam per tyrannidem occupauerit imperium. Aliquando pro potentiore, & eo, quem nobis veluti in patronum eligimus quem ſequamur. Mar. Qui rex eſt regem maxime non habeat. Colu. An honeſtius mercenarij ſalutatoris mendaciſſimum aucupium circũuolitantis limina potentiorum, ſomniumq; regis ſui rumoribus aucupantis. Neq; enim roganti, quod agatur intus, reſpondere dignantur ſerui. Aliquando pro diuite. Hor. Siue reges, ſiue inopes erimus coloni. Teren.in Phor. Regem eſſe oportuit.

Regina regis vxor, vel quæ regnũ poſſidet & ſi vix nunq̃ habuit, vtpote ad quã regnũ ex ſucceſſione peruenit. Q̃ñq;

ponit̃ p diuitæ. Teren. Quia ſolæ his vtunt̃ reginæ.

Regulus dimi. quaſi paruus rex non q parue ſtatu.e ſed q alicuius vrbis, aut oppidi dñs ſit q generali vocabulo dñs, aut princeps dr̃ q̃uis ꝓprie reguli ſint filij aut nepotes regũ. Eſt & regulus auis minima a qbuſdam regaiolus dictus, alio noĩe Trochilus, & ab Ariſto. πρέσβυς, quaſi rex, & præſes auium dicitur, ſiue legatus ſenatorue. Et regulus genus ſerpentis eſt. Quem græci Baſiliſcũ vocant, inquit Hiero.

Regaliolus auis, quam. Plin. lib. x. ſcribit appellari regem auium in Italia pp diſſidia, & bella, que ſunt inter eam, & aquilam. Alij putant Galgulus quæ auis græce dicit̃ Icteros a colore. Suet. Pridie autem eaſdem idus auem regaliolum cum laureo ramo Pompeianæ curiæ ſe inferentem volucres varij generis e proximo nemore proſecutæ ibidem decerpſerunt.

Regillus dimi. eſt a rex, & nomen proprium viri.

Regilla, veſtis, quæ & baſilica, & trabea dr̃, quoniam ea reges vterentur auro, & purpura intexta. Plau. Baſilicam, an regillam induam tunicam.

Regius a, um, quod eſt regis. Cice. li. iij offi. Erat autem regius paſtor. Aliqñ dr̃ qđ eſt rege dignũ. Regius morbus dictus eſt q muliſo, qđ genus potionis in regum delicijs erat, curaret inqt Var. Vel quia, vt Celſus ſcribit eo morbo affectos apparatu regio hoc eſt lecto, & conclaui cultiore, & ludis laſciuiaq; vti perutile eſt, p que mens ægrotantis exhilaret̃. Hor. Aut mala quem ſcabies aut morbus regius urget. Idẽ morbus aurigo ante dicebat̃ a colore auræ quẽ bilis per totũ corpus diffuſa repreſentat. Arquatus quoq; morbus appellatur. q cœleſtis con color ſit de virore. Vel q ita ſtringat hum in i corpora, vt in arcum ducat. Græci Ictericum nominant.

Regia e domicilium, & aula regis. Liui. lib. j. Eo tempore in regia prodigium viſu euentuq; mirabile fuit omẽ. Iuſtinus. In regiam ſe recipit.

Regia via militaris hoc ẽ cõis q̃ latior, eẽ cõſueuit. Hie. in li. nu. Via regia gradiemur. Supra etiam dixit per tritam viam gradiemur. Et gradiemur via publica.

Regalis, & hoc regale ad claritatẽ pertinet & ſignĩat dignũ rege. Cice. in Cat. Nihil ei tã regale videri, q̃; ſtudiũ agricolendi. Hinc regaliter pro ſplendide & munifice.

Regale vnguentum, quo parthorũ reges vngebantur.

Regificus a um, quod regem facit.

Regifugiũ ſacrũ quo die Tarqn. fugit ex vrbe roma.

Regnũ dr̃ regio q̃ a rege poſſidet̃. Cic. Caſ. Non regno ſed rege liberati videmur. Interfecto. n. rege regios omnes nutus timemur. Regnum etiam dici poteſt, qcquid poſſidet̃. Idem lib. j. de ora. Quare negaſti te fuiſſe laturũ niſi in regno meo eſſes. i. in Tuſculano. Itẽ regnum dr̃ ipſe dñatus hinc inter regnũ de quo ſupra in dictione Reges.

Regno as regnum poſſideo. Priſci. Rex ſolum, quod a regendo naſcitur, peperit ex ſe aliud verbum regno. Cic. lib. iij. offi. Nam ſi violandum eſt ius regnandi gratia violandum eſt. Hinc ſit conregno. Ambro. Si tolerabimus & cõregnabimus.

Regio dicta a rego, q priuſq̃; prouinciæ fierent regiones ſub regibus erant atq; ab his regebantur. Poſtea maiores in vrbe partes regiones appellari ceptæ, a ſimilitudine earum regionum, in quas orbis diuiditur. Quatuor autem fuerunt antiquitus vrbis romæ regiones, e quibus prima regio. Suburrana, ſecunda Exquilina, tertia collina, quarta Pallatina. Regiones cœli quatuor ſunt Ortus, Occaſus, Meridies, & ſeptentrio. Ortus & Occaſus mobilia ac varia ſunt meridies, Septentrioq; perpetuo ſtatu permanẽt. Oritur quippe ſol non iidem ſemper ſed aut equinoctialis oriens dicitur, aut ſolſtitialis aut brumalis. Item non in eundem ſemper occidit locum ſed occaſus eius ſimiliter fit, aut equinoctialis, aut ſolſtitialis aut brumalis. Ab his quatuor regionibus quatuor venti flare dicuntur, qui ſunt Eurus Hauſter, Fauonius, Aquilo. Sunt tamen, & alij venti, de quibus alibi. A regio ſit eregione, quod eſt ex aduerſo.

Regionatim aduerbium ſignificat per ſingulas regiones. Sue. in Cæſa. Ludos etiam regionatim vrbe tota, & quidem per omnium linguarum hiſtriones.

Regiũ oppidum Ciſalpinæ Galliæ a Lepido ædificatum. Vnde & regium Lepidum vocatur. Regiũ propter pulchritudinem & amœnitatem. Et eſt aliud Regyus quod cum h, & y ſcribitur, de quo infra. Ab illo regienſes ab iſto rhegini ſunt appellati.

Regieſco, is, veteres, pro creſco vſurparunt.

Regula norma, qua lineæ diriguntur, quaſi menſura regẽs, per tranſlati. dicitur breuis rerum præceptio. Hinc regulo, as quod eſt dirigo.

Regularis, & hoc re, quod ſm regulam eſt vel quod in regulam trahi poteſt. Vnde es regulare dictum eſt, quod a caldario, coronarioq; diſtinguitur. Coronarium eſt quod tenuat̃ in laminas, taurorũq; felle tinctũ ſpeciem auri prebet in hiſtrionũ coronis. Caldariũ quod fundit̃, tm malleis fragile eſt. Regulare qđ obſequit̃ malleis & ab alijs ductile appellatur. Sed & in cæteris metallis regulare dr̃, qđ excoctũ igni diligẽtius eſt vitijſq; purgatum.

Regrador pen. cor. quaſi retro grador, & per gradus, retrocedo. Hiero. contra Ruſi. Sacerdotes, qui peccauerant, regradabantur in ędituos, & hoſtiarios.

Reijcio, is pe. cor. retro iacio. Virgi. Reijciunt parmas & æquos ad mœnia ducunt. In quo producitur re ſyllaba. Corripitur vero apud Sta. lib. The. Tela manu reiciſq; canes. Quandoq; reijcere eſt repellere. Virg. Titire paſcentes a flumine reijce capellas. Quandoq; refutare, abijcere, & pro vili habere. Apul. Me vero tanq̃; inutiles reijcerunt. Quandoq; euomere. Sue. de Aug. Senos ſextantes non exceſſit, aut ſi exceſſiſſet reijciebat̃. Hinc reiecto as. Spar. de Antonino pio. Cum caſeũ alpinũ in cœna ediſſet auidius, nocte reiectauit. Reiectio, & reiectus pro vomitu. Pli. Exgnatio vtilis erit, ſi poſtq̃; ſorpta fuerit ſtatim reiectio ſequatur. Reiectio ſanguinis græce dicitur αἵματος ἀναγωγή trium generum διαβρώσις quoties exeſa parte aliqua ſanguis expuitur. Rhegmocaſmos. i. ῥῆγμα χάσματος, q̃ties id fractura ꝑtigit. Tertiũ ἀναστόμωσις quoties venarum alicuius ore patefacto effundit. Aliquando Reiectio dicitur electio. Vnde apud Aſco. Reiectos iudices electos intelligimus. Celſus. Et reiectus cibi nõ erit inutilis ſi raro fiat.

Reiectanea, ſiue reiecta a phĩs dicuntur mala, qualia ſunt morbus ægeſtas; dolor ex eo dicta q reijciantur repellãturq; tanq̃; noxia. Quæ ẽt alio nomine dñr relationes.

Reieculę oues, que ætate vel morbo reijciunt̃. Var. Scire oportet in grege, quot reiecule ſint alienandæ.

Relatiuum a grammaticis dicitur, quod aliquid ſuperius dictum refert vt qui quæ quod dialectici dicunt relatiuus eſſe. quod aliquid refert ſine quo, nec ipſum poteſt conſiſtere, vt pater, & filius dominus, & ſeruus relatiua ſunt, quia nec pater eſſe poteſt ſi filium non habeat, nec dominus niſi ſeruum, & talis reſpectus relatio vocatur. Notandum, q relatiuum trahit ad ſe ſępe antecedens preſertim, cum antecedens poſtponitur. Quin. Timeo, ne quos porrexerim cibos venena fiant. Præterea relatiuum ſubſtantiæ ſæpe pro relatiuo accidentis ponitur, vt non ſum is, quem putas, ideſt talis qualem putas. Interdum diſcordat a ſuo antecedente & concordat cum ſubſtantiuo tam in genere q̃; in numero. Sal. Eſt locus in carcere qđ Tullianum appellatur. Liui. Anxur fuit quæ nunc thrachinæ ſunt. Cice. omnes tenues atq; inertes quæ maxima in populo multitudo eſt ſibi præſidius paratum putant. Interdum ad ſe trahit, nomen ſubſequens ſubſtantiuum. Liui. Cui africano fuit cognomen.

Relego as pen. pro. ſeparo remoueo. Virgi. lib. iij. Georg. Atq; ideo tauros procul atq; in ſola relegant paſcua. Cice. lib. iij. Offi. Criminabatur etiam, q Titum filium qui

poſtea Torquatus eſt appellatus ab hominibus relegaſſet & ruri habitare iuſſiſſet. Aliquñ remitto. Pli. lib. vij. Nec tñ ego in pleriſqȝ eorum obſtringam fidem meam potiuſq́ȝ ad auctores relegabo, qui de dubijs rogent omnibus. Aliquando exulem facio, in exilium mitto. Vnde relegati dicuntur in exilium miſſi. Hiero. Herodes ille, qui cum Pylato, Poſtea amicitiam fecit huius Herodis filius eſt frater Archelai, quem & ipſum Tiberius Cæſar. Lugdunũ relegauit quæ eſt Galliarum ciuitas.

Relego, is, pe. cor. rurſus lego. Oui. Cũ relego ſcripſiſſe pudet, nam plurima cerno. Me quoqȝ, q ſcripſi iudice digna (lini.

Religo, as, pe. cor. Vide in Ligo.

Reluctor, ris, vide in dictione Luctor.

Releuo, is, rurſus lauo, & ſic cõponitur, ex re & lauo ſicut diluo. Q ſiqȝ ſignãt ſoluo ſiue repignero. Plau. Repignerat reluit, vendit. Et ſic ex re, & luo componitur.

Relicinus pe. pro. ſignãt in occiput refugiente capillamento reſcripſum nomen (vt quidam putant) a recello deductum, quod ſignificat retraho. reuibro, reclino, & cæſim reduco. Et qm̃ ad craneum capillitium retorquet. Inde relicinus, veluti recellinus crinus appellatus euphoniæ cauſa. Apul. libr. j. Flo. Laudauit ſeſe, ꝙ erat & coma relicinus, & barba ſquallidus & pectore hirſutus. Et relicina frons dicitur, vt ides paulopoſt. Et tabulis, & toreumatis idem vigor acerrimi bellatoris, idem ingenium maximi bellatoris, eadem forma uiridis iuuente, eadem gratia relicinæ frontis cerneretur. Idem etiam frontem relicinam in Alexandro magno fuiſſe laudat, quæ. ſ. lata, aperta ſpectabilis & a capillorum tegumento libera viſeretur.

Religio, vt Cice. lib. ij. Artis ue. inquit, eſt quæ ſuperioris cuiuſdam naturæ, quam diuinam uocant curam, cærimoniamqȝ affert. Plutarchus in Pauli Emilij vita dicit religionem eſſe diuinarum rerum ſcientiam, a philoſophis appellatam. Maſſurius ſabinus ſcribit religioſum eſſe id quod propter ſanctitatem aliquam remotum ac repoſitũ ſit a nobis, a relinquendo dictum, vnde Virgil. Eſt ingẽs gelidum lucus prope Ceretis amnem Religione patrum late ſacer, vndiqȝ colles incluſere caui, & nigra nemus abiete cingunt. Oſtendit. n. religioſum locum eſſe a populi cõmunione ſeparatũ difficultate adeundi. Lacti. a religando, religionem dictam lib. iiij. aſſerit. Hac conditione inquit gignimur, vt generati nos deo iuſta, & debita obſequia pbeamus. Hunc ſolum nouerimus, hunc ſequamur, hoc vinculo pietatis obſtricti deo, & religati ſumus. Vnde ipſa religio nomẽ accepit. non (vt Cic. Interp̃tatus eſt) a relegando. Aug. vero lib. x. de ciui. dei. A religendo: religionem dici exiſtimat, cum inquit. Hunc eligẽtes, vel potius religentes, amiſeramus enim negligentes. Hunc ergo religentes. Vnde & religio dicta perhibetur. Quandoqȝ tamen religio accipitur pro metu, cõnexa. n. ſunt timor, & religio. Sta. Primus in orbe deos fecit timor. Virg. Iam tum religio pauidos terrebat agreſtes dira loci. Vbi Ser. Religio. i. metus, vel ſollicitudo, ab eo, ꝙ mentẽ religet. Inde dies religioſi infames, vel infauſti dicti ſunt. Sueto. de Auguſt. Huc introire niſi neceſſario: & caſte religio eſt ideſt nefas nõ licet metus eſt. Aliquando pro collectione animi Lucre. libr. ij. Deniqȝ multa vides quibus, & color & ſapor vna religione animum quoquo contingere pacto reddita ſunt. Aliquando ſumitur pro ſuperſtitione. Vnde religioſus dicitur qui nimia, & ſuperſtitioſa religione ſe alligauit. Terẽ. in Heau. Vt ſtultę & miſeræ omnes ſumus religioſæ. Religioſus tamen homo etiã dicitur, qui amat religionem: & qui non modo deorum ſanctitatem magni æſtimat. Sed etiam officioſus aduerſus homines. Sepulchra, & monumenta religioſa ſunt. i. habent in ſe religionẽ, ille adorat, hæc adorant. Religioſi dies, vt lib. iiii. docet. Gel. dicuntur triſti omine infames, impeditiq;, in quibus res diuinas facere, & rem quampiam exordiri nouam temperandũ eſt, quos vulgus nefaſtos vocat, hinc Cicer. Ad Atticum dicam Allienſis pugnæ religioſus eſſe dicit. Mac. lib. iij. ſatur. Religioſi ſunt dies, qui facienda & vitanda diſcernunt.

Relinquo, is retro dimitto. Lac. lib. j. Fur. ac nebulo Mercurius qui ad famam ſui nil reliquit, niſi memoriã fraudum ſuarum. Et relinquere eſt aliquid pro ſuo alicui dimittere, ſeu legare. Plau. in Aul. Agri reliquit ei non magnum modum, quo cum labore magno, & miſero viueret. Huius compoſitum eſt derelinquo.

Reliquus, a, um, pe. cor. ſignificat id, qð ſupereſt. Cæſ. lib. j. cõ. Demõſtrant ſibi, p̃ter agri ſolũ nihil eẽ reliqui Cice. Curio. Reliquum eſt, vt certemus officijs inter nos. Terẽ. in An. Vt pernoſcatis, qd ſpei ſit reliquũ. Reliquum feci, eleganter dr: p reliqui: ſicut miſſum feci. p dimiſi.

Reliquiæ, a℞, dñr pauca, q̃ relicta ſunt. Virg. His accẽſa ſuper iactatos ęquore toto. Troas relliquias Danaum.

Remaneo vide in dictione maneo.

Remedium, a medeor, eris deſcendit.

Remedior, aris depo. remedium adhibeo. Hie. contra Iouí. Multi impatientia gulæ, vomitu remediantur.

Remendo, as: vide in dictione menda.

Remãſio, a remaneo ſicut a maneo manſio. Ci. ad. Q. Fratrem primũ tuã remãſionem etiam atqȝ etiã probo. Remandere, ruminare. Plin. lib. x. Pontici mures ſimili modo remandunt.

Remeo as, retro meo redeo. Virg. Si patrios vnq̃ȝ remeaſſem victor ad Argos.

Reminiſcor, recordor, qð ſit, cum mens ea, que tenuit, cogitando repetunẽ, quaſi iterũ rẽ in mentem reuoco. Cõponiẽ ex re & miniſcor, vnde & cõminiſcor. Eſt autẽ miniſci fingere & formare, reminiſci: reformare, & iterum cõponere: q̃ lapſa erant. Qui vero reminiſcaẽ iterũ in mẽtem reuocat. Ex qua re homo ſapientior redditur. Et ideo recordaẽ. i. iterũ cordatus fit. Differt memoria, a reminiſcẽtia, quia illa cõis eſt omnium aiantium hæc ad homines tm̃, cũ ſit diſcurſus rerum cum ratione ad vniuerſalia: ad particularia & a remotis a ſenſu.

Remitto, is, proprie retromitto. Plau. Munera accipit frequens remittit nunq̃ȝ. Conſtruitur qñqȝ cum ablõ p̃cij: vt apud Curtium lib. j. Captiuos: ſi placet reddi honeſtius dono dabimus: q̃ȝ precio remittemus. Aliquãdo rurſus mitto. Col. lib. j. Et eadem euentilata mundiora ſunt lapilliſqȝ carent, & glebullis, quas per trituram fere tercena remittit area. Aliquando ſimpliciter promitto ponitur Lucil. Cohibet domi meſtus, ſe Albinus ꝙ repudium filiæ remiſit. Aliquando pro relaxo, & ad negligentiã deſcendo. Vnde aĩum remittere dicimus cũ deponimus curas & negligimus. Cuius cõtrarium eſt intendo, ex trãſlatione ab arcu. Cice. Quero nõ q̃bus intendam animum rebus, ſed quibus remittam. Hinc remiſſio relaxatio animi dicitur. Aliquaudo pro concedo, condono, & dimitto. Et tunc conſtruitur cum dtõ. Vatinius Cice. Meã animaduerſionem, & ſupplicium, quo vſurus eram in eum, quem cepiſſem remitto tibi condono. Iuſti. Igiẽ magi ad fauorem populi cõcilian dum tributa, & militiæ vacationem in triennium remittunt. i. concedunt. Lac. li. v. Et iõ cum nefanda perpetimur ne uerbo quidem reluctamur, ſed deo remittimus ultionem. i. dimittimus, ſiue cõmittimus. Aliquando pro demitto Cic. lib. j. offi. Ex oculorũ obtuitu, ex eleuatione, & remiſſione ſuperciliorũ aut ex contractione. Aliquando pro relinquo. Col. lib. j. Nũq̃d abſentia ſua de diſciplina, & cuſtodia remiſerit? num aliqua uitis? num arbor? num fruges abſuit? Aliquando pro intermitto. Terẽ. in Heau. Nullum remittis tempus, neqȝ te reſpicis. Aliquando proceſſo. Idem in Ecy. Nam ſi remitteret quippiam Philomena doloris omnem rem narrabit ſcio.

Remiſſe aduerbium, modo humiliter. Salu. Pauca timide remiſſeqȝ locutus abſceſſit. Modo læte. & veluti remiſſo. ideſt relaxato animo. Cice. de ora. Quis vnquam res preter hunc tragicas pene comice triſtes remiſſe. ſeueras

hilare forenſes ſcęnica prope venuſtate tractauerit.

Remora.pen.cor.animal aquatile admodũ breuis,a græcis ἐχῖνος dicitur ſpinis.& cruſtis tectum,a remorando dictum,ꝙ nauem,cui affixũ fuerit remoretur. Pli.lib.ix. Eſt paruus admodum piſcis,aſſuetus petris,echeneis appellatus,hoc carinis adhęrente,naues tardius ire creduntur.Inde nomine impoſito remora a morando dicitur remora etiam retardatio editur. Lucil. Quæ nam vox ex te reſonans meo gradu remoras fecit.Plau.in Tri.Ita vincunt illud conducibile gratiæ,quæ in reb⁹ multis obſtãt, odioſęq; ſunt,remoramq; faciunt rei priuatę & publicę.

Remores aues in auſpicio dicuntur,quæ acturus aliquid remorari compellunt.

Remeligines,remoræ a morando.Plau. Quid nunc ille, tam diu remorantur remeligines.

Remoror pe.cor.retardo,retineo a remora piſce,vt inqt Dona.Teren.in And.Ne quid veſtrum remorer commodum.Apul.Sic me abire oppido volentem ſuaui remoratur illecebra.

Remus nomen proprium fratris Romuli & inſtrm, quo naues aguntur,ἀπὸ τοῦ ῥέειν,quod etiam palmula dicitur Catul.phaſelus ille quem videtis hoſpites.Ait fuiſſe nauiũ celerrimũ.Neq; vllius natantis impetũ ratis.Neqſſe præterire,ſiue palmulis opus foret volare,ſiue linteo.Itẽ remus dicitur lorum,quo ſ cõtinet tubam,vt inquit. Ser. in com.lib.vj.Æneí.

Remiges nautici,qui remos agunt,& remigandi miniſterio mancipati ſunt huius ntũs ſingularis eſt remex remigis.Cur.Remex militis officia turbabat.

Remigo,as pe.cor.remis nauigo quaſi remis ago.Cice.li. iiij.Tuſc.Vtrum igiẽ mauis nos ſtatim vela facere,quaſi e portu,egredientes paululũ remigare. Huius compoſita ſunt.Eremigo,pro enauigio,emetior.Plin.Circa Caſpiũ quoq; multa oceani littora explorata paruoq; breuius, q̃; totus hinc aut illinc ſeptẽtrio eremigat⁹.Subremigo, ſubtus remigo.Idẽ lib.ix.Cæteris ſubremigans brachijs media cauda,vt gubernaculo dirigit.

Remigium ipſa remorum agitatio,& remigatio. Vir.lib. j.Ge.Non aliter.q̃; qui aduerſo vix flumine lembum remigijs ſubigit.Idem tranſtulit ad aues. Volat ille p aera magno remigio alarum. Aliquando ponitur pro remigum multitudine.Idem lib.iij.Remigium ſupplet ſocios ſimul inſtruit armis.

Remulculo proprie eſt remigando e ſcapha grandiorem nauim traho,quod aliquando non neceſſitatis gratia fit, ſed vt nauis quietius agatur.Hinc remulculare aliquando dicimus molli,ac leni tractu ad progreſſum mulcere. Siſen.lib.ij.Si q̃; celeriter ſolui poterat in altum remulculãdo trahitur.Ea remulcendo fit.In eadem ſignificatione ſunt remulco as,& promulco,as.

Remillum repandum dicitur a remi ſimilitudine.

Remordeo es,crucio,ſollicito. Virgi. Quando hæc te cura remordet.

Remo,is,repeto.Enn.Riuos campoſq; remanat.Alij remere putant dictum,quaſi remeare.

Remorbeſco is,ſignificat in morbum recido.

Renes ſunt,q lumbis adhærent ἀπὸ τοῦ ῥέειν fluo,ꝙ riui ab his obſceni humoris oriantur.Hi a veteribus nephrũdines vocabantur qui a græcis dicuũẽ νεφροί,νεφρὸς ren.νεφρῖτις morbus renũ.νεφριτικός,qui renus morbo laborat.Diminutiuum a ren eſt renunculus.

Renarro,ſignificat,ſicut ſimplex,vel re pro diligenter ſiue pro aſſatim accipiendum puto.Vir.lib.iij.Sic pater Æneas intentis omnibus vnus. Fata renarrabat diuum curſuſq; docebat.

Renuncio as refero,ſiue reporto,vt miſſi nuncij referre ſolent de his,ad quæ miſſi ſunt.Cæſar.cõ.i.Qualis eſſet natura montis,& qualis eſſet in circuitu cẽſus,qui cognoſcerent,miſit,renunciatum eſt facilem eſſe. Aliquando renunciare eſt aperte nunciare ſignificare.Terẽ.in An.Quaſi tibi non renunciata ſint hæc ſic fore.Et iterum.Id ego iam nunc tibi hęre renuncio futurum,vt ſis ſciens,ne tu hoc mihi poſterius dicas Daui factum conſilio aut dolis.Do. Renunciare eſt,quaſi ſecretum conſilium,vel malum nũciare.Re enim ſyllaba,apud veteres interdum abundat. Aliquando ſignificat renunciare,cedere,reſignare,ſeu reſtituere.Ci.in Ver.acti.iiij.Atq; iſte ſtenio vehemẽter incenſus hoſpicium ei renunciat,domo eius emigrat. Hinc renunciatio ceſſio hinc componitur abrenuncio.

Renideo,es,ſignificat ſplendeſcere.Apul.Rubentibus buccul is & renidentibus crinibus.Hora. Vt puro renidet luna mari & renidere ridere. Catul Egnatius quod candidos habet dentes.Renidet vſq; quaq; ſeu ad rei ventum eſt ſub ſellium cum orator excitat fletu. Renidet ille,ſeu pij ad rogum filij lugetur orba cum flet vnicum mr̃. Renidet ille quicquid eſt vbicũq; eſt. Quodcũq; agiẽ renidet, hunc habet morbum. Neq; elegantem,vt arbitror, neq; vrbanum.Item ſignificat lætum & florentes eſſe.Quint. lib.xij.Quod cũ contingit neſcio quomodo hilarior protinus renidet oratio.Itẽ ſignificat redolere.Hor. Nec mea renidet in domo lacunar.

Renunciata inſula,in Æthiopico mari,quę ſicut Pli.lib.vj. ſcribit,ita diues eſt,vt equos talẽtis auri incolæ permutẽt.

Reor,eris,atus exiſtimo opinor.Plaut.in Am. Quid me non rere expectatum.

Repauſo,as,cus accuſatiuo quietẽ capio. Aug.in Manua. Quæ fatigatũ ſpũm repauſet & cor triſte lætificet.

Repagulum,ex re,& pago,is,proprie repagula ſunt,quæ patefaciendi gratia ita figunẽ,vt econtrario pangãtur. In hoſtio enim duo ſunt poſtes,qui cardinibus continentur & repagulis clauduntur.Cice.li.j.de diui.Herculis valuæ clauſæ repagulis ſubito ſeipſæ aperuerunt.Pliny. Firmiſſima in rectum abies eadem valuarũ repagulis & ad quælibet inteſtina opera aptiſſima.Inde repagula pro omnibus clauſtris obicibuſq; ponuntur.Luc. Pediburq; repagula laxat.Oui.lib.v.Meta.Raptaq; de dextro robuſta repagula poſti oſſibus illi ſit.

Repãdus,a,um,qđ eſt recuruũ,& ſimũ,& retrorſus patet. Hie.de Socrate ſcribit,ꝙ eſſet repandis cruribus.

Reparo,as,pe.cor.reſtauro,& inſtatum priſtinus redigo, quaſi paro ruſus.Cur.Ille non ignarus,& principes amicorum & exercitum offendi gratiam liberalitate donisq; reparare tentabat.Lactã.lib.vj.Nam parcere,ideſt mediocriter vti pecunia quaſi quædam puſillanimitas animi eſt,aut prætimentis,ne ſibi deſit,aut deſperantis poſſe ſe illa reparare.

Reparamen idem,quod reparatio.

Repaſtino as,pe.pro.ex re,& paſtino,quod eſt fodio,vide in dictione paſtino.

Repedo,as penul.cor.pedem retraho,recedo. Vide in dictione pedo,as.

Replaudo,is,repercutio plaudo.n.quod & plodo dicitur manibus pulſo & ſtrepitum facio.Vnde plauſus,quo boni excipiebantur cum mali exibillarentur.

Rependo,is retribuo recompenſo,tractus a pecunia Vir. Fatis cõtraria fata repẽdẽs Amb. Alius ergo fructum accepti beneficij vt aurũ auro argentũ argento rependi.

Repẽſo,as pondero,& repondero,ſeu reuideo,& ſubtiliter iudico.Lactan.Nam qui violauerint impie humilem, ſentient in poteſtate vltorem,eaq; omnia,quæ legunt,& non intelligunt repenſante deo patienẽ. Et repenſare,recompenſare,Aug.Sermone de inimicoꝝ dilectione Beatus Ioſeph,pro parricidij crimine impijs fratrib⁹ ſuis nõ alij amaritudinem ſed charitatis dulcedinem repenſaunt.

Repello,is,repuli,ſum,ſignificat retro pello,reijcio. Oui. Quæq; ferox repuli doctis medicatibus ignes. Plau.in Caſ.Repulit mihi manum. Apud poetis repuli per duplex pp quandoq; ſcribitur.Luc. Reppulit a libicis immenſum ſyrtibus æquor.

Repulſa reiectio,ab honore,ſeu magiſtratu

Reperio, is, pe. cor. reperi, vel repperi, apud poetas, per duplex pp, ex re, & pario, vnde repertum quaſi re paratū, & in lucem p̄ditū. Et p̄prie reperire fortunę eſt, inuenire conſilij. Cui. Tu non inuenta reperta es. Auſo. Vno diſticho primam huius præteriti, & productam, & correptas p̄tulit. At qui condiderit poſtq̄; non repperit aurum. Aptatur collo quem reperit laqueum.

Repeto, is, pe. cor. p̄prie reſtituendum peto. Cic. lib. ij. ad Heren. Id quod argentario obtuleris expenſum a ſocio eius recte repetere poſſis. Terē. in Eu. Hanc tibi dono do, neq; repeto pro illa abs te quicq̄ precij. Interdum repetere eſt ſæpius petere. Cice. Cæſari repetenti negare nō potui. Interdum reiterare, reſumere, inchoare. Cice. de ora. Repetam & nō ab incunabulis noſtræ veteris puerilisq; doctrinæ quēdam ordinem præceptorum. Cæſar com. i Bello Heluetiorum confecto totius fere Galliæ legati principes ciuitatum ad Cæſarem gratulatum venerūt, intelligere ſeſe tametſi pro veteribus Heluetiorum iniurijs populus Ro. ab his pœnas repetiſſet, tamen eam rem non minus ex vſu terræ galliæ, q̄; populi ro. accidiſſe. i. reſumpſiſſet. Interdum reuoluere, ſiue voluntare cum ablatiuo huius nominis memoria. Cice. in ora. Cogitanti mihi ſępenumero, & memoria vetera repetenti. Interdum redire, Virg. Cum primum paſti repetent pręſepia tauri. Liu. lib. j. Quippe veri fuga qui ſimulantes pauloante ſecuti erant oppidum repetebant.

Repetūdarum, a prouincialibus accuſatur is qui p̄ſes prouinciæ alienas pecunias aut vi, aut dolo expilauit. Vnde iureconſul. lib. xlviij. digeſtorum. Lex iulia repetundarum pertinet ad eas pecunias quas quis in magiſtratu legatione, vel alio officio miniſterio ve acceperit. Sed poſtea latius patuit, vt hoc nomine omnia quibus diuitiæ conſtant, contineant, vt vaſa p̄cioſa veſtes frumentum, nauigia, vt etiam ſi quis populus alteri populo iniuriam fecerit aut captiuorum aut incendij, aut p̄dæ, qui iniuriam repeteret diceretur agere repetundarum rerum. Ergo cum repetuntur, quæ ſunt ablata, tunc repetundarum rerum agitur, vel de repetundis. Nec habet plures caſus, a repeto is, e, iu u, mutata, quia id tertia coniugatio, præter cæteras patitur. Et, vt differret, ab illo, quod dicitur Miſſi ſunt legati ad res repetendas. Quo ſignificatur principi vel populo erepta eſſe, vel pecorum vel hominū vel locorum corpora.

Repente aduerbiū ſignificat ſubito, qđ quidam a repo, is, deriuant per antiphraſim. Sed nō videt verum, q̄ repēte primam cor. habeat, ſed magis a repens, cuius prima ſimiliter corripit. Oui. in Fa. Bina repēs oculis excutit ora meis.

Repentinus, a, um pe. pro. quod eſt ſubitarium, vt mors repentina, bellum repentinum.

Repignero, as, pignus recipio ſoluto p̄cio, Iureconſul. ti. Cōmodati. Non repigneraris, vt mihi reddas.

Repotia dicta ſunt, cum poſtridie nuptias, apud nouum maritum cœnatur q̄ quaſi reficiatur potatio. Hora. Ille repotia natales, alioſq; dierum feſtos albatus celebret.

Repo, is, pſi ptum p̄prie dicitur de animalibus, quæ pedibus, & ventre gradiuntur, vt ſunt vermes qui reptilia dicūtur a repēdo q̄uis & ea quæ paruos pedes habēt repere dicant, vt ſunt lacertę & ſimilia. Transfertur etiam ad radices. Col. lib. viij. Spacium autem radicibus, quo repant, lapideſq; p̄bent. Huius compoſita ſunt Adrepo, quod eſt ad aliquid repo. Correpo ſimul repo, ſimul tenco. Var. lib. ii. de re ruſt. Igitur quod nunc intra murus fere patres familiæ correpſerūt relictis falce, & aratro. Colu. in p̄fa. Patres familiæ falce, & aratro relictis intra murū correpſimus & in circis potius ac theatris, q̄; in ſegetibus, ac vineis manus mouemus. Erepo difficulter loca aſpera, & ardita ſcādo tanq̄; opus ſit erepere magis q̄; ambulare. Sueto. in Tybe. Terrinas, q̄ is a tergo inſulæ per aſpera, & deuia erepſiſſet ſe. Irrepo, intro ſeulatenter repo. Hie. ad Pam. Nunc illud quod nō quęſieras dum aliud agimus irrepſit. Obrepo, p̄repo, ſeu q̄ primum, aut antere-po, Col. lib. v. Videtur etiam ſocaneus palmes qui ſolet in bifurco medius prærepere. Et idcirco eum prędicto vocabulo ruſtici appellant, quod inter brachia, qua ſe diuidit vitis eminus velut fauces obſidet. Prorepo vltra repo. Idem lib. iiij. Vt mota æqualiter humus nouellis radicibus, quacūq; in partem prorepſerit. Perrepo valde, ſeu ad finem, & cum labore repo. Col. li. x. Tota maceries opere tectorio leuigatur extra, intraq;, ne feles, aut vipera perrepat. Surepo ſubtus, vel latenter repo. Et habet ut pe. pro.

Repto, as frequentatiuum, ſignificat ſæpe, ſeu continue repo. Hie. ad furiam. An veteris, ne proles furiana deficiat, & ex te parens tuus non habeat puſionem, qui reptet in pectore. Et reptare dicimus eum, qui ſegniter & quaſi teſtudineo paſſu incedit, quales ſunt, qui in hortis, aut vineis ſpatiantur. Hora. An tacitum ſiluas inter reptare ſalubres.

Reptile pe. cor. quicquid repit. Amb. lib. Hexa. Scimus reptilia dici genera ſerpentium eo q̄ ſuper terram reptant ſed multomagis omne, quod natat repandi habet, vel ſpeciem vel naturam. Hie. in Geſi. Producant aquæ reptile animæ viuentis. Reptilium autem, vt ſentit. Ariſ. Alia ſunt terreſtria. Alia aquatilia, terreſtria quædam ſunt ſine pedibus vt ſerpentes quædam quattuor habent pedes vt lacertæ & ſteliones. Aquatilium vero ſicut piſces quinatando videntur repere.

Repreſento as ad præſens affero. Aliquando Repreſentare eſt referre vel reddere. Sue. in Clau. Repreſentaturus p̄ opera dignam cuiq; mercedem & alibi Repreſentando premia dixit in prima ſignificatione. Quintil. Repreſentatis iudicijs. Col. Itaq; non ęgre conſequetur ſi ſemper ſe repreſentauerit. Idem. Repreſentauit viridem ſaporē oliuarum, ideſt referunt.

Repono, is pe. pro. rurſus pono. Vir. Ariſq; reponimus ignem. i. rurſus adhibemus ignem & ſacrificamus. Mar. Vllus ſi pudor eſt, repone cœnam. Vnde reponere fabulas & ſcripta poetæ dicuntur, cum ſecundo hæc in ſcæna apponunt. i. cum rurſus recitant. Solebant enim vt inquit Porphyrio, qui ludis, apud veteres præerant, ſcriptores cum primum in ſcenam producant benigne excipere vt ſi forte non recte egiſſent iterum ad ſcribendum audientium benignitate allicerentur. Vnde Hora. Fabula, quæ poſci vult, & ſpectata reponi. i. primo & ſecundo recitari. Quandoq; reponere eſt collocare & recondere. Lu. lib. iij. Quamuis multa quidem ſapientum turba putaret, ſenſum animi certa non eſſe in parte locatum. Verum habitum quēdam vitalem corporis eſſe ἁρμονίαν graij quam dicunt quod faciat nos viuere cum ſenſu, nulla cui in parte ſiet mens, vt bona ſæpe valitudo cui dicatur eſſe. Corporis, & non eſt, tamen hæc pars vlla valētis ſic animi, ſenſum non certa parte reponunt. Leo papa. Quod luxuria, vel gula diſſipauit in mundo, pietas reponit in cœlo. Vir. Manet alta mente repoſtum Iudicium paridis. Quandoq; reddere, vel reſtituere quaſi retro apponere. Hor. inſpice ſi poſſit donata reponere lætus. Plau. in p̄ſa. Des mihi nummos ſexcētos, quos pro capite illius pendam quos continuo tibi reponam in hoc triduo aut quatriduo, & auctore Seneca ad Lucil. Priſci ſigna e dixerunt Id reponi, quod creditori debemus. Iuue. Semper ego auditor tantum nunq̄; ne reponam? quæ verba indignantis ſunt, vtpote ſemper audientis & nunq̄; ſcripturi. Quādoq; reuocare reprimere cohibere. Sta. Quoties iam torta reponam fulmina q̄; ratus terris hic imperet ignis. Quandoq; reducere reficere. Virgi. lib. ii. Geor. Et quantum longis carpent armenta diebus. Exigua tantum gelidus ros nocte reponet. Quandoq; ſuperaggerare. Idem in eodem lib. iij. At qui non maſſica Bacchi. Munera non illis epulæ nocuere repoſtæ. Quandoq; ſcribere. Hora. ſcriptor honoratum ſi forte reponis Achillem. Quandoq; retro, ſeu ſeorſum ponere. Hie. lib. j. Re. Da partem quam dedi, vt reponeres ſeorſum apud te.

Repoſitorium

Repoſitorium vas, in quo reliquiæ ciborum & menſæ inſtrumenta reconduntur, ſiue ex corio ſit, ſiue ex alia materia. Pli. bibente conuiua menſam vel repoſitorium tolli in auſpicatiſſimum habetur.

Replumbari, a iuriſcõſultis poſitũ eſt, pro eo qđ eſt reuelli & reſolui emblemata, & vaſis & lapidibus incluſa.

Reporto, as, retro porto, reueho. Hier. lib. Reg. Reporta archam in vrbem.

Reprimo, is, pe. cor. contineo, cohibeo. Cic. Reprime impetum. Virgi. Dextramq; repreſſit.

Reprehendo retraho, quaſi retro prehendo. Liu. A deo turbati erant dexteræ alæ equites peditesq; vt quoſdam cõſul. Cato manu ipſe reprehenderit, verteritq; in hoſtem. Prop. Quantũ poſſit noſtros quiſq; reprehendere curſus. Aliqñ reſumere. Gel. lib. ij. Apud Platonẽ quoq; multis in locis reperias ſyllogiſmos repudiato conciſoq; ordine iſto qui in docendo traditur, cum eleganti quadam reprehẽſionis contentione poſitos eſſe. Aliis ſignificat arguo increpo.

Reproces: pro aſperis & difficilibus vſurpatur. Pli. li. xviij. In reprocibus: ac ſupinis lateribus procumbere, quaſdam occecari, & in alias dirigi.

Reprobare dicimus quando aliquis laudat præceptum alt quod & illud non imittatur: hoc quidem inquit Ci. omnes mortales & intelligunt & reprobant.

Repromitto, iterum, ſiue maxime promitto. Amb. Diuitias domos poſſeſſiones repromiſit, ſi conſenſum ſuum eius coniugio non negaret.

Repudium recuſatio: qđ fiat ob rem pudendam. Differtq; a diuortio: qđ repudiari futurum matrimonium poteſt. Non recte autem diuertiſſe ſponſa dicitur: qđ diuortiũ, ex eo dictum eſt: qđ in diuerſas partes eunt, qui diſcedunt.

Repudio, as, matrimonium dirimo: & quaſi ob rem pudendam aliquem repello. Sue. in Cæſa. Neq; vt repudiaret illam, compelli a dictatore Sylla vllo modo potuit. Interdum ponitur ſimpliciter pro non accipio recuſo. Terẽ. in An. repudio conſilium, quod primum intenderam.

Repungo quando de ratione, vel calendario loquimur facit præteritum repunxi quando vero vicem redditã oſtendimus repupugi. Cice. Lentulo. Darent mihi ipſi aliud pupplium in quo poſſem illorum animos mediocriter laceſſitus repungere.

Reputo, as, pe. cor. Vide in dictione puto.

Requiro, is, pe. pro. repetitionẽ, vel augmentũ actus denotat. Hie. Et nũc quid ſupeſt vt ab aliquo doctore requiratis? Interdum requirere eſt ſępius, vel rurſus quærere.

Res generalem habet ſignificationem. Nam: vt Pau. Iureconſul. inquit ſiue corporalia, ſiue incorporalia comprehendit. Corporales res ſunt, quæ vere tangi poſſunt vt homo veſtis. Incorporales, quæ tangi non poſſunt, qualia ſunt ea quæ in iure cõſiſtunt, ſicut hereditas, vſuſfructus, obligationes ſunt. Et a dialecticis dicitur terminus tranſcẽdens, quo ſubſtantia: qualitas actio comprehenduntur. Sumitur quandoq; res pro ſtatu ac conditione: vt Reſpu. res priuata: res familiaris, res vxoria res mea: res tua. Cic. Id enim rebus noſtris minime cõducebat, ideſt ſtatui noſtro. Salu. At nobis eſt domi inopia, foris æs alienũ mala res ſpes multo aſperior. Quandoq; res dicitur prout diſtinguitur, a perſona. Vnde loci argumentorum ſunt a rebus: & a perſonis. Quandoq; prout diſtinguitur a verbis. Hora. Verbaq; prouiſam rem non inuita ſequentur. Sumitur & pro contentione lite, negocio, ſiue cõmercio, ut eſt mihi res, cum latrone. Terẽ. Quid huic rei eſt, ideſt negocij. Cice. pro Mure. Nondum potuiſſe ſtatuere iuriſconſultos vtrum rem: an litem vici oporteret. Item pro cauſa, vt quamobrem ideſt propter quam cauſam, qua de re: de qua cauſa abre: ſine cauſa. Item pro cenſu, ſiue diuitijs. Teren. in Heau. Eius frater aliquãtulum eſt ad res auidior. Item pro imperio. Vir. Poſtq; res Aſiæ Priamiq; euertere gentem immeritam viſum ſuperis. Item pro vtilitate. Teren. in Ecy. Sti in rem eſt Bacchidis. Et iterum. Neq; in rem noſtram eſt, vt quiſq; amator nuptijs lætetur. Dona. in vtilitatem. i. pro cõmodo. Item pro actu venereo. Idem. Miles, cum quo tum rem habebat, Dona. Rem habere honeſte res impura dicitur. De triplici ſignificatione. Auſonij verſus eſt in monoſyllabis. Imperium litem venerem cur vna notet res. Item pro experientia ſiue effectu. Teren. in Adel. Re ipſa reperi facilitate nihil eſſe melius neq; clementia. Cice. in Cato. Habui hæc de ſenectute quæ dicerem uobis, ad q̃, ut peruenietis ut ea, quæ ex me audiſtis, re ex parte probare poſſitis. Item pro ualore, precio, uel æſtimatione. Terẽ. in Phor. At ſi talentum rem reliquiſſet decem ſilij primus eſſe cognatus. Item pro periculo: ut apud eundem. Verum pone eſſe uictum eum tandem, tamen non capitis eius res agitur, ſed pecuniæ. Et res dicitur ueritas. Teren. in Adel. Verum cogito, quod res eſt. Huius dicti eſt regula.

Res comperendinata dicitur, cum cauſa. i. iudicium in dię tertium conſtitutum eſt.

Res iudicata dicitur, quæ finem controuerſiarum pronunciatione accipit, quod vel condemnatione, vel abſolutione contingit vt auctor eſt Vlp.

Res forenſis dicitur cauſa, quæ agitur in foro: & ad cauſidicos pertinet.

Reſpu. ciuitas libera: quæ iure regitur. Et imperium habet & aliæ tam quæ principum ſedes ſunt q̃; quæ ſubiectę & priuatæ. i. quicquid pertinet ad vniuerſitatem ciuitati cuiuſlibet. Cice. ad Brutum. Si reſpub. municipij tuo ſtudio diligentia bene adminiſtrata erit.

Reſcio: ſiue reſciſco is, eſt factum aliquid occultius, aut inopinatum inſperatumq; cognoſco. Teren. En ubi reſciunt omnem rem. i. quod occultum putabamus preter noſtrã opinionem cognouit. Aliquando ſignificat rem poſtq; geſta eſt ſuo: quam neſciebam, cum gereretur. Hiero. in lib. numerorum. Quod ſi audiens vir tacuerit: & in alteram diem diſtulerit ſententiã, quicquid nouerat atq; promiſerat reddat: quia ſtatim, vt audiuit tacuit, ſin autem cõtra dixerit, poſtq; reſciuit: portabit ipſe iniquitates eius. Et primo Re. Quod cum dicendum reſciſſet, quia prepararẽt ei Saul clam malum dixit ad Abiathar.

Reſcindo: reſcindis: cædo: tollo: aufero: deſtruo. Cæſa. j. com. Pontem, qui erat ad Genuam iubet reſcindi. Quod verbum ad omnia quæ reſcindũtur fere proprie pertinet. Col. lib. ij. Et qđ falx reliquerit: priuſq; inareſcat, vomis reſcindat, atq; obruat: id enim cedit pro ſtercore. Vir. lib. iij. Geor. Non tamen vlla magis preſens fortuna laborũ eſt. Quam ſi quis ferro potuit reſcindere ſummũ Vlceris os, alitur vitium, viuitq; tegendo. i. aperire. Idem lib. j. Geor. Cœlum reſcindere fratres. Ter ſunt conati, ideſt oppugnare. Et reſcindere eſt, rurſus ſcindere, Hie. contra Ruſ. Quid meruit homo latens vt nudares cicatricem eius, & obductam cutem inſperato dolore reſcinderes. Aliquando nõ ratus habere, irritũ facere, Sal. in Iug. Iugurtha inter alias res ait oportere quinquennij conſulta, & decreta omnia reſcindi. i. tolli & deſtrui.

Reſcribo rurſus, vel retro ſcribo. Ouid. Nil mihi reſcribas attamen ipſe veni. Et reſcribere ſignificat reddere, ſeu renũciare. Teren. in Phor. Atq; illud mihi argentum rurſum iube reſcribi. Dona. Reſcribi reddi, ſiu per menſam ſcripturam dari, quoniam ad pecuniæ renumerationem antecedit ſcriptura reſcribere dicebant pro renunciare. Vnde hodie dicitur chirographus. Seruſ. Scribi eſt dari. Hora. Scribe decem nerio non eſt ſatis, adde cicutę, reſcribi vero reddi. Hora. Dictantis qđ tu nunq̃ reſcribere poſſis.

Reſeco as, pe. cor. aui. atum. & reſecui, reſectum, ſignificat reſcindo, vide in dictione ſeco.

Reſecro, as, iterum obſecro, itero obſecrationẽ. Plau. in Aul. reſecroq; mater qđ dudum obſecraueram aut reſecro religione abſoluo vtiq; cum reus populum comitijs oraueraт per deos, vt eo periculo liberaretur iubebat magiſtratus eum reſecrare.

Reſero as.pe.cor.aperio,a ſera deductum Cice. Nec ita clau denda eſt res familiaris, vt eam benignitati aperire,nõ poſ ſit:nec ita reſeranda, vt pateat omnibus.

Reſero is pen.cor.reſeui,ſitum,rurſus ſemino, ſeu rurſus planto. Pli.lib.xviij. Nam cũ hyeme pregilida captę ſegetes eſſent reſeuerũt reſarcientes campos menſe Martio.

Reſegmen,qđ ex vnguibus amputaƭ. Pli.lib.ij. Nec pauci: apud græcos ſingulorũ viſcerum,membrorũq; etiam ſapores dixere,omnia perſecuti:vſq; ad reſegmina vnguiũ. Eſt ergo generale amputamentum.

Reſeruo,uas,quaſi retro ſeruo,ab alijs ſeruo. Lactan.lib.ij. Fabricauit arcam in qua ipſe cum coniuge,ac tribus filijs reſeruatus eſt,cum aqua vniuerſos montes altiſſimos operuiſſet. Hie.ad Jul. Nihil tibi ob metum inopię reſeruaueris ne cum anania damneris & ſaphira.

Reſes,idis,a reſideo, qui remanet,ſiue reſtat ocioſus a labore,ſeu opere quod exercere ſolebat. Liui.lib.ij. Timuere pater es reſidem in vrbe plebem,incerti manere,an abire mallent.

Reſideo,es pen.cor.quieſco ſedeo,firmiter ſto. Nam hic re nihil ſignificat. Virgi. Omniſq; repente reſedit flatus. Hier. Atq; in regni ſolio ſublimata poſt Chriſtumglorioſa reſidet. Lactan.lib.ij. Poſteri hebręi dicti,penes quos religio dei reſedit.i.reſtitit.

Reſipiſco is,a reſipio. Vide in dictione deſipio.

Reſipio,is,pe.cor. Vide in dictione deſipio.

Reſex,ecis. Col.lib.iiij. Nam confiteor pampinarios quoq; cum e duro proceſſerint tempore anni ſequentis acquirere fœcunditatem,& ideo reſecem ſummiti. Vt progenerare poſſit. Verum eius modi partum comperimus,non tam ipſius reſecis q̃; materni eſſe muneris.

Reſigno as. quod ſignatum erat aperio,relaxo, patefacio. Eſt enim contrarium ſuo ſimplici ſigno quod eſt annulo ſignum imprimo. Plau.in Tri. Jam ſi obſignatas non ferret dici hoc poteſt apud portitores eas res reſignatas tibi, inſpectaſq; eſſe hinc reſignatio teſtamentorum appellata, Jtem reſignare eſt perfecte ſignare. Colu.lib.ij. Priuſq̃; arbuſculas tranſferas rubrica reſignato,vt hiſdem quibus ante ſteterunt conſtituas eas. Item reſignare,claudere. Vir. lib.iiij. Et lumina morte reſignant. Antiqui etiam reſignare pro ſubſcribere & reſignatum ęs dicebatur militi,cum ob delictum,iuſſu tribuni militum,ne ſtipendium ei daretur in tabulas referebatur. Item reſignare reddere,qđ fit cum in libris datorum,& acceptorum pecuniam,quam acceptam ſignauimus,redditam demõſtramus. Hora.li.ij. Car. Res reſigno quas dedit.

Reſimus,pe.pro.ex re: & ſimus,idem eſt,quod ſimus,hoc eſt qui ſurſum verſus depreſſas habet nares ſicut & ſimus De ſimus. Virgil. Dum tenera attondent ſimæ virgulta capellæ. Ser. Simæ græcum eſt nomen idest preſſis naribus, vnde & ſimias dicimus. De reſimus. Colu.li.vij.loquens de boum indole. Pandorum inquit naribus reſinis patulis. Huius contrarium eſt deſimus pro eo qui nõ eſt preſſis naribus.

Reſina,pe.cor.humor ex arboribus defluens,in hiſdemq; reſidens. Et a medicis multiplex deſcribitur. Duæ tamen ſunt ſpecies,arida vna humida altera & prius omnis ſtomacho facit: & ſanguinis reiectioni imprimiſq; probaƭ, quę a Termintho arbore Terminthina eſt appellata. Ea naſcitur in Arabia in iudea in ſyria in cypro in lycia & in cycladibus. Quæ alba preſtantior eſt,nitri colorem habens & non nihil cærulei.

Reſinatus a um,qđ eſt reſina illitum,ſicut a pice picatum. Iuue. Quid enim reſinata iuuentus.

Reſoluo quaſi diſſoluo. Colu.lib.ij. Ex his nihil non melius reſoluta humo qua denſa prouenit. Item reſoluere deſtruere amouere. Virg.lib.j.Geor. Inuitat genialis hyems, curaſq; reſoluit,idest amouet. Item diſſoluere, & quod ligatum erat non ligatum facere. Oui.lib.j.Me. Et velate caput,cinctaſq; reſoluite veſtes.

Reſpicio,retro aſpicio. Plau.in Aul. Tu ex hoc loco digitus tranſuerſum,aut vnguem latum exceſſeris,aut ſi reſpexeris,donec ego te miſero. Interdum reſpicere eſt reſpectum habere prouidere:remediare. Plan. Ciceroni. Quod ſi,aut Cæſar reſpexerit ſe,aut affricanæ legiones celeriter venerint,ſecuros vos ex hac parte reddemus. Teren.in An. Carine me, & te imprudens,niſi quid dij reſpiciunt perdidi, idest prouident,vel remedium afferunt. Interdum cuſtodire,reſeruare,amare. Idem in Heau. Deniq; nullum amitis tẽpus,neq; te reſpicis.i.cuſtodis. Et in Phor. Dij nos reſpiciunt gnatam inueni nuptam,cum tuo filio.i.diligũt.

Reſpecto,as,ſæpe video:amo:adiuuo. Vir. Si qua pios reſpectant numina.

Reſpectus modo ipſam reſpectionem. Plau. Et me reſpectu terruit. Modo rationem,qua ad aliquid agendum mouemur. Pli. Namq; eo reſpectu cõmodius abſceſſerat.

Reſpiro,pe.pro.ſpiritum capio, reſuſcito,ſeu in ſtatum priſtinum redeo. Plau.in Epi. Mane,ſine reſpirẽ queſo immo acquieſce,animo male eſt,recipiam anhelitum. Cic. Aulo Torquato. Si armis,aut conditione poſitis aut fatigatione abiectis,aut victoria detractis ciuitas reſpirauerit, & dignitate tua tibi, & fortuna vti licebit,idest in ſtatum priſtinum redierit.

Reſpondeo,es,& reſpondo,is. Manil.lib.v. Sic etiam magno quædam reſpondere mundo. Eſt autem reſpondere poſteriore loco dicere,a quo reſponſum & reſponſio. Et dicimus ego reſpondeo tibi,& ad te. Pli. Cum ad eos breuiſſime reſpondiſſem,græci tamen meliorem modum habent. Vnde xenophon in lib.quem fecit de miſeria tyrannorum καὶ δ' ἴ ἔρωνύπολαβὼν ὅτι ἡ δίαἔφη ὦ σιμωνί δηκαὶς ἴσαν αἰπεχ θάνονται οἱ ἀνθρωποι ἥμας πολὺ πλέ'ω τῶν ἰδιωτῶν αὐάγκη· Sì πραγματεύεσθαι. Aliquando ſignificat conuenire,conſentire,& parẽ eſſe. Virgi. Dictis reſpondent cetera matris.i.cõſentiunt, & conformia ſunt. Pli.xxxvj. Structuram ad normam & libellam & ad perpendiculum reſpondere oportet. Cice. lib.j. Tuſ. Nec tamen,ſi qui magnis ingenijs in eo genere extiterunt non ſatis græcorum gloriæ reſponderũt: idest acceſſerunt,vel pares fuerunt. Hero.ad furiam. Et quibus nati ſunt liberi ſuo generi reſponderant.i.ſimiles fuerũt. Cice. Trebo. Cui quidem amori vtinam ceteris rebus poſſem amore certe reſpõdebo.i.ſatiſfaciam vel par ero. Vir. Illa ſeges demum votis reſpondet auari agricolæ. Aliquãdo reſpicere,ſeu contra poſitum eſſe. Idem lib.vj. Contra elata mari reſpondet Gnoſia tellus.

Reſponſus conuenientia conſenſuſq;. Vic. Sinmetria eſt ex ipſius operis membris ratæ partis reſponſus.

Reſpuo,is. Vide in dictione ſpuo.

Reſtagnare extra redundare,ſeu aquam continere. Colu. lib.ij. Ita quaſi palus in aliqua parte ſubſidens reſtagnat ſulcis deriuanda eſt quippe aquarum abundantia atq; penuria graminibus æque eſt exitio. Componitur autem, ex re,& ſtagnare.

Reſtauro as,ex re.& ſtauro,unde & inſtauro ſignificat redintegro. Juſti.lib.ij. Interea & Darius,cum bellum reſtauraret,in apparatu decidit.

Reſtare ſupereſſe. Cice.in Cato. Nec cum æqualibus ſolus, qui pauci admodum reſtant. Item remoratum eſſe. Enn. Reſtat vſus fuit.i.dicta: & remoratum eſt. Item retro ſtare. Teren.in Eun. Vtinam illum dij deæq; omnes ſenẽ perdiit, qui me hodie remoratus eſt meq; adeo qui reſtiterim. Itẽ. reſiſtere. Cice.de finibus. Nullam quærentes voluptatem ſtoici reſtant. Item reſtare cum datiuo,ſignificat manere, & cum accuſatiuo,vt hoc mihi reſtat.i.hoc me manet. Vir. lib.vij. Hoc latio reſtare canunt qui ſanguine noſtrum nomen in aſtra ferant.

Reſtito as,ſæpe moras facior. Teren.in Eu. Exi foras ſceleſte at etiam reſtitas? fugitiue prodi.

Reſiſto,is,retro ſiſto. Hiero.libro.ij. Regũ. Cumq; tranſiſſet vniuerſus populus,& rex Iordanem reſtitit,& oſculatus

eſt rex

eſt rex Berʒelai. Et reſiſtere eſt aduerſari, repugnare. Ci. Cũ reſiſtere eius improbitati nõ poſſem.

Reſtire eſt ad ſerendum, laborandum, colẽdum ue aptũ eſſe. Colu. lib. iiij. Nam ut quęq; reſtire incipiunt, tempeſtiue leguntur & quæ nondum maturitatem cœperunt uuæ ſine diſpendio diff. runtur.

Reſtibilis qui reſtituitur, & reſeritur. Pliny. libro. xxviij. Cõceptum leporis vtero exemptum his quæ parere deſierint, reſtibilem fœcunditatem afferre. Vnde ager reſtibilis Colu. libro ſecundo. Faſellus terræ mandabitur, vel in veterano, vel melius pingui & reſtibili agro. Feſt. Reſtibilis ager fit qui continuo biennio ſeritur reſtibilis ſeges eſt, quæ regerminat, quaſi cuius fœcunditas in ſequentes quoq; annum reſtituat. Græci palimb laſton vocant. Pli. vbertatis tamen tantæ ſunt, vt ſequente anno ſponte reſtibilis fiat ſeges.

Reſtipulari, ut Lactãtius, inquit eſt contra ſponſionem factam pecuniam obligare. Val. libro ſecundo. Nec dubitauit reſtipulari.

Reſtituo, is, modo ſignificat reddo. Terentius Gnatum ei reſtituit. Modo in ſtatum priſtinum reduco. Iuſti. Hunc regno a patre priuatum filius reſtituere, & proprie reſtituuntur volentes cupienteſq; ut ciuis patriæ, & filius patri. Hinc reſtitutio, repoſitio. Caius reſtituere inquit plus eſt, q̃ exhibere. Nam exhibere eſt præſentiam corporis præbere. Reſtituere vero eſt etiam poſſeſſorem facere, fructuſq; reddere. Hinc reſtibilis ager. Aliquando Reſtituere ſignificat inſtaurare ac reficere. Cicer. in top. ei cui domus vſuſfructus legatus ſit non reſtituturam hæredem ſi corruerit.

Reſtis funis, a reſto vt quidam aiunt q quæcunq; ligata ſtare faciat. Apulle. Reſtim qua grabatulus erat intexus aggredior expedire. Ad Reſtim res redit ſignificat res deperditas eſſe, & de ſuſpendio cogitandum. In ſaltatione reſtim ducere dicuntur chori puerorum puellarumq; manu conſerti Teren. Tu inter eas reſtim ductitans ſaltabis. A qua ſimilitudine aliorum connexa capita reſtes dicunt Pli. lib. xx. Allium ad ſerpentium ictus potum cum reſtibus ſuis. Liui. lib. xxvij. Per manus reſte data uirgines ſonum vocis pulſu pedum modulantes inceſſerunt.

Reſtio, onis, funiculus Apud Plau. Accipitur pro eo qui ſe penſilem facit laqueo reſtis ſtrangulatus. Ait enim. Illi erunt bucedę potius q̃ ego ſim reſtio. Quod ſignificat illi potius ędentur bubulis loris q̃ ego me ſuſpendam. Reſtio etiam fuit nomẽ Aui Auguſti proprie vero reſtio dicitur qui reſtes torquet.

Reſticula, parua reſtis Apud Varronem ſicut ſonat, & uulgo ita vocatur.

Reſtinguo, is, xi, ctum, a ſtinguo compoſitus eſt. Vnde & diſtinguo, & extinguo. Stinguo uero, ut opinor ſignificat obſcuro. De quo Priſci. Extinguo, extinxi, cuius ſimplex in raro uſu eſt. Cice. Tamen in arato participio uſus eſt. Quẽ neq; tempeſtas perimet, neq; longa uetuſtas. Interimet ſtinguens præclara inſignia cœlum. Idem in progno. Vt cum luna means Hipperionis officit orbi. Stinguuntur radij cæca caligine tecti. Reſtinguere autem eſt, quod uernacula lingua dicimus remorʒare. Plau. in Caſ. Ignem reſtinguunt aqua. Virg. Quale per æſtum Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere riuo.

Reſtringo reſtringis, retro ſtringo. Plinyus libro trigeſimo quinto. Item belli imaginem pinxit reſtrictis a tergo manibus Alexandro in curru triumphante. Aliquando ualde, ſeu perfecte ſtringo. Ambro. libro. j. officio. Vt lingua tua menti ſubdita ſit, reſtringatur habenæ uinculis. Aliquando ſoluo. Apu. Iumentum reſtringit, abireq; ſtabulo liberum ſinit, quod ſtabularius inuentus mox domũ reducit. Aliquando rurſus ſtringo. Idem. Et duplici ne ſolui facile queat reſtringit.

Reſilio, lis. pe. cor. Vide in dictione reſulto.

Reſulto, a reſilio fit quod ſignificat in contrarium ſalto, reuertor, agor. rebello. Pliny. Quandoq; reſilit uulnus: & curare ſcalpello oportet. Hiero. ad nepo. Sagitta in lapidem nunq̃ figitur. Interdum reſiliens percutit dirigentes. Et reſilire eſt cito recedere. Quadrigarius li. vj. Ar. orius caute dextrum humerum ſauciat atq; reſiluit. Reſultare igitur reſilire reluctari in contrarium ferri, ſeu reaudiri, ac reclamari. Virgi. li. v. Pulſati colles clamore reſultant. Sic & diſſulto, vt apud eundem lib. viij. Impulſu quo maximus intonat æther diſſultant ripæ.

Reſumo, pe. pro. rurſus ſumo. Pli. Reſumptis poſt longas ægritudinem viribus.

Reſupino, nas, ſurſum reuoluo. Nam ſupinare eſt ſurſum voluere a ſupino. Iuue. Et multum referens de Mecœnate ſupino. Nam pnus, ſupinuſq;, ac reſupinus contraria ſunt. Col. lib. iiij. Quia ſiue pronum, ſiue reſupinum. Pli. eoſq; ſciopodas, vocari, qui in maiori æſtu humi iacentes reſupini, vmbra ſe pedum protegunt. Item reſupinus proiectus molliter. Oui. Et modo cantabam veteres reſupinus amores. Reſupinare igitur inuertere, ſubuertere. Interdum etiam a propoſito ſeu incæpto reuocare, diff. rre peruertere. Iuue. Aulam reſupinat amici. Idem. Et reſupinati ceſſantia tympana galli. Sed hæc per tranſlationem.

Rete tis, neu. gene. & retis maſcu. ac fœmi. & hæc retia. ę. a rapio, vel a raritate, vt inquit Var. Vel a retineo, vnde retia, quaſi retinentia dicta ſunt. Plau. in Rud. Non vides proferre me inuidum retem ſine ſquamoſo pecu. Et iterum ibi. Nam tunc & operam, & ludos facit, & retiam, vt tempeſtas eſt. Rete vero in ablatiuo rete pro reti. Ouidius libro quinto. Faſt. poſuit. Cur tibi pro libycis clauduntur rete leones. Hinc fit irretio, is. Apul. Tamen rete cum diphtongo ſcribi cenſet.

Reticulum dimi. a rete. Quo nomine vtitur ſæpe. Hiero. in inſtrumento veteri. Eſt & genus retis, quod in orbem ſpargitur, quod aliquando capitur pro tegmine muliebris capitis, quod capillos continet. Iuue. Reticulumq; comis auratum ingentibus implet. Et eſt reticulum ſacculus in modum retis, quo viatores denarios & panes geſtant. Hora. Vt ſit reticulus panis venales inter onuſto Forte vehas humero. Alio nomine dicitur funda.

Retiaculum dimi. a retia. Hie. in Pſa. Cadent in retiaculum peccatores. Plau. in Aſi. Iubeas vna opera me piſcari in aërem, venari autem reticulo in medio mari.

Retiolum idem quod reticulum. ſ. tegmen capitis.

Reticula dimi. a retis fœme. gene.

Reticulatus. a. um, quod eſt factum in modum retis. Pli. li. xxxvj. Reticulatam ſtructuram, qua frequentiſſime Romæ ſtruunt, remis oportunam.

Retiarius dicebatur, qui rete immittebat. Nam compoſiti gladiatores, per paria diuerſa nomina ſortiebantur. Nam alter dicebatur retiarius, q rete iaceret. Alter ſecutor, perinde, ac retiarium fugiens vel fugam ſimulans ſequeretur, hoc genus pugnæ, inſtituit Pittacus vnus ex ſeptem ſapientibus.

Retæ, ſunt arbores, quæ ex ripis fluminum eminent, aut in alueis ipſorum extant a retibus dictæ, q prætereuntes naues retinerent, inſtar retium. Vnde in ædicto prætorum legitur, retanda flumina, quod ſignificat purganda ne quid moræ, ſiue periculi nauibus in ea virgulta incidentibus fiat.

Retego is, pe. cor. quod tectum erat denudo.

Retexo, is, contrarium eſt ſuo ſimplici. Significat enim q̃d textum erat reddo non textum. Tractum a telis quæ deſtruuntur cum retexunt. Vnde & pro deſtruere ponitur Val. Maxi. Decretiq; circũſpectiſſima ſanctitate impium opus cenſoris retexunt. Et retexere rurſus texere renouare. Marius. Ciceroni. An quod adoleſcens præſtiti, cum etiã errare cum excuſatione poſſem id nunc ætate præcipitata cõmutem, ac ne ipſe retexam. Item ſignificat aperire, diſſoluere enarrare vt in hymno. Quæ vox, quæ poterit lingua retexere, quæ tu Martyribus munera præparas.

Att. Hoc tertio ſcio rhamnuſium ſe aiebat.

Rhānuſia indignationis dea quā græci νέμεσιν vocāt. Nā cū maratſus formę bonitate abuteret̃ ſupbius recte fingit̃ eiuſmodi dea aduerſus eū qui bonis pñcibus ſit idignus. Nemeſis inq; indignationē ſignat. Cuius ſimulachrū pulcherrimū ei in loco colebat̃. Qd quidē marmoreū tradūt a phidia vlnarū in altitudine decē factū. De hac Oui. li. vj. de triſ. Exiget ad dignas vltrix rhānnſia poenas.

Rhamnetes nomen proprium viri.

Rhampſinitus nomen proprius regis Ægypti, vt Herodo. lib. ij. Hiſto. refert.

Rhagę, arū nomē ciui. Medoꝝ, ab auulſione terremotus.

Rhea cœli, & terræ filia quæ alio nomine Cybelle dicitur.

Rheda vocabulum gallicum, vt inquit Quin. Et ſignificat carrucam. Vnde a Cicerone rhedarius dictus eſt auriga, rectorq; ipſius rhedę. Inde epirhedium.

Rhęgyū oppidū ſitū in margine Italie, cui græci nomē dedere a fractura per y. Rhegion. n. græce abruptū dr̃. Hinc enim Sicilia auulſa, abruptaq; eſt, ab Italia. Trogus qm̃ inqt græce abrupta hoc noīe pnunciat̃ græci a dehiſcendi argumēto nomen dedere. Olim Rheguię ciuitatis ingens fuit potētia, ob eamq; cām nomē ciuitati factū eſſe autumat, quaſi regia vrbs foret. vñ & Stra. ſcribit quoſdas exiſtimaſſe a quodam rege, dici potuiſſe. Sicq; abſq; aſpiratione ſcribendum eſſet. A b regio dicti ſunt Rhegini. Eſt aliud Regiū Ciſalpinę Gallię oppidum non longe, a Parma, & Matina a Lepido inſtauratū, qđ & regium Lepidi, pro differētia alterius dicit̃ a quo regienſes, ſed melius dicitur Regium longobardię. (V. teſtatur.

Rhebanus fluuius in faucibus Boſphori thracij, vt Pli. lib.

Rhemi populi Galliæ vñ ſpcioſiſſimū telę genus rhemēſe, cōicata alijs quoq; Galliarū populis textrini gloria.

Rhenus, & rhenū vtroq; modo dicit̃ pro fluuio Galliæ qui de iugo rheticarū alpium, vſq; in oceani pfunda curſum ſuum dirigit. Romanis memorandus aduerſum feras gētes murus imperij. Vir. Rhenuſq; bicornis. Hora. aut flumen Rhenum, aut pluuius deſcribitur arcus.

Rhenones veſtes pellicę ſcapiæ ferinę ad vſum humanus redactę dictę q calidos teneant renes ſiue qa ῥηνὸς pellis dr̃, ſiue q rhenani populi hiſce peculiariter vtebant̃. Cęſar cō. vj. ſcribit Germanos vti paruis rhenonū tegmentis.

Rheon, idem, quod rha barbarum, quod vulgo Rheubarbarum dicitur.

Rheſus rex Tracię, quem homerus ſcribit, cum equis albis in auxilium troianoꝝ veniſſe, & a Diomede interfectus. Quo nomine etiā dictus eſt quidam troianus fluuius.

Rhetus gygas quē Dion. in leonē cōuerſus occidit. Rhetus vero mons Troię in quo Aiax thelamonius ſepultus tra(ditur.

Rheti populi a Thuſis cōditi, qui duce Rheto, a Gallis pulſi, alpes occupauerunt, & a noīe ducis Rheto cōdiderunt Rhetiam. Hinc rethicę vites, & rheticū vinus q inter generoſa Italiæ vina numerat̃. Quod vt Stra. lib. iiij. ſcribit in montanis rhetoꝝ radicibus naſcitur, qui populi Veronam. Comumq; vſq; peruenerunt.

Rhetia regio Europę eſt, quæ, vt lib. ij. Ptol. refert ab occaſu limites hꝫ montē Adulam & fontes Danubij & Rheni, ab ortu Lycum fluuiū, qui in Danubium exit, & Rhetiaꝫ a Vindelitia diuidit. A ſeptētrione Danubiū. A meridie alpibus terminat̃ ſupra Galliā ciſalpinā. Poſt rhetiā verſus orientē ſequit̃ vindelitia, cui Noricū adheret Eno tantum fluuio diſiuncta, quidā eam Bauariam appellant.

Rhetor latine orator, q̃q; differant, q orator ſit, qui in iudicijs, & cōcionibus cās agit rhetor, qui rethoricen pfitet̃. Declamator, qui aut docendi alios, aut exercendi ſe gratia fictam cām agit, vt i ueris poſtea cauſis poſſit orare. Aliqñ tñ rhetor ponit̃ pro oratore, rhetorica oratoria.

Rhetoricus, mō pro rhetore, mō pro oratore ſumitur.

Rhetoricor, aris, rhetorū more loquor. Hie. cōtra Hel. Rhetoricati ſumus & in morē declamatoꝝ paululuꝫ luſimus.

Rhetoriſſo, as, rhetorice loquor.

Rheuma, atis, latine eruptio, ſiue fluxus dicit̃ a ῥέω fluo. Vnde rheumata dn̄r eſtuaria. Amb. li. Hex. Dicas ſi aſcendentes videas rheuma quoddam eſſe ita pruunt. fluctuſqꝫ interſecant per propontidem in Euxinum portū violento impetu pfluentes, vnde & pituita dicit̃ quum fluat.

Rhinoceron, ontis, & rinoceros otis animal quadrupes habens in nare vnum cornu, vt ait Pli. Genitus hoſtis elephanto, cornu, ad ſaxa limato preparat ſe pugnę in dimicatione aluū maxime petens, quā ſcit ſuis ictibus per viā eſſe. Sol. dicit repandū eſſe. i. recuruū eius cornu, & attritū cautibus in mucronē excitare, pugnare cum elephantibus longitudine parem breuiorē cruribus. Pauſanias affirmat rhinoceronta duo habere cornua, alterum inſigni magnitudine ex naribus extans, alteruꝫ, quod ſuperne erumpit, exiguum quidem ſed validiſſimū. Hinc ſagacem, & prudentem virum naſum rhinocerotis habere dicimus. Mar. Iuueneſqꝫ, ſeneſqꝫ. Et pueri naſum rhinocerotis habent. Compoſitum nomen, a ῥινὸς quod naſuꝫ ſignificat, & κέρας cornu. Ponitur & pro quodam vaſe oleum guttatim fundente, lauantibus ſe in balneis. Marci. Geſtiuit fronte modo me iuuencus rinoceronta Me putabis pleno gutto. A Rhinoceron fit adiectiuum rhinoceronteus, a um vt cornua rhinocerontia.

Rhodos, latine roſa. Inde Cynorhodos, & Rhododaphne. Et Rhodos nomen vrbis (vt inquit Stra.) ſuper orientali promontorio ſita, dicta, q capulo roſę illic inuēto ſit ędificata. Ea portubus olim, & vijs, & mœnibus, & reliquis ornamentis tanto opere cæteras ſupauit, vt nulla putaret̃ ęqualis, legum pſtantia, & naualis rei peritia adeo valuit vt annis multis maris imperio potiret̃, & pyratarū latrocinia ſuſtulerit. Quo etiā nomine dicta eſt inſula in q̃ ea vrbs eſt quā Pli. Lycię, & primā Cycladū ſcribit eſſe venientibus ab oriente. Hæc inſula non ingentoꝝ, ac viginti ſtadioruꝫ ambitu pꝫ, inter Aſiaticas inſulas tertia. Nam Leſbus, & Cyprus maiores habent̃. Prius Ophiuſa dicta eſt, deinde Stadia poſtea Telchin, eo qđ Telchines inſulā incolerēt, quos nōnulli maleficos, alij eximios artifices fuiſſe tradūt, qui ęris, & ferri fabricā inueniſſe dn̄r. Sunt qui hanc inſulam Carpathio mari aſſignant, vt ex lucilliano verſu intelligi lꝫ. Rhodos carpathiū in pelagus ſe inclinat apertus. Soli ſacra eſt, qui puellæ noīe Rhodiæ amore captus. Rhodū ab ea noīauit vt Diodo. lib. vj. refert. N. ī (vt Solinus auctor eſt) nunq̃ ita cœlum nubilū eſt, vt in ſole rhodos nō ſit. Aurū Rhodi pluiſſe ob fœcilitates inſulæ cecinit Pindarus, vbi ſtudia liberaliū artium, & in primis oratorię facultatis floruerūt. In ea fuit admirandę magnitudinis Coloſſus, a quo poſtea Rhodij appellati ſunt Coloſſenſes, ad quos Apoſtolus epiſtolam ſcripſit. In ea etiā vrbs opulentiſſima Lyndus ex qua Cares ſtatuarius qui Coloſſum extruxit. A Rhodus ſunt adiectiua, Rhodius, rhodienſis, & rhodiacus.

Rhododaphne, roſa laurea.

Rhodonia ῥοδωνιά roſarium. i. locus roſis conſitus, quod & roſetum dicitur vt lilietum.

Rhodinum oleum e roſis, qđ roſaceum noſtri nuncupauerunt. Rhodinum vnguentum qđ fit oleo roſaceo.

Rhododendris frutex, quem & rhododaphnē nominant, folio ſimilis amygdalæ ſed maiori, pinguioriq; ſemine patent licet ῥόδον καὶ δένδρος ideſt roſa & arbor.

Rhodanus pe. cor. fluuius Galliæ, a Rhoda rhodiorū oppido, vt ait Pli. lib. iij. Hiero. in cōmento epiſtolæ ad Galathas. Rhodani Rhodiorum coloni locauerunt, vnde amnis Rhodanus nomen accepit, adeo magni curſus eſt, vt vix aduerſa poſſit nauigari aqua. Ferunt hunc amnem ex alpibus oriri quæ Italiam, a Gallia diuidunt, non longe a fontibus Rheni & Danubij. Fertur per Lemanuꝫ lacum, & verſus occidentes per Galliam fluens. Ararim ſuſcipit. Inde ad meridieꝫ conuerſus, & Iſaram. Druentiāq; ſuſcipiens apud Heracleam vno oſtio, & paulo vlterius duobus alijs in mare Tyrrhenum irrumpit. De hoc Amb.

lib. Hexa. Rhodanus rapido concitus curſu thyrreni ęquoris freta ſcindit in quo nō mediocre ferſ nauigantiū periculuȝ dū inter ſe maris fluctus, & amnis flucta decernūt.

Rhodope pe. cor. mons Thraciç, a Rhodope Thracum regina, ibi ſepulta, vel a rhodope ſtrymonis amnis, filia ex qua. Neptunus Atho gigantem genuit, qui & ipſe monti nomen dedit. Sed Oui. ipſa rhodopem in monteem cōuerſam tradidit quum deos aſpernareſ. Eſt & rhodope Ioniç ciuitas, cuius prima cor. Ouid. Qua patet vmbroſum Rhodope glacialis ad Hęmū. At Rhodope pro nomine proprio meretricis Thraciæ quā Pli. li. xxxvj. ſcribiſ feciſſe quęſtu ſuo pyramidem laudatiſſimas, & cōſeruam fuiſſe Æſopi fabularū philoſophi prima pro. Hanc etiā rhodopin declinationis tertię vocant, vt nominatiuus ſit rhodopis idis. A rhodope fit adiectiuum rhodopęus, a, um. Et reſolutione diphtongi rhodopeius, a, um. Ouid. Hoſpita demophoon tua te rhodopeia phyllis.

Rhodogune, fuit filia Darij quæ poſt mortē viri nutrices, quæ illi ſecundas nuptias ſuadebat occidit.

Rhœtus, cum œ diph. vide in dictione Rhetus.

Rhoiton, a græcis dr̄ vinum, qđ e granis maloꝝ punicoꝝ

Rhoicæ mulieres, quarū vuluę rheumatiſmo, (exprimit. ideſt fluctionibus laborant.

Rhombus græca vox eſt, ſignificatq; figuram quadratam ſolidaȝ cuius latera omnia ſunt ęqualia, anguli vero obliqui tetrapleuros .i. quattuor laterū. Hic ſi in terrā iactetur, voluiſ ad ſimilitudines fere cylindri. Vtebanſ eo maleficæ mulieres ad deducendā lunam tortis filis cōfecto. Ouid. Quid torto ꝓcita rhombo licia. Mar. Quæ nūc theſſalico lunam deducere rhombo. Proper. Deficiunt magico torti ſub carmine rhombi. Eſt & Rhombus piſcis genus. Iuue. Incidit adriaci ſpaciū admirabile rhombi Ante domum veneris. Item rhombus eſt torques, ſiue machinula illa, ꝗ vertendo mulieres tramam ad lanicium nent.

Rhomphea, genus gladij. Vale. Flac. lib. vj. Æquaq;, nec ferro breuior, nec rhomphea ligno.

Rhoxia regio ſeptentrionales quā Poloni, & ſarmatæ ſuā

Rhoxolani populi ſcythici vltra Danubium, (eſſe dñt. quos quidam Rhutenos eſſe putant.

Rhuteni populi Galliæ Aquitanicę, vt inquit Pli. cōtermini Narbonenſi prouinciæ, de quibus Luc. lib. j. Soluuntur flaui longi ſtatione rhuteni.

Rhyndacus pe. cor. fluuius qui in Pontum euoluitur. Hinc rhyndacicus a, um.

Rhynton Tarētinus nugator viliſſimus in agēdis præcipue fabulis a quo Rhyntonicæ fabulæ dictæ ſunt.

Rhyntion, vaſis genus lunari ſpecie. Mar. in rhytio poteris Phœbe lauare pedes.

Rhyparographus ſordidarū rerum humiliūq; pictor. Sic. n. cognominatus fuit Pyreicus pictor excellens quidem, ſed qui tōſtrinas ac ſutrinas aſellos, obſonia aliaq; hmōi humilia ſecutus eſt. Nam ῥυπαρὸν græci ſordidum dicunt.

Rhythmus latine numerus. Quin. lib. ix. de inſti. Sunt numeri rhythmi, qui neq; fines hn̄t certū, nec vllā in cōtextu varietatē, ſed ꝗ cęperūt ſublatione ad poſitionē vſq; decur

Rhymnus fluuius, a quo populi, & montes (runt. Rhymnici dicti ſunt.

R ante I

Rica quadratū veſtimentū fimbriatū, & purpureū quo pro palliolo, vtebanſ flaminicæ. Eſt & veli genus, quo mulieres capita tegunt. Dictū a ritu (vt Var. auctor eſt) ꝙ romano ritu ſacrificia fęminę cum faciunt, capita tegunt. Huius dimi. eſt ricula qđ pro ſudario ponitur.

Ricinus genus veſtis qđ & riciniū dr̄, a reiiciendo. Fe. Ricinium, eſt omne veſtimentū quadratum Eſt & ricinus genus cucumeris, & ꝗ mis canes acrius, atq; boues infeſtis. Var. Quidam nucibus græcis in aqua tritis perungunt catuloꝝ aures, ꝙ ricini ſoleant ſi hoc vnguine non ſis vſus. eas exulcerare. Ab huius animalis ſimilitudine ricinus dicitur herba inſtar arboris quam Dioſcorides arboroſum fruticem vocat ſimilem ficut ſed minorem, folia habentē ſimilia platano, ſed maiora, lenia, & nigriora, ex qua exprimitur oleum cyziniuni.

Rictus, us, & rictū, non ſolum hiatū ſignificat, vnde verba exeunt ſed pars illa circa ipſum hiatū, quæ in homine ridente vel alio mō os toto quēte lineis, quibuſdā terminatur, vt maxime ſunt labia. Lac. ſic Oris quoq; ſpecies, & rictus ex tranſuerſo patefactus, ꝗ; vilis, & ꝗ; decens ſit, enarrari non pȏt. Putaſ, & rictus eſſe figura in ore ad tp̄s aliquo modo cōtracta, vel ꝑducta, vel inuerſa, vel extenſa, quæ paulopoſt reditura ſit in naturalē formam. Et eſt cōmunis tam beluis ꝗ; hoibus, Hora. Ergo nō ſatis eſt riſu deducere rictuȝ. Lucr. lib. v. Moloſſum Mollia dicta premunt duros nudantia dentes. Aliquādo capiſ pro roſtro. Vnde nōnulli a gręcis deductū uolūt apud quos ῥύγχος roſtrum diciſ maxime cum de beluis dicitur.

Rideo, es riſi, riſum ſine caſu cōſtruitur, ꝑm cōſuetudineȝ. Gel. lib. j. Rex, quaſi anus ętate deſiperet, riſit. Aliqñ ſignificit lętum eſſe. Vir. Mixtaq; ridentī colocaſia fundet acātho. Cum aūt accuſatiuū habet ſignificat derideo. Lac. li. j. Si quis autē accepta ſapientia, depoſuerit errorē profecto ridebit ineptias hoīum pene dementium. Huius cōpoſita ſunt arrideo, quodeſt in alicuius gratiaȝ placide rideo, applaudo, & lęticiam animi ridendo oſtendo. Ouid. Arriſit paries adueniente dea. Teren. Arridens oībus. Corrideo, ſimul rideo. Hiero. in Geñ. Quicunq; audierit, corridebit mihi. Derideo, deludo cōtemno, & cum irriſione, ac contemptu rideo. Plau. in Aulu. Neq; edepol ego te deriſum venio, neq; derideo, neq; dignum arbitror. Irrideo, idem qđ derideo. Teren. in Eu. Prolo. Ne eum circūuentū iniq; iniqui irrideant. Obrideo, ſubrideo parum, ſeu latenter rideo. Omniaq; habent pe. pro.

Ridiculū ſignificat ſermonē riſum excitantem. Cice. lib. de ora. Sępe ēt ſentētioſe ridicula dñr. Plau. in Sti. Me meum obtenturū ridiculis meis. Hinc Gel. Formauit cōpoſitum Deridiculum. Vt uel ipſa re, ꝙ ita dicebat opprobraret aduerſarijs, & per facetias oſtentaret, faceret eos deridiculuȝ, ꝙ proinde cęlio formam crimini darent.

Ridiculus dr̄, qui alijs riſui eſt, & de quo alij rident. Iuu. Nil hȝ infelix pauptas durius in ſe, ꝗ; ꝙ ridiculos hoīes facit. Interdū ſignificat eū qui alios ridere facit. Plau. in Sti. vides ridiculos nihili fieri. Ci. C. Sicinius homo impurus ſȝ admodum ridiculus. Sic dicimus iocos ridiculos. Plau. in Sti. locos ridiculos vendo, age licemini.

Ridiculare, idē, qđ ridiculū. Plau. in Aſi. Mitte ridicularia, ideſt deceptiones quæ deriſiones ꝓbent, ſeu ꝗ riſu dignæ

Riſus, us, ipſe ridendi actus & riſus vocatus eſt (ſunt. Deus qui præerat gaudio.

Ridicæ pe. cor. pedamēta vinearū quæ e quercu, & iunipro ſolent fieri optima, ſicut Var. li. j. de re ru. docet Col. lib. v. Hic annus nōdum vehementē palū aut ridicā deſiderat.

Rigo, as, madefacio, adaquo. Hier. in Paulo. Talia eo loquente, longæuus viator vbertim faciem lachrimis rigabat quas magnitudo lætitiæ indices cordis effuderat. Huius compoſitum eſt irrigo, as, de quo alibi.

Riguus a um, qđ rigaſ, ſeu qđ rigari facile pȏt. Col. li. ij. de prato loquēs. Eius in gr̄ aduertimus duo genera, quoꝝ alterū eſt ſiccaneū, alterū riguum. Siccaneū qđ rigari nunꝗ aut non facile poteſt. intelligo riguum, qđ facile.

Rigor, mō ſumiſ pro frigore mō pro duricie. Vir. Et ferri

Rigidus, a um, idem qđ frigidus. Vir. Tellurē (rigor. Borea rigidam ſpirante moueri. Aliqñ poniſ pro duro, vnde rigidus homo diciſ aſper & rigiditas aſperitas. Aliquando pro erecto, qđ non niſi ex duricie accidit. Idē. Tu rigidas mouere cacumina quercus.

Rigeo, es, qui frigeo, a quo rigeſco frigeſco. Per tranſla. rigeſcere capitur ꝑ indurari vel erectum ſeu contractū eſſe, quoniā quæ frigent horrent & dureſcunt. Cic. lib. j. Tuſ. Cæteras partes incultas, ꝙ aut frigore rigeant, aut vrantur calore.

calore. Virg. lib. ij. Ge. Æraq; diſſiliunt uulgo, ueſteſq; rigeſcunt. Ser. Durant, ut frangi potius, q̃ ſcindi poſſe uideatur. Huius compoſita ſunt Dirigeo a quo Dirigeſco. Obrigeo, obrigeſco qđ eſt totus frigore contrahor & quaſi induresco, & rigidus fio. Col. lib. v. Compeſcatur harundo, cum obriguit hiberno frigore. Sene. Ita membra frigore obriguerunt, vt ſeminecem putaremus. Hiero. lib. ij. Reg. Ipſe ſtetit, & pcuſſit philiſteos donec deficeret manus eos & obrigeſceret cum gladio.

Rima, fiſſura. & ꝓprie rimæ dñr exiguæ diſtantię tabularum in iuncturis. Vñ tractũ eſt vt oẽs fiſſuræ rimæ dicant, & rimas agere, findi. Huius diminutiuũ eſt rimula. Hier. pro tranſlatione dixit ſi tenuis cuiuſuis dilectionis rimula, cõtinuus inſidiator, diabolus intuitum valet infigere.

Rimoſus, a, um qđ eſt rimis plenum. Col. li. j. Quicqd ab inferiore mox appoſueris, fiſſum erit rimoſumq;.

Rimor aris, & rimo as ſm Priſci. diligenter q̃ro ſcrutor & quaſi rimulas quaſq; ꝑquiro. Tractũ a ſuibus qui glandes rimant, per rimas terrarũ. i. fiſſuras. Vir. li. j. Ge. Dulcibus in ſtagnis rimant prata Cayſtri. i. paſcunt in pratis & cibum per oẽs rimas terrę perquirũt. Interdum rimari eſt ſcindere, & quaſi in rimas agere. Idẽ. Ergo ægre raſtris terram rimantur. Interdum expleri vt apud eundem. Rimaturq; oculis habitatq; ſub alto pectore.

Ringo gis, xi, rictum, qđ & rimor dr̃, ſignificat os torq̃o, qđ canes faciunt, dũ latraturi ſunt, vel cum exira in rugas deducũt os. Hinc ringi pro iraſci, indignari, ad latrare pulſare, cõuitiari, murmurare ponit. Ter. in Phor. Cu; ille & cura & ſumptu abſumit dũ tibi ſit qđ placeat, ille ringit, tu rides. Sido. Multũ ringit ocioſa virtus. Dicit aũt ringi a nariũ tortura. Nam ρίν naris dr̃, vt ſit ringi, quaſi narem agi. i. torqueri. Hinc rictus, us, & rictum de quo ſupra.

Ripa extremitas terræ dicta, ꝙ aquarum agitatione rumpatur. Et proprie eſt aquarũ currentium, littus ea pars, quã alluit mare. Poteſt etiam lacuum, & ſtagnorum eſſe quæ maris imaginem habeat.

Riparia auis q̃ in ripis habitat. Pli. lib. xxx. Multo tñ efficaciſſime ripariarũ pulli, ita vocant in riparũ cauis nidificantes.

Ripæ ſiue ripæi, ſine h, mõtes Arcadiæ, quã addimus quotiens ripheos mõtes ſcythiæ ſignificamus. Vir. Quiq; ripas, letuſumq; tenent atq; arua celenæ.

Rhipei montes ſcythici, aꝑ ιπῶς, vt quidam putant. i. a ventorũ perpetuo iactu, vel a πὸ τοῦ ῥιπτεῖν, qđ eſt iacere. Vir. li. iij. Ge. Mõs effrena vt ripheo tõdit euro & ῥιπὴ ſeu græce flo. ſignificat. Vnde & rhipei cum h in prima ſcribunt ripheos pplos Riphaat filius Gomer inſtituit, quos a ſe ripheos no iauit, vt ſcribit Ioſephus lib. j.

Riſcus (vt inquit Do.) ciſta eſt ex pelle contexta. Ser. vero ait eſſe feneſtrã paruã in pariete. Terẽ. in Eu. Abi ſiſtellam domo affer cum monumentis. vbi ſita eſt? in riſco.

Rithace, alij erithacen, alij ſandaracũ, alij Cerinthũ vocãt, & a Dioſcoride ceranthemis dicitur.

Ritus, us, mos, & approbata cõſuetudo, quam omnes ratam habent. dicitur etiam Rites is, Sta. li. xj. The. Hei mihi primitijs ararum, & rite nefaſto.

Rite aduerbiũ a rito verbo ſm Priſ. & ſignificat recte, quia nihil traditur ritibus, qđ non rectum eſſe credat. Vel ut inquit Var. quia quod fit rite id ratũ & rectum eſt.

Rito, as, a ruo, is, deducitur. Cuius compoſita ſunt Irrito, prouoco & prorito.

Riuus, a ῥέω fluo, locus depreſſus per longitudinem aquæ currentis. Hinc deriuo, as: & corriuo, as, quod proprie de brutis dicitur, cum potandi gratia ad eundem riuum cõueniunt. Huius dimi. eſt riuulus, paruus riuus.

Riuales, & corriuales dicunt æmuli de mulierib⁹, quaſi in vnum amorẽ deriuãtes. Teren. in Heau. Militem ego riualem recipiendũ cenſeo. Tranſlatio vel a beſtijs quæ ſitientes cum ex eodẽ riuulo hauſtũ petũt ꝓliũ cõtra ſe inuicem concitant vel a re ruſt. Nã riuales dicunt hi, quoꝝ agros riuus aliquis determinat, qui in ceritudine, & mutati ſe crebra curſus, lites ſępe inter eos ſuſcitat. Et Vlpi. Riuales qui per eundem riuum aquam ducunt, inter quos ſæpe contentio eſt de aquæ vſu. Item riuales dñr, q in riuis habitant. Col. li. ix. Dat camarus, & riualis alecula, vel ſi qua ſunt in crementi parui fluuiorũ animalia.

Riualitas dicta ẽ æmulatio illa inter amaſios. Cice. in tuſ. Obtrectare vero alteri, aut illa vitioſa æmulatione, quæ riualitati ſimilis eſt.

Riuinus pe. pro. idem, quod riualis. Plau. in Aſi. Cedit nocte ēm filius riuinus amens, ob raptam mulierem.

Rixa nomẽ fictitiũ, a ringendo, qđ eſt canũ qñ irritantur. Hinc rixoſus, a, um cõtentioſus. Feſ. Rictus rixe rixo, ſe, ringit, dici videtur, quia in diuerſum rumpantur, ſ; itaq; ſint recto.

Rixor, aris, iurgor, contendo.

R ante O

Robur, ſiue robor, ꝓ o, ſpẽs quercus eſt duriſſimæ. Etiam per tranſla. ſumit pro animi fortitudine, quæ aduerſus oẽs difficultates firmiter obnitit. Demum omnium rerũ firmitatem duritiãq; robur dicimus. Colu. li. ij. Qđ protinus exile natum ſit nunq̃; robur accipere, manifeſtum eſt. Vnde Ser. dicit. Omne quod forte eſt robur vocamus. Vir. lib. vij. Æternaq; ferri robora.

Roboreus, a, um, qđ eſt ex materia roboris. Colu. lib. xij. Materies ſi roborea ẽ ab vno fabro dolari ad vnguẽ dẽt.

Robuſteus, a, um apud Cat. deriuatũ a robore.

Robus apud veteres dicebat rubeus, & bouẽ robũ iccirco ruſtici vocabãt. Vnde & materia, que plurimas huius coloris venas hꝫ dicta eſt robur, & hoies valentes ac boni coloris robuſti. Robus ẽt genus tritici maxime laudabile vt inquit Col. Cũ põdere & nitore præſtet.

Robuſtus, a, um, qđ eſt multi roboris. Col. li. ij. Neq; dubium eſt ex robuſto ſemine poſſe fieri non robuſtum.

Roboro, as pe. cor. fortifico. Hie. lib. ij. Re. Roboramini, & eſtote viri fortes. Hinc componitur corroboro qđ eſt totum ſimul fortifico, Ci. Caſſio. Manebat. n. illud malum vrbanum, & ita corroboratur quotidie, vt ego quidem & vrbi, & ocio diffiderem vrbano.

Robigo pen. ꝓ. dea, quã Romani putabãt rubigines auertere. Oui. Flamẽ in antiquũ lucum robiginis ibat. Erat & Robigus deus Robigalia ſacra. vij. kalẽ. Maij fiebãt. q̃m tũc fere ſegetes robigo occupat, ut ait Plin. Eſt & robigo morbus ſegetũ, q culmis frumentorũ innaſcit, ex nimio hũore vt ait Var. Vir. li. j. Ge. Et mala culmos eſſet robigo. Ser. uero dicit. Rubigo genus uitij quo culmi pereũt. ſed abuſiue rubigo dr̃. Nã ꝓprie robigo dr̃. Var. dicit uitium eſſe obſcenæ libidinis, quod ulcus uocitur.

Rodo, is, oſi, ſum proprie murium eſt, & ſimiliũ, qui dentibus fere ſemꝑ aliquid demoliunt. Per tranſla. quandoq; ꝓ detraho ſumit, Hie. in ꝓfa. li. Paral. Hæc pace veterus loquor, & obtrectatoribus meis tñ reſpondeo, qui canino dente me rodunt, in publico detrahentes, legentes in angulis. Huius compoſita Arrodo. Cice. pro ſex. Vt illa ex veſiculis extracta nitedula Rempu. conaret arrodere. Corrodo erodo & prærodo, quod eſt anterodo. Colu. lib. iiij. Nam ſi ſæpius cacumina manu ꝑfracta, aut pecore ꝓroſa fuerint in perpetuum corrumpuntur.

Rogo as, poſco. Gel. Crepidarium cultellum rogauit a crepidario ſutore. Quandoq; rogare eſt quærere. Cice. Roga ipſum quemadmodum Arimini ego eũ acceperim. Quandoq; orare deprecari. Vir. li. vij. Littuſq; rogamus innocuum. Quandoq; ſtatuere. Gel. li. j. Lex deinde Licinia rogata eſt. Ci. li. ij. Phil. Ego ad eam belli ciuilis cauſam attuli. Ego leges pernicioſas rogaui. Hinc legis rogatio dicitur, quoniam rogare populum magiſtratus ſolebant, an id placeret, qđ ſtatuerant. i. interrogare. Hinc etiã derogare legi, & abrogare legere dicimus. Et rogationis noĩe cõtinet lex, plebiſcitũ, & priuilegiũ. Eſt. n. q̃ſi caput, & fons totius iuris popularis, nã rogare pplm eſt agere cũ pplo. In q̃ re hæc erãt verba ſolẽnia. Velitis ne. Iubeatis ne, quirites, ut R. vel il-

lud fiat. Vnde rogatio, quaſi quędam interrogatio. Sue. in Cæſ. Reditũ in ciuitaté rogatione Plotia confecit. i. lege a Plotio lata. Cõponitur hoc verbũ cũ ad, vt Arrogo cũ ab, vt abrogo, cum con. vt corrogo. Ci. li. iiij. ad Heré. Si Prometheus cũ mortalibus igné diuidere vellet ipſe a vicinis cũ teſte ambulans carbũculos corrogaret nũ ridiculus videretur. Cũ de, ut derogo, cum e, ut erogo a quo ſuper erogo. Cum in, ut irrogo, cum pro vt prorogo qđ eſt protraho, prolongo. Col. li. j. Quis. n. dubitet eã maxime ꝓbatã haberi, ſine qua nemo noſtrũ uel ꝓſperæ, uel aduerſæ ualitudinis uitã prorogat. Ci. Appio. Illud pugna atq; enitere, ne qd nobis tpis ꝓrogetur. Prorogare imperium ſignat noua rogatione in longiora tpa ꝓferre. Cum ſub, ut ſubrogo, qđ eſt ſubſtituo. Quin. Cum defuncto patre in eius locũ ſubrogatus fuiſſet. Et omnia habent pe. cor.

Rogito, as, frequẽ. ſæpe ꝓcor, & ſæpe ſciſcitor. Plin. patrem adit, rogitat, vt ſui miſereatur. Vir. Multa ſup priamo rogitãs ſup Hectore multa. Hinc cõponiẽ Erogito, qđ eſt ualde ſtricte uerogito. Plau. in Cap. Ex hac ſtatua uerucea uolo erogitare meo minore, quod factum ſit filio.

Rogatores poſtulatores, & mendici, qui elemoſinam poſtulant. Plau. Vt rogator oſtiatim petam panem.

Rogatarius, tibellio. q rogat, qđ qſqs ſtipulet, hoc ẽ, ꝓmit(tat.

Rogamen, rogationem ſeu precem ſignificat.

Rogus ſtrues lignoꝝ, ad crem. ãda cadauera dictus, ꝙ in eo (dij manes rogét.

Roma, urbs Italię regina urbiũ & totius orbis caput. Hæc paruũ ab initio oppidũ fuit a iuuentute Latina Vallentia appellatum. Quod cũ Euander ad ea loca ueniens extẽdiſſet, ſeruata prius in poſita nominis ſignificatione Romam nũcupauit. Siquidẽ græci ῥώμην robur appellant. Hie. cõtra Ioui. Roma autem fortitudinis nomen eſt, apud grecos, aut ſublimitatis iuxta hebræos. Alij uolunt Troia capta quoſdam ex Achiuis in ea loca ubi nũc Roma eſt deueniſſe, per Tyberim. Deinde ſuadẽte nobiliſſima captiuarũ cui Romę nomẽ erat incenſis nauibus poſuiſſe ſedes & ſtructo oppido Romen ab ea uocaſſe. Alij Romã, a Romulo dictam volũt. Romulus vero a Romula arbore. i. ficu, ſub qua Romulus & Remus pueri inuenti ſunt, cũ lupa ꝓbẽte infantibus rumẽ. i. mãmam, vel a ruminando ꝙ ęſtate ſub ea pecudes ruminabant. Sunt etiam, qui Romulum, & Remum a robore. ἀπὸ τῆς ῥώμης, appellatos volunt. A Roma fit.

Romanus, a, um, qđ e Roma ẽ, vel qui Romã inhabitat.

Romanenſis, q alibi ortus eſt, ſed in Roma verſat. Vnde Cato, ſeu Var. in li. de re ru. Salem Romanẽſem appellat non Romæ factum. ſed qui Romæ vendebatur.

Romulus nomẽ ꝓpriũ eius, q Romã cõdidit, a quo Romulida, & Romulia tribus Appellata ẽ fuit & alius Romulus grãmaticus q ſublatis multis gręcis idduxit latina, hic cẽteſimũ exceſſit ãnũ interius mulſo foris oleo punct⁹.

Rõchus ſonus naſi qui a ſtertẽtib⁹ fit dormiendo, & quia deriſores ſolẽt talẽ naſi ſonũ ideriſum facere Ide fit, vt Rõchi pro deriſionib⁹ deriſoribuſq; uſurpenẽ. Mar. Maiores nuſq; rõchi, iuueneſq; ſeneſq;. Et pueri naſum rhinocero(tis h fit.

Ronchiſſo as, ſterto. Plau. Cyathiſat, dum cœnat, dum dormit, rhonchiſſat.

Ronchiſonus pe. cor. qui ſonat rõchos, & deriſor eſt. Sido. Nec nos ronchiſonus rinocerote notat.

Roro, as, humorẽ inſtar roris paulatim demitto. Virg. lib. viij. Raptabatq; viri mendacis viſcera Tullus. Per ſiluam, & ſparſi rorabãt ſanguine ueꝑs. Hinc componitur Irroro pe. pro. qđ eſt intus, vel ſupra rorem ſpargo, & madefacio Vir. lib. j. Geor. At cũ ſole nouo terras irrorat eous.

Roreſco is, a roreo, es, conuenit eſſe. Pli. li. xviij. Aquilonẽ pronunciat terra ſicceſcens, ſed roreſcens repente hauſtrum innuiſcet humeſcens in rore occulto.

Rorulentus, a, um quod eſt plenũ rore. Col. li. vj. Cauẽdum ne, aut ſeptẽtrionalibus ventis. aut rorulẽtæ. ſed ſiccæ ſerantur vites. Idem. Rorulentæ baccæ non legantur.

Rorarij milites, qui armatura leui ꝓlium primi cõmittebãt, ꝙ, vt ante pluuias cęlũ rorare ſolet, ſic illi ante grauem armaturã qui ꝓdibant, rorarij appellabanẽ, qui & ferẽtarij.

Rorarium, vinum, quod rorarijs dabatur.

Ros humor, qui e cęlo fluit Serena nocte, nõ gelu, neq; ardoribus, neq; ventis exiſtẽtibus. Ariſt. li. j. meteororũ ſcribit rorẽ fieri ex vaporatione modica, cũ pluuia ex largo vapore ꝓgeneret. Apul. li. de mũdo. Ros nocturnus humor quẽ ſerenitatis tenuitas ſpargit A grecis dr̃ δρόσος.

Roſidus, a, um qđ eſt rore ꝑfuſum, vnde nox roſida dicit quæ rore humecta eſt. Pli. li. xviij. Quidã pridie rigant prata vbi ſunt rigua noctibus roſidis ſiccari melius. Similiter mala roſida, quæ matutino rore humecta ſunt. Vir. Sæpibus in noſtris paruam te roſida mala (Dux ego veſter eram) vidi cum matre legentem.

Roſa, flos e ſpina naſcens qui pp pulchritudinẽ & ſuauem odorẽ Veneri ſacer eſt, & fortaſſe nõ abſurda hæc etiã eſt cã quia ſicut roſa breui viget, ita & venerea voluptas quo pacto aũt roſa, quæ prius candida fuit cruore veneris infecta purpureũ colorem traxerit ex Aphthonij fabella cognoſces, de roſis plura apud Pli. lib. xxj. inuenies.

Roſeus. a, um, vt roſeus color, a roſarũ ſimilitudine, a quo & roſeus pannus, roſea veſtis. Pli. Aſini a coitu ſpuma collecta roſeo panno, & incluſa argento venerem ſtimulat, roſeæ purpureæ genæ.

Roſaceus, a, um, quod ex roſa factum eſt. Vnde roſaceum oleum, ex roſis. Pli. li. xx. Succus ex ſtrigmentis illitus cum roſaceo, & aceto febrium ardores refrigerat.

Roſarium copiam fructuũ ſignificat vno loco roſis gignẽtium. Pli. Roſaria a fauonio foſſa oportet eſſe.

Roſetum idem quod roſarium.

Roſcea cãpus in agro Reatino, ꝙ in eo arua rore humida (ſemp ſcrunt.

Roſcius, propriũ hiſtrionis nobiliſſimi nomen, a quo omnes in aliqua re perfecti Roſcij dñr.

Roſtrũ, quo aues aliqd appręhendunt. Nec ſolũ de auibus, ſed de reliqs, quoq; aialibus & de ipſo hoie dr̃. Pli. Et mugilis roſtrũ. Plau. Ad vſq; roſtrum hois. A ſimilitudine aũt roſtri auiũ dicta eſt pars illa exporrecta, atq; acuta, e ꝓra, a quo naues ipſę roſtratę dñr. Et ſicut ſcribit Liui. Roſtra dictum eſt templũ, ſeu foꝝ, ante curiam hoſtilẽ in quo erat pulpitũ ornatũ, ex roſtris nauium antiatũ. Ex quo loco cõcionari ſolebant. Vñ ſępe legimus pro roſtris. i. in roſtris. In eo. n. loco roſtra ab hoſtibũs cãpta fixa erant.

Roſtellum paruum roſtrũ. Pli. Muris roſtellum. Colũ. lib. ix. Animaduertat an pulli roſtellis oua percuderint.

Rotũdum dr̃ collectũ & per oẽm circuitũ leue, ſiue offenſione aſperi anguli, dictũ quaſi rotũdum, a retũdendo ꝙ oĩs vndiq; retunſa & veluti detorta ſit aſperitas. Habet. n. qđ rotũdũ eſt vnicã ſupficiẽ, in q̃ nec principiũ notari põẽ nec finis. Rotũdũ etiã, a radẽdo dici põt, ꝙ circũraſum, atq; expolitũ ſit. Trãſfert̃ qñq; ad animũ & pro collecto, cõcinno, ac pfecto accipit̃ vñ ore rotũdo loqui dñr, qui multa paucis exprimũt. Capacioris. n. formæ videnẽ hoꝝ verba q; eoꝝ, qui multis pauca dicunt. Ho. Graijs ingeniũ, graijs dedit ore rotũdo Muſa loqui. Gel. Criſpũ ſane agnie orationis, rotũdũq; ac modulo ipſo numeroꝝ venuſtum. Ci. Theodectes autem ꝓfator, nec ſatis (ut ita dicta) rotundus primus inſtituit dilatare verbis. Idem. Accedũt verba apte, & rotũde diſpoſita. i. collecta eleganter concinneq;.

Rota a rotunditate, ſeu a ruendo, ruit. n. facile in ſuos orbes. Rotæ etiã a latinis dñr capræ, ut inqt. Var. lib. ij. de re ru. Huius dimi. eſt rotula.

Rotella dimi. a rotula. Aug. Fretuis & rotella orbiculus ap(pellatur.

Roto. as. verto. Hi. li. j. re. Porro inimicoꝝ tuoꝝ anima rotabit qſi in ipetu, & circulo fundæ. Col. li. ix. de pauonib⁹ loqñs. Signa ſũt extimulatæ libidis, cũ ſemetipſ, veluti mirãtẽ caudę gẽmãtib⁹ pĩnis ꝓtegit. Idq; cũ fac̃ rotari dr̃.

R ante V

Rubus, ſentis genus, mora agreſtis. Sic enim a ruſticis in Italia appellatur. Hora. libro primo. Car. Seruitiades ru/

bi. Serenus

bi. Serenus M. ſdiſ apta rubus gingiuis & bona labris.

Rubetum locus ruborum in quo rubi ſunt.

Rubeta, ranę genus venenoſus in ſicco ſemper rubens & a rubis nomen trahit, in quibus plerumq; victitat. Iuue. Porrectura viro miſcet ſitiente rubetam.

Rubi orũ, tñ pluraliter, oppidũ Cãpanię a ruborũ frequẽtia, ſeu a colore ruboris. Hor. in Ser. Inde rubos feſſi peruenimus, vt pote longum Carpẽtes. Inde afferebantur rubea uimina, pro fiſcellis. Virg. Nunc facilis rubea texatur fiſcina uirga i. quæ abundat circa rubos.

Rubia, herba tigẽdis lanis, ac corijs idonea, vulgo nota.

Rubeus, & rufus, gñalia noĩa ſunt ad oĩa, quæ quõlibet rubent. Etenim ſanguineus, croceus, aureus, oſtrinus fuluus, flauus rubidus, phœniceus rutilus, luteus ſpadyceus, rubei, ſeu ruſi coloris ſunt. vt acuẽtes eũ quaſi incendentes, aut cũ colore viridi miſcentes, aut nigro infuſcantes. Gel. li. j. Sed cũ alr rubeat ignis, alr ſanguis, alr oſtrũ, alr crocum has ſingulas ruſi varietates latina o ſo ſingulis, proprijſq; vocabulis, nõ demõſtrat, oĩaq; iſta ſignãt vna ruboris appellatione, cũ tñ ex ipſius rebus vocabula mutuentur, & igneum aliqd dicit, & flammeum & ſanguineum, & croceum, & oſtrinũ & aureũ. Aliqñ rubeus ponitur p ſpineus a rubo, q & vitilium vſu commendat, a Plinio, uel a rubis oppido Campaniæ, ut putat Ser. illo uerſu. Nunc facilis rubea texat fiſcina uirga. Sunt tamẽ qui negẽt rubeam dici debere ſed rubentem.

Ruber, a, um ideſt quod rubeus. Hora. li. j. Ser. Obſcœnoq; ruber porrectus inguine palus.

Rubor, ipſe color rubeus, qui & rubedo dicitur.

Rubeo, es, ui, rube ſum. Vir. Sãguineiſq; iaculta rubẽt auia ria baccis. Hie. Inter candẽtia lilia & rubentes roſas.

Rubeſco rubeus fio. Vir. Iãq; rubeſcebat ſtellis aurora fugatis. Hic pponitur erubeſco, eiuſdẽ ſignationis. Oui. Tũ pr. vt terras mundũq; erubeſcẽ uidit. Transfert ſępenumero ad verecundiã. Vir. N ra neq; erubuit ſiluas hitare Thalia.

Rubefacio, notæ ſignificationis, a quo Rubefio paſſiuæ ſignificationis.

Rubicundus, rubore plenus, ſiue abũde rubẽs. In quo alternitatis cauſa, vt inquit Priſcia. c, loco b, ponitur ne ſit abſonum ſi rubibundus dicatur.

Rubidus, a, um, qđ eſt colore ruſo atriore multo mixtum. Aliqñ tñ rubidus ſcaber, atq; aſper dr̃. Vñ a ſcabricie panis ſcđo coctus rubidus vocat, q, a nautarũ vſu nauticus appellat. Plau. Exiguã bucellã rubidi panis. Itẽ ſcorteę ampullę rugoſę. rubidæ dñr. Quidã ẽt ruuidus ſcribunt.

Rubellę vites appellatę ſunt & rubellę vineæ, q vitiũ ipſarum materia rubra ſit. Plin. li. xiiij. Proxima dignitas Nomentanis rubente materie. Qua propter quidam rubellas appellauere vineas.

Rubellus vinũ ſubrubeum. Mar. Et veietani bibit fecexa ſſa (rubelli.

Rubrũ mare dr̃, qa aquas rubere credebant. Quidam a ſolis repercuſſu extimarunt talẽ reddi colorem. Alij ab arena terraq; qđ latini rubrum mare nuncupãt, greci erythreũ vocãt. Erythros. n. rubrũ latine dr̃ Curtius ab eryzro rege inditũ eſſe nomen exiſtimat.

Rubrica, pe. p. terra rubei coloris, & minio pxima. Col. li. iij. Oẽs arbuſculas, priuſq; trãſſeras rubrica notare cõuenit, vt cũ ferent eaſdẽ cœli ptes aſpiciãt, quas ẽt in ſeminarijs cõſpexerãt. Hac legum tituli, & capita notabantur. Perſ. Preſertim ſi qd manſuri rubrica notauit.

Rubricatus, a, um, qđ eſt rubrica intinctũ Hie. in Exo. Pelles arietũ rubricatas, Hæc a, Nicãdro Miltos limnia vocitur. Gal. Glebam minij nominat.

Rubricata, vulgo roſeũ dr̃. Calor quẽ mulieres ad tingẽdam faciẽ adhibent. Plau. in Tru. Mala, buccas rubricata omne corpus intinxit tibi.

Rubigo quæ in metallis ſitu quodã contrahitur, arida, & rubea metallũ paulatim abſumẽs, qualem in ferro videmus. Dicta a colore, nã veteres robum rubeus dicebant, Erugo vero ppriẽ fit in ęre, ſicut ferrugo in ferro, & contrahitur, ex humore, nõ ruſa & ſicca, qualẽ diximus rubiginem eſſe, ſed viridis, atq; humida. Inde precipua frumẽti calamitas, vt ait Baſilius Robigo dicitur q, vt illa ferrum, ſic iſta ſegetes exurit.

Rubicõ, pe. cor. fluuius, q diſterminat Italiã a Gallia citeriore quem Plinyus in octaua regiõe Italię collocat. Sue. in Ceſa. Cõſecutuſq; cohortes ad Rubiconem flumen, qui prouinciæ eius finis erat paulum conſtitit.

Rubigino, as, pen. cor. rubiginẽ cõtraho. Apul. lib. iij. flor. Profecto, vt gladius vſu ſplendeſcit, ſitu rubiginat, ita vox in vagina ſilẽtij cõdita diutino torpore hebetatur.

Ructus, ẽ ppriẽ digeſtio cibi & cõcoctarũ eſcarũ in vẽtum eflatio. Plau. in Pſeu. Partim ructare, mos ſuauis mihi (ructus eſt.

Ructuo, as. Vide in dictione Eructo.

Ructo, as a quo ructito frequẽ. vide in dictione Eructo.

Rudiæ, diarum, vrbs, Solentinorum. Syl. Miſerunt Calabri. Rudiæ genuere vetuſtæ.

Rudis, fœ. ge. virga, q̃ gladiatores ſexagenarios, ab eo munere pretor eximebat, quos cũ pbi fuiſſent; q multa tenoportaſſent lemuſcata. Tiberius ad maiorẽ ludorum ſuorũ magnificentiã reuocatos, cẽtenis nũmũ milibus donauit. Cic. in. ij. Phyl. Tã bonus gladiator rudentã cito accepiſti. Rudibus aũt ſolitos pugnare gladiatores, teſtis eſt. I. ãpd. qui ait. Commodus in arena rudibus inter cubiculares gladiatorios depugnaſſe. Qm uero hi gladiatores, dum libertate donabant, ne gladiaturã amplius exercerẽt, virga donari ſolebant. Factum eſt vt pro libertate, & p fine rudis aliqñ ponat. Iuue. Ergo ſibi dabit ipſe rudem. Aliqñ ponit pro rutabulo, ſiue impolita uirga. Pli. li. xxxiiij. Vritur in patinis per laminas minutas cũ ſulphure uerſatum rudibus ferreis, aut ferrulaceis. Rudis vero adiectiuũ, idẽ eſt, qđ recẽs, impolitus, imperfectus durus. Trãſfert inde ad alum rudeſq; illi dñr, qui adhuc animum non expoliuere diſciplinis, & doctrina, rerumq; vſu. Teren. in Phor. Adeon te eſſe ingenio rudi, & inexorabili. Pli. li. j. Sederẽ cœpit ſnĩa hæc, pariterq; & eruditum vulgus, & rude in eam curſu uadit.

Rudicula dimi. parua uirga ĩpolita ad multa vtilis. Ca. Ignẽ bene coquito, rudicula agitato crebro vſq; adeo dum fiat tam craſſum q; mel. Pliny. li. xx. Non eſt opus in hoc vſu lanas rudiculis eſſe curatas. Item rudiculas (vt Col. in 3e) eſt organum erectæ tabulæ ſimile.

Rudiarij dicti ſunt, q iã impetrauerunt miſſionem artis gladiatoriæ, donati rude. Sue. in Tiberio. Rudiarijs quoq; quibuſdam reuocatis auctor ameto cẽtũ miliũ dedit. Ites rudiarij dñr, q faba ruuida & noua poliũt. Itẽ q rude rariũ cribrũ facit, & rudiora linteamina, rudiarius dicitur.

Ruditas, imperitia, & obtuſitas ingenij.

Rudio, is, rudiui, & rudij, ruditus, rudẽ doceo. Vñ Erudio, quod eſt perfecte que rudes ſcire oportet doceo.

Rudimẽtũ pncipiũ, ſiue pma diſciplina, quę rudibus cõmittitur. Qđ & Tyrociniũ, & nouitas appellat, vt Rudimentũ ſeruitij. Apud Pli. Rudimentum lucis pro initio vitæ. Rudatum pro rudimento poſuit Apul.

Rudo, is, di. ppriẽ ad aſinos ptinet. nã rudere aſini dñr, cũ vocẽ emittũt. Perſ. Findor, vt arcadiæ pecuaria rudere credas. Abuſiue & de leonibus & de hoib dr̃. Vir. Sera ſub nocte rudẽtũ. Et alibi incluſumq; cauo ſaxo, atq; inſueta rudẽtũ. Vbi ſciẽdũ apud Vir. ru ſilla. breuis eſt cum apud Perſ. producat. Findor, vt arcadię pecuaria rudere credas.

Rudẽs, a rudo is. pticipiũ ẽ. Qñq; nomẽ ſubſtantiuũ, tam maſ. q; fœ. ge. ẽ & ſignat funẽ nauticũ, qm cũ funes uento agitant, rudere videntũ. Tã & ſi primę ſyllabe q̃ntitas nõ ſeruet. Vir. Inſequit clamorq; virum, ſtridorq; rudentum. Catul. Cãdidaq; in torti ſuſtollunt uela rudentes.

Rudus, eris, ſtercus qđ radit. Hinc Ruderarium cribrum dictum ad rudera expurganda accõmodatũ q̃ſi ſtercorarium rudera quoq; dñr purgamenta cęmẽticij & lateritij parietis vetuſti & diruti, & hoc duplex eſt nouus. ſ. & vetus, Nouus rudus eſt materia pauimenti, hoc eſt ſaxa, de

nouo cõtuſa, ſeu teſtę cõfractę, cũ calce ad pauimẽtũ faciẽdũ. Vic. li. vij. Deinde ruderi nouo tertia pars teſtę tuſę admiſceaẽ, calciſq; duæ ptes ad quinq; mortarij mixti oibus preſtent rñſum. Vetus rudus eſt materia veterũ pauimẽtorũ. & diruptorũ ędificiorũ, que lapidibus & teſtis confractis, calceq; arena cõmixta cõſtat. Pli. Cõplanatę veteri rudere erant vię. Etrudus, ſiue raudus, & ruduſculus a veteribus dicebaẽ æs, res rudis, aſpera, & impolita. Vnde Feſtus. Raduſculana porta Romæ dicta, ꝙ rudis, & impolita ſit, vel ꝙ raudo .i. ęre iuncta.

Rudero, as, pe. cor. rudus induco. Vict. Ne minori ſaxo, q̃ qđ poſſit manus implere cruſtaminationibus inductis ruderet. Vñ ruderatus ager dr̃, q veterũ ædificiorũ materia ſcatet. Pli. li. x. Roſam ſiccis locis, q̃ humidis odoratioré conſtat naſci, ferendam nec pinguibus, nec argilloſis locis, contentamq; raris proprieq; ruderatum agrum amare. Eruderare vero eſt rudus eijcere.

Rudetũ plenũ rudere, ſiue terra, q̃ ꝑus rudis fuerat, & inculta, tum autẽ arata. Cato. Lẽto in rudeto & rubricoſo, qui herboſus, non ſit ſerito. Hic aũt locus, a Pli. ruderatus dr̃.

Ruderariũ cribrũ vilius & furfurariũ. Apul. dixit. Ecõtrario liberale pani ganeatiori cõficiundo per q̃ acõmodus pollinariũ dñr. Plau. Cæteris hoc pollinẽ, hoc eſt, florem farinæ traĩſmittit. Eo ſiliginarij utunẽ, & polintores. Qui ruderariũ cribrum facit, & rudiora linteamina rudiarius (vocatur.

Rufus color, non plene ruber. Mar. Roma magis fuſcis ueſtitur. Galliga rufis. Eſt & rufus nomen uiri ꝓprium, a quo per diminutiones fit Rufinus.

Ruſo, as, rufum, facio. Pli. Eadem rufat capillum.

Ruſeo, es, a quo Ruſeſco rufus fio. Pli. Grues ſenectute nigreſcunt. Merula ex nigra rufeſcit.

Rufuli appellati ſunt tribuni militũ, nõ a ppĺo ſed a cõſule facti, ꝙ de eorũ iure Rutilius Rufus legẽ tulerit. Hi poſtea mutatione unius lrę. Rutili ſunt appellati.

Ruga nõ ſolũ in corporibus dici ſolet, q̃ fit præ ſenectute, ſʒ ẽt in ueſtib᷒ uulgo falda. Pli. li. xxxv. Preterq̃ in ueſte rugas, & ſinus inuenit. Ruga exterior ẽ. ſinus ĩterior. Ci. in Cat. Nõ cani, nõ rugę repẽte auctoritatẽ accipere poſſunt.

Rugo, as rugas cõtraho. Plau. in Caſ. Vide Palliolũ, ut rugat. Huic contrarium eſt erugo, pe. cor. Pli. lib. xxj. Furfures in facie emendant, & erugant corpora.

Rugo is, xi ctũ, ructũ emitto. Cui᷒ cõpoſitũ ẽ Erugo, a q' etob᷒ Ructo eructo frequẽtatiua, & Ructito, õ qb᷒ ĩ Fru (cto.

Rugio, is rugiui. & rugij. Vñ rugitus q ꝓprie leõis eſt cum uocẽ emittit. Hie. Amos. iij. Leo rugiet quis non timebit? Hinc componitur Irrugio is.

Rullũ, inſtrm̃ ferreũ ſtimulo ruſtico ꝑ additus ad uomerẽ detergendũ. Pli. Purget uomerẽ ſubide ſtimulus cuſpidari᷒ rulla. Eſt aũt dimi. a runa, qđ ẽ teli genus. Enni. Runata recedit .i. runis ꝑliata. Habet aũt hoc telũ latiorẽ cuſpidem.

Rumpotinus genus arbuſti gallici ingt Colu. li. vj. Et alibi Arboribus rumpotinis frumentũ nõ inſeritur ſi in vtrãq; partẽ. xx. pedũ ſpatia interueniunt. Ceterum appellatio rumpotini hodie quoq; durat in liguria: & inſubria hinc rumpotinetum ubi rumpotini ſunt.

Ruma a ueteribus dicebaẽ mãma. Et Ruma gutturis pars eminẽs. Ser. Ruminatio dicta eſt a ruma eminẽte gutturis parte, p quas demiſſus cibus a certis reuocaẽ aĩalibus.

Rumo, as, lacto, q̃ſi mãmã imitto, a quo irrumo, & ſubrum iri agni dicuntur, qui admamam admouentur.

Rumia dea eſt dea q̃ rumis .i. mãmis hoc ẽ pueris lactẽtibus ꝑſidebat. Huius memit. Aug. li. iiij. de ci. dei. Var. Nõ negari inq̃; iõ apud diuę rumię ſacellũ, a paſtorib᷒ ſatã ficũ. Ibi .n. ſolent ſacrificare lacte p uino & p lactentibus.

Rumẽ eminẽs ſub mẽto gutturis pars q̃ cibus in aluum demittitur. Inde fit rumiſo as. Eſt & Rumẽ mãma. Pli. li. xv. Q m̃ ſub ea inuenta eſt lupa infantibus ꝑbens rumẽ. Ita .n. uocabant mammã. Nonius docet rumẽ eſſe locum in uentre, quo ſumitur cibus, & unde redditur. Pompo. Ego rumorem paruifacio, dum ſit rumen, qui impleam.

Rumino, as, pe. cor. & ruminor deponens, ſignãt reuomo ac rurſus ꝯſumo. quaſi cibũ ad rumẽ reuoco iterũq; cõficio. Col. li. vij. pp que bos, neq; ruminat, neq; lingua ſe detergit. Per tranſla. ponitur ꝓ in memoriam reuoco. Var. Non modo abſens, de te ſæpius cogitabit, ſed ruminabitur humanitatem tuam.

Ruminalis ficus, ſub q̃ lupa Rhomulo & Rhemo diciẽ mãmã ꝑbuiſſe, que & Romula vocitata ẽ, Oui. Romula nũc ficus romula ficus erat, ſiue ꝙ ſub ea pecudes æſtatus tpe frigora captantes herbas ruminare conſueuerunt.

Rumis, mãma. Var. Anaquo vocabulo mamma rumis.

Rumentum, abruptio.

Rumex, lapatij ſiluestris genus, cuius ſuccus impoſitus ſcabiei ſtatim illã purgat. Vir. in Moreto. Fecunduſq; rumex maluę violęq; virebãt. Et rumex, gñs teli ſiſe ſpari gallici. Lucil. Tũ ſpara, tum rumices portanẽ tragula porro.

Rumor ſermo in ppĺo. ſine certo auctore in bonum, vel in malũ de recenti diſperſus re. Cice. i Phyl. Improbiſſimis rumoribus diſſipatis. Ter. in An. Meũ gnatum rumor eſt amare. Aliqñ ponitur pro fauore. Virg. Ergo iter inceptum peragunt rumore ſecundo.

Rumuſculus diminutiuum paruus rumor.

Rumifero as, rumorẽ fero, qđ & rumigero, as dr̃. Pla. in Am. Thebani vero rumiferant, probant. Alij tñ legunt Rumificant quod eſt rumore pronunciant.

Rumigerulus pe. cor. qui rumorem gerit.

Rũpo, is, rupi ptum. frãgo. Virg. li. x. Rũpimus inuite tua vincula. Rupiſſe eũ vtiq; accipiemus, q vulnerauerit, vel virgis aut loris pugniſue ceciderit, vel telo vel quo alio, vt ſcinderet alicui corpus, uel tumorẽ fecerit. Interdũ rumpere ponitur pro defatigare. Ter. in Ecy. Vt me ambulando rumperet. Interdũ pro diſijcere. Vir. Frigidus in pratis cantado rũpitẽ anguis. Rũpere ſilẽtiũ, & rumpere vocẽ eſt loq, ſeu diu tacita ꝓferre. Vir. Quid me alta ſilentia cogis rumpere. Hie. ad Iul. Lõgũ ad te ſilẽtium rumpo offerens tibi nudã officij voluntatem. Rũpere moras eſt auferre. Vir. li. iij. Ge. En age ſegnis rũpe moras. Huius verbi compoſita ſunt. Abrũpo, corrũpo, dirũpo, erũpo, irrumpo, interrumpo, perrumpo, & prorumpo.

Ruptus a, um ꝑter ſignationes, a rũpo ſumptas ẽt ſignãt delaſſatũ & membris fractum ex diutino labore. Apule. Quouſq; ruptũ iſtũ aſellum nũc ẽt claudũ fruſtra paſcemus. Aĺs ruptus dr̃ veſtibus laceris pannoſus Mar. Qui ſanet ruptos dic mihi galle qs eſt? Nam qui diſciſſus veſtes habent nulla medela ſanari poſſunt.

Rumigare idẽ qđ ruminare, & qđ Quin ac Pli. ait remandere, & commanducare Apule. li. iiij, de Aſi. iam ferẽ tertium palum rumigabam.

Runcinæ pe. pro. apud Pli. ſunt maiores ſerræ, qbus fabri materiarij ſecãt arborũ moles ſubiectis canterijs. Hiero. in Eſa. Artifex lignarius extendit normã, & formauit illud in runcinas. Canterij ſunt, q a ruſticis fere dñr caballi qa ipſos equos canterios vocamus. Sed & runcinos agreſte vulgus dicit minores equos ex hac fortaſſe runcinarum origine. Rũcina ẽt rũpia ferrea, & ligo adduncta excidẽda. Plau. deruncinare uſurpat pro diſſecare diſſipareq; & runcãdo excidere & munditer excolere. Præterea runcina putabatur dea que rũcationi præeſſet. Aug. li. iiij. de ciui. dei. Cũ rũcaẽ .i. a terra auferunẽ, deã runcinã ꝑfecerũt.

Runco as, euo. euello. Cornu. Runcari proprie ſegetes, vel herbę dñr. Col. li. ij. Frequẽtẽ tñ exigunt ſarritionẽ, & runcationem, ut herbis liberenẽ. Hinc cõponitur erũco quaſi extra runco, a quo Abrunco de quo ſupra.

Ruo is, rui, rutum, & ruitum. Ruere ꝓprie eſt concidere. Vir. Ruit alto a culmine Troia. Per tranſla. Quãdoq; ponitur pro effundi. Idẽ. li. vj. Vnde ruunt totidẽ voces rñſa ſibyllæ, qñq; p decipi. Ci. li. iij. offi. Sed hoc non eſt emptorẽ pati ruere, & p emptorẽ in maximã fraudẽ incurrere. Qñq; pro euertere, diruere, complanare. Et ſic habet accñ, cum alibi abſolutum ſit. Virgi. lib. j. Ge. Quid dicam iacto

cam iacto qui ſemine cominus arua Inſequitur cumuloſq; ruit malæ pinguis arenę? Quandoq; pro feſtinanter ire, ſeu in præceps ferri, & ſine cautela in aliquem impetum facere. Idem lib. v. Quo moriture ruis maioraq; viribus audes. Quandoq; pro impellere. Teré. in Adel. Cæteros ruerem, agerem, raperé: tunderé: proſterneré. Quandoq; pro eruere euellere. Pli. Herbas rutibus limúq; redúcta vt ſuū generi. Vir. lib. xj. Confuſa ruebant oſſa focis. Quandoq; perſtrepare. Vir. Ruit arduus æther. i. tonitru perſtrepat. Sic ruina per tonitru: vt Cœliq; ruina. Huius compoſita ſunt Adruo: corruo ſimul ruo, ſiue deorſum me totus deijcio. Li. lib. j. Duo Romani ſuper alium, alius, vulneratis tribus albanis, expirantes corruerunt. Hie. in paulo. Tū vero Antonius pro foribus corruens vſq; ad ſextam, vel eo amplius horam aditum precabatur. Diruo, varie ruo. Te. in Adel. Hanc in horto maceriam iube dirui. Li. lib. j. Iam fragor tectorum, quæ diruebantur, vltimis vrbis partib⁹ audiebatur. Eruo, irruo obruo, & ſubruo. Sciendum eſt, q ruo, cum ſit neutrum inuenitur habere ſignificationem actiuam. Vir. Et ruit atrā Ad cœlum picea craſſus caligine nubē. Ex quo etiam eruo, diruo & obruo actiua ſunt. Et omnia habent penultimam ſupini cor.

Ruina caſus, excidiúq; dicit. Nam (ut inquit. Hier.) Ruina eſt, cum parietes domorus diruūt. Hinc ruinoſus, a, um, quod eſt ruinis plenum, hoc eſt caſurum. Aug. lib. j. cōf. Anguſta eſt domus aiæ meæ, quo venias ad eā, dilatetur abs te. Ruinoſa eſt refice eā. Accipit & ruina pro tonitru.

Rupes ſunt præruptæ partes terræ ꝓpter altitudines, ac procliuitatem inacceſſæ, q veluti abruptæ ſint a rumpendo dictæ quales ſunt, quæ in torrentibus fiunt, vnde flumi num quoq; altiores, atq; inacceſſæ ripæ rupes dicuntur. Nam ripæ planæ ſunt quas Vlp. diffinit eſſe, quæ flumen continent naturalem curſus ſui rigorem continentes Rupes proprie de montibus dicuntur.

Rurſus, & rurſum aduerbiū, ſignificat retrouerſum. Teren. in Eu. Tace, trepidari ſentio, & curſari rurſum prorſus. Do. Rurſum ꝓprie retro ante ſignificat, ſicut dicimus ſurſum, deorſum, intro foras, hac, illac. Quādoq; ponit rurſus pro cōtrario. Vir. Haud rurſus enodes trūci reſecantur.

Rus locus extra vrbē, vbi agri ſunt, & villæ dictum, q in agris quotānis rurſus eadem fiant. i. colantur, vt rurſus capiatur fructus.

Ruralis, & hoc le, qđ ad rus pertinet. Amb. lib. de para. Et quis paradiſus opibus ruralibus nō egeret, tñ in paradiſo ſpēm laboris ſuſcepit. Ruralibus autem dijs Mercurio, Paniq; ſacrificabāt placētas, & vinū. Vñ Leonidas in epigrammatis. αὔλια καὶ νυμφαίων ἱερὸς πάγος αἰθυ/ πο πέτρησι δ᾽ αἱ νη τ᾽ ὁ δασιν, γεῖ τον σ᾽ουτα πίτυς καὶ σὺ τετρᾶγ λωχιν μηλ σσοτ μαιὰ δος ἑρμᾶ δ᾽ τε τόναι γῖδότιν πᾶν να τέχεις σηο πελον ἱλάοι τα/ ψεσα τό τετνόφος μπ λεωνὁ ἵνης δέ χαςτ᾽ αι ανι δεω φω ρα νιοτζ τολεμον.

Rureſtris & hoc ſtre, quod eſt ruris. Apul. rureſtri vocabulo vulgus indoctum roſas laureas appellat.

Ruro, as. i. in rus facio. Pla. in Cap. Dum ruri rurant hoīes Dicitur & ruror deponens. Var. Dum in agro ſtudioſius ruror. Triptolemū ſculponeatū bigis ſequi cornutas.

Ruſticor, ruri dego. Pli. Cum ſimul æſtate ruſticaremur. Cice. Tironi. Liceat modo ruſticari.

Ruſticus a, um pe. cor. idem, quod rureſtris vt domus ruſtica. Quādoq; ruſticus dicitur moribus, & vita in cultus, quaſi ſemibarbarus. Vñ veteres ruſtice pro barbare vſurpabant. Eſt etiam Ruſticus nomen viri ꝓprium.

Ruſtica auis, perdici ſimilis niſi q roſtrum longius habet. Mar. Ruſtica ſum perdix, quid refert, ſi ſapor idem. Carior eſt perdix, ſic ſapit illa magis.

Ruſticanus a, um, idem, quod ruſticus. Amb. Cultu ruſticani laboris acquiritur.

Ruſticarius a, um, quod ad rus pertinet. Vnde falces ruſticarias dicimus. Vide in dictione ſiluaticus.

Ruſticatim aduerbium pro ruſtice. Pompo. Ego ruſticatim tangam, urbanatim neſcio.

Ruſticitas urbanitati contraria eſt. Eſt autes urbanitas, qua ſignificamus proprium quendam geſtum urbis & ſumptum ex conuerſatione doctorum tacitam eruditionem. Ponitur quandoq; pro inepta, & timida verecundia. Oui. Et ſi ruſticitas non vetat, ipſa rogat. Cice. Deterruit me pudor quidam ſubruſticus.

Ruſcū. Ser. Ruſcū uirgultū eſt, vñ uites ligant. Quidam accipiunt, pro frutice ex quo nūc ſcopæ fiunt qui folia habet myrto ſimilia, ſed acutiora & rigidiora. Virg. lib. ij. Geo. Necnō etiā aſpera ruſci Vimina p ſiluā. Alij pthecā, i. quā includitur ſemen aſpagi. Col. Et ſcala hirſuto ſæpe nunc horrida ruſco. Alij ruſcum intelligunt ſentes.

Ruſpor, aris, ſæpe, ſeu diligenter ſcrutor. Actius. Vacantes ruſpantur ſiluas. Proprie vero ruſpari dicunt gallinæ, hoc eſt ſcalpere. Hinc componitur corruſpor, pro conquiro. Plau. Corruſpare tua conſilia in pectore.

Ruſceus, color dictus eſt a ruſco virgulto. Vnde ruſcea facies in fecta colore ruſci. Cato. li. vij. Origi. Mulieres opte auro purpureaq; ruſcea facie.

Ruſſus & ruſſeus appellationes ruſi coloris ſunt. Sicut. n. fuluus & flauus & rubidus & phœniceus & rutilus: & luteus & ſpadix ruſum colorē ſignāt qđ ā varietate diſtātes. Ita ruſſeus vocabulū eſt ruboris qđ vulgo quoq; vſitatiſſimū eſt Flauius Vopiſcus Tunicas ducales ruſſas quattuor pallia ꝓpſuliria duo. Hic aurigas ruſſeos ſiue ruſſatos dictos eē opinor, a ruſſo colorē q vtebāt. Apđ Pli. mētio fit ruſſę ſeu ruſſati aurige. Et Iuue. Parte alia ſolū ruſſati po (ne lacertę.

Ruta, apud Iuriſcōſultos quaſi e ruta dicunt, de quib⁹ Vlp. Si ruta cęſa excipiunt in vēditiōe ea placuit eſſe ruta quæ eruta ſunt: vt arena creta & his ſimilia.

Ruta herba, a ruēdo. i. eruendo dicta, q vna ex omnibus herbis ꝓpter multiplices eius vſus maxime eruat. Peculiaris eſt illi auctoritas, ꝓpter venena, qbus remediū exhibet pſentaneū, vnde & muſtelę contra ſerpentes dimicaturæ ruta ſe muniunt. Hinc Rutaceus, a, um.

Rutatus, a, um quod ex ruta materiatum eſt. Pli. Inuenio muſtum rutatum populo datum.

Ruto, as frequentatiuum eſt verbi Ruo, is.

Rutabulū, ꝓprie iſtrm, quo ruſtici vtunt i pruēdo ignē panis coqndi grā. Feſ. auctor. Hodieq; id nomen cuſtoditur (apud nos.

Rutrū quo qd eruit, a ruēdo. Nā ſicut aratū aratrum ſic rutū rutrū facit. Idem. Feſt. Rutrū inqt tenentis iuuenis effigie in capitolio ephebi fuit, more græcorum arenā eruētis, exercitationis grā, quod ſignū deportauit ex Bithynia Romam Pompeius Bithynicus.

Rutilo as, pe. cor. ſplēdeo. Vnde dicimus aurum rutilare. Rutilū aūt ruſum, qđ habet aliquid nigroris, cuius coloris ſtudioſæ mulieres Rutiliæ, dictę ſunt. Et veſtes rutilæ quę & hiacynthinę & hiſginæ, ab hiſge herba uocantur. Hinc cōponit irrutilo qđ eſt valde rutilo. Amb. lib. Hexa. Irrutiles igit licet o hō, aut ſplendore nobilitatis, aut faſtigio poteſtatis, aut fulgore uirtutis ſp tibi ſpina ꝓxima eſt.

Rutuli, pe. cor. ppſi italici nō lōge, ab vrbe Roma vbi Ardea oppidū eſt.

Rutupinū, pe. ꝓ. pmontoriū Britāniæ. Lucā. li. vj. Aut vaga cū Tethys rutupina ve littora feruet. Vnda caledonios ueſcit turbata britānos.

Rutheni, populi Gallię nō longe ab Auerna, & Sātonib⁹.

S Littera ſemiuocalis: q̄ ſi antecedat m; vel p: vel t: in ſimplicib⁹ dictionibus eiuſdem eſt ſyllabæ: vt Coſmus. Proſper. Teſtis in compoſitis vero aliud eſt. Nam Aruſpex teſte. Quintiliano: quia pars eius poſterior a ſpectando eſt tertiæ dabimus. Abſtemius vero quia ex abſtinentia temeti compoſita vox primæ relinquetur. Tranſit quandoq; ſ: in m: vt rurſum: pro rurſus diminuuo, pro diſminuo. In n: vt ſanguis: ſanguinis. In r: vt flos floris.

Saba ciuitas regia Æthiopię:inquit Ioſephus quam poſt
ea.Cambyſes,a ſororis ſuæ nomine Meroen denoiauit.
Hanc Nilus circundans inexpugnabilem reddebat Dicta
Saba ἀπὸ τοῦ σέβειν,quod eſt ſacrificare: quia thus
mittit:quo in ſacrificijs vtunt. Sunt qui dicūt Saba Ara/
bum lingua miſteriū ſignificari. Hie.vero cōuerſionē ſona
re autumat. Hinc Sabęus,a um,ſunt qui dicant ſaba eſſe
partem fœlicis Arabiæ:quæ Eudemonis dicitur.

Sabei populi fœlicis arabiæ ditiſſimi, ſiluarum fertilitate
odorifera. Hos.Ioſe.lib.j.a Saba Chuſi filio(qui a Cham
ortus fuit)dictos affirmat.

Sabath,nomen proprium:a quo Sabathei nominantur
qui a græcis Iſtabari dicuntur:vt Ioſephus inquit.

Sabate lacus eſt:vnde fit Sabatinus,a,um. Col.lib.ix.In/
de velinus:inde etiam Sabatinus. Item uolſinenſis: & Ci/
minus lupos,auratáſq; procreauerunt.

Sabbatum,hebraica lingua dies quietis dicitur. Et ſabath
gręce,latine quies. Et eſt ſeptimus dies quo requieuit Deus
ab operibus ſuis. Prima ſabbati dicitur primus dies quē
dominicum etiam nominamus ſecunda ſabbati ſecun/
dus dies. Tertia ſabbati tertius dies. Quarta ſabbati,quar/
tus dies. Quinta ſabbati quintus dies. Sexta ſabbati ſext⁹
dies,a die dominico. Et ipſum ſabbatum ſeptimus dies.
Quod etiam nomen ab hebreis(ſicut Ioſephus refert)ſe/
ptimana dicitur. Hanc ethnici idolorum: & elementorū
nominibus appellāt:vt prima ſabbati a ſole dicatur ſecū/
da ſabbati:a Luna ſit. Tertia:a Marte. Quarta:a Mercurio
Quinta:a Ioue. Sexta:a Venere.

Sabbatiſare eſt ſabbatum obſeruare. Hie.in Leuitico. Quā
do fueritis in terra hoſtili ſabbatiſabit: & requieſcet i ſab/
batis ſolitudinis ſuæ.

Sabbatarius:qui diē ſabbati ſeruat. Vñ illud ꝙ ieiunia ſab/
batariorum.

Sabbatiſmus vocatio facta poſt labores.

Sabadius Deus qui & liber & Sol dicitur.

Sabæ: Syriorum lingua menſis Februarius dicitur.

Sabaoth numeri pluralis: & ge.fe.interpręta militiarū,
vel exercituū,ſiue virtutū. Vñ dñs Sabaoth inquit Hie.

Sabulū arena groſſior. Hinc Sabuloſus,a,um. Colu.lib.v.
de Caſtinea. Pullam terram, & reſolutam deſiderat ſabu/
lum humidum:vel refractum tophum non reſpuit.

Sablo onis,idē quod ſabulus. Amb.lib.Hexa. Infirmiſſi/
mo ita omniū vilis ſablonis puluere uis maris intempe/
ſtas cohibetur: & velut hēnis quibuſdam cœleſtis imperij
præſcripto ſibi,fine reuocatur. violentiáq; æquoris motus
in ſeſe frangitur,atq; in reductos ſinus ſuos ſcinditur.

Sabburra,licet ſm Priſcianum gemino bb,ſcribat, apud
Virgiliū tñ eius prima corripit: vt Cibæ inſtabiles fluctu
iactante ſaburrā tollunt. Eſt aūt Saburra ꝓprie nauium,ex
quacūq; materia. Sed ſabulum fere ſignificat,quo naues
onerari ſolēt,uſq; ad certā menſurā quæ ſtabiliores ſint.

Saburrare,ſiue ſuburrare:eſt ſatagere in ſabulo:ac merſare,
vt puluerare in puluere. Pli.lib.xviij. Echini affligētes ſeſe:
aut arena ſaburrantes:tempeſtatis ſigna ſunt. Soli. Grues
volaturæ arenas deuorāt ſublatiſq; lapillis ad moderatam
grauitatem ſaburrātur. Nā Suburra urbis regio & ſubur/
rana tribus q̄; veteres per c,noſtri per b,ſcribebāt. Hoc eſt
ſuccurrā:non ſuburrā:quia vt verius Flac.ait a pago ſuc/
cuſano dicerentur,vel a ſtatiuo præſidio,quod ſolitum ſit
ęſquilijs ſuccurrere gabinijs in feſtātibus.

Sabini populi ſunt in quarta Italiæ regione,non procul a
Roma,a religione: & cultu deorum cognominati quaſi
Sebini: ἀπὸ τοῦ σέβειν Svl. Vero a Sabo auctore gen/
tis Sabinos dici putat, qui lib.viij. Ait. Ductorem gentis
pars laudes ore ferebāt Sabe tuas,qui de patrio cognomi/
ne primus Dixiſſet populos magna ditione Sabinos. Hos
Pli. Apenninis iugis vallatos vtrinq; ſcribit. Stra. Sabi/
nos ait anguſtum incolere agrum in longitudinem: pro/
ceſſum a Tyberi,vſq; nomētum oppidum:ſtadijs mil/
le,vſq; ad veſtinos.

Sabellus,a,um deriuatum nomen a ſabinis. Sunt autem
Sabelli populi a Sabinis orti qui incolunt montes quā
ſunt inter ſabinos: & Marſos. De his. Vir.lib.ij.Ge. Hæc
genus acre virum Marſos pubemq; Sabellum.

Sabucus ſine m,ante b,genus arboris notæ. Nā apud ſere/
num. Sabuci correpta prima.

Sacæ regio(ut Ptole.inqt)eſt in Aſia vltra mare Caſpium.
Sogdianis contermina:in qua:nec urbes,nec uicos eſſe te/
ſtatur,ſed incolæ eius regionis nemora, & ſpecus habitāt
ſagittandi arte peritiſſimi. Qui olim Bactrianā prouin/
ciam occupauere: & optimā Armeniæ regionem adepti
ſunt,ut lib.xj. Stra. refert:atq; uſq; ad Cappadocas pro/
ceſſerunt. Sed cum ex ſpolijs feſta celebrarent. Perſarū im/
peratores eos noctu adorti fundit⁹ deleuere. Hos quidā
Sacaſſanos uocant.

Sacaſſani. Vide in dictione Sacarum.

Saccarum pe.cor.dicitur mel in harundinibus collectum
gummi modo candidum, ac fragile. Naſcitur in Arabia:
India:Creta:Italia: & Sicilia. Vnde Oxyſaccaron potio/
nis genus:ex ſaccaro, & aceto.

Sacondion:genus gemmæ coloris hyacinthini.

Saccarium. Vlpi. Ti.de contrahenda emptione,accipit non
pro negociatione:ſed pro baiulo ſcribens. Si quid ex ſacco
ſaccarij cecidiſſet.

Saccipetium eſt maior crumena: & minoris marſupij rece/
ptaculum. Plau.in Ru. Meum marſupium quod plenū
fuit argenti fuit in ſacciperio.

Saccaria,æ, negociatio, qua emimus & vendimus Luc.
cauſa ſaccos quæ ſunt viliora veſtimenta:ſicut & Sagaria:
a ſagis deductum nomen.

Saccularij apud iuriſconſultos accipiuntur pro fraudulen/
tis impoſtoribus qui vetitas in ſacculo artes exercent &
partem ſubducunt, partem ſubtrahunt quos Vlpi. Ait
pluſq̄; fures puniendos.

Sacellus dimi.a ſaccus pro marſupio. Aug. Per dies vexaris
laboribus,per noctem agitaris timoribus anima tua ſe/
briciat curis vt ſacellus tuus impleatur nummis.

Sacæ populi, quos Herodo. tradit a perſis vocari omnes
ſcythas. Stra. Sacaſſani albanis iunguntur. Hi. Et in pon/
tum vſq; penetrauerunt aliquando ſacæ dicti & armenię
partes maxime opimā cui & nomen dedere,potiti ſunt.

Sacrum nomen ſubſtantiuum dicitur omne quod nomi
ne deorum habetur. Vnde Virg. Quotiens ſacrum nomi
nat additionem fere deorum facit, Sacra Dionææ matri:
diuiſq; ferebam. Idē Sacra Ioui ſtygio:quæ rite incœpta
parabam. Ponitur enim pro ſacrificio. Macr.in Satur. Sa/
cra celebritas eſt:cum ſacrificia offeruntur, vel cum dies di
uinis celebrantur epulationibus vel cum ludi in hono/
rem aguntur deorum,vel cum feriæ obſeruantur. Item
Sacrum dicitur templum. Pau. Sunt autem ſacrilegi qui
publica ſacra compilarint. At qui priuata ſacra, vel ędicu/
lis in cuſtoditas tentauerint. Amplius q̄; fures, minus ꝗ̄
ſacrilegi merentur. Et ſacrum dicitur magicum quoddā
ad compeſcendas detrahentium linguas. Oui.lib.ij. Faſt.
Ecce anus in medijs reſidens annoſa:puellis ſacra facit ta/
cite,nec tamen ipſa tacet.

Sacer,a,um,idem quod venerabile. Virgi. Extulit os ſa/
crum cœlo. Capitur nonnunq̄; pro execrando,ſceleſto,
vt idem. Quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fa/
mes? Et antiquitus homo ſacer dicebatur, quem popu/
lus,ob maleficium iudicaſſet, neq; fas erat eum molere.
Et ſi quis eum occidiſſet parricidij non damnabatur ex
quo omnis homo malus,atq; improbus ſacer appella/
ri ſolet. Hora. Inteſtabilis: & ſacer eſto. Sacer locus,lo/
cus conſecratus.

Sacer:ſerpens minutus quem angues præmaximi fugiunt.
Magnitudo huic ad cubitus,ſpecies hirſuta:quicquid mo
morderit continuo putreſcit.

Sacer mons trans Anienem fluuium vltra tertium mil/
liarium

Karium appellatur: qui Ioui fuerat conſecratus, vel mons in finibus Galatiæ aurum ferens.

Sacer ignis: morbus, cuius multa ſunt gña, que apud Pliniũ hſtur. Col. li. viij. Eſt et inſanabilis ſacer ignis, quam puſulas vocant paſtores. Ea niſi cõpeſcit intra pmã pecudem, que tali malo correpta ẽ, vniuerſus gregẽ cõtagiõe pſternit. Sic qdẽ nec medicamẽtorũ nec ferri remedia patif. Nã pene ad oẽm tactũ excandeſcit uide Cor. Celſum

Sacer morbus appellaẽ Comitial' ꝙ Hercules (lib. v. eũ paſſus fuerit ex græcos nũc gallicum dici dubito.

Sacra via in urbe Roma uocitata eſt: ꝙ in ea fœdus ictum ſit inter Romulũ, & Tatiũ. Hac triumphantes in capitolium ibant. Tendebat autem regia, uſq; in arcem. Hanc Hora. lib. Car. ſacrum cliuum nuncupauit.

Sacra certamina Græciæ quattuor a Tacito ludicra vocantur. In his morem fuiſſe, vt patres, & patriæ uincentium præconis uoce nominarentur.

Sacrũ pmõtoriũ. qđ nunc appellant caput ſcti Vincentij.

Sacro, as, deo dedico, & ſacrum facio. Augu. lib. ij. de ci. dei. Quæ romani numina partim peregrina receperunt partim ſua ppria ſacrauerunt. Pli. li. xxxvj. Eiuſdem remanet, & alijs centũ cubitorum, quẽ poſt cęcitatẽ uiſu reddito ex oraculo ſoli ſacrauit. Huius cõpoſita ſunt Conſecro eiuſdem ſignationis. Deſecro, ex ſacro prophanum facio, & qđ uulgo dr̃ degrado. Plau. Deſecrare eum prius oportet, ne manus contaminem. Obſecro, reſecro religione abſoluo. Plau. Reſecro mater qđ dudũ obſecrau eras Proſecro, diu ſacrificium facio. Lac. lib. iiij. Qđ eũ intelligerent haruſpices, inſtigãtibus hiſdẽ demonijs, qbus cõſecrãtꝰ cõquerentes pphanos hoies ſacris intereſſe, adegerunt pncipes ſuos in furorem. Et hęc oĩa hſic pen. cor.

Sacellũ: dimi. a ſacrum, & ſignificat locum paruum, deo ſacratum, cum ara. Trebatius iureconſ. ſcribit ſacellum cõpoſitum uerbum, quaſi ſacra cella.

Sacrariũ locus ſacer in tẽplo, & in quo ſacra reponuntur. Vnde a Ci. Sacrariũ bonę deę noiaẽ. Sene. li. v. Q ñ nũ Arcana illa rerum naturę ſacra, nõ pmiſcue, & oibus patent reducta & in interiori ſunt clauſa ſacrario. Ægeſippus li. v. ſcribit ſacrariũ tẽpli hieroſolymorũ fuiſſe pphanatum a gentibus, quo ſolus ſemel in anno princeps ſacerdotum ſolebat intrare non ſine ſanguine. Quid interſit inter ſacrum locum, & ſacrariũ oſtendit Vlpi. ingens. Sacer locus eſt conſecratus, Sacrarium in quo ſacra reponuntur. Sue. tñ. De Augu. Nõ tñ pro ſacrorum repoſitorio ꝙ pro ſacello locoq; ſacrato ſumpſit. Natus eſt (inqt Auguſtus) ad capita bubula, ubi nunc ſacrariũ habet aliquanto poſtꝙ exceſſit conſtitutum.

Sacratæ leges quibus ſancitum erat vt ſiquis aduerſus eas feciſſet, ſacer alicui deorum, cum familia pecuniaq; eſſet.

Sacres porci appellabantur qm̃ puri eſſent ad ſacrificium vt imolarentur cum depulſi ſunt a mãma, qui a partu decimo die habentur puri & ab eo appellantur, ab antiquis ſacres, ꝙ tum ad ſacrificia idonei primum dicũtur. Plau. in Mene. Quanti hic porci ſunt ſacres?

Sacramentum dicitur, quod iuſiurandi ſacratione interpoſita geritur. Et ſacramentum quo milites ſcribendi a ſacerdotibus adigebantur nec prius militare aut poſtꝙ eo abſoluti eſſent in hoſtem pugnare poterant. Var. de lingua latina. Sacramentum a ſacro qui petebat, & qui inficiabatur vterq; quingenta æris ad pontificem deponebat, De alijs item rebus alio certo numero, qui iudicio vicerat, ſuum ſacramentum a ſacro auferebat, victi ad ærarium redibant. Ex quibus verbis conſtat, ꝙ ſacramentum altaꝗ deĩ inuocationis quæ per iuſiurandum fit obligatio rerum erat. Ser. de ſacramento militari ſic ſcribit. Legitima militia erat eorum qui ſinguli iurabant pro Repub. ſe eſſe facturos nec diſcedebant niſi completis ſtipẽdijs, & ſacramentum vocabatur. Veg. de re militari lib. ij. Milites iurare ſolent, & ideo militiæ ſacramenta dicuntur. Iurant autem ſe omnia ſtrenue facturos: quæ pceperit imperator nunꝙ deſerturos militiã: pro romana Rep. Hinc milites: a Iuue. Sacramenta dicunt illo verſu. Premia nũc alia atq; emolumẽta notemus ſacramẽtoꝝ. Sue. in Ceſa. ſanxitq; ne qs ciuis maior viginti annis minorue decẽ, qui ſacro nõ teneref: plus triẽnio continuo Italia abeſſet.

Sacroſanctum dicebaẽ qđ iureiurãdo interpoſito erat inſtitutum, vt qui violaſſet, morte pœnas penderet.

Sacrifico as, ſacꝝ facio. Interdũ veniã peto. Lito ꝑo venias, ipetro. Plau. in Pe. Si herele iſtuc vnꝗ; factũ eſt. Tũ me Iuppiẽ faciat, vt ſp ſacrificẽ, neq; vnꝗ; liteẽ. Cõfũdũẽ tñ qñq;.

Sacrificulus: rex ſacrorum.

Sacramẽtũ militare quo milites obligari iurant oia ſe ſtrenue facturos ꝗ pcepit imperator nunꝗ deſerturos militias nec mortẽ recuſaturos pro Romana Repu. Hinc ſacra p militibus vſurpãt eruditi. Autumãt etiam militiam eoꝝ pprie legitimam eẽ qui ſinguli iurabant, nec diſcedebant niſi completis ſtipẽdijs, idq; ſacramentum vocabatur.

Sacrilegus. pe. cor. qui ſacra aut de loco ſacro legit. i. furaẽ. Nã legere qñqs furari ſignat. Et ſacrilegiũ, tñm ſacroꝝ furtum.

Sacriſcrinius, dictio cõpoſita: ex recto & obliquo.

Sacrę. n. dñr eplę imperiales, & is dr̃ qui preeſt regalibus eplis, vel cuſtos libroꝝ: qui etiã a cõmentarijs dicitur.

Sacerdos, qui deo dicatus eſt ad ſacrificia facienda, a ſacris dictus. Apud Romanos uarii erant ſacerdotum genera. Flamines Diales: Martiales: Quirinales: Salij pontifices minores pontifices maximi, reges ſacrorum ſacrificuli: & galli: qui Cybelles ſacra faciebant.

Sacerdotium: nõ ſacerdotis dignitatẽ ſignificat: vt eſt illud Fungi ſacerdotio. Nõ ſacerdotis puentũ. Nam apud gentiles ea ſacerdotia fuerũt, qualia nos xpiani ppriori vocabulo bñficia appellamus. Vnde Liui. lib. ix. Gens potitia cuius ad aram Herculis familiare ſacerdotiũ erat. Sacerdotiorũ aũt, ſicut & beneficioꝝ duo fuerũt genera. Vnũ qđ ſacris eſſet addictũ locis: quæ Reip. aut principũ aut pontificum collegij collationis eſſent. Alterũ qđ ędis aut ſacelli iuris eſſet a patrefamilias ea rõne erecti: dedicatiq;: vt & ſacroꝝ cura: & fructuũ ipſius ſacerdotij perceptio: ad ſolam gentẽ familiamq; ſuam ppetuis ſucceſſoribus deuolueref. Quæ ſacerdotia a priſcis gentilitia bñficia, a noſtris iuriſpatronatus appellata ſunt. Cor. Tacitus de Othone. At recens ab exilio reuerſos adoleſcẽtes auitis: & paternis ſacerdotijs in ſolatium repoſuit.

Sacerani dicti fuerũt reate orti: q ex Septimõtio ligures ſiculoſq; exegerũt. Sic appellati: ꝙ iure ſacro nati fuiſſent.

Sacconia quidã pro territorio accipiunt, ſeu pro panniculo terſorio. Vict. li. ix. Aurũ ad ſacconiã appendit: redemptoris opus manufactũ ſubtiliter regi approbauit. Nam ſacconia, hoc eſt tela regebaẽ, vt poſſet inherere pictura.

Saccus culeus eſt: vt illud in Iona. Omnes induti ſunt ſaccis. Dictus (vt quidã nolunt) a ſago: qđ eſt genus veſtis æqualiter atæ ex parte ſuperiore: & inferiore. Hinc.

Sacculus & ſacellus diminutiua quibus ſignificanẽ marſupia. A ſco. Sacci: ſacculi, & ſacelli. Saccus frumẽtarius quo frumentũ geriẽ. Saccus vinarius, quo vini feces colantur.

Sacceus, a, um, adiectiuum a ſacco, vt veſtis ſaccea ꝗ induebantur prophetæ peccata populi plangentes.

Saccaria ę. ſaccoꝝ mercatura. Apul. li. j. de Aſi. Saccariũ faciens merebã. Saccelare eſt vinũ ſaccis pfuſum corrigere.

Saducei dñr qui ſaduceus quẽdam magiſtri legis ſequentes neq; reſurrectionẽ credebant neq; angelos neq; ſpũs eſſe.

Seculũ a ſequendo ſe eo quod ſequatur, & in ſe reuoluaẽ Var. a ſene deriuat quia rem pductiſſimã deſignabat. Placuit antiquis ſignificationis cauſa primam ſyllabã producere. & per diph. ſcribere. Eſt aũt proprie ſęculũ ſpaciũ centum annoꝝ. Vnde carmẽ ſeculare Horatij dr̃, in quo tractatur de ſacrificijs quæ fiebant de centeſimo: in centeſimum annũ. Hoc oſtendit. Li. lib. ab vrbe cõdita: quia dicit Pompiliũ ante Pythagorã: ducentis ferme annis fuiſſe. Vñ Ci. Ex quo etiã quidam Numã Pompiliũ regem noſtrũ fuiſſe pythagoreum ferunt, qui annis permultis ante fuit, ꝙ ipſe,

Pythagoras. Quo etiam maior vir habendus eſt cum illã ſapientiam cõſtituẽdæ ciuitatis, duobus ꝑpe ſæculis ante cognouit, ꝙ eã græca natam eſſe ſenſerunt. Sunt etiã qui ſæculũ.xxx.annorũ tꝑs exiſtiment, vt curſus eſt Saturni. Alij mille annos ſęculũ habere putant. Poetę frequenter pro tꝑe vſurpãt, ſicut in hymnis ſacris canitur.

Sępe aduerbium ſignificat frequẽter, recipitq; diphe. vt dif ferat a ſępe abltõ nominis ſepes. Aliqñ ornatus cã iũgit numero, & fit vna dictio ſępenumero. Inuenitur ſæpiſſi/ mus ſuperlatiuum nomen, a ſæpe formatum. Hie. ad Eu ſto. Sępiſſimo rogatu o virgo chriſti Euſtochium, a me tua depoſcit charitas, vt ibi notum faciam, vnde Petri apo ſtoli in kalẽ. Auguſti, que celebratur, feſtiuitas initiũ ha/ buerit. Hinc & fit compoſitum Perſæpe.

Sæpicule diminutiuum, a ſæpe, ſicut a ſæpius ſæpiuſcule. Apule. Nam vt lachrymæ ſæpiuſcule de gaudio prodeũt. Plau. in Caſi. Sæpiuſcule peccas.

Sæuus, durus, horridus. Vir. Cum ſæuo e ſcopulo multa vix arte reuulſus. Per tranſlationem, modo pro inimico, crudeliq; ponitur. Idem. Sæuæ memorẽ Iunonis ob iras. Quandoq; pro forti. vt Sæuus vbi Æacide telo iacet He/ ctor. Quandoq; pro irato, vt ſæuum ambobus Achillẽ. Quandoq; pro magno, Idem de Ænea pio. Maternis ſæuus in armis.

Sæuitia & ſæuitudo crudelitas. Plautus. Vincula uirgæ molæ, ſæuitudo mala fit peior.

Sæuio, is, iui & ſæuij itum, iraſcor. Pacu. Quid comme/ rui? Quid in me ſæuis pater? Aliqñ ſæuire eſt fortiter fa/ cere. Mar. Pelliger inuictis, ꝙ Mars tibi ſæuit in armis. Aliqñ immanitatem exercere. Liui. Cum poſt victoriam quoq; in hoſtes ſæuiret. Huius compoſita ſunt Deſæuio, quod eſt valde crudelitatem exerceo. Hiero. in Prolo. lib. Reg. Latrãtes canes, q aduerſus me rabido ore deſæuiũt. Conſæuio, ſimul ſæuio Augu. lib. j. de ciuita. dei. Tantus itaq; huius vitæ contemptor Regulus, conſæuientibus hoſtibus per quaſlibet pœnas eam finire, quã ſe ipſe peri/ mere maluit. Obſæuio, cõtra ſæuio. Plau. in Epi. Tu is es, qui per uoluptatem in mea erumna obſæuiſti garuiter.

Saga mulier prudens, verſuta. Item perita ſacrorũ, & diui/ na. Vnde præſagia, prædiuinationes mentis. Cicer. lib. j. de diui. Neq; enim temere illud uerbum conſuetudo ap/ probaſſet, ſi ea res nulla eſſet, omnino præſagibat aĩus, me ire fruſtra, cum exirem domo. Et ſaga dr̃ mulier ad li bidinem virorũ indagatrix. Et habet primam productã. Mar. Exorat noctes dum mihi ſaga tuas. Acro. Saga di/ cta eſt uenefica, quaſi ſatis aga, ꝙ ſatis agat, & ea eſt quæ carminibus, & herbis mala hoĩbus dicebãt, vel arcere, vł impellere. Hora. Quæ ſaga, quis eſt ſoluere theſſalis ma/ gus venenis.

Sagax generis omnis, acutus ſolers: & habet primam cor/ reptam. Vnde & canes indagatores ſagaces appellati ſunt. Hinc ſagacitas pro aſtutia.

Sagio, is, iui, itũ, acute ſentio. Ci li. j. de diui. Sagire, & acu te ſentire. Hinc præſagio, qđ pñtio, & diuino ſignificat.

Sagario, lingua perſica dr̃ enſis. Eſt, & ſagaris phrygiæ flu/ uius, a ſagari Myde filia regis phrygiæ.

Sagum, chlamys militaris quadra. Iuue. An ſaga vendenti nubat caupone relicto. Scribit Cice. ĩ phil. Saga ſumi ſo/ lere in bello, atq; tumultu. Et qñ in ſagis tota ciuitas erat, conſulares uiri togati eſſe ſolebant. Sueto. Ferebat, & va/ gari noctibus ſolitus atq; inualidum queq; obuiorũ, vel potulentum corripere, ac diſtento ſago impoſitũ in ſub lime iactare. Huius dimi. eſt Sagulum. Vir. lib. viij. Vir/ gatis lucent ſagulis.

Sagatus, qui ſago indutus eſt. Sue. in Cæſa. Duobus tricli/ nijs, vno quo ſagati palliatiue, altero quo togati, cũ illu/ ſtrioribus prouinciarum diſcumberent. Mar. Vis te pur/ pureum Marce ſagatum amem.

Sagarius, qui vendit ſaga.

Sagaria vero eſt exercitium vendendi ſaga, ſicut ab argen/ to argentaria. Vlpi. de tributaria actione. Duas negocia/ tiones exercebat puer, ſagariam & linteariam.

Sagana pe. cor. uas, in quo aliquid teritur. Quo etiam no/ mine dicta fuit meretrix quædam.

Sagena, pe. pro. genus retis piſcatorij. σαγήνην, Latini ver/ riculum appellant. Manil. lib. v. Excipitur uaſta circumual lata ſagena.

Sagino, as, pen. produ. pingue facio. Colu. lib. vij. Ea her/ ba viridis, nec tarde tamen arida fœni vice ſaginat iumẽ/ ta uetum modice danda, ne nimio ſagimine ſtrangulẽ/ tur pecora. Interdum ablatiuo iungitur, cum res qua qđ ſaginatur exprimitur, vt apud eundem lib. ix. Formantur offæ, quibus auis ſaginatur.

Sagina ę, pe. pro. cibus quo qs pinguis efficitur. Q ſiq; etiã dicitur pinguedo ſuperuacua arte non natura adaucta, ꝑ totum diſperſa corpus. Iuſtin. li. xx. Sublatis deinde ęmu/ lis in ſegnitias lapſus, ſaginã corporis, ex nimia luxuria, oculorumq; valitudinem contraxit. Et a ſagino deſcendit. Niſi enim quis prius ſaginatus fuiſſet, non eſſet in eo ſa gina. Iuuena. Genialis agatur Iſte dies propera ſtomachũ laxare ſaginis.

Saginarium, locus vbi ſaginanẽ altilia. Var. lib. iij. de re ru. Pullos anſerũ includunt in ſaginario, ibiq; polentam, & pollinem aqua madefactas dãt cibũ ita, vt p dies ſaturet.

Saginarius, a, um, quod ſaginatum eſt. Vnde a Seruio di/ citur Mulus ſaginarius & mula ſaginaria.

Sagitta, iaculi genus, quod arcu emittitur, ꝙ ſatis longe agaẽ. Vel a ſatis, & ictus. Ad longum. n. ſpacium profert ictum ſuum, vel ꝙ ſagax ſit ictus eius. Sagitta etiam a rei ruſticæ ſcriptoribus ſumitur pro nouiſſima ſurculi par/ te, ſiue quia longius receſſit a matre, & quaſi emicuit atq; proſiluit ſeu, quia cacumine attenuata predicti teli ſpe/ ciem gerit.

Sagitto, as, ſagittas iaculo. Hie. in pſal. Vt ſagittent in oc/ cultis immaculatum.

Sagittarius, a, um, qđ ad ſagittas ptinet, ſiue idoneũ ẽ vt eo fiunt ſagittę. Pli. li. xvj. Suum genus ſagittario calamo.

Sagittarius, qui ſagittas emittit, vt in ſacris lĩis. Percuſſus eſt a ſagittarijs. Eſt & ſagittarius ſignum cœleſte quẽ alij centaurum, chironem arbitrãtur, alij Crotum filium Eu/ phemis nutricis muſarum, & habitaſſe in Parnaſo cum muſis, & venationi incubuiſſe, vnde & vſum ſagittis & equo inſediſſe. Poſt mortem precibus muſarum a Ioue i/ ter aſtra relatum, & varia forma conſcriptum. Idibus Fe/ bru. veſpere occidit, vehementer hyemat inquit. col.

Saguntus Hiſpaniæ ciuitas, quam Romanis fideliſſimas Annibal ad internecionem deleuit. Hinc Saguntinus, a, um, vt vaſa ſaguntina, quæ maxime commendanẽ Mar. Sume ſaguntino pocula facto luto.

Sagma, ę, & ſagmia, atis, ſella, quam vulgus baſtum appel/ lat, ſuper quo componuntur ſarcinæ. Sed & pro ſarcina quandoq; ponitur. Interdũ ſagmata dicuntur vnguenta, quæ ſucco conſtant, quaſi diſtillationes. Quæ autem cor/ pore conſtant dicuntur hediſmata ἥδισμα græce condi/ mentum dicitur: & ſagma cumulus dicitur.

Sagmina quaſi ſanctimina, qñ e loco ſancto capieban/ tur legatis ad indicendum bellum aut fœdus inijcien/ dum proficiſcentibus. Vel a ſanciendo. i. confirmãdo, vel ab agendo ꝙ e ſacris agatur. Herba eſt quæ vocatur ver/ bena. Pli. lib. xxij. Quoniã non aliũde ſagmina in reme/ dijs publicis fuere, & in ſacris legationibus, ꝙ; verbenæ. Certe vtroq; nomine idem ſignificatur. Hoc eſt gramen, ex arce cum ſua terra euulſum. Hac ſemper, & legati, cum ad hoſtes clarigatumq; mitterentur, vſi ſunt.

Sais urbs egypti, a, ꝙ ſaiticus, a, um, vt ſaitica præfectura.

Sal. λεξις ἀλλήνικὴ ἅλς δέλεγεται ἅλλα μετάθεσις ἐν λατίνοις quo vtimur in cõdiẽdis cibis vtroq; nũero, & tam muſc. ꝙ; neutro genere dicit. Cat. Et ſale, qui apud Carthaginienſes fit. Sal. in Iug. Neq; ſal eſt, neq; alia gu/ læ irritamẽta. Afra. in cõpitis. Quicquid loquitur ſal me/ rum eſt.

tum eſt. Colu. Carnem ſalibus aſperſam. Paul. iureconſul. Cotem ferro ſubigendam, neceſſaria quoq; hoſtibus venundari, vt ferrum, & frumentum, & ſales, non ſine periculo capitis licet. Dicitur etiã hoc ſale, ſm Priſci. Enni. lib. iiij. annalium. Ceruleum ſpumat ſale conferta rate pulſum per mare. Aliquando ſal ponitur pro ſapientia, & maſc. genere tm̃ proferri conſueuit, ꝙ ita mentem cõdiat ſicut ſal cibos. Aliquando pro vrbanitate, ioco, & ridiculo. & dictis ad riſum, vel ad delectationem compoſitis, tam ſingulari q̃ plurali numero. Catul. Nulla eſt in toto corpore mica ſalis. Hoc eſt, nihil venuſtum, & ſapiẽter dictum. Cice. Pub. Scipioni. Omnes ſale & facetijs ſuperabat. Luc. Non ſoliti luſere ſales. Quin. lib. vj. Sal ſum inquit in conſuetudine, pro ridiculo tm̃ accipimus natura non vtiq;. Hoc eſt q̃q;, & ridicula oporteat eſſe ſalſa. Nã ſicut ſal ſuauitatem quandam cum mordacitate habet, ita etiam vrbanorum ioca. Sales enim pro Ciceronis ſententia, ſunt ipſa ridicula quæ neceſſario ſalſa oportet eſſe. Nam ſalſum erit quod non erit inſulſus, vel vt quõdam oris condimentum, quod ſentitur latente iudicio, & veluti palatũ excitat. Quandoq; ſal mare dicitur. Vir. & ſpumas ſalis ære ruebant.

Salnitrum, vt modo in conſuetudinem vulgi dicitur fictitium & ad tormenta ignium miſſilia repertum veteribꝰ fuiſſe videtur incognitum. Corrupta tñ dictio eſt nam legitur apud Pli. Sal. & nitrum ſulphuri concoctum in lapidem vertiſ. De Nitro alibi dictũ eſt. Vide in Nitrum.

Salhamoniacus ſic dictus eſt quia ſub arenis inuenitur. Similis eſt colore alumini, medicinæ vtilis.

Salapuſius, a ſale, & puſius compoſitum nomen. Puſius enim ſiue puſus & puſio, apud latinos dicitur puer. Quo nomine dictus eſt Caluus Catulli familiaris, tanq̃ puer: ob ſtaturã, puerilẽ plenus ſalis, & oratoriæ mordacitatis.

Salſugo appellatur in ſalinis tota liquida, marina aqua ſalſior. Salſugo etiam dicitur humor cum ſapore ſalis.

Salſilago, idem eſt, quod ſalſugo. Pli. Natura ciceris eſt gigni cum ſalſilagine.

Salarius, qui ſal, uel ſalſamenta uendit. Mar. Quod viles pueri ſalariorum.

Salarius, a, um, quod ad ſal pertinet. Li. xxix. Vectigal etiã nouum ex ſalaria annona ſtatuerunt.

Salaria via Romæ dicta eſt: ꝙ per eam ſabini ſal a mari deferebant.

Salarium dicitur ſtipendium, ſeu merces quam quis pro ſeruitio meritus eſt. Aug. lib. j. de ciui. dei. Doctores ipſos inſuper & ſalario publico, vt honoribus digniſſimos habuerunt. Dictum ſalarium, ꝙ ita neceſſarium ſit vt homini ſal.

Salſus, a, um, quod ſalis ſaporem habet, ſiue quod ſale dẽſatum eſt, a quo fit ſalſior, ſalſiſſimus, & diminuti. Salſiuſculus. Auguſt. lib. viij. Con. Ebrioſi quædam ſalſiuſcula comedunt, quo fiat moleſtus ardor, quem dum extinguit potatio fiat delectatio.

Salſamentum, quod ſale compoſitum, ad vſum ciborum vt piſces ſalſi, & lardum, quæ per Syncopen ſalmenta dici poſſunt.

Salſamentarius: qui ſalſamenta vendit, qui & Salarius.

Salſamentarius. a. um quod ad ſalſamẽta pertinet. Pli. Quin & teſtis cadi ſalſamentarij tuſis: cũ axũgia vetere. mirum in modũ pdeſt. Col. li. ij. Ita rurſus in ſole ſiccata, & mox refrigerata conditur in uaſis oleariis, ſalſarijſq;.

Salſura: idem: quod ſalſamentum. Col. lib. ix. Nulla tamen æque q̃ prædictæ ſalſuræ pabulo commode dantur.

Salitura, idem: quod ſalſura. Col. li. xij. Poſt ſaliturã muſti.

Salſedo inis, ipſe ſalis ſapor.

Salina locus ubi fit ſal. Pli. lib. xxxj. Fit ſal vulgaris plurimuſq; in ſalinis effuſo mari nõ ſine aquæ dulcis riguis: ſed imbre maxime iuuente ſed qm̃ ſal pro facetijs ponitur nonnunq̃ pro apophthematibus: & facetijs: & ſcõmatibus tranſlatiue apud. Cice. poſitum reperitur.

Salinæ, ar, vrbs Siciliæ iuxta Lilybeũ palmis abundãs ꝙ iuxta eam ſalinæ fuerint. i. foſſæ in quibus fit ſal.

Salinum, uaſculum in quo ſal reponitur: tum ad menſæ uſum tum ad ſacrificia paratum. In eo enim cum ſale dijs primitiæ offerebantur. Perſi. Purũ, & ſine labe ſalinus ponitur tamen pro quocũq; uaſe fictili menſæ pauperis. Hora. lib. Car. Cui paternum ſplendet in menſa tenui ſalinum. Salillum dimi. paruum ſalinum.

Salinator dictus eſt Liuius Romanus propter uectigal, qđ nouum ſalaria annona cõmentum eſt in cenſura.

Salnacidus a, um, quod ſalis ſaporem habet. Pli. Nam introſas aquas, atq; ſalnacidas, & feculentas addita polenta vtiles eſſe aiunt.

Salũ mare a ſapore ſalis, uel a uerbo græco σαλεύω quod ſignificat mouere fluctuare. Vir. Perq; undas ſuperãte ſalo.

Salio, is, quartæ coniugationis & prima cor. ſignificat ſale condio. Tibul. Farre pio placet, & ſaliente ſale. Huius præteritum ſaliui ſupinum ſalitum. Vnde ſalitus & ſaliturus. Liu. Saliturus iſta eſſe mittam ſalẽ. Cor. Seuerus. Ad quem ſaliti pomiliones afferebantur.

Sallio, is, per duplex ll, tertiæ coniugationis, ſalli, ſalſum, & ſalſum in eadem ſignificatione. Vnde ſaltus, & ſalturus ſalſus, & ſalſurus. Lucil. lib. iiij. Sallere murenas: & frigidaria ferre. Participium paſſiuæ ſignificationis in duo poſuit. Col. lib. vij. cum inquit. Quod ſi ea res ægritudinem non depellit, vendenda ſunt pecora. Vel ſi neq; id cõtingere poteſt, ferro necanda ſalendaq;.

Salio, is per ſimplex l, ſaliui vel ſalij ſeu ſalui diuiſas ſyllabas, ſupinum ſaltum. Et habet primam cor. Virg. Mollibus in pratis unctos ſalire per utres ſignificat ſalto. Compoſita tamen magis præteritum per ui faciunt vt aſſilio, aſſilui tum. Conſilio lui, tum. Deſilio deſilui. tum. Virg. deſiluit Turnus biiugis. Deſilio exilio extra ſalio. Inſilio, proſilio vltra ſeu foras vel ante ſalio prorumpo. Lactan. lib. iiij. Namq; cum ſitim paterentur ictu virgæ rupe perculſa proſiluit fons aquæ. Virgili. lib. v. Haud mora. proſiluere omnes ferit aurea ſidera clamor. Liui. lib. ij. Prope attonitus miraculo rex cum a ſede proſiluiſſet. Præſilio, ante ſalio. Reſilio, ſubſilio, ſurſum deorſum ſalio. Hiero. lib. ij. Reg. Michol vidit Dauid ſubſilientem. Tranſilio, vltra ſalio. Liui. lib. j. Vulgatior fama eſt ludibrio fratris. Remum nouos tranſiluiſſe muros. Salire tamen dicuntur animalia ratione carentia quando mares ineunt fœminas. Nam ſaliendo aſcẽdunt. Vnde. Læta ſalitur ouis. A Salio fit ſalto frequentatiuum. Cuius compoſita mutant a, in u, vt Aſſulto cõſulto, diſſulto, deſſulto, exulto, proſulto, præſulto reſulto: & ſubſulto. Plau. in Caſ. Vt feſtinabat miſer, ut ſubſultabat, poſtq̃ vicit villicus. Trãſſulto. Idem in Cap. Tu tranſultas ego miſer vix adſto præ formidine.

Salto, as, ſignificat tripudio. Sal. Sed in his Sẽpronia quæ multa virilis audaciæ cõmiſerat. Hæc mulier genere, atq; forma pterea viro liberiſq; ſatis fortunata fuit, litteris græcis, atq; latinis docta, pſallere: & ſaltare: & cantare elegãtius, q̃ neceſſe eſt: pbe multa alia quæ luxuriæ inſtrũ ſunt. Hinc Saltatio: & ſaltus: pro ipſo ſaltandi actu.

Saltito, as pe. cor. frequẽ. eſt a ſalto as.

Saltatio eſt illa hoĩum iactatio q̃ vulgus tripudium uocat.

Saltatus us, idem, quod ſaltatio. Liui. Per urbem ire canentes carmina cum tripudijs ſolẽniq; ſaltu iuſſit.

Saltatricula eſt quã lingua vernacula dicimus Balarina.

Saltatorius, a, um quod ad ſaltationem pertinet vt ludus ſaltatorius in quo ſaltare docetur. Macro. lib. iij. Sa. filij ſenatorum in ludum ſaltatorium cõmeabant, & illis crotalla geſtantes ſaltare diſcebant.

Saltatores & ſaltatrices quæue in tripudijs ſtaticuliſq; dandis ſunt elegantiores.

Salientes a latinis dicuntur fiſtulæ ſiue aqueductus, Græci κρουνοὺς dicunt Vitru. lib. viij. hæc maxime conſiderantur athenis. Ibi enim ex euſmodi locis & fõtibꝰ naſci

vſq; ad portum pyrrheum ducti ſunt ſalientes, e, quibus bibit nemo ſed lauationibus: & reliquis rebus vtuntur, bibunt autem & puteis.

Saltus, us, & ſalti denſior ſilua, & inuia eſt, qꝫ ibi arbores ſaliant in quo paſci: & æſtiuare pecudes ſolent. ſunt qui dicant ſaltus eſſe loca arboribus expedita, quia facile in his ſaltetur. Virg. lib. iij. Geor. Saltibus in vacuis paſcũtur plana ſecũ flumina. Ponitur: & pro loco nemoroſo, vbi latrones inſidiari conſueuerunt. Et ſaltus ceruorum eſt. Idẽ lib. ix. Tum demum ſaltu præceps ſeſe omnibus armis in fluuium dedit.

Saltuarius ſiluarum, ſeu ſaltus cuſtos. Pompo. Dominus proprietatis etiam inuito vſufructuario. Fundum vero ædes, per ſaltuarium, vel inſularium cuſtodire poteſt.

Saltuoſus, ocus ſaltibus plenus.

Saltuatim, ſiue ſaltuatim ſignificat p ſaltus. Gel. Nos vna æſtate in Aſia, & Græcia geſta litteris idcirco continentia mãdauimus, ne velicatim, aut ſaltuatim ſcribendo lectorum animos impediremus.

Saltem coniunctio: per defectionem dicitur: quaſi ſi aliter non poteſt. Vel vt inquit Gel. u littera abiecta nã a principio ſalutem dicebant: quod nos ſaltem dicimus. Nam cum alia quædam petita, & non impetrata ſunt: hunc ſolemus quaſi extremum aliquid, etituri quod negari minime debeat dicere: hoc ſaltem fieri: aut dari oportet, tãq̃ ſalutem poſtremo petentes, quam impetrari ſit æquiſſimum. Ser. Saltem vel hoc tractum a captiuis, qui cum tenerentur ab hoſtibus dicebant ſublatis manibus ſalutem concede. Hinc per ſyneresim natus eſt ſermo vt in conceptu rerum multarũ petituri aliquid ſaltem dicamus.

Salax dicitur libidine pruriens: fortis in coitu, & creber, cuius membrum facile ſalit. i. arrigit. Et ſalire dicuntur quadrupedes: dum coeunt, vel quia ex humore ſalſo citatur libido. Vnde Venus dicta eſt e mari orta. Varro. Gallos ſalaces. Et ſalaces aquæ ſcaturientes quaſi e terra proſilentes. Vnde etiam nymphæ ſalaces dicuntur. Oui. Nymphæq; ſalaces. Salaces cibi qui & venerem concitant.

Salacia: dea aquæ: a Salo ciendo appellata. Neptũni vxor: quam inferiorem aquam maris eſſe dixerũt inquit Aug. lib. vij. ciui. dei qꝫ in ſalum redeat. Vnde & a poetis ſumitur pro aqua. Pacu. Hinc ſæuitiam ſalacis fugimus.

Salebræ, a ſaltu dictæ ſunt, loca inæqualia: & aſpera: quæ: quaſi ſine ſaltu præteriri non poſſunt. Propter ſaxorum aſperitates. Cice. lib. v. de fi. venit ad extremum hæret in ſalebra. Idem. Per tranſla. de fi. bonorum dixit. Hic ſi diffinire, ſi diuidere potuiſſet, ſi loquendi ſi deniq; conſuetudinem verborum teneret, nunq̃; in tãtas ſalebras incidiſſet. i. in tantas aſperitates, ſiue incultas orationes. Hinc ſalebroſus, a, um, quod multas habet ſalebras, ideſt qđ eſt aſperum. Virg. Non tam ſalebroſus vt ante.

Salij ſacerdotes Martis, ſic dicti qꝫ in portandis ancilibus ſaltare eos mos eſſet. Liui. Numa ſolius. xij. Marti' gradiuo legit, tunicæq; inſigne dedit, & ſuper tunicam æneum pectori tegmen: cœleſtiaq; arma, quæ ancilia appellãtur, ferre: ac per vrbem ire canentes carmina cum tripudijs, ſolenniq; ſaltatu iuſſit.

Sali. per ſimplex i. auiculæ ſunt: quas Ariſto. Ægithos appellat, fœcũditatis magnæ: vt perdices. gallinæq;.

Saliaris: & hoc re, quod ad ſalios pertinet. Vnde ſaliares cœnæ appellatæ ſunt, quas ſalij faciebant ampliſſimo apparatu, ex quo opiparæ, ac copioſæ cœnæ ſaliares dicunt.

Saliunca, herba e terra ſtatim exiliens, folioſa quidem, ſed breuis, vt inquit Pli. lib. xxj. & quæ necti non poſſit: radici cohæret. Naſcitur in norica regione locis lapidoſis habetq; flores plurimos hæc alio nomine dicitur nardus gallicus.

Salix arbor a ſaliendo vel qꝫ ſata vel caſu terræ compacta ſalit ac ſurgit. Hæc arbor talem habet naturam. Eſt quidẽ lignum infructuoſum. Et dicitur qꝫ ſi quis ex illa accipiat potionem, aut manducet, filios non facit.

Salignus, a, um, quod ex ſalice materiatum eſt. Vir. Eſt agri cuſtos armatus falce ſaligna.

Salicetum: & per syncopen ſalictum locus ſalicibus conſitus. Varro. Idoneus locus eligendus, vbi facias ſalictum, & harundinetum.

Salicaſtrum. genus labruſcæ in ſalictis naſcens.

Sala, nomen ſex vrbium: & nomen fluuij in Germania, vt Stra. lib. vij. ſcribit. Inter quem, & Rhenum, cum Druſus germanicus bellaret domitis hoſtib' victor oppetijt.

Salaconia ſuperbia: & Salacones ſuperbi dicuntur.

Salacon enim (vt inquit Suidas) vir fuit, qui cum pauper eſſet, ſed diuitem ſimulabat.

Salentinorum regio, quæ nunc (vt quidam volunt) terra Idrunti: ſiue terra de bari vocat. In Italia ſita eſt, & Apuliæ finitima. De quibus. Virg. lib. iij. Et Salentinos obſedit milite campos. In ea eſt Iapigium promontorium, quod & Salentinum dicitur. Salu. Omnis Italia coacta in anguſtias ſcinditur in duo promontoria. Pachinum, & Salentinum Salentini populi dicti qꝫ in ſalo amicitiam fecerit Idomeneus, & Locrenſes. Hos Stra. ſcribit eſſe cretenſes.

Salentinus lacus eſt Salentinorum iuxta: Anduriam oppidum. Hic ad margines vſq; plenus, neq; exhauſtis minuitur neq; ſuperfuſis augetur aquis.

Salaſſi populi alpini Boijs: Eluetijſq; finitimi. quos Cato taurifcæ gentis eſſe arbitratur. Salaſſorum tellus aurifodinas habet: diuq; olim potentes fuerunt, ſed Auguſtus eos deuictos omnes ſub corona vendidit. Auctor. Stra. lib. iiij.

Salamin, ſiue ſalamis & ſalamina, inſula in Euboico mari contra Athenas ſita: in qua vrbs eſt eiuſdem nominis vbi Thelamon Aiacis & Teucri pater regnauit. Sed cum Teucer a bello Troiano reuerſus de Aiacis inimicis vltus non fuiſſet expulſus a patre: in Cyprum nauigauit, ibiq; vrbem aliam condidit nomine Salaminam, quæ nunc Conſtantia dicitur, vbi amnis nomine Conſtantia peſtifer & æſtuoſus. Dicta prima a Salamine Aſopi filia.

Salamãdra: animal lacerti figura ſtellatum, nunq̃; niſi magnis imbribus prouenicns, & æſtate deficiens, cui tantus rigor eſt, vt ignem tactum extinguat nõ aliter: q̃; glacies. Et licet venenatiſſimum ſit. Nam ſi arbori irrepſerit: omnia poma inficit veneno: & eos: qui ederint interimit. Idem facit: ſi in puteum cadat a ſuibus tamen ſine nocumento manditur. Noſter. Suidas. ζῶον ὡς σαῦρα τὸ μέγεθος πῦρ εἰς δυόμενον τῇ φλογὶ σβεννύει καὶ αὐτὸ μὴ ἐμπίπρασθαι.

Salomon, nomen regis Hieruſalem: & pacificus interpretatur pacem enim habuit cum omnibus regibus, ſapientiſſimus iudicatus templum deo pulcherrimum extruxit vt in litteris ſacris habetur.

Salomonius, a, um poſ. vt templũ Salomoniũ apud Lac.

Salanga, mons altiſſimus mari imminens: inter Britanniam, & Hiberniam a Salanga Partulani primi habitatoris Hiberniæ filio dictus. Hodie mons domini appellatur: a templo beati domini ibi condito.

Saliuum & ſaliua ſputum quod fere ſalis ſaporem habet. Vel a ſaliendo: qꝫ in ore ſaliat: & creſcat. Saliuam virginẽ dixit Augu. Quæ ſtomacho ieiuno manauit.

Saliuo as, ſanum facio. Plin. lib. ix. Congregantur verno tempore purpuræ mutuoq; attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Col. lib. vii. Tunc panacis, & creungij radices fœniculi ſeminibus miſcendæ, & cum defruti, ac molliti tritici farina, candentiq; aqua conſpergenda, eoq; medicamine ſaliuandum ægrotum pecus.

Saliuarius: qui ſaliuat. Pli. lib. ix. Quæ durioris teſtæ ſunt murices purpuræ ſaliuario lentore pariunt.

Salmoneus. Æoli filius qui apud Elidem regnauit: ſed in infernum a Ioue detruſus eſt.

Salmacis, fons in Caria iuxta Halicarnaſſum dictus venereus ab amœnitate nicolarum, vbi paulatim homines

allecti

allecti omnem feritatem depoſuerunt. Strab.lib.xiiij. Salmacis fons neſcio quãobrem calumniatus tanquã emolliens eos qui inde bibant, hominum enim mollicies videtur ab aere: vel ab aqua cum ea minime ſit cauſa molliciei: ſed diuitiæ & victus incõtinentia ſpolia quoq; ſine labore parta ſalmatia dicuntur. Et ſalmatias baias dixit Macer.

Salmo genus piſcis, qđ in Rheno: & Rhodano inuenitur & præfertur alijs piſcibus marinis.

Salo: fluuius: qui & Bilbilis dicitur: quo temperatur ferrũ, atq; acrius redditur.

Salon regio Bythiniæ paſcendis bobus idonea: vnde & ſalonenſis caſeus.

Salone: vrbs inſignis Liburniæ, inter Dalmatas: & illyricos quam Pollio deuicit.

Salpes: & ſalpa & ſalpum genus piſcis quem virgatũ multiſq; ac rubentibus lineis diſtinctum Ariſtoteles & Plin. prodiderunt. Eſt & ſalpa nomen Auctoris fœminę cuius meminit. Pli.lib.xxviij.

Salus: vt Spei. Ait ẽ munitio ab omni damno ſecura. Aliquando autem incolumitas. Aliquando etiam remedius. Virg. Vna ſalus victis nullam ſperare ſalutẽ. Et ſalus dea ſalutis credita. Vnde ſalutaris porta Romæ appellata, ab huius deæ ęde, quæ ei proxima fuit.

Saluber pe.pro.maſ.gene. ſalubris fœmi. ſalubre neutri. Et hic & hæc ſalubris, & hoc bre, qđ præbet ſanitatẽ. Vnde aer, cibus, locus ſalubres dicuntur. Col.lib.j. Salubri cęlo. Idem. Fundum ſicuti ne fęcundiſſimi quidem ſoli, cũ ſit inſalubris ita nec eſſeti ſit parandus. Aliqñ ſalubris, accipitur pro ſano. Sal. Genus hoĩum ſalubri corpore. Liui. Grauiore tpe anni circũacto defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere. Hinc ſalubritas, ſanitas.

Salutaris, idem quod ſaluber, hoc eſt ſanitatem præbens, vel ad ſanitatem præbendam indoneum. Cice.ad Octa. Nulla remedia tam faciunt dolorem q̃; quæ ſunt ſalutaria. Salutaris digitus qui pollici eſt proximus qui & index dicitur. Sueto.de Aug. Dextręq; manus digitum ſalutarẽ, tam imbecillum interdum ſentiebat, vt torpentem contractumq; frigore vix cornei circuli ſupplemento ſcripturæ admoueret. Martianus de nup. Verum quidam redimitus puer ad os compreſſo digito ſalutari ſilentium cõmonebat. Dicitur autem ſalutaris, quia non ſalutamus, niſi viſa: & indicata. Virgi. Italiam lęto ſocij clamore ſalutant, vel quia eo comprimimus os ad ſilentium, quod ſalutare eſt præceptum.

Salutariter aduerbium ſignificat: qđ vulgo dicitur ad faluamentum. Plancus. Cice. Quadraginta milium paſſuũ ſpacio relicto concedi eo conſilio: vt vel celeriter accedere: vel ſalutariter recipere me poſſem.

Saluto as, ſalutem dico viſito: colloquor: quod non accedẽtibus tantum: ſed abeuntibus quoq; attribuitur: vt Sta.libro.iiij. Theb. Stant tamen & nota puppim de rupe ſalutant. Teren.in Adel. Opperiar homines hic: vt ſalutem, & colloquar, ideſt viſitem. Et ſalutare eſt venerari. Teren.in Phor. At ego. Hinc deos domum ſalutatus pergam. Vnde mortuos: & res inanimatas venerantes ſalutare ſolemus non ſalutes imprecantes quæ nulla in his eſſe poteſt: ſed venerationem indicentes. Huius cõpoſita ſunt conſaluto: ſimul ſaluto. Liui.lib.i. Vtrunq; regem ſua multitudo cõſalutauerat. Obſaluto ſalutandi gratiam offero. Reſaluto me ſalutantem ſaluto. Inſalutatus non ſalutatus.

Saluus, a um, qđ eſt ſanum, a quo ſaluo, as, qđ eſt ſaluus facio. Vnde & ſaluator, qui ſaluat græce dicit̃ ſoter. Saluifico: idem quod ſaluo.

Salue verbum ſalutantis: hoc eſt ſaluus fio. Et habet tantũ ſalueto: ſaluete ſaluetote: & ſaluere: vt Iube ſcipionem ſaluere ideſt ſaluta ſcipionem. Vide in dictione Valeo. Aliquando aduerbium eſt. Apul.lib.j. Quã ſalue agit demeas mater, ſignificat q̃; proſpere. Liui. De Lucretia ſatin ſalue. Illa reſpondens. Minime inquit. Quid enim ſalui eſt mulieri amiſſa pudicitia? Apud veteres totum proſeribatur. Plau. Nunc ſalueo.

Salutiger, quo nomine vtitur Apul. Videtur eſſe non qui dat ſalutẽ: ſed qui nunciat: tanq̃; interpres & adminiſter ſuperiorum. Plau.in Aul. Salutigerulos pueros. Et hi ſunt ſerui quorum negocium eſt vt circũſiſtrẽt ſi & comittentur.

Saluia, herba dicta: q diuerſos ſanet morbos: græce eleliſphacon dicitur prodeſt paraliticis: & contra ſerpentium morſus, remedium exhibet: a qua fortaſſis ſaluiatam genus eliquaminis ſiue potionis cuius meminit. Col. Quidam tamen legunt ſaliuatum, a ſaliua, ideſt ſucco. Fuit & ſaluia Mater Apulei.

Saluiatum potionis genus eſt quo veterinarij & mulo medici vtũt̃ in ęgrotantiũ animaliũ græci ποτὸν vocant, a ſaliua quã veteres pro ſucco accipere conſueuerunt.

Salpyga pe.pro.genus formicarum venenatarum. Luc.li.x. Quis calcare tuas metuat ſalpyga latebras. Cice. Appellat eas ſoli fugas.

Salgama, pe.cor. appellabant̃, a priſcis quæcũq; cõditanea: ad victum noſtrum in vaſis ſeruabantur: ut puta pira, ficã uuę, rapę. Col. Tempore non alio uili quoq; ſalgama merent. Inde ſalgamarij: qui ſalgama uendunt.

Salvi ſiue ſalyes populi qui cũ romanis bella geſſerunt.

Samaria ciuitas regalis & metropolis iſrael a qua tota regio decem tribuum dicta eſt Samaria. Ea eſt paleſtinæ inter Iudęam & Galileam ſita. Et cuꝫ in aſſyrios tranſlati eſſent filij iſrael alienigenæ adducti ſunt: vt ipſam prouinciam habitarent, quos iudæi non iſraelitas: ſed ſamaritanos in deſpectum appellabant graue odium ad eos habentes qa patriam tenebant iſraelis: tamen quia ex parte legem ſeruabant ſolis iudæis datam: tum quia templum ſibi fecerant in ſimilitudinem templi ſalomonis. Hæc ciuitas alio nomine dicta fuit Sichar & Sichem: & Sichima, in qua violata fuit dina. Poſtea Sebaſte, ab Auguſti nomine dicta eſt. Hinc Samaritanus, a, um. vnde ſamaritani qui habitant Samariam. Hiero. Ad Algaſiam. Samaritani atq; iudæi hoſtili inter ſe diſcordant odio.

Samaritæ, pe.pro. idem qui & ſamaritani. Hiero. Non receperunt cauſa ſamaritæ.

Samara promontorium in oceano orientali, vbi deficit Caucaſus.

Samarobrinæ, fuerũt populi in Gallia inter belgas: vbi Cæſar Gallorum concilium indixit hanc Cameracenſem eſſe vrbem nõnulli autumant, quã Sabis fluuius interfuit.

Sambuca dictio barbara, qua ſignificatur quoddam inſtrumentum muſici generis: vt eſt apud Danielem. Cum audieritis ſonum ſambucæ. Hiero.ad dardanum oſtendit, quomodo ſambuca cõficeretur. Sambuca inquit porphy. in Ptolomei armonica. Triangulum inſtrumentum eſt, quod ex inęqualibus longitudine ſicut & craſſitudine neruis efficitur. At Ephorus & Diom. Prima inquiunt vſa eſt ſybilla inuentam autem a Sambuco primum & inde nomen obtinuiſſe. Eſt & genus machinæ militaris, qua vrbes expugnari conſueuerunt in qua ſic funes intendebãt, ſicut in organo muſico chordę. Item ſambuca vt polybius ait illa dicitur quæ & ſambuciſtria appellatur. Ad hanc priſci iambos canebant.

Sambuciſtria quæ ſambuca canit.

Sambucina pe.cor. quæ ſambuca canit, ſicut fidicina quæ fidibus. Plau.in ſti. Fidicinas Tibicinas ſambucinas.

Sámos, altitudo, & ſummitas interpretatur. Eſt & nomen duarum inſularum. Vna eſt in mari Icario modica, & iunoni dicatiſſima q in ea nata fuerit & educata: & Ioui nupta. ſcribit Varro. Samo prius Partheniam nominatam, q ibi parthenos hoc eſt virgo Diana nata fuerit vbi antiquiſſimum fuit templum: & ſimulachrum in habitu nubentis figuratum, & ſacra eius, anniuerſaria nuptiarum ritu celebrantur a qua: & Iuno Samia dicta eſt. Hęc ex aduerſum Miletos ad occidentem eius ſita nec ab ea multo pelagi inquit. Apul.lib.ij. Flo. diſpicitur, ager frumento pi/

ger, aratro irritus, fœcūdior oliueto, nec vinitori, nec oleri ſculpitur Ruratio omnis in ſurculo & ſurculo, quorum prouentu magis fructuoſa inſula eſt, q̄; frugifera ceterum & in colis frequens, & hoſpitibus celebrata. In ea Pithagoras quoq; philoſophus ortum habuit, necnon, & vna de Sibyllis, quæ exinde Samia dicta eſt, quam ferunt de chriſto prædixiſſe. Tu enim ſtulta Iudæa deum tuū nō cognouiſti ludentem mortalium mentibus, ſed de ſpinis coronaſti horridumq; fel miſcuiſti. Fiebant etiam in ea vaſa fictilia egregie excreta fabricata, quæ Samia vocabantur. Ferunt hanc inſulam, Thraciæ adiacere, quæ poſtea ex cōmixtis Thraciæ populis: Samothracia appellabatur. Virg. Threiciamq; Samum quæ nunc Samothracia fertur. Altera vero eſt. Samos inſula, a Pli. collocata prope. Ithacas, apud Dulichium, de qua videtur Sueto. intelligere, cum non multum diſtet, ab Epiro. vbi in Aug. Ait Ab actio, cum in Samum inſulam, in Hyberna ſe recepiſſet. Same vero. vt inquit Ser. Ciuitas Thraciæ eſt in Cephalea apud Strabonem tamen legimus ſamum, & ſamem, ſamum vrbem eſſe, ſamem vero inſulam. Sunt qui ſcribant ſamothraciam inſulam eſſe, que prius Dardania vocabatur a Dardano, qui palladium Mineruæ ſecum eo ferens cōfugiſſe traditur poſt Samijs inſula bello eiectis, cum eo ſe in Thraciam ex Aſia reciperent indicium nomen: vt pro Dardania Samothracia vocaretur.

Samius a, um, qđ e Samo eſt, vt homo ſamius. Veteres tñ qñq; ſamium pro acuto ponebant, & ſamiare pro acuere, & quaſi ſamię teſtę acumen reducere.

Samia ſubſtan. vaſa a ſamia inſula dicta, ſicut Maiorica ab Hiſpania. Ci. li. iiij. ad Here. Nos ſamijs delectabimur.

Samnites, pe. pro. populi in ſamnio, quod nunc Aprucius vocamus regio Italiæ inter Picenū. Campaniam & Apuliam. Vrbes in ea ſunt Adria, Aquila, Amiternum. Sulmo, Ortona Arpinum, Aquinum, Athina, Beneuentum, Corfinium. Vel ſamnites dicti ſunt. a ſamnio colle, in quo e ſabinis venientes conſederunt & eiuſdem nominis oppidum ædificauerunt. Quidam etiam ſannites, per duplex nn ſcribunt. Hi quondam, apud caudinas furculas Romanum exercitum profligauerunt, quos poſtea. L. Papyrius ſub iugum miſit.

Sanniones, a ſamnijs dicuntur qui ſunt in dictis fatui & in moribus obſceni quos grę́ci μώρους vocant. Cic. lib. de ora. Quid porro tam ridiculus, q̄; ſamnio eſt qui ore vultu imitandis moribus voce, deniq; corpore ridetur ipſo. Quidam tamen ſanniones, a ſanna deductum nomē arbitrantur quę ſit os diſtortum, cum vultu.

Sanſucus herba, quam nunc Maioricam appellant, alioq; nomine Amaracus dicitur.

Sancio, is ui, itum, vel ſanxi ſanctum, ſignificat aliquid ſanctum, vel cōſecratum facio ſub ſanguine hoſtię. Vnde ſanctum auctore Seruio dicitur, quaſi ſanguine conſecratum. Et ſanctio vocatur lex cum terrore pœne. Aliquādo ſancire eſt firmare, munire roborare. Teren. in Ecy. Aliud ſi ſcirem, qui firmaret meam apud vos poſſem fidem ſanctius, q̄; iuſiurandum id pollicerer tibi. Inde ſanctio, & ſancta res dicitur, ideſt decreta, & inuiolabilis Martianus ait ſanctum proprie dici quod ab iniuria hominum defenſum atq; munitum eſt. Tractum a ſagminibus herbis quę legati populi Romani ferre ſolebant, ne quis eos violaret. Iuue. Vt ſanctus filius omni aſpiciat ſine labe domum, vitioq; carentem. Vlp. de ver. ſigni. ſcribit ſanctum eſſe, quod neq; ſacrum nec prophanum eſt ſed ſanctione aliqua firmatum, vt ſanctę leges hoc eſt ſanctione quadā ſubnixę. Alij dicunt ſanctum eſſe religioſum, & ſacrum in corruptum. Virgi. ſancta ad vos anima, atq; iſtius inſcia culpę Deſcendas, ideſt incorrupta. Idem Tuq; o ſanctiſſima coniunx felix morte tua, ideſt caſtiſſima. Vnde ſanctus vir dicitur integer moribus. Do. Sanctum dicitur ꝙ omni obſeruatione inuiolatum eſt. Et ſm ſcripturarum ſacrarum idioma ſanctum dicitur mundum purificatum, atq; expiatum. Vnde ſancti dicuntur fideles filij ꝙ quaſi candida ſint, & nullis idolatrię ſordibus polluantur. Vaſa quoq; ſancta in tabernaculo legimus, & cetera quę ad ritum cerimoniarum pertinent, cum vtiq; ſancta eſſe non poſſint niſi ea, quę ſentiunt, & venerantur deū. Sic & bethſabee ſanctificata ſcribitur, ab immunditia, & ipſum templum ſanctuarium nominatur.

Sanctus, a, um participium, a ſanctio, de quo mox. Cuius dimi. formauit. Hiero. contra Ruf. cum inquit. Tibi quaſi religioſus, & ſanctulus perſonā humilitatis imponis. Ab aduerbio ſancte fit perſancte, qđ eſt valde firmiter. Plau. Idq; perſancte iurauit ſe facturum.

Sanctitas, ſanctitudo, & ſanctimonia eiuſdem ſignificati ſunt.

Sanctuarium, ſacer locus templum, ſacrarium. Sanctuariō quoq; ſine ſanctuaria. Pli. Mithridatis appellauit quæ alio loco arcana, & Plutarchus ἀπόῤῥητα vocauit.

Sanctimoniales dicuntur monachę. Aug. ſuper Pſal. Iubilate. Inuenies ſanctimoniales indiſciplinatas, nunqd iō ſanctimonium reprehendendum eſt?

Sanctimonium vocitur ſanctimonialium profeſſio.

Sandalium calceorum genus ſiue caligarum. Græci, σανδάλιον ſoleas dicunt. Teren. in Heau. vtinam tibi cōmitigari videam ſandalio caput. Hinc ſandalarius. Apollo dictus eſt a vico, cuius meminit Gel. lib. xviij. in ſandalario forte apud librarios fuimus.

Sandaliotis, Sardinia inſula denominata eſt ab effigie ſandali, hoc eſt ſoleę, quam nōnulli Ichnuſam vocant a ſimilitudine veſtigij quod græcis ἴχνος dicitur.

Sandaracha, genus coloris qui inuenitur in aurarijs, & argentarijs metallis, adulteratur ex ceruſa in fornace cocta, hæc ſi torreatur æqua parte rubrica admixta, ſandicem facit, q̄; q̄; hanc herbas eſſe Virgi. ſcribit. Hoc nomine aiunt quidam ſignificari vernicem, cuius fumus præ cæteris dolorem dentium leuare dicitur, vt eſt apud Auicennā. Græci σανδαράχην dicunt.

Sandix, cis, pe. pro. ſi Virgilio & eius interpreti Seruio, nec non & quibuſdam creditur maſcu. generis herba eſt dedicata olfacturæ, breui caule, & in alijs fœniculo ſimilis. ſunt qui dicant eſſe olus agreſte quod facile comedi poteſt. Virgi. Sponte ſua ſandix paſcentes veſtiet agnos. Proper. Illaq; plebeio, vel ſi ſandicis amictu. Huius herbæ peculiaris laus, inquit Pli. lib. xxij. ꝙ fatigato venere corpori ſuccurrit. Naſcitur in inſula maris rubri. Eſt & ſandix genus coloris. ex ſandaracha, & ceruſa factus vel aurum pigmentum vſtum. A ſandix fit ſandicinus, a, um, vt color ſandicinus, qui eſt flammeus, ex rubrica, & ſandaracha factus.

Sanates populi, qui ſupra infraq; Romam habitauerunt. Quod nomen ideo eſt inditum, quia cum defeciſſent a Romanis, breui poſt in amicitiam, quaſi ſanata mente redierunt.

Sanus proprie dicitur integer & incorruptus. A quo ſanitas incolumitas. Transfertur quoq; ad animum. Vnde dicimus hominem ſana mente, ſanoq; conſilio. Ex quo inſanus demens qui mentem non habet integras. Et inſania ſtultitia, quæ & inſanitas dicitur. Cice. Inſipientia quaſi inſanitas, eademq; dementia. Et inſanio, pro decipio. Interdum tamen ſanum dicitur, quod ſanitatem præbet. Si quidem dicimus ſanum aerem & ſanum cibum, quaſi ſalubrem, & ſanitatem prebentem.

Sano, as ſanum facio redintegro, & incolumitati reſtituo. Hinc fiunt compoſita. Conſano, quod eſt ſimul, vel omnes ſano. Col. lib. v. Et ſic vtilis laniata ſcabrataq; putreſcat humoribus: nec plagæ conſanentur. Reſano rurſus ſano. Lactā. li. v. Quibus poſtea eiectis omnes, qui reſanati fuerint adhærent religioni. Et habent pe. pro.

Saneſco, ſanus fio. Colu. libro ſeptimo. Sed vulnera facta interdum ſaneſcunt. Huius compoſita ſunt. Conſaneſco, & reſaneſco. Idem lib. v. Tum etiā vitem minus cicatricoſam reddit,

ſam reddit, quoniam id, ex quo uiride, & tenerum decerptum eſt celeriter cōſaneſcit. Lact.in.lib.v. Non modo ſuſceptis deorum cultibus reſaneſcant, ſed et, vt pertinaci obſtinatione depoſita corporis cruciamenta deuitent.

Sane aduerbiū, quandoq; affirmatiue ponitur, pro eo, quod eſt certe vel Ita ſane. Sane vero quandoq; permiſſiue quando aliquid aduerſario tribuimus, vt ſit ſane, vt uis, pro eſto, vt vis. Ci. Quid.n.his commodi? quod nō potius laboris. Sed habeat ſane hoc eſt in bona hora, aut in dei noīe. Quin. Tulerit ſane filius noſter merito pœnas dederit ſpiritum ſupplicio, nihil de præteritis loquimur.q.d. Eſto, ita ſit, vt tu vis. Quandoq; ponitur, pro valide, quoniam qui ſanus eſt, validus eſt. Suet. Bellum ſane difficile geſſit. Iungitur nonnunquam cum & affirmatiuaq; eſt. Quin. Et ſane qs cōcipit, vel declamantis habitū vel orātis vocē, inceſſum, pronunciationē, illū deniq; ai, & corporis motum. Item cum quam Gel. Sane quam vtile eſt.

Sanies, ſanguis corruptus, quod quidam a tabo, ſic diſtinguunt vt illud de mortuo, hoc de viuo dicatur. Virg. Et ſanie, taboq; fluentis.

Sanguis, quod & ſanguem neu. gene. ab antiquis dicebatur. Lucre. Viſceribus viſcus gigni, ſanguemq; creari. Dicitur autem ſanguis, qui eſt intra venas, cruor fuſus, ſiue ſanies. Ponitur interdum pro genere. Virg. Troiano a ſanguine duci audierat. Quo ad primum ſignificatum fit compoſitum Exanguis. Quo ad ſin fit conſanguineus, licet ſanguineus aliud ſignificet.

Sanguen, modo ſanguis dicitur, modo arbor, cuius cortex ad ſanguinis ſimilitudinem rubet a quo ſanguineus, a, um, vt virga ſanguinea.

Sanguineus a, um. modo ad corpus refertur. & ſignificat plenū ſanguine mō ad aīum, & ſignificat crudelē cruentūq;. Apul. Immani ac ſanguinea voce perterruit. Mō ad arborē, & ſignificat, quod ē ex arbore, quę ſanguē appellatur. Pli. ſi quis duas virgas ſanguineas manu tulerit.

Sanguinolentus, idem quod ſanguineus. Var. Itaq; propter amorem imperij magiſtratus gradatim ſeditionibus ſanguinolentis vrbem perturbauere.

Sanguinarius, ſæuus, & crudelis. Cic. Itaq; grauiſſimi ac ſanguinariā vocem audiuimus, ſic ſanguinarius homo dicitur a Seneca, qui gaudet humano ſanguine & crudelis eſt.

Sanguinaria, herba dicta eſt, quia ſuccus eius infuſus naribus, ſupprimit ſanguinem. Col.li.viij. Eſt etiam grauis pernicies herbæ ſanguinariæ quā ſi paſta ē ouis, toto vētre diſtenditur, contrahiturq;, & ſpumā quandam tenuē tetri odoris expuit. Græci eam polygonon appellant.

Sanguinare eſt ſanguine manare. Quintil. Decla. Tum repetitis ſanguinauere plinctibus iam conualeſcentes lacerti. Et iterum. Mulier, quæ ſanguinantes ad iudicem porrigit lacertos.

Sanguiſuga, pe.pro. vermis, qui & hirudo dicitur, & ſanguiſugia.

Sanguiculus, ſanguis hedi, ſiue ſuis in cibus formatus. Pli. Vtuntur ad vtrunq; vitium & coagulo hedi in vno myrteo magnitudine fabę poto & ſanguine eiuſdem in cibū formato quem ſanguiculum vocant.

Sanga Cantabrorum fluuius.

Sangaris fluuius gallogrecię, qui per Phrygiā defluens, tandem in propontidem influit.

Sanna per duplex nn irriſio quæ (vt Hiero. inquit) ab occipitio diſtorto ore, & labris contractis fit anteriorum dentium oſtentatione. Quo vocabulo vſus eſt. Iuue. I nunc, & dubito quæ ſorbeat, aera ſanna Tullia. Hinc ſanniones, & ſannii, vt inquit Probus, quis, & ſanniones dicitur qui ſic irrident. Deſanno as, quod eſt per faſtidium derideo Subſanno, de quo alibi. Similr ſannatores, qui eo mō irridēt.

Santones, & ſantoni pe.cor. & ſantonici ppři, quidā Gallię nō longe a Toloſatiū finibus, quæ ciuitas eſt in prouincia vt Cęſar cō.i.ſcribit, Luca.li.j. Gaudetq; amoto ſantonus hoſte. Iuue. tpe ſantonico velas adoperta cucullo.

Sannaus, lacus, de quo Pli.lib.ij. Lacus inquit Sannaus in Aſia circū naſcente Abſinthio inficit, a Ptolomeo ſannis appellatur. Apud græcos per ſimplex n ſcribitur.

Sanſe oſſicula oliuarum: Col.lib.xiij. Et cum eſt oliua in ſanſam redacta, tunc ſal coctus tritoſq; manu permiſcetur, cū cæteris aridis condimentis.

Sapa a ſapiditate dicit, & eſt muſtū vſq; ad tertiam partem vel (vt quidā volunt ad dimidiū decoctū. Vide in dictione defructus. Græce Hepſema ab ἕψειν quod eſt decoquere dī. De hoc Mar. Et laletanę nigra lagena ſapæ.

Sapio, is, ſapiui, vel ſapij ſapitum, pen.pro. Vel ſapui, ſapitum, pe.cor. proprie pertinet ad ſenſum corporis, vt ſit ſapere, quod vulgo dicitur ſaporitum eſſe. Iuue. Qui meminit calide ſapiat quod vulua popinæ. Hinc ſapor, & ſapidus. Aliquando ſapere, ſaporem habere, quod vernaculo ſermone dicimus, ſapere de la coſa vt hoc ſapit hęreſim. Hieron. ad Pamma. Simplices epiſtolæ tuæ olent prophetas, apoſtolos ſapiunt. Transfertur & ad animus, pro ſapientem eſſe, ſeu rectam ſententiam, vel opiniones habere. Teren. Si ſapis neq; prę ter, quas ipſe amor moleſtias habet addas & illas quas habet recte feras. Auguſt. lib.j. de ciuita.dei. Tribulationis tempore probauerunt quam recte ſapuerint. Mar. Nubere vis Priſco? non miror Paula ſapiſti. Quandoq; datiuo iungitur. Plau. in Tri. Haben tu amicum, aut familiares cui pectus ſapiat. Aliquando ablatiuo Plau. in Epi. Sapit hic pleno pectore.i. plenū pectus h[ab]ꝫ ſapientia. Huius compoſita ſunt. Deſipio, & reſipio. Vide in dictione Deſipio.

Sapiens tribus modis dicitur primo qui ſcientiam aliquas optime tenet vt Ariſtoteles in philoſophia Acilius in iure ciuili, ſecundo qui per longam ætatem & rerum multarum cognitionem adeptus eſt vt Cat. Tertio qui circa præcepta bene viuēdi & cognitionē verſat, vt fuit in Lęlio.

Sapientia eſt rerum diuinarum atq; humanarum ſcientia. Aliter ſapientia eſt intelligentia, vel ad bonum rectumq; faciendum, vel Abſtinentia delictorum factorumq; improborum Græce ſophia dicitur. Et qui eam profitetur, ſophus, hoc eſt ſapiens appellatur. Quod nomen inditum fuit illis ſeptem clariſſimis viris.ſ. Thaleti mileſio. Soloni ſalamino, ſeu Athenienſi. Chiloni lacedemonio. Pittaco mithyleneo, Bianti pryeneo, Cleobulo lyndio, Periandro corinthio. Sed poſtea pythagoras primus non ſophum ſe, ſed philoſophum appellauit hoc eſt, non ſapientem, ſed ſapientiæ amatorem. Et ſapientiam ipſam non ſophiam, ſed philoſophiam nūcupanda exiſtimauit quod nullus hominum ſed ſolus deus ſapiens eſſet. Et ſapientia quæ nūc philoſophia dicitur ſicut ſapientes olim qui poſtea philoſophi Ariſtoteles ſon em eſſe putat, atq; principium rerum metaphyſicarum poete, tamen pro aſtutia & ſagacitate ponere ſolent, quod etiam Diuus Hie. in Veteri inſtrumento Vſurpauit, cum dixit. Erat ibi ſerpens ſapientior omnibus beſtijs.

Sapor qui ſapit. Saporum vero decem ſunt genera, ut docet Pli.ſ. dulcis ſuauis pinguis amarus auſterus, acer acutus acerbus acidus, & ſalſus. Idem Plin. exiſtimat omnibus animalibus ſenſum guſtus eſſe. Tria vero ſunt naturæ rerum elementa ignem, aerem aquam, ſine ſapore, ſine odore, ſine ſucco.

Sapidus a um quod gratum ſaporē habet. Cuius cōtrariū eſt inſipidus ſine ſapore, vt Caſeus īſipidus uinū īſipidū.

Saperda, dici poteſt ſapiens elegans. Var. Omnes videmur nobis eſſe belli, feſtiui ſapdæ cum ſimus canopi. Et ſaperda genus eſt conchæ, mali ſaporis. Et nonnunquam, pro ſterquilinio ponitur. Perſi. Et quid agam rogitas? en ſaperdam adueho ponto.

Sapros Græce i. σαπρὸς latine caſeus putris dicitur, qui ad multa, vt Ply. probat vtilis eſt.

Sappho per p, ante, ph nomē mulieris uatis. Ferūt nōnulli fuiſſe duas hoc noīe, quarū vna Ereſia quę & antiqor lyrica quę tēpeſtate Alcę claruit. Terpſichor' & Pittac' tpe Tarqnij pſci. Ea plectrū pma iuēnit. Scripſit lyricos modulos, epigrā

mita, elegia iambos, & monades. Altera Mithylenea lõge iunior, cuius pulcherrimum opus ad amicum. Phaonem extat. Scripſit & alia multa apud Græcos vt merito noua inter lyricos poetas annumeret. Antipater autem Sidonius de ea ſic ſcribit μνημοσύναν ἕλ᾽ ἐθάμβος ὅτ᾽ ἐκλυσταῖς μελιφώνου σαπφοῦς μὴ δεκάταν μοῦσαν ἔχουσι βροτοί idest Mnemoſynem matrem muſarum cœpit admiratio quando audiuit dulciſonã vocẽ. Sapphus, nunqd decimam muſam habent mortales?

Sappinus, pe. pro. vocat pars inferior abietis quæ enodis eſt ſicut ſuperior quæ nodoſa eſt duriorq; ſuſterna vnde Cato precipit prælum ex ſappino. i. ex abiete, enodi. quę pars a terra eſt.

Sapphirus, per p ante ph. & pe. pro. lapis precioſus, coloris aerei. Vnde fit ſapphirinus a, um, Hiero. in Exo. Sub pedibus eius quaſi opus lapidis ſaphirini.

Sapphiratus ſapphiris maculatus, & uariegãter in textus. Sido. Ac ſi ſubuerſicoloribus figuris uernãs, herbida cruſta ſapphiratos.

Sanqualis auis, quam quidam oſſifragam appllãt de qua Pli. Sanqualem auem atq; inimuſulum Augures Romani magnæ quæſtioni habent.

Sarra, nomen Vxoris abraę, & nomẽ ciuitatis, quæ poſtea Tyrus dicta eſt, a qua ſarranus. Sed id quoq; nomen a piſce, quod.i accepit, qui illic abundat. Et Sar, illa lingua vocatur, ex cuius ſanguine ſericum in purpuram tingebatur. Eſt & ſarra inſula Epiros, a qua ſarrana etiam dicuntur.

Sarranus, a, um, quod ex Sarra tyro eſt. Vnde ſarranæ veſtes tyriæ dictæ ſunt quæ & Oſtrinæ, & purpuræ. Virgi. Et ſarrano dormiat oſtro. Iuuena. Aut pictæ ſarrana ferẽtem. Ex humeris aulea togæ. Et ſarranus, qui eſt ex ſarra (inſula.

Sarnus, fluuius Campanię oriens a ſarano mõte, inter Pompeianum agrum, & ſalernum, iuxta oppidũ ſarni in radicibus montis poſitum, a quo Saraſtes populi ſunt cognominati. Virg. Saraſtes populos, & quæ rigat æquora ſarnus.

Sarraca, nomen eſt duarum vrbium, quarũ una eſt in Media alia in fœlici Arabia.

Sarraceni populi poſt Nabatheos, a ſarraca, ut Stephanus inquit quę eſt pars Arabiæ.

Sarracum, uehiculi genus, quo ligna, & lapides uehi conſueuerunt. Iuue. Longa coruſcat Sarraco ueniente abies. Idem. Frigida circũagunt pigri ſarraca bootę.

Sarraballa, chaldaicum neu. ge. & nu. pluralis ſunt brachæ ut apud Danielem propheetam. Vnde Hie. Apud eundem Saraballa lingua chaldeorum non ſarabra vt corrupte legitur ſunt crura hominum & tibiæ: & etiam bracæ, quibus crura teguntur & tibię quæ crurales & tibiales appellatæ ſunt. Quidam dicunt eſſe fluxas ueſtes, & ſinuoſas, quæ a germanis rhenones dicuntur, ueſtes pelliceæ quibus in caſtris utuntur.

Sarcaſmos latine dicitur, iocus cũ amaritudine, ut apud Virgil. Referas ergo hæc, & nuncius ibis Pelide genitori, illi mea triſtia facta. Degeneremq; Neptolomeum narrare memento.

Sarcarius fluuius eſt, quẽ in Phrygia eſſe aiunt quidam.

Sarcina, pe. cor. proprie utenſilium eſt, & eorũ, quæ ad cultum, & ad cæterũ uſum pertinent, ueluti faſcis quem qs in itinere faciendo comportare poſſit. Hinc milites, cũ caſtra mouere uolunt ſarcinas colligere dicuntur. Et qui in aliam domum remigrãt, ſarcinas ſuas cõponere ſolẽt. Res etiã nſas domi ciſtis capſiſq; compoſita etiam ſarcinas uocamus. Quint. Iacent relictæ ſine hærede ſarcinæ. Per tranſlationem quandoq; ſarcina ponitur pro inutili onere. Augu. Et hanc corporis ſarcinam aliquãdo deponeres. Huius diminu. eſt ſarcinula.

Sarcino, as ſarcinas ſumo. Interdum ſarcinare capitur, pro ſuere Lucil. Sarcinatorem eſſe ſummum, ſuere centonem optime. Huius compoſitum eſt conſarcino, quod eſt ſarcinas colligo, quod vernacula lingua dicimus enfardellare, o aſinare. Gel. libro. j. Verſus hi ſunt Cecilij trunca quædam ex Menandro dicentis, & conſarcinantis verba tragici tumoris.

Sarcinatrix mulier, quæ veſtes ſuit. Idẽ ſarcinator efficit.

Sarcio, is, iui, tum, & ſarxi ſarctum, ſignificat integrum facio. Vnde ſarctores dicti ſunt, qui veſtes ſarciunt & ſarcta tecta opera publica, quæ locantur, vt integra pſtentur. Et ſarctę integre. Item ſarcire, componere, tractum a veſtibus, quæ diſſutę ſarciuntur. i. cõponuntur, per tranſlationẽ ponitur pro damnũ ſoluere. Pacu. Tu damni noſtri cã fuiſti, tu nobis ſarcito vt debes. Hinc componitur. Reſarcio pro inſtauro, & quaſi nouam formam induco.

Sartatecta vide in dictione Sarcio de quo modo.

Sarcimen ſutura. Apul. Tunc tenui ſarcimine ſummas oras eius adequauimus & iuncturę rimã ſetę denſitate ſepim⁹.

Sargacæ populi (Pomponio auctore) iuxta Meotides quorum oppida Murmetion, Panticapeum, Theodoſia, Hermiſium.

Sarrio is, iui, itum, ſignificat ſarculis fodio purgo, quod fit, cum ſegetes leuiter ſcalpendo, & raſtris a noxijs herbis purgamus. Plau. Semper occant priuſq; ſarriunt ruſtici. Plin. lib. xviij. Qui ſarriet, caueat, ne frumenti radices ſuffodiat. Hinc componitur Reſarrio, quod eſt rurſus ſarrio. Idem. Cum hyeme pręgelida captæ ſegetes eſſent, reſeuerunt reſarrientes campos.

Sarculum, genus raſtris, hoc eſt crates illa dentata, quę ſubtrahitur ſatis, a ſarriendo, vel ſerendo, vt inquit Var. Alij putant eſſe ligonem ſeu quã vulgus vannam vocat. Hor. lib. Car. Gaudentem patrio findere ſarculo.

Sarculo as, ſarculo fodio. Colu. lib. vj. Primo plantæ ſarculari debent, ita, vt ſimplex ſtilus altitudinem maxime ſcrobis excedat.

Sartor purgator. Plau. in Cap. Sator, ſartorq; ſcelerum, & meſſor optime. Non ſolum autem a ſarciendo, ſed, a, ſarriendo etiam dici putant.

Sartura, ipſa purgandi actio. Pliny. li. xviij. Sartura nocere, & vineæ, & ſegeti exiſtimatur.

Sarritor, pe. pro. qui ſarrit. Col. lib. ij. Tritici modij quattuor vel quinq; bubulcorum operas occupant quattuor occatoris vnam ſarritoris duas. Sarritura purgatura.

Sarcophagus, pe. cor. latine carnem comedens dicitur. Pli. Sarcophagus lapis eſt fiſſili vena corpora defunctorum condita in eo abſumi, intra quadrageſimum diem conſtat exceptis dentibus. Ideo nomen habet, a carne edenda σάρξ σαρκός enim caro eſt, φάγω comedo. Vnde conuenienter pro ſepulchro poni conſueuit. Iuuena. Saty. x. Vnus pelleo iuueni non ſufficit orbis Æſtuat infelix Anguſto limite mundi, ut gyaris clauſus ſcopulis paruaq; ſeripho. Quum tamen a, figulis munitam intrauerit urbem, ſarcophago Contentus erit mors ſola fatetur Quã tula ſint hominum corpuſcula de eo lapide ſic ſcribit Celſus lapis etiam qui carnem exedit quem ſarcophagon gręci vocant ſed quando de ſarcophago facta eſt mentio, ſubijt mihi monere locum illum apud Plautum in Amphi. eſſe corrigendum, vbi legitur, hæc illa ſarcam geſtat, tu ſcribe ſic hæc ſola ſana reſtat meorum familiarium ſequitur enim immo omnes ſani ſunt profecto, dicit enim Amphytryo omnes familiarium eſſe inſanos quũ ab eis non cognoſcatur prætereq; ab Bromia, quam ſolam dicit reſtare ſanam, facile enim fuit ſarcam pro ſanam ſcribere ſic etiam locus illę in Aſinaria eſt caſtigandus, vbi ſcriptum eſt. Vides meam ante mergere ſic enim Correximus. Nos, vides me amantem egere. ſ. viginti minis, de quibus ante meminit. Auguſt. libro. xviij. de ciuitate dei. Quia enĩ ſarca, in qua mortuus ponitur, quod omnes iam ſarcophagum vocant, σωρὸς græce dicitur, a noſtris pro ſepulchro vſurpatur.

Sardanapalus pe. pro. vltimus Aſſyriorum rex de quo Iuſti. li. j. Fuit hic omnis generis luxuriæ deditus, nec erubuit inter ſcortorum greges uere, & muliebri habitu

fœminas

fœminas omnis laſciuia anteire. Quamobrem indigna/
ti Aſſyrij tali fœminæ parere, duce Arbace deſciſcentes
bellum Sardanapalo intulerunt. Qui victus inter regiam
ſe recepit & extructa Pyra, ſe atq; diuitias in incendiū mi/
ſit. Hic fuit a Nino trigeſimus rex vt inquit Dio. libro. iij.
bibli. Et moriens condidit hoc epithaphiū Ede bibe. lude.
Et cum te mortalem noris preſentibus exple delicijs ani/
mum poſt mortem nulla voluptas. Iuue. Et venere, & cę/
nis, & plumis Sardanapali.

Sardanis, vir Lydius, qui Crœſo ſuadere conatus eſt vt Per
ſis bellum inferret.

Sardis tantum pluraliter vrbs Lydię magna poſterior tro/
ianis rebus, & Crœſi regia. Hora. Quid cōcinna Samos,
quid Crœſi regia Sardis? Terminat autem nominatiuus,
& accuſatiuum in is productas, quō Trallis, & ſyrtis. Ex
Sardis fuere duo Diodori oratores, quoꝝ iunior Strabo/
nis amicus fuit, & hiſtorias ſcripſit. & poemata. In ſardis
eccleſia fuit vna ex ſeptē Aſie, quarū Ioānes meminit.

Sardinia, inſula in Tyrreno, ſeu liguſtico mari, a Sardo Her
culis filio, ſicut Strabo, & Solinus ſcribunt qui e Lybia ve
niens, cum multitudine colonorum inſulam occupauit,
cum antea Sandaliotis appellaretur ab effigie ſoleę, quam
gręci Sandalion vocant & Ichnuſa, a ſimilitudine veſtigij,
quod græce dicitur Ichnos. Huius latitudo eſt milium paſ/
ſuum. xcviij. Longitudo. xlij. q̄; q̄; alij ſtadia multa adijciūt.
ſunt qui dicunt eam ab oriente centū octaginta octo mi/
libus patere, ab occidente. clxxv. a meridie. lxxvij. ſepten/
trione. cxxv. Mirum in ea inſula, neq; lupum gigni neq;
ſerpentem reperiri. Habet ciuitates multas. ſed omniū prę
clariſſima Calaris eſt, vbi coraliorum piſcatio eſt. In qua
diui Auguſtini patris mei oſſa cādiu conquieuere, quo ad
ab Heliprando rege Papiā tranſlata ſunt. Hæc ciuitas Iole
a priſcis appellabatur, ab Iole illa, quas Hercules perditiſſi/
me amauit. Inſulam Pœni occupauere, ſed a romanis ex/
pulſi, tandeſ primo bello punico amiſere. A Sardinia, ſar/
dus ſardolus & ſardinenſis adiectiua fiunt.

Sardinenſes qui ſardiniam incolunt vt ibi negocientur.

Sardi, indigenę, qui in ſardinia nati ſunt.

Sardous, a um poſſeſſiuum. Oui. lib. iiij. Faſ. Sardoaq; re/
gna ſiniſtris reſpicit a remis.

Sardoa, herba apiaſtro ſimilis, quæ naſcitur in Sardinia, &
in fontium defluuijs largius prouenit, ea ſi quis veſcatur,
neruos contrahit, & rictu diducit ora, vt qui moriunt, ve/
lut ridentium facie intereant.

Sardonyx, ſardonychis, pe. cor. ſicut onyx, onychis, a quo cō
ponitur, tam maſcu. q̄; fœmi. gene. Componitur enim ex
ſardo, qui lapis fuit in Sardinia primum compertus, co/
loris rubei, & Onyx gemma cui eſt candor ſubcādidus,
vnguis humani ſimilitudine, quaſi vtriuſq; colorem obti
neat. Iuue. In manibus denſi radiant teſtudine tota Sardo
nyches. Perſi. fœ. genere dixit. Et natalicia tandem cum ſar
doniche albus. Dicitur & ſardonychus, & Sarda. Iuue. Ar
guit ipſorus, quos littera linguaq; princeps Sardonychus.
Pli. E diuerſo ad hæc ſarda vtiliſſima quæ nomen cū ſar/
donyche cōmunicauit ipſa gemma vulgaris, & primum a
ſardibus reperta. Ptolomæus ſardonychem, a ſardonychę
Indię monte deriuari ſcribit.

Sardonycatus, ſardonyche ornatus. Marc. Cuius & hinc lu/
cet ſardonycata manus.

Sardo as, antiqui pro intelligo vſurpabant. Neuius. Quod
bruti nec ſatis ſardare queunt.

Sarepta, vrbs ſydonioꝝ vbi diuinus vates Helias eſurientē
viduam miraculo pauiſſe creditur Hinc.

Sareptanus a, us quod eſt ex ſarepta. Sydonius. Vina mihi
non ſunt gazetica, chia, phalerna. Quæq; ſareptano pal/
mite miſſa bibas.

Sariphus mons inter margianam & Ariam dilapſus.

Sari, neu. generis genus herbę quæ prouenit in aqua radice
dura intortaq; ferrarijs officinis vtilis. Theoph. li. iiij. Tria
in ęgypto celebrantur, papirum ſari manaſi.

Sarmenta, virgulę vitium ſuperuacuę abſciſę. Inde ſarmen
titius, a, um, qđ eſt ex materia ſarmentoꝝ. Col. li. ij. Verum
vulnera eius ſarmenticio cinere linienda ſunt.

Sarmentus nomen viri proprium, qui ſcurrilitate claruit.

Sarmatę populi ſcythię iuxta Danubium, in Meoticam pa
ludem vergentes, qui a græcis Sauromatæ dicuntur & re/
gio eorum ſarmaria dicitur. Pli. lib. iiij. Sauromatas gen/
tes ſcytharum græci vocant quas ſarmatas romani dicūt.
Dicti ſauromatæ ab oculis lacertarum. σαῦρος enim la/
certa eſt ὄμμα oculus. Vtuntur plauſtris pro domibus pa
ſcunturq; lacte equino. Vnde quidā eos ἱππημολγους
hoc eſt equorum mulſores. Alij γαλακτοφάγους, ideſt
lactifagos vocant. A Sarmatia fit ſarmatis, matidis. Oui/
dius. Terreat haud manes ſarmatis vmbra meos. Sūt au/
tem duæ ſarmatiæ, ſcd̄m Ptolomeum, quarum vna eſt in
Europa, quæ (vt lib. iij. ſcribit) ſeptentrione oceano termi/
natur ab occaſu parte germaniæ, a meridie Iazigibus me
tanaſtis. In ea eſt. Oliba, quam nunc Ruſſiam, & Tarta/
riam eſſe crediderunt. Altera Sarmatia eſt in Aſia, vt ideſ
lib. iiij. refert, quæ a ſeptentrione terra incognita termina/
tur ab occaſu ſarmatia Europæ, & Tanai fluuio. In ea sūt
Cauſij montes.

Sariſſa, haſta pręlonga. Liui. li. xxvij. Pręlongas haſtas Ma/
cedones ſariſſas vocant Suidas, σαρισσαι δόρυ ἀκόντιον
μακεδονικόν δορυμακεδὸν παρὰ μακεδόσι. Helianus
docet ſariſſam eſſe lanceam qua vtitur phalanx macedo/
nica longitudine. xiiij. cubitorum quorum duo manus cō
tinent reliqua. xij. prominent inde ſariſſophori qui ſariſ/
ſas geſtant.

Saronicus, ſinus eſt contra corinthiacum iſthmus habens
nomen a ſaron, quod quercum ſignificat. de quo Pli. li. iiij.
ſinus ſaranicus olim querno nemore redimitus, vnde &
nomen ita gręcia antiqua appellante quercum.

Sarpa uinea putata. Nam ſarpere antiqui pro purgare uſur/
(pabant.

Sarpedon pe. pro. rex Lycie, qui Troianis aduer
ſus gręcos tulit auxilium.

Sarrę populi ſunt Europę, ſcythię contermini, qui (ut pom
ponius ait) obſcęua hyemis admodus aſſidue demerſis in
humum ſedibus, ſpecus aut ſuffoſſa habitant, totum bra
chiati corpus niſi qua rident etiam ora ueſtiti.

Sartago, patella in qua caro frigit, a σὰρξ, quæ caro eſt no/
men aſſumpſit, latine Frixorius dicitur ab ipſo frixatio/
nis, ſono quia crepitum confuſum in fricta emittit. Hie
rony. in lib. Mach. Iuſſit ignem admoueri, & adhuc ſpi/
rantem torreri in ſartagine. Apud antiquos etiaſ ad alios
vſus adhibebatur.

Sarſina vetus ciuitas in Æmilia, ex qua Plautus poeta comi
cus ortus eſt.

Saſo inſula quæ a Brunduſio quinq; milia paſſuū diſtat,
inde in Epirum totidem diſtat, vt ait Strabo.

Saſon, onis, pe. pro. fluuius. de quo Syl. Adriatici fugite in
fauſtos ſaſonis arenas. Et alibi. Expauit ſonitus tremefa/
cto littore Saſon.

Sathanas interpretatur aduerſarius. Quo nomine appella/
tus eſt diabolus q̄ Chriſti aduerſarius ſit. Quicquid enim
animæ ad deum tendenti reſiſtit, & aduerſatur & quicqd
pieci contrarium eſt, hoc ſathanas eſſe nominatur. Sicut le
gitur in regnorum libris quia ſuſcitauit deus Salomoni
ſathanam aduerſus eum qui erat pacificus.

Satarchę populi in Scythia qui (vt Solinus refert) damnato
auri & argenti vſu ſe a publica auaricia abdicauerat.

Satis aduerbium & per apocopen Sat ſignificat abunde, q̄/
tum opus eſt. Cice. lib. artis veteris. Longum eſt quod plu/
ribus ſententijs, vltra q̄; ſatis eſt producitur. Aliquādo po/
nitur loco nominis vt ſatis eloquentiæ habeo. Sic etiam
nomina pro aduerbijs ponuntur, vt ſponte ſua mane no
uum. Et cum ſatis ſignificet quātitatem ſatius tamen cō/
paratiuum qualitatē denotat, quia deriuatiuum nō ſemꝑ
ſeruat ſenſum primitiui. Vir. Nōne fuit ſatius triſtis Ama
rillydis iras. Atq; ſuperba pati faſtidia. i. melius.

Satin pro ſatiſne. Teré. ſatim ſana es?

Satiſaccipio dictum eſt eodẽ modo quo & ſatis facio. Vñ & ſatiſacceptio, quæ eſt (vt Pompo. inquit) ſtipulatio, quæ ita obligat promiſſorem, vt expromiſſores, quoq; ab eo accipiuntur, ideſt qui idem promittant.

Satago, is, pe. cor. ex ſat, & ago compoſitum videtur, vnde ſategi preteritum, & ſatactum ſupinum facit. Et eſt ſatagere anxium eſſe, & quod vulgo dicitur, ſatis habeo qđ agi. Teren. in Heau. Nam hic Clinia, & ſi is quoq; rerum ſuarum ſatagit, attamen habet bene, & pudice educatã, ignarã artis meretriciæ. Aliquando ſignificat diligentes eſſe, ſeu feſtinare diſcurſare in actione rerum ſuarum. Plau. in Aſi. Nunc ſatagit, adducit domus et vltro, & ſcribit nummos. Aliquando inniti vt in hymno. Magne pater Auguſtine preces noſtras ſuſcipe, & per eas conditori nos placere ſatage.

Satigyte, populi in aſia ſcy. hica, vt li. iiij. teſtatur Herodo.

Satiſdo, as, ſignificat fideiubeo promitto per vadem, ſiue fidem meã pignori do & re ipſa certifico. Cice. Sulpitio. Primum, vt ſi quid ſatiſdandum erit amplius eo nomine peti cures, vt ſatiſdetur fidei meæ. Caius. Satiſdatio eodem modo appellata eſt, quo ſatiſfactio. Nam, vt ſatiſfacere dicimur ei cuius deſiderium implemus, ita ſatiſdare dicimur aduerſario noſtro aliquẽ dare, qui pro eo quod a nobis petitur, ita cauet vt eum hoc nomine ſecurus faciamus.

Satiſfacio tantum facio, q̃tum ſatis ſit irato ad vindictas, inquit Aſco. Et cõſtruitur cum datiuo ſed cum pro punio ponitur accuſatiuum poſtulat. Cice. ad Heren. Non cõuenit cenſores iſtuꝫ ſatiſfacere, ex eo quod ait ſe nõ potuiſſe, ita adeſſe, vt iuratus fuerat.

Satis præſto, aſſidem eſt, quod ſatiſdo.

Satio, as a ſat deduci videtur & ſaturo ſeu expleo ſignificat pertinetqꝫ ad omnes ſenſus, & frequenter ad animũ. Cic. in Cato. Satiari delectatione non poſſum, vt meæ ſenectutis requies, oblectamentumqꝫ noſcat. Ad corpus vſus eſt. Colu. lib. ix. Satiatqꝫ ſemodius cibi in diebus ſingulis vicenos & centenos turtures. Hinc componitur exatio.

Satiabilis qui ſatiari poteſt facile cuius contrarium eſt. Inſatiabilis. Sal. Auaritia inſatiabilis eſt, neqꝫ copia neqꝫ in opia minuitur.

Satietas a, ſatis fit, & plerunqꝫ pro faſtidio ſumitur. Cice. in Cato. Omnino, ut mihi quidem uidetur ſtudiorum omnium ſatietas facit uitæ ſatietatem dicitur & ſaties pro ſatietas. Teren. in Eunu. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi, neqꝫ agri, neqꝫ urbis odium me, unq̃ percipit, ubi ſatietas coepit fieri commuto locum. Sal. Hi ſaltibus occupatis exteriorum agros inuaſere, frumentiqꝫ ex inopia graui ſaties facta.

Satur, a, um, quod eſt cibo plenum. Teren. in Ecy. Sed tu cũ ſatura, atqꝫ ebria eris puer, ut ſit ſatur facito. Sumitur interdum pro foecundo & abundante. Per. Nec rus ſaturuꝫ laudare. Vir. lib. ij. Geor. Saltus, & ſaturi petito longinqua Tarenti. Vbi Ser. Saturi, autẽ foecundi, aut quod eſt iuxta oppidum ſaturum, Tarentum enim, & ſaturum, uicinæ ſunt Calabriæ ciuitates.

Saturo, as, pe. cor. ſicut ſatio capitur, & ſimiliter ad omnes ſenſus pertinet. Cice. Iracundiam meam ſatura tuo ſanguine. Nonius. Expleri, & ſaturari hanc habent differentiam. Expleri eſt tantũmodo plenum eſſe ſaturari ſupra modũ. Cice. lib. vj. de rep. Graues enim dominę cogitationum libidines infinita quędam cogunt atqꝫ imperant quęqꝫ expleri, atqꝫ ſaturari nullo modo poſſunt. Exaturo quod eſt perfecte ſaturo. Apule. ſed ille libidine exaturatus iacebat in grabatulo. Obſaturo de quo alibi. Hinc ſaturitas, pro ſatietate. Plaut. in Cap. Pro in tu deum hunc ſaturitate tranquillum ſatias tibi. Quandoqꝫ pro foecunditate. Cice. in Cato. Neqꝫ ſolum officio, ꝙ hominum generi uniuerſorum cultura agrorum eſt ſalutaris, ſed etiam delectatione quã dixi & ſaturitate, copiaqꝫ rerum omnium quę ad uictum hominum, & ad cultum etiam deorum pertinent.

Satulo, as, idem quod ſaturo. Var. Neq; in puluere ruſtico coquam carnes, quibus ſatulem corpora, & famem ventris.

Saturnus a poetis fingitur deus ꝙ annis ſaturetur vel quia ſe in deuorandis filiys ſaturauit. Ex ſe enim natos comediſſe fingitur quia conſumit ætas temporum ſpacia annisq; præteritis in ſaturalitate expletur. Oui. Tempus edax rerum, tuq; inuidioſa vetuſtas. Omnia deſtruitis vitiataq; dentibus æui. Paulatim nigra conſumitis omnia morte. Vnde a græcis cronos dicitur, quod tempus deſignat. Alij philoſophi interpretantur ſaturnum cronon, velut a ſatietate intellectus eo quod græce ſatietas cros, intellectus vero ſiue mens νοῦς dicitur, vt ſit nomen compoſitum ſaturnus ex prima parte latine, & poſteriore græca, ipſa ſatietas mentis. Sunt qui ſaturnum, a ſatu deducant, quoniam peritium ruris, & ſatorum omnium primus edocuiſſe fertur. Quidam a verbo quod græci dicunt σάθην quo virilia ſignificantur, ꝙ patris pudenda abſcidiſſe atq; in mare proieciſſe dicitur. Vnde venerem procreatam ferunt, quæ a ſpuma, vnde coaluit, Aphrodite nomen accepit. Hinc ſaturnius, a, um, vt Iuno ſaturnia, quæ fuit filia ſaturni. Verſus quoq; quos olim fauni, vateſq; canebant ſaturnios antiqui nominabant vt ait Var.

Saturnia ſubſtantiuum nomen regionis, & nomen oppidi. Virgi. Ianiculum hinc, illi fuerat Saturnia nomen Editiora etiam loca (vt Diod. ſcribit) ſaturnia dici conſueuerunt. Poſſedippus autem poeta in epigrãmatis ſcribit Lyſippum ita feciſſe inter alia quæ ſcribit habitum Saturni, τίς πόθεν ὁ πλάστης; Σικυώνιος. οὔνομα δὴ τίς; Λύσιππος. σὺ δὲ τίς; Καιρὸς ὁ πανδαμάτωρ. [illegible], & ſubdit [illegible]

Saturnalia, orum feſta ſeptem, ſeu quinq; dierum menſe Decembri ſaturno dicata, erant pleni lætitię, in qbus Romani ſyntheſin veſtem ſumebant. Dies quoq; quibus munera vltro, citroq; mitti, remittiq; ſolebant ſaturnalia ſeu ſaturnalicia dicebantur. Sueto. in Auguſt. Saturnalibus, & ſi quãdo alias libuiſſet, modo munera diuidebat, modo nummos omnis notæ.

Saturnalicia abſoluto nomine a Tertuliano dicuntur quas Hiero. Saturnalium ſportulas vocat.

Saturnalicius, a, um, quod ad ſaturnalia pertinet. Mar. Saturnalicię ligulam miſiſſe ſelibræ.

Saturniniani, heretici a ſaturnino quodam nominati, qui turpitudinem ſminianas in ſyria confirmaſſe perhibentur qui etiam mundum ſolos angelos ſeptem preter cõſcientiam dei patris feciſſe dicebat.

Saturea herba fragrantis odoris, quæ & Cunila dicitur, & Origanum heracleoticum, a ſaturo dicta, ꝙ nullum fere condimentum ſine ea fiebat, propter quod ſaturitates inducere videbatur. Col. Et ſatura thymi referens thymbreq; ſaporem. Alij thymbram vocant. Venerem emortuas ſuſcitat in cibis ſumpta. Vnde ex græco, vt quidam volunt nomen ſibi vendicauit, quaſi ſatyrea, vt ſatyri inuenerem proni, & ſalaces.

Saturum vrbs Calabriæ fuit, non longe a Tarento. Vnde ſatureianus, a, um, poſſeſ. Hor. Me ſatureiano vectari rure caballo. Quidam etiam ſatyrum ſcribunt. Vnde & nõnulli agrum in quo Tarentum conditum eſt, Satyram vocari affirmant.

Satelles, miles mercede conductus vt ab imperatoris latere non diſcedat. Et Satelles, qui ſontibus capiendis preeſt, qui & apparitor dicitur.

Satellitum ipſa ſatellitum actio. Aug. lib. v. conf. Procuraui aliam, non vtiq; coniuges quo tanq̃ ſuſtentaretur & produceretur vel integer, vel auctior morbus animę meę ſatellitio perdurantis cõſuetudinis in regnum vxorium.

Satrapa, penulti. corre. dictio perſica, & apud nos ſignificat perfectum

præfectum, ac ducem Suidas. σατράπαι οἱ παρὰ Πέρσαις ... στρατηγοὶ ... Vnde & satrapię dn̄r quaſi parua regna quibus ſatrapę preęrat.

Satyri pe.cor. dicti ſunt, qui in libidinē ſemper proni ſunt, a virili membro, quod veteres græci σάθην appellabāt. Hi ſunt (vt Pli. lib. v. ait) animalia quadrupedia in ſubſolanis indorum montibus perniciſſima humana effigie recte currentia. Veteres huiuſmodi mōſtra pro ſyluestribus dijs coluerunt. Vnde Hiero. Vidit homunculum inquit, aduncis naribus, & frōte cornibus aſpera, cui extrema corporis in caprarum pedes deſinebant. Et præmiſſo ſigno crucis cum, quiſnam eſſet, interrogaret Antonius reſpōdiſſe fert. Mortalis ego ſum vnus ex accolis eremi quos vano errore deluſi gētilitas faunos, ſatyroſq; & incubos appellat. Sunt etiam ſatyri ex ſimiarum genere. Soli. Sunt & quas vocant ſatyros facie admodum grata geſticulatis in quiete motibus.

Satyriaſis, pulſus teſtium, & velut ſingultus quidam inguinis ſequens inflammatam quādam paſſionē ſeminalis receptaculi cum intenſione & tentigine. Quod, ſi non ceſſauerit pulſus ille, ſolent ſeminis receptacula intendi vel ſpaſmus naſci. Qui morbus etiam priapiſmus dicitur.

Satherona animal ambiguum in humore pariter & in ſicco viuens.

Satyrion herba folijs lilij rubri aliquanto minoribus, tribus non amplius a terra exeuntibus, caule leui cubitali, modo radice gemina, hanc arabice caſtalce vocant, orchis græce quæ vox teſticulum denotat, latine vulpis teſticulus vel leporina.

Satyricum ſignum ſimulachrum priapi, qd̄ ſin ortis apud antiquos ponebatur. Pli. lib. xix. Eſt, & religio quædā hortoſq; & feras tantum contra inuidentiū effaſcinationem dicari videmus in remedium Satyriaci ſigna.

Satyria, auis, coruus. Lucius florus. Cum ſingulari certamine Manlius aureum torquem barbaro inter ſpolia detraxit. Inde torquati. Iterum Pontino agro cum in ſimili pugna latius inſidente galeæ ſatyria alite adiutus. Vnde Coruini. Satyria etiam, apud latinos cibarium confuſaneum dicitur veluti cibus ex varijs rebus compoſitus.

Satyra pe.cor. quaſi ſatura dicta videtur, ob carminis varietatem, ſeu propter copiam rerū quæ ibi tractantur. Eſt. n. ſatyra carmen maledicum & ad carpenda vitia compoſitum, quale ſcripſerunt Lucil. Horatius. Iuuenalis. Perſius. Accepit enim id carminis hunc titulum, q ꝑſonis, factiſq; ſatiatū abundare videatur. Quidam a ſatyra lance, quæ referta multis varijſq; primitijs, in ſacrificijs dijs offerebatur. Alij a lege ſatyra dictuꝫ exiſtimant, quæ vno rogatu multa ſimul comprobat. De qua lege. Salu. in Iug. Deinde, quaſi per ſatyrem ſententijs exquiſitis, inde ditionem accipitur. Var. a quodam farciminis genere, qd̄ multis rebus reficiebatur dictam ſatyram eſſe ſcribit. Vnde in ſecundo libro Plautinarum quæſtionum habetur. Satyra eſt vna paſſa, & pollenta, & nuclei pinei, ex muſto cōſperſi. Sunt qui a ſatyris deriuent, q in hoc genere carminis res ridiculæ pudendæq; ſcribuntur quemadmodum proferri a ſatyris ſolent. Donat. in Terent. Deinde aliud genus fabulæ. ideſt ſatyra ſumpſit exordium, quæ a ſatyris, quos illotos ſemper ac petulantes eſſe legimus, vocitata eſt. Poteſt etiam dici ſatyram ideo vocitam quod in antiqua ſatyra intro ducebantur ſatyrarum perſonæ, aut ſi quæ erat ridiculæ ſimiles ſatyris. Duo quippe ſatyrarum genera fuiſſe conſtat. Alterum antiquius, quod ſola carminum varietate conſtabat. Alterum recentius apertam hominum reprehenſionem continens. Hinc ſatyrus & ſatyricus, pro eo qui ſatyram ſcripſit. Satyrice aduerbium ſignificat acriter cum conuitio.

Satus a, um a ſero is, fit pro ſemino. Vnde etiam, a Virgilio ponitur pro genitus.

Satus us, & Satio onis ipſum ſerendi actum denotant Pli. li. xvij. Quapropter de talearum ſatu, nunc dicendum i. plantatione. Quandoq; etiam ſatus ſemen dicitur.

Satyrorum inſulæ ſunt tres, contra Indiam extra Gangem ſitæ ſicuti Ptolo. lib. vij. ſcribit. Quas, qui habitant caudas habere dicuntur quales ſatyris pinguntur.

Satum, ager, in quo ſemen eſt, vt Hie. in lib. Iudith. Et ſatū eodem auctore. genus menſuræ iuxta morem prouinciæ Paleſtinæ vnum & dimidium modium capiens. In Geneſi tamē, non tantū capit & ſummum, vbi ſcriptum eſt Accelera tria ſata ſimile cōmiſce fac ſubcineri ios panes.

Satiuus, a, um, quod ſeminatur, vel quod idoneum eſt, vt ſeminetur. Gel. Sed hi pleraſq; naues loris ſuebant græci magis cānabo, & ſtuppa, cæteriſq; ſatiuis rebus.

Saucius, a um, nomen, quod naſcitur a participio ſauciatus, quomodo laſſus, a laſſatus, & lacerus. vel lacera a laceratus. Et eſt ſaucius vulneratus. Virg. Qualis mugitus fugit, cum ſaucius aram Taurus. Et non ſolum de vulnere, ſed etiam de labore, dicitur quaſi feſſus. Quod Apul. lib. ij. de Aſi. Cum genitiuo iunxit, cum ait. Mihi vero fatigationis heſternæ etiam nunc ſaucio da veniam ſaucius inguinum pro inguinibus, ſicut pręſtans animi, quaſi habens inguina tumentia. ſicut enim membra in homine ſaucio intumeſcunt ſic ſaucius inguinum, cuius turgent genitalia ex libidinis deſyderio.

Saucio, as, vulnero, a quo fit compoſitū Conſaucio Amb. lib. j. off. Verberamur vocis noſtræ verbere cum loquimur ea, quorum ſono ceditur animus noſter, & mens conſauciatur.

Sauromatæ populi. Vide in dictione Sarmatæ.

Saura, lacerta quæ in macerijs & in ſæpibus diu delitеſcit.

Sauior, aris, Vide in dictione Diſſauior.

Saxum, maius aſpertus, duriuſq; q̄ lapis, licet q̄nq; ſaxum pro lapide ponit. Hinc Saxeus, a, um, quod e ſaxo eſt.

Saxoſus, a, um, ſaxoꝝ copiam ſignificat vt ſaxoſa via.

Saxulum diminutiuum. Cice. lib. de Ora. Illam in aſperrimis ſaxulis, tanq̄ nidulum affixam.

Saxum ferratum oppidum in Piceni, atq; vmbriæ finibus ſitum, ita appellatum a ferro propter fodinas ferrarias, quas eo in loco multas fuiſſe earum reliquiæ oſtendunt. Sentinum a veteribus dicebatur, a Sentino amne iuxta mœnia labente quem nunc quoq; incolæ Sentinum vocant, hoc oppidum nobile factum eſt duorum virorum ortu Bartoli. & Alexandri quorum primus Cæſarearum legum interpretatione clariſſimus, Alter in ſacris litteris eminentiſſimus, qui cum in omni doctrinæ genere, vitæ ſanctimonia ſummus haberetur noſtræ auguſtinianæ religioni magno omnium conſenſu præfectus eſt, nec multo poſt ob res præclare geſtas cardineis inſignibus a Pio pontifice maximo decoratus fuit.

Saxatilis & hoc le. pe. cor. quod ſaxa incolit, vt piſcis ſaxatilis. Et ſaxatile dr̄ uernacula lingua da ſaſſi. Plau. in Ru. Piſcatum hamatilem, ſaxatileq; aggredimur.

Saxones, illuſtres Alemaniæ populi, q Angelæ reginæ auſpitio. Angliā deuicerunt, a qua etiam nomen ſortita eſt Anglia quaſi angela cum prius Albiō diceretur Hos Ptolo. non longe a Cimbris in oceani ſeptentrionalis littoribus, & paludibus inuijs conſtituit.

S ante C

Scaber a, um, quod rubiginoſum eſt Vir. li. j. Ge. Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila. Hinc vngues, & dentes dn̄r ſcabri, qui ſordidi ſunt et ſi non ſint aſperi tactu.

Scabredo aſperitas ſicut qn̄ caro contrahitur, & fit rugoſa. Quo vocabulo vſus eſt. Hie. in diui Hylarionis vita.

Scabricia, & ſcabricies rubiginoſitas. Vnde Plin. Vnguium ſcabridem dixit.

Scabo, is, ſcabi ſcabitum ſignificat ſcalpo cōſoro & quaſi vnguibus fodio. Pli. lib. viij. Si vero ſquamæ obtorpuere ſpinis iuniperi ſcabit.

Scabies, a ſcabo, ſiue a corporis aſperitate dicta, eſt q ſcabra, & aſpera fit, quæ vt Celſus ſcribit. eſt durior cu

dis rubiciſda, ex qua puſtulę oriunt quædam humidiores quædam ſiccıores. Exit ex quibuſdã ſcabies, fitq; ex his cõtinua exulceratio pruriẽs. Hæc etiam pſora a græcis dicit. A ſcabies fit ſcabioſus,a,um, quod abundat ſcabie.

Scabro vermis, qui naſcitur de carnibus equoꝝ putridis.

Scabellũ dimi. ſignificat paruum ſcamnum. Nõnunq; ponitur pro ſuppedaneo. Augu. Super Pſal. Suppedaneum dicitur ſcabellum, quod dicunt græci ὑποπόδιον dixerunt latini ſcabellum, & alij dixerunt ſuppedaneum. Vide in dictione ſcamnum.

Scęi ſunt thraces populi, ſcææ troianę portę. Scæus amnis, & ſcæus murus.

Scænos, latine habitatio, umbra, tabernaculus, vel funis.

Scęnofactorius, a, um, vt ars, ſcęnofactoria, qua fiunt umbracula, vel tabernacula vel funes.

Scęnophegia oꝝ, neu.ge. feſta tabernaculoꝝ, quibus iudęi faciebant tabernacula ad ſimilitudinẽ tabernaculoꝝ in quibus habitauerũt, cũ ex Ægypto peregrinarent in eremo, ab σκηνὸς, & πήγνυμι latini ꝓ aſpirationẽ addiderunt.

Scęna, cũ ę, diph. magis ex antiquorum conſuetudine, q̃ ex vera orthographia, vt inquit Priſcia. quia cum græca ſit dictio, quæ apud illos ſine diphth. σκηνὴ ſcribitur, apud nos etiam abſq; diphtongo debuit transferri alij in ſignum productionis, per æ, diphtongum notandum putant, vt Apul. Eſt autem ſcæna inumbratio ἀπὸ τῆς σκιᾶς quæ quidem, vt docet Ser. a ruſticis primum inumbrationis cauſa comperta fuit ubi prius carmina incondita decantabant. Quare, & a nonnullus tabernaculum, & Papilio traductum fuit. Poſtea tabulata cœperunt componere in modum parietis. Vnde hodie conſuetudo permanſit, vt componantur pegmata a ludorum theatralium æditoribus. Vnde Scęnophegia tabernaculorum feſta. Sed cum in urbes deducta fuit ſcęna, redactum eſt nomen ad eam partem theatri quæ ab vno eius cornu, ad aliud ducebatur. Conſtat enim ſcænam theatri frontem binis plurimiſue contignationibus conſtrutam, in quibus hiſtriones recitabant mimiq; mirmillones & cæteri ludij varios ludos ac geſticulationes ædebant. In ſcęna autem cum hemicycli formam haberet gradus, ſediliaq; fuere de quibus primarij magiſtratus honoratioreſq; ſpectarent eorumq; ſedilia pars intima orcheſtra eſt dicta. Placidus grammaticus ſcribit ſcænam eſſe cameram hincinde compoſitam, quæ in umbræ locũ in theatro erat in quo ludi actitabantur. Item ſcęnam dici arborũ in ſe cubãtium, quaſi cõcameratã denſationem vt ſubter poſitos tegere poſſit. Item ſcænam vocari compoſitionem alicuius carminis que digna ſit agi in theatro exclamationibus tragicis. Scæna ſic diffinitur a Labeone quæ ſit ludorum faciendorum cauſa, quolibet loco, vbi quis conſiſtat moueaturq; ſpectaculum ſui præbitura, poſita ſit in publico, priuatoq;, vel in vico, quo tandem loco paſſim homines ſpectaculi cauſa admittantur, hęcautem verſatilis erat aut ductilis. Verſatilis, quæ ſubito tota machinis quibuſdam vertebatur, & aliam picturæ faciem oſtendebat. Ductilis, quæ contractis tabulatis, hac, atq; illac interiorem picturæ ſpeciem denudabat.

Scænicus a, um, quod ad ſcænam pertinet vt ſcænici ludi. Augu. libr. iij. conf. Sed qualis tandem miſericordia in rebus fictis, & ſcænicis. Scænicus uero abſoluto vocabulo hiſtrio dicitur. Sueto. de Nero. Ac ſpectaculis theatri clam illatus cuidam ſcænico placenti nuncium miſit.

Scænoma, tis ſignificat tabernaculum, ſeu ſacculum.

Scænitæ cognominati ſunt, quidam Arabiæ populi, a tabernaculis qui in tentoriis habitant(vt inquit Solinus) quæ caprarum pilis texta ſunt apud, quos ſiſus uectus fuerit illico moritur.

Scæua dicitur qui ſiniſtra manu vtitur pro dextera. Quo nomine dictus fuit quidam romanus, de quo Sueto. in Cæſa. Scæua excuſſo oculo, transfixus fœmore, & humero centum, & viginti ictibus ſcuto perforato cuſtodiã commiſſi caſtelli obtinuit.

Scæuola, a ſcæua. i. ſiniſtra (vt inquit Varro) eo, ꝙ, quę ſiniſtra ſunt, bona auſpicii putant. Et græci ſiniſtram σκαιὰν vocant hinc ſcęuę dicti ſunt, hoc nomine dictus eſt Mutius nobilis vir Romanus, qui debilitata dextra ſiniſtra vſus eſt. Li. lib. ij. Mutium demiſſum, cui poſtea ſcęuolæ a clade dextre manus inditum nomen. Scæua. n. ſiniſtra eſt, & Mutius ſiniſtra eſt vſus exuſta dextra.

Scala, ſca'ę, & ſcalę arum, vtroq; modo dicitur, a ſcandendo ꝙ his altiora ſcandamus. Nā proprie ſcalæ ſunt, quę ex pluribus gradibus conſtant. Diſtinguũt quidam ſic. Scala eſt, quæ ex teretibus lignis aut funibus, aliaue materia, ſimili huc atq; illuc transferri poteſt. Scalæ, quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent. De hac Pliny. Etiamnum ſcalis tectum ephesiæ Dianæ ſcandit. De illis Caius iureconſultus. Vel ſcalam ſciens commodauerit ad aſcendendum. Sed ſæpe confunduntur. Et ſcalas magis in vſu eſſe, q̃ ſcalam dicimus. Salu. in Iugur. Vnæ atq; alteræ ſcalæ cõminutę ſunt, qui ſuperſteterant, afflicti ſunt. Non dixit vna atq; altera. Scalæ, quibus per gyrum aſcendimus, a coclea forma. Coclides, & cocleæ dicuntur, quę vero ex lignis teretibus, ſiue canabinis funibus, a Capaneo inuentæ primum ferunt, vt eſt apud Vegetium libro de re militari.

Scalmus, lignum teres, cui nautæ remos ponunt, & nituntur ad nauigandum, vt firmius nauigent. Licet quandoq; pro naui ponatur. Cice. lib. iij. offi. Venit ipſe maturæ ſcalmum nullum videt quęrit ex proximo vicinonum ferię quędam piſcatorum eſſent.

Scalpo, is, pſi, ptum, fodio, & vnguibus pruritum auſero. Scalpũt enim homines vnguibus, & gallinę pedibus. Pli. lib. ix. Attrituq; petrę ſcalpentes piſces pruritum inuadit. Diome. grãmaticus ſcalpturam dici probat, non ſculpturam. Scalpta inquit, gemma dicendus eſt non ſculpta, quoniam adiecta prępoſitione facit inſculpta.

Scalptor, qui ſcalpit. Pli. lib. xxxvij. Expetuntur a ſcalptoribus ferroq; includuntur, nullam non duritiam, ex facili cauantes. Scalptura ſcalpendi actio. Idem omnia autẽ hęc genera ſcalpturę contumaciter reſiſtunt.

Scalpturio, is, iui, tum. Idem quod ſcalpo, qđ proprium eſt galli gallinacei, cum terram ſcalpit. Plau. in Aul. Vbi erat hęc defoſſa occepit ſcalpturire unguibus.

Scalprum, & ſcalprus & diminutiue ſcalpellum & ſcalpellus ferrum quo aptatur corium, & cum quo radit, uel cęditis. Vtantur tamen eo inſtrumento diuerſi artifices. Cato de re ruſt. Ficos, & oleas altero modo, quod genus aut ficum aut oleam eſſe voles, Inde librum ſcalpro eximito. Colu. lib. vij. Scabies ferro cæſa perluatur vrina, etiam ſæpe ſcalpello, vſq; ad imum reſecare, & amputare ſcabiem ſæpe profuit. Et lib. v. Scalprum quod deinde aduncum eſt roſtrum appellatur. Sue. de Vitellio. Scalpro librario, venas ſibi incidit. Scalpra ſutoria. Horatius intelligi voluit illo uerſu. Si ſcalpra & formas non ſutor, nautica uela. Auerſus mercaturis, delyrus, & amens. Vndiq; dicatur. Liuius fabrile ſcalprum appellat quo magiſtri elephãtos interimebant. inter aures beluæ adacto in ipſa compage, qua coniungitur capiti ceruix. Cor. Celſus ſcalprum inter ferramenta chirurgica numerat vbi ait libro. viij. Tum demum ad manum, ſcalpruniq; ueniendum eſt. Col. libro decimo. Ferramentum ſcalpratum dixit ad ſimilitudinem ſcalpri formatum, quo ait opus eſſe ad caſtrandos apium alueos.

Scalpellus, & ſcalpellus diminutiua ſunt. Vide in ſcalprũ.

Scalpturatum genus pauimenti qđ & vermiculatum dicitur qđ factum eſt poſt tertiũ punicũ bellũ, fuit ex theſſellis minutis diuerſi coloribus vt in templis antiquis. Et nos Moſaicam dicere ſolemus. In his pauimentis picturæ radendo fiebant quomodo nũc ſcalpturata albaria in exteriore parte parietum, ac murorum fiunt.

Scamãder

Scamander, fluuius, Troiæ eſt ex ida monte profluens quẽ ſuperi quidem Xanthum nuncupant mortales uero ſcamandrum, vt eſt apud homerum.

Scamandria urbs parua a portu ilienſi parum remota.

Scamonea, frutex cuius ſuccus, valet ad medicinas.

Scandalum eſt quod nos offendiculum uel ruinas, vel impactiones poſſumus dicere. Quando ergo legimus. Quicumq; de minimis ſcandaliſauerit quẽpiam, intelligimus, q dicto factoue occaſionem ruine cuiq; dederit. hinc Scandaliso, as quod eſt alicui ſcandalum præbeo.

Scandinauia inſula eſt oceani ſeptentrionalis, quã Pli. lib. iiij. incompertæ magnitudinis eſſe ſcribit. Eam alterum orbem terrarum eſſe crediderunt.

Scando, dis, di, ſum, in altum uado. Ci. i Cato. Vt ſi q gubernatorem in nauigando nihil agere dicant, cum alij ſcandant malos alij per foros curſent. Hinc ſcalæ dictæ ſunt per quas in altum aſcendimus. Huius compoſita ſunt Aſcendo, quod eſt ſurſum ſcãdo, cuius contrarium eſt deſcẽdo, deorſum ſcando. Cõſcẽdo ſimul ſurſum ſcando. Vir. Bis denis phrygium cõſcẽdi nauibus æquor. Matre dea monſtrante uiã. Inſcendo. ſicut eius ſimplex. Plau. in Aſi. Neq; in lectũ inſcẽdat proximum. Superſcando. Liui. Iam euaſerant media caſtra, cum ſuperſcandens uigilum ſtrata ſomno corpora miles oſtenſo ſcuto, ſonitum præbuit. Tranſcendo. Plau. in Aul. Hoc magnum eſt periculum, me ab aſinis ad boues trãſcendere. Lac. lib. ij. Per tranſla. dixit. Tum dedit ei certa mãdata quæ, ſi obſeruaſſet immortalis maneret, ſi tranſcendiſſet, morte afficeretur.

Scandulaca herba, a ſcandendo, frugibus inimica, q eas velut hedera implicans, necat.

Scamnum, eſt quod lecto, veluti gradus apponitur, vt per id in lectum facilius aſcendatur. Varro ſcribit ſcamnum eſſe quo duplici gradu in lectum altiorem conſcendebãt. Scabellum, quo ſimplici ſcanſione in lectum non altum ſcandebant. Oui. in arte. Et caua ſub tenerem ſcamna dediſſe pedem. Et ſcamnum dicitur terra illa altior, quę inter duos ſulcos incolendo relinquitur. Pli. Scamna inter duos ſulcos cruda relinquãtur. Et Colu. lib. ij. vocat ſcamnum crudum ſolum, & immotum minimeq; aratro ꝓſciſſum. Idem li. iiij. Duabus gemmis ſupra terram eminere, paſſim repoſita humo, cætera coequãt quæ faciunt in eadem linea intermiſſis totidem pedum ſcamnis, ꝗdus peragit ordinem. Qm̃ uero in his ſedere conſueuimus, factum eſt, vt ſcamnum, & ſcabellum ſæpe ꝓ ſubſellijs vſurpentur. Oui. li. vj. Faſ. Ante focos olim ſcamnis conſidere longis Mos erat. Scamna et in arboribus dicuntur rami, & brachia, per quæ uites aſcendunt.

Scanſile pe. cor. dicitur id per quod aſcendi poteſt.

Scãdix herba, quæ in holere ſylueſtri, a græcis ponitur.

Scãdulæ paruæ tabellæ, anguſtę, & oblõgę, hoc eſt in paruas laminas ſciſſæ, e ligno qbus tecta teguntur. Fiũt aũt ex robore, abiete, & picea fiſſis, vel aſſulatim deſectis dictæ ſcãdulę a ſcidẽdo quaſi ſcindulæ, vel a ſcãdendo qm̃ in culminibus tectorum ad tegulaq; imbricis ſuſtiẽdas collocant. quo aſcendentes ſcãdere ſolemus, inde tectum ſcãdulare pars domicilij ſuperior, qđ ſcãdulis cõtectũ eſt & qđ ſcalis ſcãdimus. Cor. Nepos ſcribit romã fuiſſe ſcandula contectam vſq; ad bellum pyrrhi.

Scapha nauicula in ligno cauata ab σκάπτω fodio cauo. Vnde & σκαφη a multis foſſilia alueus linther traducitur, quę maiorem nauem ſequitur. Et paruæ ad piſcandum naues ſcaphæ dicũtur. Hinc ſcapharius, ſicut a claſſe, claſſiarius.

Scaphiũ uas cõcauũ, in quo cacare, & meiere cõſueuerunt dictũ a ſimilitudine ſcaphę nauis. latini Matulã vocant Iuue. Et rude poſitis ſcaphiũ cum ſumit armis. Proprie tamen, vt aliq putãt, vas fœminarũ, in qđ mingunt, quẽadmodũ viris laſanũ neceſſarium erat in qđ vẽtris excrementa deijcerent. Erat & ſchaphium uas ęneũ rotundum in quo ſtili in medio ſiti, proceritas horarũ ductus diſcriminabat q ſtilus gnomon appellaf. Plutar. in Numa. ſcaphium appellat, quo ignis ſacer extinctus ſolus tñ radijs accendebatur. Sui. σκάφιον εἶδος κουρᾶς Ἀριστοφάνης σὺ δὲ κομίζω εἴδησ σκάφιον ἀποτετιλμένω.

Scaphidion cymba charonis dicta eſt a Luciano.

Scaptenſula locus in macedonia, vbi argentum fodi ſolebat, ab σκάπτω fodio. Lucr. Quales expirat ſcaptenſula ſubter odoris.

Scapulæ, humerus, ſiue dorſa, a ſcandendo vt quidam volunt, quæ mobiles, veluti mollibus iugulis a ceruice demittũtur. Plau. in Aſi. Mirabar, quid dudum ſcapulæ gęſtibãt mihi hariolari cœperant mihi inimundo malum. Hie. in Geñ. Apparuit rebecca veniẽs cũ hydria, quã portabat in ſcapula, quę feſtinãs depoſuit hydriam de humero. Hinc interuallum illud mediũ inter ſcapulas. Inter ſcapulum, ſiue inter ſcapilium. Apule. in Flor. Cum inter ſcapulum Crates retexiſſet.

Scapulares ſerui dicti ſunt, quia ſcapulis cæduntur.

Scapularis, ueſtis, quæ tm̃ ſcapulas tegit.

Scapilium ueteres pro tergo uſurparunt, & aliqñ pro ipſa ſcapula. Vnde & ſpacium, quod inter ſcapulas, quaſi vallecula eſt, interſcapilium dicitur.

Scapus dr̃ id in quo ſemina quarundam herbarum depẽdent, ut in papauere. Pli. In papauere & ſimilibus ſcapus In harũdinibus in glandibus in auellanis panicula appellatur, & ſcapi, in quibus uuarum grana ſunt. Var. Quæ calcatæ uuę erunt eorum ſcapi, cum folliculis ſubijciendi, ſub prelum, vt ſi quid reliqui habeant muſti exprimatur in eundem lacum.

Scarus piſcis, qui ſolus piſcium dicitur ruminare, herbiſq; paſci, cum dentes non ſerratos habeat, quo carpathium pelagus abundat. Opianus hic ſcarus ſaxa frequẽtat. Qui mites inter piſces clamore tremẽdo Intonat, & ſolus pallentes ruminat herbas.

Scarabęus, animal paruum volatile, vulgo ſcarauatius dr̃. Scarabeorum diuerſa ſunt genera. Nam quidam ſunt coloris viridis, e vermibus fimo bouis, aut iumenti creati. Alij grandiores cornua prelonga biſulcis dentata forficibus in cacumine habentes. Alij e fimo ingentis pilas auerſis pedibus voluũt, hos Ægyptij ſummopere venerabãtur animatum ſolis effigiem eſſe putantes, vt inquit Euſebius libro præparati. Scarabęus autem omnis virilem ſexum habet, & ſpermate in ſtercus infuſo pila, deinde cõfecta pedibus inuoluit.

Scarifico as, ſcalpello aperio, quo aliquid facilius exeat. Vñ ſacrificatio dicitur, quando tenui vulnere ſanguis emittitur. Plinij. Dentium dolores ſedantur oſſibus draconis ſacrificatis gingiuis. Sacrificare dolorem ſignificat ſcarificando dolorem expellere. Idem. Præterea in corde equorum inuenitur os dentibus caninis maxime ſimile hoc ſacrificare dolorem putant.

Scardona inſula in mari adriatico, adiacens illyrico, vt Ptolome. libro ſecundo refert. In ea ſunt duæ vrbes Collentum, & Arba.

Scatinia lex erat in eos qui nefando ſcelere laborant.

Scateo, es, ſcatui, ſignificat iugiter emitto emano, erumpo, bullio. vt Anthiochus ſcatere cępit vermibus, hoc tamen verbum cum ſuo deriuatiuo non niſi tertia perſona legitur.

Scaturio ris, penultima produ. pro ſuo primitiuo ſcateo ponitur. Quod eſt non ſolum aquarum, ſed herbarum & cæterorum ſua ſponte vbertim naſcentium. Hierony. In ſepulchro eius, non niſi manna inuenitur, quod & ſcaturire cernitur. Cęlius ad Cice. Hoc ſcaturit, huius voluntatis initium.

Scatebræ, penulti. cor. ebullitiones aquæ ſurgentis. Virgili. libro primo Geor. Scatebriſq; arentia temperat arua. Sic ſcaturies, & ſcaturigo.

Scaturigo penul. produ. idem, qđ ſcatebra. Augu. ſup Pſal. Scaturigines dicimus, ab imo aquas ebullientes. Colu. li. iiij. Nam præſtat nõ cõſerere, quã in ſumma terra ſuſpen-

dere niſi tamen ſcaturigo paluſtris obuia ſit, ſicut in agro Rauẽnate pluſq; ſeſquipedẽ prohibeat infodere.

Scauri dicti ſunt, qui talos pedum tumentes ac porrectos habent, vel q pedes inflexo talo tardigradi ſunt Hora. lib. Ser. Illum balbutit ſcaurum prauis fultum male talis. Fuit & Scaurus cognomen familiæ romanæ ex qua Æmilius ſcaurus nobilis, & pauper. ſed eloquentia ſua gloriã pepe rit. Cóſul ligures e, & Gantiſcos domuit atq; triũphauit. Cenſor viam Æmilium ſtrauit põtem Æmilium fecit.

Scraptia vermiculus habitãs in frondibus, vnde meretrices deformes a Plau. dicuntur ſcriptiæ.

Sceparnon a ſcia tegumen etiam dicitur ſceparnon.

Scelus flagitiũ, facinus, a quo Scelestus. & ſceleroſus.

Scelero, as polluo. Virgi. Parce pias ſcelerare manus, Hinc ſceleratus. a, um.

Sceleratus, ita diſtingui ſolet, a ſceloroſo, vt ſceleroſus ſit auctor ſceleris ſceleratus, in quo ſit ſcelus conſtitutũ aut commiſſum. Terẽ. in Heau. Vbi ego illũ ſceleroſum atq; impiũ inueniam. Aliqñ tñ ſceleratus ponitur pro nocẽte. Vir. At ſceleratũ exquirere frigus Difficile ẽ. Scelerata porta Romę dicta eſt & ſceleratus campus, hoc eſt pollutus.

Scepſis ciuitas Phrigię quã qdam Æneæ regiam fuiſſe tradunt. Hinc, Scepſius a, um. Ex hac fuerunt Metrodorus, qui artem memoriæ conſummauit, & Demetrius grammaticus, q troianam extructionẽ expoſuit.

Scepticus nomẽ ẽ hereſeos cuiuſmõi fuere pyroni & herilli, quorũ placita ſextus empericus multis lib. cõplexus eſt.

Sceptrũ virga, q̃ reges utebant̃. Et inſigne dñantis hinc reges, σκηπτοῦχος & σκηπτοφόρους. i. ſeptigeros apl̃ant.

Scheda tabella ſiue pagella phillitacea, hoc eſt tiliacea que pro chartis p̃ſcos vti ſolitos Euſtathius, & Ælianus aſſerunt hodieq; grecũ vulgus ſcedas vocat tabulas eas qbus ſupputatores numeris ſcribendis vtunt̃, vt mox litu ſpõgie leuiter aboleri poſſint. Accipit̃ qñq; pro folio chartæ, ſiue papiri, nondũ cõpacti & ligati, qð & phillur ĩ græco vocabulo nũcupamus. Pli. Sed rõ deprẽhẽdit vitiũ vnius ſchedę reuulſione. Quidam detracta aſpiratione Scędam ſcribunt. Quin. Nã q oẽs ẽt indignas lectione ſcedas excutit. a vilibus quoq; faml̃is accommodare operas põt. Vnde & pro libris, monumẽtiſq; lr̃arũ ſchedę qñq; accipiunt̃. Mar. Ohe iam ſatis eſt, ohe libelle. Tu procedere adhuc, & ire queris nec ſumma potes in ſcheda teneri.

Schedula dimi. & ſcheda, &. i. qð vulgo dñt boletinũ, non vt multi dñt Cedulam. Hiero. ad Alga. Detulit mihi in parua ſchedula, maximas qõnes quas a te datas, mihiq; tradendas diceret. Ponitur & pro libro.

Schedia nauigij genus inconditum, & trabibus tm̃ inter ſe cõnexis factũ, q̃les ſunt rates. Et apud græcos ſchedia ſunt quæ nos extemporalia vocamus. Vnde & p inconditis, & extemporarijs carminibus dñr, q̃ nr̃i ſyluas appellãt. Greci. n. σχέδιον vocãt qð ex tpe cõpoſitũ ẽ, quaſi dũtaxat in ſchedis ſcriptũ, & p̃mo ruderatu deformatũ, nõ adhuc expolitum. σχεδιάζω ſigñat rem ruditer incipio. Schedicus, a, um. Apul. in deo Socratis. In iſto ſchedico, & inconditio experimini an idem ſim repentinus, q preparatus.

Schema, atis, & Schematũ, & ſchema. ę, ſitus forma, vel figura ſiue cultus, ornatus ve latine dr̃. Plau. in Perſa. Lepida cũ decora ſchema, idẽ in Am. cũ virili ſchema Am. Adhuc athletę inſchemate ſunt, & tu ĩ ĩ ociũ petis. Nã & in oratiõe ſchema dr̃ oronis habitus quia per hoc qð mõ veſtitur & ornatur. Huius multę ſunt ſpẽs, videlicet. Prolepſis. zeugma. Hypocauſis, Syllepſis. Anadiploſis. Anaſtonomaſon. Paromęõ. Homęoptotõ, Polyptoton. Irmos, Polyſinthetõ. Dialytõ. & ſchemata, a geometris figure dicuntur. Priſci lati, abſq; aſpiratione pronunciabãt & declinatione. ij. Vnde vetuſti codices Plauti hñt ſcriptum, qð ego huc pceſſi ſic. Cum ſeruilis ſcema. i. habitu.

Scheſis dici põt, ſititudo cũ multitudo noium incõiũctorũ quod ĩ ambitu copulat̃ vt nubila, nix, grãdo, pcellę, fulmina venti.

Schiſta ſectum diuiſumq; ſignificat.

Schiſma, tis latine ſciſſura, ab σχίζω, qð ẽ ſcindo. Hinc diuiſionẽ eccl̃ię ſchiſma dicim⁹, nõ ſciſma, ut multi pferũt male.

Schenos latine funis. Quo noĩe etiam dicta fuit vrbs Bœotiæ, a Scheno Athlantis p̃re, ſic appellata. Schenos quoq; menſura terræ quinquaginta ſtadia continẽs, vt inquit Herodotus libro. ij.

Schenus, untis, flumen Athenis p̃ximũ. vt inqt Stra. a iuncis dictũ. Proindeq; iũcarios in Hiſpania cãpus ſchenuntas uocant. Sed & in Archadia ſchænum, tis, ſit mentio, ab amne, quẽ ſchænicam appellãt. Itẽ ſchænus arbor lẽtiſci.

Schenum locus in Bœotia collocatur.

Scheniſmos menſura terræ eſt.

Schenoplocos funarius & reſtio latine appellatur, q funes facit.

Schenobates, pe. cor. q p funes ludẽdo gradit̃ σχοῖνος funis dr̃, & βαίνω, & aſcẽdo, quaſi funis ambulus. Iuue. Augur ſchenobates medicus magus omnia nouit. Hi a Firmico dicuntur Neurobatæ. Funerepi, & Funepedi, ab Apuleio Funambuli ab omnibus.

Schenitę pe. pro. populi ſic dicti, a tabernaculis, in quibus degunt qui cilicijs metantur.

Schola litterarũ ludus ſigñat, a verbo græco σχολάζω qð eſt vaco, qa vt ſchola ocium ſigñat ita ludus quietẽ corporis, vel qa cæteris rebus omiſſis vacare liberalibus ſtudijs pueri debẽt. Auſonius tñ ab σχολη. i. ab vacatione, & laxamẽto, qð pueris interdũ dandus eſſe p̃ſcribit dici ſentit. sic. n. ut. Graio ſchola noie dicta eſt. Iuſta laborifeſis tribuant̃, vt ocya muſis. Aug. li. j. cõ. Inde datus ſum in ſcholam, vt diſcerẽ lr̃as p̃ri nu. ſcholæ apud Feſtum. Erat & in balneis ſcola apud Vic. pars labori. ſiue Aluei a p̃ſtolando vt quidã arbitrãtur dicta vt occupato ab his qui priores veniſſent labro, in ſchola cęteri circũſpectãtes recte ſtare poſſent. Erat & in porticibus auctore. Pli. Alexãdrũ inqt, & Philippũ cũ Minerua, q ſunt in ſchola in Octauiæ porticibus & Philippi. Ci. li. Tuſ. poſuit ſcholas p diſputationibus. & cõtrouerſijs, q̃ in ſcholis iter doctorẽ & diſcipulos ocioſe agitari ſolent, cum inqt hãc, pfectã philã ſemp iudicaui q̃ de maximis qõnibus copioſe poſſet, ornateq; dicere, in quã exercitationẽ ita nos ſtudioſe operas dedimus, vt iã ẽt ſcholas græcorũ more, hr̃e auderemus.

Scholaris, & hoc ſcholare. qð ad ſcholam pertinet. Hiero. ad Dama. Nec aures Quintiliani floſculis & ſcholari declamatione mulcendæ.

Scholaſticus, qui ſcholę operam dat, & in ſcholaſticis controuerſis exercetur. Pli. lib. ij. Epiſtolarum. Annum ſexageſimum excedit, & adhuc tamen ſcholaſticus eſt.

Scholaſticus. a, um, idem, quod ſcholaris. Vnde ſcholaſtica diſciplina, & ſcholaſticos vocamus diſcipulos, qui diſcẽdi gratia ſcholas frequentant.

Scirrhaphorion, menſis qui a latinis dicitur Maius.

Scilicet aduerbium ſignificat certe, quaſi ſcire licet. Et modo affirmatiue. Liui. Tert. in oſſo contigit. ſ. q̃ cõis mr̃ oim mortaliũ eſſet. Oui. Scilicet ẽ aliqd, cũ ſęuis uiuere ventis. Hoc ẽ pfecto, multũ eſt. Mõ Ironice, vt cũ pronunciatur cũ quadam acerbitate. Nã tum negat, qð dr̃. Virgi. Scilicet is ſuperis labor ẽ. Cice. Furnio. Scilicet id agit̃, quaſi dicat nõ agit̃. Interdum ſigñat ad hoc. Hiero. in Paulo. Et inter equuleũ laminaſq; victorũ iuſſit melle perungi. ſ. vt muſcarũ aculeis cęderet, q ignitas ſartagines añ ſuperaſſet.

Scylurus pe. pro. nomen uiri, de quo in dictio. Silurus.

Scindo, is, di. ſum, per duplex ſſ, ſignificat findo, frango. Virg. Scinditur in certum ſtudia in contraria vulgus. Huius uerbis compoſita ſunt. Abſcindo Conſcindo. Hiero. ad Cteſi. In mentem tibi veniat tunicam ſaluatoris, nec a militibus fuiſſe conſciſſam. Diſſcindo uarie ſcindo. Teren. in Eunu. Veſtem omnem miſere diſſcidit. Interſcindo, per medium ſcindo. Lactan. lib. de opi. Labra ipſa, quæ, quaſi antea coherebant, q̃; decenter interſcidit. Proſcindo valde vel vltra, ſeu ſubtus ſcindo. Reſcindo, de quibus alibi.

Sciſſile, pe. cor. quod ſcindi poteſt.

Sciſſio, ſciſſura, & ſciſſus us. idem ſignificant. Varro. Sciſſu materiæ fatigatus, quieſcebat lectulo.
Scintilla, quaſi ſcindilla, quod ſcindat, a re ignita. Vide I Fauilla.
Scintillo, as. ſplendeo, mico.
Scylla, ſaxũ in mari periculoſum mare faciens nautis. Vnde eſt illud. Incidit in ſcyllã cupiẽs vitare Charybdim. Eſt & Scylla nomiẽ filiæ Niſi Megarenſium regis, quæ Minois amore capta ſucciſo fatali parentis crinæ nyſeã artes Minoi prodidit, ſed ab ipſo ſpreta, cum ex dolore defeciſſet, in auem ſui nominis mutata eſt. Oui. filia purpureos Niſi furata capillos. Puppe cadens nauis, facta refert auis. Et nyſus extinctus deorũ miſeratione in auis formam mutatus eſt quæ aues hodie flagrant inter ſe magna diſcordia. Altera fuit Scylla Phorci filia, quæ verſa fertur in ſaxũ, cui nomen eſt Scylla in mari periculoſum, lege Seruium, qui latius eas pertractat. Item ſcylla genus piſcis quo maxime abundat Lyris amnis Campaniæ, Minturnenſiũ vrbem interfluens. Hor. Affert ſcyllas inter murena natãtes Mar. Ceruleus nos Lyris amat, quem ſylua Maricæ. Protegit, hinc ſcyllæ maxima turba ſumus. Item ſcylla ſtirpis ſpẽs eſt. Ariſt. lib. j. de vegetantibus. Quædam inquit hñt vnã tñ radicẽ, vt ſcylla qa illa naſcit ex ſolo raro proceditq; inferne dilatãdo ſe. Rurſus ſcylla eſt genus cœpe. Col. lib. vij. Sed & remedio, cum dulci vino tritum ſerpillũ, & conciſa, & in aqua macerata ſcylla. Suidas σκιλλας. ὅσος βοτάνης ... gręci. n. σκιλλα per i. ſcribũt in his duob' ſignificatis.
Scylleta loca, in qbus ſcyllę piſces capiuntur. Ci. Hæc lege tribunitia decem viri uendẽt agrũ Campanum, accedet et mons Caurus, accedent ſcylleta ad Minturnas.
Scylleum promõtorium in peloponneſo vt Pli. Straboq; teſtantur ſed ſinu Argolico iuxta Hermionem quo ſcylla, nyſi filia fluctibus eiecta creditur.
Scyllis nomẽ ꝓpriũ, eius qui anchoras perſicę claſſis natando urinandoq; ꝑdidit ſcylax græce catulus latine dicitur.
Scyllaceũ Athenienſiũ colonia in vltimo Italiæ, ab Atheinienſibus, dũ conderent ſcylleciũ dictũ, a quo ſinus ſyllaceus, qui Hipponiatem ſinum Iſthmum facit. Vir. lib. iij. Caulonisq; arces & naufragum ſcyllaceum.
Scylace vrbs circa cyzicũ vt inquit hecatęus. Pompo. Placia & ſcylace paruæ pelaſgorum coloniæ.
Scyllus untis, oppidũ Achaię (ut Strabo ſcribit) quo Xenophon donatus eſt a Lacedemonijs.
Scyllus, ſcylli, proprium nomen fratris Dipeli.
Scyomachia umbratilis pugna.
Scyphus vaſis potorij genus quod ꝓpter Herculi attribuit, ſicut Cãtharus libero pñ. Hoc veteres in ſacris vſi ſunt, & in conuiuijs. Vir. & ſacer impleuit dexterã ſcyphus.
Scyron latro fuit, cuius oſſa cum in mare cecidiſſent in ſcopulos cõuerſa ferunt quæ adhuc Scyronia ſaxa vocitur. Sũt aũt in Attica regiõe, ſimul cũ oppido euſdẽ nois nõ longe a Megaris, iuxta mare ita ſita, vt trãſitum nõ relinquant. Hinc Athenięſes ventum, ab his locis flãtẽ ꝓcelloſum, ſcyronẽ appellant qm̃ ſpirat a ſaxis, quæ Scyron latro incoluit. Hic paulo ab Argeſte deflexus eſſe dr̃. qui & Olympius vocatur, & a nõnullis Helleſpontius. Seneca li. iiij. naturalium quęſtionum. A tabulus A puliã infeſtat. Calabriam Iapyx, Athenas Scyron. Galliam circius.
Scyrron, per duplex rr. Nam græce σκίῤῥον ſcribit. eſt illud quod gignit in ventre viri, hoc ſpenis epatisq; vitio exuberat ꝓſertim in hydropicis, a medicis dicitur duricię. Vnde ſcyrromata. Nã de mola fœminarũ quę a græcis myla dicit. Ariſto. li. iiij. de generatione aialiũ cũ ex humore crudo ꝯceptus ſtetit tũc mola gignit idq; in mulieribus.
Scyrron. Vide in dictione Scyron, de quo modo.
Sciros inſula eſt ꝯtra magneſiã in mari Ægeo vna ex cycladibus, Licomedes regis pñi, vbi Achilles puerili habitu educatus eſt, & in qua eſt vrbs eiuſdẽ nois. Patet hæc inſula. Plinio teſte, longitudine. xxv. Mil. paſſuũ. ex qua lapidẽ integrum fluctuare tradũt, eundem cõminutum mergi. Hinc Scirius, a, um, & ſcirias quorũ prima ꝓducitur. Oui. Sępe malis ſtupeo, rerũq; oblita, lociq;. Ignara tetigi ſciria membra manu. Idem li. j. de arte. Scirias Hemonio iũcta puella viro. Sunt aũt tres noibus confines inſulæ. Sciros. Scirnus, & ſcirus ex qua Pherecides ut errant, qui aut ſcirium, aut ſcirũ quaſi e terra ſiria ſcripſere. Dicta eſt aũt Sciros, qa σκίρος dr̃ ſalebra & aſperitas, vt inqt Euſtathius.
Scyreticus a um, qđ eſt ex ſcyro inſula, vnde ſcyretica metalla apud Pli.
Scyricũ color ſilaceus ſiue ceruleus ſyricũ vero ſine. c. color fictitius etiam eſt ſinopide & ſandicæ mictis quo minium adulteratur.
Scythia, regio ſeptẽtrionalis, a Scytha Herculis filio, vt inquit Hered. ita dicta hæc diuidit, a Tanai fluuio, & pars vna remanet in Europa, altera I Aſiã ꝓtendit. Scythia Europæ terminat ad Thraciã in ea ſolũ eſt aurum ꝓducens, vt Pompo. refert, inhabitabile tñ, ꝑp. er Gryphos aurum cuſtodientes. In ea regione ſunt Arimaſpi hoies qbus ſinguli oculi eẽ dñr, ibi Foriſthenes qui gentẽ ſui nois alluit inter ſcythię amnes amœniſſimus. Scythia vero Aſiæ ita a Iuſtino li. ij. deſcribit. Scythia In orientem porrectã includitur, ab vno latere ponto & ab altero montibus Ripheis, a tergo Aſia, & Taphi flumine. Multum in lõgitudinem & latitudinẽ patet hoibus inter ſe fines nulli, neq; enim agrũ exercent nec domus illis vlla aut tectũ, aut ſedes eſt, armenta & pecora ſemp paſcentibus & per incultas ſolitudines errare ſolitis. Vxores liberoſq; ſecũ in plauſtris vehunt. Quibus corijs hymbrius, hyemiſq; cauſa tectis pro domibus vtunt. Iuſtitia gẽtis ingenijs culta non legibus. Nullum ſcelus, apud eos furto grauius. Quippe ſine tecto, & munimento pecora armenta hñtibus, quid ſaluum eſſet ſi furari liceret? Aurũ & argentũ ꝑinde aſpernantur, qđ reliqui mortales appetunt. Lacte, & melle veſcuntur. Laneus vſus, ac veſtiũ ignotus. Et q̃q̃; ꝯtinuis, frigoribus vrant, pellibus tñ ferinis, aut murinis veſtiuntur. Hæc ꝯtinentia illis, morũq; iuſtitiã dedit nec alienum ꝯcupiſcentibus, qppe diuitiarũ cupido ibi eſt. vbi & vſus, Atq; vtinam reliqs mortalibus ſimilis moderatio, & abſtinentia alieni foret, ꝓfecto nõ bellorũ tm̃, per oĩa ſęcula terris oĩbus continuaret neq; plus hoĩum ferrũ, & arma q̃ naturalis fatorũ cõditio raperet. Scythæ ab alieno imperio, aut intacti aut inuicti mãſerũt. Dariũ regem perſarũ turpi a Scythia ſũmouere fuga. Cyrũ, cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri magni ducẽ, cum copijs vniuerſis deleuerũt. Romanorũ audiuere nõ ſenſere arma. Gens, & laborib', & bellis aſpera. Vires corporũ ĩmẽſæ. Inde dicti ſunt ſcythę populi, qui bipartiti ſunt. Alteri Europei, alteri Aſiatici. A ſcythia fit Scythicus, a um. Apul. Pleriq; eorũ ſcythias morib' viuebant.
Scythotauri populi ſcythię qui (vt Soli. Scribit) pro hoſtijs aduenas cedere ꝯſueuerũt.
Scytos, latine coriũ. Vñ ſcytotomus, cerdo inciſor corij.
Scytalaſmus armeus latine dicitur. Colu. lib. vij. Mus araneus greca σκυτάλην appellant.
Scytropes & ſcytropus, pe. pro. triſtem, meſtũq; ſignificat.
Sciopodes, pe. cor. Vmbripedes dñr, hoies indici, ſingulis cruribus mirę pernicitatis ad ſaltus, ſic dicti, qꝫ in maiore æſtu humi iacentes. σκιόποδος, hoc eſt umbra pedis ſe ꝓtegant. Aug. li. xvj. de ci. dei. Ferunt eſſe gentẽ. vbi ſingula crura in pedibus hñt, nec populitẽ flectunt & ſunt mirabilis celeritatis quos ſciopodas vocant qꝫ per ęſtum in terra iacentes reſupini vmbra ſe pedum protegant.
Scio, is, iui itũ futuro ſciã, & ſcibo. Te. in Adel. Hinc ſcibo iã ubi ſiet. Et ꝓprie ſcire eſt rẽ p cãm cognoſcere. Augu. de li. arb. Scire nihil aliud ẽ q̃ rõe hñe ꝑceptũ. Hui' cõpoſita ſũt Aſſcio abſcio, ꝯſcio deſcio neſcio, ꝑſcio, & reſcio. Atq; b' aſſciſco ꝯſciſco deſciſco ꝑſciſco, & reſciſco. De qb' alibi.
Scire vti foro, eſt ſe accõmodare ad mores aliorum nec eorum opinioni ſtudijſq; aduerſari. Don. vero. Sciſti vti foro. i. ſcis quid facere oportet.
Scientia a participio ſciens fit. Amb. Cur. æſtimabas, qꝫ ad ſciam meum, quæ gereres, nõ perueniret. Eſt autẽ ſcia, q̃

aliquid ſcitur. Cuius contrarium eſt Inſcientia. Col.li.iiij. Queruntur q; nō reſpondere, ſibi vineta quæ per auaritiam, vel inſcientiam vel negligentiam perdiderunt. Hæc etiam inſcientiam dicitur, vt apud eundem. Nam plurimos per hanc inſcientiam vaſtare vineta comperi.

Scitus dicitur qui ſciēs, & argutus eſt & vulgo dr̄ ſaputus, quaſi ſcia pditus. Vnde ſcitæ Platonis interrogationes dicuntur aſtute & vafrę, & magna arte cōpoſite. Terē. in Eu. Scitum herde hominē, hic prorſus ex ſtultis inſanos facit Ci. in Lel. Scitum eſt illud Catonis. Multo melius de quibuſdam acerbos inimicos mereri, q̄; eos amicos, qui dulces uideantur. Interdum Scitus dicitur elegans formoſus & perinde conſpicuus nā quæ pulchra ſciunt fœda negliguntur. Plau. in Mer. Scita forma huius diminutiuum eſt ſcitulus, pro pulchello. Plau. in Ru. Forma ſcitula. Terē. in An. Scitus puer natus e Pamphilo eſt. Plau. in Am. Hæc nox ſcita eſt exercendo ſcorto conducto male. Huic cōtrarium eſt. Inſcitus, pe. pro. quod modo pro ignorante, & imprudente ponit vt apud Terē. in Hecy. Nam ſi id nunc facis factu iue es, bonus, quod par eſt facere inſcitū offerre tibi iniuriam me imerenti iniquū eſt. Modo pro ineleganti, vt apud apoſtolum Iacobum Suſcipite inſcite verbum, quod poteſt ſaluare animas veſtras.

Scite aduerbium ſignificat doctæ artificioſeq; ſeu cū bona ſcia vel cū bona rōne. Gel. Scite. ſubtiliterq; ratiocinatus. Pythagorā philoſophum dicit. Col. li. v. contrarium poſuit. Nam id plurimum refert inſcite non facere.

Scitū ſubſtantiuū ſignificat decretū. Liui. lib. j. Cetera quoq; oia publica priuataq; ſacra pontificis ſcitis ſubiecit. Hie. Quare diſcipulos meos arguendos creditis, q̄ ſeniorum iuſſa putpendant, ut dei ſcita cuſtodiant, Hinc plebiſcitū, plebis ſtatutū. Cice. lib. j. ad Herē. In rē confertur, ut ſi qs, ex teſtō quod facere iuſſus eſt, ex plebiſcito ueteretur.

Sciens feci. Inſciens feci. Illud eſt, quod cū facerē aliqd ſciui me facere, hoc autē ignoraui. Scienter feci. i. cum ſcientia, & doctrina feci, ſemp q; in laudē. Inſcienter ſp uituperabile.

Scius qui ſcit, a quo Conſcius, inſcius, neſcius, & pſcius.

Scimpoda, pe. cor. grę dñt ſcabellū & grabatū, cui⁹ dimi. eſt ſcīpodiō. Gel. li. xviij. o n̄dim⁹ eū cubātē i ſcīpodio grę

Sciurus aīal quod quotiēs ſub dio eſt caudam per (ciēſi. teſte habet atq; umbra ἀπὸ σκιᾶς τῆς οὐρᾶς.

Sciolus diminutiuum eſt, & ſumit pro aliquātulū docto. Hie. in prolo. Danielis. Qui mihi uidebar ſciolus, inter hebręos, cœpi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus.

Sciſco, is, & ſciſcor deponens ut ingt Priſc. Vn̄ & ſciſcito, as, & ſciſcitor deponens idē ſignans, qđ ſcitor, & magis in uſu eſt. Plau. in Capti. Secede huc. Nam ſunt, quæ ex te ſolo ſciſcitari uolo quarū rerū te falſiloquū eē nolo. Sciſcito eſt apud antiquos ſignat ſniam dico. Sciſcere vero eſt ſcire Idem in Am. Ocius accurro, ut ſciſcā, quid uelit. Aliqn̄ ēt. ponit, pro ſtatuere decernere. Idē in Cur. Rogatiōes plurimas, ppter vos ppl's ſciuit, q̄s vos rogatas rumpitis.

Scitor, ris depo. īterrogo ſeu inueſtigo, quę occulta magis, ac ſecretiora ſunt. Vir. Suſpenſi Eurypillum ſcitatū oracula Phœbi Mittimus. Sed in raro uſu eſt niſi apud poetas.

Scipio africanus qui Carthaginem tributarium Romanis fecit. Scipio minor qui Carthaginē deleuit, & Numantiā deuicit conſtat familiæ Corneliorū cognomentū Scipionum inditū eſſe. ex eo, q̄ Corne. qui prem luminib⁹ carētem, pro luminib⁹ regebat. Scipio cognominatus, nomē ex cognoīe poſteris dedit. Scipio. n. virga. ſiue baculus dr̄.

Sciritæ gentes ſunt, inter nomadas Indos ſicuti. Pli. lib. vij. refert quæ narium loco foramina tantum habent.

Scitamenta ſunt ædulia ex eo dicta q̄ ſciti ſaporis ſint hoc eſt egregii. & prędilectis. Mac. li. ul. ſatur. Apud popinatores plorāq; ſectamentorū cernimus pꝓpoſita amphora ſpē, q̄; corpore. i. lucūdiora pulmenta. Gel. Per tranſlatio. poſuit pro exornationibus. orōnis, quæ in collocandis verbis, ſi īmodicę uſurpentur nō carēt repræhenſiones.

Scobs fœ. ge. ꝫm Priſc. vel hic ſcobis, ꝫm Phocā. Et eſt id, quod ab aliqua materia minutiſſimum decidit dum vel per ſerrā ſecat vel per terebras pforat, necnō ex attritione laterum ſcobs hr̄, qua frequenter ad metalla, & pauimenta tergenda ſeduli miniſtri vtunt. Hora. in Ser. Vilibus in ſcopis in mapis, in ſcobe quātus Cōſiſtit ſumptus neglectis flagitium ingens. Ten lapides varios lutulenta radere palma. Pli. li. xxxiiij. Alij elimatā ſcobē in fictili cado coquunt in caminis, donec percoquat figilinū. Siſr quicquid immunditiarū educitur ſcobs dicitur. Iuue. Et tamē vno ſemodio ſcobis hæc emendat ſeruulus vnus.

Scobina pe. pro. liminatura, quę ēt ſcobs dicit. Inde Deſcobinatus, pro ſaucio, abraſo. & deſecto. Sunt ēt qui ſcobinā dicant inſtrm̄ fabrīle, quo arcus pręcipue leuigant.

Scolopēdra aial e vermibus terræ piloſum multis pedibus arcuatim repens, tactuq; cōtrahens ſe, quod ab alijs multipeda, ab alijs centupeda, ab alijs millepeda dicitur.

Scoleca, latine vermis dicitur.

Scolecia genus eruginis, a ſpecie vermiculorum Græce. n. σκωλήκιον dicit vermiculus. Ex eo q̄ contrahat ſe in vermiculorum ſpeciem, cuius meminit. Pliny. lib. xxxiiij.

Scōma, Latine cauillum. Nam vt Macro. inquit eſt morſus figuratus, qui ſæpe fraude, vel vrbanitate tegitur, vt aliud ſonet, aliud intelligat nec tamen ſemper ad amaritudinē pgit. Ledoria vero exprobratio eſt, ac directa ꝯtumelia, vt Nicarchus εἰ μὲ φιλεῖς, μισεῖς με· καὶ εἰ μισεῖς σύ φιλεῖς με, εἰ δὲ μὲ μὴ μισεῖς, φίλτατε μὴ μὲ φίλει.

Scōbrus genus piſcis marini, cui in aquis ſulphureus color eſt extra aquam qui cæteris. Scōbrorum tanta multitudo in freto hiſpano eſt, vt inſula ad Carthaginem nouam ſpectans. A ſcombris ſcombria ſit nominata.

Scopa inſtrumentum, quo pauimēta verrunt. Plau. in Sti. mūdicias volo fieri hic, ferte huc ſcopas, ſimulq; harundinē, vt operā oēm aranearū perdā. & texturā improbam dehinc iamq; earū oīs telas. Dictæ ſcopæ, quaſi ſcobæ, q̄ his purgamenta, veluti ſcobem educimus. Hoc inſtrumēto plectunt ſontes obnoxam, dum cęduntur ſcoparū faſciculo manuali circūducti, per fora, vt vibices rubentes extant intergo hoc vulgo dicit ſcopare. Huius dimi. eſt ſcopula. Col. li. xiij. Deinde pēniculo detergit, & feruentiſſima pice infuſa, nouo alio rutabulo & ſcopula picat. Et eſt Scopa nomen villæ in lybia. Scopas nomē viri proprius.

Scopula dimi. parua ſcopa quęre in dictio. Scopa.

Scopo as, ui & ſcopo, is pſi, ſignat ſicut ſonat. Hie. i Eſa. Et ſcopabo eā i ſcopa terēs. Idē i pſ. Et ſcopebā ſpūs meū.

Scoparij dn̄r miniſtri quorū miniſteriū eſt, vt ſcopis deuerrant pauimenta ſcordētia. Vlp. ti. de fundo īſtructo. Si villa cultior ſit accedere inſtro fundi atrienſes, & ſcoparios.

Scopei homuli parui, qui ēt, ab aliqbus Stilpones vocant.

Scopulus latine, & græce σκόπελος eſt ſaxū eminēs, e ſpeculando dictus, σκοπεῖν. n. ſpeculari eſt ſcopus āt vt græci dicunt eſt locus in quem ſagittando, tela dirigunt. Sue. de Domi. Nōnunq; in pueri procul ſtantis, prębētiſq; pro ſcopulo diſpanſam dexterę manus palmā ſagittas tanta arte direxit vt oēs per interualla innocue euaderet. Vege. lib. ij. refert q̄ ſagittarij funditoreſue ponere ſolebāt, proſcopo. Hoc eſt ſigno ſcopas. i. fruticū, vel ſtraminum faſces. Mac. Prepoſitum vocat. quod gręci σκοπὸν nominant. Similiter apud oratores ſcopos, quo tēdit omnis ductus oratorius. Et græci σκόπελον locūemin ētem. i. ſpeculam nominant. Poteſt etiam dici ſcopulus vt inquit Ser. a tegmento nauium ἀπὸ τοῦ σκεπάζειν. Scopi etiā dicūtur vuę cū fuerint calcatę, & folliculi cortices.

Scoptula opta vt Cel. docet ſunt duo oſſa lata vtrinq; quæ ad ſcapulas tendunt. Græci omoplatas vocant.

Scoria metallorū purgatio, q̄ſi fex, ſicut ſpuma quæ ex ferueſcēte materia tollit. Pli. li. xxxiij. Spurcitia in oī metallo ſcoria vocat. Hie. i Eſa. Argētū tuū verſus eſt i ſcoriā. Ponit īterdū ꝓ paira & paſſiōe. Vir. ad Meſal. Et ſcoria patitur tabeſcere tali.

Scorodō, σκόροδον latine allium dicit.

Scorpius, & ſcorpio vtroq; modo dicit, & pro animali venenoſo

neno ſo cauda ſeriente a ſcorpiſo, quod eſt ſpargo, ſpargit enim brachia.i.chelas, q̃uis Valla diſſentiat. Aug. Super Matthe. Nam qualiſcũq; latro homo eſt, ꝙ febris, ꝙ ſcorpius, ꝙ fungus malus, manducãt homines fungum malum, & moriuntur. Idem ſuper Lucam Omnes, qui propter iſtas aduerſitates blaſphemant chriſtuꝫ noſtrum caudã ſcorpionis ſunt. Et in euãge. Ecce dedi vobis poteſtateꝫ calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones.

Scorpius ẽt ſiue Scorpio cœleſte ſignum. Col. Sed ingreditur ſcorpium. xiiij. kal. Nouembris. Itẽ militare inſtrumẽtum, ꝙ paruis, ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortem, ſiue ꝙ ſcorpionis ſimilitudinem habeat, cum arcus hinc, atq; hinc chelarus ſimilitudine præ ſe ferant ſpiculum, caude. Sunt qui hunc Arcubaliſtam appellent. Quidam etiam accipiunt ſcorpiuꝫ pro genere inſtrumenti torquendi, vt ſunt rubi aculeati vel flagellum virgarum vt ſcutica hñs in ſummitate glãdes plumbeas. Quo quidem tormenti gñe ſæpe legimus martyres afflictos fuiſſe. Præterea ſcorpius herba eſt ſemẽ habens ad ſimilitudineꝫ ſcorpionis, quę valet aduerſus animal ſui nominis.

Scorpion iitij, qui ſcorpionibus ideſt qui arcubus vtuntur, vt ſagittis feriant.

Scorpęna genus piſcis, de quo Amb. Scorpęna quoq; caſtitatem immaculati connubij generi ſuo ſeruat, non peruertit, ſed reficit.

Scortes teſtium arietinorum pelles. Hinc ſcorteus, a, um. quicquid ex pelle eſt. Et oĩa ex pellibus facta ſcortea dicũtur, vel ab eo: quod eſt σκῦρ.

Scortum, idem, quod corium. Vnde & ſcortum meretrix dr̃ ꝙ ſicut pellicula ſubigatur, cum ſolum calciamentorũ omnibus ſubiectum ſit, vel ꝙ in grabatulis pelles ſtratas tenere cõſueuerũt. Et q̃ meretrices nõ aſr̃ viris ſubiciũt, ac pellicuſę propterea ſcorta appellantur. Scortum.n. dicitur corium, qđ eſt aĩalium, que craſſiorem ac duriorem pellem habẽt. Do. Enarrans illud ex Eunucho forte habui ſcortum, ait. Abdomẽ qđ in corpore fœminarum patiẽs eſt coitus ſcortum dici, vel ἀπὸ τοῦ σκαίρειν qđ græce palpitare eſt qđ faciunt meretrices criſſando, vt ita conciniores venerẽ exhibeãt uiris, aut vi ſibi abigant conceptũ ſemen qđ in vulua foeminę in ipſo coitu non ſe mouentis inhereſcit.

Scotuſſæ loca ſunt in macedonia, & theſſalia, quarũ altera inſignis eſt victoria romanorũ cõtra philippũ regem ad canis caput vbi. Q. Fluuiano duce pugnatum eſt.

Scraptia vermiculus habitãs in frondibus. Vnde meretrices deformes ſortitæ ſunt nomen, vt ſcraptiæ, dicantur a Plauto.

Scrapdæ, & ſcrupeæ, meretrices ſordidæ, ab excreando, qđ vitium eſt in vetula. Scrupeę vero, ſiue ſcrupidę a duritia moleſtiaq; lapillorum qui ſcrupi, & per diminutionem ſcrupuli dicuntur. Plaut. Scraptiæ ſcrupeæ de ſtrato vulgo ſordidæ.

Scortor, aris ſæpe meretriculã duco. Hie. in Deut. Non erit meretrix de filiabus iſrael, nec ſcortator.

Scortea, ẽt dñr ea que ex corio, & pellibus ſunt facta. Oui. in Faſ. Scortea non ulli fas eſt inferre ſacello.

Scortei nũmi qui fiebant ex corio. Hie. De Thauris tuis ne ſcorteum, qdem nummũ proferre poſſis. Do. quoq; incõ. Vir. pecuniam autumat ex corio bubulo, priſcis temporibus fuiſſe. & inde dictã pecuniam ꝙ ex pecore fieret.

Scoti populi brytãnici, apud quos nulla coniunx propria eſt. Hie. Quid loquar de cæteris nationibus cũ ipſe adoleſcentulus in Gallia viderim Scotos gẽtem brytannicam humanis veſci carnibus. Et cum per ſylvas porcorũ greges & armentorum pecudumq; reperiãt paſtorum nates, & fœminarum papillas ſolere abſcindere, & has ſolas ciborum delitias arbitrari.

Scotos grece latine tenebre dñr ſcotizo.n. ſignãt obſcuro.

Scotomia infirmitas quædam tenebroſitate inducens. Vñ & obtenebratio dici poteſt. Naꝫ ab σκιτομαι deducitur, quod eſt vertiginor.

Screo as, ſignificat cum conatu quodã, de pectore ſputũ eijcio. Pli. lib. xxiij. Eadem in iumẽto, hominiq; phlegma aut ſanguinem, qui ſcreatur, talo circumligata ſanat. Hoc verbum quidam a creo componi volunt. Huius compoſitum eſt Exereo. Plin. lib. xx. Medius ad hæc & ſanguinẽ excreantibus coctos dari iubet. Tibul. Ante ipſas excreat ipſe fores. (tus tuſſis.

Screatus, us ipſa ſcreatio. Teren. in Heau. Gemitus, ſcrea-

Screabile, quod ſcreari poteſt. Plin. lib. ij. Pulmonum vitia excreabilia facit.

Scribo is, pſi, ptum. Scibere corũ ꝓprie eſt qui aliquid cõdunt, vnde ſcriptores. Nam librarij & q ab exemplarijs aliqd exſcribendũ ſummũt, nõ ꝓprie ſcriptor. s ſunt, nec proprie ſcribunt, ſed deſcribunt, aut exſcribũt tr̃ãſcribunt ue. Ci. Corni. Sed proxime de opti. gene. dicendi. Vide in dictione Deſcribo. Interdũ ẽt ſcribere accipitur pro manu propria lr̃as fingere, quod & librarij faciunt. Qñq; ſcribere ſignificat pingere. Plin. de Nicomacho pictore. Scripſit & Apollinem. & Dianã, deũq; Martem in leone ſedentem. Vnde & picturas legere dicimus Virg. Quin. ptinus omnia perlegerent oculis. Quãdoq; ſcribere ſignificat tradere & transferre. Sue. in menſa tribuit, & vaſa ſcripſit. i. prębuit nam hoc verbo ſolemus vti in pecunia numerãda. Hor. Scribe decem Nerio, non eſt ſatis addere Cicute Reſcribere vero reddere eſt. Huius compoſita ſunt Aſſcribo. Conſcribo, Circũſcribo, Deſcribo. Exſcribo. Inſcribo, Perſcribo Præſcribo, Proſcribo, Reſcribo, Subſcribo, Superſcribo vnde & Superſcriptio, Tanſcribo, quæ habent penultimam productam.

Scripto ſcriptas, frequentatiuuꝫ, a quo fit aliud frequentatiuum ſcriptito, as ꝙ eſt in frequentiori vſu.

Scripturio is, ſcriptionem affecto, ſicut parturio.

Scriba, q lr̃as vel geſta, vel tabellas, & alia quecũq; ſcribit noie regis, vel alterius. Liui. li. ij. de. G. Mutio loquens. Ibi cum militibus ſtipẽdium forte daret, & ſcriba, cũ rege ſedens pari fere ornatu multa ageret, & paulo poſt. Scribas pro rege obtrũcat. Cic. Ruf. Ad ea, quæ ſcripſiſti commodius equidẽ poſſem de ſingulis ad te rebus ſcribere ſi. M. Tulius ſcriba meus adeſſet. Idem de ſcriba q publica monumenta ſcriptis notat. Ci. in clodium ſcribe, qui nobiſcũ in rationibus monumentiſq; publicis verſantur non obſcurum de meis in Rep. beneficijs ſuum iudicium decretumq; eſſe voluerunt. Scribæ ẽt dñr librarij, q ab alijs ædi tos ſcribunt. Scribas inquit Feſ. ꝓprio noĩe antiqui librarios & poetas vocabant, a, numero. Itẽ ſcribæ tabellarij, q dicuntur Tabelliones & notarij qui rõnes publicas ſcribunt in tabulis. Græci γραμματέας dicunt.

Scriptor, qui ſcribit, ſiue texit epiſtolam orationem, librũ, opuſue quodcunq;. Liui. li. j. Et ſi in tanta ſcriptorum turba mea fama in obſcuro eſt. Dona. in prologo. Teren. indifferenter inquit omnis, qui aliquid ſcripſiſſet, ſcriptor a veteribus dicebatur.

Scripturarius qui ſcripturis omnia vel vrbium, vel puincíarũ geſta publice computat. Lucil. Publicanus vero, vt Aſiæ fiã ſcripturarius. Idem & Tabellio dicitur.

Scriptũ, q̃uis adiectiuuꝫ ẽt habeatur, ſubſtantiuũ tñ ſepiſſime reperitur, ſicut dictum, factumq;. Reſpicit aũt ꝓprie ad tp̃s pteritum, & ſignificat generatim. quodcunq; ſcriptum. Ci. li. j. ad Heren. Ex ſcripto & ſententia controuerſia naſcitur hoc modo. Cum videbitur ſcriptoris voluntas cum ſcripto ipſo diſſentire. Aliqñ ẽt futurũ, & quaſi preſens tp̃s aſpicit. Idẽ. Luccio. Ardeo cupiditate incredibili, neq; vt arbitror repręhendenda, vt noſtrum nomẽ ſcriptis illuſtretur, & celebretur tuis.

Scriptura eſt, id quod ſcribimus, vel ſcribendum cẽſuimus cẽſemuſue. Cice. libro. iij. ad Heren. Non ſum neſcius, q̃tum ſuſceperim negocij, qui motus corporis exprimere verbis, & imitari ſcriptura conatus ſim voces ſcriptura. i. ſcribendo. Et li. iiij. Reliquuꝫ ſcripturæ conſumet in exe-

plus.i.eius, q̄d ſcribēdum eſt. Aliqñ capit̃, ꝑ ſtylo, quo qs vtitur in ſcribēdo. Idem. Trebo. Cuſ uero ei que ſcriptura perſecutus eſt ſine ſummo amore cogitare non potueris. Cęcinna Ciceroni. Genus aūt hoc ſcripturæ, non modo liberū, ſed imitatum, atq; latum eſſe quis ignorat?

Scriptio epigrāma, ſiue id, quod ſcribitur vt ſit memorabile. Ci. ꝑ Archia. Quā multas nobis imagines uerū ēt ad imitandū fortiſſimorū virorum expreſſas ſcriptiones & græci & latini reliquerunt, quas ego mihi ſemp in adminiſtrādi Rep. Proponēs aium, & mentem meā ipſas in cogitatione hoīum excellentiū cōfirmabā. Idem. Dolobellæ Oratiunculam ꝑ Deiotharo, quā requirebas habebā mecū, q̄d nō putaram. Itaq; eam tibi miſi, quā velim ſic legas, vt rem tenuē, & inopem, nec ſcriptione magnopere dignā. Ponit̃ ēt ꝑ quacūq; ſcriptura. Var. Auarus fœnerator ſpe lucri rem ſcriptione duplicitat.

Scriptorius, a, um, quod aptum eſt, vt ex eo ſcribatur, ſeu q̄d ad ſcriptorem pertinet, vt Atramentum ſcriptorium.

Scribligo, a vetuſtioribus latinis dicebatur ſolœciſmus, a tortuoſę orationis prauitate, ac verſura.

Scriblita genus cibi appellata ē, ꝙ in circuitu ad reſtis modū torqueret̃. Hoc ſolus differens, a placenta, ꝙ ſine melle coquebat̃, & fructiſſima ēdi ſolebat. Mar. Circūlata diu menſis ſcriblita ſecundis Vrebat nimia ſæuia calore manus. Plau. Dū ludi fiunt in popinam pediſſequi irruptionē facite, nūc, dū occaſio ē, nūc dū ſcriblitę eſtuāt, occurrite. Cat. Scribita ſic facito in balteo tractes caſeum, ad eūdem modū facito vti placētā ſine melle coquitoq;.

Scriniū a ſecernēdo, archa dr̃, ꝗ̄ ſeruantur præcioſa, ac ſecreta. Pli. Alexander cepit ſcrinium vnguentorū. Huius diminutiuum eſt Scriniolum.

Scriniarius, ſcriniorum cuſtos, ideſt rerum ſecretarum.

Scrobs, generis tam maſ. ꝗ̄; fœ. ſm̄ priſ. Ser. tñ ait, magis maſculinum eſſe ꝗ̄; fœmininū & allegat Plautū, qui dixit. Sexagenis ſcrobes. Luc. uero ait. Exigua poſuit ſcrobe, ſed cōtra artē. Sūt aūt ſcrobes foſſione, ut putei uel foueæ intra terrā manu factæ ad vineas vel arbores cōſerendas, vel ad metalla & q̄cunq; alia fodienda. Col. Añ annū, ꝗ̄; poma diſpere voles, ſcrobes fodito.

Scrobiculus dimi. paruus ſcrobos. Pli. li. xxj. Atqs in ſcrobiculis ſeruntur hois fecas circūfuſis. Col. li. v. Et id q̄d a matre abſciſſum receſſit, cōfeſtim a latere circūfoditur, & ſcrobicolo facto ad imum ſolum præciditur.

Scropha quæ multos pepit porcos. Var. Propterea matrem ſcrophā, ſua quæqs hara ſuos alit oportet quæ alios aſpernatur. Fuit & ſcropha cognomen familię romanę.

Scrotū pellis, quæ teſticulos cōtinet. Quidā tñ ſcrotū, non ſcortū legunt, quod grece oſcheon, ꝙ ille ſinus inuoluat feret, & obnubat teſtes, vel a ſero. is, ꝙ ſeminalis principij, & initialis ſit retinaculum. Scrota etiā quidā interpretantur imaguncula puellares deliciarij operis, quæ populo circūferebantur belliriorū talium liguritori cupientiſſimo. Hæc vendebant̃ priapi ſiliginei ſcroto, & teſtibus inſignita, quæ erant exquiſitioris granee. Dicuntur. & Scruta. Hora. Vilia vendentem tunicato ſcruta popello.

Scrutiniū, inueſtigatio a ſcrutor. Apul. li. ix. Poſtremū magiſtratibus placuit obſtinate denegātem ſcrutinio detegere.

Scrutaria, ę, ſcrutatio ipſa ſeu inueſtigatio, vt ſagitaria cęnacularia lintearia. Apul. li. iiij. ſcrutariam facitis.

Scruta, attritę vſu veſtes, dimidiatę ſtrigiles, & iumentorus ſolee refixi claui idq; genus alia, quę viliſſimi pſonetæ venalia hñt quos antiqui ſcrutitorios appellabant. Lucil. Quid ni ſcruta quidē, vt vendat ſcrutarius laudat.

Scrupus proprie lapillus breuis, qui preſſus ſolicitudinem creat. Hinc ſcrupeus, a, um, quod eſt lapilloſus. Vurgil. lib. vj. Spelunca alta fuit, vaſtoqs immanis hiatu Scrupea tuta lacu nigro.

Scrupulus, dimi. a Scrupus ꝑprie lapillus breuis, & aſp qui in calceo latens pleruꝗ̄s nos ledit, nā præſſus pede ſolicitudinem creat. Vñ ꝑ ſolicitudine, & difficultate ponitur, Ter. in Adel. Iniecit ſcrupulū. Aug. li. ix. de ci. dei. Non multum de noīe diſputādū eſt, cū res ipſa ita clara ſit, vt a ſcrupulo dubitationis aliena ſit. Plv. in Ep̄ſis exime mihi hūc ſcrupulū. Et ſcrupuloſum ſolicitum, & anxium dicimus. Vale. ma. li. j. Qui tam ſcrupuloſa cura paruula quęq; momenta religionis examinari uidentur. Itē ſcrupuloſa res dr̃, quę hñt in ſe aliqd aſperi, ut ſcrupuloſa q̄d quę difficilis ē explicatu. Scrupulus ēt & ſcrupulū, ſiue ſcrypulus, & ſcrypulus nomē ē pōderis latine obolus & ſex ſiliqs conficiebat̃, hoc ē ꝗ̄; tū octo lēis ſemina quæ ſiliquę, a grecis cerata noīant̃, & ex tribus ſcrupulis drachma. ſic ait Priſci. In ſcrypulis trinis drachmā. Val. ma. li. iiij. de paupertate. Eadē gens nullum ante ſcrupulum auri habuit. Ouid. de medi. Quinq; paratē maratri ſcrypula myrrha nouē. Scrupulus etiam menſura eſt, in metiendis terris. Colu. li. vj. Igitur iugerum habet quadratorum pedum milia. xxviij. dccc. qui pedes efficiunt ſcrupul. cclxxxiij.

Scrupulatis, ꝑ ſcrupula. Pli. li. xxij. Scrupulatim qdē colligere, ac miſcere vires, non cōiecturę humanę opus, ſed impudentiæ eſt.

Scrutum. vide in dictione ſcrotum.

Scrutor ingro, vt dñs ſcrutat̃ corda hoīum. Dr̃ & ſcruto, as. Vnde & perſcruto, ſicut & perſcrutor. Hiero. ſuper p̄s. Quā bonus perſcrutaui, & ſi laborioſe exiſtimaui.

Sculpo is, pſi ptū, ſigñat cedēdo imagines aliq; efficio. Et proprie in marmore & alijs lapidibus ſculptura dr̃. Conflatura in metallis, q̄ ſolui p̄ri, atq; cōflari vt auro argento & cæteris. Verū ſcalpo nōn ſculpo, diti dēre auctor eſt Diom.

Sculptile, pe. cor. q̄d ſculptū eſt, ſiue q̄d ſculpit vel ſculpile ſimulacrū, q̄d ſculptū eſt. Hie. in exo. Non facies tibi ſculptile. Et in Eſa. Nūquid ſculptile cōflabit faber?

Sculponeæ calcei ex lino cōfecti. Plau. in caſ. Qui queſo potius, ꝗ̄; ſculponeas qbus batuat̃ tibi os. Neui. Sculponeis batuēda ſunt latera ſcribit Cat. Sculponeas bōas alternis annis dari oportere familiæ ruſticinæ. Hic ſculponeatus dr̃ qui eſt ſculponeis indutus. Varro. Aſpitio ſculponeatam bigas ſequi cornutas.

Scurra qriſum ab audientibus captat non habita ratione verecūdiæ aut dignitatis. Dictus ſcurra, vt quidam volūt, a ſequēdo, ꝙ id genus hoīes ſeq ſoleāt opulētiores, aliqd promerendi cā quos græci βωμολόχους dicunt.

Scurrilitas vitium vrbanitati oppoſitum.

Scurrile pe. pro. ridiculum cum turpitudine.

Scurro idem, quod ſcurra. Hier. ad ocea. Vinolentia ſcurronum eſt, & comeſſatorum.

Scutū, & ſcutæ, ſm̄ Pri. Cuius dimi. eſt ſcutella necnon. & ſcutula, ab σκῦτος, pellis, ꝙ nō ſine pellibus fiat, uel a ſectura, vt inqt Var. ꝙ enunitus cōfectū ſit tabulis.

Scutatus, ſcuto armatus.

Scutarius, q ſcuto ꝑ curā hēt. Hie. lib. iij. Re. Et ſcutarius qui ſcuta facit. Pli. in epi. Id mō vidēdū, ut materia ſuppetat ſcutario Scutigerulus, a Plauto ſumit̃ pro armigero, qui gerit ſcutum dñi.

Scutarius, a, um, q̄d ad ſcuta ptinet. Vñ Veg. lib. ij. In romana militia hēbāt fabricas ſcutarias & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

Scutula ę, forma rotūda, quales aranea contexit. Pli. lib. xj. Quāta arte celauit pedicas ſcutulato recte, ad capiendas muſcas circa graſſante. Eſt & ſcutula vas octo vnciarum capax. Mar. Peſſalem ad ſcutulā ſexto peruenimus anno. Idem. Sic implet gabatas paropſides, & leues ſcutulas, cauaſq; lances. Eſt & ſcutula ſerpentis genus in africa. Ite ſcutula haſta teres qua lina tunduntur.

Scutula veſtis dr̃, q̄ hs quoſdā orbes, vel circulos ꝗ̄ſi ſcutulis diſtincta. Nā ſicut diuerſos colores picturę Babylonij plurimis vero licijs alexādrini texere, q̄ polymita appellāt ita galli ſcutulis veſtes diuidere, q̄ ſcutula dixeret inſtituere Pli. ſcutulatorē araneū appellat, q inſolubili nodo implicat pedicas. Poteſt etiam dici veſtis ſcutulata a colore. Eſt enim ſcutulatus, color. vt Palladius inquit. Colores, hi præcipui. Albineus, ruſſeus murreus. ceruinus, gilbus, ſcutulatus, albus, guttatus, niger præſſus.

Scutella,uaſis genus rotundi concaui,quo minutal,ex carne,vel ex oleribus in mēſam exhibet̃ aſcutra, ſicut a mitra mitella,ſeu a ſcutula. Ci.lib.tuſ.Demus ſcutulā dulciculæ potionis aliquid prouideamus.& cibi.

Scutuliſ tenue,ac macrum in quo tm̄ exilis pellicula cernitur dimi.a ſcuto. Ci.lib.ij.de na.deo.Cum pelle caprina, cum haſta cum ſcutulo cum calceolis repandis.

Scutica,pe.cor.genus uerberis e loris facti,a græco σκυτός coriū,vel pellis,quia ex corio fit.Huius dimi.eſt ſcuticula.

Scutriſcū,uaſis genus apud Catonem. Et videtur ex figura græca deriuari a ſcutra.Eſt enim ſcutra uaſis genus, quod & ſcutula dicitur.

Sculna dicitur ſequeſter,quaſi ſeculna a,ſequendo.

Scynifes genus aialis,qđ pēnis ſuſpēdit̃ per aera u olitās ſed adeo ſubtile eſt & minutū vt oculi viſus niſi acute cernētis eludat.Corpus tñ cū inſederit acerbiſſimo terebrat ſtimulo,ita vt quē volitātē qs vidē nō valet ſentiat ſtimulātē.

Scythis idis,genus lapilli. Mar.Vt quarum ſmaragdus vna ſcythis altera.Iaſpis tertia notabat.

Scymnus ſignificat leonis catulum,vt aliaꝝ feraꝝ ſcylacia Iul.Pol. Auctor.Lucr.li.v.At catuli pātherarū ſcymniq; leonum.Eſt & viri proprium nomen.

S ante E

Se duobus modis dr̃,Nā & pronomē,& ꝓpoſitio eſt. Pro nomē aūt qñq; p ſe ꝓfert̃,cum aliquē quippiā in aliū feciſſe oſtendimus,vt hic fatet̃ ſe nocuiſſe mihi. Cuꝫ aūt in ſeipſum tunc geminat̃,& dicimus ſeſe. Se præpoſitio ſemper compoſita inuenit̃,& mō vim ſeparatiuā habet,vt ſeparo,ſeduco mō abnegatiuū,vt ſecurus. Fitq; vt quibuſdā placet a ſemis,quod ſeparationem facit,ſiue a ſecus. Sed magis puto ſemis.& ſecus ſicut,& ſeorſum,a ſe præpoſitione fieri. Componitur vero cum dictione īcipiente,a C, vt ſecedo D,ut ſeduco.E,ut ſedeo.Vnde ſeditio ubi D, interponitur euphoniæ cauſa.G,ut ſegrego.I,ut ſeiungo. L,ut ſeligo.P,ut ſeparo.V,ut ſeuoco.

Sebēnytum urbs in Ægypto ubi & palus, & amnis ſunt cognomines,Vnde præfectura quoq; ſebēnytica,& ſebēniticum.Nili oſtium uocari conſtat,quod in duo alia diuidatur.ſ.in ſaiticum,& mendeſium.

Sebunus pe.pro. Lacus, quem facit fluuius Lolius apud Sarniſcum uallis Calepinæ oppiduꝫ.Hodie vulgus lacum Iſei appellat.

Sebethus pe.pro.fluuius,qui ꝓpe Neapolis mœnia labit̃ toties,a.Iouiano pōtano decātatus.Huius Vergilius Sta. Col.meminerunt,quod quidē nomē ſine r,līa prociildubio ſcribendū eſt,& ſi ſūt qui ſebethrus per r,legunt,teſtis eſt (ut alia omittā) tabella marmorea uetuſtiſſima Neapoli in murorum fundamentis reperta,quę hoc habet.P. Meuius Eutychus ædiculam reſtituit ſebetho.

Sebaſton latine Auguſtum,& uenerabile. Vnde Sebaſtia ciuitas Auguſti nomini dedicata.

Sebritę populi qui aliqñ Sebritæ ab inſulę.Meroe vicina

Secedo is,pe.pro.ſeorſum uado,ſeu ſeorſum uenio.Plau. in Am.Secede huc tu Soſia.Idem in Cur. Fugite omnis abite,& de via ſecedite.Item ſecedere ſignificat ſpaciari & a negocijs uacare.Inde ſeceſſio.

Seceſſus us,mō pro diſceſſus ponit̃ modo pro uacatione, mō pro ſinu ſecretione. Virg.Eſt in ſeceſſu longo locus.

Secerno,is,ſecreui ſecretum,ſignificat diuido.Ci.Secernāt ſe a mali.a bonis.Hinc ſecretum locum dicimus ſolum,& quaſi a cęteris ſeparatū.Et ſecreta mādata,ſecretas litteras, quæ vel nulli,uel paucis cōmunicant̃.Et a ſecretis,cui ſecreta cōmittuntur.Aliquādo ſecernere eſt ſeponere. Cice. Luccio.Quod mihi acciderit optatius ſi in hac ſententia fueris,ut a continentibus tuis ſcriptis in quibus perpetuā rerum geſtarum hiſtoriam complecteris, ſecernas hanc, quaſi fabulam rerum euentorumq; noſtrorum.

Secretarium,rerum ſecretarum repoſitorium.Ioſe.li.xviij. antiquitatum,Philonem ex ſecretario Caius iubet excludi,abſentemq; fieri. Apul.in coſmographia appellat ſecretaria terræ,occultiora ſub terram loca.

Seceſpita culter ferreus oblongus manubrio eburneo rotundo ſolido uincto ad capulum, argento,auroq; fixo clauis æneis ære cyprio,quo flamines ad ſacrificia utebātur,a ſecando dicta. Sue.in Tibe.Nam & inter pontifices ſacrificanti ſimul pro ſeceſpita plumbeum cultrum ſubijciendum curauit.

Secludo,is,pe.pro.ſeorſum cludo,ideſt claudo. Cice.lib.j. Tuſcu.His demum quoddam iter eſſe ſecluſuꝫ a concilio deorum.Quandoq; excludo.Virg.Soluite corde metum Teucri,ſecludite curas.

Seco,as,ſecui,ſectum proprie excido.Colu.lib.ij. Cum ſecueris autem herbam medicam, ſæpius eam rigato. Et quoniam,dum interſecimus,quodammodo uiam diuidere uidemur, ſecare producere ponitur. Virg.lib.vj.Ille uiam ſecat ad naues. Et ſecare eſt ſequi. Idem lib.x. Quæ cuiq; eſt fortuna hodie,quam quiſq; ſecat ſpem. Huius uerbi compoſita ſunt.Conſeco quod eſt etiam ſeu totuꝫ ſeco. Cice.lib.j.offi.Id agendum etiam eſt,vt ea facere,ne uideamur irati ſicut ad urendum,& ad conſecandum,ſic & ad hoc genus caſtigandi raro,inuitiq; ueniemus circūſeco.Ca.de re ru.Quantum putabis ei rei ſatis eſſe uini, tot uites ablaqueato,& ſignato,eaꝝ radices, circūſecato, & purgato.Deſeco deorſum,ſeu de aliqua re ſeco Col.lib. ij.Et bubus cæteriſq; pecudibus optime deſecta præbet̃. Et lib.iij. Si fieri poteſt iuxta aliquem modum ſerrula deſecato.Diſſeco varijs modis ſeco,dilanio. Vide in dictiõe Diſſecatus.Execo extra ſeco,excido. Lac.lib.j.Et eū cū pellice depræhenſum exectis virilibus, ſemiuirum reddidit. Col.lib.iij. Arborem, quam inſerere voles diligenter execato,ea parte, quæ maxime nitida eſt. Inſeco intus ſeco. Idem lib.v.Sequēti deinde anno inſecatur ſuperior pars curuaturæ,vſq; ad medullas.Interſeco per medium ſeco. Perſeco perfectæ ſeco,proſeco ſeco. Vnde proſecta exta, quæ ſacrificijs adhibentur.Pręſeco pręcido ante,ſeu prius ſeco. Colu.lib.iij.Radicem harūdinis acuta falce, pręſectā impendenti pluuia diſponito.Reſeco reſcindo,de aliquo excido. Idem in eodem. Veterem vineam,ſi in ſummo radices habebit,reſecare nolito alioquin etiam nouellam vineam,quæ ex reſectione enata fuerit vini inutile habebis.Cice.in Lel.Pro reſtringo poſuit.Neq; id ad viuum reſeco,ut illi,qui hæc ſubtilius diſſerunt, fortaſſe vere,ſed ad cōmunem vtilitatem parum.Subſeco ſubtus,ſeu paulatim ſeco. Colu.lib.ij.Quædam etiam ſubterraneæ peſtes adultas ſegetes radicibus ſubſectis enecant. Et omnia habent penul.cor.

Sectio modo cōciſio dicit̃ modo pars dimidia,vel aliqua pars bonoꝝ,qua quis mulctat̃. Cæſar.cō.iij. Poſtridie eius diei refractis portis,cum iā defenderet nemo atq; intromiſſis militibus noſtris ſectionem eius oppidi vniuerſam Cæſar.vendidit.i.bona oppidi vendidit ſub haſta his q ſectionem. Feſtus. Ait ſectionem ſignificare iuris perſecutionem,quod fere ideꝫ eſt ſectores enim facta in auctionibus ſectione ius ſuum perſequuntur.

Sectura ipſa ſectio. Pliny.lib.xxxvij.Et quidem Calaides tali ſectura formantur.Item ſecturæ cauernæ ſubterraneæ, quod a terra ſectæ,ideſt diuiſæ ſunt Cęſar cō.iiij.Quibus fortiter reſiſtentibus,vineas:turreſq; egit:illi alias eruptione tentata,alias cuniculis ad aggerem,vineaſq; actis:cuius rei ſunt longe peritiſſimi Aquitani, propterea,ꝙ multis locis ęrariæ ſecturæ ſunt.

Sectile pe.cor.quod ſectum eſt:aut excidi poteſt. Sectile porrum dicitur ſectum,& ſua ſponte cōciſum. Nā ꝓciſum & ſectū introrſus vr̃.Iuue.Quis tecū ſectile porꝝ ſutor.

Sectiuus a,um pe.pro.vt porrum ſectiuum ꝙ folia eius ſæpius ſecentur,ut ꝓfundius creſcat.Duo enim ſunt porri genera: vnum capitatum, alterum ſectiuum. Colu. Porrum:ſi ſectiuum facere velis denſius ſatum præceperunt priores relinqui,& ita cum increuerit ſecari.

Sectores, qui ſpem ſui lucri ſecuti, bona damnatorũ eme/bant in actionibus, ac poſtea pro cōpendio uẽditabant, ꝙ empta ſua ꝓſequantur. Inde a Cice. M. Antonius ſector Pompeij appellaẽ, q̃m in ſubhaſtatione bona Cn. Pompeij redemerat. Ci. pro Roſcio. Neſcis ꝑ iſta tẽpora, eoſdẽ, ſtre ſectores fuiſſe bonoꝝ, & coloꝝ. . tem ſectores ſunt qui ex damnatione accuſati dimidium bonorum expe/ctant, aut certe aliquã partem, & id perſequuntur.

Sector, aris, frequenter ſequor, quod fit, cum quis aliquem ſequi frequentat vt eũ poſſit. vel videre, vel alloqui. Plau. in Ciſ. Anum ſectatus ſum clamore per vias. Eſt & ſecta/ri continue ſequi, vt fit, cum quẽpiam in ſermonibus in ſententijs, in diſciplinis & cæteris factis ſedulo, ꝑpetuoq; ſequimur ac imitamur. Vnde & ſectę philoſophorum. i. ductus. Terẽ. in Eu. Ibi homo cœpit me obſecrare, vt ſibi liceret diſcere id a me, ſectari iuſſi ſi potis eſt. Huius compoſita ſunt. Aſſector conſector, Lact. i. li. j. Qui, ſi aſino, aut ſui aut cani facultas loquendi tribuatur quer iſq; ab his, quid ſibi velint, cum fœminas tam rabide conſecti/tur, vt vix diuelli queant. Inſector perſequor.

Secta, a ſector, ſeu a ſectus ductus fieri cōſtat. Ea inter pl̃ios eſt, aut pl̃is ſimiles, vt Platonici. Ariſtotelici. A græcis heręſis dicitur. Col. lib. ij. Quare antiquiſſimum eſt formas huius operis conſcribere, quã velut ſectam, legẽq; in proſcindendis agris ſequitur agricolæ. Hinc conſectaneus q eiuſdẽ ſectę eſt. Aug. li. x. de ci. Quãto humanius. & tolerabilius conſectaneus tuus platonicus Apul. errauit.

Sectarius veruex, qui gregẽ agnorum præcedens ducit.

Sectacul i dimi. a ſecta quaſi ſeq̃la q̃dã & ꝑpagatio. Apule. Occępiũt ſciſcitari q̃lis ei maritus, & vñ nataliũ ſectacula

Secula. pe. cor. falx a ſectando dicta hac vtũ/ (ꝑueniret. tur, qui in pratis herbas ſecant.

Securis inſtrumentũ, ad ſecanda ligna, quaſi ſemi quiris vt inq̃t Ser. Sabini. n. q̃rim haſtã appellãt. Vir. lib. xj. Æratas quatiens Tarpeia ſecurim. Huius inſtrumẽti inuẽtrix fuit Pentheſilea amazō. Vñ & amazões ſecurigerę a poetis di/ctę ſunt. Aliquando ſecuris ponitẽ. pro dignitate, & magiſtratu q̃m cōſules hẽbant. xij. lictores qui geſtabant faſces uirgaꝝ ſecuribus alligatos. Huius dimi. eſt Securicula.

Securus tranq̃llus qui ſine cura eſt, quaſi ſeorſum, a cura q caſus humanos aĩo ſuo elato inferiores putat. Et differt a tutus ꝙ ſecurus dicatẽ is, qui nō timet, etiam ſi immineat periculum. Tutus eſt extra periculum, q̃uis etiam timeat Aliquãdo ſecurus capitur, pro contemptore. Vir. Securus amorum germanæ. Hinc ſecuritas, tranquillitas.

Securo, as, ſecuꝝ facio. Aug. li. Soli. Quæ cum cōſidero, cōtremeſcũt oĩa oſſa mea, q̃m nō ſecuraẽ hōuiuens ſup ter/ram. Et li. ij. acad. At ſi in quoq; fortaſſe ab errauero ſecurabis id, vt deinceps hmõi delegationẽ non pertimeſcam.

Secale, pe. pro. frugis genus tantum ad arcendam famem vtile fœcunda ſed gracili ſtipula. Huic miliũ miſcetur pa/niſq; fit melior.

Secors, & ſocors, dicaẽ qui in corde nihil ſe ad probitatem exercet, & qui tardus, vel negligẽs eſt in cōſulẽdo, medicã/do, ꝓſpiciẽdoue, qd opus ſit facto. Cōpoſitum nomẽ ex ſe & cor, quaſi ſeorſum a corde. Vñ ſecordia, & ſocordia, pro ipſo vitio, quo, qs in hmõi tardus aut negligens eſt.

Secubo, as, pe. cor. & ſecubo is, ſignificat ſeorſum ſeiun/ctim cubo Oui. ſecubat inuacuo ſola puella toro Proper. Miles depoſitis annoſus ſecubat armis. Liui. lib. xxix. per iocum adoleſcens vetat eam mirari ſi per aliquot noctes ſecubuiſſet religio is ſe cauſa vt voto pro ualitudine ſua facto liberetur.

Secundus, a um, quod imediate ſequitur primũ, ideſt qd ſecũdo loco eſt, & tam numerũ q̃ ordinem denotat, per tranſlationem ponitur pro proſpero, ꝙ ita vti volumus, ſecet. i. ſequatur vel ꝙ quæ adſunt proſpera eſſe dicuntur. Hinc ſecũda fortuna quæ vel nobis adeſt vel nobis ob ſe quitur. Et res ſecũdę, q ꝑ nr̃o deſiderio ſequũtur. Virg. Et ſeruare modũ rebus ſublata ſecundis. Et ſecũdo flumine nauigat, qui aqua ſequente nauigat. ideſt in eam partem fluentem ad quam tendimus. Sicut aduerſo flumine na uigat qui contra aquam nauigat.

Secũdũ aduerbialr̃ ponitẽ pro iuxta, ſiue ꝓpe. Nã quod ſecũdo loco eſt, ꝓpe eſt. Ser. Sul. Duo vulnera accepiſſe unum in ſtomacho alterũ in capite, ſm aurẽ. Vir. ſm flumina dixit. i. iuxta. Aliquando ſumitẽ pro poſt quaſi ſecũdo loco. Quin. Nã quod vnus mihi ſm patrẽ fortuna videbatẽ paraſſe ꝓſidiũ id ego ſperare in alia ſorte nō poterã. Cic. Proxime aũt & ſm deos, hoies hoibus maxime vales eẽ pñt. Aliquando ſignificat pro, ut ſm te litẽ do. ſm me iudi/ca. i. pro te, pro me. Sue. in Claudius. Abſcendib⁹ ſm pñtes dabat. Aliq̃n in vt ſm qetẽ. i. in qete. Idẽ in Aug. Affirma uit ipſus eẽ, cuius imago ſm qetẽ ſibi o! ſeruata ſit. Aliq̃n ſup. Sal. in Iug. ſm ea vti deliberetis vtere. Aliq̃n ad emu/lationẽ vt ſm Pythagorã uiuo. i. ſilr̃ illi. Aliq̃n eam vim habet, quã iuxta ſnĩam vt ſm Platonẽ, ſm Ariſtotelem.

Secũdo aduerbiũ. Mō ſignificat vt primo ſecundo, tertio. Mō bis vt ſecũdo cōſul. i. bis cōſul. Et ſecũdo eum monuerim. i. bis, Modo rurſus. Cice. Semel hoies allocutus fue/ram, an ſecundo mihi redeundum eſſet ignorabam.

Secundo loco ornate dicitur, pro eo, quod eſt ſecundo.

Secũdæ, aꝝ, tm̃ plr̃ pro membrana illa q̃ partus obuolutus vtero ꝓdit. dictę, ꝙ naſcẽtẽ infantẽ ſequitur. Pli. Braſſicæ ſemen contra ardorẽ febriũ facit, & ſtomaci vitia, & ad ſecundas. Hæ etiam uolucrum appellantur.

Secũdarius. a. um. q̃ſi ſecũdi ordinis. V: panis ſecundarius vel garis dr̃, & cibarius. Sue. in Augu. Cibi minimi erat, atq; vulgaris fere ſecundariũ panẽ, & piſciculos minutos maxime appetebat. Pli. li. xviij. Preterea floris ſemodiũ, & cibarij, qd ſecũdariũ nocãt ſextarios q̃tuor, furfuris, ſexta/rios totidẽ. Hic ẽt ſcd̃s dr̃. Hora. Paſti ſiliq̃ & pane ſcd̃o.

Secundo, as, ꝓſpero. Proſper. Iã liqdũ nautis aura ſecundat iter. Hinc obſecundo, as, de quo alibi.

Secus, ꝓpoſitio ſignificat ꝓpe. Hoc eſt, quod ĩ mẽte ſecat. i. ſe/quitẽ vt ſecus decurſus aquaꝝ ſerũtur ſalices. Aliq̃n eſt ad/uerbiũ, & ſignificat alr̃ ꝓſertim, q̃n nō, vel aut ſecũ comites hẽt. Vir. Haud ſecus Androgeus viſu tremeſcũt abibat.

Secius q̃dã, a ſecus deriuant q̃das a ſero. Vñ q̃nq; ſumitẽ, pro poſitiuo, q̃nq; pro minus, vel tardius. Vir. Nec ſecius ois in unguẽ arboribus poſitis ſecto via limite, quadret. Apul. Nec eo ſecius approbabitẽ tibi nunc ẽt firmitas animi mei. Actius, Si forte paulo q̃ ventũ ſecius.

Secũ a veterib⁹ dicebatẽ libũ q̃d in ſacrificio ſeceſpita ſecatẽ.

Seclusa ſacra, a priſcis dicebantẽ q̃ græci myſteria appellant ab eo. ꝙ ſeparata ac ſeorſum clauſa, a nobis ꝑpter ſcitatẽ aliq̃; eẽ debeãt, hinc. Pli. ſacra q̃dã appellat optanea ꝙ in opto occulta ſint, ne oculis ꝓphanoꝝ obuia polluantur.

Sed coniunctio quandoq; inceptiua eſt Teren. in An. Sed Pamphilũ video pro atq; quandoq; diſcretiua vt ſi dicas. Non ſapiens, ſed miſer es.

Sedeo es ſedi, ſeſſum q̃uis neutrũ ſit. Inuenitẽ tñ in tertia pſona paſſiuæ uocis placitũ. Hie. li. iij. Re. Et domũcula in qua ſedebatẽ ad iudicãdũ erat in media porticu ſimili ope. Cōponitẽ aũt ſedeo, a ſe, & eo q̃ſi ſeorſus eo. Nã ſeorſum ire videmur & quaſi a cęteris ſepari, dũ ſedemus. Quidaꝫ a do fieri exiſtimant, ꝙ qui ſedet ſeorſum dare ſe videtur. Eſtq; ſedere oppoſitũ ſtare, ſeu ꝑgere. Pla. Si nō, vbi ſedeas locus eſt, at eſt vbi ambules. Dicimuſq; ſedeo ſup equus, & ſedeo equo. Hie. in li. Nu. Stetit angelus dñi in uia cōtra Balaã qui ſedebat aſinę. De auib⁹ ẽo ſedere dr̃, in loco al/tiorę eſſe. vt paſſer ſedet in tecto. Cornix ſedet in arbore. Vir. Noctę ſedens ſerũcanit ĩportuna p umbras. Quin. ut ſi quæratẽ an ſit credibile ſup caput Val. pugnãtis ſediſſe, coruũ. qui os oculoſq; hoſtis galli roſtro. Atq; alis eũ obũbraret. Ita. n. de auib⁹ ſedere dr̃ vt de hoie. dus ſedet ſuper equũ quæſiq; mō, aut quẽcũq; corpis habitu ibi maneat. Aliq̃n ignauiã, ceſſationẽq; denotat. Vir. Sedeãt ſpectẽt/q; Latini. Ter. An ſedere oportuit domi vginẽ. tã grãdẽ? Aliq̃n ſedere ponitẽ ꝑ placere, & tũc cũ dicto conſtruitur.

Vir. Idq;

Vir. hiq; ꝑlo ſedet Æneæ probat Auctor. Aceſtes. Hier. in deutero. ſi autẽ poſtea non ſederit animo tuo dimittes eam liberam. Aliqñ pro manere, imorari. Li. li. iij. de ſecũ. bel. pu. Id horreum fuit præſidiũ pẽni? ſedentibus ad Trebiam. Aliqñ ſedere eſt cõſilium capere, cõſiderare, vt celſa ſedet Æolus arce, & Turnus ſecreta valle ſedebat. Plau. ſine iuxta aram ſ. deam & dabo meliora cõſilia. Et ſm Augures, ſedere eſt augurium captare. Nam poſt deſignatas cœli partes a ſedentibus captunt auguria. Item ſedere, ponitur pro habitare. Vñ dicimus xp̃m ſedere ad dexteram patris quõ dicimus de quocũq; hoĩe, in illa patria ſedit per tres annos. Nunqd ſedit, & nunq̃; ſurrexit: ideo hoĩum habitationes ſedes dñr vbi habitanẽ ſedes, nunqd ſemp ſedeẽ, non ſurgiẽ non ambulaẽ nõ taceẽ, & tus ſedes vocantur. Huius verbi cõpoſita ſunt Aſſideo. Cõſideo ſimul ſedeo. Ci. li. acad. Cõſedimus oẽs tũ Var. ita extorſus eſt. Circũſedeo, diſſideo, deſideo inſideo, obſideo. ꝑſideo poſſideo, reſideo, ſubſideo & ſupſedeo. In qbus ſyllaba ſi corripiẽ.

Sedere ad eurotam eſt nihil agere.

Sedes, locus in quos ſedemus, quæ & ſella, & ſedile dr̃. Interdũ poniẽ pro habitaculo, ac domicilio. Cęſar. Creſcente. n. populi multitudine, mutare ſedes ſtatuerũt. Interdũ pro ſepulchro. Vir. ſedibus, vt ſaltẽ placidis in morte quieſcam. Interdũ pro podice, & ani circulo. Galenus. Fiunt de nigra cholera qñ in venas circa ſedes denſius inciderit. Pli. lib. xxiij. Cinis ſarmentorũ, vitiumq; & vinaceorum cõdylomatis, & ſedis vitijs medetur.

Sedicula parua ſedes, ſicut ædicula, ab ædes.

Sedile, pe. pro. locus ad ſedendum, a ſede dictum.

Sedentarius a um, qð ſedendo fit. Vñ ſedentariũ laborem dicimus qui ſedendo cõtrahiẽ. Apul. Vt & fatigationẽ ſedentariã inceſſus uegetatione diſcuterẽ. Et ſedentaria opa quæ ſedendo fit. Col. Neq; n. ſedentaria eius opera eſt, ſed modo ad telam debebit accedere, modo eos, qui cibum familię cõficiunt, inuiſere, vbi ſedentaria opera accipiẽ, pro deſidioſa. A Pli. in panegyrico dr̃ ſedentaria ſenatus aſſentiendi neceſſitas qui ſedens aſſentiri cogebat truculento, ſedentarię artes, & ſellularię quæ a ſedentibus per ocioſitates exercentur. Sedentarij, qui ſedendo opus faciũt, ſicut ſutores, vt eſt apud Plautum in Aul.

Sedum herba, quæ & ſemper viua dicitur, a ſemp ſedẽdo, vel vt Merula inquit quã Anagoꝛ alio nomine vocant, hanc alij Sadum, alij ſeſuniũ vocant naſcitur in tegulis, & apud noſtros Bergomates. Oregna dicitur.

Seduculum, quaſi ſuduculum dictum genus flagelli eſt, qð vapulantes ſudare faciat.

Sedulus pe. cor. teſte, Donato, & Nonio dr̃, qui ex animo & ſine dolo inſtanter intentus eſt, vt ſit, quaſi aſſiduus qa negligentes doloſi dñr. Hinc ſedulitas, pro inſtãti, & fideli officio, ac diligentia. Sedulo aduerbiũ, ſecus a dolo, ſiue, vt dicere ſolemus realiter, inſtanter diligenter quaſi aſſidẽdo, hoc eſt ſine intermiſſione. Augu. li. v. confeſſio. Sedulo agere cœperam propter quod veneram.

Seditio a ſe, hoc eſt ſeorſum & itio cõponiẽ, qð nomẽ ſit, ab eo, is, niſi velimus ab ipſo verbo eo cõpoſitionẽ initam fuiſſe, vt ſit ſedeo is, q̃uis in vſo nõ ſit. Ci. li. vj. de rep. declarat ſeditionis ꝓprietatẽ a diſſenſione ciuiũ dictã eſſe, qꝛ ſeorſum eunt alij, ad aliũ. Eſt. n. ꝓprie, cũ ꝑpl'o diſcordante, itur ad manus, qualẽ deſcribit Vir. Ac veluti magna in populo cũ ſępe coorta eſt Seditio, ſęuitq; animis ignobile vulgus. Iamq; faces, & ſaxa volant, furor arma miniſtrat. Sic ſeditio in exercitu dr̃. in claſſe, in cãpo, & vbicũq; eſt multitudo hoĩum. Hinc ſeditioſus qui ſeditionẽ amat.

Seditionarius qui ſeditionẽ facit. Vñ ſcribiẽ di. xlvij. Seditionarios ſtatuimus nunq̃; ordinandos clericos.

Sedo, as, a ſe, & do cõponiẽ, & multa ſignificat, vt ſunt ꝛ3, de qbus agiẽ, quæ tñ ad vnũ redeunt. ſ. mitigo placo. lenio, remoueo. freno, extinguo, & alia. Sal. Namq; aius impurus dijs hoib uſq; infeſtus, neq; uigilijs, neq; quietibus ſedari potuit, ita cõſcientia mentẽ excitaꝫ uexabat. i. pacari.

Ci. li. iiij. ad Herẽ. Et hic ſi. lens q̃ maxime loquaẽ, neq; habeat, qui ſuam ſuã ſedet. i. extinguat. Alię & ſignificationes legentibus obuenient. Quidam cum diph. ſcribunt vt ſit ſędo quaſi ſæuũ do. hoc eſt ab ira, & furore, ad lenitatem animũ reuoco. Hinc ſedatio, de qua Cice. li. j. offi. Temperantia, & modus oĩſq; ſedatio perturbationũ animi.

Seduco, is, pe. pro. ꝓprie ſeorſum duco, ab alijs quaſi de rebus aliqbus locuturus. Cic. Treb. Quod a te uiro optimo ſeductus eſt tuoq; beneficio adhuc uiuit hęc peſtis. Plau. in Aul. Eo nunc ſecreto ego te huc foras ſeduxi. Ci. li. j. tuſ. ad animũ tranſtulit. Cum a negocio oĩ auocamus aĩum, quid inquã agimus niſi animus ad ſeipſum aduocamus ſecũ eſſe cogimus, maximeq; a corpore ſeducimus. In malam partẽ per tranſla. ſignificat decipio. Ter. in An. Etiam nunc me ſeducere iſtis dictis poſtulas. Cice. pro Flac. Vſus eſt pro depono cum inquit. Remittant ſpiritus, comprimant animos ſuos ſeducant arrogantiam.

Seductile, pe. cor. quod ſeduci. i. decipi poteſt. Aug. lib. ij. c 6. Calcabat me inimicus inuiſibilis, & ſeducebat me, quia ego ſeductilis eram.

Seges proprie fruges eorum ſeminum ex quibus conficiẽ panis nõdum demeſſa. Vir. li. j. Geor. Hic ſegetes, illic veniunt fœlicius uuę. Et quoniaꝫ ſatio fieri non poteſt, niſi adſit terra, quæ vt ludi mater ſemen recipiat atq; fruges cõcipiat, ideo terram ipſam ad accipienda ſemina ſubactam nondum ſatam ſegetem appellant. Nam qñ ager ſatus eſt noualis diciẽ. Vnde Var. ait. Seges diciẽ qð aratum, ſed nec dum ſatũ eſt, a ſatu. i. ſemine. Vir. Illa ſeges demum votis rñdet auari Agricolę, bis, quæ ſoleꝫ bis frigora ſentit. Pli. lib. xviij. Segetes, quæ interquieuere, fundunt roſam odoratiorem, ſatiua adeo terra non ceſſat parere.

Segetia dea, quã priſci colebant, vt lętas faceret ſegetes.

Segmenta proprie, ſegmina. i. ſectiones, a ſecando, quaſi ſecamenta, & ramenta c, in. g, mutata, vt a fingo, ſigmentũ a ſtringo, ſtrigmentũ. Quod ex Plinio intelligi poteſt, cum ſecandoꝝ marmoꝝ rationẽ afferetis, ait lib. xxxvj. Craſſior arena laxioribus ſegmẽtis terit. & plus erodit marmoris. Gelli. Vnguium dialis, & capilli ſegmina, ſubter arborem fœlicem terra operiunt. Hie. Segmẽta eborijs, in medelas varias aſſumunẽ. Segmenta etiaꝫ inciſuræ, & virgulæ ſectæ, ex gẽmis & vnionibus. vnde partes, & vt ita dicaꝫ, membra mundi, in quæ vniuerſa terra digeritur quæ noſtri circulos græci paral:llos appellant, & climata ſegmenta dicunẽ. Pli. li. vj. Plura autẽ ſunt ſegmenta mundi, principium habet Indiæ pars verſa ad hauſtrum, pateṫq; vſq; ad Arabiam, & rubri maris accolas. Idem. Quod ſupereſt terrarum tribus aſſignatur ſegmẽtis. Et quoniam ornamẽtum colli, quod monile vocatur, ex ſegmentis fieri conſueuerit. i. ex bracteolis argenteis aureiſue ſegmentũ etiam appellatur. Vale. maxi. Datum eſt mulieribus vt ſegmenta aurea geſtarent. Iuue. Segmenta, & longos habitus, & flãmea ſumit. Sunt tamẽ qui ibi ſegmenta interpretenẽ faſciolas, quæ in ordine veſtis extrema parte aſſutę iunctęq; ornamento ſint indumentis muliebribus, vel qbus noua nupta amicitur, vt ait probus. Alij accipiunt pro margaritis, & murenulis, hoc eſt torquibus.

Segmentatæ veſtes, dicũtur purpureæ, ſegmentis. i. bracteolis, laneolis, meandris, & orbiculis varieganter intextæ. Oui. li. iij. de arte. Quid de veſte loquar nõ iam ſegmenta requiro. Nec quæ de tyrio murice lana rubet. Quicqd etiaꝫ & tenuiſſimis ſegmentis vermiculatim cõpoſitum eſt etiã ſi ſegmenta lignea ſunt, ſegmentatũ dicitur. Iuuen. i. Et ſegmẽtatis dormiſſet paruula cunis, Id eſt vermiculato emblemate pictis, vel præſegminibus. i. tenuiſſimis ligneis ramentis, ac verſicoloribus depictis q̃uis etiã intelligi poſſet ſegmento tectis, hoc in pauimentis Teſſelatus dicitur, de quo alibi. Ornamentum quoq; equorum, a collo in pectus prępendens Segmentum dici poteſt.

Segmen idem quod ſegmentũ, id eſt ſectiones, a quo fiunt præſegmen, & reſegmen.

Segmentarij qui veſtes, ex auro laborant.

Segnis, quaſi ſcorſus, a recto nitens ꝗ interpoſita, cauſa eu/phonię. Et forte magis ad differentiam ſenis componitur igitur ſegnis, a ſe, & nitor. Vel dicit ſegnis, quaſi ſine igne. Vnde ſegnis homo.i.tardus, & ignarus, ſicut ecõtrario ar dens pro feſtinante, & acuto ingenio. Vir.li.iij. Haud ſe/gnis ſtrato ſurgit Palinurus, & omnes explorat ventos. In/terdum ponitur pro infœcundo & inutili. Idem lib.j. Ge. Segniſq; horreret in aruis Carduus. Hinc ſegnities ſiue ſe/gnitię tarditas negligentia ad agendum ꝙ vt Feſt. inquit, ſic ſine nitendo, quid vile, & honeſtum. Socordia vero eſt negligentia in cõſulendo meditando, proſpiciendo, quid opus ſit facto. Teren. in An. Enim vero Daue nihil loci eſt ſegnitię neq; ſocordię. Quãdoq; ſegnities dicit infœcũdi/tas. Pli. Hinc negligẽtia cultoꝝ, hinc agroꝝ ſegnities. Legit & ſegnitas pro ſegnitia. Cice. li. de orato. Et qñ de pruden/tia diximus, caſtigemus etiam ſegnitatem.

Segobriga oppidum Celtiberię, vbi Sertorius, & Metellus prælium commiſere.

Segrego as pe.cor. ex ſe, & grego. Vñ & congrego quę ſunt contraria. Eſt enim ſegregare ab aliorũ numero, vel ſocie/tate, vel grege ſeparare. Teren. in Ecy. Nam ſi ita eſt, vt hæc nunc Pamphilum vere a ſe ſegregarit.

Segor fuit quinta ciuitas poſt ſodomas & ſeboim, quę ad preces loth parua ſeruata eſt.

Seir mons in terra Edom, in quo habitauit Eſau. in regio/ne Gabalena, quæ ex eo, quod Eſau piloſus eſſet, & hiſpi/dus, ſeir.i. piloſi nomen accepit.

Seiugi, & ſeiuges pe.cor. dicuntur equi ſeni ad unum currũ adhibiti. Apule. in Floridis: Vir, cui omnes prouinciæ, quadriiuges, & ſeiuges currus ubiq; gentium ponere gra/tulantur.

Seiungo, ſeorſum iungo, & per ſe pono, ſiue ſeparo. Cice. Lentulo. Tibi autem multo notior atq; illuſtrior meus in te animus eſſet, ſi hoc tẽpore omni quo ſeiuncti fuimus, & una, & Romæ fuiſſemus.

Selemetes lapis in Perſide cuius interior candor, ut ſcribit. Aug. li. xxj. de ci. dei. Cum luna creſcit, & deficit.

Selibra dimidia libra.

Seligo, is, pe.cor. ſeorſum colligo, ſecerno. Cice. de opti. gene re dicendi. Quę exempli ſelegiſſem, niſi uel nota eſſe arbi trarer, uel poſſe eligere, qui quęrent.

Selectio, a, ſeligo, is, idem qđ electio. Cice. lib. de fi. pyrrho & ariſto ſelectione ſpoliabant.i. non ponebant aliquã dif ferentiam in rebus appetendis, aut fugiendis.

Seliquaſtra genus ſedilius eſt antiqui generis, d, littera in l, conuerſa, ſicut, & in ſella, & ſolio factus eſt, quę omnia a ſedẽdo dicta ſunt. Iginus Caſſiopæa ſedens in ſelliquaſtro collocata eſt. At Siliquaſtrũ herba hortenſis, quę alio nõie Piperitis nominatur, ut meminit Plinius.

Sella quaſi ſeda, a ſedendo. Et erat apud Romanos magi/ſtratuũ ędilis, & pretoris ſedes, quã per urbem ius dicẽtes comportabantur. Gręci autem δίφρον ſellam dicunt.

Sellaria dicta ſunt loca, in quibus ſedes diſponi ſolebant. Pli. li. xxxiiij. Atq; ex omnibus quę retuli, clariſſima queq; in urbe iam ſunt dicata a Veſpeſiano principe in tẽplo pa/cis, alijſq; eius operibus uiolentia. Neronis in urbem cõue cta, & in ſellarijs domus aureę diſpoſita. Suet. in Tibe. Se/ceſſu uero capreñſi etiam ſellariam excogitauit ſedem ar/canarum libidinum. Huius dimi. eſt Sellariola. Mar. In ſel lariolis uagus popinis.

Sellularij opifices, qui ſedendo opus faciunt quos Liui. lib. viij. ſcribit militię minime aptos. Sic ſedentarium opus, de quo ſupra.

Seleucus fuit unus ex principibus Alexandri, qui primus, poſt Alexandri mortem, regnauit in Syria annos. xl. Fue/runt & alij Seleuci.

Seleucia, prima Syrię ciuitas ut inquit Stra. iuxta quã. Orõ/tes affluit amnis hanc alij, a Nicanore. alij a Nicatore cõ/ditam ferunt. Stra. Seleuciam inquit, ad Tygrim amnem, iuxta Babylonem trecentis fere ſtadijs Seleucus Nicator ex ædificauit. Ptol. Tres ſeleucias facit. Pieriam ad Euphra/tem, ad bellum ſcribit Pli. lib. vj. ſeleuciam plerunq; Me/ſopotamiam dictas fuiſſe conditamq; in confluente eu/phratis foſſa perducta, hęc prius Alexandria ab Alexan/dro condita uocabatur, ſed mox a. barbaris excıſa, hu/ius circuitus in ſtadia. lxxv. diffunditur Margus fluuius eã interfluit.

Selinus, pe. pro. nomen fluuij, a quo etiam oppido nomẽ datum eſt. Sylius. Necnon qui potant hipſamiq; albynq; ſonores Selinus.

Selinon, latine Apium, a quo Petroſelinon. Selinis urbs a ſelino, ꝙ ibi plurimum naſcitur.

Semantini populi orientaliũ extremi, ac pene incogniti.

Semel aduerbium, quaſi una, non diui im, uel uno, ut ita dicam, tempore. Nam quod ſemel fit nullam recipit diui ſionem. Aliquãdo accipitur, pro uno loco, pro omnibus, ſiue ſummatim, aut in ſumma. Quin. deniq; ut ſemel fi/niam ſic fere componendum, cum pronũciabis, erit. Idẽ. Et ut ſemel omnia complectar. Vnde & pro immutabili/ter, & irreuocabiliter poni conſueuit, quia, qđ ſemel tantũ fit, non habet regreſſus, ut rurſus fiat. Hiero. in pſal. Semel locutus eſt deus duo hęc audiui. Aliquãdo ſignificat cito. Vir. Qui ne quid tale uideret pro cubuit moriens, & hu/mus ſemel ore momordit. Oui. Nulla reparabilis arte læſa pudicitia eſt deperit illa ſemel.

Semele pe. cor. Cadmi filia, de qua Proper. Narrabis ſeme/le, quæ ſit formoſa.

Semen, quaſi ſerimen, a ſero is quod etiam de virgultis, & ſurculis dicitur, vnde arbores ferunt & quæ ex ſeminario transferunt. Vir. Seminibus poſitis ſupereſt deducere ter/ram ſæpius. Col. lib. iij. Si compluribus vindemijs eundẽ tenorem ſeruarint ex eiuſmodi vitibus lecta ſemina mul tum bonumq; vinum præbebunt. Eſt & ſemen frumen ti genus, qđ zeam appellant ſimile farri. Ex ea alica fit præ/dura res.

Seminium idem, quod ſemen vel herba, vel quid produci/bile. Col. lib. ij. Nonnunq; ſuperfuſa terra latentibus ſemi nijs. Quandoq; accipitur, pro ſeminis lucro. Plau. in Ru. Venundatur merces non hoc ſuo ſeminio.

Seminarium eſt locus, ex quo transferuntur plantę in alias terram. Nam ſemen effoditur in ſeminario, & plantulæ illic enatæ transferuntur, vt in agrum bene ſubactum in ordinem digerantur. Col. lib. iij. Qui vineam, vel arbuſtũ conſtituere volet, ſeminaria prius facere debet. Sic enim ſciet, cuius generis vitem poſiturus ſit. Idem lib. vj. Ope/ram dabit, ne emortuis arboribus rareſcat, ac primã quã/q; ſenio ac tempeſtate afflictam ſummoueat, & inuicem nouellam ſobolem ſubſtituat. Id autem facile cõſequi po/terit, ſi vlmorum ſeminarium paratum habuerit. Aliquã do ſeminarium dicitur arbor de qua aliquid ſumitur, vt plantetur. Idem. Satoris officium eſt, de ſeminario trans/ferre plantam.

Seminarius, a, um quod ad ſeminandum pertinet. Amb. Ineſt naſcentibus ſingulis, aut ſemen, aut virtus aliqua ſe/minaria.

Sementis, fœmi. gene. ſignificat ipſam ſationem, ſeu ſemi/nationem. Pli. lib. xviij. Sunt, qui properent, atq; ita pro/nuncient feſtinatam ſementem ſæpe decipere. ſerotinam ſemper. Colu. lib. xij. Quibus magnis ſementis præpara/tur. Liui. Vt Campani ſementes facere poſſent. Accipitur nõnunq; pro ſemine. Hiero. in Gẽ. Et habens vnuſquiſq; ſementem iuxta genus ſuum. Ouid. lib. j. Faſto. Villice da requiem terræ ſemente peracta. Nonnunq; pro ſeminan/di tempore. Colu. lib. ij. Prima ſementis rarius ſerere per/mittit, nouiſſima ſpiſſius poſtulat. Hæc primum tempus ſationis. Idem ſeminari debet poſt æquinoctium media fere ſementi læto ſolo.

Sementiuus, a, um vt diſtin. v. Et ſunt verba Gregorij. Ab omnibus quoq;, quæ ſementiuam trahunt originẽ carnis

ieiunemus

triunemus, a lacte videlicet caſeo & ouis.

Sementicus, a, um, pe. cor. qđ ſeminari põt. Pli. lib. xviij. Sementica aũt triticũ hordeũ frumẽta multis radicant fibris.

Semẽto, as, ſemen produco. Idem in eodem. Eſt in primis inutile enaſci herbas ſementaturas.

Sementinæ feriæ, a ſemente quæ ideo inſtitutæ ſunt, vt ſementem maiorem facere poſſent.

Semino, as. notæ ſignificationis. Col. Seminari debet hordeum, poſt æquinoctium per tranſlationes ſignificat ſpargo diuulgo. Lact. i. lib. iiij. Et cultum dei per totam terram ſeminaret. Huius compoſita ſunt Diſſemino quod ẽ varie, vel diuerſis locis ſemino. Hieronymus in Gene. Tres iſti ſunt filij. Noe, & ab his diſſeminatum eſt omne hominum genus ſuper vniuerſam terram. Inſemino intus ſemino. Gel. Talemque. & morbos ſenſim, atq; in diem longam viſceribus inſeminare. Superſemino. Aug. Venit diabolus, & ſuperſeminauit eos, quos malos filios dominus interpretatur.

Semis ſignificat dimidium, vt ſemideus, ſemiuiuus. Aliqñ accipitur pro media libra. Verum quandoq; indeclinabile eſt, vt duos, & ſemis cubitos habet. Quandoq; ſemiſſis genitiuũ facit. Hie. in Exo. Duos cubitos. & dimidium tenebit longitudo eius, & cubitũ, ac ſemiſſem latitudo.

Semiſſis genus menſuræ ideſt cubiti pars, & monetæ. Semiſſis homo dicitur homo vilis, & quaſi ſemihomo. i. modicus puſilluſq;, non iuſta hominis magnitudine, ſed dimidiata, ſicut ſemiſſem ſemiaſſem dicimus. Vati. Ciceroni. Simus vero ſemiſſis homo contra me arma tulit. Semiſſis vſura dicitur quoties de centum nummis ſenos nummos vſure nomine percipitur, ob id Ciuilis, & modica, a Plin. dictæ ſunt, tanto minoribus quæ trientes & quadrantes appellantur Capitol. in Alexi. Trientarium fœnus aut cum vt equiſſimum & leuiſſimum exercuiſſe ad vſum reipubli.

Semianimis, quaſi exanimatus. Semicirculus medius circulus. Semiplenus, nõ perfecte plenus.

Semimetrum pe. cor. media menſura.

Semiplagium paruum rete.

Semeſum pe. cor. ſemicomeſtũ. Eadem. n. forma dr̃, qua Ambeſum, & comeſum. Sue. in Tibe. Solẽnibus ipſe cœnis pridiana ſæpe, ac ſemeſa obſonia appoſuit.

Semiplotia ſoleæ quibus vtebantur in venando, quo planius pedem ponerent.

Semeſtris luna dicitur, cum menſis medius permenſa eſt ſpacium. Semeſtris res, quæ eſt ſex mẽſium. Semeſtre aurum, ſex menſium annona pecuniaria.

Semimares pe. cor. ſemiuiri non perfecte uiri. Idem ſignificat ſemiuir, pro eunucho.

Semicinctium ſuccinctorium, & medium hominem cingit. i. veſtit. Eſt n. genus veſtis breuiſſimę, quo venter & velanda teguntur. Hie. cõtra Rufi. Hoc ſolum requiro, ab eximia ſanctitate & cenſura tua cuius cũta eſt puritas, vt ad ſudaria ſemicinctia tua demones fugiant cuius exemplum in ſcribendo ſequaris.

Semiferus pe. cor. non prorſus ferus, vt ceruus.

Semuncia dimidia uncia. Perſi. Sed nullo thure litabis Hęreat in ſtultis breuis. vt ſemuncia recti.

Semiuſtus, dimidia parte vſtus. Seminudus dimidia parte nudatus. Semirutus penul. cor. ex parte dirutus. Semipes dimidius pes. Semiuiuus ideſt, quod ſemimortuus, & quandoq; debilis dicitur, & vigoris exigui.

Semiſpathium breuior enſis.

Semitogius breuis, & quaſi dimidiã toga, a quo Semitogatus.

Semiuocales, quaſi dimidiatum vocalium ſonum habentes.

Semita, penul. corre. quaſi ſemiter, uia arcta, dimidia via. Eſt enim minor, quam via. Vnde ſemito, tas, de quo in dictione Limito.

Semiquinaria diuiſio eſt, cum in ſcandendo quinq; pedes, per dimidium diuiduntur, ita, vt poſt duos pedes vltima dictionis ſupereſt. vt Arma virumq; cano. Semiſeptenaria diuiſio cum id fit in ſeptem pedibus, vt Arma virũq; cano Troiæ.

Semodius, quaſi ſemiſmodius. Iuue. Et tamen vno ſemodio ſcobis hæc emendat ſeruulus vnus.

Semiramis, is, vel, idis Vnde accuſatiuus ſemiramim vel ſemiramidem, facit fuit nomen Aſſyriorum reginæ Nini regis vxoris, quæ mortuo viro, res præclaras geſſit. Verus eadẽ impudica & mollis fuiſſe traditur, utpote, quæ filij concubitum expetierit, & equum vſq; ad coitũ adamaſſe dicatur. De hac Plutar. in apophthegmatis ſcribit Semiramis, quod ſibi ſepulchrum conſtruxerat inſcripſit litteris. Quicunq; rex pecunijs indiguerit, patefacto monumento, quot voluerit accipito. Itaq; Darius ſublato lapide pecuniarum nihil inuenit, ſed alias reperit litteras, quæ hæc dicerent. Ni malus uir eſſes, ac nummis inſatiabilis, cadauerum loculos non mouerres ſemiramis lingua ſyria autem ſignificat. Namq; ab auibus adhuc infans nutrita dicitur, ſcribit Vale. Maxi. Dum die quadam, circa cultum corporis occupata eſſet, & nunciaretur illi. Babylonem defeciſſe ſoluta adhuc altera parte crinium, protinus ad eam expugnandam cucurrit, nec prius decorem capillorum redegit in ordinem, q̃; tantam vrbem in ſuam poteſtatem reſtituerit. Huius penult. correp. eſt. Iuuena. Quod neq; in aſſyrio pharetrata Semiramis orbe. Exercitum ſcribit Suidas ipſius. πεζοῦ μὲν μυριάδας τ' ἱππικοῦ δὲ ἑκατόν, δρεπανηφόρων δὲ ἁρμάτων μυριάδας ἀνδρῶν δὲ ἐπὶ καμήλων μαχομένων τοῖσον πλῆθος ἄλλων δὲ καμήλων μυριάδας εἴκοσι βύρσας δὲ βοῶν ὠμοδεψητῶν εἰς λ' μυριάδας ναῦς ναυπηγεῖσθαι τρισχιλίας & multa alia que proſequitur, admiranda.

Semoueo, es, pen. cor. ſeorſum moueo. Aug. lib. v. cõ. Statimq; cognitus manu apprehẽſa ſemouit a turbis, & tãti mali cauſam quærens, quod geſtum eſſet audiuit.

Sempiternum, quaſi ſemper æternum. Speu. Philoſophus ſic habet. Sempiternum eſt qđ per eſſe tempus & prius extitit & nunc eſt. & nunc eſt nulli corruptioni obnoxium, de hoc etiam vide in dictione perpetuum.

Semperuiuum herba, quæ græce Aiſon dicit̃ ἀεὶ ſemper ζάω viuo, herba hæc folio carnoſo lenti, atq; oblongo. Duo eius genera ſunt. Maius in fictilibus vaſculis ſeritur, quod aliqui buphthalmon, a ſimilitudine hoc eſt bouis oculum vocant, βοῦς enim bos. ὀφθαλμὸς oculus. Alij ζωοφθαλμὸν, hoc eſt animalis oculum ζῶον enim eſt animal. καὶ ὅπως ἐστὶ τὸ ὁρᾶν ἐνθένδε ὀφθαλμός. Alij hypogeſeon, quoniam fere in ſubgrũdijs naſcitur. Alterum genus eſt minuſculum. qđ Erithelles vocatur, quaſi amor floreſcens θάλλω. n. floreſcõ ſignificat. Aliud Trithelles, qđ ter floreat. Aliud Chriſotelles. qđ ter florẽ producat. Latini primum genus, a ſemper ſedendo ſedum, cum cubitalem altitudinem excedat, craſſitudine pluſq; pollicari. Secundum vero oculum vocant, aut dignitatẽ plerique ſemperuiuum. Qđ minus eſt in muris parietinisq; naſcitur & tegiolis.

Sena, inſula britannico mari aduerſa littoribus Galliæ auctor Pomponi. lib. iij. Eſt & nomen ciuitatis indytæ in Tuſcia, quam Brenus Gallorum dux pro ſenibus, valitudinarijſq;, & armentis, extruxit anno ante Chriſti aduentum. ccdxij.

Sena gallica ciuitas quæ vulgo dicitur ſenigallia.

Sennaar campus Babylonis, in quo turris extructa ẽ. Inde egreſſus Aſſur ædificauit Niniuen.

Senex dictus videtur, quaſi ſeminex, qđ acta maiore ſuæ ætatis parte, iam morti propinquior ſit. Et eſt generis communis. ſm Priſcia. Var. de ling. la. Et tua amica ſenex. Huius genitiuus eſt ſenis, vel ſenicis ſm analogiam. Plautus, in Ciſ. Vos negociolli ſenicis ſoletis eſſe. Comparatiuum eſt ſenior. quod valde ſenem ſignificat. Ouidi. libro. xij. meta. Tum ſenior, quamuis

obſtet mihi longa vetuſtas. Quintil. de Iſocrate. Eo nãq; ſeniore, octauum enim. & nonageſimum compleuit annum, præcipere Ariſtoteles pomeridianis ſcholis cœpit. Capitur quandoq; etiam ſenior pro magis ſene. Seneca epiſtola. lxxv. Quemadmodum ex duobus ſapientibus, qui ſenior deceſſit non eſt beatior eo cuius inter paucíores annos terminata eſt virtus. Et eſt ſenior generis communis. Amb. Et ideo cum angelus abſcondita nunciaret vt fides aſtrueretur, exẽplo ſenioris fœminæ, ſterilíſq; conceptum virginis mariæ nunciauit. Senes vocantur, quantum ad priuatam ipſorum vitã, ꝙ vſq; ad ſenilem ætatem vixerunt. Veteres quantum ad publicum tempus, ꝙ alii ætate dixerunt, etiam ſi ad ſenium non peruenerunt. Vtriq; antiqui dicuntur. ſed magis veteres, quã ſenes.

Senectus, ſenecta, ſenium, ſenitudo. & ſenitas in eodem ſenſu accipiuntur, pro ſenum ætate. Sed non dicitur ſenecta ætas, niſi dicamus ætas ſenecta. Eſt autem ſenectus ſexta hominũ ætas, dicta a ſenario numero. Vnde ſpeuſi. ſic difinit ſenectus eſt decrementum uitæ tempore factus vel a ſentiendo, ꝙ in ea ſenſu deficiat ſiue a ſeneſco is, ſenui, ſenectum. Vnde ſenectus a um, nomen verbale Salu. lib. iiij. Hiſto. Omnes, quibus ſenecto corpore, animus militaris erat, ætas quidem incipit, ab infantia vſq; ad ſeptimum annum, quæ dicitur a non fando, quia homo in ea non fatur, vel ſi fatur imperfectus eſt ſermo. Secunda pueritia cuius pars ẽ pubertas vſq; ad. xiiij. Tertia adoleſcentia. Quarta iuuenta. Quinta virilis ætas. Sexta ſenectus, cuius pars eſt decrepitas Senectus etiam dicitur corium vetus, quo ſerpentes exuuntur. Vide in dictione Vernatio.

Senium, idem, quod ſenectus. Dicimus etiam hic homo confectus eſt ſenio. Quandoq; etiam dicitur tædium, triſticia & moleſtia ꝙ ſenes oĩbus odio ſunt Turpil. Quia odio ac ſenio mihi nuptiæ ſunt. Neuius ſenium ſonticum appellat, quaſi nocens, quia ſenectus naturalis morbus eſt vt, inquit Ariſtoteles.

Seneo es, ſenui ſenectum a quo ſeneſco ſenex fio. Vnde & Conſeneſco, qđ Var. poſuit, ꝓ putreſio, cum ait. Ob quã rem oua aut inequaliter matureſcunt, aut conſeneſcunt.

Senecio dimi. eſt a ſenex, quo nomine etiam dicta eſt herba, ꝙ vere caneſcat, quę alio nomine herigeron vocatur. in tegulis, & in muris naſcens, ſpecie. & mollicia triſſaginis cauliculis ſubrubicundis ſeniculus etiam diminutiuum eſt a ſenex.

Senio in talis ſex puncta continet. Nam a ſenario numero dici videtur. Vnde & eius iactus perutilis erat. Interdum etiam damnoſus, ſicut & canis. Nam, qui iecerat canem, aut ſenionem, ille denarios ſingulos conferebat in medium, vt eſt apud Sue. in Aug. De ſenione, & cane. Mar. Senio nec noſtrum, cui cane quaſſat ebur. Perſi. Iure, etenim id ſummum, quod dexter ſenio ferret. Scire erat in voto. Exiſtimãt eruditi ſenionẽ ſignificare quaternarium ꝙ ſcilicet qui iecerat duos ſenioẽs, ille quattuor nummos lucrabatur.

Senatus, us, & ſenati, a ſenectute vel a ſinendo, quia magiſtratibus non plus licebat, q̃ ſenatus permitteret. Et ſignificat tam locum, in quem ſenatores conueniunt, q̃ ipſos ſenatores.

Senatuſconſultũ. i. ſenatus ſnĩa quod fiebat, aut per rogationem, cum rogabatur vnuſquiſq; ſententiam quã uerbis efferebat, aut per diſceſſionẽ, quando pleriq; idem ſentientes, in unam partem pedibus ibat, ſicut teſtatur. Gel. lib. j. Flauius Vopiſcus de aureliano. Deinde alijs manus porrigentibus alijs pedibus in ſententiam euntibus pleriſq; verbo conſentientibus conditum eſt ſenatuſconſultum.

Senaculum vbi ſenatores conſultandi gratia conſiſtebant. Vale. ſcribit ſenatum apud ſenaculũ habitare conſueuiſſe, vt cum a curia vocaretur præſto adeſſet.

Senaculum etiam paruum ſenatus eſſe putamus a fœminis apud Romanos conſtitutum, fuerunt autem tria ſenacula romæ. Vnum vbi nunc eſt ædes cõcordiæ inter capitolium, & forum in quo ſedebant magiſtratus de rep. cum ſenioribus deliberantes. Alterum ad portam Capenam. Tertium circum ædem bellonæ. Auctor Nicoſtratus lib. de ſenatu habendo.

Senatores inquit Plutar. in probl. alios patres vocũt, alios patres cõſcriptos, quia ꝓmis a Romulo, alij additi, & cõſcripti, vel quia qui ſententiam dicunt cõſcripti ſunt, qui non ſolum patres vocati. Vlp. dicit ſenatores, qui a patricijs, & conſularibus vſq; ad omnes illuſtres viros deſcẽdent, qa hi ſoli in ſenatu dicere ſentẽtiam poſſunt appellatiq; ſunt ab ętate prouecta, ꝙ tales in principio in ſenatum electi fuere. Sed & a ſinendo dici poſſunt ſenatores, quoniam ipſi agendi facultatem dabant.

Senatorius, a, um, qđ eſt ſenatoris, vt ſenatoria dignitas. Aug. li. ij. de ciui. dei. Romani hoibus ſcænicus, nec plebeiam tribũ q̃to minus ſenatoriũ dehoneſtari ſinunt.

Senarius, a um qđ cõſtat, ex ſex rebus, vt ſenarius numerus. Hinc.

Senarioli dicti ſunt uerſus, a ſex pedibus. Cice. lib. v. Tuſcu. Tenebam enim quoſdam ſenariolos, quos in eius monumento eſſe inſcriptos acceperam, qui declarabant in ſummo ſepulchro ſpheram eſſe poſitam, cum cylindro.

Sentio, is, ſi, ſum, ſenſu percipio, quod ad corpus tantum pertinet. Vnde quinq; corporis ſenſus appellati ſunt, viſus auditus guſtus, odoratus & tactus. Interdum ſentire ponitur pro intelligere. Cice. Nam & ipſe animus ſentit neſcio quid in ſe eſſe diuinum. Hiero. ad Pauli. Nolo vt offendaris in ſcripturis ſanctis in ſimplicitate, & quaſi vilitate verborum, quæ vel vitio interpretum, vel de induſtria ſic prolatæ ſunt, vt ruſticam concionem facilius inſtruerent, & in vna eadẽq; hora aliter doctus aliter ſentiret indoctus. Interdum iudicare. Pliny. Iunior. Cupio abs te intelligere, quod ſentias. Interdum aduertere. Plau. in Amp. Nec noſtrum quiſquam ſenſimus, cum peperit. Huius compoſita ſunt Aſſentio. Conſentio, quod eſt conuenio. Lactan. libr. j. Si congruentes annos diuidas, numerus conſentiet. Inde conſentaneus a, um, pro conuenienti. Cice. lib. j. offi. Hæ igitur diſciplinæ ſibi, ſi conſentaneæ velint eſſe, de officio nihil queant dicere. Aliquando conſentire eſt acquieſcere. Vnde conſenſus. Abſentio. Diſſentio. Pręſentio ante vel prius ſentio, hoc eſt aduerto, & præcognoſco. Cice. de diui. Quia commodius arbitratus es ſeparatim id quæri, de eoq; diſſeri. Idem de diuina. quæ eſt earum rerum quæ fortuitæ putantur prædictio atq; præſentio. Hinc præſentiſco. Præſentio, perfecte ſentio, a quo ꝑſtiſco. Teren. in Eu. Merito nunc ego ſuccenſeo, quod res dedere, vbi poſſem ꝑſtiſcere. Subſentio aliquãtum ſentio aduerto, Idem in Eu. Et ſi ſubſenſi id quod: illos ibi eſſe id agere inter ſe clanculum. Senſus us, ſunt illę vires animę quibus corporea & quæ ſinita ſunt percipimus hæ autem vtuntur inſtrumento corporeo, vt viſus oculos, auditus aure. Dicti ſenſus a ſentio, ꝙ per eos, tanq̃ per quaſdam feneſtras animus ſentit. Nã ſenſus ſunt, qui ſentiunt, ſenſa, quæ ſentiuntur. Sunt autem hi ſenſus exteriores quinq; viſus auditus guſtus, odoratus, & tactus. Qui quoniam non niſi per inſtrumentum corporeum ſentiunt oportet tales ſenſus finitos eſſe ſunt & alij quinq; ſenſus interni, imaginatio phãtaſia extimatio. Memoria. Et licet proprie ſenſus ſint corporis, conſuetudo tamen iam tenuit, vt mente concepta, ſenſus vocaremus quæ etiam ſenſa dicuntur. Cice. lib. de ora. Et quod dicendo exprimere ſenſa poſſumus, Augu. lib. ii. de ciui. dei. Non multo ſermone opus eſſet ad conuincendũ quemlibet vanę opinionis errorem his, qui recte ſentiũt, & ſenſa uerbis ſufficientibus explicant. Et lib. xi. Sicut de viſibilibus, quæ non vidimus eis credimus qui uiderunt, atq; ita de cæteris, quæ ad ſuũ, quemq; ſenſum corporis pertinẽt, itaq; de his, q̃ animo, ac mente ſentiuntur

quia &

quia & ipſe rectiſſim: dicitur ſenſus. Vnde & ſententia vocabulum accepit, hoc eſt de inuiſibilibus quę a noſtro ſenſu intuitore remota ſunt. Accipitur etiam quandoq; ſenſus pro intelligentia.

Senſus a, um, participium eſt. Vnde dicimus dolor ſenſus eſt a me.

Senſim aduerbium ſignificat paulatim, quia ea maxime ſenſum faciunt, quæ morantur, quaſi cum meditatione & ſenſu. Plau. in Caſ. Senſim ſup attolle limē pedes noua nupta. Cice lib. j. offi. Magis decere cenſent ſapientes, ſenſim diluere, q̄ repente præcidere.

Sententia modo iudicium dicitur. i. id, quod animus ſentit, qđ & credulitas, & opinio vocari ſolet, vt nemo eſt in ciuitate, cui non liceat libere ſententiam ſuam dicere. i. pronūciare, quod habet in animo. Sal. At Mar. Portius Cato rogatus ſententiam huiuſmodi orationem habuit. Modo dicitur iudicatum hoc eſt, cum ex lege vt ex æquo, & bono ſententia dicitur, vt iudex in cauſa mea ſententiam dixit ideſt ſanciuit quod ius vellet. Et vt digeſtis de arbitris. ſcribit Paul. Dicere ſententiam æſtimantis, qui ea mente id pronunciat, vt ſm hoc diſcedere eos, qui litigant a tota controuerſia velit. Modo capitur pro eo, quod verba ſonant. Vnde dicere ſolemus. Hic etiam obſcure loquitur vt nulli ex verbis eius ſententia colligi poſſit. Quæ ſic diffiniri ſolet. Sententia eſt oratio generalem pronunciationē habens, quæ vel hortatur, vel dehortatur, vel demonſtrat, vt nil metuant, qui non deliquerunt pœnas. Sententias etiam uocamus lumina orationis præſertim, quę in clauſulis ſunt breuiter collecta, ut obſequium amicos ueritas odium parit. Hinc ſententioſus, a, um. Cice. Diffinit ſentētiam hoc modo ſententia eſt oratio ſumpta de uita, quæ aut quid ſit, aut quid eſſe oporteat in uita breuiter oſtēdit.

Senſiculus dimi. a ſenſu. Quin. Inde minuti, corruptiq; ſenſiculi, & extra rem petiti.

Senſibile dicitur de eo, qđ ſentitur, & de eo, qđ ſentit. Dicit autem ſenſibile qđ per oculos, vel aures, vel olfactum vel guſtum uel tactum, quaſi quādam notitiā præbeat ſui.

Senſile, pen. cor. idem, qđ ſenſibile, hoc eſt, qđ ſenſui ſubiectus eſt. Inſenſibile, quod ſentiri non poteſt. Luc. lib. ij. Ex ſenſibilibus, nec credas ſenſile gigni.

Senſificus, a, um qđ ſenſus cūm pręſtat. Macr. Spiramentū ſenſificum ad ſua quęq; loca naturali lege ducentes.

Sentina pe. pro. pars nauis inferior, in quā quicquid inſtillat aquarum defluit corrupteq; male olent, a ſentio, is, qđ eius fetor ſentiatur. Nam odorem fętidum amittit. Iuue. Si iubeat cōiunx durum eſt cōſcendere nauem. Tunc ſentina grauis, tunc ſummus uertit aer. Per tranſla. ſentina dr̄ omnis locus qui ſceleratorū hominum receptaculū ſit.

Sentino, as, ſatago, ac ſubtiliter periculum euito, a ſentina nauis qua quiſq; ut aqua liberet euacuare cotendit, uel cū multas aquas nauis recipit periclitatur. Cecil. Capit conſilium, poſtq̄ ſentinat ſatis.

Sentinum Vmbriæ oppidum, quod nunc ſaxum ferratum appellatur, a quo Sentinates populi dicti ſunt. Vocatum ſentinum ab amne, qui ſentinus dicitur.

Sentis ſpina, q̄ a tangentibus quā primum ſentiatur. Hinc. Senticoſus a, um, ſpinoſus, & aſper. Lucil. Qua ſenticoſa uerba pertorquet.

Senticetum locus, in quo ſentes ſunt.

Sentus, piloſus horridus, quaſi ſpinoſus. Terē. in Eu. Video ſentum ſqualidum ægrum, annis pannisq; obſitum.

Senones populi Galliæ, finitimi Belgis, qui olim urbem Romam incenderunt & Capitolium obſederūt, hos Furius Camillus agreſſus adeo cecidit, ut incendiorum ueſtigia gallici ſanguinis undatiōe deleret ſcribit Verrius ideo ſenonas appellari qui a noui uenerunt ex tranſalpina Gallia quaſi cænonas littera immutata, καινὸς enim græce latine nouus dicitur.

Senogallia ciuitas dicta, a ſenonibus gallis qui eam condiderunt de hac Syl. Et gladis, & rubico, & ſenonum de nomine ſena.

Seorſum aduerbium, uernacula lingua ſignificat da parte. Hiero. lib. i. Reg. Da partem, quam dedi tibi & pręcepi, ut reponeres ſeorſum apud te. Dicitur & ſeorſus, a, um remotus. Virg. lib. de eſt, & non. Pariter nonnunq̄ ſæpe ſeorſis obſiſtunt dubijs.

Separo as, pe. cor. diuido, diſtraho, a ſe, & paro. Hinc diſſeparo, & aduerbium ſeparatim diuiſim. Sal. Omnia uirtutis præmia ambitio poſſidet, neq; mirum, ubi uos ſeparatim quiſq; conſilium capitis.

Sepes, is, & ſeps, pis, fœminini generis, que obiectum introitum prohibet.

Seps maſc. gene. paruus ſerpens ex cuius ictu membra percuſſa putreſcunt ab σήπω, quod eſt putrefacio. Nā quicquid momorderit reſoluitur in putredinem. Luca. Oſſaq; diſſoluens, cum corpore tabificus ſeps. Pli. lib. xxix. Lacerta, quam ſepa, alij chalcidem vocant Auſ. An libye ferale malum ſit Romula vox ſeps. Eſt & ſerpens alia, hoc nomine a maleficio. Videlicet quia erodat quos momorderit. Suidas tamen σὴς σητὸς ὁ σκώληξ λέγει.

Sepio, is, iui, itum, vel ſepſi, ſeptum, ſignificat teneo impedio dictum a ſepibus, quæ obiectę intercludunt iter. Hiero. in Eſaia. Sepiuit eam, & lapides elegit ex ea. Huius compoſita ſunt. Conſepio, circūſepio, interſepio, præſepio, qđ eſt ſepem ante facio.

Septa, generali vocabulo, dicuntur omnia loca munita, & quodam ſepimento vallata. Inde ſtabula ouilia, bubilia, caprilia, & id genus reliqua, ſepta nuncupantur. Vnde & ſepta aliquādo pro ouilibus ponuntur. Vir. Quāuis multa meis exiret victima ſeptis. Econuerſo Luc. Et miſerę maculauit ouilia Romæ. Inde in martio campo loca incluſa tabulatis in quibus ſtans populus Romanus ſuffragia ferre conſueuerat, ſepta dici meruerunt ad ſimilitudinem ouilium. De quibus Mar. In ſeptis Mamura multumq;, diuq; vagatus. Var. de re ru. appellat ſepta omnia, quæ habent incluſa animalia quæ paſcuntur. Idem inquit, intra ſepta villæ habeas aquam. Apud eundem inſcriptio eſt de fundo: & ſeptus, ſepio, munio. Inde ſeptus locus ſepta villi ſeptum tectum. Iuriſconſulti accipiunt ſepta pro ouilibus: & clauſtris, quibus vtimur, ad impetus fluuiorum coercendos.

Sepimentum id dicitur: quo aliquid ſepitur. Var. Primum naturale ſepimentum quod obſeri ſolet virgultis, aut ſpinis: quod habet radices viuæ ſepis.

Sepia gen' piſcis qui emiſſo cruore atro. occultat iter Perſ. Nigra q̄ infuſa vaneſcat ſepia lympha. Eſt & ſepia ſcopulus iuxta Athenienſium littus: vt inquit Hiero. Sui. σηπία ἰχθυς ἀριστοφάνης κα θησο τοῖνυν σηπίας μασωμένος οἱ ιον ει τρυφῶν δια τὴν ἐξουσίαν.

Sepius ciuitas quæ nunc Sipontum dicitur, a ſepiarū multitudine fluctibus eiectarum.

Sepum qđ & ſeuum dicit ſit ex animalibus vna parte dentatis: & cornigeris. Hinc ſepacius a, u, quod ex ſepo eſt: vt candelæ ſepaciæ. Apule. Tota domus completur tædis, lucernis cereis. ſepacys: & cæteris nocturni luminis inſtrumentis. Sunt qui legunt Sebum: & ſebo, as.

Sepelio is. pe. cor. iui, itum & ſepultum. Ouid. in Hero. Et ſepeli lachrymis perfuſa fidelibus oſſa. Quod verbum: a ſepio quidam deducunt: quia cadauer terra: vel alio materię genere circunſepitur.

Sepultus dicitur quomodocūq; conditus ſit: humatus vero non niſi humo contectus. Aliquando ſepultus ſumitur: pro eo: qui mortuo ſimilis: quaſi ſine ſenſu iacet. Vir. Inuadunt vrbem ſomno: vinoq; ſepultam.

Sepulchrum locus, in quo corpus: oſſaq; hominis ſepulta ſunt: quaſi ſeorſum a pulchro: vt inquit Ser. Propter recordationem doloris. Vel dicitur a ſemis: quia pulchrum ſuperficie: intus oſſibus plenum eſt. Vel ſm Do. q̄ ſine re pulchra ſit. Aut q̄ ibi ſine pulſu ſit ideſt mortui. Aut a ſeparando q̄ illic animæ, a viuis, ſeparentur. Sed melius eſt,

vt ſepulchrum, dicatur a ſepeliendo, ſicut ſimulachrum, a ſimulando, & lauachrum, a lauando, tamen cum h, ſcribendum cenſeo. Sepulchri autem appellatione, omnis ſepulturæ locus continetur.

Sepulchrale, quod ad ſepulchrum pertinet, vt ceremonię ſepulchrales quæ pertinent ad funeratione impenſam, ſtructuramq; ſepulchrorum. Titulus eſt apud iuriſconſultos de religioſis, & ſumptibus funerũ. Cic. Refert leges, qbus precipitur ſepulchrorum magnificentias eſſe minuendam.

Sepultura quãq; ſepulchrum dicitur, quãq; ſepeliendi actus. Pli. Poſt ſepulturam alię manium ambages ſunt.

Seplaſia, fuit forum Capuæ in quo vnguentarij negociabantur qualis Romę vicus vnguentarius, vt modo apud nos ſpeciarius cuius delicijs fractam fuiſſe punicam ferociam teſtatur. Vale. Maxi. lib. ix. Cice. contra Rul. Iam vero, qui metus erat tunicatorum illorum in Albana, & Seplaſia. Hinc ſeplaſiarius pro vnguentario, & effęminato. Lampri. in Heliogabalo. Pinxit ſe, vt Cupedinarium, vt ſeplaſiarium aut popinarius propter vnguenta, quæ ſeplaſiæ conficiebantur.

Sepono, is, pe. pro. diuido, & miſſum facio quod dicimus metere da canto. Quin. li. xij. In conſilijs vero, quæ oratio ſuadendi eſt ab honeſti quæſtione ſepoſita. i. diuiſa. Liui. lib. j. Pecuniam in ędificationem eius templi ſepoſuit. Lactan. lib. ii. Seponatur interim nobis hic locus, de ira dei differendi. Hiero. Sepoſitis occupationibus, quibus arctabar, huic vnam lucubrationem dedi.

Septentriones ſunt ſeptẽ ſtellæ ex quibus quaſi iuncti triones figurantur, ſcribit Var. Triones ruſticorum vocabulo boues vocari, quaſi teriones, hoc eſt arandę terrę, accolendæ idonei, vel ideo magis hęc ſeptem ſtellę triones appellatę ſunt quoniam ita ſitę ſunt, vt ternę quęq; ſtellę proxime inter ſe trigona, ideſt triquetram figuram conſtituant quam recentiores vocant triangulum. Ex ſeptem ſiquidem ſtellis duę pariles vno in loco videntur, quę pro bobus accipiuntur, reliquę quinq; plauſtri figurã deſignant. Itaq; & proximum huius ſidus bubulcus, ideſt bootes appellatur, qui more bubulci currum ſequitur. Hoc ſidus a figura, quia ſimile plauſtro videtur antiqui gręcorum ἅμαξαν ideſt plauſtrum dixerunt noſtri a bubus iunctis ſeptẽtrionales appellarunt. Ab his etiam ventus ſpirat qui hauſtro obiectus eſt, & latine ſeptentrio, & ſeptẽtrionalis ventus, & ſeptentrionarius. Gręce vero, ꝙ ab arcto fiet. Aparctias appellatur.

Septentrionarius a, um, quod eſt, a ſeptentrione vt ventus ſeptentrionarius qui flat, a ſeptentrione.

Septicollis dicta eſt vrbs Roma, ꝙ ſeptem colles habeat. Palatinum. Quirinalem. Auentinum. Cęlium. Viminalem. Exquilinum, & Ianicularem.

Septuns nomen dictum, a ſeptem, & vncia.

Septemdecim, apud Apul. Septemdecim denarium.

Sepedes, pe. cor. dicuntur formicę, a numero pedum formicis enim ſeni pedes ſunt.

Septicus, a, um, vt vis ſeptica. i. corroſiua. Nam gręci omnia medicamenta quę habent vim erodendi ſepteas vocant.

Sequana, pen. cor. fluuius Belgarum in Gallia, iuxta quem habitantes ſequanici dicti ſunt & Sequani. Hodie Burgundię ducatum incolentes. Heluetijs. Heduis ac Lingonibus finitimi. Luc. libro. j. Optima gens flexis in gyrum ſequana frenis. Mar. Hanc tibi ſequanicę pinguem textricis alumnam.

Sequeſter, ſtris, ſtre. Et hic, & hęc ſequeſtris, & hoc ſequeſtre. Et ſequeſter, a, um, Et pace ſequeſtra inquit. Vir. Plau. Haud fugio ſequeſtrum. Eſt autem ſequeſter, apud quem plures eandem rem de qua controuerſia eſt, depoſuerunt. Dictus, vt docet Geli. ꝙ eius, qui electus ſit vtraq; pars fidem ſequatur. Eſt enim medius, inter duos altercantes apud quẽ aliquid deponitur. Quapropter Virgil. pacem ſequeſtram inducias appellauit ꝙ media ſit, inter bellum pręteritum, & futurum. Vnde Aſc. Sequeſtres ſunt, apud quos pecunia deponitur. Cice. in ver. Aut ſequeſtros aut interpretes corrumpendi iudicij.

Sequeſtro, as. apud ſequeſtrũ depono. Vnde ſequeſtrata res dicitur. Interdum ſequeſtrare eſt ſeparare. Hiero. Quia petitis, vt vobis diuerſos pſalmos per ordinem ſequeſtrem.

Sequeſtro aduerbium. Cato. Per deum immortalem nolite vos ſequeſtro ponere.

Sequeſtraria actio dicitur de eo qđ ſequeſtro ponitur.

Sequor, eris, ſecutus a ſeco fit, & eſt verbum cõmune, ſm Priſc. Vnde & in euange. Legimus in ſignificatione paſſiua. Et perſequimini de ciuitate, in ciuitatem. Huius compoſita ſunt. Aſſequor, conſequor, exequor, inſequor, obſequor, perſequor, proſequor, ſubſequor. Pediſſequus, & odoriſequus, quę habent pe. cor. Eſt autem ſequi vltra notam ſignificationẽ futurum eſſe. Cic. ad cęlium. Ea quę oĩa ſequitur in magno terrore eſt, ideſt ęſtas ſic capitur in illo verſu. Quod ſequitur ſpecta quodq; imminet ante videto. ideſt quod futurum eſt. Aliquando ire. Virg. Italiam non ſponte ſequor. Aliquando imitari ut ſequor Ciceronem. Quandoq; ſignificat tempus. Pli. in grãmatice ſecuti Ciceronem. i. qui fuerunt poſt Ciceronem.

Sequela pe. pro. ipſe ſequendi actus.

Sequax, qđ aliquid ſequitur. Sene. Cęteriq; Ariſtippi ſequaces. Leo papa. Sed tu iudaicę cęcitatis ſequacior, nõ imitaris fidem gentiũ. Aliqñ ſignificat id qđ, ſe ſpargendo dilatat. Perſ. Quorum imagines lambunt hederę ſequaces. Sequacem uero materiam appellat Pli. in herentem.

Sequius in deteriorem partem. Apule. lib. xj. figuram tuam repente mutatam ſequius interpretatus aliquis maligne criminabitur.

Sequutores erant quidam peculiari nomine inter gladiatores a ſequendo dicti qui in gladiatoria pugna ſequebãtur retiarios & nacti oportunitatem proſternebant. Iuue. cum gracho iuſſus pugnare ſequutor.

Sera, per ſimplex r inſtrumentum eſt quo clauduntur oſtia. Ab afferere quod ſignificat admouere, ꝙ foribus admotę ſerę opponuntur, de fixę oſtibus, habetq; primam cor. Iuue. Pone ſeram cohibe, ſed quis cuſtodiet ipſos? Hanc etiam paxbulũ uocant, quod ea remota, ualuę pateſcunt. Var. a ſerrare deriuat, quod eſt aperire. Eſt & ſera nomẽ urbis in Aſia ſcythica.

Sero, as claudo. Colu. li. vij. de mulę fœminibus loquens. Fœmina inquit ſerari, & interdum inuri ſolet. Huius cõpoſita ſunt. Obſero, pro occludo. Teren. in Eu. Tu abi, atq; obſera oſtium intus. Reſero, aperio.

Serra per duplex rr, inſtrumentum dentatum quo ligna & lapides ſecantur. Col. li. vi. Vno ictu arbores pręcidi ſi minus ſerra deſecari. Mar. Et pingues tunicas ſerra ſecare potes. Item ſerra inſtrumentum ligneum dentatum quo trahentibus bobus homines torquebãtur. Item eſt genus piſcis maritimi ut apud Amb. lib. Hex. Serra pręliari dicitur, cum aſſidue acceditur, receditur q; nec vllo tempore conſiſtitur, vt ſerra, facit dum aliquid ſecatur.

Serrula diminutiuum, parua ſerra. Col. lib. iij. Et ſi fieri poteſt iuxta aliquem nodum ſerrula deſecato.

Serro as, ſerra per medium ſeco. Hiero lib. ij. Reg. Populum eius adducens ſerrauit. Syl. li. vj. Auro ſerrauit ramos iunonius anguis.

Serratus a, um, quod eſt ſerra ſectum. Et quod ad modum ſerræ factum eſt. Vnde ſerrati dentes, qui inter ſe diſtincti ſunt ad ſimilitudinem dentium ſerræ pectinatim ſeſe ſtipantes. Pli. dentium tria genera. Serrati aut continui aut exerti. Serrati pectinatim coeuntes, ne cõtrario occurſu atterantur, ſerpentibus, piſcibus canibus. Continui, vt boui equo. Exerti vt apro elephanto.

Sero, is, ſeui ſatum, ſignificat ſemino. Hieronymus in Leui. Si triginta modijs hordei ſeriatur terra. Quinquaginta ſiclis vendetur argenti. Aliquando ſignificat planto. Lactan. libro. ij. Terram ſtudioſe coluit, ac vineas ſua manu ſeuit. Vnde arguunt, qui auctorem uini liberũ putant. Per tranſ

lationem

lationem. Serere quandoq; capitur, pro generare. Vnde ſatus. ideſt generatus. Huius compoſita ſunt. Aſſero, circunſero. Pli. lib. xxj. Et geniſtas circunſeri aluearijs gratiſſimum. Conſero, diſſero, deſſero, exero, inſero, interſero, obſero, reſero, & ſubſero, quæ habent penulti. corr. de quibus locis ſuis.

Sero, is, ſerui, diuiſas ſyllabas ſertum ſignificat admoueo. Vnde aſſerere manum veteres dicebant comprehendere, cum eam prehendebant in libertatē. Itē texere & ordinare. Q. m ea, quæ ordinantur annectuntur inuicem, atq; cohærent. Inde ſerta coronæ dicuntur, & ſeries.

Seranus, cognomen ſumptum a ſero, pro ſemino, ſeu planto. Cornu. Q. Cincinatus cum ſuum agrum, & araret, & ſereret. Dictatura ei, a populo Romano delata eſt. Qui cōtra ſamnites profectus uictor exiit, qui a ſerēdo ſeranus appellatus eſt.

Series ordo & quaſi quædam rerum continuata progreſſio, a ſerendo. i. ordinando dicta vt in ſerie vt orationis. i. in contextu, vel, a ſerēdo. i. ſeminando ꝙ vlterius ſemp procedēdo iactetur ſemē. Val. Ma. Quis compos mentis domeſticæ, peregrinæq; hiſtoriæ ſeriem fœlici ſuperiorū ſtilo conditam. vel attentiore cura, vel præſtantiore facundia traditurum ſe ſperauerit.

Seres populi Aſiæ ſcyticæ a ſera vrbe ſic dicti, apud quos arbores ſunt quæ non ſolum folia, ſed lanam quoq; proferunt tenuiſſimam. Nam ex earum frondibus caniciem depectunt aqua perfuſam, ex quo vellere veſtimenta conficiunt, quæ ſerica nuncupantur. Virgi. Velleraq; vt folijs depectant tenuia Seres. Huius nominis nominatiuus ſingularis eſt Ser. Sidonius Aſſyrius gemmas. Ser. vellera, tura Sabæus. Auſo. Iam pelago volitat mercator veſtiſtuus Ser. Nam & vermiculus ipſe. vt auctor eſt Pauſanias ſer appellatur. A quo etiam ſeres populi dici videntur.

Sericus, a, um, penul. corr. quod eſt confectum ex ea lana. Vnde ueſtem ſericam dicimus. Hinc fit holoſericus, ut ueſtis holoſerica ex ſerico contexta, ſine alia materia. Subſericus, a, um, quod eſt plene ex ſerico.

Sericum ſubſtantiuum ueſtis ſerica. Hie. ad Paulā. Habeāt ſibi cæteri, ſi uelint ſuas opes, uaſe gemmato bibāt, ſerico niteant plauſu populi delectentur, & per uarias uoluptates ſuas diuitias uincere nequeant.

Sericatus qui eſt indutus ſerico, Sue. de Calig. Armillatus in publicum proceſſit aliqñ ſericatus, & cyclidatus.

Sericarius textor ſericorum. Iulia. Fir. lib. viij. Matheſeos refert ſericarium textorem naſci, qui habuerit horoſcopum in. xxviij. parte arietis.

Serius. fluuius Ciſalpinæ Galliæ. per Bergomatem agrum in Aduam fluens, a quo uallis ſeriana in eodē agro populoſa, artificioſaq; nominata eſt.

Serius, a, um, ſignificat graue a ſero. i. tarde quia grauia pen ſiculari oportet. Teren. in Eu. Ait rez diutnam ſeciſſe, & rē ſeriam uelle agere mecum.

Serio aduerbium, ſignificat uere & cum grauitate. Plautus in Amp. Nunc qdem prçter nos, nemo eſt, dic mihi uerus ſerio. i. ſine riſu. Teren. in Eu. Miſit porro orare, ut uenirem ſerio. i. cum effectu.

Seria, ſunt quę iocis opponuntur. Nam ſunt uera, & grauia. Actius. Vos nugas aſſertis, nos ſeria loquimur. Mar. Parce precor ſocero ſeria forſan amat.

Sertores, qui aliquid ſerunt, quos nonnulli pro aſſertoribus uſurpant.

Serus, a, um, modo tardum ſignificat. Plau. Quid tam ſera aduenis? Hinc. Col. libro. j. comparatiuum format. Sationes eius duas ſeruamus. alteram maturam per medias, ſementes. ſeriorē alterā mēſe Februario. Actius. Ne ſi forte paulo, q̄; tu uenias ſerius. Modo ſignificat grauem, magnum. Sal. Serum bellum in anguſtijs futurum. Vir. Seraq; terrifici cecinerunt omina uates.

Scilla nauigia appellantur, quæ ſparto ac lino condenſant a conſerendo, & contexendo dicta Auctor verius Flac.

Sero aduerbium, ſignificat tarde. Sene. in Trag. Seronos illa referat ſenectus, nemo ad id ſero uenit. Aliquādo ſignificat ueſpere quod eſt poſt occaſus. Aliquando poſt tēpus. Quod enim poſt ſolis lucem eſt, id uere poſt tempus dici poteſt. Cice. Cum accuſator Milonis identidem interrogatus perſtaret, quo tempore Clodius eſſet occiſus, vrbane reſpondit. Sero quaſi poſt id tempus, quo debuiſſet occidi.

Serum ſubſtantiuum, ſignificat extremam partem diei. Liui. Erat iam diei ſerum. Sue. in Auguſt. Nec multo poſt nauali prælio apud Actium uicit in ſerum dimicatiōe protracta, ut in naui uictor pernoctauerit. i. in horam ueſpertinam. Et ſerum dicitur aqua, quæ relinquitur e, lacte ſublato caſeo lactis ad multos morbos utilis. Vir. Acremq; moloſſum paſce ſero pingui.

Serotinus, a, um, pe. cor. a ſero, pro ueſpere fit, ut hora ſerotina, & tempus ſerotinum. Et ſerotinus, a ſero. p tarde. ut poma ſerotina. quæ poſt legitimum tempus uel tardius cæteris matureſcunt. Col. li. iij. Locis frigidis, & autumni temporibus aquoſis pręcoces ſerito, locis hibernis ſerotinas ſerito.

Seria, ę, uas fictile oblongum. Liui. lib. iiij. & ſecū. bel. pu. Et in vico hiſtrio fontes ſub terra tanta ui aquas fluxiſſe, vt ſerias doliaq;, quæ in eo loco erant prouoluta. veluti impetus torrentis, tulerit dicta ſeria a ſerando, ꝙ claudatur, ſicut ſera quæ claudit. Eſt & ſeria nomen vrbis Tuditanorum in Hiſpania.

Seriola, dimi. a ſeria. Perſ. Seriolę. veterem metuens deradere limum. Et ſeritia eſt orcarum ordo directus.

Serta dicuntur coronæ a ſertis hoc eſt ad aiegeſtis inuicem floribus frondibuſq; ex quibuſq; ab initio fiebant. Auctor eſt Pli. Cum ex floribus fierent ſerta a ſerendo. Seruię appellabantur. Et ſubſtantiuum eſt vt Sertiſq; recentibus halant. Cum tamen dicamus Sertus a, um, ut ſeritas coronas Luc. Accipiunt ſertas nardo florente coronas. Serti flores dicuntur quaſi iuncti contextiq;. Nam ſerere apud antiquos iungere eſt. Vnde fruges ſeri dicuntur quia terræ iunguntur. Et ſertorem pro aſſertore dixerunt, a ſerendo, ſcilicet cum petendo aliquem ſerat in libertatem, ideſt iungat.

Serapis, is, idis. Et ſeraphis, cum ph, ab aliquibus ſcribitur, cuius pe. indifferens eſt. Mar. Vincebant, nec quæ turba Serapin amant. Idem Iſæum Seraphim Milus uenerantur Oſirim. Fuit cognomen oſiridis. De quo in dictione Apis dictum eſt.

Serapium vero, dicitur ædes ſerapidis, ſicut templum Iſidis Iſium. Lampri. in Alexandro Iſium & ſerapium decenter ornauit additis ſignis.

Seraphim, cum m, tam neu, q̄; maſc. gene. eſt. Hier. ad Furiam. Hæc ſunt duo ſeraphim ter glorificantia trinitatem. Seraphin, cum n, pluralis numeri. neu. gene. eſt, pro choro angelorum. Vnde quotidie in miſſis dicimus Beata ſeraphin ſocia exultatione concelebrant.

Sermo loquela a compoſitis, & ſimul contextis verbis. Eſt autem ſermo, vt Cice. li. iij. ad Her. ſcribit. Oratio remiſſa & finitima quotidianæ locutioni. Ser. ſermo eſt conſertio orationis, & confabulatio duorum vel plurium. Lac. libr. iiij. Sermo eſt ſpiritus cum voce aliquid ſignificante prolatus. Huius diminu. eſt ſermunculus. Hiero. ad Mar. Duas epiſtolas, quas ad ſororem tuam paulam huic ſermunculo annexui.

Sermocinor penul. cor. ſermonem facio. Pliny. lib. x. Super omnia humanas voces reddunt pſyttaci, & quidem ſermocinantes. Hiero. Inter has ſermocinantes ſuſpiciunt aliſtem coruum in ramo arboris conſediſſe.

Serenus, a, um, pe. pro. ſignificat tranquillum ſine nubibus ſine imbre, quod id maxime tps ſatiōi aptū ſit. Q ſiq; ponitur pro ſicco. Vir. Vnde ſerenas uentus agat nubes.

Sereno; as; clarifico; tranquilio. Virgi. Vultu. quo cœ//

Seſtertius, & ſeſtertium, per ſ, ante t, quaſi ſemis tertius eo, qđ contineat in ſe aſſes duos & dimidiatũ tertium. Veteris cõſuetudinis fuit, vt ſemis anteponerẽt, vt ſemiſquartus, ſemiſquintus, ſemiſtertius, a quo Seſtertius. Et eſt cõpoſitio attico more factã. Illi.n. ἑπτὰ ἡμιτάλαντα, hoc eſt ſeptẽ ſemi talenta dixerunt ſeruantes illud, vt expreſſus numerus pro dimidio caperetur. Apud romanos ex ære ſignato continet libras duas, ac ſemis vel dipondius, ac ſemiſſem, & per duo ll, & ſ. notabatur, vt apud Ci. in ver. Valebatq; mille nũmos, vt ex Pli. intelligi licet. q ſcribit Aſiniũ celerem ſeſtertijs octo mulum emiſſe. Qđ precium fuiſſe octo milium nũmum Macro. tradit. Et nemo in ordine equeſtri ſedebat ſpectaturus, niſi ſeſtertia. cd. milia poſſideret. Apud eruditos quandoq; ſeruatur, vt ſeſtertius maſculino genere vſurpetur ſignificantes minutulam ſummam, ſeſtertia vero pro maioribus ſummis, vt. cccc. ſeſtertia pro quadringentis milibus, quæ ſumma eſt cenſus equeſtris. Eſt etiam ſeſtertium genus veli triplici, licio texti, vt tertium filum duobus impar ſit. Sue. in Aug. Ita, vt in extremis ſpatijs ſubſultim decurreret ſeſtertio, vel lodicula inuolutus. Huius dimi. eſt a Seſtertiolus, vel ſeſtertiolum, cum accentu in antepe.

Seſelis, herbæ genus qua paſci dñr Ceruę pariturę. Cice. lib. de na. deo. Paulo ante partum ceruæ perpurgant ſe quadã herbula, quę ſeſelis dicitur. Hoc & Ariſto. confirmat.

Setta genus arboris naſcentis in heremo ſpine albe habẽs ſimilitudinẽ, vnde omnia ligna arche & tabernaculi facta ſunt. In ſiroq; appellatur ſettim qđ lignum imputribile, & leuiſſimum omnium lignorum tam in fortitudine q̃; in nitore ſoliditatem ſuperat & pulchritudinem.

Setę dñr pili craſſiores rigidiq;, atq; erecti quales ſues hñt. Vnde ſetoſus, ſiue ſetigerũ animal vocatur. Et a ſue dictæ ſunt ſetæ, quaſi ſuetę, a quo & ſuo, ſuis, deducitur.

Setuoſum a veteribus dicebatur obſcurum. Liui. Setuoſe abs te datur, quod conſecuta ſapiens ægre contulit.

Setanũ frumẽti genus quod & trimeſtre dicitur quod inopię ſubſidio inuentum. Pli. & Col. pdicant, ſed & meſpili, quoddam faſtigium vocant ſetanum.

Setoſus, a, um, qđ eſt ſetis plenũ, vt ſetoſum, ſeu ſetigerum animal. Vnde Pli. Caudam ueterinis ſetoſam eſſe tradit.

Setia urbs Campanię, a qua ſetinum uinum. Mar. Pendula Pontines quæ ſpectat ſetia campos. Exigua uetulos miſit ab urbe cados.

Seuerus, a, um, pe. p. quaſi ſecus. i. iuxta uerũ, uel dr̃ a ſenus detracta, a & prima ſyllaba correpta. Et modo ponitur, p graui, & cenſorio. Vir. Romul idis. Tatioq; ſeni. Curibuſq; ſeueris. Modo pro crudeli & aſpero. Idem. Quiterrice horrentis rupes, montemq; ſeuerum. Modo pro triſti vitabili. Idem. Inuidia infœlix furias, amnemq; ſeuerum. Hinc Aſſeuero, & perſeuero.

Seueritas, grauitas, quę eſt pars iuſticię, qua iudex nihil omnino de ſupplicio remittit, neq; a vero diſcedit, adeo vt videatur miſericordiæ contraria. Vnde & pro crudelitate, & quadam naturæ toruitate ponitur, quæ & ſeueritudo dr̃ Plau. Quid illud eſt: q illi capat frons ſeueritudine.

Seuũ pinguedo ex qua fiunt candelæ. Pli. li. iij. Seuum, ex omento pecudis. Serenus paruaſibucus ineſt hircino colli ta ſeuo. Et eſt cornigerorũ dũtaxat, quæ in vna parte dentata ſunt, & quæ in pedibus talos habent. Biſſulca uero, & quæ pedes ſciſſos in digitos habent, & carent cornibus nõ ſeuum, ſed adipẽ hñt, qui concretus eſt, & cum refrixit: facile frãgitur, ſemperq; eſt in fine carnis, ſine ſenſu, quia nec arterias habet, nec venas. Cõtra pingue inter carnẽ cutemq; eſt ſucco liquidum quod etiã in aliqbus ſine ſenſu eſſe manifeſtum eſt. Vñ ſues viuentes, a muribus tradũt roſas. Id pingue in ſue Lardũ dicit. Hinc Seuoſus a, um, quod inſtar ſeui ungit. Legitur tamen, & ſepum a quo.

Seuo, as, ſeuiſepo, as, quod eſt ſeuum impono, ſeu candelas ex ſeuo facio. Colu. lib. ij. Ferijs autem ritus maiorum etiam illa permittit far pinſere, faces incidere candelas ſeuare, ſeu vt quidã legunt ſebare aut ſepare.

Seueco, as, pe. cor. ſeorſum, ſeu in alteram partẽ voco, duco ue. Ce. li. ij. Phil. Et ob eius cõſilij ſocietatẽ cum interficeret Cęſar. Tum te a Trebonio vidimus ſeuocari.

Sextans, ſexta pars aſſis, hoc eſt duæ vnciæ.

Sextarius, dicitur, q ſit ſexta pars congij, quę menſura apud antiquos tam liquidis, q̃; aridis ſeruiebat. Cic. lib. ij. Offi. Si emere ſextarium aquæ mina cogeretur.

Sextula, ſexta pars vnciæ.

Sextus philoſophus cheronenſis plutarchi nepos q doctor fuit Marci Antonini imperatoris, de quo Iul. capi. Audiuit & ſextum philoſophum, cheronenſem.

Sexus, maſcu. gene. & hoc ſexus ſexi. Secundũ Priſc. Plau. in Ru. Virile ſexus nunq̃; habui vllum. Var. lib. j. de anal. Sexus vtrunq; virile, an muliebre, an neutrum ſit dici poteſt habitus vel natura, ab ἕξω futuro indicatiui, quod eſt habebo, aſpiratione, in ſ, mutata.

S ante I

Shilon inſulam Indiæ eſſe docet Augu. lib. xxj. de ciui. dei. Quæ ex eo cęteris terris præfertur, q omnis arbor quæ in ea gignitur, nunq̃; folijs nudatur.

Si coniunctio quãdoq; adiunctiua, vt ſi venias, faciã. Quãdoq; cauſalis, vt eris doctus ſi legas. Quandoq; approbatiua, vt Si conceſſa peto. Et ſi qua eſt cœlo pietas. Ser. Ibi ſi exponit pro ſiquidem. Et tunc iungitur indicatiuo. Nam ſubiunctiuo coniuncta abnegatiua eſt, vt facerẽ ſi poſſe̢. Ponitur interdum pro vtinam. Vir. li. vj. Si nunc ſe nobis ille aureus arbore ramus oſtendat. Interdum pro poſtquã. Ter. in Phor. Herus ſi redierit molendum vſq; in piſtrino. Quandoq; pro non. Hiero. in lib. j. Nume. Quibus iratus dominus iurauit, dicens. Si videbũt homines iſti, qui aſcẽderunt ex Ægypto terram, &c. Nonnunq̃; pro quia, ſeu ſiquidem. Eſt enim confirmantis. Plau. in Am. Si ſimilem rem ipſe in legem iuſſit eſſe Iupiter. Vir. lib. j. Ge. Veſtro ſi munere tellus Chaoniam pingui glandem mutauit ariſta. Eius compoſita Sin, ſiquid, ſiue oſt, & ſi. ſ. ſiquis.

Si eſt, vt admiſerit, ideſt ſi admiſerit apud Teren.

Sibaris, oppidum antiquiſſimum ab vrbe. xij. milibus paſ. diſtans. Aliud eſt oppidum Calabrie, quod trecenta militum milia contra Crotoniatas armauit. Cuius populi Sibaritæ dicti ſunt, de vicijs & luxuria intemperantes, qui a Crotoniatis turpiter victi fuere. Vnde apud idoneos auctores Sibaris pro mollicie capitur q ſcilicet omniũ molliſſimi, & delicatiſſimi fuerint Sibaritæ. Ex quo vice prouerbij ſibaritice, & ſibaricę deliciæ dicuntur, & ſibaritici ludi, cum modum excedunt, ſibaritici libelli laſciui, improbi petulantes. A ſibaris etiã fit ſibaritanus, a, um. Scribuntur a nõnullis, per y. Fuit & hoc nomine fluuius in Calabria. Et Iuuenis apud Horatiũ. Lydia dic, per omnes te deos oro. Sibarim cur properes amando perdere.

Sibilus, pe. cor. in ſingulari generis maſcu. In plurali maſcu. & neu. Hiero. in li. Iudi. Quare habitas inter duos terminos, ut audias ſibillos gregum? Idem cõtra Ioui. Hæc ſunt ſibila ſerpentis antiqui. Luc. lib. ix. Cerberus orpheo lenibit ſibila cantu. Eſt autem ſibilus, qui fit ore ut equi, boues, & huiuſmodi ſi ad bibendum ducuntur. Col. lib. ij. Sibiloq; allectari, quo libentius bibant. Quod tamẽ & de vento, & hmõi dicitur. Vir. in Buco. Nam neq; me tm̃ venientis ſibilus hauſtri. Nec percuſſa iuuant fluctu tum littora. Nec quæ ſaxoſas inter decurrunt flumina valles.

Sibilo, ſibilum facio. Hie. Per tranſlationes ad Chteſi. Qđ per os eorum intolerabilẽ diabolus ſibilet blaſphemiam. Huius compoſita ſunt. Aſſibilo, quod eſt iuxta ſ. u retro ſibilo. Claudi. lib. ij. Gorgoneiſq; pręmens aſſibilat hydris. Exibilo, extra vel valde ſibilo aut tumultuari ſibilatione eijcio. Cice. in Parado. Hiſtrio. ſi paululus ſe mouat, extra numerum, aut ſi verſus pronũciatur vna ſyllaba breuior, aut longior exibilatur, & exploditur.

Sibylla, cum y, ante geminũ ll, puella dicit, cuius pectus nu

men recipit, & quæ vaticinantur, vt Lac. & Var. teſtantur. Et a conſilijs deorũ nunciandis, veteres hoc nomẽ impoſuerunt Æoles enim σιοὺς deos dicant βουλὴν ſententia ſeu conſilium dicitur. Ergo ſibyllas, quaſi ſibullas .i. quæ dei ſententias dixerunt. Hier. cõtra Ioui. q̃ ſi Æolici ſermonis genere ſibylla θεοβουλὴ appellatur, recte conſiliũ dei ſola ſcribitur noſce virginitas. Sibyllas decẽ fuiſſe ſcripſit Var. Prima ſambethe nominata hanc chaldaicas veteres fuiſſe perhibent ſunt qui hebræam dicant, & vni filiorum Noe nupſiſſe & cum ipſo arcam conſcendiſſe, & ipſam prediꝯiſſe quæ decurri, cõſtructa ferunt linguaſq; varietate, linguaq; viam hebraica & de Alexandro Macedone p̃dixiſſe multa vt Nicanor refert qui Alexandri vitam ſcripſit. Secunda libyſſa cuius mentiones facit Euripides. Tertia delphis, quæ nata in delphis eſt. Quarta Italica quę in Italiæ ſolitudinibus vixit. Quinta Erythrea quæ bellum troianũ predixit. Sexta ſamia quã pytho nominatam ferunt. Septima Cumæa nomine Amalthia. Alij Erophile. Alij Taraxandram vocant. Vir. autẽ Deiphobes. Octaua helleſpontiaca. Nona phrygia. Decima tiburtina nomĩe Albumea, hanc aiunt oracula certiſſima cõſcripſiſſe cunctis vero prę ſtitiſſe Erythreã, quę cum primũ nata eſt, cœpit loqui gratia & noie ſuo multos nolare. Suidas autẽ plura ſcribit de ipſis, & alio mõ, ſed q̃m Suidę noſtri mentio facta eſt, codices impſſi ſunt emẽdandi vbi eſt maxim' error, nã dr σιβυλλαρ ομαικὴ λεξις ε σινε ρμηνευομενη προφῆτις ἤγουν μαντις, imo debet dicere, σιβυλλαρ ομαικὴ λεξις ουκ εσι, σιος .n. eolice dr̃ deus βουλὴ conſiliũ quoniam ſcit deorum ſecreta.

Sibur Veteres vocant callidum & acutum.

Sic aduerbium affirmantis, vt feciſti, ne hoc? Sic. Quãdoq; ſimilitudinis. Vir. Non ſic aggeribus ruptis cum ſpumeus amnis exit. Quandoq; optandi. Idem ſic pater ille deũ faciat, ſic magnus Apollo. Eſt & cõiunctio illatiua. Cice. Sic tot ſimul virtutes cõtinentiæ grauitatis iuſticiæ, fidei deſerunt .i. igitur. Nõnunq̃ capitur pro valde. Apul. Nec ego rebar ſic multorũ id opus dierum eſſe. Frequentius tamen in hoc ſenſu compoſitum ſicq; reperitur. Duplicatur etiam maioris expreſſionis cauſa. Virgil. Sic ſic iuuat ire per vmbras. Fit autem ſic, a ſi.

Sicine, aduerbium interrogantis eſt. Plau. Sicine tu illam? Sicine nos habes ludibrio omnis.

Sicut, & ſicuti aduerbia æqualitatem denotant vt ille valet ingenio ſicut tu. Aliquãdo ſimilitudinẽ, vt cum dicimus. Qui facit iuſticiã iuſtus eſt ſicut ille iuſtus eſt nunqd iuſticia noſtra æqualis ẽ iuſticię dei abſit. Quo mõ viſa baſilica ampla ſi velut facere aliquis minorẽ ſed tñ ꝓportione ad menſuras eius vt verbigra. ſi lata eſt illa ſimplũ, & lõga duplum videt ſic feciſſe, ſicut eſt illa, ſed iſta habet centum cubitos illa triginta. Et ſicut eſt, impar eſt. Interdum nõ res ſimiles ſed diuerſas & plane contrarias denotant. Quin. Sed hæc eloquendi præcepta ſicut cognitioni ſunt neceſſaria ita nõ ſatis ad vim dicendi valent niſi illis quædam facilitas quæ apud græcos lexis nominatur acceſſerit, habet etiam venuſtatem atq; vtilitates magnam quotiens antecedentem ſententiam annecti cum ſequẽti. Pli. Ferunt craſſum auum Craſſi in parthis interempti nũq̃ riſiſſe, ob id Agelaſtũ vocat ſicut fleſſe multos.

Sicubi pe. cor. ſi alicubi, Hiero. in prolo. Ioſue. Et ſicubi in antiquorum voluminibus lectione dubitauerint hoc illis conferentes inueniant quod requirant.

Sicunde aduerbium, ſignificat ſi ex aliquo loco, vel ſi ex aliqua parte. Apule. li. ij. Me. Et ſicunde de proximo latratus ingruerit eum putabis de faucibus lapidis exire.

Sica genus gladij breuioris, & acuti, quaſi ſeca a ſecando. Proprie autẽ qui ſub veſtibus portatur ad inſidias, quo latrones & viarum obſeſſores vtuntur.

Sicarius, qui ſica .i. gladio hominem interficit per abuſionem dicitur qui cædem telo quocũq; cõmiſerit.

Siccus, a, um, per duplex cc, quod eſt aridum, & ſine humore. Virgi. Summa petit ſcopuli, ſiccaq; in rupe reſedit; Per tranſla. ponit pro exercito, quaſi nimio labore exhauſto. Plau. Siccum, frugi, continente, amantem vxoris maxime. Item Pro continente, ſobrio, cuius contrarium eſt madidum quod ſignificat ebrium.

Siccitas, & ſiccitudo. Col. li. ij. Si uero torpor cœli ſic diciſq; regionis ſuadebit, Februario ſtatim ꝓſcindẽdi ſunt.

Sicco, as, tam in paſſiua, q̃ in actiua ſignificatione reperitur. Lactan. lib. vij. Flumina, & ſtagna ſiccauerint .i. ſicca facta fuerint. Col. li. ij. Si humidus erit abũdantia vliginis ante ſiccetur foſſis. huius compoſita ſunt Aſſicco, quod ẽ valde ſicco. Idem in eodem. Ea cum ſpicas ediderint prius, q̃ ſemina hient ęſtibus manu carpuntur, & ſuſpenſa in ſole cum aſſiccauerit, reconduntur, atq; ita repoſita permanent æuo diutius, q̃ cætera. Abſicco. Idem lib. j. Plurimum refert, non abſiccato ſucco fimum vires continere, & aſſiduo macerari liquore. Deſicco valde ſicco. Exicco, extra ſicco, euacuo.

Sicceſco, is, a ſicceo, es, Pli. li. xviij. Aquilonem prænunciat terra ſicceſcens, ſed roreſcens repente hauſtrum immiſcet in rore occulto. Col. li. vlti. Fœnum græcum vetere vino macerato deinde in ſole exponito. aut in furno, vt ſicceſcat. Hinc Aſſicceſco. Idẽ ibi in muria lucere oportet & expreſſos in cratibus pandere, dum aſſicceſcant.

Siccaneus, a, um quod eſt naturaliter ſiccum. Colu. lib. ij. Eius prati animaduertimus duo genera, quorum alterus eſt ſiccaneum, alterum riguum.

Sicera, pe. cor. nũcupatur oĩs potio apud hebręos, quæ inebriare põt vt ſcribit Hie. ad Nepo. Siue illa, quæ fermento cõficitur, ſiue pomorũ ſucco, aut faui decoquuntur in dulcem, & barbarã potionẽ, aut palmarum fructus exprimunt in liquorẽ, coctiſq; frugibus aqua pinguior coloratur.

Sicambri populi Germaniæ Menapijs finitimi ad vtraq; Rheni ripas habitantes. Hi crines natura flauos habent, quos creſcere ſinunt, & artificio quodam intorquẽt. Mar. lib. j. Crinibus in nodum tortis venere. Sicambri quidam quidam cum y, græco ſcribunt.

Sicani, populi Hiſpani, a fluuio Sicare dicti. De quo Luca. Heſperios inter ſicaris non vltimus amnis, hi duce Siculo, excluſis ab originibus. Italiam tenuerant ipſiq; poſtea ab illis pulſi, quos ante pepulerant, inſulam vicinam Italiæ occupauerunt & eam ſicaniam a ſuo nomine nuncupauerunt. Huius dictionis ſyllaba, ca indiff'renter ponit. Vir. li. iij. Sicano p̃tenta ſinu iacet inſula cõtra Syl. li. xiiij. Sidera eliſeis aderat gens ſicana votis.

Sicania, dicta eſt inſulæ ſiciliæ quædã pars in finibus agrigentinis. Et amnis in ea ſicanus olim fuit, ſed & inſula quandoq; tota, ſicania dicta eſt a Briarei cyclopis filio ſicano, vel a ſicanis populis, qui primi eam inſulam incoluiſſe feruntur, qui tamen non ſunt indigene ſed Hyſpani. Sicilia vero a ducis nomine, vt inquit Seruius.

Sicaris penul. cor. nomen eſt fluuij in Hiſpania, a quo ſicani populi dicti ſunt.

Scyionia inſula eſt in mari Ægeo, ex oppoſito ad Epidaurum. Alta quidem & eminens, vt refert Pli. Eſt & Sycionia, ſeu Sycion vrbs in Achaia intra Iſthmum peloponeſi antiquiſſima olearum prouentu & picturis clara & aera patria non procul a Corintho, in qua primus regnaſſe fertur Ægialeus, quæ nunc Clarentia dicitur. Sycionẽ fuiſſe officinarum omnium metallorum patriam. Pli. ſcribit. In ea etiam Cicerone teſte molles, & muliebres calcei conficiebant. Vnde Sycionia calceamenta dicta ſunt. Lucil. Et pedibus leua ſicionia demit honeſta.

Sichem, filius Chanaam, qui ciuitatem ſui nominis ædificauit in Phœnice quæ Sidon ad græcis appellata eſt.

Sicilia. Italiæ inſula a Siculo Neptuni filio dicta. Vel ſicilia, quaſi ſicelita, hoc eſt erecta. Nam olim agro Brutio annexa, mox interfuſo mari ſiculo auulſa. Ob hoc græci Rhegyo nomen dedere, quaſi auulſo. Vnde Virg. lib. iij. Hæc loca vi quondam, & vaſta cõuulſa ruina (Tm

nui lõginqua valet mutare vetuſtas) Diſſiluiſſe ferunt cũ protinus vtraq; tellus vna foret. Eam græci Sicelam dixerant. Olim Trinacria appellata eſt, q tria acra hoc eſt tria cacumina habeat. Nam tribus promontorijs in diuerſa procurrit. Vel triquetra, q trianguli figuram habeat huiuſmodi △. Triquetram enim figuram triangularem dixerunt. Quorum vnus angulus, qui in meridiem vergit. Pachinus dicitur, alter Pelorus qui ad ſeptẽtrionem ſpectat, & ab Italia mille quingentis paſſibus diſtat. Tertius Lilybeus, qui Carthaginem maxime ſpectare videtur, & ab aphricæ littoribus, cxx. milibus paſ. diſtare prodiderunt. Hæc ab oriente occidente ſeptẽtrioneq; Tyrrheno mari, a meridie Aphrico alluitur. Patet in lõgitudine a Peloro, vſq; ad Pachinus milia paſ. clxxxvij. In latitudine. clxxxix. Sicania præterea dicta eſt, a ſicanis Hiſpaniæ populis, qui duce Sicano primum in Italiam veniſſe feruntur. Hæc a principio, vt Iuſti. ſcribit Cyclopus patria fuit quibus extinctis Æolus regnum inſulæ occupauit. Vnde Virg. lib. iij. Ignariq; viæ Cyclopum allabimur oris. Et illud exultat æneos vidit cyclopas Vlyſſes. De hac Dio. ſic ſcribit, Sicilia optima inſularum omnium, antiquitate rerum cæteras antecellit. In ea ſunt Panormus, Cathana, Syracuſę. xj. olympiade conditę Præterea Meſſana Eryx, & Leontinũ Gorgiæ phi patria. Ibi Arethuſa fons. Eryx & Ætna mõtes. Eſt & Sicilia herba, a ſiciliendo dicta, q; alio nomine Fenogręcum vocant, q nullius fere cultus ſit, ſed tñ ſicilitur, hoc eſt ſecatur. In ea primum ſeminatum eſt, & Comœdia primum inuenta eſt. Hic archimedes natus, qui ſiderum diſciplinam machinatus eſt. In ea ſpecus Leſtrigonum, vbi habitabant, & Achates lapis inuenitur. Hic fiunt adiectiua ſicanus ſiculus ſicilienſis, & ſicelis.

Sicilienſes dicuntur qui alibi orti in ſicilia verſantur.

Siculi, qui e in Sicilia ſunt, vel inſulæ, vel indigenæ. Siculũ mare anguſtum, atq; anceps alterno curſu, modo in Thuſcum, modo in Ionium pelagus influit verticoſum, & Scyllæ, ac Charybdis ſæuitia inclitum.

Sicelis, idis, forma græca a Sicilia fit. Virg. Sicelides muſæ paulo maiora canamus.

Siciliſſo, as, ſicula lingua loquor. Plau. Non atticiſſat, ſed ſiciliſſat.

Sicileo, es, ſicilui vel ſicilio, is, iui itum. Sicilire eſt, quæ male ſecta ſunt, ſecare, vt fit, cũ fœniſeces prætereunt in pratis. Pli. lib. xviij. Prata quotiens ſecta ſunt, ſicilire oportet, hoc eſt, quod fœniſeces prętererunt ſecare Var. lib. j. de reru. Quo facto ſicilienda prata. i. falcib' conſectanda, quę fœniſecę prætererunt, ac quaſi herba tuberoſum reliquęrunt campum, a qua ſectione arbitror dictũ ſicilire pratũ.

Sicilicus ſcrupulos ſex cõtinet, ſiue drachmas duas dictus, q ſemiunciam ſecet.

Sicilites, haſtarum ſpicula lata.

Siclus apud hebræos dicitur vncia. Apud græcos latinoſq; quarta pars vnciæ, & ſtateris medietas drachmas duas appendens.

Sicimina quidam ita ediſſerunt, inquit Hie. vt ea genus arborum appellare velint, quę paleſtinæ naſcuntur in campeſtribus, quæ ſi non vellicentur amariſſimas caryculas faciunt, & a culicibus corrumpuntur, nobis autem quia ſolitudo in qua morabatur Amos, nullam huiuſmodi gignit arborem magis uidetur rubos dicere, qui afferũt moras & paſtorum famem, ac penuriam conſolantur.

Sicimnius, genus veteris ſaltationis, quaſi ſiticimnius hoc eſt cantum apud ſitos. Vnde Sicimnitem qui apud ſitos canere ſolitus eſt, hoc eſt vita functos, & ſepultos, ſaltabũdi namq; canebant in funere defuncti.

Sicinius dentatus ſtrenuus bellator, qui ob ingentem fortitudinem Achilles Romanus appellatus eſt. Is pugnaſſe dicitur centum & viginti prælijs. Cicatricem auerſam nullã, aduerſas quinq;, & xl. tuliſſe. Coronis aureis octo Donatus eſt Triumphauit cũ impatoribus ſuis triũphos nouẽ.

Sicos σικος latine ficus dicitur. Significat enim morbus, & alio nomine dicitur ficoſis & Mariſca. Liui. Hodie ſic co mihi recens fuit.

Sicomorus, pe. p. σικος ficus μωρος fatua arbor peculiaris ęgypti in nilo in eius aggerib' præcipue naſcens fatua autẽ dicitur, quaſi in fructifera. Gignit enim pilulas albicãtes quæ inſtar olonthorũ, hoc eſt groſſorũ fici apparente maturitate decidunt Dioſco. ſcribit. Sicomorum eſſe arborem & magnam ſimilem arbori ficuum habentẽ lactis multitudinẽ cuius fructus eſt dulcis ſimilis fructui ficus agreſtis. Grana eius ſunt minutiora qua grana ficus, & non maturantur niſi tundantur inſtrumento ferreo & naſcitur multum apud rhodũ, & in locis, vbi abundat frumentũ. Ociſus Moroſicon in verſis litteris vocat. Stra. lib. xvij. ait morum naſci in libya quæ fructum fert qui ſicomorum dicitur. Nam ficui pilis guſtatu vero malus.

Sidon urbs Phœnicis inſignis Cananeorũ & Purpuræ capitura nobilis, ad Aquilonem reſpiciens, & poſtea regionis iudeæ, hanc Phœnices vt quidam aiunt condidere q terræmotu relicto patrio ſolo aſſyrium ſtagnum primo, mox mari proximum littus incoluere condita ibi urbe q; a piſciũ vbertate, ſidona vocauere, eo q tali nomine piſcẽ vocent. Sed deinde poſt multos annos expugnati ciues ſunt, qui nauibus appulſi Tyron vrbem anno troianę cladis condiderunt. Hanc Euſta. a Sida Beli filia dictam putat Ioſephus a Sichem filio Chanaan quæ apud hebræos et Sichem vocitur. Hinc Sidonius, a, um vt veſtis ſidonia. i. purpurea, qm Sidon in Tyro eſt. Et licet do, ſyllabã correptam habeat. Vir. Sidoniaſq; oſtentat opes. Et Sidonio eſt inuectus equo. Inuenit tñ quandoq; producta, vt apud eundem. Obſtupuit primo aſpectu ſidonia Dido. Sicut in primitiuo. Teucrum memini ſidona venire.

Sidonia quoq; Troadis oppidum legitur.

Sidonij populi Sidonis urbis. Sidones vero populi. Thracum prope Hebrum, quos Pli. Sidonos appellat, Sunt & alij ſydones in ſcythia.

Sido, is, ſedi, ſeſſum. Mutuatur enim præteritum a ſedeo. Eſt autem ſidere deorſum deſcendere, ſeu ad ſedẽdum, firmandũ manendũue ponere. Virg. Sedibus optatis gemina ſuper arbore ſidunt. Huius compoſita ſunt Aſſido cõſido circũſido, deſido, inſido obſido, perſido, qđ eſt valde ſeu perfecte ſido perſiſto. Vir. lib. iij. Geor. Turpis oues tẽtat ſcabies, vbi frigidus imber Altius in viuũ perſidit, & horrida cano Bruma gelu. Subſido ſubtus cado, deſcẽdo, decurro. Vir. lib. v. Subſidunt vnde tumidũq; ſub axe tonanti Sternitur equor aquis. i. ſublabunt. Oui. lib. j. Met. Iam mare littus habet, plenos capit alueus amnes. Flumina ſubſidũt colles exire videntur. Iuſſit & extendi campos ſubſidere valles. i. deſcendere.

Sideritis lapis, quem alio nomine heracleon, alio Magnetem vocamus ἀπὸ τοῦ σιδήρου hoc eſt a ferro. Nam a magnete trahitur ferrum.

Sidus licet quidam græcum eſſe velint, & ἀπὸ τοῦ σὺν quod eſt ſimul, & ειδεῖν videre. q plures ſtellæ ſimul cõſpiciant. Alij ab συνοδεύω quod eſt cõmeo, & conuenio vt ſit plurimũ ſtellarũ cõuentus, latinum tñ eſſe putat. & a ſido deduci, quod eſt fixus maneo. q ſidera inſidant. i. fixa ſtent, vt Martinus lib. de Aſtrologia. ait. Eſt. n. ſidus quod aliqd ſignũ complurium ſtellarũ compoſitum eſt, vt aries, taurus, andromeda, perſeus corona & quęcũq; variarũ genera formarũ compoſita feruntur in cœlum recepta. Stella vero ſingularis eſt, quæ non admixta alijs ſola fertur. Sic apud græcos aſter & aſtrõ diuerſa ſunt, & aſter, ſtella vna Aſtrõ ſignum ſtellis coactum, quod nos ſidus vocamus. Quandoq; tñ ſidus, pro ſtella ponitur. Cice. Itaq; neſciũt hos ſyderum errores. Quinti. Quid hæc fulgentium ſiderum veneranda facies, quæ quadam velut in fixa, ac cohærentia perpetua ſemel capta ſede collucent. Alia toto ſparſa cœlo, vagos curſus certis emetiuntur erroribus.

Sidereus a, um, quod ex ſidere eſt, vt ſplendor ſidereus. Aliquando ponitur pro alto. Mar. Hic vbi ſidereus propius

videtaſtra coloſſus. Aliquando pro fulgenti. Vir. Et ſplen didus ęthra ſiderea polus.

Sideratio:eſt ſidere afflari. Hinc Sideratio morbi genus par/ tem aliquam corporis:ſæpe pene totum corpus percutiē/ tis ſubito:atq; exiccantis:& plerūq; hominem enecantis: q̄ cum repentino quodam eueniat impetu: & e cœlo ui quadam ſideris prouenire putatur. Vnde Pli. Sideratio to ta e cœlo eſt. Idcirco a ſidere nomen aſſumpſit. Sideratio etiam dicitur:q̄ corpus ſtupore quodam attonitum ſubi/ to conficiat. Nec in humanis tm̄ corporibus:ſed in arbo/ ribus:ac plantis ſideratio eſt quando vaporum ſiccitate ar bores moriuntur:vt inquit Pli.lib.x. Hunc morbum græ ci ἀστροβολίαν noīant a ſideris percuſſione maximo Saturni,& Martis coitu in ſede virginis:aut geminorum Lunæ.Soliſq; defectu. Sic ſiderati dicuntur:qui ſidere ue/ xantur:& leduntur.i.qui vim,& malignitatem alicuius ſideris ſtatutis temporibus ſentiunt. Pli. fluuiatilium ſilu rus caniculæ exortu ſideratur,& alīs fulgore ſopitur. Plau. ſideratus eſt moueri nō poteſt. Hinc præſiderari dicitur cū maturius hyberna tēpeſtas mouet̄,quaſi ſideris tēpus.

Siderites,pe.pro.herbaq;,& aſteriſcū,folio ſimilis ocymo nigrior,tm̄ naſcēs in tegulis parietinis:& habet pe.cor.

Sifilatores a veteribus dicebantur ſibilatores dr̄ qui ſibilis quēpiā explodūt,& Sifilare,qd̄ nos ſibilare dicimus.

Sigala genus frumēti,q̄ alio nomine ſiligo dicitur. Hiero. in Ezechi.quā nos vitium interpretati ſumus alij auenas, alij ſigalam putant.

Sigalion ſimulachrum quod harpocrates alio noīe dicit̄ a ſilendo σιγάω,græce ſileo & σιγὴ ſilentium.

Signum proprie eſt parua quædam ſignificatio, indicans totius rei qualitatem inquit Do.Terē.Num eius color pu doris ſignum vſq; indicat,vel ſignum eſt quo aliquid in noticiam noſtram inducitur:vt ſigna tibi dabo:tu condi/ ta mente teneto. Hinc litterarum notæ ſigna dicunt̄. Item notæ genitiuæ:& quæ pecudibus inurunt̄,& ſignum qd̄ imprimitur cuius dimi.eſt ſigillum:& denominatiuum ſignaculum:& Aſtronomis ſignum dicitur ſtellarū multi/ tudo ſub vna comprehenſa effigię; ſicut duodecim ſigna cœleſtia ſigna dicūtur:quæ in zodiaco ſunt:q̄a notę quo/ rūdam aīalium ſunt:quæ ad naturā ſolis iure referuntur. ſ.Aries,taurus,gemini,cancer,leo, virgo,libra, ſcorpius, ſagittarius,capricornus,aquarius,piſces. Et extra ſigniferū alia vt boo tes,cynoſura,helice. Plau.in Am. Stant ſigna. Et apud oratores ſignum eſt vis argenti de in extpibus ar/ tis ſumpti locis. Item ſignum in re militari vexillum dici/ tur ab effigie animalium:quę in vexillis fieri conſueuerūt. Luc. ſigna pares aquilas:ac pila minantia pilis. Hinc ante ſignanus ſignorum propugnator:qui ante ſignum con/ ſtituitur in acie. Signa quoq; dicuntur ſculptilia:ſiue fuſi/ lia:ad effigiē animalium fabricata:quemadmodum tabu læ opera pictorum. Vnde ſigna:& tabulas dicimus pro cęlatis operibus:atq; depictis. Siquidem in tabulis antiq pingebant:non in parietibus. Tabulæ igitur picturæ ſunt ſigna vero ſtatuæ. Vnde apd̄ Sal. ſigna & tabulas pictas: vaſa cęlata mirari:ea priuatim:& publice rapere delubra ſpoliare. Hinc fit in ſignis. In figuris aūt:vt Aug.li.de quā/ titate animæ ſcribit:ſignum dicit̄:ſi principiū lineę eſt:aut etiā finis:vel cū oīno aliqd notat,quod ſine partibus itel/ ligendum ſit:nec tñ obtineat:figuræ medium punctum: cum medium tenet figuræ. Eſt igitur ſignum nota:ſine par/ tibus pūctum nota medium figuræ tenēs. Ita fit,vt omne punctū etiā ſignum ſit:nō autē omne ſignum punctum videatur. Signum etiā miraculū inſolitū ꝓdigium dicit̄ qd̄ cum pōſtat̄ mirū eſt & in futuro aliquid prēmonſtrat.

Sigillum diminutiuum:idest paruum ſignum: pro vt ſi/ gnum ſtatuam ſignificat.

Sigillatim aduerbium ſigñat per ſingulos. Separatim a ſin/ gulis:ſicut & ſingulatim a Plau.dicitur ſingulatter.

Sigillo,as,ſignum imprimo. Hinc ſigillatæ dicuntur litte ræ,i.clauſæ:& annulo impſſę:ppter quod veteres ſigillare: pro claudere vſurpabāt. Var. Contra lex,nimis impia eſt, ne filij patribus luce ſigillent oculos.

Sigillaria opera:ſunt paruæ imagines:fictilibus deſcriptæ: dicta a ſigillis:ideſt paruis ſignis.

Sigillaria vicus erat:vbi ſigilla uēdebant̄. Gel.li.v. Sigillaria forte in libraria ego:&.L.Paulus apd̄ poetā ꝯſederamus.

Signifex qui facit ſigna:hoc eſt ſtatuas. Apule.li.ij. egregius illę ſignifex.

Signifer:qui ſigna fert:hoc eſt vexillifer. Et ſignifer dicitur circulus:in quo.xij.ſigna ſunt:qui græce zodiacus appella/ tur:ab effigie animalium:quæ in eo ſunt. Per translā.ſigni/ fer princeps in quacūq; re dicit̄:q̄m militari more nō niſi ſtrenuiſſimo cuiq; vexilla cōmittebantur. Prudentius in diuo Ro. Tu cauſa mortis:tu malorum ſignifer.i.auctor.

Signo,as,ſignum imprimo. Virg. Et ſummo veſtigia pul/ uere ſignent. Vnde ſignare epiſtolam dicimus annulo ſi/ gnum imprimere. Cuius contrarium eſt. Reſigno, quod eſt deleo ſignū,aperio. Sic ſignatā pecunias dicimus. Hie. Habitacula,in qbus ſcabræ etiā incudes,& mallei,qbus pecunia ſignat̄,viſebant̄. Sic ſignata pecora quę ſignis no tata ſunt,& quæ notam inuſtā hñt. Interdum ſignare ſi/ gnificat oſtendere,indicare ſigno. Plau.in Ciſ. Cui hęc ex/ cidit ciſtella:recte eccum locus ſignat vbi ea excidit. Idem hic meretricem deperit,ſigna tamen ſe eam nō amare. In terdum ſcribere. Col.li.j. Huc pertinet præclara noſtri poe tæ ſententia. Laudato ingentia rura,exiguum colito. Qd̄ vir eruditiſſimus:vt mea fert opinio,traditum vetus prę/ ceptum numeris ſignauit. Vnde & ſubſignare, ſubſcribe/ re dicimus. Et ſignare deſignare. Virg.lib.ij. Geor. Quin/ etiam cœli regionem in cortice ſignant. Huius compoſi/ ta ſunt. Aſſigno,quod eſt attribuo,Do.Ci.lib.j.ad Heren. Sed ſi quo tardius hæc,q̄ ſtudes abſoluentur tum rerum magnitudini,tum occupationibus aſſignare debebis. Lac. lib.iij. Exiſtimauit oportere etiam mulieres militare,& cū filijs publicis intereſſe & magiſtratus gerere, & imperia ſuſcipere,ita his arma & equos aſſignauit.i.dedit. Conſi/ gno ſigillo. Plau. in Cur. Eamus intro nunc, vt tabellas conſignemus. Lactā.lib.de ira dei prō mando vſurpauit. Cum hæc etiam ſcriptis ad eternam memoriam conſi/ gnaret. Circūſigno. Colu.lib.iij. In his deinde obſeruato gemmā,quæ bene apparebit,certamq; ſpeciem germinis habebit,eam vndeci digitis quadratis circūſignato. Deſi/ gno exigno,perfecte ſigno,notoue. Liui.lib.j. Eiq; ſacra omnia exſcripta exignataq; attribuit,quibus hoſtijs, qui bus diebus,ad quæ templa ſacra fierēt. Obſigno,reſigno, & ſubſigno. Significo,as,ſignum facio,ſiue per ſigna no tum facio demonſtro. Ci. Heu quæ ſignificatio doloris. Hinc conſignifico. Apul. Ea furoris conſignificatione per/ territi omnes.

Signatores dicebantur,qui aut teſtis,aut cauſis ſe ſubſigna/ bant. Salu. Multis modis mala facinora docebat, ex illis teſtes ſignatoreſq; falſos commodare, fidem, fortunas pericula vilia habere.

Significatiuus,a,um,quod naturaliter ſignificat.

Signatorius,a,um, quod ſignat ſeu quo ad ſignandum vtimur,vt ſignatorius anulus. Vale.maxi. Vt anulo quo ſignatorio vtebatur. Paul.iuriſconſultus. Annulus ſigna torius ornamenti appellatione non continetur.

Signaculum,proprie eſt ſignum alicui rei impreſſum,vt la/ teat quouſq; referetur.

Signio,is ini tum,ſigno aliq̄ noto,a quo fit cōpoſitū in/ ſignio. Inde inſignitus,a,um,eiuſdē ſignificatiōis cū ſignit°.

Signinum opus,quod fractis teſtis, addita calce conficie/ batur. Colu.lib.j. Cuius ſolum terrenum prius,q̄ cōſter/ natur,perfoſſum & amurca recenti madefactum velut ſigninum opus pilis condenſatur.

Signia,urbs Campaniæ,in Lepino monte poſita. Colu. Quæ Marſ..cant,quæ ſignia monte Lepino.

Sigeum Troiæ promontorium appellatum eſt propter Heraclis taciturnitatem. Hic enim, quia prohibitus

bitus hoſpitio

blitus hoſpitio fuerit ſimulauit abſceſſus moxq; p ſilẽdũ aduerſus Troiã veniẽs eã cœpit, σιγᾶν, n. ſilẽtium facere græci dñt. tñ ptra Sui. aſſr dicit inq: n. σιγᾶν πόλις τῆς τροίας σιγῶσα πώ ταύτης σιγῶσα καὶ σιγῶν ἀπώλετο.

Sigma, atis, menſula exculta, vel potius cenaculũ (ſtor. inſtar hemicicli & lunatæ teſtudinis. quę ſex caperet cõuiuas in ſimilitudinẽ elementi gręcanici. Vnde forte & nomen accepit quẽadmodũ zeta, ſiue zetecula, a, z. litæ figura, de quo Mar. Septẽ ſigna capit. ſex ſumus adde lupum Lampridius de Helioga. Primus inuenit ſigma in terras ſternere. Idem. Vt de croco ſigma ſtrauerit, cum ſummos viros vocaret ad prandium.

Sileo, es, lui ſignificat taceo q̃uis inter ſe differant, ꝙ ſilere dicatur qui nondũ cœpit loqui. Tacere qui iam cœpit. Si hæc differentia vera eſt, quã ponit. Ser. Falſi ſunt, qui dñt Silere fictitium verbũ eẽ. ab ſ litera quæ ſilentii nota eſt, qm̃ in ludis litterarijs, publicisq; conuenientibus, dũ volunt ſilentium indicere, ſ literam quaſi ſibilando pronũciant. Hinc fit compoſitum Conſileo.

Sileſco, tacitus fio. Ter. in Adel. Quid ego nũc agã niſi dũ hę ſileſcũt turbę. Interea in angulũ aliquo abeam.

Silẽtium taciturnitas. Vñ ſilẽtiũ noctis ꝓ intẽpeſta nocte ponitur, quam alij concubium alij cõticinium uocant.

Silentiarij dicti ſunt, q honeſtati ſunt ab imperatore quodam dignitatis. Sic. n. ait iuriſcon. In codice. Viros clariſſimos ſacri noſtri pallatij ſilentiarios circa latus noſtrũ militantes de tutelis & curationibus excuſari ſancimus. Accurſus ſilentiarios dicit, quos vulgo principes ſcribarum & ſecretarios appellamus.

Silentia dicuntur loca. in quibus ſiletur.

Silenus. Bacchi nutricius fuit.

Silanius, mons Hiberniæ inſulæ altiſſimus, a Silanio rege in vertice eius ſepulto dictus.

Siler generis neu. arbor, quã uulgo ſalicem vocant. Vir. li. ij. Geor. Namq; aliæ, nullis hominum cogentibus, ipſæ. Sponte ſua veniunt campoſq; & flumina late Curua tenent, vt molle ſiler, lenteq; geniſtæ. Siler ge. maſc. fluuius picentinorũ iuxta Salernum decurrens qui & Silerus dicitur. Luc. li. ij. Radenſq; Salerni tecta ſiler. Hic Lucaniam diuidit a picentinis campanorum, cuius aqua virgulta in dureſcunt, vt inquit Syl.

Silerus pe. cor. fluuius de quo modo Syl. lib. viij. Nunc ſilerus, quo nutrit aquis.

Sile herba quã alio noĩe Siſelin vocãt, cuius, vel radice, vel ſemine vinum condiebant. quod ante meridiem ſumere mos erat: propterea ſilatum antiqui dixere.

Sil, ſilis idem quod ceruleum, vt eſt apud Pli. lib. xxxv. In auri & argenti metallis naſcuntur et nunc pigmenta, hoc eſt ſil & ceruleum, hoc pingendis abacis. Vir. li. ix. cõmendat. Auſo. Sit ne peregrini vox nominis an latij Syl.

Silus, naſus ſurſum uerſum aduncus. vel repandus. Vnde galeæ quoq; a ſimilitudine, ſilæ appellatę ſunt. quẽadmodum, ſimus vocatur. qui preſſis eſt naribus.

Sills, amnis Venetiæ primus in ſtagnum cadens vbi nunc habentur ſuburbanæ Venetiarum inſulæ. Murianum. torcellumq;.

Silli, p duplex ll, nã apud grecos σίλλοι ſcribitur, ꝓ dicacitatibus, & ſalibus, Vñ Gel. refert Timonem quendã ſcripſiſſe librũ maledicentiſſimũ q ſillos inſcribitur.

Sillo, qui prominentia habet ſupercilia a ſileno quem hirſutis ſuperciliis fuiſſe tradunt.

Silicia, ſiue ſilicula, herba quæ alio noĩe dr̃ fœnũ græcum, a Theophraſto Buceras vocat, ab aliqbus eruditis epiceras hippocrati, qm̃ ſemẽ habeat ſimile corniculis. vnde ſiliq̃; nonnulli appellãt, inuenio & carpũ in nr̃is & græcis auctoribus uocatum, q̃; q̃; & ꝓ balſami ſemine carpum fere accipiunt. itẽ Carphos ꝓ fœno græco, quaſi floculũ, ſiue arentẽ ſurculum & telis a Dioſcoride vocatur.

Silex maſc. ge. lapis durus, ex quo ignis excuti ſolet dictus, ꝙ de eo ignis ſaliat, vel ꝙ ſilentem intra ſe ignem habeat qui attritu aut percuſſu excitetur. Virgi. lib. vj. tñ fœ. ge. vſus eſt. Stabat acuta ſilex præciſis vndiq; ſaxis. Ouid. lib. vij. Met. Aut. Vbi terrena ſilices fornace ſoluti. Hunc lapidem iuraturi per Iouẽ tenebant dicentes. Si ſciens fallo, qui me deſpiciet ſalua vrbe, arceq; is me eijciat, vti hũc ego lapidẽ.

Siliceus, a, um quod eſt ex ſilice.

Silicatus, a, um, quod eſt ex ſilice factum, vnde ſtratæ viæ dicuntur ſilicatæ, a ſilico, as. quod ſilex fit, ſilicare enim eſt ſilicibus ſternere.

Silicernium varie exponi ſolet, ſcribit Nonius eſſe funebre conuiuium, quod ſenibus exhibetur. Feſ. docet eſſe farciminis genus quo familia in luctu a fletu purgatur, quia cuius nomine inſtituebatur ea res, is iam ſilentium cerneret. Cecil. Credidi me ſilicernius eius eſſe eſurum. Dona. inquit eſſe cœnam, que infertur diis manibus, vel ꝙ eam ſilentes cernant vmbræ, vel ꝙ qui hæc inferunt cernũt, neq; deguſtent. Nam de his quæ libantur inferis quiſq; ederit, aut biberit funeſtatur. Nunc Teren. in Adel. appellat ſenem ſilicernius qui tamiam ſilentibus cernendus ſit. Alij ſilicernium nomen fictum, a Terentio exiſtimarunt, pro ſene ꝙ incuruitate ſilices ſpectet. Qui recte ſentiunt, affirmant ſilicernium funebre conuiuium eſſe quod apud veteres ſenibus exhiberi ſolebat dictum, ꝙ cum ſilentio edẽtes cernerentur, vel ꝙ cogitarent ſe mox illum ſecuturos. Quapropter abeuntes a conuiuio, veluti ſe amplius non viſuri, mutuo ſe ſalutabant. Var. Funus exequti laude ad ſepulchrum antiquo more ſilicernium confecimus ideſt conuiuium in quo pranſi diſcedentes dicimus aliis alij vale. Silicernium ergo. Teren. ſenem vocat, atq; decrepitum, ideſt dignum vel cui ſilicernium fiat, vel qui ad ſilicernium vocetur.

Siligo pe. cor. a Priſci. ſumitur pro maguderi, qui li. vij. inducit. Plau. in ru. Seu tibi confidis fore multam maguderim. i. frugis genus, hoc eſt caulis, qui naſcitur ex ea parte, cuius radix ſtirpis auellitur vel potius vt alij dicunt ſiliginẽ. Pli. uero ſiligo nunq̃; matureſcit pariter nec ulla ſegetum minus dilationem patitur, propter teneritates his quę maturuere granum demittentibus. ſed minus, q̃; cętera frumenta in ſtipula periclitatur, quoniã ſemper habet rectã ſpicam, nec rorem continet, qui rubiginem faciat. Idem li. xvj. Siligine lautiſſimus panis. piſtrinarũq; opera laudatiſſima precellit in Italia. Col. lib. ij. Omne triticum ſolo uliginoſo poſt tertiam arationem conuertitur in ſiliginem. Ex quo hic patet ſiliginem eſſe tritici genus.

Siligineus a, um, quod eſt materiatum ex ſiligine, ut panis ſiligineus, quem Seneca commendat his uerbis. Malũ panem in quis expecta, bonus fiet, etiam illum tenerus tibi & ſiligineum fames reddet.

Silliqua. pe. corre. folliculum, ſeu integumentum vbi grana leguminum includuntur, & ſi quod leguminibus eſt ſimile. Vir. lib. i. Geor. Grandior, vt fœtus ſiliquis fallacibus eſſet. Pli. lib. xviij. de fabis loquens ait. Nam ſiliquæ, Cauleſq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori. Neſcio an Ambro. De hac intelligat, cum ſuper Lucam inquit. Qui autem aptior huiuſmodi cibus, q̃; is, qui ſiliquæ modo, intus inanis, foris mollis eſt, quo corpus non reficitur, ſed impletur, vt ſit magis oneri q̃; uſui. Siliqua item grani genus eſt, vt eſt apud Colu. Silliquæ modij ſex vel ſeptem totidem operis obruuntur, metuntur vna. Item ſiliqua fructus arboris. Hora. Viuit ſiliquis, & pane ſecundo. Arbor ipſa ſimiliter Siliqua appellatur prædulcis eſt, & cortex ipſe, vt Pli. ſcribit mandatur digitorum hominis longitudinem habet, latitudinem vero pollicarem, & nonnunq̃; falcata eſt. Quidam ex recentioribus non indoctus ſcribit ſiliquã eſſe granum thecæ incluſum quo abũdat Apulia varioq; vocabulo apud italicos, thecaq; oblonga & plana ſaporis dulcedinem habet. Genuenſes carubã vocant & alij fabam græcam, arabice carrnub. Vnde quidã latinorum Carrubiã dicunt. Græce ξυλοκέρατα. i. lignea cornua. Vñ & primũ olim, & minimũ pondus erat

apud romanos. Poſt ſiliquam erat ſcrupulus græce, latine obolus qui ſex ſiliquis conſidebatur, quem nos penſum denarium iam dicimus. Eſt vero vigeſimaquarta pars vnciæ. Supra ſcrupulum drachma erat, quæ ex ſcrupulis tribus conſtabat. xviij. ſiliquas comprehendens. Sextula aũt ex quattuor ſcrupulis hoc eſt drachmam, & tertium cõtinebat, dicta ꝙ ſexta ſit pars vnciæ. Hanc quodam tempore vetuſtiores denarium appellarunt den̄ arius tunc argenteus minimus erat, ponderis ſiliquarum. xviij. ꝙ̄ꝙ̄ denarius proprie de decem aſſibus pondo conſtat atq; erat apud antiquos minima æris ſignati pars. Supra ſextulam ſemũciam legimus dimidium vnciæ continentem. Vncia ab vno denominaẽ, ꝙ ex. xij. ea vnica eſt ps aſſis, & ea ex octo drachmis conficiebatur ſiue ſex denarijs. Vnciæ duæ ſextans quaſi ſexta pars aſſis nuncupatur. Quadrans quarta pars. Triens, tertia pars. Vide in dictione as. Inde as, ex. xij. vncijs cõſtans quæ & libra dicitur ex. xcvj. drachmis, ſiue denarijs. lxxij. confecta. Supra aſſem erat dupondius duæ libræ, a duobus põderibus. Pondus enim & pondo aſſis pondere dicebatur. Vnde & vnum pondus eſt aſſipondiũ appellatum. Vltra dupondium eſt. Seſtertius libræ duę, & ſemis quaſi ſemiſtertius, hoc eſt poſt ſequens tertio loco ſemis, Quod enis fiebat ex duobus aſſibus & tertio ſemiſſe ſeſtertium veteres vocauerunt. Supra ſeſtertium. Treſſis, a tribus aſſibus. Octuſſis quoq; ac nonuſſis. decuſſiſq; reperitur octo nouem, ac decem aſſes. Decuſſem vero denariũ, & a decem aſſibus nominauerunt. A duobus deinde decuſſibus viceſſis, ideſt viginti aſſes. A tribus triceſſis, triginta aſſes, a centum centuſſis, centũ aſſes, qui erant breues, ex ære nummi, ſupra centuſſem, maius æris vocabulum non habemus.

Siliquor, aris, ſiliquas facio, hoc eſt integumentũ. Pli. li. xvij. Inter omnes autem conſtat nihil eſſe vtilius lupini ſegete priuſꝙ̄ ſiliquetur aratro, vel bidentibus verſa.

Siliquaſtrum. Vide in dictione Seliquaſtra, herba hortẽſis quę a ſ piperitis appellatur cuius meminit Pli. li. xx.

Silurus, pe. pro. peculiaris Nili piſcis traditur ꝙ̄ꝙ̄ & in danubio reperiatur, quem non abſimilem ei putant quidam doctiſſimi, quem ſturionem appellamus. Amb. li. Hexa. Captus eſt ſilurus, & inutilis preda detecta eſt. Et rurſus. Et ſilurum qui minorum piſcium viſceribus aluus replet. At Scylurus. per c, & y, nomen viri proprium, qui (vt Plutar. auctor eſt) cum relictis maribus filiis octaginta diem eſſet obiturus haſtilium faſcem cuiq; obtendens vt illum confringerent iubebat: id autem ſingulis ſe poſſe negantibus, ipſe ſingillatim educta haſtilia omnia facile cõfregit. Ita docens illos, vbi vna eſſe perſeuerarẽt firmos ac potentes fore. Ibe illos autem, ſi ſepararẽtur, ac diſſiderent.

Sillura, inſula in oceano brytãnico, vt Soli. inquit, cuius homines nũmos refutãt. Dãt res & accipiũt mutationib⁹.

Silla, ut Diodo. Siue ſilia, vt Stra. Stagnũ eſt in indis in quo nihil innatat ſed omnia merguntur.

Silys fluui⁹. Euſta. ταναϊς ὁ ἐλληνισὶ καλούμενος σιλυς παρὰ τοῖς παροικοῦσι βαρβάροις ὀνομάζεται hoc eſt Tanais græce dictus. Silys ab indigenis appellatur: de quo Pli. Supra tanaim: inquit: ſcythæ ſilyn vocant.

Siloen dicit eſſe fontem ad radices montis ſym qui nõ iugibus aquis ſed incertis horis diebuſq; ebulliat & per terrarũ cõcaua & antra ſaxi duriſſimi cũ magno ſonitu ueniat.

Sylua generale nomen eſt: nõ ſolum arborũ: ſed etiã herbarum. Vir. lib. j. Ge. Subit aſpera ſylua lapæq;: tribuliq;: proprie tñ arborũ: & quę cędua eſt: hoc eſt ꝗ habeẽ in eu uſus vt ex ea materia cędaẽ: ꝙ ſi ſucciſa ſit: nihilominus dicitur ſylua: qm̃ rurſus. ex ſtirpibus aut radicibus renaſcitur. Dicta ſylua: quaſi ſoliua: vel ab eo: ꝙ græce ὕλη .i. materia dicitur. Et vt illi hylẽ: pro materia: ſic n̄ri ſyluã poſuerunt. Et eſt: aut glãdifera cuius arbores: non cęduntur: ſed ad eſcas quadrupedibus præbendam ſeruantur: aut cędua: ꝙ in ea arbores cum ad iuſtam pceritatẽ creuerunt cęduntur: ut uel ędificationibus: vel alijs uſibus materiam prębeãt. Lucus nõ eſt cędũs, ſed manu cõſitus, religioſuſq; deo vel hominis alicuius cineri dedicatus, circa delubrum dei, vel ſepulchri. Salt⁹ ẽ ſylua inuia vbi paſci, atq; æſtiuare vel hyemare pecudes ſolẽt. Nemora voluptatis cauſa comparata & plena amenitatis. Q̃nq; ſylua dr̃, q̃ ex tempore ſcribitur velociſſime. Eſtq; velut prima materia. quales ſunt papinij ſyluæ, de qbus ipſe ſic ſcribit. An hos libellos, qui mihi ſubito calore, & quadam feſtinandi voluptate fluxerunt cũ ſinguli de ſinu meo prodiſſent, congregatos ipſe dimitterẽ. Quin. Diuerſum eſt huic eorum vitiũ, qui primo decurrere, p materiã ſtilo, ꝙ̄ velociſſimo volunt & ſequentes calorem atq; impetum ex tp̃e ſcribunt hanc ſyluam vocant. Syluam & poetæ nominãt elementorum congeriem, vnde cuncta procreantur. Hinc Syluula & ſyluecula diminutiua, & compoſitum ſyluicula.

Syluaticus, a, um, q̃ ẽ ſyluę ſeu q̃ ad ſyluã ptinet. Aug. in ps interpretatione. Pone paganos ligna eẽ ſyluatica, extra eccleſiam adhuc põt inde fieri aliqd, qũo de lignis fabrilibus eſt lignũ fabro aptũ. Var. li. j. de re ru. Vt falces. dr̃, ab codẽ ſcriptore, vineaticę opus eſſe ſex, ſirpiculę quinq3, ſyluaticę quinq3 arborarię tres, ruſticarię decẽ. Per tranſla. ſyluaticum dici poteſt incultum moribus.

Syluester, ſtris, ſtre vel hic. & hæc ſylueſtris, & hoc ſtre, q̃ ẽ ſyluæ. Vir. Sylueſtrẽ tenui muſam meditaris auena. Aliqñ dicitur q̃ eſt in ſylua. Ci. in Lel. Cũ locis ipſis delectemur montuoſis ſylueſtribus, in quibus diutius commorati ſumus, hoc eſt locis qui in montibus ſunt, & ſyluis.

Syluescere eſt in ſyluã redigi ſeu ſylueſtrem, aut infructuoſas arbores, ſarmẽtaue fieri. Ci. in Cato. Quẽ ſerpẽtẽ multiplici lapſu, & erratico ferro amputans coherceẽ ars agricolarum, ne ſylueſcat ſarmentis, & in omnes partes nimis fundatur. Colu. lib. v. Nec pati vitem ſuperuacuis frõdibus luxuriantem ſylueſcere.

Syluanus, ſyluarum deus, quem græci Pana vocant.

Syluius, nomen eſt eius, qui in ſylua natus ſit.

Simois, fluuius, qui ex Ida monte troiano defluens, iuxta Troiam labitur, & mari appropinquans commiſcetur Xantho ac in paludem cogitur, deinde exit in mare, iuxta ſigeum promontorium.

Simbella, libellę dimidiũ hoc eſt ſignum ſemis aſſis, Item in ſtrũ paruũ quo ſinguli nummi ponderãtur.

Similis quaſi ſimulis, cũ ad morũ vel doctrinę, vel hmõi imitationẽ referẽ iungitur gtõ, vt verſus lucani non ſunt ſiles verſuũ. Vir. Hora. in Ser. Siſeſq3 meorũ. Mille die verſus deſcribi poſſe Trebati. Ci. Vt aliquorũ ſimiles in dicendo valeamus eſſe. Quãdo vero, vel in forma, vel in etate, vel in fortunis, aut alijs huiuſmodi rebus ſimilitudo eſt datiuo iungitur. Vir. Os: humeroſq; deo ſimilis. Pli. Effigie: ac lineamentis corporis patri ſimilis. Sed confunditur quandoq; apud auctores hæc differentia. Compoſita ſunt. Ab ſimilis: diſſimilis: aſſimilis: qui eſt alicui ſimilis. Plau. in Mer. Quaſi tu nunꝙ̄ quicꝙ̄ aſſimule eius facta ſecens. Conſimilis: & veriſimilis.

Simulo. as ſimilis ſim conſtruiturq; cum accuſatiuo Mar. Cum ſint crura tibi: ſimilent: quæ cornua lunæ. Hinc cõponitur aſſimilo: quod eſt comparo.

Simulo. as, a ſimilis ſit: & ſignificat imitor & refero. Quidam a ſimul deriuant. Nihil enim aliud eſt ſimulare: ꝙ̄ ea quæ abſunt ſimul eſſe oſtendere. Hora. in Epiſto. Duceret ęra fortis Alexandri vultum ſimulantia. Hinc quoniam proxima eſt ſignificatio. Simulare ponitur pro fingere. Cice. Simulabat ſe Romam rediturum cum in Africam nauigaturus eſſet. Huius compoſita ſunt. Aſſimulo ualde ſimulo: ſeu oſtendo vnam rem pro alia. Plau. in Amphi. Sed ita aſſimulauit ſe quaſi Amphitrio ſiet. Diſſimulo: & Inſimulo: de quibus alibi. Quæ omnia per. u. Scribuntur. Licet ſimilis dicitur p. i. Vt auctor eſt Diomedes.

Similitudo: quę & ſimilitas dr̃ apud veteres. Cecil. Vide qd ferat morũ ſimilitas. Eius cõtrariũ eſt diſſimilitudo. Ci. in Lel. Diſpares mores: diſparia ſtudia ſequuntur: quorũ diſſimilitudo.

ſimilitudo diſſociat amicitias.
Simulter aduerbium dixerũt antiqui, pro ſimiliter. Plautus. Exoſſabo ego eum ſimulter, vt murenã coquus.
Simitu, pro ſimul. Plau. in mer. Ita tres ſimitu res agendæ ſunt. Idẽ in Am. Nõ ego cũ vino ſimitu ebibi impiũ tuũ.
Simultas dicta eſt, a cõtrario ſenſu, quia nõ ſunt ſimul. Põt etiam dici a ſimulatione, ꝙ qui ſimultates exercẽt, inter ſe ſimulata loquunť. Eſt autem ſimultas odium, quæ plærũq; intelligi cõtenta eſt cum inimicitia opere ſe oſtẽdat. Cic. pro Man. Vt multas ſimultates partim occultas, partim apertas intelligam mihi eſſe ſubeũdas neq; politicus eſt, neq; tyrãnus tam felix, qui hanc euadere potuerit. Vnde merito Demoſthenes in philippicis μὴ γὰρ ὡς θεῷ νόμιζ' ἐστὶ κείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα ἀλλὰ καὶ μισεῖ τίς ἐκεῖνον καί δέδοι ἐν ὧ ἀνδρες ἀθηναῖοι.
Simulto, as, ſimultates exerceo.
Simulachrum pe. pro. a ſimulo, as. Et proprie dicitur alicuius ficta imago. Lact. i. Quod ſi a ſimilitudine id nomen accepit quomodo poſſunt iſta ſimulachra deo ſimilia iudicari quæ nihil ſentiũt nec mouentur. Simulachra enim principio ex deſiderio mortuorum orta ſunt, vt quæ iam defecerant uiuere uiderentur.
Simones, qui ſine naribus nati ſunt, vt inquit. Plinv. li. xj.
Simonides, nomen viri proprium e Cea inſula, qui Melicus dictus eſt. Hic longas. & duplices litteris inuenit, lõgas. i. v, ω. Euſta. inquit duplices cuiuſmodi ſunt. ξ ζ ψ. Palamedes vero, θ, ξ, φ χ, & , v. Præterea memoriæ artem & lyræ tertium ſonum comperit. At Pli. Octauam, inquit chordam addidit Simonides. Fuit & alijs Symonides poeta Iambicus ex Amorgo inſula.
Simon onis pe. p. cũ apud græcos ſcribať p. ω. nomẽ viri.
Simila, æ, pe. cor. farina alba & flos, ſeu delitię farinæ triticeæ. Mar. Nec poteris ſimilæ dotes numerare, nec vſus. Hiero. in Geñ. Accelera tria ſata ſimilæ commiſce, & fac ſubcinericios panes.
Similago, pe. pro. idem quod ſimila. Pli. Similago, ex tritico fit laudatiſſima.
Similax. Vide infra in dictione Smilax.
Simul aduerbium cõgregandi, ut oẽs ſimul currunt. Aliq̃ ſi poni ur pro deinde, vel etiã Vatinius. Ci. Ciues Romanos occidit, abripuit, diſperdidit, regiones uaſtauit, ſimul vero ſemiſſis homo cõtra me arma tulit. Sal. His amicis, ſocijſq; cõfiſus Catilina ſimul, ꝙ æs alienum, per omnes terras ingens erat. i. etiã. Inuenit quoq; geminata, & habet vim copulæ qua dictione ſignať duo ſimul vno & eodẽ tpe fieri, ſiue idẽ ſignat, quã cũ, & tũ ſiue partim. Quin. Si mul vt pleniori obſeq̃o demererer amantiſſimos mei ſimul ne vulgarẽ viã ingreſſus alienis veſtigijs inſiſterem. Hinc fiunt inſimul, quod eſt vna Simulac, & ſimulatq;.
Simulac, & ſimulatq;, ſignant q̃primum vel ſtatim cum, ſiue poſtq̃. Sal. Iam primũ iuuẽtus ſimul ac belli patiens erat. Col. li. vj. Semp cõueniet ſimul. atq; folia, agere cœperint ficus rubricã a murca diluere. Ci. Appi. Gratiſſimum mihi feceris, ſi ad me ſimul atq; adeptus eris miſeris.
Simus, a, um q̃d eſt preſſum. Hie. de Socrate. Quæ cũ crebro inter ſe iurgarentur & ille eas irridere eſſet ſolitus. ꝙ Propter ſe fœdiſſimum hominem ſimis naribus recalua fronte piloſis humeris, & repandis cruribus diſceptarent. Vir. Dum teneras attondent ſimæ uirgulta capellæ. Huius dimi. eſt ſimulus. Compoſita Deſimus qui eſt contrarius ſimo, vt Depes, demares depiles, deplumes. & mille alia. Hoc a græcis ſumptum eſt, qui σιμὸν & ἀναστμον, pro eodem capiunt. Subſimus parum ſimus. Var. lib. ij. de re ru. Vt ſint bene compoſitæ, vt integris membris piloſis oblonge amplæ ſubſimi, nec gibberi. Reſimus, de quo alibi habentq; penul. produc.
Simiæ, & ſimij hominum figuris proxima animalia, quæ cauda carent, & in libya naſcũtur dictæ ꝙ ſimæ ſint, idest naribus depreſſis, vel quaſi mimæ, hoc eſt imitatrices.
Mar. Callidus emiſſas eludere ſimius haſtas.
Simplarie antiquitus dicebantur res minutæ & nullius p̃cij q̃q; & , a ſimplo quoq; quod ad duplicationem refertur, ſimplariæ actiones uocantur, qui in ſimplum dentur, vt duplariæ in duplum, quadruplariæ in quadruplum. Vnde quadruplatores proprie dicuntur qui eo ſe quæſtu tolerabant vt ea perſequerentur quorum ex legibus quadrupli erat actio. Quo nomine vt inquit Cato fœneratores veniebant.
Simplatrices. Vide in Simplum.
Simplex nomen numerale, vt ſimplex duplex, triplex. Aliquando ponitur pro vero & ſincero, ſicut cõtrario duplex pro fallaci. Ci. Tuum erga me animũ ſimplicem, atq; amicũ aperuit Hora. Aut curſus duplicis per mare Vlyſſei.
Simplus nomẽ numerale, & ſignat ſeť tm̃ ſic duplus bis tm̃ triplus ter tm̃ & huiuſmodi. Et ſimplum dicitur, cui contrarium eſt multiplex. Plau. Simpla eſt habitatio. i. ad vnum non ad plures pertinet.
Simpulũ calix fictilis, quo vinum in ſacrificijs libabatur a ſumendo, ꝙ eo vinũm ſumebant minutatim. Pliny. lib. xxxv. Sed fictilibus prolibabatur ſimpulis innocentius. Apul. Catinum. & ſimpulum ſacrificijs adhiberi ſolita oſtendit his verbis. Paupertas populo Ro. Imperiũ a primordio fundauit, proq; eo in hodiernus dijs imortalib ſimpulo, & catino fictili ſacrificat. Feſ. Simpulum uas eſt ligneum paruum non diſſimile. Cyatho. Vnde mulieres diuinis rebus deditæ ſimplatrices vocentur.
Sin, ex ſi & ne componitur, abiecta e, ſignificatq; ſi vero, quod nunq̃ in prima parte collocať, & niſi præceſſerit ſi, ſed in ſecũda: ubi fere duo ꝑ eſt oppoſitio. Ter. Si illum relinquo eius vitæ timeo ſin opitulor: huius minas. Hẽt. n. quaſi vim negationis: pinde ac ſi diceret. Si aũt nõ relinquo: ſed opitulor. Aliquãdo ſin ſolum reperitur: ſed ꝙ ſecundi loci vim obtinet. Sal. Imperat: vt ꝑcio: ſicuti multa confecerat inſidiatores maxime paret: ac maxime occulte. Sin id parꝫ procedat: quouis modo Numidas interficiat. i. ſi poteſt occulte: ſi non poteſt vtcũq;.
Sina, urbs Meſopotamiæ: quo noĩe etiã dictus eſt mons Petrę Arabiæ. Apoſtolus. Sina mons eſt in Arabia: qui coniunctus eſt ei: quæ nunc eſt Hieruſalem.
Sinapodes populi fuerũt in deſertis Africe: qui vt Põpo. refert inflexilẽtis cruribus ſerpere magis: q̃ ingredi tradunť.
Sinaꝛ regio: auctore Pto. li. vij. terminať a ſeptẽtriõe pte ſerũ: ab ortu ſolis terra incognita: ab occaſu Idia extra Gãgẽ.
Sinapis, is, pe. pro. fœ. ge. & hoc ſinapi idedinabile: herba: ſeu ſemen: quod proſilit cum tanta acrimonia: vt lachymas citat comedenti. Id autem tritum admixto muſto: ac melle: ac vua paſſa: necnon de fruti paululum confectionem guſtu ſuauem efficit: nec decreſcit: ſi adijcias cynnama: & cariophales. Colu. Hoc ſinape declinat. Ait enim Sinape atq; coriandrum vti ſata ſunt ſua ſede immota permanent. Plau. in Pſeu. genere fœmi. vſus eſt. Teritur ſcelerata ſinapis: cum illis. Macer. Inter eas: quas Pythagoras laudauerat herbas: aſſeritur primas laudem tribuiſſe ſinapi huius vim. Augu. in quodam ſermone: his verbis expreſſit. Sinapis creſcit in arborem cuius granum prima fronte ſpeciei ſuæ eſt paruum vile: deſpectum non ſaporem præſtans: non odorem circumferens: non indicans ſuauitatem. At vbi teri cœperit ſtatim odorem ſuum fundit: acrimoniam exibet: cibum flammei ſaporis exhalat: & tanto caloris feruore ſuccenditur vt mirum ſit in tam friuolis tantum igneni fuiſſe concluſum: cuius etiam ſemen in cibum homines hyemis præcipue tempore magna pro ſuauitate percipiunt quatenus repellant frigora: humores egerant viſcerum interna calefaciant: ſæpe etiam ex hoc capiti adhibent medicinam: vt ſi quid inualidum ſi quid ægrotum fuerit ſinapis igne curetur ita fides chriſtiana prima fronte videtur eſſe parua vilis & tenuis non potentiam ſuam oſtendẽs: nõ ſuperbiã pferens. nõ grãm ſubminiſtrans. At vbi diuerſis tẽtationibus teri cœpit ſta/

dini vigorem ſuum prodit acrimoniam indicat calorem
dñice credulitatis aſpirat, & cito diuini ignis ardore iacta
tur, vt & ipſa feruat, & participantes ſibi ardere cōpellat.
Sinapium, a ſinapi, ſicut ab alio, alliatum. Quidam tamē
pery, ſcribunt ſed male.
Sinapiſmois quæ vtunt̄ medici ad totū corpus purgandū.
Sindō, velū ſubtiliſſimū vt in euā. Et inuoluit eū in ſindōe
mundi. Hie. Dicit ſindones eſſe quę amictoria uocamus.
Sine ꝑpoſitio ſemp ſeparatiua. & ſignificat abſq;, vt ſine
cerere & baccho friget venus. Eſt & iperatiuus verbi ſino,
is, vt ſine uideamus an ueniat Helias ad deponendū eū.
Sino, is, iui, itū ꝑmitto. Var. Sine is ad pubertatis annos
ꝑueniat. Huius cōpoſitū eſt Deſino qđ eſt ceſſo termino.
Sinope es, pe pro. urbs Pōti. Vale. Flac. li. v. Aſſyrios com/
plexa ſinus ſtat opima Sinope. Hāc Mileſij cōdiderūt, cu/
ius potētia magna fuit quæ claſſe cōparata, mari qđ itra
Cyaneas eſt, impauit ędificia in urbe magnifice extructa,
gymnaſiū & forū & porticus, & tēpla ſplēdida. Hic Dio/
genes cynicus, & Thimotheus, & priō, & diphilus Co/
micus ortis ſunt. Eſt & ſinope nomen regis numidarꝫ.
Sinopis, idis, color quidā natiuus ſeu rubrica dicit̄ quę pri/
mo apud Sinopen inuēta eſt. Vic. li. vij. eā rubricā ſinopi/
cam appellauit, de qua Stra. lib. xij. ſic ſcribit. In capadocia
naſcitur ea, quæ ſinopica rubrica dicitur omnium opti/
ma, quæ cum Iberica decertat idcirco ſinopica appellatur,
ꝙ eam mercatores eo deferebant prius, q̄; epheſiorū em/
porium, tam celebre eſſet.
Sinus, us, pe. cor. dr̄ illa pars, quę eſt itra pectoris, brachio/
rumq; complexū hinc ſinus veſtium appellati ſunt quales
erant tunicæ romanorꝫ. & laxitas illa ſupra cincturā. Vir.
Sinus collecta fluentes. Per tranſla. Sinus vocant̄ littora
curua, ad ſimilitudinē ſinus, & quaſi brachijs mare am/
plectentia. Græci κόλπον vocāt, a quo curuitas ipſa ſinua
tio dicit̄, & ſinuatim per ſinus. Aliquando ſinus dicit̄ cō
cauitas oculorum. ſ. palpebrę vbi lachrymarum concepta
culi ſunt ꝑpter quandam ſimilitudinem. Virg. lib. iiij. Sic
effata ſinum lachrymis impleuit obortis. Aliqñ ponitur
pro quacūq; refluente ob laxitatem, atq; capacitatē. Iuue.
Fata regunt homines, fatum eſt in partibus illis. Quas
ſinus abſcondit. Vnde & retia ſinus uocātur. Idez Imple/
uitq; ſinus. Aliquando ponit̄ pro velo, ꝙ uentis flantib⁹
curuatur & ſinum facit. Idem. Totos pāde ſinus. Et ſinus
in ſacra ſcriptura locus eſt, in quo Abraam cum ſanctis
patribus, uſq; ad Chriſti aduentum perſtitit.
Sinuoſus, a, um, quod habet multos ſinus, ut mare ſinuo/
ſum, vela ſinuoſa, quę ſinus. i. curuationes faciunt. Clau.
li. j. de rap. Sinuoſa draconis membra regens. i. nodoſa.
Sinuatim aduerbium ſignificat per ſinus.
Sinuo, as, curuo, in ſinus flecto. Vir. lib. ij. Sinuatq; immē
ſa volumine terga. i. in ſinus flectit. Oui. li. ij. met. Tremu/
læ ſinuantur flamine veſtes. i. formant̄, rugantur uel in ſi/
nus colliguntur. Clau. li. j. Cęperat & vitreis ſummo iam
margine texi Oceanum ſinuare uadis. i. nodoſum facere.
Hinc cōponit̄ Inſinuo, qđ ꝓprie ſigñat cōiungo & quaſi
in ſinum pono imitto, influo. Iuſti. Cui ſe celeriter officij
cōmitate, & obſequendi gr̄a inſinuauit. Lac. li. iiij. Deſcen
dens itaq; de cœlo ſctūs ille ſpūs dei ſctām virginē cuius
vtero ſe inſinuare elegit. i. imittere. Idē in eodē. Itē ſurdo/
rum patefactis aurib⁹ inſinuabat auditum. Plau. in Ciſ.
Obſecro quo is hō inſinuauit pacto ſe ad te. i. introduxit.
Et inſinuare eſt oſtendere. Hie. ad Ruſticū. Totū quod inſi
nuare tibi cupio. Et in ꝓlo. Heſter. Volentes. lxx. interpræ/
tum ordinē. per hoc iſinuare ſtudioſo lectori. ſilr̄ iſinua/
re dicimus nō aperte, & ſimplr̄ rē exponere, ſed latēter vel
caute in aīum audiētis. ueluti in ſinū. qđ uolumus mitte/
re, & ingredi facere. Ci. Pu. Figulo. Nā & ōplector eius fa
miliariſſimos qui me admodū diligūt, multūq; mecum
ſunt, & in ipſius ꝯſuetudinē, quā adhuc meus pudor mi/
hi clauſit, inſinuabo. Hinc inſinuatio occulta igreſſio, quæ
eſt exordij pars, qua artificioſe diſſimulantur ſurrepimus
animas iudicum in cauſa non ſatis fauorabili. Idem ad
Herē. Ergo ſi fidem factam putabimus, inſinuabimus ad
cauſam. i. per ſinum locum dicendi quem ſumpſimus,
occulte ingrediemur. Sic inſinuatus ſumitur pro cōcilia o
in amicitiam non rectam, ſed per quoſdaz ſinus & quaſi
diuerticula intrat in amicitiam latenter. Sinuatus, a, um,
quod eſt flexuoſum & criſpum.
Sinus, us, & ſinum penul prod. genus uaſis, ſicut galeola.
Plau. in Cur. Hic cum uino ſinus fertur. Var. Vbi erat ui/
num poſitum in menſa, aut galeola, aut ſinu. Vir. Sinum
lactis &c. Quidam accipiunt pro flaſco.
Sinueſſa, ciuitas mediterranea. Campaniæ uino ſatis abū/
dans ꝙ ſinueſſanum dicitur. De hac Liui. li. x. In ſaltu ue/
ſtino Falernū cōtingente agrū Sinope dr̄ græca urbs fuiſ/
ſe. Sinueſſa deinde a romanis colonis appellata. Stra. li. v.
Sinueſſa in ſetinoſita eſt ſinu a q̄ nomē uēdicat, ei ꝓxime
calide ſunt balneę ad ęgritudines q̄ſdā accōmodatiſſimę.
Singulus, a, um, quaſi ſine angulo ꝙ ea quæ unica ſunt ne
queūt cōſtituere angulum. Dicunt̄ aūt ſinguli unus quiſq;
per ſe hoc eſt ſeparatim ab alijs. Plau. Et ad ſingulus uideo
ueſtigium. Aug. li. xiij. de ci. dei. dixit. Singulus quiſq; ho/
mo, ut in ſermone una littera, ita quaſi elementū eſt ciui/
tatis, & regni q̄; talibus terrarū occupatione latiſſimi.
Singulare, quod eſt unicum excellens, & tā in malū, quam
in bonum ſumitur. Cice. pro Silla. Me ſingulari⁹ imma/
nitate, & crudelitate præditum.
Singulatim, multi ſeparatim, & vnuſ quodq; per ſe. Cęcil.
Primū malo publico ſingulatim gratius agere.
Singillatim a ſingulo, idez, ꝙ ſingulatim. Luci. Singilatim
vnuſquiſq; noſtrum mouetur. Sueto. in Aug. Atq; etiam
ſingillatim e certo genere hominū libentes, ac pro faculta/
te quiſq; pecunias contulerunt Hora. lib. Ser. per ſincopē,
dixit. Vt veni coram ſinglatim pauca locutus. Verius le/
gitur ſingulatim.
Singulariter, vnice, excellenter.
Singularius, a, um, quod ſingulis tribuitur. Plau. in Cap.
Cathenas ſingularias.
Siniſtra, manus leua, a ſino is, ꝙ gerere nos dextra manu,
quæ aptior eſt ſinat. Siniſtrum aūt quantum ad auguria
pertinet, ſignificat ꝓſperū ꝙ nos agere aliquid ſinat. Ali/
quando dicitur aduerſum, noxium. Vir. li. j. Geor. Arbo/
ribuſq; ſatiſq; notus, pecoriq; ſiniſter.
Siniſtrorſum aduerbiū ſigñat verſus ſiniſtram partem.
Siphones, pe. pro. cānales, tibię fiſtulę ꝑ quas, urgente ſpū
aqua, vel alius liquor emittit̄ a ſono vocis dicti, ſi, ſi, ſi.
Vñ illud. Iuue. Effigieq; deę lōgis ſiphonib⁹ implent. Pli.
li. ij. de aqua in ſumma iuga erūpēte, quo ſpū acta, & pō/
dere terrę ꝑſſa ſiphonū modo emittat. Tales ſunt in fon/
tibus manu fabre factis in q̄bus ſunt hmōi lingulæ plu/
res prominentes, & aquas pluriſariam euomentes. Pli. ad
Apollinarem. In hoc fonte crater circa ſiphonculi plures
miſcent iucundiſſimum murmur.
Siphōculus dimi. a ſiphone, & accipit̄ per exigua fiſtula ex
ere vel marmore, aliaue materia ex qua aq̄ exilit e fonte.
Siphnos inſula in mari Ægeo in qua auri, & argenti fodi/
næ erant, vt Herodo. ait.
Sipo, as, ſpargo. Hinc fiunt compoſita, Diſſipo quod eſt
deſtruo. Ci. Marcel. Habemus etiā rōnē rei familiaris tuę,
quam diſſipari nolumus. Aliquando diſſipare eſt diſper/
dere diuulgare. Colu. lib. ij. Grumoſq;, quos ad verſuram
plęrūq; tractæ faciunt crates diſſipabimus. Inſipo inijcio,
intus iacio. Cato de re ru. Pultē panicas ſic coquito, librā
alicę in aquam indito vti bene madeat, id infundito in
alueum purum eo caſei recentis. p. iiij. mellis. p. v. ouum
vnum omnia vna permiſceto, bene ita inſipito in aulam
nouam. Obſipo, de quo alibi, & habent pe. cor.
Sipōtum, urbs Apulię iuxta Garganum montem a Dio/
mede ædificata, quæ & ſipus, & a græcis ob multitudi/
nem ſepiarum quæ ibi capiuntur. Sepius, ſepiūtis dici/
tur. Hinc Sipontinus a ſiponto, & ſepiuntinus, a ſepiūte.
Siparium

Siparium, velum inimicū, qđ Apul. appellat ſcenicus quo vtebantur mimi ſcenicíq; artifices ad ſcęnam velandā, qđ populo obſiſtebat. Et hec ſiparia pro aulęis ætas poſterior vſurpauit. Iuue. Conſumptis opibus vocem damaſipę locaſte ſipario. Quidam legunt ſupparium. Sen̄. li. tranquilli. vitę appellat verba cothurno & ſiparis fortiora quę grandia ſunt & ſupra ſublimitates tragicam euehunt. Idem li. xj. Epl. ait ſupera vñ per dimi. ſuperaria inclinari videntur eſſe inſigne nauiū alexandrinarū quibus ſolis ls ſuparum intendere qđ in alto non oēs habent naues. Et Luc. ſupera velorū dixit. Alius ſuparum veſtimentū puellare lineum. Afra. Puella non ſum, ſi ſuparo induta ſum.

Siquidē hȝ accentū in antepe. Cōponiturq; ex ſi, & qdem, q̄uis ſi per ſe pducat, ibiq; correpta ſit nec ſignificationes partiū habeat ex qbus cōponit. Significat. n. nas, ſeu qm̄ Ci. Dolobellę. Gratulor Baijs noſtris, ſiquidē, vt ſcribis, ſalubres repente factæ ſunt ponit & pro ſi certe dubitatiua cōiunctione. Aſinius. Ci. Nam, & robur, & ſoboles militum interijt, ſiquidē quę nunciant vera ſunt. Colu. in pfa. Accedit huc ꝙ ille, quē nos pfectū eſſe volumus agricolā ſiquidē artis cōſummatę ſit. i. ſi vere. Quidem duplam eſſe putant, ſed vnā dictionē oſtendit. Oui. Qui in eodē ſignificato vtit prima breui, qđ nō accideret, niſi eſſet cōpoſita. Quę mihi venatura eſt, ſiquidē ventura ſenectus. Cuȝ deſit numeris ipſa iuuenta ſuis. F Valla quoq; ſic legit, ſed duas particulas cenſet. Vera autem lectio eſt, ſi qua eſt.

Siquis alius, elocutio ornata vt cū dicimus. Var. Doctus eſt ſiqs alius hoc eſt, put quiſpiā alius doctus repiri pōt. Sue. in Claudio. Siquidem alium, & ſe liberum eſſe.

Siren, & ſirena monſtrum maris, ab εἴρειν, qđ connectere, vel retinere ſignificat, uel σειρὰ catena, eo qđ libidinis uinculum ſirenes fuerint. Sunt & qui hoc nō eſt ab σύρω traho deducūt. Vñ fit, ut quidaȝ per i, latinū, quidā per y, ſcribant. Hie. in plo. Ioſue. Et nos ad patriā feſtinātes mortiferos ſirenarum cantus ſurda debemus aure tranſire. Fuerunt autē ſirenes, Acheoli & Calliopes filiæ ore & pubetenus uirgines reliqua parte corporis piſces, ſiculū littus incolentes, quarū nomina fuerunt Parthenope, Lygia, & Leucoſia. Fulgētius mythologus ait ſirenes latine tractorię tres autem ideo fingi, quia amoris illecebra tribus modis trahitur, aut cantu, aut uiſu aut conſuetudine.

Sirius ſtella in ore canis pernicioſa. Continet. n. canis. xviij. ſtellas. Luc. lib. x. Rapidus qua ſirius ignes exerit. Sta. lib. j. Syl. Nec calido latrauit ſirius aſtro ductum nomen ἀπὸ τοῦ σείρειν hio ꝙ per æſtum pręcipue canes faciunt, quo tpe plerūq; in rabiem conuertunt. Vel ἀπὸ τοῦ σειριᾶν qđ eſt arefacio quia tunc maxima ſiccitas eſt amnibus ac fontibus deficientibus Vel dicitur ſirius, a longo tractu, qm̄ magnitudine ſua trium ſignorū ſpacium occupare ur. Hęc ānis oībus, ut inquit Ser. orit circa. viij. kal. Iulij. Sui. σείριον ε καλουν λεπ τονι' ματιον ἀσπαθητω. Et ſubdit ſolem ſirius dici, & oīa aſtra: noiari ſiria. σείριον τον κυνα δ' τε δε καὶ τὸν ἥλιονι βυκος, δὲ παν' τατα ἀσαρ σειρια λεγει. etiā ex auctoritate Eliani dicit ꝙ ſol dici pōt ſirſiros & ſirius ſirij καὶ σειρ σειρὸς ὁ ἥλιος ὁ ι δὲ καὶ σε ιριος.

Siri defoſſiones terrę in modū puteoꝝ, ubi tranſmarinæ puinciæ loco horreoꝝ frumenta defoſſa ſeruāt, ut Colu. lib. j. & Varro de re ruſt. ſcribunt.

Sirpi iunci fragiles, paluſtreſq; ſunt, nec in fruticū uepriumue, aut caulium, ſiue herbarum genere numerantur, Ex his tegunt domus & tegetes fiunt, his uelificant in Pado nautici, & dicuntur ſtorę. Do. Sirpus ſine nodo, & lenis iunci ſpecies, paluſtris res. Hinc factū eſt prouerbiū. Nodū in ſirpo queris, de his, qui in rebus claris, atq; apertis difficultatem faciunt. Hie. ad Pāma. Qui inimicus eſt ēt in ſirpo nodum querit. Sirpi etiā dñr nodoſa poemata, & implicata inſtar uiminū capreolatim ſirpata, ut enodari nō poſſint. Gel. li. xj. Quę gręci enigmata, latini ſirpos appellauerunt. Tales etiam a græca itidem Gryphi uocitantur.

Sirpo, as, uincio, ligo, innecto, implico, a ſirpis dictum.

Sirpea q uirgis ſirpatur, hoc eſt colligando implicatur, in qua ſtercus aliudue ſimile uehit iumentis. Oui. in plauſtro ſirpea lata fuit. Cat. Crates ſeſtimarius uimine cōtextas appellat ſirpeas. Sirpea, ſimulachra uocat Oui. li. v. Faſto. Pro uimineis argæis ſirpea dolia quaſſa.

Sirpicula falces quibus in ſirpandis, hoc eſt, ligandis uinctis utimur ad amputanda ſuperflua ligamentorū. Var. Falces dicuntur uineaticæ, opus eſſe ſex ſirpiculæ quinqȝ. Hę etiā dicuntur ſirpariæ falces.

Sirpiculum, caniſtrum, uel quod de ſpinis confectum eſt, uel quod uerius uidetur a ſirpando.

Siſamus, teſte Homero, fuit urbs Paphlagonię.

Siſer, herba, cuius radicem olim nobilitauit Tiberius flagitans eam omnibus annis a Germania.

Siſapo, pe. cor. locus in Hiſpania, ubi miniū celeberrimum naſcebat. Vñ & ſiſaponēſis regio. Pli. li. xxxij. Celeberrimū miniū ex ſiſaponenſi regione bethica minario metallo.

Siſyphus. pen. cor. fuit Æoli filius, qui ob latrocinia, a Theſeo fert occiſus, & hac pœna apud inferos affici, vt grāde ſaxum ſupra montē portare coactus, cum ad apicē deduxerit, continuo ad ima relaxetur. Vnde Oui li. xiij. Met. Aut petis aut vrges rediturum Siſyphe ſaxum.

Siſto, is, ſtiti, ſupinuȝ non hȝ ſignificat ſtare facio, ſeu retineo, vt ſiſte gradū, ſiſte lachrymas. Pli. Sanguinis pfluuius ſiſtit herbæ peoniæ ſemen rubrum. Qñq; ſiſtere ſignificat pñtare, & quaſi pñtiam corporis exhibere cōparere. Df ab eo qđ eo non tantū cōparere qs dȝ, ſed ēt manere. Cice. ad Atti. Des operā id, qđ mihi affirmaſti, vt te ante kalen. Ianuarias vbicūq; erimus ſiſtas. Ideȝ. Vas factus eſt alter ſiſtendi vt ſi ille nō reuertiſſet moriendū eſſet ſibi. Qñq; eſt cōfirmare corroborare vt hic rem romanā magno turbāte tumultu ſiſtet eques. Eſt ſiſto ſtatui facit Plau. in Bac. Nauem ex tēplo ſtatuimus Sto vero. Steti ſtatum facit. Vnde ſtator non a ſiſto, vt quidā putarunt cū teſte Priſcia. nullū habeat ſupinū, nec vllum vocabulū, a ſiſto profectū legamus. Nam ſi ſupinū haberet non ſtatū ſed ſtitū eſſet, qm̄ eius pręteritū, non ſteti eſt vt Priſ. quoſdā velle dicit neqȝ ſtatui, vt ipſe ſentit, qm̄ tunc ſtatutū ſupinū faceret ſed ſtiti eſt, ſi Gellio credimus ita dicenti in li. vetere. M. Catonis, qui inſcribitur cōtra Tiberiū exulem ſcriptū quidē ſic erat. Quid ſi vadimoniū capite obuoluto ſtitiſſes Recte ille ſtitiſſet ſcripſit, ſed falſi, & audaces emendatores exſcriptos, per libros ſtetiſſes fecerūt, tanq̄; ſtitiſſes vanū, & nihili verbum eſſet quin potius ipſi neq̄; & nihili ſunt, qui ignorant ſtitiſſes dictū a Cato. qm̄ ſiſteret vadimoniū, non ſtaretur. Igit cum ſupinuȝ huius verbi ſi haber cōueniat eſſe ſtitū, non ſtatū, iam cōſtat ſtator a ſtatū, non a ſtitū eſſe formatū pręterea cū nullū vocabulū a ſiſto deſcendat multa vero a ſto nemini dubiuȝ eſſe debet, qn ſiſto ſupino creat niſi forte, a ſtatu mutuet. Hinc. n. ſtabilis ſtabilio, ſtellæ, ſtatutus. & multa alia. Nec quia Romulus orauerit Iouē vt ſuoꝝ fugam ſiſteret, & ſtato. i. Ioui templū vouerit idcirco a ſiſto ſtator eſt. Non. n. dicit. Liui. ppterea ꝙ Romulus precatus eſt Iouē, vt ſuos ſiſteret, inde Iouem ſiſtorē appellatum nec Romulus Iouem ſtatorē appellaturū, ſi ſuos ſiſteret, ſed ait. Hic ego tibi templum ſtatori Ioui. i. qui es ſtator ppria virtute ſtans, & rerum ſtabilitor tanq̄; ſtabilitori noſtro futuro, templū, qđ monumentū ſit poſteris tua pſentia ſeruatā eſſe vrbē voueo. Nam ꝙ Romulus dixit fugam fœdā ſiſte, non ſic accipiendū eſt ꝙ pcatus ſit Iouem, vt ſuos ſolus ſiſteret (hoc enim ridiculū foret) ſed, vt ſic ſiſteret, vt in Sabinos impugnantes, ac inſectantes ſtarent, illiſq; reſiſterent. Quod Liui. Eodem loco tangit cum ait. Hæc precatus, velut ſi ſenſiſſet auditas preces, hic inquit romanis Iuppiter optimus maximus reſiſtere atq; iterare pugnam iubet. Reſtitere romani tanq̄; cœleſti voce iuſſi. Hoc etiam Cice. lib. i. Inuec. Proprie poſuit. Tu Iuppiter, qui ijſdem rebus, quibus hæc vrbs cōdita auſpicijs a Romulo es conſtitutus quem ſtatorē, huius vrbis atq; imperij vere nominamus. hunc, & huius ſocios a tuis aris, cæteriſq; templis, ac tectis vrbis, a vita for. uniuſq; ciuium omnium

arcebis. E: lib.iij.de fini. Ad ſeruandum genus humanum natura incitantur, atq; etiam Iouem tum optimum maximum dicimus, cumq; eum ſalutarem hoſpitalem ſtatorē hoc intelligi volumus ſalutem hominum in eius eſſe tutela. Ex his conſtat Iouem cognominatum ſtatorē fuiſſe, non a ſiſtendo, vt Valla dixit, ſed a ſtando, quia cum ſtare ſolus putaretur aduerſus templo ſibi dicato, tanquā vrbis Romę, Romaniq; populi ſtabilitor, vt ibi pro tutela Romanorum veneratus ſtaret hoſpitalis, eo qđ Romanos, aduerſus ſabinos ſtare feciſſe crederetur. Quod & diuus Aug.lib.iij.de ciui.dei.paucis verbis complexus eſt dicens. Hic tamen Romulus de ſuorum virtute deſperans, Iouē orauit, vt ſtarent, atq; ille hac occaſione nomē ſtatoris inuenit. Nec mirum, ſi a ſto ſtator ſit, quoniam ſtare eſt virorum fortiter pugnantium vt apud Plau.in Am. Si in fugam ſe tamen nemo conuertit, nec recedit loco, quin ſtatim rem gerat animas omittunt prius, q̄; loco demigrent, quiſq; vt ſteterat, iacet obtinetq; ordinem. A ſiſto fiunt cōpoſita Abſiſto, aſſiſto, quod eſt præſentē me exhibeo, ſiue coram me firmo. Teren.in Adel. Accede huc parmeno nimium iſthoc abiſti. Hic propter hunc aſſiſte. Vir. Ac libyæ citus aſtitit oris.i. præſentauit. Conſiſto, circunſiſto, deſiſto, exiſto inſiſto obſiſto, perſiſto, duro, perſeuero. Apul. Cum me rogaſſent, an in propoſito perſiſterem. Præſiſto, anteſiſto reſiſto, & ſubſiſto.

Siſtrum, muſicum inſtrumentū, ſtridulum, & ſonabile peculiare Ægyptiorum quo vtuntur in Iſidis ſacris argutum & ſonorum dum percuteretur, qui ob id ſiſtrati dicuntur. Mar. Linigeri fugiunt calui ſiſtrataq; turba. Iſis maxima ægyptiorum dea ſiſtrum in dextra gerens figurat quo Nili acceſſus ſignificatur. Oui.lib.ix. Met. Cornua fulſerunt crepuitq; ſonabile ſiſtrum. Per tua ſiſtra precor, per Anubidis ora verendi. Apul. Aeris, & argenteis, & aureis ſiſtris argutum tinnitum conſtrepentes. Mar. Si quis plorator collo tibi vernula pendent. Hæc quatiat tenera garrula ſiſtra manu. Hoc tamen inſtrumentum apud ægyptios vicem tubę exhibebat. Vir. Patrio vocat agmina ſiſtro. Inde a Martiale dicitur Siſtrata tuba.

Sitaces, auis, quę alio noīe pſitacus. & papagallus dicit Pli. India autem hanc mittit ſitacen vocant viridē toto corpore, torque tm̄ miniato in ceruice diſtinctā, & hj pe.cor.

Sitarchia, vas repoſitorius ſiue ſaccus, vel pera, in qua poni conſueuit cibus, σιτὸν enim cibus. Hiero.lib.j. Regū. Panis defecit in ſitarchijs noſtris & ſportulam non hēmus. Exponitur etiam pro alimento & annona idem in Mal. Aſcenſis chamelis & noua ſitarchia, τὸ σιτὸν, ου cibus ὁ σῖτος, ου frumentum ὁ σιτός, οῦ eſculentus.

Sitometra, menſura frumenti ad largiendum.

Sithonia regio littoralis Macedoniæ, verſus Thermopontum in qua mons eſt Sithon niuoſus. Virgi. Sithoniaſq; niues hyemis ſubeamus aquoſæ. Hoc etiā noīe dicta fuit Thracia, vt inquit Gel.li.x. Vnde ſpirat aquilo, quoniā ad ſeptentrionem expoſita. Oui. Et ſithonio aquiloni.

Sitis, proprie bibendi appetitus. Per tranſla. ponitur pro nimia auiditate cuiuſq; rei. Plācus. Cupio te amplecti, neq; aliter ſitim iamdiu conceptam ſedare poſſum. Hinc ſitio, is. Iuſti. Satiare inquit ſanguine, quem ſitiſti. Huius diminutiuum eſt ſiticula parua ſitis.

Siticuloſus, qui ſemper ſitit. Vnde Hora. Siticuloſam uocat Apuliam. Sitibundus, abunde ſitiens.

Situla ciſta qua populi ſuffragia in creandis magiſtratibus legibuſq; ferendis colligebantur. Plau.in Caſ. Sortitia, illa in ſitula. Situla etiam uas ad hauriendas aquam accommodum, q̄ aquam ſitiat. Idem. Si hanc ſitulam accepero omnem illi puteo animam intertraxero. Huius diminutiuum eſt Sitella. Ci.pro Corne. Neq; maius eſt legere, codicem, cum intercedatur, q̄; ſitellam ipſam cu; ipſo interceſſore deferre.

Sitta, auis, maceriem contundens, ſittace uero auis, quæ & pſittace dicitur indica eſt.

Situs, a, um, poſitus. Et ſitum eſt quicquid loco ſuo poſitū non euertitur. Teren.in Adel. In quo noſtræ ſpes, opeſq; omnes ſitæ erant. Situs etiam ſepultus. Cice.de legibus. Hic eſt ille ſitus uere. Nam ſiti dicuntur ij qui cōditi ſunt, nec tamen eorum ante ſepulchrum quā iuſta facta & corpus cęſum.

Situs, us, lanugo, ex humore creata quæ fit in locis ſole carentibus. Don. exponens, illud Vir.li.vij. Sed te uicta ſitu, ſic ſcribit Situs eſt corruptio ex humore, & diuturnitate cōtracta qua deteriores fiunt ſpecies uno loco, & prolixo tempore conſtitutæ. Vic. ſitu, quaſi ſenio eſſet & nihil agēdo corrupta. Solet autem in locis ſitulentis odor quidam teter, & aſpernabilis olfactantium nares offendere, qui & ipſe ſitus dicitur. Pli.lib.xxj. Peſſimū eſſe crocū q̄ ſitū redolet. Sedet ēt ſitus in vultu capite, totoq; corpore, & habitu præſertim inopum, qualē Luc.deſcribit. Fœda ſitu macies. Hunc etiam pedorem dicimus. Colu.lib.v. Vitibus ſitum dedit. Iam vero muſcus, qui more compedis crura vitium, & vineta cōprimit, ſituq; & veterno macerat ferro diſtringendus & eradendus eſt. Præterea ſitus dicitur loci qualitas, vt de ſitu Syracuſarum. Vir.lib.j.Ge. Et ſegnem patiere ſitu dureſcere campum.i. ſicut ſtat.

Siticines pe.cor. ſunt qui canunt ad ſepultos honoris cauſa qui ſiti.i. conditi dicuntur, hi lamentabiles cantus canere ſoliti erant, quos Apul.li.j. Flo. Monumentarios appellat quoniam ad monumenta canant.

S ante M

Smaragdus. gemma, q̄ oculorū acies recreat quo nihil viridius. Hinc ſmaragdinus a, um pe.cor. Sui. σμάραγδος θηλυκῶς λέγεται εἰσὶ δὲ εἶδος λίθου πολυτίμου ἔλεγχος δὲ βεβαιότητος τῆς θεοσεβείας καὶ λοιπά.

Smigma, atis, dicitur omne illud, quod purgat, ab σμήχω purgo, abſtergo. Et eſt generale nomen, quo mendicamentum omne ſignificatur, qđ valet ad emaculandā faciem, & abſtergenda corporū dehoneſtamēta. Hier.in Dan. Afferte mihi oleū, & ſmigmata. Pli.lib.xxij. Sucus lupini ſmigma ſit quo ſolent fouere gangrenas.

Smigticus, a, um, vt ius Smigtica efficacia ſmigmatis.

Smilax ſmilacis, pe.cor. arbor quam latini taxus vocant. Eſt & genus herbæ, hederę ſimilis, denſis geniculatę caulibus ſpinoſæ, fruticoſæ, ramis folio hederaceo paruo non anguloſo, flore candido olente lilium. Oui.lib.iiij. Me. Et crocon in paruos verſum cum ſmilace flores. Fert racemos labruſcę, modo colore rubro, infauſta omnibus ſacris qm̄ ſit lugubris virgine eiuſdem nominis propter amorē pueri croci mutata in hanc arborem. Sunt qui ſmilacē antophorum vocant quaſi ſeipſum ferentes. Hinc Smilaceus, a, um, quod ē factus e ſmilace. vt Coronæ ſmilaceę apud poetas dicitur etiā Milax. Gal. μίλαξ καὶ σμίλαξ inquit enim ipſe Galenus, veteres modo cum ſ, modo abſq; ſ, dixiſſe, hoc eſt ſmilax, & Milax.

Smyrna, vrbs in minori Aſia, quam fluuius Meles circūfluit. Hanc Theſeus Theſſalus in memoriam vxoris ſuæ, quæ Smyrna vocabatur, extruxit. Ex hac Homerum ortus habuiſſe quidam exiſtimant.

S ante O

Soanes populi Aſię Caucaſi extrema obtinētes, ſicut Stra. refert li.xj. Qui ducēta hoīum milia cogunt in exercitum.

Soana fluuius Aſiæ quē Pto. ex caucaſo in hyrcanū pelagus cadere ſcribit a quo ſoanes populi dicti ſunt.

Soboles ſucceſſio, ab oleſcendo.i. creſcendo dicta.

Sobrius dicitur homo ſanę mentis, quaſi ſeparatus ab ebrio. Teren.in An. Tu pol homo non es ſobrius.

Sobrinoſus apud Cypria, ponitur pro temperato & frugi.

Sobrini duarum pluriūue ſororū filij, quaſi ſororini. Patrueles patruorū filij.i. duorū, aut plurium fratrum filij.

Socer vxoris meæ pater. Socrus vxoris meæ mater. Socer magnus vxoris meæ auus, qui & proſocer dicit & ego ſus

illius pgener. Et auus meus ſocer magnus eſt vxoris meę, illa illi pronurus. Socer autem, & ſocrus dicuntur, qa ſibi generum aſſocient. A ſocer fiunt cōſocer, proſocer, & adſocer penul. cor. Conſoceros vocant, quoꝝ filij īter ſe matrimonio copulati ſunt. Verbi gr̃a. Ego illi conſocer ſum, & ille mihi conſocer eſt, cuius filio filia mea nupſit. Proſocer. & abſocer eodē modo dicunt̃, quo ꝓauus, & abauus.

Socus, per ſimplex c, fuit uir Troianus animo, & corporis dignitate generoſus.

Soccus, per duplex cc, genus calceamēti, a ſacco deductum nomē, ad cuius ſimilitudinem erat factum itaq; ligatum ſuper pedem plicas multas per totum effundebat quod nō tm̄ comœdorum erat, ut apud Hora. Hunc ſocci cępere pedem, ſed etiam mulierum. Hiero. ad Saluinam. Quę pullas tunicam nigroſq; calceolos candidæ ueſtis, & aurati ſocci depoſitione ſumpſiſti. Suet. de Cal. Sæpe gemmatas, dictaſq; penulas manuleatus, & armillatus in publicum proceſſit, aliquando ſericatus & cycladatus, ac modo in crepidis, & cothurnis, modo in ſpiculatoria caliga, nōnunq̃; ſocco muliebri.

Socculus, paruus ſoccus. Sue. in Vitel. Pro maximo munere a Meſſalina petijt, ut ſibi pedes præberet excalciandos. detractūq; ſocculū dextrū, inter togam, tunicaſq; geſtauit.

Socius dicitur, ꝙ ſit eiuſdem ſortis, uel ꝙ ſecet. i. diuidat laborem alterius vel ꝙ eum in re laborioſa ſequatur vel a ſocco, qui calceus eſt vtriq; pedi aptus, q̃m ſocius ſe amico cōmodūin vtraq; fortuna ꝓbeat. Sunt autē ſocij, qui pari cōſilio, & auctoritate rē ſimul aggrediunt̃. Et qui in re ſeria, & laborioſa aliquoꝝ pares ſiunt. Vñ ſocij populi Ro. dicebantur, ita cū his fœdere cōiuncti, vt pacis ac belli participes eſſent, q̃uis plus ſit ſocius q̃; particeps. Comites, qui conſulēdo operāue ꝓſtando ſubſequūtur & ꝓprie in itinere, qui nō ſua cauſa iter capiūt, ſed vt aliū ꝓſequant̃. Cęſar cū ſe victorię Pompei comitē eſſe mallet, q̃; ſocius Cęſaris. Et generalr̃ quicūq; aliquē ſequit̃, comes appellatur. Ci. Eſt gloria comes virtutis. Gloria. n. ſequitur honeſtatem ſicut vmbra corpus. Sodales in rebus leuioribus, & fere in cōuiuijs dicuntur, quaſi ſimul edales, vel ꝙ vna ſederent. & eſſent ſimul in mēſa. i. veſcerent̃, vel ꝙ ex ſuo datis veſca ſolerent, vel ꝙ inter ſe ſuaderent, qđ vtile eſſet. Quin. Et tempeſtiua conuiuia, & puigiles iocos aduocata ſodalium turba ſolutus, atq; affluens agerem. Caius. Sodales ſunt qui eiuſdem collegij ſunt. Cum eo ſentire videtur apud Cicero. Antonius, qui Norbanum quæſtorem ſuum appellat ſodalem.

Socialis, & hoc le, quod eſt ſociorum. Vnde Sociale bellū quod cum ſocijs geſtum eſt, hoc dictum eſt Marſicū q̃m a Marſis rebellandi ſuſcitatum fuerat initium. Sociale aūt qui a omne Latium, Picenū, & Etruria oīs, atq; Cāpania poſtremo Italia contra Romam conſurrexerunt.

Societas quaſi participatio. Liui. Infida regni ſocietas. Societas inquit Speuſip. Eſt amicitia ex diuturna equalium conſuetudine conflata.

Socienus dicebatur ſocius. Plau. Ibo intro, atq; illi ſocieno tuo iam interſtringam gulam.

Socio as iungo, quaſi ſocium ſocio appono. Col. li. iiij. At ſi quis cū ſcientia ſociauerit diligentiā. Eius cōpoſita ſunt, Aſſocio cōſocio eiuſdē ſignificationis cuꝫ primitiuo. Lac. li. vij. Licet aīa, & corpus cōſociata ſint. Diſſocio, deiungo, ſicut diſuadeor, deortor. N. ī dis interdū nō diuerſitatem, ſed diuiſionem facit, ſicut diſſimilitudo, diſpar & hmōi. Ci. Quorū diſſimilitudo diſſociat amicitiam.

Socordia, Vide in dictione ſecors.

Socrates pe. cor. phs Athenienſis vnus oluꝫ ſapientiſſimus iudicatus, qui phiam naturalem in moralē tranſtulit. Sui. Σωκράτης Σωφρονίσκου λιθοξόου καὶ μητρὸς Φαιναρέτης μαίας πρότερον γενόμενος λιθοξόος ὥστε καὶ φασὶν αὐτοῦ ἔργον εἶναι τὰς Ἀθήνησιν ἐνδεδυμένας Χάριτας εἶτα φιλοσοφήσας διὰ τὸ ἀκοῦσαι Ἀναξαγόρου τοῦ Κλαζομενίου. Hic equalitatē in oī vita ſeruauit, ut idē ſemꝑ uultus eademq; frons, ſiue ꝓſperis, ſiue aduerſis rebus extiterit, vſq; ad extremū. Pli. li. vij. Ferunt Socratem clarū ſapiētia eodem ſemꝑ viſum vultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Habuit duas vxores Xantippem, & Mironem uno tp̃e. Quæ cū crebro inter ſe iurgarēt, & ille eas eſſet ſolitus deridere, ꝙ propter ſe fœdiſſimum hominem ſimis naribus, recalua fronte, piloſis humeris, repandis cruribus diſceptarent, nouiſſime uerterunt in eum impetum, & male mulctatum, fugientemq; diu perſecutæ ſunt. Quondā cum infinita conuicia ex ſuperiori loco ingerenti Xantippæ reſtitiſſet, aqua perfuſus imunda nihil amplius r̃ndit q̃; capite terſo. Sciebam inquit futurum, ut poſt iſta tonitrua imber ſubſequeretur, interrogauit Alcibiades cur mulierē tam acerbam domo nō exigeret? Q̃m inquit Socrates, cum illaꝫ domi talem perpetior, inſueſco & exerceor, quo foris petulantem iniuriam, facilius feraꝫ. Iterum dicenti Alcibiade intolerādam eſſe Xantippes maledicentiam. Tu inquit nōne toleras anſeres clamore perſtrepantes? Illo annuente, quoniam mihi oua, & pullos pariūt. Et mihi ait Xantippe filios gignit. Pr̃ Socratis fuit Sophroniſcus lapidarius mr̃ phenareta obſtetrix. Qui in paupertate beatiſſimus amicis olim audiētibus. Emiſſeꝫ pallium ſi nūmos hr̃et neminē popoſcit, oēs admonuit, a q̃ acciperet ambiguus fuit. Hic auditor fuit Anaxagore, & damonis, poſtea ad Archelaum phyſicum ſe contulit. Qui animaduertens naturalis ſpeculationis fructum nullum eſſe inuenit primus ethicen. i. moralem phiam, ad quam tranſiens fertur dixiſſe, quę ſupra nos nihil ad nos. Auctor eſt Xenophon Socratē nunq̃; de natura rerū, neq; de ſublimioribus rebus diſputaſſe, cum ea ſint ſupra captū hominum. Ex ſocratis varijs in omnē partem diffuſis diſputationibus plures fluxere diſcipuli. Et cuꝫ alius aliud appręhenderet, pro ſeminatæ ſunt, quaſi familiæ diſſentientes inter ſe, cuꝫ tamē omnes ſe phi. ſocraticos, & dici vellent, & eſſe arbitrarent̃. Primū ab ipſo Socrate Plato, a Platone Ariſtoteles & Xenocrates. Deinde ab Antiſthene, qui patiētiam, & duritiam in ſocratico ſermone maxime adamarat. Cynica. Cum ab Ariſtippo, queꝫ maxime voluptariæ diſputationes delectarunt. Cyrenayca phia manauerūt, fuerunt etiā alia genera phoꝝ, vt Eretricorū. Megaricorū, Pyrrhonioruꝫ, qui ſe Socraticos eſſe dicerent. Vnde phorum fons Socrates appellatus eſt.

Sodales inquit Aug. dicunt̃ vnius cōuiuij, quaſi ſimul edales eo qđ ſimul edant. Hinc ſodalitas, & ſodalitium, quæ ſignificant collegium multorum ſeu conuiuium. Cice. Sodalitates me quæſtore ſunt inſtitutæ. Idem in arte veteri. Venit in ædes quaſdam in quibus ſodalitium erat futurum eodem die.

Sodes quidam aduerbium pręcationem, vel exhortationeꝫ denotans arbitrantur. Priſcia. putat verbum. Ait. n. quędā verba, quæ in vſu deficiunt perſonis vt cedo ſodes ſalue, aue, faris, infit, inquā foret, fio. Dictum ſodes, pro ſi audes, vt ſis pro ſi vis illico, pro in loco.

Sodoma. ę Sodomum, & Sodoma orum, plurali tantuꝫ oppidum fuit iudeæ, de quo legitur in Geñ. Anteq̃; ſubuerteret dominus Sodomam & Gomorram. Et iterum habitauit in ſodomis. Solinus de ſitu iudeæ. Ibi duo oppida, vnum ſodomum, alterum Gomorrum. Hinc ſodomitæ dicti ſunt ſodomorum incolæ.

Sodomito, as, pen. pro. verbum obſcenum. Cice. lib. j. Offi. Latrocinari fraudare, adulterare, ſodomitare, turpe eſt, ſꝫ dicitur non obſcęne.

Sogdiana, prouincia Aſiæ, quæ vt libro. vj. ſcribit Ptolomeus a Septentrione parte Scythię terminatur ab oriente Secis, a meridie & occaſu Bactriana. In ea ſunt vrbs Oxiana. Maruca, & Alexandria, quam vt Solinus ait. Alexander tertiam condidit ad conteſtandos itineris ſui terminos, hanc Iaxartes fluuius, a ſeptentrionali claudit parte.

Solus, a, ſolon, quod oſcoruꝫ lingua totum ſignificat. Nam

qui vnus eſt, totus eſt. Hinc ſolitudo quæ & ſolitas, a veteribus dicebatur. Sciendũ, ꝙ ſolus, & vnus pro ſolus more ſuperlatiuorũ genitiuũ regunt, vt ſolus vel vnus oſum acipienſer ſquammis ad os verſis, contra aquas natando meat inquit Pli. Itẽ dicimus ſolus, vel vnus ex omnibus, vel inter omnes. Et cum ſingularitatem ſignificet, inuenitur tamen pluraliter. Teren. in adel. Solæ ſumus. Quandoq; ſolus dicitur deſertus. Virg. lib. iij. Geor. Heu male tũ libyæ ſolis erratur in aruis. Teren. Venit meditatus alicũde, ex ſolo loco. Idẽ. Nonne hunc abijci oportet in ſolas terras? Facitq; genitiuum ſolius & ſoli, ſolę, ſoli. Teren. in Eu. Mihi ſolæ ridiculo fuit.

Solitus, a, um, pe. corre. ab eo quod eſt ſolus. Plau. in Am. Qui ſoliti inuiti cubãt. Eſt & ſolitus a ſoleo. Vñ in hymno. Vt ſolita clementia ſis pręſul ad cuſtodiam. Ab eo fit compoſitum inſolitus.

Solitarius, a, um, vt paſſer ſolitarius, a ſolitate, ac ſolitudine. Ci. Nam nihil ſolitarium amat. Aliquando ſolitarius dr̃ qđ eſt ſolitum, & fieri ſolet. Apul. li. ij. Me. Dũq; biberẽ ſolitariũ poſtulãt, hoc eſt ex more & ex ſolito bibere.

Soliloquus pe. cor. qui ſolus loquitur. Et ſoliloquiũ, quod per nos contemplando loqui ſolemus.

Soliuagus, pe. cor. qui ſolus vagat̃. Aug. li. xij. de ci. dei. Nã cum aĩantes aĩs ſolitarias & quodãmõ ſoliuagas. i. q̃ ſolitudinẽ magis appetãt ſicuti ſunt aqlę, milui leones, lupi.

Solẽnis, & hoc ſolẽne per duplex nn, quod omnibus annis pręſtare dẽt cõpoſitum nomen ex ſolo, & anno. Vale. in ixi. Maiores ſtatas, ſolẽneſq; cerimonias pontificũ ſciẽtia bene gerendarum rerum auctoritate. &c.

Solẽnitas ab eo ꝙ ſolet in anno nomen accepit. Quo mõ perẽnitas fluminis dr̃ qꝛ nõ ſiccatur eſtate ſed per totum annum fluit ſic & ſolenne, quod ſolet in anno celebrari.

Solennium ſolennij & ſolennia, ſolenniorum, feſta, quæ ſingulis annis certo tempore fiunt.

Solum dicitur omne, qđ ſuſtinet, & vnicuiq; rei ſubiacet, vbi aliquid fundari poteſt. Vnde aq̃ ſuperficies dr̃ ſolũ quia nauiũ fundamentũ eſt. Vir. li. v. Subtrahiturq; ſolũ. Cœlũ ſtellarꝫ ſolũ eſt. Oui. Aſtra tenẽt cœleſte ſolũ. Enn. vero ſola terrarꝫ plurali nu. dixit. Aer etiã ſolũ dr̃, qꝛ auiũ ſuſtẽtaculum. Hinc ſolũ pro loco, ſeu ſedili ponit̃. Item pro terra, ꝙ hoĩum, & aĩaliũ fundamentũ ſit. Col. li. ij. Nam qđ ſicco ſolo ingeſtũ, & ita inoccatũ pinde ac ſi repoſitum in horreo nõ corrũpit̃. Vñ natale ſolũ dicimus patriam, hoc eſt terrã, in qua nati ſumus. Vñ exul. q extra ſolum, hoc eſt patriã eiectus eſt. Vir. li. vij. etiã mẽſam appellauit ſolũ. Et cereale ſolũ pomis agreſtibus augẽt. Rurſus ſolũ inferior pedis pars quã vulgo ſoleã vocãt, quæ calloſa fit & dura in diſcalciatis. Ci. li. v. Tuſcu. Mihi amictui eſt ſcythicũ tegmen calciamentum ſolorꝫ callũ, cubile terra. Amb. Nota facta ſolo attrita eſt plurimorꝫ. Et ſolũ dictũ eſt, pro ſolea calciamenti, & corio, infimo qđ ſolet eſſe craſſius. Plau. in bac. Auro hẽt ſoccis ſuppactũ ſolum. Mar. Sordidus antiquas ſolitus pducere pelles. Et mordere luto putre, vetuſq; ſolum. Proprie tamen ſolum terra dicitur.

Sol, fax cœleſtis antea dicebatur & mundi oculus cor cœli. Iucũditas diei, naturæ gratia ſiue regimen ac numen ſyderum ipſorum cœliq; rector poſtea ſol ab Oceani filio cognomine dictus vel ab altero hypiõis filio vt inqt Diod. Speuſippus phs ſol eſt in cęleſtis ignis, qui ſolum ab ortu ad occaſum ab oculis aſpici poſſit. Aĩr ſempiternũ aſtrũ animatũ. Diurnũ ac maximũ. Vel ꝙ vnus ſit, & non plures, ut ſentit. Ci. quãꝗ tantã claritatẽ ſolus obtineat. Et cum ſolus ſit ſoles tñ plr̃ nu. pro die legimus. Virgi. lib. iij. Tris adeo incertos cęca caligine ſoles erramus pelago. Et ſoles ſolis ſplendores vel radij dicuntur. Mar. Hibernis obiecta locis ſpecularia puros admittunt ſoles, & ſine fęce dies. Itẽ ſoles ęſtus vel ardores ſolis. Hora. Corporis exigui præcanum ſolibus aptum. Sol autem græce ἥλιος. Hinc. Inſolo, as, de quo alibi.

Solis, inſula eſt in mari Indico ſemper rubens, & (vt Solinus refert) omni animantium generi inacceſſa quoniã eos ingreſſos uis circũfuſi aeris confeſtim exanimat.

Solaris & hoc re, qđ eſt ſolis, ut radij ſolares, annus ſolaris cum ſole expleto, per omnia ſigna circuitu ad id, vñ digreſſus fuerat, redit, qđ fit fere. ccclxv. diebus. Et ſolaris herba, quæ græce heliotropiũ dicit̃, ꝙ ſecũ ſole circũ agat, etiam nubilo die. Tantus eſt eius ſideris amor.

Solarius, a, um, pe. prod. idem, qđ ſolaris. Hinc Subſolanus uentus, qui ſub ſole oriente naſci uidetur.

Solarium locus, in quo horę ad ſoles conſpiciunt̃. Primus romanis, hoc ſtatuiſſe dr̃. L. Papyrius curſor ad ędẽ. Quirini ante. xij. annis, q̃; cũ pyrrho bellatũ eſt. Nã prius ortus tantũ & occaſus ſolis noĩabant̃ poſt aliquot annos adiecto meridie. Dicit̃ & ſolariũ locus in domo ſuperior ſtratus ad ſolem excipiendũ. Hie. lib. ij. Re. Vidit mulierẽ ſe lauantem ex aduerſo, ſuper ſolariũ. Nam latini ſolaria uocãt plana tecta, quę gręci domata, ut idem Hie. eſt auctor. Præterea ſolarium appellant iuriſconſulti uectigal, qđ pro ſolo penditur, titulo, ne quid in publico fiat.

Solatio, as, pe. pro. in altum edifico.

Solſtitium ſolis ſtatio, cũ ſol ultra nõ progredit̃, ſed retrocedere incipit. Singulis quippe annis duo ſolſtitia ſunt. Vnũ æſtiuũ alterũ hyemale. Sunt enim duo tropici hybernus, ęſtiuus. Hybernus quidẽ eſt per quẽ ſol tranſmittens octauam capricorni partem ſolſtitiũ hybernũ facit. viij. kalen. Ianuarias, quo tpe ſol altiores incipit circulos petere. Æſtiuus uero per quẽ ſol octauã partem cancri tranſmittens ſolſtitium ęſtiuum facit. viij. kal. Iulij. quo tẽpore remeare ſol ad inferiores incipit circulos. Sane ueteres ſolſtitiũ fere uocant ęſtiuũ, licet nihil adijciat̃. Virgi. lib. i. Georg. Humida ſolſtitia, atq; hyemes optate ſerenas Agricolæ. Nam inuenias, ubi adijcit̃ brumale ubi de hyberno fit mentio. Col. lib. xvj. Cal. Ianuarij. Sol in capricornum tranſitum facit brumale ſolſtitium.

Solstiti dicuntur, qui ſole correpti ſunt, quemadmodũ ſyderati qui ſidere. Pli. ſic & ſolaris proſunt.

Solſtitialis, herba. Pli. Condurdõ herba ſolſtitialis flore rubeo ſuſpenſa in collo compellere dicitur ſtrumas. Dicitur etiam græce heliotropium, helioſcopos & helioſcopium, ꝙ tropas. i. ſolſtitia ſpectet.

Soliferreum, genus teli appellatum quaſi totum ferreum. Nam ſolum ſignificat totum & ſolidum.

Solitaurilia immolatio trium hoſtiarum erat diuerſi generis, tauri arietis & uerris, qꝛ oẽs ſolidi integriq; corporis ſint. Pli. li. viij. Si potiat̃ marti ſolitaurilibus piaculum fieri. Hoc ſacrificium cenſores ut ſcribit Aſco. urbem cõpleto quinquennio luſtrantes de ſue oue tauro faciebant.

Solipugna ſeu ſoli fuga genus beſtiolæ maleficę quę acrius concitatius fertur calore ſolis vnde nomen trahit. Dicitur & Solpuga, & ſalpuga media produ. Et per y q̃nq; ſcribit̃. Luca. Quis calcare tuas timeat ſalpyga tenebras. Et tibi dant ſtygiæ vis in ſua fila ſorores. Pli. li. xxix. Eſt & formicarum genus venenatum, non eas nouere Italia Solifugas Cice. appellat. Salfugas bæthica. Solinus frequentem in ſardinia ſolfugam tradit aranei ſpẽ in metallis argentarijs occultim repetat & imprudentes opprimit dicta ꝙ ſolem fugiat vt blattæ.

Solea, quæ ſolo pedis ſubijcitur, quãdoq; etiam id genus calceorum eſt quo plantarum calces tantum obteguntur cæteris prope relictis nudis pedibus paribus teretibus, ſuperne pedem uinciens anſis, quas ligulas vocant alio nomine ſuberes dicũtur. Et a græcis crepidæ licet hæc differre putent aliqui. Dictæ ſoleæ, ꝙ ſola pedibus ſubijciantur. Plau. in Tru. Date iam ſoleas, atq; intro me actutum ducite. Fiunt autem quandoq; ſoleæ, dum ſolea capitur pro ea, quæ ſolo pedis ſubijcitur, ex ferro, vel argento, corio, uel alia materia. Nam equis, & bobus ſoleæ ferreæ applicantur. Catul. Et ſupinam animum graui delinquere cœno ferream. Vt ſoleam tenaci in vorgine mula. Ponitur interdum, pro calceo. Prop. Proſilit in laxa nixa pedem ſolea.

ii ai

dem ſolea. Item Solea genus piſcis plani a ſimilitudine ſo lex de quo Colu. Pli. lib. ix. Rumbi ſolæ paſſeres habent formam planam. Et ſolea dicit materia roborea, ſup qua paries craticius extruitur. Iuue. Et ſolea pulſare nates.

Solearii ſolearum ſutores. Plau. in Aul. Soleari j aſtāt, aſtāt molochinarij.

Soleatus dr, qui ſoleis indutus eſt. Gel. Cur. ſoleatos dixiſſet, qui gallicas non haberent ſoleas.

Solium, armarium ex uno ligno factum, in quo reges ob corporis ſui tutellam ſedebant anteq̃ ſtipatores adhibere mos eſſet dictum, quaſi ſolidum qm ex p̄dura materia ro boris fiebat uel dr quaſi ſolum, q in his ſoli ſederēt. Syl. Conſedit ſolio rerumq; inuaſit habenas. Vel ſecundū Aſprum per antiſtichon, quaſi ſedium, a ſedendo. Nā & ſella quaſi ſeda dicta eſt. Abuſiue tñ q̃nq; ponit pro ſella regali. Virg. Præfatus diuos ſolio rex infit ab alto. Q̃nq; p uaſe ſaligno, uel abiete, uel alia materia. Nam ex aſio lapide ad podagras in balneis fieri ſolia precipit Cel. Eo etiam utimur ad unum plurimosq; liquores transferēdos & ad p̄neos lineos, cū lixiuio calido, & cinere emaculādos, & quę in balneis ſedentes lauamur. Cel. Interpoſitis duabus horis in ſolium, is aquæ calidæ reſupinus dimittendus eſt, ſicut a genibus ad umbilicum aqua teneat. Mar. Non uis in ſolio prius lauari. Sue. de Aug. At quotiens neruorum cā marinis albulisq; calidis utendum eſſe conſtetus, hoc erat ut incidens ligneo ſolio, q ipſe hiſpanico uerbo duretam uocabat, manus, ac pedes alternis iactaret. hoc greci pyelō uocant. Nōnunq̃ huic ſimile uas dicitur, ſeu loculamētum ſepulchrale in quo conduntur defuncti. Pli. lib. xxxv. Q m defuncto ſeſe multi fictilibus ſolijs condi maluere. Cur. Septimus dies erat ex quo corpus regis iacebat in ſolio.

Solidus, a, um, pe. cor. modo tuge, ac continuum ſignificat Plau. Decē annos ſolidos erraui puer. Modo plenum, ítegrum nihil concaui aut uacui habens. Vñ ſolidū corpus dicimus, quod conſtat lōgitudine latitudine & altitudine. Vir. Solidoq; adamante columnę. Hinc fit inſolidum aduerbialiter qd ſignificat in integrum, vt omnes promiſerunt inſolidum ſe ſatiſfacturos. i. integre vnuſquiſq; pro ſe, & non omnes ſimul. Solidum quidam a ſolo terra dedu cunt alij a ſolon oſcorum vocabulo, qd totū ſignificat. Eſt & ſolidus ſubſtantiuum genus nummi, quo in preſentia vtimur, cum dicimus viginti ſolidos libram cōſtituere.

Solido as, pe. cor. roboro firmo, quod vernacula lingua dicimus ſaldare. Virg. lib. j. Geor. Area tum primum ingenti eſt æquanda cylindro. Et vertenda manu, & creta ſolidanda tenaci.

Solideſco ſolidus fio. Pli. Veſica membrana conſtat vulnerata cicatrice non ſolideſcit.

Soliſtimum pe. cor. qd eſt ſoli, ita enim a ſolo ſoliſtimum fit ſicut a medio mediaſtimum. De ſoliſtimo tripudio. Vide in dictione tripudium.

Soldurius, lingua gallica dr deuotus. Cæſar, cum ſexcentis deuotis quos galli ſoldurios appellant quo eſt cōditio, vt omnibus vitę cōmodis, vna cum his fruantur, quorū ſe amicitię dediderunt, ſi quicq̃ per vim accidat, aut eundem caſum una ferant, aut ſibi mortem conſciſcant.

Soli, ciuitas inſignis Cilicię ab Achiuis, & Rhodijs ędificata, poſtea Pompeiopolis appellata a Pompeio, qui pyratas in eam tranſtulit, quos dignos exiſtimauit, ut ſeruarentur. Hinc fuit Chryſippus phs ſtoicus. & Philemon comicus poeta, & Aratus, qui de aſtris uerſus conſcripſit, cuius plurima carmina Ci. In latinum uertit,

Solœciſmus, & impar & incōueniens cōpoſitura partium orationis, a noſtris imparilitas, a uetuſtioribus latinis. Stribiligo dicebatur iuerſura, & prauitate tortuoſa oratio nis, tanq̃ ſtrebligo quędam ſiquidem ϛϱοβέω torqueo, ac deprauo ſignificat. Per triſtia dicitur a poetis error. unde. Solœciſmum liceat feciſſe marito. Mar. Sępe ſolœciſmus mentula noſtra facit. Dicitur etias ſolœcon, ſicut barbariſmus, & barbaron. Solœci autē nomen a ſolone deductū Laertius teſtatur, qui cum in Cilicia urbem a ſuo nomine Soloe condidiſſet, pauci ex Athenienſibus, quos in ea reliquit, non multo interiecto tēpore, corrupto patrio ſermone incōuenienti partiū ſtructura loqui cęperunt. Quapropter qui eo uitio aliq̃ uterent dicti ſunt σολοικίζειν hoc ē ſolœciſſare. Sui. σόλοι σινὲ λι ας ϖόλις καὶ κύϖρου α' φ' ὧν ὁ σολοικισμὸς βαρβαρίζοντων κατὰ τὴν ἰδί αν γλῶσσαν σόλων δὲ τὰ, τηνικῖρι.

Soleo, es, ſolitus, quaſi ſolus. i. totus eo. Sal. li. ij. Hiſto. Soluiſſe preteritum uſurpauit. Neq; inquit ſubſidijs uti ſoluerat cōpoſitis. Eius ſignificatio nota eſt. Accipit. n. per ſolere eſſe re uſato. Vir. Vnde omnis Troia uideri. Et danaū ſolite naues, & Achaica caſtra. Huius cōpoſita ſunt. Aſſoleo, abſoleo, obſoleo inſolens, inſolitus pro inſueto.

Solet impſonale paſſiue ſignationis. Ci. in Le. Cū inhortos D. Bruti cōmentādi cā (ut aſſolet) venimus tu nō aſſuiſti.

Solito, as, frequenter ſoleo. Gel. Scipionem affricanum ſolitauiſſe noctis extremo prius, q̃ dilucularet in capitolium uentitare. Hiero. in Eſaia, Et habitabunt ibi ſtruciones, & piloſi ſolitabunt ibi.

Solœcophanes, quę & Aleoſis figura eſt, ut p̄neſte ſub ipſa cum p̄neſte ſit generis neu. ſed retulit ad ciuitatē. Et Ter. in Eunuchum ſuam referens ad comœdiam cogitatum.

Sollers, cōtrarius maxime eſt iners, hoc eſt totus ingenioſus, & artificioſus, quaſi totus ex arte, uel q̃ſi ſolus in arte ſit quiq; in oībus rebus prudens eſt. Hie. in plo. Danielis. Quę magis prudentia ſollertis uiri, q̃ pphali ſpiritu eſſet propheta. Hinc ſollertia, quę eſt ingeniū totū acutū, & artificioſum mentis pſpicacitas atq; induſtria qua quidam bñ utunt, quidā male. Bene. Ci. in Cato. Tū eū dixiſſe mirari ſe non mō diligentiā ſed et ſollertiā eius a quo eſſent illa dimenſa atq; deſcripta male. Idem li. j. offi. Itaq; eo fines ſicut ipſi dixerant, terminauit & in medio relictum, quod erat populo Ro. adiudicauit. Vñ hoc improbans. Cice. ſequit, & ait. Decipere hoc quidē eſt, nō iudicare. Quo circa in omni re, fugienda eſt talis ſollertia. Ex quo apparet et, q ſollers qs bonus vel malus erit pro qualitate ſollertiæ, qua vtitur. De cuius pprietate Clau. li. iij. de raptu, ſic in qt. Rerūq; remotas ingenioſa vias paulatim exploret egeſtas. Vtq; artes pariat ſollertia, nutriat vſus.

Solicitudo, cura, & mentis inquietudo quæ mentibus inhęret. Terē. in An. Quātas hic conficiat ſolicitudines. Solicitus inquietus, & curis affectus non aūt, diligens. Cice. Celio. Deſunt autem propter hanc cauſam q mirifice ſum ſolicitus quidnam de prouincijs decernatur.

Solicito, as, pe. cor. ſpem, metūq; oſtendo, vt ſolicito plebē. Aliquando inquieto, & curam inijcio, ſeu cōtriſtor. Terē. in An. Cur meam ſenectutē ſolicito huius amētia? Hinc ſolicitatio, quæ fit ab alio. Aliquando inſto vt Solicito te pro miſſis. Cur. li. ij. Verū enimuero, cum modo milites meos litteris ad proditionē, modo amicos ad pernitiē pecunia ſolicitet, ad internicionē mihi perſequendus eſt nō vt iniuſtus hoſtis ſed vt percurſor veneficus. Dictum ſolicitare, quaſi ſolo citare. i. ſuo loco mouere. Proprie. n. ſignificat terram verto. Tib. Et tenerā ferro ſolicitauit humum, ſed quia ſolum, etiā de mari dr, vt apud Vir. Subtrahiturq; ſolum ponitur q̃nq; pro nauigare & mare vertere. Claud. Et rudibus remis ſolicitauit aquas.

Solox, lana craſſa, quaſi ſolida. Item pecus lana tectum Tit. Lana ſoloca ad purpuras data. Lucil. Montano hirco, atq; ſoloce.

Solor, aris a ſolum pro terra ſolida fieri quidam exiſtimant quaſi ſolidum reintegro. Vir. Interea longum cantu ſolata labores. Arguto coniunx percurrit pectine telas. Hinc fiunt compoſita. Conſolor. Cicero Ser. Sulpi. Quid me iſta res conſolatur in tantis tenebris, & quaſi perpetuis Reipu. Eſt enim vix conſolabilis dolor tanta eſt omniū rerum amiſſio, & deſperatio recuperandi. Deſolor contrariū eſt. Hier. ad Tira. Sola deſperatione dormientis æſtuans deſolatus ſolatio pij pignoris iactor. Et habent pe. cor.

Solo,as,in eadem ſignificatione. Vnde & deſolo, de quo loco ſuo.

Solatium ipſa conſolatio, & proprie rebus fit. Hiero. Mitiris ſolatia ſumptuum. Quin. Cecitatis miſerę ſolatium, eſt habere eam videntium.

Solamen idem q̄ ſolatium. Cic. in Lel. Et ſi illis plane orbatus eſſem magnum tamen ferret mihi ętas ipſa ſolamē. Vir. Solamēq; mali de collo fiſtula pendet.

Soluo,is,ui,utum, quod ligatum erat non ligatum facio enodo. Vir. li. vij. Soluitę crinales vittas capite orgia mecū. Plau. in Am. Nam noctu hac ſoluta eſt nauis noſtra e portu perſico, ſic ſoluere oram dicimus cuȝ funem nauticum enodamus, & inde diſcedimus. Sed quoniaȝ,qui debent quodāmodo obligati ſunt creditori ſoluere etiaȝ pro debitum reddere ponitur. Cice. in Ver. Pro quo frumēto pecunia ſoluta non eſt. Hinc per tranſla. ſolutionis vocabulū ad omnem liberationeȝ quoquo modo factum transfertur. magiſq; ad ſubiectum obligationis, q̄; ad nummorū ſolutionem. Vnde ſoluere pro ſatiſfacere. Teren. in Adel. Neq; tu verbis vnq̄; ſolues quod mi re maleſeceris Quandoq; pro dimittere. Virgi. lib. ij. Geor. Solue mares mitte in venerem pecuaria primus. Quandoq; pro liberare. Idē. Soluite corda metu. Teucri. Vnde ſolutus riſus dicitur magnus a curis liber. Idem. Riſuq; ſoluto. Quandoq; pro mollem facere. Hora. li. car. Soluitur acris hyems grata vice veris. Soluere fidem eſt rumpere vel non ſeruare fides. Teren. in And. Soluiſti fidem. Et ſoluere eſt aperire. Col. lib. vij. Ea porro vena, quæ in auro videtur eſſe ampliſſima, ſarmento prius verberatur deinde cuȝ ad ictum intumit, cultello ſoluitur, ſoluere quādoq; diſcedere. Cic. pro Mure. Quod ſi e portu ſoluentibus quaſi iam in portuȝ ex alto inuehuntur dicimus etiam ſoluere ora, vel ex ora & ſoluere oram pro diſcedere e littore ſicuti e portu ſoluere qđ eſt enauigare. Qui oraȝ pro fune nautico exponunt ipſi viderint ſic ſoluere nauē eſt a portu vel a littore diſcedere. Cor. Nepos, Dato ſigno, naues ſoluunt tota claſſis ad latitudinem accedit. Compoſita huius verbi ſunt. Abſoluo, diſſoluo, exoluo perſoluo, & reſoluo.

Soluendo nō ſum, ſignificat non ſatiſfacio, pro eo. qđ obligatus ſum, ſiue pecunia, ſiue remuneratione. Cic. in Phili. Tu nec ſoluendo eras. i. ſoluere debita non poteras.

Solutus,a,um, pręter ſignificationes, quas cōmunes habet cuȝ ſoluo ponit̄ pro raro qđ eſt contrariū ſpiſſo. Col. li j. Soli pinguis, vel macri ſoluti vel ſpiſſi, humidi, vel ſicci.

Solutilis, pe. cor. quaſi ſolubilis, qui facile ſolui pōt, vel qui ſolutus, & non fideliter conſutus eſt, vt nauis, quam Nero per inſidias matri Agrippinæ fecit naufragium.

Solymi fuerunt populi iuxta Lyciam quos Homerus pugnaciſſimos fuiſſe ſcribit, & a Pellerophonte deuictos. Corne. Tacitus de origine iudæorum. Alij clara iudeorum initia ſolymos carminibus celebratam Homeri gentem conditam vrbem Hieroſolymam nomine ſuo feciſſe. Vñ Iuue. Interpres legum ſolymarum. Et declinatur ſolyme, arum & Hieroſolymæ, arum, & Hieroſolyma, æ. Vnde Hieroſolymitanus.

Solon fuit vnus ex ſeptem ſapientibus grecię patria Salaminus. qui teſte Gellio li. xvij. Athenis claruit regnante Tarquinio priſco Romæ. hic Athenienſibus leges dedit, cum tanto temperamento compoſitis ꝙ parem gratiam a ſenatu, & plebe contraheret, q̄;q̄; plebs & ſenatus in ſumma prius eſſent diſſenſione.

Solenes, genus concharum, quod & onychas & digitos vocamus, itemq; donacas & aulos.

Somaſtophylaces, cuſtodes corporis regis quos latini priſco vocabulo latrones dixerunt quaſi laterones.

Sonchos, herba quam ſcariolam punici vocant, & quam pimpinellam vulgus nominat.

Somatopeia latine corporis factura. Et eſt figura cū incorporeum modo corporeo loqui introducitur.

Sonus dicitur omnis vox, & quicquid auribus percipi pōt. Hiero. Tamen in interpretatione Pſal, docet ſonum proprie dici cum auditur tantūmodo ſonus, & vox nō intelligitur ſonorum tria ſunt genera voce flatu & pulſu, voce vt eſt, per fauces, & arterias, flatu, vt eſt per tibiam pulſu, ſicut per citharas & omnia crepitantia. A ſonus fiunt Abſonus, ſiue ſono, inconueniens, altiſonus, armiſonus, bōbiſonus, bombum ſonans. Conſonus conueniens, & ſimul ſonans. Diſſonus, diuerſe ſonans, inconueniens. Dulciſſonus. Et omnia habent pe. cor.

Sonor, vehementior ſonus. Vir. Magno veluti cum flāma ſonore. Virgea ſuggeritur coſtis vndantis aheni.

Sonitus, us pe. cor. idem, qđ ſonor. Vir. li. vj. Dum flāmas Iouis, & ſonitus imitatur olimpi.

Sono, as, aui atum. Vnde ſonitus & ſonaturus. Hora li. j. Ser. Magna ſonaturum des noſtris huius honorem. Dicit & ſono is, ui, tum. Actus. Clamore & gemitu templum reſonant. Eſt autem ſonare muſico aliquo inſtrumento canere, & conſtruitur cum ablatiuo. Var. Non arguta ſonāt tenui Pſalterij chorda. Et reſonat arbuſta cicadis. Aliquādo ſignificat effingere, & ſic conſtruitur cum accuſatiuo. Idem. Nec vox hominem ſonat. Manil. lib. v. Aura per extremas reſonauit flebile rupes. Aliquando proferre, pronunciare. Hiero. in Prolo. Dañ. Et vt verum fatear, vſq; ad preſentem diem magis poſſum ſermonem chaldaicū legere, & intelligere q̄; ſonare. Aliquando laudare. Idem in Prolo. Paral. Vnde & nobis cure fuit vt circuiremus prouinciam quam vniuerſæ Chriſti eccleſiæ ſonant, Aliquādo ſignificare. Idem ibi. Sed & ipſæ appellationes nō homines, vt pleriq; exiſtimant, ſed vrbes, & regiones & ſaltus, & prouincias ſonant. Quandoq; indicare, exprimere. Idem. Quid aliud ſonant euangelia niſi naſcentes dominum ex Maria virgine. Illud autem eiuſdem habet neſcio quid latētis energiæ viua vox, vt in aures diſcipuli auctoris voce tranſfuſa fortius ſonet, hoc eſt imprimit, vel ingreditur, huius compoſita ſunt. Aſſono, reſpondeo ſeu iuxta ſono. Perſi. Reparabilis aſſonat echo. Interdum male ſono. Conſono ſimul ſono, concordo, a quo Conſonātia cōcordia vocum, quæ & vocalitas latine grece euphoniæ dicitur. Circūſono. Cice. lib. iiij. offi. Tamen conducere arbitror talibus aures tuas vocibus vndiq; circūſonare. Diſſono, diuerſe ſono diſcordo. Hinc diſſonantia vocuȝ diſcordantia. Inſono valde ſono, vt inſonuit nemus interſono in medio ſono. Perſono, valde ſono, ſiue perfecte ſono, vel ſonando ſono. Lactan. lib. j. Qui cum frequenter cythare cantu perſonaret, citheron appellatus eſt. Hiero. de Pau. Cuiuſq; doctrinæ academiæ gymnaſia perſonabant, ideſt diuulgabant. Reſono proprie contra ſonanteȝ ſono. Virgi. Formoſam reſonare doces Amaryllida ſyluas. Et reſonare, ſonum reddere. Apul. Et cicadarum cantu agri reſonarent. Item ſonando repreſentare, explicare. Hiero. in Iob. Hæc autem tranſlatio nullum de veteribus ſequitur interpretem, ſed ex ipſo hebraico arabicoq; ſermone. & interdum nunc verbum nunc ſenſum, nunc ſimul vtrumq; reſonabit. Et illud. Quid ſi ipſam audiſſetis beſtiam ſua verba reſonantem, ideſt proferentem. Et omnia habent penul. cor.

Sonito as pe. cor. frequentatiuum eſt a, ſono.

Sonipeſus, pe. cor. ſignificat celerem equum a ſonito pedis, ꝙ pedibus ſonet.

Sonorus a, um pe. pro. qđ graue ſonat. & proprie epitheton tempeſtatis eſt. Vir. Luctantes ventos, tempeſtateſq; ſonoras. Hinc ſonoritas, & ſonoroſitas.

Sons proprie dicitur, cuius culpa iam ſonat hoc eſt erroris conuictus eſt. Vnde inſontem dicimus eum, qui innocēs repertus eſt. Item ſons eſt, qui cuiuis rei nocet.

Sonticus a, um, pen. cor. quod nocet. Vnde ſonticus morbus qui totum inuadit corpus. Venuleius quotiens morbus ſonticus nominatur, cū ſignificari Caſſius ait, qui noceat. Nocere autem intelligitur, qui perpetuus nō qui tempore finitur. Pli. Gagates lapis nomen habet loci. & amnis Gagatis

nis Cagadis Lyciæ niger eſt, planus pumicoſus non mul tum a ligno differens, leuis, fragilis, odore, ſi teratur gra uis, fictilia ex eo inſcripta, non delentur cum urit odores ſulphureum reddit. fugat ſerpentes, deprehendit ſonticū morbum, & uirginitatem ſuffitus deprehēdit inquit hoc eſt uerum perpetuum ſit, an interuallahabeat. Quoniam autem ſonticus morbus eſt iuſta cauſa abſentiæ interdum ſonticum ponitur pro iuſta. Neuius Sonticas eſſe oportet cauſam, quamobrem perdas mulierem.

Sophocles nomē poetæ tragici q inter grecos principatū obtinet. Hunc Ci. diuinū poetā li.j. de diui. uocauit. Hinc Sophocleus. a um Vnde Carmina ſophoclea.

Sophaci appellati ſunt Africa. Sophano, q in Africa regna

Sophia latine ſapiētia dr, & qui eam profitentur (uit. ſophi appellabantur σοφὸς enim ſapiens doctus. Mar. Cū tibi ſit ſophię par cura & cura deorum.

Sophus latine ſapiens. Vir. Hinc oīs certat dialectica turba ſophorum. Vnde ſophiſtæ dicti ſunt: anteq̄; phi diceren tur. Pythagoras.n. primus honeſtatis gratia non ſophum ſed phum uoluit appellari, vt Cice. teſtatur.

Sophiſta, & ſophiſtes dr, q ſophie cauilator ē. Vnde ea ps dialectices nomen ſumpſit ſophiſticæ, quid ſit Sui. ait ſic σοφιςὴς πᾶς τεχνίτης καὶ το λεπτικὸν ἢ ἰητικὸς καὶ ὁ ἐπιτηδεύων νέκων ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἀπατῶν καὶ παλλάξιν τι δεῖν τῷ δύναμις σοφ. Capitur Nonnunq̄; pro apparente, & non exiſtente ſopho q cauillationibus vtit, vt videat ſapiēs. Item pro ſapiente, necnō & pro eo, q in arte rhetorica pponit, quæ imitari debeamus. Plato docet ſophiſtas eſſe rhetores, q ueluti uenatores parati ſunt ad capiendos iuuenum animos, ſophiſtica diſciplina, quam venalem per urbes circūferūt, verbo demonſtrantes ſe oratoriæ, & ciuilis diſciplinæ eſſe pfeſſores, cū re uera ſint corruptores ſophiſtę ēt vocabulo ſunt etiam poetæ ornati vt inquit Diogenes. Ariſto. lib. x. ęthicorum, inquit ſcientiam gubernādarū reiſpu. ſophiſtę pfitent, quorum nullus rempu. gerit. Hinc antiſophiſtæ, a Suetonio dicuntur inter ſe compugnantes ſophiſtæ.

Sophiſma. atis, dr cōmētū, & oro ita cōpoſita, ut uera eſſe videatur. Q̄ū noie etiam dr fraus, deceptio cautela.

Sophroniū nomē eſt fœminæ per diminutionem adulationis amatoriæ prolatum & ab σωφροσύνη quæ ē prudentia deductum, velut totula prudens.

Sophron latine temperantia qua carnales frenantur libidines, ne in queq; vitia mentem conſentientem trahant.

Sophroſyne, ſiue temperantia, modeſtia. caſtitas. Hier. cōtra Ioui. Non enim, vt male habetur in latinis codicibus ſobrietas eſt legenda ſed caſtitas. i. σωφροσύνη.

Sopor, idem quod ſomnus, a quo ſoporifer.

Soporo, as pe. pro, ſopores inducere. Vnde ſoporatus, cui veluti irrigatus eſt ſomnus.

Sopio, is, iui, itum, ſignificat ſoporo. Quin. Illa ſtatim non ēe iam totam domum, ac familiam quies prima ſopiuerat. Vnde ſopitum dicimus, q iam cœpit dormire. Virg. Tamen ſopitum ſomno dixit quaſi irrigatum. Et ſopitus dicitur, q ſenſus amiſit uulgo ſtramortitus dicitur. Liui. li. j. Iubet bono aio eſſe ſopitum fuiſſe reges ſubito ictu, ferū haud alte in corpus deſcēdiſſe, Iam ad ſe rediiſſe in ſpectum vulnus, abſterſo cruore oīa ſalubria eſſe conſiſtere, propediem ipſum eos uiſuros. Huius compoſitum eſt conſopio, quod eſt totus ſopore obruor. Cic. li. j. Tuſc. Num igitur eum curare cenſes, cum luna laborat, a qua conſopitus putat, ut eum dormientē oſculetur?

Somnus, græce ὕπνος latine apud antiquiſſimos ſypnus poſtea ſopnus mutata aſpiratione in ſ & u in o ſicut fit in herpillon, ſerpillū. Sunt eñ, q magis ſomnus vſurpent ſine p. Et dicitur ſomnus, cum dormimus. Vir. li. j. Geor. Nec ſomnos abrumpit aura gelos. Et eſt ſomnus, ut quidam aiunt intimi ignis coctio. & per membra mollita & labore laxata diffuſa quies. Oui. Somne quies rerum placidiſſime ſomne deorum pax animi quem cura fugit qui corpora duris. Feſſa miniſteriis mulces reparaſq; labori. Somnium uero illuſio, quā patimur, cum dormimus. Hiero. ad Euſto. Nec uero ſopor ille fuerit, nec vana ſomnia quibus ſæpe deluditur. Ponitur qñq; ſomnus pro deo. Mar. E quia nulla uenit, tu mihi ſomne ueni. Ser. tñ cō. lib. vj. Æn. ait. Somnus ipſe deus ſomniū, quod dormimus. Inſomnium, quod in ſomnis uidemus vt Falſa ad cœlum mittunt inſomnia manes. Sciendum tamen vt Macr docet, q eorum quæ dormiētes uidere nobis uidemur, quinq; ſunt genera. ſomnium. ſ. uiſio inſomnium oraculum, uiſum, q a græcis phātaſma dicitur. Ex his inſomnium, & phātaſma, cum falſa ſint interpretatione non indigent, tria reliqua uates interpretantur. Et oraculum quidem eſt, cum quis in ſomniis aliquid nobis denunciat. Viſio, cum id qs uidet qd eodē modo quo apparuerat euenit. Somnium autem uocatur, quod tegitur figuris, & uelat ambigibus nōniſi interpretatione intelligendis. A ſomnus fit inſomnis quod eſt peruigil. Vnde inſomnes noctes dicuntur peruigiles.

Somnio, es, per quietem aliquid quaſi uigilās video. Plau. in Cur. Quos tu mihi luſcos libertos, qs ſumanos ſomnias. i. ſomniando loqueris. Augu. li. de ciui. dei abſolute poſuit. Et dormiuit in loco illo, & ſomniauit.

Somniator ſomniorum interpres, ut in Deutero. Non audies uerba ſomniatoris. Illud uero in Geñ. Ecce ſomniator venit uidetur intelligi de eo, qui ſomniat.

Somnifer, a, um, quod affert ſomnum. Pli. lib. xviij. Vſq; ſomnifera etiam ſatiuo papaueri.

Somnificus a, um, qd ſomnum inducit, ut uis ſomnifica.

Somniculoſus, a ſomniculo magis fit, q̄; a ſomno, & is dr q ad ſomnos vacat. i. ſomno plenus, & ignauię. Interdum dr, non qui ſomno indulget ſed qui ſomnium inducit, habetq; uim ſomnificam, Vnde Siſen. aſpidem uocat ſomniculoſam. non quod ipſa dormiat, ſ; q ui ſomnifica homines percuſſos enecet.

Somnorinus, a, um. apud antiquos dicebat id qd in ſomnis uidetur. Var. Hic ſomnorinas imagines afflatur.

Somniculoſe, dormitanter, ac per hoc negligenter.

Somnioſi vocantur ij qui ſomniant mira præcipue, & generaliter omnia.

Sora fuit oppidū Volſcorū de quo Liui. li. ix. Et Iuue. eius meminit cū ait. Optima Sorę aut Phabraterię domus.

Soracū inquit Feſt. ē quo portant ornamēta ſcenicorum.

Soracte, mons in phaliſcis Apollini ſacer, quo ſpelūca cooperta latebram ſibi elegit diuus Silueſter. Et generis neu. quod & hec ſoras, & hoc ſoracte is. dr. Syl. lib. viij. Et ſacrum Phebo ſoracte frequentant. Vir. lib. xj. Summe deū ſancti cuſtos ſoractis Apollo. Item dicitur ſoractis, is, ſicut præneſte & præneſtis..

Sorbeo es bui, bitum. Vnde ſorbitio. Dr & ſorbo is pſi, ptum. Eſt autem ſorbere deglutire quicq̄; molle, factitium verbum a ſono uocis quem faciunt, qui ſorbent. Trāſfert & ad alia. Hier. in Paulo. Fontem lucidiſſimū oſtendens tantummodo foris eundem quem genuerat terra ſorbebat. Huius compoſita ſunt Abſorbeo, vel abſorbo. Luc. li. iiij. Abſorpſit penitus rupes & tecta ferarum. Aug. lib. vj. cō. Gurges tamen morum. Carthaginenſium quibus nugatoria feruēt ſpectacula abſorbuerat eum inſania circenſium. Exorbeo, vel exorbo, extra ſorbere Cice. li. ij. Phil. In ſanguinem ciuilem exhauſit vel potius exorbuit. Plau. in Epi. Iam ego me conuertam in hirudinem atq; eorum exorbebo ſanguinem. Obſorbeo vel abſorbo totum ſorbeo. Idem in Cur. Vin aquam Si friſcalenta eſt da obſecro Herde obſorbeam.

Sorbitio ipſe ſorbēdi actus. Perſ. Barbatum hæc crede magiſtrum Dicere, ſorbitio tollit quē dira cicutę. Huius dimi. eſt ſorbitiūcula pcibo q de facili ſorbetur.

Sorbicies idē qd ſorbitio a quo fit dimi. ſorbiūcula.

Sorbillo, as diminu. a ſorbeo. Et proprie eſt parum ſed frequenter ſorbeo. Terentius in Adel. Et cyathos ſor//

billans paulatim hunc producim' diē. Eſt ſorbillare e ſor/
billo haurire. Apul. Meq; reſpiciēs ſorbillat dulciter.

Sorbillum ,ſorbitio. Plau. in pe. hem mihi iam video ꝓpe
victitandum ſorbillo.

Sorbum genus fructus, ſimilis pyri, quod ſiccum aluum
ſiſtit. Mar. Sorba ſumus molles nimiū durantia uentres.
Aptius hæc puero, q̄; tibi poma dabis Col. Sorba manu
lecta in vrceolos picatos adijcito.

Sordes immundicia, a quo ſordidus.

Sordidus a, um, quod eſt ſordibus infectum. Liui. Teren.
Var. loco nō humili ſolum, ſed etiam ſordido ortus.

Sordeo, es, dui ſordidus, .ſum. Pli. lib. xxv. Vitas iuuare nō
fortaſſis credet aliquis, cū hæc quoq; nr̄a friuola exiſtimē
tur, adeo delitijs ſordent, & quæ ad ſalutē pertinent.

Sordeſco, ſordidus fio, vt q ſordet, ſordeſcat adhuc. Hinc
exordeſco quod eſt valde ſordeſco. Gel. Cur. ergo nos pa/
timur nomen phyloſophiæ illuſtriſſimus in hominibus
deterrimus exordeſcere.

Sordido, as, ſordidum facio, fœdo. Aug. li. j. cō. Dilata eſt
itaq; mundatio mea. quaſi neceſſe eſſet, vt adhuc ſordida
rer, ſi uiuerem.

Sorech eſt genus uitis optime vt aiunt hebrei ꝙ vberes fru
ctus facit atq; perpetuos. Alij interpretantur ſorech cha/
licarpos ꝙ nos i pulcherrimos fructus poſſumus uertere.

Sorex animal paruum, a ſono vocis, quem rodendo facit.
Vide in dictio. Muſ. Hinc ſoricus, a, um, & Soricinus a,
um. Vnde Soricinos dentes dixit Plautus.

Soror dicta eſt, ꝙ quaſi ſeorſum a ſua ſtirpe naſcitur, ſepa/
raturq; ab ea domo in qua oritur. & in aliam familiam
tranſgreditur, vel ſoror, quaſi diuerſa ſorte orta.

Sororius dictus ē, cui ſoror mea nupſit. Similiter frater, &
ſororis filius ſororius dicitur.

Sororię, puellarum mām̄ę vocant̄, cum intumeſcunt.

Soros græce σωρὸς cum ω, apud nos aceruus, ſiue cumu/
lus dicitur. Vnde ſerapis quaſi ſoros Apis.

Sors, a ſeriæ dicitur ſm̄ Var. Ponitur pro fortuito, alicu//
ius rei euentu. Vnde Sortior uerbum. Aliquando pro fa/
tali neceſſitate. Vir. Hic exitus illū ſorte tulit. Quid ſit ſors
Augu. in pſal. Interpretatione oſtendit his uerbis. Sors
eſt res in dubitatione humana, diuinam indicans volun/
tatem. Nam & ſortes miſerūt apoſtoli, electi ſunt duo iu/
dicio humano & electus, de duobus iudicio diuino. Vñ
ſcribitur. Cecidit ſors ſuper Mathiam. Ponitur ergo ſors
pro gratia, qua ſaluamur. quia in ſortē non eſt electio, ſed
voluntas dei. Nā vbi dr̄. Iſte facit: iſte nō facit merita con/
ſiderantur & vbi merita conſiderātur, electio eſt, nō ſors.
Quoniam autem deus nulla merita noſtra inuenit, forte
voluntatis ſuę nos ſaluos fecit quia voluit. non qa digni
fuimus. Hæc ē ſors. Vñ in actibus apoſtolicis. Quia exi/
ſtimaſti donum dei pecunia comparari, non eſt tibi, pars
neq; ſors in fide hac. i. gratia, non pertines ad iſtam gra/
tiam, quā gratis omnes accepimus. Et ſortes, ex promiſ/
ſione dei partes hæreditatis vocantur, quę populo ſunt di
ſtributę. Vnde tribu leui pręceptum eſt non habere ſortes
inter fratres ſuos ꝙ ex eorum decimis ſuſtentaret̄. Hinc
ſors dicitur patrimonium. Vnde conſortes, & conſortia,
qui aliquid patrimonium ſimul habent. Et ſors ſumma
eſt, ſiue caput, & prima pecunia, quæ datur fœnori, pro
vſu pecuniæ. Mar. Debitor vſurę perit ſortemq; negabit.
Et pecunia quæ confertur in ſocietatem, vt inde lucrum
fiat. Teren. in Adel. Hei mihi etiam de ſorte nūc venio in
dubium, hoc eſt de precio. quo empta erat fidicina. Inde
conſortes qui tantūdem ſortis attulerant ad ſocietatem,
q̄tum ille cum quo eſt ſocietas. Item ſors ē fatalis neceſ/
ſitas, ſiue parcæ, ꝙ ita vnicuiq; ſortitum ſit, vt ipſe volue
runt. Vir. Hic exitus illum ſorte tulit. Item dicitur iudiciū.
Idē. Nec vero hæ ſine ſorte datę ſine iudice ſedes. Tractus
ex romano more. Non enim audiebantur cauſę. niſi per
ſortem ordinatæ, nam quo tempore cauſę agebantur. cō/
ueniebāt oēs, & ex ſorte dicendi ordinē accipiebant, puta
ꝙ poſt triginta dies cauſas ſuas exequerent̄. Item ſucceſſio.
vt in hymno. Vt cum dies abſceſſerit, noctemq; ſors redu/
xerit, mundi per abſtinentias ipſi canamus gloriam. Sor
tes etiam oracula ſeu reſponſa erant. Nam ſyngrapha erāt
in quibus reſponſa inſcripta continebantur. Vale. libr. j.
Cuius rei explorandę gratia legati ad delphicum oraculū
miſſi retulerunt præcipi ſortibus, vt aquā eius lacus emiſ/
ſam per agros diffunderent.

Sortilegus pe. cor. qui per ſortes futura prænunciat & qui
per ſortem aliquid eligit. Sortes autem ſortilegiq; impro/
bantur exemplis diuinæ ſcripturæ. xxvj. q. j. Vbi ſcriptum
legimus ſortilegi ſunt qui ſub nomine fictæ religiōis per
quaſdam quas ſanctorum, ſeu apoſtolorum uocant ſor/
tes diuinationis ſcientiam profitent̄, aut quarūcunq; ſcri/
pturarum inſpectione futura permittunt, & ſortilegus a
ſorte pro pecunia dicitur. Hinc ſortilegium.

Sortior, iris, ſortes facio ſiue per ſortes aliquid recipio, &
ſorte aliquid conſequor Lact. li. vij. Vnde apparet hoies,
qui eo vtitur immortalem ſortitum eſſe conditionem.
Sueto. in Augu. Ex prætura Macedoniam ſortitus. Aliqñ
ſortiri ſignificat diſponere. Virg. ſic fata deum rex ſortit̄,
voluitq; vices, ſic uertitur ordo.

Sortito pen. pro. aduerbium qualitatis, ſignificat ex ſorte.
Hor. li. Car. Lupis, & agnis quāto ſortito obtigit.

Soritas græci vocant captioſum & multiplex augumen/
tandi genus in quo ex vno conceſſo ad multas conclu/
ſiones connexas aſſurgunt a σωρὸς quæ ſignificat cumu
lum & aggerem quoniam ſemper aſcendunt in cumulus
hæc argumenta Latini aceruū. Perſi. Inuētus criſippe tui fini
tor aceruī. Cic. ſoritas interpretatur aceruales, lib. ij. de di/
ui. Alij aceruationes, hoc genus argumentandi inuentus
eſt a Chryſippo philoſopho ſtoico. Hinc Soritici ſyllogiſ/
mi dicti ſunt a Victorino.

Soſpes gene. com. q̄uis Soſpita fœmininū habeat. Et nō
ſolū qui ſeruatur. i. ſaluus eſt, ſoſpes dicitur ſed etiam qui
ſeruat. Vnde Ennius ſoſpitem pro ſeruatore poſuit.

Soſpitalis, q ſoſpitatem dat. Plau. in Pſeu. Quis eſt qui mo
ram occuppato moleſta obtulit q tibi ſoſpitalis fuit.

Soſpito as, pen. cor. incolumen ſeruo. Liui. lib. j. Propitius
ſuam ſemper ſoſpitat progeniem.

Soſia, nomen viri proprium, apud comicos a ſoſo qđ eſt
conſeruo & cuſtodio vtpote ſeruus quem domus conſer
uatorem eſſe oportet.

Soſtratus fuit vir Æginita Laodamantis filius.

Sotadica carmina dicta ſunt a Sotade quodam cretenſi
qui in Cinædi cuiuſdam & ancillæ quæ a cinædo aleba
tur amorem incidit de quibus carmina laſciua ſcripſit, q̄
conuerſo quoq; ordine legerent̄. Eſt. n. Trochaicus retro/
gradum q̄; q̄; ex ionico, atq; dactylio fieri poteſt. Dicitur
& Sotadeum carmen. De hoc carmine Mar. Nec retro le/
go ſotaden cinæ di. Sotadici uerſus immolliſſimi ſunt &
retro lecti eoſdem numeros ſeruant qualis eſt ille Virgi/
lij. Muſa mihi cauſas memora, quo numine læſo. Si ſo/
tadicum mine quo.

Soter, vt Ci. i Ver. Acti. iiij. inquit, vno verbo exprimi nō
poteſt cum eum ſignificet qui ſalutes dedit. Soteria ſalus,
ſoterion ſalutare dicitur.

Sotularis, calceus. Hiero. contra Ioui. Legimus quendam
apud Romanos nobiles, cum eū amici arguerent, quare
vxorem formoſam & caſtam & diuitem repudiaſſet,
protendiſſe pedem, & dixiſſe eis, & hic ſotularis quem
cernitis, videtur vobis nouus & elegās ſed nemo ſcit prę/
ter me, vbi me premat.

Soticena Iuno dcā ē ab antiqs q̄ſi ſalutaris & ſoſpitatrix.

S ante P

Spado, & eunuchus græce dicti omnes ſunt in nullo diſ/
ferentes. niſi ꝙ elegantius, & magis atticum eſt eunu//
chum, q̄; ſpadones dicere. Fit aūt Spado ab σπάω, qđ ē
auſero, euello, ꝙ ab eo pars maxima virilitatis auferatur.

Spadix teſte Gel.lib.ij.eſt auulſus,a palma termes,cum fructu,hoc eſt palmes.Vir.lib.iij.Geor.Luxuriatq; toris animoſum pectus honeſti Spadices,glaucíq;. Eſt & color phœniceus ſignificatq; exuberantiã ſplendoréq; ruboris.

Spadicus penul.produc.color, qui & phœniceus.i.coccineus,q̃ non ſit diſſimilis fructui palmæ arboris nódum ſole incocto.

Spæra latine globus,&.i.quod ex omni exteriore parte rotundum apparet.Nonnunq̃ etiam Sphera cum ph,aſpirato ſcribitur.Nam græce σφαῖρα dicta vt Euſebius lib. præp.i.quaſi Sphera,hoc eſt corpus ætherium.Manil.ingenti ſphæra totum præcingit olympum.Higi.Sphera eſt ſpecies quædam in rotundo cõformata,omnibus ex partibus æqualis apparens.Huius diminutiuum eſt ſpærula, & ſphærula parua rotunditas.

Sparta,lacus i Atropatia,i quo ſales naſcunt̃,& cõgelaſcũt.

Spargapiſes fuit teſte Herodoto filius Tomyris Maſſagetarum reginæ.

Sparta,æ,& ſparte,es,eadem eſt quæ,& Lacedemon vrbs Laconiæ metropolis in pelopõneſo,a Sparto Phoronei filio,qui eam condidit,appellata Sparta.Fuit autem ciuitas græciæ inſignis,quæ diu cum Athenienſibus grauia bella geſſit quæ Lygurgi legibus optime inſtituta fuit, fuit olim πόλις ατειχισος.i.ciuitas ſine muris tanq̃ vera vrbis ſepimenta eſſent armati viri,non ſaxa conſtructa.Ab ea dicti ſunt ſpartiatæ,ſpartæ, & ſpartani. Spartiatas legimus in lib.Machab.Romanis fuiſſe confœderatos.Virg. Veloces ſpartæ catulos acremq; moloſſum Paſce ſero pingui.Idem.Virginis os.habitumq; gerens & virginis arma Spartanæ σπαρτη latine,filum,linea, carpentarij ſiue rubrica transferri põt.Sui.σπαρτα σχοινι ασπαρτη ή πόλις των λακεδαιμονιων από ταύτης σπαρτιατης και σπαρτιητεων.

Spartacus,pe.cor.famoſus gladiator fuit,ex thracia oriundus,robore animi, & corporis præſtans qui vna cum Chryſo,& effracto Lentuli ludo gladiatorio cum.lxx.gladiatoribus erupit Capua,manuq; ſeruorum congregata, quaſi iuſto exercitu comparato, bellum ingens excitauit, ſed victus a Craſſo,& enomao fuit.De quo Luc.Vt ſimili cauſa caderes qua Spartacus hoſtis.

Spartopolis,ſignificat candem,ſed in tragœdia virili ſpẽ nigra ac ſubpallida.In comedia vero muliebri erat habitu.Nam iter perſonas tragicas,& comicas,vt ait Iuli.Pol. numerant̃ polia & ſpartopolis,polia,inq̃t erat anus ætate dign itateq; cæteris anteſtans.

Spartea ſunt vtenſilia,ad maioris ſummæ pecunias capiẽdas.Nummorũ enim receptacula varijs nominibus appellata fuere.Mam,vt ſacci,ſacculi,ſacelli,crumenæ ſcorteæ,& manticæ & marſupia ita fiſci fiſcinæ, & fiſcellæ. Præterea ſpartea ponit̃ pro vinculo ad trahendũ accõmodato dicta a ſparto herba hiberica ſiue iunco quo ſutiles naues ſuebant̃ a cuius copia carthago noua in Hiſpania ſpartaria cognominat̃ hinc ſportę quaſi ſpartę.

Spartum genus herbę apud hiſpanos frequentis.Quidam latini hanc Geniſtam interpretantur.Pli.libro.xix.dubitat an geniſta quæ præſtat vſum viminum ſit ſpartum greci ad funes ſparto vſi ſunt.Vnde ſpartea pro fune.A ſpartum fit ſparteus,a,um.

Sparus,ſeu ſparum,telum ruſticum, in modum pedis recuruum.Virgi.lib.x.Agreſtiſq; manus armat.Sparus Sal. Sed ex omnium copia circiter quarta pars militaribus armis inſtructa cæteri vt quoſq; caſus armauerat ſparis,aut lanceis,alij præacutos ſudes portabant.Feſ.Spara paruiſſimi generis ſunt iaculi,a ſpargendo dicta q̃ paſſim pugnando ſpargerentur.Lucil.Tum ſpara,tum murices portantur tragula porro.

Spargo,is,ſi ſum,paſſim aliquid iacto. Virgi. Iam cornu petit & pedibus qui ſpargat arenam. Et ſpargere ſternere. Idem. Spargite humum folijs. Quandoq; guttatim infundere. Idem. Spargit rapida vngula rores ſanguinis, Quãdoq; madefacere.Vnde a ſpergere dicimus. Solebãt enim veteres vt nos quoq; facimus, aqua corpus purgationis cauſa madefacere, alijs in feris ſacrificaturi.Huius cõpoſita ſunt Aſpergo.Conſpergo.Colu.lib.iij. Stercore vel palea conſpergito humum,ante brumam.i.perfecte ſpargito.Diſpergo diuerſe ſpargo.Luc.lib.iiij. Vbi animus in multa diſperſus,huc,atq; illuc diuagat̃.Circũſpergo.Plin. lib.xviij.Ibiq; ſe purificites ſolẽniter aqua circũſpergi.Inſpergo, intus vel valde ſpargo. Reſpergo ſatis bene ſpargo.Liui.lib.j.Ne ſanguine ſe nefando ſoceri generiq; reſpergerent.Colu.lib.j.deinde cum predictum tectorium inaruit,rurſus amurca reſpgitur.

Spaſtici dicuntur quibus aliquid intus conuulſum eſt. Pli. lib.xxviij.Tremulis ſpaſticis exilientibus.

Spaticus dicitur qui iſti maligno ſpiritu correptus,qui in aliquo loco nequit conſiſtere,ſed ſubito mouetur.Pli.li.xxiij. Neq; ex paueſcentibus repente,nec ſpaticis rurſus torpentibus,nec ſuper ſomnos genitura effundatur.

Spata,a σπαϑω ſcindo,vel dilacero,vel ab σπαω quod euello,ſiue euagino ſignificat latine dicitur.Enſis gladius. Mucro. Apul. Militaris & ſacramenti genium ob amiſſam ſpatam verebatur.Vege.Gladios maiores ſpatas vocari docet,minores vero ſemiſpatas, hæc etiam auctore. Aug.dicitur framea & alio nomine Rumphea. Et ſpata apud Pli.inſtrumentum eſt & tudicula qua vtimur in verſandis rebus quæ coquuntur.

Spatha cuius diminutiuum eſt Spathula ramuſculus palmæ cũ balanis hoc eſt dactylis.Hie.in Leui. Sumetis uobis die primo fructus arboris pulcherrimæ, ſpatulaſq; palmarum.

Spathalion,a ſpathe, palmæ ramulus cum dactylis dependentibus.Eſt etiam ornamentum muliebre inter delicias fœmineum annumeratum,a verbo græco σπαθαω.ſiue σπαθαλαω, quod ſignificat delicias ago & laſciuio. Plinyus libro decimotertio.Iuba tradit circa troglodutarũ inſulas fruticem qui vocetur charithob lepharon efficacem in amatorijs ſpathalia eo facere & monilia fœminas.Plau.in menæ. Ambo menechine in auris da mihi faciendas pondo duum nũmum ſpathalia vt te libenter videam cum ad nos veneris.

Spatium non ſolum de loco dicitur,ſed etiam de tempore.Ci.li.ij ad Heren.Spacium ita conſideratur,ſatis,ne lõgum fuerit ad eam rem tranſigendam, fuerit ne ſatis ad perficiendum ſpacij futurum.

Spatior,ſpatiatum eo.Virg.lib.j.Geor.Tum cornix plena pluuiam uocat improba uoce.Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena. Et ſpatiari eſt intra certum ſpatium deambulare.Idem.Aut ante ora deum pingues ſpatiat̃ ad aras. Feſtus,Spatiatore,pro erratore poſuit Cato.

Specio is,xi,ctum,apud antiquos in vſu fuit, q̃d videre ſignificat.Vnde Augures ſpecere,hoc eſt inſpicere aues dicebantur.Enni.Vos epulo poſtq̃ ſpexit.Eius compoſitis tantum vtimur. Aſpicio.Conſpicio.Circũſpicio.Deſpicio.diſpicio,inſpicio,perſpicio proſpicio,præſpicio,reſpicio,introſpicio,ſuſpicio,& tranſpicio.

Specto,as,frequentatiuum ſignificat ſæpe,ſeu fixe intueor. Lactan.lib.ij.Spectare nos cœlum deus voluit vtiq; non fruſtra.Et refertur ad omnia,ſed proprie ad voluntatẽ.Vñ ſpectacula dicta ſunt.Interdum approbo. Ci.lib.v.Tuſcu. Non igitur ex ſingulis vocibus philoſophi ſpectandi ſunt. Vnde & ſpectatores pecuniæ dicuntur qui eam probant. Interdum caueo,inſpicio.Plau.Spectandum ne tibi annulum det,neq; roget.Interdum Tendo,& quaſi reſpiciẽdo tendo,vt apud Cice.Ad extremum,ſi ad perniciem patrię ſpectabit patrię ſalutem antepones ſaluti patris.Quin,Et q̃d ad peſſimum ſpectat euentum miſerabilis ſis oportet, vt amator eſſe videaris.Interdum. Comparare.Vir. Si ad vitulam ſpectes,nihil eſt q̃ pocula laudes.

Spectatores,qui ad ludos ſpectandi cauſa cõueniunt.Plau. Nunc ſpectatores Iouis ſummi cauſa clare plaudite. Et

ſpectatores probatores dicuntur. Tere. in Eu. Cũ meipſum noris, q̃ꝫ legans formarum ſpectator ſiem.

Spectabilis, ſpectatione dignus, & q̃ſi admiratione dignus. Apul. Iubet conſtrui pulchrũ, & ſpectabilem currum.

Spectatus, probatus, cuius ſcilicet ſpectata iam virtus eſt. Virgi. Sunt nobis fortia bello Pectora, ſunt animi, & rebus ſpectata iuuentus.

Spectaculum dicitur id quod ſpectatur hoc eſt ludi, qui ſpectantur Virgi. Nocte pluit tota, redeunt ſpectacula mane. Liui. lib. j. Indici deinde finitimis ſpectaculum iubet. Aliquando dicitur ipſa ſpectatio. i. viſio. Lac. li. ij. Cœlum potius intuitur ad cuius ſpectaculum nos excitauit ille artifex verus deus. Ci. O graue, acerbũꝗ ſpectaculum. Aliq̃n locus, vnde ſpectatur. Suet. De ſpectaculo excitatus deſcendit. Liui. Tum primum Circo qui maximus dicitur deſignatus eſt locus diuiſa loca patribus, equitibuſꝗ, vt ſpectacula ſibi quiſꝗ faceret fori appellati.

Species effigies, facies, vel imago. Cice. li. j. offi. Quæ autem ſpem quandam validitatis, hanc græci ideam vocant. Et in top. In diuiſione formarum, quas græci ideas vocant noſtri; ſi qui hæc forte tractant ſpecies appellant. Item Cæſar in com. iiij. Auxilia, reſꝗ quibus ad pugnam non multũ Craſſus confidebat teliſꝗ ſubminiſtrandum, & ad aggerem ceſpitibus comportandus ſpeciem atꝗ oppugnationem pugnantium præberent. i. demonſtrationẽ, ſiue ſimulationem, prætextum & quaſi velamentum. Quandoꝗ ſpecies ſumitur, pro aſpectu, & re uiſa. Vir. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Chorebus. Quandoꝗ pro pulchritudine, ſeu deformitate aſpiciendo. Vnde dicimus Speciosus forma præ filijs hominum. Et ſpecies ut diffinitur a dialecticis eſt quæ dicitur de pluribus differentibus numero, ut eſt homo eſt ſpecies quoniam de Socrate, & Platone, & alijs non ſpecie, ſed numero differentibus prædicatur. Ob eam rationem ita appellata ꝙ multorum collectio vna quaſi viſione comprehendatur. Nam genus eſt, quod prædicatur de pluribus differentibus ſpecie vt animal, qđ de homine, equo aſino, & huiuſmodi dicitur quæ ſpecie differunt. Quandoꝗ ſpecie ſumiť pro aromatibus Macr. li. vlti. ſatur. Species & acres, & calide ſuperficiem, cum apponuntur exulcerant. Hiero. in Canticorum Homelia dixit. Aromata quidem ſpecies eſſe, ſed non ſimpliciter. Addidit enim ſpecies pigmentorum. Martianus iureconſul. Species pertinentes ad vectigal. Cynomomum piper longum, piper album. Sic dicitur vicus ſpeciarius a ſpeciebus arabis peregriniſꝗ.

Specialis & hoc le, ſignificat, nõ tam particulare, q̃ꝫ proprium, & veluti peculiare ſicut ait Iul. Cap. Macrianorum familiam id ſpeciale ſemper habuiſſe. vt Alexandrum magnum in auro & argento exculptum ſemper haberent.

Speciatim aduerbium ſignificat particulariter.

Specificus, a, um, quod eſt particulare.

Speciosus, pulcher. Semper enim in bonum accipiť, q̃uis ſpẽs mediũ vocabulũ ſit. Vir. Neꝗ. n. ſpẽ famaue mouet, hoc eſt, nec p̃nti deformitate nec rumore mox futuro ſic & Formoſus licet forma indifferenter ponatur.

Specimen pe. cor. experimentum probatio, ſiue exemplar. Nam eſt illud paruum, quod in mercibus emptori oſtendi ſolet. vt in pannis vel deguſtatio in æſculentis. Id plutarchus in Demoſthene uocat δεῖγμα. Ci. in Tuſcu. Quid illud num dubitas, quin ſpecimen naturæ capi deceat ex optima quaꝗ natura. Augu. lib. xvj. de ciui. dei. Verum & hoc eorum ſupplicium futuri iudicii diuini ſpecimen fuit. Item ſpecimen pulchritudo & q̃d ſpectandum obijcit ſpecimen dicitur. Dicitur & in malum. Apul. in Flor. Sed marſias quod ſtultitiæ maximum ſpecimen non intelligens ſed deridiculo haberi quædam deliramenta eſ (ſurtiuit.

Specula, e, accipitur pro loco edito, & emi nenti. vnde aliquid lõge videri, & ſpeculari poteſt ſiue ſit mons, ſiue turris, ſiue lapis, ſiue arbor, ſiue quid aliud emi nans. Virgi. ſpecula de montis in altum Deferar. Ouid.

In ſpeculis omnis Abydos erat. Eſt, & ſpecula diminutiuum, a ſpe, & ſignificat paruam ſpem ꝙ fit blandimenti cauſa. Cice. C ſilio. Hac tamen oblectabar ſpecula. ſ. Tullia. Vt enim a res recula, ita, a ſpes ſpecula fit.

Speculum in quod aſpicimus, ac ſpeciem. i. imaginem, noſtram contemplamur quod datum nobis a natura fuit, vt noſmetipſos noſceremus, & formoſi deuitaremus infamiam, deformes redimendum ſciremus, eſſe virtutibus quicquid corpori deeſſet, ſicut Socrates monebat adoleſcentes.

Speculare, & per apocopen Specular, & ſpecularium idem, quod ſpeculum. Interdum ponitur pro vitreata ſiue pro ocularijs vtpote olim facta e ſpeculari lapide tranſlucido, nunc autem e vitreis orbibus vel teſſellis plumbo iunctis. Vlp. Specularia, & vela quę frigoris cauſa, vel imbriũ in domo ſunt inſtrumento, domus nõ contineri Caſſius exiſtimauit. Iuuena. pro feneſtra. Quæ vehitur clauſo latis ſpecularibus antro.

Specularis autem lapis dictus eſt, ꝙ ad ſpeculi ſimilitudinem luceat, atꝗ imaginem reddat. Finditur in tenuiſſimas cruſtas. Pli. Multi aluearia, & e ſpeculari lapide fecere, vt operantes intus ſpectarent. Idem lib. xxxvj. In arabia quoꝗ eſſe lapidem vitri modo tranſlucidum quo vtuntur pro ſpecularibus. Iuba auctor eſt. Speculariorum vſus clarum tranſmittentium lumen memoria ſua prodiiſſe ſcribit Seneca in epiſtolis. Qui item de Scipione ait, ꝙ nõ in caldarium ſuum latis ſpecularibus diẽ admiſerit. Mar. Hibernis obiecta notis ſpecularia puros. Admittit ſoles, & ſine fece dies.

Speculatorium, a Cypriano ſumitur pro ſpecula & loco, vnde ſpeculamur.

Speculor a ſpecula fit, quaſi e ſpecula proſpecto, vel vt videam intendo. Ouidi. Abdita fronde leui ſumma ſpeculabar abulmo. Vnde ſpeculatores, qui e ſpecula aſpiciunt, vel in bello ante exercitum explorandi gratia mitti ſolent. Per tranſla. ſpeculari ponitur, pro ſcrutari, & exacte conſiderare. A quo cõpoſitum Præſpeculor quod eſt ante ſpeculor. Sue. de Cæſa. Exercitum, neꝗ per inſidioſa itinera duxit vnꝗ̃ꝫ niſi perſpeculatus locorum ſitus.

Specus a ſpecio. Eſt enim (vt in ꝓble. Plutar. inquit) locus vnde deſpicitur, & inde ſpectacula dicuntur. Vnde & ſpecula dicta eſt. Et dicimus ſpecus, us, & ſpecus, ci, tũ maſcu. q̃ꝫ femi. ge. ſimiliter ſpecus, oris neu. ge. pro ſpelũca, quę a græcis ſpeleum. Vnde Vir. Ad imitationem græcorum Spelæa ferarũ dixit. Gel. lib. vj. Sole medio, & arido ac flagrantis ſpecum quandam nactus remotas latebroſamꝗ penetro. Hora. lib. iij. Car. Quæ nemora, aut quos agor in ſpecus. Inuenitur etiam hæc ſpeca, hoc ſpecum, & hoc ſpecu, & i plurali he ſpecus. Serui', docet ſpecus apud maiores trium generum fuiſſe, quod hodie in numero ſingulari tribus tantum vtimur caſibus. In plurali a genere maſcu. habet omnes caſus.

Specium. Inſtrumentum teres & paruum, quo medici ad tentandam vulnerum, ac fiſtularũ vtum, vel profunditatem vtuntur. Plau. Vt medici faciunt q prius ſpecio vulnus tentant. Fit autem a ſpecio.

Specillum dimi. paruus ſpecium. Cor. Cel. lib. v. Ante oĩa ſpecillum dimitti in fiſtulã conuenit, vt quo tendat & q̃ꝫ alte perueniat ſcire poſſimus. Hinc auricularium ſpecillum dicitur quod curandis auribus adhibetur. Eſt & ſpecillum inſtrumentum quo oculos inungimus Pli. lib. xij. C. Iulius medicus, dum inungit ſpecillum per oculum trahẽs. Cel. lib. vj. Specillo ſuper oculum inducitur. Specillum & inſtrumentum vitreum quod oculis admouemus, quo facilius ſpectemus aliquid. Opilius aurelius ait ſpecillum vocari capre barbam.

Spelæum a noſtris dr̃ ſpelunca. Vir. Certum eſt in ſyluis inter ſpælea ferarum Malle pati.

Spectra ſimulachra. Ci. Caſ. His autem ſpectris etiã ſi oculi poſſent feriri. i. imaginibus mentis.

Spera

Speri, uide ſupra, quia ſcribitur cum diph. ſphæra.

Sperma, matis græcum eſt, & latine Semen dicitur genera/le ad omnia ſ. mina.

Sperno is, ſpreui, ſpretum faſtidio, deſpicio. Antiqui etiam ſpernere pro ſeparare poſuerunt. Ennius. Ius atq; æquum ſe a malis ſpernit procul. Hinc fit compoſitum. Deſperno, quod eſt ualde ſperno. Var. Homo ridiculus, & ab omni pube deſpretus.

Spes ſpei & ſperes, is, antiqui protulerunt. Var. Quibus ſuam delectet ipſe amicas & ſeſe ſperibus iactet ſuis. Vnde aſpere quaſi ſine ſpere, & proſpere pro ſpere. In plurali habet omnes caſus, & maxime ſpes, & ſpebus. Hiero. in lib. Macha. Noli extolli vanis ſpebus. Eſt autem ſpes opinio futurorum. Refertur q; tā ad mala q̃ ad bona. Huius diminutiuum eſt ſpecula, de quo ſupra. Et compoſitum Expes, ſine ſpe.

Spero, as, ad dolorem, & ad voluptates refertur. Virg. Hūc ego ſi potui tātū ſperare dolorem, Et perferre ſoror potero. Sperare inquit. i. futurum opinari, ſiue timere. Pli. lib. xj. Speratur largior prouentus. Hinc bene ſpero, & male ſpero. Aliquādo Sperare eſt exiſtimare ſeu credere. Et tam de præſenti, q̃ de præterito dicitur de præſenti. Quin. Facilis vt animaduertere vos ſpero defenſionis meæ curſus eſt. De præterito. Idem. Et innocentiam quidem puellæ ſatis, vt ſpero, defendimus. Hinc ſperatum veteres dicebant eū, qui vxorem petit, & Speratam virginem quæ petit̃. Afranius. Curre, & nuncia venire, & mecum ſperatam adducere, vt videat puellam. Poſtq̃; vero ſponſio facta erat nō ſperata ſed vel dicta, vel pacta, vel ſpōſa vocabatur. A ſpero fit compoſitum. Deſpero, & inſperatus.

Sperchius, fluuius Theſſaliæ, vt inquit. Strab. li. viij. quem Pelion mons effundit, & veloci ſſimo curſu defluit in ſinum Maleacum.

Speuſippus philoſophus Athenienſis Platonis, ex ſorore nepos qui octo annos Platonicæ ſcholæ præfuit. Ferunt hunc ſenio confectum ſibi mortem conſciuiſſe mœrore impulſum. Plutarchus v ro ſcribit illum pediculis efflorueſcentibus interijſſe. Primus inuenit, quo pacto ex gracilioribus lignis fierent vaſa capacia.

Speuſici panes dicti ſunt, a feſtinatione σπεύδω enim græce ſignificat feſtino.

Sphera vide in dictiōe ſpera. Sui. σφαῖρα ἡ λίβολος τῆς δὲ σφαῖρας εὑρετὴν ἀγαλλὶς ἡ κυραῖος γραμματική ναυσικάᾳ τῇ ἀλκινόου θυγατρὶ ἀνατίθησι. p̄ pila luſoria & ponit̃ vñ & ſphæriſterion locus, vbi ludit̃.

Sphæriſterium locus balnei ſpē rotunda, in quo varia exercitationum genera veteres habuere. Pli. in epiſtolis. Apoditerio ſuppoſitum eſt ſphæriſterium quod plura genera exercitationis pluresq; circulos capit. Sed in primis ad exercitium pilæ deputatum eſt. quam græci σφαῖραν appellant. Nam σφαιρίζω ſignificat pila ludo. Lampri. Poſt lectionem operam paleſtræ, aut ſphæriſterio, aut curſui, aut luctaminibus mollioribus dabat.

Sphæromachia pilæ luſoriæ certamen a ſphærica circulariq; figura dicta eſt.

Sphæca græci dicunt veſpā. ὁ σφὴξ σφηκός, vnde pſeudo ſpheces falſa mentitaq; veſpa dicitur.

Sphyrena, piſcis, qui & ceſtra vt pollux inquit.

Sphinx, gis, vel, gos, monſtrum apud thebas cuius caput puellæ & manus, corpus canis. Alæ auis, vox hominis & vngues leonis & cauda draconis. Quod quidem monſtrum chimæra produxit ab Orcho compreſſa. Dictum ſphinx q̄ cogeret tranſeuntes conſiſtere quibus ænigma proponebat quid nam id eſſet in orbe terrarum quod quaternis primum pedibus inambularet. vnde trib⁹, duobus, porro. Atq; mox tribus, & poſtremo quaternis quos neſcientes diluere ſublatos in rupem agebat præcipites. Oedipus illac iter habens ænigma diluit. Dicitur ſphinx a ſphingo. quod eſt aſtringo Atrictos, namq; homines de rupe agebat pcipites. Pli. Aſtringēdo ἀπὸ τοῦ σφίγγειν. De hoc Sol. Inter ſimias habetur & ſphinges uilloſæ comis mammis prominentibus deocilis ad feritatis obliuionem. Similiter Alber. lib. xxj. de animalibus inter ſimiarū genera enumerat ſphinga inſignē duabus in maxilla maculis nigricantibus cauda coloris ſubnigri oblonga. De ſphinge. Pli. meminit fuſcores pilo, & mammis in pectore geminis deſcribens.

Sphygmos σφυγμός. i. pulſus & definitur, q̄ ſit diſperatio & contractio indiuiſibilis arteriæ, & cordis. Vel pulſus eſt ſubſultio & palpitatio vel ebullitio venę & arterię.

Sphōdilum, internodium, ſeu uertebrum ſpinæ dicitur & ſpondylus pe. pro. Sunt autem decem & ſeptem ſpondyli, quoꝝ. xij. ſpinam faciunt reliqui uero lumbos. Sunt & qui ſpondylos dicant cubos. Seneca. & Macro. uidentur accipere pro quodam piſcis genere, quē iuniores ſchinulum dictitant. Ariſtoteles ſpondilenam vocat. Pli. lib. xxvij. Cæterum nullum animal radices, a nobis dictas attingitur excepta ſpōdyle quæ omnes preſequitur ſerpentes. Genus id ſerpētis eſt. Atheneus id quod in capite magilum echinata ſpē conſpicimus ſphondilum tradit appellari ſed & calculus is æneus quo ſuffragia ſua iudices Athenis dabant ſphōdylos vocabatur vt eſt apud Iul. pol. Sphondylus etiam verticulum dicitur appoſitum fuſis, vt nendo melius vertantur. A cuius ſimilitudine callus ſiue caro interior oſtreorum omnium dicitur. Pli. lib. xxxij. Intus pro ſphondylo. Mar. eo vtitur pro animalium oſſiculis in ſantram lib. vij. Raſos tepenti ſphondilos ſinu condit. Eſt & ſalſamenti cuiuſdam genus ſpondilos, vt inquit Atheneus.

Spica, cæ, & ſpicus, & ſpicum dicitur cum per culmi folliculum. i. extremum tumores ariſtæ adhuc tenues, in modum ſpiculi eminent. Abuſiue tñ, & de maturis frugib⁹ dicit̃, & de quocūq; acumine ad ſpicæ ſimilitudinem facto. Dicta ſpica a ſpe, vt inquit. Var. Nam cum fruges in ſpicam exit ſpem præbet hominibus. Spica in hordeo & tritico tria habet continentia granum glumā ariſtas. ſcīēdum eſt a ſpicus vtrunq; numerum eſſe a ſpicum tñ ſingularem. Cice. in Arato. Spicum illuſtre ferens inſigni corpore virgo. Eſt & ſignum in cœlo oriens in virginis parte decima. Firmicus. Quicūq; in ortu ſpicæ natus fuerit, erit ruralibus officijs ſemper applicatus & multas fruges horreis condet.

Spica mudica quæ non habet ariſtam, ariſtæ enim quaſi cornua ſunt ſpicarum.

Spiceus, a, um, quod ex ſpicis eſt. Tibul. Flaua ceres tibi ſit noſtro de rure corona ſpicea.

Spicilegiū collectio ſpicarum. Var. Ad corbem meſſe facta ſpicilegium venire oportet aut domi legere ſtipulam.

Spico, as, ſpicas emitto. Pli. lib. xviij. Grana in ſtipula crinito textu ſpicantur. Vnde ſuſpico as, pe. prod. quod eſt ad ſpicarum ſimilitudinem incido, vel fodio.

Spicatus, a, um, quod habet ſpicas. Idem lib. xxj. Aliud ruſus ſpicatarum genus herbarum.

Spicifera a poetis dicitur dea Ceres.

Spiculum lancea breuis, ſeu, vt Vege. Ait telum, miſſile cuius ferrum eſt triangulum Vnciarum nouem haſtile pedum quinq;, & ſemis. Antiqui pilum neutro genere vocitauerunt. Ad huius ictum exercebantur milites quod arte & virtute directe ſcutatos pedites & loricatos equites ſæpe tranſuerberabant nunc ſpiculum dicitur, ab hoc genere telorum ſpiculatores dicti. Accipitur & pro ſagitta. Vir. Spicula conuerſo fugientia dirigit arcu. Aliquando dicitur ſagitte ferrum, ſeu cuſpis ipſa, & aculeus vt ſunt ſpicula ſagittarum & aculei apium. Curtius Alexāder ſagitta ictus eſt, quæ in medio crure reliquerat ſpiculū. Vir. de Apibus. Et ſpicula cæca relinquunt Affixe venis. Dictus ſpiculum a ſpicarum ſpecie.

Spiculo, as, cuſpidem acuo. Pli. lib. xj. Telum vero perfodiē do tergori quo ſpiculauit ingenio.

Spiculatores dicti ſunt ſatellites principum, qui cū ſpiculis

præſto ſunt: principibus eorumq́; corpora tuitantur Cor. Tacitus. Obuius in palatio. Iulius Atticus cruentum gladium oſtentans occiſum a ſe Othonem exclamauit. Idem Dilapſis ſpiculatoribus cætera cohors non aſpernata cōdonantem. Quidam & accipiunt ſpiculatorē ꝓ carnifice.

Spinus, pyrorum, ſeu prunorum arbor, ꝙ ſpinis referta ſit. Virg. lib. iiij. Geor. Eduramq́; pyrum, & ſpinos iam pruna ferentis.

Spina, ſentis, qua pungimur. Hinc ſpineus, a, um, ut corona ſpinea, quæ e ſpinis facta eſt. Spinoſus, a, um, ſpinis abundans. Spina etiam dicitur, a collo vſq; ad natium flexum depreſſa ꝙ quaſi vallis eſt, inter colles, quos vocant dorſa. Pli. lib. xj. Spina lumbus oſſea ſed tereti ſtructura per media foramina a cerebro medulla deſcendente, eſſe et naturam, quam celebro colligunt, quoniam prætenui eius membrana modo inciſa ſtatim expiretur. In ſpinæ igitur parte ſuperiore ſcapulæ, a lateribus dorſa quæ omnia dicuntur terga. Hæc ſpina dorſualis, a medicis dicitur longum cerebrum.

Spinter, fibula in humeris, aut armilla, vt inquit Priſ. Plau. in Menę. Iubeas ſpinter nouū reconcinnarier. Hoc armillę genere mulieres utebantur brachio ſummo ſiniſtro, ſoliſq́; fœminis decoram fuiſſe ueſtem longe lateq́; diffuſas ad ulnas cruraq́; ab oculis defendendas.

Spinthrię dicti ſunt repertores mōſtruoſæ libidinis nouiq́; concubitus. Sueto. in Tiber. Monſtroſiq́; concubitus repertores, quos ſpintrias appellabat.

Spinthurnix, auis, turpis figuræ, & inauſpicata, quā noſtri incendiariam. Plau. Per diminutiones, ſpinturnitiū dixit.

Spitillum, barba capræ.

Spiræ ſunt reuolutiones, ſiue circuli, qui in ſeipſos non recurrunt. Hinc in ornamentis capitis mꝛonaꝝ, & in ſerpentibus eſt ſpira, cum ſe in girum voluunt, hinc Conſpiro, as, de quo loco ſuo. Vnde & pro ſerpente quādoq; ponitur Pli. lib. ix. Lolliā paulinam, quæ fuit Caij principis matrona, vidi ſmaragdis, margaritiſq; opertam alterno textu fulgentibus, toto capite crinibus ſpiris, auribus collo, monilibus, digitiſq;. Virg. lib. ij. Geor. Nec rapit immenſos orbes per humum, neq; tanto. Squāmeus in ſpiram tractu ſe colligit anguis. i. in circulus. Et lib. ij. Æn. Spiriſq; ligant ingentibus, & iam bis medium Amplexi. Ser. ſpiris nodis. Vnde & baſes columnarum ſpirulas dicunt. Nam proprie ſpira eſt volubilitas funium puta cum funis nauticus in orbem conuolutus eſt. Item ſpira dicitur funis, qui a pileo ad fauces diſtenditur, & ſub mento alligatur. Iuue. de faucibus aurea, cum ſe porrigat, & longo iactetur ſpira galero. Item dicitur baſis columnæ vnius tori, aut duorum. Pli. in epheſię Dianę ędę primum columnis ſpirę ſubdutę, & capitella addita. Item ſpira genus operis piſtorij. Enni. etiam ſpiram hoſum multitudinē vocauit.

Spilumenen, græci dicunt inquinatam & ſordidam mulierem, pſilumenen vero glabram, & depilē, atq; vulſam. Vnde nomen etiam pſilothro.

Spiro, as, exhalo. Pli. Hæc duo genera fiſtulis ſpirant quæ ad pulmonem pertinent. Aliquando ſpirare eſt emittere, & ſic conſtruitur cum accuſatiuo. Virgi. Ambroſięq; comę diuinum vertice odorem. Spirauere. Colu. lib. j. Reliquiſq; immundicijs tetrum odorem ſpirantibus. Si autē de morte fit ſermo, abſolutum eſt. Huius verbi compoſita ſunt Aſpiro, Cōſpiro, Exſpiro, Inſpiro, Interſpiro, Proſpiro, Reſpiro, & Suſpiro.

Spiritus halitus. Idem enim ſunt ſpiritus, halitus, & animę. Pli. Animę leonis virus graue, vrſi peſtilens hominis tantum anima inſici voluit pluribus modis. Aliquando etiam ſpiritus dicitur ventus.

Spiritale, & per ſyncopen ſpiritale quod eſt ſpiritus.

Spirabile, vitale quo ſpiramus. Virgi. lib. ij. Æn. Per ſydera teſtor, Per ſuperos, atq; hoc cœli ſpirabile lumen. Ci. tamen ſpiritabile dixit in libro de natura deorum.

Spiramentum eſt, per quod exit ſpiritus. Virg. lib. iiij. Ge. In tectis certatim tenuia cera ſpiramenta linunt.

Spiraculum idem, quod ſpiramentum. Vir. Sęui ſpiracula ditis. Hie. in Gen. poſuit pro ipſo ſpiritu. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ.

Spirarchus, quaſi primipilaris, aut cohortis præfectus.

Spiſſus, a, um, proprie denſum ſignificat, a ſepium denſitate. Vir. Scrobibꝰ ſuperabit. Terra repletis ſpiſſus ager quādoq; ſignificat tardum. Plau. Spiſſum, hoc eſt anuum dicere veniet. Idem. Quia quod bene promittunt haruſpices, pſpiſſe euenit, id quod male promittunt pręſentaneus eſt. Hinc Spiſſitas, & ſpiſſitudo.

Spiſſo, as, ſpiſſum facio. Cuius compoſita ſunt. Inſpiſſo & conſpiſſo, quod eſt totus ſimul denſo. Col. li. viij. Atq; vbi duratus ē, vehementius ꝑmit, vt conſpiſſet caſeus.

Spithama. i. palmus qui conſtat ex xij. digitis, Augu. Super li. Exo. Scribit. Spithamū eſſe menſuram extentæ palmæ, a fine pollicis vſq; ad finem digiti.

Splen dicitur, qui & lyen. Cel. lib. iiij. Splen in ſiniſtra parte eſt inteſtino innexus, natura mollis & rarus longitudinis, & craſſitudinis modicæ.

Spleneticus, qui ex ſplene laborat.

Splenium, vt Iul. Pol. inquit eſt caput ſplenis pinguis. Hinc ſplenia velut per ſimilitudinem dicunt facta ex p̄ino laneo, vel lineo quæ ad curam corporis ſupimponi ſolent. Pli. Supimponi oportet ſplenium e melle decoctum.

Splendeo, es, dui, luceo. Vnde ſplendeſco, is, ſplēdidus fio. Apul. Cum iam aurora ſplendeſceret. Huius compoſitus eſt Reſplendeo.

Splendor lux per tranſlationem ponitur pro decore, dignitate gloria. Vnde ſplendor nominis, ſplendor familiæ ſplendor virtutum, hoc eſt claritas.

Splēdidus a, um, clarus, fulgēs. Et ſplendidi dn̄r, qui opes ſuas ad libertatē cōuertunt. Ecōuerſo Sordidi, auari Hora. Quatinus, id facis, vt qd̄ memorat Athenis Sordidus, ac diues. Et alibi. Obijciet nemo ſordes. i. auaritiam.

Spolio, as, priuo. Tractum a militibus. Spolia enim dicūtur quæcūq; hoſti detrahuntur. Teren. in Hecy. Quin ſpolies mutiles laceres. Huius compoſita ſunt. Deſpolio Diſpolio varie ſpolio. Amb. Hi autem diſpoliant, quæ accepimus indumenta gratię ſpiritualis. Ex ſpolio perfecte ſpolio, vt apud apoſtolum. Expoliantes veterem hominem induite nouum.

Spoletum, ti, ante um, ciuitas in Vmbria, quæ nunc ducatus ſpoletinus dicit non ſpoletanus, ſicut ab Aretio aretinus. Mar. De ſpoletinis, q̄ ſunt carioſa lagenis. Malueris, q̄; ſi vina ſalerna bibas. Sic Ci. li. de claris oratoribꝰ P. Conutium ſpoletinum dixit.

Sponda latus lecti. Nam ſpondæ ſunt tabulæ, quę vtrinq; lectum ſuſtinent. Mar. Nec nudi ſponda grabati.

Spongia in mari naſcit in petris fracturæ & vulnera ſpōgijs vtiliſſime fouentur medici africanas laudant & rhodiacas apud antiquos in vſu erat tergendarum menſarum, adhibebaturq́; ad obſcæna emundanda. Mar. Hæc tibi ſorte datur tergendis ſpongia menſis. Sen. lib. x. epiſtolarum. Vnus e germanis lignum id, quod ad emundanda obſcæna adherente ſpongia totum in gulam farſit, & in præcluſis faucibus ſpiritum emiſit. Spongiarum triplex genus. Nam aliæ rare, aliæ ſpiſſe aliæ quas achilleas vocant ſpongiæ omnes ad ſaxa naſcuntur aut iuxta litus luto q́; aluntur. Pli. ſpongiam animal eſſe autumat, & inter aquatilia marina percenſet. Accipitur & ſpōgia, pro aſparagi ſatiui radice, vt apud Pli. & Col.

Spongiare ſignificat ſpongia extergere quo frequenter vtitur Apitius.

Spondeo, es, ſpopondi, ſponſum. Vide in dictione Deſpōdeo. Eius compoſita ſunt Conſpondeo. Vnde veteres cōſponſos dicebant fide mutata obligatos & Conſponſores, ſibi inuicem ꝓmittentes. Cice. Lepeæ. De negocio tuo, ꝙ ſponſores, pro Pompeio, ſi Galba conſponſor tuus redierit. Deſpondeo, & Reſpondeo, de quibus alibi.

Sponſo,as, frequẽ.a quo Deſponſo .as & Deſpõſor,aris.

Spõſio nõ ſolum ꝓmiſſio dr̃, ſed & actiõis genus eſt. Ca/ per. Religiõ: ſancit fœdus.at ſponſio pœna.Paulus iure/ conſul.ſponſionem dici affirmat, nõ ſolum, quæ p ſpõſi interrogationem fit, ſed & omnem ſtipulationẽ promiſ/ ſionemq;, & ſpõſor ꝓ fideiuſſore quandoq; ponitur.

Spõſus,us,idemq; Spõſio. Ser. Sul. Si poſt eas ſtipulatio/ nes vxor non dabatur qui ſtipulabatur ex ſponſu agebat iudices cognoſcebant.

Sponſus,a,um,participium.Terentius in Eunu.S cis ſpon/ ſam mihi & deeſt eſſe.

Sponſalis & hoc ſponſale,quod ad ſponſionem pertinet. Vnde ſponſalis dies dr̃,quo puella promittitur.

Sponſalia,orum,ꝓmiſſio.ſiue contractus ſtipulationum futurarũ nuptiarum.Spõſalia hoc modo fiebant.Qui vxo rem ducturus erat, ab eo vnde ducenda erat ſtipulabatur eam in matrimonium ductum iri. Qui daturus erat ei/ dem ſpondebat daturum. Is contractus ſtipulationum, ſponſionumq; dicebatur ſponſalia.

Spõdęus pes duabus ſyllabis longis conſtans. Legitimus pes,qui in heroico uerſu omnem ſibi vendicat locum li/ cet raro quinto loco reperiatur. Dictus,ꝙ in ſacrificijs, & libamentis eo maxime vterentur. Nam σπονδὴ liba/ mentum,fœduſq; ac ſponſionem ſignificat. Spondeon græci dicunt calicem & poculum libatorium atq; ſacrifi/ cale σπονδῶν libamina appellant. Suidas aũt ſpondea eẽ vaſa in quibus ſacrificant.

Spondylus eſt,qui in ima parte fuſi apponitur, vt fœminę melius nere poſſint a cuius ſimilitudine callus ſiue caro interior oĩum oſtreorũ ſpõdylus dr̃. Mar.pro animalium oſſiculis in Santra.li.vij. Ruſos tepenti ſpõdylos ſinu cõ dit.Eſt & ſalſamenti genus ſpondyle apud Atheneum, & nomen piſcis apud Pli.Inſectum apud Ariſtotelem.Pli.li. xxvij.Nullum animal radices a nobis dictas attingit,ex/ cepta ſpondyle. quæ oẽs perſequitur. Genus id ſerpentis eſt. Atheneus id,qđ in capite mugilũ echinnata ſpecie cõ/ ſpicimus,ſpõdylum tradit appellari.Sʒ & calculus ęneus, quo ſuffragia ſua iudices athenis dabant, ſpondylos voca batur,vt eſt apud Iul. Pol. Et nodos græci ſpondylos ap/ pellant interim cubos & aſtragalos.

Spõte aduerbium ſignat naturaliter, vt multæ arbores ſpõ/ te naſcuntur.i.naturaliter,& non ab hominibus ſatę. Ali/ quando ſignificat ſine requiſitione,vt ſponte ad te uenio. Aliqñ nomẽ eſt. vt ſponte mea,ſponte tua.Virgi. Sponte ſua ſandyx paſcẽtes veſtiet agnos.Cuius nominatiuus eſt. Spons ſpontis.Auſ.Spõte ablatiui caſus quis rectus erit. Spons Cor.Cel. Sanus homo. qui & bene valet & ſuæ ſpontis eſt nullis ſe obligari legibus debet.

Spontaneus,a,um,quod ẽ volũtarium aut naturale. Am bro.Terra autem ſpontaneos fructus germinat,aut cre/ ditos vberiore cumulo refundit.

Spontalis,& hoc le idem quod ſpontaneum ultroneum. Apul.lib.iiij.Cũq; nulli noſtrũ ſpõtale parricidium ſua/ dens perſuadere poſſet gladium per medium pectus ictu fortiſſimo tranſadijt.

Sporos græce,latine ſemen dicitur.

Sporades,inſulę quæ circa cretam in mari Carpathio ſicut Stra.lib.x. Scribit dictæ ꝙ in mari ſparſæ ſint. ſunt autẽ harum nomina Helene.Phocuſa.Hecaria.Schimuſa.Pho/ legrandos.Thera.Anaphe.Aſtipalea.Laguſa.Ios.vbi ſe/ pultus fertur Homerus.

Sporta,quæ & ſportula,aut a ſparto herba, quæ frequens apud hiſpanos naſcatur, aut ab aſportando, vaſis genus quaſi fiſcella.Sal.li.ij.Hiſt. E muris canes ſportis dimitte/ bant.Et qm̃ in ſportis pecunia, quandoq; etiam cibus in quotidianum uſum deferri ſolebat modo pro diſtribũ/ tione ad populum modo pro ipſis cibis ſumitur forte ꝙ primo ſportulis aſportaretur. Sue.in Clau. Exhibuit an/ niuerſariũ in caſtris pretorianis ſine veneratiõe,apparatuq; iuſtum atq; legitimũ in ſeptis ibidẽ extraordinarium, & breue dictũq; paucorũ.Quodq; appellari cœpit ſportulas quia primum daturum ſe dixerat velut ad ſubitam di/ ctamq; cenulam inuitare ſe populum. Idem dicit Nero/ nem cœnas ad ſportulas reuocaſſe.i. ad parua conuiuia. Iuue.Non ne uides q̃to celebretur ſportula fumo? Erat & ſportula locus in atrio domus. vbi proponebãtur eo die, quæ dono danda erant. Diminutiuum a ſporta eſt ſpor/ tula a quo fit ſportella.

Spuma,ſordes earũ rerũ,a qbus eijcĩ. Vir.ſpumas ſalis ęre ruebant.Hinc ſpumeus,& ſpumoſus adiectiua.

Spumo,as,ſpumã facio,a quo Deſpumo de quo alibi.

Spuo,is,ſpui,ſputum ſaliuã emitto. Vir.li.iiij.Geor. Nẽq; aliæ turpes horrẽt, ceu puluere ab alto Cum uenit & ter/ ram ſicco ſpuit ore uiator Aridus.Huius compoſita ſunt. Conſpuo ſimul ſpuo vel ſputo,aliquem fœdo. Lactan. lib.iiij.Poſt hæc conſpuerunt in faciem eius.Plau. Ab oi/ bus deriſus,atq; cõſputus.Deſpuo Expuo.Inſpuo, in ali/ quem ſpuo.Plin.lib.xxij. Tradũtq; commanducata ea ſi inſpuatur mori ſerpentem reſpuo repudio, & quaſi cum ſputo per contemptum reijcio. Lactan.lib.j. Hanc totam opinionem,quaſi a poetis confictam Saluſtius reſpuit.

Sputo as,frequentatiuus. Plau. Nam illic iſti, qui ſputatur interdum morbus venit.

Sputum ſaliuã,quod a pus deſcendit.Dr̃ & ſputus,us, La/ ctan.li.iiij.Dabunt autẽ deo alapas manibus inceſtis, & impurato ore expuent venenatos ſputos.

Sputamẽ, idem quod ſputum.Hiero.lib.Iudi. Quomodo ſi rumpat quis filum de ſtupa tortum ſputamine,

Spudaſten quidam interpretantur amatorẽ, ſeu ſtudioſus alicuius.Hie.lib.de uiris illuſt. Vbi de diuo Luca agit. Sed & Tertulianus uicinus eorum temporum refert præſby/ terum quendam in aſia σπουδαστὴν.i.amatorem Pau/ li,conuictum apud Ioannem ꝙ auctor eſſet libri & cõ/ feſſum ſe hoc Pauli amore feciſſe,loco excidiſſe.

Spurcus,a,um,quod eſt impurum, obſcenus lutulentũ a ſpuendo dictum ꝙ tale ſit, vt de eo ſpuatur.Plau.Tot no/ ctes reddat ſpurcas, quot puras habuit. Aliqñ ponitur ꝓ fœtido.Apul.Tam multe res ſpurcæ, & graues nares in/ feſtant. Aliqñ ꝓ uehementi,aſpero. Ci.Iactati tempeſtate ſpurciſſima. Col. Atq; in his ipſis haberet cognitum, qđ recuſaret collis,qđ cãpeſtris poſitio, qđ humidus, & gra/ minoſus,qđ ſiccus, & ſpurcus ager. Aliqñ ꝓ ſeuo, & ſan/ guinario.Var.Spurcus gladiator, & carnifex.

Spurcicia,& ſpurcicies immundicia.Lucr.lib.vj. At con/ tra nobis cœna teterrima cum ſit ſpurcacies eadem por/ cis hæc munda videtur.

Spurco,as, fœdo, vicio. Celſus iurecon.Cum eo agi poſſe Aquilia,qui uinum ſpurcauit vel effudit,vel acetus fecit, vel aliquo alio modo uitiauit.Plau. Spurcatur naſus odo re illutibili.Antiqui ſpurcum vinum dicebant cum aqua mixtũ,tamẽq; non amplius purũ foret ,aut igne calefactũ aut muſtum anteq̃; deferueſcat.Hinc fit compoſitus.Cõ/ ſpurco.Col.lib.ix. Nam ſuper ſiliens auis proluuie uetus cibos,& aquam conſpurcat.

Spurius vulgo conceptus, vel quaſi pr̃e filius, vel a græca voce σπορὸν qđ ſignificat pudẽda.Auctor Plut.i Proble. Sabinos vxoris pudenda ſporion appellare, & inde ſpu/ rium dictum, vel ab σπείρειν ſeminare quia nihil habet a patre niſi ſemẽ. Vnde ſpurios uerſus dicimus alterius, aut incerti auctoris. Auſo. Quiq; notas ſpurijs uerſibus appoſuit. Ser. Spurius dicitur qui ex muliere nõ nota or/ tus ẽ.Inter prænomina antiquorum duabus litteris. Sp. ſpurius notatur.

S ante Q

Squallor inquinatio, ſordes.Gel.In corporibus incultis, ſquamoſis alta congerie ſordium ſquallor appellabatur. Squallidus,ſordidus incultus. Vnde ager nõ aratus ſqual lidus dicitur.Aliquando ponitur pro fulgenti.Vir. Alter erit maculis auro ſquallentibus ardens.

Squalleo, es, lui, a ſquammarum crebritate & aſperitate dictum. Vnde & ſquallens, pro fulgẽti, pleno, diuite honerato, abundantiq; ponitur. Quicquid.n. nimis inculcatum, obſitumq; aliqua re erat, ita. vt incuteret uiſcẽtibus horrorem, ſquallere veteres dicebant. Virg.li.xij. Per tunicam ſquallentem auro latus haurit apertum. Hinc poſtea tractum eſt, vt corpora inculta, & veluti ſquãmoſa alta cõgerie ſordiũ ſquallere dicantur. Idem. lib.ij. Squallentem barbã & concretos ſanguine crines. Et li.j.Geor. Squallẽt abductis arua colonis.

Squãmę qbus coriũ piſcis aut ſerpẽtis tegit. Hinc. Deſquãmo, as, & exquammo, as, quod eſt ſquammas detraho. Plau.in Au. Dromo deſquãma piſces. Ab harũ ſiſitudine, loricarũ quoq; catenulæ ſquãmę dñr. Vir. Quez pellis ahenis in plumam ſquãmis auro conſerta tegebat.

Squaroſus, a ſquammarum ſimilitudine dicit cuius cutis exurgit ob aſſiduam illuuiem. Luci. Varonum ac rapicus ſquaroſa. incondita roſtra.

Squatina, explanorum piſcium genere, q́ propter ſqualloreem hoc eſt aſperitatem cutis ligna, & eborea poliuntur.

Squinitij erãt Italiæ populi, quos ſabellos & ſamnitas vocat Plinyus libro tertio.

Squillæ genus arboris. Varro.lib.j.de re ruſti. Alia in mari vt palmas, & ſquillas.

S ante T

Stalagnium genus inaurium fuiſſe oſtendit. Nonius allegans Cecilium, q ait. Ex auro eius ſtalagniũ domi habeo.

Stadium latine curriculum, ſiue ſpatium, in quo equi, homineſue currunt ad brauium & octo ſtadia faciunt mille paſſus, ſtadium vero .cxxv. paſſibus explicatur. Naz & Domitianus inter cætera ſtadium extruxit. Dictum ſtadium ἀπὸ τῆς ςάσεως, hoc eſt a ſtatione, q́ hercules eo ſpatio vno ſpiritu confecto conſtitiſſet. Nam clariſſimum fuit curriculuz ſtadij olympij, quod Hercules ſuis pedibus metatus fertur continetq; octauam mille paſſuum partem quod centum.xxv.noſtros efficit paſſus, hoc eſt pedes ſexcentos vigintiquinq;, vt ſcribit. Plinyus. Quæ menſura octies efficit mille paſſus. dicimus autem curro ſtadium in ſtadio & per ſtadium.

Stadiodromi dicti ſunt qui in ſtadio curſu certant Firmicus. Si Mars reſpexerit leporem cœleſtem in horoſcopo. faciet ſtadiodromos. Stadiodromos etiam locus in quo ludi, & curſus exercentur. Pli.lib.xxxiiij. Eundem uidit & Leontius qui fecit ſtadiodromon, aſtylon, qui Olympiæ oſtenditur.

Sto tis teti, tatum, proprie ſignificat in ſe, & ſua mole cõſiſtere. Et non tantum de animatis, ſed de inaiatis quoq; dicitur, vt nauis ſtat flumen ſtat, currus ſtat, ſol ſtat. Vnde ſolſtitium. Item auis in aere ſtat. Arbor ſtat. Virg. Stabat acuta ſilex. Item. Stare ſignificat erectum eſſe, Sene. Alios ſtantes alios genibus flexis vidiſſes, ſedentem, aut cubãtẽ neminem. Item permanere, durare. Cic. Facere promiſſa, ſtare conuentis, reddere depoſitum. Vir. Et bene apud me mores veteris ſtat gratia facti. Itẽ horrere. Cecil. Stat ager ſentibus. Item plenum eſſe. Vir. Iam puluere cœlum Stare vident. Item prominere. Lucil. Hic corpus ſolidum inuenies hic ſtare papillas Pictor marmoreo. Item præſtitutum eſſe. & immobilem. Vir. Stat ſua cuiq; dies. Cat. Sic ſtat ſententia.i.immobilis, & fixa eſt. Item in animo eſſe. vt Vir. Omnis in Aſcanio chari ſtat cura parentis. Itẽ quieſcere. Apul. Dum forte ſtarent in taberna ludentes. Item in priſtino ſtatu manere. Virg. Troiaq; nunc ſtares priamiq; arx alta maneres. Item conſtare in precio eſſe. Liui.lib.xxiij. Multoq; ſanguine, ac vulneribus ea pœnis victoria ſtetit. Gel. Magno ei ſtet ea nocte abſentẽ fuiſſe. Quin. Neq; ipſe hoc periculum ignoro expertus non leui documento, quãti ſteterit mihi, q́ ſemel imperata non feci. Stare firmum eſſe, non moueri, ſed conſtantem eſſe. Liui. Reſtitis autem aduerſus famam rumoreſq; hominum ſi ſatis firmus ſteteris. Stare per me per te per illum dicitur, cum nos ad aliquid aliud cauſa ſumus neqd fiat. Pli.lib.xviij. Non ſtat per me, quo minus cœlum intelligas & cœleſtia ſcias. Quin. Non per me ſtetit, ſed per illũ Compoſita huius uerbi ſunt. Abſto adſto, vel aſto. Cõſto, Circũſto, Anteſto Contraſto, pro aduerſor. Neuius. Contraſtat ſemper, nec me ſinit loquier. Exto a quo ſuperexto. Inſto. Interſto. Diſto. Obſto. Perſto. Reſto. Subſto. Superſto. Et ſecundum aliquos Maniſeſto, quod ẽ, quaſi ad manus fori ſto. Præterea. Solſtitium, & iuſtitium, a ſto deducuntur, ſta hic, ſiſte huc dicimus.

Stabilis, qui eſt aptus ad ſtandum.

Stabilio is, ſtabilem facio, firmo. Plau. in Am. Regiq; thebano Creonti regnum ſtabiliuit ſuum. Hinc Conſtabilio, quod ẽ totum ſtabilio. Idem in Cap. Ego rem meam conſtabilui, cũ illum emi de præda, a quæſtoribus.

Stabulum, a ſtando locus dicitur, in quem longo itinere feſſi ſuccedere ſolent, q́ & diuerſorium, & hoſpitium dici ſolet. Vnde, & proſtibulæ meretrices dictæ, q́ quæſtus copioſioris gratia concurrentibus illuc aduenis manſiones ante ſtabula habuere. Petro. in ſaty. Sed nec uiam diligenter tenebam, quia nec quo ſtabulum eſſet, ſciebam. Hinc ſtabula dicuntur loca generaliter in quibus armenta greſeſq; conſiſtunt in agris, & ſub dio, ueluti quædam ſtationes animalium. Nam vbi equi tenẽtur ſpecialiter. Egle vbi oues. Ouile. Vbi ſues haras dixere, Bobile quoq; a bobus Caprile a capris nomen traxerunt Vir. Quattuor a ſtabulis præſtanti corpore tauros. Auertit. Idem. Interea cum iam ſtabulis ſaturata moueret Amphitrioniades armenta habitumq; pararet. Poteſt etiã præſepe in hoſpitijs ſtabulum dici. Apule. Duriſſimo caſui meo ſeruiens ad equũ illum vectorem meum probiſſimum in ſtabulum concedo. Vbi alium etiam Milonis quondam hoſpitis mei aſinum ſtabulantem inueni.i. quaſi hoſpitantem. Stabulum etiam ſumitur pro quacunq; ſtatione, ſeu habitatione, & loco vbi quis ſtare conſueuit. Vir. Ardua tecta petit ſtabuli, & de culmine ſummo paſtorale canit ſignum. A ſtabulum fit proſtibulum.

Stabulo as, neu, & ſtabulor deponens ſignificat ſto, diuerto, & quaſi ſtationem habeo, ſiue etiam in ſtabulo gubernor. Var.li.j.de reru. Si prata ſint in fundo, neq; pecus dominus habeat, danda opera ut pabulo uendito alienum pecus in ſuo fundo paſcat, & ſtabulet. Col.lib.vij. Si idoneis temporibus ad præſepia, ad aquam, ad exercitationem pecus duxerimus, curæq; fuerit ut ſtabulentur ſic in eo loco, ne humore madeſcant ungulæ, qđ facile uitabimus. ſi ſtabula roboreis aſſeribus conſtrata, aut diligẽter ſubinde emundata fuerit humus & palea ſupertecta Sta. lib.j. The. Geticoq; pecus ſtabulare ſub Hemo. Oui.li.xiij. Met. Hoc pecus omne meum multæ ſtabulantur in antris. Gel. Tubero in hiſtorijs ſcriptum reliquit. Atilius cõſulem in Africa, apud Bragadam flumen, grande fuiſſe, aduerſus ſerpentẽ in illis locis ſtabulantes prælium. Hinc ſtabulatio manſio in ſtabulo. Col. lib.vij. Calore boues ſub dio, frigoribus intra tectũ manere oportet. Itaq; hyberna ſtabulatio eorum præparanda, ideſt locus ſtabuli, vel vbi ſtabulentur.

Stabularius hoſpes uiatores precio recipiens. Apul. Sumo ſarcinulam, & precio manſionis ſtabulario perſoluto capeſſimus viam. Vlpi. Caupones, & ſtabularios eos æque accipiemus, qui cauponam & ſtabulum exercent, & ſtabularius dicitur qui ſtabuli, hoc eſt loci, vbi animalia ſtant, curam gerit, qui & famulus villaticus dicitur. Cato. Oportet habeat uillicus ſtabularios quattuor. Colu. lib.vij. Hic enim recognoſci grex poterit numeruſq; conſtare ſi velut ex militari diſciplina intra ſtabularij caſtra manſerint.

Stabularias mulieres inquit Augu. libr.viij. de ciuita.dei dicuntur quæ exercent ſtabulum, & uiatores mercede paſcunt. Vnde apud Ambro. legimus. Helenam con-

ſtantini

Stantini matrem ſtabulariam fuiſſe.

Statio, locus in quo naues, aut milites tuto ad tempus ſtant, vel in quo frequenter conſiſtitur. Cur. Cognitum id per exploratores, qui ſtationes hoſtium fuerant ingreſſi. Item ſtatio dicitur locus ad cuſtodiã aſſignatus quãdo milites ſtantes vigilant. Sunt.n. loca ante fores caſtrorum vbi ſtare cuſtodes caſtrorũ cõſueuerunt. Et a ſtãdo dictę ſunt ſtationes q̃q̃; & ipſi cuſtodes ſtationes ſæpe vocant̃. Virg. Seruantq; vices ſtatione relicta. Ipſæ comes nyſo gradit̃. Hinc ſtationarij milites. Item officina in quã multi conueniũt, vt de aliqua re decernatur, & ius dicatur, ſtatio appellatur. Gel. Quæſitum eſſe memini in pleriſq; vrbis ſtationibus ius publice docentium. Iuue. Stationes oẽ theatrum. Similiter errantium ſtellarũ matutinæ, quas primas vocant, & veſpertinæ, quas ſecũdas cum ſtare ſpectantib⁹ videant̃ in oriente, & occidente ſtationes vocant̃. Et ſtatio ipſę ſtandi actus. Vñ & nomen accepit ſtatio. Hie. Ieſus filius naue ſtationẽ ſpectrauit ſoli, & Lunę. i. vt ſtarent.

Statiũcula dimi. i. parua ſtatio, ſicut a ratio ratiũcula.

Stationarij milites dicuntur, quibus cuſtodiæ, aut præſidij gratia ſtatio aſſignata eſt. Item qui in vrbibus, aut prouincijs tenent̃ ad populorũ quietẽ tuẽdã ſtationarij vocantur.

Stationalis firmiter ſtans. Pli. de ſideribus. Eadẽ ſtationalis ſenis mẽſibus cõmorat̃ in ſignis, alioquin bimeſtris, cum cæterę vtraq; ſtationẽ quaternos menſes nõ impleant.

Statiua, & ſtatiuę quaſi ſtationes dicuntur, ſiue munitiões in quibus, vt ꝓpius pugnent milites cõſident. Liui. lib. j. Tentata res ſi primo impetu capi Ardea poſſet. Vbi id parum ꝓceſſit, obſidione & munitionibus ſepti primi hoſtes in his ſtatiuis, vt fit longo magis, q̃; acri bello ſatis liberi cõmeatus erant. Et lib. ix. Statiua noſtra munimento ſatis tuta ſunt.

Stata ſacrificia, quę certis, ac ſtatutis diebus fiebant, quę nõ mutabantur, ſed firma & ſtabilia erant. Cato. Sacra ſtata ſolẽnia ſancta ſeruaſti. Enni. Modicam, & modeſtam formam mulieris ſtatam vocauit.

Statarius, a, um, a participio ſtatus, quaſi ſtabilis, ſiue idoneus ad ſtandum. Ter. in Heau. Adeſte, ęquo animo, date mihi poteſtatẽ ſtatariam agere vt mihi liceat, ꝑ ſilẽtium. Liui. lib. ix. Statarius vterq; miles ordines ſeruans.

Stator, qui apud magiſtratum aſſiduę eſt, a crebra ſtatione quales ſunt nuncij, vel tabellarij vel apparitores, qui reos in ius vel in carcerem ducunt q̃m apud magiſtratũ dicati ſunt vt ſtent parati ire, quo ab illo miſſi fuerint. Vñ Plãcus de ſtatore Lentuli conſulis ad Cice. ſcribit. Preſto mihi fuit ſtator eius cum litteris, quibus ne venirẽ, denũciabat. Et ſtator dictus eſt Iupiter, q̃m ſtare fecerit Romanos in fugã, a Sãnitibus verſos. De quo in ſiſto dictum eſt. Nõ enim a ſiſto ſed a ſto deſcẽdit, quod patet ex eius compoſito Antiſtitor, q̃d cõpoſitionem, & ſignificationem hẽt, a ſto, ſicut, & antiſtes. Et d̃r Stator Iupiter, q ſtare aio fac̃.

Status, us, cõditio, habitus, quod lingua vernacula dicimus cõdõne. Hic. Nam corporis noſtri certus eſt ſtatus, vt omnium animãtium. Sed q̃m apud deum. Non de ſtatu corporis noſtri, ſed de vitę meritis iudicamur, apparet omnẽ hoĩem mente ſua ſibijpſi ſtatum nomẽq; formare. Colu. lib. viij. Quare ſtatus eius longior productiorq; ad hos caſus magis habilis eſt. Ci. Qui ſtatus rerum? quæ conditio tẽporũ. Dona. Status ad habitum refertur. Statura corpori aſcribitur. Status eſt ſcænici, ſtatura longitudo corporis. Apul. lib. vij. Meta. Statum pro ſtatura poſuit pro ſua parte quendam conueniſſe hominem & ſtatu procerum & ætate iuuenem & corpore vaſcuz, & manu ſtrenuũ. Alias ſtatus dicitur conſtitutio, a ſtando. inde baſilicus ſtatus, apud Plau. i. regius magnificuſq; conſiſtendi modus. Et ſtatus. Reipu. Apud eundem prouerbiale eſt, in ſtatu ſtat ſenex pro eo ꝙ paratus eſt. Quandoq; apud rhetores Status dicitur in quo cauſa maxime vertitur. Cice. Status eſt in quo primo inſiſtis, quaſi ad repugnandum congreſſa defenſio. Quin. Status eſt, quod ex prima cõflictione naſcitur. Exempli cauſa. Intentio eſt. Feciſti homicidiuz. Depulſio eſt. Non feci. Quæſtio an fecerit. Hinc conſtitutio coniecturalis, quæ & ſtatus dicitur. Tres autem eſſe ſtatus quidam dixerunt. Coniecturalem. Iuridiciales & finitiuũ, ſiue legalem. De quibus in rhetoricis.

Status, a, um, idem, quod firmus. Pli. lib. xviij. Iam primũ hanc iniuriam omnibus annis accidere non poſſe ꝑpter ſtatos ſyderũ curſus. Stati dies dicebantur, qui iudicij cauſa cum peregrino inſtituuntur. Plau. in Cur. Status condictus cum hoſte interceſſit dies. i. cus peregrino qui pari iure cum populo Romano vtitur.

Staturus, a, um, participium eſt a Sto, as.

Statim, pri. pro. aduerbium ſignificat conſtanter perſeuerãter ęqualiter continue, quaſi inſiſtendo, & vno ſtatu a ſtãdo. Plau. in Am. Nec recedit loco, quin ſtatim rem gerat. Neq; veſperugo, neq; vergiliæ occidunt iſta ſtatim ſtant. Teren. in Phor. Bina talenta capiebam ſtatim. Statim pri. cor. mox illico, ꝙ ea quæ mox fiunt continenter fieri videantur. Ci. in Ver. Statim Meſſanam litteras dedit.

Stagnum, a ſtando dicitur aqua ſtans. Vir. Stagnũ pro parte maris profundiſſima poſuit ꝙ ea minime moueatur ſemperq; ſtet. i. quieſcat. Emiſſamq; hyemem ſenſit Neptunus & imis Stagna refuſa vadis. Stagnum etiam metallum eſt, a quo Stagneus, a, um. Pli. lib. xxx. Pyxide ſtagnea dixit, hoc & ſtannum dicitur.

Stagno, as, ſtagnum facio, aquam cõtineo. Vir. lib. iiij. Ge. Nam qua pellei gens fortunata Canopi Accolit effuſo ſtagnantem flumine Nilum. Et dicimus ſtagnare aquã, cum non effluit neq; ſorbetur. Pli. Vbi marini fluctus effuſi ſtagnare ſolent. Et ſtagnare terram, quæ non abſorbet, ſed continet aquam. Idem. Agris humidis, atq; ſtagnantib⁹. Huius compoſitum eſt. Reſtigno, quod eſt exũdo vt apũ eundem lib. ix. Idem tradit in Paphlagonia effodi piſces gratiſſimos cibis terrenos altis ſcrobibus in his locis, vbi nullæ reſtagnent aquæ.

Stãnum plumbum a ſtando dici videtur, ꝙ in fornacibus primum fluat, ac per ſe ſtet, q̃d & ſtagnum, & græce caſſiterum, ſiue Catiteron, ſiue Caſſititon immutatis ab homero litteris. Nam plumbi ſunt duo genera nigrum. ſ. & album. Hinc. Stãneus, a, um, Vnde vaſa ſtannea.

Stamen, a ſtando ꝙ eo ſtat in tela omne veſtimentum eo ꝙ firme ſtat dum texitur, non id, quod hinc inde trahit̃. Subtegmẽ, quod ſubit ſtamini. D̃r etiam ſtamen, q̃cq̃d in colo ad nendum ponitur. Hiero. ad Fabio. Ex quibus facta fila retorquentur, cum ſubtegmine trium colorũ hyacinthi cocci, purpurę, & cum ſtamine byſſino.

Staphila, vua paſſa dicitur ſtalagnius, apud Plau. nomẽ viri & gręce d̃r ſtilla, quia ſtazo & ſtalazo, ſtillo ſignificat.

Statilinus, & ſtatanus, dij præſides, quaſi nobis ad ſtantes.

Stater, eris, pe. pro. nam apud græcos ſtater ſtateros facit ꝑ η, στατὴρ στατῆρος generis maſcu. teſte. Hiero. in matth. dicitur, qui duo habet didragmata. Idem lib. Reguz. Ecce inuenta eſt in manu mea quarta pars ſtateris argẽti. Et in Hiere. Et appendi argentũ ſeptem ſtateres, & decem argenteos. Fit autem a græco ἵστημι, quod eſt pondero, η, in α, conuerſo, ſicut & ab ἵστημι, quod eſt ſto fit στάσις ſtatio. Pari modo, η, in, α, mutato. A cuius acc̃ũ græco στατῆρα formauerunt. Quidam, hoc nomen aſpirant, atq; ab σταθμίζω q̃d eſt trutino, vel pondero deducũt. Suidas tamẽ στατῆρ τὸ ἐκ χρυσοῦ νόμισμα τῶν βαλαντίων ἢ συνωρὶς τὸ μὲν ἐκ χρυσοῦ βόλους ἢ χαλκοῦ τὸ δὲ στατῆρας χρυσοῦ τῶν ἐν μηλουργίων πολὺ μᾶλλον ἀλλήλοις ἐοικότας.

Statera, æ, pe. cor. a ſtando dicta eſt, quia ſtante libra penſatur aurum vel argentum. Eſt enim inſtrumentum, quo res ponderantur, ſine bilancibus.

Statuo, is, ui ſtatutum delibero, ordino, dedico, firmiter pono. Lactan. lib. ij. Abſtinere prælio ſtatuiſſet. Et lib. vj. Sed his omnibus deus certos limites ſtatuit. i. ordinauit. Vir. Crateraſq; duos ſtatuã tibi pinguis oliui, i. dedicabo.

torum. Mar. Triſtia ſaxorum ſtemmata delet herus.

Stega locus in naui cõtectus. Nam & ſtega tuguriũ eſt. Plau. in Epi. Adſcendi in ſtega, hinc præſtega & triſtega dicitur. Vſi in Geñ. c. vj. legiſ. oſtium aũt arcę pones in latere deorſum. Cęnacula & triſtega facies in ea. Stega, a, ſtegato qđ eſt tego.

Stephanus latine corona, a quo ſtephaniũ & ſtephaniſcus diminutiua, hinc aliud dimi. ſteph aniſtidium.

Stephanoma pe. pro. Στεφανώμα latine Coronarium genus oleris, quodcunq; foliaceum.

Stentor ab Homero inducit vocaliſſimus, cuius tãtus erat vocis ſonus quantus aliorum quinquaginta.

Stercus, ab extergendo deduci vř, q vndiq; abſtergi ſoleat.

Stercoro, as, fimum agris fœcundicãdis gratia adhibeo. Pli. li. xviij. Ager ſi non ſtercoratur, alget ſi nimius ſtercoratus eſt, aduritur. Col. Lupinũ, vbi in flores vertterit, nihil agrũ ſtercoraueris. Et ſtercorare eſt pinguefacere. Idẽ li. xij. vicia & faba ſtercorare agrum dicunt. Stercoratũ, ſtercore infectum etiam dicit. Idem li. j. Pomaria quoq; & hortos opz ſepto circundari, & eſſe in propinquo atq; in ea parte, qua poſſit omnis ſtercorata colluuies cohortis, balneorũq; & oleis expreſſa amurcę ſanies influere.

Sterculius dictus eſt Saturnus q primus ſtercorãdi agri rationem inuenerit.

Stercorarius, a, um, qđ ad ſtercora pertinet. Var. li. j. de re ru. Sic e ligno, & ferro, vt plauſtra maiora tria aratra cum vomeribus ſex crates ſtercorarias quattuor.

Sterquilinium locus ſtercoribus plenus ſeu ſtercoris receptaculum. Col. lib. j. Sterquilinia duo ſint. Vnum quod noua purgamenta recipiat, & in annum conſeruet. Alterum ex quo vetera vehantur.

Sterno is, ſtraui ſtratum, de ſtatu deijcio, & quaſi in terram extendo. Virgi. lib. x. Sternitur infelix alieno vulnere. Hinc Cæſum exercitũ ſtratum dicimus. Inde Strages. Per traſla. ſternere, pro extendere quandoq; ponitur. Vnde ſternere humi tapetas frondes, & huiuſmodi dicimus. Et quoniam ſternendo fit, ut id ſupra qđ ſternimus, hoc eſt extẽdimus aliquid tegamus, ſternere etiã pro tegere, atq; implere ſumitur. Vnde ſternere equos dicimus hoc eſt ſtratis tegere. Hiero. in Gene. Habraam de nocte conſurgens ſtrauit aſinum. Sic ſternere equos, cooperire, ſternere humum floribus implere. Virgi. Sternitur omne ſolum iaculis. Item quoniam ſternendo. i. extendendo, & id, qđ extendimus, complanamus, atq; componimus, fit, ut ſternere quoq; pro componere, ac complanare uſurpemus. Et ſtrata dicamus complanatũ atq; compoſitũ. Vnde ſtratum mare dicimus, qñ nullo urgente in fluctus uento æquatus manet. Vir. Et omne tibi ſtratum ſilet æquor. Et ſtratas uias ſiue q complanatę ſint, ſiue q lapidibus tectę. Idem. Miraſ portas, ſtrepitus, & ſtrata uiarum. Item quia iacendo quodãmodo extendimur, fit ut eos etiã ſe ſternere dicamus qui ſe ad iacendũ collocant ut quieſcant. Idẽ li. iiij. Ge. Sternũt ſe ſomno diuerſo in littore phocę. Huius uerbi compoſita ſunt cõſterno, Externo, a quo ſuperſterno, deſterno, inſterno, proſterno & ſubſterno, a quo ſubſtractus.

Sternax equus dicitur qui ſeſſores excutit, ac in terrã deijcit, hoc eſt ferox. Vir. Et ſternacis equi.

Sternuo, is, ſternui, ſternutum, a quo fit frequentatiuum.

Sternuto as. pe. pro. Inde ſternutatio, inflatio que a pectore exurgens totum caput concutit. Proper. Num tibi naſcẽti primis mea uita diebus Aridus argentum ſternuit omen amor. Col. lib. viij. At ſi moleſta pituita eſt, cunile bubulę, uel ſurculi nepetę ſiluestris lana inuoluti, naribus inſeruntur uerſanturq; donec ſternuat ouis.

Sterto, is, tui dormio. Teren. in Fu. Fatuus, inſulſus tardus ſtertit noctes, dieſq;. Hinc fit compoſitum Diſterto Perſi. Cur iubet hoc Ennij poſtq; deſtertuit eſſe Meonides, quintus pauone & pythagoreo.

Sterilis infœcũdus, & fructum nõ ferens ſine prole, Στέρω enim priuo dicitur, ſeu careo. Et Στερητικὸς ſterile græci Στέρησιν orbitatem dicun: Hinc.

Sterileſco, is, ſterileſcere ſignificat ſterilem fieri. Palladius de gallinis loquens. Vinaceq; cibo ſterileſcunt. Hordeo ſemicocto, & parere ſæpe coguntur, & reddunt oua maiora: Pli. li. viij. Capræ pinguedine ſterileſcunt.

Steſichorus pe. cor. nomen poetæ ex Himera Siciliæ urbe, ex qua humereus eſt dictus. Alij ex Methauria ut benatus dicunt. Alij ex palancio arcadiæ oppido ferunt inde profugum Catanam ueniſſe, eoq; in loco defunctum, & extra portam urbis ſepultum fuiſſe. portaq; ab eo ſteſichoriam nuncupatam. Floruit. xxxvij. olympiade ſextaq; & quinquageſima obijt. Ferunt Luſciniam aliqñ in ore Steſichori infantis cecniſſe mirabili auſpicio ſummũ eum poetam futurũ & cantus ſuauitate oẽs, qui ante eũ fuerunt ſuperaturum. Hor. Steſichoriq; graues camenę. Fuit. n. excellentiſſimus lyricus. a quo Steſicoriũ carmen dictum. Ideo aũt dictus eſt Steſichorus q primus ſaltare ad cytharam inſtituit, hoc eſt choream ducere, antea Tiſias uocabatur.

Steropes, a, fulgetra nomen ſortitus eſt quæ græce Στερωπὴ dicitur fuit unus ex famulis Vulcani.

Stibadium accipitur pro ſella & abaco, quo fulti diſcũbunt conuiuæ, quod primo herbidum fuit. Poſtea inualeſcente luxuria marmoreum. Hic Torus rectius appellatur, quãdo a tortis herbis inflectatur. Nam apud græcos ſtibades herbæ ſunt aptæ ad diſcumbendum. Hinc ſtibadion cubile, ex ſtibade herba conſtructum. Pli. lib. v. Epiſtola. Ex ſtibadio aqua uelut expreſſa cubantiũ pondere ſiphunculis effluit. Sunt qui dicant ſtibadia eſſe paruas cœnationes, in quibus ſcriptum eſſe ſolebat quot conuiuas cœnatio caperet. Ser. in pri. cõ. Æn. Stibadia antiq non habebant, ſed ſtratis tribus lectis epulabantur, unde & Triclinium ſterni dicitur. Mar. Stibadium accipe lunata ſcriptum teſtudine ſigma. Octo capit, ueniat quiſquis amicus erit.

Stibium dicit, quo ad uenuſtandos oculos peculiariter utebantur. In argenti enim metallis inuenitur lapis ſpumæ candidæ atq; nitentis, quem alij ſtibium alij alabaſtrum, alij turbaſin appellant, cuius uis principalis eſt circa oculos, quos dilatat, quorũq; flui iones, exulcerationeſq; inhibet. Ideo id græci platyoph talmon dixere, ab oculorum dilatatione. Vnde in Hiere. propheta. Cum pinxeris ſtibio oculos tuos, fruſtra componeris. Hiero. ad Furiam. Non habuit criſpantes mitras, nec ſtridẽtes calceolos, nec orbes ſtibio fuligin atos, & de Paul. Turbanda eſt facies q̃ contra dei prçceptũ purpuriſſo, ceruſa & ſtibio ſępe depinxit. Hinc ſtibinus. a, um, pe. prod. qđ ſtibij colorem habet, ut apud li. j. Parali. Hiero. Onychinos ſtibinos dixit.

Stichos latine uerſus, ſiue ordo militaris dicitur. Vnde diſtichus. Tetraſticus hexaſticus.

Stigmata, ut Aug. inquit in explanatione epiſtolæ ad galatas, dicuntur notę quędam pęnarum ſeruilium ut ſi quis verbigratia ſeruus in compedibus fuerit propter noxam, ideſt propter culpam, uel huiuſmodi aliquid paſſus eſſe dicatur, & ideo in iure manumiſſionis inferioris & ordinis Apoſtolus autẽ ſtigmata uoluit appellare quaſi notas pęnarum perſecutiones quas patiebatur propter culpã enim perſecutionis qua perſecutus erat eccleſias Chriſti hæc ſibi retribui cognouerat. ſunt tamen qui dicant ſtigmata eſſe ſigna quæ inurunt. Ab Στίζω pungo. Mar. Frons hęc ſtigmate non meo notanda eſt. Per tranſla. quandoq; ponit. pro ſuggilatione, & infamia. Sue. Val. Catulus a quo ſibi uerſiculis, de Mamurra perpetua ſtigmata impoſita non diſſimulauerat ſatiſfacientem eadem die adhibuit cœnæ hoſpitioq; patris eius. Stigmata, ut inquit Pli. delentur columbino fimo.

Stigmatici famoſi & nocentes, qui nota aliqua adufti ſunt, ut ſemper appareant, & litteris inſcripti in fronte cauterio qua pœna affici ſolebant ſerui obnoxiam. Cice. ſcribit Alexandrum pheræum cum ad uxorem in cubiculum ueniret ſolitum præmittere ſeruum ſtigmaticum compunctũ notis thracis diſtricto gladio ob metum.

Stigo, as, ſtimulo, irrito a quo inſtigo, caſtigo, fuſtigo, q̃uis

quidam, ab ago compoſita eſſe velint.

Stilbo phus fuit qui capta patria, amiſſis liberis, & vxore, cum ex incendio ſolus & tamē beatus exiret. Interroganti Demetrio, cui cognomen ab exitio vrbiū Polyorcetes fuit, nunqd perdidiſſet? Omnia inquit mea bona mecum ſunt. Quo dicto dubitare demetriū coegit, an viciſſet. Nihil inquit perdidi, omnia mea mecum ſunt, videlicet virtutes, quas nulla vis hoſtilis eripere nequit qbus ſapiens ſeptus nullum poteſt ſubire diſpendium.

Stilbon, tis, Mercurij ſtella dr̄.i.radians. Fit a verbo græco στιλβω reſplendeo ꝙ eius orbis ſplendeat.

Stilpones dr̄r ab aliqbus hoies parui qui nani vocantur.

Stimulus, ἀπὸ τοῦ ςίζω proprie dr̄ fuſtis acutæ cuſpidis quo ruſtici boues ſupungunt. Plau. in Aſi. Vtinam nūc ſtimulus in manu mihi ſit. Per trāſla. dr̄ omne illud, a quo vexamur. Hinc ſtimulum carnis, & vitioꝝ dicimus.

Stimulo, as, pungo. Ter. in Heau. Magis nunc me amicę dicta ſtimulant. Hinc extimulo qđ eſt valde ſtimulo. Colu. lib. vij. Libidinis extimulatur furijs.

Stingo & ſtinguo, is xi. ctum eiuſdē ſignificationis eſt cum extinguo. Ci. in ꝓgno. Vt cū luna means hiperionis officit orbi. Stinguntur radij cęca caligine tecti. Huius cōpoſita ſūt Diſtinguo, extinguo interſtinguo, inſtinguo & reſtinguo.

Stiria proprie eſt aqua frigore cōcreta pendens guttatimq; ſtillans. Virgil. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Pli. Diſtillantes hiberno gelu ſtirias. Inde Stiricidium, qđ eſt quaſi ſtirię cadium.

Stilla dimi. a ſtiria, vt inquit Feſ. Et accipitur pro gutta vt ſtilla olei ſtilla aquæ. Apul. Et ſanguinis eruptionem utriculo admoto, excipit diligēter, ut nulla ſtilla cōpareat uſq;. Vic. li. ij. Faſtigia facientes luto inducto, proclinatis tectis ſtillicidia deducebant, per id ſtillę decidunt in impluuiū. Mar. Atq; olei ſtillam donaret Opilius unctor.

Stillicidium, quaſi ſtillarum cadium, ꝙ ſtillatim cadat, ubi e tectis guttæ fluunt. Hiero. in Pſal. Sicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.

Stillo, as, guttatim fluo ſiue emitto. Pli. Frutex eſt reſina ſtillans. Huius compoſita ſunt. Diſtillo deorſum ſtillo. Virgi. lib. iij. Geor. Lentum diſtillat ab inguine uirus. Et diſtillare eſt paulatim fluere. Vnde fluxus humoris a capite dicitur diſtillatio. Item ſignificat guttatim humorē extrahere. Vn̄ diſtillare herbas eſt humorem ex his paulatim extrahere. Hinc diſtillatio liquamē, quo utimur cum pulmentarijs. Et diſtillarius dictus eſt concinator diſtillationū, & uenditor. Sene. Iam libarij uarias exclamationes, & botularius, & diſtillarium & omnes popinarū inſtitores mercē ſuas quadam inſignita modulatione uendentes. Extillo perfecte, ſeu totum ſtillo. Ter. in Phor. Hiſce ego illas dictis ita tibi incenſam dabo, ut ne reſtinguas lachrymas ſi extillaueris. Inſtillo intro ſtillo. Pli. li. xx. Et aurium grauitati ſuccum raphani inſtillant.

Stillitia reſina dicitur quæ ruſo colore lenteſcit dicta ꝙ guttatim ſtillaret.

Stylus ſiue ſtylum, cum y græcum dici poteſt colūna. Vnde epiſtylium capitellus, quod ſuper colūnam locatur. Stylus etiam dicitur modus dicendi. Terē. in prolo. An. Diſſimili oratione ſunt factæ, ac ſtylo. Do. Oratio in ſenſu ſtylus in uerbis oratio ad res. ſtylus ad uerbum.

Stylis colūnella latine, quo noīe dictus eſt locus quidā qui turriculę modo erectus ex aduerſo turrem in peloro ſtam reſpicit, hodieq; a multis appellatur Stylarion dicitur & ſtelæ per ſimplex l.i. colūnæ quas latini pilas uocant.

Stylobate Στύλος τὸ κίονας λέγεται καὶ βαίνω βαδίζω συντίθεται ὡς σχοινοβάτης. i. funambulus σχοῖνος funis, & βαίνω conſcendo, ſic Στύλος palus lignū, trabs, per quā uadit aqua quaſi canalis ligneus. & inſtrumentū ligneum, quo aqua traijcitur ut ſub tegulis fieri ſolet Var. lib. j. de re ruſti. Cohortes in fundo magno duæ aptiores, una ut interdiu compluuium habeat lacum ubi aqua ſaliat, qui intra ſtylobatas, cum uenis ſit piſcina. Boues cuis ex aratro æſtate reducti hic bibunt hic perfunduntur. Et lib. iij. Sub us columnarum ſtylobatem.

Stipes fuſtis terrę defixus, qui qm̄ pullulare aliqn̄ conſueuit putant aliqui ſtirpē, ab eo dictam. Item ſtipes dicitur torris lignum, & quodlibet aliud, quod facile incenditur.

Stips, is, & ſtipis is merces, quæ ſtipatoribus & militibus dabatur. Et cum ſpondetur pecunia ſtipulari dicitur, ideſt ſtipes obligare. Pecunia quoq; q̄; uel in ęrariū reponebāt. uel dijs offerebant, uel mendicis porrigebant ad ſuſtentationem uitæ ſtips dicebatur, a ſtipando propterea ꝙ in cella ſtipabant, ideſt componebāt. Quominus loci acciperent. Erant autem ſtipes æreæ cuius nummi ponderandi penſatores, libripendens dicebantur.

Stipendium ęs militare, ſeu pręmium, qđ militibus datur. Compoſitum nomen ex ſtipe, & pendo, quaſi ſtips ponderata ſit. Stips autē dicebatur, ab antiquis ęs eo, ꝙ antequā ſignatū eſſet, non numerabatur, ſed penſabatur. Quod qui ſupra as, vt Var. inquit acceperint ſua neceſſitate maiorem numerum nō in area ponebant aut in loculis, ſed i theſauris ſtipabant. i. in anguſtū ponebant, quo minus loci occuparent. Vlp. Stipendiū a ſtipe appellatū eſt ꝙ per ſtipes. i. modica æra colligatur. ſed qm̄ ſtipendiū, qđ militi dabatur perpetuum erat, quouſq; exautoraretur diminueretur ue, ſolideq; dabatur, tractū videmus vt dici cęperit illū militē ad ſolidum cōduci, cui ꝓmitteretur ſtipendiū licet annuū. Caſſiodorus. Vegetius & Frontinus ſolidatum in militia fuiſſe ſcribunt eum, cui ſtipendia ab imperatore ꝓmiſſa erant. Stipendiū etiam dicitur, qđ quis tenetur ſoluere princip aut Reipu. Liui. li. ij. Vt diuites cōferrent, qui oneri ferendo eſſent pauperes, ſatis ſtipendij pendere, ſi liberos educent.

Stipendiale, quod pertinet ad ſtipendium. Sido. Poſſit fœdere ſubſtipendiali.

Stipendiarius, tributarius, qui ſoluēdo ſtipendio obnoxius eſt qui alio nomine vectigalis dicitur. Vnde multi populi ſtipendiarij erant Reipu. Romanę. Hoc eſt, qui ſoluebant ſtipendium. Cęſar. cō. j. Reliquaſq; ciuitates ſtipendiarias haberent, i. tributarias. Vulgus perperam appellat ſtipēdiarios milites, qui ſtipendia faciunt cū tales mercenarij, ſiue ærarij milites ſint nuncupandi, quos Vege. Stipendioſos vocat q̄uis & ſtipendioſi dicantur ſtipendijs pleni, hoc eſt qui ſtipendia plurima fecerunt.

Stipendioſus, qui multa ſtipendia fecit nam. xx. ſtipēdia militem faciebant veteranum & vacationē militię pſtabant.

Stipendiarium certum vectigal. Ci. in Ver. acti. v. Inter Siciliam, cęteraſq: prouincias in agrorum vectigalium ratione, hoc intereſt ꝙ cæteris, aut impoſitum vectigal certum, quod ſtipendiarium dicitur.

Stipendiatus, a ſtipendior, aris, qui ſtipendium recipit, & alio nomine mercenarius dicitur, vt ſunt hi, qui ad militiā adſcribuntur. Pli. lib. vj. Regi eorum peditum ſexcenta millia. equitum. xxx. millia, elephantorum nouem millia, per omnes dies ſtipendiantur.

Stipo as, rimas obturo condenſo quia in hoc ſtupa vti ſolemus. Eſt enim deterius linum, qđ rimis maxime nauiū claudendis adhibetur. Vnde ſtipatores dicti ſunt qui in nauibus ſtipam hoc eſt ſtupam cōponunt. Hinc ſtipare pro claudendo coarctare denſareq;. & in anguſtum locum cōpeſcere accipitur ſicut in nauibus fieri videmus. Virgi. Stipatq; carinis ingens argentum. Vnde & ſtipem puſillam pecuniam, dixere veteres ꝙ in arculis ſtipetur verbum natū a ſtupa qua rimę occluduntur. Et ſtipare ſignificat circundare aliques defendendi cauſa. Liui. lib. j. Stipatus agmine armatorum in forum irrumpit. Hinc conſtipo.

Stipatores qui in nauibus onera cōponunt, & qui regum, vel aliorum corpora cuſtodiunt, a ſtipe, quam accipiebāt, vel ꝙ reges ſtipent & vndiq; circundent, ac claudant pene conſtringentes inſtar apum circa ipſarū regem, aut ꝙ ipſi ferro ſtipati ſint. Cice. lib. ij. offi. Præmittebatq; de ſtipatoribus ſuis qui ſcrutarentur arculas muliebres, & ne qđ in veſtimentis telum occultaretur exquirerent. Hos antiqui a

latere

tiere latrones vocabant.

Stiparius, a, um, quod ad ſtipendium pertinet. Pli. li. xix. Mox ſiccatę in ſaxo tunduntur ſtipario malleo.

Stipulor, pe. cor. a ſtipando, ſignificat per legitimā interrogationē promitto, ſeu pecuniā ſpondeo, ſæpe obligo, obligationē, vel per obligationē habeo. Nam proprie de pecunia dr̄, quũ quis ad oēs rogationes quæ ſolēniter fiunt tranſlatum ſit, vt dabis mihi. x. aureos, dabo. Hinc ſtipulatores dr̄, qui per interrogationē obligant promiſſo rem. Hęc.n. duo ſtipulator, & promiſſor, opponunt̄. Quod docent Iuriſcōſulti, de ver. obli. Eſt aūt ſtipulatio, vt inquit Pomponius, verborū cōceptio, quibus is, qui interrogat̄ daturus, facturumve ſe id, qđ interrogatus reſpōdet. Eſt aūt ſtipulor ſm Priſc. verbū cōmune, quod tam in actiua q̄ in paſſiua ſignificatione ablatiuo iungit̄. Dicimus.n. Stipulor abs te, rogo te, peto abs te, & ſtipulor abs te, rogor abs te. Iu. Quicquid uis ſtipulare, & protinus accipe, qđ do, ut totiens illū patrem audias; ſubaudit̄ a me ſtipulare. Eſt enim actiuę ſignificationis. Sue. vero paſſiue protulit. Prætorū lectoria, quæ vetat minorē annis. xxv. ſtipulari. i. interrogari. Plau. quoq; paſſiue dixit. Niſi dolo malo inſtipulatus ſis. Stipulator, qui rogat, & qui rogatur. Huius verbi cōpoſita ſunt. Adſtipulor, qđ eſt cōſentio. Cice. li. Accad. Falſum eſſe ſtoici dr̄t, & eorum adſtipulator Antiochus. Inſtipulor. Plau. in Pſeu. Menſuræ. xx. ſaluę, & ſanę ſunt tibi hodie, quas abs te eſt inſtipulatus etiam Pſeudolus. Reſtipulor, quod eſt contra ſponſionem pecuniam obligo.

Stipulatus, us, idem, quod ſtipulatio. Pli. Iouis deorū ſummi ſtipulatu.

Stipula, a ſtipa, hoc eſt ſtupa deducit̄, ſiue quod ſæpe inſtar vratur, ſiue quod ea quoq; ſtipari tectorum rimę cōſueuerunt. Eſt autē ſtipula calamus frumenti puta tritici, hordei, & ſimilium, quod. ſ. cōtinet ſpicam, cuius internodia genicula dicūtur, & aliquā genua a ſimilitudine genuū animalis. Pli. frumenta quędā in genu tertio ſpicā incipiūt cōcipere. Idem. Genicula ſunt tritico quaterna, farri ſena, hordeo octona. Stipula etiā dr̄, quæ remanet in cāpo demeſſo frumento. Item ea pars, quæ e frumento demeſſo contuſa ſpica ſuperſtat, ſimiliter ſtipula generali vocabulo appellatur.

Stirps, pis de hominibus dr̄, generis fœ. & ſignificat originem. Vir. Heu ſtirpes inuiſam. Cum vero de arboribus, pro trunco generis maſcu. Idem li. xij. Cui ſemel in ſiluis imo de ſtirpe receſum. Inuenitur etiam fœmininū. Hor. Cum ſtirpes & raptas pecus, & domos.

Stirpo, as, radices auffero a quo extirpo per tranſla. Extirpari vitia dicimus, quaſi funditus tolli.

Stirpitus, pe. cor. aduerbium ſignificat radicitus. Cice. li. iiij. tuſ. Hūc errorem quaſi radicem oium malorum ſtirpitus philoſophia ſe extracturam pollicetur.

Stirpices q ſtirpes euellunt. Quæ tamē omnia a ſtipes incipiendo a quibuſdam cum ypſilon ſcribuntur.

Stiua aratri manica, quæ tenet manibus. cū arat̄. Vir. Stiuaq; q̄ currus, a tergo torqueat immos. Dicta ſtiua, a ſtando, qa ſup eā regula ſtat, & ē quaſi temo inter boues.

Stlata genus nauigij latū magis, q̄ altū a latitudine ſic appellatum ſed ea cōſuetudine quaſi ſtlocum pro locū ſtlites pro litem dicebant antiq, qui dictionibus ab l, incipientibus ſt litteras præponere ſolebāt. A ſtlata ſtlatarius dr̄, ſicut a ſcapha ſcapharius. Stlatarium quoq; dicitur quod mari portatum eſt, quaſi ſtlata aduectum.

Stlembus, grauis, & tardus. Lucil. Atq; equum pedibus ſtlembum.

Stlopus ſonus qui ex inflatione buccarum erumpitur Perſius. Nec ſtlopo tumidas intendis rumpere buccas. Poſtea ſclopus & ſclopetus.

Stoa latine porticus, a qua ſtoici phī dicti ſunt.

Stoici philoſophi appellati ſunt ab Στοὰ quod ſignificat porticum, quo conuenire, ac diſſerere ſolebant. Erat enim porticus Athenis dicta Pœcile, ex uarietate picturæ, græci enim ποικίλον uarium dicunt, Suidas noſter Στοὰ ἐν ταῖς Ἀθήναις διατρίβειν τοῦ ὀνόματος στωϊκοί δ' οἱ ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦτο μεγάλου ἠξίωσαν ὀνόματος [illegible] ... τὸ ἱερὸν. In hac porticu Zeno philoſophus diſcipulos docebat. Vnde & ſecta ſtoica & philoſophi ſtoici nūcupati ſunt qui antea zenonij dicebantur, a Zenone doctore. Hæc eſt illa porticus ſtoicorū memoratiſſima, quã Chryſippus dictus eſt fulcire q̄; pauit Poli[illegible]notus gratuito.

Stœchades tres inſulę, quarum hæc ſunt nomina Themiſta, pomponiana. Tertia hypęa. Auctor Martianus.

Stola apud veteres dicebat̄, quicquid tegebat. & apud græcos Στολὴ indumentum ſignificat, vnde ſtola deducitur. quidam a ſtello orno. Poſtea ad honeſtæ tm̄ matronæ veſtem hoc nomen tranſlatum eſt quæ vſq; ad imos pedes demiſſa erat. Tibul. Impediat crines, nec ſtola lōga pedes. Hinc ſtola pro matrona, & honeſta muliere ponit̄. Papi. Omnis plebeio teritur prætexta tumultu. Hinc eques, hinc iuuenum cætu ſtola mixta laborat. Et ſtolatum matronale, atq; honeſtum dicimus. Mar. Quis floralia veſtit, & ſtolatum permittit meretricibus pudorem. Val. maxi. lib. ij. Sed quo matronale decus verecundiæ munimento tutius in ius vocando matronam corpus eius attingere non permiſerunt vt inuiolata manus alienę tactus ſtolæ relinqueretur. Stola etiā accipitur, pro veſte ſacerdotali, quod & orariū vocant. Apul. lib. vlti. Meta. Proceſſi. xij. ſacratus ſtolis. De orario ſcribitur. xxiij. Diſ. Eccleſiaſtica inſtitutione præfixum nouimus, vt omnis ſacerdos cum ordinatur orario vtroq; humero ambiatur.

Stolatus, a, um, qđ eſt ſtola indutū, & pro honeſto capitur.

Stolidus ponit̄ pro ex corde tetro, moleſto, atq; illepido.

Stolones inutilis, & quaſi ſtolida fruticatio, ex arborum radicibus. Pli. fuerūt ab arboribus cognomina antiquis, vt frondicio militi illi, qui præclara facinora Vulturnum tranſnatans fronde capiti impoſita aduerſus Annibalem ędidit, ſtolonum Liciniæ genti. Ita enim appellatur in his arboribus fructicatio inutilis. Var. lib. j. de re ru. Nam ſtolonis illa lex, quæ vetat plus quingenta iugera habere ciuem romanum. Et qui propter diligentiam culturę ſtolonum confirmauit cognomen, quod nullus in eius fundo reperiri poterat quod effodiebat circū arbores radices, quæ naſcerentur e ſolo, quos ſtolones appellabant.

Stomachus, fiſtula, per quem cibus deſcendit, ſed ponitur pro ventriculo ideſt receptaculo ciborum. Eſt enim principium inteſtinorum a ſeptimæ ſpinę vertebra incipiens circa præcordia, cum ventriculo connexus, ab Στόμα τοῦ στόματος ore & ἔχω habeo ἢ χέω, quia os ſit habens, vt effundat alio. Iuuena. Si ſtomachus domini feruet vinoq;, ciboq;. Interdum ſtomachus ponitur pro indignatione ira odio, & faſtidio. Cice. libr. iiij. Tuſcula. Tractata diffinitione fortitudinis intelliges eā ſtomacho non egere. Sic dicimus. Non poſſum ſine ſtomacho dicere hoc ē cum faſtidio & indignatione. Interdum in bonam partē capitur pro facilitate. Plinius. in Prologo. Argumentū huius ſtomachi mei habebis. i. huius meæ facilitatis, & māſuetudinis & benignitatis.

Stomachor, indignor ac turbor. Cice. Caſ. Si enim ſtomachabere & moleſte feres plura dicemus. Hinc ſubſtomachor paruum faſtidio. Auguſtinus libro tertio Confeſ. Ille iam ſubſtomachans tædio. Vade inquit a me, ita uiuas fieri non poteſt, vt filius iſtarum lachrymarum pereat.

Stomachicus, qui ex ſtomacho laborat. Pli. li. xxv. ſcribit helleborum mederi ſtomachicis.

Stomachoſus, qui facile indignatur: ac cuncta faſtidit Cicero. Appio Pul. Accipit̄ pro eo, qui iniuriam, contumeliamq; facit. ſtomachoſiores inquit meas litteras quas dices non intelligo.

Storax genus aromatis, & arbor, vnde fluit. Dicitur & ſtyrax. Plinyus. lib. xij. Arabes ex ſyria reuehunt ſtyracem.

Et hac fiebat omne vnguentum.

Storea, q̄ extendimus ſup terrā. Pli. li. xv. Colligi mala poſt ęquinoctiū auctūnale, neq; ante ſextā decimā lunā, neq; ante primā horā cadiua ſeparari ſtramentis ſtoreis palei ſue ſubſterni. Dicta ſtorea ἀπὸ τοῦ ſορέννυμι qđ ſignat ſternere. Hęc alio noīe & teges & matta vocatur.

Stratū pticipiū, ſiue ſupinum uerbi ſterno & ſignat id qđ ſterni ſolet. Vir. Strata iacent paſſim ſua quæq; ſub arbore poma. Stratū vero nomen ponitur pro lecto, vt in Pſal. Stratum lachrymis meis rigabo. Strata ēt dnr omnia ueſtimenta, quæ ſternuntur vt veſtes ſtragulæ, & piſtromata. Oui. Strataq; quæ mēbris intepuere tuis. Rurſus ſtrata, ſeu inſtrata generaliter dnr oīa, quæ eqis mulisue inſternuntur, & dicimus equos ſtratos, iſtratoſq; eis ornatos. Liui. lib. vij. Strata detrahi iubet. Et li. de ſec. bel. pu. Armatos deinde, inſtratiſq; equis ſignū expectare. Sene. ad Luci. Stultus ē, q equū empturus nō ipſum inſpicit, ſed ſtratus eius, & frenos. Strataq; ſine appoſitione uię, dr via lapidibus tecta, vt ſunt viæ romanæ in oēs Italiæ urbes ſilicibus ſtratę, Iōq; plus ſceleris latro, ꝑdo percuſſorq; cōmittit, ſi in via ſtrata in viatorem graſſatur.

Stratus, us lectus. Hie. lib. ij. Re. Accidit, vt ſurgeret Dauid de ſtratu ſuo.

Stratoriū, quod ſterni ſolet. Idem in eodem. Obtulerunt ei ſtratoria & tapetia.

Stramen, qđ ſolo quieſcendi gratia ſternitur. Dr & ſtramētū, & ꝓprie eſt ſtipula. Var. Tertio mō metitur, vt ſtramentum mediū ſubſecent, qđ manu ſiniſtras ſummū prąhendūt, a quo medio meſſem dictā puto. Infra manum ſtramentum, qđ terræ hęret, poſtea ſubſecatur. Dictū ſtramentum a ſtando, vel a ſtratu, qđ id ſubſternatur pecori.

Stramineus a um qđ eſt ex ſtramine. Prop. Straminea poſſet dux habitare caſa. Doxius ędificij lutei inuētor fuit exēplo hirundinum.

Stramētitius, a, um qđ ex ſtramento fit.

Strages ſignat cladē, depulſionē, ꝓfligationē, iacturā. Nam antiqui ſterno, & ſtigo in eadem ſignatione accipiebant.

Stragulū genus ueſtis, inqt Aſc. Vlp. Stragulā ueſtē accipit, pro veſtimēto, q iniicitur, quale ē græcorū palliū. ſed Hier. ꝓ veſte muliebri poſuit cū inqt. Stragulatā ueſtē fecit ſibi byſſus, & purpura indumētū eius. Alij accipiunt ꝓ lectorum optorio, vbi & dormiebant antiq & diſcūbebant uario delinimēto figurarum, aut acu picto. Var. Quicqd inſternebāt a ſternendo ſtragulū appellabāt qcqd citra ſternitur. Tibu. Nā neq; tunc plumę nec ſtragula picta ſopores. Et ſtragulas veſtes, aulęa & tapetes intelligimus.

Straton vt ſcribit Suidas. Lāpſacenus phus fuit Theophraſti familiaris & ſucceſſor, quocatus ē phyſicus ꝓp ſpeculationem phyſicæ, præceptor fuit ptolemæi philadelphi, ſcripſit multos libros.

Strangulare trucidare ſueto. Qui cum meridiantem quaſi Britannici æmulum ſtrangularent.

Stranguria difficultas urinę quādo guttatim micturiūt, ab ſτραγγαλέω cōſtringo & τὸ οὖρος vrina, vł ab ſτραγγὸς qđ apud nos guttā ſignat οὐρέω mingo, latine ſubſtillū dr.

Strāgulo, as ſtringēdo gulā neco. Pli. li. vij. Fabius ſenator pictor in lactis hauſtu vno pilo ſtrāgulatus ē.

Strategus, pe. pro. dux exercitus. Plau. in Cur. Nec ſtrategus nec tyrannus quiſquam nec agoranomus.

Stratiotes miles ſtratioticus militaris.

Stratius ſiue ſtratiuus dr militaris. Vnde Iuppiter ſtratius a veteribus coli dicebatur.

Stratiphocles Stratos exercitus, Phoſ. Vir. deos gloria nomen uiri proprium Plau.

Stratagemata aſtutię rei militaris calliditates & uaframenta quibus imperatoris vtuntur in bello, vnde frontinus lib. ſtratagematicon edidit geſta militaria, exēpla, ſiue cōſilia militaria qbus homines ad ſilia facienda ducuntur, ſτρατὸς, n. exercitus ἄγω, duco. Stratia militia exercitus.

Strato nomē ꝓpriū Adonis reguli, q (vt Hie. ſcribit) manu propria ſe volens confodere, ne imminentibus Perſis ludibrio foret quorum fędus Ægyptij regis ſocietate neglexerat, retrahebatur formidine, & gladiū quē arripuerat circūſpectans hoſtium pauidus expectabat aduentus. Quē iamiāq; capiendum vxor intelligens excorſit acinacem de manu, & latus eius tranſuerberauit. Compoſitoq; ex more cadauere ſe moriens ſuperiecit, ne poſt virginalia fędera alterius coitum ſuſtineret.

Strepſicerotes, ſunt capreę habentes cornua rugarum ambitu contorta. Vnde & illis nomen inditum πὰ ſτρέφω verto torqueo καὶ τὰ κέρατα cornua.

Strena munus, qđ datur die feſto hominis boni grā, qualia ſunt, quę paſſim dantur die dnicę natiuitatis, & principio anni noui a numero quo ſignificatur initium mediū & finis venturarū rerū ſimilis cōmodi veluti trena, q ꝓpoſita ſ līa dr ſtrenua vt in lite ſolebant antiqui dicētes ſlitem. Quidā a ſtrenuitate ſtrenam dici putant. Pōpo. Aſſide, ſi qua ventura eſt alia ſtrena ſtrenæ. Suet. de Cali. Et ne ſordidus, fędidusq; imperator eā cōſuetudinis priſcorū liberalitatis gloriā cōſeruaret, ineunte anno dixit ſe per kalēdas Ianuarij ſtrenas recepturū ſtetitq; in veſtibulo ædium kalendarū die ad capiendas ſtipes, quas plenis ante eum manibus, ac ſinu omnis turba ferebat.

Strenuus fortis, celer vigilans, & ad res gerēdas promptus a ſtrena vt quidā putant cui ſtrena dabatur. i. primū. At ſtrenuus miles a ſternendis hoſtibus. Salu. Nā vt quiſq; ſtrenuus ceciderat in bello. Col. lib. viij. Magiſter pecoris acer, durus, ſtrenuus laboris patiētiſſimus alacer atq; audax eē debet. Hinc ſtrenuitas Oui. Priſcaq; ſtrenuitas manſit. Strenua mors dicitur a Curtio quæ cito conficit.

Strepo, pis, pui pitū vnde ſtrepitus, us q ꝓprie pedum ambulantiū manuūq; aliquid percutientiū ſonus eſt. Appellatur & faſtus, & pōpa diuitiarū, quaſi a ſtrepitu comitantium, vt apud Quin. Hic me euocaſſet ſubito trepidū, totoq; fortunæ ſuæ ſtrepitu circūſtetiſſet. Hinc cōponuntur Conſtrepo. Gel. lib. ij. At oīum bonorum, & teſtimonijs, & exemplis conſtrepebat. Circūſtrepo. Augu. lib. iij. cō. Veni Carthaginem, & circūſtrepebat me vndiq; ſartago flagitiorū amorū. Inſtrepo, contra, vel valde ſtrepo aut cū ſtrepitu nolo. Virg. lib. iij. Geor. Poſt valido nitens ſub pondere faginus axis inſtrepat. Aug. li. viij. cō. Oēs ſibimet inuicem quiſqs vt eū nouerat inſtrepuerūt nomē in ſtrepitu cōgratulationis. Interſtrepo. Vir. Digna, ſed argutos interſtrepere anſer olores. Obſtrepo ꝯtra aliquē ſtrepitū facio. Salu. Ad hæc maledicta alia cū adderet obſterpere oēs hoſtem, atqs paricidā vocare. Perſtrepo valde ſtrepo. Teren. in Eu. Foras ſimul proruunt ſe abeunt lauatum, perſtrepunt, ita, vt fit, dni vbi abſunt. Et omnia habent pe. cor.

Strepito as penul. cor. ſæpe ſtrepitum facio. Virgi. libro. i. Georgi. Neſcio qua præter ſolitum dulcedine læti, Inter ſe folijs ſtrepitant.

Strepitus us. Vide paulo ante in dictione ſtrepo.

Strideo ſtrides dui, & Strido dis, di, Virgi. Striduntqs cauminis ſtricturæ chalybum. Et proprie ſtridere dicitur cum funes ſonum faciunt. Idem Stridorqs rudentum, quamuis etiam ad alia transfertur. Horatius in Serui. Stridere ſecreta diuerſos aure ſuſurros. Et in Euangel. legitur ſtridor dentium.

Stridon oppidū in agro Iuſtinopolitano, a quo diuus Hiero. Ortū habuit. Quod a Gothis euerſum Dalmatiæ quōdam, Pannoniæqs confinium fuit.

Stringo is xi, ctum arcto. Pliny. Appræhenſamqs manu ſtringit. Per tranſlationem ſtringere quandoqs pro percutere ponitur. Virgi. libro. x. Atqs animum patriæ ſtrinxit pietatis imago. Quandoq; pro reſfacere, excidere. Idem in Buc. Hic vbi denſas Agricolæ ſtringunt frondes. Quandoqs pro decerpere colligere. Idem libro. ij. Georgico. Sed tamen, & quernas glandes, tunc ſtringere tempus, & lauri baccas. Hinc ſtrictiuæ oliuæ, quæ manu leguntur ad differentiam caducarum. Quandoqs pro radere. Idē li. viij.

Ego ſum

Ego ſum pleno quem flumine cernis ſtringentem ripas. Quandoq; pro vulnerare. Idem in eodem. Hunc primum leuis haſta Themillę ſtrinxerat. Quandoq; pro attenuare, componere: quod ſtringendo fieri ſolet, vt & ſtringere remos. Stringere enſem eſt nudare. Idem lib. xj. Strictum rotat acer Lutagus enſem. Non ꝙ ſtringere nudare ſignificet, ſed quia nō nudantur gladij niſi manubria manibus ſtringantur. Vir. Stat ferri acies mucrone coruſco ſtricta parata neci. Huius compoſita ſunt Aſtringo, quod eſt iuxta ſtringo. Conſtringo ſimul totum ſtringo. Col. lib. vj. Si eodem ſcrobe duas, aut tres arbuſculas voles cōſtituere, curato, ne pariter ſe conſtringant. Diſtringo valde. ſiue diuerſis modis ſtringo. Deſtringo deorſum, aut valde ſtringo excido. Col. lib. v. Iam vero muſcus, qui more compedis crura vitium & vineta comprimit, ſitu q; veterno macerat, ferro deſtringendus, & radendus eſt atq; hoc in ima parte vitis. Extringo, extra ſtringo. Hie. ad Cteſi. Tamen in praeſenti epiſtola hoc breuiter extrinxiſſe ſufficit, ꝙ iuſti appellentur, nō quo omni vitio careant, ſed ex maiore parte vir tutū. Obſtringo. Perſtringo. Præſtringo. Reſtringo. & ſubſtringo. Col. li. ij. Boues cum ab opere diſiunxerit ſubſtrictos confricet, manibuſq; comprimat dorſum.

Strictim aduerbium ſignificat ſingula ſtringendo. Vñ ſtrictim referri dicimus ea quæ cum ſparſa, ac diffuſa eſſent, breuiter & quaſi ſummatim colliguntur.

Stricte ſignificat arcte a quo formant ſtrictius & ſtrictiſſime.

Strictiuę oliuę, quę manu colliguntur, ad drīam caducarum.

Stricturę ꝓprie dicūtur ſcintillę, quę de ferro candenti micant eunteq; cū maſſa malleis tunditur aut ꝙ ſtricte emittunt. i. celeriter aut ꝙ oculos ſuo fulgore perſtringunt. Virgi. lib. viij. Stricturæ chalybum, & fornacibus ignis anhelat. Ser. vero ait. Strictura eſt terra ferri in maſſam coacta, ibiq; ponitur ſtrictura pro ferri maſſis.

Strigones denſarum virū homines, ꝙ in ſe conſtricti atq; arctati ſint.

Strigæ ordines rerum inter ſe iunctim collocatarum a ſtringendo dictæ ꝙ vna ſint ſtrictæ. Striga in fœno dr̃ ordo, quidam & quaſi cōnexio coarctatioq;. Col. lib. ij. de fœno loquens. Tunc demum conuertemus & vtrunq; ſiccatum coarctabimus in ſtrigam, atq; ita manipulos vinciemus. Item longitudo maior latitudine dicitur Striga.

Strigatus ager vocatur, qui per ſtrigas creſcit a ſeptentrione in meridiem.

Strigoſus, a, um, qđ eſt exhauſtus, & macilentū, quaſi ſtringoſus. Cuius corpus ſtringit aut fame, aut macie aut alia virij cā. Vnde iumenta ſtrigoſa dicta ſunt ꝙ corpora eorū reſtricta ſint. Col. li. vij. Quāq; poſſit huic, aliquatenus cōparari, ꝙ progenerat onager niſi & in domitum & ſeruire contumax ſilueſtri more ſtrigoſus patris prȩferret habitū. Et lib. viij. Placide, ac lente pabuletur, vt & largi ſit vberis, & non ſtrigoſiſſimi corporis. Hic etiam male habitus dicitur. Gel. Equum ſtrigoſum & male habitum, ſed equites eius huberrimum, & habitiſſimum viderunt.

Strigmenta, ſordes, quæ ex corporibus raduntur. Vñ ſtrigmēta olei dicimus cęrom ita. i. ſordes olei, quę ex vnctorū athletarū corporibus radunt. Pli. Notū eſt magiſtratus honoris eius octogenis ſeſtertijs ſtrigmenta olei vendidiſſe.

Strigil inſtrumentum proprie e ferro dentatum, a ſtringendo ideſt radendo, quo equos, & id genus iumenta expolire ſolent equiſones e corpore ſordes abradendo. Eo vtebantur veteres ad radendas ſordes corporis ſudoreq; tergendum, pręcipue in balneis, anteꝗ̃ comederent, ex auro, argento ferro. Interdum etiam lapidibus quibuſdam, vt nunc linteis. Perſ. I puer. & ſtrigiles Criſpini ad balnea defer. Quidam ſtrigiles accipiunt, pro pectinibus fricatorijs, quos Indi ex hebeno faciebant. Legimus apud Stra. li. xv. de moribus Indorum. Illos exercitium pręcipue frictionē probare, & maxime ſtrigilibus hebeni leuibus corpora expolire, reges quoq; corpora ſtrigilum perfectione curare. Strigiles etiam ſunt velaria, vnde athletæ poſt laborē ſtringuntur. Pli. de ſpongia. Cinis eius plurimum proficit contra ſcabrices genarum, & quicquid opus diſtringere pſt it, & ſtrigilum vices lintheorumq; affectis corporibus. Alij ſtrigilem accipiunt, pro quodam vaſis genere. Stra. Inde ſtrigilum, & ampullarum artifices mature euaſerant. Plau. in Perſ. Ampullam, ſtrigilem ſcaphium, ſoccos, pallium marſupium habeat. Cice. lib. iiij. de fi. Si ad illā vitam, quę cum virtute degatur, ampulla, aut ſtrigilis accedat. Et in Hiſpania ſtrigiles etiam vocabant auri paruulas maſſas. Ite ſtrigil aluminis genus pumicoſum, & foraminum fiſtulis ſpongię ſimile, rotundumq; natura. Cor. Cel. Medicamentum in aurem, per ſtrigilem inſtillari iubet. Strigiles etiam nunc ſermone vernaculo piſciculi quidam dicunt, quorū frequens fit captura per hyemes. Hanc dictionem. Priſc. a ſtringo, vel a græco Ϲλέγγις deduci exiſtimat.

Strigilecula dimi. a ſtrigil pro vaſe Apule. Strigilis, & gutti ſpeciem graphice deſcribens ſic inquit. Qui magno incepto prædicauit fabricatū ſemet ſibi ampullam quoq; oleariam quam geſtabat lenticulari forma, tereti ambitu, pręſula rotunditate iuxtaq; honeſtam ſtrigileculam, recta faſtigatione, clauſule flexa tribulo liculæ, vt & ipſa in manu capulo moraretur, & ſudor ex ea riuulo laberetur.

Strigium veſtis hiſpanica. Plau. Nudus eſt iurat ſe tribulo ſtrigium oppigneraſſe.

Strix, ſtrigis, auis quædam nocturna, & importuna a ſtridendo dicta. Luc. lib. vj. Quod trepidus bubo, ꝙ ſtrix nocturna queruntur. Aggreditur pueros nutricis egentes, & ex illorum corpuſculis vitalem ſanguinem abſorbet. A cuius auis nocumento ſtriges appellamus mulieres puellulos faſcinantes ſuo contactu, & lactis munerumq; oblatione. Sere. Prætetea, ſi forte premit ſtrix atra puellos. Virosa ſmulgens exertis vbera labris. Striges etiā ſunt olera vilia vt apud Plau. in Pſeu. Hei hoies cœnas ſibi coquunt, cum cōdiunt non cōdimentis ꝓdiunt ſed ſtrigibus. Iuue. Et ſonat vnctis ſtrigibus. Legitur & ſtrigilibus.

Striæ, & ſtriaturæ ſunt, quaſi canaliculæ & ſulci qbus qđdam colūnarum genus excauatur. Vic. lib. iij. Colūnarum ſtrię faciēde ſunt. xxiiij. Ita excauatę. vt norma in cauo ſtrię cum fuerit contecta, circūacta anconibus ſtriarum dextra ac ſiniſtra tangat acumen. Hinc ſtriatas columnas, dicimus quę ſtrijs diſtinctæ ſunt.

Striare ſignificat ſtrias in columnas. i. canaliculas facere. Vic. lib. iiij. Columnas ſtriari xx. ſtrijs oportet. Striare etiam videntur boues cum peracto aut non peracto priore verſu, alius initur. Hoc aūt fit dum boues adhuc in priore verſu anhelant non conuenit.

Striatus, a, um qđ eſt ſtrijs diſtinctū. Pli. li. xxj. Candor eius, eximius folijs foris ſtriatis ſtriatas frontē appellat. Apul. rugoſam contractam qualis ex triſtitia eſſe ſolet, quę & caperata frons dicitur in qua rugæ inſtar ſtriarum.

Striatura vocatur deſcriptio ſtriarum, vt apud Victru.

Strimon fluuius Thraciæ, Vñ fit ſtrimonius, a, us. Vir. li. j. Ge. Strimonięq; grues & amaris intyba fibris. De primitiuo idem. Rupe ſub aduerſa deſerti ad ſtrimonis vndam.

Strobylus nucleus pineus. Iuriſcon. titulo, de verbo. ſignifi. ſcribit integros ſtrobylos de pinu digni appellatione contineri. Similiter, & arbores nucleos pineos ferentes ſtrobyli dicuntur, apud Dioſco. & Galenum. Dictus ſtrobilus quaſi ſapidus.

Strophas adis, latine conuerſio, vertigo.

Strophus a gręcis dicit̃ ſacculi funiculus a ſtrepho verto ꝙ circūquaq; vertat̃. Item ſtrophus qđ ſacerdotes hñt in capite pro inſigni. Quidam coronā eſſe dñt aut qđ pro corona inſigne in caput imponit̃, quale ſit ſtrophium.

Strophe res nugales & inanes. Mar. Nihil ſtropharum eſt iam ſalarium dandum eſt. Aliqñ dicit̃ acumen ſubtilitas ab Ϲϕοφη cōuerſio. Hiero. contra Ruf. Vis ſcire totas argutiarum tuarum ſtrophas vulpecularum inſidias.

Strophos, dolor inteſtinorum, quos tormines latini vocant.

Strophius proprium nomen phocenſis regis.

Strophium, faſcia pectoralis quæ virginalem tumorẽ papillarũ cohibet. Catul. Non tereti ſtrophio lactentis uincta papillas. Turpil. Me miſeram ꝙ inter uias epiſtola excidit mihi infœlix inter tunicula ac ſtrophium collocatã. Anti qui ſtrophia coronas tenuiores dixerunt ab inſigni qđ imponebaẽ capitibus ſacerdotũ qđ hoc ἀπὸ τοῦ ϛρωφεῖν eſt a vertendo. Pli.li.xxj. Tenuioribus vtebanẽ antiqui coronis ſtrophia appellantes. Et ſtrophion græce vocatur qđ latine ſtroppus. Id autem inſigne capitis ſacerdotale eſt. Quidam coronam eſſe dicunt. Idon apud faliſcos. Feſtus fuit nõie ſtroppearia, quaſi ſtrophiaria qa coronati ãbulabant. Noſtri vernacula lingua adhuc ſtroppũ vulgo vocitant qđ in vſu vitilũ eſt, & coronamenti ruſticani vices repreſentat. Hinc pro vinculis ſtrophia poni ſolent. Apul.li. vlti. Nauis abſoluta ſtrophiis anchoralibus.

Strophades ſunt duæ inſulę in mari Ionio, quas antea Plotæ vocabant. Virgi. Accipiunt ſtrophades graio ſunt nomine dictæ inſulæ Ionio in magno. Dictę ſtrophades ab ϛροφῆ conuerſio.

Strongylos, & gyle, es pe.cor. Inſula in mari Ægeo, vna ex Æolijs ſic dicta, quia ſit rotunda & globoſa quod ſtrogylon græce deſignat. Hæc, vt Pli.li.iiij. ſcribit vinearum fertilis eſt, cuius ambitus patet.lxxv.mil.paſ. Ea nunc Naxos, ſed antea Dia vocata. Syl.lib.xiiij. Mille Agatina dedi perflataqꝫ Strongylos hauſtris.

Stroma ſtromatis omne, qđ ſterniẽ, a quo fit periſtroma. Stromata etiam dicuntur commentaria ſcientię varietates. Vnde origenes ſtromatum libros compoſuit. Stromateus varietas tanq̃ opus varietate contextum.

Struo is xi ctus ordino, ſeu ordinate apto. Liui.li.j. Poſtq̃ ſtructi, vtrinqꝫ ſtabant, cum paucis procerum, in medium duces prodeunt. Compoſita huius verbi ſunt. Aſtruo, conſtruo, deſtruo, extruo, inſtruo, obſtruo, preſtruo ſubſtruo, & ſuperſtruo, quę ſm vim prepoſitionũ ſignificãt. Hier.ad Terenti.i. Hinc valles ſubſtructionibus opplẽdo. Cypri. Ad certamẽ animus ante preſtruiẽ qñ ſe aduerſarius confiteẽ.

Structilis, & hoc ſtructile, pe.cor. vt ſtructiles columnę, quę non ſunt ex vno lapide ſed ex multis.

Structor qui aliqđ ordinat. Ponitur & procellario, qui inſtruendæ menſæ, & ciborum curã habet, a ſtruendo ideſt ordinãdo, & cõponendo qui ex arte ſtructoria altilia ſecat in cõuiuio. Mar. Et quę non egeant ferro ſtructoris oſellę. Qui vero cõuiuij princeps eſt, architiclinus vocatur.

Structura ædificium, ſiue compoſitio, & ordinatio. Colu. lib.j. Igitur ad ſtructuræ cum primum ſtatim fundamenta iaciuntur euitandum eſt.

Strues, a ſtruo proprie lignorum congeries eſt. Et ſtrues dicitur genus libi, quod addebatur in ſacris. Ouid.lib.j. Faſ. Hæc adolet flammis cum ſtrue farra ſuis.

Struma tumor, vel morbus qui a ſcrophis, quæ id morbi patiunẽ. Scrophula dr̃, in quo ſubtus cõcretę quędã, & pure, & ſanguine quaſi glandulæ oriunẽ. Inde ſtrumoſi dr̃ qui id vitiũ patiunẽ. At Cor. Cel. ſcribit Strumas extantia quędã in tergo. Gibbus vero in pectore. Alii ſtrumã vitiũ gutturis eſſe putant. Catul. in opprobriũ dixit. Sella in curuli ſtruma Nonius ſedet. Inde ſtrumoſus. Iuue. Nec pretextatũ rapuit Nero loripedẽ, vel ſtrumoſum atqꝫ vtero pariter, gibboqꝫ tumentẽ. Pli.li.xj. Guttur homini tantũ & ſuibus intumeſcunt aquarũ, quę potanẽ plerũqꝫ vitio, pro qđ quædam tubera ſpongioſa per corpus aliqñ inſperſa ſcrophulæ dñr quæ et ſub ſtrumę appellatione cõtinenẽ, vt rectius ſtrumulę, qſi pue ſtrumę q̃ ſcruphulę noĩenẽ.

Struthius, & pro fœ. Struthio, auis eſt, corpore grandis grauis. Hiero. in Iob. Penna ſtruthionis ſimilis eſt pennę herodij & accipitris. A q̃ ſtruthius genus herbæ q̃ nos radiculam dicimus a paſſeris vocabo Theophra.li.ix. folium habet quale ſtruthos quo lintea candorẽ capiunt.

Strutheus, membrum virile a priſcis dicitur a ſalacitate paſſeris qui græce ϛρουθὸς dicitur.

Struthea Pli.li.xv. de cidonijs. Minora ex eodem genere ſtrutea odoratius vibrant ſerotino prouentu.

Struthio camelus, maxima auium eſt, ſi tamen auis eſt dicenda, cum pennas dumtaxat habeat, vt adiuuent ad curſum, cętero volucris nõ ſit nec a terra tollatur. Vngulas habet ceruinis ſimiles biſulcas comprẽhendendis lapidibus vtiles, quos in fuga contra inſequentes pedibus ingerit. Concoquit quęcunqꝫ deuorat, ſine aliquo delectu. Mira in eo ſtoliditas. Etenim in tanta corporis altitudine ſi colla frutice occultauerit latere ſe putat. Oua eius in precio ſunt, propter amplitudinem, & pennę quia galeas varijs coloribus infectę adornant.

Struices, omnium rerum extructiones. Plau. in Mene. Tantas ſtruices concinnat patinarias.

Studium eſt vehemens applicatio animi ad aliquid peragẽdum. Accipitur qñqꝫ pro exercitatione, vt cũ dicimus ſtudia litterarũ. Colu. Et ne ſingula perſequar ei ſtudio, quod quiſqꝫ agere velit, conſultiſſimũ rectorem adhibeat.i. exercitio, vel operi, vel arti. Quandoqꝫ pro diligentia. Qñqꝫ pro fauore ſeu amore. Sal. D. Syllanũ certe ſcio, quæ dixerit, ſtudio reip. Dixiſſe. Quandoqꝫ pro voluntate, vt Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

Studioſus, modo aſſiduum, ac perſeuerantem ſignificat. Cice. ad Heren. Ideoqꝫ bonis viris & ſtudioſus amicus erat. Modo cupidum & alicui rei debitum, atqꝫ addictum, vt ſtudioſus laudis, ideſt cupidus, & ſtudioſus cęſaris.i. amator, vel beniuolus. Cice. Cecinnæ. Viri ſunt optimi, & tui ſtudioſi, & mei neceſſarij. Hinc fit. Perſtudioſus. Idem in Cato. A tributo litteris græcis, quarum conſtat cum perſtudioſum fuiſſe in ſenectute.

Studeo es. dui, itum, ſtudiũ adhibeo, do operam alicui rei. Cęſar cõ.j. Cupiditate regni adductus nouis rebus ſtudebat.i. vacabat, conſtruiẽ etiam, cum ablatiuo mediante in vel & accuſatiuo p̃ſertim ſi aliqđ ſtudioſius legimus. Titi. in pſal. Ferentinatis populus greca ſtudet. Plau. in mili. Minus has res ſtudeant. Ci. pro reditu ſuo cũ vero lr̃as ſtudere incipit. Et ſtudere eſt amare, ſiue fauere. Sal. Neqꝫ ſtudere neqꝫ odiſſe, ſed minime iraſci decet. Oui.li.ix.me. Cui ſtudeat deus omnis hẽ. Item Enin. Cic.lib.j. offi. Quoꝝ vero patres, aut maiores aliqua gloria p̃ſtiterunt, hi ſtudent plerunqꝫ in eodem genere laudis excellere. Lac.lib.iij. duo ſignificata eius cõprẽhendit. Qui ſapientiæ ſtudet, vnqꝫ nõdum ſapit, ſed ut ſapere poſſit ſtudet.

Stupa linum uile quod lini cortici proximum eſt, ut inquit Pli. ab greco ϛυππεῖον, qđ ſtupam ſignificat, uel a ſtipando, ꝙ ea ſtipentur naues. Hinc Stupeus, a, um. Vir. Subijciunt lapſus, & ſtupea uincula collo.

Stuparius a um, qđ ad ſtupam pertinet, ut ſtuparius malleus quo lina tunduntur.

Stuprũ eſt coitus lege uetitus, qui duplex eſt. Vnus cũ nupta qđ adulterũ dr̃ aut cũ puero, aut cũ ſanguine cõiunctis, ſiue ſacris uirginibus aut cũ uis affertẽ cuilibet pſonę, etiaꝫ ſi ancilla ſit. Aliqñ ſtuprũ ponit pro turpitudine. Neuius Perire malunt ibidẽ, q̃ cũ ſtupro redire ad ſuos populares. Enni. Fede ſtupreqꝫ caſtigor quotidie turpiter.

Stupro, as uitio ſtupro. Plau. in Aul. Is adoleſcẽtis illius eſt auũculus, qui illã ſtuprauit noctu cęteris uigilijs. Ci.li.iiij. ad Heren. Qui uiolaſſet ingenuã matrem conſtupraſſet.

Stupeo, es pui, ſignificat quodammodo ſenſum rerum nõ habere. Perſius. Sed ſtupet hic uitio.i. inſanus eſt factus uitijs. Iungitur & cum accuſatiuo. Cice. de fi. bo. Hæc cum loqueris uarrones ſtupemus. Huius compoſita ſunt. Obſtupeo & Subſtupeo a quibus Stupeſco obſtupeſco, ſtupefacio obſtupefacio, ſtupeſio & obſtupeſio.

Stupor, eſt alienatio, quædam ſenſuum, ꝙ ſcilicet ſenſus cõſtipentur. Et eſt admirationis ſpecies ex magnitudine miraculi proueniens ita ut etiam impediatur inueſtigationẽ cauſę miraculi apparentis. Stupidus quandoqꝫ pro ſtupefacto, qñqꝫ pro inſenſato accipitur. Vnde ſtupefacta ſiue ſtupida dicuntur qñ, uel parum uel nullum habent ſenſum.

Stultus, imprudens, improuidus, affectibus obnoxius. Ci. in Parad.

ſa Parad. oēs ſtultos inſanire. Hor. Stultus & inſanos. Nā & multi nō inſipiētes aliqñ ſtulte aliquid vel agũt, vel loquũtur. Fatuus plene inſipiens q ſale caret. A fra. Ego ſtultum me exiſtimo, fatuũ eſſe non opinor. Inſanus q abiecta rōne, cuȝ furore, & impetu omnia facit. Rudis qui nunq̃ didicit. Stolidus ſenſibus, imperfectus inter ſtultũ, & inſipientē hoc intereſſe putat Aug. li. ſpeculi peccatoris, cũ ait oīs ſtultus eſt inſipiēs, inſipiens.n. dicitur quaſi nō ſapiens. Multi.n. manēt qui ſapientes nō ſunt tamē ſtulti non ſunt. Multi iuſti ſunt, & multi iuſti nō ſunt & tamē iniqui nō ſunt. Vis noſcere quis ſit inſipiens & quis ſtultus. Ego reſpondeo inſipiens eſt qui ſe a gaudijs paradiſi per grinũ eſſe non cōſiderat & ſe exules, in hoc exilio nō attendit. ſtultus ē qui licet iſta cognouerit liberari tñ a mũdi miſeria nō intendit. Vnde ē illud in pſ. Simul inſipiēs & ſtultus peribũt. Stultitia eſt in factis dictiſq; per ignorātiam recti ac bōi erratio inq̃t Lac. li. v. Aug. aũt li. de libe. ar. Sic ſtultitiam diffinit ꝙ ſit rerũ appetendarum & uitãdarum non quælibet ſed uitioſa ignorantia.

Stultitia, quattuor modis dignoſcit̃. Aut cũ non uenerit in mentē, qđ oportet. Aut ſi uenerit, nō tenere aut bonũ cōſilium non admittere, aut malũ admittere, hinc Heſiodus econuerſo. Optimus ille quidē, q per ſeſe oīa noſcens Præceptor ſuus ipſe ſibi meliora peregit. Rurſus & ille bonus monitus, qui recta ſequet̃. Qui non ipſe ſapit, neq; credit recta moneti. Hic nullam in partem vtilis eſt.

Stypticus, idem, qđ ſtrictus, ab στύφω obturo, ſtringo.

Styrma eſt ſpiſſamentum & domitura unguenti vt inquit Dioſcorides.

Stymphalus lacus in Arcadia, in cuius ripis erat ſtymphalum oppidũ. Oui. lib. ij. Fa. Teſtis erit Pholoe teſtes ſtymphalides undæ. A ſtymphalo lacu ſtymphalides aues appellatæ ſunt tantæ magnitudinis, ut ſolis radios obũbrare dicerentur omnem Arcadiam deuaſtantes. Hier. cerberum & ſtymphalidas narrant fabulæ poetarum a Stymphalo oppido ſit.

Stymphalius, a, um, & Stymphalis, idis. Hie. contra Ioui. Ariſtoclides Orcomeni tyrannus adamauit virginē ſtymphalidem, quæ cum patre occiſo ad templum Dianæ cōfugiſſet, & ſimulachrum eius teneret, nec ui poſſet auelli, in eodem loco confoſſa eſt. Ob cuius necem tanto omnis Arcadia dolore commota eſt, vt bellum publice ſumeret, & necem uirginis ulciſceretur.

Styx, gis, ge. fœ. proprie mœſtitiā deſignat, στυγνὸς enim triſtis dr̃ στυγνάζω mœreo, vel dicit̃ ab στυγέω timeo odi, ꝙ terrori omnibus ſit. Vir. Stygiāq; paludem, dij cuius iurare, timēt & fallere numē. Fingit̃ a poētis ꝙ ſit infernalis palus cũ ſit fons in Arcadia exitioſus animalibus cuius aqua illico necat̃ ex nimio frigore, utpote cum perfluens ipſa ſtatim lapideſcit. Tradũt hac aq̃ æs, ferrũ erodi. & oīa vaſa in ea miſſa frāgi ꝓter cornea. Eſt & alia palus ī ægypto iuxta Mēphim quā veteres ſtyga vocauere. Pli. Tres ſtygas vr̄ nouiſſe Arcadicā ad nonacrim, Archaicā ad pheneũ vrbē theſſalicas, & ad peneum amnē de qua Vir. Et Sene. Hinc ſtygius, a, um, Senec. Hic ſæuus vmbras territat ſtygius canis Ariſtophanes autem in ea comedia quę βάτραχος ἐγγράφεται ἐντεῦθεν αὐλῶν τί σοι περίεισι πνοὴ ἔπειτ᾽ ὄψει φῶς κάλλιστον ὥσπερ ἐνθάδε καὶ μυρρινῶνας καὶ θιάσους εὐδαίμονας ἀνδρῶν γυναικῶν καὶ κρότον χειρῶν πολύν. Nã ſtyx proxima eſt elyſio.

S ante U

Suauis dulcis, a quo ſuauitas, & ſuauitudo, pro dulcedine. Plau. Suauitudo mea. Quorũ cōtraria ſunt Inſuauis, auſterus aſper. Inſuauitas inſuauitudo. Aduerbia ſuauiter, inſuauiter ſuaue, & inſuaue. Virgi. Et ſuaue rubens hiacinthus.

Suadeo, es, ſi, ſum, ꝑm naturam biſyllabum eſt licet multi triſyllabus putent. Qđ & ſi inueniat̃ ſolutio dicenda eſt, a ſuaue, & do pro dico, compoſitum eſſe quidā arbitrant̃, hoc ē ſuaue dico. Eſt.n. ſuadere accōmodatis, & ſuauibus verbis aliquē in opinionē nr̃am inducere hoc eſt hortari aliquē ad id quod intendimus. Cuius cōtrarium ē diſſuadere. De perſuadeo ſupra habitum eſt.

Suadela pe. pro. ſuaſio dicitur.

Suaſorius a, um qđ ad ſuadendum pertinet vt ſuaſorium munus. ideſt officium ſuadendi. Et pars deliberatiua a rhetoricis ſuaſoria dicitur.

Suaſum color ex ſtillicidio fumoſo in veſtimento albo. Sunt & q oēm colorem ſuaſum velint appellari, ꝙ quaſi perſuadatur in alium colorem tranſire.

Suauium, quod & ſauium dicitur per diminutionē, v voluptas dicitur. Teren. O thais meum ſuauium.

Suauior, aris, & ſauior ſignificat cum voluptate, aut prægaudio oſculor. Catul. Ad veranius. Lucidum os oculoſq; ſuauiabor. De hoc etiam in Diſſauior.

Suapte ſua ipſius natura. Et ſuopte ſuo ipſius, ſicut me opte meo ipſius. Ci. li. j. Tuſ. Terrena, & humida ſuopte nutu, & ſuo pōdere ad pares angulos in terrā & in mare ferunt̃.

Sub præpoſitio, & ſeparatur, & componitur. Separata. Aliqñ denotat tp̃s & actō iungitur, ſignãtq; circa, vel per. Vir. Sub lucem exportant calathis. i. per lucem, ſeu adueniente luce. Aliquando ponitur pro in, vt ſub idem tempus, ſub eandem horam. i. in eodem tp̃e, in eadem hora, q̃q̃ & per idem tempus, & per eandem hora, vel circa idem tempus & circa eandem horam exponi poſſit. Liui. Vtrinq; legati fere ſub idem tempus ad res repetēdas miſſi. Sue. de Aug. Sub horam pugnæ tam arcto repēte ſomno deuictus, vt ad dandum ſignum ab amicis excitaretur. Aliquando pro ſtatim poſt, vt ſub hæc verba. Cice. Planco. Sub eas autem redditæ ſunt. Aliquando ſignificat ad locum, & pro ante ſumitur. Virgi. Poſteſq; ſub ipſos nituntur gradibus. Aliquando in loco, & pro ſubter capitur, conſtruiturq; cum ablatiuo. Idem lib. viij. Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. Item cũ ablatiuo accipitur pro in, vt apud eũdem. Namq; ſubingenti luſtro dum ſingula templo. Item prope vt quo deide ſub ipſo ecce volat. Item ſignificat cũ, vt ſub ſarcinis. i. cum ſarcinis. Compoſita etiam plerũq; localem ſignificationem retinet, quæ illi propria eſt, vt ſubeo ſuppono. i. ſubter. Interdum ſignificat infra, vt cuiuſdamq; remulcens ſubiecit pauitantem vtero ſyluaſq; petiuit. Interdum diminutionem, vt ſubdubito ſubiraſcor. i. aliquantulum. Eſt enim, vt Dona. inquit temperamentum plenæ pronunciationis. Interdum ſignificat ſupra, vt corpora ſaltu ſubijciunt in equos. i. ſupra iaciunt. Interdum proſpere, vt ſuccedit. Interduȝ poſt vel q̃primum, vt ſubſequor. Interdum contra, vel prope, vt ſubſiſto. Cæſar. Audacius ſubſiſtere, nonnunq̃; & nouiſſimo agmine prælio noſtros laceſſere. Interdũ prudenter, ſeu diligenter, vt ſubſeruio. Interdum in promptu, vt quomodo ratio nō ſubeſt. Interdum latenter, vt ſuppilo. Interdum ſenſim, vt ſurrepo. Interdum adhuc. Liui. Tanq̃; ſpes ſubeſſet. Componitur autem fere, cum omnibus litteris. A, ſubaro. B, vt ſubbibo. C, vt ſuccido. D, vt ſubdo. E vt ſubeo. F, vt ſuffero. G, vt ſuggero. H, vt ſubhaſto. I, vt ſubiungo. L, vt ſubleuo. M, vt ſubmoueo. N, vt ſubnecto. O, vt ſuborior. P, vt ſuppono. R, vt ſubripio. S, vt ſubſanno. T, vt ſubtraho. V, vt ſubuenio. Sed quotiens ſubiungitur vocalibus vel b, d, h, l, n, ſ t remanet b integra, in alijs mutatur b, in literam ſequentem ſubrideo, ſubrogo, ſubruo. Suſtineo vero ſuſpiro ſuſpicor ſuſpicio, ſuſtuli ſuſtollo, & huiuſmodi ſine b, ſcribenda ſunt, quia non a ſub ſed a ſuſum, ſiue ſurſum compoſita ſunt.

Subæratus aurũ a ſub ęs, ęris, aurũ, qđ hēt ęs ſubtus. Perſi. Ne qua ſuberato mendoſum tinniat auro.

Subalpini populi qui ſunt ſub alpibus.

Sub corona venundari captiui dicebantur, quia coronati vendebantur.

Subiugum dicebantur hoſtes miſſi eſſe, quia duabus haſtis in terra defixis, tertiaq; ſuperligata inermes ſub ea

grain ſtre cogebantur.
Sub manu vulgaris locutio, & ſignificat ſtatim, tpiſq; mo mentũ, quaſi de manu in manũ. Sen.lib.x. Ep.ad Lucil. Cõſiliũ naſci ſub die dẽt, & hoc quoq; tardũ ẽ nimis ſub m anu quoq; qð aiũt ꝯſiliũ naſcat. Sueto.de Aug. Et quo celerius, ac ſub manu annũciari, cognoſciq; poſſet qð in prouincia quaq; gereret, iuuenes primo modicis interual lis, ꝑ militaris vias dehinc vehicula diſpoſuit.
Sub vitem haſtas iacere dicebatur ueles, cum ſub manum ſurſum haſtã mittebat. Sub uitẽ prẽliari milites dicebant cum ſub vinea militari pugnabant. Sub uineã iacere cum adſtantibus cẽturionibus ſudes iacere cogebantur.
Subactus, a, um, Vide in dictione ſubigo.
Subagito, as ſignificat ineo. Plau. Dum ille meretricẽ ſuba gitat ego quieſco.
Subaquaneus, a, ũ, qð ſub aq̃ manet, vt ſcopul' ſubaq̃ne'.
Subalaris. & hoc re, qð ſub alis ẽ. Vñ ſcribit Lãprid. Helio gab. ſolitũ fuiſſe in accubitis habere plumas ſubalares.
Subcerniculũ farina ꝑ cribrũ, qð fit e ſetis equorum quem admodum excuſſoriũ, & pollinariũ fit e lino. Excuſſoria cribra ſunt, qbus furfur excutit. Pollinaria quibus pollin hoc eſt farina ignobilior ad panẽ ſecũdariũ, q eſt groſſus, tenuiora ſunt accõmodata flori farine.
Subcineridus, a, um, quod ſub cinere coquitur. Vnde ſub cineritium panem legimus.
Subcoacta mollior pellis dr̃ vtpote alijs pellib' ſubiũcta.
Subdo, is, ſuppono, ſubijcio. Cato de re ru. Ignem ſubdi to, vbi bullabit uinũ ignem ſubducito, & ſubdere ſubiũ gere. Quin. His dictis, & alia ſubdidit.
Subditus, q alicuius imperio ſubiectus eſt, ſubditũ ẽt pũ dicimus ſuppoſitũ hoc eſt ſublatũ ab ea muliere, quę pe perit, & alteri appoſitũ. Itẽ apud iuriſconſultos ſubditum teſtamentũ dr̃, cũ uero teſtamẽto occultato, aliud dã fuit appoſitum. Subditus iudex, qui loco mortui datur.
Subditiuus, a, um, q ſubditus ẽ. Plau. in Amp. Subditiuus eccum exit foras.
Subdititius, ſuppoſititius, vnde a Plau. Iuppiter dictus eſt ſubdititius Amp. Sue. Non mõ verſus cenſoria quędam virgula notare & libros, qui falſo viderẽtur inſcripti, tãq; ſubdititios ſummouere familia permiſerint ſibi.
Subdolus pe.cor. occulte decipiens.
Sub dio aliqd eſſe dicimus, qð nõ ẽ ſub tecto ſed in nudo & ſub cœlo. Alr dr̃ ſub Ioue. ab eo, ꝙ gręci Iouẽ τὸν δία dñt. Hora. lib. j. Car. Vitãq; ſub dio, & trepidus agat, hinc ſubdialia pauimẽta, & ſubdiales deambulationes. quas Vic. græco vocabulo vocat hypetras.
Subdiale, qð ſub dio ꝑmanet. i. ſubaere. Pli. Illa ſup terram ex ſubdialibus petris cędit. Hęc ex obrutis. Subdialia paui menta a grecis primo inuẽta qbus cõgerent domus ex tũſa teſta, & pedali craſſitudie ſiſtucata. Terrariũ nũc appellat.
Subduco is, pen. pro. ſubter duco. Interdũ ſubtraho. Cato. Ignem ſubdito vbi bullabit vinũ ignem ſubducito. Sunt enim contraria ſubdo, & ſubduco. Iuue. Et nos ergo ma num ferulę ſubduximus. Interdũ ſurripio. Vir. Et ſuccus pecori: & lac ſubducit agnis. Interdum ſurſum duco, leuo extollo. Idẽ. Qua ſe ſubducere colles: Incipiunt. Hinc ſub ducere naues dicimus in terram trahere, ꝙ terra, marial tior ſit ſicut ecõtrario deducere in mare e terra ducere. Idẽ. Quaſſatam ventis liceat ſubducere claſſem. Plau. in Caſ. Ibo intro, vt ſubducam nauim rurſum in puluinarium. Interdum ſubducere, cum hoc nomine ratio ſignificat cõ putare, calculare. Cicer. Lentulo. Rationibuſq; ſubductis ſummam feci cogitationem mearum. Plau. in Cap. Sub ducam ratiũculam q̃tillũ argentum mihi apud trapezitã ſiet. Et ſubducere ẽ furtim ſubtrahere. Idem in Cur. Propi no magnum poculum, ille bibit caput ponit cum dor miſcit, ego ei ſubduco annulum. Sal. Præterea ex grega rijs militibus quẽq; armatus in prima acie ſubducit. ideſt extrahit, & alibi locat.
Subeo, is, iui, vel ſubij, itum, ingredior, Cęſar. cõ. j. Qui in tra annos. xiiij. tectũ nõ ſubijſſent. Lac. ſiue virtutes iter ras uitia ſua ſponte decedẽt, ſiue uitia eximas virtutes vl tro ſubibunt. Paſſiuũ protulit Iuue. Qð ſi ſubeuntur Pro ſpera caſtra. Et ſubire eſt ſuſcipere. aut pati, vt ſubeo peri culum, ſubeo crucem mortem. Cic. lib. iij. offi. Qui retinẽ di officij cauſa cruciatus ſubierit vltro. Itẽ ſuccreſcere. Vir. Ne ſubeant herbę, neu puluere uicta fatiſcat. Itẽ in memo riam uenire. Et modo cum datiuo, modo cum accuſatiuo conſtruitur, vt ſubijt mihi. Cur. Sera peniten tia ſubijt re gem. i. in mentem, uel in memoriam uenit. Itẽ ſubdere, ſupponere. Vir. lib. x. Æneas ſubijt mucronẽ ipſumq; mo rando ſuſtinuit. Item extolli. Pli. Sed hi rationes afferũt, ꝙ leuiſſima ſit imbriũ ciſtern rus aqua, vt quæ ſubire po tuerit, & pendere in aerem. Idem. Nec leuitatis in pluuia aqua argumẽtum eſt ſubijſſe eam in cœlum cũ ẽt lapides ſubijſſe appareat. Item ſuccedere. Var. in quarum locum ſubierunt inquilinæ impietas, perfidia impudicitia. Item reſpõdere, ſeu reſiſtere. Cice. in Ver. Diuinatiõe poteris ne orõne eius ſubire. Itẽ aggredi. Hie. Nũc depræcor Deſideri clariſſime, qa me tñ opus ſubire feciſti. Itẽ ſcandere. Pli. li. iiij. Hemi excelſitas ſex. M. Paſ. ſubitur.
Subfibulum. Vide in dictione Fibula.
Subhaſtare, eſt ſub haſta mittere, hoc eſt, per auctionẽ uen dere. Haſta enim erat uirga, quę dabatur, cum poteſtas ali cui daretur de aliqua merce.
Subigo is, pe.cor. ſigni. cogo. Sal. Ambitio multos morta les falſos fieri ſubegit. Qñq; ſubigere ẽ ſubijcere domare. Idẽ. Poſtea uero, q̃ in Aſia Cyrus in Gręcia Lacedemonij, & Athenienſes cœpere urbes. atq; natiões ſubegere. Qñq; ſummittere. vt ſubige ſub arbore pecus. Qñq; acuere. Vir. li. vij. Pars leues clypeos, & ſpicula lucida tergunt. A ruina pingui, ſubiguntq; in cote ſecures. Qñq; attrectare, agitare. Cato. Farinã in mortariũ indito, aquã paulatim addito, ſubigitoq; pulchre. Qñq; bñ arare, bene colere. Vir. Ante Iouem nulli ſubigebant arua coloni. Col. lib. ij. Sequitur, vt tempora quoq; ſubigendi arui præcipiamus. Cice. Per tranſlationem lib. iij. de Ora. Pro exercere poſuit. Subacto mihi ingenio opus eſt vt agro non ſemel arato: ſed noua to, & iterato. Qñq; ſuffodere. Vir. li. ij. Geor. Tñ hęc quo q; ſi quis inſerat, aut ſcrobibus mandet mutata ſubactis. Qñq; ſubagitare. Cice. Gallam ſubigo. Quandoq; ſurſus agere. Et tũc a ſus, qð ſignificat ſurſum componit. Virgi. li. j. Geor. Non aliter, q̃ qui aduerſo uix flumine lembus remigijs ſubigit. A ſubigo fit aliud compoſitum. Pro ſubi go. de quo ſupra.
Subijcio is pe. cor. ſuppono. Vir. Et ramea coſtis ſubiciunt fragmenta. Et illud ſubijcientibus prunas inſultat leuita Chriſti. Aliquando ſubigo. Cice. Tot ſibi populis repen te ſubiectis. Aliquando ſurſum iacio. Vir. Et corpora ſal tu ſubijciunt in equos.
Subices pe. corre. dicuntur ſubiecti. Ennius. Ergo deum ſub limis ſubices humidus, vnde oritur imber ſonitu ſæuo, & ſtrepitu.
Subiecto, as, ſæpe ſubijcio. Virgil. Nigramq; alte ſubiectat arenam.
Subiacto, as. ſæpe in altum iacto, quod fit cum in areis fru menta, a paleis ſecernuntur. Varro. His tritis oportet e ter ra ſubiactari vannis, aut uentilabris, cum uentus ſpirat le nis. Ita fit, vt quod leuiſſimum eſt in ea atq; appellat acus euannetur foras, ac frumentum, quod eſt ponderoſum, purum veniat.
Subitus, a, um, a, ſubeo is idem, quod repẽtinus. Vir. Tum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus Orion. Hinc ſubito ad uerbium. Mar. Nam ſubito collapſa ruit.
Subitarius, a, um, repentinus, ſiue extemporalis ſumatur. Gel. Quid ſibi vellet ſubitaria dictio. Apul. lib. de deo So cratis. Experimini an idem ſim repentinus, qui præpara tus. Si qui tamen ueſtrum nondum ſubitaria iſta noſtra cognoſcitis, q̃ ſcilicet audietis pari labore. quo ſcribimus venia propenſiore quã legimus.

Subitaneus,

Subitaneus,a,um,eo modo dicit̃ quo ſubitarius, vt ſubitaneas mors.

Subitatus,a,um,quod eſt ſubito mutatum. Cypria.ad Corneliũ. ſteterunt fortes, & ipſo dolore penitentiæ facti ad prælium fortiores, vt appareat nuper ſubitatos eſſe, & nouæ,atq; inſuetæ rei pauore trepidaſſe.

Subinde,cũ accentu in añpe. Si Priſciano credimus ſignifi. deinde, vel ſtatim poſt. Hor. Si recte dicet primũ gaudere ſubinde. Præceptũ auriculis hoc inſtillare memẽto. Liui. Vno,alteroq; ſubinde ictu ventrẽ atq; inguina hauſit. Interdũ ſignat frequẽter,ſiue vt ꝓprie dicĩ idẽtidem hoc eſt crebro cũ quodã interuallo. Sue.in Tib. Leua natura,ne in puero quidẽ latuit, q; Theodorus Gadareus & ꝑſpexiſſe primus ſagaciter & aſſimilaſſe aptiſſime viſus eſt ſubide in obiurgando appellans eũ lutum ſanguine maceratus.

Subiugũ dicebant̃ hoſtes eſſe,qa duabus haſtis i terra defixis tertiaq; ſup ligata inermes ſub ea tranſire cogebantur.

Subiugus,a,um,pe.cor.qui ſubiugo mittitur. Apule.li.vij. Met. Nã protinus vxor eius auara quidem nequiſſimaq; molæ machinariæ ſubiugum me dedit.

Subiugo,as,pe.cor.debello, & imperio meo ſubijcio quaſi ſub iugo pono. Lac.li.iij. Totũ hoĩem alienę ditioni ſubiuga

Subiugalis ſub iugo aſſuetus, & domitus. Vnde (uerũt. pullus ſubiugalis in euangelio legitur.

Subiungo,is,addo. Vnde ſubiunctiuus modus dictus eſt, quia ſubiungitur alteri verbo. Nam eget aliqua re, vt impleat ſententiam vt ſi dico. Cum dixerĩ, quare me tacere dicas? Ideo ergo ſubiunctiuus modus dictus eſt, qa ei cõiungitur aliquid, vt ſententia locutionis plena ſit.

Subire aleam eſt periclitari, & obiectare ſeſe fortunæ dubię tractũ ab aleatoribus q in foro aleatorio varie agitant̃, & repente victores, repente victi dubio euentu exanimãtur. Liui. In dubiam ſeruitij imperijq; aleam imus.

Sublabor pe.p.ſignat pereo,ſiue latẽter decurro aut fugio

Sublabro.as pe.cor.intra labra mitto. Neuius. Iam ego illis ſubueniens ſublabrabo eſui illud ſyncipue.

Sublego,is,pen.cor.furto aliquid ſurripio. Virgi. Vel quæ ſublegi Tacitus tibi carmina nuper.

Sublego,as,pe.pro.ſubſtituo. Iuſti.li.iij. Senatui cuſtodiam legum populo ſublegendi ſenatum,vel creandi quos vellet magiſtratus poteſtatem permiſit.

Subleſta,infirma leuia,friuola,debilia. Plau.in Perſa. Grauior pauper fides ſubleſtior. Idẽ dixit uinũ ſubleſtiſſimũ, quia infirmos facit vel corpore vel animo.

Subleuo,as pe.cor.alleuio,auxiliũ præſto,defendo. Cice. Zophirus qui ſe naturam cuiuſq; ex forma proſpicere profitebatur deriſus a cæteris eſt, qui illa in Socrate uitia nõ agnoſcebant, quæ ipſe ex illius aſpectu multa collegerat. Ab ipſo autem Socrate ſubleuatus,cum illa ſibi ingenita ſed rõne a ſe deuicta diceret. Et ſubleuare, ſurſum leuare ſuſtentare. Sue.de Veſpa. Aluo repente,vſq; ad defectionẽ ſoluta imperatorẽ ait ſtantem mori oportere. dũq; ſurgit, ac nititur inter manus ſubleuantium extinctus eſt.

Sublicę pticę, & pali lignei. Vnde pons romæ ſublicius qa ex ſublicis ſtructus ita fuit vt trabes ſine fulturis eximerentur. Cæſar in deſcriptione rhenani põtis inquit, nõ ſublicę modo directæ ad perpendiculum ſed pronę,ac faſtigiatę vt ſcdm naturam fluminis procumberent.

Subligo,as,pe.cor.ſubtus ligo. Vnde & ſubligaculum.

Subligar,pe.cor,ſiue ſubligaculũ dicit̃ quo pudendę partes obtegunt̃. Mar. Tecta tñ nõ hac,qua debes parte lauaris. Si pudor eſt transfert ſubligar in faciem. Cice.lib.de offi. Scęnicorũ mos tãtã hẽt vetere diſplina verecũdiã vt in ſcęnã ſine ſubligaculo ꝓdeat nemo. Dr̃ & ſuccinctoriũ. Fęmorale, Fęminale, Cãpeſtre, Bracha, Perizoma & Lũbar.

Sublimis pe.pro.in altum eleuatus a limine ſuperiore dictus, ꝙ ſupra nos eſt. Vir. Ipſa Paphos ſublimis abit. Col. lib.ij. Igitur in opere boues arcte iunctos habere conuenit, quo ſpecioſius ingrediantur ſublimes, & elatis capitibus. Hinc ſublimitas,exaltatio.

Sublimo,as,pe.pro.exalto,in altũ mitto,euehoue. Ennius. Sol,qui candentẽ in cœlo ſublimat facem. Aug.li.viij. Cõ. Augebatur diuitijs ſublimabatur honoribus.

Sublino,is,pe.pro.aliquãtulum tingo,ſeu noto. Cor.Cel. Idem quoq; umbilico ſubitũ ficit. Inde ſublitio,quæ eſt quaſi primũ tectoriũ, & fundamẽtũ coloris eius quẽ reddi uolumus inductione manus ultima. Aliqñ illudo, & ꝑridiculo habeo. Tractũ a genere ludi,quo dormientibus ora pingunt̃,ut apud Plau.in Aul. Ah ſublenit mihi os peſſi

Subluuies dr̃ ſicut illuuies & pluuies pro ſordibus (me. & imũdicijs. Apud Col. Genus morbi in diſcrimine ungulæ ouium naſcens ait.n.li.vij. Claui quoq; dupľr infeſtant ouem,ſiue cũ ſubluuies atq; intertrigo in ipſo diſcrimine ungulę naſcitur, ſubluuies pice liquida curatur.

Subluſtria uerba dñr nõ ex toto luminoſa ſed aliqd lumis hñtia ſubluſtris nox & ſublimis umbra,q̃ hȝ aliqd lumi

Subluco,as pe.pro.a luco ſignificat ramos arboꝝ (nis. ſupputo, & ueluti ſubtus lucem mitto. Conlucare autem eſt ſuccisis arboribus lucum luce implere.

Sublucanus,a,um,q̃d fit hora matutina quæ ſublucem & auroram eſt. Vnde Pli. Scribit,mel uenire ex aere ſubluca

Subluo,is,expurgo. (nis tpibus.

Sublicius,pons Romæ,hoc eſt ligneus quoniã ſine ferreo clauo conſtructus fuerat,ut meminit Pli.li.xxxvj.

Subnecto,is,ſubligo,appendo,ſubſcriboue ſignificat.

Subneruo,as. Vide in dictione Neruus.

Subnitor,pe.pro.ſuffulcio,uide in dictione Nitor.

Subo,as,ſubare dñr ſues,cũ libidinẽ exercent,aut appetũt, q̃uis & ad alia aĩalia,et,ad hoies tranſferat̃. Hora. Iamq; ſubando te cubilia tectaq; rũpit Ariſt.li.aĩal.vj. Ita ſubare dr̃ in ſuibus,quẽadmodũ equæ libidine ſtimulatę dicunt̃ equire. Tertul.in Apologetico ſcribit,Iouẽ ſede ſubantem in ſororẽ fuiſſe.i.libidinantẽ, & rei uenereę inhiantem.

Suborno,as,aliquãtulum orno,hoc eſt honoro, ſiue laudo. Plancus. Ciceroni. Tu Cicero,quod adhuc feciſti,idem preſta,ut uigilanter,neruoſeq; nos qui ſtamus in acie ſubornes. Et ſubornare eſt latẽter ſeducere. Gel. In caput meũ ſubornauit.

Subpatentibus campis,ideſt ſub monte exporrectis. Apul. immitto me campis ſub patentibus.

Subrideo,es,pe.pro.latẽter, uel aliquãtũ rideo,uel riſus ſigna oſtendo. Vir. Olli ſubridens hoĩum ſator,atq; deoꝝ.

Subrogo,pe.cor.ſubſtituo. Aug.li.iij.de ciui.dei. Lucretius quoq; qui in locũ Bruti fuerat ſubrogatus,morbo aſſum (ptus eſt.

Subruo,is cũ impetu ſubingredior. Aliqñ parũ, uel aliquãtulũ,uel latẽter ruo. Et hoc ex ui ꝓpoſitionis ſub. Aliqñ Effodio. Sene. Subruũt terrã,theſauros quęritant.

Subrumi,dicti ſunt agni,qui adhuc ſunt ſub mãma, quæ rumis a veteribus dicebatur. Inde ſubrumari quod eſt ſub ruma ideſt mamma ſummittere. Col.lib.vij. Diligẽti cura ſeruandum eſt, vt in ſuis quotidie matribus, & alienis non amantibus agni ſubrumentur.

Subſanno nas,non a ſano.ſed a ſanna fit quæ eſt irriſio. Eſt autem ſubſannare,irridere, & conſtruitur cum accuſatiuo. Hiero.contra Vigil. Rideas forſitan & muliercularũ deliramenta ſubſannes. Et ad Marcel. Quadrãte in dignã eloquentiam nare ſubſanno quid ad te,qui deſertus es? Hinc Subſannatio,quæ proprie rugata fronte, & contracto naſo exprimitur.

Subſcudes,pe.pro.tabullæ,quibus tabelæ inter ſe configuntur,quia quo immittuntur,ſuccidit. Paci. Nec vlla ſubſcus cohibet compagem.

Subſcribo ſubnoto, ſubſigno, ſicut ſolent principes,qui ſubſcribunt ea quæ rata habent. Alexander romanus imperator ſubſcriptioni, & lectioni epiſtolarum operam dabat,poſt horas meridianas. Alias ſubſcribere ſignificat fauere. Col. Quod ſi fortuna ſubſcripſerit. Verbum eſt iudicijs & foro accommodatum. Vnde ſubſcriptores fautores,approbatoreſq; dicti ſunt. Ci. Venit paratus,cum ſubſcriptoribus exercitatis, & diſertis. Vbi Aſco.

ſubſcriptores dñr, q adiuuare accuſatores cauſidici ſolent.

Subſequor, pe.cor. ſtatim ſequor.

Subſellia, ſedes, & pulpita, vel (vt ita dicaꝫ) ſcãna, in quib⁹ audientes poetas recitantes ſedere conſueuerant, vel in quibus ab equitibus ſpectabantur ludi, a ſubſedendo, quaſi ſubſedia ꝑmutationeꝫ d in l, vt ſella, pro ſeda. Nam ſenatores in ſellis altioribus conſidebant. Perſi. Troſulus exultat tibi per ſubſellia leuis. Scribit Aſco. Subſellia eſſe tribunorum, triumuiroꝝ, queſtorum, & hmõi minora iudicia exercentiuꝫ, qui nõ in ſellis curulibus, nec tribunalib⁹, ſed in ſubſellijs conſidebant. Vnde a Var. ſubſellium dictum eſt, ꝙ nõ ſit plane ſella. Vnde ſciendumq; ſubſelliuꝫ quandoq; accipit̃ pro ſede in foro vbi iudices electi in publico iudicio ſedebant, vt Quin. lib. xij. Nõnunq̃ etiã iter ipſa ſubſellia didiciſſe ſe gloriant̃, quandoq; ſubſellia erãt in curia vbi ſenatores ſedebant vt oſtendit Cic. in Ora. cõtra Catil. Quãq; erãt ſedes in theatro. Suet. in Augu. Facto igitur decreto patrum vt quoties, qd ſpectandi vſq; publice ederet̃ primus ſubſellioꝝ ordo vocaret ſenatoribus. Et ſubſellia vbi ſedebant rei, & accuſatores & teſtes.

Subſideo, es, pe.cor. ſubtus ſedeo. Col. Villica debet curam adhibere, vt ſi quæ feces, aut amurcæ in fundis vaſorum ſubſederint, ſemel ſtatim emundent̃. Inde Subſellia. Eſt & Subſidere inſidiari. Inde ſubſeſſores, & ſubſeſſæ.

Subſeſſæ dicunt̃ a Vegetio inſidiæ, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale ſuſpicans opprimi ſolet. Subſidere enim ſignificat deliteſcere. Vnde ſubſeſſores dicti, q deliteſcentes inſidiãtur, & inſidijs circũuentos interimũt. Contra ſubſeſſos vocamus hoſtibus circũuentos. A Valerio ſubſeſſor alieni matrimonij dictus eſt, qui pudicitiæ alienæ coniugis inſidiantur.

Subſeſſores, & ſubſeſſi. Vide in Subſeſſæ, de quo modo.

Subſidium, quære in dictione Præſidium.

Subſiſto, is, cõtra ſiſto. Cæſar. Audacius ſubſiſtere nõnũq̃, & nouiſſimo agmine prælio noſtros laceſſere. Quãdoq; ſignificat gradum ſiſto. Hiero. in lib. Regũ. Tu autem ſubſiſte paulisper, vt indicem tibi verbum domini. Proprie tñ ſubſiſtere eſt per ſe exiſtere, vt eſt ſubſtantia, quæ per ſe exiſtit, quod de accidentibus intelligi non poteſt. Et vt inquit Aug. lib. vij. de Trini. hoc eſt deo eſſe, quod ſubſiſtere. Aliquando ſignat ſuccurrere. Apul. Tu meis iã nũc extremis erũnis ſubſiſte. Et li. ix. Vt ei medelã ſalubrẽ poſſeꝫ ſubſiſtere.

Subſto, as, ſuſtineo, & cõſtans ſum. Teren. Perij metuo, vt ſubſtet hoſpes. Et ſubſtare eſt rem aliquã ꝯſtãter ſuſtinere. Nam ſubſtare dicit̃ aliqd, vt alijs ſubeſt.

Subſtãtia eſt quæ per ſe ſubſtat, & fundamẽtum eſt, ſubſtat enim accidẽtibus. Differt aũt ſubſtãtia ab accidente in tribus. Primo, qa ei ſubijcit̃, & ipſum ſubſtẽtat, nõ aũt ecõtrario. Secũdo, qa ꝑ ſe nõ indiget ſubſtãtia accidente, ſed accidẽs ſubſtãtia. Tertio quia ſubſtantia ꝓprie ẽ, accidens vero ideo eſt, qa ꝓprie ineſt. Græci modo ὑπόστασιν modo οὐσίαν vocant latini vtrunq; interpretant̃ ſubſtantiam, q̃uis ſint, qui ὑπόστασιν ſubſtantiam, οὐσίαν eſſentiaꝫ dicant, Sciendũ eſt, ꝙ vna, & eadeꝫ natura põt dici ſubſtantia eſſentia, & ſubſiſtentia, vt natura Sortis inq̃tum dat Sorti, ꝙ ſit dr̃ ſubſiſtentia. Prout autem ſortes habet, ꝙ per illam naturã accidentibus ſubſit, dicitur, ſubſtantia. Quãq; ẽt ſubſtantia ponit̃, pro materia, & quaſi eſſentia, & ſoliditate, ac neruis cuiuſq; rei. Pli. ſubſtãtia omnis orationis fuit cohortatio eius ad pacem. Quint. Prima apud rhetoreꝫ elemẽta, & quæ de ipſa rhetoricę ſubſtantia, quærunt̃, tractabimus. Quãq; ſubſtãtia põitur ꝓ facultatibus. Idem. Vt plus ſubſtãtiæ filio relinquerẽ. Et in euãg. Qui cõſumpſit oẽm ſubſtantiã uiuendo luxurioſe.

Subſtantiuus, a, um, quod per ſe ſtare poteſt cuius contrarium eſt in ſubſtantiuus. Rufinus in expoſitione ſymboli. Sed fortaſſe dicas, iſta quam memoras inſubſtantiua eſt generado. Neq; .n. lux ſubſtantiuum facit ſplẽdorẽ, aut cor ſubſtantiuum generat uerbum. Ambro. li. Hexa. Qui ſic minuta, & inſubſtantiua ꝓncipia coelo, ac terris dederit,

Subſtituo is, ſubordino, ut cum qs defuncto, uel abrogato ſubſtituitur in eius locum. Amb. pro ſuppono poſuit, cum inquit. Et bene ſanctus Lucas uirum a ſpũ nequitiæ liberatum ante pręmiſit, & ſubſtituit fœminæ ſanitatem.

Subſum, infra ſum. Pli. ſuberat tecto abiegnę trabes. Aliqñ ſubeſſe ſignificat latẽter ineſſe. Vir. li. ij. Geor. Quippe ſolo natura ſubeſt qa naturaliter reruꝫ oĩum mater eſt terra & vniuerſa intra ſe cõtinet ſemina, lꝫ non appareant. Vnde epicurei dñt nihil eſſe qđ non habeat originem ſui.

Subſtillum tempus dicit̃, qđ ante pluuiam, vel poſt pluuiã eſt non ſiccum, ſed humiduꝫ ꝙ autem iam ſtillet, aut nõdum ſtillare deſiſtat. Apud Cato. lib. de re ru. ponitur pro ęgritudine, quando ſtillatim vrina emittitur.

Subſtruo ſubtus ſtruo. Col. li. j. Cum ex depreſſiore loco fuerint orſa fundamenta non ſolum ſuperficiem ſuam ſuſtinebunt facile, ſed & profultura & ſubſtructione fungent̃ aduerſus ea, quę mox, ſi forte villas prolatare libuerit, ad ſuperiorem partem applicabuntur.

Subſolanus, ventus dr̃, qui ſole oriente ſubnaſci videtur.

Subſortitus dr̃ qui alicuius occupati fungit̃ officio. Vnde ſubſortitos iudices dicimus, qui ẽt ſubſtituti appellantur.

Subſero, is, pe.cor. ſubtus ſemino, vel planto. Col. li. v. Naꝫ plurimũ intereſt adhuc noua cõſitione pedamẽ omne veſtiri, nec mox vineatũ ſubſeri, cũ fructus capiendus eſt.

Subtal, ex ſub. & talo componitur, ſignificatq; cauum pedis q̃uis, & pro vola quandoq; accipiatur.

Subtegmen dicitur filum, qđ ſub ſtamine texitur. Hiero. in Exo. Inciditq; bracteas aureas, & extenuauit in fila, vt poſſent torqueri cum prioꝝ colorum ſubtegmine.

Subtegulanea, loca ſubtegulis diſtinguunt̃, a ſubdialib⁹ quę greci vocãt ὑπαίθρια. ſicut priora illa ὑπόστεγα & κατάστεγα ſiue στεγασά.

Subter ꝓpoſitio, cuius relatiuũ eſt ſuper, vt Hic mirifice natat, duratq; ſubter aqua. Et tam ablto, q̃ actõ iungit̃, licet quidam nõ, niſi figurate hoc fieri putent, ſicut poſt, circuꝫ, & ante. Vir. Ferre iuuat denſa ſubter teſtudine caſus.

Subterraneus, a, um, qđ eſt ſub terra. Colu. Vinctis q̃; ſaluberrimũ ſubterraneũ ergaſtulũ plurimis, ſitq; id anguſtis illuſtratũ feneſtris. Idẽ. Nam fere cũ his ꝑtibus ædificia rimas egerũt, caua ꝑbent, & latebras ſubterraneis aĩalibus.

Subturpe, latenter turpe, quando id, quod natura turpe eſt, verbis tamen honeſtis dicatur.

Subuenio, proprie ſubtus venio. Hie. in expoſitiõe ſymbo. Diſcute, ſi potes, quę habentur in manibus & tũc ad hoꝝ ſublimiora ſubuenies. Per tranſla. ſubuenire eſt auxiliuꝫ prebere. Plau. Qui toties tibi miſero ſubueni.

Subueteribus, eſt loci nomen in vrbe Roma, ſicut & ſubnouis, Plau. in Cur. Subueteribus, vbi ſunt, qui dant q̃q; accipiunt fœnore. Sue. in Augu. Biſariaꝫ laudatus ẽ, pro æde Diui Iulij, a Tiberio & pro roſtris ſubueteribus. Var. Subnouis dicta pars in foro ędificiorum, quod vocabulum eius pręuetuſtum.

Subula pe.cor. inſtrumentum cerdonum, quo perforãdis calceis, ac ſuendis vtuntur ſutores. Mar. Quõq; tibi tribuit ſubula ſicca rapit. Hierony. in Exo. Perforabitq; aurem eius ſubula.

Subulo pe.cor. lingua etruſca dr̃ tibicẽ. Apud Enniũ ſubulo uicinas ꝓp aſtabat aquas. In alio ſignato ſubulones dicuntur cerui quibus ſunt cornua ſimplicia minimeq; ramoſa, ad ſubularũ ſimilitudinem, vt docet. Ariſto. lib. ix. de aĩalibus. Pli. li. xj. Alijs ſimplicia tribuit, vt in eodem genere ſubulonibus ex argumento dictis.

Subucula, genus veſtis, quę fere ex lino fit, dicta, ꝙ ea ſubter induamur. Var. de vita pa. Poſtq̃; binas tunicas hẽre cœperunt inſtituerunt vocare ſubuculã. Hiero. in Leui. Cũq; lauiſſet eos veſtiuit pontificem ſubucula linea. Eſt & ſubucula, libum, quod dijs dabatur ex alica, oleo, & melle cõpoſitum.

Subulcus, qui ſuum dux eſt, vel cui porcorum nutriendorum cura commiſſa eſt. Var. Altitudinis haræ modus

ſit, vt

fit, vt ſubulcus facile circunſpicere poſſit, ne quis porcellus a matre opprimatur.

Suburbia plurali tantum numero, quaſi via ſub vrbe, hoc eſt vrbi contigua, ſunt frequentes extra vrbem domus inſtar vici vrbani. Vicus enim proprie pars vrbis eſt.

Suburbanum, prædium, ſeu villa ſub vrbe. Colu. lib. vij. Nam ſuburbanis lactens porcus ære nutricandus eſt. Suet. de Aug. Nutrimentorum eius oſtenditur adhuc locus in auito ſuburbano, iuxta Velitras permodicus. Pli. Eleganter ſuburbanam appellat Italiam eam partem, quæ erat proxima vrbi Romæ.

Suburra, vicus Romæ a quo regio ſuburrana eſt dicta, vt ſcribit Iunius ab eo, quod fuerit ſub vrbe antiqua Var. vero a pago ſuccuſano putat dictam Succuſam. Inde mutatis litteris ſuburram. Cuius rei indicium eſt quod antiquitus per c, litteram non per b, ſcribebatur. Hinc Suburranus, a, um, vt Regio ſuburrana, in qua meretricum diuerſoria erant, quæ ob id ſuburranę dicuntur a poetis.

Succiduus. a, um, a ſuccedo vt inquit. Lactã. Tardãs a ſuccedendo ſiue vt fœturę ſuccedens dicitur Pri. in Epiſtola. Si hominibus lætum eſt & glorioſum filios habere cõſimiles & tunc magis generaſſe delectat ſi ad patrem liniamentis paribus ſoboles ſuccidua reſpondeat. Sta. lib. iiij. Theb. Dum primis obnixo venabula cominus apropoplite ſucciduo. i. ſummiſſo. Alibi. Vbera ſucciduoſq; apportat in atabus agnos. Item pro eo quod eſt pronum ad cadendum. Claud. Succidui titubãt greſſus. Sed hoc fit, a ſuccido, is, pe. cor. quod eſt quaſi ſubtus cado.

Succedo is, pe. pro. ſignificat eo ſub. Virg. lib. iij. Geor. Aut tecto aſſuetus coluber ſuccedere, & vmbræ. Peſtis acerba boum pecoriq; aſpergere virus. Et ſuccedere eſt ingredi. Idẽ lib. vij. Et noſtris ſuccede penatibus hoſpes. Item in alterius locum venire. Cice. lib. iij. offi. Quid ergo hic nõne nocet, qui quondam, quaſi veneno perficiat vt veros hæredes moueat in eorum locum ipſe ſuccedat. Augu. lib. iiij. cõ. Ipſe eſt deus noſter, & non diſcedit, quia nõ ſuccedit ei. Inde ſucceſſor, & ſucceſſio. Item proſpere cędere, euenire. Te. in An. Hac nõ ſucceſſit, alia aggrediamur via.

Succeſſus, us, pro euentu tam malo quam bono. De malo, vt Succeſſus indignos noli tu ferre moleſte. Virg. lib. ij. Atq; hoc ſucceſſu exultans, animiſq; Chorebus.

Succido is, pe. p. ex ſub & cędo, ſignificat ſubincido. Hie. in præfa. pſ. Cogitis, vt veluti quoddam nouale ſciſſum iam aruum exerceas & obliquis ſulcis renaſcentes ſpinas eradicem, æquum eſſe dicentes, vt quod crebro male pullulat, crebrius ſuccidatur. Aliquando ſuccidere ſignat metere. Virg. At rubicũda ceres medio ſuccidimur ęſtu. Aliquãdo poſt cędere, ſicut precidere ante cędere.

Succidaneę hoſtię dicebantur, quæ ſecũdo loco cędebãtur quaſi ſuccedaneę, a, ſuccedẽdo inquit Gel. e littera in i, mutata. Apud veteres enim ſi primis hoſtijs litatum non fuerat, aliæ, poſt eaſdem ductę hoſtię cędebantur, duæ quæ prioribus iam cęſis luendi piaculi gratia ſubdebantur.

Succedaneum, a ſuccedẽdo ponitur pro ſuppoſito, vicario ſubdito. Pla. in Epi. Mẽ piacularem oportet fieri obſtultitiam tuam, vt meũ tergũ ſtultitiæ tuæ ſubdas ſuccedaneũ Succedaneus, qui ſuccedit in alienum locum. Cypria. ad Euagrium. Non põt videri ceſſaſſe qui vicarios ſubſtituit, & qui pro ſe vno plures ſuccedaneos ſuggerit.

Succidia tergũ, ſiue maſſa carnis porcinæ ſalita, & in neceſſarium vſum ſeruata, quæ quotiens opus eſt ſuccidimur. Nonius ſuccidiam pro lardo exponit. Succidia cõtinet pernam petaſonem & lardum. Cice. in Cato. Iam hortum ipſi agricolę ſuccidiam alteram appellant. Var. Non a ſuccidendo ſed a ſuibus cędẽdis, ſiue edendis. Nam id pecus primum occidere cęperunt, & vt id ſeruarent ſalire. Idem. Et qui non audiuit patres noſtros dicere ignauus, & ſumptuoſum eſſe, qui ſuccidiam ſuſpenderit in carnario, potius e lanario, quam e domeſtico fundo.

Succida, pe. cor. lana, a ſuccidendo, quod talis fit, qualis ſuciſa eſt, hoc eſt plena ſordibus. Var. a ſudore deriuat. Dicit enim tonſuræ tempus inter equinoctium uernum & ſolſtitiũ cum ſudare incęperunt oues, a quo ſudore recens, lana tõſa ſuccida eſt appellata. Iuue. Qualis cęna tamen vinum quod ſuccida nollet Lana pati.

Succiſſiuum, ſiue ſubciſſiuum, tempus dicitur, quod ſubtrahitur a rebus neceſſarijs, ut ad aliquem vſum accommodemus, vulgo dicitur tempus furto ſubtractum quod ſuccidatur, vel ſeparatur ab alijs. Gel. Quantum autẽ vitę mihi deinceps deum voluntate erit, quãtumq; a cura, & a re familiari procurandoq; cultu liberorum meorum dabitur ocij omnia ſucciſiua & ſubſecũdaria ipſa ad colligendas huiuſmodi memoriarum delectatiunculas conferam. Lucil. li. xxviij. Preterea hanc ſucciſſiuam ſi quando voles operam. Menſores autem terrę nonnunquam dicunt ſucciſiuum eſſe vncias, agri aũt ſextantẽ. Dictũ eſt autem ſucciſiuum a ſuccidẽdo.

Succido cis, pe. cor. ex ſub, & cado, quaſi ſubtus cido. Gel. Iam continuo labore grauia genua ſucciderant. Plau. in Cur. Genua mea ſuccidunt laſſitudine.

Succiduus, qui eſt pronus ad cadendum, ſiue ferme cadens. Clau. li. iij. Succidui titubant greſſus.

Succingo is, Vide in dictione Cingo.

Succinctorium genus veſtis breuiſſime, quo venter & verenda teguntur quod & ſemicinctum dicitur quod medium hominem cingat.

Succenſeo, es ſignificat in re graui. & iuxta ex cauſa iraſci & quaſi cenſuram exercere. Teren. in Phor. Sed parum, quod omnibus nunc ſuccenſet ſenex.

Succerda, ſtercus ſuillum. Titi. Quid habes niſi vnam arcã ſine claue, eo condis ſuccerdas.

Succenturiati dicũtur qui explendæ centuriæ gratia ſubijciunt ſe ad ſupplementũ ordinum, hinc per tranſla. ſuccenturiari pro ſubſtituere. Gel. Præfecti popinæ negant cœnam lautam eſſe niſi cum libẽtiſſime edas, tũ auferatur, & alia eſca melior ſuccenturietur. Vide etiam in dictione Centurio.

Succenturio, as, Vide in dictione Centurio.

Succino, is pe. corre. ex ſub, & cano, quaſi ſummiſſa voce cano. Hinc ſuccento, as, frequentatiuum, & ſuccentor. Inter Cantores, occentores, & ſuccentores quidam ita diſtinguunt. vt cantores ſint, qui maxime eleuant, & acuũt vocem. Succentores, qui minimum. Occentores, qui inter vtrũq; medium tenent, quæ varietas mirabilẽ ſeruata muſica ratione concentum reddunt.

Succollo, as collum ſuppono ſuſtollo, ſubleuoq; ceruicibus ſubiectis, quod proprie eorum eſt, qui aliquem in lectica geſtant. Sueto. de Nerone. Matris ſæpe lectica per publicũ ſimul vectus eſt et ſuccolabant bini duo deniq; ſerui quibus longo in itinere vicarium in laborem alij ſuccollant. De hoc etiam apud Var. lib. iij. de re ruſ.

Succũbo, bis, ui, tũ, ſignificat ſubijcior & aliquando ſubiungor.

Succubo, as, pe. cor. Et eſt ſuccubare iniri. Vnde & ſuccubi dęmones qui ſub humana ſpecie corporibus aſſumptis ſe viris ſubijciunt, ſicut incubi, qui mulieres ineunt.

Succuba pe. cor. ponitur pro cõcubina & pellice. Apul. li. iiij. cępit puellã velut ęmulam tori ſuccubãq; primo ſuſpicari.

Succurro, is, auxiliũ præſto. Virg. Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco. Item Succurrere eſt in mentem venire. Cice. Neq; enim mihi ſuccurrebant verba, quæ ante diſceſſum a Dolobella audieramus.

Succutio, tis, pe. cor. ex ſub, & quatio de quo in Quatio.

Succuſſo, as pe. pro. ſignat frequenter excutio, quod proprie de equo dicitur qui gradario cõtrarius eſt. Nam is eſt qui concutiendo ſeſſorẽ graditur, & equus ipſe ſuccuſſor, ſiue ſuccuſſarius, & ſuccuſſator vocatur. Actius Agite, ac vulnus ne ſuccuſſet greſſus caute igredimini. Luci. Succuſatoris tardi ma riq; caballi. Talis greſſus ſuccuſſatura appellatur.

Succus, a ſugo quaſi ſugus humor, quem ex alimentis membra ſugunt, vt ſe repleant. Teren. in Heau. Corpus ſolidum, & ſucci plenum. Item ſuccus dicitur quod ab aliqua re producitur, puta ab arbore liquor. Pli. Arborũ ex quibus manat

ſuccus aliæ picem, aliæ reſinam miſcunt. Hinc. Inſucco de quo ſupra.

Succulẽtus, ſucco plenus & quaſi ſuccoſus, qui tamen neq; obeſus, neq; pinguis ſit. Sido. ſcribit Theodoricum fuiſſe colli nõ obeſi ſed ſucculenti.

Succus, us, a Sugo, is, ipſa humoris ſorbitio. Pli. lib. x. Ca/prarumq; vberibus aduolant, ſuccum propter lactis, qua iniuria vber emoritur.

Succinum pe. cor. creditur eſſe ſuccus arboris, & nomen Argumẽto eſt, a germanis Gleſſum dictum, & ob id in/ſularum vna in ſeptẽtrionali oceano Gleſſaria nominata liquidũ primo diſtillat inditio ſunt quędam intus trãſlu/centia vt formicę culices lacertę. Mar. Cum Phaetõtea for/mica vagatur in umbra, implicuit tenuem ſuccina gutta feram. Candidum odoris præſtantiſſimi. Fuluo maior au/ctoritas, ſumma laus falerno, ita a vini colore dicto attri/tu digitorum acceptaui caloris attrahit in ſe paleas & fo/lia arida, vt magnes ferrum. Vnde harpaga a rapiendo vo carunt. Alio nomine. Helectrum appellant a ſole ex fabu la vulgatiſsima, & electrum ex auri argentiq; miſtura. Eſt & gemma nigri coloris, vulgo Ambrum dicitur. Suidas tamen ait, σουήνοι καὶ ἐλέφαντινοι δάκτυλοι ταῖς γυναιξὶν εἰσι σύμφοροι

Sucula, pe. cor. dimi. a ſue. Et ſuculæ dictæ ſunt ſtellæ, quæ alio nomine Hyades vocant a pluuia. Nam & orientes, & occidentes tempeſtates, & pluuias dãt. Exoriuntur. xij. Kalen. Iunij. Eſt & ſucula genus intimę veſtis Plau. Eſt ſu/cula argenteola, & duæ connexæ nauiculæ.

Succuſſo, as, per ſimplex ſ fit a ſuccudo quod in præterito facit ſuccudi vel ſuccuſi in ſupino ſuccuſum ſignificat aũt ſuccu/ſare frequenter ſubtus cudere.

Sudis, pertica, ſeu genus teli militaris, hoc ẽ paxillus igni torridus. Virgi. Sudibuſue præuſtis. Idem lib. j. Georgi. Quadrifidaſue ſudes, & acuto robore vallos. Ser. Vallus & ſudes idem eſt.

Sudum, quaſi ſemiudum. Eſt enim proprie pars ſerena inter nubes. Ponitur tñ quãdoq; pro ſereno poſt pluuiam. Ci/ce. Tyroni. Horologium mittam & libros ſi erit ſudũ Vir. Ergo vbi uer nacte ſudum. Sunt, qui dicant Sudum. ſine udo, hoc eſt ſiccum, non humidum.

Sudificus a, um, quod ſerenum facit. Vnde Boreas dictus eſt ſudificus quaſi faciens ſudum.

Sudo as, ἀπὸ τοῦ ὕδωρ quod aquã, vndamq; ſignificat, deriuatum exiſtimant. Et modo abſolute ponitur. Hora. ſudauit & alſit. Modo cũ ablatiuo iungitur. Liui. Et ſcuta duo ſanguine ſudaſſe. Modo cum actõ & ſignificat produ co. Vir. Et durę quærcus ſudabũt roſida mella. Huius cõ/poſita ſunt conſudo, quod eſt ſimul, vel totus ſudo. Cato de re ru. Poſtea cum detõderis unguito totas, ſinito biduuq; aut triduũ conſudent, deinde lauato in mari. Exudo emit to, quaſi per ſudorem. Pli. Frutex eſt liquorem exudans. Deſudo, ualde ſudo, a quo Deſudaſco, & impérſonale De ſudaſcitur Plau. Homo adoleſcens penetrare hmõi pale/ſtram, vbi damnis deſudaſcit. Inſudo pro defatigor. Præ/ſudo prius ſudo. Clau. lib. ij. Dum matutinis præſudat ſo libus aer. Et hæc habent pe. pro. Inuenitur & ſudeſco, is, quod eſt a ſuedo, es niſi textus falſus ſit. Col. li. vlti. Super poſito copioſo ſale, ita, vt olium cõtegat. xxx. dies pati cõ ſudeſcere, atq; oẽm amurcam exſillare.

Sudariũ, linteũ, quo ſudor facile detergit, & nares purgan/tur. Sue. de Nero. Adopto capite, & ante faciem obtenſo ſudario, equum aſcendit, quattuor ſolis comitibus, & mox ligato circa collũ ſudario prodierat in publicũ. Hu/ius dimi. eſt. Sudariolum. Quo Hie. ſæpe vtitur in epi.

Sueui ppſi Germaniæ Bauaris finitimi, q plus q̃ centũ pa gos hũcrũt, gẽs ualida, & bellicoſiſſima. de q̃ Luca. Fũdit ab extremo flauos aquilone Sueuos. Vulgus ſguiſeros vo/

Sueſco, is, eui, etũ, ſuetudinẽ capio Ci. Metello. A te (cat. id quod ſueſti, peto, me abſentẽ diligas, atq; defendas Clau. lib. iij. Poſt hæc cunabula dulci Ferre ſinu, ſummoq; Ioui deducere paruam Sueuerat, & genibus ludentem aptare paternis. Huius compoſita ſunt aſſueſco quod eſt alicui rei cõſuetudinem habeo Lac. lib. vj. Aſſueti dulcibus, & poli tis, ſiue orationibus, ſiue carminibus. Cõſueſco deſueſco, quæ ſunt contraria. Inſueſco, ualde, uel intus ſueſco. Ter. in Adel. Qui mẽtiri aut fallere inſueuerit patrẽ, tanto ma, gis audebat cæteros. Inſuetus tamen, nõ aſſuetus dicitur. Ci. li. iiij. ad Herẽ. Sin autem iſtud artificioſum egregium ducitis, videte, ne inſueti rerum maiorum videamini.

Suefacio, a quo aſſuefacio, & conſuefacio, unde Suefio, aſ/ſuefio, conſuefio. Liui. li. j. Sed initium turbandi omnia, a fœminis ortus eſt ea ſecretis uiri alieni aſſuefacta. Terẽ. in Adel. Ea ne me celet conſuefeci filium.

Suffarraneus, a farre, quẽadmodum confarratio deduci ui/detur, & ſignificat eum, qui far in caſtra conuehit, ſed mo dicum, alienumue non iuſto, commeatu aliquo, ſed cre/bris, & vilibus inſtitorum uecturis.

Suffes, etis, lingua punica conſul dicitur. Liui. Senatũ itaq; ſuffetes, quod uelut conſulare imperium, apud Carthagi/nienſes erat, uocauerunt.

Suffero, pe. cor. ſuſtineo patior. Vir. Nec clauſtra, nec ipſi cu/ſtodes ſufferre valent. Aliquãdo ſuppono. Plau. Intro ad vxorem meam ſuffer. iq; & meũ tergũ ob iniuriam.

Sufficio, ex ſub, & facio, ſignificat ſufficere ſatis, conſtrui/turq; cus datiuo. Sta. lib. v. Syl. Vnde puer tantiſq; enbus ſuffice donis. i. ſatis ſis. Virg. lib. v. Nec nos obniti contra, nec tendere tñ Sufficimus. Interdus iungitur infinitiuo, & fit impeꝛſonale, ſicut conuenit vacat. Hiero. ad Euſto. Nec ſufficit ſcire quod bonum eſt, niſi cuſtodiatur atten/tius, quod electum eſt. Aliquando ſignificat durare. Virg. lib. xj. Nec ſufficit umbo Ictibus. Aliquando ſubminiſtra re. Idem li. ij. Geor. Ipſa ſatis tellus, cũ dente recluditẽ vnco ſufficit humorẽ. Aliquãdo ſubſtituere. Idem in eodẽ lib. j. Atq; aliã ex alia generando ſuffice plẽ. Vnde ſuffectos cõ ſules dicimus, qui i demortuorum locũ ſubſtituti ſunt. Ali/quãdo inficere maculare. Ci. in Hort. Vt hi, qui conuiuijs purpurã, tñ ſufficiũt, poſt ſanãt medicamentis quibuſdã.

Suffio. is, iui, vel ſuffij, itũ. ex ſub & fio, ſignificat ſuffumi/go. Pli. Hippocrates ruta vuluarum cauſa naturam ſuffire iu/bet. Virg. lib. iiij. Geor. At ſuffire thymo, ceraſq; recidere inanes. Quis dubitet? Et licet a fio componatur, eſt tamẽ ſuffio actiuum.

Suffitus, a, um, pe. pro. ſuffumigatus. Pli. Aniſum dolores capitis leuigat ſuffitum naribus.

Suffitus, us, ſuffimigatio. Idem. Et vuluarum conuerſio/nem ſuffitu excitant.

Suffitio, onis, idem, quod ſuffitus. Pli. Orpheus, & Heſio/dus ſuffitiones commendare.

Suffimentum idem quod ſuffitus, & ſuffitio. Pli. Quod & ſuffimentis quibuſdam facere conſueuerunt. Suffimenta quoq;, a veteribus dicta ſunt quæ fieri ſolebant ex faba milioq; moluto, mulſo ſparſo, vt inquit Feſ. Ea dijs eo tẽ/pore dabantur, quo vuæ calcatæ prælo præmebantur.

Suffitores, qui ignem inſufflant inflatis buccis.

Suffibulum, Vide in dictione Fibula.

Sufflo, as, ſubtus flo, quod fieri ſolet cum ignem accendi volumus. Pli. Lydus Myronis diſcipulis fuit qui fecit di/gnum præceptore puerũ ſufflantem languidos ignes.

Sufflamen retinaculum, quo decurrens rota inhibetur. Eſt enim machinæ genus, quo in deſcenſu, vel procurſu ni/mio rota ſolet retineri.

Suffoſſi equi dicuntur, quos vulgo ceſpitatores vocant Vir. lib. xj. Suffoſſo reuolutus equo.

Suffoco as. pe. pro. ex ſub, & faux, au, in o productam cõ/uerſa ſignificat ſpiritum præcludo, & veluti obſtrictis fau cibus. Oui. Suffocent animam dira venena tuã.

Suffragor pe. pro. ſignificat adiuuo, fauorem fero. Cuius contrarium eſt refragor pro repugno, aduerſor. Virg. Co/pia me perdit, tu ſuffragare rogatus.

Suffragium, modo auxilium ſignificat, modo illas voces

quæ dabantur

quæ dabantur in comitijs, & in tabellis deſcribebantur,
quibus unuſquiſq; ſuam declarabat uoluntaté de aliquo
in magiſtratum eligendo. Iuue. Libera ſi détur populo ſuf
fragia qui tis. Inuenitur etiam ſuffragius, a frango is fre
ſyllabu corre. Oui. de nuce. Quid niſi ſuffragium nymbos
vicinidous eſſem.

Suffrago, pe. pro. dicitur poſterioribus pedibus animalius
quæ in prioribus Genua. Vel eſt nodus ſub crure quo pedis
verſura conſtat tibiæq; ita annectitur pes, vt verti poſſit,
id quod ſpectamus in bobus equis, & ceteris armentis.
Dictæ ſuffragines, quod ſuffringantur. hoc eſt in altum fran
gantur. Conſtat ſane Genua animalium quæ animal ge/
nerant, ante ſe flectere, ſuffragiũ vero artus in aduerſum,
quẽadmodum igitur poplites dicti ſunt, quod poſt plicentur
ita ſuffragines quod ſupra frangantur. Pli. Victimarũ pbatio
in vitulo, vt cauda articulũ ſuffraginis contingat. Id. Aues
& quadrupedes alias in priora curuant ſuffragines in po
ſteriora. Hinc ſuffraginoſi equi, quorum ſuffragines mor
bo vitiatę ſunt. Colu. lib. vij. Suffraginoſæ hordeacea fa/
rina imponitur. Suffragines etiam dicuntur vitis ſoboles.
Col. lib. v. Et ſi ſoboles, quã ruſtici ſuffraginem vocant radi
cibus adhæret diligenter explantanda, ferroq; euellẽda eſt,
Vt hybernas aquas reſpuat.

Suffulcio, ſuſtento. Var. Vt maioribus perticis ſuffultæ vi/
tes auras non pertimeſcant.

Suffundo is, Vide in dictione Fundo.

Suggero, is, pe. cor. ſuggeſſi ſtum. Vide in dictione Gero.

Suggeſtus, vel ſtum a ſuggero quod ibi ligna ſuggerantur in
quibus ſtari poſſit. ſignificat enim locum editiorem puta
pulpitum. vt eſt apud Var. lib. iij. de re ru. Ex ſuggeſto ſale
ris, vbi ſolét eſſe pipetaſmata, prodeunt aues in ſtagnum.

Sugo is, xi, ctũ, & ſugitũ, hinc ſuctus us & ſugitus, & ſu/
giturus. Aug. Multi præcones præceſſerunt adhuc naſci/
turum de virgine Maria futurum infantem, & ſugiturus
lac. Dicitur & ſugeo es. Vnde Exugeo ſicut a ſugo exugo,
quod eſt ſuccũ traho. Plau. in Epiſto. Ego me vertam in miluinem
atq; eorum exugebo ſanguinem. Sue. In Aug. Pſyllos
admouit, qui venenum ac virus exugerent.

Sugillo as, ex percuſſu carnẽ maculo, ſugendo quod ſuccus,
hoc eſt liuor deducat. Hinc Sugillati dicunt, qui ex percuſ/
ſione tumorem, maculam, & plagarũ notas quæ vibices,
pe. pro. dicũt, græci vero μώλωπας vocant cõtraxerũt. Pli.
lib. xvij. Caſeus recens cũ melle ſugillata emẽdat. Et lib. xx.
Cinis alij ex oleo & garo illitus ſugillata, aut liuentia ad
colorem reducit. Interdum ſugillare eſt deridere, detrahere,
accuſare, damnare reprehendere. Liui. Legati grauiter fre/
tes ſe ſugillatos eſſe. Hiero. in præfa. Pentatheuci. Qui me
aſſerunt in. lxx. interpretum ſugillatione noua pro vete/
ribus cudere. non damno non reprehendo a ſeptuagin/
ta, ſed confidenter cunctis illis apoſtolos præfero.

Suggrundia partes tectis prominentes. Var. lib. iij. de re ru.
ſuggrundas appellat. Aues inquit, ſubtus ſubgrundas ab
initio villatico uſæ tecto.

Suggrundaria ueteres dicebant ſepulchra infantium, qui nec
dũ. xl. dies impleſſent, vt inquit Fulgentius Placiades cum
nec buſta dici potuerũt, quia oſſa, quę cõburerẽtur nõ erat
nec tanta magnitudo cadaueris, quę loco tumeſceret.

Suinus, a, um, quod ex ſue eſt a quo fit dimi. Suillus, a, um,
Vt caro ſuilla. Sui, & eius deriuatiuum Suus a, um, ſunt
pronomina reciproca dicta, quod ſicut reciprocat ſpũs, cũ re/
capit ita hęc pronomina ad id, vnde prodierant reuertun
tur. Vnde non recte dicimus. Ego dixi ſibi. Nõ eſt ſibi cu/
ræ Reſp. Tu fuiſti ſecũ quia nulla in his eſt reciprocatio. Sed
dicendum. Ego dixi ei. Non eſt ei curæ Reſp. Tu fuiſti cum
eo. ſimiliter non dicimus. Vidi Ciceronem & fratrem
ſuum, ſed fratrem eius. E contrario nõ recte dicitur. Om/
nia a te expectant, vt des illis cibũ in tempore, cũ ſibi di/
cendum ſit. Sicut enim recte dicimus. Oẽs expectamus,
vt det nobis eſcam. Omnes expectatis, vt det vobis eſcas.
Ita dicendum eſt. Omnes expectant vt det ſibi eſcam. Eſt
tamen quando indifferenter ponit, prout ad illius, de quo
loquimur vel ad noſtram perſonam ſermonẽ referimus. in
quorum primo reciprocatio eſt aliter nullam habet recipro
cationem vt omnes optant quod ſibi vtile eſt & omnes
optant quod ipſius vtile eſt. Illud ad perſonam, eius de quo
loquimur refertur & manifeſtum habet reciprocationem,
hoc ad perſonam noſtram. Ideoq; nulla eſt in eo reciproca
tio. Cic. Multi dubitabant quod optimum eſſet multi quod
ſibi expediret. Idem. Legatus in pacem profectus in prouin/
cia pacatiſſima, ita ſe geſſit, vt eſſe pacem eſſe expediret. No/
tandum quod aliquãdo pro ſui ſiue ſuus ponitur is aut ipſe,
aut ille, dumtaxat ad euitandam amphibologias. Cice. in
Bruto. Soceri inſtituto, quẽ, quia cooptatus in augurum
collegium non erat non admodum diligebat, præſertim
cum ille. Q. Sceuolam ſibi minorem natu generum prætu/
liſſet. Item ſciendũ quod ſuus quãdoq; pro proprius accipitur,
vt velle ſuum cuiq; eſt. Interdũ etiam additur ſibi nulla ne
ceſſitate ſed tantũ, veluti cuiuſdam feſtiuitatis gratia. Cice.
Suo ſibi victitant ſucco. Col. Suo ſibi iure abluunt. Dici/
mus & ſuus eſt illius mos. Sua eſt iſtius natura. Suus Ari/
ſtotelis modus. Suũ Platonis gñs. Habetq; hoc pnomen
ſuus vocatiuũ, vt ſi dicam. Defendite cęſarem amici ſui.

Sulcus proſciſſio terrę ab eo dictus quod aratri vomer ſuſtulit.
Vnde tertio quarto quinto. Sulco ſerere dicimus ideſt ter
quater quinquies arando. Pli. Quarto ſeri ſulco. Vir. Exiſti/
matur voluiſſe cum ait. Ipſa ſeges demũ votis reſpondet
auari Agricolę, bis quę ſolẽ bis frigora ſenſit. Hoc eſt, quę
bis per eſtatẽ bis per hyemẽ aratur. i. ſpiſſius ſolum ſicut
plerũq; in Italia, quinto ſulco ſeri melius eſt. Aliqñ ſulcus
ponit pro foſſa. Q ñq; & ipſa quędam terrę proſciſſio eſt.
Vir. Auſim vel tenui vitem cõmittere ſulco. Proprie vero
ſignificat quicqd aculeatũ in longitudine eſt. Idem. Et lin/
guis micat ore triſulcis. Hinc Biſulcus, a, um. Vnde Biſul/
cum animal, quod non ſolidas, ſed fiſſas vngulas habet. Tri
ſulcus, a, um, vt Triſulcum telum quod eſt trifidus, ideſt tres
acies habens a tribus partibus findens.

Sulcatim aduerbium ſignificat per ſulcos ſingulos.

Sulco, as ſignificat ſulcos facio, proſcindo. Colu. lib. xij. In
ſubacta iam terra latiores porcę ſulcantur.

Sulphur naſcitur in inſulis Æolijs inter Siciliam & Italiam
ſed nobiliſſimum in Melo, vt ſcribit Pli. li. xxv. Hinc Sul/
phureus, a, um quod eſt ex ſulphure.

Sulphuratus, a, um quod ſulphur habet. Vnde ſulphurata
dicũtur lingua exilia, ſulphure ab vtraq; parte intincta, ad
accendendas lucernas. Mar. Qui palentia ſulphurata fra/
ctis permutat uitreis.

Sulphuraria, ę, locus, vbi ſulphur coquitur.

Sulmo, oppidũ in Brutijs Pelignæ regionis. Ouidij patria.
Vnde ipſe ait. Sulmo mihi patria ẽ gelidis uberrimus vn/
dis. Milia q nouies diſtat ab vrbe decem. Dictus Sulmo,
a Solymo Æneæ comite conditore eius vrbis. Ouid. Hu/
ius erat Solymus phrygia comes vnus ab Ida. A quo Sul
monis mœnia nomen habent.

Sultanus uocatur rex Ægypti.

Sum es, multis capit modis, varieq; cõſtruit nam ſubſtan/
tiuum dictum eſt, quod per ſe ſubſiſtat, nec egeat alio, ſed in ipſum cę
tera verba reſoluantur vt Ego lego. i. Ego ſum, q lego. Tu
legis, tu es, q legis. Propterea & frequẽter ppoſitionis pro/
nominibus demõſtratiuis non poſitum intelligit. Virg.
Tu ne ille Æneas, quem dardanio Anchiſe. Et nam Poly/
dorus ego. Exiſtimat autem Plato illa non eſſe, quæ oriun/
tur vt intereant, augeſcant ſeneſcant. Id uero proprie eſſe
dicit, quod ęternum eſt, neq; mutabile. neq; corruptibile quod
dei propriũ eſt. Vnde eſt illud. Ego ſum q ſum tamẽ; ſolus
deus eſſe dicat. Deus enim, auctore Auguſtino ſumma
eſſentia eſt rebus autem eſſe dedit, ſed non ſumme eſſe,
ſicut ipſe eſt. Et alijs dedit eſſe amplius, alijs minus. Vnde
in Abacuc ſcribitur, Ipſi quoq; erunt, quaſi non ſint. Et in
Heſter. Ne tradas domine regnum tuum his qui nõ ſunt.
Copulat hoc verbum quandoq; ſimiles caſus, vt Cice. fuit

doquentiſſimus. Quandoq; vltra nominatiuum cōſtruitur cum datiuo. Hie. Sicut.n. abſcindēdos, & erudiendos infideles ac perfidos hoies qui ſcandalum ſunt corpori eccleſiæ dñs præcipit. Qui tñ nominatiuus a parte poſt in datiuo poni poteſt, vt. Qui ſunt ſcandalo corpori eccleſię. Quandoq; cum genitiuo & hoc multis modis. vt cū poſſeſſionē denotat vt Prędicamēta ſunt Ariſtotelis. Cōponitur pro æſtimo ſiue ualeo ſed hoc dūtaxat in tertia perſona, cum pſ.s, q̄; ſing nu. Sal. in Iug. Nūc uos æſtimate facta an dicta pluris ſint. Ter. in Adel. Argenti q̄ſt eſt ſumi to.i. q̄rto præcio valet. Cic. lib. ij. offi. Vt commodius putarent numerari ſibi, q̄ tū eſſet q̄; ſuū recuperare. Eſſet.i. æſtimaretur. Similiter cū ſignificat pertinet, ſeu officium eſt. Et hoc in tertia perſona ſingularis numeri. tantum ut Religioſi viri eſt pudicitiam ſeruare.i. offm eſt, vel ad religioſum uirum pertinet. Item cum ſignificat laus, vel vituperatio. Vt Tu es egregiæ laudis, & Hæc res eſt magni laboris Vel periculi. Item cum ſignificamus manſionem, vt Ego ſum domi meæ. Q ſiq. iungit datiuo. Et tūc ſignificat habeo. Virg. Sunt mihi bis ſeptem præſtanti corpore nymphæ. Iungimus plerunq; duos datiuos & ſignificat do vel afficio. Cice. Q. Marco. Si enim mihi ſtudij fidelitas eſt tātæ voluptati, q̄ſtæ eſſe in iſto. Hæc eadē bona debēt addetis litteris. ſermonibus humanitate, quæ ſunt in ipſis his commodis potiora.i. dat vel afficit voluptate. Qui modus dicendi frequēs apud auctores inuenit. Ponitur & pro conuenit ſiue contingit, ſed in tertia tantum perſona ſingularis numeri. Vale. maxi. lib. j. Non eſt inter patrem & filium ullius rei comparationem fieri præſertim diuinitatis faſtigio iunctos. Virgi. Necnon & Tityon terræ omnipotentis alumnū Cernere erat.i. licebat. Quale eſt illud apoſtoli conuenientibus vobis in vnum, iam non eſt cœnam dominicam manducare. Apponit q̄q; huic verbo ablatiuus ſine præpoſitione, vt Tuo beneficio liber ſum. Et tu es magna vi animi, & corporis. Aliquando etiam cū præpoſitione, vt Hec res eſt in poteſtate mea. Vis eſt in armis. Omnes ſub cœlo ſumus. Sum pro tribunali. Sum in ludo litterario. Hoc ē ab re.i. nō decet, vel eſt indecorum, alienum, abſurdū. A vobis eſt, veſter ē. ſicut Verbum eſt a Cicerone.i. verbum eſt, Ciceronis. Quandoq; cōſtruitur, cū actō mediante apud vel penes vt Hæc ſententia eſt. apud Ariſtotelem. Interdum mediante ad. Et tunc eſt ſignificat oppoſitū eſt, vel uergit. Cæſar. Aquitania a Garūna flumine ad pyrenæos montes, & eam partē quæ eſt ad Heſperiam. Ponitur nonnunq̄; ſine caſu & a parte poſt, ut i Exodo. Qui ē miſit me. Et illud. Quę ſunt, quæ fuerāt. & quæ poſt facta ſequentur. Aliqñ eſt ſumit pro habes. vt Non eſt q̄ moleſte feras mortē patris. Prętcrea iungitur aduerbio. vt Hic illius arma, hic currus fuit. Item iungitur infinitiuo alterius verbi, vt Magnæ laudis. eſt tacere ſapientiæ. Et Animi fortitudo eſt aduerſa contemnere. Huius uerbi compoſita ſunt Abſū adſum, deſum. Exim apud veteres, pro extra ſum. Sic enim lictor in quibuſdam ſacris clamitare ſolebat hoſtis victus mulier virgo exeſto hoc eſt non introito. Inſum, interſum, obſum, poſſum, præſum proſum. Perſum valde ſum. Gel. lib. ij. Phedon Platoni, & ſocrati perfuit familiaris. Subſum, & ſuperſum.

Sumen pinguedo animalis, quæ manducat. Perſi. Calidū ſcis ponere ſumen. Alij dicūt ſumē fieri ex papillis ſuillis vno die poſt partū ſectis, ac ſalitis. Mar. Eſſe putas ſumen nondum ſic vbere largo Effluit, & uiuo lacte papilla tumet. Plau. in Cap. Quanta labes largo q̄ſta ſumini abſumendo. Alij putant eſſe lac ſuis extractum, ac denſatū ſue occiſa vel quaſi rumen.i. mulieris mamma, nomen a ſugendo deductum.

Summa. eſt ſententiæ alicuius, aut rerū de quibus uerba ſunt collectio. Vir. lib. iiij. Nauiget hęc ſumma eſt. Huius dimi. eſt ſummula ideſt parua ſumma.

Summus, a, um, qđ eſt oium altiſſimū, vt hic Sūmū locū in vrbe tenuit. Vir. Summoq; vlulare vertice nymphæ. Aliqñ dr̄ extremū. Cicero. in Horten. Vixit ad ſummam ſenectutē valitudine optīa, ſummus dies dr̄ quo ſumma dierū colligit, vt ſummū ne metuas diē. Virgi. Venit ſumma dies & ineluctabile tempus Dardaniæ. Aliqñ maximū quo nihil ſit maius. Sic Iuppiter ſummus dicit. Cic. lib. ij. Tuſcu. Summū, quo nihil ſit ſuperius. Aliqñdo dr̄ cælum, vt apud Pli. Qua deorſum ab ſummo longiſſimum eē ſpatiū. Et a Vir. dictū eſt. Summe deū, pro maxime deorum. Aliqñ laudabile, glorioſum. Vir. Me ne igit ſocium ſummis adiungere rebus Nyſe fugis? Hinc.

Summitas altitudo, ex quo altior ps mōtis ſummitas dr̄.

Summates principes in ciuitate, qui & optimates, & primates appellantur.

Summum precium eſt libertas. Terent. in An. Quod habui ſummum precium perſolui tibi.

Summo as, ſummā facio. Hinc Cōſummo as, de q̄ alibi.

Summatim, p ſingulas ſummas. Apul. Oia ſummatim tetigerat. Itē breuiter, & omnibus quaſi ſimul comprehenſi. Pli. Sed. vt de hac re ſummatim dicam. Huius ſignificantiæ ſunt in ſumma, & ad ſummā, quæ ita ſignificit, ac ſi diceremus. Quod vt ſummatim cōprehēdi. Quin. In ſumma non recedo, fas eſt mihi inuitis etiam parentibus pie facere. Cice. lib. offi. Ad ſummam ne agam de ſingulis communem totius humani ſocietatem congregationem & conciliationem colere, tueri conſeruare debemus. Sed ſi ad ſummum dicimus, ſiue ſummū ſiue ad ſignificat ad plus. Ci. pro Milone. Vnus, aut ad ſummū duo inuenti ſunt, qui Milonis cauſam non probarent.i. non plures, q̄; vnus, aut duo ex omnibus. Hoc modo dicendi frequēter uti ſolet Quinti. per aduerbium ſemel. Et ut ſemel oia cōplectar.i. in ſumma. In eundem ſenſum & quandoq; ſumit Breuiter. Quin. Breuiter tamen longe crudelitatis explicanda ſæuitia eſt ex omnibus, quæ protuli leuiſſimū fuit, q̄ occiſus eſt. Pli. A reliqua uero Gallia cultu uirorū morū dignatione, amplitudine opum præferenda, breuiterq; Italia uerius q̄; prouincia. Aliquando etiā ſummatim, a ſummus fit, & ſignificat per ſumma, hoc eſt alta. Col. li. iij. Sin autem eouſq; exurit, ſ. uineę truncus vt curuari non poſſit primo anno ſummatim ita ne radices eruas, aut lędas ablaqueato.

Summe aduerbiū, a ſummus, ſignat maxime excellēterq;.

Sumo, is, pſi, ptū, per ſimplex m, ſignificat multū. & pene nimiū mihi tribuo. Cice. pro pli. Quamq̄; nō mihi tm̄ ſumo iudices, neq; arrogo. Itē ſignificat Accipio Sal. Epiſtolam ſuper caput temere poſitam ſumpſit. Item eligo. Plau. Sumat aliquem ex populo monitorem officij ſui. Itē conduco. Ci. Quoad enim peruentum quo ſumpta nauis eſt, non domini eſt nauis, ſed nauigantiū. Item conſumo. Teren. in Adel. I ergo intro & cui rei opus eſt hilarem hunc ſumamus dies. Itē impendo. Idē in Phor. Nūc argentū attuli fructū. quem Lemni vxoris reddunt pdia, id ſumā.i. impendā vt Donatus exponit. Plau. in Mil. in bono hoſpite atq; amico quæſtus eſt qđ ſumitur. Vnde ſumptus. Huius compoſita ſunt. Abſumo conſumo, deſumo, aſſumo, inſumo, præſumo, reſumo, tranſumo, quæ habent per pro.

Sumanus, Dictus eſt Pluto. quaſi ſumme maniū ſummanes eorum præſtitis Mana atq; Mantuana & ſumanus qui libenter ex alieno ſumit.

Sumanalia dicuntur liba farinacea in modum rotæ facta.

Sumptus, a, um, captus, vel electus. vt Sumptus eſt cibus.

Sumptus us, impenſa, q̄ pecunia impēdatur vel exponatur. Pli. qui eam domus magno ſumptu ędificauerat. Interdum dr̄ de eſca & potu non de ueſtitu. Plau. in Capt. Sumptu & veſtitu tuo.

Sumptuoſus, qui immoderatū ſumptum facit. Sumptuoſa cœna in qua multum impenſæ datum eſt. Cice. Pro. Expecta igitur hoſpitem, tum minime edacem, tum inimicum cœnis ſumptuoſis.

Sumptuarius,a,um, quod ad ſumptus pertinet. ut Lex ſumptuaria quæ de moderãdis ſumptibus leta eſt quam Cato Cibariam appellat. Cic. Peto. Ad fungos metuos cõferam domum ſi habebo in denos dies ſingulos ſumptuariæ legis dies conſeram. Tertul. in Apol. Sic ſcribit leges ſumptuum comprimentes centum æra non amplius in cœnam ſubſcribi iubebant non amplius, q̃ vnam inferre gallinam, & eam non ſaginatam. Cẽtenarias appellauere antiqui cœnas ab impenſa centum ſeſtertiorum.

Sumptifacio,is, ſicut ſonat. Pla. Si nūc me ſuſpendam, meã operam luſerim, ut pter operam reſtim ſumpti fecerim.

Sũmitto clanculum, & furãm imitto. Sue. in Cæſare. Sum miſſis nõnunq̃ lictoribus, atq; militibus. Et ſummittere eſt pmittere creſcer. Idem in eodem. Audita clade Titurianæ barbam capillumq; ſummiſerit. Namq; ſummittere barbã, & capillum dicimur, quãdo neq; tondemus, neq; radimus permittẽtes ad enormitatem adoleſcere, quod ſpecimen eſt maximi doloris. Id etiam pmittere, & imittere dicitur. Aliquando ſubdere inclinare ſupponere. Lucil lus. Sũmitas alios, ſi quos poſſe cẽſeas. Aliqñ demittere. Virg. Paſcite ut ante boues pueri, ſubmittite tauros. Hinc ſummiſſum humile dicimus. Cic. Neq; ſummiſſum nimis, neq; ſe nimium efferentem.

Sũmiſſus humilis. De quo modo. Virg. Sũmiſſi petimus terrã. Et ſummiſſus, murmurator, qui nõ aperte loquitur.

Sũmiſſim aduerbium. Sue in Aug. Nam & ad cõioné ſermonis tacentes etiã ſummiſſim fabulantes prouocabat.

Suo,is, ſui, ſutũ ſarcino. Vnde ſutores, qui calceos ſuunt. Et a Sue. quidam hoc verbum deducunt quia huius aĩalis pilis in ſuendo ſutores vtuntur. Per tranſla. ſuere ponit pro cõiungere, nectere, ligare ſtringere. Gel. Sed hi pleraſq; naues loris ſuebant. Huius compoſita ſunt Aſſuo, quod eſt ad aliquid ſuo, ſiue ſuendo annecto. Cõſuo, circũſuo. Pli. lib. vij. Etiam nunc in Britãnico oceano vtiles corio circũ ſutæ fiunt rates. Deſuo quod ſutũ erat diſſoluo. ſimiliter Diſſuo. Ci. in Lelio. Tales igitur amicitiæ ſunt remiſſiore vſu eſuendæ. Et vt Cat. dicere audiui, diſſuẽdæ magis, q̃ diſcindendæ. Exuo, in ſuo, intus ſuo, ſiue illigo. Vale. maxi. lib. j. Tarquinius. M. Tullium duumuiꝝ. q librum ſecreta ciuilium ſacrorum continentem cuſtodiæ ſuæ cõmiſſum pecunia corruptus Petronio Sabino ſcribendum dediſſet, culeo inſutũ in mare abijci iuſſit. Interſuo, iterpono, intermitto. Perſuo, in totum ſuo. Præſuo anteſuo. Reſuo, rurſus ſuo. Aliquando etiam eſt contrarium ſuo ſimplici. Reſuimus enim quæ ſuta ſunt, ſicut redudimus quæ clauſa. Sue. de Aug. Sumenti virilem togam tunica lati claui reſuta ex utraq; parte, ad pedes decidit. Subſuo ſubterſuo. Tranſuo, admodum acus tranſeo. Col. lib. vij. Media pars deſcripti orbiculi eadem fibula tranſuitur.

Suppar, ex ſub. & par quaſi equalis. Amb. lib. Hexa. Præſtã tiſſimum quoq; cãdidũ munus eſt, & ui ſui ſuppar gratia. Idem li. de Abel. Tertiũ genus eſt peccati quidẽ minoris, ſed ſupparis arrogantię eoꝝ. ſ. qui datorem bonoꝝ deum nõ negat ſed quę acciderint ea ſibi pter prudẽtiã ſuã cæterũq; merita virtutũ iure delata arbitrant. Aug. Marcus & Lucas Apoſtoloꝝ nõ pares, ſed ſuppares fuerunt.

Supparus vel ſuppar. pe. cor. vtroq; modo dicitur, pro genere leuis atq; anguſtę togę. q eo ſuperinduamur. Luca. Suppara nudatos cingunt anguſta lacertos. Feſ. Supparus veſtimentum puellare lineum, quod etiam ſubuculã, hoc eſt camiſia dicitur. Eſt & ſupparũ, nauium inſigne. Sene. li. xj. Epi. ſcribit. Supparum alexandrinaꝝ nauium inſigne indicium eſſe. Sũnt enim ſuppara vela velorum, quæ ſuper antemnas explicantur de quibus Luca. Imaq; pandẽs ſuppara uelorum perituras accipit auras.

Supparium uelũ tenuiſſimũ ad ſcœnas uel indas. Ci. de prouincijs conſularibus. Quibus cũ ĩ ex orcheſtra heluat antea poſt ſupparius ſolebat. Apul. in Me. Oro te inq; alitcũ tragicum dimoueto & ſupparium ſcænitũ complicato.

Supellex, & hæc ſupellectilis, & hoc ſupellectile. Nã in plurali hæc ſupellectilia facit in ablatiuo ſingulari ſupellectile, & ſupellectili. Var. lib. ij. de Anal. Sæpe itaq; ex eadem ſupellectili licet uidere. Ser. docet ſupellex uſurpatum qm̃ artis eſt ſupellectilis. Nam genitiuũ aut par debet eſſe nominatiuo aut maior, ut Muſa Muſæ, doctor. doctoris, ſi maiorem inueniremus cõtra artẽ id eſſe manifeſtum eſt, ut Anceps præceps, & pauca alia. Supellex dicitur domeſti cum patris familias inſtrumẽtũ. ſicut docent iuriſcõſulti, apud quos titulus eſt de ſupellectili legata, cuius noĩe (ut inquit Pompo.) continentur menſæ. trappæ, amphora, delphica ſubſellia ſcãna lecti, margaritæ culcitræ & toralia imperialia, pelles aquiminaria, cãdelabra lucernæ, & trulla, uaſa ænea, vulgaria. i. quæ nõ proprio ſunt loco attributa, capſa armaria uitrea, eſcaria & potoria.

Supellectiarij dicuntur ſerui qui ſunt in ſupellectile.

Suppillones, dicti ſunt emaſculatores pedicones, q ſubtus podicis pilos tundant.

Super, & ſupra præpoſitiones a ſupera deductę, idem ſignificant. Super quidem per Apocopen ſupra per ſyncopen. Super utriq; caſui ſeruit, ſupra accuſatiuo tm̃. Et ſuper in ſignificato contrariatur ſubter ſupra uero infra. Quod aũt quidam dicant ſuper cõtinuũ eſſe, ut ſedeo ſuper lapides, ſupra interiecto ſpatio ut Nubes impendẽt ſupra nos, nõ uſquequaq; ſeruatum eſt ab auctoribus. Aug. lib. v. Com. utrũq; indifferenter poſuit de luce dei loquens. Nec ita erat ſupra mentem meam, ſicut oleum, ſuper aquas, nec ſicut cœlum ſuper terras ſed ſuperior, quia ipſa fecit me, & ego inferior, quia factus ſum ab ea. Liui. li. xliiij. Vbi citra muros, ſupra ſubterras terram, per dies. xxv. pugnatum eſt. Sciendum eſt. q ſuper ſeparata, & ablatiuo iuncta modo ſignificat de Virgil. Multa ſuper Priamo rogitans ſuper Hectore multa. Modo in, ut Fronde ſuper viridi ſunt nobis mitia poma. Idem Virg. Nec ſuper ipſe ſua molitur laude laborem. Iuncta uero accuſatiuo ſignificat ultra, ut Super Garamantes, & Indos Proferret imperium. Apul. Iam enim ſuper oppidum profectus, nos citra reliquerat. Vir. lib. ix. Ablatiuo iunxit. Nocte ſuper media. i. vltra mediam noctem. Et eſt bona elocutio, vt ſi dicas. Legi noctem ſup mediam. Aliquando deſuper. Vir. Et ſup re vallo proſpectant Troes. Aliquando valde vt His accenſa ſuper iactatos æquore toto Troas reliquias Danaum, atq; Imitis Achilli. Quandoq; abſolute ponitur in ſignificatione naturali. Plau. Hinc, atq; hinc ſuper, ſubterq; premor anguſtijs. Quandoq; ponitur pro ſupereſt. Virg. Nec fuga iam ſuper. Quandoq; pro inſuper & amplius. Idem Cui neq; apud danaos vſq; locus, & ſuper ipſi Dardanidæ infenſi pœnas cum ſanguine poſcunt. Compoſita habent ſignificationem naturalem, & componitur cum dictione incipiente ab A, vt Superaddo. C, vt Superado. D, vt Superduco. E, vt Superæquo. F, vt, Superfio. I vt Superinduo. M, vt Supermeo. P, vt Superpono. S. vt Superſedeo. V, vt Superuacuus. A Super fit comparatiuum ſuperior, ſuperlatiuum ſupremus. Compoſita ſunt inſuper, & deſup.

Superiorem & inferiorem dicimus fere quando de malis loquimur, vt Dionyſius ſuperior. & Dionyſius inferior. Cum de bonis loquimur ſi tempus denotamus, ſuperior, & poſterior dicimus, vt Cyrus ſuperior, & Cyrus poſterior. Si vero dignitatem, maior, & minor vt maior, & minor Scipio. Et hoc de duobus, nam ſi de pluribus, vtimur ſuperlatiuo, vel poſitiuo, vt Magnus Pompe. Alex. Magnus.

Superiores comparatiue ſumptum ſignificat, qui magis ſupra ſunt, quibus contrarij ſunt inferiores. Interdum habet vim poſitiui cum intelliguntur hi qui ſunt ſupra gradum quartum cognationis vel affinitatis, ſicut inferiores, qui ſunt infra ipſum gradum. Var. li. ij. de re ru. Itaq; p auos, ac ſuperiores de tremelijs nemo appellatus ſeropha.

Superbia eſt ſuper grediẽs elatio mẽtis. Vel vt inquit Aug. Quid eſt enim ſuperbia aliud niſi deſerto ſecretario conſcientiæ foris videri velle, q non eſt.

Superbio, bis a ſuper, & eo is, b, melioris ſoni gratia in/terpoſita, & e, in i, mutata niſi velimus ſuperbio a ſuper/bi i deriuatum eſſe, quod tñ nõ abnuo. Superbio tñ natu ralem ab eo, is compoſitionem. & ſignificatione ĩnatas habere oſtenditur. Vnde qcqd in aliqua re excellit, ſupbũ dicere poſſumus, quaſi ſuper alia iens. Vir. Cecidítq; ſup/bum ilió. Hoc eſt nobile, magnificũ. Pli. li. xxxvij. ſupbio, pro ſuperbus eo, vel ſupbus ſum poſuit, cũs inquit. Hinc geminę certæ apud Menãdrum, & Philomenẽ fabulę ſu/perbiunt. Claudia. lib. iiij. de Raptu. Phlegreis ſilua ſuper/bit. Exuuijs totumq; nemus victoria veſtit. Hoc eſt nobi/litatur, celebratur illuſtratur.

Superbus elatus, arrogãs. Vir. lib. iij. Æneí. Stirpis achillę faſtus iuuenẽq; ſuperbũ. Aliquando nobilis, magnificus excellens, vt Hinc populo late regem belloq; ſuperbũ. Aliquando altus, elatus. Idẽ Arua petẽs. Tiburq; ſuperbũ Aliquando ornatus. Idẽ. Barbarico poſtes auro, ſpolijſq; ſuperbi. Aliquãdo opulẽtus, vt apud eũdẽ. Simul enſe ſu/perbũ. Rh inetẽ aggredit. Aliquando iniquus. Vñ Quos illi bello profugos ẽgere ſuperbo. Antiqui etiam ſuper/bos propter pompam funeris, mortuos dixere. Plau. in Am. factum ego hodie te ſuperbum, niſi tu hinc abis.

Supercido, is pe. cor. ex ſuper, & cado, Colu. lib. v. Ne ſi tñ ſuerſa fuerit cicatrix, celeſtẽ ſupcidentẽ aquã contineat.

Superciliũ, ex ſup, & ciliũ. Supcilia data ſunt homini pi/lis breuibus adornata, vt quaſi geminis aggeribus muni/mentum oculis pſtarẽt, ne qd ſupne incideret, & ſimul ſpẽm præberent, hæc & pariter & alternę mouentur. Su/percilia dñr vltima pars frõtis pilis veſtita, quæ alijs, pmi net. Sed qm̃ his annuimus, his negamus, ideo Supcilius quãdoq; pro faſtu & ſupbia ponit. Iuue. Si cum magnis virtutibus afferẽs Grãde ſupciliũ, & numeras in dote triũ/phos. Quãobrẽ etiã pro eminentiore loco ponit. Virg. in Geor. Ecce ſupcilio cliuoſi tramitis vndã Elicit. Hiero. in lib. Numeri. Illo mortuo in montis ſupercilium deſcẽdit Moyſes cum Eleazaro. Interdum ponitur pro grauitate, auſteritate, & ſeueritate. Vnde in Priap. legimus. Conue/niens latio pone ſupercilium. i. grauitatẽ. Et apud Valeriũ Maxi. legitur ſupercilium cenſorium. Is vero, cui ſuperci/lia porriguntur & prominent Sillo appellatur.

Superciliosus dicitur auſterus & grauis.

Supcubo, as pe. cor. ſupiaceo ſupdormio. Col. li. viij. Per/foratis tabulis qbus ouilia cõſternunt, vt grex ſupercubet.

Superduco, quaſi ſuperpono. Hiero. ad furiam Superducit mater filius non nutritium, ſed hoſtem non parentem, ſed tyrannum inflammata libidine veteri ſui, & inter par uulos ſuas miſerias neſcientes, lugens dudum noua nu/pta componitur.

Superedo pe. cor. ſupermando, quaſi poſt comedo. Pli. lib. xix. Menander e græcis auctor eſt, aliũ dentibus betę radi cem in pruna toſtã ſi ſuperederint, odorem extingui.

Supererogo, ex ſuper & e, & rogo, ſignificat ſupertribuo Augu. lib. ij. Confeſ. Supererogatur tibi, vt debeas. Et ha/bet aliquid non tuum.

Superexto as componitur ex ſuper, & ex, & ſto.

Superędifico ſuperſtruo.

Superficies dicit quæ ex lineis ducit quia duæ lineæ iũctæ faciunt ſuperficiem vnius anguli, vel acuti, vel obtuſi. Di/cta ſuperficies, quaſi ſuperior facies.

Superficiariæ ędes, inquit Caius, quæ in cõducto ſolo po/ſitæ ſunt, qu ius proprietas, & ciuili, & naturali iure eius eſt, cujus & ſolũ. Superficiarius, qui in alieno ſolo ſuper/ficiem habet, ita, vt certã penſionẽ pſtet auctor Vlpi.

Superforaneum, quaſi pro ſuperuacaneo. Sydonius. Ap/pollinaris vſurpat.

Superiacio, is pe. cor. ſuperpono vel ſuperextendo. Colu. li. iij. Seminibuſq; de tabulato ſuperiectis. Lactan. de opi. Et ea viſcera formata in eo modo, qui contexit vniuiſq; ge/neri, ac loco aptus fuit ſuperiecta pelle.

Superincido, is, ex ſuper, & in, & cado componitur, ſigni/ficatq; ſupra in aliques, vel aliquid cado. Li. li. ij. Multiſq; ſuper incidentibus telis incolumis ad ſuos tranauit.

Supermeo, as, ſuperfluo, ſiue ſuperlabor. Pli. lib. j. Quędam vero etiã dulces iter ſe ſupmeãs alijs, vt in fucino lacu.

Supernati dicuntur, qbus fęmina ſuccíſa ſunt in modum ſuillarum pernarum.

Supernia. fœmina, id ipſa ſuccíſa.

Supero, as, pe. cor. proprie ſignificat ſupergredior, & quaſi ſupra aſcendo. Virgi. lib. iij. Geor. Superant mõtes, & flu/mina tranant. Pli. lib. vij. Arbores, quæ quidem tãtæ pro/ceritatis traduntur, vt ſagittis ſuperari nequeant. Per trãſla. ſuperare ponitur, p uincere. Virg. Quid ſi idẽ certet Phœ/bum ſuperare canendo. Item ſuperabũdare, vt Si ſupereſt fœtus pariter frumenta ſequentur. Item ſuperuiuere & quaſi ſuperſtitem eſſe, vt Quid puer Aſcanius ſuperat ne, & veſcitur aura Æthierea? Item reſtare. Cice. Deq; eo, quod ipſis ſuperat alijs gratificari volunt. Et in euang. Colligite, quæ ſuperauerunt fragmenta, ne pereant. Item occidere. Vir. Clam ferro in cautum ſuperat. Huius compoſita ſunt Exupero, abundo. Proſupero, ſuperabundo.

Superus, a, um, pe. cor. a ſuper fit. Et q̃uis ſuperus, & infe/rus videantur eſſe poſitiua ſuperioris, & inferioris, tamen in vſu ſuperi pro cęleſtibus, ſiue viuis. Inferi autem, pro manibus, ſiue mortuis accipi ſolent.

Superum mare Adriaticum nuncupatur, per reſpectum ad Tyrrhenum, quod græci inferum vocauere.

Supernus, a, um, quod eſt ſupra, vt Superna regio. Hinc ſu/perne aduerbium, quod ſignificat ex parte ſuperiore. Pli. Argentum ſuperne innatat vt oleum aquis.

Superpondium ſignificat pondus illud quaſi auctarius q̃ ſuper ſarcinam legitimam imponitur. Dictio compoſita ex integro & corrupto ſicut centum pondiũ aſſipondium Apul. lib. vij Exiguũ. ſ. & illud tantæ molis ſuperpondiũ.

Superſtruo, is, ſuperędifico. Lactan. lib. vj. Manentibus. n. præceptis eorum, quæ ſolent ad probitatẽ recte dari, igno ta illis ſuperſtruemus, ad perficiendam, conſummandãq; iuſtitiam, quam non tenent.

Superſedeo es non mutat e in i, ſicut cætera, a ſedeo com poſita, vt obſideo reſideo pręſideo, ſignificat omitto. Et ablatiuo ſæpius conſtruitur. Cæſar. cõ. i. Et propter multi/tudinem hoſtium, & ppter eximiã opinionẽ virtutis, plio ſuperſedere ſtatuit. Et licet prælio datiuus eſſe videatur per ablatiuũ tñ ſic reſolui oportet prælio ſuperſedere. i. ſedere ſuper prælio. Q uo itẽ modo Ci. li. iij. ad Herẽ. locutus eſt. Cõmode poterimus principio ſuperſedere cum tamẽ Sul picio ſcribens ablatiuo cõſtruxerit. Tu. ſi videbitur, ita cen ſeo facias, vt ſi habes tam ſtatutum quid tibi agendũ pu/tes in quo nõ ſit cõſilium tuum, cũ meo, ſuperſedeas hoc labore itineris. i. omittas ad me venire. Gel. autẽ li. ij. Ac/cuſatiuo conſtruxit, cum ait. Alia luce auis in paſtũ profe/cta eſt, cognati & affines operas, quam dare rogati ſunt, ſuperſedent qui tñ accuſatiuus reſoluitur in ablatiuũ. Naʒ ſuper vtriq; caſui deſeruit. Hiero. cõtra Iouí. cũ infinitiuo iunxit. Cic. rogatus ab Hircio, vt poſt repudiũ Terentię ſo rorem eius duceret oĩno facere ſuperſedit dicẽs non poſ/ſe ſe vxori, & philoſophiæ pariter operã dare. Idem cõtra Pelagia nos dtõ iunxit. Vnde ſupſedendum huic labori cenſeo.

Supſto, as, ſupra aliqd ſto. Gel. Cum ſedenti aqla ſupſtaret. Quãdoq; ſupſtare eſt ſupeſſe, vñ Supſtites dicti ſunt.

Supſtito, as, frequẽtatiuũ quo veteres vſi ſunt, ſignĩat ſaluo, & icolumẽ reddo. Enni⁹ regnũ viʒ vt ſoſpitet ſupſtitetq;.

Superſtes, qui ex mortuis, quaſi ſolus viuus ſuperſtat. Amb. lib. j. offi. de Noe loquens ait. Qui ad ſemen om/nium reſeruatus ſolus ex omnibus, & poteſtate genera/tionis ſuperſtes eſt factus auctor futuræ. Quin. Defuncta vxore liberis tamen ſuperſtitibus. Superſtes quoq; dicitur, qui ſaluus eſt, & viuit inter viuos, etiam ſine morte ſuo/omnium. Teren. in An. Deos queſo, vt ſit ſuperſtes. Anti/qui etiã teſtes ſupſtites appellarũt. Plau. i Artemone. Nũc mihi licet quid vis loqui. Nemo hic adeſt ſuperſtes. Ali/

quando

quando ſuperſtes, pro præſenti ſumitur. Plautus. Superſtitem vtrunq; monui, ne iniuſſi abeant.

Superſtitioſi proprietatem habent, vt Cice. lib. ij. de natura deorum tradit ex hoc ꝙ præcultura deorum ſuperſedeāt, qui ſine cauſa timidi ſunt, qui deum timent in rebus etiaꝫ nō timendus, hi ſunt, qui apud veteres totos dies precabantur, & immolabant, vt ſibi ſui liberi ſuperſtites eſſent ideo non ſolum philoſophi, verūetiam maiores omnes ſuperſtitionem, a religione ſeparauerunt. Omnis tamē importuna, ineptaq; religio, ſm Gellium, ſuperſtitio dici poteſt. Lactan. Docet ſuperſtitiones, & ſuperſtitioſos dici, qui ſuperſtitem memoriam eorum colunt, aut qui parētibus ſuis ſuperſtites colebant imagines eorū domi, tanq; deos. Superſtitio autem nihil aliud eſt. q; falſi dei cultus, & ſicut religio colit deos, ita ſupſtitio violat, vt inquit Sene. a quo ſuperſtitio dicitur error inſanus. Ser. a ſuperſtite ſuperſtitio dicta quæ anicularum propria eſt quæ multis per ætatem ſuperſtites ſunt, & quę rebus inanibus addictę, duꝫ volūt videri nimis religioſę ſuperſtitioſę fiunt, & ita delirant. Lucre. refert ꝙ ſuperſtitio ſit ſuperſtantiū rerū. i. cœleſtiuꝫ, & diuinarū quę ſuper nos ſtant inanis & ſuperfluus timor.

Superſum, affluo, abundo. Vir. Auxilio vrbes Italæ populiq; ſuperſunt. Interdum ſupereſſe ſignificat reliquum eſſe Enni. lib. iij. anna. Inde ſibi memorat vnum ſupereſſe laborem. Interdum ſuperſtitem eſſe. Plau. in Aſi. Sicut tuuꝫ vis vnicum natum tuę ſupereſſe vitæ ſoſpitem & ſuperſtitem. Interdum vincere ſuperiorem eſſe. Virgi. ferrea, quæ blando nequeant ſupereſſe labori, ideſt vincere laborem. Interdum ſuperfluum eſſe. Gel. Memini ego prætoris docti hominis tribunal me forte aſſiſtere, atq; ibi aduocatuꝫ cum non habere. Et cuꝫ is, qui verba faciebat, reclamaſſet. Ego illi ſuperſum reſpondiſſe prætorem feſtiuiter. Tu plane ſuperes, non ades, hoc eſt ſuperfluus, ſuperuacaneus es. Interdum durare. Vir. Primus ego in patriaꝫ mecum mō vita ſuperſit. Interdum defendere & aduocatū eſſe. Sue. de Augu. Cunctari ſene ſi ſupereſſet eriperet legibus reum.

Superuacuus, a, um, qđ nō eſt neceſſariū. Col. li. iij. Itaq; ſuperuacuuꝫ eſt hoc repetere iam tradita rōne cerebrationis.

Superuacaneus a, um, idem quod ſuperuacuus. Ci. Appio. Confirmata amicitia, & perfecta fide cōmemoratio officiorum ſuperuacanea eſt.

Superuiuere is, dicitur, qui cum iam mortuus videretur refocillatus reſpuit, ac veluti reuixit.

Superuaganeus, a, um a vagor fit, vñ auis ſupuaganea dicebatur, ab auguribus, cū ex ſummo cacumine vocem emiſiſſet. Vagineus ſimplex nō legiť vnde & deriuatiuum eſt.

Supparaſitor pe. cor. paraſito miniſtro. Plau. in Am. Accedam, atq; hanc appellabo, & ſupparaſitabor patri.

Supplanto, as, pedem ſuppono, & ſic a planta fit. Cice. lib. iij. offi. Contendere debet q; maxime poſſit vt vincat ſupplantare eum qui cum eo certat, ac manu depellere nullo modo debet. Per tranſlatio. ſupplantare ſignificat decipere. Hiero. ad Julia. Ego te nequaq; decipiam adulatione lubrica laude ſupplantē te. Et ſupplantare, ſubtus plantare. Sicqꝫ a planto cōpoſitum eſt. Col. li. iij. Sin autē ipſam vitem ſternere voles iuxta radices ita ne ipſam lędas curioſe fodito, & vitem ita ſupplantato, ne radicem abrumpas.

Supplaudo is, ex ſub, & plaudo, ſignificat latenter plaudo. Hiero. ad Heſiodo. Nec quiſq; ſibi de corporis mundi caſtitate ſupplaudat cum de omni verbo ocioſo, qđ locuti fuerint homines reddituri ſint rationem in die iudicij. Hoc a me poſitum eſt, ne quis plaudo, pro plodo, aut econtrario forte ſumat cuꝫ maxime differant. Plodere enim eſt equatiendo ſiue collidendo, ſonum quēdam facere, ab quatio aliquātulum aduerſum. Plaudere vero eſt vocem lętitiæ & exultationis in laudem cuiuſpiaꝫ rei, aut hominis efferre. Vir. Et ingenti ſonuerunt omnia plauſu.

Supplodo is pen. pro. eſt quaſi ſuccutio, ſiue pede, ſiue alio ſigno. Cice. ad Heren. Pedis dextri rara ſupploſione. Aliquando ſignificat reiecio. Damaſcenus ad Hie. Rogamus, vt abſciſſis opinionibus, ambiguitatibuſqꝫ ſupploſis, qui ſe habeat ſcribas.

Suppedaneum dicitur id qđ ſub pedibus eſt dum ſedemus Augu. Et non tantum ſuppedaneus Chriſti, quātum ſub pedibus ſeruorum eius vos iudęos adduxit.

Suppedito, as, pe. cor. ſubiugo, ſubminiſtro, a ſub, & pes, pedis, vel a pedito, as, q̄uis pedito non ſit in vſu, quaſi a pedio primitiuo. Var. Largitione cibatu ſuſtentare debet, quo facilius lac ſuppeditare poſſit. Eſt & ſuppeditare, opprimere. Cice. Nunc video in iudicio mecum contendere non vis, vbi ſuppeditari turpiſſimum, ſuperare pulcherrimum eſt.

Suppeto, is, pe. cor. ſignificat latenter, ſeu per fraudem peto. Vlpi. Apud labeonem relatum eſt, ſi ſiliginario quis dixerit, vt ſi quis nomine eius ſiligines petiſſet, ei daret, & quidam ex tranſeuntibus, cum audiſſet, petit eius nomine & accepit, furti actionē aduerſus eum, qui ſuppetijt ſiliginario non mihi, non enim mihi negocium, ſed ſibi ſiliginarius geſſit. Suppetit vero in tertia perſona, & ſuppetunt, ſignificat in prōptu eſt, vel ſuccurrit, & huiuſmodi. Pli. Cui abunde ſuppetunt facultates.

Suppetito as, frequentatiuum, a ſuppeto. Cice. li. i. offi. Ob eaſqꝫ cauſas ſtudeat parare ea quę ſuppetitent ad cultuꝫ & ad victum. i. abunde ſufficiant. Verbum neutrum eſt.

Suppetię, & ſuppetias tantum habemus, a ſuppeto quo nomine Valla auxilium ſignificari exiſtimat, ſed magis ſubſidiū eſt. Plau. in Epi. Auxilia mihi & ſuppetię ſunt domi. Si enim auxilia, & ſuppetiæ idem eſſent fruſtra alterum eorum poneretur. Propter quod ſciendus eſt, ꝙ ſicut inter pręſidium, & ſubſidium intereſt ꝙ pręſidium ſit auxiliū, qđ pręſtatur alicui preſertim qđ ſatis videtur ad defenſionem fore ſubſidium qđ ad ſuccurrendum venit ita ſuppetię ſunt quę ad rem, ne labatur aut pereat ſuſtentandaꝫ mittuntur vt eſt ad ſuccurrendū oppidis, & obſeſſis, multiſqꝫ laborantibus qđ ſuccurſuꝫ milites appellant, & eſt fere idem qđ ſubſidium. Dictę ſuppetię, quia ſuppetūt oppreſſis. i. preſto ſunt, ſiue ſuccurrentes, & a ſidis ſuppeditantur. Auxilius vero proprie ad augendas copias, atqꝫ vires, & peti & mitti ſolet. Cęſa. cō. ij. Et nunciabanť auxilia magna equitatus oppidanis ſuppetias venire. i. in ſubſidiū.

Suppetior, aris, auxilior ſuccurro. Apul. lib. viij. At vobis facile eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni.

Suppleo, es, repono qđ eſt quoqꝫ recompenſo. Virgi. li. iiij. Remigium ſupplet ſocios ſimul inſtruit armis. Et ſupplere eſt æquare. Idem. Si fœtura gregem ſuppleuerit aureus eſto. Ser. Si tot agnos habuero quot oues, hoc enim ē gregem per fœturam ſuppleri. Sunt qui hoc verbuꝫ per ſimplex p, ſcribi velint vnde & ſupelex.

Supplementum qđ ſuppletur. Cice. Appio pul. Cenſebant omnes fere, vt in Italia ſupplementum meis, & Bibuli legionibus ſcriberetur.

Supinum a quibuſdam dicitur verbum participale ſicut gerundia ſunt nomina participalia. Et habet duas terminationes. ſ. um & u vt lectum, lectu. Quod in u m finiť habet ſignificationem actiuam. Sal. Legatus ad Iugurtham. De iniurijs queſtuꝫ miſit, ideſt qui quererentur. Idem. Non mea culpa ſępe ad vos oratuꝫ mitto. P. C. Hoc eſt, qui orēt. Do filium nuptum dicimus hoc eſt quę nubat. Do venū. vendo. Spectatuꝫ admiſſi ſumus, ideſt vt ſpectemus. In u, vero ſignificationis paſſiuę eſt iungiturq; nominibus adiectiuis. Vir. Nec viſu facilis nec dictu affabilis vlli, hoc eſt, qđ nec videri nec dici facile poſſit. Pli. Accipenſer piſcis rarus inuentu hoc eſt, qui raro inuenitur. Dicimus pręterea dignum, ſiue indignum relatu. quod referatur. Impium factu ſi fiat. Horrendum aſpectu. ſi aſpiciatur. Iucunduꝫ cogitatu, ſi cogitetur. Obſcœnū viſu, ſi videať, & ſic de reliqs.

Supinus, a, um, quod iacet ventre cœlum verſus. Iuue. Cubat in faciem, mox deinde ſupinus. Ponitur nōnunq; pro ocioſo, molli negligentiq; tractuꝫ a re ipſa. Qui enim ſupini iacent, ocioſe, molliter, negligenterq; degunt. Sene. ad

Lucil. Eſt quidem mi Lucilli ſupinus & negligens, qui in amici memoria, ab aliqua regione admonitus reducitur. Iuue. Et multum referens de Mecęnate ſupino. Inde ſupinior. Mar. Nuſq̃; deliciæ ſupiniores. Et ſupinus montuoſus. Hora.li. Car. Seu mihi frigidum pręneſte ſeu Tibur ſupinum. Eſt enim ciuitas in aſcenſu montis poſita. A Supinus fit reſupinus, de quo ſupra.

Suppilo, as, pe.pro. rapio inuoluo, cum fraude, a pilo, rapui, ſiue ab πιλέω cõplano. Plau. in Tru. Hæc cum video fieri, ſuffuror, ſuppilo & de præda prędam facio.

Supplico, as, pe.cor. ex ſub & plico, eo q᷒ genu poplitemq; plicamus cum a potentiore magnum aliquid precamur. Sunt qui hoc verbus, a placo deducant, quaſi ſupplaco, ſed græcum eſt πλέκω. Eſt autem ſupplicare, humiliter, & cũ reuerentia precari. Cice. in Lel. q̃; multa enim quæ noſtra cauſa nunq̃; faceremus, facimus cauſa amicorum: precari ab indigno ſupplicare, tum acerbius in aliquem inuehi, inſectariq; uehementius.

Supplex, qui flexis genibus precaẽ, a quo Suppliciter aduerbiũ.

Supplicium, ſupplicatio. Sal. Non votis, neq; ſupplicijs muliebribus deorũ auxilia paranẽ, ſed vigilando, agendo bene conſulendo proſpera omnia cędunt. Var. Boues ad victimas faciunt, atq; ad deorũ ſupplicia. Et ſupplicium pęna, ſiue tormentum. Vir. Spero etiam medijs, ſi quid pia numina poſſunt. Supplicia hauſurum ſcopulis.

Supprimo, is, pe.cor. Subtus teneo. Oui. lib. j. Metam. Supprimit ex templo voces. Vñ ſupprę ſſus, ſummerſus. Iuſti. Victi perſę in naues cõfugerunt, ex quibus multę ſuppſſę, multę captæ. Aliquando ſupprę ſſus ponitur pro occulto. Sene. E cuius operibus quędã edita alia ſupprę ſſa ſunt.

Supra, modo prępoſitio eſt. Virgi. Olli cęruleus ſupra caput aſtitit imber. Modo aduerbium. Sal. in Iug. Pauca ſupra repetam. Prępoſitio vero nunq̃; cõponitur, & vltra ꝓpriam ſignificationẽ quandoq; ponitẽ pro valde, vt ſupra mores, ſupra modum ſupra iuſtum. Vir. li. ij. Geor. Rara ſit, an ſupra morem ſit denſa requiras. Antiqui etiã ſupera protulerunt, ſicut infra & infera. Cice. in Ara. Huic ſupera duplices humeros affixa videtur Stella micans.

Supraq̃; ſignificat ſupra id q̃tus quod, vel ſupra id, q᷒ Sal. Corpus patiens inediæ, algoris, & vigiliæ ſupraq̃; cuiq̃; credibile eſt. i. ſupra id q̃tum.

Supremus, extremus. Vir. Qui ſupremũ comitenẽ honorẽ. Aliqñ dicitẽ ſummus, altus maximus. Sue. Verũ ſupremũ cœlum intuentẽ ſtupidũ cubuiſſe. Teren. in Proh. ſupreme Iuppiter. Sic dicitẽ ſuprema mulcta pro maxima.

Supputo, as, pe.cor. Vide in dictione Puto.

Suppudet, pe.cor. aliquãtulum pudet. Cic. Caſſio. Puto te iam ſuppudere, cum hęc tertia iam epiſtola ante te opprę ſſit q̃ tu ſchedam, aut litteram ſed non vrgeo.

Suppuro, as, pe.pro. Suppurare eſt apoſtema fieri. Col. lib. vij. Hic idem ſanguis, niſi emiſſus fuerit, ſaniem creabit, qui ſi ſuppurauerit, tarde procuratur. Hinc ſuppurãtia, ſiue ſuppuratio dicitur, cum vlcus ad ſaniem tendit. Vocatur & apoſtema, hoc eſt concurſus mali humoris in aliquam partem corporis, a pure dicta. Pus enim ſanies eſt, & quicunq; humor in putredinem verſus. Colu. lib. vij. Et cum maturauerit ſuppuratio, reſcinditur ferro.

Suppuratorius, a um, q᷒ ad ſuppurationem pertinet. Idẽ. Ideo miſcentur ſuppuratorijs medicamentis.

Sura poſterior pars cruris carnoſa, quę tantum hominiẽ ineſſe dicitur reliqua animalia habent crura ſine ſuris, licet quandoq; ſummatur pro toto, crure. Vir. ſuras vincere cothurno ἑλληνιστὶ τὸ σφυρὸν λέγεται ἔνθεν λατῖνοι σύγουσι λέξιν.

Surcus, palus cuius dimi. eſt ſurculus.

Surculus proprie eſt qui inſeritur. Germen vero, qui in ſurculis naſcitur. Hinc ſurculoſus, a, um, quod ſurculis abundat. Pli. ramis hyſſopi ſurculoſam.

Surcularis, & hoc ſurculare, vt terra ſurcularis quę ſurculos generat. Col. li. iij. Conſiderandum eſt, anteq̃; paſtinemus ſurcularis necne ſit terra.

Surculaceus, a, um. Idem. Surculacea in foliculo ſunt raphano ſinapi rapo.

Surdus qui habet aures obtuſas, ab aurium ſordibus, quæ in duritiem verſę marmora aurũ dicunẽ, nec ſinunt audire. Et tam paſſiue, q̃; actiuæ dicitẽ. Nam ſurdus, qui nõ audit, & qui nõ auditẽ. Iuue. Surda nihil gemeret graue buccina. Et herbæ ſurdæ a Pli. dicunẽ, quarũ nomina non ſunt. Non enim audiunt, cuȝ ſint ſine noĩe. Et abſurdũ dictum eſt quia tale nunq̃; eſt auditum, vel quia tale eſt, vt efficiat, ne audiatẽ. Surdũ item dicitẽ, cuius odor non ſentitẽ. Perſ. Nec ſpirent cynnama ſurdũ. Et ea, quę guſtum amiſerunt, exurdata dñr. Hor. in Ser. Feruida q̃ ſubtile exurdant vina palatum. Refertur etiã ad viſum. Pli. lib. xxxvj. Ad hoc quibuſdam incurrit vmbra ſorduſq; color fit. Locus etiã ſurdus dicitẽ, in quo non facile auditur. Vic. lib. v. Etiam diligenter eſt animaduertendum, ne ſit locus ſurdus, & vt in eo vox q̃; clariſſime vagari poſſit.

Surdaſter, diminutionẽ ſurditatis ſignificat hoc eſt, non plane ſurdus, ſed vt ſic dicam Surdulus, qui parum ſurdus eſt. Sunt enim duo noĩa in aſter terminata, quę diminutionẽ ſignificant ſurdaſter, & recaluaſter cętera imitationẽ denotant, vt paſitaſter antoniaſter, oleaſter.

Surdo, as, actiuum eſt ſurdum facio, a quo exurdo, de quo in dictione Surdus.

Surdeo, des, dui, ſurdus ſum, a quo ſurdeſco, ſurdus fio, a quibus obſurdeo, & obſurdeſco.

Surgo, gis xi, ctum, ex ſurſum, & rego ſignificat erigo. Teren. Vt triduo hoc perpetuo electo nequeat ſurgere. Hinc ſurgere venti dicuntur, cum veluti ſe erigentes, flare incipiunt. Virg. Et flando ſurgẽtes demoror auſtros. Sicut ecõtrario, quando flare deſinunt, ponere, ac reſidere dicuntur. Idem. Cuȝ venti poſuere, omniſq; repente Reſedit flatus. Aliquando ſurgere ponitur pro creſcere, ſeu naſci. Idem. Aſcanium ſurgentem, & ſpes hęredis Iuli. Huius compoſita ſunt. Aſſurgo quod eſt erigor in alicuius honoreȝ officij, vel beniuolentię cauſa. Et ſic datiuo iungitur. Vir. Vtq; viro Phœbi chorus aſſurrexerit omnis. i. honorem fecerit. Aliquando aſſurgere ponitur pro cædere. Auſo. Aſſurgit muſę noſtra camœna tuę. Aliquando ſumitur ſimpliciter pro erigere, ſiue creſcere. Col. lib. ij. Collem molliter aſſurgentem montem ſublimem, & aſperuȝ, ſed ne moroſus, & herbidum maxime probauerunt. Virgi. li. iij. Geor. Sed iacet aggeribus niueis informis, & alto terra gelu late, ſeptemq; aſſurgit in vlnas. Conſurgo, ſimul ſurgo. Sal. Conſurrexere omnes ſimulq; in eum imperium fecerũt. Exurgo, e loco ſurgo. Cice. Exurgite omnes, atq; excitatum. Diſſurgo diuerſe ſurgo. Pli. lib. xviij. Ecce tibi herbas tuas ſpargo peculiares ſtellas, eaſq; veſpere, & ab opere diſſurgenti oſtendo. Inſurgo, in aliquem inſilio. Lac. lib. v. Nec eſt magnopere mirandum, ſi aduerſus hominem iſta fiunt cum aduerſus ipſum deum, propter eandem cauſam inſurrexerit etiam populus in ſpe conſtitutus. Præſurgo, ante ſurgo. Reſurgo, rurſus ſurgo. Vnde qui reuixerunt, reſurrexiſſe dicuntur.

Surrigo, as, pe.cor. Vide in dictione Rego.

Surrepo, is, pen.pro. ſenſim ſeu ſubtus aut latenter ingredior. Hiero. ad Dama. Nulli periculoſum, nulli videatẽ eſſe blaſphemum, q̃ in apoſtolis inuidiæ malum diximus potuiſſe ſurrepere.

Surripio, is pe.cor. latenter rapio, ſeu furor. Aliqñ in altum tollo, & aliqñ per mendacẽ narrationẽ aliquid extorqueo, & quaſi furor. Hinc ſurreptũ pro furto, & ꝓ impetratione quę fit a principe vel magĩratu per falſam narrationem.

Surrhentum oppidum fuit Campaniæ a gręcis conditum cum promontorio Mineruę. ſirenuȝ quõdam ſedes. Hinc Surrhentina vna dicta ſunt & ſurrhentini calices.

Surenas, apud pſas magĩratus nomẽ eſt, q̃ſi pꝛtorẽ dixeris.

Sus præpoſitio pro ſurſum accipitur, vt Suſpicio.

Sus, ſuis, gene. cõis ſm Priſci. Et dicitẽ tum de feris, q̃; de domeſticis,

meſtids. Cuius dimi. ē Suaila. Plau. in tri. Directa cuꝫ ſucula, & porculis. A ſus fit poſſeſſiuum Suinus, a, um, Var. Hic enim cōſiliator ſuinæ carnis datur populo. A ſuinus fit dimi. Suillus. Græce autem ὗς dr̄, olim θυτὴς ab illo verbo dictus, qđ dr̄ θύειν qđ eſt immolare. A ſuillo. n. pecore immolandi initium primū ſumptum videtur. Cuius veſtigia, q̄ initijs cereris porci immolantur. & q̄ initijs pacis fœdus ferietur, porcus occiditur. Suillus pecus donatum a natura dicunt ad epulandum.

Suſq; deq; fero, quod & ſuſq; deq; habeo dicimus ſignificat equo animo ſum, & quod accidit non magni facio, & interdum negligo, atq; contemno, hoc eſt ſurſum an deorſum feratur res parui facio.

Suſa, ę, & ſuſa, orum, oppidum, & metropolis Perſidis in ſuſia, quæ Perſiæ pars ē, a Suſo fluuio ſic vocata. Proper. Non tot achemenijs armãtur Suſa ſagittis. Spicula quot noſtro pectore fixit amor. Hæc vrbs (vt ſcribit Pli.) a Dario Hidaſpis filio condita fuit. Ibi fuit regia Cyri lapide candido, & vario, columnis aureis, & lacunaribus, gemmiſq; diſtincta cœli cōtinēs ſimulachrum ſtellis micantibus inſignium, & incredibilia multa. Ibi Aſſuerus conuiuiū maximis diuitijs, & delitijs copioſum celebrauit.

Suſpendo ſurſum, pendo alte ligo. Vir. Ante nouis rubeãt q̄ prata coloribus ante garrula q̄ tignis nidum ſuſpēdat hirundo. Quandoq; ſuſpendere eſt ſubleuare ſuſtollere. Apul. Cum deberet manum porrigere capiſtro ſuſpendere cauda ſubleuare, nullum mihi ferebat auxilium. Quãdoq; pendendo interimere. Lac. lib. iiij. Tum ſuſpenderūt eum inter duos noxios medium qui ob latrocinia damnati erant. Quandoq; Anxiū eſſe. Plau. Vix compos mẽtis ſum ita mihi ſuſpendit animum. Vir. Suſpenſi eurypylum ſcitatū oracula phœbi mittimus. Et qm̃ dū anxij ſumus, et dubij efficimur ſuſpenſum modo p̄ dubio ponitur. Sene. Suſpenſus aīo qđ ageret cogitabat. Modo p̄ placido ac ſilenti. Ter. in Phor. Hæc vbi hoc audiui ad fores ſuſpenſo gradu placide ire perexi.

Suſpendium p̄ ſuſpenſione. Gel. Suſpendio vitam finiuit. Suſpendioſus qui laqueo nexili ſtrangulatus eſt. Pli. ſcribit laqueum ſuſpendioſi circūdatū tēpibus dolorē capitis ſedare. Idem pœnam laquei præpoſterã appellat, ex eo q̄ includatur ſpiritus cui exitus quærendus eſt.

Suſpicio, is, pe. cor. ſurſum aſpicio. Virg. Et mœnia ſuſpicit vrbis. Interdum veneror. Lactan. lib. ij. Et tamen factores ipſum nemo ſuſpicit aut veretur Cic. lib. ij. offi. Itaq; eos viros ſuſpiciunt, maximiſq; efferunt laudibus. Sic Deſpicio, pro contemno. Suſpicere etiam eſt reſpondere. Vir. li. vj. Æne. Suſpicit Anchiſes, atq; ordine ſingula pandit. Itē ſuſpectum habere, vt apud Sal. in Iug. Per idē tempus Bomilcar, cuius impulſu Iugurtha deditionem, q̄ metu deſeruit, incœperat ſuſpectus eſſe regi, & eus ſuſpiciens nouas res cupere, ac perniciem eius dolo quærere.

Suſpicio, onis. ſi cum venio iungatur, paſſiue accipitur, vt Veni in ſuſpitionem. i. factus ſum ſupectus.

Suſpicioſus, qui ſuſpitionem habet. Terē. in Adel. Omnes quibus res ſunt minus ſecundę magis ſunt (neſcio quomodo) ſuſpicioſi, ad contumeliam omnia accipiunt magis propter ſuam impotentiam, ſe ſemper credunt negligi. Accipitur etiam quandoq; pro eo, qui ſuſpectus eſt.

Suſpecto, as, modo ſurſuꝫ ſpecto. Mar. Oculiſq; ſuſpectãs ſidera. Modo deorſum ſpecto, & ſic a ſub componitur. Mar. Sed ſuſpectat oculis deuorantibus Draucos.

Suſcipio, is, pe. cor. a ſuſum, vel ſurſuꝫ, quaſi ſurſum capio tam ad animum, q̄ ad corpus referē, vt Suſcepi onus, ſuſcepi voluptates. i. accepi. Aliqñ ſuſcipere eſt gignere. Plau. Qui geminos ex ancilla ſuſcepit liberos.

Suſcito, as, penultĩ. cor. excito plærunq; viuifico. Nec tam ſana rē languentem viſus eſt (inquit Seneca) q̄ mortuum ſuſcitare.

Suſcitabulum, incitamentum dicitur. Varro. Symphonia vocis ſuſcitabulum.

Suſpiro, as pē. pro. ſignificat ſpiritū ab imo pectore traho, quod ſollicitudinis, aut doloris argumentum eſt nam ex ſus, & ſpiro componitur. Per tranſla. ſuſpirare eſt deſiderare, & mō dtō mō actō iūgiē. Aug. lib. de ciui. dei. Inde fidei pignus accepimus, q̄ diu peregrinantes eius pulchritudini ſuſpiramus. Hier. Carnes ægyptiacas ſuſpirabant. Iuue. Suſpirat longo non viſam tpe matrem.

Suſpirium, ipſa ſuſpiratio, hoc eſt ab imo pectore ſpiratio. Et aliquando ipſa ſpirandi difficultas. Eſt enim morbus, qui ex pulmone fit, qui & ſuſpiratus dicitur. Oui. Et ſuſpiratibus hauſtis.

Suſpiratus, us, ſuſpirium, & ſuſpiratio dicitur.

Suſpirioſi, qui ſpirandi difficultatem patiuntur, uel quibus vicioſa eſt reſpiratio, quos græci aſthmaticos vocant. Ply. lib. xx. Podagris cum articulorum morbis decoctum cucumeres in aceto illinunt, præſentaneo remedio ſuſpirioſis prodeſt.

Suſtineo, es, pe. cor. a ſurſum & teneo, ſigñat patior. Hier. ad Ruſti. Si negociatores ſæculi tanta ſuſtinent vt ad incertas perueniant perituraſq; diuitias, quid Chriſti negociatori faciendum eſt, qui venditis omnibus quærit p̄cioſſimã margaritã? Aliqñ alo reficio. Li. Milites fluuiatili piſce. & herbis ſuſtinebanē. i. cibabantur. Vir. lib. ij. Ge. Hinc patriam, paruoſq; nepotes ſuſtinet.

Suſtento, as, frequē. ſępe, aut cōtinue ſuſtineo manuteneo, nutrico. Lac. li. iiij. Incredibili beneficentia genus humanū ſuſtentat, & quaſi paterna indulgentia fouet. Et lib. v. Nō amplius quærit, q̄ vnde vitam ſuſtentet.

Suſtentaculum dicitur, quod aliquid ſuſtinet.

Suſtollo, is, ex ſurſum, & tollo, ſuſtuli, ſublatum, apud veteres in vſu fuit. Diome. Tollo, tuli, quod in compoſitione ſuſtuli facit. Eius tamen perfecti inſtans apud veteres ſuſtollo. Nūc vero a tollo, ſuſtuli, quod eſt ſuſcepi, ſiue habui. Nam quemadmodum de matre dicitur peperit filiū, ita de patre ſuſtulit filium. Aliquando ſuſtuli capitur pro educaui. Vir. lib. ix. Męonio regi quem ſerua licinia furtis ſuſtulerat. Aliquando ſurſum tuli. Idem. Suſtulit exutas vinclis ad ſidera palmas. Aliquando erexi ſuſcitaui. Aliqñ abſtuli, vt iubet & ſublata reponi.

Suſiana, prouincia Aſiæ, vt lib. vj. Refert Ptolomæus, quæ a ſeptentrione terminatur Aſſyria. Ab occaſu Babyloniæ adiacet. Ab oriente habet perſidem. A meridie partē perſici ſinus. Cuius ciuitates inſignes Traiana, & Suſa in qua templum Dianæ Suſiæ.

Suſurrus, & ſuſurrim, paruum & ſummiſſum murmur. Hora. li. j. Car. Leues ſub nocte ſuſurri. Hierony. Suſurrus auium inquit lib. contra Ioui. Idem in Iob. Et quaſi furtiue ſuſcepit auris mea venas ſuſurri eius. Declinatur etiam hoc ſuſurrum. Ouidi. libro. vij. Met. Procrin adit, linguaq; refert audita ſuſurra. Suſurrus quoq; ſeu ſuſurramen incitamentuꝫ quoddam voce ſummiſſa ne profani percipiant fieri ſolet. Magia enim vt inquit Apul. Occulta res eſt plerunq; noctibus vigilata, & tenebris obſtruſa, & arbitris ſolitaria, & carminibus murmurata cui pauciſſimi adhibeantur.

Suſurro, as, furtim, & ſummiſſa voce loquor. Terē. Iam ſuſurrari audio ciuē attici eſſe hanc. Idem Syrus cū illo nr̄o conſuſurrant conferunt. Hinc inſuſurro, & conſuſurro.

Suſurro, onis, qui ſuſurrat, qui occulte maledicendo odiuꝫ in aliquē aut diſſenſionē molitur. Verbum factitiū eſt, vt apud apoſtolum. Suſurrones, detractores deo odibiles.

Sutores, qui calceos ſuūt. Proprie enim artifex calceoruꝫ ſutor appellatur cum ille, qui ſuit pannos, elegantius ſarcinator, quam ſutor dicitur.

Sutrices dicuntur, a ſuendo, qui reficiunt, & quaſi reſarciūt, quod attritū fuerat qui, quaſi cōtinue ſuunt, vel ſtāt in ſutrina. Plau in Aul. Sedentarij ſutrices diabatrarij.

Sutura, quã ſutor in ſuendo facit, q̄uis & de alijs rebus per ſimilitudinem dicatur ſutura. Cor. Cel. lib. vij. Raro caluaria ſolida ſine ſuturis eſt, & id caput firmiſſimum, atq;

dolore tutiſſimum eſt ex cæteris, in quo futurę pauciores ſunt, eo capitis ualitudo commodior eſt.

Sutorius, a, um, quod ad ſutorem pertinet, ut Ars ſutoria Inſtrumentum ſutorium. Sutorium atramentum appellaẽ tinctura q̃ ſutores pelles, & calceos tingũt. Cice. Iã pr̃ eius accuſat⁹, a Mar. Anto. ſutorio atramẽto abſolut⁹ eſt.

Suterna ipſa ſutura, ſiue opus ſutorium. Var. Quod ſuter nas facere inſcius nihil homo agis.

Sutrina, pe. pro. locus, vbi calcei ſuuntur, & uenduntur a qua Sutor dicitur.

Sutella doloſa aſtutia, a ſimilitudine ſuentium dicta.

Sutilis & hoc ſutile, pe cor. quod ſutum eſt. Vnde coronæ ſutiles dicuntur ſicut pactiles coronæ, & ueſtis ſutilis, con ſutilis, & inconſutilis.

S ante Y

Syagros, latine aper dicitur nam quod apud græcos σῦς apud nos ſus, & ἄγριος ferus dicitur.

Sychæus, cum diph. nomen viri proprium.

Sycos latine ficus. Neuius Hodie ſycos mihi recens fuit.

Sycomorus, pe. pro. ficus fatua, grādior. σῦκος ficus μωρὸς fatuus, quæ, & Mariſca dicitur. Dioſco. ſcribit ſycomorus eſſe arborem magnam ſimilem arbori ficuũ habentem lactis multitudinem, cuius fructus non egreditur ex ſummitatibus ramorũ, ſicut ficus, ſʒ ex ramis ipſis. Et ẽ dulcis ſimilis fructui ficus agreſtis. Grana eius ſunt minora, q̃ʒ grana ficus, & non maturantur, niſi radantur inſtrumento ferreo. Et naſcitur multum apud Rhodum, & in locis vbi abundat frumentum. Celſus Moroſychon inuerſis litteris uocat arborem, quaſi fatuam hoc eſt non fructiferam ficũ dicas, gignit enim pilulas albicantes. quæ inſtar olynthorum, hoc eſt groſſorum fici appetẽte maturitate decidunt, peculiaris ęgypti in aggeribus niloticis præcipue prouenientes, quæ radicibus ſuis niloticas ripas colligabat ad coarcendum nilum.

Sycophanta, ad verbũ dr̃ ficorũ comeſtor, ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τὰς σύκους hoc eſt a ficis edendis. Ponitur & pro calumniatore. Nam aiunt Atticos iuuenes ſolitos in hortos irrumpere, ficoſq; deligere. Quam ob cauſam lege eſt conſtitutum, vt qui id feciſſent, capite truncarentur. quaſ pœnam, qui perſequerentur, ob paruula detrimenta ſycophantas appellatos. Aliã rõ ſumit apud Syneſium grammaticũ græcũ, q inqt, φ ex duobus ſeruis cuiuſdã viri gręci alter ficus, quæ domi paratæ erãt, abſumpſit alter quis prorſus exediſſet ignorabat. Quęrẽti eas dño, a ſonte inſons accuſatus ẽ. Herus vtriq; calidam aquã ꝑbuit, ſolus q deliquerat euomuit, ex quo natũ ẽ id nomẽ ſycophãta. i. calũniator, qa inſontẽ falſo crimine calũniabat. Alij dñt ſycophãtem non eſſe calumniatorem, ſed q aliud oſtẽtat q̃ʒ res ipſa habeat vulgus barrus vocat, tractum ab atticis, qui cũ proponerent ſe ficus vendituros ſuperiorem vaſis partem ex ficubus oſtẽtarẽt ſubter fallacia tegeretur, ſycos, ficus phanon, manifeſtum dicitur.

Sycophantia, mendacium, calumnia, atq; fallacia. Plau. Per fallaciam, quam amabam, abduxit a lenone mulierem, neq; puduit id ętatis ſycophantias ſtruere. Sycophãtiſſo, as, ſycophantias ſtruo.

Sycoſis, morbus quẽ nos ficũ ſiue mariſcas appellamus.

Sycoton, iecur ſuillum. ideſt ficatum qđ e ſue fico paſta eſt inquit Ætius.

Syene, vrbs i cõfinibus Æthiopię atq; Ægypti, ſupra Alexãdriam, verſus meridiem quinq; milibus ſtadijs ſub tropico cancri directe locata. Vnde ſole exiſtente in cancro me dio ſolſtitij die ſupra verticem ciuitatis cadens nullã prorſus in eam vmbras facit, vt inquit Pli. li. ij. Luc. li. ij. Vmbras nuſq̃ flectente Syene.

Sygæum promontorium Troiæ, ſic dictum propter Herculis taciturnitatem, qui prohibitus, hoſpitio ſimulauit abſceſſum & inde contra Troiam per ſilentium venit, quod σιγὴ dicitur.

Syla, per ſimplex l mons Lucaniæ, & ſilua in illo ſic dicta, quaſi σύλα. i. tracta, hoc ẽ latronibus frequentata vt Sal. de fugitiuis. In ſilua inquit Syla fuerunt.

Sylla, cum duplicato ll, fuit romanus nobilis, ex antiqua Scipionus familia. Hic cathenas Iugurthæ manibus iniecit Mithridatẽ compeſcuit. Socialis belli luctus repreſſit. Cinnæ dominationem fregit, & Marium proſcripſit. Fuit litteris græcis, & latinis doctiſſimus. Facundus, acer animo grandis, ita, vt dicat Salu. dubitari potuit fortior, an fœlicior eſſet. Nam fœlix eo dici voluit φ de inimicis Marianis fœliciter vltus fuit. Inde dictator factus. Rẽpu. ſuppreſſit vt nemo illo inuito, nec bona, nec patrias, nec vitam retinere poſſet. Tandeʒ pediculari morbo interijt. Scylla vero per c, aliud ſignificat, de quo loco ſuo. Quare autem ſylla dictus fuerit, qui primus hoc nomẽ ſortitus ſit. Macro. li. j. ſatur, ſic refert. Bello punico, hi ludi primũ ex libri ſibyllinis ſunt inſtituti. Cor. Ruffo ſuadẽte qui propterea ſibylla cognominatus ẽ, & poſtea corrupto nomine primus cœpit ſylla vocari.

Syllaba, eſt comprehẽſio litterarum, vel vnius vocalis enũciatio, temporum capax, quia omnis ſyllaba, aut breuis eſt, & vnum tempus recipit, quod athomum metrici vocant, vt pater, aut longa & duo recipit tempora vt mater. Nam ma, longitudine ſui circumflexus tantum temporis bis occupat, quãtum occupat pa, ſemel, cum acute dicitur pater. Dicta eſt autem ſyllaba φ iunctis litteris ſonitum, ſimul accipientibus informetur ab συμβάλλω, φ eſt comprehẽdo vel a σὺν ſimul λαμβάνω capio. Proprie enim illa eſt ſyllaba, quæ ex pluribus cõſtat, vt ſtirps. Quæ autem de vna vocali perficitur abuſiue ſyllaba vocatur, & vnigramma appellatur. Aliæ dicuntur bigrammę, vt ne, vſq; ad hexagrammam vt ſtirps. Accidunt ſyllabæ, quattuor tenor, ſpiritus, tempus, & numerus litterarum. Tenores tres ſunt Acutus, grauis, & circumflexus. Spiritus duo, aſper, & lenis. Tempora tria breue, longus, & commune. Numerus quia conſtare poteſt ex ſex litis.

Syllabatim aduerbium ſignificat per ſyllabas. Auguſti. li. x. de ciui. dei. Et ſyllabatim per tranſitorias temporum morulas humanæ linguæ uocibus loqueretur.

Syllanion ſtatuarius nullo doctore nobilis.

Syllepſis dici poteſt conceptio, ab σὺν con, λῆψις acceptio quæ fit, cum pluralis dictio ſingulari verbo cõplectitur. Vir. Socijs & rege recepto. Aut ſingularis plurali uerbo cõnectitur, ut ſunt nobis mitia poma. Caſtaneæ molles & preſſi copia lactis. Aut cum, pro multis unus ponitur, ut Armato milite complent. Item pro uno multi, ut uos o Calliope precor aſpirate canenti. Rectius. enim dixiſſet. Uos muſæ.

Syllogiſmus computatio, penſatio. ab σὺν καὶ λέγομαι quod eſt cõputo concludo, vel ab λογίζομαι, ratiocinor.

Sylua nomen generale eſt non ſolum arborum ſed etiam herbarum. Virgi. Subit aſpera ſylua lapæ tribuliq;, proprie tamen arborum & quæ cædua eſt, hoc eſt quæ habetur in eum vſum, vt ex ea materia cędatur. Q ō ſi ſuccaſa, ſit nihilominus dicitur ſylua, quoniam rurſus ex ſtirpibus aut radicibus renaſcitur. Dicta ſylua, quaſi ſoliua, vel ab eo, quod græce ὕλη. ideſt materia dicitur. Et vt illi hylem pro, materia ſic noſtri ſyluam, poſuerunt. Et eſt aut Glandifera cuius, arbores non cædunt, ſed ad eſcam quadrupedibus ſeruant. Aut cædua φ in ea arbores cum ad iuſtam proceritatem creuerunt, cęduntur, vt edificationibus, vel alijs vſibus materiam præbeant. Quandoq; ſylua dicitur, qđ ex tempore ſcribitur velociſſime eſtq; velut prima materia, quales ſunt papinij ſiluæ de qbus ipſe ſic ſcribit. An hos libellos qui mihi ſubito calore & quadam feſtinandi voluptate fluxerunt cum ſinguli de ſinu meo prodiiſſent congregator ipſe dimitterem. Quin. Diuerſus eſt huic eorum vicium, qui primo decurrere, per materias ſtilo q̃ʒ velociſſimo volunt & ſequentes calores, atq; impetũ ex tpe ſcribũt hãc ſiluã vocãt. Syluã etiam poetę nominant

minant elementorum congeriem, vnde cuncta pereant.

Syloſon fuit teſte. Hiero. Samiorum tyrannus.

Symmachus pe.cor. proprium nomen, quod ſignificat cõcertatorem, auxiliarium, & ſocius in bello, proprie Symmachia i. auxiliũ concertatio, ſocietas σὺν ſimul μάχομαι bellator ſum pugno.

Symballoti, ſunt coacti per ſe velleris implexu potius, q̃; texu conditi, ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν.

Symbebicota dicuntur accidentia. Symbebicos accidens ὅτι συμβαίνω ῥητὰ ἔνθεν μετοχὴ γίνεται ἀλόγος λατινοι τοσοῦτον δέχονται.

Symbole latine commiſſura.

Symbolus pe.cor. annulus dictus eſt, cui ſit nota, & ſignũ. Iuſti. lib. ij. poſuit ſymbolos pro litteris. Sollicitare inquit eos in partes ſuas ſtatuit, & cum colloquendi copiam nõ haberet quo applicituri erant ſymbolos proponi, & ſaxis proſcribi curat.

Symbolum pe.cor. & indicium dici poteſt & collatio, ab συμβάλλω confero, hoc eſt, ꝙ plures cõferunt in vnũ, ita vt cœna illa dicatur collatio, in quam comparandam plures aliquid contulerunt. Ter. in An. Symbolum dedit. Et in parabolis. Noli eſſe in conuiuijs potatorum, nec in comeſſationibus eorũ, qui carnes ad veſcendum cõferunt quia vacantes potibus, & dantes ſymbola cõſumentur. Et in decretis. Diſ. xliiij. ex Concilio Laodicenſi dr̃. Non oportet miniſtros altaris, vel quoſlibet clericos aut etiã laycos chriſtianos ex ſymbolis, quę vulgus Comeſſalia appellat, cõuiuia celebrare. Hinc Aſymbolos qui ſine ſymbolo ad cęnas ſæpe vadit quales ſunt paraſiti. Gel. Ne omnino vt dicitur immunes, & aſymboli veniremus cõuictabamus ad cęnam non cupedias ciborũ ſed argutias quęſtionum. Id enim fecerunt apoſtoli in vnũ conferendo q̃d vnuſquiſq; de deo ſenſit. Collecta enim in vnum catholicæ totius legis fides ſymboli colligitur breuitate. Eſt autẽ ſimplex, breue, plenum, vt ſimplicitas conſulat audientium ruſticitati, breuitas memoriæ plenitudo doctrinæ. Indiciũ autem vel ſignum idcirco dicitur quia in illo tempore ex circumcitionibus iudæis ſimulabant ſe eſſe apoſtolos chriſti, & lucri alicuius, vel ventris gratia ad prędicandũ proficiſcebantur, nominantes quidem chriſtum, ſed non integris traditionum lineis nundantes. Idcirco iſtud indiciũ poſuerunt per quod agnoſceret is qui Chriſtum vere ſm apoſtolicas regulas prędicaret. Deniq; & in bellis ciuilibus hoc obſeruari ferunt, quoniam & armorũ habitus par, & ſonus vocis idem & mos vnus eſt, atq; eadem inſtituta bellidi ne q̃ doli ſurreptio fiat ſymbola diſtincta vnuſquiſq; dux ſuis militibus tradit quæ latine ſigna vel indicia nuncupantur, vt ſi forte occurrerit quis, de quo dubitetur, ſymbolum prodat, ſi ſit hoſtis, vel ſocius. Aug. lib. v. contra hęreſes. Symbolum interpretatur conſiliũ vel conſiliarius. Iul. Pollux dicit ſymbolum paruum nummiſma eſſe Ariſtoteles originem, ideſt ętymologiam vocabulorum ſymbolum appellat per q̃uis verbi, uel nominis per interpretationem cognoſcitur. Idem cõuenientiã lib. Meteororum vocat ſymbolum. Alij ſimilitudinem interpræantur. Græce quoq; ſymbolum dicitur Augurium, & Vaticinium, in arcanis quoq; priſcorũ myſterijs ſymbola habebantur verbigratia papauer ſymbolum erat fertilitatis, ex hoc genere ſunt ſymbola pythagorę, ſcilicet indicia quędam myſteriorum doctrinæ ſanctioris quibus ſententiæ morales & ſalutaria documenta cõtinentur. Dicit̃ & ſymbolus. Plau. in Bac. chryſalus oſtendit ſymbolum quẽ tute dederat. Et in Pſeu. Dato eum ſymbolum illi.

Symbulus a gręcis dicitur homo prudens probuſq; cõſilio, σύμβουλος cuius cõtrarium eſt ἄβουλος, hoc eſt, cõſilio carens inconſultus.

Syma vrbs fuit in Aſia, quin & pro monte iuxta Pontum poſuit Orpheus in Argonautica.

Syme, inſula quę prius Ægle vocabatur, atq; Metapontus, a Syma Iabyſi ſic appellata.

Symethus, fluuius ſiciliæ non longe a Catinenſi vrbe.

Symeon, nomen viri proprium fuit. Qui dominum in vlnas ſuſcepiſſe fertur.

Symmetria dici poteſt commenſuratio. Symmetros, commenſuratiuus moderatus.

Symyſta ſecretarius ſeu ſecretorũ cõſcius vt apud orige. ſicut Ioãnes ſymyſta et pnunciat dicens, quia & ſi qs peccauerit aduocatum habemus apud deum. Ieſum chriſtum.

Sympho ſonitus quidam, cum conſonantia.

Symphonia, apud latinos pe.cor. σύν, καὶ φωνέω καὶ φωνὴ φθέγγομαι καὶ, φθόγγος παράγεται, latine conſonantia, & muſicus concentus. Muſici ſymphonias multas habent, quæ & Harmoniæ dicuntur, ſed illam clariſſimam quæ appellatur Diateſſeron, & alteram quę dicitur Diapente, Harmoniaſ vero Diapaſon vocant, hoc eſt vniuerſitatem concentus, quę ex ſeptem tonis conficitur. Hieronymus vero ad Dama. ſic habet. Symphonia non eſt genus organi, vt male quidam de latinis putant cuiſ ſit chorus in laude dei cõcinens, & hoc vocabulo ſignificet. Symphonia quippe in latinum conſonantia, exprimitur. Symphonon conſonans pactum. Symphoneo conuenio pactum facio conſentio, concino. Inde Symphoniaci pueri a Cicerone dicti ſunt, qui ad modulationes muſicas conceniuſq; conficiendos comparantur.

Symphoneſis, paſſio, quæ metris accidit, cum duę, ſcilicet ſyllabę ſcandendo in vnam coeunt, hoc autem fit, cum in diuerſis dictionibus, vna parte orationis, vocali, vel m, littera terminata, ſequens item a vocali incipit, vt Atq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles. Fit etiã Symphoneſis in eadem dictione quattuor modis. Vel cũ duæ ſyllabæ longę pro vna longa ponuntur, vt Vnius ob noxam, & furias Aiacis oilei. Vel cum duæ breues, pro vna breui, vt cornua velatarum obuertimus antemnarũ. Vel cum longa, & breuis, pro vna longa vt Fixerat eripedem ceruam. Vel cum breuis, & longa pro vna longa, vt Dependent lichni laquearibus aureis, Hęc etiam Synaloephe dicitur.

Symphatiam gręci dixerunt ſomniorũ cognitionem.

Sympathia, latine compaſſio dici poteſt. Hippocrates ſcribit oculos, cum vulua ſympathiam quãdam habere.

Symplator, amicus ſpõſi, qui cũ eo per cõuiuia ambulat.

Symplega videtur eſſe opus in quo luctantes, & omnino concertatores ſpectantur.

Symplegades pe.pro. iſulę duę ſiue duo ſcopuli in Poſphoro dictę q̃ inter ſe aliquando concurriſſe fabulis tradunt. Id autem fictum idcirco eſt q̃m paruo diſcretæ interuallo, ex aduerſo intrantibus geminæ cernebantur pauloq; deflexa acie coeuntium ſpeciem prębebant. Mille quingentis paſſibus ab Europa diſtantes, Cyanee ab alijs dictę. Oui. Compręſſos vtinam ſimplegades eliſiſſent.

Symplegma, atis latine complexus, concurſus dicitur.

Sympſalma dicitur vocum in cantando copulatio. Diapſalma diſiunctio earum, vbi quędam requies diſtinctæ continuationis oſtenditur. Pſalma, quod pſallitur.

Symplones, dicebantur coniuiæ.

Sympoſium compotatio, conuiuiũ, ꝙ apud græcos ἀπὸ τοῦ συμπότου apud nos, a, conuictu rectius conuiuium appellatur. Vnde Sympoſiarchen, & Archipoſian, conuiuij prępoſitum, ſeu prefectum dicimus. Sympoſiaſtes cõuiuator. Sympotin, compotorem.

Symmathites latine condiſcipulus dicitur.

Symphytiũ, herba quę latine coagulũ, ſiue conſerua vocat̃.

Sympinium vas vinarium non diſſimile cyatho, quo in ſacrificijs vtebantur ex σὺν q̃d eſt con πίνω bibo. Iuuena. Et quis tunc hominum contemptor numinis aut quos Sympinium ridere Numæ nigrumq; catinum. Varro latinum facit. Ait enim. Vt vinum minutatim funderetur a guttis guttus appellarunt, quod ſumebant minutatim a ſumendo ſumpinium appellarunt. Aliquando etiã ſympuuium mutata i, in u, dicit̃. Alij Sympinium legunt.

Syn, præpoſitio græca, quæ in cópoſitione ſignificat ſimul, quemadmodum apud nos con.

Synagoga, coadunatio congregatio, vel contractio ex σὺν ſimul, & γωγή ductio. Et pro re & pro loco capit, & habet penultimam longam, quoniam eſt ω.

Synnada ciuitas aſiatica, ad Canę fines. De hac Stra. lib. xij. ſic ſcribit. Synnada vrbs nó magna, ante quã planicies iacet oleis conſita. lx. fere ſtadiorũ. Vlterius eſt Dorci vicus, & Synnadaci lapidis fodina (Sic enim eũ romani appellant) Indigenę vero docimitẽ, & docimæam. Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos romanorum ſumptus columnæ integræ, & ingentes extrahuntur & varietate Alabaſtritę lapidi proximę. Dicitur & ſynna ſinnadis, vt apud Sidonium.

Synereſis, contractatio, figura, qua plura, per vnum cõiunguntur. ex σὺν, & αἵρεσις diuiſio, quaſi diuiſorum cõiunctio vt bigę, pro biiugę.

Synalephe dici poteſt cõpręſſio. Cæſura eſt cum de fine dictionis vocalis abiicit̃ ſequẽte dictione incipiente a vocali vt Semper ego auditor tm̃. Ex σὺν & ἀλοιφὴ preſſio.

Synanche, angina morbus, qui ſpiritum ſuffocat, ex σὺν & ἄγχω affligo, ango. Vulgus ſquinantiam vocat.

Synathriſmus συναθροισμὸς congeries, atq; cõgregatio latine dici poteſt συναθροίζω cõgrego ſignificat, figura quę & ſingulis verbis & plurium verborum cõiunctione fieri poteſt. Singulis hoc modo. Sed cum ad ſupplicium ſumẽdum ſe confirmaret, multa ſimul eum reuocabant officia, conſuetudo tempus, exiſtimatio periculum, religio Plurium verborum cõiunctione ſic. Nemo enim nocens, ſine ſummo mærore eſt iudices, ſed multa ſimul eum perturbant qđ adeſt ſollicitudinis plenum, qđ futurus eſt formidoloſum, lex paratum ſupplicium oſtentans, vitia ex vitijs coacta occaſionem arguendi maleficij, captans inimicus, quæ quotidie eius animum vehementer excruciant.

Syncæcoſis figura quę docet diuerſas res coniungere, & cõmuni opinioni cum ratione aduerſari, vt Nec hoĩs auari, atq; aſoti, vnum, atq; idem vitium eſt. Vterq; enim neſcit vti atq; vtriq; pecunia dedecori eſt, q̃re merito vtriq; pari pœna afficiuntur quos pariter non decet habere.

Syncatatheſis, latine Aſſenſio, approbatio. Vide in dictione Aſſenſio.

Syncathegorema, conſignificans. Syncathegoremata conſignificatiua.

Syncerus, a, um proprie dicitur, quod eſt integrum. Tractus ab eo, q̃ qui diuidere fructum cõmunem aliquorum cũ ſocio volunt, ſimul cum cęra, mel partiuntur ꝙ ſemel tantum, ſine cæra conſignent fraudant ſocium nec agunt integre. Syncerũ itaq; qua ſimul cum cæra. Alij putant ſyncerum, a carie deduci, quaſi ſine carie. i. corruptione. Vnde & pro puro, incorrupto & immaculato ponitur. Hora. Syncerum eſt, niſi vas quodcunq; infundis aceſcit. Hinc contrarium eſt inſyncerus pro vitiato, & corrupto. Virgi. Inſyncerus apes tulit cruor.

Syncęraſtus antiquum vocabulum græcum, quo ſignificatur medulla. Hoc eſt medulloſus, a quo fit ex ſyncęraſtus. ideſt ſine ſyncęraſto. Plau. in Penulo. Si herus meus me eẽ locutum cuiquam mortali ſciat continuo is, me ex ſyncęraſtum fecerit.

Synchyſis, confuſio. Eſt enim (vt ſcribit Do.) hyperbaton vndiq; confuſum, vt illud Virgilianum. Tris Notus abreptas in ſaxa latentia torquet. Saxa vocant Itali medijs, quæ in fluctibus aras, χύσις enim fuſio dicitur. συγχέω confundo.

Synciput quaſi ſemicaput inquit Phocas grammaticus, ſignificatq; partem porcini capitis conditam. & ad edendũ paratam. Nam inter edulia annumeratur. Pli. lib. viij. Interdicta quoq; cœnis abdomina, glandia, teſticuli, vuluæ ſyncipita verrina. Hieronymus contra Ioui. Comæ in occipitium, fronteq; tornantur. Eſt & ſynciput anterior pars capitis aures, temporaq; complectens. Comu. in Perſium. Synciput anterior occipitium dicitur poſterior pars capitis Apollinaris ad Valerium maioranum. Partemq; cerebri. Hic galeæ cum parte rapit furtiq; lacerto Diſiicit ancipiti miſerabile ſynciput enſe. Plau. in Mene. part. pro toto poſuit, ac de homine, qđ eſt contra Georgium Merulam, qui negat inueniri ſynciput, pro anteriori capitis parte. Ait enim. Non eſt tibi ſanum ſynciput adoleſcens.

Syncopa, conciſio κόπτω incido. Figura cũ littera, vel ſyllaba de medio dictionis abſcinditur, vt Compoſtus pro compoſitus.

Synchronos, contemporaneus. Vnde ſcribit Hiero. Oſeam prophetam fuiſſe ſynchronon Eſaię. Et Var. Ait non eſſe dubium, quin aliquo tempore eodem vixerint Homerus, & Heſiodus, eoſq; ſynchronos fuiſſe teſtatur, ſynchroniſmos vocant ab eadem ætate quam noſtri contemporationem interpretantur.

Syndicus latine communis vel defenſor.

Syndinum dicitur latine concertatio.

Synechon, dici poteſt cõtinens. Nam componitur, ex σὺν quod eſt ſimul, & ἔχω habeo.

Synecdoche, conceptio dicitur cum a parte totum, vel a toto pars intelligitur, vt puppis pro naui, & annus pro hyeme, vt apud Virgi. Quam multę glomerant aues, vbi frigidus annus tranſpontum fugat. i. frigida hyems.

Synephœbi, pe. pro. dicunt adoleſcentes ſimul pubeſcẽtes. Quod nomen inditum eſt Comœdię Statij Decilij, vt eſt apud Ciceronem lib. Tuſcu. quęſtionum.

Syneſius, nomen viri proprium, deductum a συνεσις quę eſt conſcientia.

Syngrapha ſyngraphus, & ſyngraphum ſcriptura, ſiue ſchedula, quę fit propria manu eorum, qui paciſcuntur in alicuius rei fidem. Plau. in Aſina. Age iſtum oſtende quem conſcripſi ſyngraphum inter me, & amicam, & lenam. Cice. Treba. Tanquam enim ſyngrapham ad imperatorem attuliſſes, non epiſtolam ſic pecunia ablata domum redire properabas Sue. Cuius parti non dubitauit a quibuſdam iuſiurandum, atq; etiam ſyngrapham exigere. Dicta ſyngrapha ἀπὸ τοῦ σὺν ſimul καὶ γράφω ſcribo, & ſimul ſcriptum ſit a pluribus ꝙ proprijs manu eorum qui cõuenirent ſcripta ſit.

Synodus, pe. cor. ex σὺν. & ὁδὸς via, quaſi cõuentus ſit vel cœtus, generis fœmi. eſt. Item ſynodos dicitur luna, cum fit coitus lunę cum ſole, quod & interlunium & ſilentem lunam vocit. Hinc ſynodicam radiationẽ frequenter nominat Firmicus. At ſynodus ſynodũtis. piſcis gen⁹ putat̃.

Synodicus, a, um, quod ad ſynodus pertinet. Hie. Ante annos plurimos cum iuuarem damaſum romanę vrbis epiſcopum, & orientis, atq; occidentis ſynodicis conſultationibus reſponderem.

Synœceſis dici poteſt cohabitatio, & ſcribitur cũ œ, diph. Synœcus cohabitator contubernalis.

Synonyma dicuntur, quæ ſub diuerſis vocibus idem ſignificant, vt enſis mucro. gladius. Eadem dicuntur. Polyonyma. Verum aliter traditum eſt, in dictione Homonyma. Eſt & ſynonyma, figura, quę cõmunio nominis interpretatur. Vtimur autem eo genere elocutionis quotiens vno verbo non ſatis videmur dignitates aut magnitudinẽ rerũ demonſtrare. Ideoq; in eandẽ ſignificationẽ plura conferuntur, vt ſi dicamus. Proſtrauit afflixit perculit.

Syntagma tis, tractatus, ordinatio, rerum conſtitutio, documentum, ab σὺν, & τάγμα ordo, vel ordinatio. Hie. in prefa. Penta. Et multa alia quę proprium ſyntagma deſiderant ideſt tractatum, vt ipſemet contra Ruf. exponit. Et li. de viris illuſ. ſcripſit de ogdoade egregiũ σύνταγμα ideſt documentum ſeu tractatum.

Syndulon σύνδουλον gręci conſeruum dicunt.

Synſtratiotas συστρατιώτας græci dicunt commilitones qui & commilites dicuntur.

Syntaxis dici poteſt conſtructio, & ſeries, τάξις enim ſeries & ordo dicitur.

Synteris,

ſyntexis, latine defectio dicitur. Pli. Tali ſorbitionis gene re emendantur ſyntexes. i. defectiones ex longis morbis ſumptæ. Hæc aūt emēdatio ꝓprie recreatio, & reſtauratio dr. Idē. A qua mulſa ſ clarā vtilitatē h3 viribus recreandis. Firmicus tradit hoīem Interituꝝ dyſenterio & ſyntexi, ſi ſaturnus ꝑ quadratū, cū ſole fuerit iunctus. Vbi ſyntexis capit ꝑ ægritudine latēte ſicut & dyſenterio, quo noīe inteſtinorum morbus & tormina ſignificantur.

ſyntectici q aio deficiunt viribus exhauſti, quos & defectos. Pli. appellat. Idē. Præcordioꝝ vitij ſyntecticis comitialibus laſer cum vino in aqua mulſa datur.

ſynthesis, pe. cor. latine compoſitio dicitur. Figura cū ſingulare nomen multitudinem ſignificans verbo plurali iūgitur. vt Pars in fruſtra ſecant. Eſt etiam ſyntheſis genꝰ veſtis breuis, & negocijs aptę. Hac romani peculiariter in ſaturnalibus vtebantur. Illis. n. diebus omnes exuebant togam & ſyntheſin induebant. Dicta ſyntheſis ab eo ꝙ cōſuta, contextaq; eſſet compoſitione quadam verſicolori. Hinc ſyntheſiatus, qui ſyntheſi induꝰ ē. De hac veſte. Martia. De noſtra praſina ſyntheſis empta toga. Item ſyntheſis eſt genus vaſis fictilis ex diuerſis vaſis compoſiti. Papi. li. iiij. ſiluarum. Vnam mittere ſyntheſin quid horres alborum calicum atq; cacaborum. Præterea ſyntheſis generali vocabulo græco compoſitio dicitur. Serenus. Vilem deprehendit in illis ſyntheſin, & vulgata ſatis medicamina riſit. Syntheſis hæc prodeſt vnda mollita calent. Inde A ſyntheta criſtalla. Pli. vocat, quæ ſunt pura, & ſine vicio.

ſynthema, atis, compoſitum conſtitutum, & ſignum qđ datur militibus. Hiero. ad Iulianus. Iam dimiſſo ſynthemathe, equus publicus ſternebatur.

ſynteresis, penultima breui, dici poteſt attentio, ſeu conſeruatio. Nam ab συντηρέω, quod eſt conſeruo deriuatur. Et ea pars animæ eſt quę vicijs aduerſatur & ſeſe ſemper immaculatam cupit a peccato ſeruare & perpetrata mala continuo arguit, quam corrupte theologi noſtri temporis ſynderesin dicunt.

ſyntomon, pe. cor. σύντομον, latine circumciſus dicitur.

ſyphax fuit Numidarum rex cuius Liuius ſępe meminit.

ſypharium, velum fuit. vt inquit Probus, ſub quo latebant Paradoxi cum in ſcænam prodibant aut hoſtium mimi. Alij dicunt eē omne, quod ante cantantes mimū preuium ſuſpenditur. Iuue. Conſumptus vocem Damaſippe locaſti ſiphario.

ſyracuſæ, ciuitas Siciliæ ſub Pachino monte ſita, vbi fons Arethuſæ. Cice. li. vj. ver. ſcribit Siracuſas vrbem eſſe maximam græcarum vrbium pulcherrimamq; quæ ex quattuor quaſi vrbibus maximis conſtare videbatur, quarum vna inſula nominaꝛ. Altera achradina. Tertia tyche. Quarta Neapolis. Syracuſani multos claros principes habuerunt, ſed pręcipue clariſſimū Dionyſium ſeniorem q cū apud filiū Dionyſius vidiſſet ingētem vaſoꝝ aureoꝝ argēteorūq; copiā exclamans inqt. In te affectus regius nō eſt qui ex tanta poculoꝝ vi amicum neminē tibi conciliaſti. Ambo tñ Dionyſij pħi fuere, amboq; Platonem audiuerūt. Ex Syracuſis fuit Archimedes mathematicꝰ, & Theocritus poeta bucolici carminis ſcriptor, quem Virgi. imitatus eſt. Solinus in Polyhiſtoreꝰ ſcribit in Sicilia primam comœdiam inuentam fuiſſe.

Syracuſius, a um poſſeſſiuum. Virgi. Prima Syracuſio dignata eſt ludere verſu, ſed græce dicitur. Nam latine Syracuſanus, a, um.

ſyria, regio Aſiæ, q̄ ab oriēte fluuio Euphrate. Ab occidēte nro mari, & Ægypto terminaꝛ. A ſeptētrione h3 Cyliciā & partē Cappadocię. A meridie Arabiā. Cuius inſignes ciuitates, vt li. v. refert Ptolo. ſunt Laodicea. Hierapolis. Antiochia, Apamia. Palmira. Heliopolis Ptolemaida, Sidō, Tyrus, Beritus, Botris. Tripolis, Biblus, Seleucia. Cęſarea, & Damaſcus. Mōtes clari. Carmelus. Caſius. Libanus fluuij. Euphrates, Criſoras, Singis. Regiones. Phenicia Palæſtina, Iudæa, Idumæa. Comagena, & Samaria. Hęc regio in medio orbis conſtituta eſt, quo fit, vt nec frigore nimio rigeat, nec calore torreaꝛ. Sunt qui quadripartitā faciunt diuiſionē in Syrios. Aſſyrios. Leucoſyrios. & Cœloſyrios. Pli. duplicē facit. Vnā palæſtinā. Alterā antiochiā. Huius nominis Syria prima corripitur.

ſyrus, a, um, & Syrius, a, um, quod ex Syria eſt, Vnde ſyri, & ſyrij. q ex Syria ſunt. Sui. σύροι πρὸς φοινικας ἐκαὶ τέρατα ἔθνη διαβέβληνται ὡς πανοῦργα.

ſyriſus, inſula Ionica, & Aſiæ appoſita, cuius prima producitur. A qua Pherecides ſyrius ortum habuit, nō a Syria regione. Scyros vero Thraciæ adſcripta eſt, vt Strabo, & Ply. teſtantur longe a Rhodo.

ſyriſca a ſyrus fit, ſicut Ciliſſa, a Cilix.

ſyrophœnix, ora maritima Syrię circa Euphratem, cuius ꝑs Idumæa, & Iudæa.

ſyricum color fictitius ex ſinopide, & ſandyce mixtis quo minium adulteratur. Pli. lib. xxxiij. Sublimi autem Syrico minium compendij ratio demonſtrat. Scyricum vero ſcilicet, ſiue cæruleus color eſt.

ſyrbotæ, populi habitātes ſm flumen Aſtapum ad ſeptētrionem vergentes Auctor Pli.

ſyrinx, gis, & Syringa, gæ, a noſtris fiſtula trāſfertur inſtrumentum muſicū, quo ore modulamur. Fuit enim nympha quædam in cannā conuerſa. De qua. Oui. lib. j. Meta. Naias vna fuit, nymphæ ſyringa vocabant.

ſyrictę populi dicti ſunt, ſiue a foraminibus, & fiſtulis, q̄s naſi loco præferunt, ſiue a fiſtulis, & calamis auenarum. Solinus. Alij concretū os habent modicum tātum foramen quo calamis auenarum cibos hauriunt. Syringas. n. græci fiſtulas appellant.

ſyrmea genus raphani, vt Pli. interpretatur. Herodo. Mille ſexcenta in ſyrmæam, & allium ac cepas.

ſyrma, atis, & ſyrma, mæ, genus veſtis tragicorum, vel cauda, ſiue tractus veſtis fœminarum. Mar. Apraſti longum tu quoq; ſyrma tibi. Seneca de Bacccho. Qui habitu muliebri nōnunq̄ ſe ornabat. Auro decorus, ſyrma barbaricū. Sumitur interdum, pro longa tragicæ orationis ſerie tenorem ſuum vſq; in vltimū protrahente, ab σύρω traho.

ſyrupus, ſuccus qui trahiꝛ, ab σύρω traho.

ſyrtes, ſunt loca circa fines Aphricæ Ægyptū verſus periculoſiſſima, ab σύρειν trahere. Eſt. n. inæqualitas maris, & terræ magna & in vno loco profundiſſima, in alio vero ſatis vadoſa. Spirāteq; vento cumulus arenæ q ſupra mare fuerat in profundiſſimas reſidet valles. Et qui deprimebatur mox ſuper aquas egeritur. Et ſunt duæ partes natura impares magnitudine, quæ dicuntur maiores, & minores & ſpatio paſſuum ducentorum quinquaginta milium ſeparantur. Minor a Carthagine trecentis milibus paſſuum diſtat & totidem ambitus. Maior quadringentis, vigintiquinq; millibus paſſuum. Serui. Vero vbicūq; ſunt arenoſa loca in mari ſyrtes aſſerit vocari. Hoc nomen etiam declinatur, hæc ſyrtis, & has ſyrtis, vt inquit Priſcianus. Virgil. libro decimo. In ſyrtis, in ſaxa voles vos Turnus adoro.

ſyſigabis, Darij mater, quæ audita morte Alexandri ſeſe perpetuæ nocti dedit.

ſyſſitos, latine ſodalis, ſyſſitia ſodalitates dicunt, & conuiuia. Vnde Caius Iureconſultus. Sodales ſunt qui eiuſdem collegij ſunt quos græci συσσίτους vocant.

ſyſtole dici poteſt correptio. Figura eſt, cum longa ſyllaba, contra eius naturam corripitur, vt apud Virgi. Connubio iungam ſtabili propriūq; dicabo. Vbi nū breuem poſuit, quæ naturaliter longa eſt. Nam alio loco longam poſuit. Hectoris Andromache Pirrhin Connubia ſequas?

ſytropes, ſytropidis, & Cytropes, genus vaſis fictilis cum tribus pedibus.

ſyzigiæ, nerui ſunt, a cerebro, ad oculos, ſi is qui a dextra incipit tendit ad ſiniſtrum, is vero qui a ſiniſtra, tendit ad dextrū oculū, adeo vt ſe iungant ad ſimilitudinem crucis. Vnde ſyzigias dictos putant, συζυγία enim cōiugiū dr,

ſiue coniugatum, Coniugata vero dr̃ quæcunq; ab vno nomine varia ꝑlatiõe flectuntur, vt a iuſticia iuſtus, iuſti, vt Ci. deſcribit. Coniugata dr̃ quę ſunt ex verbis generis eiuſdem eiuſdẽ aũt generis verba ſunt quæ orta ab vno variæ commutantur, vt ſapiens, ſapienter, ſapientia, hæc verborum coniugatio συζυγία græce dicitur.

T Littera muta eſt & apud vetuſtiſſimos in aliquibus dictiõibus ſcribebatur, in quibus nunc ſ ſcribimus. Nam mertare, & pultare, antiq dicebant nos merſare, & pulſare dicimus. Mutatur nonnunq̃; t, in ſ, & in x, vt verto ẽſus, mitto miſſus, flecto flexui, pecto pexui.

T ante A

Tabor, mõs in medio Galileę rotũdus, ac ſublimis.

Tabanus, aĩal paruũ volatile. Alio noĩe Aſylus, & Oeſtrus græce dr̃. Qui e ligno naſci fertur.

Tabula, a quo ꝑ diminutionẽ fit Tabella. Sunt aũt Tabulę ſiue Tabellæ teſtamẽta, vel publicę ſcripturę ex quacunq; materia, ꝙ initio ceratis tabulis ſcribi conſueuerãt. Vnde Cic. Terentiæ tabulã ꝓ lege poſuiſſe vr̃, cum ait. Quẽadmodum a veſta ad tabulã Valeriam ducta eſſes. Et tabula dicebatur, in quã mittebãt teſſeras, quæ luſoria, & qñq; latrũculoria, & Pyrgus, ſiue Alueus, alueolus ſiue dicebatur. Tabulę nouæ appellant̃ qñ debitores creditas pecunias, cũ vſuris pſoluere nõ coguntur ipſis creditoribus & abolitis prioribus debitis nouæ tabulæ cõficiunt̃. Cic. li. ij. offi. Tabulæ nouæ qd hñt argumenti, niſi vt emas mea pecunia fundum, & cum tu habeas ego non habeã pecuniã. Salu. Tunc Catilina polliceri cępit tabulas nouas proſcriptionem locupletum.

Tabularius, rõcinator ſupputator, phylaciſta qui in tabulis noĩa, & rõnes obſeruat. Sidonius ad Petreius. Sed & ille ſuſcipiebat hunc grãditer, hñs in eo conſiliariũ in iudicijs vicariũ in eccleſijs, ꝓcuratores in negocijs, villicũ in ꝑdijs tabulariũ in tributis in lectionibus comitẽ, in expoſitiõibus interpretẽ in itineribus cõtubernalem.

Tabelliões, q & libelliones appellati ſunt, q tabulas hoc eſt teſtã & publicas ſcripturas conficiunt. Nã nũc notarij dñr barbare qui tñ aliud ſunt, vt q notarent in ſenatu.

Tabellarius, q tabellas. i. lr̃as defert. Hier. ad Nicã. Rudes illi Italię hoĩes, quos Caſcos Ennius appellat q ſibi (vt in rhetoricis Cicero ait) victu ferino victus requirebãt, ante carthæ & membranarũ vſum, aut in dedolatis ex ligno codicillis, aut in corticibus arborũ mutua epiſtolarũ alloquia miſſitabãt. Vnde & portitores earum tabellarios, & ſcriptores a libris arborũ librarios vocauere.

Tabularia Seruio auctore loca ſunt in qbus tabulæ, hoc ẽ inſtrã, & lr̃ę & act᷒ publici reponunt̃. Vir. li. iij. Geor. Inſanũq; forũ & populi tabularia vidit ſigñat. n. tẽplũ ſaturni, vbi erat ęrariũ in quo reponebant̃ acta q̃ ſuſceptis liberis faciebãt parẽtes. Iuli. Capit. tñ aũt Antoninus dilexit, vt ſibi quoq;, vt multi dñr. Antonini vt pleriq; autẽ aſſerũt. Antonij nomẽ aſcripſerit. Iã illud ſatis cõſtat, qđ filiũ Gordianũ noĩe Antonini & ſigno illuſtrauit, cum apud præfectum ærarij more Romano profeſſus, filius publicis actis eius nomen inſereret.

Tabulo, as, tabulis aliqd ꝯſtruo. Hinc Tabulatio, tabularũ coaſſatio & textura, ſicut aſſerũ coaſſatio. Hic & ꝯtabulo Sue. I Cali. Qui ñ ſine admiratiõe heleſpõtũ ꝯtabulauerit.

Tabulata quæ ſunt ex tabulis facta. Hier. Diſpoſitoq; per tabulata milite. Accipiuntur ẽt pro parietibus, ſiue ædificijs lapidibus in tabularũ modum quadratis conſtructis. Idem. Vbi in eius honorem fabricata eſt eccleſia miro lapideo tabulato. Rurſus tabulata dicuntur rami extenti in arboribus in plana tendentes, nõ in altiora creſcẽtes Vir. lib. ij. Ge. Summaſq; ſeq tabulata per vlmos. Col. lib. vj. Cũ deinde adoleſcere incipient vlmi falce formãdæ ſunt & tabulata inſtituenda. Hoc. n. noĩe vſurpant agricolę ramos truncoſq; prominentes, eoſq;, vel ꝓpius ferro cõpeſcunt, vel lõgius ꝓmittũt, vt vites latius diffundantur.

Taberna quaſi trabea dr̃ a validioribus trabibus inqt Do. quibus ſupiora ſunt ſuſpẽſa, vel vt qdã dñt ꝙ olim tabulis cõſtruerent̃ ac cõtegerent̃ ob tegularũ inopiã. Et accipitur pro oĩ ędificio, qđ ẽ vtile ad habitandũ, ex eo, ꝙ taberna tabulis claudebat̃, ſiue cooperiebat̃. Hinc Contubernium. Et cõtubernal̃. Et taberna dr̃, vbi cęteraq; merces vendicant̃. Officina, vbi fiunt opera. Et Tabernarum quædam lanaria, quædam vinaria, quædã olearia, & hmõi. Nonius ſcribit tabernas nõ tm̃ vinarias eẽ ſꝫ & oẽs, quę ſunt pplaris vſus. Taberna quoq; accipit̃ ꝓ diuerſorio. Ci. li. ij rhetoricoꝝ. Quãꝝ cũ in qdã tabernã diuertiſſent ſil̃ cœnare & in eadẽ ſomnũ cape noluerũt cœnati diſcubuerunt ibidẽ hãc Plau. Tabernã meritoriã vocat. & tabernã diuerſoriam, vt in Tru. In tabernã ducor diuerſoriam.

Tabernarius, q in taberna venditat. Ci. L. Flacco. Opifices, & tabernarios, atq; illã oẽm fecem citatũ quid eſt negocij concitare? Eſt & tabernarius qui vinũ vẽditat, ſicut aquarius q vẽdit aquam. Idẽ. Sed dici non põt quõ hic oĩa iacteant, niſi ego cũ tabernarijs, & aquarijs pugnarem.

Tabernarię fabulæ. Vide in dictione Togatæ.

Tabernaculũ nõ ẽ dim. ſicut nec cornaculũ. Eſt aũt Tabernaculũ tectũ caſtrẽſe, ꝙ veluti taberna quædam ſit, & vt Hie. inquit ſemper mutat̃ tabernaculũ, & huc, illucq; traſfertur. Aug. Tabernaculũ belli res eſt. Vnde & cõtubernales milites dicti ſunt tanq̃; ſil̃ hñtes tabernacula. Eſt. n. ꝓprie pugnãtiũ & quodãmõ militantiũ. & aduerſus hoſtẽ pugnãtiũ. Domus ẽ, vbi ſemp manemus. Auguſtale vero in quo habitat dux belli vt inquit Quin.

Tablinũ, locus hyberię ſtatiõis atrio ꝓximus, ꝙ fere ex tabulis cõſtaret Pli. li. xxxv. Tablina codicibus implebantur & monumentis rerũ in magiſtratu geſtarũ. Apul. li. vlti. florid. Medici cũ intrauerint ad ęgrũ uti uiſant, nemo eorum ꝙ per pulchra tablina in ędibus uiſant, & lacunaria auro oblita. Dr̃ aũt Tablinũ nõ tabulinũ, quẽadmodum & figlinũ, nõ figulinũ Et vr̃ eẽ qđ græci pinacothecã dicunt, q̃uis in pinacothecis tabulę pictę, in tablino reꝝ in magiſtratu geſtarum monumenta continebantur.

Tabes, is, corruptio ꝑ morbo a quo tabidus, & Tabidum corpus dr̃. Huius tres ſunt ſpẽs. Vna cũ corpus, nõ alit̃ & ita ſumma oritur macies, & niſi occurrat̃ occidit quæ & Atrophia dr̃ a græcis. Inde Atrophi, qui atrophia laborant. Altera vbi malus corporis habitus eſt, ſiõq; oĩa alimẽta corrũpunt̃. Hãc gręci Cacęſiam nominant. Tertia, q̃; gręci Pthiſin vocant cũ in pulmonem deſcẽdit a capite pituita, & frequẽs tuſſis orit̃. Interdũ aliqd cruẽtus ſigñat qđ ꝓprie Tabũ noĩant. Eſtq; ſanies, & ſanguis corruptus qđ & aliqñ dr̃ tabes. Dicit tñ Ser. Tabo nomẽ eẽ caſus ſeptimi tm̃ vt ſpõte. Qđ ſi velis declinare. Hęc Tabes, huius tabis dices. Vir. Et terrã tabo maculant.

Tabidus, corruptus, q tabes patit̃, & Tabidus languidus, fragilis. Aug. in expõne Pſalmoꝝ. Quid tabidius aranea.

Tabefacio corrũpo, & quaſi in tabem verto.

Tabificus, q tabẽ inducit. Aug. li. v. cõf. Eaſq; curas anhelaret cor meũ, & cogitationum tabificarũ febribus æſtuaret Vnde & a Ci. ęgritudo, & metus tabificę ꝑturbatiões dñr qm̃ mẽtẽ lacerãt tabẽ, cruciatũ & afflictioni inferũt. Tabificabile dr̃ a veteribus.

Tabeſco, as, tabui ſigñat Lĩgueo deficio tabidus fio, a tabeo, es. Et ꝓprie in amore, & mętore tabeſcere dicimur, q̃uis, & de alijs dici poſſit. Gel. Delphinus amãs deſiderio tabuit exanimatuſq; ẽ. Pla. in cap. tuo męrore maceror, maceſco, conſeneſco, & tabeſco miſ. Cato de re ru. Id aliquotiens in die quottidie facito, vſq; adeo, donec ſal deſierit tabeſcere. Compoſita huius verbi ſunt. Contabeſco. Augu. lib. ij. Confeſ. Triſticia rebus amiſſis

bus amiſſis cōtabeſcit, quibus ſe oblectabat cupiditas Diſtabeſco, vatie, ſiue vehementer tabeſco, abſumor corrumpor. Idem lib. iij. In quantas iniquitates diſtabui, & ſacrilega curioſitate ſecutus ſum. Intabeſco, valde tabeſco Col. li. v. Ad victas reducit maciē & ſic intabeſcit vt nullis dein ceps ipſis recreari poſſit. Extabeſco valde tabeſco Ci. li. ij. Tuſ. ſic corpus clade horribili abſumptum extabuit. i. tabo, & corrupto ſanguine computruit.

Taburnus, mōs Cāpaniæ, oliuetis abūdās. Vir. Iuuat Iſmara Baccho conſerere, atq; olea magnū veſtire Taburnum.

Tacape, Ciuitas Africæ in medijs ſita arenis, vt inqt Plin.

Taceo, es tacui tacitū, nihil loquor, licet qñq; etiā dicat de his, quæ ſine voce ſunt. Vir. lib. iiij. Totūq; pererrat Luminibus tacitis & alibi. Quin tacet omnis ager. Tacere. n. pro quieſcere capit. Vñ tacitū mare dicimus, cum placidū eſt, & nullis fluctibus agitat. Qm̄ vero, cuꝫ aliquid laude dignū eſt, laudamus, & cōtrario malefacta nō laudamus, factū eſt, vt tacenda non laudanda & non tacenda laudanda dicantur. Quandoq; tacere ſignificat ſecurum eſſe, quoniā, qui ſecuri ſunt nullā quærendi cām hñt. Ter. in Adel. Tace, ego mit conueniam Pāphilū. Huius cōpoſita Conticeo obticeo, qđ proprie eſt de his, quæ nos pudet loqui. Ter. in Phor. Hem nūquid obtices. Reticeo ꝑfecte taceo, ſiue a locutione me cōtineo. H. e. cōtra Heluid. Vt diſcat aliquando reticere qui nunq; didicit loqui. Hinc Reticētia. Ci. lib. j. offi. Ex iniuſtitia & hilaritate, ex riſu, ex locutione ex reticentia. Subticeo taceo. Habentq; ta, ſyllabam corre.

Tacitus, qui tacet, & qui ſcit tenere ſecreta. Actionem enim ſignificat quandoq; etiā paſſionem. Virg. Quis te magne Cato Tacitum aut te Coſſe relinquat.

Taciturnus, qui natura facile tacet. Hinc taciturnitas quæ eſt obſeruantiæ genus in ſilentio cōſtituta. Teren. in An. Sed his quas ſemp itellexi in te ſitas fide, & taciturnitate. Hui' dimi. eſt taciturnulus. Apul. Blanda mulier, & taciturnula.

Tacticí a græcis dicuntur magiſtri, & doctores armorum vt eſt apud Vegetium.

Tactus participiū. a tango. Et aliquādo ponit pro afflato, & leuiter fulminato. Ci. Tactus eſt ille qui hanc vrbem cōdidit. Inde tactus pro intemerato, & non tacto ſumitur.

Tactus, us nomen, vnus eſt ex qnq; corporis ſenſibus, qui & tactio dicit. Ci. li. iiij. Tuſ. Qualis eſt hæc aurium, tales ſunt oculoꝝ & tactionū & odorationū, & ſapoꝝ, q ſunt oēs vnius gñis ad ꝑfundēdū aīum tanq; ille, q facte voluptates.

Tatius, nomen regis Sabinorum.

Tachonpſo (teſte Herodoto li. hiſ. ij.) quædā nili inſula eſt.

Taddæus nomen viri proprium.

Tædium, angor mentis & aī, nō corpis valitudo, inqt Ser.

Tædeo, es tædui, & tæſus ſum ſed non eſt in vſu, ſicut cōpoſitū per tæſus q̄uis Ser. dicit eſſe participium ſine verbo. Sue. Pertæſus ignauiā ſu. i. Gel. li. j. Has ille inanis cum flaret glorias iamq; oēs finem cuperent verbiſqꝫ eius fatigati pertæduiſſent. Fitq; tædeo, ab τῆ λέι, lrā in d conuerſa. Iō cū æ, diph. ſcribitur. Nā longitudo, atqꝫ prolixitas actiōis ſiue paſſionis alicuius tædium generare ſolet. Tædet impſonale facit præteritū tæduit, & tæſum, vel magis pertæſus eſt. Hie. in Eccle. Idcirco tæduit me vitæ meæ. Virg. lib. iiij. Æneī. ſi non pertæſum thalami tædæqꝫ fuiſſet.

Tædulus, pe. cor. dr̄ faſtidioſus ſenex qui oibus tædio eſt.

Tænarus pe. cor. locus vmbroſus in radice maleæ promōtorij Laconiæ iuxta ſpartā ciuitatē. In quo, qa hiatus magnus eſt ſtrepitus progredi percipiuntur, dixerunt veteres, per hunc eſſe deſcenſus ad inferos. Vir. Tenarias etiā ſauces alta hoſtia ditis. Quippe Tænarus Iouis fili' aſſumpto calabro germano laconiā ꝑuectus eſt, & occupato loco templū neptūno erexit, & a ſe Tenarū appellauit vt inqt Steph. fuit & alter Tenarus icari filius a quo Ciuitas portus, & laconiæ promōtoriū nomen accepiſſe dr̄. Ibi erāt latomiæ, hoc eſt lapidicinæ lapidū ꝑcioſorū q & laconica marmora, & tænarei lapides vocant. Prop. li. ij. Qđ nō tænareis domus eſt mihi fulta colūnis. Et in ſingulari ge. maſ. eſt, in plī neu. Græce ταίναρος A quo Tenarū oppidum dictū eſt sui. ταίναρον ἀκρωτήριον λακωνικῆς, ἐν ᾧ στόμιον ἦν κατάγον εἰς ᾅδου ἔνθα καὶ ποσειδῶνος ἱερὸν ἀσφαλὲς ἦν, εἰς ὃ τοὺς εἵλωτας ἱκέτας καθεσθέντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ ποσειδῶνος οἱ δὲ ἀνιστάντες ἀπέκτεινον λακεδαιμόνιοι.

Tænon fuit vrbs in laconia, a qua mulier poetria noīe herina ortum habuit, fuit & in Achaia vrbs τηνεῶν. i. Teneū & Tenea vicus inter Mycenas & Corinthum.

Tæniæ vittarū extremitates vt q̄ ab inſulis pendent. Vir. Fit longe tænia vittæ. Qñq; accipit pro tota vitta. Idē lib. v. Puniceis tpa tænis, a tæna nō tenia. Nā & tæna, & tænia dicit. Proprie tñ tænia eſt faſcia vñ & lapides ſub aqs eīdicantes in longus porrectos tænias vocamus, a faſciarū ſimilitudine. Pli. Nec ꝓfunda altitudo miraculū minuit. Frequētes qppe tæniæ cīdicantis vadi carinas terrēt. Eſt & tænia piſculi genus apud Ariſtotelē a gracilitate, & longitudine dictus

Tago is, apud veteres in vſu fuit, pro tango a quo etiā cōponitur attigo, pro attingo. Plau. in Bac. Hæc attigas puerū iſta cauſa. quādo fecit ſtrenue. Feſt. Tagit ſimpliciter dicit, quod attigit, contigit facit compoſitum.

Tagax, furunculus, a tago, quod eſt tango. Lucil. Proſcribere. poſſe tagacem mutonis manum.

Tages, is, fuit q primus Etruſcis aruſpicij diſciplinas dedit

Tagus, fluuius Luſitaniæ, habens arenas aureas. Iuue. Quod tagus, & rutila Pactolus voluit arena.

Tagrus, mōs in Luſitania, apud quē quędā equę dñr euento cōcipere.

Tagaſta, ciuitas Africę, ex qua diuus Aug. Tagaſtenſis appellatus eſt, qm̄ ibi natus ſit ex patre patricio mīe monicha.

Talpa ge. maſ. & fœ. animal captū oculis muri ſimile. Vir. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

Talge inſula in mari Hyrcano, vt Pompo. refert, ſine cultu fertilis omni fruge ac fructibus abundans.

Talus duo ſignificat. ſ. partem pedis. i. os prope calcaneum qđ extuberat. Hor. in Ser. Ad talos ſtola demiſſa & circūdata palla. Eſt & talus oſſis genus in articulo pedis vētre eminens concaua in vertebra, de quo in dictione Teſſera. Ariſto. & Pli. negant in homine eſſe talos.

Talaris, & hoc re, vt veſtis talaris, q̄ ad talos vſq; deſcendit.

Talaria, calciamenta alata Mercurij. Virg. Pedibus talaria nectit aurea.

Talarius, a um qđ pertinet ad talos, vt lex talaria aduerſus eos qui talis luſerint. Talarij ludi quibus videntur vſi ſaltando Cice. lib. j. offi. Adde his ſi placet vnguentarijs ſaltatores totumq; ludum talarium.

Talipedo as, pe. cor pedib' vacillo, & q̄ſi ſupra talos inſiſto.

Talea ſurculus ſiue fruſtum ligni præciſum, ex vtraq; pte, vt in terra inſeratur. Præciſis. n. lignis vel pedali vel cubitali magnitudine nonnullæ arbores ſeruntur, idq; lignum ita preciſum græco nomine generali ξύλος latine talea dr̄. Pli. xvij. ſeruandū in eo ante omnia vt taleæ ex feracibus fiant arboribus ne curuæ neue ſcabræ aut biſurcæ. Cato. Taleas oleaginas, quas in ſcrobe ſaturus eris tripedaneas facito. Et ſicut talea dicitur lignum, qđ in terra ſeritur, ita qđ inſeritur rimo calamus & teſſera, & teſſella qꝫ inſtar teſſeræ ſit vocatur. Pli. Qđ ſi longius afferantur pomorꝫ calami rapo infixos optime cuſtodire ſuccum arbitrantur. A quibuſdam ēt ponitur pro teſſera hoc eſt ligno complanato quo numeros notāt ruſtici idiotæ. Quidā hoc nomen cum h. ſcribūt qꝫ græcā originem hēre autumāt thalon. n. grece eſſe viride dīt & vſq; adeo latinū factum vt Taleare pro incidere vſurpet ruſtica ſimplicitas. Hinc & talea nummaria ſermone militari dicitur. Quod genus, cū edicto principis vel Reipu. cōceditur. Clarigatio dici pōt Liui. lib. viij. Veliterninis deiecti muri, ipſi vrbe abducti, iuſſi trans Tyberim habitare vti eius qui cis Tyberim captus fuiſſet ad mille pondo clarigatio eſſet.

Taleari lignum dicitur, dum ſcinditur. Intaliari dum præſcindendo formatur, ait Varro.

Talia, æ, foliculum ceparum.

Tallo, vindicta, hoſtimentum, vt ſi quis manum alicui amputauerit, illi manus Romanorũ lege amputari dẽt. Hinc Retaliare. Gel. Formauit, ꝙ ſignificet talione hoies repercutere. Mar. Corrumpit ſine talione celebs.

Talẽtũ apud priſcos diuerſi põderis fuit. Nã Atticũ talentũ (vt docet Pli.) xvj. ſeſtertia valebat hoc eſt pondo. xl. argypciũ põdo. lxxx. Cleopatra põdo. cxxv. talentum fecit hoc eſt ſeſtertiorũ. l. Afric. talẽtũ oẽ pondo: lx. tradit. Quia vero libre, hoc eſt põdo apud alios maiores apud alios minores ſunt. Hinc efficiẽ, vt talenta quoq; nõ idẽ vbiq; valeãt. Pollux inquit pro aureis nũmis trib⁹ imputabaẽ, nũmus aureus pro drachmis duab⁹ atticas. Erãt ergo talẽtorũ multa noia. Ptolemaicũ, Syriũ, Tyriũ, Antiochenum. Atticus pondere quidẽ pari oia, ſed ad nũmũ collata differunt. Atticum tyrio ęquale, ſed plus quadruplo valẽs, q̃; Ptolomaicum, ſeſquitertio, q̃; Syriũ, Antiochenũq;, Babylonicũ talentũ duo mil. & lxx. minas atticas fuiſſe tradũt. Euboicũ quattuor mil. denariorũ valebat. Rhodiũ quingẽtorũ denarium. Neapolitanũ ſex denarius Syracuſanũ trium denarium. Alij minimũ lib. l. Maius. lxxij. Maximũ. cxx. faciũt Atheneus talentũ ſex milibus nũmuz Italicorũ permutari tradit nũmũ eſſe drachmam, hoc eſt denarium. Centum drachmis, hoc eſt denarijs centũ argenteis ęquari libram. Plutar. in Pompeio refert minam vocans eam.

Tam, & q̃;, pro Priſciani ſnĩa, aduerbia ſunt & cõparatiuo vel ſuplatiuo adijciunẽ, cum duo, vel plures comparatiui, vel ſuplatiui diuerſæ ſignationis poſita inter ſe ęquanẽ vl' ijdẽ geminanẽ, vt tã iuſtior q̃; fęlicior Æneas. Hectore Ci. pro Deio. Iſtã inq̃; dexterã, nõ tã in bellis, neq; in ꝓlijs, q̃; in ꝓmiſſis, & fide infirmiorẽ. Bis. n. infirmiorẽ itelligẽdũ eſt. Iũgiẽ & poſitiuo, vt tã bonus Vir. q̃; bonus Homer⁹. Ci. Tã ſum amicus Reip. q̃; qui maxime. ſ. ẽ amicus. Hoc eſt, tã amo Rẽp. q̃; ille, q plurimũ amat. Et apud veteres tã ꝓ tñ, & ꝓ mõ ponebaẽ. Cõponiẽ tã cũ etſi & ſignat q̃;uis Pli. Dedit q̃;tũ maximũ potuit, daturus ãpli⁹, ſi potuiſſet, tametſi qd hoi dari põt maius q̃; gloria laus, ęternitas.

Tama, dr̃ cũ labore vię ſanguis in crura deſcẽdit, & tumorẽ (facit.

Tamaricę pe. p. genus fruticis bis in anno florẽtis. A græcis Erice diciẽ. Vnde & Ericeum mel celebratur. Videtur etiã recte dici Tamarix & tamaricum etiam legitur. Hanc quidam eandem eſſe quam myricam exiſtimãt licet. Pli. lib. xxviij. Diuerſa eſſe dixerit.

Tamaritę, pe. pro. populi aſiatici, non longe a Caſpio mari.

Tñ ſignãt nihilominus. Quæ vbi ꝓcedit q̃;q̃;, q̃;uis & alia hm̃ õi dat principiũ cõſtructionis ipſa dictiõe tñ excuſſa. Q ð iõ in ligatura, & q̃ſi iũctura orõnis iſertũ eſt, qa orõ vnde nõ debuerat incepat. Idcirco tñ abijciẽ, tanq̃; functa offõ ſuo. Aliqñ inceptiua eſt. Cic. Peto. Tñ non diſcedis a malicia. Aliqñ poniẽ pro ſtatim. Vir. Hic hędos depone, tñ veniemus in vrbẽ. Aliqñ ꝓ eidẽ. Sal. li. iij. hiſ. Nã q enare conati ſunt icti fragmẽtis nauiũ, aut afflicti a ſuis, vndarũ vi multato fęde corpe, &c. Pla. Ita faciã, ita placet qd tũ tñ. Aliqñ ꝓ dũtaxat. Ter. in Hecy. Q ð potero facias, tñ vt pietatẽ colã. Do. Dũtaxat, vel ita tñ, vt pietatẽ colã. Hinc cõponunẽ Attñ, & verũtñ eiuſdem fere ſignificationis.

Tãnus berba eſt minutis folijs & aculeata.

Tamino as, pe. cor. corrũpo, licet non ſit in vſu. Cuius cõpoſita ſunt Attamio, ꝯtamio, & itamio. Vñ & itamiat⁹

Tanas oppidũ nõ lõge a Tana. & Venetis patet. Vñ & nobiliſſimę pelles ferunẽ, & mãcipia, q̃ a ſcythis emunt qs (appellãt Carcaſos.

Tanais fluuius Scythię qui diuidit Aſiã ab Europa. Ferẽ a ſeptẽtrione. Nilo cõtrarius paulo tñ orientalior, nõ ſolũ p Scythas in Męotim defluens ſꝫ & per Sauromatas Originẽ eius incertam aliqui putant Ptol. ex mõtibus Ripheis ꝓdire putat qui magis hauſtrales ſunt, q̃; hiperborei. Alij aiũt eſſe paludem non admodum magna, ex qua Tanais naſcitur qui duobus oſtijs Meotim ingreditur, quę ſtadijs intra ſe circiter. lxx. diſtare ferũẽ. Alij ex Caucaſis mõtib⁹ oriri exiſtimãt, vt Diony. Inde Tanais ab effectu gręci nois dictus eſt ſylis. Iaxartes & Ameſines ab indigenis appellatus.

Tanager fluuius lucanię qui eſt inter Campaniam, & Calabriam. De quo Virgi. lib. iij. Geor. Et ſicci ripa Tanagri. At Tanagra perſidis oppidum eſt.

Tanis metropolis Ægypti vbi Moyſes mirabilia fecit.

Tandẽ ſignãt ad poſtremũ. Vir. Iam tandẽ Italiæ fugientis prẽdimus oras. Per interrogationẽ hꝫ vigẽs qdd. i. & accelerans. Ci. Quouſq; tandẽ abutere Catilina patientia nr̃a. Aliqñ eſt ꝯiunctio expletiua. Terẽ. in Phor. Itane tandẽ vxorem duxit Antipho iniuſſu meo. Interdũ poniẽ pro aliqñ, vt apud eũdẽ. Ita ne tandẽ ſororẽ duxit. Nõnunq̃; pro vir. Ci. Tandẽ aliqñ Quirites. Itẽ pro ſaltẽ. Terẽ. in Heau. Perfice hoc ꝓcibus ꝓcio, vt hæreã in pcealiqua apud Thaidem tandẽ. Itẽ pro tñ. Ci. in q̃ ciuitate tandẽ arbitrare te viuere.

Tango, is, tetigi, tactus, ſm cõſuetudinẽ Lucre. Tangere. n. & tangi, niſi corpus, nulla poteſt res. Sed qm̃ quodãmodo moueri videnẽ ea quæ tangunẽ. Tangere qñq; pro cõmouere, ac ferire capiẽ. Idem li. j. Nec bñ pro meritis capiẽ nec tangiẽ ira. Virgi. De cœlo tactas memini ꝓdicere quercus. Qñq; pro circumuenire. Turpil. At ẽt ineptus meus eſt mihi pr iratus, qa eũ talẽto argenti tetigi veteri exẽplo amantis. Aliqñ pro Cernere, intelligere. Cice. Poſtq̃; aũt cõſilia eius oia tetigi. Aliqñ pro Peruenire. Idẽ. Verres ſimul ac tetigit prouinciã. Sunt q velint. Tango tãm ꝓteritũ facere. Tago, tetigi, ſicut pango, xi, & pago, pepigi. Compoſita a Tango ſunt Attingo. Cõtingo. Obtingo. Pertingo, ꝙ eſt perfecte tango. Quod & pro cõſequor plærũq; poni ſolet.

Tantalus pe. cor. Iouis, ex Plote nympha filius fuit, quẽ Euſe. regẽ Phrigię cum Troo dardanię rege bellũ geſſiſſe ſcribit. ꝙ Ganymedẽ rapuerit Agamẽnonis, & Menelai au⁹. Vnde & Tantalides dicti ſunt. Hic ob filiũ interfectũ detruſus ad inferos ſiti torquetur, & fame. Plato in Cratylo ſcribit tantalũ dictuꝫ eſſe quaſi Talantatõ, hoc eſt infœliciſſimũ. Alius fuit Tantalus Corinthiorũ rex ob pietatem deorũ menſis dignatus. Alius Thieſte ex Merope filius interfectus, & appoſitus eſca patri. Hinc fit tantaleus a um. Proper. Tantalea poterit tradere poma manu. Suid. ... τενο λιθος ... τὸ ... τοιουτα λουπη... τρυγανι σαι ... ιτορος ... ὑδεφον δὲ σωφρον ... τος.

Tantus a, um, a tãs deduci videtur q̃titatẽ ſignificat. Et mõ demonſtratiuũ eſt. Vir. Tantę molis erat Romanã cõdere gentẽ. Modo relatiuũ. Plau. Et tantũ q̃;tum potui præſtici tibi. Huius dĩmi. eſt tantulus, a quo tantillus.

Tantum aduerbium ſignificat ſolum. Quod & tantũmodo dicitur. Aliquando ſignificat vſq; adeo.

Tm̃ nõ. i. ferme. Val. li. j. Quas ſagittis confixas ad ſalutare auxiliũ herbæ dictami tm̃ nõ ſuis manibus deducit.

Tãtũnũ nõ tam negare vr̃, q̃; affirmare, accipiturq; pro ẽt. Sueto in Tibe. Tãtumnũ aduerſis tempeſtatibus Rhodũ enauigauit. i. etiam aduerſis tempeſtatibus. Alij exponũt quatenus a tempeſtatibus nõ impediretur. Similiter. Syl. Tantumnum ſtrictis mucrõibus. Videturq; ea figura dici qua etiamnum. Sic Liui. lib. xxvij. Vidit non poſſe ęquare ordinem romanos, & tãtumnuꝫ iam circuiri a dextro cornu concidat naues.

Tãti, & q̃;ti, cum eorũ cõpoſitis tãtidem, q̃;tidem, q̃;ticũq; ſiſt totidem, pluris minoris iunguntur verbis precium ſignificantibus qualia ſunt Emo, vendo, veneo, mercor, comparo, æſtimo, conſtat, conduco loco, fœnęror, paciſcor pago pepigi condemno, poſtulo, & ſi quæ ſunt alia Et tñ in alijs a ꝓdictis ablatm̃ poſtulãt. Ter. Quid agas niſi vt te redimas captũ, q̃; queas minimo. Et ſi nequeas paululo, at q̃;ti queas. i. tãti te redimas, q̃;ti queas. Liui. li. xlviij. Mãcipia minora annis. xx. quæ poſt ꝓmũ luſtrum decem milibus æris, aut pluris venuiſſent, ea quoq; decies tanto pluris q̃; quãti eſſent æſtimarentur.

Tm̃ abeſt ſignãt nõ ſolum nõ ẽ, vel tm̃ differt. Ci. lib. offi. Tm̃ abeſt ab offõ, vt nihil offõ magis poſſit eẽ cõtrarium hoc ẽ, nõ mõ offm̃ nõ ẽ verũ ẽt nihil magis offõ põt eẽ

contrarium

cõtrarium. Vel tm̃ abeſt. vt oſtiũ ſit, vt nihil officio &c.
Tãtiſp aduerbiũ ſignat tãdiu poſtulaq; poſt ſe dũ, donec, ſiue q̃diu, vel quoad. Ci. In carcerẽ ductus vt ibi eẽt tãtiſper, dũ culeus, in quẽ deiectus, deferret cõpararet. Ter. in Heau. Ego te meũ eẽ dici, tãtiſper volo dũ q̃d te dignus eſt, facis. Vbi Do. tantiſper dem̃ eſſe ait, pro quaſi tm̃, vt pauliſper quaſi paulũ & parũper quaſi parus. Sic cętera, a per cõpoſita, tẽporis breuitatẽ ſignãt, vt q̃diſp r, parũp, pauliſp, aliq̃diſper. Ponit̃ etiã Tãtiſp, ſine dũ, & ſignat tm̃ inõ, ſiue iterca. Hi. Vñ de his, ex qbus certi ſumus tãtiſp loq̃mur. Li. lib. j. Tñ id imperiũ ei ad puberẽ ętatẽ incolume m. ſſet tãtiſp tutela muliebri. Cu. li. v. tm̃. Sed uidero qd efficiat; tãtiſp, hocipſum magni ęſtimo q̃d pollicetur.
Tãtope, & tãto ope ſignat tm̃, tã vehemẽter. Ter. in Adel. Ego hac i re nihil reperio quamobrẽ laudarer tantopere.
Tãtũdẽ quaſi tm̃ idẽ ſignat ęque tm̃, uulgo altret tm̃. Aug. Æquati ſunt omnes & facti ſunt nouiſſimi primi, & primi nouiſſimi, quia tantundẽ acceperunt primi, & nouiſſimi. Col. li. vij. Tus paribus caſię myrrhæq;, & thuris põderibus ac tantũdẽ ſanguinis marinę teſtudinis miſcet̃. Ter. in Phor. i ea ſignatiõe, ſed alr̃ dixit. Nũ tu Nihil Phęd. Tãtũdẽ ego. Hoc nomẽ nõ hẽt, niſi gtm̃ tãtũdẽ, q̃d ſignat pro tãto p̃cio ſolũ. Ter. in Adel. Domo me eripuit, verberauit, me ſuiro abduxit me. i. ob maleſacta hęc tãtũdẽ poſtulat emptam ſibi tradier.
Tantidem eſt. i. tantus & idem eſt.
Tapetũ, Tapes. tis, & Tapetę. pe. p. tegmẽ mire pictũ varijs coloribus, quo eq̃ mẽſę, ſeu pauimẽta ſternunt̃ Vir. lib. x. Qui forte tapetib' altis Extruct' toto pſtabat pectore ſomnũ. Idẽ li. vij. Inſtratos oſtro alipedes pictiſq; tapetis. Declinat̃. n. gręce τα πης ταπητος Sta. li. j. th. Altoſq; i ferre tapetas actũs grecus ẽ a tapes tapetis. Hie. li. ij. Re. Obtulerũt ei ſtratoria, & tapetia. A tapete ẽ. ſilr̃ Pla. Vt ne piſtro mati q̃dẽ eq̃ ſint. Cãpanica, neq; alexãdrina beluata pſuta tapetia.
Tapedogogia, oſum tapetor ſuppellex itelligit̃.
Taphos latine ſepulchrũ dicit̃. Vñ Epitaphiũ & Taphos in ſula vna echinadũ.
Taphij dicti ſunt ppli a Tapho Neptunni filio qui echinadibus inſulis imparauit hũc Neptũnus vt eſt in fabulis inuictũ fecit, vt q̃diu quẽ in vertice aureũ dederat capillũ hẽret, icolumẽ tã diu foret inſupabilis.
Tapinoſis pe. produc. latine humiliatio dicitur. Eſt enim rei magnæ humilis expoſitio ταπεινος humilis, vt Apparent rari nantes in gurgite vaſto.
Tapſus inſula decem ſtadijs a Sicilia diſtans, verſus Syracuſas. Vir. lib. iij. Tapſumq; iacentem.
Taprobane, inſula in mari indico ſatis ampla, inter ortus, occaſumq; ſolis, vt Soli. refert Patet in lõgitudine ſtadior ſeptẽ milibus, in latitudine qnq; milibus. Nulla in nauigando ſyder obſeruatio. Ibi ſeptẽtriones nequaq̃; aſpiciũtur. Lucet ibi Canopos ſydus clar, & ampliſſimũ. Holes corpor magnitudine alios antecellunt cęruleis oculis, atroci viſu, terrifico ſono vocis. Viuunt vltra annos centum. Naſcuntur in ea berylli, & hyacinthi vt Ptol. lib. vij. refert. Pli. lib. vj. ſcribit quingenta oppida comperta fuiſſe in ea, ſicut Geometræ ſcribunt, ſunt duæ æſtates.
Tapiri populi in Parthia, vt lib. xj. refert Strabo. Quibus mos eſt, vt proprias vxores alijs viris nuptui concedant, cũ duos, aut tres filios ex eis ſuſceperint.
Taphiuſſa oppidũ Cephaleniæ, quõdam taphos appellata.
Taphiæ quædam inſulæ, vt inquit Stra. quarum vna Taphios ταφιους.
Tapoſiris Ciuitas in Egypto. Steph. Taphoſirin appellat qa ſit ſepultus in ea oſiris Stra. duas facit taposires, vnam mari propiorem, alteram remotiorem.
Taphnis Ciuitas in Egypto, a, qua taphnei dicti ſunt viri in ea habitãtes. Hie. in Hiere. Filij quoq; mempheos & taphneos conſtuprauerunt te vſq; ad verticem.
Taracon, pe. cor. Inſignis Hiſpanię ciuitas. Scipionũ opus, a qua prouincia ipſa Taraconia & Taraconẽſis vocatur, q̃ vt Põpo, ſcribit lib. ij. Altero capite Gallias, altero Bethycã Luſitaniãq; cõtingens mari latera obijcit noſtro, qua meridiem, qua ſeptẽtrionẽ ſpectat oceano. Vrbium e mediterraneis clariſſimę fuerunt Pallãtia & Numãtia, Nũc eſt Cæſarea auguſta. Hinc taraconẽſia vina nobilitantur elegantia. Mar. Taraco campano tm̃ ceſſura lyęo.
Tarcõ nomen pprium Ethrurię ducis & haruſpicis.
Taracina oppidus volſcor in Campania, ante Trachyna. i aſpera, a loci aſpritudine, & lingua Volſcor Anxur dicebatur prius diuerſam fortunã a Reginis experta a ταραττω conturbo. Liui. lib. iij. Anxur fuit, qua nunc Taracinę ſunt ciuitas prona in paludes.
Tarchetius nomen fuit impij Albanorum regis.
Taras, fuit Neptũni filius quẽ Tarẽtũ ędificaſſe nõnulli autumãt.
Tardus piger. Virg. Sæpe oleis tardi coſtas agitator aſelli vilibus aut onerat pomis. Per tr. ſla. quandoq; pro rudi, & ſtulto ponit̃. Idem. Tardi venere ſubulci. Ter. in Heau. Fatuus eſt inſulſus, tardus. Q.ſiq; pro pſeueranti, & diuturno. Vir. Media fert triſtis ſuccus, tardũq; ſaporẽ. Quandoq; pro denſo, & craſſo. Idem. Vdo ſub robore viuit ſtupa vomẽs tardũ fumũ, hui' dimi. ẽ tardiuſculus.
Tarditas, tarditudo, & tardicies pro pigritia. Plau. in Penu. Prodigioſi eſtis, & viciſtis cocleas tarditudine. Actius. Multa mittuntur tardiciæ, & ſocordiæ.
Tardo, as, moror tardus ſum, a Quo retardo morari facio retineo. Cice. in Catone. Ad quem fruendum non modo ſe non retardat, verumetiam inuitat.
Tardigradus, pe. cor. qui tarde graditur.
Targiliõ a grecis dr̃ mẽſis aprilis & alio nõie dr̃ antiſteriõ.
Tarentũ fuit inclyta Calabrię vrbs & quõdã Apulię totiq; lucanię caput, in vltimo Italiæ circa Salẽtinor confinia, a Tara Neptunni filio ędificata. Deinde a Laconibus aucta, qui duce Pallãto illuc aduentãtes, expulſis incolis vti Iuſti. lib. iij. ſcribit eam tenuerunt hæc magnitudine maris, portuq; & mirabili ſitu in ipſis adriatici maris faucibus poſita oras noſtras iſtrum: & illyricum epirum, achaiam, africam, ſiciliam, vela dimittit.
Tarentina nux fragili putamine eſt & ita mollis, vt vix attrectata rũpat̃. Vñ q̃dã Tarẽty appellatũ putãt q̃ iuglãdes nuces, & pineas molles hẽat ac ſilr̃ oues tarẽtũ aũt ſabini vocãt molle. Ad q̃d alludẽs. Hor. ſcripſit & molle tarentũ.
Tarmes generis vermiculi carnem exedens.
Tarpeius mons Romę, a Tarpeia virgine veſtali ſic dictus, quæ ſabinis arcem prodidit, & ibi necata, ſepultaq; fuit. E cuius nomine monumentũ relictum, q̃d rupes tarpeia, & tarpeium ſaxus vocitabatur. Hic prius ſaturnius mõs. Poſtea Capitolium dictum fuit.
Tarſus vrbs pręclariſſima, & Ciliciæ metropolis, quã Perſeus Danaes nobiliſſima proles ędificauit, q̃d ex Antipatri Epigrãmate facile colligit̃. Inq̃t. n. ο Σαδιευ/ Σα'ρiης ο με/ νεκλεος ου'κατελεγχει περσέα σουντί ΣΗΝ ταρσΗ ιΛ ισσα πόλι. τοιοι γα'ρ παι δ'ος πτηναι πό δεσ ο υ'δαν' εκεινω ου'δ'αν ρο'ο περσευς νω τον ε' δειξε θε'ων η' γα'ρ εφ'υσ πλήγγωνη' τε'ρματος ει δ'ε' τις α' η'ρου ηι θεον μεσσω δ'ου'ποτ'ε' ιι Σαδί ω q̃d q̃dẽ Epigrãma fęliciter quidẽ, vt pleraq; alia Albertutius Caſtrifrãcinus iuuenis eruditiſſimus ſic latinum fecit. Fundatorem Arias Curſor natuſq; meneclei. Perſea nobilitat, Tarſe Ciliſſa tuum, Tam velox puer eſt, vt Currens perſeus ipſę oſtendiſſe prior, non ſua terga queat. Aut in Carceribus, vel ſummo in fine videtur. Hic medio nũquã Cernitur in ſtadio. Luc. li. iiij. Deſerit̃ Tauriq; nemus perſeaq; Tarſus. Hæc fuit apoſtoli. Pauli patria. Dicta tarſus vt quidã exiſtimant a ſiccitate, vel a parte pedis quę tarſos dr̃, vt in manu. Vel vt Ioſephus ait lib. j. a Tarſo nepote Iaphet. Tarſis vero lapidis genus eſt vt inquit. Hie. ad Marcel. vt eſt illud in Daniele. Et corpus eiuſdem vt Tarſis quod aquila Chryſolitum Symmachus Hyacintũ interpretatur. Et apud Ezec. Et ſpẽs rotarũ ſicut ſpẽs tarſis eſt & tarſis regio iudeæ ad quas Ionas ppheta ſe velle ire dixit Et Salomon, & Ioſaphat naues habuerunt, quæ de Tarſis ſolitę ſunt exercere cõmer/

tia. Ipſum quoq; mare, quia cęruleũ ſit, & ſępe ſolis radijs percuſſum colorẽ ſupradictorũ colorũ trahat, a colore nomen accepit. Porro hebręi Tarſis mare dici generaliter autumant ſ. illud. In ſpũ violento confringes naues Tarſis. i. maris. Et in Eſaia. Vlulate naues Tarſis.

Tarſenſes adeo phiæ ſtudioſi fuerunt, vt Athenienſes, & Alexandrinos ſuperarẽt. Ex Tarſo fuerunt Antipr. Archelaus, & Neſtor, & duo Athenodori quorũ qui Cordilion dictus eſt cum. M. Catone vixit, & apud eum mortuus eſt. Alter Canauita a vico quodam, Cæſaris præceptor, & hi philoſophi ſtoici fuere.

Tartarus, pe. cor. vt inquit Plato in phed. eſt baratrũ in profundo terræ & inferorũ ex quo origo ſit omniũ aquarum & fons, & quo cõfluant flumina. Quẽ refellit Ariſt. li. ij. metheororũ. Poetę Tartarũ appellant carcerẽ inferorum. De quo Tertul. in Apol. In imũ tartarũ demerſerit quẽ carcerem pœnarũ infernarũ cum multis affirmatis. Tartari origo ἀταράττω conturbo quia illic oĩa perturbata dicuntur. Vel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν. i. a tremore frigoris. Et in ſing. ge. maſ. in plurali. neu. ſole. n. caret Sui. τάρταρος ὁ κατώτερος τοῦ ἅδου τόπος καὶ ταρταρὸν τὸν περὶ ταυ- ... Hinc tartareus, a, um.

Tartarum, neu. genere fex vini dicitur.

Tartarinus a um idem, quod tartareus, vt eſt illud Corpore tartarino progn ata palude virago.

Tarteſus, vrbs fuit in littore prope gades, vnde familia Columellæ emanauit a Tartaro dicta (vt meminit Strabo) propter ſubterraneas illic cauernas.

Taſium genus eſt vini a τάσιο quæ eſt detentio deductus nomen, vel vt Ser. ait a Taſo inſula. Vnde & taſiæ vites.

Tatianus nomen eſt viri proprium.

Tatięus, phrygius ſal vocat. qui eſt vtilis oculis vt ex Dioſcoride qui ait, e ſtagnis validiſſimus omnium eſt phrygius, quem alij Tatęõ alij Tritęon, alij Gatęõ cognominant. E cappadocia quides galatię confinio Morimenorũ gente ſtagno ibi ſalis natiui qđ Tattã vocant vnde nomen.

Taurus bos ad procreandũ reſeruatus ſicut hircus. Accipitur & pro quocũq; forti boue. Virg. lib. j. Ge. Ergo age terræ Pingue ſolũ primis extemplo a menſibus anni, Fortes inuertant tauri. Eſt & taurus cœleſte ſignum. Ideo enim in cœlum tranſlatus fuiſſe taurus exiſtimatur ꝙ Europã in Cretam inſulã tranſuexerit incolumẽ. Lege fabul ĩ. Et taurus mons, qui ab indico mari exurgens vaſte ſatis attollit q in dextro latere ad ſeptẽtrionem ſiniſtro ad meridiem verſus it in occidentẽ rectus, & perpetuo iugo magnarũq; gẽtium qua dorſum agit terminus ſed pro gẽtiũ ac linguarum varietate diuerſa hẽt nomina. Mõs ei oppoſitus Antitaurus dr, vbi in excelſiſſimã cõſurgit ſublimitatẽ. Caucaſus appellat q;ꝗ ſini, qui Taurũ, a Caucaſo diuidant. Et Taurus obſcœna corpis pars pſertim in viro ad ſedem excremẽtorũ tẽdens. Eſt & nomẽ ꝓpriũ viri & radix arboris

Taurinus, a um, qđ eſt ex tauro boue, vt pellis taurina. Sic dicunt omnia a mutis aĩalibus deriuata, & i. pe. p. ſeruãt vt Leporinus caprinus, formicinus, hirũdinus. Plau. in Ru. Ad hirũdinũ nidũ viſa eſt mihi ſimia, vt aſcẽſionem faceret. Veruecinus. Porcinus. Ouinus. Suinus, & hmõi.

Taurinu. plurali, & taurilia, ludi in honorẽ deorũ inferiorũ facti, quos & boalia & bupetias aliquando vocitos inuenimus. Sed proprie hi ludi ſunt boum gratia inſtituti. Itẽ tauri ſcarabei terreſtres ſunt ricino ſimiles.

Taurum vaccam dici eſtimant ſterilem, ꝙ hæc non magis pariat, q̃; tauri.

Tauroſcythę populi ſcytharũ, qui taurum mõtem habitant.

Taureus Neptuni Epithetõ, qm̃ ei tauros immolabãt vel quia ſit deus maris, ꝙ ſonũ emittat ſilẽm voci taurinæ.

Taurea ſcutica ex corio bubulo facta. Iuue. Taurea punit cõtinuo flexi crimen facinuſq; capilli. Hie. in lib. Macha. ij. Contingit autẽ & ſeptẽ fratres, vna cũ matre apphenſos cõpelli a rege edere carnes porcinas flagris & taureis cruciatos. Quidam accipiunt taureis pro vinculis.

Taurica Cherſoneſus peninſula prouincia eſt Europæ, ſicuti docet Ptolo. li. iij. cuius fines ſunt Iſthmus. palus Męotis, põtus, & Cimerius boſphorus. Ibi ciuitates ſitæ ſunt Eupatoria & Theodoſia nũc Capha. Eius ambitus. dcc. mil. paſ. complectitur, & a Męotidis populis, qui margines ipſius habitant, nomen aſſumpſit. De hac Iuue. Ægyptus quippe illa nefandi Taurica ſacri. Et ipſi etiam tauri immanes moribus, immanemq; famam habentes, ꝙ ſolerent pro victimis aduenas cędere.

Taurarij populi in taurica regione conſtituti.

Tauromenium mons Sicilię multis bobus abundans, & ſupra eum urbs eiuſdem nois, q̃; ędificauerunt Zanclei, a quo taurominitan' ager, & taurominitãi ciues vñ ẽ illud. Taurominitanã vincunt feruore Charibdim. Scribit Pli. Hanc vrbem quandoq; Naxon appellatam.

Tautologia latine dici põt idem ſermo, vt ſit iteratio q̃dam. Vir. li. j. Si fata virum ſeruant ſi veſcit aura Ætherea neq; adhuc crudelibus occubat vmbris. Nã totum quod repetitur vnũ eſt, ſed ad exprimẽdũ cõceptũ crebro ſermone denunciatur. Sic periſſologia ſuperflua oratio dicitur.

Taxillus diminutiuum eſt a talus

Tax, percuſſio a ſonitu quem facit. Plau. in perſa. Tax tax, tergo erit meo.

Taxus arbor abieti ſimilis Baccaſq; ferens, quibus lętale venenum ineſt pręcipue in hiſpania. Ab ea toxicũ dicit quaſi taxicũ. Vir. Sic tua cyrneas fugiant examina taxos. Fumus enim taxi mures necat hanc ſextius ſmilacem a gręcis vocari ait. Eſſeq; in arcadia adeo magna, vt ſi qui dormiant ſub ea cibũue capiant emoriantur Coruacia galli vocant, qm̃ Corui remedium monſtrauerint ipſius arboris frondes. Taxus ge. ma. animal eſt quod & taxo dicitur, & Melis ab auiditate mellis. Eſt. n. aluearibus infeſtus.

Taxo as, ſig. pſſius. crebriuſq; q̃; tango vnde id proculdubio inclinatũ eſt vt iacto multo fuſius, largiuſq; eſt, q̃; lacio. Taxare ẽt pro pcio ęſtimare ponit. Pli. lib. xviij. Illos, qui frugiferas tanti taxauerãt. Item pro maledictis tagere. Sue. lib. ij. Sed ẽt, vt numularij nepotẽ ſic taxit auguſtum. Feſt. Taxatores a ſcenicis dicunt qui alterutrũ maledictis tangũt. Taxim aduerbium ſignificat ſenſim Põpo. Adoptare clandeſtino tacitus taxim perſpectaui.

Taygete vna ex Pleiadib'. Taygetus eſt mõs, ſub quo Spartani, & Amiclæ in regiõe mediterranea. vt inquit Stra. Luc. lib. iiij. Gelidiq; inculta iuuentus Taygeti. Hic mons conſecratus eſt Bacho, nõ grandis admodũ cęterũ excelſus & erect' a nympha taygete dict' de q̃. Homer' ſ hinis ſic ait. ... Τοῦ ...

T ante E

Tearus fluuius Thracię, ad cuius caput cum Darius ad ſcythas proficiſcens applicuit caſtra. ibiq; tribus diebus ſeceſtinuit, cuius dulciſſima aqua delectatus, eo in loco columnam gręcis litteris inſcriptam appoſuit.

Te ſyllabica adiectio ornatus tm̃ cã ponit. vt Tute, vide in

Techna gręce τέχνη, latine ars. Inde technites artifex. Plau. Qui technas hominis deprehendi ſolus. Vnde Galenus opus ſuum technen. i. artẽ inſcripſit. Hinc Calotechnius bonus artifex. Vic. lib. iiij. Calimachus ob elegantiam, & ſubtilitatem artis marmoreę calotechnius eſt nominatus. Cacotechnius malus artifex latine technam fere vſurpant pro fallacia. (Met.

Technicus artificioſus, ſiue artifex qui breuiter ac compendioſe artium pręcepta tradit. Quin. lib. ij. Et velut decretis technicorum tutos putent.

Technophyõ, gręca dictio, q̃ ſignat artis pductio. τέχνην artem gręci dicunt & φύω pduco. Sue. in Aug. Erat illi locus in ſecreto ſinglaris quẽ ſyracuſas, & technophyõ vocabat.

Tecolithos, pe.cor. gñs lapidis dictus: ꝙ calculos abſumat.

Teda arbore e laricum genere, quæ liquorem, ſeu picē ſtillat, abundans ſucco liqdiore, & ob hoc flāmis, ac lumini ſacroꝝ grata, vt inqt Pli. Inde Tedas vocamus faces, quæ optimę ex ea arbore fiebant. Et cererē deam tediferā poetæ vocant, ꝙ tedas dicit̃ inflammaſſe, cuꝫ inueſtigare vellet filiam Proſerpinam a Plutone abreptam.

Tego, is, xi, tectum, operio. Lac. li. ij. Non texit patris nuditatem. Per tranſla. tegere ſignificat cęlare. Mar. Quod tegit̃, maius credit̃ eſſe malum. Item defendere, cōſeruare. Sal. At romani domi, militięq; intenti, feſtinare, parare, alius alium hortari, hoſtibus obuiam ire, libertatem patriam, parentesq; armis tegere. A tego fiūt compoſita. Contego, totus tego. Hiero. de Paulo heremita. Animaduertit intus grande veſtibulū, quod apto deſup coelo patulis diffuſa ramis vetus palma contexerat. Detego contrarium eſt ſuo ſimplici. Lac. li. ij. Nunc interim falſa, vt cępimus, detegamus. Intego, intus tego. Pli. Ventriculi, atq; inteſtina pingui, ac tenui omento integunt̃. Obtego, circū ſeu ſupra tego. Col. li. iiij. Monendo necubi ſcāna omittantur, & qđ eſt durum ſummis glebis obtegat̃. Prętego, antetego. Lac. li. iiij. Tamen vicia ſua capillis, & pallio, & qđ maximum eſt velamentum, diuitijs ꝓtegebat. Protego tueor. Pertego perfecte tego. Plau. in Tri. Benefacta bñfactis alijs ꝑtegito, ne perpluant. Retego, nudo, apio. Vir. Cęcūq; domus ſcelus omne retexit. Iuue. Si tibi zelotype retegātur ſcrinia mechæ. Supertego. Col. li. x. Nihilominus cōgeſtu culmorum, & frondiū ſupertegemus quātūq; res padet̃, a frigore, & tempeſtate muniemus. Et omnia habent pe.cor.

Tegmen, quod & Tegimen, & Tegmentum dicitur, ſignificat quicquid aliquid tegit.

Tegillum paruum tegmen. i. tectum. Var. Ob aquā e nubibus tortam indicat fore, vt tegillum paſtor ſibi ſumat. Eſt & tegillum cucullí vinculum, e ſirpo. Plau. Tegillum mihi aret, id, ſi vis, dabo. At tigillum dimi. a tignum eſt.

Tegulum pe.cor. idem, quod tegmen. i. operimentum Pli. Tegulo enim aquaticarum harundinum domos ſuas ſeptentrionales populi operiunt.

Tegula, lę, ꝙ domos tegat Tegulę vnę ſunt ac ſingulæ. Imbrices ex pluribus fiūt tegulis. Tegulæ aūt, quæ ad balneas adhibent̃, a laxitate dr̃ mānmatę aliæ coctiles vocantur.

Tectū, & participium, & nomē eſſe pōt. Participium cum dicimus. Scęlus tuum tectū eſt. Nomen cū ſignificat partes domus, quæ domū tegit, a tegēdo dictū, q̄uis etiā frequēter, pro domo poni ſoleat, & generalr̃ pro oi loco, & pro tabulatis oībus, qbus, & triclinia, & cubicula, & hmōi tegunt̃ & in qbꝰ tecti hoies hĩtare ſolēt. Vñ architecti, & architectores dicti ſunt, qui edificādi ſciam hñt. Tectū etiam genus ouiū eſt, ſic dictū, ꝙ maiore lana opertus ſit, vel ꝙ operimētis tegeretur. Pli. Ouiū ſumma genera duo. Tectū & colonicū. Illud molius, hoc in paſcuis delicatius.

Tegile, pe.cor. ſubligaculum, a tegendo. Apul. lib. ix. Nōnulli exiguo tegili tantum pubem intecti.

Tectorium illinimentum quoddā eſt a tegēdo, & quaſi pauimentū parietis, atqꝫ incruſtatio, qđ fit cū calce, aut gypſo ad maiorem ſpectantiū gratiā, & decorem. Iuue. Tectoria prima reponit. Pli. li. xxxvj. Ideoqꝫ nulla tectoria eorum rimæ foedauere. Vnde intunicata dicuntur tectoria.

Tector, qui opus tectoriū facit. Var. Quā nec pictor, nec tector vidit vnq̄; q̄; in roſea, quæ eſt polita ope tectorio eleganter. Albariū, qđ ſupponitur tectorio, niſi pingi tectorium oporteat. Nam cū pingendū eſt, nō illinitur albario.

Tectorius, a, um, quod ad tegendum pertinet. Colu. Sed ea tota materies opere tectorio leuigatur, ex vtraqꝫ parte, ne feles, aut vipera prorepat.

Teges ſtraguli genus, ex vlua ſiue ſirpo, aut ſparto in lodicis ſimilitudinem, quo viliores vtuntur. Hanc vulgo ſtoream vocant Var. de re ru. Sicq; fiunt de canabi lino iunco, palmo, ſirpo, vt funes reſtes, tegetes. Iuue. Auſa palatino tegetem præferre cubili.

Tegeticula dimi. parua teges. Var. Sed pro colūbarijs in pariete mutulos, aut palos in ordine, ſupra quos tegeticulæ canabinæ ſint impoſitæ. Oui. vocat tegetē mattam ſirpeā. Suſtulit in plauſtro, ſirpea matta fuit.

Tegea pe.cor. vrbs quā argiui nouē populis, vt ait Stra. Habitandam dederunt. Vir. lib. v. Alter ab Arcadia tegeæ de ſanguine gentis, a qua tegęus, cum diph. Sicut a Nemæa, nemęus, ſiue tegęaticus deus Pan. dictus eſt. Proper. Fictilis, & calami Pan tegeę tui. Vir. vero primas ſyllabas produxit. Lateri, atq; humeris tegęum ſubligat enſem, a Papinio vero Mercurius tegeaticus dictus eſt illo verſu. Et cum menalia volucer tegeaticus vmbra. Olim Lacedęmoni bellum intulere Tegeatibus ferentes ſecum compedes tanq̄; eſſent redacturi illos in captiuitatem. Sed congreſſi prelio, ac fugati quicunq; viui ſunt capti eiſdem, quas ipſi attulerant compedibus, compediti campum tegeatem metiti fune coluerunt.

Teium ſiue Τέως vrbs in Paphlagonia, vt Sal. ſcribit in qua ortus fuit Anacreon iamboꝝ ſcriptor. Vñ teius, a, us, triū ſyllabarū. Oui. Quid niſi cū muſto venerē cōfundere vino Pręcepit lyrica teia muſa ſenis? In hac fuit templū Appollinis. Vñ Apollo teius. Ex hac ēt Philēterus natus eſt, auctor generis regum Athalicoꝝ. Et colotes pictor.

Telamones (vt inqt Ser.) a noſtris appellant̃ ſigna, quę ſuſtinent, quę gręci atlantes vocitant. Vide in dictione athlas.

Telebo Æ holię philoſophi fuerunt.

Teleboan, demetrius phalerius fluuium vocat.

Teleſtide mulier exacte formæ. Nam telo perficio ſignificat idos forma.

Telephus pe.cor. myſſorū rex Herculis filius, ex Auge nimpha qui a ceruа nutritus fertur. Claud. Sanus Achilleis remeauit Telephus herbis.

Telos latine finis, honor, legio, tributum, vectigal, penſio eſt & nomen inſulæ, a qua telina vnguenta.

Telina vnguenta dicta ſunt, quæ a medicis cōmendant̃. In ea eſt herba ſeu frutex teli quæ foenum gręcum ſignificat quaſi frutex inſulę, vel inſula frutici nomen dedit.

Teloneum, pe.cor. græce τελώνιον, menſa publicanorum, vbi vectigal exigitur.

Telonarij, ſiue telones publicani, & tributoꝝ collectores.

Telonem agricolę vocant lignum longum, quo vtuntur ad aquam e puteis hauriendam.

Telegonus nomen proprium viri, quod latine ſignificat nouiſſimo loco natum. Vnde pro humili, & in glorio ponitur. Fuit etiam filius Vlyſſis, ex Circe, qui patrem interfecit roſtro piſcis illius, qui xiphia dicitur quod eſt inſtar laminę magni enſis, vt ſcribit Oppianus de piſcibus, quod genus enſis a matre accepit.

Telum dr̃ omne, qđ manu iaci poteſt, quo nomine lapis, lignum, plumbum, ferrum continetur. Dictum ab eo, ꝙ in lōginquū mittatur. Nā apud græcos τῆλε ſiue τηλοῦ longe ſignificat. Vir. pro gladio poſuit. At non hoc telum mea quod vi dextera verſat effugies.

Tellus, luris, terræ dea eſt. Terra vero elementum ipſuꝫ q̄uis, & pro ipſa terra accipiatur, a tolerando, ſiue tollendo dicta, ꝙ eius fructus tollimus. Et ſciendum ꝙ tellus, ſenectus, iuuentus, ſalus, virtus, palus, ſeruitus, incus, thus, rus, Mus, pus, hñt us ꝑdu. licet q̄nq; palus hēat us. cor. Hor. Sterilisq; diu palus aptaq; remis.

Tellus, li, nomē viri, ꝓpriū, quē Solon Crēſo beatiorē putauit.

Telemachus pe.cor. Vlyſſis ex penelope filius.

Telectus nomen proprium regis laconiæ.

Teleta gręco noie dr̃ cōſecratio, expiatio. ſacrificium. Aug. li. iiij. ci. dei tradit græcos teletas, ac myſteria taciturnitate parietibusq; clauſiſſe. Sui. docet τελετην eſſe ſacrificium maximum, & preacioſum ex eo dictum ꝙ multa in teletis abſumuntur. τελεῖν enim dicunt græci τὸ δαπανᾶν hoc eſt ſumere & impendere.

Teleſtim græci mortem appellant a fine, eo ꝙ finis iſtius vitæ ſit vt inquit Ambro. lib. de ratione.

Telmeſſus vrbs in caria vt inquit Cic.li.j.diui.in qua vrbe excellit Aruſpicum diſciplina. Hanc vrbem. Pli.lib.xxx. Vocat religioſiſſimam de cuius nomine Ariſtophanes quandam fabulam vocauit. Sunt qui dicant Telmeſſinos, inueniſſe ſomniorum interpretationem.

Telethrius mons in oechalia euboeæ, a quo Telethiēſes habitantes in eo.

Temerarius dicitur, nō qui plus audet, q̄; oportet, ſed qui facile nullo adhibito conſilio credit. Oui. Vtinam temeraria dicar. Criminibus falſis inſimulaſſe virum. Item temerarius metuēdus. Plau. Sed qd, ꝙ picus vlmus tundit. Haud temerariū eſt. Item audax. Vñ & temeritas, & temeritudo. Pacuuius. Egon tyranni non noui temeritudinem.

Temere aduerbiū ſignificat male ſtulte, incōſulte. Vide (inquit Teren.) ne quid temere agas. Hie. Melius tamen deo cōmittimus, q̄; aliquid temere definire velimus auctoritate noſtra, qđ non probamus. Quidam etiam vſurpāt pro fere. Quinti. Illud ingeniorum, velut precox genus nō temere vnq̄; peruenit ad frugem. Et temere ſignificat ſine cā. Terentius. Haud temere.

Temero, as, pe.cor. ſcelero, corrūpo, cōtamino. Ambro. Ne temeratæ virginitatis adureret infamia. Idē. Quia nullius adhuc reſurgentis fuerat temerata veſtigio. Vnde intemeratus integer incorruptus, inuiolatus. Idem. Nam ſi intemerata, quę ſumpſimus indumenta ſeruemus, plagas latronum ſentire non poſſumus. Vir. Intemerata fides.

Temetum, apud Hora. pe. pro. Apud Iuue. corripitur, accipiturq; pro vino, dictum ꝙ tentet, hoc eſt labefactet mentem. Virgi. Tenuiſq; lagæos Tentatura pedes olim vinctura q; linguam. Hinc temulentus vinolentus ebrioſus. Temulentia ebrioſitas. Pli. lib. xiiij. Cato ideo propinquos fęminis oſculum dare iuſſit vt ſcirent, an temetum olerent. Hoc tum vino nomē erat. Vnde & temulentia appellata, per contrarium Abſtemius ſobrius.

Temno, is pſi, ptum, ſperno a τέμνω quod incido, reſecoq; ſignificat, quoniam quę ſpernimus amputare, & reſecare conſueuimus. Vir. Diſcite iuſtitiam moniti, & non temnere diuos. Hinc contemno.

Temo, temonis, a tenendo dr̄. Eſt.n. qui continet iugum.

Tempe, neutro genere, & nume. plurali proprie Theſſaliæ loca quinq; millium paſſuum longitudine, & ferme ſex latitudine pulcherrimus ager amænus, gramine refertus arboribus, canorus auium cōcentu, iugis dextra leuaq; leniter ſeſe tollētibus media interſecat Peneus amnis cuius ripas arbores veſtiūt. Oui. li. j. Meta. Eſt nemus Hemoniæ prerupta, qđ vndiq; claudit Sylua vocant Tempę, per quæ Peneus ab imo Effuſus Pindo ſpumoſis voluitur vndis. Sunt & tempe in Boeotia quæ teumeſſia dicūtur, a Teumeſſo monte Boeotię, & ab Oui. Cygnea dicta. Sunt in ſicilia a nomine amnis Heloria. Abuſiue quæcunq; loca amoena, nemora pręſertim atq; aquas habentia tēpe vocamus Vir. lib. iij. Geor. Speluncæ, viuiq; lacus, ac frigida tempe. Dicuntur tempe a cœli temperamento, ut Lac. li. j. the. ait. Et eſt græca declinatio. τὰ τέμπεα καὶ τέμπη ſic dicimus œte.

Tempero, as ſignificat rem ſuo ordine ac menſura adminiſtro. Cic. in Tuſcu. j. Rem vero publicam noſtri maiores certe melioribus temperauerunt, & inſtitutis & legib⁹. Vnde dicimus temperare vinum adhibita aqua, temperare iram ſedato animo, temperare ferrum flammis & ictibus. Temperamus ſtylum, calamum, appetitum, & huiuſmodi. Hiero. Sicut narrationis ſtylum temperabo, vt non alia dicam, q̄; quæ aut ſcripta ſunt, aut conſequenter ſcribi potuerunt. Et in eccleſiaſtico inquit, calamum tēperaui. Augu. Duo ſunt abſtinentiæ, & crucis gnā. Vnus corporale, aliud ſpirituale. Vnum a potu, atq; epulis temperare appetitum gulæ. Huius compoſita ſunt attempero, quod eſt iuxta tempero ſeu concordo. Hiero. Prudens lector caue ſemper ſuperſtitioſam intelligentiam, vt nō tuo ſenſu attemperes ſcripturas, ſed ſcripturis iungas ſenſum tuū. Obtēpero, obedio.

Temperamentum modificatio. Pli. Tali adhibito temperamento, vt nec laxet nimis, nec arctum eſſe patiat̄.

Temperatura, idem, quod temperamentum. Idem Ferrum a rubigine vindicatur ceruſa, & gypſo, & liquida pice. Hęc eſt temperatura, a græcis antipathia dicta.

Temperantia, vt Cice. lib. ij. artis veteris ait. Eſt rationis in libidinem, atq; in alios nō rectos impetus animi firma, & moderata dominatio. Augu. lib. j. de lib. arbi. Temperantia eſt affectio coherecens, & cohibēs appetitum ab his rebus, quæ turpiter appetuntur. Huius partes. Continentia, clemētia, modeſtia. Tēperantia inquit Sene. Voluptatibus imperat, alias odit, atq; abigit, alias diſpēſat, & ad ſanū modū redigit. Grece σωφροσύνη & tēperās σώφρων.

Temperies, temperamentum. Pli. Iunior. In quo ſaluberrima eſt aeris temperies. Pro hac quandoq; temperatura ponimus. Var. Quæro vtrum hoc adduxerit cœli temperatura, an terræ bonitas? Quandoq; temperies dicitur temperantia. Sta. lib. ij. Syl. Tranquillaq; morum temperies. Quādoq; tēporis accōmoditas ad aliquid agendū. Pli. Sic iudicatur anni temperies alibi tardius, alibi maturius.

Tempus, vt Varro ſcribit, eſt interuallum mundi & motus diuiſus in partes aliquot, ab ſolis, & lunę curſu, a quorum tenore temperato tempus dictum eſt. Aliter Speuſippus. Tempus eſt ſolis motus progreſſionis menſura. Tria vero ſunt tempora. Præſens, præteritum & futurus. Aliquando tempus ponitur pro tēporis conditione. Cice. O mores, o tpa. Et tēpus pars capitis eſt. Habet enim caput duo tempora, vnum a dextra, alterum a ſiniſtra, ſic dicta, quia anni in eis cognoſcant̄. Vir. lib. v. Æne. Temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus. Nam primo tempora canescunt, cauāturq; magna diuturnitate temporis. Col. lib. vij. Decimo tñ anno tpa cauari incipiunt, ſupcilia, nōnūq̄; caneſcere, & dētes pminere. Sciendum eſt ꝙ cum dicimus pro tpe aduerbialiter, ſignāt pro rōne tēporis. Cū tpe, cum mora, & ſpacio temporis. In tempore opportune. Ex tempore ſubito, quaſi extra temporis commoditatem.

Temporius tempeſtiuus aduerbium deductum a tempori aduerbio, quod ſignificat opportune, tempeſtiue. Colu. lib. ix. Eſca bis diuidenda, vt & mane nō protinus a cubili latius euagent̄ & ante crepuſculū, ppter cibi ſpem temporius ad officinā redeāt. Oui. li. iiij. meta. Modo ſurgis eoo. Temporius cœlo, modo ſerius incidis vndis.

Temporarius, a, um, quod nō eſt perpetuum, ſed ad tp̄s durans. Vñ legimus ſcaurū olim feciſſe in edilitate theatrum tēporarium, i. tum diu duraturū, donec ſpectacula peragerentur. Pli. li. xvj. Nec terræ tantum natura circa has refert, aut perpetua cœli, verum & quædam temporaria vis imbrium. Temporarium etiam dicitur quod ad tempus pertinet. Vnde extemporarius pro ſubitario capit̄, vt oratio extparia. i. ſubitaria, & impremeditata. Tparie ſignāt ad tp̄s.

Temporaneus, a, um, quod ad tempus pertinet, ſiue quod ſubito, & in tempore fit. Hier. in Deutrō. Dabit pluuiam terræ veſtrę temporaneam & ſerotinam, vt colligatis frumentum. i. ſecundum temporis exigentiam. Vnde extemporaneum, pro ſubitario, ac impremeditato. Contemporaneum, quod eſt eiuſdem tpis, & græce ſynchroniū dr̄.

Temporale, quod ad tempus durat. Opponitur.n. ęterno. Leo pa. Intelligite dilectiſſimi, quemadmodum ſit nouū ac vetus temporale, & ęternum, corruptibile & incorruptibile, mortale, & immortale, paſchale myſterium. Interdum dicitur, quod ad tempus fit. Vnde dicimus extemporalem orationem impremeditatam. Temporaliter ad tempus. Extemporaliter impremeditate. Sueto. de Tito. Latine, gręceq; linguę, vel in orando, vel in fingendis poematis, & facilis ad extemporalitatem vſq;.

Tempeſtas modo ſignificat ipſum tempus. Sal. in Iugurt. Ea tempeſtate in exercitu noſtro fuere complures noui, & ignobiles. Modo tranquillum, & ſerenum tempus. Vir. Vñ hæc tā clara repēte Tempeſtas? Modo procellam. Pli.

Hunc diem feſtum tempeſtatibus leniendis ferunt inſtitutum. Ideꝫ tempeſtates vocamus, in quibus grandines procellæ cęteraqꝫ ſimilia intelliguntur, quæ cuꝫ acciderint vis maior appellatur. Val. li. i. tempeſtatem pro aduerſitate poſuit cum inquit. Eadem Reipu. tempeſtate. C. Fabius Dorſo, memorabile exemplum, ſeruatę religionis dedit.

Tempeſtuoſum procelloſum. Gelli. mare ſæuum, ac tempeſtuoſum erat.

Tempeſtiuus, a, um, opportunum, & quod ſuo tpe fit. Vir. lib. i. Geor. Aut tempeſtiuam ſyluis euertere pinum. Hinc tempeſtiuitas pro oportunitate. tempeſtiue oportune, & ſuo tempore, quoruꝫ contraria ſunt intempeſtiuus, & intempeſtiue. Vnde Ci. nos admonet, iraſcamur aduerſus eos qui nos intempeſtiue adeunt, tempeſtus, a, um, tempeſtiuus & intempeſtiuus, pro ĩtempeſtus. Vnde nox, intempeſta ꝙ minime tempeſtiua ſit rebus agendis.

Templum proprie locus, vel in cœlo notatus ab augure vel in terra a tuenda. i. conſpiciendo, dictum ꝙ ex omni parte vel ex quo oĩs pars aſpici poſſit. Primo aũt cœlum ipſum dictum eſt templum, quia ipſum primo tuemur. Ennius. Cõtremuit templũ magnum Iouis altitonantis. Eius partes quatuor eſſe dicunt. Siniſtra ab oriẽte. Dextera ab occaſu. Antica ad meridiem Poſtica ad ſeptẽtrioneꝫ. In terris autem dictum templum, ꝙ quibuſdam conceptis verbis ab augure finiebatur, vnde tueri quãcũqꝫ cœli partem cõmode poſſet. Hinc contemplo, ſiue cõtemplor, pro diligenter intueor. In hoc templo per augures conſtituto, ſenatuſconſultum fiebat. Et niſi in eo fieret non erat iuſtum. Ab hoc templo non ſolum ędes ſacrę, ſed & alia loca ſepta, & vnum tñ introitum habentia, dici templa cœpere. Quippe curia hoſtilia templum erat, licet ſacra nõ eſſet. Item templum vocatur tignum, qd̃ in ędificio tranſuerſum, ſupra canterios ponit̃, vt inquit Feſ. Vlc. lib. v. Et canterij prominentes ad extremam ſuggrũdationẽ, ſupra canterios templa. Item ſepulchum dicit̃ templum. Vir. li. iiij. Præterea fuit in tectis de marmore templum coniugis antiqui. A templum fit aduerbium extemplo.

Templa fuit ciuitas Brutiorum.

Tenaſmus, & teneſmus. Gręce τενασμὸς, cuꝫ frequẽs eſt, ſed irrita deſidendi, deijciendiqꝫ cupiditas, cum inflammatione, ac tumore ſedis mucoſa, & ſanguinolenta quædam egerentis.

Tendo, is, tetẽdi tẽſum, & tẽtum, quaſi tenue do. Eſt enim tendere, extendere quod vero extẽditur, attenuat̃. Vir. tendunt vela noti. Sal. Manus ſupplices ad cœlũ tẽdere. Hie. ad Iul. Et arbitraris ſenem diu poſſe viuere, cuius, vt ętas longa tendatur. Per trãſla. ſumitur interdum pro inſidiari ꝙ in hoc laqueos extẽdere ſoleamus Terẽ. in Phor. Quia nec rete accipitri tenditur, nec miluo. Interduꝫ proconari. Virg. Ille ſimul manibus tendit diuellere nodos. Interduꝫ pro tentoria ponere, & habitare. Val. Ma. li. ij. Ne quis eorum intra caſtra tenderet. Virg. Hic dolopum manus hic ſæuus tendebat Achilles. Extendunt̃ enim tentoria, dum ponuntur. Interdum pro offerre, quod pro tendendo manus fieri ſolet. Idem. Paruumqꝫ patri tẽdebat Iulũ. Interdum pro pergere. Et nos ambulando iter videmur extendere vt Per tot diſcrimina reꝝ. Tẽdimus in Latium. Interdum pro ponere. Salu. Interea Romæ multi ſimul moliri, conſuli inſidias tẽdere. Huius compoſita ſunt, attẽdo, contẽdo circũtẽdo. Pli. Circũtẽdit retia, & omnis occupat ſaltus. Diſtendo, extendo, extra ſeu vltra tendo. Lac. li. iiij. Extendit ergo in paſſione manus ſuas. Col. li. v. Quare cũ ad ſummum palum recta viris extenta eſt capiſtro cõſtringitur. Intendo, obtẽdo oſtendo ꝓtẽdo, ꝑtendo, & ſubſtẽdo, quod eſt decipiendi gratia ſubdo. aliquid, aut machinor. Sal. Dum ſubſtendit inſidias militi. Tendere contra ſermonem eſt rñdere. Tẽdere contra iter eſt occurrere.

Tẽdicula, lę, laqueus eſt, quem auibus, ſiue feris tendimus.

Tentigo pe. pro. pruritus libidinis quo virilia extendũtur, vt illud in Priap. Turpe quidem dictu, ſed ſi tentigine rũpar. Falce mihi poſita fiet amica manus.

Tentipellium genus calciamenti ferratum, quo pelles extenduntur.

Tentorium tabernaculum, ꝙ ibi vela, aut aliquid velorũ tenduntur vel ipſa potius velamenta contra iniurias cęli.

Tentum accipitur, pro membro virili. Catul. Grãdia te medij tenta vorare viri.

Teneo, es, tenui, tentum apprẽhendo detineo. Virg. Nec te teneo, nec dicta refello. Per tranſla. tenere capitur pro habitare, poſſidere. Item lib. iiij. Geor. Quæ gurgitis huiuſ Ima tenes. Aliquando pro conſtringere. Idẽ texendę ſępes etiam, & pecus omne tenendũ. Aliquãdo pro tegere. Idẽ. Et obducte late tenet omnia limo. Aliquando pro dirigere. Idẽ. Sed vos qui tandem, quibus aut veniſtis ab oris. Quoue tenetis iter? Aliquando pro intelligere. Teren. Rẽ tenes. Aliqñ pro morari. Vir. Hunc Pheniſſa tenet Dido. Aliquando pro implere, perficere. Idem. Ni teneãt curſus. Et tenere, ſeruare, tueri. Cæſar com. iiij. Sabinus ideo oib⁹ rebus loco caſtris ſeſe tenebat. Idem. Eo abſente qui ſummam imperij teneret. i. haberet, adminiſtraret Vir. Capitolia alta tenebat. i. defendebat. Vnde econtrario, victos loco motos dicimus. Cic. Loco ille motus eſt. Iteꝫ teneri eſt obligari, vt ſi quis furetur rem ſacram de prophano, tenetur ne furti an ſacrilegij? Item tenere eſt poſſidere, occupare. Salu. in Iug. Forte apud illum, quem inhoneſta & perniciosa libido tenet potentiæ paucorum decus, atqꝫ libertatem ſuam gratificari. Huius compoſita ſunt abſtineo, attineo, contineo, detineo, diſtineo obtineo, pertineo, retineo, & ſubſtineo, quæ habent ti, ſyllabam correptam.

Tento, as, quidam a tendo, quidam a teneo deducunt. Tendo autem tentum. Vnde tentigo, & tentoriũ. Et ſic qui tẽtat, quaſi manum tendit, aut aliam corporis parteꝫ, in id, quod experiri vult & inquirere. Qui autem a teneo deriuant, hac ratione ducuntur, ꝙ tentare experiri ſit. vel inquirere, & verbo vel re, quaſi manu tenere. Colu. lib. ix. Sæpius digitis loca fœminarum tentanda ſunt. Naꝫ in ꝓmptu gerunt oua, quibus iam partus appropinquat. Cic. in parad. Tẽtare volui an ita dici poſſent, vt probarem. Vir. Vix primi prælia tentant. Tentare igitur eſt rem non intellectam, atqꝫ incertam aggredi, hoc eſt experiri, vel diligenter inquirere. Aliquando corrumpere Pli. lib. xxiiij. De ſalicum natura. Caput tentant vini modo. Virg. Non inſueta graues tentabunt pabula fetus. Tentare vero de pudicitia eſt, cum id agitur, vt aliquis fiat impudicus. Cum ergo, vel a tendo, vel a teneo deriuatum ſit tento, conſtat ſimplici n ſcribendum eſſe. Et ſic tentatus, tentatio. Cice. libro. j. Offi. Tentata res eſt ab omni genere hominum Virgi. lib. iiij. Tentaturum aditus, & quæ molliſſima fandi tempora.

Tentimentum idem quod tentatio. Virg. lib. vij. Nec prima per artem tentamenta.

Tenax, qui retinet, vt glutinum tenax. Aliquando dicitur parcus, auaruſqꝫ. Apul. Homo diues, ſed nimium tenax. Aliquando durus, conſtans, perſeuerans. Horatius iuſtũ, & tenacem propoſiti virũ. Hinc tenacior, & tenaciſſimus. Colu. lib. j. Poteſt etiam illiteratus, dummodo tenaciſſime memoriæ, rem ſatis commode adminiſtrare. Huius compoſitum eſt pertinax. valde tenax.

Tenacia, & tenacitas retentionem, & parſimoniam, & duriciam perſeuerantiam ſignificat.

Tenor accentus, qui teneat, ideſt dirigat ſermonem. Interdum dicitur ordo, vel forma, continuatio. Vale. max. libro primo. Quo minus religionib⁹, ſuis tenor, ſuaqꝫ obſeruatio redderetur.

Tenitæ credebantur eſſe ſortium deæ ꝙ tenendi poteſtatem haberent.

Tenebræ, penul. cor. priuatio lucis ꝙ teneant. i. impediant oculos, & viſum prohibeant. Vbi enim lux non eſt tenebræ dicuntur, & vbi nuditas non eſt tegumentum dicitur & ſilentium dicitur vbi ſonus non eſt.

Tenebricoſus,a um,quod tenebras inducit, tenebroſum tenebris plenum.

Tenebroſus,a um quod tenebris plenum eſt.

Tenebriones mendaces & doloſi,qui mendatijs,& aſtutijs ſuis quaſdam quaſi tenebras obijciunt. Alij tenebriones interpręrantur lucifugos quaſi in tenebris deliteſcentes Afra. Si accuſator & reus erunt tenebriones vterq; vtrūq; vituperator.

Tenebro,as pe.corre.tenebras facio. Augu. Accedamus ad eum,vt illuminemur,non quo modo ad eum acceſſerūt Iudæi,vt tenebrarentur. Hinc contenebro,& obtenebro compoſita. Hierony.in lib. Numeri. At contenebrati aſcē derunt in verticem montis.

Tenebreſco,obſcurus fio. Vnde Augu. Aer contenebreſcat inquit.i.tenebroſus fiat.

Tenuis,& hoc tenue,a teneo fieri videtur, ꝙ quæ tenuia ſunt facile teneantur. Eſt enim tenue paruum exiguum. Cice.in Hort. Fundum non mediocri pecunia,ſed etiam tenui percipere poſſumus. Colu.lib.ij. Quo tenue linum proueniat. Dictu autem,a ſubtili,ꝙ tenue diminutionem rei,vt plurimum notat. Nec habet laudem niſi illa diminutio ſit ex vſu,vt ſi dicamus tenuia vellera,ſubtile vero acuitatem habet. Ergo laudatur ſubtile ingenium tenue vituperatur. Poteſt etiam,& a tendo deduci,quoniaꝫ quæ extenduntur tenuia fiunt. Per transla.nōnunq̄; ponitur ꝓ paupere,& tenuitas pro paupertate. Cice. Tyro. Vt poſſuꝫ ex meis anguſtijs illius ſuſtento tenuitatem.

Tenuiculus,diminutiuum,a tenui. Ci. Peto Tenuiculo apparatu ſignificat Balbum fuiſſe contentum.

Tenuo,as,tenuem ſubtilem,macrum debilem facio,ſiue minuo. Vir.li.iij. Geor. Ipſa autem macie tenuant armenta volentes. Et in hymno. Ecce iam noctis tenuatˀ vmbra. Compoſita ſunt attenuo,& extenuo.

Tenedos penul.cor.inſula in mari Ægeo inter Mitylenen,& Heleſpontum,contra Troiā,proprie Sigeum,ab oſtijs xx.paſ.millibus diſtat. Abeſta Leſbo.cvj.milia paſ. Hæc prius Leucophrys appellabatur quam alij Calidnam dixerunt. In hanc ex Troade nauigauit cum nouis colonis Tenes Cycni filius conditaq; ex ſe vrbe Tenedon vocauit a qua & inſula denominata eſt. Cice. Tenem ipſum,ex cuius nomine Tenedos nominatur. Hinc tenedi dicuntur eius incolæ.

Tenos inſula vna ex cycladibus,in qua eſt oppidum eiuſdē nominis quam propter aquarum abundantiam. Ariſtote. Hydruſam appellatam dicit. Aliqui Ophiuſam.

Tenus,teni,laqueus. Seruius dici putat extremas partes arcus,vnde tractum ſit,vt hactenus,hucuſq; ſignificet,quaſi vſq; ad fines. Apud plau.in Bac. Tenus magis pro laqueo accipi videtur,q̄; pro arcu,cum ait. Pendebit hodie,ita pulchre intendit tenus.

Tenus præpoſitio ſignificat propinquitatem, & quod dicimus vſq; ad. Nam quod propinquum eſt,quaſi teneri videtur.id,cui eſt propinquum. Quidam a tendēdo,ꝙ hæc præpoſitio extenſionem quandam ſignificare videatur,& ablatiuo deſeruit,ſemperq; in ſingulari poſtponitur ablatiuo,vt hactenus, eatenus, quatenus, verbotenus, oretenus,capulotenus. Aliquando etiam accuſatiuo iungitur. Vale. Flaccus in Argo. Et Tanaim tenus immerſo deſcendit in euro. In plurali ponitur etiā cum genitiuo. Vir. Crurum tenus a mento palearia pendent. Et Cumarum tenus i.vſq; ad cumas. Cur. Pauci hoſtium tenus exacti penetrauere ad portum. Hora. ſine caſu poſuit,tanq̄; aduerbium. Eſt quodam prodire tenus,ſi nō datur vltra. Aliquando ſignificat non vltra,vt geſſit conſulatum titulotenus non vltra titulum.

Tenōtes ſunt recti,& valentes nerui,a rigore,dicti collum continentes,ſine quibus ſuſtinere caput non poſſent ceruicis vertebræ. Si quidem horum inter omnes flexus,alter ſemper intentus pro labi ſuperiora non patitur. In ſis quoq; pedibus neruum quendam latum,qui a po p demiſſus procumbit in calcem,appellant tenonta,vt inquit Iul. Pol. Sed & neruos,qui ex vtraq; ſtomachi parte ſunt τόνους vocant.

Tener,a,um,quod ē molle. Hinc tenera ętas,puerilis. Trāſfertur ad animum. Iuue. Cum tener vxores ducat ſpado. Item tener dicitur,qui facile cōmiſeretur. Hinc teneritas,& teneritudo tenere,& teneriter aduerbia.

Tenellus,a,um,dimi.vnde tenellam ætatem dicimus.

Teneraſco tener fio miteſco,miſericordia ducor. Lucr.lib. iij. Scilicet in tenero teneraſcere corpore mentes.

Tētyri ſiue tentiritę genus animalis venenoſi. Pli.li.xxviij. In inſula Nyli tentyri naſcentes tanto ſunt crocodyllis terrori. Vt vocem quoq; eorum fugiant. Tentyra a, Tentyris vero ciuitas inferioris Ægypti,vnde & præfectura tentyritica,vel,vt Pli.ait,inſula,a Nilo circūdata,in qua habitāt homines qui crocodyllis tanto ſunt terrori,quanto pſylli mariſq; ſerpentibus Tentyritæ vero penul.produc. Inſulani ſunt apud ſtrabonem.

Tepor,& tepiditas idem ſignificant. Colu.lib.ij. Si vero tepor cœli,ſiccitaſq; regionis ſuadebit. Februario ſtatim proiandendi ſunt.

Tepidus,a,um quod eſt medium inter calidum,& frigidum. Vnde interduꝫ pro calido ponitur. Lucre. Tepidiſq; caminis. Interdum pro frigido. præſertim quando transfertur ad alia. Plau. Hic homo factus eſt tepidior.i.frigidior,ſegnior. Interdum inutili,ſiue nocuo. Virgil. Vnde cauæ tepido ſudant humore lacunæ. Hinc ſub tepidus aliquantum tepidus tepidulus diminutiuum.

Tepeo,es,pui tepidus ſum. Cato.de re ru. Lenibus lignis facito caleſcat,vbi temperate tepebit,tum cuminum indito. Hinc tepeſco,tepidus fio. Leo pa. Feruor fidei non tepeſcat. Huius compoſitum eſt intepeſco,quod eſt valde tepeſco. Col. Nunc mitigato iam & intepeſcente frigore largiſſimis oliuitatibus liberiq; vindemes exuberint.

Tepefio idem quod tepeſco. Amb.lib.offi. Quis neget verna temperie interiora terrarum tepefieri,quos glacies hyberna conſtrinxerit. Hincq; a tepefacio.

Tepidarium vas,in quo aqua temperatur,ſiue cella in quā ex balneis exeuntes ingrediuntur.

Terapne Helenæ patria.in lacedæmone,etiaꝫ inſula in mari liguſtico,quam noſtri Corſicam uocant,quæ & Cyrnos dicta fuit. Hinc terapneus,a um. Oui. Rure terapneo nata puella phrygę. Hanc dictiones alij cum aſpiratione ſcribunt,alij ſine p,terramne,ſed male.

Tergeſte oppidum ab Aquileia ſtad.centum octoginta diſtans,ut inquit Stra. Hodie Trigeſtum vocatur. Sed omnes mentiuntur,nam τεγέσαιον λέγεται a Dionyſio libyco,& Euſtathio. ſed inſcij tergeſtam vocant,quaſi ibi res ter geſta fuerit ſed aliqui de talibus ſcribunt qui forſan quādoq; laudabūtur. Etiam Sui. τεγαί οἱ ὄνομα ἔθνους καὶ θηλικῶς τεγεσηὸ νομα πόλεως πρὸς αἰκυλῃ αν.

Tero ris,triui,tritum,frico,tundo. Plau.in. Aſi. Nū me illuc ducis,vbi lapis lapidem terit.i.piſtrinum. Pli. Dein refrigeratum teritur in farinam Terere inter eſt iter agere. Virg. Sæpius e tectis penetralibus extulit oua. Anguſtum formica terens iter Terere tempus eſt conſumere. Sal. Triēnio ibi fruſtra trito,ſimiliter terere ocium Liui.li.j. Quas in conuiuijs luxuq; cum ęqualibus viderant tempus terentes. Idem in eodem. Regij quidam iuuenes interdum ocium conuiuijs,comeſationibuſq; inter ſe terebant. Huius compoſita ſunt attero quod eſt ad aliquid tero, frico. Pliny.lib.ix. Anguillæ atterunt ſe ſcopulis. Tibul. Aut operi inſuetas atteruiſſe manus. Aliquando ſignificat vehementer tero frango,ad terram traho aut valde rodo. Col. lib.ij. Demergunt vngulas. & atterunt,ſinduntq; radices herbarum. Et lib.vj. Nam demiſſum,ex eo palmitem germinantem inferior atteret,& fructum. Virg. Et grauis attrita pendebat cantharus anſa.i.conſumpta attenuata. Et lib.j. Geor. Depręſſo incipiat iam mihi taurus aratro ingemere, & ſulco attritus ſplendeſcere vomer,ideſt roſus

Sal.

Sal. Per tranſlatio. dixit. Poſt vbi eorum famam attriuerat maiora alia impendebant. i. oppreſſerat. Contero, totum ſimul tero, tundo, conſumo, frango. Plau. in Aſi. Vtinam mihi ſtimulus in manu ſit, qui latera conteram tua. Lact. lib. iij. Qui cum ætates ſuas, niſi ſtudio philoſophię côterant. Col. lib. viij. Remedio ſunt hyſopum & ſal ęquis pôderibus contrita. Teren. in Hecy. Curſitando, atq; ambulādo totum hunc contriui diem. Detero, diſtero, extero, intero, inter tero, obtero, protero, pertero, valde tero. Colu. Per lineum ſiſcum, qđ pertriuerant exprimunt. Retero rurſus tero, purgo externo. Col. lib. vij. Pura deinde frumenta, ſi in annos recondantur, reteri debent. Nam q̃to ſunt expolitiora, minus a curgulionibus exeduntur. Subtero ſubtus tero. Plau. in Aſi. Eos aſinos prędicas vetulos claudos, quibus ſubtritę ad foeminam iam erant vngulæ. Hierony. in Deutro. Et pes tuus non eſt ſubtritus. Semitero, quaſi medium tero. Col. lib. j. Huic autem nubilarium applicari debet maxime in Italia propter inconſtantiam coeli, quo collata ſemitrita frumenta protegantur, ſi ſubitaneus imber inceſſerit. Et omnia habent pe. cor.

Terra elementum, per duplex rr, licet a tero, is, deducatur ꝙ ſcilicet teratur. Ab hac locus cõmunis, qui circa oppidum colonis relinquitur territorium appellatur ꝙ maxime teratur. Et in ſingulari quidem terra totum elementum eſt, ideſt ipſe orbis terræ. In plurali terras aliquas ſignificam⁹. Vir. Multum ille & terris iactatus, & alto ponitur tamen quandoq; terra pro territorio, & pro prouincia ſeu regione. Cice. Eorum, qui in hac terra fuerunt magnãq; gręciã, quæ tum florebat, inſtitutis, & præceptis ſuis erudierunt. Vnde côterraneus, qui ex eadem terra eſt. i. prouincia, q̃uis hæc dictio apud neminem idoneum auctores, niſi apud Pli. legatur, & vno duntaxat loco, vbi Catullum vocat côterraneum. Var. lib. j. de re ru. Scribit, terram tribus modis dici. Cômuni, proprio & mixto. Communi, vt cum dicimus orbem terræ, & terram Italiam, cum & lapis, & arena, & cętera eius generis ſint in nominando comprehenſa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo, neq; cognomine adiecto appellatur. Tertio modo dicitur terra quę eſt mixta, in qua ſeri quid poteſt & naſci, vt argilloſa aut lapidoſa. Terra etiam vocatur veſta eo qđ rebus omnibus veſtiatur, ſeu quia vi ſua ſtat. Oui. li. vj. Faſt. Stat vi terra, ſua vi ſtando Veſta vocatur. Dicitur & mater. Colu. Tu penitus latris eradere viſcera matris. Ne dubita Pli. lib. ij. Sequitur terra cui vni rerum naturę partiũ eximiæ propter merita cognomen indidimus maternę venerationis nos naſcentes excipit, natos alit, ſemel ęditos ſuſtinetur & ſemper nouiſſime complexa gremio iam a reliqua natura abdicatos tum maxima, vt mater operiens, & paulopoſt. Terra ſerpentes homine percuſſo amplius non recipit. Terræ latitudo quæ habitatur in. vij. climata diuiſa eſt quorum primum ab inſula Meroe vſq; ſienes, per qua dringenta & xl. paſſuum milia protenditur. Vide in Aſia pij, longitudo terrę ab ortum ad occaſum hoc eſt ab indię extremitate vſq; ad Herculis colũnas octoagies quinquies centena ſeptuaginta octo milia ſtadia ſunt.

Territorium vt inquit Pompo. Eſt vniuerſitas agrorum intra fines cuiuſq; ciuitatis, quod ab eo dictum eſt, ꝙ maxime teratur, vel ꝙ magiſtratus eius loci intra eos fines terrendi i. ſummouendi ius habeat.

Terraceus, a, um, quod ex terra eſt, vt domus terracea.

Terreus, a, um, quod ex terra eſt, vt vas terreum. Colu. lib. j. Horreum camera contectum cuius ſolum terreum prius, q̃; conſternatur perfoſſum.

Terrenus, a, um, quod in terra natum eſt, vel in terra viuit, vel aliquid cum terra cômune habet, vt terrenum animal. Et terrenus pro terreo. Colu. Area quoq; ſi terrena erit, vt ſit ad tecturam ſatis habilis.

Terrenum dicitur campus. Col. lib. ij. Calidiſſimi ruſticarum rerum genera terreni tria eſſe dixerunt. Campeſtre collinũ, montanumq;. Idem lib. j. Agrum habebimus ſalubri cęlo, vberi gleba, parte campeſtri, parte alia collibus, vel ad orientem, vel ad meridiem molliter deuexis, terrenisq; alijs, atq; alijs ſylueſtribus, & aſperis.

Terreſtris, & hoc ſtre, idem, qđ terrenus, vt terreſtre animal.

Terrigena, pe. cor. qui ex terra natus eſt, terricola, qui terram habitat.

Terręmotus dicit, cum terrę incluſo ſpiritu contremiſcunt, magno ſępe habitantium damno.

Terrancola, cum accentu in antepe. auis a laudæ ſimilis pręterq;, ꝙ in capite apicem nô habet, ſicut a lauda dicta terraneola, ꝙ nô in arboribus, ſed in terra verſet, atq; nidificet.

Terebra, ſiue terebrum pe. cor. inſtrumentũ, quo ligna perforantur a tero. Eius diminutiuum eſt terebellum.

Terebro, as, terendo perforo. Virgi. & terebrare cauas vteri & tentare latebras. Huius compoſitum eſt exterebro, quod eſt extorqueo, & ſcrutor. Plautus. Exterebra prorſus, atq; excute.

Teretrum inſtrumentum ferreum ad terendum lignum.

Teredo pe. pro. vermis in ligno naſcens, a terendo dictus, vel a ſono qui eſt τερηδὼν. Eadem & tinea dicitur licet ſint, qui diſtinguant, vt teredines dicantur in mari hoc eſt in nauibus, tineæ tereſtres ſint. Colu. lib. v. Nam & teredinem, formicamq; prohibet.

Teres, etis pe. cor. dicitur quicquid rotundum oblongumq; eſt, vt columna, & arbor, qđ quaſi terendo fit rotundum. Vir. Incumbens tereti Damon ſic coepit oliuæ.

Terminus proprie dicitur ſignum quod agrum ab agro diuidit terendo, ꝙ hæ partes maxime terantur. Nam vtrinq; ab ijs, qui agrum ſuum colerent fodiẽdo teritur. Hinc terminus pro fine accipitur. Cice. Cum nullum tot calamitatibus, atq; ęrumnis terminum inueniremus. Et apud antiquos terminorum deus putabatur. Dialectici terminum definiunt eſſe ſignum orationis conſtitutiuum. Huius côpoſita ſunt. Anterminus quod eſt quaſi circum terminus, qui circa terminos prouinciæ manet. Côterminus, qui eſt vicinus, & finitimus. Col. lib. j. Priuatos quoq; memoria tradidit, & in regionibus Græciæ & in hac ipſa Heſperia deteſtabiles fuiſſe vicinos, niſi autolicus ille cuiq; potuit tolerabilis eſſe conterminus aut Auentini monte incola Palatinis vllum gaudium finitimis ſuis Cacus attulit.

Termino, as, finio. Lact. lib. ij. Iam vero illa concluſio, qua ſententiam terminauit Tullius multo abſurdior. Et terminare eſt terminos conſtituere. Cice. lib. j. Offi. Itaq; illorum fines ſicut ipſi dixerant terminauit. Huius compoſita ſunt, determino, quod eſt definio, delibero, & quaſi cogitationi terminum impono. Idem lib. iiij. Determinanda eſt nobis veritas breuiter, & in ſuo proprio domicilio collocanda. Diſtermino, diuido, diſſipo. Extermino, expello, & veluti extra terminos mitto.

Terma atis, extremum, terminus, finis, meta planta pedis.

Termes, ramus ex arbore decerptus cum fructu, qui quoniã in diuiſione agrorum, anteq̃; metę, ponerentur, figi ſolebat, termino nomẽ dedit. Et proprie termes (vt ait Porphirio) eſt oliuæ, ſicut palmes vitis. Hora. Nunq̃; fallentis termes oliuę. Gel. Termitẽ palmæ ramũ cum fructu auulſum dixit. Eſt & termes vermiculi genus carnem exedens.

Tergo, gis, & tergeo, es, ſi ſum, & ſm antiquos tertum ſignificat mundo, nitidum facio. Iuue. Vaſa aſpera tergeat alter. Plau. Ornantur lauãtur terguntur poliuntur. Huius compoſita ſunt. Abſtergo ſordes remoueo. Liui. lib. j. Inſpectum vulnus, abſterſo cruore omnia ſalubria eſſe. Per tranſlationem ſignificat auffero. Cic. Volo abſtergere animi tui metum. Attergo. Cice. in Ver. Quod ſanum deniq; quod nô auerſum neq; atterſum reliqueris. Detergo, Deorſum tergo & ſordes auffero. Hiero. ad Dama. In cômune deum deprecemur, vt mihi quoq; de altari carbo mittatur, vt omni peccatorum labe deterſa, primo poſſim dei ſacramenta conſpicere. dehinc enarrare, quæ video. Col. lib. vij. Tum etiam ſpongia labra detergeri. Et lib. ij. Omnis humor ſole, ventoue deterſus eſt, ideſt ſiccatus. Extergo, per/

ſecte tergo. Cato, de re ru. Poſt diem omnino duodecimũ pernas eximito, & ſalem omnem detergito, & ſuſpendito in ventum biduum tertio extergito.

Tergus, oris, corium. Virgi. Tergora diripiunt coſtis, & viſcera nudant.

Terginus, a, um poſſ. a Tergus, vt terginum lorũ apud Pla. quod ſignificat ſcuticam de tergore animalis.

Tergum dorſum. Virgi. Manibus poſt terga reuinctis. Oui. li. j. Me. Oſſaq; poſt tergum magnæ iactata parentis. Et nõ tantum animaliũ eſt, ſed etiam aquarum, & aliarũ rerum Vnde a tergo dicimus, a parte poſteriore membranæ ſiue papyri aut alterius cuiuſq; rei. Iuue. ſcriptus & a tergo, nec dum finitus Oreſtes. Hinc poſtergo, gas, & tergiuerſor. Aliquando tamẽ tergum, pro tergore ponitur. Vir. Mercatiq; ſolum facti de nomine Byrſam Taurino quãtũ poſſit circũdare tergo. Itẽ pro ſcuto. quã ſcuta pellibus tegi ſolent. Idẽ & tergo decutit haſtas. Et tam tergus, quã tergum a terendo dici videntur quũ vehendis oneribus teruntur.

Tergiuerſor, fallo, & dicta muto. Aliquando etiam contradico, quaſi terga verto. Nam vertere terga fugere eſt, quod & terga dare dicimus. Plau. Quid expectas? quid tergiuerſaris? Proprie tamẽ tergiuerſari eſt eorum, qui terga vertentes, adhuc tamen pugnant nec ſeſe victos rationibus volunt agnoſci. Cice. lib. iij. Tuſ. Quid tergiuerſamur Epicure, nec fatemur eam nos dicere voluptatem, quã tu idem, cũs os perfricuiſti, ſoles dicere ideſt diſſimulamus, & ſubterfugimus. Antiqui tergiuerſatorem dicebant bouinatorem. Iuriſconſulti accipiunt tergiuerſari pro in vniuerſum ab accuſatione deſiſtere.

Terror, timoris incuſſio. Cice. lib. iiij. Tuſc. Quæ autẽ ſubiecta ſunt ſub metu, ea ſic diffiniunt. Pigritia metum conſequentis laboris terrorem metum concutientẽ. Ex quo fit, vt pudorem rubor terrorem pallor & tremor, & dentium crepitus conſequatur. Seruius inter terrorem, & metum ſic diſtinguit. quod terror proprie ſit, qui alijs infertur, vnde & terribilis dicitur. Metus, quẽ habent timentes licet aliquãdo terror pro metu ponatur. Virgi. Quod ſi tantus habet mentes, & pectora terror.

Terreo, es, rui, itum timores, alicui incutio. Hiero. ad Helio. Nolo te antiquę peregrinationis terreat difficultas. Huius compoſita abſtergo, conterreo. Col. in pręfa. Qui tam varię, tamq; vaſtę ſcientię deſperatione conterritã nollent experiri, quod ſe aſſequi poſſe diffident. Deterreo, exterreo, perterreo eiuſdem ſignificationis.

Territo, as pe. cor. frequentatiuum. Teren. in And. Dij te eradicent, ita me miſeram territas.

Terrefacio, terrore afficio a quo terrificus, a, um, quod terrorẽ facit, compoſitum eſt perterrefacio.

Terricrepus a, um pe. cor. terribiliter, ſeu cum terrore increpans. Augu. lib. viij. Confeſ. Quæ iſte ſenex ore terricrepo tot annos defenſitauerat.

Terribile, formidabile, atq; horrendum.

Terriculamenta terrores ſunt & formidamina.

Terebinthus arbor nigrum lignum, cum ſplendore præferens habenſq; ſoliditatem in buxi ſpeciem. Terebinthi lignum medicinalem lachrymam exudat inquit Aug. Vir. lib. x. Incluſum buxo, aut erithia terebintho. Ex hac terebinthina reſina quam nos trementinam appellamus. Pli. Terebinthinam in ſartagine referuenti hanc cęteris præferentes. Terebinthus maſcula & fœmina eſt. Maſcula ſterilis. Fœmina duplex eſt. Alteri rubet fructus magnitudine lentis. Alteri fructus pallet & cum vitæ matureſcit reſinoſus.

Tereus rex Thracum Martis, ex biſtonide nympha filius. Ouid. lib. vj. Meta. Et genus a magno ducentem forte gradiuo. Lege fabulam.

Terpſicore. pe. cor. fuit vna ex nouẽ muſis, vide in muſa.

Terpſicerotes. pe. pro. ductum nomen a modulatis, & quaſi ad lyram compoſitis cornibus.

Terentum locus in campo Martio, quod in eo ara ditis patris in terra occultaretur. Erat hic locus Diti, ac proſerpinæ ſacer in quo omnium, qui naſcerentur, aut morerentur nomina ſcribi ſolebant, quodies ciuitas luſtrabatur. Mar. Bis mea romanos ſpectata eſt vita Terento, & nihil extremos perdidit ante rogos.

Ter, aduerbium numerale, ſeu ordinale, vt bis, ter, quater. Hinc tertius, a, um, a quo fiunt aduerbia tertio, & tertium.

Tertio, as, quaſi tertiatã facio. ſiue diuido, ſeu tertio pono. Sic iter ire iterfacere. Colu. libro. ij. Sed iugerum talis ager quattuor operis expeditur. Nam commode proſcinditur duabus, vna iteratur, tertiatur dodrante, in lyras redigitur quadrante opere.

Tertiata verba appellantur imperfecta lapſantia, & ex pauore nutabunda, quando quis exanimatus non profert verba integra, ſed vix tertia queq; enũciat medijs ex perturbatione ſuppreſſis. Apul. lib. v. Tremens & exangui colore lurida tertiata verba ſubſtrepens ſic ad illas ait.

Teruncius, nummus perexiguus, a tribus vncijs.

Termentarium. Var. vocat linteum quo corpus tergitur a terendo. Mar. Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Teſſereſte decatitę populi hinc appellati ſunt quod nõ niſi quartadecima luna menſe Martio paſca celebrabant.

Tertullianus nomen auctoris de quo ſic Aug. inquit. Cuius multa leguntur opuſcula eloquentiſſime ſcripta. Hic ſicut ſcripta eius indicant animã dicit immortalem quidẽ ſed eam effigiatum corpus eſſe contendit neq; hanc tantum ſed ipſum etiam deum corporeum eſſe dicit, licet non effigiatum. Nec tamen hinc hæreticus creditur factus.

Teſſera latine quattuor dicitur, vnde & id dicitur, quod omni ex parte quadratum eſt. Teſſeræ etiam dicuntur quibus in tabula luſoria luditur. Sunt enim quadratę; & puncta habent, & cum iaciuntur, in quãcunq; partem incubuerint, immotam habent ſtabilitatem τέσσαρα, ideſt quattuor. Cice. in Cato. Nobis ſenibus ex luſionibus multis talos relinquant, & teſſeras. Hę alio nomine quadrantalia dicuntur, græce cubi, vt Gellius, & Macro. ſcribunt inde cubicum corpus. Talus eſt quattuor laterum, & concauus, ad ſimilitudinem tali qui eſt os in articulo pedis, ventre eminens concaua vertebra ligatus, quadratus forma altera parte concauus altera fere planus. Eſtq; in poſteriori ſuffragine dumtaxat, nunquã in prioribus pedibus, nec eſt homini, aut alijs animalibus habentibus digitos, nec ſolidas habẽtibus vngulas, ſed tantum biſulcis. Ex iactu talorum varia puncta fiebant. Nam latus quo vnitas ſignificabatur, canis, ſiue canicula appellatur, in quem conuerſo talo deponebatur, ab eo, qui iactauerat nummus vnus ſine aliquo lucro. Idcirco canis damnoſa vocatur. Ouid. Quid valeant tali, quo poſſis plurima iactu Figere, damnoſas, effugiaſq; canes. Eius oppoſitum venus dicitur, ſeu cous, ſignificans ſeptenarium numerum. Et is qui talorum iactu hunc numerum reddidiſſet ſex lucrifaciebant. Præterea quicquid eſſet caniculæ iactu eraſum. Alia duo latera Chius, & ſenio dicuntur. Ternarium ille, hic quaternarium ſignificãs. Nam binarius, & quinarius numerus in talis non erat. Chius tris nummos lucrabatur, ſenio quattuor. Ideo dexter hoc eſt Fęlix, & propitius dicebatur. Perſius. Quid dexter ſenio ferret. Scire erat in voto. Sueto. de Augu. Talis iactatis vt quiſq; canem, aut ſenionem iecerat in ſingulos talos conferebat in medium, quos tollebat vniuerſos qui venerem iecerat. Aliæ quoq; in hoc ludi genere differentiæ, fuere, nam & voltorios habebant, & Herculem baſilicum. Plaut. Talos poſcit ſibi in manum prouocat me in aleam, iacit voltorios quattuor. Talos arripio Herculem iacto baſilicum, Talus græce. Aſtragalus a quo aſtragaliſo, talis ludo. Calculus eſt is, quem latronem, & latrunculum antiqui appellarunt, iuniores vero ſcacum vocitant. Mar. Hic mihi biſſeno numeratur teſſera puncto calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Et item. Inſidioſorum ſi ludis bella latronum. Iſte tibi geminus miles & hoſtis erit. Et item teſſera ſignum bellicum, quod ad pugnam exeuntibus datur,

bus datur, ſcilicet propter confuſionem q̃ð ad ſymbolum dicitur vt in bello Martij Burdeus. In ſillæ Apollo delphicus, in Ceſaris Venus genitrix. Virgi. lib. vij. It bello teſſera ſignum. Liui. lib. vij. Ceteris omnibus teſſeram dari iubet. Item teſſera eſt belli, & pacis futuræ ſignum. Pompo. Q. Mucius miſſus ad Carthaginenſes legatus, cũ eſſent duæ teſſeræ poſitæ, vna pacis altera belli, arbitrio ſibi dato vtras vellet deferre, vtranq; ſuſtulit, & ait Carthaginenſes petere debere vtram mallent accipere. Ponitur nonnunq̃ pro ſigno frumentario quo exhibito vnuſquiſq; frumentũ pro portione accipiebat a principe ſicut ex more vetuſto in patria noſtra fieri ſolitum eſt, ab his, qui pauperum curã habent. Nam erogantur ſigna quædam plumbea, quibus ex ſubſidis ſigillatim accipiunt certam menſuram farine, vel panis, vini, &c. Sue. in Aug. Ac ne plebs frumentationũ cauſa frequentius a negocijs auocaretur, ter in annuq; quaterno rum menſium teſſeras dare deſtinauit. Iuue. Summula ne pereat, qua vilis teſſera venit frumenti. Hæc teſſera etiã frumentaria dicitur teſſeræ nũmariæ, quibus exhibitis, ſumma nummum præſcripta repenſari ſolet. Præterea teſſera, ſeu teſſella calamus eſt qui inſeritur ramo q̃ð vero in terra ſeritur talea vocatur. Pli. Quidam huic generi miſcuere fiſſuram in vitibus exẽpta cortice, teſſella ſurculo a latere plano adigendo. Item teſſera eſt lignum vtrinq; complanatũ in quo numeri deſcribuntur q̃ð & talea dicitur. Plau. Suas vterq; teſſeram habet ratio, conſtat, hoc & teſſerula dicit̃. Pli. Frumenti rationes teſſerulis oſtendebat. Et teſſeræ, ſeu teſſerulæ lapilli ſunt ad conficienda, ſternendaq; pauimenta. Cice. lib. iij. de ora. Quæ lepide lexes ſyntheſis compoſitæ, vt teſſerulæ omnes arte pauimento, atq; emblemate vermiculato. Item teſſera figura geometrica, quæ cubus vocatur, cuius meminit Macr. in. j. ſom. Scip. Eſt & in Arithmetica numerus octonarius, vñ Martia. i Arith. Si teſſera, teſſeram metitur.

Theſſella, & theſſerula dimi. ſunt a teſſera pro taxillo Iuue. Nec teſſellæ nec calculus ſimilis figura qua aliquid concidit teſſella, vnde aduerbium teſſellatim.

Teſſerarius, qui teſſeram, ideſt preceptum ducis, per contubernia militum nunciat.

Teſſerarius, a, um, q̃ð ad teſſeras ptinet, vt ludus teſſerarius.

Teſſellatus, a, um, q̃ð teſſellis .i. paruis quadratis lapillis intextum eſt, vt pauimentum teſſellatum, a teſſeris quarum forma quadrata eſt. Sue. de Ceſa. Munditiarũ lautitiarũq; ſtudioſiſſimum multi prodiderunt, q̃uis tenues adhuc, & obæratum in expeditionibus teſſelata, & ſectilia pauimẽta circũtuliſſe. Vic. li. vij. Meminit pauimentorũ teſſellatorum, atq; ſectilium, ſcribitq; pauimẽta ſectilia, & teſſeris ſtructa oẽs angulos æquales hr̃e debere, & ſectilia, q̃ñ in particulas ſecta ſunt, vt quocunq; velis poſſint circũferri. Erãt & teſſellatæ quædã tunicæ. Pli. li. xxxv. Zeuſis aureis litteris in palliorum teſſeris intextum nomen ſuũ oſtentabat.

Teſſeredecas, adis, quaterdena dr̃ a teſſera quattuor, & decas decem. Quidam interponunt ſyllabam teſſereſedecas dicentes.

Teſta fruſtum vaſis fictilis, & cuiuſq; lateris. Pli. lib. xxxvj. Si & teſtæ tuſæ tertia pars addatur, melior materia erit vnde & pro calculis ponitur quos græci oſtracos dicunt. Teſta quoq; dicitur vas figlinum in igne decoctum, quaſi toſta, q̃ e molli creta fabrefacta torreat̃, deinde coquatur. Tib. Pax aluit vites, & ſuccos cõdidit vuæ Funderet vt nato teſta paterna merũ. Var. de lin. la. Teſtu indeclinabile pro teſta poſuit. A teſta fit.

Teſtaceus, a, um, q̃ð ex teſta eſt. Pli. Inſectorum omnium & quibus teſtacea opimẽta oculi mouent̃. Itẽ teſtæ intelligũtur oẽs piſces, q duriori cortice tegunt̃. Hora. in Ser. Sed non omne mare eſt generoſæ fertile teſtæ.

Teſteus, a, um, idem, q̃ð teſtaceus. vt apud Hiere. prophetam Vade & accipe lagunculam teſtam, a ſenioribus populi.

Teſtatim aduerbium ſignificat comminutim.

Teſtus, us, tegmen teſtaceum, ſub quo placentæ, & alia coquunt̃. Cato. In foco calido ſub teſtu coquito leuiter. Dicitur & teſtum, ſiue teſtus, teſti. Pli. li. xxxij. Sub ęreo teſto hoc græci vocant, clybanũ. Vnde panis teſtuaceus dicitur apud nos quem illi clybanitin.

Teſtuaciũ, q̃ð in teſtu calido coquebatur, cõdimentũ ex varijs ęſculẽtis a teſtu ſub quo calido coquit̃, vt inquit Varro.

Teſtudo aïal, q̃ð tarde graditur, & phthyſicis, lienoſis, caducuſq; opitulat̃ dicta teſtudo (Varrone teſte) q̃ teſta tegat̃ Earuq; genera ſunt marinæ, paluſtres terreſtres, & lutariæ, quę in dulci aqua diuerſantur. Hic ad pręſidium. Teſtudo marina quæ eſt grandis, vt inſula dum emergit, de alto oſtẽdit ſe in ipſo mari, tanq̃ petras. nec ſe mouet inde, quoaduſq; homines naues ligent. Et cum hęc ſtatuerit trahit ſe in altum, ſed cum eſurierit, aperit os, & bonũ odorem reddit ad quem piſces cęteri colligunt̃. Terreſtres limacas a limo dicimus. Teſtudo etiam dicitur materia tabulatis contexta, & corijs cilicinis, aut centonibus, & alijs quę difficulter comburi poſſunt cõtecta. Hæc intrinſecus habet trabem, quæ vnco pfigebat̃, ferreo & falx vocabat̃ ab eo, q̃ incuruata eſſet, & de muro extraheret lapides. Retro. n. ducebatur trabs funiculis ſuſpẽſa, vt reducta impetuoſius feriret. Ideoq; & teſtudo dicta a ſimilitudine reptilis, q̃ caput nunc exerat, nunc reducat Syl. Tandem cõdenſis arcte teſtudinis armis. Subducto pœni vallo cęcaq; latebra pãdunt prolapſam ſuffoſis mœnibus vrbem. Hoc etiam inſtrumentum arietem appellant ab eo, q̃ aries fronte .i. capite pugnat. Rurſus teſtudines dicuntur loca in ędificijs camerata ad ſimilitudinem aquatilium teſtudinũ quæ duris tergoribus ſunt, & incuruis, quæ ideo in templis fiunt, vt ſimulachri imago cęli reddat imaginem q̃ð conſtat eſſe cõuexum. Vir. Tum foribus diuę media teſtudine templi. Hinc & ſcuta dicunt̃ teſtudines, quæ ſint in teſtudinũ modũ curuata. Nã in armorũ generibus milites plerũq; ſumũt, ab aïalibus noïa. Itẽ teſtudo lyra dr̃, q̃ñ Mercurius cytharam de teſtudine ſicca meditatus eſt, vt Hygi. refert. Horati. O decus Phœbi, & dapibus ſupremi grata teſtudo Iouis, o laborum dulce lenimen.

Teſtudinatum, tectum quod eſt deuexum in. iiij. partes ſicut pectinatum in duas. Vic. lib. ij. Tecta recidentes ad extremos trãſtra traijciunt gradatim cõtrahentes, & ita ex quattuor partibus ad altitudinem educunt medio metas quas luto, & fronde tegentes efficiunt teſtudinata tecta.

Teſtis gene. cõmunis, qui teſtimonium profert ab eo dictus q̃ tueatur ſtatus cauſę, vel q̃ ante ſtet, quaſi anteſtis .i. anteſtans. Hiero. ad Euſto. neu. ge. iunxit. cum inquit. Nec vero inanis ſopor, aut vana ſomnia quibus ſæpe deludimur. teſte eſt tribunal illud, ante quod timui, iudicium teſte eſt, quod timui. Teſtis vero pro teſticulo maſcu. ge. eſt dictus, q̃ virilitatis teſtis ſit. Virgi. Magnis teſtibus iſta res agetur. Conteſtes qui idem teſtificantur.

Teſtimonium, quod & teſtatio dicitur teſtium ſunt dicta q̃q̃ teſtimonium ad abſentes proprie referatur. Vnde Calliſtratus libr. xxij. de probationibus & præſumptionibus inquit. Idem diuus Adrianus Rufino proconſuli macedoniæ reſcripſit teſtibus ſe non teſtimonijs crediturum. Et paulopoſt Gabino in hæc verba reſcripſit. Alia eſt auctoritas pſẽtiũ teſtiũ, alia teſtimoniorũ quę recitari ſolẽt.

Teſticulor, quod & teſtillor dicitur, ſignificat iumentis maribus fœminas, vel feminis mares admoueo.

Teſtor, aris, teſtimonium dico. Virgi. Teſtor in occaſu veſtro. Aliqñ teſtem facio, vel in teſtimonium adduco, & alterius iplorato teſtimonio affero. Vir. Vos æterni ignes, & nõ violabile veſtrũ Teſtor numen ait Hiero. in Paulo. Quod ne cui impoſſibile videat̃, dominũ Ieſum Chriſtũ teſtor, & ſanctos angelos eius in ea pte heremi quæ iuxta Syriam ſarracenis iungit̃, & vidiſſe me monachos & videre, e qbus vnus. xxx. an̄ p annos clauſus ordeaceo pane, & lutulenta aqua viuit. Interdum teſtari eſt precari, quia precando ſolemus numina adhibere. Plau. Ipſus tete per ſuperos omnis teſtatur. Et teſtari teſtamentum facere.

hoc eſt voluntatẽ ſupremam teſtificari, quia in eo teſtatus eſt, quid velit. Vnde apoſtolus Teſtamentum in morte cõfirmatum eſt. Alioquin nondum valet dum viuit, qui teſtatus eſt. Sciendum, ꝙ a teſtor, quando ſignificat teſtimonium, fit teſtificor qñ vero ſignificat teſtm̃ condo fit teſtator, & teſtatrix qñ ſignificat ꝓcor, fit ab eo obteſtor, & deteſtor. Huius verbi compoſita ſunt. Atteſtor, quod eſt teſtimonium adduco cõfirmo. Vnde atteſtata fulgura dicta ſunt, quæ iterato fiebant, videlicet ſignificationẽ priorum atteſtantia. Plau. in Perſa. Nõne atteſtaris? tua ne ego cã carnifex cuiq; mortali libero aures atterã. Conteſtor teſtẽ facio, teſtem inuoco, vel teſtificando certifico. Ci. L. Flaco. Ono illa quæ pœne ęternas huic vrbi tenebras attuliſti, cum Galli ad bellum. Catilina ad vrbem, coniurati ad ferrum, & flammam vocabantur, cum ego te flacce cœlum terramq; cõteſtans. Idem Apio. Pul. De me tibi ſic conteſtãs oẽs deos promitto ac confirmo. Aliquando ꝓteſtari eſt, & cõtra teſtari. Hie. in exod. Quod ſi bos cornupeta fuerit ab heri, & nudiuſtertius, & conteſtari ſunt dñm eius. Lac. lib. vij. Sacris litteris conteſtãtibus nõ reſurrecturos, eſſe impios in iudicium. Et ratione ꝓpoſitionis con põt ſignificare, ſimul teſtari ſicut & conteſtes. Cõteſtari litẽ qd ſit, vide in ordine litterarũ. Deteſtor, obteſtor vehementer ꝓcor. Proteſtor, qđ eſt cauendũ, & quę fieri non debent manifeſte denuncio.

Teſtatus qui teſtm̃ condidit. Cuius contrarius eſt inteſtatus qui teſtm̃ nõ cõdidit. Vnde & abinteſtato dicimus aliquẽ diem obijſſe. Et in ſignificatione paſſiua Teſtatus dr̃ apertus vulgatus, ab oĩbus cognitus, ꝙ id quaſi oẽs teſtentur. Cic. Curi. Aut certe teſtatum apud animũ tuũ relinquã qđ ſenſerim. Hinc teſtatior, & teſtatiſſimus. Augu. lib. viij. cõ. Stupebamus audientes tam recenti memoriæ & prope noſtris tẽporibus teſtatiſſima mirabilia tua in fide recta. Hircius. Qua notior, teſtatiorq; virtus eſſet.

Teſtificor, teſtimoniũ dico. vt eſt illud. Qui teſtificatus eſt (de filio ſuo.

Teſtator qui teſtm̃ fecit, vt eſt apud apo. Vbi teſtamentum mors neceſſe eſt intercedat teſtatoris.

Teſtatio, & teſtimoniũ ꝓprie ſunt teſtium dicta. Et proprie quæ fit ſcriptis ab his qui abſentes ſunt.

Teſtm̃ dictũ eſt, qđ ſit voluntatis noſtrę veluti teſtimoniũ, vnde & vltima voluntas appellaẽ. Vlpi. Teſtm̃ eſt voluntatis noſtrę iuſta ſnĩa de eo, qđ poſt mortem fieri voluerimus. Et ꝓprie, qđ pfectus eſt teſtm̃ dr̃, ſed abuſiue quoq; teſtamenta appellamus ea quæ falſa vel iniuſta, vel irrita, vel rupta itemq; imperfecta ſunt. In ſacris quoq; lrĩs omne pactũ, & placitũ teſtm̃ dr̃, vt in pſ. Aduerſum te teſtm̃ diſpoſuerunt, ſic Laban. & Iacob teſtm̃ fecerunt, qđ vtiq; inter viuos valeret. Teſtm̃ vocant ꝓphę legem, quę iudæis data erat quia niſi teſtator mortuus fuerit nec confirmari teſtamentum poteſt nec ſciri quid in eo ſcriptum ſit. quã clauſum & obſignatum eſt, itaq; niſi chriſtus mortem ſuſcepiſſet aperiri teſtamentum .i. reuellari & intelligi myſterium dei non potuiſſet. Verum ſcriptura omnis ĩ duo teſtamenta diuiſſa eſt, illud quod aduentum domini paſſionemq; anteceſſit .i. lex & prophetæ vetus dicitur. Ea vero quæ poſt reſurrectionem eius ſcripta ſunt nouum teſtamentum nominatur. Iudæi veteri vtuntur nos nouo, ſed tamen diuiſa non ſunt quia nouum veteris adimpletio. Et in vtroq; idem teſtator chriſtus ẽ qui ꝓ nobis morte ſuſcepta nos heredes æterni regni fecit abdicato & exheredato populo Iudæorum.

Teſtamentarius, qui teſtamenta falſa conficit. Cice. libr. iij. offi. Non de ſicarijs, veneficijs, teſtamentarijs, furibus, peculatoribus hoc loco diſſerendum eſt.

Teſtamentarius a, um, quod ad teſtamentum pertinet. Vñ teſtamentariæ tabellæ, & teſtamentaria lex quæ cornelia dicitur quæ irrogat pœnam ei qui teſtamentum, vel aliud inſtrumentum ſignauerit, ſcripſerit recitauerit.

Teſſo, is ſi, ſum .i. ſpolio nudo. Plau. in Am. Illic non vult me de vno pallio deteſſere. Virg. Dum teſſit Imaona Aleſus. Alij texit legunt Æneid. x.

Teſtiuilicium, vide in dictione Licia.

Tetanothra eiuſdem formæ ſunt, cuius & pſillothra, ſed pſillothris ad pilos vellendos tetanothris ad erugandas, extendendamq; in faciem cutẽ vtimur.

Tetanici a tetano morbo dicti ſunt, cũ muſculi, qui ſm̃ ſpinam ſunt, rigent ita, vt ſe inflectere nõ poſſint. Id cũ anterior pars afficitur, vt ſi mentũ pectori annectitur. Emproſthotonus, cum poſterior Opiſthotonus, vt ſi caput ſcapulis. Cum vero ambæ rigent ex ęquo tetanos vocatur, vt ſi ceruix recta, & imobilis intendiẽ etiã ſi, vt ait Celſus qdam minus ſubtiliter, & diſcrete his nominibus vtuntur.

Teter, a, um, dr̃ qđ eſt malum, fœdum, pollutũ, crudele, & inſuaue, tum ad mentes pertinens, tum ad cęteros ſenſus. Vt tetra belua, teterrimus hoſtis teterrimũ facinus, teterrima mens. Item tetro aſpectu, tetra voce, tetro tactu.

Tetro, as, fœdo, ſeu horridum obſcurũue facio. Pacu. Beluarum ac ferarum aduentus loca tetret.

Tetra grece latine q̃ttuor, e qua dictione multa cõponunẽ.

Tetradorõ pe. pro. quattuor palmorum δῶρος n. palmus. Pli. li. xxxv. Gręci antiqui dorum palmum vocabant.

Tetragrãmaton, quattuor litterarum. Grãma n. littera dicit.

Tetragonus, pe. pro. quoniam apud gręcos ſcribitur per ω, quadrus, quadrangularis, tetragoniſmus quadratio.

Tetrametrum. pe. cor. metrum quattuor pedum.

Tetrarcha, q quarti regni ꝑtẽ detinet græce τετράρχης dr̃.

Tetraplaſius quadruplus.

Tetraſtichia ordo ex quattuor.

Tetrapharmacũ, cibi genus qđ ex quattuor pręcioſis, obſonijs conſtabat .ſ. phaſiano, ſumine, perna & cruſtulo.

Tetrapolis dicta eſt Antiochia regio cognominata, vt inquit Stra. in qua ſunt quattuor inſignia oppida.

Tetracolon quadrimembris ſententia.

Tetracordium, cithara, cum quattuor chordis.

Tetraptota, quattuor caſuum varietas.

Tetraſyllabum quattuor ſyllabarum, vt imperator.

Tetraones, inter gña anſerũ. Pli. li. x. enumeraẽ, qui ſunt abſoluta nigricia, & q̃ſi coccis ſupcilijs, qdam tñ vulturũ colore. Tetrax vero porphyrioni ſilis tradiẽ ab Atheneo.

Tetralidos formula incenſi quæ fit ex quattuor pigmentis, tetra quattuor, idos formula.

Tetragnathij ſunt ſcorpiones, a maxillarũ numero ita dicti quas gręci gnathos dicunt horum meminit Pli. li. xxj.

Tetrici pe. cor. homines triſtes, ac ſeueri a ſabinorum monte Tetrico dicti, qui aſperrimus eſt. Virgi. lib. vij. Qui tetricæ horrentis rupes, montemq; ſeuerum.

Tetrinnare proprium eſt anatum natantiũ, vt illud. In fluuijſq; natans forte tetrinnat anas.

Tetigometra cicade mater τέττιξ n. cicada, μήτηρ mater.

Tethioppobatę (teſte Herodo.) ſunt populi in Lybia.

Tethys, tethys & tethyos, cęli. & Veſte filia cõiũx Neptũni, & nymphaꝝ mr̃ vt inqt Sal. latine ſalacia. Ci. li. iiij. Faſ. Vr ſentire illũ fuiſſe tytani filiũ, q fuit Saturni frater natu maior. Ait n. duxerat oceanus quondam titanida Tethin, vnde & oceani vxorem illam fuiſſe conſtat. Quæ qñq; ꝓ mari poniẽ. Thetis cũ h, in prima, & correpta & i latino exile facit genitiuum thetidis, ꝓ Pelei Theſſaliæ regis vxore Nerei marini dei filia, & Achillis matre. Thetys aũt maior filia fuit terre & cęli. Heſiodus in theogonia. τηθύν τ' ἐρατεινήν. τοὺς δὲ μετ' ὁπλότατος γένετο κρόνος ἀγκυλομήτης δεινότατος παίδων.

Teucer qui & teucrus nomen proprium troianorum regũ, quo etiam nomine dictus eſt Telamonis filius.

Teucer, a, um, idem quod troianus, vt eſt apud Virgi.

Teuchos latine vas, inſtrũm volumẽ liber, hic pẽtateuchꝰ.

Teuta regina illiricorũ, q̃ ob caſtitatis meritũ meruit vt lõgo tpr̃ viris fortiſſimis ĩparet & Romanos ſępe frãgeret.

Teutates pe. ꝓdu. lingua gallica dictus eſt Mercurius, q ab illis humano ſanguine placabaẽ. hũc Plato inuẽtorẽ fuiſſe geometriæ, & aſtronomiæ, atq; talorũ ſcribit Luc. li. j. Et quibus immitis placaẽ ſanguine diro. Teutates, horrenſq;

feris.

feris altaribus heſus. Lac. lib. vij. Galli heſum, atq; teutates humano cruore placabant deos, qui ſane feralis ritus diu ſimiliter apud Italos ſtetit, qui latialem Iouem, & Saturnum humana placabant hoſtia.

Teutrania, vt inqt Pli. lib. v. troadis ps eſt in mediterraneo.

Texo, xis, xui, textum proprie telam ſtruo. Ter. in Heau. Texentem telam ſtudioſe ipſam offendimus. Per tranſla. texere ponitur pro componere, facere, fabricare ſcribere colligere vt hiſtoriam tabellas, & huiuſmodi. Hie. in prolo. lib. Re. Quanq; diuerſo ſcribantur metro, tamen eiuſdem numeri texuntur alphabeto. i. componuntur vel colliguntur. Aliquando pro ornare proferre, vt neglectũ crines more texere, & alia huiuſmodi. Huius compoſita ſunt Attexo, quod eſt appono. Aug. li. xv. de ciui. dei. Nam omnia, quæ geſta narrantur aliquid etiam ſignificare putanda ſunt, ſed propter illa quæ aliquid ſignificat etiam ea quę nihil ſignificant attexuntur. Contexo, cõpono, coniungo. Vir. lib. ij. Cum iam hic trabibus contextus acernis ſtaret equus. Detexo, qđ textum erat deſtruo. Interdum etiam valde texo, finio perficio. Vir. Viminibus molliq; paras detexere iunco, nas de non minuentis eſt ſed augentis inquit Ser. Intexo, intus texo, innecto, inuoluo. Virg. lib. iij. Geor. Vtq; purpurea intexti tollant aulea Britanni. i. intus texti. Et li. ij. Illa tibi letis intexit vitibus vlmos. i. innectit. Prętexo, ante texo. Retexo, ſubtexo, quod eſt iuxta, ſeu ſubtus texo. Pli. lib. x. Quapropter, vt ingeniorum prædictorum, ita & reliqua ſubtexet diſſertatio.

Teudamedus nomen patris pelagi, vt inquit Hom. li. ij. Ili.

Textim aduerbium. i. texendo.

Textilis & hoc le, pe. cor. qđ texendo factum eſt, vt textilis corona, & textilis veſtis, ante cuius vſum fuit nexilis veſtitus, vt docet Luca. Nexilis ante fuit veſtis, q̃ textile tegmẽ Ægypti primi inuenerunt textilia.

Textor, & textris, qui vel quę texit. Textricula dimi. a textris.

Textura opus, ſiue actus ipſe texentis.

Textrina, pe. cor. locus in quo texitur, qđ & textrinus dicit. vnde Cic. accuſat Verrem ꝙ nulla domus in Sicilia locuplex fuerit vbi ille non textrinum inſtituerit. Interdũ etiam textrina dicit ars, ſeu ſcientia texendi. Pli. li. xj. Quã non ad hoc videt pertinere crebra tapexitas telæ, & quędam politura artis ipſa per ſe tenax ratio textrinę.

Texitechnos dicitur labefactor ſuæ artis α᾽πὸ τοῦ τήκειν τὴν τέχνην, hoc idem ſignificat, & cacizo technos α᾽πὸ τοῦ κακίζειν τὴν τέχνην, qđ eſt improbare artem ſuam.

T ante H

Thalamus, penulti. cor. coniugis vtriuſq; cubiculum, hinc epithalamium.

Thalamegos pe. pro. τελαμηγοῦ navis genus. Atheneus ędificauit Ptolo. Philopater nauem etiam fluuialem quæ thalamegos vocabatur. Longitudo eius ſemiſtadium latitudo, quę eſſet ampliſſima. xxx. cubitis, altitudo cuiq; ſuggeſtu tabernaculi paulominor. xl. cubitis figura eius, neq; longis nauibus, neq; rotundis aſſimilis hęc nauis alijs nominibus dicitur nauithalamus, nauis cubiculata & bucentaurus & thalami phora.

Thales fuit vnus, & primus ex ſeptem Gręcię ſapientibus, qui eodem tempore in Græcia fuerunt hic obijt cum certamen ſpectaret æſtu ac ſiti fatigatus, hic fuit Geometriæ penes graios primus repertor, & naturę rerum certiſſimus explorator, & aſtrorum peritiſſimus contemplator qui reperiſſe fertur temporum ambitus ventorum flatus, ſtellarum motus tonitruum ſonora miracula, ſyderũ obliqua curricula ſolis annua reuertacula. Eius illud eſt, cum forte interrogaret, quid eſſet difficile ſeipſum noſſe. Illud quoq; cum ſciſcitaretur quomodo optime & iuſtiſſime viueremus, ſi quę in alijs reprehendimus ipſi nõ faciamus. Hic materiam omnium rerum poſuit in humore. Eius diſcipulus fuit Anaximander, cuius auditor Anaximenes & hecateus hiſtoricus ęqualis ætate Straboni. Dicitur autem Thales thaletis & thalis.

Thallaſſicus color, qui ſimilis eſt fluctibus marinis greci. n. thallaſſan mare dicunt. Plau. Neſcit quis tecum incedit, ornatu quidem thallaſſico.

Thalaſſometra dicit maris menſor. Amb. li. Hexa. Geometram audiuimus, thalaſſometram nunq̃ audiuimus.

Thalaſſio carmen nuptiale, ita dictum, a voce, quam in nuptijs afferebant, quæ erat thalaſſius lege Liui. Varro. ſcribit thalaſſiones in nuptijs ſignum eſſe lanificij, thalaſſionem enim vocabant quaſſillum vas lanificijs aptum. Plutar. vero hanc in nuptijs vocẽ primo habitam fuiſſe affirmat, ꝙ gręci thalaſſion lanificium vocant, ea rõne, vt prouocarentur virgines, ad opera, & potiſſimum ad lanificia.

Thalia, cum accentu in antepenul. a θάλλω germino, vel vireo, qm̃ in longum tempus poetarũ laus parta vireſcat, nam gręce θαλία, cum accentu in pe. vna gratiarum.

Thali dicunt in porris, & cepis, & allio medij ſtipites, θάλλειν, ideſt vireſcere, vnde & pro germine arborũ ponitur. Thalon gręci omne viride dicunt.

Thaleſtris regina Amazonum, quam alij Minitheam vocant. Hæc cum trecentis mulieribus occurrit. xxxv. dierum inter cõfertiſſimas gentes, itinere facto. Alexandro in Hyrcania res gerenti, vt liberos ex rege ſuſciperet, & vt viſa eſt vterum impleſſe, diſceſſit.

Thanatos, latine mors, a quo athanatos immortalis. Eſt & Thanatos inſula in oceano gallico. Britanniæ prouincia (vt Solinus refert) frumentarijs campis felix. In ea nullus anguis viuere pot quin aſportata alicunde terra angues illico perimit, dicta thanatos a morte ſerpentium.

Tapſus inſula. x. ſtadia, a ſicilia diſtans plana, & penitus iacens verſus ſyracuſas vt vndis merſa videatur. Dicta ταφὴ τὸ θάπτω ſepelio. Vir. li. iij. Thampſumq; iacentem.

Thamnos latine arbuſtum dicitur.

Thaneim metropolim fuiſſe ęgypti declarant in qua Moyſes multa ſigna fecit.

Thaſium genus vini, a Thaſſo inſula maris Ægei, vna ex cycladibus, quę a Thaſſo Phœnicis filio, qui eam incoluit dicta eſt, vel a Thaſone Neptũni filio. Sic Thaſię vites. Virgi. lib. iij. Ge. Sunt thaſię vites, ſunt & mareotides albæ. Et thaſia nux, quę amigdala, a Thaſo Thraciæ inſula.

Thaſij populi in Thaſo habitantes, fuit hęc inſula aurea vocitata, propter aurum, quod illic effodiebatur.

Thauma apud gręcos miraculũ, & admirationẽ ſignificat.

Theatrum, latine viſorium a Caſſiod. ſpeculatorium a Cipriano dicitur, a θεάομαι, quod eſt video, ꝙ turba conueniens eminus videatur, & videat. Eſt autem ædificium in hemicycli ſpeciem factum, ad videnda ſpectacula idoneũ. Aliquando tamen ponit. pro ſpectaculo. Mar. Quicqd in orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro. Dicit exhibuit Cæſar arena tibi. Aliquando pro multitudine ſpectante, vt magno theatro hęc acta ſunt. i. multis ſpectantibus.

Theatricus, a, um, nomẽ poſſeſ. Aug. li. iij. cõ. Rapiebãt me ſpectacula theatrica plena imaginibus miſeriarum.

Theatralis, & hoc le, idem, qđ theatricus, ſeu qđ ad theatrũ pertinet. Vnde dicimus theatralia ſpectacula.

Theatridion dimi. forma gręca a theatro. Var. li. iij. de re ru. Inter has exteriores gradatim ſubſtructum, vt theatridion auium mutuli crebri in omnibus columnis impoſitis ſedilia auium.

Thebe, es, & theba, e, & thebę, arum. Oui. de Sene. Quid referam Aſopon, quas cepit Martia Thebe. Sta. lib. viij. the. Viue ſuperſtes ait dirę q; ad mœnia Thebę Solus abi, & li. xj. Aut danais adijce rogos, aut prœlia thebis. Noĩa quarũdam vrbium quarũ vna fuit in Ægypto a Buſyride Ægypti rege conditam, quæ græce Heliopolis. i. ſolis ciuitas, ambitu. cxl. ſtadiorum, vt refert Herodo. Vrbs inſignis publicis, priuatiſq; ædificijs, quam Plinius totam penſilem fuiſſe ſcribit quæ centum portas habuit in quarum ſingulis memoratur. cc. cuſtodes excelluiſſe equis, & curribus, ſubter quã reges ſoliti erant maximos exercitus armatorũ

aducere, nullo ex oppidanis id ſciente. Iuue. Atq; vetus the
be centum iacet obruta portis. Ab hac teſte Pli. lib. xxxvj.)
regio thebaica æthiopiæ contermina cognominata eſt. A
qua thebæi cum diph. & fructus palmarum eius thebai/
des, & thebaicę dicũtur, a Pli. Alia Thebe fuit in Bœotia,
a Cadmo Agenoris filio cõdita, quam Amphion muris
ornauit. Bacchi & Herculis clariſſima patria ab Alexãdro
magno poſtea euerſa, quę & draconigera dicit̃, quia a Cad
mo cum quinq; viris ex dracone ab ipſo interfecto natis cõ
ſtructa fuit. Var. tamen li. iij. de re ru. ſcribit hanc vrbem,
ab Ogyge ędificatam. A b hac thebani dicti ſunt. Hanc he/
ptapylos vocat Apuleius ab eo, quod ſeptem portas habe
bat, inclyta duobus ducibus Epaminũda, & Pelopida. Hęc
etiam dicta fuit Dircea a Dirce fonte. Vnde & a Statio Dir
ceus ager thebanus vocatur. Hinc Pindarus poeta lyricorũ
princeps habuit ortum. Bacchus in Aphrica vrbem con/
didit Thebas. Vnde Hiero. in con. epiſtolæ ad Gala. Præte
reo thebas Liberi, quas in Aphrica condidit, quæ ciuitas
nunc Thebeſtis dicitur. Alia in Theſſalia, a qua etiam the/
bani, & thebei. Fuit & Thebe in Italia ciuitas. Fuit, & alia
thebe homero teſte in Cilicia Andromaches vxoris He/
ctoris patria. Vnde Ouid. Nec cruciere minus, q̃; cum the/
bana cruentus. Hectora theſſalico vidit ab axe trahi. Alia
fuit in Lucania ab Aonijs colonis condita, q̃; interijſſe au
ctor eſt Cato. fuerunt & thebę corſicę. Eſt & thebe nomen
virginis, e cuius gremio geminæ columbæ, vt eſt in fabu/
lis, cum euolaſſent altera ad Hammonis fontem tetẽdit.
& ibidem reſponſa dedit altera ad ſiluam Dodaneam, vbi
futura mortalibus precinuit.

Thebais idis, vel idos. Et hęc thebaida dę, ab accuſatiuo grę
co formatum nomen ſicut perſis, & perſida Ægypti regio
thebęa denominata. Quod nomen poteſt eſſe patronymi
cum a thebe. Quo noĩe etiam appellatum eſt Statij opus
in quo de thebis tractatur,

Thebaicę ſeu Thebaides dicuntur palmæ generoſiores. Pli.
lib. xv. Cruſta thebaicæ placent ſucco vina & carice. Et alibi
Thebaidis fructus in cados conditur.

Thebęi, qui ſunt ex thebis ciuitate Ægypti.

Thebani, qui ſunt ex thebe ciuitate Bœotię.

Thecla nomen proprium mulieris ſanctiſſimę.

Theca vagina ſepulchrum loculus. Et repoſitorium rei vnde
dictæ ſunt bibliothecę, hoc eſt librorum repoſitoria The/
cua viculus eſt in monte ſitus, & duodecim milibus, ab
Hieroſolymis ſeparatus.

Telphuſa vrbs prope Orchomenum Archadię, a thelphu/
ſa Ladonis filia nomen habens. Telphuſſa vero ſine h &
per duplex ſſ, alia vrbs in Archadia Telphuſiũ ſiue tilphoſ
ſium eſt in Bœotia, vbi laudatus Bacchus eſt a Pindaro.

Telphiſſa fons cuius aquę frigus Tireſias vates cũ ſenex po
taſſet, & ferre non potuiſſet extinctus eſt.

Theleboæ, caprearum populi quos thelon ſuo ſubiugauit
imperio capreæ autem inſula eſt contra neapolim ſita.

Themiſones ſiue Themiſonij populi, a Themiſonio phry/
giæ maioris loco prope Laam.

Thema, atis, latine poſitum, ſeu poſitio dicitur.

Themiſtocles nomen viri Athenienſis clariſſimi, hic cum
ab ingrata patria exul factus eſſet, & a Xerſe princeps exer/
citus aduerſus Athenienſes magno cum honore creatus,
cum videret patriæ ſuæ ingentis cladis periculum immi/
nere hauſto tauri ſanguine ſeipſum interemit, ne aut regi de
ſe merito infidelis eſſet non pugnando viriliter, aut patrię
ſuæ hoſtis, atq; oppugnator videretur. Vide Plutarchum.
Huic, vt auctor eſt Emilius ob res bene geſtas nemo præ/
fertur & pauci pares putantur.

Themis fuit vna ex tribus ſororibus Iouis ex qua Mineruã
ſuſcepit. Hæc cœli & Terræ filia fuit quæ Iouis nuptias fu
giens ab eo in macedonia compreſſa fuit. Hæc dea puta/
batur quæ pręciperet hominibus id petere qđ fas eſt. Fuit
& alia Themis, quæ alio nomine carmentis dicta eſt.

Themiſtius, philoſophus fuit temporibus Iuliani apoſtatę
a quo etiam prætor conſtantinopolis vrbis promotus eſt.
Scripſit interpretationẽ phyſices. Ariſto. & libri de auditu.
& Analiticorum & multa alia.

Thenſę vt docet Aſco. ſunt ſacra vehicula pompa ordinũ.
& officiorum, ſic dictę, q̃ ante eas lintea tendunt̃. quę gau
dent manu tangere. qui deducant, vel ἀπὸ τοῦ θεῖου idest
a re diuina. Et ſic per th, ſcribitur. Cice. de haruſpicũ reſpon
ſis. Te appello Lentule cuius ſacerdotij ſunt Thenſæ curri/
cula præcentio ludilibationes. Liui. lib. v. Quæ auguſtiſſi/
ma veſtis eſt thenſas ducentibus, triumphantibuſue ea ve
ſtiti medio ędium ę burneis ſellis ſedere.

Theocritus, poeta græcus quem Virg. Imitatus eſt in buco
licis ex Syracuſis ortus dicitur.

Theoria cum accentu in penul. latine ſpeculatio, & intelle/
ctus dei. Hinc theoreticus ſpeculatiuus. Græce. n. θεάομαι
conſidero contemplo. Amb. lib. Hexa. Namq; iſtarum ar
tium alię ſunt actuoſæ quæ ſunt in corporis motu, aut ſo
no vocis. Aliæ theoreticæ, quæ vigorem mentis exercent.
Idem ad Simplicia. Vbi legis diuinę pręcepta numerauit,
atq; annunciauit populo theorias poſtea intelligibilis il/
lius arcę teſtimonij, vel candelabri, vel thymiamatis loca/
turus immolauit hoſtias.

Theorema, atis. ſpeculatio.

Theoreſis contemplatio.

Theos deus. A quo multa per compoſitionem fiunt.

Theologia ratio, ſiue ſermo de diuinitate.

Theoleptus, numine afflatus.

Theodectes nomẽ philoſophi, diſcipuli Ariſtotelis cui ora
toriæ artis libros donauit. Vt eos, tanq̃ ſuos æderet. Hic
fertur multę memorię fuiſſe.

Theomachus, pe. cor. deo repugnans latine dicitur.

Theomenia ira diuina.

Theogonius genitus ex eo.

Theophraſtus philoſophus fuit ex ereſſo Leſbi oppido. vir
ſummæ prudentiæ ſtudijq; ſingularis atq; eloquẽtiſſimus
vt cum prius vocaretur Tyrtamius ob diuinam eloquen/
tiam eum denominauerant Theophraſtum ſcribit Strab.
Ariſtoteles omnes diſcipulos ſuos feciſſe eloquẽtes Theo
phraſtum vero eloquentiſſimum. Hic dicere ſolebat docti
hominem ex omnibus ſolum, neq; alienis locis peregri/
num eſſe neq; inopem amicorum Dictus Theophraſtus,
quaſi diuina eloquentia, a theos deus phraſis eloquentia.

Theophilus nomen proprium quo ſignificatur dei amor
theophiles pius amans deorum.

Theoſebia penul. cor. pietas, cultus dei, theoſebes, pius reli/
gioſus.

Theotochos deum pariens, genitrix dei.

Theodorus, cum accentu in penul. proprium nomen viri,
quaſi donum dei.

Theodoſius, nomen proprium duorum Romanorũ prin
cipum.

Theopompus nomen proprium tragici, & oratoris. Quo
nomine etiam dictus fuit vnus ſpartanorum rex Cuius me
minit Quin. Et etiam Val. Maxi. Qui ephorus primus in/
ſtituit ita futuros regię maieſtati oppoſitos quẽadmodum
romę conſulari imperio tribuni ple. obiecti ſunt.

Theognis fuit poeta græcus, de quo Plato in lib. de legibus,
cuius opus incipit. ὦ ἄνα λητοῦ υἱὲ διὸς τέκος οὔ πο
τε σεῖο λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ᾽ ἀποπαυόμενος.

Theon nomen pictoris Samij de quo Quin. li. xij. de inſti.
ora. Alter mathematicus qui ſcribit de ſpiritibus ad Pto/
lomeum aſtrolo. Alter etiam interpres Apollonij rhodij.

Theotimus, theos deus, timo honoro, ſic Thimotheus q̃ſi
honorans deum.

Ther θήρ gręce fera inde Therodamas.

Therodamas quaſi ferarum domitor.

Thera inſula ſub Euboea, iuxta Atticam, de qua Pli. lib. iiij.
Protinus ab ''o. abeſt Thera. xxv. mil. paſ. In ea eſt Eleuſis ci
uitas, vt li. iij. Ptol. refert, ab Her. Thera ponit̃ inſula li. iiij.
q̃; Iuſti. putat Ther. inem, alij Corſicam.

Therbace

Theriace, ſiue Theriaca, & Theriaci paſtilli quoniam medentur morſibus ferarum, & contra venenata aduerſantur., vel quia fiunt ex vipera quam græco vocabulo thera θήρα appellant. Quod Galenus indicat lib. de Theriaca, vbi ait ex viperis fieri amputatis vtrinq; quaternis digitis ſi modo theres hoc eſt viperæ ſint vtiles. Idem tradit Theriacem eſſe antidotum contra deleteria ideſt venena, & venenati δηλητήριον græce dicitur venenum. Dicta Theriaca ἀπὸ τοῦ θηρίου hoc eſt a feris, ꝙ hæc compoſitio aduerſus omnes beluas venenatas inſtituta ſit, hanc vulgus Tyriacum a Tyro ſerpente appellat.

Theriotrophion, locus, vbi feræ aluntur. Var. libr. iij. de re ruſti. Sylua erat ſupra quinquaginta iugerum, maceria ſepta, quod non leporarium, ſed Theriotrophium appellabant falſo.

Theriſtrum velamen, vel veſtis tenuis, qua vtebantur mulieres paleſtinæ. Hieronymus in Gene. Quæ, depoſitis viduitatis veſtibus aſſumpſit theriſtrum, & apud Eſaiam. In die illa auferet dominus ornamenta calceamentorum, & palliola, & linteamina & theriſtra.

Thermæ inuentæ ſunt ad excutiendum de toto corpore ſudorem. Sunt enim balnea. Ea certe loca, quæ aut calentibus aquis, aut ipſo ſine fornice ignicalefacto lauandi, ſudandiue vſibus deputata thermas vocauere. Nam θερμὸν græci calidum dixerunt, a θέρος æſtus. Quæ autem proprie ad ſudandum loca habentur, ea Seneca in epiſtolis ſudatoria nuncupat. Quid inquit cum ſudatorijs, omnis ſudor per laborem exeat. In quibus vero deſcendimus, vt lauemur balneas vocamus & balnearia. Eſt & Thermæ Ciuitas i Thracia vnde thermaicus ſinus.

Thermopylæ pe. cor. mõs longiſſimus. qui incipiẽs a Leucade in occidente, & in Ægeum mare haud longe a demetriade protendens fauces habet anguſtiſſimas, iuxta quas calidæ aquæ ſcaturiunt. Ideo a caliditate portarum nomen inditum eſt. Pylas enim portas græci nominant, & Thermon calidum. Ibi enim ſunt, vt inquit Stra. Thermæ, ideſt calidæ aquæ herculi conſecratæ. Liui. libr. xxxvj. Scribit iugum thermopylarum ita medium græciam dirimere, vt apennini dorſo italia diuiditur. Et quia calidæ aquæ in ipſis faucibus ſunt. Ideo inquit, Thermopylę locus appellatur nobilis Lacedæmoniorum aduerſus Perſas morte magis memorabili, quàm pugna.

Thermopoliũ locus ſeu caupona, vbi calida excitamẽta, & potiora cibaria venduntur. Plau. in Cur. Tũ iſti græci palliati capite operto, qui ambulant ſemper videas bibentes in Thermopolio. Thermo calidum & polo vendo.

Thermefacio ſignificat eſculentis, atq; poculentis ingurgitatis & exhauſtis in termopolio calefacio. Plautus in Sti. Me hercule vero eo quantum poteſt iam, ne exta cocta ſunt, quod thermefecerat.

Thermodoon, ſiue Thermodon Cappadociæ fluuius quæ eſt regio Aſiatica, vt Plinyus. Strabo. & Iuſtinus tradũt. Iuxta quem olim Amazones conſederunt. Quarum regina, vt Diodorus refert in oſtijs Thermodoontis vrbem condidit. Themiſciram nuncupatam. prius Onyzacham poſtea Cæſaream. Eſt etiam Thermodoon oppidum Cappadociæ. A Thermodoon fiunt adiectiua thermodoontius thermodoonteus. & thermodoontiacus. Vnde pugnæ amazonum appellantur thermodoontiacæ. Proper. Qualis amazonidum nudatis bellica mammis. Thermodoonteis turba lauatur aquis.

Theron nomen regis Hiſpaniæ citerioris. quaſi ardens.

Theriomia, vlcus virilium internorum, & ſedis, & partium aliarum. multo ac nigro ſanguine mali odoris atra fit caro, & corroditur. Ex quo naſci quandoq; ſolet herpes eſthiomenos (ita vocatur vlcus) quoniam ſerpendo corpus oſſi vſq; deuorat inequale acceno ſimile.

Therpſicore vna fuit ex nouem muſis, a τέρπομαι, quod eſt delector.

Therſilochus nomen viri proprium.

Therſites, pe. pro. fuit græcus quidam vir, quo non deformior alter venerat ad Troiam linguaue proteruior alter. Iuuena. Malo pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis Æacidæ ſimilis.

Therionarca, herba inter magicas, dicta ſic ꝙ torporẽ afferat ſerpentibus, quaſi θηρίων ναρκή.

Theſaurus, & Theſaurum dicitur. Et eſt. vt Paul. Iuriſconſul. inquit, vetus quædam depoſitio pecuniæ, cuius non extat memoria, vt iam dominum non habeat. Sic enim fit eius, qui inuenerit, quod non alterius ſit. Alio quin ſi quis aliquid lucri cauſa, vel metus, vel cuſtodiæ condiderit ſub terra, non eſt theſaurus cuius etiam furtum ſit. Aliquando tamen theſaurus dicitur, cuius extat memoria, & dominum habet, vt in Euange. Vbi eſt theſaurus tuus ibi & cor tuum erit. Ponitur interdum pro loco, in quo aurum, vel alia precioſa reconduntur vt eſt illud. Et apertis theſauris ſuis obtulerunt ei munera aurum, thus, & mirrham, ideſt capſis, vel vaſis. Nonnunquam in malum accipitur vt Plaut. in Amphi. Qui domi vxorem meam impudicitia impediuit, teneo theſaurum ſtupri. Idem in Ru. neutro genere pro auro, ſeu argento poſuit. Quicquid ineſt graue quidem theſaurum, hic ego ineſſe reor.

Theſaurarium, locus in quo ſeruantur theſauri. Auguſti. ſuper pſal. Inueniunt nummos. & ponunt in theſaurario.

Theſaurizo, theſaurizas, theſaurum colloco, repono in depoſito.

Theſeus proprium nomen Athenarium, regis Ægei, & Æthræ filius. Hic virtutis Herculeæ æmulus, poſt præclara edita facinora ex torris patria factus, in inſulam Syrum nauigauit, vbi perijt inter emptus, a Lycomede, vel, vt quidam volunt, ex loco edito poſt cœnam deambulando delapſus. Primus inſtituit. Athenis Panathenea, hoc eſt communem celebritatem in honorem Mineruæ, quæ græce. athena nominatur. Idem in Iſthmo funebres ludos inſtituit. Huius geſta natales, & obitum ſcripſit Plutarc. De quo ſcripta fabula eſt nomine Theſeis. Hinc illud. Iuuena. Rauci Theſeide Codri.

Theſis latine poſitio, figura, quæ diſtinguit ſenſus orationis, per commata, ideſt ſubdiſtinctiones: quas nos virgula ſignamus. per cola. ideſt membra nos duobus punctis per periodos, ideſt terminos finita ſententia puncto. Dicta poſitio, vel poſitura quia punctus poſitis conuenientes denotat ſenſuum partes, vel quia ibi vox pro interuallo dictionis deponitur.

Theſſalia regio Græciæ, quæ ſub Attica olim comprehendebatur, ex vna parte Bœotiam, ex altera macedoniam habens. Prius Hemonia, ab Hemone rege & Pelaſgis, & Conargo, atq; Hellas. Vnde reges Hellenes, vt Plinyus libro quarto, refert. Dicta theſſalia a theſſalo Æmonis, vel Iaſonis, & Medeæ filio, hanc Homerus argopelaſgicon nominat, & Stra. libro decimo ſcribit dictas fuiſſe priſcis ſeculis, Pyrrheam, a Pyrrha Deucalionis vxore. In hac natus eſt Græcus rex, a quo græcia, ibi Deucalion cum vxore Pyrrha, quorum tempore (vt inquit Ariſtote.) ingens imbrium illuuies maiorem partem populorum Theſſaliæ abſumpſit, paucis qui ad montium culmina ſeſe receperant, conſeruatis inter quos Deucalion Parnaſum petierat ratibuſq; ad ſe confugientes per ſumma parnaſi iuga benigne fouebat, propter quod dictus eſt genus humanum reparaſſe. Huius. ſcilicet, theſſaliæ a mari & Thermopylis eſt litus vſq; ad penæi eruptionem, & extrema pelij. Dicta quoq; fuit pharſalia, macedonia, emathia & campi Philippici. In theſſalia ſunt montes. vigintiquattuor, quorum nobiliſſimi Pieria parens domuſq; muſarũ. Pelion, & Oſſa gygantum bello memorati. Item Pindus, & Otrys lapi/

tharum ſedes ſtes Olympus. Flumina in ea, vt ſcribit Herodo. ſunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamiſus, Peneus. & Phœnix. A theſſalia fit theſſalus, a, um, pe. cor. & Theſſalicus, a, um.

Theſſalus nomen proprium medici coi qui ſcripſit lib. vj. de rebus medicinalibus.

Theſſalonica, pe. pro. vrbs metropolis Macedoniæ, a qua theſſalonicenſes dicti ſunt populi. Hæc fuit patria Theodori gaze qui ætate noſtra in vtraq; lingua doctiſſimus habitus eſt, qui e græco in latinum librum de animalib⁹ Ariſtotelis traduxit, & alia multa opera edidit.

Theſmophoria, cerealia latine, eſt ſacra cereris quæ græce dicitur teſmophora, quaſi legifera. Prima enim Ceres leges inueniſſe proditur quia ante frumentum inuentum homines ſine lege vagabantur, & ex agrorum diuiſione primo nata ſunt iura. Oui. Prima dedit leges. Cereris ſunt omnia munus. Græci θεσμοφόρον legiſlatorem appellāt & legiferum.

Theſpię oppidum liberum in Bœotia ad radices Parnaſi, vt inquit Plinv. Vel vt Stra. inquit. Heliconi proximum, theſpias nobilitauit Praxitelis cupido a Glicerio meretrice ibi conſecrata. Hinc theſpiades dictæ ſunt muſæ, ſeu nymphæ theſpias incolentes.

Theſpiꝺ populi ſunt Græciæ.

Theſtilis nomē propriū mulieris ꝺ q̄ Vir. in Buccolicis.

Theſtor fuit vir Troianus Calchantis pater.

Theſiphone vide retro thiſiphone.

Theta nomen ē litteræ grecæ, quæ vim retinet th, aſpirati.

Thetis nomen matris Achillis, de qua ſupra in dictiōe thethis, de nuptijs huius Luci. facit pulcherrimum dialogum cuius verba græca ponam multorum loco latinorum, εἶδες ὦ γαλήνη χθὲς οἷα ἐποίησεν ἡ ἔρις παρὰ τὸ δεῖπνον & ſubdit μῆλόν τι πάγκαλον χρυσοῦν ὅλον ὦ γαλήνη ἐπεγέγραπτο δὲ ἡ καλὴ λαβέτω κυλινδούμενον δὲ τοῦ τοσ᾽ ὥπερ ἔξε πίτηδες ἧκεν ἔνθα ἥρα τε καὶ ἀφροδίτη καὶ ἀθηνᾶ κατεκλίνοντο κἀπειδὴ ὁ ἑρμῆς ἀνελόμενος ἐπελέξατο τὰ γεγραμμένα.

Theutras fuit Cilicum ac Miſorum rex, a quo theutrania regio, & theutrana vrbs iuxta pergamum.

Theumeſus, pe. p. mons Bœotię, a quo leo theumeſius dictus inauditę magnitudinis, qui omnib⁹ terrori erat, quē Hercules adhuc pene puer occidit, eiq; pellem detraxit, q̄ poſtea pro pallio ſemper vſus eſt. Eſt etiam hoc nōie fluuius & regio & paruus oppidum in tebanis finibus. Hic leo a Ioue in cœlum tranſlatus dicitur, vt glorię Herculis conſuleret, qui eum inermis occiderat.

Theutoni pe. cor. populi Germaniæ, qui & theutones & theutonici dicuntur. Luca. lib. vj. Cantaber exiguis & longis theutonus armis. Hi, vt Pompo. ſcribit, loca incolūt prope mare acicum. Hi duce Theutoloco Romanorum fines inuaſerunt, quos Marius deuicit.

Thlaſias dicitur, qui habet teſticulos attritos.

Thoas ſunt lupi, vt lib. viij. Teſtatur Plin. Quos Solinus in æthiopia naſci tradit, opianus thoas, bigenas pāthera matre lupo patre gigni cecinit effigie capitis lupina pardorus maculis. Iul. pol. Lupum vulpi ſimile voce ait eē thoa Arrianus ait thoa eſſet igrim indicam.

Tholus græca dictio. qua ſignificatur veluti ſcutum breue, quod medio in tecto ponitur, in quo trabes coeunt & ad quod dona ſuſpendi conſueuerunt. Virg. lib. ix. Si qua ipſe meis venatibus auxi. Suſpendiue tholo, aut alta ad faſtigia vexi. Quidam accipiunt tholum, pro teſtudine alicui⁹ ędificij ſiue pro domo rotunda, Oui. lib. vj. faſto. Mox didici curruo nulli ſubeſſe tholo.

Thorax latine pectus, vnde & munimentum ſiue laneum ſiue ferreum quo Pectus protegitur thorax appellat. Stat. lib. th. Propugnat pectora thorax. Iulius Pollux. ſcribit thoracem eſſe quicquid anterioris dumtaxat partis, colloq; vſq; in coxendicem protenditur, quem conficiunt crates coſtarum. Qui & ὅλμος, hoc ē mortarium dicitur. Medici tamen in reſectionibus humani corpori thoracem accipiunt inane quiddam in pectore, extremas coſtarum partes vtrinq; contingens. Vnde legimus Plinium dicentem. Thoracis vitia purgat, quæ videlicet intra ſepta pectoris continentur, & Cor. Celſus docet thoracē tuſſi obnoxium. Amb. lib. Hexa. Accipit pro ea parte. in quā alimenta recipiuntur, ait enim. Thorax, vt ſuſcipit alimenta ita ſuperflua ciborum, & ſuccos ſalubres, ſanguinemq; diſcernit. Iuue. Pro tunica, quæ tātum pectus tegit, cuiuſmodi infantes geſtare moris eſt Virides thoraci iubebit. Sueto. de Aug. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & ſubuculę thorace laneo, & femoralibus, & tibialibus muniebatur. Eſt etiam quando thorax turrim ſignificet, & eſt gene. maſc. a cuius actō græco θωρακα, quidam hæc thoraca, cæ, declinant, vnde thoracatus.

Thoracatus, qui thorace indutus eſt. Pli. lib. xxxv. Parrhaſius pinxit nauarchum thoracatum.

Thoa fuit vna ex nymphis filia Oceani, & Tethyos.

Thoas antis, fuit rex in Taurica regione, de quo Ouid. lib. iij. de Pon. Regna Thoas habuit mœotide clarus in ora. Nec fuit euxinis notior alter aquis. Alter rex Lemni fuit Liberi patris filius, & pater hypſipyles. Fuerunt & alij hoc nomine.

Thomas nomen hebraicum viri proprium.

Thon thonos fuit primus qui apud Ægyptios medicinas in artem redegit. Alter fuit rex Canopi. Toon vero per geminum oo, fuit vir Troianus.

Thooſa Phorci filia, ex qua Polyphemū Neptūnus genuit.

Thous fuit vnus ex principibus troianis.

Thrace, es, & thracha, æ, & thracia Europę regio. Inter partes ſcythiæ poſita. Macedoniā ſequens, quæ a ſeptentriōe Iſtrum habet, ab oriente. Pontum, a meridie ægeū mare. Olis ſcython poſtea thracia, a Thrace Martis filio, ſeu ab aſperitate dicta. Græce enim θραχυς aſperum dicitur. Eſt enim regio, vt Pomponius ſcribit nec cęlo, nec ſolo tractabilis, & niſi qua mari propior eſt infœcunda, frigidaq;. Habet feros homines aſpero cultu. In ea ſunt vrbes celebriores Apollonia Ænos. Nicopolis. Biſantium. Perinthos. Lyſimachia. Calipolis. Amnes ſunt Hebrus, & Neſtos. Montes Hemus, Rhodope. & Orbelos. A thracia fiunt adiectiua thrax thracus, thracius. & thracenſis. A thrax fit fœmininum threſſa, vel thraiſſa diuiſa diphtongo & adiectiuum thraicus, & thraicius. Item a threx, quod thracenſem indicat, fit fœmininum threſſa, & threiſſa. Et adiectiua threicus, threicius, de quibus habentur exempla apud poetas.

Thraſceas ventus, qui, & thracias, & thraſcias dicitur. Ariſto. Poſt Argeſten ventus flat thraſceas, ſpirat inter ſeptētrionem, & occaſum ſolſtitialem.

Thraſyllus nomen viri proprium, & latine dicitur temerarius audax.

Thraſybulus, vir Athenienſis, de quo Æmilius probus ait, q̄ ſi per ſe virtus ponenda ſit dubito, an hunc primū omnium ponam. Illud ſine dubio neminē huic præfero fide conſtantia, magnitudine animi, & amore in patriam. Hic Athenas a triginta tyrannis oppræſſos in libertatem redegit. Fuit & alius Mileſiorum tyrannus.

Thraſymedes fuit filius Neſtoris.

Thraſus nomen viri, quod apud nos fiduciam temeritatis & ferociam ſignificat, quæ græce θρασος dicitur.

Thraſumenus, penul. correp. lacus in agro Peruſino, quem ſemel totum arſiſſe ſcribit. Pliny. libro. ij. De hoc Ouidi. libro ſexto Faſt. Sunt tibi flaminius, thraſumenaq; littora teſtes. Dictus, a, Thraſumeno puero, quem agyla nympha rapuiſſe dicitur.

Thraſo nomen viri proprium apud Terentium.

Thraſileon audax.

Threnos generis neutri, latine dicitur lamentum, quod in

funeribus fit, quo primum Symonides vſus eſt, apud græcos θρῆνος enim planctus dicitur.

Threnodia, cum accentu in pe. cantus lugubris.

Thrips tinea ἀπὸ τοῦ θρύπτειν, qđ ſignificat terere, ideſt frangere.

Thryon, untis, vrbs in Helide. A thryonte athenienſi conditore dicta. Eſt & fluuius helidis, qui in alpheũ decurrit, de quo Home. lib. ij. Ili. meminit.

Thronus, græcum eſt & a noſtris ſedes ſiue ſolium dicitur, ſiue ſella, tamē honorabilis & propríe regum eſt ſicut cathedra eſt tribunal iudicum quis in ſcripturis ſacris throni quandoq; non pro cathedris, ſed pro virtutibus aliquibus in cœleſtibus, in quibus deus ſemper ſedeat, quaſi in quadriga ſua ponatur.

Thrulla, & Thruliſſo, as. Vide infra in dictione Trulla.

Thulæ inſula oceani inter ſeptētrionalem & occidentalem plagam vltra Britanniam & orchadas. Solinus Multæ & aliæ circum britanniam inſulæ e quibus Thulæ vltima vltra thulas accepimus pigrum & concretum mare, a græcis θουλή.

Thryallis genus herbæ quæ hodie in Ethruria vocat̃ ſthrella, cæteri eam bibinellam ruſtica voce dicunt.

Thyamis fluuius. vt Thucidi. ait, qui Theſprotidem ceſtrinamq; diſcriminat.

Thyamon. mons in thraciæ regione.

Thyatira dicuntur, qua prius ſemiramida & Myſorũ eſchaten vocabant.

Thyas Bacchi ſacrificula.

Thucidides, is, & dæ, proprium nomen hiſtorici græci.

Thyaſus ſaltatio & chorea dicitur, quæ Baccho exhibebatur, a θύω ſacrifico. Virgi. Inſtituit Daphnis thyaſos inducere Baccho.

Thyeſtes fuit filius pelopis, ex Hippodamia, & Atreī frater, ac Tantali nepos, de quo poetæ ſcripſerunt. Inde Thyeſteus, a, um. Ouidi. libro. xv. Meta. Neue thyeſteis cumulemus viſcera menſis.

Thyella, a noſtris procella dicitur, poniturq; ab Homero pro vna harpyarum.

Thurinus genus eſt piſcis marini. Thurinum oppidum inter duos amnes Cratim, & Sybarim, vbi Hero. condidit hiſtoriam.

Thurini populi ſunt, quos Plinyus in tertia Italiæ regione collocat.

Thurion ciuitas fuit in ſitu Tarentino, quæ, vt quidam putant etiam Thurana vocatur.

Thunnus per duplex nn, nomen piſcis, magni. Ex quo ſalſamentum fit, qđ Thũnium dicitur.

Thus, & thuſcia, vide in dictione Thus.

Thymbra genus herbæ aromaticę abundantis in phrygia, quam thymalem vocamus. Virgi. lib. iiij. Georg. Et grauiter ſpirantis copia thymbræ. Herba hæc eſt calida, & ſicca. & latine dicitur ſatureya, a ſatyris ꝙ ſint in venerē nimis hæc animalia prona. Naſcitur in locis ſaxoſis & aſperis, vt inquit Dioſco. folia habens ſimilia thymo, ſed molliora & maiora. Eſt & thymbra troadis ciuitas, a qua Thymbreus Apollo dictus eſt.

Thymbreus appollo dictus, eſt ab Thymbra troadis ciuitate in qua eius eſt nemus, & templum. Etatq; adeo celebris, vt mentio eius, nec diſſimulari poſſet, nec excidere, quam ferunt conditam, a Dardano, ſed nomen accepiſſe, a Thymbręo Dardani Comite, hanc etiam symbram vocabant & Dymbram, vt hellanicus, ait ſane per e. ſcribitur quia a θύμβρη. In deriuatione enim. η̃, in diphthōgum ſæpius mutatur, vt αἴτνη ætneus, δίρκη dircæus, κρήτη creteus, vel tymbreus, quaſi τὸ ὀμβροθετ ς, hoc eſt imbres excitans.

Thymbrius auctore Steph. Fluuius, apud thymbram fuit.

Thymbrara ciuitatis nomē a q̃ Thymbrarēſes, & Thymbraræi, ſecundum pactolo appoſiti.

Thymele pe. cor. nomen mulieris, quæ prima ſaltationem in ſcęna docuit. Gręci thymelen ſcęnam vocant, hoc eſt eã theatri partem, vbi geſtiunt hiſtriones. Mar. Qua thymelen ſpectas, deriſoremq; latinum. Suidas ſcribit fuiſſe aram in theatris thymelen.

Thymelici ludi. i. hiſtriones. Vnde a Victri. dictum eſt ſcænici, & thymelici gręce ſeparatim nominantur in decretis diſ. vlti. de conſe. ſacerdotes admonentur de conuiuio ſurgere debere, anteꝗ̃ thymelici ingrediantur.

Thymiama, matis, odor, ſuauiſſimus, thymi naturam referens. Hoc incendebatur in ſacrificijs, appellabantq; græci thymiateria vaſa odorum, quæ maiores noſtri acerras dixerunt.

Thymus, & thymum herba apibus gratiſſima. Virgi. Dũq; thymo paſcentur apes, dum rore cicadæ. Macer. Si deſit thymus pro thymo ponere thymbram. Præcipiunt medici. Sunt autem thymi duo genera album, ſcilicet & nigrum. Vnde bithinium mel, quod ex vtroq; thymo collectum eſt. Et thymus, vt inquit Iul. Pol. verrucula eſt Ægyptiæ fabæ magnitudine ſcabra, & ſubrubens ſanguine, cuius ſumma pars (vt Celſus inquit) florem thymi repręſentat in genitalibus, ſede, fœminibus, palmis & inferioribus pedum partibus.

Thymos, gręce θυμος, latine excandeſcentia.

Thuſſagetę populi, de quibus Pompo. Thuſſagetæ turcæq; vaſtas ſolitudines occupant, alunturq; venando. Idē Thyrſagetæ appellantur.

Thymallus genus piſcis præcioſi, de quo Ambroſius libro Hexa. Neq; te inhonoratum noſtra perſecutione thymalle dimittam, cui a flore nomen inoleuit, ſeu Ticini vndæ te fluminis, ſeu amœni Atheſis vmbra nutrierit flos es. Quid ſpecie tua gratius? quid ſuauitate iucundius? quod odore fragātius? Quod mella fragant hoc tu corpore tuo ſpiras.

Thyoneus cognomen Bacchi, quod a θύω, pro ſacrifico deductum putant quod illi adhuc inter humanos verſanti ſacrificia reddebantur.

Thyia nomen cuiuſdam mulieris quæ prima liberi patris initiata ſit orgyis, a qua Thyiade & Thyiæ.

Thyricos populus in attica regione ex Acamantide tribu. Auctor Stra.

Thyre ciuitas meſſeniorum, ſed diuus Auguſtus Lacedęmonijs aſcripſit, ꝙ Meſſenij cum Antonio ſenſiſſe viderentur. Papi. Et lacedæmonium Thyre lectura cruorem. Hinc thyreaticę ſpartanorum corollę quędam appellatę. Sciendum eſt thyre numero plurali genere neutro per ſinereſin efferri, θυρέαι καὶ θυρη, etiam ſi numero ſingulari. Thyrea quoq; dici poteſt. Stra. thuriam appellat. Eſt & thyreũ oppidũ in Archadia thyre ēt gręce latine oſtia dicuntur. A quo thyridion oſtiolum.

Thyrſis nomen paſtoris proprium.

Thyrſus virga & caulis cuiuſlibet herbæ, præſertim lactucæ. Pliny. Inuentum omnes thyrſos, vel folia lactucarum prorogare vrceis conditos ac recentes in patinis. Idem. Folia lactucæ toſta thyrſuſq; ex aceto bibuntur. Alij accipiunt thyrſum pro haſta aculeata hederis obtecta quas in orgijs bacchicis quatiebāt. Tacitus. Meſſalina crine fluxo thyrſum quatiens, ſcribit Diodo. Dionyſius in exercitu habuiſſe mulieres thyrſis armatas, & Macro. ait Liberum patrem tenere thyrſum, quod eſt latens telum cuius mucro hedera lambente protegitur. Vnde thyrſigerus dictus eſt bacchus. Seneca in Medea Candida thyrſigeri proles. Lucretius accipit thyrſum pro furore ſeu ardore, & inſtinctu, cum ait Percuſſit thyrſo laudis ſpes magna meus cor.

Thyſbe, Thiſbes, vel thyſbes e, nomen puellæ babylonicę, de qua Ouid.

Thyſſagetæ populi, fuerunt in Scythia vltra Sauromatas. In horum agro ſunt quattuor flumina, videlicet Lycus,

Oarus, Tanais, & Syrgis.

T ante I

Tiara generis fœminini pe. pro. ornamentum capitis perſicarum prius mulierum. Quo poſtea vſi ſunt reges, & ſacerdotes. Iuue. Et phrygia veſtitur bucca tiara. Vir. per vſurpationem dixit. Sceptrumq;, ſacerq; tiaras. Hier. ad Fabiolam. Quartum eſt genus veſtimenti rotundum pileolus, quaſi ſphera media ſit diuiſa, & pars altera ponatur in capite. Hoc græci, & noſtri tiaram, nonnulli galerũ vocant. Non habet acumen in ſomno, nec totum vſq; ad comas tegit, ſed tertiam partem a fronte in opertas relinquit, atq; in occipitio vitta conſtrictus eſt, vt non facile labatur ex capite.

Tiaratus dicitur qui tiaram in capite geſtat.

Tiatira vrbs in Myſia ad ſiniſtram Caici fluminis partes, quæ fuit vna ex ſeptem eccleſijs, ad quas Ioannes Apoſtolus ſcripſit Apocalypſim.

Tibia proprie os cruris oppoſitum ſuræ. Item inſtrumentum muſicum, quo tibicines canunt, ſic dicta, ꝙ primo ex gruum tibijs facta ſit, a quibus nomen habet cum ex harundinibus facta ſit. Hora. Tibia nõ vt nunc orichalco iuncta, tubæq;.

Tibialis, & hoc tibiale, quod eſt idoneum ad tibias faciendas. Pli. Tertia harundo eſt tibialis calami, quas auleticon vocant.

Tibialia ſubſtantiuum dicuntur velamenta tibiarum quin etiam arma quibus crura muniuntur tibialia vocant. Sue. de Augu. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & ſubuculæ thorace laneo, & fœminalibus, & tibialibus muniebatur. Paulus Iurecõ. Si tibiale vel humerale miles alienauit caſtigari verberibus debet.

Tibicen penul. produ. qui tibia canit. Dicitur & tibicina fœmi. genere. Gel. Fœminas etiam tibicinas in exercitu habuit. Marti. Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis. Et tibicines in ædificijs appellantur columellæ, quibus ruſtici tecta ſua fulcire ſolent, a ſimilitudine tibia canentium, qui vt cantantes ſuſtinent ita illi ædificiorũ tecta, nec habet in hoc ſignificato, niſi ablatiuum in ſingulari. Iuuena. Nos vrbem colimus tenui tibicine fultam. Quicqd etiam in ſuſtentaculo alterius ponitur tibicen dicitur. Ouidi. lib. iiij. Faſto. Hæc modo verſabat ſtantem tibicine telam, vñ Virgi. per tranſlationes ſua hemiſtichia tibicines vocauit. ipſe quoq; particulæ, quibus verſus replentur tibicines a grammaticis appellantur. Virg. Sic forte precatur. Nam forte vacat.

Tibicinium, ars canendi tibijs, vt apud Apuleium in Floridis.

Tibareni, vt Herodo. lib. iiij. teſtatur, fuerunt populi ſcythici in Aſia. De quibus Hiero. Tibareni, quos dilexerint ſenes ſuſpendunt in patibulis.

Tyberius, nomen Imperatoris Roma. Auguſti ſucceſſoris. Tyberij autem ex eo dicti ſunt, ꝙ iuxta Tyberim fluuium naſcerentur. Vnde & per y, ſcribi ſolet.

Tibiſis fluuius in ſcythia, vt auctor eſt Hero. lib. iiij.

Tibin, inquit Origenes ſuper exodum, eſſe genus tegminis ex virgis aut ex papiro contextum, vel etiam ex arborum cortice formatum intra quod Moyſes expoſitus fuit.

Ticinus fluuius inſubriæ in Eridanum fluens, a quo ticinum vrbis quæ nunc Papia dicitur, inſignis diui patris Auguſtini corpore. Serenus penultimam huius nominis corripuit, cum ait. Alii præcepit Ticini ſententia necti.

Tignus maſculini generis, & tignum neutri trabs quæ varie diſpoſita domus extruitur. Et proprie, cui ſuper ponitur tectum, a tegendo nomen deductum. Et tigni nomine omne genus materiæ ex qua ædificia conſtant, continetur. Sed & in vineis tigni appellatione omnia vineis neceſſarias continentur, vt puta perticæ pedamenta. Hinc cõtigno, as, quod eſt tignis tectum iungo. Pli. libro nono. Alexandri magni claſſium præfecto prodidere in domibus fores maxillis beluarum ſcilicet balenarum facere, oſſibus tecta contignare, ex qbus multa quadragenum cubitorum longitudinis reperta. Et contignatia textura ipſa trabium, ac tignorum. Coaſſatio vero aſſium dicitur.

Tignarius, faber non ſolum, is qui tigna dolat, ſed etiam qui ſolaria lignea, hoc eſt, qui trabes cæteraq; ad tabulata domus vtilia, & omnis qui ædificat intelligitur, inquit Caius.

Tigillus diminutiuum eſt, a tignus, tigillum, a tignum, ſicut ſigillum, a ſignum.

Tigranes is, & tigrane penul. produc. proprium nomen regis Medorum, ſiue maioris Armeniæ. Luca. lib. ij. Tigranemq; meum, nec Pharnacis arma relinquas.

Tigrana vrbs in Media regione.

Tigris animal velociſſimum. & truculentum, a velocitate nomen trahit. Nam medi tigrim ſagittam appellant. Abundat Hyrcania tigribus. Virgi. Hyrcanęq; admorunt vbera tigres Arrhianus, qui res geſtas Alexandri condidit tigrim feram indicam non eam eſſe voluit, quam vulgus tigrim nominat, ſed hanc eſſe thoa. Tigrim vero equi magnitudine, flumenq; magnum. Tigris etiam appellatur propter velocitatem qui inſtar beſtiæ nimia pernicitate decurrit. Vel ꝙ liber cum ad amnem meſopotamiæ perueniſſet, qui tum ſylis appellabatur & tranſire non auderet tigris diuinitus aſtitit & deum dorſo ſublatum in vlteriorem ripam tranſtulit. Hic de paradiſo exiens iuxta ſcripturæ fidem, pergenſq; contra Aſſyrios, & poſt multos circuitus, Ioſepho teſte, in mare rubrum defluit. Solinus tigrim fluuium in Armenia caput attollere dicit in loco edito, & Lucido, conſpicuoq; fonte. Nec ab exordio ſtatim totum eſſe, primo pigre fluere, non cum ſuo nomine. At cum fines medorum inuectus ſit Tigrim ſtatim vocari. Aretuſam lacum influere grauia pondera ſuſtinentem, cuius piſces nunq̃ ſe alueo tigridis immiſceant ſicut nec amnici ſtagnum attingant Aretuſæ. Mox Arabas præterfluens Meſopotamiam amplectitur, & Hidaſpem accipiens. Euphratemq; defertur in ſinum perſicum. A tigri fluuio dicti ſunt tranſtigritani qui trans tigrim habitant, ſicut tranſpadani. Et tam pro fluuio, q̃ pro animali tigris vel tigridis genitiuus facit. Et apud grecos tigrios & tigredos & tigretos penul. produc.

Tigurini fuerunt populi Germaniæ, qui quartam partem Heluetiæ continebant.

Tile nomen duarum inſularum, quarum vna eſt in oceano, inter ſeptentrionalem & occidentalem plagam, vltra Britanniam, quæ vltima fuit ex cognitis a romanis. Vir. lib. j. Georgi. Tibi ſeruiat vltima Tile. In ea ſolſtitio æſtiuo nullas eſſe noctes. Pli. tradit. Econtrario, vt Solinus refert brumali ſolſtitio nullus pene dies. Vltra eam pigrum, & concretum mare eſſe ferunt. Altera in Aphrica contra ſinum Carthaginis, ſunt tamen, qui ſcribant Thyle per ypſilon.

Tilos inſula (vt ſcribit Pli. lib. vj.) cum oppido eiuſdem nominis in mari indico, celeberrima plurimum margaritis. Ipſa fert palmas oleas creat vineis abundat. In ea omnis arbor nunq̃ folijs ſpoliatur. Mons Caucaſus non longe ab ea incipit, qui maximam orbis partem perpetuis iugis penetrat. Eadem inſula habet lanigeras arbores, vt ſcribit Pli. lib. xij. Quæ cotonei mali amplitudine cucurbitas, & maturitate ruptæ oſtendunt lanuginis pilas, ex quibus veſtes precioſę fiunt.

Tilia arbor quã greci phylyra appellant quamuis & ex alijs arboribus tiliæ dicantur. Nam de interioribus corticis vltimi tunicis, e quibus vincula tiliæ vocant. Vnde Pli. de vlmo differens. Corticis inquit interior tilia lepras ſedeat.

De arbore tilia. Virgi. libro ſecundo. Geor. Nec tiliæ leues, nec torno raſile buxū. Hinc tiliaceus, a, um. Vnde faſciæ tiliaceæ. Iul. Capi. de Antonino pio. Cum ſenex inquit, & longeuus eſſet, incuruaretur tiliaceis tabulis in pectore faſciabatur.

Tilium vrbs littoralis a latere occidentali Sardiniæ.

Timauus pe. pro. nomen fluminis iuxta Aquileiam, qui e montibus delatus decidit in ꝓfundū, deinde infra terras abſorptus ſtad. circiter. xxx. & centum erumpit in mare.

Timæus nomen proprium philoſophi Locrenſis, cui diuinum illud opus Plato inſcripſit, in quo de rerum creatione diſſerit, quod Cice. poſtea latinum fecit.

Timarchides nomen viri proprium compoſitum ex τιμὴ, qui eſt honor, & ἄρχοντος principis. Facitq́ in genitiuo timarchidis, & timarchidæ.

Timantes nomen pictoris celeberrimi Parrhaſij æmuli inter eius vero ingenij monumenta, Iphigenia oratorum laudibus celebratur. Hic fuit ex cythno inſula vna ex cycladibus huius meminit. Pli. lib. lv.

Timagoras nomē philoſophi, de quo fit mētio apud Cice.

Timiopolæ, a græcis dicuntur qui præmercantur res vt rerum precia accendant annonamq́ flagelant. i. duriorem faciant, & ingraueſcat quaſi precio non parentes.

Timor (vt Cice. libro quarto Tuſcu. inquit) eſt metus mali appropinquantis.

Timeo, es, mui varijs modis conſtruitur. Dicimus enim timeo te tanq̄; inimicum, timeo tibi tanq̄; amico, ne quid mali tibi accidat. Teren. Pamphili vitæ timeo. Timeo mihi abs te. Idem Hei mihi timeo a Chryſide. Inuenitur etiam cum ablatiuo mediante de. Ouidi. lib. iiij. faſto. Nec timui de morte, tamen metus abſtitit. Item dicimus timeo furē & iuro. Iuue. Cum furem nemo timeret Caulibus aut pomis. Et timeo mihi abs te mortem. Sciendum eſt hoc verbum timeo idem efficere, vel cum negatione, vel ſine ea, vt timeo vt moriatur & timeo ne moriatur. Hoc idem facit, metuo, vereor, & huiuſmodi. Cōpoſita ſunt extimeo, quod eſt valde timeo. Plau. in Cis. Extimuit tum illa. Hinc extimeſco. Cice. in Ca. Quod igitur adoleſcētes, & hi quidem non ſolum indocti, ſed etiam ruſtici contēnunt, id docti ſenes extimeſcunt. Pertimeo ſimiliter valde timeo. Idem libro ſecundo ad Heren. Defenſor, ſi pertimuerit magnitudine periculi, non conſcientia peccati, cōmotum ſe eſſe dicet. Si non pertimuerit, fretum innocentia negabit ſe eſſe cōmotū. Hinc pertimeſco. Lactan. libro tertio. Quare non eſt, ꝙ philoſophis tantum honoris habeamus, vt eorum eloquentias pertimeſcamus. Hiero. Huic verbo addidit valde. Ex quo timeo, & valde pertimeſco. Pertimeo ante tempus timeo. Lactan. libro ſexto. Nā parcere. i. mediocriter vti pecunia, quaſi quædam animi puſillanimitas eſt aut pretimētis, ne ſibi deſit. Plau. in Am. Humana matre natus humano patre mirari non eſt æquū ſibi, ſi pretimet. Et habent ti ſyllabam correptam.

Timens, & timidus ſic differunt quia timens, ex cauſa ad tempus timet, timidus ſemper timet.

Timotheus penul. corre. nomen proprium Cononis Atheninenſis filij qui acceptam a patre gloriam multis auxit virtutibus. Fuit enim diſertus, impiger laborioſus rei militaris peritus & quod ſuper omnia eſt, εὐτυχὴς. i. fortunatus imperator habebatur. Nam olinthios, & byzātios bello ſubegit, ſamum cœpit in cuius oppugnatione ſuperiori bello athenienſes mille & .cc. talenta conſumpſerant, ille ſine publica impenſa reſtituit Conyram ſub athenienſium ditione redegit. Lacedemonijſq́ maris imperium eripuit, ex quo ſtatua publicitus in foro Athenis poſita eſt. Poſt huius obitum non fuit quiſq̄; fere Athenis dignus memoria. Fuit alter.

Timotheus in arte tibiarum clariſſimus qui Alexandrum in conuiuio ad arma excitauit phrygio cantu, & iterum mutata modulatione ad epulas reduxit. Hunc ferunt duplices ab his quos alius inſtituiſſet, ſolitum exigere mercedes, q̄; ſi rudes traderentur, geminatum ſibi opus dicebat dedocendi prius, mox docēdi. Dictus Timotheus, ex τιμὴ honor, & θεὸς deus.

Timon Appolloniates philoſophus, qui apud Calcedoniam philoſophiam, & oratoriam exercuit, charus Ptolomeo philadelpho. Scripſit tragœdias, & comœdias, & ſatyras, Dictus amarulentus & mordax Syllorum. i. dicacitatum ſcriptor. de quo Gel. Timon amarulentus librum maledicentiſſimus conſcripſit qui Syllos inſcribitur. Fuit & alius Timon Athenienſis qui ob naturæ aſperitatem inhumanus, ac īhoſpitalis appellatus eſt, & miſantrops, ideſt oſor hominum. Fugiebat enim hominum congreſſus, atq́; colloquia, præter vnius Alcibiadis. In eius ſepulchro hoc erat epitaphium, quod ipſe ſibi fecit. Hic ſum poſt vitam, miſeramq́ inopemq́ ſepultus. Nomen non quæras, dij lector te male perdant.

Timoniacus fuit pictor Byzantius Cæſaris dictatoris ætate, qui Aiacem Cæſari pinxit.

Timoleon, vir Corinthius clariſſimus omnium iudicio qui oppreſſam a tyranno patriam liberauit, de quo Plutarchus multa ſcripſit.

Tinea, vermiculus eſt, qui de carne ædium veſtes, aut libros abrodit. Hora. ad librum. Aut tineas paſces taciturnus inertes. Aut fugies, vticam aut vinctus mitteris Ilerdam. Et in eccleſiaſti. De veſtimentis procedit tinea, & a muliere iniquitas viri. Item tineæ ventris animalia ſunt. Elminthes græci dicunt in inteſtini recti extremo repertæ. Has Cel. lumbricos appellat. Item tineæ ſunt vermes in aluearibus apibus noxij. Colume. libro decimo. Præterea, vt tineæ, ſi apparuerint euertantur papilioneſq́ enecentur, qui plerumq́ inter alueos morantes, apibus exitio ſunt. Nam & ceras erodunt, & ſtercore ſuo vermes progenerant, quos alueorum tineas appellamus. Hinc tineoſus, a, um, vt alui tineoſi, apud Colu. libro decimo.

Tinia, vaſa vinaria, apud antiquos fuere, vt inquit Feſtus, Nonius tineas appellauit apud quos grandiora non erāt, veluti apud nos ſub hoc vocabulo habentur, nec ad eos vſus parata. His namq́ e ligno fabricatis muſta cum vinaceis noſtra ebulliunt, apud veteres autem inter epitrapecia numerantur.

Tinnio, is, iui, itum, proprie de metallis dicitur cum ex eorum pulſatione ſonus efficitur. Tinnit enim aurum, argētum, æs ferrum, ſtannum, orichalcum, & huiuſmodi. Hinc componitur obtinnio quod Apul. in flor. ad aures tranſtulit cum ait. Ecquid illi aures obtinnirent.

Tinnulus, a, um, pe. cor. quod eſt acutum, vt vox tinnula, & ſonus tinnullus, qui redditur ex æneis vaſis cum pulſantur. Oui. Tinnulaq́ æra ſonant. & olent, myrrhæq́, crociq́.

Tintino, as penul. cor. ſignificat ſono vt tinnat apud Catul. in carmine ſaphico. Dicit & tintinno, is, iui. Afra. Tintinnire ianitoris impedimenta audio.

Tintinabulum & tintinnale inſtrumentum æneum, vulgo campanellus nomen factitiū, a voce quam facit tinti. Iuue. Et tintinabula dicas pulſari nemo tubas.

Tingo, is, xi, ctum, ſignificat inficio, madefacio immergo. Mar. Mentoris iuuenem tinctis lenone capillis. Lac. libro quarto. Cum primum cœpit adoleſcere tinctus eſt a Iohāne propheta in Iordane flumine. Virgi. Quid tm oceano properent ſe tingere ſoles. i. immergere. Huius compoſitum eſt intingo. Pli. Omnibuſq́; condiuntur quæq́; intingūtur deſideratum fetorem tollit manducatum.

Tinctura infectio. Pli. li. xxxvij. Adulteratur maxime tinctura idq́; in gloriā regis Ægyptij ad ſcribit q primus eas tinxit.

Tinctile pe. cor. quod intinctum eſt. Oui. de triſt. Et tinctile virus. ſ. quod intinctum eſt ſpiculo ſagittæ.

Tintinnaculi, ſunt virgatores qui flagris cædunt ſontes ob noxam & loris bubulis caſtigant ficticio vocabulo a ſonitu quē verbera efficiunt. Nā dum verberant & cedūt flagris

tinnitum reddere videntur ex crepitu plagarum quæ percuſſio a Plauto dicitur Taxper onomatopœiam a ſonitu quem reddit. Id genus homines flagratores dicebantur quãuis quidam flagriones ponant vt ſint qui mercede flagris cæduntur.

Tiphernum, ciuitas Vmbriæ, quæ nunc ciuitas caſtelli dicitur nobilis alumno Gregorio græcis, latiniſq; litteris apprime docto, ſicut eius opera eloquenter elucubrata manifeſtant.

Tiphys vir arte carpentaria celebris, qui primus gubernandi naues adminicula inſtituit. Sene. in Medea. Tiphis in primis domitor profundi. Apolonius in pricipio. τῖφυς δ' ἀγνιάδης σιφαέα κάλλιπε δῆμον ibi autem θεῶν & alij īterpretes ἀγαθὸς μὲν καὶ ἡμέρας τῶ ἡλίω νυκτὸς δὲ ὠρὸς ἵνα τῶν ἀστέρων τὸν καιρὸν τοῦ πλοῦ τεκμήρασθαι.

Tipula. pe. cor. vermis ſex pedes habens, ſed tantæ, leuitatis vt ſuper aquam currens, non deſidat. Plau. Neq; tipulæ leuius pondus eſt, q̃; fides lenonia

Tiridates, nomen proprium viri magi de quo apud Suetonium in Nerone. Et apud Pliny. libro trigeſimoſeptimo Erat & romæ in ſeptima regione via quæ lata dicebatur locus ab equo Tiridatis regis armentorum nomen habens, vt. P. Victor ſcribit.

Tiryns, tis generis maſcu. fluuius eſt in Argo. Tiryns generis fœmini. nomen eſt patriæ Herculis in Peloponeſo quæ proxima Argo, a pliny. Tirynthia vocatur. Vnde & Hercules tirynthius appellatus eſt, quãuis thebanus quoq; dicatur.

Tiſiphone, penulti. corre. vltricem cædis ſignificat. Eſt enim vna ex furijs a cædibus plectendis dicta τίσις vltio, vel pœna φόνος vel φόνη cædes aut mors cui cura ſit mortis vltio. Hora. in ſer. Seruilibus vtq; iam peritura modis Hecatem vocat altera ſæuam. Altera Tiſiphonem.

Titan, & titanus, penul. produc. Saturni frater cœli & Veſtæ filius, qui etiam pro ſole ponitur, quoniam a titanibus duxit originem tradũt, titanas ſex fratres fuiſſe, & quinq; ſorores a titea matre dictos, vt auctor eſt Diodo. Ex quibus vnus fuit Iapetus pater Promethei, Hiperionq; ex titanum numero, qui ſolis, ac lunæ, ſtellarumq; motus obſeruaſſe, atq; demonſtraſſe primus fertur. Ideo ſolis parens, & aſtrorum fertur. Hinc ſol titan, luna titania a poetis dicuntur Ser. ſic habet. Ferunt fabulæ titanas, ab irata, contra deos terra in eius vltionem creatos. Vnde & titanes dicti ſunt ἀπὸ τῆς τίσεως, ideſt ab vltione. Hi cum Ioue bella geſſerunt quos domitos Iuppiter apud inferos relegauit.

Titanus Saturni frater. Quo etiam nomine dictus eſt mõs Theſſaliæ a candore dictus. Titanis, idis, dicta eſt Luna.

Titio lignum aduſtum, quod ab igne extrahit, vt eſt apud Eſaiam. Noli timere, & cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium iſtorum.

Titillo, as per blandimenta ingero. prouoco, commoueo: vt fit cum quis carnis pruritum ſentit. Nam titillari dicuntur ſenſus quando mouentur, geſtiuntq; voluptatis dulcedine. Verbum tranſlatum a titillatu alarum, vbi dulcedo ſcalpendi eſt ſicut ſcribit Pliny. libro. vj. Lactan. libro ſexto. Ergo illecebræ iſtæ voluptatum arma ſunt illius, cuius vnum opus eſt expugnare virtutem, iuſticiamq; ab hominibus excludere, His blandimentis & ſuauitatibus titillat animas. Sic enĩ, quia mortis fabricatrix eſt voluptas. Cice. in Cato. At non voluptatum tanta quaſi titillãdo in ſenibus.

Titus prenomẽ romanorum eſt, a τίω honoro, ſiue a tuẽdo.

Titulus index cuiuſcunq; operis. Vnde in ſtatuis ſiue picturis titulum dicimus litteras quę vel artificis, vel eius cuius ſtatua, vel imago eſt nomẽ demonſtrat, vel tempus, quo factum eſt declarat. Sue. Plurima: & ampliſſima opera incendio cõſumpta reſtituit, ſed omnia ſub titulo tantũ ſuo, ac ſine vlla priſtini auctoris memoria. Item titulus libri dicitur qui vel qualitatem operis, vel nomen auctoris, vel numerum oſtendit. Mar. Primus vbi eſt inquis, cum ſit liber iſte ſecundus. Quid faciam, ſi plus illę pudoris habet? Tu tamen hunc fieri, ſimauis regulę primum. Vnus titulo tollere iota potes Ouidi. lib. de re. amo. Legerat huius amor titulum, nomenq; libelli. Dictus titulus, a tuendo, quaſi tutulus, q̃ tueatur factum auctoris, & ſi quis alterius opus eſſe contendat, veri opificis indicet nomen. Per tranſlationem quãdoq; ponitur pro laude & dignitate. Ouidi. libro ſecundo de Faſt. At tua proſequimur ſtudioſo pectore Cæſar Nomina, per titulos, ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento. Apule. Auorum, & proauorum titulus clarus. Tituli etiam dicti ſunt milites, quaſi tutuli, q̃ patriam tueantur, Vnde & Titi prænomẽ eſt ortum. Perſi. Hic neq; more probo videas, nec voce ſerena. Ingentes trepidare titos.

Titulo, as, titulum impono. Hiero. in prolo. ſuper pſ. Sciendum eſt centumquinquaginta pſalmos Dauid cecinſſe, q̃uis aliorum nominibus titulentur.

Titiliuij duo fuerunt. Alter tragœdiarum ſcriptor qui ob ingenij meritum a Liuio Salinatore cuius libros erudiebat libertate donatus eſt. Alter patauinus qui floruit ſub Auguſto laudatur in hyſtoria q̃ ſit in narrando mire iocunditatis, clariſſimiq; candoris.

Titubo, as, penul. corre. proprie pedibus inſiſtere nequeo, quales ſunt ebrij, aut infirmi. Quinti. Sed iugulaſti vulneratum, titubantem ſtrauiſti. Tranſfertur ad animum, vt apud eundem. Neq; vlla vnq̃; tanta fuerit dicẽdi facultas, quæ non titubat, aut hæreat, quotiens ab animo verba diſſentiunt. Titubare quoq; lingua & dentes dicuntur. Lactan. de ira dei. Areſcant oculi, os tremat lingua titubet, dẽtes concrepent.

Tithymalus penul. corre. genus fruticis, quæ a noſtris lactuca marina dicitur. Colu. libro decimo. Tithymalus maiorum quoq; animalium ventrem ſoluit. Idem paulo ſupra. Maximuſq; vel minimus annus earum labor eſt initio veris quo tithymali floret frutex.

Tityrus, penul. cor. nomen paſtoris. Virgi. in Buc. Tityre tu patulæ &c̃. & apud nos aries maior dicitur.

Tityus, Iouis filius. De quo Virgi. libro ſexto. Necnon & Tityon terræ omnipotentis alũmnum Cernere erat.. Hic vt fertur in fabulis, cum Latonæ vim inferre vellet, ab Apolline ſagittis confoſſus apud inferos magno cum cruciatu demerſus fuit. Ouidi. libro primo de Pon. Sic inconſumptum Titij, ſemperq; renaſcens. Non perit, vt poſſit ſæpe perire iecur. Huius magnitudinem corporis poetæ dixerunt fuiſſe nouem iugerum. Vnde Tibul. Porrectuſq; nouem Tityus per iugera terræ, Aſſiduis atro viſcera paſcit aues.

Tithonus penul. produc. fuit Laomedontis filius. Qui (vt fabulæ ferunt, cum iuuenis eſſet, & decorus, ab Aurora dilectus, & raptus fuit. Ex qua Memnonem genuit, ſed tandem poſt longiſſimam vitam, audita Memnonis filij morte, in cicidam verſus dicitur, Dicente Horatio. Longa Tithonum minuit ſenectus.

T ante M

Tmolus, penul. produc. mons Lydiæ, vt ſcribit Pliny. libro quinto. Croco florentiſſimus & vitibus conſitus. Ser. ſcribit eum eſſe ciliciæ, de quo Oui. Riget arduus alto Tmolus in aſcenſu diuoq; excelſus vtroq; Sardibus hinc, illinc paruis finitur Hipæpis. Eſt ergo iuxta Sardis, quæ vrbs ex Herodoti, Plinijq; teſtimonio in Lydia eſt. A quo nomen flumini datum eſt Pliny. libro, xxxiij. Non ſolitum inueniri niſi in flumine Tmolo. Apud Colu. lib. iiij.

Tmolus videtur eſſe genus arbuſculæ, cuius flores ſunt crocei. A poetis tñ quandoq; ſuperaddi i. poſt t. inuenimus. Oui. lib. ſexto meta. Deſeruere ſui nimphæ vinea timoli.

T ante D

Tocos, a τίκτω pario, eſt id, quod corrupte dicimus ſtocus præpoſito s, ſicut fœnus, a fœtu, quia pecunia pecuniam parit. Tocos etiam genitrix vel parens, vnde Theotocos dicitur dei genitrix.

Toga, veſtis communis omnium romanorum, tam fœminarum ꝙ marium, ſed prætexta honeſtiorum, toga viliorũ. Dicta toga a tegendo ꝙ corpus tegit. Hæc laxa erat, & in ſinum multis criſpulis ſubtracta ſuccingebatur. Tibul. Et fluit effuſo cui toga laxa ſinu. Hinc romani togati dicuntur. Virgil. Romanos, rerum dominos, gentemq; togatam. Quoniam vero in pace tantum togæ vſus erat (nam in bello, depoſita toga, chlamydem ſumebant, aut lenam) factum eſt vt toga pro pace, ſicut arma pro bello ponatur Pli. Vt dubium ſit, toga ne, an bello præſtantior fuerit. Togarum vero varia erant genera, Vt toga prætexta toga virilis, toga picta, toga regia, quæ erat auro, & purpura intexta qua reges vtebantur, quæ a Liuio inter inſignia triumphantis numeratur, purpura ante vocitata: & erat ſine pictura. Tunica, palmata, a latitudine clauorum dicebatur, quæ nunc a genere picturæ picta appellatur. Interdum toga accipitur pro peculiari habitu clientum, & ſalutatorum, qui togati ibant ſalutatum vt ſportulam conſequerentur. Mar. Mane, vel a media nocte togatus ero.

Togati, togis induti. Vnde romani togati dicti ſunt, quoniam toga romanorum propria erat. Sic hi, qui principes ciuitatis, officij gratia in forum deducebant ſic deinde domum reducebant quoniam togis amicti erant, togati vocabantur. Iuue. Turbæ rapienda togatæ. Hi etiam per diminutionem togatuli dicebantur.

Togatæ comœdiæ quæ ſcriptę ſunt, ſm ritus Romanorum, ſicut græcas ſabulas, ab illorum habitu palliatas appellamus. Nam græci ſupra tunicam pallium ferebant. Togatæ tabernariæ dicuntur comędiæ in quibus nõ magiſtratibus ſed humiles perſonę inducũtur. Dictæ tabernariæ, & olim tabulis domus communiter tegerentur.

Tolero, as, verbum eſt mala patientis, a cuius participio, fit toleranter tolerantia. Quæ ſic diffinitur a Speuſippo. Tollerantia eſt perpeſſio laborum honeſti gratia, & tolerātus, tus, vt hoc eſt difficile toleratu, per ſimplex, l. ſemper ſcribitur.

Tollo, is, ſuſtuli, & ſm antiquos tetuli ſublatum ſignificat eleuo ſublimo. Plau. Tolle caput. Vlpiañ. ſus vicino non eſſe altius ædere tollere. Aliquando tollere, eſt capere. Virgil. lib. iiij. Georgi. Et ſæpe lapillos, vt cimbę inſtabiles fluctu iactante ſaburram. Aliquando ſuſcipere. Sueto. de Neronis parente. Deceſſitq; Pyrgis morbo aquæ intercutis, ſublato filio Nerone ex Agrippina germanici genito. Aliquando nutrire. Teren. Quicquid peperiſſet, decreuerunt tolere. Aliquando auferre. Cicero in Lel. Solem enim de mundo tollere videntur, qui amicitiam, e vita tollũt. Aliquando differre. Plau. Omnes tollo ex hoc die, in alium diem. Aliquando inferre. Virgil. Tollentemq; minas, & ſibilla colla tumentem. Aliquando emendare, corrigere. Gel. lib. j. Var. in Saty. Meni. vitium vxoris aut tollendũ, aut ferendum eſt. Compoſita huius verbi ſunt. Attollo, quod eſt in altum eleuo. Contollo, contra tollo. Plau. in Aulu. Contollam gradum Extollo, in altum eleuo, exalto magnifico. Plau. in Amphi. Deuolant angues iubati deorſum impluuium duo maximi continuo extollunt ambo capita. Sal. Ita eorum, qui ea facere tanta habentur, quantum ea verbis potuere extollere preclara ingenia. Interdum differo. Cecil. Abi intro, atq; iſthæc aufer, tamen hodie extollas nuptias. Protollo, & ſuſtollo, de quibus locis ſuis.

Tolles dicuntur, ꝙ tollantur, & tumeant. Cuius diminutiuum tonſillę, quæ ſunt in homine, ſicut glandulę in ſue, cum tumor fauces occupat.

Tolutis, penulti. produ. quaſi volutim, hoc eſt volubiliter. Varro. Vt equus, qui ad vehendum eſt natus, tamen traditur magiſtro vt equiſo doceat tolutim incedere. Adequitatio hæc ἐνδρομος a Iulio Polluce dicitur. quia carpat in curſu terram, & tollat volubiliter, ac modice veſtigia.

Tolutarius, ſiue tolutaris equus, quaſi volutarius a pedum volubilitate, qui alio nomine aſturco, ab Aſturia Hiſpaniæ oppido appellatur. Hos gradarios vocamus, q molli gradu & ſine ſuccuſſatura g ſtãt. Vnde Mar. Hic breuis ad numerum rapidos qui colligit vngues. Venit ab armigeris gentibus aſtur equus. Sene. in epi. Aſturconibus inge, & tolutaribus inanis.

Tolutiloquẽtia, volubilis locutio. Neuius. O peſtifera, trux acerba tolutiloquentia.

Tomacula, vel per ſincopam tomacla ædulia ſunt, quę fere ex iecore porcino minutatim cõciſo: & tam ſemicocto, in fuſis ouis crudis & caſeo optimo, & liquamine pipere aniſo gingibere fieri conſueuerunt, teguntur q; omento ſuillo. Pliny. Tomacinæ appellantur, quæ tomacula inſubres galli noſtris temporibus tomacellas. Iuue. Canduli diuina tomaculi porci. Varro. Quotannis e Gallia apportantur Romam pernæ tomacinæ & tomacæ, & petaſones.

Tomices, penulti. corr. græco nomine appellantur, ex canabi impolito, & ſparto leuiter tortæ reſtes, ex quibus funes fiunt. Pli. li. xvij. Tomice moris ſpinarũ circũlita. Vitru. li. vij. docet aſſeres tomice religãdos. Puluilli quoq;, quos in collo habent animalia, ne reſte lædantur, tomices vocantur.

Tomentum, lana breuis, ac conciſa, quæ ex veſtibus a fullone poliendo detrahitur, & quicquid farciminis, ex quacunq; re, ſiue ex fœno, & palea, ſiue ex pluma fuerit quo culcitræ farciuntur. Varro. Poſtq; tranſierunt ad culcitras, ꝙ in eas fagos, aut tomentum, aliudue calcabant, ab inculcando culcitra dicta. Videtur autem tomentum deduci, a τέμνω quod ſignificat incido, ſicut, & tomos, & tomicus. Sueto. in Tiber. Adeo alimenta Druſo ſubducta: vt tomentum ex culcitra tentauerit mandare. Tomentorum autem aliud leuconicum ſiue ligonicum dicebatur, quod fiebat ex lana alba conciſa. Aliud circenſe ex harundinibus conciſis factum. Idq; ſtramentum habebatur Populare triuialeq; non dicatum nobilibus. Mar. Oppreſſę nimium vicina eſt faſcia plumæ vellera lingonicis accipe vaſa ſagis, dictum circenſe, ꝙ in circo Romano, ſternebatur illicq; egeſtoſi quieſcebant. Sene. lib. de beata vita: Nihilo miſerius ero, ſi laſſa ceruix mea in manipulo ferri acquieſcat, ſi ſuper circenſe tomentum per ſarcinas veteris lynthei effluens incubabo. Mar. Tomentum, conciſa palus, circenſe vocatur, Hæc pro leuconico ſtramina pauper emit.

Tomos, ciuitas in Ponto ab eo dicta ꝙ illic Medea Abſyrti fratris membra fruſtulatim concidit. Oui. Inde tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra ſoror fratris conſecuiſſe ſui. Item tomos fragmentum libri abſciſſum. Quod tamen & pro ipſo libro, ſeu volumine imperfecto accipitur. Vnde. Origenes tertium librorum ſuorum genus tomos inſcripſit, quos vt ait Hieronymus nos poſſumus appellare volumina. Idem ait, Ædidit innumerabiles commentarios, quos ipſe appellat tomos.

Tomyris, pe. cor. fuit regina nobilis Maſſagetarum in ſcythia quæ Cyrũ debellauit, & interemit. De qua Herodo. & Iuſtinus ſcripſerunt.

Thomus thurarius canis marinus dicitur ab Atheneo.

Tondeo es totondi, tonſum, licet eius compoſita non geminent ſyllabam præteriti. & ſignificat lanam ſiue capillos, & huiuſmodi incido. Hier. in li. Reg. Accidit vt

tonderetur grex eius in Carmelo. Cice. lib. v. Tuſcula. Regiæ virgines, vt tonſtriculæ tondebant barbam, & capillum patris. Et tondere, paſcere, & Aliquando ſecare. Virgilius libro primo Geor. Ter centum niuei tondent dumeta iuuenci. Idem. Nocte arida prata tondentur. ideſt ſecantur. Huius verbi compoſita ſunt. Attondeo, quod eſt perfecte tondeo. Hierony. ad Marcellam. Et corua attondens vitem falce vinitor aliquid dauidicum cantat. Plau. in Ca. Sed verum ſtrictim me attonſum eē dicam, an per pectinem neſcio. Detondeo, de quo ſupra.

Tonſo, as, frequentatiuum, vnde & detonſo. Gel. Capillos dialis niſi quilibet homo eſt non detonſet.

Tonſus, a, um. participium, quod eſt coma abſciſſa, vt tōſus homo, ſicut intonſus capillatus, Hinc tōſi mōtes. qui ſyluis carent, intonſi ſyluoſi. Var. Intonſi montes, & feris pleni. Aliquando tonſus ponitur pro minuto. Virgilius. Tonſiſq; ferunt mantilia villis. Tonſa oliua dicitur, quæ minutis frondibus compta eſt. quaſi a tonſore compoſita. Virgilius. libro quinto. Ipſe caput tonſæ folijs euinctus oliuæ.

Tonſus, us nomen, idem, quod tonſio, & tonſura.

Tonſor, & tonſtrix nomina verbalia.

Tonſę dicuntur oues. Hier. in canticis. Dentes tui ſicut greges tonſarum, quæ aſcenderunt de lauacro. Et tonſæ dicūtur remi a circuncidendis fluctibus. Virgi. li. vij. Et in lēto luctantur marmore tonſæ.

Tonſorius, a um. quod ad tondendum pertinet, vt culter tonſorius. Vide in dictione candeo.

Tonſilis, & hoc tonſile, penulti. corre. quod tonſum eſt, ac in orbem, & comam putatum, vt Tonſiles oleæ, & tonſilis buxus.

Tonſilla, læ, palus dolatus in acumine, & cuſpide præferratus, qui nauis religandæ cauſa in littore figitur Actius, Tacete, & tonſillas in littore ædite. Tonſillæ etiam diminutiuum a tole. Toles autem, vt inquit Feſtus eſt tumor faucium. Et proprie fiunt circa vnam ex vtraq; parte infra fauces vocanturq; glandulæ. ob quandam glandis ſimilitudinem. Poſſunt etiam dici Tonſillę, tanq; loca, in quibus fiſtulæ, & cibalis, & ſpiritalis religatæ ſunt, vel quia huiuſmodi morbus, tam vehemens, acutuſq; eſt, vt non minus q; acutiores paxilli pungat.

Tonſtrina penulti. produ. locus in quo tonderi ſolet. Plau. in Aſi. Libanum in tonſtrinam iuſſeram venire, is nullus venit.

Tono, as aui, atum, & Tono, is, tonui, itum. Varro. in Eunu. Sonitus matris deum tonimus tibi ſemiuiri. Et a tonatum fit tonatio, a tonitum fit tonitus. Eſt autem tonare tonitum redderre, ſonare, alte loqui. Huius cōpoſita ſunt Attono. Vnde Attonitus, ſtupefactus. Virgi. Talibus attonitus iuſſis. Contono, ſimul tono. Hierony. ad Heliodo. Diuinis vocibus Euangelium contonat, non poteſtis duobus dominis ſeruire. Circuntono, circunſtrepitum facio. Hora. in Ser. Hunc circuntonuit gaudens Bellona cruētis. Detono. Intono. valde tono vt intonuit de cœlo dominus. Hora. in Epo. Intonata protulit. Pertono. perfecte tono reſono. Hierony. contra Helui. Quando vero vox illa pertonuit, tempus breuiatum eſt. reliquum eſt, vt qui habent vxores ſic ſint, quaſi non habentes. Et omnia habent penulti. corre.

Tonitrus us, & tonitru, & tonitruus declinari poteſt. Oui. lib. ij. meta. Vnde ſolet tonitrus, & flumina mittere terris. Iuue. Et faciēt optata tonitrua cœnas. Eſt aūt tonitrus vt in quæſtionibus docet Seneca nubis ictæ ſonus, qui & tonus dicitur.

Toneſcit, tonus fit. Var. Tonitribus templum toneſcit.

Tonitro, as, tonitrū facio. Hero. in pſ. expoſitione. Quādo tonitruat deus, ſimilem vocem facit rotæ.

Tonus, græca vox eſt. Nam græci τόνον dicunt ſonum. Vnde accentus quoq; tonon appellant, quos veteres noſtri imitati tenorem, quaſi tonorem accentum vocauere. Et tonus, qui & tonitrus. Itē, Tonus, neruus, qui ex vtraq; parte ſtomachi eſt. Item Tonus ſpacius id, quanto abeſt a terra circulus cœli citimus, hoc eſt lunaris, centum ſcilicet viginti ſex milia ſtadiorum, vt inquit Martianus, quoniam, vt in ſonis interuallum, cum legitima quantitate minimum ex duobus ſonis, inter ſe diuerſis, ita in cœlo minimum a terra ſpacium ad lunam tonum appellare placuit. Huius menſurę dimidium hemitonium. Tonus vero cum hemitonio proportionem facit ſeſquiplas, hoc eſt ſeſquialteram.

Tophus, genus lapidis aſperi, qui de facili in arenam reſoluitur. Ouidius. Et leuibus tophis. Hinc Tophinus, Et tophaceus adiectiua. Sueto. Quæ tophina, ac lignea antea erant. Plinyus. Eſt alba, ruſa, columbina, argyllacea, tophacea, arenacea.

Topos, latine locus. Topicus localis. Vnde Ariſto. & Cice. Topica libros appellarunt. ideſt locorum ſedes, in quibus huiuſmodi loci demonſtrantur. Hiero. non topica, ideſt locales ſedes argumentatorum.

Topiarium dicitur opus ex arbore. aut frutice, aut herba factum, ad decorem vt ſunt teſtudines, cameræ, naues, auiculæ, & huiuſmodi, quæ ex buxo, vel hedera, & huiuſmodi, quarum natura ſequax eſt, & flexibilis, fieri cōſueuerunt. Dictum topiarium ἀπὸ τῶν τόπων hoc eſt a locis quæ in his varia conſtituuntur. Quæ & topia ab idoneis ſcriptoribus nuncupantur. Victru. libro ſeptimo. Habentes deorum ſimulachra, ſeu fabularum diſpoſitas explicationes, non minus Troianas pugnas, ſeu Vlyſſis errationes per topia, cæteraq;, quæ ſunt eorum ſimilibus rationibus, ab rerum natura procreata. Quidam a funiculis, quos in oleo terendo circumligatos inſtrumentis illis, topia græci vocant. Ciceronem ad Quintum fratrem. Topiarium laudaui ita omnia conueſtiuit hedera. Plinyus. Accedit in topiario opere lauri genus quæ taxa dicitur, ramos ſpargit, a radice topiarij ac coronarij operis. Hinc Topiarij dicūtur qui topiaria faciunt ſicut coronarij, qui faciūt coronas. Idem ſtatiuę myrti genera topiarij faciūt. Et ars ipſa topiaria dicitur, vt argentaria. Cice. Vt deniq; illi palliati, topiariam facere videantur.

Topeia a græcis dicuntur chordæ τοπεῖα.

Topotheſia, dici poteſt loci poſitio, vel deſcriptio, nam topos locus theſis poſitio.

Toparcha, dicitur ille qui vnius regionis, vel loci curam adminiſtrat: quæ Toparchia vocabatur. Euſebius in Hiſto. Eccleſia. Abagarus vchame filius, toparcha. Erant enim in Arabia præfecturæ quas etiam Tetrarchias appellarunt.

Tornus inſtrumentum fabrile, quo ligna polita redduntur.

Torno, tornas, ſeu torneo ad tornum polio. Plinyus libro trigeſimoſexto. Lapis eſt, qui cauatur, tornaturq; in vaſa coquendis cibis vtilia. Item tornare eſt circumagere. Idem in eodem. Quarum in officina turbines ita vibrati perpenderunt, vt puero circumagente tornarentur. Hieronymus in Eſa. Vſurpauit torneo niſi textus falſus eſt ſic enim ait. Et circino torneauit illud. Hinc detorno. quod eſt, de aliquo torno. Plinyus libro decimotertio. Lignum grande intus, firmæq; duritiæ, ex quo velares detornant annulos.

Tornatile pe. cor. quod torno factum eſt.

Tocoraſion latine puella dicitur.

Toreuma. toreumatis. & toreumatum, opus politum, cęlatum τορεύω enim ſculpo, & cœlo ſignificat. Sunt autem toreumata opera delicate, & eleganter ſculpta, ſiue cœlata. Salu. Tabulas ſigna toreumata emunt, τορευτὴν cœlatorem græci dicunt. Toreutices ars ipſa, quæ & anaglyptices ſculptor, & cęlator ſcribit Plinyus libro trigeſimo quarto. Primū Phidias artem toreuticen aperuiſſe, & demonſtraſſe,

monſtraſſe, quam Polycletus. Sicyonius mox erudiuit, ac conſumauit. Mar. Artis phidiacæ toreuma clarum.

Torus, lectus, ab intortis herbis dictus. Virgili. Inde toro pater Æneas ſic orſus ab alto. Toros etiã appellamus pulpam carnis muſculoſam, in qua eſt robur, & valentia, vt ſunt partes membrorum neruoſę calloſęq́;, & in ſe propemodum collectę. Taxat Hiero. Diaconum cui ceruix taurina eſſet toris adipeis intumeſcens. Vnde.

Toroſus, a, um. Scribit Colu. parandos eſſe boues nouellos ceruice longa, & toroſa. Val. Flaccus. protulit Hortenſoſq́; toris informibus artus, quod, & de venis quoq́; dicitur, cum varicum in morem quibuſdam in locis turgeſcunt. Corne. Celſus. libro ſeptimo. Ac per ipſos venarum toros inæquale eſt in herbis. Pliny. vtitur hoc verbo de Inula ſcribens Breuioris eſt, ſed toroſior, amariorq́; inula. Colu. libro tertio. Arbuſtiuam vitem quã putare, tã alligare diligenter oportet. Nam in ea fructus maxime vis conſiſtit, diutius perennat, quæ firmis toris, & idoneis locis religata eſt.

Torulus, diminu. pro carne muſculoſa. Eſt & torulus quaſi torus quidam. i. lectus. Plau. in Am. Tum meo patri torulus inerit aureus ſub petaſo. Victru. etiam torulum dici tradit ex arbore exciſa. Vbi accipi videtur pro materię torta & callo ligni in ſe conuoluto.

Torale & per apocopen toral, a toro, Mappa longa, quam ſuper lintheola ponimus, & omnia lecti ſtragula toralia dicuntur. Hora. Ne turpe toral ne ſordida mappa. Namq́ ſuper toros ſternuntur veſtes ſtragulæ purpureæ, ſeu virides, aut verſicolores. Idem in Sermo. Et tyrias dare circum illota toralia veſtes.

Torniamen, ludus erat, qui troia dicebatur, quaſi pro troiano agmine dicatur torniamen.

Torqueo, es, ſi, ſum, & tortum, ſignificat inflecto. Plinyus. Nec tantum binas, per diuerſas coaſſationes ſubſterni capiti earum, præfigi clauis ne torqueantur. Virgi. libro ſecundo Georgi. Ithereos taxi torquentur in arcus: id eſt torquendo fiunt. Teren. Vide vt ille ſibi os contorſit carnifex. Hinc Aliquando torquere ponitur, pro gyro celeri rotare. Virgi. Aſt illum ter fluctus ibidem torquet agens circum. Aliquando pro torquendo iacere. Idem In medias telum torſiſti primus Achiuos. Aliquando pro gubernare, vt Cœlum & terras qui numine torquet. Aliquando pro ſuſtinere. vt Vbi maximus Athlas Axem humero torquet. Aliquando pro tormentum inferre. Lactan. libro tertio Beatus eſt igitur ſapiens in tormentis. Sed cum torquentur pro fide pro iuſticia, pro deo, illa patientia doloris beatiſſimum faciet. Donatus Torquemus hominem, extorquemus veritatem. Hinc tormentum, & tortura. Aliquando pro filare, vt eſt illud Iuuena. Penelope melius, leuius torquetis Arachne. Aliquando pro trahere, vt Virgilius. Torquentq́ ſonantia ſaxa. Huius compoſita ſunt, Abſtorqueo quod eſt torquendo auſero. Contorqueo. Virgili. libro primo Georgi. Proluit inſano contorquens vertice ſyluas Fluuiorum rex Eridanus. i. euertens. Detorqueo, diſtorqueo, extorqueo, intorqueo, intertorqueo, obtorqueo, cõtratorqueo, retorqueo, retrotorqueo, iacio, remitto. Cicero in Cato. Quo quidem me proficiſcentem haud ſane quis facile retraxerit, nec tanquam pilam retorſerit. Et retorquere eſt rurſus flectere. Colu. libro quinto. Id, vt ſcite fiat meminerit alligator, ne torqueat ſarmentum, ſed tantum inflexum deuinciat. Prætorqueo, ante flecto. Idem libro quarto. Sed Iulius Atticus prætorto capite & recuruato, ne paſtinatum effugiat prædictum ſemen dimerſit.

Tortus, a, um quod non eſt rectum: ſed flexum Augu. Habes, vnde corrigas, quod in te tortum eſt.

Tortum. machina ad torquendum ſaxa. Pacuui. Nam in tenebras ſæpe lacerabo ſamę clauſum, & fatigans artus torto diſtraham.

Tortuoſus tortuoſa tortuoſum, quod eſt tortum. Cicer. in Lel. Neq́; enim fidum poteſt eſſe multiplex ingenium, & tortuoſum.

Tortile penul. corre. quod retortum, & replicatum eſt. Ouid. Tortilis a digitis excidit anſa meis.

Torto, as, frequentatiuum, ſignificat vehementer torqueo. Pomponius. Ibi inſilui in cocleatum eculeum, vbi tolutim tortor.

Tortor qui torquet: id eſt cruciat, vel ad quęſtionem ponit, vel qui lapidem tormento iacit. Vnde ab ammiano tortores balliſtarum appellati ſunt, qui ex balliſtis tela contorquent, & iaculantur.

Tortura, ſupplicium, vt in ſacris litteris. Seruo maliuolo tortura, & compedes.

Tortiuum, vinũ eſt nouiſſime expręſſum, vt apud Cato.

Torculum, quod vſu torculare, & per apocopen torcular, penul. produc. ædificium, vinarium, & machina, a torquendo, quo vua torquetur. Prælum a præluẽdo, pro trabe accipi ſolet, qua vuæ calcantur. Lacus qui continet muſtum prælo ex vinaceis expręſſum. Improprie autem lacus, prælum: & torcular, pro eodem accipiuntur.

Torcularius, laria, rium, quod ad torcular pertinet. Var. Si ſit centum iugerum habere oportet vaſa torcularia inſtructa trina.

Tormina, genus morbi a torquendo, cum dolore torquentur inteſtina exulceratione. Græce dyſenteria: vt libro quarto ſcribit Celſus. Ex his cruor manat, frequens deijciendi cupiditas dolor in ano eſt. Pliny. Mentaſtrum torminibus cholericis efficaciſſimum. Hinc Torminoſi, qui eum morbum patiuntur quos & dyſentericos græco vocabulo appellant. Cicer. Ita dicimus grauedinoſos, quoſdam torminoſos. Nonius. Tormines maſculino genere protulit. Hypocrates mortiferum eſſe ſignum in dyſenteria, ſi carnes egerantur. Galenus ſcribit dyſenteriã fieri quando materia exuberans calore æſtatis inficitur, & fit ſalſa.

Tormentum, ſupplicium quod datur alicui, ad perquirendam veritatem, vel ad cruciatum inferendum, vt eſt illud. Omnes ſancti, quanta paſſi ſunt tormenta. Varro. Meſſis trituram tormentum appellat, ꝙ ibi frumentum teratur. Et tormentum generale vocabulum eſt omnium machinarum, ſaxa, tela, & id genus varia torquentium. Cæſar. ij. com. Ad extremas foſſas caſtella conſtituit, ibiq́; tormenta collocauit. Dicitur autem tormentum a torquendo ἑλληνιστὶ βάσανος καὶ βασανιστὴς καὶ τὸ ῥῆμα βασανίζω. Tormenta etiam numerantur inter probationes artificiales quas græci ἀτέχνους vocant.

Torques, & torquis tam maſculi. quam fœminini generis, ſm Probum ſignificatq́; circulum aureum, flexilem, obtortum, colli ornamentum & ſummi pectoris. Propertius. Torquis ab inciſa decidit vnca gula. Gellius, Caput galli præcidit, torquem detraxit, eamq́; ſanguinolentam in collum poſuit. Refert Plinyus torquibus aureis auxiliares externos donatos fuiſſe a Romanis. At ciues non niſi argenteis. Scribit Vege. libro ſecundo. Quibus aureus torquis, ob virtutis præmium dabatur, & hi duplas conſequebantur annonas.

Torquatus cognomen Titi Manlij qui ad Anienem occiſo gallo, torquem detraxit. Hic eſt ille Torquatus Mãlius, cuius iniuſſu cum filius aduerſus hoſtem, a quo prouocatus fuerat, pugnaſſet, eoq́; occiſo, equeſtria ſpolia victor ad patrem tuliſſet, ſubito eum, ꝙ aduerſus edictum ſuũ, & rei militaris diſciplinam feciſſet iuſſit occidi.

Torris, lignum teres cum ardet. Titio torris extinctus. Lactan. Titionem vulgus appellat extractum foco torrem ſemiuſtum extinctum.

Torreo es, torrui, toſtum, ſicco, atq́ areſacio. Quod etiam de frigore poteſt intelligi. Varro. Frigore torret. Sed uſur/

patur quandoq; pro vrere. Virgil. Iam rapidus torrens ſcientes Syrius Indos. Quandoqȝ pro aſſare. Pliny. libro xix. Si radicem betæ in pruna toſtam ſuperederint, ardorem extingui: vnde carnes toſtas appellat vulgus. Quandoq; pro vertere, miſcere. Luc. Ingentes fato torrente ruinas. Quidam hoc verbum, ἀπὸ τοῦ τορεύειν deriuant, quod eſt ſculpere, cælare.

Torreſco, torridus fio. A quo retorreſco, ruſus coquo, vel rurſus vro. Colu. lib. iiij. Deinde ſata non ita nutriunt, vt ante conualeſcant, q̃; retorreſcant.

Torridus, a, um, quod eſt aridum. Vnde æſtas torrida dicitur. Hinc retorridus. Colu. lib. iij. Niſi eum recideris, arbor tota fiet retorrida. Et inde torrida zona quæ an ſit habitabilis, vel non alijs ad dicendum relinquo.

Torrefacio, comburo, coquere facio, aut multum calefacio Colu. lib. ij. Et ſubinde oportunis ſolibus torrefacta proteritur.

Torrido, as, penul. cor. ſignificat comburo.

Torrens, nomen generis maſculini, ſignificat fluuium, qui non de fonte, neqȝ de viua aqua, ſed a pluuis, vel de montibus in valles deſcendit: & in mare vadit, & æſtate ſiccatur, aquis vero hyemalibus inundatur, & currit dictus torrens, ꝙ in caloribus & ſiccitatibus torreat, ideſt areſcat. Sed quoniam quando augetur ſubiectis imbribus cum maximo impetu per præcipitia defertur propterea dicimus res torrentes quæ concitatæ vehementes ſunt vt genus dicendi torrens: ideſt concitatum. Et tunc eſt participium. Virgi. Hic tantum boreę curamus frigora quantum, aut numeri lupus aut torrentia flumina ripas, ideſt concitata & rapida. Interdum ſumitur pro fluuio. Hiero. in pſalmis, Inebriabuntur ab vbertate domus tuæ, & torrente deliciarum tuarum potabis eos, non ſiccabitur. Hinc torrentior & torrentiſſimus. Iuuena. Et Hypſeo torrentior, ideſt volubilior, vehementior.

Torpeo, pes, pui, piger ſum. Virgi. lib. iij. Geor. Confertoqȝ agmine ceru. Torpent mole noua, & ſummis vix cornibus extant. Hinc torpeſco, piger fio. Salu. in Iugur. Cæterum ingenium, quo neqȝ melius, neqȝ amplius in natura mortalium eſt inculta, atqȝ ſocordia torpeſcere ſinunt.

Torpor, animi, & corporis debilitatio, a Torpedine piſce, cuius contactu corpus hebeſcit.

Torporo, as penul. produc. torporem induco. Turp. Stupidus aſtat, ita eius aſpectus torporauit hominis amore.

Torpedo, piſcis genus qui limo merſus occultat ſe, & piſces ſupra natantes torpentes facit, poſtq̃; vero obtorpuere, deuorat. Ponitur & pro pigritia.

Toruus, ua, um, a terendo, e, in o, mutata, vt ait Seru. Vel a tauris, qui irati cum quadam truculentia reſpectant. Nã toruitas proprie taurorum eſt, vel a torto aſpectu. Hinc aduerbia Torue, toruum & torua. Plau. Quid me torue aſpectas? Apule. Cum toruum in eos intueretur. Virg. Talibus Æneas ardentem, & torua tuentem lenibat dictis.

Totum, & omne ſic differunt, ꝙ totum dicimus vnius corporis plenitudinem, omne de vniuerſis, vt totum auditorium habet ſcholaſticos, ideſt plenum eſt auditorium ſcholaſticis. Omne auditorium habet ſcholaſticos, ideſt omnia auditoria. Poetæ tamen iſta confundunt. Fit autem totus, a tot, quãuis tot breue ſit, totus vero productum. Quotus vero remanet breue. Sciendum ꝙ ſi totus eſt pluralis numeri partes quoqȝ pluralis numeri eſſe debent, vt binas litteras a te ſuſcepi, quarum alteris mihi gratularis, alteris ſignificas te eſſe incolumem. Si vero totum licet pluralis ſit numeri, ſingulare habeat, tum partes ſingulares eſſe debent, vt delector duobus poetis, altero græco, altero latino.

Totidem ſignificat tot ſimiliter, ſeu plane tot, nec plures, nec pauciores.

Toxicum dictum eſt, quaſi taxicũ vt inquit Plinius. Quoniam taxos arbor eſt veneni præſentiſſimi adeo, vt ſi iumenta taxi folia comederint, emoriantur. Hanc quidam Smilacem dixere: & eſſe in Arcadia, tam pręſentis veneni, vt ſi quis ſub ea dormiat, cibum ve capiat, moriatur.

T ante R

Trabea, penulti. corep. nomen poetæ, cui inter comicos octauus locus aſſignatur. Huius meminit Cice. lib. iiij. Tuſcu. Et de finib⁹. Eſt & trabea genus veſtis. Cuius tria ſunt genera, vt Sueto. li. de genere veſtium inquit. Vnum quod dijs ſacratur tantum de purpura. Aliud purpureum quod habet aliquid albi. Tertium augurale, ex purpura: & croco mixtum. Erat autem veſtis togata purpura circunducta ſub tegmine puniceo, quam aureæ fibulæ, annectebant. Virgi. de trabea regali ait. Ipſe quirinali lituo, paruaqȝ ſedebat. Succinctus trabea, leuaqȝ ancile gerebat Picus equum domitor. Hinc Trabeati, qui trabea ſunt induti. Ouid. lib. de faſtis. Hoc igitur vidit trabeati cura Quirini. Cum rudibus populis annua iura daret.

Trabs, & trabes, trabis, vtroqȝ modo dicitur genere fœminino. Dicta a trahendo, ꝙ in altum trahatur. Proprie trabs, vt Feſtus ait, ſunt duo tigna ædificij gratia ſimul cõpacta. Nam cum ſimplicia ſunt non trabes: ſed tigna dicũtur, quãuis abuſiue pro vno ligno, quandoqȝ dicatur.

Trabica, nauis dicta eſt, ꝙ ſit trabibus confixa. Pacu. Labitur trabica in alueos.

Trabales ſpecies tormentorum, a trabibus. Hora. lib. Carmi. Te ſemper anteit ſæua neceſſitas, clauos trabales. Auguſti. ſuper Ioan. Qua iuſtitia illa tanquam trabali telo percuſſi.

Trachea, vel trachia, arteria pulmonis: quæ & ſpiritalis phyſtula dicitur. Vide in fiſtula.

Trachelus, pe. pro. collum, ſpina a vertice ad finem.

Trachys, latine aſperum. Hinc trachino, trachinas, aſperum facio.

Trachina, oppidum campaniæ, quæ nunc interpoſita a Tarachina, vel tarachyne, arum, tantum pluraliter quod etiam Anxur antea dicebatur. Nunc autem taracina vocatur, vide ſupra. Eſt & Trachina ciuitas Theſſaliæ, quæ Heraclea ab Hercule cognominata eſt. Hinc ab Ouidio trachynius dictus Ceix coniunx Halcyones. Græci trachina vocant aſpera. Vnde taracinam, quaſi trachynam ab aſpretis dici autumat. Strabo. Et a trachyna Theſſaliæ Sophodis tragœdia, trachina dicta eſt. Vnde Cice. lib. ij. Tuſ. Quas hic voces apud Sophoclem in trachinis ædit.

Trachoma penulti. produc. Græce enim τράχωμα vocatur ſcabricia palpebrarum interior, ſicut in eadem parte glabritas, hoc eſt defluuium pilorum madroſis, & milphoſis.

Trachonitidis regio, pars iudeæ, quam ferunt inter montem Libani: & lacum tiberiadis ſitam eſſe. Cuius tetrarches fuit Philippus iuxta Euangelium Lucæ. Et eſt, vt Hierony. inquit, trans Boſram Arabiæ ciuitatem, in deſerto contra hauſtralem plagam, quaſi ad Damaſcum reſpiciens. Hanc gentem inſtituit Cis filius Aram, vt ſcribit Ioſephus lib. primo antiquitatum.

Tractoria, organa appellat Victru. Machinas quibus onera pertrahuntur.

Trado is, tradidi, traditum, ex trans, & do, n. & s. abiectis, ſignificat in poteſtatem do. Teren. in Phormio. Verũ ſcittem taciturnitatem cauſam tradere aduerſarijs etiam, ne id lex coegit. Tradere etiam eſt docere. Augu. Quicquid de arte loquendi, & diſſerendi quicquid de dimenſionibus figurarum, & de muſicis, & de numeris ſine magna difficultate, nullo hominum tradente, intellexi. Item ſignificat dicere. Gel. Demoſthenẽ tradunt, & veſtitu, cæteroqȝ culto corporis nitido venuſto nimiſq; accurato fuiſſe. Item mandare, vt cum dicimus. Memoriæ traditum eſt. Item fidei alicuius cõmittere, vt Nuper mihi tradidit Ægon. Item quaſi vendere. Hiero. in Gene. Pecunia digna tradat eam mihi coram vobis in poſſeſſionem ſepulchri. Itẽ permittere, nam

tere, nam in ſacris litteris, dei a quouis ſeceſſio, ſiue deſtructio nominatur. Vnde apoſtolus ad Romanos. Tradidit illos deus in reprobū ſenſum, ideſt a deo permiſſi ſunt deſerri in reprobum ſenſum.

Traduco, is, pe. pro. ex trans & duco in quo n, & s, ſimiliter abijciuntur, ſignificat de loco, ad locum duco. Cæſar. j. cō. Heluetij per anguſtias, & fines Sequanorū ſuas copias traduxerant, & in Heduorum fines peruenerunt. Ambro. Tranſduco vſus eſt. De profundo ad lumen extrahunt fluctuantes, de infimis ad ſuperna tranſducunt. Aliquādo traducere eſt ad viteriora ducere. Plau. Traduce apud lineam pluſculum. Aliquando transferre. Mar. Traducta eſt Getulis. Vnde & traducere librum ex vna lingua in aliam quidam dicunt, hoc eſt interpretari. Aliquando agere, ſiue preterire. Cice. Ser. Sul. Qua ratione nobis traducendū ſit hoc tempus. Aliquando deridere, & infamia afficere, & velut in exēplum proponere, vt eſt apud Euange. Ioſeph, cū eſſet vir bonus, & nollet eam traducere. Mar. Multoq; traduceris Apher. Et traducere. nutrire, fouere, ſuſtinere. Iuue. Altera, quos nudo traducit Galliatallo.

Traduces in vitibus dicuntur, qui aliunde tracti, ac propagati ſunt. Var. lib. j. de re ruſti. Arbuſta, vbi traduces poſſint fieri vitium, vt mediolanenſes faciunt arboribus, quas vocant opulos. Var. appellat traduces rumpos, vbi ex arboribus, in arbores traductis vitibus, vinea fit. Huius ſingularis nominatiuus eſt Tradux. Colu. lib. xj. Si tradux ducem non contingit, media virga inter eas diligetur. Transferturq; ad genituram ex corpore in corpus de qua doctores eccleſiaſtici. Aliquando ad linguas. Vnde fama dicta eſt a Tertulliano ſerpere in linguarum traduces & aurium propterea ꝙ fama in his qui loquuntur & his qui audiūt traducit, & quaſi ſerpendo per linguas rumigerulorum & aures curioſorum capit incrementum.

Tragos, latine hyrcus. Vnde tragedia. Rurſus tragos herba, quam aliqui ſcorpion vocant, ſemipede alta folijs puſillis racemis rubentibus, grano tritici. Hinc paratragedo verbū. Tragus. conchæ genus mali ſaporis. Suid. τράγος παρὰ τοῦ τραχὺ δρέμμα ἔχειν τέλος τις ὠνὴ παρὰ τὸ τράχειαν φωνὴν ἔχειν τρέχειν καὶ τραγᾶν ἀμπέλους.

Tragum, neutri generis. genus piſcatoriæ retis, qđ & verriculum dicitur.

Tragædia pe. cor. ꝗuis apud græcos producatur ἀπὸ τοῦ τραγοῦ καὶ τῆς ᾠδῆς. Hoc eſt ab hyrco, & cantu, quaſi hyrci cantus. Nam hyrcus dabatur in premium tragicis auctoribus, qui ruſtici & paſtores erant. Vel ab hyrco vinearum hoſte, & a cantilena. Vel ꝙ vter eius muſti plenus ſolemne premium cantoribus erat. Hora. Carmine qui tragico vilem certauit ob hyrcū. Alij a fece putant quā græcorum quidam Trigan, & triga vocant, appellatā, ꝙ ora ſua fecibus plinebant ſcænici, ante vſum perſonarum ab Æſchylo repertum. Idem. Ignotū tragicę genus inueniſſe camęnę Dicit, & plauſtris vexiſſe poemata Theſpis. Quę canerent, agerentq; infecti fecibus ora.

Tragicus quaſi hyrcinus qui tragœdiam ſcribit. Tragice aduerbium, ſignificat crudeliter, quaſi more tragico.

Tragędus, qui tragediam canit & recitat.

Tragelaphus pe. cor. ſpecies cerui, qui hyrco, & ceruo ſimilis eſt barba & villo diſtans ab alijs dī hyrcoceruus τράγος hyrcus, ἔλαφος ceruus, de quo in Deutero. habetur.

Tragopagus, pen. pro. herba in acetarijs laudata, quæ a quibuſdam Barbula hyrcina ab alijs come, quia folia habet inſtar croci in rotundum ſparſa: vulgo barba petre dicitur in gallia tranſpadana componitur autem ex τράγος qđ ſignificat hyrcum καὶ πώγων barba vt iure hyrco barba nominetur.

Tragonia, herba, quæ adalligata triduo dicitur conſumere lyenes

Tragion, ſiue tragonis, herba quæ naſcitur in Creta iunipero ſimilis.

Tragopa, auis in Æthiopia, quæ cornibus arietinis præfert caput armatum.

Tragemata, bellaria, ſm Macro. i. oē menſę ſecundę genus.

Tragea, ſiue tragia inſula vna ex cycladibus. Ex qua Theogiton peripateticus Ariſtoteli familiaris.

Tragula, genus teli haſta dicitur, ꝙ ſcuto infixo trahatur. Salu. lib. iiij. Hiſto. Auidiſſimis atq; præparatis ducibus, & Metellus ictu tragulæ ſauciaretur. Plau. in Epi. Tragulas in te inijcere adornat neſcio quam fabricam facit. Et tragula rete, quod vulgo nunc tractam vocant. Plin. Vſus ſuberis anchoralibus maxime nauium piſcantiumq; tragulis & cadorum obturamentis. Dicta tragula, ꝙ ex vndis, vt plurimum trahatur.

Tragurium, inſula in mari adriatico, adiacens Dalmatię, in qua eſt ciuitas eiuſdem nominis. Auctor Ptolo. li. ij.

Traho, is, xi, ctum per vim duco. Trahimur inuiti ducimur volentes. Virgi. Altaria ad ipſa trementem traxit. Aliquando ſimpliciter ducere. Lactan. lib. ij. Nec quicq; poſſit eſſe omnino, quod non originem a deo traxerit. Aliquando leuare. Cice. Atq; etiam ex puteis iugibus aquam calidam trahit. Aliquando protrahere. Salu. in Iug. Adherbal, vbi intelligit omnes fortunas ſuas in extremo ſitas hoſtes infeſtum auxilij ſpem eſſe nullam, penuria rerum neceſſariarum bellum trahi non poſſe. Aliquando remouere. Salu. Niſi ea res longius nos ab incepto traheret. Aliquando extendere. Virg. Ille horridus alter deſidia, latamq; trahens inglorius aluum. Aliter idem vſus eſt. Necnon & vario nonemq; ſermone trahebant, ideſt terebant, vel cōſumebāt. Huius verbi compoſita ſunt. Abſtraho, attraho, ad me traho. Cice. Tre. Me. qui te non Romam attraham, te, qui nō huc aduoles. Contraho detraho, diſtraho extraho intertraho, pertraho, perfecte, ſeu ad finem traho. Protraho differo prolongo. Teren. in An. Impetrabo, vt aliquot ſaltem nuptijs protrahat dies. Intraho, intro traho. Apule. libro. ij. Met. Iam dies aderat diuino deſtinat vadimonio & ſol inclinatus intrahebat veſperam. Retraho, retro, ſeu rurſus traho. Idem poſtq; poeta vetus poetam non poteſt retrahere, a ſtudio. Salu. Fuere tamen extra coniurationem complures, qui ad Catilinā in initio profecti ſunt. In his erat Fuluius ſenatoris filius, quem retractum ex itinere, parens necari iuſſit. Hiero. in exo. Retrahe manum tuam in ſinum tuum. Subtraho proprie ſignificat ſub ſiue de medio auſero. Lactan. lib. ij. Qui vel morte ſubtracti, vel abſentia fuerant ſeparati. Hiero. ad Iulia. Audio Fauſtinam tibi ſubita dormitione ſubtractam. Quandoq; ſurripio, furor. Plau. in Caſ. Nam peculij probam nihil trahere addecet clā viro & quæ habet partem eius haud cōmodi eſt quin viro, aut ſubtrahat: aut ſtupro inuenerit.

Tracto frequentatiuum eſt: quaſi frequenter traho: vel ſurſum traho. Teren. in Heau. Hæc arte tractabat virum: vt illius animū cupidum inopia incenderet. Et tractare eſt mereri: vt bene tractaſti me: ideſt bene meritus fuiſti de me. Item differere: ꝙ ea: de quibus differimus: frequenter tangere videmur. Hinc tractatus. Item frequenter tangere. Col. lib. vij. Talis notulę vitulos oportet: cum adhuc teneri ſunt, cōſueſcere: manu tractari. Iuue. Per puppim & duros gaudet tractare rudentes. Item exercere, vt quod medicorum eſt, promittunt medici, tractant fabrilia fabri. Item Gubernare. Cic. Bru. Fuit in cilicia mecum tribunus militū, quo in munere ita ſe tractauit, vt accepiſſe ab eo beneficium videretur, non dediſſe. Huius compoſita ſunt. Attrecto. Hier. in Gene. Si attrectauerit me pater meus: & ſenſerit, timeo putet ſibi voluiſſe me illudere. Contrecto, detracto, retracto obtrecto, quaſi aduerſus aliquem tracto. Pertracto, perfecte tracto.

Tractus us ſpacium, regio. plaga. Virgi. Indicio tractu ſurgens oleaſter eodem.

Tractim aduerbium ſignificat trahendo in longum ſine intermiſſione, longo tractu, diutine. Plau. in Amphi. Quid ſi ego tractim tangam. vt dormiat. Virgi. Tum ſonus auditur grauior, tractimq; ſuſurrat.

Traha, genus vehiculi, ſiue rotis, quo coloni vtuntur, a trahendo dictus. Hiero. in lib. Para. Et fecit ſuper eos tribula. & trahas, & ferrea carpenta tranſire. Virgi. lib. j. Geor. Per epentheſis trahee dixit, ſicut nauita, pro nauta. Tribulaq;, traheęq;, & iniquo pondere raſtri.

Trahax auidus rapax omnia ad ſe trahens. Plau. Eho lutus lenonium, eho ſterquilinium publicum, impure, inhoneſte, iniure, illex, labes populi, pecuniæ accipiter, auide, atq; inuide procax rapax, trahax, trecentis verſibus tuas impuritates loqui nemo poteſt.

Traijcio, is, ex trans, & iacio, remotis n, & s, ſignificat traduco, tranſporto, tranſueho. Nam proprie nautæ, quæ traijciunt, tranſportare, ſeu tranſuehere, aut traducere dici poſſunt. Alij vero traducunt tantum, cum traijcere dicuntur, ſicut lib. j. docet Liui. Præ ſe armentum agens nando traiecerat. Planchus. Exercitum ad kalen. maias Rhodanum traiceci. In his exemplis non capitur traijcio, pro tranſporto, vt quidam volunt, dicentes. Traijcio exercitum, ideſt tranſporto exercitum trans mare, aut trans flumen. Traijcio mare, vel flumen ideſt tranſeo. Liui. de ſecūdo bel. puni. Amnem vado traiecit. Aliquando coniunctim. Idem. Traiecit copias iberum. Aliquādo traijcere eſt transfigere, tranſuerberare. Idem lib. ij. Contra quem, & ille concitat equum, tantaq; vis infeſtis venientium haſtis fuit, vt brachiū Ebutio traiectum. Manilio percuſſum pectus. Hinc traiectio, tranſitio. Cice. lib. j. de diui. Cum cęlum ex omni parte patens, atq; apertum intuerentur, traiectiones, motuſq; ſtellarum obſeruauerunt.

Trallis, vrbs lydię nō longe a Magneſia, ſita, in vertice quodam promontorium natura munitum habet, ab Argiuis, & Thracibus quibuſdam condita. Sunt & aliæ Trallis in Phrygia, vbi ſunt Cariæ fines, hæc alijs nominibus dicta eſt Euantia. & Seleucia. & Anthiochia. Hinc Trallianus, a, um. Cice. in Phil. Trallianam, aut Ephreſinam dicere putes. Ex trallibus fuit Menodorus vir doctus. Hoc nomen trallis ſm Priſc. tantum pluraliter declinatur, & tam accuſatiuum, q̄; nominatiuum in is tantum mittit, ſicut alpis, ſardis, & ſyrtis.

Tralucidum, qđ per medium lucet. Plt. Suauiores albæ vię. quoniam e tralucido facilius accipiatur aer.

Trama, ſubtegmen. Per. Mihi trama figura fit reliqua.

Trames generis maſ. ſemita tranſuerſa. Liui. lib. v. Obliquis tramitibus egreſſi, a tranſmeando dicitur trames.

Trans præpoſitio eſt, que ſignificat vltra, vt cum de loco ad locum, & de vno ad alterum, & de vna ad alteram tranſitiones facimus. Separatur quandoq; vt trans mare, trans montes. Sed plærunq; componitur pręſertim cum his literis. A. vt tranſalpinus, C, vt tranſcurro. D, vt traduco. E, vt tranſeo. F, vt tranſfero. G, vt tranſgredior. I, vt traijcio. L, vt tranſlego. M vt tranſmigro. N, vt trano. P, vt tranſpono. S, vt tranſcribo. T, vt tranſtigritanus, qui habitat trans Tigrim. V, vt tranſueho. Sed ſciendum eſt, ꝙ compoſita cum n, vel, i, cōſonante, vel d, amittit n, & s, vt trano, traijcio, traduco. In reliquis manet integra, niſi cum s, in quo s, tantum abijcimus, vt tranſcribo. Apuleius tamē docet. ꝙ ſi trans ponatur, cum eo, duco, pugno, poteſt retinere, & perdere ns, tranſduco, traduco, tranſpono, trapono, tranſeo & trao. In alijs retinet ns, niſi in trano, trado, traijcio.

Tranare, ſignificat vltra nare. i. natare. Liui. lib. ij. Multiſq; ſuper incidentibus telis incolumis ad ſuos tranauit. Virgi. Superant montes, & flumina tranant.

Tranquillo, las, quietū facio. Aug. lib. viij. cō. Tranquillatur cœlum, & mare, & exultant nimis, q̄m timuerunt nimis.

Tranſactus participium, idem eſt, quod pręteritus. Cic. li. j. ad Heren. In conſequenti tempore ſpectabitur, nūquid re tranſacta relictum ſit, quod indicet, aut factum eſſe maleficium, aut a quo ſit factum.

Tranſcendo, ex trans, & ſcando, ſignificat aſcendendo tranſgredior.

Tranſcurro, vltra curro. Ter. in Eu. Tu abi, atq; obſera hoſtiū intus, dum ego tranſcurro ad forum.

Tranſcribo, ideſt, qđ exſcribo, hoc eſt ab exemplarijs quicq; deſcribo. Quandoq; tamen ponitur, pro trado. virg. lib. vij. Et tua dardanis tranſcribi ſceptra colonis.

Tranſeo, is, iui, & tranſij, itum, vltra eo, a quo tranſitio, & tranſitus, & compoſitum pertranſeo. Tranſire ad vitam apud Pli. lib. xx. dicitur pro reuertere ad priſtinas ſuas vires a morbo.

Tranſitorius, a, um, quod cito tranſit. Leo pa. Hæc ego non tranſitorie, ſed cum ingenti tremore debemus attendere.

Tranſeunter aduerbium, a tranſiens, tranſeuntis formatū. Augu. lib. iij. de ciui. dei. Quod vicium. Salu. magis tranſeunter attigit, hoc eſt in tranſitu, ſiue tranſeundo.

Tranſenna, per quam aſpectus tranſire poteſt, ſiue locus per quem tranſitus fit. Cice. lib. ij. de ora. pro feneſtra, ſeu cancello poſuit, cum ait. Nunc petis a Craſſo, vt illam copiā, quam conſtructam vno in loco, quaſi per tranſennā, prætereuntes ſtrictim aſpeximus, in lucem proferat. Tranſenna etiam funis extentus dicitur. Salu. lib. ij. hiſto. Tranſenna demiſſum victoriæ ſimulachrum cum machinato ſtrepitu tonitruum coronā capiti imponebat Metello. Quādoq; ponit pro decipulo, laqueo, & funiculo ad decipiendum concinnato. Plau. in Bac. Nunc e tranſenna hic turdus lubricum petit. Et in Ru. In ętate agenda hominū plurimę ſunt tranſennę, vbi decipiuntur dolis atq; ędepol in eas plęrūq; eſca imponitur, quā ſi quis auidius poſcat eſcā auariter, decipitur, vt tranſenna, ſua auaricia.

Tranſfero, penul. cor. transferri dicitur res, cum non remanet, apud eos, a quibus transfertur. Cice. lib. i. Offi. Quod ab Ennio poſitum in vna re, transferri in multas poteſt. Hinc tranſlatio, quæ fit quotiens, vel deeſt verborum proprietas, vel vitatur iteratio. Cice. autem tranſlationem verborum maxime probat, lib. de opti. gene. dicen. cum inquit. Sed Phalerius Demetrius meo iudicio pręſtat cęteris, cuius oratio, cum ſedate, placideq; loquitur, tum illuſtrant eam, quaſi ſtellæ quædam tranſlata verba, atq; immutata. Tranſlata dico, vt ſæpe iam quæ per ſimilitudinem ad aliam rem, aut ſuauitatis, aut inopiæ cauſa transferuntur. Quintil. autem quæ ſint verba propria, quæq; tranſlata, quomodo transferantur quæ ſit vicioſa tranſlatio, & cur reperta ſit tranſlatio, diffuſe tradit li. i. inſt. dicens. Propria ſunt verba, cum id ſignificant, in quod denominata ſunt, tranſlata cum alium naturæ intellectum, alium loco præbent vſitatis tutius vtimur, noua non ſine periculo quodam fingimus. Et lib. viij. Transfertur igitur nomen, aut verbum ex eo loco, in quo primum erat, in eum, in quo aut proprium deeſt, aut tranſlatum proprio melius eſt. Id facimus, aut quia neceſſe eſt, aut quia ſignificantius eſt, vt dixi decentius. Vbi nihil horum præſtabit, quod transfertur in proprium. Aſco. ſcribit. Tranſlatiua dicta eſſe, non noua, nec nuper inuenta, ſed aliunde tranſlata. Trāſlatiuū græce μετα φορα, ideſt promiſcuum, vulgare, publicum, indifferens. Tranſlatiua ſunt, & verba per metaphoras in alienum migrantia. Seneca. Tranſlatiuas, ſiue tranſlatitias ſententias, quæ ſua oratorum ſuppellex eſt, pro locis communibus intelligit. Sunt & Sacra tranſlatitia apud Macrobium.

Transfugio, de loco ad locum fugio. Liui. li. ij. Magna dientum comitatus manu transfugit.

Transfuga, pen. cor. qui transfugit. Idem in eodem. Deinde metuens, ne ſi conſulus iniuſſu, & ignarus omnibus iret, depræhenſus forte a cuſtodibus romanis retraheretur, vt transfuga fortuna tamen vrbis crimen affirmante ſenatū adit. Nec ſolum, vt Iuriſcon. inquit, transfuga is accipiendus eſt, qui aut ad hoſtes, aut a bello transfugit, ſed & qui per induciarum tempus ad eos, cum quibus nulla amicitia eſt, fide ſuſpecta, transfugit.

Transfigo, pe. pro. transfodio, ſeu trāſuerbero. Liui. li. j. Stricto itaq; gladio, ſimul verbis increpans trāſfigit puellam.

Tranſfundo,is,de vaſe in vas fundo. Ca. Vbi dies triginta præterierint tranſfundito,ita relinquit, vſq; ad vindemiã. Cice. Per tranſlationem Dolobellæ ſcripſit. Libentius oẽs meas laudes, ſi modo ſint aliquæ meæ laudes, ad te trãſfuderim.

Tranſgredior,tranſeo, a pedum greſſu proprie dicitur, ſed auctoritas vetuſta liberiorem loquendi vſum dedit. Salu. lib.j. Hiſto. Et de his, qui nauigaſſent, & de ipſis, nauibus eo verbo vti voluit, in quibus gradus non ſit deceptio. Nactus obſcuram noctem æſtu ſecundo, ac ĩde trãſgreſſus omnes recepit mons ꝓceptus a Luſitanis. Sic & trãſgreſſus,us, pro tranſfretatione.

Tranſigo,is,pen.cor.ex trans & ago, ſignificat tranſeo, ſeu vltra traduco. Salu. Sed multi mortales dediti ventri, atq; ſomno indocti, incultiq;. ſicuti peregrinantes tranſegere. Hiero. Et immolantes deo ſacrificium laudis noctẽ totas tranſegere. Aliquando ſignificat tracto. Ter. in An. Intus tranſigetur, ſi quid eſt quod reſtat. Aliquando conuenio, concordo, paciſcor. Compono & decido, quod pertinet ad creditores & debitores, vt debitor tranſigat cum creditore per deciſionem & ita lis, finitur. Cicer. pro Roſcio. Qui pro ſocijs tranſigit ſatiſdat neminem poſtea eorum petiturum. Apule. Cum luce iam tranſegerat.i. cum vita deciderat tanq; debitor cum creditore, vt nil ſibi amplius foret cum luce, vt luci reſolueret totum, qđ debebat & ſic tranſiret ad tenebras, Cic. Treba. Puto cum Auiano tranſigere poſſemus.

Trãſilio,is,pe.cor.ex trans,& ſalio,ſedes, abijcitur, ſignĩat vltra ſalio. Col. lib.vij. ſi foſſam ſine vexatione tranſilit.

Tranſlego,pe.cor.legendo tranſcurro, ſiue vltra lego. Plau. in Aſi. Age quæſo me hercle tranſlege.

Trãſmigro,as,pe.cor. ſignĩat habitatũ eo, ſiue trãſeo, vel in longiorem locũ domiciliũ, habitationẽq; cõmuto. Hier. Et perſecuti eos ſunt de ciuitate in ciuitates, expellentes de Iudæa, vt ad gentium populum tranſmigrarent.

Tranſmitto,is,vltra, vel de locum ad locum mitto. Pli. lib. viij. Item cribraria, quæ ſimili modo in tertio remanſit cribro anguſtiſſimo, & tantum arenas tranſmittente. Aliquando celeriter tranſeo. Virg. Alia de parte patentis Trãſmittunt curſu campos.

Tranſpicio,vltra aſpicio. Lac. de opi. Per eas igitur mẽbranas ſenſus ille, q dr̃ mẽs,ea, quæ ſunt foris,tranſpicit.

Tranſtra,ſunt loca,vel tabulæ ſup quas ſedẽt remiges. Vir. Tranſtra per, & remos. Et apud Ezechielẽ. Quercus de baſan dolauerunt in remos tuos, & tranſtra tua fecerũt tibi, ex ebore indico. Hæc etiam iuga dici ſolent. Virgil. Inde alias animas,quæ ꝑ iuga longa ſedebãt Deturbat, laxatq; foros. Et tranſtra tigna, quæ tranſuerſa a pariete in parietem porriguntur. Vitru. lib.v. Trabes etiam ſupra columnas, & paraſtata, & antas ponuntur in contignationibus tigna & axes ſubtectis, ſi minora ſpacia ſunt & trãſtra, & capreoli,ſi commoda columen, & canterij, ſed & ſedilia in nauibus.

Tranſuador, & tranſuado,as,pe.cor. per vadũ traijcio. Hie. ad Helio. per tranſla. Sed qm ſcopuloſis locis enauigauit oratio, & inter cãnas ſpumeis fluctibus cautes fragilis in altũ cimba proceſſit, expendenda vela ſunt ventis, & quæſtionum ſcrupulis tranſuadatis lætantium more nautaꝝ, epilogi celeuma cantandum eſt.

Tranſueho,vltra veho. Salu. in Iug. Ex eo numero Medi, & Perſæ, & armeni, cũ nauibus in Aphricam tranſuecti proximos noſtro mari locos occupauere. Augu. Caro Ieſu eſt Mariæ, quam tranſuexit honorans omnem humanam naturam, & multomagis maternam.

Trãſuerbero,as,trãſfigo. Ci. Mario. Sz q̃ põt eẽ hoĩ politico delectatio,cũ aut hõ imbecillus, a valẽtiſſima beſtia laniat̃,aut ꝓclara beſtia venabulo tranſuerberatur.

Tranſuerſus,a tranſuerſo eſſe debet,quod eſt in obliquum verto licet nondum legerim. Colu. libr.ij. Sed in arando maxime obſeruandum eſt, vt tranſuerſus mons ſulcetur. Cice. libr.iiij. ad Heren. Ecce ibi iſte de tranſuerſo Heus inquit adoleſcens pueri tui modo me pulſarunt, ſatiſfacias oportet.

Tranſuolo,as,penulti.cor. ad aues pertinet, ſed per tranſla. ponitur pro tranſcurro, vel pro repente accedo. Hiero. ad Da. Meq; dubium, & quid facerem neſcientem ita feſtinus exterruit, vt omnibus prætermiſſis ad ſcribendum tranſuolarem. Plau. in Epi. pro tranſfugio poſuit. Trãſuolauerunt ad hoſtes.

Tranſſumo,ex alio ſumo. Vnde quę ex primis tabulis trãſcripta ſunt, ſolemnitate iuris adhibita, dicuntur trãſumpta, & actus ipſe tranſſumptio.

Tranſſumptio figura eſt, quam græci μετάληψιν vocant cum rem ex alio, ad aliud tranſmouemus.

Tranſuo,is,ex trans, & ſuo, ſed s, abijcitur. Col. lib.viij. Media pars deſcripti orbiculi eadem fibula trãſuitur.

Trapetes,vel trapetum, & Trapeta ſm̃ Var. penulti. produ. mola olearia a τρέπω voluo, ſeu verto, Var. a terendo deducit. Vir. lib.ij. Geor. Teritur ſycioſia bacca trapetis.

Trapeza, menſa, ſeu tabula, qua argentarij vtuntur.

Trapezitæ,pe.pro. menſarij, pecuniarum campſores. Plau. in Cap. Subducam ratiunculam quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet. Hiero. contra Rufi. Quaſi bonus trapezita adulterinæ monetæ pecuniam reprobet.

Trauli, qui maiore difficultate loquuntur. Vnde & traulis. Lucr. li.iiij. Magna, atq; immiſcata cataplexis, plenaq; honoris balba loqui non qui traulus muta pudens eſt.

Trebia,fluuius extra Placentiam,apud quem Annibal Romanos vicit. Eſt & Trebia Celtiberorum ciuitas quæ eſt pars Hyſpanię.

Trebula,oppidũ fuit haud lõge ab vrbe, vt ſcribit Pli. Et olĩ trebulanis ciuitas data fuit, Hic caſei trebulani dicti ſunt de quibus Mar. Trebula nos genuit, commendat gratia duplex. Siue leui flamma, ſiue domamur aqua. Prope trebulanos ſunt & alij populi nomine Trebiani auctore Pli. lib.iij. Sueto. in Tibe. Iterum eo cenſente vt trebanis legatam in opus noui theatri pecuniam ad munitionẽ viæ transferre concederetur, obtinere non potuit.

Trechedepna, veſtis. Iuuen. Ruſticus ille tuus ſumit trechedipna quirinne & ceromatico fert niceteria collo.

Tremo,is, a ſimilitudine vocis, quæ tũc cuiꝰ valde tremuit, apparet. Quo etiam in corpore pili. vt ariſta in ſpica ordei horrent. Et tremere quidem commoueri, ſeu agitari ſignificat. Plau. in Aſi. Non placet, pro monſtro eſt quãdo quę ſudat, tremit. Interdum ponitur pro timere. Virg. libro.ij. Hic aliud maius miſeris, multoq; tremendum. Huius cõpoſita ſunt Contremo intremo, intus, ſeu valde tremo. Virgil. libr.iij. Et feſſum quotiens motat latus intremere omnem. Murmure Trinacriam. Pertremo, valde tremo. Et habent penulti.cor.

Tremiſco,is, tremore concutior. Virg. lib.iij. Sonitumq; pedum vocemq; tremiſco. Hinc cõtremiſco & pertremiſco. Lact.i. lib.vij. Itaq; trepidabant omnes, & ad luctuoſum illum ſonitum contremiſcent. Hiero. contra Vigi. Ita totus, & corpore, & animo pertremiſco.

Tremefacio, ſicut & ſonat. Virgi. Tum vero tremefacta nouus per pectora cunctis Inſinuat pauor.

Tremor, modo ipſam commotionem, ſeu agitationem, modo timorem ſignificat. Virg. lib.ij. Geor. Vnde tremor terris. Et alibi, Cur ante tubam tremor occupat artus? uenit tamen ex græco τρέμω & illa quæ deducuntur.

Tremebundus abunde tremens. Cice. lib.iij. ad Heren. Sin erit ſermo in locutione leuiter, & tremebunda voce cum parua ſignificatione riſus.

Trepidus,a,um, idem, quod pauidus. Cuius contrarium eſt intrepidus. Eius dimi. eſt trepidulus. Gel. Pulli trepiduli, circunſtrepere. Et trepidus Feſtinus. Virg. lib.iij. Hic me, dum trepidi crudelia limina linquunt. Immemores ſocij vaſto Cyclopis in antro deſeruere. Ser. Trepidi feſtini, ut per timorem, non per odium relictus fuiſſe uideatur.

Trepido, as, pe.cor. timeo. Ambro. Trepidare virginum eſt ad omnes ingreſſus viri pauere, omneſq; viri affatus vereri. Et trepidare, feſtinare, Vir.lib.iiij. Dum trepidant alæ, ſaltuſq; indagine cingunt.

Treueri populi Galliæ, inter Belgas, in confinibus Germaniæ. Neruijs finitimi.

Treſſis, tres aſſes. Perſius. Non treſſis agaſo.

Tris, a græco. Nam græci τρεῖς dicunt. Vnde trias, adis, trinitas. Aliqñ ſignificat valde. Hinc trifur, triſmegiſtus.

Triangulus, figura tres angulos hñs: quã græci. τρίγωνον vocant. Hinc triangularis & hoc triangulare.

Triarchus, nauis triremis præpoſitus. ab arcó princeps.

Triarij erant milites fortiſſimi qui in legione romana vltimi erant. Hi ſi quando res fuiſſet in periculo, in fronte acierũ, poplitibus flexis ſtabant, ita, vt potius, aĩam amitterent, q̃; de loco decederent. Vnde ortum eſt illud prouerbium cum res ſunt dubiæ. Ventũ eſt ad triarios. Var. Triarij dicti, ꝙ in acie tertio ordine extremis ſubſidio ponerent. Plau. Agite nunc ſubſidete oẽs, quaſi ſolent triarij.

Tribus, us, a tributo dando. vel ꝙ ager romanus primo diuiſus in tres partes fuerit, & tres partes populi factæ vna Tatienſium a Tatio ſabinorum rege iam amico poſt fœdera, alia Ramnium ſiue ramnenſiũ, a Romulo, Tertia Lucerum, a Lucomone. Var. enim ſcribit Romulum dimicante contra Titum Tatium, a Lucumonibus, hoc eſt thuſcis auxilia poſtulaſſe. Vnde quidam venit cum exercitu, cui recepto iam Tatio pars vrbis ẽ data. Vnde in vrbe thuſcus dictus eſt vicus. Siue vt aliq volunt. a Luco quem Aſilum vocauerat Romulus. Ergo in tres partes diuiſus erat populus adeo, vt qui etiam vni præerat parti, tribunus diceretur, & ſumptus dati populo tributa vocantur. Sed poſtea aliæ quoq; partes vrbis factæ, quæ ſimiliter tribus appellatæ ſunt. Nam in ſex partes fuit diſtributa ciuitas in primos, ſecundoſq; Tatienſes Ramnes, Luceres, Quælibet ex tribubus decem curias continebat, quæ de nominibus Sabinorũ appellatę ſunt. Varro, Feſtus, Plutarchus, & Aſconius. Diſſentit paulum Liuius ſcribens, a Romulo Centurias equitum tres fuiſſe conſcriptas Rãnenſes, & Tatienſes, & Luceres nec videtur exiſtimare totum populum in hos fuiſſe diſtributũ, ſed ſolos equites. Augu. in pſal. interpretatione ſic ſcribit. Tribus alio nomine dici poſſunt curiæ, ſed non proprie. Nam proprie, ſi dixìmus curias, nõ intelliguntur, niſi curię, quæ ſunt in ciuitatibus ſingulis ſingulæ. Vnde Curiales, & decuriões idest ꝙ ſint in curia, vel de curia. Et noſtris, quia tales curias, ſingulas habent ſingulæ ciuitates. Sunt autẽ, vel erãt aliquando in iſtis quoq; ciuitatibus curiæ etiam populorum, & vna ciuitas multas curias habebat, ſicut Roma. xxxv. curias habet populi. Hæ dicuntur tribus. Has populus iſrael xij. habebat. ſm filios Iacob. Pli. refert quattuor ſolas vrbanas tribus fuiſſe appellatas a partibus vrbis, in quibus habitabant. Naz Suburrana, Palatina, Collina, & Exquilina dicebantur.

Tribulis. pe.pro. qui ex tribus eſt. Hora. in epi. Vt cũ pileolo ſoleas conuiua tribulis, Cice. Ser. Lucio Coſſino amico, & tribuli tuo valde familiariter vtor. Hinc contribulis, qui ex eadem tribu eſt. Hiero. li. ij. Macha. Quod cum rex annuiſſet ſtatim ad gentilem ritum contribules ſuos transferre cœpit.

Tributim aduerbium, ſignificat per ſingulas tribus.

Tributum a tribubus. Var. dictum oſtendit, ꝙ ea pecunia quæ populo imperata erat, tributim ſoluebatur. Feſtus, Tributum dictum quia ex priuato in publicum tribuitur. Sumi poſtea hoc vocabulum cœpit largius pro omni munere quod a ſubditis ſoluit, dicitur & tributus. Plau. in Epi. Tributus maior.

Tributarius qui ſoluendo tributo obnoxius eſt. Iuſti. lib. j. Sed ciuitates, quæ medorũ tributariæ fuerãt. Tributarium quod debetur, vt ait Hiero. lib. Macha.

Tribuni dicti, ꝙ tunc in tres partes populus diuiſus erat & ex ſingulis creabantur, vel quia tribuum ſuffragio crearentur, vel quia vt Vege. inquit, ꝙ tribuebant iura militibus, vel quia vt Hiero. inquit in Eſaia ꝙ præſint tribui, a græcis dicti ſunt chiliarchi, & præerant mille viris. Tribuni etiam vocati ſunt, qui magiſtratum gerebant, vt regum tempore tribuni celerum, qui centurijs præerant, poſtea facti ſunt tribuni militares in caſtris, qui parem cum conſulibus haberent poteſtatem qui imperatori opponebantur, pro militibus. Tribunorũ militarium ſicut docet Aſco. duo ſunt genera. Alij rufuli dicuntur, qui in exercitu creari ſolent. Alij ſunt Comitiati, qui Romæ comitijs deſignãtur. Tribuni militaris officium eſt, vt miles veſte indutus, armis bene munitus exercitationis vſu, & diſciplina eruditus incedat. Olim tribuni militum conſolari poteſtate promiſcue ex patribus ac plebe creati ſunt. Alij fuerunt tribuni plebis qui in defenſione plebis a patribus facti ſunt anno fere. xvij. poſt exactos reges. Alij tribuni erarij dicti, ab eo ꝙ his attributa erat pecunia, quã militi reddebant. Tribunitius, qui tribunus fuit.

Tribunitius, a, um quod ad tribunos pertinet. Salu. Nam poſtq̃; C. Pompeio, & M. Craſſo conſulibus tribunitia poteſtas reſtituta eſt.

Tribunatus, us, ipſa tribunorum dignitas. Cicer. Lel. de Caij, aut Gracchi tribunatu, quid expectem, non libet augurari.

Tribunal, pe.produ. locus excelſus, in quo reſidebat, qui ius tribubus redderet.

Tribuo, is, bui tum, quaſi tributum do. concedo. Sed hoc beniuolentiæ eius tribuendum eſt. Aliquando capitur, ſicut vendo. Hierony. in Deutro. Aquam pecunia tribue, & ſic bibemus. Aliquando capitur pro aſſumo, vt tu mihi multum tribuis. Aliquando pro fauere. Cice. Craſſipedi. Cum vniuerſo ordini, publicanorũ ſemper libentiſſime tribuerim. Huius compoſita ſunt Attribuo contribuo ſimul tribuo, hoc eſt alijs partem facio. Diſtribuo, diuerſis modis tribuo. Teren. in Adel. Argentum annumerauit, illico dedit, præterea in ſumptum dimidium minæ id diſtributum eſt ſane ex ſententia. Retribuo, quaſi retro tribuo, hoc eſt remunero.

Tribulus. pe.cor. ſpinæ genus a ſemine triangulari dictus, vel qui cuſpidatus trifariam feriat. Oui. lib. x. Meta. Lolioq; tribuliq; fatigant triticeæ meſſes.

Tribula, æ, & tribulum, genus vehiculi, quo frumenta in area teruntur, a tribus lateribus ſic appellatur. Aug. lib. de ciui. dei. Nam ſicut ſub vno igne aurum rutilat, & palea fumat, & ſub eadem tribula ſtipulæ comminuntur, frumẽta purgantur. Vir. li. j. Geor. Tribulaq; traheęq;, & iniquo pondere raſtri. Var. E ſpicis in area excuti grana, quod fit apud alios iumentis iunctis & tribula.

Tribularium a tribula fieri videtur, & ſignificat locus, vbi tribulæ reconduntur, vt eſt apud Col.

Tribulor verbum factum, ab anguſtia, & dolore illorũ, qui tribulum ferri, vel tribulũ herbas calcauerit, quæ oriũ in lacubus, & paludibus trigoli, vel ferrariæ vulgariter ẽt murex, angulata eſt, iacitur, vt vis ſemper cuſpis eſt erecta, bellicum ferramentum eſt.

Tribrachus, pe.cor. pes ex tribus breuibus ſyllabis cõſtans, a τρεῖς & βραχύς, quod ſignificat breue vt Te corydon o Alexi. Vbi dono a Tribrachus eſt, cum vocalis, ante vocalem breuis fiat.

Tribades mulieres dictę ſunt fricatrices quæ portentoſo coitus genere in ſexum ſuum libidines exercent, a ἀπὸ τοῦ τρίβειν, quod ſignificat fricare.

Tribaces, viri attriti flagris, nam tribo ſignificat tero.

Trichila pe.cor. ſunt vaſa habẽtia tria labra e quibus liquor effluì poteſt de quibus, & apud Cæſarem con. belli pompeiani, & apud Col. fit mentio.

Tricaptum, veſtis genus eſt ꝙ tantæ ſubtilitatis fuit, vt pilorum, & capillorum habuiſſe credatur, pro quo Hierony. interpretatus eſt illud Ezechielis. Et circumdedi te tricapto,

tricapto.i.ſubtilibus nouis.n.rebus, noua fingenda ſunt (noia.

Trica, Apuliæ oppidum. Vide in Apina.

Tricæ, capilli pedibus pullorum gallinaceorum innoluti. Quorum vero greſſum illorum impediant factum eſt, vt oia impedimenta tricæ dicantur. Plau. In Cur. Quod argentũ tu mihi: quas mihi tricas narras? Inde extricare: & intricare, pro expedire, & impedire.

Tricephalus, pe.cor. qui habet tria capita.

Triceps, trium capitum. Seneca. Tricipitem ſecum beluam manibus trahens.

Triclinium latine diſcubitorius dici poteſt. Eſt enim locus, in quo diſcumbebant, & cęnabant præcipue in conuiuiũ accepta, a tribus lectis, quos ſternebant contignis. Nas tris menſas in conuiuio apponere veteres ſolebant, & iacendo cęnare, ſicuti turchi faciũt. τρεῖς enim tres, κλίνη lectus dicitur. Hinc Hora. Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos. Et quibus vnus auet quauis aſpergere cunctos, præter eum, qui præbet aquas. Iuue. Ergo duas poſt ſi libuit menſas, neglectum adhibere clientem. Tertia ne vacuo ceſſaret culcitra lecto. Vna ſimus ait. Virgil. Inde toro pater Æneas ſic orſus ab alto: in quorum vno dominus epubabatur in altero vxor cum familia aſſidebat, in tertio amici & reliqui qui ſuperueniſſent. Et iuxta menſas totidẽ thori vbi diſcumberent. Quinti. locum intellexit, dus ait. Vix eo limen egreſſo tricliniũ illud ſupraconuiuias corruit. Apul. lib.x. Iam deniq; cęnaui, e triclinio domini deceſſeramus. Hunc locũ Cicero appellat Conclaue. Cuius hæc ſunt verba. Hoc inter ſpacio conclaue illud concidit. Proprie tamen conclaue dicitur quicũq; locus ſecretior, vbi colloquia fieri ſolent. Habetq; vnas clauem cõmunem domeſticis, nec eſt omnibus ad eum eundi poteſtas. Victru. In triclinarijs, cæterisq; conclauibus maximus eſt vſus luminum. Conſtat igitur triclinius, & lectos diſcubitorios, & ipſam cęnationem.i. locum, vbi ſemper lectis cœnaturi diſcumbebant ſignificare. Sed poſtea triclinium per abuſiones apparatus ad menſam factus, dici conſueuit, & coacta in locũ vnus parandę paucorum cęne, ſuppellex neceſſaria. Hinc Architriclinus, qui huic miniſterio præeſt. Vnde Cice. Sterni triclinia, & in foro ſterni iubebat. Sic Triclinium locus attributus conuiuio, a duplici ordine diſcũbentium. Plau. in Bac. Aduerti te Mneſiloche: & tu Piſtoclere iam facite in biclinio cum amica ſua vterq; cubitum eatis.

Tricliniarius, miniſter qui in triclinio miniſtrat.

Triclinarius, a, um. & triclinaris: & hoc re, qđ ad triclinium pertinet vt mappæ triclinares: & lecti triclinarij. Triclinarium. Pli. li. ix. Qua purpura qs nõ inquit triclinaria facit?

Tricolon pe.pro. latine trimembre dicitur.

Tricones, moroſi, & ad ridendum duri vel vt inquit Ioannes Baptiſta Egnatius vir vtiq; eruditiſſimus ex ſententia feſti. Tricones dicuntur contentioſi & litium peramantes. Vnde Iul. Capi. in Ælio vero, fertur: & nocte ppete alea luſiſſe, cum in ſyria concepiſſet id vitium, atqs in tantus viciorum Caianorum & Neronianorum ac vitellianorum fuiſſe emulus, vt negaretur nocte per tabernas, ac lupanaria obtecto capite cucullione vulgari viatorio: & commiſceretur cum triconibus: & committeret rixas diſſimulans quis eſſet, ſæpeqs afflictus liuida facie rediſſe & in tabernis agnitum cum ſeſe aſconderet.

Triduum ſpacium trium dierum, a quo triduanus, a, um. Vnde triduanas inducias legimus.

Trichrus genus lapidis, a tribus coloribus ſucci.

Tridens, Neptunni ſceptrum, & quicquid habet tres dentes tridens dicitur.

Trimeros, latine triduanus, pe.cor.

Triẽnis, trium annorũ. Nam triẽnis, trimus: & triũ annorũ idem ſignificant. Vñ Hier. in teſtamẽto veteri. Sume mihi vaccam triẽnem: & capram trimã: & arietẽ annorũ trium. Hinc triẽntum ſpaciũ trium annorũ, triẽnale adiectiuum.

Triens, nummi genus tertia pars aſſis. Iuue. Nec habet in ſe lux, quem porrigat ore trientem. Item ſumitur pro calice. Proper. Cum fuerit multis exacta trientibus ora. Apud Vitru. Trientes, ſiue quod idem eſt trientalis materia nomẽ habens a mẽſura, graſſitens inſtrumẽti eius trientale, hoc eſt craſſitudine quattuor vnciarum eſſent.

Trientalis, herba, a menſura dicta eſt.i. quæ folio trientem ęquet amplitudine.

Triental, genus vaſis, tertiam partem ſextarij capiens. Perſius. Calidumqs triental Excutit e manibus.

Trieris, pe.pro. nauis magna, quæ græce Durachon, a tribus ſeſſionibus. Latine triremis, aut pene idẽ Hiero. in lib. Nu. Venient in trieribus de Italia ſuperabunt Aſſyrios.

Trierarchus, prefectus trieris. Cice. in Ver. actio. iij. Qua de re Charidemum chium teſtimonium priori actione dicere audiſtis ſeſe, cum eſſet trierarchus.

Trieteris, pe.pro. ſpacium trium annorum. Sta. lib. iiij. The. Ludus, & acra ſacrum recolet trieteris Ophetẽ. Mar. Aſpicis, vt paruus nec adhuc trieteride plena. Regulus auditum laudet, & ipſe patrem.

Trietericus, triennalis, τρεῖς, & ἔτος annus. Hinc trieterica appellata ſunt ſacra Bacchi: quia triennalia, quæ tertio quoqs anno ſumptuoſiora annuis eius orgijs agitabãtur. Inſtituta ſunt enim, cum ex india victor rediſſet a triennio quo peregrinatus eſt. Ouid. lib. ix. Meta. Vtqs tuo moto proles ſemeleia thyrſo. Iſmariæ celebrant repetita triennia bacchæ.

Trifaux, tres fauces hñs. Vñ Cerberũ trifaucem vocant.

Trifax, vel trifoꝝ telum longitudine trium cubitorum.

Trifariam aduerbium ſignificat tripartito.

Trifer, a, um, quod ter fructus producit.

Trifidus, a, um, pe.cor. quod in tres partes diuidi poteſt.

Trifinium, dicitur, vbi trium agrorum terminus eſt.

Trifolium ſtmonium, herba eſt, quę inuenitur fragoſis locis, efficaciſſima traditur contra viperæ venenum, odoris grauis, neqs abſimilis bitumini. Et idcirco greci eas ἀσφάλτιον appellant, noſtri autem propter figuram acutam trifolium vocant. Nam longis & hirſutis folijs vtitur, cauleqs robuſtiorem facit, qꝫ pratenſe.

Trifur, triſurcifer, tricerber, plus, qꝫ fur, plus, qꝫ furcifer magnus cerberus, nam tris pro valde quandoqs accipit a græcis. Plau. Non fur, ſed trifur.

Triga quaſi triiuga, a tribus equis iunctis, currus, qui a tribus equis trahitur. Inde trigarium dictum trigarum curule certamen. Pli. lib. xxviij. Ferunt Neronem principem hac potione recreari ſolitum: cum ſic quoq; ſe trigario approbare vellet. Et lib. xxj. dig. Et ſi triga vænierit, retinenda erit rota, & ſi quadriga redhibeatur. Trigarius etiam locus iuxta campum Martium. Pli. lib. vlti. Ne equos quidem in trigarijs pñ̃ri villus vernaculis animaduerto. Apud Martianum quoq; Capellam. lib. ix. qui de muſica inſcribitur. Trigarium inquit, ſupplicantis ſemper germanitatis aduenit, hoc eſt trigemina inquit illa mulier, ſiue tres in vnius nominis vocabulo conſpirantes. Trigam etiam humum veteres vocabant.

Trigamus, pe.cor. qui tres duxit vxores. Hiero. contra Ioui. Currit ad Abraam, Iſaac, & Iacob, ex quibus prior trigamus, ſecundus monogamus, tertius quattuor vxorum eſt, Liæ Rachel, Bale, & Zelphæ.

Trigo, as. ſtringo. Vñ obtrigo, qđ eſt iureiurãdo a ſtringo.

Trigon pilæ genus, & turtur.

Trigonia, ætas tertia.

Trigonus, pe.pro. triangulus, triãgularis. Hinc Trigonalis, forma, quæ tribus lineis conſtat. ▽ Manil. lib. ij. Quo circa non omnis habet genitura trigonos.

Trigonus a, um, idem in eodẽ. Quæ tribus emenſis ſignis facit aſtra trigona.

Trigonicus, a, um, vt trigonica radiatio apud Firmicum.

Trigemmis quid ſignificet, declarat Colu. lib. iiij. cum ait. Vallis: & vliginoſi campi ſitu ſerimus etiam trigemmem, qui eſt paulo minor dodrante, longior vtiq; ſemipede, iſq; non ab eo trigemmis dictus eſt, qꝫ omnino trium oculo/

rū eſt, cum fere circa plagā, qua matri abſciſus eſt, plenus ſit gemmis intus, ſed q̄ his exceptis, quibus eſt frequens in ipſo capite tres deinceps articulos, condēq; gemmas habet.
Trigeminus, idem, quod tres. Colu. lib. viij. de Capella. Parit autem ſi eſt generoſa proles, frequenter duos, nōnunq; trigeminos.
Trigla, genus piſcis, qui a noſtris mulus dr̄, & barbo. Hinc trigles, lapillus, q̄ muli colorem habeat.
Trilices, pe. pro. veſtes, quę ex tribus licijs conſtant, ſeu ex triplici ordine texturę, ſicut loricæ apud Virgi. auroq; trilicem loricam. Interdum tamen trilicem triplicem dicimus.
Trimus, a, um quod eſt trium annorum, a quo trimulus diminutiuum, & Trimatus, tus, & trima dies.
Trimetrum pe. cor. carmen ex tribus pedibus conſtans.
Trymma, dicit̄ vinum ex aromatis in quod iuncus, & myrrha, & calamus inici ſolebat.
Trimorion, a tribus ſignis dictum eſt. Tria vero ſigna partibus nonaginta conſtant. Erit ergo trimorion pars ab horoſcopo geniturę nonageſima. Itēq; a ſitu lunæ altera nonageſima, vnde vaticinium vitæ, ſubſtantiarūq; ſumatur.
Trimeſtris trium menſium.
Trinundinum. Vide in dictione nundinæ.
Trinacria, inſula, quæ & Sicilia, Sicania & triquetra appellatur, a tribus promontorijs dicta eſt trinacria Pachyno. ſ. Lilybeo, & Peloro, & ἄκρα ſummitas. Hic trinacris. Oui. in Faſ. Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor. Trinacris a poſitu nomen adepta loci.
Trinepos, pe. cor. abnepotis filius, q̄ ſit poſt tres a nepote.
Triobolus, pe. cor. quaſi homo parui prĕtij, a tribus obolis. Plau. Non ego homo trioboli ſum. Hinc fit triobolaris vilis, & prĕtij trium obolorum.
Triodos, latine triuium dici poteſt.
Triones quaſi teriones, boues aratorij. Vnde ſeptem ſtellæ ſeptentriones noſtri veteres a bobus iunctis appellarunt, ex quibus figurantur.
Triparcus, valde parcus. Vnde triparcos homines vetulos.
Tripartior, in tres ptes diuido. A quo Tripartito aduerbiū.
Triplex quod eſt trium plicarum. Vnde triplico, as. Interdū triplex ſumitur pro quodam tabellę genere, quo ſcribi epiſtolæ ſolebant. Martia. Tunc triplices noſtros nō vilia dona putabis. Cum ſe venturam ſcribet amica tibi. Vide ſupra in dictione duplex in alio ſignificato.
Triplus, a, um, eius ſignificationis eſt quo & triplex.
Triplaris numerus dicit̄ cum ex duobus minor, ter in maiore numeratur, vt ſunt tria ad vnum.
Tripolis oppidum trigeminum, quoniam Lyrij ſidonij & Arabij illud obtinent. Hinc tripolitana regio dicta eſt. ſūt autem duæ hoc nomine. Africana. ſ. & Siriaca in Phenice. Oppida tripolis africanæ ſunt Abrotonus, Tophia & Leptis magna. Pompo. Locus ex numero tripolis dicitur.
Triptota pen. pro. nomina ſunt quæ tribus tantum caſibus declinantur penul. pro.
Tripus, dis, & tripoda dę pe. cor. dicitur omne, quod habet tres pedes. Vſi ſunt veteres tripode, tum ad delicias, tum ad edendi neceſſitatem. Tripodes erant menſę in tēplo Apollinis delphici, qbus ſuperponebant Phebades, quę & Cortinæ dicebantur, & vaticinabantur. Pli. lib. xxxiiij. Ex ære factitauerunt & cortinas tripodum nomine delphycas, græci viros fortes tripodibus donabant, quia non facile ſuccumbant. Virgi. lib. ix. Et tripodas geminos auri duo magna talenta. Hora. lib. j. Carmi. Donarem tripodas prĕmia fortium Graiorum.
Tripudium, quaſi terripauium. Sic enim primo dictus eſt, poſt terripudium deinde tripudium eſt dictum a pauio, ferio. Vnde tripudia ſoliſtima dicebantur auguria, quæ fiebant, quotiens offa, quæ pullis dabatur, aliquo modo caderet in ſolum. Ita enim a ſolo ſoliſtimū, vt a medio mediaſtinum dicitur. Cum igitur offa ex ore pulli cecciderat, tum auſpicanti tripudium ſoliſtimum nunciabatur. Tripudium etiam ſaltatio dicitur ſimiliter a pauienda terra q̄ ſcilicet ſaltando terra pauitur. Liui. Ferre, ac per vrbem ire cum tripudijs ſolemniq; ſaltatu iuſſit.
Trips, vermiculus lignarius.
Triquetra pe. pro. figura triangularis. Quo nomine dicta eſt Sicilia. Hora. Quid militibus promiſſa Triquetra? Inde Triquetrus, tra, trum. Syl. lib. v. Hunc Æthnea cohors, triquetris, quam miſerat oris.
Triremes, pe. pro. dictæ ſunt quas vulgus galeas vocat, licet duos tantum remorum ordines habeat in lateribus. Nam biremes naues duorum ordinum ſunt, triremes, trium, quadriremes, quatuor. Greci trieres vocant.
Trimegiſtus τριμέγιστος, id eſt ter maximus, que nomine dictus ē Mercurius qui ἑρμῆς trimegiſtus, qui fuit nepos maioris Mercurij quem fabulant̄ fuiſſe filium nili. Hunc tamen ſecundum aſſerunt occidiſſe argum, ęgyptijſq; prĕfuiſſe, & leges litteraſq; tradidiſſe: ſed litterarum characteres animalium arborumq; figuras habuiſſe. Hic condidit vrbem quam a ſe hermopolim nominauit. Dictus eſt aūt Trimegiſtus, q̄ & philoſophus maximus & ſacerdos, & maximus deniq; rex fuerit. Conſueuerant, enim ægyptij ex omni philoſophorum numero ſacerdotes ac rurſus ex ſacerdotibus regem eligere. Hic autem vt philoſophos ſapientia, ita religione ſacerdotes excelluit, ac mox in imperio adminiſtrando ſuperiores omnes reges ſuperauit. Hic primus a phyſicis ad diuinorum ſpeculationem ſe erexit. Primus de maieſtate dei de dęmonum ordine animarūq; mutationibus ſapientiſſime diſputauit. Scripſit multa volumina quibus arcana myſteria & oracula pandunt̄. Non enim vt philoſophus ſolum, ſed vt propheta futura ſæpe prædixit. Ruinam priſcæ religionis vidit, ortum nouæ, fidei aduentum chriſti, futurum iudicium, reſurrectionem, renouationem ſeculi, bonorum gloriam tormenta nocentum prædixit.
Triſtegi, pe. cor. nam per s ſcribitur a græcis, ſignificat tricameratum, nomen compoſitum a ſtega, qui eſt locus nauis. Stega vero a ſto ſtas fit. Plau. in Bac. Forte, vt aſſedi in ſtega. Vel verius dictio greca, ἀπὸ τοῦ ϛέγος deducitur. Eſt autem ϛέγος tectus vel ἀπὸ τῆς ϛέγης. Et eſt ϛεγη, caſa, ſiue tectum. Vnde δίϛεγα & τρίϛεγα. i. bitecta, & tritecta, ſeu bicamerata & tricamerata. Eſt autē nominatiuus pluralis, a ſingulari triſtegum.
Triſtis proprie mœſtus dicitur. Virgi. Triſtis at ille tamē cantabitis, inquit. Sed quia triſtitia in fronte hominis crudelitatis grauitatis, irę minarum, ſtudij, difficultatis indicium eſt, fit vt triſtis aliquando pro ſęuo, accipiatur. Vir. Illi mea triſtia facta. Degenereq; Neptolemum narrare memento. Aliquando pro graui. Cice. Qui numero optimatum, & principum reliquit grauitatis ſuæ illum triſtem, & plenus dignitatis. Aliquando pro irato. Lucil. Timeo certe, ne ſit mihi triſtior. Aliquando pro minaci. Iſq; adytis hęc triſtia dicta reportat, inquit Virgi. Aliquando pro docto. Lucil. Addo eoſdem triſtis, ac ſeueros philoſophos. Cice. Iudex triſtis, ac integer. Aliquando pro amaro. Virg. Triſtiſq; lupini Suſtuleris fragiles calamos. Aliquando pro difficili. Cice. in Ca. Facilius in morbos incidunt adoleſcentes, grauius ęgrotant, triſtius curantur. Aliquando pro horrido. Mar. Amator ille triſtium lacunarum.
Triſto, as, triſtem facio. Vnde & contriſto. Virgi. Et pluuio contriſtat frigore cœlum. Eſt & triſtor deponens. Vnde & contriſtor, vt contriſtatus eſt rex, propter iuſiurandum.
Triptolemus, nomen proprium viri, qui fertur in attica regione vſum frugum primus inueniſſe.
Triticus dicitur, quod tritum eſt ex ſpicis. Hinc Triticeus, a, um, vt panis triticeus.
Tritones. Vide in dictione Concha.
Trito, as, frequē. eſt a tero, teris, & ſignificat minutim tero.
Trituro, as, penul. pro. ſignificat tero, & ad ſegetes pertinet. Et habet primam ſyllabam longam quaſi abtero, triui tritum. Hinc tritura. Virgi. Magnaq; cum magno veniet tritura calore.

Tritonia dicta eſt Minerua, ꝙ temporibus Ogygij regis ad lacum Tritonis virginali primum habitu apparuerit. Triton autem fingitur eē maris deus Neptūni, & Salaciæ marinæ deæ filius, ꝙ primum in tritone africæ palude viſus fuerit, vbi ait Herod. virgines annis ſingulis ſe purgare lapidibus, & lignis in veneratione Palladis. Diodo. ſcribit dictam Tritoniam, a Cretę filio tritone. Vel ideo dicta eſt, Tritōia vt Calliſtheni placet ꝙ hęc dea τρί τη μηνός i. tertia menſis die nata eſt qui dies vt eiuſdem natalis feſtus athenis tranſigebatur. An ideo potius appellata ſic eſt ꝙ e patris vertice proſiluiſſe dicitur. Et caput Trito boeoti vocant. Forſitan inde dicta magis ſit ꝙ eadem lima creditur. Eſt & Triton piſcis magni genus, Pauſanias dicit ſe Romæ vidiſſe, tritonem cuius caput comoſum eſſet, vt ranis paluſtribus, corpus ſquāmoſum, vt ſquadine, branchias ſub aures, naſum hominis, os amplius, oculos glaucos, manus preterea & digitos & vngues, ſubtus aluum caudam habens vice pedum, vt delphini.

Triumuir, nomen magiſtratus quem tres collegæ adminiſtrant. Triūuiri triplices fuere. Capitales, Menſarij, Nocturni. De capitalibus ſic habet Pompo. de ori. iuris Triūuiri capitales conſtituti ſunt, qui carceris cuſtodiam haberent: & cum animaduerti oporteret, interuentu eorum fieret. de Menſarijs Liuius cōmemorat. Triumuiri menſarij creati ſunt. Hiq; nūmularijs: & monetæ omnis generis, & formæ cuſſoribus præerant. De nocturnis meminit Corne. Tacitus. Triumuiri nocturni, ꝙ ad incendium in ſacra via ortum tarde venerant, a tribuno plebis die dicta damnati ſunt.

Triuium, & quadriuium, quāuis pro loco, in quo tres, vel quattuor ſunt viæ poni conſueuerint, ſumitur tamen quādoq; pro loco frequenti quo antiqui conuenire ſolebant Catul. Omnibus in triuijs vulgetur fabula paſſim. Iuue. Nōne libet medio ceras implere capaces quadriuio? Erant etiam ruſticorum ſacris attributi. Nam illic oues cedebantur, & ſerta appendebantur. Tibul. Nam veneror ſeu ſtipes habet deſertus in agris. Seu vetus in triuio florida ſerta lapis.

Triuialis, & hoc le, a triuio fit. Vnde triuialis ſcientiæ magiſtri a Quinti. dicuntur, qui in triuijs docent. Hinc triuialiter aduerbium, quod ſignificat paſſim, vulgo, vbiq;. Grāmatica dicitur triuialis ſcientia, quia in triuijs docebatur. Triuialis vero lingua vulgaris, qua in triuijs pueri grammaticam diſcentes vtebantur.

Triuia, dicta eſt Diana, ꝙ triuijs præeſſet, propter quod tris facies habere fingebatur. Virgi. Tria virginis ora Dianæ. Oui. Ora vides Hecates in tris vergentia partes. Seruet & internas compita ſecta vias.

Triumphus quidam græcum putant. Nam θρίαμβον appellant græci, nos aſpiratione ex prima in nouiſſimam ſyllabam tranſlata, & b, mutata in p, dicimus triumphū. Var. a Baccho huius rei inuētore, Alij a τρίαμβο liberi patris cognomine qui primus triumphaſſe creditur. Tranquillus dici exiſtimat triumphum, quia qui triumpharet triplici iudicio honoraretur. Primo. enim exercitus de triumpho diſcernendo duci iudicabat. Secundo ſenatus. Tertio populus. Erat autem triumphus omnium honorū, qui a populo romano dari ſolebant maximus. Nam illa pompa ſolemnis erat, quæ fiebat redeuntibus in vrbem, cum victoria. Michalus autem in etymologicis ait, θρίαμβος ἡ πομπὴ ἐν ταῖς πολεμο ... [illegible Greek] ... καὶ τὰ πολλὰ γράφει.

Triumpho, as, triumphum ago. Cicer. in Cato. Mar. Curius, cum de Sānitibus triumphaſſet. Qui autem triūphabant apud Romanos equis albis vehebantur, curro inaurato, capite coronato lauro, & ante ipſum triumphantem victus hoſtis onerat' collo cathenis, & ſeūt ſenatu capitolium aſcendebant ad templum Iouis optimi, maximi, vbi mactato tauro albo domum redibant. Lege Plutarchum, & Liuium. Aliquando tamē triumphare ponitur, pro exultare. Cæſar. Quod tueniſſe nobis gaudeo, & triūpho. Huius paſſiuum eſt Triumphor.

Triumphatus, a, um, de quo triumphatum eſt. Virgi. lib. iij Geor. Biſq; triumphatas vtroq; ab littore gentes. Triumphatus, us, ipſa triūphatio, Pli. Ne triumphatu ſuo nimis ſuperbiat Antonius.

Triumphator, qui triumphat, vel qui aliqñ triumphauit.

Triumphale, quod ad triumphum pertinet. Vnde triūphales coronæ, quibus imperatores in triumphis coronabantur. Triumphalis vir, qui triumphauit. Sicut cōſularis, qui conſul fuit. Sue. de Aug. Solos triumphales, q̄q; & ſocios expeditionum, & participes victoriarū ſuarum nunq̄; donis impartiēdos putauit, ꝙ ſi quoq; ius habuiſſent tribuēdi ea quibus vellent.

Triumphalis porta Romæ dicta eſt, ꝙ per eam triumphi agerentur. Triumphale territorius etiam Romæ, qđ nunc Vaticanum dicitur. Vnde Dama. pa. ſcribit beatū Petrum ſepultum fuiſſe in Vaticano iuxta triumphale territorius.

Tros, nomen viri proprium, & nomen adiectiuus a Troia formatum, & facit genitiuum trois, & troos, quia, vt inquit Ser. Omnia nomina monoſyllaba græca, quæ in latinum ſermonem tranſeunt, tertiæ tantum ſunt declinationis, & tam latine q̄; grecę declinari poſſunt, vt Tros, is, oos, Pan, panis, panos.

Troas, vt Hiero. lib. xij. de queſtionibus, ciuitas eſt, quę prius troia appellabatur. Eſt & regio, quam Ptole. minorē phrygiam appellat. Adiacet Helleſponto vt Pli. libro. v. ſcribit. Alij Myſiæ tribuunt, quę ad occidentē ſubiacet tota mari expoſita. Homerus ab Eſipo vſq; ad Caici fluminis oſtia eius fines produxit, in ea Ilion, quæ & Troia mille quingentis paſſibus, a portu, diſtans omniū, quæ ſub ſole ſunt inſigniſſima. Ciuitates troadis nobiliores, Dardanus, Simoentis fluminis oſtia. Antandrus, Smirna. Clazomene, Epheſus. Miletus, Pergamus, Tyatira, philadelphia, Laodicia, Antiochia, Montes clari, Ida, & Tmolus, A troas fit Troadenſis.

Troia, vt Serui. ſcribit, regio minoris Aſie, in qua Iliō vrbs, & regia Priami, quæ etiam Troia dicebatur, a Troe rege, antea Teucria a Teucro, & Dardania, a Dardano. Scribiturq; græca diph. nec diuiditur i, conſona, adiectiuus vero o, & i, vocales, & diuiſæ. Et cum prouincias ſignificat principale nomen eſt, & breuis, eſt tro. Quando autem nō eſt principale, & deriuatio eſt, tro, longa eſt. Virg. Et troia gaſa per vndas. A troia fit tros. Idem. Tros Tyriuſq; mihi nullo diſcrimine agetur. Eſt & Tros nomē viri ꝓpriū. Troia & ludus puerilis equeſtris ab Enea cōſtitutus. Sue. de Ceſare. Troiā luſit turma duplex maiorū minorūq; puerorum. Vir. Troiaq; nūc pueri troianū dicitur agmen. Et troia locus in agro Laurente in quo primū Eneas conſtitit. Troianus, a, um, vt Troianas, vt opes. Troius, a, um, vt troica caſtra, apud Virg. Troius, a, um, vt Troia gaza.

Troiugena, pe. cor. genitus ex troia. Ennius Troiugenas bello claros. Sane troiugena, & Graiugena cum gemino ij ſcribi debuerint, mutarant i ſequens in u, alternitatis cauſa, vt pro troijgena, & graijgena, troiugena & graiugena factum ſit.

Trochus, quo luſitant pueri turbo eſt, a rotādo dictus. Nā trocho, & curro & roto ſignificat, rota reuolutio quæ rota, vt inquit Acron, a ludentibus pueris ſcutica agitabatur, & rotabatur. Et trochus auis, quæ & Trochilus & regaliolus & reatinus dicitur.

Trochiſchus dimi. parua rota. Vnde compoſitiones quædam medicorum in formam rotulæ trochiſci dicuntur.

Trocheus pes celer volubilis q̄ rotatim, & celeriter diceret. Nam τροχος Latine rota dicitur a Mercurio repertus. tenet locum vltimum conſtatq; ex duabus ſyllabis, prima longa, vltima breui. Vel dicitur α̉πὸ τοῦ τρέχειν, id eſt a

aſtrendo, quia curſum ſuum habet de longa ſyllaba in bre/ uem, & a gręcis τροχαῖος appellatur.

Trochum neutro genere eſt genus ſellæ.

Trocleę, ſiue trochilia, inſtrumenta cum orbiculis, ad ſub/ leuanda, & deprimenda onera. Vel rotulæ ſtriatæ ſunt e li gno, vel ex quibus aquas haurimus fune ductario, & hy/ dria. Luc. Multaq; per trocleas, & tympana pondere ma/ gno cómouet, atq; leui ſuſtollit machina nixu, Ex interpre tatione Diogenis Laertij ſic ſcriptum eſt Ego ita hiſce iam pridem aſſuetus ſum, ac ſi ſonum iugiter troclearum hau riam. Nam, dum ſaxa, aquæ, ligna, marmora, & id genus cætera, per trocleam ſurſum ductario fune trahuntur, cre/ pitus conditatur.

Trochilos, pe. pro. parua auis, rexq; auium dr̃, qui alio nomi ne Regulus, ſiue, vt Sue. inquit Regaliolus, ab Ariſtotele πρεσβυς quaſi rex, & pſes auiũ, Vide ſupra i regaliolus.

Troglodytę, populi ęthiopiæ, cauernas incolentes, de qui/ bus Pli. & Hiero. contra Ioui. Nomades, & Troglodytæ, & Scythæ, & Hunorum noua feritas ſemicrudis veſcun/ tur carnibus.

Træzene fuit oppidum peloponeſi in ſinu argolico a Troe/ zene filio pelopis, in eo educatus fuit Theſeus. Eſt & Troe zena regio in minore Aſia, a qua Troezenij populi ſunt appellati.

Troizenus, fuit thrax vnus ex his, qui venerunt in auxilium (troianum.

Trophęũ cũ, ę, diph. α τροπη. Hoc eſt ab ho/ ſtiũ cõuerſione, vbi in fugã verſi ſunt hoſtes. Nã qui hoſtẽ fugaſſet merebaſ trophęum. Eſt. n. trophæum qđ in teſti/ moniũ victorię publicę in loco ſtatuitur vt apud. Cice. lib. ij. ad here. Q đ thebani equos æneũ in monumẽtũ victo/ riæ cõtra lacedæmonios ſtatuerãt trophea. Apud græcos fuerunt arbores amputatæ in eo loco vbi hoſtes viciſſent atq; in fugam vertiſſent. Amputabant enim ramos arbo/ rum, ac deinde ſpolijs hoſti detractis ornabant vt eſſent poſteris monumẽtũ victoriæ in eo loco partæ. Deinde ẽt cœpta ſunt poni in montibus, & locis eminentioribus. Hinc Saluſti. de Pompeio ait, ꝙ deuictis Hyſpanis, tro/ phæa in iugis Pyrenei montis poſuit. Et Romæ in arcu/ bus figebãtur exędificatis. Quæ vero ſpolia in trophęo fi/ gerentur, docet Virgi. lib. xj. Meſenti ducis exuuias tibi ma gne trophæum Bellipotens aptat rorantes ſanguine criſtas. Telaq; trũci viri, & bis ſex thoraca petitum, Per foſſumq; locis, clypeumq; ex ære ſiniſtræ Subligat, atq; enſem collo ſuſpendit eburnum. Accipitur & trophæum, pro victoria ſeu pro virtute, qua parta eſt victoria, vt in hymno. Tro/ phæa ſacra pangimus.

Tropei dr̃, quaſi verſarij, q alios vellicãt, inſeſtãt, & ne de/ prehẽdãtur, cõuertunt ſe, Sue. in Clau. Et quotiens cibum obdormiſceret olearũ, ac palmarũ oſſibus inceſſabaſ. In/ terdum ferula, flagroue, velut p ludũ excitabaſ, a tropeis, τρέπω enim grece ſignificat verto, & τροπη uerſiones. Inde & propei uenti uocantur, cũ e mari redeunt.

Tropus dici poteſt modus figura, conuerſio. Et diffinitur a Quintiliano, ꝙ ſit uerbi, uel ſermonis a ꝓpria ſignifica/ tione, ad altã cũ uirtute, mutatio. Scaurus. Tropus eſt mo dus ornãdæ oratiõis & dictio tranſlata, a propria ſigni/ ficatione ad nõ ꝓprias decoris aut neceſſitatis, aut cultus, aut emphaſeos gratia ἀπὸ τοῦ τρέπειν, hoc eſt a uer/ tendo, nã per tropos uerba, a propria ſignificatiõe in alias uertunſ. Inde fit Topicus, a, um, pro figuratiuo. Aug. Q đ ea locutione dictum, quas græci dicunt hyperbolen, quę utiq; tropica eſt, non propria.

Trophimus græce, latine alumnus dicitur.

Tropologia, figura locutio latine dicitur.

Troſſulum oppidũ thuſcię dictum. ꝙ ſine peditũ adiumen to ęquites cœpiſſent, a quo troſſuli dicti ſunt eius incolæ. Troſſuli. n. dicebantur eqtes, cũ antea celeres. a Celere Re mi interfectore poſtea Flexumines, a flectẽdis ais, qm̃ iu dices erant, ſiue a flectendis equis Iuuena. Quod ad eque/ ſtrem ordinẽ ptinet antea troſſulos uocabant, nunc equi/ tes vocãt. Eſt & alia ſignificatio quã Philippus Beroaldus bononienſis nunq̃ ſatis laudatus vt eſt vir ingenio & doc ctrina tam græca q̃ latina pręſtantiſſimus, quem deus ſo/ ſpitet oro ſtudioſis attulit, qua ſignificatur Troſſulos dici delicatos obeſos ſucculẽtos opimos quaſi toroſulos, a to/ roſa. ſ. carne. Hie. cõtra Ioui. Vnius tantum philoſophi ex/ cellentiſſimum poſui vt formoſuli noſtri & troſſuli & vix ſummis pedibus adumbrantes veſtigia imitentur ſaltem i gentilium parcitatem. Var. Nunc emunt troſſuli nardo ni/ tidi vulgo attico talẽnto equum.

Troximon, apud grecos τρώξιμον vua edulis quę cibarla a Pli. vocatur. Apud Iuſcon. troximos vuas eſſe quas nõ vini cã habemus. Plau. in pandectis. Qui fundus vendidit po/ mum recepit nuces & ficos & vuas dũtaxat duracinas & purpureas, & q̃ eiuſdẽ generis eſſent quas nõ vini cã habe remus quas gręci troximos τρωξίμους appellarẽt recepta videri nũc τρωκτὰ λια τραγήματα τραγημάτια μος. Idem ſignificat εδωδίμους q̃uis etiam ad alia pertinet.

Trua, vaſis genus a terendo dicitur, quaſi terua, quam nos. diminutiue trullam dicimus. Siue vt Var. docet a trauolan do, traijciendoue ꝙ per eam aqua traicitur.

Trulla dimi. a trua. Var. Trulla ad ſimilitudinem truæ, quæ ꝙ magna & hęc puſilla, vt trulla, truę, quę e culina in laua trinam aquas fundunt. Hinc detrullare, de quo alibi. Fuit etiam trulla vas, quo ventris onus deponiſ. Mar. Clinicus Herodes trullam ſubduxerit ægro. Item capitur pro vaſe lato, profundoq;, qđ ad menſas inferri plerũq; ſolet. Q đ licet potui ineptũ videatur, tamẽ vſurpatũ fuiſſe legimus. Hora. Qui veientanũ feſtis potare diebus. Campana ſo/ litus trulla, vappãq; profeſtis. Iuue. Si trulla inuerſo crepitũ dedit aurea fundo, Vbi bibacem arguit, ꝙ in trulla bibat, ineptus, ꝙ crepitus inter bibendũ edat. Pli. Sunt ergo vaſa tantum corinthia, quæ iſti elegantiores nunc ęs ſculpendo transferunt, mõ in lucernas, mõ in trullas, nullo mundi/ tiarum, deſpectu. Eſt & thrulla cũ aſpiratione cementarij inſtrũ, quo fabri murarij tectorijs linendis cõplanãdiſq; delutare ſolent, vt nõ ſolum parietes pulchritudines acci/ piant, ſed & fortitudinẽ contra iniurias imbriũ, & creberri mas tempeſtates. Inde Thrulliſſare apud Victru. legiſ. Scri bunt quidam Thrullam eſſe fœlicis Arabię portum.

Trulleum, vaſis genus, quo manus perluunſ, ſimile trul/ lę, niſi, ꝙ latius erat. Var. de vi. pa. Itaq; ea ſibi non pone/ re, ac ſuſpendere quæ vtilitas poſtularet trulleus matellio/ nem peluim haſiternam.

Truo, auis, quæ alio nomine onocratalus dr̃. Ceci. Irrides magnitudinẽ naſi proh dij imortales, vnde proceſſit truo.

Trudo, is, ſum, proprie ſignificat violẽtia quadam expello. Plau. in Aſi. Ille ecaſtor hinc trudeſ. Aliqñ Trudere ẽ obij/ cere, ſeu ꝓducere. Idẽ in Epi. Quæ te intemperies tenent? quas tu mihi tenebras trudis? Teren. in Am. Fallacia alia aliam trudit. i. inſequiſ. Huius cõpoſita ſunt Abſtrudo, cõ trudo, detrudo, extrudo, intrudo, obſtrudo, obtrudo, & re trudo, quæ habent primam productam.

Truſatilis, pen. cor. vt mola truſatilis. i. mola manuaria ꝙ manibus trudatur, id eſt pellatur.

Trux, ferox, crudelis, a quo trucitas, crudelitas.

Truculẽt9 q vultu crudelitatẽ pſert, alioſq; terret. Ter. i adel. Ergo ille agræſtis, ſęuus, parcus, triſtis, truculentus tenax.

Trucido, as, pe. pro. crudeliter neco. Lact. i. li. liberos popu los, aut trucidare aut ſubijcere ſeruituti, Virgi. Fit via vi ra piunt aditus primoſq; trucidant. Huius compoſita ſunt Obtrucido, quod eſt auide trucido. Retrucido, iterum tru/ cido. Liui. Offerre ſe corpora ita retrucidaret.

Truncus, pars arboris, quę ramis truncatis ſuperſtat. Col. li. iiij. Vt ex his partibus trunci ſumantur, quæ & genitales ſunt, & maxime fertiles.

Truncus, a, um, quod eſt truncatum. Ouid. Trunca manu, Col. lib. iij. Cum deinde trũcam reddideris, acuto ferramẽ to plagam lenito.

Trunco, as, amputo. Cuius oppoſita ſunt detrũco, diſtrun co, obtrũco.

cō obtrūco ꝑtrūco, qđ eſt pfecte trūco. Plau. in Cap. Arripuit gladium, ꝑtrūcauit tribus tergoribus glandia .i. colla. Et a trūcus fit trūco, quia veteres plerūq; truncus, pro vno quoq; genere interēptus dixerunt, vt inquit Ser.

Trutina, pe. cor. ſtatera. Hora. Trutina poneris eadem Vic. li. xj. Id aūt ex trutis, quæ & ſtateræ dñr, licet conſiderare. Per tranſla. ponit̃, ꝑ iudicio. Cice. li. ij. de Ora. Ea probando, quæ nō artificis, ſed ppl̃ari quaſi ī trutina examinant̃. Cornutus tñ ſcribit trutinā foramē eē, intra quod ē lingua bilancis, ad quod eſt examinatio, quod alij æqua mētum, alij libramentum, alij æquilibrium vocant.

Trutino, as, pe. cor. examino, penſiculo. Hiero. ad Da. Sint alij diſerti, laudentur, vt volūt, & inflatis buccis verba ſpumantia trutinent. Eſt & trutinor deponentale. Perſi. Atq; ex porrecto trutinant̃ verba labello. Apu. trutinatam ſcietiam vocat grauem, & recte examinatam.

T ante V

Tuatim aduerbium, ſignificat tuo more.

Tuba, inſtrumentum muſicum, vulgo notū, a tubo canali ſic dicta. Nā ex lignis tubæ fiunt, & ex cornibus. Et que ex ęre ſunt tubæ ductiles appellantur. Quæ ex ligno, vel cornu, ligneæ, vel coroneę. Tuba vtūtur milites ad excitādos animos in prælium. Hinc tubicen, qui tuba canit.

Tubuluſtrum, dictum, ꝙ eo die in atrio ſutorio ſacrorum tubæ luſtrabantur.

Tubus, & diminutiuum Tubulus, canna, ſeu phyſtula maior fictilis, qua aqua deducit̃, a tumore. Hinc ēt tubos viſcerū dicimus, tubulum vocamus auenam, quæ & cicuta appellat̃, Gręci ſiphō. Hinc Iuue. tubū, ꝑ quē vrina deſcendit ſiphonē vocat. Effigieq; deæ lōgis ſiphonibus implēt. Tubulos Pau. iureconſul. diffinit eē, ꝑ quos paries calore torret̃. Nō erat tūc ignis vſus in cubiculis, nec ędes ſpiracula habebant, vnde fumus exiret.

Tuber gñis neutri, genus cibi collectū, extumētibus, & quaſi prægnātibus arenis, a tumore dictū. Puto id eē, qđ vulgo tartuſus dr̃. Tubera. n. vndiq; terra circundata, nulliſq; fibris nixa, aut ſaltē capillamentis, nec vtiq; exuberātie, in quo gignuntur loco, aut rimam ingerente, neq; ipſa terrę cohęrent, nec ēt includuntur, vt plane, nec terrā eſſe poſſimus dicere, nec aliud, q̃; terræ callum. Cu; fuerint imbres autūnales, ac tonitrua crebra naſcuntur, & maxime etonitribus, nec vltra annum durant. Naſcuntur aūt ex pituita arborum. Mar. Rumpimus altricem tenero de vertice terram Tubera boletis poma ſecunda ſumus. Sue. ſubſtitiuum fecit, & genere maſcu. Pridie q̃; periret cū oblatos tuberes ſeruari iuſſiſſet. Sunt etiam tuberes pōa peregrina, ex Africa in Italiā deportata. Mar. Non tibi de libycis tuberes, & apla ramis. Proprie tamen tumor qdam rotūdus in quocūq; corpore. Vñ in facie, & quacunq; corporis parte tubera dicunt̃, ſiue per diminutionem Tubercula. In arboribus durities illa extans ad nodi ſimilitudine; tuber dicitur. Pli. Reperitur & in alno tuber, tanto deterius, quanto ab acere, alnus ipſa diſtat.

Tubero, as, pe. cor. tubera facio, ſeu profero.

Tuburcinor, aris, raptim comedo. Ti. Tiburcinari ſine me vltis reliqas. Plau. ī Perſa. Tuburcinari ꝯ ſuo ſi qd ē domi.

Tuceta, cibaria, cu; carne, ſeu, vt qdā interpretantur, cibi regij. Perſius. pingues patinæ tucetaq; craſſa.

Tudertum, & tuders, tis, oppidum in ducatu ſpoletano. Sil. ui. lib. iiij. Et gradiculam celſo de colle tudertem.

Tudites, pe. cor. mallei a tundendo dicti. Vnde & cuidam cognomen Tuditano fuit, ꝙ caput maleo ſimile haberet.

Tudicula. inſtrumētum. ſiue ſtilus, quo vaſis ſigna imprimunt̃. Quidā ēt accipiūt tudiculā pro chocleari maiori, quo ad carnes & iuſcula e cacabis extrahenda vtunt̃.

Tudiculo, es, pe. cor. imprimo, ac ſculpo. Et per tranſlationem Tudiculare ponitur pro commouere. Var. Hęccine nobis carnis hanc mala tudiculaſſe vetulam.

Tudito, as, pe. cor, ſignificat lucri gratia negocium ago, Ennius. Nec tuditantes rem ceſſant extrinſecus vllam. Tractum a fabris, qui malleis ſæpe percutiendo opera faciūt.

Tueor, eris, pro defendo ſecundæ coniugationis eſt, a quo, Tutus, q̃uis tuitus eius participium ſit, quo vſum Quintilianum in decla. cęci legi. Tuitus ſum adoleſcentis miſerrimi cauſam, quem nemo imitatus eſt, niſi Lauren. Valla. Qui in laudenſem ſcribit. Quis narrat Verres ſuperaſſe Daccos? Tantum ſiciliam contra piratas fortiter tuitum eſſe accipimus. Hiero. ad Pamma. Quod leges publicæ, qđ hoſtes tuentur, qđ inter bella, & gladios ſanctum eſt, hoc nobis inter monachos, & ſacerdotes Chriſti intuitus fuit. Et quidem pro participio verbi tueor, tuitus accipiendum cenſeo, non tutus & tuitio nomen verbale, non tutio, Aug. li. iij. de ciui. dei. Nimis multos deos grādi fumo ſuo, tanq; ſigno dato ad tuitionem cōgregauerat. Et ſimiliter in compoſitis intuitum, non intutum. Non enim dicimus. Tutus ſum illum, quippe cum magis nominis, q̃; participij vim habeat, licet actiuam, & paſſiuam in ſe gerat ſignificationem, vt Valla docet vt Tutus portus, tuta vrbs, ꝙ tueatur alios, non ꝙ ab alijs defendatur tamen ſæpe paſſiue in hominibus, vt Tutus ſum ab hoſtibus, ꝙ munitus, & ſine periculoſum. Nec vllum compoſitū habere legi in hac ſignificatione, niſi contueor, quo vſus eſt Cice. in Clodium. Videant hi, qui illum Pompeij inimicū, ob eamq; cauſam tot, tantiſq; celeribus contuebantur, & nonnunq̃; eius indomitos furores plauſu etiam ſuo proſequebantur, q̃; ſe cito inuerterit. Tuor vero, tueris, pro uideo tertiæ coniugationis eſt, & tria compoſita habet. Contuor, intuor, & obtuor, a quibus contutum, intutum, & obtutum fiunt infinita. Plau. in Aſi. At hercle ipſum adeo contuor quaſſanti capite incedit. Et iterum. Nam ego illud argentum tam paratum filio ſcio eſſe, q̃; me hunc Sapionem contui. Et in Muſ. Profecto nullam equidem illic cornicem intuor. At tu iſtac ad nos obtuere, quoniam cornicem nequis conſpicari, ſi uulturios forte duos poſſis contui. Cice. pro ſe ad Quirites, Qui excellenti tumulo ciuitatis, ſedē Capitolij in ſaxo incolitis cōſtitutam, ut non ſolum cunctam intui, ſed ēt tueri poſſitis ciuitatem. Leo papa. Hanc deferendorum munerū ſeruare rationem, niſi ꝙ præter illam ſtellæ ſpecies, quæ corporum incitauit obtutum. Ex his patet aliud tutor ſignificare, qđ eſt contra. Priſc, qui tuor ſemper pro video capitur, ſicut contuor, & intuor indicant. Tueor vero, pro defendo, licet quandoq; pro video capiatur. Lactan. lib. vj. Si hac de cauſa ſunt homines congregati, vt mutuis auxilijs imbecillitatem ſuam tuerentur. i. defenderent. Vir. pro video poſuit cum lib. iiij. ait. Talia dicentem iam dudum auerſa tuet̃. i. huc illuc voluens oculos. Et in hoc ſignificato tantum habet intueor. Salu. in Iug. Præterea noſtræ præclaros viros ciuitatis ſolitos ita dicere, cum maioru; imagines intuerentur, ſibi animum ad virtutem accendi. Item contueor, cum tamen contuor ſit in eodem ſignificato, quod contui infinitum facit vt ſupra in Plau. oſtenſum eſt. Cice. vero contueri dixit lib. j. Tuſcu. Qđ tandem ſpectaculum fore putas cum totam terram contueri licebit. Quinti. & Plau. ipſo verbo vſus eſt in Cap. Videm tu hunc q̃; inimico vultu contuetur? Illud vero Tuitus, quo Valla vſus eſt, a tueor, pro defendo, ſumendu; puto, ſicut & obtuitus, pro aſpectus, ab obtueor. Cice. libr. j. Offi. Ex oculorum obtuitu, ex eleuatione, aut remiſſione ſupercilioru;. Tuor igitur, contuor, & intuor, ſi qua alia forte reperiantur, a tuor opoſita iam pene obſoleta ſunt fortaſſe, ꝙ priſca ſunt nimis, vel non adeo plena ſicut tueor, cum compoſitis. Id circo pro eis tueor cōtueor, & intueor in ſignificatione videndi ſupplere viuemus.

Tugurium dictum eſt quaſi tegurium, a tegendo e, in u, mutata ruſtica habitatio tecta ex vlua paluſtri. Et tugurij appellatione omne ædificium, qđ rei ruſticæ magis cuſtodiendæ conuenit, q̃; vrbanis ædibus ſignantur. Quæ autem ædificantur, vt nec parietex habeant, nec luto cruſtata ſint,

Ced ſtramentis, vel harundinibus, aliove ſimili genere teguntur, tuguria appellant.

Tuguriolũ, cũ accẽtu in antepe. paruũ tugurium. Qđ ſi anguſtius fit, gurguſtium noĩatur, a gurgulione verme.

Tulit, modo, attulit ſignificat. Teren. in An. Nam ſi illum obiurges, qui vitæ auxiliũ tulit, quid facies illi qui dederit damnum, aut malum? Modo pertulit. Virgi. Non tulit hanc ſpeciem furiata mẽte Chorebus. Modo ſuſtulit. Vide in dictione fero.

Tum vide in dictione Cum. Tumdemũ.i. nouiſſime Vir. lib.xij. Tum demum mouet arma deo.

Tumba, locus concauus infra terram. Vnde & pro ſepulchro poni conſueuit.

Tumeo, es, mui, inflor, a quo tumeſco, tumidus fio. Virg. lib.j. Georgi. Continuo ventis ſurgentibus, aut freta ponti incipiunt agitata tumeſcere. Hinc cõtumeſco, extumeſco, & intumeſco. Augu. Videt in ea cõtumeſcentes venas in gutture. Plau. in Tru. Equidem vteri illi quod ſciam nũq̃ extumuere, quaſi extra, vel valde tumuere. Lactan. lib.iiij. Sine vllo attactu viri repente vterus intumuit. A tumeo fit contumax, a quo contumacia.

Tumor, inflatio. Per tranſlationem ponitur, pro ſuperbia. Tumidus, inflatus.

Tumulus, terra tumens, ideſt collis. Virgil. libr.ij. Eſt vrbe egreſſis tumulus. Aliquando dicitur ſepulchrum, quia ibi coaceruari terra conſueuit. Idem lib.iij. O fœlix vna ante alias Priameia virgo. Hoſtilem ad tumulũ troię ſub mœnibus altis iuſſa mori.

Tumulo, lis, ſepelio, tumulũ facio. Vnde & attumlo, qđ eſt quaſi iuxta tumulum facio. Pli. lib.xix. Dein ſi terras fugientes cauliculos ſeces, a terraq; proceritate luxurioſa attolentes ſe exaggerando aliam attumules.

Tumultus, vt auctor eſt Hiero. vox plurimorum eſt, & nimiæ multitudinis clamor pt̃er emiſſus. Cice. Quid aliud eſt tumultus, niſi pturbatio tãta, vt maior timor oriaẽ, vñ eſt nomen dictus tumultus, quaſi timor multus, itaq; maiores noſtri tumultum italicum, quod erat domeſticus. Tumultum gallicũ, ꝙ erat Italiæ finitimus, præterea nullum tumultum nominabant.

Tumultuoſus, qui turbas excitare ſolitus eſt.

Tumultuo as, in perturbatione ſum.

Tumultuarius, a, um, quod ſine præmeditatiõe factus eſt. Vnde tumultuaria oratio dicitur. Tumultuarius exercitus dicitur qui quaſi tumultu quodam præparatus eſt, ideſt raptim & feſtinãter. Hinc Tumultuario aduerbium. Apul. Et ex more calida tumultuario lauacro noſtro præparato.

Tunc aduerbiũ tpis, ſignĩat eo tpe. Et de omnibus temporibus dr̃. De præterito. Virgi. Tunc decuit cũ ſceptra dabas. De pñti. Plau. Tunc eam accede cus potes. De futuro. Idẽ, Ego tunc adero, cum tui videndi mihi copia erit. Additur quandoq; temporis, vt apud Iuſti. Tunc temporis Perſarum Cambyſi mediocri viro.

Tundo, is, tutudi tunſum ſm Priſci. licet eius compoſita ieſum.n. nõ habeãt. vt Obtundo, obtudi, obtuſum. Virg. lib.iiij. Geor. Profuit, & tunſum galle admiſcere ſapores. Pli. tamen lib.xvj. tuſum finem poſuit. Hęc tuſa cribeataq; vino, quãtũ poſcit excellenti. Diome. docet habere duplex, præteritũ, & duplex ſupinum.ſ. tutudi tuſum, & tũſi, tũſum. ſignificatq; tũdere, percutere pulſare, & in vaſe aliquo quippiam comminuere. Plau. in Aſi. Sed qd hoc, ꝙ picus vlmum tundit? Col. lib.ij. Ipſæ autem ſpicæ melius fuſtibus tunduntur. Et lib.vij. Quibus in vnus tunſis. Refertur interdum ad verba. Teren. in Ecy. Tundendo, atq; odio effecit ſenex, ideſt ſæpe dicendo, ſiue iterando. Et eſt tranſlatio ſumpta a mallco fabrorum ſæpe percutiente. Huius compoſita ſunt Contundo, extundo, obtũdo. Pertundo valde percutio, aut percutiendo frango. Colu. lib. vij. Si forte farculum calcauerit acuta teſta, vel lapidæ vngulam pertuderit. Idem libro.ix. Sæpe euenit, vt aluus exitum non habeat. Itaq; pinna pertunditur, & inter digeſtis cibis præbetur. Hic pertuſa vaſa dicimus, quæ nõ ſunt integra. Protundo, vltra tundo. Gel. li.j. Hauſtri vero, & africi ad meridianum orbis circulum, & ad partẽ axis infimã depreſſi inferiores & humiles per ſuprema æquoris cunctis protundunt magis fluctus ꝙ eruunt. Retũdo, repercutio, rurſus frãgo, habetem facio, redarguo. Lactã. lib.iij. Cum fortiter inimicorum impetus retudiſſet. Et li. iiij. Neceſſe eſt veram eſſe hanc religionem, quæ & rationem demonum nouit, & aſtuciam intelligit, quę vim retundit, ideſt confringit. Colu. lib.v. Quod euenit in retuſo, & craſſo ferramento.

Tunetum ſiue, vt quidã dñt. Tunitium Scipionis tempore tumulus erat ædictior, vnde Scipio ſpectauit Carchedonios ad Romanam claſſem euerſdam proficiſcentes noſtra tempeſtate regis libyci ciuitas metropolis eſt, in qua veluti ampliore, & magnificentiore cõſueuit habitare, & Tuniſcus rex appellatur. Tunetum non ſane, ob hanc cauſam habitarunt ꝙ Carthagine carerent, a Scipione diruta cũ denuo amplificata ſurrexerit, ex qua velut ex equo Troiano manarunt litterarus proceres. Ad cuius celeberrimũ gymnaſium. Augu. profitetur contendiſſe. Hanc Eutro. libro.iiij. Continuis ſedecim diebus arſiſſe perhibet. Hæc ſeptingenteſimo anno, poſtq̃; condita erat, deleta eſt. Hæc, vt idem auctor ait. L. Cæcilio Metel. & Tito flaminio conſulibus in africa iuſſu ſenatus reparata eſt, quæ nunc manet annis.xxij. euolutis poſtq̃ a Scipione fuerat euerſa. Abeſt Tunetum a Carthagine.xij. milia paſſuum. A tuneto, tunetei dicti ſunt quos Sidonius Tuniſcos appellat.

Tunica, veſtis erat apud Romanos breuior, & ſine manicas, quæ proprie viris cõueniebat. Longas vero tunicas fœminis conuenire exiſtimabant, Virgi. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Plau. Manuleatam tunicam habere hominem decet. Dicta eſt autem tunica, a tuendo corpore.

Tunico, as, pe. cor. tunica induo. Var. Hæc lanigeras detũderi docuit, tunicareq; homulum. Vnde tunicari dicuntur tunicas veſtiri. Et aliqñ etiã expediti, & nullã aliam ſupra tunicã veſtem habẽtes quales nobiles incedere ſolent, cum ruri ſunt. Iuue. Tunicati fucina Gracchi. Ad opulẽtiam latine linguæ augendam nihil impedit, vt ait Priſcia. formare verba. Tunico, tunicor, tunicatus.

Turba, & rixa idem ſignificant. Eſt.n. turba pturbatio. Vlpi. Turbas appellatam eſſe Labeo ait, ex genere tumultus. Si duo rixam cõmiſerit vtiq; non accipimus in turba id factum, qr duo turba proprie nõ dñr. Si vero fuerint decẽ aut.xv. hoĩes turba dicetur. Turba ergo multitudinis, rixa duorũ. Sed qa multitudo vere nõ vacat perturbatione, factum eſt, vt eam quoq; appellemus turbam. Cice. Cæcinnæ, exponerem etiam quẽadmodũ hic, & quanta in turba viueremus. Teren. Dij veſtrã fidẽ qd turbæ eſt apud forum. Turbæ etiam in plurali moleſtias ſignificant.

Turbula dimi. Apule. Ipſi circũfluentis turbulis imiſceor.

Turbella diminu. in tertio gradu parua turba. Plau. Hanc mihi ancilla turbellam fecit.

Turbidus, cõturbatus confuſus, non clarus tumens. Hora. lib. Car. Qui vidit mare turbidum.

Turbulẽtus cõmotus, iratus, turbidus cõtentione plenus.

Turbo as, confundo, cõmoueo. Plau. in Cap. Aduenicns turbauit totũ cum carne carnariũ.i. commouit. Teren. in Eu. Neſcio quid profecto abſente nobis turbatum eſt domi.i. innouatũ. Huius compoſita ſunt, Conturbo, Terẽ. in Eu. Neq; edepol qd nunc cõſilij capiam, ſcio, ita conturbaſti mihi rationes oẽs, vt eã nõ poſſim ſuis, ita vt æquũ fuerat, atq;, vt ſtudui tradere. Deturbo, deorſum violenter deijcio. Exturbo e loco deijcio, extra turbo, expello Plaut. In Cur. Si recte facias Phedrome auſculces mihi, atq; iſtas exturbes ex animo ægritudinem. Colu. libro nono. Et in tranquillo conſiſtens piſcis ſedibus ſuis non exturbatur. Diſturbo, varie turbo, ſeu diſſipando deijcio. Terẽ. In An. Ne eſſet nobis ſpacium ad diſturbandas nuptias.

Quinci.

Quinti. Non enim diſcuſſo alicuius operis angulos, aut diſturbatos parietes obijcimus. In exturbo, obturbo, ab omni parte turbo. Teren. in An. Ita ne vero obturbat? Perturbo, valde turbo.

Turbo, turbinis ventus, cum frigore maximo, obiecta quęq; deturbans, proſternenſq; ex depreſſæ nubis ſpecu. Virgi. Et terras turbine verſat. Eſt & turbo genus inſtrumenti luſorij, pueros maxime delectans, a cuius faſtigiata, & pręacuta cuſpide, fit turbino, as. Tibul. Namq; agor, vt per plana citus ſola verbere turbo. Quem celer, aſſueta verſat ab arte puer. Item vaſculi genus quo pruna, & coctana, inter ſaturnalia xeniola miſſitabantur, cuius effigies turbinis in imo anguſtiſſima erat, in ſummo latiſſima, qualis eſt figura pyroꝝ. Item turbo dicitur quicquid forma acuta eſt. Pli. de Aloe. In turbinibus cadorum. Ouidi. Caua buccina ſumitur illi Tortilis in latum, quæ turbine creſcit ab imo.

Turbo, onis, proprium nomen gladiatoris. Hora. lib. ij. Ser. Corpore maiorem rides Turbonis in armis.

Turbulento, as, exagito, perturbo. Apul. Me ſtrepitu turbulentauit.

Turbino, as penul. cor. acutum facio, Pli. lib. xxxvij. Si quidem & colore tranſlucido non differt, & laterum ſex āguli leuiore turbinatus in mucronem, aut duabus contrarijs partib⁹, quæ magis miremur, vt ſi duo turbines latiſſimis ſuis partibus iungantur, magnitudine etiam auellani nuclei. Idem. Turbinatior pyris figura, q̃; malis.

Turci, populi, Vide in dictione Tuſſagetæ.

Turdus, auis nota, & inter primas a ſaporis bonitate colocata. Hora. Nil melius turdo, vulua nil dulcius ampla. Ariſtoteles tria turdorum genera facit. Maximum picæ ſimile quod ixoborō & ixophagon, hoc eſt Viſciuoꝝ appellant. Alterum minus, trichas vocatum magnitudine merulaꝝ. Tertium corpus minimum tylas nomine. Turdarium locus, quo turdi aluntur ad ſaginam.

Turduli populi hiſpanię eius quā Beticā nunc Granatā vocant. Et ab incolis Turdetania dicitur. Hi etiam Turdetani appellantur, q̃uis ſint, qui eos diuerſos aſſerant.

Turgeo, es, turſi, infloꝛ. Virg. Torrida iam lęto turgēt in palmitæ gēmæ. Huius cōpoſita ſunt Deturgeo, qđ eſt ꝯtrariū ſuo ſimplici, ſignificat. n. decreſco. Pli. Deturgēte Nilo muſculi reperiunt̃. Obturgeo, circūturgeo. Luci. Obturſi ebri⁹. A turgeo fit turgeſco. Perſi. Non equidē hoc ſtudio bullatis, vt mihi nugis Pagina turgeſcat dare pōdꝰs idonea.

Turgidus, inflatus, tumens. Augu. lib. iij. cō. Per tranſlationem dixit. Ego dedignabar eſſe cum paruulis, & turgidus faſtu, mihi grandis videbar. Hinc dimi. Turgidulus. Catu. Flendo turgiduli rubent ocelli.

Turiones dicunt̃ teneritates arborum, vel arbuſtorum.

Turia nomē fluuij, ſm aliquos generis maſculini, ſm Priſ. & Aug. gene. neutri. Vide in dictione duria.

Turris, a terrendis hoſtibus dicta eſt, ſicut arx, ab arcendis. Vel ꝙ aſpectu torua ſit, hoc eſt terribilis. Fiunt etiaꝫ turres ambulatoriæ, de quibus, Vege. lib. iiij. Hæc ſcribit Turres dicuntur machinamenta ad ędificiorum ſpeciem tabulis, tabulatiſq; compacta. Et ne tm̄ opus hoſtili concremetur incendio, diligentiſſime ex crudis corijs vel centonibus cōmunitur, quibus pro modo latitudinis additur altitudo. Nam interdum tricenos pedes per quadrum, interdū quadragenos, vel l. latæ ſunt proceritas aūt ipſaꝝ tanta ſit, vt nō ſolum muros, ſed etiā turres lapideas altitudine ſuperent, his plures rotæ mæchanica arte ſubduntur, quarum lapſu volubili magnitudo tam alta mouetur. Pręſens autem periculū ciuitatis eſt, ſi ad murū iuerit turris admota. Plures. n. accipit ſcalas, & diuerſo genere conatur irrumpere. Nam in inferioribus hēt arietem, cuius impetu deſtruit muros. Circa mediam vero accipit pontem factū de duabus trabibus, ſepīūq; de vimine, quem ſubito ꝓlatum inter turrem, murūq; conſtituunt, & per eus egredientes de machina bellatores, in ciuitatem tranſeunt, & occupātmuros. In ſuperioribus autem turris illius partibus cōtati, & ſagittarij collocantur qui defenſores vrbis ex alto contis, ſaxiſ, miſſilibus proſternant.

Turritus, a, um, altus, & excelſus, ut domus turrita. ſ. alta & ſublimis & ad turris ſimilitudinem facta. Aliquando turritus dicitur turribus plenus. Vnde & turritę urbes. Et mater deum cognominatur turrita, quia terra eſt, quæ urbes ſuſtinet. Virgi. Qualis Berecynthia mater Lęta deum partu phrygias turrita per urbes.

Turriger, gerens turres. Pli. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros.

Turricula diminutiuum parua turris. Et eſt uaſculi genus, a turris ſimilitudine, quo iactari tali ludendo ſolent. Eadem pyrgus, & orca dicitur.

Turarius uicus Romę. Aſco. Signum uertūni in ultimo uico turario eſt, ſub baſilica ſe flectentibus.

Turma, ordo militaris: & equitum eſt dicta quaſi terdena, ꝙ terdeni equites, ex tribus tribubus Tacienſium Rānēſium, & Luceꝝ fiebant. Conſtabat enim ex triginta duobus equitibus, & qui illi pręerat decurio dicebatur, ut Varro, & Vege. tradiderunt. Vel dicitur quaſi terma, e, in u mutata. Vel per onomatopeiam a ſtrepitu ungulaꝝ equinarum teram pulſantium, uel a terenda terra.

Turmales dicti qui in turma ſunt. Turmati aduerbium ꝑ turmas.

Turnus, nomen viri proprium, apud Vir. Eſt & nomen piſcis paluſtris, & nomen fluuij.

Turtur, pro aue gn̄is, tā maſ. q̃; fœ. Plau. Obuſtos turtures tibi. Virgi. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vlmo. Pro piſce eſt generis maſ. qui alio noīe paſtinacha, & trygon a græcis dicitur. In huius cauda ſtat radius præſentiſſimi veneni, Auſo. Lætaliſq; trigō, & bina trygoria corui.

Turūda, panificia & buccę quibus farciunt altilia ad ſaginam. Var. Gallinas farciunt vrūdis hordeacijs. Apud Catonem ſignificat liniamentū illud ex filis quod in vlcus imitti, a medico ſolet, ait enim. Et ſi phyſtula erit & turundam nō recipiet. Alias apud Catonē ſignificat id, qđ gręce ψωμὸν appellant, quaſi buccea, ſiue bolus dicatur, quem nutrices ingerunt infantibus. Turunda hodie vocatur ab acolis Padi etiamnum placenta focacia.

Turpis deformis, eſt. n. contrarium pulchro. Transfertur et ad animum, vt turpe eſt doctori, cum culpa redarguit ipſum. Interdum ponit̃ pro magno. Vir. Forma bouis, cui turpe caput, cui plurima ceruix. Et turpes paſcit ſub gurgite phocas. Item pro crudeli, vt ſæpe apud Saluſtium.

Tus, incenſum libanū, quo deū veneramur, a tūdendis glebis, qa glebę tūdunt̃, cū qbus fluēs, ex arboribus coaleſcit auctoribus Priſ. & Var. & ſer. ſuper primū. Geor. Alij cū h. ſcribunt ἀπὸ τοῦ θύω deriuantes, qđ eſt ſacrifico. Naſcit̃ in fœlici Arabia, & duplici vindemia colligit̃. quaꝝ prior eſt circa canis ortū. Scđa eſt verno tp̄e. Incidit̃. n. cortex arboris turiferæ, qua maxime vr̄ eē ꝓgnās, & vbi tenuiſſimus tēdit̃ cortex, laxat̃ hinc plaga, unde ꝓſilit ſpuma pinguis, q̃; cōcreta dēſat̃. Probat̃ tus cādore, amplitudine, fragilitate, carbone, vt ſtatim ardeat, & friet̃ potius, q̃; dētem recipiat. Quidā tus nabatheū vocant, ꝙ nabathea regio eſt ab Arabia incipiens. Huius arbor Libanotus dicit̃.

Tureus, a, um, Colu. lib. iiij. Iam tuream plantam mature ampliatam, florentiſq; hortos myrrha, & croco.

Turibulum, vas, quo tus adoletur.

Turifico, as, ture ſuffio.

Tuſculū dimi. a tus. Plau. in Aul. Hoc tuſculū emi, & haſce coronas floreas. Et tuſculus oppidū latij ſic appellatum, ꝙ aditum difficilē habeat, quaſi τοσκύλον, hoc eſt fatigans, vexans, qm̄ in ꝓalto, atq; arduo monte erat ſitū. Hinc tuſculani hoīes, & tuſculanus ager. Hæc ciuitas a Telegono Vlyſſis, & Circes filio fundata eſt, qui per ignorātiam patrem occidit. Ex tuſculo Cato Cenſorinus ortum habuit.

Tuſcia italiæ regio celebris a ſacrificijs, vt quidam arbitrantur, dicta. Græci enim θύειν ſacrificare dicunt, vel a thure, quo maxime in ſacrificijs vtimur. Vel a tuſculo, Herculis filio, quod veteres grammatici probāt, vnde & ſine h, ab

Tympaniſta, qui tympanũ pulſat, tympaniſtria uero mulier tympanum pulſans. Sido. lib. j. Epiſtola y. Tympaniſtria pſalterium canit.

Tympanotriba, qui tympanum pulſat.

Tympaniſo, as, tympana pulſo. Sue. de Augu. Et aſſenſu maximo comprobauit verſum in ſcena nũciatũ de Gallo matris deum Tympaniſante. Videſne, vt cinędus orbem digito temperet.

Tympanites pe. cor. gn̄s hydropiſis eſt. Vide in hydrops.

Tymber nomen viri, & nomen fluminis.

Tyber troadis campus per quem fluit Tymber fluuius in Scamandrũ. Ibi & templum tymbrie Apollinis eſt. At thymbra, cuius h herba aromatica. Virgi. in Geor. Grauiter ſpirantis copia thymbre.

Tyndaris vrbs in Sicilia maritima.

Tyndarus fuit Oebalię rex pater Caſtoris, & Pollucis, Clytemneſtræ, & Helenæ. Hinc tyndarides, & tyndaris patronimica.

Tymphæa atholiæ theſprotiæue populi vbi, & perrhoebi ſunt, a quibus Tymphetiũm ac Tymphaicum, gypſum. Eſt & ibi mons Tympheton, ſiue Tymphæ, oppidum quoq; Tymphæa.

Typhon, onis, & typhos, typho, & typhoeus, ei, dictio triſyllaba, eu, diph. in vltima habens. Inde typhois, dis, vnus e gygantibus Terræ, & Tytani filius, cuius prima corripit. Sen̄. Non tam ferum Typhones neglecto Ioue irata tellus ędidit quondam partus. Luca. Conditus Inarimes ęterna mole typhoeus. Quando vero deriuatiuum eſt diuiſa diph. pronunciatur. Virgi. Nate patris ſummi, qui tela typhoea temnis. Eſt & typhon ventus turbulentus a typhone dictus, & capit pro fulgure. Typhonias etiam vocant fumigantes globos, & figuras quaſdam nubium metuẽdas & ibi prima ꝓducit. Typhon etiã vibratus. Sen̄. ait Typhonẽ vocari qui ex ecnephias nõ ſimpliciter, ſed vibratus.

Typus latine dici pōt forma figura adumbratio exemplar. Hinc protypa dicta ſunt opera, quę ante Typos facta ſunt. Ectypa, quæ ex ipſis ſunt formata. Archetypus prima & principalis forma. Pli. Dibutades primus perſonas tegularum extremis imbricibus impoſuit quæ inter initia protypa vocauit, poſtea idem ectypa fecit.

Tyrannus, per duplex nn, apud veteres in bonã partem dicebat dn̄s, qui plenã habebat in ſubditos ptātē. Vn̄ trogo teſte. Quęq; ciuitas & gens rerũpu. imperium ab initio pęnes ſe reges habebat, quos ad hm̄õi faſtigiũm maieſtatis non ambitio popularis, ſed ſpectata inter bonos moderatio ꝓuehebat, qui & tyrãni ob fortitudinē vocabantur. Vnde Virgi. Pars mihi pacis erit dextram tetigiſſe tyranni, ſed creſcente malicia cũ ſupbe reges regnare cępiſſent, tyrãni nomē ad illos ſolũ reſtrictũ ē, q p inſolētiã imperij viribus abutebantur. Vn̄ phs ſpecu. ſic diffinit. Tyrãnus ē imperãs Ciuitati ſm̄ ſuïas ꝓprĩi. Quidã ēt tyrãnos dici putãt a Tyrrheno lydio q olim in Italiã veniēs ethruriam occupauit. Et ē gn̄is cōis vt fere ſunt noĩa ꝓfeſſionē vel ꝑncipatũ ſignificantia, vt hic & hæc princeps, dux, abbas. Nã ducaſſa. Comitiſſa, abbatiſſa barbara ſunt.

Tyrãnis, idis, ſęuũ. ac violētũ imperiũ. Iuue. Quid Nero tã ſæua, crudaq; tyrãnide fecit.

Tyrannicus, a, um, quod eſt tyranni, tyrannice crudeliter, violenter.

Tyrannoctonus, latine dicitur tyrannicida qui tyrannum occidit, a tyranno, & κτείνω interficio, quem an liceat interfici, legatur. Ci. li. iij. offi. Nam nomen ipſum declarat, quid mereatur, cum a tyrijs ſuperbiſſime, & iniquiſſime dominantibus ſit deductum, vel a verbo per methatheſin litterarum, q̄ ſignificat lacero, tero, interimo. De bōis non loquimur ſi reperiantur.

Tyros quōd. ĩ vrbs Phenicie quæ eſt in Syria. Iul. pol. lib. j. τύριοι λέγουσιν ὡς ἡρακλῆς ἡράσθη νύμφης ἐπιχωρίου τύρος δὲ ἦν τῇ νύμφῃ τοὔνομα εἶπετο δ᾽ αὐτῷ ὁ ἡρακλέους καὶ κύνηα τα παλαιὸν νόμον. Ideo Tyrus dicta ē. Quo ēt noĩe dicta ē ĩſula Alexãdri magni opibus ꝯtinēti annexa dura vrbib᷒ Leptitica. Gadib᷒, & carthagine, nunc omnis eius nobilitas conchylio, & purpura conſtat, olim Serra nuncupata, vt ait Gel. Vn̄ ſarranum oſtrum dicit, & oſtrum tyriũ & purpuras tyriam dicimus. Phenices acolę fuerunt maris rubri, dicti a palma cuius regio plena erat. Palma enim phenyx dicit. Hinc terremotu pulſi in maritimã Syriæ ſe contulere condita vrbe. Sidonē a piſce appellarunt. Eam ſyrij vocabant ſaram lingua ſyra piſcis ſear dicitur. Poſtea condidere Tyrum in ipſo mari, propter merces. Tyros etiam grece latine caſeus.

Tyrius, a, um, quod eſt a tyro inſula. Et ponitur pro purpureo. Vnde Tyrius color inter purpureos precioſiſſimus eſt cui laus ſumma. ſi in colores ſanguinis concreti nigricans refulgeat. Antiqui ſarranum, a ſarra, quæ eſt Tyrus. Tibul. Quid tyrio recubare toro.

Tyrianthina veſtis violacea purpurea, ab Ianthino. i. violaceo colore, & tyrio hoc eſt purpureo.

Tyrotarichus, genus obſonij ex caſeo ſalſamentiſq; cōfecti, τυρὸς enim caſeus ταρῖχος ſalſamentũ. Cice. ad pœtũ. Et ad Atticum. Tyrotarichus, & patina Tyrotarichi.

Tyrocneſtis, inſtrumentum coquinatoriũ, quo foraminato caſeus diſteritur minutatim.

Tyrrus nomen prop. cuiuſdam paſtoris, cui vt ait Virg. Regia parent armenta & late cuſtodia credita campi.

Tyro nouus miles. & fortis ad militiam exercendas. Cuius dimi. eſt tyrunculus. Refertur quoq; ad omnem artem. Vnde & pro gladiatore rudi adhuc in diſciplina gladiatoria accipitur. Sue. de Cæſa. Tyrones, neq; in ludo neq; per laniſtas. Sic adoleſcentes, quando togam ſumebãt, & barbam ponebant eloquentiamq; in foro auſpicabantur tyrones dicebantur. Et illa prima actio tyrocinium. Sen̄. lib. iij. decla. Ille in foro primũ dicturus tyro dictus eſt a Hier. tyrocinium rudimentum, & tyrocinatio, qui recentes diſciplinas tyrunculos appellat. Ab eadem ſimilitudine canis adoleſcentior tyrunculus dicitur. Col. lib. viij. Quoniam tyruncula, nec recte nutrit, & educatio totius habitus auffert incrementum. Pli. in Epiſto. ſe tyrunculum dicit, quaſi rudem in cognitione ſignorum. Tyrocinij die induebantur toga, quæ pura eſt cognominata. Fuit etiam Tyro, vt inquit Iuſtinus. libro. xviij. Nomen proprium patris Didonis, qui ab alijs Belus vocatus eſt.

Tyronianus, a, um, a tyro poſſeſſiuum. Gel. lib. j. In oratione Ciceronis quinta in Verrem libro ſpectatæ fidei tyroniana cura, atq; diſciplina facto.

Tyrrenos Ro. Ethruſcos appellant atq; thuſcos. Græci vero hoc eos nomine nominarunt a Tyrrheno Atys filio, qui ex lydia colonos hac in regiōe dimiſit. Atys enim ex ꝓgnatis Herculis, & Omphales vnus, cum ſterilitate, ac fame populum emittere cogeret, e duobus filijs forte iacta. Lydum quidē regni ſucceſſorē tenuit. Tyrrheno aũt maiorē applicans populũ foras abire iuſſit hanc ille ingreſſus oram de ſuo nomine vocauit Tyrrheniam. A cuius gentis præcipua crudelitate tyranni ſunt dicti.

Tireſias eſt quorũdam latinorum hominum cacographia idest mala ratio ſcribēdi quia per ei, ſcribitur in principio. τειρεσίας τειρεσι ουμαν τις εἰσὶ ὡς ἐφη σου δας. Hic igitur rex thebanus, & augur de quo. Cic. lib. v. Tuſcu. Meminit cæcatus fuit ira Iunonis, cui Iuppiter ſcire futura dedit, crimenq; leuauit honore. Scribit Stra. Tyreſiæ monumentum fuiſſe in Tylphoſio monte Bœotiæ iuxta fontem Tylphoſam, vbi profugus diem ſuum obijt. Ibi thebani ciues ſepulto diuinos ei honores tribuere. Iuue. Cum cæcum dicere vellet, dixit tyreſiã illo verſu. Nec ſurdum, nec tyreſiam quemquã eſſe deorum. Hic habuit filiam nomine Manto, quæ oppidũ in Italia cōdidit q̄ poſtea ab Ocno eius, ex Tyberino thuſcorum rege filio. Mantua, a matris nomine nuncupatũ eſt, id tamen græci negant.

Tyrſis ambitus murorum, & viarum per quem curri p5t

ſe dictus,quia tyrrheni primi inuenerunt.

Tyrins oppidum peloponeſi. Herculē Cuie & homeri præ/conio nobile nomen a,tyrinthe alcei filia ſorore amphy/trionis. Alia prius dicta,a piſcatoribus qui frequentes illuc conueniebant.

V Littera vocalis eſt,q̄ ſępe in conſonantem tranſit & mō vim ſimplicis hēt,vt Vir. At Venus haud aīo nequicq̄ exterrita mī. Mō p duplici cōſonāte po/nit,vt cupiui cupiuerā, in q bus i,añ u,conſonātē poſi/ta pducit,& eadē ſubtracta corripit. Aliqñ u,cōſonans, pro vocali correpta ponit. Hor.in Epo. Niueſq; deducunt. Nūc mare,nūc ſyluæ. Interdū a vocali tranſit in cōſonantē, vt nauta,nauita,gaudeo gauiſus. Qñq; amittit vim lr̄æ, cū poſt q,ipſum u,ponit. Nam nō cōſonans eſt vt,aliqs, hoc idē patit,inter g,& aliquā vocalē,vt ſanguis lingua. Idē fit antecedēte.ſ.vt ſuauis ſuetus. Trāſit qñq; p deriua/tiones in a,vt,veredus veredarius. In e,vt pōdus,pōderis, deierat,pro deiurat. Antiq ēt auger,pro augur dicebāt. Siſt in his,quę a tertia ęiugatione naſcunt. Quotieſcūq;.n.& d ipſum e ſequebat loco e,u,ſcriptitarūt,vt faciūdū,pſa/lendū. In i,correptā nominū hñtiū vltimā ſyllabā deſinē tem in u,cū verbis,ſiue participijs,vt cornu,corniger,& cornicē. Arcus arcitenens,fatū,fatidicus,aurū aurifex. Lu/ctus,luctificus,fluctus,fluctiuagus,magnus,magnificus, opus,opifex. Scribebant etiam antiqui carnufex pro car/nifex,& lubens pro libens,peſſumus pro peſſimus.

V ante A

Vacca,per duplex cc,bouis fęmina,cuius dimi.eſt vaccula. Vir. Vaccula nōnunq̄ ſecreta cubilia captans.hæc alio no mine dicitur buccula. Vaccinus,a,um,pe.pro. quod eſt ex vacca. Pli.lib.xxiiij. Cortex illinit decoctus lacte vaccino.

Vacerra,vecors,& ueſanus dicit,quo ēt nomine accipitur ſtipes,ad quem ligant equi in ſtabulo. Col. Clathrorū ge/nus vacerras appellat,quibus e robore factis caueę muni/untur. Nā lib.ix.de viuarijs faciendis,ſic inqt. Vbi neutrus patrifamilias cōducit rō poſtulat uacerris includi.ſic.n.ap pellat generis clatrorū.Idq; fabricat ex robore querceo.

Vaccinū a quibuſdā flos dicit,a qbuſdā viola,ſeu hyacin/thus. Hiſginūq;. Pli.lib.xxv. Eadē rōne vaccinū temperā/tes & lac miſcentes purpuram faciunt elegantem. Vir. Al/ba liguſtra cadūt,vacinia nigra legunt. Pli. Ipſum inter ar/bores numerat. Et libr.xvj. Vacinia Italię in aucupijs ſata galliæ vero ēt purpurea tingēdi cā ad ſeruorū veſtes.

Vacillare ē ppie incōſtanter eſſe, & quaſi alternatim mo/uere. Qui. Eſt & alia indecora in dextrū,ac leuū latus vacil latio alternis pedib͛ inſiſtentiū. Vnq; & naues vacuæ dr̄r vacillare. Cice. Tyroni. Accepi tuas epiſtolā vacillantibus lr̄is.i.nō recte præ valitudine ſcriptis. Et in Phil. In gallia mutilētū ducit exercitū cum vna legione,& ea vacillante. Trāſfert etiā ad animū,vt apud iureconſultos de fide teſtis vacillante,q in cōſtantia,& diuerſa teſtimonia dixerit. Ci. li.iij.offi. Iuſtitia vacillat,vel iacet potius.

Vaco,as,do operam,& cōſtruitur cū dtō,vt vaco ſapiētiæ, vaco rei diuinę. Interdū vacare ſignificat vacuū eſſe,& mō abſolute ponitur. Pla.in Caſi. Fac vacent ædes. Cęſar. Id ea maxime ratione fecit,ꝙ noluit eum locum,vnde Helue/tij diſceſſerant vacare. Modo cum ablō,vt boni viri dant operā,ut perturbationibus vacent. Vir. Hoſte vacare domos ſedeſq; aſtare relictas. Cice. Nullum eſt tempus,quod iuſti tia vacare debeat. Modo præpoſitionem accipit,vt vacas a labore,uacas a componendo,uacas ab occupatione. In/terdum ſignificat ad nihil utile eſſe ſuperabundare,ſuper/fluum eſſe,quod ocioſum eſſe videatur,quod ſuperabū/dat,ſed non niſi in tertia perſona. Auguſti. libro.iiij.cōfeſ Non vacant tpa,nec ocioſe voluunt per ſenſus nr̄os. Ides Vacant opera miſericordię vni inſtent ſcie. Imperſonaliter qñq; ſignificat eſt ociū,vel vacuus tēs eſt,Vir. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros. Et vacat annales noſtrorū audire laborū. Iuue. Si vacat,& placidi rationes admittitis, edam.i.ſi ociū eſt. Qñq; ponit,pro curę eſſe. Quin. Et cui eſſe diſſerto vacet,vacare populo eſt operā populo dare,& inſeruire. Aliter vacare populo ſignificat liberū eſſe populo populariq; iudicio. In ques ſenſum. Cice. videt lib.ij. Tuſ. accipere,cum ait amplitudinē animi pulchriorē futuram, ſi non ſit ſubiecta populi iudicio,ſed vacuā ab eo,ſeipſa cō tentam non captantes plauſus,& auras populares. Huius verbi compoſitum eſt interuaco pe.cor.

Vacatio exemptio. Val.lib.i. Et cuſtodia liberatus & inſuper agro & vacatione donatus.

Vacuus,a,um,& inane,& magnum ſignificat. Virg. Salti/bus in vacuis errant. Idem vacua atria ditis. Vnde vacuum aerem dicimus,ꝙ vacua omnia impleat. Nihil enim patī natura vacuum poteſt. Vnde & inane vocamus aerē. Lu/cre. Longum per inane reſoluit. Inde ſuperuacuus.

Vacuo,as,& vacuefacio idem ſignificat,ſic euacuo.

Vaccæ,& vaccienſ. Vide in dictione Varri.

Vacuna.pe.pro.a vacando dicta eſt dea,quæ præeſſe vacan tibus,& ocioſis putabatur. Cui,cum agricolæ a laboribus ruris vacarent,vt poſt perceptos fructus requieſcerent per hyemem vota ſoluebant,& ſacrificabant,vnde Oui.li.vi. Faſ. Nam quoq; cum fiunt antiquę ſacra vacunæ. Ante va cunales,ſtantq; ſedentq; focos.

Vado,is,ſi,um,iter facio,quaſi vię do. Vir. Vadimus im/ixti Danais. Aliqñ vadem pſto. Huius cōpoſita ſunt circū uado,qđ eſt inuadendo circūdo. Pli.li.ix. Hi redeunte circū uaſcere noctu. Euado,inuado,peruado,pe.pro. Li. Cus ex eo pauor,ac trepidatio totam vrbem peruaſiſſet.

Vadum,fundum fluminis,lacus maris,& cuiuſcūq; aquę, per qđ via datur. Pli. lignū vado hęrebat. Hinc vadū quoq; appellatur locus,qui propter breuitatē aquæ pedibus trā/ſiri poteſt,vnde prouerbiū eſt. In vado eſt,pro eo,qđ eſt in tuto eſt. Nam vt in fundo periculū conſiſtit,ita in vado eſt ſecuritas. Ter.in And. Omnis res in vado eſt.

Vado,as,per vaduз eo. Papinianus flumine publico inter/ueniente via conſtitui poteſt,ſi aut vado tranſiri poteſt,aut pontem habeat. Secus autem,ſi vadari nequeat,ſed pon/tonibus traijciatur. Solinus flumen,qđ propter breuitatē facile vadari poterat. Huius prima corri. Oui.de reme. I.iq; vadaturus lectica prodeat inquit.

Vadoſus,a,um,vt vadoſus amnis,qui frequentia hз vada, quæ tranſire pedibus poſſint.

Vadis primo,deinde per ſyncopem uas dictus eſt ſponſor alterius,in re capitali,ut inquit Feſt. Cicer.lib.iij. Offi. Fa/ctus eſt alter uas eius ſiſtendi,vt ſi ille non reuertiſſet,mo riendum eſſet ſibi. Inuenitur etiam pro quolibet fideiuſ/ſore,qui pro alio uadimonium promittit certo die affu/turus. Dictus uas,ꝙ qui vades dederit uadere.i.diſcedere interim liceat, Horatius. Ille datis uadibus,qui rure extra/ctus in urbem eſt. Hinc conuadatus apud Plau.in Cur. quereſi uade aſtrictus.

Vadimoniū eſt ſponſio quædā ſiſtēdi,cōparendiq; in iudi cio,ad diē præſtitutū,per ſe,uel per aduocatos,qđ deſerere nō licet aut differri. Sene. Vadimonium promittimus,& tū deſeritur. Cice.pro Quintio. Ad uadimonium nō ve/nit,qui tibi ſemper præſto fuit. Non dubitaui inquit,cuius uadimonium deſertū eſt. Apul.lib.iij. Meta. pro hinc va/dimonium epulare differimus.i.vt cœnam ad quam iturū ſeſe ſpopōderat,& quaſi phinc vadimoniū pmiſerat dif/feratur differre vadimoniū Epulare eſt hoc modo,pro/miſi iturū me ad cœnā mox,vel pnia ductus vel negocio diſtentus dico conuiuatori,vt cœna dicta in craſtinū dif/feratur,ſicut differt vadimonia prætor.

Vadium,ij,idem,quod vadimonium.

Vador, aris, verbum cõmune ſm Priſci. ſignificat fide iubeo. vadio, obligo. Vadari reus dicit, & vadimonium ſiſti quotiens aliqs, pro alio reſpondet, vt in iudicium veniat, & ſiſtat. Differre vadimonia eſt prorogare tempus ſiſtendi alterius in iudicio, quotiens ſponſio facta eſt.

Vadimonis lacus eſt in quo fluctuant inſulæ, de quo Pli. Cęcilius, quadam epiſtola ſic ſcribit exegerat ſocer meus, vt amerina ſua prædia inſpicerem. hæc perambulanti mihi oſtenditur ſubiacens lacus nomine uadimonis. Vadimonis lacum intelligunt, qui agro Viterbienſi feruet, ſcatetq; ſulphureis aquis.

Væh, interiectio, in his rebus, quas execramus, vt Væh miſero mihi. Et diphtongatur, vt differat a ve, quæ modo eſt coniunctio diſiunctiua, vt dies, noctéue. Modo habet vim augendi, vt vetus vehemens, quorum alterum ab ętatis magnitudine compoſitum eſt. Alterum a mentis vi, atq; impetu dictum eſt. Modo habet vim diminuendi, vt vegrandis, veio uis. i. male grandis hoc eſt paruus minutuſq;, & paruus Iuppiter. Ve enim ſyllabam rei parue veteres præponebant, vnde apud Auſo. Vegrandes meſſes legimus, pro paruis. Et apud Var. in re ruſt. Oues fiunt vegrandes, atq; imbecilles. Similiter Pli. lib. vij, Corpore veſcos eſſe, ſed eximijs viribus. Modo etiam habet vim priuatiuam, vt vecors, quaſi ſine corde, ſine prudentia. Econtrario cordatus dicitur prudens.

Venundo, as, ex vęnũ, & do. ſequit, tã in ptõ. q̃; in ſupino do. niſi ꝙ in ptõ pluſq̃; perfecto venundaſſes, & venundaſſe dicimus. Pli. li. xxxv. lxxx. talentis venundatas. Hinc venũdatio pmutatio reꝝ & ꝯtractus ex ꝯuẽtiõe ꝓueniẽs.

Vænum pro ſupino verbi væneo, vt uenum ire, vel vęnum irent, & hmõi nobis licet vti queadmodum, & peſſum ire, & peſſum ibit, & ſimilia vnde & peſſundo. Sal. in Iug. Quippe cui omnia venum ire in aĩo hęſerat. Liui. lib. iij. Tum etiam legem fecerunt ſanciendo, vt qui tribuniſq; plebis ędilibus iudicibus decemuiris nocuiſſet, eius caput Ioui ſacrum eſſet. Familia ad ædem Cęreris liberi, libereq; vęnum irent. Sciendum eſt, ꝙ dicimus vęnum ire non venum iri, ſicut vapulatum ire, nõ iri, quia ſemper ſunt paſſiuæ ſignificationis, ne duo paſſiua copulentur. In cæteris vero quæ ambigua ſunt ꝙ actiuæ, & paſſiuæ accipi poſſint, ad diſtinguendum ſenſum accõmodamus infinitũ, hoc, vel actiuum, uel paſſiuum, vt video te amatum ire, vel iri quia talia ſupina ſunt ancipitis ſignificationis. Cõponit autẽ venũ cum eo, vt Veneo. cum do, vt Venundo cũ aſporto vt Venũ aſporto. Plau. in Mer. Venũ aſportet .i. venũ auferendũ exiſtimet. Ex quo apparet nõ eẽ ſupinũ.

Vendo, is, ex venũ, & do, ſm Apul. Abiectis u, & m. Et cõſtruitur cũ ablatiuo, ſi exprimat ꝓciũ rei, quę vendit, vel cũ genitiuo tanti, q̃ti, & hmõi cus ſunt ſine ſubſtãtiuo. Plau. In Mer. Viginti minis opinor poſſe me illas vendere. Ci. lib. iij. Offi. Vẽdo meũ non pluris, q̃; cæteri, fortaſſe etiam minoris, cum maior eſt copia. Quod ſi addant ſubſtãtiua ſtatim in ablatiuos reſoluuntur, & ſicut nõ dicimus quãto vendidiſti, ſed quanti vendidiſti ita nõ dicimus, quanti precij vendidiſti, ſed quãto precio. Var. tñ abltõ, vſus eſt, ſine ſubſtantiuo, cum ait. Vęneũt propter penuriam magno. Similiter Hier. lib. Leui. c. xxvij. Si ſtatim ab anno incipientis iubilei vouerit agrum quãto valere poteſt tanto æſtimabitur. Idem ibi per accuſatiuum tñ. Quantum ille ęſtimauerit tñ dabit. Huius compoſitum eſt diuẽdo.

Vendax. qui facile, ſeu libenter vendit. Cato de re ruſti. Patremfamilias vendacem, & nõ emacem eſſe oportet.

Venditarius qui vẽdere ſolet. Pla. in Sti. Linguã vẽditariam.

Vendito, as, ſæpe, ſeu continue vendo. Pli. lib. xxij. Hæc eſt quam Ariſtophanes Euripidi poetę obijcit iocularitet matrem eius ne holus quidem legitimũ venditaſſe. ſed ſcandicem. Eſt & venditare quaſi oſtentare. Hinc & forma, & oratio vẽdibilis, quaſi plauſibilis, & allectrix. Eſt enim honeſtiſſimus huius verbi apud veteres vſus. Cice, Quintilianum, & complures alios.

Vendibile quod facile vendi poteſt. Cice. in Rul. Accedent ſalicta ad Minturnas adiungentur, & illa via vendibilis herculentea multarum deliciarum, & magnæ pecuniæ. Per tranſlationem ponitur, pro vulgari, & vulgo grato. Idem in Lel. Tamen illius vendibilem orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus, facile vincebat. i. fauorem populi captantem. Et in Bruto. Horum ætati prope coniunctus. L. Gellius nõ tam vendibilis orator, q̃; vt neſciret quid ei deeſſet.

Væneo, es, & Venio, veniui, vel uenij, ſupino uenitum exigit analogia ſiue compoſitio. Nam componitur ex vęnũ, & eo obiectis duabus litteris, ſicut in uendo, ſed ipſo ſupino non vtimur. Eſt autem uerbum neutrum paſſiuum, eo in declinatione ſequens licet apud veteres inueniatur vęneor pro uenditus ſum. Plau. Ego ne illi vęnear. Verum in hoc uerbo uæneo, pro vendor, ipſum quod vẽditur in nominatiuo ponitur, & is a quo venditur in ablatiuo, cũ præpoſitione, & precium in ablatiuo ſine præpoſitione. Cui autem venditur in datiuo, vt centum aureis nũmis a mangone uænire mancipia mihi. Sed nonnunq̃; uenditor, & precium rei non explicantur. Plau. in Menc. Quibus hic precijs porci uæneunt. Var. Væneunt, propter penuriam magno. Cicer. pro Sex. Quæro primum quarę ciuis optimi bona uenierint? Lactan. libro ſexto. Vxor, ac liberi uenient, ipſę interficiere.

Vænalis, & hoc uænale, quod uenditur, & qđ uendendum eſt uel uenditioni expoſitum. Cice. lib. iij. Offici. Vęnales hortos ſe non habere dicit. Mar. Ne tamen ignores, vbi ſim uęnalis. Aliquãdo ponitur pro ſordido auaro, qui pecuniæ gratia ſeipſum uenderet. Sal. O Vrbem uęnalem & cito perituram. Vęnales etiam, ſi nihil addas, ſerui nouicij intelliguntur, qui ad uendendum ſunt expoſiti. Seruorum enim alij nouicij ſunt, alij veteratores. Vlp. Ædiles præcipiunt, ne veterator pro nouicio ueneat.

Vęnalicius uenditor, ut in oratione Corneliana. Neq; me diuitiæ mouent, quibus omnes Aphricanos, & Lelios multi uęnalitij mercatores ſuperarunt. Vt mangonicos uęnalicios pro mangonibus uęnalicij gregis. Aliquando uęnalitius capit, pro uendito corpore. Pli. lib. xxxv. Alioſq; deinceps, quos enumerare iam non eſt e ſanguine quiritum, & proſcriptionis licentia ditatos, hoc inſigne uęnalitijs gregibus, opprobrium inſolentis fortunæ, ideſt uenditis ſeruis. Et ſic adiectiuum eſt. Sic Pompo. Iurecon. lib. dig. xxiiij. Quod ſi familiam domeſticam uxoris, aut uęnalitiam parauit.

Vænalitium corpus ipſum, uel uenditio, uel locus, ubi nouitij uenduntur. Paul. de ędilicio ędicto. Nam quicũq; ex uęnalitio nouitiorum emptus alicui miniſterio præpoſitus ſit, ſtatim eum e ueteratorum numero eſſe.

Vænalitiarius apud Var. Et Pli. dicitur mango, & nouitiorum ſeruoꝝ negociator. Vt. xxj. li. Digeſ. Vlpi. Quia ergo vęnalitiarij ſciunt facile decurri ad nouiciorum emptionẽ idcirco interpollant veteranos & pro nouicijs vendunt.

Vafer, a, um, pro callido, & aſtuto accipit. quaſi valde afer. Mira enim ſemper fuit eius gentis calliditas. Cicero. Non ſunt in diſputatione vafri, non veteratores non malicioſi Et lib. j. de natura deorum. Chryſippus qui ſtoicorũ ſomniorum vaferrimus habet interprẽs. Hinc Vafre aduerbiũ.

Vageni populi inter alpinas gentes. Pliny. lib. iij. Inter alpinas gentes finitimi centrones & cotteanæ ciuitates & caturigib' orti Vageni ligures. Syl. Tum pernix ligur. Et ſparſi per ſaxa vageni.

Vageda hebraice, leuiticus græce, miniſterialis latinę.

Vagedaber hebrayce lithmus græce numerus latine liber numeri.

Vagio, is, iui, itum, vnde vagitus pe. pro. quod proprium eſt vocis infantium, dum plorant. Et vagor. pro eodẽ ploratu. Lucre. lib. ij. Et ſuperant, item miſcetur funere vagor.

Vagus, qui ſine negocio, modo huc, modo illuc inutiliter diſcurrit, dictus, ꝙ vacuus. i. ſine negocio agatur.

Vagor ris, inutiliter peragro, ſiue ſparſus eo & differt ab er
ro, q̄a vagari eſt per diuerſa, errare per aliena. Cice. lib. j. de
ora. Ne vagari & errare cogat̃ orõ. Inuenit̃ & vago as, Pla.
in mil. Te alloquor vicij probriq; plenus, qui circũuicanos
vagis. A vagor fit cõpoſitum Euagor pro extrauagor.

Vagabundus, abunde vagans.

Vagina, pe. ꝓ alicuius rei theca. Cui° dimi. eſt vaginſa. Pli.
li. xxxviij. Et far in vaginulis ſeruãt ad ſatus. Hinc euagina
re, qđ eſt enſeȝ nudare. Hie. in Ezec. Gladiũ euaginabo poſt

Vah, interiectio eſt inſultãtis. Hie. ad Da. Sicuti nos (eos.
in lingua latina habemus interiectiones quaſdam, vt in/
ſultando dicamus vah, & admirando pape, & in dolen/
do hei. Et quando ſilentiũ volumus Imperare ſtrictis dẽ/
bus ſpũm coartamus, & cogimus tm̃ ſibilũ in ſonando
ſ, ȝ, ita & hebręi inter reliq̃s ꝓprietates linguę ſuę hñt in/
teriectionẽ. vt q̃n volũt dñm deꝓcari ponũt verbũ petẽtis
affectu, & dñe ãna dñe. Pla. qđ ſeptuaginta dixerũt, o, dñe
Vah hõ impudens. Et in euãg. Vah, qui deſtruis tẽplũ dei.

Valeo es valui, itũ i. ſanus, ſiue potẽs ſum. Semp. n. in bo/
nam parteȝ ſumit̃, niſi aliud addat̃, vt male valeo. i. ęger
ſum. Hie. in Geñ. Sanuſue eſt inq̃t. Valet inquit. Et ablm̃
exigit, ſi ipſum dari expoſcit̃. Ci. lib. j. offi. Alios videmus
velocitate ad curſum alios viribus ad luctandum valere.
Iuue. Quæ mę hũ, ſequit̃ ſtomacho valet. Similiter cũ ad
precium pertinet ſi preciuȝ exprimat̃, in ablatiuo ponitur
Pli. lib. xxx. Aureus nũmus poſt annũ ſexageſimũ ſcẽm p/
cuſſus eſt, q̃; argenteus, ita vt in ſcrupulis valeret ſeſtertijs vi
cenis. Hiero. in Geñ. Terra, quam poſtulas quadringentis
ſiclis valet. Varro tamen accuſatiuũ dedit dicens. Denarij,
ꝙ denos ęris valebant, quinarij ꝙ quinos.

Vale vox ſalutãtis eſt. Quo verbo, & qui recedit vtit̃ dicens
vale. Et qui remanet reſpondens, tu quoq; vale. Sic ſalue,
& aue ſalutationes ſunt venientis q̃bus vocibus ſiſt̃ vtun
tur, & qui ſalutãt & qui ſalutati reſalutant. Reperit̃ tñ ali/
q̃n ſalue in diſceſſu in calce epiſtolaꝝ. Cice. Vale mi Tyro.
Vale, & ſalue, q̃m vero abeuntes per hęc verba ſalutare ſo/
lemus vale, & ſalue, inualuit conſuetudo, vt hæc ſuman/
tur pro diſcedo etiã ſi cum ſtomacho. & indignatione lo
quamur. Terẽ. Valeant, qui inter nos diſſidiũ quęrunt, qđ
perinde eſt, ac ſi diceremus. Diſcedant a nobis, ſiue eos cuȝ
ſuo odio & maledicẽtia relinq̃mus. Ci. Si deus talis eſt vt
nulla gratia nulla hoiuȝ charitate teneat̃, valeat. Var. Vale,
& ſalue, cum ad mortuos referunt̃ nõ id dictum ẽ ꝙ aut
valere, aut ſalui eſſe poſſint, ſed ꝙ ab his recedimus eos
nunq̃; viſuri. Vir. Salue ęternum mihi maxime Palla, ęter/
numq; vale. Huius verbi compoſita ſunt conualeo, quod
eſt ſalutem recupero, a quo conualeſco vt eſt illud. Cõua/
luerunt de infirmitate, fortes facti ſunt in bello. Hie. Legi/
mus quoſdam morbo articulari. & podagræ humoribus
laborãtes, ꝓſcriptiõe bonoꝝ ad ſimplicẽ mẽſaȝ. & paupe/
res cibos redactos conualuiſſe. Eualeo inualeo, equiualeo,
in eodem precio ſum, vel ęque potens ſum. Præualeo re/
ualeo a quibus fiunt eualeſco, inualeſco, prævaleſco. Eſt &
valeſacio pro diſcedo.

Valitudo, ſeu magis valetudo, & bona, & mala dicitur. Ci.
Ser. Sul. Scripſit ad me te moleſte ferre, ꝙ me, ꝓpter vali/
tudinem tuam, cũ ad vrbeȝ acceſſiſſem nõ vidiſſes. Bona
vt apud eũdẽ. Sed nũc valitudini tribuamus aliquid. diſtin
guitur auteȝ epitheto vt bona valitudo vel mala, vel locis
Hor. lib. j. epiſ. Quid voueat dulci nutricula maius alũno.
Quã ſapere, & fari poſſit qui ſentiat & cui gr̃a fama, va/
litudo cõtingat abunde. Dicta eſt autẽ valitudo per ſynco/
pam, a validus quaſi validitudo, ſicut ab habitus habitudo.

Valitudinarius qui male ſanus eſt, & qui frequenter ęgro/
tat Señ. in quęſtionibus naturalibus. Nõ video, quare ſibi
placeat qui robuſtior ſit valitudinario.

Valitudinarium locus quo valitudinarij. & infirmi curant̃,
vt valitudinẽ malã bona ꝓmutẽt, qualia ſunt in cœnobijs
ſacratoꝝ. Señ. ad Lucil. Tanq̃; in eodẽ valitudinario iaceaȝ
de cõmuni malo tecũ colloquor, remedia ꝓuinco. Et Col.
Pręcipit valitudinaria languẽtib° ſalubria eſſe cõſtituenda.

Valentia potentia. firmitas, cuius contrarium eſt inualentia
Gel. Non morbus in lege febriculoſus. neq; nimium gra/
uis ſed viciũ aliquod imbecillitatis, atq; inualentiæ.

Validus, a, um, pe. cor. qđ eſt firmũ potẽs. A quo prævali/
dus valde potens. vt apud Catullũ. Cũ tibi ꝓualide fue/

Valde aduerbiũ ſignificat multũ. (rint in corpore vires.
Eſt etiam ſyncopatum, a valide. Ideo tũc producit e. Et val/
dius pro validius, ſicut caldus pro calidus.

Valor ꝓdũ, a valeo, es Pli. Victoriati valore redimi poteſt.

Valerius nomen romani ciuis qui primũ de Veientib°. ite
rum de Sabinis, tertio de vtriſq; triumphauit. Hic cuȝ do/
mum in Velia tutiſſimo loco haberet in ſuſpitionẽ regni
venit. Quo cognito apud populũ conq̃ſtus eſt ꝙ tale ali/
quid ſe timuiſſent, & miſit. qui domũ ſuaȝ diruerẽt, ſecu/
rẽs faſcib° dempſit, eoſq; in ppli cautione ſubmiſit legẽ de
ꝓuocatione ad populũ tulit, hic Publicola cuȝ diẽ obijſſet
publice ſepultus, & annuo matronaꝝ luctu honorat° eſt.

Valeria nomẽ ꝓpriũ Meſſallaꝝ ſororis q̃ amiſſo Seruio vi
ro, cũ rogaret̃, cur alteri nõ nuberet, ait ſibi ſemꝑ maritum

Valgij vide in Varũ. (Seruium viuere.

Valles, is. & vallis is, planicies duobus lateribus incluſa di/
cta ꝙ hinc, atq; hinc vallata ſit. Vir. lib. xj. Eſt curuo anfra
ctu valles accõmoda fraudi. Ser. ait valles plenum eſſe, ſed
metri neceſſitate compellimur, vt vallis dicamus. Sta. Val/
lis in amplexu nemorum ſedet, ꝙ vero valles dicendum ſit
diminutiuũ indicat. Nam vallecula facit, vt vulpes vulpecu
la. Sed & vallicula legit̃. Hinc cõuallis, quæ eſt planicies ex
omni parte comprehenſa montibus, vel collibus.

Vallicula dimi. a vallis. Nam vallecula a valles fit. Hie. in Le
ui. Et cum viderit in parietibus illius, quaſi vallicululas pallo
re, ſeu rubore deformes.

Valeſtria a vallibus, ſicut cãpeſtria a campis. Amb. lib. Hexa.
Per oẽm fere orbẽ terraꝝ, & ſup terrã fuerũt diffuſæ aquæ
ꝑ valleſtria agroꝝ cõcaua mõtiũ, planiciemq; camporum.

Vallonia putabatur dea, quæ vallibus præerat.

Vallus firmior palus, quo vitis alligat̃, & caſtra muniũtur.
Virgi. Exacuunt alij vallos, furcaſq; bicornes. Vallum ipſa
munitio. Ex vallis. n. i. palis fit vallum. Inuenitur etiam val
lus pro caſtrorum munimento. Tibul. Non arces, nõ val/
lus erat. Et vallus dimi. eſt a vannus.

Vallũ vulgo palificata munitio caſtroꝝ, ꝙ ex vallis fiat. Naȝ
vallus ſignificat ſingulos palos. Vallum ſeriem ex multis
palis, a quo interuallum ſpaciuȝ quod inter palos eſt val/
lum caſtrenſe conſtituentes, quãuis etiam ad omne ſpaciũ
interuallum dici poſſit.

Vallarius & hoc vallare, penul. cor. quod ad vallum perti/
net. vt vallaris corona, qua donari ſolebat, qui ꝑmus val
lum hoſtium fuiſſet ingreſſus.

Vallo. as. munio, firmo. & quaſi vallum facio. Lac. lib. vij.
Qui libratam magnitudine ſua terram vallauit montib°.
Hinc componitur circũuallo. Idem lib. ij. Ipſumq; paradi/
ſum igne circũuallauit ne homo poſſet accedere.

Valuuli folliculi, fabę, & alioꝝ leguminum. Col. lib. viij. de
ouibus tectis. Singula capita, per hyemẽ recte paſcũtur ad
ꝓſepia trib° hordei, vel freſi cum ſuis valuulis fabæ.

Valuæ oſtia, quæ in ſe replicantur.

Vallona ſita eſt inter montes ſupra lacuȝ aluentẽ eius mu/
ros procul a mari ad mille paſſus quę e regione hidruntis
eſt hæc ciuitas eſt naualis. Aulon dicta, vt Aulonem di/
cere poſſis quaſi vallonem, ꝙ inter montes poſita ſit.

Vannus, per duplex nn gene. fœmi. vas vimineum latum
hoc eſt cribrum cereale in quo propter capacitatem ruſticã
cogere primitias frugum ſolent & frumenta purgare. hæc,
& vallus dicitur. in quo contextæ, ſunt virgæ, & eſt formę
oblongæ dicta, quia in eo inſtrumento virgæ ſunt, vt pa/
li in vallo, vel, vt Varro inquit a volatu, ꝙ inde dum iactã
tur leuia volent. Virgi. Et myſtica vannus Iacchi. Colu. lib.
ſecundo. Ipſę autem ſpicę melius fuſtibus tundũtur, van/
nis expurgantur.

Vanno,as.i.ventilo,vt fit vannis,cum frumenta purgant. Var.de re ru. Vt quod leuiſſimum eſt in ea,atq; appellatur acus,ac palea vannatur foras extra aream. Hinc euano ex/tra vanno. Noni. Euannetur dictum eſt ventiletur, vel mo ueatur,a vanno in qua legumina ventilantur.

Vanus per ſimplex n,adiectiuũ,& accipitur modo pro va/cuo. Vir. Sed illos expectata ſeges vanis eluſit auenis. Mõ pro ſtulto,quaſi mente vacuo,& qui in rebus inanibus ſtu dium collocat. Iuuena. Si libitum,vano qui nos diſtinxit Othoni. Modo pro mẽtiente,& infido,& leuia,inaniaq; pro grauibus,& veris aſtutiſſime componente. Virgi. Ni fruſtra Auguriũ vani docuere parentes. Nam mẽdax pro/prie dicitur,qui ad decipiendum mentit. Vnde idem vtrũq; complexus eſt. Nec ſi miſerum fortuna Sinonem. Finxit, vanum etiam,mendacemq; improba finget.

Vanitas mendacium,fallacitas,& leuitas. Cice.li.iij.Offi.ꝙ ſi vituperandi,qui reticuerunt,qd de his exiſtimandũ eſt, qui orationis vanitatem adhibuerũt. Sal. Huic homini nõ minor vanitas inerat,ꝙ̃ audacia. Idẽ ſignificat Vanitudo. Plau.vt rem video tu inuentus a vanitudine.

Vano,as, fallo. Accius. Sic illum vanans in Angiportum deduxit.

Vaniloquentia. Apule. Nihil hoĩs vaniloquentia cõmotus.

Vaneſco,is,a vaneo,es,eſſe cõuenit,& ſignificat vanus fio, in nihilum redigor,fruſtra glorior. Aug.lib.iiij.de ciui.dei. Non vaneſcamus inani ventoſitate iactantię. Hinc euane/ſco. Virgi. Et procul in tenuem ex oculis euanuit aurã. Vbi euanuit eſt præteritum ab euaneſco,qđ Sipontinus negat haberi. Lac.li.v. Euanituras breui religiones falſas.

Vandalia regio Europæ ſeptentrionalis,a Vandalo fluuio qui in regionem interfluit,a qua populi Vandali imanes, & ferociſſimi.

Vappa per duplex pp, genus vini,quod ſponte deferbuit, & odorem,ſaporemq; amiſit,vt illud, quod in exhauſto vaſe reliquum fuit,& euaporauit, vernacula lingua dici/mus Suanito. Hora. Qui veientanum feſtis potare diebus, Campana ſolitus trulla,vappamq; profeſtis. Inde ponit pro homine ignauo,villi,ac nugatore,& in quo nihil ſit prudentię. Idem in Ser. Non ego auarum cum veto te fieri, vappam iubeo aut nebulonem. Pli. Vitiumq; muſto qui/buſdam in locis ſponte feruere. Qua calamitate cum de/ferbuit,deperit ſapor,vappęq; accipit nomen.

Vapor,qui emittitur,ex aliqua re qualis eſt fluuius ex ligno cum comburitur.

Vaporo,as,pe.pro. vaporem emitto. Amb.lib.Hexa. Etiã aqua exundauit in terris, ne eas ſurgentis ſolis & ſtellarum micantium ardor exureret,& tenera rerum exordia inſo/litus vapor læderet. Quanti fontes fluuij lacus irrigant ter ras,quia eas interius quidam ignis vaporat. Lampri. Indi/cos odores Heliogabulus ad vaporandas zetas,ſine carbo nibus iubebat incendi.

Vapulo as,pe.cor. Verberor.

Vapul ris qui vapulat,vt apud Plau.in Perſa.

Variegatus,varijs picturis diſtinctus exornatuſq;. Variega/re enim variare,& varietate diſtinguere.

Vari dicuntur,qui introrſus pedes,vel crura obtorta gerũt. Hora.lib.j.Ser. Hunc varum diſtortis cruribus. Vnde va/rum frequenter pro obtorto accipitur. Perſ. Et non fallit pede regula varo. Hinc obuaro,as,quod eſt deprauo,per/uertoq;. Variæ,quibus in exteriorem partem flectuntur. Var.lib.ij.de re ruſti.de canibus ſcribit. Cruribus rectis,ac potius varijs,ꝙ̃ vacijs. Hinc vaciæ,& vacienorum cogno mina fluxerunt,ꝙ pedibus eſſent vicioſis. Sene.in quadã epiſtola. Serulius vacia latere ſciebat non viuere. Hiero.in Euſebij chronicis. Vacienus nobilis narbonẽſis orator ha/betur. De quo Mar docti patri narbo vacienni. Valgi autẽ ſunt qui diuerſas ſuras habent,hoc eſt in diuerſum actas cuiuſmodi lacertarum pedes ſunt quorum videlicet pars intra conditur,pars extra procedit. Plau.in Mil. Maiorem partem videas valgis ſuauijs. De qua ſimilitudine inſtru/mentum,quoddam ruſticum ad areas cõplanandas. Val/gium Pli.appellat fortaſſe li.xvij. Serit inquit menſe aprili area ęquata cylindris,aut valgio al's denſum. Alioquin & ſermo agreſtis valgiare vſurpat hodie,pro eo quod eſt pa/uire,coequareq; omnino,id fere videtur eſſe,qđ Cato ait Comminuito terras,& cylindro,ac pautcula coequato. In Campania certe haberi genus id teſtantur tali ſpecie,quaſi ſuræ duæ in diuerſum collocatæ,quo vt cylindro ſuppla/nantur areę. Varus etiam nomen fluuij,qui Narbonẽſem prouinciam ab Italia diſterminat,a fluctibus tortuoſis ſic appellatus. Eſt & nomen poetę,ſed & vari,ſeu varioli ſunt puſtulę,cum febre naſcentes,pueros maxime infeſtantes. Pli.lib.xxiij. Contra ſerpentium ictus trita drachmis dua/bus bibitur vicia cutis in facie,varoſq;,& lentigines,& ſu/mulata emendat,& cicatrices.

Valguſtus fuſtis vncus.

Varices,pe.cor.gene.maſcu.vel fœmi. Et varicę per diminu tionem variculę ſunt venę plus æquo intumeſcentes,in tẽ poribus in ventre in teſtibus,& in inguine,& potiſſimum in cruribus quas Cel.ſcribit,ac Pli.lib.xj. In cruribus viro tantum,mulieri raro pręnimio dolore naſci. Hora. Varice ſucciſo. Inde varicoſus,qui huiuſmodi venas habet. Græci varices irias vocit Auicen. Auctor eſt varices accidere cur/ſoribus & onera baiulantibus,& diu ſtantibus. Inde eſt il/lud Iuue. Varicoſus fiet aruſpex. Ex grandi.ſ.conſiſtione,& quaſi quadam ſtabulatione,ac longo ſtatu. Varicum legi/mus pro eo,qui ampliore paſſu graditur. Vnde ab Ouid. Varica fœmina dicitur quæ non tam incedit ꝙ̃ ambulat grandibus pręgrandibus,ita enim ait lib.iij.de arte. Illa,ve lut coniunx vmbri rubicunda mariti. Ambulat in gentes varica,fertq; gradus.

Varicus aduerbium,ſignificat cruribus diuaricatis diuiſiſq; quod fieri ſolet a fœmina micturiente. Apule.li.j. Varicus ſuper faciem meam reſidentes veſicam exonerant.

Varico,as,& Varicor depo. eſt autem Varicare crura aperire & in diuerſum ſeparare. Per tranſlationẽ deflecti & tranſ/gredi. Vidę in dictione Diuaricor.

Varicoſus,qui varices habet. Iu. Fiet Varicoſus haruſpex.

Varius,a,um,quod eſt mutabile. Vnde homo varius dicit qui ſępenu.animum mutat. Interdum dicitur verſicolor. Vir. Quid lynces bacchi varię. Varij enim dicũtur qui va/rorum ſtigmatis verſicolorem habent faciem. Item dicit qđ eſt multiformę ꝙ vari inæquales ac diuerſi ſint.

Varro nomen auctoris romani. Hic vt Quin.lib.x.ait Ro/manorum vir eruditiſſimus,plurimos & doctiſſimos cõ poſuit libros, peritiſſimus linguæ latinæ & omnis anti/quitatis,& rerum græcarum noſtrarũq;,plus tamen ſcien tiæ collaturus ꝙ̃ eloquentiæ. Hinc diuus Augu. litteratorũ doctiſſimum appellat.

Variæ dictæ ſunt pantherę a macularum varietate,quibus ſunt ſpectabiles. Pli.li.viij. Nunc varias,& pardos,qui ma res ſunt appellãt in eo omni genere crebberrimo in Aphry ca,Syriaq;. Quidam ab his pantheras ſolo candore diſcer/nunt. Et variæ dictæ ſunt vuę quæ nec albæ,nec nigrę ſũt.

Vario,as,diuerſum facio. Lactan.lib.vj. Aliud eſt igit cui/lius,quod pro moribus vbiq; variatur.

Varietas,variantia,& variatio idem ſignificant. Lucil.li.iij. Principis vnde hæc oritur variantia rerum.

Vas,vadis,ge.maſc.pro vadimonio,quoniam cum ſpõdet cauſa eſt vt alter vadat pro quo ſe vadem cõſtituit,de quo ſupra. Vas vaſis neu. In plurali ſecũde decli.pro inſtrumẽ/to ad aliquid capiendum idoneo,cuius dimi.eſt vaſculum, & vaſillum.

Vaſcularius,qui vaſa conficit.

Vaſcones populi vlterioris Hyſpaniæ,quæ in Gallicum & Britannicum vergit oceanũ in Cantabrica poſiti. Hi a Me tello romanorum duce obſeſſi in tantam famem cõpulſi ſunt,vt humana carne veſcerentur.

Vaſterna vehiculum,ſeu portatura duorum equorum.

Vaſtus,a,um,magnus. Virgi. Vaſtũq; caua trabe currimus

P

æquor. Aliquando dicitur φ adeo excreuit vt formã ſuã deſtruat hinc vaſtam vocem quæ formam humanæ vocis amiſit. Vaſtos fluctus qui montes videntur. Aliqñ ponit pro feroci, deſerto. Hiero. Quotiens in illa vaſta ſolitudine. Accius. Hanc vrbẽ ferro vaſtam faciet. Hinc vaſtitas vaſtitudo, & vaſtities pro horrore, deſolatione, & contagio. Col. li. iiij. Pari tamen in hac terra vaſtitate beluas pro generari quis negat. i. magnitudine. Et li. vj. Sed cuius ſum profeſſus ruſticæ rei præcepta, ni fallor, non aſſeuerauerã quæ vaſtitas eius ſpeciẽ cõtineret. Apule. Cui in primis tanti corporis vaſtities honori fuit. Aliqñ etiã vaſtationẽ ſignificat. Acci. Preterea tot, tantaſq; habemus vaſtitates funerum.

Vaſto, as, deſtruo, vt Vaſtare agros. i. populari, ita vt formã ſuam amittant. Luc. lib. j. Exercitus ducere aliena vaſtare, delere vrbes, oppida excidere. Huius compoſita ſunt. Deuaſto, & peruaſto, quę ſignificant deprędor, ſpolio, profligo, & quaſi vacuum reddo. Liui. Cortonam vrbem. Traſumenumq; lacum omni clade peruaſtat.

Vaſteſco deſtruor, elinquor, ſeu horridus fio. Noni. Vaſteſcant inhorreſcant, vel deſerant. Acci. Iuſſit proficiſci in exilium quouis gentium, ne ſcelere tuo thebani vaſteſcant agri.

Vates a fando dicti ſunt, quaſi fates, diuinatores, ſacerdotes, & prophetę. Et vates poetę, a vieñdis verſibus viẽ. i. vincere eſt.

Vaticinor, pe. pe. cor. ſignificat diuinor, quaſi facinor. Vaticinium ipſa diuinatio. Quam prophetę faciunt.

Vaticanus, a, um, pe. pro. a vates fit, vt uaticanus ager, uaticanus collis, nõ procul a Tyberi ſupra molem Adriani cõterminus ianiculo, in quo petri baſilica eſt ſic dictus φ populus Ro. eo potitus ſit, uatum reſponſo expulſis ethruſcis ut inquit Feſ. uel ſm Gel. a uaticinijs, quę ibi dari ſolebant, ui atq; inſtructu dei uaticini. Var. ſcribit uaticanum deum in eo monte fuiſſe, qui infantibus primam uocem daret, quæ eſt ua, quæ prima in uaticano ſyllaba eſt. Aug. tamen uagitanum dixit eum, tanq; infantium uagitibus præſidẽtem, unde uagire dicuntur. Prima huius nominis corripitur, φ in uerſu heroico aliter ſtare non poſſit, cum ſequens ſit breuis, & penultima longa.

Vatrax, & uatricoſus dicitur, qui crura uitioſa habet.

V ante B

Vbi aduerbium loci ſignificat, in quo loco, & modo interrogatiuum eſt. Plau. Vbi id audiſti, modo relatiuum. Vir. Vbi Æacide telo iacet Hector. Modo infinitus, ut ſcio ubi tu perpetraſti ſcelus. Ponitur quandoq; pro aduerbio temporis poſtq; Vir. Hæc ubi dicta dedit. Quãdoq; pro quando. Teren. in An. Vbi uoles, accerſe. Virg. lib. vj. Eſt iter in ſyluis, ubi cęlum condidit umbra Iupiter. Ab ubi fiunt cõpoſita alicubi necubi, ſicubi, ſi in aliquo loco ubiuis, ubilibet, in quolibet loco, ubicunq; in quocunq; loco, ubinã, in quonam loco, & interrogatiuum eſt.

Vbiubi. i. ubicunq;, quemadmodum, utut, pro utcũq;. Terẽ. in Heaut. Vbiubi eſt diu cęlari non poteſt.

Vbiq; itineris. ſignificat in omni itinere. Apul. li. j. Nihil rerum iſtarum quę itineris ubiq; nos comitant, indigemus.

Vbi imaginum. i. in omnibus imaginibus.

Vbiq; locorum in oĩbus locis. Vbiq; gentiũ, in oĩbus gẽtibus.

V ante D

Vdum, quaſi ſudum a ſudando, dicit humidum. Vir. li. iij. Ge. Nigra ſubeſt udo tantum cui lingua palato. Hinc uuidus, a, um, qđ quidam ita ab humido diſtinguunt, ut uuidum ſit qđ intrinſecus habet humorẽ, unde uuam appellatam uolũt Vir. Vuidus hyberna uenit de glande Menalcas. Humidũ uero extrinſecus humorẽ habet. Sunt q huuidum, cum h, ſcribi uelint ac per ſyncopen ab humidũ fieri.

V ante E

Ve coniunctio diſiunctiua. Vide in dictione Vhe.

Vecors, quaſi ſine corde, qui eſt turbati, mali cordis Vecors animi dicit inſanus ac turbati cordis. Et eſt uetus locutio, ut infelix animi, pręſtans animi, falſus animi pro animo. Hinc uecordia. Sal. igitur color exanguis, fœdi oculi, citus mõ, mõ tardus inceſſus, prorſus in facie, uultuq; uecordia.

Vectis ge. maſc. Inſtrm, quo claudit oſtiũ, φ manibus percutiendo uehat. Vir. Centum ærei claudunt uectes æternaq; ferri Robora, nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Vectẽ Cyniras Agriopæ filius inuenit. & uectis palus e ferro uel ligno grandior, ruſticis, & fabris cęmẽtarijs ad multa, neceſſarius. Pli. Cato uectes aquifolios laureos ulmeos fieri iubet. Item uectes dr lignũ, quo aliqd uehitur, & portat. ſic uectes erant ſudes in circulis poſitæ ad portandã arcam, ut eſt apud exodũ. Facies quoq; uectes de lignis ſethim. Rurſus uectes ſunt inſtra ad aliqd ſubuertendum, euertendũq;. Hora. li. iij. Car. Hic hic ponite lucida funalia, & uectes arcus oppoſitis foribus minaces. Eſt & uectis inſula in oceano ſeptentrionali uerſus Tylen.

Vectigal pe. cor. uſu non rõne dicit, ſicut ceruical capital, tribunal, animal. Noĩatiuus. n. pluralis a ſingulari plus una ſyllaba creſcere nõ debet. Ergo uectigale ſm artem. In gtõ plurali uectigaliorum Ci. dixit. Meſſala Vectigaliũ. Et eſt uectigal, qđ ex uectura pendit, uñ & a uehendo dr, cũ ex fundis fruges in urbem uehunt. Sed eius ſignificatio latius pz. Capitur nãq; ex publico, & ex priuato. Vñ publica uectigalia intelligere debemus, ex qbus uectigal accipit fiſcus. Priuata, quę qſq; ſumit ex redditibus, & fructibus. Cice. in Parad. Ex meo tenui uectigali capio ego ducenta. Paul. Cæſe harũdinis, uel pali compendiũ ſi in eodẽ fundo uectigales eſſe cõſueuit ad fructuariũ pertinet. Ci. li. ij. of. Vt bona ualitudo uoluptati anteponat, uires celeritati, externorum autẽ, ut gloria diuitijs, ut uectigalia urbana ruſticis ædibus, & mercibus. i. prouentus, reditus, introitus. Dicit etiam hic, & hęc uectigalis. & hoc le, pro tributario. Sic prouincię agri, homines, qui tributa pſoluunt uectigales dñr. Ci. lib. iij Offi. Quas ciuitates. L. Syl. pecunia accepta, ex ſenatuſcõſulto liberaſſe, ut hę rurſus uectigales eſſent. Sue. in Cæſ. Agrum campanũ ad ſubſidia reipu. uectigalem relictũ diuiſit extra ſortem. Ci. in Catil. Et ſyluas, lucoſq; publicos romani uectigales habuere. Liui. Vtrum Annibal hic ſit ęmulus itinerum Herculis, ut ipſe fert, an uectigalis, ſtipendiariuſq;, & ſeruus populi Ro. a patre relictus.

Vecto, as. frequentatiuum, a ueho, is, a quo uectatio, quod nomen ſemper paſſionem ſignificat contra aliorum uerbalium naturam. Hinc uectito, as, frequentatiuum a uectito.

Vectabulum uehiculum ipſum.

Vector, q in aliena naui, uel equo, uel plauſtro, uehit pręcio Quin. In nauim filij mei male permutatus uector imponor Aliqñ dr is, q uehit. Ci. Etiã ſummi gubernatores in magnis tẽpeſtatibus a minorib' uectoribus admoneri ſolẽt.

Vectorius, a, um, qđ vehit, vel aptũ eſt ad vehẽdũ Var. Neq; idẽ, q vectorios facere vult. ſ. equos ad ephippiũ, aut ad prędam, q; vt ad res militarẽ, φ ibi hře ad caſtra volunt acres.

Vectura, non modo actum ipſum hoc eſt vectionẽ denotat, ſed etiam mercedem, quæ pro vectura ſoluitur, vtputa pro naui, ſiue equo meritorio.

Vecticularia vita dicitur eorum, qui vectibus parietes perfodiunt alienos furandi gratia. Cato. Vecticulariam vitam viuere, eſt repente largiter habere repente nihil.

Vectrarius, apud Victru. Qui torcular vehit.

Vegetius nomẽ auctoris, qui de re milit. librum cõpoſuit.

Vegeo, es, gui, in ſanitate ſum. Noni. Veget, pro vegetat, vel erigit, vel vegetũ eſt. Põp. alios venus veget voluptatibus.

Vegetus, a, um, pe. cor. qđ ſanũ, & incolume eſt & ad corpus proprie ptinet vigens ad aĩum. Gel. li. ij. Quid igit inquit dicimus φ multos videmus eſſe pecuniæ cupidos, & eoſdem cum corpore eſſe vegeto, ac valenti. Sue. de Cęſ. Nigris vegetiſq; oculis, valitudine pſpera. Scribit Apul. Lunę nutu nunc cuncta animãtia vegetari. i. ali, & vigorata fieri. Señ. quoq; li. iij. queſtionũ refert terrę ineſſe ſpiritũ illũ vitaliter vegetus, & alentẽ oĩa. Hunc. n. ingt, niſi hẽret, quõo tot arbuſtis ſpũ infunderet, nõ aliũde viuentibus, quõo tot radices alere.

tes alerit. Hinc vegetatiuam animam philoſophi recētiores appellant animam ſeminalem, quæ a Pliny. dr̃ alens, cuius motu interiore plantæ vigeſcunt, creſcunt, frondeſcunt, germinant, breuiterq; viuūt. Cice. tamen lib. j. Tuſ. ad aīum retulit. Hoc inquit aīus eſt aliqd, ne tam vegeta mēs, aut in corde, cerebroue, aut in empedocleo ſanguine demerſa iaceat. Et Auſo. Vegetū cor appellauit, & q̃a mobile eſt quia vigoris domicilium.

Vegeto, as, pe. cor. recreo fortifico. & vegetū facio cōſeruo, ſeu longo tpe in ſanitate eſſe facio. Hiero. in Geñ. Recordabor fœderis mei vobiſcū, & cū omni aīa viuēte, q̄ carnem vegetet. Gel. memoriæ vegetandæ gratia, quod dicimus bonę memorię faciendę gratia.

Vegrādis paruus, & male grādis. Auſo. lib. ij. Epi. Hic ſępe falſus meſſibus vegrādib⁹. Var. li. ij. d̃ re ruſt. Quodq; poſtea concipiunt fiunt vegrandes, atq; inbecillæ.

Veho, is, xi, ctum, conduco proprieq; de naui equo cæteriſq; quadrupedibus, & de plauſtris dicit̃. Cuius cōpoſita ſunt, Aueho, alio veho. Vir. Creditis auectos hoſtes. Adueho, aliquoueho. Cōueho circūueho, deueho, deorſum ueho, eueho, extollo, inueho, introueho, pręueho, anteueho. proueho, produco, reueho, reduco, retroueho. Liui. lib. j. Prædaq; inde maiore, q̄; quanta belli fama fuerat reuecta ludos opulentius inſtructiuſq;, q̄; priores reges fecit. Subueho, ſubtus veho. Cæſar. com. i. Eo autem frumēto, quod flumine arare nauib⁹ ſubuexerat propterea, uti minus poterant, q̄ iter ab arare. Heluetij auerterant, a quibus diſcedere nolebat. Seueho, ſeorſum veho. Prop. Cur tua pręſcripto ſeuecta eſt pagina gyro. Pręterueho, vide in velabrum.

Vehia, ę. plauſtrum, vnde vehitura pro vectura, apud veteres vſurpatur.

Veheś plauſtrum. Plin y. libr. xxxvj. Amplitudinem canis eam feciſſe proditur, vt vehem fœni large onuſtam trāſmitteret. Col. lib. ij. Iugerum autem deſiderat, quod ſpiſſus ſtercoratur, vehes quattuor, & viginti, quod rari⁹ duodeuiginti. Eſt & menſuræ nomen i fœno, ſtercore, aliaue materia. Idem. li. xij. Materies ſi roborea eſt ab vno fabro dolari ad vnguem debet per quadratos pedes. xx. hoc eſt inquit vehis una.

Vehiculum, in quo aliquid uehitur, quod cum quattuor rotis phryges tradunt inueniſſe. Vehiculorum uocabula ſunt. Carpentum, Ciſium, Carrus, Currus, Arcera, Baſterna, Rheda. Vnde Epirhedium, Sarracum, petoritū, Plauſtrum, Eſſeda, pilentum, liburnus, Thraha uehes.

Vehicularius, qui uehiculum ducit. Vehiculare uero, quod ad uehiculum pertinet, ut equus uehicularis, & rotæ uehiculares.

Vehemens, ex ue, & mens componi arbitror, tam & ſi quidam dici uelint, q̄ uehatur eminentius, uel q̄ uehat̃ mēte. A mentis enim ui, atq; impetu, ſicut docet Gel. dicitur. Nam ue in hoc loco intentiua eſt. Dicitur autē uehemens graue, magnum urgens, acer, a quo uehementia, grauitas acritudo.

Veios, dicimus urbem in Ethruria, quam Camillus cœpit. Hęc inſignis fuit bellorum frequentia cū Romanis. Vnde cum Nero domum ędificaret ampliſſimam, ędita fuerunt illi uerſus Roma domus fiet, Veios migrate quirites. Si non & Veios occupat iſta domus. A ueij fiunt ueiens, tentis, populus ueientanus, a, um, ut uinum ueientanum. Hor. Qui ueientanum feſtis potare diebus.

Vel coniunctio plerunq; diſiunctiua, ut uel ſcribam, uel ad te ueniam. Interdum copulatiua eſt, ut maxime me tibi amicum facit, uel uirtus, uel doctrina tua. Interdum ponitur pro etiam. Teren. in Andr. Vel hoc quis non credit Vir. Vel Priamo miſeranda manus. Interdum pro ualde Cice. pro Murena. Vel maximum bellum populum Roma. cum rege Antiocho geſſiſſe. Interdum pro maxime Idem Trebatio. Quam moroſi ſint, qui amāt, uel ex hoc intelligi poteſt. Interdum, pro ueluti. Teren. in, Hecy. Vel hic Pamphilus iurabat quotiens Bacchidi. Interdum pro ſaltem, ut Si mihi non creditis, uel operibus credite. Inuenitur etiam uel duarum ſyllabarum, quod eſt nomen oppidi in Aphrica apud Plinium. libro. v. Sicut Suel. in Hiſpania.

Velo, as, per ſimplex l, ſignificat tego. Lactan. lib. vj. Danda eſt opera, ut indumento iuſticiæ pietatiſq; uelemur. Et uelare, ligare. Pompo. Reſte uelet gulam. Per tranſlationem ponitur pro ueſtire. Plau. Muliebri uelatus toga, unde uelati ſicut docet Feſtus appellabantur, ueſtiti, & inermes, qui exercitum ſequebantur, quiq; in mortuorum, militum loco ſubſtituebantur. Hi poſtea mutatis litteris uelites dicti ſunt, qui & ferentarij ab auxilio ferendo. Et uelare coronare. Virg. Nos delubra deum miſeri quibus vltimus eſſet ille dies feſta velamus fronde per vrbem. Huius verbi compoſita ſunt. Euelo, & reuelo, quę ſunt contraria ſuo ſimplici. Nam euelare, & reuelare ſignificant velamentum tollere, ſeu rem velatam detegere, & manifeſtare. Præuelo de quo alibi. Et habent penultimā correptā.

Velamen, mō pro veſte accipit̃, mō pro re, qua aliqd velat̃.

Velatus, ornatus, vittatuſue. Virg. Iamq; oratores aderāt ex vrbe latina velati ramis oleæ palladis omnes. Vbi Ser. Velati, inſtructi & ornati, id eſt in manibus oliuæ ramos tenentes.

Velabrum, pe. cor. a velo, as, vel, vt quidam volunt, a veha locus in vrbe Roma iuxta Auentinum montem, q̄ ratibus, ac velis eo veherent̃ triūphantes romani cum pōpa. Sue. de Cæſa. Qd̃ gallici triūphi die uelabrū pręteruehens pene curru excuſſus eſt, axe defracto. Hinc velabrenſis caſeus, q ibi cōficiebat̃ cūctis præferendus. Et velabrū locus in quo vela obtēdebant̃ ſub quibus olearij vēditabāt. Pla. in cap. Quaſi in velabro olearij.

Velatura, portus, qd̃ nautæ dat̃, ab his, q nauigio vehuntur velatura facere inquit. Var. li. j. de reru. Dñr, q vecturis viuunt. Nam antiqui vellam non villam dicebant.

Velū tegmē a velo, as, q̄ uela uētis agitata volitare videantur. Var. a uelleribus, q̄ ex ouium uelleribus fierent uela quibus hoīes tegebant̃, q̄uis nauium uela ex lino, aut ſparto fierent. Velū et accipit̃ p cortina, q̄ lectis circūducit̃, vnde apud euāgeliū legimus. Velū tēpli ſciſſum ē, a ſummo uſq; deorſum. Diuidebat. n. ſancta a ſanctis ſanctorum.

Velis equiſq;, id eſt omni conatu, & mari terraq;.

Velaria dicebantur uela, quibus theatra tegebantur. Papinianus. Iam uelaria lintea pluebāt unde etiam uelaria dicuntur loca abdita, quæ uelis clauduntur. Iuue. Et pueros inde ad uelaria raptos.

Veliuolum, pe. cor. mare dr̃, qd̃ uelis uolat̃. Virg. Deſpiciēs mare ueliuolū. Veliuolæ naues, quæ uelis uolēt, ut Enni. Naues ueliuolas, quod & proprie dixit.

Velifico, as, nauigo a faciendis, id eſt ponendis uelis. Dicitur & uelificor uerbum commune, unde & paſſiuum protulit Iuue. cum dixit. Velificatus athos, & quicquid Gręcia mendax audet in hiſtoria.

Vello, is, li, & uulſi ſum. Extirpo. Sue. de Cęſa. Circa corporis curam moroſior, ut non ſolum tonderetur diligenter, ac raderetur, ſ; uelleretur etiā unde uulſa corpora. a Quintiliano dicuntur fędiſſima. Huius compoſita ſunt Auello conuello, diuello, euello. Col. Cum ab opere boues diſiūxerit ſubſtrictos confricet, manibuſq; comprimat dorſus, & pelles reuellat, nec patiatur corpori adhęrere. Et omnia per duplex ll, ſcribuntur.

Velit. i. mouit. Vir. Poſteſq; a cardine uellit.

Vellico, as, pe. cor. frequenter uello, qd̃ proprie fit, cū extremas corporis partes digitis uellimus præſſando infeſtamus. Prop. Nec mihi tā duris inſultes moribus, & te uellicet, heu ſero flebis amata diu. Aug. lib. xiiij. de ci. dei. Ita ſe auferebat a ſenſibus, & iacebat ſimillimus mortuo, ut nō ſolum uellicātes, atq; pungētes minime ſentiret, ſed aliqn etiā, ſi igne ureret̃ admoto, ſine ullo dolore, niſi poſtmodū ex uulnere, pbabat̃. Per trāſla. Vellicare ponit̃, p celari

mordere, ac lacerare. Gel. lib. iiij. Plura in Saluſtio inſcite, aut maligne vellicant. Hor. Vellicet abſentem demetrius.

Vellus lani, ex ouibus detonſa, ꝙ ante tonſuræ vſum lanam veteres vellerent, quam demptam, & conglobatam alij vellera, alij velamina appellant.

Vellina, regio in vrbe Palatino monti coniuncta in qua Valerij publicolæ, & victoriæ, deorũq; penatium ædes erant. Dicta Vellina, ꝙ ibi paſtores palatini vellere lanam ſint ſoliti.

Veles, tis, pe. cor. q leuiſſime oĩuꝫ armatus, qui & velatus, & ferentarius. Refert Ælianus ordinem pedeſtrem in militia diuidi trifariã. In armatos quæ grauis armatura dr̃, & velites, q leuiſſime oĩum armant̃. Vñ & expediti nuncupant̃. Non. n. ocreas, aut loricã induunt, ſed tm̃ iaculis, & fundis vtuntur. In tertio ordine ſunt peltad, a pelta dicti, qꝺ ſcutũ eſt paruũ & leue. Hij medij erãt inter graue armaturam, & leuem. Speciatim, Rorarij, Accẽſi, ferẽtarij milites leuis armaturæ vocant̃. Per tranſla. velites etiam dñr, qui verbis altercant̃. Ouid. in Ibim. Vtq; petit primo plenum flauentis arenæ. Nondũ calfacti velitis haſta ſolum. Dicti Velites quaſi volites. Cic. lib. de Rep. Militari more veterum velociſſimi cum ſcutis leuibus pedites ad hoc ipſum ex exercitu ijſdem miſcendi quos expeditos quaſi volitantes, volites appellabant, inde verſa lr̃a o, in e, velites, vl̃ ἀπὸ τοῦ βάλλειν. i. a iaculatione. Eo ꝙ tela tantum militia ſecum gerant.

Velitor, pe. cor. contendo, digladior, pugno. Plau. in mene. Neſcio quid velitati eſtis inter vos. Poſtea de re tranſlatuꝫ eſt, ad verba. Vnde & pro Iurgari ponitur. Ci. Cuꝫ inquinatiſſimis hoĩbus non eſt conuicio decertandũ, neq; maledictis aduerſum impudentes & improbos Velitãduꝫ, quia tantiſper ſimilis, & compar eorum fias, dum paria, & conſimilia dicas atq; audias. Vnde & Velitatio, q̃ teſte Feſto dicta eſt, vltro, citroq; probroꝝ obiectatio, ab exemplo velitaris pugnæ.

Velito, as, fit a velo, as, & ponitur pro velifico.

Velitaris, & hoc re, qꝺ ad velites pertinet. Vnde velitaris pugna. Sal. in Iug. Præterea iere ſagittarij, & cohors peligna cum velitaribus armis, itineris properandi cauſa neq; his ſecus, atq; alijs armis aduerſum tela hoſtium, ꝙ ea leuia ſunt, muniti erant.

Velitatim aduerbium ſignificat per ſaltus, & interualla, ꝙ velites pugnando ſaltibus vtuntur. Siſen. Nos vna æſtate in Aſia, & Græcia geſta idcirco continentia litteris mãdauimus, ne velitatim, aut ſaltuatim ſcribendo lectorum animos impediremus.

Velitre, ciuitas Volſcorũ inſignis fuit, quibus victis romani agrũ veliternũ ademerũt. Eo coloni ab vrbe miſſi ſunt, vt inquit Liui. libr. vij. Refert Diony. libr. vij. Peſtilentiam adeo Velitras eſſe de populatam, vt ex decẽ partibus Veliternorum vix vna ſuperfuerit.

Velia palus Italiæ, apud Calabros, nõ lõge a Palinuro. Helia olim dicta eſt, & velia Lucaniæ oppidũ, ſic dicta, quia paludibus cingit̃, palus ἕλος, latine dr̃ helia poſtea aſpiratio verat̃ in u, & fit velia. Alia Velia in latio eſt dicta, qa loco paluſtri finit̃ poſita a pelagis. Mos fuit, vt ait Dio. nominibus, quæ inciperẽt a vocalibus, b, præponere.

Velut aduerbium ſimilitudinis.

Velox, celer, a volando, q̃ſi velox, a q̃ velocitas, & velociter.

Vena dicta eſt, ꝙ per eam veniat ſanguis. Nam eſt cõceptaculum ſanguinis mixt̃, confuſiq; cum ſpiritu naturali, in qua plus ſanguinis minus ſpũs. Venæ ſuapte ui immobiles ſunt & ſanguinis tantum demittẽdi gratia explorant̃. Arteriæ aũt motu atq; pulſu ſuo, habitũ & modũ febriuꝫ demõſtrant, Vena affert ſpũm nutritiuum, qm̃ ſanguis ẽ nutrimentuꝫ corporis Neruus affert ſpiritum ſenſitiuum. Nerui magni ſunt cauſa motus totius corporis. Vbicũq; ẽ vena ibi eſt neruus & arteria, ſuper arterias locantur venę præterq̃; in dorſo in quo magna arteria quæ Trachea dr̃ ẽ poſita ſuper venam. Arteria, quæ tẽdit ad pulmonẽ accipiendi, reddendiq; ſpũs offõ fungitur. Inde fit, Venoſus, a, um, qꝺ eſt venis turgẽtibus plenum. Transfert̃ etiaꝫ ad alia, vt ad orõnẽ quæ tanq̃; corpus cõſtituit̃, qꝺ ſuccuꝫ & ſanguinẽ hꝫ & venas & oſſa, & neruos & carnem & toros & robur, & colorẽ decorẽq;. Vnde, a perſio dictus eſt liber venoſus, ꝓ aſpero, duro, & horrido cũ ait. Eſt nũc bryſei quẽ venoſus liber acti. Per trãſla. etiã venæ in terra dñr, ſub terra meatus, per quos vnda manat, aut alius liquor. Vnde venas argenti, venas auri dicimus.

Venenũ dictuꝫ eſt, qꝺ cito ꝑ venas eat, ſiue ſalubre, ſiue noxium, qꝺ græci φάρμακον dñt. Nam & medicamẽta venena ſunt. Et ẽ generale ad oĩa, quæ naturã eius cui adhibita ſunt, mutant. Pli. Galbanũ aduerſatur venenis maxime toxicis, cũ mirrha, & vino. Vnde per q̃dam ſimilitudinem color qui, a veſtibus imbibitur venenum appellatur. Virgi. li. ij. Geor. Pro colore purpureo poſuit qui eius conchæ ſpuma eſt. Alba, nec aſſyrio fucatur lana ueneno. Deniq; omne, qꝺ uel ſumptu, uel tactu nocet uenenũ dr̃. Vnde & pro ueneficio capitur.

Venenoſus, a, um, qꝺ uenenum hꝫ, vt uenenoſus ſerpens.

Venenatus, a, um, in quod eſt uenenum coniectum, Fit enim a ueneno, as.

Venenarius, qui parit, uel conficit aut uẽdit uenenũ Apul. Qui uenenarium accuſat ſcrupuloſius cibatur. Qui furem arguit ſua cuſtodit.

Veneficus, & uenefica, qui & quæ uenena conficit, & qui in cantationibus, & cæteris malis artibus utitur. hinc Triueneficus, ideſt excellens ueneficus. Plaut. Muſſas adhuc Triuenefica?

Veneficium ipſe actus venenãdi. Pli. Hæc arbor ante atriũ ſata omnibus veneficijs remedio eſt.

Venio, is, veni vẽtum. Venire proprie eſt, quaſi verſus nos ire, vnde apud auctores frequenter pro ire ponitur. Virg. Veniſti tandem. Teren. Niſi ego ad mercatuꝫ venio, ideſt eo. Sic econtrario ire pro venire, vt eo ad te. Et ambo iungi poſſunt datiuo, vt it clamor cœlo, & hoſtis venit excidio, ideſt ad excidium. Aliquando conſtruitur cum ablatiuo mediante in, quaſi ſignificet permanentiam. Hierony. Ne forte ſi venerit ueſtris in manibus illud Apocryphum, dubia pro certis recipiatis. Et licet uenio neutrum ſit, tamen eius compoſita quandoq; mutant terminationem, ut conuenio conuenior. Inuenio, inuenior. Reliqua compoſita ſunt. Aduenio circumuenio, contrauenio, deuenio, præuenio, reuenio ſubuenio, & ſuperuenio. Hora. Grata ſuperueniet, quæ non ſperabitur Hora. Poetæ tamẽ aliquando uenire pro imminere uſurpant. Virgilius. Se fatum ambobus teucriſq; uenire, latiniſq;. Aliquando ꝓ creſcere. Idem libro. j. Geor. Hic ſegetes, illic ueniunt fœlicius uuæ. Aliquando pro portari. Pliny. Species ſinopidis tres rubra, & minus rubens & media inter has. Eius quæ ex Africa uenit octoni aſſes. Reperitur etiam uenio pro uendor, Vide in uenum.

Venire in mentem, non ad recordationem tantum eſt, ſed ad conſiderationem, & reputationem, & intelligendam. Teren. Vbi in mentem eius aduenti uenit. Veni in ſuſpitionem, in obliuionem, in uituperationẽ. i. ſuſpectus factus ſum aliis, alij me obliti ſunt uituperor ab alijs.

Veni in opinionem, ideſt opinionem habeo. Aliquando tamen paſſiue dicitur, cum opinio pro fama accipitur.

Vento, as, frequentatiuum, quo ueteres uſi ſunt, ſed pro eo utimur alio frequentatiuo. Ventito, Pliny. Gratior Alexandro magno erat frequenter officinam uentitanti.

Ventus, a uenio fit. Nam proprie eſt cum impetu uentans aer, cum nihil aliud ſit ventus, q̃; aer commotus, atq; agitatus. Speuſip. Ait Ventus eſt agitatio aeris circa terram. Vnde Auguſti. lib. de quantitate animæ. Nihil aliud, quã iſtum aerem commotum, ac agitatum eſſe ſentimus. Quod in loco trãquiliſſimo, & ab omnibus uentis quietiſſimo, vel breui flabello, approbari poteſt, quo etiã muſcas abigẽtes aerẽ cõmouem⁹, flatuq; ſentim⁹. Qð cũ euenerit.

nerit ocultiore quodam motu cœleſtium, vel terrenorum corporum per magnum ſpatium mundi uentus uocatur, ex diuerſis partibus cœli, nomina etiam diuerſa ſortitus. Vic. Ventus inquit eſt aeris fluens unda, cum incerta motus redundatia. Naſcitur cum feruor offendit humores, & impetus factionis exprimit in ſpiritus flatum. Sunt autẽ quatuor uenti a quatuor mundi partibus, ſed ſinguli in ternos diuiduntur. Ab oriente Equinoctionali Subſolanus eſt, ſed ad ſeptentrionem habet. Vulturnum a uoluendis nubibus dictum. Ad meridiem Eurum ſic dictum qa late flat. Hi ſunt calidi & ſicci quia ſub ſole diu morantur, qui in ortu diei ſalubres ſunt quia ueniunt ab aere temperato. Ab occaſu equinoctiali Fauonius ẽ dictus ꝙ foueat, quę naſcuntur. Huic Circius eſt ad ſeptentrionem Zephyrus ad hauſtrum. Sunt iſti temperate frigidi, & humidi, qa ſol paruam facit, moram in occidente propterea, nec multum calefacit illos nec multũ deſiccat. In fine diei ſalubres ſunt, quia a ſole tũc ſubtiliores redduntur. A meridie hauſter eſt dictus ꝙ hauriat aquas. Hinc ad orientes notus eſt qui grӕce ſic dicitur ab humore. Africus ad occidentem calidi humidiq; nubes pluuiaſq; inducunt, citant tempeſtates marinas impediunt uirtutes animales & grauitatẽ corpori afferunt. A ſeptentrione Boreas eſt huic ad orientem aquilo ſurgit. Ad occaſum corus. Hi uẽti frigidi ſunt & ſicci. Vnde corpora indurant, poros conſtringunt, humores purificant. Eſt autem uentus ut Ariſtoteles in meteoris ait uapor ſiccus a terra reſolutus cum aliqua uirtute cęleſti cõpoſitus.

Ventulus, dimi. paruus uentus. Teren. Cape hoc flabellum, & uentulum huic ita facito.

Ventoſus, a, um quod eſt uento plenum, ut uentoſa regio. Aliquando dicitur inane, ut uentoſa uerba, ideſt ſine pondere & ſine effectu.

Ventilo as pe. cor. ad captandum uentum pono, aut iacio. Proper. Hanc Venus ut uiuat, uentilat ipſa facẽ. Hinc uentilari frumentum dicitur, dum in area purgatur. Pli. Multa ventilare quoq; granum uetant. Leo Pa. Per tranſlationẽ dixit. Omnium diſcutit conſuetudinẽ, uentilat curas ſcrutatur affectus. Interdum uentilare eſt per manus uerſare e digitis eximendo. Apul. Ad hæc ego inſperato lucro diffuſus in gaudium, & in aureos refulgentes, quos identidem manu mea uentilabam. Iuue. Cum uerna Canopi Criſpinus tyrias humero reuocante lacernas Ventilet æſtiuũ digitis ſudantibus aurum. Huius compoſitum eſt. Euentilo extra uentilo. Col lib. j. Et celeriter frumenta deterunt non cedente ſolo pulſibus ungularum tribularumq;, & eadem euentilata mundiora ſunt lapilliſq; carent.

Ventilabrum, pe. pro. inſtrumentum, quo aliquid uentilatur. Colu. lib. ij. Nam cum acerinis paleis, graniſq; mixtus in unum fuerit congeſtus paulatim ex eo uentilabris per longum ſpacium iactetur.

Ventilator, qui frumenta uentilat.

Venia dicta eſt ꝙ optanti adueniat. Eſt enim remiſſio culpæ, & condonatio erroris. Quinti. Peccaui, ueniam peto. Quandoq; ponitur, pro beneficio indulgentia, & permiſſione. Cice. lib. j. de Ora. Date nobis hanc ueniam, vt ea quæ ſentitis de omni genere dicendi, ſubtiliter proſequamini. i. concedite. Ter. Da pater ueniam, ſine te exorem. Et cum venia dicimus, hoc eſt cum pace tua, & te permittente.

Venilia dicta eſt vnda. fingitur ꝙ ſit vxor Neptũni ex eo qđ ad littus ueniat ſicut ſalacia ꝙ in ſalum redeat auctor Aug. lib. vij. de ciui. dei.

Venus, dea putata eſt, ꝙ ad omnia veniat. Cice. Quę autem dea ad res omnes ueniret venerem nominauerunt. Græce ἀφροδίτη dicitur ab ἀφρός ſpuma quoniam ex Saturni teſtibus, & maris ſpuma nata ſit. Eſt & Venus infima quoq; errantium ſtella & terræ proxima, quæ phoſphoros gręce, lucifer latine dicitur cum ante graditur ſolem. Cum autem ſubſequitur heſperos, veſper, & veſperugo. Ponitur etiam Venus pro libidine, & coeundi appetitu. Sene. Quod in venerem pronior eſſet. Interdum pro pulchritudine. Quin. Quod cum gratia quadam, & uenere dicitur. Hinc uenuſtas, pulchritudo. Mnaſalchus autẽ in epigrammatis ἀσύριγγί τι τοιῶδε παρ' ἀφρογένειαν δ' ὀνουας τίωτ' ἀπο ποι μέγιου Χεῖλος ὦ δε παρ' εἰ οὔ τοι πρώτες εθ' ω δεσ' γηεα παν'τα δ' ἔρωτες καὶ πόθος, ὧδε α γρι αμου σ' εὐδ' ρειν μεται.

Venerius, a, um, Poſſeſſiuum, a Venere ut Anteſtæ Veneriæ apud Plau.

Venuſtas, a uenere, cum pulchritudinem ſignificat uenuſtatem fœminis dignitatẽ uiris conuenire docet Cic. Si luna a Ioue defluat ad uenerem facit uenuſtos & quibus, vt Firmicus in quarto matheſeos, ex venuſtate poteſtas maxima comparetur. Hinc uenuſtas capitur pro gratia dicendi, & uenere amabiliq; ſuauitate. Vnde uenuſtus, a, um ut uenuſtus homo, & lepida oratio, quæ ita inter ſe differunt, ꝙ uenuſtum uocamus, quod cum gratia quadam & uenere dicitur. Lepidum quod rotunditate quadam & breuitate, atq; acumine uerborum uenuſtum eſt.

Venuſto, as, orno. Amb. li. Hex. Ideo primus fecit deus poſtea uenuſtauit, ut eundem credamus ornaſſe, qui fecit & feciſſe qui ornauerit. Huius contrarius eſt. Deuenuſto. Gel. Tanq; pulchritudinis ſibi inſignia deuenuſtet.

Veneror, ex uenia, & orando compoſitũ eſſe uidetur, quaſi ueniam oro. Eſt aũt uenerari, colere, & ueneratio honor, & cultus. Poetæ tamen quandoq; ueneratum pro venerabili ponunt. Virg. Curſuſq; dabit venerata ſacerdos.

Venerabilis, qui cultu, & veneratione dignus eſt. Pliny. Vir grauis, & ipſa ſenectute venerabilis. Nomina enim, quæ in bilis deſinunt, a verbis uenientia quandoq; infinitũ paſſiuum eius verbi ſignificant cum dignus, ut Spectabilis, dignus ſpectari. Admirabilis dignus, qui ſit admirationi. Quandoq; infinitum, vel actiuum, vel paſſiuum cuius poteſt, uel natura aptus eſt, ut Riſibilis qui poteſt, uel natura aptus eſt ridere. Penetrabilis qui poteſt, uel natura aptus eſt penetrari. Stabilis, qui poteſt, uel natura aptus eſt diu ſtare. Poſſibilis, qui fieri poteſt.

Venerandus, idem, quod venerabilis. Seneca. Vocem æſtimatione dignam, & omni ſeculo venerandas. Vnde non deſino admirari inſcitiam, uel potius inſolentiam quorũdam ſacratorum, qui indignantur, non ſibi ſcribi, cum literæ dantur. Venerandum, aut reuerendum dicentes uenerabilem omnibus cõuenire. Venerandum autem, uel reuerendum ſolis prelatis, & reuerendiſſimus, o barbaries.

Venerarij dicuntur illi qui ſacrilegio cultu planetas, ut lunam aut ſolem colunt & ex illis uaticinantur, qui & planetarij dicuntur ab Aug. Vnde Caliſtratus Iureco. Digeſtis de queſtionibus, ſcribit uerarios capite puniendos eſſe.

Veneranter, ſignificat cum veneratione. Apule. Et ab eo veneranter exceptus, paululum quieui.

Venor, aris. feras indago, & quaſi circunuenio, a venio, vt quidam arbitrati ſunt deductũ. propterea ꝙ veteres venari paſſiue, pro circunueniri poſuerunt. Ennius. Teneor correptus & vndiq; venor. A quo per tranſlationem venari capimus pro captare, hoc eſt artificio quodã, & ſolertia quęrere, vt venor laudem gloriã. Qđ etiam aucupari dicimus.

Venatus, us ipſa venatio, vt eſt in Gen. Cumq; venatu aliquid cœperis.

Venaticus, a, um, quod ad uenationem pertinet. Vnde venaticos canes dicimus, quibus feras perſequimur. Var. Canum duo genera, vnum venaticum, alterum quod cuſtodiæ cauſa paratur.

Venatorius a, um, idem, quod venaticus, vt venatoria inſtrumenta, quibus in venando vtimur.

Venabulum, telum, quo venantes vtuntur aciei longiſſimæ, apud nos cornibus hinc, & inde extantibus Mar. Si directa geres longo venabula roſtro. Hic breuis in grandem cõminus ibit aprum.

Venaphrum a venere, & aphros componitur & eſt nomẽ oppidi in Campania, in cuius agro fiebat optimum oleũ.

Mar. Hoc tibi Campani ſudauit bacca Venaphri.

Venetia, regio Italiæ, quæ a Mintio amne vſq; tiliamentũ protenditur. Ab Enetis populis dicta, qui poſt bellum troianum cum Antenore ſalutem conſecuti, curſum huc e Paphlagonia tenuere. Auctor. Pli. Alij a gallis eiuſdẽ appellationis originem tradiſſe dixerunt. Fuerunt enim veneti populi inter celtas littora oceani gallici incolẽtes, quos Cæſar nauali prælio ſuperauit. In hac regione ſunt vrbes illuſtres. Verona. Vincentia. Patauium, & Venetiæ ciuitas, & Virunus placida, & amęna, quę nũc Ciuitadalis nũcupat.

Venetiæ ciuitas inſignis, quæ anno a natali chriſtiano quinquageſimoquarto, ſupra quadringenteſimum cõdita fuit, quo anno attila rex Hunnorum Aquileiam euertit, de cuius laude, quoniam apud Iacobi Philippi chronicam a nobis late congeſtum eſt, duximus omittendam.

Venetus, a, um, pe. cor. quod e Venetijs eſt, vt Veneti ciues, venetus color, vt ait Vege. Cęruleus dicit. qui color eſt marinis fluctibus ſimilis, ſcribit Lampri. Heliogabalus comediſſe piſces coctos cõditura veneta, quaſi in marina aqua, cum colore ſuo. A quo colore aurigarũ factio veneta nominatur. Et qui eo colore induebantur, Venetiani dicebãtur. Vege. li. iiij. de re mil. ſcribit nautas veſte veneta eſſe induendos, & vela nauium exploratoriarum colore veneto eſſe tingenda. Hic color etiam thalaſſicus, ideſt marinus dicitur. Græci enim thalaſſan mare appellant. Idem a colore ferri, ferrugineus dicitur.

Vendico, as pe. cor. approprio, & meũ eſſe dico. Ambro. Aues coeli ſpeciale ſibi nihil vendicant. Vindico vero vlciſcor, quaſi vim dico.

Venter capitur, pro eo qui videtur, hoc eſt, qui a pectore ad pubem terminatur. Hicq; extenditur, quoniam ex pelliculis conſtat, quas vocant pantices. Iuue. Montani quoq; vẽter adeſt abdomine tardus. Sed proprie eſt vbi cibi conficiuntur. Cuius dimi. eſt ventriculus. Cor. Cel. Ventriculus autem, qui receptaculum cibi eſt, conſtat e duobus tergoribus, vſq; inter lyenẽ, & iecur poſitus eſt. Huius duo ſunt orificia, vt inq̃t Macro. Superius & inferius. Superiore deuorata recipiuntur. Inferiore, quæ excreturi ſumus, emittũtur. Aliquando ponitur pro ſtomacho. Iuue. Ventre nihil noui frugalius. Aliquando pro aluo. Gel. li. iij. Vbi ab inferiore patre purgandus aliquis eſt, ventrem eius ante ſoluendum eſſe. Vterus ideo dicit, quia continet, & tanq̃; vter eſt.

Ventrioſus, qui & ventricoſus dicitur, qui magnum habet ventrem. Plau. in Merca. Ego dicam varum ventricoſum. Nam c. littera ſæpe additur. Nam archadius, archadicus. Sardonius, ſardonicus. Num, & nunc. Tum, & tũc. Iuue. Viuendum eſt recte, tum propter plurima, tum his præcipue cauſis.

Vephrotrophium, locus, vbi nutriuntur infantes. βρεφον enim græci vocant, infantem βρεφυλλιον, infantulum.

Ventrale, veſtimentum, ventrem contegens. Pliny. Patris mei memoria cępere amphimala noſtra, ſicut villoſa etiã ventralia.

Vepres tam in ſingulari q̃; plurali generis maſcu. ſm Probum, & fœmi. ſm Priſcia. rubus. ſiue ſpina dicitur ꝙ vehementer præhendat. Ouidi. lib. v. Meta. Aut lepori qui vepre latens hoſtilia cernit Ora canum. Huius dimi. eſt vprecula. Cice. pro Sex. Vt illa ex vepreculis extracta nitedula Rempu. conaretur arrodere.

Vepretum locus vepribus plenus.

Ver, anni pars temperatior, a veniendo. ꝙ tum venire, ideſt oriri, & creſcere incipiunt virgulta & frondes, ac flores arborum, atq; herbarum. Vel dicitur a viuendo quaſi viuer vel a vertendo, ꝙ tum ſe vertere incipiat tẽpus anni. Quippe ver nouum anni initium eſt. Diuiditur enim ver, vt cæteræ partes anni in partes tres nouum adultũ, & pręceps. Ver ſacrum dicebant veteres in quo ſacra, & ludos faciebant. Quod quidam, quaſi religioſum putant dictum. Siſenna. Quoniam Sabini feruntur vouiſſe, ſi res cõmunis melioribus locis conſtitiſſet, ſe ver ſacrum facturos, vel potius ἀπὸ τοῦ ἔαρος.

Vernus, a, um, qđ eſt veris, vnde Amb. Vernam temperiem dixit verni dſr flores, quoniam vere proueniunt.

Verna ſeruus ex ancilla domi natus, a vere, ꝙ hoc tempus anni ad generandum maxime ſit idoneum. Et quia domini cum ancillis conſuetudinem habebant verno tempore ideo ſeruos domi natos vernas appellauerũt. Huius diminutiuum eſt vernula.

Vernaculus, a, um, dicitur omne, quod domi noſtrę naſcitur, vel quod in noſtra patria eſt. Vnde vernacula lingua dicitur, vel ſeruilis, vel plebeia, qua tanq̃; cõmuni, ac naturali omnes vulgo loquũtur. Vernaculus mos. i. domeſticus vel patriæ. Vnde Col. in Gallinaceis probat fœcunditatẽ vernaculam. i. noſtratium & domeſticorum gallorũ. Interdum ponitur pro proprio, ac peculiari. Pli. Potiſſima nobilitas datur vuis peculiaribus, atq; vernaculis Italię. Interdum pro eo, quod a nobis domeſtica conſuetudine vſurpatur. Ci. in Bru. Neſcio quo ſapore vernaculo. Cic. in Ver. acti. vj. Non, vt ſolemus interdum in defenſionibus dicere crimen domeſticum ac vernaculum. Idem feſtiuitatẽ vernaculam appellat pro vrbano lepore, & ſalibus romanis & floribus orno. Vernaculi etiam dicunt̃ malis moribus homines. & lingua proterua, ꝙ vernarũ ſimiles ſint quibus ars eſt adulari, & maledicere. Item vernaculũ dicitur, qđ eſt veris. Pli. lib. xvij. Vernacula putatio deiectis per ramos vitium crinibus circũueſtit arborem.

Verno, as, pullulo. Mar. Dum tibi vernarent tenera lanugine malæ. i. pilos emittere inciperent. Hiero. Per tranſlatio. in explanatione canticorũ. Vbi inquit, ex anima deſideriorũ tempeſtas defuerit, tunc incipient in ea flores vernare virtutum. Aliquando vernare ſplendere eſt. Ambro. circũdedit me vernantibus, atq; coruſcantibus gemmis ꝑcioſis. Aliquando pro canere. Plau. Dum auiculæ vernant. Quippe uerno tempore omnia lætari uidentur.

Vernilitus, pro adulatore, a ueteribus uſurpatur. Ceci. Credo, nimis tandem hic ſit uernilitus.

Vernilis, & hoc le. pe. pro. idem. qđ ſeruilis, ſiue ſcurrilis.

Vernalis, & hoc le, quod eſt ueris. Aug. li. vij. de ci. dei. Propter uernalem quippe faciem terræ, quæ cæteris temporibus eſt pulchrior Porphyrius philoſophus nobilis atq; florem ſignificare perhibuit. Hinc uernaliter ſeruiliter. Hora. lib. Ser. Nec non uernaliter ipſis fungitur officijs quod alij pro luxurioſe, pro adulatorie exponunt, quibus hęc uiuendi ars eſt.

Vernatio, corium uetus, quo ſerpentes exuuntur, quoniam id vere fit. Notum eſt ſerpentes quotannis verno tempore exuere membranam corporis hyberno ſitu obductã. Pli. Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibũ ſumptis anguillarum modo, aut vernatione, quã exuũt, pota. Idem. Anguinę vernationis membrana cum oleo, tedaq; reſina calefacta auribus prodeſt. Eadem ſenectus dicit. Vide in dictione Senectus.

Veractum, terra vere proſciſſa quia vere actum aruum, ideſt verſum eſt. Pli. Quidam vtiq; ab æquinoctio verno ꝓſcindi volunt, quodq; vere ſemel aratum eſt, a temporis argumento veractum vocatur.

Veratrum, pe. cor. herba, quæ, & helleborus, ꝙ mentẽ auertat. Perſi. Ebria veratro. Huius duo ſunt genera albũ, & nigrum, vtrunq; radice fibrata ceparum modo.

Verbanus lacus Ciſalpinæ Galliæ, ex quo Ticinus fluuius emergitur. ſeu per quem ex alpibus effluit in Padũ. Nunc lacum maiorem appellant.

Verber, inſtrumentũ longum, & exile, quibus eſt virga baculus, arundo. & ſi quid eſt ſimile. Proprie autẽ ſignificat ſummitatem ſarmentorũ. Quin. Ignemq; ex proximo raptos, verberaq; quę caſus obtulerat in vado.

Verbero, as cędo verbere. Sic enĩ a verbere fit verbero, quomodo a fuſtis fuſtigo, a flagellum flagello. Licet etiam de verbis dicatur, quoniã vt teſtatur Nonius non ſolum verberare, a verberibus dictum, ſed & a verbis. Plaut. in Aſi.

Nam quæ

ſtam cur miſeram verberas. Huius compoſita ſunt. Diuerbero, deuerbero. Teren. in Phor. Quot me cēſes homines iam deuerberaſſe vſq; ad necem hoſpites, tuꝫ etiam ciues. Euerbero. Reuerbero repercutio, impedio. Col. lib. iiij. Vt mota æqualiter humus nouellis ſeminis radicibus q̃cūq; in partem prorepſerint, molliter cedat, ne incrementa duricia reuerberet, ſed tenera, uelut intimo ſinu recipiat. Trāſuerbero feriēdo traijcio, trāſfodio. Lac. Nam dolore iniuriæ cōcitatus ydas alterum gladio trāſuerberauit.

Verbero, onis, qui eſt verbere dignus. Et eſt contumelia ſeruorum.

Verbereus, a, um, qđ eſt dignuꝫ, vt verberetur. Plau. Sꝫ eccū video verbereum ſtatuam, vt magnifice infert ſeſe.

Verberalis, verbere dignus, quaſi verberabilis, a quo verberalior verberaliſſimus. Plau. Verberaliſſimus etiam rogitas non fur, ſed trifur.

Verberatus, us, ipſa verberatio.

Verberito, as, ſæpe verbero. Feſt. Verberitare idem cato frequentatiue ab eo, quod eſt verbero dixit.

Verbum, a verberatu, ꝙ verberato lingua intra palatuꝫ aere omnis oratio promatur. Vnde & pro qualibet dictione ponitur, ſiue illa ſit nomen, ſiue pronomen, ſiue vna aliarum partium. Var. A veritate deducit, ꝙ veruꝫ nos loqui oporteat. Eſt autem verbum uarie, a varijs diffinituꝫ, propterea, ꝙ uarie ſignificet. Primo enim ſacræ ſcripturæ diffiniunt uerbum eſſe, qđ intra animi ſilentium mente cōcipimus, videlicet ipſam cogitationem, quæ adhuc conſcientiæ ſecreto retinetur. Vocem vero, per quaꝫ verbum profertur in medium. Vox ſonus index eſt cogitationis, verbum vero ipſa cogitatio. Sicut enim quando verbum corde concipimus, neceſſaria ē vox, quaſi quoddam vehiculum verbi, & quodlibet verbum ipſum, per oris ſonuꝫ ad alium tranſſerimus, tamen ſic eum integrum etiā intra nos diuiſum tenemus, & ſic a loquente tranſfertur, vt tamen in ſua ſede teneatur. Aliquando verbum dicit̄, ꝙ a re, ſiue facto diſtinguitur, vt non eſt opus verbis, ſꝫ factis. Hinc dare verba dicimus pro decipere. Aliquando ſumit̄ prout eſt vna ex octo partibus orationis in quo omnis vis orationis eſt. Hinc verbale nomen dicitur, quod a verbo deſcendit. Aliquādo capitur pro vniuſcuiuſq; ſigno quod ab audiente poteſt intelligi. Vnde verboſus, multiloquus. Aliquando pro cōtexta oratiōe, q̄uis in ea multa ſint, vt apud prophetas ſæpe legimus. Verbum qđ factum eſt. Et apoſtolus: Præſbiteri duplici honore honorentur maxime, qui laborant in verbo, & doctrina. Et illud. Eſtote factores verbi, & non auditores tantum, ſacra eniꝫ ſcriptura verbum ſolet appellare multa verba. Quantocunq; tpe quiſq; in prædicando euangelium laborauerit nō verborum, ſed verbi dei prædicator erit. Et quantocūq; tempore quis in vniuerſa vita ſua, qua iſtam gerit carnem, quantalibet longitudine protendatur, quæcunq; verba, vel ore, vel ſola cogitatione locutus fuerit, corde impenitenti cōtra remiſſionem peccatorum quæ fit in eccleſia verbum dicit contra ſpiritumſanctum. Eſt & verbuꝫ ſententia, ſeu enunciatio, quæ vno ligatur, & ſtringitur verbo. Terē. in Adel. Poſtremo illud non meum verbuꝫ facio, qđ Micio bene, & ſapienter dixit.

Verbigero, as, ſignificat v̄ba facio. Apul. Nimis multa oratio eſt ſi velim memorare quæ ego contra reſponderis q̄; diu & quoties inter nos verbigeratum ſit.

Verba dare, eſt decipere. Terent. in An. Cui verba dare eſt difficile.

Verba ad rem conferre, ē hoc agere, qđ dicit Terē. in Heau. Verum ſi verba ad rem conferet, vapulabit.

Verbale, quod a verbo deſcendit, vt lector a lego, doctor a doceo.

Verbulum dimi. Hierony. Secreta verbula non carent ſuſpitione.

Verboſus, multiloquus. Cicer. Habes epiſtolam verboſiorem fortaſſe, q̄ velles.

Verboſito, as, verba profero. Hiero. Nullus eſt mezini ore diuina officia verboſitate, & miſera mente, quæ intrinſecus imminent vagando circuire.

Veruierbium, verus ſermo. Plau. in Cap. Tu repertus Philocratem, qui ſuperes veruierbio.

Verbena, pe. pro. proprie, vt ait Ser. Herba ſacra ſumpta de loco ſacro capitolij, qua coronabantur feciales, & paterpatratus fœdera facturi, uel bella indicturi. Abuſiue tamen etiam verbenas vocamus omnes frondes ſacratas, vt eſt Laurus, oliua, vel myrthus. Teren. in An. Ex ara hinc verbenas ſume. Nam myrthum fuiſſe Menāder teſtatur. Do. vero verbenas ait eē omnes herbas, & frondes feſtas, ad aras coronandas, ex aliquo loco puro decerptas, quaſi herbenas. Pliny. lib. xxij. ſcribit nomine ſagminum, & verbenarum, ſignificari gramen, ex arce cum ſua terra euulſum. Idem lib. xxv. Verbena eam peculiariter vocat herbā, quā græci hierobotanem, quaſi ſacram herbam dicunt, aliqui periſtereon, quaſi columbarium. Alio nomine, vt etiam in ſynonimis verminaria dicitur, ſed in ſimplicibus quis melior, ac ſine comparatione præſtātior, q̄; Dioſco. Hic igit̄, de verbena ita ſcribit. περιστέριον φύει τοῖς ἐνύδροις τόποις [illegible]

Vergiliæ ſtellæ ſunt, quę & pliades, & Inſtitor veſtis dicunt̄ ita appellatæ, ꝙ earū ortu ver finem facit, ſeu ꝙ circa æquinoctium vernum ſit earum ortus matutinus. Sunt auteꝫ ſeptem in tauro locatæ, quarum ſigno ex oriente æſtas ſignificatur, occidente hyems oſtenditur. Earum exortus fit circa qnto idus maias diſtans ab æquinoctio verno vnde quinquageſimo die.

Vercellæ inqt Hie. Ligurū ciuitas, haud ꝓcul a radicibus alpium ſita olim potēs, nunc raro eſt habitatore ſemiruta.

Verecundia vt inquit Ariſto. li. rhetoricorum ad Theodecten dolor eſt quidam atq; perturbatio ex malis aut præſentibus aut prętéritis, aut futuris quæ infamiam inferāt. Huius contrarium eſt inuerecundia, contemptus eorum atq; impaſſibilitas.

Vereor, eris, itus, timeo. Sed proprie vereri liberorū, q honeſtatis gratia mouent̄. Timere ſeruorū q formidine pęnę faciunt. Dictum Vereor a ue, & reor q̄; ſi valde reor quia ea, quę timemus multi facere, ac diu cogitare ſolemus. Huius compoſituꝫ eſt Reuereor, ꝙ eſt venerationi habeo, qđ eſt timor agendi, quod reprāhendi poſſit. Hinc Reuerentia Iuue. His nullus verbis pudor, aut reuerētia menſæ.

Verenda dicuntur loca, quæ non niſi cum verecundia nominantur. Nomina, quæ velamentum verendorum ſignificant ſunt hęc ſubligar. Subligaculum. cāpeſtræ ſuccinctoria, piſom ita, fœminalia, femoralia bracę, & Legile apud Apul. & lumbare.

Verecundor, verecundia teneor. Cice. lib. iiij. De ora. Alterū cunctanteꝫ, & q̄ſi verecundantē incitabat. Verecundus qui verecundia tenetur. Licet quandoq; pro audaci ſumatur. Plau. Sic eſt, vera prædico, niſi etiaꝫ hoc falſo dicꝭ inſimulaturus es, nimis verecunda es. Verecunde aduerbium, cum pudore.

Veredarius nuncius, curſor, ſiue tabellarius equeſtris, celeri celeritate litteras perferens, vt a caballus caballarius. Veredus enim dicitur equus velociſſimi curſus quibus vſi ſunt maiores in venatione. Mar. Parcius vtaris moneo rapiente veredo. Idem. Stragula ſuccincti venator ſume veredi. Talibus noſtra tempeſtate vtuntur lanceati equeſtres ſtratioticos, quos dicunt lanceas manibus reciprocantes. Hierony. in libr. Heſter. Epiſtolæ miſſæ ſunt, per veredarios, & egreſſi ſunt veredarij celeres nuncios perferentes.

Vergo, gis, ſi, ſm Diomedē, xi, ſum, ſignificat declino Vir. lib. xxij. Quo vergat pōdere lętam. Huius compoſita ſunt

Deuergo, deorſum uergo, a quo deuergentia, p curuatura. Gel. Nam quanta partiũ, circulorumq; cœli ex deuergentia, & conuexionibus quid uarietatis ſit quis non uidet. Inuergo. Plau. in Cur. Ipſum expecto tangere inuergere in me liquores tuos.

Verro, is, uerri, ſum, ſignificat traho arete, quod uerriculus dr̃. Vir. Hinc uerſa puluis inſcribitur haſta. Idem. Quippe ferant rapidi ſecũ, uerrantq; per auras. Aliquando uerto. Idem. Adnixi torquent ſpumas, & cærula uerrunt Æquora. Aliqñ mũdo, q trahẽdo ſordes mundent. Iuue. Verre pauimentum, nitidas oſtende columnas. Inde uilla uerſa, a, Catone dr̃ pro munda purgataq;. Huius compoſita ſunt Conuerro. Col. lib. viij. Diligens paſtor quotidie ſtabulum cõuertit, nec patiẽ ſtercus, aut humore conſiſtere. Cato. Villam conuerſe, mũdeq; habeat. Deuerro, deorſum verro. Euerro, extra uerro.

Verriculum, rete piſcatorium, quod trahendo, e uado educitur. Verriculi ueteres pro articulo uſurpabant.

Verretrum, membrum virile a verrẽdo dictus. Hiero. Cur portas verretrum Paule, cur a ſexo fœminarum barba pilis aliaq; membrorum qualitate diſtingueris,

Verto, tis uerti uerſum, a uere dici putatur, quoniam vere annus incipit uerti. Virg. Gorgon i deſecto uertentem lumina collo. Interdum traho. Vir. Et uerſa puluis inſcribitur haſta. Interdum transfero, cum quippiam de vna in aliam linguam transferrimus. Plau. Vertit barbare. Interdum conſidero, voluo, agito. Sal. Exercitum uertere. Huius compoſita ſunt. Aduerto, animaduerto, auerto, conuerto, circunuerto, diuerto, euerto, inuerto, interuerto, obuerto, peruerto, reuertor, ſubuerto, & tranſuerto. Verto tibi hoc vitio. i. do tibi hoc uitio impuro hoc tibi vitium.

Vertor, deponẽs eiuſdem ſignificationis, cum uerto. Virgi. Vertitur interea cœlum, & ruit oceano nox. Hinc componitur Reuertor, & præuertor.

Vertere ſolum dicebantur urbe cedẽtes, ſiue ob decoctũ creditoribus pecuniam ſiue ob exilium. Li. li. iij. Collegæ eorum exilij gratia ſolum uerterunt. Cicer. pro Cæcin. Qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitatẽ eo ſolum uertunt, ideſt locum mutant.

Verſo, as, frequentatiuum, a uerto. Hora. Vos exemplaria græca nocturna uerſate manu, uerſate diurna. Et eſt actiuum, a quo fit uerſor deponens. Vnde controuerſor eſt autem uerſari in aliqua re aſſiduum eſſe. Cic. In quibus propter illas inſanas ſubſtructiones facile mille hominus uerſabatur. Conuerſor, & diuerſor eiuſdem cum ſimplici ſignificantiæ, Aug. Sentiunt ſe eſſe peregrinos ſic diuerſantur in opulentia diuitiarum ſuarum, quomodo uiator in ſtabulo tranſiturus, non poſſeſſurus.

Verſatilis, & uerſatile, pe. cor. quod huc, & illuc uerſat, ſiue, quod idoneum eſt vt uerſetur, ut gladius uerſatilis axis uerſatilis, Pliny. libr. xxxvj. Idem molas uerſatiles uolſinæ inuentas.

Verſatilia etiam pro Tornatilibus accipitur, uel pro canalibus ſicut ſunt columnę Tortiles, uel pro duabus implicatis uirgulis in modum Reſtis, ut ait. Aug. Super exodum.

Verſipellis, qui facile uerti pellem, hoc eſt uultum, & apparentiam, & quomodolibet faciem mutat. i. uerſutus ac diſſimulator, qui modo unus modo aliud oſtẽdit. Plau. in Am. proprie dixit. Verſipellem ſe facit, quando lubet. Sunt qui dicant uulgo in firam opinionem, eſſe homines in lupos uerti, rurſuſq; reſtitui ſibi.

Verſutus qui uertitur. Plau. in Epi. Verſutiores q̃; rota figularis. Cice. libro, iij. de natu. deorum. Verſutus, a uerſando dicitur, cuius tanq̃; celer rotamen uerſatur. Aliquando tamen uerſutus, pro perito ponitur. Plau. Nec magis uerſutum, nec quo careas ægrius. Proprie tamen uerſuti dicuntur qui mentem crebro ad malicium uertant. Hinc uerſutia calliditas, malicia. Verſutiloquus, & uerſutiloquax.

Verſicolor, penulti. corr. apud iuriſconſultos dicitur id, q̃d vertit, & mutat colorem. Vnde veſtes, quæ ex lana nõ tincta. i. natiuo colore ſunt factæ, coloriæ dicuntur quia naturalem colorem habent ſiue album, ſiue pullum, ſiue ruſum. Quæ vero in alium colorem verſæ ſunt verſicoloriæ. Proprie tamen a Pli. Verſicoloriæ ſeu verſicolores dicuntur, quæ varijs coloribus cõſtant quaſi eos mutare inuicem videantur, vt eſt cauda pauonis & collum columbæ, & aqua maris. Liui. Punico bello interdictum fuiſſe mulieribus ne verſicoloribus veſtirentur, ideſt coloris varietate diſtinctis. Illud vero. Virgilij. Verſicoloribus armis. Exponit Seruius, depictis, propter quod bellicoſus oſtenditur.

Verſura, a verto, is, dicitur, cum aliquid vertitur. Var. libro primo, de re ruſti. Notant aliqui ex quibuſdam folijs propter eorum verſuram, quod ſit anni tempus, vt dici poſſit, vt olea, & populus alba, & ſalix horum enim folia cum conuertunt ſe ſolſtitium dicitur fuiſſe. Item verſura dicitur locus, ad quem cum quis peruenerit, reuertitur. Colu. libro ſecundo. Sulcum autem ducere longiorẽ, q̃; pedum. c̃x. contrarium pecori eſt, cum ventum erit ad verſuram in priorem partem iugum propellat, & boues inhibeat, vt colli eorum refrigeſcit. Item verſura eſt, quã græci campen vocant, flexus ipſe angulorum in ædificijs & parietibus exterior vt eſt apud Victru. Propter quod & crura ipſa. Vege. in tumetis gambas vocat, quaſi campas. Verſuram facere antiqui dicebant mutuo pecuniam ſumere, opinitio, qui mutuabantur ab alijs, non vt domus ferrent, ſed vt alijs ſoluerent, id faciebant, & velut verterent creditorem videbantur. Dona. Verſuram facere eſt æs alienum, ex ære alieno ſoluere. Hoc fit, quando æs alienum nobis conflatum fuerit, nec nobis tantum pecuniarum ſit, vt id diſſoluere liceat, vbi diſſoluendi tempus aduenerit, mutamus creditorem ab altero, ſcilicet vſurarum æs accipientes, quod alteri reddamus. Hieronymus de dormitione Paulæ. Liberalitas ſola excedebat modus & vſuras tribuens, verſuram quoq; ſæpe faciebat, vt nulli ſtipes rogantium denegaret. Terentius. Verſuram, ideſt creditorem mutabis. Seneca. Ab epicuro verſura facienda eſt, quod ſignificat mutationem ſententiæ facienda eſſe ab Epicuro. Cicero. Cælio. Nulli ſumptus, nulla iactura nulla verſura.

Verſoria, apud Plautũ videtur eſſe inſtrumentũ nauticum, ex quo ſoluturi cognoſcebant, vñ flarent venti, & an mare admitteret, cuiuſmodi fere apud nos magnetis vſus in eo vaſe, quod piſcidecula vocatur.

Verſus, a, um participium, vt riſus verſus eſt in luctum.

Verſus, us, carmen a verto. Augu. lib. ij. de ordine. Et ne longius pedum curſus prouolueretur, q̃; eius iudicium poſſet ſuſtinere, modum ſtatuit, vnde reuerteretur. Et ab eo ipſo verſum vocauit. Interdum verſus ſignificat ordinem, ſeu tractum. Virgi. Ille etiam feras in verſum diſtulit ulmos. Interdum cantum. Pli. cantum imitabantur luſciæ iuniores. uerſumq;, quem imitentur accipiunt.

Verſus præpoſitio actm̃ requirit, & fere ſemper poſponiẽ Plau. Ego portũ verſus pergam, & perquiram quẽ ſi non inuenero, domum verſus reuertar. Dicimus etiam Quoq; verſus, quaq; verſus, vtroq; verſus. i. in vnãquãq; partes. Quocũq;. i. in vtrãq; partem, habet quãdoq; adiunctam aliquam præpoſitionem, vt ad occidentem verſus, ad caſtra uerſus in forum uerſus. Cice. in Lel. Is primum in forum uerſus inſtituit agere cum populo. Quandoq; aduerſum, ut ſurſum uerſus. Dicimus etiam uerſus, Vnde aduerſum, & aduerſus.

Vertex, qui & uortex, a verto, is, proprie uertices dr̃ contorti venti, ac rotati a quibus fit, q tiphon uocaẽ, ideſt uibratus. Vortice, ut inquit. Apul. in Coſmo. Torqueẽ humus arida, & ab imo erigiẽ ad ſummũ. Ventus auctore. Sene. li. v. naturaliũ q̃onũ, aliquo promõtorio repercuſſus, atq; reuolutatus facit uorticem qui circum ictus ad eundẽ ambiens locum ac ſe ipſa uertigine concitans, uertigo uocatur,

tatur, docet Quin. lib. viij. verticem eſſe contortam in ſeaquam, vel quicquid aliud ſimiliter vertitur. Virg. ingens a vertice pontus. Cicer. libro ſecundo Tuſcul. Per tranſlationem uertice dolorū dixit, pro uertigine rotationeq́, quæ in doloribus circūagit, lancinatq́; præcordia. Inde propter flexum capillorum pars ſumma capitis dicitur uertex ſiue quia ad occipitius in decliue uertitur. Vnde dicere ſolemus a uertice, uſq; ad calcem, ideſt a principio, uſq; ad finem. Apul. tamen, id uerticem appellat, quod tenui cute, capilliſq; cōtegitur, qui in dogmate Platonis ſic ſcribit. Deniq; ipſius capitis uerticem ſpecta tenui cute contectum, capilliſq; hirſutum aduerſus vim, frigoris & caloris. Plini. libro vndecimo. Binos hominum tantum aliquibus vertices dat. cum ait. Vertices bini hominum tantum aliquibus capitis oſſa plana. Ab huius ſimilitudine, quod in montibus eminentiſſimū eſt vertex appellatur, quoniam, quæ ibi naſcuntur, partim in dexteram, partim in ſiniſtram vertantur. Item altiſſimæ partes coeli, quas græci polos vocant, dicuntur vertices, q̄ circa hos mundus rotetur. Virgl. Hic vertex nobis ſemper ſublimis, at illum. Sub pedibus nox atra videt maneſq; profundi. Propter quod etiam cardines dicuntur, a ſimilitudine eorum cardinum, circa quos valuæ voluuntur. Et non ſolum de ſummitate dicitur, ſed etiam de intima parte ſicut altum coelum, & altum mare, & faſtigium ſumme, & intime partis eſt. Apule. libro quarto. Ecce iam profundi maris vdo reſedit vertice, apud Virgi. lib. Georgi. Pro aqlone ponitur. Tempeſtas a vertice ſiluis Incubuit. Proprie tamen vnde initium eſt, vortices antiqui per o, litteram pronunciabant. Primus Aphricanus per e, vertices dixit.

Vertebra, penul. cor. ſiue vertibulum dicitur vbi ſummæ oſſium partes, non æqualiter finiunt ſed quibuſdam craſſioribus nodis conglobatæ, & ſubſtringuntur facilius neruis, & tutius vertuntur.

Verticulum inſtrumentum, quod fuſo adhibetur, vt facilius vertatur. Cuius dimi. eſt verticillum.

Vertibulum idem quod vertebra.

Vertigo, penul. produc. Rotatus, & circūactio a vertendo. Pli. libro ſecundo ſcribit mundum circūagi æterna vertigine, hinc vertigo morbus capitis qui ex frigidis, & lentis humorib⁹ deuocatis oritur, ita, vt ſic affecti occaſione parua ſuccidant. Dictus quoniam oculos eorū verticoſa quadam, & rotatilia circūagi videantur. Græci Scotoma, ſiue Scotomiam, vocant.

Vertigus. penul. cor. motus in orbem factus, qualem Seneca & Saluſtius turbinum motum appellauerunt.

Vertunus, penul. pro. per ſimplex n, ſicut portunus, dictus fuit deus in uertendarum rerum. i. emendarum, ac uendendarum. uel ut inquit Dona. qui rebus ad opinata reuertentibus præeſt. Sæpe autem male cedit, quod bonus putatur, & hoc eſt male uertiſſe ut ille gladius qui muneri datus eſt adminiculum fuit reginæ pereuntis. Teren. in Adel. Quę res tibi male uertat. Vel uertunus dictus eſt annus, a uertendo, ſemper enim conuertitur finito curſu. Hor. Viuere uertunis quotquot ſum natus iniquis. Vnde annus uertens, cum ſol ad ſignum, unde cœperat redit, ut inquit Vic. uel dicitur uertunus a uerſo mutatoq; curſu fluminis Tyberini. Oui. lib. vj. Fa. Nomen ab aduerſo cœperat amne deus, uel dicitur uertunus, q̄ uertatur in quamcunq; figuram. Col. Mercibus, vt uernis diues uertunus abundet, Scribit porphirio Vertunum habuiſſe ſacellum in vico thurario.

Vertunalia, uertunī feſta, quæ fiebant menſe Octobri.

Vertius, magnarum uirium dr̄. Pompo. Homo in currendo uertius, qui cum adulante contendat.

Veruunco, as, ſignificat uerto.

Verpus, decordatus, pellem non habens. Quo nomine etiam dictus eſt digitus medius a uerrendo podice. Et iudæi dicti ſunt uerpi, q̄ auerſam ab alijs naturā habere uideantur. Iuue. Eadē niſi ſacra colenti. Quæſitum ad frōtē ſolos deducere verpos. Vel q̄ patientes ſanguinis fluxum hoc digito verrendo podici vtuntur. Et verpa membrum virile. Mar. Non niſi per ſomnus nunc arrigis, & tibi Meui incipit in medios meiere verpa pedes dicta verpa ab inuerſa pellicula.

Vertagi, pe. cor. dicuntur canes ſponte in venationem exeuntes prędamq; domum referentes. Mar. non ſibi, ſed domino venatur vertagus acer. Ille ego ſum leporē qui tibi dente feret.

Verres, is, & verri nomen propriū viri romani contra quem Cicero orationes habuit, quæ verrinæ appellantur. Et verres porcus non caſtratus dicitur.

Verum, ſolidum, ſincerum, non falſum, q̄ verno tempore ſole ariete ingreſſo, omnia vere naſcunt̄, partuſq; ad maturitatem perueniunt cum alijs temporibus nata deficiūt. Aug. lib. ij. ſoliloquiorū. Verum eſt, quod ita ſe habet, vt cognitori videtur, ſi velit, poſſitq; cognoſcere. Quidam hoc nomen a ve particula, quæ vehementiam ſignificat, & res deducunt quaſi non verborum inanis ſonitus, ſed ſolida res. Hinc veritas dicta eſt, & verifico, as. Aliquando verū dicitur bonum, ęquum, Iuſtum, & par vtile. Hora. libro. j. Epiſtolarum Metiri ſe quemq; ſuo modulo, ac pede verū. Cice. li. iij. Tuſc. Si maxime verum ſit id corpus omnia referre ſapientem. Aliquādo ſumitur pro veridico, ſicut ecōtrario falſum, pro fallace. Teren. in An. Sum verus. Quādo vero coniunctio eſt, ponitur pro ſed, & ſæpe iungitur cum tamen, vt verumtamen, & cum enimuero, vt verum enimuero. Et cum enim. Teren. in Adel. Verūenim quando promerui fiat, ideſt certe.

Vero aduerbium ſignificat certe, vere & ponitur in ſecundo loco orationis. Virgi. Egregiam vero laudem & ſpolia ampla refertis. Tuq; puerq; tuus, eſt autem coniunctio affirmatiua. Cice. Ego vero Serui vellem vt ſcribis, in meo grauiſſimo caſu affuiſſes. Interdum eſt aduerſatiua, & ſignificat autem. Et in eodem loco vtraq; hæc coniunctio poni poteſt, antecedente ſemper aliqua dictione. Seneca. Honeſtam tibi prouinciam. delegaueram, tu vero tanq̄; turpem recuſaſti. Interdum expletiua eſt quando. ſ. ornatus tantū cauſa ponitur, vt tu quidem ſcribis, ego vero lego. Nuſquā enim refertur, ſed tantum a ſententia, ſententiam diſtinguit. Ponitur etiam pro quinimmo. Seneca. Socrates cum platone, & zenonem & cleantem in animum meum ſine dignatione recipiam? Ego vero illos veneror, & tantis nominibus ſemper aſſurgo. Pli. in Præfa. Proinde occupantibus locum faueo, ego vero & poſteris. Dicimus autē age uero, ſaneuero, iamuero, enimuero, atuero.

Vero, as, uerum dico. Gellius. Satin uates uerant ætate in agenda. Eſt & uerare, uera repræſentare. Sidonius. Quotiens uerba gratia carmine uerat.

Verax, qui uera dicit, & non mentitur, & plus eſt, q̄; uerus, quia in x, terminata uerbalia copias ſignificant, ut bibax. Hinc ueracitas, quæ eſt ſermonis integritas.

Veridicus, q uera dicit. Similiter ueriloquus, & ueriloquax, qui licet multa loquatur, non tamen mentitur.

Veriſimile dicitur id quod licet non ſit uerum, ueri tamen ſimilitudinem habet,

Vero, fluuius celeberrimę, a quo populi uerones dicti ſunt circa eum habitantes.

Verona ciuitas Venetiæ, a Gallis condita, duce Brenno, a quo Brenona primo deinde mutatis litteris. Verona dicta eſt, ut Iuſtinus lib. xx. Refert, quam Atheſis fluuius interfluit. Ex hac urbe præſtantes uiri orti fuerunt. Catullus, & Æmilius Macer poetę. Pli. Ac Guarinus orator, & zeno pontifex ſanctitate clarus. Hinc fiunt adiectiua ueroneus, & veronenſis.

Verruca, penul. pro. locus in monte æditior. Cato. Cenſeo inquit, ſi rem ſeruare uis faciundum, vt quadringentos aliquos milites ad uerrucam illam ire iubeas eam uti occupent, imperes. Hinc caruncula eminens in corpore ſine prurito, & vulgo porrus dicitur, uerruca vocatur. Pli. Oc

tium mixto atramento ſutorio verrucas tollit. Serenus. Interdum exiſtit turpi verruca papilla Hinc quondam fabio verum cognomen adheſit. Qui ſolus patriæ cunctando reſtituit rem. Hinc a, verrucis clauo ſimilibus verrucatę veſtes appellantur, quæ clauatæ dicuntur ab aculeis clauorum modo prominentibus. Huius dimi. eſt verrucula. Colu. libro octauo. Caper, cui ſub maxillis binæ verrucule collo pendent optimus habeatur.

Verucoſus, homo uerrucis plenus, & uarias eminentes partes hñs. Verrucoſa loca inæqualia, & diuerſas patres eminentes habentia.

Verrucaria, herba, quæ verrucas tollit. Pli. Verrucas cum ſale tolli ſuccus e folio. Vnde noſtri uerrucariam herbam appellauere. Alio nomine Heliotropium vocatur.

Veruex, ab inuerſis teſticulis dicitur, eſt enim mas īter oues cui inuerſi, ſiue adempti ſunt teſticuli. Nam qui ad generādam ſobolē integer tenet̄ Aries dicit̄. Sectarius ueruex, qui gregem agnorū pręcedens ducit. Inde ſit veruecinus, a, um, pe. pro. Pli. Et hyrcinus, & ueruecinus adeps ei utilis eſt.

Verueceus a, um, vt Statua veruecea apud Plautum. Veru in ſingulari eſt īdeclinabile, in plurali habet omnes caſus ſignificatq; inſtrumentum ferreum, cum cuſpide, quo carnes ad ignem torrere ſolemus. Virg. Pinguiaq; in verubus torrebimus exta colurnis, a uerſando deductum nomen, vt inquit Var. Nam ad ignem iugiter verſatur. Hinc telum ad eius ſimilitudinem factum ueru dicitur. Virgi. Et tereti pugnant mucrone uerūq; ſabello. Vnde uerutea pila dicūtur, quæ uerua habent præfixa. Hinc Luc. lib. octauo Cęſaries cōpreſſa manu, phariuq; ueruto. Et ueruti populi Volſci dicti ſunt, ꝙ dolonibus in prælio vterentur. Virg. libro ſecundo Geor. Aſſuetumq; mala ligurem, volſcoſq; verutos, ueru a græcis dicitur obelus.

Veruculum dimi. paruum ueru inſtrumentum, quo fabri vtantur e ferro. Pliny. Spuma ex argento ſublata ueruculis ferreis, atq; in ipſa flamma conuoluitur ueruculo, ut ſit modici ponderis.

Vermis, a uertendo dicitur, ꝙ ſeſe torquendo repat. Huius diminutiuum eſt uermiculus.

Vermina, dolores corporis, qui quodam minuto motu, quaſi uermes ſcindere videntur. Pliny. Magi eo vermina, & diſintheriam curari putant.

Vermino; as, penul. correp. uermes habeo. Cor. Celſus. Nihil eſt perniciosius pueris dum uerminant. Hinc uerminatio, pro morbo, præſertim in iumentis. Sene. Morborum prima uerminatio uexat. Hinc uerminatur pro torquetur. Varro. Septimo menſe uerminari cœpit, partum putauit propinquum.

Verminoſus. qui vermes habet. Vnde verminoſæ aures, quæ intus vermes habent.

Vermiculor, aris, vermiculos facio. Plī. Vermiculantur magis minutæ, quædam arbores, omnes tamen fere, idq; aues caui corticis ſono experiunt̄. Hinc vermiculari opera minuta facere. Et vermiculata opera dicuntur quę paruis teſtulis elaborata ſunt qualia quę muſaica vocant. Muſea enim appellantur, quæ in ædificijs ex pumicibus dependentia fiunt, ad imaginem ſpecus reddendam. Pli. Vermiculatis ad effigiem rerum, & animalium cruſtis. Et vermiculatim minutim.

Veruina, genus iaculi longi, quod aliquādo veratū vocāt.

Veſanus penul. produ. vecors crudelis, furioſus, a quo veſania vecordia.

Veſcus, a, um a, ue, & eſca, compoſitus eſt, & ſignificat cū edendi faſtidio, ſic Lucilius appellat veſcum, vt id dicatur, qd̄ in eſca, & cibum appetitur, & id faſtidioſum eſt. Feſtus etiam ſcribit veſcum ſignificare faſtidioſum & edacem. Veſcum quoq; dicitur, quicquid ad eſcam pertinet & quicqd edibile eſt, ab edendi intenſiōe. Vnde Lucre. Veſcū ſalem, vt ve habeat vim augendi, intendendiue, veſcūq; papauer, ꝙ videlicet in cibis adhibeatur. Et veſcas ſalicum frōdes, quoniā eſcis iuuencorū ſunt accōmodatę. Ruſus veſcum ponit̄ pro paruo, & minuto, vnde & apud Marſos lingua vernacula, cum dicunt maluam veſcam, intelligunt de ea, quam paruam dicunt. Ouidi. lib. ij. Faſt. Nunc vocor ad nomēue grandia farra coloni. Quē male creuerūt veſcaq; parua vocāt. Pli. li. vij. Corpore veſcos eſſe, ſed eximijs viribus. Hinc veſculi male curati, & graciles homines nuncupantur. Et aranearū telæ veſcæ dicūtur. Seruius. Qui frondes ſalicis veſcas pro teneris, & arentibus expoſuit iure, inceſſitur, niſi pro gracilibus, & male habitis acceperit. Fere enim quæcunq; macilenta, & male curata ſunt, hæc tum ſicca eſſe, tum tenera, ideſt iniurijs obnoxia, frangiq;, ac pati mollia.

Veſcor, eris, proprie cibo vtor. Virgi. Veſcitur Æneas ſimul & Troiana iuuentus Perpetui tergo bouis. Et ſic conſtrui poteſt cum accuſatiuo. Hier. in Leui. Vt offerat pro ſe duos paſſeres viuos quos veſci licitum eſt. Improprie, pro vtor alibi poſuit. Quod ſi fata virum ſeruant ſi veſcit̄ aura ętherea. Ponitur quandoq; pro video. Actius Priuſq; infans facinus admittat, oculi veſcuntur tibi.

Veſſica, pe. pro. folliculus, in quo vrina colligitur infra aluū a priore parte. Caper tamen venſica per n. proferri cenſet, ꝙ non ſit ſine vento. Hora. Et diſploſa ſonat q̄tum venſica pepedi. Hiero. tamen & veſſicam, & dimi. veſſiculam appellat id quo aues cibum continent. Hunc noſtrates magonum vocant.

Veſta, ſaturni filia, ex Ope, quæ pro terra quādoq; ſumitur, eo, qđ rebus omnibus veſtiat̄, ſeu, quia vi ſua ſtet. Oui. li. vj. Faſt. Stat vi terra ſua, vi ſtando veſta vocatur. Ser. Veſta dicta ἀπὸ τῆς ἑστίας, vt digamos ſit adiecta, ſicut et, ver. Enetus, venetus. Interdū ponitur pro igne. Idem. Nil aliud veſtam, q̄ puram intellige flammā, quia ignis, ſiue flāmę dea eſt. Et quidas dicunt nihil aliud a veſtalibus in ęde Veſtę quā inextinguibiles ignem aſſeruari. Qui ſi forte fuerit extinctus, nequaq; reparare fas erat ex hoc igne humanis manibus elaborato, ſed accenſa per fomites ex ſole flāma purus, & cęleſtis ignis elliciebatur. Fuit etiam hoc nomine virgo perpetua, cui veſtales virgines ſacrificabant.

Veſtibulum, a ve particula, quæ diu ſignificat deducitur. Eſt enim locus ante ianuam domus uacuus, per quē, a uia ad ędes itur. Plau. in Muſ. Vide ueſtibulum ante ędis, hoc & ambulacrū cuiuſmodi. Nam qui domos amplas antiquus faciebant locū ante ianuam relinquebant, qui inter fores, domus & uiam medius eſſet. In eo loco, qui dominū eius domus ſalutatū uenerant priuſq; admitterent̄ conſiſtebāt, a qua cōſtitutione, & quaſi cōſtabulatione ueſtibula appellata, ſunt ſpacia, in quibus multū ſtaret̄ ab aduenientibus priuſq; intromitterentur in domum. Alij veſtibulum, a ve priuatiua deduci uolunt, referentes non ad eos, qui ad ueniunt ſed ad eos, qui in domo commanent quoniam illic nunq̄; conſiſtant, ſed ſolum tranſitus cauſa ad hunc locum veniunt exeundo, ſeu redeundo, ut ſit ueſtibulum, nō ſtibulum, ſicut ueſanus, non ſanus. Poteſt etias dici ueſtibulum prima pars ianuæ, ꝙ ianuā ueſtiat, uel, ut Oui. ait a ueſta ꝙ ea potiſſimum pars in ædificio ſit Veſtæ cōſecrata. Ideo puellæ, cū nubūt, nō tangunt pede ueſtibulū ne numini dicatū locū calcantes, ſacrilegiū committant. Luca. Tranſlataq; uetat contingere limina plāta. Nam in primis ingreſſibus, & in ſpacijs domorū ueſtæ, hoc ē arę, & foci ſolebant haberi. Ouid. li. vj. Faſto. Hinc quoq; ueſtibulum dici reor, unde præcamur. Quam famur ueſtas, quæ loca prima tenet.

Veſtis, a uelando, ꝙ corpus uelet, ſeu a uellere, quod ē uniuerſæ ouis lana. Et eſt generale indumentum, tam uirile, q̄; muliebre, quo cōtinent̄ oīa, Lanea, linea, ſerica bombycina quæ induendi præcingendi amiciendi, inſternendi, accubandiq; cauſa apparata ſunt, & que acceſſionis iure cedunt quæ ſunt. Inſtitę pictura, clauiq;, q ueſtibus inſuuntur, & non ſolum ueſtes ſunt quibus tegimur ſed ēt tapetes & alia ornamēta. Ponitur interdum ueſtis, pro barba, unde Inueſtes imberbes appellantur,

Veſtio is, iui, itum a veſte fit, ſed tranſfertur etiam ad alia. Et plerũq; conſtruit cũ ablatiuo. Ci. de na. deo. ad oculos tranſtulit cũ ait Primũ oculos membranis tenuiſſimis ueſtiuit. & ſepſit, quas primum perlucidas fecit. Colu. lib. v. ad arbores. Vbi ſe frondibus veſtierint teneris caulibus, necdũ adultis modus adhibendus eſt. Hiero. ad parietes Qui domos in arboribus veſtiũt. Huius compoſita ſunt. Conueſtio, Circũueſtio, ſuperueſtio. Pli. lib. xvj. Imagines. rerum tenui folio, breuiq; & viridi ſuperueſtiens.

Veſtiarium, locus, in quo veſtes, vel ſeruantur, vel venduntur. Aliquando veſtiarij nomine veſtitus intelligitur. Vide in dictione Calcearium.

Veſtiarius, qui veſtiario præeſt, ac veſtes vendit.

Veſtiſpicus, & veſtiſpica, penul. corre. ſeruus, ſiue ancilla cuſtodiens veſtes, ꝙ frequenti diligentia veſtes inſpiciant. Plau. Tũ familia tota veſtiſpici vinctor, auri cuſtos. Afra. Noui non inſciam ancillulã veſpere, & veſtiſpicam.

Veſtiplica mulier, quæ complicat veſtes.

Veſticeps puer, qui iã veſtitus eſt pubertate. q barbã emiſit.

Veſtiſſimus, a, um, quod eſt optime veſtitũ. Col. lib. viij. Id pecus, q̃uis ex omnibus animalibus veſtiſſimum frigoris tamen impatientiſſimum eſt.

Veſper, pro ſtella, quæ Venus dicitur, ſeu pro vltima parte diei gene. maſc. Sta. libro decimo The. Sed veſper opacus lunares iam ducit equos. Sed & apud antiquos fœmi. genere inuenitur. Hæc ſtella etiam veſperugo, & veſpera a latinis, & veſperus, ſeu heſperus a græcis dicitur. Vir. Ite domum ſaturæ, venit heſperus, ite capellę. Eſt autem veſper ęmulus ſolis, & lunæ. Sed cum ſolem præcedit dicitur lucifer, vt alter ſol. Et ante ortum ſolis apparet in oriente, & in occaſu ſolis refulgens, veſper appellatur, quaſi vicem lunæ reddens. Videturq; in occaſu ſtatim, poſtq̃; ſol occidit. Idem iubar a Pacuuio appellatur. Sed & hoc veſper, hoc veſperum, & hæc veſpera ab auctoribus vſurpatur, pro ſero diei, quo ea ſtella apparet ſeu apparere ſolet. Hier. in Leui. Qui tetigerit morticina eorum immũdus erit, vſq; ad veſperum. Augu. Iam ſi placet audiamus illum mane rapientem, ad veſperam eſcas diuidentem. Celſus libro tertio. Si per omnia pares ſint poſt eam potius acceſſionem cibus dari debet quæ non inter meridiem & veſperas deſinit. Cæſar. libro ſecundo. Magiſq; imperat nautum vt ꝑmo veſpere omnis ſcaphas ad littus appulſas habeant. Hinc fit aduerbium veſperi quod ſignificat principio aduentus noctis. Id tempus græci ἑσπέρα vocant. Inuenitur ueſper, a, um. Vnde cum ueſperum dicimus neutro genere intelligimus tempus. Plinv. libro. xviij. His horæ rigandi matutina, atq; ueſpera. Idem matutinum tempus, atq; ueſperum.

Veſpertinus, a, um, quod fit ueſperi. Vnde orationem ueſpertinam dicimus.

Veſperare eſt ueſperas fieri. Gel. Taurus philoſophus accipiebat nos Athenis cœna plerumq; ad id diei ubi iam ueſperauerat. Id. n. eſt tempus iſti hic cœnandi.

Veſperaſcit ſerum diei fit, a A quo adueſperaſcit, & Inueſperaſcit. Teren. Cur. uxor non accerſitur? iam adueſperaſcit. Liui. libro. xxxix. Iam ueſperaſcebat.

Veſperna cœna apud ueteres dicebatur. Nam ut Feſtus inquit. Cœna uocabatur, quod nunc eſt prandium Veſperna, quam nunc cœnam appellamus. Quod conuiuiũ nõ niſi aduentante nocte inibant priſci.

Veſpa animal paruum, uolatile, api ſimile, ꝙ ueſperi muſcas uenetur in cibo.

Veſpaſianus nomẽ imperatoris romani, de quo Diõ. ita ſcribit ὁ ipſo ἰώσηπος δὲ ἀνὴρ ἰουδαῖος ἀχθεὶς τε ὑπ' αὐτοῦ πρότερον καὶ δεθεὶς ἐγέλασε καὶ ἔφη νῦν μέν με δήσεις μετ' ἐνιαυτὸν δὲ λύσεις αὐτοκράτωρ γενόμενος οὗτος μὲν οὖν καὶ ὁ οὐεσπασιανὸς εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς καὶ ἄλλοι ἐγένοντο.

Veſpillo, uilis cadauerum funerator, ꝙ ueſpertino tempore mortuos efferre ſoleret, qui funebri põpa, ꝓpter inopiam non poterant efferri. Vnde & funera, a funalibus dici autumat. Dona. Quia noctu, efferebantur ob ſacrorum celebrationem diurnam. Mar. Qui fuerat medicus, nunc eſt ueſpillo Diaulus.

Veſpertilio incertæ naturæ eſt, uolat enim pẽnatis alis, ſed inter uolantia non eſt habendus, ꝙ quattuor pedibus graditur, formatq; pullos, parit, & nutrit lacte, quos generat. Dictus ueſpertilio, ꝙ ueſpere ſe ad uolatum proferat noctis. Amb. Veſpertilio animal ignobile, a ueſpere nomen accepit, eſt autem uolatilis eademq; quadrupes, & dẽtibus utitur, quos in alijs reperire non ſoleas. Parit ut quadripedia, non oua, ſed pullos uiuentes. Volitat in aere auium more. ſed crepuſculo ueſpertino conſueuit effundi, nõ aliquo uolatu pinnarum ſed membranæ ſuæ fulta remigio quo ſuſpenſa uelut pinnarum uolatu circũfertur, atq; uegetatur. Var. Factus ſum ueſpertilio, neq; in muribus plane, neq; in uolucribus ſum.

Veſulus, penul. cor. mons liguriæ iuxta alpes, inter cæteros clariſſimus ex cuius radicibus Padus erumpit.

Veſeuus, penul. produc. mons iuxta Sarnum fluuium, nõ longe a Neapoli, & nola & nuceria. Cui ab oriente Pompeij ſunt, bonitate uini celebratus, qui ſemper emittit fumum & ignes ſicut Ætna in ſicilia. Hic mons amœniſſimis oltra habitatus agris excepto uertice, qui, ut ait. Stra. libro qnto cinerofus eſt, & cauernoſus, petris exuſtis, quas color indicat igni abroſas fuiſſe. Virg. libro ſecũdo Geor. Et uicina ueſæuo ora iugo. Hic, vt quidam uolunt dictus eſt, veſuuius, & per ſincopam ueſuius appellatur a conflagratione. Nam veſuiæ fauillæ dicuntur, qui Tito imperante, ruptus in vertice tñ emiſit incendij, vt regiones vicinas incenderet. Eſt autẽ locus iſte nobilitatus morte Plinij qui dum ignium ex hoc monte ſcatẽtium miraculus viſere intentius accedit fauilla ac cinere opprẽſſus aduerſantib' ventis remeare nõ ualens perijt. Alij ſicut Ser. dicunt Veſuuiũ eſſe montem Campaniæ Veſæuũ vero Liguriæ ſub montibus. De hoc veſuuio. Mar. lib. iiij. Hic eſt pampineis viridis. Veſuuius vmbris. Et ſubdit. Cuncta iacent flammis, & triſti merſa fauilla. Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.

Veſtigium, pedis impreſſio, ideſt ſignũ, qđ a pede relinquitur. Virg. libro tertio Geor. Et gradiens iam verrit veſtigia cauda. Ponitur quandoq; pro extrema parte pedis. Idem libro quinto. Veſtigia primi Alba pedis frontemq; oſtentans arduus albam. Per tranſlationem ponitur, pro quocũq; rei geſtæ indicio, ſeu ſigno. Leo Pa. Vt ſicut omnibus profuit, ꝙ poſt reſurrectionem domini veſtigia vulnerum in carne eius Thomę apoſtoli explorauit manus, ita ad noſtram vtilitatem, proficeret, ꝙ infantiam ipſius magorum probauit aſpectus.

Veſtigio, as pe. pro. quæro quaſi veſtigia indago, a veſtigijs, tanq̃; indicijs dictum. Cice. libro tertio de ora. Ipſa tractatio, & quęſtio quotidie ex ſe gignit aliquid, quod cum deſtudioſa delectatione veſtiges. Huius compoſita ſunt. Inueſtigo & peruestigo quæ ſignificant quęrendo inuenio.

Veſtini populi Italiæ, inter Marricinos, Sabinoſq;, apud quos olim fiebãt caſei laudati. Mar. Si ſine carne voles ientacula ſumere frugi. Hæc tibi veſtino de grege maſſa venit.

Veter ſenex adiectiuum trium generum. En. Cum veter occubuit priamus ſub marte pelaſgo. Hinc veterior, & veterrimus. Plau. in Bac. Senem tibi dedo illum veteriorem lapide, vt lenitum reddas. Treba. Ciceroni. Pro noſtro veterrimo, veriſſimoq; amore.

Vetus quidam dici putant, quaſi vietus, hoc eſt ſine vi, ætas enim debilitat vires. Alij a ue valde, & ætas. Et plerumq; ad laudem. Vnde dicimus apud veteres eos videlicet auctoritatis plenos ſignificantes. Interdum ad vituperationem refertur. Teren. in An. Sed qui maliuoli veteris poetæ maledictis reſpõdeat. Et eſt generis omnis cuius dimi. eſt vetulus. Et dicitur vetus quod iam quaſi aboletum eſt antiquum quod ante factum. Iuuena. Vetus atq; antiqua ſimultas. Et iterum. Antiquum & vetus eſt alienũ poſthu/

me lectum concutere.

Vetuſtus,a,um,idem quod vetus. Liui.lib.j.Poſſe quidem ſe vetuſto iure agere.Hinc vetuſtas antiquitas.

Vetuſteſco.vetus fio.Colu.libro.j.Apothecæ recte ſupponentur his locis,unde plerumq; fumus exoritur, cum uina celerius vetuſteſcunt,quę fumi quodam genere pręcocem maturitatem trahunt.

Vetereſco idem,quod uetuſteſco.Colu.lib.ij.Aptior tamē eſt ſurculis hominis urina,quam ſex menſibus paſſus vetereſcere,ſi vitibus,aut pomo ꝓ arboribus adhibeas. Hinc componitur inuetereſco quod eſt ualde uetus fio ſeu ualde in conſuetudinem venio.Nigidius differentiam ponit, inter vetuſteſſere,& vetereſcere,ꝙ quæ vetuſtate deteriora fiunt,vetuſteſcere dicantur.Vetereſcere,quæ meliora. Sed Colu.libro ſeptimo Docet vetereſcere,ſiue inuetereſcere nō ſemper in melius dici.Sed ſi iam inquit Inueterauerit morbus,vehementioribus eſt opus remedijs . Sed de inuetero ſupra habitum eſt.

Vetero,as,uetus reddo a quo vetereſco, vbi a,mutatur in e.Et compoſitum Inuetero,a quo inuetereſco.

Veterator,auctore Donato eſt homo aſtutia vetus , & in omni re callidus,a multarum rerum gerendarum vetuſtate Eſt autem nomen verbale , quod a vetero,& a vetereſco venire poſſe uidetur,vt cum in paſſiua ſignificatione poſitum eſt,a uetereſco pro ueteratus accipiatur,quaſi ſenex factus,vt Vlp.Præcipiunt ædiles ne ueterator pro nouitio uęneat.Veterator vero a uetero idem eſt quod deceptor,quaſi vulpes quiuis pro ueteratore in aſtutia etiam ſumi poſſit ut eſt illud Teren.in An. Quid hic vult ueterator ſibi? Veteratoris eſt confidere in malicijs, & ad malicium refertur.

Veteranus quandoq; ueterem ſignificat,vnde ueterana mācipia,quæ a nouitijs diſtinguuntur. Veterana,quæ anno continuo ſeruierunt in urbe.Nouicia intelliguntur,quæ anno nōdum ſeruierunt.Aliquādo legionarium uel eū, qui honeſte aliqñ militauit,& iam eſt a militia abſolutus.

Veterineus a,um,quod eſt uetus. Colu. Si ſint ueteranæ uineæ,ut ſeparatos ſulcorum cuiuſq; generis per ſingulos hortos inſeremus.

Veteratrix fœmina in aſtutijs & fraudibus exercitatiſſima Veteratorie,callide,malliciose.

Veterina animalia dr̄ ad uecturā idonea,quæ aliqd uehęre poſſunt,unde Cato ueterinā beſtias appellauit a uehendo.Opilius dici vult,quaſi uenterina ꝙ ad uētrē onus religatum gerāt, Pli. Vngulæ ueterino tm̄ generi renaſcūtur.

Veterinarius,qui ueterinorum curam gerit,& ueterina ducit qui apud nos cōſueuit etiā illa locanda domi nutricare ad quęſtus.Vn̄ equos,mulos aſinos meritorios vocitamus Col.Nā & arator reperit aliqs bonus, & optimus foſſor aut fœniſector,nec minus arborator,& uinitor,tū etiā ueterinarius,& probus paſtor,& ueterinarij medici ſunt ueterinorum,hos nunc vulgus Mereſcalcos appellat.Col. libro ſeptimo.Solent etiā faſtidia cibo afferre uitioſa incrementa linguæ quas ranas ueterinarij vocant.

Veterinarius,a,um,quod ad ueterinarium pertinet. Colu. libro octauo. Quare ucterinariæ medicinæ prudens eſſę debet pecoris magiſter.

Veteramentarius ſutor,calcearius qui ueteres calceos reficit.Eaq; forma dicitur ueteramentarius,qua ab armēto armentarius,a ferramento,ferramentarius. Sue.de uitellio. Caſſius ſeuerus,nec minus alij eundem,& ſutorem ueteramentarium produxerunt.

Vetulonium ſeu uetulonia locus in Hetruria. Sil. Meonięq; decus quondam uetulonia gentes.

Veternus morbus,ex nimio ocio,perpetuum ſomnus inducens.Hunc Auicēna & medici recentiores ſubetū, ſiue ſubetiam Græci lethargū nominant . Et quia hic morbus pigros homines facit,& ad negocia inutiles quēadmodum ſenectus:Ideo ueternus quandoq; pro pigritia ponitur, Virg.libro primo Georg. Nec torpere graui paſſus ſua regna ueterno.Quandoq; pro nimia dormitione.Pli. Primus dieb' bis ſeptenis tam graui ſomno vrſi premuntur, vt ne vulneribus,quidem excitari queant tunc mirum in modū ueterno pingueſcūt.Hinc ueternoſus qui graui premitur ſomno.Cato vero ueternoſum appellat hydropicum,cum inquit.Veternoſus q̄ plurimum bibit,tam plurimum ſitit.Teren.Eunuchum ueternoſum vocat,quia ſegnis eſt,quaſi ueternum patiatur.

Veto,as,aui,atum,& ueto,tis,tui,uetitus,penul.corre.ſignificat prohibeo,& nequid fiat impero.Vnde in actib' apoſtolicis.Vetati ſunt a ſpiritusancto loqui uerbum dei in Aſia.Sed in raro vſu eſt talis locutio. Liui.libro ſecūdo. Illi uicti ira uetuere reddi Ouidi.Nitimur in uetitum ſemper,cupimuſq; negata.

Veto,as,agito moleſto. perturbo,& huc illucq; diſtraho. Tractum ab eo,quod eſt ueho,in quo ineſt iam uis quędā alieni arbitrij.Non enim ſui potens eſt,qui uehitur.

Vexare autem ut,atq; motu proculdubio uaſtior eſt. Nam qui huc illucq; trahitur & hic uexari proprie dicitur ſicut taxare preſſius,crebriuſq; tangere.Iactare multo fuſius,largiuſq; iacere.Quaſſare etiā q̄ quatere grauius uiolētiuſq;. Virg.Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris Dulichias vexaſſe rates. Lactan.de ira. Et iuſti ab iniuſtis impune uexantur.Huius compoſita ſunt Deuexo valde uexo.Diuexo uarie uexo. Lactan.libro ſeptimo. Vt ſi forte tamen fuerint boni prædę ſint ſceleratis,ac diuexentur undiq; ab iniuſtis.

Vexillum non eſt dimi.a uelo,vt Ser. putauit. Cum Ci.in Ora.dicat. Velum ex uexillo factum cōtractione verbi. Literam enim vaſtiorem ex maxillis,& axillis & texillo & pauxillo conſuetudo elegans latini ſermonis euellit.Eſt autem uexillum ſignum,quod uexillarius.i.Ductor ac ſignifer defert. Li.lib.viij.Ordo in Romana militia ſexagenos milites duos centuriones uexillarium unum habebat.

Vexillarius,qui uexillum defert,qui & ſignifer,& anteſignanus dicitur.

V ante F

Vfens fluuius haud longe a Tarracina in Tirrenum mare cadit,de quo Virg.Eſt & alter fluuius in Galia Ciſalpina qui ex alpibus cadens padum ingreditur.

V ante I

Via dimidius actus,qua poteſt ire uehiculum nam actus duo capit propter euntium & uenientium uehiculorum occurſum.Via inquit.Paul. Conſtitui,uel latior octo pedibus,uel anguſtior poteſt,ut tamen eam latitudinem habeat,qua vehiculum ire poteſt aliogn iter ſit nō uia.Abuſiue tamen ſumitur,pro omni loco,per quem habere iter omnibus licet.Pli.Cum te de uia uocaſſem.Aliquando ſumitur pro ipſo actu eundi.Ci.Cumq; de uia languerem, & mihimet diſplicerem.Aliquando pro ratione.Virg.Inueni germana viam gratare ſorori. Aliquando pro conſuetudine.Teren.Sed via peruulgata patrum quottidie accuſabam.Dicta via ab eundo,quaſi ia,ꝙ per eam eatur,vel a vehendo,quaſi veha,ꝙ per eam fructus ad villam vehūtur,vel per quam vehiculum ire poteſt.A via fiūt adiectiua,Auius,inuius,obuius,dubius,peruius,fuius,deuius, biuius,triuius,quadriuius.Semita,q̄ſi ſemis via.i.anguſtior via.

Viam facere eſt locū,vbi nō erat via,aperire.Viā munire eſt reficere,expurgare.Interdum lapidibus ſternere quod ꝓprie ſternere viam dicimus.Cic.Ideo ne Appius ille cęcus viam muniuit,non qua populus vteretur ſed qua poſteri ſui latrocinarentur.Hoc etiam verbo per tranſla.vtimur,de corporib' ad incorporea.Quin.Propterea,ꝙ plurimi auctores q̄uis eodem tenderent diuerſas tamen vias munierunt,& in ſuam quiſq; induxit ſequentes.

Viator,qui viat,hoc eſt iter facit. Amb. Eſt bonus viator qui diſpendium regreſſionis reliqui itineris compendioſa celeritate compēſat.Et viatores dicebantur,qui magiſtratibus

ribus parebant eo ꝙ plerunq; euocabantur ex agris homines ad magiſtratus, & frequens eoꝝ ab agris ad urbes via erat. Col. in ꝓfa. Illis temporibus proceres, in agris morabantur, & cum conſilium publicus deſiderabatur, a villis arceſſebantur in ſenatum ex quo, qui eos arceſſebant viatores nominati ſunt.

Vio, as, aui, atum, ſignificat iter facio. Vñ viator, qui viat.

Viatorius, a, um, qđ ad vias pertinet. Vnde viatorium vas quo iter agentes ferendi potus gratia vtuntur. Pli. Vaſa viatoria, ex taxo vinis in gallia mortifera fuiſſe cõpertũ eſt.

Viaticum dicitur quicquid iter agendi cauſa neceſſarium eſt, ſiue cibus ſit, ſiue pecunia ad victũ expendenda, græce ἐφόδιον dicitur. Plau. in Cap. Seqre me viaticũ, vt dem a trapezita tibi. Aliqñ capit̃ ꝓ facultate, ſeu apparatu. Q. Clau. in annalibus. Simul forma, factis eloquentia, dignitate acrimonia, confidentia pariter præcellebant, vt facile intelligeretur magnum viaticum. i. magna facultas, magnus apparatus. Ponitur interdum Viaticum pro acceſſu. Plau. in Pſeu. Suo viatico reduxit me vſq; ex errore in viam. Huius dimi. eſt viaticulum. Apule. libro ſeptimo de Aſino. Viaticulum mihi corraſi.

Viaticor, aris, viaticum paro, ſiue impendo. Plau. in Mene. Viaticati herde æſtiue ſumus.

Vibex, cis, penul. produc. ſignum verberis in humano corpore remanens. ꝙ vi fiat. Pli. lib. xxx. Verberum vulnera, atq; vibices pellibus ouium recentibus impoſitis oblitterãtur. Perſi. Si puteal multa cautus vibice flagellas.

Vibij populi trans Rhenum, quos voluntarios Agrippa in citeriorem ripam tranſtulit.

Vibro, as, moueo, & quaſi vi agito. Virgi. Sibila Lambebant linguis vibrantibus ora. Per tranſlationem vibrare ſignificat vocem in cantando criſpare.

Vibraſſe, ſeu vibriſſi ſunt pili in naribus hominum, ꝙ his euulſis caput vibretur.

Viburnum, virgultum, quod de radice pullulat gñs fruticis.

Vibriſſare eſt vocem in cantando criſpare a, vibro, vel a vibriſſis.

Vicem, & in ablatiuo uice ſolum in ſingulare. In plurali habet omnes caſus. Dictæ ſunt uices, vt quidam aiunt, aut ꝙ ueteres pro pugnis uſurpabant, qm̃ per viciſſitudinem pugnetur. Plau. Vices eius memorat, & cicatrices denudat. Item pro pœnis, & incommodis ꝙ vi fiant Hora. libro primo Car. Viceſq; ſuperbȩ. Te maneãt ipſum. Quoniam uero per uiciſſitudinem pugnari ſolet, factum. eſt, ut uices pro alternatione capiamus. Interdum pro periculo. Virg. Nec tela, nec ullas uitauiſſe uices Danaum. Quãdoq; pro loco. Hora. Vtar uice cotis acutum Reddere, quȩ ferrum ualet exors ipſa ſecandi.

Viciſſim aduerbium ſignificat, per vices, ſiue alternatim vt Viciſſim incũbunt oneri. i. mõ unus, modo alius incũbit oneri. Vir. Nos tñ hæc quocũq; modo tibi noſtra viciſſim Dicemus. Qđ uernacula lingua dicimus. La uolta noſtra. Qñq; ſignificat ſecũdo loco, ſiue econtrario. Cice. in Lel. Sed ego admiratione q̃dam uirtutis eius ille uiciſſim opinione fortaſſe nonnulla, q̃ de moribus meis habebat, me dilexit. Plau. in Cur. pro et, ſiue (ut ita dicam) rñdenter poſuit. Sed cũ adhuc naſo odos ẽ obſecutus meo, da uiciſſim, meo gutturi gaudiũ. Similiter Cice. Apio. Pul. Hoc ego meo facto delector. Nihil. n. potuit fieri amantius, cõſidera nunc uiciſſim tuum.

Viciſſatim, per uices. Plau. in pe. Ad argumẽtum nũc uiciſſatim uolo remigrare.

Viciſſitudo, alternatio. Cice. Lucceio. Nihil eſt aptius ad delectationem lectoris, q̃ temporũ uarietas, fortunæ uiciſſitudines. Item ſignificat reſponſionem, qđ uulgo dicitur, Contra cambium. Amb. Et pro hoc opere, q̃ ſi uiciſſitudinem a deo poſtulans adiecit. Tu autem domine ne elonges, &c̃. Dicitur etiã Viciſſitas. Aelius Viciſſitatemq; imputandi tradit.

Vicarius, a, um, qđ uicem alicuius gerit. Quin. Vicariam ei operam impendi. Cicero. Vicaria ſolutio rerum creditarum. i. vicem reddens vicariȩ manus apud Quin. qua in pugna pro altero datur. Vicaria mors quȩ pro altero ſubitur. Vicarius vulgo dicitur qui loco alterius ſubſtituitur. Apud Iurecõſultos, oratores & poetas Vicarius vſurpatur pro ſeruo ſerui maioris in familia, ideſt ſeruus qui fuit ſeruo maiori. Hor. in Ser. Siue vicarius eſt, qui ſeruo paret, vti mos videtur ait. ſeu conſeruus. Mar. Eſſe ſat eſt ſeruũ iam volo vicarius eſſe.

Vicia, genus grani, a vinciendo dicta ꝙ capreolos habeat, vt vicis, quibus ſurſum vorſum ſerpit. Etenim ſcapum lupini, aliũue Calamum, ad quẽ hȩreat, id ſolet vincire. Vel dicitur a grȩco, qđ illi βικίον neu. ge. Pli. lib. xviij. Naſcunt̃ in vicia cochleæ minutæ erodentes eam.

Viciarius, a, um, qđ ad vicias pertinet, vt Cribrum viciariũ, apud Col. li. ix. Idem li. xij. ſubſtantiuũ poſuit, cum ait. Hoc eodem tempore ſtercoris pars in prata egerenda pars oleis inſpergenda, tum etiam viciaria diligenter facienda.

Vicus, pars vrbis eſt, qui ex multiplicatis domibus fit, & ex pluribus vicis vrbs conſtat. Et a cõuiuantibus nomen accepit, inquit Greg. Diuiditur enim vrbs in vicos, quaſi in mẽbra minora. In oppido vicus, a via, vt inquit Var. ꝙ dextera parte viæ ædificia in vrbe ſunt vici cõnexis, & cohærentibus ædificijs. Vnde Romæ vicus Cyprius, vicus Aphrycus, vicus Sceleratus nominati. Vicus, qui exitum non habet, angiportus dicitur. Et hic vicus vrbanus appellatur. Eſt etiam vicus paganus, ſi plures, ſimul villæ, quæ pagi dñr, hoc eſt plures ruſticanæ domus coniunctæ ſint & aliquo ſpacio remotæ ab vrbȩ, dũmodo non ſint clauſæ mœnibus, quia tũc caſtella vocarẽtur. Huius dimi. eſt viculus, & accipitur, pro pagis, & ruſticanis domibus. Hie. in Pentate. Cœperunt viculos, & poſſederunt habitatores.

Vicani, pe. pro. dicuntur qui uicos habitant.

Vicinus, qui eundem uicum colit, & qui ꝓpe domum noſtram habitat.

Vicinitas, uicinoꝝ propinquitas, & aliqñ uicinoꝝ multitudo, ut laudanda eſt, uel potius amanda uicinitas.

Vicinia, locus uicinus, ſeu ipſa uicinitas. Aug. li. x. de ci. dei. Id animaduerſum eſt ab eis, qui aderãt, q̃uis in mortis uicinia curioſiſſime attentis, utrum ne pl̃s turbaretur. Amb. Splen cum iecore habet uiciniam fructuoſam.

Vicinium, idem, quod uicinia. Hiero. Veni ad uicinia terræ ſanctȩ. Aug. lib. xviij. de ci. dei. Hoc autem diluuiũ nequaq̃ ad Aegyptum, neq; ad eius uicinia peruenit.

Vicatim aduerbium ſignificat per uarios uicos. Plin. Meſopotamia tota Aſſyriorum fuit uicatim diſperſa, prȩter Babylona, & Ninum.

Victima, pe. cor. quæ poſt uictoriam dextra uictrice immolabatur. Oui. lib. j. Faſ. Victima quæ dextra cecidit uictrice, uocat̃. Hoſtibus, a, domitis hoſtia nomen habet. Feſt. Vero uult hoſtiam ab hoſtire. qđ ẽ ferire. Vel dicta eſt ꝙ vincta ad aras ducebatur. Victima vero & hoſtia dicitur omne animal, qđ deo immolat hinc nos hoſtiam Euchariſtiam vocamus, quoniam illa ſuperatus eſt aduerſarius noſter diabolus.

Victimarius etiam uictimarum miniſter. i. ſacrificijs, q victimas ligabat, cultrũ a quã & molã parabat, & reliqua q̃ ſacris erant, neceſſaria. Val. li. j. Petilius prætor urbanus & auctoritate ſenatus, per uictimarios facto igne in cõſpectu populi cremauit.

Victimarius, q uictimas emebat, ut uenderet. Pli. Vnde uictimarij, negociatores uili mancipio.

Victito, as, penulti. correp. non eſt frequentatiuum. Non enim ſignificat frequenter uiuo, ſed ueſcor, & quaſi uictu utor, ut Sarmatæ lactæ uictitant. Fit a uicto, uictas, frequentatiuo.

Victus, tus, a uiuo ſignificat genus uitæ, etiam quantum ad mores. Vlp. De uerbo. ſignifica. Victus uerbo continetur, quæ æſui potui, cultuiq; corporis quæq; ad uiuendum homini ſunt neceſſaria. A quo conuictus, ſimul uictus, cum plures ſimul uiuunt.

Victus, a, um, participium a vinco, is, vt Pompeius uictus eſt a Cæſare. Cuius contrarium eſt. Inuictus pro forti, qui uinci non poteſt. Aliqñ dicitur inops uoti. Nã quõ uictores dicimus uoti compotes, qui quicqd volunt, faciunt. ſic victos uoti impotes, qui non poſſunt facere, quod volũt. Virg. veteres migrate coloni Nunc victi triſtes.

Victualia dicuntur ea quę ad uictum pertinent. Ambro. de apibus Cernas omnes certare de munere alias inuigilare, quęrendo uictualia, alias ſollicitam caſtris adhibere cuſtodiam.

Victurus & a uiuo, & a uinco participium eſt. Sal. Pyrrhus ne rex, an. M. Curius prælio uicturus eſſet. Nemo eſt tam ſenex, qui ſe annum non putet uicturum.

Victor, qui uincit, Eſt & proprium nomen.

Victorioſus, uincere aſſuetus.

Victoria, ultra notam ſignificationem, ſignificat etiã deam quam Romani Colebant & uictorię inſignia, vt ſunt ſtatuæ coronę, & huiuſmodi. Vale. Max. lib. j. Pauſanias. Victoria quoq; aderat magnitudine cubitorum quattuor.

Victoriatus genus numini argentei, ꝙ uictoriæ nota ſignatus eſſet. Qui lege Clodia percuſſus eſt.

Victricus, penul. corre. eſt uir matris, ex alio uiro natis, qui priuigni uocantur. Nã uictricus, & priuignus, inter ſe opponuntur, ut inquit Modeſtus. Sue. Victrico uero Martio philippo conſul iri multum diſſuadente.

Video, es, uidi, uiſum, quod & uideo is dicitur, pertinet ad oculos. Virg. Quæq; ipſę miſerrima uidi, & quorũ pars magna fui. Quandoq; adijcitur. Video oculis meis. Virg. Aut quibus hæc oculis aſpicis, iſta lege, ſic etiã græci. Vnde illud Abrahæ, καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς κατεχόμενος τῶν κεράτων ἐν φυτῷ σαβὲκ· καὶ ἐπορεύθη Ἀβραὰμ καὶ ἔλαβε τὸν κριόν. Trãſfertur etiam ad animũ. Ouidi. Video meliora, proboq;. Deteriora ſequor. Vnde prophetæ appellabantur videntes quia videbant eum, quem cæteri non uidebant. Reuela (inquit Dauid) oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua. Vtimur quoq; hoc verbo etiam in cæteris ſenſibus, cum eos ad cognoſcendum intendimus, neq; enĩ dicimus. Audi q̃; rutilet, aut olfac, q̃; niteat, aut guſta, q̃; ſplendeat, aut palpa. q̃; fulgeat. Videri. n. dicunt hæc omnia. Dicimus aũt nõ ſolũ, vide q̃; luceat qd ſoli oculi ſentire poſſunt, ſed & uide, qd ſonet, uide, qd oleat, uide, qd ſapiat, uide, q̃; durũ ſit. Ideoq; generalis experientia ſenſuũ concupiſcentia oculorũ uocat, qa uidendi officiũ in quo primatũ oculi tenẽt etiam cęteris ſenſibus ſibi de ſimilitudine uſurpant. cũ aliqd cognitionis explorãt inqt. Aug. lib. x. Cõ. Vñ dicimus hoc verbũ trãſferri ad animũ, ac qñq; poni pro cauere, curare, prouidere conſiderare. Terẽ. Vide quo me inducas, ideſt animaduerte, & cõſidera. Plau. Tu domi videbis. i. parabis. Dicimus etiam. Vide tibi. i. pro uide. Teren. in Phor. Recte mihi vidiſſem, & ſenis eſſem vltus iracundiam. Huius verbi cõpoſita ſunt. Circũuideo, vnde & Circũuiſo. Plau. in Am. Sed angues oculis omnes circũuiſere. Euideo clare, & expreſſe video, a quo euidens, euidenter quæ in frequẽdori vſu ſunt. Præuideo, anteuideo. Prouideo, peruideo, perfecte uideo. Hiero. Peruidens igitur, ꝙ non ſolum in ęſu, ſed & in ſepulturis, & in connubijs, & in omni cõuerſatione vnaquęq; gens ſuo ritu victitet. Tranſuideo, aliquid per corpus perſpicuum video. Inuideo, A Video fit viſo, a quo fit viſito frequentatiuum. Eſt & videor depo. vt Tu mihi videris vir probus.

Vide quid agas prouerbiale, quod ſolet dici his, qui magna aggrediuntur.

Vidiſti multum, hoc eſt, fuiſti multum cautus.

Videris, uiderit, prima acuta, pro videas vel videbis, vt Viderit Epicurus. i. uiderit, hoc ẽ, huius rei illi cura ſit, vel huius opinionis rõnes reddit, non ego. Et in Euange. Quid ad nos tu videris. Sic accipienda ſunt Tu videris, uos uideritis. Illi uiderint, modus loquendi minatorius.

Videlicet aduerbium confirmandi quaſi uidere licet. Teren. in Adel. Videlicet hoc audiuit, hoc eſt, certe hoc audiuit. Sal. Vos de patricidis, quod ſtatuatis cũctamini. Videlicet cætera uita illorũ huic ſceleri ſtatuerum partire dignitati Lentuli.

Vidua, dicta eſt, quaſi ualde idua, ab iduum die qui menſem diuidit hoc eſt a uiro diuiſa. Hinc uiduare, diuidere. Iabolæ. Iurecon. Scribit uiduam non ſolum, quę aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoq; quæ uirum nõ habuiſſet, quia uidua ſic dicta eſt, quemadmodum uecor, ueſanus qui ſine corde aut ſanitate eſſet, ſimiliter uiduam eſſe dictam ſine duitate. Quæ uerba ſic intelliguntur. Vidua dicitur quæ ſine uiro eſt a ue, particula priuatiua a, qua uidua uenit, quaſi ue dua hoc eſt ſine duobus utpote quæ ſola uiuat non collocata in matrimonio ubi duo ſunt mas, & fœmina.

Viduo, viduas, diuido, ſeu priuo. Hierony. contra Io. Poteſt enim accidere, ut anus primo marito in extrema ſenectute uiduetur.

Viduus, priuatus, diuiſus. Hora. li. Car. Voce dum terret, uiduus pharetra Riſit apollo. Cice. lib. j. Tuſcu. Sic me ipſe uiduus peſtes excipio anxias. i. priuatus.

Viduertas apud Catonem calamitas dicitur ꝙ bonis uiduet dicta.

Vidulum in quo aliquid ſeruatur. Vnde Plaut. in Epi. Sacculum uidulum dixit. Et in Rud. Vidulum excidiſſe lenoni dicit ubi lenonis fortunæ erant collocatæ.

Vieo, es, eui, etum, pe. indifferente. Hor. in Epo. Quis ſudor uietis, & q̃; malus undiq; membris Creſcit odor. Eſt autem uiere ligare, inflectere, quia uietis uirgis ligare poſſumus quodlibet. Vnde uietus, mollis, languidus flexibilis, ſine ui. Var. de Oporotheeis. Ne cum humores amiſerint pertinaci uento mala uieta fiant, ideſt flexa & obliqua facta. Plau. in Mene. Viden tu illi oculos uiere, ut uiridis exoritur color, ideſt in obliquum flectere. Vnde uietos rotarum cantus, & ligna contorta dicimus.

Vietores, qui uaſa uinaria religant, ſtipantq;.

Vigeo es, gui, uiuo, ſiue potens, aut in uigore ſum. Lactan. lib. vij. Quid de deo non facile eſt comprehendere, quomodo uigeat ſine corpore. Cice. lib. j. Tuſcu. Multaq; ſęcula poſtea ſic uiguit pythagoreorum nomen ut nulli alij docti uiderentur.

Vigor firmitas, robur.

Vigeſimus, a, um, fit a uiginti, ut uigeſimus annus eſt, ex q̃ litteris operam dedi.

Vigeſima, æ, tributũ, ſeu exactio, ſicut decima Vigeſimariũ aurum a Liuio dicitur, qd ex uigeſimis exigebatur.

Vigiliæ, nocturnę ſunt excubiæ diurnæ pariter, & nocturnæ. Hiero. in Ser. ad fratres. Hæc & huiuſmodi tanta, ac talia ideo ſancti illi cecinerũt, & ſcripta reliquerũt, vt nos eorum poſteri paribus excitaremur exemplis, ad celebrandas etiam noctibus ſalutis noſtræ excubias. Sciendum vigilias militares in quaterna horarum ſpacia diuidi, ita vt prima ſecunda, tertia & quarta vigilia dicatur, Cæſar. vbi per exploratores Cæſar certior factus eſt, tres iam partes copiarum Heluetios id flumen traduxiſſe, quartamq; fere partem citra flumen Ararim relictam eſſe. de tertia vigilia, cum legionibus tribus ex caſtris profectus, ad eam partem peruenit, quæ nondum flumen tranſierat. Interdum vigiliæ dicuntur ipſi cuſtodes, qui uigilant. Saluſti. Et ab incendio intelligebat urbem uigilijs munitam. Interdum uocantur pro feſti dies, ꝙ uigilare ante diem factum mos eſt in ſacrificijs faciẽdis, & ſacris hymnis cantandis.

Vigil. dicitur, qui non eſt torpens, quales ſunt dormientes, ſed qui in uigore ſuo eſt. A quo peruigil, qui aſſidue uigilat, & qui diligens, & induſtrius eſt. Et uigil, nocturnus cuſtos qui & excubitor dicitur, a quo præfectus uigilum vocatus eſt.

Vigilo, as, nõ dormio, ꝑ tranſlationẽ diligẽter audio. Iu. Sſ

vigilæ

vigilat conſul. Item Vigilare, eſt ſtudium, & diligentiam adhibere. vnde inuigilare, eſt alicui rei incumbere. Euigilare expergiſci, & ad aliquid agendum intentum eſſe. Peruigilare ad finem vigilare. Aduigilare, iuxta vigilare, ſollicitare, cogitareue. Teren. in And. Nã ſatis credo, ſi aduigilaueris ex unis mihi geminas conficies nuptias. Hinc Vigilantia quæ plerũq; pro diligentia ponitur. Idem in Adelp. Vigilantiam tuam mihi narras.

Vigiſonus lacus eſt in agro patauino.

Villa domus extra urbem, caſa villatica, & ſuburbia. quæ habitandi cauſa conſtituta eſt. Domus proprie in urbe eſt. Pli. Modus hic probatur, vt neq; fundus villa, neq; uilla fundum quærat. Cice. libro primo de Ora. Quin tu igitur facis idem, quod faceres, ſi in aliquam domum plenam ornamentorum, vel in uillam ueniſſes hæc pœnorum lingua Magar appellatur, unde Villæ Magalia appellantur. Dicta uilla a uehẽdo, quaſi uehilla ꝙ in eam fructus cõuehenant ex agris. Cuius dimi. eſt uillula.

Villicus, penul. cor. proprie uillæ gubernator, vel qui præeſt pago, & totius rei ruſticæ curæ & qui familiam ruſticam habet ſub ſua tutela. Cato vocat. Epiſtatas uillicum & uillicam. Vnde a uilla uillicus nomen accipit. Var. libro primo de re ruſti. Villicus agricolendi cauſa conſtitutus, atq; appellatus a uilla ꝙ ab eo in eam conuehuntur fructus, & vehuntur, cum ueneunt a quo ruſtici etiam nunc quoq; viam ueham appellant propter uecturas & uellam, non uillam quo uehunt, & unde uehunt, Oeconomus autem tam pecuniæ, q̃; frugum, & omnium quæ dominus poſſidet diſpenſator eſt. Ponitur tamen quãdoq; Villicus pro ruſtico agricultore. Hora. Villice ſiluarum, & mihi me reddentis agelli. Colu. libro. xij. Villicus ſemper caueat, ne improuidus ab opere vincatur res eſt agreſtis inſidioſiſſima cunctanti.

Villico, as, & Villicor depo. ſignificat ruſticor. Pomponi. Ego rus eo, vt aliquot diebus uillicer. Terentius in Eu. Hic Villicor ante urbem. Aliquando uillicari eſt uillæ præeſſe. Pompo. Longe ab urbe uillicare, quo herus rariter uenit, non uillicari, ſed dominari mea eſt ſententia. Hinc Villicatio, ipſa ruſtica negociatio, uel uillæ diſpenſatio, ut in Euangelio. Reddere rationem uillicationis tuæ.

Villaticus, a, um, quod ad uillam pertinet. Vnde uillatica paſtio dicitur alimentum, quod pertinet ad animalia muta, quæ ruri nutriuntur, utputa pecudes aues piſces. Sic dicitur uillaticus canis, qui in uilla tenetur.

Villanus qui in Villa habitat. Vnde & Semiuillanus Semiruſticus.

Villaris, & hoc re, ſicut Villaticus. Plin. libro decimo Villaribus gallinis & religio ineſt, inhorreſcunt edito ouo excutiuntq; ſeſe.

Villicones ides, quod uillici, uel præfecti uillicationis, vt eſt apud Apul. in Apologia, qui & Epiſtatæ.

Vile adiectiuum, quod quidam a uila deducunt una littera abiecta, ꝙ omnia in uilla uiliora ſint, q̃; in Vrbe. i. minori precio uendantur. Vile enim proprie dicitur, quod parum ualet. Cuius contrarium eſt carum. Ponitur interdum pro abundanti, quia omne, quod plurimum abundat, uile eſt. i. paruo precio uenditur. Virg. libro primo Georg. Si vero uiciamq; ſeres, uilemq; faſelum.

Vileo, es. uilis ſum a quo Vileſco, uilis fio. Auguſt. Ipſe eſt deus, qui per uniuerſam creaturam quotidiana miracula facit, quæ hominibus non facilitate, ſed aſſiduitate uiluerunt. i. uilia facta fuerunt.

Vilito. as, penul. corre. uile facio. Turpil. Et quærar tua uitia, quæ te uilitant.

Villus, pilus. Mar. Calfaciunt uilli pallia noſtri mei.

Villum dimi. a vinum, ſicut ullus ab unus.

Vimen, omne uirgultum molle, & ad ligandum aptum, quaſi uincimen. Colu. Nec refert cuius generis uimen feras, dum ſit lentiſſimum. Plin. Et aliæ arbores uirgas ſequaces ad iuncturas lentitiæ aliæ prætenues uiminibus texendis ſpectabili ſubtilitate, Fiunt autem uimina ex populorum uirgis ulmi, & ſanguineorum fruticum, & betulæ, & vitis, & coryli in tortæ, & ſalicis, quæ principatum obtinet. Hinc Vimineus, a, um, quod eſt ex Vimine, ut vaſa uiminea.

Viminale, quod eſt ad ligandum aptum, ſeu quod pertinet ad viminale. Pliny. Hæc eſt uiminalis cultura. Viminalis collis dictus eſt Romæ, ꝙ ibi Viminum ſilua fuit vel a Ioue vimineo, ꝙ ibi aræ ſint, a qua & Viminalis via, quæ ad viminalem collem ducebat. Eadem. Numentana a Numentano agro.

Vinco, is, uici, uictum. ſupero, per tranſlationem ponitur pro exprimo, & quaſi difficultatem rei dicendo ſupero. Vir. Nec ſum animi dubius verbis ea vincere magnum, q̃; ſit. Idem pro animi compos fio. Idem libro tertio Georgi. Illi victor Ego, & Tyrio conſpectus in oſtro. Compoſita huius uerbi ſunt Conuinco, deuinco, euinco, & prouinco. Deriuata ſunt, Victor, uictrix, uictoria, uictorioſus, & uictima.

Vincibilis, qui vinci poteſt. Colu. libro quarto Grauem terram vix ulla cultura uincibilem.

Vincio, cis, xi, ctum cum n, ante c, ſignificat ligo. quaſi uim inijcio. Virg. Purpureoq; alte ſuras uincire cothurno. Huius compoſita ſunt Deuinco, ualde uincio. Cice. Maxima mecum familiaritate deuinctus. Reuincio. Gel. Videbamus Androclum, & Leonem loro tenui reuinctum vrbe tota circum tabernas ire.

Vincula, & per ſyncopam vincla dicuntur ligamina. Colu. libro tertio. Salix humida loca deſiderat, geniſta etiam ſicca, vtræq; tamen circa vineam ſeruntur, cum palmitibus idonea præbent vincula. Et per tranſlationem dicitur carcer, in quo noxij vincti ſeruantur.

Vinctus, ligatus, & aliquando captiuus dicitur. Vnde etiam quãdoq; pro ſeruo ſumitur. Seneca. Qui vnus erat e vinctis Cæſaris mox libertate donatus eſt.

Vinculatus apud Hiero. pro vinclis impeditus dicitur.

Vindex proprie vltor iniuriæ, & qui alterius cauſam ſuſcipit vindicandam, vt quos nũc procuratores vocamus. Vt apud Plin. lib. xxxj. Illud eſt quod tua Romanæ vindex clariſſime linguæ, ideſt aduocate. Cice. in Top. Cum lex Ælia ſanctiue aſſiduo vindicem aſſiduum eſſe iubet, locupletem iubet locupleti, locuples. n. aſſiduus, vt ait Ælius appellatus ab ære dando. Et vindex, qui ſe ex ſeruili conditione in libertatem vindicat, a vindico ſeruo ex vrbe Setia, qui quoniam coniurationem de reducendo Tarquinio detexit, liberatus eſt, vt in qt Liui. libro ꝓmo. Hinc & Vindiciæ dicuntur ſententiæ quæ in libertatem aſſerũt. Vel dicuntur res de quibus eſt controuerſia Ser. Sulp. ait dicta ab eo ꝙ vindicantur res ex controuerſia.

Vindico, as, penul. correp. proprie vlciſcor, vnde vindicta. Ambro. Non vltionem quærebat, euſq; vt dicenti ſibi Saruiæ filio, ꝙ vindicare in eum vellet, non permiſit. Et uindicare eſt ab iniuria, contumeliaue, aut damno defendere, liberare. Cice. Et eſt ſenectus natura loquatior, ne ab omnibus eam vitijs uidear uindicare. Li. libro tertio. A cuius crudelitate voſmetipſos armis vindicaſtis. Item protrahere. & in libertatem aſſerere, vnde vindicta, virga, qua ſerui libertate a prætore donabantur.

Vindicta, vltio, aliquando libertas, ſiue virga, qua ſerui libertate donabantur. Nam faciendi liberi tres partes ſunt. Vna vt cenſu liber fiat. Cenſebantur enim antiquitus ſoli ciues Romani. Si quis enim conſentiente, uel iubente domino nomen dediſſet in cenſum ciuis Romanus fiebat, & ſeruitutis vinculo ſoluebatur. Altera pars adipiſcendæ libertatis, quæ uindicta vocabatur, ſcilicet virgula quam prætor manumittendi ſerui capiti imponens, eũdem ſeruũ in libertatem vindicabat dicens quædã verba ſolẽnia, atq; ideo illa uirgula uindicta vocabatur. Perſi. Vindicta poſtq̃ meus cũ prætore receſſi. Dicta vindicta, a, vindicio bruti ſeruo q Romæ ꝓmus cõſul fuit, q filios bruti ciuitatẽ ꝓdere

volẽti accuſauit, a quo & Vindicia vt ait Aſco. Tertia pars faciendi liberi eſt, ſi quis ſuprema voluntate in teſtamenti ſerie ſeruum liberum ſcripſerit.

Vindelicia, prouincia, Europæ, ſicut, a Ptol. libro tertio ſcribitur. Eſt autem inter Rhetiam, quam habet ab occaſu, & Noricum ab oriente. Eam Lycus amnis diſterminat, a Rhetia. Enos fluuius diuidit, a Norico. A ſeptẽtrione Danubio terminatur. A meridie alpibus ſupra Italiam extenſis. Eius ciuitas inſignis fuit. Auguſta vindelica. Vindelicos vicit Druſus, in cuius laudes cecinit. Hora. Videre rhœti bella ſub alpibus Druſum gerentem vindelici.

Vinea locus vitibus conſitus, a vite multa. Vinearum tria ſunt genera Iugata humi proiecta; & arbuſtina. Eſt etiam vinea inſtrumentum bellicum ex lignis compactum, latum pedibus octo, altum, ſeptem, longum. xvj. tectum duplici ligno, cratibuſq; contexitur, latera quoq; vimine ſepiuntur, ne ſaxorum, ac telorum impetu perfrigantur. Extrinſecus autem, ne crementur, crudis ac recentibus corijs integuntur. Cum plures fuerint, iungũtur ordine, ſub. quib⁹ oppugnantes tutius ad muros ſubruendos pugnãt

Vinearius, a, um, quod eſt vineæ, vel quod ad vineam pertinet. Colu. libro ſexto. Validam vitem in ramos deducere cenſeo, & traducibus diſpergere, atq; durare, certoſq; vinearios colles præcipitare.

Vineaticus, a, um, quod ad vineam pertinet, vt falces vineaticæ. Var. Sic alia quoq; nonnulla genera ſpecies habent plures vt falces. Nam dicuntur uineaticæ opus eſſe ſex. Colu. libro. v. ait Vnum, atq; alterum repræhendiſſe quippe ſeminibus vineatis nimium me ꝓfundos cenſuiſſe fieri.

Vinealis, & hoc le, quod eſt aptum ad vineam. Colu. libro quarto. Sed ne nunc per infinitas terreni ſpecies euagemur, non intempeſtiue commemorabimus Iulij græcini cõſcriptam velut formulam, ad quam poſita eſt imitatio terræ vinealis.

Vinum, a vi deducitur, ꝙ vim inferat menti. Et in pluralí habet vina & vinis. Ouidius. Et venus in vinis, ignis in igne fuit. Mar. Reſinata bibis vina falerna fugis. Quattuor præcipui ſunt vini ſapores, dulce, acutum, lene, & auſterum. Primus Noe vinum inuenit, ſicut ſacræ teſtantur litteræ. At gentiles docent Bacchum vini repertorem fuiſſe. Primus vero Italis Saturnus dedit e Creta in Latium aduectus. Vinum tortiuum dicitur, quod nouiſſime expræſſum eſt, protopum, antequam calcentur vuæ ſponte defluens. Diminutiuum, a vinum eſt villum quod etiam vinellum dicitur, vel vinum ἀπὸ τοῦ δίνου. In Ouidio legam in venis.

Vinolentus, ebrioſus, vino ſe ingurgitans.

Vinoſus, qui ad vinum effectus eſt. Pli. ait idcirco vinoſos dici homines, ꝙ ſoli animalium nõ ſitientes bibunt. Vinoſus ſuccus (vt idem auctor eſt) proprie eſt moro, pyro, myrto. Idem inter mali punica genera vinoſa quædã appellat, quę aliuum ſiſtunt, & ſtomachum.

Vinetum, locus, vbi multitudo vitis conſita eſt, hoc eſt, vbi multæ vites, vel multæ vineæ ſunt. Col. libro quarto. Cui vineta facere cordi eſt, faciat vitiarium, ex quo poſſit agrũ vinetis veſtire.

Vinitor, penul. corre. ruſticus vinearum cultor. Colu. libro primo. Separandi ſunt aratores, a vinitoribus. Virg. libro ſecundo Geor. Iam canit extremos effectus vinitor antes.

Vinarius, vini venditor. Vnde Lampri. ſcribit Alexandrum Romanum imperatorem conſtituiſſe corpora vinariorum, & caligariorum, & omnino omnium artium. Et apud Plau. in Aſin. Sarmontio vinarij extrambi. Sueto. de Clau. Cum de lanijs, aut vinarijs ageretur, exclamauit in curia. Vinarius etiam qui vinũ concupiſcit & libẽter vtit.

Vinarius, a, um, quod ad vinum pertinet, vt taberna vinaria, vas vinarium, in quibus, aut venditur, aut tenetur vinum. Hiero. in Ioſue. Tulerunt ſibi cibaria, ſaccos veteres, & vtres vinarios.

Vinacea, ſunt grana vuæ iam preſſę. Colu. libro nono. Vinacea quiuis tolerabiliter paſcant, dari nõ debent, niſi quibus temporibus anni auis fœtum non ędit. Auguſt. Vina recondet in apotheca vinacea vero pecoribus proiecit.

Vinaceus, a, um, Pli. Legimus quędam grano vinaceo ſuffocatum, hoc eſt acino vuæ.

Vinalia, tam ſecundæ, q; quartæ decli. pro die feſto, quo veteres nouum vinum Ioui libabant, menſe Aprili.

Vindemia, quaſi vinidemia, a vino demendo. Virgi. libro ſecundo Geor. Non eadem arboribus pendet vindemia noſtris. Sunt qui diſtinguant, inter vindemiam, & vindemias, ꝙ vindemia ſit totius orbis generaliter, vindemiæ ſingularium partium, vt plus ſignificet ſingulare, q; plurale. Sicut plus eſt cum dicimus, per terram pluit, q; per terras. Tunc enim omne elementum ſignificamus. Transfertur quandoq; vindemia ad alia. Pliny. Prima mellis vindemia melior. Colu. libro decimo. Mox vere tranſacto ſequitur mellis vindemia.

Vindemio. as, a quo vindemiator, cuius de, ſyllaba corripitur metri cauſa. Hora. in Ser. Vindemiator, & inuictus, cui ſæpe viator. Ouidi. Vero detraxit a, vt de ſyllabam producere. Ait enim in Faſt. At non effugiet vindemitor hoc quoq; cauſam. Sic. Colu. libro quinto. Vindemiatoribus quoq; hæ ſemitæ, & iugum, pedamentaq; ſarrientibus oportunam laxitatem præbent, per quem, vel fructus, vel ſtatumina portentur. Eſt autem vindemiator, qui vindemiat. Et vindemiator ſidus, qđ tertio nonas Martij appet.

Vindemialis, & hoc ale, quod ad vindemiam pertinet. Auguſti. libro nono conf. Et oportune iam paucíſſimi dies ſuperant, ad vindemiales ferias, & ſtatui tolerare illos vt ſolenniter abſcederem. Idem ſubſtantiuum protulit. Renunciaui peractis vindemialib⁹, vt ſcolaſticis ſuis Mediolanenſes venditorem verborum alium prouiderent.

Vindemiatorius, a, um, quod ad vindemias pertinet. Var. Nihilo magis torcula vaſa vindemiatoria, aut ſerias olearias, ac trapetas.

Vinulus, penul. corre. molliter ſe gerẽs, & minime viriliter, quod facit illecebroſus. Plau. Compellendo, blanditer oſculando oratione vinula venuſta.

Vintolus, qui molliter ſe gerit, & effœminate.

Violo, as. penul. corre. corrumpo. polluo, & quaſi vim infero, quod proprie de virgine dicitur. Auguſti. libro tertio Cõ. Violatur ipſa ſocietas quę cum deo eſſe nobis debet, cum eadem natura, cuius ille auctor eſt, libidinis peruerſitate polluitur. Hinc inuiolatus intemeratus.

Violentus, qui vim facit.

Violabilis, qui aptus eſt, vt violetur. Et inuiolabilis, qui nõ facile violari poteſt.

Viola, quaſi minime violata per antiphraſim, vel ꝙ non violanda, vel ab olendi vi, vel per diminutionem, a græco, ἴον. Violarum tria ſunt genera. Nam eſt viola purpurea, quæ nomen græcum tenet. & appellatur ἴον ἄνθος quod eſt viola flos. Vnde & veſtis ianthina, hanc eandem quidam a colore baccæ Vacinum dixerunt. vt in qt. Apul. Secunda eſt lactea. Tertia eſt coloris palliduli.

Violaria loca, vbi naſcuntur violę. Virgi. libro tertio Geor. Irriguum libant violaria fontem.

Violaceus, a. um, idem, quod purpureus, qui in violæ colorem tendit. Cor. Nepos. Me iuuene violacea purpura vigebat.

Violarius. ij, dicitur violacei coloris infector. Hoc gręci Iobaphes vocant, vt inquit Atheneus.

Violarius, & hoc violare, quod eſt coloris violæ. Plautus Flammare violari veſte.

Vipera. penul. corre. ſerpentis genus, ꝙ vi pariat. Nihil enim attinet ad huius dictionis æthimologiam pario, nam deberet tunc dici vipara, non autem vipera. De vipera vero Nicandrus ita ſcribit. appellans ipſam echidnam, quæ tamen dicitur etiam Echis, vulgo dicunt maraſſum. Vnde ait Nicander. θολερῷ κυνόδοντι θουρὰς ὁ δ᾽ ἀσὶν ὑφῇ σα ... ἣν ἀπεκήδεν ὀμευνου, οἱ δὲ πατρὸς λαφύξην μετε ...

ἤιατου

κὶ ατὸν αὐτὶ κα τυτθοὶ γινόμενοι ἐχῖνες παιδία μῆ/ρος γαςέρος ἀναβρώσαντος ἀμήτορες ἐξενέοντο. Nã corroſis lateribus exeunt pulli, cum matris interitu. Amb. lib. Hexa. Vipera nequiſſimum genus beſtiæ, & ſuper omnia, quæ ſerpentini ſunt generis, aſtutior, ubi coeundi cupiditatem aſſumpſerit, murenæ maritimæ notam ſibi requirit copulam, uel nouam præparat, progreſſaq; ad litus ſibilo teſtificata preſentiam ſui ad coniugalem amplexum illam euocat. Murena autem inuitata non deeſt uenenatæ ſerpenti. Expetitos uſus ſuæ impertit coniunctionis. Atq; ubi aduentare, uipera comparem ſenſerit, uenenum euomit reuerentiam marito deferens. Hierony. Vero ad præſidium ſic ſcribit. Viperæ, per os coitum faciunt, maſculi mortem contemnunt, ſed fœmina in ipſo coitu, ſiue magna dulcedine exagitata, ſiue futuri preſciens periculi, dum abſorbet ſemen, caput maſculi excidit, & ſic eum occidit. Sed cum conceperit, uiſcera illius ab ipſis, quos conceperit, comeduntur, & ſic matrem occidunt a Vipera fit uiperinus, a, um. Pli. Et uiperina carne fiunt theriachi paſtilli.

Vipiones ſunt minores grues, ſicut pipiones minores colũbi. Pli. li. ix. In Balearibus inſulis ait in honore menſarum eſſe uipiones. Sic enim uocant minorem gruem.

Vir, a ui dicitur, ꝙ in eo maior uis eſt, id eſt potẽtia q̃; in fœmina, & hinc uirtus nomen accipit, ut inquit Lactan. Et modo reſpectu ętatis dicitur uir. Pliny. Quod non modo in puero, ſiue adoleſcente, ſed etiam in uiro admiratiõe dignum uideret. Modo reſpectu ſexus, ut eſt ne uir, an mulier? Vnde Semiuiri dicuntur eunuchi, & molles, atq; effęminati. Modo reſpectu coniugij, ut, Vnius uxoris uir. Nec ſolum de hominibus, ſed etiam de brutis. Virgi. Vir gregis ipſe caper. Modo reſpectu fortitudinis. Virum enim hominem preſenti excellentiq; animo nuncupamus. Curtius. Exurgite inquit aliquando, ſi uiri eſtis, atq; arma capeſſite. A Vir fiunt ſemiuir, duumuir, triumuir, quinq;uir, ſeptemuir, decemuir, centumuir, leuir. Vir potens, uir illuſtris, uir deuotus, uir magnificus, uir ſpectabilis, quæ omnia ſm Priſcia. Ideo compoſita accipiuntur, quia ſub uno accentu pronunciantur.

Virago, pe. produ. mulier fortis, quę uiro ſimilis ſit, & uirilia opera faciat.

Virilis, & hoc uirile, penul. pro. quod eſt uiri, ut opus uirile. Aliquando dicitur fortis magnanimus. A quo uirilitas, & aduerbium uiriliter.

Virbius, uir bis dictus. Quo nomine dictus eſt Hyppolytus Theſei & Hyppolytę Amazonis filius. Vide in dictione Hyppolytus.

Viripotens, cum accentu in antepe. dicit Virgo, quę annos pubertatis exceſſit, quę iam uirum ſuſtinere poteſt.

Viro, as, fortifico, a quo Euiro, de quo ſupra.

Viriplaca, dea, quæ dam erat cuius cura erat ad placandum quoties inter uirum & uxores aliquid iurgij interceſſerat.

Viritim aduerbium, ſignificat per ſingulos uiros. Cato. Prædaq; capta eſt uiritim diuiſa. Dicitur etiam de uno uiritim. Hor. i. in Epiſt. Quæ legeret tereretq; uiritim publicus uſus. Cur. Si quis uiritim dimicare uellet prouocauit.

Viritanius ager, qui uiritim populo diuidebatur.

Viroſa mulier dicitur, quæ uiri appetens eſt, ſicut mulieroſus uir, mulieris appetens. Et uiroſi loci, a catone dicuntur qui coitum uiri affectant. Et ſic habet primam cor. Lucil. Vetulam, atq; uiroſam uxorem cedam potius q̃; caſtrem egomet me. A uiroſus, ſa ſum, a uirus fit, & habet primã pro. ſignificatq; quod mali odoris, & quandoq; quod eſt mali ſaporis. Virgi. Viroſaq; Pontus caſtorea. Conſtat. n. caſtoreum fedi & exectandi odoris eſſe, adeo ut prægnantes odore eius eijciant fœtum. Var. Rancidam carnem appoſuit nobis, & uiroſam, id eſt mali ſaporis. Poteſt etiam dici uiroſus pro forti a uiribus.

Virgo a uiridiori, i. ualidiori ętate appellata eſt, unde & matres ſæpe uirgines dicuntur. Virgi. de Paſiphe, quæ trium liberorum mater erat. Ah uirgo infœlix, quæ te dementia cœpit? Nunc uero uirgo generis cõmu. & tam marem, q̃ fœminam ſignificat rei venereæ expertem, ſicut mulier, a mollicie dicitur, quæ amplius uirgo non eſt. Cice. Obiurgantibus, ꝙ ſexagenarius. Popiliam uirginẽ duxiſſet. Cras mulier erit inquit. Vlpia. Quod ſi ego me uirginem emere putarem, cum eſſet mulier, emptio non ualebit. Veteres etiam omne incorruptum, & intactum uirginem dixerũt. Cice. Philoſophia caſta uerecũda, incorrupta uirgo. Et Auguſti. ſaliuam uirginem dixit, quæ nondũ cibo, potuq; corrupta fuit, dicit enim quanta ſit orandi differentia, inter uacuum uentrem, & refertum, inter rubentem faciem, & ora pallentia, inter ſaliuam uirginem & labia crapulis diſſoluta.

Virguncula diminutiuũ, accipitur pro parua puella, & pro parua uirga.

Virgineus, a, um, quod eſt, aut fuit uirginis.

Virginalis, & hoc le, quod eſt dignum uirgine, q̃uis & pro virgineo quandoq; accipiatur, quale eſt illud. Deus, qui virginales aulas beatæ Mariæ, in qua habitares, eligere dignatus es. Virginalia ſubſtantiuum Virginitatis ſigna ſunt, ut ait Aug. in q̃bus ſuper deutro.

Virtus, a viro dicta eſt, & proprie fortitudinem ſignificat, ꝙ viri maxime fortitudo ſit, ſiue ꝙ vir fortis dicitur. Virg. Tunc pudor incendit vires, & conſcia virtus. Lactan. lib. de opi. Vir nominatus, ꝙ in eo maior vis eſt, q̃; in femina. Et hinc Virtus nomen accepit, unde cum uirum dicimus, non tam ſexus ſignificamus, q̃; robuſtum & fortem. Viri enis propria virilitas eſt, & robur. Et tunc diffinitur virtus, ꝙ ſit perferendorũ malorũ fortis, atq; inuicta patientia. Quoniam autem fortitudo cæteris virtutibus excellit, factũ eſt, vt recte animi affectiones virtutes appellentur. Sic quicquid vicio contrarium eſt virtus dicitur, quę ſic diffiniri ſolet, Virtus eſt affectio animi conſtans, conueniensq;, laudabiles efficiens eos, in quibus eſt, & ipſa, per ſe ſponte, ſeparata etiam vtilitate laudabilis. Hora. Virtus eſt uicium fugere, & ſapientia prima. Ariſtote. Virtus eſt habitus electiuus in mediocritate conſiſtens. Sene. Virtus non aliud, q̃; recta ratio eſt Augu. lib. iiij. de ci. dei. Virtus a veteribus diffinita eſt. Ars bene, recteq; viuendi. Vnde ab eo, ꝙ græce ἀρετὴ dicitur, virtus nomen ar. is latinos tradidiſſe putauerunt. Virtutem antiqui deam fecerunt, quam. Auguſtinus non eſſe deam ſed donum dei aſſerit. Lucil. De uirtute. Virtus albini eſt precium perſoluere uerũ. Virtus eſt homini ſcire. Id quod queq; Habeat res virtus ſcire homini quidnam utile, quid ſit honeſtum. Quæ bona, quæ mala, item, quod inutile, turpe, inhoneſtum. Virtus quærendæ finem rei ſcire, modumq;, Virtus diuitijs precium perſoluere poſſe. Hoſtem eſſe atq; inimicum hominum morumq; malorum. Cõtra defenſorem hominum, morumq; bonorum. Hos magnifacere, his bene velle his viuere amicum. Commoda præterea patrię ſibi prima putare. Deinde parentum tertia iam, poſtremaq; noſtra. Aliquando virtus dicitur vis illa qua res, cuius eſt virtus perfecta redditur. Cice. libro quinto de fi. At qui in ſenſibus eſt, & ſua cuiq; virtus. Aliquando pro opere, & auxilio Plau. Deum virtute eundem hoſpitio accipiam. Aliquando pro merito. Idem. Quę improba eſt merx precium ei, pro virtute. vt veniat.

Viriatus magnarum virium. Lucil. Contra flagitium neſcire bello vinci a barbaro viriato annibale. Et viriatus Luſitanorum ducis nomen, qui vir calliditatis acerrimæ fuit q̃ppe qui ex venatore latro, ex latrone ſubito dux, atq; imperator factus Romanos exercitus contriuit, ſed tandem ſuorum fraude interfectus eſt. Hinc. Viriatinum bellum dictum eſt.

Viriculæ diminutiuum a viribus hoc eſt puſillæ vires dicimus etiam viriculas patrimonij puſillum patrimonium ſiue facultatulam.

Viriculum genus teli terebra vulgo, a græcis Ceſtron dicit.
Viridis, & hoc viride, a vigore dicit, vnde dicimus virides plantas, quæ nondum aruerunt, & in vigore ſuo ſunt. Et quoniam in his herbaceus color eſt, cum etiam colorē vi/ridem dicimus. Vnde Virgi. Iam ſenior, ſed cruda deo vi/ridiſq; ſenectus. Apud Augu. Viride ſubſtantiuū eſt li. ij. Contra. Mani. Cum ait, quo die fecit cœlum & terram, & omne viride agri, & omne pabulum.
Vireo, es, viridis ſum. Virg. li. vj. Quale ſolet ſyluis brumali frigore viſcū, fronde virere noua. Hinc vireſco viridis fio. & ſic primam corripit. Sta. lib. j. Syl. Exuit atq; alios melior reuireſcit in annos. Hinc etiam Euireſco quod eſt ſine vi/riditate fio. Var. Atq; ex ſanguinibus dolore, euireſcat co/los. Interdum vireſcere, ideſt maiorum virium fieri. Et ſic pri. producitur Verius in poematis. Hinc creſcunt animi vi reſcit vulnere virus.
Virido, as, virides facio, a quo viridans, quod eſt viride. Pli. Viridantium, & alia plura ſunt genera.
Viror, & viriditas ſunt eiuſdem ſignificationis.
Viridarium locus, in quo ſunt herbæ, & plantę virentes, & amœnitatę refertus. Sue. in Tibe. Militem prætorianum ob ſurreptum e viridario pauonem capite puniuit.
Viretum locus, viretis plenus virentiumq; herbarum. Vir. Deuenere locos lætos, & amœna uireta. Aliquando ipſæ herbę virentes. Colu. libro. xij. Ficus, neq; nimium vireta, neq; nimius matura legi debet, & in eo loco expandi, qui toto die ſolem accipit. Hic vireta, ideſt viridia, & male ma tura accipit. Hierony. in Gene. Quæ in paſtu paludis vireta carpebant.
Viridia etiam dicuntur prata, ſeu horti arboribus conſiti, vo/luptatis cauſa comparati.
Viridicatus, a, um, quod eſt viride. Cice. ad. Q. Fratrē Equi/dem hoc, quod melius intelligo, affirmo mirifica ſuauita/te te villam habiturum, piſcina, & ſalientibus additis, pale/ſtra, & ſylua viridicata.
Virga dicta eſt, q; vim gerat ligando, verberandoue, a quo nomine ſunt tria diminutiua, ſcilicet virgella, virgula, & virguncula. Sed Virgula etiam linea dicitur. Et virguncula puella.
Virgula diminutiuum, a Virga, q̄uis & pro linea ſumatur. Virgula diuina dari dicuntur ea quæ non expetuntur ſed videntur venire, e cœlo, prouerbium apud antiquos. Cice. lib. j. Offi. Quod ſi omnia nobis quæ ad victum cultum pertinent quaſi virgula diuina, vt aiunt ſuppeditarentur ta/men optimo quiſq; ingenio negocijs omnibus omiſſis totum in ſcientia collocaret.
Virgeus, a, um, quod eſt factum, ex virgis. Virgi. lib. primo Georgi. Virgea præterea celei, viliſq; ſuppellex ideſt vaſa de vimine facta.
Virgulata, ſeu virgata veſtis, vt Iul. Pol. inquit. Dicebatur tu/nica, in qua intexebantur virgæ purpureæ, hoc eſt lineæ, quas græci φαβωοσ. ſed eas veſtes grammatici interprę/tantur purpureas, q; virga gallorum lingua dicitur purpu/ra. Vir. lib. viij. Virgatis lucent ſagulis.
Virgultum multitudo virgarum pullulantium.
Virgindemia collectio virgarum ob verbera, aut ad aliquid vinciendum. Var. in Aga. Quid triſtiores video te eſſe? an ideo, quia ſcapulę metuunt virgindemiam.
Virgilius mantuanus poeta celeberrimus Marone, Maiaq; natus, qui primum apud latinos inter poetas obtinet lo/cum. Sed ſunt ex recentioribus, qui Vergilium non Virgi/lium ſcribi debere autument.
Virus indeclinabile, & generis neutri, quod & virum, iori apud antiquos, ſicut vulgus, vulgi, dicitur. Lucr. Liquet. n. ſupra terri primordia viri. Et proprie ſignificat aſperitatem odoris in homine iam adulto. Quippe talis odor in pue/ro non eſt, nec ante coitum mulieris. Plinv. Prodeſt & ad virus alarum. Idem. Signum eſt vernis temporibus odo/ris virus. Aliquando ſignificat aſperitatem ſaporis. Idem. Aqua marina vetuſtate virus deponit. ideſt amaritudinem illam, & ſalſedinem. Idem. Virus mali medici, ideſt acor, & amaritudo. Aliquando aſperitatem coloris. Idem de ſanguine purpuræ. Tum ſuper additum decoquitur virus. Aliquando genituram, ideſt humorem, qui e genitalibus fluit. Idem. Virus verrinum a ſcropha, a coitu exceptum prius, q̄; terram attingat grauitate aurium prodeſt. Aliquā/do virtutem naturalem. Lucre. libro ſecundo. Concoctoſq; ſuo contractus perdere viro. Pli. de magnete. Sola hac ma/teria virus ab eo lapide accipit, retinetq; longo tempore aliud appendens ferrum. Aliquando virorem, ſeu her/bas virentes. Sta. libro primo. Syl. Atq; omne benigne vi/rus odoriferis arabum, quod creſcit in aruis. Plerunq; vi/rus, pro veneno ponitur. Virgi. Ille malum virus ſerpen/tibus addidit atris. Hinc viroſus, viroſa, uiroſum, de quo ſupra.
Virulentus, qui eſt plenus ueneno. Gel. Vt ſerpentium uiru/lentorum domitores ſint.
Virunium ciuitas quam noſtra lingua Ciuidal de belim uo camus. Suidas. Virunium nomen ciuitatis. Norici (Gori/cia Vulgo dicitur) natio ubi ſuis opus adeo miſſum re/gione uaſtabat & ipſe omnes conantes nihil expediebant quouſq; quidam uir ſuem circumuertens, in humeros po/ſuit. Simile quiddam & de Calydone dicitur. Norici autem exclamauerunt Vnus uir in propria lingua, hoc eſt Viru/nus. Vnde ciuitas Virunium eſt uocata. Diſtat a Venetijs ad. xliiij. lapidem uerſus ſeptentrionem ad montes ſupra Tauriſium ad lapidem. xxx. Verunēſij, dicti ſunt incolæ Virunij.
Vis, huius uis, accuſatiuo vim. Pluraliter vis, accuſatiuo vis vocatiuo vis. Salu. lib. iij. Hiſto. Male iam aſſuetū ad om/nes vis controuerſiarum. Ponitur autem vis, pro virtute. Salu. Sed omnis noſtra vis in animo, & corpore ſita eſt. Aliquando pro poſſibilitate, ſeu fortitudine. Virg. Non ea vis animo, nec tanta ſuperbia victis. Aliquando pro vio/lentia. Idem. Fit via vi rapiunt. Hinc violo, as. Aliquando pro multitudine, ac copia. Liui. Magna vis ex Sicilia adue/cta. Salu. Secunda tempeſtate, ex Ponto vis piſcium erupit. Aliquando pro celeri impetu.
Viſcus, viſci, & viſcum glutinum, quod ad aucupium per/tinet. Nam viſco propter eius tenacitatem aues capiantur. Hor. in Ser. Sumus ego, & ppe me viſcus turrinus. Aug. lib. de verbis domini. Amor rerum terrenarum viſcus eſt ſpiritualium pœnarum. Et viſcum antiqui dicebant eſſe rete. Hinc fit Inuiſco, as, quod eſt viſco inficio, viſcoſus, a, um, quod eſt tenax. Dicitur etiam viſcidum.
Viſcus, viſceris caro, non tantum inteſtina, ſed quicqd ſub corio eſt, ideſt caro, quæ inter oſſa & cutem. Virgi. Tergora diripiunt coſtis, & viſcera nudant. Ambr. Oſſa omnia te/nui operta ſunt viſcere. Hinc Euiſcero, as, quod eſt viſcera retraho. Virgi. lib. xj. Compręſſamq; tenet, pedibuſq; eui/ſcerat vncis.
Viſceratio dicitur cum carnes crudæ dantur populo. Et vi/ſcerationis nomine veniunt res comparatæ ad menſam: ſed incoctæ.
Viſcerari veteres dixerunt carnem populo diſtribuere, & vi/ſceratio crudecarnis diſtributio, quæ fieri ſolebat, vel in ſolemni feſtiuitate, vel in funere alicuius excellentis per/ſonæ. Gel. Tum in albano viſceratio latinis data. Liuius libro octauo. Et populo viſceratio data a M. Fla. in fu/nere matris. Ser. Viſceratio eſt caro, a viſcere nomine di/cta.
Viſceratim aduerbium ſignificat, per viſcera. Ennius. Diſſi/pat viſceratim membra.
Viſo, is, ad videndum eo. Cice. ad Att. Cupio equidem, & iam pridem cupio Alexandriam, reliquaq; Ægyptum vi/ſere. i. ad videndum ire. Teren. in Hecy. Non viſam vxorem Pamphili cum in proximo ſit egra? Illud vero in An. Id viſo, tu ne, an illi inſaniāt, exponit Do. ad videndū venio.

Aliquando ponitur pro video tantum Præſertim quando iungitur cum eo,is,aut uenio.Plau.in ru.Nunc huc ad ueneris fanum uenio uiſere rem diuinam facturum ſe dixerat.Teren.in Hecy.Poſtq̃; acceſſiuit ſæpius,ęgram ſimulãt mulierem,noſtra ilico it uiſere,ad eam admiſit nemo. Et in Phor.Vultis ne eamus uiſere.Et in cõpoſitis etiam. Teren.in And.Reuiſo quid agant.Redeo,inquit Do.vt videam,quid agant.Et in Adel.Hera ego ad hos prouiſam, q̃; mox virginem accerſant prouiſo inquit,duas res ſignificat,procedo & video Plau.in Mene.Prouiſam quã mox vir meus redeat domum. Similiter quando gratia,cauſa, ſtudio,& huiuſmodi iunguntur gerundiuo.Sal. Multi autem,qui e caſtris uiſendi,aut ſpoliandi gratia proceſſerãt, voluentes hoſtilia cadauera amicum alij pars hoſpitem, pars autem cognatos reperiebant. Teren.in Hecy. Ne mittas quidem uiſendi cauſa quemq̃;. Virgi. Vndiq; uiſendi ſtudio troiana iuuentus.Circunfuſa ruit. Ex quibus datur intelligi hoc verbum non eſſe deſideratiuum,ſicut multi putant,ſed magis excitatiuum.Nam ſi uiſendi,pro deſiderio uidendi in iſtis ſumeretur, ſenſus eſſet ineptus ex gratia,cauſa,ſtudio.quæ cum pro deſiderio capiantur, ſuperflua forent.A uiſo fiunt compoſita circũuiſo,inuiſo, prouiſo,reuiſo.

Viſo opus eſt,ſignificat oportet videre.

Viſito,tas,frequentatiuum eſt,a uiſo,a quo fit viſitatio quę proprie ad officium pertinet.Plau.in Cur.Ibi me interrogat in Epidauro.Lycones trapezitam ſi nouerim,dico me nouiſſe,quid lenonem capadoces,annuo uiſitaſſe.Hic uiſitaſſe,pro ſæpe uidiſſe capitur,ſicut in epi. Noſcito hanc, nam videor,neſcio,vbi me vidiſſe prius. Eſt ne ea?an nõ eſt?quam animus retur meus. Dij boni uiſitaui ante hac, certe ea eſt.

Viſus,us,& uiſio ipſę videndi actus,ſicut guſtus,pro actu guſtandi.Virgi.Horrendum viſu. Ponitur interdum pro eo quod videtur.Idem libro tertio.Rite ſecũdarent uiſus. Viſiones etiam phãtaſiæ dicuntur.Quinti.Quas phantaſias græci vocant, nos ipſi viſiones appellamus, per quas imagines rerum præſentium ita repræſentantur animo,vt eas cernere oculis,ac præſentes habere videamur.Viſio etiã modo ſignificat inſpectionem.Apule.Ciuitas iuncta vacuatur ſtudio viſionis.Modo id quod in ſomnis videtur, vt inquit Macro.quando eodem modo quo apparuerat euentet.Græce ὅραμα uocant,Præterea uiſa,ſomnia dicũtur & nocturna, ſiue etiam diurna phantaſmata quæ etiam vigilantibus apparent.Virgi. Hoc uiſum nulli non ipſa effata ſorori eſt.

Viſum eſt faciendum facere,modus dicendi,vt viſum eſt facere,vt te admonerem,quod eſt putaui te admonendum.

Viſus autem proprie vt Speu.ait eſt habitus quo corpora diſcernuntur.

Vita a uiuo,is,& modo animam ſignificat,ſine qua nemo viuit.Et hæc triplex eſt.Seminalis,quæ vegetatiua dicitur, & nobis cum arboribus cõmunis eſt.Senſualis,quæ cum pecoribus.Intellectualis,quæ cum ſolis angelis,modo denotat mores.Cice.libro ſecundo ad Heren.Deinde uita hominis ex ante actis ſpectabitur.Modo alimentum,ſeu victum.Teren.Eadem quippe homo iam grandior,cui opẽra uita erat.Modo ſpacium viuendi Auguſt.libro quinto Confeſ.Vita hæc miſera eſt,mors incerta,ſi ſubito ſurrepat,quomodo hinc exhibimus.Modo fortunam.Teren. Nam tua quidem Hercle hæc uita certe expetẽda,atq; opta eſt.Variatur in plurali.Cice.Serpit per omniũ uitas amicitia.A vita fit euitari,quo vſus eſt Cice.in Tuſcu.Q.

Vita uiuere ſm ſcripturas,inquit Amb.admirabilem quãdam,illam uitam, beatamq; ſignificat,& hunc uiuendi uſum,ſpirandiq; munus cum beatę uitę gratia ueluti coniunctum.& quadam participatione permixtum demonſtrare uidetur,hoc eſt enim uita uiuere,beatæ uitæ actus habere in iſtius corporis uita.Contra autem morte mori, quid aliud,niſi cum morte corporis deformitatem ſignificat morientis?Cuius & caro cõmuni uiuendi munere defraudetur,& anima uitæ æternæ uſum habere nõ poſſit.Eſt & qui uita moritur,ut qui uiuit corpore:ſed actu moritur ſuo,quales ſunt,de quibus propheta ait.Deſcendant in infernus uiuentes,& illa,de qua apoſtolus dicit. Quoniam uiuens mortua.eſt.Morte uiuere dicunt martyres,qui utiq; moriuntur,ut uiuant.Moritur caro,ſed uiuit gratia,mortuorum.

Vitta,per duplex,tt,ſignificat ligamentum capitis.

Vitalis,& hoc le,quod uitam præſtat.Vitalis uero ſubſtantiuum proprium nomen eſt.

Vitellus,a uita dictus eſt,oui pars rubra,q: ex eo uiuat pullus.Ipſum enim animal ex albo liquore oui corporatur cib' eius in luteo,hoc eſt in uitello.Hora.in ſer.Quatenus ima petit voluens aliena vitellus.Mar.Candida ſi croceos circũfluit vnda uitellos.

Vitulus bos nouus dicitur.

Vitis,a uino dicta eſt,q: ferat uinum.Var.Et uitis eo,q: inuitetur ad uuas percipiẽdas dicta primo uidetur.Erat & uitis geſtamen centurionis,non carnificis,aut lictoris. Honorificentior enim pœna,quæ a centurione,q̃ quæ a lictore eſſet illata Pli.libro decimoquarto. Centurionum in manu uitis,atq; etias delictis pœnã ipſam honorat. Hinc a, Macrobio uitis centurialis dicta a poetis uero uitis latię nuncupatione centuriones deſignantur.De hac uitę. Iuue. Nodoſam poſt hæc frangebant vertice uitem. Si lentus pigra muniret caſtra dolabra.

Vitiarium uitium ſeminarius.Colu.libro quarto.Vitiariũ, neq; ieiuna terra,neq; uliginoſa faciendum eſt,ſuccoſa tamen ac mediocri potius,q̃; pingui,& paulo ſupra.Cui uineta facere cordi eſt,præcipue caueat,ne alienę potius curæ q̃; ſuæ credere uelit,neq; mercetur uiui radicem,ſed genus ſurculi probatiſſimum domi conſerat,faciatq; uitiarium, ex quo poſſit agrum vineis veſtire. Et vitiarium locus,in quo ſunt vites,ſicut pomarium,vbi ſunt poma.Var.libro primo de re ruſti.Ideo in vitiario primitus,cum exit vitis tota reſecari ſolet,vt firmiore ſarmento e terra exeat,atq; in pariendis colibus vires habeat maiores.

Viticula diminutiuum,a vitę.Virgi.in diris.Dulci nãq; tuimet nondum viticula Baccho.

Vitiſcere eſt vitem facere.Col.libro tertio.Reliquas gẽmas, quæ in terram abſconduntur,exceptis quattuor imis,fac adradas,ne in ſumma radice vitiſcat.

Vitigineus,nea,neum,quod ex vitæ fit,vt vitigineum ſimulachrum.

Vitiſator,penulti.correp.qui vites ſerit.Quo nomine eſt dictus ſaturnus Virgi.Vitiſator curuam ſeruans ſub imagine falcem.

Viticulus capreolus vitis.Pli.Frutex folio hederæ minus, tamen longis viticulis.

Vitex ſalicis genus,ex quo vaſa vlminea fiunt.

Vitilia dicũtur quæcũq; ſic lenta ſunt,vt cõmode flecti poſſint,a vinciendo dicta,vt vitex,vitis,vimina,viticulæ Pli. libro decimonono.Cucurbita omnimodo faſtigiatur vaginis maxime vitilibus.Idem.Non multum a ſalice vitilium vſu diſtat.

Vitula,vacca viridioris ætatis.Virgi.Ego hanc vitulam,ne forte recuſes,Bis venit ad mulctram.&c.depono,ab animi alacritate atq; laſciuia quæ maxime ſpectatur in vitulis Piſo ait vitulam vocari victoriam q: poſt victoriam certis ſacrificijs fiat vitulatio,voluntq; nõnulli ſic dictam q: cauſa ſit vitę tolerandę.Et ob hoc huic deæ pro frugibus quæ vitam ſuſtentant fiunt ſacra,quæ ſane dea letitiæ præeſſe putabatur,a Romanis.

Vitulus,a vitulando,ideſt laſciuiendo,qui non modo,de bobus genitus,ſed etiam ex alijs quadrupedibus maioribus.Pliny.de elephantis.Atq; ita ſalutato ſydere,in ſyluas reuertuntur,vitulorum fatigatos præ ſe ferentes. Virg.ad

[uit]ulos tranſtulit. Iam uitulos hortaré, uiamqꝫ inſiſte domandi. Quinetiam ex piſcibus. Pli. de balenis. Irrumpunt orcæ in ſecreta, & uitulos earum ac fœtus lacerant morſu. Vitulus etiam nomen piſcis eſt, ſiue potius maris belua corio, & pilis tecta. Quæ & phocas dicitur. Parit in terra pecudum more uituli auté nomen accepit, ꝙ illi in ſomno mugitus ſit nullumqꝫ animal (teſte Pli.) grauiore præmitur ſomno.

Vitiligo, totius corporis uitium eſt, nam uitiliginem faciūt diuerſi coloris maculæ, per omnia membra diſperſæ. Dicta uitiligo, uel a uitio, uel a uitulo, propter eius membranæ candorem, qua naſcitur, inuolutus. Et hanc maculam græci alphon, unde nos album, dicimus appellant, ut inquit Feſtus allegans. Lucil. Hæc odioſa mihi uitiligo eſt, unde dolet inquit. Sed Cel. uitiliginem dicit eſſe, herbam, quæ alphos dicitur, quia alba, cum alia quoqꝫ ſit guttis diſperſa quæ melas a colore nigro dicitur, utraqꝫ tamen ſerpit. Ob hanc igitur ſimilitudinem uitiliginem magis dictam puto. Non enim hæc herba, ſiue uirgultus, ut ait Feſtus a uitulo, uel a uitio, ſed a uitę nuncupatur, cuius naturæ eſt, ut ſine adminiculo ſtare non poſſit, de morbo ſic meminit. Apul. In magia. Cum caro in humores craſſus, & ſpumidum inimico igni colli, quæ facit, & ſpiritu in idem ſparto, ex candore compreſſi aeris albida, & humida tabes fluit. Tetra namqꝫ tabes ſi foras e poris proſpirauit maiore dedecore, ꝗ̄ noxa diffunditur pectoris ꝓmorem autem uitiligine inſignit, & omnibus maculationibꝰ conuariat. Pli. libro. xx. Ferunt eos, qui quotidie ędunt capparim paralyſi non periclitari, nec alienis doloribus radix eius uitiligines albas tollit. Mar. libro tertio. Linguæ uitiliginem dedit per quandam ſimilitudinem, cum inquit. Scabros dentes, uitiliginemqꝫ linguarum, quas in ſola eqdem ciuitate contraxerat.

Vitiligo, as. penulti. correp. obtrigilo, carpo, criminor, mordeo, unde uitiligatores dicti ſunt obtrectatores, ex uicijs, & litigatoribꝰ compoſita dictio. Pliny. in Prolo. Scio ego, quæ ſcripta ſunt, hæc ſi palam proferantur multos fore, qui uitiligent.

Vitulari ueteres uſurparunt, pro uoce lætari. Et uitulantes dicuntur lætantes, & uitulatio lætitia, quoniam eam ueram uitam putabant, quæ in ſumma lætitia, ac tranquilitate degeretur. Varro. libro decimoquinto. Rerum diuinarum Pontifex, quibuſdam ſacris uitulari ſolet, quod græci παιανίζειν dicunt. Hinc uiuere ſæpenumero ponitur pro lætam uitam agere.

Vito, as, caueo, cuius compoſita ſunt deuito, euito, perfecte uito. Lactan. Sic hominem penitentem cautum ac diligentem facit ad euitanda peccata, in quę ſemel fraude deciderit, & habent penul. cor.

Vitabundus, idem, quod uitans. Salu. Mar. uitabūdus claſſem hoſtium ad oppidum peruenit.

Vitium proprie dicitur, quod uirtuti opponitur, a uito ꝙ uitandum ſit, ac fugiendum. Sene. Sic quid uitij cōmiſit. Aliquando dicitur error. Pliny. Librum uitijs plenum. Aliquando morbus, ꝗ̄uis ab inuicem ſeparentur, ꝙ morbus ſit habitus quidam contra naturam, qui uſum rei facit deteriorem, ut febris, inſania. Vitium uero perpetuum corporis impedimentum, ut cecitas, claudicatio, uecordia. Et non ſolum in homine, ſed in alijs quoqꝫ rebꝰ dicitur. Cic. Peto. Si nihil eſt in parietibus, aut tecto uitij, cætera, mihi probabuntur. Poteſt tamen qui morboſus eſt etiam uitioſus dici, ſed non econtrario. Equus mordax, & calcitroſus, uitioſus, non morboſus eſt. Claudus uero aliquo actu factus, & morboſus, & uitioſus dici poteſt.

Vitio dare eſt culpare, uituperare. Teren. in And. Nuncquam rem uitio dent, quæſo animaduertite. Et paulopoſt, id iſti uituperant factum.

Vitioſitas (ut Cice. lib. iiij. Tuſcu. inquit) eſt habitus, aut affectio in tota uita inconſtans.

Vitioſus & morboſus quomodo differant. Vide in uitium.

Vitioſi magiſtratus dicuntur, uitio creati, unde apud Liuium legimus expugnatum eſſe, ut uitioſus dictator, per augures fieret. Cice. in Phil. Vitioſum conſules appellat hoc eſt uitio creatum ex augurum diſciplina. Quando enim comitia Romæ habebantur cauſa magiſtratuum creandorum, ſolebant augures de cœlo ſeruare, ſi aut fulmen uidiſſent, aut tonitrua audiuiſſent. qua re per augures nunciati illi magiſtratus uitio creati eſſe dicebantur, & ita ſe abdicare cogebantur.

Vitio, as, corrumpo, deſtruo. Lac. lib. vij. Aer uitiabitur, ac corruptus, & peſtilens fiet. Plau. in prol. Aul. Eius filiā Lyconides uitiarat. Nam uitiatam uirginem dicimus, cū pudicitiam amiſit, & uitiare, eſt fędare. Apul. Vtroqꝫ oculo uitiatus. Hinc corpore uitiatos dicimus qui cæci, uel manci, uel claudi nati, factiue ſunt. Hinc uitiatio, uiolatio corruptio, uitioſitas uero uitium dicitur.

Vitupero, as, uitio aliquid do, quaſi uitium paro. Ter. Id iſti uituperant factum. Hinc uituperatio, quę ſi cum uerbo uenio, uel ſimilibus iungitur paſſiue accipitur. Cice. Vt propter eum in ſermonem hominum, atqꝫ in tantam uituperationem ueniret.

Vituperium, idem, quod uituperatio. Cice. Vel etiaꝫ a uitio dictum uituperium.

Vituperones, idem, qui & uituperatores.

Vitrum materia tranſlucida, quæ ex arena, & cinere fieri dicitur.

Viuo, is, xi, ctum, quaſi uim, & uigorem habeo, quod licet abſolutum ſit, dicimus tamen quandoqꝫ uiuo fęlicem uitam. Interdum uiuere eſt lętam uitam agere. Huius uerbi compoſita ſunt conuiuo, unde & conuiuiuꝫ, peruiuo, qꝺ eſt uſqꝫ ad finem uiuo. Plau. in Cap. Etiam ſi peruiuo uſqꝫ ad ſummam ætatem, tamen breue ſpatium eſt perferūdi, quæ minitas. Reuiuo a quo reuiuiſco rurſus uiuus fio. Superuiuo. Hie, in Exo. Si uno die, uel duobus ſuperuixerit, non ſubiacebit pęne. Huius uerbi frequentatiuum eſt uicto, as, a quo fit uictito, as.

Viuere in diem dicuntur, qui quottidie parant noua cibaria, nihil reſeruantes, nec recondito utuntur, hodie appetentes hoc, cras illud, quorum uaria eſt uita, & uictus. Ci. lib. v. Tuſcu. Non in diem uiuimus. Colu. li. iiij. Nec prouident futuro tempori, ſed quaſi plane in diē uiuant, ſic imperant uitibus, & eas ita multis palmitibus onerant, ut poſteritati non conſulant.

Viuus, a, um, quod uitam habet, quādoqꝫ ponitur pro naturali. Virgi. lib. ij. Geor. Et uiua ſua plantaria terra. Quandoqꝫ pro eo, quod uim aliquam habet, unde uiuum lapidem dicimus ignitum ꝙ uim habeat emittendi ignem. Quandoqꝫ pro ualido, ac uehementi. Vir. Paulatim abolere Sichæus. Incipit, & tentat uiuo pręuertere amore. Hinc ſemiuiuuꝫ, quod modo ſignificat ſemimortuū, modo debile, ac uigoris exigui.

Viuax ualidum, uigoroſum, diu uiuens, & quod abſumi non poteſt. Hinc uiuacior, uiuaciſſimus, uiuacitas, quæ eſt uigor, ac robur, & uiuacia, ę.

Viuidus, a, um, quaſi uiuum. Proper. Quattuor artificis uiuida ſigna boues, quaſi ſpirantia, atqꝫ uiuentia. A''s integrum. Plau. in Ru. Non uides me referre uiuidus rete, ſine ſquammoſo pecu. Legitur & uiuidum.

Viuarium locus in quo, uel aues, uel piſces, uel feræ continētur quæ ad uictum dumtaxat pertinent. Pli. Oſtrearum uiuaria primus Sergius orata in Baiano inuenit. Idem leporarium dicitur & roborarium. Proprie tamen piſcinæ, ubi piſces continentur, ſicut apiaria loca in quibus alui apuꝫ tenentur, quę melliſona, & mellearia nominantur.

Viuiradix uitis, quæ cum radice ſeritur, quaſi uiuam radiceꝫ habens ad differentiam malleoli, & talearum. Pli. In arido ſolo uiuiradix quoqꝫ fruſtra ſeritur. Col. Sationis aūt duo ſunt genera malleoli, uel uiui radicis.

uiuipara, dicuntur ea, quæ animal pariunt pe. cor.

Viuerra animal paruum quidem, ſed magni vigoris. Muſtella ruſtica dicitur, vt ait Strabo, ex Aphrica importata. His vtuntur adoleſcentes ad extrahendas de parietum nidis auiculas. Græce dicuntur γαλῆ. Ariſtoteles lib. ix. de animalibus. In prodoſelena via interiacet, cuius vltra alterum latus gignitur gale, circa alterum gigni non poteſt. Plin. In prodoſelena inſula viam muſtellę non tranſeunt. Eſt aliud muſtellarum ſilueſtrium genus, quę longe domeſticis maiores ſunt a græcis Ictides vocantur. Ariſto. Ictis ſylueſtris muſtellæ genus eſt magnitudine meliteſis catelli, ſed pilo facie albedine partis inferioris, & morum aſtutia muſtellę ſimile eſt manſueſcit maiorem immodum, officit aluearibus. Genitale eius oſſeum eſt. Sed ſylueſtrium quoq; muſtellarum duo genera ſunt, alterus ſub ventre ruffeſcit martem appellant. Mar. Venator marte ſuperbus adeſt. Alterum candidus, & viuerra vocatur. Pli. Magna propter venatum eorum viueris gratia eſt, immittunt eas in ſpecus, qui ſunt multiformes in terra, vnde, & nomen animali. ſ. cuniculus. Vtrunq; genus græci γαλᾶς ἀγρίας noſtri ſylueſtres muſtellas nuncupant.

Vix aduerbium ſignificat cum vi, ac difficultate, & labore. Virgi. lib. ij. Geor. Vix humiles apibus caſas roremq; miniſtrat. Teren. Vix retraxi filium ab amore ancillę. Aliquando ad tempus. Virgi. Vix e cõſpectu Siculæ telluris in altũ. Vela dabant læti, ideſt ſtatim. Idem. Et quos ſidonia vix vrbe reuelli, ideſt nuper. Aliquando ponitur pro non. Luc. Carcer vix carcere dignus. Ouid. Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit.

Vix tandem ſignificat poſt multum temporis. Cice. Appio Pul. Vix tandem legi litteras dignas Appio. Virgi. Vix tandem Ithaci magnis clamoribus actus Compoſito rupit vocem.

V ante L

Vlcus eſt tecta, & clauſa malignitas. Eſt enim ſanies concreta, intra cutem latitans, quæ vt propere abrupta cute erumpat emplaſtris ſuperne alligatis, ſolet confoueri. Virgi. lib. tertio Geor. Quam ſi quis ferro potuit reſcindere ſummũ Vlceris os, alitur vitium, viuitq; tegendo. Vulnus vero eſt hyans, patenſq; apertura, corporis ictu facta, vlcera capitis manantia ſunt, quę greci, ἰχῶρας vocant imperitum vulgus reumam. Quidam hoc nomen aſpirandum putant, quoniam a gręco originem trahat. Illi enim ἕλκος helcos dicunt.

Vlcero, as, pe. cor. dilanior, & quaſi vlcus facio. Hinc exulcero, vlcus dilanio. Colu. lib. viij. Fere autem per æſtatem ſic muſcas aures canum exulcerantur ſæpe, vt amittũt per tranſlationem ſignificat exaſpero, exacerbo. Cice. Ita mihi animum exulcerauit.

Vlciſcor, eris, vltus vindico, & iniuriam non impunitam relinquo.

Vlex, frutex roris marini ſimilis, aſper, aurum retinens.

Vligo, penul. pro. terræ humor, ex ea nunq; recedens vnde vliginoſus ager, qui ſemper eſt humidus. Humidus qui aliquando ſiccatur. Var. Solum oportet eſſe eruderatum, & procliuum, vt euerri facile poſſit, ac fieri purum. Non enim ſola vligo lanam corrumpit ouium, ſed etiã vngulas ſcabras fieri cogit.

Vllus, a, um, quaſi vnus aliquis, quod nomen nunq; affirmatiue ponitur. Neq; enim dicimus vllus homo currit, ſicut aliquis homo currit, ſed ponitur, vel negatiue, vt non eſt vllus qui currat, vel interrogatiue, vt eſt ne vllus, qui currat vel ſubiunctiue, vt ſi vllus me vocauit, ſtatim veniam. Ab vllus fit compoſitum nullus.

Vlna cubitus, ſeu brachium, quantum vtruſq; manus extenſio. Vlna inquit Ser. In Fuc. proprie eſt ſpacium inq; tũ vtraq; extendit manus. Dicta vlna ἀπὸ τῶν ὠλενῶν, ideſt brachijs, licet Sueto. Vnum cubitum velit eſſe tantũ modo.

Vlpicum pe. cor. græci appellauere genus allij grandiam inter pulmentaria ruris auctores. Pli. & Colu. Quid vlpicum vocant allium punicum, Græci aũt ἀφροσκόροδον appellant, longe maioris vis, q̃; allium. Plaut. in pe. Tu autẽ plenior allij vlpica, q̃; Romani remiges. Col. Luna infra terram ſit, quando allium, vel vlpicum ſerimus, vel in tabulatum reponimus. Sic enim neq; acerrimi ſaporis exiſtere, neq; mandentium halitus in odorare exiſtimantur.

Vltra præpoſitio eſt, cum accuſatiuo deſeruit, & non niſi ſeparata inuenitur. Cuius elegantiam oſtendit. Salu. in Iug. Maurique vanum genus, vt alij aphricæ contendebant antipodas vltra Æthiopiam, cultu perſarum & iuſtos, & egregios agere. Aduerbium eſt, cum ſine caſu ponitur, & aſſidue lego nihil vltra faciens. Et tunc ex ſe facit vlterior & vltimus. Fit autem vltra, ab vls quo veteres vtebantur, ſicut circa, a cis.

Vltra famam, ideſt opinionem ſignificat per quã multum ſicut intra famam, quod eſt huic contrarium. Quin. Hortenſij ſcripta tantum intra famam ſunt.

Vltimus, pen. cor. ab vltra, idem eſt, quod poſtremus. Aliquando etiam dicitur primus. Virgi. lib. viij. Tu ſanguinis vltimus auctor. Dictus vltimus, quod vltra omnia ſit, ſiue aſpicias, ſiue retro Interdum.

Vltro, ab vltra fit, & ſignificat vltra, ſiue inſuper. Vir. Et miſereſcimus vltro. ideſt vltra id quod rogauit præſtitimus. Interdum ſignificat ſine requiſitione, vt vltro ad te veni. i. non requiſitus, ſed ſponte veni. Interdũ praue, ac peruerſe, ſeu verſa vice, aut prior. Terẽ. in Adel. Niſi me in illo credidiſti eſſe hominũ numero, qui ita ſibi putant fieri iniurias vltro, ſi q̃; facere ipſi expoſtulant, & vltro accuſant.

Vltrocitroq; ſignificat id quod vulgo dicitur, huc, & illuc, & tam in factis, q̃; in dictis dicitur. Quinti. Iuuenis, ſicut ſolet vltro citroq; cõmeare. Cice. Multiſq; verbis vltrocitroq; habitis, ille nobis conſumptus eſt dies. Quidam in hac ſignificatione vtuntur ſurſum, & deorſum. Terẽ. Sex ego te totos Parmeno hos menſes quietum reddam ne ſurſum deorſumue curſites. Tractum ab athenis cuius portus in imo, vrbs vero in æditiore loco ſita eſt.

Vltroneus, a, um idem, quod ſpontaneus. Hie. In Exo. Ab homine qui offert vltroneus accipietis eas.

Vlubrę Ciuitas in Italia. Hora. Eſt vlubris animus ſi te non deficit æquus.

Vlula, pe. cor. auis a fletu denoĩata, hoc ẽ ἀπὸ τοῦ ὀλολύζειν quod eſt vlulare, & flere. Vir. Certent & cygnis vlulæ.

Vlyſſes fuit filius Laertæ regis Ithaces, vnde & Laertius cognominatus eſt & Ithacus ab Ithaca inſula in qua regnauit. Et Dulichius ab inſula Dulichia, quæ in illius regno habebatur. Similiter & naritius, a naricio. Et eſt quãdoq; ſecundæ declinationis ſicut & Achilles. Vir. Et terram altricem ſęui execramur Vlyſſ.

Vlys bona Ciuitas in Hiſpania, ab Vlyſſe condita. Sunt tamen qui præcipiant & Vlyxem & Vlyx bonam ſcribi per x, ſed tales græcas litteras ignorant.

V ante M

Vmbo media pars clypei eminetior, licet quandoq; pro toto clypeo ponatur. Liuius. Gallum vmbone ictum deturbat. Sta. Iam clypeus, clypeis, vmbone repellitur vmbo Ciuilibus bellis.

Vmbilicus pe. pro. dicitur quicquid in aliqua re eſt medius, vnde de libro quoq; vmbilicum dici oſtendit. Catul. Relata carchæ regiæ nouem libri noui vmbilici lora rubra membranæ. Et Pli. Vmbilicum Italię circa lacum reatinũ dixit Suidas nẽ, ὀμφαλητομία ὅτε τὸν ὀμφαλὸν τοῦ βρέφους αἱ μαῖαι ἀποτέμνουσι καὶ αὐταὶ δὲ ὀμφαλητόμοι λέγονται καὶ ὀμφάλιον ὁ ὀμφαλὸς τῆς ἀσπίδος. Dicitur & de die. Plau. Dies ad vmbilicum ideſt meridies eſt. Et in hac ſignificatione accipitur, quin illuc,

tanq; ad centum librorum mēbra conueniunt. Item vmbilicus dicitur ligamentum inteſtinorum, ꝙ mediam fere ventris planiciem obtinet, a cuius ſimilitudine paruus circulus in terra deſcriptus ad cognoſcendos ventos vmbilicus dicitur. Pli. Per huius medium longitudinem duci ſarculo ſulcum, vel cinere lineam, mediāq; circūſcribi circulo paruo, qui vocatur vmbilicus. Item parui, ac rotundi, politiq; lapilli eadem ratione vmbilici dicuntur. Cice. Tunc duo excellentiſſimi viri repueraſcere maxime videbantur, cum ex vrbe, tanq; e uinculis ambulaſſent, & ad Caietam Laurentumq; conchas: & vmbilicos legere conſueuiſſent. Item vmbilici ornamenta, & ueluti clauiculi quidam, quibus libri ornantur: & gemmæ ligantur. Mar. Quid prodeſt mihi tam macer libellus. Nullo craſſior, vt ſit vmbilico. Pli. Et alios conuenit non oportere perforari, quorum ſit abſoluta bonitas, vmbilicis ſtatim ex auro capita cōprehendentibus. Et poetæ frequenter vſi ſunt cum exactum opus ſignificarent, vt ad vmbilicos ſe veniſſe dicerent. Hora. in Epo. Promiſſum carmen iambos ad vmbilicum adducerem, quod exponit Porphirio ad vmbilicum adducere, pro finire, & conſumare opus poſuit. Hor. Quia in fine libri ex ligno aut oſſe vmbilici ſolent poni. In quem ſenſum, & Mar. finem tertij clauſit. Ohe iam ſatis ohe libelle, iam peruenimus uſq; ad umbilicum. Tu procede adhuc, & ire queris. Hinc umbilicatum dicimus, quod umbilicos habet, uel q̄ ad umbilici ſimilitudinē factum eſt. Huius diminutiuū eſt umbiliculus, quo nomine etiam dictū eſt genus oſtrei mari: ꝙ in umbiliculi modū ſuauiter coeat.

Vmbilicatim aduerbium ſignificat, per umbilicos.

Vmbra, aer carens ſole, ꝙ ſit alicuius corporis obiectu præſertim nubium. Hiero. Vmbra ſit ex lumine, & corpore. Quidam ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, quod eſt imber, umbram appellatam exiſtimant, ꝙ omnes umbræ ſint. Vmbrę etiam dicuntur, quas faciunt pictores, ut imagines, quæ planæ ſunt, ſolidæ uideantur, quod dicunt adumbrare. Vmbræ etiam dicuntur inferorum imagines. Virgili. Vmbrarum hic locus ſomni, noctiſq; ſopore. Corpora uiua nefas ſtygia uectare carina.

Vmbella dimi. ab umbra. & umbella, quæ ponebatur in theatris ad arcendum ſolem. Item Vmbella quam manu tenent mulieres opponentes eam ſoli ut facies non lædatur radijs ſolaribus. Iuue. En cui uiridem Vmbellam cui ſuccina mittas.

Vmbraculum locus, in quo eſt umbra. Var. lib. j. de re ruſt. Prope aream faciunda umbracula, quo ſecedant homines in ęſtu tempore meridiano. Et apud Eſaias. Derelinquetur filia ſyon ut umbraculum in uinea, & ſicut tugurium in cucumerario. Vmbraculum quod facit umbram, & a ſole defendit ſeu quod ponitur pro umbra ut ſunt aulea lintea cortina, frondes. Val. lib. ij. Q. Catullus primus ſpectantiū conſeſſum uelorum umbraculis texit.

Vmbro, as, tegendo umbram facio. Cuius compoſita magis ſunt in uſu, ſcilicet adumbro, inumbro: & obumbro. Colu. lib. v. Dum incremento ſuo uites inumbrent. Et in Euange. Et uirtus altiſſimi obumbrabit tibi. Aug. adumbrato myſterio Helyas loquitur. Aliquando ponitur pro defendo tractum ab arboribus.

Vmbro nomē fluuij Inſubrię nauigabilis, qui & Lamber, a Plinyo dicitur.

Vmbraticus, a, um, quod eſt ex umbra, ſeu ad ſimilitudinē umbræ. Augu. lib. ij. cō. Non ſaltem, ut eſt quædam defectiua ſpecies & umbratica uitijs fallentibus. Aliqñ Vmbraticus dicitur qui in umbra uitam agit, non ut milites & ruſtici in ſole. Vnde, a Plauto umbraticus trapezita dictus eſt qui in umbra ſub tecto uitā agit ocioſam. Artes quoq; & negocia umbratica nominantur, in quibus per deſidiā in umbra elangueſcimus.

Vmbratile pen. cor. quod umbratum eſt, ut uita umbratilis, quę umbra, atq; opaco marceſcat, ſeu in umbra & ocio domeſtico degit. Studioſi uitam umbratilem colunt, quod libri docent in umbra, & ocio, ut inquit Cic. pro Cor. Bal. Item pro Murena. Cedat inquit, ſilus gladio, umbra ſoli. Res etiam umbratiles dicuntur, quæ ſunt per inuolucra, & inanitatem, qualis umbra eſt.

Vmbria regio Italiæ, quam Plin. in ſexta regione collocat, ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, hoc eſt ab imbre, ꝙ Vmbri a græcis quaſi umbrij dicantur, & omnium Italiæ populorum antiquiſſimi in undatione terrarum imbribus ſuperfuiſſe credantur. Vel dicta eſt umbria ab umbra, ꝙ ea regio propter altitudinem montium, & uicinitatē. A pennini umbroſa ſit. Luc. lib. ij. Iuſq; ſui pulſo iam perdidit umbria thermo. Incipit umbria, ab A pennino, & ultra uſq; ad ſinū adriaticus extenditur, multis præclara uetuſtiſſimis oppidis, ſed in primis Sentino, & ſano fortunæ. In ea etiam ſunt ſpoletum, a quo nunc ea regio ducatus ſpoletanus dicit. Murſu, Reate, Ameria, Tiphernum, Fulginium, Nuceria, Aſſiſia, Tudertum, Narnia, Trecenta umbrorum oppida Tuſci debellaſſe reperiuntur.

Vmber, a, um, poſſeſſiuum eſt ab Vmbria.

V ante N

Vna aduerbium acuitur in fine, ad differētiam ablatiui nominis unus, & ſignificat ſimul. Aliquando etiam in oratione ponitur pro geminata, & habet quaſi eandem uim, quam habet cum, & cus. Cice. Vna & id quod facio, probauit, una & in hac cauſa profecto neminem præponendum mihi eſſe exiſtimabit.

Vncus fuſtis ab uno latere incuruus, ac ſeſe retorquens quo inſtrumento puniebant damnati. Iuue. Impactus ſeianus ducitur unco, huius diminutiuum eſt uncinus.

Vncus, a, um, incuruus, cuius compoſita ſunt aduncus, & reduncus quæ duo Pli. lib. x. complexus eſt dicens. Et acuta uolucribus roſtra eadem rapto uiuentibus adunca collecta, recta, herbas ruentibus, limumq; redunca, ut ſuum generi. Hinc ſiunt adunco, as, & inunco. Augu. in expoſi. pſal. Pars noſtri eius ſuperior, quæ ſupra partem inferiorē aduncatur.

Vncinus pe. pro. diminutiuum eſt ab uncus pro fuſte.

Vncinatus uncinis armatus. Cice. Nec, ut alæ aſperis, & lenibus armatis, uncinatiſq; compluſculis concreta hęc eſſe dicat.

Vncia dicta eſt, ꝙ vna ſit ex duodecim partibus aſſis, & cōtinet. xxiiij. ſcrupulos, & octo drachmæ reddunt vncias, & romana libra conſtat. xij. vncijs. A quo ſemiuncia, due ſextulæ, tertia pars vnciæ, ideſt ſcrupuli octo, ſicilicus ſcrupuli ſex ſextula ſcrupuli quattuor. Eſt etiam vncia menſurę genus exiguæ vnde & diminutiuum vnciola. Iuue. Vnciolam proculeius habet, ſed gillo deuncē, partes quiſq; ſuas ad menſuram inguinis hęret. Vnde quincuncem vocamus vaſculum quinq; vnciarum capax. Mar. Quincunces pato poſt decem peractas, De alijs aſſis partibus vide in dictione as.

Vnciarium ab vncia deriuatur, a quo ſemunciarium. Liui. lib. vij. Semunciarium tantum ex vnciario factū fœnus, & in penſiones equas triennij.

Vnciola cum accentu in antepe, diminutiuum ab vncia.

Vnda proprie pars aquæ in ſe collecta, & in vnam partem tendens dicta ꝙ ſit vna, & in ſe coacta. Aliquando ponitur pro aqua vt pars pro toto. Oui. Et terris miſcuit vndas. Huius diminutiuum eſt vndula.

Vndoſus, a, um, quod abundat vndis, vt mare vndoſum.

Vndiſonus, a, um, pe. cor. quod vndis ſtrepit, vñ niare vndiſonum dicitur, ꝙ fluctuando ſonitum reddat.

Vndiuomus, a, us. pe. cor. quod vndas, ideſt aquas vomit. Vnda enim quandoq; pro aqua ponitur.

Vndatim aduerbium ſignifi. fluctuatim, vel ad vndarum ſimilitudinem.

Vndo, vndas, fluctuo, vndas facio, a quo ſiunt compoſita

abundo,

abundo, exundo, inundo, & redundo, de quibus ſupra in dictione abūdo dictum eſt.

Vndabūdus mare apud Gelliū dicitur abūde vndas faciēs.

Vndulata veſtis, quæ fit ex hyrcorū: & caprarum pilis potius q̄ lanis, q̄ ad vndarum ſimilitudinem picta ſit. Nam & cymatilis veſtis a fluctu dicitur vt apud Plau. & Ouidium Dicebantur vero, & vndones quidam cilicij, forteq; ab vndis quales modo in his textis videmus, quæ tanq; ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν συμβαλλόντα. Oēs appellamus ceu origine ab illo veſtium genere accepta, de quib⁹ Pliny. ita ſcribit. Lanæ & per ſe coactæ veſtem faciunt. Erit ergo ſymballoton, quaſi συμβλητόν, hoc eſt coacti per ſe velleris implexu potius, q̄ textu conditum. De vndone. Hierony. quoq; meminit. Var. de vita pa. A quibuſdam dicitur eſſe fortunæ virginis, ab eo q̄ duab⁹ vndulatis togis eſt opertum, proinde vt reges noſtri, & vndulatas prętextatas togas ſoliti ſint habere. Nonius Var. inquit vndulatum no/ue pro puro poſuit, ita fit, vt vndulata veſtis aliud genus ſit fortaſſe, q̄ cymatilis a fluctu dicta.

Vndones. Vide in dictione Vndulata.

Vnde aduerbium, quaſi de quo vno loco, vnde venis. Interdum ſignificat, a quo. Vir. Genus vnde latinum. Interdum ponitur pro ad quid. Teren. in Heau. Vnde petitur aurum, vnde mihi lapidē, quorſum eſt opus vti ſagittas? Inquit Horat. Hic venuſte deeſt putas, vel dicas mihi eſſe. Quin. Vnde huncilli animum, & alibi. Vnde tātum viro cęco.

Vndeuiſ, ſignificat Vndecūq;, da qual parte voglia che ſia.

Vndeuis: & vndelibet, ſignificāt, ſicut vnde vndeni ex vno quouis loco, ſic vndecūq;.

Vndeuiginti, vno dempto de viginti, quod eſt decem & nouem, a quo vndeuigeſimus. Sic vndetriginta, vndetrigeſimus, vndecenteſimus. vndemilleſimus.

Vndiq; latere. i. ab omni latere, ab oī pte. Sic vbiq; gētium.

Vngo, is, xi, ctum, & vnguo, is, gui, ctum, hm Priſci. quaſi vnum ago. Vngendo enim copulatur, atq; vnitur caro, a quo fiūt compoſita inungo, & peruſido.

Vnguētum, quod & vnguētum dicitur, nō eſt illa tenax cōpoſitio, qua chirurgi vtūtur ad vulnera curanda, ſed commixtio diuerſorum odo⁊, addito oleo, aut balſamo ad vngenda corpora deliciarum: & luxuriæ cauſa inuēta. Vnde in canticis. Odor vnguētorum ſuper omnia aromata. Plau. Nō poſſunt omnes olere vnguēta exotica. Pompo. tamen iuriſconſul. ſcribit vnguēta eſſe, quæ voluptatis, & valitudinis cauſa comparātur. Sed hæc magis medicamenta dicuntur. Ser. ait hoc nomē vnguentum nō recipere u, ſicut nec vngo, vnguen vero u habere.

Vnguē idem, quod vnguētum, & accipitur pro oī eo, quod ſuccum habet, ex quo aliquid ungi poteſt. Pliny. Epiphoras bubulo ſeuo, cum oleo cocto alliniūt. Ceruini cornus cinis ſcabricies eodem unguine ſanat. Sunt qui dicant unguem ab uncto deduci & eſſe unctum pingue in ſuis dorſo, ſiue axungiam, vel ſeuum. Palla. Sumes tantūdem unguinis, quod vocamus axungiam, uel ſeuum. Perſi. Feniſecæ craſſo uitiarunt unguine pultes.

Vnguentarius, qui unguēta conficit, ac uendit, qui a græcis myropola dicitur. Hiero. in Exo. Facies unguētum compoſitum opere unguētarij.

Vnctū ſignificat illud pingue quod in porci dorſo mollius eſt. Colu. lib. ſecūdo. Frigoris fomenta adhibentur capite: & ſpina tepēti adipe, vel uncto linuntur. Perſius adiectiue poſuit, uncta uixiſſe patella ſemper.

Vnguis maſ. generis ab unguo. is, q̄ politus, & tranſlucidus ſit, & quaſi unctus: & eſt proprie eorum animalium, quæ digitos habent ſeparatos, ut ſunt homines ſimiæ, aues. Pli. Vngues ſimiæ imbricati ſunt, hominibus lati, rapacibus unci cæteris recti, ut canibus præter eum, qui a crure pleriſq; depēdet. Idem de aquila. Vngues quoq; huic generi inueniuntur.

Vnguis morbus eſt oculorum, quem græci pterygium uocant, de quo ſupra.

Vngula, ab vnguis denominatiuū eſt, non dimi. q̄uis formam diminutiuam habeat, & dicitur de his, quæ digitis carent. Pli. in Quadrupedibus ſolidas habēt vngulas, quæ non ſunt cornigera. Idem. Omnia digitos habent, quæ pedes excepto elephanto. Huic enim informes numero quidem quinq; ſed indiuiſi, ac leniter diſcreti, vnguliſq; non vnguibus ſimiles. Oui. Quoq; idem fecit, dum Io. deſcripſit e bouis effigie in primam formam redeuntem. Vngulaq; in quinos delapſa abſumit vnguis. Omnibus vngulis prouerbiale eſt, q̄ ſignificat omnibus viribus, manumq; pedumq; & conatu totius corporis, vt etiā vngues qui ſunt in extremitate collocati, intendantur, quos Pli. exiſtimat eē ſummas neruorum clauſulas. Cice. lib. ij. Tuſcu. Toto corpore, atq; omnibus vngulis, vt dicitur, contentioni vocis aſſeruiunt. Inuenitur tamen quandoq; Vngula diminutiuum ſicut & Vnguicula. Plau. in Pſeu. Hoc febrim tibi eſt, quia non licet hoc inuicem vngulas, quandoq; etiam de aquilis & miluis dicitur. Plau. in Pſeu. Niſi miluinis, aut aquilinis vngulis.

Vnguicula dimi. eſt ab vnguis de his tantum dicit, quæ vngues habēt. Vnde a teneris vnguiculis dicimus, pro eo, q̄ eſt ab infantia, ab ineunte ætate, a pueris ab incunabulis. Cicero. Len. Sed præſta teipſum qui mihi a teneris vnguiculis es cognitus.

Vngulanos Cato vocauit, qui magnos vngues habent, ac ſcabros, quaſi vngulis ſimiliores, q; vnguibus.

Vngulum, anulum ſignificat, quod ideo quidam appellatum putant, q̄ ſicut in digito vnguis carne, ita in illo gemma vel ſignum aliquod auro clauditur.

Vngulata veſtis, ab vngulis, hoc eſt annulis. Vngulus enim oſcorum lingua (vt ait Feſtus) Priſcorum vocabatur, vel ēt dici poteſt ab vnguibus.

Vnus numeri principium eſt. Ouid. Vnus erat toto naturæ vultus in orbe. Quem dixere chaos. Aliquando dicitur ſolus. Plau. Vnus cum domi eram, & fores erant clauſæ. In qua ſignificatione quandoq; genitiuo iungitur. Pli. Accipēſer vnus omnium, ſquammis ad os verſis, contra aquam natando meat. Aliquādo accipit pro primo. Vir. Cadit & Ripheus iuſtiſſimus vnus. Qui fuit in teucris. Sciendum auctore Hiero. ad Dama. q̄ vnus eſt numeri, cum dicimus vnus homo, vnus equus. Vbi aūt alius, vel tertius non poteſt iungi, vnus ſi dicatur non numeri, ſed vniuerſitatis eſt nomē, vt ſi dicamus vnū ſolem, hic vnus ita dicit, vt alius vel tertius addi nō poſſit. Vnus eſt enim ſol, multomagis deus, cū vnus dicit, non numeri, ſed vniuerſitatis vocabulo nuncupatur. i. qui ppterea vnus dr̄, q̄ alius non ſit.

Vnus, & alter ſignificat duos, ſicut alter & tertius. Tacitus. Sed & alter, & tertius dies contatione coęternū abſumit.

Vnicus ſingularis, ut phęnix eſt unica auis, hinc fit aduerbium unice ſingulariter, ut dilexi te unice.

Vnuſquiſpiam, aliquis unus.

Vnuſquiſq; dictio uniuerſalis.

Vnuſquilibet, & unuſquiuis idem ſignificant, quod quilibet omni loco, ex omni parte, ex omni regione.

Vnanimis, & unanimus utroq; modo dicitur, pro eo, quē unius animi eſt, & unius ſententiæ cum altero, unde & unanimem conſenſum dicimus, cum amicorum concordia eſt, hinc unanimitas.

Vnicaulis herba, quæ unum caulem habet, nec in ramos ſpargitur.

Vnicolor, pe. cor. unius coloris.

Vnicornis gene. maſcu. ſiue Vnicornius, & unicornium declinari poteſt, pro animali, quod unicum in fronte cornu lōgum gerit, quod ad ſaxa limat, & cum ipſo perforat elephantem, Græce monoceros dicitur. Hoc animal ut Albertus inquit, eſt moderatæ quantitatis buxei coloris: & fiſſæ in duo ungulæ pedis, in deſertis habitans.

Vnicuba, pe. cor. mulier, quæ cum uno tantum uiro concūbit. Hiero. Negant anteq̄; religio noſtra fulgeret in mundo, vnicubas ſemper habuiſſe inter matronas decus.

Vnigenitus filius, qui vnicus ē, quaſi ſolus genitus, nec fratrem vllum habuit, aut ſororem.

Vniocalus, qui & monocolus, qui vnum tantum habet oculum. Plau. Vniocule ſalue. Græci monophthalmon dicunt.

Vniuira, pe.cor. quæ vnum dumtaxat virum coniuges habuit. Hiero. Vniuira Anna inducitur ſemperq; ieiunans.

Vniuerſus, quaſi omnis ad vnum verſus, ideſt ſine aliqua exceptione, & in ſingulari quidem, idem eſt, quod totus, vt vniuerſus ager, vniuerſus exercitus. In plurali ſignificat omnes coniunctum. Nam ſi dicimus ſibi omnes domicilium conſtituerunt, intelligitur domicilium ſibi vnumquemq; conſtituiſſe. Si vero dicimus vniuerſi ſibi domicilium conſtituerunt, ſignificatur, omnes ſimul vnus ſibi, pro omnibus domicilium feciſſe. Hinc fit in vniuerſum, qđ ſignificat vniuerſaliter.

Vniuerſale quod ad vniuerſos pertinet, vniuerſalitas generalitas.

Vniuocum pe.cor. cuius & nomen commune eſt, & eadem ſubſtantiæ ratio, quod græce ſynonimū dicitur, ſicut equiuocum, cuius nomen tantum commune eſt, ſed ſubſtantiæ diuerſa ratio, & a græcis homonymō appellatur, homo, & equus vniuoca ſunt, quia ſub vno animalis nomine comprehenduntur, & eadem eſt vtriuſq; ſubſtantia, homo verus, & homo pictus equiuoca ſunt, qa de vtroq; animal prædicatur, ſed ſubſtantia eorū diuerſa eſt. Grammatici dicunt homonyma eſſe, quæ voce ſed non ſignificatione conueniunt, vt nepos: & filius filij, vel luxurioſus Synonyma quæ non voce, ſed ſignificatione conueniūt, vt enſis, & gladius. Hinc vniuoco as, pen.cor. & vniuoce.

Vnedo fructus arboris ſimilis terreſtribus fragis: & arbor ipſa etiam vnedo dicitur, folio citro ſimilis fruticoſa pomum inhonorum eſt. Ideoq; vnedo dicitur, ꝙ vnum tm̄ mandi poſſit. Græci comarum vocant, latini arbutum.

Vnio, is iui, itum, coniugo, quaſi vnum facio, vnde vniti animi, qui ſunt. vnius voluntatis.

Vnio, onis, modo concordiam ſignificat. Augu. Nam hoc fieri poſſe in tanta animorum vnione quis dubitet, mō margaritam, ꝙ in conchis nulli duo reperiantur indiſcreti, inquit Pli. Dos omnis vnionum eſt in candore, magnitudine orbe, leuore, & pondere.

Vnni populi poſt ſcythas qui caſpius accolunt, quos ſimocratus hiſtoricus, a perſis vocari turcos exiſtimat ad orientem vernum ſpectantes. Plinv. li. vj. eos. Thurinos vocat.

Vnq̄; aduerbium, ſignificat aliquo tēpore, quaſi vno quouis tempore, a quo nunq̄;.

V ante O

Voces proprie animatorum ſunt, cęteri vero ſtrepitus ſine anima ſoni dici poſſunt voces non poſſunt fit autem vox ἀπὸ τοῦ βοάω quod eſt voco, ſic autem diffinitur vox a phyloſophis ꝙ ſit prolatio ex ore ſm cogitationem.

Vocula, pe.cor. dimi. parua vox. Cice. ad. Q. Fratrem. Quare molliores ſunt, & delicatiores in cātu flexiones, ac falſæ voculæ, q̄; certe & ſeueræ. Interdum ponitur pro detractione. Idem. M. Cælio. Si incurrit hęc noſtra laurus, non ſolum in oculos, ſed iā ēt in voculas maliuolorum.

Vocabulum dicitur, quo res ſingulæ nominantur.

Vocalis, & hocle, qđ eſt ſonorū, & ſummæ vocis, Pli. lib. xviij. Ranæ, quoq; vltra ſolitum vocales, ſunt ſigna tempeſtatis: vnde vocales litteræ dictæ qa per ſe voces faciūt, & ſine his litteralis vox proferri non poteſt. Fiunt autem a voce & gutture conſonantes lingua & labijs proferuntur. Hinc ſemiuocales. quæ quaſi dimidiatum vocalium ſonum habent. Sciendus eſt, ꝙ quando dictio finit in vocalem, q̄;uis longam ſi ſequens incipit a vocali, illa finalis breuis eſt. vt illo alto. Vocalis etiam dicitur qui voce vtitur & proferre verba poteſt, puta cū quis mutus fuiſſet poſtea loquatur. Vale. lib. j. Echedes ſamius athleta mutus cum ei victoriæ titulus &. præmium eriperetur indignatione accenſus vocalis euaſit.

Vocalitas conſonantia. quam græci euphoniam vocant.

Vocifero ſignificat cū dolore, ſiue indignatiōe, maiorē vocem emitto. Interdum ſine effectu vehementer exclamo.

Voco, cas, clamo vt voca operatores. Item vocare appellare. Lactan. lib. iij ꝙ ſi deum naturam vocant, quæ peruerſitas naturam potius, q̄; deum nominare. Item. Inuitare, vnde vocatores dicti ſunt. quibus inuitandi datum eſt negocium, ſiue qui per ſe vocant ad cœnas. Pli. Inuitatus ad regis cœnam venit, indignantiq; Ptolemeo, ac vocatores ſuos oſtendenti, vt diceret, a quo eorum inuitatus eſſet. Ille arrepto e foculo carbone extincto imaginem in pariete deliniauit. Item poſcere, ſeu vendere. Iuue. Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam. Item denūciare. Vir. lib. j. Georg. Tum cornix plena pluuiam vocat improba voce. Huius compoſita ſunt aduoco, auoco, conuoco, cōgrego in vnum uoco. Cic. li. j. Tuſcu. Qui diſſipatos homines congregauit, & ad ſocietatem vitæ conuocauit. Circūuoco vndecūq; voco, deuoco, euoco, inuoco, ꝓuoco, peruoco, quod eſt omnes voco, reuoco, retrouoco, & ſeuoco, quæ habent pe.cor.

Vocito, as, pe.cor. frequenter voco. Plau. in Cap. Pecimum vocitatus eſt poſt vos vidiſtis tindaro.

Vocatiuus caſus dictus eſt, ꝙ per eum vocamus.

Vogiſonus, ſiue vigiſolus lacus in patauino agro.

Volo, as, proprium eſt alis habentium, vt volatille, ꝑ aera magnum Remigio alarum. Transfertur etiā ad alia quæ celeriter currunt: vt nauis volat, fama volat: & huiuſmodi pro celeriter vadit. Teren. Ne fruſtra illic expectet, vola. Hinc Veliuolum mare dicitur. Eius compoſita ſunt aduolo quod eſt iuxta: vel aliquo volo. Pli. lib. x. In agrum volateranum palumbiū vis e mari quotānis aduolat. Auolo alio volo, circūuolo. Idem in eodem. Nec vnq̄; tam lōgo naues, tanq; continuo curſu recedunt, a terra, vt nō circūuolitent eas apodes. Deuolo deorſum volo. Euolo extra, vel in altū volo. Vnde per tranſlationem. Cice. Lentulo. Quia altius me euolare uoluerunt. Inuolo interuolo, obuolo, cōtra uolo, per uolo celeriter uolo, præuolo, anteuolo prouolo, procul uolo, reuolo, rurſus uolo, reuertor. Gel. vbi ſatis ſęuierat coruus reuolabat in galeam tribuni. Subuolo latenter volo. Colu. libro nono. Pulli facilius ſub matribus pingueſcunt ſi iam firmis priuſq̄; ſubuolent paucas ſubtrahias pinnas, & obteras crura, & vno loco quieſcunt. Superuolo, & tranſuolo, quæ habent penulti. corrcp.

Volito, as, frequēter volo. Pli. Super aquas aſſidue volitās. Ponitur & pro diſcurro. Ci. qui per forum volitant.

Volatus, us, ipſa volatio. & volandi actus.

Volatile, pe.cor. quaſi volans, vt anima volatilis, & volucres volatilia dicuntur, quia volant.

Volaticus, a, um, quod volat, & cito tranſit. Aug. libro. v. Confeſ. Turpes ſunt tales, & fornicabātur abs te amādo volatica ludibria.

Volatura, idem qđ volatus. Varro. In prima volatura, cum veniunt morantur dies paucos requieſcendi cauſa.

Volucris, penulti. correp. omne id quod volat, non ſolum aues. ſed apes, quoq;, veſpæ tabani, & reliqua huiuſmodi. Hieronv. contra Ioui. Quis noſtrum leonem, quis viperam, quis volucrem, quis ciconiam, quis miluus, quis reptantes in littore vermiculos vnq̄; comederint. Aliquādo capitur pro ijs quæ volant, ſicut inuolucris pro ijs quę non poſſunt volare. Gel. Pulli etiam tunc inuolucres erāt, id eſt plumabant iam. ſed volare nondum poterant.

Volucer adiectiuum ponitur pro celeri. Mar. Et uolucrem longo porrexit vulnere pardum.

Volucra genus animalis, quod prærodit teneros pampinos. Col. lib. iij. Rectius tamen vt quidam putant dicitur Voluola. Vide in dictione Conuoluolus.

Volo. lis, a uolo las ꝙ animus, in quo uelle eſt, talis ſit, ut puncto temporis peruolet, quo uult. Hinc uolūtas, & uolentia.

lentia. Compoſita ſunt nolo, malo, & peruolo.

Voluntas, vt Aug. lib. de li. ar. ait. Eſt qua appetimus recte, honeſteq; viuere, & ad ſummam ſapientiam peruenire. Hinc voluntarius, a, um, quod fit ſponte. Aug. voluntarium bellum indicit paſſionibus. Hinc aduerbium, Vt voluntarie ſacrificabo tibi.

Volentia, idem, quod voluntas, quę quid cum ratione deſiderat. Salu. Tamen volentia plebi, pro placentia plebi ſcripſit, hoc eſt, quæ plebs vellet. A volentia fiunt beniuolētia, maliuolentia, pro amore, & odio, quaſi bona, & mala voluntas. Beniuolus, & maliuolus.

Volones dicti ſunt ſerui, qui in bello punico, cum deeſſent qui ſcriberentur, pro dominis pugnaturos ſe pollicitī, in ciuitatem recepti ſunt, & Volones appellati, quia hoc ſponte voluerunt.

Voluptas eſt elata præter modum lætitia, opinione præſentis alicuius boni, vnde quicquid cum delectatione animum demulcet, voluptas dicitur, ꝙ id maxime velimus. Referturq; ad animū, & ad corpus, q̄uis nōnulli inſimulent ſolius corporis eſſe, ac turpem. Sed de honeſta ſcribitur in pſal. Torrente voluptatis tuę potabis eos. De turpi. Cice. Diuinus Plato eſcam malorum appellat voluptatē. Hæc cōmunis eſt beluis & hominibus & honeſti cū non habet & ſacietatem affert & nimia nocet, & proceſſu minuitur ætatis & multis non contingit.

Voluptuoſus habitationem, & vehementiam ſignificat, & affectionem, vt voluptuoſus homo, qui per quam amat voluptatem, voluptuoſa res, quæ in ſe habet voluptatem, & plena voluptatis, & quæ voluptate afficiat, ille recipit, hæc recipitur.

Volupe, delectabile. Plau. in Amph. Nam quia vos trāquillos video, gaudeo, & volupe eſt mihi. Alioquin pro voluptate ponitur.

Voluptarius, a, um, quod voluptatem affert. Vel quod voluptati ſeruit. Augu. lib. x. com. Et ſępe in certum fit utrum adhuc neceſſaria corporis cura ſubſidium petat, an uoluptaria cupiditatis fallacia miniſterium ſuppetat. Voluptarius homo, qui ſe uoluptati dat. Plau. in Me. Voluptarij atq; potatores maximi tum ſicophantæ, & palpatores plurimi.

Voluptabile gratū, uoluptuoſum. Plau. uoluptabile mihi, cum aduentu tuo tuliſti.

Voluptia uoluptatis dea habita eſt.

Vola media pars manus, ſiue pedis a quo uólo, as, quod ſignificat uola, ideſt pedes moueo. Virgi. lib. vij. Ille tantum prodire uolando, nam ad pedum uolas retulit. Ad manus retulit. Teren. Vix me contineo, quin inuolem in capillum. A uolo fit compoſitum inuolo, quod eſt rapio, & ſuffuror, & in uola abſcondo.

Volua. Vide in dictione uulua.

Volema, pen. pro. galli appellant pyra bona, & grandia eo, quod palmam impleant.

Voluo, is, ui, duarum ſyllabarum volutum, notæ ſignificationis, cuius compoſita ſunt aduoluo pro agglomero, cōuoluo, circūuoluo, deuoluo, euoluo, inuoluo, prouoluo, anteuoluo, vt prouolutus pedibus, reuoluo, explico, ſeu iterum voluo.

Voluto, as pe. pro. ſæpe voluo, & aliquando mēte voluo, & cogitatione perquiro. Virgil. Id quidem ago, & tacitus Lucida mecum ipſe voluto.

Volutabrum pe. pro. locus vbi ſues volutant. Vir. in Geor. Sæpe volutabris pulſos ſyluestribus apros Latratu terrebis agens. Hiero. Sus lota eſt in volutabro luti.

Volubilis, qui facile voluitur.

Voluox vermis, qui & conuoluolus, & inuoluolus dicitur.

Voluola vermis, a voluendo ꝙ inuoluit ſe frondibus eaſq; amputet hunc Plau. inuoluolum. Cato. Conuoluolum. Grǽci Iulum nominant.

Volumen, pen. pro. a uoluendo, ꝙ maiores noſtri in libris arborum, ideſt codicibus ſcribebant, & libellos illos, quo cōmodius cōplicabant. Ideoq; uolumina appellata ſunt libellis ſimiliora, q̄ libris. Eſt enim uolumen pars codicis, utputa Metamorphoſeos liber in quindecim uolumina diſtinctus eſt. Oui. Sunt mihi mutatę ter quinq; uolumina formę. Pli. Iunior. Libri. iij. in. vj. uolumina, propter amplitudinem diuiſi, quaſi in. vj. minores libros, ut ſint uolumina aliquanto minora, q̄ libri igitur uolumen pars libri eſt, liber uero pro toto codice, & pro uolumine accipitur, inde dicimus euoluere libros, ideſt aperire lectitandi gratia, quaſi rem complicatam explicare, ſicut reuelare rem uelatam detegere. Volumen etiam dicitur quicquid inuoluitur. Vale. Maxi. lib. ij. de Serpente apud Bragadam interfecto ſcribit, cum pluribus uoluminibus caudę eliſis eius telorum iactu perforari nequiret ad ultimum baliſtarū tormentis procūbuiſſe.

Volſella ſunt inſtrumenta, ad pilos euellendos a corpore idonea.

Volutatim ſignificat iterum atq; iterum voluendo.

Vomo, is, ui, itus, eijcio, & proprie de cibo dicitur, q̄uis ad alia transferatur, inde vomitus. Huius cōpoſita ſunt Euomo, extra vomo. Reuomo, retro, vel rurſus vomo. Pliny. lib. x. Simili modo auibus deuoratis ſolidis contentione plurima, & cætera oſſa reuomunt.

Vomer, & vomis, dictus, ꝙ terram vomat.

Vomica, pe. cor. a vomendo, ꝙ pus inde manet, vel ꝙ qui habent id, ſaniem reijciant, nam eſt tumor excreſcens, ſiue groſſities illa, quæ naſcitur in aliqua parte corporis, ſanies frequenter emittens. Sere. Sunt odio, quos dira vomit natura tumores vomica qualis erit vel ides proxima quædā. Hinc Plau. Non infeſtiuiter vomicam appellat crumenam nummis refertam, atq; tumentes cum ait in perſa. Quid in hoc collo tibi tumet, reſpondet vomica eſt. Sumitur & pro receptaculo, ex eadem ſimilitudine. Vnde apud Pliny. Lapis legitur venis cuius vomica liquoris æterni argentum viuum appellatur. Nonius. Caua, & vetuſtate obeſa vomicę nominantur.

Vopiſcus dicitur, qui ex duobus conceptis, vno abortu excluſo ad partum legitimus ducitur. Quo nomine dictus eſt hiſtoricus quidam, qui de Imperatoribus ſcripſit.

Voro, as, cibum non confectum deglutio, hinc per tranſlationem vorare capitur pro auide ſumere, vnde voraces, guloſi, & voracitas, guloſitas. Compoſita Deuoro, de quo ſupra.

Vorago, pe. pro. barathrum dicitur, ꝙ in eam cadentia non emergant, ſed deuorari videantur.

Vortex. Vide in dictione vertex.

Voueo, es, ui, tum, deo aliquid ſancte promitto. Liui. In re trepida. xij. vouit ſalios, fanaq; pallori, & palliori. Huius compoſitū eſt. Deuoueo, q̄d eſt deſtino, vnde & deuotum deſtinatum. Var. Tu deuoto tibi animo vtere.

Votum promiſſio facta deo, ſed quia ea valde deſideramus quę voto a deo poſcimus fit, vt aliquando votum pro voluntate, & deſiderio ſumatur, vnde voti compotem dicimus eum, qui deſiderium ſuum aſſecutus eſt, & pro voto ſuccedere, ideſt pro deſiderio.

Votiuus, a, um, pe. pro. quod ex voto dari promittit. Hora. Paſcitur in veſtrum reditum votiua iuuenca. Hinc ludi votiui apud Liuium. Votiua verba dicimus, quibus in faciendis votis vtimur, & votiuas preces, quibus aliquid cū voto poſcimus. Pli. lib. vij. Ludis pro ſalute diui Auguſti votiuis. Cice. in Ver. acti. ij. Ludos votiuos appellat, quos vouerat. Hiero. Votiuum tunc Chriſtianis erat, pro nomine dei gladio perire. Aliquando votiuus ſignificat, q̄d voto deſideratum eſt. Apule. lib. vij. Tota ciuitas ad votiuū conſpectum effunditur.

Votitum veteres dici voluerunt religione aliqua phibitum. Plau. in Aſi. Nolo illum habere cauſam, & votitam dicere.

Voto, as, a quo fit aliud frequentatiuum votito, as.

V ante P

Vpupa, auis, criſtis a capite excurrentibus, galeata, in fimo ſemper commorans.

V ante R

Vragus ab antiquis dictus eſt quem orchum dicimus quaſi ab vrgendo ꝙ is deus maxime nos vrgeat.

Vrania, pen. cor. vna ex muſis & apud nos cœleſtis dicitur. Ouid. libr. v. Faſto. Excipit vranie, fecere ſilentia cunctæ, οὐρανὸς, n. cœlum dr, ꝙ viros eruditos in cœlum tollit. Vranos vero dicitur, quaſi oranos, vt inquit Ambro. li. Hexa. ab ὁρᾶω, ꝙ ſit viſui peruium, & minime denſum, vt eſt aqua, & terra.

Vrbs, oppidum muro cinctum, ab vruo aratri curuatura, ꝙ antiqui iunctis bobus, tauro, & vacca, ethruſco ritu in condendis vrbibus, interiore aratro circunagebant ſulcum, intra quem vrbem ædificarent, hoc faciebant religioſis cã, die auſpicato, vt vrbs foſſa, muroq; munita eſſet. & locum vnde terram fodiſſent, vocabant. Virgi. lib. iij. Geor. Apta dies legitur, qua mœnia ſignet aratro. Quidam ab orbe vrbem appellatam putant, ꝙ ſulcus in orbem duceretur, nam ciuitates antiquæ in orbem fiebant & proprie Roma vrbs dicta eſt per antonomaſiam, cum cætera dicantur oppida. Eſt autem vrbs mœnia ipſa. Vir. Vrbs antiqua fuit. Tyrij tenuere coloni Carthago. Ciuitas coloni, qui ciues dicuntur. Apul. Quod omnis ciuitas approbauit. Sed confunduntur quandoq; ꝙ vrbs, pro ciuitate ponitur Virgilius. Inuadunt vrbem ſomno, vinoq; ſepultam. Et ciuitas pro vrbe Sene. Cum pleraſq; ciuitates vidērimus terremotu funditus collapſas. Ab vrbe fit ſuburbiũ & ſuburbanum. Vrbanus, & vrbicus, ſicut ab oppido oppidanum, & oppidicus, & Vrbanicianus, & vrbicarius.

Vrbicula dimi. parua vrbs, quæ citatella appellatur.

Vrbicus, a, um, pe. cor. ea forma dicitur qua ab oppido oppidicus & ſignificat quod ad vrbes pertinet, ſicut ruſticus, a, um, quod ad rus. Gel. Si quod, autem poſſet remedium eſſe, vt ne tam aſſidue domus Romæ arderent, venum hercle dediſſem, res ruſticas, & vrbicas emiſſem. Sueto. in Augu. Vt feraciorem, habilioremq; annonæ vrbicæ redderet.

Vrbanus, a, um, idem, quod vrbicus, vt vrbani mores, vrbana curia. Aliquando vrbanus dicitur cultus, diſertus, facetus, hoc eſt, qui in verbis. & ſono, & vſu proprium quendam pręſe fert vrbis geſtum, & ſumptam ex conuerſatione doctorum tacitam eruditionem. Quinti. lib. vj. Vrbanus homo erit cuius multa bñ dicta reſpõſaq; erũt: & qui in ſermonibus, circulis conuiuijs, Item in concionibus, omni deniq; loco ridicule commodeq; dicet. Et differt a dicaci, ꝙ dicax eſt, cuius ſermo cum riſu aliquem inceſſit, Ideo Demoſthenem vrbanum fuiſſe dicunt dicacem negant. Quemadmodum autem vrbanum, & dicacem hominem dicimus, ita vrbanum, & dicacem ſermonem. Vnde vrbanitas. & dicacitas, tam de oratione, q̃ de homine dicitur. Ab vrbanus, ſuburbanum, & anteurbanum.

Vrbanitas vt idem auctor ait, illa eſt in qua nihil abſonum, nihil agreſte, nil inconditum, nihil peregrinum, neq; ſenſu, neq; verbis, neq; ore geſtuue poſſit deprehendi.

Vrbanicani milites dicuntur non tam qui vrbani ſunt & romani q̃ qui ad vrbem.

Vrbicaria procuratio, a iurecon. dicitur q̃; vrbanam intelligi volunt.

Vrbare, aratro definire.

Vrbanatim idem, quod vrbane, hoc eſt modeſte, elegãter. pompo. Ego ruſticatim tangam, vrbanatim neſcio.

Vrceus ut Paulus iureconſul. ait eſt uas, quo aqua in vrnam infunditur, cuius diminu. eſt vrceolus.

Vrgeo, ges, ſi, cogo, pmo, ipello. Virgi. Ima ſoluunt latera atq; oculos ſtupor vrget inertes. Et vrgere, inſiſtere. Luca. Cede hoſtium gnato vrgere inſtãt perimus. Item tegere. Virgi. Qui ſaxo ſemper, atq; ingenti pondere teſtæ vrgeretur. Item accelerare, vt apud eundem. Veſte tegens tibi quam noctes feſtina, dieſq; urgebas, & tela curas, ſolabar aniles.

Vrgo, Vredo & vſtrigo idem ſignificant. Nam eſt pruritus libidinis & tentigo ab vrendo.

Vri boues agreſtes, quos vulgus bubalos vocat, feri ſunt, & velocitate excellẽtes, cornua taurinis ſimilia, vt auctor eſt ſoli. capaciſſima ſunt adeo vti menſis vicem præbeãt oculorum. Quinetiam Albertus magnus lib. xxij. de animalibus ſcribit tantam eſſe viris in cornibus vaſtitatem, ac robur, vt hominem cum equo ventilent. Naſcuntur in pyreneo monte poſito inter galliam & hiſpaniam in ſylua hercynia germaniæ, vt Cæſar & Pli. teſtantur, ſunt magnitudine paulo infra elephantos, ſpecie & colore & figura tauri. Neq; homini, neq; feræ quam conſpexerunt parcunt. Dicti viri, ἀπὸ τῶν ὀρέων. i. a mõtibus, q in mõtibus eſſe conſueuerunt.

Vrina, a græco οὐρέω, mieio, a quo οὖρος vrinam dicunt, latini lotium, a ſupino lotũ. Lo tamen ſyllaba, præter naturam primitiui corripitur. Neq; ſolum pro excremento potus, ſed etiam pro generali ſpermate accipi ſolet. Pli. li. viij. Incontinens aſinę vterus genitalem vrinam reddit, nĩ cogatur in curſum verberibus a coitu.

Vrino, nas, ſiue vrinor, penulti. produ. quod eſt in aquam emergi, & natando emergere. Nam & vrinum ita flexum deorſum eſt, vt redeat ſurſum. Vrinare ergo, quaſi ad ſimilitudinem vrui nare, ideſt natare. Pli. lib. xj. Eadem eſt cauſa, quia ſub aqua diu ranæ & phocæ vrinentur. Hinc vrinatores apud Varro. qui in aquam merguntur Calliſtratus iureconſul. appellat eos, qui merces e mari extrahunt, nauigij gratia iactatas. Hinc fit compoſitum inurino. Colu. libro. ix. Lacus piſcinaq; fiant, vt ſint quibus inurinare poſſint aues.

Vrna, proprie vas aquarium ab vrinando dicta q8 in aqua haurienda vrinat, ideſt mergitur, atq; emergitur. Cuius diminutiuum eſt vrnula.

Vrnatores, qui ſub aquis natant & merguntur.

Vrnarium, menſa quadrata, ꝙ vrnas, cum aqua poſitas ibi, potiſſimum haberent in culina. Hoc apud nos plurimi marmoreum faciunt, foramine, per quod aqua effluat, relicto, ac ſuper id eſcaria vaſa epulis vncta, per ancillas lauantur. Eſt & vrnarium balnei ab vrna vaſe aquario.

Vro, is, uſſi, uſtum, ardeo, quod & de frigore dicitur. Nam & frigus vrit. Luca. Vrebant montana niues. Virgil. Aut boreæ penetrabile frigus adurat. Per translationem ponitur pro cruciari. Virgil. Vrit atrox Iuno. Huius compoſita ſunt Aduro, quod eſt circumuro. Virgi. Rapidi ue potentia ſolis Acrior, aut boreæ penetrabile frigus adurat. Deuro, exuro, cõburo peruro, valde vro, a quo pruina. Inuro, quod eſt adhibito igni fingo.

Vredo morbus, herbarum, fruticum, arborumq;, qui in vitibus etiam carbunculus dicitur, & in cæteris rubigo, ſata plantas, arboreſq; adurens. Interdum vredo ſignificat incendium, ac pruritum. Pliny. De vrtica piſce, hoc tractu vredinem excitat. Vredo etiam capitur pro pruritu libidinis.

Vropygium, & orropygium eſt anguſta, & vltima ſpinæ pars, ſiue, vt Iul. Pollux inquit ſphõdilis finis podici eminentis, quaſi terminus pygæ, ſiue finis vertebræ. Græce οὐροπύγιον. Ariſtoteles libro v'tt. de partibus animalium, vt caudam quadrupedum vult eſſe. ita volucrum vropygium & earum dumtaxat, quæ ſciſſas alas habent, oropygium ita datus volucribus ad dirigendos volatus quemadmodum nauigijs temones.

Vrſus, animal ferum. a quo fiunt diminutiua vrſulus, vrſellus, & vrſiculus, & adiectiuum vrſinus, a, um, quod eſt ex vrſo,

vrſo, vt Caro urſina.

Vrſa fœ. ab vrſus, eſt & ſydus cœleſte, figuram habens ſimilem plauſtri. Vnde antiqui græcorũ amaxam, hoc eſt plauſtrum dixerunt, noſtri quoq;, a bobus iunctis, ſeptentrionem appellarunt, ideſt a ſeptem ſtellis ex quibus quaſi iuncti triones figurantur. Sunt autẽ duæ vrſæ, maior, & minor, quas græci ἀρκτους vocant de quibus alibi.

Vrtica genus herbæ, ab urendo, ꝙ eius folia tacta acerrime urant. Quo etiam nomine dictus eſt piſcis quidam, ꝙ uredinem tactu excitet. Hic nulla teſta integitur: & duplex eſt. Aliæ ſunt quæ nunquã a ſaxis abſoluuntur aliæ planę & littora amant quæ ſuis abiunctæ ſedibus uagantur. Conſtat, ſi equæ marem non admittant, & vrtica infricetur, natura libenter coitum pati. Scribunt phyſici vrticam in cibis coactam vtiliſſimam eſſe lyeni, ventris duritię, articularibus, & podagricis morbis arteriæ tuſſi ventris diſtillationi ſtomacho. Pectus præterea purgare vrinam eijcere ſanguinem narium ſiſtere, calculos rumpere, vuam reprimere, græce autem ἀκαλήφη vrtica dicitur.

Vruum aratri curuatura, a quo uruo, as, quod eſt aratro definio.

V ante S

Vſia cum accentu in pe. latinę eſſentia, ſiue ſubſtantia dicitur. Auguſt. in Dial. Vſia eſt proprie, & principaliter dicta, quæ neq; de ſubiecto ſignificatur, vt eſt hic homo, vel hic equum. Secundæ dicuntur vſiæ genus, & ſpecies, ideſt animal, & homo ꝙ ſolæ indicent primam. Vt ſi quis nolit, vel neſciat dicere Socratem, dicat animal, vel hominem, ideſt genus vel ſpeciem, quibus dictis, quid ſit Socrates agnoſcitur.

Vſitor, penul. cor. frequenter abutor. A quo vſitatus, uſitatior vſitatiſſimus.

Vſpium, pro uſq;, & in loco: & ad locum ſignificat. Teren. in Adel. Aut vſpiam ceciderit.

Vſq; alicubi, quaſi vno quouis loco, a quo nuſq;, nullibi.

Vſq; modo præpoſitio eſt ſignificans continuationem & finem actus puta loci, temporis: & huiuſmodi. vt. vſq; ad diem dominicum tecum futurus ſum. Virgil. Vſq; ſub extremum brumæ intractabilis imber. Tib. Veracino ſic uſq; ſacras innoxia laurus Veſcar, & æternum ſit mihi virginitas. Sed cum nominibus proprijs locorum, vel domus, rus militia, iungitur, ſimplicem accuſatiuum requirit, vt vſq; rus propero. Quandoq; additur ad Cice. pro Deiota. Vſq; ad Numantiam miſit. Cum alijs vero iungimus ad: vel in, vt vado vſq; in Hiſpaniam, vado vſq; ad Padum. Interdum etiam de loco eſt, Teren. in Eu. Ex Ethiopia eſt vſq; hæc. Quandoq; aduerbium eſt ſignificans diu, aut multum, aut prope. Idem in Adel. Cteſipho me pugnis miſerum: & iſtam pſaltriam vſq; occidit, ideſt prope, vel vehementer occidit. Nam occidere ad cædem veteres referebant. Aliquando ſignificat aſſidue, perſeueranter. Cicero Cornifi. Mihi curæ vſq; erit, quid agas. Virgi. lib. vj. Nec vidiſſe ſemel ſatis eſt, iuuat vſq; morari.

Vſquequo, quaſi ad vnum aliquid tempus, vel locum, vt vſquequo ebria eris? Et vſq; quo pergamus. Aliquando ſignificat aliqualiter, vel aliquantulum, vt in Pſal. conuertere domine vſq; quo, & deprecabilis eſto ſuper ſeruos tuos. Aliquando ſignificat quare vel quo vt in Pſal. Vſq; quo domine obliuiſceris me in finem. Vſquequo auertis faciem tuam a me & in Iob. Vſq; quo non parcis mihi: nec dimittis me, vt glutiam ſaliuam meam in his duabus ſignificationibus iungitur cum indicatiuo vel Imperatiuo temporis præſentis in alia vero cum indicatiuo futuri temporis. Item ſignificat ſemper.

Vſq; quaq;, paſſim, aſſidue, ſemper quaſi in vnoquoq; loco, ſiue tempore, Cicero. Treba. Vſq; quaq; ſapere oportet.

Vſq; eo, & vſq; adeo: ideſt in tantum. Cice. Vſq; eo, vt ego miſerer eius. Augu. Vſq; adeo inter frementes permanſit intrepidus, & inter lapidum fuit cruciamenta ſecurus, vt incredulitatem iudęorum fidenter argueret.

Vſq; ante hac ideſt anteq;, ſicut exponit Dona. Ibi iunguntur duæ præpoſitiones, ſed vna eſt velut aduerbium, nulla. n. præpoſitio præpoſitioni iungi ſeparatim poteſt. Sed vſq; eiuſmodi eſt, vt ſine aliqua præpoſitione raro inueniatur. Teren. in An. Vt animus in ſpe, atq; in timore vſq; ante hac attentus fuit.

Vſus, ipſe vtendi actus. Virg. Nam neq; erat corijs vſus. Interdum conſuetudo. Quin. Mulierem, cum qua longus illi fuerat vſus. Interdum opus, & exercitium. Vir. li. viij. Arma acri facienda viro, nunc viribus vſus. Nunc manibus rapidis. Interdum fructus & vtilitas. Apul. Cum id ex vſu meo non eſſet. Hinc vtilis & vtilitas.

Vſura idem quod vſus. Cice. pro. L. Sylla Lucis ne hanc vſuram eripere vis plenam lachrymarum atq; mœroris in qua cum maximo cruciatu atq; dolore retineret. Sene. Si mihi vnius diecul æ vſuram permiſiſſet. Dona. ait vſuram poni pro vita. Vnde & pecunia, quæ in fœnore ſorti accedit, vſura dicitur, quoniam ex vſu acquiratur. Hanc Var. impendium vocat ꝙ inter ſe iungat, vnumq; fiat quaſi compendium. Sido. Apollinaris poſteriora vocat, quoniam qui fœnus agitant: & in vſuras extendunt, videntur aggregare poſteriora prioribus, & ortis oritura connectere. Ob id græci τόκος vocant: quaſi partus, poſteritatem. Pau. de verbo. ſignifica. Vſura pecunię quas percipimus in fructu, non eſt qui ex ipſo corpore: ſed ex alia cauſa eſt. i. ex noua obligatione.

Vſurarius, qui vſum capit, actiue, & de quo vſus capit paſſiue. Vlp. de habitatione & vſu actiue. Vſurarius in quit ius habet deambulandi geſtandi. Paſſiue apud Plau. Alcmena vſuraria inducitur, de qua vſus eſt ſumptus. Nam ea Iuppiter vtebatur pro vxore. Puer quoq; vſurarius ab eodem appellatur cuius opera vtitur Apud Iurecon. non tam vſurarius q; vſuarius cuius vſus legatus ſit.

Vſuarius dicitur ille cuius eſt vſus, qui rei vſum capit & cui legatus eſt vſus, in quo minus eſt iuris quã in vſufructu, de quo lib. ij. Inſti. ſic ſcriptum legimus. Si pecoris, vel ouiũ vſus legatus ſit, neq; lacte, neq; agnis neq; lana vtetur vſuarius, quia ea in fructu ſunt. Plane ad ſtercorandum agrum ſuum pecoribus vti poteſt. Econtrario Vſuarius ſeruus & Vſuaria ancilla dicuntur quorum vſus legatus eſt & opera. Vnde li. vj. dig. Labeo putat ſi fundum cõduxerit quis vſurarium ſeruum ibi poſſe operari. Gel. Vſuaria appellat quæ vſui ſunt. Qui viſionem pro vſu poſuit.

Vſuuenit, ideſt accidit. Cice. in Ca. Nam ſi id culpa ſenectutis accideret eadem mihi vſu venirent omnia, & reliquis maioribus natu. Pli. Id enim frequenter vſuuenit, vt mali bonis præferantur.

Vſucapio, is, duo dictiones iũctæ productæ dicebantur vnde vſucaptio, ſiue vſucapio, onis, quæ eſt ab vſu acquiſitio, vel adiectio dominij, per continuationes poſſeſſionis temporis longe diffiniti, vt puta. xxx. aut. xl. annorũ, ſi res immobilis ſit, q; poſſidemus, trium annorum ſi mobilis. Recentiores primam illam præſcriptionem hãc vero vſucapionem vocant. Ita enim dicitur vſucapio ſicut pignoricapio. Cato. Hæc pignoricapio ad ęs militare facta eſt, ꝙ æs tribuno ærario miles accipere debeat. Paul. Qui alienã rem mortis cauſa traditam vſucœpit. non ab eo videtur accepiſſe, cuius res fuiſſet, ſed ab eo, qui vſucapionis præſtitiſſet.

Vſuſfructus dicitur, cum res aliqua, non noſtra eſt, ſed pinde ex ea fructum, atq; vtilitatem capimus, ac ſi noſtra eſſet. Diffiniturq; ab Vlpi. ꝙ ſit ius alienis rebus vtendi fruendiq; ſalua rerum ſubſtantia.

Vſurpare eſt in frequenti vſu habere, & hoc ſiue factis ſiue verbis fiat. Colu. libro. ij. Nam illud, quod in quibuſdam

prouincijs uſurpatur vt omnibus illigetur iugum fere re/pudiatum eſt ab omnibus. Cice. Quod ſemper uſurpa/mus in orationibus dictis ac factis minimis, ac maximis, cum hoc decere dicimus, illud nõ decere. Igitur uſurpare, eſt frequenter decere, ſeu frequẽter facere Ambro. li. Hexa. pro ſolere poſuit. Ipſum mundum ſemper fuiſſe, & fore Ariſtoteles uſurpat dicere. Iuriſconſulti uſurpare, pro præ/ter ius uti, utuntur. Gel. libro ſecundo. Mutium iureconſul/tum dicere ſolitum legi non eſſe uſurpatam mulierem, quæ cum kalendis Ianuarij apud uirum, cauſa matrimo/nij eſſe cœpiſſet, ante diem. iiij. kalendas Ianuarias ſequen/tes uſurpatum iret, non poſſe impleri trinoctium, quod ab eſſe a uiro uſurpandi cauſa, ex duodecim tabulis debe/ret, quoniam tertiæ noctis poſterioris, ſex horæ alterius anni eſſent, qui inciperent ex kalendis, eſt etiam uſurpare aliena occupare.

Vſtulo, as pe. cor. ab uro fit. Pacu. Cãdenti ferro, crines uſtu/lare. Liui. Priuſq ſemiuſtulati uen- re in poteſtatem.

Vſtrina, penul. pro. locus in quo metalla candeſcunt, ut la/borentur. Pli. In uſtrina ter ſiccantur, ita ut torreantur car/bone puro, ac totiens uino reſtinguantur albo.

Vſtrigo, penul. prod. uredo dicitur. Ambro. lib. Hexa. Non deſinit eſſe triticum, ſi aut uſtrigine aduratur, aut imbre madidetur.

U ante T

Vt coniunctio cauſatiua, vt dedi tibi librum, vt legeres, ideſt propter hanc cauſam. Cice. Len. Non illi quidem, vt mihi ſtomachum facerent. Interdum adiunctiua eſt. Plau. Is mi hi ſuaſit, vt ad te irem. Interdum elegantis cauſa ponitur. Cice. Inuitus feci, vt C. flaminium de ſenatu eijcerem, Ni/hil enim ſignificat, niſi inuitus feci. Interdum ponitur, pro ꝙ Teren. Nihil do, vt etiam imputatus ille me irrideat. In/terdum eſt aduerbium temporis, & ſignificat ſtatim poſtq̃ exquo q̃ primum. Virgi. Vt regem æqueuum crudeli vi/nere vidit. Idem. Turnus vt infractos aduerſo marte Lati/nos. Interdum aduerbium qualitatis, & ſignificat quo mo/do Virgili. Vt vidi, vt perij, vt me malus abſtulit error, ideſt ſtatim poſtq̃ vidi, ſiue cum primum vidi, quo modo pe/rij. Vnde amicos interrogamus, vt vales. i. quomodo vales. Significat etiam qualitatem certam, & incertam. Teren. In Adel. Non me hãc rem, vt erat geſta patri indicas ſe, quaſi dicat: quoquomodo bene male. Aliquando admirantis Plau. in Ru. Vt in ocellis hilaritudo eſt? Et illud. Vt nũc flu/ctuat mare? ideſt quantum ſiue quomodo. Aliquando ſi/militudinis. Idem. Vt imbrices fluũt oculi, ideſt ſicut. Quã/doq; et poſtponitur ita Cice. lib. de Ora. Vt quiſq; optime græce ſciret, ita eſſe nequiſſimum. Vbi notandum, ꝙ licet quidam præceperint in hac iunctura ita, & vt ſemper re/ſpondere gradus. Ouidi. tamen libro Hero. dixit. Vt ferus eſt, multoq; ſuis truculentior euris ſpectaſſet ſiccis vulnera noſtra genis. Non tantum ſiccioribus dixit. Ponitur non/nunq̃ pro vtpote, ideſt tanq̃. Liui. Gens, vt in ea regione diuitijs præpollens. Quandoq; pro quippe. Quintili. Nec ignoro quos tranſeo, nec vtiq; damno, vt qui dixerim eſſe in omnibus vtilitatis aliquid. Interdum ſignificat vt ſiue propter quod, vel qua propter vt ſi dicam, quottidie hoſpi/tes ad me ueniunt, vt incipiam iam ſtomachari tãtam fre/quentiam. Item aduerbium optandi, & ponitur pro vti/nam. Terentius in Heau. Vt illum dij, deæq; omnes per/dant. Item ſignificat ſm ꝙ Quintili. At vero orator, vt eſt ſemper ad dicendum paratus. Cice. Qui ſermo, quæ præce/pta quãta notitia antiquitatis, ſcientia iuris augurũ. Mul/tæ etiam vt in homine romano, litteræ. Interdum ſignifi/cat quantum. Plau. in Aſi. Vt noſtræ fortunæ procedunt, Libane. Teren. in An. Ego poſtq̃ te emi a paruulo, ut ſem/per tibi apud me iuſta, ac clemens fuerit ſeruitus, ſcis. Poni/tur pro quãuis. Plau. Vt illuc periculum ingens ſit, me ta/men non terrefacit. Ouidi. ad Ruſi. Vt deſint vires, tamẽ eſt laudanda voluntas. Pro qua. Virgili. Vt te poſt multa tuorum funera. Pro ne non. Teré. in And. Dies hic mihi, ut ſatis ſit, uereor ad agendum. Iũgitur modo indicatiuo, ut ſuſtinui. Modo optatiuo, ut faciam Modo ſubiunctiuo. Virgi. Infandum regina iubes renouare dolorem. Tro/ianas ut opes, & lamentabile regnum eruerint Danai. Ab ut fit uti, & addẽdo nam, fit utinam. Sicut, ſicuti, uelut, ue/luti, Pro ut. i. ſicut.

Vt ut come ſe uoglia. Teren. in Adel. Immo hercle hęc que/ſo ſi re, ut ut hæc facta ſunt.

Vtcũq; ſimiliter, ſignat quomodocũq;. Liui. Vbicũq; erit, iuuabit tamen rerum geſtarum memoriæ principis terra/rum populi me ipſum conſuluiſſe.

Vtinam aduerbium optantis. Quandoq; etiam dicimus. O utinam. Ouidius. O utinam tũc cum Lacedemona claſ/ſe petebat.

Vtpote ſignificat quemadmodum.

Vtiq; aduerbium ſimilitudinis, & quandoq; ponitur pro certe, vel prorſus. Quinti. Solent huiuſmodi negociatores aliquid proprium, ac priuatum ſtipulari, vtiq; cum rẽ alie/nam vendant. Hiero. in prologo. para. Quæ vtiq; in codi/cibus noſtris nõ habẽtur. Sue. in Tito. Cæterum Titus, qui prope ad ſtabat vtiq; imperaturum.

Vt quid ſignificat, quamobrem, propter quid, vt Quid re/puliſti nos in finem. Vt quid perditio facta eſt.

Vtpote aduerbium confirmantis, & cauſatiuum, ſignificat enim quoniam, quandoquidem. Salu. Antonius aberat a bello, vtpote æger, ac iacens. Ponitur etiam pro tanq̃. Sue. in Augu. Ædes ſacras vetuſtate collapſas, aut incendio ab/ſumptas refecit, eaſq; opulentiſſimis donis adornauit, vt/pote qui in cellam capitolini Iouis ſexdecim millia pon/do auri, vna donatione cõtulerit. Amb. libro primo Offi. Erat Iſaac dominum timẽs vtpote Habrahæ indoles deſe/rens patri honorem, ideſt quoniam, vel tanq̃.

Vter, a, um, ſignificat quis, vnus ex duobus, poniturq; inter rogatiue, vt vter veſtrum fecit hoc? Infinite, vt ſcio vter ve/ſtrum hoc fecerit, ideſt quis unus ueſtrum hoc fecerit. Dici/mus uter alterum. Pli. Vter alteri dixerit neſcio. Similiter dicimus uter, utri. Cice. Vter, utri inſidias fecerit. Hinc fiunt compoſita, quæ ſequuntur.

Vterq; ſignificat ambos, licet inter ſe differant. ꝙ cũ utrũq; aliquid feciſſe dicimus, & ab hoc, & ab illo ſeparatim id factum intelligimus, ut uterq; ſibi domus ædificauit, hoc eſt & hic ædificauit ſibi domum, & ille. Cum vero ambos dicimus feciſſe, ab vtroq; coniunctim id factum oſtendi/mus, ut ambo ſibi monumentum cõſtituere, hoc eſt, hic & ille ſimul vna ſibi cõmune monumentum fecere. Pro/pter quod utrumq; alterum uerberaſſe dicimus hoc eſt, hunc illum & illum hũc uerberaſſe. Cice. Quorum uterq; ſuo ſtudio delectatus contempſit alterum. Quintili. Cum enim uterq; alteri obijciat, palam eſt utrumq; feciſſe. Eo/dem modo utrumq; utriq; aliquid feciſſe dicimus. Teré. Quia uterq; utriq; eſt cordi. Ambos autem alterum uer/beraſſe, uel ambos, uerberaſſe ambos non rectedicimus, quia ſignificaretur ambos ſimul ſe ipſos uerberaſſe, ſed ambo ſe mutuo uerberarunt. Auguſt. Vterq; ſignificat ambos, & tamen ſingulari ſono eſt, ſed ſignificatione duali. Nam cum dixit Virgi. Conſtitit in digitos extemplo arrectus uterq;, duo ſignificati ſunt, cum dixit uterq;, cum autem arrectus noluit exprimere pluralitatem, vt fit in plurali utriq;. Sed hoc intereſt, quia ſic uterq; duo ſignificet tamen ſolum duo utriq; autem duo ſignificat, ſed ſic, ut in ſingulis mul/ti ſint. Si dicas utriq; exercitus duo ſignifico, ſed ſic, ut in ſingulis turbam intelligi volo, hæc quidem diſtincta ſunt, ſed item auctoritate confuſa. Nam cum ait Virgilius. Su/per utraq; quaſſa tempora confudit, dicere enim debuit, ſuper utrumq; tempus cum de duobus temporibus lo/queretur.

Vterlibet, penul. correp. alter ex duobus, hoc eſt uter, quem tibi capere

tibi capere libet.
Vteruis, vter quem tu vis. Sic quis, & quilibet. Nihil enim eſt aliud quiuis, q; vnus, quem tu vis, & quilibet q; vnus qui tibi magis libet. Hoc enim differunt, vteruis, & vterlibet, & quiuis, & quilibet, q illa vnum ex duobus ſignificant, hæc vnum, ex pluribus. Teren. Abs quiuis homine, cum eſt opus beneficium accipere, gaudeas. Quinti. Periculoſum & cum cura intuendum genus, q ſi in prçponẽdo vnũquemlibet amiſerimus, cuꝰ riſu quoq; tota res ſoluitur, tutius ſic interrogare, ſi hæc actio non ſit, quæ ſit. Simul enim remouentur omnia vel cum duo ponentur inter ſe contraria, quorum tenuiſſe vtrũlibet ſufficiet. Ecce in eodem loco, vtrũlibet & quodlibet vſus eſt, altero, pro eo quod eſt vnum de duobus altero pro eo, quod eſt vnum de pluribus. Hiero. Adducentur ad Aaron, vel ad vnũquẽlibet filiorum ipſius.
Vtroq; aduerbium loci, hoc eſt ad vnum aliquem locum, & ad alterum. Liui. Vtroq; coloniæ miſſæ. Vtraq; per vtrũq; locum.
Vtrobiq; cum accentu in antepe. ſignificat vtroq; loco.
Vtrinq; ex vtroq; loco. Vtraq; per vtrũq; locum.
Vtrum aduerbium, modo interrogantis eſt. Plau. Vtrũ id verum putas, an non? Modo dubitantis. Sene. Vtrum nobis id conueniat animaduertendum. Componitur quandoq; cum nam. Hiero. lib. Re. Et conſuluerũt poſt hæc dominum, vtrum nam venturus eſſet illuc.
Vter, vteri, & vterus, vteri dicitur, quem alio nomine locos appellant, & vulgo falſo matricem, cum matrix ſit fœmina, quæ fœtus gratia tenetur. Ser. Vterus eſt mulieꝝ aluus quo ſordes effluunt, venter qui videtur. Exiſtimat Pli. Vuluam dici in cæteris animalibus in muliere vterum. Ideo vterus dicitur, quia continet. & tanq; vter eſt, ad prægnantesq; pertinet. Quandoq; tamen ſumitur pro ventre. Virg. Vterumq; armato milite complent. Cæcil. Nunc vter creſcat, non poteſt cælari. Huius diminuti. eſt vterculus.
Vter, vtris gene. maſc. pellis qua vinum, aut oleum deferri ſolet.
Vterculus puſillus vter, ſiue veſſica. Pliny. Et in vterculos cõgeſtus apum liquor, ore enim eum euomunt. Diminutiuũ eſt ab vter pro ventre.
Vtriculos in farina videtur Pli. accipere. libro decimooctauo quos galli Ciſalpini redundaginẽ, in Venetia prouincia pleriq; ſubuentres vocant.
Vtricularius, qui inflat ex vtre phyſtulam. Et a græcis Aſcaules dicitur. Sue. in Nero. Vouerat ſe prodíturum hydraulas & choraulam & vtricularium.
Vtor, eris, vſus, vſum habeo. & ſemper de rebus bonis, ac neceſſarijs necnon & diuinis, inanimatiſq; dicit, vt vtor domo, diligentia, conſuetudine, ſtudio, & huiuſmodi. Teren. Scio te non eſſe vſum ante hac amicitia mea. Sed cum de perſonis loquimur accipitur, pro conuerſari. Cic. Lẽtu. Trebonio Multos annos vtor valde familiari. Inde vſus pro conuerſatione. Quinti. Mulierem, cum qua longus illi fuerat vſus. Et quia aliqua re vtimur, vt ex ea fructum percipiamus, factum eſt, vt dicamus vſum, pro vtilitate. Conſtruitur quãdoq; cum accuſatiuo. Cic. li. acad. Et quæ a ſuperioribus acceperant, vtebantur. Var. Vtile vtamur potius, q; ab re abutamur. Huius compoſita ſunt Abutor, & Coutor.
Vtenſile pen. cor. qđ eſt ad vſum neceſſarium. Col. lib. xij. Vtenſilia, quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. Vtenſile vas in quo vtile aliquid reponitur.
Vtilis, & vtibilis homo dicitur quo vtamur. Sed de re potius dicimus ſicut vtenſile.
Vtica, penul. corre. ciuitas aphricæ diſtans a carthagine. xxx. mi. paſſuum. apud q Cato ſe interemit. Vnde & vticenſis dictus eſt.

V ante V

Vua eſt, quæ vite ſit, dicta ab vuido. Aliquando ponitur pro vite. Vir. Et turpes auibus prædam fert vua racemos. Et vua morbus quem grçci Staphylem vocant ideſt inflãmatio, eſt eius partis, quæ in ore columellæ dicitur, & Stephiloſophoros ab Ariſtotele. Diſtenditur hæc & luteo colore ſubrubeſcit acino perſimilis. Eſt autem vua id, quod in fine palati dependet, circa fauces, vt in hiante homine conſpicitur, ſic dicta, quia, vt vua dependet, & humiditate variatur, & eſt vocis moderatrix. Serenus, Aegreſcunt teneræ fauces, cum frigoris ora vis ſubijt, vel cum ventis agitabilis aer vertitur, atq; ipſas flatus grauis inficit vuas. Sub vua eſt minor lingua quæ Epiglo ſſis dicitur. Dicitur etiam vua de apibus, cum collectæ in modum botrionis dependent. Colu. Cum examen glomeratum in proximo frondentis arbuſculæ ramo conſederit, animaduertito, an totum examen in ſpeciem vnius vuæ dependeat. Pli. lib. xj. Tunc oſtenta faciunt priuata, ac publica vua dependente in domibus, templiſq;. Virg. Et denſis vuam demittere ramis. Serui. Vuam demittere, ideſt in morem vuæ botrionem defluere.
Vuidum, humidum, pingue, quod prçcipue habet aliquid humoris intrinſecus. Vnde & vua dicta. Humidus, quod habet humorem extrinſecus.
Vulcanus deus ab antiquis putatus ẽ, quo ſignificaẽ ignis, q canus per aera volet. Volat enim flãma, & candida eſt. Hic & mulciber appellatur, q ferrus mulceat. Finguntur.n. poetæ hunc fuiſſe deum, Iouis ex Iunone filium. Qui faber Ioui fulmina cõtra gigantes fabricauit. Hinc vulcaniæ inſulæ appellate ſunt.
Vulcanus, a, um, poſſeſſiuum vt inſulæ Vulcaniæ, & arma vulcania.
Vulcanum in cornu concluſum geris, ſignificat ignem in laterna portas.
Vulcens, tis, fine ſ, poſt l, & per u.
Vulga, ſacculus ſcorteus, ſiue ex alia materia, in quo pecuniã vel alia vitæ neceſſaria ferre ſolent homines dicta, q nũmos, aliaſq; res inuoluat. Lucil. In vulgã, penetrare piloſas. Var. Vt viaticum ex arcula adderem in vulgam. Hçc etiam a veteribus Bulga dicitur. Eſt & vulua, ſiue vulga folliculus ad brachium pendens, gerendæ pecuniæ gratia. Lucil. Cui neq; iumentum eſt, nec ſeruus nec comes vllus bulgas, & quicquid habet nummorum ſecum habet, cum bulga cœnat, dormit, lauat. Quandoq; ponitur pro vulua, & econtrario vulua, pro ſacculo. Idem. Ita, vt quiſq; noſtrũ e bulga eſt matris in lucem editus.
Vulgus, neutri generis & indeclinabile. Et vulgus, vulgi maſcu. gene. ſignificat multitudinẽ ignobiliorem. Vir. Sæuitq; animis ignobile vulgus. Cice. Saturnum maxime colunt vulgi. Virgi. In vulgum ambiguas & quærere conſcius arma. Et a voluendo quidam dici putant, & ſtulte huc, atq; illuc voluatur.
Vulgo, aduerbialiter poſitus ſignificat paſſim, per omnes, cateruatim. Virgil. Hinc lætis vituli vulgo moriuntur in herbis. Vulgo concepti dicuntur, qui patrem demonſtrare non poſſunt, vel qui poſſunt quidem, ſed eum habẽt, quem habere non licet. Qui & ſpurij vocantur.
Vulgaris, & hoc gare, quod eſt vulgi hoc eſt vile, ac cõmune, vnde & reſpõdet ſingulari, Cice. in arte, veteri Magna, an parua, facilia, an difficilia, ſingularia ſint, aut vulgaria, vera an falſa. Aliquando vulgare dicitur, qđ eſt tritum, & conſuetum. Quinti. Simul, ne vulgarem viam ingreſſus, alienis demum veſtigijs inſiſterem.
Vulgo as. in vulgus do, & quaſi multis audiẽtibus, ac nõ tacituris dico, & cõmune omnibus facio, manifeſto vile habeo. Virgi. lib. x. Quid me alta ſilentia cogis rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem. Lact. i. lib. vij. Quę vaticinia eorum cum paulatim famꝯ vulgaſſet. Liui. lib. j. Sunt qui laurentiam vulgato corpore lupam inter paſtores vocatam putent. Plau. in Am. Cui me abſente corpus

vulgauit ſuum. Huius compoſita ſunt Diuulgo, Euulgo, qđ eſt extra in vulgus exeo. Liui. libr. ix. Ciuile ius repoſitum in penetralibus pontificum euulgauit. Inuulgo. Gel. Labris foras editis inulgare. Peruulgo, ualde uulgo. Teré. Vbi rem ſciui cœpi inhumanius, neq; ut animus decuit ægrotum adoleſcentuli tractare, ſed ui, & uia peruulgata patrum quotidie accuſabam.

Vulnus. Vide in dictione Vlcus. Inde fit.

Vulnero as, ſaucio, uulnus infero. Transfertur quandoq; ad animum, & ſignificat ango. Vnde & uulnus animi, pro angore, accipitur, ſeu damno. Pliny. Maximum illi fortuna vulnus intulerat, duobus filijs immatura morte ſublatis.

Vulnerarius, medicus chirurgus, qui uulnera curat. Vulnerarium emplaſtrum, qđ uulneribus imponitur.

Vulpes, & uolpes, animal, teſte uarrone, ꝙ pedibus uolet. Huius diminu. eſt uulpecula. Hora. Forte per anguſtum tenuis uulpecula rimam. Adiectiuum, uulpinus, a, um, quod eſt a uulpe. Sue. Vbi leonis pellis deficit, uulpina inſuenda eſt. Aliquando ponitur pro aſtuto. Plau. Vulpinus animus, ne quid moliatur mali.

Vulpinor, aris, ſignificat mendacijs ac fraudibus uera peruerto, ſiue effugio. Tractum, ab intorto uulpium curſu.

Vulpio, onis, doloſus, palpator, ueterator, ligua quoq; uernacula retinemus. Apul. in Magia, etiam cum matri blandirere tamen tam tum uulpionem, & impium fuiſſe.

Vulſinus, pe. pro. lacus, e vulſini oppido, cui adiacet nominatus, in Etruria, piſcium fertilis. Vulſinij enim oppidum fuit opulentiſſimum, a quo vulſinenſes dicti.

Vultur apud antiquos varie declinatum eſt. Nas & vultur & vulturis & volturius dicebatur. Nunc in vſu eſt vultur Enn. Vulturis in ſyluis miſerum mandebat homonem. Catul. Lingua exerta auido ſit data vulturio. Cic. Duo vulturij paludati. Auis rapax carniuora a volitu tardo dicta ꝙ propter magnitudinem corporis tarde volet. Plin. ſcribit eſſe tranſmarinas auem, cadauera ſentire & triduo aut biduo illuc præuolare vbi cadauera futura ſunt. Plau. in Tru. Iam quaſi vulturij triduo prius prediuinabit quo die eſurituri ſient. De hac aue ſic ſcribit Ambro. Negant vultures indulgere cõcubitui & iugali quodam vſu nuptialiſq; copulæ ſorte miſceri, atq; ſine vllo maſculorum concipere ſemine & ſine coniunctione generare, natoſq; ex his in multam ætatem vitæ procedere vt vſq; ad centum annos vitæ eorum ſeries producatur. Hinc captatores & bona defunctorum inhiantes tranſlatum eſt nomen. Mar. Cuius vulturis: hoc erit cadauer. Penna vulturis ſubiecta pedibus adiuuat parturientes. Pliny. Aquilæ clarius q̃; nos cernunt, vultures ſagacius odorantur liquidius audiunt talpæ. Græci γυπος, vultures appellant. Eſt & vultur mõs in Apulia.

Vulturnus ventus, qui ab oriente hiberno ſpirat. Dictus a vulturis volatu, vt quidam aiunt quoniam alte reſonat, græci Euronotum vocant, ꝙ inter notum, & eurum ſit. Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius, qui per Campaniã labens haud longe a cumis mergitur, quod & vulturnum dicitur. Syl. lib. viij. Fluctuq; ſonorum vulturnum.

Vulturnum oppidum campanorum eſt, & fluuius, de quo modo eſt dictum.

Vultus, a volo, uis, ſicut a coſo, cultus, proprie ſignificat voluntatem hominis, quæ pro motu animi in facie oſtenditur. Cum facies ſit ipſa oris ſpecies, quæ permanet, vultum ſibi fingere multi poſſunt, formam nemo. Lucre. li. iiij. Protulit vulta neu. genere. Sed quos vtriuſq; figuræ eẽ vides mixtim referentes vulta parentum. Vultus autem in nullo anim inte eſt, præter homine. Huius dimi. eſt vulticulus, quo vſus eſt Cicero.

Vultuoſus, triſtis. Cice. de optimo genere dicẽ. In quo cum effeceris ne quid ineptum ſit, aut vultuoſum. Hinc aduerbium vultuoſe, quod Donu. vſurpat, pro eo qđ eſt indignanter, facie mœſta, & fronte ſubducta, & cum geſtu rebus accommodato. Vultuoſa frons apud Apu. pro mœſta accipitur. Ait enim lib. iiij. Met. Longe diſſimilis aduenit, non ex læta facie, ſed uultuoſa fronte rugis inſurgentibus ad ſeuerabat.

Vulua, ſeu uolua idem quod uterus & loci: & maxime uulgo dicitur, licet falſo, dicta, ꝙ fœtus inuoluat. In ea enim conceptus ſit & fœtus continetur. Hanc multi ex Romanis ex porca in delicijs habuere, quæ duplici nomine appellabatur. Eiectitia ſcilicet porcaria. Eiectitia a partu eiecto, ſiue enecto. Porcaria ab ædico, Eiectitias. Pliny. optimam eſſe ait, quæ fuerit porcæ occiſæ, cum eiectus, ſiue enectus eſt partus. Porcarium cum editus ẽ, melior q; erat eius, quæ peperiſſet, quã uirginis. Nas a partu ſtatim ſuem primiperam interficiebant, tum habendæ uuluæ gratia, tum ut ſumen optimum efficerent. Mar. Te fortaſſe magis capiet de uirgine porca. Me materna graui de ſue uolua capit. Apicius ſterilem commendat. Quandoq; accipitur uulua pro ore uuluæ, Iuuena. Adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ, Pliny, quoq; boletorum pro rumpentium in oui ſpeciem album illud inuolucrum uoluam nuncupat.

V ante X

Vxor, quaſi unxor ab ungendo. Nam cum puellæ nuberẽt apud ueteres, ac mariti domum intrarent, axungia poſtes ungebant, putantes ex hoc omnia mala ab ea domo arceri, uel ꝙ loto maritos ungebant. Enni. Exin Tarquinium bona fœmina lauit, & unxit. Ser. in cõ. lib. iiij. en. ſic habet. Mos fuerat, ut nubentes puellæ ſimul cum ueniſſent ad limen mariti, poſtes, anteq; ingrederentur, ornarẽt laneis uittis, & oleo ungerent. Et inde uxores dictæ ſunt, quaſi unxores. Pliny. quoq; ſcribit nouas nuptas, lupino adipe poſtes inungere ſolitas, ne quid mali medicamenti inferretur. Tribus autẽ modis uxor habebatur, uſu farreatione, coemptione, ſed farreatio ſolis pontificibus conueniebat, quæ autem in manum per coemptionem conuenerant hæ matres familias uocabantur, quæ uero uſu uel farreatiõe minime, coemptio uero certis ſolemnitatibus peragebatur: & ſiſe in commendo interrogabãt inuicem. Vir ita an mulier ſibi materfamilias eſſe uellet illa reſpõdebat uelle. Idem mulier interrogabat an uir ſibi paterfamilias eſſe uellet, ille reſpondebant uelle, itaq; mulier uiri conueniebat in manum & uocabantur hæ nuptiæ per coemptionem & erat mulier materfamilias uiro loco filiæ. Huius diminutiuum eſt uxorcula. Hierony. ad Oceanum. Tu mihi olim emortuam de ſepulchro uxorculas protrahis.

Vxorius, a, um, quod uxoris, uel quod ad uxores pertinet, ut res uxoria. Augu. lib. ij. Cõ. Non curauit hæc quia metus erat, ne impediretur ſpes mea opede uxoria. Aliquando uxorius dicitur, qui uxoris nimis inſeruit. Virgi. Pulchram q; uxorius urbem extruis.

X Littera ſemiuocalis eſt, quæ vim duplicis conſonãtis habet, pro qua modo cs modo gs, primitus vtebãtur, vt apecs grecs, pro quibus nunc apex grex dicimus. Sciendum ꝙ x, tranſit in u, conſonantes, vt Nix niuis, in ct, vt nox noctis. Et in aſpirationẽ ſubdit. vt veho, vexi. Quotienſcunq; autem hæc præpoſitio ex componitur cum dictione incipiente a vocali, vel, c, p, t, & ſ, remanet integra. Sed quãdo cum, ſ, abijcitur, ſ, ut exaro exigo, exeo, exoleo, exuro, excutio, explodo, extraho, exequor, expes.

X ante A

Xanthus,

Xanthus, latinę flauus dicitur. Quo nomine dictus eſt fluuius troianus qui & Scamander dicit. Nã qp in campis troianis proxime flumen armenta ruſa, & pecora leucophea naſcuntur flumen ideo Ilienſes Xantum appellauiſſe dicũtur. Eſt & nomen uiri & nomen urbis Lydiæ a fluuio ſic nuncupatæ. Et nomen equi Hectoris.

Xanthij populi Aſię, qui cum eorũ urbs ab harpago prę fecto Cyri obſideretur uxores ſuas, ac ſeruos & omnes opes in arcem poſuerunt, deinde adhibito igni cremauerunt, ipſiq; in bello irruentes cuncti cecidere.

Xanthicus aprilis menſis, hebræorũ lingua appellatus eſt.

Xantho fuit vna ex nymphis Oceani: & Tethyos filia. Vir. libro tertio Geor. Drymoq;, Xanthoq;.

Xantippe, nomen vxoris querulę Socratis philoſophi.

X ante Æ

Xenos, latinę hoſpes, ſiue peregrinus. Xenia hoſpitalitas, amicitia externorum.

Xenium hoſpitale. Vnde & pro munere quod hoſpiti mittebat accipi ſolet. Vnde Iuppiter hoſpitalis: & Martia. lib. decimotertio in quo eiuſmodi munera diſtichis deſcribit, xenia nominauit, qp verſus ipſos, pro xenijs mitteret. Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello, Conſtabit nummis quattuor empta tibi. Quattuor eſt nimium? poterit conſtare duobus. Et faciet lucrum bibliopola Triphon. Hæc licet hoſpitibus, pro munere diſticha mittas. Si tibi tã rarus, q̃; mihi nũmus erit. Huius diminutiuũ eſt Xeniolum paruum xenium. Apul. Cõmodum meridies acceſſerat & mittit mihi xenſola porcum optimum, & quinq; gallinulas: & vini cadum in ætate preciosi.

Xenodochium, & xenodocium, hoſpitale locus publicus quo peregrini, & hoſpites hoſpitaliter recipiuntur, ξένος hoſpes, δοχεῖον receptaculum, quaſi hoſpitum receptaculum. Hiero. Xenodochium in portu romano ſitum totus pariter mundus audiuit. Alio nomine xenodocia dicuntur xenones.

Xenocrates, penul. cor. nomen philoſophi Chalcedonij auditoris Platonis, qui in academia Speuſippo ſucceſſit, & viginti qnq; annis docuit. Fuit tardus ingenio adeo vt eius illum Plato Ariſtoteli compararet: alterum freno, alterum calcaribus indigere dicebat. Hic philoſophorum ſeueriſſimus extitit. Ferunt cum phryne nobile ſcortũ dedita opera, a quibuſdam intra eius cellam miſſa eſſet, atq; ab eo orans lectuli partem accepiſſet, demũq; imperfecto opere diſceſſiſſet, dixit ſe non a viro, ſed a ſtatua veniſſe. Eius verbis tanta fides adhibebatur, vt cum iniurati nullius teſtimonium admitteretur, huic ſoli iniurato crederetur. Hunc Athenienſes aliquando vendiderunt: vt ita in exilio degens frangeretur. Obijt ſecundo: & octogeſimo ætatis ſuę anno cum noctu forte in ſartaginem offendiſſet, fuit & alij hoc nomine.

Xenodotus, fuit hiſtoricus patria Troezenus.

Xenodorus, quaſi, ξένος, id eſt peregrinum, quod & egregium denotans & δῶρον donum, fuit nomẽ ſtatuarij nulli veterum celandi arte poſtponendi.

Xenophanes, penul. cor. poeta Colophonius, qui cõtra Homerum & Heſiodũ Elegias ſcripſit. Fuit & alter Xenophanes, ex Leſbo poeta Iambicus.

Xenologus ξεναλογός, latinę dicitur congregans milites externos.

Xenophon nomen philoſophi, & ducis inſignis Athenienſis, Socratis diſcipulus, & Platonis æmulus fuit, ſpecioſus moratus, & omnibus gratus. Hic primus omnium philoſophorum ſcripſit hiſtoriam. Exercitum quoq; ex vltimis Babyloniæ finibus, per aſpera, & difficillima itinera incolumem in patriam reduxit. Fuere & alij Xenophontes.

Xenophilus, penulti. correp. nomen muſici chalcidenſis pythagorici, de quo Val. maxi. biennio minor, q̃; Gorgias, qui centum: & quinq; vixit annis Xenophilus chalcidenſis pythagoricus, ſed fœlicitate non inferior. Si quidem, vt ait Ariſtoxenus muſicus, omnis incõmodi humani expers ſummo perfectiſſime doctrinæ ſplendore extinctus eſt.

Xerampellinæ veſtes, vt inquit Probus, fuerunt ad vſum matronarum ampellini coloris, qui inter coccinum, muricenum medius eſt, ξερόν, ſiccum ſignificat. Itaq; xerampellinus coloris eſſe creditur, quem vulgo roſam ſiccam nominamus. Alij xerampellinas dicunt latinę dici Atrabaticas. Hoc eſt, quæ colorem atrum, ideſt nigrum habet.

Xerolophus, penultima correp. dici poteſt ſiccus tumulus, ξηρός ſiccus, λόφος tumulus. Namq; ex lapidibus conſtrui conſueuerant principum tumuli. Xerolophon etiã columna erecta vt quidam aiunt in qua annulares ſunt ſcalæ dicata Mineruæ in qua incidebantur epigrammata & aliquando oracula ſacrificiaq;. Xeros nãq; lapis eſt ſine cœlo fabricatus λόφος locus erectus hoc eſt tumulus.

Xerolibya, latinę ſicca libya dicitur.

Xerophagium, comeſtio ſiccorum ciborum.

Xerophthalmia arida lippitudo, cũ nec tument, nec fluunt oculi: ſed graueſcunt.

Xeria emplaſtra ſicca, ſicut hygrem plaſtra vocantur liquida emplaſtra.

Xerxes, latinæ dicitur bellator, vnde Artaxerxes magnus bellator, fuit perſarum rex qui contra Athenienſes magnum co legit exercitum. Tradunt ſcriptores numerum copiarum terreſtrium, quas in græciam duxit xerxes, fuiſſe. clxx. myriades, ideſt decies ſepties centena milia. Mirias enim numerus eſt continens decem milia. Tranſiuit eius exercitus, per ſeptem dies, totidemq; noctes nullo tempore intermiſſo. Sed nauali prælio a Temiſtocle græcorum duce victus, rex ipſe, cum paucis aufugit. Fuit filius darij regis, ex atoſa Cyri filia, Hanc hyſtoriam Herodotus late ſcripſit.

X ante Y

Xylon græce, latinę lignum. Vnde xylobalſamum, lignum balſami.

Xylinum, quod & xylon dicitur, ideſt quod vulgares bambatium dicunt. Vnde xylinæ veſtes.

Xylocaſia, lignum Caſiæ.

Xylophagus, penulti. correp. Vermis qui albus, obeſus nigello capite eſt, ac naſcitur in lignorum carne, lignum corrodens. In ponto, & phrygia comeditur, vt auctor eſt Hiero. contra Ioui. Et quomodo inquit, apud nos ficedula, & attagen, mulus, & Scarus in delicijs computantur, ita apud illos ξυλοφάγιον comediſſe luxuria eſt.

Xyphis, græce ξίφος ſignificat enſem. Vnde xyphiæ ſtellæ ex cometarum genere in mucrones faſtigiatæ. Item xyphiæ piſces marini ex cetorum genere: vt balenæ thynni & gladij dicuntur.

Xyſtus, a græcis dicitur porticus ampla latitudine exercitationi accommodata, in qua Athletæ, per hyberna tempora exercentur. Hinc xyſtici dicuntur athletæ in xyſtis pugnãtes, ſeu a xyſto ſpiculo. Sue. in Augu. Nec tamen eo minus, aut xyſticorum certationes, aut gladiatorum pugnas ſeueriſſime ſemper exegit.

Xyſtici etiam dicuntur, qui xyſto ludunt. Significat enim xyſtos ſpiculum, vel haſtile telum, vnde xyſtophorus, latinę ſpiculator. Interdum xyſtus ſumitur pro ambulatione, in qua arbuſculæ ſunt in plurimas ſpecies effigiatæ. Plin. Ante crypto porticum xyſtus eſt violis odoratus. Alter Pliny. libro quinto. Epi. Ante porticum xyſtus cõcaſus in plurimas ſpecies, diſtinctuſq; buxo. Idem. Non tam ſtatuarum, & tabularum pictarum ornatu ædes ſuas, q̃; xyſtis & nemoribus excoluit. Viſtra. Latini xyſta ambulationes appellant, quas græci paradromidas dicunt. Cice. In Bruto. Cum ambularem in xyſto, & eſſem ocioſus domi. Quando vero xyſtus adiectiuum eſt, ſignificat ornatum, terſum, politum.

Xyſtis, vrbs Cariæ, a qua Xyſtiani dicti ſunt populi, vt ſcribit Plinyus.

Xyſticus, a, um, ut exercitatio xyſtica & athletę xyſtici, a xyſto ſpiculo uel haſtili ſeu etiam a xyſto porticu.

Xyſtophorus, latinæ ſpiculator dicitur.

Z Littera muta eſt pro: qua primitus nonnunq; ſimplex ſ, ut Sacynthus, p ζακυνθος, ſethus pro zethus. Quandoq; duplicatum ſcribebamus, ut patriſſo, pro πατριζω pytiſſo, pro πυτιζω. Aliquando pro illa, d, ponebamus, ut Medentius, pro Mezentius, zeta etiam, ſiue zetecula dimi. apud Plinyum in Epi. Erat locus capax unius lecti cum ſellis duabus qui uelis obductis, & reductis modo adijcitur cubiculo, modo auſertur. Nomen quoniam tribus e partibus feneſtras, & proſpectus habeat, atq; ſolem multipliciter accipiat quaſi ἀπὸ τοῦ ζεῖν, quod eſt ferruere. Quando & heliocaminus in ipſa zeta ponitur, hoc eſt vaporarium quoddam ſolare, non ad ignis uſum: ſed ad ſolis uelut, quod vulgo luminare dicitur, & in paduana gallia Lucerio, vel ἀπὸ τοῦ ζῆν, q in ea cōmodiſſime viuatur, vt quā delicias, & amores ſuos vocet Cæcilius, ſicut a conuerſatione, victuq; ducta. De heliocamino Vlp. in ſeruitutibus vrbanis. Si arbor inquit heliocamino, vel ſolario ſolem adimat, dicendum erit, quia vmbram facit in loco, cui ſol fuit neceſſarius, contra ſeruitutem impoſitam fieri. De zeta Lampridius. Indicos odores Heliogabalus ad vaporandas zetas, ſine carbonibus iubebat incendi. De zetecula Pliny. Mox zetecula refugit, quaſi in cubiculum.

Z ante A

Zazynthos, inſula Ionij maris parua, cum vrbe euiſdē nominis, a zazyntho Dardani filio in qua imperauit dicta cuius incolæ zazynthij vocantur. De hac Virg. libro tertio Iam medio apparet fluctu nemoroſa zazynthos.

Zageſus mons qui nunc orontes vocantur.

Zagrus, vt inquit Stra. mōs eſt, quo media a Babylonia diuiditur: & interiora indiæ percurrit.

Zacanthei, fuerunt zazynthiorum coloni in medio Pyrenei montis ſiti, & iuxta fluuium hyberum habitantes.

Zacharias, nomen prophetæ proprium.

Zai littera hebraica quæ ponitur loco.

Zamolſis teſte Herodo. libro quarto Hiſto. fuit Pythagorę ſeruus cui Getæ (putantes illum Saturnum eſſe) ſacrificia impendebant.

Zancle, Peloponeſi oppidum fuit in regione Meſſenia, in qua ipſa Meſſene. Fuit & zancle oppidum Siciliæ a Meſſenijs condita in Pelori ſinu, vbi ab oriente maxime flectitur, quā a ſuo nomine dixerunt Meſſanam. Hinc zanclei meſſeniorum, apud Pli. Et zāclei charibdis. Vel a fonte dictam vrbem putant vel ab occultata ibi a Saturno falce, quā lingua ſicula zandon vocant, vel a gigante Zācle, vel a loci curuitate. Curua enim zandia vocant.

Zancleum ſaxum in freto ſiculo dictum, a zancle propinquo Siciliæ oppido.

Zame, vt inquit Pli. lib. xxxj. Fons in aphrica ex quo canoras voces fieri tradit Var. Vbi pueros ait Vict. ad hoc munus quæri a regibus & calaſtros appellari.

Zamiæ, ramuli in arbore qui alios lędunt a græcis ζημια verſa littera, η in a more dorico Pliny. libro decimoſexto De pinu. Quæ ſe in arbore ipſa diuiſere vocantur zamię, lęduntq; cæteras niſi detrahantur.

Zazynthus inſula eſt libera prope cephalleniam Ithacam & Dulichium quæ omnes inſulæ ſub Vlyſſis dicione fuiſſe memorantur. Pli. libro quarto ſcribit Zazynthum fertilitate præcipuam fuiſſe cu9 oppido magnifico qua aliquādo appellata hyrie ſit.

Zariaſpa ciuitas de qua Strab. Bactra inquit quam & zariaſpen vocant. Apud Ptolo. Diuerſa eſt ab actris, aqua zariaſpe populi.

Z ante E

Zea, genus frumenti ſimile farri, quæ vulgo ſpelta dicitur. Ex hac fit Alica. Ex zeatico, hordeaceoue cibario, qui ſunt principum Equiſones, equos alere conſueuerunt.

Zedoron, dicitur terra zean donans.

Zelo, as, & zelor deponens, ſignificat ęmulor. Augu. libro primo Confeſ. Vidi ego, & expertus ſum zelantem paruulum. nec dum loquebatur, & intuebatur pallidus amaro conſpectu collactaneum ſuum. Ponitur interdum zelari, pro iraſci, ſm illud, quod per prophetam dicitur Indignatione magna zelatus ſum Sion. Et zelare eſt imitari, vt illud. Neq; zelaueris facientes iniquitatem.

Zelus, modo inuidiam, modo amorem, modo ęmulationem ſignificat.

Zelotes, penul. produc. idem eſt, quod ęmulator. Vnde simon apoſtolus dictus eſt zelotes, quandoq; dicitur amator. Et ſic dñs noſter appellatur, quoniam ita nos amat, vt nolit fornicari poſt deos alienos.

Zelotypus, penulti. correp. zelator, ſeu æmulator formę. Nā ζηλος æmulatio eſt. τύπος forma. Qui igitur ita amat, vt ſollicitus ſit, ne quis amore ſuo perfruatur, zelotypus eſt Iuuena. Ponere zelotypo iuuenis prælatus hi urbæ. Zelotypia, egritudo animi, ex eo proueniens, q timeat, ne ad ſit alteri, q cum nemine velis habere cōmune.

Zeno fuit philoſophus cithicus ex Cypro græciæ ciuitate, Stoicorum ſectæ conditor, tanto in honore apud Athenienſes habitus vt apud eum claues vrbis deponerent, ornarentq; ipſum aurea corona, & imagine ęrea. Hic adoleſcenti cuidam inepta multa loquenti ait. Ideo duas habemus aures, os autem vnum, ſcilicet vt multa audiamus, pauca vero loquamur. Hinc nunciato naufragio bonorū ſuorum dixit iubet me fortuna expeditius philoſophari. Deceſſit nonageſimo ætatis ſuæ anno, ſine morbo. Nam vt ferunt. cum abiret ex ſchola lapidem offendens digitum perfregit, mane vero terram feriens, illud ait. Ex Niobe venio, quid me vocis con inuoq; ſe ſtrangulis interijt. Fuit & alius Zeno Eleates, quem Dialecticæ inuentorem fuiſſe ſcribit Ariſtote. Huius celebratiſſima fuit in perferēdis cruciatibus patientia. Qui cum adoleſcentes nobiliſſimos cupiditate liberandæ patriæ inflammaſſet, contra Nearchum tyrannum facto iudicio comprehenſus tradituſq; eſt tortoribus torquendus. Qui cum laceraretur, vt conſcios coniurationis nominaret, neminem illorū nominauit, ſed amicos, intimoſq; tyranni participes coniurationis eſſe dixit. Deinde cum quidpiam ſe in aurem tyranni, loqui velle ſignificaſſet, eam mordicus correptam, non ante dimiſit, q; rapta aure populatum caput reliquiſſet. Sed cum complices coniurationis proferre cogeretur, condiſam dentibus linguam in os tyranni conſpuit. Quo facto ciues tyrannum lapidauerunt. Fuit & alius Zeno hpiloſophus epicureus Ciceronis ſynchronos, ideſt contemporaneus de quo idem Cice. libro primo de fi. meminit, & eum cum attico frequenter audiuiſſe. Epicurei ſententias explicātē. Fuere & alij Zenones, quos nūc pterco.

Zenobia, fuit mulier, quæ a Ptolomeis originem ducens græcis, ac latinis litteris ornatiſſima, necnon, & rebus bellicis celeberrima in Palmira Syriæ vrbe regnauit. Hæc cuꝫ ſaporem perſarum regem ſuperaſſet, tandem ab Aureliano Auguſto victa, Romam in triumphum ducta fuit. Quæ in vrbe ſummo in honore conſenuit, a qua Zenobia familia nuncupata eſt.

Zephyrus, penulti. correp. Fauonius ventus occidentalis. Flat enim ab occaſu equinoctiali, aduerſus eurum, quaſi ζωφόρος vitam ferens, vel quia fert, quæ ſunt ad vitā. Eo ſane plantæ oēs germinant, & pullulant, vel ab eo qđ eſt ζέω, feruco, complexione frigidus & humidus temperate tū hyemes autem reſoluit & germina floruſq; pducit, flat ſuauiter

ſuauiter, & placide & a meridie vſq; ad noctem, a principio veris vſq; ad æſtatis finem, a dextris eius aphricus ponitur qui tempeſtuoſus fulmina & tonitrua generat, a ſiniſtris chorus qui in oriente nebuloſum aerem facit cum ſerenum faciat in occidente.

Zephirium vero promontorium eſt.

Zethis fuit filius Boreæ, ex Orithya, & frater Calais.

Zethus, cum h, & u, fuit iouis, ex Antiopa filius, & frater Amphionis.

Zeugma, tis, latine connexio, ſiue adiunctio dicitur. Figura cum plures ſenſus vno connectuntur verbo, quod tribus modis fit. Aut preppoſito verbo, ad quod reliqua reſpiciũt vt vicit pudorem libido, timorem audacia, rationẽ amentia. Aut verbo poſtpoſito, vt neq; ins es Catilina, vt te, aut pudor a turpitudine, aut metus a periculo, aut ratio a furore reuocauerit. Aut in medio ſenſuum poſito verbo, vt Troiugena interpres diuum, &c. Aenei. iij.

Zeuſis, latine iugatio dicitur. Quo nomine appellatus eſt clariſſimus pictor Heracleotes, qui in certamen picturæ, cum Parrhaſio deſcẽdit. Fertur hic pinxiſſe puerũ uuas ferentem, ad quas cum aduolaſſent aues iratus eſt mira ingenuitate operi ſuo, & dixit. Vuas melius pinxi, q̃; puerũ. Nam ſi hunc conſumaſſem, aues timere debuerant. Hic etiam pinxit Helenæ ſimulacrum.

Zeuxo fuit (teſte Heſiodo) vna ex nymphis, filia oceani, & Tethios.

Z ante I

Zigena, nomẽ piſcis maritimi, vt ẽ apud Ambroſi. Quid gladios loquar, aut zigenas.

Zigarum, ea terra, fertur ex qua populi exierint, qui noſtra ætate, cum liberis, & vxoribus Europam peruagantur zigari appellati inſignes fures, & ſine tecto viuentes.

Zinziber, radix. Et apud nos in inuectis litteris dicimus Genziber.

Ziph, nomen vici, a quo ziphei dicti ſunt, de quibus in li. ij. Regum. fit mentio.

Zizania, niæ, & zizanium, zizanij, quid ſignificet. Ambro. lib. Hexa. declarat dicens. Lolium, & reliqua adulterina ſemina, quæ frugibus ſæpe miſcentur, zizaniam nuncupari, euangelij lectione cognouimus, ſed ea proprius quoddam genus habent, nam ex tritici ſemine in aliud genus ſeminis decolora mutatione tranſlata degenerem traxere naturam. Hoc docet dominus dicens. Venit inimicus, & ſuperſeminauit zizania, inter triticum.

Zizyphus, pe. cor. genus arboris, quas noſtrates zibebos vocant, ziziphe fructus dicunt. Pli. li. xv. Æque peregrina ſunt zizipha, & tuberes, quæ ipſa non pridem venere in Italiã. Hæc ex Aphrica, illa ex Syria.

Z ante O

Zodiacus, pe. cor. dici poteſt animalis, ab effigie animaliũ. Nam circulus eſt, in quo, xij. ſigna ſunt in formam animalis figuratis, vt Aries Taurus. Græci enim ζῷα animalia dicuntur zographia, animalis pictura. Alexander autem aphrodiſeus dixit galaxiam circulum realem eẽ in cœlo, & ſubdit in commẽtarijs meteorologicorum Ariſtotelis ἱστορεῖ δὲ τῶν μὲν καλουμένων πυθαγορείων τίνας χαλαζίαν ὁδὸν λέγειν εἶναι τὸν κύκλον τοῦ τὸν καὶ ἥλιον πρότερον τοῦ τον φέρεσθαι.

Zodiacteus, a, um, poſſeſſiuum. Martianus Zodiacteus in pliadum numero ſalutaret.

Zographos, pictor animalium, zographia pictura.

Zona, cingulus, quo cingimur. Mar. Longa ſatis nũc ſum dulci, ſed pondere venter. Si tumeat, tam ſitum tibi zona breuis. Hæc & Lorum dicitur, & baltheus, q̃uis baltheus ſit etiam, a quo arma dependent, & Cinctus & Cingulum, a cingendo.

Zopirus. pen. cor. phyſionomiſta dictus eſt, q̄ profiteretur hominus mores, naturaſq; ex corpore, oculis vultu, fronte ſe poſſe pernoſcere. Qui cum turpia quædam, & a virtute aliena de Socrate dixiſſet, ac a multis idcirco derideretur. Non errat (Socrates reſpondit) Zopyrus. Huiuſmodi etiam natura eſſem, niſi naturas phyloſophia ſuperaſſet. Fuit & alius zopyrus, de q̃ dicere ſolebat Darius, ſe zopyrum malle integrum, q̃; viginti capere Babylonas, zopyri enim aſtu Babylone potitus erat Darius.

Zopiſſa, apud Pli. viuam picem ſignificat. Vel zopiſſa quę & nauibus traditur, admixta cera, & marino ſale macerata, multo ad omnia efficacior, q̃; aliæ pices. Sed proprie reſina, ex pinu, quamuis Dioſcorides addit alia etiam ſignificata, cũm ait. ζώπισσαν δέ τινες μὲν ἐκάλεσαν τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ καὶ θυμιαμάτων ὑπὸ νεῶν ἀπὸ χύματος οὔσαν διαχυτικὴν διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι οἱ δὲ τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὠνόμασαν.

Zoroanda, lacus, quem, efficij Tygris fluuius, ab vno latere Tauri montis.

Zoroaſtres ζωροάστρης magiæ conditor.

Zomos, ζωμός latine dicitur ius pro brodio, vnde & zomopoos coquus.

Z ante Y

Zymen, fermenta, zymes, panis fermentatus. Azymus, a, um, ſine fermento.

Zythus, qd ſit nemo poteſt dubitare, ex verbis Suidas noſtri, qui ita ſcribit (etiam Dioſcorides tractat) ζῦθος οἶνος ἀπὸ κριθῆς γινόμενος.

Zygos, ζυγός, latine iugum. Vnde zygia iuno quaſi iugatina ſiue iugalis, ab eo q̄ pręeſt maritali coniugio, cui q̄ ſunt iugalia vincula curæ.

Zygia, a græcis Carpinus arbor appellat̃ q̄ ex materia ſiũt iuga iumentis, quæ apud eos zyga vocantur. Eſt & zygia tibia nuptialis. Apule. Et ſonus tibi zygi emittatur.

Zuthum, eſt compoſitio facta ex Gith qua vtebatur Alexandrini, vt inquit Galenus in expoſitione ſententiarum Hippocratis.

REGISTRVM.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x y z & ɔ ꝛ. aa bb cc dd ee ff gg. A B C D E F G H I K L M N O P Q. Omnes ſunt quaterni: pręter ꝛ q eſt duernus. Et Q qui ẽ quinternus. Et ſunt in ſumma quaterni. xlvij. & vnus duernus: & vnus quinternus.

LAVS DEO

Ad clariſſimum : ac ſapientiſſimum Theologum dominum Magiſtrum Egidium Viterbienſem totius Auguſtiniani gregis Eremitarum paſtorem digniſſimum Ambroſius Calepinus Bergomas eiuſdem religionis de obſeruantia nuncupatae minimus. S. P. D.

Uum hominem ſenem præſertim, bullam ꝙ dicitur, eſſe non ignorarem meq; ingraueſcens ætas colligendas iam eſſe ſarcinas admoneret. Dictionū interpretamenta olim quidem a me edita, proximis vero annis incudi reddita, & aliquanto diligentius amuſſitata, collegi effeciq; vt caſtigatiora & vberiora in manus hominum exire poſſent. Nam de priore editione & quę incautius dicta videbantur, & quæ neſcio quis peruerſe ſedulitatis corruptor me neſciente adiecerat, detraxi. Neq; non plurima quę deinceps vel apud alios inueneram, vel ipſe excogitaueram addidi, fore ſperās vt mihi, ſi non eruditionis, quæ per exigua eſt, laboris ſaltem & induſtriæ teſtimonium non ingratus lector exhiberet. Hoc vero quicquid eſt operis quamuis & ipſe nomini tuo dicare exoptarem, Idq; ipſum religioſi quotquot Bergomi degunt, collegę noſtri pro ſua, quiſq; in te pietate a me certatim contenderent; hærebam tamen, neq; ingenij tui iudicium præſertim (vt ſecundus ait) laceſſitum ſubire audebam. Neq; enim ſic toto (vt dici ſolet) cœlo errabam, vt non uiderem eum eſſe te, quem quaſi Lucillianum illum perſium omnium doctiſſimum metuere etiam eruditi debeant. Quis enim, queſo, vel vnicam odem tuam Egidij Romani laudes continentem legere potuit, vt te lumnium in poetica non agnoſceret. Quis librum de eccleſiæ incremento a te conſcriptum, & diuina Pont. Max. Voce laudatum non admiratur? Quis vero eloquentiæ tuæ fulmina æquauerit? Quis ad populos te concionantem audiuit, qui non voces tuas pauli eſſe tonitrua exiſtimauerit? Quis tuæ illius dialecticę ſubtilitatis ceratinas, & ſoritas effugerit? Quem porro lateat quantum in his, quæ phyſica, quæq; item methaphyſica nominantur. Quantum deniq; in ſacrarum litterarum ſtudijs. Semper excelluerıs? Quid plura, te vnum intelligebam cui nihil non lectum, nihil non intellectum eſſet. Sed bene ꝙ quem ſumma doctrina formidabilem effinxerat, eundem vitę ſanctitas amabilem redditdit. Neq; enim mihi q̄ſuis a te longiſſime diſſito neſcire permittitur q̄; bonus commiſſi tibi gregis paſtor exiſtas, vt languentes foueas, vt demiſſos erigas, vt ſalubribus medelis, aut venienti morbo occurras, aut eundem ſi forte irroborauerit amoueas. Noſter ordo (qđ diu exoptauimus) te authore eſt integratus, te magiſtro ſibi reſtitutus: te intercedente, ſummis priuilegijs honeſtatus. Quæ cum animo voluerem facile percipiebam te qui vniuerſos ita diligeres, ſingulos non contemnere. Hoc deniq; quaſi adita obrepſit audacia meq; illuc impulit, vt ad te quaſi ad numen aliquod confugerem, & qualeſcunq; vigilias meas tibi dicarem. Quod factum meum boni conſulas obſecro memineriſq; me quaſi non poſtremæ notæ villicum hac ipſa dicatione rationem ocij mei exhibere tibi voluiſſe, quam tu vel vt diligens paterfamilias inſpicere non grauaberis, vel certe, vt bonus paſtor, ne reijculæ quidem ouis fœtum tibi contemnendum putabis, ſed vmbra potius tui nominis proteges. Quod ſi (vt ſpero) feceris ad ſummam votorum meorum perueniſſe mihi videbor, ac tuo, quaſi colophonio, ſuffragio (vt in veteri verbo eſt) adiutus, non omnis modo tribus, ſed in ſingulis etiam tribubus puncta omnia tuliſſe me exiſtimabo nec ætatis tantum noſtræ oblatratores: ſed & celebratum illū veteribus Momum contemnam. Vale pater. R. & congregationem noſtram ac præſerdm Bergomenſem conuentum habe commendatiſſimum. Nam & te, vt debent, omnes mirifice amant ac uenerentur & me decrepitum iam ſenem, atq; oculis captum mira pietate complectuntur, Bergomi Kalendis Octobris. M.D.IX.

¶ Explicit Dictionarium nouum Ambroſij Calepini. Impreſſum in oppido Tridini dominij Illuſtriſſimi & Inuictiſſimi, domini. d. Bonifacij Marchionis Montiſſerrati. per No. virum Bernardinum Iolitum al's de ferrarijs dictum ſtagninum p̄dicti loci. Anno natiuitatis dn̄i noſtri Ieſu chriſti M.cccccxxj. Die. x. Aprilis.

Prof. 8/1994
BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
LAB RESTAURO
ROMA